Bundel - Gemeenteraad van 12 juni 2025

1 Opening

2 Vaststellen agenda

3 Ingekomen stukken
- Ontslagbrief Mohamed Talhaoui
- Lijst van ingekomen stukken uit de commissie MGOR
Ontslagbrief Mohamed Talhaoui
Openbare lijst ingekomen stukken

4 Geheimhouding
Raadsvoorstel opheffing geheimhouding 12 juni 2025 (002)
Overzicht geheimhouding - gemeenteraad 12 juni 2025
Raadsbesluit Opheffing geheimhouding 12 juni 2025 (toegevoegd op 25 juni 2025)

5 Transcriptie raadsvergadering 8 mei 2025
4e raadsvergadering 8 mei 2025

6 Notulen Vragenuur 17 april
20250417 vragenuur

7 Actuele moties
De actuele moties zullen om 14:00 behandeld worden.

8 Benoeming commissieleden
Status: A
De raad besluit:
1. Op voorstel van de fractie van Volt op grond van het bepaalde in artikel 6 lid 1 van de Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht, de volgende niet-raadsleden te benoemen als commissielid:
• Sander Denneman
2. Op voorstel van de fractie van groep Zwanenberg, op grond van het bepaalde in artikel 6 lid 1 van de Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht, de volgende niet-raadsleden te benoemen als commissielid:
• Ben van Impelen
• Hanane Bittich
Raadsbesluit Benoeming commissieleden 12 juni 2025 (toegevoegd op 19 juni 2025)

9 Benoeming lid commissie personeelszorg raadsfunctionarissen (CPR)
Status: A
Door het vertrek van Maarten Koning als lid van de commissie personeelszorg raadsfunctionarissen, wordt voorgesteld Tess Meerding, tot op heden plaatsvervangend lid, te benoemen als lid van deze commissie. Voor de resterende zittingsperiode van deze raad wordt geen nieuw plaatsvervangend lid benoemd.
Dossier 4732 voorblad
Raadsbesluit Benoeming lid commissie personeelszorg raadsfunctionarissen (CPR) (toegevoegd op 19 juni 2025)

10 Raadsvoorstel zienswijze jaarstukken 2024, geactualiseerde begroting 2025 en ontwerpbegroting 2026 VRU
Status: A
Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:
1. De bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze van de raad, waarin de raad instemt met:
a. de voorlopige jaarstukken 2024 VRU;
b. de geactualiseerde begroting 2025 en ontwerpbegroting 2026 VRU.
Dossier 4663 voorblad
Raadsvoorstel Zienswijze jaarstukken 2024, geactualiseerde begroting 2025 en ontwerpbegroting 2026 VRU
Zienswijzebrief jaarstukken 2024, geactualiseerde begroting 2025 en ontwerpbegroting 2026 VRU
Aanbiedingsbrief voorlopige jaarstukken VRU 2024 ontwerpbegroting VRU 2026 en geactualiseerde begroting VRU 2025 - Gemeenteraden
Voorlopige jaarstukken VRU 2024
Ontwerpbegroting VRU 2026 en geactualiseerde begroting VRU 2025
Overzicht zienswijzen kadernota VRU 2026
Infographic jaaroverzicht VRU 2024
Raadsbesluit Zienswijze jaarstukken 2024, geactualiseerde begroting 2025 en ontwerpbegroting 2026 VRU (toegevoegd op 19 juni 2025)

11 Raadsvoorstel Zienswijze ontwerpbegroting 2026-2029 Het Utrechts Archief (HUA)
Status: A
Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor om te besluiten:
1. De bijgevoegde reactiebrief aan Het Utrechts Archief (HUA) vast te stellen als zienswijze op de ontwerp programmabegroting 2026-2029 van HUA, waarin aandacht wordt gevraagd voor:
a. het voortbouwen op innovatiekennis van anderen;
b. het scherp blijven rapporteren op de realisatie van de indicatoren;
c. het in kaart brengen van de meerjarige financiële situatie;
d. het verkennen van besparingsmogelijkheden vanaf 2027;
e. een ordentelijk en toekomstbestendig uittredingsplan en het bewaken van de belangen van de achterblijvende partners bij het uitreden van het rijk uit de gemeenschappelijke regeling

Raadsvoorstel Zienswijze ontwerpbegroting 2026-2029 Het Utrechts Archief (HUA)
Reactiebrief zienswijze ontwerpbegroting 2026-2029 van Het Utrechts Archief (HUA)
HUA - Ontwerp Programmabegroting 2026 - 2029
HUA - Kadernota 2025
HUA - Jaarverslag 2024 - Definitief zonder persoonlijke handtekening
Raadsbesluit Zienswijze ontwerpbegroting 2026-2029 Het Utrechts Archief (HUA) (toegevoegd op 19 juni 2025)

12 Raadvoorstel Toestemming wijziging gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief (HUA)
Status: A
Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:
1. Het college toestemming te verlenen voor het wijzigen van de Gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief conform bijgevoegd voorgenomen Wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling HUA, waarmee deze technisch-juridisch wordt aangepast in lijn met de eisen uit de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Raadsvoorstel Toestemming wijziging gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief
Ontwerpbesluit wijziging Gemeenschappelijke Regeling HUA
ingekomen reactie DB HUA over aanpassing Gemeenschappelijke Regeling
Gemeenschappelijke Regeling HUA met wijzigingen Ontwerpbesluit doorgevoerd
Raadsbesluit Toestemming wijziging gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief (toegevoegd op 19 juni 2025)

13 Raadsvoorstel Zienswijze Ontwerpbegroting 2026 GGDrU
Status: A
Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:
1. Bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze van de raad op (ontwerp)begroting 2026 van de GGD regio Utrecht, waarin staat dat:
- De raad graag het aanbod van de GGDrU aanneemt om ook in de komende periode het gesprek te blijven voeren over de grote financiële uitdagingen;
- De raad zich afvraagt of de crisis- en pandemische paraatheid van de GGDrU op orde is in geval er geacteerd moet worden bij een acute crisissituatie;
- De raad meer duidelijkheid wil over een aantal punten in de ontwerpbegroting, waaronder de invulling van de taakstelling op de inwonersbijdrage en de besteding van het budget dat bestemd is voor 'aantrekkelijk werkgeverschap', m.n. over het deel dat nu is ingezet op overhead;
- De raad graag in gesprek gaat over de toename in kosten van de forensische zorg en het bijhorende toekomstperspectief hierop.

Dossier 4677 voorblad
Raadsvoorstel Zienswijze Ontwerpbegroting 2026 GGDrU
Zienswijzebrief Ontwerpbegroting 2026 (juni 2025)
Aanbiedingsbrief bij (ontwerp)begroting 2026 GGD regio Utrecht
(ontwerp)Begroting GGDrU 2026
Samenvattend overzicht zienswijzen Kaderbrief 2026
MET WIJZIGINGEN Zienswijzebrief Ontwerpbegroting 2026 (na VOWE)
Raadsbesluit Zienswijze Ontwerpbegroting 2026 GGDrU (toegevoegd op 19 juni 2025)

14 Raadsvoorstel Zienswijze Ontwerpbegroting 2026 Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht, inclusief meerjarenperspectief 2027-2029
Status: A
Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:
1. De bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze op Ontwerpbegroting 2026 Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht, inclusief meerjarenperspectief 2027-2029 van de BghU , waarin de raad aangeeft in te stemmen met de Begrotingswijzing 2025 en de Ontwerpbegroting 2026, maar de BghU uitdrukkelijk oproept zich te blijven inspannen om de reguliere dienstverlening te verbeteren, de achterstanden in te lopen, de kosten en daarmee de deelnemersbijdrage te beperken en daarbij specifiek aandacht te hebben voor de gevraagde taakstelling en het verzoek om een duurzame huisbankier.

Dossier 4676 voorblad
Raadsvoorstel Zienswijze Ontwerpbegroting 2026 BghU, inclusief Meerjarenperspectief 2027-2029
Zienswijze meerjarenbegroting 2026-2029
Aanbiedingsbrief Utrecht jaarstukken 2024, begrotingswijziging 2025 en ontwerpbegroting 2026
GR BghU, Jaarstukken 2024 (incl. controleverklaring
GR BghU, Accountantsverslag 2024
Bijlage notitie begrotingswijziging 2025
Ontwerpbegroting 2026 en mj-perspectief 2027-2029
Raadsbrief Informatiememo Voortgang verbetering dienstverlening
Informatiememo voortgang verbetering dienstverlening
Raadsbesluit Zienswijze Ontwerpbegroting 2026 BghU, inclusief Meerjarenperspectief 2027-2029 (toegevoegd op 19 juni 2025)

15 Initiatiefvoorstel 'Geef woningzoekenden een Stem'

Status: B

J.A.W. van der Wilt stelt de raad voor te besluiten:

1. In te stemmen het initiatiefvoorstel 'Geef woningzoekenden een stem' en daarmee de urgentie te onderschrijven om woningzoekenden een structurele plek en stem te geven in de participatie in het ruimtelijk domein en woonbeleid.

2. Het college de opdracht te geven de volgende aanbevelingen op te volgen:

a. Het oprichten en faciliteren van een Utrechtse Woontafel, die de belangen van de woningzoekenden vertegenwoordigt in gebiedsontwikkelingsprocessen;

b. Het beter benutten van bestaand onderzoek naar de wensen van woningzoekenden bij gebiedsontwikkelingen;

c. Het actief betrekken van woningzoekenden bij de totstandkoming van gebiedsontwikkeling en hiertoe afspraken te maken met ontwikkelaars;

d. Verantwoording over de manier waarop woningzoekenden zijn betrokken te laten terugkomen in alle Nota's van Uitgangspunten;

e. Het kiezen voor een passende vorm van beloning ('positieve prikkel') voor woningzoekenden bij actieve participatie;

f. Toekomstige bewoners bij de laatste fase van woningbouw te betrekken zodat gewerkt wordt aan gemeenschapsvorming;

g. Een leer- en evaluatiecyclus in te richten waarin deze werkwijze wordt geëvalueerd.

3. Ten behoeve van beslispunt 2c en 2d het college de volgende beleidsaanpassingen te doen om de positie van woningzoekenden in de participatie te verankeren, zijnde:

a. Het toevoegen van de doelgroep woningzoekenden als te betrekken doelgroep in de participatie in ieder 'Samenwerkingsplan' dat wordt opgesteld tussen ontwikkelaar en gemeente bij de start van de gebiedsontwikkeling.

b. Het verantwoorden hoe de doelgroep woningzoekenden is betrokken te laten terugkomen in het 'Samenwerkingsverslag' in iedere Nota's van Uitgangspunten (conform UPG).

c. De doelgroep woningzoekenden op te nemen als specifieke doelgroep in de verdere uitvoering van de Nota Samen Stad Maken, mede in lijn met Amendement 62 'Inclusie en Diversiteit: Welke stemmen verdienen extra aandacht?' 4. Het college de opdracht te geven om een projectleider/kwartiermaker aan te stellen die:

a. De Utrechtse Woontafel vormgeeft (faciliteren opstart, meedenken over borging en diversiteit deelnemende organisaties)

b. Zich inzet voor de borging van de voorgestelde participatiewerkwijze in de organisatie (aanbeveling 3,4 en 5 van dit initiatiefvoorstel)

c. Aan de hand van de, in dit initiatiefvoorstel reeds genoemde, mogelijkheden een voorstel doet tot een passende en haalbare vorm van beloning ('positieve prikkel') voor woningzoekenden die actief participeren.

5. Het college de gemeenteraad jaarlijks te laten informeren over de uitvoering van dit initiatiefvoorstel.

Dossier 4573 voorblad
Initiatiefvoorstel D66 Utrecht 'Geef woningzoekenden een stem' (STVV Juni 2025)
STVV - Raadsvoorstel Initiatiefvoorstel 'geef woningzoekenden een stem'
STVV met trackchanges - Raadsvoorstel Initiatiefvoorstel 'geef woningzoekenden een stem'
Samenvatting Participatie-avond 20 november
Raadsbrief Reactie Initiatiefvoorstel Geef woningzoekenden een stem
EDVW-LIS-STUK Brief Woonzoekers Utrecht
EDVW-LIS-STUK Boek Woonzoekers Utrecht
Raadsbesluit Initiatiefvoorstel Geef woningzoekenden een stem (toegevoegd op 19 juni 2025)

16 Initiatiefvoorstel 'Verlaging van de minimumleeftijd voor commissieleden in Utrecht'

Status: B

Dossier 4632 voorblad
Verordening op de raadscommissies met wijzigingen bijhouden.12 juni 2025
Raadsbesluit Initiatiefvoorstel Verlaging van de minimumleeftijd voor commissieleden in Utrecht (toegevoegd op 19 juni 2025)
STVV Initiatiefvoorstel Verlaging van de minimumleeftijd voor commissieleden in Utrecht
STVV Wijzigingsbesluit Verordening op de raadscommissies

commissieleden.
11. Het dagelijks bestuur de opdracht te geven om het raadsbesluit uit te werken in:
a) Het Reglement van Orde gemeenteraad Utrecht;
b) De Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht; en deze verordeningen als hamerstuk aan de raad voor te leggen.

STVV Raadsvoorstel Werkdruk & Werkwijze
STVV Raadsvoorstel Werkdruk & Werkwijze met wijzigingen bijhouden
Raadsvoorstel Werkdruk & Werkwijze
Bijlage - Uitwerking modellen commissies
Bijlage - Varianten voor spreektijden commissies
Advies gemeenteraad Utrecht - Werkdruk en werkwijze
Raadsbesluit Werkdruk & Werkwijze (toegevoegd op 19 juni 2025)

18 Raadsvoorstel Tijdelijke invulling Parkeergarage Paardenveld (2025 - 2035)

Status: B
Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:
1. In te stemmen met een tijdelijke invulling van parkeergarage Paardenveld per 3 september 2025 voor een duur van 10 jaar (2025 - 2035), zoals opgenomen in scenario II (optimalisatie) van het 'scenario-keuzedocument parkeergarage Paardenveld', met als belangrijkste uitgangspunten:
a. Het behoud en versterken van het huidige programma op de begane grond en 1e verdieping mogelijk te maken door een aanpassing van de vaststellingsovereenkomst tussen de gemeente en Erfpachter.
b. Het in gemeentelijk beheer en exploitatie nemen van de parkeergarage en daarbij het aantal verdiepingen voor autoparkeren te verminderen van vier naar twee, van in totaal 390 naar 190 parkeerplaatsen voor bezoekersparkeren en abonnementen voor politie Midden-Nederland.
c. Een culturele en maatschappelijke broedplaats op een tussenliggende verdieping in het gebouw toe te voegen (maximaal 2700 m2 BVO).
d. Een publiek toegankelijk dak met deels een commercieel programma, gericht op een combinatie van groen, sport, spel, horeca en ontmoeting (maximaal 2700 m2 BVO).
e. De realisatie van een openbare toiletvoorziening in of in de omgeving van het gebouw.
f. Het uitwerken van de randvoorwaarden en mogelijkheden voor het toevoegen van een hub voor duurzame stadslogistiek.
g. Het uitwerken van het onder voorwaarden en met compenserende maatregelen toevoegen van een kleinschalige locatie voor een sekswerkbedrijf (maximaal 15 kamers, niet zijnde raamsekswerk).
2. Het positief resultaat van de exploitatie deels te bestemmen voor de voorbereiding van de toekomstige gebiedsontwikkeling (plankosten, sloop en bouwrijp maken).

Dossier 4380 voorblad
Raadsvoorstel Tijdelijke invulling Parkeergarage Paardenveld (2025 - 2035)
Scenario-keuzedocument toekomst parkeergarage Paardenveld Hoofdstuk 1-7 en 9 (openbaar)
Inspiratiedocument Parkeergarage Paardenveld
Studie StudioBNL & UrbanExchange tijdelijke invulling parkeergarge Paardenveld
Rapport BRO Economische impactanalyse parkeergarage Paardenveld
Rapport Royal HaskoningDHV Nut en noodzaak parkeergarage Paardenveld
Memo Nut en noodzaak bewonersparkeren Paardenveldgarage
Raadsbesluit Tijdelijke invulling Parkeergarage Paardenveld (2025 - 2035) (toegevoegd op 19 juni 2025)

19 Raadsvoorstel realisatie stationsentree Moreelsebrug

Status: B
Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:
1. Akkoord te gaan met het realiseren van een nieuwe zuidelijke entree van Utrecht Centraal door middel van zes trappen, inclusief bijbehorende voorzieningen, tussen de treinperrons en de Moreelsebrug, met inachtneming van de volgende punten:
a. Er is een relatie met de besluitvorming in de MIRT verkenning OV en Wonen over de voorkeursvariant voor de aanlanding van de Merwedelijn bij Utrecht Centraal.
b. Voor de gezamenlijke uitwerking van het project met partners NS en ProRail gelden de volgende randvoorwaarden:
i. De ruimtelijke uitgangspunten uit bijlage 'Ruimtelijke uitgangspunten treintrappen Moreelsebrug', zoals de categorisering als nevenontsluiting van Utrecht Centraal met bijpassend voorzieningenniveau, inpassing van de toegangspoorten op de perrons en het behoud van de Moreelsebrug als belangrijke verbinding over het spoor voor wandelaars en fietsers.
ii. Het na realisatie periodiek monitoren van de transferveiligheid door ProRail zoals omschreven in bijlage 'Rapportage monitoring transferveiligheid', bij toenemende drukte kunnen aanvullende maatregelen genomen worden om te grote drukte tegen te gaan.
iii. De afspraken met NS over de monitoring en maatregelen ten aanzien van sociale veiligheid zoals omschreven in bijlage 'Rapportage sociale veiligheid', waarin onder andere is opgenomen dat de trappen in eerste instantie van 22.00 uur tot 6.00 uur worden afgesloten om incidenten zoveel mogelijk te voorkomen.

Dossier 4544 voorblad
Raadsvoorstel realisatie stationsentree (trappen) Moreelsebrug
Ruimtelijke uitgangspunten treintrappen Moreelsebrug
Monitoring trappen Moreelsebrug transferveiligheid
Sociale Veiligheid Utrecht Centraal irt trappen Moreelsebrug versie maart 2025
Advies ProRail aan gemeente Utrecht trappen Moreelsebrug
Raadsbesluit Realisatie stationsentree (trappen) Moreelsebrug (toegevoegd op 19 juni 2025)

20 Beleidsnota Wonen in Utrecht 'Van woningmarkt naar volkshuisvesting 2025-2030'
Status: B
Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:
1. De beleidsnota Wonen in Utrecht 'Van woningmarkt naar volkshuisvesting 2025-2030' vast te stellen, met daarin de volgende 3 hoofddoelstellingen en bijbehorende subdoelstellingen:
a. Betaalbaar wonen:
In 2030 maken meer mensen kans op het vinden van betaalbare woonruimte in Utrecht.:
1. We houden het bouwtempo van 3.000 woningen per jaar op peil.
2. Nieuwe woningen moeten vooral betaalbaar zijn.
3. We werken met corporaties aan duurzame groei van de corporatievoorraad.
4. We stimuleren de groei van het aantal woningen voor middeninkomens.
5. We benutten de bestaande woningvoorraad beter.
b. Passend wonen:
In 2030 wonen meer Utrechters passend.:
6. We werken aan een evenwichtige woonruimteverdeling van sociale huurwoningen.
7. We sturen op voldoende huisvesting voor inwoners in een kwetsbare positie.
8. We realiseren passende woonconcepten voor aandachtsgroepen.
9. We bevorderen de toegang tot betaalbare woningen voor middeninkomens.
10. We bevorderen doorstroming.
11. We bieden ruimte aan collectieve woonvormen.
c. Leefbaar wonen:
In 2030 wonen meer Utrechters prettig in hun huis en buurt.
12. We zorgen voor een betere positie van huurders en woningzoekenden.
13. We werken aan gemengde en leefbare wijken.
14. We werken aan toekomstbestendige woningen.
15. We verbeteren onze informatievoorziening voor inwoners. en waarbij de volgende 4 leidende principes worden gehanteerd: i. ongelijk investeren voor gelijke kansen; ii. de beweging van woningmarkt naar volkshuisvesting lukt alleen als we er samen voor gaan; iii. ruimte om te onderzoeken en te experimenteren; iv. we werken wijkgericht.
2. De Woonvisie Utrecht beter in Balans (2019) en de volgende beleidsdocumenten:
- Actieplan Middenhuur (2017) en aangepaste voorwaarden middenhuur (2022)
- Actieplan Betaalbare koopwoningen (2021) en addendum actieplan betaalbare koop (2024)
- Actieplan Studentenhuisvesting 2023 - 2030 (2023)
- Actieplan Een (t)huis voor ouderen (2022)
- Actieplan Utrechtse wooncoöperaties (2021)
- Notitie Toekomst woonwagenlocaties Utrecht (2013)
- Plan van Aanpak Huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen (2019) in te trekken en te vervangen door de beleidsnota Wonen in Utrecht "Van woningmarkt naar volkshuisvesting 2025-2030" en het overzicht 'Lijst met beleidsdocumenten van de Omgevingsvisie Utrecht' en de internetpagina https://omgevingsvisie.utrecht.nl/ hierop aan te passen.

Dossier 4540 voorblad
Raadsvoorstel Beleidsnota Wonen in Utrecht ‘Van woningmarkt naar volkshuisvesting 2025-2030’
Beleidsnota Wonen in Utrecht ‘Van woningmarkt naar volkshuisvesting 2025-2030’
Wijkanalyses en wijkrichtingen
Verslag geluiden ophalen fase 1
Participatieverslag fase 2
Inhoudelijke trends en ontwikkelingen in het wonen
U10 Woonbehoefteonderzoek - Gemeente Utrecht
Advies Doorstroming Utrecht
Woonzorgbehoefteonderzoek & aandachtsgroepen (provincie Utrecht)
Reactienota Beleidsnota Wonen in Utrecht
Raadsbesluit Beleidsnota Wonen in Utrecht ‘Van woningmarkt naar volkshuisvesting 2025-2030 (toegevoegd op 19 juni 2025)
Beleidsnota Wonen in Utrecht 'Van woningmarkt naar volkshuisvesting 2025-2030' (na verwerking amendementen)

21 Raadsvoorstel Eerste wijziging van de Verordening re-integratie en tegenprestatie Participatiewet gemeente Utrecht
Status: B
Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:
1. De eerste wijziging van de Verordening re-integratie en tegenprestatie Participatiewet gemeente Utrecht vast te stellen, waarmee enkele tekstuele en de volgende inhoudelijke wijzigingen worden doorgevoerd:
a. De werknemerscheque (artikel 27) wordt toegevoegd aan de verordening;
b. De ondersteuning bij kinderopvang wordt uitgebreid met een vergoeding van het bovenwettelijke uurtarief kinderopvang aan alle gezinnen die een vergoeding kosten kinderopvang in aanvulling op kinderopvangtoeslag (4%-regeling) ontvangen (artikel 11);
c. Er komt een mogelijkheid om nadere regels op te stellen voor scholing (artikel 8) en de overige delegatiebepalingen (artikelen 10, 22, 23, 24, 25, 26 en 26a) zijn concreter en/of passender.
Dossier 4561 voorblad
Raadsvoorstel Eerste wijziging van de Verordening re-integratie en tegenprestatie Participatiewet gemeente Utrecht
Besluit tot wijziging van Verordening re-integratie en tegenprestatie Participatiewet gemeente Utrecht
Raadsbesluit Eerste wijziging van de Verordening re-integratie en tegenprestatie Participatiewet gemeente Utrecht (toegevoegd op 19 juni 2025)

22.1 Raadsvoorstel Zienswijze Toekomstvisie recreatieschap Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer 2040
Status: B
Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:
1. Bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze op de Toekomstvisie van het Recreatieschap Stichtse Groenlanden (SGL) en Staatsbosbeheer (SBB), waarin de raad:
a. vraagt om de recreatiegebieden en routes en paden direct rondom de stad extra aandacht geven bij toekomstig beheer, onderhoud, inrichting en ontwikkeling zoals uitgewerkt in de Toekomstvisie SGL SBB en de betreffende gebiedspaspoorten;
b. de zoektocht van SGL en SBB naar alternatieve financieringsbronnen ondersteunt om de ambities uit de Toekomstvisie en voorstellen uit de gebiedspaspoorten te realiseren;
c. vraagt erop toe te zien dat ruimte voor nieuwe financieringsbronnen niet ten koste mag gaan van de openbare en kosteloze toegankelijkheid en beleefbaarheid van de gebieden voor iedereen met uitzondering van intensief gebruikte voorzieningen met relatief hoge kosten voor beheer en toezicht.
Dossier 4645 voorblad
Raadsvoorstel zienswijze Toekomstvisie recreatieschap Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer 2040
Zienswijzebrief Gemeenteraad Utrecht Toekomstvisie recreatieschap Stichtse Groenlanden en SBB 2040
Toekomstvisie 2040 SGL-SBB
Gebiedspaspoort Cluster 1 Utrecht Zuid-Zuidoost
Gebiedspaspoort Cluster 2 Utrecht Noord
Gebiedspaspoort Cluster 3 Utrecht West
Gebiedspaspoort Cluster 4 Utrecht Zuid-Zuidwest
Gebiedspaspoort Cluster 5 Vinkeveense Plassen
Gebiedspaspoort Cluster 6 Langs De Lek
Gebiedspaspoort Paden en Routes

Zienswijzebrief Gemeenteraad Utrecht Toekomstvisie recreatieschap Stichtse Groenlanden en SBB 2040 (met amendement)

Raadsbesluit Zienswijze Toekomstvisie recreatieschap Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer 2040 (toegevoegd op 19 juni 2025)

22.2 Raadsvoorstel Zienswijze conceptbegroting 2026 Recreatieschap Stichtse Groenlanden
Status: B
Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:
1. Bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze op de Ontwerpbegroting 2026 van het Recreatieschap Stichtse Groenlanden (SGL), waarin de raad vraagt om:
a. in volgende begrotingsbehandelingen een terugkoppeling te geven over de effecten van bezuinigingsmaatregelen op de begrotingen 2026 tot en met 2029, het weerstandvermogen en risico's en overeengekomen deelnemersbijdragen;
b. de effecten van de bezuinigingen op de beleving van de gebieden door bezoekers te volgen en hier vanaf 2026 tot en met 2029 een terugkoppeling over te geven;
c. een toelichting op de effecten van de bezuinigingen op de doelstellingen van duurzaamheid, biodiversiteit, natuurbeheer en klimaatadaptatie.

Dossier 4646 voorblad

Raadsvoorstel Zienswijzebrief Ontwerpbegroting 2026 recreatieschap Stichtse Groenlanden

Zienswijzebrief Ontwerpbegroting 2026 recreatieschap Stichtse Groenlanden

Ontwerp Begroting 2026 SGL voor zienswijze

Zienswijzebrief Ontwerpbegroting 2026 recreatieschap Stichtse Groenlanden (met amendement)

Raadsbesluit Zienswijzebrief Ontwerpbegroting 2026 recreatieschap Stichtse Groenlanden (toegevoegd op 19 juni 2025)

23 Raadsvoorstel Kwantitatieve indicatoren Samen stad maken
Status: B
Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:
1. Ter invulling en uitwerking van de eerder opgestelde indicatoren in de 'beleidsnota Samen Stad Maken – Geen Utrecht zonder U' kwantitatieve effectindicatoren vast te stellen, zoals opgenomen in de bijlage 'Indicatoren Samen stad maken', waarbij de indicator 'sociale cohesie' is vervallen en met als belangrijkste onderdelen:
a. Rapportcijfer voor Samen stad maken namens respondenten/deelnemers
b. % respondenten/deelnemers dat invloed ervaart op ontwikkelingen in de stad, buurt of straat
c. Aantal projecten dat gebruik heeft gemaakt van het Kompas van Zeggenschap
d. % Utrechters dat betrokken is in de buurt door één of meerdere buurtactiviteiten (al bestaande indicator, ook te volgen via programmabegroting)
e. % respondenten/deelnemers dat het gevoel heeft dat zij zelf verantwoordelijkheid kunnen nemen om taken of activiteiten van de gemeente op te pakken.
f. % respondenten/deelnemers dat het gevoel heeft dat het college van b en w in hun besluiten zoveel mogelijk rekening houden met verschillende belangen.
g. % Utrechters dat vertrouwen heeft in de lokale overheid (al bestaande indicator, ook te volgen via programmabegroting)
h. % respondenten/deelnemers dat vindt dat de gemeente vertrouwen geeft aan Utrechters
i. % respondenten/deelnemers dat vindt dat de gemeente werkt aan goede relaties met Utrechters door zelf naar de Utrechters toe te gaan
j. % Utrechters dat vindt dat de gemeente open en eerlijk is in het contact met inwoners (al bestaande indicator, ook te volgen via programmabegroting)
k. % respondenten/deelnemers dat vindt dat de gemeente open en eerlijk is
l. % respondenten/deelnemers dat vindt dat de gemeente durft los te laten, nieuwe dingen probeert, een grens trekt (toont lef)
m. % respondenten/deelnemers dat vindt dat de gemeente moeite doet om naar zoveel mogelijk verschillende Utrechters te luisteren
n. % respondenten/deelnemers dat vindt dat de gemeente blijft leren en zich probeert te verbeteren, en hiertoe de 'beleidsnota Samen stad maken – Geen Utrecht zonder U' als volgt te wijzigen: De tabel op pagina 34 wordt vervangen door de tabel in de bijlage 'Indicatoren Samen stad maken'.

Dossier 4571 voorblad

Raadsvoorstel Kwantitatieve indicatoren Samen Stad Maken

Kwantitatieve Indicatoren Samen stad maken

Resultaten vragenlijst Buurtbudgetten in Utrecht

Beleidsnota Samen stad maken Geen Utrecht zonder U (na verwerking amendementen) met wijzigingen indicatoren zichtbaar

Raadsbesluit Kwantitatieve indicatoren Samen Stad Maken (toegevoegd op 19 juni 2025)

24 Afrondende besluitvorming na debat over Raadsbrief Variantenstudie Maarschalkerweerd Noord

Status: B
Op 7 maart 2024 debatteerde de commissie Jeugd, Welzijn, Cultuur en Sport (JWCS) over de varianten voor sport op Maarschalkerweerd-Noord. De commissie heeft de wethouder gevraagd om de voorkeursvariant van de gebiedspartijen mee te nemen in de besluitvorming voor het te kiezen scenario. Met als doel een scenario te vinden dat gedragen wordt door zowel de gebiedspartijen als de gemeente. Op 17 maart 2025 ontving de raad een raadsbrief met daarin de voortgang met betrekking tot het vinden van een voorkeursvariant. In die brief staat het volgende: "Het is gelukt om in de gesprekken nader tot elkaar te komen en daarom komen we met één voorkeursvariant. We leggen een gedragen beeld vast voor de toekomst van het gebied, zodat we hier bij ontwikkelingen in het gebied op kunnen anticiperen (zoals bij het opnieuw afsluiten van een huurovereenkomst)." Echter hebben de raadsleden uit de reactie van o.a. Kampong kunnen lezen dat de "voorkeursvariant" niet door alle gebiedspartijen wordt gedragen. Verder vernamen enkele raadsleden dat er tijdens het participatietraject ook het een en ander was voorgevallen. Ook lazen zij dat er zorgen zijn met betrekking tot afronding van het participatietraject en daarmee hun toekomst.
De agenderende partijen hebben hierover op donderdag 15 mei een debat gehad in de commissie. De fracties van de VVD, het CDA en Volt hebben enkele voorstellen aan de raad om dit debat af te ronden.
De VVD wil voorstellen indienen over een constructieve samenwerking met de gebiedspartijen en over een sluitend transparant financieel plan zodat deze weten waar ze aan toe zijn.
Het CDA dient voorstellen in over de pragmatische uitvoering van de voorkeursvariant en over een kunstgrasveld bij VSC.
Volt dient een voorstel in over betere participatie in dit traject.

Dossier 4642 voorblad
Raadsbrief Variantenstudie Maarschalkerweerd Noord vrijgeven voor reactie
Concept Variantenstudie Maarschalkerweerd Noord
Toegevoegde brief gebiedspartijen Variantenstudie MSN.pdf raadsleden
Raadsbrief Startdocument Maarschalkerweerd-Noord
Startdocument Maarschalkerweerd Noord
Raadsvoorstel Vaststelling Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd
Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd (na verwerking amendement)
Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd
Reactienota Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd
Getekend raadsbesluit Vaststelling Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd (17072020)

25 Afrondende besluitvorming na debat over Raadsbrief Stand van zaken uitvoering Parkeren
Status: B
Op 5 juni is in de commissie Mobiliteit, Groen en Openbare Ruimte gesproken over het parkeermanagementsysteem en de parkeerapp, ook in relatie tot de verdere invoering van Betaald Parkeren. De VVD en CDA willen voorstellen doen om de invoering van betaald parkeren op 1 november uit te stellen. DENK en CDA willen voorstellen doen om voor mantelzorgers parkeerkorting te verhogen of geheel kosteloos te maken en de urenregeling te verruimen. De PvdA wil een voorstel doen om invoering van fase 2 uit te stellen, tenzij vier randvoorwaarden worden gerealiseerd. De ChristenUnie komt met een motie die oproept inzichtelijk te maken welke effecten het uitstellen van invoeren van betaald parkeren heeft op het functioneren van de parkeer app zodat op basis daarvan in een later stadium een goed afgewogen beslissing genomen kan worden. UtrechtNu! wil een voorstel doen over data-veiligheid en komt mogelijk ook met andere moties. De VVD en UtrechtNu! willen een voorstel doen om de invoering van betaald parkeren op 1 november uit te stellen.

Dossier 4712 voorblad
Bijlage 2 Aanpassingen parkeerapp en regelingen doelgroepen
Bijlage 1 Tijdlijn Parkeermanagementsysteem
Raadsbrief Stand van zaken uitvoering Parkeren
Bijlage 3 Planning Parkeermanagementsysteem en parkeerapp

26 Afrondende besluitvorming na debat over Second opinion nadeelcompensatie Amsterdamsestraatweg
Status: B
Op 5 december 2024 heeft er een spoeddebat in de commissie Volksgezondheid, Onderwijs, Werk en Economie (VOWE) plaatsgevonden over de situatie van de ondernemers op de Amsterdamsestraatweg. Een flink aantal partijen heeft aangegeven de situatie schrijnend te vinden en de raad is opzoek naar mogelijkheden om de ondernemers zo veel als mogelijk te ondersteunen, bijvoorbeeld met de nadeelcompensatie. Een aantal fracties heeft na dit debat een second opinion over de nadeelcompensatie aangevraagd. Deze second opinion is op 22 mei 2025 besproken in de commissie VOWE. Ter afronding van dit debat willen de fracties van VVD, D66, UtrechtNu!, CDA, EenUtrecht, DENK en GroenLinks elk een voorstel indienen met betrekking tot de uitkomsten van de second opinion.

Dossier 4634 voorblad
Raadsbrief Stand van zaken herinrichting Amsterdamsestraatweg
20250611 Peildatum Voorzienbaarheid ASW

26.1 Nader advies Nadeelcompensatie
- 20250409 Korte samenvatting advies
- 20250409 Nader advies nadeelcompensatie

26.2 Bijlagen debat van 5 december 2024
- Dossier 4423 voorblad
- Raadsvoorstel Verordening Nadeelcompensatie
- Toelichting bij verordening nadeelcompensatie
- Verordening nadeelcompensatie gemeente Utrecht

27 Afrondende besluitvorming na debat over Raadsbrief Gevolgen kabinetsbeleid op Asiel en Integratie
Status: B
Op 15 mei jl. is in de commissie Jeugd, Welzijn, Cultuur en Sport gesproken over de gevolgen van het kabinetsbeleid op Asiel en Integratie. De fracties van de PvdA, GroenLinks, BIJ1, Student & Starter, Volt en DENK hebben enkele voorstellen aan de raad om dit debat af te ronden.
De PvdA zal voorstellen doen tot versterking van de samenwerking intern en met partners met als doel arbeidsdeelname te vergroten en efficiënte en menswaardige hulp aan asielzoekers en statushouders te verbeteren, met een focus op kinderen.
GroenLinks wil een voorstel indienen met betrekking tot bescherming en begeleiding alleenstaande minderjarige vreemdelingen.
BIJ1 wil een voorstel indienen over vrijhavenstad.
Volt doet een voorstel over blijvend met Europa werken.
DENK dient een voorstel in over gewortelde kinderen.
Student & Starter doet een voorstel tot tegengaan van verplaatsingen van kinderen in opvang.
- Dossier 4633 voorblad
- Raadsbrief Gevolgen kabinetsbeleid op Asiel en Integratie

28 Afrondende besluitvorming na debat over Situatie arbeidsmigranten in Utrecht
Status: B
Op 22 mei jl. heeft de commissie Volksgezondheid, Onderwijs, Werk en Economie gesproken over de situatie van arbeidsmigranten in Utrecht. De fracties van de PvdA, de ChristenUnie en Partij voor de Dieren hebben enkele voorstellen aan de raad om dit debat af te ronden.
De PvdA zal bij afrondende besluitvorming met voorstellen komen om arbeidsmigranten in Utrecht hun rechten te laten uitoefenen en om malafide werkgevers aan te pakken. Het eerste voorstel zal zich richten op de toegang van EU-arbeidsmigranten tot opvang en zorg en het tweede voorstel zal zich richten op het versterken van hun rechter als werknemer.
De ChristenUnie zal twee voorstellen indienen. Een voorstel om via een gerichte lobby richting het Rijk te pleiten voor een sterkere gemeentelijke positie in het economische beleid rond arbeidsmigratie. En de tweede om lokaal niet af te wachten, maar actief te gaan samenwerken met de Arbeidsinspectie voor betere handhaving en monitoring van arbeidsomstandigheden in Utrecht.
De Partij voor de Dieren wil mogelijk twee voorstellen indienen.
- Dossier 4643 voorblad
- Raadsbrief Gevolgen kabinetsbeleid op Asiel en Integratie
- Raadsbrief Stand van zaken opvang Oekraïense vluchtelingen
- Raadsbrief verdeelbesluit Spreidingswet
- Verdeelbesluit Utrecht
- Raadsbrief Update opvang Oekraïners en asielzoekers
- Raadsbrief Stand van zaken na beëindiging Landelijke Vreemdelingenvoorziening (LVV)
- Beantwoording SV2024 nr 197 Gevolgen en impact einde samenwerking LVV met Rijk
- Beantwoording SV2025 nr 39 over Adequate begeleiding en rechtsbescherming van vluchtelingen
- Beantwoording SV2025 nr 40 over Schokkende misstanden in de pleegopvang voor jonge vluchtelingen

28.1 SV 2025 nr. 59 Zicht op situatie arbeidsmigranten in Utrecht (met antwoord)
- Beantwoording SV2025 nr 59 over Zicht op situatie arbeidsmigranten in Utrecht

28.2 Raadsbrief Uitvoering Motie 323 - Beschikbaarheid International Center voor EU-arbeidsmigranten
- Raadsbrief Uitvoering Motie 323 - Beschikbaarheid International Center voor EU-arbeidsmigranten

29 Afrondende besluitvorming na debat over Zorg voor ongedocumenteerde mensen

Status: B
Op 22 mei jl. is in de commissie Volksgezondheid, Onderwijs, Werk en Economie gesproken over de zorg voor ongedocumenteerde mensen. De fracties van BIJ1 en GroenLinks hebben nog enkele voorstellen aan de raad om dit debat af te ronden.
BIJ1 wil een drietal voorstellen indienen. Met de eerste motie stelt BIJ1 een jaarlijkse gemeentelijke brief voor om zorgverleners te informeren over zorg voor ongedocumenteerde mensen. Met het tweede voorstel wil BIJ1 een gemeentelijk noodfonds voor abortuszorg. Met het derde voorstel tot slot verzoekt BIJ1 om een onderzoek naar een breder noodfonds voor de vergoeding van niet-medisch noodzakelijke zorg (waaronder ggz, mondzorg, wmo en tolken).
De fractie van GroenLinks dient een voorstel in over een pact.

Utrecht, 22 mei 2025

Betreft: Ontslag als raadslid voor de gemeente Utrecht

Geachte mevrouw Dijksma,

Met dit schrijven wil ik mijn ontslag als raadslid van de gemeenteraad van Utrecht aan u bekendmaken.

Het is geen gemakkelijke beslissing geweest om te stoppen, maar wel een noodzakelijke. Mijn gezondheid vraagt op dit moment om rust en herstel. Dat valt niet te combineren met het raadswerk, dat volledige inzet en aanwezigheid vraagt.

De afgelopen jaren heb ik me met toewijding ingezet voor een eerlijker Utrecht. Voor jongeren in Overvecht en Kanaleneiland. Voor mbo-studenten die gelijke behandeling verdienen. Voor een stad waarin iedereen zich vrij en veilig kan verplaatsen, met goed openbaar vervoer en toegankelijke voorzieningen in elke wijk. En voor alle inwoners die soms te weinig gehoord of gezien worden in ons beleid.

Ik ben dankbaar voor de samenwerking in deze raad en met het college. Voor het vertrouwen, de gesprekken en de gezamenlijke inzet voor onze stad. Het raadswerk heeft me gevormd en verder verrijkt.

Hoewel mijn periode als raadslid nu eindigt, blijf ik me inzetten voor gelijke kansen. Waar ik ook ben, in het onderwijs of elders, die strijd laat ik niet los.

Ik wens u en de gemeenteraad alle wijsheid en kracht toe bij het werk dat voorligt. Utrecht is het meer dan waard.

Met vriendelijke groet,

Mohamed Talhaoui

Openbare lijst van ingekomen stukken voor commissie Mobiliteit, Groen en Openbare Ruimte van 5 juni 2025

Nummer	Ingekomen stuk	Afdoeningsvoorstel
1.	Verzoek tot opheldering en ondersteuning m.b.t. parkeerbeleid De Nieuwe Defensie sociale huurwoning	In handen stellen van het college. De commissie ontvangt een afschrift van het antwoord.
2.	Gemeenteraad onjuist geïnformeerd in raadsbrief 12836820	In handen stellen van het college. De commissie ontvangt een afschrift van het antwoord.
3.	Verzoek tot agendering: miscommunicatie parkeervergunning Nieuwe Defensie	In handen stellen van het college. De commissie ontvangt een afschrift van het antwoord.
4.	Betaald parkeren Politiemedewerkers	De inhoud desgewenst betrekken bij de behandeling van het agendapunt 10 Raadsbrief Stand van zaken uitvoering Parkeren.
5.	Parkeerbeleid en politie	De inhoud desgewenst betrekken bij de behandeling van het agendapunt 10 Raadsbrief Stand van zaken uitvoering Parkeren.
6.	Project Waterplein - Weerdsluiscomplex Raadsbrief 12880224	In handen stellen van het college. De commissie ontvangt een afschrift van het antwoord.
7.	Adhesie bruggen protest	De inhoud desgewenst betrekken bij de behandeling van de Voorjaarsnota (commissie MGOR d.d.3 juli).
8.	Parkeerbeleid Utrecht leidt tot ongelijke behandeling huurders	In handen stellen van het college. De commissie ontvangt een afschrift van het antwoord.
9.	Brief wijkplatform Noordwest betreffende bewonersbijeenkomst Natuurgebied Zuilen	De inhoud desgewenst betrekken bij de behandeling van het Integraal Programma van Eisen Functioneel Ontwerp Natuurgebied Zuilen dat binnenkort als raadsvoorstel naar de commissie komt.
10.	Reactie van zusterpark Voordorp op raadsbrief evaluatie zelfbeheer	De inhoud desgewenst betrekken bij de behandeling van het agendapunt 8 Raadsbrief Evaluatie zelfbeheer groen.

Het ingekomen stuk staat voor leden, conform AVG, in iBabs achter een slotje.

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Opheffing geheimhouding

Opgesteld door	Stafbureau Gemeentesecretaris
Kenmerk	6838480/20250612
Vergaderdatum raad	12 juni 2025
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder m Referendumverordening Utrecht)
Geheim	Nee
Bijlage	Overzicht geheimhouding 12 juni 2025

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1 De geheimhouding op de aan de raad verstrekte documenten zoals voorgesteld in de bijlage ‘Overzicht geheimhouding – gemeenteraad 12 juni 2025 op te heffen conform artikel 89 lid 4 Gemeentewet.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

De secretaris

De burgemeester,

Onderwerp	Kenmerk/ Zaaknr	Datum aanbieding gemeenteraad	Wat is geheim?	Woo grond artikel	Is het stuk permanent geheim	Opgelegde geheimhoudingsduur	Verzoek	Opheffen per	Reden verzoek
Raadsbrief Businesscase tijdelijk wonen tijdelijke invulling parkeergarage Paardenveld (2025 - 2035): de bijlage Financiële onderbouwing Businesscase tijdelijk wonen tijdelijke invulling parkeergarage Paardenveld	30568379	6-6-2025	bijlage bij raadsbrief	Artikel 5.1 lid 2 b	nee	totdat het project financieel is afgesloten	Opheffen	De tijdelijke geheimhouding op te heffen als aan één of meerdere van de volgende voorwaarden is voldaan: a) het moment genoemd in de kolom 'opgelegde geheimhoudingsduur' doet zich voor; b) het onderliggende belang op grond van de Woo dat de reden is om geheimhouding op te leggen is niet meer aanwezig; c) als een derde de informatie waarop geheimhouding is opgelegd in openbaarheid deelt of die informatie elders buiten de gemeente openbaar te vinden is.	Openbaar tenzij is uitgangspunt bij geheimhouding, door deze opheffing heeft het college de mogelijkheid om na de opgelegde geheimhoudingsduur of in geval van een actualiteit de raad in openbaarheid te informeren
Raadsvoorstel Vaststelling TAM omgevingsplan, fietsparkeernorm en aanvullend voorbereidingskrediet deelgebied 6 fase 1 Merwedekanaalzone: de bijlage Indicatieve financiële haalbaarheid omgevingsplan deelgebied 6 MWKZ	30387615	6-6-2025	bijlage bij raadsvoorstel	Artikel 5.1 lid 2 b	nee	de nog te openen grondexploitatie voor deelgebied 6 wordt gesloten	Opheffen	idem	idem
Raadsbrief Vervolg uitvoering motie 315 'Hand in eigen boezem': de bijlage Overzicht uit te geven panden middellange termijn	30501696	3-6-2025	Bijlage(n) bij raadsbrief	Artikel 5.1 lid 2 b	nee	totdat de overeenkomsten tot uitgifte zijn gesloten	Opheffen	idem	idem
Raadsbrief Uitgangspuntennotitie Domplein 4-5: de gemarkeerde tekst in de bijlage Uitgangspunten Domplein 4-5	30136330	22-5-2025	Bijlage(n) bij raadsbrief	Artikel 5.1 lid 2 b	nee	de verbouwing financieel is afgesloten en de huurcontracten in het kader van de toekomstige invulling zijn getekend	Opheffen	idem	idem
Raadsbrief Kosten vitale beroepenvoorrang: de bijlage bedragen	30262176	20-5-2025	Bijlage(n) bij raadsbrief	Artikel 5.1 lid 2 b	nee	totdat na aanbesteding een nieuw contract aanvangt	Opheffen	idem	idem
Raadsvoorstel Meerjaren Perspectief Ruimte 2025: de bijlage 'Gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht' en op de gemarkeerde teksten in de bijlage 'Projectenlijst 5e tranche maatregelen op gang houden woningbouw'	30253043	15-5-2025	Bijlage(n) bij raadsvoorstel	Artikel 5.1 lid 2 b en i	nee	de projecten zijn gerealiseerd en/of de grondexploitaties zijn gesloten	Opheffen	idem	idem
Raadsvoorstel Voorjaarsnota en bestuursrapportage 2025: bijlage Investeringsprojecten Ontwikkelen en wonen voor iedereen	30252302	15-05-2025	Bijlage(n) bij raadsvoorstel	Artikel 5.1 lid 2 b en i	nee	totdat de aanbestedingen zijn uitgevoerd en de onderhandelingen zijn afgerond	Opheffen	idem	idem
Raadsvoorstel Jaarstukken 2024: bijlage Investeringsstaten	30268390	15-05-2025	Bijlage(n) bij raadsvoorstel	Artikel 5.1 lid 2 b	ja	permanent	nvt	nvt	nvt
Raadsbrief Voortgangsrapportage Nota Kapitaalgoederen 2025: vier bijlagen bij Voortgangsrapportage NKG 2025	30176151	15-05-2025	Bijlage(n) bij raadsbrief	Artikel 5.1 lid 2 b en i	ja	permanent	nvt	nvt	nvt
Raadsbrief Beantwoording SV2025 nr 52 over Persoonsgegevens online; bijlage Totaal SV2025 nr 52 over Persoonsgegevens online	30268737	13-05-2025	Bijlage(n) bij raadsbrief	Artikel 5.1 lid 2 e en i	ja	permanent	nvt	nvt	nvt

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Opheffing geheimhouding

Opsteller	Stafbureau Gemeentesecretaris
Zaaknummer	6838480/20250612
Jaargang en nummer	2025, nr. 53
Vergaderdatum Raad	12 juni 2025
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder m Referendumverordening Utrecht)
Geheim	Nee

De raad besluit:

1. De geheimhouding op de aan de raad verstrekte documenten zoals voorgesteld in de bijlage ‘Overzicht geheimhouding – gemeenteraad 12 juni 2025 op te heffen conform artikel 89 lid 4 Gemeentewet.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 12 juni 2025.

De griffier,

Miguel Israel

De voorzitter,

Sharon A.M. Dijksma

Signed By: Dijksma, Sharon
19/06/2025 10:45:09 CEST
ID: 436e9589-ac89-4cff-a9e7-dce224ba79e1
Auth: Scribble

Signed By: Israel, Miguel
13/06/2025 16:05:31 CEST
ID: 436e9589-ac89-4cff-a9e7-dce224ba79e1
Auth: Scribble

Gemeente Utrecht

2025

TRANSCRIPT VERGADERING GEMEENTERAAD UTRECHT

4e vergadering – 8 mei 2025

Vergadering van de gemeenteraad, gehouden op 8 mei te 10:00 uur.

Voorzitter: aanvankelijk mevrouw Dijkstra, burgemeester, later de heer Zwanenberg.

Aanwezig zijn de leden: Aït Daoua, Al-Saqaff, Assen, Bode, Bos, Bosch, Chirino, Dada-Anthonij, Dekkers, Deldjou Fard, Dijkstra, Fattal, Geleijns, Van der Graaf, Heijne, Hellevoort, Hessel, Van Heuven, Te Hoonte, Hornsveld, Kleinrensink, Koning, Maas, Meerding, Nolten, Paalman, De Pagter, Passier, Peters, Raaijmakers, Ramaker, Sasbrink, Snijder, Van Steeg, Stellinga, Sungur, Vasters, Vermeulen, Van Vliet, De Vries, Van der Wilt, Zwanenberg, Van der Zweth en Zwinkels

Afwezig is het lid: Passier en Talhaoui

Tijdens stemming: Hessel, Bos en Talhaoui.

Aanwezig zijn de wethouders: Eerenberg, Schilderman, Streefland en De Vries

Griffier: de heer Israel

Opening

De voorzitter: Geachte aanwezigen, ik open de vergadering. Welkom allemaal bij deze raadsvergadering. Ook de mensen die thuis meekijken en meeluisteren, die heet ik van harte welkom. En daarnaast natuurlijk iedereen die vandaag aanwezig is op de publieke tribune. Ik heb een bericht van afwezigheid ontvangen van Charlotte Passier en Mohammed Talhaoui. En zij zullen wel bij de stemmingen vanavond aanwezig zijn. En ik kijk even rond. Volgens mij is verder iedereen aanwezig. Daarnaast wil ik jullie nog vertellen dat we natuurlijk helaas hebben meegedeeld gekregen dat ons commissielid de heer Niek Vist van Stadsbelang Utrecht recent is overleden. En wij zullen, omdat hij vandaag in Den Haag herdacht wordt, daar niet vandaag aandacht aan besteden, maar in overleg met zijn nabestaanden op een ander moment in deze raad. Dan weet u waarom dat niet nu aan de orde is. Dat gezegdhebbende beginnen we met een

ceremonieel deel, namelijk de benoeming van vier commissieleden. Hanneke Verheijken van de groep Zwanenberg, Hilde Koster groep Zwanenberg, Gijs Toussaint van D66 en Claire Derks van Stadsbelang Utrecht. En ik geef als eerste het woord aan de voorzitter van de commissie van onderzoek van geloofsbrieven, mevrouw Stevie Nolten.

Mevrouw Nolten (BIJ1): Samen met het raadslid Rick Van der Zweth heb ik onderzoek gedaan naar de geloofsbrieven van Gijs Dussain, Hanneke Verheijken, Hilde Koster en Claire Derks. Wij zijn tot de conclusie gekomen dat zij voldoende aan de vereist om commissielid te worden. Deze vereisten staan in de verordeningen op de raadscommissies die uw raad heeft vastgesteld. Ook hebben zij geen functies die onverenigbaar zijn met de commissielidmaatschap. Wij adviseren de Raad om Gijs Dussain, Hanneke Verheijken, Hilde Koster en Claire Derks te benoemen als lid van uw raadscommissies. Kunt u alle instemmen met het voorstel om deze commissieleden toe te laten? Dank u wel. Dan wil ik de te benoemen commissieleden vragen om nu naar voren te komen. En dan wil ik alle die daar toe in de gelegenheid zijn verzoeken om te gaan staan.

De voorzitter: Ik lees eerst de tekst uit de gemeentewet voor, dan noem ik uw naam en dan kunt u antwoorden. Ik verklaar dat ik, om tot commissielid benoemd te worden, rechtstreeks nog middelijk, onder welke naam of welk voorwensel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets als commissielid te doen of te laten, rechtstreeks nog middelijk enige schenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als commissielid naar eer en geweten zal vervullen. Dan wil ik allereerst Hanneke Verheijken vragen om het woord te voeren.

Mevrouw Verheijken (groep Zwanenberg): Dat verklaar en beloof ik.

De voorzitter: Dank u wel. Gefeliciteerd.

Hilde Koster.

Mevrouw Koster (groep Zwanenberg): Dat verklaar en beloof ik.

De voorzitter: Dank u wel, ook van harte.

Gijs Toussaint.

De heer Toussaint (D66): Dat verklaar en beloof ik. Van harte.

De voorzitter: En Claire Derks.

Mevrouw Derks (Stadsbelang Utrecht): Dat verklaar en beloof ik.

De voorzitter: Gefeliciteerd. Ik wens jullie allemaal heel veel succes en er is een aardig cadeautje en ik denk dat we nog een foto maken, want dat doen we altijd.

Dan stel ik voor dat iedereen zijn plaats weer inneemt en dan gaan wij verder.

Ik neem namelijk de agenda met u door. Als u ergens een punt van orde zou willen maken, dan vraag ik u dit bij het desbetreffende agendapunt te doen. Komen we bij de ingekomen stukken. Vandaag zit ook al uw verantwoordingen van fractiesubsidies over het jaar 2024 bij de ingekomen stukken. De fractie Horizon heeft over 2024 nog geen fractiesubsidie ontvangen. En dat is de reden waarom van deze fractie ook een verantwoording ontbreekt. Er zijn verder geen opmerkingen binnengekomen op de lijst ingekomen stukken. Dus ik stel u voor deze vast te stellen. Iedereen akkoord? Aldus besloten.

Dan hebben we agendapunt 4. Iedereen akkoord met het raadsvoorstel? Aldus besloten.

Dan komen we bij agendapunt 5, de noodhulen van de raadsvergadering van 27 maart 2025. Er zijn geen opmerkingen binnengekomen op de noodhulen. Ik stel u dus voor deze vast te stellen. Iedereen akkoord? Aldus besloten.

Dan komen we bij de noodhulen van het vragenuur van 20 maart, 3 april, 10 april jongsleden. Ook hier zijn geen opmerkingen binnengekomen op de noodhule en ik stel u dus voor om deze vast te stellen. Iedereen akkoord? Aldus besloten.

Het agendapunt 7, de actuele moties, die gaan we vanmiddag om 2 uur behandelen. Dus die slaan we nu eventjes over en dan gaan we verder met agendapunt 9. Dat is het raadsvoorstel, wijziging, reglement van orde en verordening op de raadscommissies. Zijn er stemverklaringen? Nee, aldus besloten.

Dan komen we bij het agendapunt 10. Dat is het raadsvoorstel, beeldkwaliteitsplan Papendorp, de taats. Zijn er stemverklaringen?

Dan komen we bij agendapunt 10: het raadsvoorstel beeldkwaliteitsplan Papendorp, de Taats. Zijn er stemverklaringen? Ja, de heer Te Hoonte, VVD. Gaat u gang.

De heer Te Hoonte (VVD): Ja voorzitter, want we hebben bevestigd gekregen in de commissie dat dit niks afdoet aan het amendement dat wij hebben ingediend bij de parkeergarage die daar komt. Die krijgt een groene gevel voor een groot deel en de verhoudingen die in dat amendement staan blijven van kracht. Daarmee kunnen wij voor dit voorstel stemmen en is het een A-punt.

De voorzitter: Dank u wel.

Dan gaan we verder. De overige punten van deze agenda zijn allemaal punten waarover u wenst te spreken. Ik verifieer even of dat klopt en dat lijkt zo te zijn. Dan is de agenda dus voor het overige ongewijzigd vastgesteld en dan komen we allereerst bij agendapunt 11. Dat is het raadsvoorstel visie stedenbouw Utrecht 2040 ruimtelijke kwaliteit in de 10 minuten stad en het vaststellen van de zogenaamde reactienota. Wie kan ik het woord geven om een aanvullend voorstel bij dit onderwerp in te dienen? De heer Te Hoonte, VVD. Gaat uw gang.

De heer Te Hoonte (VVD): Zoals we hebben aangegeven, zijn wij geen fan van deze stedenbouwvisie. Het had wat ons betreft gewoon een hoogbouwvisie mogen zijn. Ons inziens heeft het traject veel te lang geduurd en voegt het eigenlijk een laag toe aan de omgevingsvisie, die tot extra onduidelijkheid kan leiden. De omgevingsvisie moet wat ons betreft juist compacter, duidelijker en overzichtelijker ingericht worden. Ik zou de wethouder dan ook om toelichting willen vragen dat hij met een plan komt hoe hij dat gaat bewerkstelligen. Dan wil ik nog twee dingen aanpassen aan deze visie zelf, omdat ik verwacht dat de Raad deze visie toch gaat aannemen.

Ten eerste wil ik graag dat we de linten en lintbebouwingen, zoals die veel in de uitleggebieden behouden zijn gebleven, ook nu behouden blijven in deze stedenbouwvisie. Maar het wordt niet eens genoemd. Daarom heb ik daarvoor een amendement dat ik bij deze indien.

De voorzitter: Amendement krijgt nummer 85.

De heer Te Hoonte (VVD): En ten tweede hebben we geconstateerd dat de hoogbouwzorneringskaart in Leidsterrein Centrum Kern en Leidsterrein Centrum Oost verwarmd is. Want er zijn net allemaal gebouwen opgeleverd en de kaart suggereert dat je daar toch eigenlijk hoger mag bouwen dan dat daar nu is gedaan. En daarom hebben we een amendement wat de hoogbouwzornering daar beperkt tot de kavels die nog onbebouwd zijn.

De voorzitter: Amendement krijgt nummer 86. Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Sasbrink van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Sasbrink (PvdD): Dank, voorzitter. Het fundament van deze visie is de RSU en daar heeft de Partij voor de Dieren natuurlijk moeite mee, want zoals bekend zijn wij het absoluut niet eens met die gigantische groei waar de RSU van uitgaat. Maar als er dan toch verdicht wordt, is het slim om dat zorgvuldig te doen en daar biedt dit voorstel best een redelijke visie op. Maar biodiversiteit en toegankelijkheid kunnen nog beter verankerd worden. Daarom heb ik drie amendementen ingediend.

Het eerste amendement gaat over biodiversiteit, mede namens Volt en EenUtrecht. Daarbij willen we aan de richtlijnen toevoegen het uitgaan van kansen voor dieren, het behoud van bestaande bomen, het nadenken over menselijke zones en het in principe niet bebouwen van de hoofdgroenstructuur. Een aantal van die dingen is het college natuurlijk ook al voornemens, dus

dat zal de wethouder misschien ook al zeggen. Maar deze principes zijn echt dusdanig belangrijk dat we ze echt vast moeten leggen in de richtlijnen en niet alleen maar als een Toelichting in de visie meenemen. Dus vandaar dit amendement.

De voorzitter: Het amendement krijgt nummer 87.

Mevrouw Sasbrink (PvdD): Dan ga ik vlug verder met het onderwerp toegankelijkheid. Ik heb er twee voorstellen op. Het gaat er natuurlijk over dat iedereen volwaardig moet kunnen meedoen. Helaas zijn er veel plekken, ook in onze gemeente, nog niet inclusief en toegankelijk voor iedereen. Met het eerste amendement voegen we expliciete regels toe over toegankelijkheid voor mensen met een beperking voor bijvoorbeeld entrées, vluchtroutes en de openbare ruimte. Dat is mede namens ChristenUnie, Volt, Groep Zwanenberg, de VVD en EenUtrecht.

De voorzitter: Het amendement krijgt nummer 88.

Mevrouw Sasbrink (PvdD): Ten slotte staat er in de visie ook een passage dat er nooit een directe lift mag zijn van een garage naar een woonverdieping. Dat is om ondermijning te voorkomen, maar het heeft wel het risico met zich mee dat het daardoor minder toegankelijk wordt. Om te waarborgen dat zo'n extra overstap van de ene naar de andere lift ertoe leidt dat gebouwen niet minder toegankelijk daardoor worden, hebben we een laatste amendement. Dat is mede namens EenUtrecht.

De voorzitter: Amendement 89. Dank u wel.

Ik kijk even verder. De heer Dijkstra.

Is er een interruptie? Excuus, dat had ik even niet door.

De heer Dekkers (GroenLinks): Ik heb twee vragen, maar ik mag één tegelijkertijd doen. In de consulteren zegt u dat je van de garage niet rechtstreeks naar de woning moet. Dat benoemt u ondermijning. Dat is misschien een zwaar woord waar meer op veiligheid bedoeld wordt, maar dat is ook vanwege Het bevorderen van het sociaal contact, vindt u dat ook niet belangrijk?

Mevrouw Sasbrink (PvdD): Dat is een mooie bijkomstigheid daarvan. Tegelijkertijd heeft dat het risico met zich mee dat je een extra lift daardoor hebt. Die extra lift kan kapot gaan. Daar hebben mensen met een beperking direct last van. Daar gaan we met dit amendement hopelijk wat aan repareren van mindere kwaliteit, waardoor die ook niet toegankelijk is voor iedereen. Wat we met dit amendement proberen te doen, is ervoor zorgen dat we de overstap van de ene in de andere lift gewoon inhouden. Dan doe je wat aan die ondermijning of aan die veiligheid. En hou

je dat sociale aspect in stand, maar zorg je er wel voor dat die alle liften en ook die overstappen en die overgangen voor iedereen toegankelijk zijn. Dus dan ja, wij vinden die sociale veiligheid ook belangrijk, maar dat houdt dit amendement ook wel in stand, want op zich blijft het zo dat je dan die twee liften hebt.

De heer Dekkers (GroenLinks): Ja, nou was juist het bevorderen van die ontmoeting was volgens mij het hoofdpunt, maar het tweede punt. Wij vinden ook toegankelijkheid van belang en zo'n overstap moet geen beperking van de toegankelijkheid zijn, maar is het passend om een heel specifieke uitvoeringsmaatregel over toegankelijkheid dan hiervoor op te nemen in een stedenbouwvisie?

Mevrouw Sasbrink (PvdD): Het is helaas nodig. We hebben ook wel overwogen om dat hele punt eruit te halen, want het is eigenlijk al best wel specifiek om te zeggen in deze stedenbouwvisie dat zo'n lift niet doorgeschakeld mag zijn. Ik heb ambtelijk advies ingewonnen dat het wel echt nodig is. Dat sociale aspect is er om die veiligheid te waarborgen. Maar dan moeten we echt waarborgen dat het voor iedereen toegankelijk is. Het is misschien niet zo mooi om het zo gedetailleerd in een visie te zetten.

De voorzitter: Volgens mij valt af en toe het geluid weg. Hoort u dat ook? Ja, ik ook. We moeten ondertussen de techniek vragen om daarnaar te laten kijken.

De heer Dekkers nog een laatste keer? Nee? Dan gaan we alsnog naar de bijdrage van de heer Te Hoonte.

De heer Te Hoonte (VVD): Mag ik een klein punt van orde maken? Ik ben net vergeten om te zeggen dat het amendement Linten ook namens Groep Zwanenberg is. Dat vond ik toch een eer. En namens Volt. En dat het amendement over de hoogbouwsanering mede namens Volt en het CDA was.

De voorzitter: Oké, heel goed. Dan hebben we dat bij deze genoteerd. Dan komt alsnog de heer Dijkstra voor zijn bijdrage.

Misschien moet u, de heer Te Hoonte, ik stel u voor, ik vond het ook heel grappig, maar dan beter in de microfoon, want nu snappen de mensen thuis niet waarom er heel hard gelachen wordt.

De heer Te Hoonte (VVD) : Wij zijn heel blij dat de heer Zwanenberger voor gekozen heeft om zijn eerste amendement als zelfstandige groep in deze raad in te dienen met de VVD samen.

De voorzitter: Zo is het. Goed, de heer Dijkstra.

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Ja, dank u voorzitter. Een interessant moment vandaag, de stedenbouwvisie gepresenteerd door het stadsbestuur. Het kan ook anders. Dat hebben we laten zien met een eigen publicatie, een alternatief. Dat hebben we ook gepresenteerd, daar heeft het college op gereageerd, met dank. En dat laat zien dat het dus anders kan. Dit willen we niet in stemming brengen vandaag, want we vinden eigenlijk dat de participatie is uitgevoerd op de voorliggende stedenbouwvisie van het college half werk is. Uitstekend werk, maar half. om de bewoners wat input te hebben geleverd, maar geen gelegenheid te hebben gekregen om zich uit te spreken over het complete eindresultaat. En dat is niet onbelangrijk. Vandaar dat wij in een eerste motie vandaag oproepen om dit belangrijke voorstel van de Stedenbouwvisie voor te leggen aan een burgerberaad in 2026. De motie luidt burgerberaad Stedenbouwvisie. Dat is natuurlijk logisch. En draagt het college op:

Een burgerberaad te organiseren over de toekomst van de stad, in het bijzonder over de dilemma's vastgelegd in de visie Stedenbouw Utrecht 2040. En na te gaan of de burgerberaad kan plaatsvinden in 2026-punt.

De voorzitter: De motie krijgt nummer 187.

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Dan nog twee amendementen, voorzitter. Ik beperk me tot één punt. Er zit namelijk een verschrikkelijke weeffout in deze stedenprovisie. Er staat terecht dat vanaf 30 meter de vierkante meterprijs voor kamers en woningen schrikbarend oploopt als je hoogbaant. Dus iedereen die vandaag voorstemt voor deze stedenbouwvisie, stemt voor dure woningen en kamers in deze stad. Dat moeten we natuurlijk voorkomen. Vandaar twee amendementen.

Het eerste luidt. Hoogbouw alleen met goedkeuring van de gemeenteraad. Dat pleit ervoor dat alles boven de 30 meter eerst langs deze raad komt, zodat wij hier met elkaar kunnen beoordelen of die afweging onbetalbare woningen en kamers wel opweegt tegen dat je ook hoog kunt wonen. Dat is het eerste amendement.

De voorzitter: Amendement 90.

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Ik snap dat sommigen dit weer te ver gaat. Vandaar dat wij zo vriendelijk zijn geweest als EenUtrecht om een wat afgezwakt element in te dienen. Dat heet hoogbouw indien betaalbaar. Daar geven we alleen maar mee — niks meer dan dat — aan de stedenbouwvisie dat alsjeblieft de betaalbaarheid toch als belangrijkste criteria meeneemt. Op verzoek van de Partij voor de Dieren gaat het natuurlijk ook over duurzaamheid, want ook als je duurzaam bouwt, wordt het op termijn betaalbaar. Dat is het tweede element.

De voorzitter: Vraag van de heer Bosch.

De heer Bosch (UtrechtNu!): Vraag. Kun je eigenlijk hoogbouw bouwen, zodat het betaalbaar wordt?

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Nee, niet echt. Er is wetenschappelijke literatuur over. En ook het college erkent dat zelf, dat vanaf 30 en zeker vanaf 50 meter, om heel veel redenen — ik ga het niet allemaal uitleggen, want het kost veel tijd, maar het is allemaal laat te lezen — loopt die vierkante meterprijs op en op en op. En het wordt ook steeds moeizamer om duurzaam te krijgen. Maar het belangrijkste is het wordt onbetaalbaar. Ik vraag me dan ook ernstig af of je de betaalbaarheid wel echt serieus neemt in deze stad. En natuurlijk, je mag een flatje een keer hoog doen. Doe dat alsjeblieft. Twee, desnoods drie, maar niet op zeven, acht of negen locaties. En dan niet één keer, maar vele, vele torens omhoog. Dat gaat de betaalbaarheid in de stad echt om zeephelpen. Punt.

De voorzitter: De heer Sungur, vraag.

De heer Sungur (DENk): Ja, voorzitter. Als het eigenlijk niet kan, wat voegt dit voorstel dan toe?

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Tja, zeg ik tegen de heer Sungur. Ik loop inmiddels nu ook drie jaar in deze raad mee. Kijk, en als de heer Sungur, en dat heeft u natuurlijk ook wel heel goed opgemerkt, de volgorde is bewust gekozen vandaag. Dus ik zeg ook het liefst dat we dit dilemma terug moeten leggen aan de stad. Wat is ons dit waard? Vandaar ook het voorstel om eerst met het burgerberaad te komen. En vervolgens bouw ik het af met die twee amendementen in een poging toch nog iets te repareren, mocht het dan zo zijn dat we met z'n allen, of althans de meerderheid vandaag in haar wijsheid zou willen besluiten om deze stedenprovisie toch aan te nemen. Nou goed, probeer ik daar toch nog iets op te repareren. Zo zou ik het willen formuleren.

De voorzitter: De heer Van der Zwethh, PvdA.

De heer Van der Zwethh (PvdA): Ja, voorzitter. De veilingstraat 10 die we hier hebben vastgesteld, die vond de heer Dijkstra veel te hoog, maar is wel 100% betaalbaar. Hoe kan dat dan, als het volgens de heer Dijkstra helemaal niet kan?

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Wist u even het eerste deel van de vraag, voorzitter? Iets duidelijker, misschien.

De voorzitter: Hij was vrij helder. Het werd gewoon gemist.

De heer Van de Zweth (PvdA): De Veilingstraat 10 in Dichterswijk vond de heer Dijkstra veel te hoog, maar is honderd procent sociaal. Hoe kan dat dan, als de heer Dijkstra hier zegt dat die combinatie helemaal niet bestaat?

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Het is tien hoog, dat is op het randje. Het is tien hoog. Het is ook boven de dertig meter. En je merkt nu al in de business case wat er in de print kan, kan al bijna niet meer. Dat wordt al beknibbeld en beknibbeld, want het is de vierkante meter prijs op zichzelf van tien hoog. Gaat al betekenen dat je dus al heel veel niet meer kan doen wat je feitelijk zou moeten doen in de Dichterswijk. Er is geen enkele buurtruimte in de wijk. Dat kan er niet plaatsvinden, want de business case sluit zodanig dat er niets meer mogelijk is dan alleen maar die woningen daar neerzetten. En je zit op het kantelpunt feitelijk met die hoogte. Maar duur is het. Het is te duur. Wil de PvdA met deze vraag nu tegen mij zeggen dat ik hier eigenlijk geen punt maak? Want ik zeg dit niet zelf alleen. Dit is wat onderzoekers zeggen, dit is wat bouwers zeggen, dit is wat iedereen zegt, dit is aantoonbaar, daar hoeven we vandaag geen discussie over. Dus ik vind het heel flauw om dan ter discussie te stellen, zelfs het college erkent het, dat vanaf 30, zeker vanaf 50 meter, vanaf 50 meter zeker, hoogbouw duurder is dan middenbouw of laagbouw.

De voorzitter: De heer Van der Zweth, tweede keer.

De heer Van der Zwethh (PvdA): Voorzitter, mijn punt is dat die combinatie wel kan. Dat we dat hebben gezien. Dat de heer Dijkstra dat in zoveel woorden in eerdere debatten heeft gezegd. En uit het antwoord nu merken we ook dat het wel degelijk mogelijk is. Maar betaalbaarheid als randvoorwaarde stellen is volgens mij heel goed. Maar die combinatie kan wel degelijk en dat blijkt nu wel.

De voorzitter: De heer Dijkstra.

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Ik blijf het bestrijden. Omdat op de Verenigde Staten 10 een hoger middenbouw is, zou je nog kunnen zeggen. Maar ook daarvan merk je dat het eenmaalig misschien ergens een keer kan, maar dat het heel beperkt kan. Grosse modus zul je straks zien. Daar waar de hoogbouw is, zullen de vierkante meterprijzen heel hoog zijn en zul je over grossemode zien dat de woningen daar dik duurder zijn dan op middenbouw en zeker bij laagbouw. Dat is gewoon een gegeven en dat herhaal ik hier. Natuurlijk heb je altijd plekjes waar je net even weet te vogelen en toch nog net een beetje weet uit te komen. Maar grossemode is dat gewoon wat het is.

De voorzitter: De heer Bos, Stadsbelang Utrecht.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht): Ik vraag me toch af of de heer Dijkstra het met de fractie van Stadsbelang Utrecht eens is dat hoogbouw wel kan als je het subsidieert. Als je ervoor zorgt dat de gemeente dan wel de lage grondprijzen vraagt, dan wel het Rijk bijplust in de grondexploitatie. Want dat is het gegeven waar we nu op sturen. We sturen daar nu op. Erkent de heer Dijkstra dat?

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Ja, natuurlijk. Ik ga de feiten niet ontkennen, zoals de PvdA hier net suggereert. Dat ga ik niet ontkennen. Maar wat feit is, is dat de kostprijs daar niks aan verandert. Die kostprijs blijft hoog, te hoog. En dat geld kun je maar één keer uitgeven. En de subsidie kun je maar één keer ontvangen. Ik pleit er dus voor om... Ik zeg niet nee tegen hoogbouw, maar lees mijn amendement. Hoogbouw ja staat er, alleen indien betaalbaar en doe het op z'n minst beperkt. En als je het dan doet, leg het dan expliciet voor aan deze Raad. Dan kunnen we inderdaad kijken of we nog een tweede keer een Veiligstraat-team kunnen tegenkomen. En misschien is dat zo, maar dan blijft het waarschijnlijk ook bij.

De voorzitter: De heer Bos.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht): Ik hoop dan wel dat de heer Dijkstra, hij heeft het erkend, dat je ofwel een lage grondprijs moet vragen, dan wel dat er subsidie bij moet vanuit het Rijk, vanuit andere potjes om het betaalbaar te maken. Maar zodra daarvan sprake is, dan is het toch geen issue? Dan kun je toch hoogbouwen? Dan kun je toch conform beleid en conform de huidige regels zoals gesteld zijn en de initiatieven vanuit het Rijk ook prima hoogbouwen?

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Als ik een kortzichtig lokaal politicus was, zou ik zeggen dat ik dat omarm, maar dat ben ik niet. Het geld kun je maar één keer uitgeven en het geld van de landelijke overheid kun je maar één keer ontvangen. Dus dan zou ik er eerder voor pleiten te zeggen nee, ik heb liever subsidies op andere plekken waar ik het veel harder nodig heb. En dan zou ik er nog meer op de middenbouw, want we weten allemaal met z'n allen dat als je tot zes of acht lagen bouwt maximaal, dan heb je de maximale hoeveelheid mensen op een hectare, op een leefbare manier en op een betaalbare manier. Dat zie je veel andere steden, veel andere voorbeelden. Laten we dat met elkaar als hoofdlijn nemen. Een schappelijke middenbouw van zes tot acht lagen hoog. Dan heb je beperkte subsidie nodig. Je hebt een lagere kostprijs, en hou je het geld van de overheid voor andere middelen beschikbaar. Heel hard nodig.

De voorzitter: De laatste keer de heer Bos.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht): Dan zal deze kortzichtige lokale politicus de spiegel graag willen voorhouden. Wat de heer Dijkstra stelt, is dat de vierkante meterprijs een stuk hoger ligt vanwege het feit dat je hoogbouw gaat plegen. Ik ben geen voorstander van hoogbouw. Zeslaags, Parijs, dat is voor mij ook een voorzegen als de binnenstad er zo uit zou zien, als andere plekken. Maar in principe klopt de correlatie niet van een hoge vierkante meterprijs met een afgefinancierde grondexploitatie. Dat wil ik hier wel eventjes bij melden. Het is niet per definitie zo dat als je hoger bouwt, je dat terugziet in de vierkante meterprijs.

De voorzitter: De heer Dijkstra.

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Dat doet niks af van het gegeven. Hoe je het linksom of rechtsom keert, dat de kostprijs van die hoogbouw per definitie hoger is. En dan kun je allemaal prachtige constructies verzinnen om nog een beetje betaalbaar te krijgen. Ondertussen betaal je daar wel een prijs voor en het geld kan je maar één keer uitgeven met z'n allen. En we hebben het met elkaar ook gezien dat we het geld op aantal plaatsen in deze stad heel hard nodig hebben.

Dus ja, mijn oproep blijft staan. Als je een betaalbare stad wil, dan doe je zo nu en dan hoogbouw, maar niet stelselmatig. Doe dat verstandig.

De voorzitter: Goed. Volgens mij zijn we ook nog een interruptie.

De heer Snijder (Student & Starter): Ik zou de heer Dijkstra dan toch wel een klein beetje uit de illusie willen helpen dat als we alleen maar betaalbaar bouwen in deze stad, dan ook een groot gedeelte van de stad hier niet meer in de toekomst kan gaan wonen.

De voorzitter: Ik vraag de heer Bos van Utrecht nu om zich niet met het debat te bemoeien. Dat mag u met z'n tweeën rustig doen, maar neem een kop koffie en doe het buiten deze zaal.

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Ja, dat is een tweede illusie. Kijk, natuurlijk, als je flats dicht op elkaar zit en lekker alle zon van elkaar wegneemt, dan kan je ook nog meer mensen kwijt op een hectare. Maar als je hoogbouw doet, zeker boven 50 of boven 80 meter, en je wilt ook nog leefbouw bouwen, dan moet er voldoende ruimte tussen de hoogbouw zitten. En als je daar ook rekening mee houdt, dan, en dat zeg ik niet alleen, dat zegt iedereen die dat doorgestudeerd heeft, dan is het verstandigste om zes tot acht lagen hoog te bouwen, maximaal. Dan heb je de maximale verdichting en heb je ook maximale hoeveelheid mensen op een hectare. En dan voorzie je pas maximaal op een leefbare manier in de woningcrisis.

De voorzitter: Goed, we gaan verder met de volgende bijdrage van de heer Van Vliet van D66.

De heer Van Vliet (D66): Wij zijn blij met deze stedenbouwvisie, wel een tweetal moties. Voor beide geldt misschien dat je tussen de regels door in deze visie en wellicht ook in andere stukken al kan lezen dat dit de bedoeling is. Maar onze fractie hecht de waarde aan om dit nog even helder en wel onderscheiden vast te leggen door middel van deze moties.

Motie 1, architectuur met allure, mede namens Student & Starter en PvdA. Draagt het college op, minimaal eens in de twee jaar, een gerenommeerd nationaal of internationaal architectenbureau of een bureau dat wil bouwen met allure, te betrekken bij een van de Utrechtse bouwplannen met als doel aansprekende architectuur, en hierover te rapporteren naar de Raad.

De voorzitter: De motie krijgt nummer 188.

De heer Te Hoonte (VVD): Dit suggereert dat dat nu niet gebeurt.

De voorzitter: De heer Te Hoonte.

De heer Van Vliet.

De heer Van Vliet (D66): Volgens mij zei ik het al bij mijn inleiding. Het gaat er ons om dat we het graag helder en wel onderscheiden willen vastleggen. Daarom vonden wij een motie een mooi instrument.

De voorzitter: De heer Te Hoonte.

De heer Te Hoonte (VVD): Ik denk dat in alle bouwplannen heel veel gerenommeerde architecten zitten, maar dat het misschien wel verstandiger zou zijn om ook ruimte te bieden aan jonge architecten en mensen die nog geen positie hebben. Gerrit Rietveld is dus ook niet begonnen met het grootste gebouw.

De heer Van Vliet (D66): Ik hoorde niet echt een vraag, maar dat staat dus ook precies in de motie, want het doel is dus aansprekende architectuur en dat is waar het om gaat.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Van Vliet (D66): Dan kom ik bij de tweede motie, een dak voor iedereen, medenaam Student & Starter. Draagt het college op bij de daarvoor geschikte nieuwbouwpanden, als het past binnen de gewenste business case, de mogelijkheid tot het realiseren van openbaar toegankelijke daken mee te nemen bij de invulling van meervoudig ruimtegebruik.

De voorzitter: Die motie krijgt nummer 189.

Mevrouw Hessel.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair): Dank u wel, voorzitter. Nog even over de eerste motie, want ik werd even gemist. Vindt u het verstandig om nu nog eens extra te beginnen over allure in een stad waar een ravijnjaar dreigt en wij elke keer oproepen doen dat we jeugdzorg alles weg moeten bezuinigen en een ernstige situatie beschrijven in de media met het ravijnjaar? Om dan nu te beginnen over nog meer allure?

De heer Van Vliet (D66): Volgens mij gaat het ravijnjaar over de gemeentefinanciën en bouwen met allure komt vooral op rekening met de projectontwikkelaar. Ik zie daar dus geen tegenstrijdigheid in. In de omgevingsvisie zelf, raadsbesluit daarvoor, staat al een lijst met stedenbouwkundige principes die uitgewerkt zijn en daar staat geen dak onbenut bovenaan.

De voorzitter: De heer Te Hoonte.

De heer Te Hoonte (VVD): Ja voorzitter, want die daken motie. In de omgevingsvisie zelf, in het raadsbesluit daarvoor, staat als een lijst met stedenbouwkundige principes die al uitgewerkt zijn en daar staat geen dak onbenut boven aan. Dus vindt u dan eigenlijk dat de wethouder dat de afgelopen jaren niet goed genoeg heeft gedaan, dat u met een motie komt? Of waarom nu een motie op dit punt?

De heer Van Vliet (D66): Dank voorzitter. De essentie van de motie, en ik heb excuus als dat niet duidelijk was, maar dat gaat over het openbaar toegankelijk maken van die daken. Dus niet zorgen dat alle daken gebruikt worden. We zien dat dat steeds vaker en steeds beter gebeurt. Het is een kleine nuance op die ambitie.

De voorzitter: Oké, bent u daarmee aan het einde van uw bijdrage? Gaan we naar mevrouw Bode van Volt.

Mevrouw Bode (Volt): Dank, voorzitter. Wij hebben al in het debat gezegd dat wij blij zijn met deze stedenbouwvisie, ook omdat er aandacht is voor de kwaliteit en leefbaarheid van de stad

en ook het behoud van identiteit in de buurten. Het mag nog wel een tandje scherper, daarom als eerste een amendement over gender mainstreaming als richtlijn, mede ingediend door Student & Starters, Groep Zwanenberg, EenUtrecht, Partij voor de Dieren en GroenLinks. Met als strekking dat we ervoor moeten zorgen dat iedereen zich ook prettig voelt in de dingen die wij hier realiseren. En dat op dit moment onbedoeld mensen toch anders een openbare ruimte bijvoorbeeld anders ervaren, onveiliger, onprettig om te verblijven dan dat de gedachte daarachter is. Daarom wordt in het amendement aangegeven dat er een extra richtlijn moet worden toegevoegd aan een uitgangspunt uitnodigende openbare ruimte, die aangeeft dat de openbare ruimte inclusief, veilig en voor iedereen uitnodigend moet zijn. Bij het ontwerpen van de openbare ruimte houden we daarom rekening met meerdere perspectieven, waaronder vrouwen en non-binaire personen.

De voorzitter: Oké. Het amendement krijgt nummer 92 en een interruptie van de heer Bos, Stadsbelang Utrecht.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht): Ik zou deze motie graag even inhoudelijk willen duiden. Er worden dingen gezet zoals gender mainstreaming. Ik weet niet wat dat is. Ik begrijp dat de openbare ruimte veilig moet zijn en voor iedereen toegankelijk moet zijn. Gaan zo maar door. Maar hoe kan je dat nou in vredesnaam niet vormgeven? Wat is het probleem met die openbare ruimte? Laat ik dat vragen, voor die gender mainstreaming.

De voorzitter: Mevrouw Bode.

Mevrouw Bode (Volt): Dank voor deze prachtige vraag. Dat schetst precies met een voorbeeld dat als de heer Bos door een park loopt en als ik daar bijvoorbeeld doorheen loop, dat wij ons daar anders voelen dan dat eigenlijk de bedoeling is. het punt is hoe kun je dat wel realiseren. Dat is door te zorgen dat er vanuit meerdere perspectieven wordt gekeken van hoe is dit nou bedoeld. Vindt iedereen het hier prettig om te verblijven of om doorheen te wandelen. Doe ik wel de sleutels tussen mijn vingers of niet. Zulke dingen.

De voorzitter: De heer Bos.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht): Ja voorzitter, ik begrijp het dan nog niet he. Ik kan me voorstellen lagere struiken ofzo. Of proberen een open blik te hebben op een plein in plaats van allemaal rare bouwkundige dingetjes waar je je achter kunt verstoppen. Is dat waar ik aan moet denken? Waar moet ik aan denken? Geef eens een voorbeeld, of een aantal voorbeelden.

Mevrouw Bode (Volt): En daarom is het ook van belang, ook omdat de heer Bos zelf ook aangeeft, van ja, geef eens wat voorbeelden, dat het niet voor iedereen duidelijk is, omdat niet

iedereen met dezelfde blik in de ervaring daarnaar kijkt. En daarom is het belangrijk dat die verschillende perspectieven daarin komen. Zowel die van de heer Bos, maar ook die van mij.

De voorzitter: De heer Bos.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht): Ja, ik moet nog wel één ding zeggen. Sorry, dat valt een beetje buiten de discussie, maar ik voel me wat onveilig met die bril van de burgemeester.

De voorzitter: Nou, daar is dan weinig voor nodig om u onveilig te maken. Ik wil hem wel even laten zien. Hij is echt heel cool. Ik bekijk tegenwoordig alles door een roze bril en dat kan ik u allemaal aanraden. Goed. Gelukkig is het alleen een leesbril, mensen. Ja, nee, want er zijn nog interrupties. De heer Bosch van UtrechtNu!.

De heer Bosch (UtrechtNu!): Ja, want ik vind nog steeds niet helemaal duidelijk wat er nou precies bedoeld wordt, want iedereen moet zich prettig voelen. Iedereen moet zich fijn voelen. Wanneer voelt iedereen zich prettig? Want misschien vindt u, of voorzitter, voelt het heel prettig als er lage bosjes zijn. Misschien vind ik het heel erg prettig als er hoge bosjes zijn. Waar zit die grens? Waar zit de grens dat iemand zich prettig voelt?

Mevrouw Bode (Volt): Daar zit natuurlijk een bepaalde mate van subjectiviteit bij, maar daarom is het ook belangrijk om verschillende perspectieven bij de ontwikkeling daarvan te gebruiken, zodat je die ook meeneemt. Want het is ook natuurlijk een situatie afhankelijk hoe hoog bepaalde struiken moeten zijn. Daar gaat dit ook niet over. Het gaat erover dat er op dit moment bij inrichting van openbare ruimte of bij bouwprojecten, dat er onbedoeld onveiligheid gecreëerd kan worden en dat dat voor ongelijkheid zorgt. Door ervoor te zorgen dat het vanuit meerdere perspectieven bekeken wordt, kun je dat weghalen.

De heer Bos (Utrecht Nu): Ja, ik heb die roze bril schijnbaar nog niet gevonden, maar ik snap gewoon echt niet waar dit over gaat. En dan krijg ik vast een antwoord van dit is nou precies waarom ik dit indien. Maar maak het eens concreet. Je noemde net non-binair. Wat is er onveilig aan de opbouwruimte van non-binaire personen?

Mevrouw Bode (Volt): Ik kan niet spreken voor non-binaire personen, maar ik kan wel spreken als vrouw. En dat betekent dat als ik ergens loop of als ik ergens in het donker ben, dat ik altijd oplet, heb ik een telefoon bij de hand. Afhankelijk van of er meer of minder verlichting is. Doe ik mijn sleutels wel of niet tussen mijn vingers? Stuur ik vooraf een berichtje naar degene naar wie ik toe ga of van wie ik wegkom? Ik kom eraan of dat dat even gecheckt wordt. Dat betekent dat als ik langs groepen mensen loop en het is wat donkerder, dat ik dat onveilig kan voelen. En dat is ook gebaseerd op ervaring, op naroepen, meerijden met de auto. Dus dat is afhankelijk van

hoe het is ingericht of zo'n situatie ook daarin gecreëerd kan worden. Daar gaat het om. Dus dat is een wezenlijk andere beleving van diezelfde straat of datzelfde park of diezelfde plek dan hoe bijvoorbeeld mijn man zoiets ervaart, want hij doet dat niet.

De voorzitter: De laatste keer de heer Bosch.

De heer Bosch (UtrechtNu!): Ja, ik kan me wel verplaatsen in dat gevoel natuurlijk, en dat dat soms ook zo is. Dus dat wil ik niet bagatelliseren. Alleen, als ik ook hoor zeggen dat je elke park helemaal moet verlichten, tegelijkertijd zijn hier ook wel eens moties ingediend om zo min mogelijk aan te verlichten voor dieren en voor anderen. En daar heb ik Volt ook wel eens zien steunen. Dus waar legt Volt die keuze dan?

Mevrouw Bode (Volt): Daarbij probeer ik aan te geven dat dit niet concreet gaat over de hoogte van heggen en de mate van verlichting, maar over wat er bedoeld is voor die plek en hoe die wordt ingericht. Zorg ervoor dat die toegankelijkheid gelijk is voor iedereen waarvoor het bedoeld is. Daar gaat het om. Dat kan verschillende uitkomsten brengen voor verschillende stukken waarover je het hebt.

De voorzitter: De heer Stellinga, nog.

De heer Stellinga (CDA): Dank u wel, voorzitter.

Dit roept bij het CDA de vraag op om meer verlichting. Klopt dat?

Mevrouw Bode (Volt): Nee. Ik wil dat er meerdere perspectieven worden meegenomen.

De heer Stellinga (CDA): In vervolg, voorzitter. Ik hoor mevrouw Bode dat straks zeggen in antwoord op de vraag. de interruptie van de heer Bosch dat daadwerkelijk meer verlichting zou moeten komen, terwijl een aantal van de partijen waarmee mevrouw Bode dit amendement indient, bezuinigd op de openbare ruimte en ook zorgt voor donkere straten en stegen. Hoe kijkt mevrouw Bode daar tegenaan?

Mevrouw Bode (Volt): Ik denk dat ik me dan blijkbaar niet goed heb uitgedrukt, want ik wil hier wegnemen dat dit een pleidooi is voor meer verlichting. Dit is een pleidooi voor meer perspectieven in hoe we openbare ruimte bijvoorbeeld inrichten. En dat is afhankelijk van hoe

iets bedoeld is. En als dat gaat over verlichting, misschien een lantarenpaal net iets op een andere plek neerzetten. Daar gaat het om.

De voorzitter: De heer Stellinga, laatste keer.

De heer Stellinga (CDA): voorzitter. Ik constateer dat, kijk, die sociale veiligheid, en wij pleiten daar als CDA al jaren voor, die bereik je alleen maar door plekken goed verlicht te laten zijn. En daar kan dan een of andere nuance in aangebracht worden, maar in de tussentijd, de indieners van deze motie bezuinigen op verlichting, bezuinigen op de openbare ruimte, dus ik kan tegen die achtergrond dit amendement niet goed plaatsen.

Mevrouw Bode (Volt): Ik vind het jammer dat het CDA dit vernauwt tot iets over verlichting. Dit gaat over uitgangspunten, over richtlijnen die worden meegegeven bij het ontwerp daarvan en hoe daarin rekening gehouden kan worden met zoveel mogelijk perspectieven. En laat het daarmee ook niet verengen tot dit. Het is juist breder bedoeld om te gebruiken voor de uitwerking hiervan.

De voorzitter: Oké, ik wil eigenlijk proberen om iets van vaart in het debat te houden, want we krijgen nu bijna tien interrupties op één amendement. De heer Dekkers eerst en dan mevrouw Hessel.

De heer Dekkers (GroenLinks): Ja, bedankt, voorzitter. Mag ik als oude witte Cis-Genderman een vraag stellen? Want het wordt heel erg. De discussie gaat inderdaad over verlichting of bosjes, maar gaat het niet vooral over echt steden, bouwkundige uitgangspunten als bijvoorbeeld die discussie over de route van een garage naar een woning, over de zachte overgang van publiek naar privé, over de kwaliteit van de stad op ooghoogte. Dus het gaat echt over stedenbouwkundige vragen waar je vanuit gender mainstreaming meerdere perspectieven nodig hebt. Dat bent u, denk ik, met mij eens.

Mevrouw Bode (Volt): Ja, en dank voor uw uitstekende verwoording.

De heer Bosch (UtrechtNu!): Ik heb een punt van orde.

De voorzitter: De heer Bosch vertel.

De heer Bosch (UtrechtNu!): Er wordt nou net geframed alsof wij doen alsof het over bosjes en verlichting gaat. Ja, dat is wel een punt van orde. Jawel, ik word hier in een nadeel gesteld en ik ga mijn punt van orde maken. Dat gaat de heer Peters niet over.

De voorzitter: De heer Bos, volgens mij...

De heer Bos: Dat ga ik vragen om een schorsing.

De voorzitter: Nee, maakt u uw punt en dan gaan we verder.

De heer Bosch (UtrechtNu!): De heer Bos van Stadsbelang en ik vragen naar voorbeelden. Dan komen er voorbeelden als bosjes en verlichting. Als daar vervolgens iemand op doorgaat, is dat opeens nu niet meer het verhaal. En dan wordt hier nu geduid alsof wij hebben opgelegd, alsof het bosjes en dingen zijn. Ik maak daar bezwaar tegen, want het is niet door ons het antwoord gegeven. Het antwoord komt van de vertegenwoordiger van Volt. En daar maak ik bezwaar tegen dat het hier naar de anderen wordt geframed, alsof wij dat doen.

De voorzitter: Ik stel voor dat u dit indient als een persoonlijk feit. Daar hebben wij kennis van genomen. Daar kan iedereen ook iets van vinden, of niet. En dan gaan we verder met het debat. En mevrouw Hessel had een interruptie.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair): Dank u wel, voorzitter. Ik had nog even een vraag voor Volt. Bent u ervan bewust dat juist investeerders en bouwbedrijven, en dat geldt voor alle gemeentes, helemaal gek worden van al die regeltjes die gemeenteraadsleden bedenken? Want dat moet allemaal meegenomen worden. En ik snap uw punt wel, maar ik denk dat dat in een andere orde thuishoort. Kijk, er is geen mens die s'avonds na negen uur nog onder het bollendak doorloopt of daar de fietsen stalt. En dat is gewoon goed verlicht openbare ruimte. Dat heeft te maken met handhaving met veel meer andere maatregelen. En als we alles in de bouwwereld gaan stoppen, dan maken we bouwen zo onmogelijk. En we hebben zo hard woningbouw nodig. Bent u het daar mee eens?

De voorzitter: Korte vragen zijn interrupties. Mevrouw Bode.

Mevrouw Bode (Volt): Ik denk dat hiermee juist wordt voorkomen dat achteraf door de raad allerlei regeltjes worden toegevoegd, omdat dit juist aan de voorkant al wat meegeeft. Dus ik verwacht dat dit juist eenvoudiger maakt.

De voorzitter: De heer Sungrur had net nog zijn hand omhoog.

De heer Sungur (DENK): Punt van orde, voorzitter. Mevrouw Bode is niet in de gelegenheid gesteld om te reageren op de vraag van de heer Dekkers, dus ik denk dat dat...

De voorzitter: Ja, dat heeft ze wel gedaan, maar ik moet wel toegeven dat dat wat wegviel in het onderlinge verkeer. Laat ik het even zo omschrijven.

Mevrouw Bode (Volt): Dat klopt. Ik wil het wel herhalen, want ik bedankte de heer Dekkers voor de uitstekende verwoording.

De voorzitter: Goed. Daarmee gaan we verder, want volgens mij was u nog niet klaar.

Mevrouw Bode (Volt): Ik was nog niet klaar. Dit was nog maar het begin, mensen. Riemen vast. Riemen vast. Er komt nog een motie en dat gaat over het vervolg, want we hebben hier nu een stedenbouwvisie liggen en vervolgens moet dat op wijk- en buurtniveau worden uitgewerkt. Er heeft al brede participatie plaatsgevonden en ideeën daarvan zijn verwerkt in wat er nu aan ons voor ligt. Maar dit moet nog geconcretiseerd worden uiteindelijk op het niveau van buurten en wijken.

Daarom een motie, participatie bij uitwerking visie voor wijken en buurten, die het college opdraagt om bij de uitwerking van de visie stedenbouw Utrecht 2040 op wijk- en buurtniveau toekomstige bewoners, buurtondernemers en gebruikers van buurtvoorzieningen te betrekken op minimaal niveau overheidsparticipatie van het compas voor zeggenschap uit de beleidsnota Samen Stad maken. De motie is mede ingediend door EenUtrecht en Utrecht Solidair.

De voorzitter: Motie krijgt nummer 190. Interruptie van de heer Dekkers.

De heer Dekkers (GroenLinks): Ja bedankt voorzitter. Ik ben blij met de toevoeging van toekomstig. Daarmee is de motie inclusiever geformuleerd. Het idee achter deze motie is dat we visies gaan uitwerken op wijk- of buurtniveau, stedenbouwkundig, dat eerder in integrale gebiedsplannen zal landen dan in aparte stedenbouwkundige visies per wijk.

Mevrouw Bode (Volt): Nou, mogelijk had ik dat technisch anders kunnen verwoorden. Waar het om gaat, is dat in de stedenbouwvisie juist erg nadruk is gelegd op dat we de identiteit en de kleur van wijken en buurten willen behouden. En dan is het belangrijk dat daar ook een bepaalde mate van zeggenschap in terugkomt. En dat is wat het doel is van deze motie.

De voorzitter: De heer Bos, Stadbelang Utrecht.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht): Stadsbelang Utrecht is een groot voorstander van overheidsparticipatie. Alleen willen we dat niet structureel inregelen. In zoverre, als het initiatief vanuit de bevolking komt, is het prima. Maar waar nu op ingezet wordt, is dat het een voorwaarde is om te komen tot de uitwerking. Dus dat je als overheid eigenlijk stelt, oplegt, dat er sprake moet zijn van een idee vanuit buurten of wijken. Moet ik het zo lezen?

De voorzitter: Mevrouw Bode.

Mevrouw Bode (Volt): Dit is wel een stevige invloed, een stevige zeggenschap voor die toekomstige bewoners, buurtondernemers, gebruikers van buurtvoorzieningen et cetera, omdat het belangrijk is dat het ook echt wordt meegenomen en om te voorkomen dat mensen het idee hebben dat ze geïnformeerd zijn, dat ze hebben meegedacht en dat daar vervolgens nauwelijks iets mee wordt gedaan.

De voorzitter: De heer Bos.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht): Ja, maar dit is echt een systeemwijziging waarbij je bij alle ruimtelijke plannen, zeg maar, overheidsparticipatie als uitgangspunt neemt. Dat betekent nogal wat voor de uitvoering en voor de stroperigheid van hoe je het uiteindelijk gaat uitvoeren als stad, als gemeente.

Mevrouw Bode (Volt): Mogelijk staan de heer Bos en Volt hier anders in. Wij geloven juist dat het minder stroperig is, omdat we denken dat er sprake is van betere planvorming aan de voorkant, een groter draagvlak, waardoor het daarna in de uitvoering ook sneller gaat.

De voorzitter: Goed. We gaan, denk ik, naar een afronding toe. Was u klaar met uw bijdrage?

Mevrouw Bode (Volt): Ik was klaar met de bijdrage.

De voorzitter: Dank u wel. Dank u wel. Ik kijk even. De heer Stellinga en dan de heer Zwanenberg. We hebben nog een heel lijstje, zie ik. Gaat uw gang.

De heer Stellinga (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ik heb alleen één amendement. We zijn niet heel erg te spreken over de kwaliteit van de visie.

Het probleem is dat hij een beetje het midden houdt tussen een beleidsnota en een visie. We vinden dat die keuze niet heel erg duidelijk gemaakt wordt. Ik denk niet dat ik dat met moties of amendementen nog aangepast krijg, maar wel een amendement over de aloude discussie over het hoger bouwen dan de Dom. Want dat wordt met zoveel woorden mogelijk gemaakt in deze visie. En daar zijn wij als CDA geen voorstander van. Vandaar dat wij een amendement indienen om de mogelijkheid om in uitzonderlijke gevallen hoger bouwen dan de Dom toe te staan, om dat eruit te halen. We doen dat onder de uitdrukkelijke opmerking dat het natuurlijk mogelijk is om van de visie van de cq het beleid af te wijken, maar dat we dan terug moeten naar de Raad. Wij vinden dat dat niet al in de nota moet staan, omdat je dan in de nota zelf al gaat van afwijken. En dat vinden wij geen goede zaak. Dus het is eigenlijk een extra veiligheidsklep om dat te voorkomen. Tijdens het debat in ROG kwamen we tot de conclusie, de wethouder en ik, dat we er eigenlijk hetzelfde in staan als het gaat om bouwen hoger dan de Dom, namelijk terughoudend. Maar daarop zeg ik dat het mogelijk is dat er over vijf jaar een andere wethouder zit en een andere CDA-raadslid. En dan geldt natuurlijk wel de beleidsnota zoals die op papier staat. Dus vandaar toch dit amendement. Dank u wel.

De voorzitter: Ja, en het amendement krijgt nummer 93. Vraag van de heer Bos.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht): Ja, voorzitter. Het is maar een visie, hè? En een visie... Ja, wat is het? Dan vind ik het wel bijzonder dat het CDA zegt dat ze over vijf jaar iets anders willen. Het staat wel in de beleidsstukken.

De heer Stellinga (CDA): Dat is precies wat ik aan het begin van mijn betoog zei. De heer Bos zegt terecht dat het een visie is. Dat is ook de titel van het stuk. Het is een visie. Maar als je kijkt naar hoofdstuk 2, dan staan er hele duidelijke normen over hoe hoog een bouwwerk mag zijn. Dan heb je toch een beleidsnota. Als je kijkt naar hoofdstuk 3, dan staan er een heleboel leuke oproepen om vorm te geven aan de stedenbouw. Dan heb je het over een visie. Die keus wordt niet duidelijk gemaakt.

Ja, ben ik te verstaan. En daarom is het ook geen goed stuk. Dat ben ik helemaal met de heer Bos eens.

Voorzitter: De heer Bos.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht): Ik hoop ook dat CDA het met mij eens is dat er eigenlijk geen besluit genomen wordt hier. Er zijn wat uitgangspunten die worden vastgesteld, maar feitelijk worden echte beslissingen niet genomen in een visie. Wel richtingen. Hoofdstuk 3 kent richtingen.

De heer Stellinga (CDA): Hoofdstuk 2 ben ik het niet met de heer Bos eens, want daar staan inderdaad hele duidelijke normen die zeggen van of twee keer bestaand, of 70, of 90, of 105 meter hoog. Dat is wat er in hoofdstuk 2 staat. Dus ik vind dat in hoofdstuk 2 wel degelijk. Je kunt zeggen dat er sprake is van de beleidsnota. En dan zeggen wij even daarvan uitgaande. Dan moet je ook gewoon in dat beleid niet gaan voorsorteren op het feit dat je alsnog hoger gaat bouwen dan die 70, 90 of 105 meter.

De voorzitter: Laatste keer, de heer Bos.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht): Ja, maar dan is het voorstel niet goed, want dan zijn de beslispunten niet juist. Als er duidelijk in hoofdstuk 2 wordt voorgesorteerd op beslissingen, dan horen die ook in het dictum van het Raadsvoorstel te staan.

De heer Stellinga (CDA): Indirect is het natuurlijk wel zo, want er staat stel divisie vast en alles wat er in divisie staat, wordt er dan vastgesteld. Kijk ik vervolgens als CDA'er in divisie en dan constateer ik dat datgene is wat er gaat gelden. Dan neem ik inderdaad in dat amendement op en zeg ik van ja, luister eens, hoger dan de Dom bouwen kan, maar dan moet je terug naar de raad en dan wijk je af van het beleid in plaats van dat je het dan conform met beleid doet.

De voorzitter: Volgens mij was dat uw bijdrage. Ik wil eigenlijk een beroep op u gaan doen, want we hebben dit debat voor 45 minuten ingepland.

De heer Stellinga (CDA): Ik vraag clementie voor de heer Snijder, want die heeft een tegenovergesteld amendement ingediend.

De voorzitter: Sorry, ik was nog gewoon midden in een zin. Ik vraag gewoon aan u met z'n allen om even beetje mee te werken dat we dit agendapunt niet al als eerste agendapunt in de tijd in de verdubbeling gaan brengen ten opzichte van wat u in de commissie nog als een verstandig tijdstip vond. We zijn echt eindeloos aan het intrumperen. Mag ik dat vaststellen? Op steeds hetzelfde punt. Nou, de heer Snijder.

De heer Snijder (Student & Starter): Heel dank, voorzitter. Ik denk toch wel een valide nieuw punt, want los van het feit dat ik eigenlijk geen enkel inhoudelijk argument heb gehoord, bouwen we nu volgens mij ook al hoger dan de Dom. Dus zou de heer Stellinga daar enigszins op willen reflecteren?

De heer Stellinga (CDA): Voorzitter, geen enkel inhoudelijk argument. Het gaat hier over de stedenbouwkundige kwaliteit van de stad Utrecht. Het gaat over het karakter van de stad Utrecht. Het gaat op de zichtlijnen van het belangrijkste bouwwerk in deze hele stad, die deze hele stad gewoon karakteriseert, die je van verre af vanuit het gooi al kunt zien bij Helderweer.

De voorzitter: Oké, uw punt is duidelijk. De heer Snijder nog.

De heer Snijder (Student & Starter): Ja, voorzitter, wat mij betreft is dat stedenbouw en stedenvisie kundige perspectief van voor de krokettenoorlog. En kan je wel zeker hoogbouwen en ook daarbinnen de Dommers oriëntatiepunt houden? Dus dat is een beetje een oneerlijke antwoord, vind ik.

De heer Stellinga (CDA): Het is het eerlijkste antwoord wat ik kan geven, wat ik zal geven en wat ik nog steeds altijd zal blijven geven. De Dom is een oriëntatiepunt. De heer Snijder doet net alsof je daar een torenflat naast kunt zetten en dan denken dat het nog steeds een prachtig oriëntatiepunt is, dat Utrecht dan nog steeds hetzelfde uiterlijk is. Ik hoop echt van harte dat de bescherming van de stedenbouw in Utrecht nooit in de handen komt liggen van Student & Starter, want dan gaat het echt heel erg mis.

De voorzitter: Laatste keer, de heer Snijder.

De heer Snijder (Student & Starter): Ja, voorzitter. Kijk dan ook hier. We gaan het naast de Dom bouwen. Nee hoor. Leidsche Rijn, Rijnenburg. Wat ons betreft kunnen we daar zeker weten wel hoger bouwen dan de Dom. Om echt te voldoen aan de behoefte van Utrechters die hier een plek willen krijgen. Maar ook voor nieuwe Utrechters. Voorzitter, je kunt ongelooflijk veel plekken creëren voor bestaande en nieuwe Utrechters zonder dat je hoger bouwt dan de Dom. We hebben daar net al over middenbouw een mooie discussie gehad. Fantastisch, leuk zijn we ook voor als CDA, maar je hoeft niet hoger dan de Dom te bouwen. Je mag en het stedenbouwkundige karakter van deze stad bewaren en je mag bijbouwen voor mensen die dat nodig hebben voor de woningnood.

De voorzitter: Ik krijg toch lichte indruk dat dit allemaal gewoon commissiedebatten zijn. Maar het kan aan mij liggen hoor. We gaan naar de bijdrage van de heer Zwanenberg.

De heer Zwanenberg (Groep Zwanenberg): Dank u wel voorzitter voor het woord. Ik heb hier natuurlijk vaker gestaan de afgelopen jaren en toch is vanaf vandaag natuurlijk ook alles echt heel anders. Ik ben wel heel erg blij toch dat ik hier weer op deze plek in deze gemeenteraad voor jullie kan staan.

Met betrekking tot de visie stedenbouw. Wij vinden het positief dat deze visie er nu ligt. Het is belangrijk om niet alleen stenen te willen stapelen, maar juist ook te bekijken wat de identiteit van de wijk en de buurten is, de structuren en gemeenschappen die nu al aanwezig zijn in een buurt of wijk en dat als basis te nemen, waarbij betaalbare woningen onze prioriteit hebben. Juist ook omdat er in het verleden vaak een sterke koppeling zat tussen bouwen en gentrificatie. Herstructurering met als doel om de samenstelling van de wijk te veranderen met het effect dat minder daadkrachtige bewoners vaak de wijk uit moesten. Daarom komen we nu met het amendement geen gentrificatie neer tot het dictum. Besluit aan het ontwerpraadvoorstel bij beslispunt 1 toe te voegen met dien verstanden dat in de visie onder hoofdstuk 3.1 ruimte voor gemeenschappen op bladzijde 24 de volgende regellijn wordt toegevoegd en zorg ervoor te dragen dat de ruimtelijke ontwikkelingen in de buurt niet worden ingezet voor gentrificatie en dat de inzet juist is om gentrificatie actief tegen te gaan. Mede ingediend namens DENK, Partij voor de Arbeid, Partij voor de Dieren, UtrechtNu!, GroenLinks, BIJ1, maar helaas nog zonder de VVD.

De voorzitter: Dit amendement krijgt nummer 94. Dank u wel. Ik kijk even... Ja, de heer Van der Zwethh.

De heer Van der Zwethh (PvdA): Dank. Mooi dat er met dit document ook gestuurd wordt op de kwaliteit en de leefbaarheid van de stad, want het moet niet alleen maar gaan om de groei. Dat is geen doel op zich, maar ook om hoe we dat eromheen doen. Voor ons is het eerste principe van identiteit van de stad van groot belang, want de nieuwe ontwikkelingen in onze stad moeten wat ons betreft beginnen bij wat er al is. Er wonen al mensen, er zijn al sociale structuren, er is al bebouwing en vanuit daar werk je voort. Er staat al veel over in het voorstel, maar om dat nog iets aan te scherpen, zodat het helemaal in lijn is met ook andere beleidstukken en het aangenomen beleid rondom sloopnieuwbouw, dien ik een amendement in die zegt dat bij de identiteit van de plek dat wordt bepaald door zowel bestaande fysieke als sociale structuren, dat je bij ruimtelijke ontwikkelingen aansluit op de bestaande bebouwing. En dat nieuwbouw vooral een toevoeging moet leveren en dat het behoud van sociale structuren en de herkenbaarheid van de plek voor mensen die hier wonen daarbij centraal staat. Die dienen we in samen met EenUtrecht, Volt, Groep Zwanenberg, Partij voor de Dieren en GroenLinks en het CDA.

De voorzitter: Amendement krijgt nummer 95. De heer Snijder, Student & Starter.

De heer Snijder (Student & Starter): Voorzitter, vanuit de Student & Starter zijn we enthousiast over de visie stedenbouw. Maar eerlijk is eerlijk, we zien ook al wat kansen om het nog wat beter te maken en hadden een hoogbouwvisie ook wel prima gevonden. Daarom vanuit ons vier amendementen. De oplossing voor de stedelijke verdichting ligt niet alleen in laagbouw of hoogbouw. Dat is duidelijk. Daarom zeggen wij middenbouw. Oftewel gebouwen van vijf tot zeven bouwlagen is de ideale tussenoplossing. Het biedt de perfecte balans tussen extra woningen en leefbaarheid. Cedars-Wenen, Barcelona en Lissabon bewijzen dat het werkt. Wij geloven dan ook dat dit in Utrecht tot een succes zal leiden. Dit was nog niet goed genoeg

opgeschreven. Daarom dienen wij samen met D66 en Volt het amendement middenbouw als missing link in.

De voorzitter: Het amendement krijgt nummer 96. En een vraag van de heer Stellinga.

De heer Stellinga (CDA): Voorzitter. In de visie wordt wel gezegd dat je bij de basis in incidentele gevallen twee keer zo hoog kan bouwen als de bestaande situatie. Dat wordt wel aangegeven. Is dat niet eigenlijk ook een beetje middenbouw?

De voorzitter: Het lijkt erop dat wij met het amendement willen dat het echt als erkende bouwtypologie en strategie wordt opgeschreven en ook op die manier vanuit stedenbouwkundige principes wordt toegepast op onze stad. Ja, het komt in de buurt, maar het is voor ons te beperkt. Gaat u verder. Als dit amendement nou wordt aangenomen, trekt u dan wel het amendement in over hoger bouwen dan de Dom ? Want dat heeft u dan misschien niet meer nodig. Wat ons betreft bouwen we op elk vlak, dus dat gaan we natuurlijk zeker weten niet doen. Volgens mij moet dat amendement nog worden ingediend. Gaat u verder, de heer Snijder. Ook dat klopt, inderdaad. Utrecht wil de innovatieve en toekomstgerichte stad zijn. Daar horen experimenten en vernieuwing bij. Innovatie en experimenteren helpt ons de grote uitdagingen van de stad aan te pakken, van woningnood tot verduurzaming. Daarom roepen wij het college op om ruimte te maken voor experimenten, alternatieve woonvormen, nieuwe bouwtechnieken en verrassende initiatieven in de openbare ruimte. Utrecht moet geen angst hebben om te vernieuwen en te experimenteren. Juist dat maakt de stad dynamisch en vooruitstrevend. Daarom dienen wij samen met Groep Zwanenberg het amendement Utrecht durft te experimenteren in. Dan het derde voorstel. We zijn blij met de ambitie in de visie om functiemening op wijk- en blokniveau te bevorderen, maar een belangrijke stap richting een levendige en duurzame stad missen we. Dat is verticaal bestemmen goed duidelijk vastgelegd en opgeschreven. Wat bedoelen we daar dan mee? Dat is al eerder in deze raad besproken. Het integreren van verschillende functies over de gehele hoogte van een gebouw, in plaats van alleen op de begane grond. Functiemenging in hoogbouw biedt kansen om een verticaal buurtje te creëren waarbij verschillende functies, zoals wonen, werken en maatschappelijke functies, elkaar versterken en de levendigheid van zowel het gebouw als de omgeving verder vergroot wordt. Verticaal bestemmen is wat ons betreft de sleutel naar een dynamische en duurzame stad en tegelijkertijd iets wat sociaal en economisch voordeel oplevert. Daarom dienen we samen met Goedzwanenberg het amendement nu al echt tijd voor verticaal bestemmen in. Tot slot, voorzitter. We hadden het er net al even over. Utrecht wil groeien, maar we moeten wel oog houden voor de kwaliteit van de stad. Woonnood is een uitdaging, dat weten we allemaal. En de visie stedenbouw biedt daar goede handvatten voor. Toch denken wij dat er meer flexibiliteit mogelijk is bij bouwhoogtes, vooral op strategische locaties in de stad. De visie stelt een maximum van 105 meter voor, maar soms moet je gewoon wat meer lef hebben en meer durven. Hoger bouwen kan niet alleen helpen met woningbouw, maar versterkt ook het stadssilhouet, stimuleert innovatie en biedt ruimte voor groei. Natuurlijk moet dat wel zorgvuldig gebeuren met overduurzaamheid en leefbaarheid. Daarom dienen we samen D66 het amendement hoger bouwen dan de dom is niet stom in. Tot zover. Amendement krijgt nummer 99. We gaan verder met een bijdrage van de heer Van der Graaf van de ChristenUnie. Voorzitter, dank u wel. In 2020 dienden we samen met een heel aantal andere partijen een motie in,

hoogbouw met visie. We hebben er even op moeten wachten en hij heeft in de tussentijd ook nog zelfs een andere naam gekregen, maar er ligt nu een visiestedenbouw waardoor we naast hoeveel en waar we gaan bouwen in deze stad nu ook heel helder uitspraken doen over hoe we willen bouwen in Utrecht. En dat hoe, dat doet het toe. Begin deze week herdachten we de Nederlandse oorlogsslachtoffers en vierden we op 5 mei onze vrijheid. Vrijheid die steeds minder vanzelfsprekend wordt. En de oud-commandant van de landstuitkrachten, Marten Kruijf, zei er begin deze week het volgende over. Het borgen van vrijheid begint dichtbij en in ons dagelijks leven. Door je buren te kennen en er te zijn voor je omgeving. En juist dat, voorzitter, daar draagt deze stedenbouwvisie aan bij. De ruimte voor gemeenschappen en stedenbouw met een menselijke maat op één te zetten. Op deze manier woon je niet alleen ergens om te wonen, maar woon je ergens om te verbinden. En dat geeft hoop in deze barre tijd. Wij zullen van harte instemmen. Dank u wel. Ik kijk even. De heer Stellinggaaf voor een interruptie? Nee, je punt van orde, als ik het goed zie. Ja, dat vind ik goed. Na goed gebruik, zoals de heer Van der Hoonten, werd abonnement 93 ook mede ingediend namens de heer Van der Graaf van de ChristenUnie en namens mevrouw Hessel van Utrecht Solidair. Waarvan acten? Ik kijk even, zijn er nog bijdragen, de heer Dekkers? Ja, een korte bijdrage vanaf hier, want ik heb zelf geen voorstel. We hebben uitgebreid in de commissie hierover gesproken. GroenLinks is blij met deze stedenbouwvisie, vooral ook omdat het meer is dan een hoogbouwvisie. We hebben onder meer het punt van gemengde gemeenschappen en het ontmoeten binnen gemeenschappen ingebracht in de commissie. Daarvan heeft de wethouder aangegeven dat dat in de tekst veranderd zal worden, dus daarvoor dank. In de commissie zijn veel suggesties gedaan voor aanscherpen van de visie. De wethouder heeft toen gesuggereerd, doe dat nu in de vorm van moties, want dat geeft wat ruimte om dan in de eindredactie dat te verwerken en goed toe te lichten hoe het verwerkt is. Wij zitten een beetje met het dilemma dat nu bijna al die voorstellen in amendementen zijn geformuleerd en dat betekent dan dat zeg maar de tekst er weer heel precies wordt en wij ze niet allemaal helemaal tot in de details kunnen beoordelen. Dus wij zijn nieuwsgierig hoe de wethouder op deze amendementen zal reageren.

De voorzitter: Yes, even kijken. Nog anderen, want dan zijn we daarmee aan het einde van de inbreng van de raad in eerste termijn. Dan kijk ik even naar de wethouder. Die gaat gewoon beginnen. Dat is goed. En nogmaals, ik wil echt proberen om niet enorm veel interrupties toe te staan als u dat oké vindt. U had het zelf voor 45 minuten ingepland. Het is uw inschatting, want we lopen echt uit de tijd. Voorzitter, dank u wel. Als u aan Utrechters vraagt wat een fijn of minder fijn plekje in de stad is, dan zullen ze een antwoord geven wat zelden gaat over het precieze aantal woningen, het precieze aantal bomen of wat de exacte huurprijs is. Maar ze zullen eigenlijk altijd iets zeggen over hoe het eruitziet. Dankzij deze visie en uw amendementen en moties kom ik direct op of we daar ook wat meer vorm aan kunnen geven. Maken we echt afspraken over wat wij een mooie en fijne stad vinden? Dan ga ik direct de vragen, toezeggingen, moties, amendementen et cetera in op volgorde van indiening. Dat begon met een toezegging die de VVD van mij vroeg over de omgevingsvisie. U heeft 3 december een brief over onze stand van zaken gekregen. Ik was voornemens om u eind dit jaar of begin volgend jaar, dus een jaar na die vorige brief, weer zo'n brief te schrijven. Ik heb het idee dat u met de vorige brief, door die te agenderen en het gesprek te voeren of de volgende brief af te wachten, kunt doen wat de VVD beoogt over hoe we die veelheid van beleid Een beetje terugkoken in een handzame omgevingsvisie. Dan ga ik naar het amendement 85. De Linten verdienen een plek, absoluut een

prachtige kwaliteit in onder andere Leidse Rijn, dus een positief advies aan uw raad. Amendement 86 zet Leidse Rijn goed op de kaart.

De voorzitter: Wat de VVD zegt, klopt. Aangezien er een aantal kavels al ontwikkeld zijn. Zou je ook kunnen zeggen dat de nieuwe spelregels rondom hoogte gelden voor de nog te ontwikkelen kavels?

Of in de verre toekomst — ooit zal Leidse Rijn ook weer aangepakt gaan worden, maar dat is verre toekomst, want het is allemaal brand new in goed Nederlands — wat is een beetje uw stijl?

De redenatie van ten Hoonte klopt volledig, dus in die zin kan ik gewoon zeggen dat het positief advies is.

Maar wilt u in deze visie zeggen dat er hoogbouw is in Leidse Rijn? Goed genoeg. En de rest zien we later.

Of zegt u nee, juist voor Leidsche Rijn? Omdat dat toch wat nieuwer is, vinden we het belangrijk om het op kavelniveau te doen.

Ik laat hem aan u, dus oordeel raad. Het kan gewoon. Het is een kloppende redenering. Het college kan met beide stijlen uit de voet.

Dan ga ik naar Armandamento. Per ongeluk helemaal naar beneden gescrolld. Het zijn er best veel, dus ik moet even weer omhoog scrollen.

Amendement 87, biodiversiteit in de stedenbouwvisie. Dank aan de zorgvuldige formulering op een heel aantal punten van de Partij voor de Dieren.

Op één punt slaat hij daardoor helaas toch naar een negatief advies. Dat gaat over punt drie in uw amendement.

Die lijkt te zeggen over zorg in buurten voor mensluwe zones. Bedoeld wordt of later gelezen zal worden dat elke buurt groen heeft waar mensen niet mogen komen,

dan kan ik dat niet waarmaken. Dat is een te strakke formulering, terwijl eigenlijk bij alle andere formuleringen in uw amendement u net de ruimte heeft gegeven door te zeggen uit te gaan van, et cetera, et cetera.

Nou, dan heeft u ook iets, denk ik, gehoord in hoe ik hem weeg, maar door deze tekst negatief advies.

Ja, dat hadden wij door te zeggen in verschillende buurten, geprobeerd daarbij ook de ruimte te houden dat het ook in verschillende buurten wel en in verschillende buurten niet hoeft.

Heeft de wet daardoor dan een suggestie hoe we dat dan wel zouden opschrijven, hoe we dan, want op zich staan wij er ook voor open om het in sommige buurten wel, in sommige buurten niet, als het maar in sommige buurten wel gebeurt, hoe we dit dan op gaan schrijven zodat onze bedoeling ook goed geïnterpreteerd wordt.

Er zitten veel mensen bij dit debat mee te luisteren, waaronder collega's van GroenLinks.

Ik zeg even hard op dat zij zich vrij moeten voelen u een suggestie in de mailbox te doen toekomen.

Dan is dat mooi op tijd voor de tweede termijn, zonder dat wij hoeven te schorsen.

Dan ga ik naar amendement 88, toegankelijkheid in stedenbouw. Daar geef ik een positief advies op. Dat is aansluiting bij het beleid dat we allemaal voorstaan.

Amendement 89, toegankelijke liften. Hoewel ik het zeer eens ben dat liften toegankelijk moeten zijn, zou ik echt niet in een stedenbouwvisie over hoe de stad eruit komt te zien in 2040 de vloeroppervlakte van de liften gaan vastleggen.

Daar ben ik weer, voorzitter. Ik geef om die reden een negatief advies. Alhoewel, het gewoon zinvol is om te doen, maar op een andere plek.

Dan scroll ik weer naar waar ik gebleven was. Dat is het blokje van EenUtrecht, motie 187, een burgerberaad over stedenbouwvisie.

Daar hebben we heel veel in het commissiedebat over gewisseld. U heeft er ook nog een raadsbrief over gekregen.

Het meest korte antwoord dat ik kan geven is dat alles wat daar stond, het college nog steeds vindt. We vinden dat we veel en uitvoerend geparticipeerd hebben.

We hebben ook echt de vraag gesteld waarvan EenUtrecht zegt dat die niet gesteld is. Dat is ook gewoon navolgbaar. Hij is ook nog een keer de formele zienswijze ingegaan.

Ook in overleg met collega Oosters is het nu uitvoeren van een burgerberaad zonder het benodigde budget gewoon niet haalbaar. Negatief advies.

Dan gaan we naar de hoogbouw van EenUtrecht in twee varianten. Ook dat is uitvoerig met elkaar gewisseld, voorzitter.

Amendement 90, alleen hoogbouw met goedkeuring van de gemeenteraad.

Het flauwe antwoord is dat u precies hier vandaag met elkaar aan het doen bent, maar u wilt natuurlijk wat anders, hoger dan 30 meter, et cetera, et cetera.

Ik denk dat er best veel gebouwen zijn. Eigenlijk was het interruptiedebatje tussen de PvdA en u, die had ik ook helemaal trots net bedacht als antwoord, maar die heeft de heer Van der Swet weer voor mij weggekaapt.

Verwijs ik daar dan maar even naar en daar volgt dan ook een negatief advies uit om dezelfde redenen.

Overigens, niet alleen geld en betaalbaarheid bij hoogbouw zijn argumenten, maar ook zuinig met de ruimte omgaan.

Dan zijn we ook zuinig met de ruimte bespaard. Eldersruimte, daar kun je mooie groene dingen mee doen, bijvoorbeeld.

Gaan we naar de afgezwakte variant van het amendement. Dat is dan nummer 91, hoogbouw ja indien betaalbaar.

Ook die geef ik een negatief advies, omdat het echt niet zo is dat altijd alleen maar betaalbaarheid het argument is om wel of niet te kiezen voor hoogbouw.

Ik noemde u net al een argument om bijvoorbeeld zuinig met ruimte om te gaan of te clusteren rond knooppunten, zodat mensen de auto laten staan, de mobiliteitstransitie en ook daar weer elders ruimtevrij spelen.

Dan ben ik bij motie op stuk nr. 188, over architectuur.

Amendement 91 over hoogbouw indien betaalbaar, dat sluit toch ook gewoon aan bij de ambities.

Het mag niet hinderen dat we onze 40% en onze 35% sociaal en middensegment niet bereiken.

In die zin klopt dat amendement toch wel gewoon en is in lijn met ambities? Niet helemaal.

Schrik ik nu het PvdA, want hier staat namelijk altijd de betaalbaarheid van de te realiseren woningen als leidend criterium te kiezen.

Soms kan je ook hoogbouw doen, bijvoorbeeld in een mix van torens waarbij het één op uw ideale wereld uitkomt in de ene toren, maar in de andere toren van een andere ideale wereld.

Dan is het in de buurt nog steeds het gemiddelde dat we nastreven.

Dan heb je toch twee mooie torens gebouwd. Als we zouden toevoegen in beginsel altijd.

De heer [LastName] ([Party]): Dan moet ik hier echt even de tekst zien. Het woonprogramma is gewoon leidend.

Er zijn allerlei redenen waar wij soms van ons woonprogramma afwijken. Dit amendement mag dat natuurlijk niet dichtzetten, dat is één.

In het debat ging het natuurlijk ook heel erg over de kosten van een woning, de bouwkosten.

Er ging zelfs over of het wel relevant is om subsidies aan hoogbouw te geven, ja of nee.

Als dat allemaal achter dit amendement zit, zeg ik, dan is het ook zuinig met je ruimte omgaan, klusteren.

Er zijn ook echt belangrijke argumenten om mee te wegen.

Ik heb u als indiener van het amendement hier toch zelf een betoog horen houden dat het niet alleen over de betaalbaarheid voor huurders of kopers ging, maar ook over de kosten van hoogbouw en dat er soms subsidie nodig is om dat mogelijk te maken.

Terwijl ik denk dat als ik tegen de heer Van der Zweth zeg dat met subsidie je een prachtig hoogbouwgebouw krijgt, zodat we elders ruimte overhouden, maar dat mensen heel betaalbaar kunnen wonen, dat hij zegt dat ik het goed heb gedaan en dat u zegt dat ik het niet goed heb gedaan.

De motie op stuk nr. 188, architectuur met allure, rijmt net niet. Voorzitter.

Staand beleid, zou je kunnen zeggen, behalve wat er achter de komma staat.

Want eigenlijk zegt D66 dat je van architectuur ook wat meer een doel maakt.

Dat voeg je dus toe als doel. Dat is scherper dan we het tot nu toe doen.

In die zin kan ik daar een positief advies op geven. U moet het natuurlijk in de stemming zelf allemaal weer wegen.

Dat geldt voor alles wat ik tot nu toe heb gezegd.

Hetzelfde geldt ook voor motie op stuk nr. 189, een dak voor iedereen, waarbij het voor het college wel doorslaggevend is indien het past binnen de gewenste business case, want dit zijn kostenverhogende...

Dat zou de ene keer iets moois voor de stad opleveren en de andere keer ook niet, dus het moet wel te betalen zijn.

U heeft goed uitgediscussieerd met elkaar over het amendement 92 van Volt. We hebben het ook in de commissie over gehad.

Ik ga er iets heel korts over zeggen, namelijk dat alles wat ontworpen wordt, voor of door mensen met een inclusieve bril, is beter dan wat ontworpen is door mensen die veel minder inclusief kijken.

Dat is gewoon zo. Kijk gewoon naar alledaagse producten.

Als u denkt, wat een rotding, dan is het eerlijk gezegd toch vaak ontworpen door iemand die eruitziet zoals ik.

En als u denkt, wat een prachtig apparaat, dan is het net andersom. Is echt zo. Positief advies.

De motie op stuk nr. 190, de participatie bij uitwerking, visie voor wijken en buurten, ga ik u negatief adviseren vanwege uw eigen beleid,

want het kompas zegt namelijk dat het niet de bedoeling is om op voorhand het niveau te bepalen, maar dat elke keer, op het moment dat je de participatie begint en op basis van wat er op tafel ligt, het gewenste niveau te bepalen.

Dus het kompas voor zeggenschap zegt het precies op deze manier niet te doen. Daarom een negatief advies.

Dan komen we bij amendement 93. Hoger dan de DOM is geen beleid.

Ja, voorzitter. Wacht even, de heer Dekkers.

De heer Dekkers ([Party]): Ja, bedankt voorzitter. Over het vorige punt.

Het is toch in lijn met het kompas dat je zegt dat als de kades van het beleid vastgesteld wordt, dat we dan eerder kiezen voor overheidsparticipatie dan peilen.

Die redenering zit onder deze motie en die klopt toch?

De voorzitter: Wat de beleidsnota zegt, is dat je de samenwerkingsvorm kiest per kwestie en per fase en dat je dan het kompas doorloopt. Het zou best kunnen — dat is ook mijn ervaring — dat je bij heel veel ruimtelijke projecten en planologische documenten dan op deze variant uitkomt. Maar aan de voorkant zeggen dat we dat vanaf nu altijd doen bij alles wat hieruit voortvloeit, is in strijd met het debat dat u zelf met collega Oosters daarover heeft gevoerd. Dan

gaan we naar hoger dan de DOM. Wel of niet? Amendement 93 zegt dat dat de variant niet is. Dat is een negatief advies, maar dat zou het CDA niet verbazen. Ik vind dat je op plekken echt hoger dan de DOM zou kunnen gaan, maar dat moet terughoudend en dat moet passend, zoals bijvoorbeeld in Leidse Rijn. Verdichten op knooppunten is verstandig om te doen. Ik zeg bij dit amendement, maar dat zeg ik tegen meer mensen die in deze zaal misschien af en toe wakker worden en nachtmerries krijgen van hoge gebouwen. Er zal echt niet zomaar de volgende ochtend opeens een hoog gebouw in deze stad zijn. Heel vaak zijn daar hele uitgebreide planologische procedures voor nodig en heel vaak hebben wij dan ook veel debatten met elkaar daarover. Dus het zal echt niet per ongeluk zomaar opeens een 200 meter hoge toren in deze stad verschijnen. Voorzitter, het laatste is bekend. Je moet dan het omgevingsplan wijzen en dan moet je sowieso terug naar de Raad. Dus dat je naar de Raad terug moet, is duidelijk. Maar past het niet in de terughoudendheid, die hoort bij het bouwen hoger dan de dom, dat je er geen beleid van maakt? En dat is wat er nu wel gebeurt. Het is zoals de heer Van Stralen van de ChristenUnie van de week terecht tegen mij zei. Het is ja, mits. En het zou moeten zijn nee, tenzij. Als u het mij vraagt, vind ik een ja-mits wel passen bij de ambitie van de stad. Ik denk dat de semantische discussie wat het precieze verschil tussen ja-mits, nee-tensij is, ook een beetje stijl is in hoe je erin zit. De discussie is niet louter semantisch. De discussie is of we gewoon veiligheid geven met deze nota door te zeggen dat we het in principe gewoon niet willen. Op het moment dat je in voorkomende gevallen, want daar staat het CDA voor open en we hebben ook de markt gesteund destijds, daarvan wil afwijken, dan kan dat. Maar dan moet je terug naar de Raad en dan moet je een heel goed stedenbouwkundig verhaal hebben en dan doe je dat in strijd met de visie, zodat je zeker weet dat het een uiterst uitzonderingsgeval is, terwijl het nu gewoon mogelijk gemaakt wordt. In het commissiedebat zei ik dat als we zo praten, we heel dicht bij elkaar liggen. Maar wat schrijf je daar op naar de stad? Ik zou toch willen zeggen dat het daar waar het zorgvuldig kan, kan. Dat zou mijn verhaal zijn. En dan moeten we het over die zorgvuldigheid hebben. We zien hem, Mark. Ik snap dat CDA zegt dat we het liever niet hebben, want dan kun je er altijd nog weer van afwijken, et cetera, et cetera. Ik ben echt van die variant dat je zegt hoe die stad er straks uitziet, maar dat je ook op plekken hoger dan de DOM kan, mits het zorgvuldig is, et cetera, et cetera. Maar we zijn het verrassend met elkaar eens, maar ik ben toch van de ja-mits. En we hebben dit debat echt eindeloos in de commissie ook, volgens mij, gehad. De heer Stellinga. Ja, de slotconclusie, voorzitter, is dat de wethouder en het college dus wel voorsorteren op hoger bouwen dan de dom, terwijl wij de mogelijkheid willen openhouden dat de markt de enige uitzondering daarop was. En dat betreuren wij. Nee, voorzitter, en dan als ik hier probeer te zeggen wij liggen verrassend dicht bij elkaar, dan moet u mij niet weer een hele andere uitleg van mijn eigen woorden in de mond te leggen. Ja, mits en nee, tenzij ligt er eenmaal dicht bij elkaar. Ik zeg ja, mits. U zegt nee, tenzij. Ik blijf bij de ja, mits variant. Voorzitter, maar als de wethouder in een omgevingsvisie ja, mits opneemt voor iets, dan betekent het dat die mits moet gaan beargumenteren en alleen als hij dat goed kan, dat hij dan het plan kan tegenhouden. Dat realiseert de wethouder zich. Ja.

De voorzitter: Ik stel voor dat de wethouder verder gaat. Dat was een ja zonder mits, voorzitter. Amendement 94, geen gentrificatie. Daar heeft het college een dilemma en het dilemma is het volgende, namelijk dat we het gewoon helemaal met u eens zijn. Die stad moet inclusief, die moet divers. Je moet daar kunnen willen wonen waar je zou wensen te wonen. Je moet andere buren tegenkomen dan hoe je er zelf uitziet, maar soms is het toevoegen van duurdere

woningen of het toevoegen van middenhuur op plekken ook iets heel zinvols om te doen. En dat is ook van dit college juist het beleid in bijvoorbeeld Overvecht. Niet om mensen de wijk uit te jagen, maar om de wijk juist via een andere lijn diverser te maken. En uw amendement, die ook zegt het moet actief tegengegaan worden, zou ertoe kunnen leiden dat je zegt van ja, maar die inzet in Overvecht, die kan dan niet meer. En dat zou het college betreuren. En dan moet ik toch tot een ontraden komen. Ik vind het in ieder geval al mooi dat mijn eerste amendement in mijn nieuwe politieke leven u al gelijk voor een dilemma stelt, natuurlijk. Maar volgens mij, gentrificatie betekent dat mensen die in een wijk wonen eigenlijk de wijk worden uitgedreven. En volgens mij, wat u ook zegt, wat in Overweg gebeurt, betekent niet dat mensen die daar wonen moeten verhuizen en weg moeten, maar betekent dat er andere mensen bij komen. Dat is een ander verhaal. Gentrificatie gaat over mensen die de wijk worden uitgedreven. Dus ik denk eigenlijk dat we het, misschien hier ook weer, eigenlijk bij elkaar eens zijn. Dat is fijn, voorzitter. En tegelijkertijd zijn er ook mensen die de term gentrificatie sec gebruiken voor het toevoegen van duurdere woningen. En u bedoelt hem niet zo, dus dat is fijn. U heeft gehoord wat ik heb gezegd. Ik doe u hetzelfde aanbod. Ze zijn een heel eind in de beantwoording als de Partij voor de Dieren. En wie weet brengt dat iets moois. Ze mogen me mailen. Amendement 95. Identiteit van de stad is ook het bestaande, heren. Wacht even hoor, want de heer Soenger nog op het vorige amendement, of niet? Ja, precies, voorzitter. Want ja, stellen dat er ook mensen zijn die er iets anders van maken of vinden, kan natuurlijk geen argument zijn. Gentrificatie is wat het is. En het gaat over het verdrijven van bepaalde mensen uit bepaalde wijken. Dus ik zou dan de wethouder willen vragen om vanuit die definitie te redeneren en dan ook een nieuwe appreciatie van het voorstel te doen. Voorzitter, dat heb ik denk ik in mijn appreciatie al gezegd, namelijk als dit is wat uw definitie van gentrificatie is, dan is het college het zeer met u eens. Ik weet echt dat er ook mensen zijn, dat zijn ook mensen die hier bijvoorbeeld soms inspreken bij plannen die bedoeld zijn om wijken een boost te geven, dat ook mensen zeggen nee, maar nu doet u aan gentrificatie en dat moet u niet doen. Dan is het toch iets wat in ieder geval het college wel voorstaat, zoals in Overvecht. Ik zou die uitzondering wel mogelijk willen maken met dit amendement. Volgens mij gaat ons dat lukken in de tekst. Dat denk ik echt. Amendement 95. Identiteit van de stad is ook het bestaande, heren. Naar mijn oordeel staat dit eigenlijk allemaal hartstikke goed in de cedebouwvisie, want we hebben gezegd dat we steeds uitgaan van de kracht van het bestaande en dat er andere zaken zijn. Toevoegingen, het moet aansluiten. Ik ben in die zin ook een beetje zoekende naar wat de PvdA als precieze aanscherping wenst. Als het een aanscherping moet zijn, dan denk ik dat het college al best goed had gewogen in welke mate wij van het bestaande uit willen gaan. Dus als dit een aanscherping is, dan zou het zonde zijn als daar weer ontwikkelingen door stil komen te staan.

De voorzitter: De heer Van de Zweth.

De heer van de Zweth (PvdA): Ja, voorzitter. Het klopt wel dat een deel er ook gewoon staat. Dus er staat bijvoorbeeld met zuiners met grondstoffen omgaan en dergelijke. Nou, daar past geen of minder sloopnieuwbouw bij, maar dat staat er niet. Er staat gemeenschappen opbouwen. Dat kan hetzelfde zijn als je sociale structuren behouden. Maar ook dat laatste, dat staat er weer niet. Dus volgens mij gaat het echt niet verlammend werken. Is het een mooie aanvulling, maar scherpt het wel aan in de richting. En dat is wat dit amendement beoogt en

hoeft de wethouder die zorg van platleggen daarin niet te hebben. Voorzitter. Ik wil hier eigenlijk niet pleinair aan de close reading doen. Mag ik

De heer Van der Swet: Zo even één woordje suggereren, want als dit een uitgangspunt is dan denk ik dat ik enorm geholpen zou zijn om dat ergens in een van uw zinnen toe te voegen. Want als u zegt dat het niet iets van ontwikkeling mag tegengaan, dan zijn we het gewoon eens met elkaar. Amendement 96. Mag ik zelf even meegeven aan u, Allend, voor hen die wellicht een gewijzigd amendement willen indienen, om dat gewoon nu te maken, zodat we dat zo meteen ook gewoon in tweede ronde meteen kunnen doen, in het kader van dat ik uw tijd in de gaten houd. De wethouder.

Amendement 96, middenbouw als missing link. Uitgesproken in het commissiedebat. Dit is een keurige verwoording daarvan. Positief advies. Amendement 97, Utrecht durft te experimenteren. Dat is ook een beetje de ja-mits-stijl en toon, denk ik. Dat is dus positief advies, overigens in zijn algemeenheid en niet specifiek over de DOM. Dan het amendement op stuk nr. 98, over verticaal bestemmen. Daar ben ik af en toe een beetje het versiebeheer kwijt. Volgens mij heeft u het nu zo opgeschreven dat het allemaal klopt, dus een positief advies. Dan krijgen we het spiegelbeeldige amendement op stuk nr. 99. Daar ga ik hetzelfde op adviseren als richting het CDA, want ik blijf in die ja-mitsen. Dat is dus ook niet een ja-uitroepteken, want dat zou dit amendement dan weer zijn. Die ontraad ik ook, omdat ik denk dat we het echt over de mits moeten hebben. Voorzitter.

Dat waren alle ingediende amendementen. Ik heb nog één opmerking van GroenLinks die ik even wil, eerlijk gezegd, tegenspreken. Ik heb in het commissiedebat juist gezegd dat ik geen teksten ga aanpassen, omdat de suggestie die u deed voor een aanpassing van de tekst direct bij de VVD, De opmerking toen in het commissiedebat opleverde, zien wij juist weer niet voor ons. Dus toen heb ik u uitgenodigd om het hier vandaag te doen. Ik heb dus niet het mandaat gevoeld in het commissiedebat om nog een tekst aan te passen, op eigen gezag. Dan heb ik echt een andere herinnering, want u heeft volgens mij echt gezegd dat dit het enige punt is waarop u gezegd hebt dat u zelf de tekst gaat aanpassen. Dus dan moet u misschien even terugluisteren, maar u heeft echt nadrukkelijk dit als bijgezegd dat dit het ene punt is waar u de tekst gaat aanpassen. Het is wat het is. Ik kijk even, want de heer Ter Hoonten.

Ja, ik zou graag een punt van orde maken, want de wethouder heeft een heel mooi positief advies gegeven over een amendement waarvan bij de laatste ambtelijke check toch nog blijkt dat daar C3, C4 staat en dat moet zijn C4, C5. Dus ik wil de wethouder daar even naar zijn ambtenaar op wijzen. Er is een nieuwe versie ingediend, maar ik kom dan, dat is mijn punt van orde. Volgens mij moet ik dan gewoon een nieuwe versie indienen, omdat het een amendement is.

Ja, ik denk het ook. We gaan dat toch doen. ...heb ik de indruk. Dus misschien doen we even een snel rondje. De heer Van der Swet.

Gemeente Utrecht

Ja, voorzitter. Een snel rondje is goed, maar ik wou vragen om het even te combineren... ...met even een korte pauze, toiletbreak en dergelijke. Want mij zou nog een suggestie gedaan worden... ...en dan pas kan ik de boel verwerken, dus dat kan ik nu nog niet doen. Dus dat dat allemaal even tegelijk loopt voor de snelheid.

Ja, we kunnen ook verder gaan, gewoon met arbeidsmarkt. En dat we daarna dit even herpakken. Daar heeft u... Want ik zit ook gewoon even te kijken... Tenzij u allemaal een toiletbreak nodig heeft, dat kan hoor. Ik kan mij afronden, maar dan moet de spreektijd lopen, want dan trek ik amendement 86 in en dan wil ik graag een nieuwe versie daarvan indienen die de juiste kavels aanwijst en die zit in de mailbox. En dat wordt dan amendement 100? Dan is die alvast ingediend. Mevrouw Sassbrink.

Mevrouw Sasbrink (PvdD): Ik heb twee nieuwe versies ingediend. Bij amendement 89 heb ik het vloeroppervlak van de liften uitgehaald. Bij amendement 87 stond de Menselieuwe Zon dus in verschillende buurten. Deze staat nu in enkele buurten en is nu ook mede namens groep Zwanenberg.

De voorzitter: Oké, dus dat worden amendement 101 en 102. Goed. En dan de heer Dijkstra

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Ja, ik had graag nummer 100 gehad natuurlijk, maar goed, dat gaat niet meer. Jammer. Ik trek dan hetzelfde rijtje amend 91 in. Hoogbouw ja, indien betaalbaar. En ik dien een nieuw amendement in, waarin het woordje altijd nu is vervangen door inbeginsel. Dus dat het eerste woordje altijd wordt inbeginsel. Dus dan is het geen rigide meer, maar het is een opener richting.

De voorzitter: Dat wordt dan amendement 103.

Ik zou het lastig vinden als straks de beraadslaging beëindigd wordt zonder dat gecheckt wordt of de wethouder die woorden heeft gebruikt. Ik wil niet de suggestie hebben dat we segregatie nastreven. De heer Zwanenberg had u...

De heer Zwanenberg (groep Zwanenberg): Ja, ik wacht nog op een ambtelijk reactie, maar ik heb zelf het dictum aangepast en ze kan hem op zich hier nu voor de leeuwen gooien bij de wethouder. Anders moet ik wachten op ambtelijk reactie.

De voorzitter: Goed, ik hoor het al. De heer Van der Zwethh is ook nog aan het knobbelen op een tekst, volgens mij. Aan het wachten. Ook dat. We gaan even vijf minuten schorsen. Niet meer.

De voorzitter: Ik heropen de vergadering en ik wil u even een ordevoorstel doen.

De heer Dekkers, excuses, ik ga even een ordevoorstel doen. Want de wethouder wil toch heel graag even over een aantal teksten, dan kan ik me iets bij voorstellen, ook gewoon even overleg hebben met zijn ambtelijke staf. En er wordt ook nog wat gesleuteld, begrijp ik. En mijn voorstel is dat we nu eerst gewoon met het onderwerp arbeidsmarkt beginnen en dat we daarna even dit herpakken. Want dan voorkomen we gewoon ongelukken, want dat moeten we niet hebben. Ik zie daar instemmend geknik bij, dus dat gaan we ook doen. Dat betekent dat wij toe zijn aan agendapunt 12, de beleidsnota arbeidsmarkt. Daar hebben we een medespeech, namelijk van de heer Hans Gelijns van D66. Ik geef hem heel graag het woord.

De heer Gelijns (D66): Beste voorzitter, beste raadsleden, beste Utrechters. Een bijzonder moment om hier te staan. Ik ben Hans Gelijns, raadslid voor D66 en al 40 jaar een Utrechter. Vanuit Limburg Nederweerd hierheen gekomen voor de liefde en nooit meer weggegaan. Samen met mevrouw Petra, onze twee dochters Floor en Jules en hond Charlie geniet ik dagelijks van deze stad. Die heb ik zien groeien en bloeien in al die jaren. En toch voelt Utrecht voor mij op veel plekken nog altijd als één groot gezellig dorp. Naast mijn werk als ondernemer en adviseur ruimtelijke orde en milieu heb ik altijd vrijwilligerswerk gedaan in onze stad. Want ik geloof in de kracht van de gemeenschap. Een stad bouw je samen. En wat mij nu drijft om hier te staan. De wens om Utrecht nog groener, duurzamer maar ook gezelliger te maken. Mijn vader is nu 95. En als ik die leeftijd ook haal, merk ik zelf ook nog de gevolgen van de keuzes die we nu maken. Ik wil dan kunnen zeggen, we hebben het goede gedaan. Voor de stad, voor elkaar en samen. Voorzitter, dat lukt alleen maar als we ook de mensen hebben die het verschil kunnen maken. Technici, vakmensen, specialisten. En daarom steunt D66 de ambities in deze nota arbeidsmarkt. We willen een arbeidsmarkt die meebeweegt met onderwijs dat klaar is voor de toekomst. Investeren in digitale vaardigheden, innovatie en levenslang leren is daarbij essentieel. Daar hoort ook een nieuwe vaardigheid bij, het effectief inzetten van AI, kunstmatige intelligentie. Daarom dien ik het volgende amendement in. AI, de revolutie, komt sneller dan je denkt. Daarin vraag ik om zowel in het raadsbesluit als in de nota zelf meer en explicieter aandacht te besteden aan de snelle opmars van de technologie kunstmatige intelligentie en de invloed hiervan op de arbeidsmarkt. Het amendement wordt gesteund door VVD, UtrechtNu!, EenUtrecht, ChristenUnie, Volt en VVD. Voorzitter, ik heb er ontzettend veel zin in om samen met jullie te werken en Utrecht nog mooier te maken. Laten we de handen uit de mouwen steken en aan de slag gaan. Dank jullie wel.

De voorzitter: Ik wil u van harte feliciteren met uw Medispeech. Heel mooi, dank u wel. Dan gaan we kijken wie er nog meer een bijdrage wil in deze ronde. Ja, gaat uw gang mevrouw Alsakaf.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD): Voorzitter. We hebben het hier over onze arbeidsmarkt. De arbeidsmarkt in Utrecht is krap. Wie er onmisbaar zijn, zijn de mbo'ers. De VVD vindt dat we niet alleen het mbo moeten benoemen in onderwijsstukken of het moeten verstoppen in de tekst bij de arbeidsmarkt, maar dat we het een prominente plek moeten geven, dat we duidelijk moeten maken dat het NBO uitmaakt, dat het NBO nodig is. Om die reden willen we het toevoegen als een van de doelgroepen van deze beleidsnota. Daar dienen wij dan ook een amendement op in. Dat amendement heet NBO maakt het verschil, mede ingediend door Student & Starter UtrechtNu!, EenUtrecht, DENK CDA en Volt.

De voorzitter: Amendementen 105. Vraag van mevrouw Raaijmakers.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA): Ja voorzitter, ik deel alles helemaal wat er net gezet wordt over mbo'ers, maar als ik dit element lees kan ik het ook zo opvatten alsof we pleiten dat mbo'ers minder keuzevrijheid krijgen bij hun studie. Dus ik vraag even naar indieners of dat ook wat ermee bedoeld wordt.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD): Dank voor deze vraag. Nee, het is niet minder, maar juist meer vrijheid, zou ik zeggen. Het idee hierachter is dus dat de gemeente in gesprek kan gaan met de onderwijsinstellingen, kijken van joh, zijn er misschien nog andere opleidingen nodig die passen bij de regio, die toegevoegd kunnen worden? Bijvoorbeeld in het noorden van het land zijn er veel meer opleidingen op het gebied van melkveehouderschap. Dat past daar dan weer bij die regionale economie. Ook kan je kijken naar de huidige opleidingen. Zo'n opleiding als economie is natuurlijk best wel breed. Je kan wel kijken van, joh, hoe spit je dat dan toe op wat er nodig is hier in Utrecht. Dus op die manier proberen we het eigenlijk te bewerkstelligen.

De voorzitter: Raaijmakers.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA): Met dit amendement wordt dus niet gezegd, we voeren dat gesprek met werkgevers, maar ook echt nadrukkelijk met de instellingen zelf.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD): Ik zie eigenlijk dat de gemeente daar het spel in het web is. Die heeft contact met ondernemers, met onderwijsinstellingen en juist die afweging maakt van wat de gemeente dan ook ziet als toegevoegde waarde voor onze economie en voor onze mbo'ers. Wat kunnen we dan toevoegen? Dat lijkt me wel een hele mooie rol voor deze gemeente.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD): Dat was hem, voorzitter.

De voorzitter: Oké, dan kijk ik eventjes verder. De heer Van Heuven.

De heer Van Heuven (PvdD): Deze beleidsnota legt er terecht de aandacht op de arbeidskrapte, want die is inderdaad heel groot. En in realiteit is deze nog een heel stuk groter dan in de beleidsnota staat aangegeven. Want als je namelijk kijkt naar het aantal Utrechters die kunnen en willen werken, dus als je ook de netto arbeidsparticipatie meerekent, dan zijn er 1,44 keer zoveel banen als dat de inwoners zijn. En zelfs met de verwachte groei van 100.000 mensen in Utrecht blijft dus nog een overschot van 30.000 banen ten opzichte van werkende inwoners. Daarom vinden wij dat er nu ander beleid moet komen rond het aantrekken van nieuwe werkgelegenheid. Daarom hebben we ook een motie met als dictum een realistisch streefgetal te maken voor het aantal banen ten opzichte van het aantal mensen. Dat kan en wil werken, waarbij wordt toegewerkt naar een gezonde arbeidsmarkt die in balans is en dit in het vierde kwartaal van dit jaar te delen met de Raad en verdere verdichting niet als uitgangspunt te nemen bij nieuwe gebiedsontwikkelingen, totdat er een prognose is waarbij onder dit streefgetal wordt gegaan en wanneer er toch verder verdicht wordt in te zetten op de kraptesectoren die benoemd worden in de beleidsnota.

De voorzitter: Motie krijg het nummer 191 en een vraag van mevrouw Bode.

Mevrouw Bode (Volt): Ik heb wat vraagtekens bij die berekening, want wij hebben hier bijvoorbeeld hoofdkantoren, ik noem een Rabobank, die voor zeer veel standplaatsen zorgen en ook voor zeer veel mensen die van buiten Utrecht komen. Wordt de berekening daardoor niet veel krapper voorgesteld dan die in werkelijkheid is?

De heer Van Heuven (PvdD): Volgens de informatie die ik heb, worden de mensen van buiten Utrecht ook al niet meegenomen in de huidige berekening van het collegium. En als je mensen van buiten de stad meeneemt in die berekening, dan maak je jezelf ervan ook weer afhankelijk en creëer je dus ook weer niet werkgelegenheid voor mensen binnen de gemeente. En het streefgetal om te kijken of verdichting nodig is, is nu niet realistisch en daarom moeten we kunnen sturen op de juiste indicatoren en dat zou bijvoorbeeld moeten bevallen.

De voorzitter: Mevrouw Bode.

Mevrouw Bode (Volt): Wij zijn zeker voor het sturen op de juiste indicatoren. Daar zal ik zometeen nog iets over zeggen, maar we wachten nu wel even de reactie van de wethouder af op de wijze van berekening.

De heer Van Heuven (PvdD): Dat is natuurlijk altijd een goed idee als mevrouw Bode daarvoor kiest.

De voorzitter: Mevrouw Chirino.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie): Ik vraag me af wat de Partij voor de Dieren bedoelt met het woord realistisch.

De heer Van Heuven (PvdD) Ja, dat is natuurlijk altijd een goeie. Nu is het niet realistisch, omdat het getal dus lager is dan dat het echt is. Wij hebben een berekening gemaakt waarvan wij denken dat die klopt. Dus wij geven hierbij de opdracht aan het college. Ga inderdaad na of wat wij zeggen klopt en ga ook een getal maken dat realistischer is wat het nu is en pas daar het beleid op aan.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Van Heuven (PvdD): Ik was klaar, dank u wel.

De voorzitter: Nou, dat is mooi. De heer van Steeg, CDA.

De heer van Steeg (CDA): Dank, voorzitter. We hebben inderdaad een debat gehad over de arbeidsmarkt, een belangrijk onderwerp, zeker als het gaat over omschoning wat dat betreft. We zijn op zich positief over de nota, maar we zien ook in deze nota dat de financiële dekking onvoldoende is voor alle plannen die het college voorstelt, met name als het gaat over arbeidsmarktdiscriminatie. Dus we kijken met belangstelling uit naar de voorjaarsnota volgende week. Dat zal daar ongetwijfeld ook consequenties hebben. Nog wel een motie, ook over digitalisering en AI. De naam heeft ook een digitaal leven lang leren en ontwikkelen. En die draagt het college op: digitalisering en AI mee te nemen als onderdeel van subdoelstelling 3.1 een leven lang ontwikkelen en daarbinnen concreet te maken. Twee, digitalisering en AI een plek te geven bij de uitwerking van het werkcentrum en regionaal talentfonds. En de raad in de jaarlijkse raadsbrieven te informeren over de invulling hiervan. Mede ingediend door mevrouw Hessel. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Bode, Volt

Mevrouw Bode (Volt): Dank, voorzitter. Volt is blij met de beleidsnota Arbeidsmarkt, want we hopen dat deze nota kan bijdragen om het tekort aan personeel in essentiële beroepen te verminderen. We denken dan met name aan onderwijs, IT en energietransitie, sectoren die een investering zijn in de toekomst van Utrecht. We willen de nota graag versterken met betere indicatoren. Er staan nu veel indicatoren op regionaal niveau in en die vertellen ons weinig over de inzet van de gemeente. Dus je kunt er niet aan aflezen of we ons belastinggeld effectief besteden of niet. Daarom neem ik vandaag het amendement in indicatoren arbeidsmarkt die passen bij onze inzet, samen met de VVD. De strekking daarvan is dat de indicator in de begrotingscyclus wordt vervangen door een nieuwe, namelijk het aantal Utrechters dat via gemeentelijk gefaciliteerde trajecten, scholing, matching of werkcentrum, een baan vindt of behoudt in een tekortsector.

De voorzitter: Het amendement krijgt nummer 106. Ik kijk even verder. Zijn er nog anderen? Ja, de heer Sungur.

De heer Sungur: Dank, voorzitter. Gelet op de vele voorstellen die ik vandaag zal indienen, zal ik me beperken enkel tot het lezen van concrete voorstellen in het dictum. Geen plaats voor arbeidsmarktdiscriminatie. Met dit amendement beogen wij dat het bestrijden van arbeidsmarktdiscriminatie wordt verankerd in de beleidsnota arbeidsmarkt als subdoelstelling op pagina 8.

De voorzitter: Het amendement krijgt nummer 107. Anderen nog? Dan kijk ik voorzichtig naar de wethouder. Even een minuutje.

De voorzitter: We schorsen even voor twee minuten.

[Schorsing]

Wethouder Schilderman: Bedankt voorzitter. Bedankt ook voor de leden van de raad voor dit belangrijke onderwerp. Een onderwerp die heel bepalend is voor hoe de ontwikkeling van onze stad eruit komt te zien. Maar eentje waar we denk ik zeker over koepelend nog weinig over hebben gesproken met elkaar. U heeft daar een aantal voorstellen voor ingediend. De eerste kwam als onderdeel van een prachtige medespeech. Gefeliciteerd met uw eerste bijdrage in de gemeenteraad. Dat is amendement 104. Over AI-revolutie komt sneller dan je denkt. Die geef ik graag mee het oordeel aan de Raad. Dit kan technisch gezien sowieso. De vraag is wel. Ja, er zit geen extra capaciteit bij bij dit amendement, ook niet een prioriteit. Die moeten we laten hierdoor. Dus ja, u geeft hiermee wel nadruk, maar u kunt daarmee denk ik niet verwachten dat er een volledig nieuwe beleidslijn hierop opgestart wordt. Want dan zouden we echt iets moeten laten om dit te doen. Met die een verstandig oordeel raadt. Amendement 105 van de VVD: MBO maakt het verschil. Ja, de warme woorden die door de VVD over het NBO gezegd worden, die

worden helemaal herkend door het college. Dat is natuurlijk ook de reden dat wij daar veel aandacht voor hebben, speciale plannen voor hebben. Ik durf zelfs te zeggen, een wethouder die er helemaal voor gaat en die leest natuurlijk ook terug wat voor een inzet wij als gemeente ook zelf doen om hier een ondersteuning aan te geven. Het is wel goed om even te melden dat er demografisch gezien een minder instroom is van jongeren. En daarmee ook gewoon een minder grote instroom van mbo'ers. En wij zien het probleem dus ook niet zozeer dat er een verschil is tussen de aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt, want die opleidingen zijn er, die banen zijn er, maar we hebben relatief minder jonge mensen. En het gaat ook nog over wat je op dat moment aan het studeren bent, in hoeverre dat dan daadwerkelijk bijdraagt. Daarbij geldt ook bij deze, geldt natuurlijk ook voor het vorige amendement, er wordt ook niet aangegeven wat er minder kan. Dus ook hiermee, als u deze aanneemt, kunt u niet verwachten dat er een heel uitgebreide, aanvullende inzet komt op hetgeen wat er nu al is, want dan zouden we ergens ook iets moeten laten hebben. Dat gezegd hebben de oordeelraad. Dan de partij voor de dieren met de motie op stuk nr. 191 over arbeidskrapte. We hebben best een tijdje naar die berekening zitten kijken, maar die berekening is niet de wijze waarop er nu naar arbeidskrapte gekeken wordt, omdat het volgens mij, zoals in het debatje met Volt, ook naar voren komt dat er geen rekening mee gehouden wordt dat de arbeidsmarkt ook regionaal is. Die stopt niet bij de grenzen van de gemeente. Mensen werken misschien op de ene plek. Daar wordt in die zin ook geen rekening mee gehouden, maar de zogenoemde werkgelegenheidsfunctie zegt iets over de verhouding tussen wonen en werken in een gebied en niet iets over hoe krap de arbeidsmarkt is in dat plek. Dat betekent dus ook niet zozeer dat er teveel banen zijn. Deze optelling klopt dus niet helemaal. Daarnaast hebben wij in de RSU gewoon afspraken en een richting gegeven over hoe wij kijken naar de ontwikkeling van banen in onze stad. Die houden wij dan ook aan. Daarmee ontraad ik deze motie. CDA, motie 192, ook het digitaal een lang leven ontwikkelen. Daar kan ik een gedeelte natuurlijk hetzelfde over zeggen wat ik richting D66 zei over AI. Door dit aan te nemen is het niet zo dat er opeens allerlei extra nieuwe aandacht en capaciteit voor kan komen. En u geeft hierin ook niet aan over wat er minder zou moeten. Wat ik als een werkbare uitvoering hiervan vind, is dat wij Ik denk dat het belangrijkste voor ons is dat we in de toekomst en in de toekomst ook. Dat gezegdhebbende geef ik hem ook oordeel en raad mee. Volgt amendement 106 over de indicatoren. De beleidsnota gaat over het realiseren van een weerbare en wendbare arbeidsmarkt. Daarom is er juist gekeken naar de vaardigheden die werkenden opdoen en de maten waarin werkenden dit werk ook kunnen vinden. We kunnen daarmee iets zeggen over de ontwikkelingen op het gebied van de arbeidsmarkt. Op dit moment gaat het voorstel van Volt alleen in van zaken die binnen de stad gebeuren en missen de regio dus hierin ook als component. Daarnaast is de data die genoemd wordt op dit moment niet beschikbaar, dus die kunnen we op dit moment ook niet geven. Het mist de aandacht voor de zaken vanuit het werkgeverservicepunt. Dat wordt namelijk nu op deze manier ook niet ingezet, want dat doen wij vanuit een inzet dat gewoon zoveel mogelijk mensen aan het werk zijn. En niet zozeer dat ze alleen in die tekortsectoren zitten. Dat gezegd hebbende snap ik wel dat Volt natuurlijk op zoek is om wat mee te krijgen over wat de gemeente aan het doen is. Wat zijn de activiteiten die daarin plaatsvinden? Daarom zeg ik u ook graag toe dat wij dit weer gaan geven in het uitvoeringsplan dat volgend jaar komt en dat u daarin die zaken ook beter kan voeren. We denken dat dat soort indicatoren ook beter passen bij een uitvoeringsplan, omdat je dan ook daadwerkelijk kan volgen bij de specifieke activiteit hoe dat gaat. Dus wij onderraden het amendement.

De voorzitter: Mevrouw Bode.

Mevrouw Bode (Volt): Ja, dank voorzitter. Fijn om deze toezegging te horen. Daarbij wil ik nog wel benadrukken dat het ja, we kijken naar activiteiten, maar het gaat uiteindelijk om het resultaat van waar we het budget voor inzetten. Dus als dat in die toezegging ook zo gezien wordt, dan zijn we daar blij mee.

Wethouder Schilderman: Ja, dat kunnen wij zeker zo zien. We zullen wel moeten onderzoeken waarop we precies gaan kunnen meten, maar daar komen we dan op terug in het uitvoeringsplan. Dan de verrassing van DENK, amendement 107. Ik heb hem net snel bekeken en laat ik dan even terugvallen op het gesprek dat wij hebben gehad in de commissie. Het volledig uitbannen van discriminatie is niet iets dat wij op die manier kunnen waarmaken, hoe belangrijk wij dat ook vinden, want discriminatie heeft geen plek in onze stad. En ook niet in onze arbeidsmarkt. Dus het is een heel reëel groot probleem. Alleen de gemeente heeft geen handhavingscapaciteit hierop. Dat heeft niet zozeer met de capaciteit te maken binnen ons gemeente. Maar dat is omdat de arbeidsinspectie degene is die hierop kan handhaven. En dat kan de gemeente dus niet. En als u dit toevoegt op deze manier, wekt u de suggestie alsof wij arbeidsmarktdiscriminatie kunnen uitbannen, wat wij niet kunnen. De doelstelling dat dit niet zou moeten voorkomen in de stad, die voelen wij ten sterkste. En wat wij wel natuurlijk doen, is bij de inclusieve arbeidsmarkt hier nog verder daar aandacht onderbrengen. Misschien is het ook goed dat wij sturen naar binnenkort ook een update over wat er allemaal gebeurd is op het vlak om mensen hier wel bewuster over te maken. Dat zullen wij u voor de zomer nog toezetten.

De voorzitter: De heer Sungur.

De heer Sungur (DENK): Ja, voorzitter. Het gaat allereerst niet om het verbannen, uitbannen van arbeidsmarktdiscriminatie, hoe graag wij dat ook zouden willen. Het amendement richt zich op het bestrijden ervan. En we hebben natuurlijk ook een heel aanpak op inclusie en diversiteit, waarin we ook echt wel aandacht besteden aan arbeidsmarktdiscriminatie en stage-discriminatie. Dus de enige weg om dit te doen is echt niet alleen maar via de instrumenten die inderdaad de Arbeidsinspectie kennen. Dus hoe reflecteert de wethouder hierop?

Wethouder Schilderman: Ja, de zaken die wij kunnen doen, die staan natuurlijk ook benoemd en die staan gewoon benoemd in ons uitvoeringsplan inclusieve arbeidsmarkt. En daar ondernemen wij ook zaken over, maar die gebeuren ook al. Dus dat is de inzet die er reeds is. En door dit toch weer te geven, wekt u denk ik wel deze suggestie. En daarom adviseren wij daar negatief over.

De voorzitter: De heer Sungur.

De heer Sungur (Denk): Nee, door dit te doen, maak ik het juist belangrijk, omdat het ook als probleem wordt aangekaart in dezelfde beleidsnota. Als we kijken naar de staat van de arbeidsmarkt in Utrecht, dan spreekt het college zelf over het probleem van stage- en arbeidsdiscriminatie. Dan is het gewoon heel frappant dat we daar vervolgens bij de doelstelling helemaal niets over opnemen. Vandaar dit voorstel. Over de handhavingscapaciteit heb ik aangegeven, maar laat ik daar ook nog aan toevoegen dat de indicator die genoemd wordt, dat kunnen we ook niet op die manier meten. Dus daarmee met dit amendement wordt toch een verwachting gewekt die wij niet op deze manier kunnen waarmaken.

De voorzitter: Oké, dan zijn we daarmee aan het einde van de bijdrage van de wethouder. Ik kijk even of er nog behoefte is aan een tweede termijn. Als dat niet zo is, gaan we op een later moment over de ingediende amendementen en motie stemmen. Dan herpak ik hiermee het agendapunt 11, want dan hebben we nog één amendement dat ingediend moet worden uit mijn hoofd, dat van de heer Van der Zwethh, en dan een reactie van de wethouder. U kunt dat vanaf uw plek even doen.

Even het nummer welke u intrekt.

De heer Van der Zwethh (PvdA): Helemaal goed. Dan trek ik het amendement op stuk nr. 95 in. Hetzelfde amendement wordt ervoor terug ingediend, maar er werd gezegd sluit aan op de bestaande gebouwing en nu is het als uitgangspunt, sluit het aan op de bestaande gebouwing.

De voorzitter: Ja, dat woord wat de wethouder u suggereerde, heeft u toegevoegd. Daarmee is het amendement 107 geworden. 108? Is dat heel zeker? Oké, 108. Excuses. En dan kijk ik naar de wethouder. De heer Zwanenberg.

De heer Zwanenberg (groep Zwanenberg): Ik had er ook nog iets voor de tweede termijn. Ik trek amendement 94 in en dien een nieuw amendement in met als dictum: besluiten aan het ontwerp raadsvoorstel bij beslis punt 1 toe te voegen met diem verstand dat in de visie onder hoofdstuk 3.1: ruimte voor gemeenschappen op blad 24 de volgende richtlijn wordt toegevoegd en die is aangepast. En zorg ervoor te dragen dat de ruimtelijke ontwikkelingen in de buurt niet wordt ingezet voor gentrificatie met als inzet om het verdrijven van minder draagkrachtige bewoners actief tegen te gaan. En deze wordt ook nog gesteund door EenUtrecht.

De voorzitter: Dan geef ik nu het woord aan de heer Dekkers.

De heer Dekkers (GroenLinks): Bedankt, voorzitter. De motie bouwen aan open gemeenschappen constateert dat het belangrijke uitgangspunt is de nota ruimte voor gemeenschappen, maar we streven wel naar ontmoeting binnen gemeenschappen en tussen

gemeenschappen. Daarom verzoek ik deze motie om in de tekst duidelijker aan te geven dat we niet gesloten gemeenschappen willen bouwen. Ingediend door mijzelf. De naam staat verkeerd gespeld. En ook toegevoegd Groep Zwanenberg.

De voorzitter: Het is Fred Dekkers. De motie krijgt nr. 193. Dan kijk ik of de wethouder in de gelegenheid is om meteen op de gewijzigde amendementen en de ingediende motie te reageren.

Wethouder Eerenberg: Dank, tweede termijn. Misschien even expliciteren waarom ik het namens het college heb gedaan en hoe ik het heb gedaan. U gaat vandaag ook weer de spelregels vastleggen voor hoe we een mooie stad tot 2040 maken. De belangrijke waarde daarvan is dat ook ideeën van de gemeente worden uitgevoerd. Eigenlijk dat alle ideeën van alle politieke stromingen een kans krijgen om te landen in zo'n visie die gewoon weer tot 2040 geldig is. Vandaar de wat onderhandelende stijl. Amendement 100 van de VVD, met de goede kavelaanduidingen, onderstreept denk ik ook precies het stijlverschil dat ik in de eerste termijn zei, maar mijn beoordeling blijft hetzelfde. Klopt technisch, kun je zo doen. Oordeelraad. Amendement 101, toegankelijke liften, heeft geen oppervlakte meer, maar zijn nog steeds toegankelijk. Positief advies. Amendement 102, biodiversiteit en stedenbouw, heeft nu een escape voor als de mensluwe zon niet lukt, zodat we er dan toch fijne plekken om te wonen kunnen bouwen. Positief advies. Ik denk dat ik het goed zeg als 103 de aangepaste EenUtrecht is over hoogbouw, ja, indien betaalbaar. Ik waardeer de stap richting het verhaal dat ik hier verteld heb. Ik blijf vinden dat er situaties zijn waarbij andere criteria nevengeschikt zijn aan betaalbaarheid, bijvoorbeeld het besparen van ruimte elders. Of het afmaken van een hoek van een stadion. Er zijn soms andere redenen om voor bepaalde vormen van hoogbouw te kiezen. Dus ik zou toch voor die nevengeschiktheid blijven gaan.

De voorzitter: De heer Dijkstra.

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Ziet de wethouder dat het niet wordt uitgesloten met deze tekst?

Wethouder Eerenberg: Dat zie ik zeker en daarom ook de waardering waar ik mee begon. Ik denk toch dat in stedenbouw en ruimtelijke ontwikkeling je altijd die afwegingen hebt van die verschillende zaken en dat die echt nevengeschikt kunnen zijn tot elkaar. En tegelijkertijd heb ik u ook gezegd dat er geen verrassingshoogbouwprojecten in deze stad gaan komen. Dus u kunt zelf altijd nog dat debat hier voeren. Het tweede deel van uw amendement overigens. U krijgt al die NVU's. Noten van uitgangspunten voor de luisteraars thuis. Dus u bent ook in staat om dan die toets zelf te doen. Dus ik ken u ook als een partij die daar dan consequent het debat over voert. Dat is ook goed. Als u het mij vraagt, denk ik dat je de criteria voor hoogbouw altijd nevengeschikt af zou moeten wegen.

De voorzitter: Dijkstra.

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Maar dit wil eigenlijk alleen maar zeggen dat niet alle criteria gelijk zijn, maar er eentje is die net eventjes in beginsel iets belangrijker kan zijn, namelijk betaalbaarheid. Wie kan daarop tegen zijn, wethouder?

Wethouder Eerenberg: Ondergetekende, want ik zie dat net anders. Maar u heeft vooral ook een debat met elkaar. Dus ik vind echt de criteria bij hoogbouw nevengeschikt. U vindt betaalbaarheid net iets belangrijker dan de anderen.

Amendement 108: Identiteit van de stad is ook het bestaande eren. Dat is nu geen wetmatigheid meer, maar wel iets wat we best vaak zo moeten doen en overigens ook al doen. Dat is positief advies. Amendement 109 heeft de klem op wanneer je wijken een boost wil geven waar dat evident nodig is, zonder dat je de bestaande bewoners verjaagt. Dat wil absoluut niemand. Heeft u nu opgelost in de tekst, dus een positief advies. De motie nr. 193 van GroenLinks. Daar was ik in het commissiedebat inderdaad aan begonnen. Ik blijf er positief over in de advisering en ik neem aan dat we vanavond zullen zien hoe de rest van de Raad daarover denkt.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar mevrouw Sasbrink (PvdD).

Mevrouw Sasbrink (PvdD): Een vraag over hoe de wethouder dan deze motie zou uitvoeren, want deze roept op om in deze tekst van de stedenbouwvisie duidelijker aan te geven hoe we dat met die gemeenschappen gaan doen. Maar wij stellen toch als raad deze visie vast. Hoe weet ik dan wat de wethouder daarna nog gaat aanpassen?

Wethouder Eerenberg: Dat is nooit onzichtbaar, maar dit was precies het commissiedebat. Namelijk dat GroenLinks vroeg of het college de tekst kon aanpassen. Ik deed daar een poging toe, omdat ik zei dat niemand in deze stad gemeenschappen wil die elkaar niet tegenkomen. Dat is ook nooit bedoeld met deze stedenbouw. Dat staat er ook niet. Zal ik die tekst aanpassen? Toen zei de VVD terecht dat daar iets voor het weet stond dat ze niet wilde. Nu komen we weer precies op dit punt, naar aanleiding van uw vraag. De bedoeling van deze stedenbouwvisie is een mooie stad maken waar iedereen welkom is, waar mensen elkaar ontmoeten. U kent mij een beetje. Zo'n type tekst zal ik dan toevoegen. Meer dan dat kan ik op basis van deze motie nu niet voor u betekenen.

De voorzitter: De heer Dekkers.

De heer Dekkers (GroenLinks): Dan even van de orde. Volgens mij was het ook de suggestie in de commissie om middels moties die wijzigingen in te brengen. Dan is het misschien verstandig om die motie in stemming te brengen voor de stemming over het raadsbesluit.

De voorzitter: Dat is van de orde.

De heer Te Hoonte.

De heer Te Hoonte (VVD): Wij worden genoemd, dus nu wordt de bal bij de VVD neergelegd, maar volgens mij kwam dat ook omdat de wethouder in het debat namelijk aangaf dat we ook tegenwoordig zo'n soort rondje nog doen waarbij het college nog wijzigingen in beleidsnota's doet op basis van dit debat en dat dan via een collegebesluit meent te kunnen vaststellen. Dat was uw standpunt en volgens mij heb ik daarom gezegd van dan moeten we dat hier ook maar zo doen, want dat is al eerder gebeurd. Dus als u zegt dat dat niet kan, dan moeten we die nota's ook weer even tegen het licht houden.

De voorzitter: De wethouder.

Wethouder Eerenberg: Voorzitter, ik deed poging om het eigenlijk met u eens te zijn. Je ziet eigenlijk dat de vraag van mevrouw Sasbrink precies weer hetzelfde dilemma op tafel legt. Ik zeg nogmaals dat de bedoeling van deze stedenbouwvisie is om een mooie stad voor iedereen te bouwen waarin mensen elkaar ontmoeten. Volgens mij is niemand in deze zaal daartegen. Dat zal dan ook ongeveer de zin zijn. die erin terechtkomt. Ik zal zorgen dat dat navolgbaar is naar u. Maar ja, u gaat het wel zo besluiten met elkaar op verzoek van GroenLinks, tenzij u dat niet wil. Maar ik ben het ermee eens.

De voorzitter: En ik zeg erbij, als het een vaststaande tekst had moeten worden, had het geen motie moeten zijn, maar een amendement. En dat had ook gekund, hè? Mevrouw Sasbrink, dat is wel hetzelfde punt.

Mevrouw Sasbrink (PvdD): Mijn vervolgvraag die ik net al aan de wethouder wilde zetten. Was het niet dan veel handiger geweest als hij aan GroenLinks had geadviseerd om dit even in een amendement te zetten, zodat wij ook weten waar we het over hebben? Vindt de wethouder dat dat ook in het vervolg een handigere route zou zijn?

Wethouder Eerenberg: Ja, maar ik heb ook een beetje mildheid, omdat ik merk dat er wat verwarring is over de orde bij GroenLinks en dat men in een korte tijd een poging heeft gedaan, een punt wat men kennelijk graag had willen maken, toch alsnog te maken. Ik probeer de hand uit te steken door daar hier een paar zinnen over te zeggen waar volgens mij ook niemand van

schrikt. Laten we het de volgende keer beter doen, dat ben ik met u eens, maar volgens mij helpt het om nu te zeggen, zo dan maar doen.

De voorzitter: De heer Te Hoonte.

De heer Te Hoonte (VVD): Ja, toch nog een kort punt van orde. Want is het misschien een idee dat we, want volgens mij is er gewoon wat onduidelijkheid over hoe dit nu werkt bij de beleidsnota's, dat de Griffie en het stadskantoor daar samen nog een keertje over zitten en ons over informeren hoe we dit in de toekomst doen. Want nu doet de ene partij het ene en het andere het andere. Het is allemaal op basis van advies van iemand. Maar het is niet één lijn volgens mij op dit moment.

De voorzitter: Oké, de Griffier fluistert mij in dat hij daar meer waarde in ziet. Nou, heeft u die alweer binnen. De heer Dijkstra nog?

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Een klein afsluitend punt voor u misschien. Ik had als de motie 187 zou worden aangenomen, dat gaat over een burgerberaad, dan zouden we de rest niet meer hoeven te behandelen vanavond. Dus ik stel voor om die motie dan dus als eerste in stemming te brengen. Dat is even puur even praktisch.

De voorzitter: Dat staat genoteerd. Daar heeft u gelijk in. Dat gezegd hebbend, kunnen we dan dit agenda punt afronden? Dat gaan we doen. Dan gaan we op een later moment vanavond stemmen over de amendementen en over de moties. Dan gaan we verder met agenda punt 13, woonboulevard. Even kijken, wie kan ik het woord geven voor een aanvullend voorstel? De heer Van der Zwethh.

De heer Van der Zweth (PvdA): Dank, voorzitter. Bij de Woonboulevard komt opnieuw een bedrijfinvesteringszone. Dan betalen de ondernemers voor de leefbaarheid en de uitstraling van het hele gebied. Een mooi initiatief. Alleen is het nu zo dat de procentuele bijdrage hiervan afloopt wanneer de WOZ-waarde stijgt. Oftewel, de IKEA betaalt een veel lager procentueel tarief als grote onderneming dan een kleine ondernemer die daar zit. Dus een degressief stelsel. En dat is op zich niet waar wij voor staan. Tien jaar geleden heeft de SP daar al over aangedragen. Vijf jaar geleden hebben wij dat toen samen gedaan. Dit jaar doen we dat wederom, dat we vinden dat er een vlak tarief moet zijn, zodat iedereen relatief hetzelfde betaalt. En in absolute zin betalen de grote jongens dan meer. Ook hier de sterkste schouders. Dus wij dienen een amendement in om de BIZ-bijdrage op 0,11% te zetten van de heffingsmaatstaf.

De voorzitter: Dat amendement krijgt nummer 110.

Mevrouw Al-Saqaff, vraag.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD): Ik vraag me af waar dit eigenlijk vandaan komt. De ondernemers zijn zelf tot een overeenstemming gekomen en hebben dit zelf aangevraagd. Waarom moet de PvdA zich daar dan nog in gaan mengen?

De heer Van der Zwethh (PvdA): Omdat je hier collectief iets doet, vanuit solidariteit en voor het geheel. En dat wij het gewoon ook eerlijk vinden dat daar een procentueel gelijk tarief wordt gevraagd. Overigens hebben we nu op een tarief gezet dat het hele bedrag dat wordt opgehaald weer hetzelfde is. Maar dat degenen die meer kunnen betalen daar wat meer aan bijdragen. En ik kan me zo voorstellen dat het voor een kleine ondernemer heel moeilijk is om dit punt te maken. En dat we dit politiek gezien wel kunnen doen.

De voorzitter: Mevrouw Al-Saqaff.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD): Nou, er wordt wel degelijk input op gehaald, dus dat punt kan wel gemaakt worden. Ik heb daar geen signalen over gehad. Ik vraag me af, als ondernemers het er samen over eens zijn, waarom moet dan de PvdA, omdat zij dat vinden, het toch gaan aanpassen? Dan horen we toch wel van die ondernemers die nou zelf hierom hebben gevraagd. Dit is een eigen initiatief.

De heer Van der Zwethh (PvdA): Ja, voorzitter, zo wordt het een soort ondernemersfonds debat. We kunnen er als politiek ook wat van vinden. Ideologisch kan je er wat van vinden hoe die bijdrages tot stand komen voor investeringen ten goede van ons allemaal en het collectief in dit gebied. En dat vinden wij. Wij vinden dat de grotere ondernemers daar een fair share moeten betalen, een eerlijk aandeel, en dat daar gelijk tarief al bij hoort. En let wel, vaak als je dat principe doortrekt, zou je eigenlijk vaak zeggen als een ondernemer groter is, gaan ze percentueel ook wat meer betalen. Dat is hoe we dat meestal doen in Nederland. Dat stellen we hier niet eens voor. We stellen hier een vlak tarief voor. Omdat dat solidariteit toont en omdat dat eerlijker is.

De voorzitter: De heer Sungur.

De heer Sungur (DENK): Ja, waarom stel je dat andere niet voor eigenlijk?

De heer Van der Zwethh (PvdA): Nou, omdat vijf jaar geleden en tien jaar geleden dit al niet lukte. Dus als dit nu lukt, dan gaan we over vijf jaar weer verder gesprekken voeren. Maar ik vind dit toch wel een goede eerste stap.

De voorzitter: Oké, goed zo. Dan kijk ik even verder. Zijn er nog anderen? Ja, mevrouw Chirino.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie): Ja, kort de bijdrage vanuit hier. Voorzitter, we hebben als ChristenUnie het raadvoorstel en de plannen van de ondernemers met belangstelling gelezen. En in het debat heeft de wethouder toegezegd, naar aanleiding van ons verzoek, in gesprek te gaan met de vereniging over de verhoudingen op het gebied van uitgaven aan marketing versus openbare ruimte. Maar dit was geen formele toezegging. Dus ik wil de wethouder nog vragen dat nu alsnog te doen en te vragen wanneer ze daarover kan terugkoppelen aan de raad.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog anderen? Dat is niet het geval. Dan kijk ik even naar de wethouder. Wethouder Schilderman.

Wethouder Schilderman: Bedankt, voorzitter. Amendement 110 van de PvdA. We hebben dit ook gewisseld tijdens de commissie, maar de BIS is opgesteld voor en door de ondernemers. De lopende verordening heeft ook al dezelfde stafel. Daarbij geldt ook dat kleine ondernemers in verhouding meer baat hebben bij de BIS dan de grotere ondernemers. Er wordt gezamenlijk een groter publiek bereikt dan dat ze alleen zouden bereiken. Dat is ook de reden dat ze marketing ook wel erg belangrijk vinden. Er komt nog een definitieve draagvlakmeting. Daarbij moet 50% van de totale WOZ waarde van panden instemmen met de BIS. Met het voorstel van de PvdA wordt het met name voor de grote vastgoedbezitters een stuk duurder. Daarmee is er een reële kans dat de BIS er op deze manier niet gaat komen. Daarom ontraden wij dit voorstel. Dan vroeg de ChristenUnie nog een toezegging. Ja, ik had gepoogd die al formeel te maken, maar anders maak ik hem bij deze nog formeel in het derde kwartaal.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we op een later moment vandaag over het amendement stemmen. Gaan we verder met agenda punt 14. Het raadsvoorstel, wijziging, verordening, jeugdwet, gemeente Utrecht. Wie van u kan ik het woord geven voor een aanvullend voorstel?

De jeugdwet, mevrouw Ramaker, gaat uw gang.

Mevrouw Ramaker (VVD): Voorzitter. De overheid, ook de gemeente Utrecht, moet bezuinigen op de jeugdzorg en moet keuzes maken. Het is daarom goed dat het Rijk de gemeente heeft gehoord en met 3 miljard euro extra voor de jeugdzorg komt. Daarom dienen wij VVD samen met D66, ChristenUnie en Volt de motie in: De gemeente is nu aanzet door financiële geste van het Rijk voor Jeugdzorg. Het voorstel is bij de voorjaarsnota 2025 in een aparte bijlage zo concreet mogelijk de inhoudelijke en financiële consequenties in beeld te brengen van het extra budget

dat Utrecht ontvangt van de 3 miljard euro die het Rijk beschikbaar stelt voor de periode 2025-2027 aan de jeugdzorg.

De voorzitter: Motie krijgt nummer 194, en een vraag van mevrouw Assen.

Mevrouw Assen (PvdA): Weet de VVD al dat dit bedrag toereikend gaat zijn voor gemeenten om alle jeugdzorgtaken en aanbevelingen van Van Ark uit te voeren?

Mevrouw Ramaker (VVD): Nee, dat weet de VVD niet. Daarom dient de VVD ook samen met de andere partijen deze motie in. En de commissie van ARC heeft gezegd van één de helft moet het Rijk voor dat tekort over de brug komen en de andere helft is aan de gemeentes. Dus we zijn heel benieuwd waar gemeente Utrecht mee gaat komen.

Mevrouw Assen (Pvda): Ja vindt de VVD in deze situatie, waarbij rijk en gemeente zo tegenover elkaar stonden en er zulke forse bezuinigingen speelden, het woord gester echt gepast?

Mevrouw Ramakers (VVD): Ik kan me nog herinneren dat de VVD een actuele motie heeft ingediend over van tafel weglopen bij het ISA-akkoord. Dat vond de VVD eigenlijk helemaal niet zo handig dat de gemeente Utrecht dat wilde doen. En nu zien wij ook dat het Rijk geluisterd heeft naar de gemeente. De gemeenten hebben best wel amok gemaakt hierover. Dus daarom vinden wij het ook logisch dat we nu ook van de gemeente Utrecht horen wat die gaat doen.

De voorzitter: De laatste keer mevrouw Assen.

Mevrouw Assen (PvdA): Ja, dat inzicht vind ik ook waardevol om te krijgen. Maar ik constateer wel dat het nog onzeker is of er voldoende geld komt om taken uit te voeren. En ik de woordkeuze ook bij de constatering dan erg bijzonder vind.

Mevrouw Ramakers (VVD): Het staat onder druk de jeugdzorg. We hebben nu de verordening hier als raadsvoorstel voorgelegd. Het is heel erg belangrijk voor iedereen die gebruik maakt van deze zorg, kinderen en jongeren, of dat mogelijk is en of die wettelijke kwaliteit gewaarborgd kan worden. De VVD maakt zich daar echt zorgen over. Die vindt het ook echt heel belangrijk dat de gemeente Utrecht duidelijk is over wat dat nou voor onze inwoners kan betekenen.

De voorzitter: Ik kijk even verder. Zijn er nog anderen die een voorstel willen indienen? Dat lijkt niet het geval. Dan geef ik het woord aan wethouder De Vries.

Wethouder De Vries: Dank u wel, voorzitter, en ook dank voor het indienen van deze motie. We hebben het daar in het debat natuurlijk ook al wel vaker over gehad, dus ik begrijp ook waar de vraag vandaan komt. Ik twijfel een beetje, want ik kan eigenlijk twee dingen doen. Zoals die nu letterlijk geformuleerd staat, zou ik hem negatief moeten adviseren, omdat er nu wordt gesproken over een bijlage bij de voorjaarsnota. Wat ik wel zou kunnen toezeggen, is dat ik wel tegemoet kom aan de wens en aan de vraag. Want nogmaals, die snap ik ook, en dat we tegelijkertijd met de voorjaarsnota daar ook een brief op meesturen. Dan doen we eigenlijk hetzelfde. Wat doen we aan uw wens? Dus dat zou ik als toezegging kunnen meegeven. Als u zegt dat u echt die motie een plek wil geven, dan zal daar een kleine aanpassing in moeten. Dus dat is eigenlijk een beetje waar ik tussen twijfel. Dus voor nu zou ik zeggen dat ik een toezegging doe. Als mevrouw Ramaker zegt dat ze dat anders ziet vormen, dan is dat natuurlijk aan haar, voorzitter.

De voorzitter: Ik kijk even naar mevrouw Ramaker.

Mevrouw Ramakers (VVD): Het belangrijkste is dat het ook concreet en duidelijk is, dat het voor ons als raad ook vervolgbaar is en als dat via een brief kan, kan de VVD zich daar ook in vinden.

De voorzitter: Dat is helder en dat betekent dan neem ik aan dat de motie wordt ingetrokken. Ik kijk even hoor, u mag dat ook later doen.

Mevrouw Ramakers (VVD): Ja, ik hoor intrekken.

De voorzitter: Motie 194 is ingetrokken. Dank u wel, mevrouw Ramaker.

We gaan verder, want we hebben een volgend agendapunt. Dat is agendapunt 15, afrondende besluitvorming na het debat over de halfjaarlijkse voortgangsrapportatie Realisatie sociale huisvesting Q4 2024. Nu heb ik begrepen dat u ook een deels besloten wenst te vergaderen over dit onderwerp. Dat is het geval. Dus wat we gaan doen, want het is geagendeerd door D66, PvdA en Volt, is dat we eerst het openbare deel doen. Dan gaan we daarna de zaal leegmaken en zullen we tenslotte het besloten deel doen. Is dat goed? U heeft alleen maar een voorstel in het besloten deel, denk ik. Dan beginnen we nu eerst met D66. Ik kijk even wie daar het woord neemt. Ik denk dat dat mevrouw Van der Wild is. Kan dat kloppen?

We gaan proberen dit voor de lunchpauze af te ronden. Zodat u nog steeds zicht houdt op het afronden van uw raadsvergadering in het middagdeel. Maar er moet daarna niets geks gebeuren meer. Maar het kan wel. Anders kijk ik even naar Volt. Bent u klaar voor agenda punt 15? Ja, mevrouw Bode, dan begin ik even met u.

Mevrouw Bode (Volt): Ik ben een beetje een vliegende kiep op dit onderwerp, want ik vervang Charlotte Passier hierin. Maar wat we hierover willen zeggen. Zoals u weet zijn we al langer kritisch op de inzet van tijdelijke woningen, omdat de woonbehoefte van mensen niet tijdelijk is en de woningen vaak op minder geschikte plaatsen staan, met alle gezondheidsgevolgen ook vandien. Tijdelijke woningen zijn bedacht als snelle oplossing voor het realiseren van woningen, maar dit blijkt in de realiteit meer tijd in beslag te nemen dan verwacht. Daarnaast is met de huidige projecten, die nu in de haalbaarheidsfase zitten, het laaghangend fruit geplukt. Daarom dienen we een motie in om de focus te leggen op het realiseren van permanente woningen boven tijdelijke woningen met als dictum

draagt het college op prioriteit te geven aan permanente woningbouw boven tijdelijke woningbouw en punt 2 geen mensen en middelen in te zetten om nog eenmaal de nieuwe mogelijkheden voor extra locaties voor tijdelijke woningen in de stad te verkennen. Het is mede namens GroenLinks, EenUtrecht, D66 en Partij voor de Dieren.

De voorzitter: Dank u wel. De motie krijgt nr. 195. Vraag van de heer van de heer Van der Zweth.

De heer Van der Zwethh (PvdA): Het is toch al lang beleid dat permanente woningbouw voortijdelijk gaat? Dat doet het college toch? Heeft deze raad dat al vaak uitgesproken?

Mevrouw Bode (Volt): Dat lijkt beleid te zijn, alleen zien we in de praktijk dat we heel vaak nog gesprekken hebben over tijdelijke woningen en die komen daarna weer terug, omdat die vertragingen oplopen, omdat er allerlei nieuwe ontwikkelingen zijn, waardoor het toch anders gaat. En daarom is deze motie bedoeld om toch te benadrukken dat we echt de focus willen hebben op permanente woningen.

De voorzitter: Van der Zwethh.

De heer Van der Zwethh (PvdA): Dat zijn plekken waar permanent niet kan. Dat is juist. En dan is elke toegevoegde tijdelijke woning de enige optie om een woning toe te voegen, dus daar een vraag over. Betekent deze motie dat we dat dan nu uitsluiten als er een nieuwe plek is waar we niet kunnen bouwen, om welke reden dan ook? Stikstof, et cetera. Maar tijdelijk bouwen kan wel. Een nieuwe plek. Wordt dat uitgesloten met deze motie?

Mevrouw Bode (Volt): Nee, dat wordt niet uitgesloten.

De voorzitter: Gaat u verder. O, wacht even. Mevrouw Zwinkels.

Mevrouw Zwinkels (CDA): Ik heb hetzelfde gevoel als de heer Van der Zweth bij dit voorstel. Het lijkt wel degelijk te worden uitgesloten nu met het dictum dat er nog onderzoek naar mag worden gedaan. Wat wordt er dan precies beoogd hiermee? Omdat het al beleid is dat permanente woningen voorrang en prioriteit hebben op tijdelijke woningen.

Mevrouw Bode (Volt): dat dat ook blijkt in de inzet van mensen en middelen die hiervoor ingezet worden. Daarvoor wordt het nu nog steeds besteed, ook aan projecten met tijdelijke woningen die lopen, die toch minder haalbaar lijken te zijn. En het gaat erom dat je kunt het geld en de tijd van mensen maar één keer inzetten. Zet dat dan meer gefocust in op permanente woningen?

De voorzitter: Zwinkels.

Mevrouw Zwinkels (CDA): En daarmee dus niet meer voor tijdelijke woningen?

Mevrouw Bode (Volt): Nee, de focus op permanente woningen.

De voorzitter: De heer Van der Graaf.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie): Nou begint het ook een beetje te zoeken, want op twee interrupties hoorde ik een ander antwoord. Volgens mij kan je twee dingen doen. Of je houdt het huidige systeem overeind. Dat is één permanent wonen, dan tijdelijk wonen en dan hebben we nog een trap naar beneden af te lopen. En dan is duidelijk de prioriteit op permanent wonen, maar tijdelijk wonen blijft onderdeel. Is dat, als ik het goed begrijp, wat u wil? Of gaan we echt een fundamenteel iets anders veranderen? Maar dan moet u zeggen, we stoppen helemaal met tijdelijk wonen. Dan is duidelijk wat u bedoelt.

De voorzitter: Mevrouw Bode.

Mevrouw Bode (Volt): We doen niet af aan de stappen die er nu zijn. Alleen zien we in de praktijk dat er heel veel tijd, aandacht en mensenmiddelen uitgaan naar tijdelijke woningen, waarvan het beeld was dat ze snel gerealiseerd kunnen worden en dat ze bijdragen aan het oplossen van een woningcrisis. Dat is niet zo. We hebben recent ook vragen gesteld over tussen de rails. Er blijken heel vaak toch knelpunten te zijn die op voorhand niet worden voorzien. Ga dan dat geld inzetten om te zorgen dat al die woonprojecten voor permanente woningen mogelijk versneld kunnen worden.

De voorzitter: Van der Graaf.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie): Ja voorzitter, maar dan zie ik het gewoon als een forse ondersteuning van wat we aan het doen zijn. Focus op permanente woningen. Als dat echt ergens niet lukt, dan doen we kansen voor tijdelijk wonen. Anders gaan we goed kijken hoe we mensen op straat zo goed mogelijk kunnen helpen. Dat is gewoon een forse ondersteuning van het staand beleid. Dat is voor mij hartstikke goed nieuws, maar dat is niet per se nodig in een motie.

De voorzitter: Mevrouw Bode.

Mevrouw Bode (Volt): Daar wil ik wel op reageren. We vinden deze motie wel nodig, omdat we merken dat het in de praktijk anders gaat. Het kan gezien worden als forse ondersteuning. Wij zien dit ook als een forse check en mogelijk bijsturing op wat er nu in de praktijk gebeurt.

De voorzitter: U was al op ditzelfde punt. We gaan niet twee rondes interrupties op één motie doen. Nee, echt niet. We gaan verder met mevrouw Van der Wilt.

Mevrouw Van der Wilt (D66): Het aantal jongeren dat zich als dakloos meldt in Utrecht stijgt hard. Het is belangrijk dat we duidelijke inzichten krijgen wat de zorgbehoefte is die zij hebben. Nu komt dat eigenlijk nog helemaal niet terug in de voortgangsrapportage. We hebben nog geen indicatie van dit aantal en wat ons betreft zijn we daar aan het sturen in de mist. Daarom deze motie met als dictum zicht op onze jongeren. Die draagt op, samen met belangenorganisaties en aanbieders van de Hulp voor Dak- en Thuisloze Jongeren, nog in 2025 te komen met een indicatie van het aantal woningzoekende kwetsbare jongvolwassenen in Utrecht. In de voortgangsrapportage Sociale Huisvesting te reflecteren op de vraag of het huidige en geplande aanbod aansluit op deze behoefte. En op basis hiervan samen met de corporaties bij het nieuwe verdeelbesluit aanvullende afspraken te maken over het realiseren van extra woonplekken voor kwetsbare jongeren. We dienen deze motie in samen met Student & Starter, EenUtrecht, CDA en de PvdA.

De voorzitter: De motie krijgt nummer 196 en een vraag van de heer Van der Zweth.

De heer Van der Zweth (PvdA): Ja, voorzitter, moet het voor mevrouw Van der Wilt letterlijk gaan om we bouwen een nieuwe woning specifiek voor jongeren, dus een studio of net iets voor die doelgroep? Of mag het ook dat er een doorstroomoffensief komt, zeg maar, en dan komt er ook een woning vrij voor jongeren als jongeren maar geholpen worden?

Mevrouw Van der Wilt (D66): Dank voor deze vraag. Als de PvdA close reading heeft gedaan, heb ik expres gezegd dat er ook woonplekken zijn in de dictum 3, omdat ik geloof dat het breder plaatje is en dat het op een andere manier kan worden gerealiseerd. Het feit is dat we nu geen cijfers hebben van de woonvraag en dat baart mij zorgen, want volgens mij hebben we daarmee de urgentie met elkaar nog onvoldoende te pakken.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Dan kijk ik even rond. Dan zijn we daarmee denk ik aan het einde van de inbreng van de Raad in het openbare deel. En kan de heer De Vries, de wethouder, nu op beide ingediende moties zijn openbare reactie geven?

Wethouder De Vries: Dank u wel, voorzitter. Dan begin ik met de motie van Volt, motie op stuk nr. 195. Ik hoorde het debat net even aan en toen dacht ik inderdaad dat dit eigenlijk ook wat we doen. We schrijven er iets over op in de nota. We schrijven boventijdelijk al op dat het permanent voorrang heeft. De andere kant is dat als kansen zich ervoor doen — dat schrijven we ook op in de nota — dan zullen we die ook grijpen. We hebben nog lopende locaties waarop we nog steeds inzetten. Ik hoor ook niet dat daar iets anders op zou moeten, dus dan zou mijn advies toch zijn overbodig, zoals net ook onderdeel was van het debat hier.

Mevrouw Bode (Volt): Ik ben natuurlijk teleurgesteld over deze reactie van de wethouder. De wethouder ziet toch ook dat het in de praktijk anders gaat en dat er nu een veel grotere aandacht, tijd en geld gaat naar tijdelijke woningen dan de belofte die ze in zich hadden, namelijk dat je snel nieuwe woningen hebt. In de praktijk werkt dit anders.

De voorzitter: De wethouder.

Wethouder De Vries: Ja voorzitter dat zie ik niet. Ik zat gisteren in de stuurgroep thuis voor iedereen met onze zorgpartners. Die staan hier om te springen. Die zijn nu ontzettend blij met de oplevering van bijvoorbeeld BEVU. Dat heeft er ook voor gezorgd dat we niet door de ondergrens zijn gezakt in het huisvest van statushouders. Dat is even de andere kant van de medaille. Die lees ik niet terug in deze motie. Als ik hem even heel erg technisch lees, want dan gaat het natuurlijk over de overwegingen en uiteindelijk ook over wat u het college wil opdragen, dan kan ik niet anders tot de conclusie komen dat het staand beleid is.

De voorzitter: Mevrouw Bode.

Mevrouw Bode (Volt): Ja, ik vind het te makkelijk, want we hebben tussen de rails besproken dat daar zit al vertraging op van één tot mogelijk wel twee jaar. Er komen continu ook de andere

opleveringen, daar zit vertraging op. Dus het gaat er hierbij om van kijk goed naar van waar we mee bezig zijn. De hele tijd ons richt op tijdelijke woningen die niet zo snel komen als verwacht, die complexer zijn. Daar gaat het om, dat we dat in de praktijk anders doen.

Wethouder De Vries: Dat doen we dus ook niet. Daarom schrijven we ook op in de nota dat permanent voorrang krijgt boven tijdelijk. Volgens mij zeggen we hetzelfde, alleen is de toon anders.

Mevrouw Zwinkels (CDA): Ja, dank voorzitter. Ik was toch wel benieuwd, want voor mij was de beantwoording net ook echt wel een beetje tweeledig. Ik zal nog steeds niet wat er nou wordt beoogd met deze motie. Ik wil graag van de wethouder horen. Als je kijkt naar het tweede punt van dictum, daar staat eigenlijk gewoon in dat er gewoon geen mensen en middelen meer vrij mogen worden gemaakt voor tijdelijk wonen. En dat kwam net ook in de beantwoording naar voren door de indiener. Dus is het niet zo dat dit ook gewoon indruist tegen het staande beleid, in plaats van dat het alleen overbodig is? Als je kijkt naar die prioritering.

Wethouder De Vries: Ja, ik merk, voorzitter, en dat merkte ik net ook al even in de beantwoording en in het debat dat er werd gevoerd, want er werd twee keer een ander antwoord gegeven, dat ik daar dus ook zelf een beetje zoekende in ben. Dus kijk, als ik hem nu letterlijk lees, dan staat daar geen mensen en middelen in te zetten om nog eenmaal nieuwe mogelijkheden voor extra locaties voor tijdelijke woningen in de stad te verkennen. Ik durf wel te zeggen dat de locaties in beeld zijn. Als we binnen de bestaande locaties nog steeds dat rondje kunnen maken, want die locaties liggen er, dan kunnen we dus blijven doen wat we doen. Zo lees ik hem ook. Als ik hem anders moet lezen, hoor ik dat dan graag.

De voorzitter: Punt. Mevrouw Zwinkels.

Mevrouw Zwinkels (CDA): Zegt de wethouder daarmee ik wil eigenlijk alleen nog naar de bestaande locaties kijken. Als de raad straks komt met nieuwe suggesties, van kijk ook eens naar die locatie. Dat is misschien nog wel een mooi idee. Wat de wethouder dan als dit wordt aangenomen moet zeggen, gaan we niet doen. Want dan weet ik ook wat ik moet stemmen bij eventuele volgende moties.

Wethouder De Vries: Een hele goeie. Ik heb net al even verwezen naar de beleidsnota wonen. Zo lees ik het dus niet. Dan hoor ik graag ook even als dat anders wordt verstaan. Maar in de beleidsnota wonen, daar schrijven wij ook op. Permanent gaat voortijdelijk. Daar zetten we ons ook op in. Maar als er zich een kans voordoet in de stad, dan zullen we die ook grijpen. Zo staat het ook benoemd in de beleidsnota wonen. Zo zie ik het. En nogmaals, de scans van de locaties liggen er nu. Dus dat is echt waarom ik denk dat deze motie overbodig is. Dat was volgens mij net ook de conclusie in het debat.

De voorzitter: Goed. Ik vraag u om uw volgende reactie te geven op de andere motie van D66.

Wethouder De Vries: Kijk. Dat is de motie nr. 196, zicht op onze jongeren. We begrijpen ook de wens van D66 om die woonvragen concreter in beeld te krijgen. Daar gaan we ook echt mee aan de slag. Wat wel lastig is, is dat deze groep natuurlijk onderdeel van verschillende doelgroepen uitmaakt. Die doelgroepen zijn natuurlijk ook onderdeel van het verdeelbesluit. Maar in aanloop naar het verdeelbesluit van 2026 willen we ook die woonbehoeften beter en concreter in beeld brengen. Dus dat gaan we doen. En zoals ook in de commissie al benoemd werd, daarmee zijn we er nog niet. We willen ook echt die ethos light-telling in 2026 gaan uitvoeren. En we denken dat we het daarmee nog beter in beeld kunnen. Toch even advies op het dictum. Als het gaat om het eerste punt, kunnen we dat toezeggen. Dat gaan we doen, ook richting het verdeelbesluit en in de voortgangsrapportage reflecteren op de vraag of het huidige en geplande aanbod aansluit op die behoeften, dat kunnen we ook doen. Het derde punt volgt daar natuurlijk uiteraard op. Ik kan me wel voorstellen dat we dat ook doen nadat we het gesprek hebben gevoerd rondom de beleidsnota wonen en volkshuisvesting. Daar schrijven we ook iets op over deze richting. Dat maakt tezamen dat ik hier een positieve advies op kan geven aan uw raad.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we daarmee gekomen aan het einde van het openbare deel van de behandeling van dit agendapunt. Over deze twee moties wordt op een later moment gestemd. En, beste leden van de Raad, dan stel ik dus nu voor om overeenkomstig artikel 23, lid 2 van de gemeentewet over de afrondende besluitvorming na het debat over het halfjaarlijkse voorgangsrapportage realisatie sociale huisvesting Q4 2024 besloten te vergaderen. Kunt u daarmee instemmen? Dat is het geval. Al dus besloten.

En dan wil ik hiermee de aanwezigen op de publieke tribune vragen om de zaal te verlaten. En dat geldt ook voor ambtelijke ondersteuning die voor het onderwerp dat besproken wordt in de besloten vergadering niet aanwezig hoeft te zijn. Ik schors voor een kort moment.

De voorzitter: Kijk, we zijn er weer, denk ik. We gaan hiermee het agenda punt 15 afronden en dat betekent dat we u om twee uur weer terugzien om met de actuele moties te beginnen en daarna gaan we verder met de agenda. De vergadering is geschorst tot twee uur.

De voorzitter: Ik heropen de raadsvergadering en ik wil heel graag aan alle raadsleden vragen om hun plek in de zaal in te nemen.

Aan de orde is het agendapunt 7. Dat betreft de actuele moties. We beginnen met een inwonersmotie. Dat is motie 183. Die luidt meer hondenvoorzieningen in Utrecht. Ik wil de initiatiefnemer, dat is Michiel Vredeveldt, vragen om naar voren te komen, zodat hij in twee minuten de motie kan toelichten en ik zal terwijl de heer Vredeveldt nu plaatsneemt nog de procedure toelichten. De Raad kan dan een aantal vragen stellen aan de indiener. Het college

reageert op de motie en dan kan de Raad nog aanvullend vragen stellen aan de indiener. Dan krijgt ten slotte de initiatiefnemer nog het woord om een slotzin te zeggen. De heer Vredeveldt, gaat u gang.

De heer Vredeveldt: Ik dien vandaag een inwonersmotie in. Dat is een instrument dat niet heel vaak wordt toegepast, maar dat ik nu graag gebruik om een stem van uw inwoners te laten horen. Afgelopen tijd is er in de gemeenteraad veel gegaan over honden en over hondenvoorzieningen. Daar ben ik erg blij om. Echter voelt het voor mij als buitenstaander ook alsof er niet heel veel gaat veranderen. Ik heb gehoord en teruggeluisterd dat de wethouder daar twee redenen voor noemde. De eerste reden is dat er te weinig geld zou zijn om hondenvoorzieningen aan te passen. Dat is iets wat mij toch wel een beetje vreemd doet klinken, omdat er meer hondenbelasting wordt opgehaald dan er wordt uitgegeven. Ik ben van mening dat je het geld dat je aan hondenbelasting overhoudt niet mag uitgeven aan andere dingen als je niet eerst hebt gezorgd dat de hondenvoorzieningen op orde zijn. En helaas, dat is nog niet het geval. Veel hondenvoorzieningen verdwijnen of zijn kwalitatief slecht. Zo missen er heggen of hekken omheen. Er zijn geen poepzakjes te krijgen of de gebieden die daarvoor bestemd zijn, zijn enorm klein. Dat brengt me bij de tweede reden. Er zou geen ruimte zijn voor hondenvoorzieningen. En zeker ruimte in Utrecht is schaars en dat snap ik. Toch wordt er ook wel ruimte gemaakt voor sportvelden, voor horeca, voor winkels, voor parken en voor groen. En ik vind dat honden daar ook bij horen. Vaak kun je deze ook heel makkelijk inpassen in het bestaande groen. Gewoon door ze wat meer ruimte te geven. Dat zeker ook als er nieuwe woningen of wijken gebouwd worden. Daarom ook in deze motie dat dat wordt meegenomen wanneer er nieuwe plannen gemaakt worden. Vandaag voeg ik daarom dus mijn stem toe aan die van enkele andere raadsleden afgelopen tijd. Daarom wil ik deze motie graag indienen. Bedankt voor uw aandacht.

De voorzitter: Keurig. Binnen de tijd ook. Heel veel dank. Ik kijk even. Zijn er vragen aan de heer Vredeveldt? Ja de heer Van Heuven.

De heer Van Heuven (PvdD): Allereerst durf ik wel te zeggen dat ik dit een interessante motie vind. En ik vind ook het punt gemaakt over de hondenbelasting meer dan terecht. Dat is ook wel een punt dat wij hier al jaren maken. Ik heb een heel andere vraag. Namelijk de heer Vredeveldt stelt voor om tien nieuwe losloopgebieden aan te wijzen en te verspreiden over de hele gemeente. Heeft hij ook al enig idee waar hij die losloopgebieden zou willen plaatsen en of er inderdaad ook ruimte voor is?

De heer Vredeveldt: Deels wel, maar ik denk dat dat deels ook in overeenstemming moet met de gemeente zelf, omdat zij beter op de hoogte zijn van de invulling van die plekken. Maar zeker in de verschillende wijken is er nog ruimte te vinden binnen het huidige groen om daar wat inrichting voor honden te maken.

De voorzitter: Ik begrijp dat de klokker net niet de spreektijd mee nam. Dat is misschien goed om wel te doen.

De voorzitter: Mevrouw Zwinkels.

Mevrouw Zwinkels (CDA): Dank u wel. Dat hoeft niet per se van mij, hoor, voorzitter.

De voorzitter: Nee, maar die van de heer Van Heuven liep niet. En daar werd ik non-verbaal op gewezen.

Mevrouw Zwinkels (CDA): Dank u wel. Dank voor de ingediende motie en ook gefeliciteerd met deze mijlpaal. Een moment om bij stil te staan. Ik heb het gelezen en ik was vooral benieuwd naar het eerste punt in Dictum ten aanzien van beleid voor nieuwbouw. Hoe stellig is dit bedoeld? Want inderdaad, bestaand groen kunnen we misschien wat beter benutten hiervoor. Want wat als het niet lukt om bij elk nieuwbouwproject een nieuw losloopgebied te maken, zoals het er nu staat? Hoe kunnen we daarmee omgaan als gemeente?

De heer Vredeveldt: Ik denk dat op het moment dat er een nieuwbouwproject is, huizen worden gebouwd ergens, dat er kan gekeken worden naar het bestaande groen. Is dat er niet, dan zal er waarschijnlijk ook om andere redenen, anders dan honden, nagedacht moeten worden over de invulling van zo'n wijk en daar toch wat groen in te creëren. Ik hoop dat dat de vraag een beetje beantwoord.

De voorzitter: Nog een vraag.

Mevrouw Zwinkels (CDA):: Ja, één vraag. Ik wil aangeven dat daarmee mijn vraag positief is beantwoord.

De voorzitter: Volgens mij zijn er verder geen woordmeldingen, dus dan kijk ik naar een reactie van het college. Mevrouw Voortman.

Wethouder Voortman: Dank u wel, voorzitter. Wij waarderen de betrokkenheid van de indieners van de heer Vredeveldt bij het hondenbeleid, maar we moeten wel deze motie ontraden. Eigenlijk om dezelfde redenen als die ook al in eerdere debatten aan de orde kwamen. Als het gaat om beleid voor losloopgebieden in nieuwbouw, dan moeten we steeds een afweging maken tussen verschillende ruimtelijke behoeften. De indiener noemde die ook al. Als

het gaat om groen, om sportvoorzieningen, om speelplekken, allemaal zaken waar ook echt nood aan is. Een hondenspeelweide neemt veel ruimte in en kan meestal niet gebruikt worden voor andere doeleinden. Dat betekent dan dat het niet mogelijk is om standaard een losloopgebied in te richten. Nieuwbouw kent natuurlijk vele vormen en maten. En ook lang niet bij alle nieuwbouw zou het mogelijk zijn. Dat kwam er net ook al aan de orde. Dus in deze vorm kan het dus niet uitgevoerd worden. Op schaalniveau merweden natuurlijk wel, maar ook weer niet bij elke ontwikkeling. Daarnaast neemt het losloopgebied ook relatief veel ruimte in en het heeft natuurlijk maar één functie. Die ruimte kan dan niet voor andere doeleinden gebruikt worden. Bij een hoge maat van verdichting is dat dus ook moeilijk inpasbaar. Als het gaat om de tien nieuwe losloopgebieden — daar werd net ook al naar gevraagd — in bestaande wijken is de ruimte nu eenmaal beperkt, waardoor het niet haalbaar is om vooraf al tien nieuwe losloopgebieden aan te wijzen. Maar het initiatievenfonds blijft beschikbaar voor bewoners die daar ideeën over hebben. Ik heb dat ook gezegd in een vorig debat. We staan ook altijd open om mee te denken over hoe dergelijke initiatieven ook mogelijk gemaakt kunnen worden. Dat brengt mij tot het derde punt, het meepraten over hondenbeleid. Wij vinden het inderdaad heel erg belangrijk dat alle belanghebbenden mee kunnen denken over de inrichting van de openbare ruimte. Daarom wordt ook iedereen, ook hondeneigenaren, uitgenodigd om mee te denken over ontwikkelingen in de stad. Dat is ook conform de motie van D66, motie 33, hondenvoorzieningen naar acceptabel niveau, januari 2025. Hondeneigenaren spelen met name een grote rol bij de inrichting van speelweiders die via het initiatieffonds worden gerealiseerd. Als het gaat om omheining van prullenbakken en poepzakjes bij losloopgebieden, hebben we inderdaad te maken met beperkte beschikbare financiële middelen. Het is dus niet mogelijk om overal standaard hagen en hekken te plaatsen. Het is ook niet altijd nodig om dat te doen, ook niet voor hondeneigenaren. Wel kunnen bewoners via dat initiatievenfonds ook een aanvraag doen als ze vinden dat de omheining noodzakelijk is. Prullenbakkers zijn aanwezig bij alle losloopgebieden en ook langs wandelroutes. Daarnaast mogen hondeneigenaren hun zakjes met hondenpoep ook in de ondergrondse restafvalcontainers deponeren. Een eerdere pilot om poepzakjes gratis te verstrekken had eigenlijk weinig extra effect op het opruimgedrag. Daarom hebben we er toen voor gekozen om die maatregel niet structureel in te voeren. Tot slot het punt over biodiversiteit rond losloopgebieden. Het is ecologisch niet wenselijk om deze biodiversiteitszones direct naast losloopgebieden aan te leggen, omdat honden ook verstorend kunnen werken voor flora en fauna. Er zijn ook dieren die juist bang zijn van honden en daardoor juist ingeperkt worden. Bij de inrichting en beheer van onze parken zorgen we er wel voor dat er voldoende ruimte is voor planten en dieren, zoals biodiversiteit in de hele stad, zodat dat daarmee ook een plek krijgt. De indiener gaf ook een aantal keer aan dat het binnen het bestaande groen zou kunnen. Dan is dat dus wel groen wat niet meer beschikbaar is voor mensen die minder van honden houden om in te recreëren of voor dieren die juist daardoor weggejaagd zouden worden. Ik denk dat het iets te makkelijk is om te zeggen dat het binnen het bestaande groen kan. Dus ik moet helaas deze motie ontraden.

De voorzitter: Oké, helder. Zijn er nog vragen? Dat is niet het geval. Dan ga ik naar de indiener van de motie voor een korte slotreactie.

De heer Vredeveldt: Ja, dank u wel. Ik vind het jammer dat de motie wordt onderraden. Ik denk dat er echt nog verbeterstappen mogelijk zijn ten opzichte van alle onze hondenvoorzieningen en ik werk daar graag aan mee. Dank u wel.

De voorzitter: Heel veel dank en dank ook voor uw inzet in onze raad. Het was heel mooi om dit zo te zien.

Dan wil ik graag 30 seconden schorsen voor een heel korte voorzitterswissel en is het voorzitterschap even in handen van de heer Zwanenberg.

De voorzitter: Nolten.

Mevrouw Nolten (BIJ1): Dank u wel, voorzitter. Woorden doen ertoe. Dat leren we als we de geschiedenis herdenken, maar ook als we spreken van mensenrechtenschendingen vandaag de dag. Volgende week op 15 mei wordt op het Domplein de Nakba herdacht, toen bij de stichting van de staat Israel in 1948 Palestijnen massaal werden verdreven. Die verdrijving is geen afgesloten hoofdstuk, maar een voortzettende realiteit. Wat er de afgelopen 20 maanden in Palestina plaatsvindt, staat hier dan ook niet los van. Sinds oktober 2023 de de Israëlische militaire campagne in Gaza geleid tot de dood van minstens 50.000 Palestijnen, waaronder een groot aantal kinderen, en ligt het daadwerkelijke dodental waarschijnlijk veel hoger. Zowel het Internationaal Gerechtshof, het Mensenrechtencomité van de VN en Amnesty International spreken inmiddels dus ook over een genocide. Juist omdat we de geschiedenis hiervan dienen te leren, zouden we niet in vaagheden moeten spreken, maar concreet moeten zijn als we praten over grove mensenrechtenschendingen. En niet pas als het eindelijk al te laat is. Juist in een mensenrechtenstad als Utrecht is dit dus belangrijk. Daarom dienen wij samen met DENK, Partij voor de Dieren, EenUtrecht, D66, GroenLinks, PvdA, Student & Starter, Groep Zwanenberg en Volt de volgende motie in. Hanteer de terminologie van internationale mensenrechtenorganisaties. Met het dictum draagt het college op in externe communicatie, verklaringen en uitingen van de gemeente en het college met betrekking tot de situatie in Palestina expliciet het woord genocide te gebruiken. Tot zover.

De voorzitter: Dank. Meerding, VVD.

Mevrouw Meerding (VVD): Ja, voorzitter, de discussie of er wel of niet gesproken kan worden van genocide ligt heel gevoelig en zorgt ook in onze stad voor grote verdeeldheid. En dat die verdeeldheid bestaat, blijkt trouwens ook uit onderzoek van Amnesty.

De voorzitter: Je moet wel echt een vraag stellen, want dit wordt een betoog.

Mevrouw Meerding (VVD): Daarom is mijn vraag. Denkt u een dat we ons als gemeente in deze discussie zouden moeten mengen en dat deze motie helpt om de verdeeldheid in onze stad op te lossen? Want mijn fractie denkt dat niet.

De voorzitter: Nolten.

Mevrouw Nolten (BIJ1): Als ik niet zou geloven in de waarde van deze motie, dan zou ik hem natuurlijk niet indienen. Maar ik begrijp wel de zorg van de VVD hier. Het klopt dat er verschillend over gedacht wordt. Tegelijkertijd is het ook zo dat er helaas steeds meer bewijs is. Er is nu een overweldigend bewijslichter bij het Internationaal Gerechtshof. Daar is inderdaad nog geen uitspraak van, maar steeds meer landen hebben zich aangesloten bij die aanklacht. Daarnaast zegt Amnesty, die wij hier ook in de Raad wegen als het gaat om andere zaken, zoals demonstratierecht en de VN-rapporteur mensenrechten. Die hebben ook conclusies getrokken, naast Human Rights Watch en allerlei zorgorganisaties.

De voorzitter: Wilt u afronden, dat is ook een betoog.

Mevrouw Nolten (BIJ1): Ja, het is een betoog. Het is natuurlijk ook niet een makkelijk onderwerp om kort en bondig over te zijn. Dus het hele ding is, we kunnen wachten tot we er misschien duizend of honderd procent zeker van zijn, maar tegen welke prijs? We zijn hier een stad die staat voor mensenrechten. We hebben ons vaker uitgesproken, dus waarom nu ook niet?

De voorzitter: U heeft de vraag echt beantwoord en ik heb mevrouw Meerding ook gezegd dat het geen betoog mocht worden. Oproep naar andere mensen die eventueel nog een vraag hebben. Nee? Dan gaan wij voor een reactie naar de burgemeester. Burgemeester Dijksma.

Burgemeester Dijksma: Voorzitter, hartelijk dank. Ja, dit is een gevoelig onderwerp. Dat is het college zich zeer bewust. En wij hebben hier ook in onze eigen kring over gesproken van hoe gaan we eigenlijk nu om met deze kwestie? En ik moet eerlijk zeggen dat dat geldt ook voor mijzelf, dat in de loop van de maanden en misschien ook wel de laatste dagen de zorg over datgene wat er zich daar afspeelt extreem toeneemt. Een van de deskundigen, ik geloof de heer de Kruijf, zei dat er voor de Palestijnen eigenlijk nog maar twee mogelijkheden zijn. Het is vertrekken of creperen. En het probleem is dat vertrekken voor heel veel van deze mensen gewoon helemaal niet aan de orde is. Dat is geen optie. En als je dat op je laat inwerken, dan kan het niet anders dan dat je daar niet alleen veel zorgen over hebt, maar ook vindt dat datgene wat er in het internationale recht is afgesproken om mensen te beschermen, op dit moment echt daar wel met de voeten getreden wordt. Dan blijft de resterende vraag hoe je dan qualificeert wat daar nu systematisch plaatsvindt. Daar wordt verschillend over gedacht. Tegelijkertijd denk ik dat het inderdaad voor een mensenrechtenstad als Utrecht wel belangrijk is om niet weg te kijken. En woorden ook wel te durven gebruiken als het daarop lijkt. Dat is de enige opmerking

die ik wel heb bij de motie zoals die is ingediend. Het is nog niet bewezen. Dat heeft mevrouw Nolte ook gezegd. Het is in onderzoek. Ik zeg u er wel bij, dat is niet voor niets. En ja, wij zijn bereid om ons aan te sluiten bij woorden en termen die gebruikt worden, ook internationaal, ook ter kwalificatie. Dus is ons oordeel over deze motie dat niet alleen uw Raad moet beslissen, maar dat wij begrijpen waarom deze motie wordt ingediend. Tegelijkertijd is het wel belangrijk dat we altijd ruimte hebben voor een uiteindelijke weging van onder andere het Internationaal Gerechtshof, want zij zijn degenen die het recht spreken. Dat doen wij geen van allen. Op die manier zou ik met deze motie willen omgaan. Ik wil u allemaal één tip meegeven. Afgelopen dodenherdenking was er na afloop in de Dom een bijdrage van professor Ido de Haan. Die ging over exact dit punt. Dat was een schurende bijdrage. Hij is zelf van Joodse origine. Het is, denk ik, terug te zien. Daar wordt je ruim een uur mee genomen in de breedte van dit hele debat, op een naar mijn smaak buitengewoon indringende, maar wel goede wijze. Dus ik wil iedereen die dat nog niet gezien heeft, omdat hij of zij er niet bij kon zijn, aanraden, kijk daarnaar.

De voorzitter: Dank voor het antwoord. Als ik het enigszins oneerbiedig mag samenvatten, klopt het dan dat het oordeel Raad is?

Burgemeester Dijksma: Ja, en wel degelijk ook met het begrip vanuit het college voor de indieners van de motie.

De voorzitter: Ja, dank. Van der Steeg, CDA.

De heer Van Steeg (CDA): Ik kan de burgemeester in grote deels volgen in wat ze zegt en ook de situatie in Gaza, de duiding die ze geeft, maar zij het er wel mee eens dat er dus nog geen officiële kwalificatie is en dat we juist met termen als genocide, die echt ook juridisch zijn, juist op een plek waar we niet over buitenlands beleid gaan, namelijk in deze gemeente, dat we dat niet zomaar moeten meenemen in officiële uitingen.

De voorzitter: Burgemeester.

Burgemeester Dijksma: Voorzitter, daarom zei ik het is mogelijk en het is een onderzoek. En ik vind wel dat we dat hardop mogen zeggen. Dus het woord vermijden, wat sommigen in deze..

Ik wil het niet uitlokken, maar in mijn ervaring is dat de stad hier minder over verdeeld is dan het soms lijkt. Ook als je met bijvoorbeeld de vertegenwoordigers van de Joodse gemeenschap in Utrecht spreekt, dan zie je dezelfde grote zorgen. Dus ik heb het idee, maar dat is misschien mijn optimistische aard, dat er bij ons wel heel veel overeenstemming in de stad is over hoe we hiernaar kijken.

De voorzitter: Meerding, VVD.

Mevrouw Meerding (VVD): Ja voorzitter, ik hoop dat er op punten veel overeenstemming in de stad is, dat herken ik ook. Waar ik aan refereerde is een onderzoek van Amnesty zelf, waarin naar voren komt dat 48% van de Nederlanders vindt dat er sprake is van een genocide en 52% vindt dat er geen sprake van is. Dat is de verdeeldheid waar ik op doelde. Dat is natuurlijk niet precies dan zo ook in Utrecht zo, maar volgens mij is die verdeeldheid over dit thema er wel.

De voorzitter: Burgemeester.

Burgemeester Dijksma: Zonder meer, daar heeft u gelijk in. Alleen je ziet ook dat de actualiteit, en dat zeg ik met grote spijt, helaas ook wel ervoor zorgt dat steeds meer van wat we nu te zien krijgen ook wel toeleidt naar bepaalde opvattingen die breder gedeeld worden. Dat is gewoon iets waar we volgens mij ook allemaal grote zorgen over hebben. Dat voel ik bij u allemaal, hoe je ook denkt over deze motie. Laten we dat ook hardop tegen elkaar zeggen.

De voorzitter: Paalman, Horizon.

De heer Paalman (Horizon): Een praktische vraag. Hoe vaak communiceert het college over de situatie in Palestinië en met Israël? Hoe vaak gebeurt dat?

Burgemeester Dijksma: Nou, dat kan aan de orde zijn op het moment dat we bijvoorbeeld in discussies in Den Haag betrokken worden. Dus ik heb niet nu meteen een hele rits met voorbeelden. Maar het is natuurlijk zo dat wij, elk van ons, de wethouders, maar ook ik, op enig moment ook soms gevraagd worden naar opvattingen van het college of uw Raad over de actualiteit. Het is iets anders dan dat wij besluiten wat het precies moet zijn.

De voorzitter: Dank voor uw beantwoording. En dan gaan we weer een korte voorzitters. Oh, excuses. Ja, want u mag natuurlijk als laatste nog een reactie geven. Nolten BIJ1.

Mevrouw Nolten (BIJ1): Ja, dank voorzitter. Ik waardeer heel erg wat de burgemeester hier zegt. Dat raakt mij ook. Ik denk dat dat ook heel veel mensen raakt hier in de stad. Ik denk dat het ook passend is bij Utrecht, dus ik wil daar even mijn dank voor uitspreken en dat we als Utrecht ons hart daarin durven te tonen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank. Korte voorzitterswissel.

De voorzitter: De tweede motie, dat is de actuele motie 185, weer fossiele reclame via de APV, ingediend door de heer Van Heuven, mede namens GroenLinks, PvdA, Volt, ChristenUnie, Student & Starter, Bij1, EenUtrecht, Horizon en de groep Zwanenberg.

De heer Van Heuven (PvdD): Ja, dank voorzitter. Even een ander onderwerp dan net, mooi behandeld. Dit is ook een mooi onderwerp. In Utrecht hebben we fossiele reclame in de openbare ruimte al verboden, maar wel per afloop van de huidige contracten. Sommige contracten lopen tot 2038. Dat we deze stap hebben gezet is natuurlijk fantastisch, maar Den Haag ging er nog even mooi overheen door fossiele reclame. Ik kijk er heel rijkhalsend naar uit en was dus ook heel blij dat dat verbod via de APV bij de voorzieningenrechten gewoon stand heeft gehouden. Vandaar dat wij hebben doorgepakt en ook in Utrecht willen voorstellen om fossiele reclame via de APV te verbieden. Ik heb dan ook een juridisch stukje geschreven met als dictum draagt het college op de Raad ter besluitvorming tijdig een raadsvoorstel voor te leggen tot wijziging van de APV in Utrecht waarmee fossiele reclame verboden wordt door de volgende bepalingen apv op te nemen a onder artikel 1.1 een nieuw lid luidend fossiele reclame handelsreclame voor de producten en diensten, fossiele brandstoffen, vliegtickets, vliegvakanties, gijzerstroom en gascontracten, cruiserijzen en auto's met een fossiele en hybride brandstofmotor. En aan b, hoofdstuk 4, een nieuw artikel 4.13 toe te voegen, luidend, fossiele reclame in de openbare ruimte is verboden tenzij het gaat om a, bedrijfsnamen, bedrijfslogo's en reclames aan of indirect in de nabijheid. van het pand waar de activiteiten plaatsvinden waar de reclame trekking op heeft en b, wegwijzers op bedrijventerreinen. En als tweede dictum het verbod in te laten gaan per 1 januari 2026 en de exploitanten van reclamedragers in Utrecht daaraan voorafgaand uitvoerig te wijzen op deze APV-wijziging in het gemeentelijk reclamebeleid, ten einde fossiele reclames in haltevoorzieningen, vrijstaande reclame, vitrines, billboards, lichtmast, reclamemasten langs A2-A12, op rotondes en op steigerdoeken te weren.

De voorzitter: Zo, dat was in ieder geval...

De heer Van Heuven (PvdD): Ja, gelukkig hadden we reces om dit te schrijven.

De voorzitter: U heeft al uw energie daar goed in gestopt, kan ik u zeggen. Ik kijk even, zijn er vragen aan de indiener? Als dat niet zo is, dan kijk ik naar de wethouder.

Wethouder Schilderman: Bedankt, voorzitter. Allereerst ook echt complimenten aan Partij voor de Dieren, want dit is echt een monumentale uitspraak en eentje, heel eerlijk gezegd, waarvan ik niet had verwacht dat die zo zou uitpakken. En ik denk dat daar ook de aanhoudende inzet om dit op deze manier te doen, daar zeker aan te wijden is. Ik denk dat daarmee ook de ambities die u heeft als gemeenteraad ook dichterbij komen. U voelt het een beetje aankomen. Er komt wel

een maar achteraan. Maar dit is geen uitspraak van de Raad van State. En dit lijkt me er zo eentje die doorgaat tot de hoogste rechter. Dat lijkt me ook wel verstandig, want het is echt een monumentale uitspraak. Dit zegt echt iets over welke ruimte heb je nou om een lokaal verbod op te nemen in je APV, wat ook andere rechten inperkt. Daarmee, als u dit zou doen, loopt u een aanzienlijk risico als u deze motie aanneemt. Wat u namelijk doet, is dat dit eerst onderbouwd moet worden. Daarmee zal ik ook zeggen dat de planning die hierin staat van het per 1 januari in te laten gaan, ook geen haalbare planning is. Want zo'n stuk moet altijd onderbouwd worden, nog los van dat het misschien dus Ik heb het gevoel dat het een heel moeilijk probleem is om dit te doen. Ja, een procedure aangespannen kan worden voor geld, omdat daar waar zij op kunnen adverteren minder is geworden en daarmee minder waard. En daarmee loopt de gemeente ook een financieel risico. We snappen het doel heel erg, maar we zien eigenlijk op dit moment dat die bestuursrechtelijke weg die wij hebben gevolgd, namelijk dat wij al in vijf van de zes contracten al hebben staan dat dit niet mag. dat hij werkwijze werkt, aanzienlijk minder risico's met zich heeft, nu al veel bekendheid geniet en gewoon al in actie is in onze gemeente op dit moment. Dat gezegd ontraad ik hiermee deze motie. Maar ik kan niet anders zeggen dan dat ik wel complimenten geef aan Partij voor de Dieren. En dit is hoe dan ook een heel grote stap. En de vraag is wel of die stap deze kant op blijft.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even. Zijn er vragen aan de wethouder? Dat lijkt, de heer Bosch UtrechtNu!.

De heer Bosch (UtrechtNu!): In welke orde van groot zijn die financiële risico's?

Wethouder Schilderman: Dat kan ik niet op deze manier becijferen, maar u heeft eerder ooit een geheime bijlage gehad waarin u de omvang ziet van deze inkomsten en daar kunt u een gedeelte van verwachten.

De voorzitter: Dan dat gezegd hebbende. Ik kijk nog even naar de indiener.

De heer Van Heuven (PvdD): Ja, ik wil natuurlijk de wethouder danken voor de mooie complimenten. Dit is inderdaad de aanjager aan wind, om even maar zo te zeggen. Bij tabak is dit ook gelukt. Daar zijn ook risico's genomen, maar gelukkig zijn tabaksreclames ook uit het straatbeeld verdwenen. En ik ben benieuwd wat de wethouder vindt van die parallel.

Wethouder Schilderman: Ja, ik snap die parallel ergens best wel. Ik denk wel het handigst in dit soort zaken is wel dat je hier een landelijke en daarmee een wetgevende uitspraak over hebt. En ja, ik denk dat het landelijk gewoon niet even snel gaat als dat u wil. En ik denk ook eigenlijk niet even snel gaat als dat de meeste inwoners van Utrecht zouden willen. Maar dat is wel de meest zekere manier om te zorgen dat dit soort dingen daadwerkelijk goed lopen en dat je niet een onvoorzien risico loopt.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we op een later moment ook over deze motie stemmen en komen we bij de laatste actuele motie Geen of inflatievolgende huurverhoging. ingediend door Gert Dijkstra, EenUtrecht, mede namens Partij voor de Dieren, DENK, Groep Zwanenberg, UtrechtNu! en Bij1.

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Inderdaad. Geen of inflatievolgende huurverhoging met als dictum draagt het college op 1: bij de lokale woningcoöperatie is erop aan te dringen dat zij het bevriezen van de jaarlijkse huurverhoging van woningen in de sociale huur voor 2025-2026 door het kabinet accepteren en niet meer deelnemen aan een eventueel lobby- of juridisch proces om dat nog te voorkomen. Dat is zeer actueel, want vandaag is ook bekend geworden dat ze die rechtsgang via Edes landelijk ook zijn gestart. Punt 2 van het dictum. In de prestatieafspraken met woningcoöperaties vanaf 2025-2026 op te nemen dat de jaarlijkse huurverhogingen gemaximeerd worden tot op het inflatieniveau — dat zou dan exact hetzelfde dictum zijn als in steden als Amsterdam, Hilversum en Apeldoorn — is al bevestigd en geaccepteerd. En tenslotte punt 3. De raad voor 1 juli 2025 te informeren over de uitkomsten van het overlegje erover met de lokale woningcoöperaties en andere relevante verhuurders.

De voorzitter: Mevrouw Van der Wilt.

Mevrouw Van der Wilt (D66): Dank u wel, voorzitter. Ziet EenUtrecht in aan deze motie zonder ook maar iets voor te stellen van compensatie. Ook Utrechtse corporaties komen direct in de financiële problemen, waardoor de realisatie van heel veel nodige woningen onder druk ontstaat.

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Daar heb ik twee antwoorden op. Het eerste antwoord is dat ik heel erg twijfel over de impact die door de woningcorporaties wordt geschetst. Daar twijfel ik aan. Er is al heel veel discussie geweest, ook in deze Raad, over de liquiditeit en de solvabiliteit van woningcoöperaties en het leenvermogen van die woningcoöperaties. Daar kun je verschillend over denken en naar kijken. Ik denk dat zij daar negatiever over communiceren dan dat het werkelijk zo ligt. Dat is één. Het andere is dat het ook een afweging is. Ten ene kant heb je het wel over forse huurverhogingen. voor een groep die dat moeilijk op kan brengen. Zeker als het ook nog bovenop de inflatie is. En dat is de afweging die je ook moet maken. In welke mate die betaalbaarheid voor mensen die nu huren, die is ook in het geding.

De voorzitter: Mevrouw Raaijmakers.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA): Mijn vraag ligt wel in het verlengde. Want we delen absoluut dat die huurstijgingen, die kosten niet op de huurder verhaald moeten worden. Maar de vraag is nu

of ze er niet alsnog op een andere weg mee geconfronteerd worden. Als een woningcorporatie niet meer in staat is om woningen te verduurzamen, dan komen die lasten alsnog bij de huurder. Je kan ook wel bijvoorbeeld de zorgpremie, het eigen risico verlagen. Maar als die zorgpremie vervolgens omhoog gaat, dan hebben we daar nog niks aan. Dus ik zie hier die parallel. Dus waarom begrept deze motie met geen woord over compensatie?

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Het interessante is dat op een aantal steden, en ook niet de minste — ik heb ze net genoemd — die afweging ook is gemaakt en toch deze oproep daar wel eens ondersteunt. Misschien dat ook in die steden, net als ik dat ook ervaar, we wat minder snel onder de indruk zijn van de ja, ik wil het geen, de grote woorden die de woningcoöperaties nu breed gebruiken om ons te waarschuwen dat alles implodeert en dat je het gelijk zult merken met de investeringen. Ik denk dat bij de woningcoöperaties het besef moet gaan zijn dat ze scherper op de wind moeten gaan zeilen, dat er meer mogelijk is dan wat ze nu denken of zeggen dat er mogelijk is. We schatten dat anders in, denk ik. We moeten maar eens even een beetje terugduwen, is mijn opvatting.

De voorzitter: De heer Bos.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht): Ik begrijp de heer Dijkstra en ik zie ook wel de ruimte in de onderpansbelasting die eventueel wat opgerekt zou kunnen worden, dan wel bijvoorbeeld dat de verkoop van sociale huurwoningen enigszins lucht brengt, zodat je wel zou kunnen investeren, maar tegelijkertijd is de vraag van een woningcorporatie die voert eigenstandig beleid uit. En we kunnen dit niet afdwingen. En we moeten van de welwillendheid van een woningcorporatie zijn we afhankelijk om dergelijke afspraken te kunnen maken. Dat onderkent de heer Dijkstra toch ook. En de heer Dijkstra die onderkent toch ook dat wij als stad die corporatie zo klem hebben gezet dat ze met deze bezwaren komen richting het Rijk.

De voorzitter: De heer Dijkstra.

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Twee dingen. Eén. Ja, zij gaan er zelf over. Daarom staat ook in deze motie erop aan te dringen. Dat is ook de verhouding die je hebt. Daar zeg ik wel gelijk bij dat je elkaar heel hard nodig hebt. Dus het is ook een beetje geven en nemen. Met tweede en laatste punt hierbij. Ik denk dat we de laatste twee jaar langzaam maar zeker een wat zakelijker en steviger gesprek met de woningcoöperaties zijn gaan ontwikkelen. Dat vind ik goed en dat moeten we nog even doorzetten. Er is denk ik meer uit te halen uit dat vermogen dat daar zit dan er tot nu toe uitgehaald wordt.

De voorzitter: Mevrouw Hellevoort.

Mevrouw Hellevoort (GroenLinks): De heer Dijk schrijft over een inschatting. We kunnen een hele discussie hebben over de financiële positie van woningcorporaties, maar als een corporatie letterlijk zegt dat dit leidt naar toe dat wij volgend jaar al onder curatele komen staan, dan hebben we toch niet over een discussie meer. Dan is dat een groot probleem waar we allemaal niet beter van worden.

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Het is een natuurlijke reflex bij een bewoningcoöperatie. Dat snap ik ook, want ze hebben geen concurrenten. Op 2 januari hebben we al de inkomsten verzekerd. Het is een risicomeidende, totaal veilige operatie die er runt. Ze zijn ook totaal niet gewend om scherp aan de wind te zeilen. Het is een bepaalde setting. Dit is een reflex die je heel vaak weer terugziet. Er hoeft maar iets te gebeuren. Of men met grote taal zegt dat dit een ramp is. Dat kan helemaal niet. Maar er kan veel meer en ik wil ze daar wel toe uitdagen. En dat doen we eigenlijk in deze motie. We proberen ze dus scherper aan te zetten. En ik vraag het college niet meer en minder dan het gesprek te openen en ons daar de komende weken op terug te melden van wat levert dat op. En dan kunnen we misschien alsnog weer verder besluiten hoe we daar verder mee om gaan.

De voorzitter: Oké, volgens mij zijn alle vragen aan de indiener gesteld en gaan we nu naar het oordeel van de wethouder.

Wethouder De Vries: Een wonderlijk debat, echt waar. Ik vind het een wonderlijk debat. Ik snap wel waar de gedachte achter een deel van deze motie vandaan komt. De huurbevriezing voor de bestaande huurders is natuurlijk ontzettend fijn. Die merken ruimte in de portemonnee in toch al moeilijke tijden. Maar het eerlijke verhaal moet ook verteld worden. Dat betekent namelijk dat diezelfde huurders hem gewoon weer terugkrijgen, want die woningen worden niet verduurzaamd. Dat mis ik eigenlijk ook in deze motie. Ik mis gewoon het eerlijke verhaal. Ik wil daar toch even een aantal dingen over zeggen. Ik heb daar wat langer voor nodig, voorzitter.

De voorzitter: Dat kan niet, want er zijn gewoon regels voor.

Wethouder De Vries: Oké, nou, ik ga m'n best doen. Wat klopt de beantwoording? Er gaat volgens mij een meme ergens rond, maar... Oké. De motie is te laat en hij is te vroeg. Hij is te laat en dat is deels al even aangegeven. De woningbouwcorporaties, die spannen namelijk een rechtszaak aan. Dus hij is te laat. Hij is te vroeg. Er gebeurt van alles op dit moment, aangezien corporaties echt problemen hebben. Ik zal een aantal voorbeelden benoemen. BO EX, Marco Polo Laan. Daar gaan ze beginnen met nieuwbouw. Dat wordt waarschijnlijk nu al uitgesteld. Dat is samen met marktpartijen en zorgpartijen. De Zonordreef, het onderhoud zou zomaar eens vertraagd kunnen zijn. Ze hebben grond aangekocht. Merwedekanaalzone. Dat grond moeten ze van de hand doen. En wie zal het zeggen? Misschien gaat het wel naar de marktpartij. Dat gebeurt nu al. WSW heeft brieven uitgedaan naar woningbouwcorporaties. Daar zitten ook onze corporaties bij. Dus ik vind het nogal wat om nu deze motie in te dienen. Dus hij is echt te vroeg.

Ik zou zeggen, laten we het even afwachten. Er is nog geen structurele compensatie. Er wordt nu nog een rechtszaak gevoerd. Laat het heel duidelijk zijn. Ik ontraad hem stevig, voorzitter. Stop de tijd.

De voorzitter: Dat is duidelijk. De heer Bosch, UtrechtNu!.

De heer Bosch (UtrechtNu!): Ja, want wat ik me elke keer afvraag in dit hele verhaal is... Misschien even wat aandacht, dankjewel. Wat ik me afvraag is, er wordt gezegd, ja dit klopt niet helemaal, dit is een valse tegenstelling. Waar zijn al die 60.000 woningen dan, over het jaar, die ze in de jaren dat ze wel de huur mochten volgen, waar zijn die dan gebouwd? Die zijn er helemaal niet gebouwd. Waar zijn die dan toen ze elk jaar de huur konden verhogen? Want dat hebben we nodig om de huis te bouwen. Waar zijn die 60.000 woningen per jaar dan in 2021, in 2022, 2023 en 2024? Die zijn er ook niet gekomen.

De voorzitter: Oké. De vraag is duidelijk. De wethouder.

Wethouder De Vries: Dit debat hebben we natuurlijk vaker gevoerd. We hebben ook vanuit ORTEC een rapportage laten uitvoeren, ook rondom stop de verkoop. Ik zal de cijfers niet herhalen. Daar zagen we al dat ze na 2030 onder de ondergrens gingen. Dat gebeurt nu al veel sneller. Sommige corporaties nu al. De heer Bosch heeft het over nieuwe woningen bijbouwen, maar dat is natuurlijk niet het enige. We hebben hierna straks een debat over onderhoud van woningen van woningbouwcorporaties. Geloof me, dat is een grote klus. We hebben het verduurzamen van de woningen. Dus er speelt nog veel meer mee in dit vraagstuk, voorzitter.

De voorzitter: De heer Te Hoonte.

De heer Te Hoonte (VVD): Ik snap wel dat de wethouder dit een wonderlijk debat vindt als zijn eigen partij nog in de Tweede Kamer onlangs een initiatiefvoorstel heeft ingediend om de huren te bevriezen en dat als daar een petitie bij zit dat daar echt geen woord in staat over compensatie voor corporaten. Verkeerd uitpakken, maar het zou ook wel fijn zijn als de wethouder dan op dat punt het hele verhaal een keer vertelt. Ja, het is mooi dat nu een keer de heer Te Hoonte verwijst naar Den Haag. Meestal komt dat natuurlijk bij u op uw bordje terecht. Dus ik gun u deze ook.Maar compensatie, en ik noem het net ook al, en dat is ook het verhaal. Er is hier ook in deze stad, waar onder andere ook als we dan toch partijpolitiek gaan maken, ook mijn eigen kleur aan meedoet. En daar wordt heel duidelijk gesproken over compensatie. Dus volgens mij is dat helemaal geen punt van discussie.

De voorzitter: Nee, één vraag. Het spijt me, ja. Dit is hoe het werkt. Even kijken. Volgens mij zijn alle anderen aan het woord geweest. Dan kijk ik nog tenslotte naar de indiener. Ja, kort.

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Het zou te vroeg zijn en laten zich de wet houden. Het is te laat. Dus wat is het nu? Volgens mij is het precies op tijd. Het enige wat ik er nog verder over wil zeggen. Ja, ik vind het framen alsof gesuggereerd zou worden dat ik hier namens een aantal partijen geen eerlijk verhaal zou vertellen. Dat vind ik nogal cru en ik zou de wethouder in het vervolg willen oproepen om daar heel voorzichtig mee te zijn. Dat geldt aan twee kanten.

De voorzitter: Helder, dank u wel. Dan gaan wij op een later moment over ook deze ingediende motie stemmen. En voordat we verder gaan zou ik nog graag iets willen zeggen, namelijk jullie raadsecretaris Willem Overbeek, die is gelukkig weer goed aan het herstellen. Hij heeft heel lang in het ziekenhuis gelegen en hij is vanaf vandaag weer thuis. Mooi toch? Dus dat is heel fijn nieuws.

Ik hoop niet voor Willem dat hij al kijkt. Ik zou hem gunnen dat hij dit nog even niet doet. Dan gaan wij verder en we zijn bij agenda punt 16 aangekomen. Ik pak het er eventjes weer bij. Dat agenda punt is de afrondende besluitvorming na het debat over achterstallig onderhoud. Het werd al even aangekondigd, net overvecht. Deze afrondende besluitvorming is geagendeerd door drie fracties, namelijk DENK, het CDA en Stadsbelang Utrecht. Ik kijk allereerst naar de heer Sungur.

De heer Sungur (DENK): Dank, voorzitter. Ik heb het bijna vergeten om de moties in te dienen. Als het goed is, hebben we net in de mail ontvangen. Twee moties inderdaad. Allereerst huurkorting voor schimmelwoningen mede namens Partij van de Arbeid, Utrecht Solidair, Groep Zwanenberg, UtrechtNu! en Stadsbelang Utrecht. Ik verzoek het college om in gesprek te treden met de woningcorporaties om te komen tot een regeling waarbij huurders van woningen met ernstige … en de Raad informeren over de voortgang van de invoering.

De voorzitter: Motie 198 Mevrouw Van der Wilt, voor een vraag.

Mevrouw Van der Wilt (D66): Dank. Enerzijds begrijpen we de urgentie achter deze motie, maar we willen voorkomen dat het hiermee lijkt alsof het uitstel van een oplossing hiermee van afgekocht wordt. Ziet de indiener dat ook zo?

De heer Sungur (DENK): Dat zie ik niet zo, voorzitter. Wij denken dat dit juist een prikkel geeft om sneller tot actie over te gaan. Omdat wij ook zien dat in veel delen van de stad, overigens meerdere wijken, er op dit moment sprake is van schimmelproblematiek en waarbij ook heel veel wordt geklaagd rondom te laat actie wat ondernomen wordt. Wij denken dat dit financiële prikkel juist kan helpen, ook om grotere problemen te voorkomen.

Mevrouw Van der Wilt (D66): Ja, precies. Dat stelt me juist gerust dat dat dan de insteek is van deze motie. Ik ben ook nog wel benieuwd. Dit staat er als een maatregel. Is de indieners ook

mee eens dat daarvoor ook nog het gesprek met de corporaties over hoe je dit voorkomt, et cetera, net zo belangrijk is en daar ook op wordt ingezet?

De heer Sungur (DENK): Zeker. Daar kan ik me volledig bij aansluiten. Wij denken dat die gesprekken ook heel belangrijk zijn, juist om te voorkomen dat er sprake is rondom schimmelproblematiek.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Sungur (DENK): Tweede motie, voorzitter. Inspectie in overvecht tegen achterstallig onderhoud. Verzoekt het college om te starten met periodieke en proactieve inspecties in overvecht gericht op achterstallig onderhoud, hierbij prioriteit te geven aan complexen en gebieden waar melding of signaal uit de wijk op wijzen en de raad uiterlijk in Q3 van 2025 te informeren over de opzet en voortgang van deze inspecties.

De voorzitter: De motie krijgt nummer 199. De heer Snijder.

De heer Snijder: Ja voorzitter, punt van orde. Ik krijg van onze fractieleden op de fractiekamer te horen dat de audio zo vaak wegvalt dat het eigenlijk niet meer te volgen is wat er is ingebracht. Zo is de motie net van de heer Sungur niet te volgen geweest voor mijn fractieleden.

De voorzitter: Ja, ik weet het. Het valt af en toe weg. Nu net na de lunchpauze weer wat vaker. Er wordt aangewerkt. Maar ja, ik ga niet een uur schorsen tot het is opgelost. Dus ik ga gewoon wel verder. En excuses voor dit ongemak, want dat is het. Want ik moet soms ook echt mijn best even doen om te horen.

Daar heeft u gewoon gelijk in. Dus dat is zo. Er wordt met man en macht aan gewerkt, zullen we maar zeggen. Dank u wel, dat was het vanuit DENK. Dan gaan we naar mevrouw Zwinkels.

Mevrouw Zwinkels (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ik beperk me tot het inbrengen van de motie die ik heb aangekondigd tijdens het commissiedebat, met de titel Wees nabij en bereikbaar voor achterstallig onderhoud in de woning en de wijk. Ik draag het college op de gemeenteraad te informeren hoe zij dit, in samenwerking met de woningcoöperaties, gaat verbeteren, bij voorkeur door dit op te nemen in een reeds geplande voortgangsbrief.

De voorzitter: Dank u wel. De motie nr. 200. Kijk ik even, Stadsbelang Utrecht, de heer Bos.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht): Wie van u heeft asma of bronchitis? Kunt u uw hand opsteken? Eén, twee, drie, vier. Wel is u in een vochtig of beschimmeld huis gezeten en was gezien dat er consequenties zijn voor je asma dan wel je chronische bronchitis. Het is verschrikkelijk. Sterker nog, als je dan eenmaal in zo'n schimmelhuis zit, kan dat betekenen dat je astma verergert, dat je bronchitis verergert, maar dat je ook een verdere afbraak hebt van je luchtwegen dan wel je longen. Dat betekent dus dat als de schimmel of de vocht weg is, je blijvend, verslechterd kunt ademen of kunt zijn. Dat mogen we onszelf echt wel eens even realiseren. Vanuit dat perspectief is het vaak ook gedrag wat vocht en schimmel veroorzaakt, maar ook bouwkundige oorzaken kunnen dit veroorzaken. Vanuit dat perspectief is de stad Bank Utrecht van mening dat een huurkorting de schimmel- of vochtproblemen niet oplost. Wij zijn van mening dat bij geconstateerde bouwtechnische gebreken alle eigenaren door middel van last onder dwang verplicht moeten worden deze gebreken binnen vier maanden weg te werken. Bij achterwege blijven van de bouwkundige ingrijpen moeten de eigenaren verplicht worden vervangende woonruimte aan te bieden, dan wel de rekening te betalen voor vervangende woonruimte. Dat is ons dictum. De motie is een gezond huis voor huurders. Deze bied ik bij deze aan. U mag er een nummer aan hechten.

De voorzitter: Ja, dat ga ik doen. Dat is motie 201. Dank u wel. Ik kijk even of er nog anderen zijn die het woord wensen of een voorstel hebben. Dat is niet het geval. Dan kijk ik naar de wethouder. Oké, twee minuten. Twee minuutjes, schorsen

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. Ik zou alle raadsleden willen verzoeken om hun plaatsen in de zaal in te nemen en daarbij de passende stilte te betrachten. We zijn bij agendapunt 16 en we krijgen nu het oordeel van de wethouder op de vier ingediende moties. Het woord is aan wethouder De Vries.

Wethouder De Vries: Dank u wel, voorzitter. Ik zal ze één voor één aflopen. Dan begin ik bij de motie nr. 198 van DENK, de huurkorting voor schimmelwoningen. Deze zou ik met een positief advies aan uw raad willen laten. We hebben het net natuurlijk in de vorige actuele motie ook gehad over de huidige sowieso de financiële situatie rond de corporaties. Ik vind het belangrijk om daar samen het gesprek over te voeren. Laten we ook samen het gesprek voeren over hoe we gaan om met dat onderhoud, wat ook als het niet goed gaat en wat we daar nou aan kunnen doen. Dat is ook waartoe deze motie oproept, dus zo lees ik hem ook. Dat maakt ook dat ik tot mijn advies kom.

Dan wil ik naar motie 109, inspectie en overvecht tegen achterstallig onderhoud. Hier hebben we het in de commissie natuurlijk ook al over gehad. Kijk, op het moment dat je ergens iets meer doet, betekent dat dat je ergens anders misschien iets minder moet doen. Het is ook een capaciteitsvraagstuk. Dat maakt dus dat ik deze motie, zoals die nu is, ook moet ontraden. Dus of er moet een voorstel komen voor dekking of een voorstel voor ergens anders iets minder.

Dan kom ik bij motie nr. 200 van het CDA. Wees nabij en bereikbaar voor achterstallig onderhoud in de woningen en de wijk. Ook daarin denk ik dat de inhoud positief is. Ik denk dat dat ook belangrijk is. Daar ging juist ook het debat over. Ik wil nog wel even iets meegeven in de

overweging, want daar worden een aantal dingen genoemd, zoals die vaste aanspreekpunten, die fysieke locatie, de begaande grond en ook buitenkantooruren. Ik heb net even een winstwaarschuwing meegegeven, ook nog naar aanleiding van het vorige debat. Dus ik zou zeker ook die inspanning willen plegen. Dat moeten we samen doen met de corporaties. Dat is wel even een winstwaarschuwing. Als het CDA daarmee akkoordgaat, dan kan ik deze met een positief advies aan de Raad geven. Ik zie geknikt, dus dat is helemaal goed.

Dan kom ik bij motie nr. 201 van het Stadsbelang Utrecht, een gezond huis voor huurders. Die wil ik even doorlopen, want een deel van deze dingen doen we al. Dus het idee past ook bij de huidige werkwijze, maar de vaste termijn is juridisch niet houdbaar. We treden aan het havend op wanneer dat wettelijk kan, maar stellen een termijn die past bij het geconstateerde gebrek. Dus het kan ook korter dan vier maanden zijn. Wettelijk is dat minimaal zes weken. Dan het tweede punt van het dictum. We zien geen juridische aanknopingspunt om dit bestuursrechtelijk af te dwingen. We mogen wel eisen dat in een extreem acute situatie, door basis van het besluit bouwwerk en leefomgeving, die bewoning dan beëindigd wordt. Maar dit kan ingezet worden bij onomstotelijk acute situaties, zoals bijvoorbeeld brand- of instortingsgevaar. Dat maakt dat ik hem in deze vorm moet ontraden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we op een later moment vanavond stemmen over de ingediende moties. En komen we daarbij bij agenda punt 17. Afrondende besluitvorming na debat over de toekomst van subsidieregel, sociale prestaties en dagondersteuning. En deze is geagendeerd door de fracties van EenUtrecht en Volt. Ik kijk allereerst naar de heer Dijkstra.

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Dank, voorzitter. Allereerst. We hadden natuurlijk liever geen bezuiniging gezien op SPDO. En als je dat al doet, dan liever na een evaluatie. Maar goed, daar is inderdaad geen meerderheid voor. En als je dit dan doet, pak het dan in ieder geval zorgvuldig aan, is onze opvatting. Vandaar een drietal moties, voorzitter. De allereerste met als titel, mede namens PvdA, D66 en ChristenUnie, kwetsbare Utrechters blijvend steunen, met als dictum, draagt het college op in overleg met SPDO-partners na te gaan hoe zij door de gemeente kunnen worden ondersteund in een door henzelf individueel of mogelijk gezamenlijk organiseren van medefinanciering bij zorgverzekeraars of anderen.

Twee, eveneens in overleg met de SPO-partners na te gaan of zij met een voorinvestering vanuit het transitiebudget voor vormelijk sociaal domein in staat zijn een deel van de beoogde bezuiniging te realiseren.

En drie keer over de gemeenteraad uiterlijk Q3 2025 nader te informeren.

De voorzitter: Motie 202.

De heer Dijkstra (EenUtrecht): De tweede, namens Volt, CDA en ChristenUnie, met dat titel Behoud deelnemers en kwaliteit dienstverlening SPDO, sluit ook aan bij de bedoeling achter de actie van het college, draagt het college op, punt 1, bij het implementeren van de 10%

bezuiniging van de SPDO in 2026, als vertrekpunt te nemen dat dit niet te kosten gaat van het aantal unieke deelnemers en de kwaliteit van de dienstverlening. En ook hier weer,

punt 2, de gemeenteraad, uiterlijk Q3 2025, naar te informeren.

De voorzitter: Motie 2023.

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Dan de laatste. Verantwoord en zorgvuldig bezuinigen op SPDO. Ik draag het college op om allereerst de oplossingsrichtingen van het uiteindelijke bezuinigingspakket 2026 voor SPDO aan de gemeenteraad voor te leggen, in raadsbrief, zodat de Raad de ruimte heeft deze eventueel nog tijdig te kunnen bespreken. En ook hier uiterlijk in een raadschrift Q3 2025.

De voorzitter: Dank u wel. De motie krijgt nummer 204. Dan ga ik verder met de bijdrage van Volt. De heer Maas.

De heer Maas (Volt): Ja, dank u wel, voorzitter. De aankomende bezuinigingen voelen we allemaal en ook organisaties die kaartstellend zijn, sociale cohesie en die inzetten op preventie. Dat we moeten bezuinigen op deze organisatie is pijnlijk, maar wij willen wel dat het op een gezonde manier gebeurt en organisaties daarbij houden vastgeven. Daarom de volgende motie als dictum: Verzoekt het college om geen middelen uit de egalisatiereserves van SPDO's aan te wenden om tekorten te dekken, tenzij de betreffende SPDO beschikt over een reserve die meer bedraagt dan 15% van het totale jaarlijkse budget. In beleid 2. In beleidstukken en besluiten rekening te houden met deze grens om zo de financiële gezondheid van de SPDO's te beschermen. En 3. Ook in het geval van samenvoering of fusie van spdo's de grens van 15% als minimale reserve te hanteren voor de nieuwe organisatie. En gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter: De motie krijgt nummer 205. Als er verder geen bijdragen zijn, en dat lijkt niet het geval, gaat wethouder Voortman op de vier ingediende moties antwoorden.

Wethouder Voortman: Voorzitter, dank u wel. Vier moties inderdaad. Ik begin met motie 202 van de heer Dijkstra van EenUtrecht. Daar wil ik een positief advies bij geven. Dat we met partijen in gesprek zullen gaan om het hierover te hebben, dat hebben we in het commissiedebat natuurlijk ook al toegezegd, dus dat zullen we sowieso doen. Voor wat betreft de transitiereserve, als partijen voldoen aan de voorwaarden voor de transitiereserve, dan staat het hun vrij om een aanvraag te doen, net als andere partners. Die reserve is niet bedoeld voor het structureel dekken van aanbod waarvoor nu geen bekostiging is. Het is dus niet bedoeld om op dezelfde wijze door te gaan met wat je al deed. Dat spreekt natuurlijk voor zich. Het is geen oneindige pot. Dit wil ik erbij zeggen, maar daarmee een positief advies.

De voorzitter: Mevrouw Raaijmakers.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA): U kunt als gemeente ook dit soort partijen erop wijzen dat die transitiereserve hiervoor gebruikt kan worden. Ik denk niet dat dat bij veel partners nu al bekend is.

Wethouder Voortman: Dat die transitiereserve gebruikt kan worden voor het maken van die transitie naar de vernieuwingen die we willen doen in de zorg. Sowieso hebben we in de brief over het sociaal domein — ik weet niet of die al naar u gestuurd is. Ik zoek nu ook iemand die me dat zou kunnen vertellen, maar dat zie ik even niet. Maar in ieder geval hebben we daarin ook een afwegingskader gemaakt. Ik denk dat het wel mogelijk moet zijn om hen daarover op de hoogte te stellen. Ik zie wel even wat een goede vorm is, want er zijn ontzettend veel SPDO-partijen in de stad. Dus geef mij eventjes de kans om te kijken hoe we dat kunnen doen. Ik hou u daarvan op de hoogte.

Voorzitter, dan als het gaat om motie 203, behoud van deelnemers en kwaliteit van de dienstverlening. Daar wil ik positief over adviseren. We kunnen in het derde kwartaal een brief sturen met hoe dit uitgesput in het proces is meegenomen. Wel een stuk verwachtingsmanagement. De deadline voor subsidieaanvragen is pas op 1 oktober en de wijzigingen gaan pas in 2026 in. Dus de uitwerking in de praktijk van het proces zal pas in de loop van 2026 zichtbaar worden. Dat wil ik hier wel bij zeggen. Maar een brief sturen met hoe we het uitgespreid hebben meegenomen, dat kan sowieso.

Voorzitter, dan de motie 204. Het wordt een beetje eentonig van EenUtrecht, maar ook deze motie wil ik positief advies geven. We kunnen in het derde kwartaal een brief sturen met wat er in de nadere regel is gewijzigd. Ik wil er wel bij zeggen dat dit niet een raadsvoorstel is. Ik lees ook het woord voorstellen. Als er bedoeld wordt met voorstellen dat we u informeren, dan is die uitvoerbaar. Maar het verwachtingsmanagement is er ook bij dat de deadline, zoals ik net al zei, voor de subsidieaanvragen 1 oktober is. Voor tijdige verstrekking van de subsidies moet het daarna ook snel de beoordelingen volgen. We kunnen juridisch gezien ook niet meer wijzigingen in de nadere regel of de beoordelingen doorvoeren op dat moment. Eventuele resultaten, als u zou zeggen dat u de brief toch wil agenderen, zullen dan niet meer effect hebben op het subsidiejaar 2026. Dus dat moet ik er wel bij zeggen. Maar wat u hier vraagt, dat kan. Ik wil wel even duidelijkheid scherpen over het woordje voorstellen, hoe ik hem nu interpreteer. Het is duidelijk niet een raadsvoorstel, maar informeren, dat kan.

Voorzitter, de motie 205 van Volt. Voorzitter. Die motie moet ik ontraden. Geld moet niet op de plank blijven liggen. Het mag ook niet eens. In de Algemene Subsidieverordening staat dat subsidiemiddelen aan activiteiten moeten worden besteed en niet om een reserve op te bouwen. De optie voor het inzetten van de egalisatiereserve is wel altijd maatwerk. Ook alleen reserves die zijn opgebouwd met subsidiegelden van de gemeente kunnen worden ingezet. Voor een grote organisatie is iets anders nodig dan voor een kleine organisatie. Dus een vast percentage kun je dan ook niet geven, omdat een redelijke buffer ook voor elke organisatie weer anders kan zijn. Het kan te maken hebben met grootte, maar het kan ook te maken hebben met

hoeveel personeelsleden je in dienst hebt en wat de locatiekosten zijn. Dat kan ook echt verschillen. Bij de aanvullende zorgen en bij de buurteams in de contracten is bijvoorbeeld 5% afgesproken. Dus dat is een lager percentage dan Volt noemt. De diversiteit binnen SPDO is echt te groot om hier één percentage aan op te hangen. Dus ik moet deze motie helaas ontraden.

De voorzitter: De heer Maas.

De heer Maas (Volt): Ja, dank u wel voorzitter. Die 15% wordt anders wel meestal als grens gehanteerd om juist een veilige buffer te houden voor organisaties. Hoe ziet de wethouder dat dan? Want 5% lijkt me wel heel weinig.

Wethouder Voortman: Wij denken dat je daarmee die veilige grens hebt. En zoals ik al zei, het is ook belangrijk dat geld ook niet op de plank blijft liggen. Dat we besteden aan activiteiten voor mensen. Dat is waar die organisaties voor op aarde zijn. Dat is waarom wij dat geld ook geven. En als we het geven om het op te potten, dat lijkt me niet de bedoeling.

De voorzitter: Dank u wel. Volgens mij zijn we daarmee hiermee aan het einde van dit agendapunt. We gaan later stemmen over de ingediende moties en gaan we snel verder met het agendapunt 18, de afrondende besluitvorming na het debat over het Ondernemersfonds Utrecht. Deze besluitvorming is geagendeerd door de Partij voor de Dieren, Volt, PvdA, DENK en EenUtrecht. Ik kijk allereerst naar de Partij voor de Dieren, de heer Van Heuven.

De heer Van Heuven: Dank voorzitter. Binnen de raad had ik al de twee grote lievelingsonderwerpen, vuurwerk en fossiele reclame. Daar hebben we hele mooie stappen op gezet. Maar gelukkig voor mij en voor jullie heb ik een nieuw lievelingsonderwerp en dat heet het ondernemersfonds. Want daar is nog veel werk te verrichten. Want, want met de 15 miljoen euro die naar het ondernemersfonds gaat, zouden heel veel betere dingen kunnen gebeuren. In plaats van steeds maar weer die economische groei, die destructieve inzet op winst, moeten we gewoon problemen in de stad serieus nemen. Zoals de klimaatcrisis, de biodiversiteitscrisis, sociale groepen die in de stad iets gewoon zwaar hebben. Vandaag hebben wij drie moties om hoognodige veranderingen te realiseren binnen het ondernemersfonds. Als eerste is het hoog tijd om het budget van het ondernemersfonds te verlagen. Het fonds is in de afgelopen dertien jaar tijd gegroeid van 1,8 miljoen naar 15 miljoen door een steeds verdere verhoging van de OZB. Wacht heel even hoor, want volgens mij is er een interruptie van de heer Bos. Ja, maar ik zou bijna willen zeggen nou en. Want het is het geld van de ondernemers. Dat hebben ze zelf betaald, dat hebben ze zelf ingelegd. Wie is de partij voor de dieren om daar een graai uit te doen? Daar zijn wij allereerst gewoon de Partij voor de Dieren voor. Wij vinden dat hier ook wel recht voor is. Zoals we ook inwoners laten betalen met een OZB aan belangrijke dingen in de stad, vinden we ook dat ondernemers gewoon meer moeten meebetalen aan belangrijke dingen in de stad. En door de eindeloze verhoging van die OZB is het ondernemersfonds echt gegroeid

met miljoenen. En ondertussen bezuinigen wij hier op de bijzondere bijstand, bezuinigen we op de klimaatcrisisaanpak, bezuinigen we op het onderwerp waar we het net over gehad hebben. Ja, maar dit is een valse voorstelling van zaken. Want die OZB dat die verhoogd wordt, dat is ook niet mijn idee. Maar dat die OZB verhoogd is, dit is nog een plus daarbovenop. Daar betalen die ondernemers gewoon extra voor. En ze doen ook heel veel terug voor de stad. Het doet net of ze alleen maar geldwolven zijn. Ze doen hartstikke veel voor de stad. Ze hangen hier dingen op. Ze hangen dingen op in allerlei straten. Ze zorgen voor bankjes, ze zorgen voor allerlei dingen. Initiatieven kun je bij ze neerleggen. En dan vind ik het een beetje misplaatst dat de Partij voor de Dieren net doet alsof dat een soort criminele geldwolven zijn. En zo wil ik niet dat ondernemers hier worden weggezet. Daar pas ik gewoon voor. Het is natuurlijk prima dat de heer Bos daarvoor past. Eerlijk gezegd heb ik het woord criminele geldwolven niet in de mond genomen. Dus ik weet niet waar de heer Bos daar aan komt. Ik vind het ook prima als ondernemers meebetalen aan belangrijke dingen in de stad. In tijden van hele grote bezuinigingen en zware opgaven vind ik wel en mijn partij en misschien wel meer mensen hier in de raad, dat je vragen mag stellen wat je nou belangrijker vindt. Hebben we nou liever kerstverlichting in de stad of hebben we liever dat we grote bezuinigingen op groepen terugdraaien? Is misschien een schijntegenstelling, maar wij zijn bereid deze politieke keuze te maken. Het is sowieso een schijnvoorstelling, voorzitter, want het is niet uw geld. Het is het geld wat ondernemers zelf bovenop de OZB betalen. Het is niet het geld van u, niet van de Partij voor de Dieren, niet van ons. Die ondernemers doen dat ermee terug en omdat de OZB zo verhoogd wordt, krijgen dat inderdaad steeds meer geld. Dat is een feit. Maar ik vind het echt ongepast hoe dat hier wordt weggezet. En dan kunt u weer zeggen ja, dat vindt u ongepast, Partij voor de Dieren niet. Maar ik heb gezegd wat ik ervan vind. Ja, en daarom hebben we gelukkige democratie. Dat verschillende mensen verschillende partijen hebben. En wij vinden wel dat door die enorme verhoging van de OZB... ...dat daardoor dit ondernemersfonds enorm is gegroeid. We zeggen het niet, hè. We heffen het helemaal op. Tenminste, dat zeggen we vandaag niet. We zeggen het niet en we heffen het helemaal op. Maar we willen wel limiteren. En daar kom ik ook langzaam in zeker bij mijn eerste motie. Nou, dat had ik ook gehoopt, maar dat is niet zo. Want de heer Peters wil ook nog een vraag stellen. Ja, dank voorzitter. Want ik ben wel benieuwd als de heer Van Heuven een portemonnee op straat vindt. Kiest hij dan voor om dit zo snel mogelijk uit te geven aan zijn eigen hobby's? Of gaat hij op zoek naar wie de rechtmatige eigenaar is? Ik vond geloof ik laatst nog een portemonnee op straat. Die heb ik niet gehouden. Maar ik vind wel dat als een portemonnee... Ik ga niet met deze parallel mee. Laat ik daar gewoon mee stoppen. Ik snap dat de heer Van Heuven daar niet in mee wil gaan, want het is ongemakkelijk. De heer Van Heuven steekt gewoon een dikke meelvinger op naar het geld van ondernemers. Geld dat de de heer Van Heuven nu wil uitgeven voor eigen hobby's. Dus ik snap al dat hij het ongemakkelijk vindt. Ik zou hem toch willen uitnodigen om daarover te reflecteren. Ik vind het woord eigen hobby's best een raar woord als we het hebben over het bestrijden van de klimaatcrisis. Als we mensen in een bijzonder bijstand willen helpen. We hebben ook een hele mooie tegenbegroting gemaakt. Daar hebben we inderdaad inkomsten van het ondernemersfonds in gebruikt. Dat gaat niet naar de eigen hobby's. Dat gaat naar hele belangrijke dingen hier in de stad. De laatste keer, de heer Peters. De heer Van Heuven had het net over een schijntegenstelling. Dat is dit ook. Want het wil niet zeggen dat als we niet geld gaan jatten van ondernemers, dat we dan die andere problemen niet gaan aanpakken. Daar moeten we juist ook als raad naar kijken. Maar dan ga je niet kijken naar potjes waar andere mensen voor hebben betaald en dat nu afnemen. Dat zou toch heel oneerlijk voelen als de heer Van Heuven zelf een ondernemer zou zijn. Nou, dat weet ik eigenlijk niet. Als

ondernemer betaal ik ook gewoon belasting. Dat doe ik ook met veel plezier. Ik vind, nogmaals, ik blijf bij mijn standpunt. Het ondernemersfonds is zo enorm gegroeid en we staan voor zulke enorme bezuidigingsopgave. En er worden echt absurd harde voorstellen gedaan door het college waar ook D66 in zit, dat ik vind dat we ook wel naar de OZB-verhogingen in het ondernemersfonds mogen kijken en dat het ondernemersfonds echt wel mogen afromen om gewoon de mensen op straat, het klimaat, de dieren, de natuur, en ga ze maar door te helpen. Oké, misschien kan de heer Van Heuvel gewoon eerst eens beginnen met het indienen van zijn eerste motie. Het is maar een suggestie. Ja, het eerste motie is een plafond op het ondernemersfonds met als dictum... ...draagt het college op in de voorjaarsnoodheid ondernemersfonds af te bouwen... ...naar 10 miljoen euro per jaar per 2028... ...en het vrijgekomen geld te investeren in het klimaatbeleid... ...en kwetsbare groepen zoals mensen in de bijzondere bijstand.

De voorzitter: Motie 206. Mevrouw Hessel.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair): Dank u wel, voorzitter. Is de Partij van de Dieren zich ervan bewust dat het een ophoging is van de belastingen waar de ondernemers mee akkoord zijn gegaan om een soort collectief fonds op te richten? Dus als je daarvan af gaat dromen, dan ga je eerst belastingen innen en dan ga je ze op een andere manier uitgeven. Dat lijkt mij belastingtechnisch een niet correcte handeling.

De heer Van Heuven (PvdD): Ik kon de vraag van mevrouw Hessel tot een heel groot deel volgen. Ik had een antwoord paraat en toen verdween ik in een bos. Zou ze hem nog een keer willen uitleggen?

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair): Ik zal het nog een keer uitleggen. Je hebt belastingen en als gemeente kan jij belastingen opleggen. Daar kunnen bewoners verder niet tegen protesteren. Ook geen referendum verhouden. Maar dan maak je een onderlinge afspraak. We verhogen de belasting 10% of 11% om dit ter beschikking te stellen aan een fonds. En dat is dan een afspraak met de ondernemers. Op het moment dat je die 11% te veel vindt, kan je wel zeggen van nou we gaan ze bijvoorbeeld nog maar 6% verhoging laten betalen. Maar je kan ze niet 11% verhoging laten betalen, daar geld van afhalen om dat dan op een andere manier uit te gaan geven. Snap je wat ik bedoel? Dat lijkt me juridisch niet correct. Want je gaat belastingen verhogen voor een fonds en vervolgens ga je als gemeente uit dat fonds een potje geld halen. Dat is oneigelijke belasting.

De voorzitter: De heer Van Heuven.

De heer Van Heuven (PvdD): Of het een oneigenlijke belasting is, weet ik niet. Ik weet wel dat de subsidiestroof, dat de inkomsten van het ondernemersfonds via de OZB lopen bij de

gemeente uitkomen en dat wij als gemeente daar gewoon wel een controle iets over kunnen doen. Dus dat wij als gemeente gewoon kunnen zeggen dit zijn de inkomsten, dit stoppen we in een fonds. Er zijn misschien afspraken gemaakt, maar die afspraken kan je herzien.

De voorzitter: Mevrouw Hessel.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair): Ik denk niet dat je dat kan herzien. Dan heb je mensen die je belasting betalen, waar ze je niet tegen kunnen protesteren. Dan uiteindelijk voor een fonds, je geeft ze een verhoging van 11 procent, dat betalen de ondernemers zelf. Als je vindt dat hun pot te groot wordt, kun je nageroepen hoe groot onze pot is, want het is 11% verhoging. Op de OZB niet ontroerend goed, dus de gemeente heeft wel goede inkomsten. Maar je hebt het geëist, je int het als zijnde voor het fonds en daarna ga je als gemeente uit dat belastingpotje geld halen. Dat is oneigenlijk gebruik van belastingheffen.

De voorzitter: De heer Van Heuven.

De heer Van Heuven (PvdD): Ik vind het een interessante vraag, daar zou ik over moeten nadenken. Ik kan alleen nadenken over de parallel hoe het gaat met de OZB voor inwoners. Die gaat ook gewoon naar de algemene pot waar wij keuzes van maken. Met het ondernemersfonds zouden we hetzelfde doen, namelijk er komen gewoon inkomsten vanuit de OZB voor niet woningen, want daar hebben we het even heel specifiek over. Vervolgens gaat dat naar een fonds, maar wel op basis van politieke keuzes die wij hier maken.

De voorzitter: Ja, ik kijk even. De heer Paalman.

Nou ja, ik zit een beetje te twijfelen, want u heeft eigenlijk drie keer het woord gevoed, maar dat moet wel eerlijk toegeven dat u één keer dat moest doen op verzoek van de spreker. Dus een korte, maar dan een korte vraag, niet meer een hele les economie alsjeblieft.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair): Ik heb de ondernemersvereniging al gezegd om hier echt een jurist op te zetten, want omdat die verhoging specifiek, kan je niet vergelijken met het ondergrondgoedwoningeigenaren, omdat deze verhoging expliciet is gedaan om in een collectief fonds te starten. Het is altijd heel moeilijk anders om een collectief fonds te starten en niet voor de gemeentekas. Maar goed, dat wil ik nog even nageven.

De voorzitter: De heer Van Heuven.

Er zijn nog een paar interrupties. Ik wil u wel echt allen op het hart binden. Ga niet het commissiedebat over doen. Ja, daar kunnen we niks aan doen. Een commissiedebat is een

commissiedebat. De heer Bosch, als u het woord wenst, moet u dat gewoon vragen en dat heeft u nu niet. De heer Paalman.

De heer Paalman (Horizon): Ja, dankjewel, voorzitter. Het gaat heel veel over ondernemers, maar ook natuurlijk andere organisaties, betalen en beëindigen ondernemersfonds. Er zijn ook wat brieven naar de gemeenteraad gekomen over partijen die de steun uitspreken. En een van die partijen wil ik toch even uitlichten. Dat is ook de Universiteit Utrecht geweest. Die heeft gezegd van joh, wij zijn echt voorstander van dat fonds, want het gaat ook wel eens over het Utrecht Science Park hier in de Raad. Wij gebruiken dat geld heel erg om ook de leefbaarheid op dat Science Park te verbeteren. Dus ik was eigenlijk wel benieuwd naar een korte reflectie van de Partij voor de Dieren, van de reactie van de Universiteit Utrecht, dat er natuurlijk geen ondernemers zijn.

De heer Van Heuven (PvdD): Zeker. In het ondernemersfonds wordt nou eenmaal OZB gegeven op gebouwen, niet woningen. Ook op de gemeentelijke gebouwen zit bijvoorbeeld hier ook dit op. En ongetwijfeld wordt vanuit het ondernemersfonds goede dingen gedaan. Dat zien we ook heus wel. Er zijn echt wel goede dingen, er zijn groene dingen, er zijn ook echt wel dingen voor de sociale cohesie. Maar wij zien ook wel heel veel dingen gebeuren. Vorig jaar heb ik gerefereerd aan een debat van vijftien pagina's document met uitgaven waar het naartoe ging. Ik vind dat heel veel dat niet echt heel relevant is in tijden van die enorme bezuinigingen waar we nu in zitten.

De heer Paalman (Horizon): Ja, heel kort hoor voorzitter. Wat doet de heer Van Heuvel denken dat hij beter kan inschatten wat goed is voor dat trekkingsgebied dan de organisaties die de OZB betalen in dat eigen gebied.

De heer Van Heuven (PvdD): Deze vraag wil ik beantwoorden met het volgende. De gemeente geeft heel veel subsidies en we hebben daar heel veel voorwaarden bij. En daar vind ik ook terecht. Het ondernemersfonds is een regelarmfonds. Daar zijn dus geen regels. En ik vind echt wel dat als we zo'n groot fonds hebben, dat we echt wel wat beter mogen sturen op waar het naartoe moet gaan. Dus dat echt wel als gemeenteraad er ook wel wat kaders aan zouden geven. En dat brengt me wel tot mijn tweede motie. Ik doe nog een poging.

De voorzitter: Ja, nog mevrouw Al-Saqaff.

Mevrouw Alsakaf (VVD): Ja, voorzitter, maar er zit natuurlijk een verschil met andere fondsen. Dit fonds is voor en door ondernemers. Ze zijn degene die betalen, dus ook degene die het uitgeven. En om die reden zou ik toch aan de heer Van Heuvel willen vragen. Hoezo zijn de zaken die zij dan doen niet relevant? Dat vind ik toch wel heel makkelijk wegzetten. Ze dragen ook bij

als zaken de klimaatcrisis en dergelijke. Dus ik vind dit wel makkelijk weggezegd. Graag een reactie.

De heer Van Heuven (PvdD): Mijn reactie zou zijn dat ik het opvallend vind dat we dus een fonds hebben dat via de gemeente loopt, want het loopt nou eenmaal via de gemeente, dat regelarm is. Terwijl al onze andere geldstromen zijn niet regelarm. Bij het ondernemersfonds is volgens mij geen regel. Misschien zet ik het nou heel gechargeerd, maar waar wij als Partij voor de Dieren bijvoorbeeld best vaak vragen bij geldstromen, kunnen we daaraan koppelen dat we geen dieren gebruiken? Zo'n regel was er nog niet eens bij het OVU. Dat is er inmiddels gelukkig wel.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD): Oké, maar dan hebben we een ander gesprek. Extra regels of richtlijnen, dat kan altijd. Volgens mij staat het OVU daar weer open, maar de heer Van Heuven zegt ook laten we een deel van dat geld weghalen dat ze zelf ophoesten. Dat is een heel ander gesprek. Waarom zou je dat dan willen doen in plaats van dat je met elkaar het gesprek aangaat van wat is er nodig hier in de gemeente?

De heer Van Heuven (PvdD): Nou, dan komen we weer uit bij eerdere interrupties. Wij stellen nu niet voor om het hele ondernemersfonds op te heffen, maar we willen wel een plafond instellen, omdat we nou eenmaal zien dat in tijden van bezuinigingen er echt wel hele grote andere posten zijn.

De voorzitter: Ik heb echt het gevoel, maar misschien ligt het aan mij, dat ik gewoon in een commissiedebat zit. Heeft u dat nou ook? Wel een beetje. U was er in ieder geval niet bij, zei u net, toch? Goed. De heer Sungur.

Nee? Nee, nu durft u niet meer. Goed zo, dan heeft het toch effect. Ik stel echt voor dat de heer Van Heuven toekomt aan de twee moties die hij nog wil indienen, namelijk.

De heer Van Heuven (PvdD): Een tweede motie is dat we graag een criterium zouden willen toevoegen aan het ondernemersfonds, namelijk duurzaamheid. Want ondernemers stoten ook veel CO2-uitstoot uit en wij vinden dat het ondernemersfonds wel wat duurzamer zou mogen. Daarom met EenUtrecht de motie tijd voor een duurzaam ondernemersfonds met als dictum in de volgende subsidiebeschikking op te nemen dat 20% van de uitgave van trekkingsgebieden met meer dan 100.000 euro aan besteedruimte moet gaan aan duurzaamheid en op het verbeteren van de biodiversiteit.

De voorzitter: Motie nummer 207.

De heer Van Heuven (PvdD): en als derde en laatste zien we dat het initiatievefonds veel kleiner is dan het ufo op het initiatievefonds is bezuinigd en ook nog eens verder zal krimpen dus maar dat bedrijven wel anderhalve ton van het initiatievefonds hebben opgehaald en wat ons betreft is het nodige bedrijven eerst een aanvraag doen bij het OVU voordat ze naar het initiatievefonds gaan, zodat er gewoon zoveel mogelijk besteedruimte blijft voor bewoners. En daarom hebben we de motie met EenUtrecht, Volt en ChristenUnie met als dictum: de criteria van het initiatievefonds zo aan te passen dat bedrijven die gebruik kunnen maken van het ondernemersfonds eerst daar de aanvraag moeten doen voordat ze een beroep kunnen doen op het initiatievefonds.

De voorzitter: 208.

De heer Van Heuven (PvdD): Dan hadden we nog een vierde motie aangekondigd over een andere verdeelsleutel binnen trekkingsgebieden. Ik denk dat we een goede hierop voorbereid verklaar gemaakt hebben, dus daar gaan we aan meedoen. Dan ben ik tot mijn einde gekomen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar Volt. Mevrouw Bode.

Mevrouw Bode (Volt): Dank, voorzitter. Toen het ondernemersfonds werd opgericht, werd besloten te financieren met een opslag op de OZB. Die opslag zou 50 euro extra zijn per ton WOZ-waarde. Vanwege de manier waarop het toen is verwoord, is die bijdrage de afgelopen jaren hard gestegen. Inmiddels betaalt men er ruim 100 euro per ton WOZ-waarde voor. Het belastingtarief voor die OVU is dus meer dan verdubbeld, en dat zonder dat we daar ooit bewust een besluit over hebben genomen. Dat automatisme vinden wij niet ideaal. Dat heeft onder andere geleid tot een scherpe stijging in het budget. Er vindt hier al menig debat over plaats. We willen daarom een motie indienen. Ten eerste gaat het ons hier om de democratische legitimiteit en transparantie. We vinden dat een besluit over de hoeveelheid geldt dat naar het ondernemersfonds gaat, geldt dat via een verplichte heffing wordt opgebracht, een bewuste en aparte keuze van deze Raad moet zijn. Dus geen automatisch bijeffect van andere begrotingsbesluiten. Wat zeg ik dan hier? Op het moment dat de gemeente besluit om het OZB-tarief te verhogen, betekent dit nu automatisch dat er ook meer geld wordt gegeven voor het ondernemersfonds. Dat willen we loskoppelen.

En ten tweede willen we een stabiele en voorspelbare basisvoorstfonds. Door te onderzoeken of we de bijdrage kunnen koppelen aan de WOZ-waarde, ontstaat een fundament dat meegroeit met de economische ontwikkeling van deze stad en ook zijn waarde behoudt. Dat biedt rust en zekerheid. En dat hebben we ook getoetst, want we hebben met heel veel ondernemers en ook vertegenwoordigers van verschillende trekkingsgebieden contact gehad om te kijken van wat is belangrijk. In die gesprekken komt ook duidelijk naar voren dat men het belangrijk vindt dat de OVU meegroeit met de stad. Dat is ook wat we behouden. Maar niemand begrijpt en is het

eigenlijk ook mee eens waarom de OVU zou moeten meegroeien met het OZB-tarief, dus met de gemeentelijke begroting.

De voorzitter: De heer Peters.

De heer Peters (D66): Ja, we hebben echt heel veel e-mailtjes gehad en dan heb ik dit van verschillende trekkingsgebieden van de ondernemers, van het cel van de ondernemers, en dan heb ik dit niet terug zien komen. Dus kan Volt even concreet zijn over die signalen van wie ze dat hebben gehoord?

Mevrouw Bode (Volt): Ja, ik heb hier geen lijst bij de hand. Dan zou ik even met mijn commissielid Anton Stan daarom moeten vragen. Dit is ook niet in algemene reacties gekomen, maar dit is in de gesprekken die we hebben gevoerd, hebben we gewoon getoetst van waar zit dit hem in.

De voorzitter: Mevrouw Al-Saqaff.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD): Ik ben wel benieuwd, en concreet in de e-mailbox hebben we best wel een aantal mails gehad die juist zeggen, laat het ondernemersfonds zoals het is. Dus hoe weegt mevrouw Bode dat?

Mevrouw Bode (Volt): Omdat we expliciet gevraagd hebben wat precies daarmee wordt beoogd en daarin ook toegelicht hoe het zich ontwikkeld heeft dat men niet alleen een opslag betaalt over de WOZ-waarde, maar dat die opslag ook nog eens meegroeit met het belastingtarief dat door de gemeente wordt geheven. Daar kregen we telkens als reactie op dat het niet bekend was. Zo hebben we dat helemaal niet gezien. Er werd continu benadrukt dat we het belangrijk vinden dat het fonds wel meegroeit met de waarden van de stad.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Bode (Volt): Net als veel collega's hebben we de afgelopen dagen ook veel mails ontvangen van zeer betrokken ondernemers en dat laat zien dat het ondernemersfonds enorm gewaardeerd wordt en dat ondernemers zich terecht eigenaar voelen van de mooie projecten die zij ermee financieren en die betrokkenheid en dat eigenaarschap dat juichen we ook enorm toe en daarom dien ik samen met UtrechtNU! de motie stabiele financiering ondernemersfonds via WOZ basis in met als dictum: verzoekt het college om in gesprek te gaan met het ondernemersfonds Utrecht over de mogelijkheid en de voor- en nadelen van het aanpassen van de financieringswijze, specifiek door de jaarlijkse bijdrage vast te stellen als een percentage van de OZB-grondslag in plaats van als percentage van de OZB-opbrengst. Punt 2. te onderzoeken of

er redenen zijn om, als besloten wordt tot een aanpassing, te komen tot een lager of hoger bedrag dan de huidige omvang van het fonds, deze onderwerpen mee te nemen in de volgende reguliere evaluatie van het fonds en in Q1 2026 aan de Raad te rapporteren over de resultaten van de gesprekken en het onderzoek en eventuele scenario's voor aanpassing van de systematiek voor financiering voor te leggen. Dank u wel.

De voorzitter: De motie krijgt nummer 209. Het woord is aan de heer Van der Zweth van de PvdA, want de PvdA is mede-agendeerder. Dan gaan we als vanzelf naar de heer Sungur.

De heer Sungur (DENK): Dank u wel, voorzitter. Een motie hierop, een motie gelijke bijdrage, gelijk profiteren. Samen met EenUtrecht en Partij voor de Dieren. Ik verzoek het college om in overleg te treden met het bestuur van het ondernemersfonds Utrecht, met als doel om de regels aan te passen, zodat ook ondernemersverenigingen buiten de huidige trekkingsgebieden aanspraak kunnen maken op financiering uit het fonds voor initiatieven die bijdragen aan het versterken van het vestigingsklimaat. En de gemeenteraad op de hoogte te houden van de voortgang van deze gesprekken dat voorziet een meer inclusieve benadering van de ondernemers van het Utrecht.

De voorzitter: Dank u wel. De motie krijgt nummer 210. Dan ga ik naar de heer Dijkstra, EenUtrecht.

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Dank, voorzitter. Ik sta hier als bewoner, maar ook als ondernemer, als eigenaar van een woning, maar ook als eigenaar van een nietwoning. Dat is interessant. Dat is een leuk perspectief. Ik krijg aanslagen voor de OZB nietwoning en daar staat niets over ondernemersfonds. Daar zit die 11,1 gewoon in. Dat lees je nergens. Ik word nergens geïnformeerd als nietwoning-eigenaar over het feit dat daar een opslagje in zit, nog door de gemeente, nog door de BGHU. Even vooraf. Tegelijkertijd, ook een punt vooraf. Ik ben een groot voorstander van het ondernemersfonds. Het is het enige gemeenschapsfonds dat een prachtig voorbeeld is van hoe je een deel van het belastinggeld dat je int als gemeente terug kunt geven aan de gemeenschap ideaal. Het initiatieve fonds zou daar een voorbeeld aan kunnen nemen. Maar dan toch. De verhoudingen zijn volstrekt scheef gegroeid. In tien jaar tijd is het ondernemersfonds met een tienfout gegroeid en per inwoner is het bewonersfonds en het initiatieffonds afgenomen. Dat willen we met elkaar natuurlijk niet. Vandaar de motie Staan het initiatieffonds en de overwing nog wel in verhouding tot elkaar? Met als dictum, draagt het college op, heel voorzichtig geformuleerd, de komende periode zich te beraden of de enorm gegroeide verplichte 11,1% OCB, niet woning, die dus onderdeel is van, zich dan wel goed verhoudt tot die van het initiatievefonds. Dus zich beraden. En met het over en de brede afwaging van haar deelnemers hierover in gesprek te gaan en de raad over de uitkomsten per brief te informeren.

De voorzitter: Dank u wel. De motie op stuk nr. 211. Ik stel vast dat er op dit moment drie fracties zijn die door hun spreektijd heen zijn.

Mevrouw Assen.

Mevrouw Assen (PvdA): Voorzitter, wij hadden net even een misverstand omdat we onze collega Talhaoui vervangen en ik heb wel een inbreng op dit punt nog.

De voorzitter: U bent een van de agenderende partijen en ik vermoed dat alle moties nu ingediend zijn. Dan gaan we naar de PvdA.

Mevrouw Assen (PvdA): Dank u voorzitter. Van een enquête van het OVU kent 25% van de ondernemers die die heeft ingevuld het fonds niet. De kans is dus groot dat het percentage onder ondernemers die niet hebben gereageerd mogelijk nog hoger is. We zijn blij dat ondernemers van het volgend jaar beter worden geïnformeerd via BGHU, maar er is meer nodig. Want het moet niet bij bekendheid blijven, zoveel mogelijk ondernemers moeten meebeslissen over de uitgaven van het OVU. Hiermee bedoelen we dus in de breedte, dus ook sportverenigingen, cultuurverenigingen en andere niet-woningeigenaars in de trekkingsgebieden. Daarom vragen we de wethouder om een toezegging, namelijk om richting de volgende evaluatie samen met het OVU te sturen op het bevorderen van de deelname van ondernemers bij overbesluitvorming. en dit terug te laten komen in de evaluatie in 2028.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog anderen?

De heer Peters.

De heer Peters (D66): We waren onlangs op bezoek bij ondernemersvereniging Bildstraat. Bildstraat is een heel klein trekkingsgebied dat omsloten zit door grote trekkingsgebieden. Als je naar het kaartje kijkt, dan zie je dat er best wel veel van dat soort hele kleine trekkingsgebieden en die hebben eigenlijk maar beperkt aanspraak kunnen zij doen op het budget. Dus ik vroeg me af of ook in de volgende evaluatie toegezegd kan worden om te kijken van hoe kleine trekkingsgebieden met grootste plannen ook meer aanspraak kunnen maken op het budget, zolang de sprake is van een grote pot.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Heijne, GroenLinks.

Mevrouw Heijne (GroenLinks): Ja, dank u voorzitter. In de commissie had de wethouder al toegezegd dat zij met het ondernemersfonds in gesprek zou gaan en expliciet ook over de

verdubbelingsregeling waar wij om hadden gevraagd, zodat alle aanvragen die bij het initiatievenfonds binnenkomen eventueel verdubbeld zouden kunnen worden door het ondernemersfonds. Ik zou de wethouder nog willen vragen, want dat heb ik toen niet goed doorgepakt wanneer ze daarop terugkomt. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Bosch.

De heer Bosch (UtrechtNu!): Ja, heel kort. Het lijkt me duidelijk hoe ik erover denk, net met de interrupties aan de heer Van Heuven. Ik kan natuurlijk nog wel vermelden dat als je denkt dat je daar... uit kunt pakken, dat het ondernemers of de ondernemers ook wel eens kunnen denken. Weet je wat? We richten gewoon zelf een fonds op. Dan hoeven we namelijk helemaal niks meer af te dragen en dan gaan we dat allemaal zelf regelen. Dus reken je niet rijk, zou ik zeggen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Sungur.

De heer Sungu (DENk): Een reactie op datgene wat de heer Bos zegt. Ja, voorzitter. Het verschil zal wel zijn, denk ik, dat een groot deel van de ondernemers dan überhaupt niet gaan betalen, omdat ondernemers een aantal andere ondernemers niet verplicht kunnen stellen om te betalen. Dat is denk ik wel een verschil.

De heer Bosch (UtrechtNu!): Dat is natuurlijk ook de reden waarom dit ooit is ingericht. En daar moet je ook kijken van hoeveel ondernemers kun je bereiken en hoe kunnen we iedereen erbij betrekken. Maar dat is inderdaad, dat kan ook een gevolg zijn. Alleen het een kan het ander niet uitsluiten.

De voorzitter: Dank u wel. Volgens mij zijn we daarmee aan het einde in inbreng raad en kijk ik naar de wethouder voor de zes moties en anderhalve toezegging zou ik haast willen zeggen.

Wethouder Schilderman: Dank u wel, voorzitter. En dank aan de gemeenteraad voor weer een levendig debat op dit onderwerp. Volgens mij heeft de heer Van Heuven al wat aangekondigd over verdere levendigheid hierop in de toekomst. Toch interessant dat er zoveel levendigheid en bruis dan van de Partij voor de Dieren vanaf komt op dit onderwerp. Allereerst de motie 206 van Partij voor de Dieren. Het debat liep hier ook al een beetje op van wat is nou het ondernemersfonds en hoe is dat nou tot stand gekomen? Volgens mij is daar best wel wat heen en weer over gewisseld, maar belangrijk vind ik nog wel om daarbij aan te geven is dat het niet toevallig is dat dit via de gemeente loopt. Juist eigenlijk een uitdaging die ondernemers tegenkomen, bijvoorbeeld op een bedrijventerrein, dat je kan hebben dat de ene buurman mee betaalt, dan iets organiseert voor het hele collectief en dat de andere niet meedoet. Ook

hiervoor waren er natuurlijk ondernemerscollectieven die bijvoorbeeld vaker via bissen liepen, die veel meer administratieve last en gedoe met zich meebrengen dan dat het ondernemersfonds dit doet. Juist het ondernemersfonds zorgt ervoor dat we de organisatiegaat verhogen en dat is altijd de eerste stap in het doen van collectieve investeringen. Dat gaat over je buren kennen, dat gaat over samen zaken doen en daarvoor is het nou zo belangrijk. Partij voor de Dieren stelt voor om in dit voorstel om het ondernemersfonds te verkleinen, maar wel een extra opslag op de OZB te blijven heffen. Dat zou ik u ontraden. Het allereerste bedrag dat daarin genoemd wordt, het terugbrengen naar 10 miljoen, is al meer dan het aantal aanvragen dat er dit jaar gedaan zijn. Dus u brengt het dan ook echt verder naar beneden. Het past ook niet in het feit waar het ondernemersfonds voor bedoeld is, hoe het eruit ziet. Maar belangrijker nog, als u meer inkomsten wil ontvangen in de stad, kunt u de OZB verhogen. Dat kunt u altijd doen, ongeacht wat u met het ondernemersfonds doet. Als u meer inkomsten wil, kunt u de OZB niet woningen verhogen. Dat is ook juridisch in iedere stap eigenlijk de makkelijkste stap, mocht de Partij voor de Dieren dat willen. Dat adviseer ik u ook niet, maar dat kan zeker wel. Ik ontraad deze motie.

Dan de motie nr. 207: een duurzaam ondernemersfonds. Het onderwerp van duurzaamheid speelt zeker en dat komt ook terug bij veel van de trekkingsgebieden. Dus ik zou eigenlijk willen voorstellen dat ik daar een toezegging over doe. Dat wij daar met het ondernemersfonds over in gesprek gaan. Want ik zie eigenlijk dat ze zich daar nu al voor inspannen. Wij zijn in samenwerking met MVO Nederland die nieuwe economieindex gaan rapporteren, waar we ook bijvoorbeeld juist dingen laten zien over wat ondernemers samen op het gebied van circulariteit, van duurzaamheid doen. Een heleboel van dat soort thema's komen daarin voor. En het OVU heeft zich juist expliciet een stap naar voren gezet om te zeggen wij doen daar juist aan mee. Dus ik denk dat zij daar positief tegenover staan. Ik zou daar graag met hen over in gesprek gaan. Daar kom ik dan in het eerste kwartaal volgend jaar op terug. In dit voorstel wordt de autonomie van het fonds juist expliciet ingeperkt. Dat doet ook iets met de draagvlak voor het fonds. Daarom ontraden wij deze motie.

De voorzitter: De heen Van Heuven.

De heer Van Heuven (PvdD): Waar gaat de wethouder dan precies over in gesprek? Het OVU zegt al dat we dingen met duurzaamheid doen. Ik had het gevoel dat we het niet zo heel veel hadden. Dan overbrengen richting het OVU?

Wethouder Schilderman: Wat ik zou overbrengen richting het OVU is dat we eigenlijk de verschillende thema's die ook in onze nieuwe economie-index staan, dus die gaan over duurzaamheid, gaan over CO2-besparing, gaan over circulariteit, gaan ook over inclusief ondernemen bijvoorbeeld, dat we die bespreken over hoe dat een invulling zou kunnen krijgen bij het ondernemersfonds. Dat ga ik dan met hem bespreken en dan kunnen we ook zien wat passend is.

De heer Van Heuven: Zit daar ook iets van sturing bij of is het gewoon we gaan praten over dit soort onderwerpen? Ik bedoel, wat is de inzet van de wethouder dat na dit gesprek verandert?

Wethouder Schilderman: Mijn inzet is allereerst om bij het Ondernemersfonds ook te zien hoe zou dit aan kunnen sluiten op hun werkwijze. Want het moet natuurlijk wel werkbaar zijn. Dus dat zou mijn eerste inzet zijn om dat te zien. En volgens mij is de doelstelling om collectief te werken naar de allermooiste toekomst die er is. Dus daar zou ik dan het gesprek met hen over aangaan. Dan ben ik bij motie 208.

De voorzitter: Wacht heel even, nog even niet helaas.

Mevrouw Hessel.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair): Dank u wel voorzitter. Even een vraagje aan de wethouder. U kent het ondernemersfonds en de partijen. Is het u ook opgevallen dat deze juist erg veel doen aan duurzaamheid?

Wethouder Schilderman: Ja, wat je met name ziet. Want het begin van dit gesprek ging ook eigenlijk wel een stuk over dat bedrag is gegroeid doordat de gemeente de OZB verhoogd heeft. En daardoor zien we juist dat een aantal wat duurdere investeringen die bijvoorbeeld gaan over willen ook iets van vergroening in het gebied doen of echt over energiebesparing. Dat zijn vaak de wat duurdere maatregelen, dat die eigenlijk beter tot stand komen. Nou, het vondst iets groter is. Dus ja, ik herken dat zeker dat dat gebeurt.

De voorzitter: Mevrouw Hessel.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair): Ja, dat was me ook opgevallen. Ziet u ook dat het erg moeilijk is als een gemeente hier sturing op gaat geven, terwijl ze hun eigen vastgoed nog niet eens verduurzaamd hebben? Het Rekenkamerrapport liet eigenlijk niks van onze eigen verduurzaming heen. Dat het dan heel moeilijk is om het vingertje op te heffen naar een ander?

Wethouder Schilderman: Ik weet niet of vinger heffen altijd de handigste manier is om dingen te doen. Dus wat denk ik helpt, en dat is ook waar ik in ieder geval mijn toezegging op gericht heb, is dat we daar het gesprek over aangaan. Wij komen inderdaad ook weleens zelf uitdagingen tegen, met bijvoorbeeld je vastgoed verduurzamen of hoe ga je nou een mooie klimaatadaptieve omgeving maken en daar kan je wel kennis over uitwisselen. Dat helpt denk ik beter.

Dan was ik bij motie 208. Motie van Partij voor de Dieren. Nou daar komt eigenlijk naar voren dat we zowel naar het initiatievenfonds, als het ondernemersfonds moeten kijken. Maar dat je eerst naar de een en dan naar de ander moet gaan. Nou, we zien eigenlijk op dit moment dat ondernemers zeker gericht zijn op het ondernemersfonds boven het initiatievenfonds. Wat er een beetje mee zit in deze motie is dat het lijkt te suggereren om dit te verplichten, want dat zorgt voor heel veel administratieve lasten. Dat ja, dat we eigenlijk ook aan het kijken zijn. Het gaat dan met name juist om die kleine aanvragen, want het gaat dus veel meer over de categorieën ja buurt BBQ dat door een restaurant wordt georganiseerd voor de buurt. Ja dan ben je daar weer allerlei drempels voor aan het opleggen, om dat op een andere manier te doen. Voor een uitdaging die wij als niet zo groot zien. Dus ik zou deze motie ontraden. Maar wat ik wel doe is dat ik zowel met onze mensen van het initiatievenfonds als het ondernemersfonds ga praten, van he hoe kunnen wij ons nou zo veel mogelijk richten op dat er een juiste samenwerking is. En die zie ik uiteindelijk in de praktijk heel erg vaak dat juist initiatieven van inwoners die gedaan worden via het initiatievenfonds nog extra ondersteund worden door het ondernemersfonds want dat is eigenlijk hetgeen wat ik met afstand het meeste zie gebeuren.

De voorzitter: De heer Van Heuven.

De heer Van Heuven (PvdD): Maar als de wethouder dus niet een criterium bij het initiatievefonds wil aanpassen vanwege bureaucratie, kan er wel iets in de werkwijze van het initiatievefonds worden opgenomen, dat als daar een aanvraag binnenkomt van heel duidelijk een ondernemer of iemand die actief is binnen het ondernemersfonds, dat dan gewoon wel gezegd wordt eerst, we gaan het eerst bij het OVI proberen voordat wij uw aanvraag in behandeling nemen.

Wethouder Schilderman: Ik zou alleen willen voorkomen dat juist die combinatiezaken niet meer zouden kunnen. Dus dat je juist een combinatie hebt van ondernemersfonds en initiatiefverfonds, want volgens mij komt het daar mooi samen. Dus dat zou ik niet onmogelijk willen maken. Dus laat ik zeggen dat ik dat gesprek wel zou willen voeren met als idee dat ik het niet onnodig ingewikkeld wil maken.

De heer Van Heuven (PvdD): Dat is alvast een mooie eerste stap, want op het initiatievefonds wordt gewoon bezuinigd en op het ondernemersfonds wordt het alleen maar groter. Dus dat lijkt mij zo'n werkwijze prima. Een dubbele aanvraag lijkt me ook prima. Maar als de wethouder hier dan een gesprek over voert, dan ben ik inderdaad, als er toch een brief komt in het eerste kwartaal, of hier iets ook over gezegd kan worden.

Wethouder Schilderman: Ja, dan kom ik die brief wel even op terug. Dan de motie van Volt 209 over de

De voorzitter: Mevrouw Chirino.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie): Ja, dank voorzitter. Toch even een korte vraag daarover. Ik weet niet of het al op de website staat, maar of het ook gewoon duidelijk zichtbaar kan zijn als mensen bij het initiatiefverfonds zo'n aanvraag doen, dat ze eerst bij het ondernemersfonds terecht kunnen.

Wethouder Schilderman: Ik zou communicatie hierover ook bezien.

Dan was ik bij 209 over de financiering rondom de WOZ-basis. Volt heeft zich heel duidelijk inderdaad verdiept en dat hoorde ik terug zowel vanuit het ondernemersfonds als vanuit de ambtelijke organisatie. En daarmee vind ik wel dat er een best afgewogen motie is gekomen. Daar zit ik nog wel met een ander stuk, namelijk ik heb in de commissie toegezegd dat u had dit idee en ik heb gezegd ik wil dat best onderzoeken en gaan bezien. Dus dat heb ik u al toegezegd. En vervolgens doet u nog een extra motie hierover. En ik vraag me af, wat moeten wij nou afleiden van het feit, en dat ik het gewoon ga onderzoeken, dat dat niet voldoende is. Vindt u dan dat de uitkomst moet zijn dat de omvang niet in deze mate mag blijven groeien? En daarvan zeg ik, die signalen hebben het ondernemersfonds niet, hebben wij niet. En zowel wij als het ondernemersfonds weet ik zeker dat ze heel veel signalen krijgen over andere lasten en subsidies zijn wel eens te hoog in omvang. Die signalen krijgen wij hierover echt niet en ook desgevraagd niet. Daarom zou ik zeggen dat u deze motie niet nodig heeft. Ik zou het u niet aanraden, omdat u hiermee lijkt om te sorteren of het nodig is om dit te doen. Dat is wat ons betreft echt geen gelopen reis.

Dan de motie 210 van DENK. Dat gaat over dat ook verschillende partijen mee kunnen doen aan het ondernemersfonds. Ja, dat kan al. Dus de regels hoeven niet te worden aangepast. Het ondernemersfonds biedt al ruimte voor een thematische samenwerking en projectfinanciering buiten geografische gebieden. Dus ja, dat is overbodig. En dan ontraad ik hem.

De voorzitter: Wacht even, de heer Sungur.

De heer Sungur (DENK): Het gaat hier niet alleen over trekkingsgebieden die met elkaar kunnen samenwerken, maar ook over bijvoorbeeld brancheverenigingen of doelgroepgerichte ondernemingsverenigingen. Daar hebben we het ook over in deze motie.

Wethouder Schilderman: Dat kan ook in de vorm van projectfinanciering buiten geografische gebieden.

De voorzitter: Mevrouw Al-Saqaff, ook op dit punt.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD): Ik vroeg me af of de wethouder had gezien dat de Turkse ondernemersvereniging een oorkonde had uitgereikt aan het ondernemersfonds Utrecht, juist voor de fijne samenwerking en de gebiedsoverstijgende samenwerking.

Wethouder Schilderman: Ik had dat inderdaad gezien, want dit is inderdaad bij uitstek zo'n voorbeeld waarin dat gebeurt. Dus die samenwerking is goed en die wordt dus wederzijds dusdanig gewaardeerd dat het deze vorm heeft aangenomen.

Dan de motie 211 van EenUtrecht over het initiatievenfonds en het ondernemersfonds. De passie straalt er natuurlijk vanaf, zowel voor het initiatievenfonds en, ik denk, misschien ook voor het ondernemersfonds. Alleen wordt er een soort vergelijking gemaakt over dat ze in een verhouding moeten zijn met elkaar. Dat is niet de opzet van beide fondsen. Ja, ik zie daar ook een soort tegenstelling in staan, dat ze in een bepaalde verhouding zouden moeten zijn met elkaar. Dat is niet hoe ze beide zijn opgesteld. Dat is niet hoe ze er zijn. Ze zijn beide belangrijk, maar zijn qua opzet gewoon hele andere fondsen daarin. Daarom zou ik deze motie ontraden.

Dan vroeg de PvdA naar een toezegging om rondom participatie daar met het ondernemersfonds echt het gesprek met elkaar aan te gaan hoe dat verhoogd kan worden. Dat zeg ik u graag toe.

Dan vroeg D66 kan u dat meenemen in de volgende evaluatie, dus dat is dan het termijn wanneer ik daar op terug kom. D66 die vroeg ook een toezegging. Namelijk over of kleine trekkingsgebieden met grote ambities ook mee kunnen doen, daar gaan we ook over met het ondernemersfonds mee in gesprek. Daar komen we ook bij de volgende evaluatie op terug.

Dan vroeg GroenLinks naar de nog mogelijke samenwerking met het initiatievenfonds. Kan je dat nou verder vergroten. Daar zullen wij op terugkomen in het eerste kwartaal, in de volgende keer. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we op een later moment stemmen over de ingediende moties en gaan wij verder met het volgende onderwerp. En dat is agenda punt 19. Afrondende besluitvorming na het debat over Utrechtse horeca. Beginnen we met de fractie van D66. Het woord is aan de heer Peters.

De heer Peters (D66): Ja, dank voorzitter. Ik zou hier wel een hele middag kunnen praten over mijn favoriete onderwerp, namelijk de Utrechtse horeca, maar dat doe ik veel liever met jullie allemaal in de Utrechtse horeca. Dus ik ga mij beperken tot alleen het oplezen van de twee dictums van de twee moties die we hebben. De eerste draagt het college op om het Utrechtse horecakader te evalueren en vervolgens op basis van die evaluatie het horecakader waar nodig te herzien. Met als doel te komen tot een moderne en flexibel kader dat beter aansluit bij de actuele situatie en de toekomstige situatie in behoefte van zowel inwoners als de Utrechtse horeca. En daarbij ook rekening te houden met de volgende aandachtspunten: Dat is het

flexibiliseren van de regels tussen verschillende horecatypes, zoals cafés en restaurants, om te zorgen dat er voor meer mogelijkheden in de bedrijfsvoering, mogelijkheden te creëren voor horecavoorzieningen, onder andere in gebieden als de Kanaalstraat, Amsterdamse Straatweg, waar nu een grote vraag naar horeca is, maar de huidige regelgeving uitbreiding bemoeilijkt. te zorgen dat de herziening van het horecakader niet leidt tot verdere restricties die de bedrijvigheid van horecaondernemers beperken, maar juist mogelijkheden creëert voor groei en vernieuwing van de horecagelegenheid buiten het centrum, waar alle Utrechters profijt van kunnen hebben. En voor te zorgen dat er daarbij sprake is van een goede en aanvaardbare balans tussen gezelligheid, flexibiliteit, toegankelijkheid, spreiding in de stad en natuurlijk leefbaarheid. De Raad te informeren over de uitkomsten van de evaluatie en allocatie van de middelen die nodig zijn voor het herzien van het horecakader. Deze is mede ingediend namens Student & Starter, UtrechtNu! en DENK

De voorzitter: De motie krijgt nummer 212.

Gaat u verder.

De heer Peters (D66): De volgende. Het horeca in Utrecht kenmerkt zich, zeker als we vandaag naar buiten lopen, weer door de gezelligheid terrassen. De volgende motie luidt als volgt. Meer terrassen, meer gezelligheid. De motie verzoekt het college het beleid ten aanzien van de terrassen te hervormen, waarbij we het college vragen om te onderzoeken waar terrasuitbreidingen buiten de binnenstad mogelijk zijn en vervolgens op die plekken waar het wenselijk en mogelijk is terrasuitbreidingen toe te staan. Hierbij ook nadrukkelijk te kijken naar de mogelijkheid om tijdelijk parkeerplekken bijvoorbeeld in de lente en zomermaanden om te zetten in terrassen met een eenvoudig en snel vergunningsproces zodat ondernemers kunnen inspelen op de vraag naar buitenruimte en hierbij ook lering te trekken uit steden zoals Rotterdam en Antwerpen en met concreet voorstel hiertoe naar de raad te komen. In overleg met de horecasector te gaan om te komen tot versoepeling van regels om groen op terrassen te stimuleren en de Raad tijdig en uiterlijk Q4 2025 te informeren over de voortgang van het plan van aanpak om de beleidsregels over terrassen te herzien. Deze is mede ingediend namens Student & Starter.

De voorzitter: De heer Paalman.

De heer Paalman (Horizon): Gewoon een korte vraag. Ik heb net een motie opgeroepen dat de college onderzoek doet naar waar de terrasuitbreidingen mogelijk zijn. Is het niet handiger als de horecaondernemers zelf kijken hoeveel ze daar interesse in hebben en dat zij dan een voorstel doen bij het college en kijken of dat in dit geval mogelijk is?

De heer Peters (D66): Ik denk dat het een en het ander elkaar niet hoeft uit te sluiten. Volgens mij is het hartstikke goed als ze ook signalen vanuit de horeca zelf het college bereiken. Maar volgens mij moet ook vanuit de overkoepelende visie het college daarna gaan kijken.

De heer Paalman (Horizon): Ja eens hoor, voorzitter. Ik dacht dat het schild je weer onderzoekkosten bij het college.

De heer Peters (D66): Ja, klopt. Het college kijkt wel breder dan alleen het belang van een desbetreffende horecaondernemer, juist ook vanwege die randvoorwaarden die ik net noemde.

De voorzitter: Oh wacht even. De heer Van Heuven.

De heer Van Heuven (PvdD): Ja, met meer groen zijn wij als Partij voor de Dieren altijd heel blij. Ik herinner me alleen wel dat toen we pleitten voor meer bomen op de Neude bijvoorbeeld, dat de ondernemers daar heel snel door gingen stijgen, want ze kregen teveel schaduw op het terras. Ik zit nu af te vragen, wat voor groen zou D66 op terrassen willen hebben en waarom is daar een flexibilisering van regels nodig?

De heer Peters (D66): Je zou kunnen denken, een groen hoeft niet direct altijd een hele grote boom te zijn, want dat heeft ook nadelen in de vorm van schaduw, maar bijvoorbeeld ook poep op je hoofd van vogels die in een boom zitten. Je zou juist kunnen nadenken over een verrijdbaar groen, van die olijfbomen die je hebt. Eigenlijk, het kan zo gek niet, zou ik tegen de heer Van Heuven willen zeggen. Zijn partij heeft ook ideeën over hoe we dat zo biodivers mogelijk kunnen maken. Laten we dat alsjeblieft stimuleren.

De heer Van Heuven (PvdD): Dat kan op heel veel manieren. Bomen helpt sowieso en verkoeling is heel fijn in tijden van klimaatverandering. Maar waarom is hier een flexibilisering van regels nodig?

De heer Peters (D66): Dat komt dus naar aanleiding van een gesprek dat wij met een aantal raadsleden ook en ook vanuit Bloei66, een soort ondernemersvereniging van D66, hebben gevoerd met horecaondernemers, waarin zij ook aangeven van als wij een terrasuitbreiding willen lopen tegen allerlei procedures en regels aan en we zouden daar graag wat meer flexibiliteit in zien. Dus daar komt dat vandaan.

De heer Van Heuven (PvdD): Maar dan zie ik hier niet echt een link met flexibilisering van groen. Misschien dat ik het verkeerd onthouden heb hoor, in de motie van D66. Maar laten we in hemelsnaam dan de strenge regels voor groen overeind houden, zou mijn pleidooi zijn.

De heer Peters (D66): Ja, wellicht goed om dit wel scherper neer te zetten inderdaad, want het gaat ook om die tijdelijke terrassen. Dus juist als je bijvoorbeeld een parkeerplek tijdelijk in de voorjaars en de zomermaanden opheft, dan wil je dat die ook gewoon, dat dat iets toevoegt aan hoe het straatbeeld eruit ziet. En dan heb je juist flexibel groen nodig om dat zo groen mogelijk eruit te laten zien, in plaats van dat je daar alleen een paar stoelen en banken hebt staan.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Peters (D66): Voorzitter, ik heb goed nieuws, want dat was het. Oké, misschien mag ik heel even de heer Zwanenberg vragen om mij heel even tijdelijk te vervangen. 30 seconden voorzitterswissel.

Voorzitterswissel

De voorzitter: Gaan we nu verder met de volgende agendeerder en die staat er al. UtrechtNu!, Bosch.

De heer Bosch (UtrechtNu!) Ja, dank u wel. De heer Peters had het over poep op je hoofd, maar ik ken ook het nummer van Bob Fosco dat heet Poep in je hoofd. Luister maar eens. Het horeca loket. Nou, daar krijgen we veel klachten over van horeca ondernemers en daar hebben wij ook een onderzoekje naar gedaan. Veel horeca ondernemers zijn daar zeer ontevreden over. Dat blijkt ook wel uit een 3,7 uit de enquête die wij daarover hebben gedaan onder redelijk wat horecaondernemers. Dat was een vrij laag getal, zeg maar. En ondernemers die lopen tegen lange wachttijden op onduidelijke procedures en beperkte bereikbaarheid en dat soort zaken. Daarom vragen wij dus ook om een duidelijker verbeterd horecalokket voor de ondernemers. Het dictum van deze motie draagt het college op een plan op te stellen om de dienstverlening van het horecalokket te verbeteren, met daarbij nadrukkelijke aandacht voor het instellen van vaste aanspreekpunten, waarbij vooral wordt gestreefd naar het persoonlijk contacten en denken vanuit oplossingen in plaats van obstakels. B, de verbeteringen van telefonische bereikbaarheid en reactietermijnen per mail. C, het evalueren en actualiseren van de huidige werkprocessen en klanttevredenheid. D, het proces te vereenvoudigen, zodat voor ondernemers op voorhand helder is en inzichtelijk wordt wat er moet worden aangeleverd en daarmee ook de tijdspan en inzet van ambtenaren verminderd kan worden. En twee, de raad hierover in het vierde kwartaal van dit jaar te informeren. Deze is mede ingediend door het CDA, DENK en de VVD en gaat over tot orde vandaag.

De voorzitter: De motie krijgt aandeling 214.

Gaat u verder.

De heer Bosch (UtrechtNu!): Dan heb ik nog een motie die heet even kijken. Als je elkaar niet meer vertrouwen kan, waar blijf je dan? Dat horecaondernemers ook melding maken van een angstcultuur richting vergunningen, toezicht en handhaving, de VTH. Sommige ondernemers voelen zich ook geïntimideerd door controles en terughouden zijn het uit van klachten en meningen. Daar heb ik een motie voor en die zegt als dictum: Draagt het college op te onderzoeken of en hoe onafhankelijke vertrouwensbron kan worden aangesteld waar horen ondernemers terecht kunnen bij meldingen van intimidatie of ongewenst gedrag door medewerkers van VTH. Twee, hierbij een overleg te gaan met de brancheorganisaties, zoals voor de Koninklijke Horeca Nederland en VTH zelf. En de Raad bij voorkeur in het derde kwartaal, maar uiterlijk in het vierde kwartaal van dit jaar, te informeren over de uitkomst hiervan. En dat gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter: Motie 215.

Gaat u verder.

De heer Bosch (UtrechtNu!): En dan heb ik nog een motie. Die moties zijn trouwens ook allemaal mede, of die zijn allemaal gemaakt door mijn gewaardeerde commissielid Rien van der Hoek. Ik wens dat altijd te zeggen, omdat die mensen daar ook veel tijd in stoppen. Als de motie alles op een hoop gooit, komt er geen duidelijkheid. Als je alles op een hoop gooit, komt er geen duidelijkheid. Wij hebben gevraagd om een specificatie van de kosten die worden gemaakt. Die kan niet gegeven worden. Dat bevreemt ons een beetje. Ja, hoger is dan in heel veel andere gemeenten. Daarom hebben wij een motie die zegt, die draagt het college op alsnog een gedetailleerde kostensplitsing op te stellen voor het inschuiven van leidinggevende, andere horecavergunningen en overige kostencomponenten, deze informatie uiterlijk in het derde kwartaal van 2025 met de Raad te delen en voortaan bij alle aanvragen binnen deze productgroep standaard een kostensplitsing op te nemen, tenzij er zwaarwege redenen zijn om hiervan af te wijken. Dat gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter: Motie 216**.** Hartelijk dank voor uw bijdrage. We gaan verder met het CDA.

De heer Van Steeg (CDA): Twee moties, voorzitter. De eerste, met de titel Denk ook eens, dat kan minder. En die draagt het college op in overleg met horecaondernemers, tussen haakjes horeca, in te zetten op vermindering van regeldruk. Vanuit dit overleg regels te destilleren die kunnen worden vereenvoudigd en daarbij stappen te zetten om dit tot stand te brengen en de

terugdringen van administratieve lijsten per direct concreet te maken en de raad in Q4 van 2025 informeren over de resultaten en de genoemde lijst.

De voorzitter: Motie 217.

De heer Van Steeg (CDA): Een tweede motie, die ik ook had aangekondigd en die heet: Een stadsschaderobe voor een gastvrije stad, draagt het college op in het ontwikkelingskader horeca op te nemen dat de gemeente zich inzet om een stadsschaderobe in de binnenstad tot stand te brengen, met horecaondernemers te kijken op welke manier een stadsschaderobe in de Utrechtse binnenstad kan worden gerealiseerd, en drie, en de raad te informeren over de resultaten van genoemd overleg in Q3 van 2025.

De voorzitter: De motie 218

De heer Van Steeg (CDA): Wordt ingediend door Volt en UtrechtNu!

De voorzitter: U krijgt de interruptie.

De heer Peters (D66): Is de heer Van Steeg niet bang dat dit juist tot veel meer overlast gaat zorgen omdat alle jassen dan nu in een keer gecentreerd zijn op één plek wat een enorme aanzuiging heeft van het horecapubliek rond de tijd dat ze naar huis gaan?

De heer Van Steeg (CDA): Ja, dat is een aandachtspunt. Dus qua locatie moet je daar rekening mee houden. Maar aan de andere kant kan het juist ook de veiligheid en de sociale veiligheid ook juist vergroten in de stad, omdat je dit soort dingen goed organiseert. Ook bijvoorbeeld diefstal volkomt. Dus ik denk dat je dat goed moet afwegen. Maar locatie is natuurlijk wel een belangrijk punt.

De voorzitter: Dank. U heeft nog zeven seconden. Ja, u praat heel snel. Student & Starter. Nee. DENK.

Sungur.

De heer Sungur (DENK): Dank u wel, voorzitter. Een flink aantal moties, beginnend met twee moties over vermaakjes. Motie 1. Aantal vermaakjes uitbreiden van 4 naar 10 samen met D66, UtrechtNu!, Student & Starter en EenUtrecht. Hierin verzoekt het college om het maximum aantal vermaakjes per horecagelegenheid per jaar te verhogen van 4 naar 10. Bij de uitvoering

duidelijke voorwaarden en richtlijn op te stellen om overlast te voorkomen en de leefbaarheid te waarborgen. Deze aanpassing mee te nemen bij de wijziging van de benodigde kaders. En de effecten van deze uitbreiding na één jaar te evalueren en de Raad hierover te informeren.

De voorzitter: Motie 219.

De heer Sungur (DENK): Een tweede motie, voorzitter. Meldingsplicht voor vermaakjes. Sorry ik heb de titel niet gewijzigd, zie ik. Een vereenvoudigde procedure voor vermaakjes uit mijn hoofd, samen met D66, UtrechtNu! Student & Starter, EenUtrecht en het CDA. Hierin verzoeken we het college om de huidige procedure voor het organiseren van vermaakjes te vereenvoudigen, bijvoorbeeld via meldingsplicht, bij de implementatie duidelijke voorwaarden en richtlijnen op te stellen om overlast te voorkomen, deze aanpassing mee te nemen bij de wijziging van de benodigde kaders, de effecten van deze wijziging na één jaar te evalueren en de raad hierover te informeren.

De voorzitter: Motie 220.

De heer Sungur (DENK): De derde motie, voorzitter, afschaffen 25 graden regeling terrassen samen met UtrechtNu!. Hierin verzoek het college om de verruimde openingszijde van terrassen tot twee uur in de nacht op zaterdag en zondag standaard in te voeren, ongeacht de weersverwachting.

De voorzitter: Motie 221.

De heer Sungur (DENK): Dan een motie over gevelbankjes, ook voor afhaalzaken, samen met D66, EenUtrecht, Student & Starter en UtrechtNu!. Hierin verzoek ik het college om het plaatsen van gevelbankjes bij detailhandel en specifiek afhaalzaken toe te staan, duidelijke richtlijnen en afspraken te formuleren om mogelijk overlast te voorkomen en de raad na één jaar te informeren over de resultaten en ervaringen van dit beleid.

De voorzitter: Motie 222. Interruptie. Heijne GroenLinks.

Mevrouw Heijne (GroenLinks): Wij lazen bij deze motie dat er rekening wordt gehouden met overlast. Hoe kijkt DENK tegen aan de beperkingen rondom toegankelijkheid bij hele smalle stoepen?

De heer Sungur (DENK): Volgens mij hebben we daaromtrent hele duidelijke kaders. Een stoep moet volgens mij minimaal 1,5 meter breed zijn. Wat ons betreft blijft dat gewoon in stand en wordt daar niet aan getoornd.

Mevrouw Heijne (GroenLinks): Dus ik concludeer dat als de stoep te smal is voor bankjes, dan is dat een beperking die bij deze motie hoort.

De heer Sungur (DENK): Zeker, voorzitter. Daarom zeggen we ook om duidelijke richtlijnen en kaders te communiceren voor wat betreft dit idee.

De voorzitter: Hessel, Utrecht Solidair.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair): Dank u wel, voorzitter. Ik hoor hier allemaal voorstellen van denkt die een enorme verruiming hebben van horeca, tot twee uur s'nacht terrassen, noem maar op. Maar daar staat ook steeds bij — daar moet wel op gelet worden — dat het binnen die regels is, vooral met de hoe heet het? Vermaakjes? Maar we weten dat er helemaal geen handhaving is. We worden overladen met klachten uit Overvecht, over het parkeerterrein daar, dat mensen ons berg klachten sturen. Maar er is geen handhaving. Hoe ziet u dan dat een uitbreiding van vermaakjes wel gehandhaafd wordt?

De heer Sungur (DENK): Ik denk dat het juist een goede zaak is om aan de voorkant goede afspraken te maken. Kijk, we hebben het niet alleen over overlast, maar vaak ook over ambtelijke capaciteit en dergelijke. Daarom hebben wij in een van onze voorstellen voorgesteld om niet meer met een ingewikkelde omgevingsvergunningsprocedure te werken, maar te kijken hoe je dat kunt versimpelen. Wij denken dat echt op dit moment heel veel regels gewoon te rigide zijn en niet meer passen bij deze tijd en dat we echt wel kunnen kijken hoe je daar flexibel met mee kunt omgaan in goed gesprek met de ondernemer en de omwonenden.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair): Ja, u zegt om het te versimpelen, maar nu is het juist nog gunstig voor mensen, want er is nog een bescherming van een omgevingsvergunning. Niet iedereen kan zomaar tot 1 uur of 2 uur openblijven. U wil dat versimpelen. Daarmee wordt het groter en de enige beveiliging wordt handhaving. Maar handhaving hebben we bijna niet in Utrecht. Kijk bollendak, kijk overal. Moeten we daar niet rekening mee houden als we de horeca zouden gaan versoepelen?

De heer Sungur (DENK): Voorzitter, ik denk dat dat geen terechte vergelijkingen zijn. Als je het hebt over overlast onder het Bollendak, dan heb je het echt over iets heel anders dan wanneer het gaat om overlast wat voortkomt uit horeca. Ik bedoel, volgens mij staan we allemaal wel voor een stukje leefbaarheid, maar ook levendigheid hoort bij Utrecht. En ik denk dat als het kan binnen de huidige regels en binnen de huidige normen die we stellen ten aanzien van geluid of

andere vormen van grens die we stellen, dan zouden we daarbij ook kunnen kijken wat we mensen nog meer te bieden hebben, met name wanneer het gaat om de ondernemers.

De voorzitter: Laatste keer, Hessel. Mag ik hieruit begrijpen dat DENK onder levendigheid vooral verstaat horeca, drank en nachtelijke festiviteiten? Is dat wat het DENK hieronder verstaat?

De voorzitter: Ik ben benieuwd.

De heer Sungur (DENK): Het wordt wel heel spannend om hier op te antwoorden. Waar wij voor pleiten is dat je elkaar de ruimte geeft om te kunnen doen waar je goed in bent, zonder dat je elkaar ten last bent. En ik denk dat daar nog echt wel wat ruimte is om in te nemen. En dat is ook waarom wij bij heel veel van onze voorstellen ook zeggen kijk er anders naar, maar hou wel rekening met bepaalde normen die we zelf ook belangrijk vinden ten aanzien van bijvoorbeeld de leefbaarheid.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Sungur (DENK): Dan, voorzitter, motie D2 en D3 een uur langer open in het weekend. De openingszijde voor D2 en D3 horecagelegenheden in het weekend, zaterdag en zondagnacht, met een uur te verruimen en na een jaar te evalueren wat de effecten hiervan zijn op de levendigheid en de leefbaarheid in de stad.

De voorzitter: De motie 223.

De heer Sungur (DENK): Dan, voorzitter. Serres en gebouwde terrassen in winkelgebieden samen met D66 en EenUtrecht verzoekt het college om experimenten toe te staan met serres en gebouwde terrassen in winkelgebieden met als voorwaarde dat zicht op direct naast gelegen winkels niet wordt belemmerd en één jaar na invoering een evaluatie te verrichten en de resultaten met de raad te delen.

De voorzitter: 224.

De heer Sungur (DENK): Terrassen bij detailhandel en ondersteunende horeca, samen met EenUtrecht, verzoekt het college om winkels met ondersteunende horeca toe te staan om beperkte terrassen te plaatsen, gebonden aan de reguliere winkeltijden. Dit beleid duidelijk te

definiëren en voorwaarden op te stellen om overlast te voorkomen. Na één jaar, na invoering en evaluatie, uitvoer ik de raad hierover te informeren.

De voorzitter: Motie 225.

De heer Sungur (DENK): De motie: verhuur van additionele horecarruimte, verzoekt het college om de verhuur van additionele horecarruimte aan derden voor feesten en partijen mogelijk te maken met een beperking van maximaal twaalf keer per jaar en hiertoe passende regels en voorwaarden op te stellen, waaronder eindtijden en geluidsnormen. Ik raad hierover uiterlijk binnen zes maanden te informeren.

De voorzitter: Motie 226.

De heer Sungur (DENK): Verken mogelijkheden shisha op terrassen van restaurants. Verzoekt het college om te verkennen op welke wijze het gebruik van shisha op terrassen op gereguleerde en verantwoorde wijze mogelijk gemaakt kan worden voor restaurants horecacee. De raad hierover uiterlijk in Q4 van 2025 te informeren met een plan van aanpak en eventuele beleidsopties.

De voorzitter: En dat is motie 227. Ik krijg nog een vraag. Paalman, Horizon.

De heer Paalman (Horizon): Ja, dank u wel, voorzitter. Korte vraag wat betreft de shisha's. Het is hier een paar maanden terug in de Raad natuurlijk ook gaan over luchtkwaliteit en de hele mikmak daarvan, dat eigenlijk alles wat erbij hoort, dat we daar een beetje van af moeten. Dus ik vind het een beetje lastig te plaatsen om nu een voorstel aan het college te vragen om dat alsnog te gaan onderzoeken, terwijl er een paar maanden terug een nieuw rapport over kwam dat het eigenlijk niet meer aan de orde is om dat soort dingen in de horeca te willen hebben.

De heer Sungur (DENK): Wat is de vraag? Een reflectie. Ja, ik denk dat we aan het doen zijn wat bij de politiek hoort, namelijk keuzes maken. Ik kan me best voorstellen dat het roken, ook wanneer het gaat om Shisha, enige vorm van luchtkwaliteit aantast. Alleen ik denk niet dat meteen de hele stad vol zit met Shisha Lounge en de terrassen ook daar vol mee zitten, waardoor het effect niet echt dermate van grootzaal zijn dat wij hiermee ons hele beleid aan het ondermijnen zijn.

De voorzitter: Dank voor uw bijdrage. Dan gaan we toch nog even terug naar Student & Starter.

De heer Snijder (Student & Starter): Ja, dank voorzitter. Ik had toch nog even een korte inbreng. Het is goed dat we het vandaag hebben gehad over de Utrechtse horeca. De plekken in de stad voor ontmoeting, gezelligheid en verbinding. Het is belangrijk dat deze plekken blijven bestaan en ook de ruimte krijgen om zich verder te ontwikkelen. Daarom ondersteunen wij de voorstellen van D66 en het voorstel van de VVD over de 18- horeca. Daarnaast steunen wij de motie van DENK over meer vermaakjes, de meldingsplicht van deze vermaakjes en de gegeven bankjes voor afhaalzaken. Want er mag meer horeca komen in Utrecht. Dank u voorzitter.

De voorzitter: En ik zag dat Al-Saqaff van de VVD had nog een interruptie op DENK, geloof ik. Klopt dat? U heeft gewoon een bijdrage. Ik had het verkeerd geïnterpreteerd, maar aan u de beurt.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD): Er zijn al best wel veel voorstellen ingediend. Ook de VVD vindt het belangrijk dat iedereen kan genieten van de horeca en dat we dat ook kunnen doen verspreiden over deze gemeente. Om die reden hebben wij twee moties die we willen indienen. Ik zal nu het dictum voorlezen van de eerste motie: Die heet Mag de jongeren ook nog plezier? We dragen het college op om actief in gesprek te gaan met ondernemers over de mogelijkheden voor het opzetten van alcoholvrije horeca gericht op jongeren onder de 18 jaar, te inventariseren welke drempels er zijn voor ondernemers om dergelijke horeca op te zetten en welke rol de gemeente kan spelen in het wegnemen van deze drempels, en de raad hierover uiterlijk in Q4 2025 te informeren, inclusief mogelijke beleidsopties. Deze mede ondertekend door VVD, Student & Starter UtrechtNu!, EenUtrecht, PvdA en Volt.

De voorzitter: Motie 228.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD): Voorzitter. Ik zei het net al. Er is best wel een focus, ook als je kijkt naar wat er nu ingediend is op de binnenstad. Wij hebben juist zoiets van dat de gemeente groter wordt dan de binnenstad zelf. Daarom hebben wij een motie die gaat over horeca in de wijken. De motie heet In de gehele gemeente genieten van horeca. Die draagt het college op om te inventariseren welke behoefte aan horeca er is in de wijken van de gemeente, bij zowel inwoners als ondernemers. Deze behoefte te vastzetten in een horecaplan en de raad hierover in Q4 2025 te informeren. VVD, UtrechtNu!, EenUtrecht, Denk en Volt.

De voorzitter: Motie krijgt de aanleiding 229. Dank voor uw bijdrage. Waren dat alle fracties die het woord wensen? Hessel, Utrecht Solidair.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair): Dank u wel, voorzitter. Als ik het zo hoor, dan lijkt het soms in deze Raad wel eens of we maar één soort ondernemers hebben, en dat zijn horecaondernemers. Ik hoor mensen in wijken heel vaak klagen over dat er geen supermarkt is.

Nog erger, we hebben hele wijken zonder huisarts. Utrecht Solidair zegt dus dat ze toch vinden dat dat eerst op orde moet komen.

Ten tweede, er was een voorstel voor jongeren onder de 18 vertier. Nou, nu ga ik even uit de oude doos praten. Dat hadden wij vroeger. In buurthuizen werden discoavonden georganiseerd. Er was s'avonds ruimte voor een Brits club voor oud, jong, gehandicapt. Heel inclusief. Die buurthuizen, ja, dat functioneert niet meer. Dat zijn meer verhuurplekken geworden. Dus ja, Utrecht Solidaire zegt, wil je een levendige stad? Nou, breng dan eerst overal de buurthuizen terug, waarin mensen allerlei activiteiten kunnen ondernemen, zonder dat daar gelijk heel veel drank en herrie bijkomt.

Dan ga ik nu over naar de moties. Het aantal vermaakjes is maximaal twee per jaar. Een vermaakje bood de mogelijkheid voor een bijzondere gelegenheid, bijvoorbeeld een bruiloft, in een zaak die niet zo lang open mocht. Maar het gaat er nu op lijken dat het vermaakje gebruikt gaat worden als geitenpaadje om een vergunning te ontduiken. Dus het maximale aantal vermaakjes per horecagelegenheid, per jaar te verlagen, van vier naar twee. Wil een ondernemer uitbreiden, dan moet hij gewoon een andere horecavergunning aanvragen.

Dan de terrassen. De motie krijgt de aanduiding 230. In de huidige regeling mogen terrassen vrijdag en zaterdag een uur langer open, bij temperaturen van boven de 25 graden. Dit zorgt voor onzekerheid, onduidelijkheid bij horecaondernemers, hun personeel en omwonenden. Het bezoeken van terrassen is enorm toegenomen, zowel in de zomer als de winter. We kunnen het allemaal zien. Deze toename is al een aanslag op het woongenot van vele Utrechters. De tolerantie neemt dus af.

Overwegende dat het loskoppelen van verruimde openingstijden van weeromstandigheden duidelijk en zekerheid biedt. Deze maatregel duidelijkheid geeft aan horecaondernemers, personeel en omwonenden van terrassen. Door rekening te houden met ieders belangen, zal de sociale cohesie worden bevorderd.

Draagt het college op, verzoekt het college de openingstijden van terrassen tot 1 uur in de nacht vast te stellen en hier geen uitzondering op te maken.

De voorzitter. De motie krijgt de aandeling 231 en u mag overwegingen voorlezen, maar in principe hoeft het eigenlijk alleen met de dictum, want nu heeft u... Ik weet het, maar ik had nog tijd. U heeft altijd nog tijd, dat klopt. Oké, hartelijk dank. Zijn er andere fracties nog? Nee, de wet had wel een hele korte schorsing. Laten we zeggen drie minuten? Drie minuten, 25 graden verder.

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. Het verzoek is om uw plaats in te nemen. Ik wil ook even kijken, want er zijn twintig moties ingediend, begrijp ik. De wethouder moet ze ook nog allemaal kunnen voorzien van een antwoord. We hebben daarna nog vijf agendapunten tot zes uur. Dus ik ga toch proberen om dat voor elkaar te krijgen. Dat vindt u ook een goed idee, volgens mij. Dus als we nou de wethouder een beetje op gang laten komen met haar beantwoording, dan zou dat best fijn zijn. De wethouder.

De wethouder: Dank u wel, voorzitter. Waar het hart vol van is, daar komen veel moties van, volgens mij. Een van de moties gaat zo meteen over het herzien van het horecabeleid. Ik kan me best voorstellen dat u daar volgens mij behoefte aan heeft gegeven, dat u daar zoveel voorstellen over indient. Daarin dat gezegd hebben, is het wel ook een beetje lastig om ze nou allemaal individueel op dit niveau te gaan bepalen. Ik kan me wel voorstellen dat u dat misschien eigenlijk in een volledig perspectief zou willen bezien bij het herzien van nieuw beleid. Maar dat is aan u.

Ik dacht op zo'n mooie dag als deze, maar ik probeer naar buiten te kijken, maar dat is er niet aan, begin ik over de terrassen. Motie 213 van D66 over meer terrassen. Die vraagt eigenlijk om te onderzoeken naar meer plekken om dat te doen. Nou, de kanttekening is wel dat de fysieke ruimte in de stad erg beperkt zijn en dat er meerdere claim zijn. Maar we zien wel dat dit past in eigenlijk ook de ontwikkeling om zeker buiten de binnenstad meer ruimte te geven aan horeca. Dus die kan ik aan de raad doorgeven met een oordeel aan u, maar ik sta daar positief tegenover.

Dan diende DENK motie nr. 221 over de verruiming van openingstijden terrassen. Utrecht Solidair diende motie nr. 231 over de terrassenopeningstijden in. Het verruimen van de openingstijden, of dat nou naar één tijd op één uur is of naar andere tijden, heeft gevolgen voor de inwoners van Utrecht. Het aanpassen vraagt ook participatie, zowel bij de inwoners als bij de ondernemers. Het is wat ons betreft echt verstandiger om dat te bezien in relatie tot dat horecakader, want terrassen, hoe leuk ze ook zijn — ik ben dol aan de opzitten — kunnen ook echt voor overlast zorgen. Dat in één keer op deze manier verruimen, zou ik u niet aanraden. Daarom ontraad ik bij de moties.

Dan deden DENK motie op stuk nr. 224 serres en gebouwde terrassen. Dat was de motie op stuk nr. 224. Het toestaan van serres en gebouwde terrassen gaat wel ten koste van de kwaliteit van de uitstraling van onze winkelgebieden. Wij doen dat tot op heden niet, omdat het verrommeling kan veroorzaken. Het kan ook gezien worden als een bouwwerk en dan kom je in het omgevingsrecht terras terecht. Zie jij, ook waar mijn hart van groeit. Ook hebben de terrassen een permanent karakter. Dat is eigenlijk in winkelgebieden ook minder passend. Daarom zouden wij u dit niet aanraden. Daarom ontraad ik deze motie.

Dan de motie op stuk nr. 225 van DENK, terrassen bij detailhandel en ondersteunende horeca. Terrassen zijn gekoppeld aan een horecavergunning. Dat is een heel bewuste keuze, omdat het eten en drinken daar de hoofdactiviteit is. Bij detailhandel gaat het om de verkoop van producten, waar ondersteunende horeca onder geschikt aan is. Als je een gelijk speelveld wil hebben, ook qua regelgeving tussenzijde in detailhandel, en in de horeca zitten, ga je het scheeftrekken op het moment dat je daar ook op deze manier terrassen toestaat. Daarom ontraden wij deze motie.

Dan had DENK motie nr. 227 over Shisha op terrassen. Bij Shisha is er specifiek gekozen voor de zwaardere horecategorie B, omdat het over het algemeen ook wel gepaard gaat met overlast. Daarnaast staat het toestaan hiervan haakse op de ambitie die volgens mij meermaals door uw Raad is uitgesproken om meer op weg te gaan naar rookvrije Daar komt natuurlijk ook nog een beetje geuroverlast bij. Daarom zouden wij u deze motie ontraden.

Dan waren er meerdere moties over het vermaakje. Toen wij daar eerder over hadden gesproken, had ik niet gedacht dat ik zo'n wat mij betreft toch wel een beetje licht archaïs woord

nog zo vaak zou uitspreken. Maar u heeft er drie moties over ingediend. Eerder heeft u gevraagd voor uitbreiding van het aantal vermaakjes. Dat heeft het college ook onderzocht en vervolgens gedaan. Denk stelt nu in motie 200 een 19 voor om het aantal vermaakjes verder uit te breiden, van 4 naar 10. Het lijkt wat ons betreft niet nodig, omdat er eigenlijk nog lang niet maximaal gebruik wordt van de mogelijkheden die er nou zijn. En het kan natuurlijk ook nog steeds verdere gevolgen hebben. Dat gezegdhebbende, als u daar heel veel signalen over heeft, kan u daar een andere afweging in maken. Gegeven dat u daar eerder natuurlijk over na heeft gedacht, geef ik die oordeel raad mee.

Utrecht-Solidaire had ook de motie op stuk nr. 230 over minder vermaakjes. Wij zien ook niet per se een aanleiding om het op dit moment te verminderen, omdat wij op dit moment geen massale signalen krijgen dat het aantal vermaakjes tot problemen leidt. U kunt dit natuurlijk ook weer betrekken bij de herijking van beleid dat gezegd hebben. Daarom geef ik deze ook het oordeel raadmijn.

Dan had DENK nog een tweede motie over vermaakjes. namelijk motie 220, een meldingsplicht voor het vermaakje in plaats van een omgevingsvergunning. Een meldingsplicht is wat ons betreft niet wenselijk. We kunnen ons wel voorstellen dat je misschien een procedure voor een incidentele activiteit iets lichter gemaakt, maar dat zou je dan wel moeten zien in relatie tot de rest van het horecabeleid, want een vermaakje biedt toch best een aanzienlijke verruiming. De ene activiteit is daar de andere niet in. Iemand die daar met een klein gitaartje bij zit, is iets anders dan een volledig feest voor het tienjarig bestaan, waar het vermaak je ook voor bedoeld is op dit moment. Die onduidelijkheid zien wij in deze motie. Daarom zou ik dit willen ontraden.

Ik denk dat we straks gaan besluiten dat we het horecabeleid gaan evalueren. Dit lijkt me exact zo'n motie die je dan zou moeten bezien. Voorzitter. De motie hebben we op dat onderwerp ook gewijzigd. Het gaat nu niet zek om de meldingsplicht aan zich, maar dat we zeggen van kijk hoe je de procedure kunt vereenvoudigen, waarbij meldingsplicht misschien een optie kan zijn. Hoe kijkt het wethouder er op die manier naar? Om te bezien of die procedure iets verlicht zou kunnen worden, daar kunnen we naar kijken. Maar ik zou u niet willen toezeggen dat dat per definitie de uitkomst is, maar dat we dat dan bezien. Dus dan zou ik zeggen, dan nemen we dat mee in de evaluatie.

De voorzitter: Dan kom ik eigenlijk op de rest en dat zijn er best nog een hele hoop. Dan hoor ik eigenlijk twee verschillende antwoorden op de motie, want volgens mij wordt het meegenomen in de evaluatie en daarmee is het oordeel ook niet meer ontraden op deze motie. Dat kan ik me voorstellen. Ik denk dat de motie alsnog wel aangeeft dat dit de uitkomst gaat moeten zijn, maar als ik u nou gewoon deze toezegging doe, dan bent u wellicht ook vrolijk uit hierop.

Dan de motie op stuk nr. 212 van D66 over tijd voor een flexibel en toekomstbestendig kader. Deze motie sluit aan op de wensen om het ook te evalueren. Ik denk aan het aantal moties hier te zien heeft u daar volgens mij ook behoefte aan. Daarbij zeg ik wel in relatie tot deze motie en ook de rest, dit is echt een aanzienlijke capaciteitsvraag, al deze verschillende wensen en ideeën, capaciteit die wij eigenlijk conform onze andere delen van ons economisch beleid, juist heel erg proberen in te zetten over hoe kunnen we de duurzame economie zoveel mogelijk aanmoedigen, kunnen we werklocaties doen, niet zijn arbeidstekorten. Een hele zware

herziening van het horecabeleid gaat daar natuurlijk wel aandacht bij weghalen. Aan de andere kant, ik zie die behoefte heel sterk, dus ik zeg oordeel raad aan u.

De heer Peters, wilt u desal niet om in dan nog de woord?

Ja, want juist als je bijvoorbeeld gaat kijken naar vereenvoudigen van procedures rondom vermaakjes, bijvoorbeeld door zo'n meldingsplicht, ontlast je ook de gemeentelijke organisatie natuurlijk heel erg met die vergunningsaanvragen. Dus dat zou er ook aan bij moeten dragen. Deelt de wethouder dat?

Ja, op dit moment worden de vermaakjes niet dusdanig veel gebruikt dat dit nou en dat dat nou de enorme belasting op dit gebied is. De zware belasting zit aanzienlijk meer in het maken van nieuw beleid. Dat juridisch toetsen, dat vraagt natuurlijk incidenteel eigenlijk een enorme en enorme extra aandacht en inzet. Dus dat was de capaciteit waar ik op dat moment aan refereerde. De rest van de capaciteit gaat natuurlijk zitten over handhaving en controles. En daar zijn vermaakjes echt maar een heel klein onderdeel van.

Dan kijk ik naar motie op stuk nr. 214 van Utrecht nu. Die gaat over het verbeterd horecalokket. We herkennen eigenlijk de actualiteit van het geschetste beeld niet. We hebben eerder aangegeven — dat was eigenlijk nog voor het commissiedebat — dat we daarvoor een tijd te maken hadden gehad met een slechte bezettingsgraad van het horecalokket en daardoor — We hebben ook gezegd dat we dat onwenselijk vonden, maar de bezetting is op dit moment weer — We zien op dit moment ook niet meer dat deze problemen zich nu nog voordoen. Daarmee zien we geen aanleiding voor deze motie en ontraden wij hem.

Dan de motie op stuk nr. 215, over vertrouwen. Het creëren van een angstcultuur en intimidatie van horecaondernemers is onacceptabel en mag niet gebeuren. We hebben op dit moment nog geen signalen gehad en we roepen aan u, maar ook aan andere partijen die dat horen om zich te melden op het moment dat zij wel een concrete casus hierin hebben. VTH is in ieder geval ieder kwartaal in gesprek met Koninklijke Horeca Nederland. Ik heb al toegezegd dat ik ook deze maand zelf nog spreek met Koninklijke Horeca Nederland. Daarbij geldt ook dat er altijd de mogelijkheid is om een officiële klacht in te dienen als iemand hier op dit gebied is meemaakt. Dat kan ook nu al. Dank u wel, voorzitter.

Ik wil toch nog iets meegeven dat ik ook deze geluiden veel hoor. En niemand durft zich bekend te maken. Ik heb gezegd ik geef je alle steun, maar je moet officiële klachten dienen. Durft niemand. Ik wil toch even meegeven.

Ja, nou, ik zal die aanmoediging ook verder doen. Die zal ik ook met Koninklijke Horeca Nederlands doen en wellicht dat ze het ook misschien anders daar kunnen bundelen. Dus dat zal ik ook opnieuw met hem bespreken als een mogelijkheid om dat te doen. Maar de klachtenprocedure die kan hier echt voor werken. Een andere optie is natuurlijk ook nog dat iemand naar de ombudsman kan gaan op het moment dat dat anders ook niet zou passen. Wij denken wel dat dat de meest geeigende weg is om hier invulling aan te geven.

Dan de motie op stuk nr. 216 van Utrecht nu. Dat gaat over de leesjes. Daar hebben wij het eerder ook over gehad. We hebben toen ook aangegeven dat de manier waarop Utrecht nu dat vraagt, niet de wijze is waarop wij dat op dit moment registreren en dus ook niet de wijze waarop we dat aan kunnen leveren. Maar u bent op zoek naar inzicht over welke kosten er zijn. Dat kunnen wij in zich heel laten zien. Alleen u vraagt om een uitsplitsing in bepaalde categorieën. En op die manier doen wij dat gewoon niet. En daarom krijgt u het niet, want het is er niet. Dat is hoe het eruitziet. Als u zegt dat u daar nog graag dieper over wilt spreken, dan kan dat altijd. Kom langs op kantoor, dan gaan we dat bespreken. Wat ik niet heb, kan ik u niet leveren, maar alles wat we hebben, leveren we met plezier aan u. Dat kan natuurlijk morgen in plaats van op een ander moment.

Dan de motie op stuk nr. 217. Wij staan hier ook positief tegenover het zeggen van kom even langs de stadskantoor. Er was best wel breed vraag onder horecaondernemers van laat het ons zien. Raadsleden hebben dat ook. Ik zou zeggen laat dat gewoon zien aan de raadsleden. Stuur vooral een brief met de uitsplitsing zoals u het voor zich ziet, vierde voorzitter. Hij kan u altijd laten uitsplitsen zoals wij het in onze systemen hebben, alleen u vraagt om een specifieke uitsplitsing die niet op die manier bestaat. Maar als u tegen mij zegt wilt u toezeggen om in een brief aan ons een uitsplitsing te maken op de kosten waarop dat wel kan binnen ons, dan zeg ik u dat meteen toe.

Nou wordt geknikt, dan doe ik dat. Nou, er werd in ieder geval geknikt dat de VVD het wil, laat ik het dan doen. En of hij dan iets wil met de motie, dat laat ik aan u. Maar kan de wethouder toezeggen dat vanaf in de toekomst daar meer uitsplitsing op gaat plaatsvinden, wat de opbouw is van de verschillende posten?

U vraagt om op een andere manier onze activiteiten te structureren dan hoe we ze gestructureerd hebben. Ik vraag me heel erg af wat voor doel dat dient. Maar dat kost ook gewoon tijd en aandacht. Dus dat zou ik u niet aanraden. In een gedeelte van dit gesprek ging het ook over waarom zijn de kosten nou hier hoger? En dat is omdat u ook heeft besloten dat wij naar hogere kostendekkendheid gaan in de leesjes. Dus ja, dat betekent dat ze meer kostendekkend worden en daardoor wordt het natuurlijk ook duurder.

Dan was ik bij de motie van het...

De voorzitter: CDA op stuk nr. 217. Dat kan minder. Bij het herzien van het horecabeleid hoort ook een passende set van beleidsregels. Daarin kan je inderdaad kijken naar regeldruk enerszins en het gebruik anderzijds. Ik zou u willen toezeggen dat we dat meenemen in de evaluatie. Dan de motie op stuk nr. 218, een stadsgarderobe voor een gastvrije stad. We hebben dit ook in de commissie gesproken, maar wij zien hier echt geen rol weggelegd voor de gemeente. Ondernemers kunnen dit zelf oppakken. Je ziet er ook andere plekken in het land waarop dat ook gebeurt. Als een aanbieder zich meldt, dan brengen wij ze in contact met bijvoorbeeld Koninklijke Horeca en het centrummanagement. Dan moeten we ook zien hoe wij daar vervolgens tegenover staan, maar tot op heden is er geen enkel initiatief op dit gebied geweest. Daarmee ontraden wij deze motie. Dan de motie op stuk nr. 222 van DENK, gevelbankjes ook voor afhaalzaken. De zoektocht naar meer bankjes wordt breed gedeeld, volgens mij. Daar wordt ook vaker naar gekeken. Waar je wel naar zou moeten kijken, is hoe je hier een gelijk speelveld over kunt hebben over bijvoorbeeld detailhandel en anderen die uitstallingen hebben. Wat je niet moet hebben, is dat je de weg gaat versperren en dat je zegt dat het jouw recht is als deze zaak om dat daadwerkelijk te doen. Wat ik u hierop zou willen toezeggen, is dat wij de mogelijkheden bezien in relatie tot de evaluatie van het horecabeleid. Als u nou de motie op deze manier aanneemt, dan zegt u meteen dat u er allemaal recht op heeft. Dat kan voor de toegankelijkheid ook een gevolg hebben. Dat zou ik u niet aanraden. Dan de motie op stuk nr. 223, de ruimere openingstijden voor horeca D2 en D3. Het verruimen van deze openingstijden heeft gevolgen voor de inwoners van Utrecht. De verschillende tijden bieden extra mogelijkheden voor horeca in de wijk. Daarbij hebben niet alle horecaconcepten, bijvoorbeeld ontbijt en lunchrooms, een latere sluitingstijd nodig. Het uitpassen hiervan vraagt om uitgebreide participatie van degenen die daar voor de rest omheen zitten. Dus dit zou ik u ontraden. Dan de motie op stuk nr. 226, verhuur additionele horecaruimte. Hierin kom je ook op het additionele stuk. Ik denk dat dit ook eentje is die u echt moet bezien in relatie tot de evaluatie, want additionele horeca is ondersteunend aan een andere kwaliteit. en is daardoor aan een andere activiteit en is dus bewust licht op het gebied van vergunningen. Als je daar dus andere zaken op toe gaat staan, of het nou verhuur is of de terrassen die we bijvoorbeeld eerder besproken, dan ga je ongelijkheid creëren tussen ondernemers. Maar volgens mij probeert Denk hierin aan te kaarten dat er behoefte is aan ander soort concepten. Dat zou je moeten bezien in relatie tot het hele horecakader. Maar om dit nu op deze manier toe te staan, Dan ga je eigenlijk creëren dat ondernemers wel voor gedeeld hetzelfde mogen doen, maar dat de ene een veel zwaardere vergunning nodig heeft dan de andere. Daarom ontraad ik deze motie. Ik zie dat de heer Sungur het woord vraagt, maar ik heb een dilemma. Ik weet dat u nog best een heel setje moties wil indienen. Ik weet dat ook van een aantal andere fracties. Ik wil eigenlijk zo meteen een ordevoorstel doen dat iedereen die nog moties wil indienen, maar door zijn spreektijd heen is, dat mag doen met het voorlezen van dictum. Maar als u dan nu nog royaal gaat intrumperen, dan helpt u dat voorstel niet. U bent mij nu een beetje te snel af, want eigenlijk wilde ik dit zo pas voorstellen, maar u wilt toch het woord, begrijp ik. Nee? Nou ja, je kunt alles zeggen, maar... Ja, dat mag. Nee, ja, nee, want ik wil dat zo even doen, want ik zie dit, maar ik weet en dat zijn best aangelegen punten, volgens mij voor verschillende van de fracties. En we kunnen het allemaal prima proberen te doen binnen de tijd. Volgens mij gaat dat ook nog wel lukken, maar dat vraagt wel disciplinering. De voorzitter punt van orde dan even kort in reactie. Ik heb vanaf het begin, want ik heb flink wat motie ingediend bij geen enkele motie om betogen houden of deze onderbouwt of wat dan ook. Ik heb alleen het dictum voor gelezen. Juist. Omdat ik wist dat ik mogelijk in de tijd in de knel zou komen. Ik wilde hier juist even op reageren, omdat er wordt

verondersteld dat ik... Ja... Ik zie u moeilijk kijken. Ja, dit is namelijk geen punt van orde meer. U glijdt nu van een punt van orde, langzamerhand alsnog een inhoudelijke. Dat is een buitengewoon intelligente wijze om dit te doen. Mijn complimenten ook daarvoor. Maar dan gaat u alsnog een bijdrage in het debat leveren. En het eerste punt van uw betogen onderschrijf ik ook en herken ik. Maar ik zou het juist daarom dan daarbij laten. Oké, goed. Dank u wel, de wethouder. Dank, voorzitter. De laatste twee. Motie op stuk nr 228 van de VVD over jongeren. Ja, dit heb ik in de commissie ook aangegeven. Het is een van de ambities uit de nachtvisie om een aanbod te hebben voor jongeren. En momenteel wordt er hard gewerkt aan die uitvoering. Het nachtoverleg, de nachtcoördinator en de betrokken oude cultureel ondernemen hebben initiatief genomen voor een pilotreeks voor feesten, waar ook de Helling, Eco en Tivoli Vredenburg aan meedoen. Jongeren zijn eraan betrokken en dit najaar gaan ze plaatsvinden. Daarna gaan we ze evalueren en daar komen we dan in het eerste kwartaal in 2016, 2026 op terug bij de brief over de nachtvisie. Die toezegging doe ik u. U vraagt hier om een ander tijdspad. Dat is niet het tijdspad waarop we dat kunnen realiseren. Daarom ontraad ik deze motie. Dan de motie op stuk nr. 229. In de gehele gemeente genieten van horeca. Het huidige horecakader biedt ook ruimte om horeca te realiseren in de wijken. Ook bij gebiedsontwikkelingen wordt er ruimte geboden om horeca toe te voegen in de wijken. Het is uiteindelijk wel aan de horecaondernemers zelf om met initiatieven te komen. Dat is afhankelijk van de beschikbaarheid van panden en huurprijzen. We snappen waar de VVD natuurlijk ook verder aan toe wil, maar ik kan me ook voorstellen dat u dat verder wil bezien in welke regels wilt u dan aanzetten, maar dan moet u denk ik het horecabeleid gaan herzien. Ik zou zeggen, neem dat dan ook mee in de evaluatie en de herziening daarvan. Daarom zou ik u deze motie niet aanraden, maar het is aan u natuurlijk. Dat was mevrouw Heijnen. Kan de wethouder dan toezeggen dat dit wel wordt meegenomen in de evaluatie en in de herziening van het horecakader? Dat zou GroenLinks graag willen. Ja, dat zal ik toezeggen bij deze. Voorzitter, ik constateer toch wel dat bij een heel groot aantal moties een referentie wordt gemaakt naar het herzien van het horecakader. Dat is nu niet aan de orde. En dan wordt deze wel ontraden en andere niet. Ik vind dat toch wel een beetje raar. Volgens mij heeft de Raad wel een groot gedeelte gezegd, we vinden de spreiding van horeca over de stad belangrijk. Ja, ik had ook expliciet gezegd het is aan u, maar daarmee bedoelde ik ook... Nou, ik ontraad dus misschien een wat zwaar woord in deze. Ik laat het aan u, maar ik raad het u niet aan, omdat ik het in het geheel zou bezien. Dus dat is de appreciatie die ik daarmee zou geven. Het is natuurlijk aan u of u eerst iets wil evalueren en het beleid in zijn geheel wil bezien, of dat u wil zeggen ik wil nu meteen een aanpassing maken. Oké, volgens mij gaan we op een later moment, dat wordt vanavond, over de ingediende Dan komen we, zoals gezegd, bij agenda punt 20. Dat is een agendering die is gedaan door het CDA en door DENK. Aangezien er nog zeven seconden op de teller staan — ik geloof dat u twee moties wilt doen, Janine — wil ik u verzoeken om echt alleen het dictum voor te lezen, mevrouw Zwinkels, van beide.

Mevrouw Zwinkels (CDA): Dank, voorzitter, voor deze mogelijkheid en dat ga ik ook zeker doen. Allereerst de motie samen verantwoordelijk voor opgeruimde winkelwagentjes. Mede namens DENK en EenUtrecht. Met het dictum, draagt het college op één in gezamenlijkheid, gemeenten, supermarkten en omwonenden, tot concrete oplossingen te komen die de overlast helpen of minderen.

En tweede, gemeenteraad in het derde kwartaal te informeren over de ondernomen acties en de gemaakte voortgang.

De voorzitter: Motie 232.

Mevrouw Zwinkels (CDA): Mijn tweede motie dien ik ook in, namens DENK en EenUtrecht. Die motie heet Experimenteer met gebiedsgerichte handhaving op en rond zwervende winkelwarentjes. Die heeft volgende dictum en draagt het college op om 1 op basis van de APV, artikel 4, 5a, lid 1 en 2, gebieden aan te wijzen, uiterlijk januari ‘26. waar het verboden is om buiten het winkelgebied onbeheerde winkelwagens te hebben, met uitzondering van de aangebrachte uitgiften en verzamelpunten voor deze winkelwagens, te starten met gebieden in Terwijde en Kanaleiland en hier ook op de handhaven. 3, de gemeenteraad te informeren over de wijziging en 4, de inwerkingtraining van dit besluit en de maatregel naar één besluit te evalueren om te bezien of deze moet worden gecontinueerd.

De voorzitter: Motie 233.

Mevrouw Sasbrink (PvdD): Dit wil dan handhaven op het bezitten van een onbeheerde winkelwagen. Maar als je een winkelwagen bezit, dan beheer je dat toch? Dus dan is het toch niet meer onbeheerd? Hoe gaan we dan daarop handhaven? Want een onbeheerde winkelwagen heeft niet iemand daarnaast die hem dan heeft.

Mevrouw Zwinkels (CDA): Gezien de tijd, voorzitter, zou je dit moeten lezen als een rondzwervende winkelwagen. Daar wil ik gelet op de tijd even bij willen laten. Ik zou daar niet een juridisch punt van willen maken. We hebben deze tekstsuggestie ook meegekregen in de toetsing die ik heb laten uitvoeren.

Mevrouw Sasbrink (PvdD): Maar als een winkelwagen rondzwerft, dan is er toch niet iemand naast die je kan aanspreken dan wel beboete. Dus hoe ga je dat dan handhaven?

Mevrouw Zwinkels (CDA): Nou, in principe kun je wel aan de winkelwagen zien van welk supermarkt hij bijvoorbeeld is. Dus je handhaft op de supermarkt. Dus dat is ons voorstel.

De voorzitter: Oké, helder. Ik kijk even, want volgens mij heeft de heer Sungur hier geen eigen ingediende motie. Zijn er nog anderen bij dit agendapunt die het woord willen voeren? Dat lijkt niet het geval. Dan kijk ik meteen naar de wethouder.

Wethouder Schilderman: Dank u wel, voorzitter. Twee voorstellen van het CDA hierop. We hebben dit ook in de commissie besproken en toen heb ik aangegeven dat dit zowel procentueel als absoluut toch een probleem is dat als zeer weinig gemeld wordt als probleem. Ik benoemde toen ook dat het op dit moment 0,4 procent van het totaal aantal meldingen in de openbare ruimte bedraagt. Daarmee zou ik op motie nr. 232 van het CDA, die vraagt om de overlast te gaan verminderen, dat we dat als een heel zwaar middel zien in relatie tot de omvang van dit probleem. Wat wij op dit moment doen, is dat wij met ondernemers in gesprek gaan als er een probleem is. Dat deden we al en dat zullen we ook blijven doen. Daarom ontraad ik deze motie. Dan de volgende motie. Over dit concept hebben we natuurlijk gesproken tijdens de commissie. We zien allereerst dat de huidige werkwijze eigenlijk voldoende werkt om uiteindelijk de ondernemers de winkelwagentjes te laten opruimen. Ze hebben namelijk immers een belang om dat te doen, want winkelwagentjes zijn best heel erg duur. Dus dat doen ze ook op die manier. Deze motie is qua financiën, heeft grote gevolgen, want het handhaven op winkelwagentjes is relatief heel duur. Je kan alleen een boete uitschrijven die ongeveer relatie heeft tot dat vergrijp. Je moet hier heel uitgebreid door de stad heen gaan patrouilleren om te vinden waar die winkelwagentjes op die manier staan. Dat zal er in ieder geval voor moeten zorgen dat je daar allerlei handhavingsgeld aan uit moet geven of je moet daar binnen herprioriteren. Ook dat raden we u niet aan. Daarom ontraden we deze motie.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan op een later moment over de ingediende moties stemmen. En dan stel ik nu voor dat we even tien seconden schorsen voor een voorzitterswissel in verband met mijn eigen portefeuille die aan de orde is.

Voorzitterswissel.

De voorzitter: Ja, we gaan weer verder. En we zijn aangekomen bij agendapunt 21, afgerondende besluitvorming na debatten over opkomst, bevordering bij verkiezingen. Deze is geagendeerd door de fractie van EenUtrecht, DENK en de PvdA.

EenUtrecht staat klaar. Ik geef het woord aan Dijkstra.

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Ja, gezien de spreektijd. Titel is Versterk de lokale democratie. Met als dictum draagt het college op 1. de inzet op het versterken van de lokale democratie samen te brengen in één specifiek begrotingsprogramma en 2. na te gaan welke onderdelen daarbij horen en wat hierin mogelijk nog extra wenselijk is en 3. de raad over de uitkomst uiterlijk Q3 2025 te informeren.

De voorzitter: De motie krijgt de aanduiding 234. Dank. We gaan verder met de fractie van DENK.

De heer Sungur (DENK): Dank u wel, voorzitter. Een vijftal moties. Motie 1. Meer stembureaus in wijken met lage opkomst, samen met EenUtrecht, waarin we het college verzoeken om in wijken met een structureel lage opkomst met een afstandscriterium van maximaal 350 meter per bewoner tot een stembureau te hanteren en indien nodig gebruik te maken van mobiele stembureaus om dit criterium te behalen in delen van wijken waar nu onvoldoende stemlocaties zijn.

De voorzitter: Motie 235.

De heer Sungur (DENK): Tweede motie. Meer verkiezingsborden in wijken en buurten met lage opkomst, samen met EenUtrecht, Utrecht nu en CDA. Verzoekt het college om in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van 2026 in wijken en buurten waar de opkomst bij de vorige verkiezingen onder de 50% lag, meer dan één verkiezingsbord te plaatsen, en hierbij de plaatsing van verkiezingsborden in wijken en buurten met een structureel hoog opkomst van boven de 65%, waar nodig te beperken, onmiddellijk doelgericht in te zetten waar de opkomst laag is.

De voorzitter: Motie 236.

De heer Sungur (DENK): Meertalige communicatie over verkiezingen samen met Partij van de Arbeid, Partij voor Dieren en EenUtrecht verzoekt het college om verkiezingsinformatie actief te vertalen naar ten minste Turks, Arabisch en Engels, deze meertalige informatie actief te verspreiden via wijkcentra, maatschappelijke organisaties, sleutelfiguren in de wijk en sociale media en hierbij specifiek aandacht te besteden aan wijken met een laag opkomst en een grote diversiteit en achtergronden.

De voorzitter: Motie 237.

De heer Sungur (DENK): Motie stempas later opsturen samen met een Utrecht verzoekt college om de inkoop en planning van de post bezorging van stempas in Utrecht zo te organiseren dat de stempas zo dicht mogelijk op de grens van 14 dagen voor de verkiezingen worden verstuurd.

De voorzitter: Motie 238.

De heer Sungur (DENK): De laatste motie, voorzitter. Zichtbaarheid en bekendheid van verkiezingen op mbo-scholen. Samen met EenUtrecht en Student & Starter verzoekt het college om extra in te zetten op het vergroten van de zichtbaarheid van de komst van verkiezingen op

onderwijsinstellingen en in het bijzonder op mbo-instellingen. Dit onder andere te doen door in plaats van grote opvallende banners, posters en flyers met informatie over de gemeenteraadsverkiezingen voor de verzending van de stempas.

De voorzitter: motie 239. Dank. Dan geef ik nu het woord aan de Partij van de Arbeid. Andere fracties nog? Student & Starter.

De heer Snijder (Student & Starter): Als we willen dat jongeren gaan stemmen, moeten we verder kijken dan een campagneflyer of een poster in een bushalte. Daar moeten we bouwen aan een cultuur waarin jongeren merken dat hun stemmer toe doet en dat meedoen vanzelfsprekend is. Daarom zijn we blij met de burgemeester. Zij heeft toegezegd om samen met jongeren een plan op te stellen om de communicatie rondom verkiezingen te verbeteren, zodat die beter aansluit op de doelgroep. Wordt uitgezocht wat de mogelijkheden zijn om een jongere stemwijzer in te voeren, die jongeren helpt te begrijpen wat de gemeenteraad doet en welke partij bij ze past. Dank daarvoor namens onze hele fractie. Dat zijn belangrijke stappen, maar ze lossen natuurlijk niet alles op. We moeten ook heel praktisch kijken hoe we drempels die jongeren nu ervaren om te stemmen, kunnen wegnemen. Hoe is dat beter in te richten dan meer stemlocaties op onderwijsinstellingen in Utrecht. Daarom dienden wij de motie makkelijker stemmen op Utrechtse onderwijsinstellingen in. Met het volgende dictum: verzoekt het college te zorgen dat er bij de komende verkiezingen meer stemlocaties op of nabij onderwijsinstellingen komen, met speciale aandacht voor mbo's, samen met jongeren- en onderwijsinstellingen te kijken hoe deze stemlocaties beter zichtbaar en toegankelijk kunnen worden ingericht. Het laatste punt raad ik u over te informeren in de brief voorafgaand aan de komende gemeenteraadsverkiezingen in Q4 2025. Dank.

De voorzitter: Motie 240. Dank. D66.

De heer Ait Daoua (D66): Voorzitter. We zien dat jongeren praktisch opgeleiden en mensen met een migratieachtergrond nog te vaak afvaken bij verkiezingen. Daarom het verzoek aan het college om in de kosteninschatting richting de voorjaarsnota ook pop-up steminfo-punten mee te nemen, specifiek op plekken waar deze groepen al zijn, zoals mbo's en plekken waar veel mensen langskomen, zoals onder het Bolledak en in de buurt van het Moskeeplein. Zou het op basis daarvan alsnog met een concreet voorstel kunnen komen. Over het nachtstembureau. We hebben gesproken met de directeur van Tivoli-Vredenburg. Omdat daar sowieso op de verkiezingsdag al een stembureau zal staan, is het geen probleem als die er die nacht ervoor al is. Ze geven aan dat dit geen extra kosten hoeft op te leveren, behalve een nachtje van stembureaumedewerkers. Daarmee zijn de kosten volgens ons beperkt. Daarom dien ik deze motie in, waarvan het dictum luidt — daar gaat het college op in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart 2026 een nachtstembureau te organiseren bij voorkeur op een aansprekende locatie, zoals Tivoli-Vredenburg of een vergelijkbare culturele plek in het centrum. Punt 2, in overleg met de locatie te vragen zorg te dragen voor een aansprekende, passende invulling die het nachtstembureau meer maakt dan alleen een

stemlocatie, maar ruimte voor beleving. Gerichte communicatiecampagne op te zetten om het initiatief tijdig zichtbaar te maken en gericht op jongeren, stadsgebruikers en mensen die doorgaans minder snel stemmen, en de raad uiterlijk in Q4 te informeren over beoogde vorm, samenwerkingsbeleid, kosten en communicatieaanpak om dit tijdig ten uitvoer te brengen.

De voorzitter: De motie 241. Dank. Dijkstra.

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Ja, punt van orde. Er staan nog 16 logo's boven deze motie. Nu is die voor mij prima terecht. Ik zou hem graag steunen. Ik zal hem ook steunen, maar ik denk dat dat niet helemaal.

De heer Ait Daoua (D66): Nee, excuses. Dat was een fout.

De voorzitter: U had moeten knippen en plakken. Dat is het. Vooral knippen. Nee, ik knip. Oké. Ik dien de motie in. Dank. Geen andere fracties? CDA?

De heer Van Steeg (CDA): Dank, voorzitter. Een motie met de titel Hogere opkomst, meer plakruimte, draagt het college op minimaal drie doelpartijen zelf te beklappen. Verkiezingsborden ter plaatsen in elke wijk, middels een website, verkiezingsmateriaal, post of flyers, van alle partijen gratis en gemakkelijk toegankelijk beschikbaar te stellen voor inwoners om te downloaden. 3. meer vrije plakplaatsen te realiseren in Utrecht. En 4 te dekken vanuit het voor verkiezingen beschikbare budget door de voorbedrukte verkiezingsborden te vervangen door zelf te beplakken borden. En gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter: Dank 242. Geen andere fractie, denk ik. Nee. Dan gaan we voor beantwoording naar de burgemeester.

De burgemeester: Ja, voorzitter. We hebben hier natuurlijk in de commissie ook best lang over gesproken en dat is terecht. Want ja, het is belangrijk dat er een goede opkomst is bij verkiezingen, of dat nou lokale verkiezingen of landelijke zijn. En ja, het is zo dat we daar met elkaar heel veel aan kunnen doen. En ook ja, dat is een zaak van lange adem en niet van quick fixes. Dat heb ik ook in dat debat gezegd. En er is echt geen verkiezingsbord die ervoor gaat zorgen dat er een overweldigende opkomst is. Dat heeft u ook meegekregen in het onderzoek dat door de Universiteit Utrecht gedaan is. Dat gezegd hebbende heb ik ook vastgesteld dat heel veel van de wensen die de verschillende fracties in dat debat naar voren brachten, gewoon niet gratis zijn. Integendeel. Een extra stembureau kost al gauw 7000 euro, een mobiel stembureau 15.000 euro en ook het bemensen van bijvoorbeeld een nachtelijk stembureau is gewoon niet gratis. En we hebben op dit moment hele bijzondere gesprekken, laat ik het zo zeggen, gehad over een begroting die zou moeten gaan sluiten. Daar krijgt u binnenkort ook berichten over van

de wethouder Financiën. En eigenlijk is het zo dat een deel van deze wensen gewoon helemaal niet passen binnen het budget zoals wij dat hebben. En dus heb ik u een voorstel gedaan, een procedurevoorstel. Namelijk de wensen die voor een deel nu ook in moties vervat worden, die ga ik in een brief nog ruim op tijd voor de komende verkiezingen bijlangs. Dan geef ik ook mee wat het kost. En vervolgens kunt u dan beslissen bij amendement, zou ik willen zeggen, want dan neemt u ook verantwoordelijkheid waar het weer vandaan moet komen, bij wat u dan niet meer En zo gaat het nu niet. En dat verbaast me. En dat verbaast me misschien nog wel iets meer, zeg ik er even heel streng bij, van die fracties die toch zouden moeten weten hoe ingewikkeld het vaststellen van zo'n begroting is. En daar wellicht ook met hun collegiaal bestuur verantwoordelijkheid voor zouden willen dragen. De heer Snijder, ik begrijp dat u zich aangesproken voelt. En terecht.

De voorzitter: Verrassend.

De heer Snijder: Nou, voorzitter, dan hoop ik dat u zich ook aangesproken voelt als ik dit benoem, want volgens mij gaat een gedeelte van de moties ook erover om te kijken op welke plekken we stemlokalen wel kunnen neerzetten, bijvoorbeeld ten koste van een andere plek, omdat je bijvoorbeeld op bepaalde plekken bepaalde doelgroepen meer kan aanspreken die misschien het moeilijker hebben om daadwerkelijk te kunnen stemmen. Dus mijn vraag is dan eigenlijk, zou de burgemeester dan wel bereid zijn om in die brief dan wel al voor te sorteren op bepaalde aspecten, zoals bijvoorbeeld de leeftijdscategorie 18 tot 20 jaar, om daar meer aandacht aan te besteden, in plaats van locaties waar mensen toch al eerder gaan stemmen.

De burgemeester: Maar voorzitter, ik ga er twee dingen over zeggen. Stilte in de zaal. Ik heb in dat debat ook gezegd, pas op dat u met z'n allen niet gaat politiseren op de locaties. Dat is echt gevaarlijk. We moeten echt voorzichtig mee zijn. Ik heb de neiging mij daar meestal niet mee te bemoeien en dat letterlijk aan de techniek over te laten. Ik kan mij voorstellen, ik zal daar zo in de richting van de heer Sungur ook iets over zeggen, dat je wel goed moet kijken of de realiteit van de bereikbaarheid hetzelfde is als de theorie van de papier. Soms zijn er omwegen te lopen en is er binnen een straal misschien wel een stembureau, maar dan merk je dat er pragmatische issues zijn waardoor die minder goed bereikbaar zijn. Pas daarmee op. Dat moet u echt niet doen, zou ik willen zeggen.

Dan ga je toch al snel naar nieuwe, extra stembureaus. Daar zit gewoon een plaatje aan. Nog los van het feit dat u terecht, ook mede naar aanleiding van een rapport van de Rekenkamer, ons ook nog opdracht geeft om die stembureaus goed toegankelijk te hebben, laat ik het zo zeggen. Ook dat is dus niet gratis. Daarom ga ik eigenlijk een heleboel moties op voorhand ontraden. Ik ga dat doen omdat ik echt vind dat u op die brief moet wachten en dat u vervolgens zelf moet beslissen als raad wat u dan wil, want daar zit gewoon een plaatje aan vast qua prijs en wat dat dan eventueel betreft betekent in de begroting. En dan neemt u ook verantwoordelijkheid. Dus ik heb daar ook niet op voorhand gevoelens over. Ik vind het prima als er meer stembureaus komen. Dat kan helemaal goed. Maar dan gaat u wel even zelf beslissen waar u dat uit betaalt.

En dat niet gewoon bij het college over de heg smijten, wetende dat we het geld niet hebben. En dat weet u.

Nou, wat zijn dan de moties die nu wel besproken moeten worden? Dat zijn er volgens mij drie. Daar ga ik wel een oordeel over geven. De rest is dus allemaal ontraden. Dan weet u dat alvast. De motie waar ik wel iets over wil zeggen is die van de heer Dijkstra, EenUtrecht. Kijk, het is ogenschijnlijk een verleidelijke motie. Want ja, eigenlijk is het dictum alleen maar van joh, maak 1 begrotingsartikel. Maar ik ervaar hem toch een beetje als een paard van Troje, zeg ik. En ik zie u lachen, dus ik heb gelijk. Als je de motie goed leest — ik mag u niet uitlokken, maar als je de motie goed leest, en daar zit mijn zorg — zitten daar een heel aantal veronderstellingen in en ook opvattingen die, als je die nu aan zou nemen, daarmee onmiddellijk de onze worden. Die kan ik niet voor mijn rekening nemen. Wat maakt dan het bij elkaar harken van dingen die we al doen in één begrotingsartikel nou aan verschil in de praktijk? Ik vermag dat niet te zien. Dus ofwel ik neem de hele aanloop in de motie bloedserieus en ik doe dat, maar dan gaat hij eigenlijk toch veel verder dan het enkele verzoek. Vandaar dat ik de ongepaste vergelijking met overigens wel een prachtige Griekse tragedie natuurlijk, dat paard maak. Want het is wel een indrukwekkend bouwwerk, de heer Dijkstra. Maar ik zou zeggen, dat moeten we nu even niet doen. Want ik heb geen goed gevoel over wat daar dan allemaal wel niet achterweg komt.

Tweede motie is de stempassen. Dat is nummer 238. Daar heb ik een toezegging over gedaan, zeg ik tegen de heer Sungur. Eigenlijk heb ik liever dat u die nog een keer weer opnieuw van mij krijgt dan dat u deze motie voorlegt. De toezegging is dat ik bereid ben om te kijken of die stempassen iets later kunnen worden verzonden. Daar hebben we wel twee problemen. Het eerste is, ik ga er niet alleen over, want PostNL heeft nog een aantal klanten, 341 anderen. Wij zijn niet helemaal zodanig leidend dat we kunnen bepalen wanneer het exact is. Dus dat is één. En het tweede is, als je te laat gaat zitten, heb je een nadeel voor die mensen die bijvoorbeeld nog een machtiging of andere dingen willen regelen, want die komen dan in de problemen. Dus ik leg dit nu niet vast bij motie. Ik heb uw commissielid hier al een toezegging op gedaan. Ik ben echt bereid en mijn team ook om daarvoor te gaan. Maar als u hem zo indient, ga ik hem ontraden, want dat is te hard in de uitkomst en dat kan ik gewoon niet waarmaken.

De voorzitter: De heer Sungur trekt hem in, maar dan zeg ik het voor u. Oh, u gaat hem niet intrekken. Ja, oké, dus punt voor orde.

De heer Sungur (DENK): Ik trek hem in, voorzitter.

De burgemeester: Dank u wel. En de toezegging die staat. En dan even kijken, dan kom ik als laatste bij de beplakte borden. Kijk, voorzitter, dat is echt aan uw raad. Uw raad heeft in wijsheid nog niet zo heel lang geleden gezegd van we willen er vanaf van het wild plakken en al dat zelf bedrukken. We hebben keurige, ordentelijke, leesbare, voorbedrukte borden en daar werken we nu mee. Dus als de raad het allemaal nu weer anders wil, dan moet de raad dat maar zeggen. Maar dit was wel wat u toch nog niet zo heel lang geleden met elkaar had vastgesteld. Ik kan de moties er wel bij gaan halen, want ik heb ze nog op mijn stapeltje daar liggen. Ik geloof dat de heer Bos onder andere was daar nog mede aanstichter van. Maar ja, ik reken op uw

consistentie, maar misschien kan ik dat niet. Dus dat gaan we vanavond zien. Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Nou mooi dat u er drie heeft uitgelegd. U ze verder allemaal ontraden. Fattal, GroenLinks,

Mevrouw Fattal (GroenLinks): Ja, voorzitter, ik begrijp de burgemeester heel goed. En ook in het debat was GroenLinks al van mening dat we natuurlijk te goud op moeten zijn met de financiën. Alleen één van de moties waar GroenLinks best sympathiek tegenover staat, is die van denk over meertalige communicatie. En daarbij snap ik eigenlijk oprecht gewoon niet wat daar de hele grote financiële dekking bij is. Volgens mij is dat best makkelijk te doen. Dus kan de burgemeester dat verder onderbouwen?

De burgemeester: Ja, maar ook dit is gewoon niet gratis. Als je allemaal teksten gaat laten vertalen, je moet allemaal extra materiaal laten maken. Dat is precies een beetje het dilemma van uw raad. Daarom gaat dit soort dingen ook af en toe gewoon niet zo goed. Dit gaat voor mij ook niet over sympathie of niet. Het gaat ook gewoon over de pegels. En daar hebben we met elkaar afspraken over. En als we dan over budgetten heen gaan, omdat we allemaal extra dingen gaan doen, dan moet u ook de verantwoordelijkheid maar nemen voor het aanwijzen van wat u dan net iets minder sympathiek vindt. En ik stel wel vast dat dat best vaak niet goed gaat. We zijn inmiddels echt in een ander tijdperk aan het komen.

De voorzitter: Voor mij is het in ieder geval helder, laat ik het zo zeggen. Dank voor u beantwoording. Ait Daoua.

De heer Ait Daoua (D66): Voorzitter, ik vroeg me nog af wat de beantwoording was met betrekking tot de motie over meer talen. Daar is net een vraag over gesteld door Fattal voor GroenLinks.

De burgemeester: Dat hebben we net uitgebreid in het interruptiedebatje gewikkeld.

De voorzitter: En heeft de burgemeester gezegd dat dat echt niet gratis is? Dank. En dan ook nog Snijder van Student & Starter.

De heer Snijder (Student & Starter): Ja, voorzitter. Ik trek motie 240 terug, even in. Daarbij wilde ik wel nog even zeggen dat het best logisch is om wel iets van een kleuring te geven, een

toelichting te geven over waar die plekken komen, aangezien we nu ook een keuze hebben gemaakt. En die keuze is ook gebaseerd op overwegingen.

De burgemeester: Ja, zeker. Dat hebben we volgens mij al wel vaak genoeg aan de Raad gemeld, hoor. Maar er zit gewoon een stuk techniek achter. Een van uw collega's die een motie over heeft ingediend, namelijk de heer Sungur, heeft daar recent volgens mij nog bijna een half hoorcollege over kunnen volgen, ambtelijk. Dus die informatie is er gewoon. Die kunnen we van harte honderdduizend keer delen, geen enkel probleem.

De voorzitter: Dank. We zetten een punt bij dit onderwerp. We hebben nog meer onderwerpen te gaan en we schorsen kort voor een voorzitterswissel.

Voorzitterswissel

De voorzitter: De volgende vergadering en aan de orde is agenda punt 22. Dat is afrondende besluitvorming na het debat over controlerende mechanismen VTH, geagendeerd door fracties van DENK en BIJ1. Er zijn geen moties. Mevrouw Nolte wel. Ja, mevrouw Nolte.

Mevrouw Nolten (BIJ1): Dank voorzitter. BIJ1 zal vandaag drie voorstellen indienen om racisme, discriminatie en sociale onveiligheid binnen VTH aan te pakken op de werkvloer en in de stad. Zo hebben we dus een voorstel voor een training om beter te kunnen ingrijpen bij discriminatie tussen collega's onderling, genaamd Verplicht Bystander Training & Peer Support met het dictum om een verplichte bijstandertraining in te voeren, zoals voorgesteld door Movisie, voor alle medewerkers binnen de afdeling VTH, met als doel bewustwording, preventie en handelingsperspectief in situaties van vermoedde discriminatie of grensoverdrijfend gedrag te vergroten. Om binnen de VTH-afdeling een peersupportprogramma op te zetten, waarbij zorgvuldig getrainde collega's beschikbaar zijn voor vertrouwelijke ondersteuning van medewerkers die discriminatie en ander ongewenst gedrag ervaren of waarnemen tijdens handhavingstaken. Om de gemeente voor het eind van 2025 te informeren over de voortgang en eerste bevindingen van deze initiatieven binnen de afdeling VTH.

De voorzitter: Motie krijgt nummer 243.

Mevrouw Nolten (Bij1): Dan hebben we ook een motie om inzicht te krijgen over de risico's bij de spreiding van VTH-inzet over de stad, met de titel Onderzoek etnisch profileren binnen VTH maakt patronen zichtbaar. Met dit dictum draagt het college op in samenwerking met Control Alt Delete een datagedreven onderzoek uit te voeren naar de spreiding van boetes- en vergunningscontroles door VTH op postcodeniveau, waarbij de relatie tussen deze handhavingsacties en migratieachtergrond van bewoners of ondernemers wordt onderzocht, te

analyseren of inwoners en ondernemers met een migratieachtergrond disproportioneel vaak boetes krijgen of gecontroleerd worden in vergelijking met andere groepen, de resultaten van dit onderzoek openbaar te maken en de gemeente in uiterlijk Q4 te informeren over de voortgang en resultaten van dit onderzoek en de genomen maatregelen.

De voorzitter: Motie 244. Mevrouw Deldjou Fard.

Mevrouw Deldjou Fard (GroenLinks): Dank, voorzitter. Voorzitter, als GroenLinks delen wij de inhoud van deze motie, maar we zijn nog even zoekend en ik ben heel benieuwd hoe collega van BIJ1 hierover denkt, want er is natuurlijk eerder een beleid vanuit de Raad ingesteld, waardoor in sommige postcodes meer controles worden uitgevoerd door allerlei redenen. Dus hoe verhoudt dat zich tot het uitvoeren van deze motie? En ja, we willen graag dit weten, zodat we zeker zijn dat dit goed en scherp kan gaan gebeuren.

Mevrouw Nolten BIJ1: Ja, die kan ik zeker beantwoorden. Wat het is, is dat die keuze over die spreiding, die hebben wij als BIJ1 in ieder geval niet gemaakt. Maar het is wel dat wij het heel belangrijk vinden dat de keuze die gemaakt is, dat we ook zeker weten dat dat niet discriminatie in de hand werkt. En Control Alt Delete, die ook op de RIB aanwezig was, heeft dus ook een datagedreven onderzoeksmethode. We hebben ze ook al bij andere gemeenten uitgevoerd om te laten zien of die risico's er inderdaad zijn. En als dat uit onderzoek blijkt, wat ons betreft, dat dat niet gebeurt in Utrecht, dan is dat hartstikke goed. En als dat wel zo is, dan moeten we daarmee aan de slag. Maar beter kunnen we dat uitsluiten.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Nolten (BIJ1): Ten slotte zien we vaak dat als iemand een melding maakt van discriminatie of onveiligheid op de werkvloer, diegene totdat er onderzoek geweest is, moet blijven werken met de collega die het ongepaste gedrag heeft vertoond. Daarom dienen wij een motie in genaamd normstelling door non-actiefstelling. In gevallen waarin een melding van discriminatie binnen de gemeentelijke organisatie wordt gedaan, de beschuldigde gedurende het onderzoek tijdelijk op non-actief te stellen. Tot zover.

De voorzitter: De motie krijgt nummer 245. Ik kijk even verder. Zijn er nog anderen die bij dit onderwerp het woord wensen? Dat lijkt niet het geval. De wethouder kan meteen antwoorden. Het woord is aan wethouder Streefland.

Wethouder Streefland: Dank, voorzitter. De eerste motie ingediend is de bystandtraining. Misschien is het even goed om het als volgt te noemen. Dat hebben we volgens mij ook al in de commissie behandeld. De elementen van de genoemde bijstandertraining komen terug in de

trainingsprogramma van VTH. We scharen die bijstandertraining onder de 70-20-10-principe. Dat is een learning and development ontwikkelingsontwerp. VTH is daar juist ook een voorloper in. Peer support is bovendien goed ingeregeld door interne, zowel op de afdeling als binnen de gemeentelijke organisatie, als externe vertrouwenspersonen. We vinden de inclusieve en veilige werkomgeving ook belangrijk en zien gelukkig dat ook al terug in de medewerkersmonitor een stijging daarvan, van waardering over de vragen die dit betreffen. Het belang van de rol van omstanders is ons zeer bekend vanuit het programma Inclusie en Diversiteit. Is er een aanbod, organisatiebreed, over microagressie en de rol van omstanders. In samenwerking doen we dat met Movisie. Alle organisatieonderdelen, waaronder ook zeker VTH, worden aanbevolen om die training omstanders te volgen. We monitoren dit ook voor de hele organisatie. Wat ik kan toezeggen, is dat we de overweging zullen meenemen dat we een specifieke omstandertraining op zullen nemen in het leeraanbod van VTH. Maar dat is de toezegging. Voor de rest zal ik de motie ontraden.

Mevrouw Nolten (BIJ1): Fijn dat de wethouder dit wil toezeggen. Wij vragen ook specifiek om het verplicht te maken. De dingen die genoemd worden zijn goede ontwikkelingen, dat zien wij ook. Maar het kan ook een aanvulling ervan zijn om het verplicht te maken, net als bijvoorbeeld een BHV-training, om het echt in de cultuur te integreren. Dat is ook iets wat Movisie aan heeft gedragen.

Wethouder Streefland: Dat kan ik nu op dit moment niet toezeggen. Ik weet ook niet precies in hoeverre dat dat van andere trainingen, die we ook zeer belangrijk vinden, af zou gaan, want het is niet daar bovenop. Daar hebben we geen geld voor. En in dat opzicht moet ik dat echt onderzoeken, ook in hoeverre de verplichting. Ik snap hem heel erg goed, maar het betekent echt ook dat we dat even goed moeten onderzoeken.

Mevrouw Nolten (BIJ1): Uiteraard ben ik nooit te beroerd om de wethouder te helpen met geld bij elkaar sprokkelen voor onze goede ideeën, dat we dat gezegd hebben.

Wethouder Straafland: Dan de volgende, 244, het onderzoek op etnisch profileren binnen VTH. Allereerst wil ik overzeggen dat we ons zeer doordrongen zijn van het feit dat etnisch profileren heel heftig is. We zijn ook zeer bewust van de verantwoordelijkheid die handhavende taak met zich meebrengt. Er is ook een uitgebreide brief in april 2024 daarover, gestuurd naar de Raad, waarin we ook verdiepingen van wat we allemaal doen, onder andere ook met Control Alt Delete. Dus dat is, denk ik, even goed. Voor de mensen die die niet kennen, kijk even terug, zou ik willen zeggen. We hebben al toezegging 949 gedaan. Het college onderzoekt hoe het toetsingskader risicoprofilering van het college voor de rechten van de mens — dat was naar aanleiding van de vraag van GroenLinks in het debat — kan worden geïmplementeerd in de organisatie bij toepassing van risicoprofilering. Laten we die nou echt als eerste uitlopen en de raad daarover informeren, zoals we dat ook hebben gezegd in Q4 2025. Het onderzoek zoals voorgesteld schuilt inderdaad de risico op een vertekend beeld door de complexe situatie. Het gaat immers niet alleen om etniciteit, maar ook om de inrichting en gebruik van een gebied.

Daarnaast controleert de VTH op last van de gemeenteraad, of misschien wel op voorspraak van de gemeenteraad, aanpakgrenzen stellen, perspectief bieden, gebiedsgerichte aanpak, maar ook ongelijk investeren voor gelijke kansen. Handhaving doe je niet alleen maar voor degenen die je moet handhaven, maar juist ook voor de omgeving. In een aantal gebieden zal er dan ook meer gekeken worden, meer boetes enzovoort. Dit vertekent van tevoren al vervolgens het beeld. Dan is het maar de vraag welke conclusies je daaruit verbindt. Dat was overigens ook het gesprek in de RIB met Control Alt Delete, die daar overigens, in alle eerlijkheid, metodologisch gezien ook niet zo heel goed antwoorden op kon geven. De handhavingstrategie van VTH, die openbaar gepubliceerd is, is gebaseerd op landelijke standaard. Wij controleren op basis van meldingen, signalen en handhaven op gedrag en nergens anders op, dus dat is denk ik ook even goed om te noemen. En, niet onbelangrijk, dit is ook daarnaast een extra onderzoek waar we gewoon geen dekking bij zitten bij de motie. En we dat ook op dit moment ook echt niet kunnen doen, maar weten wel, zoals we dat doen, we vragen ook artikel 1 midden-Nederland en Control Alt Delete met ons mee te kijken en mee te denken over hoe we verder nog etnisch profileren kunnen tegengaan binnen VTH. Ik kijk daar nog even terug naar de brief. Dus het is niet zo dat we hun kennis niet zouden willen inzetten. Dat doen we al, maar niet op deze manier. ontraden.

Mevrouw Nolten (BIJ1): Ja, dat hoor ik natuurlijk. En tegelijkertijd is het ook zo dat Control Alt Delete alsnog dit voortdraagt, dat het als suggestie voor deze stad, om maar zeker te zijn dat we dat inderdaad goed op weg zijn. En ik denk het belangrijk vinden en een inzet op hebben is één, maar ook zeker weten dat je methodiek werkt en dat dus niet die risico's waar worden, is een onderzoek wat ons wel nodig. Als het financiële gedeelte weg zou halen, zou de wethouder dan wel voor openstaan en dat wij daar ook voor mee kunnen helpen zoeken?

Wethouder Streefland: zoals heel duidelijk zijn er ook echt wel bezwaren, die zij ook zelf aangaven, die echt heel methodologisch gebieden ook daadwerkelijk zijn. Op het moment dat wij een gebiedsgerichte aanpak hebben waarin er meer VTH aanwezig is, zal er dus ook meer op gedrag gehandhaafd worden? Dan krijg je sowieso al uit die gebieden meer naar boven. Dat is een bewuste keuze van de Raad dat meerdere gebieden grenzen stelt, perspectief biedt, gebiedsgerichte aanpak en ongelijk investeren voor gelijke kansen. Ik zou eigenlijk willen zeggen dat we het geheel over het onderwerp eens zijn dat we dat echt moeten doen. We gebruiken ook de kennis en know-how van artikel 1 Midden-Nederland en Control Alt Delete, nog even los van dat er geen dekking bij is, maar zo kijkt het college aan en apprecieert dus ook deze motie. Dan de motie 245, normstelling door non-actiefstelling. Deze motie lijkt op de aangenomen motie 269 van 13 oktober 2022, waarin is opgeroepen om binnen de gemeentelijke organisatie het uitgangspunt te hanteren dat op discriminerend handelen ontslag staat. Die hebben we vervolgens uitgevoerd opgevolgd. Dat handelen is expliciet opgenomen in de gedragscode voor medewerkers en daar vervolgens ook weer in ons handelen en in ons beleid toegevoegd. De ordemaatregelen en strafmaatregelen bij een melding van discriminerend handelen worden te alle tijden zorgvuldig, en dat moet ook echt, beoordeeld per casus. Het automatisme om in alle gevallen maatregelen te nemen zonder daarbij rekening te houden met soort en omstandigheid van de melding, is niet zo zorgvuldig. Bovendien is arbeidsrecht juridisch niet mogelijk. Of schorsing mogelijk is, is steeds afhankelijk van de omstandigheden van het geval. Het zonder meer overgaan tot schorsing kan tevens ook schadelijk zijn voor de betrokken medewerkers, wanneer later blijkt dat de beschuldigingen ongegrond waren. Het zonder rechtsgrond schorsen van medewerkers kan dan ook juist leiden tot gevoelens van onveiligheid. Dus dat is de andere

kant. Overigens wil ik dus niet zeggen dat wij daar niet scherper op zijn geworden. Het is nu ook vastgelegd in het aangescherpte onderzoeksprotocol van de organisatie.

Mevrouw Nolten (BIJ1): Ja, we weten natuurlijk van die motie, volgens mij stonden we daar ook onder, maar het gaat er juist ook om het traject als je er middenin zit, dus voordat het is vastgesteld. En we weten ook dat bijvoorbeeld bij seksueel overschrijdend gedrag of bij geweld mensen ook vaak op non-actief worden gesteld. En we zeggen ook niet dat dat zo maar moet gebeuren. Maar het gaat er meer om dat het traject ernaartoe kan voor degene die een melding maakt en nog steeds in contact blijft met diegene of misschien meerdere personen die zich schuldig hebben gemaakt aan onveiligheid. Die blijven daar alsnog mee geconfronteerd. En intussen is er daar geen oplossing van. Wat vaak tot gevolg heet dat mensen zelf thuis blijven zitten. En dat lijkt me toch een beetje omgekeerde wereld. Dus ik word toch niet helemaal ondervangen in wat wij hierin voorstellen in het antwoord van de wethouder.

Wethouder Streefland: Dit is natuurlijk vanuit de perspectief van degene die de melding doet. Dan nog eens altijd de vraag of die melding daadwerkelijk die vraagt. Prudent en echt goed onderzoek, zowel als eerste voor de melder, maar ook voor degene waarover gemeld wordt. Daar hebben we echt wel beleid op, maar het is voornamelijk ook dat je in dit geval toch echt ook ordentelijk dat werkgeverschap moet invullen en je arbeidsrechtelijk-juridisch ook daar echt — en daar hebben wij ons aan te houden, dat doet de gemeentesecretaris — de juiste route in nemen. En zeker klopt het zo dat we zien — en dat gebeurt ook wel eens, dus het is niet zo dat het nooit gebeurt — dat het in dit soort gevallen ook nog zo kan zijn dat iemand inderdaad geschorst wordt of een tijdje even onactief op andere vormen. Maar laten we dat per casuïstiek en niet als een soort eenheid behandelen, ook omdat we ook moeten zeggen dat de andere kant ook waar is. Het is heel erg duidelijk hoe wij daarin staan. Wij kijken daar waarschijnlijk met de indiening van de motie niet helemaal hetzelfde in, maar dit is wel echt vanuit het belang van iedereen uiteindelijk het beste.

Mevrouw Nolten (BIJ1): Is de wethouder dan bereid om dat dan expliciet te maken in die protocollen, wat als aanleiding van de vorige motie ook is gedaan, van dat er wordt gekeken naar dat als een optie. Misschien iets minder stellen zoals wij hier nu voorzetten, maar dat het wel opgenomen is dat het een optie is dat mensen ook weten dat ze dat daarom kunnen vragen of dat dat onderdeel is van het beleid wat de gemeente voert.

Wethouder Streefland: We doen het nu zoals het is. Het is in het onderzoeksprotocol opgenomen, naar aanleiding van de motie voor ontslag. Daar hebben wij ook echt op gehandeld. In dit geval denk ik nog steeds — dat is ook het perspectief van de ander waar melding over wordt gedaan — dat als er geen geval zou zijn, dan is die schade ook vervolgens gedaan. Ik vind dat we elk geval apart heel erg goed moeten beoordelen en bekijken. Ja, we zijn scherp. Als er

blijkbaar is dat er schorsing aan de hand is, dan doen we dat ook. Dat is niet anders, maar zo zou ik hem ook echt wel willen behandelen.

Mevrouw Nolten (BIJ1) Ik heb geen interruptie meer op de wethouder, maar ik ben vergeten te zeggen dat DENK en Partij voor de Dieren deze moties ook onderschrijven, als ik het goed heb. Toch allemaal?

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we op een later moment vanavond over de ingediende moties stemmen. Dan komen we bij de afrondende besluitvorming over het ziekteverzuim. Daar is in ieder geval een motie van het CDA. En dan vraag ik de heer Van Steeg om het dictum voor te lezen.

De heer Van Steeg (CDA): De motie heeft de titel: Het roer om voor goed werkgeverschap en heeft als dictum. Die draagt het college op de positie en onafhankelijkheid van vertrouwenspersonen op het stadskantoor te versterken. Inzichtelijk te maken hoe een eenduidigheid in beleid wordt versterkt voordat een cultuuromslag tot stand komt. Drie, indien de komende jaren niet leidt tot zichtbare verbetering en daling van het ziekteverzuim richting het landelijk gemiddelde, is het onderzoek te laten doen met als doel meer greep te krijgen op de verschillende uitdagingen op het stadskantoor. Daarna in Q4 van dit jaar over de stand van zaken te informeren, mede ingediend door de heer Bos, de heer Maas en mevrouw Hessel.

De voorzitter: De motie krijgt nummer 246. Zijn er nog anderen die het woord wensen? Ja, mevrouw Ramaker.

Mevrouw Raanmaker (VVD): Voorzitter. Dat het ziekteverzuim omlaag moet, is voor de VVD evident. De verzuimkosten zijn bij 8,2% ziekteverzuim circa 18 miljoen euro en dat is uitgaande van dat er geen enkele zieke vervangen hoeft te worden en uitgaande van een normale loonwaarde van 3.000 euro. Dus 1% daling levert minstens 2,2 miljoen euro per jaar op. In het debat heeft de wethouder PNO de commissie verzocht haar ruimte te bieden aan de daling van het ziekteverzuim te werken. De toezegging gedaan op basis van een concreet plan, waar de VVD ook om had gevraagd, eindt dit jaar met resultaten van deze aanpak te komen. Graag biedt de VVD samen met D66 handvatten aan voor deze rapportage met de motie Goed temperaturen aanpak ziekteverzuim virus, met dictum, in de rapportage in het laatste kwartaal aan de Raad per afdeling de tussenstand van het ziekteverzuim te geven, met toelichting op de aanpak en de behaalde resultaten. Twee, in dezelfde rapportage een relatie te leggen met de drie grondoorzaken, gebaseerd onder meer op rapportages van de arbodienst en van vertrouwenspersonen.

De voorzitter: Motie krijgt nummer 247. Dan is het woord aan Student & Starter.

De heer Snijder (Student & Starter): Ook wij vinden het belangrijk dat we vandaag bij dit onderwerp worden stilgestaan. Het hoge ziekteverzuim is zorgwekkend en vraagt om een effectieve aanpak. Daarbij is het nodig om bij de aanpak van het ziekteverzuim een breed perspectief te hanteren. Dat betekent niet alleen kijken naar werkgerelateerde oorzaken, maar ook kijken De leeftijdsgebonden omstandigheden, die het welzijn van medewerkers beïnvloeden. In de huidige aanpak wordt hier echter weinig tot geen aandacht aan besteed. Daarom dienen wij de motie Meer aandacht voor leeftijdsgebonden omstandigheden in, met als dictum: verzoekt het college om in het ziekteverzuimbeleid expliciet aandacht te besteden aan de leeftijdsgebonden omstandigheden van medewerkers, waaronder ook de jongerendoelgroep, en te onderzoeken hoe de gemeente de personeelsbeleid beter kan inspelen op deze uiteenlopende levensfase. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. De motie krijgt nummer 248.

De heer Ait Daoua (D66): Dank u wel, voorzitter. Wij hebben ons aangesloten bij de motie van de VVD. Wij zijn blij met de toezegging dat we in Q4 een reportage krijgen over het ziekteverzuim. Ik zou graag zien dat deze reportage jaarlijks terugkomt, zolang het ziekteverzuim boven de steenvaart ligt. Kan het college dat toezeggen?

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even verder. Zijn er nog anderen? Dat is niet het geval, dan geef ik het woord aan de wethouder.

Wethouder Streefland: Ja, dank. Volgens mij een goede technische sessie en ook een commissie hierover gehad. Ik denk dat het fijn is dat we dit nu afronden, maar het is niet klaar, want dat is met ziekteverzuim altijd zo. Dus het is goed dat we met elkaar hierbovenop zitten. Dat doe ik, dat doet de organisatie, maar jullie aandacht daarvoor is ook helpend. De motie van het CDA ten aanzien van punt 1, en dan kom ik met mijn uiteindelijke duiding. De positie en onafhankelijkheid van de vertrouwenspersoon is recent versterkt. Dat hebben we uitgebreid al gesproken. Afgelopen jaar is de positie en onafhankelijkheid van de vertrouwenspersoon al versterkt. We hebben ook een meldpunt. We proberen juist — want daar ging het gesprek over — zoveel mogelijk mensen toch te bewegen. Meld nou als er wat is en doe dat ook echt. Dat kan op meerdere manieren. Dat hebben we juist ook versterkt. Dat gaat natuurlijk altijd leiden naar of mensen dat voelen, maar we nodigen ze echt uit. Het is overal, ook bij leidinggevenden en bij anderen, dat we dit in beeld brengen. Afgelopen jaar is dus de onafhankelijkheid van de vertrouwenspersoon al versterkt, met onder andere twee externe vertrouwenspersonen. Om in onafhankelijkheid te voorzien. En we zien dat we personen hier beter gevonden worden en ook echt benaderd worden door medewerkers. We zien ook een toename. Dan kan je zeggen dat dat slecht is, maar wij vinden dat juist goed. Ten aanzien van punt 2. Er is inderdaad toegezegd, dat is al gedaan, om de Raad dit jaar in Q4 door middel van een raadsbrief, of eigenlijk een voortgang, te informeren over het verzuim, onder andere stand van zaken, aanpak en beleid. In

de toegezegde raadsbrief zal meer informatie volgen over de stand van zaken en de effectiviteit. Daar wordt u mee geholpen, denk ik. Ten aanzien van punt 3, er is tijd nodig — daar vroeg ik natuurlijk ook om — om de aanpak die we echt al stevig hebben ingezet van verzuim, dat heeft tijd nodig voordat het zich vertaalt in grotere blijvende, dalende trends. De aanpak en begeleiding heeft dus ook tijd nodig. We hebben natuurlijk toegezegd om Q4 te informeren. Dan kijken we wat verdere maatregelen nodig zijn. U vraagt dan een extern onderzoek als dat nodig is. Ik kan me voorstellen dat het dan ook weer verstandig is om na te denken over wat we nu zien en wat uw vraag is, en daar dan vervolgens met elkaar weer over te spreken. Als daar een onderzoek uit voortkomt, dan hoort daar volgens mij ook weer een vraag bij. Of wij dat zelf doen of u dat zelf voorstelt, omdat u vindt dat de wethouder het niet goed doet, is het dan denk ik het moment om dat te doen. Dus deze ontraad ik.

VVD. Goed. Temperaturen. Dank voor de motie. Net als anderen deel zeer de wens om vinger aan de pols te houden en daarbij ook voortdurend alle mogelijkheden en analyses en inzichten te betrekken die ons leren bij dit vraagstuk, wat heel multigelaagd is en complex. Wat goed gaat, wat niet. Wat relevante patronen zitten. Andere inzichten. Wat we daarvan kunnen leren. Ik heb al inderdaad toegezegd die in Q4 terug te komen. U heeft dat al verder ingevuld en ingekleurd. Ik denk dat we daarmee goed uit de voeten kunnen. Het is denk ik ook belangrijk dat we de informatie van inderdaad onder andere de arbodienst enzovoorts nemen. We hebben in het debat ook uitgebreid gesproken over de drie basisbehoeftes die op orde zijn *microfoon weggevallen*.

Ik hoop wel dat wij wat ruimte krijgen in de wijze waarop we het doen, want als we nog andere inzichten hebben, dan vullen we dat aan enzovoorts, maar ik kan deze positief adviseren. Dan over de motie van Student & Starter. Het is ondersteuning van beleid. Wij doen het namelijk al. We hebben aandacht voor verschillende leeftijdsgroepen. Dat noemden we ook al bij de technische sessie. En ja, we weten dat het voor jongeren weer iets anders is dan de leeftijd 40 tot 55, die bijvoorbeeld met dubbele zorgtaken zitten, en ook weer voor mensen die aan het einde van hun carrière zitten en wat daarop nodig is. Belangrijk is dat we aandacht voor alle omstandigheden die van invloed zijn op het verzuim aanpakken. Dat past natuurlijk aan de complexiteit daarvan. En we differentiëren dus in aanpak ook al voor jongeren. Ook omdat we zien dat er andere dingen spelen in het leven. Dus ik zou in dat opzicht zeggen dat is al staande beleid en daarmee ontraden.

De voorzitter: De heer Snijder.

De heer Snijder (Student & Starter): Dank voor de beantwoording van de wethouder. Onze vraag, die dan nog zal overblijven, is of de wethouder dat dan misschien wel meer expliciet ook in verslaglegging of in brieven naar de Raad naar voren zou kunnen komen brengen, specifiek ook voor de jongere doelgroep.

Wethouder Streefland: Ja, ik denk dat het goed is om in ieder geval iets te zeggen over leeftijdsgroepen, want dat wat voor jongeren is, zal voor anderen zeggen die dan 64 zijn en nog drie jaar moeten werken, is ook misschien weer een andere aanpak op nodig. Dus iets over

verschillende groepen of leeftijd, dat kunnen we echt wel toevoegen. Dus dat is dan mijn toezegging.

De voorzitter: Dank u wel. Motie 248 is ingetrokken. Dan gaan we naar het laatste agendapunt van vanmiddag. Dat is de afrondende besluitvorming na het debat over stand van zaken digitale gezondheid gemeente Utrecht. Er zijn twee fracties die dit geagendeerd hebben, Horizon en D66. Allereerst het woord aan de heer Paalman.

De heer Paalman (Horizon): Voorzitter, we hebben een erg interessant en nuttig debat gehad tijdens de commissie. Toch voel ik me genoodzaakt om nog wel met twee aanvullende voorstellen te komen. Utrecht moet sneller bewegen om niet achter te lopen. We zien de geopolitieke verhoudingen in de wereld veranderen en een bijna volledige afhankelijkheid qua IT op de Verenigde Staten is onverstandig gebleken. We zijn het verplicht naar onszelf en naar onze bewoners toe om dat recht te zetten, ook als andere overheden nog langer de kat uit de boom kijken. Daarom dien ik de eerste motie in. De motie Ook alleen bouwt Utrecht afhankelijkheid van de Verenigde Staten af. Daarmee draagt de college op de aangekondigde cloudstrategie in Q4 2025 te voorzien van een risicoanalyse van de huidige afhankelijkheid van Amerikaanse aanbieders, een categorisering van gemeentelijke gegevens en uitgangspunten voor datergebruik in de publieke cloud en beleidskades voor het structureel benut van Europese en Nederlandse alternatieven. Twee, te onderzoeken welke samenwerksverbanden, regionaal, landelijk en Europees, op korte termijn kunnen beginnen met dit project om de IT-afhankelijkheid van de VS af te bouwen. De raad is hierover te informeren in een toegezegde raadsbrief-klauwtransitie. Drie, als er in tijden van deze raadsbrief nog geen concreet samenwerksverband gevonden is, of als de gevonden samenwerksverbanden onvoldoende slagvaardig zijn om op korte termijn concrete mijlpalen voor het project om de IT-afhankelijkheid van de VS af te bouwen te behalen, dan als gemeente Utrecht zelf in het project te beginnen en de raad hierover te informeren.

De voorzitter: Motie 249 wordt dit.

De heer Bouman: De tweede motie. De tweede motie gaat over in hoeverre de gemeente klaar is voor de toekomst. De gemeente heeft in 2024 naar schatting bijna €15 miljoen uitgegeven aan externe IT-inhuur. Dat is niet houdbaar in een toekomst die elke dag digitaler en complexer wordt. Dan moet je gewoon je eigen vaste capaciteit hebben. Je kan meegroeien in en met je organisatie. Door maar miljoenen uit te geven aan dure consultancybureaus voor capaciteit blijft de gemeente maar kiezen voor de weg die op korte termijn een stuk makkelijker is, maar op lange termijn wel veel duurder. Met dit voorstel willen we vanaf 2027 afspreken dat we minimaal een vijf van deze vijftien miljoen minder uitgeven aan externe IT nu in de uur. Dat is haalbaar en realistisch en moedigt het college aan om echt werk te gaan maken van het samenstellen van een eigen IT-team. waarin het talent in onze eigen stad direct voor ons werkt, in plaats van via een duur externe bureau. Draag het college op vanaf 1 juni 2027 een plafond in te stellen op hoeveel er per jaar uitgegeven mag worden aan de externe IT-inhuur. Dat is een inhuur dat

uitsluitend tot in zeer grote mate IT in het werkpakket heeft zitten. En dit plafond in te stellen op 80% van hoeveel er in 2024 naar schatting aan de externe IT-inhuur is uitgegeven; 14,7 miljoen. Exclusief indexatie en andere looncorrecties. Er zit nog een stukje beweging in. Dat was mijn voorzitter. En gezien de spreektijden verwacht niet heel veel vragen, maar ik sta er absoluut voor open.

De voorzitter: Schitterend. De motie krijgt wel nummer 250. Ik kijk even voor u of iemand nog wil, maar helaas. Dan gaan we naar D66. Heeft D66 bijdragen? Nee? De eerste motie was mede namens D66. Zijn er nog anderen? Dat is niet het geval. Dan gaan we naar de wethouder.

Wethouder Streefland: De motie Ook alleen bouwt Utrecht de afhankelijkheid van de VS af. We delen zeer de urgentie op dit thema. Het wordt alleen nog maar precairder. Maar ontraden we deze motie in deze vorm. We zijn het eens met uw oproep om samenwerkingsverbanden te onderzoeken. Dit doen we ook al. Daar zal conform toezegging, die ik al heb gedaan, de Raad in Q4 een update over ontvangen. Daarin worden genoemde punten meegenomen, maar voor alle duidelijkheid. In Q4 melden we de voortgang in het onderzoek naar samenwerkingsverbanden. Dan hebben we waarschijnlijk nog geen volledig ontwikkelde nieuwe cloudstrategie, zoals de motie suggereert. Mocht dat wel het geval zijn, dan zullen we dat natuurlijk ook melden. Het is nu te vroeg om al enige duiding te geven over de kans van slagen. We zullen waarschijnlijk wel onze strategische richting kunnen melden. Die ontwikkelen we samen met de G4. We kunnen het echt niet alleen. Amsterdam loopt dat voor. Dat helpt ons ook. Maar haalbaarheid, resultaattermijnen en benodigde middelen vragen veel onderzoek om dit scherp in beeld te krijgen. We zijn in overleg met G4 om tot een gezamenlijke cloudstrategie te komen. Vanuit G4-overleggen is er dus ook stevig contact met BZK en de Rijks-CEO. Daar zijn we ook mee bezig. Met betrekking tot gemeente Utrecht zelf project starten, als resultaat samenwerkingsverbanden op zich laten wachten, raden wij wel af. Het IT van het Rijk en de gemeente zijn verweven. Voorwaarde voor financieel haalbare soevereiniteit is landelijke. en waarschijnlijk Europese samenwerking voor nodig. Daarnaast is de verwevenheid van de gemeente Utrecht en bredere gemeentelijke en landelijke omgevingen zo groot dat we dit ook echt inhoudelijk niet solidair zouden moeten willen oppakken. Dus de versteviging en de versterking zit wel snelheid, wel strategie, maar niet alleen.

De voorzitter: De heer Paalman.

De heer Paalman (Horizon): Dank u voorzitter. Ik kan enigszins wat meekomen, maar wat ik me wel heel erg afvraag is wat als de andere overheden of de andere samenwerkingspartners de kat uit de boom kijken. Dan blijft het nog steeds een Utrechtse probleem en dan zeggen wij van ja we wachten op de rest, maar de rest komt niet over de brug. Wat doen we dan?

Wethouder Streefland: Dat gaat ervan uit dat de anderen dit niet als een probleem zouden zien of daar nogal afwachtend in zijn. Ik kan u vertellen dat dat niet het geval is. Amsterdam doet niet

voor niks al een voortrekkersrol. Wij zien dat dat heel erg fijn is, ook direct in de G4. Dit is een samenwerking met BZK. Die voelen dit ook aan alle kanten. Daarnaast hebben we het nog met Europa te maken, maar het is voor niemand dat het aan de achterkant van het bierviltje ergens geschreven is dat dit ook nog ergens moet. Dus we zullen dat ook meegeven in die Q4-brief waar we al hadden toegezegd. Maar dit is niet zo, op dit moment echt niet. Ik kijk elke ochtend weer, dan denk je wat is er nou weer gebeurd aan de andere kant van de plas of wat dan ook. Dus de urgentie is er zeker.

De heer Paalman (Horizon): Dat is op zich goed om te horen, maar binnenkort komen er voorjaarsnota's. Dan gaan raden in het land ook weer kijken waar gaat het geld naartoe. Misschien dat een van de G4-er of wie dan ook zou besluiten of we gaan het geld anders besteden dan dit project of anderszins. Ik zoek gewoon heel erg naar die stok achter de deur dat Utrecht ook zegt van oké, we hebben het geprobeerd, dat heeft ook mijn voorkeur om het in een samenwerkingsverband te doen, maar dat we ook gewoon zeggen oké, maar als het niet lukt dan zijn we een pionier en dan gaan we zelf dat onderzoek doen. Dan gaan we zelf dat project in ieder geval starten en laten we als Utrecht zien wat blijkbaar Amsterdam nu ook al een beetje mee bezig is, want die loopt voorop, van joh, we kunnen het ook zonder jullie.

Wethouder Streefland: Onze voorkeur, ook na echte urgentie en noodzaak, is om dit nooit alleen te doen, ook niet als het gaat over de cloudtransitie of ook niet als het gaat over common ground. Dat kan je echt niet. Die verweefheid is enorm. Dit betekent dat dit vraagstuk overal speelt. Daar kan ik ze wel hard voor maken dat ze daar even urgent mee aan de slag zijn, wat ze al aan het doen zijn, als wij. Maar ik ga dit niet solitair doen. Wij gaan u in Q4 met de brief toekomen over hoe dat er dan uitziet, hoe ver we zijn en wat er dan op nodig is. Ik vind het wel supergoed dat u hier zo achteraan zit.

De voorzitter: Laatste keer de heer Paalman op dit punt.

De heer Paalman (Horizon): De wethouder zei dat zij deze vorm kon ontraden. Wat als we een vorm zouden steken die iets meer lijkt? Als de rest het af weet, dan gaat Utrecht heel erg surren bij de rest om alsnog het project door te gaan. Is dat misschien een betere vorm dan?

Wethouder Streefland: Ik zou u echt de tijd besparen om nog een motie te maken. Daarvoor hoeft u het niet te doen. Ik heb dat gezegd. Een toezegging is net zo even zwaar. Dus doe dat alsjeblieft niet, zou ik zeggen. Het scheelt u tijd. Dus ik ga dit zeker oppakken. Dus we weten de urgentie.

En dan de andere. Dat is de digitale gezondheid, maar dan het sterke IT-team, waar we al een tijdje met elkaar over spreken. We herkennen heel erg de noodzaak om extern in u terug te dringen, breed in de organisatie. Er was overigens ook een motie in deze Raad om dat niet alleen onder de schaal 9, maar ook daarboven te doen. Heel veel van deze mensen zitten daarboven en tegelijkertijd ook jong talent aan te trekken. We zijn hier op verschillende manieren mee bezig. Naast maatregelen die we nu al treffen, zien wij een aanvullend IT-INU-plafond, waar we

gewoon beleid in hebben bij de gemeente Utrecht, niet als effectieve maatregel. Ik ga even vertellen waarom dat is. Wij hebben het INU-plafond van IPM voor 2025 al naar beneden bijgesteld. Dus dat hoefde ook zonder deze motie, en dat doen we dat, naar 91% ten opzichte van 2024. Als uw Raad toch behoefte heeft aan een verdere aanscherping van het INU-plafond, Zoals we eerder hebben besproken, dan is dat op een natuurlijk moment bijvoorbeeld bij de programmabegroting. Maar ik zou dat niet solitair doen juist voor deze afdeling, omdat er ook een gevaar in zit. De meest inhuur die wij op dit moment hebben, is specialistisch, senior personeel. En sinds oktober, dat is wel naar aansporing van eerdere gesprekken die we hebben gehad, vorig jaar loopt er bij IPM een traject om externe inhuur bovenformatief in vaste dienst te nemen, wat inmiddels heeft geleid tot een behoorlijke afname van de inhuur. Dus ga ervan uit dat de inzet die u daar al pleegt, dat we daar echt wel mee bezig zijn. Daarnaast is inhuur soms nog steeds nodig en dat gaat dus over de urgentie. Bijvoorbeeld bij pieken van werkzaamheden of echt specialistisch werk waar we echt niet andere voor hebben. Dus dat zullen we moeten blijven doen en moet dat ook niet op deze manier vanuit deze rol in deze stoel zo indirect in die organisatie gaan sturen. Dat is denk ik ook niet precies uw rol. Aanwas van nieuw talent, want daar vinden we elkaar enorm. Dat vinden we in onze recent getekende convenant, in ieder geval met de Hogeschool Utrecht. We kunnen daar echt nog wel meer op doen. En de inzet van trainees. Daar hebben we nu meer van. We merken dat veel van hen na de traineeperiode doorstroomt in een vaste functie. Mocht uw raad consistent willen investeren, dat vraagt dan een investeringsvraag. Om nieuw talent zijn we bereid, als daar dan extra geld voor is, ook wel echt een soort kraamkamer op te zetten. Maar dat zijn de voorwaarden. Maar dit is wat we nu doen. Dus daarmee ontraad ik deze motie. Maar wij zijn het over sommige dingen absoluut eens.

De voorzitter: Dan gaan we op een later moment vanavond over deze moties stemmen. En dan wil ik eigenlijk het volgende voorstellen, want normaal zou nu onze Nestor de maidenspeech van Hans Gelijns nog even omarmen. Maar ik kijk even hoe de zaal erbij zit en ook wie er wel en niet is. En mijn voorstel zou zijn dat u dat bij begin van de aanvang van de avondvergadering meteen voor de stemmingen doet. Want dan is de zaal helemaal vol en dan kan de Nestor de maidenspeech mooi omlijsten. En dat is maar een kort bijdrage, dus dat trekt u. En ik denk dat dat meer recht doet aan het moment, zou ik willen zeggen. Dat gezegd hebbend zijn de punten 25 en 26 zaken die opnieuw in stemming komen vanavond, omdat vorige keer de stemmen staakten. Dus dan weet u waarom dat is. Dan schors ik de vergadering tot acht uur vanavond. Dan zal de plaatsvervangend voorzitter u door de stemmingen heen leiden. Ik wens u veel succes.

De voorzitter: Als iedereen naar de plaats wil gaan. Dat zou fijn zijn. Dan kunnen we zo beginnen. Nou is het wel zo dat eigenlijk de ChristenUnie heeft tien minuten extra schorsing nog aangevraagd, maar we hebben net even gesproken en het is een goed idee om wel te beginnen vast met de toespraak van de nieuwe Nestor voor een nieuw raadslid. Dus dan beginnen we daar vast mee. Dan kijken we daarna of de ChristenUnie aan boord is, zodat we kunnen gaan beginnen met de stemmen. En anders gaan we nog even kort schorsen. Maar het is natuurlijk ook leuk voor.

Welkom allemaal gast van de raad. Fijn dat jullie er zijn. Hallo. Ik ben jullie voorzitter vanavond. Dan kunnen jullie in ieder geval iets meemaken van wat hier soms gebeurt. Hopelijk hoeven we daarna niet nog een keertje te gaan schorsen. Maar goed, we gaan het even zien. We improviseren, want soms hebben partijen gewoon en ook kleinere partijen wat extra tijd nodig om alles goed voor te bereiden. Ik weet er alles van. De Nestor, Maarten Koning.

De heer Koning (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Hans, een joviale bourgondier in Utrecht. En Hans, ik ben in de luxe positie om iets meer van jou over te weten te zijn gekomen. En dat is dan ook wel leuk om dat met raadscollega's te delen. Zo liet Hans Partner weten dat jij op de middelbare school nogal van feesten hield. Als de hele familie op voorjaarsvakantie ging, dan bleef Hans lekker thuis om carnaval te vieren. Jouw horecaspier is nogal ontwikkeld, zeggen jouw dochters daarover. En kent u, beste raadsleden, dat pand aan het Jaarbeursplein, wat momenteel helemaal ontmanteld is? Heel lang geleden, toen dat gebouw er zelfs nog niet stond, toen was daar de hoël, kazerne. En ja, Hans bracht daar decennia geleden zijn militaire tijd door. Best een zware tijd, want Hans, dat wil zeggen, vooral voor die horecaspier was dat een lastige tijd, die verslapte noodzakelijkerwijs een beetje. Maar hoe ziet die horecaspier er dan precies uit? Die zit in zijn handen. Want biertje duimpie, dat schijnt een gevleugeld gezegde te zijn in de Huize Geleijns, dat ziet er dan zo uit. Volgens jouw dochters is dat een herkenmerkende pose op de foto's waar jij dan op staat. Hans, de mensen die dicht bij jou staan zijn talrijk en ze weten dat jij altijd voor hen klaarstaat. Van de rotary tot het buurtcomité tot de weekendjes weg met oud voetbalgenootjes. En je weet heel veel over onderwerpen als duurzame energie en netcongestie en ondernemen. Jouw ervaring, je levenservaring en je levenslust, dat is een aanwinst voor deze Raad. En we kijken er naar uit om daar meer van te zien. Dank je wel.

De voorzitter: Dank aan de Nestor en misschien nog een korte toelichting. Hans Geleijns had zijn maidenspeech vandaag en dan is het hier traditie dat de Nestor dan een korte toespraak houdt voor degene die een medespeech houdt. Nu ga ik wel noodgedwongen nog even de verradering schorsen totdat de ChristenUnie ook in de gemeenteraad is.

De voorzitter: We wachten met, nou niet met kloppend hart trouwens, we zijn gewoon. Als iedereen stil wil zijn in de gemeenteraad, ook Horizon, ook Victor Paalman. Dan gaan we beginnen met de stemagenda. We gaan eerst even kijken, zijn er nog partijen die moties of amendementen zouden willen intrekken? Ja, Ait Daoua, D66.

De heer Ait Daoua (D66): Ja, voorzitter, wij willen motie 241 intrekken. We wachten de toegezegde brief af van de burgemeester.

De voorzitter: Motie 241, en dat is bij de opkomstbevordering bij de verkiezingen, is bij deze ingetrokken. Andere fracties. Bode, Volt.

Mevrouw Bode (Volt): Ja, dank je wel. Wij willen motie 209, Stabiele financiering ondernemersfonds, intrekken. We zijn blij met de toezegging van de wethouder. We wachten de resultaten van het onderzoek af en gaan dan kijken wat we verder doen hierop.

De voorzitter: Dat is bij agendapunt 18.

Geen andere? Oké, goed. Dan hebben we ook nog één geheime motie op de agenda staan en wat misschien we vanmiddag hadden moeten doen. Mocht er een stemverklaring, mocht een partij een stemverklaring willen doen daarover, was het misschien handig geweest als we vanmiddag het geheime deel hebben gedaan. Als jullie geen geheimen, als jullie geen stemverklaring willen doen, dan maakt het allemaal niet uit. We kunnen namelijk wel gewoon over stemmen.

Maar zijn de fracties een stemverklaring willen doen, want dan verschuiven we dat naar het einde van de stemagenda, zodat we niet gelijk nu weer de publieke tribune hoeven te ontruimen. Zwinkels, CDA.

Mevrouw Zwinkels (CDA): Ik had eigenlijk wel willen doen, maar ik laat het hierbij dan. Ik heb al gelukkig wel een aantal interrupties kunnen doen vanmiddag, dus dan hoeft dat niet.

De voorzitter: Fijn, waarvoor dank. Geen andere partijen die een stemverklaring willen doen? Dan gaan we gewoon over die motie stemmen. We hebben volgens mij drie mensen die niet aanwezig zijn. Dat betekent dat we met een oneven aantal zijn, wat heel handig is. Dan hebben we in ieder geval geen stakende stemmen. Utrecht Solidair is niet aanwezig, Stadsbank Utrecht is niet aanwezig en één iemand van de Partij van de Arbeid is niet aanwezig. Volgens mij kunnen we gaan beginnen. Het is een paar maanden geleden dat ik dit heb gedaan, maar ik ga ervan uit dat alles goed gaat.

We beginnen met agendapunt 25, waar vorige keer ook de stakingen in de stemmen waren. Dat was de stemming over raadsvoorstel beleidsnota vastgoed 2025-2030. Hebben we amendement 74, gereduceerde uitstoot CO2 in tonnen. Stemverklaringen zijn de vorige keer al gebeurd, weet ik in ieder geval. Dus we gaan stemmen. Van Steeg. Van Steeg moet nog stemmen. 23 stemmen voor, 19 tegen, aangenomen. En ik zei net trouwens helaas iets wat niet klopte, want we zijn juist wel met een even aantal. Dus gedraag jullie een beetje.

We gaan verder met het amendement 75 van beleidsnota vastgoed naar uitvoeringsprogramma een extra stap. Stemverklaring. Nee. Gaan we stemmen. Unaniem. Aangenomen.

Amendement 76. Energiezuinig is wel een beetje te zuinig. Geen stemverklaring. Gaan we stemmen. Mensen stemmen. Nog twee mensen. Zwinkels en Van Steeg. 28 stemmen voor, 14 tegen, aangenomen.

Amendment 77, liever circulair renoveren dan sloopnieuwbouw. Gaan we stemmen. Stellinga, jullie hebben allemaal voorgestemd, het amendement is aangenomen.

Amendement 78, gemeentelijk vastgoed voor maatschappelijke beleidsondersteunende partijen. Gaan we stemmen. 35 voor, 7 tegen. Wederom aangenomen.

Amendement 79. Kaders voor tijdelijke verhuur in de nota vastgoed. Gaan we stemmen. Unaniem. Aangenomen.

Dan het raadsvoorstel zelf. Zijn er fracties die daar een stemverklaring over willen doen? Ja. Te Hoonte, VVD.

De heer Te Hoonte (VVD): Ja, voorzitter. Jammer dat de wethouder dit niet even had gedaan. De vorige keer had hij de hele avond erop zitten wachten, geloof ik. Want wij hadden gaan aangeven met alle aangenomen amendementen waar wij voor waren, ons eigen amendement waar wij voor waren dat wij hebben besloten toch voor deze nota te stemmen. Maar ja, dat hoort hier dan niet. Dus dat is jammer. Maar wij stemmen toch voor.

De voorzitter: Een beetje wethouder luistert alles integraal terug, denk ik. Fijn. We stemmen voor andere stemverklaringen. Nee, dan gaan we stemmen. Stilte in de zaal. 41 stemmen voor, 1 tegen. Het raadsvoorstel is aangenomen.

We hebben nog een hele zwik moties die erbij horen. We beginnen met motie nr. 127, optoppen. Daar gaan we over stemmen.

Toch een stemverklaring. Excuses. Passier, Volt.

Mevrouw Passier (Volt): Dank, voorzitter. Wij hebben hier goed over nagedacht. We gaan kritisch kijken naar in welke wijken wel of niet wordt verdicht door middel van optoppen, maar we zullen wel voor deze motie stemmen.

De voorzitter: Dank. Dan gaan we verder met de stemming. 41 stemmen voor, 1 tegen, motie aangenomen.

Motie 128, goed verantwoorden, begint met goede indicatoren 2.0. Gaan we stemmen. 39 stemmen voor, 3 tegen, aangenomen.

129, Meer met hetzelfde, zet in op functies die elkaar versterken. Gaan we stemmen. 34 voor, 8 tegen. Aangenomen.

Koester ons erfgoed. Motie 130. Stemming wordt geopend. Bode. Unaniem. Voorgestemd. Aangenomen.

Motie 131, ambities die we kunnen waarmaken. Gaan we stemmen. 13 stemmen voor, 29 tegen, verworpen. Dat kan dus ook.

Motie 132, ons vastgoed als plek voor iedereen in iedere buurt. Gaan we stemmen. 12 voor, 30 tegen, verworpen.

Motie 133, inventariseer wat nodig is aan maatschappelijk vastgoed. Gaan we stemmen. Allen voorgestemd, aangenomen.

Motie 134, maatschappelijk huren tegen een maatschappelijke prijs. We gaan stemmen. 33 voor, 9 tegen. De motie is aangenomen.

Motie 135, maatschappelijk vastgoed, doe je niet alleen. We gaan stemmen. 14 stemmen voor, 28 tegen. De motie is verworpen.

We hebben er nog twee bij dit onderwerp. Motie 136, maatschappelijk vastgoed, kan van de gemeenschap zijn. We gaan stemmen. 7 voor, 35 tegen, verworpen.

En tot slot bij dit onderwerp, motie 137, verankeren het community right to bid. En daar gaan we over stemmen. 38 voor, 4 tegen. De motie is aangenomen.

Dan gaan we verder met agendapunt 26, dat is stemming over de aangehouden motie 151, nieuwe traditie, leuke alternatieven. Daar staakte de stemmer de vorige keer ook. Eens kijken wat er deze keer uit gaat komen. We gaan stemmen. Techniek staakt voor niets. Dat kan soms gebeuren natuurlijk. Kijken of de regie het... En als het niet lukt op korte termijn, dan gaan we gewoon met de hand stemmen. Zoals we dat vroeger deden.

Er wordt nee geschut in de regiekamer. Voor de mensen op de tribune zitten ze daar, bij dat raam. Daar zijn mensen heel hard aan het werken om te zorgen dat alles goed gaat. En soms laat de techniek hen ook in de steek. Dus we moeten met handen opsteken stemmen. Oké. Ja, we gaan ons best doen. Ik zeg in ieder geval als mijn secondant gaat tellen.

Welke fracties zijn voor deze motie?

Dat zijn de fracties van D66, Volt, Partij voor de Arbeid, GroenLinks, BIJ1, Student & Starter, EenUtrecht, Horizon, Partij voor de Dieren, Groep Zwanenberg. Heb ik iedereen gehad? Dat lijkt me een meerderheid.

Welke fracties zijn tegen? De fracties van het CDA, UtrechtNU!, VVD, ChristenUnie.

Met 31 tegen 14 stemmen. Dank jullie wel dat jullie er waren. Jullie hebben nu heel veel meegemaakt, toch? We gaan even kijken voor de check met de heer Dorst.

De voorzitter: We gaan nog een keertje opnieuw de stemming doen. En nu heb ik twee mensen naast me. Welke fracties steunen motie 151? Dat zijn de fracties van volgens mij D66. Ja, kijk, heel goed. Ook de heer Peters volgens mij. Partij voor de Arbeid. Volt. GroenLinks. BIJ1. Student & Starter, EenUtrecht, Horizon, Partij voor de Dieren, groep Zwanenberg.

Welke fracties zijn tegen? UtrechtNu!, CDA, VVD, ChristenUnie en DENK. De rekenmachine gaat even werk doen.

We zijn eruit. Dertig voor, veertien tegen. De motie is nog steeds aangenomen. Oh, dat kan niet. We zijn met 42. Twaalf tegen. Twaalf tegen. Dan passen we het gewoon aan.

Hopelijk kunnen we verder met de actuele moties en laat de techniek ons verder niet in de steek. Motie 183. Meer hondenvoorzieningen in Utrecht. De inwonersmotie. Komt er witte rook uit de regiekamer? Ja, goed. We gaan stemmen. Stem is geopend.

O, stemverklaring. Excuses, Partij voor de Dieren.

De heer Van Heuven (PvdD): Ja, dank voorzitter. We vinden het goed dat deze hondenbelangen op de agenda worden gezet. Maar als Partij voor de Dieren vinden we niet dat we honden losloopgebieden moeten hebben in het groen, wat de initiatiefnemer wel wil, want dat gaat gewoon niet goed met de biodiversiteit en daarom zijn we tegen deze motie. Dank.

De voorzitter: Zwinkels, CDA.

Mevrouw Zwinkels (CDA): Dank u wel, voorzitter. Wij vonden het een goede motie. We zien wel dat er een aantal dingen nog stellig worden geformuleerd, maar we denken dat we daar in de praktijk echt op een pragmatische manier invulling aan kunnen geven en daarom zullen wij voor stemmen.

De voorzitter: Geen andere stemverklaringen, toch?

Geleijns, D66.

De heer Geleijns (D66): Wij sluiten ons aan bij wat de Partij voor de Dieren zegt.

De voorzitter: Wij gaan stemmen. Vijf mensen stemden voor, 37 tegen. Moties verworpen.

Actuele motie nr. 184. Hanteer de terminologie van internationale mensenrechtenorganisaties. Stemverklaring. Meerding, VVD.

Mevrouw Meerding (VVD): Ja, voorzitter, ik heb vandaag bij het debat al gezegd dat het gebruik van het woord genocide in deze context erg gevoelig ligt, ook in onze stad. En mijn fractie denkt niet dat wij hier ons als gemeente nu in moeten mengen. En we denken ook niet dat deze motie gaat helpen om de verdeeldheid in de stad op te lossen. En daarom stemmen we tegen.

De voorzitter: Van der Graaf, ChristenUnie.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie): Ja, voorzitter, de ChristenUnie Utrecht toont zich diep bezorgd over de etnische zuivering van de oorlogsmisdaden tegen en de mogelijke genocide ten

aanzien van de burgerbevolking in Gaza. En het uitblijven van daadkracht van onze landelijke overheid bij het bevorderen van deze internationale rechtsorde, zoals vastgelegd in de Grondwet. Het internationale recht verplicht staten niet alleen genocide te bestraffen, maar ook actief te voorkomen. We erkennen dat wij als gemeenteraad geen juridische uitspraak kunnen doen. Die verantwoordelijkheid ligt bij het internationale rechtshof. Maar ook vinden we het moreel en politiek belangrijk om ons hierover uit te spreken en dat met de juiste terminologie te doen. Dat ligt ten grondslag aan deze motie.

Mevrouw Chirino is op basis daarvan tot de conclusie gekomen tegen deze motie te stemmen. En ik ben op basis daarvan tot de conclusie gekomen voor de motie te stemmen. Dus als zodanig zullen wij onze stem verdeeld uitbrengen. Dank.

De voorzitter: Van Steeg, CDA.

De heer Van Steeg (CDA): Ja, dank voorzitter. Best wel wat te zeggen over deze motie. onder andere dat wij niet over buitenlands beleid gaan en dat Palestina een niet erkende staat is door de Nederlandse overheid. Maar meer inhoudelijk zien wij ook dat Israël het internationaal, ondanks dat het het recht heeft zich te verdedigen tegen Hamas, het internationaal recht met voeten treedt en dat dat moet stoppen. Maar we vinden ook dat terminologie als genocide, die nog niet is juridisch is vastgesteld, dat de gemeente Utrecht zich daarin moet mengen. En daarmee ook een politieke discussie over zich afroept. Dat vinden wij onverstandig en wij stemmen daarom tegen.

De voorzitter: Paalman, Horizon.

De heer Paalman (Horizon): Ik vond het heel erg lastig. Ik heb er lang over nagedacht en het is verschrikkelijk om te zien wat er gebeurt in Gaza. En als er een motie had gestaan dat de gemeente zich moest uitspreken over een mogelijke genocide, dan had ik voorgestemd, maar genocide voordat er een uitspraak ligt van het internationale rechtshof. is voor mij een tegen en voor de rest wil ik mij ook wel aansluiten bij de collega van CDA. Onverstandig om als een gemeente op dit gebied buitenlands beleid te gaan voeren.

De voorzitter: We gaan stemmen. 31 mensen stemden voor, 11 tegen. De motie is aangenomen.

We hebben nog twee actuele moties.

Motie 185, weer fossiele reclame via de APV. Je kunt hem ook anders lezen trouwens. Stemverklaring, Peters, D66.

De heer Peters (D66): Ja, voorzitter, de fractie van D66 kijkt inhoudelijk naar deze motie enigszins verdeeld. Desalniettemin zullen we tegen deze motie gaan stemmen vanwege de praktische redenen en de mogelijke juridische en ook financiële gevolgen en risico's die aan het aannemen van deze motie vastzitten.

De voorzitter: We gaan stemmen. Oh Snijders, Student & Starter.

De heer Sneijder (Student & Starter): Ja, voorzitter. We willen de indiener bedanken voor de tijd en energie die erin gestoken is. Een lang verwachte wens, ook vanuit onze partij, wordt op deze manier een stapje de goede richting in gebracht. We hopen tot een goed succes en daarom stemmen we voor. Maar we stonden er ook onder. Maar ik vond het belangrijk om het even te noemen.

De voorzitter: Als je onder een motie staat, mag je geen stemverklaring doen. De heer Snijder, dan doen we geen stemverklaringen. Ik ga straks ook een stemverklaring bij mijn eigen abonnement doen, denk ik. Bosch, UtrechtNu!. Oké, we gaan stemmen. 25 voor, 17 tegen, aangenomen.

Motie186. Geen of inflatievolgende huurverhoging. We gaan stemmen. 8 Stemmen voor, 34 tegen, moties verworpen.

We zijn aanbeland bij agendapunt 11, raadsvoorstel visie stedenbouw Utrecht 2040, ruimtelijke kwaliteit in de 10 minuten stad en vaststellen reactienota. Beginnen met motie 187. Dat was een verzoek, burgerberaad stedenvisie. Daar gaan we over stemmen. Als het goed is, gaan we daarover stemmen. Nolten. 2 voor, 40 tegen, moties verworpen.

Dan gaan we verder met amendement 85, de Linten-verdienenden plek. We gaan stemmen. Wordt er al nee geknikt vanuit de regie? Nee? Oké. We gaan stemmen. Unaniem, voorgestemd en dus aangenomen.

Amendement 88, toegankelijkheid in de stedenbouwvisie. We gaan stemmen. David Bosch. U heeft allen voorgestemd. Het amendement is aangenomen. Uw aandacht er wel even bijhouden, alstublieft.

Amendement 90, hoogbouw alleen met goedkeuring van de Raad. We gaan stemmen. 3 voor, 39 tegen, verworpen.

Amendement 92, gender mainstreaming als richtlijn. Stemverklaring te Hoonte, VVD.

De heer Te Hoonte (VVD): Wij zijn zeker voor een veilige openbare ruimte en het is ook goed dat daar rekening mee gehouden wordt met alle verschillende mensen die deze stad rijk is. Wat ons betreft past daar ook een goede discussie bij en bij dat onderwerp denken wij meer dat het ook bij het programma openbare ruimte hoort. We zien er naar uit om die discussie te voeren, maar vinden het niet dat het in de Stedenbouwvisie nu hoeft. En dus stemmen jullie tegen. En dus stemmen wij tegen.

De voorzitter: Kijk, dat wilde ik graag horen. We gaan stemmen. 33 voor, 9 tegen, aangenomen.

Amendement 93, hoger dan de Dom, is geen beleid. Gaan we stemmen. Oh, stemverklaringen. Ik zag wat aarzel in de handen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht): We gaan tegen stemmen en dat lijkt misschien een beetje vreemd. Daarom toch deze stemverklaring, omdat we niet tegen het zo nu en dan sporadisch hoger bouwen dan. En omdat in deze motie of sorry in het amendement ook expliciet staat dat afwijkingen dat je gaat schrappen. Wij vinden het juist goed dat die afwijkingen expliciet aan de orde komen in de raad. De goedkeuring dus vandaar toch een tegenstemming.

De heer Te Hoonte (VVD): Wij zijn eigenlijk blij met het nee-ten-zij-beleid dat er was, maar de wethouder geeft nu aan dat we naar ja-mits gaan. Omdat hij de bestaande projecten respecteert, kijk ik nog even naar mijn collega's en de overkant gaan wij nu wel voorstemmen.

De heer Snijder (Student & Starter): Hoger bouwen dan de Dom is niet stom, dus daarom stemmen wij tegen.

De voorzitter: Wij gaan stemmen. 16 stemmen voor, 26 tegen, het amendement is verworpen.

Amendement 96, middenbouw als missing link. Gaan we stemmen. 1 tegen, 41 voor, aangenomen.

Amendement 97. Utrecht durft te experimenteren. Gaan we stemmen. Nog één. 30 voor, 12 tegen, aangenomen.

98. Nu wel echt tijd voor verticaal bestemmen. Gaan we stemmen. Nog twee mensen, kom. Nog één. 32 voor, 10 tegen, aangenomen.

Amendement 99, hoger dan de dom, is niet stom. We hoorden hem al in de stemverklaring langskomen. We gaan stemmen.15 voor, 27 tegen, verworpen.

100. Zet Leidsche Rijn goed op de kaart. Gaan we stemmen. 30 voor, 12 tegen, aangenomen.

Motie 101, toegankelijke liften. Gaan we stemmen. Succes daar aan het regiehok, want volgens mij is het een beetje bokkig. 35 voor, 7 tegen, aangenomen.

102. Biodiversiteit in de stedenbouwvisie. Te Hoonte, VVD.

De heer te Hoonte (VVD): Ja, voorzitter. Deze kunnen we eigenlijk helemaal volgen tot de mensvrije of menslieuwe zones en daarom zullen we toch tegen stemmen.

De voorzitter: We gaan stemmen. David Bosch. Mensen, even stilte in de zaal. Ik weet uit eigen ervaring dat het makkelijker is met een iets grotere fractie dan je eentje.

Het is amendement 102, biodiversiteit en de stedenbouwvisie. Die is aangepast, de menselijke zones, dat stukje is aangepast. Uw stem is niet doorslaggevend. Kijk. 22 stemmen voor, 20 tegen, close to close to call zou je bijna zeggen, maar het is aangenomen.

Amendement 103, hoogbouw ja, indien betaalbaar. Gaan we stemmen. Nog één. Stellinga. 9 voor 33 tegen. Verworpen.

108. Identiteit van de stad is ook het bestaande eren. Gaan we stemmen. Alle aanwezigen hebben voorgestemd. Amendement is aangenomen.

109. Geen gentrificatie. Ik wou graag een stem verkla... Nee. We gaan stemmen. Ha! 25 voor, 17 tegen, aangenomen! Gekkenhuis.

Motie 193, bouwen aan open gemeenschappen. We gaan stemmen. Mensen, hier is over nagedacht, volgens mij... Stemverklaring nog, Sasbrink. Partij voor de dieren.

Mevrouw Sasbrink (PvdD): We wilden meegeven dat we de vorm om dit in de motie te doen niet kunnen volgen en vinden echt dat dit in een amendementformat had gemoeten. Omdat we nu niet exact weten waarover we stemmen, hoewel er vast wel iets uitkomt waar niemand het mee oneens kan zijn, maar vanwege de vorm en omdat we dus niet exact die woorden weten waar we op terechtkomen, gaan we toch tegen stemmen.

De voorzitter: Dan gaan we verder met de stemming. 29 stemmen voor, 13 tegen. De motie is aangenomen.

Nu gaan we wel stemmen over het raadsvoorstel. Stellinga CDA. Raadsvoorstel Stedenbouwvisie, neem ik aan.

De heer Stellinga (CDA): Raadsvoorstel Stedenbouwvisie, neem ik aan.

De voorzitter: Jazeker, daar waren we nog steeds.

De heer Stellinga (CDA): Ik vraag het maar even. Voorzitter, we betreuren enorm dat hoger bouwen dan de Dom op grond van deze visie wordt vrijgegeven. Daarnaast is niet duidelijk of dit een visie is of een beleidsnota. Dus in zoverre is het geen goed stuk. Echter, zowel in hoofdstuk 2 over bouwhoogtes als in hoofdstuk 3 over stedenbouwkundige richtlijnen staan te veel zaken waarmee we het als CDA eens zijn. Daarnaast zou een tegenstem betekenen dat we terugvallen op de hoogbouwvisie uit 2005 en dat vinden we ook niet wenselijk. Daarom stemmen we voor, maar hoor onze tanden knarsen.

De voorzitter: Sasbrink, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Sasbrink (PvdD): De Partij voor de Dieren wil aangeven dat we nog steeds kritisch zijn op het fundament onder deze visie, namelijk die groei die in de RSU staat. Maar nu onze amendementen zijn aangenomen en biodiversiteit en ruimte voor dieren in de richtlijnen verankerd zijn, stemmen we toch voor.

De voorzitter: De heer Te Hoonte, VVD.

De heer Te Hoonte (VVD): Wij hebben eigenlijk al vanaf het begin van dit traject gezegd waarom hebben we dit nodig en waar is het goed voor? Waarom niet gewoon een hoogbouwvisie? Ondanks dat onze amendementen zijn aangenomen, waarmee het in ieder geval een stukje beter is geworden, zijn we nog steeds niet overtuigd dat dit nodig is en zullen we dat ook laten blijken met een tegenstem.

De voorzitter: Dijkstra, EenUtrecht.

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Ja, ook tandenknarsend, maar dit keer wel met een nee. Hartgrondig nee. Dit is typisch zo'n besluit waar we over twintig jaar enorm veel spijt van krijgen als we met z'n allen gaan ontdekken dat dit de weg opent naar onbetaalbare woningen en kamers.

De voorzitter: We gaan stemmen. 34 voor, 8 tegen. Het raadsvoorstel is aangenomen. We hebben nog drie moties.

188, architectuur met allure, stemverklaring. Punt voor orde.

De heer Bosch (UtrechtNu!): Ja, bij motie 102, want op een gegeven moment zag u dat ik het even kwijt was, maar 102.

De voorzitter: Amendement 102.

De heer Bosch (UtrechtNu!): Amendement 102 over de toegankelijke liften. Heb ik zojuist tegengestemd?

De voorzitter: Nee, dat ging over biodiversiteit in de stedenbouwvisie. Dat is 102. En toegankelijke liften is 101.

De heer Bosch (UtrechtNu!): Ja, toegankelijke liften heb ik volgens mij tegengestemd. Maar dan mag in de notulen worden opgenomen dat ik daar geacht voor gestemd heb.

De voorzitter: Oké. Ik weet wel dat je voor 102 tegengestemd hebt. 101, dat weet ik niet. Maar dan wordt het opgenomen in de notulen.

Ja. Motie 188, architectuur met allure. We gaan stemmen. 31 voor, 11 tegen, aangenomen.

189, een dak voor iedereen. Gaan we stemmen. Ik mis nog twee stemmen. 31 voor, 11 tegen. Aangenomen.

Motie 190, participatie bij uitwerking visie voor wijken en buurten. Stemverklaring Meerding, VVD.

Mevrouw Meerding (VVD): Voorzitter, wij kunnen ons heel erg vinden in de overwegingen van deze motie, namelijk dat deze visie nog heel erg hoog over is en dat je voor de uitwerking echt participatie moet laten plaatsvinden. Echter, in het dictum staat heel erg duidelijk opgeschreven dat één vorm van participatie het dan zou moeten zijn. Daar zijn wij het niet mee eens en daarom stemmen we toch tegen.

De voorzitter: We gaan stemmen. Motie 190. 6 stemmen voor, 36 tegen. Verworpen.

Agendapunt 12. Raadsvoorstel beleidsnota arbeidsmarkt.

Amendement 104. AI, de revolutie komt sneller dan je denkt. Gaan we stemmen. 26 stemmen voor, 16 tegen. Gefeliciteerd. Aangenomen.

Amendement 105. MBO maakt het verschil. Gaan we stemmen. 42 stemmen voor. Aangenomen.

Amendement 106. Indicatoren arbeidsmarkten die passen bij onze inzet. We gaan stemmen.15 voor, 27 tegen. Verworpen.

Amendement 107. Geen plaats voor arbeidsmarktdiscriminatie. Stemverklaring. Al-Saqaff, VVD.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD): Voorzitter, de VVD zit er mee eens dat er geen ruimte moet zijn voor arbeidsmarktdiscriminatie. Alleen wij snappen wel de uitleg van het college over dat wij hier niet over gaan en hier ook niet op kunnen handhaven dan. En om die reden stemmen wij nu dan tegen.

De voorzitter: We gaan stemmen. Amendement 107. 6 voor, 36 tegen. Verworpen.

Het raadsvoorstel zelf. Gaan we overstemmen. Beleidsnota Arbeidsmarkt. 40 voor, 2 tegen. Raadsvoorstel is aangenomen.

Motie 191, een oplossing voor de arbeidskrapte, komt van twee kanten. Gaan we stemmen. 5 voor, 37 tegen, verworpen.

En tot slot bij dit onderwerp, motie 192, ook digitaal een leven lang ontwikkelen. Gaan we stemmen. 26 voor, 16 tegen, moties aangenomen.

Agendapunt 13, Raadsvoorstel verordening bedrijven investeringszone woonboulevard 2026-2030.

Amendement 110, gelijke lasten op de woonboulevard. Daar gaan we over stemmen. Nog één stem, ja. 9 voor, 33 tegen. Het amendement is verworpen.

Het raadsvoorstel zelf. Stemverklaring Van der Zweth Partij van de Arbeid.

De heer Van der Zweth (PvdA): Wij zijn het eerlijker en meer solidair als je een vlak tarief hebt. Maar daar is geen meerderheid voor. We willen ook niet dat de investering niet kan blijven bestaan. Dus we stemmen ondanks dat het amendement het niet haalt, wel gewoon voor het raadsvoorstel.

De voorzitter: We gaan stemmen. 37 voor, 5 tegen, aangenomen.

Agendapunt 14, Raadsvoorstelwijziging verordening jeugdwet gemeente Utrecht 2025. We stemmen over het raadsvoorstel. We gaan stemmen. U heeft allen een voor gestemd. Het raadsvoorstel is aangenomen.

Agendapunt 15, afrondende besluitvorming na debat over halfjaarlijkse voortgangsrapportage realisatie sociale huisvesting Q4 2024. We beginnen met motie 195, focus op permanente woningen boven tijdelijke woningen. Daar gaan we over stemmen. 26 voor, 16 tegen, motie is aangenomen.

Motie 196, zicht op onze jongeren. Gaan we overstemmen. U heeft alle voorgestemd, aangenomen.

Ik zeg nog even voor de volledigheid, de geheime motie waar we geen stemverklaring over gaan doen, motie 197. We gaan stemmen. Ik mis nog een aantal stemmen. Nog één. Nolten. 14 voor, 28 tegen, Verworpen.

Agendapunt 16, afrondende besluitvorming na debat over achtstalig onderhoud overwegt. Motie 198, huurkorting voor schimmelwoningen. Stemverklaring, CDA Zwinkels.

Mevrouw Zwinkels (CDA): Ja, dank voorzitter. Ja, wij vonden dit wel een lastige, want het mag natuurlijk niet zo zijn dat je straks een soort prikkel hebt voor schimmelwoningen. Dat moet gewoon worden opgelost. Tegelijkertijd zien we wel de situatie en vinden we het ook wel een

duidelijk signaal richting de corporaties. We willen nu de motie steunen, maar laat dit niet een voorbode zijn dat mensen straks geen kant op kunnen. Dat vinden we gewoon kwalijk.

De voorzitter: VVD, Te Hoonte.

De heer Te Hoonte (VVD): We steunen het dat er geen schimmelwoningen moeten zijn, maar dat moet gewoon zijn waar de corporaties aan werken en niet aan het uitwerken van weer een kortingsregeling, omdat het niet werkt. Daarom zullen we nu tegenstemmen.

De voorzitter: We gaan stemmen. Een fractie stem verdeeld. Nee, toch niet. 37 voor, 5 tegen, moties aangenomen.

199, periodieke inspectie en overwegd tegenachtzalig onderhoud. Gaan we stemmen. Nog drie? CDA? 10 voor, 32 tegen, verworpen.

Motie 200. Wees nabij en bereikbaar voor achterstallig onderhoud in de woning en wijk. Gaan we overstemmen.37 voor, 5 tegen, aangenomen.

Motie 201, gezond huis voor huurders. Gaan we overstemmen. 7 voor, 35 tegen, verworpen.

Agenda punt 17. Afrondende besluitvorming na debatten over de toekomst van subsidieregel, sociale prestaties en daggrondsteuning.

Motie 202. Kwetsbare Utrechters blijvend steunen. Gaan we stemmen. U heeft allen voorgestemd aangenomen.

Motie 203, behoudt deelnemers en kwaliteit dienstverlening SPDO. Gaan we stemmen. U heeft al en weer voorgestemd, aangenomen.

Motie 204, verantwoord en zorgvuldig bezuinigen op SPDO. We gaan stemmen. Het is allemaal heel eensgezind tot nu toe. Ook allemaal voorgestemd. Aangenomen.

Motie 205. Maak afspraken over de egalisatiereserves bij SPDO’S. Wij gaan stemmen. Nog één. Ja, vier stemmen voor, 38 tegen, verworpen.

Agenda punt 18. Afronden de besluitvorming na debat over ondernemersfonds Utrecht.

Motie 206, een plafond op het ondernemersfonds.

Van Steeg, CDA.

De heer Van Steeg (CDA): Ja dank voorzitter. Wij hechten belang aan het ondernemersfonds. Dat is een belangrijk instrument voor ondernemers en ook voor de stad. We hebben net een evaluatie gehad en daarom zouden we kritisch kijken naar de moties. Om die reden en ook om de antwoorden die de wethadder heeft gegeven, zullen wij tegen alle moties stemmen.

De voorzitter: Chirino, ChristenUnie.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie): Als ChristenUnie zijn we het volmondig eens met de inhoudelijke ambities op het gebied van inclusie en klimaat, waar een aantal van deze moties toe oproept. Echter erkennen wij ook dat dit fonds het geld is van de ondernemers. Wij vinden dus dat zij daar zelf sturing aan moeten geven. Wij zullen daarom met uitzondering van de motie over het initiatieve fonds tegen alle moties van dit agendapunt stemmen.

De voorzitter: De heer Dijkstra, EenUtrecht.

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Ja, we zullen voorstemmen, maar wel met de kanttekening dat het bedrag wat genoemd staat, het plafond van 10 miljoen, dat vinden we volstrekt aan de te hoge kant. Maar het signaal is duidelijk, we willen wel een plafond.

De voorzitter: We gaan stemmen. 5 stemmen voor. 37 tegen. Verworpen.

207. Motie Tijd voor een duurzaam ondernemersfonds Utrecht. Gaan we stemmen. 6 voor. 36 tegen. Verworpen.

Motie 208. Ondernemersfonds voor ondernemers. Initiatiefonds voor inwoners. Dan gaan we stemmen. 23 voor, 19 tegen, aangenomen.

Motie 209 was ingetrokken en dan gaan we dus verder met motie 210. Gelijke bijdrage, gelijk profiteren. Gaan we stemmen. 6 voor, 36 tegen, verworpen.

211, Staan initiatieffonds en OVU nog in verhouding tot elkaar? Dit is een vraag die ik aan jullie stel en daar gaan we over stemmen. 6 voor, 36 tegen, verworpen.

Agenda punt 19. Afrondende besluitvorming na debat over Utrechtse horeca. Heel veel moties en die gaan we nu allemaal aflopen.

We beginnen met motie 212 horeca 3.0. Tijd voor een flexibel en toekomstbestendig kader. Dijkstra EenUtrecht.

De heer Dijkstra (EenUtrecht): Misschien even een kleine verrassing dan toch nog. We gaan voorstemmen. Maar wel een klein beetje het gevoel van het paard van Troje. Ik lees in de tekst, de tekst is helemaal oké, maar ik vraag me wel een beetje af wat de bedoeling gaat zijn als het één keer allemaal gaat gebeuren. Maar het is wel goed om te doen dit.

De voorzitter: We gaan stemmen. 39 voor, 3 tegen. Aangenomen.

213, Meer terrassen, meer gezelligheid. Schijnt. Al-Saqaff, VVD.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD): De VVD heeft niet voor niks zelf een motie ingediend voor meer spreiding over horeca door heel Utrecht. Alleen zien we bij deze dat de terrassen ook ten koste gaan van de parkeerplekken. Dat willen wij dan weer niet. Daarom stemmen wij tegen.

De voorzitter: Klinkt consequent. Oké, we gaan stemmen. Bosch, UtrechtNu!.

De heer Bosch (UtrechtNu!): Kijk, wij hebben dezelfde bezwaren als de VVD, maar nadat de heer Peters had beloofd dat hij zijn auto deze zomer niet in Utrecht zou parkeren, hebben wij toch besloten om daarvoor te stemmen en dit een kans te geven.

De voorzitter: Kijk. Nou, laten we snel gaan kijken wat de uitslag zal zijn. We gaan stemmen. 26 voor, 16 tegen, aangenomen.

214. Op zoek naar een verbeterd horeca-loket. We gaan stemmen. 14 voor, 28 tegen, verworpen.

215. Als je elkaar niet meer vertrouwen kan, waar blijf je dan? We gaan stemmen. 7 voor, 35 tegen, verworpen.

216. Als je alles op een hoop gooit, komt er geen duidelijkheid. We gaan stemmen. Nog één. 12 voor, 30 tegen. Verworpen.

217. Denk ook eens, dat kan minder. We gaan stemmen. 29 voor, 13 tegen. Aangenomen.

218. Een stadsgarderobe voor een gastvrije stad. Stemverklaring Student & Starter, Snijder.

De heer Snijder (Student & Starter): We zijn voor een stadsgarderobe, maar er moeten wel sprake zijn van een breder pakket aan functies, zoals een nachtstadhuis, om het als een gemeente zelf op te kunnen pakken. In deze hoedanigheid ligt de initiatief bij ondernemers zelf en dus stemmen wij tegen.

De voorzitter: We gaan stemmen over 2.18. Nog twee stemmen. Stilte in de zaal, alstublieft. Concentratie. Snijder. 8 voor, 34 tegen. Verworpen.

Mensen, wil je even een beetje stil blijven? Jullie zijn ontzettend veel aan het babbelen en ik vind het best lang duren, telkens dat stemmen ook. Dus we proberen gewoon een klein beetje geconcentreerd te zijn. Ik doe mijn best. Jullie het ook doen. Synergie, heet dat.

Motie 219. Aantal vermaakjes uitbreiden van 4 naar 10. Stemverklaring Peters, D66.

De heer Peters (D66): Ja, onder deze motie, maar ook een aantal anderen die ontraden zijn door het college, maar wel ook meegenomen kunnen worden in die evaluatie. Dat is een beetje de afweging die wij hebben gemaakt en wij gaan ervan uit dat dit gewoon wordt meegenomen in de evaluatie en effectief wordt nagedacht over hoe er met nieuw beleid gekomen kan worden en gaan wij dus voor deze motie stemmen.

De voorzitter: 219. We gaan stemmen.12 voor, 30 tegen. Verworpen.

2.20 bedoel ik. Komt nu. Vereenvoudig procedure vermaakje. We gaan stemmen. 24 voor, 18 tegen. Aangenomen.

2.21. Afschaffen 25 graden regeling terrassen. Stemverklaring VVD, Al-Saqaff.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD): Wij hebben ook van ondernemers begrepen dat ze de willekeur van die 25-gradenregeling onprettig vinden. Alleen hebben wij zoiets van laten we in het horecakader dan zelf kijken wat een andere handige regeling is met sluitingstijden. Om die redenen gaan we nu dan tegen stemmen.

De voorzitter: We gaan stemmen, 221. 4 voor, 38 tegen, verworpen.

222, Gevelbankjes ook voor afhaalzaken. We gaan stemmen. 23 voor, 19 tegen, aangenomen.

223, D2 en D3 een uur langer open in het weekend. We gaan stemmen. Nog één. 3 voor, 39 tegen, verworpen.

224, Serres en gebouwde terrassen in winkelgebieden. We gaan stemmen. 14 voor, 38 tegen, verworpen.

225, Terrassen bij detailhandel en ondersteunende horeca. Gaan we stemmen.12 voor, 30 tegen, verworpen.

226, Verhuur additionele horecaruimte. Gaan we stemmen. 11 voor, 31 tegen, verworpen.

227, Verken mogelijkheden shisha op terrassen van restaurants. Gaan we stemmen. 4 voor, 38 tegen, verworpen.

228, Mag de jongeren ook nog plezier. De D66 heeft in ieder geval plezier. Wij gaan stemmen. 32 voor, 10 tegen, aangenomen.

229, In de gehele gemeente genieten van het horeca. Gaan we stemmen. Nog twee. Nog één. Bode. 28 voor, 14 tegen. Aangenomen

De motie 230, Aantal vermaakjes maximaal twee per jaar. Gaan we stemmen. 5 voor, 37 tegen, verworpen.

Motie 231, Terrassen open tot 1 uur s'nachts. Gaan we stemmen.3 voor, 39 tegen, verworpen.

Agendapunt 20. Afrondende besluitvorming na de debatten over rondzwervende winkelwagentjes in Terwijde. CDA zit er helemaal klaar voor. Dat is een beetje het hoogtepunt van de raadsdag. Je had er bij moeten zijn in Terwijde. Bosch, UtrechtNu!

De heer Bosch (UtrechtNu!): In de commissie had ik voorgesteld om overlastgevende mensen op te sluiten in een winkelwagentje. Dat ging wat te ver, maar als winkeliers de vrijheid hebben om die dingen vrij uit te geven, dan zijn ze ook verantwoordelijk voor het opruimen. Dus in die zin gaan we deze motie nu wel steunen.

De voorzitter: En dat is motie nr. 232, Samen verantwoordelijk voor opgeruimde winkelwagentjes. We gaan stemmen. 10 voor, 32 tegen, verworpen.

233, Experimenteer met gebiedsgerichte handhaving op rondsvervende winkelwagentjes. We gaan stemmen. Nog één. 6 voor, 36 tegen, verworpen.

Agendapunt 21. Afrondende besluitvorming na debatten over opkomstbevordering bij verkiezingen. Jullie weten nog wel waar de burgemeester over alles zei nee. Ontraden.

We beginnen met motie 234. Versterkte lokale democratie. Student & Starter, Snijder.

De heer Snijder (Student & Starter): We hebben sympathie voor een aantal voorstellen bij dit agendapunt, maar we wachten de briefing Q4 af en maken dan een afweging waar we voor of tegen zijn. We hopen de voorstellen dan ook terug te zien in ons eigen voorstel voor stemlokalen op onderwijsinstellingen dan opnieuw in te dienen. We stemmen dus voor alles tegen.

De voorzitter: De Pagter, VVD.

De heer De Pagter (VVD): Nog los dat uit de onderzoeken blijkt dat heel weinig maatregelen daadwerkelijk werken, zien we ook dat de burgemeester aangeeft vanmiddag dat er weinig geld is. Het geld is niet bijgeleverd, dus we hebben alle redenen om op dit moment tegen alle moties te stemmen en later het debat nog verder te voeren.

De voorzitter: Paalman, Horizon.

De heer Paalman (Horizon): We zullen ook tegen alles stemmen, omdat wij de woorden van de burgemeester volgen in het politiseren van de niet politiseren van dit soort dingen.

De voorzitter: We gaan stemmen. We beginnen bij 234, Versterkte lokale democratie dus. 4 voor, 38 tegen, verworpen.

235, Meer stembureaus en wijken met lage opkomst. We gaan stemmen. 3 voor, 39 tegen, verworpen.

236, Meer verkiezingsborden in wijken en buurten met lage opkomst. We gaan stemmen. Nog één. 7 voor, 35 tegen, verworpen.

237, Meertalige communicatie over verkiezingen. We gaan stemmen. 17 voor, 25 tegen, verworpen.

239 zichtbaarheid en bekendheid, verkiezingen op mbo-scholen. We gaan stemmen. 18 voor, 24 tegen, verworpen.

Motie 242, Hogere opkomst, meer plakruimte. We gaan stemmen. Meerding. Nog één iemand. 6 voor, 36 tegen, verworpen.

En dan zijn we aangekomen bij agenda punt 22. Afrondende besluitvorming na debat over controlerende mechanismen VTH.

M243, Verplicht bystandard training en peersupport. We gaan stemmen. Nog één. Ja, 10 voor, 32 tegen, verworpen.

244, Onderzoek etnisch profileren binnen VTH maakt patronen zichtbaar. Stemverklaring, Deldjou Fard, GroenLinks.

Mevrouw Deldjou Fard (GroenLinks): Dank, voorzitter. Wij gaan tegenstemmen. Voor nu willen we graag de uitkomst van de toezegging aan GroenLinks over de toetsingkader afwachten. En daarna kijken we graag samen wat er verder nodig is en hoe dat mogelijk gemaakt kan worden.

De voorzitter: We gaan stemmen. 7 voor, 35 tegen, verworpen.

En motie 245, Normstelling door non-actiefstelling. We gaan stemmen. 5 voor, 37 tegen, verworpen.

Agendapunt 23, afrondende besluitvorming na debat over gevolgen hoog ziekteverzuim gemeentelijke organisatie en groei van de stad.

Motie 246, het roer om voor goed werkgeverschap.10 voor, 32 tegen, verworpen.

Motie 247, Goed temperaturen aanpak ziekteverzuim virus. Je moet het maar bedenken. We gaan stemmen. U heeft allen voorgestemd, dus we gaan temperaturen aangenomen.

Tot slot, agendapunt 24, afrondende besluitvorming na debat over stand van zaken digitale gezondheid, gemeente Utrecht.

Motie 249, Ook alleen bouwt Utrecht afhankelijkheid VS af. Stemverklaring Volt, Maas.

De heer Maas (Volt): Ja, dank u wel, voorzitter. We begrijpen de verklaring en de overwegingen van de wethouder, maar willen door steun aan deze motie toch het belang van die onafhankelijkheid en medehelpen benadrukken, dus we gaan steunen.

De voorzitter: Van Steeg, CDA.

De heer Van Steeg (CDA): Ja, wij vinden die onafhankelijkheid belangrijk en zien ook dat die ontwikkeling moet worden gemaakt, maar gezien de antwoorden van de wethouder gaan wij nu tegenstemmen.

De voorzitter: We gaan stemmen. Nog één. Ja, 26 voor, 16 tegen. Aangenomen.

Tot slot, motie 250, Een sterk IT-team voor Utrecht, klaar voor de toekomst. We gaan stemmen. 1 voor 41 tegen. De motie is verworpen.

Beste mensen, dat was het einde van de stemagenda. Dank voor jullie aandacht. Wel thuis.

Gemeente Utrecht

2025

NOTULEN VRAGENUUR

Vragenuur 17 april 2025

Vragenuur, gehouden op donderdag 17 april 2025 te 17.00 uur.

Voorzitter: mevrouw Dada-Anthonij.

Aanwezig zijn de leden: Bosch, Dijkstra, Hessel, Te Hoonte, Sasbrink, Sungur, Vermeulen en Zwinkels.

Voorts is aanwezig het commissielid: Van Rooij.

Namens het college zijn aanwezig de wethouders: Maatoug, Schilderman, Voortman en De Vries.

Griffier: mevrouw Bouts.

Opening van het vragenuur.

De **voorzitter**: Klokslag vijf uur. Ik open hierbij het vragenuur van 17 april 2025. Ik heet iedereen op de publieke tribune, thuis en hier in de zaal, van harte welkom. We hebben zeven sets vragen en één uur de tijd, dus ik hoop op uw medewerking. We beginnen meteen met vragenset 1.

1. Mondelinge vragen van de fracties van Student & Starter, D66, PvdA, ChristenUnie, UtrechtNu!, BIJ1 en groep Zwanenberg over Utrechtse huurders betalen de prijs voor Haagse draai.

De heer **Van Rooij** (Student & Starter): Voorzitter. Vorige week kondigde minister Keijzer plannen aan die het voor verhuurders makkelijker maken om huren te verhogen. De WOZ-waarde gaat zwaar meewegen en woningen zonder balkon of tuin krijgen geen minpunten meer. In een stad als Utrecht leidt dat tot flinke huurverhogingen. Ook studenten kunnen weer standaard tijdelijke huurcontracten krijgen, zelfs als ze al in Utrecht wonen. Daarmee krijgen studenten die al kwetsbaar zijn op de woningmarkt opnieuw minder zekerheid.
Toen we deze vragen opstelden, leek er even goed nieuws te zijn: de Tweede Kamer sprak zich uit tegen deze voorstellen. Maar inmiddels is in de Voorjaarsnota besloten dat de huurprijsbescherming toch wordt afgebroken. Utrechtse huurders betalen dus de prijs voor deze Haagse draai.
Daarom stellen de fracties van Student & Starter, D66, PvdA, ChristenUnie, UtrechtNu!, Bij1 en groep Zwanenberg de volgende vragen.

1. Wat betekent het zwaarder meewegen van de WOZ-waarde voor de voorraad middenhuurwoningen in Utrecht, en wat zijn daarvan de gevolgen?
2. Wat vindt het college van het voorstel om tijdelijke huurcontracten standaard toe te staan voor alle studenten? Wat betekent dit voor hun rechtspositie op de Utrechtse woningmarkt?

3. Kan het college zich inzetten voor het behoud van de huidige middenhuurregels en het Rijk aanmoedigen om eventuele aanpassingen vooral via fiscale maatregelen te onderzoeken in plaats van via afbouw van huurprijsbescherming?
4. Wat betekenen de kabinetsplannen voor de uitvoering en effectiviteit van het Utrechtse Actieplan Middenhuur? En hoe blijft het college ongeacht landelijke ontwikkelingen zorgen dat middenhuur in Utrecht betaalbaar en bereikbaar blijft?

De heer **De Vries** (wethouder): Voorzitter, dank u wel en ook dank voor het stellen van deze vragen. Ik zal ze een voor een behandelen.
De eerste vraag. We kunnen niet exact aangeven wat het volledig meewegen van de WOZ-waarde betekent voor de voorraad middenhuurwoningen. We hebben niet de gegevens om een directe koppeling met de WOZ te leggen. We kunnen enkel via de resultaten van het woononderzoek een inschatting maken. Maar in gebieden met een hoge WOZ-waarde, waar betaalbaar wonen nu al een uitdaging is – zoals in Utrecht en Amsterdam – verwachten we dat een groot deel van de middenhuurwoningen fors duurder zal worden. In Amsterdam heeft men berekend dat ongeveer 25% van de woningen daardoor theoretisch in de duurdere gereguleerde huur terechtkomt, dus ook boven de middenhuurgrens. Voor Utrecht verwachten we een vergelijkbaar beeld.
Dan de tweede vraag. Als tijdelijke huurcontracten standaard worden toegestaan voor alle studenten, betekent dit meer onzekerheid voor een grotere groep. In de Wet vaste huurcontracten is al een uitzondering opgenomen voor studenten, het zogenoemde campuscontract. Daarmee mag een student in een woning blijven zolang die staat ingeschreven bij een onderwijsinstelling. Wat ons betreft, biedt dat campuscontract al voldoende mogelijkheden om tijdelijk aan studenten te verhuren.
Dan de derde vraag, het inzetten op behoud van de huidige middenhuurregels. Daar zijn we zeker toe bereid. Samen met Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Eindhoven maken we ons grote zorgen over de voorstellen van de minister. Op de dag dat dit nieuws bekend werd, hebben we direct gepleit voor alternatieven, zoals belastingmaatregelen in box 3. Dat heeft een veel grotere impact op het verdienmodel van particuliere verhuurders en raakt de huurders niet. Bovendien heb ik samen met de wethouder van Amsterdam opgeroepen tot rust en stabiliteit in de huurregelgeving. We zullen dat zeker blijven doen.
Dan tot slot de vierde vraag. Het voorstel van het kabinet heeft vooral effect op bestaande woningen in dure gebieden. In de bestaande voorraad zijn de mogelijkheden voor een gemeente beperkt om invloed te hebben op de huurprijzen. Ook ons Actieplan Middenhuur ziet niet toe op woningen waarover voor 2017 al afspraken zijn gemaakt. Die woningen zijn vaak pas twee tot drie jaar later opgeleverd. Op nieuwbouw hebben we meer grip, en daar heeft het zwaarder meewegen van de WOZ-waarde ook minder effect. We blijven inzetten op betaalbare middenhuur. In de concept-beleidsnota Wonen is het een van de speerpunten. Ook in de woonprogramma's voor nieuwe projecten blijft dat zo. Binnenkort hebben we vier uur uitgetrokken voor de bespreking van onze Nota Wonen en Volkshuisvesting. Dat staat al geagendeerd. Dan kunnen we hier uitgebreider over spreken. En hopelijk – dat is ook belangrijk om te benoemen – hebben we tegen die tijd meer duidelijkheid over de wisselende signalen die we nu krijgen. Want eerlijk gezegd, het zijn echt dagkoersen. Dus ik kan er op dit moment niet veel meer over zeggen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Zijn er vervolgvragen?

De heer **Te Hoonte** (VVD): Voorzitter. Het zijn misschien dagkoersen, maar hoe duidt het college dat? Lijkt het hier niet te gaan om speculeren op dagkoersen?

De heer **De Vries** (wethouder): Het idee van mondelinge vragen is dat het college daar antwoord op geeft. En dat doe ik natuurlijk zo goed als ik kan, voorzitter.

De **voorzitter**: Heeft u nog een vervolgvraag, meneer Te Hoonte?

De heer **Te Hoonte** (VVD): Ja. Had die aanpassing in de tijdelijke huur de bewoners van de Ravel misschien in staat gesteld om daar te blijven wonen?

De heer **De Vries** (wethouder): Ik vermoed dat er bij Ravel gebruik werd gemaakt van de Leegstandswet. Dus ja, dit is een soort als-dan-vraag. Toen we dat besluit namen, moesten we natuurlijk werken met de wet- en regelgeving zoals die toen gold. Op basis daarvan hebben we dat besluit genomen.

De **voorzitter**: Geen slotvraag meer? Heeft de indiener nog een vraag?

De heer **Van Rooij** (Student & Starter): Voorzitter. Nog een korte aanvulling. Het zijn geen dagkoersen. Er is bekend gemaakt dat deze regels zijn uitonderhandeld. Maar ik heb nog een slotvraag. Ik hoor dat er gelobbyd wordt samen met andere steden om deze regels van tafel te krijgen. En ik hoor ook dat het onwenselijk is dat studenten weer tijdelijke contracten kunnen krijgen. Kan de wethouder toezeggen dat dit punt wordt meegenomen in de lobby?

De heer **De Vries** (wethouder): Zeker.

De **voorzitter**: Dank u wel. Wij gaan door naar de volgende vragenset.

2. Mondelinge vragen van de fracties van GroenLinks, PvdD en D66 over Rijen kinderen bij rommelspeeltuin Fort Luna.

Mevrouw **Vermeulen** (GroenLinks): Voorzitter. Ik was bij de avonturenspeeltuin bij Fort Luna en die gaat elk seizoen opnieuw van start, in ieder geval al een aantal jaren. Dit is een heel bijzonder project: een deel van de speeltuin is extra avontuurlijk ingericht, waar kinderen ook even zonder ouderlijk toezicht kunnen spelen.
Het was een hele drukke dag, er stonden rijen met kinderen. In de gemeente Utrecht doen we al veel met avontuurlijk spelen, dat komt ook terug in de beantwoording op schriftelijke vragen over stoer spelen. Alleen is het onze fracties – die van Partij voor de Dieren en D66 – nog niet duidelijk of stoer spelen en rommelspeeltuinen, zoals bij Fort Luna, ook worden meegenomen in de Speelvisie 2025. Juist omdat dit soort initiatieven nu vaak tijdelijk zijn, terwijl wij dit graag structureel zouden zien, hebben wij de volgende vragen.
1. Ziet het college het belang van dergelijke speeltuinen?
2. Op welke wijze ondersteunt en stimuleert het college initiatieven zoals de rommelspeeltuin bij Fort Luna?
3. Neemt het college deze vorm van spelen mee in de Speeltuinvisie 2025, waar momenteel aan gewerkt wordt?

4. Staat het college open voor het verkennen hoe we alle verschillende speeltuinen, waaronder rommelspeeltuinen en natuurspeeltuinen, nog beter in beeld kunnen brengen, naast de algemene informatie op de website?
5. We lazen dat Utrecht in de top 3 staat van meest speelvriendelijke gemeenten. Wat ons betreft is dat iets om trots op te zijn en een stimulans om hier verder op door te ontwikkelen. Hoe kijkt het college hiernaar?

Mevrouw **Schilderman** (wethouder): Voorzitter. Dit is inderdaad een prachtige speeltuin.
Het antwoord op vraag 1. Het college ziet absoluut het belang van dergelijke speeltuinen. Avontuurlijk spelen, grenzen verleggen, nieuwe dingen ontdekken zijn heel belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen. Uit het project “Avontuurlijk Spelen” blijkt dat kinderen er zelfverzekerder van worden, meer risico's durven te nemen, en een groter zelfvertrouwen ontwikkelen. Het is dus geen tijdelijk initiatief; we werken hier structureel aan. Bij Fort Luna is bijvoorbeeld de rommelspeeltuin ingericht, en ook andere speeltuinen hebben elementen van avontuurlijk spelen geïntegreerd. Zo proberen we alle kinderen de kans te geven hier invulling aan te geven.
Vraag 2. Fort Luna wordt momenteel ondersteund via de beleidsregel Beheerde speeltuinen. Het sociale beheer is in handen van Stichting DOCK, het technisch beheer ligt bij onze gemeentelijke vastgoedexploitatie (VGE). In het beleidskader is vastgesteld dat elke speeltuin het recht heeft op verzelfstandiging. Fort Luna zal per 1 juli 2025 gebruikmaken van dat recht. De recent opgerichte Stichting Fort Luna zal dan het sociale beheer en het klein onderhoud op zich nemen. In de loop van volgend jaar onderzoeken we of het technisch beheer ook overgedragen kan worden.
Vraag 3. We werken op dit moment niet aan een nieuwe speeltuinvisie. Wel wordt de beleidsregel voor beheerde speeltuinen herzien. Misschien wordt daar in de vraag naar verwezen. Die herziening is vooral bedoeld om de regeling aan te passen aan de huidige wet- en regelgeving, en verschillende beleidsregels slim te combineren. Het raakt daarmee niet per se het avontuurlijk spelen, maar het stimuleren daarvan blijven we natuurlijk wel doen zoals we dat nu ook al doen.
Vraag 4. Iedere beheerde speeltuin heeft eigen kernwaarden geformuleerd. De ene is meer gericht op sport, de ander op natuur, ontspanning, vreedzaam samen spelen, of avontuurlijk spelen. Die variatie in het aanbod vinden wij juist belangrijk. Over de zichtbaarheid op de website: die is inderdaad aan herziening toe. We gaan onderzoeken hoe we de waarde van speeltuinen beter zichtbaar kunnen maken, bijvoorbeeld door de unieke kenmerken van elke speeltuin te tonen.
Vraag 5. Ja, we zijn er trots op dat Utrecht in de top 3 staat van meest speelvriendelijke gemeenten. Dat zien we als een aanmoediging om verder te gaan bijvoorbeeld door risicovol spelen nog meer onder de aandacht te brengen en te kijken naar de mogelijkheden met de Speelbus van DOCK. We denken er zelfs over om langs te gaan in Breda – die stonden net boven ons in de ranglijst – om te kijken wat we daar nog kunnen leren.

Mevrouw **Vermeulen** (GroenLinks): Nog een korte aanvullende vraag. Als ik het goed begrijp, is het dus nu wel echt structureel beleid dat avontuurlijk spelen en ook de rommelspeeltuin deel gaan uitmaken van de Utrechtse speeltuinen?

Mevrouw **Schilderman** (wethouder): Ja, dat is zeker ook de bedoeling. Daarom hebben we ook specifiek beleid op het gebied van spelen. Dat hebben we volgens mij ook aangegeven in de schriftelijke beantwoording.

Mevrouw **Vermeulen** (GroenLinks): Een vervolgvraag dan. In die schriftelijke beantwoording komt het wel terug in het beleid, maar het is niet helemaal duidelijk of het nu meer gebeurt dan eerder en het echt is uitgebreid.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder): We zijn sinds deze coalitieperiode inderdaad meer gaan doen dan eerder. Dat komt omdat we voor het eerst ook middelen hebben vrijgemaakt om spelen toe te voegen, ook in de bestaande stad.

3. Mondelinge vragen van de fractie van Utrecht Solidair over De machtspositie van de overheid vereist zorgvuldig en integer handelen.

Mevrouw **Hessel** (Utrecht Solidair): Voorzitter. Op 5 april 2025 verscheen bij RTV Utrecht een artikel over een Kafkaëske situatie van een echtpaar. Ze werden overstelpt met parkeerboetes terwijl ze een geldige parkeervergunning hadden. Bezwaar maken hielp niet. Uiteindelijk kregen ze het advies om opnieuw een vergunning aan te vragen en daarna liet BGHU weten dat de boetes uit coulance werden geschrapt.
Dit echtpaar zocht contact met de media. Toen RTV Utrecht vragen stelde, kwamen er ineens een verklaring en excuses. De fout lag dus bij de gemeente. Jaarlijks worden er 6.338 bezwaren ingediend tegen dit soort naheffingen. Volgens de gemeente is de meest voorkomende oorzaak een verkeerd ingevoerd kenteken. Utrecht Solidair krijgt andere signalen, zie het bijgevoegde mailverkeer tussen de gemeente en een inwoner.
Daarom heb ik de volgende vragen.

1. Wat vindt het college van de werkwijze van de afdeling VTH en de wijze van communiceren in onderstaande mail?
2. Waarom wordt een fout pas toegegeven na tussenkomst van RTV Utrecht?
3. Waarom ziet het college geen aanleiding om te onderzoeken of dit vaker voorkomt?
4. Is het college bereid om de 6.338 bezwaarmakers aan te schrijven om te vragen of hun zaak naar tevredenheid is opgelost?
5. Hoe staat het college tegenover een extern onderzoek als blijkt dat dit geen incident is, maar vaker voorkomt?

Mevrouw **Maatoug** (wethouder): Voorzitter. Ik zal de vragen een voor een beantwoorden.
Vraag 1. Het college is bekend met deze zaak. Maar zoals u weet, gaan we niet in op individuele zaken. In algemene zin kan ik wel zeggen: als er klachten zijn, probeert de gemeente die zo snel en zorgvuldig mogelijk te behandelen. Fouten worden erkend en hersteld als ze plaatsvinden. In de meeste gevallen gaat het goed, maar soms niet. En als dat zo is, bieden we onze excuses aan en proberen we de fouten te corrigeren. Klachten komen via verschillende kanalen binnen: via het meldingssysteem, per mail, via bestuurders, of via de pers. We reageren op alle klachten, of dat nu via een officiële route is of indirect via de media. We leren van elke klacht. Dat helpt ons om onze dienstverlening te verbeteren. Een aandachtspunt dat we inmiddels hebben vastgesteld, is dat mensen die minder digitaal vaardig zijn, moeite kunnen hebben om klachten in te dienen. Daarom zijn we ook telefonisch en aan de balie bereikbaar. We werken continu aan het verbeteren van die toegankelijkheid.
Vraag 2: We reageren altijd op klachten. Klachten komen via allerlei kanalen bij ons binnen, via het meldingssysteem – de reguliere route – maar ook via mails aan bestuurders of aan het college. En dat kan dus ook via de pers gebeuren. Zoals aangegeven bij de eerste vraag ga ik inhoudelijk niet in

op de individuele zaak. In de zaak waar mevrouw Hessel naar verwijst en die ook in de media is geweest, kan ik wel aangeven dat de gemeente excuses heeft aangeboden aan het echtpaar. En die excuses wil ik hier ook herhalen. We hebben als gemeente een fout gemaakt, dat was niet goed. We hebben dat gecorrigeerd, en dat spijt ons.
Vraag 3: Voorzitter, ik herken de aanname in de vraag niet. De gemeente is in deze casus in contact met het echtpaar.
Vraag 4: Afgelopen januari 2025 zijn er 6.338 bezwaren ingediend. In alle gevallen geldt dat als het bezwaar terecht is, de naheffing wordt vernietigd en betaalde bedragen terugbetaald. Voor de meeste mensen is daarmee de klacht afgedaan. Als dat niet zo is, melden mensen zich bij ons. Op basis van onze eigen ervaring liggen de grootste zorgen juist bij de zaken die níet bij ons bekend zijn – dus waar geen klacht of bezwaar ligt. Dat zijn vaak situaties waarin problemen zich opstapelen en waar mensen zich niet zelf melden.
Vraag 5. Het college vindt het belangrijk om de dienstverlening te verbeteren, zodat er minder klachten zijn en mensen echt geholpen worden. Daar moet je een afweging in maken. Daarom kiezen wij niet voor een extern onderzoek. Het geld dat we aan een extern bureau zouden geven en waarmee we een bureau rijk zouden maken, gebruiken we liever voor extra capaciteit in de dienstverlening, om mensen te helpen.

De **voorzitter**: Hartelijk dank. Zijn er nog aanvullende vragen van andere fracties? Dat is niet het geval. Mevrouw Hessel, een aanvullende vraag?

Mevrouw **Hessel** (Utrecht Solidair): Voorzitter. Ik weet eigenlijk niet wat ik met dit antwoord moet, want in Utrecht hoor ik heel andere geluiden. De wethouder heeft het mailverkeer gezien dat is bijgevoegd. Die mevrouw durft de auto niet meer voor de deur te zetten. Ze is al maanden bezig. Ze dient bezwaren en klachten in, maar het helpt allemaal niet, net als bij dat echtpaar. En deze mevrouw is zeer digitaal vaardig. Dus kunt u niet in elk geval toegeven dat het niet alleen misgaat als er toevallig een journalist bij komt?

De **voorzitter**: Mag ik u vragen tot een concrete vraag te komen? U bent door uw tijd heen.

Mevrouw **Hessel** (Utrecht Solidair): Ja. De vraag is: moeten we nu niet echt een keer gaan handelen of blijven we gewoon doen alsof er niks aan de hand is?

Mevrouw **Maatoug** (wethouder): Voorzitter. Vijf reacties. 1. Er is gehandeld. 2. Wij gaan niet in op individuele zaken. De focus ligt op contact met bewoners over hun klacht en daarop reageren we. 3. Klachten zijn belangrijk, via meldsystemen, via mail, en ja, ook complimenten aan de pers als zij het aankaarten. Blijf dat vooral doen. 4. De grootste zorg die wij hebben betreft juist de gevallen die níet bij ons bekend zijn, want dan kunnen we er niet op handelen en komen ze te laat in beeld. 5. We zien dat de grootste problemen ontstaan waar het contact niet goed gaat, vaak omdat het online lastig is, of mensen niet weten waar ze terecht kunnen. Daarom investeren we ook in telefonische en persoonlijke bereikbaarheid. We merken dat dat voor een groep inwoners ontzettend belangrijk is. Tot slot wil ik nogmaals benadrukken dat het ons erom gaat dat we problemen oplossen. De gemeente en het college hebben excuses aangeboden in deze zaak, en ik heb dat hier herhaald. We zullen dat ook blijven doen in gevallen waar het misgaat. Een overheid maakt fouten en een overheid moet dan ook de eerste zijn om dat toe te geven."

De **voorzitter**: Dank voor uw beantwoording. Dan gaan we door naar de volgende vraag.

4. Mondelinge vragen van de fracties van de PvdD en GroenLinks over Oeverzone Haarrijn is noodzakelijk voor dieren.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD): Voorzitter. De werkzaamheden voor het bouwrijp maken van Haarrijn zijn al een tijd bezig. Recent is ook een kapvergunning aangevraagd voor 317 bomen. Maar in het plangebied en de directe omgeving daarvan bevindt zich veel waardevolle natuur. We zijn dan ook verbaasd over de gigantische kaalslag die nu al heeft plaatsgevonden.
Daarom hebben wij de volgende vragen.

1. Niet alle aanwezige soorten in het gebied vallen onder de vrijstelling uit de vergunning tijdelijke natuur. Het ecologisch onderzoek stelt dat de gehele groenstrook van 15 meter langs het water behouden moet blijven. Hoe kan het dan dat toch al gestart is met werkzaamheden tot aan het water?
2. Klopt het dat ook de RUD (Regionale Uitvoeringsdienst) aan de gemeente heeft opgedragen om de oeverzone niet aan te tasten?
3. De velvergunning is wel aangevraagd, maar nog niet verleend. Hoe kan het dan dat er toch al bomen zijn verwijderd?
4. Is er bouwtoezicht ter plaatse? Hoe wordt bescherming van bomen geregeld, gezien het bouwmateriaal dat dicht op de nog aanwezige bomen staat?
5. De bever is strikt beschermd onder de Wet natuurbescherming. Bekend is dat er beverburchten zijn bij zowel de West- als de Oostplas. Hoe wordt gewaarborgd dat het leefgebied van de bever niet verstoord wordt?"

Mevrouw **Voortman** (wethouder): Voorzitter. Ik vervang collega Eerenberg, want dit betreft vragen over Ruimtelijke Ordening. Ik beantwoord ze graag, ook gezien de link met mijn portefeuille.
Vraag 1. De wijk Haarrijn kent een lange geschiedenis. Tijdens de crisis van 2012 werd het bestemmingsplan stilgelegd. We hebben toen een vergunning voor tijdelijke natuur aangevraagd om soorten de kans te geven zich te vestigen. Maar de bestemming voor dit gebied – een voormalig zanddepot – is altijd woningbouw geweest. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan in oktober 2022 heeft uw raad verzocht om rekening te houden met de ontstane tijdelijke natuur langs de rand van de Westplas. We zijn nu bezig met uitvoering van het onherroepelijke bestemmingsplan Haarrijn. De bouwrijpwerkzaamheden vinden plaats in het middengebied, het voormalige zanddepot, niet aan de westelijke plas tot aan het water. De door Partij voor de Dieren aangehaalde foto betreft de schoolkavel. Daar heeft vorig jaar landwinning plaatsgevonden voor een school, op basis van gezondheidsnormen, dat wil zeggen 300 meter afstand tot de A2. Dit jaar zijn daar geen werkzaamheden geweest. De groenstrook aan de Westplas is niet aangetast. Wel zijn bij de Oostplas werkzaamheden niet zorgvuldig genoeg uitgevoerd. Dat onderzoeken we en we kijken hoe we dit kunnen herstellen en in de toekomst voorkomen.
Vraag 2. De RUD heeft aangegeven dat de gemeente zich moet houden aan het ecologisch werkprotocol. Voor het verwijderen van vegetatie aan de oever is een aanvullende ontheffing van de provincie nodig.
Vraag 3. We hebben begroeiing verwijderd die niet onder de kapvergunningplicht valt, voor het broedseizoen. Dat gaat om opschot en bomen met een stamdiameter kleiner dan 15 cm. Dat is toegestaan zonder kapvergunning.

Vraag 4. Voor bouwrijp maken is geen vergunning nodig, dus is er formeel geen bouwtoezicht. Onze uitvoeringsorganisatie Leidsche Rijn – Vleuten-De Meern houdt echter dagelijks toezicht op de werkzaamheden. Materiaal ligt buiten de begroeiing opgeslagen. Waar begroeiing rond achtergelaten materialen is ontstaan, proberen we verstoring te beperken. Als we dichtbij te behouden bomen werken, schermen we die af met bouwhekken of planken.
Vraag 5. Ja, er is een beverburcht bekend aan de noordzijde van Haarrijn, bij het Wielrevelt. De werkzaamheden vinden plaats op meer dan 100 meter afstand. Daarmee beperken we de kans op verstoring. Maar hoe een bever precies reageert op werkzaamheden is moeilijk te voorspellen. We blijven monitoren en passen ons aan indien nodig.

De **voorzitter**: Zijn er aanvullende vragen?

Mevrouw **Vermeulen** (GroenLinks): Ja, want wij maken ons wel zorgen over de oeverzone bij de plas. We hebben daar twee weken geleden ook vragen over gesteld, over Thematervelden aan de andere kant van de plas. Nu horen we dat daar toch gebouwd wordt in de ecologische zone. Dat baart ons zorgen. Kunt u daar iets meer over zeggen en aangeven hoe we dat hier kunnen voorkomen?

Mevrouw **Voortman** (wethouder): Voorzitter, volgens mij bent u daarover geïnformeerd via een brief, maar ik heb die nu niet paraat. Ik moet even checken via welke bron u dat precies heeft vernomen. Meer dan dat wat we u daarover hebben gemeld, heb ik op dit moment niet paraat.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD): Ik heb nog een vraag over het vrijhouden van de oeverzone dat in het ecologisch advies staat. Ook al is het een schoolkavel waar nu toch die oeverzone is aangetast, het ecologisch advies geldt daar ook voor.

Mevrouw **Voortman** (wethouder): Ja zeker. Zoals ik zojuist al aangaf, zijn de werkzaamheden bij de Oostplas niet zorgvuldig genoeg uitgevoerd. Wij onderzoeken hoe dat heeft kunnen gebeuren.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD): Ik wil toch nog even door op dat stuk dat wel op de foto staat. In het onderzoek en ook in het RUD-advies staat heel duidelijk dat je 15 meter vanaf de oever moet vrijhouden. Dat is zichtbaar niet gebeurd.

Mevrouw **Voortman** (wethouder): Hierop moet ik het antwoord schuldig blijven, want hier wreekt zich dat het niet mijn portefeuille is. We zullen later schriftelijk ingaan op deze specifieke vraag, evenals op die van mevrouw Vermeulen die ik niet volledig heb beantwoord.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD): De RUD gaf dat ook aan en de wethouder antwoordde dat er een ontheffing van de provincie nodig was. Is die ontheffing inmiddels verleend?

Mevrouw **Voortman** (wethouder): Ik zal het antwoord op die vraag eveneens schriftelijk geven.

De **voorzitter**: Wij gaan door met de volgende vragenset.

5. Mondelinge vragen van de fracties van VVD, UtrechtNu! en Stadsbelang Utrecht over Voorrang vitaal beroep het hele jaar.

De heer **Te Hoonte** (VVD): Voorzitter. Ik houd een korte inleiding, want wij zien dat steeds meer mensen de voorrangsregeling voor vitale beroepen weten te vinden. Tot onze verbazing is het college nu van plan om voor de rest van het jaar de regeling stop te zetten.
Mede namens Stadsbelang en UtrechtNu! heb ik daarom de volgende vragen.

1. Deelt het college dat het zo vroeg in het jaar stopzetten van de regeling onwenselijk is?
2. Waarom kiest het college voor het stopzetten van de regeling in 2025 en waarom zoekt zij niet naar middelen binnen het programmaonderdeel in de begroting of vraagt zij de raad om aanvullende middelen?
3. Als het college wist dat het aantal te verwerken aanvragen gelimiteerd is, waarom is het aantal aanvragen dan niet gemaximeerd per maand of jaar?
4. Wat gebeurt er nu met de woningen in bijvoorbeeld de middenhuur, die met voorrang aangeboden moeten worden aan vitale beroepen?
5. Is het college bereid zijn besluit te herzien en wat is daarvoor nodig?

De heer **De Vries** (wethouder): Voorzitter. Ik zal de vragen een voor een aflopen.
Het antwoord op de eerste vraag is dat ook wij de regeling graag het hele jaar door hadden willen handhaven. Maar dat bleek dit jaar niet mogelijk, omdat het aantal aanvragen explosief is gestegen. Over heel 2024 waren er 442 aanvragen. Nu, half april 2025, zitten we al op meer dan 400.
Het antwoord op de tweede vraag. Zoals u weet bevinden we ons in tijden van financiële krapte. Het ophogen van het budget voor deze regeling vraagt dan ook om een goede afweging. Daarbij moeten we kijken hoe we onze financiële middelen zo doelmatig mogelijk inzetten. Een eerlijk verhaal is ook dat er simpelweg te weinig woningen beschikbaar zijn om nog meer mensen met een vitaal beroep met voorrang te kunnen huisvesten. Dus een hoger budget leidt niet automatisch tot meer plaatsingen.
Vraag 3. Het korte antwoord is nee, we hadden deze stijging van het aantal aanvragen niet voorzien. De regeling is vorig jaar geëvalueerd en uitgebreid, en mede daardoor is het aantal aanvragen nu zo sterk gestegen. Daar konden we niet op anticiperen. Bij nieuwe regelingen is het vaak een kwestie van leren in de praktijk. We nemen deze ervaring mee voor de toekomst.
Dan het antwoord op vraag 4. Wanneer een beroep op voorrang is toegewezen, blijft dit één jaar geldig. In 2025 zijn er inmiddels 82 toewijzingen gedaan. Daarnaast zijn er nog woningzoekenden met een voorrang die vorig jaar is toegekend. In ieder geval tot mei volgend jaar zijn er dus mensen met een vitaal beroep die met voorrang kunnen reageren op beschikbare middenhuurwoningen. En volgend jaar kan opnieuw voorrang worden aangevraagd.
Tenslotte het antwoord op vraag 5. U vraagt om het budget op te hogen. Dat kunnen we helaas niet doen. Zoals eerder aangegeven, bevinden we ons in financieel moeilijke tijden. Dat vraagt om keuzes.

De **voorzitter**: Dank u wel. Zijn er vervolgvragen?

De heer **Bosch** (UtrechtNu!): Voorzitter. Als je nu naar de cijfers kijkt, zie dat er zo'n 400 aanvragen zijn. Wil het college deze dan ook verdelen over het jaar of het anders inrichten? Ik vind het antwoord nu een beetje vrijblijvend.

De heer **De Vries** (wethouder): Dat is inderdaad de vraag: hoe gaan we hier volgend jaar mee om? Want we zien dat het aantal aanvragen al halverwege april op hetzelfde niveau zit als eind vorig jaar.

Als we deze regeling willen voortzetten, dan moeten we dat soort vraagstukken inderdaad meenemen. Want we willen natuurlijk niet halverwege het jaar weer moeten stoppen.

De heer **Bosch** (UtrechtNu!): Erkent het college hiermee niet eigenlijk dat het probleem nog groter is dan gedacht? We horen hier vaker over moeilijk te vinden beroepsgroepen, zoals buschauffeurs. Hoe gaat het college hiermee om?

De heer **De Vries** (wethouder): Dat is een goede vraag. We hebben dit debat vaker gevoerd, ook in de commissie en de raad. Er zijn bepaalde groepen aangewezen, die vervolgens in de huisvestingsverordening zijn opgenomen, met specifieke criteria. Op basis daarvan maken we keuzes. Afgelopen jaar is bijvoorbeeld de brandweer toegevoegd. Maar niet voor elke beroepsgroep kunnen we zomaar deze regeling toepassen. Die vrijheid is er niet volledig.

De heer **Bosch** (UtrechtNu!): En dan nu de gewetensvraag: erkent het college dat het steeds moeilijker wordt voor mensen met een midden- of praktisch beroep om in Utrecht te blijven wonen?

De heer **De Vries** (wethouder): Zeker weten, voorzitter. Ja. En ik heb net al verwezen naar de Nota Volkshuisvesting. Daar gaan we het gesprek zeker nog over voeren. Juist het realiseren van betaalbare woningen is daarin een van de prioriteiten. Want dat gaat helaas niet vanzelf.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA): Voorzitter. Ik kijk ook even terug. Is het dan niet gewoon een ondoordachte maatregel geweest? Had je niet kunnen weten dat als je een regeling verruimt, er dan meer mensen op afkomen? Hebben we daarmee geen valse verwachting gewekt, gezien het beperkte aanbod van middenhuurwoningen in Utrecht? Als CDA willen we dat aanbod juist vergroten.

De heer **De Vries** (wethouder): Terugblikkend hebben we inderdaad een aantal projecten opgeleverd in de middenhuur, en die projecten hebben actief reclame gemaakt. Die hebben mensen gewezen op deze regeling. Dat is ook precies wat je wilt – dat het bekend wordt. En die bekendheid is nu dus veel groter dan vorig jaar. Was dat volledig te voorzien? Misschien niet. Maar we zien wel dat er door die bekendheid veel meer aanvragen zijn. En iets anders wat meespeelt: het aanvragen is gratis. In deze krappe woningmarkt zeggen mensen al snel: “Baat het niet, dan schaadt het niet.” Dus dat zien we ook.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA): De wethouder zei net dat het niet alleen een financiële kwestie is. Maar klopt het nou dat het en het geld is en het tekort aan woningen? Of kunnen we bij de Voorjaarsnota nog zoeken naar een gedeeltelijke oplossing?

De heer **De Vries** (wethouder): Ja, het is inderdaad afhankelijk van het aantal woningen dat beschikbaar komt. Dus het is niet alleen een financiële kwestie. Het hangt echt samen met het aanbod.

De **voorzitter**: Er zijn verder geen aanvullende vragen. De indiener nog?

De heer **Te Hoonte** (VVD): Voorzitter. Ik hoor vaak zeggen dat het niet alleen dit is, dat het eventueel dit en eventueel dat is, maar de laatste vraag was volgens mij heel concreet, namelijk wat er nodig is.

Anders gezegd: hoeveel euro is er nodig om dit in de Voorjaarsnota op te lossen? Die vraag is niet beantwoord. Hoe groot is het probleem nu? Wat kost een aanvraag eigenlijk?

De heer **De Vries** (wethouder): Ja, ik heb daar net ook op gereageerd richting mevrouw Zwinkels. Aan het oplossen via een financiële bijdrage zit inderdaad een grens. Je kunt niet alleen met geld het probleem oplossen. We moeten ook kijken naar het woningaanbod dat vrijkomt en ja, dat is beperkt. Dus het is een combinatie van beide factoren.

De heer **Te Hoonte** (VVD): Ik wil er toch op wijzen dat zojuist een andere wethouder zei het op een andere manier op te lossen als zij het niet weet. De vraag is heel concreet: hoeveel kost het? De wethouder kan het per 100 aanvragen benoemen of het totaalbedrag geven, maar ik hoor alleen maar dat hij het toch niet wil doen, ook al zou hij weten waar hij het geld vandaan moest halen. Ik wil gewoon weten wat het kost.

De heer **De Vries** (wethouder): We hebben een bedrag dat mensen per persoon moeten betalen. Dat is uit mijn hoofd een paar honderd euro. We hebben natuurlijk ook een totaalbedrag dat we gereserveerd hebben voor deze gehele regeling. Dat is eigenlijk het rekensommetje. Ik zal daar schriftelijk op terugkomen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Wij gaan door met de volgende vraag.

6. Mondelinge vragen van de fracties van EenUtrecht, Stadsbelang Utrecht, Volt, UtrechtNu!, CDA, Utrecht Solidair en PvdD over Kortwieken bomen of knoeien met snoeien (2)?

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht): Voorzitter. Ja, dat is de tweede keer, voorzitter, dat ik hierop terugkom, vooral omdat er een diepere zorg onder ligt dat er toch te vaak onnodig gekortwiekt wordt. Het gaat opnieuw over een viertal bijna twee eeuwen oude monumentale platanen. De vorige keer gaf de wethouder aan dat het moest, omdat geconstateerd was dat ze ziek waren. Onze informatie was anders en we zijn het nagegaan en het blijkt dat de eigen inspectie van de gemeente op 7 november 2024 geen ziekte heeft kunnen constateren. Ook de landelijke Bomenstichting constateerde, een week later, dat de bomen niet ziek waren.
Daarom stel ik de volgende vragen.
1. Erkent het college dat tijdens de inspectie van 2024 geen Massaria of andere aandoening is vastgesteld?
2. Waarom werd dit belangrijke detail niet benoemd in het eerdere antwoord van 3 april?
3. Hoe kan het dat de gemeente de platanen toch drastisch heeft gesnoeid, terwijl er géén ziektes werden aangetroffen en dat de Bomenstichting bovendien oordeelde dat de bomen in uitstekende conditie zijn?
4. Erkent de wethouder dat het schrijnend is als monumentale bomen mogelijk onterecht drastisch zijn gesnoeid? En is zij bereid daar verantwoordelijkheid voor te nemen?
5. En als blijkt dat deze bomen onterecht zijn gesnoeid, welke concrete stappen gaat het college dan nemen om te voorkomen dat soortgelijke fouten in de toekomst nog gebeuren?"

Mevrouw **Schilderman** (wethouder): Voorzitter. Zoals ik vorige keer ook heb aangegeven – en dat is nog steeds zo – niet alleen in 2012, maar ook bij de controle in 2024 is Massaria, een rottings- en zwamaantasting, geconstateerd. Het misverstand dat nu is ontstaan komt door een omzettingsfout

in het systeem: bij het exporteren van de gegevens naar Excel zijn de constateringen over de aantastingen niet meegekomen in de ambtelijke informatie die u gisteren heeft ontvangen. De uitdraai uit het bronsysteem, waarin deze controle wel is te zien, hebben wij beschikbaar en zullen we u direct toesturen.
Dan het antwoord op vraag 2. Vorige week heb ik al benoemd dat er sprake was van Massaria en zwamaantasting. In 2012 is op basis daarvan gekozen voor candelaberen. Dat is een specifieke snoeiwijze, en die hebben we herhaald. Aangezien de aantasting in 2024 opnieuw is vastgesteld, is het ook nodig opnieuw maatregelen te nemen. Dat heeft alles te maken met veiligheid.
Ik beantwoord de vragen 3, 4 en 5 samen. De bomen zijn gesnoeid vanwege zwamaantasting en Massaria, vastgesteld in 2024, en dat is conform ons beleid. We begrijpen dat dit als drastisch wordt ervaren, maar het is onderdeel van goede zorg voor deze bomen.

De **voorzitter**: Zijn er vervolgvragen?

Mevrouw **Zwinkels** (CDA): Wij hadden ook een aanvullende vraag gesteld over juist bomen die niet gesnoeid worden. In ons geval ging het om fruitbomen die wel jaarlijks gesnoeid moeten worden. De betreffende inwoner kreeg als antwoord van de ambtenarij dat de bomen niet gesnoeid werden vanwege bezuinigingen. Maar later begreep ik van de wethouder dat dit niet het geval zou zijn. Wat klopt er nu?

Mevrouw **Schilderman** (wethouder): We hebben deze bomen niet anders behandeld vanwege bezuinigingen. Bij perenbomen zoals in dit geval speelt mee dat ze door hun leeftijd geen vruchtproductie meer hebben. Daardoor heeft jaarlijks snoeien geen effect meer. We snoeien deze bomen dus, net als andere bomen, alleen als het noodzakelijk is, bijvoorbeeld bij veiligheidsrisico's, ziektes of aantasting. U heeft een meldingsnummer aan ons doorgegeven. We konden op dit moment nog niet nagaan wat er precies op die melding is geantwoord, maar we gaan dat controleren en komen daar alsnog bij u op terug.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA): Dank u wel. Dan horen we graag wat het definitieve antwoord is. Maar ik ben ook benieuwd: kan de wethouder aangeven in welk jaar deze bomen dan wel weer gesnoeid zullen worden?

Mevrouw **Schilderman** (wethouder): Dat zal ik in dit specifieke geval laten nagaan en u daarover informeren.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD): Voorzitter. Het is goed om te weten dat het niet alleen om Massaria gaat, maar ook om zwamaantasting. Dan snap ik iets beter dat er vaker gesnoeid is. Maar de wethouder zei net dat het niet vanwege bezuinigingen is dat er zo vaak gesnoeid wordt. Waarom is het dan geen optie om bijvoorbeeld om het jaar te snoeien, maar dan minder rigoureus?

Mevrouw **Schilderman** (wethouder): Ja, we snoeien om verschillende redenen. Zoals eerder aangegeven, moet je vanwege veiligheid soms wel vaker snoeien. In andere gevallen kan het minder vaak. Bij de perenbomen in de Enghlaan snoeien we minder vaak, omdat ze geen vruchten meer dragen.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD): Mijn vraag ging specifiek over de bomen waar deze vragen over gaan. Waarom worden die nu elke paar jaar zo rigoureus gesnoeid? Waarom niet wat vaker, maar dan minder heftig?

Mevrouw **Schilderman** (wethouder): Wij controleren deze bomen nu eens in de drie jaar. Als we ze vaker zouden controleren, zouden we eventueel ook vaker kunnen snoeien. Maar dat vraagt wel iets extra's. Eens in de drie jaar controleren, is ons huidige beleid. Dat is ongewijzigd.

De **voorzitter**: Ik zie verder geen aanvullende vragen. Mijnheer Dijkstra nog?

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht): Ik heb zeker nog een vraag, voorzitter. Kan de wethouder mij dan uitleggen hoe het kan dat de gemeentelijke inspecteur op 7 november 2024 constateert dat er Massaria en zwam in zit, terwijl de Bomenstichting op 14 november constateert dat de bomen volkomen gezond zijn?

Mevrouw **Schilderman** (wethouder): Ik kan niet beoordelen hoe de Bomenstichting haar inspectie uitvoert. Ik kan alleen iets zeggen over hoe onze medewerkers dat doen. Zoals ik eerder heb aangegeven, zijn zij hiervoor gecertificeerd. En zeker bij dit soort zaken moet je soms ook hoger in de boom kijken. Zo'n controle vraagt echt om deskundigheid.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht): Voorzitter, ik heb totaal geen verstand van bomen, dat geef ik eerlijk toe. Maar gelukkig hoef ik dat ook niet zelf uit te zoeken. Ik heb begrepen dat je Massaria – zeker als de bomen vol in het blad staan – nauwelijks kunt zien, omdat het bovenin zit. Nu zijn de bomen kaal. Er zijn opnieuw omwonenden, sommigen ook boomdeskundig, die zeggen dat er geen zwam en geen Massaria is. Is dat niet heel vreemd?

Mevrouw **Schilderman** (wethouder): Ik kan niet beoordelen hoe onbekende inwoners de kwaliteit van een boom inschatten. Wat ik wel kan zeggen, is dat wij daarvoor gecertificeerde mensen in dienst hebben, die dat zorgvuldig doen. Daar vertrouw ik op.

De **voorzitter**: Hartelijk dank. Wij gaan door naar de laatste vraag van vandaag.

7. Mondelinge vragen van de fractie van DENK over Recht op gebedsoproep.

De heer **Sungur** (DENK): Voorzitter. De SGP en JA21 willen dat er een einde komt aan versterkte oproepen tot het gebed bij moskeeën. De partijen hebben hiervoor een initiatiefwetsvoorstel ingediend. Zij proberen daarmee het grondrecht van moslims te ondermijnen.
Wij hebben hierover de volgende vragen:
1. Wat vindt het college van het initiatiefwetsvoorstel van de genoemde partijen?
2. Is het college het met DENK eens dat het verbieden van versterkte gebedsoproepen een inperking is van de godsdienstvrijheid en dat de regulering hiervan een gemeentelijke aangelegenheid is?
3. Hoe waarborgt de gemeente Utrecht dat de moslimgemeenschap dezelfde rechten heeft als andere religieuze gemeenschappen, zoals kerken die hun klokken mogen luiden?
4. Welke maatregelen neemt de gemeente Utrecht om te voorkomen dat het debat over versterkte gebedsoproepen leidt tot het stigmatiseren van de moslimgemeenschap?"

Mevrouw **Voortman** (wethouder): Voorzitter. DENK vraagt in de eerste plaats wat wij van het wetsvoorstel vinden. Ik vind dat het verbieden van oproepen tot gebed op gespannen voet staat met de Grondwet. En als mensenrechtenstad staan wij voor het beschermen van alle grondrechten. Het oordeel over zo'n wetsvoorstel is natuurlijk aan het Rijk, niet aan de gemeente, maar ik denk dat ik hiermee wel duidelijk heb gemaakt hoe wij er tegenover staan.
Vraag 2. Er is geen sprake van regulering door de gemeente. Als wij iets doen, dan richt dat zich enkel op het beperken van eventuele overlast voor omwonenden. Een verbod gaat voor ons veel te ver. Je kunt natuurlijk wel geluidsoverlast ervaren – daar kunnen meldingen over binnenkomen, zoals we bijvoorbeeld ook lazen in De Telegraaf, wat vermoedelijk de aanleiding is voor deze vragen. In geval van overlast zeggen wij als gemeente dat het oproepen tot gebed een grondrecht is, en dat wij dat recht als lokale overheid niet inperken. Als er veel klachten komen over bijvoorbeeld een specifieke moskee, dan gaan we daarover in gesprek, net zoals we dat zouden doen als het om kerkklokken gaat. Dat gesprek kan bijvoorbeeld gaan over de frequentie van de oproep of over de afstelling van de geluidsinstallatie.
Vraag 3. Wij zetten ons actief in voor gelijke behandeling van de moslimgemeenschap in Utrecht. We dragen dat ook landelijk actief uit. Dat doen we onder andere via de Beleidsnota Inclusie en Diversiteit, en via de recent gepresenteerde Stadskaravaan-aanpak.
Vraag 4. We zien een bredere ontwikkeling in de samenleving waarin tolerantie voor de ander onder druk staat. Zo blijkt uit het Nationaal Onderzoek Moslimdiscriminatie dat moslimhaat in Nederland steeds vaker voorkomt en minder vaak wordt tegengesproken. We horen van islamitische Utrechters dat ze zich niet altijd welkom voelen, zich als tweederangs burgers behandeld voelen. Ze geven aan boos, bang en teleurgesteld te zijn, en zich vervreemd te voelen van de samenleving. Als mensenrechtenstad staan wij voor de rechten en vrijheden van alle Utrechters. We willen een stad zijn waar iedereen zich gezien, gehoord, gewaardeerd en thuis voelt. We zullen dan ook altijd staan voor het grondrecht om je geloof in vrijheid en veiligheid te kunnen uiten. Daarom zetten we ons als stad actief in tegen moslimdiscriminatie. Vorige week hebben we de Stadskaravaan-aanpak gepresenteerd, waarin we samen met de stad inzetten op preventie, ontmoeting, bewustwording, en het versterken van weerbaarheid, vooral onder jongeren. We werken ook aan het verlagen van de drempel om discriminatie, inclusief moslimhaat, te melden. In Utrecht is geen plaats voor discriminatie of racisme. Wij staan achter onze moslimgemeenschap.

De **voorzitter**: Dank u wel. Zijn er aanvullende vragen? Dat is niet het geval. De heer Sungur?

De heer **Sungur** (DENK): Voorzitter. Ik wil in ieder geval de wethouder bedanken voor deze uitgesproken reactie, ook richting de initiatiefnemers van het wetsvoorstel. Wel heb ik nog een vraag. In De Telegraaf werd gesteld dat de overlast die wordt ervaren vaak niet zozeer over het geluid gaat, maar over de inhoud van de gebedsoproep. Men zegt dan bijvoorbeeld dat de uitspraak dat Allah groot is niet past bij onze samenleving of dat het samenhangt met de parkeerdruk op dat moment door moskeegangers in de wijk. Ziet de wethouder hier ook een taak voor de gemeente om met deze mensen in gesprek te gaan om uit te leggen dat dit wel onderdeel is van de Nederlandse samenleving? Dat ook deze mensen er gewoon bij horen?

Mevrouw **Voortman** (wethouder): Zeker. Ik heb zojuist ook gezegd dat iedereen erbij hoort, ongeacht geloof of achtergrond. Als mensen overlast ervaren, gaan we daarover het gesprek aan. De heer Sungur noemt nu voorbeelden uit De Telegraaf. Die specifieke uitspraken zijn bij ons niet rechtstreeks binnengekomen. Maar als mensen met zulke klachten bij ons komen, dan gaan we daar

zeker het gesprek mee aan, juist om uit te leggen dat deze vormen van religieuze uiting horen bij onze samenleving. Daarom zetten we ook in op ontmoeting. Dat is een belangrijk onderdeel van de Stadskaravaan-aanpak. Want op het moment dat je elkaar kent, ontstaat er vaak meer begrip.

De heer **Sungur** (DENK): Ik benoemde dit expres, want de wethouder gaf eerder aan dat als er overlast wordt ervaren, er contact wordt gezocht met moskeeën over bijvoorbeeld het volume. Maar in de praktijk blijkt dat het vaak níet om het geluid gaat, maar om de inhoud van de boodschap die men vaak niet vindt passen.

De **voorzitter**: U bent door uw spreektijd heen. Wilt u uw vraag afronden?

De heer **Sungur** (DENK): Ik heb eigenlijk geen nieuwe vraag meer. Ik wil de wethouder danken voor haar beantwoording. En u ook, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van dit vragenuur. Ik wens u smakelijk eten. Om 20.00 uur wordt in deze zaal de commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën hervat. Fijne avond.

De voorzitter sluit daarop, te 17.56 uur, het vragenuur.

Lijst van toezeggingen, gedaan tijdens het vragenuur van 17 april 2025.

Mondelinge vragen van de fracties van de PvdD en GroenLinks over Oeverzone Haarrijn is noodzakelijk voor dieren.

Wethouder Voortman

De wethouder zegt toe in Q2 in een Raadsbrief de raad te informeren over situatie werkzaamheden Haarrijn, in het bijzonder over het vrijhouden ecologische zone schoolkavel, de werkzaamheden oostplas, de ontheffing van de provincie en het Thematerveld.

Mondelinge vragen van de fracties van VVD, UtrechtNu! en Stadsbelang Utrecht over Voorrang vitaal beroep het hele jaar.

Wethouder De Vries

De wethouder zegt toe in Q2 2025 in een Raadsbrief de raad te informeren over de extra kosten gemoeid met het open houden van de voorrangsregeling voor Vitale beroepen op de Utrechtse woningmarkt.

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Benoeming commissieleden 12 juni 2025

Beleidsveld	Bestuurlijke Zaken
Organisatieonderdeel	Raadsorganen
Opsteller	Secretaris Gemeenteraad
Zaaknummer	30569582
Jaargang en nummer	2025, nr. 51
Vergaderdatum Raad	12 juni 2025
Geheim	Nee

De raad besluit:

1. Op voorstel van de fractie van Volt op grond van het bepaalde in artikel 6 lid 1 van de Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht, de volgende niet-raadsleden te benoemen als commissielid:
   • Sander Denneman

2. Op voorstel van de fractie van groep Zwanenberg, op grond van het bepaalde in artikel 6 lid 1 van de Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht, de volgende niet-raadsleden te benoemen als commissielid:
   • Ben van Impelen
   • Hanane Bittich

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 12 juni 2025.

De griffier,

Miguel Israel

De voorzitter,

Sharon A.M. Dijksma

Signed By: Dijksma, Sharon
19/06/2025 10:50:15 CEST
ID: 1e0b4897-08c4-44da-815e-0da78c520dd7
Auth: Scribble

Signed By: Israel, Miguel
13/06/2025 16:10:19 CEST
ID: 1e0b4897-08c4-44da-815e-0da78c520dd7
Auth: Scribble

Gemeenteraad

Dossiernummer	4732
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 juni 2025
Agendapunt	9
Titel	Benoeming lid commissie personeelszorg raadsfunctionarissen (CPR)
ID	4956
Behandelend ambtenaar	
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	
Beleidsveld	
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	12 juni 2025

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Benoeming lid commissie personeelszorg raadsfunctionarissen (CPR)

Beleidsveld	Bestuurlijke zaken
Organisatieonderdeel	Raadsorganen
Opsteller	Dagelijks bestuur van de gemeenteraad
Zaaknummer	30573178
Jaargang en nummer	2025, nr. 52
Vergaderdatum Raad	12 juni 2025
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder a Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

De raad besluit:

1. Tess Meerding te benoemen als lid van de commissie personeelszorg raadsfunctionarissen.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 12 juni 2025.

De griffier,

Miguel Israel

De voorzitter,

Sharon A.M. Dijksma

Signed By: Dijksma, Sharon
19/06/2025 10:45:19 CEST
ID: 56c62b1a-9d40-42c9-a8b0-15c704d24f68
Auth: Scribble

Signed By: Israel, Miguel
13/06/2025 16:06:19 CEST
ID: 56c62b1a-9d40-42c9-a8b0-15c704d24f68
Auth: Scribble

Gemeenteraad

Dossiernummer	4663
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 juni 2025
Agendapunt	10
Titel	Raadsvoorstel zienswijze jaarstukken 2024, geactualiseerde begroting 2025 en ontwerpbegroting 2026 VRU
ID	4885
Behandelend ambtenaar	Ellen Peeters
Telefoon	030-2863219
E-mail	e.peeters@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	Veiligheid
Portefeuillehouder	Burgemeester Dijksma
Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid
Referendabel	Nee
Reden niet referendabel	Sub i: Raadsvoorstel over de Wet gemeenschappelijke regeling.
Raadsadviseur (lijst)	Jelmer Lok/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	12 juni 2025

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Raadsvoorstel Zienswijze jaarstukken 2024, geactualiseerde begroting 2025 en ontwerpbegroting 2026 VRU

Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid
Organisatieonderdeel	Openbare Orde en Veiligheid
Opsteller	Ellen Peeters
Kenmerk	30243152
Vergaderdatum Raad	volgt
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze van de raad, waarin de raad instemt met:
   a. de voorlopige jaarstukken 2024 VRU;
   b. de geactualiseerde begroting 2025 en ontwerpbegroting 2026 VRU.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting
Met bijgaande brief geeft de raad een positieve zienswijze af op de financiële stukken van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU).

Context
Aanleiding
Per brief van 1 april 2025 heeft de secretaris van het bestuur van de VRU de financiële stukken van de VRU aan de raad aangeboden. De raad wordt gevraagd om uiterlijk op 24 juni 2025 een zienswijze in te dienen op deze stukken. Daarnaast informeert VRU de raad door middel van een infographic over de behaalde resultaten in 2024.

Juridische context
Conform artikel 4.5 van de Gemeenschappelijke Regeling VRU worden de gemeenteraden van de VRU in de gelegenheid gesteld een zienswijze over de voorlopige jaarrekening te geven.

Gemeentelijke financiële situatie
Vaststelling jaarstukken VRU heeft een positief effect op het financieel beeld voor 2025 van €1,519 miljoen. Hiermee kan de verhoging van de deelnemersbijdrage aan de VRU, van €1,2 miljoen in 2026, van dekking worden voorzien. Hier wordt op terug gekomen in de Voorjaarsnota 2025 en/of de 2e Bestuursrapportage 2025.

Beslistermijn
Op grond van artikel 4.4. lid 1 van de Gemeenschappelijke Regeling VRU zendt het dagelijks bestuur de ontwerpbegroting ten minste twaalf weken voordat de ontwerpbegroting aan het algemeen bestuur wordt aangeboden toe aan de raden. De zienswijze moet volgens de aanbiedingsbrief op 24 juni bij de VRU binnen zijn.
Behandeling in de raadscommissie VBF en in de raad is voorzien op 5 juni respectievelijk 12 juni 2025. Hiermee wordt voldaan aan de wettelijke termijnen.

Beoogd effect
De zienwijze wordt betrokken bij het opstellen van de definitieve stukken die op 7 juli 2025 ter vaststelling aan het Algemeen Bestuur van de VRU worden aangeboden.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
De raad heeft een zienswijze gegeven op de Kaders begroting 2026 (20 februari 2025).

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze van de raad, waarin de raad instemt met: a. de voorlopige jaarstukken 2024 VRU; b. de geactualiseerde begroting 2025 en ontwerpbegroting 2026 VRU.
Argumenten	
1.1	De jaarstukken 2024 zijn zorgvuldig tot stand gekomen en we staan achter het voorstel voor de besteding van het positieve rekeningresultaat.
	De jaarstukken beschrijven uitgebreid wat de VRU in 2024 heeft gedaan en wat de financiële gevolgen daarvan zijn. Er is dankzij de behoedzame begroting een fors positief rekeningresultaat van €7,3 miljoen. Het Algemeen Bestuur van de VRU stelt voor om €4,8 miljoen terug te storten naar gemeenten en de rest te bestemmen voor de VRU (zie Financiën).
1.2	De geactualiseerde begroting 2025 en de ontwerpbegroting 2026 passen binnen de eerder gestelde kaders.

	De raad heeft een instemmende zienswijze afgegeven op de kaders voor de begroting 2026 en de geactualiseerde begroting 2025. Er wordt geen bijdrage voor nieuwe ontwikkelingen gevraagd. De kadernota leidt wel tot een tekort van € 1,2 miljoen vanaf 2026 voor de gemeente Utrecht. Dit bedrag wordt betrokken bij de algemene afweging bij de voorjaarsnota 2025. De VRU werkt momenteel toekomstscenario's uit, waarbij ook mogelijke besparingen en gevolgen daarvan in beeld worden gebracht.
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	VRU stort €4,8 miljoen van het positieve rekeningresultaat 2024 terug naar de gemeenten in plaats van dit bedrag te reserveren voor toekomstscenario's
	Het algemeen bestuur van de VRU heeft er niet voor gekozen om een deel van het positieve rekeningresultaat van 2024 te reserveren als overbruggingsmaatregel voor de jaren 2026 en 2027, in afwachting van de verdere uitwerking en besluitvorming over de thema's uit de toekomstscenario's. Dit betekent dat er binnen de VRU geen buffer is om eventuele stijging van kosten die voortvloeien uit de uitwerking van de toekomstscenario's tijdelijk op te vangen. Als de toekomstscenario's leiden tot een stijging van de kosten van de VRU, komt de rekening hiervoor direct bij de gemeenten te liggen.
1.2	VRU stort €2,5 miljoen van het positieve rekeningresultaat 2024 in de egalisatiereserve in plaats van dit ook terug naar gemeenten te storten.
	VRU zet dit in voor het op peil brengen van het weerstandsvermogen, de versterking van crisisbeheersing en digitale veiligheid en voor het opstarten van werkzaamheden ten behoeve van weerbaarheid. Voor deze ontwikkelingen hoeft nu geen extra bijdrage van gemeenten te worden gevraagd.
1.3	De financiële consequenties van de uitwerking van toekomstscenario's zijn niet opgenomen in de ontwerpbegroting 2026
	In voorgaande jaren werden beleidskeuzes voorgelegd in de ontwerpbegrotingen. Voor 2026 zijn deze keuzes niet opgenomen in de ontwerpbegroting, maar zullen apart toekomstscenario's worden voorgelegd. Naast de bestaande groeiscenario's werkt de VRU een nullijnscenario en ook een -3% scenario uit. Dit laatste scenario past goed bij de financiële situatie waarin de gemeente Utrecht zich bevindt. De inhoudelijke consequenties van deze scenario's in termen van veiligheid voor de stad zullen daarbij goed in beeld gebracht moeten worden.

Financiën

De insteek voor de nieuwe beleidsperiode 2024-2027 is om een stijging van de gemeentelijke bijdrage zoveel mogelijk te beperken. Dit heeft VRU verwerkt in de resultaatbestemming 2024 en in de begroting. Voor 2026 vraagt de VRU geen aanvullende bijdrage van gemeenten voor het in de bestuursagenda opgenomen nieuwe beleid. Er wordt nog wel gewerkt aan de uitwerking van toekomstscenario's en de toekomstvisie op huisvesting, waaruit afhankelijk van de keuzes die gemaakt worden, mogelijk nog wel financiële consequenties voortvloeien.

Hieronder volgt een nadere toelichting.

Jaarstukken 2024

Het financiële rekeningresultaat van de VRU over 2024 bedraagt vóór bestemming € 7,3 miljoen positief (circa 5% van de begroting). Dit resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een aanvullende overhead vergoeding vanuit het rijk voor crisisnoodopvang (€ 2,3 miljoen) en door lagere personeelskosten, onder andere door de uitwerking van de CAO 2024/2025 (€ 1,6 miljoen) en het langer openstaan van vacatures als gevolg van de krappe arbeidsmarkt (€ 1,2 miljoen).

Op basis van het besluit van het algemeen bestuur stelt de VRU voor om een deel van het positieve rekeningresultaat (€4,764 miljoen euro) terug te storten naar de gemeenten. Voor de gemeente Utrecht leidt dit tot een voordeel van €1,519 miljoen in de jaarrekening 2025. Dit voordeel kan voor

een bedrag van €1,2 miljoen euro ingezet worden om de verhoging van de deelnemersbijdrage in 2026 te dekken. We komen hierop terug in de voorjaarsnota 2025.

Voor het resterende positieve resultaat van €2,5 miljoen stelt de VRU voor om dit te storten in de ontwikkel- en egalisatiereserve. Dit bedrag wordt ingezet om de weerstandscapaciteit op het gewenste niveau te brengen (€ 1,2 miljoen), voor doorlopende activiteiten voor het versterken van crisisbeheersing (€ 0,2 miljoen) en digitale veiligheid (€ 0,4 miljoen). Daarnaast heeft het algemeen bestuur op 2 december 2024 ingestemd met het opstarten van het programma Veerkracht om maatschappelijke ontwrichting te beperken. Hiervoor wordt € 0,7 miljoen gereserveerd.

Ontwerpbegroting 2026 en geactualiseerde begroting 2025
De begrote bijdrage voor 2026 van de gemeente Utrecht aan de VRU is 0,184 miljoen lager dan in de vastgestelde kadernota 2026. Dit heeft te maken met een correctie van de doorwerking van de prijscompensatie 2025, die door de VRU ten onrechte twee keer was meegenomen in de kadernota 2026. In het raadsvoorstel bij de zienswijze op de kadernota 2026 is aangegeven dat er een tekort verwacht wordt van €1,2 miljoen binnen het programma Veilige Stad. Op basis van de nieuwste inzichten ten aanzien van de te verwachten loon- en prijscompensatie binnen de gemeente Utrecht blijft het tekort 1,2 miljoen euro. Dit knelpunt wordt betrokken bij de integrale afweging van de voorjaarsnota in 2025. De bijdrage bestaat uit een bijdrage aan het basistakenpakket en een bijdrage voor het Individueel Gemeentelijk Pluspakket.
De bijdrage van de gemeente Utrecht aan het gemeentelijke basistakenpakket bedraagt in 2026 €34,847 miljoen. De bijdrage voor het Individuele Gemeentelijke Pluspakket bedraagt in 2026 €0,583 miljoen euro.
De geactualiseerde begroting 2025 is €0,2 miljoen lager ten opzichte van de geactualiseerde begroting 2025, die tegelijkertijd met de kadernota is gepresenteerd. Dit komt doordat de omvang van de ontwikkel- en egalisatiereserve per 1 januari 2025 is teruggebracht naar de maximale omvang van € 1,8 miljoen. Het voordeel van €0,2 miljoen vloeit terug naar gemeenten. Voor Utrecht betekent dit een incidenteel voordeel van €0,057 miljoen in 2025.

Vervolg
De ingekomen zienswijzen op de voorlopige financiële stukken worden betrokken bij het opstellen van de definitieve stukken, die op 7 juli 2025 ter vaststelling voorliggen bij het Algemeen Bestuur van de VRU.

Samen stad maken (voorheen: Participatie)
‘Gemeente aan zet’ is van toepassing, er is niet samengewerkt met Utrechters voor dit voorstel.

Communicatie
Er is geen aanvullende communicatie voorzien.

Niet-Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is niet van toepassing omdat dit een raadsvoorstel betreft over stukken van een gemeenschappelijke regeling (artikel 1:2 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Zienswijzebrief financiële stukken VRU

Bijlagen informatief
- Aanbiedingsbrief VRU
- Voorlopige jaarstukken VRU 2024
- Ontwerpbegroting VRU 2026 en geactualiseerde begroting 2025
- Overzicht zienswijzen kadernota 2026
- Infographic jaaroverzicht VRU 2024

Gemeenteraad
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl/gemeenteraad

Gemeente Utrecht

VERSIE VOOR BESLUITVORMING

Veiligheidsregio Utrecht
T.a.v. B. Van ‘t Hoog
Postbus 3154
3502 GD UTRECHT

Behandeld door	E. Peeters	**Datum**	
Doorkiesnummer	030-2863219	**Ons kenmerk**	30243152
E-mail	e.peeters@utrecht.nl	**Onderwerp**	Zienswijze financiële stukken VRU
Bijlage(n)	-		
Uw kenmerk	25.000663	**Verzonden**	
Uw brief van	1 april 2025	Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	

Geachte heer Van ‘t Hoog,

Per brief van 1 april 2025 heeft de secretaris van uw bestuur de voorlopige jaarstukken 2024, de geactualiseerde begroting 2025 en de ontwerpbegroting 2026 van de VRU aan ons aangeboden.

Onze raad kan instemmen met de stukken zoals u die aan ons heeft gepresenteerd. We zijn blij met de teruggave van een groot deel van het positieve rekeningresultaat en kunnen ons vinden in het bestedingsvoorstel van het overige deel.

Voor 2025 en 2026 zijn nu een beleidsarme begrotingen opgesteld wat passend is bij de financiële situatie bij gemeenten en het nog ontbreken van uitgewerkte toekomstscenario's. Wij kijken uit naar de uitwerking van deze scenario's, waar veel van af zal hangen. In onze vorige zienswijze hebben wij ons positief uitgesproken over een nullijn scenario. Het nieuw uit te werken -3% scenario is passend bij onze financiële situatie als gemeente. Niettemin zien we de consequenties van deze bezuiniging in termen van veiligheid voor onze stad graag uitgewerkt. Wij gaan ervan uit eind van dit jaar keuzes voorgelegd te krijgen t.a.v. de toekomst, inclusief de consequenties per scenario.

In onze vorige zienswijze hebben wij een opmerking gemaakt over de nacalculatie van prijsindexatie. Het is goed om te lezen dat daar middels een werkgroep serieus naar gekeken zal worden.

We maken graag van de gelegenheid gebruik om aan u kenbaar te maken dat we vanuit onze vastgoedportefeuille grote behoefte hebben aan afronding van het traject Visie op huisvesting en aan een lange termijn spreidingsplan van de brandweerkazernes, zodat wij hier bij de ontwikkeling van onze stad goed rekening mee kunnen houden.

Tot slot willen wij onze waardering uitspreken over de samenwerking op het thema veerkracht. We zijn ons zeer bewust van de noodzaak om de samenleving weerbaar te maken en blijven daar graag samen in optrekken, lokaal, regionaal en landelijk. In tijden van onrust in de wereld en dreigende stroomstoringen speelt de VRU een belangrijke rol.

Hoogachtend,
Gemeenteraad van Utrecht,

de griffier,
Miguel Israel

de voorzitter,
Sharon A.M. Dijksma

Veiligheidsregio Utrecht

vru.nl

Aan de gemeentenraden van de deelnemende VRU-gemeenten

Datum	Uw kenmerk	Contactpersoon
1 april 2025	-	B.B. van 't Hoog
Onderwerp	**Ons kenmerk**	**Afdeling**
Uitnodiging zienswijze financiële stukken VRU	25.0000663	Bestuurlijke zaken

Geachte raad,

Hierbij ontvangt u de voorlopige jaarstukken VRU 2024, de ontwerpbegroting VRU 2026 en de geactualiseerde begroting VRU 2025. De infographic van het jaaroverzicht VRU 2024 en het overzicht van de zienswijzen op de kadernota VRU 2026 zijn als bijlagen toegevoegd. De financiële stukken zijn op 24 maart 2025 unaniem vastgesteld door het algemeen bestuur. Wij nodigen u uit hierop uw zienswijze te geven. In deze brief geef ik graag een toelichting op de belangrijkste onderwerpen uit de financiële stukken.

Terugblik 2024

Wij zorgen elke dag voor de veiligheid van alle mensen die in de regio wonen en verblijven. Dat doen wij met onze centralisten op de 112-meldkamer, onze brandweermensen en onze collega's van risicobeheersing, crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio, in nauwe samenwerking met onze partners. Met bijna 2.400 betrokken collega's op 70 brandweerposten, werkplaatsen en op kantoor dragen wij samen bij aan de veiligheid in onze regio. Elke dag weer, steeds beter.

In 2024 zagen we de geopolitieke situatie snel veranderen. De risico's op grote ontwrichtingen nemen, mede hierdoor, ook in onze regio toe. Daarnaast zien we de uitdagingen van het overbelaste stroomnet en de waarschuwingen van de netbeheerders voor zeer langdurige stroom- en internetuitvallen de komende jaren. Daarnaast leidt klimaatveranderingen ertoe dat de kans op bijvoorbeeld natuurbranden en overstromingen toeneemt.

In 2024 ontving onze meldkamer 23.687 meldingen. Bij 7.239 incidenten moesten onze brandweermensen uitrukken. Ook in 2024 coördineerde de VRU regiobreed de gemeentelijke opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen. Daarnaast ondersteunden wij gemeenten in de crisisnoodopvang (CNO) van asielzoekers. De infographic in de bijlage geeft een beknopte weergave van het jaaroverzicht 2024.

Voorlopige jaarstukken VRU 2024

Het jaar 2024 wordt afgesloten met een positief resultaat vóór bestemming van € 7,3 miljoen (circa 5% van de begroting). Dit incidentele resultaat wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door de hogere overheadvergoeding voor de tijdelijke taken die we op verzoek van het Rijk en gemeenten hebben opgepakt in de crisisnoodopvang (€ 2,3 miljoen) en lagere personeelskosten, onder andere door de uitwerking van de CAO 2024/2025 (€ 1,6 miljoen) en het langer openstaan

van vacatures als gevolg van de krappe arbeidsmarkt (€ 1,2 miljoen). In paragraaf 1.1 van de voorlopige jaarstukken VRU 2024 is een toelichting opgenomen op alle onderdelen, waaruit blijkt dat het resultaat grotendeels incidenteel van aard is.

Accountantscontrole
De accountantscontrole is nog niet volledig afgerond. De controle op de rechtmatigheid van de inkopen ten aanzien van de crisisnoodopvang is nog in behandeling. De rechtmatigheids-verantwoording is daarom nog niet opgenomen in de stukken. Naar aanleiding van de accountantscontrole is een beperkt aantal correcties doorgevoerd en verwerkt in de voorlopige jaarstukken VRU 2024. Bij de interne controles en de accountantscontrole zijn tot op heden verder geen grote afwijkingen geconstateerd. We verwachten dan ook voor de reguliere taakuitvoering weer een accountantsverklaring met een goedkeurende strekking. De rechtmatigheidsverklaring en de controleverklaring worden opgenomen in de definitieve jaarstukken VRU 2024. Deze stukken worden na vaststelling door het algemeen bestuur op 7 juli 2025 naar de gemeenten verzonden.

Resultaatbestemming 2024
Het algemeen bestuur heeft besloten om € 4,8 miljoen van het incidentele positieve rekeningresultaat terug te storten naar de deelnemende gemeenten. De teruggave vindt plaats naar rato van de begrote bijdrage voor het gezamenlijke basistakenpakket in 2024. Bijlage 2 van de voorlopige jaarstukken VRU 2024 bevat een overzicht van de teruggave per gemeente.

Het resterende deel van het resultaat (€ 2,5 miljoen) wordt als volgt bestemd om een (incidentele) stijging van de gemeentelijke bijdrage in 2025 te voorkomen:
- Verhoging weerstandscapaciteit (€ 1,2 miljoen): om het weerstandsvermogen van de VRU op het gewenste niveau te brengen in relatie tot de huidige risico's, zoals opgenomen in de kadernota VRU 2026 en de tweede bestuurlijke rapportage VRU 2024, is een storting van € 1,2 miljoen in de algemene reserve noodzakelijk.
- Doorlopende activiteiten versterking crisisbeheersing (€ 0,2 miljoen): een aantal activiteiten die volgens de begroting in 2024 gepland waren, lopen door in 2025. Dit betreft € 0,2 miljoen aan (project)activiteiten voor de versterking van de crisisorganisatie die worden bekostigd uit de daarvoor bestemde (verhoging van de) rijksbijdrage.
- Programma Veerkracht (€ 0,7 miljoen): op 2 december 2024 heeft het algemeen bestuur ingestemd met het opstarten van het programma Veerkracht om maatschappelijke ontwrichting te beperken en de veerkracht en weerbaarheid van de samenleving in regio Utrecht te versterken, in samenwerking met de gemeenten, het Rijk, (vitale) partners, het bedrijfsleven en inwoners van de regio. Voor het vervolg op het programma zetten wij in op structurele financiering van deze taak door de rijksoverheid. Hiervoor wordt een voorstel voorbereid op landelijk niveau.
- Digitale veiligheid (€ 0,4 miljoen): het versterken van de digitale veiligheid is nodig om kwaadwillende en onbevoegden buiten de deur te houden, en daarmee onze eigen (digitale) continuïteit en weerbaarheid te verhogen. Dit bedrag is bestemd voor de eerste fase van het programma. Deze fase draait om het implementeren van de minimale technische basismaatregelen die essentieel zijn om te beschermen tegen veel voorkomende dreigingen zoals phishing en gijzelsoftware.

Paragraaf 1.2 van de voorlopige jaarstukken VRU 2024 bevat een nadere toelichting op het voorstel voor de resultaatbestemming. Door de hiervoor genoemde bestemmingen van het rekeningresultaat 2024 wordt een incidentele stijging van de gemeentelijke bijdrage in 2025 voorkomen.

Bij de zienswijzen op de kadernota VRU 2026 is door een aantal gemeenteraden verzocht rekening te houden met de financiële situatie van de gemeenten door een positief rekeningresultaat terug te storten naar de gemeenten en een (incidentele) verhoging van de gemeentelijke bijdrage zoveel mogelijk te voorkomen. De resultaatbestemming voorziet in beide wensen en sluit aan bij de traditie van de VRU, waarin we bij incidentele meevallers geld teruggeven aan de gemeenten.

Meerdere gemeenteraden hebben in hun zienswijzen gewezen op de gevolgen van het zogenoemde ravijnjaar en verzocht hiermee rekening te houden. Op advies van de bestuurlijke adviescommissie Bedrijfsvoering en Financiën heeft het algemeen bestuur daarom overwogen om een deel van het positieve rekeningresultaat te reserveren als overbruggingsmaatregel voor de jaren 2026 en 2027, in afwachting van de verdere uitwerking en besluitvorming over de thema's uit de toekomstscenario's. De gedachte daarbij was dat deze middelen konden worden ingezet om noodzakelijke financiële knelpunten op te vangen, zodat de organisatie voldoende tijd zou hebben om de uitkomsten van de besluitvorming te implementeren, zonder dat dit zou leiden tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage. Daarmee zou financieel comfort aan de gemeenten zijn geboden. Het algemeen bestuur heeft hiervoor uiteindelijk niet gekozen. Door een groot deel van het rekeningresultaat terug te storten, kunnen gemeenten zelf de afweging maken om deze middelen te reserveren voor het (tijdelijk) opvangen van het ravijnjaar.

Toekomstscenario's

Onze regio heeft de afgelopen jaren een aanzienlijke groei doorgemaakt en blijft zich verder ontwikkelen[1]. Tegelijkertijd worden de risico's waarmee we te maken hebben steeds groter en complexer. Deze groei heeft tot op heden niet geleid tot een hogere bijdrage aan de veiligheidsregio; we zijn erin geslaagd dankzij schaalvoordelen, voortdurende verbeteringen en slimme samenwerkingen steeds meer te doen met dezelfde of minder middelen.

Onze organisatie wordt steeds vaker en langduriger ingezet, met name bij crises, terwijl wettelijke verplichtingen en veiligheidseisen toenemen. Daarnaast staan we voor grote uitdagingen door technologische en maatschappelijke veranderingen, krapte op de arbeidsmarkt, hoge inflatie, lange levertijden voor materieel en nieuwe risico's zoals netcongestie, klimaatverandering, verduurzaming en geopolitieke spanningen.

De centrale vraag is: hoe kan de veiligheidsregio in de toekomst meegroeien met de toenemende risico's en veranderende behoeften van onze gemeenten, en tegelijkertijd rekening houden met de financiële draagkracht van de gemeenten?

Om onze taken te blijven uitvoeren en te anticiperen op nieuwe uitdagingen, zijn investeringen noodzakelijk. Sommige risico's vragen nu en in de toekomst om een intensievere of andere aanpak. De afgelopen 14 jaar is fors bezuinigd en/of is een nullijn gehanteerd voor de

[1] 10% groei in de afgelopen 10 jaar en de komende periode tot 2040 wordt opnieuw een minimale groei verwacht van 10%.

gemeentelijke bijdrage, waardoor de rek inmiddels uit de begroting is. Veel ontwikkelingen zijn opgevangen binnen de begroting, zoals recent € 1 miljoen aan weggevallen opbrengsten uit het openbaar meldsysteem. Dit werd mogelijk door het verlagen van de overhead, onder andere door een kleinere topstructuur. Zo konden we bezuinigingen op primaire taken voorkomen.

Wij zijn de veiligheidsregio met de meeste inwoners en vrijwilligers. We zijn trots op de sterke lokale betrokkenheid van al onze brandweervrijwilligers en koesteren het huidige stelsel van vrijwilligheid. We hechten grote waarde aan onze vrijwilligers, beroepskrachten en het fijnmazige netwerk van brandweerposten. Hiermee is de brandweerzorg niet alleen robuust, maar ook efficiënt georganiseerd. Uit een benchmark van Berenschot blijkt dat we ten aanzien van de repressieve brandweerzorg de op één na laagste personeelskosten per inwoner hebben. Bovendien kunnen brandweerposten in de toekomst functioneren als informatie- en ondersteuningspunten (resilience points) tijdens crises, waarmee ze bijdragen aan een weerbare samenleving.

Scenario's en vervolgproces

Zoals toegezegd zijn in 2024 toekomstscenario's ontwikkeld om de benodigde investeringen en mogelijke besparingsopties in beeld te brengen. Deze scenario's zijn ambtelijk opgesteld en ter informatie met u gedeeld bij de aanbieding van de kadernota 2026, zodat u in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken bent bij de verkenningen. Er heeft nog geen bestuurlijke besluitvorming plaatsgevonden.

In de uitwerking van de scenario's zijn we transparant over wat er nodig is om de organisatie duurzaam en toekomstbestendig te maken. Daarbij worden ook bestaande kwetsbaarheden in onze organisatie zichtbaar gemaakt. Waar mogelijk zijn besparingsopties gekoppeld aan investeringen om de stijging van de gemeentelijke bijdrage zo veel mogelijk te beperken. We streven ernaar om in de toekomst financieel scherp aan de wind te blijven zeilen, maar willen tegelijkertijd voorspelbaar zijn in wat we doen en leveren.
In de scenario's maken we onderscheid tussen drie richtingen:

- Scenario 'Op orde': investeringen die nodig zijn om de huidige taken op peil te houden.
- Scenario 'Op koers': extra investeringen om de ambities uit de bestuursagenda 2024–2027 te realiseren.
- Scenario 'Op kop': een combinatie van beide, met aanvullende investeringen in het versterken van de veiligheid.

Op 2 december 2024 heeft het algemeen bestuur besloten meer tijd te nemen voor de bespreking en onderbouwing van de opgestelde toekomstscenario's. Daarnaast heeft het bestuur opdracht gegeven om een aanvullend scenario te ontwikkelen dat zich richt op een beperktere stijging van de gemeentelijke bijdrage, met als doel de nullijn de komende jaren zoveel mogelijk te handhaven.

Naar aanleiding van een aantal ingediende zienswijzen op de kadernota VRU 2026 heeft het algemeen bestuur op 24 maart 2025 opdracht gegeven om naast de andere scenario's ook de consequenties in beeld te brengen van een bezuiniging van 3% op de gemeentelijke bijdrage. Hoewel een krimpscenario van -3% in de huidige internationale context zeer onwenselijk wordt geacht, vindt het dagelijks bestuur het belangrijk om de (maatschappelijke) impact hiervan

inzichtelijk te maken. Dit draagt ook bij aan een goede voorbereiding op een scenario waarin de voorgenomen bezuiniging van 10% op de rijksbijdrage onverhoopt niet wordt teruggedraaid.

Aangezien investeringen door externe factoren onvermijdelijk zijn, zullen zowel het nulscenario als het krimpscenario (-3%) ingrijpende voorstellen bevatten die impact hebben op de primaire taken van de VRU. In dit kader is het onvermijdelijk om het sluiten van kazernes te berekenen en taken op het gebied van risicobeheersing te heroverwegen.

De VRU werkt momenteel aan de uitwerking van de verschillende scenario's (op orde, op koers, op kop, nullijn en -3% krimp). Daarnaast worden in de komende periode de volgende onderzoeken uitgevoerd op verzoek van het bestuur:

- Onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de waterongevallenbestrijding.
- Analyse van de maatschappelijke en financiële kosten en baten van de AED-taak. In 2024 werden er 833 meldingen voor AED-inzet geregistreerd. De AED-taak is niet wettelijk verplicht.
- Verkenning van het doorbelasten van de dienstverlening ambulancezorg. In 2024 werden er 755 meldingen voor afhijsing en 81 voor tilassistentie geregistreerd.
- Verkenning van het doorbelasten van de dienstverlening bij liftopsluitingen. Dit is ook geen verplichte taak voor de VRU. In 2024 werden er 355 meldingen voor liftopsluitingen geregistreerd.
- Verkenning van de samenwerkingsmogelijkheden.
- Onderzoek naar de kansen van een andere financieringssystematiek, gekoppeld aan de groei van het aantal inwoners van de regio.

De uitkomsten van de onderzoeken vormen input voor de verschillende scenario's. In de zienswijzen is door meerdere gemeenteraden gevraagd om de besluitvorming over de toekomstscenario's synchroon te laten lopen met het dekkingsplan en de scenario's voor het beheer van de huisvesting, zodat de financiële consequenties integraal kunnen worden afgewogen. Hierin wordt voorzien door de bestuurlijke keuzes/principebesluiten ten aanzien van de toekomstscenario's te agenderen voor het algemeen bestuur van 7 juli 2025, gelijktijdig met de uitgangspunten voor het nieuwe dekkingsplan en een beeldvormende bespreking van de uitgewerkte scenario's voor het beheer van de huisvesting. Vervolgens vindt de formele besluitvorming plaats in het algemeen bestuur van 1 december 2025.

Gemeenten en andere relevante partners worden de komende periode actief betrokken bij dit proces. In navolging op de webinar van 13 januari 2025 over veerkracht en de toekomstscenario's en de kadernota 2026 (terug te kijken via deze link) zal later dit jaar opnieuw een webinar worden georganiseerd om u mee te nemen in het proces en de afwegingen daarin. Gemeenteraden krijgen bovendien de gelegenheid om hun wensen en bedenkingen kenbaar te maken via de reguliere zienswijzeprocedures. Dit traject sluit aan bij de ontwerpbegroting 2026, de kadernota 2027 en de ontwerpbegroting 2027.

Ontwerpbegroting VRU 2026 en geactualiseerde begroting VRU 2025

De ontwerpbegroting VRU 2026 is gebaseerd op de vastgestelde meerjarenraming uit de begroting VRU 2025 en de mutaties uit de kadernota VRU 2026. De stijging van de bijdrage is grotendeels het gevolg van de loon- en prijsaanpassing, zoals opgenomen in de kadernota VRU

2026. Ten opzichte van de kadernota is de gemeentelijke bijdrage voor 2025 met € 0,2 miljoen incidenteel verlaagd. Door het overschrijden van de maximum omvang van de ontwikkel- en egalisatiereserve, vloeit het surplus terug naar gemeenten. Dit betekent dat de omvang van de ontwikkel- en egalisatiereserve per 1 januari 2025 is teruggebracht naar de maximale omvang van € 1,8 miljoen.

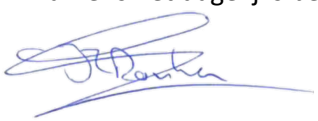
Van alle gemeenten is een definitieve reactie ontvangen op de kadernota VRU 2026. Vier gemeenten hebben aangegeven geen zienswijze in te dienen. Het overzicht van de zienswijzen is als bijlage toegevoegd. De meerderheid stemt in met de voorgestelde kaders, maar plaatst daarbij kanttekeningen met betrekking tot de financiële impact en de toekomstige kostenontwikkeling. Aangezien nog geen besluitvorming heeft plaatsgevonden over investeringen of besparingsopties uit de toekomstscenario's, blijft de hoogte van de gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijk basistakenpakket vooralsnog ongewijzigd ten opzichte van de vastgestelde kaders.

In de zienswijzen op de kadernota VRU 2026 hebben enkele gemeenten gevraagd om (een gesprek over) het aanpassen van de systematiek voor de prijsindexering. Op advies van de bestuurlijke adviescommissie Bedrijfsvoering en Financiën heeft het dagelijks bestuur opdracht gegeven om een gezamenlijke verkenning te starten naar een werkbare afstemming tussen de prijsaanpassingssystematiek van de VRU en de (recent gewijzigde) indexeringssystematiek van het gemeentefonds. Een werkgroep, met vertegenwoordigers van zowel de gemeenten als de VRU, is gevraagd een advies voor te bereiden, zodat het bestuur uiteindelijk weloverwogen een besluit kan nemen over het al dan niet aanpassen van de indexeringssystematiek en mogelijke beheersmaatregelen om eventuele risico's op te kunnen vangen.

Zienswijze
Wij verzoeken u vriendelijk om **uiterlijk 24 juni 2025** uw zienswijze op de voorlopige jaarstukken VRU 2024, de ontwerpbegroting VRU 2026 en de geactualiseerde begroting VRU 2025 kenbaar te maken aan het bestuur van de VRU. U kunt uw reactie richten aan de heer Van 't Hoog (concerncontroller).

De ingediende zienswijzen worden meegenomen bij het opstellen van de definitieve jaarstukken VRU 2024, de begroting VRU 2026 en de geactualiseerde begroting VRU 2025, die op 7 juli 2025 ter vaststelling aan het algemeen bestuur worden voorgelegd. Na deze bespreking worden de financiële stukken aan de gemeenteraden aangeboden.

Met vriendelijke groet,
namens het dagelijks bestuur,

J.R. Donker
secretaris

Voorlopige jaarstukken VRU 2024

Verslag en rekening

Algemeen bestuur (vastgesteld 24 maart 2025)

Veiligheidsregio Utrecht

vru.nl

Inhoudsopgave

1	**Financiële samenvatting**	**7**
1.1	Samenvatting toelichting jaarrekeningresultaat	7
1.2	Voorstel bestemming jaarrekeningresultaat	8
Jaarverslag 2024		**10**
Programmaverantwoording		**11**
2	**Brandweer**	**12**
Toekomstbestendige brandweerzorg		12
2.1	Wat wilden we bereiken?	12
2.2	Wat hebben we ervoor gedaan?	12
2.3	Productie-indicatoren Brandweer	15
2.4	Prestatie-indicatoren Brandweer	15
2.5	Gerealiseerde baten en lasten	16
3	**Risicobeheersing**	**17**
Veilige en gezonde leefomgeving		17
3.1	Wat wilden we bereiken?	17
3.2	Wat hebben we ervoor gedaan?	17
3.3	Productie-indicatoren Risicobeheersing	20
3.4	Prestatie-indicatoren Risicobeheersing	20
3.5	Gerealiseerde baten en lasten	21
4	**Crisisbeheersing en GHOR**	**22**
Versterking crisisbeheersing		22
4.1	Wat wilden we bereiken?	22
4.2	Wat hebben we ervoor gedaan?	23
4.3	Productie-indicatoren Crisisbeheersing en GHOR	27
4.4	Gerealiseerde baten en lasten	27
5	**Meldkamer Midden-Nederland**	**28**
5.1	Wat wilden we bereiken?	28
5.2	Wat hebben we ervoor gedaan?	28
5.3	Gerealiseerde baten en lasten	28
6	**Algemeen**	**29**

Ondersteuning organisatie en algemene dekkingsmiddelen 29
6.1 Algemene kosten en dekkingsmiddelen 29
6.2 Overhead 29
6.3 Onvoorzien 29
6.4 Gerealiseerde baten en lasten 30

Paragrafen **31**

7 Weerstandsvermogen en risicobeheersing **32**
7.1 Weerstandscapaciteit 32
7.2 Benodigde weerstandscapaciteit 32
7.2.1 Omgevingswet 33
7.2.2 Vrijwilligheid brandweerpersoneel 33
7.2.3 Overeenkomsten van opdracht voor eigen personeel (OVO's) 34
7.2.4 Rijksbijdrage (BDuR) 35
7.2.5 CAO Regeling Vervroegd Uittreden 36
7.2.6 Overige (onvoorzien) exploitatierisico's 36
7.3 Kengetallen 37
7.3.1 Netto schuldquote 37
7.3.2 Solvabiliteitsratio 37
7.3.3 Structurele exploitatieruimte 37

8 Onderhoud kapitaalgoederen **38**
8.1 Activeren en afschrijven 38
8.1.1 Investeringen in gebouwen 38
8.1.2 Investeringen in overige kapitaalgoederen 38
8.2 Onderhoud 38
8.2.1 Onderhoud gebouwen en installaties 38
8.2.2 Onderhoud materieel 38

9 Financiering **39**
9.1 Kasgeldlimiet 39
9.2 Renterisiconorm 40
9.3 Renteschema 40
9.4 EMU-saldo 40

10 Bedrijfsvoering **41**
10.1 Personeel 41
10.1.1 Organisatiestructuur 41

10.1.2 Formatie en bezetting 41
10.1.3 Aantal medewerkers en diversiteit 42
10.1.4 Aantal vrijwilligers 42
10.1.5 Jeugdbrandweer 43
10.1.6 Wet banenafspraak 43
10.1.7 Diversiteit 43
10.1.8 Verzuim 44
10.1.9 Stagairs 45
10.1.10 Klussenbank 45
10.1.11 Geestelijke verzorging 45
10.1.12 Melden van Onveilige Situaties en (bijna) Ongevallen (OSIO) 46
10.2 Inhuur 46
10.3 Beleidsindicatoren 47
10.4 Duurzaamheid 47
10.5 Privacy 47
10.6 Rechtmatigheid 48
10.6.1 Grondslagen van de rechtmatigheidsverantwoording 48
10.6.2 Rechtmatigheidsverantwoording 49

11 Openbaarheid 50

12 Verbonden en overige partijen 52
12.1 Overige partijen 52

Jaarrekening 2024 54

1 Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling 55
1.1 Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening 55
1.1.1 Vaste activa 55
1.1.2 Vlottende activa 55
1.1.3 Vaste passiva 56
1.1.4 Vlottende passiva 56
1.1.5 Resultaatbepaling 56

2 Overzicht van baten en lasten 58
2.1 Overzicht van baten en lasten naar categorie 58

2.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten naar categorie 59
2.2.1 Categorie L1 – Personele lasten 59
2.2.2 Categorie L2 – Kapitaallasten 60
2.2.3 Categorie L3 – Materiële lasten 61
2.2.4 Categorie B1 – Bijdragen en vergoedingen gemeenten 61
2.2.5 Categorie B2 – Rijksbijdrage 62
2.2.6 Categorie B3 – Overige baten 62
2.2.7 Categorie R1 – Storting reserves 63
2.2.8 Categorie R2 – Onttrekking reserves 63
2.3 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2024 64

3 Balans 65
3.1 Balans ultimo boekjaar 65
3.2 Toelichting op de balans 65
3.2.1 Materiële vaste activa 65
3.2.2 Financiële vaste activa 66
3.2.3 Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar 66
3.2.4 Liquide middelen 67
3.2.5 Overlopende activa 67
3.2.6 Eigen vermogen 68
3.2.7 Voorzieningen 69
3.2.8 Vaste schulden met een rente typische looptijd langer dan 1 jaar 70
3.2.9 Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar 70
3.2.10 Overlopende passiva 70
3.3 Waarborg en garanties 71
3.4 Niet in de balans opgenomen verplichtingen 71
3.5 Gebeurtenissen na balansdatum 72

4 Wet normering topinkomens (WNT) 73
4.1 Bezoldiging topfunctionarissen 2024 73
4.2 Onbezoldigde topfunctionarissen 74

5 Single informatie Single Audit (SISA) 75

6 Rechtmatigheidsverantwoording 76

7 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant 77

Bijlage 1 – Gemeentelijke bijdragen en vergoedingen 78

Bijlage 2 – Teruggave resultaat 2024 per gemeente 79

Bijlage 3 – Gerealiseerde baten en lasten per taakveld 80

1 Financiële samenvatting

1.1 Samenvatting toelichting jaarrekeningresultaat

De realisatiecijfers uit deze jaarstukken worden vergeleken met de geactualiseerde begroting 2024 die op 2 december 2024 door het algemeen bestuur is vastgesteld. Het jaar 2024 sluit met een positief resultaat voor bestemming van € 7,3 miljoen (circa 5% van de begroting).

Tabel 1 Samenvatting financiële afwijkingen

Bedragen x € 1.000 Omschrijving	Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking 2024	Saldo-neutrale afwijkingen	Afwijking na corr.
LASTEN					
Personele kosten	111.673	107.449	4.224	342	3.882
Kapitaallasten	8.361	8.269	92	92	-0
Materiële kosten	27.446	25.844	1.602	1.661	-59
Totaal lasten	**147.480**	**141.562**	**5.919**	**2.096**	**3.823**
BATEN					
Bijdrage en vergoedingen gemeenten	102.716	102.643	-73	-73	-
Rijksbijdrage	23.410	23.367	-43	-467	424
Overige baten	21.775	23.834	2.060	-981	3.041
Totaal baten	**147.901**	**149.844**	**1.943**	**-1.522**	**3.465**
Storting reserves	4.472	4.021	453	453	-
Onttrekking reserves	4.052	3.026	-1.026	-1.026	0
Totaal mutatie reserves	**-421**	**-994**	**-573**	**-573**	**0**
Resultaat	-	**7.288**	**7.288**	-	**7.288**

Personele lasten

- CAO uitwerking: De lagere personele kosten worden voornamelijk veroorzaakt door een incidenteel voordeel op de salariskosten als gevolg van de uitwerking van de CAO 2024/2025 die op 28 juni 2024 formeel is vastgesteld. Dit leidt tot een incidenteel voordeel van € 1,6 miljoen in 2024. Structureel is de opgenomen stelpost voor loonontwikkeling passend en leidt de uitwerking van de nieuwe cao voor veiligheidsregio's niet tot aanpassingen van de vastgestelde begroting VRU 2025.

- Vacatureruimte: Door vacatureruimte is er sprake van € 1,2 miljoen lagere salariskosten. Door de steeds krapper wordende arbeidsmarkt is het lastig om de juiste mensen te vinden en duurt het lang om vacatures ingevuld te krijgen. Daarom is het belangrijk dat de VRU een aantrekkelijke en onderscheidende organisatie is, waar talent wil werken.

- Versterking crisisbeheersing: Voor de versterking van crisisbeheersing en informatiemanagement zijn extra gelden vanuit het Rijk beschikbaar gesteld middels een ophoging van de rijksbijdrage. De structurele inzet van de middelen voor versterking crisisbeheersing en informatiemanagement is verwerkt in de begroting 2024, maar de invulling daarvan is vertraagd. Dit leidde in 2024 tot een

incidentele onderbesteding van € 0,3 miljoen. Daarnaast zijn de personele kosten voor (project)activiteiten voor de versterking van de crisisorganisatie € 0,2 miljoen lager dan begroot, omdat een deel van de in 2024 geplande activiteiten doorloopt in 2025.

Rijksbijdrage

- De hogere (algemene) rijksbijdrage wordt veroorzaakt door de loon- en prijsbijstelling 2024 van de BDuR, die 25 juni 2024 is toegekend. Het structureel voordeel ten opzichte van de stelpost waar in de begroting 2024 rekening mee is gehouden bedraagt € 424K. Dit voordeel heeft een structureel karakter en wordt bij de actualisatie van de begroting 2025 verrekend met de gemeentelijke bijdrage.

Overige baten

- De hogere baten worden voornamelijk veroorzaakt door de hogere overheadvergoeding van € 2,3 miljoen voor werkzaamheden voor de crisisnoodopvang (CNO). Deze aanvullende vergoeding heeft betrekking op de indirecte kosten en overhead, zoals de leiding en coördinatie, inzet van beleid/adviescapaciteit en ondersteunende afdelingen binnen de VRU. Het betreft dus een vergoeding voor de inzet van de VRU organisatie voor deze tijdelijke niet-wettelijke taak.

- De overige afwijkingen hebben voornamelijk betrekking op opbrengst detacheringen (€ 480K).

1.2 Voorstel bestemming jaarrekeningresultaat

Samengevat komen we tot het volgende resultaatbestemmingsvoorstel.

Tabel 2 Voorstel resultaatbestemming

Bedragen x / 1000	
Voorstel resultaatbestemming 2024	**Bedrag**
Projecten Versterking Crisisbeheersing (2024 → 2025)	181
Programma Veerkracht	721
Verhogen weerstandsvermogen	1.232
Project Digitale veiligheid	390
Resultaatbestemming VRU	**2.524**
Terug te storten naar gemeenten	**4.764**
Totaal	**7.288**

Projecten versterking Crisisbeheersing
Enkele activiteiten die volgens de begroting in 2024 gepland waren, lopen door in 2025. Dit betreft € 0,2 miljoen aan (project)activiteiten voor de versterking van de crisisorganisatie, die worden bekostigd uit de daarvoor geoormerkte (verhoging van de) rijksbijdrage.

Programma Veerkracht
Het algemeen bestuur heeft op 2 december 2024 ingestemd met een incidenteel financieringsvoorstel voor het programma Veerkracht vanuit het voorlopig rekeningresultaat 2024 BDuR (€ 0,7 miljoen). Het inrichten van een brandweerpost als Resilience Point (pilot) is niet opgenomen in het programmabudget voor Veerkracht. Hiervoor wordt ingezet op financiering door het Rijk.

Verhogen weerstandscapaciteit
Om het weerstandsvermogen van de VRU op het gewenste niveau te brengen in relatie tot de huidige risico's, zoals opgenomen in de kadernota VRU 2026 en de tweede bestuurlijke rapportage VRU 2024, is een storting van € 1,2 miljoen in de algemene reserve noodzakelijk.

Project Digitale veiligheid
Met het vaststellen van het strategisch beleid digitale veiligheid is koers gezet om kwaadwillende en onbevoegden buiten de deur te houden, en daarmee onze eigen (digitale) continuïteit en weerbaarheid te verhogen. De eerste fase draait om het implementeren van de minimale technische basismaatregelen die essentieel zijn om te beschermen tegen veel voorkomende dreigingen zoals phishing en gijzelsoftware (ransomware). Het is belangrijk om te benadrukken dat deze basismaatregelen, naast implementatie, ook in 2026 blijvende aandacht vragen om goed onderhouden te worden. We stellen voor een bedrag van € 0,39 miljoen voor de eerste fase te bestemmen.

Terug te storten naar de gemeenten
Het algemeen bestuur heeft besloten om € 4,8 miljoen van het rekeningresultaat terug te storten naar de deelnemende gemeenten. De voorgenomen teruggave van het rekeningresultaat 2024 vindt plaats naar rato van de begrote bijdrage voor het gezamenlijke basistakenpakket in 2024. Bijlage 2 van de voorlopige jaarstukken VRU 2024 bevat een overzicht van de teruggave van het rekeningresultaat per gemeente.

Jaarverslag 2024

Programmaverantwoording

De begroting bestaat uit één programma: Veiligheidsregio Utrecht. Hierin kennen wij de volgende programmaonderdelen:

- Brandweer – *Toekomstbestendige brandweerzorg*
- Risicobeheersing – *Veilige en gezonde leefomgeving*
- Crisisbeheersing en GHOR – *Versterking crisisbeheersing*
- Meldkamer Midden-Nederland
- Algemeen – *Ondersteuning organisatie en algemene dekkingsmiddelen*

De verantwoording per programmaonderdeel wordt gepresenteerd in de volgende hoofdstukken.

2 Brandweer

Toekomstbestendige brandweerzorg

2.1 Wat wilden we bereiken?

Binnen de Veiligheidsregio Utrecht is sprake van een fijnmazigheid van brandweerposten. Die kazernedichtheid koesteren we en hebben we nodig om de brandweerzorg te kunnen leveren. Maar de omgeving verandert. Nieuwe technologieën en maatschappelijke ontwikkelingen brengen zowel nieuwe risico's als nieuwe mogelijkheden voor de brandweer. De uitdaging is om de samenleving veilig en veerkrachtig te houden, met een brandweerorganisatie die paraat, vakbekwaam en toekomstbestendig is.

Brandweerzorg is mensenwerk. Het vinden van de juiste mensen is nu soms al lastig, en de verwachting is dat dit alleen maar moeilijker wordt. Het is van belang om een aantrekkelijke werkgever te zijn en te blijven. Voor de veiligheid van ons personeel is het nodig om te investeren in technologische ontwikkelingen. Nu investeren in innovaties, om voorbereid te zijn op de toekomst. Ook investeren wij in de jeugdbrandweer als kweekvijver.

Investeren in vakbekwaamheid is nodig om geprepareerd te zijn op nieuwe risico's die op ons afkomen door onder andere energietransitie en klimaatverandering. De woningbrand blijft, maar het blussen van een elektrische auto of buurtbatterij is erbij gekomen. De VRU wil toonaangevend en aantrekkelijk zijn in vakbekwaamheid.

2.2 Wat hebben we ervoor gedaan?

Het huidige model van brandweerzorg, ingevuld met beroeps en vrijwilligers, is voor de paraatheid in de avond, nacht en weekenden nog steeds passend voor het grootste deel van de posten. Voor de paraatheid overdag zien we dat het steeds meer gaat knellen. Dit vraagt dus om aanpassingen en ingrepen om ook overdag brandweerzorg te kunnen blijven leveren. Technische voorzieningen gaan ons helpen om tijdig inzicht te krijgen of een post paraat is. Daarnaast moet er nagedacht worden over nieuwe paraatheidsmodellen en aanstellingsvormen om te voldoen aan de wettelijke opkomsttijden en Europese wetgeving.
In het kader van paraatheid hebben wij in 2024 onder andere de volgende activiteiten uitgevoerd.

- Wij zijn begonnen met het opstellen van een nieuw dekkingsplan, conform de nieuwe landelijke systematiek van gebiedsgerichte opkomsttijden.
- Wij hebben gewerkt aan het doorontwikkelen van geharmoniseerde roosters voor de 24-uursdiensten.
- Wij hebben Uitruk op maat regiobreed geïmplementeerd, waarbij alle posten de mogelijkheid hebben gekregen om met vier in plaats van zes personen uit te rukken.
- Wij hebben veranderingen doorgevoerd in het systeem van inzetbepaling van brandweereenheden. Naar aanleiding hiervan hebben wij een 'Brandweerberaad' georganiseerd, waarbij we medewerkers van brandweerposten in de gelegenheid hebben gesteld om ons te adviseren over het proces en het systeem van inzetbepaling.
- Wij hebben in de hele regio tweewegpagers in gebruik genomen. Een van de voordelen is dat de meldkamer veel sneller in beeld heeft of een post kan uitrukken of niet.

- Wij hebben knelpunten in de bluswatervoorziening in beeld gebracht en zijn gestart om hier per gemeente een gesprek over te voeren.

Vakbekwaamheid
Het brandweervak wordt steeds veelzijdiger. Incidenten worden complexer en risico's nemen toe. In de provincie Utrecht zien we bijvoorbeeld een groeiend aantal initiatieven op het gebied van duurzame energie, zoals zonneparken, windmolenparken en waterstofproductie-installaties. Hoewel dit positieve stappen zijn naar een duurzame toekomst, brengen ze ook nieuwe veiligheidsrisico's met zich mee. Veilig werken zit in ons DNA, maar blijft wel continu aandacht en scherpte vragen. We blijven ons structureel inzetten om het veiligheidsbewustzijn bij onze repressieve medewerkers op een steeds hoger niveau te krijgen.
In het kader van vakbekwaamheid hebben wij in 2024 onder andere de volgende activiteiten uitgevoerd.

- Wij hebben gewerkt aan de doorontwikkeling van de brandweerschool (vakbekwaam worden), zodat we onze mensen een goede basis meegeven voor het uitoefenen van het brandweervak. Ons opleidingsinstituut is opnieuw geaccrediteerd door het behalen van de uitgevoerde audit.
- Wij verzorgen een robuust en gevarieerd oefenprogramma (vakbekwaam blijven).
- Wij hebben een onderzoek laten uitvoeren naar de benodigde capaciteit van de afdeling Vakbekwaamheid, passend bij de veranderende vraag.
- Wij hebben opleidings- en oefenactiviteiten ingericht, specifiek voor de energietransitie.

Vergroten arbeidsveiligheid d.m.v. innovatie
Door ons te richten op innovatie, investeren we in het ambacht brandweer. De veiligheid van het werk wordt daarmee vergroot en er wordt ingezet op aantrekkelijk werkgeverschap. Naast de schaarste van personeel hebben we te maken met nieuwe risico's zoals beschreven in ons risicoprofiel. We willen daarom investeren in innovatie (waaronder robotica) om de brandweerzorg te ondersteunen en effectiever en veiliger te maken. Nieuwe risico's zoals klimaatverandering en energietransitie vragen ook iets anders van ons en we moeten zorgen dat onze medewerkers hiervoor beschikken over de juiste kennis en het juiste materieel.
Voorbeelden van activiteiten waar wij in 2024 en 2025 aan werken, zijn:

- Het uitvoeren van een proefperiode van 2 jaar voor het gebruik van een onderwaterdrone bij waterongevallen.
- De inzet van kleine drones in de beginfase van de bestrijding van incidenten.
- Het inrichten van een 'innovatieloket' voor kleinschalige verbeteringen die uit de organisatie komen.

Natuurbrandbeheersing en bestrijding
Door de klimaatverandering krijgen we vaker te maken met omstandigheden waarin onbeheersbare natuurbranden kunnen voorkomen, zo ook op de Utrechtse Heuvelrug. Dit heeft mogelijk grote maatschappelijke ontwrichting tot gevolg. De huidige aanpak van het natuurbrandrisico in Nederland is onvoldoende toekomstbestendig. De VRU werkt mee in een landelijke taskforce natuurbrand die een toekomstvisie ontwikkelt op natuurbrandbeheersing, op drie thema's:

- proactie / preventie
- slimme repressie en slagkracht
- onderzoek en kennisontwikkeling

Met de negen betrokken gemeenten overlegt de VRU over prioritering en (her)inrichting van het gebied. Dit heeft geleid tot een actieplan met in elk geval de volgende onderdelen:

- Advies over meer preventieve maatregelen en de waar nodig wettelijke verankering.
- Advies over hoe bij te dragen aan veerkracht op dit gebied in de samenleving.
- Advies over passende repressieve slagkracht voor onze regio en bovenregionaal optreden.

Slimme repressie en slagkracht, de specifieke bestrijdingskant, worden verder doorontwikkeld.

Onze brandweermensen

Wij zijn trots op onze mensen. Wij investeren in het vinden, boeien en binden van brandweermensen. Daarbij hebben wij nadrukkelijk aandacht voor diversiteit op het gebied van leeftijd, gender, cultuur en opleidingsrichting voor een goede samenstelling van onze organisatie.
Specifieke activiteiten in het kader van boeien en binden van en de juiste zorg voor onze mensen, zijn bijvoorbeeld:

- Met de organisatie van het Brandweerberaad hebben wij een mooie stap gezet om beter in verbinding te komen met onze medewerkers over een ingrijpend thema als de inzetbepaling van brandweereenheden.
- Wij vinden het van belang dat onze brandweermensen gezond, goed en veilig hun pensioen bereiken en daarna ook nog een fijne tijd hebben. Daar zetten wij ons landelijk voor in. In 2024 is bereikt dat medewerkers, als zij dat willen en fysiek en mentaal fit zijn, langer als beroepskracht aan de VRU verbonden mogen blijven aan de VRU, in afwachting van een nieuwe landelijke lijn over het 20-jaarbeleid.
- Wij hebben een bijdrage geleverd aan een landelijke aanpak van mentale klachten. Het gaat daarbij onder andere om een regeling ‘Erkenning en aanspraken PTSS als beroepsziekte’ en een toolbox psychosociale ondersteuning.

2.3 Productie-indicatoren Brandweer

We sturen en verantwoorden op zowel de feitelijke productiecijfers als op kwalitatieve prestaties. Hieronder een overzicht van de voor dit programmaonderdeel relevante criteria.

Tabel 3 Productie-indicatoren Brandweer

Nr.	Productie-indicatoren	Realisatie 2023	Actualisatie 2024	Realisatie 2024
	Incidenten bestrijden			
1	Het totaal aantal incidenten	8.118	8.600	7.239
2	*Het totaal aantal incidenten voor brandbestrijding*	3.795	4.150	3.309
	2a. Het aantal incidenten voor gebouwbranden	774	800	685
	2b. Het aantal incidenten voor overige branden	1.965	2.100	1.776
	2c. Het aantal incidenten voor (on)echte of (on)terechte OMS-meldingen	1.056	1.250	848
3	*Het aantal incidenten voor hulpverlening*	3.576	3.650	3.106
	3a. Het aantal incidenten voor technische hulpverlening	80	100	56
	3b. Het aantal incidenten voor hulpverleningen m.b.t. dieren	326	350	257
	3c. Het aantal incidenten voor overige hulpverlening, waaronder assistentie politie en ambulance	2.294	2.300	1.960
	3d. Het aantal incidenten voor AED-inzet	876	650	833
4	Het aantal incidenten voor basishandelingen bij de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen	602	650	655
5	Het aantal incidenten voor ondersteuning bij waterongevallen	145	150	169
6	Het aantal geredde slachtoffers	49		51
7	Het aantal inzetten voor en in buurregio's	269	300	315
	Vakbekwaamheid			
8	Aantal cursisten dat de opleiding Manschap A heeft afgerond	93	96	90
9	Aantal cursisten dat de opleiding Bevelvoerder heeft afgerond	27	18	29
	Meldkamer			
10	Het aantal meldingen dat bij de regionale alarmcentrale is aangenomen	23.393	24.000	23.687
11	Verwerkingstijd meldingen	28 sec.	60 sec.	57sec.

2.4 Prestatie-indicatoren Brandweer

Tabel 4 Prestatie-indicatoren Brandweer

Nr.	Prestatie-indicatoren	Realisatie 2023	Actualisatie 2024	Realisatie 2024
	Paraatheid & Vakbekwaamheid			
1	De opkomsttijden van de brandweer zijn overeenkomstig de eisen van het dekkingsplan uitgevoerd (meettijden)	83%	80%	81%
2	De paraatheid van de brandweer is overeenkomstig de eisen van het dekkingsplan gegarandeerd	Ja	Ja	ja
	Jeugdbrandweer			
3	Het percentage jeugdbrandweerleden dat doorstroomt naar de reguliere brandweer ten opzichte van het aantal jeugdleden dat de jeugdbrandweer verlaat op 18/19 jarige	17%	15%	16%

2.5 Gerealiseerde baten en lasten

Tabel 5 Baten en lasten Brandweer

Bedragen x € 1.000 Brandweer en meldkamer	Actualisatie 2024	Realisatie 2024	Afw. Real. en act.
Totaal lasten	60.732	58.426	2.306
Totaal baten	1.965	1.969	4
Saldo van baten en lasten	**-58.767**	**-56.457**	**2.310**
Toevoeging aan reserves	2.207	1.714	493
Onttrekking van reserves	1.907	1.513	-394
Gerealiseerd resultaat	**-59.067**	**-56.658**	**2.409**

3 Risicobeheersing

Veilige en gezonde leefomgeving

3.1 Wat wilden we bereiken?

De VRU zet zich in voor een veilige en gezonde leefomgeving. Samen met andere partijen zoeken we naar de kwetsbaarheden, risico's en kansen in onze regio. Hiervoor bouwen wij aan een robuust netwerk waarin plaats is voor onze huidige partners, maar ook ruimte is voor nieuwe partijen en lokale initiatieven. Met als doel om samen tot lokale en regionale oplossingen te komen. De VRU treedt hierbij op als adviseur en als kennis- en netwerkmakelaar.

Wij richten ons op het vergroten van de veerkracht en redzaamheid in de samenleving. Een groeiende groep inwoners is kwetsbaar bij incidenten, mede veroorzaakt door vergrijzing. Hiertegenover staat dat de meeste inwoners in staat zijn snel te handelen en in bepaalde situaties juist heel zelfredzaam zijn, doordat ze rechtstreeks toegang hebben tot (grote hoeveelheden) informatie. Wij hebben oog voor deze verschillen binnen de samenleving. Door mensen te voorzien van informatie en handelingsperspectieven passend bij hun situatie en behoefte willen we hen optimaal faciliteren.

Wij werken risicogericht, waarbij we uitgaan van zelfredzaamheid waar mogelijk en]handelingsperspectieven bieden waar nodig. Hiervoor is al veel geïnvesteerd in de samenwerking met gemeenten op het gebied van advisering, vergunningverlening en toezichthouden. Ook intensiveren we de samenwerking met andere partners, bijvoorbeeld op terreinen als energietransitie en klimaatadaptatie. Wij zetten ons in om vroegtijdig in het proces als partner en adviseur betrokken te zijn bij de beoordeling van initiatieven en ontwikkelingen.

3.2 Wat hebben we ervoor gedaan?

Veilige leefomgeving
De samenleving verandert en onze omgeving ook. Hierdoor veranderen ook de risico's waarmee de samenleving kan worden geconfronteerd. Denk hierbij aan de risico's door de groeiende onvoorspelbaarheid van weersomstandigheden, de energietransitie, de geopolitieke situatie, als ook de gevolgen van de vergrijzing, de verdergaande digitalisering en de bouwopgave.

Wij dragen proactief bij aan een veilige en gezonde leefomgeving door in te zetten op bewustwording over nieuwe risico's. De risico's uit het regionaal risicoprofiel hebben we vertaald naar opgaven waar we ons op richten. Met stakeholders in die opgaven verkennen we wat we gezamenlijk en ieder individueel kunnen bijdragen aan een oplossingsrichting. We investeren in het realiseren van handvatten om deze risico's te kunnen adresseren en onderdeel te kunnen maken van plannen en te nemen maatregelen door de bevoegde gezagen. Ook onderzoeken we hoe we risico's beter en doorlopend kunnen monitoren en kunnen delen. Dat doen we met onze publieke en private partners, andere veiligheidsregio's en kennisinstellingen zoals universiteiten. We werken hiervoor aan een protocol dynamisch risicoprofiel. Daarnaast zijn we bezig met de doorontwikkeling van het actueel Risicobeeld.

In 2024 is uitvoering gegeven aan de visie op natuurbrandbeheersing. In drie gebieden op de Utrechtse Heuvelrug is de gebiedsgerichte aanpak gestart, waarbij een beeld is gevormd van het risico en

mogelijke maatregelen die bijdragen aan het verminderen van het risico. In 2025 zal voor die gebieden een uitvoeringsplan om maatregelen te implementeren worden opgesteld. In het kader van risicocommunicatie en veerkracht is de publiekscampagne ‘wat doe jij bij natuurbrand?’ ontwikkeld, evenals informatie voor inwoners over wat zij kunnen doen aan het voorkomen van natuurbrand in hun directe leefomgeving. Voor gemeenten zijn planregels voor omgevingsplannen uitgewerkt op de risico's uit het regionaal risicoprofiel, zoals natuurbrand, energietransitie en extreem weer.
In het kader van energietransitie lag de focus op het ontwikkelen van handreikingen voor energieopslagsystemen, zonnevelden, zonnepalen op gevels, en waterstof.
Samen met verschillende partners is een aanpak uitgewerkt om kritieke entiteiten in het kader van verschillende risico's en veerkracht van de samenleving inzichtelijk te maken. In 2025 wordt de aanpak per sector verdiept.

In maart 2024 is de visie op Risicogericht werken door het algemeen bestuur vastgesteld. In 2025 zal een plan van aanpak worden opgesteld om op drie niveaus (strategisch, tactisch en operationeel) inzicht te geven in de stappen die nodig zijn om risicogericht werken verder te implementeren. In de nieuwe procedures met betrekking tot het adviseren onder de Omgevingswet is de risicogerichte benadering reeds opgenomen. Het risicogericht adviseren is in 2024 verder uitgewerkt en zal verder worden geïmplementeerd in de bouwadviezen aan de gemeenten. Voor het bepalen van de prioriteit bij de inzet van toezichtscapaciteit wordt gewerkt aan herziening van de risicomodule, in samenwerking met de gemeenten. Ook wordt verder verkend hoe het inzetten van alternatief toezichtsinstrumentarium kan bijdragen aan het beperken van risico's in bepaalde branches.

Daarnaast vinden we het belangrijk om aan de voorkant bij de inrichting van de leefomgeving te kunnen adviseren. Daarom sturen we erop dat fysieke veiligheid meegewogen wordt in de planvorming van de leefomgeving, zoals bij de inrichting van een gebied of projecten op het gebied van infrastructuur. Dit doen we zo vroeg mogelijk in het proces, waarbij wij als partner en adviseur betrokken willen zijn bij de beoordeling van initiatieven en ontwikkelingen om zo incidenten te voorkomen en een slagvaardige incidentbestrijding en crisisbeheersing te realiseren.

Ons advies aan gemeenten stellen wij zoveel mogelijk integraal op. Zowel binnen de VRU als met ketenpartners. We verkennen de mogelijkheden en bereidheid met logische ketenpartners om hierover vervolgens afspraken te maken.

In 2024 zijn flinke stappen gezet in de verbetering van de samenwerking tussen Risicobeheersing en Repressie. Het doel hiervan is de verbetering en uniformering van het adviseringsproces, de informatie-uitwisseling en de samenwerking in het faciliteren van risicogericht oefenen op de post. In november 2024 is de gezamenlijke frontoffice gestart, waardoor een eenduidige routing van nieuwe aanvragen (via het zaaksysteem) is gerealiseerd.

Op het gebied van evenementenveiligheid hebben we in 2024 gewerkt aan het implementeren van een nieuwe werkwijze binnen en met partners buiten de VRU. We hebben geïnvesteerd in een gezamenlijk opleidingstraject, waaraan naast de collega's van de VRU ook de politie heeft deelgenomen. Daarnaast hebben we de contacten met de provincie Utrecht en de omgevingsdiensten geïntensiveerd en werken we samen rondom het thema ‘evenementen in de natuur’. In november is de jaarlijkse evenementendag voor gemeentelijke evenementen-vergunningverleners georganiseerd.

Veerkrachtige redzame samenleving
De komende jaren zetten wij in op een veerkrachtige en weerbare samenleving. Hiervoor hebben we in 2024 gewerkt aan het opzetten van het programma veerkracht welke op 2 december 2024 in het AB VRU is vastgesteld en in 2025 van start gaat. We hebben verdere stappen gezet in de ontwikkeling van het veerkrachtprofiel, waarmee we in de toekomst op wijkniveau een beeld willen krijgen van de veerkracht binnen de die wijk. Met behulp van enkele gemeenten hebben wij onderzocht hoe kwetsbare inwoners zoals laaggeletterden, arbeidsmigranten en statushouders beter te bereiken met onze informatie over (brand)veiliger leven en het vergroten van hun zelf- en samenredzaamheid. De onderzoeksresultaten gaan we in 2025 vertalen naar concrete nieuwe middelen en/of maatregelen.

Tijdens de herfstvakantie 2024 hebben we in samenwerking met Lego-Incidentencity een voorlichtingsweek georganiseerd in Oudewater, waar ongeveer 1000 mensen brandwijzer zijn gemaakt op het thema brandveilig laden. Ruim 1000 jonge gezinnen hebben naar aanleiding van aangifte van een geboorte van ons een brandveiligheids-informatiepakket ontvangen. Begin 2024 hebben we een nieuwe voorlichtingscontainer in gebruik genomen waarin mensen bij open- en veiligheidsdagen in een nagebouwde mini-woning op zoek moeten naar de brandonveilige situaties. Er is een nieuwe voorlichtingsstand ontwikkeld op het thema natuurbrand welke samen met de andere voorlichtingsstands wordt ingezet bij open- en veiligheidsdagen, en er is een deur ontwikkeld waarmee we bij portiekflats voorlichting geven over de gevaren van rook en het effect van het dichtdoen van de deur. Het lesmateriaal ‘Brandmeester’ voor de bovenbouwgroepen van het VMBO en MBO is in 2024 uitgebreid met een module specifiek gericht op de ‘agrarische’ opleidingen. Hiernaast zijn we bij 48 van de bijna 100 terreinen met een Keurmerk Veilig Ondernemen / Uitgaan fysiek aanwezig geweest.

In 2023 is een verkennend onderzoek gestart naar een Risk Factory Utrecht. Doel van een Risk Factory is om de samenwerking met andere diensten te intensiveren en de zichtbaarheid in de samenleving te vergroten. Na het signaal onder meer in de BAC Risicobeheersing is vooralsnog gekozen voor een andere insteek dan het opleveren en bestuurlijk voorleggen van een businesscase voor een VRU Risk Factory. De insteek is eerst te onderzoeken of een coalitie te vormen is met partners die als doel hebben een gezonde en veilige leefomgeving. Met die coalitie zal dan worden gekeken of een Risk Factory een volgende logische stap is.

Breed gezamenlijk netwerk
Er is de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in de samenwerking met gemeenten om samen op te trekken op het gebied van advisering, vergunningverlening en toezichthouden. Ook onze partners worden met vraagstukken over de nieuwe risico’s en veranderende samenleving geconfronteerd en hebben hier een eigen deskundigheid in. Wij zetten in op onze rol van kennis- en netwerkmakelaar, waarbij we de deskundigheid van diverse partners bundelen. Hierbij richten wij ons actief op de samenwerking met de ODRU, RUD en GGDrU. In 2024 zijn op diverse onderwerpen netwerkbijeenkomsten georganiseerd met en voor partners en eigen VRU-medewerkers.

3.3 Productie-indicatoren Risicobeheersing

We sturen en verantwoorden op zowel de feitelijke productiecijfers als op kwalitatieve prestaties. Hieronder een overzicht van de voor dit programmaonderdeel relevante criteria.

Tabel 6 Risicobeheersing

Nr.	Productie-indicator	Realisatie 2023	Actualisatie 2024	Realisatie 2024
	Advisering ter voorkoming van onveiligheid			
1	Het aantal verstrekte adviezen Ruimtelijke Ordening	450	320	235
2	Het aantal verstrekte WABO-adviezen Bouw	3.179	3.000	2.307
3	Het aantal verstrekte WABO-adviezen Milieu	104	100	87
4	Het aantal verstrekte WABO-adviezen Gebruik	804	800	806
5	Het aantal verstrekte adviezen voor Evenementen (integraal)	1.748	1.650	1.648
6	Het aantal verstrekte adviezen omgevingsvisie, -plannen, -tafels		150	490
	Risicogericht toezicht			
7	Het aantal uitgevoerde toezichtbezoeken real. Bouw	1.057	2.100	683
8	Het aantal uitgevoerde toezichtbezoeken Milieu	49	75	58
9	Het aantal uitgevoerde toezichtbezoeken Bestaande Bouw	4.113	5.000	4.518
9a	Het percentage hercontroles Bestaande bouw (complementair met het naleefgedrag)	19%	20%	17%
10	Het aantal uitgevoerde controles bij Evenementen	435	575	307
	Vergroten veiligheidsbewustzijn			
11	Het aantal gegeven voorlichtingen	134	150	135
12	Het aantal basisscholen dat het lespakket 'Brandweer op	20%	40%	49%
13	Het aantal MBO scholen dat het lespakket 'Brandmeester' gebruikt	-	40%	*
14	Het aantal pilots in de wijken in het kader van veerkracht	-	5	2

3.4 Prestatie-indicatoren Risicobeheersing

Tabel 7 Risicobeheersing

Nr.	Prestatie-indicatoren	Realisatie 2023	Actualisatie 2024	Realisatie 2024
	Inzicht in risico's en ontwikkelingen			
1	Twee maal per jaar is met de gemeente het risicobeeld en de kwaliteit van de advisering en het toezicht besproken	Ja	Ja	Ja
2	Eén keer per jaar zijn risico's met netwerkpartners besproken en benodigde scenario's toegevoegd aaan Regionaal Risicoprofiel	Ja	Ja	Ja
3	Inzichtelijk maken typen overtredingen toezicht en trends	Nee	Ja	Ja
4	Op acute en bijzondere onveilige situaties is aantoonbaar succesvol ingezet (samen met het bevoegd gezag)	Ja	Ja	Ja

3.5 Gerealiseerde baten en lasten

Tabel 8 Baten en lasten Risicobeheersing

Bedragen x € 1.000 Risicobeheersing	Actualisatie 2024	Realisatie 2024	Afw. Real. en act.
Totaal lasten	9.620	9.296	324
Totaal baten	25	35	10
Saldo van baten en lasten	**-9.594**	**-9.260**	**334**
Toevoeging aan reserves	-	-	-
Onttrekking van reserves	69	69	-
Gerealiseerd resultaat	**-9.525**	**-9.191**	**334**

4 Crisisbeheersing en GHOR

Versterking crisisbeheersing

4.1 Wat wilden we bereiken?

Crisisbeheersing

We voorkomen, voorzien en minimaliseren de effecten van crises en versterken de weerbaarheid van de samenleving.

De afgelopen jaren hebben zich nieuwe typen en langdurige crises voorgedaan die ook een spanningsveld opleveren voor onze organisatie. We hebben dat gemerkt in de aanpak van crises. Een strikte scheiding tussen de rollen of fases in de vorm van warm (er is een crisis) of koud (er is geen crisis) is steeds lastiger aan te brengen. Deze ontwikkelingen vragen om aanpassingen zodat de crisisbeheersing toekomstbestendig is en blijft.

Crises zijn niet alleen verschillend van aard, maar in toenemende mate complex, domein overschrijdend en niet altijd plaatsgebonden. Dit maakt dat de scope van de crisisorganisatie niet eenduidig te geven is en dat het lastig is om hier logische keuzes in te maken. We investeren in een veerkrachtige en schaalbare crisisorganisatie die, al naargelang de aard en omvang van de crisis, samen met de betrokken partijen wordt ingericht.

Wij kiezen ervoor om als VRU in positie te komen als er sprake is van (dreigende) crises of maatschappelijke ontwrichting. Wij focussen ons hierbij op onze kerntaken en richten ons op de coördinatie en regie. Het doel is om zo snel mogelijk terug te kunnen keren naar een stabiele situatie en de taak weer over te dragen aan de partij die hier primair voor is toegerust.

GHOR

De geneeskundige zorg tijdens een crisis wordt geleverd door verschillende gezondheids- en geneeskundige (private) organisaties, zoals RAVU, GGD regio Utrecht en ziekenhuizen, waaronder het UMCU als Traumacentrum Midden Nederland. Ketencontinuïteit is de sleutel voor de toegankelijkheid van de (spoed-)zorg. Onze GHOR, als netwerkorganisatie, vormt de schakel tussen deze organisaties en voert regie tijdens incidenten en crises. In de voorbereiding op crises en ieders rol tijdens rampen stimuleren en adviseren wij het netwerk over de verantwoordelijkheden in de continuïteit van zorg.

In 2024 lag de focus van de GHOR, naast alle reguliere operationele en ontwikkelwerkzaamheden op de volgende beleidsdoelstellingen:

1. Het in positie brengen van de nieuwe DPG op het gebied van opgeschaalde zorg.
2. Het versterken van de samenwerking met het Netwerk Acute Zorg Midden Nederland.
3. Het versterken van de adviestaak van de GHOR naar niet-acute zorgpartners.
4. De implementatie van het beleid/proces crisisplannen van acute zorgpartners.
5. Het verkennen van de huidige positie van GHOR vakbekwaamheid en de doorontwikkeling.
6. Cyberveiligheid inrichten voor de GHOR en zorgketen.
7. Het verder borgen van het zorgrisicoprofiel (ZRP) in de werkzaamheden van de GHOR.

4.2 Wat hebben we ervoor gedaan?

Crisisbeheersing

Crisismanagement

Crisismanagement is erop gericht om crises te voorzien, te voorkomen en de gevolgen zoveel mogelijk te beperken en zo snel mogelijk weer naar de reguliere situatie terug te keren. Onze primaire taak is het coördineren van de crisisbeheersing en het adviseren van het bevoegd gezag. In 2024 is aan het bestuur een plan voorgelegd voor de vormgeving en organisatie van een robuuste crisisorganisatie, waar ook de kolom bevolkingszorg deel van uit maakt. Kern van dit voorstel betreft een Operationeel Kernteam-Permanent (OKT-p). In 2024 zijn de contouren voor een nieuw sturingsplan opgeleverd en is gestart met de werving en selectie van leden van het OKT-p. Vanaf januari 2025 zijn de eerste twee teams van het OKT-p van start gegaan.

Daarnaast hebben wij met een nieuwe leerstrategie aan de kwaliteit van de crisisorganisatie gewerkt. Vanuit vakbekwaamheid is een opleidingsprogramma voor alle kernfunctionarissen en bestuurders ontwikkeld en uitgevoerd. De nieuwe werkwijze op bestuurlijk niveau met onder andere een technisch voorzitter heeft een flinke ontwikkeling doorgemaakt en staat nu in de basis.

De samenwerking tussen en met gemeenten is een belangrijk onderdeel van ons crisismanagement. Samen hebben gemeenten met de VRU gewerkt aan toekomstbestendige bevolkingszorg en crisiscommunicatie, processen die primair van onze gemeenten zijn. Dit heeft geleid tot Bevolkingszorg 3.0, een systeem van bevolkingszorg en crisiscommunicatie dat per 2 januari 2025 is gestart. De VRU heeft in het proces hier naartoe een belangrijke bijdrage geleverd. Hierbij is het uitgangspunt geweest 'lokaal wat kan, regionaal waar nodig'. Vanaf 2025 werken we met een slankere organisatie waardoor er meer ervaring ontstaat en crisisfunctionarissen meer getraind kunnen worden. Ook is de governance aangepast zodat we efficiënter en eenduidiger verder kunnen ontwikkelen. In 2025 worden veel restpunten van deze versterking door gemeenten met de VRU verder uitgewerkt. Meer informatie over crisiscommunicatie binnen Bevolkingszorg 3.0 is opgenomen in de paragraaf ‘Communicatiemanagement’.

Informatiemanagement

Om de focus te verschuiven van reageren naar voorzien werken wij onder andere steeds meer met artificial intelligence. Daarnaast is de beschikbaarheid van informatie cruciaal voor goed crisismanagement. Wij zorgen ervoor dat de relevante informatie op het juiste moment en in de goede vorm beschikbaar is voor onze functionarissen en de partners in het netwerk. Hiervoor richten wij ons op het verder ontwikkelen van een multidisciplinair informatieknooppunt op de schaal van Midden-Nederland. In 2024 zijn de eerste resultaten van deze doorontwikkeling opgeleverd. Er staat nu de kern van een regionaal dashboard op het niveau van Midden-Nederland dat aansluit bij de nationale structuur.

Het multidisciplinair informatieknooppunt richt zich op het ondersteunen van de operatie en is essentieel voor het functioneren van het OKT-p en de gehele regionale crisisorganisatie. De informatievoorziening wordt georganiseerd door de veiligheidsregio's en de relevante informatie is in grote mate afkomstig van onze partners.

Wij sluiten in deze ontwikkelingen aan bij het landelijke traject van de versterking bovenregionale crisisbeheersing en de daaraan gerelateerde informatievoorziening. Bij bovenregionale crises werken wij samen in het Knooppunt Coördinatie Regio's en Rijk (KCR2).

Communicatiemanagement
Wanneer het gaat over risico's, crises en rampen én de rol die inwoners hierbij zelf hebben, hebben de gemeenten en de VRU een bijzondere (wettelijke) taak om hierover te communiceren. Zowel risicocommunicatie als crisiscommunicatie spelen hierin een cruciale rol en vormen samen een cyclisch proces, waarbij de koude, lauwe en warme fasen naadloos in elkaar overgaan en elkaar versterken.

Daarmee is communicatie één van de belangrijkste instrumenten om een crisis te voorkomen, te voorzien of de effecten te minimaliseren. De doorontwikkeling van communicatiemanagement bevat vooral de onderdelen risico- en crisiscommunicatie. Wij bevorderen deze verbinding door vroegtijdig samen te werken om collectief veilig gedrag te stimuleren en veerkracht en zelfredzaamheid te vergroten. Dit hebben wij in 2024 vormgegeven in het programma Veerkracht. Hiermee willen we bereiken dat inwoners, bedrijven en instellingen zelfredzaam en veerkrachtig zijn. Dit omvat alle handelingen die zij verrichten ter voorbereiding op, tijdens en na een ramp of crisis om zichzelf en anderen te helpen. Om zo de gevolgen van die ramp of crisis te beperken.

Wij dragen bij aan de kwaliteit van de crisiscommunicatie door gemeenten. We hebben vakbekwaamheidsactiviteiten georganiseerd voor de piketorganisatie en faciliteren de piketten.

Op de website vru.nl bieden we informatie over risico's met bijbehorende handelingsperspectieven. Wanneer er sprake is van een verhoogd risico en/of hoog risicobewustzijn zetten we deze risicocommunicatie proactief in. Tijdens een incident/crisis zetten we vru.nl in voor de operationele woordvoering en handelingsperspectieven.

Doorontwikkeling crisiscommunicatie binnen Bevolkingszorg
In 2024 is gewerkt aan de doorontwikkeling van crisiscommunicatie binnen Bevolkingszorg 3.0.
Op 8 juli 2024 heeft het algemeen bestuur van de VRU het advies van de ontwikkel- en beleidsgroep crisiscommunicatie geaccordeerd binnen Bevolkinsgzorg 3.0. Uitgangspunt voor crisiscommunicatie is dat het een eigenstandig proces wordt onder regie van Bevolkingszorg. Inmiddels zijn taakkaarten en functieprofielen uitgewerkt en wordt een en ander begin 2025 in een nieuw Handboek Bevolkingszorg verwerkt.

Netwerkmanagement
Netwerkmanagement neemt een steeds belangrijkere rol in het verbinden van (vitale) partners met de veiligheidsregio op strategisch en tactisch niveau. Door de veranderende aard en het toenemend aantal incidenten komen er meer partners in beeld waarmee samenwerking gezocht moet worden. Een voorbeeld hiervan zijn de maatschappelijke partners die nodig zijn bij de veerkracht en weerbaarheid van onze samenleving. De frontoffice vanuit de afdeling partners maakt het voor externe partners ook eenvoudiger om in contact te komen en te blijven met de veiligheidsregio en haar aangesloten partners.

VRU-support
Ook in 2024 heeft de crisisorganisatie VRU-support de provincie Utrecht en gemeenten ondersteund met de taken rondom de opvang van Oekraïense ontheemden. We zorgden voor actuele data rondom de beschikbare opvangplekken en we plaatsten de ontheemden vanuit de HUB en gemeenten door naar opvangplekken in het land. De HUB is vanwege het moeilijk kunnen doorplaatsen van vluchtelingen in verband met een tekort aan plekken in het land gesloten en staat tot 1 maart 2025 op waakvlamconstructie.

In 2024 hebben we met onze uitvoeringsorganisatie VRU-support gemeenten en COA ondersteund bij het openen en exploiteren van asiellocaties in de gemeenten Stichtse Vecht, Woerden, Nieuwegein, Utrecht en Veenendaal.

Vanaf 1 januari 2024 is de uitvoeringsorganisatie Huisvesting Evacuees, in opdracht van het kerndepartement van het ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties, bij de VRU ondergebracht. Aanvankelijk als pilot en vanaf 1 juli is de samenwerking structureel ingeregeld. Met deze uitvoeringsorganisatie vangt de VRU bij evacuaties en/of repatriëringen tijdelijk mensen op indien zij in Nederland niet zelfredzaam zijn. In 2024 betroffen dit vluchtelingen uit Gaza en Libanon.

Alle taken worden gefinancierd door het Rijk.

<u>GHOR</u>
Beleid en bestuur
Door middel van een uitgebreid inwerkprogramma hebben we de DPG kennis laten maken met het GHOR team, onze (wettelijke) taken en hoe we daar invulling aan geven. Door middel van vele kennismakingsgesprekken is de DPG binnen de VRU en het externe netwerk geïntroduceerd. Dankzij het invullen van diverse vacatures is het GHOR team sinds Q4 2024 weer op volle sterkte.

Netwerkcoördinatie
Dit jaar hebben we gewerkt aan het ontwikkelen van een methode voor het verkrijgen van inzicht in de mate van preparatie van niet-acute zorgpartners. Een nulmeting bij Verpleeghuizen, Verzorgingshuizen en Thuiszorgorganisaties (VVT-instellingen) is voorbereid en de technische ontwikkeling van de bijbehorende meettool is opgestart. De nulmeting kan in 2025 plaatsvinden. We hebben een website voor niet-acute zorgpartners gelanceerd, met ondersteunende informatie en producten op het gebied van preparatie. We zijn aangesloten bij de relevante bovenregionale gremia. Op thema onderhouden we contact met de GHOR bureaus in onze buurregio's.

Met de acute zorgpartners hebben we hun mate van preparatie in kaart gebracht. Alle partners hebben hun crisisplannen aangeleverd. Met alle individuele zorgaanbieders hebben evaluatiegesprekken plaatsgevonden waarin de crisisplannen en onze aanbevelingen inhoudelijk zijn besproken. In de ketenrapportage wordt een overkoepelende analyse beschreven. Deze wordt in 2025 aan het Regionaal Overleg Acute Zorg (ROAZ) aangeboden.

Ook hebben we stappen gezet in het versterken van de samenwerking met het Netwerk Acute Zorg Midden Nederland (NAZMN).

Planvorming en informatiemanagement
In het kader van risico- en crisisbeheersing is informatie-uitwisseling met relevante zorginstellingen vanuit GHOR perspectief onmisbaar. Met betrekking tot het veiligheidsbeeld en het operationele beeld hebben we met de GGDrU onderzocht welke informatie kan worden uitgewisseld en welke afspraken hiervoor nodig zijn. Dit wordt in 2025 verder geoperationaliseerd en verbreed met afspraken met de deelnemende partijen in het NAZMN.

Risicobeheersing GHOR
Binnen de VRU hebben we de advisering omtrent de omgevingswet ingebed in onze werkzaamheden. We hebben ingezet op bewustwording bij andere VRU afdelingen en gemeenten om de GHOR te raadplegen bij omgevingsveiligheidsvraagstukken met een gezondheidsaspect. Dit op basis van de omgevingswet.

Doorontwikkelen en consolideren Vakbekwaamheid
We zijn gestart met doorontwikkeling van GHOR vakbekwaamheid, zowel intern al extern. Door vertrek van een specialist vakbekwaamheid heeft deze activiteit grotendeels stilgelegen. Met de komst van nieuwe medewerkers zal dit in 2025 weer worden opgepakt. Ondanks deze onderbezetting is de jaarplanning 2024 volgens plan uitgevoerd.

Doorontwikkelen/verder professionaliseren piketorganisatie
We hebben een wekelijkse piketbriefing ingesteld met als doelstelling ‘zien met wie je dienst hebt’ en ‘starten vanuit dezelfde informatiepositie’. Dit wordt positief ontvangen en is geborgd in de reguliere werkwijze. We zijn aangehaakt bij het programma versterking crisisbeheersing. We hebben bijgedragen aan de inrichting van het OKT-p, onder andere door het ontwikkelen van taak- en procesafspraken voor de kolomvertegenwoordiger GHOR. Daarnaast hebben we gewerkt aan nieuwe afspraken over het proces van aanstelling piketfunctionarissen GHOR, met betrekking tot werkzaamheden, verantwoordelijkheden en resultaten. Dit proces loopt ook in 2025 nog door.

4.3 Productie-indicatoren Crisisbeheersing en GHOR

We sturen en verantwoorden op zowel de feitelijke productiecijfers als op kwalitatieve prestaties. Hieronder een overzicht van de voor dit programmaonderdeel relevante criteria.

Tabel 9 Crisisbeheersing en GHOR

Nr.	Productie-indicator	Realisatie 2023	Actualisatie 2024	Realisatie 2024
1	**Planvorming actueel en vastgesteld:**			
	Incidentbestrijdingsplannen (elke 4 jaar)	75%	100%	90%
	Rampbestrijdingsplannen (elke 3 jaar)	100%	100%	100%
2	**Bezetting piketgroepen:**			
	Hoofdstructuur (norm: ≥5)	100%	100%	95%
	Bevolkingszorg (norm: ≥5)	*	100%	**
	GHOR (norm: ≥5)	*	100%	95%
3	**Gediplomeerd voor functies waarvoor dat verplicht is:**			
	Initiële opleiding is afgesloten met een examen (multi)	100%	100%	100%
	Initiële opleiding is afgesloten met een examen (GHOR)		100%	100%
4	**Piketorganisatie is initieel en structureel aantoonbaar vakbekwaam:**			
	Verplichte trainingen daadwerkelijk gevolgd:			
	Hoofdstructuur	83%	90%	90%
	Bevolkingszorg	n.b.	90%	**
	GHOR	n.b.	90%	90%
5	**Inzicht in aantal (multidisciplinaire) inzetten:**			
	GRIP (aantal)			10
	Kortdurend, < 1 week (aantal)	6	10	10
	Langdurend, > 1 week (aantal)	1	1	1
	Inzetten OvDG (aantal)	1.165	1.000	1.271
	Inzetten HINGZ (aantal)	23	24	22
	Inzetten ACGZ (aantal)	22	24	27
6	**Inzicht in aantal evaluaties (aantal)**			12
	Het aantal platformoverleggen met crisispartners	7	11	13
7	**Meldkamer**			
	Multidiciplinair beeld is binnen 5 minuten beschikbaar	1	1	100%

* het percentage is onbekend

** het is al jaren een uitdaging gebleken, per januari 2025 wordt uitvoering gegeven aan bevolkingszorg 3.0

4.4 Gerealiseerde baten en lasten

Tabel 10 Baten en lasten Crisisbeheersing en GHOR

Bedragen x € 1.000 Crisisbeheersing en GHOR	Actualisatie 2024	Realisatie 2024	Afw. Real. en act.
Totaal lasten	35.477	33.535	1.942
Totaal baten	29.468	28.453	-1.015
Saldo van baten en lasten	**-6.009**	**-5.082**	**927**
Toevoeging aan reserves	1.237	368	868
Onttrekking van reserves	430	110	-320
Gerealiseerd resultaat	**-6.816**	**-5.341**	**1.475**

5 Meldkamer Midden-Nederland

5.1 Wat wilden we bereiken?

Vanaf 3 juni 2025 is er één meldkamer Midden-Nederland in Hilversum waarin de meldkamerfuncties brandweer, politie, ambulancedienst en de calamiteitencoördinator samenwerken. Deze verplichte ontwikkeling volgt uit de Wet veiligheidsregio's en de Wijzigingswet meldkamers. Dit betekent dat de meldkamers van de Veiligheidsregio's Utrecht, Gooi en Vechtstreek en Flevoland worden samengevoegd. Door de krachten te bundelen, wordt een centrale meldkamer gecreëerd die 24/7 beschikbaar is voor het aannemen van hulpverzoeken en het snel en adequaat inzetten van hulpverleners. Zowel monodisciplinair, als multidisciplinair in de samenwerking tussen disciplines.

5.2 Wat hebben we ervoor gedaan?

Op dit moment bereidt de VRU samen met de andere twee veiligheidsregio's de organisatorische samenvoeging voor. De afgelopen periode zijn er afspraken gemaakt over de organisatorische plek van de medewerkers, de inrichting en de ondersteuning en wordt er gewerkt aan overeenkomsten voor de samenwerking en geharmoniseerde werkprocessen. Besluitvorming volgt begin 2025. In het afgelopen jaar zijn meldkamerprocedures zoveel mogelijk geharmoniseerd en de bestaande locaties aangesloten op de landelijke IV- en ICT-meldkamerinfrastructuur, om de continuïteit van de meldkamers te verbeteren en de 24/7 beschikbaarheid te kunnen waarborgen.

5.3 Gerealiseerde baten en lasten

Tabel 11 Baten en lasten Meldkamer Midden-Nederland

Bedragen x € 1.000 Meldkamer Midden-Nederland	Actualisatie 2024	Realisatie 2024	Afw. Real. en act.
Totaal lasten	655	404	251
Totaal baten	368	178	-190
Saldo van baten en lasten	**-287**	**-225**	**61**
Toevoeging aan reserves	-	-	-
Onttrekking van reserves	287	225	-61
Gerealiseerd resultaat	-	-	**-0**

6 Algemeen

Ondersteuning organisatie en algemene dekkingsmiddelen

6.1 Algemene kosten en dekkingsmiddelen

Tabel 12 Algemene kosten en dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000	Overzicht algemene dekkingsmiddelen		
	Begroting 2024	Realisatie 2024	Afw. Real. En act.
Bijdragen en vergoedingen	102.716	102.643	-73
Rijksbijdrage	23.410	23.367	-43
Overige baten	21.775	23.834	2.060
Totaal	**147.901**	**149.844**	**1.943**

6.2 Overhead

In de berekening van de overhead zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1) De organisatieonderdelen bedrijfsvoering en concerndirectie & staf zijn in principe overhead, met uitzondering van:
   a) De centrale personeelsbudgetten die hieronder zijn opgenomen (deze worden op basis van formatie verdeeld over de taakvelden);
   b) De lasten van het FLO-overgangsrecht;
   c) Kosten met betrekking tot de brandweerposten;
   d) Bijdrage aan het NIPV en WVSV;
   e) Kosten van bestuursondersteuning.
2) Overheadkosten in de primaire processen zijn:
   a) Directeuren en afdelingshoofden: 100%
   b) Managementondersteuning: 100%

Tabel 13 Kosten overhead

Bedragen in € 1.000 Overhead	Actualisatie 2024	Realisatie 2024	Afw. Real. en act.
Personeelskosten	24.921	23.315	1.606
Gebouwkosten	1.341	1.474	-133
Kantoorkosten	3.617	3.524	93
Overige kosten	964	768	196
Overige baten	-234	-295	60
Mutaties in reserve	-617	-251	-367
Totaal overhead:	**29.992**	**28.535**	**1.456**
% overhead	**19,7%**	**19,5%**	**-0,2%**

6.3 Onvoorzien

De begroting van de VRU bevat geen post onvoorzien.

6.4 Gerealiseerde baten en lasten

Tabel 14 Baten en lasten Algemeen inclusief Overhead

Bedragen x € 1.000 Algemeen	Actualisatie 2024	Realisatie 2024	Afw. Real. en act.
Totaal lasten	41.652	29.313	12.339
Totaal baten	116.443	112.804	-3.638
Saldo van baten en lasten	**75.426**	**83.492**	**8.701**
Toevoeging aan reserves	1.029	1.029	-
Onttrekking van reserves	1.646	1.280	-367
Gerealiseerd resultaat	**76.043**	**83.742**	**8.334**

Paragrafen

Dit hoofdstuk bevat de paragrafen die in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn voorgeschreven, met uitzondering van de paragrafen ‘Lokale heffingen’ en ‘Grondbeleid’, die niet van toepassing zijn op onze organisatie. De onderstaande paragrafen worden behandeld:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Openbaarheid
- Verbonden partijen

7 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen kan worden omschreven als de mate waarin de organisatie in staat is om omvangrijke financiële tegenvaller op te vangen, zonder dat het beleid behoeft te worden aangepast. Risicobeheersing is erop gericht om de schadelijke gevolgen van risico's zo veel mogelijk te voorkomen of te beperken.

7.1 Weerstandscapaciteit

De bedrijfsvoeringreserve laat de weerstandscapaciteit van de VRU zien. Binnen deze capaciteit kunnen de risico's (mogelijke toekomstige financiële tegenvallers) worden opgevangen.

Op basis van de risico-inventarisatie (zie paragraaf 7.2) bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit voor 2024 € 2,6 miljoen. Onze beschikbare weerstandscapaciteit is € 1,4 miljoen. Daarmee is de verhouding (beschikbaar/benodigd) kleiner dan 1 (0,5).

Tabel 15 Weerstandscapaciteit

Bedragen in € 1.000

Weerstandscapacteit	2024
Bedrijfsvoeringsreserve	1.409
Totaal	**1.409**

7.2 Benodigde weerstandscapaciteit

In de volgende tabel zijn de belangrijkste financiële risico's weergegeven, voor zover bekend ten tijde van het opstellen van de jaarstukken. Daarbij is een analyse gemaakt van de omvang en de kans dat het risico zich voordoet. De risico's worden vervolgens nader toegelicht.

Tabel 16 Benodigde weerstandscapaciteit

Bedragen in € 1.000

Benodigde weerstandscapaciteit	Effect	Kans	Bedrag risico
- Omgevingswet	200-500	50%	175
- Vrijwilligheid brandweerpersoneel	3.084	25%	771
- Overeenkomsten van opdracht voor eigen personeel (OVO's)	560	50%	280
- Rijksbijdrage (BDuR)	1.490	75%	718
- CAO Regeling voor Vervroegd Uittreden (RVU)	100	50%	50
- Overige (onvoorziene) exploitatierisico's			615
Totaal			**2.609**

Deze ontwikkelingen tonen aan dat het huidige weerstandsvermogen van € 1,4 miljoen ontoereikend is om de risico's volledig af te dekken. Om het weerstandsvermogen op het gewenste niveau te brengen, is een storting van € 1,23 miljoen noodzakelijk. Bij de resultaatbestemming over 2024 wordt voorgesteld om dit bedrag in de algemene reserve te storten, zodat de weerstandscapaciteit weer op niveau is in lijn met de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

7.2.1 Omgevingswet

Omschrijving risico
De Omgevingswet is per 1 januari 2024 ingevoerd. Het Rijk en de bestuurlijke partners hebben afspraken gemaakt over het monitoren en evalueren van de financiële gevolgen van de stelselherziening Omgevingsrecht. De inzet is dat de wet budgetneutraal wordt ingevoerd, waarbij de minister heeft afgesproken op zoek te gaan naar oplossingen als uit de financiële evaluatie blijkt dat de invoeringskosten substantieel hoger zijn dan eerder voorzien. Om de financiële gevolgen na invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb) te kunnen volgen heeft onderzoeksbureau Cebeon een landelijk monitoringsmodel ontwikkeld. In 2020 heeft Cebeon in opdracht van het NIPV al onderzoek gedaan naar de verwachte structurele meerkosten voor veiligheidsregio's als gevolg van de stelselherziening Omgevingsrecht. Deze stelselherziening omvat zowel de Omgevingswet als de Wkb. De veiligheidsregio's hebben geen extra middelen gekregen vanuit de rijksoverheid voor de structurele gevolgen van de stelselherziening.

Toelichting effect en kans
De structurele kosten voor de VRU worden geschat op € 0,2 tot 0,5 miljoen. Deze kosten hebben met name betrekking op personeelskosten. Enerzijds door een nieuw type advies over de omgevingsvisie, -plannen en programma's (kerninstrumenten). Anderzijds zullen de kosten per advies stijgen, door toename van de tijdsbesteding aan meer complexe aanvragen en processen en doordat het benodigde kennisniveau (en daarmee de inschaling) van de medewerkers omhoog moet om deze complexe aanvragen te behandelen. De kans dat dit risico zich voordoet in 2025 is ingeschat op gemiddeld (50%). Uitgangspunt blijft dat de (structurele) meerkosten worden vergoed door het Rijk. De dekking van de incidentele kosten als gevolg van de invoering van de omgevingswet wordt gezocht binnen de kaders van de begroting van de VRU met mogelijk de inzet van de ontwikkel- en egalisatiereserve. De incidentele kosten maken derhalve geen deel uit van de risicoparagraaf.

7.2.2 Vrijwilligheid brandweerpersoneel

Omschrijving risico
Het huidige brandweerstelsel is gebaseerd op een combinatie van vrijwillige en beroepsbrandweer, waarbij alle brandweermensen dezelfde taak- en opleidingsvereisten hebben. Vooral de kazernering en consignatie van vrijwilligers blijken echter strijdig met de Europese wetgeving (deeltijdrichtlijn). Volgens juridische experts ontstaat er een 'verplichtend karakter' wanneer vrijwilligers tegen een vergoeding in een gepland rooster werken (kazernering) of beschikbaar zijn (consignatie), waardoor ze aanspraak kunnen maken op dezelfde rechten als werknemers in loondienst. Dit omvat onder meer dezelfde uurlonen, pensioenopbouw en vakantiedagen.

Binnen onze regio wordt op een aantal plaatsen gewerkt met roosters, piketten en kazernering van vrijwilligers. In 2022 heeft een inventarisatie plaatsgevonden om de omvang voor de VRU in kaart te brengen. Dit leverde het volgende beeld op:
• 141 gekazerneerde vrijwilligers.
• 441 geconsigneerde vrijwilligers en 43 vrijwillige piketfunctionarissen.

Er vindt op landelijk niveau overleg plaats over een implementatieplan en de voorwaarden voor invoering, inclusief mogelijke aanpassing van de arbeidstijdenwetgeving en aanvullende financiële middelen.

Kazernering vrijwilligers
Bij kazernering verblijven vrijwilligers tijdens een ingeroosterde dienst op een brandweerpost. Dit kunnen zij doen naast hun reguliere vrijwillige taken. Voor deze gekazerneerde diensten ontvangen zij een vergoeding op basis van hun vrijwilligersaanstelling. In Zeist, bijvoorbeeld, worden vrijwilligers gekazerneerd in de avond en nacht. Als dit door Europese regelgeving zou 16 moeten worden omgezet naar een 24-uursdienst, bedragen de meerkosten naar verwachting € 3,1 miljoen per jaar.
Naast de kazernering in Zeist kunnen vrijwilligers ook via een poolregeling 24-uursdiensten draaien op beroepsposten. Dit vult roostertekorten aan en voorkomt inhuur of het buiten dienst zetten van voertuigen op beroepsposten.

Consignatie vrijwilligers
Bij consignatie ontvangt een vrijwilliger een vergoeding om beschikbaar te zijn voor uitrukken, met een rooster dat opkomst garandeert. De huidige kosten voor deze beschikbaarheidsvergoedingen bedragen circa € 1,5 miljoen per jaar.

Als dit in de vorm van een parttime aanstelling zou worden georganiseerd, zouden de kosten naar schatting vier keer hoger uitvallen, van € 1,5 naar € 6 miljoen. Met het wegvallen van de huidige vergoedingen (€ 1,5 miljoen) zouden de meerkosten circa € 4,5 miljoen per jaar bedragen. Dit bedrag is indicatief en afhankelijk van de precieze organisatievorm en de keuze om wel of niet te eisen dat de opkomst bij een vrijwilligerspost (op basis van vrije instroom) gegarandeerd is.

Vergoeding eventuele meerkosten door het Rijk
De VRU is van mening dat de huidige werkwijze moet worden voortgezet totdat er landelijk besluitvorming plaatsvindt over de bouwsteen ‘verplichtend karakter’ en de financiering hiervan door het Rijk. Omdat het Rijk verantwoordelijk is voor het brandweer- en crisisbeheerstelsel, zouden wijzigingen hierin ook door het Rijk gefinancierd moeten worden.

Toelichting effect en kans
Ondertussen blijft het risico bestaan dat op grond van de Europese regelgeving aanspraak wordt gemaakt op de deeltijdrichtlijn. De omvang van het risico wordt ingeschat op € 3,1 miljoen per jaar (meerkosten omzetting naar 24-uursdienst).

7.2.3 Overeenkomsten van opdracht voor eigen personeel (OVO’s)

Omschrijving risico
Een deel van de instructiewerkzaamheden wordt op basis van een overeenkomst van opdracht (OvO) uitgevoerd. Ditzelfde geldt voor een beperkt aantal andere taken. De OvO’s worden meestal verstrekt aan VRU-medewerkers, die deze werkzaamheden vervullen naast hun reguliere werkzaamheden. Gelet op de aard en de omstandigheden van de werkzaamheden bestaat het risico dat er - ondanks de toepassing van de modelovereenkomst (inhuur) - feitelijke sprake is van een (fictieve) dienstbetrekking. Dit kan arbeidsvoorwaardelijke en fiscale consequenties hebben.

Uitgevoerde beoordelingen (beoordeling arbeidsrelatie externe inhuur) voor de instructiewerkzaamheden wijzen op een (fictieve) dienstbetrekking. Dit geldt in het bijzonder voor OvO's die worden verstrekt aan eigen personeel. Mede om die reden is in 2021 en 2022 geprobeerd om de OvO's voor eigen medewerkers af te bouwen. Er is onderzocht of er een wijze van verloning mogelijk is die past binnen de fiscale kaders, onze budgettaire ruimte en de arbeidsjuridische context. Helaas blijkt geen van de onderzochte mogelijkheden in de praktijk te matchen met het bijzondere karakter die onze vakbekwaamheid en daarmee uiteindelijk onze repressieve paraatheid vraagt. De werkwijze met OvO's wordt ook gehanteerd bij andere veiligheidsregio's. In dit licht is besloten om te werken naar een landelijke oplossing die aansluit op de ophanden zijnde ontwikkelingen in het landelijke brandweeronderwijs en de uitkomsten van de onderzoeken rond de mogelijke impact van de zaken rond het verplichtend karakter (vrijwilligheid). In de tussentijd blijft het nodig om een deel van de werkzaamheden op basis van een OvO door eigen medewerkers te laten verrichten, waarmee de arbeidsvoorwaardelijke en fiscale risico's blijven bestaan.

Toelichting effect en kans
Voor het berekenen van de extra werkgeverslasten zoals loonheffing en aanvullende werkgeverslasten is een opslagpercentage van ruim 50% toegepast op het budget dat nu nodig is voor de instructiewerkzaamheden die op basis van een overeenkomst van opdracht worden uitgevoerd. Tot op heden was het fiscale risico beperkt door het zogenaamde handhavingsmoratorium op de van de Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties (DBA). Het kabinet heeft echter op 6 september 2024 in een brief aan de Eerste - en Tweede Kamer aangekondigd dat het handhavingsmoratorium per 1 januari 2025 wordt afgeschaft. Dit betekent dat de Belastingdienst vanaf die datum zal gaan handhaven op schijnzelfstandigheid en weer met terugwerkende kracht correctieverplichtingen, naheffingsaanslagen en boetes kan opleggen. De kans dat dit risico zich voordoet in 2025 is nu ingeschat op 50%.

7.2.4 Rijksbijdrage (BDuR)

Omschrijving risico
In het Hoofdlijnenakkoord van het nieuwe kabinet is afgesproken dat per 2026 een groot deel van de specifieke uitkeringen wordt overgeheveld naar het gemeentefonds, waarbij een korting van 10% wordt toegepast. De rijksbijdrage (Brede Doeluitkering Rampenbestrijding, BDuR) is daar – per abuis – ook onder geschaard. Hiermee zou een einde komen aan de hybride financiering van de veiligheidsregio's (gemeenten en rijk). Het idee achter de korting is dat een besparing kan worden gerealiseerd op de verantwoordingslast. Bij de rijksbijdrage is dit nagenoeg niet aan de orde, omdat dit bedrag in één keer als ontvangst wordt verantwoord via de 'Single information Single audit (SiSa)'-systematiek, waardoor de verantwoordingslasten minimaal zijn.

De voorzitter van het Veiligheidsberaad heeft in juli jl. een brief over de BDuR-problematiek gestuurd naar de minister van Justitie en Veiligheid. In augustus heeft een gesprek plaatsgevonden tussen minister Van Weel, staatssecretaris Coenradie en vertegenwoordigers van het veiligheidsberaad. De minister heeft in dit gesprek bevestigd dat de afschaffing van de BDuR als specifieke regeling een onbedoeld effect is van het hoofdlijnenakkoord. De minister heeft toegezegd zich te zullen inzetten voor een oplossing. Door het Veiligheidsberaad is in oktober een brief gestuurd naar de Tweede kamer om aandacht te vragen voor dit onderwerp. Inmiddels heeft het kabinet besloten dat de BDuR blijft bestaan als specifieke uitkering en daarmee niet wordt overgeheveld naar het gemeentefonds. De korting van 10% is nog niet van de baan. De inzet van het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) is

om in de voorjaarsnota 2025 duidelijkheid te geven hoe dit zal gaan uitwerken. Voor nu staat de korting vanaf 2026 verwerkt in de JenV.

De BDuR voor de VRU in 2026 is begroot op € 14,9 miljoen. Dit is inclusief de verhoging van de rijksbijdrage voor de versterking van de crisisbeheersing. De omvang van het eventuele effect/risico voor de VRU is nu gebaseerd op de korting van 10% die het Rijk heeft ingeboekt per 2026. De voordelige bijstelling als gevolg van de loon- en prijsbijstelling van de BDuR voor 2025 (€ 0,4 miljoen) is incidenteel verwerkt. Dit betekent dat wij het structureel voordeel van de loonen prijsbijstelling met ingang van 2026 nog kunnen inzetten voor afdekking van het risico van de korting van 10% op de BDuR. Hiermee resteert een risico van € 0,7 miljoen.

Toelichting effect en kans
Vooralsnog wordt het mogelijke effect ingeschat op 10% (aangekondigde efficiencykorting) van de rijksbijdrage, waarbij sprake is van een hoog risico. Bij het opstellen van de ontwerpbegroting 2026 wordt dit risico opnieuw beoordeeld op basis van volgende berichtgeving en besluitvorming door het Rijk.

7.2.5 CAO Regeling Vervroegd Uittreden

Omschrijving risico
In de huidige CAO is een tijdelijke regeling voor vervroegd uittreden (RVU) opgenomen. Medewerkers die voor 1 januari 2029 de AOW-gerechtigde leeftijd hebben bereikt, kunnen op basis van deze regeling eerder met pensioen te gaan. De VRU keert vervolgens een maandelijks bedrag uit totdat de medewerker de AOW-leeftijd heeft bereikt. Het financieel effect van de tijdelijke Regeling voor Vervroegd Uittreden (RVU) is persoonsgebonden en daarmee maatwerk. Dit betekent dat we hiervoor geen budget in de begroting 2025 hebben opgenomen. Bij de jaarafsluiting wordt bepaald welk bedrag in de RVU-voorziening moet zijn opgenomen om aan de betalingsverplichting te kunnen voldoen. De afspraak over deelname aan de RVU wordt, op basis van deze tijdelijke regeling, uiterlijk op 31 december 2025 vastgelegd..

Toelichting effect en kans
Voor 2025 is een inschatting gemaakt van het bedrag dat nodig is voor medewerkers die gebruik kunnen maken van deze regeling. De kans dat dit risico zich voordoet in 2025 is ingeschat op gemiddeld (50%). Bij het opstellen van de jaarrekening 2024 en geactualiseerde begroting 2025 wordt dit risico weer opnieuw beoordeeld en opgenomen in de risicoparagraaf.

7.2.6 Overige (onvoorzien) exploitatierisico’s

Omschrijving risico
De veiligheidsregio kan worden geconfronteerd met onvoorziene kosten binnen het begrotingsjaar als gevolg van exogene ontwikkelingen (zoals premiestijgingen, claims, kostenfluctuaties die samenhangen met incidenten en crises). In de begroting van de VRU zijn geen posten voor onvoorziene uitgaven opgenomen.

Toelichting effect en kans

Als dit risico zich voordoet, zal bijsturing plaatsvinden via de begroting. Het geraamde risico gaat ervan uit dat het maximaal een jaar duurt voordat de maatregelen zijn geëffectueerd. Het geraamde risico wordt ingeschat op 0,5% van de totale kosten (exclusief dotatie reserves).

7.3 Kengetallen

Volgens de richtlijnen van het BBV zijn hieronder vier van de zes verplichte kengetallen weergegeven. De overige twee voorgeschreven kengetallen (grondexploitatie en belastingcapaciteit) zijn niet van toepassing op onze organisatie. De wetgever wil met deze kengetallen inzicht hebben in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid (de mate waarin bij een tegenvaller financieel kan worden bijgestuurd). De kengetallen geven aan over hoeveel financiële ruimte wij beschikken om structurele en incidentele lasten te dekken of op te vangen. De kengetallen dienen te worden beoordeeld in samenhang met elkaar en met de financiële positie.

Tabel 17 Kengetallen

Omschrijving kengetal	2023	2024
Netto schuldquote	28,6%	20,2%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	28,5%	20,2%
Solvabiliteitsratio	35,3%	34,4%
Structurele exploitatieruimte	-0,5%	-0,5%

Toelichting kengetallen

Netto schuldquote:
Het quotiënt van totale schulden minus liquide middelen minus uitgeleende gelden en de totale baten

Solvabiliteitsratio:
Het quotiënt van eigen vermogen en balanstotaal

Structurele exploitatieruimte:
Het quotiënt van structurele baten minus structurele lasten en de totale baten

7.3.1 Netto schuldquote

Onze positie met betrekking tot de schuldquote is gunstig te noemen. De norm ligt tussen de 0-100%. Wij liggen hiermee ruimschoots onder het maximum van 100%. De daling van de schuldquote is veroorzaakt door een hogere stand van de liquide middelen.

7.3.2 Solvabiliteitsratio

Onze positie met betrekking tot de schuldquote is gunstig te noemen. De norm ligt tussen de 0-100%. Wij liggen hiermee ruimschoots onder het maximum van 100%. De daling van de schuldquote is veroorzaakt door een hogere stand van de liquide middelen.

7.3.3 Structurele exploitatieruimte

Alle middelen zijn structureel bestemd.

8 Onderhoud kapitaalgoederen

8.1 Activeren en afschrijven

Conform artikel 59 van het BBV activeren wij alle materiële vaste activa. Investeringen schrijven wij lineair af vanaf het jaar volgend op het investeringsjaar. Als uitgangspunt voor het activeren geldt dat dit plaatsvindt vanaf € 10.000 per object.

8.1.1 Investeringen in gebouwen

De VRU had ultimo 2024 drie brandweerkazernes in eigendom. De overige kazernes zijn in eigendom van de gemeenten. De kazernes worden om niet ter beschikking gesteld aan de VRU. Investeringen in gebouwen die in eigendom van de gemeenten zijn, komen in principe voor rekening van de betreffende gemeenten. Investeringen in gebouwen die eigendom zijn van de VRU, worden bij de VRU geactiveerd. De kapitaallasten worden doorbelast aan de gemeenten die de gebouwen aan de VRU hebben overgedragen, via het individueel gemeentelijk pluspakket.

8.1.2 Investeringen in overige kapitaalgoederen

Ten aanzien van de investeringen in overige kapitaalgoederen (inventaris en installaties, automatisering, vervoersmiddelen en materiaal) hanteert de VRU een meerjarig investeringsplan welke periodiek wordt geactualiseerd. In de begroting is een constant bedrag opgenomen voor kapitaallasten. De werkelijke kapitaallasten fluctueren. Tezamen met het meerjaren investeringsplan is daarom ook een egalisatiereserve kapitaallasten ingesteld om de verschillen tussen begrote en werkelijke kapitaallasten op te vangen. Meerjarig wordt gestuurd op een sluitende investeringsbegroting.

8.2 Onderhoud

8.2.1 Onderhoud gebouwen en installaties

Hoofdkantoor

Het hoofdkantoor van de VRU is gehuisvest in het provinciehuis. Het onderhoud voor deze locatie is onderdeel van de servicekosten die wij naast de huur aan de provincie Utrecht betalen.

Brandweerkazernes

De kosten voor het beheer en onderhoud van de brandweerkazernes zijn voor rekening en risico van de gemeenten.

8.2.2 Onderhoud materieel

Het onderhoud van materieel wordt grotendeels in eigen beheer door - uitgevoerd of uitbesteed via het VRU-organisatieonderdeel Bedrijf Preparatie Brandweer.

9 Financiering

Het wettelijke kader voor het financieringsbeleid is vastgelegd in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). Het treasury-beleid van de VRU ligt vast in het treasurystatuut VRU.

9.1 Kasgeldlimiet

Het kasgeldlimiet laat het maximumbedrag zien waarmee een gemeente of gemeenschappelijke regeling haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. De norm bedraagt 8,2% van het begrotingstotaal aan lasten vóór bestemming van de reserves.

Ons netto overschot in 2024 bedroeg gemiddeld € 10 miljoen. Onderstaande tabel laat de berekening zien van de kasgeldlimiet in 2024 Daaruit blijkt dat de gemiddelde liquiditeitspositie over heel 2024 voldoet aan de norm.

Tabel 18 Kasgeldlimiet

Bedragen x € 1.000,-	Maand v/h kwartaal	Kw 1	Kw 2	Kw 3	Kw 4
(1) Vlottende (korte) schuld	maand 1	2.992	3.204	5.204	5.606
(1) Vlottende (korte) schuld	maand 2	2.021	3.168	5.599	7.277
(1) Vlottende (korte) schuld	maand 3	2.957	3.691	6.844	12.348
(2) Vlottende middelen	maand 1	17.795	22.753	25.339	31.074
(2) Vlottende middelen	maand 2	26.046	19.799	20.698	29.116
(2) Vlottende middelen	maand 3	25.337	19.229	18.195	37.208
(3) Netto vlottende schuld (+) of Overschot vlottende middelen (-) (1-2)					
	maand 1	-14.803	-19.549	-20.135	-25.468
	maand 2	-24.024	-16.631	-15.100	-21.839
	maand 3	-22.380	-15.538	-11.352	-24.860
(4) Gemiddelde netto vlottende schuld (+) of Gemiddeld overschot vlottende middelen (-)		-20.402	-17.240	-15.529	-24.055
(5) Kasgeldlimiet		12.460	12.460	12.460	12.460
(6a) Ruimte onder kasgeldlimiet (5>4)		32.863	29.700	27.989	36.516
(6b) Overschrijding van de kasgeldlimiet (4>5)		-	-	-	-
Berekening kasgeldlimiet					
(7) Begrotingstotaal		151.952	151.952	151.952	151.952
(8) Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage		8,2%	8,2%	8,2%	8,2%
(9) Kasgeldlimiet : 7 x 8 : 100		12.460	12.460	12.460	12.460

9.2 Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft tot doel het renterisico bij herfinanciering te beperken. De jaarlijkse renteherzieningen en de verplichte aflossingen mogen niet méér bedragen dan 20% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar.

Uit de volgende tabel blijkt dat is voldaan aan de renterisiconorm.

Tabel 19 Renterisiconorm

Bedragen in € 1.000		
Renterisiconorm	**2023**	**2024**
Omvang begroting	126.987	151.952
Renterisiconorm	20%	20%
Toets renterisiconorm	25.397	30.390
Renteherzieningen op leningen o/g	-	-
Betaalde aflossingen	2.973	3.973
Renterisico	**2.973**	**3.973**
Ruimte onder renterisiconorm	**22.424**	**26.417**

9.3 Renteschema

Tabel 20 Renteschema

Bedragen in € 1.000	**Begroting**	**Realisatie**
Renteschema	**2024**	**2024**
Totale rentelasten		
Rentebaten die zijn toe te rekenen aan investeringen in activa	1589	1.600
Saldo rentelasten en rentebaten	-375	**-225**
Doorbelaste rente projectfinanciering	1214	1.375
Totaal aan taakvelden toe te rekenen integrale rente	-57	**-57**
De aan taakverlden toegerekende rente (omslagrente)	1157	1.318
Aan taakvelden toegerekenen rente via omsalgrente	1350	**1.350**
Renterestultaat op taakveld Treasury	**193**	**32**

Het renteresultaat voor 2024 is 2,4%, deze ligt onder de norm van 25%.

9.4 EMU-saldo

Tabel 21 EMU-saldo

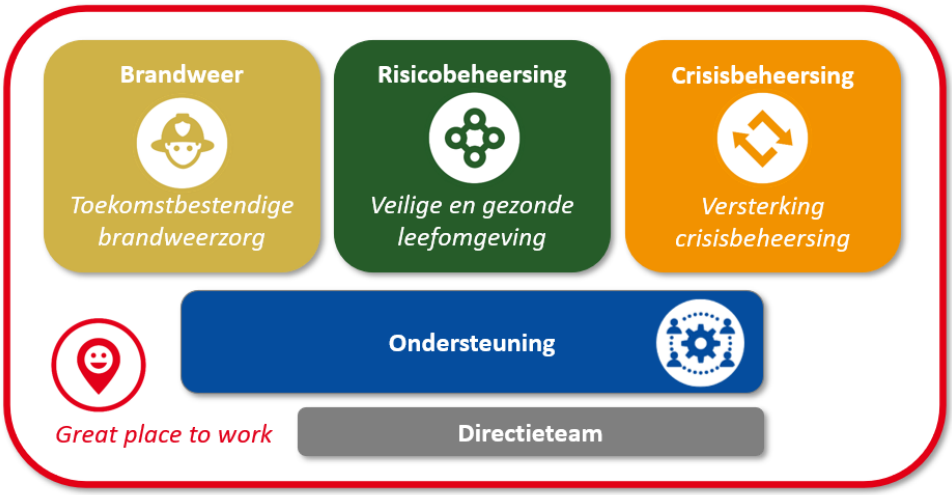
Bedragen in € 1.000	**Realisatie**	**Realisatie**
EMU-saldo	**2023**	**2024**
EMU-saldo	-8.901	7.516

10 Bedrijfsvoering

10.1 Personeel

10.1.1 Organisatiestructuur

Bij Veiligheidsregio Utrecht (VRU) werken mensen met een passie. Een passie om levens te redden, om incidenten te voorkomen en te bestrijden en om samen met burgers en partners de veiligheid en zelfredzaamheid in onze samenleving te vergroten.

Figuur 1 Organisatiestructuur

Onze organisatie is gericht op onze drie hoofdtaken: Brandweer, Risicobeheersing en Crisisbeheersing & Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR). Deze onderdelen werken niet alleen onderling nauw samen, maar dat doen we ook met onze partners. Zo zetten we ons met bijna 2.500 betrokken collega's iedere dag in voor de veiligheid van alle 1,4 miljoen inwoners van de 26 gemeenten in onze regio. Samen dragen wij bij aan de veiligheid. Elke dag weer, steeds beter.

In het organisatiemodel zijn de vier thema's uit onze bestuursagenda duidelijk herkenbaar: Toekomstbestendige brandweerzorg, Veilige en gezonde leefomgeving, Versterking crisisbeheersing en bouwen aan een Great place to work. De rode lijn geeft aan dat we samen één organisatie zijn.

De onderdelen Bedrijfsvoering en Bestuur & Control zijn ondersteunend aan de drie hoofdtaken.

De directie van de VRU bestaat uit de algemeen directeur en drie leden die samen verantwoordelijk zijn voor de hele organisatie. Binnen het directieteam wordt gewerkt met een portefeuilleverdeling.

10.1.2 Formatie en bezetting

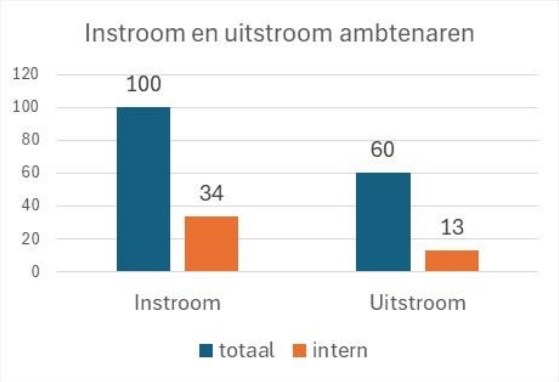
De formatie en bezetting (in fte) ultimo 2024 zijn als volgt:

Tabel 22 Formatie en bezetting

Organisatieonderdeel	Formatie per 31-12	Bezetting per 31-12	Verschil	Bezetting in %
Concerndirectie en stafafdeling	49,6	43,3	6,3	15%
Brandweerrepressie	285,0	270,1	14,9	6%
Bedrijf Preparatie Brandweer	119,6	118,4	1,2	1%
Risicobeheersing	112,8	100,9	11,9	12%
Crisisbeheersing	42,7	37,3	5,4	14%
GHOR	13,7	13,6	0,1	1%
Bedrijfsvoering	103,2	95,8	7,4	8%
Totaal	**726,6**	**679,4**	**47,2**	**7%**

Het verschil tussen formatie en bezetting betreft een momentopname. Ten opzichte van eind 2023 (10%) is het verschil tussen de formatie en bezetting kleiner geworden. De formatie is met 9 FTE gestegen.

10.1.3 Aantal medewerkers en diversiteit

Figuur 2 In- en uitstroom ambtenaren

Eind 2024 zijn er 719 ambtenaren in dienst. Dit zijn in totaal 36 meer dan eind 2023. Eén derde van de mensen die als ambtenaar zijn komen werken, zijn bij ons vrijwilliger, of waren stagiair of inhuur. Daarnaast blijven 13 uitgestroomde ambtenaren bij ons verbonden als vrijwilliger. Bij de VRU zijn twee recruiters aangetrokken om het werving- en selectieproces te begeleiden. De instroom van ambtenaren is gestegen van 42 in 2023 naar 100 in 2024.

10.1.4 Aantal vrijwilligers

Het aantal vrijwilligers dat werkzaam is voor de VRU is als volgt:

Tabel 23 Vrijwilligers

Jaar	Instroom	Uitstroom	Aantal per 31-12
2022	108	115	1.633
2023	144	90	1.687
2024	77	97	1.667

In 2024 is het aantal vrijwilligers afgenomen met 20 mensen, tot een totaal van 1.667.

In 2023 heeft de VRU een inhaalslag gemaakt na Covid om extra vrijwilligers te werven via aanstellingsdagen. Vrijwilligers uit de hele regio worden op één dag gekeurd, ondergaan een assessment en krijgen een pak aangemeten. In 2024 zijn er minder aanstellingsdagen, wat resulteert in een lagere instroom van vrijwilligers in vergelijking met 2022 en 2023. De uitstroom is vergelijkbaar met het langjarig gemiddelde van 100.

10.1.5 Jeugdbrandweer

Het gemiddeld aantal jeugdleden, jeugdleiders en hoofdjeugdleiders is gestegen van 403 naar 443. Er zijn 13 jeugdleden doorgestroomd naar de functie van aspirant manschap, dat is een stijging ten opzichte van 2023 (7 jeugdleden).

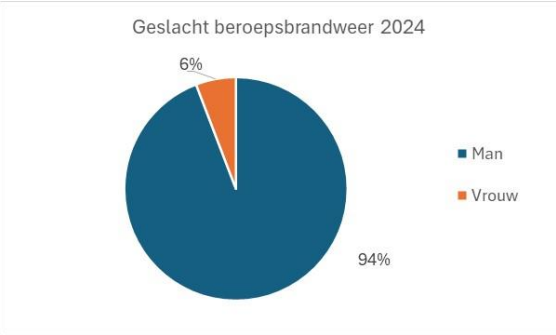
10.1.6 Wet banenafspraak

De VRU heeft voor 2024 de ambitie gesteld om 15 garantiebanen te realiseren. Ultimo 2024 zijn er 15,53 garantiebanen gerealiseerd. Vorig jaar had de VRU 12,7 garantiebanen en de ambitie is dit jaar gehaald. Eén garantiebaan is 25,5 uur per week, = 0,7 FTE.

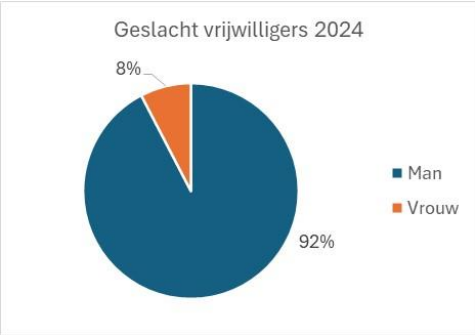
10.1.7 Diversiteit

Na ondertekening van het Charter Diversiteit in 2023 bij de SER Diversiteit in bedrijf is in 2024 in navolging hierop een plan van aanpak opgesteld en goedgekeurd door de SER. Hierin is opgenomen dat we blijven werken aan bewustwording bij leidinggevenden en medewerkers (door middel van inspiratiesessies en trainingen en regelmatig hierover te communiceren op intranet) en dat we ons blijven inspannen om garantiebanen voor de Wet banenafspraak te realiseren. Hiernaast streven we ernaar om de diversiteit van ons personeelsbestand te vergroten met 25% ten opzichte van de huidige situatie, waarbij we ons richten op geregistreerde diversiteitskenmerken, zoals:

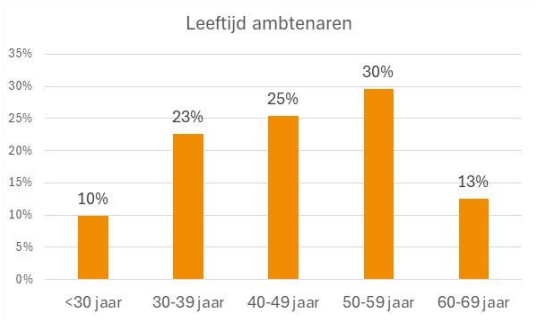
- Geslacht: percentage vrouwen bij de brandweer was in 2024 8% van de vrijwilligers, 6% beroeps (dat is een stijging ten opzichte van 2023: 7% van de vrijwilligers, 5% van de beroeps). We streven naar een percentage van 10% eind 2025.
- Leeftijd: percentage ambtenaren jonger dan 30 jaar was in 2024 10% (dat is een stijging ten opzichte van 2023: 8%). We streven naar een percentage van 12% eind 2025. De gemiddelde leeftijd van de ambtenaren is ten opzichte van 2023 onveranderd, 46 jaar. De gemiddelde leeftijd van de vrijwilligers is ten opzichte van 2023 ook onveranderd, 41 jaar.

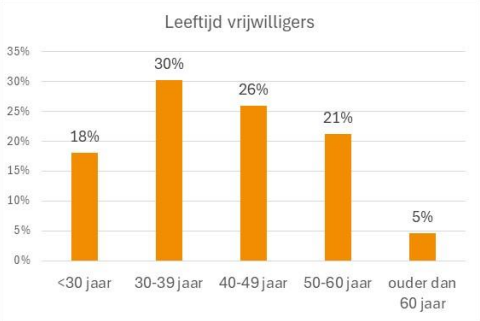
Figuur 3 Geslacht beroepsbrandweer

Figuur 4 Geslacht vrijwilligers

Figuur 5 Leeftijd ambtenaren

Figuur 6 Leeftijd vrijwilligers

We werken aan diversiteit naast het vergroten van de bewustwording, door te werken aan inclusiever werven (gebruik maken van inclusieve vacatureteksten en beeldmateriaal, plus inzet van meer diverse wervingskanalen), zodat iedereen zich uitgenodigd voelt om te solliciteren. Ook worden onze recruiters begeleid en getraind in het objectiveren van de selectie-interviews en beoordeling van de kandidaten vanuit Community of Practice (een intervisiegroep opgezet door het AWVN).

De samenwerking met JINC is voortgezet, omdat we graag ons steentje willen bijdragen aan het vergroten van de kansengelijkheid van jongeren in de regio Utrecht. Het afgelopen jaar zijn op verschillende locaties opnieuw bliksemstages georganiseerd. Collega's hebben sollicitatietrainingen verzorgd op VMBO-scholen, en we hebben wederom deelgenomen aan het project 'Baas van Morgen', waarin een VMBO-leerling voor één dag de baas van de VRU mocht zijn.

10.1.8 Verzuim

Het verzuimpercentage bij de VRU is in 2024 gestegen naar 5,71%, ten opzichte van 5,47% in 2023. Dit percentage ligt boven het streefcijfer van 5%.

De VRU heeft aandacht voor alle vormen van verzuim: kort, middellang en langdurig verzuim. Er is ook aandacht voor het voorkomen van verzuim, onder andere voor mentale weerbaarheid. Dit doen we via intranet en workshops. Daarbij bieden Steunpunt Brandweer en Arq-ivp begeleiding bij mentaal verzuim. Het aantal trajecten bij de bedrijfsarts (91) daalt ten opzichte van een eerdere periode (112), evenals het aantal werkgerelateerde klachten (van 24 naar 15 trajecten). Het verzuimpercentage van langdurig verzuim is desondanks gestegen van 4,07% naar 4,47%. We blijven actief en preventief ondersteuning bieden aan mensen in deze situatie. Komend jaar gaat de VRU ook meer aandacht hebben voor fysieke vitaliteit.

Tabel 24 Verzuim

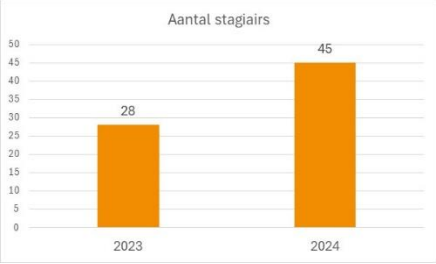
Verzuimpercentage	2021	2022	2023	2024
1 tot 8 dagen (kort)	0,36%	0,84%	0,59%	0,48%
8 tot 42 dagen (middelllang)	0,94%	0,99%	0,81%	0,77%
43 dagen en meer (lang)	4,72%	4,26%	4,07%	4,46%
Totaal	**6,02%**	**6,09%**	**5,47%**	**5,71%**

10.1.9 Stagairs

In 2025 willen we het stageproces van de VRU in kaart brengen. Als organisatie kunnen we veel leren van de frisse ideeën die studenten meenemen en daarnaast is het belangrijk om een rol te spelen in het onderwijs van toekomstige ambtenaren. Wellicht loopt een toekomstige collega momenteel wel stage bij de VRU op de afdeling.

Hiervoor zullen er twee stagiaires onderzoek doen naar het huidige stageproces en een advies uitbrengen over hoe wij als organisatie het beste ons beleid het beste kunnen vormgeven. Na de zomer gaan we met hun advies aan de slag. Daarnaast zullen we meekijken bij de GGDrU, die hier al meer ervaring mee heeft.

In 2024 is het aantal stagiaires gestegen van 28 in 2023 naar 45.

Figuur 7 Aantal stagiairs

10.1.10 Klussenbank

We stimuleren ontwikkeling en samenwerking van onze medewerkers door hen, via inzet op een klus of in een rol, de mogelijkheid te geven om nieuwe werkervaring op te doen. In 2024 zijn we gestart met de Klussenbank. Er zijn via het intranet 15 klussen geplaatst waarbij op alle klussen ook gereageerd is. Denk daarbij aan een host/interviewer voor het ontwikkelevent en een mede-organisator van de Iftar.

10.1.11 Geestelijke verzorging

De geestelijke verzorger is sinds 2021 een nieuwe functie binnen onze organisatie, met het oog op het versterken van de duurzame inzetbaarheid van medewerkers. De geestelijke verzorging richt zich op individuele begeleiding van medewerkers, de ondersteuning van groepen en teams in het versterken van de mentale veerkracht en een positieve cultuur, en het beleidsadvies voor leidinggevenden ten aanzien van het welzijn van medewerkers. De geestelijke verzorging biedt verder een vrijplaats waar medewerkers te allen tijde hun hart kunnen luchten en een luisterend

oor kunnen vinden. De geestelijke verzorging draagt zo bij aan de ‘Great place to work’ uit de bestuursagenda.

10.1.12 Melden van Onveilige Situaties en (bijna) Ongevallen (OSIO)

Het melden van incidenten onveilige situaties en (bijna) ongevallen is bedoeld om te leren van de situatie en de kwaliteit van de zorg te verbeteren. OSIO-meldingen geven inzicht in de risico’s voor de veiligheid, gezondheid en het welzijn van de VRU-medewerkers. Door de meldingen te analyseren kan er worden geleerd en kunnen maatregelen worden genomen om soortgelijke incidenten en situaties in de toekomst te voorkomen.

Door bovendien te kijken naar de meer fundamentele oorzaken (de oorzaak achter de oorzaak), kan de veiligheids- of arbozorg binnen de VRU naar een hoger niveau worden getild. Hierdoor kunnen andersoortige ongevallen, die dezelfde basisoorzaken hebben, worden voorkomen.

In het kalenderjaar 2024 zijn er 208 incidenten gemeld, waarvan:

- 103 ongevallen;
- 26 bijna ongevallen;
- 72 onveilige situaties;
- 3 meldingen agressie en geweld richting hulpverleners.

Het aantal incidenten op medewerkersniveau is ten opzichte van 2023 gestegen van 178 naar 208.

10.2 Inhuur

Het volgende overzicht is een weergave van de besteding per inhuurcategorie.

Tabel 25 Besteding per inhuurcategorie

Bedragen x € 1.000 Inhuur	Actualisatie 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Inhuur reguliere werkzaamheden			
Vervanging i.v.m. ziekte	256	343	-87
Vervanging i.v.m. vacature	2.327	3.715	-1.388
Instructeurs	436	415	21
Subtotaal inhuur binnen formatie	**3.019**	**4.473**	**-1.454**
Inhuur additionele werkzaamheden			
Tijdelijke capaciteit voor projecten	20.490	19.415	1.075
Subtotaal inhuur bovenop de formatie	**20.490**	**19.415**	**1.075**
Totaal inhuur	**23.508**	**23.888**	**-379**

De hogere kosten voor inhuur reguliere werkzaamheden betreft voornamelijk ziektevervanging en de inhuur op een aantal moeilijk in te vullen vacatures.

10.3 Beleidsindicatoren

Tabel 26 Beleidsindicatoren

Naam indicator	Eenheid	Realisatie 2023	Actualisatie 2024	Realisatie 2024
Formatie	Fte per 1000 inwoners	0,52	0,51	0,52
Bezetting	Fte per 1000 inwoners	0,47	0,48	0,49
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 88,1	€ 104,7	€ 100,5
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom	20%	26%	29%
Externe inhuur	Totale kosten inhuur externen	€ 14,9 mln	21,7	€ 14,9 mln
Overhead	% van de totale lasten	22%	21%	21%

Op basis van de CBS is voor de realisatie 2024 uitgegaan van 1.400.057 inwoners per 1 januari voor de provincie Utrecht.

Apparaatskosten zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de ambtelijke organisatie. Dit zijn in feite de totale lasten van de VRU minus de jaarlijkse bijdrage aan het WVSV.

De externe inhuur bestaat voor 9% uit reguliere inhuur. Het restant van 21% is gerelateerd aan externe inhuur voor de crisistaken, die volledig gedekt worden uit de bijdrage van externe partijen.

10.4 Duurzaamheid

In onze samenleving ligt een grote uitdaging op het gebied van duurzaamheid. In onze bestuursagenda VRU 2024-2027 committeren we ons aan de landelijke afspraken op het gebied van duurzaamheid. Dit doen we niet omdat het moet, maar omdat wij ons realiseren dat de klimaatverandering ook een directe impact heeft op de veiligheid in onze regio. In 2024 hebben we een aantal (aanzienlijke) stappen gezet op het gebied van duurzaamheid. We voldoen nu aan de wettelijke verplichtingen voor alternatieven voor wegwerpbekers en de registratie van woon-werkverkeer en zakelijk verkeer. Daarnaast hebben we ons gericht op datasturing door onze CO2-voetafdruk in kaart te brengen en deze gegevens toegankelijk te maken via een BI-dashboard. Onze medewerkers zijn geïnspireerd en betrokken door diverse communicatie- en trainingsinitiatieven, wat heeft geleid tot een grotere bewustwording en inzet voor duurzaamheid. We hebben ook vooruitgang geboekt in duurzaam inkopen van producten en zijn gestart met een pilot voor het gebruik van duurzame brandstoffen. Tot slot werken we nauw samen met gemeenten om duurzaamheid te integreren in (nieuw)bouwprojecten. Deze samenwerking zorgt ervoor dat steeds meer van onze bouwprojecten voldoen aan de huidige duurzaamheidsnormen, en ook bijdragen aan een duurzamere leefomgeving voor de toekomst.

10.5 Privacy

De VRU zet zich in om de fysieke veiligheid van burgers te beschermen. Onderdeel daarvan is het (beveiligen van het) verwerken van persoonsgegevens. De VRU verwerkt vooral persoonsgegevens van medewerkers (repressief en kantoorpersoneel), maar incidenteel ook van andere hulpverleners en burgers. De visie van de VRU ten aanzien van de bescherming van de privacy van deze betrokkenen concentreert zich op het toepassen van de (U)AVG, zowel de letterlijke

betekenis en toepassing, als de bedoeling daarvan. De VRU ontwikkelt zich voortdurend. Ook waar het de bescherming van persoonsgegevens betreft. Privacy is ingebed in de gehele organisatie. Verwerkingen die een hoog risico opleveren voor de bescherming van de persoonsgegevens van betrokkenen mogen alleen plaatsvinden als er een reglement is.

In 2024 zijn de gebruikelijke activiteiten ten aanzien van privacy uitgevoerd. Begin 2024 zijn de drie animaties over privacy uitgerold, vooral in januari tijdens de week van de privacy. Gedurende het jaar zijn deze specifiek met de brandweerposten gedeeld. Waar mogelijk wordt nog steeds naar deze animaties verwezen voor laagdrempelige uitleg over relevante onderwerpen voor brandweerpersoneel. Het viel op dat er diverse aanbestedingen hebben plaatsgevonden waarbij 'privacy' een substantieel onderwerp was, bijvoorbeeld bij de discussie over verwerkingsverantwoordelijkheid, en verwerkersovereenkomsten. Er zijn in 2024 17 datalekken gemeld, waarvan een aantal onecht bleek, en een aantal dubbel waren gemeld. Het totaal is minder dan het aantal dat in 2023 gemeld is. De oorzaak van dit verschil is niet duidelijk. Er zijn in 2024 verschillende verwerkersovereenkomsten afgesloten, en ook diverse DPIA's opgestart, hoewel deze in 2025 afgerond moeten worden.

10.6 Rechtmatigheid

10.6.1 Grondslagen van de rechtmatigheidsverantwoording

Algemene grondslagen voor de rechtmatigheidsverantwoording
De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid van de Commissie BBV van november 2024. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
    - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 25 maart 2024 door het algemeen bestuur is vastgesteld;
    - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan het algemeen bestuur zijn gemeld.
    - Ten aanzien van het M&O criterium is binnen de Veiligheidsregio Utrecht vooralsnog geen nota M&O beleid opgesteld. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV, alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:

- Een verantwoordingsgrens van 1% van de totale lasten van de Veiligheidsregio Utrecht inclusief de dotaties aan de reserves (zijnde € 1,47 miljoen) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
- Een rapporteringstolerantie van € 100.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

10.6.2 Rechtmatigheidsverantwoording

Begrotingscriterium
Voor de baten, lasten en reserves zijn onder- danwel overschrijdingen geconstateerd ultimo boekjaar. Deze zijn gedurende het jaar medegedeeld aan het Algemeen Bestuur en ten tijde van de jaarrekening gemeld. Volgens de financiële verordening dienen wij afwijkingen ten opzichte van de begroting tijdig te melden, zodat deze niet als onrechtmatig worden beschouwd. Melding tijdens de jaarrekening wordt in dit geval tevens gezien als tijdige melding. Derhalve zijn deze onder- en overschrijdingen van de baten en onderschrijding van de lasten niet onrechtmatig en worden deze niet weergegeven in de jaarrekening.

Voorwaardencriterium
In 2024 zijn geen fouten geconstateerd.

Misbruik en oneigenlijk gebruik
Misbruik is het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen.

Oneigenlijk gebruik is het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid.

De VRU kent geen subsidies of uitkeringen en doet ook geen heffingen. Hierdoor is vastgesteld dat binnen de VRU geen handelingen voorkomen die onder de M&O-criterium vallen.

11 Openbaarheid

Per 1 mei 2022 is de Wet open overheid in werking getreden. De Wet open overheid (hierna: Woo) is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob). Waar de Wob voornamelijk zag op de openbaarmakingsplicht op verzoek, richt de Woo zich ook op de actieve openbaarmakingsplicht en de informatiehuishoudingsplicht. Naast dat informatie dus openbaar gemaakt moet worden als iemand erom vraagt, moet sommige informatie ook actief openbaar gemaakt worden en moeten we er voor zorgen dat informatie goed te vinden is.

Een van de verplichtingen die uit de Woo volgt, is dat bestuursorganen jaarlijks in de begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de Woo en in de verantwoording verslag doen van de uitvoering van de wet. Bestuursorganen gaan in de openbaarheidsparagraaf in op de beleidsvoornemens (c.q. behaalde resultaten) met betrekking tot de actieve en passieve openbaarmaking en de verbetering van de informatiehuishouding.

Passieve openbaarmaking (openbaarmaking op verzoek)
In 2023 is de taak van Woo-contactfunctionaris belegd. Deze contactpersoon kan vragen beantwoorden over de informatie die beschikbaar is en treedt met verzoekers in contact als het verzoek niet duidelijk of niet concreet genoeg is. In 2024 hebben we opnieuw aandacht besteed aan deze taak. De werkzaamheden zijn uitgewerkt in een protocol en de taak is opnieuw belegd zodat er op dit gebied een nauwe samenwerking is tussen juridische zaken en informatiebeheer.

Ook hebben we in 2024 onderzocht welke mogelijkheden er zijn om software te gebruiken die kan ondersteunen bij het anonimiseren van documenten. Dit onderzoek wordt momenteel afgerond.

In 2024 hebben we opnieuw verschillende verzoeken om informatie ontvangen. Als dit verzoeken waren op grond van de Woo, dan zijn deze verzoeken beoordeeld en is er een beslissing genomen. Vervolgens is het besluit met de stukken, soms gedeeltelijk, verstrekt en bekendgemaakt via de website.

Actieve openbaarmaking
In 2024 hebben we verdere stappen gezet ten aanzien van de actieve openbaarmaking. De zeventien categorieën van informatie die verplicht actief openbaar gemaakt moeten worden, worden stap voor stap ingevoerd. Wij zijn hiermee als organisatie op orde en voldoen aan de wettelijke verplichting. De informatie die we op dit moment actief openbaar moeten maken, stellen wij beschikbaar via onze website en via overheid.nl. Daarnaast voldoen wij aan de vereisten die gesteld zijn aan de Woo-index die door de Rijksoverheid beschikbaar is gesteld.

Voor de terinzagelegging van documenten geldt dat het vanaf 1 juli 2023 wettelijk verplicht is om deze documenten ook digitaal beschikbaar te stellen. Dit deden wij als organisatie al geruime tijd voor de invoering van deze wettelijke verplichting, dus ook dit is op orde.

Informatiehuishouding op orde
Met de behandeling van een aantal Woo-verzoeken is in 2023 gebleken dat niet alle documenten digitaal toegankelijk zijn. Voor hele oude documenten is dit geen verplichting, echter vanaf 2018 dienen documenten al conform de vereisten van digitale toegankelijkheid te zijn opgebouwd. Een projectteam Digitale toegankelijkheid werkt aan een programmaplan om te komen tot een

verbetering van bestaande media, maar ook om bij de totstandkoming van nieuwe media, te voldoen aan de eisen die gesteld worden van het Besluit digitale toegankelijkheid.

12 Verbonden en overige partijen

12.1 Overige partijen

Werkgeversvereniging Samenwerkende Veiligheidsregio's (WVSV)
De WVSV is de werkgeversvereniging van de 25 veiligheidsregio's die met de werknemersorganisaties op landelijk niveau tot afspraken komt over arbeidsvoorwaarden voor alle werknemers van de veiligheidsregio's (met uitzondering van het personeel dat onder een eigen Cao valt bijvoorbeeld Cao Ambulancezorg). De WVSV is per 1 januari 2022 officieel van start gegaan.

Belang
De WVSV maakt namens haar leden afspraken met de vakbonden over collectieve arbeidsvoorwaarden voor het personeel van de veiligheidsregio's. Deze afspraken worden vastgelegd in de "CAR(-UWO) Veiligheidsregio's" (voorheen CAR-UWO).

Met het vaststellen van de begrotingen voor 2024 heeft de Algemene Vergadering ook het contributiebedrag voor 2024 vastgesteld. Statutair is bepaald dat het lidmaatschap van de veiligheidsregio's op gelijkwaardige basis plaatsvindt en dat elke veiligheidsregio 1/25ste van het saldo van de begroting bijdraagt.

Financiële informatie
Eigen en vreemd vermogen voor bestemming 2024: *nog niet bekend*
Jaarresultaat 2024: *nog niet bekend*

Stichting Risicobeheer Veiligheidsregio's en Stichting Waarborgfonds Veiligheidsregio's
Procedure totstandkoming
Eind 2019 zijn de veiligheidsregio's een project gestart om de afhandeling van ongevallen van personeel, onder de vlag 'goed werkgeverschap na dienstongevallen' te verbeteren. Als gevolg daarvan is het plan opgevat om hier in gezamenlijkheid invulling aan te geven met behulp van een Expertisebureau en een Waarborgfonds.

In 2022 en 2023 zijn alle gemeenteraden in Nederland gevraagd om hun wensen en bedenkingen te uiten bij het voorstel om hiertoe twee stichtingen op te richten. Deze stichtingen, het Expertisebureau Risicobeheer en het Waarborgfonds Veiligheidsregio's zijn met instemming van alle 25 veiligheidsregio's opgericht in 2022 en 2023. Per 1 januari 2024 zijn de stichtingen operationeel.

Doel stichtingen
Het doel van de stichtingen is een bijdrage te leveren aan het 'goed werkgeverschap' van de veiligheidsregio's als hun medewerkers onverhoopt te maken krijgen met een dienstongeval. Hieraan wordt invulling gegeven door te ondersteunen bij de uitvoering en financiering van de Landelijke regeling aanspraken na dienstongevallen (LRD).De LRD is een regeling die in overleg

binnen de veiligheidsregio's en de vakbonden tot stand is gekomen en per 1 januari 2024 in werking is getreden.

Governance

Het Expertisebureau Risicobeheer beschikt over een vergunning van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Tevens staat het Expertisebureau onder toezicht van een Raad van Advies, bestaande uit algemeen directeuren/commandanten en directeuren bedrijfsvoering van de veiligheidsregio's.

Het Waarborgfonds is vrijgesteld van toezicht door De Nederlandsche Bank (DNB) onder de voorwaarde dat een Raad van Toezicht wordt geïnstalleerd. De Raad van Toezicht is ingesteld en voorziet in de noodzakelijke specifieke deskundigheid die daarmee in het Waarborgfonds is geborgd. Daarnaast zijn er beperkingen gesteld aan de financiële omvang van het fonds.

Financering LRD en de stichtingen

De 25 veiligheidsregio's dragen gezamenlijk zorg voor de financiering van de LRD. Dit geschiedt door deelname aan beide stichtingen. Het Waarborgfonds geeft dekking voor aanspraken voor zover deze niet verzekerd zijn. Een deel van de aanspraken is nog verzekerd via een collectieve ongevallenpolis. De kosten van het Expertisebureau Risicobeheer en de inleg in het Waarborgfonds worden betaald uit de premies die de veiligheidsregio's eerder betaalden voor hun ongevallenverzekering.

Het Waarborgfonds heeft als doel om binnen 5 jaar een reserve aan te leggen van 5 miljoen euro. Hiermee is er voldoende financiële zekerheid voor de toekomst. In het eerste jaar (2024) heeft het Waarborgfonds een reserve opgebouwd van ruim 3 miljoen euro. Daarnaast is gewerkt aan het inrichten van de schadeafhandeling en bedrijfsvoering van de stichting ERVRS en het Waarborgfonds.

Korte terugblik

De implementatie van de LRD en de start van het Expertisebureau en het Waarborgfonds zijn positief te noemen. Inmiddels zijn alle 25 veiligheidsregio's aangesloten bij het Waarborgfonds. Het schadeverloop in het eerste jaar is bovendien gunstiger dan de prognose, zoals in de businesscase is opgenomen. Ook hebben de 25 veiligheidsregio's een financieel meerjarenperspectief opgesteld waarin de verwachte schades, de financiering van het ERVRS en de vulling van het fonds in beeld zijn gebracht. Dit geeft vertrouwen in de toekomst.

Jaarrekening 2024

1 Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

1.1 Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. De jaarrekening wordt opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en lasten worden slechts genomen voor zo ver zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende, arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

1.1.1 Vaste activa

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en eventuele bijdragen van derden in de kosten van dit actief.

Ten aanzien van de investering en afschrijving worden de bepalingen en termijnen toegepast zoals deze zijn vastgelegd in de nota activabeleid.

Financiële vaste activa
Leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

1.1.2 Vlottende activa

Vorderingen, liquide middelen en overlopende activa
Vorderingen, liquide middelen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid van de vorderingen wordt een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

1.1.3 Vaste passiva

Voorzieningen
Jaarlijks wordt op basis van bestaande afspraken vastgesteld of de voorzieningen nog toereikend zijn om aan de daaruit voortvloeiende verplichtingen te voldoen. De voorzieningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Langlopende schulden
Langlopende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De langlopende schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

1.1.4 Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar
De schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende passiva
De overlopende passiva worden opgenomen tegen nominale waarde.

1.1.5 Resultaatbepaling

Algemeen
De baten en de lasten worden toegerekend aan het jaar, waarop zij betrekking hebben. De lasten zijn bepaald met inachtneming van de hierboven vermelde waarderingsgrondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Baten zijn verantwoord in het jaar waarin de diensten zijn verricht. Verliezen zijn in aanmerking genomen in het jaar waarin ze voorzienbaar zijn.

Kapitaallasten
De geactiveerde investeringen worden afgeschreven met de lineaire afschrijvingsmethode met de daarbij behorende afschrijvingstermijnen. Hierbij wordt de restwaarde bij de bepaling van de afschrijvingsbedragen op nihil gesteld. Van de activa die in de loop van het jaar 2024 in gebruik zijn genomen, wordt vanaf januari 2025 gestart met afschrijven.

Aan de geactiveerde investeringen is een rekenrente van 2,25% toegerekend. De rente wordt berekend over de boekwaarde per 1 januari en jaarlijks ten laste van de exploitatie gebracht. De hoogte van de interne rekenrente wordt bij begroting vastgesteld.

Lasten FLO-overgangsrecht
Op 1 januari 2006 is het Functioneel leeftijdsontslag (FLO) afgeschaft. Voor medewerkers die nog niet met FLO waren, maar wel onder deze regeling vielen, is landelijk het zogeheten FLO-overgangsrecht afgesproken. De kosten voor het FLO-overgangsrecht maken onderdeel uit van het gezamenlijke basistakenpakket. In de begroting van de VRU bevat een structurele post voor de lasten voor het FLO-overgangsrecht. Schommelingen in de begroting worden zoveel mogelijk

geëgaliseerd via de bestemmingsreserve FLO-overgangsrecht. Afwijkingen ten aanzien van de realisatie worden toegelicht in de jaarrekening.

Jaarlijks wordt de meerjarenraming voor de lasten voor het FLO-overgangsrecht herijkt. Hierbij wordt getoetst of de beschikbare middelen (in meerjarig perspectief) toereikend zijn. Als ontwikkelingen daar aanleiding toe geven, wordt de begroting (en de daarin opgenomen bijdrage voor het gezamenlijke basistakenpakket) bijgesteld, zodat de VRU te allen tijde aan haar verplichtingen kan (blijven) voldoen.

2 Overzicht van baten en lasten

2.1 Overzicht van baten en lasten naar categorie

Tabel 27 Overzicht baten en lasten naar categorie

Bedragen x € 1.000 Omschrijving	Begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking 2024	Saldo-neutrale afwijkingen	Afwijking na corr.
LASTEN					
Personele kosten	111.673	107.449	4.224	342	3.882
Kapitaallasten	8.361	8.269	92	92	-0
Materiële kosten	27.446	25.844	1.602	1.661	-59
Totaal lasten	**147.480**	**141.562**	**5.919**	**2.096**	**3.823**
BATEN					
Bijdrage en vergoedingen gemeenten	102.716	102.643	-73	-73	-
Rijksbijdrage	23.410	23.367	-43	-467	424
Overige baten	21.775	23.834	2.060	-981	3.041
Totaal baten	**147.901**	**149.844**	**1.943**	**-1.522**	**3.465**
Storting reserves	4.472	4.021	453	453	-
Onttrekking reserves	4.052	3.026	-1.026	-1.026	0
Totaal mutatie reserves	**-421**	**-994**	**-573**	**-573**	**0**
Resultaat	-	**7.288**	**7.288**	-	**7.288**

Het jaar 2024 sluit met een positief resultaat voor bestemming van € 7,3 miljoen (circa 5% van de begroting).

Een deel van de afwijkingen op de verschillende categorieën is technisch van aard en aan elkaar gerelateerd. Per saldo zorgen deze afwijkingen niet voor een resultaateffect. Deze saldo-neutrale afwijkingen zijn in tabel 1 in de samenvatting apart inzichtelijk gemaakt om vervolgens inzicht te geven in de gecorrigeerde afwijkingen die leiden tot het gerealiseerde rekeningresultaat.

Personele lasten

- CAO uitwerking: De lagere personele kosten worden voornamelijk veroorzaakt door een incidenteel voordeel op de salariskosten als gevolg van de uitwerking van de CAO 2024/2025 die op 28 juni 2024 formeel is vastgesteld. Dit leidt tot een incidenteel voordeel van € 1,6 miljoen in 2024. Structureel is de opgenomen stelpost voor loonontwikkeling passend en leidt de uitwerking van de nieuwe cao voor veiligheidsregio's niet tot aanpassingen van de vastgestelde begroting VRU 2025.

- Vacatureruimte: Door vacatureruimte is er sprake van € 1,2 miljoen lagere salariskosten. Door de steeds krapper wordende arbeidsmarkt is het lastig om de juiste mensen te vinden en duurt het lang om vacatures ingevuld te krijgen. Daarom is het belangrijk dat de VRU een aantrekkelijke en onderscheidende organisatie is, waar talent wil werken.

- Versterking crisisbeheersing: Voor de versterking van crisisbeheersing en informatiemanagement zijn extra gelden vanuit het Rijk beschikbaar gesteld middels een ophoging van de rijksbijdrage. De structurele inzet van de middelen voor versterking crisisbeheersing en informatiemanagement is verwerkt in de begroting 2024, maar de invulling daarvan is vertraagd. Dit leidde in 2024 tot een incidentele onderbesteding van € 0,3 miljoen. Daarnaast zijn de personele kosten voor (project)activiteiten voor de versterking van de crisisorganisatie € 0,2 miljoen lager dan begroot, omdat een deel van de in 2024 activiteiten doorloopt in 2025.

Rijksbijdrage

- De hogere (algemene) rijksbijdrage wordt veroorzaakt door de loon- en prijsbijstelling 2024 van de BDuR, die 25 juni 2024 is toegekend. Het structureel voordeel ten opzichte van de stelpost waar in de begroting 2024 rekening mee is gehouden bedraagt € 424K. Dit voordeel heeft een structureel karakter en wordt bij de actualisatie van de begroting 2025 verrekend met de gemeentelijke bijdrage.

Overige baten

- De hogere (overige) baten worden voornamelijk veroorzaakt door de hogere overheadvergoeding van € 2,3 miljoen voor werkzaamheden voor de crisisnoodopvang (CNO). Deze aanvullende vergoeding heeft betrekking op de indirecte kosten en overhead, zoals de leiding en coördinatie, inzet van beleid/adviescapaciteit en ondersteunende afdelingen binnen de VRU. Het betreft dus een vergoeding voor de inzet van de VRU organisatie voor deze tijdelijke niet-wettelijke taak. Daarnaast waren de opbrengsten uit detacheringen (€ 480K) hoger dan begroot.

2.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten naar categorie

2.2.1 Categorie L1 – Personele lasten

Tabel 28 Personele lasten

Bedragen x € 1.000

Nr.	Categorie L1 - Personele lasten	Afwijking	structureel/ incidenteel
1	Hogere kosten opvang ontheemden Oekraïne	-423	Saldoneutraal
2	Hogere kosten crisisnoodopvang	-107	Saldoneutraal
3	Hogere kosten Coördinatie Huisvesting Evacués	-44	Saldoneutraal
4	Lagere Projectkosten Meldkamer Midden Nederland	204	Saldoneutraal
5	Cao uitwerking	1.613	Incidenteel
6	Versterking crisisbeheersing	519	Incidenteel
7	Doorgeschoven activiteiten	737	Saldoneutraal
8	Lagere salariskosten door vacatureruimte en overige afwijkingen	1.724	Incidenteel
	Totaal categorie L1	**4.223**	

1 Hogere personele kosten opvang ontheemden Oekraïne (- € 423K): dit betreft voornamelijk hogere kosten voor inhuur. Tegenover de hogere lasten staat een hogere rijksbijdrage. Per saldo is geen sprake van een resultaateffect. (zie B2-1).

2 Hogere kosten crisisnoodopvang (CNO) (- € 107K): dit betreft voornamelijk hogere kosten eigen personeel, deze kosten worden vergoed door het COA. Per saldo is geen sprake van een resultaateffect. (zie B2-2).
3 Hogere kosten Coördinatie Huisvesting Evacués (- € 44K): dit betreft voornamelijk hogere kosten voor inhuur. Tegenover de hogere lasten staat een hogere rijksbijdrage. Per saldo is geen sprake van een resultaateffect. (zie B2-3).
4 Lagere projectkosten Meldkamer Midden-Nederland (€ 204K): Door een vertraging in het project, zijn er minder kosten gemaakt. Tegenover deze lagere kosten, staat een lagere onttrekking uit de reserve. Per saldo is geen sprake van een resultaat effect.
5 CAO uitwerking (€ 1.613K): dit is het gevolg van de uitwerking van de CAO 2024/2025 die op 28 juni 2024 formeel is vastgesteld.
6 Lagere kosten versterking crisisbeheersing (€ 519K): voor de versterking van crisisbeheersing en informatiemanagement zijn extra gelden vanuit het Rijk beschikbaar gesteld middels een ophoging van de rijksbijdrage. De structurele inzet van de middelen voor versterking crisisbeheersing en informatiemanagement is verwerkt in de begroting 2024, maar de invulling daarvan is vertraagd. Dit leidde in 2024 tot een incidentele onderbesteding van € 338K. Daarnaast zijn de personele kosten voor (project)activiteiten voor de versterking van de crisisorganisatie € 181K lager dan begroot, omdat een deel van de in 2024 activiteiten doorloopt in 2025.
7 Lagere kosten bestemde middelen (€ 737K): in 2024 was in de begroting een aantal projecten, waarvan de dekking in verschillende reserves was opgenomen. In 2024 is minder uitgegeven en daartegenover staat een lagere onttrekking. Per saldo geen resultaateffect. (zie R1 en R2).
8 Lagere salariskosten door vacatureruimte en overige afwijkingen (€ 1.724K): dit betreft voornamelijk het saldo aan lagere salarislasten door vacatureruimte en hogere kosten voor vervangende inhuur. Een deel van de vacatures is lastig in te vullen, zodat vacatures langer open staan en meer inspanning nodig is om deze in te vullen.

2.2.2 Categorie L2 – Kapitaallasten

Tabel 29 Kapitaallasten

Nr.	Categorie L2 - Kapitaallasten	Afwijking	structureel/ incidenteel
1	Lagere kapitaallasten	92	Saldoneutraal
	Totaal categorie L2	**92**	
		-0	

1 Lagere kapitaallasten (€ 92K): de lagere kapitaallasten leiden tot een hogere dotatie aan de kapitaallastenreserve (zie R1-1). Per saldo leidt dit niet tot een resultaateffect.

2.2.3 Categorie L3 – Materiële lasten

Tabel 30 Materiële lasten

Bedragen x € 1.000

Nr.	Categorie L3 - Materiële lasten	Afwijking	structureel/ incidenteel
1	Lagere kosten opvang ontheemden Oekraïne	55	Saldoneutraal
2	Lagere kosten crisisnoodopvang	1.290	Saldoneutraal
3	Lagere kosten Projectkosten Meldkamer Midden Nederland	47	Saldoneutraal
4	Lagere kosten Coördinatie Huisvesting Evacués	12	Saldoneutraal
5	Lagere kosten beheerpakketten	73	Saldoneutraal
6	Uitgestelde activiteiten gedekt uit de reserve	184	Saldoneutraal
7	Saldo overige afwijkingen	-58	Structureel
	Totaal categorie L3	**1.603**	

1 Lagere materiële kosten opvang ontheemden Oekraïne (€ 55K): in de geactualiseerde begroting was rekening gehouden met hogere materiële kosten voor de opvang van Ontheemde Oekraïners dan uiteindelijk is gerealiseerd. De lagere kosten worden in de eindafrekening verrekend in de rijksbijdrage, waardoor per saldo geen sprake is van een resultaateffect. (zie B2-1).

2 Lagere kosten crisisnoodopvang (CNO) (€ 1.290K): in de geactualiseerde begroting was rekening gehouden met hogere materiële kosten voor de crisisnoodopvang dan uiteindelijk is gerealiseerd. Per saldo is geen sprake van een resultaateffect. (zie B2-2).

3 Lagere projectkosten Meldkamer Midden-Nederland (€ 47K): Door een vertraging in het project, zijn er minder kosten gemaakt. Tegenover deze lagere kosten, staat een lagere onttrekking uit de reserve. Per saldo is geen sprake van een resultaat effect. (zie L1-4 en B2-4)

4 Lagere kosten Coördinatie Huisvesting Evacués (€ 12K): dit betreft voornamelijk lagere kosten voor inhuur. Tegenover de lagere lasten staat een lagere rijksbijdrage. Per saldo is geen sprake van een resultaateffect. (zie B2-3).

5 Lagere kosten beheerpakketten (€ 73K): de gemeenten zijn verantwoordelijk voor de brandweerposten en stellen deze om niet ter beschikking aan de veiligheidsregio. Gemeenten kunnen via het individueel gemeentelijk pluspakket beheertaken door de VRU laten uitvoeren en betalen daarvoor een kostendekkende vergoeding. De lagere kosten in 2024 zijn verrekend met een lagere vergoeding voor het individueel pluspakket. Per saldo is geen sprake van een resultaateffect. (Zie B1-1).

6 Lagere kosten bestemde middelen (€ 184K): in 2024 was in de begroting een aantal projecten, waarvan de dekking in verschillende reserves was opgenomen. In 2024 is minder uitgegeven en daartegenover staat een lagere onttrekking. Per saldo geen resultaateffect. (zie R21, R2-2 en R2-3).

2.2.4 Categorie B1 – Bijdragen en vergoedingen gemeenten

Tabel 31 Bijdragen en vergoedingen gemeenten

Bedragen x € 1.000

Nr.	Categorie B1 - Bijdragen en vergoedingen gemeenten	Afwijking	structureel/ incidenteel
1	Lagere vergoeding beheerpakketten	-73	Saldoneutraal
	Totaal categorie B1	**-73**	

1 Lagere vergoeding beheerpakketten (- € 73K): dit betreft de verrekening van de lagere huisvestingskosten (zie L3-5).

2.2.5 Categorie B2 – Rijksbijdrage

Tabel 32 Rijksbijdrage

Nr.	Categorie B2 - Rijksbijdrage	Afwijking	structureel/ incidenteel
1	Hogere vergoeding rijksbijdragen voor ontheemden Oekraïne	368	Saldoneutraal
2	Hogere vergoeding BDUR - loon- en prijsbijstelling	424	Structureel
3	Hogere vergoeding Coördinatie Huisvesting Evacués	33	Saldoneutraal
4	Lagere vergoeding rijksbijdrage voor kernbezetting crisistaken	-868	Saldoneutraal
	Totaal categorie B2	**-43**	

1 Hogere vergoeding rijksbijdragen voor Ontheemden Oekraïne (€ 368K): dit betreft het saldo van de eindafrekening met betrekking tot de opvang van ontheemde Oekraïners. Tegenover deze hogere opbrengsten staan per saldo ook hogere kosten (zie L1-1 en L3-1). Per saldo is geen sprake van een resultaateffect.
2 Hogere vergoeding BDuR (€ 424K): de hogere rijksbijdrage is het gevolg van een hogere toekenning van de loon- en prijsaanpassing voor 2024 ten opzichte van het bedrag waar in de begroting rekening mee is gehouden.
3 Hogere vergoeding Coördinatie Huisvesting Evacués (€ 33K): dit betreft het saldo van de jaarkosten voor de Coördinatie Huisvesting Evacués. Tegenover deze hogere vergoeding staan hogere kosten (zie L1-3 en L3-4). Per saldo is geen sprake van een resultaateffect.
4 Lagere vergoeding rijksbijdragen voor kernbezetting crisistaken (- € 868): dit betreft een eenmalige rijksbijdrage die in het kader van SISA niet in 2024 verantwoord wordt, maar wordt doorgeschoven naar 2025. Tegenover deze lagere opbrengst staat ook een lagere storting in de bestemmingsreserve 'Incidentele crisistaken' (zie R1-4). Per saldo is geen sprake van een resultaateffect.

2.2.6 Categorie B3 – Overige baten

Tabel 33 Overige baten

Bedragen x € 1.000

Nr.	Categorie B3 - Overige baten	Afwijking	structureel/ incidenteel
1	Boekwinst verkoop activa	391	Saldoneutraal
2	Lagere vergoeding crisisnoodvang	-1.183	Saldoneutraal
3	Overheadvergoeding crisisnoodopvang	2.345	Incidenteel
4	Lagere vergoeding Projectkosten Meldkamer Midden Nederland	-190	Saldoneutraal
5	Saldo overige afwijkingen	697	Incidenteel
	Totaal categorie B3	**2.060**	

1 Boekwinst verkoop activa (€ 391K): dit betreft de gerealiseerde boekwinst op de verkocht activa die conform het activabeleid wordt gedoteerd aan de egalisatieserve kapitaallasten (zie R1-1). Per saldo leidt dit niet tot een resultaateffect.
2 Lagere vergoeding crisisnoodopvang (€ 1.183K): dit betreft een lagere vergoeding dan begroot, tegenover deze lagere vergoeding, staan lagere kosten. Per saldo geen sprake van een resultaat. (zie L1-2 en L3-2).
3 Overheadvergoeding crisisnoodopvang (€ 2.345K): er is meer overheadvergoeding ontvangen dan in de begroting opgenomen, dit betreft voornamelijk vergoeding voor eigen personeel.

4 Lagere vergoeding Meldkamer Midden Nederland (€ 190K): wegens vertraging en activiteiten niet uit te besteden, maar met inhuur uit te voeren, zijn de projectenkosten in 2024 lager dan begroot. De gemaakte kosten worden middels een verdeelsleutel doorberekend aan de samenwerkende Veiligheidsregio's. Tegenover deze lagere kosten staan lagere opbrengsten. Per saldo leidt dit niet tot een resultaateffect (L3-3 en R2-4).
5 Saldo overige afwijkingen (€ 697K): dit betreffen hogere opbrengsten detacheringen € 480K en hogere overige opbrengsten € 217K.

2.2.7 Categorie R1 – Storting reserves

Tabel 34 Storting reserves

Bedragen x € 1.000

Nr.	Categorie R1 - Storting reserves	Afwijking	structureel/ incidenteel
1	Hogere dotatie kapitaallastenreserve	-483	Saldoneutraal
2	Lagere dotatie reserve FLO-overgangsrecht	59	Saldoneutraal
3	Lagere dotatie reserve 2e loopbaan	7	Saldoneutraal
4	Lagere dotatie reserve incidentele crisistaken	868	Saldoneutraal
	Totaal categorie R1	**453**	

1 Hogere dotatie kapitaallastenreserve (- € 483K): conform het activabeleid wordt de gerealiseerde boekwinst (zie B3-1) op verkochte activa gedoteerd aan de egalisatieserve kapitaallasten (-391K). De overige afwijking (€ -92K) betreft de dotatie van het positieve saldo van de lagere kapitaallasten. Per saldo leidt dit niet tot een resultaateffect.
2 Lagere dotatie reserve FLO-overgangsrecht (€ 59K): dit betreft de dotatie van het saldo van de lagere lasten FLO (zie L1-7 en L3-6).
3 lagere dotatie reserve 2e loopbaan (€ 7K): dit betreft de dotatie van het saldo van de lagere lasten FLO (zie L1-7 en L3-6).
4 Lagere dotatie reserve incidentele crisistaken (€ 868): de kosten voor dekking van de kernbezetting zijn doorgeschoven naar 2025. Tegenover deze lagere dotatie staat ook een lagere rijksbijdrage (zie B2-4). Per saldo is geen sprake van een resultaateffect.

2.2.8 Categorie R2 – Onttrekking reserves

Tabel 35 Onttrekking reserves

Bedragen x € 1.000

Nr.	Categorie R2 - Onttrekking reserves	Afwijking	structureel/ incidenteel
1	Lagere onttrekking ontwikkel- en egalisatiereserve	-890	Saldoneutraal
2	Lagere onttrekking reserve 2e loopbaan	-11	Saldoneutraal
3	Lagere onttrekking kapitaallastenreserve	-63	Saldoneutraal
4	Lagere onttrekking bestemmingsreserve meldkamer	-61	Saldoneutraal
	Totaal categorie R2	**-1.026**	

1 Lagere onttrekking ontwikkel- en egalisatiereserve (- € 890k): de lagere onttrekking betreft doorgeschoven activiteiten (zie L1-7, L3-6 en L3-7).
2 Lagere onttrekking reserve 2e loopbaan (- € 11k): dit betreft de dotatie van het saldo van de lagere lasten 2^{e} loopbaan (zie L1-7 en L3-6).
3 Lagere onttrekking kapitaallastenreserve (- € 63k): dit betreft doorgeschoven activiteiten (zie L1-7 en L3-6).

4 Lagere onttrekking bestemmingsreserve meldkamer (- € 61k): dit betreft een lagere onttrekking van het saldo van de projectkosten (zie L3-3 en B3-4).

2.3 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2024

Tabel 36 Overzicht baten en lasten

Bedragen in € 1.000	Actualisatie 2024			Realisatie 2024		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Overzicht van baten en lasten						
Veiligheidsregio Utrecht	116.637	147.666	31.030	112.481	149.549	37.068
Overhead	30.843	234	-30.609	29.080	295	-28.786
Saldo van baten en lasten	**147.480**	**147.901**	**421**	**141.562**	**149.844**	**8.282**
Mutaties in reserve	**Dotatie**	**Onttrekking**	**Saldo**	**Dotatie**	**Onttrekking**	**Saldo**
Veiligheidsregio Utrecht	3.443	2.406	-1.038	2.992	1.747	-1.245
Overhead	1.029	1.646	617	1.029	1.280	251
Saldo mutaties in reserve	**4.472**	**4.052**	**-421**	**4.021**	**3.026**	**-994**
Totaal	**151.952**	**151.952**	-	**145.582**	**152.870**	**7.288**

3 Balans

3.1 Balans ultimo boekjaar

Tabel 37 Balans per 31 december

Bedragen x € 1.000		
Activa	**31-12-23**	**31-12-24**
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa	65.356	66.790
Financiële vaste activa	90	14
VLOTTENDE ACTIVA		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	21.545	18.896
Liquide middelen	421	410
Overlopende activa	6.125	19.598
Totaal activa	**93.537**	**105.708**
Recht bestaat op verliescompensatie Wet op de Vennootschapsbelasting	nihil	nihil

Bedragen x € 1.000		
Passiva	**31-12-23**	**31-12-24**
VASTE PASSIVA		
Eigen vermogen	28.319	34.600
Voorzieningen	467	622
Langlopende schulden met een rentetypische looptijd langer dan 1 jaar	49.831	55.858
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	4.733	4.190
Overlopende passiva	10.187	10.438
Totaal passiva	**93.537**	**105.708**
Bedrag aan borgstellingen of garantstellingen aan natuurlijke en rechtspersonen opgenomen	nihil	nihil

3.2 Toelichting op de balans

3.2.1 Materiële vaste activa

De VRU heeft uitsluitend investeringen met een economisch nut. De volgende tabel geeft het verloop van de boekwaarde van de materiële vaste activa weer.

Tabel 38 Materiële vaste activa

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-23	Investeringen 2024	Overgebracht naar activa	Desinvestering 2024	Afschrijvingen 2024	Boekwaarde 31-12-24
Gronden en terreinen	128	-	-		-	128
Bedrijfsgebouwen	3.271	143	-	-	184	3.229
Machines, apparaten en installaties	4.799	1.515	-	-	971	5.343
Vervoermiddelen	42.578	4.085	-	78	3.698	42.887
Overige materiële vaste activa	10.721	4.389	-	-	2.012	13.098
Activa in uitvoering	3.860	-	-1.755	-	-	2.105
Totaal	**65.357**	**10.132**	**-1.755**	**78**	**6.865**	**66.792**

De volgende tabel geeft inzicht in de gerealiseerde investeringen € 10.132K ten opzichte van de geactualiseerde begroting € 16.253K.

Tabel 39 Investeringen

Bedragen x € 1.000 Materiële vaste activa	Begroting 2024	Investering 2024	Verschil
Gronden en terreinen	-	-	-
Bedrijfsgebouwen	305	143	162
Machines, apparaten en installaties	4.366	1.515	2.851
Vervoermiddelen	4.607	4.085	522
Overige materiële vaste activa	6.975	4.389	2.586
Totaal	**16.253**	**10.132**	**6.121**

Het verschil tussen de begroting en de gerealiseerde investeringen wordt voor het grootste deel veroorzaakt door het doorschuiven van (het gereedkomen van) de investeringen. Ten aanzien van deze investeringen is al wel een deel uitgegeven (activa in uitvoering ultimo 2024 bedraagt € 2.105K).

3.2.2 Financiële vaste activa

Tabel 40 Financiële vaste activa

Bedragen x € 1.000 Financiële vaste activa	31-12-23	Toename	Afname	31-12-24
Leningen aan personeel u/g	90	-	76	14
Totaal	**90**	-	**76**	**14**

De financiële vaste activa betreft voor de regionalisering verstrekte hypotheken aan personeelsleden die toen in dienst waren van de gemeente. Er worden door de veiligheidsregio geen nieuwe leningen verstrekt. In 2024 werd €3k aan rente ontvangen

3.2.3 Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar

In de volgende tabel is een nadere specificatie opgenomen van de uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder.

Tabel 41 Uitzettingen korter dan één jaar

Bedragen x € 1.000 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	31-12-23	31-12-24
Uitzetting in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	20.068	16.047
Vorderingen op openbare lichamen	1.135	2.461
Overige vorderingen	385	388
Voorziening wegens mogelijke oninbaarheid	-43	-
Totaal	**21.546**	**18.896**

De uitzetting in ’s Rijksschatkist is lager dan ultimo 2023 doordat in 2024 een langlopende lening is afgesloten voor de financiering van investeringen.

De Regeling schatkistbankieren decentrale overheden geeft de VRU de mogelijkheid om een percentage van het begrotingstotaal aan geldmiddelen buiten ’s Rijksschatkist aan te houden. De volgende tabel toont dat de VRU aan deze bepaling heeft voldaan in 2024.

Tabel 42 Regeling schatkistbankieren

Bedragen x € 1.000				
Regeling schatkistbankieren	**1e kwartaal**	**2e kwartaal**	**3e kwartaal**	**4e kwartaal**
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	284	281	278	274
Drempelbedrag	2.890	2.890	2.890	2.890
Ruimte onder drempelbedrag	***2.606***	***2.609***	***2.612***	***2.616***
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

3.2.4 Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen betreft uitsluitend het saldo van de rekening-courant verhouding met de BNG Bank. Deze middelen staan ter vrije beschikking van de VRU.

Tabel 43 Liquide middelen

Bedragen x € 1.000		
Liquide middelen	**31-12-23**	**31-12-24**
Banksaldi	421	410
Totaal	**421**	**410**

3.2.5 Overlopende activa

Tabel 44 Overlopende activa

Bedragen x € 1.000		
Overlopende activa	**31-12-23**	**31-12-24**
Vooruitbetaalde bedragen	7	763
Nog te ontvangen GGD	290	290
Nog te ontvangen Provincie Utrecht	-	368
Nog te ontvangen bedragen	677	278
Nog te ontvangen BTW	-	412
Nog te ontvangen bedragen COA	5.151	7.758
Nog te ontvangen van het Rijk	-	9.728
Totaal	**6.125**	**19.598**

De nog te ontvangen bedragen van de GGD en het Rijk hebben te maken met de opvang Ontheemden Oekraïne 2022 en 2023, de nog te ontvangen bedragen Provincie betreft de vordering voor opvang Ontheemde Oekraïne 2024. De nog te ontvangen bedragen CAO hebben betrekking op de voorgeschoten kosten voor de opgang vluchtelingen. Deze kosten worden vergoed door het Centraal Orgaan opvang asielzoekers. De nog te ontvangen bedragen, bestaan voornamelijk uit renteopbrengsten en projectkosten Meldkamer die worden vergoed door VR Flevoland en VR Gooi & Vechtstreek.

3.2.6 Eigen vermogen

Tabel 45 Eigen vermogen

Bedragen x € 1.000

Eigen vermogen	31-12-2023	Resultaat	Storting	Onttrekking	31-12-2024
Bedrijfsvoeringsreserve	1.409	-	-	-	1.409
Algemene reserve	***1.409***	-	-	-	***1.409***
Egalisatiereserve kapitaallasten	17.904	-	3.369	604	20.669
Egalisatiereserve FLO-overgangsrecht	1.077	-	107	-	1.185
Egalisatiereserve tweede loopbaan	1.187	-	177	46	1.318
Ontwikkel- en egalisatiereserve	1.149	2.508	-	1.679	1.978
Bestemmingsreserve meldkamer	1.053	-	-	666	387
Bestemmingsreserve omgevingswet	30	-	-	30	-
Bestemmingsreserve incidentele crisistaken	-	-	368	-	368
Bestemmingsreserves	***22.400***	***2.508***	***4.890***	***3.025***	***25.904***
Gerealiseerd resultaat 2023	4.510	-4.510	-	-	-
Gerealiseerd resultaat 2024	-	-	7.288	-	7.288
Totaal	**28.319**	**-2.002**	**11.309**	**3.025**	**34.600**

Hierna worden de mutaties per reserve toegelicht. De bestemming van het rekeningresultaat over 2024 is verwerkt conform het besluit van het algemeen bestuur.

Bedrijfsvoeringreserve
Door het aanhouden van een reserve is de VRU in staat om een deel van de risico's op te vangen, zonder dat dit direct afgewenteld hoeft te worden op de gemeenten. De schommelingen die optreden worden opgevangen met deze reserve. De omvang van de bedrijfsvoeringreserve (weerstandvermogen) is minimaal gelijk aan de op basis benodigde weerstandscapaciteit (zie paragraaf 10.2 van het jaarverslag). De bedrijfsvoeringreserve valt met 1,2% van het begrotingsvolume binnen de afgesproken bandbreedte (1% - 2%).

Egalisatiereserve kapitaallasten
Via het meerjarig investeringsplan wordt gestuurd op een meerjarig evenwicht tussen de begrote en gerealiseerde kapitaallasten (afschrijving en rente). Om de kosten van afschrijving en rente over de jaren te egaliseren wordt gebruik gemaakt van een egalisatiereserve. Tekorten op de kapitaallasten worden aan deze reserve onttrokken. Overschotten worden aan deze reserve gedoteerd. Boekwinst (opbrengst activa) of –verlies (versnelde afschrijving) bij afstoten van activa wordt ten gunste of ten laste van de exploitatie gebracht en vervolgens via een dotatie/onttrekking gemuteerd in de reserve egalisatie kapitaallasten.

Egalisatiereserve lasten FLO-overgangsrecht
De reserve 'lasten FLO-overgangsrecht' wordt ingezet om de kosten voor het FLO-overgangsrecht meerjarig te kunnen egaliseren. Hiermee wordt een (structurele of incidentele) stijging van de gemeentelijke bijdrage voorkomen en ontstaat een beperkte buffer om fluctuaties die het gevolg zijn van de afspraken in het FLO-overgangsrecht in meerjarig perspectief op te vangen.

Egalisatiereserve tweede loopbaan
Vanwege het wegvallen van het FLO voor repressief brandweerpersoneel is tweede loopbaanbeleid geïntroduceerd. Om hieraan uitvoering te kunnen gaan geven, is de egalisatiereserve tweede loopbaan gevormd. Jaarlijks wordt een storting gedaan om de kosten voor onder andere om-/bijscholing en vervanging te dekken. In 2024 is hierin een bedrag gestort

van € 177K. De werkelijke kosten voor tweede loopbaanbeleid fluctueren en worden jaarlijks aan deze reserve onttrokken.

Ontwikkel- en egalisatiereserve
Het doel van de ontwikkel- en egalisatiereserve is het vermijden van incidentele verhogingen of teruggaven van de gemeentelijke bijdragen. Dit leidt tot financiële stabiliteit in de begroting van de VRU en de bijdrage van de gemeenten. De middelen uit de reserve zijn bestemd voor:

- Het mogelijk maken van incidentele/projectmatige (beleids)activiteiten om de beleidsdoelstellingen uit het beleidsplan of structurele efficiencyvoordelen te realiseren;
- Het dekken van incidentele kosten die voortvloeien uit exogene factoren.

Bestemmingsreserve meldkamer
De Meldkamer Midden-Nederland zal in 2025 in gebruik genomen worden. Middels deze reserve worden de door het rijk en de Nationale Politie toegekende middelen ingezet als dekking voor de project- en frictiekosten.

Bestemmingsreserve Omgevingswet
De kosten voor de invoering van de omgevingswet worden uit deze reserve onttrokken. Door de invoering van de omgevingswet per 2024 is in 2024 het gehele bedrag van € 30K onttrokken.

Bestemmingreserve incidentele crisistaken
Het doel van de bestemmingsreserve is het in stand houden van een kernbezetting, om de onvoorspelbaarheid en flexibiliteit van crises te waarborgen. Deze kernbezetting zorgt ervoor dat waardevolle kennis, vaardigheden en ervaring die de afgelopen jaren binnen de VRU zijn opgebouwd, behouden blijven. De rijksfinanciering voor deze kernbezetting is beschikbaar voor een periode van vijf jaar (2025 t/m 2029). Hiervoor hebben we in 2024 een eenmalige bijdrage van € 0,4 miljoen ontvangen.

3.2.7 Voorzieningen

Tabel 46 Voorzieningen

Bedragen x € 1.000 Voorzieningen	31-12-23	Toevoeging	Onttrekking	31-12-24
Voorziening verlofsparen	211	221	34	398
Voorziening regeling vervroegd uittreden	255	28	59	224*
Totaal	**466**	**249**	**93**	**622**

In 2024 zijn er op basis van de regeling verlofsparen bovenwettelijk verlofuren opgenomen en gespaard. De financiële waarde van de gespaarde verlofuren zijn toegevoegd – en de opgenomen verlofuren zijn onttrokken aan de voorziening. Het financiële effect is per saldo € 187k.

In 2023 is een tijdelijke regeling voor vervroegd uittreden opgenomen in de CAO. Medewerkers die gebruik maken van deze regeling ontvangen een maandelijks bedrag tot zij de AOW-leeftijd bereiken. Een aantal medewerkers maakt gebruik van deze regeling. De hieruit voortvloeiden verplichting voor 2025 en verder bedraagt € 224k. Hiervoor is geen (structureel) budget opgenomen in de begroting. * € 192k is heeft een kortlopend karakter en zal in 2025 worden uitgekeerd.

3.2.8 Vaste schulden met een rente typische looptijd langer dan 1 jaar

Tabel 47 Vaste schulden langer dan één jaar

Bedragen x € 1.000					
Langlopende schulden	**Rente 2023**	**31-12-23**	**Nieuwe lening**	**Aflossing**	**31-12-24**
Gemeente Amersfoort	16	331	-	56	275
BNG Bank	976	19.200	10.000	2.067	27.133
NWB Bank	221	30.300	-	1.850	28.450
Totaal	**1.214**	**49.831**	**10.000**	**3.973**	**55.858**

De langlopende schulden worden hoofdzakelijk gebruikt voor de financiering van de vaste activa. In 2023 is 1 nieuwe lening afgesloten, een langlopende lening waarvoor in 2024 het geld is ontvangen.

3.2.9 Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar

De in de balans opgenomen netto-vlottende schulden met een rente typische periode korter dan 1 jaar, bestaat uitsluitend uit het crediteurensaldo.

Tabel 48 Vlottende schulden korter dan één jaar

Bedragen x € 1.000		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	**31-12-23**	**31-12-24**
Crediteuren	4.733	4.190
Totaal	**4.733**	**4.190**

3.2.10 Overlopende passiva

Tabel 49 Overlopende passiva

Bedragen x € 1.000		
Overlopende passiva	**31-12-23**	**31-12-24**
Belastingen en premies inzake salarissen	5.960	4.797
Nog te betalen bedragen	3.592	4.159
Nog te ontvangen facturen	-	177
Te betalen aan het rijk	65	977
Vennootschapsbelasting	16	16
Nog te betalen personele lasten	106	-
Nog af te dragen BTW	180	-
Te betalen aan gemeenten	178	-
Overige overlopende passiva	91	113
Overige schulden	***10.188***	***10.239***
Vooruitontvangen subsidie	-	199
Vooruit ontvangen bedragen	-	***199***
Totaal	**10.188**	**10.438**

Te betalen aan het Rijk

Onder deze post is voor een totaalbedrag van € 110K de afrekening van de bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne opgenomen 2022 en 2023 en de afrekening van Coördinatie Huisvesting Evacués opgenomen. Tevens is hier een bedrag van € 868K opgenomen met betrekking tot een eenmalige rijksbijdrage voor de kernbezetting voor crisistaken, die in het kader van SISA niet in 2024 verantwoord wordt, maar wordt doorgeschoven naar 2025.

Nog te betalen bedragen
Deze post bestaat voornamelijk uit de nog te betalen vrijwilligersvergoedingen van de maanden november en december 2024.

Tabel 50 Specificatie vorderingen en schulden specifieke uitkeringen

Bedragen x € 1.000 Afrekening specifieke bijdrage	Overlopende activa	Overlopende passiva
Coördinatie Huisvesting Evacués		
Te betalen aan het Rijk	-	44
Totaal huisvesting Evacués	-	***44***
Eerste opvang ontheemden Oekraïne		
Te ontvangen GGD	290	
Te ontvangen van de Provincie	368	
Te betalen aan Provincie Utrecht		21
Te betalen aan het Rijk 2022-2023 en 2024		934
Totaal eerste opvang	***659***	***955***
Totaal	**659**	**999**

3.3 Waarborg en garanties

In 2021 is een bankgarantie verstrekt van € 56K met betrekking tot de huur van de nieuwe ademluchtbescherming-werkplaats in Houten. De bankgarantie loopt tot en met 2037.

3.4 Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Tabel 51 Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Bedragen x € 1.000 Niet in de balans opgenomen verplichtingen	<1 jaar	1-5 jaar	>5 jaar	Totaal
Huur hoofdkantoor Utrecht	255	-	-	255
Huur ademluchtwerkplaats Houten	229	1.110	1.778	3.116
Huurverplichtingen	***484***	***1.110***	***1.778***	***3.371***
Helmen	33	-	-	33
Schuimblusvoertuig	961	-	-	961
Persoonlijke duikuitrusting	351	-	-	351
Haakarmvoertuig	352	-	-	352
PM voertuig	2.613	-	-	2.613
Revisie adembescherming	435	-	-	435
Waterwage	10	-	-	10
Transportcontainer	34	-	-	34
Verplichtingen investeringen	***4.789***	-	-	***4.789***
Totaal	**5.273**	**1.110**	**1.778**	**8.160**

Huurverplichtingen
Ons hoofdkantoor aan de Archimedeslaan in Utrecht is contractueel tot juli 2025 gevestigd in het Huis van de Provincie te Utrecht. De jaarlijkse huur- en servicekosten bedragen € 604k (prijspeil 2024). Vanaf medio 2022 wordt voor 15 jaar een pand in Houten gehuurd waarin de adembeschermingswerkplaats wordt gevestigd. De huur bedraagt € 229K per jaar (prijspeil 2024).

Verplichtingen investeringen
In het overzicht zijn grote investeringen opgenomen die reeds zijn besteld, maar waarvan de levering nog moet plaatsvinden.

Niet opgenomen verlofdagen
Ten aanzien van de verlofdagen zijn uitsluitend de feitelijke jaarlasten in de rekening opgenomen. Ultimo 2024 is een totaal openstaand verlofsaldo van 81.989 uur aanwezig, dit is gemiddeld 120,7 uur per FTE. Eind 2023 was het totaal openstaand verlofsaldo 77.003 uur, dit is gemiddeld 118,8 uur per FTE.

3.5 Gebeurtenissen na balansdatum

Er is geen sprake van gebeurtenissen na balansdatum met een materiële impact op de jaarrekening 2024.

4 Wet normering topinkomens (WNT)

4.1 Bezoldiging topfunctionarissen 2024

Tabel 52 Bezoldiging topfunctionarissen

bedragen x € 1	
Gegevens 2024	**J.R. Donker**
Functiegegevens	Algemeen Directeur
Aanvang en einde functievervulling	01/1 – 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0
Gewezen topfunctionaris?	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	179.233
Beloningen betaalbaar op termijn	13.699
Totaal beloning	**192.932**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	**233.000**
Totaal bezoldiging 2024	**192.932**
Gegevens 2023	
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 – 31/12
Deeltijdfactor 2023 in fte	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	174.200
Beloningen betaalbaar op termijn	13.226
Totaal bezoldiging 2023	**187.426**

4.2 Onbezoldigde topfunctionarissen

Tabel 53 Toezichthoudende topfunctionarissen

Gemeente	Naam topfunctionaris	Functie	Duur dienstverband in 2024
Amersfoort	L.M.M. (Lucas) Bolsius	Plaatsvervangend voorzitter algemeen bestuur; Plaatsvervangend voorzitter dagelijks bestuur	1/1 tot en met 31/12
Baarn	M.A. (Mark) Röell	Lid algemeen bestuur	1/1 tot en met 31/12
Bunnik	R. (Ruud) van Bennekom	Lid algemeen bestuur	1/1 tot en met 31/12
Bunschoten	M. (Melis) van de Groep B. (Bort) Koelewijn (waarnemend)	Lid algemeen bestuur Lid algemeen bestuur	1/1 tot en met 1/9 2/9 tot en met 31/12
De Bilt	S.C.C.M. (Sjoerd) Potters M. (Marcel) Fränzel (waarnemend)	Lid algemeen bestuur; Lid dagelijks bestuur Lid algemeen bestuur	1/1 tot en met 2/10 14/10 tot en met 31/12
De Ronde Venen	M. (Maarten) Divendal	Lid algemeen bestuur	1/1 tot en met 31/12
Eemnes	R. (Roland) van Benthem	Lid algemeen bestuur	1/1 tot en met 31/12
Houten	G.P. (Gilbert) Isabella	Lid algemeen bestuur	1/1 tot en met 31/12
IJsselstein	P.J.M. (Patrick) van Domburg	Lid algemeen bestuur	1/1 tot en met 31/12
Leusden	G.J. (Gerolf) Bouwmeester	Lid algemeen bestuur	1/1 tot en met 31/12
Lopik	L. (Laurens) de Graaf	Lid algemeen bestuur; Lid dagelijks bestuur	1/1 tot en met 31/12
Montfoort	P.J. (Petra) van Hartskamp-de Jong	Lid algemeen bestuur	1/1 tot en met 31/12
Nieuwegein	F.Th.J.M. (Frans) Backhuijs	Lid algemeen bestuur; Lid dagelijks bestuur	1/1 tot en met 3/6
	M.J.T.G. (Marijke) van Beukering-Huijbregts	Lid algemeen bestuur; Lid dagelijks bestuur	1/1 tot en met 31/12
Oudewater	D.C. (Danny) de Vries	Lid algemeen bestuur	1/1 tot en met 31/12
Renswoude	P. (Petra) Doornenbal-van der Vlist	Lid algemeen bestuur	1/1 tot en met 31/12
Rhenen	H. (Hans) van der Pas C.A.. (Corry) van Rhee-Pud Ammerveld (waarnemend) G.A. (Géran) Kaai	Lid algemeen bestuur Lid algemeen bestuur Lid algemeen bestuur	1/1 tot en met 11/2 12/2 tot en met 20/11 21/11 tot en met 31/12
Soest	R.T. (Rob) Metz	Lid algemeen bestuur	1/1 tot en met 31/12
Stichtse Vecht	A.J.H.T.H. (Ap) Reinders	Lid algemeen bestuur	1/1 tot en met 31/12
Utrecht	S.A.M. (Sharon) Dijksma	Voorzitter algemeen bestuur; Voorzitter dagelijks bestuur	1/1 tot en met 31/12
Utrechtse Heuvelrug	F. (Frits) Naafs	Lid algemeen bestuur; Lid dagelijks bestuur	1/1 tot en met 31/12
Veenendaal	K.J.G. (Gert-Jan) Kats	Lid algemeen bestuur; Lid dagelijks bestuur	1/1 tot en met 31/12 3/7 tot en met 31/12
Vijfheerenlanden	S. (Sjors) Fröhlich	Lid algemeen bestuur	1/1 tot en met 31/12
Wijk bij Duurstede	I.P. (Iris) Meerts	Lid algemeen bestuur	1/1 tot en met 31/12
Woerden	V.J.H. (Victor) Molkenboer	Lid algemeen bestuur	1/1 tot en met 31/12
Woudenberg	M. (Magda) Jansen - van Harten	Lid algemeen bestuur	1/1 tot en met 31/12
Zeist	J.J.L.M. (Koos) Janssen J. (Joyce) Langenacker	Lid algemeen bestuur Lid algemeen bestuur	1/1 tot en met 30/1 31/1 tot en met 31/12

5 Single informatie Single Audit (SISA)

Figuur 9 Single Information Single Audit

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	**A2**	**Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR)** **Besluit veiligheidsregio's artikelen 8.1, 8.2 en 8.3** Veiligheidsregio's	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A2/01*					
			€ 13.901.533					
VRO	**J120**	**Opdrachtverlening VRU/UHE Pilot Coördinatie Huisvesting Evacués**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J120/01*					
			€ 237.337					
AenM	**M18**	**Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's** Veiligheidsregio's	Naam Kostensoort *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M18/01*	Besteding per kostensoort (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden, jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M18/02*	Cumulatieve besteding per kostensoort (t/m jaar T inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2023) *Aard controle R* *Indicator: M18/03*			
			1 Meerkosten coördinerende gemeente					
			2 Hotels/centra					
			3 Overige specifieke meerkosten					
			4 Overige Meerkosten	€ 0	€ 23.697.389			
			Berekening totale besteding (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden, jaar T) Som indicator 02 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M18/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M18/05*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M18/06*			
			1 € 0	Ja				
AenM	**M29B**	**Bekostigingsregeling eerste opvang ontheemden Oekraïne door Regionale openbare lichamen (SiSa tussen medeoverheden)** SiSa tussen medeoverheden	Naam regionaal openbaar lichaam, provincie of gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M29B/01*	Naam kostensoort *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M29B/02*	Besteding per kostensoort (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M29B/03*			
			1	Meerkosten regie				
			2	Meerkosten coördinatie van de spreiding van ontheemden				
			3	Meerkosten communicatie				
			4	Meerkosten zorgkosten				
			5 050588 Veiligheidsregio Utrecht	Meerkosten materiele uitgaven	€ 9.228.048			
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M29B/04*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M29B/05*				
			Nee					

6 Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur
De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op 24 maart 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1,47 miljoen. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van november 2024.

Conclusie
Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

7 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Bijlage 1 – Gemeentelijke bijdragen en vergoedingen

Tabel 54 Gemeentelijke bijdragen en vergoedingen 2024

Bedragen x € 1.000 Gemeente	Begroot GBTP 2024	Begroot IGPP 2024	Totaal begroot	Totaal realisatie	Afwijking
Amersfoort	11.246	451	11.698	11.684	14
Baarn	1.888	31	1.919	1.917	2
Bunnik	1.115	-	1.115	1.115	-
Bunschoten	1.321	23	1.343	1.343	-
De Bilt	3.218	-	3.218	3.218	-
De Ronde Venen	3.146	-	3.146	3.146	-
Eemnes	672	19	692	692	-
Houten	2.823	62	2.885	2.885	-
IJsselstein	1.995	17	2.012	2.012	-
Leusden	1.997	85	2.082	2.064	18
Lopik	932	-	932	932	-
Montfoort	937	-	937	937	-
Nieuwegein	4.203	-	4.203	4.203	-
Oudewater	698	23	721	730	-9
Renswoude	393	-	393	393	-
Rhenen	1.355	-	1.355	1.355	-
Soest	3.215	63	3.278	3.278	-
Stichtse Vecht	4.673	128	4.801	4.750	51
Utrecht	31.866	964	32.830	32.863	-33
Utrechtse Heuvelrug	3.742	103	3.845	3.845	-
Veenendaal	3.710	75	3.786	3.786	-
Vijfheerenlanden	3.932	167	4.099	4.103	-5
Wijk bij Duurstede	1.709	11	1.720	1.720	-
Woerden	3.556	215	3.770	3.742	28
Woudenberg	866	-	866	866	-
Zeist	4.717	353	5.070	5.064	6
Totaal	**99.926**	**2.789**	**102.716**	**102.643**	**72**

De afwijkingen hebben uitsluitend betrekking op de vergoedingen voor het individueel gemeentelijk pluspakket (zie paragraaf 2.2.4 van de jaarrekening).

Bijlage 2 – Teruggave resultaat 2024 per gemeente

Bedragen x € 1.000 Gemeente	Begroot GBTP 2024	Voorstel teruggave resultaat 2024
Amersfoort	11.246	536
Baarn	1.888	90
Bunnik	1.115	53
Bunschoten	1.321	63
De Bilt	3.218	153
De Ronde Venen	3.146	150
Eemnes	672	32
Houten	2.823	135
IJsselstein	1.995	95
Leusden	1.997	95
Lopik	932	44
Montfoort	937	45
Nieuwegein	4.203	200
Oudewater	698	33
Renswoude	393	19
Rhenen	1.355	65
Soest	3.215	153
Stichtse Vecht	4.673	223
Utrecht	31.866	1.519
Utrechtse Heuvelrug	3.742	178
Veenendaal	3.710	177
Vijfheerenlanden	3.932	187
Wijk bij Duurstede	1.709	81
Woerden	3.556	170
Woudenberg	866	41
Zeist	4.717	225
Totaal	**99.926**	**4.764**

Bijlage 3 – Gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Tabel 55 Overzicht taakvelden realisatie

Bedragen x € 1.000		Realisatie 2024		
Taakvelden gemeenten		**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
0.	**Bestuur en ondersteuning**			
0.1	Bestuur	226	-	-226
0.4	Overhead	29.081	295	-28.786
0.5	Treasury	-189	838	1.027
0.8	Overige baten en lasten	182	-	-182
0.9	Vennootschapsbelasting	-0	-	0
0.10	Mutaties reserves	4.021	3.026	-994
1.	**Veiligheid**			
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	109.861	148.687	38.826
8.	**Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing**			
8.3	Wonen en bouwen	2.401	25	-2.375
	Totaal	**145.582**	**152.870**	**7.288**

Tabel 56 Overzicht taakvelden begroting 2024

Bedragen in € 1.000		Actualisatie 2024		
Taakvelden gemeenten		**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
0.	**Bestuur en ondersteuning**			
0.1	Bestuur	240	-	-240
0.4	Overhead	30.834	234	-30.599
0.5	Treasury	-0	842	842
0.8	Overige baten en lasten	584	-	-584
0.9	Vennootschapsbelasting	10	-	-10
0.10	Mutaties reserves	4.472	4.052	-421
1.	**Veiligheid**			
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	113.372	146.799	33.428
8.	**Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing**			
8.3	Wonen en bouwen	2.442	25	-2.417
	Totaal	**151.952**	**151.952**	**-0**

Colofon

Dit is een uitgave van
Veiligheidsregio Utrecht

31 maart 2025

Veiligheidsregio Utrecht

vru.nl

Ontwerpbegroting VRU 2026

& geactualiseerde begroting 2025

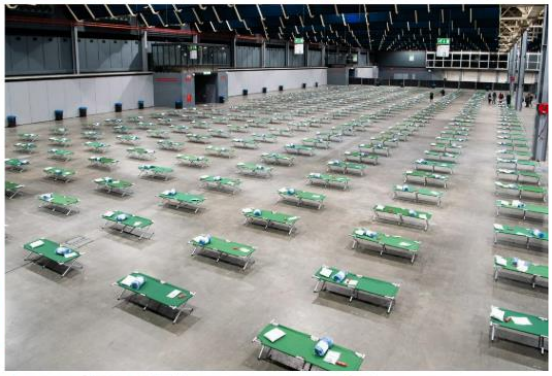
Algemeen bestuur (versie 15 april 2025)

Veiligheidsregio Utrecht

vru.nl

Inhoudsopgave

1	**Leeswijzer**	**5**
1.1	Opbouw begroting	5
1.2	Proces begroting	5
1.2.1	Kadernota VRU 2026	5
1.2.2	Zienswijzen kadernota VRU 2026	6
2	**Hoofdlijnen**	**7**
2.1	Begroting in één oogopslag	7
2.2	Ontwikkelingen	8
2.3	Financiële kaders	9
2.3.1	Bijstelling verdelingsgrondslag gemeentefonds	9
2.3.2	Loonaanpassing	10
2.3.3	Prijsaanpassing	11
2.3.4	FLO-overgangsrecht en tweede loopbaanbeleid	12
2.3.5	Brede doeluitkering rampenbestrijding	13
2.3.6	Ontwikkel- en egalisatiereserve	14
2.3.7	Samenvatting effect mutaties financieel kader	15
2.3.8	Gemeentelijke bijdrage gezamenlijke basistakenpakket	16
2.3.9	Vergoeding individueel gemeentelijk pluspakket	17
3	**Programmaplan**	**18**
3.1	Brandweer- *Toekomstbestendige brandweerzorg*	18
3.1.1	Waar gaan we voor?	18
3.1.2	Wat gaan we doen om daar te komen?	18
3.1.3	Waar sturen we op?	19
3.2	Risicobeheersing - *Veilige en gezonde leefomgeving*	20
3.2.1	Waar gaan we voor?	20
3.2.2	Wat gaan we doen om daar te komen?	20
3.2.3	Waar sturen we op?	22
3.3	Crisisbeheersing & GHOR - *Versterking crisisbeheersing*	22
3.3.1	Waar gaan we voor?	22
3.3.2	Wat gaan we doen om daar te komen?	22
3.3.3	Waar sturen we op?	24
3.4	Meldkamer Midden-Nederland Veiligheidsregio's	25
3.4.1	Waar gaan we voor?	25
3.4.2	Wat gaan we doen om daar te komen?	25

	3.4.3	Waar sturen we op?	25
3.5	Ondersteuning		26
	3.5.1	Great place to work	26
	3.5.2	Informatieknooppunt	26
	3.5.3	Overhead	26
	3.5.4	Onvoorzien	27
4	**Paragrafen**		**28**
4.1	Bedrijfsvoering		28
	4.1.1	Personeel en organisatie	28
	4.1.2	Digitale veiligheid	32
	4.1.3	Interne beheersing en rechtmatigheid	33
4.2	Openbaarheidsparagraaf		35
4.3	Verbonden en overige partijen		36
	4.3.1	De Werkgeversvereniging Samenwerkende Veiligheidsregio's (WVSV)	36
	4.3.2	Stichting Risicobeheer Veiligheidsregio’s en Stichting Waarborgfonds Veiligheidsregio’s	36
4.4	Onderhoud kapitaalgoederen		37
	4.4.1	Kapitaalgoederen	37
	4.4.2	Onderhoud gebouwen en installaties	38
	4.4.3	Onderhoud materieel	38
4.5	Financiering		38
	4.5.1	Financieringsportefeuille	38
	4.5.2	Risicobeheer	40
	4.5.3	Verloop reserves	41
4.6	Weerstandsvermogen en risicobeheersing		46
	4.6.1	Omgevingswet	47
	4.6.2	Vrijwilligheid brandweerpersoneel	47
	4.6.3	Overeenkomst van opdracht voor eigen personeel (OVO’s)	49
	4.6.4	Rijksbijdrage (BDuR)	49
	4.6.5	CAO Regeling voor vervroegd uittreden (RVU)	50
	4.6.6	Overige onvoorziene exploitatierisico’s	51
	4.6.7	Kengetallen	51
5	**Financiën**		**53**
5.1	Baten en lasten 2025 & 2026 [()]		53
	5.1.1	Baten en lasten per programma	53
	5.1.2	Baten en lasten per categorie	54

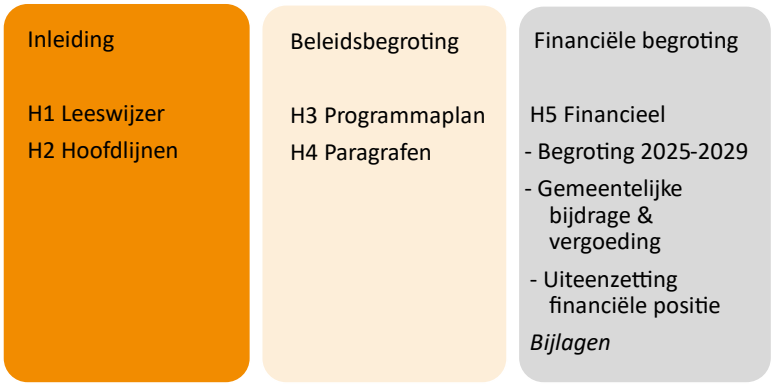
5.1.3 Incidentele baten en Lasten 55
5.2 Meerjarenraming 2026-2029 56
5.2.1 Meerjarenraming 2026-2029 56
5.2.2 Raming meerjarig verloop reserves 57
5.3 Gemeentelijke bijdrage 2025-2029 58
5.3.1 Mutaties gemeentelijke bijdrage 2025-2029 58
5.3.2 Gemeentelijke bijdrage 2025-2029 per gemeente 58
5.3.3 Gemeentelijke bijdrage en vergoedingen 2025-2029 per gemeente 59
5.4 Uiteenzetting financiële positie 60
5.4.1 Geprognosticeerde balans 60
5.4.2 EMU-saldo 61

6 Bijlagen 62
6.1 Overzicht bijstelling gemeentelijke bijdrage gezamenlijk basistakenpakket (GBTP) 62
6.2 Baten en lasten per taakveld 64
6.3 Tarieventabel 2025 en 2026 65
6.4 Vergoedingentabel 2025 en 2026 66
6.5 Compensatiebedragen 2025 en 2026 67
6.6 Verdelingsgrondslag gemeentefonds gemeentelijke bijdrage GBTP 2025 en 2026 68
6.7 Investeringen 2025 en 2026 69
6.8 Begrippen en afkortingen 70

1 Leeswijzer

1.1 Opbouw begroting

Figuur 1 Opbouw begroting

Deze begroting is als volgt opgebouwd:

- Eerst worden de hoofdlijnen (H2) weergegeven met daarin de begroting in één oogopslag, de actuele ontwikkelingen en de financiële kaders op basis van de kadernota VRU 2026;
- Daarna volgt de beleidsbegroting waarin het programmaplan (H3) en de paragrafen (H4) inzicht bieden in de uitvoering van de bestuursagenda en waarin ook de beheersmatige aspecten zijn opgenomen;
- Tenslotte volgt de financiële begroting (H5) met daarin de baten en lasten specifiek voor de jaren 2025 en 2026, gevolgd door de meerjarenraming voor de jaren 2026 t/m 2029 en een uiteenzetting van de financiële positie. Tevens bevat de financiële begroting een aantal (deels verplichte) bijlagen.

1.2 Proces begroting

Hieronder volgt een beschrijving van het proces van de totstandkoming van de begroting VRU 2026 en geactualiseerde begroting 2025, vanaf de kadernota VRU 2026 met daarin opgenomen de kaders begroting 2026 & geactualiseerde begroting 2025 tot de voorliggende begroting.

1.2.1 Kadernota VRU 2026

In de kadernota VRU 2026 zijn de (financiële) kaders voor de begroting 2026 & geactualiseerde begroting 2025 weergegeven. Een concept van de kadernota VRU 2026 is in het najaar van 2024 besproken met de gemeentelijke ambtenaren en in oktober 2024 voorgelegd aan de adviescommissie gemeentesecretarissen veiligheid (AGV) en de bestuurlijke adviescommissie (BAC) bedrijfsvoering en financiën. Het dagelijks bestuur heeft vervolgens ingestemd met de kadernota VRU 2026. Op 2 december 2024 is de kadernota VRU 2026 besproken en vastgesteld in het algemeen bestuur van de VRU, waarna het stuk op 12 december 2024 voor zienswijze is aangeboden aan de gemeenteraden.

1.2.2 Zienswijzen kadernota VRU 2026

Van alle gemeenten is een zienswijze ontvangen op de kadernota VRU 2026. De meerderheid stemt in met de voorgestelde kaders, maar plaatst daarbij kanttekeningen bij de financiële impact en de toekomstige kostenontwikkeling. Aangezien nog geen besluitvorming heeft plaatsgevonden over investeringen of besparingsopties uit de toekomstscenario's, blijft de hoogte van de gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijk basistakenpakket voor 2026 in relatie tot de toekomstscenario's vooralsnog ongewijzigd ten opzichte van de vastgestelde kaders. Na vaststelling van de kadernota VRU 2026 is de gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijk basistakenpakket vanaf 2026 wel structureel verlaagd als gevolg van een technische correctie van de prijsaanpassing.

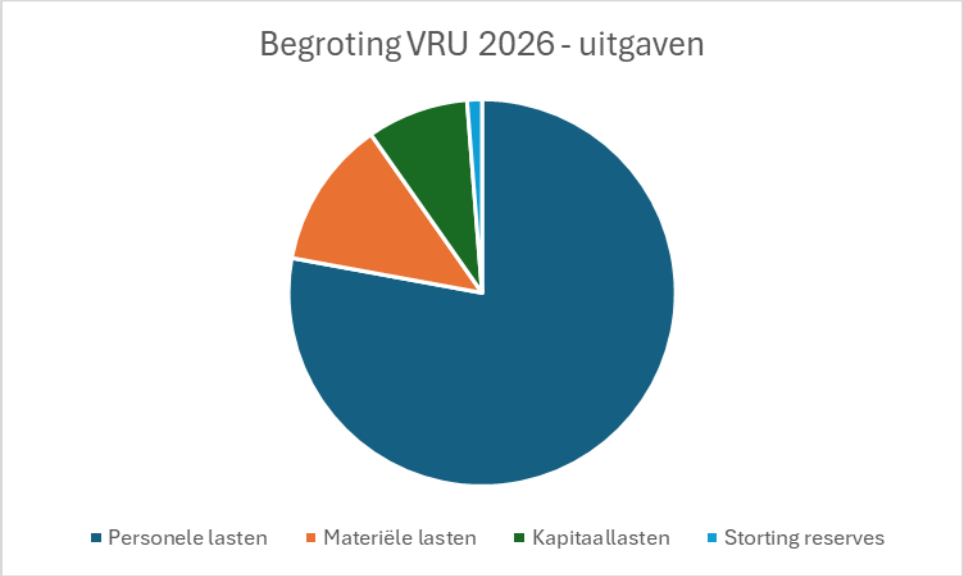
In de zienswijzen op de kadernota VRU 2026 hebben enkele gemeenten gevraagd om (een gesprek over) het aanpassen van de systematiek voor de prijsindexering. Op advies van de bestuurlijke adviescommissie bedrijfsvoering en financiën heeft het dagelijks bestuur opdracht gegeven om een gezamenlijke verkenning te starten naar een werkbare afstemming tussen de prijsaanpassingssystematiek van de VRU en de (recent gewijzigde) indexeringssystematiek van het gemeentefonds. De werkgroep met daarin zowel vertegenwoordigers van de gemeenten als de VRU moet een advies voorbereiden, zodat het bestuur uiteindelijk weloverwogen een besluit kan nemen over het al dan niet aanpassen van de indexeringssystematiek en mogelijke beheersmaatregelen om eventuele risico's op te kunnen vangen. Bij de verkenning zal ook de verbinding worden gezocht met de eerder verstrekte opdracht om de kansen te onderzoeken van een andere financieringssystematiek, gekoppeld aan de groei van het aantal inwoners van de regio.

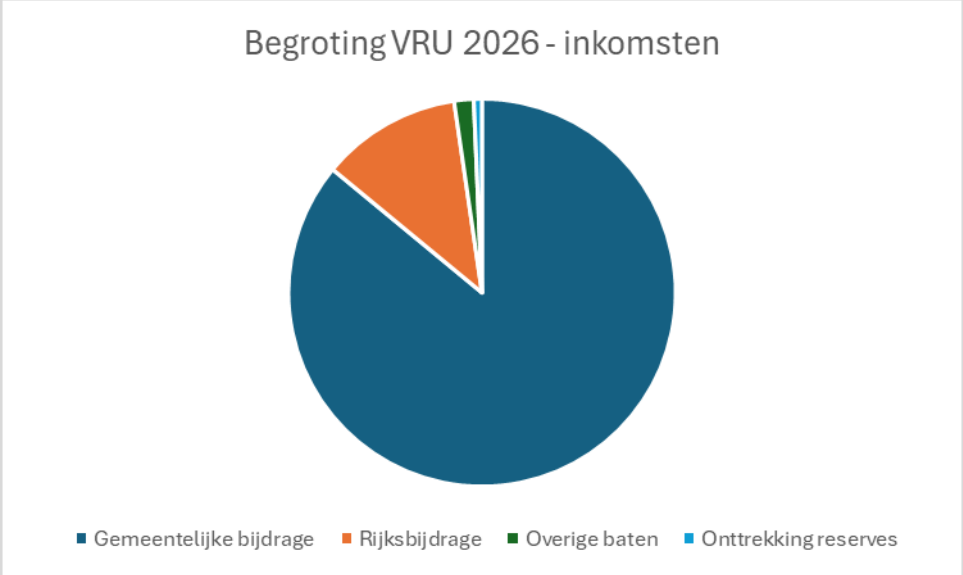
Op 2 december 2024 heeft het algemeen bestuur besloten meer tijd te nemen voor de bespreking en onderbouwing van de opgestelde toekomstscenario's. Daarnaast heeft het bestuur opdracht gegeven om een aanvullend scenario te ontwikkelen dat zich richt op een beperktere stijging van de gemeentelijke bijdrage, met als doel de nullijn de komende jaren zoveel mogelijk te handhaven. Naar aanleiding van een aantal ingediende zienswijzen op de kadernota VRU 2026 heeft het algemeen bestuur op 24 maart 2025 opdracht gegeven om naast de andere scenario's ook de consequenties in beeld te brengen van bezuiniging van 3% op de gemeentelijke bijdrage.

In de zienswijzen is door meerdere gemeenteraden gevraagd om de besluitvorming over de toekomstscenario's synchroon te laten lopen met het dekkingsplan en de scenario's voor het beheer van de huisvesting, zodat de financiële consequenties integraal kunnen worden afgewogen. Hierin wordt voorzien door de bestuurlijke keuzes / principebesluiten ten aanzien van de toekomstscenario's te agenderen voor het algemeen bestuur van 7 juli 2025, gelijktijdig met de uitgangspunten voor het nieuwe dekkingsplan en een beeldvormende bespreking van de uitgewerkte scenario's voor het beheer van de huisvesting. Vervolgens vindt de formele besluitvorming plaats in het algemeen bestuur van 1 december 2025.
Gemeenten en andere relevante partners worden de komende periode actief betrokken bij dit proces. Gemeenteraden krijgen bovendien de gelegenheid om hun wensen en bedenkingen kenbaar te maken via de reguliere zienswijzeprocedures.

2 Hoofdlijnen

2.1 Begroting in één oogopslag

2.2 Ontwikkelingen

In de Bestuursagenda VRU 2024-2027 is het beleid vastgelegd ten aanzien van de taken van de VRU. De thema's van de bestuursagenda VRU 2024-2027 zijn herkenbaar opgenomen in de het programmaplan en de paragrafen. De voorliggende begroting heeft betrekking op het tweede en derde jaar van de huidige beleidsperiode 2024-2027. Deze begroting bevat naast de reguliere bijstelling van het financiële kader (§ 2.3) onder andere een overzicht van geactualiseerde risico's (§ 4.6). In afwachting van de verdere bespreking van de toekomstscenario's is in deze begroting geen mutatie van de gemeentelijke bijdrage opgenomen op basis van deze scenario's.

De gemeenten staan financieel onder druk door een verwachte daling van de inkomsten uit het gemeentefonds. Dit dwingt veel gemeenten tot bezuinigingen. Verschillende gemeenten hebben dan ook in hun zienswijze gevraagd om rekening te houden met de financiële situatie van de gemeenten door de stijging van de gemeentelijke bijdrage te beperken of om besparingsopties in kaart te brengen. Tegelijkertijd wordt onze organisatie steeds vaker langdurig ingezet, met name bij crises, terwijl wettelijke verplichtingen en veiligheidseisen toenemen. Daarnaast staan we voor grote uitdagingen door technologische en maatschappelijke veranderingen, krapte op de arbeidsmarkt, hoge inflatie, lange levertijden voor materieel en nieuwe risico's zoals netcongestie, klimaatverandering, verduurzaming en geopolitieke spanningen. Om onze taken te blijven uitvoeren en te anticiperen op nieuwe uitdagingen, zijn daarom ook investeringen noodzakelijk. In de afgelopen periode zijn daarom toekomstscenario's ontwikkeld om investeringen en besparingsopties in kaart te brengen. In de komende periode worden de volgende onderzoeken uitgevoerd op verzoek van het algemeen bestuur (AB 2 december 2024):

1. Onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de waterongevallenbestrijding.
2. Analyse naar de maatschappelijke en financiële kosten en baten van de AED-taak.
3. Verkenning doorbelasten dienstverlening ambulancezorg.
4. Verkenning doorbelasten dienstverlening liftopsluitingen.
5. Verkennen samenwerkingsmogelijkheden.

Het algemeen bestuur heeft op 2 december 2024 derhalve besloten meer tijd te nemen voor de bespreking en onderbouwing van de toekomstscenario's. Daarnaast heeft het bestuur opdracht gegeven een aanvullend scenario te ontwikkelen dat zich richt op een beperktere stijging van de gemeentelijke bijdrage, met als doel de nullijn de komende jaren zoveel mogelijk te handhaven. Op 10 maart 2025 heeft het dagelijks bestuur, naar aanleiding van een aantal ingediende zienswijzen, geadviseerd om een aanvullend krimpscenario van -3% in beeld te brengen. Aangezien investeringen door externe factoren onvermijdelijk zijn, zullen deze twee scenario's ingrijpende voorstellen bevatten die impact hebben op de primaire taken van de VRU. In dit kader is het onvermijdelijk om het sluiten van kazernes te berekenen en taken op het gebied van risicobeheersing te heroverwegen. Voor de bespreking van de bestuurlijk richtinggevende keuzes uit de toekomstscenario's is een planning opgesteld voor 2025. Hierin worden ook de uitkomsten van de bestuurlijke opdrachten meegenomen, net als de bespreking van het nieuwe dekkingsplan en de scenario's voor het beheer van de huisvesting.

2.3 Financiële kaders

2.3.1 Bijstelling verdelingsgrondslag gemeentefonds

De ontwikkeling van het gemeentefonds is van invloed op de begroting van de VRU. De voorliggende begroting is gebaseerd op de septembercirculaire 2024 van het gemeentefonds. Conform artikel 4.2 A van de Gemeenschappelijke Regeling vormen de ijkpuntscores van het Gemeentefonds voor het onderdeel 'Crisisbeheersing en brandweer' de grondslag voor het relatieve aandeel van de gemeenten in de totale bijdrage voor het gemeentelijk basistakenpakket (hierna GBTP). De ijkpuntscores leiden niet tot een verandering van de totale bijdrage voor het GBTP. De ijkpuntscores worden alleen gebruikt om de verdeling tussen de gemeenten onderling te berekenen. Op totaalniveau is de bijstelling van de ijkpuntscores dus per saldo neutraal. Per gemeente kunnen wel verschuivingen plaatsvinden, afhankelijk van de ontwikkeling van de ijkpuntscores in relatie tot de gemiddelde trend van alle VRU-gemeenten gezamenlijk.

In tabel 1 zijn de percentages voor de begroting 2026 & geactualiseerde begroting 2025 opgenomen op basis van de septembercirculaire 2024 van het gemeentefonds. Ter vergelijking zijn ook de percentages uit de begroting VRU 2025 vermeld, die is vastgesteld op 8 juli 2024.

Tabel 1 Verdelingsgrondslag (relatief aandeel ijkpuntscores) bijdrage GBTP

Verdelingsgrondslag bijdrage GBTP			
Gemeente	**Begroting 2025**	**Mutatie (q) maatstaven**	**Begroting 2025a en 2026**
Amersfoort	11,41%	-0,002%	11,41%
Baarn	1,85%	-0,002%	1,85%
Bunnik	1,07%	-0,006%	1,07%
Bunschoten	1,29%	0,002%	1,30%
De Bilt	3,06%	-0,026%	3,04%
De Ronde Venen	3,01%	-0,002%	3,00%
Eemnes	0,64%	0,011%	0,65%
Houten	3,17%	-0,014%	3,15%
IJsselstein	2,17%	-0,024%	2,15%
Leusden	2,00%	-0,019%	1,98%
Lopik	0,86%	-0,008%	0,85%
Montfoort U	0,88%	-0,009%	0,87%
Nieuwegein	4,43%	0,002%	4,44%
Oudewater	0,66%	0,000%	0,66%
Renswoude	0,36%	-0,005%	0,36%
Rhenen	1,33%	-0,090%	1,24%
Soest	3,16%	-0,010%	3,15%
Stichtse Vecht	4,43%	-0,023%	4,40%
Utrecht	31,89%	0,127%	32,02%
Utrechtse Heuvelrug	3,49%	0,020%	3,51%
Veenendaal	4,56%	0,037%	4,60%
Vijfheerenlanden	3,67%	0,060%	3,73%
Wijk bij Duurstede	1,60%	-0,016%	1,59%
Woerden	3,51%	0,011%	3,52%
Woudenberg	0,83%	0,008%	0,83%
Zeist	4,67%	-0,024%	4,65%
TOTAAL	**100,00%**	**0,000%**	**100,00%**

2.3.2 Loonaanpassing

De gemeentelijk bijdrage wordt geïndexeerd op basis van artikel 4.3 van de Gemeenschappelijke Regeling. De loonaanpassing volgt de algemene loonontwikkeling[1]. In tabel 2 is de stelpost voor loonontwikkeling weergegeven en in tabel 3 is het financiële effect van de loonontwikkeling op de bijdrage voor het gemeentelijk basistakenpakket (GBTP) opgenomen.

Tabel 2 Stelpost loonontwikkeling

Jaar	Loonbijstelling 2025			Loonontwikkeling 2026		
	Begroting 2025	**Begroting 2025a**	**Bijstelling 2025a**	**Begroting** MJR **2025**	**Begroting 2026**	**Bijstelling 2026**
2025 structureel	5,4%	4,8%	-0,6%	5,4%	4,8%	-0,6%
2025 incidenteel	-	-2,8%	-2,8%	-	-	0,0%
Subtotaal 2025	***5,4%***	***2,0%***	***-3,4%***	***5,4%***	***4,8%***	***-0,6%***
2026 structureel	-	-	0,0%	-	3,4%	3,4%
Subtotaal 2026	**-**	**-**	***0,0%***	**-**	***3,4%***	***3,4%***
Totaal	**5,4%**	**2,0%**	**-3,4%**	**5,4%**	**8,2%**	**2,8%**

In de begroting is voor 2025 en 2026 een stelpost voor loonontwikkeling opgenomen die is gebaseerd op de indexcijfers uit de septembercirculaire 2024 van het Rijk. Voor 2025 is de stelpost voor de loonontwikkeling incidenteel verlaagd van 5,4 naar 2,0%, omdat de huidige CAO tot 1 augustus 2025 van toepassing is. De stelpost voor 2025 is nu geraamd voor de periode vanaf 1 augustus 2025. Voor 2026 bedraagt de stelpost voor loonontwikkeling 3,4%.
We werken met een stelpost, omdat we de precieze omvang voor de periode na de einddatum van het huidige CAO-akkoord nog niet weten. De stelpost is gebaseerd op de loonontwikkeling zoals deze is berekend door het Centraal Planbureau (CPB). De werkelijke loon- en premieontwikkeling wordt na vaststelling van de cao en premiebijdragen verrekend met de stelpost. Vervolgens wordt een eventueel positief of negatief effect verrekend met de gemeentelijke bijdrage zodat uiteindelijk de werkelijke loon- en premieontwikkeling wordt betaald.

[1] Bijdrageverordening, artikel 1: de loonontwikkeling conform de Collectieve Arbeidsregeling (CAR) en mutaties in de premieplichtigen van de werkgever op basis van wet CAR en rechtspositieregeling.

Tabel 3 Financieel effect loonbijstelling op bijdrage GBTP

Bedragen x € 1.000	Loonbijstelling 2025			Loonontwikkeling 2026		
Jaar	**Begroting 2025**	**Begroting 2025a**	**Bijstelling 2025a**	**Begroting MJR 2025**	**Begroting 2026**	**Bijstelling 2026**
2025 structureel	4.078	3.625	-453	4.078	3.625	-453
2025 incidenteel	-		-2.309	-	-	-
Subtotaal 2025	***4.078***	***3.625***	***-2.762***	***4.078***	***3.625***	***-453***
2026 structureel	-	-	-		2.810	2.810
Subtotaal 2026	***-***	***-***	***-***	***-***	***2.810***	***2.810***
Totaal	**4.078**	**3.625**	**-2.762**	**4.078**	**6.435**	**2.357**

2.3.3 Prijsaanpassing

Voor de prijsbijstelling van de prijsgevoelige budgetten hanteert de VRU de procentuele mutatie van het indexcijfer 'Prijs bruto binnenlands product' (pbbp) zoals het CPB heeft berekend[2]. Dit staat beschreven in artikel 1 sub j van de Bijdrageverordening VRU. In aansluiting op de gegeven indices die het Rijk heeft opgenomen in de septembercirculaire voor het gemeentefonds, hebben wij de indexatie van specifiek de investeringsbudgetten gebaseerd op het (lagere) CPB indexcijfer 'prijs bruto overheidsinvesteringen' (iboi)[3].
Jaarlijks vindt een correctie plaats op basis van de geactualiseerde cijfers over de voorliggende twee jaren ten opzichte van de begroting. Zo indexeren we nooit te veel of te weinig.
De ontwikkeling van de prijsindexcijfers (pbbp en iboi) en de relatie met de vastgestelde begroting 2025 is weergeven in respectievelijk tabel 4 en 5.

Tabel 4: Ontwikkeling CPB indexcijfer 'Prijs bruto binnenlands product (pbbp)'

	Prijsbijstelling algemene prijsgevoelige budgetten			
Jaar	**Begroting 2025**	**Begroting 2025a**	**Begroting 2026**	**Bijstelling**
2023	6,2%	7,7%	7,7%	1,5%
2024	3,3%	4,0%	4,0%	0,7%
2025	2,8%	2,7%	2,7%	-0,1%
Subtotaal 2025	***12,3%***	***14,4%***	***14,4%***	***2,1%***
2026	-	-	2,6%	2,6%
Subtotaal 2026	***-***	***-***	***2,6%***	***2,6%***
Totaal	**12,3%**	**14,4%**	**17,0%**	**4,7%**

[2] Prijsindexen CPB MEV 2025 (m.b.t. 2025) en CEP 2024 (m.b.t. 2023,2024,2026).
[3] Voor het eerst gepubliceerd in tabel 4.2.2 van de septembercirculaire 2023 en 2024.

Voor 2025 bedraagt de prijsbijstelling voor de algemene prijsgevoelige budgetten 2,1% en voor 2026 is de prijsontwikkeling op 2,6% geraamd. De cumulatieve prijsbijstelling voor de algemene prijsgevoelige budgetten komt vanaf 2026 daarmee op 4,7%.

Tabel 5: Ontwikkeling CPB indexcijfer 'Prijs bruto overheidsinvesteringen (iboi)'

Jaar	Prijsbijstelling investeringsbudgetten			
	Begroting 2025	Begroting 2025a	Begroting 2026	Bijstelling
2024	3,0%	3,0%	3,0%	0,0%
2025	1,9%	2,3%	2,3%	0,4%
Subtotaal 2025	***4,9%***	***5,3%***	***5,3%***	***0,4%***
2026	-	-	2,2%	2,2%
Subtotaal 2026	***-***	***-***	***2,2%***	***2,2%***
Totaal	**4,9%**	**5,3%**	**7,5%**	**2,6%**

Voor 2025 bedraagt de prijsbijstelling voor de investeringsbudgetten 0,4% en voor 2026 is de prijsontwikkeling op 2,2% geraamd. De cumulatieve prijsbijstelling voor de investeringsbudgetten komt vanaf 2026 daarmee op 2,6%.

De gewogen prijsbijstelling voor alle prijsgevoelige budgetten komt daarmee op € 1,6% voor 2025 en 2,5% voor 2026. In tabel 6 is het financiële effect van de prijsaanpassing voor de prijsgevoelige budgetten en opgenomen.

Tabel 6: Financieel effect prijsontwikkeling op gemeentelijke bijdrage GBTP

Bedragen x € 1.000 Jaar	Prijsbijstelling algemeen			
	Bijstelling (gewogen)	Begroting 2025a	Begroting 2026	Bijstelling
2023	1,0%	408	408	408
2024	0,5%	191	191	191
2025	0,1%	-27	-27	-27
Subtotaal 2025	***1,6%***	***572***	***572***	***572***
2026	2,5%		924	924
Subtotaal 2026	***2,5%***	***-***	***924***	***924***
Totaal	**4,0%**	**572**	**1.496**	**1.496**

2.3.4 FLO-overgangsrecht en tweede loopbaanbeleid

Het financiële kader van de lasten FLO-overgangsrecht bestaat uit een structurele en een incidentele component. Schommelingen in de kostenprognose worden geëgaliseerd via de bestemmingsreserve ‘Lasten FLO-overgangsrecht’. De actualisatie van de meest recente kostenprognose is verwerkt in de meerjarenraming van de begroting 2026 en de geactualiseerde

begroting van 2025. Op basis van de huidige inzichten en cao-afspraken over het FLO-overgangsrecht zien we geen aanleiding het huidig meerjarig financiële kader bij te stellen.

Dit betekent dat we de budgetten voor het FLO-overgangsrecht bij het opstellen van de begroting 2026 en geactualiseerde begroting 2025 nu alleen verhogen met de reguliere loon- en prijsaanpassing. In tabel 7 is de geactualiseerde meerjarenraming voor het FLO-overgangsrecht weergegeven. Tabel 8 geeft een actueel inzicht in het financiële effect op de gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijk basistakenpakket (GBTP) voor het jaar 2025 en 2026.

Tabel 7: meerjarenraming FLO-overgangsrecht en tweede loopbaan 2025-2029

Bedragen x € 1.000 **Meerjarenraming FLO overgangsrecht en tweede loopbaan**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Begroting 2025					
Lasten FLO-overgangsrecht en tweede loopbaan	3.010	3.010	3.010	3.010	3.010
Storting/ onttrekking reserves FLO	241	241	241	241	241
Lasten FLO-overgangsrecht & 2e loopbaan begroting 2025	***3.250***	***3.250***	***3.250***	***3.250***	***3.250***
Begroting 2025a en 2026					
Lasten FLO-overgangsrecht en tweede loopbaan	3.167	3.346	3.346	3.346	3.346
Storting/ onttrekking reserves FLO	-11	pm	pm	pm	pm
Lasten FLO-overgangsrecht & 2e loopbaan begroting 2025a en 2026	***3.156***	***3.346***	***3.346***	***3.346***	***3.346***
Mutatie structurele lasten FLO-overgangsrecht en tweede loopbaan	**-95**	**95**	**95**	**95**	**95**

De actualisatie van de meerjarenraming leidt niet tot een mutatie van de gemeentelijke bijdrage. In april 2025 wordt de kostenprognose voor de FLO nog geactualiseerd en als incidentele mutatie budgetneutraal verwerkt in de geactualiseerde begroting 2025 en begroting 2026.

Tabel 8: Financieel effect mutatie lasten FLO-overgangsrecht

Bedragen x € 1.000 **FLO-overgangsrecht en tweede loopbaan**	**Financieel effect 2025a en 2026**		
	Begroting 2025	**Begroting 2025a**	**Begroting 2026**
FLO-overgangsrecht & 2e loopbaan begroting 2025	3.250	3.250	3.250
FLO-overgangsrecht & 2e loopbaan kaders 2025a en 2026	-	3.156	3.346
Mutatie lasten FLO-overgangsrecht en tweede loopbaan	**-**	***-95***	***95***
Correctie loon- en prijsaanpassing *	-	95	-95
Totaal effect	**-**	**-**	**-**

*De loon- en prijsaanpassing met betrekking tot de FLO-lasten is onderdeel van de totale loon- en prijsaanpassing (zie § 2.3.2 en 2.3.3). Om dubbeltelling te voorkomen is een correctie toegepast.

2.3.5 Brede doeluitkering rampenbestrijding

De hoogte van de rijksbijdrage ‘Brede Doeluitkering Rampenbestrijding’ (BDuR) bedraagt voor 2025 € 402K meer dan opgenomen in de vastgestelde begroting 2025. Dit betreft met name de doorwerking van de indexering voor loon- en prijsontwikkelingen van de rijksbijdrage BDuR voor

2024 ten opzichte van de stelpost van € 225K die wij hiervoor in de begroting hadden opgenomen. Deze extra inkomst wordt in mindering gebracht op de bijdrage van de gemeenten voor het GBTP voor 2025. De indexering van de BDuR 2025 en 2026 is nog niet bekend en hebben we daarom via een stelpost ingeschat. De stelpost voor 2025 blijft gelijk ten opzichte van de vastgestelde begroting 2025 (225K). Voor 2026 is eveneens een stelpost opgenomen voor een bedrag van 225K. De stelposten worden verrekend met de toekenning van de loon- en prijsbijstelling BDuR 2025 en BDuR 2026 die we respectievelijk in juni 2025 en juni 2026 van het Rijk verwachten.

In tabel 9 is de bijstelling van de BDuR voor 2025 en 2026 en het financiële effect op de gemeentelijke bijdrage voor het basistakenpakket weergegeven.

Tabel 9: financieel effect mutatie BDuR

Bedragen x € 1.000	**Bijstelling BDuR 2025**			**Bijstelling BDuR 2026**		
Jaar	**Begroting 2025**	**Begroting 2025a**	**Bijstelling 2025a**	**Begroting** MJR **2025**	**Begroting 2026**	**Bijstelling 2026**
2025 structureel	-225	-225	-	-225	-225	-
2025 incidenteel	-	-402	-402	-	-	-
Subtotaal 2025	***-225***	***-627***	***-402***	***-225***	***-225***	***-***
2026 structureel	-	-	-		-225	-225
Subtotaal 2026	***-***	***-***	***-***	***-***	***-225***	***-225***
Totaal effect	**-225**	**-627**	**-402**	**-225**	**-450**	**-225**

De voordelige bijstelling voor 2025 (€ 0,4 miljoen) is incidenteel verwerkt, omdat door de uitwerking van het hoofdlijnenakkoord een nieuw risico is ontstaan dat mogelijk nadelige gevolgen heeft voor de omvang van de BDuR met ingang van 2026. Dit risico is beschreven in hoofdstuk 4 (§ 4.6.4).

2.3.6 Ontwikkel- en egalisatiereserve

Het algemeen bestuur heeft bij aanvang van de vorige beleidsperiode een besluit genomen om een ontwikkel- en egalisatiereserve in te stellen die gevoed kan worden met positieve rekeningresultaten. De ontwikkel- en egalisatiereserve heeft tot doel om fluctuaties en (incidentele) verhogingen van de gemeentelijke bijdragen zoveel als mogelijk te voorkomen (egalisatiefunctie). Dit leidt tot financiële stabiliteit in de begroting van de VRU en in de bijdrage van de gemeenten. De middelen uit de reserve zijn bestemd voor incidentele/projectmatige (beleids-)activiteiten en voor het dekken van incidentele kosten die voortvloeien uit exogene factoren.

Bij het instellen van de reserve zijn spelregels vastgesteld over de besteding en verantwoording van de middelen. Een van de spelregels betreft de omvang van de ontwikkel- en egalisatiereserve. De reserve is gemaximeerd op € 1,8 miljoen. Door lagere onttrekkingen dan begroot in 2024 heeft de reserve op 31 december 2024 een omvang van € 1,978 miljoen. Het surplus ten opzichte van

de maximumomvang wordt per balansdatum 1-1-2025 afgeroomd en vloeit terug naar gemeenten door middel van een incidentele verlaging van de gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijk basistakenpakket in 2025 (€ 178K).

2.3.7 Samenvatting effect mutaties financieel kader

Tabel 10 Effect mutaties financieel kader op bijdrage GBTP

Bedragen x € 1.000	Financieel effect GBTP	
Samenvatting mutaties financieel kader	**Actualisatie 2025**	**Begroting 2026**
Bijstelling ijkpuntscores gemeentefonds*	-	-
Loonaanpassing	-2.762	2.357
Prijsaanpassing	572	1.496
Lasten FLO-overgangsrecht	-	-
Brede doeluitkering Rampenbestrijding	-402	-225
Ontwikkel- en egalisatiereserve	-178	-
Totaal mutatie bijdrage GBTP	**-2.770**	**3.628**

*De bijstelling van de ijkpuntscores leidt alleen tot onderlinge verschuivingen tussen de bijdragen van gemeenten.

De gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijk basistakenpakket (GBTP) wordt op basis van bijstelling van het financieel kader voor het jaar 2025 verlaagd met 2,8 miljoen en voor 2026 structureel verhoogd met € 3,6 miljoen.

2.3.8 Gemeentelijke bijdrage gezamenlijke basistakenpakket

In tabel 11 staan de nummers van de paragrafen weergegeven waarin de inhoudelijke onderbouwing van de financiële mutaties is opgenomen.

Tabel 11 Gemeentelijke bijdrage gezamenlijke basistakenpakket (GBTP) 2025 en 2026 per gemeente

Gemeente	Bijdrage GBTP begroting VRU 2025	Bijstelling ijkpuntscores gemeentefonds	Loon-bijstelling 2025a	Incidentele loonbijstelling 2025a	Prijs-bijstelling 2025a	Incidentele bijstelling BDuR	Incidentele afroming O&E-reserve	Bijdrage GBTP begroting VRU 2025a	*Incidentele bijstelling 2025a*	Stelpost loon-ontwikkeling 2026	Prijs-bijstelling 2026	Stelpost loon-/ prijsbijstelling BDuR	Bijdrage GBTP begroting VRU 2026
		(§ 2.3.1)	(§ 2.3.2)	(§ 2.3.2)	(§ 2.3.3)	(§ 2.3.5)	(§ 2.3.6)		(§ 2.3.2)	(§ 2.3.2)	(§ 2.3.3)	(§ 2.3.5)	
Amersfoort	12.008	-22	-52	-263	65	-46	-20	11.690	*330*	321	105	-26	12.420
Baarn	1.978	-6	-8	-43	11	-7	-3	1.924	*53*	52	17	-4	2.042
Bunnik	1.164	-8	-5	-25	6	-4	-2	1.128	*31*	30	10	-2	1.196
Bunschoten	1.384	-1	-6	-30	7	-5	-2	1.349	*37*	36	12	-3	1.432
De Bilt	3.350	-35	-14	-70	17	-12	-5	3.236	*88*	85	28	-7	3.431
De Ronde Venen	3.278	-9	-14	-69	17	-12	-5	3.191	*87*	84	28	-7	3.383
Eemnes	699	11	-3	-15	4	-3	-1	693	*19*	18	6	-1	735
Houten	2.990	-20	-14	-73	18	-13	-6	2.888	*91*	89	29	-7	3.090
IJsselstein	2.128	-11	-10	-50	12	-9	-4	2.061	*62*	60	20	-5	2.198
Leusden	2.102	-23	-9	-46	11	-8	-4	2.027	*57*	56	18	-4	2.154
Lopik	963	-10	-4	-20	5	-3	-2	931	*25*	24	8	-2	986
Montfoort	971	-12	-4	-20	5	-3	-2	937	*25*	24	8	-2	992
Nieuwegein	4.555	-6	-20	-102	25	-18	-8	4.434	*128*	125	41	-10	4.718
Oudewater	726	-2	-3	-15	4	-3	-1	707	*19*	19	6	-1	749
Renswoude	406	-6	-2	-8	2	-1	-1	391	*10*	10	3	-1	414
Rhenen	1.421	-97	-6	-29	7	-5	-2	1.292	*36*	35	11	-3	1.371
Soest	3.370	-16	-14	-73	18	-13	-6	3.272	*91*	88	29	-7	3.474
Stichtse Vecht	4.858	-34	-20	-102	25	-18	-8	4.710	*127*	124	41	-10	4.992
Utrecht	33.553	76	-145	-739	183	-129	-57	32.799	*925*	900	296	-72	34.847
Utrechtse Heuvelrug	3.877	13	-16	-81	20	-14	-6	3.799	*101*	99	32	-8	4.024
Veenendaal	3.998	31	-21	-106	26	-18	-8	3.909	*133*	129	42	-10	4.203
Vijfheerenlanden	4.074	54	-17	-86	21	-15	-7	4.031	*108*	105	34	-8	4.269
Wijk bij Duurstede	1.773	-21	-7	-37	9	-6	-3	1.711	*46*	45	15	-4	1.812
Woerden	3.732	5	-16	-81	20	-14	-6	3.645	*102*	99	33	-8	3.871
Woudenberg	902	7	-4	-19	5	-3	-1	887	*24*	23	8	-2	940
Zeist	4.955	-34	-21	-107	27	-19	-8	4.801	*134*	131	43	-10	5.099
Totaal	**105.214**	**-**	**-453**	**-2.309**	**572**	**-402**	**-178**	**102.444**	***2.889***	**2.810**	**924**	**-225**	**108.842**

2.3.9 Vergoeding individueel gemeentelijk pluspakket

Tabel 12 Vergoeding individueel gemeentelijk pluspakket (IGPP) 2025 en 2026[4]

Bedragen x € 1.000 **Gemeente**	**Vergoeding IGPP begroting VRU 2025**	**Mutatie TUO incl. loon- & prijs-aanpassing 2025**	**Vergoeding IGPP kaders VRU 2025a**	**Mutatie TUO incl. loon- & prijs-aanpassing 2026**	**Vergoeding IGPP kadernota VRU 2026**
Amersfoort	466	7	474	13	487
Baarn	32	0	33	1	34
Bunnik	-	-	-	-	-
Bunschoten	24	-1	23	1	24
De Bilt	-	-	-	-	-
De Ronde Venen	-	-	-	-	-
Eemnes	20	0	20	1	21
Houten	57	0	57	-5	52
IJsselstein	18	0	18	0	19
Leusden	116	2	118	3	121
Lopik	-	-	-	-	-
Montfoort	-	-	-	-	-
Nieuwegein	-	-	-	-	-
Oudewater	23	0	24	1	24
Renswoude	-	-	-	-	-
Rhenen	-	-	-	-	-
Soest	66	-1	65	3	68
Stichtse Vecht	195	3	198	5	203
Utrecht	567	7	574	17	591
Utrechtse Heuvelrug	98	-0	97	-5	93
Veenendaal	70	-1	69	3	73
Vijfheerenlanden	167	-16	151	0	151
Wijk bij Duurstede	11	-0	11	1	11
Woerden	220	3	224	6	230
Woudenberg	-	-	-	-	-
Zeist *	366	6	371	10	382
Totaal	**2.517**	**10**	**2.526**	**57**	**2.585**

[4] De vergoedingen voor het individueel gemeentelijk pluspakket (IGPP) 2025 en 2026 kunnen in aanloop naar de definitieve begroting nog wijzigen als gevolg van de meest recente TUO-afspraken en het toe te rekenen percentage overhead (conform BBV).

3 Programmaplan

3.1 Brandweer- *Toekomstbestendige brandweerzorg*

3.1.1 Waar gaan we voor?

Binnen de Veiligheidsregio Utrecht hebben we een fijnmazig netwerk van brandweerposten. Die kazernedichtheid koesteren we en hebben we nodig om de brandweerzorg te leveren. Maar de omgeving verandert. Nieuwe technologieën en maatschappelijke ontwikkelingen brengen zowel nieuwe risico's als nieuwe mogelijkheden voor de brandweer. Onder andere door de geopolitieke situatie en de gevolgen van klimaatverandering wordt een grotere rol van de brandweer verwacht in het kader van veerkracht en weerbaarheid. De uitdaging is om de samenleving veilig en veerkrachtig te houden, met een brandweerorganisatie die paraat, vakbekwaam en toekomstbestendig is.

3.1.2 Wat gaan we doen om daar te komen?

<u>Doorontwikkelen paraatheid</u>

Activiteiten die wij in het kader van paraatheid in 2025 en 2026 uitvoeren zijn onder andere:

- Opstellen dekkingsplan
- Implementeren efficiënt roosteren
- Afronden inzetbepaling brandweereenheden
- Uitvoeren onderzoek paraatheidsmodellen, inclusief VRU-flexpool
- Vervanging randapparatuur
- Implementeren RIS (repressief informatie systeem)

<u>Versterken vakbekwaamheid</u>

Activiteiten die wij in het kader van Vakbekwaamheid in 2025 en 2026 uitvoeren zijn onder andere:

- Verder inrichten vakbekwaamheidsorganisatie naar aanleiding van onderzoek naar benodigde capaciteit en middelen
- Implementeren nieuwe elektronische leeromgeving
- Start onderzoek opleidingslocatie brandweeropleidingen
- Aanbesteding vakbekwaamheidsmanagementsysteem

<u>Innovatie toepassen t.b.v. arbeidsveiligheid</u>

Voor het vergroten van de arbeidsveiligheid door middel van innovatie werken wij in 2025 en 2026 onder andere aan de volgende activiteiten:

- Uitvoeren project 360 graden verkenning
- Ervaring opdoen met onderwaterdrones (ROV)
- Opzetten project blusrobot

Verstevigen natuurbrandbeheersing
Wij leveren in 2025 en 2026 een bijdrage aan de uitvoering van het programma natuurbrandbeheersing

Onze brandweermensen (vinden, boeien, binden)
Activiteiten die wij binnen dit kader in 2025 en 2026 uitvoeren zijn onder andere:

- Realiseren toekomstbestendige aansturing van Repressie van MT tot aan de lokale post
- Organiseren van eigenheid en identiteit van de posten
- Inventariseren en implementeren passende werkzaamheden bij beroeps

3.1.3 Waar sturen we op?

Nr.	Indicator	Realisatie 2024	Begroting 2025 & 2026
	Productie-indicatoren Toekomstbestendige Brandweerzorg		
	Incidenten bestrijden		
1	Het totaal aantal incidenten	7.239	8.700
2	Het totaal aantal incidenten voor brandbestrijding	3.309	4.200
	2a. Het aantal incidenten voor gebouwbranden	685	850
	2b. Het aantal incidenten voor overige branden	1.776	2.100
	2c. Het aantal incidenten voor (on)echte of (on)terechte OMS-meldingen	848	1.250
3	Het aantal incidenten voor hulpverlening	3.106	3.700
	3a. Het aantal incidenten voor technische hulpverlening	56	100
	3b. Het aantal incidenten voor hulpverleningen m.b.t. dieren	257	350
	3c. Het aantal incidenten voor overige hulpverlening, waaronder assistentie politie en ambulance	1.960	2.350
	3d. Het aantal incidenten voor AED-inzet	833	650
4	Het aantal incidenten voor basishandelingen bij de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen	655	650
5	Het aantal incidenten voor ondersteuning bij waterongevallen	169	150
6	Het aantal geredde slachtoffers	51	
7	Het aantal inzetten voor en in buurregio's	315	300
	Vakbekwaamheid		
	Aantal cursisten dat de opleiding Manschap A heeft afgerond	90	96
	Aantal cursisten dat de opleiding Bevelvoerder heeft afgerond	29	18
	Meldkamer		
1	Het aantal meldingen dat bij de regionale alarmcentrale is aangenomen	23.687	24.000
2	Verwerkingstijd meldingen	57 sec.	60 sec.
	Prestatie-indicatoren Toekomstbestendige Brandweerzorg		
	Paraatheid & Vakbekwaamheid		
10	De opkomsttijden van de brandweer zijn overeenkomstig de eisen van het dekkingsplan uitgevoerd (meettijden)	81%	80%

Nr.	Indicator	Realisatie 2024	Begroting 2025 & 2026
11	De paraatheid van de brandweer is overeenkomstig de eisen van het dekkingsplan gegarandeerd	Ja	Ja
	Jeugdbrandweer		
12	Het percentage jeugdbrandweerleden dat doorstroomt naar de reguliere brandweer ten opzichte van het aantal jeugdleden dat de jeugdbrandweer verlaat op 18/19 jarige leeftijd	16%	15%

3.2 Risicobeheersing - *Veilige en gezonde leefomgeving*

3.2.1 Waar gaan we voor?

De VRU zet zich in voor een veilige en gezonde leefomgeving. Wij werken risicogericht, dat wil zeggen dat we ons zoveel mogelijk richten op het beperken van die risico's, waarbij we de meeste veiligheidswinst kunnen boeken. Samen met andere partijen zoeken we naar de kwetsbaarheden, risico's en kansen in onze regio en waar nodig op landelijk niveau. Hiervoor bouwen wij aan een robuust netwerk waarin plaats is voor onze huidige partners, maar waarbij we ook op zoek gaan naar nieuwe partijen en lokale initiatieven. Met als doel om samen tot lokale en regionale oplossingen te komen. Wij zetten in op onze rol van kennis- en netwerkmakelaar, waarbij we de deskundigheid van diverse partners bundelen. Er zijn steeds meer gegevens over de fysieke en sociale leefomgeving digitaal beschikbaar. Deze gegevens vormen voor ons een belangrijke bron waarmee we inzicht krijgen in de risico's die spelen in onze regio. Informatie-uitwisseling is voor ons van belang om onze partners in een vroeg stadium te kunnen adviseren over veiligheidsaspecten. Doordat wij beschikken over een actueel risicobeeld en informatie- en datagestuurd willen werken, houden wij zicht op de veiligheid in ons verzorgingsgebied. Daarbij is een breed gezamenlijk netwerk met partners die bijdragen aan veiligheid voor ons noodzakelijk; niet alleen tijdens een incident of crisis maar ook in de fase voorafgaand.
De VRU wil zich samen met gemeenten en andere publieke en private partners, maatschappelijke organisaties en inwoners zo goed mogelijk voorbereiden en toerusten om crises te voorzien, te voorkomen en zo nodig te beheersen. De (zelf)redzaamheid van inwoners, bedrijven en instellingen vormt een cruciaal onderdeel van de veerkracht van een samenleving. Door het versterken van de veerkracht en weerbaarheid van de totale samenleving in de regio Utrecht, in samenwerking met de gemeenten, het rijk, (vitale) partners, het bedrijfsleven en inwoners van de regio willen we maatschappelijke ontwrichting voorkomen.

3.2.2 Wat gaan we doen om daar te komen?

We gaan in 2025 en 2026 de volgende activiteiten uitvoeren:

<u>Bijdragen aan een veilige leefomgeving</u>
Risicogericht werken:

- Ontwikkelen van een voorstel voor een 'knoppenmodel' risicogericht toezicht

Voorbereiden op nieuwe risico's:

- Borgen van kennis en implementeren van maatregelen op nieuwe risico's met relevante partners

- Geven van uitvoering aan programma natuurbrandbeheersing
- Geven van uitvoering aan project klimaatadaptatie

Nieuwe voorlichtingsactiviteiten:

- Aanbieden van lessen aan het basisonderwijs, te weten ‘basisles brandveiligheid’, ‘veilig laden’ en ‘natuurbrand’
- Publiceren van een digitale brandveiligheidszelfscan voor ondernemers op www.vru.nl
- Doen van een verkenning naar breder gebruik van de Whatsapp service voor burgervragen als onderdeel van het project ‘externe dienstverlening’
- Publiceren een nieuwe brandveiligheids-informatiepagina op www.vru.nl gericht op verenigingen van eigenaren

Versterken veerkrachtige en redzame samenleving

We starten een programma veerkracht waarin we gaan werken aan 7 pijlers:

1. Versterken van onze risicocommunicatie door gerichte handelingsperspectieven te bieden aan inwoners t.b.v. de (samen)redzaamheid
2. Zorgen voor eenduidige en goed vindbare informatie en basisvoorzieningen voor inwoners, ter voorbereiding op, maar ook ten tijde van een crisis.
3. Ondersteunen de gemeenten met het voorbereiden op grootschalige evacuatie en opvang van inwoners- en vluchtelingenstromen
4. Werken aan nieuwe samenwerkingsrelaties met bedrijven en maatschappelijke organisaties als aanvulling op onze crisisorganisatie
5. Ondersteunen de gemeenten in het inventariseren en activeren van lokale maatschappelijke netwerken t.b.v. de (samen)redzaamheid en het vergroten van de slagkracht als totale samenleving. Hiervoor werken we o.a. aan een veerkrachtprofiel.
6. Werken aan het voorkomen van incidenten door proactief te adviseren over mogelijke aanpassingen van de leefomgeving
7. Werken oplossingen uit voor het scenario langdurige blackout.

Intensiveren van de contacten met de netwerkpartners

We onderhouden en vergroten een breed gezamenlijk netwerk met partners die bijdragen aan veiligheid tijdens incidenten of crises, maar ook in de fase voorafgaand.

3.2.3 Waar sturen we op?

Nr.	Indicator	Realisatie 2024 *	Begroting 2025 & 2026
	Productie-indicatoren Veilige en gezonde leefomgeving		
	Advisering ter voorkoming van onveiligheid		
1	Het aantal verstrekte adviezen/vooroverleggen t.b.v. omgevingsvisie, -plannen, -tafels	490	500
2	Het aantal verstrekte adviezen Omgevingswet	3.200	4.000
3	Het aantal verstrekte adviezen voor B&C Evenementen	456	600
	Risicogericht toezicht		
4	Toezicht tijdens bouw op verzoek van gemeente	*	100%
5	Het aantal uitgevoerde toezichtbezoeken Milieu	58	75
6	Het aantal uitgevoerde toezichtbezoeken Bestaande Bouw (brandveilig gebruik)	4.518	5.000
7	Het percentage hercontroles Bestaande bouw (complementair met het naleefgedrag)	17%	20%
8	Het aantal uitgevoerde controles bij Evenementen	307	500
	Vergroten veiligheidsbewustzijn		
9	Het aantal gegeven voorlichtingen (open dagen /veiligheidsdagen, op verzoek van de samenleving, bij kwetsbare inwoners/zorg, bij ondernemers) en bassischolen waar een gastles is gegeven	*	430
10	Twee maal per jaar is met de gemeenten het risicobeeld en de kwaliteit en voortgang van de advisering en het toezicht besproken	Ja	Ja
11	Twee maal per jaar rapporteren we aan de gemeenten de BVL activiteiten	*	Ja
12	Op acute en bijzondere onveilige situaties is aantoonbaar succesvol ingezet (samen met het bevoegd gezag)	Ja	Ja

* Enkele indicatoren zijn gewijzigd/ samengevoegd ten opzichte van 2024.

3.3 Crisisbeheersing & GHOR - *Versterking crisisbeheersing*

3.3.1 Waar gaan we voor?

We voorkomen, voorzien en minimaliseren de effecten van crises en versterken de weerbaarheid van de samenleving. We investeren in een veerkrachtige en schaalbare crisisorganisatie die, al naar gelang de aard en omvang van de crisis, samen met de betrokken partijen wordt ingericht. Wij kiezen ervoor om als VRU in positie te komen als er sprake is van (dreigende) crisis of maatschappelijke ontwrichting. Wij focussen ons hierbij op onze kerntaken en richten ons op de coördinatie en regie. Het doel is om zo snel mogelijk terug te kunnen keren naar een stabiele situatie en de taak weer over te dragen aan de partij die hier primair voor is toegerust.

3.3.2 Wat gaan we doen om daar te komen?

We gaan in 2025 en 2026 de volgende activiteiten uitvoeren:

Crisismanagement

Uitvoeren van programma Versterking crisisbeheersing

- Het versterken van proces: risicomonitoring, preparatie, respons, herstel en nafase.
- Het versterken van mens en organisatie: werving & selectie OKT permanent, gefaseerd opbouwen naar 3 a 4 teams. Inclusief een vakbekwaamheidsprogramma i.s.m. de afdeling vakbekwaamheid crisisorganisatie.
- Coördinatie op formatieve uitbreiding in de reguliere organisatie uitbreiding vanuit BDUR financiering .
- Het versterken van techniek: realiseren van 24/7 veiligheidsbeeld.
- Afstemmen met andere programma's, projecten en lijn. Inzicht in afbakening en afhankelijkheden. Waaronder ook VIC MNL.
- Opzetten en toepassen van scenariodenken en -methodieken.
- Inrichten OKT-p frontoffice voor partners.
- Opstellen werkwijzen (denk aan voorzienbare inzetten, langdurige crises, sluimerende en/of dreigende gebeurtenis).
- Blijvend evalueren van ontwikkeling van het OKT-p

Upgraden planvorming crisisbeheersing

- Upgraden planvorming discontinuïteit stroom, militaire dreiging (nieuw), hoogwater, natuurbrand met de weerbaarheidsaspecten zoals die in het programma weerbaarheid worden ontwikkeld

Optimaliseren van de lerende organisatie – basis op orde vakbekwaamheid

- Duidelijke processen die vorm kunnen worden gegeven passende systemen met als doel een volledige leercyclus en een optimaal lerende crisisorganisatie

Uitvoeren Bevolkingszorg 3.0

- Per 2 januari is de formele doorontwikkeling BZ 3.0 voltooid en gaan we werken in de nieuwe structuur. In de praktijk zullen daarna nog veel zaken moeten worden voltooid, zoals het uitwerken en detail van de governance, financiering

Consolideren en versterken Vakbekwaamheid in de keten

- Vertalen van de gezamenlijke missie en visie van netwerk coördinatie en vakbekwaamheid naar een strategie en concrete activiteiten in de keten

Versterken ketenpreparatie zorgketen

- Versterken van de ketenpreparatie binnen de zorgketen door uitvoering te geven aan de aanbevelingen die voortkomen uit de analyse van alle crisisplannen van de acute zorgaanbieders en de hieruit voortvloeiende ketenrapportage.

Netwerkmanagement

Intensiveren van de contacten met de netwerkpartners

- We onderhouden ons eigen netwerk en dragen bij aan een VRU breed netwerk

Informatiemanagement
Inrichten van een VIC (Veiligheidsinformatiecentrum)MNL in gezamenlijkheid met VRFGV

GHOR
Borgen (Implementeren en positioneren) zorgrisicoprofiel
- Borgen aanbevelingen n.a.v. analyse crisisplannen

3.3.3 Waar sturen we op?

Nr.	Indicator	Realisatie 2024	Begroting 2025 & 2026
	Productie-indicatoren Versterking crisisbeheersing		
	Planvorming		
1a	Incidentbestrijdingsplannen (elke 4 jaar)	90%	100%
1b	Rampbestrijdingsplannen (elke 3 jaar)	100%	100%
	Bezetting piketgroepen		
2a	Hoofdstructuur (norm: ≥ 5)	95%	100%
2b	Bevolkingszorg (norm: ≥ 5)	*	100%
2c	GHOR (norm: ≥ 5)	95%	100%
	Vakbekwaamheid		
3a	Initiële opleiding is afgesloten met een examen (multi)	100%	100%
3b	Initiële opleiding is afgesloten met een examen (GHOR)	100%	100%
	Verplichte trainingen daadwerkelijk gevolgd		
4a	Hoofdstructuur	90%	90%
4b	Bevolkingszorg	**	90%
4c	GHOR	90%	90%
	*Inzicht in aantal (multidisciplinaire) inzetten**		
5a	GRIP (aantal)	10	
5b	Kortdurend, < 1 week (aantal)	10	10
5c	Langdurend, > 1 week (aantal)	1	1
5d	Inzetten OvDG (aantal)	1.271	1.000
5e	Inzetten HINGZ (aantal)	22	24
5f	Inzetten ACGZ (aantal)	27	24
	Inzicht in aantal evaluaties		
	Aantal evaluaties:		
6	Het aantal platform overleggen met crisispartners	13	11

* Met ingang van januari 2025 wordt uitvoering gegeven aan bevolkingszorg 3.0

3.4 Meldkamer Midden-Nederland Veiligheidsregio's

3.4.1 Waar gaan we voor?

Vanaf 3 juni 2025 is er één meldkamer Midden-Nederland (MK MNL) in Hilversum waarin de meldkamerfuncties brandweer, politie, ambulancedienst en de calamiteitencoördinator (caco) samenwerken. Deze (verplichte) ontwikkeling volgt uit de Wet veiligheidsregio's en de Wijzigingswet meldkamers. Dit betekent dat de meldkamers van de veiligheidsregio's Utrecht, Gooi en Vechtstreek en Flevoland worden samengevoegd. Het bestuur is de afgelopen jaren meegenomen in deze ontwikkeling.

3.4.2 Wat gaan we doen om daar te komen?

De VRU bereidt samen met de andere twee veiligheidsregio's de organisatorische samenvoeging voor. In 2024 zijn er afspraken gemaakt over de organisatorische plek van de medewerkers, de inrichting en de ondersteuning en in 2025 wordt er verder gewerkt aan overeenkomsten voor de samenwerking en harmonisering van werkprocessen. We gaan in 2025 en 2026 onder meer de volgende activiteiten uitvoeren:

- Verder harmoniseren van meldkamerprocessen tussen de Veiligheidsregio's Flevoland, Gooi en Vechtstreek en Utrecht.
- Oprichten van staf Meldkamer Midden Nederland Veiligheidsregio's
- Voorbereiden en uitvoeren van de Livegang van de Meldkamer Midden-Nederland op 3 juni 2025
- Oprichten en implementeren van opschaling meldkamer voor 0900 – 0904 tijdens grote drukte.
- Oprichten en implementeren van Multidisciplinair Meldkamer overleg

3.4.3 Waar sturen we op?

Nr.	Indicator	Realisatie 2024	Begroting 2025 & 2026
	Indicatoren Meldkamer Midden-Nederland Veiligheidsregio's		
	Meldkamer		
1	Het aantal meldingen dat bij de Meldkamer Midden Nederland is aangenomen	n.b.	*
2	Verwerkingstijd meldingen	n.b.	*
3	Multidisciplinair beeld is binnen 5 minuten beschikbaar	100%	100%

* Vanwege samenvoeging Meldkamer worden indicatoren en streefwaarden nog nader bepaald in samenwerking met de Veiligheidsregio's Gooi en Vechtstreek en Flevoland.

3.5 Ondersteuning

We zien dat onze omgeving verandert en we daarvoor wendbaar moeten zijn. Het werken in programma`s helpt daarbij, naast ons reguliere werk, als sturingsinstrument om onze doelen en ambities te behalen. Een programma ondersteunt een strategische beweging, verandering of ontwikkeling en gaat over grenzen binnen een organisatie (organisatieonderdelen) of tussen organisaties (hele organisaties ook buiten de VRU of afdelingen van verschillende organisaties) heen. Het vraagt betrokkenheid van verschillende organisatieonderdelen.

Binnen het organisatieonderdeel 'Ondersteuning' werken we aan de volgende programma`s:

- Great place to work
- Organisatieontwikkeling
- Informatieknooppunt

3.5.1 Great place to work

De VRU wil op de steeds krapper wordende arbeidsmarkt een aantrekkelijke organisatie zijn waar talent graag wil werken. We zijn maatschappelijk gedreven met een breed werkterrein en we bieden volop ontwikkelkansen. We willen daarbij een warme omgeving bieden waar iedereen welkom is. Onze leidinggevenden worden toegerust om hun mensen richting en ruimte te geven door (dienend) leiderschap te tonen, met ruimte voor ieders ontwikkeling en persoonlijk leiderschap. We willen daarbij graag een diverse en inclusieve organisatie zijn. Niet alleen maken we zo meer gebruik van het talent op de arbeidsmarkt, het helpt ons ook om vraagstukken vanuit meerdere gezichtspunten te benaderen en zo ons werk beter te doen.

3.5.2 Informatieknooppunt

Het doel van het informatieknooppunt is het via gerichte informatie nog beter ondersteunen van de activiteiten bij het bestrijden, voorzien en voorkomen van incidenten/crises. We versterken hiermee de crisisbeheersing, en dragen bij aan toekomstbestendige brandweerzorg en een veiligere en gezondere leefomgeving. Hiermee vergroten wij de weerbaarheid in de regio. Wij stimuleren innovatie en andere manieren van werken door het initiëren van informatie-oplossingen via innovatieve technieken zoals artificiële intelligentie (AI) en het verder ontwikkelen van informatiegestuurd werken.

3.5.3 Overhead

De definitie van overhead uit artikel 1 van het BBV wordt in de meest actuele notitie van de commissie BBV nader geduid als*: 'het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Hiertoe behoren ook de systemen en aanverwante lasten die deze functies ondersteunen.'*

Onderstaand overzicht is opgesteld aan de hand van de geactualiseerde notitie Overhead van de commissie BBV. Deze geactualiseerde notitie geeft een overzicht van de regelgeving inzake de overhead en geeft op een aantal punten een nadere toelichting. Deze notitie is voor de gemeenschappelijke regelingen van toepassing vanaf het (begrotingsjaar) 2026, maar eerder mag

ook. De VRU heeft ervoor gekozen om de herziene wijze van toerekening van de overhead al in de geactualiseerde begroting 2025 op te nemen, zodat we hiermee gelijk oplopen met gemeenten. Dit betekent dat de aanpassingen uit deze notitie zijn verwerkt in de voorliggende begroting. De aanpassingen hebben betrekking op een aantal begrotingsonderdelen die niet meer worden aangemerkt als overhead maar op overige taakvelden moeten worden begroot en verantwoord. Meer specifiek betreft dit de formatieve en formatie-gerelateerde lasten voor leidinggevenden en directe softwarelasten/applicaties voor de programmaonderdelen Brandweer, Risicobeheersing Crisisbeheersing & GHOR. Dit heeft tot gevolg dat we nu meer kosten toerekenen aan het primaire proces waardoor het percentage overhead is gedaald. Op basis van de geactualiseerde uitgangspunten is het overzicht van de kosten van overhead voor 2025 en 2026 als volgt:

Tabel 13 Overzicht overhead [5]

Bedragen x € 1.000

Overhead	Rekening 2024	Begroting 2025	Actualisatie 2025	Begroting 2026
Personeelskosten	23.315	22.256	18.674	17.573
Gebouwkosten	1.474	1.747	1.711	1.895
Kantoorkosten	3.524	3.655	3.688	4.116
Overige kosten	768	437	1.344	1.266
Overige baten	-295	-	-297	-129
Mutaties in reserve	-251	194	-356	-115
Totaal overhead:	**28.535**	**28.289**	**24.762**	**24.606**
% overhead	**19,5%**	**23,0%**	**17,4%**	**18,9%**

3.5.4 Onvoorzien

De begroting van de VRU bevat geen post voor onvoorzien. Eventuele onvoorziene situaties met de daaruit volgende kosten, dienen op dat moment van dekking te worden voorzien. In de risicoparagraaf, die gekoppeld is aan de weerstandscapaciteit, is het risico van onvoorziene uitgaven opgenomen.

[5] Overheadlasten- en baten inclusief mutaties reserves ten opzichte van begrotingstotaal inclusief mutaties reserves

4 Paragrafen

4.1 Bedrijfsvoering

4.1.1 Personeel en organisatie

Organisatie VRU
Bij Veiligheidsregio Utrecht werken mensen met een passie. Een passie om levens te redden, om incidenten te voorkomen en te bestrijden en om samen met burgers en partners de veiligheid en zelfredzaamheid in onze samenleving te vergroten. Onze organisatie is gericht op onze drie hoofdtaken: Brandweer, Risicobeheersing en Crisisbeheersing. Deze onderdelen werken niet alleen onderling nauw samen, maar dat doen we ook met onze partners. Zo zetten we ons met bijna 2.500 betrokken collega's iedere dag in voor de veiligheid van alle 1,4 miljoen inwoners van de 26 gemeenten in onze regio. Samen dragen wij bij aan de veiligheid. Elke dag weer, steeds beter. De hoofdstructuur van onze organisatie ziet er als volgt uit:

Samen zijn we één organisatie. Het organisatieonderdeel 'Ondersteuning' is ondersteunend aan de drie hoofdtaken. Samen bouwen wij aan een organisatie waar iedereen zich gezien en gewaardeerd voelt en de ruimte en ondersteuning krijgt om het beste uit zichzelf én elkaar te halen. Met z'n allen zorgen we voor een 'Great place to work'.

De directie van de VRU bestaat uit de algemeen directeur en drie leden die samen verantwoordelijk zijn voor de hele organisatie. Binnen het directieteam wordt gewerkt met een

portefeuilleverdeling. De Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) staat onder leiding van de directeur publieke gezondheid (DPG), die op agendabasis deelneemt aan de vergaderingen van het directieteam.

Organisatieontwikkeling
De wereld en ons werk verandert. De rol van de Veiligheidsregio verbreedt en de uitdagingen waar we voor staan veranderen. In onze ontwikkelkoers en besturingsfilosofie hebben we met elkaar bepaald hoe we met deze veranderingen omgaan. Om die uitdagingen van onze huidige tijd aan te gaan en om de ambities uit onze bestuursagenda waar te maken, zien we dat we steviger moeten inzetten op onderlinge samenwerking. Dit vraagt van ons een flexibele en wendbare houding. De afgelopen jaren hebben we de slag gemaakt naar een meer dienende en passende organisatiestructuur met kortere lijnen en minder gelaagdheid. Deze ontwikkeling zetten we door naar één VRU waarbij we ruimte bieden aan talenten en aan de lokale en menselijke maat. Onze kernwaarden staan hierbij centraal: vanuit vertrouwen werken we samen en nemen we eigenaarschap.

Formatie en bezetting
De formatie voor de beroepsbrandweer en overig personeel bestaat in totaal per 1-1-2025 uit 719 fte. De bezetting bedraagt 687 fte. Het verschil tussen formatie en bezetting betreft een momentopname. Een deel van de vacatures is moeilijk in te vullen door onder andere de krapte op de arbeidsmarkt.

De formatie (in fte) per organisatieonderdeel is als volgt:

Formatie in fte **Hoofdtaak**	**Formatie** **1-1-2025**
Brandweer	398,2
Risicobeheersing	112,8
Crisisbeheersing & GHOR	55,1
Ondersteuning	153,3
Totaal	**719,4**

Vrijwilligers
Per 1-1-2025 zijn 1.667 vrijwilligers in dienst van de VRU. Op basis van het materieel- en personeelsbeheer en –spreidingsplan is de streefsterkte 1.673 vrijwilligers. Voor de werving van nieuwe vrijwilligers organiseert de VRU aanstellingsdagen. Vanuit de hele regio worden potentiële vrijwilligers op de ademluchtwerkplaats in Houten op één dag gekeurd. Ook wordt met behulp van een assessment dan beoordeeld of zij geschikt zijn voor het vrijwilligerswerk

Jeugdbrandweer
Per 1 januari 2025 hebben we 256 jeugdleden en 21 posten met een Jeugdbrandweer. Dit is inclusief de samenvoeging van de Jeugdbrandweer Zeist-Bunnik. Brandweer Soest is aan het kijken naar een eventuele opstart van de Jeugdbrandweer.

Wet banenafspraak
Het realiseren van duurzame werkgelegenheid voor de doelgroep uit de Wet banenafspraak (WBA) is voor de VRU een maatschappelijke opdracht. De VRU heeft inmiddels het quotum van 15 garantiebanen behaald door 15,53 garantiebanen te realiseren wat gelijk is aan 11,0 fte[6]. Doelstelling is het aantal WBA functies in 2025 te behouden met een evenwichtige verdeling in de gehele organisatie. Deze WBA-banen worden gerealiseerd binnen de formatieve kaders zodat een aanvullende bijdrage vanuit de gemeenten niet nodig is. Het project 'Sociale veiligheid, diversiteit en Inclusie' (zie hieronder) helpt om dit onderwerp in de organisatie onder de aandacht te houden.

Sociale veiligheid, Inclusie en Diversiteit
De VRU staat midden in de maatschappij; daarom vinden we het belangrijk dat ons personeelsbestand een afspiegeling is van die maatschappij.
We hebben ons als organisatie gecommitteerd aan een aantal afspraken om te werken aan een diverse en inclusieve organisatie:

- We nemen meer mensen aan met een afstand tot de arbeidsmarkt (Wet Banenafspraak);
- We dragen in onze organisatie uit dat jezelf zijn werkt. Je mag er zijn, wie je ook bent;
- We spreken met onze vacatures een brede(re) doelgroep aan en we sluiten geen mensen uit;
- We dragen ons steentje bij aan het vergroten van meer kansengelijkheid voor jongeren.

Mentaal welzijn
Het mentaal welzijn van onze medewerkers vinden we erg belangrijk. Ons werk kan veel impact hebben. We willen onze medewerkers daarin zo goed mogelijk ondersteunen. Via ons Team Opvang en Nazorg zetten wij stevig in op ondersteuning na incidenten. Er is een Steunpunt Brandweer ingericht bij het Veteraneninstituut in Doorn, waar wij als VRU lid van zijn. Daarnaast bieden we via ons uitgebreide bedrijfszorgpakket ook langdurige, psychosociale ondersteuning voor mentale klachten zoals PTSS en traumaverwerking. Hiervoor hebben we ook een geestelijk verzorger in dienst die hier een zeer waardevolle bijdrage aan levert door individuele en groepsgesprekken. Ook de bedrijfsarts, vertrouwenspersonen en medewerkers van personeelsbeleid dragen actief aan bij aan het creëren van bewustwording en het eerder herkennen van signalen. Hiervoor bieden we verschillende workshops aan op het gebied van mentale weerbaarheid. De sessies gaan over het doorbreken van een cultuur waar het niet normaal is om te praten over gevoelens, maar zijn ook gericht op kennis over en omgang met stressvolle situaties.

Onveilige Situaties en (bijna)Ongevallen (OSIO)
Het melden van incidenten (onveilige situaties en(bijna)ongevallen) is bedoeld om te leren van de situatie en de kwaliteit van de zorg te verbeteren. OSIO-meldingen geven inzicht in de risico's voor de veiligheid, gezondheid en het welzijn van de VRU medewerkers. Door de meldingen te analyseren kan er worden geleerd en kunnen maatregelen worden genomen om soortgelijke incidenten en situaties in de toekomst te voorkomen. Door bovendien te kijken naar de meer fundamentele oorzaken (de oorzaak achter de oorzaak) kan de veiligheids- of arbozorg binnen de VRU naar een hoger niveau worden getild waardoor andersoortige ongevallen, die dezelfde basisoorzaken hebben, kunnen worden voorkomen.

[6] Stand januari 2025

Verzuim
Voor de medewerkers van de Veiligheidsregio Utrecht is een verzuimprotocol vastgesteld. De insteek van dit protocol is niet de ziekte van de medewerker, maar zijn mogelijkheden om werkzaamheden te verrichten ondanks beperkingen. Doel is een handvat te bieden aan leidinggevenden om zo het ziekteverzuim binnen de organisatie zoveel als mogelijk te beperken. Deze regels zijn gebaseerd op de Wet verbetering poortwachter. Het streven is een verzuimpercentage van 5 %.

Inhuur
Het uitgangspunt voor de VRU is dat we werken met vaste formatie met daarop medewerkers met vaste aanstellingen, maar om de continuïteit van de werkzaamheden te kunnen waarborgen is inhuur soms onvermijdelijk. Daarnaast is inhuur soms wenselijk om als organisatie wendbaar en flexibel te kunnen zijn, bijvoorbeeld bij grote crises. Als er sprake is van tijdelijke formatie (bijvoorbeeld voor een project), dan heeft een tijdelijke aanstelling de voorkeur (bijvoorbeeld voor de duur van het project). In sommige gevallen kan het nodig zijn om tijdelijk een externe in te huren. Bijvoorbeeld als de vaste medewerker langdurig afwezig is, of als een tijdelijke aanstelling niet haalbaar is. Ook kan het nodig zijn om een externe in te huren voor additionele (project)werkzaamheden waarbij een specialistische expertise wordt gevraagd. Bij inhuur volgt de VRU de inkoopregels waar wij als overheid ons aan moeten houden.

Beleidsindicatoren conform BBV-regelgeving[7]
De veiligheidsregio is op basis van wettelijke regelgeving (BBV) verplicht om de volgende beleidsindicatoren in de begroting en jaarrekening op te nemen.

Nr.	Productie-indicator	Eenheid	Realisatie 2024	Actualisatie 2025	Begroting 2026
1	Formatie	Fte per 1000 inwoners	0,52	0,51	0,51
2	Bezetting	Fte per 1000 inwoners	0,49	0,49	0,49
3	Apparaatskosten*)	Kosten per inwoner	€ 100,5	€ 98,1	€ 90,3
4	Externe inhuur**	Kosten als % van totale loonsom	29%	16%	3%
5	Externe inhuur**)	Totale kosten inhuur externen	14,9 mln	21,7 mln	2,1 mln
6	Overhead***)	% van de totale lasten	21%	18%	19%

Op basis van CBS-prognose is uitgegaan van 1.414.663 inwoners voor de provincie Utrecht op peildatum 1-1-2025.
* Apparaatskosten zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de ambtelijke organisatie. Dit zijn in feite de totale lasten van de VRU minus de jaarlijkse bijdrage aan het NIPV.
** De reguliere inhuur betreft voornamelijk inhuur van instructeurs voor opleiden, trainen en oefenen en inhuur voor ziektevervanging en vacatures. Voor 2024 en 2025 is/ wordt specifiek ingehuurd voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne en crisisnoodopvang (€ 9,1 miljoen). Deze specifieke inhuurkosten worden volledig gedekt uit een specifieke rijksbijdragen en vergoeding van het COA.
*** Voor de berekening van de overhead inclusief baten verwijzen we naar § 3.5.3.

[7] Rekeningcijfers 2024 zijn onder voorbehoud van goedkeuring door de accountant volgend uit de accountantscontrole Jaarstukken VRU 2024.

Duurzame bedrijfsvoering
In onze samenleving ligt een grote uitdaging op het gebied van duurzaamheid. Als overheidsorganisatie committeren we ons uiteraard aan de landelijke afspraken op het gebied van duurzaamheid. Dit doen we niet omdat het moet, maar omdat wij ons realiseren dat de klimaatverandering ook een directe impact heeft op de veiligheid in onze regio. We maken werk van de CO2-reductie en vermindering van het klimaatgebruik door ons wagenpark te verduurzamen, duurzaamheidseisen te stellen aan onze leveranciers en zelf ons materiaalgebruik te beperken. Samen met de gemeenten, als eigenaren van de brandweerposten, zetten we waar mogelijk stapjes naar klimaatneutrale huisvesting.

Huisvesting
Huisvesting heeft directe invloed op alle vier de thema's van de bestuursagenda. Huisvesting in brede zin is meer dan een gebouw. Huisvesting in brede zin betreft faciliteiten die zorgen dat individuele medewerkers van de VRU optimaal kunnen presteren. Een plek om samen te komen na een emotionele heftige uitruk. Een huisvesting die faciliterend is aan de werkstijlen van de individuele medewerkers van de VRU en die zorgt voor een Great place to work en optimale ondersteuning van de werkprocessen. Daarmee draagt huisvesting bij aan een gezonde en veilige werkomgeving.

Met betrekking tot de visie op huisvesting heeft het algemeen bestuur in november 2023 het besluit genomen om een drietal scenario's voor de organisatie van de huisvesting uit te laten werken door VRU en de 26 gemeenten. Aan de basis van de uitwerking staan de eerder vastgestelde vier bestuurlijke uitgangspunten, waarbij geconstateerd is dat de huidige organisatie niet voldoet aan de uitgangspunten. Momenteel worden de laatste inhoudelijke uitwerkingen gemaakt, waaronder het in beeld brengen van de organisatorische impact per scenario bij gemeenten en de globale schets van de toekomstige lasten. Na afronding van deze uitwerking zal in het algemeen bestuur een beeldvormende bijeenkomst georganiseerd worden, als voorbereiding op een besluitvormende bijeenkomst.

4.1.2 Digitale veiligheid

Met het vaststellen van het strategisch beleid digitale veiligheid is koers gezet om kwaadwillende en onbevoegden buiten de deur te houden, en daarmee onze eigen (digitale) continuïteit en weerbaarheid te verhogen. De eerste fase draait om het implementeren van de minimale technische basismaatregelen die essentieel zijn om te beschermen tegen veel voorkomende dreigingen zoals phishing en gijzelsoftware (ransomware). Het is belangrijk om te benadrukken dat deze basismaatregelen, naast implementatie, ook in 2026 blijvende aandacht vragen om goed onderhouden te worden.

Behalve dat we een nieuwe versie van de Baseline informatiebeveiliging Overheid (BIO) verwachten is het vrijwel zeker dat de Veiligheidsregio onder de NIS2-richtlijn gaat vallen. De NIS2-richtlijn is gericht op het verhogen van de digitale weerbaarheid van vitale organisaties en stelt strengere eisen aan risicobeheer, incidentrespons en rapportage. Recent heeft een extern bureau een volwassenheidstoets uitgevoerd. Hierbij is gekeken in hoeverre wij voldoen aan huidige versies van de (verplichte) normenkaders en daarmee hoe goed we in staat zijn om

cyberrisico's te beheersen. Op een schaal van 1 tot 5, waarbij niveau 3 wordt gezien als het vereiste niveau voor een veilige en weerbare organisatie , scoren wij momenteel rond de 1,5. Het is belangrijk om te begrijpen dat de nieuwe normenkaders en verplichtingen niet vrijblijvend zijn. Ondanks de stappen die zijn gezet is er nog veel werk te verrichten, werk waarvoor structureel investeringen noodzakelijk zijn. Voor 2025 en 2026 hebben we, in lijn met het strategisch beleid, de volgende doelstellingen opgenomen:

- Risicogericht werken, waarbij we niet alleen richten op de top 3 risico's op concernniveau, maar ook de specifieke "te beschermen belangen" per proces identificeren en prioriteren.
- Uitvoeren van externe en interne penetratietests door een gespecialiseerd bureau om de effectiviteit van de genomen beveiligingsmaatregelen te beoordelen en onze weerbaarheid tegen cyber-aanvallen te testen.
- Van ad-hoc naar continu versterken van het cyberbewustzijn van onze medewerkers via gerichte trainingen en campagnes, omdat zij de sterkste schakel vormen in onze cyberveiligheid.

Privacy
De VRU is verantwoordelijk voor het wettig behandelen van persoonsgegevens. Dit zijn persoonsgegevens van burgers, ambtenaren en vrijwilligers. Daarbij heeft de VRU een morele plicht om de vertrouwelijkheid en gevoelige aard van deze persoonsgegevens te eerbiedigen. De VRU verwerkt geen persoonsgegevens tenzij dat noodzakelijk is. De persoonsgegevens worden onder andere gebruikt voor het beheren van incidenten, om toezicht te houden, voor relatiebeheer, werving en selectie, en de werknemersadministratie. De VRU zorgt er voor dat er altijd een grondslag is voor die verwerking, dat de betrokken persoonsgegevens niet langer worden bewaard dan noodzakelijk, en dat deze alleen met bevoegde partijen worden gedeeld. Door gepaste technische en organisatorische maatregelen te nemen zorgt de VRU er ook voor dat de persoonsgegevens adequaat beveiligd zijn. Betrokkenen kunnen uitvoering geven aan hun rechten door te mailen met de functionaris voor de Gegevensbescherming.

Daarnaast worden beleidsstukken en processen doorlopend bekeken en beoordeeld om te kijken of deze de privacy van de betrokkenen nog beter kunnen beschermen. Er is een groep mensen met verschillende taken in het kader van de bescherming van de persoonsgegevens. Zo houdt de functionaris voor de gegevensbescherming toezicht en adviseert, de privacy officers helpen collega's op weg en adviseren, en de privacy ambassadeurs vormen de schakel tussen de directies en de afdeling juridische zaken.

4.1.3 Interne beheersing en rechtmatigheid

Interne beheersing
Interne beheersing is een proces, gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid omtrent het bereiken van doelstellingen in de volgende categorieën:
▪ Bereiken van strategische doelstellingen;
▪ Effectiviteit en efficiëntie van bedrijfsprocessen;
▪ Betrouwbaarheid van de financiële informatieverzorging;

▪ Naleving wet– en regelgeving.

Interne beheersing is daarmee geen doel op zich, maar een middel om effectief te kunnen sturen op de uitvoering van onze taken. Wij hanteren hierbij de volgende uitgangspunten:
▪ Integraal management (verantwoordelijk voor resultaten en middelen);
▪ Evenwicht tussen regels en regelruimte;
▪ Het management wordt voldoende ondersteund met raad, daad en informatie;
▪ Voorkomen is beter dan genezen; ICT-systemen ondersteunen de juiste werkwijze.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor de administratieve organisatie en de interne beheersing. Dit komt vanaf 2023 tot uiting in het afleggen van een rechtmatigheids-verantwoording aan het algemeen bestuur. De (verbijzonderde) interne controles vormen hiervoor de basis.

Interne controle
Binnen de VRU voeren we (verbijzonderde) interne controles uit op onze processen. Jaarlijks worden interne controles uitgevoerd op basis van het risicogericht intern controleplan dat periodiek herijkt wordt.

In eerste aanleg voeren we controles uit voor financieel kritische processen. Dit zijn die processen die in relatie tot de door het algemeen bestuur vastgestelde goedkeuringstolerantie voor getrouwheid en verantwoordingsgrens voor rechtmatigheid als financieel kritisch aangemerkt worden. Daarnaast voeren we een beperkt aantal controles uit op basis van specifiek beleid/besluiten (specials). De externe accountant voert op gezette momenten ook controles uit.

Risicomanagement en interne controle zijn geen doel op zich. Het zijn middelen die ervoor moet zorgen dat we onze taken goed (en steeds beter) uitvoeren. Het is daarom een zaak van iedereen binnen de organisatie; ieder vanuit zijn of haar eigen rol en verantwoordelijkheid. Dit komt tot uiting in het principe van het zogenaamde ‘drielijnenmodel’ die de basis vormt voor de taakverdeling ten aanzien van risicomanagement en interne controle binnen de VRU. We onderkennen de volgende drie lijnen:
1. In de eerste lijn: in het primaire proces, onder verantwoordelijkheid van de lijnmanagement.
2. In de tweede lijn: in de ondersteunende processen, waar checks and balances ingericht zijn om fouten te signaleren. Deze lijn bestaat uit de controllers en de vaktechnische adviseurs (b.v. HRM-adviseurs, FLO-adviseur, etc.) in hun controlerol
3. In de derde lijn: de lijn bestaat uit de concerncontrol- en interne auditfunctie.

Rechtmatigheidsverantwoording
De Rijksoverheid heeft regels vastgesteld voor het opstellen van de financiële verantwoording door gemeenten en provincies in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Deze gelden voor de begroting, meerjarenraming, jaarverslagen en jaarrekening en hebben betrekking op de correctheid, begrijpelijkheid en volledigheid van de stukken. Het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) bevat regels voor de minimumvereisten voor de accountantscontrole van de jaarrekening. Als gevolg van wijzigingen in

het BBV is het dagelijks bestuur van de VRU vanaf 2023 zelf verantwoordelijk worden voor het afgeven van de rechtmatigheidsverklaring bij de jaarstukken. Hiervoor heeft de VRU in samenspraak met de externe accountant een normen- en toetsingskader opgesteld.

4.2 Openbaarheidsparagraaf

Per 1 mei 2022 is de Wet open overheid in werking getreden. De Wet open overheid (hierna: Woo) is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob). Waar de Wob voornamelijk zag op de openbaarmakingsplicht op verzoek, richt de Woo zich ook op de actieve openbaarmakingsplicht en de informatiehuishoudingsplicht. Naast dat informatie dus openbaar gemaakt moet worden als iemand erom vraagt, moet sommige informatie ook actief openbaar gemaakt worden en moeten we er voor zorgen dat informatie goed te vinden is.

Een van de verplichtingen die uit de Woo volgt, is dat bestuursorganen jaarlijks in de begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de Woo en in de verantwoording verslag doen van de uitvoering van de wet. Bestuursorganen gaan in de openbaarheidsparagraaf in op de beleidsvoornemens (c.q. behaalde resultaten) met betrekking tot de actieve en passieve openbaarmaking en de verbetering van de informatiehuishouding.

Passieve openbaarmaking (openbaarmaking op verzoek)

Onderzocht is op welke manier software kan bijdragen aan het vergemakkelijken en versnellen van het anonimiseren van documenten. Dit onderzoek wordt momenteel afgerond.

In 2024 zijn er twee beroepen bij de bestuursrechter over besluiten die de VRU genomen heeft naar aanleiding van een verzoek om informatie op grond van de Woo. In beide gevallen is de verzoeker het niet eens met het besluit en vraagt om meer informatie dan is gegeven. De Woo kent verschillende uitzonderingsgronden waarop een bestuursorgaan zich kan beroepen bij het niet openbaar willen maken van informatie. Uiteindelijk dient de bestuursrechter het besluit van de VRU te toetsen.

Actieve openbaarmaking

De Woo kent zeventien informatiecategorieën die gefaseerd zullen worden ingevoerd. Telkens wordt bij Koninklijk besluit bepaald welke informatiecategorie vanaf dat moment actief openbaar gemaakt moet worden. Wij voldoen aan de wettelijke verplichting en hebben de actieve openbaarmaking van de informatie uit de verplichte categorieën op orde.

Informatiehuishouding op orde

C. In 2024 werken we aan de uitvoering van het programmaplan Digitale toegankelijkheid waarbij we oog hebben voor nieuwe documenten, maar ook een slag zullen maken in het digitaal toegankelijk maken van oude documenten.

4.3 Verbonden en overige partijen

Hieronder is een overzicht opgenomen van derde rechtspersonen waarin wij een bestuurlijk en/of financieel belang hebben.

4.3.1 De Werkgeversvereniging Samenwerkende Veiligheidsregio's (WVSV)

De Werkgeversvereniging Samenwerkende Veiligheidsregio's is sinds 1 januari 2022 de werkgeversvereniging van de 25 veiligheidsregio's die met de werknemersorganisaties op landelijk niveau tot afspraken komt over arbeidsvoorwaarden voor alle werknemers van de veiligheidsregio's (met uitzondering van het personeel dat onder een eigen cao valt bijvoorbeeld cao Ambulancezorg).

Belang

De WVSV maakt namens haar leden afspraken met de vakbonden over collectieve arbeidsvoorwaarden voor het personeel van de veiligheidsregio's. Deze afspraken worden vastgelegd in de "CAR(-UWO) Veiligheidsregio's" (voorheen CAR-UWO).

Met het vaststellen van de begrotingen voor 2025 heeft de Algemene Vergadering ook het contributiebedrag voor 2025 vastgesteld. Statutair is bepaald dat het lidmaatschap van de veiligheidsregio's op gelijkwaardige basis plaatsvindt en dat elke veiligheidsregio 1/25ste van het saldo van de begroting bijdraagt.

Financiële informatie

Eigen en vreemd vermogen voor bestemming 2024: nog niet bekend
Jaarresultaat 2024: nog niet bekend

4.3.2 Stichting Risicobeheer Veiligheidsregio's en Stichting Waarborgfonds Veiligheidsregio's

De stichtingen, het Expertisebureau Risicobeheer en het Waarborgfonds Veiligheidsregio's zijn met instemming van alle 25 veiligheidsregio's opgericht in 2022 en 2023. Per 1 januari 2024 zijn de stichtingen operationeel.

Belang

Het doel van de stichtingen is een bijdrage te leveren aan het 'goed werkgeverschap' van de veiligheidsregio's als hun medewerkers onverhoopt te maken krijgen met een dienstongeval. Hieraan wordt invulling gegeven door te ondersteunen bij de uitvoering en financiering van de Landelijke regeling aanspraken na dienstongevallen (LRD). De LRD is een regeling die in overleg binnen de veiligheidsregio's en de vakbonden tot stand is gekomen en per 1 januari 2024 in werking is getreden.

Governance

Het Expertisebureau Risicobeheer beschikt over een vergunning van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Tevens staat het Expertisebureau onder toezicht van een Raad van Advies, bestaande uit algemeen directeuren/commandanten en directeuren bedrijfsvoering van de veiligheidsregio's.

Het Waarborgfonds is vrijgesteld van toezicht door De Nederlandsche Bank (DNB) onder de voorwaarde dat een Raad van Toezicht wordt geïnstalleerd. De Raad van Toezicht is ingesteld en voorziet in de noodzakelijke specifieke deskundigheid die daarmee in het Waarborgfonds is geborgd. Daarnaast zijn er beperkingen gesteld aan de financiële omvang van het fonds.

Financiële informatie
De 25 veiligheidsregio's dragen gezamenlijk zorg voor de financiering van de LRD. Dit geschiedt door deelname aan beide stichtingen. Het Waarborgfonds geeft dekking voor aanspraken voor zover deze niet verzekerd zijn. Een deel van de aanspraken is nog verzekerd via een collectieve ongevallenpolis. De kosten van het Expertisebureau Risicobeheer en de inleg in het Waarborgfonds worden betaald uit de premies die de veiligheidsregio's eerder betaalden voor hun ongevallenverzekering.

Het Waarborgfonds heeft als doel om binnen 5 jaar een reserve aan te leggen van 5 miljoen euro. Hiermee is er voldoende financiële zekerheid voor de toekomst. In het eerste jaar (2024) heeft het Waarborgfonds een reserve opgebouwd van ruim 3 miljoen euro. Daarnaast is gewerkt aan het inrichten van de schadeafhandeling en bedrijfsvoering van de stichting ERVRS en het Waarborgfonds.

4.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Ten aanzien van de in de BBV genoemde kapitaalgoederen zijn de gebouwen, inventaris en installaties, automatisering, vervoersmiddelen en materiaal van toepassing op onze organisatie.

4.4.1 Kapitaalgoederen

Conform artikel 59 van de BBV activeren wij alle materiële vaste activa. Investeringen schrijven wij lineair af vanaf het jaar opvolgend op het investeringsjaar. Als uitgangspunt voor het activeren geldt dat activering plaatsvindt vanaf € 10.000 per object. In de Nota Activabeleid VRU zijn alle uitgangspunten opgenomen.

De VRU heeft drie brandweerkazernes in eigendom. De overige kazernes zijn in eigendom van de gemeenten. De kazernes worden om niet ter beschikking gesteld aan de VRU. Investeringen in gebouwen die eigendom zijn van de VRU, worden bij de VRU geactiveerd. De kosten voor rente en afschrijving worden doorbelast aan de gemeenten die de gebouwen aan de VRU hebben overgedragen.

Ten aanzien van de investeringen in overige kapitaalgoederen (inventaris en installaties, automatisering, vervoersmiddelen en materiaal) hanteren wij een meerjarig investeringsplan (MIP) dat jaarlijks wordt geactualiseerd. In de begroting is een constant bedrag (structureel budget) opgenomen voor kapitaallasten, dat jaarlijks wordt geïndexeerd om de vervangingswaarde van de activa te waarborgen. De werkelijke kapitaallasten fluctueren. Tezamen met het MIP is daarom ook een egalisatiereserve kapitaallasten ingesteld om de verschillen tussen begrote en werkelijke kapitaallasten op te vangen. De egalisatiereserve kapitaallasten heeft naast de egalisatiefunctie ook een dekkingsfunctie. De dekkingsfunctie heeft

vooral betrekking op vaste activa met een incidenteel karakter, waarvoor de kapitaallasten uit de kapitaallastenreserve worden gedekt. Deze items zijn in het MIP als incidenteel aangemerkt en hiervoor zijn geen vervangingsinvesteringen opgenomen. Deze activa-items kennen dus geen structurele kapitaallast. Dit betekent dat voor incidentele lasten in de exploitatie die direct gerelateerd zijn aan (geplande) investeringen een onttrekking aan de egalisatiereserve kapitaallasten is geraamd. Bij besluitvorming wordt getoetst of de reserve gedurende de afschrijvingstermijn toereikend is. Meerjarig wordt gestuurd op een sluitende investeringsbegroting.

Jaarlijks wordt in mei de investeringsbegroting bijgesteld op basis van reële verwachting. Vervolgens wordt bepaald wat de financieringsbehoefte is en welke renteomslag binnen de kaders van BBV kan worden toegepast. De rente wordt berekend over de boekwaarde per 1 januari en jaarlijks ten laste van de exploitatie gebracht. Aan de geactiveerde investeringen wordt voor geactualiseerde begroting 2025 een omslagrente van 2,25% toegerekend. De fluctuaties van de kapitaallasten ten opzichte van het structureel budget voor kapitaallasten worden beschouwd als incidentele baten en lasten.

4.4.2 Onderhoud gebouwen en installaties

Het hoofdkantoor van de VRU is gehuisvest in het Provinciehuis en dit betreft huur. Het onderhoud voor deze locatie is daarmee onderdeel van de servicekosten die wij naast de huursom aan de provincie Utrecht betalen.

De kosten voor het beheer en onderhoud van de decentrale huisvestingen en de brandweerkazernes zijn voor rekening van de gemeenten.

4.4.3 Onderhoud materieel

Preparatie Brandweer is ingericht binnen het organisatieonderdeel Brandweer. Hiermee borgen we dat we beschikken over vakbekwaam repressief personeel en daarnaast over voldoende en inzetbaar materieel en gereedschappen voor de uitvoering van onze operationele taak. Onderhoud van het materieel vindt regionaal plaats door de afdeling Materieel & Logistiek.

4.5 Financiering

4.5.1 Financieringsportefeuille

Wij zijn externe financiering overeengekomen bij:

- Gemeente Amersfoort (onderhandse lening)
- Bank Nederlandse gemeenten (BNG Bank)
- De Nederlandse Waterschapsbank (NWB Bank)

In tabel 14 wordt het verloop en de hoogte van de huidige leningen weergegeven.

Tabel 14 Leningenportefeuille

Bedragen x € 1.000 Type lening	Saldo 31-12-2024	Saldo 31-12-2025	Saldo 31-12-2026	Saldo 31-12-2027	Saldo 31-12-2028	Saldo 31-12-2029
13-10-1997/30 jr 6,05% lineair	10	7	3	-	-	-
14-07-1999/30 jr 5,43% lineair	265	212	159	106	53	-
Onderhandse lening Gemeente Amersfoort	***275***	***218***	***162***	***106***	***53***	***-***
BNG lening 40.106325	1.333	667	-	-	-	-
BNG lening 40.106326	6.800	6.400	6.000	5.600	5.200	4.800
BNG lening 40.116478	9.000	8.000	7.000	6.000	5.000	4.000
BNG lening 40.116479	10.000	9.500	9.000	8.500	8.000	7.500
Onderhandse lening Bank BNG	***27.133***	***24.567***	***22.000***	***20.100***	***18.200***	***16.300***
NWB Bank lening NK/1-29713	14.000	13.000	12.000	11.000	10.000	9.000
NWB Bank lening NK/1-30919	14.450	13.600	12.750	11.900	11.050	10.200
Lening Nederlandse Waterschapsbank	***28.450***	***26.600***	***24.750***	***22.900***	***21.050***	***19.200***
Totale vaste schulden	**55.858**	**51.385**	**46.912**	**43.106**	**39.303**	**35.500**

Bij BNG Bank is een rekening-courantfaciliteit beschikbaar ter grootte van € 3 miljoen om te voorzien in de kortlopende financieringsbehoefte. De financieringsbehoefte voor de langere termijn betreft de financiering van nieuwe (vervangings-)investeringen. Zie bijlage 6.7 voor een overzicht van de geplande investeringen in 2025 en 2026[8].

De VRU past een renteomslagmethodiek toe die wordt voorgeschreven vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Door middel van deze methodiek worden aan investeringen de gemiddelde rentekosten toegerekend die voortvloeien uit de opgenomen geldleningen en/of eigen middelen waarmee zij zijn gefinancierd. In onderstaande tabel is het verwachte financieringsresultaat weergegeven aan de hand van het rekenschema zoals voorgeschreven vanuit BBV[9].

Tabel 15 Renteschema

Bedragen x € 1.000 Renteschema	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totale rentelasten	1.600	1.700	1.800
Rentebaten die zijn toe te rekenen aan investeringen in activa	-225	-	-
Saldo rentelasten en rentebaten	**1.375**	**1.700**	**1.800**
Doorbelaste rente projectfinanciering/ maatwerk	-57	-45	-33
Totaal aan taakvelden toe te rekenen integrale rente (A):	**1.318**	**1.655**	**1.767**
De aan taakvelden toegerekende rente (omslagrente)	1.350	1.701	1.981
Aan taakvelden toegerekende rente via renteomslag (B):	**1.350**	**1.701**	**1.981**
Renteresultaat op taakveld Treasury (B-A)	**32**	**46**	**214**

[8] De investeringsplanning wordt jaarlijks in mei geactualiseerd en verwerkt in de begroting die 7 juli 2025 voorligt in het AB.
[9] Als gevolg van de actualisatie van de investeringsplanning zal het renteresultaat nog wijzigen en verwerkt worden in de begroting die 7 juli 2025 voorligt in het AB.

4.5.2 Risicobeheer

Om de risico's van het treasurybeleid te beheren zijn er normen vastgesteld in de Wet Fido. Deze normen bestaan uit een:

- Kasgeldlimiet
- Renterisiconorm

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet laat het maximum bedrag zien waarop een gemeente of gemeenschappelijke regeling haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Deze norm bedraagt 8,2% van het begrotingstotaal aan lasten vóór bestemming.

Voor 2025 bedraagt de limiet 8,2% van € 134 miljoen (omvang begroting) = € 11 miljoen.

De liquide middelen bestaan uit rekening-courant tegoeden en deposito's. Per kwartaal controleren wij de kasgeldlimiet. De ruimte die de kasgeldlimiet biedt, wordt zoveel mogelijk benut. De reden hiervoor is dat kort geld aanzienlijk goedkoper is dan lang geld. Indien nodig worden langlopende leningen aangegaan om een overschrijding van de kasgeldlimiet tegen te gaan. De huidige financiële positie geeft geen aanleiding om op korte termijn maatregelen voor te stellen.

Tabel 16 Kasgeldlimiet

Bedragen x € 1.000					
Kasgeldlimiet	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Norm % begrotingstotaal	*8,2%*	*8,2%*	*8,2%*	*8,2%*	*8,2%*
Kasgeldlimiet	**11.660**	**10.636**	**10.623**	**10.634**	**10.756**

Renterisiconorm

De renterisiconorm wil het renterisico bij herfinanciering beheersen. Dat houdt in, dat de jaarlijkse renteherzieningen en de verplichte aflossingen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar.
De renterisiconorm zal binnen het vastgestelde percentage van 20% blijven. In onderstaande tabel is het verwachte renterisico weergegeven.

Tabel 17 Renterisiconorm

Bedragen x € 1.000					
Renterisiconorm	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
omvang begroting	142.201	129.706	129.554	129.680	131.170
Renterisiconorm (20% begroting)	28.440	25.941	25.911	25.936	26.234
Aflossingen van leningen	4.473	4.473	3.806	3.803	3.803
Ruimte onder renterisiconorm	**23.967**	**21.468**	**22.105**	**22.133**	**22.431**

4.5.3 Verloop reserves

In tabel 18 staat een overzicht met het verloop van de reserves zoals dit tot en met ultimo 2026 wordt voorzien.

Tabel 18 Reserves 2025 en 2026

Bedragen x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2024	Afromen surplus 1-1-2025	Resultaat-bestemming 2024	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Boekwaarde 31-12-2025	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026	Boekwaarde 31-12-2026
Bedrijfsvoeringsreserve	1.409		1.232	-	-	2.641	-	-	2.641
Algemene reserves	***1.409***	***-***	***1.232***	***-***	***-***	***2.641***	***-***	***-***	***2.641***
Egalisatiereserve kapitaallasten	20.669			1.926	644	21.951	1.271	434	22.789
Egalisatiereserve FLO overgangsrecht	1.185			56	-	1.240	66		1.306
Egalisatiereserve tweede loopbaan	1.318			178	11	1.484	183	-	1.667
Ontwikkel- en egalisatiereserve	1.978	-178	1.292	-	3.053	39	-	-	39
Bestemmingsreserve incidentele crisistaken	1.237			607	396	1.448	112	396	1.164
Bestemmingsreserve meldkamer	387			-	324	63	-	63	-
Bestemmingsreserves	***26.773***	***-178***	***1.292***	***2.767***	***4.428***	***26.226***	***1.631***	***892***	***26.965***
Totaal reserves	**28.181**	**-178**	**2.524**	**2.767**	**4.428**	**28.867**	**1.631**	**892**	**29.606**

4.5.3.1 Bedrijfsvoeringsreserve

Door het aanhouden van een reserve is de VRU in staat om een deel van de risico's op te vangen, zonder dat dit direct gevolgen heeft voor de hoogte van de gemeentelijke bijdrage. De schommelingen die optreden kunnen worden opgevangen met deze reserve. De omvang van de bedrijfsvoeringreserve (weerstandvermogen) is minimaal gelijk aan de benodigde weerstandscapaciteit (zie § 4.6). Ten opzichte van de vastgestelde begroting 2025 is het weerstandsvermogen niet meer toereikend om de geïnventariseerde risico's af te dekken. Om het weerstandsvermogen van de VRU op het gewenste niveau te brengen in relatie tot de huidige risico's, zoals opgenomen in de kadernota VRU 2026 en de tweede bestuurlijke rapportage VRU 2024, is een storting van € 1,23 miljoen in de algemene reserve noodzakelijk. Na deze storting valt de bedrijfsvoeringreserve met 1,9% van het begrotingsvolume binnen de afgesproken bandbreedte (1% - 2%).

4.5.3.2 Egalisatiereserve kapitaallasten

Via het meerjarig investeringsplan wordt gestuurd op een meerjarig evenwicht tussen de begrote en gerealiseerde kapitaallasten (afschrijving en rente). Om de kosten van afschrijving en rente over de jaren te egaliseren wordt gebruik gemaakt van een egalisatiereserve. Jaarlijks wordt in mei de prognose van de kapitaallasten geactualiseerd en opgenomen in de (geactualiseerde) begroting. Bij de jaarrekening wordt vervolgens bepaald wat de werkelijke kapitaallasten en -baten zijn geweest. Tekorten op de kapitaallasten worden aan deze reserve onttrokken. Overschotten worden aan deze reserve gedoteerd. Boekwinst (opbrengst activa) of –verlies (versnelde afschrijving) bij afstoten van activa wordt ten gunste of ten laste van de exploitatie gebracht en vervolgens via een dotatie/onttrekking gemuteerd in de reserve egalisatie kapitaallasten. Via de egalisatiereserve kapitaallasten creëren we rust in de VRU-begroting en voorkomt dit sterke mutaties in de gemeentelijke bijdragen.

4.5.3.3 Egalisatiereserve FLO-overgangsrecht

De egalisatiereserve 'FLO-overgangsrecht' wordt ingezet om de kosten voor het FLO-overgangsrecht meerjarig te kunnen egaliseren. Hiermee wordt een (structurele of incidentele) stijging van de gemeentelijke bijdrage voorkomen en ontstaat een beperkte buffer om fluctuaties die het gevolg zijn van de afspraken in het FLO-overgangsrecht in meerjarig perspectief op te vangen. Ten opzichte van het structureel beschikbare budget wordt op begrotingsbasis bepaald welke lasten wij voor het FLO-overgangsrecht kunnen verwachten. Indien er voor het begrotingsjaar nog geen Cao-akkoord is vastgesteld, wordt de verwachte loonontwikkeling geraamd door middel van een stelpost. Bij de jaarrekening wordt vervolgens bepaald wat de werkelijke lasten en baten voor het FLO-overgangsrecht zijn geweest. Tekorten op de begrote baten en lasten worden aan deze reserve onttrokken en overschotten worden aan deze reserve gedoteerd.

4.5.3.4 Egalisatiereserve tweede loopbaanbeleid

Vanwege het wegvallen van het FLO voor repressief brandweerpersoneel is 'tweede loopbaanbeleid' geïntroduceerd. Om hieraan uitvoering te kunnen gaan geven, is de egalisatiereserve tweede loopbaan gevormd. In de begroting is structureel budget beschikbaar voor de kosten voor onder andere om-/bijscholing en vervanging. De werkelijke kosten voor tweede loopbaanbeleid fluctueren en worden jaarlijks bij aan het einde van het boekjaar met deze reserve verrekend. Vanwege een vierjarig landelijk onderzoek naar de duurzame inzetbaarheid van mensen in een repressieve brandweerfunctie, mede in het licht van het tweede loopbaanbeleid verwachten wij voor 2025 geen significante stijging van de kosten voor het tweede loopbaanbeleid.

4.5.3.5 Ontwikkel- en egalisatiereserve

Het algemeen bestuur heeft bij aanvang van de vorige beleidsperiode een besluit genomen om een ontwikkel- en egalisatiereserve in te stellen die gevoed kan worden met positieve rekeningresultaten. De ontwikkel- en egalisatiereserve heeft tot doel om fluctuaties en (incidentele) verhogingen van de gemeentelijke bijdragen zoveel als mogelijk te voorkomen (egalisatiefunctie). Dit leidt tot financiële stabiliteit in de begroting van de VRU en in de bijdrage van de gemeenten. De middelen uit de reserve zijn bestemd voor:
- Het mogelijk maken van incidentele/projectmatige (beleids-)activiteiten om de beleidsdoelstellingen uit de bestuursagenda of structurele efficiencyvoordelen te realiseren;
- Het dekken van incidentele kosten die voortvloeien uit exogene factoren.

Bij het instellen van de reserve zijn de volgende spelregels vastgesteld over de besteding en verantwoording van de middelen:

- De besteding van de middelen uit de reserve is uitsluitend voorbehouden voor aanwending gekoppeld aan de doelen van de reserve;
- De onttrekking aan de reserve voor een in de begroting opgenomen incidentele (beleids)activiteit mag nooit meer bedragen dan het bedrag dat daadwerkelijk in een boekjaar is besteed;
- Bij uitloop van een project, het doorschuiven van een project naar een volgend boekjaar, of in het geval van meerjarige projecten zal het niet bestede budget teruggestort worden in de egalisatiereserve voor besteding aan dat project in een volgend boekjaar;

- De activiteiten die worden ondernomen met dekking uit deze ontwikkel- en egalisatiereserve zullen worden gepland en beschreven in de begroting en verantwoord in de jaarstukken;
- Bij de begroting wordt een apart overzicht opgesteld van de mutaties in de reserve, zodat de gemeenten jaarlijks in één oogopslag kunnen zien waar de middelen voor worden ingezet en wat de totale omvang van de reserve is per balansdatum (maximaal € 1,8 miljoen).

Tabel 19 Inzet middelen ontwikkel- en egalisatieserve

Bedragen x € 1.000 **Ontwikkel- en egalisatiereserve**	**2025**	**Totaal Resultaat bestemming**
Eindsaldo (31-12-2024)	**1.978**	
Afromen surplus vanwege maximum reserve per balansdatum	-178	
Beginsaldo (1-1-2025)	**1.800**	
Toevoeging vanuit rekeningresultaat 2024	1.292	1.292
Totaal toevoegingen	***1.292***	***1.292***
Onttrekkingen op basis van eerdere besluitvorming		
Diverse posten (Visie op huisvesting, Digitale Veiligheid, Ontwikkelkoers)	-300	
Versterking crisisbeheersing (activiteiten gedekt uit extra BDUR-middelen)	-265	
Veilige energietransitie	-296	
Gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing, aandeel gemeenten	-250	
Vakbekwaamheid brandweer	-650	
Subtotaal onttrekkingen op basis van eerdere besluitvorming	*-1.761*	
Onttrekkingen voor doorlopende activiteiten 2024 → 2025		
Versterking crisisbeheersing (activiteiten gedekt uit extra BDUR 2024)	-181	-181
Subtotaal onttrekkingen voor doorlopende activiteiten 2024 → 2025	*-181*	-181
Onttrekkingen op basis van inzet via resultaatbestemming		
Programma Veerkracht	-721	-721
Project Digitale Veiligheid	-390	-390
Subtotaal onttrekkingen op basis van inzet via resultaatbestemming	*-1.111*	-1.111
Totaal onttrekkingen	***-3.053***	***-1.292***
Eindsaldo (31-12)	**39**	**-**

Afroming reserve
De ontwikkel- en egalisatiereserve is gemaximeerd op € 1,8 miljoen. Het surplus per balansdatum 1-1-2025 wordt afgeroomd en vloeit terug naar gemeenten door middel van een incidentele verlaging van de gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijk basistakenpakket in 2025 (€ 178K).

Eerdere besluitvorming
Er is reeds eerder besloten over de inzet van middelen voor genoemde activiteiten(€ 1,76 miljoen). Het betreft hier enkel een gewijzigde fasering (egalisatiefunctie).

Doorlopende activiteiten
Enkele activiteiten die volgens de begroting in 2024 gepland waren, lopen door in 2025. Dit betreft € 0,18 miljoen (project)activiteiten voor de versterking van de crisisorganisatie die worden bekostigd uit de daarvoor geoormerkte (verhoging van de) rijksbijdrage.

Programma Veerkracht
Het algemeen bestuur heeft op 2 december 2024 ingestemd met een incidenteel financieringsvoorstel voor het programma Veerkracht vanuit het voorlopig rekeningresultaat 2024 BDuR (€ 0,72 miljoen). Het inrichten van de post als Resilience Point (pilot) is niet opgenomen in het programmabudget voor Veerkracht. De financiering hiervan wordt beoogd door een bijdrage van het Rijk.

Project Digitale veiligheid
Met het vaststellen van het strategisch beleid digitale veiligheid is koers gezet om kwaadwillende en onbevoegden buiten de deur te houden, en daarmee onze eigen (digitale) continuïteit en weerbaarheid te verhogen. De eerste fase draait om het implementeren van de minimale technische basismaatregelen die essentieel zijn om te beschermen tegen veel voorkomende dreigingen zoals phishing en gijzelsoftware (ransomware). Het is belangrijk om te benadrukken dat deze basismaatregelen, naast implementatie, ook in 2026 blijvende aandacht vragen om goed onderhouden te worden. We stellen voor een bedrag van € 0,39 miljoen voor de eerste fase te bestemmen.

4.5.3.6 Bestemmingsreserve 'Incidentele crisistaken'
In de afgelopen jaren heeft de Veiligheidsregio Utrecht (VRU), op verzoek van het Rijk en de gemeenten, extra crisistaken uitgevoerd. Een voorbeeld hiervan is de VRU-opvangsupport. Crises zijn vaak onvoorspelbaar en vragen om een hoge mate van flexibiliteit. Het algemeen bestuur heeft op 2 december 2024 het besluit genomen om de organisatie zo in te richten dat snel en effectief op- en afgeschaald kan worden, met een zogenaamde waakvlam-stand. Deze structuur zorgt ervoor dat de VRU snel kan worden geactiveerd wanneer nodig, terwijl de reguliere taken zo min mogelijk worden verstoord door extra crisistaken.

Om deze flexibiliteit te waarborgen, wordt een kernbezetting in stand gehouden die de komende jaren door het Rijk wordt gefinancierd. Deze kernbezetting zorgt ervoor dat waardevolle kennis, vaardigheden en ervaring die de afgelopen jaren binnen de VRU zijn opgebouwd, behouden blijven. De rijksfinanciering voor deze kernbezetting is beschikbaar voor een periode van vijf jaar

(2025 t/m 2029). Hiervoor hebben we in 2024 een eenmalige bijdrage van € 1,2 miljoen ontvangen[10]. Om te waarborgen dat deze middelen beschikbaar blijven gedurende de volledige vijf jaar is besloten om hiervoor een bestemmingsreserve 'Incidentele crisistaken' in te stellen. De komende vijf jaar zullen de kosten voor het in stand houden van de kernbezetting uit deze reserve worden gedekt. Bij het vaststellen van de eenmalige bijdrage is rekening gehouden met de verwachte loon- en prijsontwikkelingen voor de komende jaren. Dit maakt het mogelijk om de kernbezetting op een stabiele manier te financieren zonder dat dit van invloed is op de gemeentelijke bijdrage.

We hanteren de volgende spelregels voor de reserve 'Incidentele crisistaken'.

- De besteding van de middelen uit de reserve is uitsluitend voorbehouden voor aanwending gekoppeld aan de doelen van de reserve;
- De onttrekking aan de reserve voor een in de begroting opgenomen incidentele (formatiegerelateerde)activiteit mag nooit meer bedragen dan het bedrag dat daadwerkelijk in een boekjaar is besteed;
- De activiteiten die worden ondernomen met dekking uit deze reserve voor 'Incidentele crisistaken' zullen worden gepland en beschreven in de begroting en verantwoord in de jaarstukken;
- Bij de begroting wordt een apart overzicht opgesteld van de mutaties in de reserve, zodat de gemeenten jaarlijks in één oogopslag kunnen zien waar de middelen voor worden ingezet en wat de totale omvang van de reserve is per balansdatum.

Tabel 20 Inzet middelen reserve 'Incidentele crisistaken'

Bedragen x € 1.000						**Totaal**
Bestemmingsreserve 'Incidentele crisistaken'	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2025-2029**
Beginsaldo (1-1)	**1.237**	**1.448**	**1.164**	**884**	**608**	**1.237**
Rijksbijdrage ministerie van BZK	107	112	116	120	125	579
Rijksbijdrage ministerie van J&V	500	-	-	-	-	500
Totaal toevoegingen	***607***	***112***	***116***	***120***	***125***	***1.079***
Kernbezetting incidentele crisistaken	-396	-396	-396	-396	-396	-1.979
Totaal onttrekkingen	***-396***	***-396***	***-396***	***-396***	***-396***	***-1.979***
Eindsaldo (31-12)	**1.448**	**1.164**	**884**	**608**	**337**	**337**

Het eindsaldo van 337K wordt gereserveerd voor de loonontwikkeling van de kernbezetting gedurende 2025-2029.

4.5.3.7 Bestemmingsreserve meldkamer

Vanaf 3 juni 2025 moet de meldkamerfunctie brandweer en multidisciplinaire opschaling van de regio's Utrecht en Flevoland & Gooi en Vechtstreek samengevoegd en operationeel zijn als onderdeel van de Meldkamer Midden-Nederland. Deze reserve is ingesteld als kostendekking voor de project- en frictiekosten voorafgaand aan de ingebruikname van de nieuwe meldkamer. De reserve is gevoed met middelen die door het Rijk en de Nationale Politie voor dit doel zijn

[10] Onder voorbehoud van goedkeuring door de accountant volgend uit de accountantscontrole Jaarstukken VRU 2024

toegekend. Bij de jaarrekening wordt bepaald wat de werkelijk project- en frictiekosten zijn geweest en worden afwijkingen ten opzichte van de begroting verrekend met deze reserve.

4.6 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen kan worden omschreven als de mate waarin de organisatie in staat is om omvangrijke financiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het beleid behoeft te worden aangepast. Risicobeheersing is gericht om de schadelijke gevolgen van risico's zo veel mogelijk te voorkomen of te beperken.

De bedrijfsvoeringreserve laat de weerstandscapaciteit van de VRU zien. Binnen deze capaciteit kunnen de risico's (mogelijke toekomstige financiële tegenvallers) worden opgevangen.

Tabel 21 Beschikbare weerstandscapaciteit

Bedragen x € 1.000

Beschikbare weerstandscapaciteit	2025	2026
Bedrijfsvoeringsreserve per 1 januari	1.409	2.641
Resultaatbestemming 2024	1.232	
Totaal weerstandscapaciteit	**2.641**	**2.641**

In het voorstel voor resultaatbestemming bij de jaarstukken 2024 is een storting van € 1,2 miljoen in de (algemene) bedrijfsvoeringsreserve opgenomen. Dit is nodig om het weerstandsvermogen van de VRU op het gewenste niveau te brengen in relatie tot de huidige risico's, zoals opgenomen in de kadernota VRU 2026 en de tweede bestuurlijke rapportage VRU 2024.

In de volgende tabel zijn de belangrijkste financiële risico's weergegeven, voor zover bekend ten tijde van het opstellen van de ontwerpbegroting VRU 2026 en geactualiseerde begroting 2025. Daarbij is een analyse gemaakt van de omvang en de kans dat het risico zich voordoet waaruit de benodigde weerstandscapaciteit volgt. De risico's worden vervolgens nader toegelicht.

Tabel 22 Benodigde weerstandscapaciteit

Bedragen x € 1.000

Nr.	Benodigde weerstandscapaciteit	Effect	Kans	Bedrag risico
4.1	Omgevingswet	200-500	50%	175
4.2	Vrijwilligheid brandweerpersoneel	3.084	25%	771
4.3	Overeenkomsten van opdracht voor eigen personeel (OVO's)	560	50%	280
4.4	Rijksbijdrage (BDuR)	1.490	75%	718
4.5	CAO Regeling voor vervroegd uittreden (RVU)	100	50%	50
4.6	Overige (onvoorziene) exploitatierisico's			647
	Totaal			**2.641**

Onze benodigde weerstandscapaciteit wordt periodiek geëvalueerd en geactualiseerd aan de hand van de (financiële) risico's waarmee de VRU wordt geconfronteerd. Uit de recente risico-inventarisatie blijkt dat de risico's zijn toegenomen, wat resulteert in een grotere behoefte aan weerstandscapaciteit (€ 2,64 miljoen). Een belangrijke factor hierbij is het risico op een korting van 10% op de rijksbijdrage (BDuR) vanaf 2026. Daarnaast is het bestaande risico met betrekking tot de vrijwilligheid (verplichtend karakter) nader gekwantificeerd.

Deze ontwikkelingen tonen aan dat de huidige weerstandscapaciteit van € 1,41 miljoen ontoereikend is om de risico's volledig af te dekken. Daarom is bij de resultaatbestemming over 2024 voorgesteld om het weerstandsvermogen te verbeteren door een storting in de algemene reserve van € 1,23 miljoen. Hiermee is de weerstandscapaciteit weer op niveau en in lijn met de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

4.6.1 Omgevingswet

De Omgevingswet is per 1 januari 2024 ingevoerd. Het Rijk en de bestuurlijke partners hebben afspraken gemaakt over het monitoren en evalueren van de financiële gevolgen van de stelselherziening Omgevingsrecht. De minister heeft de gemeenten toegezegd naar oplossingen te zoeken als uit de financiële evaluatie blijkt dat de invoeringskosten substantieel hoger zijn dan eerder voorzien. De veiligheidsregio's hebben geen extra middelen gekregen vanuit de rijksoverheid voor de structurele gevolgen van deze stelselherziening. Op dit moment onderzoekt zowel de VNG als Cebeon (namens de Veiligheidsregio's) de implicaties van de invoering. Ons eerste beeld is dat de kosten per advies stijgen, door toename van de tijdsbesteding aan meer complexe aanvragen en processen en doordat het benodigde kennis- en competentieniveau (en daarmee de inschaling) van de medewerkers omhoog moet om deze complexe aanvragen te behandelen.

<u>Toelichting effect en kans</u>

De structurele kosten voor de VRU worden geschat op € 0,2 tot 0,5 miljoen. Deze kosten hebben met name betrekking op personeelskosten. Enerzijds door een nieuw type advies over de omgevingsvisie, -plannen en programma's (kerninstrumenten). Anderzijds zullen de kosten per advies stijgen, door toename van de tijdsbesteding aan meer complexe aanvragen en processen en doordat het benodigde kennisniveau (en daarmee de inschaling) van de medewerkers omhoog moet om deze complexe aanvragen te behandelen. De kans dat dit risico zich voordoet in 2025 is ingeschat op gemiddeld (50%). Uitgangspunt blijft dat de (structurele) meerkosten worden vergoed door het Rijk.

4.6.2 Vrijwilligheid brandweerpersoneel

Het huidige brandweerstelsel is gebaseerd op een combinatie van vrijwillige en beroepsbrandweer, waarbij alle brandweermensen dezelfde taak- en opleidingsvereisten hebben. Vooral de kazernering en consignatie van vrijwilligers blijken echter strijdig met de Europese wetgeving (deeltijdrichtlijn). Volgens juridische experts ontstaat er een 'verplichtend karakter' wanneer vrijwilligers tegen een vergoeding in een gepland rooster werken (kazernering) of beschikbaar zijn (consignatie), waardoor ze aanspraak kunnen maken op dezelfde rechten als

werknemers in loondienst. Dit omvat onder meer dezelfde uurlonen, pensioenopbouw en vakantiedagen.

Binnen onze regio wordt op een aantal plaatsen gewerkt met roosters, piketten en kazernering van vrijwilligers. In 2022 heeft een inventarisatie plaatsgevonden om de omvang voor de VRU in kaart te brengen. Dit leverde het volgende beeld op:

- 141 gekazerneerde vrijwilligers.
- 441 geconsigneerde vrijwilligers en 43 vrijwillige piketfunctionarissen.

Er vindt op landelijk niveau overleg plaats over een implementatieplan en de voorwaarden voor invoering, inclusief mogelijke aanpassing van de arbeidstijdenwetgeving en aanvullende financiële middelen.

Kazernering vrijwilligers

Bij kazernering verblijven vrijwilligers tijdens een ingeroosterde dienst op een brandweerpost. Dit kunnen zij doen naast hun reguliere vrijwillige taken. Voor deze gekazerneerde diensten ontvangen zij een vergoeding op basis van hun vrijwilligersaanstelling. In Zeist, bijvoorbeeld, worden vrijwilligers gekazerneerd in de avond en nacht. Als dit door Europese regelgeving zou moeten worden omgezet naar een 24-uursdienst, bedragen de meerkosten naar verwachting € 3,1 miljoen per jaar.
Naast de kazernering in Zeist kunnen vrijwilligers ook via een poolregeling 24-uursdiensten draaien op beroepsposten. Dit vult roostertekorten aan en voorkomt inhuur of het buiten dienst zetten van voertuigen op beroepsposten.

Consignatie vrijwilligers

Bij consignatie ontvangt een vrijwilliger een vergoeding om beschikbaar te zijn voor uitrukken, met een rooster dat opkomst garandeert. De huidige kosten voor deze beschikbaarheidsvergoedingen bedragen circa € 1,5 miljoen per jaar.

Als dit in de vorm van een parttime aanstelling zou worden georganiseerd, zouden de kosten naar schatting vier keer hoger uitvallen, van € 1,5 naar € 6 miljoen. Met het wegvallen van de huidige vergoedingen (€ 1,5 miljoen) zouden de meerkosten circa € 4,5 miljoen per jaar bedragen. Dit bedrag is indicatief en afhankelijk van de precieze organisatievorm en de keuze om wel of niet te eisen dat de opkomst bij een vrijwilligerspost (op basis van vrije instroom) gegarandeerd is.

Vergoeding eventuele meerkosten door het Rijk

De VRU is van mening dat de huidige werkwijze moet worden voortgezet totdat er landelijk besluitvorming plaatsvindt over de bouwsteen ‘verplichtend karakter’ en de financiering hiervan door het Rijk. Omdat het Rijk verantwoordelijk is voor het brandweer- en crisisbeheerstelsel, zouden wijzigingen hierin ook door het Rijk gefinancierd moeten worden.

Toelichting kans en effect

Ondertussen blijft het risico bestaan dat op grond van de Europese regelgeving aanspraak wordt gemaakt op de deeltijdrichtlijn. De omvang van het risico wordt ingeschat op € 3,1 miljoen per jaar (meerkosten omzetting naar 24-uursdienst).

4.6.3 Overeenkomst van opdracht voor eigen personeel (OVO's)

Een deel van de instructiewerkzaamheden wordt op basis van een overeenkomst van opdracht (OvO) uitgevoerd. Ditzelfde geldt voor een beperkt aantal andere taken. De OvO's worden meestal verstrekt aan VRU-medewerkers, die deze werkzaamheden vervullen naast hun reguliere werkzaamheden. Gelet op de aard en de omstandigheden van de werkzaamheden bestaat het risico dat er - ondanks de toepassing van de modelovereenkomst (inhuur) - feitelijke sprake is van een (fictieve) dienstbetrekking. Dit kan arbeidsvoorwaardelijke en fiscale consequenties hebben[(11)].

Uitgevoerde beoordelingen (beoordeling arbeidsrelatie externe inhuur) voor de instructiewerkzaamheden wijzen op een (fictieve) dienstbetrekking. Dit geldt in het bijzonder voor OvO's die worden verstrekt aan eigen personeel. Mede om die reden is in 2021 en 2022 geprobeerd om de OvO's voor eigen medewerkers af te bouwen. Er is onderzocht of er een wijze van verloning mogelijk is die past binnen de fiscale kaders, onze budgettaire ruimte en de arbeidsjuridische context. Helaas blijkt geen van de onderzochte mogelijkheden in de praktijk te matchen met het bijzondere karakter die onze vakbekwaamheid en daarmee uiteindelijk onze repressieve paraatheid vraagt. De werkwijze met OvO's wordt ook gehanteerd bij andere veiligheidsregio's. In dit licht is besloten om te werken naar een landelijke oplossing die aansluit op de ophanden zijnde ontwikkelingen in het landelijke brandweeronderwijs en de uitkomsten van de onderzoeken rond de mogelijke impact van de zaken rond het verplichtend karakter (vrijwilligheid). In de tussentijd blijft het nodig om een deel van de werkzaamheden op basis van een OvO door eigen medewerkers te laten verrichten, waarmee de arbeidsvoorwaardelijke en fiscale risico's blijven bestaan.

<u>Toelichting effect en kans</u>

Voor het berekenen van de extra werkgeverslasten zoals loonheffing en aanvullende werkgeverslasten is een opslagpercentage van ruim 50% toegepast op het budget dat nu nodig is voor de instructiewerkzaamheden die op basis van een overeenkomst van opdracht worden uitgevoerd. Tot op heden was het fiscale risico beperkt door het zogenaamde handhavingsmoratorium op de van de Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties (DBA). Het kabinet heeft echter op 6 september 2024 in een brief aan de Eerste - en Tweede Kamer aangekondigd dat het handhavingsmoratorium per 1 januari 2025 wordt afgeschaft. Dit betekent dat de Belastingdienst vanaf die datum zal gaan handhaven op schijnzelfstandigheid en weer met terugwerkende kracht correctieverplichtingen, naheffingsaanslagen en boetes kan opleggen. De kans dat dit risico zich voordoet in 2025 is nu ingeschat op 50%.

4.6.4 Rijksbijdrage (BDuR)

In het Hoofdlijnenakkoord van het nieuwe kabinet is afgesproken dat per 2026 een groot deel van de specifieke uitkeringen wordt overgeheveld naar het gemeentefonds, waarbij een korting van 10% wordt toegepast. De rijksbijdrage (Brede Doeluitkering Rampenbestrijding, BDuR) is daar – per abuis – ook onder geschaard. Hiermee zou een einde komen aan de hybride financiering van de veiligheidsregio's (gemeenten en rijk). Het idee achter de korting is dat een besparing kan worden gerealiseerd op de verantwoordingslast. Bij de rijksbijdrage is dit nagenoeg niet aan de

[11] in het geval van een dienstbetrekking moet de werkgever loonheffingen en premies inhouden en afdragen. Daarnaast moet de werkgever loon doorbetalen bij ziekte en vakantie en zijn de arbeidsvoorwaarden van toepassing (zoals opbouw IKB en specifieke regels bij ontslag) en moet worden voldaan aan de arbeidstijdenwet.

orde, omdat dit bedrag in één keer als ontvangst wordt verantwoord via de 'Single information Single audit (SiSa)'-systematiek, waardoor de verantwoordingslasten minimaal zijn.

De voorzitter van het Veiligheidsberaad heeft in juli jl. een brief over de BDuR-problematiek gestuurd naar de minister van Justitie en Veiligheid. In augustus heeft een gesprek plaatsgevonden tussen minister Van Weel, staatssecretaris Coenradie en vertegenwoordigers van het veiligheidsberaad. De minister heeft in dit gesprek bevestigd dat de afschaffing van de BDuR als specifieke regeling een onbedoeld effect is van het hoofdlijnenakkoord. De minister heeft toegezegd zich te zullen inzetten voor een oplossing. Door het Veiligheidsberaad is in oktober een brief gestuurd naar de Tweede kamer om aandacht te vragen voor dit onderwerp. Inmiddels heeft het kabinet besloten dat de BDuR blijft bestaan als specifieke uitkering en daarmee niet wordt overgeheveld naar het gemeentefonds. De korting van 10% is nog niet van de baan. De inzet van het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) is om in de voorjaarsnota 2025 duidelijkheid te geven hoe dit zal gaan uitwerken. Voor nu staat de korting vanaf 2026 verwerkt in de JenV-begroting.

De BDuR voor de VRU in 2026 is begroot op € 14,9 miljoen. Dit is inclusief de verhoging van de rijksbijdrage voor de versterking van de crisisbeheersing. De omvang van het eventuele effect/risico voor de VRU is nu gebaseerd op de korting van 10% die het Rijk heeft ingeboekt per 2026. De voordelige bijstelling als gevolg van de loon- en prijsbijstelling van de BDuR voor 2025 (€ 0,4 miljoen) is incidenteel verwerkt. Dit betekent dat wij het structureel voordeel van de loon- en prijsbijstelling met ingang van 2026 nog kunnen inzetten voor afdekking van het risico van de korting van 10% op de BDuR. Hiermee resteert een risico van € 0,7 miljoen.

Toelichting effect en kans
Vooralsnog wordt het mogelijke effect ingeschat op 10% (aangekondigde efficiencykorting) van de rijksbijdrage, waarbij sprake is van een hoog risico. Bij het opstellen van de ontwerpbegroting 2026 wordt dit risico opnieuw beoordeeld op basis van volgende berichtgeving en besluitvorming door het Rijk.

4.6.5 CAO Regeling voor vervroegd uittreden (RVU)

In de huidige CAO is een tijdelijke regeling voor vervroegd uittreden (RVU) opgenomen. Medewerkers die voor 1 januari 2029 de AOW-gerechtigde leeftijd hebben bereikt, kunnen op basis van deze regeling eerder met pensioen te gaan. De VRU keert vervolgens een maandelijks bedrag uit totdat de medewerker de AOW-leeftijd heeft bereikt. Het financieel effect van de tijdelijke Regeling voor Vervroegd Uittreden (RVU) is persoonsgebonden en daarmee maatwerk. Dit betekent dat we hiervoor geen budget in de begroting 2025 hebben opgenomen. Bij de jaarafsluiting wordt bepaald welk bedrag in de RVU-voorziening moet zijn opgenomen om aan de betalingsverplichting te kunnen voldoen. De afspraak over deelname aan de RVU wordt, op basis van deze tijdelijke regeling, uiterlijk op 31 december 2025 vastgelegd.

Toelichting effect en kans
Voor 2025 is een inschatting gemaakt van het bedrag dat nodig is voor medewerkers die gebruik kunnen maken van deze regeling. De kans dat dit risico zich voordoet in 2025 is ingeschat op

gemiddeld (50%). Bij het opstellen van de jaarrekening 2024 en geactualiseerde begroting 2025 wordt dit risico weer opnieuw beoordeeld en opgenomen in de risicoparagraaf.

4.6.6 Overige onvoorziene exploitatierisico's

De veiligheidsregio kan worden geconfronteerd met onvoorziene kosten binnen het begrotingsjaar als gevolg van exogene ontwikkelingen (zoals premiestijgingen, claims, kostenfluctuaties die samenhangen met incidenten en crises). In de begroting van de VRU zijn geen posten voor onvoorziene uitgaven opgenomen.

Toelichting effect en kans

Als dit risico zich voordoet, zal bijsturing plaatsvinden via de begroting. Het geraamde risico gaat ervan uit dat het maximaal een jaar duurt voordat de maatregelen zijn geëffectueerd. Het geraamde risico wordt ingeschat op 0,5% van de totale kosten (exclusief dotatie reserves)

4.6.7 Kengetallen

Volgens de richtlijnen van het BBV zijn hieronder vier van de zes verplichte kengetallen weergegeven. De overige twee voorgeschreven kengetallen (grondexploitatie en belastingcapaciteit) zijn niet van toepassing op onze organisatie. De wetgever wil met deze kengetallen inzicht hebben in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid (de mate waarin bij een tegenvaller financieel kan worden bijgestuurd). De kengetallen geven aan over hoeveel financiële ruimte wij beschikken om structurele en incidentele lasten te dekken of op te vangen. De kengetallen dienen te worden beoordeeld in samenhang met elkaar en met de financiële positie.

Bedragen x € 1.000		Netto schuldquote		
Omschrijving		**Rekening 2024**	**Actualisatie 2025**	**Begroting 2026**
A	Vaste schulden (cf.art. 46 BBV)	55.858	51.385	56.912
B	Netto vlottende schuld (cf.art. 48 BBV)	4.190	5.000	5.000
C	Overlopende passiva (cf.art. 49 BBV)	9.570	12.500	12.500
D	Financiële vaste activa (cf.art. 36 lid d, e en f)	-	-	-
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf.art. 39 BBV)	18.896	23.247	25.907
F	Liquide middelen (cf.art. 40 BBV)	410	500	500
G	Overlopende activa (cf.art. 40a BBV)	19.598	2.000	2.000
H	Totale baten (cf.art. 17 lid c BBV, dus excl. onttrekking reserves)	150.712	137.596	128.814
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	**20,4%**	**31,4%**	**35,7%**

Bedragen x € 1.000		Netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen		
Omschrijving		**Rekening 2024**	**Actualisatie 2025**	**Begroting 2026**
A	Vaste schulden (cf.art. 46 BBV)	55.858	51.385	56.912
B	Netto vlottende schuld (cf.art. 48 BBV)	4.190	5.000	5.000
C	Overlopende passiva (cf.art. 49 BBV)	9.570	12.500	12.500
D	Financiële vaste activa (cf.art. 36 lid d, e en f)	14	14	14
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf.art. 39 BBV)	18.896	23.247	25.907
F	Liquide middelen (cf.art. 40 BBV)	410	500	500
G	Overlopende activa (cf.art. 40a BBV)	19.598	2.000	2.000
H	Totale baten (cf.art. 17 lid c BBV, dus excl. onttrekking reserves)	150.712	137.596	128.814
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	**20,4%**	**31,3%**	**35,7%**

	Bedragen x € 1.000 **Omschrijving**	**Rekening 2024**	**Actualisatie 2025**	**Begroting 2026**
A	Eigen vermogen (cf.art.42 BBV)	35.291	28.867	29.606
B	Balanstotaal	105.531	98.498	104.914
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	**33,4%**	**29,3%**	**28,2%**

	Bedragen x € 1.000 **Omschrijving**	**Structurele exploitatieruimte** **Rekening 2024**	**Actualisatie 2025**	**Begroting 2026**
A	Totale structurele lasten	117.632	121.311	128.684
B	Totale structurele baten	117.580	121.567	129.023
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	351	246	254
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	-	-	-
E	Totale baten (excl. projectfinanciering)	122.485	127.242	129.706
	Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/E x 100%	**-0,3%**	**0,0%**	**0,1%**

5 Financiën

5.1 Baten en lasten 2025 & 2026 [12]

5.1.1 Baten en lasten per programma

Bedragen x € 1.000 Programma VRU baten en lasten	Rekening 2024	Begroting 2025	Actualisatie 2025	Begroting 2026
Lasten exploitatie	141.562	121.624	139.434	128.075
Storting reserves	4.889	1.507	2.767	1.631
Totaal Lasten	***146.451***	***123.131***	***142.201***	***129.706***
Baten exploitatie	150.712	122.104	137.596	128.814
Onttrekking reserves	3.026	1.027	4.605	892
Totaal Baten	***153.739***	***123.131***	***142.201***	***129.706***
Saldo	**7.288**	**-**	**-**	**-**

Op basis van artikel 17 van het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' (BBV) is in de financiële begroting het volgende overzicht van baten en lasten opgenomen waarbij de kosten van overhead apart inzichtelijk worden gemaakt.

Bedragen x € 1000	Rekening 2024			Begroting 2025			Begroting 2026		
Overzicht van baten en lasten	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**
Veiligheidsregio Utrecht	112.481	150.418	37.937	113.910	137.298	23.389	103.225	128.685	25.460
Overhead	29.080	294	-28.786	25.524	297	-25.227	24.850	129	-24.721
Saldo van baten en lasten	***141.562***	***150.712***	***9.151***	***139.434***	***137.596***	***-1.838***	***128.075***	***128.814***	***739***
Mutaties in reserves	**dotatie**	**onttrekking**	**saldo**	**dotatie**	**onttrekking**	**saldo**	**dotatie**	**onttrekking**	**saldo**
Veiligheidsregio Utrecht	3.860	1.747	-2.113	2.574	3.878	1.303	1.518	663	-854
Overhead	1.029	1.280	251	193	728	535	114	229	115
Saldo mutaties in reserves	***4.889***	***3.026***	***-1.863***	***2.767***	***4.605***	***1.838***	***1.631***	***892***	***-739***
Totaal	**146.451**	**153.739**	**7.288**	**142.201**	**142.201**	**-**	**129.706**	**129.706**	**-**

[12] Rekeningcijfers 2024 zijn onder voorbehoud van goedkeuring door de accountant volgend uit de accountantscontrole Jaarstukken VRU 2024.

5.1.2 Baten en lasten per categorie

	Rekening 2024	Begroting 2025	Actualisatie 2025	Begroting 2026
LASTEN				
Personele kosten	107.449	95.670	107.054	101.229
Kapitaallasten	8.269	10.420	9.891	11.055
Materiële kosten	25.844	15.534	22.489	15.792
Totaal Lasten	***141.562***	***121.624***	***139.434***	***128.075***
BATEN				
Bijdragen en vergoedingen gemeenten	102.643	107.731	104.971	111.427
Rijksbijdrage	24.235	13.702	16.326	15.264
Overige baten	23.834	671	16.299	2.123
Totaal Baten	***150.712***	***122.104***	***137.596***	***128.814***
Saldo van baten en lasten	***9.150***	***481***	***-1.838***	***739***
Storting reserves	4.889	1.507	2.767	1.631
Onttrekking reserves	3.026	1.027	4.605	892
Resultaat	**7.288**	**-**	**-**	**-**

De volgende mutaties zijn verwerkt:

Mutaties met effect op de gemeentelijke bijdragen:
- Toepassing financieel kader (zie § 2.3)

Mutaties zonder effect op de gemeentelijke bijdragen:
- Beleidsontwikkelingen (zie hoofdstuk 3)
- Mutaties in de reserves (zie § 4.5.3)
- Overige technische saldoneutrale mutaties binnen en tussen categorieën

5.1.3 Incidentele baten en Lasten

Bedragen x € 1.000	**Totaal 2025**	Programma Veerkracht	Digitale Veiligheid	Ontwikkel-koers	Kern-bezetting	Opvang Oekraïners	CNO Asiel	Evacuees	Versterking Crisisbeh.	Natuur-brandbeh.	Veilige energietr.	Vakbekw. heid	Visie op huisvesting
LASTEN													
Personele kosten	12.407	721	390	92	396	750	8.214	135	446	250	296	650	67
Kapitaallasten	-												
Materiële kosten	6.112					101	6.011						
Totaal Lasten	***18.519***	***721***	***390***	***92***	***396***	***851***	***14.226***	***135***	***446***	***250***	***296***	***650***	***67***
BATEN													
Bijdragen gemeenten	-												
Rijksbijdrage	1.593				607	851		135					
Overige baten	14.226						14.226						
Totaal Baten	***15.819***	***-***	***-***	***-***	***607***	***851***	***14.226***	***135***	***-***	***-***	***-***	***-***	***-***
Saldo van baten en lasten	***-2.700***	***-721***	***-390***	***-92***	***211***	***-***	***-***	***-***	***-446***	***-250***	***-296***	***-650***	***-67***
Storting reserves	607				607								
Onttrekking reserves	3.307	721	390	92	396				446	250	296	650	67
Resultaat	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

In het overzicht 'Incidentele baten en lasten' zijn de projecten opgenomen die incidenteel gefinancierd zijn door het Rijk of derden en incidentele reservemutaties[13].

[13] Stand maart 2025. In de definitieve versie worden ook de incidentele mutaties van de kapitaallasten verwerkt (na de actualisatie van de meerjareninvesteringsplanning in mei 2025, zie § 4.4.1)

5.2 Meerjarenraming 2026-2029

5.2.1 Meerjarenraming 2026-2029

	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
LASTEN				
Personele kosten	101.229	101.187	101.187	101.187
Kapitaallasten	11.055	11.660	12.386	14.044
Materiële kosten	15.792	15.670	15.661	15.560
Totaal Lasten	***128.075***	***128.517***	***129.233***	***130.791***
BATEN				
Bijdragen en vergoedingen gemeenten	111.427	111.426	111.425	111.423
Rijksbijdrage	15.264	15.268	15.273	15.277
Overige baten	2.123	2.123	2.123	2.123
Totaal Baten	***128.814***	***128.817***	***128.821***	***128.824***
Saldo van baten en lasten	***739***	***300***	***-412***	***-1.967***
Storting reserves	1.631	1.037	447	379
Onttrekking reserves	892	737	859	2.346
Resultaat	**-**	**-**	**-**	**-**

5.2.2 Raming meerjarig verloop reserves

Bedragen x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2024	Afromen surplus 1-1-2025	Resultaat-bestemming 2024	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Boekwaarde 31-12-2025	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026	Boekwaarde 31-12-2026
Bedrijfsvoeringsreserve	1.409		1.232	-	-	2.641	-	-	2.641
Algemene reserves	***1.409***	***-***	***1.232***	***-***	***-***	***2.641***	***-***	***-***	***2.641***
Egalisatiereserve kapitaallasten	20.669			1.926	644	21.951	1.271	434	22.789
Egalisatiereserve FLO overgangsrecht	1.185			56	-	1.240	66		1.306
Egalisatiereserve tweede loopbaan	1.318			178	11	1.484	183	-	1.667
Ontwikkel- en egalisatiereserve	1.978	-178	1.292	-	3.053	39	-	-	39
Bestemmingsreserve incidentele crisistaken	1.237			607	396	1.448	112	396	1.164
Bestemmingsreserve meldkamer	387			-	324	63	-	63	-
Bestemmingsreserves	***26.773***	***-178***	***1.292***	***2.767***	***4.428***	***26.226***	***1.631***	***892***	***26.965***
Totaal reserves	**28.181**	**-178**	**2.524**	**2.767**	**4.428**	**28.867**	**1.631**	**892**	**29.606**

Bedragen x € 1.000	Toevoeging 2027	Onttrekking 2027	Boekwaarde 31-12-2027	Toevoeging 2028	Onttrekking 2028	Boekwaarde 31-12-2028	Toevoeging 2029	Onttrekking 2029	Boekwaarde 31-12-2029
Bedrijfsvoeringsreserve	-	-	2.641	-	-	2.641	-	-	2.641
Algemene reserves	***-***	***-***	***2.641***	***-***	***-***	***2.641***	***-***	***-***	***2.641***
Egalisatiereserve kapitaallasten	667	341	23.114	73	463	22.724	-	1.951	20.773
Egalisatiereserve FLO overgangsrecht	66	-	1.372	66	-	1.437	66	-	1.503
Egalisatiereserve tweede loopbaan	189	-	1.856	189	-	2.045	189	-	2.234
Ontwikkel- en egalisatiereserve	-	-	39	-	-	39	-	-	39
Bestemmingsreserve incidentele crisistaken	116	396	884	120	396	608	125	396	337
Bestemmingsreserve meldkamer	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bestemmingsreserves	***1.037***	***737***	***27.265***	***447***	***859***	***26.853***	***379***	***2.346***	***24.886***
Totaal reserves	**1.037**	**737**	**29.906**	**447**	**859**	**29.494**	**379**	**2.346**	**27.527**

5.3 Gemeentelijke bijdrage 2025-2029

5.3.1 Mutaties gemeentelijke bijdrage 2025-2029

In de volgende tabel zijn de mutaties opgenomen die een effect hebben op de gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijke basistakenpakket (GBTP).

Tabel 23 Mutaties gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijke basistakenpakket (GBTP) 2025-2029

Bedragen x € 1.000					
Mutatie bijdrage GBTP	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Bijdrage GBTP vastgestelde begroting VRU 2025	105.214	105.214	105.214	105.214	105.214
Mutatie financieel kader 2026/ 2025a structureel	-2.770	3.628	3.628	3.628	3.628
Mutatie beleidsontwikkelingen 2026/ 2025a	-	-	-	-	-
Bijdrage GBTP begroting 2026/ 2025a	**102.444**	**108.842**	**108.842**	**108.842**	**108.842**

5.3.2 Gemeentelijke bijdrage 2025-2029 per gemeente

Tabel 24 Gemeentelijke bijdrage per gemeente voor het GBTP 2025-2029

Bedragen x € 1.000					
Gemeente	**GBTP 2025**	**GBTP 2026**	**GBTP 2027**	**GBTP 2028**	**GBTP 2029**
Amersfoort	11.690	12.420	12.420	12.420	12.420
Baarn	1.924	2.042	2.042	2.042	2.042
Bunnik	1.128	1.196	1.196	1.196	1.196
Bunschoten	1.349	1.432	1.432	1.432	1.432
De Bilt	3.236	3.431	3.431	3.431	3.431
De Ronde Venen	3.191	3.383	3.383	3.383	3.383
Eemnes	693	735	735	735	735
Houten	2.888	3.090	3.090	3.090	3.090
IJsselstein	2.061	2.198	2.198	2.198	2.198
Leusden	2.027	2.154	2.154	2.154	2.154
Lopik	931	986	986	986	986
Montfoort	937	992	992	992	992
Nieuwegein	4.434	4.718	4.718	4.718	4.718
Oudewater	707	749	749	749	749
Renswoude	391	414	414	414	414
Rhenen	1.292	1.371	1.371	1.371	1.371
Soest	3.272	3.474	3.474	3.474	3.474
Stichtse Vecht	4.710	4.992	4.992	4.992	4.992
Utrecht	32.799	34.847	34.847	34.847	34.847
Utrechtse Heuvelrug	3.799	4.024	4.024	4.024	4.024
Veenendaal	3.909	4.203	4.203	4.203	4.203
Vijfheerenlanden	4.031	4.269	4.269	4.269	4.269
Wijk bij Duurstede	1.711	1.812	1.812	1.812	1.812
Woerden	3.645	3.871	3.871	3.871	3.871
Woudenberg	887	940	940	940	940
Zeist	4.801	5.099	5.099	5.099	5.099
Totaal	**102.444**	**108.842**	**108.842**	**108.842**	**108.842**

5.3.3 Gemeentelijke bijdrage en vergoedingen 2025-2029 per gemeente

Tabel 25 Gemeentelijke bijdrage (GBTP) en vergoeding per gemeente (IGPP)

Bedragen x € 1.000

Gemeente	GBTP 2025	IGPP 2025	Bijdrage 2025	GBTP 2026	IGPP 2026	Bijdrage 2026	GBTP 2027	IGPP 2027	Bijdrage 2027	GBTP 2028	IGPP 2028	Bijdrage 2028	GBTP 2029	IGPP 2029	Bijdrage 2029
Amersfoort	11.690	474	12.164	12.420	487	12.907	12.420	487	12.907	12.420	487	12.907	12.420	487	12.907
Baarn	1.924	33	1.957	2.042	34	2.076	2.042	34	2.076	2.042	34	2.076	2.042	34	2.076
Bunnik	1.128	-	1.128	1.196	-	1.196	1.196	-	1.196	1.196	-	1.196	1.196	-	1.196
Bunschoten	1.349	23	1.372	1.432	24	1.457	1.432	24	1.457	1.432	24	1.457	1.432	24	1.457
De Bilt	3.236	-	3.236	3.431	-	3.431	3.431	-	3.431	3.431	-	3.431	3.431	-	3.431
De Ronde Venen	3.191	-	3.191	3.383	-	3.383	3.383	-	3.383	3.383	-	3.383	3.383	-	3.383
Eemnes	693	20	713	735	21	756	735	21	756	735	21	756	735	21	756
Houten	2.888	57	2.945	3.090	52	3.142	3.090	52	3.142	3.090	52	3.142	3.090	51	3.141
IJsselstein	2.061	18	2.079	2.198	19	2.217	2.198	19	2.217	2.198	19	2.217	2.198	19	2.217
Leusden	2.027	118	2.145	2.154	121	2.275	2.154	121	2.275	2.154	121	2.275	2.154	121	2.275
Lopik	931	-	931	986	-	986	986	-	986	986	-	986	986	-	986
Montfoort	937	-	937	992	-	992	992	-	992	992	-	992	992	-	992
Nieuwegein	4.434	-	4.434	4.718	-	4.718	4.718	-	4.718	4.718	-	4.718	4.718	-	4.718
Oudewater	707	24	731	749	24	773	749	24	773	749	24	773	749	24	773
Renswoude	391	-	391	414	-	414	414	-	414	414	-	414	414	-	414
Rhenen	1.292	-	1.292	1.371	-	1.371	1.371	-	1.371	1.371	-	1.371	1.371	-	1.371
Soest	3.272	65	3.338	3.474	68	3.542	3.474	68	3.542	3.474	68	3.542	3.474	68	3.542
Stichtse Vecht	4.710	198	4.908	4.992	203	5.195	4.992	203	5.195	4.992	203	5.195	4.992	203	5.195
Utrecht	32.799	574	33.373	34.847	591	35.439	34.847	591	35.439	34.847	591	35.439	34.847	591	35.439
Utrechtse Heuvelrug	3.799	97	3.896	4.024	93	4.116	4.024	92	4.116	4.024	92	4.115	4.024	91	4.115
Veenendaal	3.909	69	3.978	4.203	73	4.276	4.203	73	4.276	4.203	73	4.276	4.203	73	4.276
Vijfheerenlanden	4.031	151	4.181	4.269	151	4.420	4.269	151	4.420	4.269	151	4.420	4.269	151	4.420
Wijk bij Duurstede	1.711	11	1.721	1.812	11	1.824	1.812	11	1.824	1.812	11	1.824	1.812	11	1.824
Woerden	3.645	224	3.869	3.871	230	4.100	3.871	230	4.100	3.871	230	4.100	3.871	230	4.100
Woudenberg	887	-	887	940	-	940	940	-	940	940	-	940	940	-	940
Zeist	4.801	371	5.172	5.099	382	5.480	5.099	382	5.480	5.099	382	5.480	5.099	382	5.480
Totaal	**102.444**	**2.526**	**104.971**	**108.842**	**2.585**	**111.427**	**108.842**	**2.583**	**111.426**	**108.842**	**2.583**	**111.425**	**108.842**	**2.581**	**111.423**

5.4 Uiteenzetting financiële positie

5.4.1 Geprognosticeerde balans

Tabel 26 Geprognosticeerde balans

Bedragen x € 1.000 **Geprognosticeerde balans**	**Gerealiseerd 31-12-24**	**Prognose 31-12-25**	**Prognose 31-12-26**	**Prognose 31-12-27**	**Prognose 31-12-28**	**Prognose 31-12-29**
VASTE ACTIVA						
Materiële vaste activa:	66.790	72.737	76.493	77.032	73.680	73.680
Financiële vaste activa:	14	14	14	14	14	14
VLOTTENDE ACTIVA						
Uitzettingen met een rentetypische looptijd ≤ 1 jaar:	18.896	23.247	25.907	32.041	21.393	25.881
Liquide middelen:	410	500	500	500	500	500
Overlopende activa:	19.598	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Totaal activa	**105.708**	**98.498**	**104.914**	**111.587**	**97.586**	**102.074**

Bedragen x € 1.000 **Geprognosticeerde balans**	**Gerealiseerd 31-12-24**	**Prognose 31-12-25**	**Prognose 31-12-26**	**Prognose 31-12-27**	**Prognose 31-12-28**	**Prognose 31-12-29**
VASTE PASSIVA						
Eigen vermogen						
Algemene reserve:	1.409	2.641	2.641	2.641	2.641	2.641
Bestemmingsreserves:	26.595	26.226	26.965	27.265	26.853	24.886
Gerealiseerde resultaat:	7.288	-	-	-	-	-
	35.291	***28.867***	***29.606***	***29.906***	***29.493***	***27.527***
Voorzieningen	622	746	896	1.075	1.290	1.548
Langlopende schulden met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar:	55.858	51.385	56.912	63.106	49.303	55.500
VLOTTENDE PASSIVA						
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd ≤ 1 jaar:	4.190	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Overlopende passiva:	9.570	12.500	12.500	12.500	12.500	12.500
Totaal passiva	**105.531**	**98.498**	**104.914**	**111.587**	**97.586**	**102.074**

Toelichting:
De ramingen van de materiële vaste activa en de langlopende schulden zijn ontleend aan de het meerjarig investeringsplan en de daaruit voortvloeiende financieringsbehoefte. De VRU heeft alleen investeringen met economisch nut, geen investeringen met maatschappelijk nut.
Zie bijlage 6.7 voor een overzicht van de investeringskredieten voor 2025 en 2026.
Het verloop van het eigen vermogen is ontleend aan de staat van reserves (zie § 5.2.2).

5.4.2 EMU-saldo

In de begroting moet volgens artikel 20 lid 1c van het BBV ook het EMU-saldo over het vorig begrotingsjaar en de berekening van het geraamde bedrag over het begrotingsjaar alsmede het jaar volgend op het begrotingsjaar worden opgenomen. Het EMU-saldo is van belang voor de berekening van het totale begrotingstekort of –overschot van de Nederlandse overheid.

Het EMU-saldo wordt als volgt berekend: de som van de mutaties van de vaste en vlottende financiële activa minus de som van de mutaties van de vaste en vlottende schuld (bron BBV).

De geraamde EMU-saldi voor 2025, 2026 en 2027 zijn als volgt:

Tabel 27 EMU-saldo

Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**
EMU-saldo	733	-5.527	-6.194

Het negatieve EMU-saldo wordt met name veroorzaakt door de (geplande) financiering van de investeringen (toename vaste schulden).

6 Bijlagen

6.1 Overzicht bijstelling gemeentelijke bijdrage gezamenlijk basistakenpakket (GBTP)

Tabel 28 Bijstelling gemeentelijke bijdrage GBTP t.o.v. begroting VRU 2025 en kadernota VRU 2026

Bedragen x € 1.000	Bijdrage gemeentelijk basistakenpakket				
Gemeente	Begroting 2025 (A)	Kadernota 2025a (B)	Actualisatie 2025 (C)	Kadernota 2026 (D)	Begroting 2026 (E)
Amersfoort	12.008	11.711	11.690	12.486	12.420
Baarn	1.978	1.927	1.924	2.053	2.042
Bunnik	1.164	1.130	1.128	1.202	1.196
Bunschoten	1.384	1.351	1.349	1.439	1.432
De Bilt	3.350	3.242	3.236	3.448	3.431
De Ronde Venen	3.278	3.196	3.191	3.400	3.383
Eemnes	699	694	693	738	735
Houten	2.990	2.894	2.888	3.108	3.090
IJsselstein	2.128	2.065	2.061	2.211	2.198
Leusden	2.102	2.031	2.027	2.165	2.154
Lopik	963	933	931	991	986
Montfoort	971	938	937	997	992
Nieuwegein	4.555	4.442	4.434	4.743	4.718
Oudewater	726	708	707	753	749
Renswoude	406	392	391	416	414
Rhenen	1.421	1.294	1.292	1.378	1.371
Soest	3.370	3.278	3.272	3.492	3.474
Stichtse Vecht	4.858	4.718	4.710	5.017	4.992
Utrecht	33.553	32.856	32.799	35.031	34.847
Utrechtse Heuvelrug	3.877	3.805	3.799	4.044	4.024
Veenendaal	3.998	3.917	3.909	4.229	4.203
Vijfheerenlanden	4.074	4.037	4.031	4.291	4.269
Wijk bij Duurstede	1.773	1.713	1.711	1.821	1.812
Woerden	3.732	3.652	3.645	3.891	3.871
Woudenberg	902	888	887	945	940
Zeist	4.955	4.809	4.801	5.125	5.099
Totaal	**105.214**	**102.622**	**102.444**	**109.414**	**108.842**

De letters tussen haken in de kopjes van tabel 28 corresponderen met de letters tussen haken in tabel 29 en tabel 30.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de bijstelling (actualisatie) van de gemeentelijke bijdrage 2025 voor het gezamenlijke basistakenpakket (GBTP) ten opzichte van de begroting 2025.

Tabel 29 Bijstelling (actualisatie) bijdrage GBTP 2025 ten opzichte van de vastgestelde begroting 2025

Bedragen x € 1.000				
Mutatie bijdrage GBTP 2025	**Structureel**	**Incidenteel**	**Totaal**	
Bijdrage GBTP vastgestelde begroting 2025	**105.214**	**-**	**105.214**	(A)
Mutaties financieel kader 2025				
Wijziging ijkpuntscore (maatstaven)/ compensatie verdeelmodel	-	-	**-**	
Mutatie loonaanpassing 2025 o.b.v. sept.circulaire 2024	-453	-2.309	**-2.762**	
Mutatie prijsaanpassing 2025 o.b.v. sept.circulaire 2024	572	-	**572**	
Mutatie lasten FLO-overgangsrecht	-	-	**-**	
Mutatie rijksbijdrage BDuR	-	-402	**-402**	
Subtotaal mutaties financieel kader 2025	*119*	*-2.711*	***-2.592***	
Mutaties beleidsontwikkelingen 2025				
Beleidsontwikkelingen	-	-	**-**	
Subtotaal mutaties beleidsontwikkelingen 2025	-	-	**-**	
Bijdrage GBTP 2025 kadernota VRU 2026	**105.333**	**-2.711**	**102.622**	(B)
Mutaties na vaststelling kadernota VRU 2026 (& kaders 2025a)				
Afromen surplus 'Ontwikkel- en egalisatiereserve'	-	-178	**-178**	
Bijdrage GBTP geactualiseerde begroting VRU 2025	**105.333**	**-2.889**	**102.444**	(C)

Onderstaande tabel geeft inzicht in de bijstelling van de begroting 2026 voor het gezamenlijke basistakenpakket (GBTP) ten opzichte van de kaders voor de begroting 2026.

Tabel 30 Bijstelling bijdrage GBTP 2026 ten opzichte van de kadernota VRU 2026

Bedragen x € 1.000				
Mutatie bijdrage GBTP 2026 t.o.v. kadernota 2026	**Structureel**	**Incidenteel**	**Totaal**	
Bijdrage GBTP 2026 kadernota VRU 2026	**109.414**	**-**	**109.414**	(D)
Mutaties na vaststelling kadernota VRU 2026 (correctie prijs)	-572	-	**-572**	
Bijdrage GBTP begroting VRU 2026	**108.842**	**-**	**108.842**	(E)

6.2 Baten en lasten per taakveld

Tabel 31 Baten en lasten per taakveld

Bedragen x € 1000		Rekening 2024		Actualisatie 2025		Begroting 2026	
Taakvelden volgens BBV		**lasten**	**baten**	**lasten**	**baten**	**lasten**	**baten**
0.	**Bestuur en ondersteuning**						
0.1	Bestuur	226		-	-	-	-
0.4	Overhead	29.081	295	25.526	297	24.850	129
0.5	Treasury	-189	838	-	-	-	-
0.8	Overige baten en lasten	182	-	505	-	2.474	-
0.9	Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-
0.10	Mutaties in reserves	4.889	3.026	2.767	4.605	1.631	892
1.	**Veiligheid**						
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	109.861	149.555	110.377	137.273	97.719	128.658
8.	**Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing**						
8.3	Wonen en bouwen	2.401	25	3.026	25	3.032	26
Totaal		**146.451**	**153.739**	**142.201**	**142.201**	**129.706**	**129.706**

6.3 Tarieventabel 2025 en 2026

Tabel 32 Tarieventabel 2025 en 2026[14]

Bedragen x €1		Tarieventabel Veiligheidsregio Utrecht			
Nr.	**Omschrijving**	**Eenheid**	**Tarief 2025***	**Tarief 2025a***	**Tarief 2026***
1.	**Inzet van personeel en materieel**				
1.1	**Inzet operationeel personeel**				
1.1.1	Inzet operationeel personeel voor operationele werkzaamheden	Per uur, per persoon (gemiddeld uurtarief bezetting)	59,59	57,67	61,27
1.2	**Inzet van materieel**				
1.2.1	Tankautospuit	Per uur	238,49	244,77	251,13
1.2.2	Redvoertuig Autoladder/Hoogwerker	Per uur	363,16	372,71	382,40
1.2.3	Groot materieel	Per uur	122,75	125,98	129,26
1.2.4	Klein materieel	Per uur	41,69	42,78	43,89
2.	**Overige dienstverlening**				
2.1	**Ademlucht**				
2.1.1	Reinigen en testen Pantser	Per stuk	26,39	27,08	27,78
2.1.2	Reinigen en testen gelaatsstuk	Per stuk	19,77	20,29	20,82
2.1.3	Cilinder Hervullen	Per stuk	12,04	12,35	12,67
2.1.4	Keuren ademluchtcilinder	Per stuk	59,52	61,08	62,67
2.2	**Inzet niet operationeel personeel*** **				
2.2.1	Medewerker I	Per uur, per persoon	133,22	128,92	136,97
2.2.2	Medewerker II	Per uur, per persoon	125,73	121,67	129,26
2.2.3	Medewerker III	Per uur, per persoon	118,27	114,46	121,60
2.2.4	Medewerker IV	Per uur, per persoon	111,10	107,52	114,23
2.2.5	Medewerker V	Per uur, per persoon	103,93	100,58	106,86
2.2.6	Medewerker VI	Per uur, per persoon	93,59	90,57	96,22
2.2.7	Medewerker VII	Per uur, per persoon	82,77	80,10	85,09
2.2.8	Medewerker VIII	Per uur, per persoon	72,93	70,58	74,98
2.2.9	Medewerker IX	Per uur, per persoon	66,45	64,31	68,32
2.3	**Deelname VRU-opleiding**				
2.3.1	Deelname VRU-opleiding externe	Per deelnemer per cursus. Meerkosten worden in rekening gebracht**	pm	pm	pm
2.4	**Openbaar Meld Systeem**				
2.4.1	Concessievergoeding	per stuk	-	-	-
2.5	**Overig**				
2.5.1	Werkzaamheden uitgevoerd door derden	Gefactureerde kosten leverancier**			
2.5.2	Stallingskosten	per m2	242,46	244,88	247,33

* Tarieven zijn opgenomen zonder omzetbelasting (BTW).
** Werkelijke kosten plus opslag handelings fee (2%)
*** Bij inzet niet-operationeel personeel voor detachering geldt geen overheadtarief maar wel de handlings fee a 2%

[14] De vermelde tarieven in deze ontwerpbegroting zijn nog niet definitief vastgesteld

6.4 Vergoedingentabel 2025 en 2026

Tabel 33 Vergoedingentabel 2025 en 2026[15], [16]

Bedragen x €1.000

Nr.	Vergoedingentabel VRU IGPP 2025-2026 Omschrijving	Tarief 2025	Tarief 2025a	Tarief 2026
1.	**Personeel en materieel**			
1.1	**Inzet operationeel personeel***			
1.1.1	Inzet operationeel personeel hulpverlening	-	-	-
1.1.2	Inzet operationeel personeel beproeven brandputten	254	245	261
1.2	**Inzet niet-operationeel personeel***			
1.2.1	Postcommandant	23.815	23.052	24.490
1.2.2	Vrijwilligersvergoeding postcommandant:			
	Postcommandant A	5.271	5.101	5.419
	Postcommandant B	5.852	5.663	6.016
1.2.3	Tunneladviseur	25.684	24.855	26.405
1.2.4	Medewerker Risicobeheersing**	werkelijke lasten	werkelijke lasten	werkelijke lasten
1.3	**Inzet van materieel**			
1.3.1	Tankautospuit: exploitatielasten	12.839	13.177	13.519
1.3.1	Tankautospuit: kapitaallasten	werkelijke lasten	werkelijke lasten	werkelijke lasten
1.3.2	Personeel Materieel voertuig: exploitatielasten	4.277	4.390	4.504
1.3.2	Personeel Materieel voertuig: kapitaallasten	werkelijke lasten	werkelijke lasten	werkelijke lasten
1.3.3	Motorspuitaanhanger	2.747	2.819	2.892
1.3.4	Bergingsvoertuig	10.468	10.743	11.023
1.3.5	Haakarmvoertuig: exploitatielasten	10.468	10.743	11.023
1.3.5	Haakarmvoertuig: kapitaallasten	werkelijke lasten	werkelijke lasten	werkelijke lasten
1.3.6	Voertuig bestrijding olievlekken	4.277	4.390	4.504
1.3.7	Aanhanger noodstroom	5.441	5.584	5.729
1.3.8	Waterwagen	10.359	10.571	10.846
1.3.9	Overig materieel	werkelijke lasten	werkelijke lasten	werkelijke lasten
2.	**Gebouwen**			
2.1	**Beheerpakketten repressieve huisvesting**			
2.1.1	Vastgoedbeheer tactisch	werkelijke lasten	werkelijke lasten	werkelijke lasten
2.1.2	Vastgoedbeheer operationeel	werkelijke lasten	werkelijke lasten	werkelijke lasten
2.1.3	Energie en Water	werkelijke lasten	werkelijke lasten	werkelijke lasten
2.1.4	Schoonmaak compleet	werkelijke lasten	werkelijke lasten	werkelijke lasten
2.1.5	Gezondheid en Veiligheid	werkelijke lasten	werkelijke lasten	werkelijke lasten
2.2	**Eigenaarslasten kazernes in eigendom VRU**			
2.2.1	kapitaallasten: rente en afschrijving	werkelijke lasten	werkelijke lasten	werkelijke lasten
2.2.2	overige eigenaarslasten (gem. heffingen,verzekeringen)	werkelijke lasten	werkelijke lasten	werkelijke lasten
3.	**Overige plustaken**			
3.1	Werkzaamheden uitgevoerd door derden	Gefactureerde kosten leverancier +2% handelingsfee	Gefactureerde kosten leverancier +2% handelingsfee	Gefactureerde kosten leverancier +2% handelingsfee
3.2	Overige taken	werkelijke lasten	werkelijke lasten	werkelijke lasten

[15] De vermelde vergoedingen in deze ontwerpbegroting zijn nog niet definitief vastgesteld
[16] Bij nacalculatie van werkelijke lasten worden afwijkingen < € 1.000,- niet verrekend.

6.5 Compensatiebedragen 2025 en 2026

Tabel 34 Compensatiebedragen 2025 en 2026 per gemeente

Bedragen x €1.000 Gemeente	Compensatie 2025a	Compensatie 2026
Amersfoort	0	0
Baarn	-29	-29
Bunnik	-33	-33
Bunschoten	-22	-22
De Bilt	-125	-125
De Ronde Venen	-113	-113
Eemnes	-27	-27
Houten	341	341
IJsselstein	139	139
Leusden	-2	-2
Lopik	-58	-58
Montfoort	-49	-49
Nieuwegein	110	110
Oudewater	-31	-31
Renswoude	-25	-25
Rhenen	-19	-19
Soest	-48	-48
Stichtse Vecht	-198	-198
Utrecht	0	0
Utrechtse Heuvelrug	-202	-202
Veenendaal	799	799
Vijfheerenlanden	-212	-212
Wijk bij Duurstede	-86	-86
Woerden	-39	-39
Woudenberg	-33	-33
Zeist	-37	-37
Totaal	**-**	**-**

6.6 Verdelingsgrondslag gemeentefonds gemeentelijke bijdrage GBTP 2025 en 2026

Tabel 35 Verdelingsgrondslag subcluster 'Crisisbeheersing en brandweer' circulaires gemeentefonds

Bedragen x € 1.000	Bedrag subcluster Crisisbeheersing en Brandweer						
Gemeente	**2024 (SC 2023)**	*% mutatie*	**2024 (SC 2024)**	**2025 (SC 2023)**	*% mutatie*	**Prognose 2025 (SC 2024)**	**Prognose 2026 (SC 2024)**
Amersfoort	14.195	*3,2%*	14.653	14.942	*4,1%*	15.551	15.851
Baarn	2.303	*3,1%*	2.375	2.424	*3,9%*	2.520	2.570
Bunnik	1.336	*2,7%*	1.372	1.406	*3,1%*	1.449	1.476
Bunschoten	1.609	*3,4%*	1.663	1.694	*4,1%*	1.764	1.799
De Bilt	3.810	*2,4%*	3.900	4.011	*3,0%*	4.132	4.214
De Ronde Venen	3.740	*3,2%*	3.858	3.936	*3,8%*	4.087	4.172
Eemnes	794	*5,1%*	834	836	*5,8%*	884	903
Houten	3.938	*2,8%*	4.047	4.145	*3,5%*	4.291	4.375
IJsselstein	2.701	*2,1%*	2.757	2.843	*2,8%*	2.923	2.977
Leusden	2.482	*2,3%*	2.538	2.612	*3,0%*	2.689	2.742
Lopik	1.069	*2,3%*	1.094	1.126	*2,8%*	1.157	1.180
Montfoort	1.090	*2,1%*	1.113	1.147	*2,5%*	1.176	1.198
Nieuwegein	5.515	*3,3%*	5.696	5.805	*4,0%*	6.039	6.148
Oudewater	821	*3,2%*	847	864	*3,9%*	898	916
Renswoude	449	*1,9%*	458	473	*2,3%*	484	494
Rhenen	1.657	*-3,7%*	1.596	1.745	*-3,2%*	1.689	1.721
Soest	3.927	*2,9%*	4.041	4.133	*3,7%*	4.288	4.374
Stichtse Vecht	5.506	*2,7%*	5.656	5.796	*3,3%*	5.986	6.100
Utrecht	39.663	*3,7%*	41.111	41.750	*4,5%*	43.619	44.419
Utrechtse Heuvelrug	4.342	*3,8%*	4.509	4.570	*4,4%*	4.773	4.867
Veenendaal	5.670	*4,1%*	5.901	5.969	*4,8%*	6.256	6.370
Vijfheerenlanden	4.561	*4,9%*	4.786	4.801	*5,4%*	5.062	5.156
Wijk bij Duurstede	1.993	*2,2%*	2.037	2.098	*2,6%*	2.152	2.191
Woerden	4.364	*3,6%*	4.520	4.594	*4,2%*	4.789	4.882
Woudenberg	1.026	*4,3%*	1.070	1.080	*4,9%*	1.133	1.156
Zeist	5.813	*2,7%*	5.971	6.119	*3,5%*	6.332	6.456
Totaal	**124.374**	***3,2%***	**128.405**	**130.920**	***4,0%***	**136.126**	**138.705**

Opgemerkt wordt dat de begroting van gemeenten ten aanzien van de brandweer en rampenbestrijding naast de bijdrage aan de VRU ook bestaat uit andere kosten zoals de huisvestingskosten voor de brandweerposten (voor zover dit niet via het individueel gemeentelijk pluspakket bij de VRU wordt afgenomen), de kosten voor de gemeentelijke crisisbeheersing en de bluswatervoorziening.

6.7 Investeringen 2025 en 2026

Tabel 36 Investeringsplanning

Bedragen x € 1.000 **Categorie Investering per activagroep**	**Rekening 2024**	**Begroting 2025**	**Actualsatie 2025**	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**	**Begroting 2028**	**Begroting 2029**
Gronden en terreinen		-	-	-	-	-	-
Bedrijfsgebouwen	143	271	230	272			
Machines, apparaten en installaties	1.515	2.524	3.594	2.142	1.305	1.027	1.238
Vervoermiddelen	4.085	7.832	5.430	4.751	10.370	3.720	1.302
Overige materiële vaste activa	4.389	7.271	9.270	1.319	3.969	1.633	17.245
Totaal	**10.132**	**17.898**	**18.524**	**8.485**	**15.643**	**6.380**	**19.785**

Tabel 37 Meerjarig verloop egalisatiereserve kapitaallasten

Bedragen x € 1.000 **Kapitaallasten**	**Rekening 2024**	**Begroting 2025**	**Actualisatie 2025**	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**	**Begroting 2028**	**Begroting 2029**
Structureel budget kapitaallasten (A)	-	11.596	11.720	12.012	12.012	12.012	12.012
Verwachte realisatie (B)	-	10.322	9.794	10.969	11.576	12.302	13.962
Verschil (A-B)	**-**	***1.273***	***1.926***	***1.043***	***436***	***-291***	***-1.951***
Stortingen egalisatie		1.273	1.926	1.271	667	73	-
Onttrekkingen egalisatie		-	-	-229	-231	-363	-1.951
Saldo stortingen/ onttrekkingen regulier		***1.273***	***1.926***	***1.043***	***436***	***-291***	***-1.951***
Saldo mutaties incidenteel (projecten)	-	-253	-644	-205	-110	-100	-
Totaal saldo stortingen/ onttrekkingen		**1.021**	**1.282**	**838**	**326**	**-391**	**-1.951**
Prognose verloop egalisatiereserve	**20.669**	**21.093**	**21.951**	**22.789**	**23.114**	**22.724**	**20.773**

6.8 Begrippen en afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
AC	Algemeen commandant
AED	Automatische externe defibrillator
AOW	Algemene Ouderdomswet
ARBO	Arbeidsomstandigheden
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BDuR	Besluit doeluitkering bestrijding van rampen en zware ongevallen
BHV	Bedrijfshulpverlening
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
B&W	Burgemeester & Wethouders
BPV	Besluit personeel veiligheidsregio's
BRZO	Besluit risico's zware ongevallen
BZK	Ministerie van binnenlandse zaken & koninkrijksrelaties
Caco	Calamiteiten-Coördinator
CAR	Collectieve arbeidsregeling
CdK	Commissaris der Koning
COA	Centraal Orgaan opvang asielzoekers
COH	Commando haakarmbak
CoPI	Commando plaats incident
COT	Instituut voor veiligheids- en crisismanagement (crisis onderzoeksteam)
CPB	Centraal Plan Bureau
CvD	Commandant van dienst (-G: geneeskundig, -P: politie, -B: brandweer)
DB	Dagelijks bestuur
DIV	Documentaire informatievoorziening
DT	Directieteam
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
EHBO	Eerste Hulp Bij Ongelukken
EMU	Europese Monetaire Unie
EVPB	Experiment Verbeteren Paraatheid Brandweer
EV	Externe veiligheid
FIDO	Financiering Decentrale Overheden
FLO	Functioneel leeftijdsontslag
GBTP	Gezamenlijke basistakenpakket
GGDrU	GGD regio Utrecht
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GMK	Gemeenschappelijke meldkamer
GMU	Gemeenschappelijke meldkamer Utrecht
GR	Gemeenschappelijke regeling
GRIP	Gecoördineerde regionale incidentbestrijdingsprocedure
IGPP	Individueel gemeentelijk pluspakket
I&I	Informatiemanagement & ICT
IV&E	Interdisciplinaire voorbereiding & evaluatie
JDE	JD Edwards (systeem voor Financiën)
J&V	Ministerie van Justitie en Veiligheid
KING	Kennisinstituut Nederlandse Gemeenten
LCMS GZ	Landelijk Crisismanagement systeem Gezondheidszorg
LMO	Landelijke Meldkamer Organisatie
LMS	Landelijke Meldkamer Samenwerking
MKA	Meldkamer Ambulance
MKD	Meldkamerdomein
MIP	Meerjarig investeringsplan

MT	Managementteam
NBB	Natuurbrandbestrijding
NIPV	Nederlands instituut Publieke veiligheid
NVBR	Nederlandse vereniging van brandweer en rampenbestrijding
NCTV	Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid
NWB	Nederlandse Waterschaps Bank
OCML	Operationeel Centrum Midden Nederland
OL	Operationeel leider
OLO	Omgevingsloket online
OM	Openbaar Ministerie
OMS	Openbaar (brand)meldsysteem
OR	Ondersteuning & repressie
Osio	Ongewenste situaties, incidenten en ongevallen
OTO	Opleiden, trainen en oefenen
OvD	Officier van dienst (-G: geneeskundig, -P: politie, -B: brandweer)
PPMO	Preventief periodiek medisch onderzoek
Prevap	Preventieactiviteitenplan
PvA	Plan van aanpak
RAC	Regionale Alarmcentrale
RAVU	Regionale ambulancevoorziening voor de provincie Utrecht
RBT	Regionaal beleidsteam
RCDV	Raad van commandanten en directeuren veiligheidsregio
RI&E	Risico inventarisatie & evaluatie
RISC	Database regionaal risicoprofiel
ROT	Regionaal operationeel team
SIS	Slachtoffer informatie systematiek
SVS	Slachtoffervolgsysteem
T&H	Toezicht & Handhaving
TPOW	Tijd- en plaatsonafhankelijk Werken
TSC-test	Taakspecifieke conditietest
TUO	Taakuitvoeringsovereenkomst
Twmc	Tijdelijke wet maatregelen covid-19
UBV	Utrechtse Bosbrandweer vereniging
UMCU	Universitair medisch centrum Utrecht
UML/TD	Uitrusting, materieel & logistiek/technische dienst
VC	Verbindingscommandowagen
V&A	Vergunningverlening & Advisering
VIC	Veiligheidsinformatiecentrum
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VPB	Vennootschapsbelasting
VR	Veiligheidsregio
VRU	Veiligheidsregio Utrecht
VTH	Vergunningverlening, toezicht en Handhaving
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WBA	Wet Banenafspraak
Wkb	Wet kwaliteitsborging voor het bouwen
WKR	Werkkostenregeling
WNRA	Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren
WO	Waterongevallen
WOB	Wet openbaarheid van bestuur
WNT	Wet Normering Topinkomens
Wvr	Wet Veiligheidsregio's
WVSV	Werkgeversvereniging Samenwerkende Veiligheidsregio's

Colofon

Dit is een uitgave van
Veiligheidsregio Utrecht

15 april 2025

Veiligheidsregio Utrecht

vru.nl

Overzicht zienswijzen

Kadernota VRU 2026

Veiligheidsregio Utrecht

vru.nl

Inhoudsopgave

1	**Inleiding**	**3**
1.1	Inhoud en opbouw notitie	3
1.2	Samenvatting zienswijzen	4
2	**Zienswijzen per gemeente**	**6**
2.1	Amersfoort	6
2.2	Baarn	6
2.3	Bunnik	6
2.4	Bunschoten	7
2.5	De Bilt	7
2.6	De Ronde Venen	8
2.7	Eemnes	8
2.8	Houten	10
2.9	IJsselstein	11
2.10	Leusden	12
2.11	Lopik	12
2.12	Montfoort	13
2.13	Nieuwegein	14
2.14	Oudewater	14
2.15	Renswoude	14
2.16	Rhenen	14
2.17	Soest	15
2.18	Stichtse Vecht	16
2.19	Utrecht	16
2.20	Utrechtse Heuvelrug	17
2.21	Veenendaal	19
2.22	Vijfheerenlanden	20
2.23	Wijk bij Duurstede	20
2.24	Woerden	21
2.25	Woudenberg	21
2.26	Zeist	22

1 Inleiding

1.1 Inhoud en opbouw notitie

Op 16 december 2024 zijn de gemeenten uitgenodigd om uiterlijk 10 maart 2025 een zienswijze op de kadernota 2026 te geven. Daarnaast konden zij, indien gewenst, reageren op de toekomstscenario's. In deze notitie zijn de zienswijzen van de gemeenten opgenomen. Paragraaf 1.2 biedt een samenvatting van de gemeentelijke standpunten en de belangrijkste trends. Hoofdstuk 2 geeft een overzicht van de zienswijzen per gemeente.

Status zienswijzen

Gemeente	**Status zienswijze**		**Wel/geen zienswijze**
	Concept	Definitief	
Amersfoort		1	wel
Baarn		1	wel
Bunnik		1	wel
Bunschoten		1	geen
De Bilt		1	wel
De Ronde Venen		1	wel
Eemnes		1	wel
Houten		1	wel
IJsselstein		1	wel
Leusden		1	geen
Lopik		1	wel
Montfoort		1	wel
Nieuwegein		1	wel
Oudewater		1	wel
Renswoude		1	geen
Rhenen		1	wel
Soest		1	wel
Stichtse Vecht		1	wel
Utrecht		1	wel
Utrechtse Heuvelrug		1	wel
Veenendaal		1	wel
Vijfheerenlanden		1	wel
Wijk bij Duurstede		1	wel
Woerden		1	geen
Woudenberg		1	wel
Zeist		1	wel
Totaal		**26**	

1.2 Samenvatting zienswijzen

Van alle gemeenten hebben we een definitieve reactie ontvangen. Vier gemeenten hebben aangegeven geen zienswijze in te dienen.

De gemeenten binnen de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) hebben hun standpunten kenbaar gemaakt over de Kadernota VRU 2026. De meerderheid stemt in met de voorgestelde kaders, maar plaatst daarbij kanttekeningen met betrekking tot de financiële impact en de toekomstige kostenontwikkeling. Deze analyse biedt een overzicht van de gemeentelijke standpunten en de belangrijkste trends.

Waardering en steun voor zorgvuldige aanpak
Uit de zienswijzen blijkt dat gemeenten de inzet van de VRU waarderen. Er is brede steun voor de gekozen lijn om meer tijd te nemen voor de nadere uitwerking en bespreking van de toekomstscenario's, waarbij ook een nullijn-scenario wordt uitgewerkt.

Meerdere gemeenten benadrukken de gevolgen van het 'ravijnjaar' en de verslechterende financiële positie van lokale overheden. Er wordt gevraagd om rekening te houden met deze situatie. De VRU wordt daarom verzocht zeer terughoudend te zijn met het aanvragen van extra financiële middelen. Gemeenten zoals Nieuwegein en Veenendaal willen dat investeringen alleen plaatsvinden als ze kostendekkend zijn. Gemeenten verwachten dat de VRU bij het ontwikkelen van toekomstscenario's zowel de maatschappelijke als financiële gevolgen goed in beeld brengt. Er wordt gepleit voor een scenario waarbij de kosten minimaal stijgen ('nullijnscenario'). Gemeente Oudewater geeft aan dat structurele kosten structureel gefinancierd moeten worden, met als doel een kostendekkende financiering en het afbouwen van uitzonderingen.

Verzoek om bezuinigingsscenario's
Naast het opstellen van de nullijn vraagt de gemeente De Bilt om een verdere uitwerking van een scenario waarin de nullijn zonder indexatie wordt toegepast. Een aantal gemeenten, waaronder Bunnik, Stichtse Vecht, Wijk bij Duurstede, Woudenberg, Eemnes, IJsselstein en Lopik, dringt aan op een aanvullend bezuinigingsscenario, variërend van een generieke taakstelling tot een reductie van 3% tot 5% op de begroting. De gemeente Utrecht vraagt om een realistische inschatting van besparingsmogelijkheden. De gemeente De Ronde Venen, Houten en Montfoort vragen om een beperkte stijging of verlaging van de gemeentelijk bijdrage.

Systematiek prijsaanpassing
Een aantal gemeenten vraagt aandacht voor de gewijzigde indexeringssystematiek in het gemeentefonds. Gemeente Utrecht verzoekt om de systematiek direct te wijzigen. Een aantal andere gemeenten willen hierover in gesprek. Op advies van de adviescommissie bedrijfsvoering en financiën heeft het dagelijks bestuur opdracht gegeven om een gezamenlijke verkenning te starten naar een werkbare afstemming tussen de prijsaanpassingssystematiek van de VRU en de indexeringssystematiek van het gemeentefonds. De werkgroep met daarin zowel vertegenwoordigers van de gemeenten als de VRU moet een advies voorbereiden, zodat het bestuur uiteindelijk weloverwogen een besluit kan nemen over het al dan niet aanpassen van de systematiek en mogelijke beheersmaatregelen om eventuele risico's op te kunnen vangen.

Weerbaarheid en toekomstbestendigheid
In verschillende zienswijzen wordt gewezen op de toenemende veiligheidsrisico's en de noodzaak om daarop in te spelen. Er wordt gewezen op de noodzaak van een weerbare structuur die bestand is tegen toekomstige uitdagingen, zoals financiële druk of externe factoren. Het advies aan de VRU is om breder te denken bij scenario-ontwikkeling, en niet uitsluitend financiële variabelen te hanteren. Dit versterkt de weerbaarheid tegen onvoorspelbare omstandigheden zoals maatschappelijke verschuivingen of technologische ontwikkelingen.

Oproep tot integrale besluitvorming
In de zienswijzen is door meerdere gemeenten gevraagd om de besluitvorming over de toekomstscenario's synchroon te laten lopen met het dekkingsplan en de scenario's voor het beheer van de huisvesting, zodat de financiële consequenties integraal kunnen worden afgewogen. Daarnaast wordt het belang van vroegtijdige betrokkenheid van stakeholders bij de scenario-ontwikkeling onderstreept. Dit bevordert een breder draagvlak, zorgt voor een betere afstemming op toekomstige behoeften, maakt het mogelijk om meer gedragen en toekomstbestendige keuzes te maken, en stelt de VRU in staat een effectievere en veerkrachtigere koers uit te zetten.

2 Zienswijzen per gemeente

2.1 Amersfoort

De raad besluit:
1. als zienswijze op de Kadernota Veiligheidsregio Utrecht 2026, deze kadernota 2026 te ondersteunen en de VRU op te roepen om, conform de gedeelde financiële solidariteit die gemeenten en gemeenschappelijke regelingen hebben, bij de ontwikkeling van de toekomstscenario's rekening te houden met de financiële situatie van gemeenten;
2. als zienswijze op de geactualiseerde begroting 2025 Veiligheidsregio Utrecht de begroting te ondersteunen.

2.2 Baarn

Uw brief van 12 december 2024 over de Kaders begroting 2026 en geactualiseerde begroting 2025 VRU is behandeld in de gemeenteraad. De raad heeft in de vergadering van 19 februari 2025 jl. besloten om geen zienswijze in te dienen op de Kaders begroting 2026 en geactualiseerde begroting 2025 van de Veiligheidsregio Utrecht.

Wij zien dat de VRU de afgelopen jaren veel moeite heeft gedaan om extra kosten op te vangen binnen de begroting en bezuinigingen heeft gerealiseerd. Tegelijkertijd zien wij ook dat de regio groeit en dat wij te maken hebben met meer en grotere risico's. Ook al geeft de gemeenteraad van Baarn geen zienswijze mee aan de kaders voor de begroting 2025 willen wij nadrukkelijk aandacht vragen voor de financiële positie van gemeenten. Wij vragen de VRU scherp te blijven op de financiën en gaan ervanuit dat keuzes die het komende jaar voorgelegd en uitgewerkt worden binnen de begroting worden opgevangen.

2.3 Bunnik

Bij brief van 12 december 2024 heeft u ons uitgenodigd om een zienswijze te geven over de kaders begroting 2026 & geactualiseerde begroting 2025. Met deze zienswijze geeft de gemeente Bunnik haar reactie op de Kadernota 2026 van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU).

Gezien de huidige financiële situatie van de gemeente, waarin wij genoodzaakt zijn substantiële bezuinigingen door te voeren, achten wij het onvermijdelijk dat ook de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) haar uitgaven kritisch onder de loep neemt. De financiële middelen zijn als gevolg van het zogenoemde ravijnjaar beperkt, en wij zijn niet in staat aanvullende bijdragen te leveren.

Financiële aandachtspunten
Wij vinden het belangrijk dat de financiële bijdrage proportioneel blijft en in verhouding staat tot de omvang en risico's van de taken die de VRU uitvoert. Wij vragen nadrukkelijk aandacht voor manieren om binnen de huidige begroting van de VRU te bezuinigen.
Daarnaast onderschrijven wij de vijf bestuurlijke opdrachten van het algemeen bestuur die tijdens de Bestuursconferentie zijn besproken en zoals opgenomen in de bijlage van de Kadernota. We hebben hoge verwachtingen van de uitwerking van voornoemde bestuurlijke opdrachten. Hetzelfde geldt voor de aanvullende opdracht van het algemeen bestuur om een realistischer

toekomstscenario te ontwikkelen, waarbij wij u dringend verzoeken het krimp-scenario daarin te verwerken. Wij wachten de uitwerking van de vijf bestuurlijke opdrachten en het extra, realistischere toekomstscenario met grote belangstelling af. Gezien het voorgaande geven we dan nu ook geen reactie op de (ambtelijke) toekomstscenario's ‘op orde’ en ‘op koers’.

Tegelijkertijd vinden wij het van belang dat de VRU transparant is over verwachte kostenstijgingen en risico's. Kostenbeheersing is daarbij essentieel. Wij vertrouwen erop dat de VRU hierin haar verantwoordelijkheid neemt en met zorgvuldige en haalbare bezuinigingsvoorstellen komt, zodat de veiligheid in de regio gewaarborgd blijft zonder onnodige financiële druk op de gemeente. Wij verwachten een concreet voorstel dat leidt tot een kostenvermindering van 3 tot 5%. Daarnaast verwachten we ook dat de risico's zoals opgenomen in de Kadernota, bijvoorbeeld de discussie rondom de Rijksbijdrage inzake de BDuR, betrokken worden.

Conclusie
Gezien de huidige financiële situatie, waarin aanzienlijke gemeentelijke bezuinigingen noodzakelijk zijn, verwachten wij een voorstel dat leidt tot een kostenvermindering van 3 tot 5%. We verwachten ook dat de VRU kritisch naar haar uitgaven kijkt en de vijf bestuurlijke opdrachten serieus uitwerkt evenals een realistisch toekomstscenario waarbij krimp ons inziens het uitgangspunt moet zijn.

2.4 Bunschoten

De VRU informeren dat er geen zienswijze wordt ingediend, omdat de stijging van de bijdrage in 2026 voortvloeit uit wettelijke ontwikkelingen. Hierbij vermelden dat wij de toekomstscenario’s met grote belangstelling tegemoet zien en dat wij ervan uitgaan dat zowel de maatschappelijke als financiële consequenties in beeld worden gebracht, zodat er een gedegen keuze kan worden gemaakt. Tevens aandacht vragen voor onze brief die we in maart 2024 aan de VRU hebben verzonden met het verzoek om zeer terughoudend te zijn met het aanvragen van extra financiële middelen en met een open blik te kijken naar besparingsmogelijkheden en verdere efficiëntie.

2.5 De Bilt

In uw brief van 12 december 2024 verzoekt u gemeenten om een reactie te geven op de kadernota 2026. Op 18 februari 2025 hebben wij dit verzoek besproken.

Wij zijn ons ervan bewust dat de toename van de totale gemeentelijke bijdrage vanaf 2026 bestaat uit de reguliere technische toepassing van het financiële kader, met daarin de loon- en prijsaanpassing. Het algemeen bestuur heeft een reserve ingesteld die het mogelijk maakt om positieve rekeningresultaten in te zetten om incidentele verhogingen van de gemeentelijke bijdrage als gevolg van exogene factoren in de toekomst zoveel mogelijk te beperken. Echter vallen hier de loon- en prijsaanpassingen buiten. Elk jaar zien wij dat de loon- en prijsaanpassingen stijgen waardoor de totale gemeentelijke bijdrage alsnog omhoog gaat.

Door de “ravijnjaren” worden wij gedwongen om vergaande voorstellen voor te bereiden voor de begroting van 2026 en verder. In de aanbiedingsbrief bij de kadernota 2026 geeft u aan om toekomstscenario’s uit te werken. Wij begrijpen dat de VRU voor grote uitdagingen staat. Echter zijn wij genoodzaakt u te vragen eveneens ingrijpende keuzes te maken en tot een bezuiniging te

komen. Wij vragen u dan ook een vierde scenario toe te voegen, namelijk een scenario met als doel de nullijn te handhaven zonder indexatie toe te passen. Wij vragen elke gemeenschappelijke regeling waar wij deelnemer in zijn om bezuinigingen door te voeren. Uiteraard blijft het van belang om met elkaar in gesprek te blijven zodat de veiligheid niet in het geding komt.

Wij willen medewerkers, vrijwilligers en directie van de Veiligheidsregio Utrecht via u hartelijk bedanken voor uw inspanningen op het gebied van veiligheid en brandweerzorg.

2.6 De Ronde Venen

Bij brief van 12 december 2024 heeft u ons de Kadernota 2026 en de geactualiseerde begroting 2025 toegezonden, met het verzoek hierop een zienwijze te geven. In de vergadering van 20 februari 2025 is dit besproken.

De Kadernota 2026 en de geactualiseerde begroting 2025 geven met de huidige kennis van zaken adequaat inzicht wat de te verwachten inkomsten en uitgaven zijn voor het jaar 2025 en 2026, waarbij ontwikkelingen en risico's geschetst zijn. De risico's en de kans daarop zijn, in vergelijk met voorgaande jaren, aanzienlijk toegenomen, waardoor ook een bijstelling van het weerstandsvermogen noodzakelijk is. Als raad gaan we ervan uit dat we bij relevante ontwikkelingen direct en actief worden geïnformeerd.

Er wordt een duidelijke procesbeschrijving geschreven welke stappen er gezet worden om de kosten als gevolg van nieuwe ontwikkelingen op te vangen gegeven de financiële druk op de gemeenten. Hierbij geldt als uitgangspunt altijd 'oud voor nieuw'. Mocht dit uitgangspunt niet genoeg ruimte bieden, dan geeft u ons voldoende gelegenheid om zienswijze te kunnen geven op voorgestelde wijzigingen. Het is verstandig om, in afwachting van de verdere bespreking van de toekomstscenario's, in de voorliggende Kadernota VRU 2026 (los van de autonome verhoging van € 122.000) geen verhoging van de gemeentelijke bijdrage op te nemen.

Met betrekking tot de toekomstscenario's vragen wij u ook uitwerkingen op te nemen die kunnen leiden tot een lagere gemeentelijke bijdrage aan de VRU. We vragen hierbij expliciet onderscheid te maken tussen wettelijke en niet-wettelijke taken. Om de toekomstscenario's effectiever en relevanter te maken, is het essentieel om stakeholders vroegtijdig te betrekken. Gemeenteraden, hulpdiensten, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en burgers kunnen waardevolle perspectieven en ideeën aandragen. Door toekomstscenario's niet uitsluitend te baseren op financiële factoren, maar te ontwikkelen op basis van verschillende variabelen, kan de VRU een effectievere en veerkrachtigere koers presenteren. Hiermee worden gemeenteraden in staat gesteld een weloverwogen afweging te maken.

Voorts spreken wij onze wens uit om actief betrokken te worden bij de uitvoering van de bestuursagenda 2024-2027, de evaluatie van de Wet op de veiligheidsregio's en de ontwikkelingen op het gebied van de taakdifferentiatie: brandweer.

2.7 Eemnes

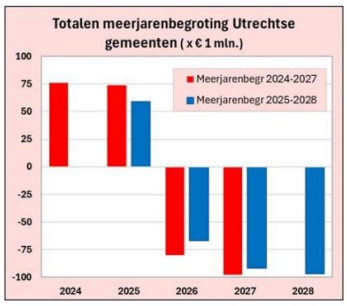
Op 12 december 2024 hebben wij van u de Kadernota 2026 Veiligheidsregio Utrecht voor een zienswijze ontvangen. Deze is in de raad van 25 februari 2025 behandeld. Hierbij ontvangt u onze

zienswijze. Wij hebben kennisgenomen van de inhoud van de kadernota 2026 Veiligheidsregio Utrecht en stemmen in met de inhoud. De Kadernota geeft aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen:

- Waardering voor de wijze waarop de VRU de afgelopen jaren in staat is geweest om tegenvallers en tekorten in de eigen begroting op te vangen. Het signaal is duidelijk, er zit geen (weinig) lucht in de begroting. Een beeld wat overigens door andere Wet Gemeenschappelijke Regelingen ook wordt aangedragen.
- Wij verzoeken u de methode voor de prijsontwikkeling in de Bijdrageverordening VRU af te stemmen op de systematiek die wordt gehanteerd binnen het gemeentefonds. In de systematiek van het gemeentefonds worden geen herberekeningen uitgevoerd voor voorgaande jaren, en wordt het prijspeil bij de Voorjaarsnota van het Rijk als vast gegeven beschouwd. Wij vragen u om de werkwijze in de Bijdrageverordening VRU zodanig aan te passen, zodat ook daar geen herberekening van voorgaande jaren plaatsvindt en het prijspeil bij de Voorjaarsnota als vaststaand wordt gehanteerd.
- In de risicoparagraaf wordt de 10% efficiëntiekorting uit het Hoofdlijnenakkoord vermeld, die van toepassing is op onder andere de BDUR. Dit betreft ongeveer € 1,5 miljoen (circa € 1 per inwoner), wat een substantieel bedrag is. Wanneer verwacht u hierover duidelijkheid te verkrijgen? Blijft dit een risico, of bent u voornemens om deze korting (reëel) op te nemen in de begroting voor 2026?

Ravijnjaar 2026

Het ravijnjaar 2026 betekent dat veel gemeenten structureel minder ontvangen van het Rijk en daarnaast zijn de meeste Utrechtse gemeenten nadeel-gemeenten bij de herverdeling van het gemeentefonds. De Provincie Utrecht heeft onderstaand staatje gemaakt om de uitdaging te illustreren. Anders dan het woord suggereert is het dus geen eenmalig ravijn, maar een structureel lager niveau van inkomsten.

De Kadernota 2026 VRU voorziet in een stijging van de bijdrage voor het GBTP naar € 109,414 mln. Ten opzichte van de begroting 2025 (€105,214 mln.) Dit is een stijging van 4%. De gezamenlijke Utrechtse gemeenten hebben als financieel kader voor alle gemeenschappelijke regelingen **een taakstelling (bezuiniging) van 3%** ten opzichte van 2025 afgesproken. Wij verzoeken u dan ook bij de begroting 2026 met voorstellen te komen om op die taakstelling van 3% uit te komen. Dat betekent feitelijk dus een taakstelling van 7%.

Ter illustratie de door de gemeente Eemnes gesubsidieerde instellingen krijgen in 2026 een taakstelling van 10% opgelegd.

Toekomstscenario's
De niet door het AB van de VRU vastgestelde scenario's zijn gedeeld met de gemeenteraden. De impact, ook financieel, hiervan is groot. Wij vragen u voldoende tijd te nemen om de toekomstscenario's ambtelijk en bestuurlijk te bespreken. Gelet op de onzekerheid rondom de financiën van de gemeenten willen we voorkomen dat hier op voorhand een beslag voor onze meerjarenbegroting uit volgt. Ook de impact voor de basisbrandweerzorg in individuele gemeenten vraagt aandacht en de impact van voorstellen op de vrijwilligers (en hen ook goed meenemen in de toekomstscenario's). En het afronden van de discussie rondom de huisvesting, hetgeen ook financiële gevolgen zal hebben voor de gemeenten.

De suggestie om een trap-op-trap-af systematiek te koppelen aan het Gemeentefonds verdient verder onderzoek. Het lijkt logisch om op deze manier de begroting van de VRU mee te laten groeien met de ontwikkeling van gemeenten, bijvoorbeeld door de toename in werk door nieuwe woonwijken. Echter, hetzelfde principe zou ook van toepassing kunnen zijn op andere samenwerkingsverbanden zoals de GGD of de Omgevingsdienst. Dit vergt dan wel een gezamenlijke lijn tussen de Utrechtse gemeenten. De beschikbare financiële middelen zijn echter beperkt. De claim van € 8,0 miljoen voor het scenario 'op orde' en € 0,8 miljoen voor het scenario 'op koers' betekent een stijging van 8% ten opzichte van 3/3 de Kadernota 2026, wat neerkomt op een verhoging van ruim € 6 per inwoner. Wanneer we deze stijging meenemen bij de stijging die al is voorzien in de Kadernota 2026, betekent dit een totale toename van 12% in de meerjarenbegroting. Om de verwachtingen goed te managen, willen we al vooraf aangeven dat er in de huidige situatie onvoldoende ruimte is om deze verhogingen te realiseren.

2.8 Houten

Per brief van 12 december 2024 heeft u de Kaders begroting 2026 en geactualiseerde begroting 2025 van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) aan ons aangeboden. In deze brief is onze reactie verwoord.

De raad realiseert zich dat de regio de afgelopen jaren een aanzienlijke groei heeft doorgemaakt en zich verder blijft ontwikkelen en tegelijkertijd ook dat de risico's waarmee we te maken hebben steeds groter en complexer worden. De raad waardeert de inspanningen van de Veiligheidsregio Utrecht in de afgelopen jaren dat deze groei tot op heden niet heeft geleid tot een hogere bijdrage aan de Veiligheidsregio.

Zoals u terecht aangeeft in uw aanbiedingsbrief staan gemeenten financieel onder druk door een verwachte daling van de inkomsten uit het gemeentefonds. Dit dwingt veel gemeenten tot bezuinigingen. Net als andere gemeenten hebben wij in onze zienswijze op de begroting 2025 gevraagd om rekening te houden met de financiële situatie van de gemeenten door een verwachte daling van de inkomsten vanuit het gemeentefonds.

De raad is de VRU dan ook erkentelijk dat er geen verhoging van de gemeentelijke bijdrage is opgenomen in de Kadernota 2026 los van de exogene loon- en prijsontwikkelingen. Wel maken wij ons zorgen om het geschetste toekomstbeeld van de VRU, waarin de noodzaak om te investeren wordt aangegeven om de huidige taken te kunnen blijven uitvoeren. Wij kunnen ons vinden in het

besluit van het Algemeen Bestuur VRU om meer tijd te nemen voor de bestuurlijke besluitvorming als het gaat om de effecten van de toekomstscenario's als ook om een aanvullend scenario te ontwikkelen dat zich richt op een beperktere stijging van de gemeentelijke bijdrage, met als doel de nullijn de komende jaren zoveel mogelijk te handhaven. Net als in onze zienswijze op de Kadernota 2025 willen wij herhalen dat een verhoging van de gemeentelijke bijdrage aan de VRU, vanwege de geschetste toekomstige ontwikkelingen, mogelijk niet in de gemeentelijke begroting past en de VRU daarin zelf ook een grote inspanningsverplichting blijft houden.

Eén van de toekomstscenario's gaat om het afbouwen van de nadeelcompensatie dat direct de gemeente Houten raakt. Wij worden – zowel ambtelijk als bestuurlijk – graag nauw betrokken bij dit traject richting besluitvorming.

Wij bedanken de VRU voor de totstandkoming van deze Kadernota en zien, gelet op de inspanningen van de VRU de afgelopen jaren, het bestuurlijk besluitvormingstraject als het gaat om de toekomstscenario's met vertrouwen tegemoet.

2.9 IJsselstein

Op 12 december 2024 ontvingen wij de kadernota VRU 2026 waarin u de gemeenteraad verzoekt om een zienswijze. Hierbij ontvangt u de zienswijze van gemeente IJsselstein.

Gemeente IJsselstein spreekt haar waardering uit voor de kadernota VRU 2026. Het document is helder opgesteld en geeft op een goede manier inzicht in het komende begrotingsjaar.

Zoals u ook in uw aanbiedingsbrief stelt hebben verschillende gemeenten, waaronder gemeente IJsselstein, in 2024 zienswijzen uitgebracht waarin de VRU gevraagd wordt rekening te houden met de financiële situatie van de gemeenten door de stijging van de gemeentelijke bijdrage te beperken of om besparingsopties in kaart te brengen. Zo heeft gemeente IJsselstein u in de zienswijze op de kaders voor de begroting 2025 opgeroepen om een extra inspanning te verrichten om middelen in de eigen begroting te vinden om stijging van de bijdrage zo veel mogelijk beperkt te houden.

Wij zien gelukkig dat in deze kadernota wordt aangekondigd dat de gemeentelijke bijdrage in 2025 behoorlijk verlaagd wordt, met name omdat uiteindelijke indexcijfers lager uitvallen dan vooraf geraamd. Helaas zien we ook een behoorlijke stijging van de bijdrage in 2026 door bijstellingen op loon- en prijsindexaties volgens de richtlijnen.

Wij roepen u daarom nogmaals op om 3% besparingsmogelijkheden in kaart te brengen.

U stuurde met de kadernota ook ter informatie het document 'Toekomstscenario's VRU' mee, maar geeft daarbij ook aan dat daar nog geen bestuurlijke besluitvorming over heeft plaatsgevonden. De toekomstscenario's geven een eerste doorkijk naar mogelijke financiële consequenties.

Wij vinden het zorgelijk dat de toekomstscenario's leiden tot een stijging van de bijdrage.

Wij ondersteunen het besluit van het algemeen bestuur om een aanvullend scenario te ontwikkelen dat zich richt op een beperktere stijging van de gemeentelijke bijdrage, met als doel de nullijn de

komende jaren zo veel mogelijk te handhaven. Wij wachten de volgende stappen in het proces rondom de toekomstscenario's af en vragen u ons daarbij actief te betrekken.

2.10 Leusden

Op 12 december 2024 ontvingen wij uw brief waarin het college en de gemeenteraad van de gemeente Leusden in de gelegenheid worden gesteld om een eventuele zienswijze te geven aan de Veiligheidsregio Utrecht over de Kadernota VRU 2026 en het concept document toekomstscenario's VRU.

De Kadernota VRU 2026 en het concept document Toekomstscenario's VRU is op 28 januari 2025 in het college besproken en is daarna op 6 maart 2025 in de gemeenteraad besproken. Hierbij willen wij u laten weten dat de gemeente Leusden heeft besloten om geen zienswijze te geven op de toegezonden documenten. Wel gaan wij ervan uit dat de aangekondigde onderzoeken in relatie tot ons eerdere verzoek om bezuinigingen te realiseren i.v.m. het ravijnjaar 2026 daadwerkelijk tot concrete besparingen in de begroting leiden.

2.11 Lopik

In uw brief van 12 december 2024 heeft u ons in de gelegenheid gesteld een zienswijze te geven op de Kadernota VRU 2026 en geactualiseerde begroting 2025. In onze vergadering van 4 februari 2025 hebben wij besloten van deze gelegenheid gebruik te maken.

Inhoud zienswijze
In zijn algemeenheid bestaat waardering voor de wijze waarop de VRU zich de laatste jaren heeft opgesteld ten opzichte van de deelnemende gemeenten, waarbij diverse ontwikkelingen binnen de begroting zijn opgevangen en er dus geen extra verhogingen van de gemeentelijke bijdragen zijn doorberekend.

Wij zien gelukkig dat in deze kadernota wordt aangekondigd dat de gemeentelijke bijdrage in 2025 behoorlijk verlaagd wordt, met name omdat uiteindelijke indexcijfers lager uitvallen dan vooraf geraamd. Helaas zien we ook een behoorlijke stijging van de bijdrage in 2026 door bijstellingen op loon- en prijsindexaties volgens de richtlijnen.

Dat de ter kennisgeving mee gestuurde toekomstscenario's niet in de begroting zijn verwerkt en er al een nullijnonderzoek wordt uitgevoerd, laat zien dat de VRU de situatie bij gemeenten serieus neemt. Echter, wij vinden dat gezien de opgave waar we als gemeente voor staan, niet ver genoeg gaan. Immers, de toekomstscenario's geven een eerste doorkijk naar mogelijke financiële consequenties, die naar verwachting zullen leiden tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage. Wij vinden dit een zorgelijke ontwikkeling. Wij roepen u daarom op om 3% besparingsmogelijkheden in kaart te brengen.

De gemeente Lopik ziet graag een kritische houding op de eigen uitgaven en inkomsten. Wij willen dat het verdere proces rondom de toekomstscenario's wordt ingericht op het maken van realistische en duidelijk inhoudelijke bestuurlijke keuzes. Graag zien we dat hierbij naast de

onvermijdelijke investeringen ook in kaart wordt gebracht welke specifieke taken kunnen worden afgeschaald of beëindigd. Met het totale beeld kunnen we een gewogen besluit nemen.

We zien graag een procesontwerp tegemoet voor de uitwerking van de toekomstscenario's en vertrouwen op een voortzetting van de prettige en constructieve samenwerking.

2.12 Montfoort

Bij brief van 12 december 2024 heeft onze raad de kadernota VRU 2026 van u ontvangen. Wij hebben deze besproken in onze vergadering van 17 februari 2025.

Onze raad wil u bedanken voor het toezenden van de kadernota en bijbehorende stukken. Wij hebben met belangstelling kennisgenomen van de financiële kaders en beleidsmatige ontwikkelingen zoals geschetst in de kadernota. Toch wil de raad enige opmerkingen maken over de kadernota en de toekomstscenario's. Deze opmerkingen zijn onderstaand verwerkt in een ondersteunende zienswijze.

In de kadernota wordt aangegeven dat de gemeentelijke bijdrage in 2025 wordt verlaagd omdat de uiteindelijke indexcijfers lager uitvallen dan vooraf geraamd. Voor 2026 wordt evenwel een behoorlijke stijging aangegeven van de gemeentelijke bijdrage vanwege bijstellingen op loon- en prijsindexaties. Door wettelijke richtlijnen zijn deze kostenstijgingen onafwendbaar. Dit roept de vraag op of, gelet op de negatieve ontwikkelingen in het gemeentefonds, deze gemeenschappelijke regeling in de toekomst voor alle deelnemende gemeenten betaalbaar blijft.

In het document "Toekomstscenario's VRU" geeft u aan dat daar nog geen bestuurlijke besluitvorming over heeft plaatsgevonden. De raad vindt dit een erg belangrijk document omdat de toekomstscenario's een voorzichtige eerste doorkijk geven naar mogelijke toekomstige financiële consequenties en risico's. Het scenario "op koers" gaat in 2030 C 1.207.000,- meer kosten terwijl het scenario "op orde" in 2030 C 8.300.000,- zal gaan kosten. U wilt voor ingroei in dit kostenpakket het positief saldo van de rekening van 2024 ten bedrage van C 5.900.000,- alsmede de vrijvallende kapitaallasten reserve van C 6.000.000,- hiervoor aanwenden. Dit is evenwel eenmalig geld dat gebruikt gaat worden voor structurele kosten. In beide scenario's zal dit in de nabije toekomst leiden tot een forse stijging van de gemeentelijke bijdrage.

Gelet op de negatieve ontwikkelingen in het Gemeentefonds en de financiële positie van het merendeel van de deelnemende gemeenten ondersteunen wij dan ook het besluit van uw Algemeen Bestuur om een derde, aanvullend, scenario te ontwikkelen dat zich richt op een beperktere stijging van de gemeentelijke bijdrage. Het ultieme doel daarbij is de nullijn de komende járen zo veel mogelijk te handhaven.

Onze raad wil graag actief betrokken worden bij de dóórontwikkeling van de drie genoemde scenario's en deze wens geldt onverkort voor de verdere uitvoering van de bestuursagenda 2024-2027, de evaluatie van de Wet op de veiligheidsregio's en de ontwikkelingen op het gebied van de taakdifferentiatie van de brandweer.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zien uw verdere communicatie met betrekking tot de begroting 2026 met belangstelling tegemoet.

2.13 Nieuwegein

In antwoord op uw brief van 12 december 2024 delen wij u mede dat de gemeenteraad op 13 februari 2025 heeft besloten de onderstaande zienswijze kenbaar te maken ten aanzien van de kaders begroting 2026 en de geactualiseerde begroting 2025 van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU):

De gemeente Nieuwegein stemt in met de kaders begroting 2026 en geactualiseerde begroting 2025. Hierbij verzoekt de gemeente Nieuwegein de VRU om op basis van het financiële perspectief van de gemeenten, bij het uitwerken van de toekomstscenario's de focus te leggen op scenario's die een kostenstijging voorkomen, dan wel een besparing kunnen opleveren.

2.14 Oudewater

In onze vergadering van 30 januari 2024 hebben wij kennisgenomen van uw financieel kader voor het jaar 2026. De gemeenteraad kan instemmen met het financieel kader 2026. Er wordt waardering uitgesproken voor het geboden inzicht in de financiële ontwikkelingen vanaf 2010 en het gebruik van ingroeipaden. Daarnaast geeft de gemeenteraad graag de volgende punten mee aan de Veiligheidsregio Utrecht:

- Durf structurele kosten ook structureel te financieren;
- Streef naar kostendekkende dienstverlening en bouw uitzonderingen af;
- Blijf aandacht geven aan de duurzame inzetbaarheid van ons brandweerpersoneel, ook na hun brandweercarrière.

2.15 Renswoude

Geen zienswijze over de Kadernota 2026 en geactualiseerde begroting 2025 van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) kenbaar te maken.

2.16 Rhenen

De gemeenteraad Rhenen heeft kennisgenomen van de Kadernota 2026 van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU). In de kadernota 2026 is op een overzichtelijke en gestructureerde wijze het financiële kader en de belangrijkste ontwikkelingen en risico's weergegeven. Wij begrijpen de gevolgen van de financiële kaders en de verhoging van de gemeentelijke bijdrage voor 2026 door de reguliere loon- en prijsaanpassing.

Bezuinigingen
De gemeente Rhenen staat financieel onder druk. Om tot een sluitende begroting en meerjarenraming te komen vinden er bezuinigingen plaats. De niet geringe bezuinigingsopgave die op de gemeenten afkomt, noodzaakt de verbonden partijen ook hun bijdrage te leveren. Al in reactie op de jaarrekening 2023 deelde wij met u dat we in geval van ombuigingen en/of bezuinigingen ook naar onze gemeenschappelijke regelingen kunnen kijken. Wij waarderen uw inzet om te komen tot bestuurlijke keuzes over de inhoudelijke en financiële koers, rekening houdend

met de financiële situatie en verschillende visies van gemeenten. Voor de Toekomstscenario's VRU vragen wij u een aanvullend bezuinigingsscenario te ontwikkelen.

Eenduidige indexatiecijfers gemeenschappelijke regelingen
Op dit moment hanteren gemeenschappelijke regelingen verschillende financiële uitgangspunten en daardoor lopen indexatiepercentages uiteen. Dit zorgt voor onduidelijkheid wat volgens ons allesbehalve wenselijk is. Binnen de gemeente Rhenen werken we op dit moment aan een voorstel om met alle gemeenschappelijke regelingen te komen tot meer eenduidige indexatiepercentages. Voor dit voorstel wordt gekeken naar de werkwijze die gehanteerd wordt bij onder andere het Gemeentefonds, een werkwijze die voor alle gemeenten binnen de regio gelijkwaardig is. Zodra het voorstel gereed is, wordt dit met u gedeeld.

2.17 Soest

Op 12 december 2024 hebben wij van u de kaders voor de begroting van de VRU 2026, alsmede de begrotingswijziging voor het jaar 2025 ontvangen. Wij hebben kennisgenomen van de financiële stukken en willen met u de volgende zienswijze delen.

Waardering
Wij waarderen de wijze waarop de VRU de afgelopen jaren in staat is geweest om tegenvallers en tekorten in de eigen begroting op te vangen. Het op voorhand delen van de uitgewerkte scenario's, het in beeld brengen van mogelijke bezuinigingsopties en het verkennen van samenwerkingsmogelijkheden ervaren wij als prettig. De VRU doet hiermee de toezegging gestand om de gemeenteraden tijdig mee te nemen in de toekomstscenario's, inclusief het nog op te stellen nul scenario.

Zorg over impact toekomstscenario's
Wij verwachten dat de impact van de beschreven scenario's groot is. Gezien de noodzaak voor gemeenten om vanaf 2026 begrotingstekorten te reduceren, verzoeken wij u voorstellen te presenteren die per saldo niet leiden tot een extra beroep op gemeentelijke middelen.

Oproep tot integrale besluitvorming
Bij de begroting 2025 hebben wij eveneens een zienswijze ingediend waarin we hebben aangegeven dat wij ons zorgen maken over de gefaseerde aanbieding van bestuurlijke besluiten. Wij vragen met name aandacht voor de projecten die naast de uitgewerkte scenario's lopen, te weten; de visie op huisvesting en het dekkingsplan. Voor beide projecten geldt dat er nog geen zicht is op de impact en de financiële consequenties van die projecten. Wij verzoeken u deze projecten ook nadrukkelijk te betrekken bij de besluitvorming over de toekomstscenario's van het Algemeen Bestuur.

Lokale integrale afweging
Wij hechten er veel waarde aan om bij alle voorgestelde scenario's in de uitwerking goed te kijken naar het betaalbaar houden van de bijdragen, waarbij elke gemeente op lokaal niveau een integrale afweging moet kunnen maken. In het meegroeiplan lezen wij dat een deel van de positieve resultaatbestemming 2024 opgenomen is in het meegroeiplan. Hoewel er nog geen bestuurlijke besluitvorming heeft plaatsgevonden, willen wij op voorhand meegeven dat wij graag zien dat een

positief resultaat terugvloeit naar de gemeenten. Door het op voorhand inzetten van het overschot van 2024 kan er op lokaal niveau geen integrale afweging plaatsvinden. Ook uit een belang van transparantie vinden wij dat niet wenselijk.

2.18 Stichtse Vecht

Op 12 december 2024 is de Kadernota VRU 2026, conform de gemeenschappelijke regeling van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU), ter zienswijze voorgelegd aan de gemeenteraden. Wij danken u voor uw geleverde inspanningen en voor het tijdig informeren over de beleidsmatige en financiële ontwikkelingen. Middels deze brief maken wij vanuit de gemeente Stichtse Vecht, na de besluitvorming in onze raad op 4 maart 2025, onze zienswijze kenbaar ten aanzien van de Kadernota VRU 2026.

In onze brief van 2 april 2024 (kenmerk 390594) hebben wij aan de VRU aangegeven dat wij mogelijk vanaf 2026 voor een bezuinigingsopgave staan als gevolg van de kortingen op het Gemeentefonds (ravijnjaren). Bij een eventuele bezuinigingsopgave betrekken wij ook noodzakelijkerwijs onze bijdragen aan de verschillende gemeenschappelijke regelingen waaraan onze gemeente deelneemt. Middels deze zienswijze herhalen wij dit standpunt: ons uitgangspunt is dat ook gemeenschappelijke regelingen in gelijke mate als wij bezuinigen. Bij de opstelling van onze Kadernota 2026 betrekken wij de laatste informatie en stellen wij ons beoordelingskader van de VRU-begroting 2026 op. Wij kijken uit naar de uitwerking van de verschillende scenario’s en gaan er daarbij vanuit dat u nadrukkelijk ook kijkt naar bezuinigingsmogelijkheden op het moment dat de gemeentefinanciën verder onder druk komen te staan en gemeenten moeten bezuinigen.

2.19 Utrecht

Per brief van 12 december 2024 heeft de secretaris van het dagelijks bestuur van Veiligheidsregio Utrecht (VRU) de Kadernota 2026 aan ons aangeboden met daarin de kaders voor de begroting 2026 en de geactualiseerde begroting voor 2025. Daarbij zijn wij in de gelegenheid gesteld om uiterlijk 10 maart 2024 een zienswijze bij u in te dienen. In deze brief is onze zienswijze verwoord.

Allereerst willen wij de VRU hartelijk danken voor jullie onvermoeibare inzet in onze gemeente, of het nu gaat om het bestrijden van branden of het opvangen van vluchtelingen. De veiligheid van onze inwoners is uiterst belangrijk voor ons en daar hebben we jullie hard bij nodig.

In onze zienswijze van 6 juni 2024 hebben we u gevraagd om besparingsmogelijkheden in kaart te brengen. Dit hebben wij u gevraagd om te voorkomen dat wij een algemene bezuinigingsmaatregel moeten opleggen in verband met de grote bezuinigingsopgaven waar gemeenten voor staan. Omdat wij beseffen dat bezuinigingen zich slecht verhouden tot de door u beschreven autonome ontwikkelingen en eerder gemaakte afspraken en wij niet willen bezuinigen op de veiligheid in onze stad, steunen wij het voorstel van het AB om een nullijn scenario op te nemen in de toekomstscenario's. We realiseren ons dat het niet mogelijk is om zonder pijnlijke keuzes op een nullijn uit te komen. We vragen u daarom -opnieuw- om aan te geven waar volgens u op bezuinigd moet worden om de nullijn te behalen en wat de consequenties daarvan zijn. Wij hadden dit graag gezien voor de Kadernota 2026 zoals we gevraagd hebben, maar nu dan in elk geval voor de kadernota 2027. Een nullijn scenario betreft voor gemeente Utrecht per saldo nog steeds een stijging van de kosten door loon- en prijsindexatie, de groei van de stad (afhankelijk van de

compensatie die de gemeente hiervoor van het Rijk ontvangt) en de nieuwe brandweerpost in Amersfoort.

Wij gaan akkoord met uw kadernota 2026, met uitzondering van de nacalculatie op de prijscompensatie (met uitzondering van de CAO-effecten), aangezien deze niet aansluit bij de gemeentelijke systematiek. De afgelopen jaarrekeningen van de VRU lieten een flink positief eindresultaat zien wat in onze ogen een gevolg is van te behoedzaam begroten. Wij vragen u om deze systematiek te wijzigen en in overeenstemming te brengen met de gemeentelijke werkwijze, waardoor de begroting van de VRU en de gemeente op elkaar aan aansluiten. We verzoeken u om de twee voorgenoemde punten te verwerken in uw ontwerpbegroting 2026.

In de toekomstscenario's zien wij graag concreet terug hoe de VRU zich, naast de veiligheid van mensen, ook blijft inzetten voor de veiligheid van dieren. Wij verzoeken u om onze ambtenaren in het komende halfjaar te betrekken bij het uitwerken van de scenario's, zowel op inhoud als op financiën.

2.20 Utrechtse Heuvelrug

Middels onderstaand schrijven vervalt onze eerder ingediende (concept)zienswijze van 12 februari jl. (kenmerk 2025-0000001170). Op basis van bijgaand aangenomen amendement in de raad van donderdag 13 maart 2025 ontvangt u hierbij een herziene zienswijze.

In overeenstemming met de daarvoor geldende procedure is de raad van onze gemeente uitgenodigd zijn zienswijze kenbaar te maken op de kadernota 2026 en de geactualiseerde begroting 2025 Veiligheidsregio Utrecht (VRU). De stukken zijn besproken in de vergadering van de raad op 13 maart 2025. De raad verzoekt u deze herziene zienswijze te betrekken bij uw besluitvorming hierover in de vergadering van het algemeen bestuur op 24 maart 2025.

Zienswijze op de kaders begroting VRU 2026 en actualisatie begroting VRU 2025
Hierbij willen wij in de eerste plaats onze waardering uitspreken. Waardering voor de inspanningen van de VRU om haar taken te blijven uitvoeren en in te spelen op de maatschappelijke uitdagingen. Tevens waarderen wij uw bijdrage aan het zogenoemde Raadsplatform VRU op 11 december 2024. Het college en de raad hebben kennisgenomen van de “Kaders begroting 2026 & geactualiseerde begroting 2025”. In de kadernota zijn op overzichtelijke, gedegen en gestructureerde wijze het financiële kader, de belangrijkste financiële ontwikkelingen en de effecten daarvan op de begroting weergegeven. Wij zien de aangeboden stukken als professioneel en compleet.

Daar waar mogelijk verzoeken wij u een eventueel financieel overschot van 2024 en/of 2025 te gaan verrekenen voor de komende jaren. Dit om gemeenten tegemoet te komen inzake de uitdagingen van het zogenoemde ‘ravijnjaar’. Naar onze zienswijze kunt u deze middelen tevens inzetten als bijvoorbeeld reservering voor 2026 dan wel opbouw/storting voor het weerstandsvermogen.

Toekomstscenario’s
Wij stellen het zeer op prijs dat u een webinar organiseert voor de raadsleden. In aanloop naar de begroting VRU 2026 worden de verschillende scenario’s nog besproken in het bestuur en zullen

hierover bestuurlijke keuzes moeten worden gemaakt, ook in relatie tot lopende projecten zoals “Visie op Huisvesting”, het dekkingsplan VRU en de taakuitvoeringsovereenkomst (TUO). Wij verzoeken u tijdig met ons in contact te treden over de toekomst van de maatwerk-tankautospuit in onze gemeente (tabel 4.2 en verder).

Wij waarderen uw inzet om te komen tot bestuurlijke keuzes over de inhoudelijke en financiële koers, rekening houdend met de financiële situatie en verschillende visies van de gemeenten. Tegelijk lezen we dat het toekomstscenario ‘Op orde’ al vraagt om behoorlijke investeringen.

In de komende periode blijven wij graag -zowel ambtelijk als bestuurlijk- met u in overleg om te bezien óf en op welke wijze de VRU kan komen tot hervormingen. Met oog op een actieve informatieplicht stellen wij prijs op een periodieke regionale raadsinformatiebrief (RIB), waarmee gemeenten snel, kort en eenduidig aangehaakt blijven.

Wij zijn dankbaar voor uw inspanningen. De huidige en toekomstige uitdagingen zijn geenszins gemakkelijk. Echter, er is het volste vertrouwen dat er in gezamenlijkheid gekomen kan worden tot creatieve en passende oplossingen voor de veiligheid binnen onze regio.

<u>Amendement Zienswijze Kadernota VRU 2026 geactualiseerde begroting 2025</u>
De raad van de gemeente Utrechtse Heuvelrug in vergadering bijeen op 13 maart 2025 bij het raadsvoorstel 2025-1178 Kadernota VRU 2026

We stellen vast dat:

- de veiligheidssituatie in de wereld in een rap tempo wijzigt, waardoor we in een andere wereld wakker zijn geworden dan waarin we de afgelopen decennia dachten te leven;
- vaste waarden en onderlinge verhoudingen onder druk staan, wat leidt tot onzekerheid over onze nabije toekomst;
- civiele veiligheid en weerbaarheid tot de gemeentelijke kerntaken behoren;
- De Veiligheidsregio Utrecht hiervoor een belangrijke partner is.

We hebben nagedacht over en houden er rekening mee dat:

- Veiligheidsregio Utrecht bekend staat als een zeer efficiënte en kostenbewuste organisatie;
- Zij aangeven in hun kadernota, extra middelen nodig te hebben om ‘op orde’ te komen;
- Er vanuit de raad geen opdracht aan het college verstrekt is om een bezuingingsverzoek te doen aan de VRU en andere verbonden partijen;
- Dit op zijn vroegst te sprake komt bij de bespreking van de kadernota medio 2025;
- Onbekend is wat de operationele gevolgen zijn van een bezuiniging van 3% voor de VRU in zijn geheel en de activiteiten van de VRU in de gemeente Utrechtse Heuvelrug in het bijzonder.

We stellen voor het volgende besluit te nemen:
Onderstaande tekstfragmenten uit de zienswijze te schrappen:

- “Wij hebben kennisgenomen van de toekomstscenario’s. Het valt ons vooralsnog op dat dit scenario’s zijn die ons meer gaan kosten. In uw stukken constateren wij dat er (nog) geen invulling wordt gegeven aan onze zienswijze op de ontwerpbegroting 2025. Hierin vragen

we om besparingsmogelijkheden in kaart te brengen teneind een generieke korting te voorkomen (zie uw overzicht zienswijzen ontwerpbegroting 2025 AB 8 juli 2024). Deze vraag is door ons aan alle gemeenschappelijke regelingen gesteld waarin wij deelnemer zijn.";
- "Concreet vragen wij u om ook een scenario uit te werken waarbij er invulling wordt gegeven aan bezuinigingen én hiervan de consequentie(s) inzichtelijk te maken. Hierbij denken wij aan een omvang van ca 3% van de begroting.

En gaan over tot de orde van de dag

Paul Blom – Partij voor de Dieren
Wim Cassée – D66
Karel de Wit - OPEN
Marina Roelofsen mede namens Michiel Mooyaart - CDA

2.21 Veenendaal

In overeenstemming met de daarvoor geldende procedure is de raad van onze gemeente uitgenodigd zijn zienswijze kenbaar te maken op de kadernota VRU 2026 en de geactualiseerde begroting 2025 van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU). De stukken zijn besproken in de vergadering van de raad op 20 februari 2025. De raad verzoekt u deze zienswijze te betrekken bij uw besluitvorming hierover in de vergadering van het algemeen bestuur op 24 maart 2025.

Zienswijze op de kaders begroting VRU 2026 en actualisatie begroting VRU 2025
Hierbij willen wij in de eerste plaats onze waardering uitspreken. Waardering voor de inspanningen van de VRU om haar taken te blijven uitvoeren en in te spelen op de maatschappelijke uitdagingen.

Veenendaal heeft kennisgenomen van de "Kaders begroting 2026 & geactualiseerde begroting 2025". In de kadernota zijn op overzichtelijke en gestructureerde wijze het financiële kader, de belangrijkste financiële ontwikkelingen en effecten daarvan op de begroting weergegeven.

Wij zijn verheugd te constateren dat de gemeentelijke bijdrage in 2025 lager uitvalt.

Indexering en pbbp-systematiek
Het Rijk heeft in diverse circulaires aangekondigd de indexeringssystematiek te wijzigen naar de prijs bruto binnenlands product systematiek (hierna: pbbp). Gezien de financiële impact hiervan worden gemeenten gedwongen om hun gemeentelijke budgetten op dezelfde wijze te indexeren. Vanaf 2026 indexeert de gemeente Veenendaal de gemeentelijke budgetten dan ook op basis van deze systematiek. Wij hebben ervoor gekozen om dit door te voeren voor alle gemeentelijke budgetten en dit dus ook toe te passen bij verbonden partijen.

Op basis van wat nu vanuit de recente circulaires bekend is, sluit het indexeringspercentage uit uw Kadernota 2026 niet aan bij de indexering die wij als gemeente gaan gebruiken voor het indexeren van onze budgetten in 2026. In onze meerjarenraming hebben wij dan ook onvoldoende middelen beschikbaar voor de stijging van de gemeentelijke bijdrage vanaf 2026. Wij betrekken de gevraagde

hogere gemeentelijke bijdrage bij het opstellen van onze gemeentelijke kadernota 2026. In de komende periode treden wij hierover graag met u in overleg.

Ombuigingen bij verbonden partijen
Bij de behandeling van de gemeentelijke Programmabegroting 2025 heeft onze raad besloten om nader te onderzoeken op welke wijze verbonden partijen een financiële bijdrage kunnen leveren aan de uitdagingen waar gemeenten de komende jaren mee worden geconfronteerd.

Wij hebben kennisgenomen van de toekomstscenario's VRU. In aanloop naar de begroting VRU 2026 worden de verschillende scenario's nog besproken in het bestuur en zullen hierover bestuurlijke keuzes moeten worden gemaakt, ook in relatie tot lopende projecten zoals "Visie op Huisvesting" en het dekkingsplan VRU. Het is goed te constateren dat de eerdere motie vanuit Veenendaal over hulpverleningstaken brandweer ook deel uitmaakt van deze scenario's in relatie tot eventuele besparingen.

Wij waarderen uw inzet om te komen tot bestuurlijke keuzes over de inhoudelijke en financiële koers, rekening houdend met de financiële situatie en verschillende visies van gemeenten. Tegelijk lezen we dat het toekomstscenario 'Op orde' al vraagt om extra investeringen. In de komende periode blijven wij graag -zowel ambtelijk als bestuurlijk- met u in overleg om te bezien of en op welke wijze de VRU kan komen tot ombuigingen.

Wij bedanken de VRU voor de totstandkoming van deze kadernota en wensen de VRU veel wijsheid en inzicht in de bestuurlijke keuzes van de toekomstscenario's.

2.22 Vijfheerenlanden

In antwoord op uw brief van 16 december 2024 delen wij u mede dat de gemeenteraad van de gemeente Vijfheerenlanden op 6 februari 2025 heeft besloten om de onderstaande zienswijze kenbaar te maken ten aanzien van de kadernota 2026 en de geactualiseerde begroting 2025 van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU):

1. De budgetten van de gemeente staan onder druk, daarom is het goed dat in 2025 de toekomstige scenario's naast de investeringen bestuurlijk worden besproken. Voor de bespreking van de bestuurlijke richtinggevende keuzes uit de toekomstscenario's verzoeken wij u hiervoor binnen uw eigen begroting dit op te lossen.
2. Alle gemeenten (en dus ook de gemeente Vijfheerenlanden) worden vanaf 2026 geconfronteerd met mogelijke ingrijpende bezuinigingen. U wordt dan ook verzocht om in de komende begrotingsjaren rekening te houden met de verwachte financiële situatie van de gemeenten en scenario's te ontwikkelen om bij te kunnen dragen aan de financiële opgave van gemeenten.

2.23 Wijk bij Duurstede

Hartelijk dank voor het aanbieden van de Kadernota VRU 2026. De VRU heeft hier wederom veel moeite in gestoken.

Op 19 december 2024 informeerde onze gemeente u en andere gemeenschappelijke regelingen dat onze financiële situatie momenteel nijpend is. Voor de begroting van 2025 hebben wij ingrijpende keuzes moeten maken die onze inwoners en de samenhang en vitaliteit in onze gemeenschap raken. Door de “ravijnjaren” worden wij gedwongen om vergaande voorstellen voor te bereiden voor de begroting van 2026 en verder. Dat maakt dat wij genoodzaakt zijn om u te vragen eveneens ingrijpende keuzes te maken en tot een bezuiniging van tenminste 5 procent ten opzichte van de begrote deelnemersbijdrage van 2025 te komen.

Wij zien in de kadernota voor 2026 een verhoging van de gemeentelijke bijdrage. Dit is niet in lijn met ons verzoek om onze deelnemersbijdrage te verlagen.

In de aanbiedingsbrief bij de Kadernota geeft u aan om toekomstscenario’s uit te werken. Wij vragen u, in lijn met ons verzoek, een vierde scenario toe te voegen waarin u 5 procent bezuinigt ten opzichte van de begrote deelnemersbijdrage van 2025.

Wij begrijpen dat de VRU voor grote uitdagingen staat. Toch verzoeken wij u met klem om aan deze oproep gehoor te geven en ons hierin te steunen. Graag gaan wij hierover op korte termijn met u in gesprek.

2.24 Woerden

De gemeenteraad Woerden dient geen zienswijze in op de financiële stukken.

2.25 Woudenberg

Op 12 december jl. hebben wij uw brief ontvangen betreffende de Kadernota VRU 2026, waarin de mogelijkheid wordt geboden om zienswijzen kenbaar te maken.

Tijdens de raadscommissie van 11 maart jl. is het voorstel over de Kadernota VRU 2026 besproken. In de raadvergadering van 27 maart 2025 heeft de raad besloten de volgende zienswijze op de Kadernota VRU 2026 in te dienen.

De gemeenteraad van Woudenberg waardeert de transparantie van de VRU ten aanzien van de toekomstscenario’s. De VRU heeft inzicht gegeven in de bezuinigingen van de afgelopen jaren en de benodigde investeringen voor de komende jaren.

Verder waardeert de raad de inspanningen die de VRU reeds heeft geleverd om haar eigen financiële situatie kritisch tegen het licht te houden, maar benadrukt dat de huidige financiële situatie de gemeente dwingt om moeilijke keuzes te maken. Vanuit ervaringen met een eerdere bezuinigingsdialoog en de huidige kerntakendiscussie blijkt dit een moeizaam en pijnlijk proces, maar ook dat meer mogelijk is dan vooraf zelf wordt voorzien. Hierdoor kan de gemeente Woudenberg scherpe keuzes over de uitvoering van taken weloverwogen maken. De gemeente Woudenberg staat de komende jaren voor grote bezuinigingen en verwacht dat de VRU zich daarom ook maximaal inspant om zowel de kosten te verlagen en eventuele structurele verhogingen tot een minimum te beperken.

Er zal reeds een nullijn scenario (met prijs- en loonontwikkelingen) toegevoegd worden aan de Toekomstscenario's voor besluitvorming. De gezamenlijke Utrechtse gemeenten zijn in overleg met alle gemeenschappelijke regelingen om te komen tot een taakstelling (bezuiniging) van 3%. De gemeenteraad van Woudenberg wil graag inzicht in een 3% bezuinigingsscenario en vraagt de VRU om de gevolgen van dit scenario in kaart te brengen als één van de toekomstscenario's.

2.26 Zeist

In uw brief van 12 december 2024 verzoekt de VRU de deelnemende gemeenten om hun zienswijze op de kaders begroting 2026 VRU uiterlijk 10 maart 2025 kenbaar te maken aan de Veiligheidsregio Utrecht (VRU).

De gemeente Zeist heeft kennisgenomen van de kadernota en spreekt graag haar dank uit voor de helderheid ervan.

De gemeente Zeist stelt vast dat de stijging van de kosten van het gemeentelijk basispakket en het individueel gemeentelijk pluspakket nagenoeg geheel het gevolg zijn van externe factoren, zoals de prijs- en loonontwikkeling en de ontwikkeling van de BDUR-gelden. Deze ontwikkelingen liggen buiten de invloedssfeer van de VRU. Gezien het voorgaande geven de kaders begroting 2026 dan ook aanleiding tot een ondersteunende en instemmende zienswijze vanuit de gemeente Zeist.

Zoals u in uw aanbiedingsbrief al aangaf vindt op dit moment het bestuurlijke gesprek plaats tussen de deelnemers over noodzakelijke investeringen en mogelijke bezuinigingsopties onder meer vanwege het financiële zwaar weer waar gemeenten zich in bevinden. Voor Zeist is het van belang dat de komende periode bestuurlijk het goede gesprek plaatsvindt hierover, waarbij het voor Zeist van belang is dat de regeling niet alleen op de korte termijn betaalbaar is voor de deelnemers, maar ook dat op lange termijn het functioneren en robuustheid ervan gewaarborgd is.

Naast het zienswijzevoorstel vanuit het College, hebben ook de raadsrapporteurs VRU van de Raad van Zeist een advies opgesteld aan de Raad over de kaders 2026 en de toekomstscenario's (Zie bijlage). Op 11 februari 2025 heeft de Raad aangegeven dat dit advies deel geacht wordt uit te maken van de zienswijze vanuit Zeist. Wij verzoeken u dan ook de inhoud van de bijlage als zodanig te beschouwen.

Bijlage: advies Raadsrapporteurs Zeist - Veiligheidsregio Utrecht

Advies aan de raad: Verbetering van scenario-ontwikkeling binnen de Veiligheidsregio Utrecht
De Veiligheidsregio Utrecht (VRU) ontwikkelt toekomstscenario's om beter voorbereid te zijn op complexe en onvoorspelbare uitdagingen. De huidige scenario's – "Op Orde," "Op Koers" en "Op Kop" – variëren echter uitsluitend op basis van financiële variabelen. Naar aanleiding van het verzoek van het Algemeen Bestuur (AB) op 2 december om een aanvullend scenario te ontwikkelen binnen gelijkblijvende of afnemende financiële kaders, bieden wij als raadsrapporteurs enkele aanbevelingen aan.

Advies 1: Breder perspectief bij scenario-ontwikkeling

De huidige focus op financiële variabelen beperkt het inzicht in en de voorbereiding op een breed scala aan mogelijke toekomsten. We adviseren de VRU om een breder perspectief te hanteren door verschillende voorstelbare scenario's te maken door ook andere dan alleen financiële variabelen te gebruiken.

Het gebruik van foresight-methodieken, die trends en risico's analyseren, maakt het mogelijk om meerdere voorstelbare toekomsten te ontwikkelen. Dit biedt niet alleen meer inzicht, maar ook een stevigere basis voor beleidsvorming, zodat de VRU beter kan anticiperen op diverse uitdagingen, zoals nieuwe taken/rollen, technologische doorbraken of maatschappelijke verschuivingen.

Advies 2: Versterk de betrokkenheid van stakeholders bij scenario-ontwikkeling
Om toekomstscenario's effectiever en relevanter te maken, is het van groot belang om stakeholders vroegtijdig te betrekken. Gemeente(raden), hulpdiensten, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en burgers kunnen waardevolle perspectieven en ideeën bieden. Hun betrokkenheid draagt bij aan:

- Meer diversiteit en creativiteit in de scenario's.
- Breder draagvlak voor de uiteindelijke keuzes.
- Betere samenwerking en begrip tussen verschillende betrokken partijen.

Het benutten van platforms zoals het raadsplatform VRU, interactieve bijeenkomsten en expert/burgerpanels kan dit proces versterken. Door participatie structureel in te bedden, wordt niet alleen de kwaliteit van de scenario's verbeterd, maar ook het vertrouwen in het besluitvormingsproces vergroot.

Samenvatting en aanbeveling
Door toekomstscenario's niet uitsluitend te baseren op financiële factoren, maar voorstelbare scenario's te ontwikkelen op verschillende variabelen kan de VRU een effectievere en veerkrachtigere koers uitzetten. Door daarnaast vernieuwende benaderingen te verkennen en samen met een brede groep stakeholders innovatieve oplossingen te identificeren, kunnen meer gedragen en toekomstbestendige keuzes worden gemaakt. Hoewel deze aanpak mogelijk meer tijd vraagt in de ontwikkeling, zal het op lange termijn tijd en middelen besparen en bijdragen aan een meer adaptieve, transparante en toekomstbestendige VRU.

Wij adviseren de raad om deze aanbevelingen via de burgemeester over te brengen aan de VRU.

Waardering voor het initiatief van de VRU
Als raadsrapporteurs willen we onze dank en waardering uitspreken voor het initiatief van de VRU om toekomstscenario's te ontwikkelen. Dit getuigt van een sterke betrokkenheid bij het veiligstellen van een veerkrachtige regio. De inspanningen van de VRU bieden een stevige basis om samen met alle betrokken partijen te blijven werken aan een veilige, adaptieve en transparante toekomst. Met ons advies hopen we bij te dragen aan het verdere succes van dit waardevolle initiatief.

Colofon

Dit is een uitgave van
Veiligheidsregio Utrecht

31 maart 2025 (definitief)

Veiligheidsregio Utrecht

vru.nl

2024 Jaaroverzicht

vru.nl

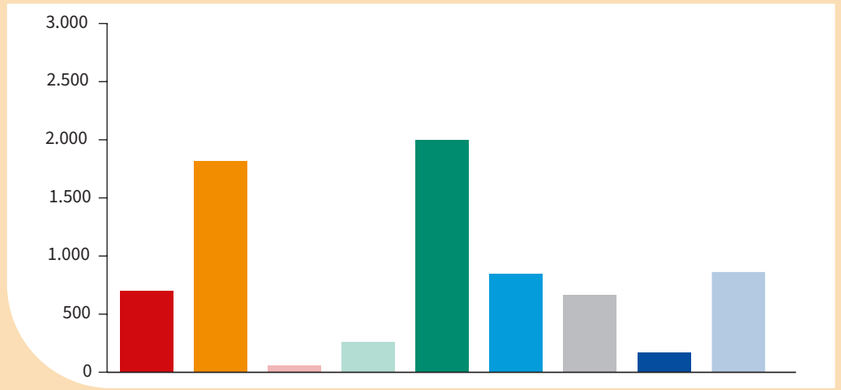
Veiligheidsregio Utrecht (VRU) is een samenwerkingsverband van en voor de 26 Utrechtse gemeenten. Wij zorgen elke dag voor de veiligheid van alle mensen die in de regio wonen en verblijven. Dat doen wij met onze centralisten op de 112-meldkamer, onze brandweermensen en onze collega's van risicobeheersing, crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio en in nauwe samenwerking met onze partners.

Ons werk

7.239 Incidenten

Waarvan 6.924 uitrukken in onze regio en 315 daarbuiten.

Gebouwbranden	685
Overige branden	1.776
Technische hulpverlening	56
Hulpverlening aan dieren	257
Overige hulpverlening	1.960
Automatische Externe Defibrillator-inzetten (AED)	833
Basishandelingen Ongeval Gevaarlijke Stoffen (OGS)	655
Ondersteuning waterongevallen	169
(On)echte of (on)terechte OMS-meldingen	848

23.687 Meldingen

Aangenomen op de meldkamer.

OKT-inzetten*

- **15 februari**
  storing drinkwatervoorziening - Zeist
- **19 juli**
  Crowdstrike computerverstoring - regionaal
- **6 september**
  Grote brand De Meern

Totaal VIC* Berichten: 367

- Aantal 24 uurs analyses **256**
- Aantal VIC berichten **204**
- Aantal extra VIC berichten **7**

GRIP-Incidenten*

Onze multidiciplinaire crisisorganisatie is bij 10 GRIP-incidenten in actie gekomen.

1. **GRIP-1 Voertuig te water Lopik**
   16-01-2024
2. **GRIP-1 incident met gevaarlijke stoffen De Meern**
   22-01-2024
3. **GRIP-1 Aangetroffen explosief Mijdrecht**
   25-01-2024
4. **GRIP-1 Aangetroffen explosief Veenendaal**
   07-02-2024
5. **GRIP-1 Grote brand Breukelen**
   19-03-2024
6. **GRIP-1 Grote brand Amersfoort**
   16-04-2024
7. **GRIP-1 Instorting parkeergarage Nieuwegein**
   26-05-2024
8. **GRIP-1 Grote brand De Meern**
   06-09-2024
9. **GRIP-1 Grote brand Montfoort**
   28-10-2024
10. **GRIP-1 Grote brand Utrecht**
    22-12-2024

* OKT = Operationeel Kernteam
* VIC = Veiligheidsinformatiecentrum
* GRIP = Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdingsprocedure

Meer weten over de VRU? Kijk op **www.vru.nl**

Weten waarom ons werk zo belangrijk is? **Bekijk hier** onze bedrijfsfilm.

2024 Jaaroverzicht

vru.nl

Wij zijn de VRU

719 Medewerkers

1.667 Vrijwilligers

70 Brandweerposten

En **22** jeugdbrandweerkorpsen, **13** jeugdleden zijn doorgestroomd naar de reguliere brandweer.

(Brand) Veilig Leven

De VRU heeft inwoners verteld over het belang van brandveilig laden en voorlichting gegeven bij portiekflats over de gevaren van rook en het effect van het sluiten van deuren. Inwoners konden tijdens open dagen zelf op zoek in een nagebouwde mini-woning naar brandonveilige situaties. Ruim 1000 jonge gezinnen ontvingen nadat zij aangifte deden van een geboorte een brandveiligheids-informatiepakket. Tevens is het lesmateriaal ‘Brandmeester’ voor de bovenbouwgroepen van het VMBO en MBO verder uitgebreid en waren we bij 48 van de bijna 100 terreinen met een Keurmerk Veilig Ondernemen/Uitgaan fysiek aanwezig.

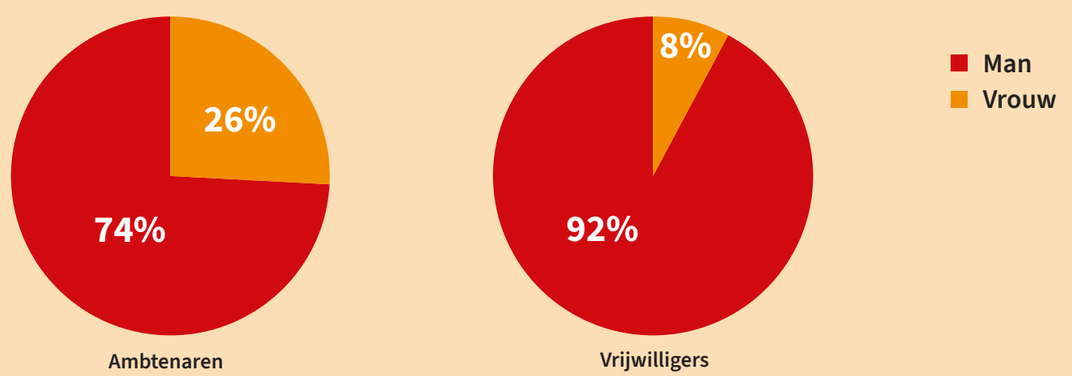
135 keer **voorlichting** gegeven.

33 maal **Roadshow** ingezet.

Opvang vluchtelingen

Ook in 2024 coördineerde de VRU regiobreed de gemeentelijke opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen. Het Landelijk Centrum Vluchtelingen Spreiding (LCVS) is verantwoordelijk voor de spreiding van Oekraïense vluchtelingen over de gemeentelijke opvanglocaties in het land. De HUB in de Jaarbeurs, waar Oekraïense vluchtelingen zich bij aankomst in ons land voor het eerst meldden, sloot in 2024 haar deuren: er waren onvoldoende plekken beschikbaar in het land waardoor doorplaatsing stagneerde. Daarnaast ondersteunden wij gemeenten in de crisisnoodopvang (CNO) van asielzoekers. In 2024 vingen we op het hoogtepunt 910 asielzoekers op in vijf CNO-locaties. Via de Uitvoeringsorganisatie Huisvesting Evacuees (UHE) verzorgt de VRU als uitvoeringsorgaan voor het ministerie van Binnenlandse Zaken ook de tijdelijke huisvesting van gerepatrieerden of geëvacueerde Nederlanders en hun kerngezin. In 2024 boden wij zes personen uit Gaza onderdak en begeleidden wij 47 vluchtelingen uit Libanon.

Verhouding man/vrouw

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Zienswijze jaarstukken 2024, geactualiseerde begroting 2025 en ontwerpbegroting 2026 VRU

Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid
Organisatieonderdeel	Openbare Orde en Veiligheid
Opsteller	Ellen Peeters
Zaaknummer	30243152
Jaargang en nummer	2025, nr. 54
Vergaderdatum Raad	12 juni 2025
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

De raad besluit:

1. De bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze van de raad, waarin de raad instemt met:
   a. de voorlopige jaarstukken 2024 VRU;
   b. de geactualiseerde begroting 2025 en ontwerpbegroting 2026 VRU.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 12 juni 2025.

De griffier,

Miguel Israel

De voorzitter,

Sharon A.M. Dijksma

Signed By: Dijksma, Sharon
19/06/2025 10:45:31 CEST
ID: 8fdfe39b-5776-41f9-be16-f3f2fc9eac9a
Auth: Scribble

Signed By: Israel, Miguel
13/06/2025 16:06:29 CEST
ID: 8fdfe39b-5776-41f9-be16-f3f2fc9eac9a
Auth: Scribble

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Raadsvoorstel Zienswijze ontwerpbegroting 2026-2029 Het Utrechts Archief (HUA)

Beleidsveld	Personeel en Organisatie
Opsteller	I. van der Linden, J. Uilenreef & R. van der Wal
Kenmerk	30255543
Vergaderdatum Raad	12 juni 2025
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor om te besluiten:

1. De bijgevoegde reactiebrief aan Het Utrechts Archief (HUA) vast te stellen als zienswijze op de ontwerp programmabegroting 2026-2029 van HUA, waarin aandacht wordt gevraagd voor:
   a. het voortbouwen op innovatiekennis van anderen;
   b. het scherp blijven rapporteren op de realisatie van de indicatoren;
   c. het in kaart brengen van de meerjarige financiële situatie;
   d. het verkennen van besparingsmogelijkheden vanaf 2027;
   e. een ordentelijk en toekomstbestendig uittredingsplan en het bewaken van de belangen van de achterblijvende partners bij het uitreden van het rijk uit de gemeenschappelijke regeling

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

De secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

Het Utrechts Archief (HUA) is een gemeenschappelijke regeling, zoals bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen, van het Rijk (Ministerie OCW), de gemeente Utrecht en de provincie Utrecht. Op 4 april 2025 heeft het bestuur van HUA de ontwerp programmabegroting 2026-2029 aan de gemeenteraad aangeboden voor zienswijze. Met dit voorgestelde besluit geeft de raad invulling aan deze zienswijze door deze brief vast te stellen en te versturen.

Context

Aanleiding

Volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) zendt het dagelijks bestuur van HUA voor 30 april ieder jaar de algemene financiële en beleidsmatige kaders, in de vorm van de ontwerpbegroting, de kadernota en de voorlopige jaarrekening naar de gemeenteraad, de provinciale staten en de minister. Op 4 april heeft HUA de stukken aangeboden met de mogelijkheid om voor 8 juli een zienswijze kenbaar te maken bij het dagelijks bestuur. De vaststelling van de ontwerpbegroting, met inachtneming van ontvangen zienswijzen, staat gepland op de vergadering van het algemeen bestuur op 8 juli 2025. De kadernota en het jaarverslag zijn ter informatie meegestuurd, de zienswijze kan worden ingediend op de ontwerpbegroting. Dit raadsvoorstel gaat over de zienswijze op de begroting van 2026, en niet over de uittreding van het rijk. Na het zomerreces wordt de gemeenteraad geïnformeerd de vorderingen van deze uittreding. De uittreding wordt momenteel voorbereid via een ambtelijke werkgroep waar de gemeente, de provincie, het rijk en HUA zelf in vertegenwoordigd zijn.

Juridische context

Op grond van de Wgr, hoofdstukken IX en I, is het dagelijks bestuur van HUA verplicht de raad 12 weken te geven voor een zienswijze op de ontwerpbegroting, voor het bestuur hier definitief over kan besluiten. Op grond van artikel 35, derde lid van de Wgr, kan de gemeenteraad zijn zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Op grond van het vierde lid is het dagelijks bestuur van HUA vervolgens verplicht om de raad – voorafgaand aan het vaststellen van de begroting – schriftelijk en gemotiveerd te informeren over de conclusies die getrokken zijn naar aanleiding van de zienswijzen.

De termijnen die HUA nu aanhoudt zijn conform de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen. De raad is geïnformeerd over de wijziging van de wet in de raadsbrief van maart 2022. Ondanks dat HUA nu handelt naar deze termijnen, zijn deze nog niet formeel in de tekst van de gemeenschappelijke regeling van HUA opgenomen. Toestemming voor de benodigde wijziging van de GR wordt via een ander raadsvoorstel aan de gemeenteraad aangeboden.

Beslistermijn

De gemeenteraad heeft de mogelijkheid om voor 8 juli een zienswijze kenbaar te maken bij het dagelijks bestuur van het HUA.

Beoogd effect

Het bestuur van HUA neemt de zienswijzen van de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling mee bij het vaststellen van de begroting.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

- Zienswijze begroting HUA 2022-2025, Zienswijze begroting HUA 2023-2026 en Zienswijze begroting HUA 2025-2028.
- De laatste digitale informatiesessie voor raads- en statenleden was op 9 april 2024. Hierin is uitleg gegeven de uittreding van het rijk en het gekozen toekomstscenario voor HUA.
- Raadsbrief 26 september 2023 over de uittreding

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De bijgevoegde reactiebrief aan Het Utrechts Archief (HUA) vast te stellen als zienswijze op de ontwerp programmabegroting 2026-2029 van HUA, waarin aandacht gevraagd wordt voor:

	a. het voortbouwen op innovatiekennis van anderen; b. het scherp blijven rapporteren op de realisatie van de indicatoren; c. het in kaart brengen van de meerjarige financiële situatie; d. het verkennen van besparingsmogelijkheden vanaf 2027; e. een ordentelijk en toekomstbestendig uittredingsplan en het bewaken van de belangen van de achterblijvende partners bij het uitreden van het rijk uit de gemeenschappelijke regeling
Argumenten	
1.1	De begroting kan vastgesteld worden, omdat de financiële onderbouwing van de ontwerpbegroting 2026 – 2029 past binnen de kaders van de gemeenschappelijke regeling en omdat de beleidsmatige aspecten in de begroting in overeenstemming zijn met eerdere plannen.
	De programmabegroting volgt de vereisten uit het besluit begroting en verantwoording Gemeenten (BBV). De begroting kan formeel als sluitend worden vastgesteld, maar structureel is sprake van oplopende kosten. De inzet van bestemmingsreserves houdt de begroting tot en met 2026 sluitend. Vanaf 2027 zijn deze reserves deels uitgeput. Tegelijkertijd nemen de structurele kosten toe, onder andere door het e-Depot, archiefgroei en Rijksuittreding. Dit vraagt om tijdige aandacht voor structurele oplossingen. De begroting baseert zich op het nieuwe meerjarenbeleidsplan 2026-2029 dat HUA in de vorige algemene bestuursvergadering op 24 maart 2024 heeft vastgesteld.
1.2	Het aandachtspunt om voort te bouwen op innovatiekennis van anderen in deze krappe financiële tijden is opgenomen om de innovatieambities van HUA te temporiseren
	In het tweede speerpunt ligt de nadruk op het ontsluiten van de archieven via nieuwe technieken, waaronder Artificial Intelligence. Met het oog op de krappe financiële tijden en de kanttekening van het dagelijks bestuur op het meerjarenbeleidsplan om te prioriteren en te faseren in de ambities is het niet wenselijk dat HUA overmatig experimenteert, maar hier juist leert en voortbouwt op wat anderen doen. Hier hoeft HUA geen voortrekkersrol in te nemen, AI is immers niet hun kernexpertise.
1.3	Het aandachtspunt om scherp te blijven op de effectenindicatoren is opgenomen, omdat dit wel gedeeltelijk is verbeterd, maar nog steeds aandacht behoeft.
	In vergelijking met de begroting van 2025-2028 is er naast de beoogde maatschappelijke effecten en effectindicatoren ook een stuk tekst toegevoegd dat meer inzicht biedt in wat HUA gaat doen om dit te bereiken. Dit is een goede ontwikkeling, maar deze is echter niet helemaal consistent ingevuld. Bij speerpunt 1 lijkt de nadruk op 2025 te liggen, terwijl de begroting wordt ingediend voor 2026 en bij speerpunt 2 worden helemaal geen tijdspaden genoemd.
1.4	Het aandachtspunt om de volledige financiële situatie in beeld te brengen, inclusief de gevolgen van de uittreding van het rijk, is toegevoegd om tijdig keuzes te maken.
	De structurele kosten stijgen vanaf 2026, onder andere als gevolg van de verdere ontwikkeling van het wettelijk verplichte e-depot voor digitale archiefstukken en de groeiende instroom van papieren archieven. De sluitende begroting vanaf 2026 wordt mede mogelijk gemaakt door de inzet van bestemmingsreserves, wat een slimme manier is om deze hoge reserves na herhaaldelijke oproepen te verlagen. Deze echter in 2027 deels uitgeput. De uittreding van het rijk brengt ook risico's en onzekerheden voor de overblijvende partners met zich mee. Het is noodzakelijk om deze financiële onzekerheden en risico's goed in beeld te brengen om tijdig structurele oplossingen in kaart te brengen en weloverwogen keuzes te kunnen maken.
1.5	Het aandachtspunt rondom het verkennen van besparingsmogelijkheden sluit aan bij de eerder gedane oproep van de raad en het college.

	HUA heeft tot op heden nog geen concrete bezuinigingsmaatregelen in kaart gebracht of doorgevoerd, met het oog op de uittreding van het rijk. HUA koos ervoor om voor 2026 de begroting sluitend te houden door inzet van de bestemmingsreserves. Omdat deze reserves vanaf 2027 deels zijn uitgeput, is het noodzakelijk dat HUA alsnog concrete bezuinigingsopties uitwerkt om de stijgende structurele kosten op te vangen. Hierbij hoort ook een analyse van taken die kunnen worden beperkt of beëindigd, zodat structurele oplossingen tijdig in beeld zijn. Dit heeft de raad vorig jaar als zienswijze al gevraagd en is ook vanuit de wethouders in het bestuur van HUA onderstreept.
1.5	Het aandachtspunt voor een ordentelijk en toekomstbestendig uittreedplan en het bewaken van de belangen van de achterblijvende partners (provincie en gemeente) is opgenomen, omdat er juridische, financiële en bestuurlijke aandachtspunten spelen, die in de onderhandelingen met het rijk en precieze uitwerking van de uittredingsconstructie en –regeling meegenomen -en waar mogelijk gemitigeerd- moeten worden.
	Er is afgelopen maanden steeds meer duidelijkheid en zekerheid gekomen over de contouren van manier waarop (term: uittredingscontructie) het rijk de uittreding uit alle Regionale Historische Centra (RHC's), waaronder de GR HUA, wil en gaat vormgeven. Om de door het rijk gewenste uittredingscontructie mogelijk te maken zijn artikelen opgenomen in de nieuwe Archiefwet, die recentelijk is vastgesteld. In de kern verandert de relatie van het rijk van risicodragend mede-eigenaar naar een klant die haar regionale rijksarchieftaken wettelijk delegeert aan het dagelijks bestuur van HUA. Dit binnen nader af te stemmen beleidskaders en tegen een vaste financiële vergoeding (waarschijnlijk een SPecifieke UitKering (SPUK). In feite wordt het rijk hiermee een niet risicodragende “speciale klant”. Zoals in de eerdere technische sessies voor raads- en statenleden op 11 januari 2023 en 9 april 2024 is toegelicht, heeft deze uittredingsconstructie voor achterblijvende partners in de GR HUA zowel juridische, financiële en bestuurlijke aandachtspunten. Deze aandachtspunten worden in de ambtelijke HUA werkgroep Uittreding, waar sinds juni 2024 ook ambtelijke vertegenwoordiging vanuit het ministerie van OCW is aangeschoven, zo goed als mogelijk geanalyseerd en geadresseerd. De thematieken die in deze werkgroep zijn uitgewerkt, hebben het rijk veel inzicht gegeven in de zorgen van en consequenties voor achterblijvende partners en welke thema's belangrijk zijn om nader uit te werken en vast te leggen in de uittredingsplannen per RHC. Op basis van de reeds gegeven input en aandachtspunten vanuit HUA en haar achterblijvende partners is het rijk nu aan zet om in komende maanden de details van de door haar gewenste uittredingsconstructie verder te concretiseren Daarna kunnen de HUA werkgroep uittreding het definitieve uittredingsplan en ook de structurele impact voor ons als achterblijvende partners definitief uitwerken en door het bestuur van HUA laten vaststellen.

Financiën

De gemeentelijke bijdrage 2026 (ongeveer € 3,7 miljoen) aan Het Utrechts Archief maakt onderdeel uit van het programma Overhead van de programmabegroting van de gemeente Utrecht. Het Utrechts Archief (HUA) heeft in de meerjarenbegroting voor de jaren 2026 en verder een stelpost opgenomen voor een gemeentelijke bijdrage aan het e-depot van € 210.000. Hoewel voor 2026 de bijdrage voor het e-depot nog volledig wordt gedekt vanuit de bestemmingsreserve, is deze reserve naar verwachting in 2027 grotendeels uitgeput. Dit onderstreept het belang om tijdig tot afspraken te komen over de structurele financiering van het e-depot vanaf 2027. Daarbij dient nadrukkelijk gekeken te worden naar mogelijke bezuinigingsopties, zodat de gemeentelijke bijdrage in balans blijft met de ambities en wettelijke taken. Dit draagt bij aan het kunnen maken van verantwoorde keuzes over de toekomstige bijdrage van de gemeente Utrecht aan HUA.

Vervolg
De zienswijzebrief van de gemeenteraad wordt, na vaststelling, aan het bestuur van Het Utrechts Archief verzonden. De vaststelling van de begroting staat gepland voor de vergadering van HUA bestuur op 8 juli 2024.

Samen stad maken (voorheen: Participatie)
‘Gemeente aan zet’ is van toepassing, er is niet samengewerkt met Utrechters voor dit voorstel.

Communicatie
Het Utrechts Archief ontvangt na besluitvorming de zienswijzenbrief. Verder is geen aanvullende communicatie voorzien.

Niet referendabel
Dit raadsbesluit is niet referendabel omdat het een besluit betreft over stukken van een gemeenschappelijke regeling (artikel 1:2 lid 2 onder i Verordening tot raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Reactiebrief zienswijze ontwerpbegroting 2026-2029 HUA

Bijlagen informatief
- Ontwerp Programmabegroting 2026-2029 HUA
- Kadernota 2025 HUA
- Jaarstukken 2024 HUA (incl. controleverklaring)

Gemeenteraad
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl/gemeenteraad

Gemeente Utrecht

VERSIE VOOR BESLUITVORMING

Het Utrechts Archief
Dagelijks bestuur
Postbus 131
3500 AC UTRECHT

Behandeld door	I. van der Linden & R. van der Wal	**Datum**	volgt
Doorkiesnummer	nvt	**Ons kenmerk**	30255543
E-mail	hua.gr.accounthouder@utrecht.nl	**Onderwerp**	Zienswijze ontwerpbegroting 2026 - 2029 Het Utrechts Archief
Bijlage(n)	geen		
Uw kenmerk	geen	**Verzonden**	Volgt
Uw brief van	4 april 2025	Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	

Beste leden van het dagelijks bestuur,

Bij de brief 4 april 2025 van heeft u ons, op grond van artikel 19 van de Gemeenschappelijke Regeling, de ontwerp ‘Programmabegroting 2026 – 2029’ aangeboden en de gelegenheid geboden om een zienswijze op de ontwerpbegroting kenbaar te maken. Hieronder wordt onze zienswijze verwoord.

Inhoudelijk
Wij stellen vast dat de ontwerp ‘Programmabegroting 2026 - 2029’ binnen de inhoudelijk kaders van de gemeenschappelijke regeling past. Het vastgestelde meerjarenbeleidsplan ligt aan de basis van deze programmabegroting. Binnen de pijler *Duurzame veerkrachtige organisatie* zijn jullie bezig in 2025 met een interne leergang Digitale vaardigheden, wat wij aanmoedigen. Als archiefinstelling zullen jullie de komende jaren net zo digitaal vaardig moeten worden als jullie publiek, zodat jullie de juiste hulp kunnen bieden. Binnen de pijler *Zoeken, vinden en verbinden* spelen jullie ook al in op de technologische ontwikkelingen door jullie collectie beter vindbaar te maken. Verlies hierbij niet het papieren archief niet uit het oog en bouw ook juist voort op innovatiekennis van anderen in deze krappe financiële tijden.

Wij zien, in vergelijking met de begroting van 2025-2028, dat naast de beoogde maatschappelijke effecten en effectindicatoren ook meer inzicht wordt gegeven in wat de organisatie daarvoor gaat doen. Deze ontwikkeling moedigen wij aan, maar blijf scherp in het rapporteren over wat er gerealiseerd kan worden in het jaar waarvoor de begroting is ingediend.

Financieel
De begroting voor 2026 is sluitend, evenals het meerjarenperspectief voor de periode 2026–2029. Tegelijkertijd constateren wij dat de gemeente Utrecht voor een aanzienlijke financiële opgave staat, onder meer door de herijking van het gemeentefonds. Vorig jaar hebben wij daarom verzocht om besparingsmogelijkheden in kaart te brengen en als dagelijks bestuur realistische en duidelijke keuzes te maken. Deze oproep blijft onverminderd van kracht: wij blijven aandringen op een sobere

en doelmatige uitvoering van deze gemeenschappelijke regeling, waarbij wordt uitgegaan van de wettelijke taken.

Wij spreken onze waardering uit voor de inspanningen om de begroting sluitend te houden. Tegelijkertijd is zichtbaar dat de structurele kosten blijven toenemen, onder andere als gevolg van de verdere ontwikkeling van het wettelijk verplichte e-depot voor digitale archiefstukken en de groeiende instroom van papieren archieven.

De sluitende begroting vanaf 2026 wordt mede mogelijk gemaakt door de inzet van bestemmingsreserves. Met deze constructie worden de bestemmingsreserves afgebouwd, dat was een wens vanuit het algemeen bestuur sinds 2019. Aangezien deze reserves naar verwachting in 2027 deels zijn uitgeput, is het van belang om tijdig te werken aan structurele oplossingen die ook op de langere termijn een sluitende begroting garanderen. Wij verzoeken u daarom om de meerjarige financiële situatie in beeld te brengen, met expliciete aandacht voor de gevolgen van de voorgenomen uittreding van het Rijk. Denk hierbij aan de onzekerheden rond de financieringsconstructie en de hoogte van de reguliere indexaties, die zoals gebruikelijk pas achteraf worden vastgesteld. Zo kunnen tijdig weloverwogen keuzes worden voorbereid.

In lijn met eerdere verzoeken vragen wij het dagelijks bestuur tevens om efficiëntie- en bezuinigingsmogelijkheden in kaart te brengen voor de periode na 2027. Daarbij vragen wij ook om een analyse van taken die eventueel kunnen worden beperkt of beëindigd, mocht de meerjarige financiële situatie of het risicoprofiel daartoe aanleiding geven. Dit draagt bij aan het tijdig kunnen maken van realistische en verantwoorde keuzes richting de toekomst.

Uittreding rijk uit de gemeenschappelijke regeling
Wij maken ons, net als vorige jaren, zorgen om de consequenties van de uittreding van het rijk uit de gemeenschappelijke regeling. We vragen expliciet aandacht voor een ordentelijk en toekomstbestendige uittredingsconstructie, en het daarop gebaseerde uittredingsplan. We waarderen de ambtelijke en bestuurlijke inzet om, ook landelijk, de juridische en financiële aandachtspunten en thema’s van achterblijvende partners te adresseren. Op basis van eerder gehouden technische sessies voor raads- en statenleden realiseren we ons dat het Rijk, als wetgevende macht, zelf de wettelijke voorwaarden voor haar gewenste en unieke uittredingsconstructie kan regelen en dit nu ook heeft ingezet via de nieuwe Archiefwet. Op basis van de reeds gegeven input en aandachtspunten vanuit HUA en haar partners is het rijk nu ook aan zet om in komende maanden de details van de door haar gewenste uittredingsconstructie verder uit te werken. Daarna kan het bestuur van HUA het definitieve uittredingsplan en ook de structurele juridische en financiële impact voor ons als achterblijvende partners definitief uitwerken en vaststellen. We vragen u om in dit proces onze belangen goed mee te nemen.

Hoogachtend,
Gemeenteraad van Utrecht,

de griffier,
Miguel Israel

de voorzitter,
Sharon A.M. Dijksma

HET UTRECHTS ARCHIEF

ONTWERP PROGRAMMABEGROTING 2026 - 2029

Samenstelling Algemeen Bestuur van Het Utrechts Archief

Mevrouw Rachel, Streefland, voorzitter (Dagelijks Bestuur / Algemeen Bestuur)
Mevrouw Anja Smit, vicevoorzitter (Dagelijks Bestuur / Algemeen Bestuur)
De heer Rob van Muilekom (Dagelijks Bestuur / Algemeen Bestuur)
Mevrouw Eva Oosters (Algemeen Bestuur)
De heer Has Bakker (Algemeen Bestuur)
De heer Paul Breevaart (Algemeen Bestuur)

Voorwoord

Met veel genoegen bieden wij u de Begroting 2026 - 2029 aan, waarin de ambities en inspanningen van Het Utrechts Archief zijn vastgelegd. Op basis van het nieuwe meerjarenbeleidsplan is de begroting ingericht op vier speerpunten. Hierbij zal de afspiegeling van de samenleving in de bedrijfsvoering, collectie en activiteiten van HUA evenwichtiger en inclusiever worden.

De volgende speerpunten zijn gedefinieerd:
Speerpunt 1: Ketenpartner van een betrouwbare overheid
Speerpunt 2: Zoeken, vinden en verbinden
Speerpunt 3: Nieuwe doelgroepen in het publieksprogramma
Speerpunt 4: Werken aan een duurzame en veerkrachtige organisatie
Per speerpunt is beschreven hoe de effecten bereikt worden. (Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen?) Op totaal niveau wordt er een raming van de baten en lasten gemaakt (Wat zijn de kosten hiervan?).

Het Utrechts Archief is er voor iedereen die voor recht en bewijs, onderwijs, onderzoek of cultuurbeleving gebruik wil maken van onze collecties en diensten. Onze missie is de bronnen van de Utrechtse geschiedenis te verwerven, te bewaren en ter beschikking te stellen aan het publiek. We verbinden de inwoners van de stad en provincie met elkaar en hun omgeving, door gezamenlijk het verhaal van de Utrechtse geschiedenis te vertellen. Om dit te bereiken bieden we een aantrekkelijk publieksprogramma en innovatieve digitale dienstverlening. HUA is een toonaangevend expertisecentrum op het gebied van informatiebeheer en een deskundig partner voor instellingen en overheden in de regio.

De begroting 2026 is sluitend, evenals het meerjarenperspectief voor de periode 2027 – 2029. Wij zijn ervan overtuigd dat HUA met de beschreven uitdagingen een solide financiële basis voor de doorontwikkeling kan handhaven.

Utrecht, 13 maart 2025

Namens het Managementteam van Het Utrechts Archief,
De directeur,
drs. Chantal Keijsper

Inhoud

Samenstelling Algemeen Bestuur van Het Utrechts Archief 1
Voorwoord 2
1. Inleiding 5
2. Hoofdlijnen van de begroting 6
2.1. Algemeen 6
2.2. Indexering 6
2.3. Uitgangspunten Begroting 2026 - 2029 6
2.4. Mogelijke financiële verwerking verzoek gemeente Utrecht op bezuiniging op bijdrage 2026 7
2.5. Voortgang voorgenomen uittreding Rijk 10
3. Beleidsbegroting: Programmaplan 11
3.1. Speerpunten 2026 – 2029 11
3.2. Speerpunt 1: Ketenpartner voor een betrouwbare overheid 11
3.2.1. Doel 11
3.2.2. Beoogde maatschappelijk effecten 12
3.2.3. Effectenindicatoren 12
3.2.4 Wat gaan we daarvoor doen? 12
3.3. Speerpunt 2: Zoeken, vinden en verbinden 15
3.3.1. Doel 15
3.3.2. Beoogde maatschappelijke effecten 15
3.3.3. Effectenindicatoren 15
3.3.4 Wat gaan we daarvoor doen? 16
3.4. Speerpunt 3. Nieuwe doelgroepen in het publieksprogramma 17
3.4.1. Doel 17
3.4.2. Beoogde maatschappelijke effecten 17
3.4.3. Effectenindicatoren 17
3.4.4 Wat gaan we daarvoor doen? 18
3.5. Speerpunt 4. Een duurzame en veerkrachtige organisatie 18
3.5.1. Doel 18
3.5.2. Beoogde maatschappelijke effecten 18
3.5.3. Effectenindicatoren 19
3.5.4. Wat gaan we ervoor doen? 19
3.5.5. Organisatie 20
3.5.6. Maatschappelijke verantwoordelijkheid 21
3.5.7. Huisvesting 21
3.5.8. Interne beheersing 21
3.5.9. BTW 21
3.6. Overzicht Algemene dekkingsmiddelen, vennootschapsbelasting 22
3.6.1. Algemene uitkeringen 22
3.6.2. Vennootschapsbelasting 22
3.6.3. Duurzaamheid 22
3.6.4. Overige algemene dekkingsmiddelen 22
3.7. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 23
3.7.1. Beleid weerstandsvermogen en risicobeheersing 23
3.7.2. Weerstandscapaciteit 23
3.7.3. Risico-inventarisatie 24
3.7.4. Benodigde weerstandscapaciteit 26
3.7.5. Kengetallen Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) 26

3.8. Kapitaalgoederen en onderhoud 26
3.8.1. Algemeen 26
3.8.2. Waardering en afschrijving van activa 26
3.8.3. Investerings- en afschrijvingsoverzicht 2026 - 2029 27
3.9. Financiering 28
3.9.1. Algemeen 28
3.9.2. Algemene ontwikkelingen 28
3.9.3. Wet verplicht Schatkistbankieren (Wet vSB) 29
3.9.4. Renterisiconorm 29
3.9.5. Kasgeldlimiet 29
3.10. Bedrijfsvoering 30
3.11. Verbonden partijen 30
4. Financiële begroting 31
4.1. Overzicht baten en lasten en de toelichting 31
4.2. Overzicht structurele en incidentele baten en lasten 31
4.3. Uiteenzetting financiële positie en de toelichting 33
4.4. EMU-saldo 38
Vaststellingsbesluit 39

1. Inleiding

Deze begroting volgt de vereisten uit het besluit begroting en verantwoording Gemeenten (BBV), waarin de volgende indeling van de begroting wordt voorgeschreven:

- **Beleidsbegroting**
  - Programma
  - Paragrafen
- **Financiële begroting**
  - Overzicht van baten en lasten
  - Financiële positie

2. Hoofdlijnen van de begroting

2.1. Algemeen

Nieuw beleid, beleidswijzigingen of beleidsintensiveringen zullen in beginsel budgettair neutraal worden uitgevoerd door herprioritering van middelen, het effectiever en efficiënter organiseren van bestaande taken en het realiseren van synergie. Op basis van de Financiële Beheersverordening 2021 onderscheidt HUA binnen de P&C-cyclus de (meerjaren)begroting, de jaarrekening en Bestuursrapportage. Onderdeel van de (meerjaren)begroting vormt de kaderstelling. Deze kaderstelling bevat uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de voorliggende (meerjaren)begroting. Hierna worden de belangrijkste financiële ontwikkelingen en hun effect op de begroting geschetst. Tot slot worden de gehanteerde uitgangspunten weergegeven.

2.2. Indexering

Loonontwikkelingen en prijsaanpassingen

In een reguliere cyclus bij een gemeente wordt in de komende maanden de kadernota 2025 opgesteld. Dit gebeurt in samenhang met de 1e Berap 2025. Bij het opstellen van deze kadernota 2025 doorwerkend naar 2026 (eind februari 2025) is het lastig nu al de financiële cijfers in te schatten voor de 1e Berap, dus tot en met april 2025 en daarmee voor het hele jaar 2025. De belangrijkste zaken worden hierin kort toegelicht. In de vorige Kadernota 2024 en de Meerjaren programmabegroting 2025 – 2028 is voor de prijsindexatie de Europese consumentenprijsindex (HICP) van DNB gehanteerd. Hierbij wordt gerekend met de kerninflatie, dat is de HICP gecorrigeerd voor voedsel en energieprijs fluctuaties. Aangezien HUA niets te maken heeft met voeding en maar gedeeltelijk afhankelijk is van energieprijzen, is de kerninflatie geschikt voor HUA. In de meest recente Najaarsraming (december 2024) stelt DNB dat de kerninflatie HICP over heel 2023 is uitgekomen op 4,1% en wordt deze voor 2024 geraamd op 3,2%, voor 2025 op 3,2% en voor 2026 op 2,8%.

De onderhandelingen voor de CAO Gemeenten en SGO, zijn nog lopende eind februari 2025. Vooralsnog is de VNG de enige partij die een concreet bod op tafel heeft gelegd (24 januari 2024). De geboden percentages van de VNG zijn: per 1 april 2025: 3,1%; per 1 april 2026: 1,2%; per 1 januari 2027: 1,3%. DNB verwacht, in de Najaarsraming van december 2024, dat de contractlonen naar verwachting 4,5% zullen stijgen in 2025 en in 2026 met 3,6%. Op basis van beide bronnen worden de volgende percentages salarisverhoging gehanteerd, 2025: 4%; 2026: 2,5%.

Samenvattend:

1. Daar waar er reële prijsverhogingen zijn doorberekend aan HUA zullen deze eerst worden doorgevoerd in de aan te passen begroting voor 2025. Voor 2026 wordt deze dan geïndexeerd met 3,0%.
2. Voor de lonen in 2025 is de situatie onhelder, de huidige CAO loopt tot 31 maart 2025. Er is nog geen reel vooruitzicht wanneer er een nieuwe CAO wordt afgesloten. DNB verwacht dat de lonen in 2025 met 4,5% zullen stijgen en in 2026 met 3,6%. Het meest actuele bod van de VNG is 4,5% voor 2025 en 2,5% voor 2026. Dit laatste percentage is gehanteerd worden voor de begroting 2026.
3. Hanteren van de Europese consumentenprijsindex (HICP) kerninflatie van DNB Najaarsraming 2024, afgerond op hele procenten, aangehouden wordt voor 2025: 3% en voor 2026: 3%.

2.3. Uitgangspunten Begroting 2026 - 2029

Hieronder worden de technische uitgangspunten weergegeven die door HUA gehanteerd zijn bij het samenstellen van de begroting 2026-2029:

1. HUA hanteert de BBV.
2. HUA heeft 1 programma conform de definitie van de BBV.
3. Voor de loonaanpassing 2026 wordt 3,6% gebruikt en voor prijsaanpassingen 3%.

4. In de meerjarenbegroting 2027 – 2029 wordt geen indexatie toegepast.
5. De begroting is exclusief btw opgesteld.
6. De salariskosten zijn begroot conform de eindtrede van de inschaling van de betrokken medewerkers. Hierbij wordt rekening gehouden met vaste toelagen en afwijkende inschalingen.
7. Conform de in de Nota Investering- en Afschrijvingsbeleid verwoorde uitgangspunten wordt voor investeringen geen rekenrente als kapitaallasten begroot, maar alleen de lineaire afschrijvingskosten.
8. Bij het opstellen van de jaarrekening is het continuïteitsbeginsel gehanteerd. Dit is een vereiste om een meerjarenbegroting te kunnen presenteren.
9. Prijsstijgingen van bestaande taken worden zoveel mogelijk binnen de beschikbare middelen gerealiseerd.

Op basis van de bekende gegevens voor 2025 is de concept meerjarenbegroting 2026 – 2029 opgesteld. Hierbij is het voorstel om het positieve resultaat van € 14.253 over 2024 toe te voegen aan de Algemene reserve. Onder aanname van goedkeuring en vaststelling van dit voorstel zijn de cijfers verwerkt in de begroting. Deze doorrekening heeft ook invloed op de cijfers van 2025 en deze zijn terug te vinden onder de noemer “Sec 2025”. Met de 1e Berap 2025 zal de begroting 2025 ook aangepast worden aan de nieuwe situatie en zal goedkeuring worden gevraagd aan het bestuur.

Er doen zich voor de komende jaren twee specifieke situaties voor die ieder op hun eigen manier invloed hebben op de begroting. De volgende paragraaf gaat over de vraag vanuit de gemeente Utrecht aan het bestuur HUA om een bezuiniging op de bijdrage voor het jaar 2026. De paragraaf daarna gaat over de actuele situatie met betrekking tot de voorgenomen uittreding van het Rijk uit de gemeenschappelijke regeling.

2.4. Mogelijke financiële verwerking verzoek gemeente Utrecht op bezuiniging op bijdrage 2026

In de zienswijze van de gemeenteraad van Utrecht van 6 juni 2024 op de ontwerpbegroting 2025 – 2028 is vanwege de herijking van het gemeentefonds gevraagd besparingsmogelijkheden in kaart brengen en om een analyse op specifieke taken te maken.

Uit de notulen van het AB van 9 december 2024:
“RS (*Rachel Streefland als wethouder van GU)* geeft aan dat zij in het DB gesproken heeft over de vraag vanuit de gemeente over de bezuinigingen:
Zij geeft aan dat er vanuit de gemeente gevraagd wordt de toekomstige stijging van de deelnemersbijdrage van GU voor HUA voor 2026 te minimaliseren en waar mogelijk te temporiseren. De bijdrage voor 2026 blijft daarmee gelijk aan de bijdrage van 2025, waarmee de facto geen indexering plaatsvindt. RS kan geen toezegging doen hoe dit voor de jaren daarna zal gaan.”

Vanuit de provincie Utrecht (PU) of vanuit het Rijk zijn geen verzoeken ontvangen voor besparingen op de bijdrage.

In de vergadering van 17 juni 2024 heeft het AB de notitie “Prioritering en fasering meerjarenbeleidsplan 2025 – 2028” vastgesteld. Deze prioritering en fasering is op verzoek van het bestuur aangebracht om de aangekondigde bezuinigingen inhoudelijk richting te geven voor de jaren 2025 en 2029 en geeft antwoord op de inhoudelijke vragen op de toen aangekondigde bezuinigingen.

Toelichting vraag specifieke situatie HUA
GU vraagt aan bestuur HUA om voor 2026 de gemeentelijke bijdrage niet te verhogen en te handhaven op het niveau van 2025. Dat betekent:
1. dat er geen reguliere indexatie plaats kan vinden op de bijdrage van 2026

2. en dat het door het AB op 9 december 2024 vastgestelde kostenniveau voor 2026 voor het e-depot niet worden doorberekend in de bijdrage GU voor 2026.

Provincie Utrecht (PU) heeft voor 2026 geen bezuiniging aangekondigd.
De bijdrage van het Rijk wordt nooit geïndexeerd door HUA. Het Rijk laat in de laatste maanden van het lopende boekjaar weten welke indexatie er wordt toegepast voor dat jaar. Deze indexatie kan dan ook worden opgenomen voor het jaar daarop.

Uitgangspunten voor de uitwerking

De vraag ligt voor wat de eenzijdige bezuiniging van de GU voor 2026 betekent in relatie tot de bijdragen van de andere twee partners en hoe dit kan worden verwerkt in de begroting voor 2026. Hierbij is gekeken naar:

- Wat zijn de bedragen die horen bij de bezuinigingsvraag van GU?
- Hoe past de vraagstelling bij het vastgestelde kostenniveau e-depot en wat betalen de afnemende partners GU en PU hiervoor?
- Hoe kan de opdracht van het bestuur uit 2019 voor het beëindigen van de bestemmingsreserves hierin meegenomen worden?
- Hoe wordt er voor de drie partners, Rijk, GU en PU, een evenredige oplossing gevonden voor dit vraagstuk?

Bepaling bedragen bezuiniging voor 2026

		index	1,03		
	Sec 2025	2026	2027	2028	2029
Rijk	2.917.524	2.917.524	2.917.524	2.917.524	2.917.524
Rijk - kenniscomponent 2022-2026	50.000	50.000			
Provincie	741.052	792.121	792.121	792.121	792.121
Gemeente	3.693.969	3.804.788	3.804.788	3.804.788	3.804.788
Gemeente - bezuiniging 2026		-110.819			
Gemeente - e-depot		272.000	272.000	272.000	272.000
Gemeente bezuiniging - e-depot		-272.000			
totaal	7.402.545	7.453.614	7.786.433	7.786.433	7.786.433

GU: De in de ontwerpmeerjarenbegroting 2026 – 2029 voorgestelde reguliere indexatie voor 2026 van 3% op de bijdrage zou een bedrag van € 110.819 bedragen. In december 2024 heeft het bestuur het kostenniveau voor het e-depot vastgesteld. Dit bedraagt voor de gemeente in 2026 € 272.000. De gevraagde bezuiniging door GU bedraagt daarmee voor 2026 € 382.819, ofwel 9,4% op de jaarlijkse bijdrage.

PU: De voorgestelde indexatie voor 2026 van 3% op de bijdrage van 2025 bedraagt € 22.232.
PU draagt sinds 2018 bij aan het e-depot voor een percentage van 9,59%. Volgens het in december 2024 vastgesteld kostenmodel e-depot wordt de bijdrage voor PU voor 2026 en verder € 102.000. Wordt dit ook verrekend in de jaarlijkse bijdrage dan komt dit voor 2026 op een totale bijdrage van € 792.121.

Rijk: Het Rijk heeft geen bezuinigingen gevraagd en maakt geen gebruik van het e-depot.

Inzet reserves 2026

Nummer	Omschrijving	Stand per 31 december 2025	Dotaties	Onttr.	Stand per 31 december 2026
30013	Digitale Toegankelijkheid	213.700		213.700	0
10014	Verkenning en inrichting eigen E-depot	743.793		743.793	0
10015	Energie en indexatie	113.000		113.000	0
100Rijk	taakstelling en claims Rijk	0	438.902	0	438.902
100GU	taakstelling en claims Gemeente Utrecht	0	513.837	382.819	131.018
100PU	taakstelling en claims Provincie Utrecht	0	117.754	0	117.754
	Totaal	**1.070.493**	**1.070.493**	**1.453.312**	**687.674**

Om de bezuiniging GU op te vangen voor 2026 wordt het volgende voorgesteld:

- De niet gebruikte bestemmingsreserves in 2025 “Digitale Toegankelijkheid”, “Verkenning en inrichting eigen E-depot” en “Energie en indexatie”, worden bij elkaar opgeteld. Dit bedraagt in totaal € 1.070.493
- Deze bestemmingsreserves worden opgeheven.
- Per partner wordt er een bestemmingsreserve ingericht “Taakstelling en claims” ingericht.
- Het vrijgekomen bedrag van € 1.070.493 wordt conform de huidige GR verdeeld over de partners in een eigen bestemmingsreserve: Rijk 41%, GU 48% en PU 11%.
- Het voorgestelde bezuinigingsbedrag GU € 382.819 wordt uit de individuele bestemmingsreserve geput voor het jaar 2026.

Dit betekent concreet dat:

- GU houdt eind 2026 een eigen bestemmingsreserve over van € 131.018.
- PU heeft de beschikking over € 117.754.
- Het Rijk heeft de beschikking over € 438.902.

Op deze manier kan de gevraagde bezuiniging voor het jaar 2026 worden verwerkt.

In de vastgestelde de nota Reserves en voorzieningen 2023 – 2027 worden de functies en de uitgangspunten voor bestemmingsreserves beschreven. De in te stellen bestemmingsreserve “Taakstelling en claims” heeft tot doel om (incidentele) onvoorziene uitgaven zoals een verzoek tot een bezuiniging op de bijdrage vanuit een van de partners op te vangen. Dit komt overeen met de bufferfunctie van de bestemmingsreserve zoals beschreven in de nota Reserves en voorzieningen 2023 – 2027.

Begrotingjaren 2027 en verder

Bij de gevraagde bezuiniging heeft GU aangegeven nog geen beeld te hebben voor 2027 en verder. Om een consistent beeld voor 2027 en verder in de meerjarenbegroting te kunnen presenteren is, in afwachting van verdere informatie vanuit GU, de volledige bijdrage van de drie partners berekend. Dit verklaart de hogere bijdrage voor 2027 en verder ten opzichte van 2026.
Omdat de cao-stijging van de loonkosten ook met indexering onvolledig gedekt wordt, is vanaf 2027 gerekend met een tekort op de jaarlijkse personeelsbegroting van € 120.000. Als gevolg van de afbouw van de bestemmingsreserves zal HUA over minder liquide middelen gaan beschikken en dit heeft weer tot gevolg dat er

minder rentebaten verwacht worden op het schatkistbankieren. HUA heeft steeds al beleid om bestaande taken zoveel mogelijk binnen de gegeven middelen uit te voeren. Daarom zijn deze zaken taakstellend meegenomen in de meerjarenbegroting voor de jaren vanaf 2027.

Samenvatting mogelijke financiële verwerking verzoek gemeente Utrecht op bezuiniging op bijdrage 2026 en begrotingjaren 2027 en verder

Om een evenwichtig beeld te kunnen presenteren zijn in afwachting van de beslissing van het bestuur zijn de bedragen voor de bezuiniging op de gemeentelijke bijdrage in 2026 verwerkt. Ook is het voorstel voor de verdeling van de niet gebruikte bestemmingsreserves verwerkt. Voor de jaren 2027 is daarbij, als gevolg van hogere loonkosten dan eerder geïndexeerd en lagere rentebaten, een taakstellende bezuiniging op de personele lasten opgenomen voor 2027 en verder van € 120.000.

2.5. Voortgang voorgenomen uittreding Rijk

De nieuwe archiefwet is op 18 februari 2025 aangenomen door de Tweede Kamer. De volgende stap is de behandeling van het wetsvoorstel in de Eerste Kamer, de precieze datum hiervan wordt begin maart bekend. Ook volgt de verdere uitwerking van nadere regels rond de uitvoering van de wet in het Archiefbesluit en de Archiefregeling. De definitieve vaststelling van de nieuwe archiefwet is nodig in verband met de opgenomen bepaling over delegatie van de Rijksarchieven in de provincie aan de RHC's. Zonder deze vaststelling van de wet kan het Rijk niet uittreden uit de RHC's. Daarmee blijft de laatst afgegeven planning van de voorgenomen uittreding per 1 januari 2027 overeind en is er voldoende tijd om dit op alle vlakken goed voor te kunnen bereiden.

De interne werkgroep Aanpassing GR, gevormd uit de ambtelijke ondersteuning van de partners en HUA, hebben inmiddels alle benodigde stukken opgesteld voor aanpassing van de huidige gemeenschappelijke regeling in verband met de nieuwe WGR. De stukken zijn vanuit het AB HUA aangeboden aan gemeente Utrecht en provincie Utrecht. Het vervolg van dit traject wordt in 2025 verder opgepakt. De werkgroep Aanpassing GR is vervolgens begonnen met het voorwerk voor het aanpassen van de gemeenschappelijke regeling naar een twee partijen GR.

De werkgroep Uittredingsregeling is bezig met het in kaart brengen van alle benodigde onderdelen voor een uittredingsplan. Dit een arbeidsintensief traject waarbij er langzaam maar zeker vooruitgang wordt geboekt. Daarbij wordt er ook gekeken naar de mogelijke risico's die er kunnen ontstaan door de unieke situatie dat het Rijk in plaats van een volledig einde aan de samenwerking te maken zoals bij een reguliere uittreding, verbonden blijft bij de RHC's via een delegatiebepaling in de nieuwe archiefwet. Een groot deel van de mogelijke en reële risico's kunnen wellicht niet worden opgenomen in de uittredingsregeling omdat deze juridisch niet verder kan kijken dan 5 jaren na de uittredingsdatum. Er wordt gezocht naar aanvullende documentatie of regeling tussen de betrokken partijen zodat ook dit onderdeel voor de (verdere) toekomst goed geborgd blijft.

In het door alle partijen getekende convenant staat dat het de uitdrukkelijke bedoeling is dat de hoogte van de financiering en de wijze van indexatie in stand blijven. Omdat het nog steeds een voorgenomen uittreding betreft zijn de baten voor de komende jaren van het Rijk in de meerjarenbegroting gecategoriseerd onder noemer Bijdragen Rijk, Gemeente en Provincie.

3. Beleidsbegroting: Programmaplan

3.1. Speerpunten 2026 – 2029

Om de ambities uit het meerjarenbeleidsplan te realiseren zijn er vier programmalijnen, HUA noemt dit speerpunten. Via deze ‘speerpunten’ van beleid richt HUA zich op het toegankelijk maken van de collectie en toezicht op en advies over het informatiebeheer van de overheden.

3.2. Speerpunt 1: Ketenpartner voor een betrouwbare overheid

3.2.1. Doel

HUA beheert de archieven van de aangesloten overheden en staat ze met advies en toezicht terzijde, zodanig dat ze aan hun wettelijke verplichtingen kunnen voldoen. Voor de digitale transformatie moeten veel processen opnieuw worden ingericht, zowel aan de kant van HUA als aan de kant van de Gemeente Utrecht, de Provincie Utrecht en alle andere partners waarvoor HUA het archiefbeheer verzorgt.

Met 35,5 km op de plank en een aanhoudende instroom vraagt het beheer van papieren archieven en collecties ook de komende jaren nog volop de aandacht. Nu de overbrengingstermijn in de nieuwe Archiefwet wordt teruggebracht van 20 naar 10 jaar, zullen deze bestanden versneld beschikbaar gaan komen voor inzage door de burger. Naar verwachting zal het volume met 500 tot 1000 meter per jaar blijven groeien. Omdat de bestaande depotvoorziening vol raakt, moet er een oplossing gevonden worden via nieuwbouw of verplaatsing van een deel van de collectie naar externe locaties.

Deze forse instroom vraagt ook om voortzetting van het grootschalig digitaliseren van papieren archief. Dat doen we via *scanning on demand* en in grote projecten, waar mogelijk in aansluiting op landelijke digitaliseringsprogramma’s. Speciale aandacht besteden we aan AV-materiaal, kwetsbare stukken en stukken met afwijkende formaten of bijzondere dragers. Waar de kwaliteit het toelaat, publiceren we ook scans die al voor overbrenging door de overheid zelf zijn gemaakt. Op deze wijze zal in 2028 tenminste een kwart van de totale papieren collectie in gescande vorm toegankelijk zijn.

Daarnaast krijgt HUA ook steeds meer digitaal gevormde informatie in beheer. Vanuit onze functie als regionaal centrum zullen niet alleen gemeente en provincie, maar ook de andere overheden die met HUA samenwerken, gebruik gaan maken van het e-depot van HUA. Vanuit deze omgeving zal ook steeds meer digitaal archief toegankelijk worden voor de burger. Creatie en beheer van informatie krijgen bij de overheid steeds meer gestalte met gebruikmaking van gestructureerde data. Er vormt zich een ander informatielandschap waarin het langdurig bewaren van gegevens bij de bron een van de centrale uitgangspunten vormt. Bij veel gemeenten, waaronder Utrecht, krijgt deze ontwikkeling vorm vanuit de principes van Common Ground. De nieuwe Archiefwet wil ruimte bieden aan deze ontwikkeling en binnen die kaders wil HUA samen met beide partners en andere RHC's de mogelijkheden gaan verkennen voor een passende invulling van de archieffunctie in deze nieuwe omgeving.

Behalve archief gevormd door de overheid verrijken we onze collectie ook met particulier archief. Daarbij dient het nieuwe acquisitieprofiel als uitgangspunt. Bij het opnemen van digitaal archief van particuliere herkomst geven we prioriteit aan informatie die past binnen de kaders van de hotspots die door gemeente en provincie worden aangewezen, als onderdeel van hun selectiesystematiek.

De eerder ingezette ontwikkeling naar systeemtoezicht zal verder worden doorgezet. Langs de lijnen van het strategisch en tactisch informatieoverleg volgt HUA de ontwikkeling van het informatiebeheer bij gemeente en provincie en de andere aangesloten overheden met kritische blik. De gemeente- en provinciearchivaris doen jaarlijks verslag van hun bevindingen aan B&W en het Gedeputeerde Staten, met de Archiefwet als kader. Maar

HUA ondersteunt deze overheden ook met advies en een oplossingsgerichte aanpak, bijvoorbeeld bij de implementatie van de nieuwe Archiefwet. De nieuwe PDC voor Digitale archiefdiensten en Toezicht dient daarbij als vertrekpunt.

3.2.2. Beoogde maatschappelijk effecten

a. Informatie beter toegankelijk en beschikbaar
b. Betrouwbare digitale informatie voor de lange termijn geborgd
c. Versteviging van de positie in de regio voor beheer en gebruik van archief
d. Meer diversiteit in de opbouw van onze collectie

3.2.3. Effectenindicatoren

- In deze beleidsperiode wordt elk jaar minstens 400 meter archief overgebracht en opgenomen.
- In deze beleidsperiode produceren we jaarlijks minstens 500.000 scans.
- In 2028 is de helft van al het AV- en digital born-materiaal op analoge dragers digitaal toegankelijk en waar nodig vervangen.
- In 2028 zijn 3.000 charters, een derde van al het nog resterende chartermateriaal, gevlakt, gescand en digitaal toegankelijk.
- In 2028 levert HUA aan alle partners en samenwerkende overheden digitale archiefdiensten, waaronder het e-depot.
- HUA draagt er middels kennis en advies actief aan bij dat eind 2028 hebben alle partners en samenwerkende overheden hun regelgeving en kwaliteitssystemen hebben aangepast op de nieuwe Archiefwet.
- In 2027 ligt er een plan voor de groei van de fysieke depotruimte na 2028.

3.2.4 Wat gaan we daarvoor doen?

Aandachtsvelden speerpunt ‘Ketenpartner’

Ad a. Informatie beter toegankelijk en beschikbaar

Indicatoren:

- Jaarlijks ten minste 400 meter archief overgebracht en opgenomen
- Jaarlijks ten minste 500.000 scans
- Jaarlijks ten minste 800 charters gevlakt, gescand en digitaal toegankelijk
- In 2027 ligt er een plan voor de groei van de fysieke depotruimte na 2028

Collectievorming en toegankelijkheid

In 2025 zullen naar verwachting vooral van de zijde van het Rijk en de gemeente Utrecht grote hoeveelheden archief worden overgebracht. Naar verwachting zal het volume aan archieven en collecties groeien met tenminste ca. 500 meter toenemen tot 36 km. Belangrijk aandachtspunt bij de gemeente Utrecht vormt de (afronding van) de overbrenging van de archieven van de Griffie en de Bestuurs- en Concerndienst. Daarnaast wordt de laatste hand gelegd aan de bewerking en overbrenging van de verzameling fotomateriaal van Gebouwd Erfgoed (i.o.v. OO Ruimte). In het eerste kwartaal wordt, na een lange periode van voorbereiding, de verzameling archieven en collecties van het USC en andere studentenorganisaties vanuit het depot van het Universiteitsmuseum overgebracht naar dat van HUA. De werkzaamheden aan de collectie van het Nederlands Volksbuurtmuseum, die eind 2021 bij HUA in bruikleen is gegeven, zullen in 2025 geheel worden afgerond. Deze wordt in een bijzondere samenwerking met het NVBM voor het publiek toegankelijk gemaakt en deels gedigitaliseerd.
Bij het ontsluiten van de collectie wordt dit jaar prioriteit gegeven aan de recent verworven archieven van de Stichting Tivoli en het Bonifatiuscollege, en de archieven van de Stichting Bijstand Buitenlandse Werknemers Utrecht en de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde. Daarnaast worden de

inventarisatiewerkzaamheden in het kader van de lopende DVO met de gemeente Nieuwegein en de samenwerkingsovereenkomst met de Ridderlijke Duitsche Orde tot afronding gebracht.

Digitalisering en conservering

Ook in 2025 wordt volop gedigitaliseerd en zal het aantal scans (eind 2024 10 miljoen) weer met zo'n 500.000 worden uitgebreid. Net als voorgaande jaren gebeurt deels via scanning on demand, deels via projecten (o.a. DTR en Metamorfoze). In 2025 zal via DTR de rijksexemplaren van de Burgerlijke Stand van Vijfheerenlanden worden gescand. Voor Metamorfoze zal een uitgewerkt projectplan worden opgesteld voor de digitalisering van het archief van het Zeister Zendingsgenootschap (programma Slavernijverleden). Nieuwe aanvragen bij Metamorfoze worden voorbereid voor: a. een selectie van alle middeleeuwse handschriften die met beschrijvingen beschikbaar zullen komen op het platform e-codices van ING Huygens, en b. een selectie van technische tekeningen van de restauratie van de Dom en andere middeleeuwse binnenstadskerken. Ook zal een begin worden gemaakt met de uitvoering van de eind 2024 gehonoreerde aanvraag voor het maken van scans en OCR van weer een nieuwe van Utrechtse kranten via Delpher.
Het vlakken en digitaliseren van de laatste deel van de in totaal 2900 charters van het kapittel van St. Jan en de groot formaat-charters van St. Marie zal in 2025 worden voltooid. Daarnaast wordt een begin gemaakt met het (intern) digitaliseren van de kaarten en tekeningen uit de Atlas Muller (collectie beeldmateriaal Rijk).

Ad b. Betrouwbare digitale informatie voor de lange termijn geborgd

Indicatoren:

- In 2028 is de helft van al het AV- en digital born-materiaal op analoge dragers digitaal toegankelijk en waar nodig vervangen;
- In 2028 levert HUA aan alle partners en samenwerkende overheden digitale archiefdiensten, waaronder het e-depot;
- HUA draagt er middels kennis en advies actief aan bij dat eind 2028 hebben alle partners en samenwerkende overheden hun regelgeving en kwaliteitssystemen hebben aangepast op de nieuwe Archiefwet.

Programma Digitale Duurzaamheid en programma Common Ground

Het programma Digitale Duurzaamheid (DiDu) wordt in juni 2025 afgerond. Daarbij richt de aandacht zich op:

- Inrichten en in gebruik nemen digitaal atelier (voor ontvangst en bewerking van archief bestemd voor het e-depot)
- Inrichten en in gebruik nemen toegang digitaal archief voor ambtenaren
- Inrichten en in gebruik toegang beperkt openbaar digitaal archief
- Opstellen Preservation policy (incl. gedigitaliseerd, websites en social media)
- Afronden impactanalyse provincie Utrecht

In de tweede helft van 2025 zal een programmaplan worden uitgewerkt voor Common Ground.

Digitale archiefdiensten

De eerder uitgevoerde impactanalyses bij de VRU, de GGDrU en de gemeente Nieuwegein zullen tot afronding worden gebracht. In samenwerking met het Nationaal Archief gaat in 2025 alsnog het project van start om alle AV- en digital born materiaal op analoge dragers uit de archiefcollectie van het Rijk te digitaliseren en op duurzame wijze te archiveren. De digitale raadpleegexemplaren komen als onderdeel van de betreffende archieftoegangen voor het publiek beschikbaar.
Voorts zal worden gewerkt aan de verdere implementatie van de nieuwe archivistische beschrijvingsstandaard RiCo, die als onderdeel van het programma Digitale Toegankelijkheid in gang werd gezet. Ook wordt samen met het Gelders Archief en het Brabants Historisch Informatie Centrum gewerkt aan een koppeling tussen het Collectie Beheersysteem (Mais Flexis) en het e-depot (Preservica).

Zoals in het bredere verband van de gebruikersvereniging van Mais Flexis ook wordt gewerkt aan het ontwikkelen van nieuwe functionaliteit, die de daarin opgebouwde data beter bruikbaar moeten maken, conform de zogenaamde vijf vinkjes van de NDE (conform DERA-architectuur). HUA neemt daarin een voortrekkersrol op zich. Tenslotte zullen voorbereidingen worden getroffen voor de nieuwe aanbesteding van de e-depotvoorziening voor de periode vanaf 2026.

Ontwikkeling archieftoezicht

Bij de gemeente Utrecht zal het systeemtoezicht verdere invulling krijgen, in afstemming met chief record officer en Expertteam Informatiebeheer. We houden hierbij aandacht vast voor onze aanbevelingen van de nulmetingen en adviezen sinds 2015-2022. Daarnaast voeren we voeren een themainspectie uit op de migratie van het nieuwe zaaksysteem en betrekken daarbij het advies van Digitale Archiefdiensten.

Bij de provincie loopt de eerder ingezette reeks kwaliteitstoetsen door. Ons toezicht richt zich daarbij op het inrichten van een sterke beheerorganisatie (negenvlaksmodel) door de nieuwe strategisch-inhoudelijk manager Informatievoorziening, en beoordeling volgens het INK-model van de uitkomsten en opvolging van de kwaliteitstoetsen. Bij de gemeente Nieuwegein en de verbonden partijen verloopt de toezichttaak de afspraken gemaakt in het kader van de DVO 2021-2025 en werkplan 2025, en de resp. samenwerkingsovereenkomsten (swo) met VRU, GGDrU, BghU en WIL over 2025-2026. Met de recreatieschappen en GO Hollandse Waterlinies bespreken we of een overeenkomst aan de orde is.

De RUD fuseert in 2026 met de Omgevingsdienst regio Utrecht ODRU. Hier houden we samen met de gemeentearchivaris van Zeist toezicht op. De nieuwe organisatie wordt dubbel zo groot en valt ook onder ons toezicht. Hierover maken we in 2025 afspraken met hun directie.

Uitvoeringsorganisatie BIJ12 verandert in 2025 onze beheer- en toezichtrelatie. Dit geven wij gestalte in overleg met Zuid-Holland.

Ad c. Versteviging van de positie in de regio voor beheer en gebruik van archief

In 2025 werkt HUA aan de voorbereiding van een nieuwe DVO met de gemeente Nieuwegein. Naar verwachting zullen de digitale archiefdiensten daar voor het eerst een substantieel onderdeel van gaan uitmaken. Ook streeft HUA naar voortzetting van het Historisch Informatiepunt dat in 2024 van start is gegaan in de Bibliotheek van het Stadshuis van Nieuwegein. In april 2026 expireert ook de lopende samenwerkingsovereenkomst met de Ridderlijke Duitsche Orde. Ook daar werkt HUA aan een nieuwe overeenkomst.

Vanuit haar rol kenniscentrum besteedt HUA onder meer aandacht aan voorlichting aan particuliere archiefvormers en aan beheerders en aanbieders van AV-materiaal. Vanuit Archieftoezicht wordt de komende jaren ingezet op voorlichting over de nieuwe Archiefwet en bijbehorende regelgeving. Daarnaast levert Toezicht opnieuw een bijdrage aan de VNG Adviescommissie Archieven.

Ad d. Meer diversiteit in de opbouw van onze collectie

In 2024 is gestart met het opstellen van de hotspotmonitor voor de gemeente Utrecht aangevuld voor 2020-2023. Dit project zal in het tweede kwartaal van 2025 worden voltooid, om daarna te worden vastgesteld door het SIO. De implementatie van de eerder vastgestelde hotspots van Utrecht 2013-2019 en Nieuwegein 2017-2021 vraagt om terugkerende aandacht.

Al langere tijd vraagt het acquisitiebeleid van HUA om een herijking. Dit zal in 2025 actief worden opgepakt, om daarna te worden aangeboden aan het bestuur. Dit moet enerzijds recht doen aan uitgangspunten die in het verleden voor de verschillende bewaarplaatsen onder beheer van HUA zijn geformuleerd, anderzijds ruimte bieden aan de invulling van de hotspots van de bij HUA aangesloten overheden en de wens om tot een meer gevarieerde en inclusieve vorm van acquisitie te komen.

In 2023-2024 vonden diverse projecten plaats in het kader van het thema Koloniaal verleden en Slavernijverleden. Enkele daarvan krijgen in 2025 een vervolg, dat met subsidie van het programma Indisch Erfgoed, Netwerk Oorlogsbronnen en Metamorfoze zal worden gerealiseerd.

3.3. Speerpunt 2: Zoeken, vinden en verbinden

3.3.1. Doel

Hoe maken we onze archieven en collecties goed vindbaar en doorzoekbaar voor gebruikers? En welke nieuwe technieken kunnen we hierbij inzetten? Via een integrale visie op fysieke en digitale dienstverlening maakt HUA de collectie beter en gebruiksvriendelijker vindbaar en ondersteunen we klanten in het zoeken en vinden.

Omdat de burger recht heeft op vrije toegang tot informatie, investeren we in het beschrijven en eenvoudig vindbaar maken van onze bronnen. Dit zullen we steeds vaker voornamelijk geautomatiseerd doen, in plaats van handmatig en via de inzet van vrijwilligers. We sluiten hierbij aan bij de nieuwe visie van de Koninklijke Vereniging Archiefsector Nederland (KVAN), waarbij het verbinden van de archiefcollecties via Linked Open Data centraal staat.

We richten ons op de volgende technieken: *Hand Written Text Recognition* (HTR) en *Optical Character Recognition* (OCR). Hiermee zetten we handgeschreven documenten om in leesbare digitale tekst. Via *Linked Open Data* verbinden we de digitale collecties onderling en met andere collecties. Machine learning en AI. Hiermee kunnen we grote digitale collecties specifiek op basis van context en de zoekvragen van de klant presenteren. Om deze technieken de komende jaren in onze systemen te integreren werken we aan een geheel vernieuwde website die een portalfunctie heeft voor fysieke, gedigitaliseerde en digital born informatie. Hierbij werken we samen met de sector aan standaarden en toegangen waarmee archieven als informatieknooppunt kunnen dienen tussen burgers, overheden en historische collecties.

Bij onze dienstverlening staat de gebruiker centraal. Dit betekent dat we uitgebreid klantonderzoek doen tijdens de ontwikkeling van onze digitale diensten. Volgens de principes van de Digitaal Erfgoed Referentie Architectuur (DERA) bieden we onze data in toenemende mate aan als Linked Open Data. Hiermee kunnen wijzelf en externe partijen nieuwe toepassingen ontwikkelen, zoals apps, websites, (data)visualisaties en andere presentatievormen. De data kunnen verrijkt worden via crowdsourcing en AI.

3.3.2. Beoogde maatschappelijke effecten

- De (digitale) toegankelijkheid van de collectie en activiteiten vergroten voor een breder, diverser en inclusiever publiek.
- Door gebruikers en bezoekers actief te betrekken zorgen voor een groter en breder maatschappelijk draagvlak en daarmee een groter ‘rendement’ van onze collectie.
- Het Utrechts Archief is zichtbaar in de wijk door middel van partnerschappen met inwoners, maatschappelijke organisaties en erfgoed- en onderwijsinstellingen
- Een bijdrage leveren aan inclusieve en participatieve cultuureducatie in de breedste zin in Utrecht (zgn. ‘formal and informal learning’).

3.3.3. Effectenindicatoren

- In 2028 is er een nieuwe integrale visie op hybride dienstverlening, waarbij *digital first* leidend is.
- In 2028 is er een nieuwe website, met bijbehorende digitale dienstverlening. Deze is ontwikkeld op basis van onze integrale visie.
- De nieuwe digitale diensten worden ontwikkeld op basis van de persona’s en na uitgebreid klantonderzoek en User Experience (UX) onderzoek.

- In 2028 is de gehele digitale collectie van HUA via linked open data toegankelijk en (her)bruikbaar (m.u.v. data met Copyright, bijzondere persoonsgegevens of beperkingen op de openbaarheid).
- In 2028 zijn HTR en OCR opgenomen in het reguliere proces van digitalisering.
- In 2028 zetten we AI op een veilige en ethische manier in om onze collectie eenvoudig te doorzoeken. We stellen onze data actief beschikbaar voor initiatieven van derden.

3.3.4 Wat gaan we daarvoor doen?

Aandachtsvelden in het speerpunt 'Zoeken, vinden en verbinden'

Toegankelijkheid

De (digitale) studiezaal en de zgn.' tweede schil'/mobiele studiezaal zullen verder worden ontwikkeld binnen het programma Digitale Dienstverlening en aan de hand van de visie op Dienstverlening. Er zal geëxperimenteerd worden met innovatieve toepassingen om de collectie te ontsluiten, o.a. met hulp van (nieuwe) doelgroepen. Binnen het Programma AI wordt verkend welke projecten kunnen bijdragen aan het verbeteren van de digitale toegankelijkheid van onze collecties. We gaan hierbij uit van de Nationale Strategie voor Digitaal Erfgoed waarbinnen drie lagen zijn ontwikkeld: zichtbaar (diensten), bruikbaar (verbinding) en houdbaar (content).

We verkennen nieuwe innovaties om de doorzoekbaarheid, herbruikbaarheid en deelbaarheid van onze data te optimaliseren. Aanvullende zoekmogelijkheden ontstaan waar we dat aanbod verrijken met relaties naar andere landelijke kernregistraties en het gebruik van thesauri en linked data. Met het oog op het gestandaardiseerd zoeken op personen, locaties en organisaties worden de mogelijkheden op dit terrein de komende periode verder in kaart gebracht en benut de collectie. Daarnaast werken we aan het opnemen van innovaties binnen de reguliere werkprocessen.

Dienstverlening

HUA betrekt gebruikers en bezoekers op verschillende manieren bij de collectie. Dit doen we op zo'n manier dat de collectie meer en meer 'van henzelf wordt'. Dankzij de investeringen in digitalisering in de afgelopen jaren vindt veel dienstverlening aan onze gebruikers inmiddels online plaats. We zetten minder in op de raadpleging van originelen. Hiermee beschermen we onze collectie. We bieden onze content zoveel mogelijk online aan en leveren ondersteuning op maat via onder meer chatten, webinars en spreekuren met onze vakspecialisten en helpen we gebruikers sneller en efficiënter aan de juiste informatie.

Het belangrijkste loket voor de dienstverlening is de website waar de gebruiker op een laagdrempelige en gepersonaliseerde manier zijn of haar informatie kan vinden. We blijven de website daarvoor verder ontwikkelen en hiervoor maken we gebruik van kwalitatief en kwantitatief gebruikersonderzoek. De studiezaal aan de Alexander Numankade blijft in gebruik voor het raadplegen van de fysieke collectie, bijvoorbeeld vanwege openbaarheidsbeperkingen of auteursrechten. En ook HUA-HUB Nieuwegein, aanwezig in de Bibliotheek Nieuwegein, speelt daar een rol in. Maar onze focus zal liggen op het verder ontwikkelen van de digitale dienstverlening.

Belangrijk uitgangspunt zijn de wensen van onze gebruikers en bezoekers bij de verdere ontwikkeling van de (digitale) dienstverlening. We zetten daarbij in op toegankelijkheid van de collectie en activiteiten voor een breder en meer diverse publiek door te investeren in langdurige partnerships met verschillende groepen binnen de samenleving. Dit zal resulteren in een grotere samenhang tussen de werkzaamheden binnen de verschillende afdelingen en teams van HUA.

3.4. Speerpunt 3. Nieuwe doelgroepen in het publieksprogramma

3.4.1. Doel

In ons publieksprogramma vertellen we het verhaal van het heden, verleden en de toekomst van de stad en provincie Utrecht, samen met onze partners. Dit doen we via het educatieprogramma, activiteiten en tentoonstellingen in de Expo. We bieden een warm welkom aan onze bestaande doelgroepen én bereiden ons voor op nieuwe generaties.

Via het publieksprogramma kan iedereen kennismaken met de authentieke bronnen uit de Collectie Utrecht en ervan leren én genieten. We kiezen nieuwe thema's die aansluiten bij de actualiteit. Focusdoelgroepen in de nieuwe beleidsperiode zijn schoolgroepen, gezinnen, nieuwkomers in Utrecht en de generatie Z (GenZ). De aandacht voor inclusie, die de afgelopen beleidsperiode onder meer leidde tot samenwerking met migrantenorganisatie en lhbti-gemeenschappen, blijft eveneens een vast onderdeel van de programmering. In de nieuwe beleidsperiode staat erfgoedparticipatie centraal en versterken we de verbinding tussen erfgoed, mens en samenleving in lijn met het recent ondertekende Verdrag van Faro. We stemmen ons programma jaarlijks via overleg af met de partners en sluiten aan bij de cultuurnota Kleur Bekennen van de Gemeente Utrecht en de Cultuurnota van de Provincie Utrecht die in voorbereiding is

De afgelopen jaren investeerden we in een breed lessenpakket voor het primair onderwijs, wat zich vertaalde in een verdubbeling van het aantal scholenbezoeken naar ruim 3.500 leerlingen en studenten per jaar. In de komende beleidsperiode gaan we hiernaast extra inzetten op een breed aanbod voor het voortgezet onderwijs, het hoger onderwijs en het speciaal onderwijs. We werken hierbij samen met de Utrechtse musea en initiatieven als JINC en de Klassendag Open Monumentendag.

3.4.2. Beoogde maatschappelijke effecten

Via het publieksprogramma wordt het maatschappelijk rendement van de Collectie Utrecht vergroot door actief te werken aan publieksbereik. Hiervoor wordt een inclusief aanbod ontwikkeld voor scholen, de focusdoelgroepen en het brede publiek.

3.4.3. Effectenindicatoren

- In 2028 beschikken we over een nieuw educatieprogramma voor de hele leerlijn in het kader van lifelong learning. Met aanbod voor het voortgezet, speciaal en middelbaar onderwijs, hoger beroepsonderwijs, wetenschappelijk onderwijs en voor volwassenen. Met dit programma zullen we jaarlijks 5.000 personen ontvangen.
- Deze beleidsperiode organiseren we jaarlijks twee tentoonstellingen en/of participatieactiviteiten waarbij we elk jaar een doelgroep uit het meerjarenbeleidsplan centraal zetten en in co-creatie samenwerken. We kiezen hiervoor jaarlijks een actueel thema en werken hiervoor samen met partners in stad en provincie Utrecht.
- We ontwikkelen bij elke tentoonstelling en participatieactiviteit een inclusief publieksprogramma, waarbij we kansen van digitalisering en technologische ontwikkelingen benutten om iedereen te bereiken.
- In 2028 hebben we onderzoek gedaan naar de focusdoelgroepen: schoolgroepen, gezinnen, nieuwkomers in Utrecht en de generatie Z (GenZ) en op basis hiervan nieuwe persona’s en communicatiemiddelen ontwikkeld.
- In 2028 zijn we nog steeds het RHC met de meeste volgers op social media in Nederland en hebben we de mediamix aangepast aan de nieuwe doelgroepen.

3.4.4 Wat gaan we daarvoor doen?

Aandachtsvelden in het speerpunt ‘Nieuwe doelgroepen in het publieksprogramma’

Publieksprogrammering
Met de vaste Expo ‘Utrecht begint hier’ hebben we een ontmoetingsplek en poort tot de stad en provincie Utrecht gecreëerd, die we uitbouwen met tijdelijke tentoonstellingen en activiteiten. Hier ontmoet het publiek de collectie en hier ontmoeten wij het publiek. We volgen hierbij het ritme van jaarlijks twee tentoonstellingen en/of participatieprojecten in de zaal ‘Utrecht is hier’. Die laatste plek fungeert als ontmoetingsplek waar volop geëxperimenteerd wordt met partnerschappen met maatschappelijke en andere organisaties.

Activiteiten spelen zich niet alleen af binnen de muren van het Utrechts Archief, maar juist ook buiten de deuren; via internet, (social) media en op fysieke plekken waar mensen zich bevinden. Dat heeft tot gevolg dat we, om verhalen op te halen, de mensen opzoeken en werken met pop-up exposities. We gaan nieuwe partnerschappen aan met inwoners, maatschappelijke organisaties en erfgoed- en onderwijsinstellingen en richten ons ook op nieuwe doelgroepen. De focusdoelgroep gezinnen krijgt in 2026 een prominente plaats in de activiteiten, tentoonstellingen en ander publieksbereik.

Cultuureducatie
In ons onderwijsprogramma, met een hoofdrol voor burgerschap en de ontwikkeling van stad en provincie Utrecht, leggen we de verbinding met het tastbare verleden van onze archiefstukken, gekoppeld aan moderne online toepassingen.
We hebben een doorlopende leerlijn ontwikkeld van kleuters tot en met volwassenen. Iedereen van junior tot senior krijgt de kans om kennis te maken met de Utrechtse Collectie. Dit aanbod zal in 2028 volledig vernieuwd zijn.

We stellen lokale historische bronnen digitaal beschikbaar via de educatieve website Geschiedenislokaalutrecht.nl. Via Geschiedenislokaal krijgen docenten en leerlingen zicht op de historie van hun dorp of stad. En stellen we digitale bronnen beschikbaar die gelinkt zijn aan de examenonderwerpen.
We spelen een rol in de docentenopleiding voor het basisonderwijs en geschiedenisonderwijs door lessen te verzorgen rondom cultuureducatie. Zo laten we toekomstige docenten kennis maken met cultureel erfgoed en laten we zien hoe ze instellingen zoals archieven en musea en hun collecties kunnen gebruiken in lessen.

3.5. Speerpunt 4. Een duurzame en veerkrachtige organisatie

3.5.1. Doel

Onze bedrijfsvoering richt zich op een goede en efficiënte dienstverlening aan onze gebruikers en overheden, het inrichten van een innovatieve cultuur en de ontwikkeling van onze medewerkers. HUA wil een aantrekkelijke werkgever zijn en blijven en investeert daarvoor permanent in het lerend vermogen van de organisatie en duurzame inzetbaarheid en vitaliteit van de medewerkers.

3.5.2. Beoogde maatschappelijke effecten

Dit programma richt zich op:
- Een wendbare organisatie die snel en flexibel kan inspelen op nieuwe ontwikkelingen
- Versterken van innovatiekracht
- Inclusiviteit
- Werken bij HUA

Nieuwe manieren van werken stellen andere eisen aan onze processen en organisatie. Dit geldt voor thuiswerken in relatie tot het werk op de locaties en de verdere verduurzaming van onze kantoren en ruimtes voor ons publiek.

De bestuurlijke inrichting van HUA is geregeld in de Gemeenschappelijke Regeling (GR). Deze wordt aangepast als gevolg van het uittreden van het Rijk en de nieuwe Wet op de Gemeenschappelijke Regeling. De uitwerking hiervan voor de werkpraktijk zal de nodige aandacht vragen van zowel bedrijfsvoering als het beheer van de analoge rijkscollectie.

3.5.3. Effectenindicatoren

- In 2028 zijn er doelstellingen voor de duurzaamheid en energietransitie conform de wet- en regelgeving en wordt hieraan uitvoering gegeven.
- In 2028 zijn er regels opgesteld voor een transparante en betrouwbare organisatie en wordt hieraan uitvoering gegeven.
- In 2028 is het beleid rondom inclusiviteit en diversiteit geëvalueerd en een plan van aanpak in werking gesteld voor de volgende stap hierin.
- In 2028 is er een verkenning uitgevoerd voor de volgende stap in digitale transformatie en zijn de werkprocessen voor digitale veiligheid doorontwikkeld.
- In 2028 is er een vitaliteitsbeleid dat wordt uitgevoerd via de vitaliteitskalender.
- In 2028 is HUA een lerende organisatie en wordt een leven lang leren gefaciliteerd via de leven lang leren kalender voor de medewerkers.

3.5.4. Wat gaan we ervoor doen?

Aandachtsvelden in het speerpunt ‘Een duurzame en veerkrachtige organisatie’

Organisatie
Voor de huidige beleidsperiode zijn vier nieuwe programma’s ontwikkeld, waarin samenwerken aan digitale transformatie centraal staat. We werken daarbij aan een toekomstbestendige informatiearchitectuur en een efficiënte werkomgeving voor onze medewerkers. We investeren daarbij in een lerende organisatie, waarin HUA ruimte biedt voor ontwikkeling en kennisdeling en waarin we medewerkers stimuleren om regie te voeren over hun eigen ontwikkeling (leven lang leren). In 2026 zetten we hierin een volgende stap met gebruikmaking van de instrumenten die door de branchevereniging KVAN worden ontwikkeld.
Om duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers te bevorderen, besteden we structureel aandacht aan vitaliteit. We hebben daarvoor een vitaliteitskalender ontwikkeld met maandelijkse activiteiten over een aspect van vitaliteit. Bijv. goede werk-privé balans, goede werkhouding, werkdruk voorkomen, beweging, gezonde voeding, ontspanning etc. We bieden hiervoor fysieke of online voorlichting, workshops en andere activiteiten aan en stimuleren participatie en interactie om kennis en ervaring te delen.

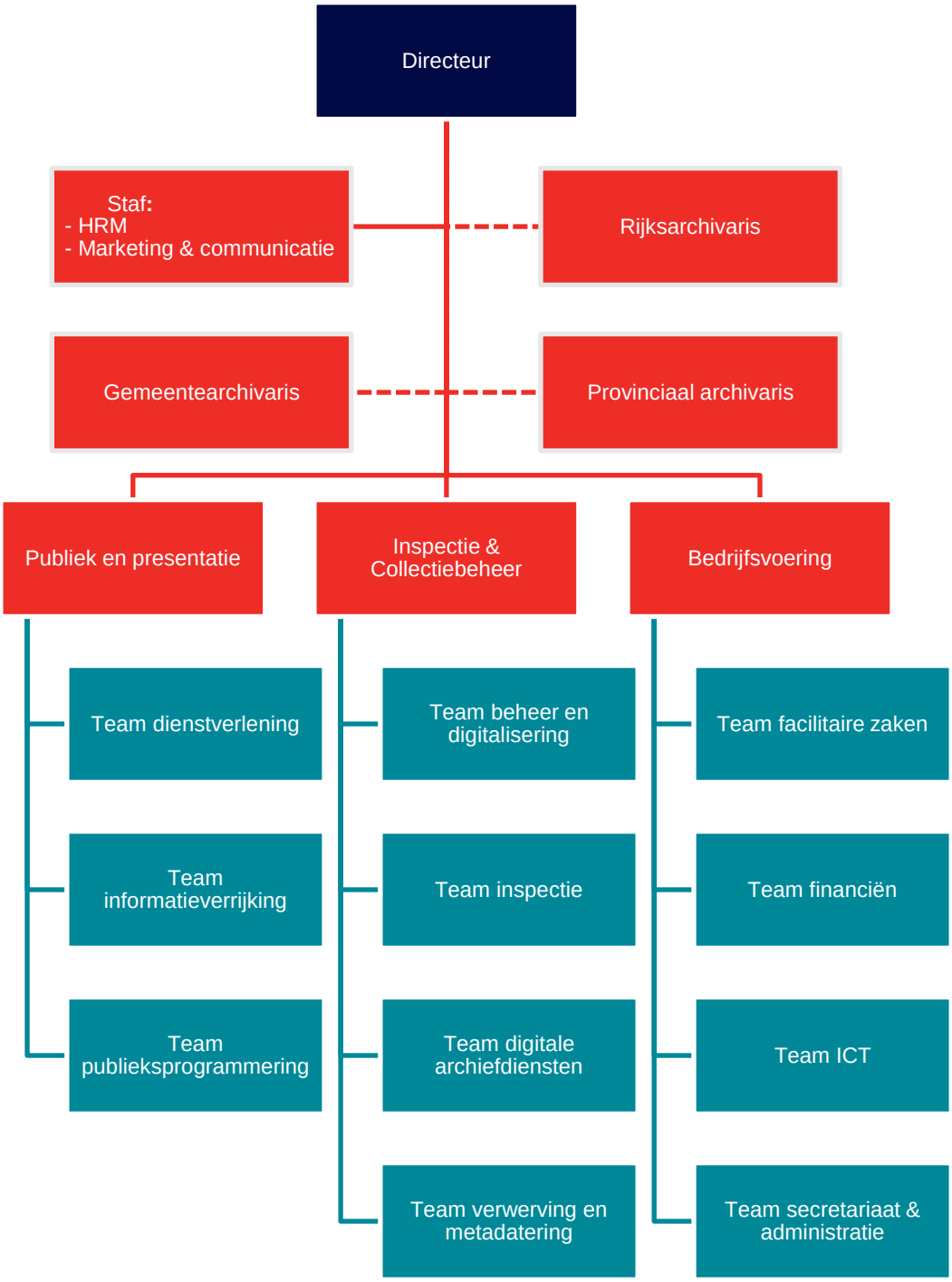
Transparante en betrouwbare overheid
HUA heeft continue aandacht voor de informatieverschaffing aan publiek en overheid. HUA publiceert proactief haar eigen documenten op de website en actualiseert de benodigde werkwijze waar nodig.

Informatiemanagement
In 2025 heeft HUA een interne leergang Digitale vaardigheden opgezet, de verwachting is dat deze nog door zal lopen in 2026. Waarbij ook gekeken zal worden hoe dit onderdeel kan worden van de reguliere werkzaamheden. Ook zal er weer aandacht zijn voor cyber-security in de vorm van een jaarlijkse awareness training. Met onze CISO (bureau InCyber) zullen we de beveiligingssituatie opnieuw beoordelen.

In 2024 zijn het netwerkbeheer, het werkplekbeheer en de telefoniediensten overgedragen aan een externe partij, Score Utica. Daarbij is er door Score Utica een SOC/SIEM oplossing geïmplementeerd zodat er een continue actieve bewaking is van de IT-omgeving van HUA. In 2025 zullen deze activiteiten Europees aanbesteed worden waarbij HUA begeleid wordt door bureau Tenderpeople. Met dit bureau wordt het proces nu uitgewerkt en wordt gekeken of de daadwerkelijke gunning eind 2025 of begin 2026 plaats zal kunnen vinden.

3.5.5. Organisatie

De hoofdstructuur van HUA ziet er als volgt uit:

Op basis van de organisatiestructuur is de begroting 2026 van HUA gebaseerd op een formatie van 49 fte met een vaste aanstelling en 7 fte met een tijdelijke aanstelling. De genoemde 49 fte is zonder vrijwilligers, stagiaires, werkervaringsplaatsen etc. De hiervoor geraamde werkgeverslasten in 2026 bedragen ongeveer € 4,5 mln.

HUA wordt bij de uitvoering van de werkzaamheden ondersteund door een grote groep vrijwilligers. Daarbij ligt de nadruk steeds meer op vrijwilligers die via online crowdsourcings-projecten aan HUA verbonden zijn. Vanaf 2024 werken er enkele vrijwilligers alleen voor speciale projecten nog op locatie werken, bijna alle projecten worden aangeboden via crowdsourcing.

Elke twee weken is er een korte online personeelsbijeenkomst waarbij het personeel, directeur en het MT elkaar bijpraten. Hierin staan informatie-uitwisseling en kennisdeling centraal staat. Verder organiseren de afdelingshoofden werkoverleggen met hun medewerkers. Daarnaast vinden jaarlijks beoordelingsgesprekken plaats en worden afspraken met medewerkers gemaakt over opleiding en competentieontwikkeling.

3.5.6. Maatschappelijke verantwoordelijkheid

De maatschappelijke verantwoordelijkheid van HUA als overheidsorganisatie brengt met zich mee dat HUA vakkennis aanwendt om beleidsmatige koersen uit te zetten. Er vindt constructief overleg plaats met beleidsverantwoordelijken binnen rijk, provincies en gemeenten

3.5.7. Huisvesting

HUA maakt gebruik van:

- het pand Hamburgerstraat 28 te Utrecht, dat gehuurd wordt van een particuliere onderneming, waarin het Publiekscentrum, kantoren en vergader-, en ontvangstruimten zijn gehuisvest;
- het pand Alexander Numankade 199 -201 te Utrecht waarin de depots en studiezaal zijn gehuisvest. Dit pand is deels eigendom van de gemeente Utrecht en deels van het Rijk.

3.5.8. Interne beheersing

Interne beheersing is een proces, gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid omtrent het bereiken van doelstellingen in de volgende categorieën:

1. bereiken van strategische doelstellingen
2. effectiviteit en efficiëntie van bedrijfsprocessen
3. betrouwbaarheid van de financiële informatieverzorging
4. naleving wet- en regelgeving.

Deze doelstellingen worden via het plannings- en regelmatig onderzocht en zijn zo continu onderwerp van bespreking binnen het managementteam. Daarnaast voert de externe accountant op gezette tijden controles uit. De Rechtmatigheidsverantwoording door het eigen Dagelijks bestuur werd in 2023 geïntroduceerd en wordt elk jaar geactualiseerd naar geldende regelgeving.

3.5.9. BTW

HUA is voor het grootste deel van zijn activiteiten geen ondernemer voor de Omzetbelasting, omdat geen sprake is van prestaties waar een rechtstreekse vergoeding tegenover staat. Voor bijdragen van het rijk en de gemeente Utrecht, is de vrijstelling van artikel 11-1-u Wet OB van toepassing.

3.6. Overzicht Algemene dekkingsmiddelen, vennootschapsbelasting

3.6.1. Algemene uitkeringen

HUA is een gemeenschappelijke regeling met als partners het Rijk, de provincie Utrecht en de gemeente Utrecht.

3.6.2. Vennootschapsbelasting

Er zijn op dit moment geen indicaties dat HUA vennootschapsbelastingplichtig zou zijn.

3.6.3. Duurzaamheid

HUA is een organisatie die zichtbaar is in de maatschappij. Er worden vanuit deze voorbeeldfunctie eisen gesteld aan duurzaamheid op het gebied van klimaat en energie, innovatie en materialen en consumenten. Deze drie pijlers komen terug in het inkoopbeleid van HUA. Na de direct toepasbare wijzigingen is HUA nu bezig om specifieker inzicht te krijgen in de verbruikte energie. In 2025 wordt hiervoor het klimaatbeheersysteem uitgebreid met extra meetpunten per verdieping. Dit is een intensieve operatie. Op het moment dat dit is gerealiseerd kunnen er een historie van meetgegevens opgebouwd worden die zullen dienen als input voor verdere analyse en het opstellen van een vervolgplan. HUA houdt daarbij wet- en regelgeving in de gaten die eisen stellen aan aanpassingen en rapportages op dit gebied.

3.6.4. Overige algemene dekkingsmiddelen

HUA heeft dienstverleningsovereenkomsten en samenwerkingsovereenkomsten met gemeenschappelijke regelingen. Zie hiervoor paragraaf 3.9 Verbonden partijen.

Beleidsbegroting: Verplichte paragrafen

3.7. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

3.7.1. Beleid weerstandsvermogen en risicobeheersing

Onder risico wordt verstaan een mogelijke gebeurtenis die het realiseren van strategische of operationele doelen belemmert. Vanuit deze definitie zijn de risico's van HUA benoemd. Deze risico's worden afgedekt door maatregelen als het afsluiten van verzekeringen, het vormen van voorzieningen, het creëren van bestemmingsreserves en het inrichten van de administratieve organisatie en interne controle. Regelmatig zal in tussentijdse bestuurlijke rapportages worden gerapporteerd over de stand van zaken van de risico's. Besproken zullen daarbij worden of beheersmaatregelen zijn uitgevoerd en of die het gewenste effect hebben. Dat moment van bespreken wordt ook gebruikt om nieuwe risico's in beeld te brengen en/of aanvullende beheersmaatregelen te treffen. In 2016 heeft het AB de nota 'Weerstandsvermogen en risicomanagement' vastgesteld. Voor de begroting 2026 zijn de risico's wederom doorgenomen door het MT en geactualiseerd.

3.7.2. Weerstandscapaciteit

Bij de weerstandscapaciteit gaat het om de mate waarin HUA in staat is om middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen zonder dat dit aanpassing van het beleid vereist.

Het BBV geeft aan dat het weerstandsvermogen bestaat uit:

1. de algemene reserve
2. de stille reserves
3. de post voor onvoorziene uitgaven
4. de onbenutte belastingcapaciteit

Op basis van het voorgenomen besluit bij de jaarrekening 2024 te bespreken in het Dagelijks Bestuur van 24 maart 2025 en het Algemeen Bestuur van de bestuursvergadering van 14 juli 2025, worden de volgende cijfers gepresenteerd:

- Aangezien HUA alleen een algemene reserve heeft, is de weerstandscapaciteit (na de voorgesteld verwerking van het resultaat 2024) op dit moment € 712.961.
- De onderdelen "stille reserves", "onvoorziene uitgaven" en "onbenutte belastingcapaciteit" zijn voor HUA niet van toepassing.
- De bestemmingsreserves van HUA, welke niet meetellen in het weerstandsvermogen, bedroegen in totaal op 31 december 2024 € 1.560.605. Inclusief het voorstel voor het nog te bestemmen resultaat over 2024 van € 14.253 bedraagt het eigen vermogen van HUA € 2.273.566.

In de gemeenschappelijke regeling voor HUA staat dat de algemene reserve van HUA maximaal 10% van de bijdrage van de deelnemers aan de Gemeenschappelijke Regeling mag zijn. De Rijksbijdrage bedroeg € 3.017.524, de Gemeentelijke bijdrage bedroeg € 3.586.378 en de bijdrage van de provincie bedroeg € 719.468. Samen is dat € 7.323.370. De algemene reserve mag dan 10% hiervan bedragen, dat is € 732.337. De huidige stand van de algemene reserve (na het voorstel van het nog te bestemmen resultaat 2024) bedraagt € 712.961 en is daarmee onder de norm.

3.7.3. Risico-inventarisatie

HUA heeft tot taak het beheer te onderscheiden in verwerven, beheren en beschikbaar stellen van de in de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie Utrecht en de archiefbewaarplaats van de gemeente Utrecht berustende archiefbescheiden. Bovendien is een taak van HUA de gemeentelijke informatiehuishouding te inspecteren en daarover te adviseren. Daarnaast heeft HUA tot taak het verrichten van door de minister of gemeente opgedragen taken, zoals het publiekscentrum aan de Hamburgerstraat. Voor de bekostiging van de uitvoering van deze taken is HUA nagenoeg geheel afhankelijk van de gemeente Utrecht, de provincie en het ministerie van OCW.

Hierna worden de belangrijkste risico's weergegeven, voor zover deze bekend zijn ten tijde van het opstellen van deze begroting. Daarbij is een analyse gemaakt van de omvang en de kans dat het risico zich voordoet. De omvang is de mogelijke bruto financiële omvang. Het management schat de gebeurtenis op basis van een mogelijk voorval in een aantal jaren. De kans wordt dan 100 gedeeld door aantal jaren, uitgedrukt als percentage. Door deze twee elementen (omvang van een risico en kans dat het zich voordoet) met elkaar te combineren, kan een inschatting van de netto gevolgen van deze risico's worden gemaakt.

#	Thema	Gebeurtenis	Oorzaak	Gevolg	Mogelijke oplossingen	Financieel effect	Eens in de jaren	Kans	Benodigde weerstandcapaciteit
1A	Calamiteit	Brand depot's	Calamiteit	Delen archieven ernstig beschadigd	Grootschalig conserveren en restauratie toepassen en alternatieve opslag	250.000	25	4	10.000
1B	Calamiteit	Grote ecologische veranderingen	Crisis	Delen archieven ernstig beschadigd	Grootschalig conserveren en restauratie toepassen en alternatieve opslag	250.000	10	10	25.000
N	Calamiteit	(Verplicht) voorbereiden crisissituatie	Crisis	Continueren dienstverlening onder verzwaarde omstandigheden	Voorbereidingen uitwerken implemeteren	200.000	10	10	20.000
2	Calamiteit	Epidemie	Calamiteit	Mogelijke uitval van cruciale functies op wettelijke taken	Inhuur interim medewerkers	200.000	10	10	20.000
3	Calamiteit	Epidemie	Calamiteit	Uitval relevante functies en daardoor achterstanden in contractuele werkzaamheden voor derden	Inhuur expertise	100.000	10	10	10.000
4	Calamiteit	Epidemie	Calamiteit	Exposities worden uitgesteld en dit leidt tot lagere inkomsten	Planningen opschuiven	30.000	10	10	3.000
5	Calamiteit	Epidemie	Calamiteit	Exposities moeten worden uitgesteld en dit brengt meerkosten met zich mee	Planningen opschuiven	60.000	10	10	6.000
6	Partners	Uittreding Rijk	Veranderde visie OCW en NA op samenwerking RHC's	Zorg voor en huidige financiering van analoge collectie Rijk is blijvend toegezegd na uittreding Rijk uit GR (voorgenomen uittreding 2025)	Binding partners aan RHC's	2.964.364	25	4	118.575
7	Partners	Bezuinigingen bij GR partners	Herprioritering beschikbare budgetten bij partners	Vermindering van vaste bijdrage van 10%	Bezuinigen bij HUA na eerste jaar	739.911	10	10	73.991
8	Partners	Andere inrichting inhoudelijke samenwerking partners	Veranderde visie partners op inhoudelijke samenwerking	Deelname wijzigt en daarmee 25% van de bijdrage	Migreren en andere voorziening realiseren	1.849.778	25	4	73.991
9	Partners	Uittreding DVO, andere samenwerking	Veranderde visie DVO partijen op samenwerking	Deelname wijzigt of stopt	Migreren en andere voorziening realiseren	323.327	5	20	64.665
10	Buitenwereld	Cyberrisico - Ransomware	Hacken van databases	Data niet meer toegankelijk	Backup bestanden terugzetten	250.000	10	10	25.000
11	Buitenwereld	Exit traject leverancier van digitaal depot	Diverse faillissement leverancier etc	Uitfaseren huidige applicatie en migratie naar nieuwe aan te besteden omgeving	Contracten herzien en migratie naar nieuwe aan te besteden omgeving	250.000	10	10	25.000
12	Buitenwereld	Claim auteursrechten	Onvolledige registratie auteursrechten archiefbank	Claims van derden	Schikking sluiten	50.000	10	10	5.000
13	Buitenwereld	Claim datalek	Onvolledige registratie persoonsgegevens archiefbank	Claims van derden / boete	Schikking sluiten	100.000	10	10	10.000
14	Buitenwereld	Opzeggen huur HBS	Conflict met verhuurder	EXPO kan niet doorgaan op deze locatie	Andere locatie of andere vorm zoeken	250.000	20	5	12.500
15	Buitenwereld	Opzeggen huur HBS	Conflict met verhuurder	Verhuizen voorzieningen van HBS naar ANK	Verhuizen naar ANK	250.000	20	5	12.500
16	Buitenwereld	Informatie wordt wettelijk openbaar en leidt tot protesten en/of processen	Onbekendheid publieke opinie met wetgeving	Opdracht tot terugzetten gegevens / juridische activiteiten	Herstelwerkzaamheden bij publicatieomgeving	50.000	20	5	2.500
17	Intern	Afwezigheid medewerkers	Vertrek en ziekte van medewerkers	Missen kennis en sturing	Inhuren van tijdelijke medewerkers	100.000	5	20	20.000
18	Intern	Arbeidsconflict	Verschillen van inzicht	Verstoorde arbeidsrelatie	Wachtgeldvoorziening incl juridische ondersteuning	250.000	7	14	35.714
	Totaal								**573.436**

(In de Beleidsnota Weerstandvermogen en Risicomanagement worden zaken met een structureel karakter geacht onderdeel te zijn van de Begrotingsruimte. Dit zijn zaken die immers te voorzien zijn en daardoor kunnen er maatregelen getroffen worden die worden vertaald in de begroting.*

3.7.4. Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de risico-inventarisatie bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 573.436. De beschikbare weerstandscapaciteit (na het voorstel van het nog te bestemmen resultaat 2023) is € 721.961. Daarmee is de verhouding (beschikbaar/nodig) 1,24. Daarmee scoort HUA goed. Dat houdt in dat HUA in staat is om de onderkende risico's financieel te dragen.

3.7.5. Kengetallen Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

Op 15 mei 2015 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gewijzigd. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing moeten de volgende 4 kengetallen worden opgenomen. De kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie. Deze kengetallen hebben geen functie als normeringsinstrument maar zijn juist bedoeld om de financiële positie van HUA voor de leden van het Algemeen Bestuur inzichtelijker te maken.

	Jaarrekening 2024	**Begroting 2025 na wijziging**	**Begroting 2026**
Netto schuldquote	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Solvabiliteitsrisico	63%	67%	61%
Structurele exploitatieruimte	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Het solvabiliteitsrisico geeft inzicht in de mate waarin HUA in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Een percentage van rond 50% is voldoende.

3.8. Kapitaalgoederen en onderhoud

3.8.1. Algemeen

Ten aanzien van de in het BBV genoemde kapitaalgoederen zijn de inventaris en installaties, automatisering, vervoersmiddelen en materiaal van toepassing op HUA. Het BBV geeft aan dat gemeenten en provincies onder andere met betrekking tot wegen en gebouwen onderhoudsplanningen moeten hebben vanwege de soms grote bedragen en risico's die aan kapitaalgoederen zijn verbonden.

Per 1-1-2019 is het beheer van de depots overgaan van het Rijksvastgoedbedrijf naar HUA. HUA is daarmee zelf aansprakelijk voor het planmatig onderhoud van de depots. In de loop van 2019 is een meerjarenonderhoudsplan opgesteld. In de 2e Berap 2020 is de voorziening groot onderhoud bijgesteld naar € 189.505, dit omdat de voorziening groot onderhoud nu wordt gebruikt voor de Alexander Numankade en de Hamburgerstraat.

3.8.2. Waardering en afschrijving van activa

Conform het bepaalde in artikel 59 van het BBV worden alle materiële vaste activa met economisch nut geactiveerd. HUA beschikt niet over materiële vaste activa met een maatschappelijk nut.
Investeringen worden conform de nota 'Investering- en afschrijvingsbeleid 2016' lineair afgeschreven met ingang vanaf het jaar volgend op het investeringsjaar. Als uitgangspunt voor het activeren geldt dat activering plaatsvindt vanaf € 10.000,00 per object.

HUA is op dit moment gehuisvest in twee gehuurde panden, te weten het pand Hamburgerstraat 28 en het pand Alexander Numankade 199-201. Depot en studiezaal bevinden zich aan de Alexander Numankade, terwijl onder meer de tentoonstellingsruimte zich in de Hamburgerstraat bevindt. Het onderhoud voor de locatie Hamburgerstraat behoort toe aan de particuliere verhuurder. Voor de Alexander Numankade behoort het groot onderhoud toe voor het kantoordeel aan respectievelijk aan de gemeente Utrecht en voor de depottorens aan HUA.

Het meerjarenonderhoudsplan is in 2024 geactualiseerd en de meerjarenonderhoudsvoorziening is hierin meegenomen. De accountant heeft dit beoordeeld bij de jaarstukken van 2024 en heeft geconstateerd dat HUA aan de regelgeving voldoet en dat de cijfers een getrouw beeld geven. Dit vormt de basis voor dit onderdeel in de nieuwe meerjarenbegroting 2026 – 2029.

3.8.3. Investerings- en afschrijvingsoverzicht 2026 - 2029

Hieronder staan de voorgenomen investeringen vermeld, deze worden geactiveerd op basis van de Nota Investering- en afschrijvingsbeleid 2020. In deze nota wordt vermeld dat als kapitaallasten aan de kostendragers worden toegerekend, alleen de afschrijvingskosten en niet de rentekosten worden doorberekend. De lasten die uit de voorgenomen investering voortvloeien, staan vermeld in meerjarenbegroting 2026 – 2029. Voor de volledigheid is 2025 ook opgenomen in dit overzicht.

(Bedragen in euro's)

	2025	2026	2027	2028	2029
Depotinrichting en inventarissen		766.028	311.075	331.916	316.906
IT / ICT	48.025	289.336	100.000	100.000	100.000
Totaal investeringen	**48.025**	**1.055.364**	**411.075**	**431.916**	**416.906**

De investeringen in 2025 betreft de vervanging van de netwerkapparatuur. Voor depotinrichting en inventarissen staat voor 2026 € 766.028 gepland, dit gaat van meubilair tot het vervangingen van apparatuur in de depots. Daarnaast staat voor 2026 € 289.336 aan IT/ICT investeringen gepland, dit gaat om servers, netwerkapparatuur, laptops en mobiele telefoons. HUA vraagt met deze begroting toestemming aan het bestuur voor deze investeringsbedragen.

3.9. Financiering

3.9.1. Algemeen

‘Treasury’ is het sturen en beheersen van het verantwoorden en het toezicht houden op:

a. de financiële vermogenswaarden;
b. de financiële geldstromen;
c. de financiële posities en
d. de hieraan verbonden risico’s.

De treasuryparagraaf is voor de begroting en jaarrekening verplicht gesteld. Dit vloeit direct voort uit de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO). Het belangrijkste uitgangspunt volgens deze wet is het beheersen van risico’s. Dat uit zich in twee kwaliteitseisen. Zo is het aangaan en verstrekken van geldleningen door HUA alleen toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. Daarnaast moeten uitzettingen een prudent karakter hebben en mogen ze niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van overmatige risico’s.
Om de risico’s verder te beperken worden de kasgeldlimiet en de renterisiconorm door de Wet FIDO gehanteerd.

Eind 2021 is het Treasurystatuut 2022 door het Algemeen Bestuur goedgekeurd. Op grond van dit statuut is HUA niet toegestaan middelen uit te zetten, noch middelen via leningen of andere financiële producten aan te trekken zonder voorafgaande toestemming van het AB. Het is de bedoeling om dit statuut in de komende beleidsperiode te actualiseren en daarna te laten vaststellen door het AB.

3.9.2. Algemene ontwikkelingen

In dit onderdeel worden de belangrijkste ontwikkelingen geschetst binnen de gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief die invloed kunnen hebben op de treasuryfunctie, de financiële positie en de geldstromen.

- **Externe ontwikkelingen**
  Hierbij gaat het om internationale economische indicatoren en de ontwikkelingen op de Europese geld- en kapitaalmarkt. HUA is ongevoelig voor externe ontwikkelingen, omdat de kosten één op één aan deelnemers worden doorberekend.

- **Verwachte wijzigingen in wet- en regelgeving**
  Wijzigingen van wet- en regelgeving in relatie tot de financiële positie zullen naar verwachting geen negatieve invloed hebben. In brief van voormalig minister Slob van 15 december 2021 met als onderwerp ‘Transitie RHC’s en bevestiging bestuurlijke afspraken’ wordt vermeld dat het voornemen is: “De rijksmiddelen die nu jaarlijks door het Rijk aan de gemeenschappelijke regelingen worden toegekend blijven middels deze uitkering voor dit beheer beschikbaar.” Deze uitkering betreft een zgn. SPUK (speciale uitkering) en wordt voorbereid door OCW samen met het delegatieoverleg van de RHC’s.

- **Debiteurenrisico’s**
  De gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief is gevoelig voor dit risico.
  Aangezien de debiteuren veelal het rijk, de provincie en de gemeenten Utrecht en Nieuwegein zijn, is dit risico praktisch verwaarloosbaar.

- **Financiering**
  In het begrotingsjaar 2026 zullen geen leningen worden opgenomen.

- **Relatiebeheer**
  In het begrotingsjaar 2026 zullen naar verwachting geen belangrijke wijzigingen in de relatie met de

huisbankier (Rabobank) optreden.

- **Kasbeheer**
  Het kasbeheer wordt voortgezet in lijn met voorgaande jaren.

- **Organisatie**
  Naar verwachting zullen in 2026 geen aanpassingen plaatsvinden in de administratieve organisatie en interne controle zoals vastgelegd in de “Financiële Beheersverordening 2021”.

- **Informatievoorziening**
  Naar verwachting zullen in 2026 geen aanpassingen plaatsvinden in de informatie en systemen voor het beheer van de treasuryfunctie.

HUA heeft geen geldleningen opgenomen en financiert lopende uitgaven met lopende inkomsten en bijdragen van het Rijk, de gemeente Utrecht, de provincie, de gemeente Nieuwegein en overige bijdragen. Er is sprake van een sluitende begroting, zodat er geen structurele exploitatieruimte is.

3.9.3. Wet verplicht Schatkistbankieren (Wet vSB)

De wet vSB (zonder leenfaciliteit) houdt in dat decentrale overheden en door hen opgerichte gemeenschappelijke regelingen, al hun overtollige liquide middelen en beleggingen moeten aanhouden bij het ministerie van Financiën.

Er is een vrijstellingsgrens voor het afstorten van overtollige liquide middelen. De drempel is 2% van het begrotingstotaal, indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen, waarbij het drempelbedrag minimaal € 1 miljoen bedraagt. Als het gemiddelde kwartaalbedrag van de tegoeden minder is dan 2,0% van het begrotingstotaal (met een minimum van € 1.000.000), mag dit op de eigen bankrekeningen blijven staan.
Voor 2024 was gemiddelde kwartaalbedrag voor HUA op basis van het begrotingstotaal € 114.284. Dit bedrag ligt onder de minimumnorm van € 1.000.000. De verwachting is dat HUA ook in 2026 ruimschoots binnen de vrijstellingsgrens blijft.

3.9.4. Renterisiconorm

Doel van deze norm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie. Dit wordt bereikt door een limiet te stellen aan dat deel van de vaste geldleningen waarover het rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de geldende markttarieven. De norm stelt dat per jaar maximaal 20% van de vaste schuld in aanmerking mag komen voor herfinanciering of renteherziening, waarbij een minimum geldt van € 2,5 mln. Over dat minimumbedrag mag dus altijd risico worden gelopen.

Aangezien HUA, conform de richtlijnen van zijn treasurystatuut, alles met eigen middelen financiert en dus geen geldleningen heeft afgesloten, is duidelijk dat het minimum niet wordt overschreden en dus wordt voldaan aan de norm.

3.9.5. Kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de wet FIDO een norm gesteld voor het maximumbedrag waarop een gemeente (en in het verlengde daarvan dus HUA) de financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Deze norm bedraagt 8,2%. Doel van deze limiet is het beperken van de vlottende schuld. Concreet betekent dit voor HUA dat wanneer de vlottende schuld een stand van € 682.854 (8,2% van € 8.327.486 exploitatieomvang 2026) overschrijdt, er geconsolideerd (dat is financieringsmiddelen omzetten van korte naar langere termijn) moet worden. Opgemerkt wordt daarbij nog dat er een minimum geldt van € 300.000. HUA voldoet aan deze norm, omdat er een financieringsoverschot is.

3.10. Bedrijfsvoering

Zie hiervoor paragraaf 3.4 Speerpunt 3. Onze organisatie maken we met elkaar.

3.11. Verbonden partijen

Het Utrechts Archief (HUA) is als gemeenschappelijke regeling een verbonden partij voor:

a. ministerie van OCW
b. gemeente Utrecht
c. provincie Utrecht

Verder heeft HUA een dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten met:

a. gemeente Nieuwegein

Er zijn samenwerkingsovereenkomsten gesloten met:

a. Veiligheids Regio Utrecht (VRU):
b. gemeenschappelijke regeling Werk en Inkomen Lekstroom (WIL);
c. Ridderlijke Duitsche Orde, balije van Utrecht (RDO);
d. Belasting Samenwerking Gemeente & Hoogheemraadschap Utrecht (BGHU);
e. GGD regio Utrecht (GGDrU);
f. Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD);
g. Stichting Landgoed Prattenburg;
h. Nederlands Volksbuurtmuseum (NVBM).

HUA is lid van organisaties, zoals de landelijke vakorganisatie KVAN en partner in de Stichting Utrechtse Musea (SUM).

Het proces voor de voorgenomen uittreding van het Rijk per 1 januari 2027 is op het moment van opstellen van deze begroting, begin 2025, in volle gang. Het voornemen van het Rijk is om uit te treden als partner, om vervolgens zijn taken te delegeren aan HUA en daarbij de financiering in stand te houden voor de analoge collectie.

4. Financiële begroting

4.1. Overzicht baten en lasten en de toelichting

Onderdeel van het programmaplan is een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen, een overzicht van overhead, het bedrag voor de heffing vennootschapsbelasting en het bedrag voor onvoorzien. Voor het begrotingsjaar ziet dit er als volgt uit:

2026	Baten	Lasten	Saldo
Archieven	326.351	3.821.912	-3.495.561
Algemene dekkingsmiddelen	7.523.614		7.523.614
Overhead		4.517.746	-4.517.746
Heffing VPB			0
Bedrag onvoorzien			0
Saldo baten en lasten	7.849.965	8.339.659	-489.694
Onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves	489.694		**489.694**
Resultaat	**8.339.659**	**8.339.659**	**0**

Archieven: dit betreft de activiteiten t.b.v. de algemene dienstverlening aan partners en samenwerkingsovereenkomsten.

Algemene dekkingsmiddelen: onder deze post zijn de bijdragen van de deelnemers in de gemeenschappelijk regeling verantwoord.

Overhead: De overhead is opgezet conform de “Notitie Overhead” van juli 2016, opgesteld door de Commissie BBV. Met overhead wordt alle kosten bedoeld die samenhangen met de sturing en de ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Heffing VPB: HUA voorziet geen heffing VPB.

4.2. Overzicht structurele en incidentele baten en lasten

	realisatie	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
Lasten	**2024**	**2025**	**Sec 2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Structureel	7.837.926	8.115.728	7.854.787	8.125.132	8.055.377	8.055.377	8.055.377
Incidenteel	0	0	384.544	214.527	124.527	124.527	124.527
Totaal Lasten	**7.837.926**	**8.115.728**	**8.239.331**	**8.339.659**	**8.179.904**	**8.179.904**	**8.179.904**
Baten							
Structureel	7.520.717	7.732.491	7.772.536	8.182.784	8.179.904	8.179.904	8.179.904
Incidenteel	252.462	50.000	133.558	-332.819	0	0	0
Totaal baten	**7.773.179**	**7.782.491**	**7.906.094**	**7.849.965**	**8.179.904**	**8.179.904**	**8.179.904**
Batig saldo (baten - lasten)	**-64.747**	**-333.237**	**-333.237**	**-489.694**	**0**	**0**	**0**
Onttrekkingen en toevoeginen aan reserves en voorzieningen	**79.000**	**333.237**	**333.237**	**489.694**	**0**	**0**	**0**
Saldo Baten en Lasten	**14.253**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Voor 2025 is er de vrijval van de reserve Digitale toegankelijkheid (€ 26.300), Reserve e-depot gemeente Utrecht (€ 200.000) en de reserve Dekking Kapitaallasten Vernieuwing vaste expositie (€ 106.937)
Voorgesteld wordt om per 2026, de reserves Digitale toegankelijkheid (€ 213.700), de reserve eigen e-depot (€ 743.793) en de reserve Energie indexactie (€ 113.000) in totaal € 1.070.493, te verdelen over de partners.

De verdeling is naar rato van het aandeel in de GR en ziet er als volgt uit:

partner	aandeel	bedrag
Rijk	0,41	438.902
gemeente Utrecht	0,48	513.837
provincie Utrecht	0,11	117.754
Totaal		**1.070.493**

Voor 2026 is er een negatief saldo van € 489.694, dit wordt in belangrijke mate veroorzaakt door het niet indexeren van de bijdrage van de gemeente Utrecht (€ 110.819) en het verzoek van GU voor het niet in rekening brengen van het e-depot door de gemeente Utrecht (€ 272.000). Voorgesteld wordt om het negatieve saldo te dekken uit de reserve Dekking Kapitaallasten Vernieuwing vaste expositie (€ 106.937) en het aandeel van de gemeente Utrecht in de reserves (€ 382.819).

Vanaf 2027 is er een neutraal Batig saldo geprognosticeerd.

HUA stuurt actief op lagere structurele lasten ten opzichte van de hogere structurele baten, zo is HUA in staat elk jaar een sluitend structureel batig saldo te creëren.

		begroting	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
Lasten		**2025**	**Sec 2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Structureel		7.710.956	7.854.787	8.125.132	8.055.377	8.055.377	8.055.377
Baten							
Structureel		7.732.491	7.772.536	8.182.784	8.179.904	8.179.904	8.179.904
Batig saldo (baten - lasten)		**21.535**	**-82.251**	**57.652**	**124.527**	**124.527**	**124.527**

4.3. Uiteenzetting financiële positie en de toelichting

Meerjarenbegroting 2026 – 2029

		realisatie	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
	Lasten	**2024**	**2025**	**Sec 2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
1	Personeel	4.620.901	4.572.178	4.904.568	4.920.150	4.781.881	4.751.881	4.731.881
3	Bedrijfsvoering	2.312.540	2.456.550	2.437.653	2.438.613	2.438.613	2.438.613	2.438.613
5	Publiek en Presentatie	430.249	343.540	387.000	398.610	398.610	398.610	398.610
7	Inspectie en Collectie	284.673	393.460	308.200	355.800	355.800	355.800	355.800
9	Afschrijvingen	343.275	350.000	321.910	326.486	285.000	285.000	285.000
11	Financiele baten en lasten	-153.712		-120.000	-100.000	-80.000	-50.000	-30.000
	Totaal Lasten	**7.837.926**	**8.115.728**	**8.239.331**	**8.339.659**	**8.179.904**	**8.179.904**	**8.179.904**
	Baten							
2	Bijdragen Rijk, Gemeenten en Provincie	7.323.370	7.319.985	7.402.545	7.453.614	7.786.433	7.786.433	7.786.433
4	Bijdragen derden	377.405	342.506	433.549	326.351	323.471	323.471	323.471
6	Verhuur zalen	0	0	0	0	0	0	0
8	Opbrengst winkel	49.347	0	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
10	Opbrengst overig	23.057	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
12	Incidentele baten en lasten	0	90.000	0	0	0	0	0
	Totaal baten	**7.773.179**	**7.782.491**	**7.906.094**	**7.849.965**	**8.179.904**	**8.179.904**	**8.179.904**
	Batig saldo (baten - lasten)	**-64.747**	**-333.236**	**-333.236**	**-489.694**	**0**	**0**	**0**
	Dotaties aan reserves en -fonds	420.000	0	0	1.070.493			
	Onttrekkingen aan reserve en fonds	499.000	333.237	333.237	1.560.187	0	0	0
	Saldo Baten en Lasten	**14.253**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Leeswijzer:

1. De kolom Sec(undair) 2025 is toegevoegd om het inzicht te vergroten naar de aansluiting naar de meerjarenbalans verderop in deze begroting. Nota bene: dit betreft nog niet de cijfers voor de 1e Berap 2025. Wel is deze indicatieve kolom toegevoegd om de jaren 2026 t/m 2029 voor zowel exploitatie als balans door te kunnen rekenen en een logisch verloop in de cijfers te kunnen presenteren.
2. De begrotingen 2026 en verder zijn conform de werkwijze van eerder jaren.

Toelichting op de lasten en baten 2026 ten opzichte van 2025:

Lasten

1. Personeel

Met betrekking tot de personeelslasten als onderdeel van de beheerskosten geldt dat voor de HUA de per 2024 geldende cao voor gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen en het personeelshandboek (dat is overgenomen van de gemeente Utrecht als besluit door het bestuur) van toepassing is. De raming salarissen inclusief vakantiegelden en overige personele lasten is door HUA doorgerekend op basis van de CAO 2024. Voor de loonontwikkeling 2026 is een prijsindex van 2,5% toegepast en een prijsindex van 3,0% toegepast.

3. Bedrijfsvoering

De lasten zijn gebaseerd op herinschatting begroting 2025 en verhoogd met de prijsindex van 3,0%.

5. Publiek en Presentatie

Op deze post zijn de direct te traceren lasten van de afdeling Publiek en Presentatie begroot. HUA begroot per 2022 nog maar in 1 programma Archieven, dit omdat de inzet van de afdelingen Publiek en Presentatie en

Inspectie & Collectiebeheer afdeling overstijgend is. Om de lasten te beheersen zijn er budgetten aan de afdelingen toegekend. Hierbij is rekening gehouden waar nodig met een prijsindex van 3%.

6. Inspectie en Collectiebeheer

Op deze post zijn de direct te traceren lasten van de afdeling Inspectie en Collectiebeheer begroot. HUA begroot per 2022 nog maar in 1 programma Archieven, dit omdat de inzet van de afdelingen Publiek en Presentatie en Inspectie & Collectiebeheer afdeling overstijgend zijn. Om te lasten te beheersen zijn er budgetten aan de afdelingen toegekend. Hierbij is rekening gehouden waar nodig met een prijsindex van 3%.

9. Afschrijvingen

De afschrijvingskosten zijn berekend op basis van de geraamde boekwaarden van investering van de afgelopen jaren en de investeringen in de jaren 2026 - 2029 conform de in de Nota Investering- en afschrijvingsbeleid 2020 afgegeven richtlijnen.

Baten

2. Bijdragen rijk, gemeenten, provincies.

Bijdragen en bezuinigingen partners 2026

	2026
Rijk	2.917.524
Rijk - kenniscomponent 2022-2026	50.000
Provincie	792.121
Gemeente	3.804.788
Gemeente - bezuiniging 2026	-110.819
Gemeente - e-depot	272.000
Gemeente bezuiniging - e-depot	-272.000
totaal	7.453.614

De gevraagde netto reguliere bijdrage per partner voor 2026 bedraagt dan:

1. Rijk € 2.917.524 (dus zonder de toegekende kenniscomponent van € 50.000)
2. Gemeente Utrecht € 3.693.969 (daarmee netto dezelfde bijdrage als in 2025)
3. Provincie Utrecht € 792.121.

Voor het Rijk is de bijdrage gebaseerd op de afgegeven opgave voor 2024. Daarnaast ontvangt HUA transitiegelden van het Rijk voor de inrichting van een eigen e-depot voorziening, de zogenaamde kenniscomponent op het terrein van informatie, archief en digitalisering. Deze bedraagt € 50.000 per RHC gedurende vijf jaar en wordt niet geïndexeerd. Na vijf jaar stopt deze overbruggingstoelage in 2026.
De bijdrage van de provincie in 2026 is gebaseerd op de opgave uit de begroting 2025 vermeerderd met het indexpercentage van 3% en de ophoging naar de bijstelde bijdrage van het e-depot naar € 102.000.
De bijdrage van de gemeente is op verzoek van de gemeente niet geïndexeerd en niet verhoogd met de vastgestelde bijdrage voor het e-depot.

Voor de inhoudelijke toelichting wordt hier verwezen naar paragraaf 2.4 mogelijke financiële verwerking verzoek gemeente Utrecht op bezuiniging op bijdrage 2026.

Voor de meerjarenbegroting 2027 tot en met 2029 is gerekend met de reguliere geïndexeerd bijdrage en vastgestelde bijdrage voor het e-depot.

10. Overige opbrengsten

De raming 2026 is gebaseerd op de werkelijke baten volgens contracten en overeenkomsten voor 2025 of op een schatting op de realisatie over 2026, aangevuld met nu bekende informatie.

12. Overige opbrengsten

Voor het eerst sinds jaren zijn er in 2023 weer rentebaten ontvangen op de rekening bij het Schatkistbankieren. De verwachting is dat dit zo zal blijven in de komende jaren. Echter zal de hoofdsom waarover rente wordt ontvangen afnemen als gevolg van een daling van de liquide middelen vanwege onttrekkingen aan reserves en oplopende investeringen. Daarnaast moet er rekening gehouden worden met een dalende rentevoet.

Toevoegingen aan reserves

Vooruitlopend op de beslissing van het bestuur is het positieve resultaat van € 14.253 over 2024 toegevoegd aan de algemene reserve. De toelichting op de nieuw te vormen reserves aandeel Rijk, GU en PU is te vinden in paragraaf 2.4 Mogelijke financiële verwerking verzoek gemeente Utrecht op bezuiniging op bijdrage 2026.

Onttrekkingen aan reserves

In 2026 zal de laatste uitputting van de reserve Dekking kapitaallasten Vernieuwing vaste expositie plaatsvinden (€ 106.937). Bij vernieuwing van de Expo is er rekening gehouden binnen de afschrijvingslasten dat hier voldoende ruimte voor zal zijn. Daarnaast zal het aandeel in de reserve van de gemeente Utrecht aangesproken worden voor € 382.819. Zie ook paragraaf 2.4 Mogelijke financiële verwerking verzoek gemeente Utrecht op bezuiniging op bijdrage 2026.

Meerjarenraming 2026 – 2029

HUA stuurt actief op een structureel sluitende begroting en let daarbij goed op de inzet van de tijdelijke reserves.

		begroting	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
Lasten		**2025**	**Sec 2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Structureel		7.710.956	7.854.787	8.125.132	8.055.377	8.055.377	8.055.377
Baten							
Structureel		7.732.491	7.772.536	8.182.784	8.179.904	8.179.904	8.179.904
Batig saldo (baten - lasten)		**21.535**	**-82.251**	**57.652**	**124.527**	**124.527**	**124.527**

Met dit inzicht is HUA in staat om een meerjarenraming te presenteren die is gebaseerd op een reëel structureel sluitende begroting.

Balans 2024 – 2029

Activa	Jaarrekening 2024	2025	2026	2027	2028	2029
Vaste activa						
Materiële vaste activa	916.080	435.169	1.164.047	1.361.253	1.538.148	1.669.855
Volttende activa:	2.678.430	2.446.610	1.204.620	845.998	484.932	430.489
	3.594.510	**2.881.779**	**2.368.667**	**2.207.251**	**2.023.080**	**2.100.344**

Passiva	Jaarrekening 2024	2025	2026	2027	2028	2029
Vaste pasiva						
Eigen vermogen:						
a. Algemene reserve	698.708	712.962	712.962	712.962	712.962	712.962
b. Bestemmingsreserves	1.560.605	1.227.368	737.674	737.674	737.674	737.674
c. Gerealiseerd resultaat	14.253	0	0	0	-	-
Vreemd vermogen						
a. Voorzieningen	669.382	391.449	368.031	206.615	22.444	99.707
Netto vlottende schulden:	620.581	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000
Overlopende passiva	30.981	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
	3.594.510	**2.881.779**	**2.368.667**	**2.207.251**	**2.023.080**	**2.100.344**

Belangrijk:

Voor de meerjarenbegroting is het verplicht het begrotingsjaar + 3 jaar te tonen.

Toelichting op de balans 2025 - 2029

Activa

Vaste activa

Voor de boekwaarden wordt verwezen naar de tabel in paragraaf 3.8.3 Investerings- en afschrijvingsoverzicht 2025 – 2029.

Vlottende activa

Raming 2025-2029 op basis van ervaringscijfers en rekening houdend met de geprognosticeerde ontwikkelingen m.b.t. de vaste activa en de gevraagde inzet van de reserves.

Met de afbouw van de bestemmingsreserves in de jaren 2026 en verder zal het saldo liquide middelen fors afnemen. Na de definitieve vaststelling van deze ontwerpbegroting in juli 2025 zal HUA dit verder uitwerken en hierover rapporteren aan het bestuur.

Passiva

Eigen vermogen

Met het positieve resultaat over 2024 zal het bestuur gevraagd worden om in 2024 € 14.253 te mogen toevoegen aan de algemene reserve zodat deze nog net geen 10% van de bijdrage van de partners zal bedragen.
In 2019 heeft het bestuur HUA de opdracht gegeven te onderzoeken hoe de bestemmingsreserves afgebouwd kunnen worden. In onderstaande tabel is de uitputting van de reserves voor de jaren 2024 tot en met 2029 te volgen:

Nummer	Omschrijving	stand per 31 december 2024	Dotaties	Onttr.	Stand per 31 december 2025	Dotaties	Onttr.	Stand per 31 december 2026	Dotaties	Onttr.	Stand per 31 december 2027	Dotaties	Onttr.	Stand per 31 december 2028	Dotaties	Onttr.	Stand per 31 december 2029
	Algemene reserve	698.708			712.962			712.962			712.962			712.962			712.962
	Nog te bestemmen resultaat	14.254			0			0			0			0			0
10006	Dekking kapitaallasten vaste expositie	213.812		106.937	106.875		106.875	0			0			0			0
10012	Reserve E-depot gemeente Utrecht	200.000		200.000	0			0			0						0
30013	Digitale Toegankelijkheid	240.000		26.300	213.700		213.700	0			0			0			0
10014	Verkenning en inrichting eigen E-depot	743.793		0	743.793		743.793	0			0			0			0
10015	Energie en indexatie	113.000		0	113.000		113.000	0			0			0			0
10016	Tegemoetkoming Uittreding	50.000		0	50.000			50.000			50.000			50.000			50.000
100Rijk	taakstelling en claims Rijk			0	0	438.902	0	438.902		0	438.902		0	438.902			438.902
100GU	taakstelling en claims Gemeente Utrecht			0	0	513.837	382.819	131.018		0	131.018		0	131.018			131.018
100PU	taakstelling en claims Provincie Utrecht			0	0	117.754	0	117.754		0	117.754		0	117.754			117.754
																	0
	Totaal	2.273.567	0	333.237	1.940.330	1.070.493	1.560.187	1.450.636	0	0	1.450.636	0	0	1.450.636	0	0	1.450.636

De voorzieningen betreffen alleen de voorziening Groot onderhoud

Nummer	Omschrijving	Stand per 31 december 2024	Stand per 31 december 2025	Stand per 31 december 2026	Stand per 31 december 2027	Stand per 31 december 2028	Stand per 31 december 2029
	Voorziening Groot onderhoud	669.382	391.449	368.031	206.615	22.444	99.707
	Totaal	**669.382**	**391.449**	**368.031**	**206.615**	**22.444**	**99.707**

Voor de inzet van de bestemmingsreserves in 2025 “Digitale Toegankelijkheid”, “Verkenning en inrichting eigen E-depot” en “Energie en indexatie” en de bestemmingsreserves Aandeel Rijk, Aandeel GU en Aandeel wordt verwezen naar paragraaf 2.4 Mogelijke financiële verwerking verzoek gemeente Utrecht op bezuiniging op bijdrage 2026

In 2026 zal de laatste onttrekking plaatsvinden uit de bestemmingsreserve Dekking kapitaallasten vaste expositie. De bestemmingsreserve Tegemoetkoming uittreding betreft een forfaitaire vergoeding door OCW voor gemaakte management kosten als onderdeel van de nog te bepalen uittreedsom.

Netto vlottende schulden en overlopende passiva

Raming 2025 -2029 op basis van ervaringscijfers.

4.4. EMU-saldo

Conform de voorschriften van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) wordt een overzicht opgenomen van het berekende EMU-saldo van HUA. Dit geldt zowel voor het jaar voor het begrotingsjaar, als het begrotingsjaar zelf en het jaar volgend op het begrotingsjaar.

	Variabelen	Vastgesteld 2025	2026	2027
1	Exploitatie saldo voor verrekening met reserves	-333	-490	0
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	350	326	285
3	Bruto dotaties aan voorzieningen t.l.v. exploitatie	190	190	190
-4	Uitgaven aan investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	0	0	0
5	De in mindering op onder 4 bedoelde investeringen gebrachte ontvangen bijdrage van het Rijk, de Provincie, de Europese Unie en overigen	0	0	0
+6a	Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs)	0	0	0
-6b	Boekwinst op desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	0	0	0
-7	Uitgaven aan verkoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijpmaken e.d.	0	0	0
+8a	Verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs)	0	0	0
-8b	Boekwinsten op grondverkopen	0	0	0
-9	Betalingen ten laste van de voorzieningen	126	213	351
-10	Betalingen die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de ander genoemde posten	0	0	0
-11b	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen. (Vrijval ten gunste van algemene middelen van niet meer benodigde middelen in reserves)	0	0	0
	Berekend EMU-saldo	80	-187	124

Vaststellingsbesluit

Directeur en managementteam van Het Utrechts Archief

Als ontwerpbegroting vastgesteld en aangeboden aan het Algemeen Bestuur op 14 juli 2025.

De directeur van Het Utrechts Archief

mw. drs. C.C.A.E. Keijsper

Algemeen Bestuur
Vastgesteld door het Algemeen Bestuur van Het Utrechts Archief op 14 juli 2025.

de directeur,	de voorzitter,
mw. drs. C.C.A.E. Keijsper	mw. drs. R. Streefland

HET UTRECHTS ARCHIEF

KADERNOTA 2025

1. Inleiding

In deze kadernota 2025 zullen de belangrijkste ontwikkelingen en kaders beschreven worden voor het lopende begrotingsjaar. Deze zal samen met de begroting 2026 – 2029 worden gepresenteerd in de bestuursvergadering van 24 maart 2025.

In de volgende twee paragrafen worden de algemene ontwikkelingen en een aantal financiële ontwikkelingen beschreven.

2. Algemene ontwikkelingen

Meerjarenbeleidsplan

Om de ambities uit het meerjarenbeleidsplan te realiseren zijn er vier programmalijnen, HUA noemt dit speerpunten. Via deze ‘speerpunten’ van beleid richt HUA zich op het toegankelijk maken van de collectie en toezicht op en advies over het informatiebeheer van de overheden.

In de vergadering van 17 juni 2024 heeft het AB de notitie “Prioritering en fasering meerjarenbeleidsplan 2025 – 2028” vastgesteld. Deze prioritering en fasering is op verzoek van het bestuur aangebracht om de aangekondigde bezuinigingen inhoudelijk richting te geven voor de jaren 2025 en 2029 en geeft antwoord op de inhoudelijke vragen op de toen aangekondigde bezuinigingen.

Speerpunt 1: Ketenpartner voor een betrouwbare overheid
Met 35,5 km op de plank en een aanhoudende instroom vraagt het beheer van papieren archieven en collecties ook de komende jaren nog volop de aandacht. Nu de overbrengingstermijn in de nieuwe Archiefwet wordt teruggebracht van 20 naar 10 jaar, zullen deze bestanden versneld beschikbaar gaan komen voor inzage door de burger. Ook voor dit jaar wordt een volumegroei van 500 tot 1000 meter verwacht. Deze forse instroom vraagt ook om voortzetting van het grootschalig digitaliseren van papieren archief via scanning on demand en in grote projecten, waar mogelijk in aansluiting op landelijke digitaliseringsprogramma’s.
Vanuit onze functie als regionaal centrum zullen niet alleen gemeente en provincie, maar ook de andere overheden die met HUA samenwerken, gebruik gaan maken van het e-depot van HUA.

Speerpunt 2: Zoeken, vinden en verbinden
De (digitale) studiezaal en de zgn.’ tweede schil’/mobiele studiezaal zullen verder worden ontwikkeld binnen het programma Digitale Dienstverlening en aan de hand van de visie op Dienstverlening. Het belangrijkste loket voor de dienstverlening is de website waar de gebruiker op een laagdrempelige en gepersonaliseerde manier zijn of haar informatie kan vinden. We onderzoeken de mogelijkheden voor de verdere ontwikkelingen op basis van gebruikersonderzoek.

Speerpunt 3. Nieuwe doelgroepen in het publieksprogramma
Een van de hoogtepunten dit jaar zal de viering zijn van 650 jaar Stichtse Landbrief. Onder voorzitterschap van de commissaris van de Koning neemt HUA actief deel aan de werkgroep. HUA organiseert een expositie in huis en neem ook deel aan andere activiteiten.
Met onze cultuureducatie bereiken we steeds meer leerlingen in basis en voortgezet onderwijs. En we hebben studiebijeenkomsten in huis voor studenten.

Speerpunt 4. Een duurzame en veerkrachtige organisatie
Op opleidingengebied staan er dit jaar twee thema’s centraal. In het eerste kwartaal organiseren we een cyber security awareness programma. Daarbij zetten we ook een digitale leergang op waarin we alle medewerkers

meenemen in een op maat gemaakte leergang op het gebied van de ontwikkelingen in de Microsoft 365 omgeving.
Om de duurzaamheid gerichter uit te kunnen werken in de komende jaren is het nodig met klimaatbeheersysteem uit te breiden met meer meetpunten en aangepast software.

Voortgang uittreding Rijk

De nieuwe archiefwet is op 18 februari 2025 aangenomen door de Tweede Kamer. De volgende stap is de behandeling van het wetsvoorstel in de Eerste Kamer, de precieze datum hiervan wordt begin maart bekend. Ook volgt de verdere uitwerking van nadere regels rond de uitvoering van de wet in het Archiefbesluit en de Archiefregeling. De definitieve vaststelling van de nieuwe archiefwet is nodig in verband met de opgenomen bepaling over delegatie van de Rijksarchieven in de provincie aan de RHC's. Zonder deze vaststelling van de wet kan het Rijk niet uittreden uit de RHC's.
Daarmee blijft de laatst afgegeven planning van de voorgenomen uittreding per 1 januari 2027 overeind en is er voldoende tijd om dit op alle vlakken goed voor te kunnen bereiden.
De interne werkgroep Aanpassing GR, gevormd uit de ambtelijke ondersteuning van de partners en HUA, hebben inmiddels alle benodigde stukken opgesteld voor aanpassing van de huidige gemeenschappelijke regeling in verband met de nieuwe WGR. De stukken zijn vanuit het AB HUA aangeboden aan gemeente Utrecht en provincie Utrecht. Het vervolg van dit traject wordt in 2025 verder opgepakt.
De werkgroep Aanpassing GR is vervolgens begonnen met het voorwerk voor het aanpassen van de gemeenschappelijke regeling naar een twee partijen GR.
De werkgroep Uittredingsregeling is bezig met het in kaart brengen van alle benodigde onderdelen voor een uittredingsplan. Dit is een arbeidsintensief traject waarbij er langzaam maar zeker vooruitgang wordt geboekt. Daarbij wordt er ook gekeken naar de mogelijke risico's die er kunnen ontstaan door de unieke situatie dat het Rijk in plaats van een volledig einde aan de samenwerking te maken zoals bij een reguliere uittreding, verbonden blijft bij de RHC's via een delegatiebepaling in de nieuwe archiefwet. Een groot deel van de mogelijke en reële risico's kunnen wellicht niet worden opgenomen in de uittredingsregeling omdat deze juridisch niet verder kan kijken dan 5 jaren na de uittredingsdatum. Er wordt gezocht naar aanvullende documentatie of regeling tussen de betrokken partijen zodat ook dit onderdeel voor de (verdere) toekomst goed geborgd blijft.
In het door alle partijen getekende convenant staat dat het de uitdrukkelijke bedoeling is dat de hoogte van de financiering en de wijze van indexatie in stand blijven. Omdat het nog steeds een voorgenomen uittreding betreft zijn de baten voor de komende jaren van het Rijk in de meerjarenbegroting gecategoriseerd onder noemer Bijdragen Rijk, Gemeente en Provincie.

Gemeentefonds en provinciefonds

In de zienswijze van de gemeenteraad van Utrecht van 6 juni 2024 op de ontwerpbegroting 2025 – 2028 is vanwege de herijking van het gemeentefonds gevraagd besparingsmogelijkheden in kaart brengen en om een analyse op specifieke taken te maken.
In de vergadering van 17 juni 2024 heeft het AB de notitie “Prioritering en fasering meerjarenbeleidsplan 2025 – 2028” vastgesteld. Deze prioritering en fasering is op verzoek van het bestuur aangebracht om de aangekondigde bezuinigingen inhoudelijk richting te geven voor de jaren 2025 en 2029 en geeft antwoord op de inhoudelijke vragen op de toen aangekondigde bezuinigingen.

Uit de notulen van het AB van 9 december 2024:
“RS (*R. Streefland als wethouder van GU)* geeft aan dat zij in het DB gesproken heeft over de vraag vanuit de gemeente over de bezuinigingen:
Zij geeft aan dat er vanuit de gemeente gevraagd wordt de toekomstige stijging van de deelnemersbijdrage van GU voor HUA voor 2026 te minimaliseren en waar mogelijk te temporiseren. De bijdrage voor 2026 blijft daarmee gelijk aan de bijdrage van 2025, waarmee de facto geen indexering plaatsvindt. RS kan geen toezegging doen hoe dit voor de jaren daarna zal gaan.”

Vanuit de provincie Utrecht (PU) of vanuit het Rijk zijn geen verzoeken ontvangen voor besparingen op de bijdrage.

De door de gemeente gevraagde bezuiniging voor 2026 is uitgewerkt in een mogelijk voorstel bij en in de ontwerpmeerjarenbegroting 2026 – 2029. Hiermee kan het bestuur zich een beeld vormen van de consequenties en de mogelijkheden voor alle drie de partners.
Voor 2025 zijn er vanuit deze vraagstelling geen specifieke aanpassingen nodig.

3. Financiële zaken

Indexering

In een reguliere cyclus bij een gemeente wordt in de komende maanden de kadernota 2025 opgesteld. Dit gebeurt in samenhang met de 1e Berap 2025. Bij het opstellen van deze kadernota 2025 doorwerkend naar 2026 (eind februari 2025) is het lastig nu al de financiële cijfers in te schatten voor de 1e Berap, dus tot en met april 2025 en daarmee voor het hele jaar 2025. De belangrijkste zaken worden hierin kort toegelicht.
In de vorige Kadernota 2024 en de Meerjaren programmabegroting 2024 – 2028 is voor de prijsindexatie de Europese consumentenprijsindex (HICP) van DNB gehanteerd. Hierbij wordt gerekend met de kerninflatie, dat is de HICP gecorrigeerd voor voedsel en energie prijs fluctuaties. Aangezien HUA niets te maken heeft met voeding en maar gedeeltelijk afhankelijk is van energieprijzen, is de kerninflatie geschikt voor HUA. In de meest recente Najaarsraming (december 2024) stelt DNB dat de kerninflatie HICP over heel 2023 is uitgekomen op 4,1% en wordt deze voor 2024 geraamd op 3,2%, voor 2025 op 3,2% en voor 2026 op 2,8%.
De onderhandelingen voor de CAO Gemeenten en SGO, zijn nog lopende eind januari 2025. Vooralsnog is de VNG de enige partij die een concreet bod op tafel heeft gelegd (24 januari 2024). De geboden percentages van de VNG zijn: per 1 april 2025: 3,1%; per 1 april 2026: 1,2%; per 1 januari 2027: 1,3%. DNB verwacht, in de Najaarsraming van december 2024, dat de contractlonen naar verwachting 4,5% zullen stijgen in 2025 en in 2026 met 3,6%. Op basis van beide bronnen worden de volgende percentages salarisverhoging gehanteerd, 2025: 4%; 2026: 2,5%.

Samenvattend:

1. Daar waar er reële prijsverhogingen zijn doorberekend aan HUA zullen deze eerst worden doorgevoerd in de aan te passen begroting voor 2025. Voor 2026 wordt deze dan geïndexeerd met 2,8%.
2. Voor de lonen in 2025 is de situatie onhelder, de huidige CAO loopt tot 31 maart 2025. Er is nog geen reel vooruitzicht wanneer er een nieuwe CAO wordt afgesloten. DNB verwacht dat de lonen in 2025 met 4,5% zullen stijgen en in 2026 met 3,6%. Deze percentages zullen gehanteerd worden voor de begroting.
3. Hanteren van de Europese consumentenprijsindex (HICP) kerninflatie van DNB Najaarsraming 2024, afgerond op hele procenten, aangehouden wordt voor 2025: 3% en voor 2026: 3%.

Financiële doorwerking

Van het Rijk heeft HUA voor 2024 door indexatie € 79.400 (2,8%) meer ontvangen voor de reguliere bijdrage dan begroot. Naast de in 2024 ontvangen gelden ontvangen de RHC's ieder een zogeheten kenniscomponent op het terrein van informatie, archief en digitalisering. Deze bedraagt als vast bedrag (d.w.z. geen indexering) € 50.000 per RHC van 2022 tot en met 2026.
In de vastgestelde begroting 2025 is voor de bijdrage van de gemeente Utrecht € 3.693.969 opgenomen. Bij de provincie Utrecht is voor 2025 het begrote bedrag van € 741.052 ingediend.

Om een stabiel beeld te kunnen presenteren is bij het opstellen van de (meerjaren) begroting, zoals elk jaar, uitgegaan van het continuïteitsbeginsel. Daarmee wordt ervan uit gegaan dat de financiële bijdragen van de partners gecontinueerd worden. De financiering van het Rijk is als partner in de gemeenschappelijke regeling in de vorm van een bijdrage opgenomen in de begroting 2026.
Voor 2025 kan het aandeel van de kosten voor het e-depot van de gemeente Utrecht bij HUA voor een groot deel gedekt, maar wel voor de laatste keer, worden geput uit de bestemmingsreserve Reserve e-depot gemeente Utrecht.

Met deze uitgangspunten is het mogelijk om voor de 2025 een sluitende aangepaste begroting te presenteren. Met de financiële inzichten uit de komende maanden zal dit worden vertaald in de 1e Berap 2025.

HET UTRECHTS ARCHIEF

JAARSTUKKEN 2024

Samenstelling van het Algemeen bestuur van Het Utrechts Archief:

Mevrouw Rachel Streefland, voorzitter (Dagelijks Bestuur / Algemeen Bestuur)
Mevrouw Anja Smit, vicevoorzitter (Dagelijks Bestuur / Algemeen Bestuur)
De heer Rob van Muilekom (Dagelijks Bestuur / Algemeen Bestuur)
Mevrouw Ineke Jansen (Algemeen Bestuur) tot en met 18 januari 2024
Mevrouw Eva Oosters (Algemeen Bestuur)
De heer Has Baker (Algemeen Bestuur)
De heer Paul Breevaart (Algemeen Bestuur) per 30 september 2024

Voorwoord

In de jaarstukken van Het Utrechts Archief vindt u een overzicht van de programmadoelen van onze organisatie, de daarbij horende werkzaamheden en projecten, de inzet van de financiële middelen en de resultaten in 2024.

De jaarstukken bestaan uit:
het jaarverslag: de programmaverantwoording en paragrafen;
de jaarrekening met balans per 31 december 2024 en de bijlagen.

Het Utrechts Archief legt in de jaarstukken verantwoording af over de realisatie van de Programmabegroting. Hierbij beschrijven we ons programma in drie speerpunten, met het gevoerde beleid en de daarvoor beschikbaar gestelde financiële middelen. In de jaarrekening is de financiële verantwoording opgenomen met toelichting en een balans met toelichting.

Vanuit onze missie werken we aan de speerpunten “Samen bouwen aan het archief van morgen”, “Jouw collectie Utrecht start bij HUA” en “Onze organisatie maken we met elkaar”. Binnen de speerpunten werken we aan vier innovatie programma’s. Bij de uitvoering van de speerpunten en programma’s zijn onze kernwaarden leidend: toegankelijk, duurzaam, verbindend en betrouwbaar. We zijn er voor iedereen die onze collecties en diensten wil (her)gebruiken voor recht en bewijs, onderzoek, onderwijs of cultuurbeleving.

2024 was het laatste jaar van ons meerjarenbeleidsplan 2020 - 2024. We maakten een aantal belangrijke afrondende stappen bij de uitwerking van onze beleidsspeerpunten en programma’s. Eind 2024 werd de definitieve inrichting van het e-depot met digitale diensten door het bestuur geformaliseerd. Hiermee is er nu een duurzame voorziening beschikbaar voor het beheren, bewerken en beschikbaar stellen van digitaal archief, onder regie van het nieuwe team Digitale Archiefdiensten. Ook legden we de laatste hand aan ons Programma Digitale Toegankelijkheid waarin we belangrijke kennis opdeden over de toepassing van Linked Open Data. Dit leverde succesvolle proof of concepts op, een structurele verbetering van onze infrastructuur én een enorme hoeveelheid metadata die direct raadpleegbaar is voor de burger. Voor de volgende periode werd ons nieuwe meerjarenbeleidsplan “De Collectie Utrecht: toegankelijk voor iedereen” vastgesteld. Vanaf 2025 gaan we hiermee gefaseerd en geprioriteerd aan de slag.
We digitaliseerden ruim 550.000 images, waaronder koloniale archieven van groot nationaal belang voor onderzoekers en in het bijzonder voor Nederlanders uit voormalig Nederlands Indië. Er stroomde ruim 700 meter archief binnen en werden er bijzondere aanwinsten verworven, zoals een tekening van Herman Saftleven en uniek fotomateriaal. De dienstverlening kreeg een belangrijke uitbreiding met de opening van een nieuw informatiepunt in de gemeente Nieuwegein, waar burgers de digitale collectie kunnen raadplegen zoals deze ook in de Studiezaal op de Alexander Numankade beschikbaar is. De digitale dienstverlening steeg in deze beleidsperiode fors tov de situatie in 2020. Zo steeg het websitebezoek met 20% en zijn nieuwe diensten als de chat, het digitale loket voor bouwtekeningen nu opgenomen in de reguliere dienstverlening. Het publieksprogramma kende een uitstekend jaar met onder meer de drukbezochte tentoonstellingen “De Getekende Stad” en lDoor de lens van Moesman”, die op veel bezoek én hoge publiekswaardering konden rekenen. Op het gebied van inspectie was er veel aandacht voor de migratie van het zaakdossier van de GU en werden verschillende thema-inspecties uitgevoerd. Ook werkten we mee aan de het opstellen van de nieuwe hotspotmonitor van de Gemeente Utrecht. Op het gebied van ICT werd het programma Regie op ICT afgerond, waarmee er een robuuste infrastructuur voor de interne automatisering en de digitale archieven is neergezet.
Bestuurlijk waren er verschillende ontwikkelingen die de nodige aandacht vroegen: de aanpassing van de huidige GR aan de WGR, de voorgenomen uittreding van het Rijk uit de GR, de nieuwe Archiefwet en het wijzigen van de GR naar een twee partijen GR

De interne organisatie was in in 2024 goed op orde met een laag ziekteverzuim, veel personeelsparticipatie, een goede verstandhouding tussen OR en directie en nul meldingen bij de vertrouwenspersoon. Hiermee gaan we met veel vertrouwen onze nieuwe beleidsperiode tegemoet.

Utrecht, 1 maart 2024

Namens het Managementteam van Het Utrechts Archief,
De directeur,
Drs. Chantal Keijsper

Inhoudsopgave

Samenstelling van het Algemeen bestuur van Het Utrechts Archief: 2

Voorwoord 3

I JAARVERSLAG 7

1 Jaarverslag 2024 7

1.1 Jaarrekeningresultaat 2024 7

1.2 Resultaatbestemming 7

1.3 Balans per 31 december 2024 8

Beleidsbegroting: programmabegroting 10

1.4 Speerpunt 1: Samen bouwen aan het archief van morgen 10

1.4.1 Doel 10

1.4.2 Beoogde maatschappelijk effecten 10

1.4.3 Effectenindicatoren 10

1.5 Speerpunt 2: Jouw collectie [Utrecht] start bij HUA 16

1.5.1 Doel 16

1.5.2 Beoogde maatschappelijke effecten 16

1.5.3 Effectenindicatoren 16

1.6 Speerpunt 3. Onze organisatie maken we met elkaar. 21

1.6.1 Programmadoel 21

1.6.2 Beoogde maatschappelijke effecten 21

1.6.3 Effectenindicatoren 21

1.6.4 Wat hebben we ervoor gedaan? 21

2 Paragrafen 26

2.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 26

2.1.1 Beleid weerstandsvermogen en risicobeheersing 26

2.1.2 Weerstandscapaciteit 26

2.1.3 Risico-inventarisatie 26

2.1.4 Benodigde weerstandscapaciteit 29

2.1.5 Kengetallen Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) 29

2.2 Kapitaalgoederen en onderhoud 29

2.2.1 Algemeen 29

2.2.2 Waardering en afschrijving van activa 29

2.3 Verbonden partijen 30

2.4 Financiering 30

2.4.1 Algemeen 30

2.4.2 Wet verplicht Schatkistbankieren (Wet vSB) 31

2.4.3 Renterisiconorm 31

2.4.4 Kasgeldlimiet 31

2.5 Bedrijfsvoering 31

2.5.1 Organisatie inrichting en managementfilosofie 31

2.5.2 Huisvesting 33

2.5.3 Interne beheersing 33

2.5.4 BTW 33

2.5.5 Duurzaamheid 33

2.5.6 Rechtmatigheid 33

2.5.a Hoofdzaken 33

2.5.b Uitvoering controleplan rechtmatigheid 34

2.5.c Conclusies 34

II JAARREKENING 35
3 Balans per 31 december 2024 36
4 Staat van Baten en Lasten 2024 38
5 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva 39
5.1 Grondslagen voor de waardering van activa 39
5.1.1 Immateriële vaste activa 39
5.1.2 Materiële vaste activa 39
5.1.3 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en andere overlopende activa 39
5.1.4 Liquide middelen 39
5.1.5 Overlopende activa 39
5.2 Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 39
5.3 Grondslagen voor de waardering van passiva 40
5.3.1 Eigen vermogen 40
5.3.2 Voorzieningen 40
5.3.3 Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar 40
5.4 Grondslagen voor de bepaling van het resultaat 40
5.5 Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening 41
5.5.1 Missie 41
6 Toelichting op de balans per 31 december 2024 42
7 Niet uit de balans blijkende verplichtingen 47
8 Toelichting op de verschillen tussen de Staat van Baten en Lasten 2024 en de begroting 2024 48
9 WNT-verantwoording 2024 Het Utrechts Archief 51

III RECHTMATIGHEIDSVERKLARING 53

IV CONTROLEVERKLARING ACCOUNTANT 54

V VASTSTELLINGSBESLUIT DOOR HET ALGEMEEN BESTUUR VAN HET UTRECHTS ARCHIEF 55

I JAARVERSLAG

1 Jaarverslag 2024

1.1 Jaarrekeningresultaat 2024

Bij de 2e Bestuursrapportage 2024 is saldo van baten en lasten geprognosticeerd van € 0, het eindresultaat voor 2024 is uitgekomen op € 14.253.

Nr.	Omschrijving	Rekening 2023	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 1e berap 2024	Begroting na wijziging 2e berap 2024	Rekening 2024
	LASTEN					
1	Personeel	4.668.859	4.614.770	4.802.770	4.585.568	4.620.901
3	Bedrijfsvoering	2.318.573	2.383.495	2.282.485	2.317.308	2.312.540
5	Publiek	322.739	307.880	518.130	434.102	430.249
7	Archieven en Collecties	352.643	381.360	246.120	326.062	284.673
9	Afschrijvingen	334.430	372.975	344.632	343.275	343.275
11	Financiële baten en lasten	-89.378	0	-150.000	-166.600	-153.712
	Totaal lasten	**7.907.866**	**8.060.480**	**8.044.137**	**7.839.715**	**7.837.926**
	BATEN					
2	Bijdragen rijk, gemeenten en provincie	7.004.968	6.958.301	7.190.810	7.323.572	7.323.370
4	Bijdragen derden	456.130	323.327	323.327	374.158	377.405
6	Verhuur zalen	0	0	0	0	0
8	Verkopen winkel	38.920	30.000	30.000	62.985	49.347
10	Verkopen overigen	27.433	0	0	0	23.057
12	Incidentele baten en lasten	0	0	0	0	0
	Totaal baten	**7.527.451**	**7.311.628**	**7.544.137**	**7.760.715**	**7.773.179**
	Batig saldo (baten - lasten)	-380.415	-748.852	-500.000	-79.000	-64.747
	Dotaties aan reserves en -fonds	0	0	0	420.000	420.000
	Onttrekkingen aan reserve en -fonds	762.708	748.852	500.000	499.000	499.000
	Saldo van baten en lasten	**382.293**	**0**	**0**	**0**	**14.253**

1.2 Resultaatbestemming

De jaarrekening 2024 van Het Utrechts Archief sluit met een positief saldo van € 14.253. Bij de aanbieding van de jaarstukken aan het bestuur vraagt HUA toestemming om het positieve saldo toe te voegen aan de algemene reserve. De algemene reserve zou daarmee uitkomen op € 712.961 en is daarmee onder de norm conform BBV, zie paragraaf 2.1.2 voor de berekening.

1.3 Balans per 31 december 2024

ACTIVA	31-12-2024		31-12-2023	
	€	€	€	€
Vaste Activa				
Immateriële vaste activa		**0**		**0**
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	0		0	
Materiële vaste activa		**916.080**		**1.229.388**
- Investeringen met een economisch nut	916.080		1.229.388	
Totaal vaste activa		**916.080**		**1.229.388**
Vlottende activa				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		**2.266.358**		**1.910.511**
- vorderingen op openbare lichamen	21.820		53.786	
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.242.007		1.846.543	
- Overige vorderingen	2.531		10.182	
Liquide middelen		**51.432**		**52.229**
- Kassaldi	968		1.871	
- Banksaldi	50.464		50.358	
Overlopende activa		**360.640**		**334.931**
- Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	360.640		334.931	
Totaal vlottende activa		**2.678.430**		**2.297.671**
Totaal generaal		**3.594.510**		**3.527.059**

PASSIVA	31-12-2024		31-12-2023	
		€		€
Vaste Passiva				
Eigen vermogen		**2.273.566**		**2.338.313**
- Algemene reserve	698.708		558.708	
- Bestemmingsreserve	1.560.605		1.397.312	
- Gerealiseerd resultaat	14.253		382.293	
Voorzieningen		**669.382**		**559.296**
- Voorzieningen ter egalisering van kosten	669.382		559.296	
Totaal vaste passiva		**2.942.948**		**2.897.609**
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		**620.581**		**608.250**
- Overige schulden	620.581		608.250	
Overlopende passiva		**30.981**		**21.200**
- Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.	30.981		21.200	
Totaal vlottende passiva		**651.562**		**629.450**
totaal generaal		**3.594.510**		**3.527.059**

In onderdeel II “Jaarrekening” wordt de balans toegelicht.

Beleidsbegroting: programmabegroting

1.4 Speerpunt 1: Samen bouwen aan het archief van morgen

1.4.1 Doel

Met het meerjarenbeleidsplan 2021-2024 is gedurende vier jaar gewerkt aan het archief van morgen. Het Rijk is voornemens zich aan het einde van de beleidsperiode uit de Gemeenschappelijke Regeling terug te trekken, maar blijft verbonden aan Het Utrechts Archief voor het beheer van de analoge rijksarchieven. HUA werkte in deze periode aan een stevigere positie in de regio. Via samenwerkingsovereenkomsten levert HUA een breed aanbod aan archiefdiensten aan verschillende overheden waaronder de gemeente Nieuwegein en samenwerkingsverbanden, zoals de VRU en de GGDrU. Daarnaast levert HUA ook diensten aan particuliere instellingen zoals het Nederlands Volksbuurtmuseum en de Ridderlijke Duitsche Orde Balije van Utrecht. Voor het e-Depot ligt de focus op aansluiting van overheden. Op het gebied van particuliere archieven zetten we ons in de afgelopen beleidsperiode in om particuliere organisaties te ondersteunen om hun digitale archieven met behulp van Het Utrechts Archief duurzaam toegankelijk te maken.

1.4.2 Beoogde maatschappelijk effecten

A. Informatie beter toegankelijk en beschikbaar
B. Betrouwbare digitale informatie voor de lange termijn geborgd
C. Versteviging van de positie in de regio voor beheer en gebruik van archief
D. Meer diversiteit in de opbouw van onze collectie

1.4.3 Effectenindicatoren

A. Is een kwart van onze collectie (8,5 miljoen scans) online beschikbaar
B. Zijn alle middeleeuwse charters gevlakt, geconserveerd en gedigitaliseerd
C. Verwerken we naast film- en fotomateriaal op grote schaal videobanden
D. Is duurzaam digitaal beheer going concern
E. Is onze informatiearchitectuur ingericht volgens de eisen van de DERA & MARA
F. Heeft toezicht zich in belangrijke mate ontwikkeld tot systeemtoezicht
G. Documenteren we de Utrechtse samenleving met bijzondere aandacht voor hotspots, meerstemmigheid en inclusie

Aandachtsvelden in het speerpunt ‘Samen bouwen aan het archief van morgen’

Ad a. Informatie beter toegankelijk en beschikbaar

Indicatoren:

A. Is een kwart van onze collectie (8,5 miljoen scans) online beschikbaar
B. Zijn alle middeleeuwse charters gevlakt, geconserveerd en gedigitaliseerd
C. Verwerken we naast film- en fotomateriaal op grote schaal videobanden

Collectievorming en toegankelijkheid

In 2024 groeide het volume aan archieven en collecties onder beheer van HUA met bijna 700 m tot bijna 35,5 km in totaal. Zo werden naar de rijksarchiefbewaarplaats overgebracht: een aanvulling op het archief van het KNMI, een hele reeks archieven van het college van bestuur en diverse faculteiten van de Universiteit Utrecht en de archieven van de Burgerlijke Stand van de rechtsvoorgangers van de gemeente Vijfheerenlanden. De bewaarplaats van de gemeente Utrecht werd verrijkt met onder andere het fotoarchief van de afdeling Erfgoed, dat door HUA nader toegankelijk zal worden gemaakt. De werkzaamheden aan de archieven van de Griffie, de

Bestuurs- en Concerndienst en Stadswerken, die HUA in opdracht van het CIO Office van de gemeente heeft uitgevoerd, werden begin 2024 al afgerond. Stadswerken is intussen overgebracht; de vaststelling van de openbaarheidstermijnen door de gemeente Utrecht van de andere twee laat nog op zich wachten.
Onder de particuliere archieven die zijn verworven, verdienen speciale vermelding de archieven van: de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde, de Stichting Seminarium van de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten en aanvullingen op de familiearchieven van De Beaufort en van Quarles van Ufford (Rijk), en de archieven van het Bonifatiuscollege, de Stichting Joods Monument Utrecht en een aanvulling van de Doopsgezinde Gemeente (gemeente Utrecht). In de bewaarplaats van de provincie werden enkele kleinere archieven toegevoegd. Voor Nieuwegein was vooral de overbrenging van het bestuursarchief uit 2001-2011 van groot belang.
Belangrijke aanwinsten voor de collectie Beeldmateriaal vormden de aankopen van het zesde, ontbrekende deel van het door Herman Saftleven getekende stadsgezicht uit 1669, een serie tekeningen door Jeroen Hermkens van de restauratie van de Domtoren uit 2017-2024, schenkingen van een gezicht door Reinier Vinkeles jr. op het Stadhuis ca.1800, een tekening door Hendrik de Winter van het dorp Schoonrewoerd (Vijfheerenlanden) in 1737 en een zestal fotoalbums van bouwbedrijf Van Aken met ca. 200 foto's van alle door dit bedrijf gerealiseerde gebouwen in de stad uit de periode ca. 1895-ca. 1930.
Met 63 nieuwe archieftoegangen nam het aantal online doorzoekbare archieven ook in 2024 weer flink toe. Het aantal beschrijvingen in de beeldbank groeide met meer dan 15.000. Ook werden in samenwerking met vrijwilligers van de Historische Kring Nieuwegein ca. 3000 beelden ontsloten uit de collectie beeldmateriaal van de gemeente Nieuwegein. Deze komen in januari 2025 online en zullen via een speciale zoekschil ook beschikbaar komen via de HUA-terminal van het Historisch Informatiepunt dat in het najaar van 2024 is ingericht in de vernieuwde Bibliotheek in het Stadhuis van Nieuwgein. Hier mogen door een besluit van B&W van Nieuwegein ook auteursrechtelijk beschermde beelden uit die collectie en uit de bouwdossiers van Nieuwegein worden getoond.

Volume fysieke archieven en collecties

Volume collectie HUA (m1)	***2021***	***2022***	***2023***	***2024***
Archieven	27.590	28.331	28.486*	29.176
Bijzondere collecties (schatting)	Ca. 6.150	Ca. 6.200	Ca. 6.250	Ca. 6.300
Totaal	*33.740*	*34.531*	*34.736*	*35.476*

Archiefbewaarplaatsen Het Utrechts Archief

Archiefdepot Het Utrechts Archief	***Eind 2023***	***Aanwas 2024***	***Eind 2024***
Archiefbewaarplaats gemeente Utrecht			
Archieven overheid overgebracht	6.452	191	6.643
Archieven overheid uitgeplaatst	271	73	344
Archieven particulier	3.479	138	3.617
Totaal	*10.202*	*402*	*10.604*
Archiefbewaarplaats gemeente Nieuwegein			
Archieven overheid	1.117	123	1.240
Archieven particulier	47	24	71
Totaal	*1.164*	*147*	*1.311*
Archiefbewaarplaats provincie			
Archieven overheid	1.756	7	1763
Archieven particulier	140	1	141
Totaal	*1.896*	*8*	*1.904*
Archiefbewaarplaats Rijk			
Archieven overheid	7.694	85	7.779

Archieven particulier	7.530	48	7.578
Totaal	*15.224*	*133*	*15.357*
Summa totalis	*28486*	*690*	*29.176*

* Totalen Nieuwegein voor 2023 aangepast na hertelling.

Metadata op de website

Raadpleegbaar op de website	***2021***	***2022***	***2023***	***2024***
Archieven				
Archieven (titels)	2.031	2.055	2.112	2.175
Archiefvormers	5.101	5.135	5.137	5.135
Archieftoegangen (inventarissen)	1.442	1.508	1.585	1.615
Archiefbeschrijvingen (inventarisnummers)	1.052.374	1.094.891	1.128.280	1.187.014
Nader ontsloten archiefbeschrijvingen	3.553.398	3.639.946	3.663.132	3.671.755
Objecten	161.915	170.466	170.469	175.800
Personen	11.875.400	12.899.893	13.063.267	13.110.243
Adressen	105.140	224.891	244.527	244.527
Bouwdossiers			105.325	105.326
Collecties				
Bibliotheek	85.874	87.983	89.929	91.414
Beeldmateriaal	218.502	235.235	254.114	269.416
Affiches			11.646	11.820
AV-materiaal film globaal	719	801	855	936
AV-materiaal film uitgebreid	572	574	898	604
AV-materiaal filmfragmenten			10.368	10.797
AV-materiaal geluidsfragmenten			60	91
Gekoppelde termen Termennetwerk			552	1.963

Digitaal herbruikbare data / open data

Raadpleegbaar op de website: opendata (aantal datasets)	***2021***	***2022***	***2023***	***2024***
Open datasets	38.179	38.433	40.287	40.255
Archieftoegangen (via APEX)	1.837	1.543	1.843	1.842
Nader ontsloten archiefbeschrijvingen (via archieven.nl)	38.310	39.114	39.506	40.086
Beschrijvingen nadere toegangen (via wiewaswie)	3.796.095	3.856.652	3.878.793	11.322.582*
Objecten beeldmateriaal (via eigen website en archieven.nl)	167.076	177.454	209.525	228.288
Uitwisseling met andere platforms				
Akten HUA op Open Archieven (Bob Coret)	2.205.696	**	5.281.568	**
Personen HUA op Open Archieven (Bob Coret)			13.035.249	13.281.208
Datasets (archieftoegangen) op Datasetregister				1.571
Personen HUA op Netwerk Oorlogsbronnen	**	**	**	12.246
Toegangen HUA op Netwerk Oorlogsbronnen	**	**	**	110
Archiefvormers HUA op Actorenregister (open data)	5.101	5.101	5.101	5.101
Objecten beeldmateriaal HUA op Europeana (via Digitale Collectie NL)	165.465	165.465	165.465	165.465
Objecten beeldmateriaal HUA op Utrecht Altijd	107.122	106.373	106.473	106.473
Artikelen met beeldmateriaal HUA op Wikimedia			999 artikelen in 44 talen	1270 in 45 talen

* telmethode herzien.
** nog geen cijfers beschikbaar.

Digitalisering en conservering

De doelstelling om in deze beleidsperiode jaarlijks nieuwe 625.000 images van archieven te publiceren via enerzijds scanning on demand en anderzijds via grote projecten, werd met bijna 550.000 images in 2024 niet helemaal gehaald. Maar dankzij de extra inspanningen in de twee voorgaande jaren kan deze periode niettemin worden afgesloten met een meer dan voldoende resultaat. Eind 2023 was het beoogde totaal van 8,5 miljoen images in de Archiefbank al gerealiseerd. Samen met de 800.000 verouderde zwart-wit images van notariële akten telt de Archiefbank nu in totaal meer dan 10 miljoen images. Een groot project vormde de digitalisering van de 45m archief van de Ridderlijke Duitsche Orde uit de periode na 1811 (totaal 220.000 scans), dat begin 2025 zal worden opgeleverd. De twee digitaliseringsprojecten die in 2023 van start gingen met financiering van het Programma Indisch Erfgoed Digitaal, werden in 2024 beide voltooid. Belangrijke archieven over de voormalige koloniën in Indonesië en Irian Jaya uit 1930-1968 komen hiermee voor een brede doelgroep digitaal beschikbaar. In beide gevallen volgt in 2025 nog een vervolgproject dat erop gericht is de inhoud van deze scans op een betere wijze doorzoekbaar te maken, met goede waarborgen voor de persoonsgegevens op deze scans. Behalve op de eigen website zullen de scans ook beschikbaar komen op Onsland.nl, een landelijke website over het gedeelde Nederlands-Indonesisch verleden.

Digitale objecten op de website

Raadpleegbaar op de website	***2021***	***2022***	***2023***	***2024***
Archieven				
Archieven, gescande inventarisnummers	210.037	236.375	246.090	250.222
Archieven, scans in jpg	6.455.424	7.929.687	8.716.534	9.261.812
Archieven, scans in pdf multipage (akten Notaris)	1.175.676	1.175.676	1.175.676	804.348*
Archieven, getranscribeerde inventarisnummers			14	24
Archieven, digital born bestanden			2.133	2.133
Collecties				
Beeldmateriaal, scans tiff/jpg	218.502	235.235	254.114	269.416
AV, mp4	719	801	855	936
Kranten en periodieken, pagina's	240.093	240.093	278.609	275.974
Kranten en periodieken, alto XML	51.045.925	51.053.432	51.053.432	51.522.106

* gedeelte pdf's vervangen door images in jpg.

Het vlakken en digitaliseren van de middeleeuwse oorkonden van het kapittel van St.-Jan (ca. 2900 charters) stond in 2024 als gevolg van technische problemen en de pensionering van de fotograaf op een laag pitje; dit project zal in 2025 worden voltooid. Wel werd ook in 2024 weer een aantal in slechte staat verkerende inventarisnummers behandeld en gedigitaliseerd, zodat ze in digitale vorm weer kunnen worden geraadpleegd, ca. 100 in totaal. Het aantal voor gebruik geblokkeerde nummers is daarmee na tien jaar van gerichte aanpak teruggebracht van een totaal van 5000 tot minder dan 1000.
Tenslotte konden in 2024 ruim 80 nieuwe AV-bestanden worden gepubliceerd en kwamen op de landelijke website Delpher.nl de doorzoekbare scans beschikbaar van een grote verzameling kranten uit de collectie van HUA: in totaal maar liefst 450.000 pagina's uit diverse Utrechtse kranten uit de periode 1659-1945.

Ad b. Betrouwbare digitale informatie voor de lange termijn geborgd

Indicatoren:

D. Is duurzaam digitaal beheer going concern
E. Is onze informatiearchitectuur ingericht volgens de eisen van de DERA & MARA
F. Heeft toezicht zich in belangrijke mate ontwikkeld tot systeemtoezicht

Programma Digitale Duurzaamheid

In het laatste jaar van het programma Digitale Duurzaamheid (DiDu), dat in de zomer van 2021 van start is gegaan, richtte de aandacht zich met name op:

- Het inrichten en in gebruik nemen van de voorziening voor ontvangst en voorbewerking van digitaal archief dat in het e-depot moet worden opgenomen, ook wel aangeduid als het Digitaal Atelier. Na de eerste voorbereiding is de realisatie daarvan echter vertraagd doordat de beoogde apparatuur niet tijdig beschikbaar kwam. Deze staat nu gepland voor de eerste helft van 2025.
- Het inrichten en in gebruik nemen van de toegang voor ambtenaren. Deze is eind 2024 ingericht en getest als onderdeel van de impactanalyse die met de PU is uitgevoerd. Afronding van dat project volgt in Q1 van 2025.
- Het inrichten en in gebruik nemen van de toegang beperkt openbaar materiaal. Uitvoering van dit project is eveneens vertraagd, staat nu gepland voor de eerste helft van 2025.
- Het verder ontwikkelen van de Digitale Archiefdiensten: in samenwerking met de partners is een nieuwe PDC voor Toezicht, Advies en Digitale Archiefdiensten gerealiseerd die na vaststelling in het bestuur eind 2024 is gepubliceerd. In aanvulling op de voorwaarden voor digitale overbrenging is ook een set met technische specificaties ontwikkeld.
- Het opstellen van een Preservation policy: dit project is in voorbereiding.
- Het uitvoeren van proeftrajecten en impactanalyses bij de provincie als de gemeente Nieuwegein zijn impactanalyses uitgevoerd. De eindrapportages zullen begin 2025 worden opgeleverd. De eerder uitgevoerde trajecten bij de VRU en de GGDrU konden door gebrek aan geschikt personeel bij deze organisaties helaas nog niet volledig worden afgerond.
- Uitfaseren van het e-depot van het Nationaal Archief: bijna voltooid.

Om bovenstaande doelen allemaal naar behoren te kunnen realiseren, is besloten de duur van het programma met een half jaar te verlengen.
Ten slotte is een notitie opgesteld voor het AB over de doorontwikkeling en financiering van de Digitale Archiefdiensten in de beleidsperiode 2025-2028. Deze beleidsnotitie was in opeenvolgende bestuursvergaderingen onderwerp van gesprek, waarna deze in de december 2024 kon worden vastgesteld.

Ontwikkeling archieftoezicht

Veel aandacht is besteed aan de begeleiding van de migratie van alle zaakdossiers uit Exxcellence naar de nieuwe versie van dit systeem die in het najaar van 2024 en de eerste helft van 2025 gefaseerd wordt uitgevoerd voor alle organisatieonderdelen van de GU. Deze exercitie gaat voor HUA gepaard met een groot aantal adviesaanvragen voor vernietiging, waarvoor extra capaciteit is vrijgemaakt bij de archiefinspecteurs. Ook de review van enkele nieuwe handreikingen voor het Handboek Informatiebeheer (voorheen Kwaliteitssysteem) vroeg de nodige aandacht. Daarnaast volgde de gemeentearchivaris ook in 2024 (als agendalid) de vorderingen van het programma Informatie op orde bij de gemeente Utrecht.
Bij RUD en ODRU heeft de provinciearchivaris met het oog op de fusie van deze beide omgevingsdiensten in 2026 een thema-inspectie uitgevoerd i.s.m. de gemeentearchivaris van Zeist, tevens archivaris van de ODRU. Het rapport is inmiddels afgerond, evenals dat van de follow-up van de eerdere thema-inspectie bij Wigo4it, de samenwerkingsorganisatie die voor de vier grote steden ondersteunende services levert op het terrein van Werk en Inkomen. Tenslotte is in het najaar gewerkt aan nieuwe samenwerkingsovereenkomsten voor het

Archieftoezicht met alle verbonden partijen waar HUA het toezicht verzorgt. Daarin worden ook uren geraamd voor de levering van digitale archiefdiensten zoals advies bij migratietrajecten.

Ad c. Versteviging van de positie in de regio voor beheer en gebruik van archief

In het najaar van 2021 is Het Utrechts Archief een samenwerking aangegaan met de stichting Nederlands Volksbuurtmuseum (NVBM). De archieven en collecties die het NVBM zijn toen bij HUA in permanente bruikleen gegeven. Eind 2023 was het merendeel daarvan via kwalitatief goede beschrijvingen ontsloten via archieftoegangen, die inmiddels online zijn gepubliceerd. Tevens werden 7800 beelden ontsloten in de beeldbank en een kleine selectie aan film- en geluidsbanden. Het resterende werk zal in 2024 door worden afgerond. De uitvoering van de andere samenwerkingsovereenkomsten zoals die met de gemeente Nieuwegein en de Ridderlijke Duitsche Orde Balije van Utrecht verliep volgens plan. Nieuwe overeenkomsten werden opgesteld voor de uitvoering van het toezicht op het informatiebeheer in 2023-2024 bij de VRU, GGDrU, BghU, WIL en RUD. Voor het eerst zijn daarin ook uren opgenomen voor werkzaamheden van de Adviseur Digitale Informatie, die een belangrijke bijdrage levert bij het adviseren in migratietrajecten. Migraties vragen steeds aandacht vanuit het oogpunt van duurzaam digitaal beheer, wat in 2023 aanleiding gaf voor het opstellen en publiceren van een Handreiking Migratie en conversie. Deze werd samen met de verschillende aan HUA gerelateerde overheden ontwikkeld en de introductie ervan ging gepaard met een workshop voor medewerkers van deze overheden.

Ad d. Meer diversiteit in de opbouw van onze collectie

Indicator:

G. Documenteren we de Utrechtse samenleving met bijzondere aandacht voor hotspots, meerstemmigheid en inclusie

In september 2024 is een nieuwe commissie van start gegaan voor het opstellen van de nieuwe hotspotmonitor, in opdracht van het SIO van de gemeente Utrecht. De gemeentearchivaris vormt een van de deelnemers. Naar verwachting zal de nieuwe monitor in het voorjaar van 2025 worden opgeleverd. Hierin zal meer dan voorheen ook aandacht worden besteed aan de precieze afbakening van de hotspots en het bepalen van de betrokken actoren.
Aansluitend op de projecten die in 2023 van start gingen, kreeg het thema Koloniaal verleden en slavernij ook in 2024 veel aandacht bij HUA. In het verlengde van het eerder afgeronde project van de digitalisering van het archief van het Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap (Metamorfoze) is samen met het KNAG-bestuur gewerkt aan een subsidieaanvraag bij het OCW-programma FARO voor een project dat de rijke inhoud van dit archief ook voor het aardrijkskundeonderwijs voor middelbare scholen wil ontsluiten. Daarnaast is gewerkt aan de verdere digitalisering van de foto’s uit missie- en zendingsarchieven over Nederlands-Indië en Nieuw-Guinea, alsmede van de registraties van repatrianten uit voormalig Nederlands-Indië en Nieuw-Guinea door het Centraal Comité van Kerkelijk en Particulier Initiatief voor de Sociale Zorg ten behoeve van gerepatrieerden van de Nederlandse Hervormde Kerk, kortweg CCKP (Programma Indisch Erfgoed Digitaal). Deze zullen in 2025 op de website van HUA en op Onsland.nl worden gepubliceerd.
Tenslotte is een aanvraag ingediend en gehonoreerd bij Metamorfoze voor de digitalisering van het archief van het Zeister Zendingsgenootschap in het kader van het programma Slavernijverleden. Dit archief heeft namelijk bijzondere betekenis voor de geschiedenis van de slavernij in Suriname.

1.5 Speerpunt 2: Jouw collectie [Utrecht] start bij HUA

1.5.1 Doel

Het doel van dit speerpunt richt zich op dienstverlening van onze archieven en cultuureducatie in brede zin. Dankzij de investeringen in digitalisering in de afgelopen en toekomstige jaren, vindt veel dienstverlening aan onze gebruikers inmiddels online plaats. Door middel van programma's en projecten zijn we bezig om deze bronnen beter doorzoekbaar en vindbaar te maken. Daarnaast kunnen bezoekers terecht in onze studiezaal aan de Alexander Numankade.
Via het cultuureducatieprogramma dat bestaat uit het ontwikkelen en verzorgen van educatieaanbod voor PO en VO en het organiseren van exposities met publieksprogrammering, kan iedereen meer te weten komen over de collectie van HUA en de geschiedenis van Utrecht. Via deze activiteiten in het publiekscentrum op de Hamburgerstraat wordt HUA (h)erkend als inspirerende en actieve samenwerkingspartner op het gebied van Utrechts cultureel erfgoed. HUA heeft verschillende ambities voor het publieksprogramma: het optimaliseren van het aanbod voor de bezoekers, een jaarlijkse toename van het bezoek met 5%, het streven naar kostenreductie, het verhogen van de inkomsten, het aanboren van nieuwe markten en het nóg steviger verankeren van de organisatie in het Museumkwartier.

1.5.2 Beoogde maatschappelijke effecten

A. De (digitale) toegankelijkheid van de collectie en activiteiten vergroten voor een breder, diverser en inclusiever publiek.
B. Door gebruikers en bezoekers actief te betrekken zorgen voor een groter en breder maatschappelijk draagvlak en daarmee een groter ‘rendement’ van onze collectie.
C. Het Utrechts Archief is zichtbaar in de wijk door middel van partnerschappen met inwoners, maatschappelijke organisaties en erfgoed- en onderwijsinstellingen
D. Een bijdrage leveren aan inclusieve en participatieve cultuureducatie in de breedste zin in Utrecht (zgn. ‘formal and informal learning’).

1.5.3 Effectenindicatoren

a. Verloopt de dienstverlening grotendeels digitaal:
b. We brengen de openingstijden van de studiezaal terug ten gunste van de digitale raadpleging.
c. We richten ons door verbeterde toegankelijkheid en nieuwe diensten op een stijging van het gebruik van de onlinecollectie met 25%.
d. Is het aantal bezoekers met een migratieachtergrond aan het publieksprogramma verdubbeld.
e. Organiseren we jaarlijks één grote wisselexpo en twee participatieprojecten.
f. Hebben we een nieuw en inclusief educatieaanbod voor PO en VO ontwikkeld.
g. Zijn onze collecties vindbaar op hetutrechtsarchief.nl, Wikipedia, WieWasWie, Archieven.nl, UtrechtAltijd en het Netwerk Oorlogsbronnen.

Aandachtsvelden in het speerpunt ‘Jouw Collectie begint in HUA’

Ad a. De (digitale) toegankelijkheid van de collectie en activiteiten vergroten voor een breder, diverser en inclusiever publiek.

Indicatoren:

A. Verloopt de dienstverlening grotendeels digitaal:
B. We brengen de openingstijden van de studiezaal terug ten gunste van de digitale raadpleging

HUA voert standaard gedurende het jaar kwantitatief gebruikersonderzoek uit. Daarnaast doen we jaarlijks kwalitatief gebruikers- en klantonderzoek door middel van o.a. enquêtes. In 2024 lag de focus vooral op de bezoekers van de Expo en de klanten die contact met ons hebben gehad via inlichtingen.

Door de implementatie van het customer-supportsysteem Freshdesk en Freshchat in mei 2023 heeft team Dienstverlening een wezenlijke professionaliseringsslag gemaakt. Verzoeken van klanten worden gestructureerd en snel opgepakt, hierdoor kunnen we eenvoudig de kwaliteit en service monitoren. De integratie van de chatmodule en e-mailbeantwoording is een belangrijke stap in het optimaliseren van onze digitale dienstverlening. Ook geeft het systeem ons waardevolle inzichten over de diversiteit aan binnenkomende verzoeken: cruciale input in ons proces om de klant verder centraal te stellen.

2024 in cijfers

Onze (digitale) dienstverlening laat het volgende zien:

In de afgelopen 3 jaar is er een continue stijging te zien van het aantal inlichtingen. Ook in 2024 is een stijging van 2,3% in het aantal inlichtingenverzoeken via de email ten opzichte van 2023.

Het aantal chats is in 2024 stabiel gebleven. Wat opvalt bij zowel de chat als inlichtingen is dat het aantal vragen over stamboomonderzoek en personenonderzoek flink is gestegen. Ook bij de website is deze stijging te zien. Voor 2025 is het goed om hier extra aandacht voor te hebben binnen onze dienstverlening.

Het aantal aanvragen voor bouwtekeningen is in 2024 gestegen met 15% ten opzichte van 2023;

Een groot succes op het gebied van digitale dienstverlening blijven de bouwdossiers. Het zelfstandig kunnen aanvragen van digitale kopieën van afgeschermde bouwdossiers voldoet aan een enorme vraag en deze groei blijft doorzetten.

Het aantal gebruikers van de website www.hetutrechtsarchief.nl is gestegen met 21% sinds 2019.

In 2023 is Google overgestapt van Google Universal Analytics (GUA) naar Google Analytics 4 (GA4). We beoordelen trends op de website daarom over een periode van 5-6 jaar omdat de metingen heel wisselend zijn. De beeldbank en personenonderzoek blijven onverminderd de belangrijkste zoekonderwerpen. Was in 2019 nog 56% van de bezoeker nieuw; in 2024 was 85% een nieuwe bezoeker.

We ontvingen in 2024 3114 bezoekers in de studiezaal. Het studiezaalbezoek blijft daarmee stabiel. De digitale raadpleging heeft een steeds grotere plek gekregen in het onderzoek van onze klanten. Daarnaast vinden meer nieuwe mensen onze website en online diensten.

Ad b. Door gebruikers en bezoekers actief te betrekken zorgen voor een groter en breder maatschappelijk draagvlak en daarmee een groter ‘rendement’ van onze collectie.

Indicator:

C. We richten ons door verbeterde toegankelijkheid en nieuwe diensten op een stijging van het gebruik van de online collectie met 25%.
D. Zijn onze collecties vindbaar op hetutrechtsarchief.nl, Wikipedia, WieWasWie, Archieven.nl, UtrechtAltijd en het Netwerk Oorlogsbronnen.

De dienst Scanning on Demand, waarbij klanten een verzoek kunnen doen om archiefstukken te laten digitaliseren steeg in de afgelopen periode. Het aantal verzoeken bedroeg in 2024 3102; een stijging van 12,3% tov 2023.
In 2024 hebben we grote stappen gezet binnen het programma Digitale Toegankelijkheid, dat loopt van Q2 2022 tot en met Q1 2025. Dit driejarige programma leunt op twee pijlers:

1. Implementatie van Linked Open Data (LOD) om Het Utrechts Archief toegankelijk te maken voor hergebruik door anderen en als basis voor gemakkelijk zoeken op onze toekomstige eigen website;
2. De collectie digitaal toegankelijker maken door toepassing van innovatieve technologie, zoals Artificial Intelligence (AI).

Met collega's vanuit de hele organisatie werkten we aan deze twee pijlers en hebben we veel gerealiseerd in de afgelopen beleidsperiode:

1. LOD (Linked Open Data)
   Belangrijke pijler is het NDE (Netwerk Digitaal Erfgoed) compatibel maken van ons CBS (Collectie Beheer Systeem) MAIS-Flexis, ook wel de "vijf vinkjes" genoemd, i.s.m. onze leverancier DE REE, het NDE en meerdere archieven. Dit betekent dat wij LOD vanuit de bron kunnen gaan publiceren en met ons alle klanten van DE REE. Hiervoor hebben we ondersteuning ontvangen vanuit het NDE. In 2024 is de RDF-export fase 1 gerealiseerd, inclusief publicatie van datasets op het Dataset Register van het NDE. Daarnaast hebben we meegewerkt met het Stadsarchief Rotterdam en DE REE aan de implementatie van het "vinkje" van IIIF voor het toegankelijk maken van beeldmateriaal. Ook hebben we de realisatie van meerdere "vinkjes" in 2025 voorbereid en een roadmap gemaakt voor de totale implementatie. Verder werken we hard aan onze LOD mapping, waarop we goede feedback hebben gekregen van hergebruikers, externe experts en erfgoedinstellingen die vooroplopen in de implementatie van LOD.
   Ook hebben we samen met Kasteel Amerongen en Regionaal Archief Zuid-Utrecht (RAZU) onze LOD aan elkaar verbonden in een prototype zoekomgeving. Hiervoor hebben we wederom NDE-gelden ontvangen. Een mooi compliment is dat deze zoekomgeving als best practice is opgenomen in de nieuwe Nationale Strategie Digitaal Erfgoed 2025-2028.
2. AI (Artificial Intelligence)
   We ontsluiten onze archieven met behulp van AI, met name met Handwritten Text Recognition (HTR), waarmee we scans automatisch voorzien van transcripties en op deze manier full-text doorzoekbaar maken. Hiervoor gebruiken we HTR-platform Transkribus en open source programma Loghi. Ook hebben we Transkribus Sites gelanceerd, onze website om de scans en transcripties te publiceren voor de komende paar jaar en Sites gekoppeld aan onze moederwebsite. Daarnaast hebben we op AI-gebied ons verder verdiept in de (on)mogelijkheden van Large Language Models (LLM's). We hebben na een uitvoerige DPIA (risicoanalyse) met interne en externe specialisten (waaronder onze Chief Information Security Officer en Functionaris Gegevensbescherming) een pilot gestart waarin collecties uit de Burgerlijke Stand door een AI-pipeline met "human in the loop" worden gemetadateerd. Het proces van metadateren werd tot nu toe door specialisten en vrijwilligers uitgevoerd. Deel 1 van de pilot is voorspoedig verlopen; momenteel zijn we bezig met de evaluatie.

Zowel voor LOD als AI zijn we in nauw contact met andere innovatieve (erfgoed)instellingen. Wij organiseerden bijvoorbeeld landelijke kennissessies zoals "GPT-NL en de erfgoedsector" met SURF en TNO, waar een samenwerking met GPT-NL uit is ontstaan. Ook namen we deel aan LOD-feedbacksessies met archieven en organiseerden we er zelf een begin januari 2024. Daarnaast nemen we deel aan de beheergroep van de nieuwe LOD standaard PiCo (Persons in Contexts). Ook namen we deel aan een round table over LLM's op het Transkribus congres in Innsbruck, waren we lid van het kernteam van AI en cultuur van DEN, en presenteerden we over AI en erfgoed tijdens het Geschiedenis Festival.

Kroon op ons werk en de samenwerkingsverbanden zijn complimenten die we afgelopen jaar van collega's uit het erfgoedveld hebben mogen ontvangen, zoals "Het Utrechts Archief is het meest innovatieve archief van Nederland" en "Jullie zijn meer knooppunt binnen het Netwerk Digitaal Erfgoed dan sommige knooppunten". Daarnaast is HUA genoemd als best practice (met onze Sites HTR website) tijdens NDE dag door KVAN "Archief als Nutsvoorziening".

Binnen het project UTM (Utrecht Time Machine) werkt HUA ook intensief samen met andere partners. De website en apps bevatten 373 locaties (exclusief locaties uit films) met 516 verhalen, en 22 wandel-/fietsroutes. Er is een significante betrokkenheid van 19 deelnemende organisaties. Recente innovaties zijn de uitwerking van het winnende HackaLOD project, "Through the Looking Glass", door studenten van de HKU. Een andere doorbraak

is de koppeling van filmfragmenten uit de collectie van Het Utrechts Archief aan de Utrecht Time Machine. Via aansluiting op de experimentele LOD-omgeving van HUA konden 6165 filmfragmenten en 456 nieuwe locaties aan de UTM worden toegevoegd.

Andere hoogtepunten in 2024 zijn:

- Voltooiing metadatering van het notarieel archief na 30 jaar, een inspanning waar vele vrijwilligers en collega's aan hebben bijgedragen.
- 500.000 Persoonsnamen zijn doorzoekbaar van Utrechtse Gezinskaarten. Deze zijn toegankelijk gemaakt door onze circa 100 vrijwilligers op crowdsourcingsplatform "Het Volk".
- 120.000 Persoonsnamen van Indische Repatrianten zijn ontsloten, dankzij onze deelname aan het landelijke Programma Indisch Erfgoed Digitaal (PIED).

Ad c. Het Utrechts Archief is zichtbaar in de wijk door middel van partnerschappen met inwoners, maatschappelijke organisaties en erfgoed- en onderwijsinstellingen

Indicatoren:

E. Is het aantal bezoekers met een migratieachtergrond aan het publieksprogramma verdubbeld.
F. Organiseren we jaarlijks één grote wisselexpo en twee participatieprojecten.

In 2024 organiseerde HUA drie verschillende tentoonstellingen en één pop-up tentoonstelling. Van januari t/m half juli 2024 was de tentoonstelling "De Getekende Stad" aan de beurt met tekeningen uit de achttiende en negentiende eeuw.
Van 4-6 mei 2024 konden bezoekers gratis terecht in onze Expo voor een kleine pop-up tentoonstelling met als titel "Utrecht Bevrijd!" Deze pop-up tentoonstelling vormde het eindpunt van de Vrijheidswandeling die het Bevrijdingsfestival organiseerde en is goed bezocht.

Op 1 augustus openden wij de zomertentoonstelling "Storm!" over de storm die 350 jaar geleden het middenschip van de Domkerk deed instorten. Deze presentatie was een samenwerking met de Domtoren en DomUnder, waarbij er in de zomer veel activiteiten op het Domplein georganiseerd zijn, zoals de educatieve speurtocht en een pop-up tentoonstelling op het Domplein.

Op woensdag 9 oktober opende de tentoonstelling over de fotografie van Johannes Moesman. De tentoonstelling werd in 2024 goed bezocht, met meer dan 5000 bezoekers in het najaar van 2024.

Het aantal bezoekers dat in 2024 de expo bezocht steeg ook dit jaar weer ten opzichte van het jaar ervoor. HUA mocht circa 23.000 bezoekers verwelkomen, een stijging van zo'n 48% ten opzichte van 2023. Hiervan verwelkomden we 20.000 bezoekers bij de Expo en ruim 3.000 bezoekers bij de studiezaal.

Ad d. Een bijdrage leveren aan inclusieve en participatieve cultuureducatie in de breedste zin in Utrecht (zgn. 'formal and informal learning').

Indicator:

G. Hebben we een nieuw en inclusief educatieaanbod voor PO en VO ontwikkeld.

In 2024 ontvingen we in totaal 3719 leerlingen bij HUA, exclusief begeleiders. In 2023 waren dit er nog 3525; een stijging van 5,5%. Deze aantallen zijn onderverdeeld in 128 groepen, die als volgt onderverdeeld waren:

- 52 primair onderwijs groepen
- 33 voortgezet onderwijs groepen

- Mbo-groepen
- 6 HBO groep
- 15 WO groepen
- 20 Volwassenen groepen (Paleografie cursus).

Wij werken samen met Cultuur en School Utrecht (CSU) voor het boeken van klassen uit het primair en voortgezet onderwijs. In totaal 34 van de 128 groepen kwamen bij ons op bezoek via CSU. Dit is ruim 26,5%. Onderwijs aan het primair en voortgezet onderwijs heeft van oudsher altijd op onze locatie aan de Hamburgerstraat plaatsgevonden. In het kader van het educatieplan ontvangen we sinds oktober 2023 deze doelgroepen ook aan de Alexander Numankade. In 2024 betekende dit dat 77 groepen de HBS bezochten en 46 groepen de ANK. Bij de overige 5 groepen zijn onze docenten langs geweest op school zelf. Tot slot kwamen de groepen die ons in educatieverband bezochten in 2024 uit:

- Utrecht (92,19%)
- Amsterdam (5,47%)
- Bilthoven (0,78%)
- Hamburg (0,78%)
- Vianen (0,78%)

1.6 Speerpunt 3. Onze organisatie maken we samen.

1.6.1 Programmadoel

Dit speerpunt maakt het functioneren van de interne organisatie en van de front- en backoffice van HUA mogelijk. Het gaat hierbij om de huisvesting van de collectie en organisatie, de interne ICT-organisatie, personeelsbeheer, financiën, het informatiebeheer en de ontwikkeling van de organisatie.

1.6.2 Beoogde maatschappelijke effecten

Het speerpunt ondersteunt HUA en levert een bijdrage aan het benutten van het maximale rendement van het beheer en de toegankelijkheid van de collectie voor onderzoek en cultuureducatie.

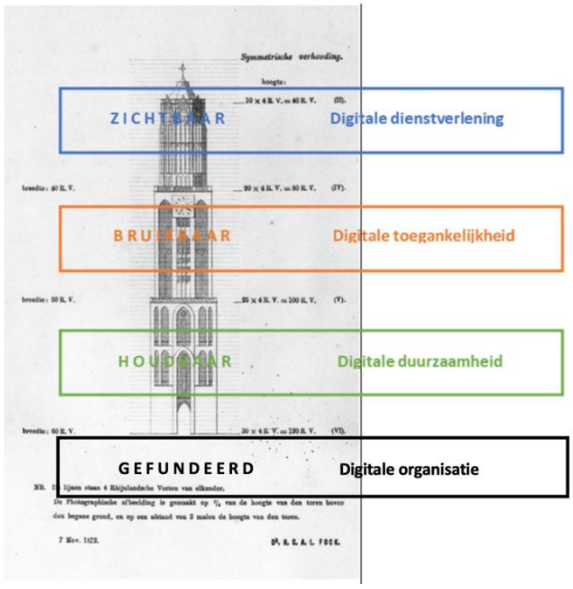
1.6.3 Effectenindicatoren

A. Zijn alle medewerkers qua vaardigheden en competenties voor hun werkzaamheden toegerust op de impact van de digitale transformatie en de netwerksamenleving. Hiervoor organiseren we elk jaar een trainingsprogramma toegespitst op een van de vier kernwaarden: 2021 – Betrouwbaar, 2022 – Toegankelijk, 2023 – Verbindend, 2024 – Duurzaam. Binnen de programma's Didi, DiTo, Didu en DiOr worden deze kernwaarden als randvoorwaarden meegenomen om het de aandacht te geven die wij belangrijk vinden. Daar waar binnen een programma ontwikkeling nodig is op deze thema's wordt hierop meer specifiek ingezoomd. De toepassing van de kernwaarden is op deze manier beter integraal opgenomen.
B. Is onze organisatie diverser en inclusiever opgebouwd door onze wervingsprocedure aan te passen. De werving & selectieprocedure zijn doorgelicht. De werving & selectieprocedure is zo ingericht dat alle kandidaten worden geselecteerd op dezelfde manier met dezelfde objectieve criteria.
C. Heeft HUA zijn digitale systemen en procedures geoptimaliseerd en vereenvoudigd. Alle systemen en procedures zijn doorgenomen en vereenvoudigd en het aantal systemen is in 2024 gereduceerd.

1.6.4 Wat hebben we ervoor gedaan?

Aandachtsvelden in het speerpunt 'Onze organisatie maken we met elkaar'

Meerjarenbeleidsplan 2021 - 2024

2024 zijn de vier innovatie programma's voor het grootste deel afgerond en kunnen we constateren dat de gevolgde werkwijze goede resultaten heeft opgeleverd.
Om de overgang naar het nieuwe meerjarenbeleidsplan 2025 – 2028 intern goed te faciliteren zijn er speciale sessie gehouden met de medewerkers. We hebben eind 2024 tevens een sessie georganiseerd waarin met elkaar de opbrengsten uit de programma's hebben gevierd. In navolging op eerdere bijeenkomsten met het personeel hebben we in deze sessie ook duidelijk gesproken over de zaken waar we mee zullen stoppen. Dit om te voorkomen dat er alleen maar werkzaamheden bijkomen en projecten open blijven staan en daarmee de werkdruk onnodig wordt verhoogd. Begin 2025 wordt er een sessie georganiseerd waarin we het nieuwe meerjarenbeleidsplan 2025 – 2028 op zullen starten.

Organisatie en personeel

In 2024 heeft het MT gesloten om in afwachting van een eventuele bezuiniging waar mogelijk vacatures on hold te zetten of met tijdelijke contracten te werken. Kritische vacatures zijn wel vervuld. Zo is het ondanks de krapte op de arbeidsmarkt geluktom een informatiemanager te vinden die intern verder wordt opgeleid.

ARBO

In 2024 is het traject om de huis- en omgangsregels op te stellen afgerond en zijn deze met de medewerkers en OR besproken en gepubliceerd op intranet. De regels zijn hiermee expliciet geworden en er kan indien nodig naar verwezen worden. Ook nieuwe medewerkers krijgen de regels uitgereikt en worden gevraagd na lezen deze te ondertekenen en terug te sturen.
Begin 2024 is een nieuwe vertrouwenspersoon gestart wegens pensionering van de vorige vertrouwenspersoon. Er zijn in 2024 geen meldingen geweest van ongewenst gedrag.
In het kader van het vitaliteitsbeleid zijn er health checks aangeboden waar ongeveer 1/3 van de medewerkers gebruik van heeft gemaakt. Het ziekteverzuim is gestegen naar 7,19% over 2024. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een aantal langdurig zieken. Gelukkig zijn inmiddels een aantal collega's hersteld waardoor het verzuim weer aan het dalen is.

Vrijwilligersbeleid

Het archief heeft naast medewerkers ook altijd een grote groep vrijwilligers aan zich weten te binden. Een grote groep van vrijwilligers werkt nu mee via crowdsourcing projecten. Op deze manier kunnen vrijwilligers onafhankelijk van tijd en plaats een bijdrage leveren. Daarnaast zijn er nog enkele vrijwilligers op direct wijze verbonden aan HUA, zij staan HUA bij met hun specialistische kennis.

Van ICT naar Informatiemanagement

In de vorige jaarrekening hebben we gerapporteerd over dit onderwerp onder de paragraaf “Digitaal Werken en mobiel / thuiswerken. Met de professionaliseringsslag die we in 2024 hebben weten ter realiseren kreeg het afgesloten interne programma Regie op ICT na 3 jaar een natuurlijk moment om af te ronden. Met het in dienst nemen van een junior informatiemanager en het aantrekken van een (tijdelijke) consultant / senior informatiemanager krijgt ICT binnen HUA ook daadwerkelijk de regierol. Daarom zal het team in 2025 omgevormd worden naar een team Informatiemanagement.

ICT Service Management

In 2024 zijn het netwerkbeheer, het werkplekbeheer en de telefoniediensten overgedragen aan een externe partij, Score Utica. Daarbij is er door Score Utica een SOC/SIEM oplossing geïmplementeerd zodat er een continue actieve bewaking is van de IT-omgeving van HUA. De verder samenwerking tussen Score Utica en HUA krijgt vorm door de inrichting en uitvoering van het Dossier Afspraken en Protocollen. (DAP) Er is inmiddels een herstructureerde versie van het DAP gedeeld, n.a.v. onze feedback.

Informatiebeveiliging

In mei van dit jaar is er een Pentest uitgevoerd door onze CISO (bureau InCyber) en in december heeft InCyber een controle op onze firewall uitgevoerd. Uit beide acties is de constatering van InCyber dat HUA een volwassen beveiligingssituatie heeft. Het proces waarmee toegang wordt verleend tot onze ICT-infrastructuur is verder geprofessionaliseerd en geautomatiseerd.

Projecten

Uit de eerste analyse medio 2024 van de gegevensopslag op de systemen van HUA lijkt er een verschil te zijn met de verwachte opslagcapaciteit uit 2023 op basis waarvan het nieuwe opslagsysteem Fast LTA Silent Bricks is ingericht. AXIANS, onze partner op storage/backup/Linux gebied, heeft een analyse op deze opslagsystemen

afgerond en gedeeld met ons. Dit zal zijn vervolg krijgen in 2025. Daarmee hebben we het nieuwe opslagsysteem nog niet actief in gebruik kunnen nemen, waardoor we de afschrijvingen op deze investering nog een jaar, naar 2026, hebben moeten verplaatsten.

Energiekosten en duurzaamheid

Bij warmteverbruik is de lijn voor besparing in de A-toren doorgezet vanuit 2023. We kunnen nu zien wat de besparingsmaatregelen over een heel jaar opbrengen. In 2 jaar tijd is het verbruik in GigaJoule (GJ) voor de A-toren teruggebracht van 161 GJ naar een jaarverbruik van 69 GJ. Ook het kantoordeel op de Alexander Numankade hebben we nog iets verder terug weten te brengen. Voor de B-toren (+13%) en de Hamburgerstraat (+2%) zijn in 2024 geen verdere acties mogelijk en hebben we ook iets meer verbruikt aan warmte ten opzichte van 2023. Ten opzichte van 2021 zitten we nog steeds een stuk lager in verbruik, ook voor de B-toren en de Hamburgerstraat. Door lagere energiekosten voor warmtelevering in 2024 zijn de kosten gedaald ten opzichte van 2023.

Warmteverbruik (GJ)	2022	2023	Verschil +/-	2024	Verschil +/-
Alexander Numankade					
Kantoor	200	205	3%	192	-6%
A-toren	161	101	-37%	69	-32%
B-toren	340	328	-4%	369	13%
Hamburgerstraat	470	470	0%	481	2%

Het verbruik van elektra is op de Alexander Numankade ook teruggebracht. Dit komt door de acties genomen in de A-toren maar ook door in het kantoordeel halogeenlampen te vervangen voor Ledlampen. Eind 2024 zijn de noodverlichting armaturen vervangen voor Ledarmaturen in de gangen en ook de kantoor TL-bakken zijn vervangen door Ledarmaturen. Dit laatste verschil zal in 2025 duidelijk worden in de verbruiken. Op de Hamburgerstraat is het verbruik nagenoeg gelijk gebleven (1% gestegen). In 2025 worden ook daar op de kantoren de TL-bakken vervangen voor Ledarmaturen. De vervanging voeren we zelf uit wat veel geld aan installatiekosten bespaart.

Electraverbruik (KWh)	2022	2023	Verschil +/-	2024	Verschil +/-
Alexander Numankade totaal	591	577	-2%	519	-10%
Hamburgerstraat	175	164	-7%	165	1%

In 2024 zijn voorbereidingen getroffen om in 2025 het gebouwbeheersysteem te kunnen vervangen voor de depot-torens. Dit maakt het mogelijk om daarna beter inzicht te hebben in de verbruiken en gerichter te kunnen besparen op energie warmte alsmede elektra. Het is dan voor de B-toren ook mogelijk om besparingen te gaan realiseren. Om dit alles inzichtelijker te maken zullen er wel nog een aantal investeringen in klimaatapparatuur gedaan moeten worden nadat het gebouwbeheersysteem vervangen is. Ook dit zal uitgevoerd worden in 2025 of begin 2026.

Meerjarenonderhoudsplan

In 2024 hebben we door een externe partij een conditiemeting van de gebouwen volgens NEN 2767 laten uitvoeren. Hiermee zijn alle huidige gebreken, benodigde acties en de uitgaven voor de komende jaren in kaart gebracht. Ook is het kostenniveau geactualiseerd naar het prijspeil van 2024.
Dit heeft vervolgens geleid tot een doorrekening van de meerjarenonderhoudsvoorziening. De stand van de voorziening per 31-12-2024 is afdoende. Dit alles is afgestemd met de accountant.

Uittreding Rijk

De nieuwe archiefwet zoals beoogd per 2021 is ook in 2024 niet vastgesteld door de Eerste en Tweede Kamer. Dit heeft tot gevolg dat de benodigde looptijd voor de implementatie van alle veranderingen bij Rijk en partners gepland staat voor 1 januari 2027. Deze vaststelling van de nieuwe archiefwet is nodig in verband met de opgenomen bepaling over delegatie van de Rijksarchieven in de provincie aan de RHC's. Zonder deze vaststelling van de wet kan het Rijk niet uittreden uit de RHC's.
De interne werkgroep Aanpassing GR, gevormd uit de ambtelijke ondersteuning van de partners en HUA, hebben inmiddels alle benodigde stukken opgesteld voor aanpassing van de huidige gemeenschappelijke regeling in verband met de nieuwe WGR. De stukken zijn vanuit het AB HUA aangeboden aan gemeente Utrecht en provincie Utrecht. Het vervolg van dit traject wordt in 2025 verder opgepakt.
De werkgroep Aanpassing GR is vervolgens begonnen met het voorwerk voor het aanpassen van de gemeenschappelijke regeling naar een twee partijen GR.De planning is om de benodigde stukken medio 2025 aan de betrokken partijen aan te kunnen bieden.
De werkgroep Uittredingsregeling is bezig met het in kaart brengen van alle benodigde onderdelen voor een uittredingsplan. Dit een arbeidsintensief traject waarbij er langzaam maar zeker vooruitgang wordt geboekt. Daarbij wordt er ook gekeken naar de mogelijke risico's die er kunnen ontstaan door de unieke situatie dat het Rijk in plaats van een volledig einde aan de samenwerking te maken zoals bij een reguliere uittreding, verbonden blijft bij de RHC's via een delegatiebepaling in de nog vast te stellen nieuwe archiefwet. Een groot deel van de mogelijke en reële risico's kunnen niet worden opgenomen in de uittredingsregeling omdat deze juridisch niet verder kan kijken dan 5 jaren na de uittredingsdatum. Er wordt gezocht naar aanvullende documentatie of regeling tussen de betrokken partijen zodat ook dit onderdeel voor de (verdere) toekomst goed geborgd blijft. De werkgroep wil medio 2025 een conceptplan gereed hebben zodat het grootste deel van de voorbereidingen getroffen zijn als de definitieve uittreeddatum bekend wordt.

4. Continuïteit.

In het kader van deze jaarrekening 2024 is het belangrijk om te melden dat OCW in de brief van 22 november 2022 "Uitreden en bestuurlijke afspraak" een paragraaf wijdt aan de continuïteit van de samenwerking bij de voorgenomen uittreding. In deze paragraaf bevestigt OCW de rol en betekenis van de RHC's. Het Rijk beschrijft vervolgens dat het wetsvoorstel van de Archiefwet 20XX een grondslag biedt om na uittreden uit de gemeenschappelijke regelingen de verantwoordelijkheid voor het beheer van de archiefbescheiden van het Rijk aan de RHC's over te dragen. Deze grondslag maakt tevens mogelijk om de RHC's een specifieke uitkering te verschaffen om de kosten van het beheer te dekken. Het Rijk beëindigt deze passage dat het verwacht dat er voor RHC's geen negatieve financiële effecten zullen optreden.
In de juni vergadering van 2023 heeft het Algemeen bestuur de besloten tot voortzetting van de gemeenschappelijke regeling HUA. Daarbij heeft bestuur de opdracht gegeven om twee werkgroepen op te zetten. De ene werkgroep zal de nieuwe tekst van de gemeenschappelijke regeling voorbereiden en de andere werkgroep zal de uittredingsregeling voorbereiden. Daarmee wordt er ook vanuit HUA gewerkt aan de continuïteit.
Op 1 februari 2024 is het convenant tussen OCW en de RHC's getekend. In dit convenant en side-letter worden aanvullende zaken benoemd met als doel de langdurige relatie en financiering te bestendigen.
Dit convenant hoort bij het geheel van de nieuwe archiefwet 20XX (die de basis vormt voor de uittreding en de wettelijke gefundeerde delegatie van de archieftaak van de analoge archieven in de provincie aan de RHC's), de aanpassing van de gemeenschappelijk regeling voor de nieuwe situatie, de SPUK (specifieke uitkering) en de

uittredingsregeling voor de afronding van vorige gemeenschappelijke regelingen en mogelijk aanvullende zaken voor de toekomstige situatie.

In bestuursvergadering van maart 2024 is Het Utrechts Archief door de voorzitter en de gedeputeerden geïnformeerd over de herijking van het gemeentefonds en het provinciefonds en de gevolgen voor zowel de gemeente Utrecht als ook de provincie Utrecht vanaf 2026. Er was vanuit gemeente en provincie op dat moment geen nadere duiding over richting en omvang bekend over de mogelijke gevolgen van de bijdrage van beide partners.
Anticiperend hierop heeft HUA een zeer voorzichtig financieel beleid gevoerd door scherp op arbeidscontracten te letten en de materiële uitgaven. Dit heeft geresulteerd in een hoger resultaat en daardoor lagere uitputting van de bestemmingsreserves. Dit is gerapporteerd in de tweede berap van 2024. De uitkomst van de jaarrekening 2024 ligt dicht bij de verwachtingen uit deze tweede berap.
In de bestuursvergadering van december heeft mw. Streefland, als wethouder van de gemeente Utrecht, de vraag aan HUA gesteld om voor 2026 geen indexering toe te passen op de jaarlijkse bijdrage en ook de jaarlijkse bijdrage van de gemeente Utrecht voor het e-depot niet in rekening te brengen. HUA zal dit voor de concept meerjarenbegroting 2026 – 2029 doorrekenen. Deze doorrekening en een mogelijke oplossing zal aan het bestuur in maart 2025 worden voorgelegd.

2 Paragrafen

2.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

2.1.1 Beleid weerstandsvermogen en risicobeheersing

Onder risico wordt verstaan een mogelijke gebeurtenis die het realiseren van strategische of operationele doelen belemmert. Vanuit deze definitie zijn de risico's van HUA benoemd. Deze risico's worden afgedekt door maatregelen als het afsluiten van verzekeringen, het vormen van voorzieningen, het creëren van bestemmingsreserves en het inrichten van de administratieve organisatie en interne controle. Regelmatig zal in tussentijdse bestuurlijke rapportages worden gerapporteerd over de stand van zaken van de risico's. Besproken zullen daarbij worden of beheersmaatregelen zijn uitgevoerd en of die het gewenste effect hebben. Dat moment van bespreken wordt ook gebruikt om nieuwe risico's in beeld te brengen en/of aanvullende beheersmaatregelen te treffen. In 2016 heeft het AB de nota 'Weerstandsvermogen en risicomanagement' vastgesteld. Voor de jaarrekening 2021 zijn de risico's wederom doorgenomen door het MT en geactualiseerd.

2.1.2 Weerstandscapaciteit

Bij de weerstandscapaciteit gaat het om de mate waarin HUA in staat is om middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen zonder dat dit aanpassing van het beleid vereist.
Het BBV geeft aan dat het weerstandsvermogen bestaat uit:

1. de algemene reserve
2. de stille reserves
3. de post voor onvoorziene uitgaven
4. de onbenutte belastingcapaciteit

Aangezien HUA alleen een algemene reserve heeft, is de weerstandscapaciteit (na de voorgesteld verwerking van het resultaat 2024) op dit moment € 712.961 (stand 31 december 2024).
De onderdelen "stille reserves", "onvoorziene uitgaven" en "onbenutte belastingcapaciteit" zijn voor HUA niet van toepassing.
De bestemmingsreserves van HUA, welke niet meetellen in het weerstandsvermogen, bedroegen in totaal op 31 december 2024 € 1.560.605. Dit is inclusief de dotaties conform de vastgestelde 2e Berap 2024.
Inclusief het nog te bestemmen resultaat over 2024 van € 14.253 bedraagt het eigen vermogen van HUA € 2.273.566.
In de gemeenschappelijke regeling voor HUA staat dat de algemene reserve van HUA maximaal 10% van de bijdrage van de deelnemers aan de Gemeenschappelijke Regeling mag zijn. De Rijksbijdrage bedroeg € 3.017.524, de Gemeentelijke bijdrage bedroeg € 3.586.378 en de bijdrage van de provincie bedroeg € 719.468. Samen is dat € 7.323.370. De algemene reserve mag dan 10% hiervan bedragen, dat is € 732.337. De huidige stand van de algemene reserve (na het voorstel van het nog te bestemmen resultaat 2024) bedraagt € 712.961 en is daarmee onder de norm.

2.1.3 Risico-inventarisatie

HUA heeft tot taak het beheer te onderscheiden in verwerven, beheren en beschikbaar stellen van de in de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie Utrecht en de archiefbewaarplaats van de gemeente Utrecht en de provincie Utrecht berustende archiefbescheiden. Bovendien is het een taak van HUA de gemeentelijke en de provinciale informatiehuishouding te inspecteren en daarover te adviseren. Daarnaast heeft HUA tot taak het verrichten van door de minister, gemeente of provincie opgedragen taken, zoals de presentatie aan de Hamburgerstraat. Voor de bekostiging van de uitvoering van deze taken is HUA nagenoeg geheel afhankelijk van de gemeente Utrecht, de provincie en het ministerie van OCW.

Hierna worden de belangrijkste risico’s weergegeven, voor zover deze bekend zijn ten tijde van het opstellen van de begroting en de gepresenteerde jaarrekening. Daarbij is een analyse gemaakt van de omvang en de kans dat het risico zich voordoet. Door deze twee elementen (omvang van een risico en kans dat het zich voordoet) met elkaar te combineren, kan een inschatting van de netto gevolgen van deze risico’s worden gemaakt.

#	Thema	Gebeurtenis	Oorzaak	Gevolg	Mogelijke oplossingen	Financieel effect	Eens in de jaren	Kans	Benodigde weerstandcapaciteit
1A	Calamiteit	Brand depot's	Calamiteit	Delen archieven ernstig beschadigd	Grootschalig conserveren en restauratie toepassen en alternatieve opslag	250.000	25	4	10.000
1B	Calamiteit	Grote ecologische veranderingen	Crisis	Delen archieven ernstig beschadigd	Grootschalig conserveren en restauratie toepassen en alternatieve opslag	250.000	10	10	25.000
N	Calamiteit	(Verplicht) voorbereiden crisissituatie	Crisis	Continueren dienstverlening onder verzwaarde omstandigheden	Voorbereidingen uitwerken implemeteren	200.000	10	10	20.000
2	Calamiteit	Epidemie	Calamiteit	Mogelijke uitval van cruciale functies op wettelijke taken	Inhuur interim medewerkers	200.000	10	10	20.000
3	Calamiteit	Epidemie	Calamiteit	Uitval relevante functies en daardoor achterstanden in contractuele werkzaamheden voor derden	Inhuur expertise	100.000	10	10	10.000
4	Calamiteit	Epidemie	Calamiteit	Exposities worden uitgesteld en dit leidt tot lagere inkomsten	Planningen opschuiven	30.000	10	10	3.000
5	Calamiteit	Epidemie	Calamiteit	Exposities moeten worden uitgesteld en dit brengt meerkosten met zich mee	Planningen opschuiven	60.000	10	10	6.000
6	Partners	Uittreding Rijk	Veranderde visie OCW en NA op samenwerking RHC's	Zorg voor en huidige financiering van analoge collectie Rijk is blijvend toegezegd na uittreding Rijk uit GR (voorgenomen uittreding 2025)	Binding partners aan RHC's	2.964.364	25	4	118.575
7	Partners	Bezuinigingen bij GR partners	Herprioritering beschikbare budgetten bij partners	Vermindering van vaste bijdrage van 10%	Bezuinigen bij HUA na eerste jaar	739.911	10	10	73.991
8	Partners	Andere inrichting inhoudelijke samenwerking partners	Veranderde visie partners op inhoudelijke samenwerking	Deelname wijzigt en daarmee 25% van de bijdrage	Migreren en andere voorziening realiseren	1.849.778	25	4	73.991
9	Partners	Uittreding DVO, andere samenwerking	Veranderde visie DVO partijen op samenwerking	Deelname wijzigt of stopt	Migreren en andere voorziening realiseren	323.327	5	20	64.665
10	Buitenwereld	Cyberrisico - Ransomware	Hacken van databases	Data niet meer toegankelijk	Backup bestanden terugzetten	250.000	10	10	25.000
11	Buitenwereld	Exit traject leverancier van digitaal depot	Diverse faillissement leverancier etc	Uitfaseren huidige applicatie en migratie naar nieuwe aan te besteden omgeving	Contracten herzien en migratie naar nieuwe aan te besteden omgeving	250.000	10	10	25.000
12	Buitenwereld	Claim auteursrechten	Onvolledige registratie auteursrechten archiefbank	Claims van derden	Schikking sluiten	50.000	10	10	5.000
13	Buitenwereld	Claim datalek	Onvolledige registratie persoonsgegevens archiefbank	Claims van derden / boete	Schikking sluiten	100.000	10	10	10.000
14	Buitenwereld	Opzeggen huur HBS	Conflict met verhuurder	EXPO kan niet doorgaan op deze locatie	Andere locatie of andere vorm zoeken	250.000	20	5	12.500
15	Buitenwereld	Opzeggen huur HBS	Conflict met verhuurder	Verhuizen voorzieningen van HBS naar ANK	Verhuizen naar ANK	250.000	20	5	12.500
16	Buitenwereld	Informatie wordt wettelijk openbaar en leidt tot protesten en/of processen	Onbekendheid publieke opinie met wetgeving	Opdracht tot terugzetten gegevens / juridische activiteiten	Herstelwerkzaamheden bij publicatieomgeving	50.000	20	5	2.500
17	Intern	Afwezigheid medewerkers	Vertrek en ziekte van medewerkers	Missen kennis en sturing	Inhuren van tijdelijke medewerkers	100.000	5	20	20.000
18	Intern	Arbeidsconflict	Verschillen van inzicht	Verstoorde arbeidsrelatie	Wachtgeldvoorziening incl juridische ondersteuning	250.000	7	14	35.714
	Totaal								**573.436**

(* In de Beleidsnota Weerstandvermogen en Risicomanagement worden zaken met een structureel karakter geacht onderdeel te zijn van de Begrotingsruimte. Dit zijn zaken die immers te voorzien zijn en daardoor kunnen er maatregelen getroffen worden die worden vertaald in de begroting. Daarmee is dit risico alleen meegenomen voor een eerste jaar.)

2.1.4 Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de risico-inventarisatie bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 573.436. De beschikbare weerstandscapaciteit (na het voorstel van het nog te bestemmen resultaat 2024) is € 712.961. Daarmee is de verhouding (beschikbaar/nodig) 1,24. Daarmee scoort HUA goed. Dat houdt in dat HUA in staat is om de onderkende risico's financieel te dragen.

2.1.5 Kengetallen Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

De kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting, jaarrekening en de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie. Deze kengetallen hebben geen functie als normeringsinstrument maar zijn bedoeld om de financiële positie van HUA voor de Algemeen Bestuursleden inzichtelijker te maken.

	Jaarrekening 2023	**Begroting 2024 na wijziging**	**Jaarrekening 2024**
Netto schuldquote	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Solvabiliteitsrisico	67%	60%	63%
Structurele exploitatieruimte	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

HUA heeft geen geldleningen en financiert lopende uitgaven met lopende inkomsten en bijdragen van het Rijk, de gemeente Utrecht, de provincie en overige bijdragen.
Er is sprake van een sluitende begroting en jaarrekening, zodat er geen structurele exploitatieruimte is.

2.2 Kapitaalgoederen en onderhoud

2.2.1 Algemeen

Ten aanzien van de in het BBV genoemde kapitaalgoederen zijn de inventaris en installaties, automatisering, vervoersmiddelen en materiaal van toepassing op HUA. Het BBV geeft aan dat gemeenten en provincies onder andere met betrekking tot wegen en gebouwen onderhoudsplanningen moeten hebben vanwege de soms grote bedragen en risico's die aan kapitaalgoederen zijn verbonden. Per 1-1-2019 is het beheer van de depots overgaan van het Rijksvastgoedbedrijf naar HUA. HUA is daarmee zelf aansprakelijk voor het planmatig onderhoud van de depots. In de loop van 2019 is een meerjarenonderhoudsplan opgesteld. In 2023 is gestart met een herijking van de onderdelen en het actualiseren van de prijzen in het onderhoudsplan, dit is afgerond in 2024. De bestaande dotatie voor het groot onderhoud bedraagt in totaal € 189.505. Met de actualisatie van het onderhoudsplan is gebleken dat dit voldoende is.

2.2.2 Waardering en afschrijving van activa

Conform het bepaalde in artikel 59 van het BBV worden alle materiële vaste activa met economisch nut geactiveerd. HUA beschikt niet over materiële vaste activa met een maatschappelijk nut.
Investeringen worden conform de nota 'Investering- en afschrijvingsbeleid 2016' lineair afgeschreven met ingang vanaf het jaar volgend op het investeringsjaar. Als uitgangspunt voor het activeren geldt dat activering plaatsvindt vanaf € 10.000 per object.
HUA is gehuisvest in twee gehuurde panden, te weten het pand Hamburgerstraat 28 en het pand Alexander Numankade 199-201. Depot en studiezaal bevinden zich aan de Alexander Numankade, terwijl onder meer de tentoonstellingsruimte zich in de Hamburgerstraat bevindt. Het onderhoud voor de locatie Hamburgerstraat

behoort toe aan de particuliere verhuurder. Voor de Alexander Numankade behoort dit onderhoud toe aan respectievelijk de gemeente Utrecht (gebouw) en het rijk (depottorens).

2.3 Verbonden partijen

Het Utrechts Archief (HUA) is als gemeenschappelijke regeling een verbonden partij voor:

- Ministerie van OCW
- de gemeente Utrecht
- de provincie Utrecht

Verder heeft HUA dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) afgesloten met:

- de gemeente Nieuwegein

Er zijn samenwerkingsovereenkomsten gesloten met:

- Veiligheids Regio Utrecht (VRU);
- de gemeenschappelijke regeling Werk en Inkomen Lekstroom (WIL);
- de Ridderlijke Duitsche Orde, balije van Utrecht (RDO);
- Belasting Samenwerking Gemeente & Hoogheemraadschap Utrecht (BGHU);
- GGD regio Utrecht (GGDrU);
- Regionale Uitvoeringsdienst (RUD);
- Stichting Landgoed Prattenburg;
- Volksbuurtmuseum.

HUA is lid van organisaties, zoals de landelijke vakorganisatie KVAN en museumvereniging Museumkwartier (SUM) waaraan uiteraard contributieverplichtingen zijn verbonden.

2.4 Financiering

2.4.1 Algemeen

'Treasury' is het sturen en beheersen van het verantwoorden en het toezicht houden op:

a. de financiële vermogenswaarden;
b. de financiële geldstromen;
c. de financiële posities en
d. de hieraan verbonden risico's.

De treasuryparagraaf is voor de begroting en jaarrekening verplicht gesteld. Dit vloeit direct voort uit de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO). Het belangrijkste uitgangspunt volgens deze wet is het beheersen van risico's. Dat uit zich in twee kwaliteitseisen. Zo is het aangaan en verstrekken van geldleningen door HUA alleen toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. Daarnaast moeten uitzettingen een voorzichtig karakter hebben en mogen ze niet gericht zijn op het genereren van inkomsten door het lopen van overmatige risico's. Om de risico's verder te beperken worden de kasgeldlimiet en de renterisiconorm door de Wet FIDO gehanteerd.
Eind 2021 is een Treasurystatuut door het Algemeen Bestuur goedgekeurd. Op grond van dit statuut is HUA niet toegestaan middelen uit te zetten, noch middelen via leningen of andere financiële producten aan te trekken zonder voorafgaande toestemming van het AB.

2.4.2 Wet verplicht Schatkistbankieren (Wet vSB)

De wet vSB (zonder leenfaciliteit) houdt in dat decentrale overheden en door hen opgerichte gemeenschappelijke regelingen, al hun overtollige liquide middelen en beleggingen moeten aanhouden bij het ministerie van Financiën.
Er is een vrijstellingsgrens voor het afstorten van overtollige liquide middelen. De drempel is 2% van het begrotingstotaal, indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen, waarbij het drempelbedrag minimaal € 1 miljoen bedraagt. Als het gemiddelde kwartaalbedrag van de tegoeden minder is dan 2,0% van het begrotingstotaal (met een minimum van € 1.000.000), mag dit op de eigen bankrekeningen blijven staan.
Voor 2024 was gemiddelde kwartaalbedrag voor HUA op basis van het begrotingstotaal € 114.284. Dit bedrag ligt onder de minimumnorm van € 1.000.000. De verwachting is dat HUA ook in 2025 ruimschoots binnen de vrijstellingsgrens blijft.

2.4.3 Renterisiconorm

Doel van deze norm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie. Dit wordt bereikt door een limiet te stellen aan dat deel van de vaste geldleningen waarover het rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de geldende markttarieven. De norm stelt dat per jaar maximaal 20% van de vaste schuld in aanmerking mag komen voor herfinanciering of renteherziening, waarbij een minimum geldt van € 2,5 mln. Over dat minimumbedrag mag dus altijd risico worden gelopen. Aangezien HUA, conform de richtlijnen van treasurystatuut, alles met eigen middelen financiert en dus geen geldleningen heeft afgesloten, wordt het minimum niet overschreden en wordt dus voldaan aan de norm.

2.4.4 Kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de wet FIDO een norm gesteld voor het maximumbedrag waarop een gemeente (en in het verlengde daarvan dus HUA) de financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Deze norm bedraagt 8,2%. Doel van deze limiet is het beperken van de vlottende schuld. Concreet betekent dit voor HUA dat wanneer de vlottende schuld een stand van € 642.710 (8,2% van € 7.837.926 exploitatieomvang 2024) overschrijdt, er geconsolideerd (dat is financieringsmiddelen omzetten van korte naar langere termijn) moet worden. Opgemerkt wordt daarbij nog dat er een minimum geldt van € 300.000. HUA voldoet aan deze norm, omdat er een financieringsoverschot is.

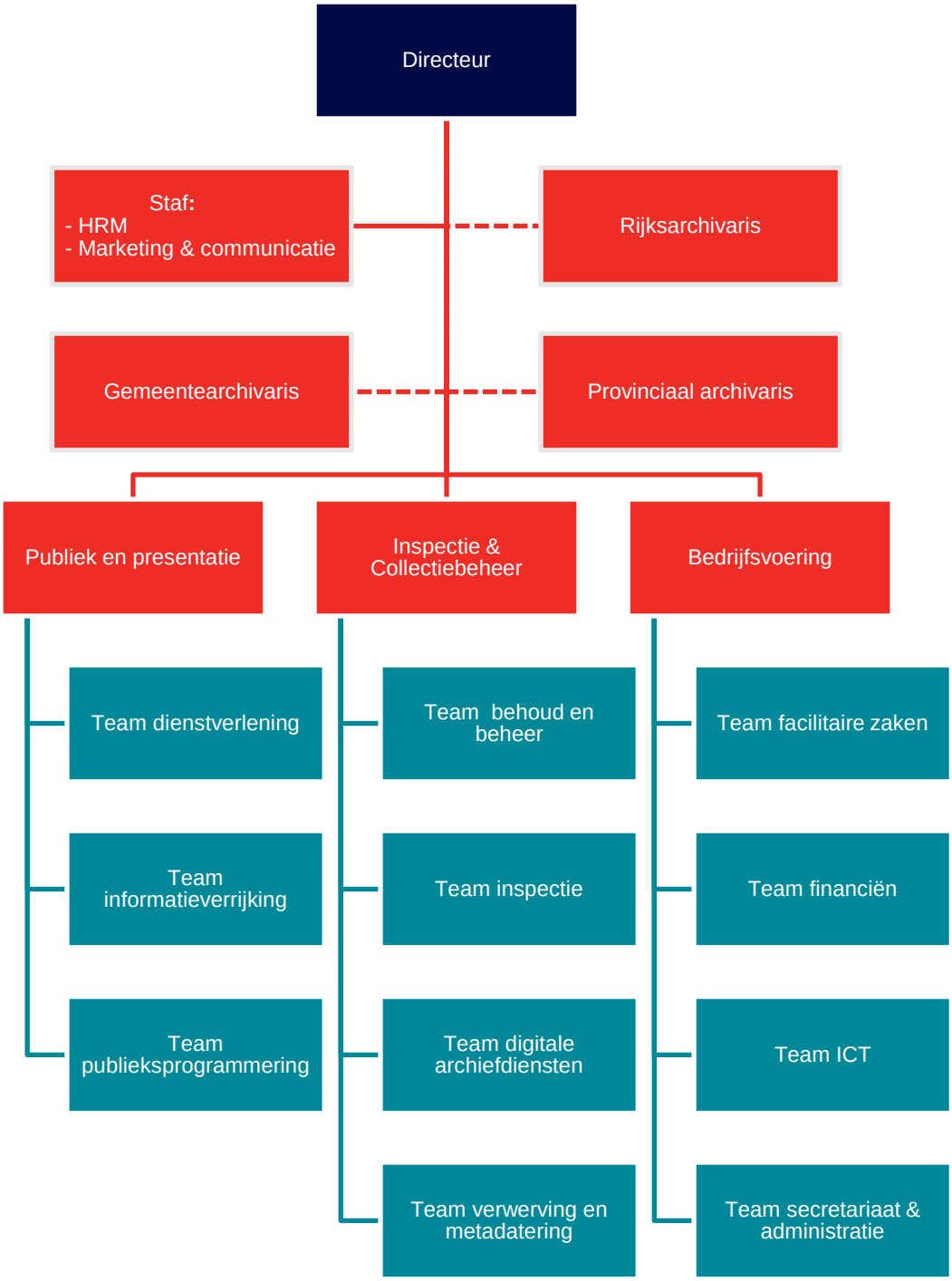
2.5 Bedrijfsvoering

2.5.1 Organisatie inrichting en managementfilosofie

Processen worden in het kader van continue verbeteren steeds verder gestroomlijnd met het oog op het leveren van klantwaarde. HUA wil in het beleid de garantie bieden aan rijk, gemeenten, provincie, klanten, instellingen, bedrijven, ketenpartners, relaties en personeel dat er geïnvesteerd wordt in een professionele organisatie waar kwaliteit en klantgerichtheid centraal staan.

De hoofdstructuur ziet er als volgt uit:

Organogram

Op basis van de organisatiestructuur is de formatie van HUA 46.9 fte op 31 december 2024, waarvan 10.2 fte met een tijdelijke aanstelling.
Aan salariskosten voor personeel in dienst van HUA (= eigen personeel) is in 2023 uitgegeven: € 3.855.157. Daarnaast heeft HUA in 2024 ongeveer € 517.807 uitgegeven voor boven formatief personeel (inhuur etc.). In totaal is in 2024 inclusief aan overige personeelskosten uitgegeven: € 4.620.901.
Op 31 december 2024 waren ongeveer 5 vrijwilligers verbonden aan Het Utrechts Archief.
Er wordt tweewekelijks een digitale personeelsbijeenkomst gehouden “Rondje HUA”. Hierin wordt het personeel door de directeur en het MT bijgepraat over het reilen en zeilen van HUA. Het personeel heeft hierin een actieve rol en gebruikt deze manier van werken voor informatie- en kennisdeling. Verder organiseerden de afdelingshoofden werkoverleggen met hun medewerkers. Daarnaast hebben de jaargesprekken plaatsgevonden waarin de beoordeling plaatsvindt en waarin resultaat en ontwikkelafspraken gemaakt worden

2.5.2 Huisvesting

HUA maakt gebruik van:

1. het pand Hamburgerstraat 28 te Utrecht, dat gehuurd wordt van een particuliere onderneming, waarin het Publiekscentrum is gehuisvest;
2. het pand Alexander Numankade 199 -201 te Utrecht waarin de depots en studiezaal zijn gehuisvest. Dit pand is deels eigendom van de gemeente Utrecht (kantoren en studiezaal) en deels van het Rijk (depots). Het beheer van de depots is per 1 januari 2019 overgegaan van het Rijk naar HUA.

2.5.3 Interne beheersing

Interne beheersing is een proces, gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid omtrent het bereiken van doelstellingen in de volgende categorieën:

1. bereiken van strategische doelstellingen
2. effectiviteit en efficiëntie van bedrijfsprocessen
3. betrouwbaarheid van de financiële informatieverzorging
4. naleving wet- en regelgeving.

Er is en wordt vanuit de organisatie periodiek gerapporteerd in bestuursrapportage. Ook in 2024 zijn de maandrapportages in het MT besproken.

2.5.4 BTW

HUA is voor het grootste deel van zijn activiteiten geen ondernemer voor de Omzetbelasting, omdat geen sprake is van prestaties waar een rechtstreekse vergoeding tegenover staat. Voor bijdragen van het rijk en de gemeente Utrecht is de vrijstelling van artikel 11-1-u Wet OB van toepassing. HUA heeft eind 2021 de onderliggende btw-percentages herrekend en zijn er geen verschillen geconstateerd t.o.v. de eerdere jaren. De fiscus is door middel van een brief hiervan op de hoogte gesteld, In februari 2024 is er bevestiging van de fiscus ontvangen dat de huidige werkwijze (en percentages) voor de komende jaren gecontinueerd kan worden.

2.5.5 Duurzaamheid

HUA is een organisatie die zichtbaar is in de maatschappij. Er worden vanuit deze voorbeeldfunctie eisen gesteld aan duurzaamheid op het gebied van klimaat en energie, innovatie en materialen en consumenten. Deze drie pijlers komen terug in het inkoopbeleid van HUA. Daarnaast zal HUA ook meer focussen op andere onderwerpen binnen de bedrijfsvoering onder meer op het gebied van huisvesting.

2.5.6 Rechtmatigheid

2.5.a Hoofdzaken

In de kadernota Rechtmatigheidsverantwoording HUA 2023 staan de zaken die op hoofdniveau geregeld moeten worden. Deze nota is ook voor 2024 gehanteerd. Deze punten en de status hiervan worden hieronder toegelicht:

1. Vaststellen Normenkader door DB en AB: In de bestuursvergadering van 13 maart 2023 heeft het AB de “Kadernota Rechtmatigheidsverantwoording HUA 2023” en het “Rechtmatigheid controleplan HUA 2023” vastgesteld. In de bestuursvergadering van 18 december 2023 heeft het AB het “Controleprotocol voor de accountantscontrole 2023” vastgesteld. De “Controleverordening 2021” is een verordening op hoog niveau en is nog steeds actueel.
2. De controleverordening gebaseerd op GW 216 en GW 217 is door de accountant en HUA gehanteerd.
3. Rollen en verantwoordelijkheden: Dagelijks Bestuur, Algemeen Bestuur, accountant en interne organisatie. De jaarrekening inclusief de rechtmatigheidsverantwoording wordt opgesteld door het DB. In de praktijk wordt de gehele jaarrekening opgesteld en uitgevoerd door team Financiën in opdracht van het DB. De accountant zal achteraf controleren of die verantwoording een getrouw beeld schetst van de stand van zaken: dit is nog steeds actueel.

4. Het AB bepaalt de verantwoordingsgrens waarop de rechtmatigheidsverantwoording rapporteert: In de bestuursvergadering van 13 maart 2023 zijn de grenzen vastgesteld door het AB:
    a. Het BADO bepaalt dat de goedkeuringstolerantie ten aanzien van fouten in de jaarrekening 1% van de omvangbasis bedraagt.
    b. Ten aanzien van onzekerheden in de controle bedraagt de goedkeuringstolerantie 3% van de omvangbasis. Deze grens wordt aangehouden omdat de actuele situatie weerspiegeld. De rapportagegrens is 50% van de verantwoordingsgrens.
5. Het Utrechts Archief dient een controleplan op te stellen: Dit is gebeurd in de bestuursvergadering van 13 maart 2023.
6. Het Dagelijks Bestuur dient een rechtmatigheidsverantwoording af te geven conform de notitie van de Commissie BBV: “Rechtmatigheidsverantwoording Model tekst en Toelichting opgesteld” (zie bijlage): Deze is opgenomen in de jaarrekening 2024.

De constatering is dat door uitvoeren en controleren van bovenstaande onderdelen er een sluitend kader voor de interne controle van de rechtmatigheid is.

2.5.b Uitvoering controleplan rechtmatigheid

In onderstaande tabel staan de uitgevoerde rechtmatigheidscontroles conform vastgesteld controleprotocol en controleplan op hoofdniveau beschreven:

1. Risicoanalyse Aanbestedingen
    a. Niet voldoen aan (Europese) aanbestedingsplicht. Transacties zijn ten onrechte niet Europees aanbesteed (let op opknippen van opdrachten). Onjuiste procedure gevolgd.
    b. Geen óf onrealistische raming drempelwaarde opdracht
2. Risicoanalyse Factuurbehandeling
    a. grootboekrekeningen horen bij de juiste budgethouder
    b. (jaarlijks) budget niet wordt overschreden
    c. de begroting tijdig wordt vastgesteld door het Algemeen Bestuur
3. Risicoanalyse Personeel
    a. Vergoedingen worden uitbetaald die niet passen binnen de regelgeving
    b. Onjuiste, onvolledige, onrechtmatige of niet tijdige verwerking van mutaties in de salarisadministratie
    c. Overschrijden investeringsbudget
    d. Ongeautoriseerde reservemutaties

HUA kan steunen op een sluitende en actuele set van beleidsverordeningen en implementatie hiervan in de financiële en salarisadministratie.
Het Dagelijks bestuur heeft bij de concept jaarstukken 2024 een aanvullende memo ontvangen met daarin de volledig uitgewerkte controle, bijlagen en conclusies.

2.5.c Conclusies

Met de rechtmatigheidscontrole door Het Utrechts Archief voor de jaarrekening 2024 is voldaan aan de verplichting voor een eigen controle op dit gebied. Er zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd. Er zijn geen zaken waarover gerapporteerd moet worden.

II JAARREKENING

De Jaarrekening 2024 bestaat uit:

3. Balans per 31 december 2024
4. Staat van Baten en Lasten 2024
5. Grondslagen voor de waardering van activa en passiva
6. Toelichting op de balans per 31 december 2024
7. Niet uit de balans blijkende verplichtingen
8. Toelichting op de verschillen tussen de Staat van Baten en Lasten 2024 en de begroting 2024
9. Wet Normering Topinkomens

3 Balans per 31 december 2024

ACTIVA	31-12-2024		31-12-2023	
	€	€	€	€
Vaste Activa				
Immateriële vaste activa		**0**		**0**
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	0		0	
Materiële vaste activa		**916.080**		**1.229.388**
- Investeringen met een economisch nut	916.080		1.229.388	
Totaal vaste activa		**916.080**		**1.229.388**
Vlottende activa				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		**2.266.358**		**1.910.511**
- vorderingen op openbare lichamen	21.820		53.786	
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.242.007		1.846.543	
- Overige vorderingen	2.531		10.182	
Liquide middelen		**51.432**		**52.229**
- Kassaldi	968		1.871	
- Banksaldi	50.464		50.358	
Overlopende activa		**360.640**		**334.931**
- Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	360.640		334.931	
Totaal vlottende activa		**2.678.430**		**2.297.671**
Totaal generaal		**3.594.510**		**3.527.059**

PASSIVA	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Vaste Passiva		
Eigen vermogen	**2.273.566**	**2.338.313**
- Algemene reserve	698.708	558.708
- Bestemmingsreserve	1.560.605	1.397.312
- Gerealiseerd resultaat	14.253	382.293
Voorzieningen	**669.382**	**559.296**
- Voorzieningen ter egalisering van kosten	669.382	559.296
Totaal vaste passiva	**2.942.948**	**2.897.609**
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**620.581**	**608.250**
- Overige schulden	620.581	608.250
Overlopende passiva	**30.981**	**21.200**
- Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.	30.981	21.200
Totaal vlottende passiva	**651.562**	**629.450**
totaal generaal	**3.594.510**	**3.527.059**

4 Staat van Baten en Lasten 2024

4 Staat van Baten en Lasten 2024

Nr.	Omschrijving	Rekening 2023	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 1e berap 2024	Begroting na wijziging 2e berap 2024	Rekening 2024
	LASTEN					
1	Personeel	4.668.859	4.614.770	4.802.770	4.585.568	4.620.901
3	Bedrijfsvoering	2.318.573	2.383.495	2.282.485	2.317.308	2.312.540
5	Publiek	322.739	307.880	518.130	434.102	430.249
7	Archieven en Collecties	352.643	381.360	246.120	326.062	284.673
9	Afschrijvingen	334.430	372.975	344.632	343.275	343.275
11	Financiële baten en lasten	-89.378	0	-150.000	-166.600	-153.712
	Totaal lasten	**7.907.866**	**8.060.480**	**8.044.137**	**7.839.715**	**7.837.926**
	BATEN					
2	Bijdragen rijk, gemeenten en provincie	7.004.968	6.958.301	7.190.810	7.323.572	7.323.370
4	Bijdragen derden	456.130	323.327	323.327	374.158	377.405
6	Verhuur zalen	0	0	0	0	0
8	Verkopen winkel	38.920	30.000	30.000	62.985	49.347
10	Verkopen overigen	27.433	0	0	0	23.057
12	Incidentele baten en lasten	0	0	0	0	0
	Totaal baten	**7.527.451**	**7.311.628**	**7.544.137**	**7.760.715**	**7.773.179**
	Batig saldo (baten - lasten)	-380.415	-748.852	-500.000	-79.000	-64.747
	Dotaties aan reserves en -fonds	0	0	0	420.000	420.000
	Onttrekkingen aan reserve en -fonds	762.708	748.852	500.000	499.000	499.000
	Saldo van baten en lasten	**382.293**	**0**	**0**	**0**	**14.253**

5 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

5.1 Grondslagen voor de waardering van activa

5.1.1 Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.
De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief zijn onder de volgende voorwaarden geactiveerd:

- Het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen.
- De technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien staat vast.
- Het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut genereert.
- De uitgaven die aan het actief toe te rekenen zijn, zijn betrouwbaar zijn vast te stellen.

5.1.2 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. Ontvangen investeringssubsidies worden (deels) in mindering gebracht op de geïnvesteerde bedragen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

5.1.3 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en andere overlopende activa

Deze posten worden opgenomen tegen nominale waarde onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid.

5.1.4 Liquide middelen

De liquide middelen worden tegen nominale waarde opgenomen en omvatten bank-, giro- en kassaldi.

5.1.5 Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

5.2 Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door het Algemeen Bestuur op d.d. 24 november 2020 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

5.3 Grondslagen voor de waardering van passiva

5.3.1 Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit:

a. Algemene reserve
De algemene reserve dient als algehele buffer om toekomstige tegenvallers te kunnen opvangen.

b. Bestemmingsreserves
Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan een reserve waaraan door het Algemeen Bestuur een bepaalde bestemming is gegeven. Het gehele bedrag van de bestemmingsreserve ultimo het jaar dient onderbouwd te zijn met bestuursbesluiten van het algemeen bestuur dan wel opgenomen te zijn in het voorliggende voorstel tot resultaatbestemming.

5.3.2 Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeenschappelijke regeling. Om die reden kunnen voorzieningen naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Voorzieningen worden gevormd indien er sprake is van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendingen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Aan voorzieningen ter egalisatie van (onderhouds)lasten van kapitaalgoederen over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag. Uitgevoerd achterstallig onderhoud is daarbij ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze lasten zijn niet ten laste van de gevormde voorziening gebracht.

5.3.3 Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

5.4 Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Bedrijfsopbrengsten

a. Subsidiebaten
Dit betreft de ontvangen subsidies voor projecten. Subsidiebaten worden verantwoord in het jaar waarop deze betrekking hebben.

b. Overige opbrengsten
De opbrengst van aan derden geleverde goederen en diensten, exclusief de eventueel over de *omzet geheven belastingen en onder aftrek van kortingen.*

c. Directe productiekosten
De directe productiekosten worden berekend op basis van de inkoopprijzen.

d. Lonen, salarissen en sociale lasten

Hierop worden de loon- en salariskosten van het personeel verantwoord. Onder loon- en salariskosten wordt verstaan het brutobedrag van de aan het boekjaar toe te rekenen loon- en salarissen vermeerderd met de uitbetaalde vakantierechten.

e. Overige bedrijfskosten

De overige bedrijfskosten worden berekend op basis van historische kosten.

5.5 Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Waardering van passiva en activa alsmede de bepaling van het resultaat vinden in principe plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij in deze grondslagen anders is vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en lasten, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.
De waarderingsgrondslagen per balansonderdeel worden in het vervolg van deze jaarrekening toegelicht.

5.5.1 Missie

Het Utrechts Archief verwerft en bewaart de bronnen van de Utrechtse geschiedenis, om ze beschikbaar te stellen aan het publiek. We verbinden de inwoners van de stad en provincie met elkaar en hun omgeving door gezamenlijk het verhaal van de Utrechtse geschiedenis te vertellen. Het Utrechts Archief is een toonaangevend expertisecentrum op het gebied van informatiebeheer en een deskundig partner voor instellingen en overheden in de regio.

6 Toelichting op de balans per 31 december 2024

Toelichting op de Activa

1. Immateriële en materiële vaste activa

a. Immateriële vaste activa

Hierna is een overzicht opgenomen van de investering met economisch nut van HUA.

	Kosten nieuwe website	Totaal
	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2024	0	0
Investeringen	0	0
Afschrijvingen	0	0
Boekwaarde afgestoten activa	0	0
Boekwaarde per 31 december 2024	0	0

Cumulatieve aanschaffingswaarde	275.539	275.539
Cumulatieve afschrijvingen	275.539	275.539
Boekwaarde per 31 december 2024	0	0
Afschrijvingspercentage	20%	

b. Materiële vaste activa

Hierna is een overzicht opgenomen van de investering met economisch nut van HUA.

	Inrichting archief depots	Projecten Digitaliseren en Financiën in Control	Projecten HBS / NMK	Inventaris en installaties	Totaal
	€	€	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2024	104.124	147.850	184.639	615.716	1.052.329
Investeringen	0	0	0	0	0
Desinvesteringen	0	0	0		0
Afschrijvingen	30.777	73.925	22.142	216.431	343.275
Boekwaarde afgestoten activa	0	0	0	0	0
Boekwaarde per 31 december 2024	**73.347**	**73.925**	**162.497**	**399.285**	**709.054**
Cumulatieve aanschaffingswaarde	265.293	369.624	670.439	1.665.838	2.971.194
Cumulatieve afschrijvingen	191.946	295.699	507.942	1.266.553	2.262.140
Boekwaarde per 31 december 2024	**73.347**	**73.925**	**162.497**	**399.285**	**709.054**
Afschrijvingspercentage	5%-20%	0	4%-33,33%	10%-33,33%	

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Nog te activeren vaste activa	207.026	177.059
Materiële vaste activa	**916.080**	**1.229.388**

2. Vlottende activa

a. Uitzettingen	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Debiteuren algemeen	2.531	10.182
Debiteur openbare lichamen	552	9.405
Omzetbelasting	21.268	44.381
s Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.242.007	1.846.543
Totaal	**2.266.358**	**1.910.511**

b. Liquide middelen	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
RABO bank	50.464	50.358
Hoofdkas	518	621
Kasgeld receptie	450	450
Kasgeld Facilitair beheer	0	800
Totaal	**51.432**	**52.229**

De kasgelden zijn verantwoord op basis van de processen-verbaal van de op 31 december 2024 opgenomen kasgelden.

c. Overlopende activa	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Vooruitbetaalde bedragen	312.802	274.460
Pin	2	299
Nog te ontvangen bedragen	46.784	58.037
Voorschotten	1.052	2.135
Overige	0	0
Totaal	**360.640**	**334.931**

De nog te ontvangen bedragen bestaan uit:

- Bijdrage Getekende Stad Vrienden van het Utrechts Archief € 15.000
- Afrekening energiekosten € 5.172
- Rente schatkistbankieren 4e kwartaal € 24.612

Toelichting op de vooruitbetaalde bedragen: de post bestaat voornamelijk uit vooruitbetaalde huren en onderhouds- en licentiekosten (hard- en software).

Vooruitbetaalde bedragen	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Contributies en abonnementen	0	
Onderhouds- en licentiekosten (hard en software)	70.465	36.083
Verzekeringen	2.496	2.521
Kosten website	8.095	8.149
Huur- en servicekosten	225.537	222.942
Kantoorkosten	4.949	3.585
Overige huisvestingskosten	1.260	1.180
Onderhoudskosten gebouwen	0	0
Totaal	**312.802**	**274.460**

Toelichting op Passiva

3. Vaste Passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	Algemene reserve	Bestem-mings-reserves	Bestem-mings-fondsen	Nog te bestemmen resultaat	Totaal
	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2024	558.708	1.397.312		382.293	2.338.313
Bestemming resultaat 2023	140.000	242.293	0	-382.293	0
Mutaties gedurende boekjaar					
- dotaties	0	420.000	0	0	420.000
- onttrekkingen	0	499.000	0	0	499.000
- bestedingen	0	0	0	0	0
Resultaat boekjaar 2024	0	0	0	14.253	14.253
Stand per 31 december 2024	**698.708**	**1.560.605**	**0**	**14.253**	**2.273.566**

Bestemmingsreserves / Bestemmingsfonds

Omschrijving	Stand per 31-12-2023	Dotaties	Ont-trekkingen	Be-stedingen	Stand per 31-12-2024
	€	€	€	€	€
Dekking kapitaallasten Expo - Utrecht begint hier	320.812		107.000	0	213.812
E-depot gemeente Utrecht	400.000		200.000	0	200.000
Verkenning en inrichting eigen E-depot	131.500	612.293		0	743.793
Digitale toegankelijkheid	345.000		105.000	0	240.000
Tegemoetkoming Uittreding		50.000			50.000
Energie en indexatie	200.000		87.000	0	113.000
Totaal bestemmingsreserves	**1.397.312**	**662.293**	**499.000**	**0**	**1.560.605**

Algemene toelichting op de bestemmingsreserves reserve

In de bestuursvergadering van maart 2024 heeft mw Streefland, als wethouder van de gemeente Utrecht, aangekondigd dat de gemeente in zijn zoektocht naar mogelijke bezuinigingen ook naar de mogelijkheden zou kijken om te bezuinigen op de bijdrage aan Het Utrechts Archief. Het Algemeen bestuur heeft daarop in juni 2024 het besluit genomen om de resultante van de verschuivingen van het resultaat 2023 en de bestemmingsreserves in 2024 van in totaal € 612.293 toe te voegen aan de bestemmingsreserve “Verkenning en inrichting eigen E-depot”. Ook is besloten om in 2024 niets te onttrekken aan de reserve “Verkenning en inrichting eigen E-depot”. In de bestuursvergadering van december 2024 heeft mw Streefland, als wethouder van de gemeente Utrecht, het verzoek gedaan aan Het Utrechts Archief om voor de bijdrage van 2026 geen indexatie toe te passen. En daarbij is het verzoek gedaan om de benodigde extra bijdrage van de gemeente voor het E-depot niet in rekening te gaan brengen. Het Utrechts Archief zal dit uitwerken in de meerjarenbegroting 2026 - 2029 en voorleggen aan het bestuur. Daarbij zal dan ook een voorstel gedaan worden voor de inzet en volledige afbouw van de bestemmingsreserve in de nieuwe meerjarenbeleidsperiode 2025 – 2029.

Bestemmingsreserve Dekking kapitaallasten Expo – Utrecht begint hier

De bestemmingsreserve is bedoeld om de kapitaallasten van de nieuwe expo te dekken. De kosten zijn in 2019 en in 2020 geïnvesteerd. De volledige technische oplevering heeft in 2020 plaatsgevonden. Het bestuur is met de 2e Berap 2020 akkoord gegaan om daarom de bestemmingsreserve met € 117.766 te verhogen, zodat de afschrijvingen budgetneutraal kunnen plaats vinden. (Dit is de laatste investering vanuit het verleden waarvoor

een bestemmingsreserve dekking kapitaallasten is gevormd.) De afschrijvingstermijn voor deze investering is gesteld op 6 jaren, daarmee vervalt de reserve eind 2026.

Bestemmingsreserve reservering E-depot gemeente Utrecht

Met de toekenning van de claim door de gemeente Utrecht zijn er middelen vrijgemaakt voor de uitwerking van het e-depot voor de gemeente Utrecht. Dit betreffen projectgelden voor de jaren 2020 tot en met 2023. De kosten die in 2022 zijn gemaakt in de project “Opstart en aanbesteding voor het e-depot” zijn volledig gedekt vanuit de extra middelen die het Rijk in 2022 beschikbaar heeft gesteld voor de digitale transformatie in de aanloop naar de voorgenomen uittreding van het Rijk. Dit had tot gevolg dat de beschikbaar gestelde gelden vanuit de gemeente Utrecht nog niet ingezet zijn. Met de 2e Berap 2022 is het bestuur akkoord gegaan met de terugboeking van de oorspronkelijk voorgenomen onttrekking E-depot gemeente Utrecht € 200.000. In 2024 is € 200.000 ingezet, conform de meerjarenbegroting. In 2025 zal het restant ingezet worden.

Bestemmingsreserve Verkenning en inrichting eigen E-depot

Deze reserve is ingesteld met de vastgesteld begroting 2022 – 2025. De inzet van de reserve is in 2024 aangehouden door het bestuur. In maart 2025 zal in het concept meerjarenbegroting 2026 - 2029 een voorstel gedaan worden voor de inzet van deze reserve.

Bestemmingsreserve Digitale toegankelijkheid

Deze reserve is ingesteld met de vastgesteld begroting 2022 – 2025. Conform 1e Berap 2024 is € 105.000 onttrokken aan deze reserve. Het traject wordt in het eerste kwartaal van 2025 afgerond.

Bestemmingsreserve Tegemoetkoming Uittreding

In aanloop naar de voorgenomen uittreding van het Rijk uit de gemeenschappelijke regeling zijn er voorbereidende werkzaamheden bezig voor het opstellen van een uittredingsplan, De gemaakte kosten voor de uittreding vormen hier een onderdeel van, dit zal later door het bestuur vastgesteld worden. Vanwege de andere financieringssystematiek heeft OCW vooruitlopend op de definitieve uittredingsregeling bij wijze van voorschot een bedrag overgemaakt van € 50.000..

Bestemmingsreserve Energie en indexatie

Deze reserve is ingesteld met de vaststelling van de 2e Berap 2022. Op basis van beschikbare documentatie zijn de energiekosten doorgerekend. In 2024 is, conform de 1e Berap € 87.000 ingezet, uit de resterende reserve van € 200.000. Met de kadernota 2025 en het concept meerjarenbegroting 2026 - 2029 zal in maart 2025 een voorstel aan het bestuur gedaan worden over de inzet van deze reserve.

Voorzieningen

	Boekwaarde 31-12-2023	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2024
	€	€	€	€	€
Te egaliseren kosten BBV art44.1d vrz. C	559.296	189.505	79.419	0	669.382
Totaal	**559.296**	**189.505**	**79.419**	**0**	**669.382**

Voor het onderhoud aan het pand aan de Hamburgerstraat en de Alexander Numankade is een voorziening getroffen voor het groot onderhoud. Het meerjarenonderhoudsplan is in 2024 geactualiseerd en de voorziening is hier op aangepast.

4. Netto vlottende schulden

Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Crediteuren	186.645	138.230
Loonheffing / te betalen pensioenen	265.169	254.200
Reservering verlofspaarregeling	96.708	49.460
Netto lonen	6.832	4.741
Overige schulden	65.227	161.619
Totaal	**620.581**	**608.250**

Specificatie overige schulden	**31-12-2024**	**31-12-2023**
	€	€
Inhuur externen en overige personeelskosten	25.623	115.897
Bewaking / beveiliging	3.863	2.899
Accountantskosten	29.704	33.356
Energie kosten	5.700	9.467
Overige schulden	337	0
Totaal	**65.227**	**161.619**

5. Overlopende passiva

5. Overlopende passiva

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Koninklijke bibliotheek	30.981	21.200
Totaal	**30.981**	**21.200**

7 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Omschrijving	Duur overeen-komst	Bedrag op maand-basis	Aantal resterende maanden	Niet uit de balans blijkende verplichtingen
		€		€
Gemeente Utrecht; Huur kantoorruimte Alexander Numankade	7-2021 t/m 6-2026	25.582	18	460.476
Vastgoedbeheer; Huur depots Alexander Numankade	12-2012 t/m11-2027	22.983	35	804.405
Vomandi B.V.; Huur pand Hamburgerstraat	8-2024 t/m 7-2029	31.338	55	1.723.590
Huur Geldersarchief	onbepaalde tijd	16.124	12	193.488
Stam Lease Renault Kangoo	11/2023 t/m 10/2028	499	46	22.933
Totaal				**3.204.892**

8 Toelichting op de verschillen tussen de Staat van Baten en Lasten 2024 en de begroting 2024

Toelichting verschillen jaarrekening 2024 – begroting na wijziging 2024

Lasten

1. Personeel	Rekening 2023	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024	rekening 2024 - begroting na wijziging 2024
	€	€	€	€	€
Salarissen formatief	3.066.114	4.273.325	3.001.275	2.983.343	-17.932
Pensioenen	396.005	0	421.889	423.133	1.244
Sociale lasten	426.701	0	438.427	448.681	10.254
Salarissen boven formatief	611.089	183.520	497.465	517.807	20.342
Overige personeelskosten	168.950	157.925	226.512	247.937	21.425
Totaal	**4.668.859**	**4.614.770**	**4.585.568**	**4.620.901**	**35.333**

Toelichting:

Het aantal fte's (zonder stagiaires) in 2024 is gemiddeld 46,9 (2023: 46,5 fte), waarvan 10,2 fte op tijdelijke basis. Er is een minimaal verschil tussen de verwachting tussen de 2e Berap en de realisatie 2024. Dit zit vooral in de hogere inzet van externe medewerkers dan verwacht. Dit in afwachting van de vraag van de gemeente Utrecht voor bezuinigingsmogelijkheden voor de komende jaren en de daardoor beperkte aanname van eigen personeel in 2024.

3. Bedrijfsvoering	Rekening 2023	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024	rekening 2024 - begroting na wijziging 2024
	€	€	€	€	€
Administratie	111.425	60.840	91.191	91.836	645
Huisvesting	1.932.696	2.090.215	1.960.070	1.966.245	6.175
Automatisering	274.452	232.440	266.047	254.459	-11.588
Totaal	**2.318.573**	**2.383.495**	**2.317.308**	**2.312.540**	**-4.768**

Toelichting:

De kosten voor de automatisering zijn iets lager uitgevallen dan verwacht in de 2e Berap. De huisvestingskosten zijn door het lagere eindafrekening energiekosten wat lager dan begroot in de 2e Berap.

5. Publiek	Rekening 2023	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024	Verschil rekening 2024 - begroting na wijziging 2024
	€	€	€	€	€
Studiezaal/educatie/winkel	21.580	12.480	10.802	12.372	1.570
Tentoonstellingen/expo	134.310	180.800	95.813	109.015	13.202
Activiteiten/evenementen	24.399	15.600	13.509	15.262	1.753
Promotie	36.125	50.000	40.167	47.741	7.574
Digitalisering scanning on demand	77.844	0	94.003	93.680	-323
Infoverrijking	0	0	20.000	9.680	-10.320
Overige projectkosten	28.481	49.000	159.808	142.499	-17.309
Totaal	**322.739**	**307.880**	**434.102**	**430.249**	**-3.853**

Toelichting:

Onder overige projectkosten is het project Digitale Toegankelijkheid in 2024 verantwoord.

7. Archieven en collecties	Rekening 2023	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024	Verschil rekening 2024 - begroting na wijziging 2024
	€	€	€	€	€
Acquisitie	76.636	16.640	73.672	48.672	-25.000
Digitalisering	65.190	165.040	80.147	62.508	-17.639
Inventarisatie	70.956	83.200	84.292	88.287	3.995
Restauratie	110.024	106.080	64.427	63.254	-1.173
Bibliotheek	29.837	10.400	23.524	21.952	-1.572
Totaal	**352.643**	**381.360**	**326.062**	**284.673**	**-41.389**

Toelichting:

De in 2e Berap verwachte bestedingen zijn niet allemaal gerealiseerd in 2024.

9. Afschrijvingen	Rekening 2023	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024	Verschil rekening 2024 - begroting na wijziging 2024
	€	€	€	€	€
Immateriële vaste activa	1.010	0	0	0	0
Materiële vaste activa	333.420	372.975	343.275	343.275	0
Totaal	**334.430**	**372.975**	**343.275**	**343.275**	**0**

11. Financiële baten en lasten	Rekening 2023	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024	Verschil rekening 2024 - begroting na wijziging 2024
	€	€	€	€	€
Rente schatkistbankieren	-89.378	0	-166.600	-153.712	12.888
Totaal	**-89.378**	**0**	**-166.600**	**-153.712**	**12.888**

Baten

2. Bijdragen rijk, gemeenten en provincie	Rekening 2023	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024	Verschil rekening 2024 - begroting na wijziging 2024
	€	€	€	€	€
Rijksbijdrage	2.884.964	2.652.455	3.017.726	3.017.524	-202
Provinciale bijdrage	691.796	719.468	719.468	719.468	0
Gemeentelijke bijdrage	3.428.208	3.586.378	3.586.378	3.586.378	0
Projectbijdrage E-depot Gemeente Utrecht	0	0	0	0	0
Totaal	7.004.968	6.958.301	7.323.572	7.323.370	-202

4. Bijdragen derden	Rekening 2023	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024	Verschil rekening 2024 - begroting na wijziging 2024
	€	€	€	€	€
Projecten	133.926	0	54.081	57.328	3.247
Archieven, digitalisering	322.204	323.327	320.077	320.077	0
Totaal	456.130	323.327	374.158	377.405	3.247

6./8. Verhuur zalen en Winkelverkopen	Rekening 2023	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024	Verschil rekening 2024 - begroting na wijziging 2024
	€	€	€	€	€
Winkelverkopen	38.920	30.000	62.985	49.347	-13.638

10. Verkopen overigen	Rekening 2023	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024	Verschil rekening 2024 - begroting na wijziging 2024
	€	€	€	€	€
Cursus Paleografie	3.190			6.837	
Verkopen studiezaal	5.533			11.639	
Overigen	18.710			4.581	
Totaal	27.433	0	0	23.057	23.057

9 WNT-verantwoording 2024 Het Utrechts Archief

De WNT is van toepassing op Het Utrechts Archief. Het voor Het Utrechts Archief toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 223.000, algemeen bezoldigingsmaximum.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

	C. Keijsper
Functiegegevens	**Directeur**
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01-31/12
Dienstbetrekking	1
	€
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	133.910
Beloningen betaalbaar op termijn	22.736
Subtotaal	156.646
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaxuimum	233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terug ontvangen bedrag	0
Totale bezoldiging	156.646
Reden waarom overschrijding al dan niet is toegestaan	N.V.T
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.V.T.

Functiegegevens	**Directeur**
Aanvang en einde functtievervulling in 2023	01/01-31/12
Dienstbetrekking	1
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	127.352
Beloningen betaalbaar op termijn	21.779
Subtotaal	149.131
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaxuimum	223.000

1b. Topfunctionarissen die in 2024 geen bezoldiging hebben ontvangen

Naam	functie		
		aanvang	einde
R. Streefland	Voorzitter	1-1	31-12
H. Bakker	Bestuurslid	1-1	31-12
R. van Muilekom	Bestuurslid	1-1	31-12
E. Oosters	Bestuurslid	1-1	31-12

De bestuursleden Bakker, Streefland, van Muilekom, Oosters en Strijk ontvangen geen vergoedingen.

1c. Topfunctionaris met een bezoldiging in 2024

Gegevens 2024	I. Jansen Bestuurslid	
Bedragen in €1		
Kalenderjaar	2024	2023
Periode functievervulling in het kalenderjaar		01/01-31/12
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12		1.225
Individueel bezoldigingsmaximum	23.300	22.300

Gegevens 2024	L.P. Breevaart Bestuurslid	
Bedragen in €1		
Kalenderjaar	2024	2023
Periode functievervulling in het kalenderjaar	17/6-31/12	
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	350	
Individueel bezoldigingsmaximum	23.300	

Gegevens 2024	A. Smit Voorzitter	
Bedragen in €1		
Kalenderjaar	2024	2023
Periode functievervulling in het kalenderjaar	01/01-31/12	01/01-31/12
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	1.675	800
Individueel bezoldigingsmaximum	34.950	33.450

De bezoldigingsmaxima voor de bestuursvoorzitter is 15% en voor bestuursleden is 10% van de WNT norm van € 223.000.

III RECHTMATIGHEIDSVERKLARING

Verantwoordelijkheid Dagelijks bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de Algemeen bestuur op 13 maart 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.
Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 235.138.

Bevinding

Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen betreffen [*]:

- Er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het algemeen bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het dagelijks bestuur ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

[*] De afwijkingen (fouten en/of onduidelijkheden als gedefinieerd in de notitie rechtmatigheidsverantwoording) worden alleen in de rechtmatigheidsverantwoording vermeld indien de door de raad gestelde verantwoordingsgrens voor rechtmatigheid is overschreden. Op basis van afspraken tussen de raad en het college kunnen afwijkingen die lager zijn dan de verantwoordingsgrens in de paragraaf Bedrijfsvoering worden vermeld.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van de gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2024 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief op 31 december 2024 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2024 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het controleprotocol d.d. 7 december 2020.

De jaarrekening bestaat uit:

1 het overzicht van baten en lasten over 2024;
2 de balans per 31 december 2024;
3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 7 december 2020 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2024 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 83.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2024. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de raad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 25.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen;

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het Algemeen Bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het controleprotocol d.d. 7 december 2020.

In dit kader is het Algemeen Bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het Algemeen Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Algemeen Bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeenschappelijke regeling in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het Algemeen Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 7 december 2020, het Controleprotocol WNT 2024, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,

  het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Algemeen Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het Algemeen Bestuur gehanteerde afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeenschappelijke regeling de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeenschappelijke regeling. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Nieuwegein, 24 maart 2025

HLB Blömer accountants en adviseurs B.V.

drs. J.N. Witteveen RA

V VASTSTELLINGSBESLUIT DOOR HET ALGEMEEN BESTUUR VAN HET UTRECHTS ARCHIEF

Vaststellingsbesluit

Directeur en managementteam van Het Utrechts Archief.

Als “Jaarstukken 2024” vastgesteld en aangeboden aan het Algemeen Bestuur op 16 juni 2025
De directeur van Het Utrechts Archief,

mw. drs. C.C.A.E. Keijsper

Het Algemeen Bestuur van Het Utrechts Archief

Bijeen op 16 juni 2025;
Gelezen het voorstel van de directeur van Het Utrechts Archief d.d. 16 juni 2026;

B e s l u i t:

vast te stellen de Jaarstukken 2024, welke sluit met een positief saldo van € 14.253.

de directeur,	de voorzitter,
mw. drs. C.C.A.E. Keijsper	mw. drs. R. Streefland

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Zienswijze ontwerpbegroting 2026-2029 Het Utrechts Archief (HUA)

Beleidsveld	Personeel en Organisatie
Opsteller	I. van der Linden, J. Uilenreef & R. van der Wal
Zaaknummer	30255543
Jaargang en nummer	2025, nr. 55
Vergaderdatum Raad	12 juni 2025
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

De raad besluit:

1. De bijgevoegde reactiebrief aan Het Utrechts Archief (HUA) vast te stellen als zienswijze op de ontwerp programmabegroting 2026-2029 van HUA, waarin aandacht wordt gevraagd voor:
   a. het voortbouwen op innovatiekennis van anderen;
   b. het scherp blijven rapporteren op de realisatie van de indicatoren;
   c. het in kaart brengen van de meerjarige financiële situatie;
   d. het verkennen van besparingsmogelijkheden vanaf 2027;
   e. een ordentelijk en toekomstbestendig uittredingsplan en het bewaken van de belangen van de achterblijvende partners bij het uitreden van het rijk uit de gemeenschappelijke regeling

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 12 juni 2025.

De griffier,

Miguel Israel

De voorzitter,

Sharon A.M. Dijksma

Signed By: Dijksma, Sharon
19/06/2025 10:50:44 CEST
ID: f153396a-4572-4295-bc63-cb7b8dfa3f70
Auth: Scribble

Signed By: Israel, Miguel
13/06/2025 16:06:41 CEST
ID: f153396a-4572-4295-bc63-cb7b8dfa3f70
Auth: Scribble

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Toestemming wijziging Gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief (HUA)

Beleidsveld	Personeel en Organisatie
Organisatieonderdeel	Informatie- en procesmanagement (IPM)
Opsteller	I. van der Linden, J. Uilenreef, R. van der Wal
Kenmerk	30255575
Vergaderdatum Raad	12 juni 2025
Referendabel	Nee, artikel 1:2 lid 2 onder i Referendumverordening
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Het college toestemming te verlenen voor het wijzigen van de Gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief conform bijgevoegd voorgenomen Wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling HUA, waarmee deze technisch-juridisch wordt aangepast in lijn met de eisen uit de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

Met de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief (HUA), waarvoor het college nu toestemming vraagt aan de gemeenteraad, wordt voldaan aan de per 1 juli 2022 gewijzigde Wet gemeenschappelijke Regelingen (Wgr). Naar aanleiding van de zienswijze van de gemeenteraad van Utrecht heeft het dagelijks bestuur van HUA de evaluatietermijn in het wijzigingsbesluit aangepast van zes naar vier jaar.

Context

Aanleiding

Op 5 april heeft het dagelijks bestuur van HUA het definitieve wijzigingsvoorstel voor de Gemeenschappelijke Regeling HUA aan de deelnemers aangeboden, met het verzoek uiterlijk 7 juli te laten weten of zij instemmen met de wijziging.

De aanleiding voor de huidige wijziging is de wijziging van de Wet gemeenschappelijke Regelingen per 1 juli 2022. Daardoor moet ook de Gemeenschappelijke Regeling HUA gewijzigd worden. Het voornemen was deze (technische) wijziging te combineren met het de inhoudelijke wijziging van de GR door het aanstaande uittreden van het rijk. Omdat besluitvorming over de nieuwe Archiefwet steeds vertraagde, achtte het algemeen bestuur HUA het niet langer wenselijk en uitlegbaar om deze technische wijziging o.b.v. de Wgr ook te vertragen. De rechtmatigheid van de huidige GR HUA wordt daarom nu op orde gebracht.

Voorgeschiedenis/proces

Het wijzigen van een gemeenschappelijke regeling gaat in twee stappen. Eerst vragen alle deelnemers hun vertegenwoordigende organen (bij ons dus de gemeenteraad) om een zienswijze op het ontwerpwijzigingsbesluit. Op basis van deze zienswijzen besluiten de deelnemers (bij ons het college) of ze instemmen met het ontwerp. Daarna wordt het definitieve wijzigingsbesluit opgesteld, waar de deelnemers mee instemmen als hun vertegenwoordigende orgaan hen daarvoor toestemming heeft gegeven. Het college heeft toestemming nodig van de gemeenteraad voor deze wijziging.

Op 12 december 2024 heeft de raad op het raadsvoorstel over het ontwerp-wijzigingsbesluit haar zienswijze ingediend bij het college, die hierop een brief heeft opgesteld richting het algemeen bestuur van HUA. Deze is op 24 maart besproken en op basis van de reacties en zienswijzen van het rijk, de gemeente en de provincie is de ontwerpregeling gewijzigd. Het dagelijks bestuur heeft in een brief aan het college (zie bijlage 2) toegelicht waarom welke wijzigingen zijn doorgevoerd en welke afwegingen daarbij gemaakt zijn. Een deel de zienswijze van de raad is overgenomen, namelijk het amendement A235 over het inkorten van de evaluatietermijn van zes naar vier jaar. Het andere deel van de zienswijze van de raad heeft niet tot wijziging geleidt, dit betreft motie M515, over het toevoegen van de hoogte van de uittreedsom. HUA heeft daarop aangegeven dat het juridisch onwenselijk en ongebruikelijk om de hoogte van de uittreedsom op te nemen in de regeling, omdat deze per deelnemer en per periode kan verschillen. Daarnaast geeft het bestuur aan dat de hoogte ook nog niet bekend is, omdat de voorbereidingen voor het uittreedplan (waarin de gevolgen, de voorwaarden en de uittreedsom komen te staan) nog in volle gang zijn.

Juridische context

Conform artikel 37 van de Gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief stelt het dagelijks bestuur aan alle deelnemers voor om de Gemeenschappelijke Regeling HUA te wijzigen. Voor wijziging van een gemeenschappelijke regeling heeft het college op grond van artikel 1, vierde en vijfde lid, Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) toestemming nodig van de raad. Gedeeltelijke toestemming of het amenderen van het wijzigingsbesluit zijn niet mogelijk. Ook het verbinden van voorwaarden aan de toestemming is niet mogelijk. De raad beslist uitsluitend over de vraag of toestemming wordt verleend of niet. Burgemeester en wethouders hebben in principe ingestemd met de wijziging en vragen de gemeenteraad nu om toestemming voor de wijziging. Op grond van artikel 1, vierde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen mag de gemeenteraad deze toestemming slechts weigeren wegens strijd met het recht of het algemeen belang. Bijvoorbeeld als de gemeenschappelijke regeling krijgt een bevoegdheid die op grond van de gemeentewet bij de raad

hoort te blijven of als de wijziging leidt tot een onevenredige financiële last voor de gemeente, zonder duidelijke voordelen.

Beslistermijn
Het is gewenst de wijziging van de Wgr op korte termijn te verwerken in de GR HUA, aangezien deze landelijk op eigenlijk per 1 juli 2024 doorgevoerd moesten zijn. Suggestie voor efficiënte besluitvorming is de behandeling van het voorliggend raadsvoorstel te combineren met besluitvorming over het raadsvoorstel Zienswijze ontwerpbegroting 2026-2029 Het Utrechts Archief welke separaat aan de gemeenteraad is aangeboden. De gemeenteraad heeft de mogelijkheid om voor 8 juli een zienswijze kenbaar te maken bij het dagelijks bestuur van het HUA.

Beoogd effect
Na doorvoering van de voorgestelde wijzigingen uit het voorgenomen Wijzigingsbesluit voldoet de Gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief aan de eisen uit de Wgr.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
- De raad heeft naar aanleiding van het raadsvoorstel over het ontwerp-wijzigingsbesluit op 12 december 2024 een zienswijze (zie A235 Verkorting evaluatietermijn GR Het Utrechts Archief en motie M515 Smeed het ijzer als het heet is) kenbaar gemaakt aan het college.
- In 2022 is er een raadsbrief verstuurd met de aankondiging dat alle gemeenschappelijke regelingen binnenkort gewijzigd moeten worden in het kader van de gewijzigde wet gemeenschappelijke regelingen: Raadsbrief Wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen. In 2018 vroegen we de raad om in te stemmen met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling in het kader van de toetreding van de provincie: Voorstel Toestemming Wijziging gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief.
- De volgende brieven zijn verzonden aan de raad over overige zaken zoals de uittreding: Raadsbrief 20 april 2021, Raadsbrief 3 maart 2022, Raadsbrief Uitstel beantwoording 20 december 2022, Raadsbrief 13 juli 2023 en Raadsbrief 26 april 2023 Tijdens de digitale informatiesessie voor raads- en statenleden op 11 januari 2023 en 9 april 2024 is uitleg gegeven de uittreding van het rijk en het gekozen toekomstscenario voor HUA. Daarnaast vraagt HUA ieder jaar om een zienswijze op de begrotingen, de laatste drie staan hier: Zienswijze 2024 - 2027, Zienswijze 2023-2026, Zienswijze 2022-2025,.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Het college toestemming te verlenen voor het wijzigen van de Gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief conform bijgevoegd voorgenomen Wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling HUA, waarmee deze technisch-juridisch wordt aangepast in lijn met de eisen uit de Wet gemeenschappelijke regelingen.
Argumenten	
1.1	Er is geen strijd met het recht of met het algemeen belang.
	Voor wijziging van een gemeenschappelijke Regeling heeft het college op grond van artikel 1, vierde en vijfde lid, Wet gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) toestemming nodig van de raad. Volgens de Wgr kan de raad deze toestemming alleen weigeren wegens strijd met het recht of het algemeen belang. De aangepaste tekst voldoet aan de vereisten van de Wgr. Daarmee is het voorgenomen wijzigingsbesluit niet in strijd met het recht of met het algemeen belang. Voor een compleet overzicht van de wijzigingen verwijzen wij u naar de bijlage bij het raadsvoorstel Wijzigen gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief waar u op 12 december 2024 over heeft besloten.

1.2	Amendement 2024/235 is in het wijzigingsbesluit verwerkt.
	Het algemeen bestuur van HUA heeft besloten om de zienswijze van de gemeente Utrecht uit amendement A235 om de evaluatietermijn in te korten geheel over te nemen in de bestuursvergadering van 24 maart 2025. De partners konden zich, na uitvoerig bestuurlijke overleg hierover, vinden in de wijziging om de GR HUA niet pas na zes jaar, maar na al na vier jaar te evalueren. Ze wezen er daarbij op dat de reden achter de aanvankelijk gekozen periode van zes jaar beter rekening hield met de zittingsperiode van colleges en de Kamer(s) omdat de verkiezingen niet in gelijke jaren vallen. In hun ogen was te termijn voor evaluatie van zes jaar daarom passender, maar ze zijn bereid zich te voegen naar de wens van de gemeenteraad van Utrecht.
Kanttekeningen/Risico's	
2.1	Motie M515, heeft niet geleid tot aanpassing van het wijzigingsbesluit.
	Middels Motie 2024/515 heeft u verzocht om aan het HUA te verzoeken uittredingsbepalingen in de gemeenschappelijke regeling concreter en specifieker te maken door uit te werken hoe hoog de uittreedsom is en hoe deze is opgebouwd. HUA heeft daarop gereageerd dat het is juridisch onwenselijk en ongebruikelijk is om de hoogte van de uittreedsom op te nemen in de gemeenschappelijke regeling, omdat deze per deelnemer en periode kan verschillen. De uittreedsom komt in het uittreedplan dat het algemeen bestuur vast stelt. Daarnaast zijn de kosten van de uittreding nog niet geheel inzichtelijk en nog niet onderling afgestemd, dus deze kan ook nog niet in deze wijziging van de regeling worden meegenomen. De opbouw van de uittreedsom is wel in de regeling te vinden: onder artikel 36a en bestaande jurisprudentie geeft voldoende kaders voor het bepalen van de hoogte. Deze kaders vormen de basis voor de gesprekken over het uittreedplan. Het bestuur van HUA geeft aan dat het zich ervoor inzet om de financiële risico's beheersbaar te houden voor alle partijen. Een werkgroep met vertegenwoordiging van alle partners is aan de slag met een uittreedplan met een uittreedsom. Met deze beantwoording vanuit het bestuur wordt voldoende recht gedaan aan de in de motie uitgesproken zorg.

Financiën
Dit voorstel heeft geen financiële consequenties voor de gemeente.

Vervolg
Na toestemming van de raad kan het college een definitief besluit nemen om in te stemmen met de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief. De wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling komt tot stand indien alle deelnemers hebben ingestemd met het voorgenomen wijzigingsbesluit.

Samen stad maken (voorheen: Participatie)
'Gemeente aan zet' is van toepassing, er is niet samengewerkt met Utrechters voor dit voorstel.

Communicatie
De Gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief wordt door het college geïnformeerd over de besluitvorming. De gewijzigde gemeenschappelijke Regeling wordt gepubliceerd op overheid.nl.

(Niet)Referendabel
Op dit raadsbesluit is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht niet van toepassing omdat het een raadsbesluit betreft over stukken van een gemeenschappelijke Regeling (artikel 1:2 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming

- Ontwerp besluit tot wijziging Gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief

Bijlagen informatief
- Reactiebrief aanpassing GR van DB HUA
- GR HUA 3 partijen met wijzigingen

Besluit tot wijziging van de Gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, gedeputeerde staten van de provincie Utrecht en het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht,

Gelet op de hoofdstukken I, II en IX van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

Overwegende dat een aanpassing van de gemeenschappelijke regeling nodig is in verband met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen en enkele andere noodzakelijke wijzigingen;

Besluiten:

Artikel I

De Gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief wordt als volgt gewijzigd:

A.

In artikel 1 onder e. wordt ‘, en’ vervangen door een puntkomma.

B.

In artikel 2b, eerste lid, onder c. wordt de zinsnede ‘te benoemen, te schorsen en te ontslaan’ vervangen door: aan te wijzen.

C.

Aan artikel 2b wordt na het derde lid een lid toegevoegd, dat luidt:

4. Besluiten van het bestuur van Het Utrechts Archief worden niet aan zienswijzen van de Minister, provinciale staten respectievelijk gemeenteraad onderworpen, tenzij de Wet gemeenschappelijke regelingen of deze regeling dat expliciet voorschrijft.

D.

In artikel 5, vijfde lid, vervalt na ‘aangewezen door’ het woord ‘het’.

E.

In artikel 7, tweede lid, wordt het woord ‘tot’ steeds vervangen door ‘als’, en het woord ‘benoemen’ wordt vervangen door ‘aanwijzen’.

F.

Artikel 8 wordt als volgt gewijzigd:

1. Voor de tekst wordt de aanduiding ‘2.’ geplaatst.
2. Voor dit tweede lid wordt een lid ingevoegd, dat luidt:

> 1. Het bestuur geeft de Minister, provinciale staten en de gemeenteraad binnen redelijke termijn schriftelijk alle inlichtingen die zij nodig hebben voor de uitoefening van hun taken.

G.

Artikel 9 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt na ‘aangewezen door de Minister’ een komma geplaatst.
2. In het tweede lid wordt na ‘of het college’ een komma geplaatst.

H.

Artikel 14, onder d., komt te luiden:

d. het aangaan, wijzigen en beëindigen van arbeidsovereenkomsten met bij Het Utrechts archief werkzame ambtenaren;

I.

In artikel 17, tweede lid, wordt na ‘middelen om’ het woord ‘aan’ ingevoegd.

J.

Artikel 19 wijzigt als volgt:

1. In het eerste lid wordt ‘uiterlijk 15 april’ vervangen door ‘vóór 30 april’.
2. In het tweede lid wordt ‘acht weken’ vervangen door ‘twaalf weken’.

K.

In het derde lid van artikel 19a wordt ‘1 augustus’ vervangen door ’15 september’.

L.

Artikel 22 wijzigt als volgt:

In het eerste en het derde lid wordt ‘voor 15 april’ vervangen door ‘vóór 30 april’.

M.

Na artikel 29 wordt een artikel ingevoegd, dat luidt:

Artikel 29a

Eenieder kan worden betrokken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van deze regeling via de reguliere procedures van Rijk, provincie en gemeente.

N.

In artikel 30 wordt de zinsnede ‘omtrent benoeming, schorsing en ontslag van’ vervangen door ‘over het aangaan, wijzigen en beëindigen van de arbeidsovereenkomst met’.

O.

In artikel 35 wordt ‘daartoe strekkende besluiten’ vervangen door: daartoe strekkend besluit.

P.

Artikel 36 komt te luiden:

Artikel 36

1. Uittreding uit de regeling geschiedt door toezending van het daartoe strekkende besluit van de Minister, gedeputeerde staten of het college (hierna uittredende partij). Gedeputeerde staten en het college leggen daarbij ook het besluit tot toestemming van provinciale staten van de provincie, respectievelijk van de raad van de gemeente over.

2. De uittredende partij zendt het besluit tot uittreding aangetekend aan het algemeen bestuur. Daarbij wordt een opzegtermijn van één jaar, ingaande op 1 januari van het eerstvolgende kalenderjaar, in acht genomen. Het algemeen bestuur kan unaniem besluiten tot een andere opzegtermijn bij de vaststelling van het uittredingsplan.

3. Het algemeen bestuur regelt de gevolgen van de uittreding op basis van artikel 36a en b.

4. De kosten van uittreding komen bij uittreding van het college, gedeputeerde staten of de Minister voor rekening van de gemeente, de provincie respectievelijk de Staat.

Q.

Na artikel 36 worden twee artikelen ingevoegd, die als volgt komen te luiden:

Artikel 36a

1. Het dagelijks bestuur inventariseert de gevolgen van de uittreding, de wijze waarop met deze gevolgen kan of moet worden omgegaan en de voorwaarden voor uittreding, die nadien worden vastgelegd in een door het algemeen bestuur vast te stellen uittredingsplan.

2. Het uittredingsplan bevat de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties die gedurende een periode van vijf jaar het directe gevolg zijn van de uittreding. Ook bevat het uittredingsplan de uittreedsom die betaald moet worden door de uittredende partij.

3. Uiterlijk zes maanden na het besluit van uittreding stelt het algemeen bestuur het uittredingsplan vast. De daarin voor de uittredende partij omschreven financiële verplichtingen zijn bindend. Het algemeen bestuur kan bij unanimiteit afwijken van de in dit lid bepaalde termijn.

4. Nadat het uittredingsplan is vastgesteld, is de uittredende partij gehouden om binnen zes maanden de daarin voor de uittredende partij omschreven financiële verplichtingen aan de regeling te voldoen. Het algemeen bestuur kan bij unanimiteit afwijken van de in dit lid bepaalde termijn.

5. Voor wat betreft de juridische, personele en organisatorische consequenties geldt dat het algemeen bestuur met de uittredende partij de mogelijkheid tot overname van personeel, activa en contracten onderzoekt. Het voorgaande behoeft echter niet te leiden tot wijziging van overeenkomsten met en verplichtingen jegens derden die zijn aangegaan respectievelijk bepaald voorafgaand aan het tijdstip van ontvangst door het algemeen bestuur van het besluit tot uittreding van de uittredende partij.

Artikel 36b

1. Met het oog op het bepalen van de inhoud van het uittredingsplan kan het algemeen bestuur een onafhankelijke externe deskundige aanwijzen die in opdracht van het algemeen bestuur het concept-uittredingsplan voorbereidt. Deze deskundige kan, in

overleg met het algemeen bestuur, voor specifieke onderdelen van het uittredingsplan andere deskundigen inschakelen.

2. De aanwijzing van een onafhankelijke externe deskundige vindt slechts plaats als deze het vertrouwen heeft van het gehele algemeen bestuur en het algemeen bestuur daartoe besluit.

R.

Na artikel 38 wordt een artikel ingevoegd, dat luidt:

Artikel 38a

Het algemeen bestuur draagt er zorg voor dat de regeling periodiek, doch tenminste éénmaal per vier jaar, wordt geëvalueerd.

S.

Artikel 41 vervalt.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking op de eerste dag van de kalendermaand, volgend op de bekendmaking in de Staatscourant door de Minister.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
(…)

Gedeputeerde staten van de provincie Utrecht,
Voorzitter, (…)
Secretaris, (…)

Burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht,
De burgemeester, Sharon A.M. Dijksma
De secretaris, Michiel J. Ruis

HET UTRECHTS ARCHIEF

Aan: de Minister van OCW, het college van Gedeputeerden Staten Utrecht en het college van Burgemeester en Wethouders Gemeente Utrecht.

Datum: 27-03-2025
Betreft: ontwerp wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief

Geachte Minister en colleges,

Wij hebben zienswijzen ontvangen op het ontwerp wijzigingsbesluit van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Het Utrechts Archief (HUA). Deze zijn met alle bestuurlijke partners besproken in onze bestuursvergadering van maandag 24 maart 2025 en wij kunnen u hierover het volgende mededelen:

Verzoek tot aanpassing van de evaluatietermijn naar 4 jaar
Het bestuur heeft de termijn voor de evaluatie van de GR op verzoek aangepast van zes naar vier jaar. De GR Het Utrechts Archief is een samenwerking van verschillende overheden om de Utrechtse archieven en het cultureel erfgoed hierin beschikbaar te kunnen stellen aan de inwoners van stad en provincie. Bij toekomstige aanpassingen van de GR zal daarom opnieuw gekeken worden naar een periode waarin alle bestuurlijke partners hun termijn hebben afgerond en hiermee de juiste input op de evaluatie kunnen geven.

Verzoek tot opname van een uittreedsom
Over het verzoek tot opname van een uittreedsom, zijn wij van mening dat het onhaalbaar is om dit toe te voegen aan de artikelen in het wijzigingsbesluit. Het is onwenselijk en juridisch ongebruikelijk om de hoogte van de uittreedsom op te nemen in de regeling. Ook zijn deze kosten nog niet geheel inzichtelijk of afgestemd. We kunnen uw colleges mededelen dat HUA erop inzet om de financiële risico's voor alle partijen beheersbaar te houden. In de ambtelijke werkgroep Uittreding zijn zowel het ministerie van OCW, de provincie Utrecht, de gemeente Utrecht als de directie van HUA vertegenwoordigd. Hier wordt het uittredingsplan voorbereid en alle financiële en juridische risico's verband houdende met het beheer van de rijkscollectie in kaart gebracht en daarover afspraken gemaakt. Hierna zal tevens een aangepaste GR met twee partijen (provincie en gemeente Utrecht) worden voorgelegd aan de Gemeenteraad Utrecht en Provinciale Staten Utrecht.

Wij vertrouwen erop dat uw vragen hiermee zijn beantwoord en verzoeken u om de aangepaste GR voor toestemming voor te leggen aan raden, staten en het parlement.

Hoogachtend, namens het bestuur van Het Utrechts Archief

Voorzitter,
Rachel Streefland

Postadres / Postbus 131 / 3500 AC Utrecht / *Bezoekadres* / Hamburgerstraat 28 / 3512 NS Utrecht / 030 286 66 11
Studiezaal / Alexander Numankade 199-201 / 3672 KW Utrecht / *RSIN* / 807024594 / secretariaat@hetutrechtsarchief.nl / www.hetutrechtsarchief.nl

Gemeenschappelijke regeling tot instelling van een openbaar lichaam beheer archiefbescheiden en collecties gemeente Utrecht d.d. 10 februari 2017, kenmerk 1149544

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, gedeputeerde staten van de provincie Utrecht en het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht,

Gelet op hoofdstuk I, en IX van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

Besluiten:

tot het treffen van de navolgende gemeenschappelijke regeling tot de instelling van een openbaar lichaam dat de archiefbescheiden en collecties beheert die berusten in de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie Utrecht en de archiefbewaarplaats van de gemeente Utrecht.

Artikel 1

In deze gemeenschappelijke regeling wordt verstaan onder:

a. Minister: de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;

b. gemeente: de gemeente Utrecht;

c. archiefbescheiden: archiefbescheiden als bedoeld in artikel 1, onderdeel c, van de Archiefwet 1995;

d. collecties: de verzameling historische voorwerpen, boeken en overige schriftelijke en elektronische bescheiden in de meest ruime zin des woords, niet zijnde archiefbescheiden, in eigendom van of in beheer bij de Minister, de provincie en de gemeente voor zover het betreft voorwerpen of bescheiden bij de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie, de archiefbewaarplaats van de provincie en de archiefbewaarplaats van de gemeente;

e. college: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente;

f. provincie: de provincie Utrecht;

g. gedeputeerde staten: gedeputeerde staten van de provincie.

Artikel 2

1. De regeling wordt getroffen met het doel de belangen van de Minister, gedeputeerde staten en het college bij alle aangelegenheden betreffende de archiefbescheiden, collecties, individuele documenten en dergelijke die berusten in de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie, de archiefbewaarplaats van de provincie en de archiefbewaarplaats van de gemeente, in gezamenlijkheid te behartigen.

2. Het Utrechts Archief voert bij de behartiging van de belangen, bedoeld in het eerste lid, het archiefbeleid en het cultuurbeleid van de Minister, de provincie en de gemeente mede uit.

3. De Minister, de provincie en de gemeente kunnen gezamenlijk algemene aanwijzingen geven omtrent de wijze waarop Het Utrechts Archief de belangen, bedoeld in het eerste lid, behartigt.

4. Gedeputeerde staten en het college kunnen hun niet-overgebrachte digitale archiefbescheiden in beheer van Het Utrechts Archief geven.

Artikel 2a

1. Er is een openbaar lichaam genaamd Het Utrechts Archief.

2 Het Utrechts Archief is gevestigd te Utrecht.

Artikel 2b

1. Aan het bestuur van Het Utrechts Archief zijn de navolgende werkzaamheden, taken en bevoegdheden van het college, gedeputeerde staten en de Minister overgedragen:

a. de beheerstaken, te onderscheiden in het behouden, bewerken en benutten van de archiefbescheiden die berusten in de in artikel 2 genoemde archiefbewaarplaatsen;

b. de taken en bevoegdheden, bedoeld in de artikelen 15, derde lid, 16, tweede lid, 17, 18, 19, 20, 28, 29, derde lid, 31 en 32, derde lid, van de Archiefwet 1995;

c. de bevoegdheid van de Minister om op grond van de artikelen 25 en 26, tweede lid, van de Archiefwet 1995 de rijksarchivaris in de provincie aan te wijzen.

d. het adviseren en het doen van voorstellen aan de Minister, gedeputeerde staten en het college over de taken en bevoegdheden, die door de Minister, gedeputeerde staten of het college worden uitgevoerd ingevolge de artikelen 5, 6, 7, 8, 12, 13, 15, eerste en tweede lid, 27, 29, tweede lid, 30 en 32, tweede lid, van de Archiefwet 1995, en

e. het verrichten van door de Minister, gedeputeerde staten of het college opgedragen andere taken die verband houden met de behartiging van de belangen, bedoeld in artikel 2, eerste en tweede lid.

2. Het Utrechts Archief stelt zich tevens ten doel het in de archieven ondergebrachte cultureel erfgoed op actieve wijze toegankelijk te maken voor en onder de aandacht te brengen van een breed publiek.

3. Het Utrechts Archief verricht namens en onder verantwoordelijkheid van gedeputeerde staten en het college taken omtrent het beheer van niet-overgebrachte archiefbescheiden als bedoeld in artikel 2, vierde lid.

4. Besluiten van het bestuur van Het Utrechts Archief worden niet aan zienswijzen van de Minister, provinciale staten respectievelijk gemeenteraad onderworpen, tenzij de Wet gemeenschappelijke regelingen of deze regeling dat expliciet voorschrijft.

Artikel 3

1. Het bestuur van Het Utrechts Archief bestaat uit een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter.

2. Het algemeen bestuur staat aan het hoofd van het openbaar lichaam.

Artikel 4

Het algemeen bestuur stelt de regels omtrent de kosten, bedoeld in artikel 19 Archiefwet 1995, vast bij unanimiteit en volgt daarbij zoveel mogelijk de regels die de Minister op grond van artikel 19 Archiefwet 1995 heeft vastgesteld voor de archiefbescheiden van het Rijk.

Artikel 5

1. Het algemeen bestuur bestaat uit zes leden.

2. De Minister wijst twee leden aan.

3. Gedeputeerde staten en het college wijzen uit hun midden ieder twee leden aan.

4. De Minister, gedeputeerde staten en het college kunnen voor ieder lid tevens één plaatsvervangend lid, voor gedeputeerde staten en het college uit hun midden, aanwijzen, dat het lid bij verhindering of ontstentenis vervangt. Hetgeen in deze regeling is bepaald ten aanzien van een lid van het algemeen bestuur is van overeenkomstige toepassing op het plaatsvervangend lid, tenzij de regeling anders bepaalt.

5. Het lidmaatschap van het algemeen bestuur van de leden, aangewezen door de Minister en het college eindigt van rechtswege op het tijdstip waarop de zittingsperiode van het college afloopt. Het lidmaatschap van de leden, aangewezen door gedeputeerde staten, eindigt op het moment dat de zittingsperiode van gedeputeerde staten afloopt.

6. Een persoon waarvan het lidmaatschap ingevolge het vijfde lid is geëindigd, kan opnieuw worden aangewezen.

7. Indien tussentijds een zetel van een lid van het algemeen bestuur vacant komt, wijst de Minister, gedeputeerde staten of het college zo spoedig mogelijk een nieuw lid aan.

8. Een lid van het algemeen bestuur dat zijn lidmaatschap ter beschikking heeft gesteld, blijft in functie totdat een nieuw lid is aangewezen.

Artikel 6

1. De leden van het algemeen bestuur, aangewezen door de Minister of het college hebben elk twee stemmen. De leden van het algemeen bestuur, aangewezen door gedeputeerde staten hebben elk één stem.

2. Een lid van het algemeen bestuur neemt niet deel aan de stemming over een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger in een andere hoedanigheid eveneens betrokken is en waarbij belangenspanning speelt of de integriteitsvraag aan de orde zou kunnen zijn.

3. Een benoeming gaat iemand persoonlijk aan, wanneer hij behoort tot de personen tot wie de keuze door een voordracht of bij een herstemming is beperkt.

4. Een stemming is alleen geldig, indien meer dan de helft van het aantal leden dat zitting heeft en zich niet van deelneming aan de stemming moet onthouden, daaraan heeft deelgenomen.

5. Het vierde lid is niet van toepassing:

a. ingeval opnieuw wordt gestemd over een voorstel of over een benoeming, voordracht of aanbeveling van een of meer personen ten aanzien van wie in een vorige vergadering een stemming op grond van dat lid niet geldig was;

b. voor zover het betreft onderwerpen die in een daaraan voorafgaande niet geopende vergadering aan de orde waren gesteld.

6. Voor het tot stand komen van een beslissing bij stemming wordt volstrekte meerderheid vereist van de stemmen die zijn uitgebracht, tenzij in de regeling anders is bepaald.

7. Bij een schriftelijke stemming wordt onder het uitbrengen van een stem verstaan het inleveren van een behoorlijk ingevuld stembriefje.

Artikel 7

1. Aan het algemeen bestuur behoren ter uitvoering van de aan Het Utrechts Archief toegekende taak alle bevoegdheden die niet aan een ander orgaan zijn opgedragen.

2. Het algemeen bestuur kan de directeur, bedoeld in artikel 30, als rijksarchivaris in de provincie, als provinciearchivaris van de provincie en als gemeentearchivaris van de gemeente aanwijzen.

3. Aan de bevoegdheden van het algemeen bestuur worden geen beperkingen opgelegd ingevolge artikel 31 van de Wet gemeenschappelijke regelingen, mits het totaal van de aangegane verplichtingen binnen de goedgekeurde begroting valt. Voor het aangaan van verplichtingen door het algemeen bestuur buiten de goedgekeurde begroting geldt de procedure van artikel 19, 19a en 20.

4. Het algemeen bestuur besluit slechts tot oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen belang. Het besluit wordt niet genomen dan nadat provinciale staten van de provincie, de raad van de gemeente en de Minister in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het algemeen bestuur te brengen. Het besluit wordt genomen bij unanimiteit.

Artikel 8

1. Het bestuur geeft de Minister der Staten-Generaal, provinciale staten en de gemeenteraad binnen redelijke termijn schriftelijk alle inlichtingen die zij nodig hebben voor de uitoefening van hun taken.

2. Het algemeen bestuur verstrekt zo spoedig mogelijk schriftelijk aan de Minister, provinciale staten en gedeputeerde staten van de provincie, de raad van de gemeente en het college de door hen gevraagde inlichtingen.

Artikel 9

1. Een lid van het algemeen bestuur dat is aangewezen door de Minister, verstrekt aan de Minister zo spoedig mogelijk doch in ieder geval binnen 45 dagen de door de Minister gevraagde inlichtingen.

2. Een lid van het algemeen bestuur dat is aangewezen door gedeputeerde staten of het college, verstrekt aan gedeputeerde staten en provinciale staten van de provincie, respectievelijk aan het college en aan de raad van de gemeente zo spoedig mogelijk doch in ieder geval binnen 45 dagen de door een of meer leden gevraagde inlichtingen.

3. De Minister, gedeputeerde staten of het college kunnen een lid van het algemeen bestuur dat zij hebben aangewezen, nadat de inlichtingen in een vergadering of schriftelijk zijn verstrekt of dienden te zijn verstrekt, ter verantwoording roepen voor het door hem in het algemeen bestuur gevoerde beleid.

Artikel 10

De Minister, gedeputeerde staten en het college kunnen een door hen aangewezen lid van het algemeen bestuur, dat hun vertrouwen niet meer geniet, ontslag verlenen.

Artikel 11

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en twee andere door het algemeen bestuur aan te wijzen leden.

2. Het algemeen bestuur wijst uit zijn midden één lid aan dat door de Minister is aangewezen als lid van het algemeen bestuur, en één lid dat door gedeputeerde staten is aangewezen als lid van het algemeen bestuur.

3. Het lidmaatschap van het dagelijks bestuur eindigt van rechtswege, zodra men ophoudt lid te zijn van het algemeen bestuur.

4. Artikel 5, achtste lid, is van overeenkomstige toepassing.

5. De leden van het dagelijks bestuur, die door de Minister en het college zijn aangewezen als lid van het algemeen bestuur, hebben elk twee stemmen. Het lid van het dagelijks bestuur dat door gedeputeerde staten is aangewezen als lid van het algemeen bestuur heeft één stem. Besluitvorming vindt plaats bij volstrekte meerderheid van stemmen, voor zover niet anders is bepaald in de regeling.

6. In de vergadering van het dagelijks bestuur kan slechts worden beraadslaagd of besloten, indien ten minste de helft van het aantal zitting hebbende leden tegenwoordig is.

7. Indien het vereiste aantal leden niet tegenwoordig is, belegt de voorzitter, onder verwijzing naar dit artikel, opnieuw een vergadering.

Artikel 12

Het dagelijks bestuur vergadert zo dikwijls als één of meer leden van het dagelijks bestuur dit nodig oordelen.

Artikel 13

Het dagelijks bestuur stelt regels voor zijn vergaderingen vast.

Artikel 14

Het dagelijks bestuur is in ieder geval belast met:

a. het voeren van het dagelijks bestuur van Het Utrechts Archief;

b. beslissingen van het algemeen bestuur voorbereiden en uitvoeren;

c. regels vaststellen over de ambtelijke organisatie van Het Utrechts Archief;

d. het aangaan, wijzigen en beëindigen van arbeidsovereenkomsten met bij het Utrechts Archief werkzame ambtenaren;

e. besluiten tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van Het Utrechts Archief, met uitzondering van privaatrechtelijke rechtshandelingen als bedoeld in artikel 7, vierde lid;

f. besluiten namens Het Utrechts Archief, het dagelijks bestuur of het algemeen bestuur rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten, tenzij het algemeen bestuur, voor zover dit het algemeen bestuur aangaat, in voorkomende gevallen anders beslist;

g. het nemen van alle conservatoire maatregelen zowel in als buiten rechte en het doen van alles wat nodig is ter voorkoming van verjaring van recht of bezit;

h. het beheer van de activa en passiva van Het Utrechts Archief, en

i. de zorg, voor zover deze van het dagelijks bestuur afhangt, voor de controle op het geldelijk beheer en de boekhouding van Het Utrechts Archief.

Artikel 15

1. De voorzitter wordt door en uit het algemeen bestuur aangewezen.

2. In aanvulling op het eerste lid wijst het algemeen bestuur als voorzitter een lid aan dat is aangewezen door het college.

3. Uit de andere leden van het dagelijks bestuur, bedoeld in artikel 11, eerste lid, wordt een plaatsvervangend voorzitter aangewezen.

4. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur.

5. De voorzitter tekent de stukken die van het algemeen bestuur of het dagelijks bestuur uitgaan, tenzij hij aan de directeur het tekenen van bepaalde stukken heeft opgedragen.

6. De voorzitter vertegenwoordigt Het Utrechts Archief in en buiten rechte. De vertegenwoordiging kan hij opdragen aan een door hem aan te wijzen gevolmachtigde.

Artikel 16

1. Het algemeen bestuur kan besluiten dat de leden van het algemeen of dagelijks bestuur, voor zover zij niet de functie vervullen van commissaris van de Koning, gedeputeerde van de provincie, burgemeester of wethouder van de gemeente, een vergoeding ontvangen voor hun werkzaamheden ten behoeve van Het Utrechts Archief.

2. De leden van het algemeen en het dagelijks bestuur, bedoeld in het eerste lid, ontvangen een tegemoetkoming in de kosten, waartoe worden gerekend reis- en verblijfkosten ten behoeve van het bijwonen van de vergaderingen van het algemeen en dagelijks bestuur.

3. De in de voorgaande leden bedoelde vergoeding en tegemoetkoming worden door het algemeen bestuur vastgesteld en als afzonderlijke post opgenomen in de jaarlijkse begroting.

Artikel 17

1. De voor de uitvoering van deze regeling ter beschikking te stellen middelen worden verschaft door de Minister, de provincie en de gemeente, door het verstrekken van jaarlijkse bijdragen, op basis van de begroting.

2. De Minister, gedeputeerde staten en het college dragen er zorg voor dat het openbaar lichaam te allen tijde beschikt over voldoende middelen om aan zijn verplichtingen te voldoen. Dit met inachtneming van het zevende lid.

3. De bijdrage van de Minister kan jaarlijks worden aangepast in verband met de ontwikkeling van lonen of prijzen met een percentage, zoals dit in voorkomend geval door de Minister in de loop van het begrotingsjaar voor het geheel van zijn bijdrage wordt vastgesteld. De provincie en de gemeenten volgen in deze de Minister in de aanpassing van zijn bijdrage.

4. Het Utrechts Archief kan bij de vaststelling van de begroting een percentage opnemen als voorlopige raming van het door de Minister, gedeputeerde staten en het college vast te stellen percentage als bedoeld in het derde lid.

5. Bij de start van Het Utrechts Archief en voor de uitvoering van deze regeling kunnen door de verschillende partners vermogensbestanddelen worden ingebracht waarover nadere afspraken gemaakt worden.

6. De bijdrage wordt verleend onder de voorwaarden, bedoeld in artikel 4:34, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

7. Indien de Minister, gedeputeerde staten of het college een bijzondere taak opdraagt als bedoeld in artikel 2b, eerste lid, onder e, waarvan de kosten niet zijn op te vangen in de begroting, wordt daarvoor door de Minister, gedeputeerde staten of het college in aanvulling op de jaarlijkse bijdrage een tevoren overeengekomen vergoeding betaald.

Artikel 18

1. Het dagelijks bestuur stelt eenmaal per vier jaar een vierjarig beleidsplan en een meerjarenbegroting op.

2. Een periode van vier jaren als bedoeld in het eerste lid valt samen met de periode van een cultuurnota als bedoeld in artikel 3 van de Wet op het specifiek cultuurbeleid.

3. Het dagelijks bestuur zendt het ontwerpbeleidsplan en de ontwerpmeerjarenbegroting aan het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur stelt ze vast. Dertien maanden voorafgaand aan de periode waarop het beleidsplan en de meerjarenbegroting betrekking hebben, worden deze toegezonden aan de Minister, provinciale staten van de provincie en de raad van de gemeente.

4. De Minister, gedeputeerde staten en het college maken, binnen twee maanden na ontvangst van de in het derde lid genoemde stukken, gezamenlijk afspraken met Het Utrechts Archief over te behalen resultaten voor de komende vier jaren.

Artikel 19

1. Het dagelijks bestuur zendt vóór 30 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders aan provinciale staten van de provincie, de raad van de gemeente en de Minister.

2. Het dagelijks bestuur biedt jaarlijks, ten minste twaalf weken voor de in artikel 19a, eerste lid, bedoelde vaststelling, provinciale staten van de provincie, de raad van de gemeente en de Minister een ontwerp aan voor de begroting met toelichting van Het Utrechts Archief en een meerjarenraming met toelichting voor ten minste drie op het begrotingsjaar volgende jaren.

3. Bij het opstellen van het ontwerp voor de begroting, bedoeld in het eerste lid, neemt het algemeen bestuur het archiefbeleid en het cultuurbeleid, bedoeld in artikel 2, tweede lid, de algemene aanwijzingen, bedoeld in artikel 2, derde lid, in acht en daarnaast de afspraken, bedoeld in artikel 18, vierde lid.

4. In de toelichting op de ontwerpbegroting worden de aard en de omvang van de voorgenomen activiteiten beschreven. Daarbij wordt aangegeven welke belangen en resultaten Het Utrechts Archief met de activiteiten nastreeft, op welke wijze de activiteiten zullen worden uitgevoerd en voor welke doelgroepen zij zijn bestemd.

5. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van het college, gedeputeerde staten en de Minister voor een ieder ter inzage gelegd en tegen betaling van kosten algemeen verkrijgbaar gesteld. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaarstelling geschiedt openbare kennisgeving.

6. Provinciale staten van de provincie, de raad van de gemeente en de Minister kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.

Artikel 19a

1. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient. De begroting wordt vastgesteld bij unanimiteit.

2. Nadat deze is vastgesteld, zendt het algemeen bestuur de begroting aan provinciale staten van de provincie, de raad van de gemeente en de Minister, die ter zake bij de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hun zienswijze naar voren kunnen brengen.

3. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 september van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Artikel 20

1. Besluiten tot wijziging van de begroting kunnen tot uiterlijk het eind van het desbetreffende begrotingsjaar worden genomen.

2. De artikelen 19 en 19a, eerste en tweede lid, zijn van overeenkomstige toepassing, met uitzondering van die wijzigingen waarbij geen verandering wordt gebracht in de bijdragen, bedoeld in artikel 17, eerste lid. Het dagelijks bestuur zendt de begrotingswijziging binnen vier weken na de vaststelling aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Artikel 21

1. De Minister, de provincie en de gemeente voldoen de verschuldigde bijdrage bij wijze van voorschot in twaalf maandelijkse termijnen.

2. In afwijking van het eerste lid kunnen de Minister, de provincie en de gemeente de bijdragen bij wijze van voorschot voldoen in door hen nader te bepalen termijnen.

Artikel 22

1. Het dagelijks bestuur zendt vóór 30 april van het jaar na het jaar waarvoor de jaarrekening dient, een voorlopige jaarrekening aan de Minister, provinciale staten van de provincie en de raad van de gemeente. De voorlopige jaarrekening gaat vergezeld van een verklaring omtrent de getrouwheid en de rechtmatigheid, afgegeven door een accountant als bedoeld in artikel 393 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

2. Het dagelijks bestuur draagt er zorg voor dat medewerking wordt verleend aan door of namens de accountant(s) van de Minister, de provincie en de gemeente in te stellen onderzoeken naar de door de accountant, bedoeld in het eerste lid, verrichte (controle)werkzaamheden.

3. Het dagelijks bestuur brengt jaarlijks aan de Minister, provinciale staten van de provincie en de raad van de gemeente vóór 30 april een inhoudelijk verslag uit van de werkzaamheden, het gevoerde beleid in het algemeen en de doelmatigheid en doeltreffendheid van zijn werkzaamheden en werkwijze in het bijzonder in het afgelopen kalenderjaar.

4. Het dagelijks bestuur zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, provinciale staten van de provincie, raad van de gemeente en de Minister.

5. Het dagelijks bestuur stelt de in het eerste en derde lid bedoelde stukken algemeen verkrijgbaar.

Artikel 23

1. Een batig saldo kan worden bestemd voor vorming van of toevoeging aan de reserve, of kan worden uitbetaald. De hoogte van deze reserve wordt bepaald door het algemeen bestuur, gehoord de Minister provinciale staten van de provincie en de raad van de gemeente. Voor zover een batig saldo niet wordt aangewend voor de reserve wordt het saldo naar rato van de jaarlijkse bijdrage uitgekeerd aan de Minister, de provincie en de gemeente.

2. De reserve in enig jaar bedraagt niet meer dan tien procent van de gezamenlijke bijdragen van de Minister, de provincie en de gemeente van dat jaar.

Artikel 24

Bij het jaarverslag stelt het algemeen bestuur de definitieve bijdragen van de Minister, de provincie en de gemeente vast.

Artikel 25

1. Het algemeen bestuur stelt regels vast met betrekking tot de organisatie van de financiële administratie en van het kasbeheer en de boekhouding van Het Utrechts Archief. Bij deze regels wordt bepaald welke ambtenaren van Het Utrechts Archief met het doen van ontvangsten en betalingen worden belast.

2. Het algemeen bestuur stelt regels vast met betrekking tot de controle op de financiële administratie en het kasbeheer. Bij deze regels wordt de deskundige aangewezen die met de controle is belast.

Artikel 26

De Minister, gedeputeerde staten en het college kunnen gezamenlijk nadere regels stellen over het financieel en materieel beheer, over de inrichting van de begroting, het financieel verslag, jaarverslag en aandachtspunten voor de accountantscontrole.

Artikel 27

1. Overeenkomstig door het algemeen bestuur vast te stellen regels, die aan gedeputeerde staten van de provincie worden medegedeeld, draagt het dagelijks bestuur zorg voor de archiefbescheiden van Het Utrechts Archief.

2. De archiefbescheiden van Het Utrechts Archief die op grond van de Archiefwet 1995 moeten worden overgebracht, komen te berusten in de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie.

3. De directeur is belast met het beheer van de archiefbescheiden, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 28

1. De Minister, gedeputeerde staten, het college en Het Utrechts Archief verstrekken elkaar desgevraagd inlichtingen en gegevens welke zij nodig achten voor de uitoefening van hun taak.

2. De Minister, gedeputeerde staten en het college kunnen inzage vorderen van zakelijke gegevens en bescheiden, voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijs nodig is.

3. Het Utrechts Archief stelt de Minister, gedeputeerde staten en het college te allen tijde in de gelegenheid toezicht te houden op het bepaalde bij of krachtens de Archiefwet 1995 ten aanzien van de archiefbescheiden die berusten in de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie, de archiefbewaarplaats van de provincie en de archiefbewaarplaats van de gemeente.

Artikel 29

1. Het college, gedeputeerde staten en de Minister doen het dagelijks bestuur mededeling van de bij hen in voorbereiding zijnde maatregelen en plannen die voor de behartiging van de belangen, bedoeld in artikel 2, eerste lid, voor Het Utrechts Archief van belang zijn.

2. Het college, gedeputeerde staten en de Minister kunnen, bij de in het eerste lid bedoelde mededeling, het gevoelen vragen van het dagelijks bestuur. Ook ongevraagd kan het dagelijks bestuur zijn zienswijze daaromtrent aan de gemeente, de provincie of de Minister kenbaar maken.

Artikel 29a

Eenieder kan worden betrokken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van deze regeling via de reguliere procedures van het rijk, de provincie en de gemeente.

Artikel 30

Het dagelijks bestuur beslist over het aangaan, wijzigen en beëindigen van de arbeidsovereenkomst met de directeur van Het Utrechts Archief.

Artikel 31

1. Het dagelijks bestuur stelt voor de directeur een instructie vast.

2. Het dagelijks bestuur regelt de vervanging van de directeur.

Artikel 32

1. De directeur staat het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter bij de uitoefening van hun taak terzijde. Hij is in de vergaderingen van het algemeen en dagelijks bestuur aanwezig en heeft daarin een adviserende stem.

2. Met inachtneming van artikel 15, vijfde lid, worden alle stukken, die van het algemeen of het dagelijks bestuur uitgaan door de directeur mede ondertekent.

Artikel 33

Het overige personeel wordt in dienst genomen, geschorst of ontslagen door het dagelijks bestuur.

Artikel 34

1. Het dagelijks bestuur stelt de rechtspositie- en arbeidsvoorwaardenregeling vast.

2. Het dagelijks bestuur volgt bij de vaststelling van de regelingen, bedoeld in het eerste lid, zoveel mogelijk de rechtspositieregeling van de gemeente.

3. Een regeling die afwijkt van de in het tweede lid bedoelde regelingen, behoeft de instemming van de regionale vakbondsbestuurders.

Artikel 35

Toetreding tot de regeling geschiedt bij een daartoe strekkend besluit van de Minister, gedeputeerde staten en het college, na verkregen toestemming van provinciale staten van de provincie, de raad van de gemeente, alsmede de toe te treden bestuursorganen of rechtspersonen.

Artikel 36

1. Uittreding uit de regeling geschiedt door toezending van het daartoe strekkende besluit van de Minister, gedeputeerde staten of het college (hierna uittredende partij). Gedeputeerde staten en het college overleggen daarbij ook het besluit tot toestemming van provinciale staten van de provincie, respectievelijk van de raad van de gemeente.

2. De uittredende partij zendt het besluit tot uittreding aangetekend aan het algemeen bestuur. Daarbij wordt een opzegtermijn van één jaar, ingaande op 1 januari van het eerstvolgende kalenderjaar, in acht genomen. Het algemeen bestuur kan unaniem besluiten tot een andere opzegtermijn bij de vaststelling van het uittredingsplan.

3. Het algemeen bestuur regelt de gevolgen van de uittreding op basis van artikel 36a en b.

4. De kosten van uittreding komen bij uittreding van het college, gedeputeerde staten of de Minister voor rekening van de gemeente, de provincie respectievelijk de Staat.

Artikel 36a

1. Het dagelijks bestuur inventariseert de gevolgen van de uittreding, de wijze waarop met deze gevolgen kan of moet worden omgegaan en de voorwaarden voor uittreding, die nadien worden vastgelegd in een door het algemeen bestuur vast te stellen uittredingsplan.

2. Het uittredingsplan bevat de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties die gedurende een periode van vijf jaar het directe gevolg zijn van de uittreding. Ook bevat het uittredingsplan de uittreedsom die betaald moet worden door de uittredende partij.

3. Uiterlijk zes maanden na het besluit van uittreding stelt het algemeen bestuur het uitredingsplan vast. De daarin voor de uittredende partij omschreven financiële verplichtingen zijn bindend. Het algemeen bestuur kan bij unanimiteit afwijken van de in dit lid bepaalde termijn.

4. Nadat het uittredingsplan is vastgesteld, is de uittredende partij gehouden om binnen zes maanden de daarin voor de uittredende partij omschreven financiële verplichtingen aan de regeling te voldoen. Het algemeen bestuur kan bij unanimiteit afwijken van de in dit lid bepaalde termijn.

5. Voor wat betreft de juridische, personele en organisatorische consequenties geldt dat het algemeen bestuur met de uittredende partij de mogelijkheid tot overname van personeel, activa en contracten onderzoekt. Het voorgaande behoeft echter niet te leiden tot wijziging van overeenkomsten met en verplichtingen jegens derden die zijn aangegaan respectievelijk bepaald voorafgaand aan het tijdstip van ontvangst door het algemeen bestuur van het besluit tot uittreding van de uittredende partij.

Artikel 36b

1. Met het oog op het bepalen van de inhoud van het uittredingsplan kan het algemeen bestuur een onafhankelijke externe deskundige aanwijzen die in opdracht van het algemeen bestuur het concept-uittredingsplan voorbereidt. Deze deskundige kan, in overleg met het algemeen bestuur, voor specifieke onderdelen van het uittredingsplan andere deskundigen inschakelen.

2. De aanwijzing van een onafhankelijke externe deskundige vindt slechts plaats als deze het vertrouwen heeft van het gehele algemeen bestuur en het algemeen bestuur daartoe besluit.

Artikel 37

1. Deze regeling kan worden gewijzigd bij besluit van de Minister, gedeputeerde staten en het college.

2. Gedeputeerde staten en het college hebben voor het besluit tot wijziging van de regeling de toestemming nodig van provinciale staten van de provincie, respectievelijk de raad van de gemeente.

Artikel 38

1. Deze regeling kan worden opgeheven bij besluit van de Minister, gedeputeerde staten en het college.

2. Het algemeen bestuur stelt een liquidatieplan op dat voorziet in de verplichting van de Staat, de provincie en van de gemeente om alle rechten en plichten van het openbaar lichaam over de Staat, de provincie en de gemeente te verdelen op een in het plan te bepalen wijze.

Artikel 38a

Het algemeen bestuur draagt er zorg voor dat de regeling periodiek, doch tenminste éénmaal per ~~zes~~ vier jaar, wordt geëvalueerd.

Artikel 39

1. Deze regeling treedt in werking met ingang van de eerste dag van de kalendermaand, volgend op de bekendmaking in de Staatscourant door de Minister.

2. Het college zendt de regeling in aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Artikel 40

Deze regeling wordt aangehaald als: Gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief.

Artikel 41

[vervallen]

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

(…)

Gedeputeerde staten van de provincie Utrecht,

Voorzitter, (…)

Secretaris, (…)

Burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht

Voorzitter, (…)

Secretaris, (…)

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Toestemming wijziging gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief (HUA)

Beleidsveld	Personeel en Organisatie
Organisatieonderdeel	Informatie- en procesmanagement (IPM)
Opsteller	I. van der Linden, J. Uilenreef & R. van der Wal
Zaaknummer	30255575
Jaargang en nummer	2025, nr. 56
Vergaderdatum Raad	12 juni 2025
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

De raad besluit:

1. Het college toestemming te verlenen voor het wijzigen van de Gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief conform bijgevoegd voorgenomen Wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling HUA, waarmee deze technisch-juridisch wordt aangepast in lijn met de eisen uit de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 12 juni 2025.

De griffier,

Miguel Israel

De voorzitter,

Sharon A.M. Dijksma

Signed By: Dijksma, Sharon
19/06/2025 10:50:53 CEST
ID: 91728e34-a53a-4180-a6d7-5048efb1d235
Auth: Scribble

Signed By: Israel, Miguel
13/06/2025 16:06:53 CEST
ID: 91728e34-a53a-4180-a6d7-5048efb1d235
Auth: Scribble

Gemeenteraad

Dossiernummer	4677
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 juni 2025
Agendapunt	13
Titel	Raadsvoorstel Zienswijze Ontwerpbegroting 2026 GGDrU
ID	4899
Behandelend ambtenaar	Marianne van der Velde
Telefoon	06-42927399
E-mail	marianne.van.der.velde@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Volksgezondheid en milieu
Portefeuillehouder	Wethouder Eerenberg
Beleidsveld	Volksgezondheid
Referendabel	Nee
Reden niet referendabel	Sub i: Raadsvoorstel over de Wet gemeenschappelijke regeling.
Raadsadviseur (lijst)	Willemien Kok/Cie Volksgezondheid, Onderwijs, Werk en Economie/06-24862310
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	12 juni 2025

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Zienswijze Ontwerpbegroting 2026 GGDrU

Beleidsveld	Volksgezondheid
Organisatieonderdeel	Volksgezondheid
Opsteller	Marianne van der Velde
Kenmerk	30268013
Vergaderdatum Raad	12 Juni 2025
Referendabel	Nee (Artikel 1:2 Het raadgevend referendum lid 2.i Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze van de raad op (ontwerp)begroting 2026 van de GGD regio Utrecht, waarin staat dat:
   - De raad graag het aanbod van de GGDrU aanneemt om ook in de komende periode het gesprek te blijven voeren over de grote financiële uitdagingen;
   - De raad zich afvraagt of de crisis- en pandemische paraatheid van de GGDrU op orde is in geval er geacteerd moet worden bij een acute crisissituatie;
   - De raad meer duidelijkheid wil over een aantal punten in de ontwerpbegroting, waaronder de invulling van de taakstelling op de inwonersbijdrage en de besteding van het budget dat bestemd is voor 'aantrekkelijk werkgeverschap', m.n. over het deel dat nu is ingezet op overhead;
   - De raad graag in gesprek gaat over de toename in kosten van de forensische zorg en het bijhorende toekomstperspectief hierop.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

In de ontwerpbegroting 2026 staat de financiële uitwerking van de kaderbrief 2026. De ontwerpbegroting is beleidsarm en bevat de stijging van de inwonersbijdrage (als gevolg van groei van het aantal inwoners en gehanteerde indexaties), meerkosten van extra taken en eerder genomen besluiten over maatwerk.

In de nu voorliggende zienswijzebrief geeft de raad aan nog wel een aantal reflecties te hebben op (ontwerp)begroting 2026 van de GGD regio Utrecht, ook al zijn deze aanpassingen in de begroting onvermijdelijk, onuitstelbaar en onoplosbaar vanwege het karakter van de (ontwerp)begrotingswijziging.

Context

Aanleiding

De gemeente Utrecht neemt sinds 2014 deel aan de Gemeenschappelijke Regeling GGD regio Utrecht (GR GGDrU). De deelname van de gemeente Utrecht aan de GR GGDrU volgt uit de Wet Publieke Gezondheid (WPG). De gemeente Utrecht heeft bij de GGDrU basistaken uit de WPG belegd op het gebied van de gezondheidsbescherming, advies en ondersteuning bij crisissituaties, en heeft daarnaast maatwerkafspraken gemaakt op het gebied van de Openbare Geestelijke Gezondheid, de uitvoering van de Wet verplichte GGZ (WvGGZ) en de lijkschouw.

Op 9 juli 2026 besluit het Algemeen Bestuur van de GGDrU over de (ontwerp)begroting 2026. Op 9 april 2025 heeft de Directeur Publieke Gezondheid de raad per brief in de gelegenheid gesteld om een zienswijze op de (ontwerp)begroting 2026 in te dienen. Via een zienswijze kan de raad invloed uitoefenen op het beleid van de GGDrU. Het Algemeen Bestuur van de GGDrU neemt zienswijzen die uiterlijk 2 juli 2025 aan de GGDrU zijn gestuurd, mee in de besluitvorming over deze begrotingswijziging.

Juridische context

In de GR GGDrU staat dat de gemeenteraad de gelegenheid heeft om een zienswijze in te dienen op concept begrotingen. Wettelijk bepaald en in de Gemeenschappelijke Regeling GGD regio Utrecht is vastgelegd dat in dit geval een zienswijzeprocedure gevolgd wordt.

De grondslag voor het bieden van de gelegenheid aan de raad om een zienswijze in te dienen op de (ontwerp)begroting 2026 van GGDrU is Artikel 35 Wet gemeenschappelijke regelingen. Van toepassing op de situatie van de gemeente Utrecht is tevens de vrijwaringsbepaling van de gemeente voor financiële gevolgen van de uitvoering van taken door GGDrU in de Jeugdgezondheid (art 54 lid 2 van de GR GGDrU).

Toelichting ontwerpbegroting

De in de begroting vastgestelde bijdrage van de gemeente Utrecht neemt in 2026 toe met ca. 560.000 euro naar een bijdrage van ca. 4.000.000 euro. Deze toename is binnen de begroting Gemeente Utrecht gedekt voor ca. 220.000*euro. Voor ongeveer 340.000 euro geldt dat deze toename betrokken zal worden 2026 bij de integrale afweging in de voorjaarsnota 2026. Het ongedekte deel van de toename betreft met name groei van de stad ca. 230.000 euro en een volume toename van de forensische zorg van ca. 110.000 euro.
**Voor de indexatie 2026 is een aanname gemaakt o.b.v. dezelfde indexatie als 2025*

Beslistermijn

Uiterlijk 2 juli 2025 moet de gemeente Utrecht haar zienswijze delen met de GGDrU. Indien de gemeente Utrecht niet of later de zienswijze deelt, dan neemt het Algemeen Bestuur deze zienswijze niet mee bij de besluitvorming op 9 juli 2025.

Beoogd effect

Met de zienswijze kan de gemeenteraad invloed uitoefenen op het beleid van de GGDrU. Het Algemeen Bestuur neemt de zienswijze mee in de besluitvorming op 9 juli 2025.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

Raadsvoorstel Zienswijze kaderbrief 2026 GGDrU

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze van de raad op (ontwerp)begroting 2026 van de GGD-regio Utrecht, waarin staat dat: - De raad graag het aanbod van de GGDrU aanneemt om ook in de komende periode het gesprek te blijven voeren over de grote financiële uitdagingen; - De raad zich afvraagt of de crisis- en pandemische paraatheid van de GGDrU op orde is in geval er geacteerd moet worden bij een acute crisissituatie; - De raad meer duidelijkheid wil over een aantal punten in de ontwerpbegroting, waaronder de invulling van de taakstelling op de inwonersbijdrage en de besteding van het budget dat bestemd is voor 'aantrekkelijk werkgeverschap', m.n. over het deel dat nu is ingezet op overhead; - De raad graag in gesprek gaat over de toename in kosten van de forensische zorg en het bijhorende toekomstperspectief hierop.
Argumenten	
1.1	De GGDrU is onderdeel van de VR regio Utrecht en vanuit die rol betrokken bij de (regionale) crisis- en pandemische paraatheid, maar neemt hier geen specifieke gelden voor op in de begroting.
	In geval van crisis heeft de GGDrU een cruciale rol in de regio en de gemeente Utrecht. Vanuit rijksoverheid wordt fors bezuinigd op de gelden voor de GGDen landelijk. Uit alle gesprekken met de GGDrU komt voort dat de bezuinigingen gevolgen hebben voor de inzet van de GGDrU. Echter, in de ontwerpbegroting wordt dit thema onderbelicht en is geen onderdeel van de begroting. Dit roept vragen op over de personele verwachtingen van de GGD zijn voor 2026 op dit thema. Daarbij vinden wij het zowel praktisch als principieel zorgelijk dat er mogelijk ook op pandemische paraatheid wordt bezuinigd. De GGDrU moet in staat zijn om adequaat te handelen bij toekomstige crises. We missen inzicht in de financiële (on)mogelijkheden en de bijbehorende consequenties voor de regio Utrecht wat betreft de crisisparaatheid.
1.2	De raad conform de gemeenschappelijke regeling van de GGDrU verplicht in te stemmen met de loon- en prijsindexatie van de inwonersbijdrage.
	Gezien het karakter van de GGDrU (een gemeenschappelijke regeling) zijn wij verplicht in te stemmen met de ophoging van de inwonersbijdrage en andere indexeringen van taken die zijn vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling of waarvan we vanuit de WPG verplicht zijn die bij een GGD te beleggen.
1.3	De GGDrU verwerkt eerder gemaakte maatwerkafspraken voor 2026 in deze begroting, maar de definitieve maatwerkafspraken van de gemeente Utrecht kunnen pas na vaststelling van de VJN worden vastgesteld.
	Eerder gemaakte maatwerkafspraken die ook voor 2026 van kracht zijn, zijn verwerkt in de ontwerpbegroting 2026. In deze begroting zijn eerder gemaakte afspraken tussen de gemeente Utrecht en GGDrU over de uitvoering van deze extra activiteiten en de financiële dekking hiervan verwerkt. Echter, pas 10 juli 2025 wordt met de raad de VJN besproken en weten we definitief of de mogelijke maatwerkbezuiniging op SOA/PrEP voorkomen wordt. Indexering over de bedragen van 2026 is toegepast. Voor het MAB is aanvullend op eerdere afspraken een financieel plafond afgesproken.
1.4	De kosten voor de forensische zorg stijgen fors en de verwachting is dat deze trend zich doorzet de komende jaren.
	Het volume van de forensische zorg neemt toe. Dit is gebaseerd op de uitgaven van de GGDrU voor forensische zorg in de Gemeente Utrecht. De stijging in de ontwerpbegroting 2026 van ca. 87.000 euro betreffen ca. 9.000 L&P en ca.

	78.000 volume. Dat is een volumestijging van ruim 31% op een begroting uit 2025 van ca 250.000 euro waar in 2025 al een grote ongedekte volumestijging op is geweest tot een cumulatief totaal van ca. 110.000 in 2026. We willen in gesprek gaan wat de oorzaken hiervan zijn en waar het naartoe gaat in de toekomst.
1.5	De GGDrU zet een gedeelte van de bijdrage uit gemeenten in voor 'aantrekkelijk werkgeverschap', waarbij de focus moet liggen op zorgpersoneel, maar in inzet lijkt organisatiebreed uitgerold te worden.
	De argumentatie voor het inzetten op aantrekkelijk werkgeverschap is gestoeld op de notie dat er schaarste is ten aanzien van medisch personeel en dat extra gelden noodzakelijk zijn om zorgpersoneel aan te trekken en te behouden. Inzet van deze gelden op ander personeel is niet de afspraak. Daarom willen we meer inzicht krijgen op de onderwerpen en doelgroeppersoneel waaraan dit geld daadwerkelijk wordt uitgegeven. Daarbij willen we nagaan of deze gelden het gewenste effect hebben en of de GGDrU haar vacatures naar tevredenheid kan invullen. Tot op heden hebben we nog geen signalen dat de dienstverlening door krapte op de arbeidsmarkt onder de ondergrens zakt.
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	Er is nog geen integrale dekking voor de stijging van de bijdrage van 554.827 euro; een bedrag van € 337.942 kent geen dekking en zal bij voorjaarsnota 2026 betrokken worden bij de integrale afweging.
	In de (ontwerp)begroting 2026 staat een stijging van 554.827 euro van de bijdrage (ten opzichte van de begroting 2025). Deze stijging is enerzijds opgebouwd uit loonindexatie, prijsindexaties en een stijging van het inwoneraantal van gemeente Utrecht en anderzijds het doorvoeren van wijzigingen op een aantal taken in het Maatwerk bij de GGDrU (zoals bijv. het Meldpunt Advies en bezorgd). In het komende jaar wordt ingezet op het inventariseren in de volle breedte van de verschillende contracten tussen de gemeente Utrecht en de GGDrU, inclusief looptijden en afspraken. We bezien op welke wijze we deze autonome ontwikkelingen in het gemeentelijk begrotingsproces meenemen.

Financiën

De zienswijze brief heeft geen directe financiele consequenties.
De kosten voor de gemeente Utrecht van deelname aan de GR GGDrU zijn onderdeel van begrotingscyclus van de Gemeente Utrecht, onderdeel Verbonden Partijen. De voorliggende conceptbegroting zou leiden tot een extra bijdrage van de gemeente Utrecht van 554.827 euro, waarvan 337.942 euro ongedekt is. De eventuele consequenties van de definitieve begroting worden betrokken bij de integrale afweging voorjaarsnota.

Vervolg

De vastgestelde zienswijzebrief wordt naar GGDrU gezonden en meegenomen in de besluitvorming van het algemeen bestuur GGDrU over de (ontwerp)begroting 2026 in het Algemeen Bestuur van GGDrU van 9 juli 2026.

Samen stad maken (voorheen Participatie)

'Gemeente aan zet' is van toepassing, er is niet samengewerkt met Utrechters voor dit voorstel.

Communicatie

Er is geen aanvullende communicatie voorzien.

(Niet)Referendabel

De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is niet van toepassing omdat dit een raadsvoorstel betreft over stukken van een gemeenschappelijke regeling (Artikel 1:2 Het raadgevend referendum lid 2.i Verordening raadgevend referendum) .

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming

- Zienswijzebrief (ontwerp)begroting 2026

Bijlagen informatief

- Brief aan de raden bij ontwerpbegroting 2026
- (ontwerp)Begroting GGDrU 2026
- Samenvattend overzicht zienswijzen kaderbrief 2026

Gemeenteraad
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl/gemeenteraad

Gemeente Utrecht

VERSIE VOOR BESLUITVORMING

GGDrU
M. Sprenger
Postbus 51
3700 AB ZEIST

Behandeld door	Marianne van der Velde	**Datum**	volgt
E-mail	marianne.van.der.velde@utrecht.nl	**Ons kenmerk**	30268013
Bijlage(n)	Geen	**Onderwerp**	Zienswijze Ontwerpbegroting GGDrU 2026
Uw kenmerk	UIT-2025/11736/		
Uw brief van	9 april 2025	**Verzonden**	
		Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	

Geachte heer Sprenger,

Wij hebben op 9 april j.l. de ontwerpbegroting 2026 van de GGDrU ontvangen. U geeft in de begeleidende brief aan dat u de zienswijzen op de kaderbrief 2026 ter harte heeft genomen en rekening houdt met de lastige financiële situatie van gemeenten. Wij nemen uw aanbod graag aan om blijvend in gesprek te gaan over de financiële situatie van de GGDrU in relatie tot die van de gemeente Utrecht, omdat de financiële uitdagingen voor ons beiden groot zijn.

Bezuinigingen
Zoals reeds aangegeven in onze zienswijze op de Kadernota 2026, willen wij als gemeente onze bereidheid tonen om actief mee te denken over oplossingen voor de gezamenlijke financiële opgaven. Wij staan open voor het gezamenlijk verkennen van innovatieve en alternatieve oplossingen die bijdragen aan een houdbare financiële huishouding. Een voorbeeld hiervan is het inzetten van aanvullende rijksmiddelen, zoals die beschikbaar zijn gesteld voor het verhogen van de vaccinatiegraad. Deze middelen maken het mogelijk om lokaal in te zetten op fijnmazig vaccineren, waardoor gedeeltelijk kan worden afgezien van een beroep op regionale middelen. Op deze manier streven wij naar een evenwichtige inzet van beschikbare middelen, met behoud van de kwaliteit van dienstverlening aan onze inwoners. Gezien de verwachting dat ook in de komende jaren structurele knelpunten zullen blijven bestaan op het gebied van begroting en financiën, achten wij het van belang om elkaar tijdig te betrekken bij de bespreking van mogelijke scenario's en oplossingsrichtingen.
Tot op heden hebben wij ons ingespannen om de GGDrU zo veel mogelijk te ontzien bij bezuinigingen. Dit mede omdat wij groot belang hechten aan een GGDrU die inzet op preventieve gezondheid en die, mocht dat nodig zijn, crisis paraat is. Maar wij realiseren ons dat ook binnen de GGDrU keuzes nodig zijn om toekomstbestendig te blijven opereren. De gemeente Utrecht gaat hierover graag met u in gesprek, om gezamenlijk te bepalen welke rol de gemeenten hierin kunnen vervullen.

Crisis paraatheid van de GGDrU
Voor de gemeente Utrecht is het van groot belang dat de crisisparaatheid, inclusief de pandemische paraatheid, van de GGDrU op orde is. In de ontwerpbegroting is momenteel nog onvoldoende

zichtbaar wat de impact is van de voorgenomen bezuinigingen en de gemaakte keuzes op het gebied van personeel en operationele paraatheid, zeker in het licht van mogelijke acute crisissituaties. Wij willen samen met de GGDrU verkennen of de huidige organisatie voldoende bemensing en expertise heeft om in dergelijke situaties tijdig en effectief te kunnen handelen, zodat de gezondheid en veiligheid van onze inwoners gegarandeerd blijft. We gaan hierover graag met de GGDrU in gesprek en ontvangen graag meer inzicht in de actuele stand van zaken en eventuele risico's en wat we als gemeente vanuit onze rol hierin nog kunnen bijdragen.

Onduidelijkheid over het effect van de invulling taakstelling op de inwonersbijdrage
Het is niet helder wat het effect is van de taakstelling op de inwonerbijdrage. Alleen de impact op de pijlers (o.a. Gezonde en veilige leefomgeving, Kansrijk opgroeien, Langer gezond zelfstandig) staat benoemd in de eerste tabel op pagina 23 bij paragraaf 3.2. De gemeente Utrecht ziet graag meer toelichting over de specifieke effecten van deze taakstelling en de bijbehorende risico's en knelpunten.

Maatwerk in 2026
Bezuinigingen op maatwerk vanuit de gemeente Utrecht is tot op heden voorkomen, pas 10 juli 2025 weten we of dit blijvend is. Mocht blijken dat maatwerkbezuinigen niet voorkomen kunnen worden, dan gaan we na 10 juli daarover graag het gesprek aan.

Over het Meld- en Adviespunt Bezorgd (MAB) zijn in de maatwerkovereenkomst heldere afspraken gemaakt over inzet en financiën, inclusief afspraken over een financieel plafond. We zijn te spreken over dit resultaat en de aanvullende afspraken deze afspraken gezamenlijk uit te dragen naar andere gemeenten.

Stijgende kosten Forensische zorg
Het volume van de forensische zorg neemt fors toe en daarmee ook de gepaard gaande kosten. We gaan graag in gesprek over toelichting hierop en mogelijke sturingsmaatregelen, ook omdat de trend van stijging op de lange termijn problematisch is.

Bijdrage aantrekkelijk werkgeverschap worden ook ingezet op overhead
Een aanzienlijk deel van het budget dat bestemd is voor 'aantrekkelijk werkgeverschap' wordt op 'overhead' geplaatst. De argumentatie voor het inzetten op aantrekkelijk werkgeverschap is gestoeld op de notie dat er schaarste is ten aanzien van medisch personeel en dat extra gelden noodzakelijk zijn om zorgpersoneel aan te trekken en te behouden. Onze indruk was dan ook dat de inzet op aantrekkelijk werkgeverschap met name gericht zou zijn op verpleegkundigen en zorgpersoneel. Het huidige financiële overzicht van 2026 wekt de indruk dat deze middelen voor al het personeel van de GGDrU worden ingezet. Volgens de eerste tabel op pagina 23 bij paragraaf 3.2. gaat van de 1 miljoen aan baten, 360.000 euro aan lasten naar de pijler "overhead" personeel (denk aan HR, control e.a.). Wij vragen ons af of het nodig is dat ruim eenderde van de kosten gaat naar niet-zorgpersoneel. We missen de onderbouwing waarom dat voor niet-zorgpersoneel nodig is in relatie tot gelijksoortige functies bij andere organisaties. Daarnaast missen we inzicht in waar deze bijdrage op wordt ingezet (salaris, scholing, secundaire arbeidsvoorwaarden). Vorig jaar hebben we in de zienswijze als GGDrU ook aangegeven dat dit voor de Gemeente Utrecht een bespreekpunt is. Dat willen we dit jaar nogmaals nadrukkelijk herhalen.

Conclusie
Wij waarderen de inzet van de GGDrU en onderstrepen de belangrijke rol die zij speelt op het gebied van publieke gezondheid en crisisparaatheid. Tegelijkertijd vragen wij, in het licht van de financiële opgaven waar wij als gemeente voor staan, om een toelichting op de invulling van de taakstelling op de inwonersbijdrage en de inzet van de extra bijdrage voor aantrekkelijk werkgeverschap.

Wij gaan graag het gesprek aan over hoe we gezamenlijk om kunnen gaan met financiële knelpunten. Daarbij denken we mee over alternatieve oplossingen. Hoewel we ons inspannen om de GGDrU zoveel mogelijk te ontzien, is het noodzakelijk om samen kritisch te kijken naar structurele groei van uitgaven en de haalbaarheid daarvan binnen de gemeentelijke begrotingskaders.

We willen tenslotte nogmaals benadrukken dat wij verwachten dat we het komend jaar tijdig worden meegenomen in het proces om bezuinigingsmogelijkheden in beeld te brengen en deze bij uw komende kadernota 2027 te presenteren. Graag zien wij uw reactie op deze zienswijze tegemoet. We wensen u veel succes met het uitvoeren van uw werkzaamheden.

Hoogachtend,
Gemeenteraad van Utrecht,

de griffier,
Miguel Israel

de voorzitter,
Sharon A.M. Dijksma

Kenmerk : UIT-2025/11736/
Datum : 9 april 2025
Onderwerp : Aanbiedingsbrief bij (ontwerp)begroting 2026 GGD regio Utrecht

Geachte raadsleden,

Hierbij biedt het dagelijks bestuur van GGDrU u de (ontwerp)begroting 2026 aan voor zienswijze. Van alle 26 raden in onze regio ontvingen wij hun zienswijze op de kaderbrief 2026.

Kaderbrief 2026 en zienswijzen
Het algemeen bestuur besprak deze zienwijzen bij de vaststelling van de kaderbrief in de vergadering van 26 maart jl. De (ontwerp)begroting 2026 is vervolgens opgesteld op basis van de kaders zoals opgenomen in kaderbrief 2026 en leggen wij u nu voor zienswijze voor zoals vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. Bijgevoegd treft u een samenvattend overzicht van de zienswijzen vergezeld van een bestuurlijke reactie. Het bestuur spreekt zijn dank uit aan alle raden voor de nuttige suggesties en het meedenken. U vraagt ons in uw zienswijzen rekening te blijven houden met de lastige financiële situatie waar gemeenten zich in bevinden. Wij zetten ons hier gezamenlijk voor in. Dit heeft in deze begroting geresulteerd in een generieke bezuiniging en ingrijpen in het individuele maatwerk. GGDrU blijft ook in de komende periode het gesprek met gemeenten voeren over de grote financiële uitdagingen waarmee gemeenten en ook GGDrU geconfronteerd worden.

Vooruitblik
In deze begroting zetten we onze ingezette werkzaamheden voort, met belangrijke ontwikkelingen op specifieke thema's. Dit leest u in onze vier pijlers, te weten: een gezonde veilige leefomgeving, kansrijk opgroeien, langer gezond zelfstandig en vitale en wendbare organisatie. Hieraan gerelateerd is de ingezette transformatieopgave waar we onze kennis- en adviesfunctie mee willen versterken. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de voorgenomen bezuinigingen van gemeenten, die verwerkt zijn in deze begroting.

Vaststellen (ontwerp)begroting 2026
Het algemeen bestuur is voornemens om de (ontwerp)begroting 2026 vast te stellen in de vergadering van 9 juli 2025. Graag ontvangen wij uw eventuele zienswijze voor deze vergadering, bij voorkeur uiterlijk 2 juli (volgens de zienswijze termijn van 12 weken).

Ten slotte
GGD regio Utrecht zet zich in voor de gezondheid en veiligheid van alle inwoners in de 26 gemeenten van de regio Utrecht. Met onze expertise bewaken, bevorderen en beschermen we de gezondheid van alle inwoners. In normale tijden én in tijden van crisis zijn wij er voor iedereen: van jong tot oud, kwetsbaar en niet kwetsbaar. Daarbij kijken we naar mogelijkheden en kansen voor een gezond en actief leven, waarbij preventie centraal staat – want voorkomen is beter dan genezen. We bouwen met gemeenten en andere organisaties aan een gezonde en veilige regio.

Met vriendelijke groet,

Namens het dagelijks bestuur van GGD regio Utrecht,

Dr. Marc Sprenger
Directeur Publieke Gezondheid

GGD regio Utrecht

(ontwerp)begroting 2026-0

Inhoudsopgave

Voorwoord 4

1 GGD in een oogopslag 5

1.1 Onze kernwaarden 6

2 Inhoudelijke pijlers 7

2.1 Publieke gezondheidszorg; een maatschappelijke zorg 7

2.2 Een gezonde en veilige leefomgeving 8

2.3 Kansrijk opgroeien 15

2.4 Langer gezond zelfstandig 17

2.5 Vitale en wendbare organisatie 19

3 Financiën 22

3.1 Overzicht van baten en lasten 2026 22

3.2 Financiële ontwikkelingen en impact op (ontwerp)begroting 2026-0 23

3.2.1 Loon- & Prijsindex, Volumemutatie 23

3.2.2 Taakstelling & (voorgenomen) bezuinigingen individueel maatwerk 24

3.2.3 Aantrekkelijke werkgever 24

3.2.4 Toekomststrategie Gezondheidsbevordering (GB) 24

3.2.5 Maatwerk gemeenten 25

3.2.6 Rijk en overige mutaties 25

3.2.7 Overzicht inwoner- en kindbijdrage 25

3.3 Bijdragen en vergoedingen per gemeente 2026 29

3.4 Autorisatie vervanging activa 30

3.5 Meerjarenraming 2026-2029 31

3.6 Overzicht van incidentele baten en lasten 31

3.7 Beleidsindicatoren 32

4 Verplichte paragrafen 33

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 33

4.1.1 Weerstandsvermogen 33

4.1.2 Risicobeheersing 33

4.1.3 Kwantificering GGD-brede risico's 34

4.1.4 Financiële kengetallen 37

4.2 Bedrijfsvoering 38

4.3 Verbonden partijen 38

4.3.1 GGD GHOR Nederland (Vereniging voor Publieke Gezondheid en Veiligheid (PGV)) 38

4.4 Onderhoud kapitaalgoederen 39

4.5 Financiering en treasury 39

4.6 Openbaarheidsparagraaf 41

4.7 Overige paragrafen 42

5 Geprognosticeerde balans 2026 43

5.1 Balans 43

5.2 Reserves 44

5.2.1 Algemene reserve 45

5.2.2 Bestemmingsreserve 45

5.3 Voorzieningen 46
5.4 EMU-saldo 47

6 Bijlagen 48

Bijlage 1. Baten en lasten per taakveld 48
Bijlage 2. Overhead 49
Bijlage 3. Toelichting financiële kengetallen 50
Bijlage 4. Bijdragen en vergoedingen per gemeente 51
Bijlage 5. Afkortingenlijst 77

Voorwoord

GGD regio Utrecht zet zich in voor de gezondheid en veiligheid van alle inwoners in de 26 gemeenten van de regio Utrecht. Met onze expertise bewaken, bevorderen en beschermen we de gezondheid van alle inwoners. In normale tijden én in tijden van crisis zijn wij er voor iedereen: van jong tot oud, kwetsbaar en niet kwetsbaar. Daarbij kijken we naar mogelijkheden en kansen voor een gezond en actief leven, waarbij preventie centraal staat – want voorkomen is beter dan genezen. We bouwen met gemeenten en andere organisaties aan een gezonde en veilige regio.

Voor u ligt de (ontwerp)begroting 2026-0. Deze is opgesteld binnen de kaders van de kaderbrief 2026. Het bestuur dankt alle raden voor de nuttige suggesties en het meedenken. U vraagt ons in uw zienswijzen rekening te houden met de financiële situatie van gemeenten en om daarnaast al verder vooruit te kijken en na te denken over de situatie na 2026. Wij zetten ons hier gezamenlijk voor in. Dit heeft in deze begroting geresulteerd in een generieke bezuiniging - in lijn met een besluit van het Algemeen Bestuur - en ingrijpen in het individuele maatwerk. GGDrU blijft ook in de komende periode het gesprek met gemeenten voeren over de grote financiële uitdagingen waarmee gemeenten en ook GGDrU geconfronteerd worden.

Als GGD willen we met deze (ontwerp)begroting 2026-0 laten zien dat we keuzes maken en dat deze begroting, in lijn met de kaderbrief en bijbehorende zienswijzen, beleidsarm is. Een beleidsarme begroting betekent niet dat GGDrU zich niet voorbereid op ontwikkelingen die onverminderd op de samenleving afkomen. Het bestuur van GGDrU heeft dan ook de opdracht gegeven om de Kennis & Advies functie van GGDrU te versterken en daarmee het partnerschap tussen GGDrU en de 26 deelnemende gemeenten. Dit vanuit de overtuiging dat dit partnerschap noodzakelijk is om de complexe en grote opgaven gezamenlijk, met vertrouwen en zo efficiënt mogelijk vorm te geven. Daarbij is ook aandacht voor de rol- en taakopvatting van GGDrU. Concreet gaat het voor de komende jaren om de mentale gezondheid jeugd (in relatie tot de transitie jeugdzorg), de dubbele vergrijzing en de grote uitdagingen rondom ruimtelijke ordening en de woon- en werkomgeving als gezonde habitat.

Vanuit onze gezamenlijke verantwoordelijkheid voor publieke gezondheid in de regio blijven we aan het werk.

Mevrouw A.M.A. Pennarts-Pouw
Lid Dagelijks Bestuur GGDrU,
Portefeuillehouder financiën

Dr. Marc Sprenger
Directeur Publieke Gezondheid
Secretaris van het bestuur

1 GGD in een oogopslag

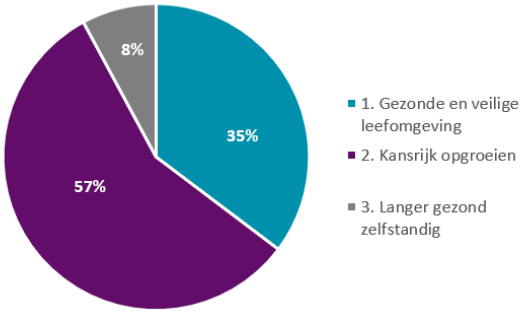

- 1,40 miljoen inwoners in 26 gemeenten
- Waarvan ruim 208.500 kinderen en jongeren
- 834 medewerkers op 1-1-2025, excl. inhuur en stagiaires
- 48 consultatiebureaus (excl. stad Utrecht)

Verdeling van het budget over de pijlers van de bestuursagenda

Het grootste deel van het GGDrU-budget wordt ingezet voor het kansrijk opgroeien van jeugdigen. Dit omvat zowel het basispakket jeugdgezondheidszorg, als maatwerkdiensten. De andere pijlers zijn:

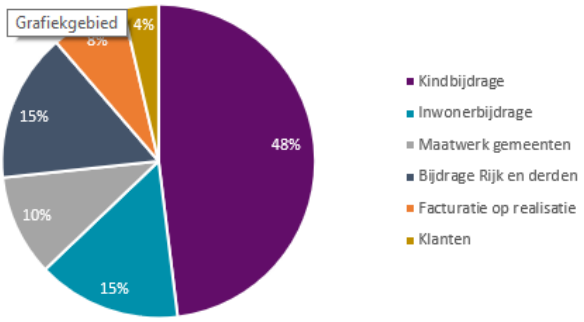
- Gezonde en veilige leefomgeving: inclusief infectieziekte-bestrijding en medische milieukunde
- Langer gezond zelfstandig

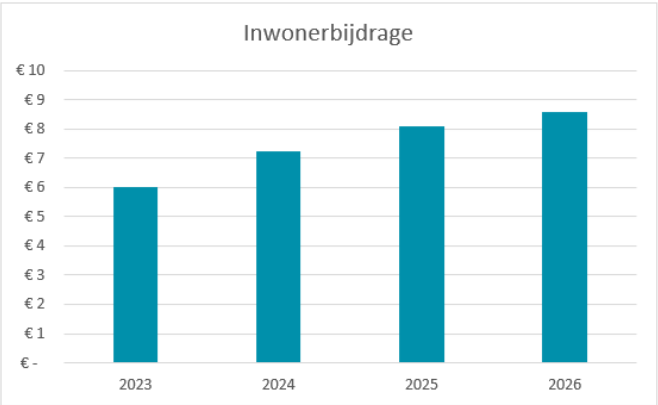
Inkomsten (x € miljoen)

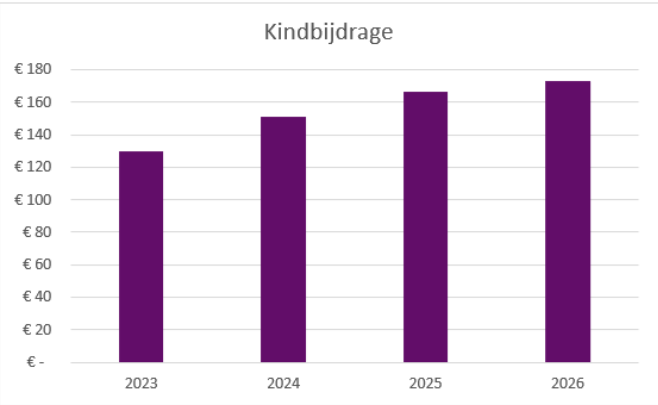
Bijna driekwart van de inkomsten van GGDrU komt uit de inwoner- en kindbijdrage voor het basispakket. 11% komt uit het maatwerk van gemeenten, onder andere huisvesting JGZ.

De bijdrage van het Rijk is onder andere voor seksuele gezondheid, Covid campagne en VIP.

Bijdrage per inwoner en kind

1.1 Onze kernwaarden

Gezondheid voor alle inwoners
Inwoners hebben in hun eentje niet altijd invloed op het voorkomen of vermijden van gezondheidsrisico's, zien de risico's niet of hebben niet de middelen en mogelijkheden om gezonde keuzes te maken. GGDrU is er om de gezondheid van inwoners te beschermen of te verbeteren door zelf collectieve maatregelen te nemen en andere partijen te adviseren dat ook te doen, en ook om andere gezonde keuzes te maken. Daar is publieke gezondheidszorg voor. GGDrU staat ervoor om het verschil in gezondheid te verkleinen en het vermogen van mensen om mee te kunnen doen aan de samenleving te bevorderen.

Als organisatie zijn we zichtbaar, onafhankelijk, eigentijds, verbindend en alert. Dit zijn onze kernwaarden. Hierop kunnen we altijd worden aangesproken.

Zichtbaar
Inwoners, gemeenten en samenwerkingspartners weten waar we voor staan en weten ons te vinden. We zijn zichtbaar in de wijken, buurten en scholen in onze regio. En daar blijft het niet bij, we vergroten onze zichtbaarheid bijvoorbeeld ook online en in de media.

Onafhankelijk
We vervullen belangrijke adviserende en toezichthoudende rollen. Dit doen we altijd vanuit een onafhankelijke positie, vanuit onze deskundigheid en kernwaarden.

Eigentijds
De wereld verandert snel en we veranderen mee. We gebruiken digitale middelen, zodat we inwoners op een eigentijdse manier informeren. We spijkeren onze kennis bij, houden trends in de gaten en ontwikkelen nieuwe projecten voor een veiliger en gezonder leven.

Verbindend
We zoeken naar verbinding in onze contacten met inwoners. Dit kunnen kinderen en hun ouders zijn, maar bijvoorbeeld ook reizigers of senioren. Samen met andere organisaties bundelen we onze krachten, want samen staan we sterker tegenover het aanpakken van problemen als armoede, kindermishandeling, druggebruik, eenzaamheid en depressie.

Alert
We signaleren gezondheidsrisico's alert en adviseren hierover. Zo zorgen we dat gezondheidsproblemen snel worden opgelost of zelfs worden voorkomen.

GGDrU wil en moet aansluiten op de steeds veranderende samenleving. Aansluiten bij wat inwoners doen, willen en nodig hebben voor hun gezondheid. Een samenleving die voortdurend in ontwikkeling is en nieuwe dingen vraagt, vraagt om een organisatie die meebeweegt. Die midden in de samenleving staat en werkt op een manier waar inwoners zich prettig bij voelen. Een organisatie die de verbinding zoekt en gezamenlijk met gemeenten en anderen werkt aan een gezond en veilig leven in de regio Utrecht. Dagelijks zijn we 'in het veld' te vinden. Hierbij werken vanuit de overtuiging dat kennis, advies en uitvoering met elkaar in verbinding moeten staan en elkaar versterken. De ervaring van de dagelijkse praktijk bundelen we met de kennis uit epidemiologische onderzoekgegevens en ervaringskennis. We bieden daarmee een goed fundament voor gedegen advies aan inwoners, gemeenten, en andere (zorg)organisaties om de gezonde keuze te maken.

2 Inhoudelijke pijlers

Echte gezondheidswinst is alleen te behalen wanneer partijen uit het sociaal domein, de fysieke omgeving en het (publieke) zorgdomein regionaal samenwerken. Door een brede gezamenlijke en structurele aanpak van preventie wordt een beweging in gang gezet die leidt tot gezondere mensen in een gezondere maatschappij. Door ons te verbinden met verschillende domeinen zoals zorg, veiligheid en het ruimtelijk domein, draagt GGDrU met een collectieve aanpak bij aan de gezondheid van onze inwoners.

2.1 Publieke gezondheidszorg; een maatschappelijke zorg

De publieke gezondheidzorg in Nederland vraagt blijvende aandacht. In de hele breedte van de samenleving zijn er onderwerpen waar zorg, hulp en preventie nodig zijn. Denk aan de kwetsbare mentale gezondheid onder jongeren, die aan de start staan van hun leven. De versterking van zelfredzaamheid onder ouderen met de dubbele vergrijzing in het vooruitzicht. En de dilemma's die spelen in onze regio door hoge ruimtelijke dichtheid en het belang van een gezonde en veilige leefomgeving. Dit vereist een brede aanpak van preventie, vroegtijdige signalering, samenwerking en innovatieve oplossingen. Door te sturen op een brede samenhangende aanpak kan de publieke gezondheidszorg bijdragen aan een gezondere en veerkrachtigere samenleving, en zo bijvoorbeeld aan toekomstbestendige zorg een bijdrage te leveren.

Vanuit GGDrU vervullen we diverse rollen waarin we uitvoering, kennis en advies samenbrengen, met aandacht voor gezondheidsbevordering en gezondheidsbescherming. Het doorontwikkelen van de advies- en kennisfunctie van GGDrU is essentieel om gemeenten en ketenpartners op een toekomstbestendige wijze te ondersteunen. Het Algemeen Bestuur heeft dan ook eind 2024 een transformatieopdracht gegeven, die hier concreet antwoorden op dient te geven. De komende jaren wordt hieraan gewerkt aan de hand van drie thema's:

- Gezonde en veilige leefomgeving
- Mentale gezondheid van jeugd
- Dubbele vergrijzing

Eind 2025 worden uitwerkingen op de drie thema's gepresenteerd om in het jaar 2026 concrete stappen te kunnen zetten. Dit vraagt constante inzet en beweging, die vanaf het moment dat GGDrU de opdracht kreeg, van toepassing is.

De drie thema's passen bij de drie inhoudelijke pijlers van de bestuursagenda 2023-2027 die in 2023 door het AB is vastgesteld. Dit toont aan dat deze onderwerpen horen bij onze huidige agenda en daarmee dagelijkse praktijk en tegelijkertijd een basis vormen voor toekomstige ontwikkelingen.

Bestuursagenda 2023-2027
We houden de indeling van de bestuursagenda 2023-2027 aan in alle Planning & Control producten. Het jaar 2026 betreft het laatste jaar voor deze bestuursagenda. In 2026 wordt met het nieuw te vormen Algemeen Bestuur nagedacht over het vervolg en de nieuwe bestuursagenda. Belangrijkste inhoudelijke pijlers van de huidige agenda zijn:

1 Een gezonde en veilige leefomgeving
2 Kansrijk opgroeien
3 Langer gezond zelfstandig

Naast de inhoudelijke pijlers, is nog een pijler opgenomen gericht op een gezonde en toekomstbestendige bedrijfsvoering:
4 Een wendbare en vitale organisatie

2.2 Een gezonde en veilige leefomgeving

Wat willen we bereiken?

GGDrU staat voor inwoners die wonen, leven, naar school gaan en werken in een gezonde en veilige omgeving waar aandacht is voor gezondheid en elkaar. Waar bedreigingen van de publieke gezondheid worden gesignaleerd en bestreden. Waar maatschappelijke onrust en schade tijdens incidenten worden voorkomen en beperkt. Daar werken wij elke dag aan.

Om ervoor te zorgen dat er een gezonde en veilige leefomgeving is, willen we dat:

1. *Inwoners, gemeenten en zorginstellingen ons weten te vinden voor advies*
2. *De voorbereiding op rampen en crises op orde is*
3. *Adequaat wordt opgetreden bij kleine en grote incidenten*
4. *Gezondheid is meegenomen in ruimtelijke plannen van alle gemeenten*
5. *Bedreigingen van de publieke gezondheid worden gesignaleerd, geanalyseerd en waar voor kwetsbare doelgroepen preventieactiviteiten worden opgezet.*

Wat doen we daarvoor?

We helpen de inwoners van de regio Utrecht zich te beschermen tegen infectieziekten en schadelijke omgevingsfactoren, zoals luchtverontreiniging. Tegen ziekten die je kunt oplopen als je op reis gaat, tegen seksueel overdraagbare aandoeningen en tegen de gevolgen van een calamiteit. Deze gezondheidsbeschermende taken vinden hun basis in de Wet op Publieke gezondheid (WPG). In 2026 werken we aan een gezonde en veilige leefomgeving door een breed pakket aan taken.

<u>Milieu en gezondheid</u>

Onze taken bestaan uit:

- Het signaleren van voor de gezondheid van inwoners ongewenste situaties;
- Het gevraagd en ongevraagd adviseren van een gemeente over onderwerpen in relatie tot een gezonde leefomgeving. Hierbij gaat het over onderwerpen zoals lucht, hinder (geluid en geur), bodem, straling, binnenmilieu, klimaat, etc.;
- Het beantwoorden van vragen, klachten en meldingen van inwoners en instellingen (bijvoorbeeld scholen, woningcorporaties) over het hele spectrum van milieu en gezondheid. Meldingen zijn de voelsprieten van de GGD in de maatschappij en helpen om ongewenste situaties te signaleren;
- Het geven van voorlichting over de relatie tussen gezondheid en de fysieke leefomgeving;
- Ondersteuning geven bij en adviseren over incidenten met betrekking tot milieu en gezondheid. Het gaat meestal om de zogenaamde koude fase van een incident (voorlichting en nazorg). Daarnaast adviseert GGDrU over gezondheidsrisico's tijdens een ramp met het interregionaal GAGS piket (gezondheidskundig adviseur gevaarlijke stoffen).

In **2026** zetten we vanuit **Milieu en Gezondheid** in op:

- Positionering GGDrU in ruimtelijk domein: verdere versteviging van de positionering van GGD regio Utrecht als "trusted advisor" en partner in het ruimtelijk domein voor gemeenten en (keten)partners. In 2026 worden hiertoe concrete stappen gezet in afstemming met de ODRU en RUD. Dit gericht op helderheid over ieders positie en rol- en bijkomende taakverdeling. Dit met als gewenst resultaat een efficiënt proces voor integraal advies.
- Casuïstiek: versterking van de samenwerking met woningcorporaties. Door structurele samenwerking met woningcorporaties wil GGDrU inzetten op het beperken van

binnenmilieuproblematiek. Onder meer door woningcorporaties de juiste kennis en handvatten te bieden met betrekking tot een gezond binnenmilieu.
- De gevolgen van klimaatverandering voor de volksgezondheid: hittestress en andere gezondheidseffecten verminderen, vooral in kwetsbare wijken. Onder meer door ondersteuning bij het opstellen en verder uitbreiden van lokale hitteplannen van gemeenten.

Infectieziektebestrijding

Infectieziektebestrijding algemeen

Team Infectieziektebestrijding heeft als missie om besmettingen en de verspreiding van infectieziektes te voorkomen ter bescherming van de volksgezondheid in de regio Utrecht. Zo adviseren zij samen met ketenpartners de inwoners en zorginstellingen over hoe zij zich kunnen beschermen. Infectieziektebestrijding heeft de volgende kerntaken:
- Bestrijden van infectieziektes en voorkomen van verdere verspreiding
- Surveillance
- Beleidsadvisering
- Preventieactiviteiten
- Netwerk en regie
- Voorbereiding op grootschalige infectieziekte- uitbraken
- Kennis en onderzoek

Bezuiniging Infectieziektebestrijding en Pandemische Paraatheid

Sinds 2023 is de beleidsagenda VIP (Versterking Infectieziektebestrijding Pandemisch Paraatheid) gestart. Deze tijdelijke financiering had twee doelen: de basis op orde krijgen voor de IZB én de GGD'en voorbereiden op een grootschalige uitbraak. De Voorjaarsnota van 2023 voorzag in structurele middelen vanaf 2025. Echter is in het Hoofdlijnenakkoord van 2024 een bezuiniging opgenomen van 300 miljoen op publieke gezondheid en Pandemische Paraatheid. Als deze bezuiniging doorzet, worden alle investeringen en opbrengsten van de afgelopen twee jaar weer ongedaan gemaakt. Dit geldt voor zowel investeringen voor de basis van team IZB, als verdere de voorbereidingen op een grootschalige uitbraak.

Pandemische Paraatheid Informatie Voorziening (PP-IV)

De coronatijd liet zien dat het toenmalige IV-systeem van IZB niet toereikend was. Om die reden heeft VWS de opdracht gegeven om een nieuw IV-systeem te ontwikkelen en te implementeren. Dit systeem is essentieel voor een volgende pandemie. We leveren als GGD input op de ontwikkeling van de nieuwe IV-systemen voor de IZB, waarbij landelijk een prioritering heeft plaatsgevonden t.a.v. welke functies in het IV landschap als eerste zullen worden vervangen.

Vaccinatiegraad

In de regio Utrecht zien we een dalende trend in de vaccinatiegraad, net zoals in andere delen van Nederland. Een hogere vaccinatiegraad is essentieel ter bescherming van de volksgezondheid. Om het tij te keren is in 2024 gestart met een GGD-breed programma met verschillende activiteiten met als doel vaccinatiebereidheid te vergroten.

De vaccinatiegraad verhogen, vergt een lange adem. GGDrU wil graag die stap zetten voor haar inwoners om de volksgezondheid te beschermen. Hierbij is de financiering uit het gemeentefonds niet voldoende. In 2024 is er in de regio 500.000 euro toegekend via een bestemmingsreserve waarbij structurele financiering wordt verkend.

In **2026** zetten we met **infectieziektebestrijding** in op:

- Casuïstiek: Signaleren en bestrijden van schurft en kinkhoest, naast het versterken van preventief beleid voor een mogelijke blootstelling aan rabiës. We zien deze meldingen veel voorkomen. Daarnaast zien we meer uitbraken van mazelen voorkomen. Team IZB focust op voorkomen van verdere verspreiding, pakt meldingen op en geeft advies en voorlichting.
- Surveillance en monitoring: Doorontwikkeling van datagedreven werken met realtime dashboards en bovenregionale datadeling voor monitoring en surveillance van infectieziekten.
- Zoönose: Team IZB zal focussen op onderzoek, kennisontwikkeling en voorlichting op het thema gezonde leefomgeving en klimaatadaptatie in relatie tot infectieziekten. Hier valt ook de voorbereiding op aviare influenza onder door middel van oefening, parate kennis en netwerkbijeenkomsten.
- Vaccinatievoorziening: Opzetten vaccinatievoorziening voor volwassenen: In 2026 willen we werken aan de verdere implementatie en organisatie van de Vaccinatievoorziening, met als doel een toegankelijk en efficiënt vaccinatieprogramma.
- Preventie en interventie: Het ontwikkelen en uitvoeren van preventieve acties en interventies gericht op risicogroepen voor specifieke infectieziekten met als doel besmettingen te voorkomen door gedrag te beïnvloeden. Hier wordt gestart met een interventie op het voorkomen van rabiësbesmettingen.
- Kennisinstituut: Ontwikkeling van de GGD als kennisinstituut infectieziektebestrijding, door uitbreiding van wetenschappelijk onderzoek en opleidingsmogelijkheden.
- Bovenregionale samenwerking: Versterking van de bovenregionale samenwerking met de nieuwe regio middels het projectplan van de regio.

Tuberculosebestrijding (TBC)

Het bestrijden van tuberculose wordt bij GGDrU uitgevoerd door artsen, verpleegkundigen en medisch technisch medewerkers en bestaat in de basis uit: diagnostiek, behandeling en begeleiding van tbc (Tuberculose)-patiënten en mensen met een latente tuberculose infectie, geven van BCG (Bacille Calmette Guérin)-vaccinaties, bron- en contactopsporing, screening risicogroepen, outbreak management en preventie.

In het Nationaal plan tuberculosebestrijding (2021-2025) staan de maatregelen die nodig zijn om tuberculose in Nederland effectief te bestrijden. In 2026 wordt er een nieuw nationaal plan gepresenteerd. Verwachting is dat eerder uitgezette lijnen verder gevolgd worden. De afdeling Tuberculosebestrijding van GGDrU werkt nauw samen in Regionaal expertisecentrum Noord – West (RECNW). Onderwerpen op het gebied van kwaliteit, scholing, onderzoek en innovatie zijn gemeenschappelijk opgepakt. We verwachten de samenwerking voor 2026 verder te intensiveren.

In **2026** zetten we met **TBC-bestrijding** in op:
1. Zoveel mogelijk actieve tuberculosepatiënten genezen
2. Het aantal actieve tuberculosepatiënten te verminderen door risicogroepen te screenen op infecties (stadium voor actieve tuberculose)
3. Snelle toeleiding tot zorg en onderzoek bij het team Tuberculosebestrijding
4. Intensiveren samenwerking Regionaal expertisecentrum Noord-West om kwaliteit van de tbc-bestrijding te blijven garanderen en concentratie van expertise te creëren.

Seksuele gezondheid en soa-bestrijding

We bevorderen en beschermen de seksuele gezondheid van inwoners in regio Utrecht. Dat doen we door het opsporen en bestrijden van seksueel overdraagbare aandoeningen (soa) en het signaleren van seksuologische problematiek.

De taken van het team Seksuele Gezondheid worden grotendeels gefinancierd uit de SPUK Aanvullende Seksuele Gezondheidszorg. Gemeenten financieren daarnaast een deel via de inwonersbijdrage en maatwerkafspraken. Het kabinet is voornemens SPUK's over te hevelen naar het gemeentefonds met een korting van 10%. GGD GHOR Nederland, VNG en VWS geven aan de SPUK in de huidige vorm te willen behouden. We verwachten meer duidelijkheid te hebben medio juni. Bovenop de mogelijke 10% rijksbezuiniging op de ASG-gelden heeft het college van de gemeente Utrecht voorgesteld haar gemeentelijke bijdrage met €100.000,- te reduceren. Dit is verwerkt in voorliggende begroting. Ten gevolge hiervan zal per januari 2026 of een halvering plaatsvinden van de consulten PrEP (van 1000 naar 500) of zal de outreach spreekuurlocatie Kanaleneiland worden gesloten en daarmee het aanbod van laagdrempelig soa-zorg en seksualiteitshulpverlening aanbieden en zo de inzet (via netwerk en outreach) op het bereik van mensen met een lage SES.

VWS heeft een herverdeling van ASG-budget toegezegd, op zijn vroegst per 2026. GGDrU stuurt aan op dit zo spoedig mogelijk door te voeren. Een herverdeling van middelen komt regio Utrecht zeer waarschijnlijk ten goede, net als eerder bij de PrEP-middelen het geval was.

Relationele en seksuele vorming
In 2026 worden nauwelijks rijksmiddelen of gemeentemiddelen gealloceerd voor ondersteuning voor relationele en seksuele vorming op scholen. De landelijke stimuleringsregeling Relaties en Seksualiteit loopt af per half 2025 en gemeenten bezuinigen op maatwerk per 2026). Het is de vraag of eigen budget van scholen voldoende is om deze taak te continueren.

In **2026** zetten we met **seksuele gezondheid** vooral in op:
- Seksualiteitshulpverlening, testen en behandelen van soa bij groepen in een kwetsbare positie en met een hoog risico. We doen bron- en contactonderzoek en voorkomen verspreiding van soa.
- Bieden van PrEP-zorg (medicatie om hiv te voorkomen)
- Vormgeven ondersteuning scholen bij relationele en seksuele vorming passend bij beschikbare middelen.

<u>Forensische geneeskunde (FG)</u>
De Forensische geneeskunde omvat drie deelgebieden, namelijk Lijkschouw, Forensisch medisch onderzoek (FMO) en Forensisch medische expertise (FME) en Medische arrestantenzorg (MAZ).

Sinds 1 januari 2024 voert GGDrU de Forensische geneeskunde uit voor heel Midden-Nederland (inclusief regio Gooi & Vechtstreek en Flevoland). Na meerdere keren uitstel is bekend geworden dat GGDrU de MAZ niet gegund heeft gekregen van de politie voor de regio Midden-Nederland. Ook zijn wij in gesprek met de politie over het uitvoeren van een deel van de FMO-taken in regio Utrecht, die nu door een externe partij (MedTzorg) plaatsvindt.

In **2026** zetten we met **forensische geneeskunde** vooral in op:
- Kwaliteitsverbetering in de verschillende deeltaken van de forensische geneeskunde.
- Versterking van netwerken door het organiseren van periodieke overleggen, informatiebijeenkomsten en kennissessies.
- Versterking van samenwerking in het land met als doel een meer toekomstbestendige forensische geneeskunde te bereiken. Informatie uit de forensische geneeskunde in te zetten ten behoeve van de brede taken in het kader van publieke gezondheid.
- Het blijven investeren in een nieuwe generatie forensisch artsen, door promotie van het vak van forensisch arts en opleiden.

<u>Reisadvies & Vaccineren op Maat (VOM)</u>
Het primaire doel van ons Reisadvies- en VOM-team is het beschermen van de reizende

Utrechter tegen besmettelijke ziekten die zij kunnen oplopen tijdens hun reizen en het geven van preventieadviezen. Dit voorkomt dat reizigers ziek worden en helpt hen gezond te blijven tijdens hun reis. Door reizigers te vaccineren, kan de verspreiding van infectieziekten van het ene gebied naar het andere worden beperkt.

Voor 2026 hebben we de ambitie om verantwoord en bescheiden te groeien (5-10%) en blijvend kostendekkend te opereren, waarbij de kosten van personeel, vaccins, overhead en locatie uit lopende (markt) inkomsten gefinancierd kunnen worden en er voor 2026 ook geen grote extra investeringen vanuit de regio gevraagd worden.

In **2026** zetten we vanuit **Reisadvies** vooral in op:
• Continuïteit, kwaliteit, betaalbaarheid en toegankelijkheid;
• Binden en boeien van medewerkers: expertise is schaars en tegelijkertijd de basis van ons product en onze inkomsten;
• Werken aan de zichtbaarheid en toekomst van het Reisadvies-vak door het bieden van (deel) stages en opleidingsplekken aan HBO-V studenten, coassistenten en artsen in opleiding voor de specialisatie IZB;
• Uitbreiding van omzet en dienstverlening via Vaccineren op Maat en het aangaan van samenwerkingsverbanden met de (regionale) ziekenhuizen;

Publieke gezondheid asielzoekers en statushouders

GGDrU voert publieke gezondheidszorgtaken uit voor asielzoekers in de opvanglocaties van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA). Onder deze activiteiten vallen zowel de wettelijke taken - zoals infectieziektebestrijding (IZB), tuberculosebestrijding (TBC), technische hygiënezorg (THZ) en seksuele gezondheid (SG) – als gezondheidsvoorlichting en jeugdgezondheidszorg (JGZ). Deze activiteiten zijn gevat in drie contracten tussen GGD GHOR en COA. GGDrU voert deze uit als onderaannemer; een contract voor de wettelijke taken, een voor Jeugdgezondheidszorg en een voor de gezondheidsvoorlichtingen.

Het PGA-contract voor JGZ eindigt op 31 september 2026. In 2025 start het COA een nieuwe aanbestedingsprocedure. GGD GHOR leidt deze aanbesteding voor de GGD'en en werkt hierin nauw met ons samen. Ook is er een werkgroep asielzoekers aangesteld met DPG'en en managers.

Toezicht Wmo

GGDrU is door de gemeenten in onze regio aangewezen om het toezicht op de kwaliteit en veiligheid bij aanbieders van Wmo voorzieningen te onderzoeken. In 2025 ligt de focus van onze onderzoeken steeds meer op signaalgestuurd- en calamiteiten onderzoek (reactief toezicht), dit willen we in 2026 voortzetten. Verder versterken we in 2026 de samenwerkingen met de gemeenten en andere samenwerkingspartners. Hierbij trekken we noodzakelijkerwijs ook nauw op met gemeenten, politie en het RIEC. Tot slot gaan we in 2025 starten met de werkzaamheden om het landelijk toetsingskader Wmo toezicht te implementeren in onze werkwijze, zodat deze in 2026 de nieuwe werkwijze is.

Toezicht kinderopvang

In 2025 ligt de focus voor team toezicht kinderopvang op kwaliteitsverbetering. Het team is gegroeid, en er zijn afgelopen jaar veel wetswijzigingen en nieuw beleid gekomen. Verder zien we dat er een steeds groter beroep gedaan wordt op onze expertiserol en de aard van de vragen die we ontvangen veranderd. We zouden graag conform de landelijke trend van een meer reflectieve functie oppakken, en onderzoeken wat dat vraagt. Om in 2026 beter aan de vraag van de gemeenten te kunnen voldoen.

In **2026** doet GGDrU voor **Toezicht**:
- WMO-Toezicht: regulier kwaliteitstoezicht volgens de jaarplannen per inkoopregio; en daarnaast signaalgestuurd- en calamiteitentoezicht.

- Toezicht kinderopvang: minimaal een keer bij elke kinderopvanglocatie op onaangekondigde inspectie, en bij 50% van de gastouders.

Publieke gezondheid bij rampen en crisis

De afgelopen tijd is de provincie Utrecht in aanraking gekomen met meerdere crises die allerlei oorzaken hebben en de publieke gezondheid ook op verschillende manieren kan beïnvloeden. Ook voor toekomstige crises bereiden wij ons voor door opleidingen, trainen en oefenen als GGD met verschillende teams en ook samen met ketenpartners van de GGD regio Utrecht, bijvoorbeeld de Geneeskundige Hulpverleningsorganisaties in de Regio (GHOR). Dit geldt voor acute crisis, maar ook langdurige crises, waarbij we gebruik maken van de kennis en kunde uit de breedte van de organisatie.

In **2026** zetten we vanuit **Publieke gezondheid bij rampen en crisis** vooral in op:
• Samenwerken en voorbereiden met partners op verschillende scenario's naar aanleiding van de regionale risicofactoren van de VRU
• Het opbouwen en uitbreiding van onze bestaande processen en kennis ter verbetering van ons aanpak van verschillende crises
• Oefenen van samenwerking met partners en organisaties om grotere crises (boven regionaal) aan te pakken
• Implementatie en samenwerking met LFI in het klaarstaan en aanpakken van landelijke infectieziekten en pandemieën waar nodig

Wat gaat het kosten?

Gezonde en veilige leefomgeving (x € 1.000)	Raming 2025-0			Raming 2026-0		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Infectieziektebestrijding	-	2.259	-2.259	-	7.538	-7.538
Tuberculosebestrijding	-	1.634	-1.634	-	1.694	-1.694
Medische milieukunde	-	743	-743	-	786	-786
SOA-bestrijding	-	2.460	-2.460	-	2.783	-2.783
Forensische zorg	-	1.643	-1.643	-	2.049	-2.049
Reisadvies	2.445	2.133	312	2.600	2.278	322
Publieke gezondheid asielzoekers	-	475	-475	-	667	-667
Toezicht Wmo	-	386	-386	-	530	-530
Toezicht kinderopvang	-	2.109	-2.109	-	2.209	-2.209
Publieke gezondheid bij rampen en crises	-	240	-240	-	229	-229
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	**2.445**	**14.082**	**-11.637**	**2.600**	**20.763**	**-18.163**
Mutaties reserves	-	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	**2.445**	**14.082**	**-11.637**	**2.600**	**20.763**	**-18.163**

De verschillen tussen de raming 2025 en 2026 voor alle categorieën binnen de pijler 'Een gezonde en veilige leefomgeving' worden verklaard door de loon- en prijsindexering.

Voor de **loonindexering** gaan we uit van het volgende:
- Ten tijde van opstellen van (ontwerp)begroting 2026-0 is er nog geen definitief akkoord voor de cao gesloten voor de periode vanaf april 2025 en verder. Voor de bepaling van de loonindexatie vanaf april 2025 wordt er in verband met het ontbreken van een cao gerekend met de loonvoet sector overheid, uit de meest recente circulaire, in dit geval de septembercirculaire 2024, conform de afspraken uit de kaderbrief 2026;
- Verder zijn de effecten van de mutaties in werkgeverspremies sociale verzekerings- en pensioenpremies) verwerkt, zowel voor 2024 als 2026.

Voor de **prijsindex** is conform de afspraken uit de kaderbrief 2026 gerekend met de index uit de meest recente circulaire, in dit geval de septembercirculaire 2024.

Voor infectieziektebestrijding liep het beleidsprogramma VIP (Versterking Infectieziektebestrijding Pandemische Paraatheid) in de jaren 2023 en 2024, waarvoor incidentele middelen zijn toegekend. Door VWS zijn vanaf 2025 structurele middelen gereserveerd voor de versterking van GGD-en voor pandemische paraatheid, maar gelet op de aangekondigde bezuinigingen (oplopend tot 300 miljoen) op de Publieke Gezondheid in het Hoofdlijnenakkoord is er voor de jaren 2025 en 2026 en overbruggingsspuk gepubliceerd. Hierdoor is voor GGDrU de hoogte van de middelen bekend en hebben we deze derhalve ook opgenomen in de (ontwerp)begroting 2026-0. Daarnaast is er gecommuniceerd dat er een aanvraag is ingediend om voor 2026 een basiscapaciteit covid aan te houden en rekening te houden met een najaarscampagne die vergelijkbaar is met die van 2025. Met deze informatie hebben wij rekening gehouden in deze begroting met een bedrag van 5 miljoen.

Bij de categorie SOA-bestrijding heeft de jarenlange lobby voor meer ASG- en PrEP-middelen en een herverdeling van de beschikbare middelen, enig resultaat opgeleverd en krijgen we een hogere bijdrage. Hierdoor stijgen ook evenredig de lasten. Het huidige kabinet is wel voornemens alle specifieke uitkeringen (SPUKs) met in ieder geval 10% te korten. Aan de andere kant heeft VWS toegezegd te werken aan een herverdeling van middelen, ter verwachten op zijn vroegst per 2026. Onduidelijk is nog wat een eventuele overheveling naar het gemeentefonds betekent voor de herverdeling van middelen en is er voor gekozen om de verwachte hoogte van de subsidie gelijk te houden aan die van 2025.

Sinds 1 januari 2024 voert GGDrU de forensische geneeskunde uit voor heel Midden-Nederland (inclusief regio Gooi & Vechtstreek en Flevoland). Bij de overgang was de omzet vanuit de dienstverlening te laag opgenomen, en tevens zien we een stijgende trend in de verrichtingen in de laatste jaren. Hierdoor stijgen ook evenredig de lasten in deze begroting.

Voor de categorie Reisadvies is, naast de indexatie, kritisch gekeken naar de verwachte opbrengsten, wat heeft geleid tot een realistische inschatting van de verwachte omzet. Op basis hiervan is de formatieve begroting aangepast, zodat er voldoende capaciteit is begroot om de verwachte omzet te realiseren. In de categorie toezicht Wmo zijn de lasten ook in lijn gebracht met de verwachte extra opbrengsten vanuit de maatwerkopdracht van gemeente Utrecht.

In de eerste tabel in paragraaf 3.2 (Financiële ontwikkelingen en impact op ontwerpbegroting 2026-0) staat weergegeven uit welke onderdelen de wijzigingen bestaan tussen de begroting 2025-0 en (ontwerp)begroting 2026-0 voor deze pijler.

2.3 Kansrijk opgroeien

Wat willen we bereiken?
Elk kind heeft het recht om gezond en veilig op te groeien. GGDrU heeft een unieke waarde in het kansrijk opgroeien voor elk kind en als stevige basis voor gezonde generaties. We zijn dé expert in preventieve gezondheid voor de jeugd in regio Utrecht. GGDrU creëert met o.a. Jeugdgezondheidszorg, Onderzoek en Gezondheidsbevordering een fundament voor alle kinderen, op individueel en op collectief niveau.

Om gezondheidsverschillen te verkleinen, willen we vooral effect bereiken in gezinnen en wijken met minder kansen op een goede gezondheid, door sociaal maatschappelijke problemen zoals een klein sociaal netwerk, armoede en kindermishandeling.

Wat doen we daarvoor?
GGDrU richt zich op het versterken van de gezondheid van de jeugd en hun leefomgeving middels onderzoek, beleidsadviezen en activiteiten op scholen, in wijken en in gemeenten, gericht op gezonde leefstijl en een goede mentale gezondheid.

Hoe eerder we problemen in een kinderleven of gezin voorkomen en signaleren, hoe beter. Daarom hebben we in de regio een leidende rol in het voorkomen van ongewenste zwangerschappen in kwetsbare situaties en een unieke positie in het laagdrempelig ondersteunen van gezinnen met advies bij opvoeden en opgroeien en het tijdig signaleren wanneer meer hulp nodig is op medisch of sociaal gebied.

In 2026 werken we aan Kansrijk Opgroeien met een breed pakket aan taken, met accenten op: Kansrijke Start, het rijksvaccinatieprogramma, mentale gezondheid van jongeren en een gezond leerklimaat op scholen (Gezonde School).

<u>Jeugdgezondheidszorg</u>
Jeugdgezondheidszorg zet zich al generaties lang in voor een goede gezondheid vanaf de zwangerschap tot jong volwassenheid. Kinderen en jongeren onderzoeken we op lichamelijke en mentale gezondheid, begeleiden we in hun sociaal-emotionele ontwikkeling en vaccineren we tegen ziektes. Hun ouders helpen wij bij alledaagse uitdagingen in het opvoeden, het ouderschap en de hechting met hun kind. De rode draad is het monitoren van de ontwikkeling en signaleren, adviseren en zo nodig doorverwijzen naar passende ondersteuning of zorg. Ook hebben we een signalerende en beschermende taak bij situaties zoals armoede en kindermishandeling.

(Aanstaande) ouders en jongeren kunnen makkelijk en snel bij ons terecht. Wij zijn er sowieso voor gezinnen op een aantal momenten in het leven van het kind. En vaker als dat nodig is, ook via bijvoorbeeld digitale groepssessies. We hebben geen wachtlijsten en zijn voor gezinnen kosteloos toegankelijk. We werken vanuit een combinatie van medische en sociale kennis en ervaring, met een brede blik op gezondheid. De vakkennis van een gezonde ontwikkeling van kinderen en wat wij zien bij vele individuele gezinnen benutten wij bij de duiding van onderzoeksresultaten en bij advisering over een groepsgerichte aanpak op scholen, in wijken en gemeenten. We werken rondom een gezin samen met lokale, regionale en landelijke partners, zoals gemeenten, scholen, sociale wijkteams, geboortezorgpartners, SAVE-teams, medische partners, welzijnsorganisaties en kennisinstituten.

In **2026** werken we binnen **JGZ** specifiek aan:
- Aandacht voor preventie zo vroeg mogelijk in de levensloop met Kansrijke Start.
- Het uitvoeren van veranderingen in het Rijksvaccinatieprogramma als regulier onderdeel van de wettelijke taak, waaronder veranderingen in het vaccinatieschema

(verschuiving in leeftijden waarop vaccinaties worden aangeboden). De begroting dekt implementatie en uitvoeren van de vaccinaties. Hierin zitten geen activiteiten voor het verhogen van de vaccinatiegraad.
- Het verstevigen van de pedagogische basis met onder meer opvoedondersteuning
- Bijdragen aan de collectieve preventie en promotie van mentale gezondheid van de jeugd, een grote maatschappelijke opgave, inclusief doorontwikkeling van de kennis- en adviesfunctie bij deze maatschappelijke opgave.
- Impuls aan digitalisering en data gedreven werken, om meer impact te hebben op de gezondheidssituatie van de jeugd in de regio.

Gezondheidsbevordering

Grote maatschappelijke vraagstukken, zoals het versterken van de mentale gezondheid van de jeugd, doen toenemend een beroep op de kennis en expertise van Gezondheidsbevordering. In een toekomstbestendig team gezondheidsbevordering moet de wettelijke taak vanuit de WPG duurzaam geborgd zijn. Deze richt zich op het collectief in de vorm van de gehele populatie, specifieke doelgroepen, netwerken, sociale vindplaatsen (zoals school) en het inrichten van de leefomgeving. Deze collectieve aanpak bestaat uit inzet op educatie en voorlichting, signaleren en ondersteuning, en beleid. Voor 2026 wordt gewerkt aan toekomstbestendige dienstverlening met de volgende kernelementen: advies, kennis en praktijk. Deze drie kernelementen zijn noodzakelijk voor een goed samenspel tussen team gezondheidsbevordering en de lokale context van een school en/of wijken. Kinderen en jongeren brengen een groot deel van hun tijd op school door en ontwikkelen hier veel van hun gewoonten, waardoor scholen voor gezondheidsbevordering een belangrijke partner zijn in onze gemeente.

In 2026 wordt de implementatiefase van het regionale programma Nu Niet Zwanger (gestart in 2023) afgerond. In dit programma worden mensen in een kwetsbare situatie in staat gesteld meer regie te nemen op hun kinderwens. Voor de periode daaropvolgend is de intentie om te komen tot een regionale basisvoorziening, waarover in 2026 in het AB besluitvorming plaatsvindt.

In **2026** werken we binnen **Gezondheidsbevordering** specifiek aan:
- Passende toekomstbestendige dienstverlening voor de jeugd
- Doorontwikkeling van **Gezonde School** volgens het landelijke Meerjarenplan Gezonde School en binnen de mogelijkheden van financiering.
- Afronden implementatie **Nu Niet Zwanger** in alle 26 gemeenten, vanuit een regionale samenwerkingsovereenkomst 2023 t/m 2026 en werken naar regionale basisvoorziening.

Wat gaat het kosten?

Kansrijk opgroeien (x € 1.000)	Raming 2025-0			Raming 2026-0		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Jeugdgezondheid	-	30.939	-30.939	-	31.991	-31.991
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	**-**	**30.939**	**-30.939**	**-**	**31.991**	**-31.991**
Mutaties reserves	-	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	**-**	**30.939**	**-30.939**	**-**	**31.991**	**-31.991**

De verschillen tussen de ramingen voor 2025 en 2026 binnen de pijler 'Kansrijk opgroeien' worden hoofdzakelijk veroorzaakt door de loon- en prijsindexatie, evenals de effecten van het effect uit 2024 van de herwaardering van de functies via het onderdeel aantrekkelijke werkgever. In de eerste tabel in paragraaf 3.2 (Financiële ontwikkelingen en impact op ontwerpbegroting 2026-0) staat weergegeven uit welke onderdelen de wijzigingen bestaan tussen de begroting 2025-0 en (ontwerp)begroting 2026-0 voor deze pijler.

2.4 Langer gezond zelfstandig

Wat willen we bereiken?

GGDrU maakt deel uit van het brede systeem van preventie en zorg. We willen samen met gemeenten, inwoners en partners ervoor zorgen dat we beter voorbereid zijn op de toekomst zodat inwoners langer gezond zelfstandig kunnen blijven.

Hiervoor is een nieuwe kijk op positief gezond oud worden in de regio Utrecht nodig, waarbij veerkracht, mentaal welbevinden en een sterk sociaal netwerk belangrijke elementen zijn. Omdat de kans om gezond oud te worden voor iedereen niet gelijk is, doen we extra moeite voor mensen voor wie het moeilijker is om zonder hulp gezonde keuzes te maken. Kennis vanuit onderzoek zetten we hiervoor in, in combinatie met praktijkkennis en ervaringskennis.

Wat doen we daarvoor?

Sociaal kwetsbare groepen

Onze professionals van Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) richten zich specifiek op de (sociaal) kwetsbare inwoners in onze regio. Het gaat om inwoners die niet eenvoudig zelf de weg naar hulp weten te vinden, of de zorg juist mijden. De problemen met de meest kwetsbare inwoners zijn complex. Zij leiden regelmatig een gemarginaliseerd bestaan en zijn onvoldoende in staat om in de eigen bestaansvoorwaarden te voorzien. Daarbij is er vaak sprake van meervoudige problematiek (zoals financiële problematiek, verwaarlozing, sociaal isolement, verward gedrag). We werken daarom nauw samen met gemeentelijke wijkteams en met partners op het gebied van sociale ondersteuning, zorg, veiligheid, wonen, werk, inkomen en geestelijke- en verslavingszorg.

Het aantal meldingen over mensen met onbegrepen gedrag neemt nog steeds toe, echter minder hard dan de jaren ervoor. Het meld- en adviespunt Bezorgd (MAB) kreeg in 2019 gemiddeld 9 meldingen per week, in 2023 70 meldingen en in 2024 76 meldingen per week.

Voor 2026 heeft een aantal gemeenten laten weten de maatwerkdienstverlening MAB te willen stoppen. Vanwege de financiële uitdagingen van gemeenten hebben meer gemeenten dit overwogen, maar daar uiteindelijk niet toe besloten. Dit zorgt ervoor dat de uitvoering van OGGZ bij GGDrU doorgang kan vinden. Om te zorgen voor meer stabiliteit van dienstverlening is door het AB besloten dat deelnemende gemeenten een contract aangaan voor vier jaar. Hier worden gezamenlijke afspraken voor gemaakt.

In **2026** werken we binnen **OGGZ** specifiek aan:
- Samen optrekken met de zorgketen, politie en gemeenten
- Verbeteren rol van signaleren, duiden en adviseren
- Centrale Kennis & Adviesrol OGGZ bestendigen
- Het meer verrijken en duiden van onze gegevens vanuit het MAB.
- Blijven werken aan meer bekendheid van het (belang van het) meldpunt
- Werken aan een stabiele en toekomstbestendige financieringswijze

Gezondheidsbevordering

In de toename van de complexiteit van maatschappelijke en gezondheidsvraagstukken wordt steeds meer ingezet op gezondheidsbevordering (GB) als oplossingsrichting. De

doorontwikkeling van de IZA en GALA beweging geeft gezondheidsbevordering een belangrijke/prominente rol. Dit vanwege het grote persoonlijke, maatschappelijke en economische belang van het zo lang mogelijk in goede gezondheid leven.

Op verschillende gebieden staat de financiering van GB onder druk. Dit zowel vanwege mogelijke landelijke besluitvorming als reeds doorgevoerde bezuinigingen op lokaal maatwerk. Dit heeft geresulteerd in een krimp van het team. Door de kwetsbare tijdelijke financiering van dit vakgebied was herijking van de basisdienstverlening noodzakelijk. In de AB-vergadering van begin 2025 heeft het Algemeen Bestuur daarom ingestemd met het voorstel om focus aan te brengen in de GB-dienstverlening. Dit heeft, naast de noodzakelijke krimp van het team, geresulteerd in versteviging van de basisfinanciering door borging van kennis in de basisdienstverlening en verschuiving van (collectief) maatwerk in de inwonersbijdrage.

Gezond ouder worden
De vergrijzing is en blijft volgens de Volksgezondheid Toekomstverkenning van het RIVM de belangrijkste maatschappelijke ontwikkeling voor de volksgezondheid. Voor gemeenten zijn er veel vragen over wonen, de transitie van zorg naar welzijn, het toenemend aantal mensen met dementie, voorbereiding op de laatste levensfase, fysieke en sociale gezondheid van ouderen en vraagstukken over sociale verbinding in onze huidige meer individualistische samenleving. Naast zorgen liggen er ook kansen door een groeiende groep ouderen in de derde levensfase, waarin zij nog van grote meerwaarde kunnen zijn voor de maatschappij. De verkenning hoe GGDrU gemeenten kan ondersteunen op deze gebieden loopt in 2025. De uitkomst van deze verkenning gaat effect hebben op de inzet van team gezondheidsbevordering in 2026.

In **2026** werken we binnen **gezondheidsbevordering** specifiek aan:
- Gezond ouder worden: we adviseren gemeenten hoe de publieke gezondheidszorg op bepaalde momenten in de levensloop kan bijdragen aan gezond ouder worden. Zo helpen we gemeenten zich voor te bereiden op en om te gaan met de vergrijzing, de toename van het aantal mensen met overgewicht en chronische ziekten en de toenemende druk op de (informele) zorg.
- Data en impactgedreven adviseren: we adviseren gemeenten om gericht in te zetten om de mensen die dit het hardst nodig hebben en leven in bestaansonzekerheid.

<u>Onderzoek</u>
Data gedreven werken naar een hoger niveau
GGDrU verzamelt structureel gegevens over de gezondheidssituatie van de bevolking in regio Utrecht. Zo zetten we in 2026 de gezondheidsmonitor Jongvolwassenen (16-25 jaar) en de gezondheidsmonitor Jeugd (13-17 jaar) uit. Hierdoor is het mogelijk om trends in de tijd te detecteren en de gezondheid van de bevolking te monitoren. Ontwikkelingen vanuit bijvoorbeeld IZA en GALA vragen een doorontwikkeling van ons werk en voor 2026 hebben twee speerpunten vastgesteld. Ten eerste op het verder verbinden van deze data aan bestaande interne en externe databronnen (zoals data van EPD als JGZ/FG, CBS, Vektis en Perined) om zo inzichten verder te verdiepen. Concreet voorbeeld hiervan is de regionale IZA monitor Midden-Nederland waar we in 2025 de eerste data voor verzamelen. Ten tweede zetten we in op verdere doorontwikkeling om onze data effectiever te delen zodat we samen met gemeenten en partners tot keuzes en focus in gezondheidsbeleid kunnen komen.

Kennisontwikkeling en innovatie
De complexiteit van maatschappelijke en gezondheidsvraagstukken vraagt om nieuwe kennis en een andere aanpak. GGDrU werkt vanuit de bestuursagenda 2023-2027 en laat de onderzoeksagenda GGDrU hierop aansluiten. Deze onderzoeksagenda geeft richting aan de welke thema's onze onderzoekscapaciteit vanuit de organisatie en professionals in opleiding. Daarnaast leggen we proactief verbindingen op deze thema's in onze

kennisnetwerken zoals de Regionale Kenniswerkplaats Jeugd en Gezin Centraal, de werkplaats SOMO (mensen met onbegrepen gedrag), Amphi (Infectieziektebestrijding) en het Kennisplatform Utrecht Sociaal (KUS). Deze inzet draagt bij aan het versterken van de Kennis- en Adviesfunctie van de GGDrU omdat kennishiaten worden opgepakt en nieuwe relevante inzichten snel in onze gemeenten terecht komen.

Het verhaal achter de data
In 2026 zetten we in op verdere doorontwikkeling van het kwalitatieve onderzoek in aanvulling op de kwantitatieve analyses; hierdoor kunnen we de inzichten verdiepen en zicht krijgen op passende interventies.
Een voorbeeld hiervan is het Gezondheidspanel dat bedoeld is om inzicht te krijgen in de meningen, ervaringen en behoeften van inwoners (12+) over diverse aan gezondheid gerelateerde onderwerpen. Met die informatie kunnen de GGD, gemeenten en andere professionals gericht activiteiten organiseren om de gezondheid van de inwoners in regio Utrecht te verbeteren.

In **2026** werken we binnen **Onderzoek** specifiek aan:
- Data gedreven werken, om meer impact te hebben op de gezondheidssituatie van inwoners in de regio.
- Kennis en innovatie in de regio met focus verder verbinden
- Inzetten op het verhaal achter de data

Wat gaat het kosten?

Langer gezond zelfstandig (x € 1.000)	Raming 2025-0			Raming 2026-0		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Gezondheidsbevordering	-	1.983	-1.983	-	2.016	-2.016
Openbare geestelijke gezondheid	-	1.418	-1.418	-	1.349	-1.349
Epidemiologie	-	918	-918	-	782	-782
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	**-**	**4.319**	**-4.319**	**-**	**4.147**	**-4.147**
Mutaties reserves	-	60	-60	-	62	-62
Geraamd resultaat	**-**	**4.379**	**-4.379**	**-**	**4.209**	**-4.209**

Voor de categorie Gezondheidsbevordering behorend bij de pijler Langer gezond zelfstandig, geldt dat de begrote kosten in 2026 toenemen. Dit vloeit voort uit de besluitvorming van het AB over de toekomststrategie Gezondheidsbevordering. Daarnaast zijn de lasten gecorrigeerd voor de reeds genoemde loon- en prijsindexering. Bij de categorie Openbare geestelijke gezondheid (OGGZ) is er sprake van een stijging van de kosten door de correctie van de genoemde loon- en prijsindexering, maar tegelijkertijd sprake van een (grotere) daling van de kosten door het niet meer afnemen van het MAB door een aantal gemeenten.

Bij de categorie Epidemiologie wordt de mutatie verklaard door het wegvallen van het maatwerk voor de Kennis & adviesfunctie en het aflopen van de ZonMW subsidie voor de coronamonitor jeugd.

In de eerste tabel in paragraaf 3.2 (Financiële ontwikkelingen en impact op ontwerpbegroting 2026-0), staat weergegeven uit welke onderdelen de wijzigingen bestaan tussen de begroting 2025-0 en de (ontwerp)begroting 2026-0 voor deze pijler.

2.5 Vitale en wendbare organisatie

Wat willen we bereiken?

GGDrU wil een organisatie zijn die meegaat in zijn tijd en klaar staat in het volgende decennium. Een GGD die midden in de samenleving staat en op een manier werkt waarbij inwoners zich prettig voelen. Die altijd de verbinding zoekt.
Een stabiele en veerkrachtige organisatie die kan meebewegen met veranderingen in de samenleving. Een organisatie waar mensen graag willen werken.

Wat doen we daarvoor?

Werkgeversmerk

Komend jaar willen we het ambassadeurschap vergroten om zo ons werkgeversmerk te versterken. Eerder lag de focus op studenten en inwoners, maar komend jaar zetten we in op onze eigen medewerkers. Los van dat we het bewustzijn willen creëren dat iedere medewerker ook een ambassadeur is, willen we hen ook de vaardigheden en tools aanbieden om dit actief uit te dragen.

Transformatieopdracht

Op dit moment werkt GGDrU aan de transformatieopdracht GGDrU 2030. Het doel van deze opdracht is om een robuuste publieke gezondheidszorg in de regio te realiseren door het versterken van de kennis en adviesfunctie van GGDrU. Door de focus te leggen op kennisdeling, preventie en advisering, wil GGDrU haar impact vergroten en gemeenten optimaal ondersteunen bij de uitdagingen van vandaag en morgen. Maatschappelijke ontwikkelingen zoals een slechtere mentale gezondheid bij jongeren, woningtekorten en vergrijzing hebben een directe impact op de gezondheid en leefomgeving van inwoners. Deze ontwikkelingen vragen om een GGD als stevige gesprekspartner die samen met gemeenten optrekt om effectieve en duurzame oplossingen te realiseren.

De transformatie opdracht start met een inventarisatiefase waaruit in oktober 2025 een advies volgt aan het Algemeen Bestuur gebaseerd op de verzamelde inzichten. Samen met de gemeenten zijn drie thema's onderscheiden waarin de kennis en adviesrol wordt geanalyseerd:

1. **Mentale gezondheid jeugd**
2. **Gezonde en veilige leefomgeving**
3. **Vergrijzing**

Vergroten gelijke kansen

In 2025 is een visie gevormd over het thema diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid. Deze visie geeft voor de komend 3 jaar richting en in 2026 starten we met de eerste activiteiten. Door in te zetten op gelijke kansen wordt aangesloten op de ambitie uit de bestuursagenda om een nog betere afspiegeling te zijn van ons verzorgingsgebied.

Interprofessionele opleidingsteams

Opleiden is het nieuwe werven. Vanuit die overtuiging zetten we ook in 2026 vol in op de doorontwikkeling van GGDrU als brede opleidingsorganisatie. Zo gaan we in we aan de slag met vaste opleidingslocaties die werken met interprofessionele opleidingsteams. De opleidingsteams bestaan uit coassistenten, doktersassistenten in opleiding, ANIOS, AIOS en verpleegkundigen in opleiding. Binnen deze opleidingslocaties zullen de studenten met en van elkaar leren. Verder zal er gewerkt worden met een dakpanconstructie om de continuïteit de waarborgen.

Kwaliteit

De klant speelt een belangrijke rol in onze organisatie. Het van buiten naar binnen kijken moet nog meer vorm krijgen door vormen als klantreizen, klanttevredenheidsonderzoeken, ervaringsdeskundigheid en klantpanels in te zetten. Zo sluiten we goed aan bij de wensen van onze inwoners en stellen we de klant centraal.

Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)
Het bestuurlijke en besluitvormende traject voor wijziging van de gemeenschappelijke regeling is in 2023 ingang gezet. Begin 2025 zal de gewijzigde regeling in werking treden. Het wijzigen van de regeling brengt geen kosten voor 2026 met zich mee. Een verplichte wijziging, op grond van de Wet Gemeenschappelijke regelingen, is het invoeren van een evaluatiemoment van de regeling. Wanneer de gemeenschappelijke regeling geëvalueerd gaat worden, brengt dit meerkosten met zich mee. De hoogte van deze kosten zijn nu nog onbekend. De evaluatie zal niet plaatsvinden in 2026, maar conform het wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling op een nader bepaalbaar moment. Zodoende worden de meerkosten niet meegenomen in de begroting voor 2026.

Huisvesting
In 2025 wordt het strategisch huisvestingsplan Jeugdgezondheidszorg afgerond. Dit geeft ons handvatten om keuzes te maken in onze locaties en dienstverlening. Uitgangspunt is eigentijdse dienstverlening op de plaatsen waar we ook werkelijk van betekenis kunnen zijn. De komende jaren zullen we natuurlijke beslismomenten aangrijpen om dit plan in samenwerking met gemeenten tot uitvoering te brengen.

Informatievoorziening (IV) en datagedreven werken
In 2024 is de I-visie ontwikkeld met daarin twee hoofdambities: zorgen voor goede, beschikbare en makkelijk uit te wisselen data ten dienste van onze dienstverlening en de gezondheidsopgaven in de samenleving en werken aan een IV-organisatie die mee ontwikkelt met de toekomst.

Er is een duidelijk toename van behoefte aan data gedreven werken. Bijvoorbeeld op het gebied van pandemisch paraatheid IV, realtime dashboard, bovenregionale datadeling, en de versterking van de kennis en adviesfunctie. Tevens zien we nieuwe landelijke ontwikkelingen op ons afkomen, bijvoorbeeld de Persoonlijke Gezondheidsomgeving (PGO). Hierbij moet waarschijnlijk in 2026 (delen) van onze data ook meer op inwonersniveau toegankelijk gemaakt worden.

Daarnaast is het noodzakelijk om de weerbaarheid van onze informatievoorziening te vergroten. Dit wordt vooral gedreven vanuit de toename van cybersecurity risico's en de intensivering van wet- en regelgeving met de komst van bijvoorbeeld NIS2.

Al deze ontwikkelingen stellen continue nieuwe eisen aan onze toekomstbestendige IV-voorziening. Voor 2026 ligt de nadruk om op een passende wijze, rekening houdend met de financiële middelen, invulling te geven aan de toenemende vraag naar datagedreven werken en tegelijkertijd ook onze weerbaarheid te verhogen. Er wordt gekozen voor een integrale aanpak. In 2025 wordt hiervoor de strategie en IV-architectuur verder uitgewerkt en vastgelegd in de i-Strategie.

In **2026** zetten we vanuit de wendbare en vitale organisatie in op:
- Het uitvoeren van het strategisch huisvestingsplan Jeugdgezondheidszorg in haar hele breedte.
- Inrichting integraal data expertise domein, incl. Data governance, organisatie en Data architectuur
- Implementatie Informatiebeveiliging (NEN 7510)

3 Financiën

3.1 Overzicht van baten en lasten 2026

De ontwikkelingen voor 2026 komen samen in één programma Publieke Gezondheid. In de onderstaande tabel presenteren we het overzicht van baten en lasten van de (ontwerp)begroting 2026-0. Daarna splitsen we de begroting op naar de drie inhoudelijke pijlers van de bestuursagenda plus de conform BBV verplichte productgroepen 'Overhead', 'Algemene Dekkingsmiddelen' en Onvoorzien.

Programma (x € 1.000)	Raming 2025-0			Raming 2026-0		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Publieke Gezondheid	64.671	64.611	60	75.257	75.195	62
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	**64.671**	**64.611**	**60**	**75.257**	**75.195**	**62**
Mutaties reserves	-	60	-60	-	62	-62
Geraamd resultaat	**64.671**	**64.671**	**-**	**75.257**	**75.257**	**-**

Het programma opgesplitst naar inhoudelijke pijlers en de conform BBV verplichte productgroepen geeft het volgende beeld:

Programma Publieke Gezondheid (x € 1.000)	Raming 2025-0			Raming 2026-0		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Gezonde en veilige leefomgeving	2.445	14.082	-11.637	2.600	20.763	-18.163
Kansrijk opgroeien	-	30.939	-30.939	-	31.991	-31.991
Langer gezond zelfstandig	-	4.319	-4.319	-	4.147	-4.147
Algemene dekkingsmiddelen	62.226	-	62.226	72.657	-	72.657
Overhead	-	15.135	-15.135	-	18.152	-18.152
Bedrag onvoorzien	-	136	-136	-	142	-142
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	**64.671**	**64.611**	**60**	**75.257**	**75.195**	**62**
Mutaties reserves	-	60	-60	-	62	-62
Geraamd resultaat	**64.671**	**64.671**	**-**	**75.257**	**75.257**	**-**

<u>Vennootschapsbelasting</u>
Aangezien verwacht wordt dat over de taken, die GGDrU uitvoert, geen winst wordt gemaakt, is in de (ontwerp)begroting 2026-0 een bedrag van € 0 opgenomen aan last voor de vennootschapsbelasting.

<u>Onvoorzien</u>
In de (ontwerp)begroting 2026-0 is rekening gehouden met een post 'Onvoorzien' van 0,3% over de totale inwoner- en kindbijdrage (zoals opgenomen in de financiële verordening van GGDrU). Dit komt neer op een bedrag van € 142.000.

3.2 Financiële ontwikkelingen en impact op (ontwerp)begroting 2026-0

Verschillende factoren zijn van invloed op de mutaties in de (ontwerp)begroting 2026-0 en op de ontwikkeling van de inwonerbijdrage en de kindbijdrage. In de tabel zijn de belangrijkste mutaties uiteengezet en vervolgens toegelicht.

Programma Publieke Gezondheid (x € 1.000)	Raming 2025-0	Mutaties						Raming 2026-0
		Indexatie L/P & Volume	Taakstelling & bezuiniging	Aantrekkelijke werkgever	Toekomst strategie GB	Gemeentelijk maatwerk	Rijk & overige	
Baten - Algemene dekkingsmiddelen								
- Inwoner- & Kindbijdrage	45.185	1.194	-300	1.000	230	-	-	47.309
- Maatwerk gemeenten (incl. FG en KO)	11.792	330	-475	-	-156	874	-	12.365
- Bijdragen Rijk & overige overheden	4.516	120	-	-	-	-	7.475	12.111
- Opbrengsten diensten derden	3.178	84	-	-	-	-	210	3.472
Totale Baten - Algemene dekkingsmiddelen	**64.671**	**1.728**	**-775**	**1.000**	**74**	**874**	**7.685**	**75.257**
Lasten per pijler								
- Gezonde en veilige leefomgeving	14.082	373	-194	139	-	369	5.994	20.763
- Kansrijk opgroeien	30.939	811	-230	418	-	94	-41	31.991
- Langer gezond zelfstandig	4.319	114	-231	82	74	215	-426	4.147
- Overhead	15.135	422	-120	361	-	196	2.158	18.152
- Bedrag onvoorzien	136	6	-	-	-	-	-	142
Totale Lasten	**64.611**	**1.726**	**-775**	**1.000**	**74**	**874**	**7.685**	**75.195**
Mutaties reserves	60	2	-	-	-	-	-	62
Geraamd resultaat	-	-	-	-	-	-	-	-

3.2.1 Loon- & Prijsindex, Volumemutatie

Loon

De loonindexatie wordt berekend op basis van de uitgangspunten van de Kaderbrief 2026. Daarin is opgenomen dat de cao en de premieontwikkelingen van het werkgeversdeel worden gevolgd. Bij het opstellen van deze (ontwerp)begroting zijn de cao-onderhandelingen nog gaande en de huidige cao is geldend tot april 2025. Hierdoor wordt gerekend met de loonvoet sector overheid uit de septembercirculaire 2024. Voor het resterende deel (vanaf april) van het jaar 2025 is gerekend met 4,7% en voor 2026 is gerekend met 3,8%.

Tabel 4.2.2 Prijsindexen CPB* MEV 2025 en CEP 2024**

mutaties per jaar in %	2024	2025	2026
Prijs bruto binnenlands product (pbbp)	4,0	2,7	2,6
Prijs nationale bestedingen (pnb)	3,3	2,6	2,6
Nationale consumentenprijsindex (cpi)	2,9	3,4	2,4
Loonvoet sector overheid	6,4	4,7	3,8
Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers	5,6	4,8	3,4
Prijs bruto overheidsinvesteringen (iboi)	3,0	2,3	2,2
Prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc)	2,9	2,7	2,2

* toelichting/ verduidelijking bij de kerngegevens is te vinden op: https://www.cpb.nl/artikel/toelichting-bij-kerngegevenstabel
** 2025 is op basis van de MEV 2025, 2024 en 2026 - 2028 is op basis van de CEP 2024
Bron: septembercirculaire 2024, pagina 31.

Naast bovengenoemde ontwikkeling is ook de mutatie in de werkgeverspremies van invloed op de loonindexatie. De mutaties bestaan uit een stijging van de sociale verzekeringspremies (SV) en een lichte daling van de premies voor het ouderdoms- en nabestaandenpensioen (werkgeversdeel). Alle effecten op de loonindex samen leiden tot een stijging van de loonkosten van GGDrU van circa € 1.278.600.

Prijs
Hiervoor wordt uitgegaan van het Bruto Binnenlands Product, zoals opgenomen in de septembercirculaire 2024 van het Gemeentefonds. Er is gerekend met het prijsindexcijfer voor 2026 van 2,6%. Verder is een correctie index van -/-0,1% opgenomen aangezien in begroting 2025-0 nog werd gerekend met een pbbp van 2,8% op basis van de septembercirculaire 2023 terwijl de pbbp voor 2025 in de septembercirculaire 2024 is bijgesteld naar 2,7%. Dit leidt tot een materiële kostenstijging van circa € 444.400.

Volume
Verder is de berekening gemaakt van volumemutatie in 2026. Dit betreft het verschil tussen de inwoner- en kindaantallen tussen 1-1-23 en 1-1-24. Het effect hiervan is circa € 5.000.

De totale loon- en prijsindexering en volumemutatie komt hiermee uit op circa € 1.728.000. Het effect op de pijlers is in de eerste tabel van deze paragraaf weergegeven. Voor de gemeentelijk bijdrage is dit bijna gelijk aan de indexatie berekend in de kaderbrief 2026. Namelijk in percentage is het 2,67% indexatie, terwijl we in de kaderbrief 2,65% ingeschat hadden. Dit beperkte verschil wordt veroorzaakt door de verwerking van de werkelijke effecten vanuit de werkgeverspremies.

Het effect op de inwoner- en kindbijdrage is weergeven in paragraaf 3.2.6.

3.2.2 Taakstelling & (voorgenomen) bezuinigingen individueel maatwerk
Vanaf 2026 krijgen gemeenten onvoldoende geld van het rijk om hun taken uit te voeren. Het kabinet kort het gemeentefonds dan met maar liefst € 2,4 miljard. Gemeenten hebben moeilijke beslissingen te maken in het hier en nu, gezien de financiële ontwikkelingen die de gemeentebegroting (gaan) treffen. Daarom is in het najaar van 2023 door het bestuur van GGDrU besloten tijdig in dialoog te gaan over de verwachte financiële ontwikkelingen voor 2026 (‘ravijnjaar 2026’) en verder.

Als uitkomst van de bestuurlijke gesprekken is er door het AB besloten op 6 november 2024 om te kiezen voor een inhoudelijke doorontwikkeling met een financiële taakstelling. Daarnaast is besloten gemeenten de ruimte te laten te bezuinigen op het individuele maatwerk indien dit nodig wordt geacht op basis van de betreffende financiële situatie. Op 29 januari 2025 is het AB geïnformeerd over de voorgenomen bezuinigingen van de individuele gemeenten. Deze voorgenomen bezuinigingen, alsmede de taakstelling is verwerkt in de (ontwerp)begroting 2026-0. Dit betreft alleen het effect op het jaar 2026 en niet de effecten in 2025 of in latere jaren.

De taakstelling van € 300.000 is ingeboekt via een bezuiniging op de gemeentelijke bijdrage en in totaal bedragen de voorgenomen bezuinigingen op het individuele maatwerk voor het jaar 2026 € 475.000. Hiermee komt de totale bezuiniging uit op € 775.000. Het effect op de pijlers is in de eerste tabel van deze paragraaf weergegeven en de doorrekening van de taakstelling op de inwonerbijdrage is weergeven in paragraaf 3.2.6.

3.2.3 Aantrekkelijke werkgever
In het AB van juli 2023 is besloten in de periode 2024-2026 de inwoner- en kindbijdrage jaarlijks met 1 miljoen op te hogen om daarmee de arbeidsvoorwaarden op gelijk niveau te kunnen brengen met vergelijkbare organisaties. Voor 2026 betekent dit een ophoging à € 0,286 van de inwonerbijdrage en van € 2,877 van de kindbijdrage.

3.2.4 Toekomststrategie Gezondheidsbevordering (GB)
In de vergadering van 26 maart 2025 heeft het AB kennisgenomen van de toekomststrategie Gezondheidsbevordering en de daarbij horende financiële consequenties. Om kennis en advies goed te kunnen borgen in de organisatie wordt 1 fte toegevoegd aan de GB-formatie door een verhoging van de inwonerbijdrage. Verder worden de GB-

intensiveringsopdrachten onderdeel van de inwonerbijdrage waardoor 1 fte wordt verschoven van de intensivering naar de basis waarmee de inwonerbijdrage wordt verhoogd.
Samen betekent dit een toevoeging van 2 fte bij gezondheidsbevordering wat een verhoging van de inwonerbijdrage van € 230.000 ofwel € 0,224 per inwoner met zich meebrengt.

3.2.5 Maatwerk gemeenten

Naast de bezuinigingen in het maatwerk is er ook (extra) maatwerk afgenomen bij GGDrU, welke nog niet in de begroting 2025-0 was verwerkt, maar wel is opgenomen in de samenwerkingsovereenkomsten 2025. Hierbij kan gedacht worden aan de WMO-toezicht voor de gemeente Utrecht, Coördinatie B.Slim voor de gemeente Amersfoort of VVE voor de gemeente Nieuwegein. Daarnaast zijn de verwachte baten voor Toezicht kinderopvang opgehoogd o.b.v. verwachte inspecties en zijn de baten voor de forensische zorg naar boven bijgesteld o.b.v. de verwachte uit te voeren verrichtingen. Dit leidt in totaal tot circa € 874.000 aan extra baten, welke ook zijn vertaald naar de lasten bij de pijlers.

3.2.6 Rijk en overige mutaties

De wijzigingen op de begroting vanuit het Rijk betreft enerzijds het VIP-programma voor circa 2,5 miljoen en de verwachte baten en lasten voor het aanhouden van een basiscapaciteit covid de uitvoering van een najaarscampagne à 5 miljoen. De overige baten à € 210.000 betreft onder andere hogere inschatting van de omzet bij reizigers advisering, hogere uitvoering op verzekerde zorg en hogere baten vanuit de Publieke gezondheid asielzoekers. Evenredig zijn de verwachte lasten verdeeld naar de pijlers.

3.2.7 Overzicht inwoner- en kindbijdrage

De financiële impact van de ontwikkelingen vertaalt zich in een mutatie van de inwonerbijdrage (IWB) en kindbijdrage (KB), welke in de volgende tabellen uiteen zijn gezet.

Gemeente	IWB 2025-0	Loon index	Prijs index	Aantrekkelijke werkgever	Toekomst strategie GB	Taakstelling	IWB 2026-0
MN-gemeenten *(m.u.v. Eemnes)*	**€ 8,079**	0,159	0,055	0,286	0,224	-0,214	**€ 8,589**
Gemeente Eemnes	**€ 7,754**	0,153	0,053	0,286	0,224	-0,214	**€ 8,256**
Gemeente Utrecht *	**€ 5,663**	0,111	0,039	0,286	0	-0,214	**€ 5,884**

** Bedrag is exclusief de bijdragen voor Epidemiologie en Gezondheidsbevordering*

Gemeente	KB 2025-0	Loon index	Prijs index	Aantrekkelijke werkgever	KB 2026-0
MN-gemeenten	**€ 166,093**	3,270	1,136	2,877	**€ 173,376**

<u>Gemeenten Eemnes en Utrecht</u>
Toezicht Wmo hoeft niet verplicht bij GGD'en afgenomen te worden. De gemeenten Eemnes en Utrecht nemen het Toezicht Wmo niet af bij GGDrU. Zij betalen daardoor een lagere inwonerbijdrage.

De bijdrage van de gemeente Utrecht wordt daarnaast nog beïnvloed door andere afspraken. Bij de fusie van GGDrU (1-1-2014) zijn afspraken gemaakt tussen de gemeente Utrecht en de 25 gemeenten van Midden-Nederland. Die leiden ertoe dat het basispakket voor de gemeente Utrecht anders wordt uitgevoerd. De grootste verschillen zitten in afspraken rond epidemiologie, gezondheidsbevordering en toezicht WMO. Dit houdt in dat Utrecht de uitvoering van deze taken niet of op andere wijze bij GGDrU heeft belegd. Tevens betaalt de Gemeente Utrecht geen kindbijdrage, omdat er geen

Jeugdgezondheidszorg taken worden afgenomen. Op dit moment kijkt het dagelijks bestuur met de gemeente Utrecht samen naar een verdere optimalisatie en versterking van de samenwerking.

Meerjarenperspectief inwoner- en kindbijdragen
Het meerjarenperspectief voor het verwachte bedrag aan inwoner- en kindbijdrage per gemeente voor 2026-2029 hebben we inzichtelijk gemaakt (indicatief). Uitgangspunt daarbij zijn de inwoneraantallen en kindaantallen per 1 januari 2024 die voor de (ontwerp)begroting 2026-0 zijn gebruikt. Tevens is de ophoging van inwoner- en kindbijdrage voor het jaar 2026 vanuit de aantrekkelijke werkgever verwerkt.

Ontwikkeling wetsvoorstel lijkschouw en toezicht kinderopvang
In de september circulaire 2024 is gepubliceerd dat voor Lijkschouw extra middelen beschikbaar worden gesteld via het gemeentefonds. Dit in verband met de beoogde inwerkingtreden van het wetsvoorstel van de modernisering van de Wet op de lijkbezorging (Wlb) per 1 januari 2026. Ten behoeve van de financiering van de beoogde wettelijke uitbreiding van de taken van de gemeentelijke lijkschouwer is voor de periode 2026-2031 jaarlijks € 3,2 miljoen naar de algemene uitkering overgeheveld. Vanwege het feit dat het nog niet geheel zeker is of dit voorstel doorgaat is er voor gekozen om het nog niet te verwerken in deze (ontwerp)begroting 2026-0. Indien er meer bekend wordt zullen we de financiële effecten verwerken in de begrotingswijziging 2026-1 en begroting 2027-0.

Soortgelijk speelt ook bij Toezicht, namelijk dat de Tweede Kamer ingestemd heeft met het wetsvoorstel om de kwaliteit van gastouderopvang beter te waarborgen. Als ook de Eerste Kamer instemt gaan de nieuwe kwaliteitseisen naar verwachting per 1 juli 2026 gelden. De wetswijziging leidt tot meerkosten voor toezicht en handhaving op de gastouderopvang. In de Voorjaarsnota 2024 zijn hiervoor financiële middelen gereserveerd. Het voornemen is om deze met de meicirculaire 2025 toe te voegen aan de algemene uitkering van het gemeentefonds. Uiteraard is dit onder voorbehoud van de stemming in de Eerste Kamer over het wetsvoorstel.

Gemeente	Aantal inwoners 1-1-2024	Aantal kinderen 1-1-2024	2026*	2027*	2028*	2029*
Amersfoort	161.852	33.622	7.220	7.407	7.592	7.782
Baarn	25.065	4.746	1.038	1.065	1.092	1.119
Bunnik	16.108	3.453	737	756	775	794
Bunschoten	22.619	5.081	1.075	1.103	1.131	1.159
De Bilt	43.718	9.219	1.974	2.025	2.076	2.128
De Ronde Venen	45.813	8.758	1.912	1.962	2.011	2.061
Eemnes	9.755	1.939	417	428	438	449
Houten	50.847	10.974	2.339	2.400	2.460	2.522
IJsselstein	33.421	6.447	1.405	1.441	1.477	1.514
Leusden	31.681	6.252	1.356	1.391	1.426	1.462
Lopik	14.724	2.905	630	647	663	679
Montfoort	13.868	2.789	603	618	634	650
Nieuwegein	65.971	12.067	2.659	2.728	2.796	2.866
Oudewater	10.223	1.977	431	442	453	464
Renswoude	5.753	1.429	297	305	313	320
Rhenen	20.235	4.167	896	920	943	966
Soest	47.682	9.169	1.999	2.051	2.103	2.155
Stichtse Vecht	65.878	13.215	2.857	2.931	3.005	3.080
Utrecht	374.238	n.v.t.	2.348	2.409	2.470	2.531
Utrechtse Heuvelrug	50.550	9.809	2.135	2.190	2.245	2.301
Veenendaal	69.440	14.995	3.196	3.279	3.361	3.445
Vijfheerenlanden	61.669	12.959	2.776	2.849	2.920	2.993
Wijk bij Duurstede	23.945	4.597	1.003	1.029	1.054	1.081
Woerden	53.724	11.016	2.371	2.433	2.494	2.556
Woudenberg	14.637	3.407	716	735	753	772
Zeist	66.641	13.527	2.918	2.994	3.068	3.145
Totaal	**1.400.057**	**208.519**	**47.309**	**48.539**	**49.753**	**50.997**

** bedragen * € 1.000*

nb 1: Kindaantal gemeente Utrecht onvermeld aangezien de gemeente geen taken op het gebied van Jeugdgezondheidzorg afneemt bij GGDrU

nb 2: Bijdrage gemeente Utrecht is inclusief de liaisonbijdrage gezondheidsbevordering en epidemiologie

3.3 Bijdragen en vergoedingen per gemeente 2026

In het volgende overzicht staan de verwachte gemeentelijke bijdragen voor wettelijke-, intensivering van wettelijke taken, collectieve taken en maatwerk. In bijlage 4 is per gemeente de gedetailleerde weergave neergezet.

Gemeente	Wettelijke taken	Intensivering wettelijke taken	Collectieve taken	Maatwerk	Totale bijdrage 2026-0
Amersfoort	1.830	42	6.010	1.687	9.570
Baarn	267	7	851	188	1.312
Bunnik	183	0	613	61	858
Bunschoten	226	4	891	151	1.272
De Bilt	462	4	1.676	109	2.252
De Ronde Venen	501	4	1.588	263	2.355
Eemnes	102	2	347	48	499
Houten	553	1	1.953	160	2.667
IJsselstein	344	3	1.157	91	1.594
Leusden	334	4	1.120	156	1.614
Lopik	180	0	514	76	771
Montfoort	152	5	495	122	774
Nieuwegein	678	1	2.188	565	3.433
Oudewater	112	1	359	83	554
Renswoude	62	-	254	20	336
Rhenen	214	-	741	68	1.022
Soest	495	7	1.652	281	2.435
Stichtse Vecht	750	5	2.354	505	3.615
Utrecht	2.348	124	339	1.196	4.007
Utrechtse Heuvelrug	579	6	1.768	155	2.508
Veenendaal	740	1	2.648	252	3.642
Vijfheerenlanden	673	8	2.326	427	3.434
Wijk bij Duurstede	247	2	826	89	1.164
Woerden	583	4	1.964	461	3.012
Woudenberg	170	5	605	63	843
Zeist	766	6	2.447	290	3.510
Totaal gemeenten	**13.549**	**248**	**37.685**	**7.567**	**59.049**
Niet-gemeentelijke opbrengsten					**16.208**
Totaal Bijdrage (ontwerp)begroting 2026-0					**75.257**

Bedragen x € 1.000,-

3.4 Autorisatie vervanging activa

In 2025 hebben we de meerjarige investeringskalender geactualiseerd. Op basis hiervan is de investeringsbehoefte voor de periode 2026 tot en met 2029 opgenomen. Alle bedragen zijn gebaseerd op prijspeil 2025.

Autorisatie van de investeringskredieten vindt plaats door middel van vaststelling van de begroting en begrotingswijziging. In de onderstaande tabel zijn de extra aan te vragen investeringskredieten (kolom 'mutatie krediet 2026') opgenomen inclusief de verwachte vervangingsinvesteringen voor de komende periode.

In 2026 betreft het voornamelijk investeringen ten behoeve van vervangingen in inventaris, audiometers, koelkasten en/of IT-apparatuur.

Investeringsoverzicht (x€ 1.000)	**Krediet** ultimo-2025	**Investeringen** 2026	**Mutatie Krediet** 2026	**Saldo Krediet** 2026	**Inv*** 2027	**Inv*** 2028	**Inv*** 2029
- Bedrijfsgebouwen							
Verbouwingen CB-locaties	49	40	-	**9**	-	-	-
Verbouwing Spreekkamers	-	-	-	**-**	-	-	-
- Machines, apparaten en installaties							
(medische) Apparatuur	217	25	-	**192**	108	95	95
Installaties	-	-	-	**-**	-	-	-
- Overige materiele activa							
Inventaris	422	80	-	**342**	150	260	188
Automatisering	227	100	-	**127**	175	325	75
- Vervoersmiddelen	-	-	-	**-**	-	-	-
Totalen	**915**	**245**	**-**	**670**	**433**	**680**	**358**

* verwachte investeringen

Met de bovenstaande vervangingsinvesteringen komen we uit op een consistente meerjarige afschrijvingslast.

Afschrijvingsstaat (x € 1.000)	**Afschrijving** 2026	**Afschrijving** 2027	**Afschrijving** 2028	**Afschrijving** 2029
- Bedrijfsgebouwen	249	249	249	215
- Machines, apparaten en installaties				
Apparatuur	87	89	92	95
Installaties	172	172	171	171
- Overige materiele activa				
Inventaris	138	135	144	142
Automatisering	425	430	419	452
- Vervoersmiddelen	25	29	25	25
Totaal	**1.100**	**1.100**	**1.100**	**1.100**

3.5 Meerjarenraming 2026-2029

De gecomprimeerde meerjarenraming van het programma Publieke Gezondheid is gebaseerd op de pijlers uit deze begroting. In deze meerjaren raming is rekening gehouden met de toekomstige prijsontwikkeling gepubliceerd in de september circulaire 2024 en de incidentele effecten in de (ontwerp)begroting 2026-0, welke in de volgende paragraaf uiteen zijn gezet.

Programma (x €1.000)	Raming 2026			Raming 2027			Raming 2028			Raming 2029		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Publieke Gezondheid	75.257	75.195	62	69.001	68.939	62	70.665	70.603	62	72.430	72.368	62
Geraamde saldo	75.257	75.195	62	69.001	68.939	62	70.665	70.603	62	72.430	72.368	62
Mutaties reserves	-	62	-62	-	62	-62	-	62	-62	-	62	-62
Geraamd resultaat	**75.257**	**75.257**	**-**	**69.001**	**69.001**	**-**	**70.665**	**70.665**	**-**	**72.430**	**72.430**	**-**

3.6 Overzicht van incidentele baten en lasten

De (ontwerp)begroting 2026-0-0 is gebaseerd op structurele baten en lasten. Daarbij worden de maatwerkafspraken met gemeenten voor de vorm als structureel gecategoriseerd. Uiteraard zijn gemeenten autonoom in het bepalen van de omvang van het maatwerk. Onderstaande twee tabellen geven de incidentele lasten en onttrekkingen uit de reserves weer en het structurele begrotingssaldo.

Incidentele Baten & lasten (x € 1.000)	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Incidentele lasten				
Covid basisinfrastructuur & najaarscampagne	5.000	-	-	-
Versterking Infectieziektebestrijding & Pandemische Paraatheid (VIP)	2.371	-	-	-
Nu niet zwanger 2023-2026	260	-	-	-
Aanvullende Seksuele gezondheidszorg Utrecht 2023-2026	150	-	-	-
Transkliniek Utrecht 2023-2026	80	-	-	-
Doorvoeren van RVP-Wijzigingen	100	58	-	-
Totaal incidentele lasten	**7.961**	**58**	**-**	**-**
Incidentele baten				
Covid basisinfrastructuur & najaarscampagne	5.000	-	-	-
Versterking Infectieziektebestrijding & Pandemische Paraatheid (VIP)	2.371	-	-	-
Nu niet zwanger 2023-2026	260	-	-	-
Aanvullende Seksuele gezondheidszorg Utrecht 2023-2026	150	-	-	-
Transkliniek Utrecht 2023-2026	80	-	-	-
RIVM - Implementatiegelden RVP-Wijzigingen	100	58	-	-
Totaal incidentele baten	**7.961**	**58**	**-**	**-**
Reserves				
n.v.t.	-	-	-	-
Totaal incidentele mutaties reserves	**-**	**-**	**-**	**-**
Geraamd incidenteel resultaat	**-**	**-**	**-**	**-**

Uit de tabel is te halen dat er in de begroting meerjarig een aantal projecten uitgevoerd gaan worden waar incidentele financiering voor beschikbaar is. We sturen erop dat er geen meerjarige structurele financiële verplichtingen ontstaan, door de uitvoering van deze projecten.

Structureel & Incidenteel begrotingssaldo (x € 1.000)	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Saldo baten en Lasten	62	62	62	62
Toevoegingen en onttrekkingen reserves	-62	-62	-62	-62
Begrotingssaldo na bestemming	-	-	-	-
Incidenteel begrotingssaldo				
Incidenteel saldo baten en Lasten	-	-	-	-
Incidentele toevoegingen en onttrekkingen reserves	-	-	-	-
Geraamd incidenteel resultaat	-	-	-	-
Structureel begrotingssaldo				
Structureel saldo baten en Lasten	62	62	62	62
Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves	-62	-62	-62	-62
Structureel begrotingssaldo	-	-	-	-

3.7 Beleidsindicatoren

Conform de regeling beleidsindicatoren gemeenten van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 24 maart 2016 moeten onderstaande beleidsindicatoren in de programmaverantwoording van GGDrU worden opgenomen.

Omschrijving	Eenheid	Score
Inwoners per 1-1-24	aantal	1.400.057
Apparaatskosten	€ 1.000	15.984
Apparaatskosten per inwoner	€	11,42
Formatie (exclusief inhuur)	Fte	542
Formatie per 1.000 inwoners	Fte	0,39
Bezetting (exclusief inhuur) ultimo 2024	Fte	584
Bezetting per 1.000 inwoners	Fte	0,42
Kosten inhuur derden	€ 1.000	6.686
Loonsom (exclusief overige personeelslasten)	€ 1.000	52.069
Kosten inhuur derden in % van loonsom	%	12,8%
Overhead	€ 1.000	15.984
Totale lasten	€ 1.000	75.257
Overhead in % van totale lasten	%	21,2%

4 Verplichte paragrafen

Dit hoofdstuk bevat de in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) voorgeschreven paragrafen met uitzondering van lokale heffingen en grondbeleid. Deze laatste twee paragrafen zijn niet van toepassing op GGDrU. Het gaat om de volgende paragrafen:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Bedrijfsvoering
- Verbonden partijen
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering en treasury
- Openbaarheidsparagraaf

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

4.1.1 Weerstandsvermogen

Kunnen we financiële tegenvallers opvangen zonder te bezuinigen? Het antwoord op deze vraag is te vinden in het weerstandsvermogen van GGDrU.

Het weerstandsvermogen is het resultaat van de verhouding tussen enerzijds de weerstandscapaciteit en anderzijds de risico's die financiële impact kunnen hebben op de organisatie. De weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve. Per 31 december 2023 bedraagt de weerstandscapaciteit € 2.486.275 (zijnde de algemene reserve van GGDrU) vòòr resultaatbestemming 2024.

4.1.2 Risicobeheersing

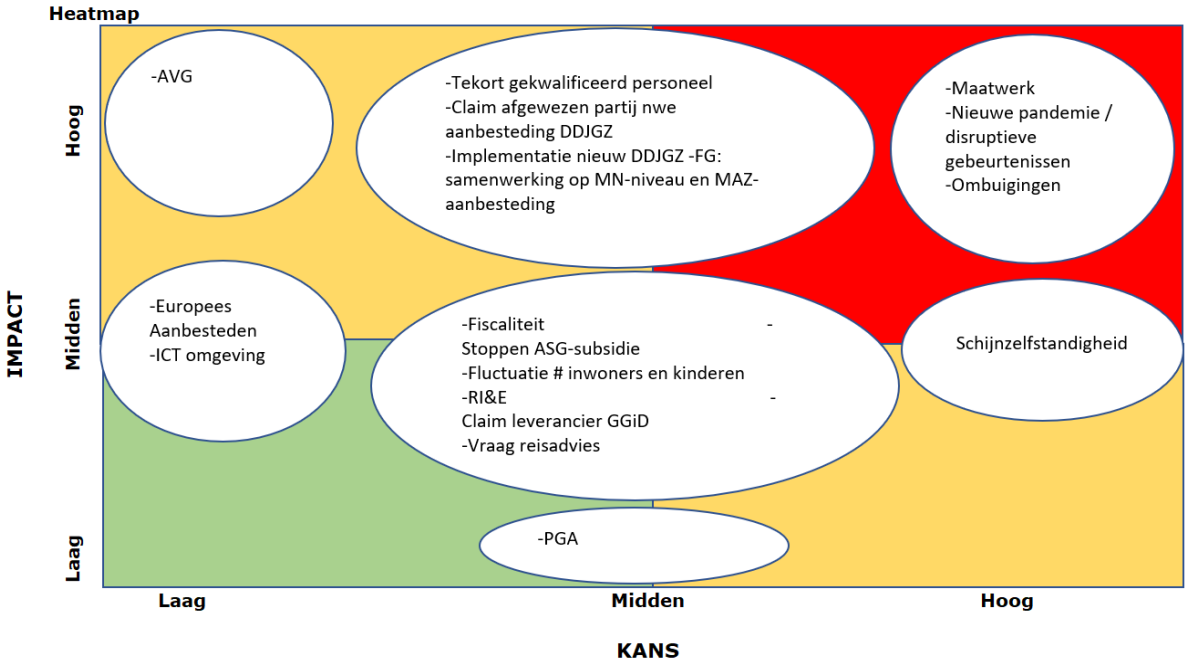
In de nota 'Weerstandsvermogen en risicomanagement' (vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur op 5 juli 2023) zijn uitgangspunten opgenomen voor de uitvoering van de risico-inventarisatie. De actualisatie van de risico-inventarisatie vindt jaarlijks plaats door deze risico's met de betreffende verantwoordelijken te bespreken. Medio januari 2024 heeft de meest recente actualisatie van de risico-inventarisatie plaatsgevonden. Deze actualisatie maakt onderdeel uit van de reguliere P&C-cyclus en heeft daardoor nadrukkelijk de aandacht van GGDrU.

<u>Reizigersadvisering</u>
In 2019 is besloten om voor de taak 'Reizigersadvisering' een separate bestemmingsreserve te vormen, zodat de jaarlijkse exploitatieresultaten van deze taak ten gunste of ten laste van deze reserve worden gebracht. Zodra de bestemmingsreserve afdoende is opgebouwd zal een eventueel gekwantificeerd risico niet meer ten laste van de weerstandscapaciteit komen.

<u>Jeugdgezondheidszorg</u>
Ten aanzien van de taak 'Jeugdgezondheidszorg' is een vrijwaringsbepaling vastgelegd met de gemeente Utrecht. Dit houdt in dat de gemeente Utrecht wordt gevrijwaard voor JGZ-exploitatieresultaten. Eventuele risico's hierop (DDJGZ en JGZ-exploitatieresultaten) worden separaat afgedekt en niet middels aanhouden van een algemene reserve.

Voor alle andere financieel gekwantificeerde risico's is het gewenst dat GGDrU hiervoor over voldoende weerstandscapaciteit beschikt.

De actualisatie van de risico-inventarisatie leidt tot onderstaande risicokaart, waarbij de GGDrU-brede risico's, risico's ten aanzien van Reizigersadvisering en risico's inzake DDJGZ tezamen zijn opgenomen. In de uitwerking van de kwantificering van de risico's naar euro's weerstandsvermogen wordt wel een splitsing aangebracht in de drie groepen (interne bedrijfsvoering, samenwerking in de gemeenschappelijke regeling en externe ontwikkelingen) van risico's.

4.1.3 Kwantificering GGD-brede risico's

Op basis van de geactualiseerde risico-inventarisatie heeft een financiële kwantificering plaatsgevonden van de benoemde GGD-brede risico's (NB: de geactualiseerde risico-inventarisaties van reizigersadvisering en DDJGZ, waaronder GGiD, worden separaat in deze paragraaf beschreven). Dit leidt uiteenzetting op de volgende pagina

Nr	Categorie	Oorzaak risico	Omschrijving risico	Actiepunt / beheersmaatregel	Benodigd weerstands-capaciteit
A. INTERNE BEDRIJFSVOERING					
A1.	Europees aanbesteden (EA)	Intern is niet bij alle betrokkenen voldoende kennis en capaciteit op het gebied van aanbesteden.	Er wordt niet voldaan aan de aanbestedingsregels leidend tot issues op het gebied van rechtmatigheid en verschil van inzicht tussen GGDrU en (mogelijke) marktpartijen wat kan resulteren in claims en/of geschillen.	Centraal beheer inkoopkalender zodat goed inzichtelijk is welke aanbestedingen te verwachten zijn. Doorontwikkeling gecentraliseerd digitaal ingericht contractbeheer zodat de juiste informatie op het juiste tijdstip en op de juiste plaats beschikbaar is. Werken met brokers en managed service providers en periodieke aandacht voor interne communicatie van het inkoop- en aanbestedingenbeleid.	12.000
A2	ICT omgeving	Complexe IT-omgeving met veel verschillende applicaties.	Onvoldoende adequaat applicatiebeheer leidt tot risico's op het gebied van veiligheid en toepassing in de praktijk.	Op basis van de in 2024 ontwikkelde I-visie is er structureel ingezet op adequaat applicatiebeheer voor GGD-brede applicaties. Vervolgactie is het opstellen van een plan voor centraliseren van applicatiebeheer van applicaties die door specifieke afdelingen worden gebruikt.	12.000
A3.	Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)	GGDrU maakt veel gebruik van persoonsgegevens. Zowel bij de corona-dienstverlening (persoonsgegevens bij vaccineren) als bij de non-covid-dienstverlening.	Niet voldoen aan wet- en regelgeving inzake omgang met persoonsgegevens.	Cyclische benadering beleid, processen en projectuitvoering. Verdere invulling door beleids- en uitvoeringskaders. Optimaliseren taakverdeling met voldoende functiescheiding tussen Functionaris Gegevensbescherming (FG), Information Security Officer (ISO) en Privacy Officer (PO). Maatregelen blijven nemen om persoonsgegevens beter te beschermen.	80.000
A4.	Fluctuatie inwoner- en kindaantallen	Groot deel JGZ gefinancierd op basis van kindaantallen en groot deel Wpg-taken gefinancierd op basis van inwoneraantallen. Inwoneraantal vertoont een stijgende trend en kindaantal een dalende trend.	Structurele lasten bij fluctuerende baten geeft risico op druk op het exploitatieresultaat.	Deels op te vangen door natuurlijk verloop medewerkers. Eventueel methodiek financiering evalueren.	30.000
A5.	Publieke Gezondheid Asielzoekers (PGA)	Wisselende instroom van asielzoekers .	Structurele lasten bij fluctuerende baten geeft risico op druk op het exploitatieresultaat.	Op te vangen door tijdelijke krachten.	3.750
A6.	Tekort gekwalificeerd (medisch) personeel	Lastig om personeel te vinden (zowel medisch als niet-medisch).	Onvoldoende capaciteit en kennis voor werk. Druk op bestaand personeel neemt toe met verhoogd risico op ziekteverzuim.	Door de krappe arbeidsmarkt zet GGDrU in toenemende mate extra in om goed gekwalificeerd personeel aan te trekken en te behouden.	200.000
A7.	Fiscaliteit	Onjuiste, niet tijdige of onvolledige informatieverstrekking aan de belastingdienst.	Niet voldoen aan de fiscale regelgeving (leidend tot mogelijke boetes).	Inzet op een zorgvuldig werkproces bij loonbelastingopgaves, Btw aangiften, opgaves aan het Btw-compensatiefonds en de WKR.	112.500
A8.	Schijnzelfstandigheid	Handhaving Wet DBA per 1-1-2025	Boetes en naheffingen door de Belastingdienst bij onjuiste naleving wetgeving.	Onderzoeken waar dit speelt binnen GGDrU en welke maatregelen kunnen worden getroffen om het risico te mitigeren.	48.000
B. SAMENWERKING IN DE GR					
B1.	Ombuigingen	Ombuigingen zijn noodzakelijk voor structureel en reëel evenwicht in de meerjarenbegroting.	Ombuigingen worden niet uitgevoerd conform plan leidend tot de noodzaak tot het vinden van alternatieven.	In december 2022 is het ombuigingenplan 2023-2026 geactualiseerd en vastgesteld door het AB. GGDrU monitort de voortgang.	180.000
B2.	Maatwerk	Fluctuatie in afname maatwerk door gemeenten. In afwachting van de uitwerking van de aangekondigde wijzigingen in het gemeentefonds voor de gemeentelijke financiën en van de uitwerking van akkoorden als GALA/WOZO/IZA krijgt GGDrU minder dan voorheen zekerheid over de maatwerkafname.	Structurele lasten bij fluctuerende baten geeft risico op druk op het exploitatieresultaat.	GGDrU blijft in gesprek met gemeenten over de regionale samenwerking op gezondheidsvlak.	320.000
B3.	Forensische Geneeskunde; samenwerking op MN-niveau en MAZ-aanbesteding	GGDrU, GGD Flevoland en GGD Gooi- en Vechtstreek werken samen op politieregio-niveau en schrijven in 2024 in op de aanbesteding medische arrestantenzorg (perceel Midden Nederland).	Aanbesteding wordt niet gegund leidend tot een minder breed FG-takenpakket wat het binden van nieuwe medewerkers moeilijker maakt in een toch al vergrijzend vakgebied.	De inschrijving op de MAZ-aanbesteding heeft plaatsgevonden. De beoordeling van de inschrijvingen van de Politie is uitgesteld tot 2025. Het proces van samenwerking op politieregioniveau is in vergevorderd stadium.	200.000

C. EXTERNE ONTWIKKELINGEN					
C1.	Risico Inventarisatie & Evaluatie	Arbobeleid is wettelijk verplicht.De werkgever dient zorg te dragen voor een gezonde en veilige (thuis)werkplek van de werknemer.	Door het ontbreken van adequate maatregelen ontstaan gezondheidsklachten en ongevallen.	Uitvoeren en vervolg geven aan RI&E (in 2024 is het deel welzijn opgestart; in 2025 zal dat een vervolg krijgen met het deel facilitair). Dit is een meerjarig plan van aanpak met als doel minder ziekteverzuim, het bevorderen van werkplezier en productiviteit.	30.000
C2.	Nieuwe pandemie / disruptieve gebeurtenissen	Onzekerheden over toekomstige verloop van de coronapandemie, nieuwe infectieziekten en overige disruptieve gebeurtenissen en de gevolgen voor de volksgezondheid op korte en lange termijn.	Capaciteitsproblemen (schaarste van mensen, (financiële) middelen, kennis) om de crisis adequaat te kunnen bestrijden.	GGDrU neemt de geleerde lessen (samen met andere betrokken partijen) uit de coronapandemie mee. En spant zich in voor goede structurele maatregelen en bijbehorende middelen om in de toekomst pandemisch paraat te zijn en te blijven.	320.000
C3.	Stoppen subsidie seksuele gezondheid	Mogelijke veranderingen in wetgeving.	Structurele lasten bij fluctuerende baten geeft risico op druk op het exploitatieresultaat.	VWS heeft extern onderzoekbureau AEF gevraagd een evaluatie uit te voeren op de huidige ASG-regeling. GGDrU houdt scherp in de gaten welke impact de uitkomsten van het onderzoek kunnen hebben.	112.500
Totaal GGD-brede risico's					**1.660.750**

Benodigde weerstandscapaciteit GGD-brede risico's

Op basis van de risico-inventarisatie bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 1.660.750. De beschikbare weerstandscapaciteit is € 2.486.275. Daarmee is de verhouding (beschikbaar/nodig) 1,497. Hiermee zijn de genoemde risico's financieel afdoende afgedekt.

Kwantificering risico Reizigersadvisering

Op basis van de geactualiseerde risico-inventarisatie heeft een financiële kwantificering plaatsgevonden van het benoemde risico ten aanzien van de taak Reizigersadvisering. Dit leidt tot de volgende opstelling.

Nr	Categorie	Oorzaak risico	Omschrijving risico	Actiepunt / beheersmaatregel	Benodigd weerstands-capaciteit
A. INTERNE BEDRIJFSVOERING					
A1.	Vraag naar reisadvies	Fluctuaties in vraag reisadvies- en vaccinaties.	Structurele lasten bij fluctuatie opbrengsten.	Aanhouden flexibele schil van medewerkers.	30.000
B. SAMENWERKING IN DE GR					
C. EXTERNE ONTWIKKELINGEN					
Totaal risico's Reisadvies					**30.000**

Weerstandscapaciteit risico Reizigersadvisering

De weerstandscapaciteit voor dit risico bestaat uit de bestemmingsreserve Reizigersadvisering. Per 31 december 2024 bedraagt de weerstandscapaciteit € 0.

Benodigde weerstandscapaciteit risico Reizigersadvisering

Op basis van de risico-inventarisatie bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 30.000. De beschikbare weerstandscapaciteit is € 0. Omdat de weerstandscapaciteit € 0 is kan geen verhouding (beschikbaar/nodig) worden berekend. Hiermee is het genoemde risico financieel niet afdoende afgedekt. In principe kan dan de algemene reserve als buffer fungeren.

Kwantificering risico DD-JGZ

Op basis van de geactualiseerde risico-inventarisatie heeft een financiële kwantificering plaatsgevonden van het benoemde DD-JGZ-risico. Dit leidt tot de volgende opstelling.

Nr	Categorie	Oorzaak risico	Omschrijving risico	Actiepunt / beheersmaatregel	Benodigd weerstands-capaciteit
A. INTERNE BEDRIJFSVOERING					
A1.	Aanbesteding DDJGZ	I.v.m. stopzetten ontwikkeling GGiD is er besloten tot een nieuwe aanbesteding DDJGZ.	Aanbesteding valt duurder uit dan verwacht	De aanbesteding is afgerond en heeft geleid tot een gunning.	0
A2.	Implementatie nieuw DDJGZ	Gunning na afloop van de nieuwe aanbesteding DDJGZ leidt tot een implementatieperiode.	De implementatie verloopt niet volgens plan en leidt tot tijdelijke problemen met het werken in het digitaal dossier met meerkosten tot gevolg.	Bekwame projectleiding in de implementatieperiode.	50.000
B. SAMENWERKING IN DE GR					
C. EXTERNE ONTWIKKELINGEN					
C1.	Juridische claim leverancier GGiD	Verschil van inzicht oplevering product.	Tegenpartij start een rechtszaak met nadelige uitkomst voor GGD-en.	In zorgvuldige afstemming met de andere twee GGD-en en de inzet van gespecialiseerde advocaten draagt GGDrU zorg voor een zo sterk mogelijke juridische positie	7.500
C2.	Juridische claim afgewezen partij nieuwe aanbesteding DDJGZ	De partij die heeft ingeschreven op de Europese aanbesteding nieuw DDJGZ maar de opdracht niet gegund heeft gekregen poogt via een juridisch traject alsnog de opdracht gegund te krijgen.	Tegenpartij start een rechtszaak met nadelige uitkomst voor GGD.	De aanbesteding is zorgvuldig doorlopen en juridisch getoetst. Bij de implementatie wordt ook nadrukkelijk strak gekeken naar de uitvoering conform plan.	50.000
Totaal risico's DDJGZ					**107.500**

Op basis van de risico-inventarisatie bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 107.500. De beschikbare weerstandscapaciteit wordt gevormd door de bestemmingsreserve JGZ.

4.1.4 Financiële kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de resultatenrekening of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van GGDrU. Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte GGDrU beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. De kengetallen bedoeld in artikel 11, tweede lid, onderdeel d uit het BBV, zijn in de onderstaande tabel berekend en toegelicht en zijn afgeleid uit de geprognosticeerde balans (zie hoofdstuk 5). Zie voor een nadere toelichting ook bijlage 3. Twee kengetallen (grondexploitatie en belastingcapaciteit) hebben geen betrekking op GGDrU.

Kengetallen	Realisatie 2024	Begroting 2025-0	Raming 2026-0
Netto schuldquote	4,8%	13,4%	10,7%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	4,8%	13,4%	10,7%
Solvabiliteitsratio	14,7%	11,2%	9,3%
Structurele exploitatieruimte	0,0%	0,0%	0,0%

1. *Netto schuldquote (inclusief gecorrigeerd voor alle leningen)*
   De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Volgens het BBV moeten twee ratio's worden weergegeven, te weten de 'netto schuldquote' en 'netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen'. Hoe hoger de schuld hoe hoger de netto schuldquote. De positie van GGDrU is positief te noemen; het percentage voor 2026 van 10,7% bevindt zich in de categorie 'minst risicovol' aangezien deze lager is dan negentig procent. De verhouding stijgt ten opzichte van de realisatie 2024, dit wordt veroorzaakt door de incidentele baten vanuit de corona meerkostenregeling en VIP welke een gunstig effect had op het kengetal.

2. *Solvabiliteitsratio*
   Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin GGDrU in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe beter GGDrU zijn verplichtingen kan voldoen en hoe gunstiger de financiële weerbaarheid is. De solvabiliteit wordt berekend als de verhouding tussen het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen. De solvabiliteitverhouding 2026 laat een beperkte daling zien ten opzichte van de realisatie 2024, dit als gevolg van de geprognotiseerde onttrekkingen aan de reserves in 2025. De solvabiliteitsratio van 9,3% voor 2026 bevindt zich in de categorie 'meest risicovol' aangezien deze lager is dan twintig procent.

3. *Structurele exploitatieruimte*
   Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een neutraal of positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente van de langlopende leningen) te dekken. Voor 2026 valt de structurele exploitatieruimte met 0% in categorie 'Neutraal'.

4.2 Bedrijfsvoering

Deze paragraaf geeft inzicht in de ontwikkelingen op het gebied van bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering bestaat uit alle beherende, verantwoordende en controlerende activiteiten die de organisatie in staat stellen om de voorgenomen activiteiten binnen de productgroepen en prestaties zo effectief en efficiënt mogelijk te realiseren.

Formatie
De totale formatie van onze organisatie komt uit op 542,07 fte (peildatum 1-1-2026). Onze ondersteunende diensten zijn cruciaal om onze organisatie goed te laten draaien. Het gaat om de volgende onderdelen: Financiën, HR, ICT, Facilitair, Directie, Secretariaat, Strategisch Beleid, Kwaliteit, Communicatie en Control. In totaal hebben we 97,29 fte ondersteunende diensten op een totale formatie van 542,07 fte.

Verzekeringen
GGDrU voert het beheer van zijn verzekeringen in eigen beheer uit. Het pakket bestaat uit de volgende verzekeringen:
- brand- en exploitatiekostenverzekering;
- aansprakelijkheidsverzekering;
- werkgevers aansprakelijkheidsverzekering bestuurder motorrijtuigen verzekering;
- wagenparkverzekering;
- rechtsbijstandverzekering;
- computer- en elektronicaverzekering.

4.3 Verbonden partijen

Deze paragraaf geeft inzicht in 'derde rechtspersonen' waarin GGDrU een bestuurlijk en financieel belang heeft. Dit belang heeft zowel betrekking op privaatrechtelijke als publiekrechtelijke organisaties. Privaatrechtelijke organisaties zijn in het Burgerlijk Wetboek nader geregeld, en kunnen stichtingen, verenigingen, coöperaties, vennootschappen en deelnemingen zijn.

4.3.1 GGD GHOR Nederland (Vereniging voor Publieke Gezondheid en Veiligheid (PGV))

GGD GHOR Nederland is de koepelorganisatie van de GGD-en en GHOR bureaus. Vanuit GGD GHOR Nederland wordt, voor en in samenspraak met de DPG-en, de lobby en belangenbehartiging voor de GGD-en en GHOR bureaus gedaan richting politiek en

stakeholders. Daarnaast voert GGD GHOR Nederland projecten uit, die vanuit efficiency oogpunt centraal moeten worden uitgevoerd en die randvoorwaarden en producten opleveren waarmee de GGD-en hun werkzaamheden kunnen verrichten.

Bestuurlijk en financieel belang
Het hoogste orgaan van GGD GHOR Nederland is de Raad van DPG-en. Hierin worden de 25 GGD-en en GHOR-bureaus vertegenwoordigd door hun Directeur Publieke Gezondheid (DPG). Het presidium bestaat uit vijf leden van het algemeen bestuur. GGDrU betaalt op jaarbasis een contributie aan GGD GHOR Nederland gebaseerd op een bijdrage per inwoner. Voor 2023 bedroeg deze contributie € 279.787.

Mate van beïnvloedbaarheid in bedrijfsvoering
Een beperkte mate van beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is mogelijk via de afvaardiging van de Directeur Publieke Gezondheid van GGDrU in zowel de vergadering van DPG-en als het presidium.

Artikel 15 lid 2 van het BBV geeft aan dat per verantwoorde verbonden partij de omvang van het eigen en vreemd vermogen aan het begin en einde van het begrotingsjaar en het financiële resultaat over het begrotingsjaar moet worden verantwoord. In de begroting van deze verbonden partij zijn deze gegevens niet opgenomen.

4.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Om kwaliteit te kunnen leveren, moeten we over adequate huisvesting beschikken. Het is van belang dat de waarde van onze gebouwen op peil blijft. Die waarde hangt samen met de aantrekkelijkheid van de gebouwen en hun omgeving. Voor de hoofdvestiging zijn onderhoudscontracten afgesloten voor installaties en bouwkundige onderdelen. Voor overige kapitaalgoederen zoals archiefstellingen en telefooncentrales worden ook onderhoudscontracten afgesloten. Daarmee borgen we de functionaliteit en levensduur. In het geval van lease of huur wordt het onderhoud in contracten meegenomen. Sinds 2004 is GGDrU eigenaar van het gebouw De Dreef 5 in Zeist, dat fungeert als hoofdgebouw. De aanvulling op de voorziening voor groot onderhoud is gebaseerd op een gedetailleerd meerjaren onderhoudsplan (MJOP). In december 2023 heeft een extern bureau een actualisatie uitgevoerd van dit meerjaren onderhoudsplan. Uit dit onderzoek bleek dat in 2023 een deel van de voorziening kon vrijvallen en dat de jaarlijkse dotatie van € 35.000 toereikend is voor de komende jaren.

4.5 Financiering en treasury

GGDrU beschikt over een actueel treasurystatuut. In de paragraaf leggen we de begrippen uit. Ook beschrijven we de renteontwikkeling, kasgeldlimiet, renterisico en onze financieringspositie. In dit statuut is onder meer opgenomen dat, door de invoering van het Schatkistbankieren, de verplichting geldt dat overtollig kasgeld dagelijks naar de staatskas moeten worden afgestort.

Renterisiconorm
Het renterisico op de lange financiering is gebonden aan een maximum. Dit is wettelijk vastgesteld op de renterisiconorm van 20% van het begrotingstotaal. Onder *lange financiering* vallen alle financieringsvormen met een rente typische looptijd van langer dan één jaar.
De definitie van *renterisico* is het minimum van de netto nieuw aangetrokken schuld en de betaalde aflossingen, vermeerderd met het saldo van contractuele renteherzieningen op de opgenomen en uitgezette geldleningen. In de onderstaande tabel staat het renterisico voor de jaren 2026 tot en met 2029.

Renterisico norm (x € 1.000)		Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
1.	Renteherziening	-	-	-	-
2.	Betaalde aflossingen	404	404	404	404
1+2 = 3	*Renterisico*	*404*	*404*	*404*	*404*
4.	Renterisico-norm	15.051	13.821	14.154	14.508
5a.	Ruimte onder renterisico-norm (4 > 3)	15.051	13.821	14.154	14.508
5b.	Overschrijding renterisico-norm (3 > 4)	-	-	-	-
Berekening renterisico-norm					
4a.	Begrotingstotaal jaar T	75.257	69.104	70.771	72.539
4b.	Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%	20%	20%
*4. (4a * 4b)*	*Renterisico-norm*	*15.051*	*13.821*	*14.154*	*14.508*

Renteontwikkeling

Wij hebben ten tijde van opstellen van de (ontwerp)begroting 2026-0 één pand in eigendom waarvoor twee leningen zijn afgesloten, waarvan één lening waarvan de rentevervaldatum samenvalt met de datum waarop de gehele lening wordt afgelost in 2034. In 2021 zijn er ten behoeve van de renovatie van de Dreef 5 drie leningen met een verschillende looptijd afgesloten. Het rentepercentage voor deze drie leningen zijn voor de gehele looptijd afgesproken.

Lening nummer	Instelling	Eerste jaar overeenkomst	Looptijd	Rente %	Rente/Aflossing
40.98570.01	BNG	2004	30 jr.	0,05%	12 x per jaar
40.98688.02	BNG	2004	30 jr.	0,82%	12 x per jaar
40.115068	BNG	2021	25 jr.	0,45%	1 x per jaar
40.115069	BNG	2021	15 jr.	0,20%	1 x per jaar
40.115070	BNG	2021	10 jr.	0,05%	1 x per jaar

In de volgende tabel staan de rente en aflossingen van 2026 tot en met 2029.

Overzicht afgesloten leningen	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Totaal vaste schuld begin				
Lening nummer: 40.98570.01	1.325.304	1.181.020	1.036.664	892.236
Lening nummer: 40.98688.02	3.350.000	3.350.000	3.350.000	3.350.000
Lening nummer: 40.115068	1.012.000	966.000	920.000	874.000
Lening nummer: 40.115069	1.720.000	1.576.667	1.433.333	1.290.000
Lening nummer: 40.115070	490.000	420.000	350.000	280.000
Totaal vaste schuld begin	**7.897.304**	**7.493.687**	**7.089.997**	**6.686.236**

Opnamen				
Lening nummer: 40.98570.01	-	-	-	-
Lening nummer: 40.98688.02	-	-	-	-
Lening nummer: 40.115068	-	-	-	-
Lening nummer: 40.115069	-	-	-	-
Lening nummer: 40.115070	-	-	-	-
Totaal Opnamen	**-**	**-**	**-**	**-**
Aflossingen				
Lening nummer: 40.98570.01	144.284	144.356	144.428	144.500
Lening nummer: 40.98688.02	-	-	-	-
Lening nummer: 40.115068	46.000	46.000	46.000	46.000
Lening nummer: 40.115069	143.333	143.333	143.333	143.333
Lening nummer: 40.115070	70.000	70.000	70.000	70.000
Totaal aflossingen	**403.617**	**403.689**	**403.761**	**403.833**
Schuld Ultimo				
Lening nummer: 40.98570.01	1.181.020	1.036.664	892.236	747.736
Lening nummer: 40.98688.02	3.350.000	3.350.000	3.350.000	3.350.000
Lening nummer: 40.115068	966.000	920.000	874.000	828.000
Lening nummer: 40.115069	1.576.667	1.433.333	1.290.000	1.146.667
Lening nummer: 40.115070	420.000	350.000	280.000	210.000
Totaal vaste Schuld Ultimo	**7.493.687**	**7.089.997**	**6.686.236**	**6.282.403**
Rente				
Lening nummer: 40.98570.01	663	591	518	446
Lening nummer: 40.98688.02	27.470	27.470	27.470	27.470
Lening nummer: 40.115068	4.554	4.347	4.140	3.933
Lening nummer: 40.115069	3.440	3.153	2.867	2.580
Lening nummer: 40.115070	245	210	175	140
Totaal Rente	**36.372**	**35.771**	**35.170**	**34.569**

Kasgeldlimiet

Het renterisico op de korte financiering wordt wettelijk begrensd door de kasgeldlimiet. Hiertoe behoren alle rekening-courant saldi en kortlopende financieringen met een rente typische looptijd korter dan één jaar. De kasgeldlimiet is een percentage van de omzet in de begroting. Voor gemeenschappelijke regelingen is dit percentage 8,2% van het begrotingstotaal aan lasten vóór bestemming, dus met uitzondering van stortingen in reserves.

Onze kasgeldlimiet voor 2026 is € 6,171 miljoen, dit is immers 8,2% van € 75,3 miljoen. Onze huidige financiële positie geeft geen aanleiding om voor 2026 maatregelen voor te stellen.

4.6 Openbaarheidsparagraaf

De openbaarheidsparagraaf is een nieuwe verplichte paragraaf die voortkomt uit artikel 3.5 van de Wet open overheid (Woo). De wet is bedoeld om bestuursorganen transparanter te maken en zo het belang van openbaarheid van publieke informatie beter te dienen. Om tot deze transparantie te komen dient informatie beter vindbaar en uitwisselbaar te worden.

Op drie thema's (actieve openbaarmaking, passieve openbaarmaking en de verbetering van de informatiehuishouding) worden acties uitgevoerd om de transparantie te bevorderen.

Actieve openbaarmaking
Onder actieve openbaarmaking verstaan we de activiteiten die ondernomen zijn om informatie uit eigen beweging openbaar te maken voor de samenleving.

GGDrU houdt hierbij de werkwijze aan van VNG: het getrapt invoeren van de verschillende onderdelen van actieve publicatie van overheidsinstanties. De categorieën worden openbaar gemaakt op de website. Via het hiertoe aangewezen landelijke platform de Woo-index wordt hiernaar verwezen (zie woo-index GGDrU). Op termijn wordt onderzocht waar we grotere hoeveelheden data duurzaam toegankelijk op kunnen slaan.

Reeds opgeleverd: agenda's en besluitenlijsten bestuur, bereikbaarheidsgegevens en organisatie en werkwijze. Hiertoe is op de website inmiddels een organogram en aanvraagformulier beschikbaar en de taak van een contactfunctionaris Woo is belegd (artikel 4.7 van de Woo).

Passieve openbaarmaking
Onder passieve openbaarmaking verstaan we het openbaar maken van informatie naar aanleiding van een Woo-verzoek. Evenals het beoordelen van deelbesluiten waarin derden documenten van GGDrU openbaar willen maken in het kader van een Woo-verzoek. Deze verzoeken worden behandeld door de Woo-contactpersoon. Elk verzoek blijft echter voor de betrokken teams/medewerkers dus een extra belasting naast de normale, primaire werkzaamheden.

Verbetering van de informatiehuishouding
De GGDrU heeft een openbare contactpagina voor inkomende Woo-verzoeken. Hier kunnen vragen van externen over de beschikbaarheid van (publieke) informatie op een laagdrempelige manier gesteld en beantwoord worden. Er wordt gewerkt met een kwaliteitssysteem om de kwaliteit van de informatiehuishouding constant te monitoren en verbeteren. Daarnaast is er gestart met een organisatiebreed project waarbij de digitale opslagplaatsen op een duurzame manier geordend worden. Door de informatiehuishouding op orde te brengen wordt niet alleen het actief openbaren overzichtelijker en beter uitvoerbaar, maar kunnen we ook sneller en beter voldoen aan de afhandeling van Woo-verzoeken.

4.7 Overige paragrafen

De overige verplichte paragrafen zoals lokale heffingen en grondbeleid zijn niet van toepassing op GGDrU.

5 Geprognosticeerde balans 2026

5.1 Balans

Balans - Activa (x €1.000)	Balans 2025	Balans 2026
Vaste activa		
1. Materiële vaste activa		
- Investeringen met een economisch nut	**13.016**	**12.160**
2. Financiële vaste activa		
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd >= 1 jaar	**19**	**19**
Vlottende activa		
3. Voorraden		
- Gereed product en handelsgoederen	**55**	**55**
4. Uitzettingen rentetypische looptijd < 1 jaar		
- Vorderingen op openbare lichamen	2.000	2.000
- Overige vorderingen	150	150
- Uitzetting in 's Rijks schatkist	14.432	13.130
	16.582	**15.280**
5. Liquide middelen	**300**	**250**
6. Overlopende activa		
- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel.	1.750	1.750
- Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.	750	750
	2.500	**2.500**
Totaal Activa	**32.472**	**30.264**

Balans - Passiva (x €1.000)	Balans 2025	Balans 2026
Vaste passiva		
7. Eigen vermogen		
- Algemene reserve	2.486	2.486
- Overige bestemmingsreserves	252	314
- Gerealiseerd resultaat	-	-
	2.738	**2.800**
8. Voorzieningen	**1.239**	**1.373**
9. Vaste schulden		
- Onderhandse leningen binnenlandse banken en overige financiële instellingen	**7.494**	**7.090**
Vlottende passiva		
10. Netto-vlottende schulden met rentetypische looptijd < 1 jaar		
- Overige schulden	**7.500**	**7.500**
11. Overlopende passiva		
- Verplichtingen opgenomen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen.	1.500	1.500
- De van Europese en/of Nederlandse overheidslichamen (vooruit)ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	12.000	10.000
	13.500	**11.500**
Totaal Passiva	**32.472**	**30.264**

In de volgende paragrafen gaan we op basis van deze balans specifiek in op mutaties in de reserves alsmede de voorzieningen. De wijzigingen in de materiele vaste activa komen voort uit nieuwe investeringen en jaarlijkse afschrijvingen. De verwachting is dat de uitzetting in de rijksschatkist daalt vanwege deze investeringen en de aflossing van de vaste schulden. De mutaties in de vaste schulden is uitgewerkt in paragraaf 4.5.

5.2 Reserves

In de volgende tabel is een overzicht opgenomen van de geprognosticeerde saldi van reserves per 1 januari 2026 en 31 december 2026. Basis voor de berekening is de reservepositie per 31 december 2024, zoals blijkt uit de jaarstukken 2024.

Reserves (x € 1.000)	Saldo 01-01-2026	Dotatie	Onttrekking	Saldo 31-12-2026	Saldo 31-12-2027	Saldo 31-12-2028	Saldo 31-12-2029
Algemene reserve							
- Publieke Gezondheid	2.486	-	-	2.486	2.486	2.486	2.486
Totaal algemene reserve	**2.486**	**-**	**-**	**2.486**	**2.486**	**2.486**	**2.486**
Bestemmingsreserves							
- JGZ	192	-	-	192	192	192	192
- Monitor Volwassenen	60	62	-	122	184	246	308
- Reizigersadvisering	-	-	-	-	-	-	-
Totaal bestemmingsreserves	**252**	**60**	**-**	**314**	**376**	**438**	**500**
Totaal	**2.738**	**60**	**-**	**2.800**	**2.862**	**2.924**	**2.986**

5.2.1 Algemene reserve

Publieke Gezondheid
Deze algemene reserve is bestemd voor de egalisatie van incidentele, niet voorziene tegenvallers binnen GGDrU. In de algemene reserve wordt geen mutatie verwacht in 2025. Hiermee blijft het geprognosticeerde saldo van de algemene reserve op het benodigde weerstandsvermogen. De reserve dient tenminste een omvang te hebben om de in euro's gekwantificeerde risico's af te dekken. Dit is conform de bestuurlijk vastgestelde nota's 'Reserves en voorzieningen' en 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'.

5.2.2 Bestemmingsreserve

JGZ
Om op transparante wijze invulling te geven aan de vrijwaringsbepaling met de gemeente Utrecht is in 2019 de bestemmingsreserve 'Jeugdgezondheidszorg' gevormd. Per ultimo 2026 bedraagt de stand van deze reserve naar verwachting € 192.000. Er wordt geen mutatie voorzien in deze bestemmingsreserve.

Monitor Volwassenen
Eens in de vier jaar wordt een gezondheidsmonitor onder volwassenen en senioren in de regio Utrecht gehouden. Deze reserve is voor de dekking van de vierjaarlijkse kosten van de uitvoering van deze monitor. De uitvoering van deze monitor is in 2024 en in de aankomende vier jaar aangevuld voor de uitvoering in 2028. De jaarlijkse dotatie inclusief indexatie à € 62.000 is opgenomen als mutatie.

Reizigersadvisering
Het algemeen bestuur heeft in 2019 besloten tot de vorming van een separate bestemmingsreserve 'Reizigersadvisering'; dit vanwege het feit dat deze taak een markttaak betreft. Het ligt in de aard van de taak dat een zekere instabiliteit in de exploitatie ligt besloten. Voor 2026 wordt er geen mutatie verwacht in deze bestemmingsreserve.

5.3 Voorzieningen

In onderstaande tabel is het geprognosticeerde saldo van de algemene voorzieningen ter egalisering van de kosten evenals de voorzieningen voor verplichtingen en risico's voor de jaren 2026-2029 weergegeven.

Voorzieningen (x € 1.000)	Saldo 01-01-2026	Dotatie	Aanwending	Saldo 31-12-2026	Saldo 31-12-2027	Saldo 31-12-2028	Saldo 31-12-2029
Voorziening ter egalisering van kosten							
- Groot onderhoud De Dreef (Zeist)	200	35	-	235	270	305	340
Voorziening voor verplichtingen en risico's							
- Voorziening WW-uitkering (3e jaars)	159	24	-	183	207	231	255
- Saldo spaarverlof	881	125	-50	956	1.031	1.106	1.181
Totalen	**1.239**	**184**	**-50**	**1.373**	**1.507**	**1.641**	**1.776**

Voor elke voorziening geven we een korte toelichting.

Voorziening groot onderhoud De Dreef (Zeist)
GGDrU heeft sinds 2004 het gebouw De Dreef 5 in Zeist in eigendom als hoofdgebouw. Toevoeging aan de voorziening voor onderhoud is onderbouwd door middel van een meerjaren onderhoudsplan (MJOP). Medio 2023 is de renovatie van De Dreef 5 afgerond. Na afronding van de renovatie heeft GGDrU een externe MJOP-rapportage laten opmaken. Hieruit komt naar voren dat de benodigde jaarlijkse dotatie van € 35.000 gehandhaafd kan blijven.

WW-uitkering 3e-jaars
Conform de cao-gemeenten, hoofdstuk 10c, is een voorziening gevormd ter dekking van mogelijke aanspraak door ex-medewerkers voor een uitkering derde jaar ww. Deze voorziening wordt opgebouwd door een jaarlijks een dotering van ca. € 24.000. Voor 2026 wordt nog niet voorzien dat gebruik zal worden gemaakt van deze regeling.

Voorziening Verlofsparen
In het BBV is bepaald dat voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen waarvan het jaarlijkse bedrag geen gelijk volume heeft een voorziening dient te worden gevormd. In de voorziening Verlofsparen wordt gedoteerd ter dekking van kosten voortkomend uit medewerkers die extra verlof aankopen uit hun IKB of het opsparen vanuit het niet benutten van het bovenwettelijke verlof om eerder dan hun pensioengerechtigde leeftijd te kunnen stoppen. Per 2022 zijn de mogelijkheden in de cao-gemeenten voor verlofsparen uitgebreid voor medewerkers. Naar aanleiding van de cao-wijziging heeft, met betrekking tot het verlofsparen, een schattingswijziging plaatsgevonden en begroten we jaarlijks een dotatie van € 125.000 en een aanwending van € 50.000.

5.4 EMU-saldo

Met het oog op een betere raming en beheersing van het EMU-saldo is in het BBV sinds 2018 een geprognosticeerde balans voorgeschreven. Dit betekent dat met ingang van 2018 in de begroting een geprognosticeerde (meerjaren)balans per 31 december is opgenomen. Het EMU-saldo is een saldo op kasbasis en gemeenten hanteren een stelsel van baten en lasten. Conform de voorschriften nemen we een overzicht op van ons EMU-saldo. Het doel hiervan is om Europese vergelijkingen mogelijk te maken. Het EMU-saldo is het verschil tussen inkomsten en uitgaven van de overheid.

	EMU-saldo (x € 1.000)	**Raming** 2026-0
1.	Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	62
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	-856
3.	Mutatie voorzieningen	134
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-
5.	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	-
Berekend EMU-saldo*		**1.052**

* totstandkoming berekening: 1-2+3-4-5 = EMU-saldo

6 Bijlagen

Bijlage 1. Baten en lasten per taakveld

In het BBV is voorgeschreven dat voor de uitvoeringsinformatie in de begroting gebruik wordt gemaakt van de bij ministeriële regeling vastgestelde taakvelden. De uitvoeringsinformatie bestaat uit een totaaloverzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld en het verdelingsprincipe op basis waarvan de taakvelden over het programma/programma's zijn verdeeld. Dit overzicht wordt als bijlage bij de begroting gevoegd. De voorgeschreven taakvelden hebben geen invloed op de indeling van de programmabegroting. Het overzicht van de baten en lasten per taakveld voor 2026 is als volgt:

Raming 2026 per taakveld (x € 1.000)	Baten	Lasten	Saldo
0.0 Bestuur en ondersteuning			
0.1 Bestuur	-	80	-80
0.4 Overhead	2.310	18.032	-15.722
0.5 Treasury	-	40	-40
0.8 Overige baten en lasten (onvoorzien)	-	142	-142
0.9 Vennootschapsbelasting	-	-	-
0.10 Mutaties reserves	-	62	-62
0.11 Resultaat van de rekening baten en lasten	-	-	-
Subtotaal	**2.310**	**18.356**	**-16.046**
1.0 Veiligheid			
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.388	1.889	499
Subtotaal	**2.388**	**1.889**	**499**
6.0 Sociaal domein			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.771	2.209	562
Subtotaal	**2.771**	**2.209**	**562**
7.0 Volksgezondheid en milieu			
7.1 Volksgezondheid	67.585	52.642	14.943
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	203	161	42
Subtotaal	**67.788**	**52.803**	**14.985**
Geraamd resultaat	**75.257**	**75.257**	**-**

De kosten van het taakveld '0.1 Bestuur' betreffen accountantskosten en bestuursondersteuning. Voor de berekening van de lasten van het taakveld '0.4 overhead' wordt verwezen naar bijlage '2. Overhead'. De baten en lasten van het taakveld '0.5 Treasury' worden toegelicht in de paragraaf 'Financiering en treasury'. GGDrU kent één programma Publieke Gezondheid. Dit betekent dat de lasten en baten van de taakvelden in dit programma zijn opgenomen. De overhead is afzonderlijk weergegeven.

Bijlage 2. Overhead

Volgens artikel 8 van het BBV moet in de begroting een apart overzicht worden opgenomen van de kosten van de overhead. De definitie van overhead luidt: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning in het primaire proces. Onderstaand overzicht is opgesteld aan de hand van de notitie Overhead van de commissie BBV. In tegenstelling tot het gangbare begrip 'overhead' vallen volgens het BBV ook de leidinggevenden in het primaire proces onder de overhead.

In de berekening van de totale kosten van de overhead zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De organisatie-entiteiten directie (inclusief staf), bedrijfsondersteuning (facilitair, Informatisering & Automatisering, Financiën) en Human Resources maken onderdeel uit van de overhead.
- Overheadkosten in de organisatie-entiteiten van het primair proces zijn:
    - Management (teammanagers) (100%)
    - Secretariële ondersteuning (100%).

Op basis van bovenstaande uitgangspunten ziet het overzicht van de kosten van overhead voor 2026 er als volgt uit:

Programma (x € 1.000)	**Raming** 2026
Overhead niet primair proces	13.204
Overhead primair proces	2.780
Totale overhead conform BBV	**15.984**
Als % van begrotingstotaal	21,2%

Bijlage 3. Toelichting financiële kengetallen

Bijlage 4. Bijdragen en vergoedingen per gemeente

Gemeente: **Amersfoort**

Aantal inwoners: *** 161.852
Aantal kinderen: *** 33.622

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

Wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

Basistaken

Gezondheidsbescherming
Infectieziektebestrijding (IZB) *
TBC bestrijding (TBC) *
Medische Milieukundige zorg (MMK) *
Technische hygiënezorg (THZ) *
Seksuele gezondheid: soa bestrijding *

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbeleid *
Onderzoek: Gezondheidsmonitor *

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang

Crisisfunctie: advies en ondersteuning *

€ 1.829.755

Intensivering basistaken

Gezondheidsbescherming		
Technische Hygiëne Zorg (THZ): Advisering Publieksevenementen	€	2.990
Gezondheidsbevordering		
Lokaal onderzoek: Epidemiologische ondersteuning	€	18.855
Projectmanagement Gezondheidsbevordering	€	-
Toezicht & Advies		
Inspecties Kinderopvang: Landelijk register Kinderopvang en lichte handhaving	€	20.530

€ 42.375

Collectief als GGD — **Bijdrage voor 2026 € 9.569.710** — Individueel door gemeenten

Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering
Seksuele gezondheid: Sense *

Toezicht & Advies
Forensische zorg
Inspecties tatoeage- en piercingshops — via derden
WMO toezicht *

JGZ 0-18
Basistakenpakket **

€ 6.010.315

Maatwerk

Gezondheidsbevordering		
Coordinatie B.Slim	€	162.260
Coordinatie Gezonde Wijk	€	144.045
Woon Hygiënische Problematiek (WHP)	€	64.230
Rookvrij	€	49.770
Projectleider Kansrijke start	€	23.195
Meld- en Adviespunt Bezorgd	€	270.980
Nu niet zwanger	€	30.060
Toezicht & Advies		
Inspecties: Sex-/Relaxinrichtingen	€	1.985
JGZ Maatwerk		
Stevig Ouderschap	€	128.500
VVE	€	94.045
Advisering vrijstelling leerplicht	€	47.055
Voorzorg	€	24.735
Intensivering Verbindende JGZ	€	30.940
Uitvoering Kind naar gezonder gewicht (KNNG)	€	40.125
JGZ Overige		
Huisvesting (individueel afgerekend)	€	575.340

€ 1.687.265

Niet wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

* = inwonerbijdrage gefinancierd
** = kindbijdrage gefinancierd

*** = peildatum 1 januari 2024

		Saldo
1: Basistaken	€	**1.829.755**
waarvan Inwonerbijdrage	€	1.336.175
waarvan Inspecties kinderopvang	€	493.580

		Saldo
3: Basistaken-plus	€	**6.010.315**
waarvan Kindbijdrage	€	5.829.390
waarvan Inwonerbijdrage Toezicht WMO	€	54.020
waarvan Forensische zorg	€	126.905

Gemeente: **Baarn**

Aantal inwoners: ***	25.065
Aantal kinderen: ***	4.746

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

Wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

Basistaken

Gezondheidsbescherming
Infectieziektebestrijding (IZB) *
TBC bestrijding (TBC) *
Medische Milieukundige zorg (MMK) *
Technische hygiënezorg (THZ) *
Seksuele gezondheid: soa bestrijding *

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbeleid *
Onderzoek: Gezondheidsmonitor *

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang

Crisisfunctie: advies en ondersteuning *

€ 266.760

Intensivering basistaken

Gezondheidsbescherming		
Technische Hygiëne Zorg (THZ): Advisering Publieksevenementen	€	490
Gezondheidsbevordering		
Lokaal onderzoek: Epidemiologische ondersteuning	€	3.100
Projectmanagement Gezondheidsbevordering	€	-
Toezicht & Advies		
Inspecties Kinderopvang: Landelijk register Kinderopvang en lichte handhaving	€	3.235

€ 6.825

Collectief als GGD — **Bijdrage voor 2026 € 1.312.045** — Individueel door gemeenten

Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering
Seksuele gezondheid: Sense *

Toezicht & Advies
Forensische zorg
Inspecties tatoeage- en piercingshops — via derden
WMO toezicht *

JGZ 0-18
Basistakenpakket **

€ 850.750

Maatwerk

Gezondheidsbevordering		
B Slim Baarn	€	21.455
Woon Hygiënische Problematiek (WHP)	€	24.415
VIA Baarn	€	-
Meld- en Adviespunt Bezorgd	€	54.495
Nu niet zwanger	€	4.655
JGZ Maatwerk		
Stevig Ouderschap	€	17.135
VVE	€	2.595
Advisering vrijstelling leerplicht	€	3.045
JGZ Overige		
Huisvesting (individueel afgerekend)	€	59.915

€ 187.710

Niet wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

* = inwonerbijdrage gefinancierd
** = kindbijdrage gefinancierd

*** = peildatum 1 januari 2024

		Saldo
1: Basistaken	€	**266.760**
waarvan Inwonerbijdrage	€	206.935
waarvan Inspecties kinderopvang	€	59.825

		Saldo
3: Basistaken-plus	€	**850.750**
waarvan Kindbijdrage	€	822.850
waarvan Inwonerbijdrage Toezicht WMO	€	8.365
waarvan Forensische zorg	€	19.535

Gemeente: **Bunnik**

Aantal inwoners: ***	16.108
Aantal kinderen: ***	3.453

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

Wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

Basistaken

Gezondheidsbescherming
Infectieziektebestrijding (IZB) *
TBC bestrijding (TBC) *
Medische Milieukundige zorg (MMK) *
Technische hygiënezorg (THZ) *
Seksuele gezondheid: soa bestrijding *

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbeleid *
Onderzoek: Gezondheidsmonitor *

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang

Crisisfunctie: advies en ondersteuning *

€ 183.290

Intensivering basistaken

Gezondheidsbescherming		
Technische Hygiëne Zorg (THZ): Advisering Publieksevenementen	€	295
Gezondheidsbevordering		
Lokaal onderzoek: Epidemiologische ondersteuning	€	-
Projectmanagement Gezondheidsbevordering	€	-
Toezicht & Advies		
Inspecties Kinderopvang: Landelijk register Kinderopvang en lichte handhaving	€	-

€ 295

Collectief als GGD — **Bijdrage voor 2026 € 857.690** — Individueel door gemeenten

Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering
Seksuele gezondheid: Sense *

Toezicht & Advies
Forensische zorg
Inspecties tatoeage- en piercingshops — via derden
WMO toezicht *

JGZ 0-18
Basistakenpakket **

€ 612.785

Maatwerk

Gezondheidsbevordering		
Woon Hygiënische Problematiek (WHP)	€	1.535
Gezondheidsbevordering Statushouders	€	2.000
Nu niet zwanger	€	2.990
JGZ Maatwerk		
Intensivering Verbindende JGZ	€	8.070
VVE	€	1.280
Advisering vrijstelling leerplicht	€	2.435
Convenantbeheer Verwijsindex	€	4.390
Stevig Ouderschap	€	10.710
JGZ Overige		
Huisvesting (individueel afgerekend)	€	27.910

€ 61.320

Niet wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

* = inwonerbijdrage gefinancierd
** = kindbijdrage gefinancierd

*** = peildatum 1 januari 2024

		Saldo
1: Basistaken	**€**	**183.290**
waarvan Inwonerbijdrage	€	132.965
waarvan Inspecties kinderopvang	€	50.325

		Saldo
3: Basistaken-plus	**€**	**612.785**
waarvan Kindbijdrage	€	598.690
waarvan Inwonerbijdrage Toezicht WMO	€	5.375
waarvan Forensische zorg	€	8.720

Gemeente: **Bunschoten**

Aantal inwoners: ***	22.619
Aantal kinderen: ***	5.081

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

Wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

Basistaken

Gezondheidsbescherming
Infectieziektebestrijding (IZB) *
TBC bestrijding (TBC) *
Medische Milieukundige zorg (MMK) *
Technische hygiënezorg (THZ) *
Seksuele gezondheid: soa bestrijding *

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbeleid *
Onderzoek: Gezondheidsmonitor *

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang

Crisisfunctie: advies en ondersteuning *

€ 225.725

Intensivering basistaken

Gezondheidsbescherming		
Technische Hygiëne Zorg (THZ): Advisering Publieksevenementen	€	405
Gezondheidsbevordering		
Lokaal onderzoek: Epidemiologische ondersteuning	€	2.570
Projectmanagement Gezondheidsbevordering	€	-
Toezicht & Advies		
Inspecties Kinderopvang: Landelijk register Kinderopvang en lichte handhaving	€	1.435

€ 4.410

Collectief als GGD — **Bijdrage voor 2026 € 1.271.600** — Individueel door gemeenten

Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering
Seksuele gezondheid: Sense *

Toezicht & Advies
Forensische zorg — via derden
Inspecties tatoeage- en piercingshops
WMO toezicht *

JGZ 0-18
Basistakenpakket **

€ 890.580

Maatwerk

Gezondheidsbevordering		
Meld- en Adviespunt Bezorgd	€	20.510
Nu niet zwanger	€	4.200
JGZ Maatwerk		
Stevig Ouderschap	€	21.415
VVE	€	4.565
Advisering vrijstelling leerplicht	€	2.435
JGZ Overige		
Huisvesting (individueel afgerekend)	€	97.760

€ 150.885

Niet wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

* = inwonerbijdrage gefinancierd
** = kindbijdrage gefinancierd

*** = peildatum 1 januari 2024

		Saldo
1: Basistaken	€	**225.725**
waarvan Inwonerbijdrage	€	186.720
waarvan Inspecties kinderopvang	€	39.005

		Saldo
3: Basistaken-plus	€	**890.580**
waarvan Kindbijdrage	€	880.935
waarvan Inwonerbijdrage Toezicht WMO	€	7.550
waarvan Forensische zorg	€	2.095

Gemeente: **De Bilt**

Aantal inwoners: ***	43.718
Aantal kinderen: ***	9.219

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

Wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

Basistaken

Gezondheidsbescherming
Infectieziektebestrijding (IZB) *
TBC bestrijding (TBC) *
Medische Milieukundige zorg (MMK) *
Technische hygiënezorg (THZ) *
Seksuele gezondheid: soa bestrijding *

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbeleid *
Onderzoek: Gezondheidsmonitor *

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang

Crisisfunctie: advies en ondersteuning *

€ 461.640

Intensivering basistaken

Gezondheidsbescherming		
Technische Hygiëne Zorg (THZ): Advisering Publieksevenementen	€	850
Gezondheidsbevordering		
Lokaal onderzoek: Epidemiologische ondersteuning	€	3.525
Projectmanagement Gezondheidsbevordering	€	-
Toezicht & Advies		
Inspecties Kinderopvang: Landelijk register Kinderopvang en lichte handhaving	€	-

€ 4.375

Collectief als GGD — **Bijdrage voor 2026 € 2.251.525** — Individueel door gemeenten

Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering
Seksuele gezondheid: Sense *

Toezicht & Advies
Forensische zorg
Inspecties tatoeage- en piercingshops — via derden
WMO toezicht *

JGZ 0-18
Basistakenpakket **

€ 1.676.035

Maatwerk

Gezondheidsbevordering		
Nu niet zwanger	€	8.120
JGZ Maatwerk		
Stevig Ouderschap	€	25.700
VVE	€	32.700
Advisering vrijstelling leerplicht	€	1.825
Convenantbeheer Verwijsindex	€	11.680
JGZ Overige		
Huisvesting (individueel afgerekend)	€	29.450

€ 109.475

Niet wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

* = inwonerbijdrage gefinancierd
** = kindbijdrage gefinancierd

*** = peildatum 1 januari 2024

		Saldo
1: Basistaken	€	**461.640**
waarvan Inwonerbijdrage	€	360.905
waarvan Inspecties kinderopvang	€	100.735

		Saldo
3: Basistaken-plus	€	**1.676.035**
waarvan Kindbijdrage	€	1.598.400
waarvan Inwonerbijdrage Toezicht WMO	€	14.595
waarvan Forensische zorg	€	63.040

Gemeente: **De Ronde Venen**

Aantal inwoners: ***	45.813
Aantal kinderen: ***	8.758

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

Wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of
onder de verantwoordelijkheid van de DPG

Basistaken

Gezondheidsbescherming
Infectieziektebestrijding (IZB) *
TBC bestrijding (TBC) *
Medische Milieukundige zorg (MMK) *
Technische hygiënezorg (THZ) *
Seksuele gezondheid: soa bestrijding *

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbeleid *
Onderzoek: Gezondheidsmonitor *

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang

Crisisfunctie: advies en ondersteuning *

€ 500.670

Intensivering basistaken

Gezondheidsbescherming		
Technische Hygiëne Zorg (THZ): Advisering Publieksevenementen	€	880
Gezondheidsbevordering		
Lokaal onderzoek: Epidemiologische ondersteuning	€	2.750
Projectmanagement Gezondheidsbevordering	€	-
Toezicht & Advies		
Inspecties Kinderopvang: Landelijk register Kinderopvang en lichte handhaving	€	-

€ 3.630

Collectief als GGD — **Bijdrage voor 2026 € 2.355.140** — Individueel door gemeenten

Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering
Seksuele gezondheid: Sense *

Toezicht & Advies
Forensische zorg
Inspecties tatoeage- en piercingshops — via derden
WMO toezicht *

JGZ 0-18
Basistakenpakket **

€ 1.587.875

Maatwerk

Gezondheidsbevordering		
Meld- en Adviespunt Bezorgd	€	44.225
Nu niet zwanger	€	8.510
Gezondheidsbevordering Statushouders	€	1.330
JGZ Maatwerk		
Stevig Ouderschap	€	21.415
VVE	€	10.745
Advisering vrijstelling leerplicht	€	6.695
Convenantbeheer Verwijsindex	€	11.030
Intensivering verbindende JGZ	€	7.640
Inloopspreekuur extra	€	7.685
Pedagogisch Bureau / Opvoed-spreekuur/workshop	€	2.305
JGZ Overige		
Huisvesting (individueel afgerekend)	€	141.385

€ 262.965

Niet wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of
onder de verantwoordelijkheid van de DPG

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

* = inwonerbijdrage gefinancierd
** = kindbijdrage gefinancierd

*** = peildatum 1 januari 2024

		Saldo
1: Basistaken	€	**500.670**
waarvan Inwonerbijdrage	€	378.205
waarvan Inspecties kinderopvang	€	122.465

		Saldo
3: Basistaken-plus	€	**1.587.875**
waarvan Kindbijdrage	€	1.518.460
waarvan Inwonerbijdrage Toezicht WMO	€	15.290
waarvan Forensische zorg	€	54.125

Gemeente: **Eemnes**

Aantal inwoners: ***	9.755
Aantal kinderen: ***	1.939

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

Wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

Basistaken

Gezondheidsbescherming
Infectieziektebestrijding (IZB) *
TBC bestrijding (TBC) *
Medische Milieukundige zorg (MMK) *
Technische hygiënezorg (THZ) *
Seksuele gezondheid: soa bestrijding *

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbeleid *
Onderzoek: Gezondheidsmonitor *

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang

Crisisfunctie: advies en ondersteuning *

€ 102.090

Intensivering basistaken

Gezondheidsbescherming		
Technische Hygiëne Zorg (THZ): Advisering Publieksevenementen	€	180
Gezondheidsbevordering		
Lokaal onderzoek: Epidemiologische ondersteuning	€	1.125
Projectmanagement Gezondheidsbevordering	€	-
Toezicht & Advies		
Inspecties Kinderopvang: Landelijk register Kinderopvang en lichte handhaving	€	720

€ 2.025

Collectief als GGD — **Bijdrage voor 2026 € 498.950** — Individueel door gemeenten

Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering
Seksuele gezondheid: Sense *

Toezicht & Advies
Forensische zorg
Inspecties tatoeage- en piercingshops — via derden
WMO toezicht *

JGZ 0-18
Basistakenpakket **

€ 346.525

Maatwerk

Gezondheidsbevordering		
Nu niet zwanger	€	1.810
JGZ Maatwerk		
Stevig Ouderschap	€	6.425
VVE	€	1.455
JGZ Overige		
Huisvesting (individueel afgerekend)	€	38.620

€ 48.310

Niet wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

* = inwonerbijdrage gefinancierd
** = kindbijdrage gefinancierd

*** = peildatum 1 januari 2024

		Saldo
1: Basistaken	€	**102.090**
waarvan inwonerbijdrage	€	80.525
waarvan inspecties kinderopvang	€	21.565

		Saldo
3: Basistaken-plus	€	**346.525**
waarvan Kindbijdrage	€	336.190
waarvan inwonerbijdrage Toezicht WMO	€	-
waarvan Forensische zorg	€	10.335

Gemeente: **Houten**

Aantal inwoners: ***	50.847
Aantal kinderen: ***	10.974

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

Wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

Basistaken

Gezondheidsbescherming
Infectieziektebestrijding (IZB) *
TBC bestrijding (TBC) *
Medische Milieukundige zorg (MMK) *
Technische hygiënezorg (THZ) *
Seksuele gezondheid: soa bestrijding *

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbeleid *
Onderzoek: Gezondheidsmonitor *

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang

Crisisfunctie: advies en ondersteuning *

€ 552.820

Intensivering basistaken

Gezondheidsbescherming		
Technische Hygiëne Zorg (THZ): Advisering Publieksevenementen	€	975
Gezondheidsbevordering		
Lokaal onderzoek: Epidemiologische ondersteuning	€	-
Projectmanagement Gezondheidsbevordering	€	-
Toezicht & Advies		
Inspecties Kinderopvang: Landelijk register Kinderopvang en lichte handhaving	€	-

€ 975

Collectief als GGD — **Bijdrage voor 2026 € 2.666.635** — Individueel door gemeenten

Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering
Seksuele gezondheid: Sense *

Toezicht & Advies
Forensische zorg
Inspecties tatoeage- en piercingshops — via derden
WMO toezicht *

JGZ 0-18
Basistakenpakket **

€ 1.952.910

Maatwerk

Gezondheidsbevordering		
Woon Hygiënische Problematiek (WHP)	€	10.525
Nu niet zwanger	€	9.445
JGZ Maatwerk		
Inloopspreekuur extra	€	3.845
Stevig Ouderschap	€	36.410
VVE	€	7.685
Advisering vrijstelling leerplicht	€	1.825
Convenantbeheer Verwijsindex	€	14.090
JGZ Overige		
Huisvesting (individueel afgerekend)	€	76.105

€ 159.930

Niet wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

* = inwonerbijdrage gefinancierd
** = kindbijdrage gefinancierd

*** = peildatum 1 januari 2024

		Saldo
1: Basistaken	€	**552.820**
waarvan Inwonerbijdrage	€	419.775
waarvan Inspecties kinderopvang	€	133.045

		Saldo
3: Basistaken-plus	€	**1.952.910**
waarvan Kindbijdrage	€	1.902.670
waarvan Inwonerbijdrage Toezicht WMO	€	16.970
waarvan Forensische zorg	€	33.270

Gemeente: **IJsselstein**

Aantal inwoners: ***	33.421
Aantal kinderen: ***	6.447

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

Wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

Basistaken

Gezondheidsbescherming
Infectieziektebestrijding (IZB) *
TBC bestrijding (TBC) *
Medische Milieukundige zorg (MMK) *
Technische hygiënezorg (THZ) *
Seksuele gezondheid: soa bestrijding *

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbeleid *
Onderzoek: Gezondheidsmonitor *

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang

Crisisfunctie: advies en ondersteuning *

€ 343.610

Intensivering basistaken

Gezondheidsbescherming
Technische Hygiëne Zorg (THZ): Advisering Publieksevenementen — € 695

Gezondheidsbevordering
Lokaal onderzoek: Epidemiologische ondersteuning — € 2.010
Projectmanagement Gezondheidsbevordering — € -

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang: Landelijk register Kinderopvang en lichte handhaving — € -

€ 2.705

Collectief als GGD — **Bijdrage voor 2026 € 1.593.855** — Individueel door gemeenten

Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering
Seksuele gezondheid: Sense *

Toezicht & Advies
Forensische zorg
Inspecties tatoeage- en piercingshops — via derden
WMO toezicht *

JGZ 0-18
Basistakenpakket **

€ 1.157.030

Maatwerk

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbevordering Statushouders — € 665
Nu niet zwanger — € 6.210

JGZ Maatwerk
Stevig Ouderschap — € 23.560
Advisering vrijstelling leerplicht — € 3.650
Convenantbeheer Verwijsindex — € 8.350

JGZ Overige
Huisvesting (individueel afgerekend) — € 48.075

€ 90.510

Niet wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

* = inwonerbijdrage gefinancierd
** = kindbijdrage gefinancierd

*** = peildatum 1 januari 2024

		Saldo
1: Basistaken	€	**343.610**
waarvan Inwonerbijdrage	€	275.930
waarvan Inspecties kinderopvang	€	67.680

		Saldo
3: Basistaken-plus	€	**1.157.030**
waarvan Kindbijdrage	€	1.117.775
waarvan Inwonerbijdrage Toezicht WMO	€	11.160
waarvan Forensische zorg	€	28.095

Gemeente: **Leusden**

Aantal inwoners: ***	31.681
Aantal kinderen: ***	6.252

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

Wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

Basistaken

Gezondheidsbescherming
Infectieziektebestrijding (IZB) *
TBC bestrijding (TBC) *
Medische Milieukundige zorg (MMK) *
Technische hygiënezorg (THZ) *
Seksuele gezondheid: soa bestrijding *

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbeleid *
Onderzoek: Gezondheidsmonitor *

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang

Crisisfunctie: advies en ondersteuning *

€ 333.605

Intensivering basistaken

Gezondheidsbescherming		
Technische Hygiëne Zorg (THZ): Advisering Publieksevenementen	€	585
Gezondheidsbevordering		
Lokaal onderzoek: Epidemiologische ondersteuning	€	3.675
Projectmanagement Gezondheidsbevordering	€	-
Toezicht & Advies		
Inspecties Kinderopvang: Landelijk register Kinderopvang en lichte handhaving	€	-

€ 4.260

Collectief als GGD — **Bijdrage voor 2026 € 1.613.735** — Individueel door gemeenten

Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering
Seksuele gezondheid: Sense *

Toezicht & Advies
Forensische zorg
Inspecties tatoeage- en piercingshops — via derden
WMO toezicht *

JGZ 0-18
Basistakenpakket **

€ 1.120.100

Maatwerk

Gezondheidsbevordering		
Woon Hygiënische Problematiek (WHP)	€	20.670
Meld- en Adviespunt Bezorgd	€	36.825
Nu niet zwanger	€	5.885
JGZ Maatwerk		
Stevig Ouderschap	€	12.850
VVE	€	1.395
Advisering vrijstelling leerplicht	€	1.825
JGZ Overige		
Huisvesting (individueel afgerekend)	€	76.320

€ 155.770

Niet wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

* = inwonerbijdrage gefinancierd
** = kindbijdrage gefinancierd

*** = peildatum 1 januari 2024

		Saldo
1: Basistaken	€	**333.605**
waarvan inwonerbijdrage	€	261.550
waarvan inspecties kinderopvang	€	72.055

		Saldo
3: Basistaken-plus	€	**1.120.100**
waarvan Kindbijdrage	€	1.083.980
waarvan inwonerbijdrage Toezicht WMO	€	10.575
waarvan Forensische zorg	€	25.545

Gemeente: **Lopik**

Aantal inwoners: ***	14.724
Aantal kinderen: ***	2.905

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

Wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

Basistaken

Gezondheidsbescherming
Infectieziektebestrijding (IZB) *
TBC bestrijding (TBC) *
Medische Milieukundige zorg (MMK) *
Technische hygiënezorg (THZ) *
Seksuele gezondheid: soa bestrijding *

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbeleid *
Onderzoek: Gezondheidsmonitor *

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang

Crisisfunctie: advies en ondersteuning *

€ 180.135

Intensivering basistaken

Gezondheidsbescherming		
Technische Hygiëne Zorg (THZ): Advisering Publieksevenementen	€	280
Gezondheidsbevordering		
Lokaal onderzoek: Epidemiologische ondersteuning	€	-
Projectmanagement Gezondheidsbevordering	€	-
Toezicht & Advies		
Inspecties Kinderopvang: Landelijk register Kinderopvang en lichte handhaving	€	-

€ 280

Collectief als GGD — **Bijdrage voor 2026 € 770.740** — Individueel door gemeenten

Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering
Seksuele gezondheid: Sense *

Toezicht & Advies
Forensische zorg
Inspecties tatoeage- en piercingshops — via derden
WMO toezicht *

JGZ 0-18
Basistakenpakket **

€ 513.990

Maatwerk

Gezondheidsbevordering		
Gezondheidsbevordering Statushouders	€	665
Nu niet zwanger	€	2.735
JGZ Maatwerk		
Stevig Ouderschap	€	12.850
VVE	€	12.360
Advisering vrijstelling leerplicht	€	1.215
Convenantbeheer Verwijsindex	€	3.765
JGZ Overige		
Huisvesting (individueel afgerekend)	€	42.745

€ 76.335

Niet wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

* = inwonerbijdrage gefinancierd
** = kindbijdrage gefinancierd

*** = peildatum 1 januari 2024

		Saldo
1: Basistaken	€	**180.135**
waarvan Inwonerbijdrage	€	121.545
waarvan Inspecties kinderopvang	€	58.590

		Saldo
3: Basistaken-plus	€	**513.990**
waarvan Kindbijdrage	€	503.670
waarvan Inwonerbijdrage Toezicht WMO	€	4.920
waarvan Forensische zorg	€	5.400

Gemeente: **Montfoort**

Aantal inwoners: ***	13.868
Aantal kinderen: ***	2.789

BIJDRAGEN | **VERGOEDINGEN**

Wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

Basistaken

Gezondheidsbescherming
Infectieziektebestrijding (IZB) *
TBC bestrijding (TBC) *
Medische Milieukundige zorg (MMK) *
Technische hygiënezorg (THZ) *
Seksuele gezondheid: soa bestrijding *

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbeleid *
Onderzoek: Gezondheidsmonitor *

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang

Crisisfunctie: advies en ondersteuning *

€ 151.675

Intensivering basistaken

Gezondheidsbescherming		
Technische Hygiëne Zorg (THZ): Advisering Publieksevenementen	€	270
Gezondheidsbevordering		
Lokaal onderzoek: Epidemiologische ondersteuning	€	875
Projectmanagement Gezondheidsbevordering	€	-
Toezicht & Advies		
Inspecties Kinderopvang: Landelijk register Kinderopvang en lichte handhaving	€	3.595

€ 4.740

Collectief als GGD — **Bijdrage voor 2026 € 774.020** — Individueel door gemeenten

Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering
Seksuele gezondheid: Sense *

Toezicht & Advies
Forensische zorg
Inspecties tatoeage- en piercingshops — via derden
WMO toezicht *

JGZ 0-18
Basistakenpakket **

€ 495.430

Maatwerk

Gezondheidsbevordering		
Nu niet zwanger	€	2.575
Meld- en Adviespunt Bezorgd	€	19.360
Woon Hygiënische Problematiek (WHP)	€	5.175
JGZ Maatwerk		
Convenantbeheer Verwijsindex	€	3.640
Stevig Ouderschap	€	6.425
VVE	€	960
Advisering vrijstelling leerplicht	€	2.435
Intensivering Verbindende JGZ	€	1.440
JGZ Overige		
Huisvesting (individueel afgerekend)	€	80.165

€ 122.175

Niet wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

BIJDRAGEN | **VERGOEDINGEN**

* = inwonerbijdrage gefinancierd
** = kindbijdrage gefinancierd

*** = peildatum 1 januari 2024

		Saldo
1: Basistaken	€	**151.675**
waarvan inwonerbijdrage	€	114.490
waarvan inspecties kinderopvang	€	37.185

		Saldo
3: Basistaken-plus	€	**495.430**
waarvan Kindbijdrage	€	483.560
waarvan inwonerbijdrage Toezicht WMO	€	4.630
waarvan Forensische zorg	€	7.240

Gemeente: **Nieuwegein**

Aantal inwoners: ***	65.971
Aantal kinderen: ***	12.067

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

Wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

Basistaken

Gezondheidsbescherming
Infectieziektebestrijding (IZB) *
TBC bestrijding (TBC) *
Medische Milieukundige zorg (MMK) *
Technische hygiënezorg (THZ) *
Seksuele gezondheid: soa bestrijding *

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbeleid *
Onderzoek: Gezondheidsmonitor *

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang

Crisisfunctie: advies en ondersteuning *

€ 678.160

Intensivering basistaken

Gezondheidsbescherming		
Technische Hygiëne Zorg (THZ): Advisering Publieksevenementen	€	1.220
Gezondheidsbevordering		
Lokaal onderzoek: Epidemiologische ondersteuning	€	-
Projectmanagement Gezondheidsbevordering	€	-
Toezicht & Advies		
Inspecties Kinderopvang: Landelijk register Kinderopvang en lichte handhaving	€	-

€ 1.220

Collectief als GGD — **Bijdrage voor 2026 € 3.432.680** — Individueel door gemeenten

Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering
Seksuele gezondheid: Sense *

Toezicht & Advies
Forensische zorg
Inspecties tatoeage- en piercingshops — via derden
WMO toezicht *

JGZ 0-18
Basistakenpakket **

€ 2.187.965

Maatwerk

Gezondheidsbevordering		
Nu niet zwanger	€	12.255
Toezicht & Advies		
Inspecties: Sex-/Relaxinrichtingen	€	660
JGZ Maatwerk		
Convenantbeheer Verwijsindex	€	15.120
Intensivering Verbindende JGZ	€	59.095
Stevig Ouderschap	€	70.675
VVE	€	194.350
Advisering vrijstelling leerplicht	€	4.870
Voorzorg	€	74.200
JGZ Overige		
Huisvesting (individueel afgerekend)	€	134.110

€ 565.335

Niet wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

* = inwonerbijdrage gefinancierd
** = kindbijdrage gefinancierd

*** = peildatum 1 januari 2024

		Saldo
1: Basistaken	**€**	**678.160**
waarvan inwonerbijdrage	€	544.620
waarvan inspecties kinderopvang	€	133.540

		Saldo
3: Basistaken-plus	**€**	**2.187.965**
waarvan Kindbijdrage	€	2.092.175
waarvan inwonerbijdrage Toezicht WMO	€	22.015
waarvan Forensische zorg	€	73.775

Gemeente: **Oudewater**

Aantal inwoners: ***	10.223
Aantal kinderen: ***	1.977

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

Wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

Basistaken

Gezondheidsbescherming
Infectieziektebestrijding (IZB) *
TBC bestrijding (TBC) *
Medische Milieukundige zorg (MMK) *
Technische hygiënezorg (THZ) *
Seksuele gezondheid: soa bestrijding *

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbeleid *
Onderzoek: Gezondheidsmonitor *

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang

Crisisfunctie: advies en ondersteuning *

€ 111.585

Intensivering basistaken

Gezondheidsbescherming		
Technische Hygiëne Zorg (THZ): Advisering Publieksevenementen	€	195
Gezondheidsbevordering		
Lokaal onderzoek: Epidemiologische ondersteuning	€	625
Projectmanagement Gezondheidsbevordering	€	-
Toezicht & Advies		
Inspecties Kinderopvang: Landelijk register Kinderopvang en lichte handhaving	€	-

€ 820

Collectief als GGD — **Bijdrage voor 2026 € 554.090** — Individueel door gemeenten

Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering
Seksuele gezondheid: Sense *

Toezicht & Advies
Forensische zorg
Inspecties tatoeage- en piercingshops — via derden
WMO toezicht *

JGZ 0-18
Basistakenpakket **

€ 358.825

Maatwerk

Gezondheidsbevordering		
Woon Hygiënische Problematiek (WHP)	€	3.755
Meld- en Adviespunt Bezorgd	€	17.345
Nu niet zwanger	€	1.900
JGZ Maatwerk		
Convenantbeheer Verwijsindex	€	2.530
Stevig Ouderschap	€	8.565
VVE	€	4.035
Advisering vrijstelling leerplicht	€	610
Intensivering Verbindende JGZ	€	3.845
JGZ Overige		
Huisvesting (individueel afgerekend)	€	40.275

€ 82.860

Niet wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

* = inwonerbijdrage gefinancierd
** = kindbijdrage gefinancierd

*** = peildatum 1 januari 2024

		Saldo
1: Basistaken	€	**111.585**
waarvan Inwonerbijdrage	€	84.395
waarvan Inspecties kinderopvang	€	27.190

		Saldo
3: Basistaken-plus	€	**358.825**
waarvan Kindbijdrage	€	342.785
waarvan Inwonerbijdrage Toezicht WMO	€	3.410
waarvan Forensische zorg	€	12.630

Gemeente: **Renswoude**

Aantal inwoners: ***	5.753
Aantal kinderen: ***	1.429

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

Wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

Basistaken

Gezondheidsbescherming
Infectieziektebestrijding (IZB) *
TBC bestrijding (TBC) *
Medische Milieukundige zorg (MMK) *
Technische hygiënezorg (THZ) *
Seksuele gezondheid: soa bestrijding *

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbeleid *
Onderzoek: Gezondheidsmonitor *

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang

Crisisfunctie: advies en ondersteuning *

€ 62.030

Intensivering basistaken

Gezondheidsbescherming		
Technische Hygiëne Zorg (THZ): Advisering Publieksevenementen	€	-
Gezondheidsbevordering		
Lokaal onderzoek: Epidemiologische ondersteuning	€	-
Projectmanagement Gezondheidsbevordering	€	-
Toezicht & Advies		
Inspecties Kinderopvang: Landelijk register Kinderopvang en lichte handhaving	€	-

€ -

Collectief als GGD — **Bijdrage voor 2026 € 335.960** — Individueel door gemeenten

Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering
Seksuele gezondheid: Sense *

Toezicht & Advies
Forensische zorg — via derden
Inspecties tatoeage- en piercingshops
WMO toezicht *

JGZ 0-18
Basistakenpakket **

€ 253.725

Maatwerk

Gezondheidsbevordering		
Nu niet zwanger	€	1.070
JGZ Maatwerk		
Stevig Ouderschap	€	4.285
VVE	€	3.265
Advisering vrijstelling leerplicht	€	1.215
JGZ Overige		
Huisvesting (individueel afgerekend)	€	10.370

€ 20.205

Niet wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

* = inwonerbijdrage gefinancierd
** = kindbijdrage gefinancierd

*** = peildatum 1 januari 2024

		Saldo
1: Basistaken	€	**62.030**
waarvan Inwonerbijdrage	€	47.485
waarvan Inspecties kinderopvang	€	14.545

		Saldo
3: Basistaken-plus	€	**253.725**
waarvan Kindbijdrage	€	247.765
waarvan Inwonerbijdrage Toezicht WMO	€	1.915
waarvan Forensische zorg	€	4.045

Gemeente: **Rhenen**

Aantal inwoners: ***	20.235
Aantal kinderen: ***	4.167

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

Wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

Basistaken

Gezondheidsbescherming
Infectieziektebestrijding (IZB) *
TBC bestrijding (TBC) *
Medische Milieukundige zorg (MMK) *
Technische hygiënezorg (THZ) *
Seksuele gezondheid: soa bestrijding *

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbeleid *
Onderzoek: Gezondheidsmonitor *

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang

Crisisfunctie: advies en ondersteuning *

€ 213.565

Intensivering basistaken

Gezondheidsbescherming
Technische Hygiëne Zorg (THZ): Advisering Publieksevenementen € -

Gezondheidsbevordering
Lokaal onderzoek: Epidemiologische ondersteuning € -
Projectmanagement Gezondheidsbevordering € -

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang: Landelijk register Kinderopvang en lichte handhaving € -

€ -

Collectief als GGD — **Bijdrage voor 2026 € 1.021.825** — Individueel door gemeenten

Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering
Seksuele gezondheid: Sense *

Toezicht & Advies
Forensische zorg
Inspecties tatoeage- en piercingshops via derden
WMO toezicht *

JGZ 0-18
Basistakenpakket **

€ 740.705

Maatwerk

Gezondheidsbevordering
Nu niet zwanger € 3.760

JGZ Maatwerk
Intensivering Verbindende JGZ € 3.845
VVE € 15.595
Advisering vrijstelling leerplicht € 1.215
Stevig Ouderschap € 6.425

JGZ Overige
Huisvesting (individueel afgerekend) € 36.715

€ 67.555

Niet wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

* = inwonerbijdrage gefinancierd
** = kindbijdrage gefinancierd

*** = peildatum 1 januari 2024

	Saldo
1: Basistaken	**€ 213.565**
waarvan Inwonerbijdrage	€ 167.045
waarvan Inspecties kinderopvang	€ 46.520

	Saldo
3: Basistaken-plus	**€ 740.705**
waarvan Kindbijdrage	€ 722.475
waarvan Inwonerbijdrage Toezicht WMO	€ 6.760
waarvan Forensische zorg	€ 11.470

Gemeente: **Soest**

Aantal inwoners: ***	47.682
Aantal kinderen: ***	9.169

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

Wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

Basistaken

Gezondheidsbescherming
Infectieziektebestrijding (IZB) *
TBC bestrijding (TBC) *
Medische Milieukundige zorg (MMK) *
Technische hygiënezorg (THZ) *
Seksuele gezondheid: soa bestrijding *

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbeleid *
Onderzoek: Gezondheidsmonitor *

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang

Crisisfunctie: advies en ondersteuning *

€ 494.950

Intensivering basistaken

Gezondheidsbescherming		
Technische Hygiëne Zorg (THZ): Advisering Publieksevenementen	€	925
Gezondheidsbevordering		
Lokaal onderzoek: Epidemiologische ondersteuning	€	5.805
Projectmanagement Gezondheidsbevordering	€	-
Toezicht & Advies		
Inspecties Kinderopvang: Landelijk register Kinderopvang en lichte handhaving	€	-

€ 6.730

Collectief als GGD — **Bijdrage voor 2026 € 2.435.025** — Individueel door gemeenten

Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering
Seksuele gezondheid: Sense *

Toezicht & Advies
Forensische zorg
Inspecties tatoeage- en piercingshops — via derden
WMO toezicht *

JGZ 0-18
Basistakenpakket **

€ 1.652.300

Maatwerk

Gezondheidsbevordering		
Woon Hygiënische Problematiek (WHP)	€	16.145
VIA Soest	€	-
Meld- en Adviespunt Bezorgd	€	71.300
Nu niet zwanger	€	8.855
JGZ Maatwerk		
Stevig Ouderschap	€	34.265
VVE	€	7.650
Advisering vrijstelling leerplicht	€	6.090
JGZ Overige		
Huisvesting (individueel afgerekend)	€	136.740

€ 281.045

Niet wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

* = inwonerbijdrage gefinancierd
** = kindbijdrage gefinancierd

*** = peildatum 1 januari 2024

		Saldo
1: Basistaken	€	**494.950**
waarvan Inwonerbijdrage	€	393.635
waarvan Inspecties kinderopvang	€	101.315

		Saldo
3: Basistaken-plus	€	**1.652.300**
waarvan Kindbijdrage	€	1.589.720
waarvan Inwonerbijdrage Toezicht WMO	€	15.910
waarvan Forensische zorg	€	46.670

Gemeente: **Stichtse Vecht**

Aantal inwoners: ***	65.878
Aantal kinderen: ***	13.215

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

Wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of
onder de verantwoordelijkheid van de DPG

Basistaken

Gezondheidsbescherming
Infectieziektebestrijding (IZB) *
TBC bestrijding (TBC) *
Medische Milieukundige zorg (MMK) *
Technische hygiënezorg (THZ) *
Seksuele gezondheid: soa bestrijding *

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbeleid *
Onderzoek: Gezondheidsmonitor *

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang

Crisisfunctie: advies en ondersteuning *

€ 750.210

Intensivering basistaken

Gezondheidsbescherming		
Technische Hygiëne Zorg (THZ): Advisering Publieksevenementen	€	1.250
Gezondheidsbevordering		
Lokaal onderzoek: Epidemiologische ondersteuning	€	4.050
Projectmanagement Gezondheidsbevordering	€	-
Toezicht & Advies		
Inspecties Kinderopvang: Landelijk register Kinderopvang en lichte handhaving	€	-

€ 5.300

Collectief als GGD — **Bijdrage voor 2026 € 3.614.840** — Individueel door gemeenten

Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering
Seksuele gezondheid: Sense *

Toezicht & Advies
Forensische zorg
Inspecties tatoeage- en piercingshops — via derden
WMO toezicht *

JGZ 0-18
Basistakenpakket **

€ 2.354.070

Maatwerk

Gezondheidsbevordering		
Woon Hygiënische Problematiek (WHP)	€	24.155
Seksuele gezondheid; Collectieve preventie	€	1.445
Meld- en Adviespunt Bezorgd	€	93.940
Gezondheidsbevordering Statushouders	€	1.330
Nu niet zwanger	€	12.235
Toezicht & Advies		
Inspecties: Sex-/Relaxinrichtingen	€	335
JGZ Maatwerk		
Convenantbeheer Verwijsindex	€	16.765
Pedagogisch Bureau / Opvoed-spreekuur/workshop	€	55.630
Stevig Ouderschap	€	49.260
VVE	€	20.800
Advisering vrijstelling leerplicht	€	7.305
JGZ Overige		
Huisvesting (individueel afgerekend)	€	222.060

€ 505.260

Niet wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of
onder de verantwoordelijkheid van de DPG

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

* = inwonerbijdrage gefinancierd
** = kindbijdrage gefinancierd

*** = peildatum 1 januari 2024

		Saldo
1: Basistaken	€	**750.210**
waarvan Inwonerbijdrage	€	543.870
waarvan Inspecties kinderopvang	€	206.340

		Saldo
3: Basistaken-plus	€	**2.354.070**
waarvan Kindbijdrage	€	2.291.225
waarvan Inwonerbijdrage Toezicht WMO	€	21.990
waarvan Forensische zorg	€	40.855

Gemeente: **Utrecht**

Aantal inwoners: ***	374.238
Aantal kinderen: ***	0

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

Wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of
onder de verantwoordelijkheid van de DPG

Basistaken

Gezondheidsbescherming
Infectieziektebestrijding (IZB) *
TBC bestrijding (TBC) *
Medische Milieukundige zorg (MMK) *
Technische hygiënezorg (THZ) *
Seksuele gezondheid: soa bestrijding *

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbeleid *
Onderzoek: Gezondheidsmonitor *

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang

Crisisfunctie: advies en ondersteuning *

€ 2.348.390

Intensivering basistaken

Gezondheidsbescherming		
Technische Hygiëne Zorg (THZ):	€	33.690
Advisering Publieksevenementen		
Audits en infectie-preventie	€	90.225
Gezondheidsbevordering		
Lokaal onderzoek: Epidemiologische ondersteuning	€	-
Projectmanagement Gezondheidsbevordering	€	-
Toezicht & Advies		
Inspecties Kinderopvang: Landelijk register Kinderopvang en lichte handhaving	€	-

€ 123.915

Collectief als GGD — **Bijdrage voor 2026 € 4.007.295** — Individueel door gemeenten

Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering
Seksuele gezondheid: Sense *

Toezicht & Advies
Forensische zorg
Inspecties tatoeage- en piercingshops — via derden
WMO toezicht *

JGZ 0-18
Basistakenpakket **

€ 339.490

Maatwerk

Gezondheidsbevordering		
Aanvullende Seksuele gezondheidszorg: SOA en PrEP zo	€	150.000
Transkliniek Utrecht	€	79.945
Meld- en Adviespunt Bezorgd	€	740.465
Nu niet zwanger	€	69.510
Toezicht & Advies		
Signaalgestuurd toezicht WMO	€	23.005
Calamiteiten toezicht WMO	€	31.730
Regulier Toezicht WMO	€	29.750
Bedrijfsvoering		
Doorberekening ICT Stadskantoor	€	53.560
Materieel huisvestingsbudget Stadskantoor	€	17.535

€ 1.195.500

Niet wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of
onder de verantwoordelijkheid van de DPG

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

* = inwonerbijdrage gefinancierd
** = kindbijdrage gefinancierd

*** = peildatum 1 januari 2024

		Saldo
1: Basistaken	€	**2.348.390**
waarvan Inwonerbijdrage	€	2.348.390
waarvan Inspecties kinderopvang	€	-

		Saldo
3: Basistaken-plus	€	**339.490**
waarvan Kindbijdrage	€	-
waarvan Inwonerbijdrage Toezicht WMO	€	-
waarvan Forensische zorg	€	339.490

Gemeente: **Utrechtse Heuvelrug**

Aantal inwoners: ***	50.550
Aantal kinderen: ***	9.809

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

Wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

Basistaken

Gezondheidsbescherming
Infectieziektebestrijding (IZB) *
TBC bestrijding (TBC) *
Medische Milieukundige zorg (MMK) *
Technische hygiënezorg (THZ) *
Seksuele gezondheid: soa bestrijding *

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbeleid *
Onderzoek: Gezondheidsmonitor *

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang

Crisisfunctie: advies en ondersteuning *

€ 578.785

Intensivering basistaken

Gezondheidsbescherming		
Technische Hygiëne Zorg (THZ): Advisering Publieksevenementen	€	975
Gezondheidsbevordering		
Lokaal onderzoek: Epidemiologische ondersteuning	€	-
Projectmanagement Gezondheidsbevordering	€	-
Toezicht & Advies		
Inspecties Kinderopvang: Landelijk register Kinderopvang en lichte handhaving	€	4.670

€ 5.645

Collectief als GGD — **Bijdrage voor 2026 € 2.507.850** — Individueel door gemeenten

Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering
Seksuele gezondheid: Sense *

Toezicht & Advies
Forensische zorg
Inspecties tatoeage- en piercingshops — via derden
WMO toezicht *

JGZ 0-18
Basistakenpakket **

€ 1.768.465

Maatwerk

Gezondheidsbevordering		
Woon Hygiënische Problematiek (WHP)	€	8.825
Seksuele gezondheid; Collectieve preventie	€	550
Gezondheidsbevordering Statushouders	€	2.000
Nu niet zwanger	€	9.390
JGZ Maatwerk		
Stevig Ouderschap	€	21.415
VVE	€	5.955
Advisering vrijstelling leerplicht	€	5.480
Convenantbeheer Verwijsindex	€	12.510
Intensivering preventie en signalering AZC Leersum	€	19.985
JGZ Overige		
Huisvesting (individueel afgerekend)	€	68.845

€ 154.955

Niet wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

* = inwonerbijdrage gefinancierd
** = kindbijdrage gefinancierd

*** = peildatum 1 januari 2024

		Saldo
1: Basistaken	€	**578.785**
waarvan Inwonerbijdrage	€	417.320
waarvan Inspecties kinderopvang	€	161.465

		Saldo
3: Basistaken-plus	€	**1.768.465**
waarvan Kindbijdrage	€	1.700.685
waarvan Inwonerbijdrage Toezicht WMO	€	16.870
waarvan Forensische zorg	€	50.910

Gemeente: **Veenendaal**

Aantal inwoners: ***	69.440
Aantal kinderen: ***	14.995

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

Wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

Basistaken

Gezondheidsbescherming
Infectieziektebestrijding (IZB) *
TBC bestrijding (TBC) *
Medische Milieukundige zorg (MMK) *
Technische hygiënezorg (THZ) *
Seksuele gezondheid: soa bestrijding *

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbeleid *
Onderzoek: Gezondheidsmonitor *

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang

Crisisfunctie: advies en ondersteuning *

€ 740.270

Intensivering basistaken

Gezondheidsbescherming
Technische Hygiëne Zorg (THZ): Advisering Publieksevenementen — € 1.295

Gezondheidsbevordering
Lokaal onderzoek: Epidemiologische ondersteuning — € -
Projectmanagement Gezondheidsbevordering — € -

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang: Landelijk register Kinderopvang en lichte handhaving — € -

€ 1.295

Collectief als GGD — **Bijdrage voor 2026 € 3.641.505** — Individueel door gemeenten

Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering
Seksuele gezondheid: Sense *

Toezicht & Advies
Forensische zorg
Inspecties tatoeage- en piercingshops — via derden
WMO toezicht *

JGZ 0-18
Basistakenpakket **

€ 2.647.745

Maatwerk

Gezondheidsbevordering
Woon Hygiënische Problematiek (WHP) — € 10.820
Nu niet zwanger — € 12.900

JGZ Maatwerk
Stevig Ouderschap — € 32.125
VVE — € 9.320
Advisering vrijstelling leerplicht — € 8.525
Intensivering Verbindende JGZ — € 2.055

JGZ Overige
Huisvesting (individueel afgerekend) — € 176.450

€ 252.195

Niet wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

* = inwonerbijdrage gefinancierd
** = kindbijdrage gefinancierd

*** = peildatum 1 januari 2024

	Saldo
1: Basistaken	**€ 740.270**
waarvan Inwonerbijdrage	€ 573.265
waarvan Inspecties kinderopvang	€ 167.005

	Saldo
3: Basistaken-plus	**€ 2.647.745**
waarvan Kindbijdrage	€ 2.599.845
waarvan Inwonerbijdrage Toezicht WMO	€ 23.180
waarvan Forensische zorg	€ 24.720

Gemeente: **Vijfheerenlanden**

Aantal inwoners: * **	61.669
Aantal kinderen: * **	12.959

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

Wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

Basistaken

Gezondheidsbescherming
Infectieziektebestrijding (IZB) *
TBC bestrijding (TBC) *
Medische Milieukundige zorg (MMK) *
Technische hygiënezorg (THZ) *
Seksuele gezondheid: soa bestrijding *

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbeleid *
Onderzoek: Gezondheidsmonitor *

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang

Crisisfunctie: advies en ondersteuning *

€ 673.185

Intensivering basistaken

Gezondheidsbescherming		
Technische Hygiëne Zorg (THZ): Advisering Publieksevenementen	€	1.105
Gezondheidsbevordering		
Lokaal onderzoek: Epidemiologische ondersteuning	€	6.910
Projectmanagement Gezondheidsbevordering	€	-
Toezicht & Advies		
Inspecties Kinderopvang: Landelijk register Kinderopvang en lichte handhaving	€	-

€ 8.015

Collectief als GGD — **Bijdrage voor 2026 € 3.434.065** — Individueel door gemeenten

Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering
Seksuele gezondheid: Sense *

Toezicht & Advies
Forensische zorg
Inspecties tatoeage- en piercingshops — via derden
WMO toezicht *

JGZ 0-18
Basistakenpakket **

€ 2.326.060

Maatwerk

Gezondheidsbevordering		
Adviseur gezondheidsbevordering 18+	€	22.690
Adviseur gezondheidsbevordering	€	31.005
Woon Hygiënische Problematiek (WHP)	€	23.295
Nu niet zwanger	€	11.455
JGZ Maatwerk		
VVE	€	32.170
Advisering vrijstelling leerplicht	€	6.695
Convenantbeheer Verwijsindex	€	15.900
Voorzorg	€	61.835
JGZ Overige		
Huisvesting (individueel afgerekend)	€	221.760

€ 426.805

Niet wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

* = inwonerbijdrage gefinancierd
** = kindbijdrage gefinancierd

*** = peildatum 1 januari 2024

		Saldo
1: Basistaken	**€**	**673.185**
waarvan Inwonerbijdrage	€	509.070
waarvan Inspecties kinderopvang	€	164.115

		Saldo
3: Basistaken-plus	**€**	**2.326.060**
waarvan Kindbijdrage	€	2.246.840
waarvan Inwonerbijdrage Toezicht WMO	€	20.585
waarvan Forensische zorg	€	58.635

Gemeente: **Wijk bij duurstede**

Aantal inwoners: *** 23.945
Aantal kinderen: *** 4.597

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

Wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

Basistaken

Gezondheidsbescherming
Infectieziektebestrijding (IZB) *
TBC bestrijding (TBC) *
Medische Milieukundige zorg (MMK) *
Technische hygiënezorg (THZ) *
Seksuele gezondheid: soa bestrijding *

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbeleid *
Onderzoek: Gezondheidsmonitor *

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang

Crisisfunctie: advies en ondersteuning *

€ 247.175

Intensivering basistaken

Gezondheidsbescherming
Technische Hygiëne Zorg (THZ): Advisering Publieksevenementen — € 465

Gezondheidsbevordering
Lokaal onderzoek: Epidemiologische ondersteuning — € 1.955
Projectmanagement Gezondheidsbevordering — € -

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang: Landelijk register Kinderopvang en lichte handhaving — € -

€ 2.420

Collectief als GGD — **Bijdrage voor 2026 € 1.164.045** — Individueel door gemeenten

Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering
Seksuele gezondheid: Sense *

Toezicht & Advies
Forensische zorg — via derden
Inspecties tatoeage- en piercingshops — via derden
WMO toezicht *

JGZ 0-18
Basistakenpakket **

€ 825.675

Maatwerk

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbevordering Statushouders — € 2.000
Nu niet zwanger — € 4.450

JGZ Maatwerk
Stevig Ouderschap — € 17.135
VVE — € 1.920
Advisering vrijstelling leerplicht — € 1.215
Convenantbeheer Verwijsindex — € 5.870

JGZ Overige
Huisvesting (individueel afgerekend) — € 56.185

€ 88.775

Niet wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

* = inwonerbijdrage gefinancierd
** = kindbijdrage gefinancierd

*** = peildatum 1 januari 2024

	Saldo
1: Basistaken	**€ 247.175**
waarvan Inwonerbijdrage	€ 197.675
waarvan Inspecties kinderopvang	€ 49.500

	Saldo
3: Basistaken-plus	**€ 825.675**
waarvan Kindbijdrage	€ 797.020
waarvan Inwonerbijdrage Toezicht WMO	€ 7.990
waarvan Forensische zorg	€ 20.665

Gemeente: **Woerden**

Aantal inwoners: ***	53.724
Aantal kinderen: ***	11.016

BIJDRAGEN | **VERGOEDINGEN**

Wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

Basistaken

Gezondheidsbescherming
Infectieziektebestrijding (IZB) *
TBC bestrijding (TBC) *
Medische Milieukundige zorg (MMK) *
Technische hygiënezorg (THZ) *
Seksuele gezondheid: soa bestrijding *

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbeleid *
Onderzoek: Gezondheidsmonitor *

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang

Crisisfunctie: advies en ondersteuning *

€ 583.100

Intensivering basistaken

Gezondheidsbescherming		
Technische Hygiëne Zorg (THZ): Advisering Publieksevenementen	€	1.020
Gezondheidsbevordering		
Lokaal onderzoek: Epidemiologische ondersteuning	€	3.210
Projectmanagement Gezondheidsbevordering	€	-
Toezicht & Advies		
Inspecties Kinderopvang: Landelijk register Kinderopvang en lichte handhaving	€	-

€ 4.230

Collectief als GGD — **Bijdrage voor 2026 € 3.011.965** — Individueel door gemeenten

Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering
Seksuele gezondheid: Sense *

Toezicht & Advies
Forensische zorg — via derden
Inspecties tatoeage- en piercingshops
WMO toezicht *

JGZ 0-18
Basistakenpakket **

€ 1.963.760

Maatwerk

Gezondheidsbevordering		
Meld- en Adviespunt Bezorgd	€	84.485
Nu niet zwanger	€	9.980
JGZ Maatwerk		
Stevig Ouderschap	€	44.975
VVE	€	34.565
Advisering vrijstelling leerplicht	€	4.870
Convenantbeheer Verwijsindex	€	14.035
Intensivering Verbindende JGZ	€	17.295
Inzet medewerker VETC zorgconsulent	€	34.590
Pedagogisch Bureau / Opvoed-spreekuur/workshop	€	34.590
JGZ Overige		
Huisvesting (individueel afgerekend)	€	181.490

€ 460.875

Niet wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

BIJDRAGEN | **VERGOEDINGEN**

* = inwonerbijdrage gefinancierd
** = kindbijdrage gefinancierd

*** = peildatum 1 januari 2024

		Saldo
1: Basistaken	**€**	**583.100**
waarvan Inwonerbijdrage	€	443.530
waarvan Inspecties kinderopvang	€	139.570

		Saldo
3: Basistaken-plus	**€**	**1.963.760**
waarvan Kindbijdrage	€	1.909.960
waarvan Inwonerbijdrage Toezicht WMO	€	17.930
waarvan Forensische zorg	€	35.870

Gemeente: **Woudenberg**

Aantal inwoners: ***	14.637
Aantal kinderen: ***	3.407

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

Wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

Basistaken

Gezondheidsbescherming
Infectieziektebestrijding (IZB) *
TBC bestrijding (TBC) *
Medische Milieukundige zorg (MMK) *
Technische hygiënezorg (THZ) *
Seksuele gezondheid: soa bestrijding *

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbeleid *
Onderzoek: Gezondheidsmonitor *

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang

Crisisfunctie: advies en ondersteuning *

€ 169.670

Intensivering basistaken

Gezondheidsbescherming		
Technische Hygiëne Zorg (THZ): Advisering Publieksevenementen	€	245
Gezondheidsbevordering		
Lokaal onderzoek: Epidemiologische ondersteuning	€	-
Projectmanagement Gezondheidsbevordering	€	-
Toezicht & Advies		
Inspecties Kinderopvang: Landelijk register Kinderopvang en lichte handhaving	€	4.670

€ 4.915

Collectief als GGD — **Bijdrage voor 2026 € 842.675** — Individueel door gemeenten

Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering
Seksuele gezondheid: Sense *

Toezicht & Advies
Forensische zorg
Inspecties tatoeage- en piercingshops — via derden
WMO toezicht *

JGZ 0-18
Basistakenpakket **

€ 604.745

Maatwerk

Gezondheidsbevordering		
Woon Hygiënische Problematiek (WHP)	€	2.295
Meld- en Adviespunt Bezorgd	€	19.600
Nu niet zwanger	€	2.720
JGZ Maatwerk		
Stevig Ouderschap	€	6.425
VVE	€	1.155
Advisering vrijstelling leerplicht	€	1.215
JGZ Overige		
Huisvesting (individueel afgerekend)	€	29.935

€ 63.345

Niet wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of onder de verantwoordelijkheid van de DPG

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

* = inwonerbijdrage gefinancierd
** = kindbijdrage gefinancierd

*** = peildatum 1 januari 2024

		Saldo
1: Basistaken	€	**169.670**
waarvan Inwonerbijdrage	€	120.835
waarvan Inspecties kinderopvang	€	48.835

		Saldo
3: Basistaken-plus	€	**604.745**
waarvan Kindbijdrage	€	590.720
waarvan Inwonerbijdrage Toezicht WMO	€	4.885
waarvan Forensische zorg	€	9.140

Gemeente: **Zeist**

Aantal inwoners: ***	66.641
Aantal kinderen: ***	13.527

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

Wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of
onder de verantwoordelijkheid van de DPG

Basistaken

Gezondheidsbescherming
Infectieziektebestrijding (IZB) *
TBC bestrijding (TBC) *
Medische Milieukundige zorg (MMK) *
Technische hygiënezorg (THZ) *
Seksuele gezondheid: soa bestrijding *

Gezondheidsbevordering
Gezondheidsbeleid *
Onderzoek: Gezondheidsmonitor *

Toezicht & Advies
Inspecties Kinderopvang

Crisisfunctie: advies en ondersteuning *

€ 766.340

Intensivering basistaken

Gezondheidsbescherming		
Technische Hygiëne Zorg (THZ): Advisering Publieksevenementen	€	1.230
Gezondheidsbevordering		
Lokaal onderzoek: Epidemiologische ondersteuning	€	5.205
Projectmanagement Gezondheidsbevordering	€	-
Toezicht & Advies		
Inspecties Kinderopvang: Landelijk register Kinderopvang en lichte handhaving	€	-

€ 6.435

Collectief als GGD — **Bijdrage voor 2026 € 3.509.565** — Individueel door gemeenten

Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering
Seksuele gezondheid: Sense *

Toezicht & Advies
Forensische zorg
Inspecties tatoeage- en piercingshops — via derden
WMO toezicht *

JGZ 0-18
Basistakenpakket **

€ 2.447.040

Maatwerk

Gezondheidsbevordering		
Adviseur gezondheidsbevordering	€	71.465
Gezondheidsbevordering Statushouders	€	2.000
Nu niet zwanger	€	12.375
JGZ Maatwerk		
Stevig Ouderschap	€	49.260
VVE	€	34.315
Advisering vrijstelling leerplicht	€	4.870
Convenantbeheer Verwijsindex	€	17.480
Intensivering Verbindende JGZ	€	15.035
Voorzorg	€	43.285
JGZ Overige		
Huisvesting (individueel afgerekend)	€	39.665

€ 289.750

Niet wettelijk verplicht uit te voeren door GGD en/of
onder de verantwoordelijkheid van de DPG

BIJDRAGEN	VERGOEDINGEN

* = inwonerbijdrage gefinancierd
** = kindbijdrage gefinancierd

*** = peildatum 1 januari 2024

		Saldo
1: Basistaken	€	**766.340**
waarvan Inwonerbijdrage	€	550.165
waarvan Inspecties kinderopvang	€	216.175

		Saldo
3: Basistaken-plus	€	**2.447.040**
waarvan Kindbijdrage	€	2.345.320
waarvan Inwonerbijdrage Toezicht WMO	€	22.245
waarvan Forensische zorg	€	79.475

Bijlage 5. Afkortingenlijst

ABR	Antibioticaresistentie
APG:	Algemene Publieke Gezondheid
Arts M&G:	Arts Maatschappij en Gezondheid
ASG:	Aanvullende subsidie Seksuele Gezondheid
AZC:	Asielzoekerscentrum
BBV:	Besluit begroting en verantwoording
CIb:	Centrum Infectieziektebestrijding
CJG:	Centrum voor Jeugd en gezin
COA:	Centraal Orgaan voor opvang Asielzoekers
DPG:	Directeur Publieke Gezondheid
FEMK:	Forensisch Medisch Expertise Kindermishandeling
GALA:	Gezond en actief leven akkoord
GGID:	Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg
GG&GD:	Gemeentelijke Geneeskundige & Gezondheidsdienst (gemeente Utrecht)
GGZ:	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR:	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de regio
HG	Huiselijk Geweld
HPV:	Humaan Papilloma Virus
ICP:	Integraal Crisisplan
IGZ:	Inspectie voor de Gezondheidszorg
IZA:	Integraal Zorgakkoord
IZB:	Infectieziektenbestrijding
JGZ:	Jeugdgezondheidszorg
KM	Kinder Mishandeling
KNMG:	Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering van de geneeskunst
LPK:	Landelijk Professioneel Kader
MAB:	Meld- en Adviespunt Bezorgd
MBO:	Middelbaar Beroepsonderwijs
MMK:	Medische Milieukunde
MJOP:	Meerjaren onderhoudsplan
MSM:	Mannen die seks hebben met mannen
NHS:	Neotale Hielprik Screening
NODO(K):	Nader Onderzoek DoodsOorzaak (Kinderen)

NVWA:	Nederlandse Voedsel- en Waren autoriteit
NZA:	Nederlandse Zorg autoriteit
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OTO:	Opleiden, trainen en oefenen
PGA:	Publieke gezondheid Asielzoekers
PGJ:	Publieke gezondheid Jeugd
PGO:	Publieke Gezondheidsonderzoeker
PO:	Primair onderwijs
PPP:	Positive Perception Program
ROC:	Regionaal opleidingscentrum
RI&E:	Risico-inventarisatie en Evaluatie
RIVM:	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RMC:	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt Voortijdig Schoolverlaters
RVP:	Rijksvaccinatieprogramma
ROTA:	Rotavirusinfectie
SAVE:	Samenwerken aan veiligheid
SO:	Speciaal onderwijs
SOA:	Seksueel overdraagbare aandoening
TBC:	Tuberculosebestrijding
THZ:	Technische Hygiëne Zorg
UMCU:	Universitair Medisch Centrum Utrecht
VGV:	Vrouwelijke Genitale Verminking
VIA:	Voorkomen Huisuitzettingen
VO:	Voortgezet onderwijs
Wgr:	Wet gemeenschappelijke regelingen
WHP:	Woon Hygiënische Problematiek
Wpg:	Wet publieke gezondheid
Wmo:	Wet maatschappelijke ondersteuning
Woo:	Wet open overheid
WvGGZ:	Wet verplichte Geestelijke Gezondheids Zorg

GGD regio Utrecht
Postbus 51
3700 AB Zeist

T 030 608 608 6
E info@ggdru.nl
I www.ggdru.nl

April 2024
© GGD regio Utrecht

GGD
regio Utrecht

Zienswijzen gemeenten

Kaderbrief 2026

Kaderbrief 2026

Zienswijze	Gemeenten	Reactie bestuur
Geen zienswijze		
Uit de kaderbrief blijkt dat de GGDrU meedenkt en gemeenten tegemoet wil komen. Dat wordt gewaardeerd. Echter, de taakstelling van €300.000 op de totale gemeentelijke bijdragen is wat ons betreft te beperkt. Wij vragen u wanneer u meer bezuinigingsmogelijkheden ziet, deze door te voeren. Om op deze manier rekening te blijven houden met de financiële positie van gemeenten, de rol van de GGDrU hierin te blijven onderzoeken en waar mogelijk de stijgende kosten binnen de eigen begroting op te vangen. Wij verwachten uitgewerkte scenario's, waarin het effect van bepaalde keuzes inzichtelijk wordt gemaakt. Daarnaast verzoeken wij u om gemeenten tijdig te informeren over het collectieve weegmoment en de mogelijke financiële consequenties vanaf 2026. Wij stemmen in met de kaderbrief 2026 en zien de ontwerpbegroting 2026 graag tegemoet.	Lopik	Dank voor uw zienswijze. We begrijpen uw oproep om rekening te blijven houden met de lastige financiële situatie waar gemeenten zich in bevinden. GGDrU zal ook in de komende periode het gesprek met gemeenten blijven voeren over de grote financiële uitdagingen waarmee gemeenten geconfronteerd worden en welke rol GGDrU hierin kan spelen. In de Kaderbrief 2026 heeft GGDrU de AB-besluitvorming ten aanzien van de collectieve structurele bezuiniging verwerkt. Daarnaast heeft het bestuur in het AB van 29-1-25 gesproken over de impact van de voorgenomen maatwerkbezuinigingen per 2026 en verder. De uiterste datum waarop gemeenten de definitieve maatwerkopzeggingen per 1-1-26 kunnen doorgeven aan GGDrU ligt op 1-4-2025. GGDrU zal gemeenten informeren over de definitieve opzeggingen en de consequenties die daaruit naar voren komen.
Zeist heeft kennis genomen van de keuzes van het Algemeen Bestuur op dit punt en kan zich daarin vinden: gemeenten hebben de ruimte om de niet-collectieve taken, het maatwerk, niet af te nemen en daarnaast is sprake van een beperkte taakstelling. Ook vindt Zeist het goed dat, zoals verwoord in het in het AB overgenomen aanscherpingsvoorstel vanuit de ZOU-regio, er goed gekeken wordt de komende periode naar de rol en focus van de GGDrU. Bovenstaande geeft voor het College aanleiding tot een ondersteunende en instemmende zienswijze, zoals verwoord in bijgaande reactie aan de GGDrU.	Zeist	Dank voor de instemmende zienswijze.

GGD regio Utrecht

Kaderbrief 2026

Zienswijze	Gemeenten	Reactie bestuur
• De GGD regio Utrecht (GGDrU) op te roepen, conform de gedeelde financiële solidariteit die gemeenten en gemeenschappelijke regelingen hebben, bij het opstellen van de begroting 2026 te rekenen met een afnemend beschikbaar budget bij de gemeente Amersfoort door een bezuiniging van 4%, de volgende jaren rekening te blijven houden met de financiële situatie van gemeenten en daarnaast extra stappen te zetten op het voeren van een efficiëntere bedrijfsvoering. • De GGDrU te verzoeken, conform amendement 2023-091A en zienswijze bij de kaderbrief 2025, alles in het werk te blijven stellen om voor aanvullende seksuele gezondheid, inclusief soa- en PrEP-zorg, te komen tot passende rijksbudgetten die de opgave van GGDrU in Amersfoort en regio Utrecht meer recht doet dan nu.	Amersfoort	Dank voor uw zienswijze. We begrijpen uw oproep om rekening te blijven houden met de lastige financiële situatie waar gemeenten zich in bevinden. GGDrU zal ook in de komende periode het gesprek met gemeenten blijven voeren over de grote financiële uitdagingen waarmee gemeenten geconfronteerd worden en welke rol GGDrU hierin kan spelen. In de Kaderbrief 2026 heeft GGDrU de AB-besluitvorming ten aanzien van de collectieve structurele bezuiniging verwerkt. Daarnaast heeft het bestuur in het AB van 29-1-25 gesproken over de impact van de voorgenomen maatwerkbezuinigingen per 2026 en verder. De uiterste datum waarop gemeenten de definitieve maatwerkopzeggingen per 1-1-26 kunnen doorgeven aan GGDrU ligt op 1-4-2025. GGDrU zal gemeenten informeren over de definitieve opzeggingen en de consequenties die daaruit naar voren komen. Ten aanzien van ASG en PreP heeft GGDrU reeds meerdere jaren intensief het gesprek gevoerd met alle betrokkenen met als doel de dienstverlening op het gebied van seksuele gezondheid zo goed mogelijk uit de kunnen voeren. Wij blijven ons hier ook de komende periode hard voor maken.
De inhoud van deze kaderbrief toont inzicht in de huidige en verwachte ontwikkelingen die van invloed zijn op het werk van de GGDrU. De uitgebreide toelichting op diverse thema's wordt gewaardeerd, en ook de ingezette doorontwikkeling is wat de gemeente Montfoort betreft een goede keus. De taakstelling van drie ton zien wij als een duidelijk signaal dat de GGDrU oog heeft voor de financiële positie van de deelnemende gemeenten, en ook als teken dat de GGDrU in 2026 opnieuw scherp aan de wind zal varen. Het blijft van belang om binnen zoveel als mogelijk binnen de (financiële) kaders te opereren om te voorkomen dat er in 2026 opnieuw onvoorziene kosten worden gemaakt. Het is van belang om aan te geven dat we ons moeten voorbereiden op crisisparaatheid. De gemeenten hebben geen mogelijkheden om bezuinigingen vanuit de Rijksoverheid op te vangen en derhalve verzoeken wij de GGDrU om actief het gesprek met de Rijksoverheid en betrokken partijen te voeren over structurele financiering.	Montfoort	GGDrU zal ook in 2026 zoveel als mogelijk binnen de financiële kaders haar dienstverlening uitvoeren. Het onderwerp crisisparaatheid volgen wij intensief; GGDrU monitort de ontwikkelingen vanuit het Rijk hierop dan ook goed gezien de impact van bezuinigingen op dit vlak. Zodra er nieuws is hierover zal GGDrU gemeenten hierover informeren.

Kaderbrief 2026

Zienswijze	Gemeenten	Reactie bestuur
Hierbij willen wij in de eerste plaats onze waardering uitspreken. Waardering voor de inspanningen van de GGDrU om haar taken te blijven uitvoeren en in te spelen op de maatschappelijke uitdagingen. Tegelijkertijd hebben wij enkele punten van zorg en aandacht die wij hierbij onder uw aandacht willen brengen. Het ontbreekt op dit moment aan duidelijkheid rond toekomstige financiering van belangrijke programma's, zoals: Ondersteuning GGDrU bij seksuele gezondheid en relationele seksuele vorming. Gezonde School. De onzekerheid over structurele middelen na het aflopen van schooljaar 2024/2025. Wijze van vervolg programma Nu Niet Zwanger na evaluatie medio 2025. Rol en financiering jeugdverpleegkundige bij het programma Kind naar Gezond Gewicht. Wij verzoeken de GGDrU om actief het gesprek te voeren met het Rijk en betrokken partijen over structurele financiering en de raad hierover te blijven informeren.	Veenendaal	GGDrU monitort de ontwikkelingen rondom de financiering van programma's in het kader van de publieke gezondheid en treedt in gesprek met de betrokken partijen hierover. Zodra er nieuwe informatie daaromtrent beschikbaar is zal GGDrU deze delen met gemeenten.
Wij waarderen uw inzet om te komen tot bestuurlijke keuzes over de inhoudelijke en financiële koers, rekening houdend met de financiële situatie en verschillende visies van gemeenten. Tegelijk merken wij op dat de financiële uitdagingen voor gemeenten van een grotere omvang zijn. In de komende periode blijven wij graag -zowel ambtelijk als bestuurlijk- met u in overleg om te bezien of en op welke wijze de GGDrU kan komen tot verdere ombuigingen.	Veenendaal	Dank voor uw zienswijze. We begrijpen uw oproep om rekening te blijven houden met de lastige financiële situatie waar gemeenten zich in bevinden. GGDrU zal ook in de komende periode het gesprek met gemeenten blijven voeren over de grote financiële uitdagingen waarmee gemeenten geconfronteerd worden en welke rol GGDrU hierin kan spelen. In de Kaderbrief 2026 heeft GGDrU de AB-besluitvorming ten aanzien van de collectieve structurele bezuiniging verwerkt. Daarnaast heeft het bestuur in het AB van 29-1-25 gesproken over de impact van de voorgenomen maatwerkbezuinigingen per 2026 en verder. De uiterste datum waarop gemeenten de definitieve maatwerkopzeggingen per 1-1-26 kunnen doorgeven aan GGDrU ligt op 1-4-2025. GGDrU zal gemeenten informeren over de definitieve opzeggingen en de consequenties die daaruit naar voren komen.

GGD regio Utrecht

Kaderbrief 2026

Zienswijze	Gemeenten	Reactie bestuur
Indexering en pbbp-systematiek Het Rijk heeft in diverse circulaires aangekondigd de indexeringssystematiek te wijzigen naar de prijs bruto binnenlands product systematiek (hierna: pbbp). Gezien de financiële impact hiervan worden gemeenten gedwongen om hun gemeentelijke budgetten op dezelfde wijze te indexeren. Vanaf 2026 indexeert de gemeente Veenendaal de gemeentelijke budgetten dan ook op basis van deze systematiek. Wij hebben er voor gekozen om dit door te voeren voor alle gemeentelijke budgetten en dit dus ook toe te passen bij verbonden partijen. Op basis van wat nu vanuit de recente circulaires bekend is, sluit het indexeringspercentage uit uw Kaderbrief 2026 niet aan bij de indexering die wij als gemeente gaan gebruiken voor het indexeren van onze budgetten in 2026. Uitgaande van de nu in uw kaderbrief opgenomen financiële gegevens verwachten wij dat wij in 2026 nog voldoende middelen beschikbaar hebben ter dekking van de structurele onderdelen die wij bij de GGDrU afnemen. In onze meerjarenraming hebben we echter onvoldoende middelen beschikbaar. Wij betrekken de gevraagde hogere gemeentelijke bijdrage bij het opstellen van onze gemeentelijke kadernota 2026. In de komende periode treden wij hierover graag met u in overleg.	Veenendaal	Sinds een aantal jaar hanteert GGDrU na bestuurlijke afstemming hierover de indexatiemethodiek die is vermeld in de Kaderbrief 2026. Ten aanzien van de loonindexatie betekent dat dat er gerekend wordt met de impact van wijzigingen in de sociale verzekerings- en pensioenpremies en de impact van de geldende cao (waarbij in het geval van het ontbreken van een cao wordt gerekend met het percentage 'loonvoet sector overheid' uit de meest recente circulaire. Ten aanzien van de prijsindexatie betekent dat dat er gerekend wordt met de pbbp uit de meest recente circulaire. GGDrU staat open voor het gesprek over een eventuele wijziging in de indexatiewijze die passend is voor gemeenten en GGDrU.
Continuering maatwerkvoorzieningen Bij de financiële doorkijk naar 2026 is nog geen rekening gehouden met mutaties in maatwerktaken. Medio december 2024 hebben wij met u gedeeld dat een groot deel van de maatwerkvoorzieningen wordt gefinancierd vanuit tijdelijke middelen zoals het Gezond en Actief Leven Akkoord. Bij het wegvallen van (een deel) van deze middelen dreigt een substantieel deel van de huidige maatwerktaken niet meer afgenomen te kunnen worden. Wij hebben begrepen dat uw bestuur in januari jl. een integraal beeld heeft opgesteld van de wensen inzake maatwerkvoorzieningen van alle deelnemende gemeenten, om vervolgens collectief te wegen welke taken de GGDrU in de komende jaren kan uitvoeren. Wij worden graag geïnformeerd over de uitkomsten van dit proces. Daarnaast verzoeken wij u om scenario's en alternatieven uit te werken die gemeenten kunnen ondersteunen in het waarborgen van essentiële maatwerktaken bij wegvallende tijdelijke middelen.	Veenendaal	Het bestuur heeft in het AB van 29-1-25 gesproken over de impact van de voorgenomen maatwerkbezuinigingen per 2026 en verder. De uiterste datum waarop gemeenten de definitieve maatwerkopzeggingen per 1-1-26 kunnen doorgeven aan GGDrU ligt op 1-4-2025. GGDrU zal gemeenten informeren over de definitieve opzeggingen en de consequenties die daaruit naar voren komen.

Kaderbrief 2026

Zienswijze	Gemeenten	Reactie bestuur
We willen in deze zienswijze op de concept kaderbrief 2026 opnieuw benadrukken dat de kwetsbare financiële positie van de gemeenten de komende jaren zwaar onder druk staat. De bezuinigingen die vanuit het Rijk zijn doorgevoerd, hebben directe gevolgen voor de gemeentelijke begrotingen, en Utrecht is hierin geen uitzondering. Dit betekent dat ook de gemeente Utrecht, net als vele andere gemeenten, scherpe financiële keuzes moet maken. Welke keuzes dit precies zullen zijn, zal pas medio 2025 duidelijk worden. Het is te verwachten dat deze keuzes niet alleen de gemeentelijke organisatie en onze dienstverlening raken, maar ook gevolgen zullen hebben voor onze partners, waaronder de gemeenschappelijke regelingen zoals de GGDrU.	Utrecht	Dank voor uw zienswijze. We begrijpen uw oproep om rekening te blijven houden met de lastige financiële situatie waar gemeenten zich in bevinden. GGDrU zal ook in de komende periode het gesprek met gemeenten blijven voeren over de grote financiële uitdagingen waarmee gemeenten geconfronteerd worden en welke rol GGDrU hierin kan spelen. In de Kaderbrief 2026 heeft GGDrU de AB-besluitvorming ten aanzien van de collectieve structurele bezuiniging verwerkt. Daarnaast heeft het bestuur in het AB van 29-1-25 gesproken over de impact van de voorgenomen maatwerkbezuinigingen per 2026 en verder. De uiterste datum waarop gemeenten de definitieve maatwerkopzeggingen per 1-1-26 kunnen doorgeven aan GGDrU ligt op 1-4-2025. GGDrU zal gemeenten informeren over de definitieve opzeggingen en de consequenties die daaruit naar voren komen.
Wij zullen de boodschap van inzetten op publieke gezondheid en een GGD die crisis paraat is ondersteunen en actief uitdragen. Het is van belang om aan te geven dat we ons moeten voorbereiden op crisisparaatheid en dat gemeenten geen mogelijkheden hebben om bezuinigingen vanuit de Rijksoverheid op te vangen. Samen met u voeren wij graag de lobby richting het Rijk om deze thema's beter onder de aandacht te brengen.	Utrecht	Dank voor de steun en het aanbod om hier gezamenlijk in op te trekken.

GGD regio Utrecht

Kaderbrief 2026

Zienswijze	Gemeenten	Reactie bestuur
Dat vanuit de bestemmingsreserve vanuit de GGDrU ook extra gelden beschikbaar zijn gekomen om het RVP-Proces (Rijksvaccinatieprogramma) te optimaliseren, doelgroepgerichte pilots in te zetten, het vaccinatiegraad dashboard door te ontwikkelen en in te zetten op lobby en programmaleiding is van groot belang in de aanpak tegen een dalende vaccinatiegraad. Wij waarderen de nauwe samenwerking met de GGDrU om deze aanpak vorm te geven en gezamenlijk de vaccinatiegraad in Utrecht te verhogen.	Utrecht	Dank voor de waardering.
De kadernota geeft aan dat de GGD geen mogelijkheden ziet om met de huidige financiële vergoeding de centrale zorgverlener in te zetten in de regio Utrecht. De JGZ van de GGD zet in op een verdere verkenning met de wethouders en de zorgverzekeraar over de financiering. Waar mogelijk sluit Utrecht graag aan bij deze verkenning. Ondanks dat de gemeente Utrecht geen JGZ taken afneemt bij de GGD, zijn de afwegingen die meespelen voor de inzet van de centrale zorgverlener en de ontoereikende kosten hetzelfde. Om te voorkomen dat we als GGD en gemeente Utrecht overeenkomstige gesprekken met de zorgverzekeraar gaan voeren, stellen we voor om op dit dossier te kijken waar we elkaar kunnen versterken en gezamenlijk in kunnen optrekken.	Utrecht	Dank voor het aanbod om elkaar te versterken en op te trekken op dit dossier.

GGD regio Utrecht

Kaderbrief 2026

Zienswijze	Gemeenten	Reactie bestuur
Wat betreft het Meldpunt Advies en Bezorgd (MAB) is het standpunt niet veranderd ten opzichte van het voorgaande jaar. We willen benadrukken dat het voor de gemeente Utrecht belangrijk is om binnen de begroting te blijven. Helaas is dit in 2024 niet mogelijk gebleken en blijkt uit de prognose van de GGD voor de komende jaren dat de kosten zullen blijven stijgen. Ondanks de constatering dat het aantal meldingen bij het Meld- en Adviespunt Bezorgd (MAB) zal blijven stijgen, en daarmee de kosten voor gemeente zullen oplopen, willen we benadrukken dat die ruimte er in de begroting niet is. We zijn dan ook gesprekken gestart over de toekomstbestendigheid van onze samenwerking op dit dossier en hebben afgesproken als partners hiernaar te kijken. We verwachten in 2025 en 2026 dan ook een proactieve gezamenlijke insteek waarbij de kwaliteit en het drukken van kosten belangrijke criteria zijn. Daarbij willen wij het MAB weer meer inzetten waar het ooit voor bedoeld was, namelijk een ingang voor inwoners en een sluitstuk in de samenwerking tussen het sociaal domein en veiligheid waar mensen die niet goed in beeld zijn naar toe te leiden. We verwachten de steun van de GGDrU om dit gezamenlijk uit te zoeken en aan te passen.	Utrecht	GGDrU en gemeente Utrecht voeren al enige tijd het gesprek over het meldpunt advies en bezorgd. Vanzelfsprekend blijft GGDrU in gesprek om op korte termijn tot een passende oplossing te komen.
Ook is het nog onduidelijk of dit budget geoormerkt in het gemeentefonds komt. U roept op om waar mogelijk deze allocatie van middelen te specificeren binnen het gemeentefonds. Als gemeente nemen wij dit serieus en hebben ten aanzien van Aanvullende Seksuele Gezondheid (ASG) een proactieve betrokken houding, zoals ook blijkt uit ons coalitieakkoord. In Utrecht zijn voor ASG middelen gereserveerd. Wij herkennen dat de regio Utrecht achterblijft in het toegekende budget vanuit de regeling ASG. Ook tijdens het werkbezoek van staatsecretaris Karremans kwam het regionaal verschil in de toegekende budgetten naar voren. Samen met u voeren wij graag de lobby richting het Rijk om deze verdeelsleutel passender te krijgen.	Utrecht	GGDrU waardeert uw aanbod om de ASG-verdeelsleutel passender te krijgen.

GGD regio Utrecht

Kaderbrief 2026

Zienswijze	Gemeenten	Reactie bestuur
De kaderbrief laat zien dat er financiële uitdagingen op de GGDrU afkomen en dat er op dit moment nog veel onduidelijk is. Welke effecten hebben de keuzes van de gemeenten in de maatwerktaken? En welke gevolgen heeft de bezuiniging op de pandemische paraatheid voor de vernieuwing van het IV-landschap? Wij verzoeken u om de raad hierover te blijven informeren. Daarnaast baart het ons zorgen dat door de bezuinigingen de kwaliteit van maatwerkdiensten onder druk komt te staan. We onderschrijven de inzet van de GGDrU om in samenwerking met partners meer nadruk te leggen op collectieve preventie van schoolverzuim, zodat de balans minder doorslaat naar de MAZL-interventie die voor rekening van de gemeenten komt.	Renswoude	Dank voor uw zienswijze. We begrijpen uw oproep om rekening te blijven houden met de lastige financiële situatie waar gemeenten zich in bevinden. GGDrU zal ook in de komende periode het gesprek met gemeenten blijven voeren over de grote financiële uitdagingen waarmee gemeenten geconfronteerd worden en welke rol GGDrU hierin kan spelen. In de Kaderbrief 2026 heeft GGDrU de AB-besluitvorming ten aanzien van de collectieve structurele bezuiniging verwerkt. Daarnaast heeft het bestuur in het AB van 29-1-25 gesproken over de impact van de voorgenomen maatwerkbezuinigingen per 2026 en verder. De uiterste datum waarop gemeenten de definitieve maatwerkopzeggingen per 1-1-26 kunnen doorgeven aan GGDrU ligt op 1-4-2025. GGDrU zal gemeenten informeren over de definitieve opzeggingen en de consequenties die daaruit naar voren komen. Dank voor uw onderschrijving van het belang van collectieve preventie van schoolverzuim.
Hoewel wij zorgen hebben zien wij geen beletsel om in te stemmen met de kaderbrief 2026. Met de toelichting in de kaderbrief 2026 van de GGDrU wordt voldoende onderbouwd wat de uitgangspunten worden voor de (ontwerp)begroting 2026. Het bewustzijn bij de GGDrU dat soberheid en doelmatigheid belangrijker zijn dan ooit vinden wij positief. Echter, wij willen hierbij wel benadrukken dat wij bijzonder bezorgd zijn over het feit dat de GGDrU door rijksbezuinigingen niet voorbereid kan zijn op een volgende epidemie/pandemie en de bestrijding van infectieziekten niet voldoende kan waarborgen. Ook maken wij ons zorgen over de te lage vaccinatiegraad in de Utrechtse gemeenten die Baarn omringen. Wij zijn daarnaast ook bezorgd over de bezuinigingen die preventieve zorg voor jongeren raken. Wij voorzien dat de afwezigheid van de GGD in deze taken een nadelig effect heeft op de professionaliteit en expertise waarmee deze taken uitgevoerd kunnen worden. Om deze reden verzoeken wij de GGDrU initiatief te nemen bij het overdragen van kennis aan gemeenten die na 2026 taken moeten uitvoeren die vallen onder de Aanvullende Seksuele Gezondheidszorg (ASG), Relationele Seksuele Vorming (RSV), kind naar gezond gewicht, gezonde schoolaanpak en suïcidepreventie.	Baarn	Dank voor uw zienswijze en het delen van uw zorgen door de rijksbezuinigingen. Wij zullen in gesprek met de gemeenten gaan over de genoemde taken zodra daar meer zekerheid over is.

Kaderbrief 2026

Zienswijze	Gemeenten	Reactie bestuur
Het Algemeen Bestuur heeft op 6 november 2024 heeft een bestuurlijke keuze gemaakt over de inhoudelijke en financiële richting van de GGDrU. Gezien de financiële situatie van de gemeente Bunnik vanaf 2026 betreuren wij deze keuze voor een taakstelling van 0.5%. In dit kader willen we de standpunten, zoals beschreven in het amendement van de ZOU-regio, extra belichten. We willen benadrukken dat tijdens de doorontwikkeling van de GGDrU niet alleen gefocust moet worden op de transformatie van de dienstverlening, maar ook op de rol- en taakopvatting van de GGDrU. Daarnaast verzoeken wij u om de wettelijke taken van de GGDrU en de daarbij bijbehorende rijksbudgetten in kaart te brengen en deze dienstverlening terug te brengen naar het niveau horende bij deze middelen. Verder willen wij het belang onderstrepen van een constructieve samenwerking in het kader van de bezuinigingsopgave waarvoor de gemeente Bunnik staat. In dat licht vertrouwen wij erop dat u ons zult ondersteunen door in gesprek te gaan met Stichting QuaRijn over de huurovereenkomst voor de huisvesting van het consultatiebureau vanaf 2026. Een herziening van de huurovereenkomst kan bijdragen aan een kostenbewuste en toekomstbestendige invulling van de zorgvoorzieningen. Wij verwachten dat een vermindering van 25% op de totale kosten mogelijk wordt gemaakt. Tot slot, vragen wij u ons tijdig en volledig te blijven informeren over de ontwikkelingen die van invloed zijn op de dienstverlening aan onze inwoners. Wij wensen betrokken te worden bij de beleidskeuzes en mee te worden genomen in de mogelijke financiële en of kwalitatieve impact daarvan.	Bunnik	Dank voor uw zienswijze. We begrijpen uw oproep om rekening te blijven houden met de lastige financiële situatie waar gemeenten zich in bevinden. GGDrU zal ook in de komende periode het gesprek met gemeenten blijven voeren over de grote financiële uitdagingen waarmee gemeenten geconfronteerd worden en welke rol GGDrU hierin kan spelen. In de Kaderbrief 2026 heeft GGDrU de AB-besluitvorming ten aanzien van de collectieve structurele bezuiniging verwerkt. Daarnaast heeft het bestuur in het AB van 29-1-25 gesproken over de impact van de voorgenomen maatwerkbezuinigingen per 2026 en verder. De uiterste datum waarop gemeenten de definitieve maatwerkopzeggingen per 1-1-26 kunnen doorgeven aan GGDrU ligt op 1-4-2025. GGDrU zal gemeenten informeren over de definitieve opzeggingen en de consequenties die daaruit naar voren komen. GGDrU voert sinds voorgaand jaar intensief het gesprek met gemeenten over de financiële uitdagingen. Als onderdeel van dat traject is onder meer in kaart gebracht welke (wettelijke) taken bij GGDrU zijn belegd en welk type financiering (gemeentelijk / rijk / derden) daarmee gemoeid is. Mede op basis van deze informatie heeft het AB de hiervoor genoemde bestuurlijke keuze gemaakt. Voor gemeente Bunnik geldt dat GGDrU vanzelfsprekend meedenkt in een oplossing die passend is voor betrokken partijen als het gaat om de huisvesting. GGDrU blijft gemeenten informeren over ontwikkelingen die van invloed zijn op de dienstverlening.

GGD regio Utrecht

Kaderbrief 2026

Zienswijze	Gemeenten	Reactie bestuur
Wij waarderen dat de GGDrU vroegtijdig met gemeenten over de financiën en dienstverlening in gesprek is gegaan. Het is belangrijk dat deze samenwerking voortgezet wordt zodat de GGD optimaal kan blijven inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen en zich tegelijkertijd bewust is van de financiële positie van gemeenten. Op 14 november 2024 heeft wethouder Van Vliet in haar gesprek met de heer Zwaal aangegeven dat de continuïteit van de dienstverlening onder druk kan komen te staan als gevolg van keuzes van individuele gemeenten. We verzoeken de GGD om ons hier tijdig over te informeren. U stelt in de kaderbrief dat de regio Utrecht niet crisisparaat is bij een volgende epidemie. De oorzaak zou de bezuiniging door het Rijk op de gelden voor publieke gezondheid zijn. Waardoor de versterking op het gebied van pandemische paraatheid ongedaan wordt gemaakt. Omdat wij hechten aan een adequate voorbereiding op crises, vernemen wij graag van u hoe u het crisisparaat zijn en blijven, binnen de gemeenschappelijke regelingen GGDrU toch kunt blijven realiseren. Wij verwachten dat de GGD ook na 2026 een scherp financieel beleid blijft voeren. Wij verwachten dat er voortdurend kritisch gekeken wordt naar efficiëntieverbetering en kostenbesparing bij alle andere ontwikkelingen zoals beschreven in de kaderbrief om zo een verhoging van de gemeentelijke bijdrage zoveel mogelijk te beperken. In onze brief van 2 april 2024 (kenmerk 390594) hebben wij aan de GGDrU aangegeven dat wij mogelijk vanaf 2026 voor een bezuinigingsopgave staan als gevolg van de kortingen op het Gemeentefonds (ravijnjaren). Bij een eventuele bezuinigingsopgave verwachten we dat gemeenschappelijke regelingen naar evenredigheid mee gaan bezuinigen.	Stichtse Vecht	Dank voor uw zienswijze. We begrijpen uw oproep om rekening te blijven houden met de lastige financiële situatie waar gemeenten zich in bevinden. GGDrU zal ook in de komende periode het gesprek met gemeenten blijven voeren over de grote financiële uitdagingen waarmee gemeenten geconfronteerd worden en welke rol GGDrU hierin kan spelen. In de Kaderbrief 2026 heeft GGDrU de AB-besluitvorming ten aanzien van de collectieve structurele bezuiniging verwerkt. Daarnaast heeft het bestuur in het AB van 29-1-25 gesproken over de impact van de voorgenomen maatwerkbezuinigingen per 2026 en verder. De uiterste datum waarop gemeenten de definitieve maatwerkopzeggingen per 1-1-26 kunnen doorgeven aan GGDrU ligt op 1-4-2025. GGDrU zal gemeenten informeren over de definitieve opzeggingen en de consequenties die daaruit naar voren komen. Als organisatie blijven we, binnen de mogelijkheden die we hebben, werken aan crisis paraat worden en blijven. We zijn, 24/7, beschikbaar en bereikbaar voor het uitvoeren van onze wettelijke crisistaak. Dit is echter niet op het niveau zoals we wensten na de covid pandemie en de lessen die we daaruit hebben geleerd.

GGD regio Utrecht

Kaderbrief 2026

Zienswijze	Gemeenten	Reactie bestuur
Als gemeente Leusden sluiten wij aan bij andere gemeenten in de regio en verzoeken om meer scherpte en focus aan te brengen op de rol en dienstverlening van GGDrU passend bij de inhoudelijke en financiële opgaven waar de gemeente mee te maken krijgt door het' financiële ravijnjaar' en oplopende kosten. De gemeente Leusden verwacht dat hiermee rekening gehouden wordt door structurele verhogingen zoveel mogelijk te beperken. Vanaf 2027 en verder is de gemeente genoodzaakt om te bezuinigen. Dit kan gevolgen hebben voor de maatwerkopdracht aan de GGDrU. Wij verzoeken u dit mee te nemen bij het opstellen van de begroting voor 2027. Wij zijn in onderzoek om te kijken welke intensiveringen en of maatwerkafspraken met ingang van het kalenderjaar 2026 opgezegd worden. Wij laten dit zoals afgesproken voor 1 april 2025 weten. In de kaderbrief is een financiële doorkijk op basis van de tot nu toe bekende kengetallen opgenomen. De uiteindelijke cijfermatige effecten van kaderstelling, feitelijk de rekenexercitie waarmee onder meer de inwoner- en kindbijdrage wordt bepaald, volgt bij het maken van de (ontwerp)begroting 2026. Wij zouden graag zien dat in de kaderbrief meer inzicht wordt gegeven in de cijfermatige effecten van kaderstelling zodat wij onze keuzes eerder kunnen maken. Daarbij roepen we u ook op binnen de financiële kaders te blijven die we ontvangen vanuit Rijksmiddelen en externe financiering.	Leusden	Dank voor uw zienswijze. We begrijpen uw oproep om rekening te blijven houden met de lastige financiële situatie waar gemeenten zich in bevinden. GGDrU zal ook in de komende periode het gesprek met gemeenten blijven voeren over de grote financiële uitdagingen waarmee gemeenten geconfronteerd worden en welke rol GGDrU hierin kan spelen. In de Kaderbrief 2026 heeft GGDrU de AB-besluitvorming ten aanzien van de collectieve structurele bezuiniging verwerkt. Daarnaast heeft het bestuur in het AB van 29-1-25 gesproken over de impact van de voorgenomen maatwerkbezuinigingen per 2026 en verder. De uiterste datum waarop gemeenten de definitieve maatwerkopzeggingen per 1-1-26 kunnen doorgeven aan GGDrU ligt op 1-4-2025. GGDrU zal gemeenten informeren over de definitieve opzeggingen en de consequenties die daaruit naar voren komen.
Wij verzoeken de GGDrU de raad tijdig te informeren over uitkomsten van het collectieve weegmoment en de daarop mogelijk volgende financiële consequenties in 2026 en verder. Wij verzoeken de GGDrU aanvullend rekening te houden met de financiële situatie van gemeenten, scenario's te ontwikkelen om bestuurlijke keuzes in het takenpakket te kunnen maken en ook binnen de eigen begroting te (blijven) zoeken naar mogelijkheden om stijgende kosten op te vangen.	Nieuwegein	Dank voor uw zienswijze. We begrijpen uw oproep om rekening te blijven houden met de lastige financiële situatie waar gemeenten zich in bevinden. GGDrU zal ook in de komende periode het gesprek met gemeenten blijven voeren over de grote financiële uitdagingen waarmee gemeenten geconfronteerd worden en welke rol GGDrU hierin kan spelen. In de Kaderbrief 2026 heeft GGDrU de AB-besluitvorming ten aanzien van de collectieve structurele bezuiniging verwerkt. Daarnaast heeft het bestuur in het AB van 29-1-25 gesproken over de impact van de voorgenomen maatwerkbezuinigingen per 2026 en verder. De uiterste datum waarop gemeenten de definitieve maatwerkopzeggingen per 1-1-26 kunnen doorgeven aan GGDrU ligt op 1-4-2025. GGDrU zal gemeenten informeren over de definitieve opzeggingen en de consequenties die daaruit naar voren komen.

Kaderbrief 2026

Zienswijze	Gemeenten	Reactie bestuur
Wij zien geen beletsel om in te stemmen met de kaderbrief 2026. Met de toelichting in de kaderbrief 2026 van de GGDrU wordt voldoende onderbouwd wat de kaders worden voor de (ontwerp)begroting 2026. Wij willen u desondanks één aandachtspunt meegeven: Wij roepen u op om bij het opstellen van de begroting 2026 en volgende jaren rekening te blijven houden met de financiële situatie van gemeenten, die vanaf 2026 geconfronteerd worden met aanzienlijke bezuinigingen. Hoewel besloten is om gemeenten, indien dit nodig wordt geacht, de ruimte te laten te bezuinigen op het individuele maatwerk, is de impact van dit besluit op de dienstverlening van GGDrU en het collectief van gemeenten nog afhankelijk van de keuze die individuele gemeenten hierin maken en zullen doorgeven voor 1 april 2025. Dit beeld is ten tijde van deze zienswijze nog niet beschikbaar. Dit maakt het moeizaam om de implicaties van dit besluit te kunnen wegen voor deze zienswijze op de kaderbrief 2026. Wij beseffen ons dat dit een moeizaam proces betreft, maar de huidige financiële situatie dwingt gemeenten om moeilijke keuzes te maken. Tevens willen wij onze bezorgdheid uitspreken over het feit dat de GGDrU door rijksbezuinigingen niet voorbereid kan zijn op een volgende epidemie/pandemie en de bestrijding van infectieziekten niet voldoende kan waarborgen. Daarnaast maken wij ons zorgen overde te lage vaccinatiegraad in de Utrechtse gemeenten en de risico's die daaruit voortvloeien. Wij willen benadrukken dat de bezuiniging op de rijksmiddelen die de GGDrU ontvangt, niet opgevangen kunnen worden door de gemeenten. Tot slot kijken wij uit naar de uitkomsten van de bestuursopdracht tot inhoudelijke doorontwikkeling om concrete invulling te kunnen geven aan die toekomstbestendige GGD, binnen de financiële mogelijkheden en zien graag de consequenties van de eventuele bezuinigen op het individuele maatwerk duidelijk terug in de begroting 2026.	Soest	Dank voor uw zienswijze. We begrijpen uw oproep om rekening te blijven houden met de lastige financiële situatie waar gemeenten zich in bevinden. GGDrU zal ook in de komende periode het gesprek met gemeenten blijven voeren over de grote financiële uitdagingen waarmee gemeenten geconfronteerd worden en welke rol GGDrU hierin kan spelen. In de Kaderbrief 2026 heeft GGDrU de AB-besluitvorming ten aanzien van de collectieve structurele bezuiniging verwerkt. Daarnaast heeft het bestuur in het AB van 29-1-25 gesproken over de impact van de voorgenomen maatwerkbezuinigingen per 2026 en verder. De uiterste datum waarop gemeenten de definitieve maatwerkopzeggingen per 1-1-26 kunnen doorgeven aan GGDrU ligt op 1-4-2025. GGDrU zal gemeenten informeren over de definitieve opzeggingen en de consequenties die daaruit naar voren komen.

GGD regio Utrecht

Kaderbrief 2026

Zienswijze	Gemeenten	Reactie bestuur
De gemeente Woerden/Oudewater is akkoord met de inhoud van de Kaderbrief 2025. Wij willen u de volgende aandachtspunten meegeven: • De gemeenteraad vraagt de GGD te komen met concrete bezuinigingsvoorstellen om zodoende de gevraagde nullijn en mogelijke extra besparingen te realiseren. • De gemeenteraad vraagt de GGDrU om inzichtelijk te maken op welke punten de wettelijke taken en de niet-wettelijke taken mogelijk soberder kunnen worden uitgevoerd en welke gevolgen dit heeft voor de inwoners. • De gemeenteraad vraagt de GGDrU om te komen met eventuele efficiencymaatregelen die kunnen leiden tot een besparing in de huidige bedrijfsvoering van de GGD (loon- en prijsindexatie als extra scenario betrekken bij doelstelling van de nullijn). • De gemeenteraad vraagt de GGDrU om alle gemeenten vroegtijdig te betrekken om in goede samenwerking de impact van deze bezuinigingsvoorstellen te beoordelen. • De gemeenteraad vraagt de GGDrU om in alle bezuinigingsvoorstellen te omschrijven welke impact en risico's dit heeft voor onze inwoners, de organisatie van de GGDrU en de dienstverlening aan de gemeente. De gemeenteraad vraagt hen rekening te houden met ongewenste stapelingen van besparingen voor kwetsbare groepen om gezondheidsachterstanden niet op te laten lopen.	Woerden/Oudewater	Dank voor uw zienswijze. We begrijpen uw oproep om rekening te blijven houden met de lastige financiële situatie waar gemeenten zich in bevinden. GGDrU zal ook in de komende periode het gesprek met gemeenten blijven voeren over de grote financiële uitdagingen waarmee gemeenten geconfronteerd worden en welke rol GGDrU hierin kan spelen. In de Kaderbrief 2026 heeft GGDrU de AB-besluitvorming ten aanzien van de collectieve structurele bezuiniging verwerkt. Daarnaast heeft het bestuur in het AB van 29-1-25 gesproken over de impact van de voorgenomen maatwerkbezuinigingen per 2026 en verder. De uiterste datum waarop gemeenten de definitieve maatwerkopzeggingen per 1-1-26 kunnen doorgeven aan GGDrU ligt op 1-4-2025. GGDrU zal gemeenten informeren over de definitieve opzeggingen en de consequenties die daaruit naar voren komen.
De raad spreekt waardering uit voor het bestuurlijk traject en de taakstelling van 0,5% waar de GGD zich aan wil committeren. Wij vragen echter opnieuw om een bezuiniging van 3% te realiseren. We zien de verdere uitwerking hiervan graag tegemoet in de begroting 2026. Wij begrijpen de deadline die u stelt voor het communiceren van bezuinigingen op maatwerktaken. De raad overweegt deze opties en zal de deadline in acht nemen.	IJsselstein	Dank voor uw zienswijze. We begrijpen uw oproep om rekening te blijven houden met de lastige financiële situatie waar gemeenten zich in bevinden. GGDrU zal ook in de komende periode het gesprek met gemeenten blijven voeren over de grote financiële uitdagingen waarmee gemeenten geconfronteerd worden en welke rol GGDrU hierin kan spelen. In de Kaderbrief 2026 heeft GGDrU de AB-besluitvorming ten aanzien van de collectieve structurele bezuiniging verwerkt. Daarnaast heeft het bestuur in het AB van 29-1-25 gesproken over de impact van de voorgenomen maatwerkbezuinigingen per 2026 en verder. De uiterste datum waarop gemeenten de definitieve maatwerkopzeggingen per 1-1-26 kunnen doorgeven aan GGDrU ligt op 1-4-2025. GGDrU zal gemeenten informeren over de definitieve opzeggingen en de consequenties die daaruit naar voren komen.

Kaderbrief 2026

Zienswijze	Gemeenten	Reactie bestuur
De gemeenteraad van Woudenberg vraagt met deze zienswijze aandacht voor de grote financiële uitdagingen door het 'financiële ravijnjaar' en oplopende kosten. Wij waarderen de inspanningen die de GGDrU reeds heeft geleverd om haar eigen financiële situatie kritisch tegen het licht te houden, maar benadrukken dat de huidige financiele situatie ons dwingt om moeilijke keuzes te maken. Vanuit ervaringen met onze eerdere bezuinigingsdialoog en de huidige kerntakendiscussie weten wij dat dit een moeizaam en pijnlijk proces is, maar ook dat met de juiste middelen en externe advisering meer mogelijk is dan vooraf zelf wordt voorzien. DIt stelt ons vervolgens in staat om de scherpe keuzes over de uitvoering van taken weloverwogen te maken. De gemeente Woudenberg staat de komende jaren voor grote bezuinigingen en verwacht dat de GGDrU zich daarom ook maximaal inspant om zowel de kosten te verlagen en eventuele structurele verhogingen tot het minimum te beperken. Vanaf 2026 en verder is de gemeente genoodzaakt om te bezuinigen. Dit kan gevolgen hebben voor de maatwerkopdracht aan de GGDrU. Wij verzoeken u dit mee te nemen bij het opstellen van de begroting voor 2027.	Woudenberg	Dank voor uw zienswijze. We begrijpen uw oproep om rekening te blijven houden met de lastige financiële situatie waar gemeenten zich in bevinden. GGDrU zal ook in de komende periode het gesprek met gemeenten blijven voeren over de grote financiële uitdagingen waarmee gemeenten geconfronteerd worden en welke rol GGDrU hierin kan spelen. In de Kaderbrief 2026 heeft GGDrU de AB-besluitvorming ten aanzien van de collectieve structurele bezuiniging verwerkt. Daarnaast heeft het bestuur in het AB van 29-1-25 gesproken over de impact van de voorgenomen maatwerkbezuinigingen per 2026 en verder. De uiterste datum waarop gemeenten de definitieve maatwerkopzeggingen per 1-1-26 kunnen doorgeven aan GGDrU ligt op 1-4-2025. GGDrU zal gemeenten informeren over de definitieve opzeggingen en de consequenties die daaruit naar voren komen.

Kaderbrief 2026

Zienswijze	Gemeenten	Reactie bestuur
Allereerst willen wij u bedanken voor uw inzet in de afgelopen periode. Wij hebben met belangstelling kennisgenomen van de Kaderbrief 2026 en willen u de volgende zienswijze meegeven. Het zorgvuldige proces dat in de afgelopen periode met elkaar gelopen is om te komen tot bestuurlijke keuzes stellen wij zeer op prijs. Wij wensen op de hoogte te worden gehouden en betrokken te worden bij beleidskeuzes en mee te worden genomen in de mogelijke financiële en of kwalitatieve impact daarvan. De consequenties op de dienstverlening van de GGDrU door de eventuele opzeggingen met betrekking tot het maatwerk kan op dit moment nog niet in kaart gebracht worden. Het gesprek hierover vindt pas later in 2025 plaats, terwijl dit mogelijk wel invloed heeft op de dienstverlening en begroting. Wij vinden het van groot belang om samen, ook met lokale partners, het gesprek te voeren over preventie en gezondheidsbevordering. We zijn ons ervan bewust dat er scherpe keuzes gemaakt moeten worden en tegelijkertijd de dienstverlening daarmee onder druk komt de staan. De bezuiniging op de rijksmiddelen die de GGDrU ontvangt, dienen echter niet opgevangen te worden door de gemeenten. Wij vinden het van belang dat de pandemische paraatheid op een aanvaardbaar niveau wordt gebracht en verzoeken de GGDrU om actief het gesprek met de Rijksoverheid en betrokken partijen te voeren over structurele financiering. Wij van mening dat het ingediende amendement vanuit onze ZOU-regio onvoldoende is verwerkt in deze kaderbrief. Naast de genoemde punten die meegenomen worden in de bestuursopdracht, hebben wij ook uitgesproken dat wij een taakstelling van 0,5% onvoldoende vinden en pleiten wij voor een taakstelling van 1,5-2%.	Utrechtse Heuvelrug	Dank voor uw zienswijze. We begrijpen uw oproep om rekening te blijven houden met de lastige financiële situatie waar gemeenten zich in bevinden. GGDrU zal ook in de komende periode het gesprek met gemeenten blijven voeren over de grote financiële uitdagingen waarmee gemeenten geconfronteerd worden en welke rol GGDrU hierin kan spelen. In de Kaderbrief 2026 heeft GGDrU de AB-besluitvorming ten aanzien van de collectieve structurele bezuiniging verwerkt. Daarnaast heeft het bestuur in het AB van 29-1-25 gesproken over de impact van de voorgenomen maatwerkbezuinigingen per 2026 en verder. De uiterste datum waarop gemeenten de definitieve maatwerkopzeggingen per 1-1-26 kunnen doorgeven aan GGDrU ligt op 1-4-2025. GGDrU zal gemeenten informeren over de definitieve opzeggingen en de consequenties die daaruit naar voren komen.

GGD regio Utrecht

Kaderbrief 2026

Zienswijze	Gemeenten	Reactie bestuur
A. Gemeente Eemnes roept de GGDrU net als bij de kadernota en begroting van 2025 op om in de begroting 2026 rekening te houden met de bezuinigingsopgaven waar de gemeenten voor staan. Dit betekent een (nog) efficiëntere bedrijfsvoering voeren en een beleidsarme begroting opstellen, waarbij er geen financiële ruimte zal zijn voor onvoorziene ontwikkelingen. B. Het ravijnjaar 2026 betekent dat veel gemeenten structureel minder ontvangen van het Rijk en daarnaast zijn de meeste Utrechtse gemeenten nadeel-gemeenten bij de herverdeling van het gemeentefonds. Anders dan het woord suggereert is het dus geen eenmalig ravijn, maar een structureel lager niveau van inkomsten. De kaderbrief 2026 GGDrU schetst een stijging van €1.494.000,- voor de regio Utrecht. Dit is een stijging van 2,65% ten opzichte van de begroting 2025-0. De gezamenlijke Utrechtse gemeenten hebben als financieel kader voor alle gemeenschappelijke regelingen een taakstelling (bezuiniging) van 3% ten opzichte van 2025 afgesproken. Wij verzoeken u dan ook bij de begroting 2026 met voorstellen te komen om op die taakstelling van 3% uit te komen. Dit betekent voor Eemnes een bezuinigingsopdracht van 5.65%. C. Er is weinig financiële ruimte om de afgesproken taakstelling van 3% te behalen. Het Algemeen Bestuur heeft gekozen voor een inhoudelijke doorontwikkeling, gecombineerd met een financiële taakstelling op het eigen takenpakket van de GGDrU (0,5%) en de mogelijkheid voor gemeenten om op maatwerk te bezuinigen. Om tot de taakstelling van 3% te komen, zal ook gekeken moeten worden naar alternatieve mogelijkheden om te bezuinigen. Gemeente Eemnes wil hierin de mogelijkheid om te bezuinigen op basistaken niet op voorhand afdoen. Wel is het daarbij van essentieel belang om goed te onderzoeken wat de risico’s en impact voor onze inwoners zou zijn, alvorens een voorstel voor te leggen aan de raden. Gemeente Eemnes ziet verwachtingsvol uit naar de definitieve kaderbrief en de conceptbegroting 2026 en vertrouwt op een voortzetting van de prettige samenwerking.	Eemnes (concept)	Dank voor uw zienswijze. We begrijpen uw oproep om rekening te blijven houden met de lastige financiële situatie waar gemeenten zich in bevinden. GGDrU zal ook in de komende periode het gesprek met gemeenten blijven voeren over de grote financiële uitdagingen waarmee gemeenten geconfronteerd worden en welke rol GGDrU hierin kan spelen. In de Kaderbrief 2026 heeft GGDrU de AB-besluitvorming ten aanzien van de collectieve structurele bezuiniging verwerkt. Daarnaast heeft het bestuur in het AB van 29-1-25 gesproken over de impact van de voorgenomen maatwerkbezuinigingen per 2026 en verder. De uiterste datum waarop gemeenten de definitieve maatwerkopzeggingen per 1-1-26 kunnen doorgeven aan GGDrU ligt op 1-4-2025. GGDrU zal gemeenten informeren over de definitieve opzeggingen en de consequenties die daaruit naar voren komen.

Kaderbrief 2026

Zienswijze	Gemeenten	Reactie bestuur
Het proces met de bestuurders dat in de afgelopen periode is gelopen om te komen tot bestuurlijke keuzes is helder. Wij vragen u om ons tijdig en volledig te blijven informeren over de ontwikkelingen die van invloed zijn op de dienstverlening aan onze inwoners. Wij wensen op de hoogte te worden gehouden en betrokken te worden bij beleidskeuzes en mee te worden genomen in de mogelijke financiële en of kwalitatieve impact daarvan. Wij vinden het van groot belang om samen, ook met lokale partners, het gesprek te voeren over preventie en gezondheidsbevordering. We zijn ons er van bewust dat er scherpe keuzes gemaakt moeten worden en tegelijkertijd de dienstverlening daarmee onder druk komt de staan. De bezuiniging op de rijksmiddelen die de GGDrU ontvangt, dienen echter niet opgevangen te worden door de gemeenten. Als regio Zuid-Oost Utrecht hebben wij een amendement ingediend op de scenario's voor de begroting 2026, zoals deze zijn besproken in het overleg van het Algemeen Bestuur d.d. 6 november 2024. Wij zijn van mening dat dit ingediende amendement onvoldoende is verwerkt in deze kaderbrief. Naast de genoemde punten die meegenomen worden in de bestuursopdracht, hebben wij ook uitgesproken dat wij een taakstelling van 0,5% onvoldoende vinden. Op 19 december 2024 informeerde onze gemeente u en andere gemeenschappelijke regelingen dat onze financiële situatie momenteel nog nijpender is. Voor de begroting van 2025 hebben wij ingrijpende keuzes moeten maken die onze inwoners en de samenhang en vitaliteit in onze gemeenschap raken. Door de "ravijnjaren" worden wij gedwongen om vergaande voorstellen voor te bereiden voor de begroting van 2026 en verder. Dat maakt dat wij genoodzaakt zijn om u te vragen eveneens ingrijpende keuzes te maken en tot een bezuiniging van tenminste 5 procent ten opzichte van de begrote deelnemersbijdrage van 2025 te komen. Graag gaan wij hierover op korte termijn hierover in gesprek om deze 5% bezuiniging te realiseren. In de deelnemersbijdrage is ook nog een bedrag opgenomen van € 1 miljoen (totaal voor alle gemeenten) voor het onderdeel aantrekkelijk werkgever. Graag krijgen wij inzicht in wat hiervan is gerealiseerd en of hier mogelijkheden zijn om op te bezuinigen. Daarnaast is het van belang om aan te geven dat we ons moeten voorbereiden op crisisparaatheid. De gemeenten hebben geen mogelijkheden om bezuinigingen vanuit de Rijksoverheid op te vangen en derhalve verzoeken wij de GGDrU om actief het gesprek met de Rijksoverheid en betrokken partijen te voeren over structurele financiering.	Wijk bij Duurstede	Dank voor uw zienswijze. We begrijpen uw oproep om rekening te blijven houden met de lastige financiële situatie waar gemeenten zich in bevinden. GGDrU zal ook in de komende periode het gesprek met gemeenten blijven voeren over de grote financiële uitdagingen waarmee gemeenten geconfronteerd worden en welke rol GGDrU hierin kan spelen. In de Kaderbrief 2026 heeft GGDrU de AB-besluitvorming ten aanzien van de collectieve structurele bezuiniging verwerkt. Daarnaast heeft het bestuur in het AB van 29-1-25 gesproken over de impact van de voorgenomen maatwerkbezuinigingen per 2026 en verder. De uiterste datum waarop gemeenten de definitieve maatwerkopzeggingen per 1-1-26 kunnen doorgeven aan GGDrU ligt op 1-4-2025. GGDrU zal gemeenten informeren over de definitieve opzeggingen en de consequenties die daaruit naar voren komen.

Kaderbrief 2026

Zienswijze	Gemeenten	Reactie bestuur
Wij waarderen de beschrijving van het doorlopen traject en actuele ontwikkelingen in de kaderbrief 2026. Dit biedt extra inzicht in het komende begrotingsproces. De ontwikkelingen die worden geschetst volgen op de eerder ingezette lijn in 2023 en 2024. Wij verzoeken de GGDrU de raad tijdig te informeren over uitkomsten van het collectieve weegmoment en de daarop mogelijk volgende financiële impact op voorgenomen maatwerkafspraken in 2026 en verder. Daarnaast verzoeken wij de GGDrU aanvullend rekening te houden met de financiële situatie van gemeenten, scenario's te ontwikkelen om bestuurlijke keuzes in het takenpakket te kunnen maken en ook binnen de eigen begroting te (blijven) zoeken naar mogelijkheden om stijgende kosten op te vangen. Tenslotte verzoeken wij de GGDrU actief het gesprek met de Rijksoverheid en betrokken partijen te (blijven) voeren over structurele financiering, zodat infectiebestrijding en pandemische paraatheid structureel geborgd blijven We stemmen in met vaststelling van de kaderbrief 2026 en zien de ontwerpbegroting 2026 graag tegemoet.	Vijfheerenlanden	Dank voor uw instemmende zienswijze. We begrijpen uw oproep om rekening te blijven houden met de lastige financiële situatie waar gemeenten zich in bevinden. GGDrU zal ook in de komende periode het gesprek met gemeenten blijven voeren over de grote financiële uitdagingen waarmee gemeenten geconfronteerd worden en welke rol GGDrU hierin kan spelen. In de Kaderbrief 2026 heeft GGDrU de AB-besluitvorming ten aanzien van de collectieve structurele bezuiniging verwerkt. Daarnaast heeft het bestuur in het AB van 29-1-25 gesproken over de impact van de voorgenomen maatwerkbezuinigingen per 2026 en verder. De uiterste datum waarop gemeenten de definitieve maatwerkopzeggingen per 1-1-26 kunnen doorgeven aan GGDrU ligt op 1-4-2025. GGDrU zal gemeenten informeren over de definitieve opzeggingen en de consequenties die daaruit naar voren komen. Ten aanzien van pandemische paraatheid zijn we blijvend in gesprek.
De gemeente erkent de inspanningen van de GGDrU om een toekomstbestendige organisatie te blijven en waardeert de aanpak die is gevolgd om de bezuinigingen en taakstellingen te verwerken. Echter, wij willen benadrukken dat het voor onze gemeente belangrijk is dat bij het opstellen van de begroting voor 2026 en de daaropvolgende jaren zorgvuldig rekening wordt gehouden met de financiële situatie van de gemeenten. Gezien de krappe financiële ruimte en de reeds lopende bezuinigingen binnen de gemeente, vragen wij de GGDrU om verder te streven naar een beleidsarme begroting, waarbij de nadruk ligt op sobere en doelmatige uitvoering van kerntaken. Er moet geen ruimte zijn voor extra investeringen of uitbreiding van beleid die de financiële druk voor gemeenten verder zou verhogen	Bunschoten	We begrijpen uw oproep om rekening te blijven houden met de lastige financiële situatie waar gemeenten zich in bevinden. GGDrU zal ook in de komende periode het gesprek met gemeenten blijven voeren over de grote financiële uitdagingen waarmee gemeenten geconfronteerd worden en welke rol GGDrU hierin kan spelen. In de Kaderbrief 2026 heeft GGDrU de AB-besluitvorming ten aanzien van de collectieve structurele bezuiniging verwerkt. Daarnaast heeft het bestuur in het AB van 29-1-25 gesproken over de impact van de voorgenomen maatwerkbezuinigingen per 2026 en verder. De uiterste datum waarop gemeenten de definitieve maatwerkopzeggingen per 1-1-26 kunnen doorgeven aan GGDrU ligt op 1-4-2025. GGDrU zal gemeenten informeren over de definitieve opzeggingen en de consequenties die daaruit naar voren komen.

Kaderbrief 2026

Zienswijze	Gemeenten	Reactie bestuur
Informeren raad: De kaderbrief laat zien dat er financiele uitdagingen op de GGDrU afkomen en dat er op dit moment nog veel onduidelijk is. Welke effecten hebben bijvoorbeeld de bezuinigingen van de gemeenten op de maatwerktaken? Wij verzoeken u om de raad hierover te blijven informeren. Impact van bezuinigingsvoorstellen: De gemeenteraad vraagt de GGDrU om: •alle gemeenten vroegtijdig te betrekken om in goede samenwerking de impact van deze bezuinigingsvoorstellen te beoordelen. •in alle significante bezuinigingsvoorstellen te omschrijven welke impact en risico's dit heeft voor onze inwoners, de organisatie van de GGDrU en de dienstverlening aan de gemeente. •ongewenste stapelingen van besparingen voor kwetsbare groepen te voorkomen om gezondheidsachterstanden niet op te laten lopen. Eenduidige indexatiemethode: Wij zouden graag dezelfde indexatiemethode willen hebben voor alle gemeenschappelijke regelingen waar we als gemeente Rhenen bij aangesloten zijn. Op dit moment hanteren de gemeenschappelijke regelingen verschillende financiële uitgangspunten en daardoor verschillende indexatiepercentages. Hierdoor kunnen de kosten voor een bepaalde gemeenschappelijke regeling sterker stijgen dan voor andere gemeenschappelijke regelingen. Dit zorgt voor onduidelijkheid en is volgens ons niet wenselijk. Wij bepleiten de werkwijze te hanteren, die onder andere toegepast wordt bij het Gemeentefonds. Meebewegen met de Financiële Ontwikkelingen: Voor gemeenten zijn de financiële ontwikkelingen onduidelijk en geven reden tot zorg. Wij vragen de gemeenschappelijke regelingen nadrukkelijk rekening te houden met de financiële positie van gemeenten en mee te bewegen met de ontwikkelingen. Omdat wij de taakstelling van 0,5% onvoldoende vinden, pleiten wij voor een taakstelling van 1,5 -2%.	Rhenen	Dank voor uw zienswijze. We begrijpen uw oproep om rekening te blijven houden met de lastige financiële situatie waar gemeenten zich in bevinden. GGDrU zal ook in de komende periode het gesprek met gemeenten blijven voeren over de grote financiële uitdagingen waarmee gemeenten geconfronteerd worden en welke rol GGDrU hierin kan spelen. In de Kaderbrief 2026 heeft GGDrU de AB-besluitvorming ten aanzien van de collectieve structurele bezuiniging verwerkt. Daarnaast heeft het bestuur in het AB van 29-1-25 gesproken over de impact van de voorgenomen maatwerkbezuinigingen per 2026 en verder. De uiterste datum waarop gemeenten de definitieve maatwerkopzeggingen per 1-1-26 kunnen doorgeven aan GGDrU ligt op 1-4-2025. GGDrU zal gemeenten informeren over de definitieve opzeggingen en de consequenties die daaruit naar voren komen. Sinds een aantal jaar hanteert GGDrU na bestuurlijke afstemming hierover de indexatiemethodiek die is vermeld in de Kaderbrief 2026. Ten aanzien van de loonindexatie betekent dat dat er gerekend wordt met de impact van wijzigingen in de sociale verzekerings- en pensioenpremies en de impact van de geldende cao (waarbij in het geval van het ontbreken van een cao wordt gerekend met het percentage 'loonvoet sector overheid' uit de meest recente circulaire. Ten aanzien van de prijsindexatie betekent dat dat er gerekend wordt met de pbbp uit de meest recente circulaire. GGDrU staat open voor het gesprek over een eventuele wijziging in de indexatiewijze die passend is voor gemeenten en GGDrU.

GGD regio Utrecht

Kaderbrief 2026

Zienswijze	Gemeenten	Reactie bestuur
De gemeente De Ronde Venen is akkoord met de inhoud van de Kaderbrief 2026. Wij willen u de volgende aandachtspunten meegeven: • De gemeenteraad spreekt zijn waardering uit over het gegeven dat de GGDrU een inschatting van de gemeentelijke bijdrage heeft voorgesteld waarin wordt uitgegaan van de overeengekomen financiële taakstelling en de verwachte gemiddelde indexatie. • Bovenstaande neemt echter niet weg dat de gemeenteraad verwacht dat er veranderingen zullen plaatsvinden in de maatwerk-afspraken van De Ronde Venen met bijbehorende financiële consequenties. • De gemeenten hebben geen mogelijkheden om bezuinigingen vanuit de Rijksoverheid op te vangen en derhalve verzoeken wij de GGDrU om actief het gesprek met de Rijksoverheid en betrokken partijen te voeren over structurele financiering. Het is van belang dat we ons voorbereiden op het vergroten van onze crisisparaatheid. • De gemeenteraad vraagt de GGDrU om inzichtelijk te maken op welke punten de wettelijke taken en de niet-wettelijke taken mogelijk soberder kunnen worden uitgevoerd en welke impact dit heeft voor de inwoners. • De gemeenteraad vraagt de GGDrU om te komen met eventuele efficiencyvoorstellen die kunnen leiden tot een besparing in de huidige bedrijfsvoering van de GGDrU. • De gemeenteraad vraagt de GGDrU om alle gemeenten vroegtijdig te betrekken om in goede samenwerking de impact van deze bezuinigingsvoorstellen te beoordelen. • De gemeenteraad vraagt de GGDrU om in alle bezuinigingsvoorstellen te omschrijven welke impact en risico’s dit heeft voor onze inwoners, de organisatie van de GGDrU en de dienstverlening aan de gemeente. De gemeenteraad vraagt hen rekening te houden met ongewenste stapelingen van besparingen voor kwetsbare groepen om gezondheidsachterstanden niet op te laten lopen.	De Ronde Venen	Dank voor uw instemmende zienswijze en aandachtspunten. We begrijpen uw oproep om rekening te blijven houden met de lastige financiële situatie waar gemeenten zich in bevinden. GGDrU zal ook in de komende periode het gesprek met gemeenten blijven voeren over de grote financiële uitdagingen waarmee gemeenten geconfronteerd worden en welke rol GGDrU hierin kan spelen. In de Kaderbrief 2026 heeft GGDrU de AB-besluitvorming ten aanzien van de collectieve structurele bezuiniging verwerkt. Daarnaast heeft het bestuur in het AB van 29-1-25 gesproken over de impact van de voorgenomen maatwerkbezuinigingen per 2026 en verder. De uiterste datum waarop gemeenten de definitieve maatwerkopzeggingen per 1-1-26 kunnen doorgeven aan GGDrU ligt op 1-4-2025. GGDrU zal gemeenten informeren over de definitieve opzeggingen en de consequenties die daaruit naar voren komen.

GGD regio Utrecht

Kaderbrief 2026

Zienswijze	Gemeenten	Reactie bestuur
Allereerst willen wij u bedanken voor uw inzet in de afgelopen periode. Wij hebben met belangstelling kennis genomen van de Kaderbrief 2026 en willen u de volgende zienswijze meegeven. Het zorgvuldige proces dat in de afgelopen periode met elkaar gelopen is om te komen tot bestuurlijke keuzes stellen wij zeer op prijs. Echter zijn wij van mening dat de optie scenario 4 besparen op maatwerk, niet de goede keuze is geweest. Wij merken dat iedere gemeente anders omgaat met de besparingen op het maatwerk, waarmee de GGDrU verder onder druk komt te staan. Wij zien graag meer beweging naar meer collectiviteit in de dienstverlening en scherpe keuzes wat de GGDrU wel of niet aanbiedt. In de voornemende besparing komen wij uiteindelijk uit op 0,5% + 1,2% vanuit het opzeggen en minderen van maatwerk. Hierdoor komen wij niet aan de doelstelling van 3%. Na het lezen van de kaderbrief is onvoldoende duidelijk of de besparing van 0,5% + 1,2% wel gerealiseerd kunnen worden, omdat door minder afnemen door gemeenten van maatwerk zal verminderen, de kosten zullen toenemen. Er moeten stevigere keuzes op tafel komen om te komen tot lagere bijdragen van gemeenten. Deze keuzemogelijkheden ontbreken nog in de kaderbrief. Wij vinden het van groot belang om samen met u, regiogemeenten en onze lokale partners, het gesprek te voeren over de keuzes waar het gaat om preventie en gezondheidsbevordering. De bezuiniging op de rijksmiddelen die de GGDrU ontvangt, dienen niet opgevangen te worden door de gemeenten. Wij vragen u om ons tijdig en volledig te blijven informeren over de ontwikkelingen die van invloed zijn op de dienstverlening aan onze inwoners. Wij wensen op de hoogte te worden gehouden en betrokken te worden bij beleidskeuzes en mee te worden genomen in de mogelijke financiële en of kwalitatieve impact daarvan.	De Bilt	We begrijpen uw oproep om rekening te blijven houden met de lastige financiële situatie waar gemeenten zich in bevinden. GGDrU zal ook in de komende periode het gesprek met gemeenten blijven voeren over de grote financiële uitdagingen waarmee gemeenten geconfronteerd worden en welke rol GGDrU hierin kan spelen. In de Kaderbrief 2026 heeft GGDrU de AB-besluitvorming ten aanzien van de collectieve structurele bezuiniging verwerkt. Daarnaast heeft het bestuur in het AB van 29-1-25 gesproken over de impact van de voorgenomen maatwerkbezuinigingen per 2026 en verder. De uiterste datum waarop gemeenten de definitieve maatwerkopzeggingen per 1-1-26 kunnen doorgeven aan GGDrU ligt op 1-4-2025. GGDrU zal gemeenten informeren over de definitieve opzeggingen en de consequenties die daaruit naar voren komen. In het AB van 26 maart jongsleden is ook gesproken over beweging naar collectiviteit in de dienstverlening en keuzes in dienstverlening die GGDrU wel of niet aanbiedt. Over op welke wijze daar op een goede manier invulling aangegeven kan worden zal GGDrU terugkomen.

GGD regio Utrecht

Kaderbrief 2026

Zienswijze	Gemeenten	Reactie bestuur
Het doet de gemeente Houten deugd dat uit de kaderbrief 2026 het besef spreekt dat gemeenten zich geconfronteerd zien met forse financiële uitdagingen. Wij zijn zeer benieuwd naar hoe de gekozen strategie van dóórontwikkeling van de GGDrU een bijdrage gaat leveren aan het hoofd bieden van deze financiële uitdagingen. Helaas is hier in de kaderbrief nog weinig over te vinden. We adviseren u om over deze dóórontwikkeling de raden veelvuldig te blijven informeren. Ondanks het feit dat een fors deel van de inhoud van de ontwerpbegroting 2026 afhangt van het bestuurlijke traject dat begin 2025 doorlopen wordt willen wij u verzoeken om zo veel mogelijk zaken die al duidelijk zijn te verwerken in de begroting 2026 en zo min mogelijk via begrotingswijziging in 2026 te verrekenen. Tot slot stellen we vast dat er bij veel ontwikkelingen sprake is van financiële onduidelijkheid of verwachtte meerkosten. Wij zouden graag zien dat er een uiterste inspanning geleverd wordt om deze onduidelijkheden en onzekerheden inzichtelijk te krijgen en voor zo ver mogelijk transparant te verwerken in de ontwerp begroting.	Houten	GGDrU zal ook in de komende periode het gesprek met gemeenten blijven voeren over de grote financiële uitdagingen waarmee gemeenten geconfronteerd worden en welke rol GGDrU hierin kan spelen. In de Kaderbrief 2026 heeft GGDrU de AB-besluitvorming ten aanzien van de collectieve structurele bezuiniging verwerkt. Daarnaast heeft het bestuur in het AB van 29-1-25 gesproken over de impact van de voorgenomen maatwerkbezuinigingen per 2026 en verder. De uiterste datum waarop gemeenten de definitieve maatwerkopzeggingen per 1-1-26 kunnen doorgeven aan GGDrU ligt op 1-4-2025. GGDrU zal gemeenten informeren over de definitieve opzeggingen en de consequenties die daaruit naar voren komen.

Kaderbrief 2026

Zienswijze	Gemeenten	Reactie bestuur

GGD regio Utrecht

Gemeente	Zienswijze?
Amersfoort	x
Baarn	x
Bunnik	x
Bunschoten	x
De Bilt	x
De Ronde Venen	x
Eemnes	x
Houten	x
IJsselstein	x
Leusden	x
Lopik	x
Montfoort	x
Nieuwegein	x
Oudewater	x
Renswoude	x
Rhenen	x
Soest	x
Stichtse Vecht	x
Utrecht	x
Utrechtse Heuvelrug	x
Veenendaal	x
Vijfheerenlanden	x
Wijk bij Duurstede	x
Woerden	x
Woudenberg	x
Zeist	x

Gemeenteraad
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl/gemeenteraad

Gemeente Utrecht

VERSIE VOOR BESLUITVORMING

GGDrU
M. Sprenger
Postbus 51
3700 AB ZEIST

Behandeld door	Marianne van der Velde	**Datum**	volgt
E-mail	marianne.van.der.velde@utrecht.nl	**Ons kenmerk**	30268013
Bijlage(n)	Geen	**Onderwerp**	Zienswijze Ontwerpbegroting GGDrU 2026
Uw kenmerk	UIT-2025/11736/		
Uw brief van	9 april 2025	**Verzonden**	
		Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	

Geachte heer Sprenger,

Wij hebben op 9 april j.l. de ontwerpbegroting 2026 van de GGDrU ontvangen. U geeft in de begeleidende brief aan dat u de zienswijzen op de kaderbrief 2026 ter harte heeft genomen en rekening houdt met de lastige financiële situatie van gemeenten. Wij nemen uw aanbod graag aan om blijvend in gesprek te gaan over de financiële situatie van de GGDrU in relatie tot die van de gemeente Utrecht, omdat de financiële uitdagingen voor ons beiden groot zijn.

Bezuinigingen
Zoals reeds aangegeven in onze zienswijze op de Kadernota 2026, willen wij als gemeente onze bereidheid tonen om actief mee te denken over oplossingen voor de gezamenlijke financiële opgaven. Wij staan open voor het gezamenlijk verkennen van innovatieve en alternatieve oplossingen die bijdragen aan een houdbare financiële huishouding. Een voorbeeld hiervan is het inzetten van aanvullende rijksmiddelen, zoals die beschikbaar zijn gesteld voor het verhogen van de vaccinatiegraad. Deze middelen maken het mogelijk om lokaal in te zetten op fijnmazig vaccineren, waardoor gedeeltelijk kan worden afgezien van een beroep op regionale middelen. Op deze manier streven wij naar een evenwichtige inzet van beschikbare middelen, met behoud van de kwaliteit van dienstverlening aan onze inwoners. Gezien de verwachting dat ook in de komende jaren structurele knelpunten zullen blijven bestaan op het gebied van begroting en financiën, achten wij het van belang om elkaar tijdig te betrekken bij de bespreking van mogelijke scenario's en oplossingsrichtingen.
Tot op heden hebben wij ons ingespannen om de GGDrU zo veel mogelijk te ontzien bij bezuinigingen. Dit mede omdat wij groot belang hechten aan een GGDrU die inzet op preventieve gezondheid en die, mocht dat nodig zijn, crisis paraat is. Maar wij realiseren ons dat ook binnen de GGDrU keuzes nodig zijn om toekomstbestendig te blijven opereren. De gemeente Utrecht gaat hierover graag met u in gesprek, om gezamenlijk te bepalen welke rol de gemeenten hierin kunnen vervullen.

Crisis paraatheid van de GGDrU
Voor de gemeente Utrecht is het van groot belang dat de crisisparaatheid, inclusief de pandemische paraatheid, van de GGDrU op orde is. In de ontwerpbegroting is momenteel nog onvoldoende

zichtbaar wat de impact is van de voorgenomen bezuinigingen en de gemaakte keuzes op het gebied van personeel en operationele paraatheid, zeker in het licht van mogelijke acute crisissituaties. Wij willen samen met de GGDrU verkennen of de huidige organisatie voldoende bemensing en expertise heeft om in dergelijke situaties tijdig en effectief te kunnen handelen, zodat de gezondheid en veiligheid van onze inwoners gegarandeerd blijft. We gaan hierover graag met de GGDrU in gesprek en ontvangen graag meer inzicht in de actuele stand van zaken en eventuele risico's en wat we als gemeente vanuit onze rol hierin nog kunnen bijdragen.

Onduidelijkheid over het effect van de invulling taakstelling op de inwonersbijdrage
Het is niet helder wat het effect is van de taakstelling op de inwonerbijdrage. Alleen de impact op de pijlers (o.a. Gezonde en veilige leefomgeving, Kansrijk opgroeien, Langer gezond zelfstandig) staat benoemd in de eerste tabel op pagina 23 bij paragraaf 3.2. De gemeente Utrecht ziet graag meer toelichting over de specifieke effecten van deze taakstelling en de bijbehorende risico's en knelpunten.

Maatwerk in 2026
Bezuinigingen op maatwerk vanuit de gemeente Utrecht is tot op heden voorkomen, pas 10 juli 2025 weten we of dit blijvend is. Mocht blijken dat maatwerkbezuinigen niet voorkomen kunnen worden, dan gaan we na 10 juli daarover graag het gesprek aan.

Over het Meld- en Adviespunt Bezorgd (MAB) zijn in de maatwerkovereenkomst heldere afspraken gemaakt over inzet en financiën, inclusief afspraken over een financieel plafond. We zijn te spreken over dit resultaat en de aanvullende afspraken deze afspraken gezamenlijk uit te dragen naar andere gemeenten.

Stijgende kosten Forensische zorg
Het volume van de forensische zorg neemt fors toe en daarmee ook de gepaard gaande kosten. We gaan graag in gesprek over toelichting hierop en mogelijke sturingsmaatregelen, ook omdat de trend van stijging op de lange termijn problematisch is.

Bijdrage aantrekkelijk werkgeverschap worden ook ingezet op overhead
Een aanzienlijk deel van het budget dat bestemd is voor 'aantrekkelijk werkgeverschap' wordt op 'overhead' geplaatst. De argumentatie voor het inzetten op aantrekkelijk werkgeverschap is gestoeld op de notie dat er schaarste is ten aanzien van medisch personeel en dat extra gelden noodzakelijk zijn om zorgpersoneel aan te trekken en te behouden. Onze indruk was dan ook dat de inzet op aantrekkelijk werkgeverschap met name gericht zou zijn op verpleegkundigen en zorgpersoneel. Het huidige financiële overzicht van 2026 wekt de indruk dat deze middelen voor al het personeel van de GGDrU worden ingezet. Volgens de eerste tabel op pagina 23 bij paragraaf 3.2. gaat van de 1 miljoen aan baten, 360.000 euro aan lasten naar de pijler "overhead" personeel (denk aan HR, control e.a.). Wij vragen ons af of het nodig is dat ruim eenderde van de kosten gaat naar niet-zorgpersoneel. We missen de onderbouwing waarom dat voor niet-zorgpersoneel nodig is in relatie tot gelijksoortige functies bij andere organisaties. Daarnaast missen we inzicht in waar deze bijdrage op wordt ingezet (salaris, scholing, secundaire arbeidsvoorwaarden). Vorig jaar hebben we in de zienswijze als GGDrU ook aangegeven dat dit voor de Gemeente Utrecht een bespreekpunt is. Dat willen we dit jaar nogmaals nadrukkelijk herhalen.

Algemene seksuele gezondheid
Wij betreuren het dat de landelijke stimuleringsregeling voor relationele en seksuele vorming op scholen afloopt. Hierdoor is er (bijna) geen landelijke financiering meer beschikbaar voor dit thema. Hoewel de advisering op VO- scholen voor onderwijspersoneel via de Gezonde Schooluren binnen onze gemeente behouden blijft voor scholen die hierop in willen zetten, verdwijnt de financiële ondersteuning voor inkoop van gerichte trainingen bijna geheel en daarmee hiermee een belangrijk

onderdeel van de inzet. We realiseren ons dat deze ontwikkeling voortkomt uit landelijke keuzes, maar zetten ons vanuit de gemeente Utrecht in om te doen wat binnen onze mogelijkheden ligt, en roepen de GGDrU actief op om dit eveneens te doen. In samenwerking met de GGD willen we de lobby voortzetten en het gesprek blijven aangaan over het belang van structurele financiering voor relationele en seksuele vorming op scholen. Daarnaast informeren wij scholen actief over wat binnen de huidige kaders nog wél en niet mogelijk is, en gaan we in gesprek met het jeugd- en onderwijsveld om de continuïteit van dit belangrijke thema zo goed mogelijk te waarborgen.

Conclusie
Wij waarderen de inzet van de GGDrU en onderstrepen de belangrijke rol die zij speelt op het gebied van publieke gezondheid en crisisparaatheid. Tegelijkertijd vragen wij, in het licht van de financiële opgaven waar wij als gemeente voor staan, om een toelichting op de invulling van de taakstelling op de inwonersbijdrage en de inzet van de extra bijdrage voor aantrekkelijk werkgeverschap.

Wij gaan graag het gesprek aan over hoe we gezamenlijk om kunnen gaan met financiële knelpunten. Daarbij denken we mee over alternatieve oplossingen. Hoewel we ons inspannen om de GGDrU zoveel mogelijk te ontzien, is het noodzakelijk om samen kritisch te kijken naar structurele groei van uitgaven en de haalbaarheid daarvan binnen de gemeentelijke begrotingskaders.

We willen tenslotte nogmaals benadrukken dat wij verwachten dat we het komend jaar tijdig worden meegenomen in het proces om bezuinigingsmogelijkheden in beeld te brengen en deze bij uw komende kadernota 2027 te presenteren. Graag zien wij uw reactie op deze zienswijze tegemoet. We wensen u veel succes met het uitvoeren van uw werkzaamheden.

Hoogachtend,
Gemeenteraad van Utrecht,

de griffier,
Miguel Israel

de voorzitter,
Sharon A.M. Dijksma

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Zienswijze Ontwerpbegroting 2026 GGDrU

Beleidsveld	Volksgezondheid
Organisatieonderdeel	Volksgezondheid
Opsteller	Marianne van der Velde
Zaaknummer	30268013
Jaargang en nummer	2025, nr. 57
Vergaderdatum Raad	12 juni 2025
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

De raad besluit:

1. Bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze van de raad op (ontwerp)begroting 2026 van de GGD regio Utrecht, waarin staat dat:
   - De raad graag het aanbod van de GGDrU aanneemt om ook in de komende periode het gesprek te blijven voeren over de grote financiële uitdagingen;
   - De raad zich afvraagt of de crisis- en pandemische paraatheid van de GGDrU op orde is in geval er geacteerd moet worden bij een acute crisissituatie;
   - De raad meer duidelijkheid wil over een aantal punten in de ontwerpbegroting, waaronder de invulling van de taakstelling op de inwonersbijdrage en de besteding van het budget dat bestemd is voor 'aantrekkelijk werkgeverschap', m.n. over het deel dat nu is ingezet op overhead;
   - De raad graag in gesprek gaat over de toename in kosten van de forensische zorg en het bijhorende toekomstperspectief hierop.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 12 juni 2025.

De griffier, De voorzitter,

Miguel Israel Sharon A.M. Dijksma

Signed By: Dijksma, Sharon
19/06/2025 10:51:01 CEST
ID: 7f218162-5379-4ee1-8cfc-4acfb42dd10a
Auth: Scribble

Signed By: Israel, Miguel
13/06/2025 16:07:08 CEST
ID: 7f218162-5379-4ee1-8cfc-4acfb42dd10a
Auth: Scribble

Gemeenteraad

Dossiernummer	4676
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 juni 2025
Agendapunt	14
Titel	Raadsvoorstel Zienswijze Ontwerpbegroting 2026 Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht, inclusief meerjarenperspectief 2027-2029
ID	4898
Behandelend ambtenaar	Jesse Grooteman
Telefoon	0614697572
E-mail	jesse.grooteman@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder	Wethouder Schilderman
Beleidsveld	Financiën
Referendabel	Nee
Reden niet referendabel	Sub i: Raadsvoorstel over de Wet gemeenschappelijke regeling.
Raadsadviseur (lijst)	Jelmer Lok/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	12 juni 2025

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Zienswijze Ontwerpbegroting 2026 Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht, inclusief meerjarenperspectief 2027-2029

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Jesse Grooteman
Kenmerk	30265498
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze op Ontwerpbegroting 2026 Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht, inclusief meerjarenperspectief 2027-2029 van de BghU , waarin de raad aangeeft in te stemmen met de Begrotingswijzing 2025 en de Ontwerpbegroting 2026, maar de BghU uitdrukkelijk oproept zich te blijven inspannen om de reguliere dienstverlening te verbeteren, de achterstanden in te lopen, de kosten en daarmee de deelnemersbijdrage te beperken en daarbij specifiek aandacht te hebben voor de gevraagde taakstelling en het verzoek om een duurzame huisbankier.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting
De raad geeft met de nu voorliggende zienswijzebrief op de Begrotingswijzing 2025 en de Ontwerpbegroting 2026, inclusief meerjarenperspectief 2027-2029 een positieve zienswijze af, maar roept de BghU uitdrukkelijk op zich te blijven inspannen om de reguliere dienstverlening te verbeteren, de achterstanden in te lopen en de kosten en daarmee de deelnemersbijdrage te beperken. De raad vraagt daarbij specifiek aandacht voor de gevraagde taakstelling en het verzoek om een duurzame huisbankier.

Context
Aanleiding
De Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (hierna: BghU) is een verbonden partij die namens de gemeente Utrecht, hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (hierna: HDSR) en acht andere gemeenten de uitvoering van lokale heffingen verzorgt.

Het bestuur van de BghU heeft de Ontwerpbegroting 2026, inclusief het meerjarenperspectief 2027–2029, op 2 april 2025 vastgesteld. Deze ligt nu ter inzage en wordt aan alle de deelnemende gemeenteraden aangeboden voor het indienen van een zienswijze. Daarnaast is het jaarverslag 2024 ter informatie beschikbaar gesteld.

De gemeenteraad wordt in de gelegenheid gesteld om uiterlijk op 30 juni 2025 een schriftelijke zienswijze in te dienen bij het bestuur van de BghU ten aanzien van de Ontwerpbegroting 2026 en het meerjarenperspectief 2027-2029.

De ingediende zienswijzen van de deelnemende raden worden betrokken bij de verdere voorbereiding van de definitieve begroting. Deze ligt op 3 september 2025 ter vaststelling voor in de bestuursvergadering van de BghU. De zienswijzen worden daarbij geagendeerd en inhoudelijk besproken. Na vaststelling door het bestuur wordt de begroting ter toetsing aangeboden aan de provincie Utrecht, die als toezichthouder optreedt.

Juridische context
De gemeenteraad wordt, conform artikel 68, derde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen, in de gelegenheid gesteld om een zienswijze in te dienen.

Beslistermijn
Het bestuur van de BghU verzoekt een eventuele zienswijze vóór 30 juni 2025 in te dienen.

Beoogd effect
Het bestuur van de BghU neemt de zienswijzen van de gemeente mee bij het vaststellen van de begrotingsstukken

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
De meerjarenbegroting BghU wordt jaarlijks voor zienswijze aan de gemeenteraad aangeboden.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico’s

Beslispunt	
1	De bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze op Ontwerpbegroting 2026 Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht, inclusief meerjarenperspectief 2027-2029 van de BghU, waarin de raad aangeeft in te stemmen met de Begrotingswijzing 2025 en de Ontwerpbegroting 2026, maar de BghU uitdrukkelijk oproept zich te blijven inspannen om de reguliere dienstverlening te verbeteren, de achterstanden in te lopen de kosten en daarmee de deelnemersbijdrage te beperken en daarbij specifiek aandacht te hebben voor de gevraagde taakstelling en het verzoek om een duurzame huisbankier.

Argumenten	
1.1	De meerjarenbegroting past binnen de kaders van de gemeente Utrecht
	Separaat aan het verbetertraject heeft de BghU een evaluatie en inventarisatie uitgevoerd op de taakomschrijvingen. Daaruit volgt dat er structurele formatie-uitbreiding nodig is bij de afdelingen databeheer en juridische zaken. Dit heeft als gevolg dat de totale deelnemersbijdrage voor 2026 stijgt met 0,82 miljoen euro. De bijdrage voor de gemeente Utrecht betreft 0,37 miljoen euro en dat past binnen onze begroting.
1.2	Door het verzoek aan BghU tot het opstellen van besparingsvoorstellen kan de gemeente tijdig anticiperen op het aankomende ravijnjaar 2026
	De raad verzoekt het bestuur van BghU om dit jaar te komen met concrete besparingsvoorstellen. Op die manier kan de gemeente tijdig anticiperen op het aankomende ravijnjaar 2026.
1.3	De begrotingswijziging 2025[past binnen de kaders van de gemeente Utrecht
	BghU wordt sinds 2023 flink uitgedaagd in het realiseren van hun doelen en ambities. Daartoe is er een verbeterplan opgesteld en zal deze eind 2025 worden afgerond. Ter afronding van het verbeterplan en het op orde houden van de organisatie verzoekt BghU de totale deelnemersbijdrage eenmalig te verhogen met 0,92 miljoen euro. De bijdrage voor de gemeente Utrecht betreft 0,44 miljoen euro en dat past binnen onze begroting.
1.4	Het verzoek aan de BghU om bij de aankomende aanbesteding met betrekking tot de huisbankier over te stappen naar een duurzamere huisbankier
	Net als vorig jaar verzoekt de raad BghU om over te stappen naar een duurzamere huisbankier. Bij uitdagingen vraagt de raad het bestuur van BghU hier tijdig en transparant over te communiceren.
Kanttekeningen/Risico’s	
1.1	Macro-economische factoren kunnen leiden tot druk op de begrotingsruimte vanaf de Ontwerpbegroting 2026 en verder
	Hoewel de Ontwerpbegroting 2026 en verder past binnen de gemeentelijke kaders, bestaat het risico dat zich in de toekomst afwijkingen voordoen. Bijvoorbeeld door hogere inflatie, stijgende cao-afspraken of onverwachte marktontwikkelingen. Deze kunnen hoger uitvallen dan begroot en kan leiden tot druk op de begrotingsruimte.
1.2	Een taakstelling kan leiden tot verslechtering van dienstverlening
	Door het opleggen van een taakstelling bestaat het risico dat er onvoldoende financiële ruimte overblijft voor de uitvoering van niet-wettelijke taken. Dit kan leiden tot versobering van de dienstverlening richting de inwoners.

Financiën
De jaarlijkse bijdrage aan BghU is opgenomen in de begroting van de gemeente Utrecht. De dekking hiervan komt uit het programma Algemene Middelen en Overhead. Binnen dit programma is rekening gehouden met de stijging door indexatie voor 2025 en 2026. De deelnemersbijdrage bedraagt respectievelijk 9,16 miljoen euro voor 2025 en 9,23 miljoen voor 2026.

Vervolg
De zienswijzebrief van de raad wordt, na vaststelling, aan het bestuur van BghU verzonden.

Samen stad maken (voorheen: Participatie)
Er heeft geen participatie plaatsgevonden op dit voorstel. Het betreft hier geen totstandkoming dan wel evaluatie van gemeentelijk beleid of gemeentelijke kaders waarop de participatie- en inspraakverordening van de gemeente van toepassing is.

Communicatie
De zienswijzen die van de deelnemers van BghU worden ontvangen besproken in de vergadering van het bestuur van BghU. BghU maakt de vergaderstukken op haar website openbaar.

(Niet)Referendabel
Op dit raadsbesluit is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht niet van toepassing, omdat het een raadsbesluit betreft over stukken van een gemeenschappelijke regeling (artikel 1:2 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Zienswijze Begroting 2026, inclusief meerjarenperspectief 2027-2029.

Bijlagen informatief
- Aanbiedingsbrief Utrecht jaarstukken 2024, begrotingswijzing 2025 en ontwerpbegroting 2026;
- Jaarstukken 2024 (incl. controleverklaring);
- Accountantsverslag 2024;
- Bijlage notitie Begrotingswijzing 2025;
- Ontwerpbegroting 2026 en meerjarenperspectief 2027-2029.
- Raadsbrief Voortgang uitvoering wet WOZ en dienstverlening BghU 2025;
- Informatiememo Voortgang uitvoering wet WOZ en dienstverlening BghU 2025.

Gemeenteraad
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl/gemeenteraad

Gemeente Utrecht

VERSIE VOOR BESLUITVORMING

Belastingsamenwerking gemeenten en
hoogheemraadschap Utrecht
M. Vrisou van Eck
Postbus 5150
3502 JD UTRECHT

Behandeld door	Jesse Grooteman	**Datum**	12 juni 2025
E-mail	Jesse.Grooteman@utrecht.nl	**Ons kenmerk**	30265498
Bijlage(n)		**Onderwerp**	Zienswijze meerjarenbegroting 2026-2029
Uw kenmerk			
Uw brief van	28 april 2025		

Geachte mevrouw Vrisou van Eck,

U heeft ons de gelegenheid geboden een zienswijze in te dienen op de Ontwerpbegroting 2026, inclusief het meerjarenperspectief 2026-2028 van de Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (hierna BghU).

We hebben kennisgenomen van deze Ontwerpbegroting 2026, inclusief meerjarenperspectief 2027-2029, en hebben besloten een positieve zienswijze af te geven. We vragen daarbij wel uw aandacht voor de onderstaande punten:

Ontwerpbegroting BghU 2026
De Ontwerpbegroting BghU 2026 en het meerjarenperspectief 2027-2029 geven inzicht in de doelstellingen en ambities voor de komende jaren. Sinds 2023 zien en merken we dat de BghU wordt uitgedaagd in het realiseren van deze doelen en ambities. Aan de hand van een verbeterplan heeft de BghU samen met de deelnemers en het bestuur toegewerkt naar de realisatie van de organisatiedoelen. In de tussentijd zijn de achterstanden in de aanslagoplegging en de bezwarenafhandeling van oude jaren weggewerkt en is de (telefonische) bereikbaarheid verbeterd.

De ingezette verbeteringen lopen conform plan met als doel om eind 2025 weer op orde te zijn. We moedigen de BghU aan om conform dit plan te blijven werken aan een goede en betrouwbare dienstverlening voor onze inwoners en bedrijven.

Deelnemersbijdrage 2026
Voor 2026 verzoekt de BghU een structurele verhoging van de totale deelnemersbijdrage van 0,82 miljoen euro. Dat is een vijf procent verhoging ten opzichte van de actuele begroting 2025. Het verzoek is ingediend op basis van een evaluatie en inventarisatie van de taakomschrijvingen. Daaruit blijkt dat er sprake is van een toename van het aantal objecten en verdergaande wet- en regelgeving. Mede daardoor vraagt de BghU om formatie-uitbreiding voor de afdelingen databeheer en bedrijfsvoering, zodat na afronding van het verbeterplan (eind 2025) de continuïteit en kwaliteit kunnen worden gewaarborgd.

Datum **8 april 2025**
Ons kenmerk

Taakstelling
In onze zienswijze van vorig jaar hebben wij u verzocht om een procesontwerp op te stellen dat gericht is op het maken van realistische en duidelijke inhoudelijke keuzes, waaronder het afschalen of beëindigen van specifieke taken. Tot op heden is hier echter geen invulling aan gegeven. Wij vragen daarom nadrukkelijk uw aandacht voor dit verzoek en rekenen erop dat het bestuur alsnog concrete besparingsmogelijkheden ontvangt, zodat een besparingspakket van 3% op de programmabegroting 2026 kan worden vastgesteld.

Begrotingswijziging 2025
De kosten voor het verbeterplan dienstverlening voor 2023 en 2024 komen uit op een totaal van 2,4 miljoen euro. Voor 2025 vraagt de BghU een bijdrage van 1,2 miljoen euro. Daarmee komen de kosten voor het verbeterplan uit op 3,7 miljoen euro. De bijdrage wordt onder andere gevraagd voor inzet extern callcenter, inzet van jurist ten behoeve van extra beroepen en inzet extra taxateurs op oude beschikkingen en afhandelen bezwaren.
Zoals de BghU zelf aan geeft in de Ontwerpbegroting 2026 lopen de ingezette verbeteringen conform plan met als doel om eind 2025 weer op orde te zijn. We gaan ervanuit dat de totale kosten binnen het budget blijven.

Gelet op bovenstaande en vooruitlopend op de Ontwerpbegroting 2026 kunnen we ons vinden in de extra verhoging van de totale deelnemersbijdrage van 0,92 miljoen euro voor 2025 (overige deel tussen 1,2 miljoen euro en 0,92 miljoen euro is al reeds gedekt uit o.a. rente- en invorderingsbaten). We zijn dan ook voorstander om de uitdagingen op te lossen door structurele bezetting op cruciale onderwerpen, zoals nu wordt voorgesteld voor databeheer en afhandeling van bezwaarzaken.

Huisbankier
Tot slot verzoeken we, net als in de zienswijze van vorig jaar, dat het doel van de gemeente Utrecht is en blijft dat de BghU per 1 januari 2027 beschikt over een duurzamere huisbankier. Indien de BghU hierin uitdagingen voorziet dan verzoeken we het bestuur van de BghU om hier tijdig en transparant over te communiceren.

Op basis van bovenstaande verzoeken wij de BghU om de signalen mee te nemen in de verdere uitwerking.

Hoogachtend,
Gemeenteraad van Utrecht,

de griffier,
Miguel Israel

de voorzitter,
Sharon A.M. Dijksma

Belastingsamenwerking
gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht

BghU
Postbus 5150, 3502 JD Utrecht
Telefoon: 088- 0640200
www.bghu.nl

Aan de gemeenteraad van de gemeente Utrecht
Postbus 16200
3500 CE Utrecht

Utrecht, 10 april 2025

Onderwerp
Jaarstukken 2024, begrotingswijziging 2025 en de Ontwerpbegroting BghU 2026

Geachte leden van de gemeenteraad,

Hierbij bieden wij u ter informatie de jaarstukken BghU 2024 en ter zienswijze de Begrotingswijziging 2025 en de Ontwerpbegroting BghU 2026 aan. Met deze stukken laten wij u zien hoe wij uw belastingtaak efficiënt en kwalitatief goed blijven uitvoeren. U kunt als raad met behulp van deze stukken uw gemeenschappelijke regeling controleren en zo nodig bijsturen.

Jaarstukken 2024
De jaarstukken 2024 en de controleverklaring van de onafhankelijke accountant worden u ter informatie aangeboden. Het jaar is afgesloten met een positief rekeningresultaat van € 28.755. Voor de jaarrekening 2024 is een goedkeurende verklaring verstrekt inzake de getrouwheid.

In de jaarrekening is een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen. Geconcludeerd is dat er een begrotingsonrechtmatigheid is boven de verantwoordingsgrens. Er is sprake van een begrotingsoverschrijding van € 2.424.077. Deze overschrijding wordt volledig gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten en kan daarom als acceptabel worden beschouwd. De accountant stemt hiermee in en constateert dat de rechtmatigheidsverantwoording een getrouwe weergave biedt. Wellicht ten overvloede, het oordeel heeft geen effect op de jaarrekening van de deelnemers zelf.

Daarnaast geeft de accountant drie aandachtspunten voor 2025, welke door ons zullen worden uitgevoerd en daarmee gelijk onze reactie op het verslag vormt, te weten:
1. Doorontwikkeling van de rechtmatigheidsverantwoording en de onderliggende ingerichte interne controle;
2. Verstevigen proces totstandkoming én onderbouwing van de prognoses in de belastingverantwoordingen;
3. Inwerkingtreding Cyberbeveiligingswet en NIS2-regelgeving.

Het resultaat van € 28.755 is conform het besluit van het bestuur toegevoegd aan de bestemmingsreserve huisvesting.

Begrotingswijziging 2025
BghU is de afgelopen tijd flink uitgedaagd in het bieden van haar reguliere dienstverlening en uitvoering Wet WOZ. De oorzaken van de verminderde dienstverlening waren divers zoals onder andere de gevolgen van de ICT- transitie en het werken met nieuwe software, een enorme toename van het aantal bezwaarschriften, krapte op de arbeidsmarkt en de afwaardering oordeel Waarderingskamer. Inmiddels is de dienstverlening verbeterd en werken we er hard aan om in de zomer de achterstanden, behoudens de gebruikelijke werkvoorraad, weggewerkt te hebben. Daarnaast geven we verder vervolg aan de uitvoering van het plan van aanpak Waarderingskamer, waarmee we hopen op korte termijn weer het oordeel Voldoende te verkrijgen.

De begroting 2025 is vastgesteld op basis van de plannen en speerpunten in de eerdere gepresenteerde meerjarenvisie (geïntegreerd in de meerjarenbegroting). De begroting 2025 is opgesteld in het jaar 2024 en vastgesteld in de bestuursvergadering van augustus 2024. De begrotingswijzigingen 2025 staan geagendeerd voor de 2e bestuursvergadering 2025 zodat deze expliciet gekoppeld kunnen worden aan de 1e bestuursrapportage 2025. Omdat we nu al een aantal (meerjarige) wijzigingen zien aankomen zijn deze nu al voorgelegd ter besluitvorming. Onderstaand geeft aanleiding tot het aanpassen van de begroting 2025 en daarmee een wijziging van de deelnemersbijdrage.

In haar vergadering van 2 april 2025 heeft het bestuur besloten de begrotingswijziging 2025 vast te stellen. Het betreft een incidentele wijziging van € 917.852,- voor de voltooiing van alle verbeteracties en het wegwerken van achterstanden, een structurele formatie-uitbreiding vanuit toename van het aantal objecten en verdergaande wet- en regelgeving (zie bijlage notitie begrotingswijziging 2025).
Het is mogelijk dat personeelslasten verder worden opgehoogd vanwege lopende onderhandelingen over CAO-wijzigingen. Dat kan effect hebben op de deelnemersbijdrage. Dit zal in de 1e bestuursrapportage 2025 worden meegenomen en leidt mogelijk tot een 2e begrotingswijziging.

Wij verzoeken u uw zienswijze over deze Begrotingswijziging 2025 uiterlijk 30 juni 2025 schriftelijk kenbaar te maken aan het bestuur. Wij voegen uw reactie samen en verwerken de wijzigingen bij de 1e bestuursrapportage en zullen deze aanbieden en bespreken met het bestuur van BghU. In de vergadering van 2 juli 2025 ligt de 1e bestuursrapportage 2025 ter vaststelling voor aan het bestuur.

Ontwerpbegroting BghU 2026
Op de ontwerpbegroting BghU 2026 kunt u uw zienswijze indienen. In de ontwerpbegroting wordt tevens ter informatie het meerjarenperspectief 2027-2029 aangeboden waarin de ontwikkelingen verder zijn vertaald naar planvorming en financiële consequenties. Deze sluiten aan bij de plannen en speerpunten in de eerder vastgestelde Kadernota 2026-2029.

Het uitgangspunt voor de begroting 2026 is de meerjarenraming jaarsnede 2026 uit de kadernota (inclusief de structurele begrotingswijzigingen uit de 1e begrotingswijziging 2024 welke is vastgesteld in de bestuursvergadering van 26 augustus 2024. De belangrijkste wijzigingen betreffen een hogere personeelslast i.v.m. structurele uitbreiding van de formatie en in de kadernota vastgelegde indexeringen. Deze stijgende lasten worden gedempt door een lagere last bedrijfsvoerings- en ICT-contractkosten en een hogere baat op de post dwangbevelen.

In het algemeen wordt opgemerkt dat de organisatie onder druk staat en de beschikbare middelen mogelijk niet meer toereikend zijn. De risico's zijn opnieuw beoordeeld en maakt dat het weerstandsvermogen op peil is gebracht. Door bovenstaande ontwikkelingen ligt de deelnemersbijdrage voor 2026 op een iets hoger niveau dan de begroting 2025. We blijven streven naar het bieden van goede en betrouwbare dienstverlening en efficiënt objectenbeheer en spannen ons in om de uitvoeringskosten te beperken.

Besparingsmogelijkheden ravijnjaar 2026
In haar vergadering van 2 april 2025 heeft het bestuur aan BghU een taakstelling opgelegd van 3% van de ontwerpbegroting 2026, ca. € 600.000,- vanaf kalenderjaar 2026. Deze taakstelling is nog niet verwerkt in de begroting 2026 die nu voor ligt. BghU is door haar bestuur gevraagd deze taakstelling te vertalen in besparingsvoorstellen. In de vergadering van 2 juli komt BghU met een notitie waarin deze besparingsmogelijkheden, inclusief gevolgen voor de dienstverlening zijn uitgewerkt. Op basis van die notitie wordt het bestuur gevraagd keuzes te maken welke besparingsvoorstellen op te gaan volgen.

Wij verzoeken u uw zienswijze over deze ontwerpbegroting uiterlijk 30 juni 2025 schriftelijk kenbaar te maken aan het bestuur. Wij voegen uw reacties bij de ontwerpbegroting en zullen deze aanbieden aan het bestuur van BghU. In de vergadering van 3 september 2025 ligt de ontwerpbegroting 2026 ter vaststelling voor aan het bestuur. Na vaststelling bieden we deze begroting aan, aan de provincie als toezichthouder.

Wellicht ten overvloede attenderen wij u er op de ontwerpbegroting 2026 ter inzage te leggen en tegen betaling beschikbaar te stellen. De gemeenten en het hoogheemraadschap publiceren deze terinzagelegging en de verkrijgbaarstelling.

Hoogachtend,
Het bestuur, namens deze,
De secretaris,

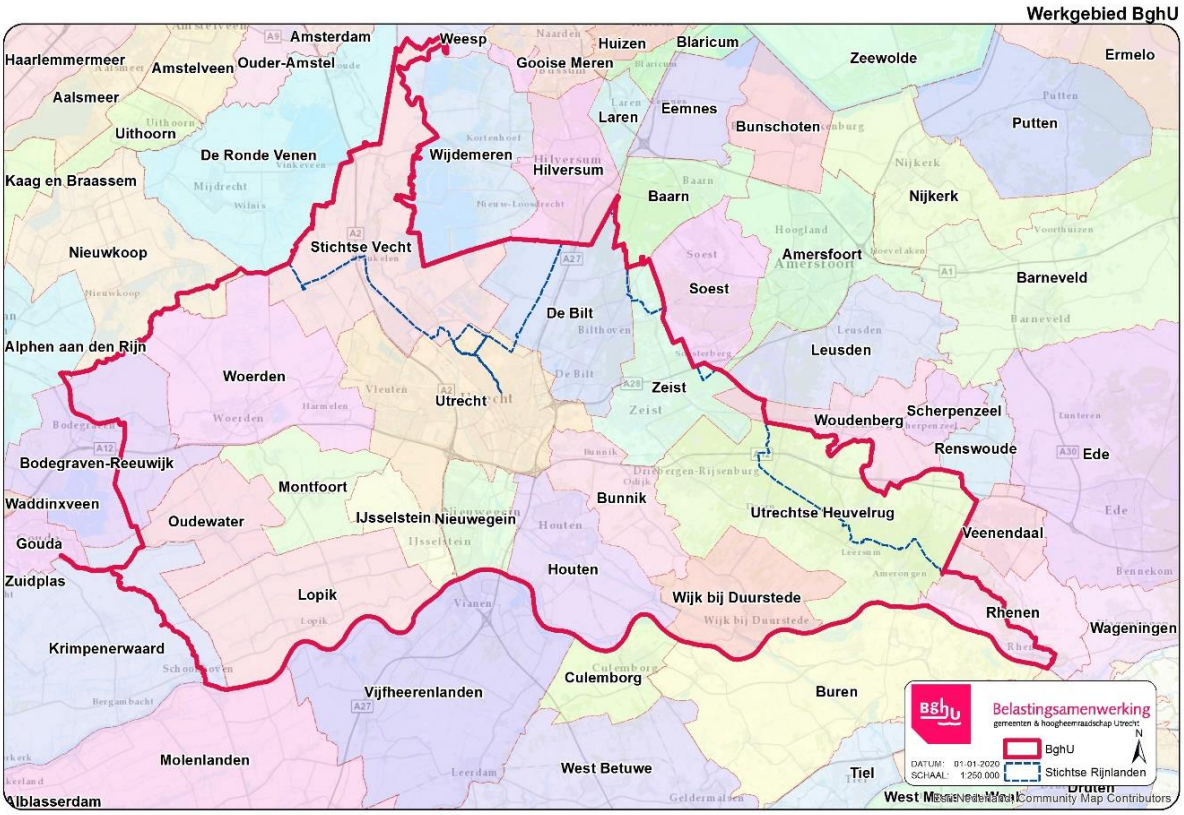
M. Vrisou van Eck MPM

Bijlagen

1. Jaarverslag -en jaarrekening 2024 inclusief controleverklaring
2. Notitie begrotingswijziging 2025
3. Ontwerpbegroting 2026, inclusief meerjarenperspectief 2027-2029

Belastingsamenwerking
gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht

Jaarstukken 2024

Flynth Audit B.V.
geheel document digitaal
gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
S.H. 31-3-2025

Inhoudsopgave

Voorwoord 3
1. Jaarverslag 4
1.1. Programmaverantwoording 4
1.1.1. Kernproces Databeheer 4
1.1.2. Kernproces Waardebepaling 9
1.1.3. Kernproces Klantcontact 12
1.1.4. Kernproces Innen 15
1.1.5. Overhead 19
1.2. Paragrafen 22
1.2.1. Lokale heffingen 22
1.2.2. Weerstandsvermogen & risicomanagement 22
1.2.3. Kapitaalgoederen 24
1.2.4. Financiering 25
1.2.5. Bedrijfsvoering 27
1.2.6. Verbonden Partijen 34
1.2.7. Grondbeleid 35
1.2.8. Wet Open Overheid 36
1. Jaarrekening 37
2.1 Staat van Baten en Lasten 2024 37
2.2 Balans ultimo 2024 39
2.3 Waarderingsgrondslagen 40
2.4 Toelichting op de staat van baten en lasten 42
2.5 Toelichting op de balans 45
2.6 Detailtoelichting Wet Normering topinkomens 53
2.7 Realisatie per taakveld 56
2.8 Rechtmatigheidsverantwoording 57
3. Controleverklaring accountant 58

Voorwoord

Met deze jaarstukken kijken we terug op de jaarrekening, het jaarverslag en overige relevante gegevens van BghU over 2024.

Dienstverlening
BghU heeft voor haar tien deelnemers ook in 2024 weer de opgedragen belastingtaken zelfstandig uitgevoerd. Begin van het jaar hebben we voor 356.000 van de ruim 366.000 objecten (woningen en niet-woningen) in ons gebied de WOZ-beschikking gestuurd. In de periode daarna zijn de meeste resterende beschikkingen verstuurd, met ook een restant van 2022 en 2023. Het wegwerken hiervan en van de ontvangen WOZ-bezwaren gebeurt aan de hand van een verbetertraject dat in 2023 is ingezet.

In 2024 zijn 649.000 aanslagen opgelegd (in 2023 605.000) met bijbehorende invordering. Daarop stonden 2.710.000 aanslagregels waarvan 106.000 over oudere belastingjaren. Ter vergelijking voor 2023 waren dat 2.531.000 aanslagregels waarvan 23.400 over oudere belastingjaren. Het gaat om enorme grote productieaantallen, die we zo efficiënt mogelijk verwerken en tegelijkertijd om persoonlijk contact met de inwoners te houden. Er is ruim 690 miljoen (in 2023 € 558 miljoen) aan belastingopbrengsten afgedragen, waarvan 135 miljoen voorgaande belastingjaren betreft. Deze opbrengsten kunnen de deelnemers vervolgens weer inzetten voor onze hoogwaardige infrastructuur in de regio.

Wat betreft de invorderingsacties hebben we in kalenderjaar 2024 bijna 179.000 betalingsherinneringen, aanmaningen, dwangbevelen en hernieuwde bevelen uitgevoerd. In kalenderjaar 2023 bedroeg dit aantal ruim 149.000. In 2024 zijn bijna 12.900 kwijtscheldingsverzoeken binnengekomen. (in 2023 bedroeg dit 12.000)

De planperiode voor het verbetertraject loopt nog. Tijdens het lopende verbetertraject vindt regelmatig afstemming plaats met de Waarderingskamer over de voortgang. Op basis van regulier gehouden onderzoek is aangegeven te mogen beschikken voor 2025.
Wij verwachten dat per 2026 de dienstverlening weer op peil en geborgd is en we blijven de dienstverlening tussentijds verbeteren. Zo is in 2024 een persoonlijke QR-code op het aanslagbiljet ingezet om zaken makkelijker te regelen. Zoals over de betalingswijze, bezwaar maken of een afspraak maken met een taxateur. In de bedrijfsvoering is in 2024 gewerkt aan het verbeteren van de processen, de stuurinformatie en de interne controle borging.

Tot slot is in 2024 vanuit een aanbesteding een nieuwe kantooromgeving ingevoerd, voor zowel de werkplekken op kantoor als voor de thuiswerkplekken.

De ingezette acties en verbeterpunten dragen bij aan onze strategische doelen, namelijk het bieden van goede en betrouwbare dienstverlening en efficiënt objectenbeheer. Daar zetten we ons dagelijks met zo'n 135 collega's graag voor in.

Financiën
De begroting 2024 is in 2023 vastgesteld. Nadien heeft een begrotingswijziging plaatsgevonden maar dit heeft niet geleid tot een aanpassing van de deelnemersbijdrage op het basispakket. Het pluspakket parkeren Utrecht is geëvalueerd en hier heeft een bijstelling op plaatsgevonden. Het totale resultaat over 2024 is uitgekomen op € 28.755.

1. Jaarverslag

In het jaarverslag licht BghU haar prestaties over het afgelopen jaar toe. Dat gaat aan de hand van de BBV-systematiek. Dat betekent dat de toelichting op de resultaten de indeling van de begroting 2024 volgt. De BghU betreft één programma welke is onderverdeeld in vier kernprocessen, te weten Databeheer, Waardebepaling, Innen en Klantcontact. Daarnaast is het programma ondersteunende processen onderdeel van de begroting. Een totaaloverzicht van de baten en de lasten van de programma's is opgenomen in paragraaf 1.1.4.

1.1. Programmaverantwoording

De programmaverantwoording bestaat uit de 2 kernprocessen en de ondersteunende processen. Aan de hand van de drieslag: wat wilden we bereiken in 2024, wat deden we daarvoor en wat waren daarvan de kosten, lichten we in dit deel van het jaarverslag onze resultaten over 2024 toe.

1.1.1. Kernproces Databeheer

In het kernproces Databeheer, zijn de volgende activiteiten ondergebracht:

- In- en uitgaande datastromen vanuit de landelijke voorzieningen BAG, BRK, BRP, HR en LV-WOZ;
- Het verwerken van:
    - De gegevenslevering vanuit gemeenten voor alle leges, grafrechten, precario etc.;
    - De gegevenslevering van derde partijen zoals waterleidingbedrijven;
    - Overige in- en externe datastromen zoals koop-huurinlichtingenformulieren, constateringen door buitendienstmedewerkers, mutatiesignalering, meldingen van inwoners en ondernemers, bezwaar en ontheffingen, etc.;
    - Opleggen van de naheffingsaanslagen parkeerbelastingen gemeente Utrecht;
    - Automatische verminderingsrun voor alle verhuizingen en verminderingen van de grondslagen van alle gemeenten en waterschap;
    - Alle verzoeken om advies vanuit de taxateurs en juristen voor de herwaardering en bezwaarafhandeling;
- Op aanslag brengen van alle gemeentelijke en waterschapsbelastingen;
- De BAG-werkzaamheden voor de gemeente Lopik;
- Het inmeten van WABO-meetverzoeken voor de BAG-afdelingen van de deelnemende gemeenten;
- De uitgaande datastroom van de WOZ-gegevens en waarden richting de LV-WOZ;

Het beheer van deze data maakt dat we uiteindelijk de (gecombineerde) aanslagen van de deelnemers kunnen opleggen.

Wat hebben we bereikt?

Doelstellingen Kwaliteitsnormen Databeheer

Onderwerp	Doelstellingen 2024	Realisatie 2024	Realisatie 2023	Realisatie 2022
Beheer objecten (BAG, BRK)	• 99% van alle WOZ-objecten zijn in het belastingsysteem beschikbaar. Van deze objecten zijn alle gegevens actueel en met de juiste status aanwezig. Alle gegevens die via landelijke voorzieningen of door andere stromen ontvangen worden zijn dagelijks/maandelijks verwerkt. Er zijn geen achterstanden meer over oudere jaren en binnen het huidige belastingjaar aanwezig.	95%	90%	95%
Beheer Eigenaren (BRK)	• Alle WOZ-objecten kennen een eigenaar. De mutaties die maandelijks binnenkomen via de landelijke voorziening worden na	99%	95%	99%

	binnenkomst per omgaande verwerkt. Maandelijks worden er koopinlichting-formulieren verzonden om de toestand van het object ten tijde van de verkoop vast te leggen en het verkoopcijfer als basis te gebruiken voor een juiste WOZ-waarde vaststelling	2x per jaar		
Beheer Gebruikers BRP	• 95% van alle WOZ- en heffingsobjecten kent een actuele gebruiker. De BRP wordt dagelijks verwerkt en kent geen achterstanden.	95%	95%	95%
Beheer Gebruikers (leegstand)	• Het HR is bijgewerkt en niet-woningen zijn zoveel mogelijk voorzien van een actuele gebruiker. Alle objecten die op leegstand staan zijn zowel administratief als ter plaatse gecontroleerd en staan terecht op leegstand.	50%, koppeling nog niet gerealiseerd	50%, koppeling nog niet gerealiseerd	
Beheer Gebruikers (HR)	• Maandelijks worden naar aanleiding van gebruikersmutaties niet-woningen huurinlichtingen verstuurd om de objectkenmerken actueel te houden en de huurcijfers als basis voor de waardering te gebruiken.	2x per jaar	2x per jaar	
Beheer Gebruik/ Verbruik	• Maandelijks worden alle aangeleverde waterverbruikmutaties gekoppeld, gecontroleerd en verwerkt. Er zijn geen achterstanden in de verwerking. De aangeleverde gegevens worden voor meer doeleinden gebruikt dan alleen de grondslagen en kunnen bijvoorbeeld ook gebruikt worden bij de controle van leegstaande woningen/bedrijven of afbakening van objecten.	85%	85%	85%

Kwaliteitsnormen Databeheer

Procesactiviteit	Kwaliteits-kenmerk	Doelstellingen 2024	Realisatie 2024
Bestands-beheer	Bestanden dienen juist, actueel en volledig te zijn	- 99% van alle, in de belastingapplicatie aanwezige gegevens, zijn volledig en correct.	- 95%
		- De gegevens voldoen zodanig dat er een goedgekeurde accountantsverklaring is afgegeven.	- 99%
Aanslag-oplegging	Aanslagen dienen juist, volledig en tijdig te worden opgesteld	- 98% van alle eigenaren en gebruikers hebben op 28 februari 2024 een WOZ-beschikking en aanslag ontvangen.	- 94%
		- De overige 2% die betrekking hebben op het belastingjaar 2024 zijn eind maart verzonden.	- op 1-4-24: 96%
		- Maandelijks worden er aanvullende gebruikersaanslagen verzonden die betrekking hebben op nieuwe gebruikers die zich in de loop van het jaar in het verzorgingsgebied vestigen.	- 99%

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het kernproces Databeheer is verantwoordelijk voor alle basisgegevens die noodzakelijk zijn om als eindproduct, het opleggen van de gemeentelijke en waterschapsbelasting, te realiseren. Zowel op het gebied van de gecombineerde aanslag als de overige belastingsoorten zoals leges en naheffingsaanslagen parkeerbelastingen. Dit gebeurt op basis van diverse in- en externe gegevensstromen. Een belangrijke interne gegevensstroom is de WOZ-waarde. Deze wordt onder meer voor de WOZ-beschikking en als grondslag voor de OZB-aanslagen gebruikt.
Belangrijk externe gegevensbronnen zijn de landelijke voorziening vanuit het Kadaster (BRK), de Kamer van Koophandel (HR) en persoonsgegevens (BRP). Daarnaast de LV-WOZ brongegevens van de niet-deelnemende gemeenten specifiek voor de waterschapsbelasting van belang. Maar ook heel veel kleinere maar niet minder belangrijke datastromen zoals de vergunningen vanuit de Omgevingswet, eigen waarnemingen en bezwaren. Al deze gegevens leiden uiteindelijk tot een belastingaanslag. Daarmee is databeheer het fundament van het product dat BghU oplevert.

Het afgelopen jaar, is naast de reguliere werkzaamheden ook gewerkt aan het wegwerken van achterstanden en verbeterpunten vanuit de Waarderingskamer. Door de achterstanden zijn de gestelde normen soms niet gehaald, namelijk:

- Alle BAG- en BRK-gegevens te verwerken hoewel het percentage wel is verbeterd. Op grond van het verbeterplan van de Waarderingskamer zal de BAG-WOZ koppeling nog wel verbeterd dienen te worden. Dit is met name voor de volledigheid van de bestanden van belang;
- Beheer gebruikers leegstand woningen. Op dit moment staan er zo'n 9.000 woningen leeg. Dit is op het totale bestand niet heel verontrustend maar in het kader van de woningnood nog steeds een aantal dat nader onderzocht dient te worden. In 2024 is de controle op deze leegstand door andere prioriteiten niet regelmatig in het proces meegenomen. Wel wordt op basis van de gegevens van Vitens met betrekking tot de waterverbruiken of door controles van de buitendienst regelmatig gebruikers gevonden of de aanslag opgelegd aan de eigenaar in het kader van het volgtijdig gebruik;
- Beheer leegstand niet-woningen. Sinds juli 2024 beschikt BghU niet meer over actuele gegevens vanuit de Kamer van Koophandel (Handelsregister). Door gewijzigde dienstverlening en het feit dat landelijk afgesproken is dat er een rechtstreekse koppeling gerealiseerd kan worden met deze

database, is er besloten dat er vanaf dat moment geen bestanden meer door de KvK ter beschikking worden gesteld. Om deze koppeling te implementeren zijn er opschoonacties noodzakelijk geweest in de belastingadministratie. Door de achterstanden waren deze acties en de uitval hierop forser dan verwacht. In december is alle data opgewerkt en voor februari/maart 2025 (na de grote aanslagoplegging) ingepland. De verwachting is dat BghU vanaf 1 april beschikt over een directe koppeling met het Handelsregister. Tot dat moment blijven we reactief handelen. Bedrijven die waren gestopt, melden zichzelf doordat ze vermindering van de aanslag willen ontvangen of de aanslag is retour gekomen omdat ze niet meer gevestigd waren op dit adres. Mede op basis hiervan vinden er controles plaats in de bestanden van de Kamer van Koophandel, buitendienstmedewerker of via internet;
- Beheer gebruikers niet-woningen: het proces om maandelijks de huurinlichtingen formulieren te versturen is eind 2024 ingericht in de belastingadministratie. In 2024 is er daarom wederom voor gekozen om twee keer op een strategisch moment in de waardevaststelling deze actie uit te voeren. Hierdoor er om deze reden geen achterstand ontstaan in de herwaardering;
- Beheer waterverbruik: het maandelijkse percentage gekoppelde watermeters is gelijk gebleven aan 2023 maar nog steeds niet volledig en dus 100%. Dit heeft geen problemen opgeleverd voor de aanslagoplegging alleen heeft dit er in een aantal gevallen toe geleid dat de aanslag later is opgelegd en verstuurd.

Aangaande de doelstellingen kwaliteitsnormen zoals vastgesteld in het uitvoeringsprotocol 2024 wordt toegelicht:
- Het bestandbeheer kan nog niet aan alle doelstellingen voldoen. Net als in 2023 is het door diverse oorzaken en achterstanden niet gelukt om alle percentages te verhogen naar het afgesproken niveau;
- Dit heeft er ook toe geleid dat een gedeelte van de beschikkingen en aanslagen niet conform planning al in februari 2024 opgelegd kon worden. Dat leidde er onder andere toe dat door deze foutieve of onvolledige basisgegevens de WOZ-waarde niet wordt vastgesteld waardoor deze niet voorhanden was om te beschikken en als grondslag te gebruiken voor de aanslagen OZB. Ook de wettelijke 98% eind maart is daardoor niet gehaald. Op 1 januari 2024 was nog bijna 5% van de beschikkingen om die reden niet verzonden. Wel is de keuze gemaakt om vanaf 1 april alle gebruikersbelastingen van eigenaren op aanslag te brengen. Dit betekent dus dat eigenaren van woningen of niet-woningen wel hun gebruikersbelastingen hebben ontvangen maar nog niet de WOZ-waarde gerelateerde belastingen zoals de OZB;

Software
In 2024 konden eindelijk de laatste aanslagen die eigenlijk voor de conversie van oktober 2022 hadden moeten worden opgelegd, verzonden worden. Dit was grotendeels handmatig werk waarbij veel ondersteuning is verleend door tijdelijke medewerkers. Dat betekent ook dat de belastingjaren 2021 en 2022 wettelijk op 31 december 2024, vanuit volledigheid, met succes konden worden afgesloten. Sindsdien kan op een normale manier met het belastingsysteem gewerkt worden.

Procesverbeteringen
Vanwege het wegwerken van achterstanden hebben meerdere activiteiten een langere doorlooptijd gekend. Tevens is een aantal procesonderdelen verbeterd. Zo is de aansluiting op het handelsregister, de invoering van DIFTAR (gedifferentieerd tarief) afvalstoffenheffing, de voorbereiding voor de aanpassing van de Waterschapswet (2026) opgepakt en zijn de eerste procesverbeteringen op de bestaande belastingprocessen doorgevoerd.

Capaciteit
In 2024 zijn alle vacatures die begin van het jaar nog open stonden en door tijdelijke krachten werden ingevuld, weer door vaste medewerkers opgevuld. Deze nieuwe medewerkers waren allen eind 2024 volledig opgeleid. De bemensing wordt als ontoereikend ervaren vanuit de groei van het aantal objecten en wijzigingen vanuit wet- en regelgeving. Parallel aan het wegwerken van de achterstanden wordt een nadere analyse uitgevoerd op de benodigde capaciteit.

Wat heeft het gekost?

Onderstaand overzicht laat de kosten zien voor het proces Databeheer. De personele lasten zijn toegerekend op basis van feitelijke uitgaven, de overige kosten op basis van een directe koppeling van de geleverde diensten in het kader van dit onderdeel.

Staat van Baten en Lasten 2024	
Bedragen in euro's	**Databeheer**
Rente en afschrijving	**€ 0**
Personele lasten (incl. inhuur)	**€ 2.791.754**
Lasten personeel in dienst	*€ 2.026.177*
Inhuurlasten	*€ 765.577*
Materiële lasten	**€ 533.892**
ICT-Transitie naar SAAS eenmalig	*€ 0*
ICT-contractkosten jaarlijkse volume	*€ 201.099*
Bedrijfsvoeringskosten	*€ 332.793*
Proceskostenvergoeding WOZ	*€ 0*
Onvoorzien	**€ 0**
Totale lasten	**€ 3.325.647**
Dwangbevelen	€ 0
Overig	€ 2.080
Totale baten	**€ 2.080**

1.1.2. Kernproces Waardebepaling

Het kernproces Waardebepaling richt zich op de waardering van objecten en de uitvoering van de Wet WOZ. Uiteindelijk resulteert dit in een waarde die de basis vormt voor de WOZ-beschikking. Waardebepaling handelt ook de WOZ-bezwaren die binnenkomen naar aanleiding van de WOZ-beschikkingen af. Het proces van de bezwaarafhandeling wordt daarbij sterk beïnvloed door de instroom van WOZ-bezwaren van de zogenaamde No Cure No Pay Bureaus (NCNP-bureaus). De Waarderingskamer ziet toe op de kwaliteit van het WOZ-proces.

Doelstellingen Waardebepaling

- Beoordeling Waarderingskamer van "moet verbeterd worden" naar minimaal "voldoende";
- Goede waardebepaling van de objecten uitgaande van correcte en accurate objectkenmerken in de WOZ-applicatie;
- Alle ingediende WOZ-bezwaarschriften woningen dienen 31 december van het belastingjaar 100% afgehandeld te zijn;
- De afhandeling van de gemachtigde (NCNP) WOZ-bezwaren dienen voor 1augustus afgehandeld te zijn;
- We streven naar een reductie van de aantallen WOZ-bezwaren, door meer aan de voorkant van het bezwaarproces de regie te nemen en meer bezwaren op informele wijze af te handelen;
- We streven naar een reductie van de inhuur, door bij te zijn op al onze kernprocessen en nergens achterstanden te laten ontstaan;

Wat hebben we bereikt?

Kwaliteitsnormen Waardebepaling

		Doelstelling 2024	Realisatie 2024
Procesactiviteit Waardebepaling (WOZ)			
Het op grond van de Waarderingskamer tijdig mogen beschikken	Op 28 februari zijn meer dan 98% van alle objecten voorzien van een actuele waarde en kunnen beschikt worden. Het aantal geblokkeerde objecten is tot een minimum gereduceerd.	98%	96,1%
Procesactiviteit Afwikkeling WOZ-bezwaren *)			
Afhandeling van de WOZ-bezwaren binnen bepaalde termijnen	90% van alle bezwaren zijn voor 1 oktober gereed, de overige 10%, die in de loop van het jaar zijn binnengekomen, voor 31 december.	90% 10%	32% 63%

*) Door technische problemen zijn de meeste bezwaren pas in het laatste kwartaal 2024 afgehandeld. Op 31 december 2024 was 95% van de bezwaren op uitspraak verstuurd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voortgang Plan van Aanpak Waarderingskamer

In 2024 is, naast de reguliere werkzaamheden, veel inzet gepleegd op de achterstanden van de nog te beschikken objecten 2022 en gedeeltelijk 2023 en 2024 en de oude bezwaarschriften woningen WOZ t/m 2021. Doelstelling is om de achterstanden beschikkingen te hebben bijgewerkt voor 1 juli 2025 en woning bezwaren oude jaren (voor 2025 binnengekomen) te hebben bijgewerkt voor 1 juli 2025. De bezwaren niet-woningen kosten qua afhandeling meer tijd, mede gelet op de complexiteit van grote objecten met de daarbij behorende jurisprudentie alsmede de lastige invulling van capaciteit van inhuur.

De organisatie staat in ieder geval tot en met 2025 voor een grote opgave in zowel de achterstanden weg te werken als ook de kwaliteit te borgen. Ook voor 2025 zullen meerdere optimalisatie controles worden ingepland met de Waarderingskamer om toe te werken naar een nieuw breed onderzoek naar de kwaliteit.

Voormeldingen en Koopinlichtingen-formulieren (KIF)
Eind 2024 is gestart met het verzenden van voormeldingen en koopinlichtingen-formulieren (KIF's) aan een geselecteerde groep belanghebbenden van WOZ-objecten. Gepland was om hiermee eerder in 2024 te starten. De reden waarom hiermee pas eind van het jaar is gestart, was omdat de software hiervoor nog niet eerder klaar was en dat een landelijke pilot voor een versimpelde wijze om objectkenmerken te verzamelen was vertraagd. BghU wilde de eerste resultaten van deze pilot eerst afwachten.
Door middel van deze gerichte informatieformulieren kunnen de gegevens die voor de waardebepaling worden gebruikt inzichtelijk en controleerbaar worden gemaakt voor belanghebbenden. De controle van objectkenmerken door belanghebbenden zelf resulteren uiteindelijke in betrouwbaardere en correctere taxaties. Ook kan hierdoor een bezwaarafname worden bewerkstelligd. De taxateur kan zelf aangeven welke objecten hiervoor in aanmerking moeten komen. Voor het gericht sturen van deze formulieren kan de bezwarenanalyse over 2024 wellicht duidelijkheid verschaffen in welke gebieden de bezwaren tegen de objectkenmerken een groot aandeel hebben. In 2024 zijn 2.000 KIF's van woningen verzonden, waarvan 35% ingevuld retour is gekomen. Met de voormelding is nog in een kleine oplage getest. Vanaf Q2 2025 zullen zowel de voormeldingen als de KIF's maandelijks worden verstuurd zodat BghU voldoet aan de eis van de Waarderingskamer om jaarlijks 20% van het WOZ-bestand te controleren op de juistheid van de objectkenmerken.

Capaciteit
Het beheersgebied van BghU groeit nog steeds jaarlijks door nieuwbouw van woningen en niet-woningen of transformaties van gebouwen. Door de objectengroei, meer bezwaren door de NCNP-bureaus en meer beroepen was de personele capaciteit in het procesteam ook in 2024 kwetsbaar. Naast de kwantitatieve toename van aantallen objecten en bezwaren, is ook de kwaliteit van het kennisniveau in brede zin een aandachtspunt. Het is in de huidige tijd lastig om ervaren vakspecialisten aan te trekken. Hierdoor gaat voor de zittende medewerkers veel tijd zitten in het inwerken en begeleiden van nieuwe onervaren collega's. In 2024 is 3fte-vacatureruimte opengesteld voor extra taxateurscapaciteit. Deze zijn per 1-1-2025 allemaal ingevuld, waardoor de personele capaciteit binnen de toegestane formatie weer op orde is. Ook is het proces van functiewaardering in 2024 afgerond waardoor het salarisniveau voor de functie taxateur beter aansluit op het landelijke beloningsniveau voor dit soort functies.

Procesverbeteringen
In 2024 is doorgegaan met procesverbeteringen en zijn optimalisatieslagen gemaakt, zoals het geautomatiseerd versturen van uitspraken op bezwaar. Door veel inzet van de medewerkers zijn de targets voor 1 oktober 70% waardering van objecten en op 1 december 90% waardering gereed voor de tariefaanlevering deelnemers en controle Waarderingskamer in 2024 voor de meeste gemeenten op tijd gerealiseerd.

Met ingang van 2024 is een QR-code toegevoegd op de belastingaanslag. Hiermee kunnen inwoners om op een zo laagdrempelig mogelijke manier digitaal een bezwaar indienen. Deze QR-code is in 2024 ook gebruikt voor de nieuwe afsprakenmodule voor telefonisch klantcontact met de taxateur alsmede voor het maken van een afspraak op locatie. Door dit informele bezwarentraject beter te organiseren en de geautomatiseerde ondersteuning, heeft dit in 2024 geleid tot minder bezwaren dan in 2023.

	Aantal 2023	%	Gerealiseerd Aantal 2024	Gerealiseerd %
Digitaal	10.545	41,5%	4.992	34,7%
NCNP (gemachtigden)	12.909	50,8%	8.386	58,3%
Schriftelijk (per post)	1.945	7,7%	1.012	7,0%
Totaal	25.399		14.390	

Bezwaarafhandeling

2024 geeft het volgende beeld van bezwaren:

bezwaren 2024 ingediend door:	woningen	niet woningen	Object-niveau woningen	objectniveau niet-woningen
Belanghebbenden	5.363	405	7294	861
NCNP	8.050	336	9.528	
Overig	134	102	1.716	
Ambtshalve	448	101	1.796	142
Informeel	1.446	74	1454	110

Ondanks de oproep aan de inwoner om zelf bezwaar in te dienen of hiervoor eerst een afspraak in te plannen met een taxateur, waren de ingediende bezwaren door de NCNP-bureaus in 2024 toch nog aan de hoge kant. Ook de nieuwe wetgeving voor reductie van de proceskostenvergoeding aan de NCNP-bureaus en uitbetaling van eventuele proceskostenvergoeding aan de belanghebbenden zelf, heeft nog niet geholpen de aantallen NCNP bezwaren te verlagen.
Op 31-12-2024 was 95% van de bezwaren afgehandeld. Voor het restant is een verdagingsbrief gestuurd, en wordt gestreefd deze binnen de termijn van 6 weken af te handelen.

Wat heeft het gekost?

Onderstaand overzicht laat de kosten zien voor het proces Waardebepaling. De personele lasten zijn toegerekend op basis van feitelijke uitgaven, de overige kosten op basis van een directe koppeling van de geleverde diensten in het kader van dit onderdeel.

Staat van Baten en Lasten 2024	
Bedragen in euro's	**Waardebepaling**
Rente en afschrijving	**€ 0**
Personele lasten (incl. inhuur)	**€ 3.508.960**
Lasten personeel in dienst	*€ 2.485.098*
Inhuurlasten	*€ 1.023.862*
Materiële lasten	**€ 1.463.986**
ICT-Transitie naar SAAS eenmalig	*€ 0*
ICT-contractkosten jaarlijkse volume	*€ 208.579*
Bedrijfsvoeringskosten	*€ 47.281*
Proceskostenvergoeding WOZ	*€ 1.208.126*
Onvoorzien	**€ 0**
Totale lasten	**€ 4.972.946**
Dwangbevelen	€ 0
Overig	€ 0
Totale baten	**€ 0**

1.1.3. Kernproces Klantcontact

Binnen het kernproces Klantcontact worden werkzaamheden verricht die betrekking hebben op direct contact met de inwoner en de ondernemer. Denk hierbij aan het beantwoorden van vragen die via de telefoon worden gesteld. Daarnaast zijn onze inwoners ook welkom op kantoor aan het loket op de 2e verdieping. De binnengekomen post en de digitale contactformulieren worden verwerkt. Tevens worden de binnengekomen bezwaarschriften afgehandeld binnen de diverse clusters.

Wat hebben we bereikt?

Doelstellingen Klantcontact

Verbeteren (telefonische) bereikbaarheid.
Het verder optimaliseren van de verschillende kanalen. Een onderdeel hiervan is onze telefonie-oplossing. De communicatie naar onze inwoners en ondernemers is begrijpelijk, zowel op de website als in onze brieven.

Procesoptimalisatie en kwaliteitsverbetering.
Door procesoptimalisatie kunnen wij efficiënter werken. De basis hierbij is wat levert het op voor onze klant. Het zogenaamde lean principe. In kleine stapjes verbeteren en waarde toevoegen voor de klant (inwoner).

V*erdere ontwikkeling medewerkers.*
Extern winnen is intern beginnen. Wij willen dat iedere medewerker van BghU ook ambassadeur is. Het Talenten traject dat BghU breed is doorlopen, is onderdeel van ons handelen.

Communicatie over de afdelingen heen verbeteren.
BghU breed meer van elkaars handelen op de hoogte zijn.

Meten is weten
Op basis van cijfers, sturen op achterstanden, werkvoorraden. Meer datagedreven werken.

Kwaliteitsnormen Klantcontact

Telefonische dienstverlening

Doelstelling 2024	Gerealiseerd 2024	Gerealiseerd 2023	Gerealiseerd 2022
Procesactiviteit: Communicatie (telefonisch)			
Kwaliteitskenmerk: Op een vriendelijke en professionele wijze klant te woord staan			
Binnen 60 seconden de telefoon opnemen	44%	38%	47%
Maximaal 1x doorverbinden	99%	99%	99%
Terugbelafspraak binnen twee werkdagen	78%	65%	97%

We hebben zo'n 15% minder telefoon aangeboden gekregen in 2024. Van het aanbod hebben we meer telefoontjes opgenomen dan in 2023. We hebben het aantal gemiste telefoontjes met ruim de helft kunnen terugbrengen. Het servicelevel steeg met 6%, waardoor er ruim 6.250 telefoontjes meer binnen de 60 seconden werden opgenomen.

Ten opzichte van 2023 hebben we in 2024 zo'n 10% meer invorderingsdocumenten verstuurd (15.352 herinneringen, aanmaningen en dwangbevelen meer).
Ten opzichte van 2023 hebben we in 2024 zo'n 7% meer aanslagen verstuurd (43.816 aanslagen meer).
We hebben in 2024 meer verstuurd, terwijl het aanbod aan telefonie daalde. Dus ondanks dat we meer contact hebben gezocht met de inwoner, heeft dit minder telefoontjes opgeleverd.

Dit heeft oorzaken:

- De afsprakenmodule voorkwam herhaalverkeer.
- De inhaalslag met betrekking tot het versturen van aanslagen oudere jaren, zorgde voor minder herhaalverkeer (waar blijft mijn aanslag).
- Meer medewerkers beschikbaar voor telefonie.
- De inzet van een extern, gespecialiseerd callcenter.
- Een nieuw KCC-applicatie met een beter ingericht telefoonmenu met verwachtingen ten aanzien van de wachttijd (wachtteksten i.p.v. constante stilte).

Afwikkeling bezwaren

Doelstelling 2024	Gerealiseerd 2024	Gerealiseerd 2023	Gerealiseerd 2022
Procesactiviteit: Verzoek, bezwaar en beroepsschriften			
Kwaliteitskenmerk: Afwikkelen binnen wettelijke gestelde termijnen			
Heffingsbezwaren binnen < 6 weken	49%	26%	63%
Parkeren binnen < 6 weken	54%	41%	23%

Het aantal in 2024 opgelegde belastingaanslagen is aanzienlijk gestegen. Doorgaans gaat een klein percentage van alle opgelegde belastingaanslagen in bezwaar. In dit licht is het logisch dat het aantal bezwaarschriften is gestegen. Echter, een stijging van het aantal bezwaarschriften heeft gevolgen voor de werklast. Door inhuur op de afhandeling op algemene bezwaren en op parkeerbezwaren sturen we bij om dichter bij de doelstelling te blijven.

De instroom van het aantal bezwaarschriften gericht tegen de naheffingen parkeerbelasting blijft hoog. De uitbreiding van het gebied betaald parkeren in Utrecht veroorzaakt een stijging, maar een aanzienlijk deel van de bezwaarschriften handelt over de door de gemeente Utrecht uitgegeven vergunningen die door de vergunninghouder niet tijdig wordt verlengd. Om de instroom te verminderen vindt afstemming plaats met gemeente Utrecht.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Door aanpassingen in onze communicatie, door het inzetten van een flexibele schil (extern callcenter) en het structureel reguleren van terugbelverzoeken ten aanzien van WOZ-gerelateerde vragen (afsprakenmodule met behulp van een QR-code) hebben we meer grip gekregen op het klantcontact, waarbij vooral herhaalverkeer rondom terugbelafspraken zijn voorkomen. Hoewel het aanbod daalde ten opzichte van 2023, was het aanbod in 2024 nog altijd ongeveer 40% hoger dan in dezelfde periode in 2022.

Om onze dienstverlening verder te verbeteren is door middel van een aanbesteding in 2024 een nieuwe KCC- applicatie gezocht. Vanaf medio juli wordt gewerkt met KPN Genesys. Door slimme toepassingen komt de klant op basis van het onderwerp van de vraag sneller bij de juiste medewerker uit. In het geval dat de klant moet wachten op een beschikbare medewerker, krijgt de klant informatie over de wachtrij (positie) en mogelijkheden voor zelfservice en wordt de klant een klanttevredenheidsonderzoek aangeboden. De nieuwe KCC-applicatie biedt mogelijkheden voor nog meer klantvriendelijke oplossingen, die BghU in de toekomst wil verkennen en gebruiken. Op dit moment is de basis ingericht.

Voor het zo goed mogelijk communiceren met onze inwoners en ondernemers zijn richtlijnen opgesteld en weergeven in ons communicatieplan. Om onze dienstverlening continue te verbeteren, leren we ook van de feedback van onze inwoner. We verbeteren onze brieven en voeren verbeteringen door in de website. We hebben een begin gemaakt om onze brieven op B1-niveau op te stellen, zodat deze duidelijk zijn voor de inwoner en ondernemer.

Wat heeft het gekost?

Onderstaand overzicht laat de kosten zien voor het proces Klantcontact. De personele lasten zijn toegerekend op basis van feitelijke uitgaven, de overige kosten op basis van een directe koppeling van de geleverde diensten in het kader van dit onderdeel.

Staat van Baten en Lasten 2024	
Bedragen in euro's	**Klantcontact**
Rente en afschrijving	**€ 0**
Personele lasten (incl. inhuur)	**€ 2.384.180**
Lasten personeel in dienst	*€ 1.256.812*
Inhuurlasten	*€ 1.127.368*
Materiële lasten	**€ 10.928**
ICT-Transitie naar SAAS eenmalig	*€ 0*
ICT-contractkosten jaarlijkse volume	*€ 10.928*
Bedrijfsvoeringskosten	*€ 0*
Proceskostenvergoeding WOZ	*€ 0*
Onvoorzien	**€ 0**
Totale lasten	**€ 2.395.108**
Dwangbevelen	€ 0
Overig	€ 0
Totale baten	**€ 0**

1.1.4. Kernproces Innen

Het betreft het innen van de belastinggelden door middel van betalingsregelingen, het afhandelen van kwijtscheldingsverzoeken, het aanmanen van klanten, met allerlei vormen van beslag, schuldsaneringen en faillissementen en met het voorbereiden van de dossiers voor de deurwaarders. Tevens houdt men zich bezig met het verwerken van betalingen. Zowel de binnendienst als de deurwaarders zetten bij de tenuitvoerlegging (de laatste handeling om tot inning van de belastinggelden te komen) sterk in op contact met de belanghebbenden.

Vroegtijdig in contact te komen met de belanghebbende geeft ons inzicht in de schuldenpositie. Hierdoor kunnen we beter inspelen op de situatie. Sociaal invorderen en persoonlijk contact met de klant zal moeten leiden tot een verbetering van de schuldenpositie van de belanghebbenden. Tevens is er contact met de sociaal raadslieden van de diverse gemeenten. Er worden voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd.

Wat hebben we bereikt?

Doelstellingen Innen
Verbeteren (telefonische) bereikbaarheid.
Het verder optimaliseren van de verschillende kanalen. Een onderdeel hiervan is onze telefonie-oplossing. De communicatie naar onze inwoners en ondernemers is begrijpelijk, zowel op de website als in onze brieven.

Procesoptimalisatie en kwaliteitsverbetering.
Door procesoptimalisatie kunnen wij efficiënter werken. De basis hierbij is wat levert het op voor onze klant. Het zogenaamde lean principe. In kleine stapjes verbeteren en waarde toevoegen voor de klant (inwoner)

Verdere ontwikkeling medewerkers.
Extern winnen is intern beginnen. Wij willen dat iedere medewerker van BghU ook ambassadeur is. Het Talenten traject dat BghU breed is doorlopen, is onderdeel van ons handelen.

Communicatie over de afdelingen heen verbeteren.
BghU breed meer van elkaars handelen op de hoogte zijn.

Meten is weten
Op basis van cijfers, sturen op achterstanden, werkvoorraden. Meer datagedreven werken.

Kwaliteitsnormen betalingsverwerking

Doelstelling 2024	Gerealiseerd 2024
Procesactiviteit: Betalingsverwerking Kwaliteitskenmerk: Tijdige verwerking binnen gekomen betalingen	
95% van de binnengekomen betalingen zijn binnen 7 dagen verwerkt, de overige 5% binnen 1 maand.	98% 99%

Kwaliteitsnormen invorderingsmaatregelen

Doelstelling 2023	Gerealiseerd 2024	Gerealiseerd 2023	Gerealiseerd 2022
Procesactiviteit: Invorderingsmaatregelen Nastreven van de volledige betaling van de belastingaanslagen			
< 3% van de vorderingen ouder dan 1 jaar	0,7%	3%	3%
< 1% van de vorderingen ouder dan 18 maanden	0,6%	1,1%	1,2%
< 0,01 ouder dan 3 jaar	0,26%	%	0,17%

We zien positieve resultaten op dit onderdeel. Het invorderproces heeft enkele inhaalslagen kunnen maken: regelmaat in het proces, op orde brengen van de personele capaciteit (deels door inhuur), extra inzet op de sociale (dwang)invordering en een intensivering van het proces rondom de wielklem, waardoor de lastig te vorderen bedragen makkelijker vorderbaar worden.

Het percentage ouder dan 3 jaar laat een stijging zien. Dit betreft met name de naheffingsaanslagen parkeren en dan ook nog specifiek de buitenlandse kentekens.

De aanbesteding voor de dwanginvordering is eind 2024 afgerond. Gedurende de aanbestedingsperiode zijn er geen hernieuwde bevelen betekend in het buitengebied. Volgend jaar zal het invorderproces weer extra slagen kunnen maken. Ook dan zal BghU zich blijven inzetten om de invordering zo sociaal mogelijk in te steken.

Kwaliteitsnormen Kwijtschelding

Doelstelling	Realisatie 2024	Realisatie 2023	Realisatie 2022
Procesactiviteit: Aanvragen kwijtschelding Kwaliteitskenmerk: Correcte en tijdige uitspraken			
Afwikkelen binnen 8 weken	38%	30%	31%

In 2024 is het proces Kwijtschelding herijkt. Dit heeft geleid tot procesoptimalisatie die hand in hand gaat met verbeteringen in onze belastingapplicatie Gouw. Voor de klant betekent dit onder andere dat op het moment dat we een verzoek tot informatie doen voor het aanleveren van stukken en de klant heeft deze nog niet aangeleverd dat we automatisch een reminder eruit doen om hem hieraan te herinneren. Op het moment dat wij de klant verzoeken om informatie, kunnen we het verzoek tot kwijtschelding niet afhandelen. Dit wordt nu meegerekend in de afhandeltijd, waardoor de termijn van 8 weken al snel wordt overschreden. Dit betekent dat we de kwaliteitsnormen aanpassen aan reële doelen. Dit heeft bijvoorbeeld ook te maken met de tijd dat de dossiers bij het Inlichtingen Bureau liggen.

Door een grote regelmaat in de toetsing bij het Inlichtingen Bureau, wisselt BghU iedere twee weken informatie uit met het Inlichtingen Bureau. Door een strenge controle op de adviezen van het Inlichtingen Bureau, waarbij de adviezen worden afgezet tegen de adviezen en kwijtscheldingsverzoeken van voorgaande jaren, is BghU niet in alle gevallen afhankelijk van de informatievoorziening vanuit de aanvragen, waardoor het BghU beter lukt om kwijtscheldingsverzoeken beter en sneller op uitspraak te brengen. Klanten worden minder belast met administratieve moeilijkheden en krijgen sneller een uitspraak op hun verzoek om kwijtschelding.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Een continu proces van procesoptimalisatie waarbij gestart is met het proces Kwijtschelding. Daarnaast meten van de kwaliteit van onze processen. In 2024 is een intern controleplan opgesteld waarin ook wordt aangegeven hoe wij onze kwaliteit toetsen. Voor het proces Kwijtschelding heeft dit tot nieuwe KPI's geleid en wordt er maandelijks een interne controle uitgevoerd.

Proceskostenvergoeding

Het grootste deel betaalde proceskostenvergoeding betreffen ingediende bezwaar- en beroepschriften door de NCNP-bureaus. Het afgelopen boekjaar betrof dat 50% van de ingediende WOZ-bezwaren. Dit kost niet alleen meer tijd in de bezwaarafhandeling (elk ingediend bezwaar is een hoorzitting) maar ook de administratieve belasting is enorm. Eveneens kost elke waardevermindering de organisatie proceskostenvergoeding in bezwaar en beroepsfase. De proceskostenvergoeding 2024 bedraagt € 1.208.126,--.

	Totale materiele lasten BghU		Aandeel proceskosten	
	Begroting	Realisatie	% begroot	% realisatie
Boekjaar 2017	€ 5.626.000	€ 5.448.608	5,8%	6,8%
Boekjaar 2018	€ 5.592.000	€ 5.756.712	6,5%	6,4%
Boekjaar 2019	€ 5.681.000	€ 5.921.396	7,5%	11,0%
Boekjaar 2020	€ 6.181.000	€ 6.054.058	11,3%	13,6%
Boekjaar 2021	€ 5.759.000	€ 5.205.659	13,9%	21,1%
Boekjaar 2022	€ 8.224.000	€ 7.138.302	13,4%	14,1%
Boekjaar 2023	€ 7.927.000*	€ 7.389.925	17,1%	18,4%
Boekjaar 2024	€ 6.963.607	€ 7.882.500	17,3%	15,3%

*= incl. € 525.000 onttrekking aan reserves

Wat heeft het gekost?

Onderstaand overzicht laat de kosten zien voor het proces Innen. De personele lasten zijn toegerekend op basis van feitelijke uitgaven, de overige kosten op basis van een directe koppeling van de geleverde diensten in het kader van dit onderdeel.

Staat van Baten en Lasten 2024	
Bedragen in euro's	**Innen**
Rente en afschrijving	**€ 0**
Personele lasten (incl. inhuur)	**€ 1.808.779**
Lasten personeel in dienst	*€ 1.568.535*
Inhuurlasten	*€ 240.244*
Materiële lasten	**€ 218.624**
ICT-Transitie naar SAAS eenmalig	*€ 0*
ICT-contractkosten jaarlijkse volume	*€ 18.087*
Bedrijfsvoeringskosten	*€ 200.536*
Proceskostenvergoeding WOZ	*€ 0*
Onvoorzien	**€ 0**
Totale lasten	**€ 2.027.403**
Dwangbevelen	€ 2.067.400
Overig	€ 0
Totale baten	**€ 2.067.400**

1.1.5. Overhead

De ondersteunende processen hebben als doelstelling het adviseren, ondersteunen en ontzorgen van de deelnemers rond het belastingproces. Hierdoor zijn de deelnemers in staat om rechtsgeldige belastingverordeningen en -tarieven vast te stellen en zijn zij “verzekerd” van de geraamde belastingopbrengsten. Daarnaast vallen hier de ondersteunende activiteiten onder ten behoeve van het primaire proces.
De directie, de staf en alle overige ondersteunende activiteiten ten behoeve van het primaire proces zijn binnen dit onderdeel ondergebracht. Hieronder vallen de taken met betrekking tot de interne bedrijfsvoering, de interne controlewerkzaamheden, de financiële administratie, de informatie- en communicatietechnologie, communicatie, juridische zaken, inkoop en de HR-werkzaamheden.

Wat hebben we bereikt?

Binnen het programma overhead is de realisatie van de doelstellingen, als volgt:

- Kantoorautomatisering en -inrichting passend bij hybride werkvorm (deels thuis, deels kantoor, videobel mogelijkheden, flexibele kantoorindeling voor diverse werkvormen en -groepen).
- Klachtenbehandeling, klachten naar tevredenheid af te handelen.
- Optimale communicatie-uitingen, conform geldende overheidsuitgangspunten.
- Regievoering, ambtelijke efficiënte en eenduidige afstemming met onze deelnemers.
- Voortgang rapporteren belastingopbrengsten.
- Juridische ondersteuning bieden intern en aan de deelnemers.
- Gevraagd of ongevraagd adviseren over de informatievoorziening met als doel deze gebruiksvriendelijk, efficiënt, effectief en veilig beschikbaar te stellen voor BghU en de belastingplichtigen.
- Informatieveiligheid: toereikende capaciteit bepalen m.b.t. de vakkundige inzet van de Privacy Officer (PO), Functionaris Gegevensbescherming (FG) en CISO om zelfstandig aan de geldende, nieuwe eisen te voldoen.
- Financiële en kwaliteitsondersteuning voor de interne beheersing met KPI's voor de processturing en verbeteringen doorvoeren. Verder goede afstemming met de accountant over de rolverdeling t.b.v. aantonen rechtmatigheid en over de mate van interim-controles met steekproeven.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2024 zijn de volgende activiteiten ontwikkeld.

- Kantoorautomatisering: op basis van Programma van Eisen leveranciersselectie en implementatie. Deze aanbesteding is succesvol doorlopen, het huidige contract is in tijd enigszins verlengd om een soepele overgang naar de nieuwe ondersteuning te implementeren, zonder de reguliere bedrijfsvoering en dienstverlening te benadelen. De kantoorinrichting is nog niet optimaal en in afstemming met Utrecht op basis van aanbod en planning voor het Stadskantoor.
- Klachtenbehandeling: verbeterpunten voorgaande jaar destilleren en toepassen, actualisatie Klachtenregeling op basis van wetgeving.
- Communicatie: Met de komst van de Communicatieadviseur is aan de hand van een communicatie jaarplan en communicatie matrix de basis gelegd voor onze externe en interne communicatie dat bijdraagt aan de verbetering van duidelijke en begrijpelijke communicatie met onze inwoners en ondernemers. (zoals QR-code op het aanslagbiljet, promotiefilm BghU, communicatierichtlijnen en schrijfwijzer, website verbeteringen w.o. geïntegreerde kwijtscheldingscheck)
- Regievoering: additionele vragen buiten het Uitvoeringsprotocol om centraal coördineren en mogelijke aanvullende afspraken over maken. Het aantal additionele vragen is sterk toegenomen en vraagt om een andere benadering van de afstemming. In samenwerking wordt gewerkt aan wederzijdse rolduiding en afstemming. Het Uitvoeringsprotocol wordt nog geëvalueerd, met name de KPI’s
- Conform het Uitvoeringsprotocol worden drie voortgangsrapportages per jaar aangeboden op afgesproken data, over de belastingopbrengsten per deelnemer.
- Juridische ondersteuning: behandelen beroepsprocedures, redigeren verordeningen, interne en externe advisering, kennisoverdrachten ondersteunen primaire processen. Mede als gevolg van het

toenemende aantal beroepsprocedures is meer behoefte aan juridische administratieve ondersteuning en wordt dit bijgehouden en geëvalueerd om te bepalen of de huidige formatie toereikend is. Tussentijds is met inhuur aangevuld.
- Informatievoorziening: indeling naar domeinen voor betere dienstverlening. De domeinen bevatten o.a. de werkgebieden Informatiemanagement, Functioneel beheer, Artificial Intelligence, robotisering, GIS, business intelligence/data-analytics en servicedesk.
- Informatieveiligheid: geactualiseerd Informatiebeveiligingsbeleid en Privacybeleid ingezet, inclusief de omzetting van actiepunten vanuit de BIO naar NIS2 vereisten. Op basis van evaluatie de formatie geformaliseerd voor de inzet van de functies van PO, FG en CISO en bijbehorende vacature(s) uitgezet.
- Financiële en kwaliteitsondersteuning: financiële voortgangsrapportage/ management informatie. Borging rechtmatigheid, ontwikkeling VIC.

Wet hersteloperatie toeslagen (kinderopvangtoeslag-Affaire)
In 2020 stelde de Wet Hersteloperatie Toeslagen dat iedere gedupeerde van de toeslagenaffaire met een nog niet (volledig) betaalde belastingaanslag lokale heffingen – opgelegd vóór 1 januari 2021 - in aanmerking zou komen voor kwijtschelding van die belastingaanslag(en). Het merendeel van de gedupeerden is in 2021-2022 naar voren gekomen. Alle gedupeerden die na het inlezen van de bestanden van de Belastingdienst de belastingaanslag(en) lokale heffingen van voor 1 januari 2021 nog niet (volledig) hebben betaald, zullen volgens de Wet Hersteloperatie Toeslagen in aanmerking komen voor kwijtschelding. Dit proces loopt toch steeds. Enerzijds hebben personen tot en met 31-12-2024 het recht gehad om zich alsnog als gedupeerden van de toeslagenaffaire aan te melden. Anderzijds stuurt de belastingdienst nog steeds nieuwe lijsten met gedupeerden omdat zij achterstanden hebben in de verwerking. De verwachting is dat dit in 2027 pas volledig is afgehandeld. Daarnaast heeft de Herstelwet een herstelregeling van gedupeerde ouders en een herstelregeling voor eventuele ex-partners van gedupeerde ouders in het leven geroepen.

In de afgelopen jaren zijn er geen openstaande belastingbedragen en invorderingskosten kwijtgescholden, omdat er geen programmatuur beschikbaar was om dit geautomatiseerd te kunnen doen. Dit is in 2024 gedeeltelijk ingericht. Eind 2024 is er inzicht verkregen in de aantallen dossiers en zijn we gestart met het met het handmatig beoordelen van de dossiers en het versturen van brieven aan personen die in aanmerking komen voor kwijtschelding.

Wat heeft het gekost?

Onderstaand overzicht laat de kosten zien voor het procesteam Overhead. De personele lasten zijn toegerekend op basis van feitelijke uitgaven, de overige kosten op basis van een directe koppeling van de geleverde diensten in het kader van dit onderdeel.

Staat van Baten en Lasten 2024	
Bedragen in euro's	**Overhead**
Rente en afschrijving	**€ 0**
Personele lasten (incl. inhuur)	**€ 3.945.185**
Lasten personeel in dienst	*€ 3.052.824*
Inhuurlasten	*€ 892.361*
Materiële lasten	**€ 5.655.069**
ICT-Transitie naar SAAS eenmalig	*€ 244.000*
ICT-contractkosten jaarlijkse volume	*€ 1.790.193*
Bedrijfsvoeringskosten	*€ 3.620.876*
Proceskostenvergoeding WOZ	*€ 0*
Onvoorzien	**€ 0**
Totale lasten	**€ 9.600.254**
Dwangbevelen	€ 0
Overig	€ 643.550
Totale baten	**€ 643.550**

1.2. Paragrafen

In dit deel van het jaarverslag is aandacht voor de (verplichte) paragrafen vanuit het BBV. Deze paragrafen volgen de indeling van de begroting, waarbij de paragrafen 'weerstandsvermogen' en 'risicobeheer' in deze jaarrekening zijn samengevoegd in de paragraaf 'weerstandsvermogen en risicomanagement'.

1.2.1. Lokale heffingen

De uitvoering van het belastingproces (waarderen, heffen en innen) van iedere deelnemer valt onder de verantwoordelijkheid van BghU. De deelnemers zijn verantwoordelijk voor het bepalen van de te heffen belastingen, het vaststellen van verordeningen, tarieven en de kwijtscheldingsnormen. Kortom, het aangaan van de belastingsamenwerking heeft geen gevolgen voor de beleidsvrijheid van de deelnemers. Iedere deelnemer overhandigt jaarlijks een begroting waarin zij vermeld welke belastingen (inclusief tarieven) er moeten/mogen worden geheven in de desbetreffende regio.
BghU heeft in 2024 inkomsten genoten ter compensatie van de kosten die verband houden met invorderingsmaatregelen. Invorderingsmaatregelen moeten worden genomen op het moment dat een belastingplichtige geen gehoor geeft aan de (door middel van een aanslag) opgelegde betalingsverplichting. Onder kosten die verband houden met invorderingsmaatregelen verstaan wij onder andere de kosten die gepaard gaan met het verzenden van aanmaningen, dwangbevelen en andere invorderingsactiviteiten. De totale realisatie van de inkomsten wegens vervolgingskosten in 2024 bedraagt € 2,067 miljoen. Deze stijging is ontstaan door:

- Meer aanslagen oudere belastingjaren die zijn opgelegd dan in kalenderjaar 2023.
- De invorderingsprocessen hebben voor 2024 continu door kunnen lopen terwijl dit in kalenderjaar 2023 pas na de zomervakantie opgestart kon worden i.v.m. implementatieproblemen van de belastingapplicatie
- De volumegroei in het nieuwe belastingjaar (nieuwbouwwoningen maar vooral uitbreiding van het aantal naheffingsaanslagen Parkeren).
- Stijging van de tarieven in de zgn. Kostenwet voor de aanmaningen, dwangbevelen en hernieuwde bevelen.

1.2.2. Weerstandsvermogen & risicomanagement

BghU kent een nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement waarin de aanpak en het beheersen van risico's binnen BghU is vormgegeven. Jaarlijks maakt BghU in het kader daarvan bij het opstellen van de begroting een risico-inschatting. Onderstaand is de financiële vertaling van die risico-inschatting voor de begroting 2024 weergegeven. Het risicoprofiel borduurt voort op eerder geconstateerde en geïnventariseerde risico's. Het benodigde weerstandsvermogen op basis van deze inschatting bedraagt € 437.500.

Berekening weerstandsvermogen in relatie tot de BghU voor begroting 2024

	Risicotypering	Netto risico	Netto-risico (toelichting)	Kans	Restrisico 2024
1.	Reparatie foutief kohier i.v.m. verkeerde gegevens	€ 500.000	50% meerwerk door slechte kwaliteit van uitbestede diensten.	10%	€ 50.000
2	Verduistering incasso/misbruik financiële middelen	€ 50.000	Sommige medewerkers, met name deurwaarders, komen nog in aanraking met contant geld. Risico ongewijzigd voor 2024.	25%	€ 12.500
3.	Maximale boete bij datalekken	€ 200.000	BghU heeft een goed ingebed plan hoe om te gaan met een datalek, daarnaast wordt steeds meer kennis en ervaring opgebouwd.	20%	€ 40.000
4.	Onvoorziene kosten door extra benodigde capaciteit bezwaarinstroom in relatie tot kritieke deadlines	€ 400.000	Afhankelijk van mate waarin instroom NCNP zich stabiliseert en afhankelijk van optimalisatieslagen afhandelingsproces	40%	€ 160.000
5	Terugloop invorderings-opbrengsten door uitgestelde faillissementen	€ 300.000	Mede afhankelijk van snelheid afbouw steunmaatregelen, herstel economie en andere variabelen	50%	€ 150.000
6	Uitval systemen	€ 250.000	Risico op langdurige hersteltijd en/of verlies van data	10%	€ 25.000
			Benodigd weerstandsvermogen		**€ 437.500**

Daaraan koppelt BghU een beschikbaar weerstandsvermogen, ook wel de weerstandscapaciteit genoemd. Deze weerstandscapaciteit wordt in 2024 gevormd door de vrij beschikbare algemene reserve. De vrije algemene reserve bedraagt bij totstandkoming van de begroting 2024 € 480.870.

De bestemmingsreserves behoren niet tot de weerstandscapaciteit: deze middelen zijn, zonder verdere besluitvorming, niet direct beschikbaar om risico's in de bedrijfsvoering af te dekken. Daarnaast staan er (meerjarige) afspraken tegenover.
Er hebben zich in 2024 geen noemenswaardige incidenten voorgedaan uit de benoemde risicoposten.

Datalekken
Er zijn twee meldingen bij Autoriteit Persoonsgegevens gedaan. Daarbij was geen verdere actie benodigd.

Weerstandsratio's
De weerstandsratio is te berekenen door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door het benodigde weerstandsvermogen op basis van de risico-inschatting. Hieronder is het verloop van de ratio vanaf 2020 weergeven:

Jaar	Beschikbare weerstandscapaciteit	Benodigd weerstandsvermogen	Weerstandsratio
2020	€ 537.659	€ 450.000	1,19
2021	€ 206.000	€ 500.000	0,41
2022	€ 480.870	€ 457.500	1,05
2023	€ 480.870	€ 420.000	1,14
2024	€ 480.870	€ 437.500	1,10

De ratio bedraagt voor BghU eind 2024 1,10. Met een ratio van 1,10 komen we volgens de onderstaande tabel uit op een weerstandscijfer C hetgeen als een 'voldoende' afdekking van de risico's wordt gezien.

Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 480.870	Ratio
Benodigde weerstandsvermogen	€ 437.500	1,10

Weerstandsratio's klassen		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	Uitstekend
B	1.4-2.0	Ruim voldoende
C	1.0-1.4	Voldoende
D	0.8-1.0	Matig
E	0.6-0.8	Onvoldoende
F	<0.6	Ruim onvoldoende

Ratio's jaarrekening

Financiele kengetallen	Realisatie 2023	Prognose 2024	Realisatie 2024
Netto schuldquote	-19,53%	-11,95%	-4,26%
Solvabiliteitsratio	*21,93%*	*39,56%*	*9,86%*
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Structurele exploitatieruimte	5,69%	0,00%	-7,25%
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. BghU heeft geen netto schuldpositie en een positief eigen vermogen per ultimo 2024 dus de netto schuldquote is negatief.
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin BghU in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio wordt berekend door het eigen vermogen (reserves) af te zetten tegen het balanstotaal per 31 december 2024. Door het positieve eigen vermogen, bedraagt de solvabiliteit 9,86%.

De structurele exploitatieruimteratio kan worden benut om te beoordelen welke structurele ruimte BghU heeft om de eigen lasten te dragen.

1.2.3. Kapitaalgoederen

BghU heeft per 2023 geen kapitaalgoederen.

1.2.4. Financiering

BghU valt onder de regels van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Dit besluit is ook van toepassing op de financiering van BghU. Hierna volgt de informatie die de regelgeving in verband met financiering voorschrijft.

Schatkistbankieren

Het naleven van de BBV betekent onder andere dat een organisatie bij het aantrekken van vreemd (kort en lang) vermogen gebonden is aan de financieringsvoorschriften zoals die zijn vastgesteld in de "Wet Financiering decentrale overheden". BghU is dan ook verplicht om gebruik te maken van het schatkistbankieren. Schatkistbankieren houdt in dat instellingen hun liquide middelen aanhouden bij het ministerie van Financiën. Door gebruik te maken van schatkistbankieren verlaat publiek geld de schatkist pas op het moment dat de middelen benodigd zijn voor de uitvoering van een publieke taak. Men hanteert hierbij wel een drempelbedrag. Het drempelbedrag is een gemiddelde per kwartaal. Het drempelbedrag is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat een organisatie gemiddeld buiten de schatkist mag houden. De drempel is gelijk aan 2% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen met een onderdrempel van € 1 miljoen. BghU confirmeert zich daarom aan de onderdrempel van € 1 miljoen. Door de ING-bank wordt de bankrekening van BghU dagelijks gecorrigeerd.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft de grens aan tot welk bedrag lagere overheden hun activiteiten met kort geld mogen financieren. Gemeenschappelijke regelingen mogen 8,2% van het begrotingstotaal financieren met kort geld. BghU heeft per 31 december 2024 geen gebruik gemaakt van de juridische mogelijkheid om een "kortgeldconstructie" af te sluiten. Vanaf 1 januari 2022 is een rekening courant krediet van € 3.000.000 beschikbaar om fluctuaties in de kasstroom van de bedrijfsvoeringsrekening op te vangen. Dat betekent ook dat BghU voldoet aan de regelgeving rondom de kasgeldlimiet.

Bedragen x € 1.000

Berekening kasgeldlimiet	2024
Begrotingstotaal	18.110
Kasgeldlimiet (8,2%)	1.485

Kasgeldlimiet 2024	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4
Kasgeldlimiet	1.485	1.485	1.485	1.485
Gemiddelde liquiditeitspositie	-26.629	-20.610	-13.132	-4.153
Onderschrijding kasgeldlimiet/ruimte onder	28.114	22.095	14.617	5.638

Liquiditeitspositie

Wij zijn met de deelnemende partijen overeengekomen dat iedere deelnemer bij aanvang van ieder kwartaal vijfentwintig procent van de jaarlijkse bijdrage aan ons voldoet. Tot op heden zijn daardoor geen financieringsproblemen voorgekomen. In de afgeronde aanbesteding voor de bankzaken is een kredietlimiet van € 3.000.000 opgenomen om eventuele tijdelijke liquiditeitstekorten te kunnen opvangen. Hierdoor kunnen cruciale bedrijfsvoeringsfuncties (betalen salarissen en leveranciers) te allen tijde doorgaan.

Renterisiconorm

De Wet fido definieert vaste schuld als opgenomen geldleningen waarbij de rente voor één jaar of langer vast staat. Met de renterisiconorm biedt de Wet fido een richtsnoer om renteaanpassingen van financieringen en beleggingen goed in de tijd te spreiden. Op grond van deze norm mag het totaal aan renteherzieningen en aflossingen per jaar niet meer zijn dan 20% van het begrotingstotaal. Uit onderstaande tabel blijkt dat wij daar ruimschoots aan voldoen.

Renterisiconorm 2024 **Bedragen x € 1.000**

1) Berekening renterisiconorm:	2024	2025	2026	2027
Begrotingstotaal aan lasten	€ 18.110	€ 19.332	€ 19.784	€ 20.231
Percentage cf. Wet fido (Ufdo)	20%	20%	20%	20%
RRN 2024	€ 3.622	€ 3.866	€ 3.957	€ 4.046
2) Bepaling renterisico:				
Renteherzieningen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aflossingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal renterisico	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3) Spiegeling renterisico aan RRN:				
Renterisiconorm	€ 3.622	€ 3.866	€ 3.957	€ 4.046
Werkelijk renterisico	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Overschrijding	-	-	-	-
OF				
Ruimte onder	€ 3.622	€ 3.866	€ 3.957	€ 4.046

1.2.5. Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering benoemt BghU de belangrijkste ontwikkelingen in het kader van haar bedrijfsvoering. De ontwikkelingen die BghU hier weergeeft, vloeien grotendeels voort uit eerder gemelde voornemens uit de Kadernota 2024-2027.

Rechtmatigheidsverantwoording

Met ingang van 2023 verantwoordt de directie door middel van de rechtmatigheidsverantwoording over de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties van de jaarrekening. Dit betekent dat via een verbijzonderde interne controle is vastgesteld of de drie hiervoor geldende rechtmatigheidscriteria zijn nageleefd:

- Voorwaardencriterium: de naleving van wet- en regelgeving zoals opgenomen in het normenkader dat op 11 december 2024 door het bestuur is vastgesteld;
- Begrotingscriterium: het handelen binnen de budgettaire kaders die het bestuur stelt in de begroting en begrotingswijzigingen;
- Misbruik & Oneigenlijk gebruik criterium: het in voldoende voeren van een beleid om misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen te voorkomen.

Als norm voor het rechtmatig handelen is in de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie BghU 2023 besloten een verantwoordingsgrens van 3% van de totale lasten (inclusief toevoegingen aan reserves). Op basis van de jaarrekening 2024 betekent dit een verantwoordingsgrens van € 683.441. Uit de intern uitgevoerde controles blijkt dat deze grens overschreden wordt. Dit wordt veroorzaakt door de begrotingsrechtmatigheid.

Daarnaast is in de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie BghU 2023 een rapporteringsgrens van €50.000 vastgelegd waarboven eventuele bevindingen in de paragraaf bedrijfsvoering worden gerapporteerd. Hiervan is wel sprake. Deze bevindingen hebben wij hieronder opgenomen:

Voorwaardencriterium
Er is geen sprake van bevindingen op het gebied van het voorwaardencriterium.

Begrotingscriterium
Er is sprake van een begrotingsoverschrijding van € 2.424.077. Deze overschrijding wordt volledig gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten en kan daarom als acceptabel worden beschouwd. Voor een toelichting op de afwijkingen tussen de laatst vastgestelde begroting en jaarrekening verwijzen wij u naar de paragraaf “Toelichting op de staat van baten en lasten”.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium
Er is geen sprake van bevindingen op het gebied van misbruik en oneigenlijk gebruik.

Overige onrechtmatigheid (niet financieel)
Naast de drie hierboven genoemde criteria is het op grond van de Kadernota rechtmatigheid 2024 van de commissie BBV verplicht om in de paragraaf bedrijfsvoering tevens te rapporteren over eventuele niet financiële onrechtmatigheden.
Er is geen sprake van bevindingen op het gebied van overige onrechtmatigheid.

Ontwikkeling Informatievoorziening

In 2023 is gestart met de inkooptrajecten voor de ICT-periferie, zoals genoemd in de voorgangsrapportage ICT-inkoop- en aanbestedingsstrategie, d.d. 31 januari 2022. Het documentmanagementsysteem uitgezonderd, zijn alle inkooptrajecten afgehandeld en zijn nieuwe leveranciers gecontracteerd. De volgende onderwerpen uit de ICT-periferie zijn recent geïmplementeerd of er wordt nog aan gewerkt om tot afronding van de implementatie te komen:

- ICT-beheer
- Werkplekken hardware
- KCC/telefonie

ICT-beheer
Begin 2024 is gestart met de implementatie van een nieuwe ICT-infrastructuur inclusief beheeroplossing en vervanging van de huidige Microsoft-licenties. Via een inkooptraject is gekozen voor de Managed Modern Workspace van Centric. Dit is een cloudoplossing die de komende jaren een toekomstbestendige omgeving garandeert. Deze omgeving en de verschillende netwerkcomponenten hebben in de loop van 2024 vorm gekregen en zijn zoveel mogelijk stapsgewijs getest en opgeleverd. Door vertraging in de oplevering van delen van de benodigde infrastructuur, veroorzaakt door problemen aan de kant van de opdrachtnemer, is de implementatiedatum reeds tweemaal verschoven (oorspronkelijk 1 mei 2024, vervolgens 1 juli 2024). De impact en de consequenties van de vertragingen zijn door BghU reeds eerder bestuurlijk gerapporteerd. De uiteindelijke implementatie heeft op 8 november 2024 plaatsgevonden en is op dat moment succesvol voltooid.
Door de uitloop van de implementatie zijn opnieuw bijeenkomsten voor medewerkers georganiseerd om de eerdere opgedane kennis weer te actualiseren.

Op dit moment wordt nog gewerkt aan de restpunten die niet gelijk met de implementatie konden worden voltooid of die nog niet (volledig) naar wens zijn opgeleverd. Ook het beheer, waarmee gelijk is gestart, moet nog de definitieve vorm krijgen. De verwachting is dat de implementatie van het beheer in het eerste kwartaal van 2025 volledig is afgerond en de resterende punten uiterlijk in het tweede kwartaal van 2025. In deze periode zal ook evaluatie met de leverancier plaatsvinden over het verloop van dit traject.

Werkplekken hardware
De implementatie van de nieuw werkplek, waarbij een hybride werkplek centraal staat, is afgerond. De uitrol van de nieuwe werkplek is een feit. Iedere medewerker heeft nu de volgende apparatuur ter beschikking:

- Laptop
- Beeldscherm met geïntegreerd docking station en accessoires
- Smartphone

Het beeldscherm/docking station is zowel op de kantoorwerkplek, als op de thuiswerkplek beschikbaar, zodat medewerkers beschikken over de juiste hardware om hun werk goed uit te kunnen voeren, zowel thuis, als op kantoor.
Het beheer van de hardware wordt op dit moment ingebed en zal in het eerste kwartaal van 2025 zijn afgerond.

KCC/telefonie
Na afronding van het aanbestedingstraject is in maart 2024 een overeenkomst afgesloten met de geselecteerde leverancier, KPN, voor levering en implementatie van een nieuw Klantcontactcentrum (KCC) en de onderliggende telefonielijnen (SIP). De implementatie heeft half juli 2024 succesvol plaatsgevonden inclusief de eerste training van de desbetreffende medewerkers, waarna het nieuwe KCC in gebruik is genomen. In het laatste kwartaal van 2024 is nog een finale training van medewerkers verzorgd en zijn de beheeraspecten vormgegeven. Het beheer wordt in het eerste kwartaal van 2025 definitief geïmplementeerd.

Eind 2023 is BghU gestart met een verkenning t.b.v. een nieuwe BI-infrastructuur (business intelligence) voor data-analyse en managementinformatie. De verwachting was dat de implementatie van de nieuwe BI-infrastructuur in de eerste helft van 2024 zou kunnen plaatsvinden, maar dit is door de uitloop van het IT-beheer project niet gelukt. Door de projectorganisatie van IT-beheer is een gelijktijdige implementatie van een nieuwe BI-infrastructuur als risico bestempeld. Gezien de uiteindelijke implementatie van IT-beheer in november 2024 en het nawerk van het bijbehorende beheertraject, is de implementatie (inclusief het trainingstraject) van de BI-infrastructuur verschoven naar de eerste helft van 2025. De periode hierna zal vervolgens worden gebruikt voor verdere ontwikkeling om de BI-infrastructuur te vormen tot een organisatiebreed data-platform.

Overige ontwikkelingen
De inkoop van beeldmateriaal “Luchtfoto's en Panoramabeelden” is voor de komende vier jaar weer afgerond. Via een aanbesteding zijn contracten gesloten met twee leveranciers. Deze aanbesteding is anders georganiseerd dan overige inkooptrajecten, omdat de aanbesteding is gedaan in een samenwerking

met meerdere organisaties. Wat ooit begon als samenwerking tussen gemeente Utrecht en BghU, is inmiddels uitgegroeid naar een samenwerking waaraan tien organisaties deelnemen. De aanbesteding is door BghU reeds voor de derde keer uitgevoerd in samenwerking met de gemeenten Utrecht, Bunnik, De Bilt, Houten, Lopik, Nieuwegein, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en Zeist. Het nieuwe beeldmateriaal is voor 2024 ingewonnen en beschikbaar gesteld aan alle deelnemende organisaties.

Eind 2024 is met de leverancier van druk-, print- en scanwerk een overeenkomst afgesloten, zodat de fysieke poststroom gedeeltelijk ook bij de postbezorgende dienst te volgen is. Dit is afdoende om te voldoen aan de bewijslast van bezorging, zoals gesteld in de desbetreffende jurisprudentie. De implementatie hiervan wordt in het eerste kwartaal van 2025 afgerond. Tevens zal dit in een proces worden geborgd.

Verslag van de CISO en Functionaris Gegevensbescherming

Vernieuwde normen voor informatiebeveiliging
BghU dient informatiebeveiliging te borgen volgens het verplichte Baseline Informatiebeveiliging Overheid (afgekort; BIO). In 2024 is versie 2 van BIO gepubliceerd. We hebben een analyse uitgevoerd naar de impact van de BIO2 voor de inrichting van de informatiebeveiliging. Hierbij is ook de aankomende NIS2/ Cyberbeveiligingswetgeving (Cbw) meegenomen. In 2025 zullen we de implementatie van de beheersmaatregelen hierop aanscherpen. Ook de audit DigiD staat weer op de planning.

Benchmark overleg
Sinds februari 2024 houden de CISO's van alle belastingsamenwerkingen een maandelijks overleg. Het overleg heeft tot doel elkaar te ondersteunen bij vraagstukken.

Bijsturing op het incidentenproces
We hebben het proces aangepast met onder meer de vastlegging van de tijdstippen van melding en afmelding van incidenten. Zo is nu de tijdige afhandeling te monitoren.
Een belangrijke verbetering die is doorgevoerd betreft de koppeling van incidenten aan DigiD. Dit was nodig voor de jaarlijkse DigiD audit.

Veilig mailen
Binnen BghU is Zivver geïntroduceerd. Deze applicatie stelt de organisatie in staat veilig te mailen met elkaar maar ook met burgers als dit nodig is. De werking van de applicatie is nog niet volledig zoals gewenst. Hieraan wordt in 2025 gewerkt.

Verbeteringen zijn nodig
Uit onze interne audits blijkt dat nog verbeteringen nodig zijn t.b.v. het bewustzijn van medewerkers. De applicatie NanoLearnings die we in gebruik hebben genomen, wordt nog te weinig gebruikt. Daarnaast was in december een belangrijk incident in het Stadskantoor van Gemeente Utrecht. De fysieke toegangsbeveiliging van het Utrechtse stadskantoor bleek onvoldoende effectief in een audit van de Rekenkamer.

2024

Onderwerp	Aantal	Bijzonderheden
Verwerkersovereenkomsten per jaar	3	Geen
Datalekken per jaar	15	Waarvan 2x melding bij AP
Verzoeken om inzage persoonsgegevens	0	Geen
Aantal keren systemen niet beschikbaar per jaar	0	Systeemuitval BghU breed
Audits	Voldaan	
DigiD Audit 2024	Ja	Alle onderdelen voldoen

Personeel

Ondersteunend proces: HRM
De ondersteuning op het gebied van HRM wordt verzorgd door de gemeente Utrecht. De gehele personeels- en salarisadministratie wordt uitgevoerd door de gemeente Utrecht. BghU heeft daarnaast een fulltime HRM-adviseur beschikbaar die vanuit de gemeente Utrecht bij BghU gedetacheerd is. Vanaf 1 januari 2025 komt deze adviseur bij BghU in dienst en vervalt dit adviesgedeelte in de SLA met gemeente Utrecht.
Onderstaand enkele feiten op het gebied van HRM. In de afgelopen jaren werden een aantal kengetallen vergeleken met de getallen uit de meest recente landelijke personeelsmonitor decentrale overheidssectoren (gemeenten/provincies/waterschappen). Uit een eerdere enquête onder de 200 leden (waaronder BghU) van de Werkgeversvereniging Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties (WSGO) bleek dat er veel vraag was naar een eigen personeelsmonitor om de leden meer handvatten te geven voor hun HR-beleid. In 2024 hebben het A&O fonds Gemeenten en de WSGO de eerste WSGO-personeelsmonitor (over 2023) uitgebracht. Vanaf heden zullen de kengetallen van BghU hiermee vergeleken worden.

Formatie en bezetting
BghU heeft op peildatum 31 december 2024 een personeelsbestand van circa 122,22 FTE (131 medewerkers). Op basis van de loonsom is ongeveer ruimte voor 134,72 FTE wanneer het volledige budget gebruikt wordt voor medewerkers in dienst van BghU. De formatieruimte bestaat uit een aantal openstaande in- en/of externe vacatures en vacatures die momenteel worden ingevuld door externe young potentials die op termijn bij BghU in dienst zullen treden. Daarnaast wordt een deel van de formatieruimte ingezet als flexibele schil (o.a. inzet extern callcenter). In 2024 zijn 24 nieuwe medewerkers in dienst gekomen. Dit betekent een instroompercentage van 18,32%. Dit ligt hoger dan bij de gemeenten (18% in 2023) en lager dan bij de WSGO-leden (20% in 2023). In 2024 zijn 17 medewerkers uitdienst getreden. Dit betekent een uitstroompercentage van 12,98%. Dit ligt hoger dan bij de gemeenten (9% in 2023) en de WSGO-leden (11% in 2023). Verwachting is dat het uitstroompercentage de komende jaren gelijk zal blijven, dan wel iets zal stijgen in verband met de vergrijzing van het personeelsbestand.

Samenstelling personeel
De verdeling tussen man/vrouw was op peildatum 31 december 2024 52%/48%. Binnen de gemeenten ligt deze verdeling op 45%/55% in 2022 en bij de WSGO-leden op 39%/61% in 2023. Hiermee is de verdeling binnen BghU vergelijkbaar met die van gemeenten.

Op peildatum 31 december 2024 was de gemiddelde leeftijd 47,8 jaar. Dit ligt hoger dan de gemiddelde leeftijd binnen gemeenten (46,8 jaar in 2023) en bij de WSGO-leden (47,1 jaar). Onderstaande tabel geeft inzicht in de leeftijdsopbouw (percentage van aantal personen):

	BghU 2024	Gemeenten 2023	WSGO-leden 2023
Jonger dan 25 jaar	2%	2%	2%
25-34 jaar	21%	17%	17%
35-44 jaar	11%	22%	21%
45-54 jaar	29%	27%	26%
55-59 jaar	19%	15%	16%
60-64 jaar	15%	14%	14%
65 jaar en ouder	3%	3%	4%

De naar verhouding sterke mate van vergrijzing van het personeelsbestand betekent, net als bij de gemeenten en WSGO-leden, voor de komende jaren extra uitstroom van personeel. Daarmee verdwijnt ook veel kennis en expertise. Het aantrekken van nieuw personeel, een adequate overdracht van kennis en expertise door op korte termijn vertrekkende medewerkers aan instromende medewerkers zijn dan ook belangrijke aandachtspunten voor de komende jaren. Om meer verjonging aan te brengen zullen wij daarnaast proberen komende jaren meer jongeren (onder de 30 jaar) aan te trekken en het aantal

stagiair(e)s uit te breiden. Deze verjonging heeft zich sinds 2023 al ingezet: de leeftijdscategorie 25-34 jaar is gestegen van 4% in 2022 naar 12% in 2023 en naar 21% in 2024.

Ziekteverzuim
Het ziekteverzuim bedraagt in 2024 6,29%. Het ziekteverzuim is daarmee gedaald ten opzichte van het jaar 2023 (7,45%) en ligt lager dan het gemiddelde ziekteverzuim binnen gemeenten (6,5% in 2023) en de WSGO-leden (6,9% in 2023). Daarmee ligt het ziekteverzuimpercentage bij BghU, gemeenten en WSGO-leden nog steeds hoger dan het ziekteverzuimpercentage van heel Nederland (5,3% in 2023).

Onderstaande tabel geeft inzicht in het ziekteverzuimpercentage over de afgelopen vijf jaar.

Ziekteverzuim%	2020	2021	2022	2023	2024
BghU	8,17%	8,47%	8,56%	7,45%	6,29%

Tot en met 2022 laat het ziekteverzuim een stijgende lijn zien. Dit werd met name veroorzaakt doordat het gemiddeld aantal langdurig zieke medewerkers met niet-werkgerelateerde klachten jaarlijks steeg. T.o.v. 2023 is het ziekteverzuimpercentage in 2024 met ongeveer 1% gedaald. Dit komt met name doordat een aantal langdurig zieke medewerkers in de loop van 2024 uitdienst zijn gegaan (i.v.m. toekenning volledige WIA-uitkering). Met alle huidige zieke medewerkers zijn afspraken over re-integratie gemaakt. BghU heeft er, ook in 2024, alles aan gedaan om het verzuim, daar waar beïnvloedbaar, te beperken. Leidinggevenden hebben regelmatig contact met zieke medewerkers en ondernemen de vereiste acties in het kader van Wet Verbetering Poortwachter. Hierbij worden zij geadviseerd en ondersteund door de HRM-adviseur. Medewerkers hebben periodiek ook een consult bij de bedrijfsarts en of de praktijkondersteuner bedrijfsarts. Daar waar nodig worden ook op advies van de arbodienst Zorg van de Zaak interventies ingezet, waaronder psychologische begeleiding, bedrijfsmaatschappelijk werk, arbeidsdeskundige onderzoeken en spoor 2 re-integratietrajecten (trajecten gericht op passende arbeid buiten BghU). Het ziekteverzuim en preventie heeft permanent aandacht van directie en management.

Strategische personeelsplanning
De komende jaren zal BghU te maken krijgen met in- en externe ontwikkelingen die invloed hebben op het personeelsbestand van BghU. Hierbij valt o.a. te denken aan digitalisering en robotisering, groeiende kwaliteitsnormen van data, een krapper wordende arbeidsmarkt en uitstroom van pensioengerechtigden. De verwachting is dat deze ontwikkelingen o.a. gevolgen hebben voor de inhoud van functies, (gevraagde) kennis, vaardigheden en competenties van medewerkers en de arbeidsmarktbenadering. Om in te spelen op de ontwikkelingen zal het strategisch HR-beleid zich hier de komende jaren op richten. Met strategische personeelsplanning wordt hiervoor de basis gelegd. Dit is een instrument om het huidige personeelsbestand in kwalitatieve en kwantitatieve zin af te zetten tegen hetgeen in de toekomst nodig is en vervolgens te bepalen welke acties ondernomen dienen te worden om dit te realiseren. Op basis van alle data en opbrengsten van interne besprekingen zullen de pijlers van het strategische HR-beleid voor de komende jaren (her)benoemd worden en een vertaalslag gemaakt worden naar een concreet actieplan. Dit is inmiddels afgerond. De pijlers van het strategische HR-beleid voor de komende jaren zijn: opleiding & ontwikkeling, werving & behoud van voldoende gekwalificeerd personeel, instroom van stagiaires, trainees en young potentials, duurzame inzetbaarheid.

Traject talent-, team- en leiderschapsontwikkeling
We willen er de komende jaren voor zorgen dat BghU een organisatie is (en blijft) met een prettig werkklimaat waar mensen met plezier kunnen (samen)werken en zich met positieve energie dagelijks inzetten om de doelen van hun team en van de organisatie te bereiken. Dit bereiken we mede door medewerkers zoveel mogelijk te laten doen waar zij goed in zijn en door effectiever gebruik te maken van de talenten van medewerkers. Verwachting is ook dat een positieve, talentgerichte organisatie de actieve betrokkenheid, productiviteit en binding van medewerkers vergroot, verzuim verlaagt en de kwaliteit van de dienstverlening verhoogt. Om deze reden is een organisatiebreed traject ingezet dat gericht is op talent, team- en leiderschapsontwikkeling met ieders talenten/sterke punten als basis. Het Managementteam heeft het traject in juli 2023 afgerond en vanaf september 2023 is het traject voor alle medewerkers gestart. Dit traject is in juli 2024 succesvol afgerond. Ook wordt aan nieuwe medewerkers talentonderzoek en -coaching aangeboden.

Opleiding en ontwikkeling algemeen
In een steeds veranderende maatschappij en in- en externe ontwikkelingen is het noodzakelijk om wendbaar te blijven. Het continu blijven leren en ontwikkelen is dan ook een belangrijk HR-thema, voor nu en de toekomst. Binnen dit kader wordt veel aandacht besteed aan opleiding en ontwikkeling. Dit jaar is het opleidings- en ontwikkelingsplan 2024-2025 vastgesteld. In dit plan zijn doelen en activiteiten op het gebied van kennis-, competentie- en talentontwikkeling opgenomen. Ook volgt een aantal medewerkers een individuele (beroeps)opleiding om hun kennis te verbreden en/of hun loopbaanmogelijkheden te vergroten. Zo heeft bijvoorbeeld een aantal nieuwe medewerkers een basisopleiding op het gebied van lokale belastingen gevolgd (of gaat deze nog volgen). Ook wordt vakinhoudelijke kennis digitaal uitgewisseld binnen en tussen de procesteams, wordt deelgenomen aan de Landelijke Vereniging Lokale Belastingen (LVLB) en aan de Landelijke Lokale Belastingprocessen (LLBP) en wordt het Nano Learning-programma 'Bewustwording informatiebeveiliging en Privacy' gevolgd.

Gesprekken functioneren en ontwikkeling
Ook dit jaar zijn met alle medewerkers gesprekken gevoerd over functioneren en ontwikkeling. Dit heeft een doorlopend karakter. In deze gesprekken wordt o.a. gesproken over de bijdrage die de medewerker levert (of wilt leveren) aan goede en betrouwbare dienstverlening, over werkplezier, talenten, opleidings- en ontwikkelingsbehoefte etc. Daarnaast staat het de medewerker ook vrij om te allen tijde een gesprek met de leidinggevende aan te gaan als daar behoefte aan is.

Risico-inventarisatie- en evaluatie
In 2023 is een nieuwe Risico-inventarisatie en evaluatie uitgevoerd. Het doel hiervan is het in kaart brengen van gevaren en risico's m.b.t. de veiligheid, gezondheid en welbevinden van medewerkers als gevolg van het werk en/of de werkomgeving. In 2024 is een plan van aanpak opgesteld, waarin maatregelen en acties zijn geformuleerd om de risico's en gevaren te elimineren of te beheersen. Ook is bekeken op welke punten het arbeidsomstandighedenbeleid verbeterd kan worden en op welke wijze. Uiteindelijke doel is het bieden van een veilige en gezonde werkomgeving waar met plezier gewerkt wordt. Sinds 2024 wordt uitvoering aan dit plan gegeven.

Thuiswerkbeleid
Daar waar de aard van de werkzaamheden het toelaten kunnen medewerkers deels thuiswerken. Zij worden gefaciliteerd bij het inrichten van een arbowaardige thuiswerkplek.

Basisgedragscode en meldregelingen misstanden, integriteitsschendingen en ongewenst gedrag
In december 2024 zijn de basisgedragscode en de meldregelingen geactualiseerd.

Vertrouwenspersonen en aantal meldingen
BghU heeft een in- en externe vertrouwenspersoon ongewenst gedrag en integriteit. In 2024 zijn 3 meldingen gedaan bij de vertrouwenspersonen waarna een onderzoek is gestart.

Wet bescherming klokkenluiders
Medewerkers kunnen bij een vermoeden van een misstand advies inwinnen dan wel er rechtstreeks melding doen bij het Huis voor Klokkenluiders. Op de externe onderzoeksprocedure is de Wet bescherming klokkenluiders van toepassing. Zij hebben BghU in 2024 niet benaderd voor een onderzoek. Ook zijn er geen misstanden bij de directeur en managers gemeld. Hieruit kunnen we concluderen dat er geen misverstanden hebben plaatsgevonden dan wel niet gemeld en/of onderzocht zijn.

Cao Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties
De Cao Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties (SGO) is van toepassing. In december 2023 is een nieuwe Cao afgesloten. Enkele belangrijke punten zijn:

- Looptijd is van 1 januari 2024 tot en met 31 maart 2025 (15 maanden).
- De salarissen stijgen met ingang van 1 januari 2024 met 4,75%, en per 1 oktober 2024 met 1,25%.
- Medewerkers krijgen per 1 januari 2025 jaarlijks 7,2 extra bovenwettelijke vakantie-uren. Voor deeltijders geldt dit naar rato.

- Het gehele Individuele Keuzebudget is pensioengevend geworden. Een klein gedeelte van het Individuele Keuzebudget van 0,8% was dat nog niet.
- De bestaande Regeling Vervroegd Uittreden (RVU) is aangepast. Per 1 januari 2024 kunnen medewerkers die binnen 2 jaar de AOW-leeftijd bereiken, onder bepaalde voorwaarden, vervroegd uittreden. In de Cao SGO is de ABP-jareneis nu verlaagd van 43 naar 41 jaren.

Momenteel lopen de onderhandeling voor een nieuwe Cao (2025/2026).

Financiën

Met ingang van het verslagjaar 2023 zijn colleges van burgemeester en wethouders van gemeenten en colleges van gedeputeerde staten van provincies en dagelijkse besturen van gemeenschappelijke regelingen zelf verplicht een rechtmatigheidsverantwoording op te stellen. Hiervoor is een aantal verordeningen en controle protocollen aangepast en opnieuw vastgesteld. Met behulp van externe expertise is de rechtmatigheidscontrole uitgevoerd. De eerste stappen voor de interne controlemaatregelen zijn gezet maar door verloop in de controlefuncties nog niet volledig geïmplementeerd. In 2025 wordt dit verder opgepakt.

1.2.6. Verbonden Partijen

Een verbonden partij is een privaat- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin BghU zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. BghU kent als zelfstandige organisatie geen verbonden partijen. BghU voert haar taken uit voor de volgende deelnemende gemeenten en voor het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden. BghU is voor deze deelnemers een verbonden partij door het bestuurlijke en financiële belang.

Gemeente Bunnik

Gemeente De Bilt

Gemeente Houten

Gemeente Lopik

Gemeente Nieuwegein

Gemeente Stichtse Vecht

Gemeente Utrecht

Gemeente Utrechtse Heuvelrug

Gemeente Zeist

Hoogheemraadschap
De Stichtse Rijnlanden

1.2.7. Grondbeleid

Grondbeleid is een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van de volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te verwezenlijken. BghU heeft geen invloed op het grondbeleid van haar deelnemers. Om deze reden is de paragraaf Grondbeleid niet van toepassing.

1.2.8. Wet Open Overheid

De Wet open overheid (Woo) is in werking getreden met ingang van 1 mei 2022. De Woo vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Woo beoogt een transparante en actief openbaar makende overheid. Met dit doel kan het belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische rechtsstaat, de burger, het bestuur en economische ontwikkeling beter worden gediend. De Woo bevat de verplichting voor bestuursorganen om bepaalde categorieën informatie uit eigen beweging openbaar te maken. Bestuursorganen hebben vanaf het moment van inwerkingtreding van de wet een algemene inspanningsverplichting om publieke informatie actief openbaar te maken. Hiervoor dient de informatie-huishouding op orde te zijn.

De (interne) Wob-procedure is aangepast en vervangen door de (interne) Woo-procedure, zodat besluitvorming op grond van de Woo adequaat en tijdig kan plaatsvinden. Er is een Woo-contactpersoon aangewezen.

BghU streeft de volgende doelstellingen voor de Woo na:

- Transparantie van BghU verder te optimaliseren door publicatie via de website van BghU.
- De website van BghU digitaal optimaal toegankelijk te houden voor het indienen van een Woo-verzoek en andere reacties van burgers die geen relatie hebben met de Woo beter door te geleiden.

In 2024 zijn ca. 20 stuks Woo-verzoeken voornamelijk ingediend door:

- NCNP-bedrijven (uit de WOZ-sector);
- Personen die oneigenlijk gebruik maken van het instrument Woo-verzoek, bijvoorbeeld de Soeverijnen/Autonomen, zie: 'Soevereinen zijn vooral heel hinderlijk' | VNG;
- belanghebbenden/burgers (met name in De Bilt en Utrecht, uit ontevredenheid over de WOZ-waarde van hun woning en de uitvoering van de wet WOZ door BghU);

In oktober 2016 is artikel 15 van de Wob zodanig gewijzigd dat paragraaf 4.1.3.2 van de Algemene wet bestuursrecht (de bepaling over de dwangsom) niet langer van toepassing is op besluiten op grond van de Wob en op beslissingen op bezwaar tegen besluiten op grond van de Wob. Dit heeft ertoe geleid dat het aantal Wob-verzoeken bij BghU wordt ingediend, sinds 2017 drastisch gedaald is. De bepaling over de dwangsom niet tijdig beslissen is ook niet in de Woo overgenomen, wat een verklaring kan zijn voor het lage aantal Woo-verzoeken ten opzichte van de periode vóór 2016.

1. Jaarrekening

Na afloop van ieder boekjaar stelt BghU een jaarrekening op. In de jaarrekening zetten we (conform BBV-artikel 24 lid 3) de financiële resultaten op een rij. De vastgestelde begroting vergelijken we met de in het boekjaar gerealiseerde resultaten en gedurende het jaar vastgestelde begrotingswijzigingen. Deze jaarrekening bevat de realisatiecijfers die betrekking hebben op het boekjaar 2024. Het boekjaar en kalenderjaar lopen parallel aan elkaar.

De jaarrekening BghU kent de volgende opbouw:

- In onderdeel 2.1 staat de Staat van Baten en Lasten.
- In onderdeel 2.2 staat de Balans 2024.
- In onderdeel 2.3 zet BghU de gehanteerde waarderingsgrondslagen uiteen.
- In onderdeel 2.4 volgt een toelichting op de staat van baten en lasten.
- In onderdeel 2.5 licht BghU de balans toe.
- In onderdeel 2.6 Wet Normering Topinkomens
- In onderdeel 2.7 staat het Taakveldenoverzicht

2.1 Staat van Baten en Lasten 2024

De tabel hieronder bevat de Staat van Baten en Lasten over 2024 op functioneel niveau. Op de volgende pagina staat de staat van baten en lasten op programmaniveau. De balans ultimo 2024 volgt daarna.

Staat van Baten en Lasten 2024					
Bedragen in euro's	Realisatie 2023	Nominale begroting 2024	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Rente en afschrijving	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
Personele lasten (incl. inhuur)	**€ 11.913.994**	**€ 11.145.980**	**€ 13.086.004**	**€ 14.438.858**	**€ -1.352.854**
Lasten personeel in dienst	*€ 9.210.061*	*€ 10.958.780*	*€ 12.353.804*	*€ 10.389.447*	*€ 1.964.357*
Inhuurlasten	*€ 2.703.933*	*€ 187.200*	*€ 732.200*	*€ 4.049.411*	*€ -3.317.211*
Materiële lasten	**€ 7.389.925**	**€ 6.963.607**	**€ 6.806.277**	**€ 7.882.500**	**€ -1.076.223**
ICT-Transitie naar SAAS eenmalig	*€ 102.083*	*€ -*	*€ -*	*€ 244.000*	*€ -244.000*
ICT-contractkosten jaarlijkse volume	*€ 2.151.555*	*€ 2.008.584*	*€ 2.243.478*	*€ 2.228.887*	*€ 14.591*
Bedrijfsvoeringskosten	*€ 3.779.072*	*€ 3.805.023*	*€ 3.762.799*	*€ 4.201.487*	*€ -438.688*
Proceskostenvergoeding WOZ	*€ 1.357.215*	*€ 1.150.000*	*€ 800.000*	*€ 1.208.126*	*€ -408.126*
Onvoorzien	**€ 100.000**	**€ -**	**€ 5.000**	**€ -**	**€ 5.000**
Totale lasten	**€ 19.403.919**	**€ 18.109.587**	**€ 19.897.281**	**€ 22.321.358**	**€ -2.424.077**
Dwangbevelen	€ 1.542.302	€ 1.400.000	€ 1.400.000	€ 2.067.400	€ -667.400
Overig	€ 968.134	€ 55.000	€ 513.512	€ 645.630	€ -132.118
Totale baten	**€ 2.510.436**	**€ 1.455.000**	**€ 1.913.512**	**€ 2.713.030**	**€ -799.518**
Te dekken bedragen	**€ 16.893.483**	**€ 16.654.587**	**€ 17.983.769**	**€ 19.608.328**	**€ -1.624.559**
Deelnemersbijdrage	€ 17.115.005	€ 16.654.587	€ 17.983.769	€ 18.100.137	€ -116.368
Resultaat voor bestemming	**€ 221.522**	**€ -**	**€ -**	**€ -1.508.191**	**€ 1.508.191**
Onttrekking reserves	€ 525.000	€ -	€ -	€ 1.996.946	€ -1.996.946
Dotatie reserves	€ -	€ -	€ -	€ 460.000	€ -460.000
Resultaat	**€ 746.522**	**€ -**	**€ -**	**€ 28.755**	**€ -28.755**

Conform het besluit van het bestuur d.d. 3 april 2024 is het resultaat over 2023 zijnde € 746.522 als volgt bestemd: Het bedrag van € 371.000 niet bestede middelen ICT Transitie SAAS is toegevoegd aan de bestemmingsreserve ICT Transitie SAAS. Het restant netto rekeningresultaat van € 375.522 is toegevoegd aan de bestemmingsreserve Plan van Aanpak dienstverlening BghU.

De reserve 'Plan van Aanpak dienstverlening BghU' zijnde € 1.020.923 is in 2024 volledig vrijgevallen ter dekking van de in 2024 daarvoor gemaakte kosten. Deze kosten bedroegen in 2024 € 1.671.185. De Reserve 'ICT Transitie SAAS' zijnde € 936.023 is ook volledig vrijgevallen ter dekking van de in 2024 daarvoor gemaakte kosten. Onder deze kosten vallen de aanvraag investeringskrediet (€435.000) en aanvraag uitbereiding investeringskrediet (€25.000) welke gedoteerd zijn aan de reserve 'Dekking kapitaallasten vaste activa' (€ 460.000). De reserve 'Opleidingskosten Kompels in Kracht' zijnde € 40.000 is ook volledig vrijgevallen ter dekking van de in 2024 daarvoor gemaakte kosten. Aan overige projecten is in 2024 ongeveer een bedrag van € 229.000 besteed.

Lasten	Initiele begroting 2024	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024
Overhead	*€ 7.518.285*	*€ 9.197.047*	*€ 9.600.254*
Databeheer	*€ 2.094.383*	*€ 2.752.415*	*€ 3.325.647*
Waardebepaling	*€ 4.862.548*	*€ 3.844.282*	*€ 4.972.946*
Klantcontact	*€ 1.409.363*	*€ 1.632.518*	*€ 2.395.108*
Innen	*€ 2.225.009*	*€ 2.471.020*	*€ 2.027.403*
Totale lasten	***€ 18.109.587***	***€ 19.897.281***	***€ 22.321.358***
Baten			
Deelnemersbijdragen	*-€ 16.654.587*	*-€ 17.983.769*	*-€ 18.100.137*
Dwangbevelen	*-€ 1.400.000*	*-€ 1.400.000*	*-€ 2.067.400*
Overig	*-€ 55.000*	*-€ 513.512*	*-€ 645.630*
Totale baten	***-€ 18.109.587***	***-€ 19.897.281***	***-€ 20.813.167***
Saldo lasten en baten	***€ 0***	***€ 0***	***€ 1.508.191***
Mutatie reserves	***€ 0***	***€ 0***	***€ 1.536.946***
Gerealiseerd resultaat	***€ 0***	***€ 0***	***-€ 28.755***

2.2 Balans ultimo 2024

Balans voor resultaatsbestemming	31-12-2024	31-12-2023
ACTIVA		
Vaste activa		
Materiële Vaste Activa (investeringen met economisch nut)	**€ 460.000**	**€ 0**
Vlottende activa		
Uitzettingen met rentetypische looptijd < 1 jaar	**€ 9.246.797**	**€ 11.140.274**
Openbare lichamen	*€ 758.448*	*€ 1.890.692*
Uitzettingen in schatkist	*€ 6.184.545*	*€ 7.381.659*
Overige vorderingen	*€ 2.303.804*	*€ 1.867.923*
Liquide middelen	**€ 0**	**€ 0**
Overlopende activa	**€ 128.853**	**€ 160.621**
Totaal activa	**€ 9.835.650**	**€ 11.300.895**
PASSIVA		
Eigen vermogen		
Saldo Algemene reserve	**€ 480.870**	**€ 480.870**
Saldo Bestemmingsreserve	**€ 460.000**	**€ 1.250.424**
Te bestemmen resultaat	**€ 28.755**	**€ 746.522**
Vaste passiva		
Voorzieningen	**€ 377.838**	**€ 1.329.133**
Verplichtingen en verliezen	*€ 377.838*	*€ 1.329.133*
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met rentetypische looptijd < 1 jaar (overige vorderingen)	**€ 701.184**	**€ 2.270.507**
Overlopende passiva	**€ 7.787.004**	**€ 5.223.440**
Totaal Passiva	**€ 9.835.650**	**€ 11.300.895**

2.3 Waarderingsgrondslagen

De gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Onderstaand een korte toelichting op de waarderingsgrondslag per balansonderdeel.

Materiële vaste activa (investeringen met economisch nut)
Materiële vaste activa waardeert BghU tegen aanschafwaarde, waarbij BghU de aanschafwaarde vermindert met afschrijvingen, investeringssubsidies en investeringsbijdragen van derden (indien van toepassing).

De jaarlijkse afschrijvingen berekenen we conform de lineaire afschrijvingsmethode en op basis van de verwachte economische levensduur (netto-methode). Hiervoor gebruikt BghU de afschrijvingstermijnen zoals beschreven in de Nota Investeringsbeleid BghU 2022-2025. Voor activa die BghU gedurende het begrotingsjaar in gebruik neemt, start de afschrijvingsperiode 1 januari van het jaar erop.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar
De uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar waardeert BghU tegen nominale waarde onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen wegens verwachte oninbaarheid. BghU hanteert de statische methode van vaststelling van deze voorziening. Onder uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar worden ook de uitzettingen in de schatkist van het Rijk gepresenteerd.

Liquide middelen
In de balans neemt BghU onder de liquide middelen de banksaldi van de bankrekeningen die op naam van BghU staan op. Onder de liquide middelen worden ook kruisposten verantwoord. Er is geen sprake van kasgeld. Liquide middelen waardeert BghU tegen nominale waarde.

Overlopende activa
Overlopende activa waardeert BghU tegen nominale waarde.

Eigen vermogen
Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, de bestemmingsreserve voor de investering in de ICT en het resultaat (voor bestemming) volgend uit de staat van baten en lasten.

Voorzieningen
BghU kent risicovoorzieningen, die worden gewaardeerd tegen nominale waarde op basis van de risicoschatting per balansdatum. De voorziening wordt in het volgende boekjaar gebruikt om lasten te dekken.

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar
De netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 waardeert BghU tegen nominale waarde.

Overlopende passiva
Overlopende passiva waardeert BghU tegen nominale waarde.

Resultaatbepaling
De BghU stelt haar jaarrekening op conform het principe van het 'stelsel van baten en lasten'. De baten en lasten rekent BghU toe aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en lasten worden opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's worden, voor zover zij hun oorsprong vinden in het desbetreffende begrotingsjaar, in acht genomen.

Rechtmatigheidsverantwoording
De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet.

- De financiële rechtmatigheid het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
  - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals in de bestuursvergadering van 11 december 2024 is vastgesteld;
  - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
  - Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheids-verantwoording.

- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
  - Een verantwoordingsgrens van 3% (zijnde € 683.441) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;

Een rapporteringstolerantie van €50.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen

2.4 Toelichting op de staat van baten en lasten

In dit hoofdstuk wordt de staat van baten en lasten toegelicht. Onder hoofdstuk 2.1 Staat van Baten en Lasten 2024 is beknopt weergegeven onder welke programmatische onderdelen de resultaten van 2024 zijn verwerkt. Dit hoofdstuk bevat een uitgebreidere analyse van de staat van baten en lasten over 2024.

Algemeen

Het resultaat 2024 bedraagt € 28.755. Dit is als volgt opgebouwd; op personele lasten is € 1.352.854 meer uitgegeven. Aan materiële lasten is € 1.076.223 meer besteed. Op onvoorziene posten is € 5.000 minder uitgegeven. De opbrengsten dwangbevelen zijn € 667.400 hoger en de overige baten zijn € 132.118 hoger. De deelnemersbijdragen zijn € 116.368 hoger. De mutaties van de reserves bedraagt € 1.536.946. In onderstaande paragraaf wordt er per onderdeel een verdere toelichting gegeven.

2.4.1 Toelichting op staat van baten en lasten per kostencategorie

Personele lasten inclusief inhuur

Personele lasten incl. inhuur	2024	2023
Personele lasten vaste personeel	€ 10.389.447	€ 9.210.061
Inhuur WOZ	€ 410.544	€ 243.431
Inhuur Databeheer overig	€ 717.615	€ 359.396
Inhuur Bezwaar/beroep	€ 1.516.479	€ 1.277.492
Inhuur Overhead	€ 739.895	€ 556.204
Inhuur Klantcontact	€ 424.634	€ 73.732
Inhuur Kwijtschelding	€ 28.480	€ 0
Inhuur Invordering	€ 211.764	€ 193.678
Totaal personele kosten	€ 14.438.858	€ 11.913.994
Begroot	€ 13.086.004	€ 11.067.744
Resultaat	-€ 1.352.854	-€ 846.250

Het grootste deel van de personele lasten bestaat uit personeel in loondienst. Een deel van de loonsom wordt jaarlijks beschikbaar gehouden voor het inhuren van personeel rondom piekbelastingen.
De personele lasten waren begroot op €13.086.004. De werkelijke kosten zijn €14.438.858. Het verschil heeft meerdere oorzaken:

1. In 2024 is er een forse toename geweest van inhuur van personeel door:
    - Het inzetten van extra capaciteit voor het uitvoeren van het Plan van Aanpak dienstverlening BghU
    - Een grote stijging van het aantal bezwaarschriften
2. In 2024 waren er minder medewerkers in dienst dan begroot. Wel is er een stijging van het aantal medewerkers te zien t.o.v. het jaar 2023.
3. De (nieuwe) medewerkers in dienst waren in een lagere schaal ingedeeld. De personele lasten zijn onder andere daardoor lager dan begroot.
4. Het lagere aantal medewerkers in dienst heeft tevens gevolgen voor de reis- en verblijfkosten.
5. Door de hogere inhuur zijn de ‘lasten personeel in dienst’, zoals sociale lasten en pensioenen, lager.

Materiële lasten
In de materiële lasten is een nadeel van €1.076.223 gerealiseerd. De belangrijkste afwijkingen zijn in onderstaande tabel toegelicht.

Onderwerp	Resultaat	Realisatie	Actuele begr.		
Materiele last	**-€ 1.076.223**	**€ 7.882.500**	**€ 6.806.277**	**Toelichting**	**Struc Incid**
ICT Transitie SAAS	-€ 244.000	€ 244.000	€ 0	Materiële lasten ICT Transitie SAAS worden gedekt vanuit de bestemmingsreserve ICT Transitie SAAS	Incid
ICT Contractkosten	€ 14.591	€ 2.228.887	€ 2.243.478	Geen bijzonderheden	Incid
Bedrijfsvoering	-€ 438.688	€ 4.201.487	€ 3.762.799	Hogere kosten projectwerkzaamheden (433k) i.v.m. Plan van Aanpak dienstverlening BghU en ICT Transitie SAAS. Lagere kosten huisvesting door nog niet gerealiseerde verbouwing (125k) en afrekening servicekosten 2023+2024 (-/- 40k).	Incid
Proceskosten	-€ 408.126	€ 1.208.126	€ 800.000	Door het Arrest van de Hoge Raad van 12 juli 2024 is er een hoger tarief van toepassing dan begroot.	Incid

Onvoorzien
De post onvoorzien kan gebruikt worden voor tegenvallers in de bedrijfsvoering. Bij het vaststellen van de begrotingswijziging 2023 heeft het bestuur besloten dit budget toe te voegen aan de reserve en in volgende begrotingen de omvang dit bedrag aan te passen. Conform dit besluit is het budget uit 2023 (€ 100.000) gedoteerd aan de Algemene reserve. Voor 2024 is het budget € 5.000. Er zijn in 2024 geen posten specifiek als onvoorzien gelabeld.

Vervolgingskosten
Bij de vervolgingskosten is sprake van een voordeel van ongeveer € 667.000. Door de volumegroei als gevolg van nieuwbouw en ook groei in de naheffingsaanslagen parkeren, het inhalen van de achterstanden in zowel invordering acties en de aanslagoplegging en anderzijds door de aanpassing van de tarieven in de Kostenwet per 1-1-2024 zijn in 2024 meer invorderingskosten opgelegd.

Overige baten
De overige baten zijn ongeveer € 132.000 hoger dan begroot. Dit is grotendeels te verklaren door hogere renteopbrengsten dan begroot (€ 114.000).

Deelnemersbijdrage
De deelnemersbijdrage 2024 is gerealiseerd conform de vastgestelde verdeling over de deelnemers. Door een na verrekening van het pluspakket Parkeren Utrecht is er een voordeel van ongeveer € 116.000 gerealiseerd.

Reserves
Conform de besluitvorming in de bestuursvergadering van 11 december 2024 zijn de volgende bestemmingsreserves gemuteerd. De reserve 'Opleidingskosten Kompels in Kracht' zijnde € 40.000 is volledig vrijgevallen ter dekking van de in 2024 daarvoor gemaakte kosten. De reserve 'Plan van Aanpak dienstverlening BghU' zijnde € 1.020.923 is volledig vrijgevallen ter dekking van de in 2024 daarvoor gemaakte kosten. De Reserve 'ICT Transitie SAAS' zijnde € 936.023 is volledig vrijgevallen ter dekking van de in 2024 daarvoor gemaakte kosten. Onder deze kosten vallen de aanvraag investeringskrediet (€435.000) en aanvraag uitbereiding investeringskrediet (€25.000) welke gedoteerd zijn aan de reserve 'Dekking kapitaallasten vaste activa' (€ 460.000).

2.5 Toelichting op de balans

In deze paragraaf worden de diverse balansrekeningen kort toegelicht. De toelichting begint met een toelichting op de activazijde van de balans en eindigt met een toelichting op de passivazijde van de balans. Eventuele opvallende mutaties en wijzigingen ten opzichte van het voorgaande jaar, worden hier ook benoemd.

2.5.1 Toelichting activa

Vaste Activa

Materiële Vaste Activa

In 2024 is er vanuit de ICT-transitie SAAS geïnvesteerd in nieuwe hardware voor kantoor- en thuiswerkplekken. De investering bedraagt € 460.000 waardoor de BghU sinds 2022 weer beschikt over materiële vaste activa. Conform de Nota Investeringsbeleid BghU 2022-2025 wordt er voor activa die gedurende het begrotingsjaar in gebruik is genomen, afgeschreven vanaf 1 januari van het jaar erop.

Materiële Vaste Activa (investeringen met een economisch nut)	Boekwaarde 01-01-2024	Des-/ investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2024
Machines, apparaten en installaties	€ 0	€ 460.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 460.000
Totaal	**€ 0**	**€ 460.000**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 460.000**

Vlottende Activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Het grootste deel van deze post wordt gevormd door de middelen die in de schatkist van het Rijk staan. Dat bedroeg per 31-12-2024 bijna € 6,2 miljoen euro.

De post overige vorderingen zijn hoofdzakelijk nog te ontvangen invorderingsbaten, vervolgingskosten die de BghU tot ultimo 2024 in rekening heeft gebracht bij belastingplichtigen en nog verwacht te ontvangen in de komende jaren. Aangezien het invorderingstraject wordt uitgevoerd door BghU, komen de opbrengsten (vervolgingskosten) ook toe aan BghU conform afspraken vastgelegd in het Uitvoeringsprocol. Het openstaand saldo te ontvangen invorderingsbaten bedroeg per 31-12-2024 bruto € 3,3 miljoen euro (exact een jaar geleden was dat saldo bruto € 2,5 miljoen). De verwachting is dat 1,1 miljoen euro niet geïnd zal kunnen worden. Over het resterende bedrag is per 31-12-2024 een voorziening opgenomen van € 2,2 miljoen euro. Dat is hoger dan de situatie per 31-12-2023: door enerzijds het inhalen van de achterstanden in zowel invordering acties en de aanslagoplegging en anderzijds door de aanpassing van de tarieven in de Kostenwet per 1-1-2024. Daarnaast is er sprake van volumegroei als gevolg van nieuwbouw, maar ook groei in de naheffingsaanslagen parkeren.

Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar	31-12-2024	31-12-2023
Openbare lichamen	€ 758.448	€ 1.890.692
Uitzettingen in 's Rijks Schatkist	€ 6.184.545	€ 7.381.659
Overige vorderingen	€ 2.303.804	€ 1.867.923
Totaal	**€ 9.246.797**	**€ 11.140.274**

Schatkistbankieren

Alle decentrale overheden zijn verplicht om overtollige liquide middelen aan te houden in de schatkist. Schatkistbankieren houdt in dat decentrale overheden hun liquide middelen aanhouden bij het ministerie van Financiën.

Daarbij wordt een drempelbedrag (een bedrag dat een organisatie buiten de schatkist mag houden) gehanteerd. De drempel is gelijk aan 2% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan €500 miljoen met een minimum van €1 miljoen.

Voor BghU geldt het minimumbedrag van €1 miljoen als drempel. Dit drempelbedrag is ook van toepassing op de belastingopbrengsten die binnenkomen op de bankrekening van BghU en die BghU na ontvangst via een (ongeveer) tweewekelijkse cyclus afdraagt aan haar deelnemers.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	**Drempelbedrag**	**1000**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**2**	**0**	**284**	**8**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	998	1.000	716	992
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

(1) Berekening drempelbedrag		
		Verslagjaar
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	17.984
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	17.984
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1000

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	182	0	26.128	758
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	2	0	284	8

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bedraagt €0. Dagelijks wordt het geld dat op rekening van BghU staat afgeroomd naar de schatkist van het Rijk.

Overlopende activa

Het saldo van €128.853 betreft overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen.

Overlopende activa	31-12-2024	31-12-2023
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	€ 128.853	€ 160.621
Totaal	**€ 128.853**	**€ 160.621**

2.5.2 Toelichting passiva

Eigen Vermogen
Het eigen vermogen bestaat ultimo 2024 uit een algemene reserve, bestemmingsreserve en het nog te bestemmen resultaat. Van het vastgestelde resultaat 2023, zijnde €746.522 is er €371.000 toegevoegd aan de bestemmingsreserve ICT-Transitie SAAS en €375.522 toegevoegd aan de bestemmingsreserve Plan van Aanpak dienstverlening BghU.

Algemene reserve
De algemene reserve maakt deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit en is de uiterste buffer voor het opvangen van de financiële gevolgen van optredende risico's. De noodzakelijke hoogte van de algemene reserve wordt jaarlijks bepaald op basis van de geactualiseerde risicoberekening. Voor een uitgebreide toelichting hierop wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement.

Verloop algemene reserve vanaf 2018

Jaar	Saldo begin begrotingsjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo eind begrotingsjaar
2018	€ 381.250	€ -	€ 34.839	€ 346.411
2019	€ 346.411	€ -	€ -	€ 346.411
2020	€ 346.411	€ 91.459	€ -	€ 437.870
2021	€ 437.870	€ -	€ 332.000	€ 105.870
2022	€ 105.870	€ 275.000	€ -	€ 380.870
2023	€ 380.870	€ 100.000	€ -	€ 480.870
2024	€ 480.870	€ -	€ -	€ 480.870

Bestemmingsreserve
Bestemmingsreserve ICT naar Bestemmingsreserve Plan van Aanpak dienstverlening BghU

Jaar	Saldo begin begrotingsjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo eind begrotingsjaar
2023	€ -	€ 995.401	€ 350.000	€ 645.401
2024	€ 645.401	€ 375.522	€ 1.020.923	€ -

Het bestuur heeft op 30 maart 2023 besloten deze reserve niet vrij te laten vallen maar in te zetten voor het Plan van Aanpak. Op 6 december 2023 heeft het bestuur ingestemd met een onttrekking van €350.000.

Op 3 april 2024 heeft het bestuur besloten om vanuit de resultaatbestemming over 2023 een bedrag van €375.522 toe te voegen aan de bestemmingsreserve Verbeterplan dienstverlening BghU. Het bestuur heeft op 11 december 2024 besloten om de reserve volledig vrij te laten vallen ter dekking van de in 2024 daarvoor gemaakte kosten.

Bestemmingsreserve Opleidingskosten Kompels in Kracht

Jaar	Saldo begin begrotingsjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo eind begrotingsjaar
2023	€ -	€ 70.000	€ 30.000	€ 40.000
2024	€ 40.000	€ -	€ 40.000	€ -

Het bestuur heeft op 30 maart 2023 besloten deze reserve te vormen voor het Ontwikkeltraject. Het betreft een maatwerktraject inzake talent-, team- en leiderschapsontwikkeling. Omdat het gehele traject in 2023 nog niet volledig is afgerond heeft het bestuur op 6 december 2023 ingestemd met het vrij laten van een deel t.w. €30.000 zodat het restant in 2024 kan worden aangewend.

Het bestuur heeft op 11 december 2024 besloten om de reserve volledig vrij te laten vallen ter dekking van de in 2024 daarvoor gemaakte kosten.

Bestemmingsreserve ICT-Transitie SAAS

Jaar	Saldo begin begrotingsjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo eind begrotingsjaar
2023	€ -	€ 565.023	€ -	€ 565.023
2024	€ 565.023	€ 371.000	€ 936.023	€ -

Het Bestuur heeft op 30 maart 2023 besloten deze reserve te vormen voor de nog lopende ICT Transitie SAAS.

Op 3 april 2024 heeft het bestuur besloten om vanuit de resultaatbestemming over 2023 een bedrag van €371.000 toe te voegen aan de bestemmingsreserve ICT-Transitie SAAS. Vanuit de aanvraag investeringskrediet (€435.000) en aanvraag uitbereiding investeringskrediet (€25.000) is er €460.000 van de reserve onttrokken ter dekking van de kapitaallasten vaste activa. Het bestuur heeft op 11 december 2024 besloten om de reserve volledig vrij te laten vallen ter dekking van de in 2024 daarvoor gemaakte kosten.

Bestemmingsreserve Dekking kapitaallasten vaste activa

Jaar	Saldo begin begrotingsjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo eind begrotingsjaar
2024	€ -	€ 460.000	€ -	€ 460.000

Vanuit de aanvraag investeringskrediet (€435.000) en aanvraag uitbereiding investeringskrediet (€25.000) is er in 2024 een bedrag van €460.000 van de reserve ICT-Transitie SAAS onttrokken ter dekking van de kapitaallasten vaste activa.

Totale verloop bestemmingsreserves 2024

Reserve	Saldo begin begrotingsjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo eind begrotingsjaar
Plan van Aanpak dienstverlening BghU	€ 645.401	€ 375.522	€ 1.020.923	€ -
Opleidingskosten Kompels in Kracht	€ 40.000	€ -	€ 40.000	€ -
ICT Transitie SAAS	€ 565.023	€ 371.000	€ 936.023	€ -
Dekking kapitaallasten vaste activa	€ -	€ 460.000	€ -	€ 460.000
Totaal	**€ 1.250.424**	**€ 1.206.522**	**€ 1.996.946**	**€ 460.000**

Voorzieningen

Eind 2024 heeft BghU vier voorzieningen.

	Saldo begin begrotingsjaar (01-01-2024)	Toevoegingen	Onttrekkingen	Vrijval begrotingsjaar	Saldo eind begrotingsjaar (31-12-2024)
Voorzieningen uit hoofde van verplichtingen en verliezen					
Proceskostenvergoeding	€ 1.050.000	€ -	€ 1.050.000	€ -	€ -
Verlofsparen	€ 64.800	€ 21.000	€ -	€ -	€ 85.800
Bovenwettelijk verlof	€ 198.716	€ 54.827	€ -	€ -	€ 253.543
Regeling Vervroegd Uittreden	€ 15.617	€ 38.494	€ 15.617	€ -	€ 38.494
Totaal Voorzieningen	**€ 1.329.133**	**€ 114.321**	**€ 1.065.617**	**€ -**	**€ 377.837**

Voorziening uit hoofde van verplichtingen en verliezen

Proceskostenvergoeding

Verloopoverzicht risicovoorziening proceskostenvergoeding

Jaar	Saldo begin begrotingsjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Vrijval	Saldo eind begrotingsjaar
2020	€ -	€ 259.350	€ -	€ -	€ 259.350
2021	€ 259.350	€ 201.976	€ 259.350	€ -	€ 201.976
2022	€ 201.976	€ 161.716	€ 201.976	€ -	€ 161.716
2023	€ 161.716	€ 1.050.000	€ 161.716	€ -	€ 1.050.000
2024	€ 1.050.000	€ -	€ 1.050.000	€ -	€ -

BghU kende tot 2020 een regelmatig patroon voor het verwerken van WOZ-bezwaren, waarbij een gemiddeld percentage van deze bezwaren ook leidt tot een proceskostenvergoeding. Aan het eind van het jaar stond tot kalenderjaar 2020 over het algemeen 3% van de totale bezwaarlast nog open. In de kalenderjaren daarna was dat hoger en is daarvoor een risicovoorziening gevormd. Vooral in kalenderjaar 2023 heeft BghU te kampen gehad met een grote instroom aan bezwaarschriften (vooral vanuit NCNP-bedrijven) wat een landelijke ontwikkeling was. Dat had voornamelijk te maken met de waardeontwikkeling van woningen. Eind 2024 staat vast dat dat er minder dan 3% van de totale bezwaarlast NCNP nog open staat. Zodoende is de risicovoorziening per 31-12-2024 volledig afgebouwd.

Voorziening verlofsparen en Restant bovenwettelijk verlof
In de CAO is bepaald dat het vanaf 2022 mogelijk is om verlof te sparen. De hoeveelheid verlofuren loopt hierdoor behoorlijk op. Op deze wijze bouwt de medewerker een recht op die in een keer opgenomen kan worden. De BBV stelt dat hiervoor een voorziening moet worden opgenomen om op termijn eventuele problemen in de formatie op te kunnen vangen die door de afwezigheid van deze medewerker ontstaat.

Tevens stelt de BBV dat vanuit het surplus van bovenwettelijk verlof een voorziening moet worden gecreëerd. Op basis van de verlofstanden per 31 december 2024 is een toerekening voor deze voorziening gemaakt.

Verloopoverzicht voorziening Verlofsparen

Jaar	Saldo begin begrotingsjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Vrijval	Saldo eind begrotingsjaar
2022	€ -	€ 56.228	€ -	€ -	€ 56.228
2023	€ 56.228	€ 8.572	€ -	€ -	€ 64.800
2024	€ 64.800	€ 21.000	€ -	€ -	€ 85.800

Verloopoverzicht voorziening Bovenwettelijk verlof

Jaar	Saldo begin begrotingsjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Vrijval	Saldo eind begrotingsjaar
2022	€ -	€ 118.210	€ -	€ -	€ 118.210
2023	€ 118.210	€ 80.506	€ -	€ -	€ 198.716
2024	€ 198.716	€ 54.827	€ -	€ -	€ 253.543

Verloopoverzicht voorziening Regeling Vervroegd Uittreden

Jaar	Saldo begin begrotingsjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Vrijval	Saldo eind begrotingsjaar
2023	€ -	€ 15.617	€ -	€ -	€ 15.617
2024	€ 15.617	€ 38.494	€ 15.617	€ -	€ 38.494

In de CAO is bepaald dat werknemers kunnen deelnemen aan de RVU mits er aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Deelname aan de RVU duurt maximaal twee jaar. De BBV schrijft voor dat er een voorziening moet worden getroffen voor iedere medewerker die per 1 januari van het nieuwe jaar met pensioen gaat. De hoogte van de voorziening betreft de vergoeding die betreffende medewerkers ontvangen.

Vlottende passiva

Specificatie Vlottende Schulden	31-12-2024	31-12-2023
Specificatie netto vlottende schulden		
Waarvan privaat	€ 701.184	€ 2.270.507
Waarvan publiek	€ 0	€ 0
Netto vlottende schulden totaal	**€ 701.184**	**€ 2.270.507**
Specificatie overlopende passiva		
Af te dragen saldo aan deelnemers	€ 6.257.826	€ 4.463.559
Te betalen premies en loonheffing	€ 761.872	€ 656.564
Te betalen omzetbelasting	€ 21.849	€ 5.459
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	€ 745.457	€ 97.858
Overlopende passiva totaal	**€ 7.787.004**	**€ 5.223.440**

Netto vlottende schulden
De netto vlottende schulden betreffen het crediteurensaldo, ofwel het saldo van de reeds ontvangen facturen voor ontvangen goederen of diensten, die nog niet betaald zijn op 31 december 2024.

Overlopende passiva
Het grootste deel van deze post wordt gevormd door per 31 december 2024 openstaande afdrachten aan onze deelnemers. Daarnaast bestaat de post overlopende passiva aan openstaande premies en loonheffing, omzetbelasting en om te verwachten lasten die betrekking hebben op het boekjaar 2024, maar die door externe partijen nog niet in rekening zijn gebracht dan wel aan externe partijen zijn betaald.

2.5.3 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Onderstaande 8 verplichtingen zijn overeenkomsten die BghU is aangegaan en die niet zichtbaar zijn op de balans per 31 december 2024:

- **Kantoorruimte:** BghU maakt sinds 6 oktober 2014 gebruik van de helft van de 15e en de gehele 16e etage in de Zuidtoren van het Stadskantoor gelegen aan het Stadsplateau 1 te Utrecht. Dit gebruik is op 19 april 2016 geformaliseerd met het vestigen van een afgeleid recht, te weten een onder-erfpachtrecht en een onder-opstalrecht. BghU betaalt hiervoor een jaarlijkse retributie. De retributie bedraagt in 2024 € 566.972. Voor 2025 bedraagt de verplichting € 586.813 voor de kantoorruimte en € 24.274 voor de parkeerplaatsen. De looptijd van deze overeenkomst is 10 jaar. Na afloop van het contract is BghU bevoegd het recht op te zeggen. Gekoppeld aan dit pandrecht, is een bedrag van bijna € 483.000 voor de facilitaire dienstverlening die hoort bij deze specifieke huisvesting.

- **Leaseverplichting vervoersmiddelen:** Momenteel beschikt BghU over 8 leaseauto's, waarbij variërende contractduren zijn afgesproken. Deze 8 leaseauto's zijn onderdeel van BghU. De verplichting die hieraan meerjarig is gekoppeld, is afhankelijk van de keuze die medewerkers maken om al dan niet in een auto te blijven rijden voor het werk. Op maandbasis gaat het om een bedrag van rond de € 4.500 aan leaseverplichtingen.

- **Leaseverplichting kopieerapparatuur:** BghU heeft een leasecontract afgesloten ten behoeve van de kopieerapparatuur die op het kantoor te Utrecht aanwezig is. Dit contract is ingegaan per 1 september 2023 en heeft een looptijd van 4 jaar met verlengingsmogelijkheid.

- **Overeenkomst telefonie en infrastructuur:** BghU heeft sinds 1 april 2024 een overeenkomst voor de telefonie en infrastructuur afgesloten. Deze overeenkomst heeft een looptijd van 3 jaar met verlengingsmogelijkheid. De jaarlijkse last bedraagt € 48.140.

- **SAAS-contracten:**

Kernapplicatie	Leverancier	In productie	Looptijd
Belastingen/frontoffice	Gouw IT	November 2022	tot 1-3-2026
Waarderen	XXLNC	Mei 2022	tot 1-6-2025
BAG-Geo	Processfive	Oktober 2022	tot 1-9-2025
Enterprise Service Bus	Enable-U	November 2022	tot 1-1-2026

2.5.4 Begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt de begrotingsrechtsmatigheid een belangrijk toetsingscriterium. Getoetst wordt of het budgetrecht van bestuur van BghU is gerespecteerd. De Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de commissie BBV dient hierbij als handvat.

Omschrijving	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Onrechtmatig (maar wel acceptabel)	Rechtmatig (tijdig gemeld)
BghU Totale lasten	€ 19.897.281	€ 22.321.358	€ 2.424.077	€ 2.424.077	€ 0
BghU Totale baten	-€ 19.897.281	-€ 20.813.167	-€ 915.886	€ 0	-€ 915.886
BghU Reserve mutaties	€ 0	-€ 1.508.191	-€ 1.508.191	€ 0	-€ 1.508.191
Totaal	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 2.424.077**	**-€ 2.424.077**

De lasten zijn hoger dan geraamd. Dit heeft voornamelijk te maken doordat er het afgelopen jaar een aantal projecten waaronder het Plan van Aanpak dienstverlening BghU en de ICT Transitie SAAS zijn uitgevoerd waarvoor extra kosten zijn gemaakt en door hogere proceskostenvergoedingen.

De baten zijn hoger dan geraamd. Dit heeft voornamelijk te maken door hogere invorderingsbaten, hogere renteopbrengsten en hogere bijdrage pluspakket Parkeren Utrecht.

De mutaties in de reserves zijn hoger dan geraamd. Veelal wordt in de laatste bestuursvergadering van een kalenderjaar goedkeuring van het bestuur gevraagd om de reserves te muteren. Dat heeft voor dit jaar op 11 december 2024 plaatsgevonden. Gezien deze datum is ervoor gekozen om geen begrotingswijziging meer in te dienen voor de mutaties in de reserves. Dit is gezien het tijdsbestek voor de zienswijze ook niet haalbaar.

2.6 Detailtoelichting Wet Normering topinkomens

De WNT is van toepassing op BghU. Het voor BghU toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 €233.000 het algemeen bezoldigingsmaximum. BghU heeft in 2024 één leidinggevende topfunctionaris gehad, die voldeed aan de normen van de WNT.

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Gegevens 2024	
Bedragen x € 1	**M. Vrisou van Eck**
Functiegegevens	Directeur BghU
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	135.707
Beloningen betaalbaar op termijn	22.750
Subtotaal	*158.457*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	**158.457**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.

Gegevens 2023	
Bedragen x € 1	**M. Vrisou van Eck**
Functiegegevens	Directeur BghU
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	129.209
Beloningen betaalbaar op termijn	21.764
Subtotaal	*150.973*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000
Bezoldiging	**150.973**

Tabel 1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 2.100 of minder

Naam functionaris	Deelnemers	Functie BghU	Duur dienstverband	Beloning 2024
Dhr. J.C.H. Haan	Dijkgraaf hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (voorzitter bestuur BghU)	Onbezoldigd bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.
Mevr. N.M. van Zoelen	Hoogheemraad hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden	Onbezoldigd bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.
Mevr. H.S. de Groot	Wethouder gemeente Bunnik	Onbezoldigd bestuurslid	n.v.t	n.v.t.
Dhr. G.J. Spelt	Wethouder gemeente Lopik	Onbezoldigd bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.
Mevr. E. Eggengoor	Wethouder gemeente Nieuwegein	Onbezoldigd bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. D.M.P.G. Smolenaers	Wethouder gemeente De Bilt	Onbezoldigd bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. A.M. Bos (Tot 25-01-2024) Dhr. D. Vermeulen (Per 25-01-2024)	Wethouder gemeente Houten	Onbezoldigd bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. R. Jorg	Wethouder gemeente Utrechtse Heuvelrug	Onbezoldigd bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.
Mevr. S.E. Schilderman	Wethouder gemeente Utrecht	Onbezoldigd bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. W.J. van Dijk	Wethouder gemeente Zeist	Onbezoldigd bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. H.C. van den Akker	Wethouder gemeente Stichtse Vecht	Onbezoldigd bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.

2. *Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen. +*
   Er zijn in 2024 geen uitkeringen verstrekt wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

3. *Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT*
   Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

2.7 Realisatie per taakveld

	Overhead	Databeheer		Waardebepaling		Klantcontact		Innen		
	Bedrag	Verdeling	Bedrag	Verdeling	Bedrag	Verdeling	Bedrag	Verdeling	Bedrag	Totaal
Baten en lasten	€ 8.956.704		€ 3.323.567		€ 4.972.946		€ 2.395.108		€ -39.997	**€ 19.608.328**
Percentage aandeel in overhead obv FTE		28,1%		25,5%		20,1%		26,3%		**100,0%**
Doorberekening Overhead	€ -8.956.704		€ 2.514.620		€ 2.286.097		€ 1.796.902		€ 2.359.085	**€ -**
Totaal te verdelen over taakvelden	€ -		€ 5.838.186		€ 7.259.043		€ 4.192.010		€ 2.319.089	**€ 19.608.328**

			Databeheer		Waardebepaling		Klantcontact		Innen		
Taakveld		Taakveldomschrijving	Toerekening	Bedrag	Toerekening	Bedrag	Toerekening	Bedrag	Toerekening	Bedrag	Totaal
Taakveld	0.2	Burgerzaken	0,00%	€ -			0,00%	€ 13	0,00%	€ 7	€ 19
Taakveld	0.61	OZB woningen	22,56%	€ 1.317.019	92,82%	€ 6.738.004	10,23%	€ 428.907	10,14%	€ 235.040	€ 8.718.971
Taakveld	0.62	OZB niet-woningen	3,07%	€ 178.956	7,18%	€ 521.039	1,42%	€ 59.569	1,41%	€ 32.636	€ 792.201
Taakveld	0.63	Parkeerbelasting	4,59%	€ 267.798			24,97%	€ 1.046.578	25,62%	€ 594.109	€ 1.908.484
Taakveld	0.64	Overige belastingen	28,80%	€ 1.681.220			41,03%	€ 1.719.844	40,69%	€ 943.589	€ 4.344.653
Taakveld	1.1	Crsisib. & Brandweer	0,00%	€ -			0,00%	€ -	0,00%	€ -	€ -
Taakveld	1.2	Openbare Orde	0,01%	€ 407			0,05%	€ 1.955	0,05%	€ 1.060	€ 3.422
Taakveld	2.1	Verkeer en vervoer	0,01%	€ 427			0,02%	€ 715	0,02%	€ 393	€ 1.535
Taakveld	2.2	Parkeren	0,00%	€ 229			0,01%	€ 378	0,01%	€ 208	€ 815
Taakveld	2.3	Recreatieve havens	0,00%	€ -			0,00%	€ 21	0,00%	€ 11	€ 32
Taakveld	3.3	Bedrijfsloket en regel.	0,03%	€ 1.510			0,07%	€ 2.793	0,07%	€ 1.617	€ 5.921
Taakveld	3.4	Economische promotie	0,18%	€ 10.431			0,25%	€ 10.517	0,25%	€ 5.783	€ 26.731
Taakveld	7.2	Riolering	23,56%	€ 1.375.575			10,73%	€ 449.759	10,63%	€ 246.450	€ 2.071.784
Taakveld	7.3	Afval	15,71%	€ 917.370			10,80%	€ 452.564	10,69%	€ 247.983	€ 1.617.917
Taakveld	7.5	Begraafplaatsen & Crem.	0,08%	€ 4.945			0,20%	€ 8.196	0,20%	€ 4.564	€ 17.706
Taakveld	8.3	Wonen en Bouwen	1,41%	€ 82.300			0,24%	€ 10.201	0,24%	€ 5.636	€ 98.137
		Totaal	100,00%	€ 5.838.186	100,00%	€ 7.259.043	100,00%	€ 4.192.010	100,00%	€ 2.319.089	€ 19.608.328

2.8 Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid van de directie
De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht de directie toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het bestuur op 11 december 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het bestuur bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 683.441. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding
De directie stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 2.424.077 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 683.441. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens de directie het volledige bedrag van € 2.424.077 acceptabel op basis van door het bestuur vastgestelde afspraken.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Begrotingscriterium		**Bedrag (*1.000)**
1A.	Overschrijding lasten programma's	€ 2.424
1B.	Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€ 0
2.	Ongeautoriseerde reservemutaties	€ 0
3.	Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld	€ 0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden		**€ 2.424**
4.	Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (onderdeel 1 + 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid vermelden en verwijzen naar dit vooraf vastgestelde beleid	€ 2.424
5.	Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	€ 0
Voorwaardencriterium		
Geconstateerde afwijkingen van de Europese aanbestedingsrichtlijnen.		€ 0
M&O criterium		
Geen afwijkingen geconstateerd.		

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het directie ook beschreven welke actie zij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

3. Controleverklaring accountant

De accountant.

Heliumstraat 64
2718 SL ZOETERMEER
telefoon (088) 236 80 00
e-mail Audit@flynth.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU)

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2024

Oordeel
Wij hebben de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2024 van de Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU) te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2024 als van de activa en passiva van de Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU) op 31 december 2024 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

1. het overzicht van baten en lasten over 2024;
2. de balans per 31 december 2024, en;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de rechtmatigheidsverantwoording van de directie over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2024.
4. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door het bestuur op 8 mei 2023 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2024 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU) zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel
Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Flynth Audit B.V. is lid van BKR International. Bankrekeningnummer IBAN NL67 RABO 0106 6642 20 - BIC: RABONL2U.
Handelsregister 09063021. www.flynth.nl.
Dienstverlening vindt plaats onder algemene voorwaarden, op aanvraag verkrijgbaar en gedeponeerd bij de KvK in Arnhem.

Materialiteit
Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 227.800 De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoeging aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2024. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 50.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve- of WNT-redenen relevant zijn.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6 sub a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o ‘Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarstukken opgenomen andere informatie
De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

De andere informatie bestaat uit:

- het jaarverslag waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen;
- bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en het bestuur voor de jaarrekening
De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. De directie is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van het bestuur, opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het normenkader dat is vastgesteld door het bestuur op 11 december 2024 en voor het getrouw toelichten van de financiële rechtmatigheid in de jaarrekening.

In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de Gemeenschappelijke Regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden, waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen, toelichten in de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de Gemeenschappelijke Regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het bestuur op 6 december 2023, het Controleprotocol WNT 2024, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de Gemeenschappelijke Regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de Gemeenschappelijke Regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder.
  Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de Gemeenschappelijke Regeling;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Zoetermeer, 31 maart 2025
Flynth Audit B.V.

Digitaal ondertekend door Sietse Hof

S. Hof MSc RA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

S.H.

Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht

Accountantsverslag 2024

Flynth

VERTROUWELIJK

Aan het bestuur van de
gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking
gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht
Postbus 5150
3502 JD UTRECHT

Heliumstraat 64
2718 SL Zoetermeer
telefoon (088) 236 80 00
e-mail Audit@flynth.nl

kenmerk
661077134/SH/0623

behandeld door
S. Hof MSc RA

datum
31 maart 2025

onderwerp
Accountantsverslag 2024

Geachte leden van het bestuur,

Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag over het boekjaar 2024. Dit verslag bevat de belangrijkste uitkomsten van de door ons uitgevoerde werkzaamheden, waarvan wij vinden dat die voor u relevant zijn voor een goed begrip van de jaarrekening 2024 en voor het beoordelen van de financiële positie van de gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (hierna: BghU).

De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de directie. In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2024 gecontroleerd.

Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2024 van BghU.

Wij hebben de conceptversie van deze rapportage met de directie en de ambtelijke organisatie afgestemd. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden. Het verslag van bevindingen is, zoals hiervoor reeds verwoord, bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2024. Wij wijzen u erop dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole. Graag geven wij in de vergadering van uw bestuur op 2 april a.s. een toelichting op dit verslag.

Hoogachtend,
Flynth Audit B.V.

Digitaal ondertekend door Sietse Hof

S. Hof MSc RA

Flynth Audit B.V. is lid van BKR International. Bankrekeningnummer IBAN NL67 RABO 0106 6642 20 - BIC: RABONL2U.
Handelsregister 09063021. www.flynth.nl
Dienstverlening vindt plaats onder algemene voorwaarden, op aanvraag verkrijgbaar en gedeponeerd bij de KvK in Arnhem.

Inleiding

In het kader van de door het bestuur aan ons verstrekte opdracht voor de controle van de jaarrekening 2024 van de gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht brengen wij u hierbij verslag uit van onze belangrijkste bevindingen naar aanleiding van onze eindejaars-controlewerkzaamheden die wij onlangs hebben uitgevoerd.

Dit accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2024. Wij wijzen u erop dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole. Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening van uw gemeenschappelijke regeling.

Onze werkzaamheden zijn erop gericht een oordeel te kunnen geven over de jaarrekening 2024 van de BghU en niet primair op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden binnen BghU. De bevindingen in deze rapportage zijn daarom beperkt tot de punten die voortvloeien uit de controle van de jaarrekening.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden afgerond en hebben een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2024 verstrekt.

Inhoud accountantsverslag

Hoofdstuk 1	Bestuurlijke samenvatting.
Hoofdstuk 2	Kernpunten van de controle.
Hoofdstuk 3	Rechtmatigheidsverantwoording.
Hoofdstuk 4	Analyse vermogen en resultaat.
Hoofdstuk 5	Interne beheersing & automatisering.
Hoofdstuk 6	Externe ontwikkelingen.
Bijlage A	Niet gecorrigeerde bevindingen.
Bijlage B	Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd.
Bijlage C	Onze communicatie met u.

Inleiding
Samenvatting
Kernpunten van de controle
Rechtmatigheids-verantwoording
Analyse vermogen en resultaat
Interne beheersing & automatisering
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Bestuurlijke samenvatting

Flynth

Bestuurlijke samenvatting

Controleverklaring

Wij hebben de accountantscontrole van de jaarrekening 2024 van de gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht afgerond. Wij hebben een goedkeurende controleverklaring voor de getrouwheid verstrekt, onder voorbehoud dat de jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door het bestuur. Verder hebben we geen indicaties van fraude en/of niet-naleving van wet- en regelgeving.

De gehanteerde materialiteit bedraagt € 227.800 voor fouten respectievelijk € 683.400 voor onzekerheden.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële onjuistheden

De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het BBV wordt nageleefd.

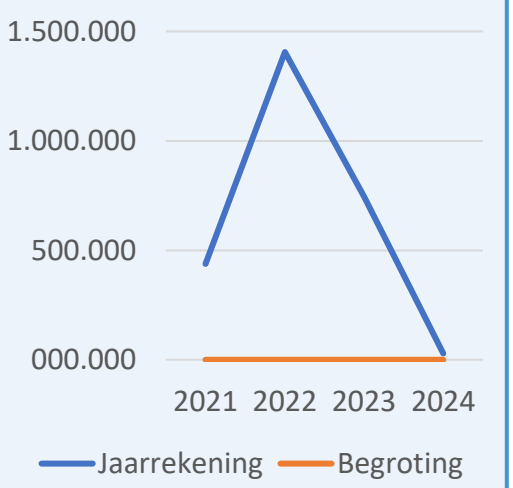
Belangrijkste bevindingen

Controlebevindingen
Er resteren drie ongecorrigeerde controleverschillen met een totale impact van € 78.283 (voordelig). Voor een specificatie verwijzen wij u naar bijlage A.

Rechtmatigheidsverantwoording
In de jaarrekening 2024 is voor het tweede jaar de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen.

De directie concludeert dat er sprake is van begrotingsonrechtmatigheden boven de verantwoordingsgrens. Wij kunnen instemmen met deze conclusie van de directie en constateren dat de rechtmatigheidsverantwoording van de directie een getrouwe weergave biedt.

Resultaat over 2024

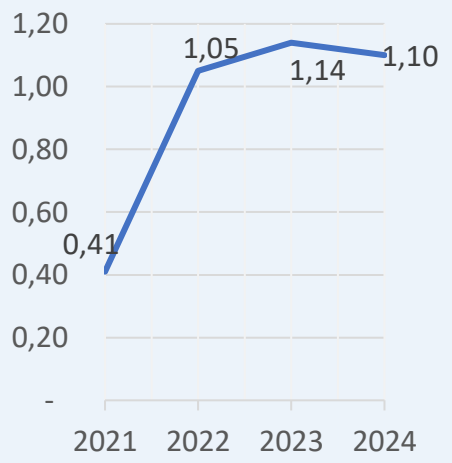

Belangrijkste aandachtspunten 2025

Naar aanleiding van onze controle over het boekjaar 2024 willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie de volgende aandachtspunten voor 2025 benoemen:

1. Doorontwikkeling van de rechtmatigheidsverantwoording en de onderliggende de ingerichte interne controle.
2. Verstevigen proces totstandkoming én onderbouwing van de prognoses in de belastingverantwoordingen.
3. Inwerkingtreding Cyberbeveiligingswet en NIS2-regelgeving.

Uw weerstandsvermogen

Inleiding
Samenvatting
Kernpunten van de controle
Rechtmatigheids-verantwoording
Analyse vermogen en resultaat
Interne beheersing en automatisering
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Kernpunten van de controle

Flynth

Kernpunten van onze jaarrekeningcontrole (1/2)

Controleverklaring	Wij hebben de accountantscontrole van de jaarrekening 2024 van de gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht afgerond. Wij hebben een **goedkeurende controleverklaring** voor de getrouwheid verstrekt, onder voorbehoud dat de jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door het bestuur. Verder hebben we geen indicaties van fraude en/of niet-naleving van wet- en regelgeving. De voor fouten en onzekerheden gehanteerde materialiteit bedraagt respectievelijk € 227.800 en € 683.400. Deze toleranties zijn in overeenstemming met het controleprotocol dat door uw bestuur is vastgesteld op 6 december 2023. De rapporteringstolerantie is door het bestuur vastgesteld op € 50.000. Wij wijken hiervan af en rapporteren fouten en onzekerheden boven 5% van de goedkeuringstolerantie, namelijk boven een bedrag van € 11.390.
Reikwijdte van de controle	In de opdrachtbevestiging heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2024. De reikwijdte van onze controle staat hierin omschreven. Gedurende het verloop van de controle over boekjaar 2024 is op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. Tijdens de uitvoering hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2024 voldoende voor de doelstelling van de controle van de BghU.
Grondslagen en verantwoording conform BBV	De accountantscontrole omvat onder meer een onderzoek naar de toepassing van de grondslagen in de jaarrekening. Naar onze mening zijn de door de directie gekozen grondslagen voor waardering en resultaatbepaling aanvaardbaar, conform wet- en regelgeving en consistent toegepast. In het boekjaar 2024 zijn geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van de belangrijkste verslaggevingsgrondslagen in het BBV en relevante notities uitgebracht door de Commissie BBV.
Schattingen	Schattingen op basis waarvan een aantal jaarrekeningposten worden bepaald zijn gebaseerd op inzichten van het management. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen beoordeeld. Wij hebben vastgesteld dat de schattingen en veronderstellingen aanvaardbaar zijn in het kader van de jaarrekening als geheel.
Voorzieningen - Algemeen	Bij het opstellen van de jaarrekening moet de directie belangrijke schattingen, beoordelingen en aannames toepassen en toelichten. Wij hebben de belangrijkste schattingen, beoordelingen en aannames van de directie beoordeeld en zijn tot de conclusie gekomen dat deze zijn gebaseerd op passende bewijsstukken en gebaseerd zijn op gebalanceerde overwegingen.
Voorzieningen – Proceskosten-vergoeding	In de jaarrekening 2024 is de gevormde voorziening met betrekking tot proceskostenvergoedingen volledig vrijgevallen, dit als gevolg van het inlopen van de achterstanden bij het verwerken van bezwaarschriften. Aangezien er nog steeds sprake is van nog af te wikkelen bezwaarschriften, zijn wij van mening dat er een voorziening voor te betalen proceskostenvergoedingen verantwoord had moeten worden voor een bedrag van € 23.753. Dit bedrag hebben wij als controleverschil aangemerkt.

Inleiding
Samenvatting
Kernpunten van de controle
Rechtmatigheids-verantwoording
Analyse vermogen en resultaat
Interne beheersing en automatisering
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Kernpunten van onze jaarrekeningcontrole (2/2)

Vordering vervolgingskosten	In de jaarrekening 2024 is een vordering opgenomen voor de nog te ontvangen invorderingsbaten. Na aftrek van de voorziening oninbaarheid betreft de vordering € 2.227.272, maar is afgerond voor € 2.200.000 opgenomen in de jaarrekening en is daarmee te laag verantwoord voor een bedrag van € 27.272. Dit bedrag hebben wij als controleverschil aangemerkt.
Afrekening ICT implementatie	Naar aanleiding van zeer recente gesprekken is gebleken dat BghU niet alle gereserveerde kosten voor de uitgevoerde ICT implementatie van het werkplekbeheer hoeft te betalen. Dit betekent een voordeel van € 74.764, welke gezien het late moment van het bekend worden van deze afrekening niet meer kon worden verwerkt in de jaarstukken. Dit bedrag hebben wij als derhalve controleverschil aangemerkt.
Analyse vermogen en resultaat	Het gerealiseerd resultaat (inclusief de mutaties in de reserves) bedraagt € 28.755 voordelig versus een begroot resultaat (na begrotingswijzigingen) van € 0. In de jaarrekening (paragraaf 2.4 – “Toelichting op de staat van baten en lasten”) heeft de directie de belangrijkste afwijkingen tussen de gerealiseerde baten en lasten en de begrootte baten en lasten toegelicht. In hoofdstuk 4 van dit verslag gaan wij nader in op het resultaat.
Rechtmatigheids-verantwoording	Uit onze werkzaamheden voor de rechtmatigheidsverantwoording zijn geen bevindingen gebleken. In de opgenomen toelichtingen van de directie en de door de directie geconstateerde bevindingen hebben we geen afwijkingen geconstateerd. Verder achten we de werkzaamheden van de directie toereikend om tot een oordeel te komen. Voor een nadere toelichting verwijzen we u naar het hoofdstuk rechtmatigheidsverantwoording in dit verslag.
Frauderisicoanalyse	De BghU heeft een frauderisicoanalyse opgesteld. Wij adviseren het bestuur om dit periodiek te bespreken zodat deze analyse een zichtbaar en vast onderdeel van de interne beheersomgeving wordt.
Wijziging in overige wet- en regelgeving	In de jaarrekening 2024 zijn geen stelsel- of schattingswijzigingen verwerkt. De BghU heeft de jaarrekening verder opgesteld volgens de verslaggevingsvereisten van het besluit begroting en verantwoording (BBV).
Wet Normering Topinkomens (WNT)	De Wet Normering Topinkomens (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen. Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd, beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging van € 233.000 niet te boven gaan. Daarnaast dient u het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000. Uit de werkzaamheden blijkt dat in 2024 voor de topfunctionarissen en overige medewerkers geen sprake van een overschrijding van de grensbedragen en dat de WNT juist is verantwoord in de jaarstukken.

Inleiding
Samenvatting
Kernpunten van de controle
Rechtmatigheids-verantwoording
Analyse vermogen en resultaat
Interne beheersing en automatisering
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Verantwoordelijkheden m.b.t. fraude

Uw verantwoordelijkheid	• De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij de met governance belaste personen en de directie. Deze verantwoordelijkheid betreft ook het opzetten en onderhouden van interne beheersmaatregelen met betrekking tot de betrouwbaarheid van de financiële rapportage, de werking van de bedrijfsvoering en naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. • Het uitvoeren, vastleggen en actualiseren van de frauderisicoanalyse als geïntegreerd onderdeel van de bij uw onderneming in gebruik zijnde interne beheersing, een evaluatie van de mogelijke impact en waarschijnlijkheid van frauderisico's en de ondernomen acties om frauderisico's te beperken, inclusief de risico's van omkoping, corruptie en frauderisico's met betrekking tot cybersecurity. • Het waarborgen dat de cultuur en de omgeving van uw onderneming integer zijn en ethisch gedrag bevorderen. • Het onderzoeken van iedere vermeende of vermoede misstand die onder de aandacht van de met governance belaste personen en de directie wordt gebracht; en • Daarnaast zijn de met governance belaste personen verantwoordelijk voor het monitoren van het risico op managementfraude, voor het bepalen of de interne beheersmaatregelen voldoende zijn om frauderisico's te identificeren, voor de beoordeling van de competentie en integriteit van zichzelf en van het overige management en voor het versterken van een cultuur van integriteit en ethisch gedrag.
Onze verantwoordelijkheid	• Wij hebben een fraudediscussie gevoerd en bevestigingen verkregen van de met governance belaste personen, de directie en anderen binnen de entiteit ten aanzien van de interne beheersing, risico-inschattingen (inclusief de processen om de risico's op fraude in de entiteit te identificeren en erop in te spelen), en eventuele kennis met betrekking tot fraude of vermoede fraude. • Verder hebben wij de directie verzocht om informatie die het eventueel aan zijn werknemers heeft meegedeeld over haar visie op bedrijfspraktijken en ethisch gedrag. • Daarnaast hebben wij inzicht verkregen in de wijze waarop de met governance belaste personen toezicht uitoefenen op de door de directie gevolgde processen om de risico's op fraude te identificeren en hierop in te spelen. • Wij hebben de geplande controlewerkzaamheden besproken met de met governance belaste personen. • Wij moeten adequaat reageren op tijdens de controle geconstateerde (vermoede) fraude.
Geen aanwijzingen	Tijdens onze controlewerkzaamheden zijn geen aanwijzingen van fraude onder onze aandacht gekomen.

Inleiding
Samenvatting
Kernpunten van de controle
Rechtmatigheids-verantwoording
Analyse vermogen en resultaat
Interne beheersing en automatisering
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Significante frauderisico's

Risico	Uitgevoerde controlewerkzaamheden
Het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management (inclusief superusers)	Het risico op het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door de directie hebben wij ondervangen door het selecteren van journaalposten op basis van risicocriteria, zoals de memoriaalboekingen en de schattingsposten. Deze journaalposten alsook de belangrijke schattingen van de directie, zoals de waardering van vaste activa en debiteuren en de volledigheid van de voorzieningen, hebben wij in detail gecontroleerd. Eveneens hebben wij de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen. Uit onze werkzaamheden zijn geen indicaties voor frauduleuze boekingen naar voren gekomen.
Het frauderisico dat een medewerker zelfstandig crediteurenstamgegevens muteert en / of valse inkoopfacturen verwerkt in de administratie en / of betalingen aan crediteuren omleidt voor persoonlijk gewin	Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor verwerken van inkoopfacturen en het verrichten van betalingen. Daarnaast hebben we een deelwaarneming verricht op de bedrijfskosten en hebben we vastgesteld dat de prestaties geleverd zijn en de betalingen zijn verricht aan het juiste bankrekeningnummer. Uit onze werkzaamheden zijn geen indicaties voor frauduleuze boekingen naar voren gekomen.
Frauderisico dat de Europese en/of interne aanbestedingsrichtlijnen niet worden nageleefd om gunning aan een bevriende partij mogelijk te maken	Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing rondom aanbestedingen voor het aangaan van contracten. Verder hebben wij kennis genomen van de aanbestedingsrichtlijnen en de eigen analyse op het voldoen aan deze richtlijnen van de BghU en een gegevensgerichte controle verricht op geselecteerde crediteuren en de hieraan ten grondslag liggende contracten om vast te stellen dat is voldaan aan de aanbestedingsrichtlijnen. Uit onze werkzaamheden zijn geen onrechtmatigheden gebleken.

Inleiding
Samenvatting
Kernpunten van de controle
Rechtmatigheids-verantwoording
Analyse vermogen en resultaat
Interne beheersing en automatisering
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Rechtmatigheidsverantwoording

Flynth

Jaarrekening - Rechtmatigheidsverantwoording (1/4)

Conclusie rechtmatigheid	In de jaarrekening (hoofdstuk 2.8) heeft de directie de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen. De directie concludeert dat er fouten boven de verantwoordingsgrens aanwezig zijn. In de paragraaf bedrijfsvoering (hoofdstuk 1.2.5) wordt een nadere toelichting gegeven op de totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording. Op basis van onze werkzaamheden kunnen wij instemmen met de conclusie van de directie en constateren wij dat de rechtmatigheidsverantwoording een getrouwe weergave biedt. In dit hoofdstuk geven wij een nadere toelichting voor de relevante onderdelen.
Definitie rechtmatigheid	Het juridische begrip rechtmatigheid heeft betrekking op alle geldende wet- en regelgeving. Rechtmatigheid is dan het handelen in overeenstemming met de wet- en regelgeving. Het begrip rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording is een minder omvattend begrip. Hierbij bestaat er een duidelijke relatie met het financieel beheer. Er moet immers worden verantwoord dat baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het gaat om de financiële beheershandelingen.
Verantwoordings- en rapportagegrens	We hebben vastgesteld dat de verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording in de financiële verordening van BghU is bepaald op 3% van de totale lasten, inclusief eventuele toevoegingen aan de reserves. Dit past binnen de voorgeschreven bandbreedte van 0% tot 3% van de totale lasten. Voor zowel de fouten als voor onduidelijkheden afzonderlijk geldt hetzelfde percentage, waarbij fouten en onduidelijkheden niet bij elkaar opgeteld worden. De rapporteringsgrens is vastgesteld op € 50.000. Voor ons getrouwheidsoordeel hanteren wij op basis van het besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en het door u vastgestelde controleprotocol een goedkeuringstolerantie voor fouten van 1% voor fouten van de totale lasten, waardoor uw rechtmatigheidsverantwoording een lager niveau zekerheid verschaft.
Normen en toetsingskader	Het normenkader voor de rechtmatigheidsverantwoording betreft uw inventarisatie van de voor de verantwoording relevante wet- en regelgeving. Het normenkader heeft u geactualiseerd op basis van wijzigingen in wet- en regelgeving en is door het bestuur vastgesteld op 11 december 2024. Uw inventarisatie van regelgeving bestaat uit externe- en eigen regelgeving. We constateren dat u de actualisatie nauwkeurig heeft uitgevoerd en dat het normenkader aansluit op de geldende externe- en eigen regelgeving. Het operationaliseren van het normenkader is een taak van directie en wordt vastgelegd in een toetsingskader. In het toetsingskader is per wet/regeling/verordening vastgelegd welke artikelen relevant zijn voor de toetsing. Uw organisatie heeft ervoor gekozen geen toetsingskader vast te stellen, waardoor de operationalisatie van het normenkader niet inzichtelijk is gemaakt voor het bestuur. Op basis van de kadernota rechtmatigheid bent u niet verplicht het toetsingskader vast te stellen, maar we adviseren u voor volgend jaar een toetsingskader vast te stellen, zodat duidelijk is op welke onderdelen uw rechtmatigheidscontroles exact toezien.

Inleiding
Samenvatting
Kernpunten van de controle
Rechtmatigheids-verantwoording
Analyse vermogen en resultaat
Interne beheersing en automatisering
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening - Rechtmatigheidsverantwoording (2/4)

Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Financiële beheershandelingen die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium).

Uitgangspunt is het niveau waarop de het bestuur de budgetten in de begroting en bij investeringen geautoriseerd heeft, in lijn met de door u vastgestelde financiële verordening. In de begroting zijn de bedragen voor de lasten en baten vermeld die door het bestuur zijn vastgesteld. De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn op hoofdlijnen door de wetgever bepaald (artikel 189, 190 en 191 van de gemeentewet) en heeft het bestuur nader ingevuld en geconcretiseerd in de financiële verordening.

Uw bestuur heeft het begrotingscriterium geconcretiseerd door:

- Over- en onderschrijdingen op programmaniveau beoordeeld worden.
- Verschuiving tussen jaarschijven in een investeringskrediet is toegestaan.
- Een overschrijding van lasten in ten opzichte van de begroting is acceptabel als hier direct gerelateerde inkomsten tegenover staan of als deze geautoriseerd zijn door middel van vaststelling van een tussentijdse rapportage.

Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de juiste investering, het toereikend zijn van het begrotingsbedrag en het begrotingsjaar van belang zijn.

Als blijkt dat de gerealiseerde bedragen hoger zijn dan de, ook na de laatste begrotingswijziging, geraamde bedragen dan kan er sprake zijn van onrechtmatige uitgaven (begrotingsonrechtmatigheid). Deze lasten zijn dan namelijk buiten het budgetrecht van het bestuur tot stand gekomen.

In deze paragraaf gaan wij in op het begrotingscriterium en de verschillende onderwerpen die het begrotingscriterium raken.

Het bestuur bepaalt zelf op welk niveau de budgetten in de begroting en investeringen worden geautoriseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Inleiding
Samenvatting
Kernpunten van de controle
Rechtmatigheids-verantwoording
Analyse vermogen en resultaat
Interne beheersing en automatisering
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening - Rechtmatigheidsverantwoording (3/4)

Begrotingsrechtmatigheid - programma's

Uit onze werkzaamheden om de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording te toetsen zijn we niet tot een ander oordeel gekomen dan de directie in de rechtmatigheidsverantwoording heeft verantwoord. Ten aanzien van de begrotingsrechtmatigheid heeft de directie afwijkingen geconstateerd en daarbij, in lijn met de criteria die zijn vastgesteld in de financiële verordening, geconcludeerd of er sprake is van acceptabele afwijkingen. De uitkomsten van deze analyse hebben wij onderstaand samengevat. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar paragraaf 2.5.4 van de jaarrekening.

Soort	Bedrag
Overschrijding lasten programma's	€ 2.424.077
Onderschrijdingen van lasten en/of hogere of lagere baten dan begroot die niet tijdig met begrotingswijzigingen zijn aangepast	n.v.t. (afwijkingen zijn tijdig gemeld)
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	**€ 2.424.077**
Waarvan acceptabel op basis van afspraken met bestuur	€ 2.424.077

Misbruik en Oneigenlijk (M&O) gebruik criterium

De rechtmatigheidseis betreft ook de toetsing op juistheid en volledigheid van de gegevens, die door de belanghebbenden zijn verstrekt om het voldoen aan voorwaarden aan te tonen. Dit ter voorkoming en bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving (M&O-criterium).

Om misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden te voorkomen, zijn functionerende beheersmaatregelen nodig. Het gaat er bij het M&O-criterium om dat in de organisatie effectieve maatregelen zijn getroffen om misbruik te voorkomen, dan wel op te sporen, en dat vigerende wet- en regelgeving duidelijk is, aangepast is aan actuele omstandigheden en te handhaven is. Om dit te bewerkstellingen is een mix van maatregelen nodig.

Uw organisatie heeft een (kader)nota M&O-beleid samengesteld met de algemene uitgangspunten en de filosofie van de organisatie met betrekking tot het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Deze monden uit in de keuzes die de organisatie ter zake maakt. De uitwerking daarvan in (een mix van) concrete beheersmaatregelen moet geïntegreerd zijn in de administratieve organisatie/interne controle van de organisatie.

Vanuit de verbijzonderde interne controle zijn diverse deelwaarnemingen verricht ten aanzien van het rechtmatigheidsaspect. Wij constateren hierbij dat er geen duidelijke toelichting/conclusie is welke werkzaamheden expliciet verricht zijn aan het M&O criterium. De uitgevoerde werkzaamheden geven geen indicatie tot een rechtmatigheidsfout. Ook uit onze werkzaamheden ten aanzien van de getrouwheid blijken geen bevindingen die indicatie geven tot een fout in het kader van het M&O criterium.

Inleiding
Samenvatting
Kernpunten van de controle
Rechtmatigheids-verantwoording
Analyse vermogen en resultaat
Interne beheersing en automatisering
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Jaarrekening - Rechtmatigheidsverantwoording (4/4)

Voorwaardencriterium	Het voorwaarde criterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur. In de hierna volgende paragrafen worden de voorwaarde met de hoogste impact / risico binnen de jaarrekening nader toegelicht.
Voorwaardencriterium - Aanbestedingswet	De regels over aanbesteden staan in de Aanbestedingswet 2012 en het Aanbestedingsbesluit. Om de rechtmatigheid van de aanbestedingen vast te stellen heeft u een analyse uitgevoerd op de verstrekte inkoopopdrachten over een periode van vier jaar. In de analyse heeft u beoordeeld of de opdrachten tijdig zijn aanbesteed. Voor de aanbestede opdrachten is beoordeeld of de realisatie van de inkoopopdracht aansluit op de aanbesteding. Ten aanzien van het onderliggende proces van toetsing hebben wij geconstateerd dat de toetsing met name na afloop van het boekjaar heeft plaatsgevonden. Wij adviseren u om ook gedurende het boekjaar aandacht te houden voor de naleving van de Europese aanbestedingsregels. Uit de spendanalyse zijn geen onrechtmatigheden gebleken. Wij merken een toenemende aandacht die de organisatie heeft voor het naleven van de Europese aanbestedingsregels. Desondanks adviseren wij hieraan in de organisatie continue aandacht te blijven geven waardoor de benodigde gedragsverandering bij degenen die inkopen gestimuleerd worden.
Voorwaardencriterium - Wet Fido, schatkistbankieren, Ufdo en Ruddo	De Wet financiering decentrale overheden (Fido) en onderliggende regelingen in de vorm van Regeling schatkistbankieren decentrale overheden, Uitvoeringsregel financiering decentrale overheden (Ufdo) en Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo), bevatten regels die de risico's voor lokale overheden moeten beperken bij lenen en beleggen. Aan deze overtredingen van de Wet Fido zijn in veel gevallen geen (directe) financiële gevolgen verbonden. Uit de verantwoording schatkistbankieren blijkt dat in alle kwartalen 2024 geen sprake is geweest van een overschrijding van de toegestane limiet.

Inleiding
Samenvatting
Kernpunten van de controle
Rechtmatigheids-verantwoording
Analyse vermogen en resultaat
Interne beheersing en automatisering
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Analyse vermogen en resultaat

Flynth

Jaarverslag – Kwaliteit toelichtingen en belangrijkste kengetallen

Jaarverslag voldoet aan eisen BBV

In het BBV zijn diverse eisen opgenomen voor de vorm en inhoud van het jaarverslag. Wij hebben vastgesteld dat uw jaarverslag voldoet aan de eisen die het BBV hieraan stelt

Kwaliteit paragrafen

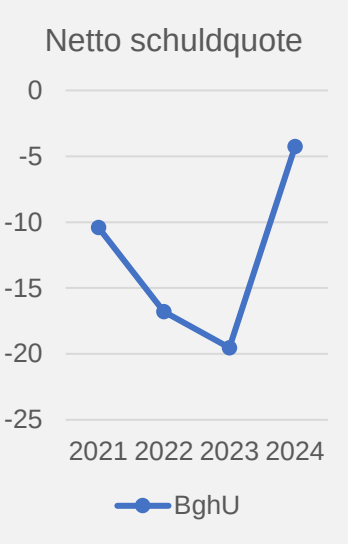
De paragrafen in de jaarstukken voldoen aan de gestelde eisen en geven een nadere toelichting over het door de BghU gevoerde beleid.

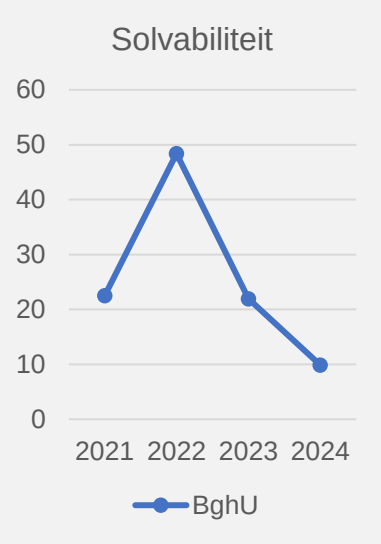
Verenigbaarheid jaarrekening en jaarverslag

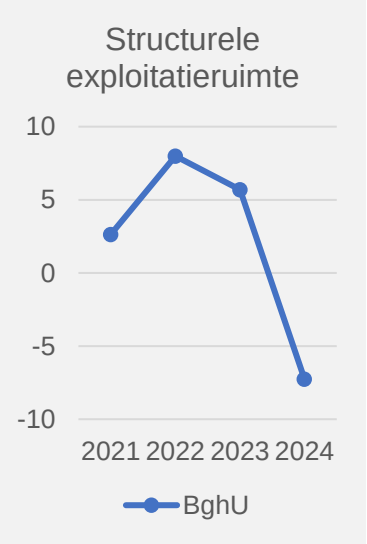
Wij zijn verplicht vast te stellen of wij op grond van de tijdens de controle verkregen informatie onjuistheden of tegenstrijdigheden hebben geconstateerd tussen de jaarrekening en het jaarverslag die gebruikers van de jaarstukken zouden kunnen beïnvloeden. Dit is naar onze mening niet het geval.

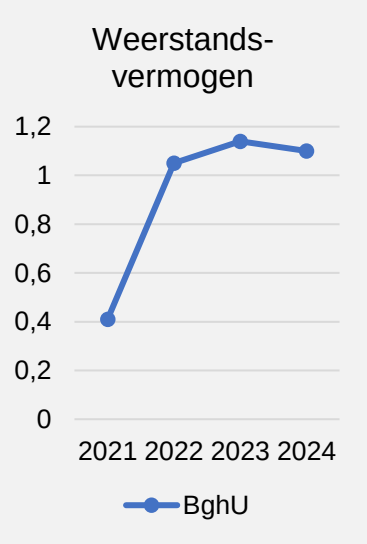
Informatiewaarde

We hebben de informatiewaarde van uw jaarstukken gebaseerd op de inzichtelijkheid, concreetheid en kwaliteit van de analyses vanuit het perspectief van het bestuur. De inzichtelijkheid is toereikend en heeft de aandacht van de directie.

Inleiding
Samenvatting
Kernpunten van de controle
Rechtmatigheids-verantwoording
Analyse vermogen en resultaat
Interne beheersing & automatisering
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Relatie tussen kengetallen

De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden bezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden verkregen van de financiële positie van uw organisatie. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van uw financiële positie.

De analyse van de weerstandsratio en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol is vastgesteld of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat.

Weerstandsvermogen

Ten einde een oordeel te geven over de financiële positie van de gemeenschappelijke regeling dienen naast het eigen vermogen ook de risico's zoals opgenomen in de risicoparagraaf te worden betrokken. In de jaarrekening zijn de risico's weergegeven in paragraaf 1.2.2 (Weerstandvermogen en risicomanagement). Evenals voorgaande jaren worden de risico's bij het opstellen van de begroting geactualiseerd zodat een actueel inzicht bestaat in de risico's. In de jaarrekening 2024 is de actuele stand van zaken ten aanzien van de risico's opgenomen en laat zich als volgt samenvatten:

Toelichting	2023	2024
Weerstandscapaciteit	€ 480.870	€ 480.870
Risico's	€ 420.000	€ 437.500
Tekort/ruimte	€ 60.870	€ 32.370
Weerstandsratio	1,14	1,10

Wij zijn van mening dat de integrale risicobenadering en de financiële vertaling van de verwachte risico's op een adequate wijze heeft plaatsgevonden. De weerstandcapaciteit, zoals ook zichtbaar in de kengetallen netto schuldquote en solvabiliteit, kan als 'voldoende' worden aangemerkt ten aanzien van de geïdentificeerde risico's.

Inleiding
Samenvatting
Kernpunten van de controle
Rechtmatigheids-verantwoording
Analyse vermogen en resultaat
Interne beheersing & automatisering
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Financiële positie

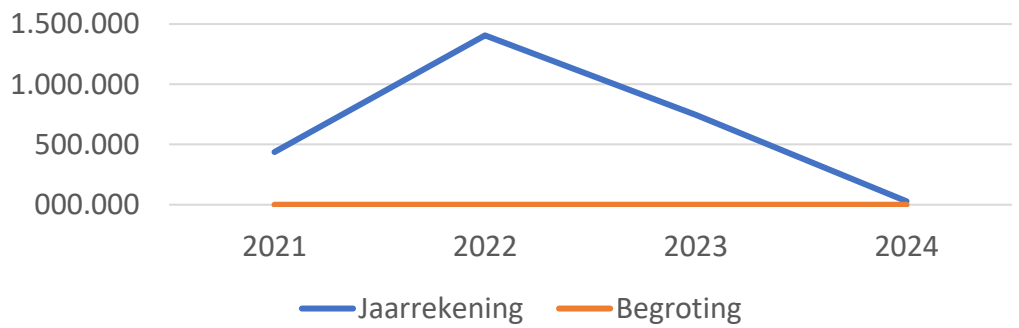
Inclusief het onverdeelde resultaat 2024 bedraagt het eigen vermogen van de BghU per ultimo 2024 ruim € 0,9 miljoen. Ten opzichte van het jaar 2023 is sprake van een daling van € 1,6 miljoen. Deze mutatie wordt verklaard door de benutting van de bestemmingsreserves in 2024.

Ten opzichte van de begroting is sprake van een voordelige afwijking van € 28.755. Voor een nadere onderbouwing verwijzen wij u naar het jaarverslag en de toelichting in de jaarrekening 2024 (paragraaf 2.4).

De totale vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage wordt bepaald door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Ultimo 2024 bedraagt dit solvabiliteitspercentage 9,86% (in 2023: 21,93%) waarmee de minimale norm (20%) van de VNG niet wordt behaald.

De netto schuldquote bedraagt – 4,26% (2023: - 19,53%). De ratio geeft aan in hoeverre de schulden meer bedragen dan de jaarlijkse inkomsten. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. BghU heeft geen geleende gelden, maar hoofdzakelijk schulden aan de deelnemers inzake nog uit te keren belastingontvangsten. Er is derhalve sprake van een laag risicoprofiel voor de netto schuldquote.

Resultaat versus gewijzigde begroting

Analyse

De grafiek hierboven laat het verschil tussen het begrote en gerealiseerde saldo van baten en lasten zien van 2021 tot en met 2024 (het resultaat voor toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves). Uit de trend blijkt dat u structureel een resultaat rondom 0 verwacht, wat gezien de bedrijfsvoering en de dienstverlening van BghU voor haar deelnemers logisch is. In 2024 is het werkelijke resultaat € 28.755 hoger dan was begroot.

Inleiding
Samenvatting
Kernpunten van de controle
Rechtmatigheids-verantwoording
Analyse vermogen en resultaat
Interne beheersing & automatisering
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Interne beheersing & automatisering

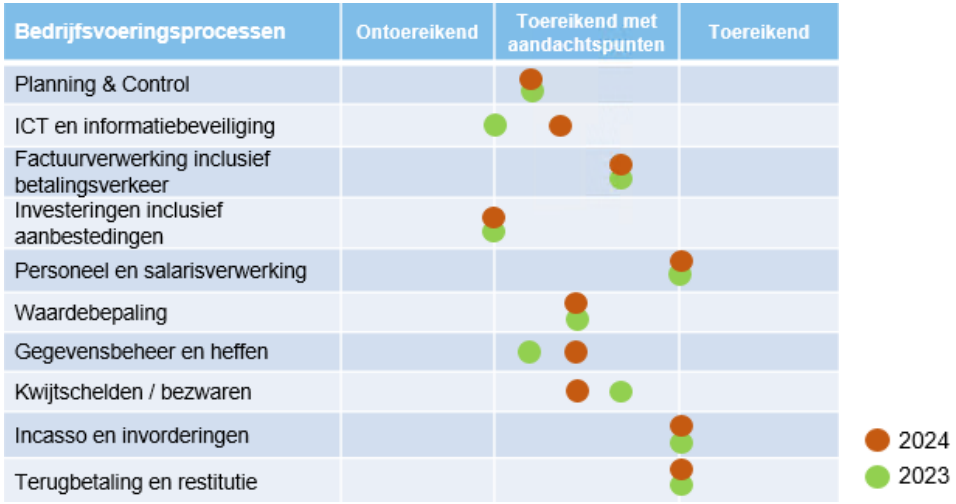
Flynth

Samenvatting interne beheersing en automatisering

Samenvatting bevindingen managementletter 2024

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole 2024 hebben wij in het najaar van 2024 de tussentijdse (interim) controle uitgevoerd. Deze interim-controle is primair gericht op de bedrijfsvoering binnen de BghU en met name gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB), voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens. Onze bevindingen, voortvloeiend uit de interim-controle, zijn vastgelegd in onze managementletter van 26 september 2024.

Uit onze interim-controle blijkt dat de BghU haar zaken beheersmatig voldoende op orde heeft, voor zover wij dat beoordelen in het licht van de jaarrekeningcontrole. Ons beeld is dat de administratieve organisatie en interne beheersing (de controles binnen de processen, gecombineerd met de verbijzonderde interne controles) van de BghU voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

Vanuit de interim-controle constateren wij dat de organisatie hard werkt aan het verder verbeteren van de onderliggende processen en het inrichten van interne controles. Wel merken wij op dat de interne controles rondom de belastingprocessen voor de deelnemers nog verder kunnen worden gestructureerd. Wij adviseren u om de interne controles verder door te ontwikkelen, zodat deze eerder in het jaar kunnen worden gestart en tijdiger kunnen worden afgerond. Daarnaast adviseren wij u om het proces voor de prognoses in de belastingverantwoordingen te verstevigen.

Inleiding
Samenvatting
Kernpunten van de controle
Rechtmatigheids-verantwoording
Analyse vermogen en resultaat
Interne beheersing & automatisering
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Samenvatting interne beheersing en automatisering

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiserings-omgeving

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen, die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen.

Op grond van artikel 393 lid 4, Titel 9 Boek 2 BW rapporteren wij onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in dit verslag. Hierbij dient opgemerkt te worden dat wij ons hier specifiek richten op de aspecten van de geautomatiseerde gegevensverwerking die van belang zijn voor de financiële verslaglegging. Wij geven geen oordeel over de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking van de BghU als geheel.

Wij zijn van mening dat voldoende maatregelen zijn getroffen om de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking en informatievoorziening te waarborgen.

Inleiding
Samenvatting
Kernpunten van de controle
Rechtmatigheids-verantwoording
Analyse vermogen en resultaat
Interne beheersing & automatisering
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Externe ontwikkelingen

Flynth

Cyberbeveiligingswet (NIS2) en BIO2

De NIS2-richtlijn is sinds 17 oktober 2024 geldig in de Europese Unie. In Nederland is het niet gelukt om deze EU-richtlijnen op tijd om te zetten in nationale wetgeving. De verwachting is dat de Cyberbeveiligingswet (Cbw) in het derde kwartaal van 2025 in werking treedt.

De belangrijkste verplichtingen onder de Cyberbeveiligingswet

- Zorgplicht (adequate maatregelen)
  Op basis van een risico analyse zijn entiteiten verplicht om passende maatregelen te nemen voor de beveiliging van hun netwerk- en informatiesystemen.

- Bestuur (kennisniveau)
  De leden van het bestuur moeten de maatregelen goedkeuren en toezicht houden op de effectiviteit ervan. Om dit goed te kunnen doen, dienen zij een opleiding te volgen.

- Registratieplicht (centraal register NIS2-entiteiten)
  Entiteiten die onder de wet vallen zijn verplicht zich te registeren in het entiteitenregister.

- Meldplicht (significante incidenten)
  Entiteiten moeten significante incidenten onverwijld (zo snel mogelijk) en binnen 24 uur melden bij het Computer Security Incident Response Team (CSIRT) aan de toezichthouder.

De Cyberbeveiligingswet en BIO2

De BIO2 is de opvolger van de huidige BIO1.04 en wordt het nieuwe kader voor de overheid voor informatiebeveiliging. De nieuwe BIO volgt op de evaluatie van de huidige versie en valt samen met de ontwikkelingen rondom de Cyberbeveiligingswet. De aanpak van BIO2 is een passende manier om te voldoen aan de zorgplicht onder de Cyberbeveiligingswet. In de concept-Cyberbeveiligingswet staat dat aanvullende regels voor beveiliging via een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) kunnen worden gesteld. Het is zeer waarschijnlijk dat BIO2 op deze manier wettelijk wordt verankerd.

Gemeenschappelijke regelingen en de Cyberbeveiligingswet

De Cyberbeveiligingswet is nog niet definitief en in de praktijk is (zoals vaak bij wetswijzigingen) nog niet alles duidelijk. Een gemeenschappelijke regeling valt onder de Cyberbeveiligingswet mits deze voldoet aan de criteria van een overheidsinstelling. Samenwerkingen die niet voldoen aan deze criteria hebben mogelijk indirect alsnog te maken met de nieuwe wet omdat de deelnemende gemeenten zich moeten verantwoorden over de digitale veiligheid.

Wij constateren dat BghU zich zeer bewust is van de ontwikkelingen op dit gebied en reeds de nodige voorbereidingen heeft getroffen.

Inleiding
Samenvatting
Kernpunten van de controle
Rechtmatigheids-verantwoording
Analyse vermogen en resultaat
Interne beheersing & automatisering
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Bijlagen

Flynth

Bijlage A1 – Bevindingen

Goedkeuringstoleranties (getrouwheid)

Goedkeuringstoleranties getrouwheid	Fouten	Onzekerheden
Goedkeuringstolerantie (respectievelijk 1% en 3% van de totale lasten)	€ 227.800	€ 683.400
Rapporteringtolerantie fouten en onzekerheden (grens waarboven gerapporteerd wordt aan het bestuur)	€ 50.000	

Niet-gecorrigeerde bevindingen

Omschrijving	Fouten	Onzekerheden
Vordering en baten te ontvangen invorderingsbaten te laag verantwoord	€ 27.272 V	n.v.t.
Geen voorziening gevormd voor proceskostenvergoedingen	€ 23.753 N	n.v.t.
Nagekomen (voordelige) afrekening kosten ICT implementatie	€ 74.764 V	
Totaal	**€ 78.283 V**	**n.v.t.**

Bevestiging directie

Wij hebben van de directie een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin de directie bevestigt dat er naast bovengenoemde bevinding geen sprake is van overige niet- gecorrigeerde fouten die, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening materieel (kunnen) zijn.

Conclusie: Bij de jaarrekening 2024 hebben wij een goedkeurende verklaring verstrekt inzake de getrouwheid.

Inleiding
Samenvatting
Kernpunten van de controle
Rechtmatigheids-verantwoording
Analyse vermogen en resultaat
Interne beheersing & automatisering
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Bijlage B – Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

Bevestiging van onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn opgenomen in de ‘Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)’ van de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht, inclusief haar verbonden derden, in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Rotatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht.

Er heeft voor de accountantscontrole 2024 geen rotatie plaatsgevonden. Het is eveneens niet noodzakelijk om voor de accountantscontrole 2025 te roteren.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Flynth en haar medewerkers en de gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht, inclusief haar verbonden derden, die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd moeten worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Flynth, een bestuurder of interne toezichthouder van Flynth of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan ondernemingen in de groep of een bij de rechtspersoon betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid, die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben, ontvangen of verstrekt.

Inleiding
Samenvatting
Kernpunten van de controle
Rechtmatigheids-verantwoording
Analyse vermogen en resultaat
Interne beheersing & automatisering
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Bijlage C – Onze communicatie met u

Bevestiging van onafhankelijkheid	Door middel van dit accountantsverslag informeren wij het bestuur over de belangrijkste aangelegenheden naar aanleiding van onze accountantscontrole 2024. *Bevestigingen van uw directie* Wij hebben van de directie een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening 2024 ontvangen.
Onze communicatie met het bestuur	Door middel van de managementletter en dit accountantsverslag informeren wij uw bestuur over de reikwijdte en timing van onze controle, waaronder significante risico's en materialiteit. In dit accountantsverslag informeren wij u over de belangrijkste aangelegenheden naar aanleiding van onze accountantscontrole 2024.
Geen meningsverschillen met de directie en/of beperkingen in reikwijdte van de controle	Er zijn geen meningsverschillen met de directie geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze opdracht door de directie en de medewerkers van de BghU de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.
Proces van de controle	Er zijn geen meningsverschillen met de directie geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze opdracht door de directie en de medewerkers van BghU de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.
Belasting-verantwoordingen	Wij zijn momenteel in de afrondende fase van de controle van de eindafrekeningen van de door BghU opgelegde en geïnde belastingen en lokale heffingen over het jaar 2024 voor haar deelnemers en verwachten in de week van 31 maart de controleverklaringen te kunnen verstrekken. Hoewel wij verbeteringen zien in het proces is de door het bestuur in het uitvoeringsprotocol vastgestelde deadline van 15 maart helaas niet gehaald. Om het proces komend jaar verder te verbeteren adviseren wij u om het proces voor de totstandkoming én onderbouwing van de prognoses in de eindafrekeningen te versterken.

Inleiding
Samenvatting
Kernpunten van de controle
Rechtmatigheids-verantwoording
Analyse vermogen en resultaat
Interne beheersing & automatisering
Externe ontwikkelingen
Bijlagen

Disclaimer en beperking in gebruik en verspreidingskring

Dit accountantsverslag is alleen bestemd voor de directie en het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt, op ons.

De in dit accountantsverslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij aandacht van het bestuur behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit accountantsverslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen moeten worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.

Belastingsamenwerking
gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht

Notitie

Onderwerp: 1e Begrotingswijziging 2025 ev.

Te besluiten om

De Begrotingswijziging 2025 vast te stellen:

1. PvA Verbetering dienstverlening:

Om alle verbeteracties en achterstanden weg te werken zijn de prognose kosten 2025 ingeschat op € 1.239.741. (incidenteel):

1.1 De begrote personele lasten, inhuurlasten voor PvA Verbetering dienstverlening, met € 459.741 te verhogen;

1.2 De rentebaten over de belastinggelden 2025 € 400.000 niet te verrekenen met de deelnemers maar dit bedrag in te zetten voor het PvA Verbetering dienstverlening;

1.3 De (extra)invorderingsbaten € 200.000 ontstaan uit achterstanden (inlopen oude jaren) in te zetten voor het PvA Verbetering dienstverlening. (dit komt uit huidige al vastgestelde begroting);

1.4 De algemene projectgelden deels € 180.000 in te zetten voor het PvA Verbetering dienstverlening. (dit komt uit huidige al vastgestelde begroting).

2 Overige ontwikkelingen

De formatie bij de afdeling databeheer is ontoereikend voor de reguliere werkzaamheden. Gevraagd wordt een structurele uitbreiding van 6 fte, namelijk een senior medewerker (1 fte) en WOZ-medewerkers /medewerker gegevensbeheer (5 fte);

2.1 De begrote personele lasten, personeel in dienst voor 6 fte uitbreiding formatie databeheer, met € 300.000 te verhogen.

Uitbreiding afdeling bedrijfsvoering, team Kwaliteit en Control

2.2 De begrote personele lasten, personeel in dienst voor 1 fte uitbreiding adviseur P&C formatie team Kwaliteit en Control, met € 54.431 te verhogen.

Ophoging personeelslaten (incidenteel)

2.3 De begrote personele lasten, inhuurlasten, met € 103.680 te verhogen.

3 Kennis nemen van de gewijzigde deelnemersbijdrage 2025

Onderstaande begrotingswijzigingen 2026 zijn reeds verwerkt in de ontwerpbegroting 2026:

- De begrote personele lasten, personeel in dienst voor 1 fte uitbreiding formatie Jurist, met € 108.861 te verhogen;
- De begrote personele lasten, voor 6 fte uitbreiding formatie databeheer, met € 600.000 te verhogen;
- De begrote personele lasten, voor 1 fte uitbreiding adviseur P&C formatie team Kwaliteit en Control, met € 108.861 te verhogen.

Begrotingswijziging 2025 BghU

De begroting 2025 is vastgesteld op basis van de plannen en speerpunten in de eerdere gepresenteerde meerjarenvisie (geïntegreerd in de meerjarenbegroting). De begroting 2025 is opgesteld in het jaar 2024 en vastgesteld in de bestuursvergadering van augustus 2024. De begrotingswijzigingen 2025 staan geagendeerd voor de 2e bestuursvergadering 2025 zodat deze expliciet gekoppeld kunnen worden aan de 1e bestuursrapportage 2025. Daar we nu al een aantal (meerjarige) wijzigingen zien aankomen willen we deze nu al voorleggen ter besluitvorming. Zodat deze ook gelijktijdig ter zienwijze aangeboden kan worden met de ontwerpbegroting 2026. Onderstaand geeft aanleiding tot het aanpassen van de initiële begroting 2025 en daarmee een wijziging van de deelnemersbijdrage.

Begrotingswijziging 2025
De volgende wijzigingen stellen wij voor:

1. Financiële voortgang PvA dienstverlening BghU (2025)

De kosten voor het verbeterplan dienstverlening voor 2023 en 2024 komen uit op totaal € 2.448.378. Om alle verbeteracties en achterstanden weg te werken zijn de prognose kosten 2025 ingeschat op € 1.239.741. (Incidenteel) De totale kosten voor het verbeterplan dienstverlening komen daarmee uit op € 3.688.119.

1.1 Voor 2025 stellen we de volgende dekking voor: het voorstel is een deel van de dekking voor 780k te halen uit rentebaten, projectgelden en invorderingsbaten. Voor het restant is nog geen dekking. We willen het budget hiervoor met € 459.741 verhogen.
1.2 Inzet rentebaten; De rentebaten over belastinggelden 2025 willen we in de begroting opnemen ter dekking van de kosten PvA Verbetering dienstverlening, voor een bedrag van € 400.000.
1.3 Inzet algemene projectgelden, een deel van de projectgelden willen we inzetten ter dekking van de kosten PvA Verbetering dienstverlening, voor een bedrag van € 180.000. (dit komt uit huidige al vastgestelde begroting)
1.4 Inzet (extra)invorderingsbaten ontstaan uit achterstanden (inlopen oude jaren) € 200.000. (dit komt uit huidige al vastgestelde begroting)

In de budgetophoging van het verbeterplan is ook een jurist meegenomen. De hoeveelheid juridisch werk en het afhandelen van beroepen is de afgelopen jaren fors toegenomen door de toename van het aantal objecten en verdergaande wet- en regelgeving. Voor deze functie vragen we een structurele uitbreiding (1 fte Jurist fsk 11, € 108.861) op de formatie voor 2026 en verder.

2. Overige ontwikkelingen

Organisatie / formatie omissie

2.1 Uitbreiding aantal Fte's bij afdeling databeheer

Bij de afdeling databeheer zijn op dit moment nog veel achterstanden die weggewerkt moeten worden. Voor het wegwerken van de achterstanden wordt capaciteit ingehuurd. Echter is gebleken dat op het reguliere werk de formatie ontoereikend is. Na meer dan twee jaar werken met de nieuwe belastingsoftware en grotendeels verwerken van gegevens vanuit de conversie uitval en achterstanden, is gebleken dat de beschikbare reguliere capaciteit ontoereikend is om in goede kwaliteit te voorzien. Onderzocht is wat de impact is van de groei van het aantal objecten, van 192.000 bij oprichting naar inmiddels ruim 380.000 objecten en een jaarlijkse groei van zo'n 5.000 nieuwe (niet-)woningen. De bemensing is echter minimaal uitgebreid met 2 fte. Daarnaast staat de formatie voor dit proces de komende jaren onder druk doordat het gegevensbeheer voor zuiveringstechnologie en bijbehorende inspecties kwetsbaar is, doordat door stelselwijziging waterschappen meer formatie nodig is en doordat de uitstroom van pensionering op dit proces hoog is.

Op basis van evaluatie en inventarisatie van de taakomvang is uitbreiding van de capaciteit benodigd.
Eind dit jaar vervalt 2 fte tijdelijke formatie plaatsen, daarnaast wordt voor de complexe vraagstukken en kwaliteitsborging een senior medewerker gemist en wordt al lange tijd 3 fte ingehuurd op het reguliere proces. De ondercapaciteit komt hiermee op 6 fte. De structurele uitbreiding welke benodigd is voor databeheer betreft:

- Senior medewerker (1 fte)
- WOZ-medewerkers / Medewerker gegevensbeheer (5 fte's);

De verwachte jaarlijkse (meer)kosten worden geraamd op € 600.000,-
Gevraagd wordt:

- De begrote personele lasten, personeel in dienst 2025 voor 6 fte uitbreiding formatie databeheer, met € 300.000 te verhogen.
- De begrote personele lasten, personeel in dienst 2026 ev voor 6 fte uitbreiding formatie databeheer, met € 600.000 te verhogen.

2.2 Uitbreiding afdeling bedrijfsvoering, team Kwaliteit en Control

Bij het team Kwaliteit en Control is behoefte aan een adviseur planning en control. Gebleken is dat met de huidige formatie/bezetting onvoldoende capaciteit is voor alle voorkomende werkzaamheden. De uitvoerende P&C werkzaamheden zijn hiermee niet te combineren en vraagt structureel meer tijd dan beschikbaar.
Begin januari is de Gemeente Utrecht en daarmee ook BghU overgestapt op een nieuw financieel systeem (SAP4U). De werkdruk bij administratief financiële werkzaamheden is hoog en lijkt te zijn verschoven naar BghU. Voor deze

werkzaamheden is extra capaciteit ingehuurd. In samenspraak met Utrecht zullen deze werkzaamheden vastgelegd in de SLA geëvalueerd worden.

Structurele uitbreiding team Kwaliteit en Control: Adviseur Planning & Control (1 fte fsk 11 – bruto € 108.861)
Gevraagd wordt:

- De begrote personele lasten, personeel in dienst 2025 voor 1 fte uitbreiding formatie adviseur P&C formatie team Kwaliteit en Control, met € 54.431 te verhogen.
- De begrote personele lasten, personeel in dienst 2026 voor 1 fte uitbreiding formatie adviseur P&C formatie team Kwaliteit en Control, met € 108.861 te verhogen.

2.3 Ophoging personeelslasten

- Personele lasten, CAO-wijzigingen: onderhandelingen lopen nog. (ntb)
- Functiebeschrijvingen en –waarderingen (ntb)
- Incidenteel 1 fte (1 apr. t/m 31 dec - € 103.680). Dit betreft de aansturing van processen, welke deels op interim basis ingevuld wordt en deels ten laste van aanwezige personele formatieruimte komt.

Gevraagd wordt: De begrote personele lasten, inhuurlasten 2025, met € 103.680 te verhogen.

Samengevat voorstel begrotingswijzigingen:

	Voorgestelde Begrotingswijziging	Ontwerpbegroting
Doorkijk - kosten raming	**2025** Incidenteel	**2026 ev** Structureel
PvA Dienstverlening BghU		
Ophoging Projectkosten Verbeterplan 2025	€ 1.239.741	€ -
Voorgestelde dekking, rente- invorderingsbaten en projectgelden	€ -780.000	€ -
Evaluatie telefonische bereikbaarheid	in PvA	€ -
Extra formatie JZ - jurist (1 fte fsk 11)	in PvA	€ 108.861
Subtotaal	**€ 459.741**	**€ 108.861**
Overige ontwikkelingen		
Organisatie / formatie omissie		
Extra formatie afd Databeheer, Sr. Medewerker, Woz-medewerk (6 fte)	€ 300.000	€ 600.000
Adviseur Planning & Control (1 fte fsk 11)	€ 54.431	€ 108.861
Subtotaal	**€ 354.431**	**€ 708.861**
Ophoging personeelslasten		
Functiebeschrijvingen en –waarderingen (ntb)	ntb	ntb
Personele lasten, CAO wijzigingen 2025	ntb	ntb
1 fte (1 apr - 31 dec)	€ 103.680	€ -
Subtotaal	**€ 103.680**	**€ -**
Totaal	**€ 917.852**	**€ 817.722**

Bovenstaande wijzigingen 2025 worden na besluitvorming doorgevoerd bij de 1e bestuursrapportage. De totale wijziging bedraagt € 917.852. De kosten worden gedekt door een hogere deelnemersbijdrage. Onderstaand de aangepaste deelnemers-bijdrage 2025.

Bovenstaande structurele wijzigingen 2026 zijn voor een bedrag van € 817.722 opgenomen in de concept ontwerpbegroting 2026.

3 Deelnemersbijdrage 2025

De aanpassing van de begroting 2025 heeft het volgende effect op de deelnemersbijdrage:

	Ontwikkeling deelnemersbijdrage						Effect		
	2025 gewijz. aug 24			2025 nav voorstel mrt 2025			2025 nav voorstel mrt 2025		
	Basis	Plus	Totaal	Basis	Plus	Totaal	Basis	Plus	Totaal
Bunnik	€ 238	€ 6	€ 244	€ 251	€ 6	€ 257	€ 13	€ -	€ 13
Houten	€ 739		€ 739	€ 779		€ 779	€ 40	€ -	€ 40
Lopik	€ 179	€ 41	€ 220	€ 189	€ 41	€ 230	€ 10	€ -	€ 10
Nieuwegein	€ 1,042		€ 1,042	€ 1,099		€ 1,099	€ 57	€ -	€ 57
Zeist	€ 1,291	€ 129	€ 1,420	€ 1,362	€ 129	€ 1,491	€ 70	€ -	€ 70
Utrecht	€ 7,613	€ 1,134	€ 8,747	€ 8,026	€ 1,134	€ 9,160	€ 414	€ -	€ 414
De Bilt	€ 897		€ 897	€ 945		€ 945	€ 49	€ -	€ 49
Utrechtse Heuvelrug	€ 753	€ 28	€ 781	€ 794	€ 28	€ 822	€ 41	€ -	€ 41
HDSR	€ 3,008		€ 3,008	€ 3,171		€ 3,171	€ 163	€ -	€ 163
Stichtse Vecht	€ 1,138		€ 1,138	€ 1,200		€ 1,200	€ 62	€ -	€ 62
Jaarlijkse bijdrage	**€ 16,899**	**€ 1,338**	**€ 18,237**	**€ 17,817**	**€ 1,338**	**€ 19,155**	€ 918	€ -	€ 918

Bijgestelde begroting 2025

Begroting 2025					
Meerjarenperspectief	**Realisatie 2024**	**Begroting 2025 [1]**	**Begroting 2025 incl. structurele begr. wijz. 2024 [2]**	**1e Begr. Wijz. 2025**	**Wijziging**
Rente en afschrijving	**-**	***95.700***	***95.700***	***95.700***	**-**
Personele lasten (inclusief inhuur)	**14.438.858**	**12.480.643**	**12.909.218**	**14.607.070**	**1.697.852**
Lasten personeel in dienst	*10.389.447*	*12.286.586*	*12.716.522*	*13.070.953*	*354.431*
Inhuurlasten	*4.049.411*	*194.057*	*192.696*	*1.536.117*	*1.343.421*
Materiële lasten	**7.882.500**	**6.751.061**	**6.818.731**	**6.638.731**	**(180.000)**
ICT-transitie naar SaaS eenmalig	*244.000*	-	-	-	-
ICT-contractkosten jaarlijkse volume	*2.228.887*	*2.060.807*	*2.248.130*	*2.248.130*	-
Bedrijfsvoeringskosten	*4.201.487*	*3.890.254*	*3.770.601*	*3.590.601*	*(180.000)*
Proceskostenvergoeding WOZ	*1.208.126*	*800.000*	*800.000*	*800.000*	-
Onvoorzien	**-**	***5.000***	**5.000**	**5.000**	**-**
Totaal Lasten	**22.321.358**	**19.332.404**	**19.828.649**	**21.346.501**	**1.517.852**
Dwangbevelen	*2.067.400*	*1.450.000*	*1.450.000*	*1.650.000*	*200.000*
Overig	*645.630*	*55.000*	*55.000*	*455.000*	*400.000*
Totaal Baten	**2.713.030**	**1.505.000**	**1.505.000**	**2.105.000**	**600.000**
Te dekken bedragen	**19.608.328**	**17.827.404**	**18.323.649**	**19.241.501**	**917.852**
Deelnemersbijdrage	**18.100.137**	**17.740.404**	**18.236.649**	**19.154.501**	**917.852**
Onttrekking reserves	*1.996.946*	*87.000*	*87.000*	*87.000*	-
Dotatie reserves	*460.000*	-	-	-	-
Resultaat voor bestemming	**28.755**	**0**	**0**	**0**	**0**

[1] Vastgesteld in de bestuursvergadering van 3 april 2024

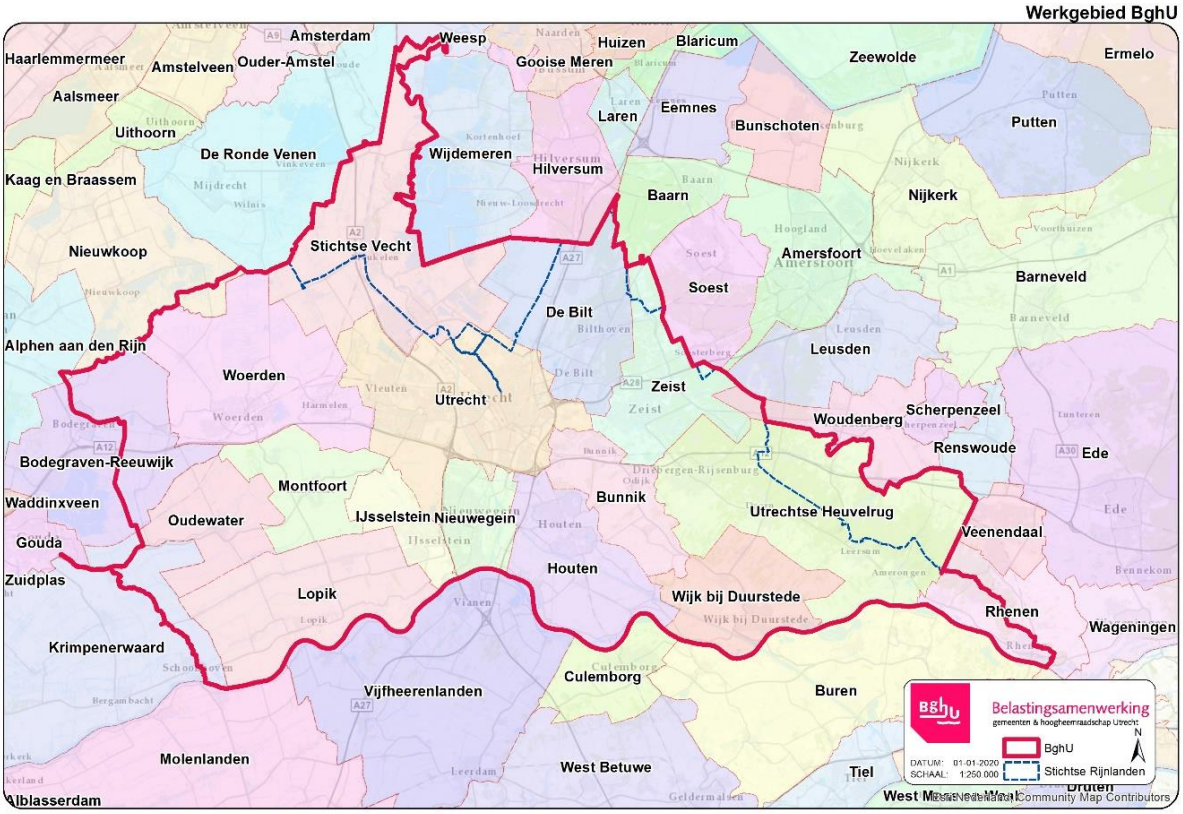
[2] Vastgesteld in de bestuursvergadering van 26 augustus 2024

Belastingsamenwerking
gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht

Ontwerpbegroting 2026

en

Meerjarenperspectief 2027-2029

Inhoudsopgave

1. Begroting 4
1.1 Programmabegroting 4
1.1.1 Kernproces Databeheer 4
1.1.2 Kernproces Waardebepaling 7
1.1.3 Kernproces Klantcontact 10
1.1.4 Kernproces Innen 13
1.1.5 Overhead 15
1.1.6 BghU Activiteiten 17
1.2 Paragrafen 19
1.2.1 Lokale heffingen 19
1.2.2 Weerstandsvermogen & risicomanagement 19
1.2.3 Economische categorieën exploitatiebegroting 21
1.2.3 Kapitaalgoederen 21
1.2.4 Financiering 22
1.2.5 Bedrijfsvoering 23
1.2.6 Paragraaf verbonden partijen 27
1.2.7 Grondbeleid 28
1.2.8 Wet Open Overheid 29
2. Financiën 30
2.1 Begroting BghU 2026 per taak- en deelproces 30
2.2 Financieel perspectief 2027-2029 32
2.3 Deelnemersbijdragen 2026-2029 32
2.4 Gehanteerde uitgangspunten bij het opstellen van de begroting 33
2.5 Reserves 35
2.6 Voorzieningen 38
2.7 Geprognosticeerde Balans 40
2.8 EMU-Saldo 41
Vaststellingsbesluit 42
Bijlage A – Bijdrage verordening art. 40 GR 43

Voorwoord

De ontwerpbegroting BghU 2026 en het meerjarenperspectief 2027-2029 geeft inzicht in de doelstellingen en ambities voor de komende jaren. Vanzelfsprekend biedt de begroting daarmee ook een overzicht van de verwachte baten en lasten van BghU voor de jaren 2026 tot en met 2029.

Regionale samenwerking
Als samenwerkingsverband verzorgen wij namens de deelnemers de heffing en invordering van lokale belastingen binnen het werkgebied en stellen we jaarlijks de WOZ-waarden vast van alle onroerende zaken voor onze deelnemers. We verzorgen voor alle gemeentelijke deelnemers de uitvoering van de basisregistratie Waardebepaling Onroerende Zaken (Wet WOZ) en meten voor alle gemeenten de gebruiksoppervlakte in voor de basisadministratie adressen en gebouwen (BAG). Voor de gemeente Lopik verzorgt BghU de complete BAG-administratie.

We borgen de continuïteit van onze taakuitvoering en we streven naar continue verbetering van kwaliteit en klantgerichtheid van het waarderings- en belastingproces. BghU wordt geleid op basis van maatschappelijk algemeen aanvaardbare principes. Onze strategie kenmerkt zich door:

- Het streven naar goede en betrouwbare dienstverlening en
- Efficiënt objectenbeheer.

Onze kernwaarden blijven onverminderd van kracht: klantgericht, efficiënt, resultaatgericht en samenwerken. Door onze efficiënte uitvoering kan BghU zich enerzijds blijven inzetten om de juiste belastingopbrengsten voor onze deelnemers te realiseren en anderzijds maatwerk te bieden aan inwoners.

Organisatieontwikkeling
Vanuit samenvallende ontwikkelingen zijn we sinds 2023 flink uitgedaagd in het kunnen waarmaken van onze doelen. Aan de hand van een verbeterplan werkt de organisatie in nauwe samenwerking met de deelnemers en bestuur toe naar realisatie van de organisatiedoelen. In tussentijd is de (telefonische) bereikbaarheid verbeterd, worden achterstanden in de aanslagoplegging en bezwarenafhandeling van oude jaren weggewerkt, worden de processen verbeterd en de interne controle geborgd. De ingezette verbeteringen verlopen conform plan met als doel om eind 2025 weer op orde te zijn.

Naast de reguliere taakuitvoering, de realisatie van het verbeterplan en een aantal nog te doorlopen aanbestedingen, is er ook ruimte gevonden voor ontwikkelingen. We genereren daardoor meer belastingoplegging en daarmee inkomsten en met vernieuwing in klantcontacten en brieven voldoen we beter aan de klantverwachting. Ervan uitgaande dat het ingezette verbetertraject voorspoedig verloopt, wordt de planvorming voor verdere ontwikkelingen voortgezet, zoals kwaliteitsborging, vernieuwde stuurinformatie voor organisatie en deelnemers, een nieuwe inkoop- en aanbestedingskalender en continuering van duurzame inzetbaarheid van alle medewerkers. Met de ingezette koers kan BghU per 2026 haar strategische doelen weer realiseren en wendbaar zijn voor de toekomst.

1. Begroting

1.1 Programmabegroting

Deze begroting draagt bij aan de continuïteit van onze mooie samenwerking om goede en betrouwbare dienstverlening te bieden voor inwoners en bedrijven en onze deelnemers. Belangrijke kostenverhogende factor betreft de CAO-verhoging 2025. Uitgangspunt voor de begroting 2026 is de meerjarenraming jaarsnede 2026 die in de 1e Begrotingswijziging is gepubliceerd. De lasten zijn met de in de kadernota vastgelegde indexeringen verhoogd. We blijven ons inspannen om de uitvoeringskosten te beperken. Echter, de organisatie staat onder druk en de beschikbare middelen zijn mogelijk niet meer toereikend. De risico's zijn opnieuw beoordeeld en maakt dat het weerstandsvermogen op peil is gebracht.

De producten voor de deelnemers zijn ingedeeld in een basispakket (voor alle deelnemers) en een pluspakket. De kosten van deze plustaken (parkeren, leges, BAG) vallen buiten de kosten die door middel van de kostenverdeelsystematiek worden doorberekend en zijn voor de afnemende deelnemer. De gemeente Utrechtse Heuvelrug hanteert sinds 2025 een gedifferentieerd tarief voor de inzameling en verwerking van hun afval. Dit betreft een nieuw onderdeel van het pluspakket, welke financieel nog verder doorgerekend wordt voor deze gemeente (vast en variabel deel). De omgang met de groei van naheffingsbezwaren parkeren, onderdeel van pluspakket voor gemeente Utrecht, vraagt nog om definitieve afstemming in belang van de reguliere dienstverlening van het basispakket.

De BghU betreft één programma welke is onderverdeeld in vier kernprocessen, te weten Databeheer, Waardebepaling, Innen en Klantcontact. Daarnaast is het programma ondersteunende processen onderdeel van de begroting. Hieronder wordt toegelicht wat de plannen betreffen.

1.1.1 Kernproces Databeheer

Het proces databeheer is verantwoordelijk voor het vormen van een volledig, actueel en juist WOZ- en/of heffingsobject. Het doel is dat continu 99% van alle objecten in de administratie aanwezig is. Op basis van deze objecten worden, in combinatie met de juiste (niet) natuurlijke personen, de gecombineerde aanslagen en overige heffingen op aanslag gebracht.

De formatie staat voor dit proces de komende jaren onder druk doordat het gegevensbeheer voor zuiveringstechnologie en bijbehorende inspecties kwetsbaar is, doordat door stelselwijziging waterschappen meer formatie nodig is en doordat de uitstroom van pensionering op dit proces hoog is.

Wat willen we bereiken?

In het kernproces Databeheer, zijn de volgende activiteiten ondergebracht:

- Binnenkomende datastromen vanuit de landelijke voorzieningen en basisregistraties BAG, BRK, BRP, HR en LV-WOZ, de verwerking daarvan en het leggen van de verbanden ertussen;
- De gegevenslevering vanuit gemeenten voor alle leges, grafrechten, precario etc. en het verzorgen dat deze op aanslag komen;
- De gegevenslevering van derde partijen zoals waterleidingsbedrijven en het aanpassen van de grondslagen op basis van deze gegevens;
- Verwerken van informatie uit overige in- en externe datastromen zoals versturen van inlichtingenformulieren, constateringen door buitendienstmedewerkers, mutatiesignalering, meldingen van inwoners en ondernemers, bezwaar, ontheffingen en geautomatiseerde verminderingen, etc.;
- Het inmeten van WABO-meetverzoeken van de deelnemende BAG-gemeenten en de verwerking daarvan in de WOZ-administratie;
- De terugmeldingen richting landelijke voorzieningen of individuele gemeenten van afwijkingen in de basisregistraties;
- Het opleggen en verwerken van de uitval van alle gemeentelijke aanslagbiljetten;
- Het verwerken van de automatische verminderingen met betrekking tot deze aanslagen;
- Het opleggen van de naheffingsaanslagen parkeerbelastingen Utrecht;

- De uitgaande datastroom van de WOZ-waarden richting de LV-WOZ en het controleren en opwerken van de uitval van deze koppeling;
- Het actueel houden van GIS-kaarten en overig kaartmateriaal.

Doelstellingen Databeheer

In de begroting 2026 zijn de volgende doelstellingen opgenomen voor het kernproces databeheer:

Onderwerp	Doelstellingen 2026
Databeheer	
Beheer objecten (BAG, BRK)	• 99% van alle WOZ-objecten zijn in het belastingsysteem beschikbaar. Van deze objecten zijn alle gegevens actueel en met de juiste status aanwezig. • Alle gegevens die via landelijke voorzieningen of door andere stromen ontvangen worden zijn dagelijks/maandelijks verwerkt. • Alle bestaande achterstanden over oudere jaren zijn ingelopen en er is sprake van een normale werkvoorraad binnen het huidige belastingjaar.
Beheer Eigenaren (BRK)	• Alle WOZ-objecten kennen een eigenaar. De mutaties die dagelijks binnenkomen via de landelijke voorziening worden per omgaande verwerkt. • Maandelijks worden er koopinlichtingsformulieren verzonden om de toestand van het object ten tijde van de verkoop vast te leggen en het verkoopcijfer als basis te gebruiken voor een juiste WOZ-waardevaststelling
Beheer Gebruikers (NHR, BRP)	• 95% van alle WOZ- en heffingsobjecten kent een actuele gebruiker. • De BRP wordt dagelijks verwerkt en kent geen achterstanden. • De NHR is bij en niet-woningen zijn zoveel mogelijk voorzien van een actuele gebruiker. Alle objecten die op leegstand staan zijn administratief of ter plaatse gecontroleerd en staan terecht op leegstand. • Maandelijks worden naar aanleiding van gebruikersmutaties niet-woningen huurinlichtingen verstuurd om de objectkenmerken actueel te houden en de huurcijfers als basis voor de waardering te gebruiken. • Maandelijks worden naar aanleiding van verkopen van (niet)woning, koopinlichtingsformulieren verstuurd om de objectkenmerken actueel te houden en de verkoopcijfers als basis voor de waardering te gebruiken
Beheer Gebruik/ Verbruik	• Maandelijks worden alle aangeleverde waterverbruiksmutaties gekoppeld, gecontroleerd en verwerkt. Er zijn geen achterstanden in de verwerking. • De aangeleverde gegevens worden voor meer doeleinden gebruikt dan alleen de grondslagen, maar kunnen bijvoorbeeld ook gebruikt worden bij de controle van leegstaande woningen/bedrijven of afbakening van objecten.
Aanslagoplegging	• Maandelijks worden de gecombineerde aanslagen van alle gemeenten opgelegd; • Er zijn minimale achterstanden in het opleggen van aanslagen over oudere jaren (maximaal 2 belastingjaren); • De aanslagen met betrekking tot het pluspakket worden binnen de daarvoor gestelde termijn zoals vastgelegd in het uitvoerings-protocol opgelegd; • De verminderingen naar aanleiding van vertrek of verhuizing of overige reden van een belastingplichtige worden iedere twee weken verwerkt (automatische verminderingsrun). • De naheffingsaanslagen parkeren voor de gemeente Utrecht worden dagelijks verwerkt en verstuurd.

Kwaliteitsnormen Databeheer 2026

Zoals voorgenomen in het uitvoeringsprotocol.

Kwaliteitskenmerk	Doelstellingen 2026
Bestandsbeheer	
Bestanden dienen juist, actueel en volledig te zijn	• 99% van alle, in de belastingapplicatie aanwezige basisgegevens die noodzakelijk zijn voor het vaststellen van een juiste WOZ-waarde en aanslagbiljet, zijn volledig en correct.
Aanslagoplegging	
Aanslagen dienen juist, volledig en tijdig te worden opgesteld	• 95% van alle aanslagen worden in 1x goed opgelegd; • 95% van alle eigenaren en gebruikers hebben op 28 februari een WOZ-beschikking en aanslag ontvangen. • De overige 5% die betrekking hebben op het belastingjaar 2026 zijn eind maart verzonden. • Maandelijks worden er aanvullende gebruikersaanslagen verzonden die betrekking hebben op nieuwe gebruikers die zich in de loop van het jaar in het verzorgingsgebied vestigen; • De overige heffingen worden binnen de afgesproken termijn zoals vastgelegd in het uitvoeringsprotocol opgelegd.

Wat gaan we daarvoor doen?

Dit proces betreft alle ontvangen interne en externe datastromen die leiden tot het ontstaan van een WOZ- en/of heffingsobject en die te voorzien van een WOZ-waarde als eindproduct de gecombineerde aanslag en beschikking oplevert. Dit is inclusief de heffingen van het waterschap en eventuele specifieke belastingen per gemeente (zoals riool-, afvalstoffenheffing en de hondenbelasting).

Dat betekent dat de output van dit proces een belangrijke bijdrage levert in de tijdigheid en kwaliteit van de data voor de rest van het belastingproces. Doordat steeds meer data worden ontvangen is de uitdaging om tijdig al deze informatie te controleren, te analyseren, te koppelen, te interpreteren en te verwerken. Omdat door verbeterde koppelingen met basisregistraties steeds meer wijzigingen (deels) geautomatiseerd verwerkt kunnen worden, zal de (volledigheids)controle en kwaliteitsbewaking van de data ook een steeds grotere rol gaan spelen. Hiervoor worden landelijke ontwikkelingen goed gemonitord en dan gaat het niet alleen om wettelijke aanpassingen, maar ook de mogelijkheden op andere gebieden zoals techniek en kennis. Hierdoor kan het mogelijk zijn om kwantiteit en kwaliteit van de processen te verbeteren.

Wat hebben we daarvoor nodig?

Hiervoor is een aantal doelen geformuleerd dat eind 2025 gerealiseerd dient te zijn:

- Iedere medewerkers kent zijn eigen proces en uit te voeren werkzaamheden en de gevolgen daarvan voor de volgende stappen in het proces. Hij of zij beschikken over de juiste opleidingen en kent zijn rol in het totale WOZ-proces en richting de klantgroepen;
- Er is voldoende goed opgeleid personeel aanwezig om deze werkzaamheden uit te voeren;
- De processen en werkinstructies zijn duidelijk beschreven en worden continu gemonitord, bijgewerkt en zo nodig verbeterd;
- Ieder proces is ondergebracht bij een medewerker die procesverantwoordelijk is, dat wil niet zeggen dat hij deze werkzaamheden ook alleen moet uitvoeren maar deze houdt wel dagelijks toezicht op de voortgang, de kwaliteit en is in staat om het proces d.m.v. dashboards continu te volgen, te waarborgen en indien nodig te verbeteren;
- Er continu inzicht is in de voortgang van de werkzaamheden, uitval en kwaliteit van de uitvoering hiervan, de invoering van een plan-do-check-act cyclus;
- De werkzaamheden die ten grondslag liggen bij de procesbeschrijvingen en werkinstructies staan continu open voor verbeteringen en worden minimaal 1x per jaar gecontroleerd op uitvoering en kwaliteit door een onafhankelijk persoon binnen de organisatie;
- Dat de werkzaamheden binnen de WOZ-processen continu bij zijn (met uitzondering van een gezonde werkvoorraad).

De ontwikkelingen op het gebied van de Waterschapswet is met een jaar uitgesteld en ingangsdatum is nu gesteld op 1 januari 2026. Deze wijzigingen zullen gevolgen hebben voor de taakuitvoering rondom meet- en tabelbedrijven. Een van de vragen die openstaat is hoe in de nabije toekomst de bemonstering er uit gaat zien. Met HDSR worden afspraken gemaakt over de inrichting van het toekomstige proces en de onderlinge taakverdeling. Op basis van eerdere besluitvorming is uitbreiding van capaciteit gerealiseerd met de aanname van een tweede technoloog die naast werkzaamheden op het gebied van waterschapsheffingen ook gedeeltelijk wordt ingezet op de controle voor de grondslagen rioolheffing van de deelnemende gemeenten.

Structurele uitbreiding van capaciteit databeheer

Naar meer dan twee jaar werken met de nieuwe belastingsoftware en grotendeels verwerken van gegevens vanuit de conversie uitval en achterstanden, is gebleken dat de beschikbare reguliere capaciteit ontoereikend is om in goede kwaliteit te voorzien. Onderzocht is wat de impact is van de groei van het aantal objecten, van 192.000 bij oprichting naar inmiddels ruim 380.000 objecten en een jaarlijkse groei van zo'n 5.000 nieuwe (niet-)woningen. De bemensing is echter minimaal uitgebreid met 2 fte.
Op basis van evaluatie en inventarisatie van de taakomvang is uitbreiding van de capaciteit benodigd.
Eind dit jaar vervalt 2 fte tijdelijke formatie plaatsen, daarnaast wordt een senior medewerker gemist en wordt al lange tijd 3 fte ingehuurd op het reguliere proces. De ondercapaciteit komt hiermee op 6 fte. De verwachte jaarlijkse (meer)kosten worden geraamd op € 600.000,-

Wat mag het kosten?

Onderstaand kostenoverzicht laat de kosten voor het kernproces Databeheer zien. In dit totaaloverzicht zijn de lasten zoals die hierboven expliciet zijn genoemd, verwerkt. De personele lasten zijn toegerekend op basis van een inschatting van de uren per FTE die specifiek aan deze taak worden besteed, de overige kosten op basis van een directe koppeling aan de geleverde diensten in het kader van dit programma.

Begroting 2026						
Programma	**Overhead**	**Databeheer**	**Waardebepaling**	**Innen**	**Klantcontact**	**Totaal**
Rente en afschrijving	***97.520***	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Personele lasten (inclusief inhuur)	**4.272.188**	**2.967.064**	**2.996.022**	**2.345.416**	**1.723.999**	**14.304.689**
Lasten personeel in dienst	*4.272.188*	*2.967.064*	*2.796.384*	*2.345.416*	*1.723.999*	*14.105.051*
Inhuurlasten	-	-	*199.638*	-	-	*199.638*
Materiële lasten	**4.917.082**	**622.626**	**1.067.886**	**282.101**	**16.536**	**6.906.232**
ICT-transitie naar SaaS eenmalig	-	-	-	-	-	-
ICT-contractkosten jaarlijkse volume	*1.804.364*	*210.832*	*216.990*	*18.145*	*11.346*	*2.261.675*
Bedrijfsvoeringskosten	*3.112.718*	*411.794*	*26.896*	*263.956*	*5.191*	*3.820.556*
Proceskostenvergoeding WOZ	-	-	*824.000*	-	-	*824.000*
Onvoorzien	**5.000**	**-**	**-**	**-**	**-**	**5.000**
Totaal Lasten	**9.291.790**	**3.589.690**	**4.063.908**	**2.627.517**	**1.740.535**	**21.313.441**
Dwangbevelen	-	-	-	*1.854.000*	-	*1.854.000*
Overig	*55.000*	-	-	-	-	*55.000*
Totaal Baten	**55.000**	**-**	**-**	**1.854.000**	**-**	**1.909.000**

1.1.2 Kernproces Waardebepaling

Het kernproces Waardebepaling richt zich op de waardering van alle objecten en de uitvoering van de Wet WOZ. Dit resulteert in een waarde die de basis vormt voor de WOZ-beschikking. Met grote beleggers en woningbouwverenigingen is er veelal vooroverleg over de objectkenmerken en de waarden. De taxateurs geven ook advies over de WOZ-bezwaren naar aanleiding van de WOZ-beschikkingen. Ook de advisering en behandeling van het beroepenproces tot advisering van cassatiezaken behoort tot de werkzaamheden.
Het proces van de bezwaarafhandeling wordt daarbij sterk beïnvloed door de instroom van WOZ-bezwaren van de zogenaamde No Cure No Pay Bureaus (NCNP-bureaus). Per 1 januari 2025 is er nieuwe wetgeving met betrekking tot de proceskostenvergoeding. De effecten van deze nieuwe wetgeving worden hopelijk de komende jaren zichtbaar. De Waarderingskamer ziet toe op de kwaliteit van de uitvoering van het WOZ-proces.

Wat willen we bereiken?

1. We willen op termijn de beoordeling ‘Goed’ van de Waarderingskamer, voor alle procesonderdelen.
2. We hebben een efficiënte werkwijze ingericht om vanuit de WOZ-applicatie vanaf april maandelijks gericht huur- en koop inlichtingformulieren te versturen voor zowel woningen als niet-woningen.
3. We zorgen dat alle nieuwe procesbeschrijvingen in afstemming zijn met de interne beheersingsprotocollen van de Waarderingskamer.
4. We zorgen jaarlijks dat voor 1 oktober minimaal 70% en op 1 december 90% van de herwaardering woningen en niet woningen gereed is,
5. We zorgen jaarlijks dat voor 31 januari van het betreffende belastingjaar minimaal 98% van de herwaardering van woningen en niet woningen voor alle 9 gemeente gereed is en eind februari kan worden beschikt.
6. We maken steeds meer gebruik van innovatieve methoden en investeren in de kennisontwikkeling van medewerkers om onze werkprocessen nog efficiënter in te richten en uit te voeren.
7. We monitoren periodiek de voortgang van alle kernprocessen (PMA, herwaardering, bezwaar en beroep) op basis van werkelijke aantallen en realistische Kpi’s.
8. We implementeren in 2026 de nieuwe stijl taxatieverslag.

Kwaliteitsnormen Waardebepaling

Kwaliteitskenmerk	Doelstelling 2026
Waardebepaling (WOZ)	
Het op grond van de Waarderingskamer tijdig mogen beschikken	• Op 28 februari 2026 zijn 98% van alle objecten voorzien van een actuele waarde en kunnen worden beschikt. Het aantal geblokkeerde objecten is tot een minimum gereduceerd.
Afwikkeling WOZ-bezwaren	
Afhandeling van de WOZ-bezwaren binnen bepaalde termijnen	• 90% van alle bezwaren zijn voor 1 oktober gereed, de overige 10%, die in de loop van het jaar zijn binnengekomen, voor 31 december.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vernieuwd taxatieverslag woningen voor meer transparantie

Er wordt landelijk al enige tijd gesproken over de wenselijkheid om een uitgebreider WOZ-taxatieverslag voor woningen te gaan gebruiken. Door meer transparantie te bieden en ook een presentatievorm te kiezen met meer afbeeldingen kan naar verwachting een voor de belanghebbende meer overtuigende onderbouwing worden gegeven. Met deze extra transparantie wordt ernaar gestreefd dat de belanghebbende minder behoefte heeft om vragen te stellen en/of bezwaar te maken. Bij het ontwerp van het nieuwe taxatieverslag is geprobeerd om alle gegevens die als "op de zaak betrekking hebbende stukken" verstrekt moeten worden in een bezwaarprocedure direct in het taxatieverslag op te nemen. Verder is meer informatie opgenomen over de omgeving waarin de woning is gelegen en de marktontwikkelingen. Het vernieuwde taxatieverslag bevat veel meer dan de tot nu toe gebruikte taxatieverslagen ook foto's, grafieken, kaartjes etc.. Dat betekent dat het (massaal) vervaardigen van dit taxatieverslag andere functionaliteit vraagt van de gebruikte taxatie-applicatie. Het nieuwe taxatieverslag is verplicht voor het belastingjaar 2026. Voor een tijdige implementatie zullen met de softwareleveranciers van onze kernapplicaties hier in 2025 afspraken over worden gemaakt.

Voormeldingen

De nieuwe waarderingsapplicatie biedt de mogelijkheid om voormeldingen beschikbaar te stellen aan belanghebbenden van WOZ-objecten. Door middel van een voormelding kunnen de gegevens die voor de waardebepaling worden gebruikt inzichtelijk en controleerbaar worden gemaakt voor belanghebbenden. De controle van zowel primaire als secundaire objectkenmerken door belanghebbenden resulteert in betrouwbaardere en correcte taxaties. Ook kan hierdoor een bezwaarafname worden bewerkstelligd. Jaarlijks wordt 10% van alle eigenaren van particuliere woningen een (fysieke) uitnodigingsbrief gestuurd om in te loggen in het digitale portaal om hun gegevens te gaan inzien, zodat zij zich er een mening over

kunnen vormen en opmerkingen hierover kunnen maken. Deze aanpassingen worden (steekproefsgewijs) gecontroleerd en aangepast in de basisgegevens.
Het versturen, controleren en aanpassen van de terugmeldingen zal structureel in de begroting worden meegenomen. De kosten hiervan worden geschat op 50.000 euro maar leveren op de langere termijn een verbetering op van de kwaliteit van de belastingdata en vermindering van het aantal bezwaarschriften.
Een bezwarenanalyse zal aankomend jaar hierin duidelijkheid moeten verschaffen in welke gebieden de bezwaren tegen de secundaire objectkenmerken een groot aandeel hebben.

AI/AVM en Machine Learning

De waarderingsapplicatie is ingericht om, naast de traditionele modellen om te waarderen, ook te gaan werken met een controlewaarde. Dit betreft algemene basisgegevens die ook openbaar zijn, zoals bouwjaar vanuit de BAG, afstand openbaar vervoer, afstand winkelcentra etc.. In de toekomst zal dit van toegevoegde waarde kunnen zijn bij alle waarderingsprocessen zoals bij bezwaren als bij de permanente marktanalyse. Het spreekt voor zich dat onze taxateurs hiermee aan de slag gaan en dat onze organisatie hiervoor de middelen en financiën voor de opleiding beschikbaar zal stellen.

Bezwaarschriften WOZ

De komende jaren zullen de processen met betrekking van de WOZ-bezwaren nog meer geautomatiseerd gaan worden, met borging van de juridische kwaliteit. De eerste stappen zijn hier al in gezet voor wat betreft het geautomatiseerd versturen van ongegronde besluiten. Ook aan de voorkant van het bezwarenproces qua ontgrieven kunnen nog geautomatiseerde slagen gemaakt worden.

	2023		2024		Voorlopig 2025 t/m 1 maart	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Digitaal	10.527	41%	4.992	34,7%	1.534	76,7%
NCNP (gemachtigden)	12.910	51%	8.386	58,3%	370	18,5%
Schriftelijk (per post)	1.978	8%	1.012	7,0%	97	4,8%
Totaal	25.415		14.390		2.001	

Proceskostenvergoeding

De afgelopen 2 jaren laten een verschuiving zien van meer ingediende bezwaren door de NCNP-bureaus. Dit kost meer tijd in de bezwaarafhandeling doordat voor ieder object een hoorzitting moet worden georganiseerd. Daarnaast kost elke waardevermindering de organisatie ook proceskostenvergoeding. Per 1 januari 2025 is er nieuwe wetgeving proceskostenvergoeding. De komende jaren zal moeten blijken of dit effect gaat geven in het aantal ingediende bezwaarschriften door NCNP.

De bezwarenanalyse moet verder ontwikkeld worden en ingebed gaan worden in het primaire proces om zo bezwaren te voorkomen. Er wordt specifiek gekeken naar de ingediende grieven en de waarde-gebieden waar de meeste bezwaarschriften worden ingediend. Hiermee hopen we een slag te kunnen slaan om het aantal bezwaarschriften te gaan verminderen en reductie van de proceskosten.

Wat mag het kosten?

Onderstaand kostenoverzicht laat de kosten voor het kernproces Waardebepaling zien. In dit totaaloverzicht zijn de lasten zoals die hierboven expliciet zijn genoemd, verwerkt. De personele lasten zijn toegerekend op basis van een inschatting van de uren per FTE die specifiek aan deze taak worden besteed, de overige kosten op basis van een directe koppeling aan de geleverde diensten in het kader van dit programma. De kosten voor de proceskostenvergoeding WOZ zijn ook verantwoord onder het programma Waardebepaling.

Begroting 2026						
Programma	**Overhead**	**Databeheer**	**Waardebepaling**	**Innen**	**Klantcontact**	**Totaal**
Rente en afschrijving	***97.520***	**-**	**-**	**-**	**-**	***5.000***
Personele lasten (inclusief inhuur)	**4.272.188**	**2.967.064**	**2.996.022**	**2.345.416**	**1.723.999**	**14.304.689**
Lasten personeel in dienst	*4.272.188*	*2.967.064*	*2.796.384*	*2.345.416*	*1.723.999*	*14.105.051*
Inhuurlasten	-	-	*199.638*	-	-	*199.638*
Materiële lasten	**4.917.082**	**622.626**	**1.067.886**	**282.101**	**16.536**	**6.906.232**
ICT-transitie naar SaaS eenmalig	-	-	-	-	-	-
ICT-contractkosten jaarlijkse volume	*1.804.364*	*210.832*	*216.990*	*18.145*	*11.346*	*2.261.675*
Bedrijfsvoeringskosten	*3.112.718*	*411.794*	*26.896*	*263.956*	*5.191*	*3.820.556*
Proceskostenvergoeding WOZ	-	-	*824.000*	-	-	*824.000*
Onvoorzien	**5.000**	**-**	**-**	**-**	**-**	**5.000**
Totaal Lasten	**9.291.790**	**3.589.690**	**4.063.908**	**2.627.517**	**1.740.535**	**21.313.441**
Dwangbevelen	-	-	-	*1.854.000*	-	*1.854.000*
Overig	*55.000*	-	-	-	-	*55.000*
Totaal Baten	**55.000**	**-**	**-**	**1.854.000**	**-**	**1.909.000**

1.1.3 Kernproces Klantcontact

Binnen het kernproces Klantcontact worden werkzaamheden verricht die betrekking hebben op direct contact met de inwoner en de ondernemer. Denk hierbij aan het beantwoorden van vragen die via de telefoon worden gesteld. Daarnaast zijn onze inwoners ook welkom op kantoor aan het loket op de 2e verdieping. De binnengekomen post en de digitale contactformulieren worden verwerkt. Tevens worden de binnengekomen bezwaarschriften afgehandeld binnen de diverse clusters.

Wat willen we bereiken?

Doelstellingen

Verbeteren (telefonische) bereikbaarheid.

Het verder optimaliseren van de verschillende kanalen. Een onderdeel hiervan is onze telefonie oplossing. De communicatie naar onze inwoners en ondernemers is begrijpelijk, zowel op de website als in onze brieven.

Procesoptimalisatie en kwaliteitsverbetering

Door procesoptimalisatie kunnen wij efficiënter werken. De basis hierbij is wat levert het op voor onze klant. Het zogenaamde lean principe. In kleine stapjes verbeteren en waarde toevoegen voor de klant (inwoner).

Verdere ontwikkeling medewerkers

Extern winnen is intern beginnen. Wij willen dat iedere medewerker ook ambassadeur is. Het Talenten traject dat BghU breed is doorlopen, is onderdeel van ons handelen. Opleiding om onze kennis up to date te houden.

Communicatie over de afdelingen heen verbeteren

BghU breed meer van elkaars handelen op de hoogte zijn. Op een gestructureerde wijze vastlegging van overleggen en deze op een centrale plaats beschikbaar stellen.

Meten is weten

Op basis van cijfers, sturen op achterstanden, werkvoorraden. Meer data gedreven werken.

Onderstaande tabel laat de doelstellingen voor het kernproces klantcontact. Deze zijn gebaseerd op het Uitvoeringsprotocol. De KPI's in het Uitvoeringsprotocol worden geëvalueerd en zullen aangepast worden. Hieronder staan de KPI uit het Uitvoeringsprotocol 2024 (en 2025) weergegeven.

Kwaliteitskenmerk	Doelstelling 2026
Communicatie (telefonisch)	
Op een vriendelijke en professionele wijze de klant te woord staan	• Binnen 60 seconden de telefoon opnemen • Maximaal 1x doorverbinden • Terugbelafspraak binnen twee werkdagen
Verzoek, bezwaar en beroepsschriften	
Afwikkelen binnen (wettelijke)gestelde termijnen	• Heffingsbezwaren binnen < 6 weken • Parkeren binnen < 6 weken

Wat gaan we daarvoor doen?

Versterken zelfredzaamheid

De filosofie blijft, digitaal waar mogelijk. In 2026 blijven we ons inzetten om meer inwoners gebruik te laten maken van de digitale kanalen. Denk hierbij aan het gebruiken van een automatische incasso voor gespreid betalen. Daarnaast biedt de automatisering ons mogelijkheden om de burger te sturen naar digitaal. Uiteraard blijven we ook persoonlijke mogelijkheden aanbieden waarop de burger met ons in contact kan komen.

Bereikbaarheid

Het verder optimaliseren van de verschillende kanalen. Een onderdeel hiervan is onze telefonieoplossing. In 2024 is deze geïmplementeerd. De doelstelling om continue te verbeteren wordt ondersteund door deze telefonieoplossing. Meten is weten, doordat we een breed scala aan rapportagemogelijkheden hebben, hebben we betere inzichten waarop geacteerd kan worden. Daarnaast biedt onze telefonieoplossing mogelijkheden om een roostermodule, afsprakenmodule, whatsapp en een klanttevredenheidsmodule toe te voegen. In 2023 en 2024 is er vanuit het verbeterplan incidenteel budget toegekend om de pieken in de telefonische bereikbaarheid op te vangen. Op basis van onze ervaringen en evaluatie, blijkt dat we structureel een flexibele schil nodig hebben, om ook in de toekomst de pieken op te kunnen vangen.

Communicatie naar inwoners en ondernemers

In 2026 ontvangen onze inwoners en ondernemers een vernieuwd aanslagbiljet wat meer visueel wordt ingestoken. De techniek om makkelijker contact te leggen met behulp van een QR-code blijven we toepassen en zullen we in alle onze schriftelijke contactmomenten met de inwoner zoveel mogelijk toepassen. We communiceren met onze inwoners en ondernemers in begrijpelijke taal op B1-niveau. Hiervoor hebben we communicatierichtlijnen opgesteld. Het kanaal dat 24/7 bereikbaar is, is onze website en met name het digitale loket Mijn BghU. Klanten kunnen op de website met een digitaal contactformulier ons 24/7 vragen stellen. Daarnaast bieden we de klant met behulp van een Chatbot op de website een extra contactkanaal
Vergelijkbaar met de aanpassing van de brieven maken we de website in taal toegankelijker (B1). De Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) gaat naar verwachting per 01-01-2026 voor het grootste gedeelte in en regelt dat inwoners en ondernemers hun zaken die ze met de overheid moeten doen, digitaal kunnen afhandelen. Hier zullen wij onze website verder voor inrichten.

Op locatie

Wij blijven voor vragen ook fysiek bereikbaar middels ons loket. Dit is dagelijks geopend voor inwoners en ondernemers die prijs stellen op fysiek contact. Daarnaast blijven we ook jaarlijks “BghU op locatie” organiseren bij onze deelnemers. Onze taxateurs zijn dan fysiek op locatie bij de deelnemers aanwezig om inwoners de gelegenheid te geven om vragen te stellen over de WOZ-waarde.

Blijvende ontwikkeling medewerkers

Aan de hand van de ontwikkelgesprekken is voor iedere medewerker bekend waar zijn of haar ontwikkelbehoefte ligt met eventueel de daar bijbehorende opleiding. In ons protocol Veilige Publieke Dienstverlening is vastgelegd hoe we met de veiligheid van onze medewerkers omgaan en hoe we een veilige werkomgeving creëren. Met de steeds mondiger worden burger is het ook belangrijk dat de medewerker hiervoor toegerust is. Hier horen ook vaardigheden bij als hoe om te gaan met agressie.

Procesoptimalisatie

Procesoptimalisatie blijft altijd van belang. Als basis voor onze processen is gekozen voor de processen van Landelijke Lokale Belastingprocessen (LLBP). Doel is het opstellen en verbeteren van generieke werkprocessen. Dit in samenwerking met onze softwareleverancier. Hierbij hoort ook de inzet van robotisering voor een aantal processen. Een eerste stap zal gezet worden voor bezwaarafhandeling parkeren. Daarnaast dragen we zorg voor een goede interne beheersing en grip op de kwaliteit.

Wat mag het kosten?

Onderstaand kostenoverzicht laat de kosten voor het kernproces klantcontact zien. De personele lasten zijn toegerekend op basis van een inschatting van de uren per FTE die specifiek aan deze taak worden besteed, de overige kosten op basis van een directe koppeling aan de geleverde diensten in het kader van dit programma.

Begroting 2026						
Programma	**Overhead**	**Databeheer**	**Waardebepaling**	**Innen**	**Klantcontact**	**Totaal**
Rente en afschrijving	***97.520***	**-**	**-**	**-**	**-**	***5.000***
Personele lasten (inclusief inhuur)	**4.272.188**	**2.967.064**	**2.996.022**	**2.345.416**	**1.723.999**	**14.304.689**
Lasten personeel in dienst	*4.272.188*	*2.967.064*	*2.796.384*	*2.345.416*	*1.723.999*	*14.105.051*
Inhuurlasten	-	-	*199.638*	-	-	*199.638*
Materiële lasten	**4.917.082**	**622.626**	**1.067.886**	**282.101**	**16.536**	**6.906.232**
ICT-transitie naar SaaS eenmalig	-	-	-	-	-	-
ICT-contractkosten jaarlijkse volume	*1.804.364*	*210.832*	*216.990*	*18.145*	*11.346*	*2.261.675*
Bedrijfsvoeringskosten	*3.112.718*	*411.794*	*26.896*	*263.956*	*5.191*	*3.820.556*
Proceskostenvergoeding WOZ	-	-	*824.000*	-	-	*824.000*
Onvoorzien	**5.000**	**-**	**-**	**-**	**-**	**5.000**
Totaal Lasten	**9.291.790**	**3.589.690**	**4.063.908**	**2.627.517**	**1.740.535**	**21.313.441**
Dwangbevelen	-	-	-	*1.854.000*	-	*1.854.000*
Overig	*55.000*	-	-	-	-	*55.000*
Totaal Baten	**55.000**	**-**	**-**	**1.854.000**	**-**	**1.909.000**

1.1.4 Kernproces Innen

Het team Innen houdt zich bezig met het innen van de belastinggelden middels betalingsregelingen, het afhandelen van kwijtscheldingsverzoeken, het aanmanen van klanten, met allerlei vormen van beslag, schuldsaneringen en faillissementen en met het voorbereiden van de dossiers voor de deurwaarders. Tevens houdt men zich bezig met het verwerken van betalingen. Zowel de binnendienst als de deurwaarders zetten bij de tenuitvoerlegging (de laatste handeling om tot inning van de belastinggelden te komen) zwaar in op contact met de belanghebbenden.

Vroegtijdig in contact te komen met de belanghebbende geeft ons inzicht in de schuldenpositie. Hierdoor kunnen we beter inspelen op de situatie. Sociaal invorderen en persoonlijk contact met de klant zal moeten leiden tot een verbetering van de schuldenpositie van de belanghebbenden. Tevens is er contact met de sociaal raadslieden van de diverse gemeenten. Er worden voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd.

Wat willen we bereiken?

Onderstaande tabel laat de doelstellingen voor het kernproces Innen. Deze zijn gebaseerd op het Uitvoeringsprotocol. De KPI's in het Uitvoeringsprotocol worden geëvalueerd en zullen aangepast worden. Hieronder staan de KPI uit het Uitvoeringsprotocol 2024 weergegeven.

Kwaliteitskenmerk	Doelstelling 2026
Betalingsverwerking	
Tijdige verwerking binnengekomen betalingen	• 95% van de binnengekomen betalingen zijn binnen 7 dagen verwerkt, de overige 5% binnen 1 maand.
Invorderingsmaatregelen	
Volledige betaling van de belastingaanslagen	• < 3% van de vorderingen ouder dan 1 jaar • < 1% van de vorderingen ouder dan 18 maanden • < 0,01 ouder dan 3 jaar
Kwijtschelding	
Aanvragen kwijtschelding	• Afwikkelen binnen 8 weken

Wat gaan we daarvoor doen?

Het team Innen en team Klantcontact vormen samen het team Dienstverlening en worden gezamenlijk aangestuurd. De toelichting die bij het team Klantcontact staat, is ook van toepassing voor het team Innen. Hieronder staan de aanvullingen die specifiek op het team Innen van toepassing zijn.

Procesoptimalisatie

In 2026 worden de processen voor Innen verder geoptimaliseerd. Hieronder valt onder andere ook het proces kwijtschelding. Bij dit proces maken wij gebruik van het Inlichtingenbureau. Hiermee wordt efficiency behaald. De procesoptimalisatie bij kwijtschelding is vooral behaald door de workflow in onze belastingapplicatie Gouw aan te passen. Bij de opvraag van informatie is het proces zo ingericht dat als er de belastingschuldige documenten aanbiedt, we het meteen kunnen oppakken. En als na opvraag van gegevens de documenten niet worden aangeleverd, we geautomatiseerd herinneringen kunnen versturen om alsnog de gevraagde informatie te leveren. Eerder in het proces, zodat de aanvraag kwijtschelding nog vers in het geheugen van de aanvrager zit.

De procesoptimalisatie van de processen van de deurwaarders. De kern hiervan ligt op het beter laten aansluiten van de processen binnendienst op de processen van de buitendienst. Zodat het sociaal invorderen goed kan plaatsvinden (eerder signalen van problemen worden opgepikt). Ook hier speelt de belastingapplicatie een grote rol om efficiency te behalen door het bouwen van een goede workflow,

bijvoorbeeld standaard herinneringen in te bouwen voor rappel acties en met vast briefsjablonen te werken. Hand in hand met de procesoptimalisatie is de interne controle die wordt uitgevoerd. Waar liggen de grootste risico's in het proces en wat zijn onze beheersmaatregelen.

Sinds 2025 werken naast de inzet van onze eigen deurwaarders met een nieuwe externe partij. Uit de aanbesteding is de Landelijke Associatie van Gerechtsdeurwaarders (LAVG) gekomen. Zij zijn vooral werkzaam in het buitengebied. LAVG is een partij waarbij efficiency en sociaal invorderen hand in hand gaan.

Blijvende ontwikkeling medewerkers

Doordat medewerkers op het gehele proces inzetbaar zijn, betekent dit ook dat de kennis en vaardigheden op een breder vlak ontwikkeld moeten worden. Hiervoor wordt ingezet op opleiding. Voor de medewerkers van het team Innen geldt dat zij fysiek in contact komen met de inwoners. Dit geldt specifiek voor de deurwaarders en de medewerkers aan het loket. Zij kunnen te maken hebben met normoverschrijdend gedrag. Voorop staat de veiligheid van onze medewerkers, we handelen hierbij conform het protocol Veilige Publieke Dienstverlening en zullen jaarlijks inzetten op trainingen hoe om te gaan met normoverschrijdend gedrag.

Wat mag het kosten?

Onderstaand kostenoverzicht laat de kosten voor het kernproces Innen zien. De personele lasten zijn toegerekend op basis van een inschatting van de uren per FTE die specifiek aan deze taak worden besteed, de overige kosten op basis van een directe koppeling aan de geleverde diensten in het kader van dit programma.

Begroting 2026						
Programma	**Overhead**	**Databeheer**	**Waardebepaling**	**Innen**	**Klantcontact**	**Totaal**
Rente en afschrijving	***97.520***	**-**	**-**	**-**	**-**	***824.000***
Personele lasten (inclusief inhuur)	**4.272.188**	**2.967.064**	**2.996.022**	**2.345.416**	**1.723.999**	**14.304.689**
Lasten personeel in dienst	*4.272.188*	*2.967.064*	*2.796.384*	*2.345.416*	*1.723.999*	*14.105.051*
Inhuurlasten	-	-	*199.638*	-	-	*199.638*
Materiële lasten	**4.917.082**	**622.626**	**1.067.886**	**282.101**	**16.536**	**6.906.232**
ICT-transitie naar SaaS eenmalig	-	-	-	-	-	-
ICT-contractkosten jaarlijkse volume	*1.804.364*	*210.832*	*216.990*	*18.145*	*11.346*	*2.261.675*
Bedrijfsvoeringskosten	*3.112.718*	*411.794*	*26.896*	*263.956*	*5.191*	*3.820.556*
Proceskostenvergoeding WOZ	-	-	*824.000*	-	-	*824.000*
Onvoorzien	**5.000**	**-**	**-**	**-**	**-**	**5.000**
Totaal Lasten	**9.291.790**	**3.589.690**	**4.063.908**	**2.627.517**	**1.740.535**	**21.313.441**
Dwangbevelen	-	-	-	*1.854.000*	-	*1.854.000*
Overig	*55.000*	-	-	-	-	*55.000*
Totaal Baten	**55.000**	**-**	**-**	**1.854.000**	**-**	**1.909.000**

1.1.5 Overhead

De ondersteunende processen hebben als doelstelling het adviseren, ondersteunen en ontzorgen van de deelnemers rond het belastingproces. Hierdoor zijn de deelnemers in staat om rechtsgeldige belastingverordeningen en -tarieven vast te stellen en zijn zij “verzekerd” van de geraamde belastingopbrengsten. Daarnaast vallen hier de ondersteunende activiteiten onder ten behoeve van het primaire proces.

De directie, de staf en alle overige ondersteunende activiteiten voor het primaire proces zijn binnen dit onderdeel ondergebracht. Hieronder vallen de taken met betrekking tot de interne bedrijfsvoering, de interne controlewerkzaamheden, de financiële administratie, de informatie en communicatietechnologie, communicatie en de HRM-werkzaamheden.

Wat willen we bereiken?

Binnen het programma overhead zijn er voor BghU de volgende doelstellingen

- Kantoorautomatisering en -inrichting passend bij hybride werkvorm (deels thuis, deels kantoor, videobel mogelijkheden, flexibele kantoorindeling voor diverse werkvormen en -groepen).
- Klachtenbehandeling, klachten naar tevredenheid af te handelen.
- Optimale communicatie uitingen, conform geldende overheidsuitgangspunten.
- Regievoering, optimale ambtelijke belastingsamenwerking voor de taakuitvoering
- Periodiek voortgang rapporteren belastingopbrengsten en inzichten in voortgang, zo veel mogelijk verder geautomatiseerde uitwisseling.
- Juridische ondersteuning bieden aan de deelnemers en intern.
- Gevraagd of ongevraagd de informatievoorziening continu gebruiksvriendelijk, efficiënt, effectief en veilig faciliteren voor BghU en haar klanten.
- Uitvoering geven aan de vereisten van de AVG, de Cbw en BIO2 en bijbehorend managementsysteem.
- Efficiënte en tijdige invulling P&C-cyclus, interne beheersing verder ontwikkelen, duidelijke afspraken met de accountant over de te verwachte workload en eigen rol in de rechtmatigheid aantonen.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2026 worden de volgende activiteiten ontwikkeld.

- Informatievoorziening: planvorming ten behoeve van verdere cloud-integratie
- Klachtenbehandeling: verbeterpunten voorgaande jaar destilleren en toepassen
- Communicatie: op basis van een communicatiebeleidsplan diverse activiteiten ondernemen
- Regievoering: organisatie en regielijn samen invulling geven aan optimale afstemming voor de taakuitvoering. Verder additionele vragen buiten het Uitvoeringsprotocol om centraal coördineren en mogelijke aanvullende afspraken over maken.
- Conform het Uitvoeringsprotocol worden drie voortgangsrapportages per jaar aangeboden op afgesproken data, over de belastingopbrengsten per deelnemer.
- Juridische ondersteuning: behandelen beroepsprocedures, redigeren verordeningen, interne en externe advisering, kennisoverdrachten ondersteunen primaire processen. Mede als gevolg van het toenemende aantal beroepsprocedures de juridische administratieve ondersteuning op peil houden.
- Informatiebeveiliging en gegevensbescherming: toereikende capaciteit voor de vakkundige inzet van de Functionaris Gegevensbescherming, Privacy Officer en CISO om als organisatie aan de geldende eisen zelfstandig te kunnen voldoen.
- Interne beheersing, KPI's voor de processturing en verbeteringen doorvoeren. Verder goede afstemming met de accountant over de rolverdeling t.b.v. aantonen rechtmatigheid en over de mate van interim-controles met steekproeven.
- Huisvesting (SLA), meeliften met de gehele herhuisvesting 3.0 van het stadskantoor, enige herinrichting, en verduurzaming door vervanging van armaturen, conform planning van gemeente Utrecht.

Wat mag het kosten?

Onderstaand kostenoverzicht laat de kosten voor de Overhead zien. De personele lasten zijn toegerekend op basis van een inschatting van de uren per FTE die specifiek aan deze taak worden besteed, de overige kosten op basis van een directe koppeling aan de geleverde diensten in het kader van dit programma. In de personele lasten is het totale inhuurbudget van de organisatie opgenomen, evenals een stelpost voor reiskosten en overige personele lasten. Ook zijn alle ICT-contracten die niet rechtstreeks toe te rekenen zijn aan een programma hierin opgenomen. De herhuisvestingskosten worden verwerkt in de SLA.

Begroting 2026						
Programma	**Overhead**	**Databeheer**	**Waardebepaling**	**Innen**	**Klantcontact**	**Totaal**
Rente en afschrijving	***97.520***	**-**	**-**	**-**	**-**	***97.520***
Personele lasten (inclusief inhuur)	**4.272.188**	**2.967.064**	**2.996.022**	**2.345.416**	**1.723.999**	**14.304.689**
Lasten personeel in dienst	*4.272.188*	*2.967.064*	*2.796.384*	*2.345.416*	*1.723.999*	*14.105.051*
Inhuurlasten	-	-	*199.638*	-	-	*199.638*
Materiële lasten	**4.917.082**	**622.626**	**1.067.886**	**282.101**	**16.536**	**6.906.232**
ICT-transitie naar SaaS eenmalig	-	-	-	-	-	-
ICT-contractkosten jaarlijkse volume	*1.804.364*	*210.832*	*216.990*	*18.145*	*11.346*	*2.261.675*
Bedrijfsvoeringskosten	*3.112.718*	*411.794*	*26.896*	*263.956*	*5.191*	*3.820.556*
Proceskostenvergoeding WOZ	-	-	*824.000*	-	-	*824.000*
Onvoorzien	**5.000**	**-**	**-**	**-**	**-**	**5.000**
Totaal Lasten	**9.291.790**	**3.589.690**	**4.063.908**	**2.627.517**	**1.740.535**	**21.313.441**
Dwangbevelen	-	-	-	*1.854.000*	-	*1.854.000*
Overig	*55.000*	-	-	-	-	*55.000*
Totaal Baten	**55.000**	**-**	**-**	**1.854.000**	**-**	**1.909.000**

1.1.6 BghU Activiteiten

BghU voert voor haar deelnemers in 2026 en de daaropvolgende jaren naar verwachting de activiteiten uit zoals die in de tabel hieronder staan beschreven.

Basispakket Belastingen BghU										
Belastingsoort	HDSR	Bunnik	De Bilt	Houten	Lopik	Nieuwegein	Stichtse Vecht	Utrecht	Utrechtse Heuvelrug	Zeist
Onroerende Zaakbelasting(OZB)		V	V	V	V	V	V	V	V	V
Belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten						V	V			
Rioolheffingen		V	V	V	V	V	V	V	V	V
Afvalstoffenheffing		V	V	V	V	V	V	V	V	V
Reinigingsrecht			V						V	
Hondenbelasting			V		V			V	V	
Toeristenbelasting		V	V	V	V	V	V	V	V	V
Forensenbelasting			V				V		V	
Precariobelasting					V	V	V	V		V
Bedrijven Investeringszone (BIZ)							V	V	V	
Watersysteemheffing gebouwd en ongebouwd	V									
Watersysteemheffing Ingezetene	V									
Verontreinigingsheffing	V									
Zuiveringsheffing	V									
Oppervlaktemeting WOZ/BAG		V	V	V	V	V	V	V	V	V
Uitvoering wet WOZ		V	V	V	V	V	V	V	V	V
uspakket Belastingen en Aanverwanten BghU										
Belastingsoort	HDSR	Bunnik	De Bilt	Houten	Lopik	Nieuwegein	Stichtse Vecht	Utrecht	Utrechtse Heuvelrug	Zeist
Parkeerbelasting								V		
Diftar									V*	
Begraaf en Grafrechten		V							V	V
Reclamebelasting			V							V
Heffing en invordering Leges (APV/Omgevingsvergunning publiek en privaat)		V							V	V
Invordering leges vanaf dwangbevel			V					V		
Leges, bezwaar en beroep		V	V		V			V	V	V
Marktgelden									V	V
BAG-administratief					V					
BAG-geometrie					V					

Gemeente Lopik overweegt de invoering van een woonforensenbelasting per 1-1-2026
Gemeente UHR hanteert sinds 2025 Diftar, zie ook 1.1.

Geraamde belastingopbrengsten 2025

Begrotingsbedragen	HDSR	Bunnik	De Bilt	Houten	Lopik	Nieuwegein	Stichtse Vecht	Utrecht	Utrechtse Heuvelrug	Zeist	Totaal
Bron	Opgave	Opgave	PBG	Opgave	PBG	Opgave	PBG	Opgave	Nt.Lok.Heff.	Opgave	
Belastingjaar	2025	2025	2025	2025	2025	2025	2025	2025	2025	2025	
Basispakket											
Belastingsoort											
Onroerende zaak belasting (OZB)		€ 7.076	€ 14.692	€ 15.635	€ 4.065	€ 23.831	€ 15.387	€ 211.723	€ 15.670	€ 16.562	€ 324.641
Roerende zaakbelasting						€ 12	€ 84				€ 96
Rioolheffing		€ 2.138	€ 5.094	€ 4.009	€ 2.036	€ 6.090	€ 8.465	€ 51.205	€ 8.413	€ 6.199	€ 93.649
Afvalstoffenheffing/Reinigingsrecht		€ 2.592	€ 6.145	€ 6.522	€ 1.749	€ 10.344	€ 11.806	€ 65.545	€ 7.406	€ 10.207	€ 122.316
Hondenbelasting			*nnb*		€ 84			€ 993	€ 226		€ 1.303
Toeristenbelasting/Forensenbelasting		€ 283	*nnb*	€ 253	€ 55	€ 64	€ 770	€ 8.012	€ 2.766	€ 46.200	€ 58.403
Precariobelasting					€ 16	€ 155	€ 112	€ 856		€ 162	€ 1.301
Bedrijven investeringszone							nnb	€ 156	*€ 158*		€ 314
Watersysteemheffing	€ 95.344										€ 95.344
Verontreingingsheffing	€ 205										€ 205
Zuiveringsheffing	€ 75.171										€ 75.171
Pluspakket											
Belastingsoort											
Parkeerbelasting								€ 8.969			€ 8.969
Begraaf -en crematierechten		*€ 31*							€ 1.329		€ 1.360
Lijkbezorgingsrechten										€ 2.073	€ 2.073
Reclamebelasting			*nnb*							€ 200	€ 200
Heffing leges		*€ 113*							€ 1.883	€ 4.109	€ 6.105
Marktgelden									€ 67	€ 74	€ 141
	€ 170.720	**€ 12.233**	**€ 25.931**	**€ 26.419**	**€ 8.005**	**€ 40.496**	**€ 36.624**	**€ 347.459**	**€ 37.918**	**€ 85.786**	**€ 791.591**

1.2 Paragrafen

1.2.1 Lokale heffingen

De uitvoering van het belastingproces (waarderen, heffen, innen en klantcontact) van iedere deelnemer valt onder de verantwoordelijkheid van BghU. De deelnemers zijn verantwoordelijk voor het bepalen van de te heffen belastingen, het vaststellen van verordeningen, tarieven en de kwijtscheldingsnormen. Kortom, het aangaan van de belastingsamenwerking heeft geen gevolgen voor de beleidsvrijheid van de deelnemers. Iedere deelnemer overhandigt jaarlijks een begroting waarin zij vermeldt welke belastingen (inclusief tarieven) er moeten/mogen worden geheven in de desbetreffende regio.

BghU geniet jaarlijks inkomsten ter compensatie van de gerealiseerde vervolgingskosten. Vervolgingskosten ontstaan op het moment dat een belastingplichtige geen gehoor geeft aan de (door middel van een aanslag) opgelegde betalingsverplichting. Hier worden onder andere kosten die gepaard gaan met het verzenden van aanmaningen, dwangbevelen en overige gerechtelijke activiteiten verstaan. De lasten die gepaard gaan met de diverse invorderingstrajecten worden door de desbetreffende deelnemer financieel gecompenseerd. In de meerjarenbegroting is € 1,85 miljoen als begroot bedrag opgenomen, op basis van het rekeningresultaat 2024.

1.2.2 Weerstandsvermogen & risicomanagement

BghU kent een nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement waarin de aanpak en het beheersen van risico's binnen BghU is vormgegeven. Jaarlijks maakt BghU in het kader daarvan bij het opstellen van de begroting een risico-inschatting. Onderstaand is de financiële vertaling van die risico-inschatting voor de begroting 2026 weergegeven. Het risicoprofiel borduurt voort op eerder geconstateerde en geïnventariseerde risico's. Het benodigde weerstandsvermogen op basis van deze inschatting bedraagt € 307.500. In de specifieke ontwikkeling rondom de proceskosten is aandacht voor het risico van de stijging van de proceskostenvergoeding per individueel geval.

Berekening weerstandsvermogen in relatie tot de BghU voor begroting 2026

	Risicotypering	Netto risico	Netto-risico (toelichting)	Kans	Restrisico 2024
1.	Reparatie foutief kohier i.v.m. verkeerde gegevens	€ 500.000	50% meerwerk door slechte kwaliteit van uitbestede diensten.	10%	€ 50.000
2	Verduistering incasso/misbruik financiële middelen	€ 50.000	Sommige medewerkers, met name deurwaarders, komen nog in aanraking met contant geld. Risico ongewijzigd voor 2024.	25%	€ 12.500
3.	Maximale boete bij datalekken	€ 300.000	BghU heeft een goed ingebed plan hoe om te gaan met een datalek, daarnaast wordt steeds meer kennis en ervaring opgebouwd.	20%	€ 60.000
4.	Onvoorziene kosten door extra benodigde capaciteit bezwaarinstroom in relatie tot kritieke deadlines	€ 400.000	Afhankelijk van mate waarin instroom NCNP zich stabiliseert en afhankelijk van optimalisatieslagen afhandelingsproces	40%	€ 160.000
5.	Uitval systemen	€ 250.000	Risico op langdurige hersteltijd en/of verlies van data	10%	€ 25.000
			Benodigd weerstandsvermogen		**€ 307.500**

Daaraan koppelt BghU een beschikbaar weerstandsvermogen, ook wel de weerstandscapaciteit genoemd. Deze weerstandscapaciteit wordt in 2026 gevormd door de vrij beschikbare algemene reserve. De vrije algemene reserve bedraagt bij totstandkoming van de begroting 2026 € 480.870.

De bestemmingsreserves behoren niet tot de weerstandscapaciteit: deze middelen zijn, zonder verdere besluitvorming, niet direct beschikbaar om risico's in de bedrijfsvoering af te dekken. Daarnaast staan er (meerjarige) afspraken tegenover.

Weerstandsratio's
De weerstandsratio is te berekenen door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door het benodigde weerstandsvermogen op basis van de risico-inschatting. Hieronder is het verloop van de ratio vanaf 2021 weergeven.

Jaar	Beschikbare weerstandscapaciteit	Benodigd weerstandsvermogen	Weerstandsratio
2021	€ 206.000	€ 500.000	0,41
2022	€ 480.870	€ 457.500	1,05
2023	€ 480.870	€ 420.000	1,14
2024	€ 480.870	€ 437.500	1,10
2025	€ 480.870	€ 287.500	1,67
2026	€ 480.870	€ 307.500	1,56

Weerstandsratio's klassen		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	Uitstekend
B	1.4-2.0	Ruim voldoende
C	1.0-1.4	Voldoende
D	0.8-1.0	Matig
E	0.6-0.8	Onvoldoende
F	<0.6	Ruim onvoldoende

Indicatoren meerjarig

Financiele kengetallen	2023	2024	Prognose 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029
Netto schuldquote	-19,53%	-4,26%	-5,80%	-5,17%	-4,62%	-4,10%	-3,61%
Solvabiliteitsratio	*21,93%*	*9,86%*	*9,88%*	*9,35%*	*8,31%*	*7,24%*	*6,15%*
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Structurele exploitatieruimte	5,69%	-7,25%	-0,44%	-0,43%	-0,42%	-0,41%	-0,40%
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Bovenstaande indicatoren volgen uit het meerjarenbeeld dat momenteel voorligt. Uitgangspunten hierbij is de huidige balansposities per ultimo 2024.

1.2.3 Economische categorieën exploitatiebegroting

	Overhead	Databeheer	Waardebepaling	Klantcontact	Innen	
	Bedrag	Verdeling	Bedrag	Verdeling	Bedrag	Verdeling	Bedrag	Verdeling	Bedrag	Totaal
Baten en lasten begroting 2026	€ 9.236.790		€ 3.589.690		€ 4.063.908		€ 1.740.535		€ 773.517	**€ 19.404.441**
Percentage aandeel in overhead obv FTE		32,0%		24,1%		19,0%		24,9%		**100,0%**
Doorberekening Overhead	€ -9.236.790		€ 2.958.686		€ 2.227.906		€ 1.751.163		€ 2.299.036	**€ -**
Totaal te verdelen over taakvelden	€ -		€ 6.548.376		€ 6.291.814		€ 3.491.698		€ 3.072.553	**€ 19.404.441**

		Databeheer	Waardebepaling	Klantcontact	Innen	
Taakveld	Taakveldomschrijving	Toerekening	Bedrag	Toerekening	Bedrag	Toerekening	Bedrag	Toerekening	Bedrag	Totaal
Taakveld 0.2	Burgerzaken	0,00%	€ -			0,00%	€ -	0,00%	€ -	€ -
Taakveld 0.61	OZB woningen	16,79%	€ 1.099.472	93,08%	€ 5.856.420	11,60%	€ 405.037	11,48%	€ 352.729	€ 7.713.659
Taakveld 0.62	OZB niet-woningen	2,40%	€ 157.161	6,92%	€ 435.394	1,47%	€ 51.328	1,45%	€ 44.552	€ 688.435
Taakveld 0.63	Parkeerbelasting	10,54%	€ 690.199			34,08%	€ 1.189.971	34,47%	€ 1.059.109	€ 2.939.279
Taakveld 0.64	Overige belastingen	41,26%	€ 2.701.860			34,53%	€ 1.205.683	34,35%	€ 1.055.422	€ 4.962.965
Taakveld 1.1	Crisisb. & Brandweer	0,00%	€ -			0,00%	€ -	0,00%	€ -	€ -
Taakveld 1.2	Openbare Orde	0,01%	€ 655			0,03%	€ 1.048	0,06%	€ 1.844	€ 3.546
Taakveld 2.1	Verkeer en vervoer	0,00%	€ -			0,01%	€ 349	0,01%	€ 307	€ 656
Taakveld 2.2	Parkeren	0,01%	€ 655			0,02%	€ 698	0,02%	€ 615	€ 1.968
Taakveld 2.3	Recreatieve havens	0,00%	€ -			0,00%	€ -	0,00%	€ -	€ -
Taakveld 3.3	Bedrijfsloket en regel.	0,02%	€ 1.310			0,10%	€ 3.492	0,11%	€ 3.380	€ 8.181
Taakveld 3.4	Economische promotie	0,12%	€ 7.858			0,20%	€ 6.983	0,19%	€ 5.838	€ 20.679
Taakveld 7.2	Riolering	16,89%	€ 1.106.021			8,95%	€ 312.507	8,90%	€ 273.457	€ 1.691.985
Taakveld 7.3	Afval	10,85%	€ 710.499			8,62%	€ 300.984	8,57%	€ 263.318	€ 1.274.801
Taakveld 7.5	Begraafplaatsen & Crem.	0,06%	€ 3.929			0,20%	€ 6.983	0,19%	€ 5.838	€ 16.750
Taakveld 8.3	Wonen en Bouwen	1,05%	€ 68.758			0,19%	€ 6.634	0,20%	€ 6.145	€ 81.537
	Totaal	100,00%	€ 6.548.376	100,00%	€ 6.291.814	100,00%	€ 3.491.698	100,00%	€ 3.072.553	€ 19.404.441

1.2.3 Kapitaalgoederen

De kapitaalgoederen bestaan uit de investeringen in de ICT. Deze activa wordt met ingang van 2025 in 5 jaar afgeschreven. De afschrijvingslasten worden gedekt vanuit de bestemmingsreserve Vaste Activa. Naast de rentelasten zijn in de exploitatie de onderhoudskosten voorzien.

1.2.4 Financiering

BghU mag alleen gelden aantrekken voor haar uitvoeringstaak. Dit betekent dat alleen geld wordt aangetrokken voor activiteiten die door het bestuur zijn goedgekeurd. Er vindt geen uitzetting van gelden plaats en er wordt ook geen gebruik gemaakt van financiële instrumenten (derivaten, opties en dergelijke). BghU is bij het aantrekken van vreemd (kort en lang) vermogen gehouden aan de financieringsvoorschriften zoals die zijn vastgesteld in de "Wet Financiering decentrale overheden" (Wet Fido). BghU dient te voldoen aan de wettelijke kasgeldlimiet en renterisiconorm.

Bij wet van 11 december 2013 tot wijziging van de Wet financiering decentrale overheden zijn decentrale overheden verplicht hun overtollige liquide middelen aan te houden in 's Rijksschatkist (verplicht schatkistbankieren). Schatkistbankieren houdt in dat decentrale overheden al hun overtollige middelen aanhouden in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit houdt in dat geld en vermogen niet langer bij bijvoorbeeld banken buiten de schatkist mogen worden aangehouden.

Schatkistbankieren

Het naleven van de BBV betekent onder andere dat een organisatie bij het aantrekken van vreemd (kort en lang) vermogen gebonden is aan de financierings-voorschriften zoals die zijn vastgesteld in de "Wet Financiering decentrale overheden". BghU is dan ook verplicht om gebruik te maken van het schatkistbankieren. Schatkistbankieren houdt in dat instellingen hun liquide middelen aanhouden bij het ministerie van Financiën. Door gebruik te maken van schatkistbankieren verlaat publiek geld de schatkist pas op het moment dat de middelen benodigd zijn voor de uitvoering van een publieke taak. Men hanteert hierbij wel drempelbedrag. Het drempelbedrag is een gemiddelde per kwartaal. Het drempelbedrag is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat een organisatie gemiddeld buiten de schatkist mag houden. De drempel is gelijk aan 2% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen met een onder drempel van € 1 miljoen. BghU confirmeert zich daarom aan de onderdrempel van € 1 miljoen. Door de ING-bank wordt de bankrekening van BghU dagelijks gecorrigeerd.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft de grens aan tot welk bedrag lagere overheden hun activiteiten met kort geld mogen financieren. Gemeenschappelijke regelingen mogen 8,2% van het begrotingstotaal financieren met kort geld. BghU heeft juridisch de mogelijkheid dit bedrag te lenen in een zogenaamde "kortgeld constructie". Daar wordt geen gebruik van gemaakt en de verwachting is dat dit in de komende jaren zo blijft.

Liquiditeitspositie

Met de deelnemende partijen is overeengekomen dat iedere deelnemer bij aanvang van een kwartaal vijfentwintig procent van de jaarlijkse bijdrage voldoet. Mocht BghU onverhoopt middelen tekortkomen, dan beschikt BghU over een rekening courant krediet van € 3.000.000 bij de huisbank.

1.2.5 Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering benoemt BghU de belangrijkste ontwikkelingen in het kader van haar bedrijfsvoering. De ontwikkelingen die BghU hier weergeeft, vloeien grotendeels voort uit eerder gemelde voornemens uit de Kadernota 2025-2028.

Informatievoorziening

2026 en de jaren erna zullen in het teken blijven staan van verdere optimalisatie van de werkprocessen in de huidige kernapplicaties. Hiermee is reeds in 2024 gestart. Het verbeteren van de interne beheersing en het integraal (functioneel) ontwerpen en implementeren van architectuur, efficiënte businessprocessen, voortgangsrapportages, kwaliteitsonderzoeken en managementdashboards vanuit informatiemanagement, functioneel beheer en data-analyse, is hierbij leidend. Hiervoor wordt onder andere gebruik gemaakt van de nieuwe infrastructuur voor business intelligence (BI) die in 2025 is geïmplementeerd. Doorontwikkeling van het BI-platform is een continu proces met als stip op de horizon een organisatiebreed dataplatform, waarop blijvend zal worden gebouwd om aan de steeds veranderende en groeiende informatiebehoefte van de organisatie te kunnen voldoen. Het voortdurend op peil houden van het kennisniveau van de betrokken medewerkers van Informatievoorziening speelt hierbij een sleutelrol.

In 2025 is de initiële looptijd van de overeenkomsten van de kernapplicaties binnen het applicatielandschap van rechtswege verlopen. De overeenkomsten zijn verlengd conform de gemaakte afspraken. In 2026 zal verdere evaluatie van deze overeenkomsten plaatsvinden. BghU heeft in zijn aanbestedingen in alle gevallen gekozen voor een driejarig contract met een optie om zeven maal één jaar te verlengen. Mocht er een reden zijn om een applicatie te vervangen of een gedeelte van de software te wijzigen, zal dit uit de evaluatie moeten blijken. Hierbij zullen ook voortschrijdend inzicht en markt- of wettelijke ontwikkelingen een rol spelen.

Voor de verwerking van de toenemende (geautomatiseerde) datastromen en optimalisatie van de processen is BghU in 2025 gestart met meerdere pilots robotisering (‘zgn. RPA’, Robotic Process Automation). Hierbij wordt binnen processen gekeken of repetitieve handelingen door middel van software geautomatiseerd kunnen worden. Wanneer de pilots succesvol zijn en de efficiencyverbetering is aangetoond, zal vanaf 2026 de RPA breder worden ingezet. Dit betekent dat de beschikbare licenties zullen worden uitgebreid en een nadere impuls zal worden gegeven aan opleiding en begeleiding.
Vanuit Informatievoorziening zal een beleidskader worden gefaciliteerd t.b.v. het onderzoek en de toetsing (ethisch/juridisch) van potentiële integratie van artificial intelligence, zodat een afgebakende, gecontroleerde en centraal-gecoördineerde pilot tot de mogelijkheden behoort.

BghU wil het gebruik van beeldmateriaal en geo-informatie (o.a. kaartlagen) verder optimaliseren voor organisatiebreed gebruik ten behoeve van de verbetering van de dienstverlening. Om het beeldmateriaal en de geo-informatie efficiënt ter beschikking te stellen, direct aan alle gebruikers of via de kernapplicaties inclusief de digitale klantbalie, is centrale ontwikkeling, hosting, distributie (geo-services) en beheer hoogst opportuun. Hierbij zal ook de mogelijkheid worden geboden tot het ontwikkelen van complexe kaartlagen, waarop analyses op de ruimtelijke data kunnen worden uitgevoerd. De voorbereidingen zijn in 2025 gestart. Vanaf 2026 zal de geo-voorziening verder worden doorontwikkeld.

Voor het optimaliseren van het gebruik en de interne procesverbetering, zullen de komende jaren blijvend nieuwe toepassingsmogelijkheden worden onderzocht, die voortkomen uit ontwikkelingen als 3D, Digital Twin en True Ortho en vanuit de ontwikkeling van automatische objectgerichte mutatiesignalering door aanvullend gebruik van satellietbeelden. Voor het objectbeheer (SOR/BAM) kan dit een belangrijke meerwaarde hebben, maar ook in het kader van de dienstverleningsprocessen is hiermee efficiencyvoordeel te behalen.

In 2026 zal worden gestart met de planvorming voor verdere cloud-integratie van de IT-infrastructuur onder de systematiek van de huidige leverancier van het IT-platform, zodat een optimale integratie kan worden ontwikkeld en stapsgewijs kan worden doorgevoerd. Hieronder valt onder andere de totale cloud-transformatie van alle documentstromen en het (vervolgens) uitfaseren van bestaande netwerkschijven (fileservers). Hierbij zullen de beheerprocessen, waaronder het inzicht in de architectuur, continu worden geoptimaliseerd en bijgewerkt.

Landelijke ontwikkelingen

Landelijke lokale belastingprocessen (LLBP)

Bij de LLBP werkt een aantal gemeenten en belastingorganisaties samen aan het opstellen en verbeteren van generieke werkprocessen en stelt deze beschikbaar aan de deelnemende organisaties. BghU draagt bij aan deze samenwerking. Deze werkprocessen omvatten procesflows, beschrijvingen van processtappen, rollen en RASCI. RASCI is een hulpmiddel om verantwoordelijkheden en bevoegdheden in een organisatie op een zeer eenvoudige manier in kaart te brengen. Naast de processen biedt LLBP ook KPI's en voorbeeldbrieven. Waar mogelijk wordt de relatie gelegd met de wettelijke basis. Ter ondersteuning aan deze gezamenlijke doelen leveren we een geringe financiële bijdrage.

Samengestelde objectenregistratie (SOR)

De introductie van de samengestelde objectenregistratie (SOR) is, door financieringsproblemen, voor langere tijd uitgesteld en waarschijnlijk zelf afgesteld. Ondanks dit uitstel is BghU van mening dat er vanuit het gezichtspunt van de basisregistratie BAG, WOZ en BGT een aantal goede ontwikkelingen in is geformuleerd. Ontwikkelingen die ervoor gaan zorgen dat er veel meer samenhang komt tussen deze drie basisregistraties vastgoed. Hierdoor kan de snelheid van uitwisseling verhoogd worden en zal het zeker op langere termijn ervoor zorgen dat de kwaliteit actueler en volledige zal zijn. We willen met de deelnemers samen invulling geven aan het grondbeginsel van dit landelijke initiatief verder door te ontwikkelen en uit te gaan voeren.

Omgevingswet

De Omgevingswet is uiteindelijk in 2024 in werking getreden. BghU is voor de WOZ-gegevens sterk afhankelijk van de verleende bouwvergunningen en de tijdigheid van het delen van deze informatie. Wat en hoe groot de gevolgen van de invoering voor de tijdigheid en volledigheid zal zijn, zal de komende maanden moeten blijken. Wel zijn zorgen over het feit dat er meer vergunningsvrij gebouwd mag worden onder deze nieuwe wet waardoor de volledigheid van de gegevens al onder druk komt te staan. Daarom zal nog meer dan in het verleden gebruik gemaakt moeten worden van objectenkenmerk-controles op basis van recente luchtfoto's, GIS-mogelijkheden en buitendienstopname.

Personeel

Strategisch HR-beleid

De komende jaren zal BghU te maken krijgen met in- en externe ontwikkelingen die invloed hebben op het personeelsbestand van BghU. Hierbij valt o.a. te denken aan digitalisering en robotisering, het steeds groeiende belang van data, een krapper wordende arbeidsmarkt, en uitstroom van pensioengerechtigden. De verwachting is dat deze ontwikkelingen o.a. gevolgen hebben voor de inhoud van functies, (gevraagde) kennis, vaardigheden en competenties van medewerkers en de arbeidsmarktbenadering. Om in te spelen op de ontwikkelingen zal het strategisch HR-beleid zich hier de komende jaren op richten.

Met strategische personeelsplanning is hiervoor de basis gelegd. Dit is een instrument om het huidige personeelsbestand in kwalitatieve en kwantitatieve zin af te zetten tegen hetgeen in de toekomst nodig is en vervolgens te bepalen welke acties ondernomen dienen te worden om dit te realiseren. Op basis van alle data en opbrengsten van interne besprekingen zijn de pijlers van het strategische HR-beleid voor de komende jaren (her)benoemd en is vertaalslag gemaakt worden naar een concreet actieplan. De pijlers van het strategische HR-beleid voor de komende jaren zijn: opleiding & ontwikkeling, werving & behoud van voldoende gekwalificeerd personeel, instroom van stagiaires, trainees en young potentials en duurzame inzetbaarheid.

De pijlers opleiding & ontwikkeling en instroom van stagiaires, trainees en young potentials uitgelicht:

In een steeds veranderende maatschappij en gezien bovengenoemde ontwikkelingen is het noodzakelijk om wendbaar te blijven. Het continu blijven leren en ontwikkelen is dan ook een belangrijk HR-thema, voor nu en de toekomst. Binnen dit kader wordt veel aandacht besteed aan opleiding en ontwikkeling. Zo worden kennissessies georganiseerd, zijn de meeste WOZ-taxateurs opgeleid tot NRVT-taxateur, volgen medewerkers individuele opleidingen, etc. Jaarlijks wordt een opleidings- en ontwikkelingsplan opgesteld die bijdraagt aan de ambitie van de organisatie en de ontwikkelingen die op de organisatie afkomen. In de komende jaren zal BghU blijven investeren in (het stimuleren) van leren en ontwikkeling.

Ook investeert BghU in het opleiden en begeleiden van stagiaires (wij zijn een erkend leerbedrijf), trainees en young potentials. BghU vindt het namelijk belangrijk te investeren in de potentiële medewerker van de toekomst, maar ook om van de jongere generatie te leren. In de komende jaren zal BghU hierin blijven investeren.

CAO Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties

De Cao Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties (SGO) is van toepassing. In december 2023 is een nieuwe Cao afgesloten. Enkele belangrijke punten zijn:

- Looptijd is van 1 januari 2024 tot en met 31 maart 2025 (15 maanden).
- De salarissen stijgen met ingang van 1 januari 2024 met 4,75%, en per 1 oktober 2024 met 1,25%.
- Medewerkers krijgen per 1 januari 2025 jaarlijks 7,2 extra bovenwettelijke vakantie-uren. Voor deeltijders geldt dit naar rato.
- Het gehele Individuele Keuzebudget is pensioengevend geworden. Een klein gedeelte van het Individuele Keuzebudget van 0,8% was dat nog niet.
- De bestaande Regeling Vervroegd Uittreden (RVU) is aangepast. Per 1 januari 2024 kunnen medewerkers die binnen 2 jaar de AOW-leeftijd bereiken, onder bepaalde voorwaarden, vervroegd uittreden. In de Cao SGO is de ABP-jareneis nu verlaagd van 43 naar 41 jaren.

Momenteel lopen de onderhandeling voor een nieuwe Cao (2025/2026).

Informatiebeveiliging

De normen van informatiebeveiliging worden met de NIS2-wetgeving, BIO2 (conform ISO27001) en DigiD verhoogd. Dit heeft impact op de benodigde interne informatiebeveiligingsmaatregelen, inclusief contractuele afspraken met leveranciers. Vervolgens gaat dit in 2026 meer interne capaciteit vragen om de werking van maatregelen periodiek te toetsen. Hierdoor worden extra kosten voorzien in opleiding en

training van management en medewerkers. Dit vraagt implementatie en aanpassingsvermogen van de organisatie om aantoonbaar de Informatiebeveiliging op orde te brengen en te onderhouden in het ISMS. Het resultaat voor de BghU is een stabielere informatiebeveiliging en professionalisering naar het benodigde volwassenheidsniveau Beheerd.

Archief

Ter voorbereiding van de aanbesteding Document Management Systeem (DMS) wordt het informatiebeheer onder de loep genomen en in kaart gebracht, middels een informatiebeheerplan, een belangrijke aanbeveling van Het Utrechts Archief (HUA). Voor deze inventarisatie wordt kennis ingehuurd. Met dit informatiebeheerplan kan er inschatting komen van de benodigdheden van de aan te besteden Document Management Systeem, temeer het belastingsysteem GouwIT reeds gebruik maakt van een DMS. Alle belastingprocessen die zaakgericht worden verwerkt in GouwIT, voldoen daarmee aan de archiefwet. Het aan te besteden DMS zal de 'overige' informatie gaan beheren. Na de aanbesteding en het inrichten van een DMS zal in er 2025 kennis worden ingehuurd om het handboek vervanging te voltooien, waarvoor er in 2021 een stevig fundament is gelegd. Dit is nodig om een vervangingsbesluit op te kunnen stellen. Met als doel het reduceren van de opslag van fysieke documenten.

Financiën & control

Voor 2026 gaan we de rechtmatigheidsverklaring en het in control framework verder versterken. Daarbij borduren we verder op hetgeen in 2025 wordt neergezet. De financiële beheersorganisatie is stabieler na afronding van de gehele aanbestedingsprocedure en de inbedding van de langlopende contracten, waardoor ruimte ontstaat voor het versterken van het in control zijn op rechtmatigheidsaspecten. Met ingang van 2022 geldt het nieuwe inkoop- en aanbestedingsbeleid en in 2026 willen we deze verder versterken om volledig compliant te zijn.

Bij het team Kwaliteit en Control is behoefte aan een adviseur planning en control. Gebleken is dat met de huidige formatie/bezetting onvoldoende capaciteit is voor alle voorkomende werkzaamheden. De uitvoerende P&C werkzaamheden zijn hiermee niet te combineren en vraagt structureel meer tijd dan beschikbaar. Voor deze functie vragen we een structurele uitbreiding van 1 fte op de formatie voor 2026 en verder.

Begin januari is de Gemeente Utrecht en daarmee ook BghU overgestapt op een nieuw financieel systeem (SAP4U). De werkdruk bij administratief financiële werkzaamheden is hoog en lijkt te zijn verschoven naar BghU. Voor deze werkzaamheden is extra capaciteit ingehuurd. In samenspraak met Utrecht zullen deze werkzaamheden vastgelegd in de SLA geëvalueerd worden.

Juridisch beleidsondersteuning

De hoeveelheid juridisch werk en het afhandelen van beroepen is de afgelopen jaren fors toegenomen door de toename van het aantal objecten en verdergaande wet- en regelgeving. De hoeveelheid juridisch werk en het afhandelen van beroepen is de afgelopen jaren fors toegenomen door de toename van het aantal objecten en verdergaande wet- en regelgeving. Voor deze functie vragen we een structurele uitbreiding van 1 fte op de formatie voor 2026 en verder.

1.2.6 Paragraaf verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaat- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin BghU zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. BghU kent als zelfstandige organisatie geen verbonden partijen.

BghU voert haar taken uit voor de volgende deelnemende gemeenten en voor het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden. BghU is voor deze deelnemers een verbonden partij door het bestuurlijke en financiële belang.

Gemeente Bunnik

Gemeente De Bilt

Gemeente Houten

Gemeente Lopik

Gemeente Nieuwegein

Gemeente Stichtse Vecht

Gemeente Utrecht

Gemeente Utrechtse Heuvelrug

Gemeente Zeist

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

1.2.7 Grondbeleid

Grondbeleid is een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van de volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te verwezenlijken. BghU heeft geen invloed op het grondbeleid van haar deelnemers. Om deze reden is de paragraaf Grondbeleid niet van toepassing.

1.2.8 Wet Open Overheid

De Wet open overheid (Woo) is in werking getreden met ingang van 1 mei 2022. De Woo vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Woo beoogt een transparante en actief openbaar makende overheid. Met dit doel kan het belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische rechtsstaat, de burger, het bestuur en economische ontwikkeling beter worden gediend. De Woo bevat de verplichting voor bestuursorganen om bepaalde categorieën informatie uit eigen beweging openbaar te maken. Bestuursorganen hebben vanaf het moment van inwerkingtreding van de wet een algemene inspanningsverplichting om publieke informatie actief openbaar te maken. Hiervoor dient de informatie-huishouding op orde te zijn.

De (interne) Wob-procedure is aangepast en vervangen door de (interne) Woo-procedure, zodat besluitvorming op grond van de Woo adequaat en tijdig kan plaatsvinden. Er is een Woo-contactpersoon aangewezen.

BghU streeft de volgende doelstellingen voor de Woo na:

- Transparantie van BghU verder te optimaliseren door publicatie via de website van BghU.
- De website van BghU digitaal optimaal toegankelijk te houden voor het indienen van een Woo-verzoek en andere reacties van burgers die geen relatie hebben met de Woo beter door te geleiden.

In oktober 2016 is artikel 15 van de Wob zodanig gewijzigd dat paragraaf 4.1.3.2 van de Algemene wet bestuursrecht (de bepaling over de dwangsom) niet langer van toepassing is op besluiten op grond van de Wob en op beslissingen op bezwaar tegen besluiten op grond van de Wob. Dit heeft ertoe geleid dat het aantal Wob-verzoeken bij BghU wordt ingediend, sinds 2017 drastisch gedaald is naar nagenoeg nihil. De bepaling over de dwangsom niet tijdig beslissen is ook niet in de Woo overgenomen, wat een verklaring kan zijn voor het lage aantal Woo-verzoeken tussen 2022-2024.

2. Financiën

Begroting 2026 en meerjarenperspectief 2027-2029

In dit hoofdstuk is de Begroting 2026 en het meerjarenperspectief voor 2027-2029 opgenomen. Omdat de begroting 2026 ter besluitvorming voorligt en het financieel perspectief 2027-2029 ter informatie, is de toelichting gesplitst. In paragraaf 2.4 zijn de door BghU gehanteerde uitgangspunten bij het opstellen van de begroting zichtbaar.

2.1 Begroting BghU 2026 per taak- en deelproces

Meerjarenbegroting 2026-2029

Meerjarenperspectief	Actuele begroting 2024	Realisatie 2024	Begroting 2025 [1]	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Rente en afschrijving	**-**	**-**	***95.700***	***97.520***	***96.140***	***94.760***	***93.380***
Personele lasten (inclusief inhuur)	**13.086.004**	**14.438.858**	**12.909.218**	**14.304.689**	**14.648.001**	**14.984.905**	**15.329.558**
Lasten personeel in dienst	*12.353.804*	*10.389.447*	*12.716.522*	*14.105.051*	*14.443.572*	*14.775.774*	*15.115.617*
Inhuurlasten	*732.200*	*4.049.411*	*192.696*	*199.638*	*204.429*	*209.131*	*213.941*
Materiële lasten	**6.806.277**	**7.882.500**	**6.818.731**	**6.906.232**	**7.071.981**	**7.234.637**	**7.401.033**
ICT-transitie naar SaaS eenmalig	*-*	*244.000*	*-*	*-*	*-*	*-*	*-*
ICT-contractkosten jaarlijkse volume	*2.243.478*	*2.228.887*	*2.248.130*	*2.261.675*	*2.315.956*	*2.369.223*	*2.423.715*
Bedrijfsvoeringskosten	*3.762.799*	*4.201.487*	*3.770.601*	*3.820.556*	*3.912.250*	*4.002.231*	*4.094.283*
Proceskostenvergoeding WOZ	*800.000*	*1.208.126*	*800.000*	*824.000*	*843.776*	*863.183*	*883.036*
Onvoorzien	**5.000**	**-**	***5.000***	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**
Totaal Lasten	**19.897.281**	**22.321.358**	**19.828.649**	**21.313.441**	**21.821.123**	**22.319.302**	**22.828.972**
Dwangbevelen	*1.400.000*	*2.067.400*	*1.450.000*	*1.854.000*	*1.898.496*	*1.942.161*	*1.986.831*
Overig	*513.512*	*645.630*	*55.000*	*55.000*	*55.000*	*55.000*	*55.000*
Totaal Baten	**1.913.512**	**2.713.030**	**1.505.000**	**1.909.000**	**1.953.496**	**1.997.161**	**2.041.831**
Te dekken bedragen	**17.983.769**	**19.608.328**	**18.323.649**	**19.404.441**	**19.867.627**	**20.322.141**	**20.787.141**
Deelnemersbijdrage	**17.983.769**	**18.100.137**	**18.236.649**	**19.312.441**	**19.775.627**	**20.230.141**	**20.695.141**
Onttrekking reserves	*-*	*1.996.946*	*87.000*	*92.000*	*92.000*	*92.000*	*92.000*
Dotatie reserves	*-*	*460.000*	*-*	*-*	*-*	*-*	*-*
Resultaat voor bestemming	**0**	**28.755**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

[1] Basis begroting 2025 incl. structurele begrotingswijzigingen uit de 1e begrotingwijziging 2024, welke is vastgesteld in de bestuursvergadering van 26 augusutus 2024

Bovenstaand is de begroting 2026 weergegeven op hoofdkostenniveau. Hieronder is een toelichting opgenomen van de belangrijkste verschillen ten opzichte van de begroting 2025 (inclusief de structurele begrotingswijzigingen uit de 1e begrotingswijziging 2024 welke is vastgesteld in de bestuursvergadering van 26 augustus 2024) en de manier waarop de bedragen in deze begroting tot stand zijn gekomen.

Rente en afschrijving
De rente en afschrijvingskosten zijn ten opzichte van de begroting 2025 hoger begroot door de aanvraag uitbreiding investeringskrediet d.d. 11 december 2024.

Personele lasten inclusief inhuur
De huidige CAO loopt tot en met 31 maart 2025. De CAO-onderhandelingen tussen de VNG en WSGO met de vakbonden hebben op vrijdag 14 februari j.l. niet tot een resultaat geleid. Hierdoor zijn de personele lasten inclusief inhuur voor 2026 conform de kadernota met de index CPI van 3% verhoogd.
Ten opzichte van de begroting 2025 is er 1 FTE aan de begroting toegevoegd t.b.v. de functie HR-businesspartner welke wordt gefinancierd vanuit de SLA met Gemeente Utrecht (voorheen zat deze functie binnen de SLA). Daarnaast zijn er 8 FTE aan de formatie toegevoegd vanuit het PvA Dienstverlening BghU. (Adviseur P&C, Jurist en 6 fte voor de structurele uitbreiding bij databeheer.)

In het meerjarenperspectief 2027-2029 wordt gerekend met de cijfers van het CPB conform besluit bestuur BghU 6 december 2023 m.b.t. de kadernota. De afspraak blijft dat eventuele voordelen op de index in beeld worden gebracht en terugvloeien naar de deelnemers.

ICT-contractkosten jaarlijks volume
De geraamde ICT-contractkosten zijn conform de indexeringen van de kadernota 2025-2028 aangepast. Naast deze verhoging is er een besparing gerealiseerd op de kosten voor telecommunicatie.

Bedrijfsvoeringskosten
De bedrijfsvoeringskosten zijn ten opzichte van de begroting 2025 op een aantal punten gewijzigd. De incidentele kosten 2025 voor de verbouwing zijn uit de begroting 2026 gehouden. De SLA met de Gemeente Utrecht is verlaagd doordat de functie HR-businesspartner aan de formatie is toegevoegd. De huur kantoormeubilair is verlaagd (aangezien deze volledig is afgeschreven). Tegenover deze dalingen staan wel stijgingen in de kosten voor druk- en bindwerk en de kosten voor BRP-berichten.

Proceskosten
De begrote proceskosten zijn ten opzichte van de begroting 2025 met de CPI-index van 3% geïndexeerd.

*Dwanginvorderingopbrengste*n
De geschatte dwanginvorderingsopbrengsten zijn naar aanleiding van de resultaten van de jaarrekening 2024 naar boven bijgesteld.

Overige baten
De overige baten zijn niet gewijzigd ten opzichte van de vorige begroting. De baten betreffen inschattingen van een paar specifieke posten. Mochten deze baten wijzigen dan wordt daarover geïnformeerd bij de bestuursrapportages. De rente op de belastingopbrengsten zijn niet meegenomen, omdat deze ten goede horen te komen aan de deelnemers.

Deelnemersbijdragen
De deelnemersbijdragen voor 2026 liggen op een hoger niveau dan de begroting 2025. Dat komt hoofdzakelijk door de hogere personele lasten. Deze hogere lasten worden gedempt door de hogere baten uit dwangbevelen.

Onttrekking reserves
Voor 2026 is er een onttrekking vanuit de Bestemmingsreserve Dekking kapitaallasten vaste activa voorzien van € 92.000. Verder zijn geen onttrekkingen uit of stortingen in de reserves voorzien.

2.2 Financieel perspectief 2027-2029

In het financieel perspectief voor 2027-2029 zijn alle benoemde effecten uit hoofdstuk 1 die niet in 2025 vallen ook verwerkt.

Meerjarenbeeld zoals afgegeven in Begroting 2026 en meerjarenperspectief 2027-2029

Meerjarenperspectief	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Rente en afschrijving	***97.520***	***96.140***	***94.760***	***93.380***
Personele lasten (inclusief inhuur)	**14.304.689**	**14.648.001**	**14.984.905**	**15.329.558**
Lasten personeel in dienst	14.105.051	14.443.572	14.775.774	15.115.617
Inhuurlasten	199.638	204.429	209.131	213.941
Materiële lasten	**6.906.232**	**7.071.981**	**7.234.637**	**7.401.033**
ICT-transitie naar SaaS eenmalig	-	-	-	-
ICT-contractkosten jaarlijks volume	*2.261.675*	*2.315.956*	*2.369.223*	*2.423.715*
Bedrijfsvoeringskosten	*3.820.556*	*3.912.250*	*4.002.231*	*4.094.283*
Proceskostenvergoeding WOZ	*824.000*	*843.776*	*863.183*	*883.036*
Onvoorzien	***5.000***	***5.000***	***5.000***	***5.000***
Totaal Lasten	**21.313.441**	**21.821.123**	**22.319.302**	**22.828.972**
Dwangbevelen	1.854.000	1.898.496	1.942.161	1.986.831
Overig	55.000	55.000	55.000	55.000
Totaal Baten	**1.909.000**	**1.953.496**	**1.997.161**	**2.041.831**
Te dekken bedragen	**19.404.441**	**19.867.627**	**20.322.141**	**20.787.141**
Deelnemersbijdrage	19.312.441	19.775.627	20.230.141	20.695.141
Onttrekking reserves	92.000	92.000	92.000	92.000
Dotatie reserves	-	-	-	-
Resultaat voor bestemming	-	-	-	-

2.3 Deelnemersbijdragen 2026-2029

	Deelnemersbijdrage 2026-2029											
	2026			2027			2028			2029		
	Basis	Plus	Totaal	Basis	Plus	Totaal	Basis	Plus	Totaal	Basis	Plus	Totaal
Bunnik	€ 253	€ 6	€ 259	€ 260	€ 6	€ 266	€ 266	€ 6	€ 272	€ 273	€ 6	€ 279
Houten	€ 786		€ 786	€ 806		€ 806	€ 826		€ 826	€ 847		€ 847
Lopik	€ 191	€ 41	€ 232	€ 196	€ 41	€ 237	€ 200	€ 41	€ 241	€ 205	€ 41	€ 246
Nieuwegein	€ 1.109		€ 1.109	€ 1.137		€ 1.137	€ 1.165		€ 1.165	€ 1.194		€ 1.194
Zeist	€ 1.374	€ 129	€ 1.503	€ 1.409	€ 129	€ 1.538	€ 1.444	€ 129	€ 1.573	€ 1.479	€ 129	€ 1.608
Utrecht	€ 8.097	€ 1.134	€ 9.231	€ 8.306	€ 1.134	€ 9.440	€ 8.511	€ 1.134	€ 9.645	€ 8.720	€ 1.134	€ 9.854
De Bilt	€ 954		€ 954	€ 978		€ 978	€ 1.002		€ 1.002	€ 1.027		€ 1.027
Utrechtse Heuvelrug	€ 801	€ 28	€ 829	€ 822	€ 28	€ 850	€ 842	€ 28	€ 870	€ 863	€ 28	€ 891
HDSR	€ 3.199		€ 3.199	€ 3.282		€ 3.282	€ 3.363		€ 3.363	€ 3.445		€ 3.445
Stichtse Vecht	€ 1.210		€ 1.210	€ 1.242		€ 1.242	€ 1.272		€ 1.272	€ 1.303		€ 1.303
Jaarlijkse bijdrage			**€ 19.313**			**€ 19.776**			**€ 20.231**			**€ 20.696**

Een verdere verrekening van kosten van Diftar voor de gemeente Utrechtse Heuvelrug en van parkeren voor de gemeente Utrecht vindt nog plaats.

2.4 Gehanteerde uitgangspunten bij het opstellen van de begroting

In de tabel staan de uitgangspunten die BghU hanteerde bij het opstellen van de begroting 2026 en het meerjarenperspectief 2027-2029. Deze zijn gelijk aan de uitgangspunten zoals het bestuur die vaststelde bij de Kadernota 2026-2029.

Onderwerp	Uitgangspunt	Uitwerking
Raming personeelslasten	Conform de index CPI van het CPB wordt de loonsom 2026 met 3,0%, en de loonsom 2027-2028 met de resp. percentages 2,4% en 2,3% verhoogd. De index CPI voor 2029 is nog niet vastgesteld en wordt derhalve gesteld op hetzelfde percentage als 2028 (2,3%). De formatie wordt begroot op basis van formatieplaatsen (143,72 FTE, plus € 199.000 vrij inhuur budget) en het max van de schaal. Bezettingsvoordelen in de formatie mogen door het management ingezet worden om in te huren.	Zie de toelichting onder 2.1, Begroting BghU 2026 per taak- en deelproces
Raming materiële lasten	Evenals bij de personeelslasten worden de materiële lasten geïndexeerd conform de CPI-indices van het CPB. Voor 2026 is dat 3,0% en voor de jaren 2027-2028 is dat resp. 2,4% en 2,3%. De index CPI voor 2029 is nog niet vastgesteld en wordt derhalve gesteld op hetzelfde percentage als 2028 (2,3%).	Jaarlijkse stijging van de totaal beschikbare som voor materiële lasten.
Raming investeringen	Investeringen worden apart geraamd en via een apart investeringsvoorstel besloten.	Voor de periode 2025 tot en met 2029 hebben we te maken met een investering hardware (welke heeft plaatsgevonden in 2024) waarvan de afschrijvingslasten in de genoemde periode gaat plaatsvinden.
Raming onvoorzien	Jaarlijks raamt BghU € 5.000 voor onvoorziene kosten. De € 5.000 is expliciet zichtbaar en valt onder het programma 'Overhead'.	Eventueel noodzakelijke aanwending van onvoorzien is onderdeel van de verantwoording middels de bestuursrapportage en de jaarrekening en is gezien de BBV een vereiste.
Financiering	Alleen voor investeringen kan BghU eventueel een langlopende lening aantrekken. Hiervoor is een bestuursbesluit vereist.	Vooralsnog zijn voor de periode 2026 tot en met 2029 geen grote investeringen voorzien. Mocht dit wel het geval zijn, dan wordt het investeringsbeleid gevolgd.
Belastingen	Materiële lasten worden exclusief compensabele BTW geraamd en inclusief de niet-compensabele BTW van het waterschap.	Jaarlijks wordt de compensabele BTW van de gemeenten via een apart afrekencircuit doorgeschoven naar de gemeenten.
Belastingen	BghU voert geen dienstverlening uit die onder de VPB-plicht valt.	Niet van toepassing
Formatie & personeel	Loonsomsturing op basis van de vastgestelde begroting	BghU werkt met een vaste formatie en een flexibele schil inhuur. Binnen deze twee categorieën kan geschoven worden maar de vastgestelde loonsom kan niet overschreden worden zonder (interne) begrotingswijziging.

Onderstaande tabel beschrijft de geldende kaders die van toepassing zijn bij het opstellen van de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029.

Onderwerp	Kader	Oorsprong
Structureel evenwicht	Structurele baten dekken de structurele lasten. BghU mag onder de streep geen tekort hebben.	BBV
Reëel beeld	De begroting bevat een reëel beeld van de verwachte materiele lasten, bijvoorbeeld op basis van lopende contracten en verwachte kapitaallasten.	BBV
Kostenverdeling	De werklast is leidend in de verdeling van de kosten onder de deelnemers van BghU. De BghU betreft één programma welke is onderverdeeld in vier kernprocessen, te weten Databeheer, Waardebepaling, Innen en Klantcontact. Daarnaast is het programma ondersteunende processen onderdeel van de begroting. De begroting 2026 wordt opgesteld aan de hand van deze 5 processen.	Bijdrageverordening op basis van artikel 40 GR
Basispakket & pluspakket	Taken binnen het basispakket worden uitgevoerd voor algemene rekening en als zodanig verdeeld. Het pluspakket is op basis van integrale kostprijs. Bij de bepaling van de uurtarieven voor inzet van medewerkers, worden de landelijke DAR-tarieven gehanteerd.	Uitvoeringsprotocol
Risicomanagement	De begroting bevat een aparte paragraaf conform BBV waarin het risicobeeld staat. Dit risicobeeld vertalen we in een benodigde weerstandscapaciteit. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt als ratio ten opzichte van de benodigde weerstands-capaciteit, waarbij geldt dat het uitgangspunt is dat de ratio groter of gelijk aan 1 moet zijn. In de begroting 2026 streeft BghU naar een ratio van 1.0	BBV/ Nota Weerstandvermogen en Risicomanagement

2.5 Reserves

Onderstaand worden de reserves toegelicht.

Algemene reserve

De algemene reserve maakt deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit en is de uiterste buffer voor het opvangen van de financiële gevolgen van optredende risico's. De noodzakelijke hoogte van de algemene reserve wordt jaarlijks bepaald op basis van de geactualiseerde risicoberekening. Voor een uitgebreide toelichting hierop wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement.

Verloop algemene reserve vanaf 2020

Jaar	Saldo begin begrotingsjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo eind begrotingsjaar
2020	€ 346.411	€ 91.459	€ -	€ 437.870
2021	€ 437.870	€ -	€ 332.000	€ 105.870
2022	€ 105.870	€ 275.000	€ -	€ 380.870
2023	€ 380.870	€ 100.000	€ -	€ 480.870
2024	€ 480.870	€ -	€ -	€ 480.870
2025	€ 480.870	€ -	€ -	€ 480.870
2026	€ 480.870	€ -	€ -	€ 480.870

Resultaat 2024 voor bestemming

Jaar	Saldo begin begrotingsjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo eind begrotingsjaar
2024	€ 794.977	€ 28.755	€ 794.977	€ 28.755
2025	€ 28.755	€ -	€ -	€ 28.755

Bij de Jaarstukken 2024 is het voorstel gedaan over de bestemming van het resultaat 2024. Dit voorstel is nog niet verwerkt.

Bestemmingsreserves

Totale verloop bestemmingsreserves

Reserve	Saldo begin begrotingsjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo eind begrotingsjaar
Plan van Aanpak dienstverlening BghU	€ -	€ -	€ -	€ -
Opleidingskosten Kompels in Kracht	€ -	€ -	€ -	€ -
ICT-Transitie SAAS	€ -	€ -	€ -	€ -
Dekking kapitaallasten vaste activa	€ 368.000	€ -	€ 92.000	€ 276.000
Totaal	**€ 368.000**	**€ -**	**€ 92.000**	**€ 276.000**

Verloop bestemmingsreserve Plan van Aanpak dienstverlening BghU

Jaar	Saldo begin begrotingsjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo eind begrotingsjaar
2023	€ -	€ 995.401	€ 350.000	€ 645.401
2024	€ 645.401	€ 375.522	€ 1.020.923	€ -
2025	€ -	€ -	€ -	€ -
2026	€ -	€ -	€ -	€ -

Het bestuur heeft op 30 maart 2023 besloten om de bestemmingsreserve ICT niet vrij te laten vallen, maar om te zetten voor het Plan van Aanpak. Op 6 december 2023 heeft het bestuur ingestemd met een onttrekking van € 350.000.

Op 3 april 2024 heeft het bestuur besloten om vanuit de resultaatbestemming over 2023 een bedrag van € 375.522 toe te voegen aan de bestemmingsreserve Verbeterplan dienstverlening BghU. Het bestuur heeft op 11 december 2024 besloten om de reserve volledig vrij te laten vallen ter dekking van de in 2024 daarvoor gemaakte kosten.

Verloop bestemmingsreserve Opleidingskosten Kompels in Kracht

Jaar	Saldo begin begrotingsjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo eind begrotingsjaar
2023	€ -	€ 70.000	€ 30.000	€ 40.000
2024	€ 40.000	€ -	€ 40.000	€ -
2025	€ -	€ -	€ -	€ -
2026	€ -	€ -	€ -	€ -

Het bestuur heeft op 30 maart 2023 besloten deze reserve te vormen voor het Ontwikkeltraject. Het betreft een maatwerktraject intake talen-, team- en leiderschapsontwikkeling. Omdat het gehele traject in 2023 nog niet volledig is afgerond heeft het bestuur op 6 december 2023 ingestemd met het vrij laten vallen van een deel ter waarde van € 30.000 zodat het restant in 2024 kan worden aangewend.

Het bestuur heeft op 11 december 2024 besloten om de reserve volledig vrij te laten vallen ter dekking van de in 2024 daarvoor gemaakte kosten.

Verloop bestemmingsreserve ICT-Transitie SAAS

Jaar	Saldo begin begrotingsjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo eind begrotingsjaar
2023	€ -	€ 565.023	€ -	€ 565.023
2024	€ 565.023	€ 371.000	€ 936.023	€ -
2025	€ -	€ -	€ -	€ -
2026	€ -	€ -	€ -	€ -

Het Bestuur heeft op 30 maart 2023 besloten deze reserve te vormen voor de nog lopende ICT Transitie SAAS.

Op 3 april 2024 heeft het bestuur besloten om vanuit de resultaatbestemming over 2023 een bedrag van € 371.000 toe te voegen aan de bestemmingsreserve ICT-Transitie SAAS. Vanuit de aanvraag investeringskrediet (€ 435.000) en aanvraag uitbereiding investeringskrediet (€ 25.000) is er € 460.000 van de reserve onttrokken ter dekking van de kapitaallasten vaste activa. Het bestuur heeft op 11 december 2024 besloten om de reserve volledig vrij te laten vallen ter dekking van de in 2024 daarvoor gemaakte kosten.

Verloop bestemmingsreserve Vaste Activa

Jaar	Saldo begin begrotingsjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo eind begrotingsjaar
2024	€ -	€ 460.000	€ -	€ 460.000
2025	€ 460.000	€ -	€ 92.000	€ 368.000
2026	€ 368.000	€ -	€ 92.000	€ 276.000

Vanuit de aanvraag investeringskrediet (€ 435.000) en aanvraag uitbereiding investeringskrediet (€ 25.000) is er in 2024 een bedrag van € 460.000 van de reserve ICT-Transitie SAAS onttrokken ter dekking van de kapitaallasten vaste activa.

2.6 Voorzieningen

Onderstaand worden de voorzieningen toegelicht.

Overzicht Voorzieningen

	Saldo begin begrotingsjaar (01-01-2026)	Toevoegingen	Onttrekkingen	Vrijval	Saldo eind begrotingsjaar (31-12-2026)
Voorzieningen uit hoofde van verplichtingen					
Proceskostenvergoeding	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Verlofsparen	€ 85.800	€ -	€ -	€ -	€ 85.800
Bovenwettelijk verlof	€ 253.543	€ -	€ -	€ -	€ 253.543
Regeling Vervroegd Uittreden	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal Voorzieningen	**€ 339.343**	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ 339.343**

Risicovoorziening

Proceskostenvergoeding

BghU kende tot 2020 een regelmatig patroon voor het verwerken van WOZ-bezwaren, waarbij een gemiddeld percentage van deze bezwaren ook leidt tot een proceskostenvergoeding. Aan het eind van het jaar stond tot kalenderjaar 2020 over het algemeen 3% van de totale bezwaarlast nog open. In de kalenderjaren daarna was dat hoger en is daarvoor een risicovoorziening gevormd. Vooral in kalenderjaar 2023 heeft BghU te kampen gehad met een grote instroom aan bezwaarschriften (vooral vanuit NCNP-bedrijven) wat een landelijke ontwikkeling was. Dat had voornamelijk te maken met de waardeontwikkeling van woningen. Eind 2024 staat vast dat dat er minder dan 3% van de totale bezwaarlast NCNP nog open staat. Zodoende is de risicovoorziening per 31-12-2024 volledig afgebouwd.

Jaar	Saldo begin begrotingsjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Vrijval	Saldo eind begrotingsjaar
2020	€ -	€ 259.350	€ -	€ -	€ 259.350
2021	€ 259.350	€ 201.976	€ 259.350	€ -	€ 201.976
2022	€ 201.976	€ 161.716	€ 201.976	€ -	€ 161.716
2023	€ 161.716	€ 1.050.000	€ 161.716	€ -	€ 1.050.000
2024	€ 1.050.000	€ -	€ 1.050.000	€ -	€ -
2025	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
2026	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

Voorziening uit hoofde van verplichtingen

Voorziening verlofsparen

In de CAO is bepaald dat het vanaf 2022 mogelijk is om verlof te sparen. De hoeveelheid verlofuren loopt hierdoor behoorlijk op. Op deze wijze bouwt de medewerker een recht op die in een keer opgenomen kan worden. De BBV stelt dat hiervoor een voorziening moet worden opgenomen om op termijn eventuele problemen in de formatie op te kunnen vangen die door de afwezigheid van deze medewerker ontstaat.

Jaar	Saldo begin begrotingsjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Vrijval	Saldo eind begrotingsjaar
2022	€ -	€ 56.228	€ -	€ -	€ 56.228
2023	€ 56.228	€ 8.572	€ -	€ -	€ 64.800
2024	€ 64.800	€ 21.000	€ -	€ -	€ 85.800
2025	€ 85.800	€ -	€ -	€ -	€ 85.800
2026	€ 85.800	€ -	€ -	€ -	€ 85.800

Hoe deze voorzieningen zich in de toekomst verder gaan ontwikkelen is momenteel niet bekend. Om die reden worden er geen dotaties en/of onttrekkingen begroot voor 2025 en 2026.

Voorziening bovenwettelijk verlof

De BBV stelt dat vanuit het surplus van bovenwettelijk verlof een voorziening moet worden gecreëerd. Op

basis van de verlofstanden per 31 december 2024 is er in 2024 een toerekening voor deze voorziening gemaakt.

Jaar	Saldo begin begrotingsjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Vrijval	Saldo eind begrotingsjaar
2022	€ -	€ 118.210	€ -	€ -	€ 118.210
2023	€ 118.210	€ 80.506	€ -	€ -	€ 198.716
2024	€ 198.716	€ 54.827	€ -	€ -	€ 253.543
2025	€ 253.543	€ -	€ -	€ -	€ 253.543
2026	€ 253.543	€ -	€ -	€ -	€ 253.543

Hoe deze voorzieningen zich in de toekomst verder gaan ontwikkelen is momenteel niet bekend. Om die reden worden er geen dotaties en/of onttrekkingen begroot voor 2025 en 2026.

Voorziening regeling vervroegd uittreden

In de CAO is bepaald dat werknemers kunnen deelnemen aan de RVU als er aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Deelname aan de RVU duurt maximaal twee jaar.

Jaar	Saldo begin begrotingsjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Vrijval	Saldo eind begrotingsjaar
2023	€ -	€ 15.617	€ -	€ -	€ 15.617
2024	€ 15.617	€ 38.494	€ 15.617	€ -	€ 38.494
2025	€ 38.494	€ -	€ 38.494	€ -	€ -
2026	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

Hoe deze voorzieningen zich in de toekomst verder gaan ontwikkelen is momenteel niet bekend. Om die reden worden er geen dotaties begroot voor 2025 en geen dotaties en/of onttrekkingen begroot voor 2026.

2.7 Geprognosticeerde Balans

Balanspositie per 2023 en meerjarenprognose

Balans na resultaatsbestemming 2023, voor resultaatbestemming 2024	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
ACTIVA							
Vaste activa							
Materiële Vaste Activa (investeringen met economisch nut)	€ -	€ 460.000	€ 368.000	€ 276.000	€ 184.000	€ 92.000	€ -
Vlottende activa							
Uitzettingen met rentetypische looptijd < 1 jaar	€ 11.140.274	€ 9.246.797	€ 7.748.968	€ 7.720.213	€ 7.720.213	€ 7.720.213	€ 7.720.213
Overlopende activa	€ 160.621	€ 128.853	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Liquide middelen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal activa	€ 11.300.895	€ 9.835.650	€ 8.216.968	€ 8.096.213	€ 8.004.213	€ 7.912.213	€ 7.820.213
PASSIVA							
Eigen vermogen							
Algemene reserve	€ 480.870	€ 480.870	€ 480.870	€ 480.870	€ 480.870	€ 480.870	€ 480.870
Bestemmingsreserve	€ 1.250.424	€ 460.000	€ 368.000	€ 276.000	€ 184.000	€ 92.000	€ -
Te bestemmen resultaat	€ 746.522	€ 28.755	€ 28.755	€ -	€ -	€ -	€ -
Vreemd vermogen							
Voorzieningen	€ 1.329.133	€ 377.838	€ 339.343	€ 339.343	€ 339.343	€ 339.343	€ 339.343
Vaste passiva							
Vaste schulden met rentetypische looptijd	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Onderhandse leningen van binnenlandse bank	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Vlottende passiva							
Netto vlottende schulden met rentetypische looptijd	€ 2.270.507	€ 701.184	€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000
< 1 jaar (overige vorderingen)							
Overlopende passiva	€ 5.223.440	€ 7.787.004	€ 6.000.000	€ 6.000.000	€ 6.000.000	€ 6.000.000	€ 6.000.000
Totaal Passiva	€ 11.300.895	€ 9.835.650	€ 8.216.968	€ 8.096.213	€ 8.004.213	€ 7.912.213	€ 7.820.213

In 2024 zijn ICT-middelen aangeschaft. Hierop vindt vanaf 2025 jaarlijkse afschrijving plaats. Voor de vlottende activa geldt dat de uitzettingen met rentetypische looptijd < 1jaar bestaan uit middelen die per eindejaar in de schatkist staan (over het algemeen de middelen die nog aan deelnemers moeten worden afgedragen) en het saldo liquide middelen. De liquide middelen worden dagelijks afgestort naar de rekening schatkistbankieren. Voorgaande is niet exact te voorspellen en daarom is een aanname gemaakt dat deze ongeveer waarden gelijk blijven. Hetzelfde geldt voor de overlopende activa.

Aan de passivazijde van de balans daalt het eigen vermogen vanaf 2025 jaarlijks met de vrijval van de bestemmingsreserves ten behoeve van de afschrijvingslasten. Vanaf 2024 is de risicovoorziening proceskosten afgebouwd.

2.8 EMU-Saldo

Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	€ -92.000	€ -92.000	€ -92.000	€ -92.000	€ -92.000
2. Mutatie (im)materiële vaste activa (1)	€ -92.000	€ -92.000	€ -92.000	€ -92.000	€ -92.000
3. Mutatie voorzieningen (2)	€ -38.494	€ -	€ -	€ -	€ -
4. Mutatie voorraden	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verkoop (im)materiële vaste activa	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Berekend EMU saldo	€ -38.494	€ -	€ -	€ -	€ -

Toelichtingen:

Investeringsuitgaven minus afschrijvingen minus bijdragen van derden plus inkomsten uit desinvesteringen.

Dotaties aan voorzieningen minus onttrekkingen aan voorzieningen.

Vaststellingsbesluit

Besluit:

1. De Ontwerpbegroting 2026 vast te stellen;
2. Het meerjarenperspectief 2027 - 2029 voor kennisgeving aan te nemen;
3. De Ontwerpbegroting 2026, inclusief meerjarenperspectief 2027 - 2029 ter zienswijze aan te bieden aan de besturen van het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden en de gemeenten Utrecht, De Bilt, Bunnik, Houten, Lopik, Nieuwegein, Zeist, Utrechtse Heuvelrug en Stichtse Vecht en de provincie Utrecht.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het bestuur BghU van 2 april 2025, te Utrecht.

Het Bestuur van BghU,

de voorzitter

J.C.H. Haan

de directeur,

M. Vrisou van Eck

Bijlage A – Bijdrage verordening art. 40 GR

In artikel 40 van de Gemeenschappelijke Regeling is bepaald dat het Bestuur een bijdrage-verordening vaststelt met daarin de methode en richtlijnen voor de kostenverdeelsleutel. De uitgangspunten zoals vermeld in deze verordening zijn gehanteerd bij het opstellen van de jaarlijkse deelnemersbijdragen. Eventuele aanbevelingen vanuit de evaluatie van de kostenverdeelsleutel zijn in deze verordening nog niet verwerkt.

a. Uitgangspunt is het gezamenlijk te realiseren maatschappelijk voordeel en de in dat kader benodigde solidariteit.

b. Er wordt onderscheid gemaakt tussen een basispakket en een pluspakket.

c. Het basispakket wordt door alle deelnemers afgenomen, uitgezonderd het onderdeel waardering voor de OZB, dat niet door Hoogheemraadschap wordt afgenomen. Het Hoogheemraadschap deelt via afdrachten aan het ministerie van BZK indirect mee in de kosten voor waarderen.

d. De kosten voor het basispakket worden verdeeld volgens een verdeelsleutel die zowel voldoet aan de voorwaarden voor btw-vrijstelling voor de dienstverlening van de BghU aan haar deelnemers, áls aan de voorwaarden voor het doorschuiven van de inkoop-btw aan gemeenten. Deze laatste voor zover het gaat om diensten die gemeenten afnemen in hun rol als overheid. Een en ander betekent dat de kosten van het basispakket verdeeld worden op basis van een vaste verdeelsleutel en uitdrukkelijk niet op basis van tarieven.

e. De vaste verdeelsleutel is zowel van toepassing op de bepaling van de deelnemersbijdrage begrotingsbasis als op de verrekening van het rekeningresultaat. Daarbij geldt dat verschillen tussen begroting en rekening in eerste instantie worden verevend met behulp van de algemene reserve. Dit betekent dat een eventueel negatief rekeningresultaat automatisch resulteert in een taakstelling voor de BghU en dat een positief rekeningresultaat de buffer creëert die nodig is om bijvoorbeeld de financiële effecten van afwijkende volumeontwikkelingen te kunnen dempen en/of om de aansluiting van nieuwe toetreders c.q. aanvullende voorzieningen op grond van ontwikkelingen in wet- en regelgeving te kunnen bekostigen.

f. De kostenverdeelsleutel is gebaseerd op het principe van “de gebruiker betaalt”, met inachtneming van de bestuurlijke afspraken die in het kader van de toetreding gemaakt zijn. Dit betekent dat de omvang van de werklast van de deelnemers uitgangspunt is voor het verdelen van de kosten en dat de kosten van de werklast worden geraamd op bedrijfseconomisch algemeen aanvaarde gronden.

g. De raming van de werklast, de kosten van de werklast en de daaruit af te leiden kostenverdeelsleutel zullen - met in achtneming van de gemaakte bestuurlijke afspraken - in het perspectief van het principe “de gebruiker betaalt” periodiek worden herijkt naar aanleiding van de gerealiseerde werklast zoals deze blijkt uit de meest recente vastgestelde jaarrekening.

h. Binnen het basispakket wordt onderscheid gemaakt naar de volgende werklastbepalende factoren:

- Het aantal WOZ-objecten voor de verdeling van de kosten van het WOZ-proces;
- Het aantal aanslagregels voor de verdeling van de kosten van het proces gegevensbeheer en heffen;
- Het aantal vorderingen voor de verdeling van de kosten van het daadwerkelijk innen van de belastingen, waaronder begrepen de handelingskosten m.b.t. kwijtschelding;
- Het aantal inwoners voor de verdeling van de kosten van het klantcontact (afhandelen web-formulieren, e-mails, telefoontjes, brieven, baliebezoeken, etc.);
- Het aantal bezwaren en beroepen voor de verdeling van de kosten van bezwaar en beroep.

i. Het pluspakket bestaat vooralsnog uit de onderdelen parkeren, leges en BAG. De kosten die met het pluspakket samenhangen worden direct toegerekend aan de betreffende deelnemer, en vallen buiten de kosten die door middel van de kostenverdeelsleutel aan de deelnemers worden toegerekend.

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de Gemeenteraad

Behandeld door	J. Grooteman	**Datum**	14 mei 2025
E-mail	jesse.grooteman@utrecht.nl	**Ons kenmerk**	30265498
Type brief	Voortgangsbrief	**Onderwerp**	Voortgang uitvoering wet WOZ en dienstverlening BghU 2025
Bijlage(n)	1	**Beleidsveld**	Financiën

Geachte leden van de raad,

In navolging op de informatiememo Voortgang uitvoering WOZ en de dienstverlening bij de BghU bieden wij u opnieuw inzicht in de voortgang dienstverlening BghU. In navolging daarop neemt BghU u mee in de voortgang van de uitvoering van de Wet WOZ en de dienstverlening van BghU als geheel.

Uitvoering Wet WOZ
We zien en merken dat BghU flink is uitgedaagd in het bieden van haar reguliere dienstverlening en uitvoering geven aan de Wet WOZ. De Waarderingskamer beoordeelt BghU met twee van de vijf sterren. Wat inhoudt dat BghU zich op onderdelen moet verbeteren. Aan de hand van het plan van aanpak werkt BghU aan het op orde brengen van de organisatie. Het streven van BghU is om zo spoedig mogelijk de beoordeling te verbeteren tot een voldoende. De ingezette verbeteringen lopen conform plan met als doel om eind 2025 weer op orde te zijn. Daarbij is de verwachting dat de achterstanden eind dit jaar zijn weggewerkt.

Aanslagoplegging
In de voorgaande brief is aangekondigd dat de achterstanden voor 2021 volledig zijn weggewerkt. Dat geldt nu ook voor 2022. Het streven voor dit jaar is om de achterstanden voor 2023 en 2024 zoveel mogelijk in te lopen tot een reguliere achterstand. Dit is inherent aan het WOZ-proces. Voor 2025 heeft de BghU net als voorgaande jaren groen licht gekregen vanuit de Waarderingskamer om te mogen beschikken. De BghU is dan ook al gestart met het verzenden van de beschikkingen. In januari en februari heeft de BghU 97% van de aanslagen over 2025 opgelegd. Dat is één procent meer dan vorig jaar.

Dienstverlening
Middels een persoonlijke QR-code op de belastingaanslag biedt de BghU nu een uitkomst op de Schriftelijke vragen nr. 45 over WOZ-waarde ook voor huurder (ID4143) die zijn gesteld over het bekendmaken van de WOZ-waarden op de huurderbeschikking. Zo kunnen onze inwoners en ondernemers de QR-code scannen en een afspraak inplannen op de door hun gekozen tijdstip. Tijdens de afspraak kan men informatie inwinnen over hoe de WOZ-waarde is bepaald en of deze klopt. Mocht er een aanpassing nodig zijn dan wordt dit door BghU verwerkt. De aanpassing heeft ervoor gezorgd dat het klantcontact in de piekperiode beter is verlopen.

Vervolg
Het bovenstaande neemt niet weg dat het nog de nodige aandacht blijft vergen om de BghU-organisatie weer op orde te krijgen.

We zullen als deelnemende gemeente de situatie nauwlettend in de gaten houden.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Belastingsamenwerking
gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht

10 april 2025

Informatiememo

Onderwerp Voortgang uitvoering wet WOZ en dienstverlening BghU

Aanleiding
Met dagtekening 12 april 2024 is met u gedeeld de informatiememo BghU over de voortgang uitvoering Wet WOZ in relatie tot de dienstverlening BghU. Deze informatiememo geeft een update.

Inleiding
BghU is flink uitgedaagd in het bieden van haar reguliere dienstverlening en uitvoering Wet WOZ. Dit moment grijpt terug naar de situatie grofweg ontstaan medio 4e kwartaal 2022/1e kwartaal 2023. De oorzaken van de verminderde dienstverlening waren divers zoals onder andere de gevolgen van de ICT-transitie en het werken met nieuwe software, een enorme toename van het aantal bezwaarschriften, krapte op de arbeidsmarkt en de afwaardering oordeel Waarderingskamer.

Graag informeren wij u opnieuw over de actuele stand van zaken met betrekking tot de algehele dienstverlening en ontwikkelingen, de voortgang voor wat betreft het wegwerken van de achterstanden van beschikkingen en bezwaren oude jaren en nemen wij u mee in een doorkijk in de stappen die in 2025 worden gezet om de ingezette professionalisering verder te versterken.

Algemene ontwikkelingen

Toezicht Waarderingskamer
Op 19 december 2024 heeft de Waarderingskamer laten weten dat de nieuwe WOZ-waarden 2025 aan de daaraan gestelde wettelijke vereisten voldoen. Zij verleende hiermee tevens de toestemming om de beschikkingen 2025 te verzenden. In de eerste maanden van dit jaar heeft ongeveer 97% van de belastingplichtigen de beschikking en/of aanslag ontvangen. Dit proces is goed verlopen.

De instemming om de WOZ-waarden bekend te mogen maken staat los van de eerdere beoordeling door de Waarderingskamer dat de administratie bij BghU op onderdelen verbeterd moet worden. Hiervoor is een apart verbeterproject opgestart, waarbij de voortgang via een separaat traject van toezicht periodiek met de Waarderingskamer wordt afgestemd. Over de voortgang wordt aan het bestuur gerapporteerd vanuit het project Verbetering Dienstverlening. Met de instemming om de nieuwe WOZ-waarden bekend te maken is door de Waarderingskamer wel een positief signaal afgegeven dat zij vertrouwen hebben in de kwaliteit van de WOZ-waarden en dat er geen aanleiding is hiervoor nadere aanbevelingen te doen.

Aanslagoplegging

BghU legt iedere maand belastingaanslagen op. Dat betreft vooral belastingaanslagen met betrekking tot het lopende belastingjaar. Gedurende het kalenderjaar worden er maandelijks ook nog enige beschikkingen en belastingaanslagen opgelegd die betrekking hebben op voorgaande belastingjaren. Het kan dan gaan om nieuwbouwobjecten die nog niet in het belastingsysteem geregistreerd waren. Voor deze objecten is altijd extra onderzoek nodig zoals het vastleggen van de juiste objectkenmerken en de juiste eigenaar en -in sommige gevallen- gebruiker. Daarnaast kan er sprake zijn van bezwaar, beroep of vooroverleg als gevolg waarvan aanslagen later worden opgelegd.

Vanuit het verbetertraject werken we hard aan het wegwerken van de eerder benoemde achterstanden. Of iets als achterstand gezien moet worden is afhankelijk van de wettelijke regels/termijnen als ook de met elkaar afgesproken prestatie-indicatoren en eventueel met inwoners/ondernemers gemaakte afspraken. Soms kunnen de prestatie-indicatoren daarbij strenger zijn dan de wettelijke regels. Inmiddels lopen we de achterstanden steeds verder in. We verwachten deze halverwege dit jaar weggewerkt te hebben.

Werkvoorraad nog te beschikken objecten

Belastingjaar	Nog te beschikken op 01-04-2024 ca.	Nog te beschikken op 01-03-2025 ca.	Waarvan woning ca.	Waarvan niet-woningen ca.	Percentage* van totale objectenbestand (ca. 386.500 objecten	Wanneer
2023	7.993	4.697	3.082	1.885	1,2%	Vanaf maart 2025
2024	12.263	7.665	5.378	2.287	2,0%	Vanaf maart 2025
2025		17.682**	13.713	3.969	4,6%	Doorlopend

** Afgerond op 1 decimale*
*** hierin zit nog de beschikkingen die in maart 2025 zijn opgelegd.*

Bezwaarafhandeling WOZ

Jaar van indienen	Aantal bezwaar-schriften	Openstaand per 2 maart 2024	Openstaand per 17 februari 2025	Waarvan woning	Waarvan niet-woning
2019	4.975	4			
2020	5.755	25	10	1	9
2021	6.142	72	24	3	21
2022	6.173		54	3	51
2023	27.113		72	10	62
2024	14.939		334	148	186

Voor de jaren 2022 tot en met 2024 is geen stand per maart bekend. Deze is daarom niet meegenomen.

No-cure-no-pay

Bezwaren door	2023	Percentage	2024	Percentage
NCNP	12.848	47%	8.386	56%
Overig	14.265	53%	6.553	44%
Totaal	27.113		14.939	

In absolute aantallen is een duidelijke daling bij zowel de no-cure-no-pay bezwaren als de overige bezwaren te zien.

Jaarlijks groeit de werkvoorraad door nieuwbouw met meer dan 1% (± 4.750 objecten[1]). Een uitzondering geldt voor 2024 waarin dit aanzienlijk lager is. Mogelijk is dit veroorzaakt vanuit de belemmeringen in verband met de stikstofregels. De groei van het aantal objecten heeft gevolgen voor het aantal te waarderen objecten, aantal bezwaren, beroepen en klantreacties.

BghU streeft altijd naar tijdige afhandeling en oplegging en de werkvoorraad tot een minimum te beperken.

Klantcontact

Telefonische bereikbaarheid
De nieuwe klantcontactapplicatie is medio juli 2024 in gebruik genomen. De basis staat en technische capaciteit is uitgebreid. Tijdens het wachten worden klanten gewezen op de zelfredzaamheid-mogelijkheden in ons digitale loket. De bereikbaarheid is hierdoor verbeterd en vergroot. In de toekomst worden de mogelijkheden in telefonie en digitale loket verder uitgebreid om dienstverlening te optimaliseren.

Voor een betere bereikbaarheid is een extern callcenter sinds medio maart 2023 ingeschakeld, met inhuur van een flexibel aantal medewerkers, afhankelijk van de vraag. Het resultaat hiervan is kortere wachttijd voor klanten en minder gesprekken gaan verloren in de wachtrij, ondanks een hoger aanbod dan voor 2023. Het callcenter heeft in 2024 49% van het totaal aantal opgenomen gesprekken voor haar rekening genomen. De inhaalslag in het versturen van belastingaanslagen van oudere jaren, zorgde voor minder herhaalverkeer aan de telefoon (waar blijft mijn aanslag).

[1] Bron: CBS

Direct contact
De ervaringen van terugbelverzoeken door middel van een afsprakenmodule achter de QR-code, hebben geresulteerd in beter georganiseerd klantcontact tijdens de piekperiodes. Deze zet BghU in voor extra (digitale) mogelijkheden voor klanten op aanslagbiljetten en brieven die wij versturen.

Door de belastingaanslagen per gemeente te versturen in plaats van aanslagen te versturen op basis van manier van betalen (wel of geen automatische incasso), is onnodig telefoonverkeer gereduceerd.

Mijn BghU
In de vorige memo is het optimaliseren van MijnBghU aangegeven. Op dit terrein kunnen wij melden dat we de het nu mogelijk hebben gemaakt om digitaal kwijtschelding aan te vragen Dit verlaagt de drempel voor belastingplichtigen.

Website
In die gevallen waarin de belastingaanslag verlaat of in gedeelten wordt opgelegd heeft BghU op haar website www.bghu.nl een algemeen bericht geplaatst. Daarnaast kunnen inwoners en ondernemers natuurlijk altijd bellen met BghU of 24/7 een contactformulier invullen bij vragen over de aanslagoplegging.

Vooruitblik
We werken eraan om in de zomer de achterstanden, behoudens de gebruikelijke werkvoorraad, weggewerkt te hebben. Daarnaast geven we verder vervolg aan de uitvoering van het plan van aanpak Waarderingskamer, waarmee we hopen op korte termijn weer het oordeel Voldoende te verkrijgen.

Met deze informatie hopen we u een goed en actueel beeld te geven van de voortgang van onze werkzaamheden en dienstverlening weer op peil te krijgen en te houden.

Namens het bestuur BghU,

De voorzitter,
J.C.H. Haan

De secretaris,
M. Vrisou van Eck

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Zienswijze Ontwerpbegroting 2026 BghU, inclusief Meerjarenperspectief 2027-2029

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Jesse Grooteman
Zaaknummer	30265498
Jaargang en nummer	2025, nr. 58
Vergaderdatum Raad	12 juni 2025
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

De raad besluit:

1. De bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze op Ontwerpbegroting 2026 Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht, inclusief meerjarenperspectief 2027-2029 van de BghU , waarin de raad aangeeft in te stemmen met de Begrotingswijzing 2025 en de Ontwerpbegroting 2026, maar de BghU uitdrukkelijk oproept zich te blijven inspannen om de reguliere dienstverlening te verbeteren, de achterstanden in te lopen, de kosten en daarmee de deelnemersbijdrage te beperken en daarbij specifiek aandacht te hebben voor de gevraagde taakstelling en het verzoek om een duurzame huisbankier.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 12 juni 2025.

De griffier,

Miguel Israel

De voorzitter,

Sharon A.M. Dijksma

Signed By: Dijksma, Sharon
19/06/2025 10:51:11 CEST
ID: 26755bf7-2965-4209-bd93-58af7752b286
Auth: Scribble

Signed By: Israel, Miguel
13/06/2025 16:07:19 CEST
ID: 26755bf7-2965-4209-bd93-58af7752b286
Auth: Scribble

Gemeenteraad

Dossiernummer	4573
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 juni 2025
Agendapunt	15
Titel	Initiatiefvoorstel 'Geef woningzoekenden een Stem'
ID	4795
Behandelend ambtenaar	
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder De Vries
Beleidsveld	Wonen en Volkshuisvesting
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	12 juni 2025

Voorgesteld besluit

Initiatiefvoorstel:

Geef Woningzoekenden een Stem.

Zeven aanbevelingen voor het geven van een stem aan woningzoekenden en het werken aan een evenwichtigere belangenafweging ten tijde van een woningcrisis.

D66 utrecht

Inleiding.

De woningbouwopgave in Nederland is groot. Ook onze stad groeit en steeds meer mensen willen in Utrecht wonen. Tegelijkertijd is de wachttijd in Utrecht voor een sociale huurwoning inmiddels twaalf jaar, wonen veel starters in veel te dure huurwoningen en verlaten steeds meer mensen de stad in hun zoektocht naar een betaalbare koopwoning. Om al die mensen een dak boven hun hoofd te bieden wordt er volop gebouwd, maar we zien uit alle cijfers: het is nog lang niet genoeg. Het aanbod blijft achter op de grote vraag van jongeren, starters, huidige bewoners en groepen zoals dak- en thuislozen die nu nog geen enkele plek om te wonen hebben.

Bij nieuwe woningbouwprojecten valt het op dat de stem van woningzoekenden vaak niet gehoord wordt, terwijl zij juist degenen zijn die gebaat zijn bij de bouw van nieuwe woningen. Het grootste deel van de mensen weet niet dat ze kunnen meepraten, omdat ze de gemeentelijke processen niet kennen of omdat mogelijkheden om mee te praten beperkt zijn. Anderen hebben (mogelijk) te veel zorgen aan hun hoofd om hieraan toe te komen.

"Ikzelf ben al ruim negen jaar geleden begonnen met studeren. Toen was het al moeilijk om zonder connecties een studentenkamer te vinden, maar op dit moment heb ik het idee dat het vrijwel onmogelijk is om op enigszins acceptabele termijn iets te vinden.

- Utrechtse student,
participatie initiatiefvoorstel.

Het huidige beleid biedt onvoldoende ruimte voor woningzoekenden om hun stem te laten horen. Dit, terwijl huidige bewoners of tegenstanders van bouwplannen zich vaak wél laten horen. Zij zijn goed op de hoogte van ontwikkelingen in de wijk en kunnen zich snel en makkelijk organiseren. Dit zorgt ervoor dat de inbreng tijdens participatieprocessen vaak (te) eenzijdig is. De focus ligt sterk op de belangen van de huidige bewoners, waardoor een gebalanceerde belangenafweging lastiger wordt.

Het gevolg is dat de behoeften en wensen van woningzoekenden onvoldoende worden meegenomen in de plannen, terwijl zij juist degene zijn voor wie de woningbouwprojecten zijn bedoeld.

Het doel van dit initiatiefvoorstel is om woningzoekenden beter te vertegenwoordigen in de besluitvorming rondom woningbouwprojecten. Door hen vroegtijdig en structureel te betrekken kan een betere afweging van verschillende belangen gemaakt worden, door zowel inwoners als raadsleden en het college. Dit laatste sluit daarmee aan bij de doelstelling van Samen Stad Maken: ‘Geen Utrecht zonder U’, om als raad en college iedere stem mee te laten wegen. Daarnaast kan een betere betrokkenheid van woningzoekenden en toekomstige bewoners nieuwe plannen verrijken en bijdragen aan meer binding met hun toekomstige woonplek. In dit voorstel worden concrete aanbevelingen gedaan over de manieren en verschillende fasen waarin de gemeente stappen kan zetten om woningzoekenden beter te betrekken bij woningbouwprocessen.

Kernvraag.

Op welke wijze kan de gemeente het meest effectief zorgen voor een betere representatie van woningzoekenden in de participatie rondom woningbouwprojecten, met als doel dat de belangen van woningzoekenden een duidelijke rol en positie krijgen in de participatie?

Scope.

Dit initiatiefvoorstel richt zich nadrukkelijk op interventies waar de gemeente (het meeste) invloed op heeft. Voorstellen waarbij andere organisaties en ontwikkelaars het voortouw nemen zijn wel opgenomen als aanbeveling, maar zien we in belangrijke mate als co-creatie en daarmee niet volledig ‘oplegbaar'.

Politieke context.

Begin 2023 constateerde D66 Utrecht dat er iets misging in de participatie bij ruimtelijke ontwikkelingen in Utrecht. De belangen van woningzoekenden kwamen daarin amper terug. D66 Utrecht pleitte daarom voor een zogenoemde ‘woonraad’ om de belangen van woningzoekenden een vaste plek te geven in het beleid.[1] Het voorstel werd positief ontvangen door het Utrechtse college, maar er volgde nog niet direct actie. In 2024 heropenden we daarom het gesprek over het belang van het horen van de stem van woningzoekenden. Onder andere in debatten over de huisvestingsverordening en bij meerdere grote bouwprojecten. Ondertussen steeg de urgentie voor een oplossing en gingen ook andere steden nadenken over een oplossing. Zoals Den Haag, waar D66 het initiatief nam voor het oprichten van een ‘woonraad'. We kondigden daarom aan om met een voorstel te komen om hier als gemeente de stap naar voren te zetten.[2]
In september 2024 treedt een nieuw kabinet aan met expliciete aandacht voor het borgen van de positie van woningzoekenden in hun akkoord: *‘De stem van woningzoekenden wordt onvoldoende gehoord, we ondersteunen daarom lokale initiatieven waar de stem van woningzoekenden structureel wordt verankerd bij woningbouw en woonbeleid. Op landelijk niveau starten we een raad van woningzoekenden'.*

Ook in de Tweede Kamer wordt, op initiatief van Kamerlid Hans Vijlbrief, aandacht besteed aan het belang van woningzoekenden[3]. In meerdere steden nemen ondertussen raadsleden het initiatief tot het oprichten van lokale ‘woonraden’. Ook kondigt de Woonbond, i.s.m. de Utrechtse corporaties, het platform ‘Woonzoekers’ aan. Het doel is om woningzoekenden in de regio Utrecht meer te verenigen, en actief te betrekken bij woningbouwprojecten onder leiding van corporaties. Ze beginnen ook écht in regio Utrecht. Een mooie kans om samen te werken en de krachten te bundelen. Een belangrijk uitgangspunt in dit initiatiefvoorstel.[4]

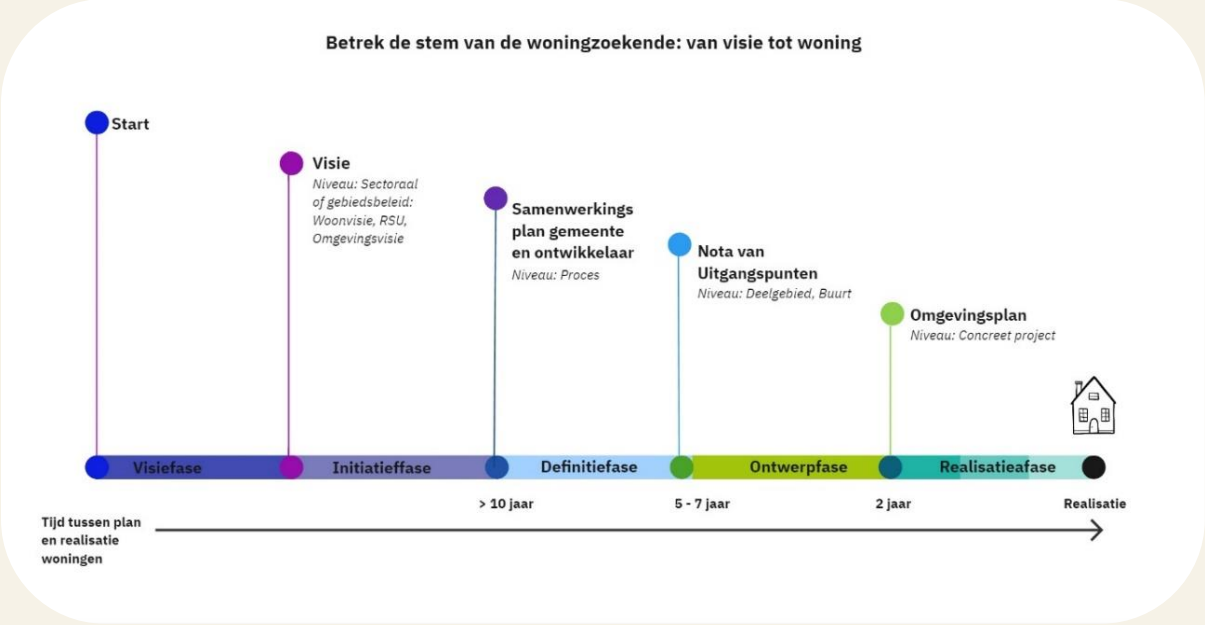
[1] D66 Utrecht — D66 Utrecht pleit voor Utrechtse Woonraad om woningzoekenden een eigen stem te geven
[2] D66 wil Raad voor Woningzoekenden oprichten: ‘Geeft woningzoekende een stem bij bouwprojecten’ - RTV Utrecht
[3] Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (XXII) voor het jaar 2025 | Tweede Kamer der Staten-Generaal
[4] Woningzoekenden krijgen stem via nieuw platform | Woonbond

Aanbevelingen.

In de afgelopen maanden is gesproken met woningzoekenden, beleidsmakers, belangenbehartigers, corporaties en ontwikkelaars om de stem van woningzoekenden beter te laten doorklinken bij gebiedsontwikkelingen. Daarnaast is er gekeken naar de verschillende momenten waarop de gemeente hier invloed op uit kan uitoefenen en concrete afspraken kan maken.

De gemeentelijke processen voor gebiedsontwikkelingen kunnen grofweg ingedeeld worden in verschillende fasen waarin betrokkenheid van woningzoekende mogelijk is: (1) visiefase, (2) initiatieffase, (3) definitiefase, (4) ontwerpfase, (5) realisatiefase. Deze fasen zijn een doorvertaling van het vernieuwde Utrechts Planproces Gebiedsontwikkeling (UPG) dat door de raad recent is aangenomen[5]

In het onderstaande overzicht zijn de fasen weergegeven en is per fase opgenomen wat het concrete 'eindproduct' is waar de raad of gemeente invloed op heeft.

In deze verschillende fasen zijn de gemeente, de ontwikkelaar en de stad wisselend aan zet, wat vraagt om passende betrokkenheid van woningzoekenden.

[5] Raadsvoorstel Wijziging Utrechts Planproces Utrecht - iBabs Publieksportaal

We benoemen per fase zowel de dilemma's als kansen, kijkend naar de hoofdvraag van dit voorstel. Hieronder worden de mogelijkheden en aanbevelingen per fase omschreven.

1. Visiefase.

De visiefase is de start van het ontwikkelproces en richt zich op grootschalige gebiedsontwikkelingen en op stedelijke beleid. Dit omvat langetermijnvisies zoals de omgevingsvisies en woonvisies (bijv. de Nota Wonen), de hoogbouwvisie of de Ruimtelijke Strategie Utrecht. Deze documenten, vaak vooruitkijkend naar 10-20 jaar, hebben een hoog abstractieniveau en geen directe koppeling met al concrete woningbouwplannen.

Kans.

Het is cruciaal om vanaf het begin van het beleidsproces rekening te houden met de stem en behoeften van verschillende woningzoekenden. Hoewel zowel woningzoekenden als belangenorganisaties die (ook) woningzoekenden vertegenwoordigen dit onderschrijven, blijkt uit gesprekken dat de gemeente hen in deze vroege fase niet proactief betrekt. Ze hebben nu geen vaste plek aan tafel. Dit biedt kansen om de stem van de woningzoekenden beter te vertegenwoordigen. Belangenbehartigers voor specifieke doelgroepen woningzoekenden, waaronder dak- en thuislozen en studenten, benadrukken dit. Vroege betrokkenheid helpt ambtenaren, raadsleden, corporaties en ontwikkelaars bij het maken van een betere belangenafweging.

Dilemma.

Hoewel het vroeg betrekken van woningzoekenden kansen biedt, brengt dit ook een dilemma met zich mee. Bij grote beleidsplannen en vergezichten is er geen directe of snelle realisatie van woningen. Hierdoor zijn directe woningzoekenden minder gemotiveerd om deel te nemen. Een mogelijkheid is daarom om te werken met een meer representatieve groep inwoners, zoals een raad of panel. Vanuit het participatietraject in deze nota wordt echter wel duidelijk aangegeven dat voorkomen

moet worden dat dit een eenmalige of symbolische rol krijgt, bijvoorbeeld doordat de kosten te hoog zijn of de inspraak beperkt. Ook moet volgens woningzoekenden zelf voorkomen worden dat het een vast 'clubje' wordt, dat niet breed vertegenwoordigt. Er wordt daarmee kritischer gekeken naar het invoeren van een eenmalige 'Woonraad'. Een wisselende samenstelling en samenwerking met bestaande (Utrechtse) organisaties worden als belangrijke voorwaarden tot succes gezien door alle participanten.

Wat is een woonraad?

In 2023 pleitte D66 Utrecht voor het eerst voor een zogenoemde 'Woonraad[6]. Het idee? Geef (verschillende typen) woningzoekenden een vaste plek aan de tafel en laat ze gevraagd en ongevraagd meedenken over woonbeleid en concrete projecten. Terwijl Utrecht aangaf hiermee aan de slag te gaan kreeg het idee tractie in andere steden.[7] Inmiddels zijn er in Den Haag en Amsterdam de eerste stappen gezet voor pilots met een woonraad. Er is nog geen eenduidig model, maar het nieuwe kabinet wil gemeenten ondersteunen die hiermee aan de slag gaan. Voorlopig is hier, ondanks aandacht hiervoor in de Kamer, nog géén budget voor beschikbaar gesteld.

"Een vorm van een woonraad zou meer kunnen bereiken doordat ze weten hoe het gaat."

- Utrechtse woningzoekende, participatie initiatiefvoorstel.

Aanbeveling 1: Richt een Utrechtse Woontafel op.

Om woningzoekenden beter te vertegenwoordigen in de vroege visiefase van gebiedsontwikkeling, stellen wij voor een 'Utrechtse Woontafel' op te richten. Dit is een flexibele variant van een Woonraad, waarbij Utrechtse belangenbehartigers (die een bepaalde groep woningzoekenden kunnen representeren) samenkomen en de rol van belangenbehartiger namens de woningzoekenden kunnen invullen. Het doel is om hen

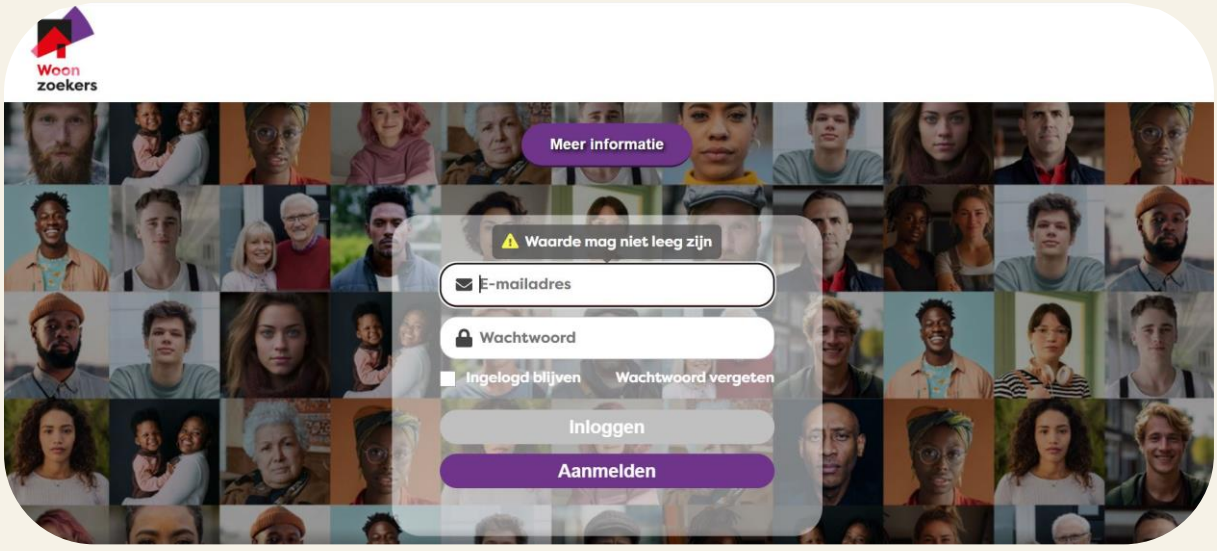
[6] D66 Utrecht — D66 Utrecht pleit voor Utrechtse Woonraad om woningzoekenden een eigen stem te geven
[7] Amsterdam gaat experimenteren met raad met woningzoekenden: 'Ook aanstaande bewoners moeten kunnen inspreken' | Het Parool

een vaste plek te geven bij gesprekken met corporaties, projectontwikkelaars en de gemeente. Met name in de vroege fase van beleidsontwikkelingen (omgevingsvisie en beleidsplannen). Zo worden verschillende type woningzoekenden, via belangenorganisaties, beter betrokken bij grote visievorming.

Als mogelijke deelnemers denken wij aan:

- Vidius en BOKS (vertegenwoordigen studenten) en U-op leeftijd (ouderen);
- De organisatie achter het Woonprotest;
- Stichting Goud, U2BHeard, en het Panel Meetellen, die ook groepen woningzoekenden vertegenwoordigen zonder (eigen) huis;
- Landelijke partijen zoals de Woonbond (met het platform Woonzoekers) die al een bredere groep van nu circa duizend woningzoekende uit Utrecht e.o. vertegenwoordigen;
- Organisaties die huurders in de midden- en private huursector kunnen en willen vertegenwoordigen, evenals inwoners met een koopwoning.

De Woonbond is extra relevant, omdat zij in samenwerking met Utrechtse corporaties en met steun van de gemeente het platform Woonzoekers in Utrecht zijn gestart en al een groot netwerk van woningzoekenden hebben.

Afbeelding 1: Platform voor woningzoekenden: www.woonzoeker.mwm2.nl

De Utrechtse Woontafel kan betrokken worden bij grote ontwikkelingen en zowel gevraagd en ongevraagd advies geven. Om de positie van de Utrechtse Woontafel te verankeren stellen wij voor dat de gemeente, samen met deze organisaties, een officiële organisatievorm en duidelijke afspraken maakt over de formele betrokkenheid in het visieproces en mogelijk ook in andere fasen van gebiedsontwikkeling. Het is cruciaal dat deze structuur wordt gedragen door de leden van de Woontafel zelf, en dat de samenstelling zoveel mogelijk representatief is voor de verschillende type woningzoekenden in de stad (zoals hierboven in de opsomming wordt voorgesteld). De gemeente heeft hierin vooral een faciliterende en stimulerende rol. We stellen nadrukkelijk niet voor om te streven naar een 100% representatie, omdat we weten dat dit proces kostbaar is (zie ook de ervaringen met het eerste Utrechtse burgerberaad) en het ook een grote wens is vanuit de participatie om met een flexibele vorm te werken waarin zoveel mogelijk verschillende belangen worden vertegenwoordigd. Vandaar dat wordt voorgesteld zoveel mogelijk bestaande organisaties bij elkaar te brengen en de krachten te bundelen.

Omdat deelname aan de Woontafel op organisatieniveau en op vrijwillige basis plaatsvindt, is er geen dekking nodig voor de deelnemende partijen. Wel verwachten wij dat het initiëren en opstarten van de Woontafel (eenmalig) kosten met zich meebrengt. In het raadsvoorstel doen wij een voorstel hoe deze kosten te dekken, waarbij we aansluiten bij de suggestie vanuit het college om hiertoe een projectleider/ kwartiermaker aan te stellen.

Aanbeveling 2: Borg bestaand onderzoek naar de wensen van woningzoekenden beter bij gebiedstontwikkeling.

Daarnaast is ook een goed beeld van de woonwensen van woningzoekenden in Utrecht cruciaal in deze fase. De gemeentelijke onderzoeksafdeling kan hierin een rol spelen. Uit het proces rond de nieuwe Nota Wonen (2025) blijkt dat de gemeente al ervaring opdoet met online peilingen onder woningzoekenden. Ook blijkt uit een eerdere reactie van het college op dit initiatiefvoorstel dat de gemeente toegang heeft tot de data vanuit meerdere grote (landelijke) onderzoeken, zoals het WoOn onderzoek (landelijk) en haar eigen ‘Wonen in Utrecht’ rapportage. Uit rondvraag bij verschillen gemeentelijk

ruimtelijk-projectleiders blijkt echter dat deze informatie, die veel informatie bevat over de wensen van woningzoekenden, nog lang niet altijd goed wordt benut in de fase richting gebiedsontwikkeling.

Wij bevelen daarom aan om bestaande onderzoeken en enquêtes beter te bundelen en vast onderdeel te maken van het proces van gebiedsontwikkeling. Dit moet niet alleen inzicht geven in de woonwensen van inwoners die al een huis hebben, maar expliciet ook van woningzoekenden. Het is ook belangrijk dat de raad de gebiedsontwikkelingsplannen deze data gemakkelijk kan terugvinden, evenals wat de impact is van deze data op het eventuele woonprogramma. Vanuit de participatie wordt daarbij de suggestie gedaan deze uitkomsten ook vaker publiek te delen op een terugkerend moment, bijvoorbeeld in de vorm van een Utrechtse 'Dag van de Woningzoekenden'. Op deze dag zou daarnaast andere relevante informatie gedeeld kunnen worden met en voor woningzoekenden[8].

Als laatste raden we binnen deze aanbeveling aan om nieuwe partners met relevante data, zoals makelaars, corporaties en ontwikkelaars, actief te betrekken bij het onderzoek dat de gemeente uitvoert op het gebied van wonen en ruimtelijke ordening.

2. Initiatieffase.

De initiatieffase start wanneer een ontwikkelaar een bouwplan indient en een zogenoemde plankostenovereenkomst tekent. Dit is het begin van het proces naar een concreet woningbouwproject. Tegelijkertijd wordt in deze fase een Samenwerkingsplan opgesteld, in lijn met de Nota Samen Stad Maken: 'Geen Utrecht zonder U' en amendement 219[9]. In deze fase bespreekt de gemeente met de betrokken stakeholders (in het geval van de gebiedsontwikkeling, de ontwikkelaar) hoe de samenwerking wordt ingericht en hoe verdere participatie verloopt.

[8] Idee vanuit participatieavond voor dit initiatiefvoorstel (20 november 2024)
[9] A219 Begin zo vroeg mogelijk met participatie Utrecht - iBabs Publieksportaal

Kans.

In deze fase kan de gemeente via het ‘samenwerkingsplan’ afspraken maken met de ontwikkelaar over de inrichting van de participatie. Momenteel worden nog geen verplichte afspraken vastgelegd over het betrekken van woningzoekenden. Door dit wel te doen, kan vroeg in het traject een gedeelde intentie en duidelijke verwachtingen worden gecreëerd over hun betrokkenheid.

Dilemma.

Hoewel deze fase kansen biedt om de behoefte van woningzoekenden te betrekken, speelt een vergelijkbaar dilemma als in de visiefase: er is geen directe of snelle realisatie van woningen. Dit maakt het minder aantrekkelijk voor woningzoekenden om deel te nemen, tenzij er iets tegenover staat. Dit laatste bevestigen woningzoekenden in het participatieproces van dit voorstel. Daarnaast hangt de betrokkenheid af van de bereidheid en de mogelijkheden van de ontwikkelaar om woningzoekenden te vinden en te betrekken. Een ontwikkelaar heeft echter vaak geen toegang tot deze gegevens of participatienetwerken, waar de gemeente wél over beschikt.

Aanbeveling 3: Neem het betrekken van woningzoekenden op als voorwaarde in het Samenwerkingsplan tussen ontwikkelaars en de gemeente en biedt hiervoor handvatten.

Daarom adviseren we, als onderdeel van het vernieuwde UPG en in lijn met de nota Samen Stad Maken: ‘geen Utrecht zonder U’ dat de gemeente in het samenwerkingsplan concrete afspraken maakt met ontwikkelaars over hoe woningzoekenden worden betrokken in het participatieproces. Hiervoor is het nodig dat de gemeente afspraken vastlegt die aansluiten bij de dagelijkse werkprocessen binnen het UPG en andere ruimtelijke ontwikkelingen, en voortvloeien uit de participatieverordening. Hierin is vastgelegd dat het samenwerkingsplan en verslag een onderdeel zijn van de afspraken binnen het UPG. Daarnaast moet de gemeente een faciliterende rol nemen. Immers: de ontwikkelaars hebben vaak niet dezelfde kennis en toegang tot informatie als de gemeente.

Dit kan door ontwikkelaars:

- Toegang te geven tot bestaand onderzoek/ data vanuit de gemeente;
- Hulp te bieden bij het uitvoeren van peilingen (nu al onderdeel van het proces richting de Nota van Uitgangspunten);
- Ontwikkelaars te verbinden met het netwerk van de Utrechtse Woontafel (zoals het platform Woonzoekers van de Woonbond).

3. Definitiefase.

Na de initiatieffase volgt de definitiefase, het voortraject voordat de formele wettelijke procedures starten. In deze fase stelt de gemeente, samen met de ontwikkelaars, inwoners, en de vakafdelingen een Nota van Uitgangspunten (NvU) op. Dit is een belangrijk moment voor participatie.
Sinds 2024 is de NvU nóg belangrijker geworden, omdat het vernieuwde UPG bepaalt dat dit het belangrijkste moment is waarop de gemeenteraad kaders stelt voor gebiedsontwikkeling. Het samenwerkingsplan wordt in deze fase verder uitgewerkt en aangevuld, inclusief afspraken over hoe verschillende groepen Utrechters worden betrokken. In het samenwerkingsverslag wordt achteraf omschreven hoe de participatie is verlopen en wat de uitkomsten hiervan zijn. Echter, momenteel is het nog geen verplichting om woningzoekenden te betrekken.

Kans.

De fase richting de Nota van Uitgangspunten (NvU) is belangrijk, omdat hier de belangrijkste kaders van woningbouwprojecten worden bepaald. Het ontbreken van de stem van woningzoekenden in deze belangenafweging is voor een groot deel aanleiding voor dit initiatiefvoorstel.
Gelukkig biedt deze fase juist kansen om woningzoekenden beter te betrekken. Een kans hiervoor is om, in lijn met de participatieverordening, de eis toe te voegen dat woningzoekenden meegenomen moeten worden in het participatieproces en hierover gerapporteerd wordt in het samenwerkingsplan en -verslag. Daarnaast kunnen bestaande participatie instrumenten zoals peilingen worden ingezet.

In het nieuwe UPG krijgt dit laatste middel een belangrijkere rol[10]. Per project moet gekeken worden welke participatievorm het beste past, zodat zowel de ontwikkelaar als de gemeente de vrijheid heeft hierin een passende keuze te maken. De gemaakte keuzes en de uitkomsten moeten vervolgens transparant worden vastgelegd in het samenwerkingsverslag binnen de NvU.

Dilemma.

Hoewel in deze fase kaders voor gebiedsontwikkeling worden vastgesteld, duurt het doorgaans nog 2 tot 7 jaar voordat de daadwerkelijke woningen worden gerealiseerd, afhankelijk van het type project. Juist hier is de stem van woningzoekende van groot belang voor een evenwichtige belangenafweging, maar ook hier vergroot participatie niet de kans op een woning. Dit beperkt de bereidheid om deel te nemen. Uit participatiebijeenkomsten en enquêtes blijkt dat slechts een klein aantal woningzoekenden bereid is mee te denken zonder enig vooruitzicht op een woning[11]. De meerderheid geeft echter aan dat een (kleine) beloning of positieve prikkel een stimulans zou zijn om deel te nemen. Recent onderzoek van Woonzoekers[12] bevestigt dit: woningzoekende zien meerwaarde in participatie als dit hun directe of indirecte kansen op een woning vergroot.

In de aanbevelingen gaan we in op mogelijke vormen van beloning (‘positieve prikkel’) en lessen die getrokken kunnen worden uit steden die hier al mee experimenteren.

“Meer kans op een woning, extra wachttijd in woningnet, meer informatie over projecten waarvoor ik in aanmerking kom of een vergoeding voor de uren dat ik meepraat (zoals bij een burgerberaad). Dat is er voor mij nodig om mee te willen praten.”

- Utrechtse woningzoekende,
Enquête initiatiefvoorstel.

[10] Vanuit de participatie richting het opstellen van de ze nota, zie ook participatie paragraaf in het raadsvoorstel.
[11] Vanuit de participatie richting het opstellen van de ze nota, zie ook participatie paragraaf in het raadsvoorstel.
[12] 12-2024-doelgroep-en-woonwensen-onderzoek_v2-0.pdf

Aanbeveling 4: Veranker de positie van woningzoekenden formeel als inkleuring van de aanpak Samen Stad Maken.

Door woningzoekenden expliciet als verplichte doelgroep op te nemen in het samenwerkingsplan en hun input terug laten komen in het samenwerkingsverslag, wordt hun stem structureel meegenomen in de belangrijkste en meest kader stellende fase van de gebiedsontwikkeling. Dit zorgt ervoor dat hun specifieke behoeften en wensen beter worden vertegenwoordigd, waardoor er betere belangenafwegingen worden gemaakt. Deze werkwijze sluit aan bij artikel 5.2b van de participatieverordening, waarin staat dat er in het samenwerkingsplan vastgelegd moet worden welke groep Utrechters een rol spelen. Wij stellen daarom voor dat woningzoekenden standaard betrokken worden bij alle processen rondom de realisatie van nieuwe woningbouw. Dit geeft daarnaast verdere invulling aan het beleid van Samen Stad Maken, welke benadrukt dat ook het 'ongehoorde' geluid en toekomstige inwoners een plek moeten krijgen in beleidsvorming. De gemeente moet deze uitwerking vastleggen in interne werkprocessen en in beleid daar waar nodig.

De concrete invulling van de participatie hangt af van het specifieke project en kan verschillende vormen aannemen, zoals:

- Online en offline peilingen onder actieve woningzoekenden (peilen is nu al de standaard binnen het vernieuwde UPG);
- Een speciale pagina op het participatieplatform Denk Mee, waar inspraak op woningbouwprojecten mogelijk is;
- Proactieve uitnodigingen en benadering van woningzoekenden voor inspraakavonden van de gemeente of ontwikkelaars;
- Raadpleging van de Utrechtse Woontafel;
- Delen van woonwensen onderzoek met projectleiders bij ruimte, zodat zij de planvorming beter wordt afgestemd op de beschikbare data;

- Betrekken van het platform Woonzoekers[13] bij corporatieprojecten, door woningzoekenden via dit platform uit te nodigen bij specifieke projecten.

De keuze voor het juiste instrument en de ervaringen daarmee worden bij voorkeur onderdeel van het samenwerkingsverslag, zodat toekomstige processen hierop kunnen voortbouwen.

"Verplicht woningzoekenden uitnodigen vind ik in ieder geval een goed idee. Dan krijgen omwonenden en de gemeente ook een beter idee over en meer begrip van andere belangen."

- Utrechtse woningzoekende,
Enquête initiatiefvoorstel.

Aanbeveling 5: Kijk naar manieren en positieve 'prikkels' om woningzoekenden bij de participatie te betrekken!

Als er één ding duidelijk wordt uit de participatie voor dit initiatiefvoorstel is dat het cruciaal is om niet alleen te faciliteren dat woningzoekenden kunnen meepraten, maar ook te stimuleren dat zij dit daadwerkelijk willen en kunnen doen. Een meerderheid van de bevraagde woningzoekenden, en ervaringen vanuit andere steden, benadrukt dat participatie effectief wordt als woningzoekenden er zelf ook iets aan hebben. Daarvoor benoemen woningzoekenden en andere betrokken partijen diverse mogelijke directe en indirecte beloningen zoals:

- Het delen van **waardevolle tips/netwerk** om sneller aan een woning te komen;
- Een **kleine financiële vergoeding** voor deelname (zoals bij het eerste Utrechtse burgerberaad);
- **Extra wachttijd** op WoningNet, zodat de algemene kans op een woning in Utrecht toeneemt;

[13] Over Woonzoekers | Woonzoekers

- **Voorrang op een woning of inschrijving*** als men heeft meegedacht bij een bouwproject[14]
- Het verdelen van woningen via **loting** (bijv. 5% wordt verloot aan actieve participanten).

De laatste drie opties hebben impact op de positie van actieve participanten ten opzichte van andere woningzoekenden. Woningzoekenden zelf, evenals als enkele Utrechtse corporaties en de Woonbond, geven echter wel aan dat een vorm van beloning essentieel is om participatie echt aantrekkelijk en effectief te maken. Dit voorkomt dat meedenken slechts een ‘lege huls’ wordt en de meerwaarde ervan versterkt. Bovendien dragen actieve participanten bij aan realisatie van meer nieuwe woningen; daar worden uiteindelijk ook andere woningzoekenden voor beloond. De Utrechtse raad heeft daarentegen, bij de eerste bespreking van dit voorstel, in meerderheid aangegeven tegen een vorm van beloning te zijn die de participerende woningzoekenden ‘voordelen’ brengt ten opzichte van andere woningzoekenden. Op basis hiervan is het volgend advies dan ook aangepast.

[14] Concrete suggesties vanuit het participatie traject (enquête en inspraakavond).

Een positieve prikkel om mee te praten? Een praktijkvoorbeeld.

Een interessant voorbeeld is de gemeente Eindhoven, waar verschillende corporatieprojecten woningzoekende belonen voor actieve participatie.

- Project Space-S (in 2012): Hier werd gewerkt met zogenoemde 'matspunten'. Woningzoekenden die actief meedachten in het project kreeg deze punten, en hoe meer punten, hoe eerder een woningzoekende een appartement mocht uitkiezen.
- Het Woonbedrijf & woningcorporatie Trudo: Woningzoekenden die actief hadden meegedacht kregen voorrang op een woning. Bovendien werden er daarnaast in het participatieproces afspraken gemaakt over actieve deelname in de wijk, bijvoorbeeld als vrijwilliger, na plaatsing. Zo werd er tegelijkertijd ingezet op actieve gemeenschapsvorming in de wijk [15]

Werken met 'positieve prikkels' om participatie te stimuleren.

We zien dus dat werken met een vorm van positieve beloning, of een prikkel mogelijk en helpend is om woningzoekenden te betrekken. Ook woningzoekenden zelf geven aan dat dit voor hen een belangrijke stimulans is om langdurig actief mee te denken. Tegelijkertijd brengt dit advies ook dilemma's met zich mee. De Utrechtse gemeenteraad heeft in meerderheid aangegeven dat zij niet vindt dat er binnen dit voorstel ruimte moet zijn voor beloningen die gericht zijn op voorrang voor participerende woningzoekenden, of bijvoorbeeld verkorting van de wachttijd. Hierdoor valt deze optie af. Wel raden wij, in lijn met de signalen van woningzoekenden en het platform Woonzoekers, aan om andere vormen van belonen te verkennen. Hierbij kan geput worden uit de ervaring die is opgedaan in andere participatieprojecten, zoals ook het college stelt in haar reactie op dit initiatiefvoorstel. We sluiten ons daarbij ook aan bij het advies van het college om de projectleider/kwartiermaker de opdracht te geven na te denken over een passende vorm van beloning die geen lege huls is maar van

meerwaarde is voor de participerende woningzoekenden. Wij raden aan om afspraken gericht op de ‘positieve prikkel’ zoveel mogelijk vooraf vast te leggen in het samenwerkingsplan (procesafspraken) zodat hier in concrete projecten ervaring mee kan worden op gedaan.

“Ik ben bereid moeite erin te steken als dit inderdaad meer kans op een woning geeft.”

- Utrechtse woningzoekende,
Enquête initiatiefvoorstel.

4. Ontwerp en realisatiefase.

De ontwerpfase is de laatste ‘actieve’ fase in het proces, waarin de plannen concreet worden uitgewerkt en de realisatie van het project dichterbij komt. In deze fase ligt de regie voornamelijk bij de ontwikkelende partij. De gemeente ontwerpt hier zelf niet, maar toets alleen en start de formele wettelijke procedures op, zoals de wijziging van het omgevingsplan en het verlenen van de omgevingsvergunning. Verder worden er in de zogenoemde anterieure overeenkomst definitieve afspraken vastgelegd, gebaseerd op de kaders van de NvU.

Kans.

Een belangrijk voordeel van deze fase is dat de periode tussen planvorming en daadwerkelijke realisatie gemiddeld maximaal twee jaar bedraagt. Dit vergroot de kans dat woningzoekenden die deelnemen aan het participatieproces zelf in het betreffende project kunnen gaan wonen. Dit maakt hun betrokkenheid niet alleen waardevoller, maar ook relevanter.
Hoewel de belangrijkste kaders al vastgelegd zijn in de NvU, zijn er nog steeds mogelijkheden voor woningzoekenden om mee te denken over de details. Dit kan bijvoorbeeld gaan over de inrichting van de openbare ruimten, gemeenschappelijke faciliteiten of het beter afstemmen van plannen op wensen uit de wijk. Bovendien biedt deze fase kansen om woningzoekenden en buurtbewoners met elkaar in contact te brengen en zo in een vroeg stadium te werken aan gemeenschapsvorming in de nieuwe

buurt. Het voorbeeld van Eindhoven illustreert dit goed: inwoners konden meedenken over de invulling van gemeenschappelijke ruimten, de inrichting van woningen en de vormgeving van de openbare ruimte. Ook Woonin experimenteerde in Houten met actieve woningzoekenden voor het project in Houten-Oost (150 tijdelijke woningen). Van de 42 insprekers tijdens de raadsbijeenkomst, waren er twee die het belang van de woningzoekenden benoemden. [15] De rest sprak over het aangrenzende AZC, verkeer en uitzicht. Na afloop van de bijeenkomst kregen de twee insprekers positieve feedback van omwonenden en raadsleden: volgens hen bracht de inbreng van toekomstige bewoners balans in het debat. [16]

Dilemma.

Zoals eerder aangegeven, liggen de belangrijkste kaders na het vaststellen van de NvU vast. Dit betekent dat woningzoekenden in deze fase geen grote wijzigingen meer kunnen doorvoeren. Wel kunnen zij nog meedenken over de punten op de ‘i’ in het bouwproject. Denk hierbij aan het verbeteren van faciliteiten, de inrichting van de openbare ruimte en het meedenken over plannen nog beter kunnen aansluiten op wensen uit de wijk.

Aanbeveling 6: Betrek de toekomstige bewoner bij de puntjes op de I en draag bij aan gemeenschapsvorming.

Zoals gezegd liggen er in deze fase nog volop kansen om te werken aan gemeenschapsvorming in en met de buurt. De gemeente kan hierover afspraken maken met ontwikkelaars en corporaties in de anterieure overeenkomst, voortvloeiend uit de Nota van Uitgangspunten. Door woningzoekenden in deze fase te betrekken als (mogelijk) toekomstige bewoners kunnen zij actief meedenken over de openbare ruimte, de gemeenschappelijke faciliteiten en de inrichting van het project. Zo ontstaat in een vroeg(er) stadium al een gevoel van samenhorigheid tussen bestaande en toekomstige bewoners.

[15] Starters op zoek naar een huis in Houten: hoe het asieldebat hun woningnood overstemt - Nederlands Dagblad. De kwaliteitskrant van christelijk Nederland
[16] Gesprek Woonin (November 2024).

Continu leren en ontwikkelen.

In dit rapport zijn per fase in het ruimtelijk proces van de gemeente aanbevelingen gedaan. Daarbij zijn steeds twee maatstaven gehanteerd om adviezen te formuleren: de positie van woningzoekenden (kunnen zij indirect invloed uitoefenen en is participatie relevant?) en de positie van de gemeente (is er invloed om iets vast te leggen of op te leggen?). Sommige adviezen zijn technisch, andere draaien om cultuurverandering: het vanzelfsprekend maken dat woningzoekenden actief meedenken en praten. Dit vraagt inspanning van alle betrokkenen en ruimte om te leren. Daarom stellen we afsluitend voor een duidelijke feedbackcyclus te realiseren om hierin samen te leren.

Aanbeveling 7: Borg leren en ontwikkelen.

We adviseren de gemeente en betrokken partners (ontwikkelaars, corporaties en Utrechtse Woontafel) om de stappen in dit proces regelmatig te evalueren en bij te sturen waar nodig. Het betrekken van woningzoekenden in beleid krijgt steeds meer aandacht, maar de juiste aanpak is nog in ontwikkeling. De vorm mag echter niet belangrijker worden dan het doel: een evenwichtigere belangenafweging en een sterke stem voor woningzoekenden. Daarom raden we aan om de aanbevelingen vanuit dit voorstel jaarlijks te evalueren, bijvoorbeeld tijdens de evaluatie van het woonbeleid of de huisvestigingsverordening, en de uitkomsten hiervan te delen met de raad en andere gemeenten.

"Ik wist tot ik deze enquête tegenkwam niet dat het überhaupt mogelijk was voor woningzoekenden om inspraak te hebben op het woonbeleid."

- Utrechtse woningzoekende,
Enquête initiatiefvoorstel.

Gemeente Utrecht

STVV Initiatiefvoorstel ‘Geef woningzoekenden een stem’

Beleidsveld	Wonen en Participatie
Opsteller	J.A.W. van der Wilt
Kenmerk	30211295
Vergaderdatum Raad	12 juni 2025
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

J.A.W. van der Wilt stelt de raad voor te besluiten:

1. In te stemmen het initiatiefvoorstel ‘Geef woningzoekenden een stem’ en daarmee de urgentie te onderschrijven om woningzoekenden een structurele plek en stem te geven in de participatie in het ruimtelijk domein en woonbeleid.

2. Het college de opdracht te geven de volgende aanbevelingen op te volgen:
    a. Het oprichten en faciliteren van een Utrechtse Woontafel, die de belangen van de woningzoekenden vertegenwoordigt in gebiedsontwikkelingsprocessen;
    b. Het beter benutten van bestaand onderzoek naar de wensen van woningzoekenden bij gebiedsontwikkelingen;
    c. Het actief betrekken van woningzoekenden bij de totstandkoming van gebiedsontwikkeling en hiertoe afspraken te maken met ontwikkelaars;
    d. Verantwoording over de manier waarop woningzoekenden zijn betrokken te laten terugkomen in alle Nota's van Uitgangspunten;
    e. Het kiezen voor een passende vorm van beloning (‘positieve prikkel’) voor woningzoekenden bij actieve participatie;
    f. Toekomstige bewoners bij de laatste fase van woningbouw te betrekken zodat gewerkt wordt aan gemeenschapsvorming;
    g. Een leer- en evaluatiecyclus in te richten waarin deze werkwijze wordt geëvalueerd.

3. Ten behoeve van beslispunt 2c en 2d het college de volgende beleidsaanpassingen te doen om de positie van woningzoekenden in de participatie te verankeren, zijnde:
    a. Het toevoegen van de doelgroep woningzoekenden als te betrekken doelgroep in de participatie in ieder ‘Samenwerkingsplan’ dat wordt opgesteld tussen ontwikkelaar en gemeente bij de start van de gebiedsontwikkeling.
    b. Het verantwoorden hoe de doelgroep woningzoekenden is betrokken te laten terugkomen in het ‘Samenwerkingsverslag’ in iedere Nota's van Uitgangspunten (conform UPG).
    c. De doelgroep woningzoekenden op te nemen als specifieke doelgroep in de verdere uitvoering van de Nota Samen Stad Maken, mede in lijn met Amendement 62 ‘Inclusie en Diversiteit: Welke stemmen verdienen extra aandacht?’

4. Het college de opdracht te geven om een projectleider/kwartiermaker aan te stellen die:
    a. De Utrechtse Woontafel vormgeeft (faciliteren opstart, meedenken over borging en diversiteit deelnemende organisaties)
    b. Zich inzet voor de borging van de voorgestelde participatiewerkwijze in de organisatie (aanbeveling 3,4 en 5 van dit initiatiefvoorstel)
    c. Aan de hand van de, in dit initiatiefvoorstel reeds genoemde, mogelijkheden een voorstel doet tot een passende en haalbare vorm van beloning (‘positieve prikkel’) voor woningzoekenden die actief participeren.

5. Het college de gemeenteraad jaarlijks te laten informeren over de uitvoering van dit initiatiefvoorstel.

Het lid van de gemeenteraad van Utrecht, J.A.W. van der Wilt, D66 Utrecht

Samenvatting

De woningopgave in Utrecht is groot. Er wordt dan ook volop gebouwd om al die mensen die een fijne plek zoeken in onze stad een dak boven het hoofd te bieden. Bij nieuwe woningbouwprojecten valt op dat de stem van de woningzoekenden vaak niet gehoord wordt, terwijl zij juist degene zijn die gebaat zijn bij de bouw van nieuwe woningen. Het huidige beleid biedt onvoldoende ruimte voor deze groep om hun stem te laten horen. Dit, terwijl bewoners of tegenstanders van bouwplannen zich vaak wél laten horen. Het gevolg is dat de behoeften en wensen van woningzoekenden onvoldoende worden meegenomen in de plannen. Het doel van dit initiatiefvoorstel is dan ook om woningzoekenden beter te vertegenwoordigen in de besluitvorming rondom woningbouwprojecten. Hiertoe worden zeven aanbevelingen gedaan, in verschillende fasen van de gebiedsontwikkeling.

Context

Aanleiding

Begin 2023 constateerde D66, met steun van meerdere partijen in de raad, dat er iets misging in de participatie bij woningbouwprojecten in Utrecht. De belangen van de woningzoekenden kwamen hier amper in terug, terwijl omwonenden vaak wel een grote stem hebben binnen het participatieproces. Om als raad en college een betere belangenafweging te kunnen maken pleitte D66 ervoor om met een zogenoemde ‘Woonraad’ de belangen van de woningzoekenden een vaste plek te geven in het beleid. In de periode daarna gingen verschillende andere steden aan de slag met het oprichten van een Woonraad en werkten Utrechtse corporaties in samenwerking met de Woonbond aan het platform ‘Woonzoekers’. Het nieuwe kabinet deed in haar regeerakkoord een oproep naar gemeenten om proactief aan de slag te gaan met een (vorm van) Woonraad. In Utrecht was deze er ondertussen nog niet, terwijl de maatschappelijke urgentie (vanwege een oplopende woningcrisis) alleen maar groter werd. Dit initiatiefvoorstel beoogt daarom een antwoord te geven op deze maatschappelijke urgentie.

Juridische context

De gemeente(raad) is verantwoordelijk voor het stellen van kaders voor toekomstige woningbouwprojecten middels het vaststellen van de Nota van Uitgangspunten (voorheen Stedenbouwkundig Plan van Eisen). Ook is zij verantwoordelijk voor de manier waarop participatie wordt ingericht in deze ruimtelijke processen vanuit de aanpak Samen Stad Maken en de participatieverordening. Deze drie kaderstellende documenten bieden de juridische basis waar dit initiatiefvoorstel richting aan probeert te geven t.b.v. de positie van woningzoekenden. Er is bewust gekozen in dit voorstel geen zaken op te leggen of voor te stellen waar de gemeente geen (directe) invloed of bevoegdheid toe heeft.

Beoogd effect

Door in te stemmen met dit voorstel wordt de stem van de woningzoekende expliciet vastgelegd in de verschillende fasen van gebiedsontwikkelingen en woningbouwprojecten. Door woningzoekenden vroegtijdig en structureel te betrekken kan zowel de raad als het college een betere belangenafweging maken in de besluitvorming. Dit leidt niet alleen tot plannen die beter aansluiten bij de behoeften van zowel huidige als toekomstige bewoners, maar het kan ook leiden tot een breder draagvlak voor de projecten in een snelgroeiende stad. Ook sluit het aan bij de ambities vanuit de recent aangenomen beleidsnota ‘Samen Stad Maken: Geen Utrecht Zonder U'.

Eerdere besluitvorming waar dit voorstel op aansluit:

- Het recent vastgestelde Utrechts Planproces Gebiedsontwikkeling (UPG)
- Het nieuwe participatiebeleid ‘Samen Stad maken: geen Utrecht zonder U’
- De recent aangenomen ‘Verordening Samenwerking, participatie en inspraak’
- De Utrechtse Huisvestingsverordening

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	In te stemmen het initiatiefvoorstel 'Geef woningzoekenden een stem' en daarmee de urgentie te onderschrijven om woningzoekenden een structurele plek en stem te geven in de participatie in het ruimtelijk domein en woonbeleid.
Argumenten	
1.1	De stem van woningzoekenden is nu nog ondervertegenwoordigd in de participatie richting nieuwe woningbouwprojecten.
	Woningzoekenden zijn vaak niet georganiseerd. Daarnaast mist er nu beleid om deze groep actief in de participatie te betrekken. Dit terwijl buurt- en wijkbewoners vaak wel georganiseerd zijn en hun belangen binnen participatietrajecten naar voren brengen.
1.2	Dit voorstel zorgt ervoor dat de stem van de woningzoekenden beter vertegenwoordigd wordt in participatieprocessen.
	Door in te stemmen met dit initiatiefvoorstel wordt dit verankerd in verschillende fases van het Utrechts Planproces Gebiedsontwikkelingen, voortvloeiend uit de ambities van Samen Stad Maken: geen Utrecht zonder U.
1.3	De gemeente heeft hier in het kader van de aanpak Samen Stad Maken een verantwoordelijkheid en mogelijkheid toe.
	Dit beleid heeft als doel dat college en raad een bredere belangenafweging in besluitvorming kan en moet maken. Bovendien wordt er, conform *A62: inclusie en diversiteit, welke stemmen verdienen extra aandacht*, extra moeite gedaan om de ongehoorde stemmen (en 'toekomstige bewoners') te betrekken om die bredere belangenafweging te kunnen maken. Dit voorstel beoogt de stem van de woningzoekende als ongehoorde stem beter naar voren te brengen bij participatieprocessen voor woningbouwprojecten.
Kanttekeningen/ Risico's	
1.1	Er moet voor gewaakt worden dat de focus niet doorslaat naar een focus op alleen woningzoekenden, maar dat er wordt gestreefd naar een evenwichtige inspraak van zowel woningzoekenden als bestaande bewoners.
	Het is belangrijk dat niet alleen het belang van de woningzoekende, maar ook van de bestaande bewoners wordt gezien. Dit voorstel beoogt daarom niet alleen de stem van de woningzoekende te laten horen, maar streeft naar een betere balans in de mate van inspraak van beiden.
Beslispunt	

2	Het college de opdracht te geven de volgende aanbevelingen op te volgen: a. Het oprichten en faciliteren van een Utrechtse Woontafel, die de belangen van de woningzoekenden vertegenwoordigt in gebiedsontwikkelingsprocessen; b. Het beter benutten van bestaand onderzoek naar de wensen van woningzoekenden bij gebiedsontwikkelingen; c. Het actief betrekken van woningzoekenden bij de totstandkoming van gebiedsontwikkeling en hiertoe afspraken te maken met ontwikkelaars; d. Verantwoording over de manier waarop woningzoekenden zijn betrokken te laten terugkomen in alle Nota's van Uitgangspunten; e. Het kiezen voor een passende vorm van beloning (‘positieve prikkel’) voor woningzoekenden bij actieve participatie; f. Toekomstige bewoners bij de laatste fase van woningbouw te betrekken zodat gewerkt wordt aan gemeenschapsvorming*;* g. Een leer- en evaluatiecyclus in te richten waarin deze werkwijze wordt geëvalueerd.
Argumenten	
2.1	<u>De gemeente heeft veel mogelijkheden om woningzoekenden een structurele stem en plek in participatie te geven, maar benut deze nog onvoldoende.</u>
	Dit voorstel doet hiertoe zeven concrete aanbevelingen. Hierbij is gekeken naar de verschillende fasen van gebiedsontwikkeling, van initiatieffase tot realisatie. In al deze fases is het betrekken van de woningzoekende tot nu toe nog niet verplicht of verankerd.
2.2	<u>Door de stem van woningzoekenden op meerdere momenten te verankeren wordt voorkomen dat er sprake is van een eenmalige, symbolische, oplossing</u>
	Woningzoekenden geven aan dat zij het als risico zien als er wordt ingezet op één oplossing of een eenmalige ‘Woonraad' met een vaste samenstelling. Zij zien liever dat alle woningzoekenden duurzaam worden betrokken bij beleid.
2.3	<u>Dit voorstel richt zich op de mogelijkheden die de gemeente zelf heeft, zonder verplichtingen richting ontwikkelaars en corporaties.</u>
	De aanbevelingen in dit voorstel focussen op wat de gemeente zelf kan doen om de stem van de woningzoekenden beter te verankeren. Er worden geen dwingende verplichtingen opgelegd aan ontwikkelaars of corporaties. Dit initiatiefvoorstel stelt wel voor om afspraken te maken met corporaties en ontwikkelaars waar de gemeente hier (nog) direct invloed op heeft. Daarom is het voorstel om in het z.g.n. ‘samenwerkingsplan’ tussen gemeente en ontwikkelaar afspraken te maken hoe woningzoekenden worden betrokken bij gebiedsontwikkelingen.
Kanttekeningen/ Risico’s	
2.1	<u>Zonder duidelijke afspraken over de uitvoering bestaat het risico dat de aanbevelingen vrijblijvend blijven.</u>
	Hoewel dit voorstel concrete aanbevelingen doet, vereist de implementatie ervan aandacht en borging in beleid en werkwijze. Zonder heldere afspraken over verantwoordelijkheden en monitoring bestaat het risico dat de aanbevelingen slechts gedeeltelijk of beperkt worden opgevolgd. Het is daarom belangrijk dat de gemeente niet alleen de aanbevelingen vaststelt, maar zorgt voor een plan van aanpak en de raad informeert over de voortgang hiervan.

2.2	Er bestaat een risico dat de betrokkenheid van woningzoekenden beperkt blijft als ontwikkelaars en corporaties hier onvoldoende invulling aan geven.
	Hoewel de gemeente via afspraken zaken kan vastleggen, blijft de uitvoering hiervan mede afhankelijk van ontwikkelaars en corporaties. Wanneer zij afspraken slechts minimaal naleven, bestaat het risico dat woningzoekenden in de praktijk alsnog onvoldoende worden meegenomen in de plan- en besluitvorming. Het is daarom belangrijk dat het samenwerkingsverslag een verantwoording bevat hoe woningzoekenden zijn betrokken. De gemeente doet er daarnaast goed aan om ontwikkelaars en corporaties actief te ondersteunen in het bereiken en betrekken van woningzoekenden.
Beslispunt	
3	Ten behoeve van beslispunt 2c en 2d het college de volgende beleidsaanpassingen te doen om de positie van woningzoekenden in de participatie te verankeren, zijnde: a. Het toevoegen van de doelgroep woningzoekenden als te betrekken doelgroep in de participatie in ieder ‘Samenwerkingsplan’ dat wordt opgesteld tussen ontwikkelaar en gemeente bij de start van de gebiedsontwikkeling. b. Het verantwoorden hoe de doelgroep woningzoekenden is betrokken te laten terugkomen in het ‘Samenwerkingsverslag’ in iedere Nota's van Uitgangspunten (conform UPG). c. De doelgroep woningzoekenden op te nemen als specifieke doelgroep in de verdere uitvoering van de Nota Samen Stad Maken, mede in lijn met Amendement62 ‘Inclusie en Diversiteit: Welke stemmen verdienen extra aandacht?’
Argumenten	
3.1	Het Samenwerkingsplan tussen ontwikkelaar en gemeente is de juiste plek om de stem van woningzoekenden structureel te verankeren
	Het samenwerkingsplan vormt de basis voor afspraken tussen de gemeente en ontwikkelaars over de invulling van participatie bij gebiedsontwikkelingen. Door woningzoekenden hier expliciet als te betrekken doelgroep op te nemen, wordt hun stem niet alleen erkend maar ook geborgd binnen een formeel en verplichtend kader. Dit zorgt ervoor dat hun belangen standaard worden meegenomen in het participatieproces bij woningbouw.
3.2	Het toevoegen van de doelgroep woningzoekenden aan de beleidsuitvoering van ‘Samen Stad Maken, geen Utrecht zonder U’ verscherpt de ambities van de gemeente op inclusie van alle doelgroepen
	Het toevoegen van de doelgroep woningzoekenden aan de uitvoering van de nota ‘Samen stad maken, geen Utrecht zonder U’ is een verdere aanscherping van deze nota en een invulling van amendement *A24/62 ‘Inclusie en diversiteit: welke stemmen verdienen extra aandacht.* Hiermee wordt de stem van de woningzoekende expliciet meegenomen in de belangenafweging.
3.3	Dit besluit geeft verdere richting aan de uitvoering van de participatie verordening en de dagelijkse uitvoering hiervan binnen het UPG en andere gebiedsontwikkeling.

	Door woningzoekenden expliciet te betrekken in participatieprocessen wordt de participatieverordening concreter toegepast binnen ruimtelijke ontwikkelingen. Dit besluit sluit aan bij de bestaande structuren van het UPG en helpt bij verdere invulling van participatie in gebiedsontwikkelingen.
3.4	Door de koppeling te maken met de uitvoering van samen stad maken borgen we dat dit initiatiefvoorstel daadwerkelijk bijdraagt aan betere besluitvorming door een gebalanceerde belangenafweging
	Door woningzoekenden structureel een plek te geven in participatieprocessen binnen ruimtelijke ontwikkelingen, draagt dit initiatiefvoorstel bij aan een evenwichtigere belangenafweging. Het zorgt er niet alleen voor dat de stem van de huidige bewoners wordt gehoord, maar ook die van woningzoekenden, waardoor besluiten beter onderbouwd en inclusiever worden.
Kanttekeningen/ Risico's	
3.1	Zonder duidelijke afspraken over de uitvoering bestaat het risico dat de aanbevelingen vrijblijvend blijven.
	Het is daarom belangrijk dat de gemeente niet alleen de aanbevelingen vaststelt, maar zorgt voor een plan van aanpak en de raad informeert over de voortgang hiervan.

Beslispunt	
4	Het college de opdracht te geven om een projectleider/kwartiermaker aan te stellen die: a. De Utrechtse Woontafel vormgeeft (faciliteren opstart, meedenken over borging en diversiteit deelnemende organisaties) b. Zich inzet voor de borging van de voorgestelde participatiewerkwijze in de organisatie (aanbeveling 3,4 en 5 van dit initiatiefvoorstel) c. Aan de hand van de, in dit initiatiefvoorstel reeds genoemde, mogelijkheden een voorstel doet tot een passende en haalbare vorm van beloning ('positieve prikkel') voor woningzoekenden die actief participeren.
Argumenten	
4.1	Een kwartiermaker zorgt voor een gerichte, professionele aanpak van een nieuwe werkwijze.
	De Utrechtse Woontafel is een nieuwe vorm van participatie bij gebiedsontwikkelingen. Om dit goed van de grond te krijgen is het van belang dat één persoon hier verantwoordelijk voor is, en het proces zorgvuldig inricht. Hetzelfde geldt voor het implementeren van de participatiewerkwijze (zie aanbeveling 3,4 en 5) in de organisatie. Onderdeel van de opdracht van deze kwartiermaker is om te streven naar een diverse, zoveel mogelijk representatieve, samenstelling van de Woontafel. Dit initiatiefvoorstel stelt niet voor om te streven naar een volledig representatieve samenstelling (zoals in het Burgerberaad), mede gezien de haalbaarheid en betaalbaarheid (zie ook paragraaf 'financiën')

4.2	Woningzoekenden zijn eerder geneigd mee te participeren wanneer er sprake is van een ‘positieve prikkel’ om mee te praten blijkt uit de participatie en ervaringen van o.a. de Woonbond. De kwartiermaker kan aan de hand van de mogelijkheden die al benoemd zijn in dit voorstel, voorstellen doen voor de implementatie.
	Wanneer woningzoekenden tijd en energie investeren in participatie, verdient dat erkenning. Een passende beloning of ‘positieve prikkel’ draagt bij aan rechtvaardigheid en stimuleert betrokkenheid. De kwartiermaker kan inventariseren welke beloningsvormen voor woningzoekenden haalbaar zijn en aansluiten bij hun behoeften en motivatie, en hier samen met betrokkenen zoals corporaties en ontwikkelaars een voorstel voor doen aan de hand van de reeds genoemde suggesties in dit initiatiefvoorstel.
Kanttekeningen/ Risico’s	
4.1	Het werken met beloningsvormen voor woningzoekenden vraagt om een zorgvuldige afweging om rechtvaardigheid en draagvlak te behouden.
	Het belonen van woningzoekenden voor actieve participatie roept terecht vragen op over eerlijkheid en de verhouding tot andere woningzoekenden. Een meerderheid van de Utrechtse raad heeft daarom, ondanks de genoemde argumenten in dit initiatiefvoorstel, aangegeven om vormen van beloning op basis van voorrang niet als optie op te nemen. Tegelijkertijd is het belangrijk dat betrokkenheid wordt erkend en gestimuleerd. Daarom is ervoor gekozen om de andere opties in dit voorstel te laten meenemen door de kwartiermaker, die samen met betrokken partijen kan verkennen wat wenselijk en haalbaar is. Zo wordt recht gedaan aan het principe van waardering zonder ongelijkheid of schijn van willekeur te creëren .
Beslispunt	
5	Het college de gemeenteraad jaarlijks te laten informeren over de uitvoering van dit initiatiefvoorstel.
Argumenten	
5.1	Het beter betrekken van woningzoekenden is een nieuw en lerend proces.
	Het structureel verankeren van de stem van woningzoekenden in participatieprocessen is een nieuwe stap binnen de gemeentelijke aanpak. Door hier jaarlijks over te rapporteren, wordt inzichtelijk welke werkwijzen effectief zijn en waar verdere verbeteringen nodig zijn.
5.2	Andere gemeenten en het Rijk ontwikkelen zich hierin ook, wat kansen biedt voor doorontwikkeling.
	Verschillende gemeenten en het Rijk doen steeds meer ervaring op met het beter betrekken van woningzoekenden. Door te blijven evalueren en voort te bouwen op inzichten uit andere steden en landelijke ontwikkelingen, kan Utrecht de aanpak blijven verbeteren en hierin vooroplopen.
5.3.	Naast technische aanpassingen vraagt dit ook om een cultuuromslag.
	Een evenwichtigere belangenafweging betekent dat zowel het geluid van huidige als toekomstige bewoners goed wordt meegenomen. Dit vraagt om een proactieve houding van de gemeente en ontwikkelaars om juist de ongehoorde stemmen op te zoeken en een plek te geven in het proces. Zo’n cultuuromslag kost tijd en het is belangrijk om hierop te reflecteren.

Financiën
In dit initiatiefvoorstel worden een aantal voorstellen gedaan. Deze vallen onder te verdelen in voorstellen zonder en mét verwachte financiële implicaties.

Voorstellen zonder geschatte financiële implicaties
Het gaat hierbij om de voorstellen die gericht zijn op het toevoegen van de doelgroep woningzoekenden in de 'participatie-opdracht' van de gemeente. Omdat de gemeente reeds als doel heeft in de participatie alle geluiden te laten horen (conform 'Samen Stad Maken') zien we dit initiatiefvoorstel als een verscherping van deze opdracht en geen extra opdracht. Participatie (o.a. in de vorm van het samenwerkingsverslag en plan) is immers al onderdeel van het proces richting nieuwe gebiedsontwikkeling. Ook de aanbevelingen gericht op het beter benutten van bestaand onderzoek kunnen in dit aangepaste voorstel kostenneutraal plaatsvinden.

Voorstellen met geschatte financiële implicaties
Deelname aan de Utrechtse Woontafel is op basis van vrijwilligheid. Omdat dit initiatiefvoorstel voorstelt samen te werken met belangenbehartigers en organisaties die een belang kunnen vertegenwoordigen (i.p.v. directe woningzoekenden) is er geen sprake van een benodigde individuele vergoeding voor deelnemers. Wel is er te verwachten dat het opstarten van de woontafel enige capaciteit voor het faciliteren en aanjagen zal kosten. Evenals de implementatie van de voorgestelde participatieprocessen, en de 'positieve prikkel' voor actief participerende woningzoekenden. Het college bevestigt dit in de reactie op dit initiatiefvoorstel waarin zij voorstelt hiertoe een projectleider/kwartiermaker aan te stellen die de opdracht krijgt hier mee aan de slag te gaan. Deze suggestie wordt overgenomen in dit (aangepaste) initiatiefvoorstel. Wel wordt voorgesteld de opdracht van deze kwartiermaker compacter te maken dan het college voorstelt (zie beslispunt 4 en de aanbevelingen in het initiatiefvoorstel). Hiermee moedigt de initiatiefnemer het college aan de voorgestelde kosten (50.000) zoveel mogelijk te verminderen en te streven naar een bedrag van maximaal 40.000 voor de inzet van deze projectleider, waarbij dekking, in lijn met het collegeadvies, volgt uit het programma 'Ontwikkelen en Wonen voor Iedereen'. Voor de continuering van de Woontafel wordt voorgesteld de kwartiermaker de opdracht mee te geven de mogelijkheden te laten verkennen van bestaande gemeentelijke subsidieregels (o.a. subsidieregel 'de Stem van Utrechters').

Vervolg
Na vaststelling van dit initiatiefvoorstel ligt verdere uitvoering en communicatie bij het college. Wel wordt, gezien de urgentie van het thema, gevraagd al in 2025 de voorgestelde adviezen door te voeren, met speciale aandacht voor het opzetten van de Utrechtse Woontafel en het snel doorvoeren van de concreet benodigde beleidsaanpassingen en acties zoals genoemd in beslispunt 3 van dit voorstel.

Participatie
In het opstellen van dit initiatiefvoorstel is gesproken met woningzoekenden, belangenorganisaties en corporaties. Hun input is een belangrijke onderlegger van dit voorstel. Daarnaast is er een enquête uitgezet onder studenten en andere woningzoekenden om hen te bevragen op wat hen zou motiveren om in te spreken en mee te denken in participatieprocessen. Ook is er een participatiebijeenkomst georganiseerd op 20 november voor geïnteresseerden organisaties en woningzoekenden. Hier waren o.a. vertegenwoordigers van de Woonbond, het Kansfonds, Utrechtse organisaties op het gebied van (communicatie over) gebiedsontwikkelingen en woningzoekenden zelf. Daarnaast zijn er gesprekken gevoerd met corporaties, ontwikkelaars en andere gemeenten.

Communicatie
Na het aannemen van dit voorstel wordt het college gevraagd zo snel als mogelijk te communiceren over de implicaties van dit voorstel.

Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is van toepassing

Bijlagen
Initiatiefvoorstel 'Geef woningzoekenden een stem' (STVV Juni 2025) + Participatie verslag

Gemeente Utrecht

STVV Initiatiefvoorstel ‘Geef woningzoekenden een stem’

Beleidsveld	Wonen en Participatie
Opsteller	J.A.W. van der Wilt
Kenmerk	30211295
Vergaderdatum Raad	12 juni 2025
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

J.A.W. van der Wilt stelt de raad voor te besluiten:

1. In te stemmen het initiatiefvoorstel ‘Geef woningzoekenden een stem’ en daarmee de urgentie te onderschrijven om woningzoekenden een structurele plek en stem te geven in de participatie in het ruimtelijk domein en woonbeleid.

2. Het college de opdracht te geven de volgende aanbevelingen op te volgen:
    a. Het oprichten en faciliteren van een Utrechtse Woontafel, die de belangen van de woningzoekenden vertegenwoordigt in gebiedsontwikkelingsprocessen;
    b. Het beter benutten van bestaand onderzoek naar de wensen van woningzoekenden bij gebiedsontwikkelingen;
    ~~b.~~c. Het actief betrekken van woningzoekenden bij de totstandkoming van gebiedsontwikkeling en hiertoe afspraken te maken met ontwikkelaars;
    d. Verantwoording over de manier waarop woningzoekenden zijn betrokken te laten terugkomen in alle Nota's van Uitgangspunten;
    ~~c.~~e. Het ontwikkelen van een passende vorm van beloning (‘positieve prikkel’) voor woningzoekenden bij actieve participatie;
    ~~d. Ten bate van de positie van participerende woningzoekenden te experimenteren met voorrang en andere vormen van beloning bij actieve participatie;~~
    ~~e.~~f. Toekomstige bewoners bij de laatste fase van woningbouw te betrekken zodat gewerkt wordt aan gemeenschapsvorming;
    ~~f.~~g. Een leer- en evaluatiecyclus in te richten waarin deze werkwijze wordt geëvalueerd.

3. Ten behoeve van beslispunt 2c en 2d het college de volgende beleidsaanpassingen te doen om de positie van woningzoekenden in de participatie te verankeren, zijnde:
    a. Het toevoegen van de doelgroep woningzoekenden als te betrekken doelgroep in de participatie in ieder ‘Samenwerkingsplan’ dat wordt opgesteld tussen ontwikkelaar en gemeente bij de start van de gebiedsontwikkeling.
    b. Het verantwoorden hoe de doelgroep woningzoekenden is betrokken te laten terugkomen in het ‘Samenwerkingsverslag’ in iedere Nota's van Uitgangspunten (conform UPG).
    c. De doelgroep woningzoekenden op te nemen als specifieke doelgroep in de verdere uitvoering van de Nota Samen Stad Maken, mede in lijn met Amendement 62 ‘Inclusie en Diversiteit: Welke stemmen verdienen extra aandacht?’

4. ~~Ten behoeve van beslispunt 2e ten minste twee pilots uit te voeren bij Utrechtse woningbouwprojecten, in samenwerking met corporaties, waarbij actieve participatie van woningzoekenden wordt beloond. Indien nodig wordt hiervoor de ruimte benut die artikel 25 van de Huisvestingsverordening biedt.~~Het college de opdracht te geven om een projectleider/kwartiermaker aan te stellen die:
    a. De Utrechtse Woontafel vormgeeft (faciliteren opstart, meedenken over borging en diversiteit deelnemende organisaties);
    b. Zich inzet voor de borging van de voorgestelde participatiewerkwijze in de organisatie (aanbeveling 3,4 en 5 van dit initiatiefvoorstel)

4. c. Aan de hand van de, in dit initiatiefvoorstel reeds genoemde, mogelijkheden een voorstel doet tot ~~Een voorstel ontwikkelt voor~~ een passende en haalbare vorm van beloning (‘positieve prikkel’) voor woningzoekenden die actief participeren.

5. Het college de gemeenteraad jaarlijks te laten informeren over de uitvoering van dit initiatiefvoorstel.

Het lid van de gemeenteraad van Utrecht,
J.A.W. van der Wilt, D66 Utrecht

Samenvatting

De woningopgave in Utrecht is groot. Er wordt dan ook volop gebouwd om al die mensen die een fijne plek zoeken in onze stad een dak boven het hoofd te bieden. Bij nieuwe woningbouwprojecten valt op dat de stem van de woningzoekenden vaak niet gehoord wordt, terwijl zij juist degene zijn die gebaat zijn bij de bouw van nieuwe woningen. Het huidige beleid biedt onvoldoende ruimte voor deze groep om hun stem te laten horen. Dit, terwijl bewoners of tegenstanders van bouwplannen zich vaak wél laten horen. Het gevolg is dat de behoeften en wensen van woningzoekenden onvoldoende worden meegenomen in de plannen. Het doel van dit initiatiefvoorstel is dan ook om woningzoekenden beter te vertegenwoordigen in de besluitvorming rondom woningbouwprojecten. Hiertoe worden zeven aanbevelingen gedaan, in verschillende fasen van de gebiedsontwikkeling.

Context

Aanleiding

Begin 2023 constateerde D66, met steun van meerdere partijen in de raad, dat er iets misging in de participatie bij woningbouwprojecten in Utrecht. De belangen van de woningzoekenden kwamen hier amper in terug, terwijl omwonenden vaak wel een grote stem hebben binnen het participatieproces. Om als raad en college een betere belangenafweging te kunnen maken pleitte D66 ervoor om met een zogenoemde ‘Woonraad’ de belangen van de woningzoekenden een vaste plek te geven in het beleid. In de periode daarna gingen verschillende andere steden aan de slag met het oprichten van een Woonraad en werkten Utrechtse corporaties in samenwerking met de Woonbond aan het platform ‘Woonzoekers’. Het nieuwe kabinet deed in haar regeerakkoord een oproep naar gemeenten om proactief aan de slag te gaan met een (vorm van) Woonraad. In Utrecht was deze er ondertussen nog niet, terwijl de maatschappelijke urgentie (vanwege een oplopende woningcrisis) alleen maar groter werd. Dit initiatiefvoorstel beoogt daarom een antwoord te geven op deze maatschappelijke urgentie.

Juridische context

De gemeente(raad) is verantwoordelijk voor het stellen van kaders voor toekomstige woningbouwprojecten middels het vaststellen van de Nota van Uitgangspunten (voorheen Stedenbouwkundig Plan van Eisen). Ook is zij verantwoordelijk voor de manier waarop participatie wordt ingericht in deze ruimtelijke processen vanuit de aanpak Samen Stad Maken en de participatieverordening. Deze drie kaderstellende documenten bieden de juridische basis waar dit initiatiefvoorstel richting aan probeert te geven t.b.v. de positie van woningzoekenden. Er is bewust gekozen in dit voorstel geen zaken op te leggen of voor te stellen waar de gemeente geen (directe) invloed of bevoegdheid toe heeft.

Beoogd effect

Door in te stemmen met dit voorstel wordt de stem van de woningzoekende expliciet vastgelegd in de verschillende fasen van gebiedsontwikkelingen en woningbouwprojecten. Door woningzoekenden vroegtijdig en structureel te betrekken kan zowel de raad als het college een betere belangenafweging maken in de besluitvorming. Dit leidt niet alleen tot plannen die beter aansluiten bij de behoeften van zowel huidige als toekomstige bewoners, maar het kan ook leiden tot een breder draagvlak voor de projecten in een snelgroeiende stad. Ook sluit het aan bij de ambities vanuit de recent aangenomen beleidsnota ‘Samen Stad Maken: Geen Utrecht Zonder U'.

Eerdere besluitvorming waar dit voorstel op aansluit:

- Het recent vastgestelde Utrechts Planproces Gebiedsontwikkeling (UPG)
- Het nieuwe participatiebeleid ‘Samen Stad maken: geen Utrecht zonder U’
- De recent aangenomen ‘Verordening Samenwerking, participatie en inspraak’
- De Utrechtse Huisvestingsverordening

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	In te stemmen het initiatiefvoorstel 'Geef woningzoekenden een stem' en daarmee de urgentie te onderschrijven om woningzoekenden een structurele plek en stem te geven in de participatie in het ruimtelijk domein en woonbeleid.
Argumenten	
1.1	De stem van woningzoekenden is nu nog ondervertegenwoordigd in de participatie richting nieuwe woningbouwprojecten.
	Woningzoekenden zijn vaak niet georganiseerd. Daarnaast mist er nu beleid om deze groep actief in de participatie te betrekken. Dit terwijl buurt- en wijkbewoners vaak wel georganiseerd zijn en hun belangen binnen participatietrajecten naar voren brengen.
1.2	Dit voorstel zorgt ervoor dat de stem van de woningzoekenden beter vertegenwoordigd wordt in participatieprocessen.
	Door in te stemmen met dit initiatiefvoorstel wordt dit verankerd in verschillende fases van het Utrechts Planproces Gebiedsontwikkelingen, voortvloeiend uit de ambities van Samen Stad Maken: geen Utrecht zonder U.
1.3	De gemeente heeft hier in het kader van de aanpak Samen Stad Maken een verantwoordelijkheid en mogelijkheid toe.
	Dit beleid heeft als doel dat college en raad een bredere belangenafweging in besluitvorming kan en moet maken. Bovendien wordt er, conform *A62: inclusie en diversiteit, welke stemmen verdienen extra aandacht*, extra moeite gedaan om de ongehoorde stemmen (en 'toekomstige bewoners') te betrekken om die bredere belangenafweging te kunnen maken. Dit voorstel beoogt de stem van de woningzoekende als ongehoorde stem beter naar voren te brengen bij participatieprocessen voor woningbouwprojecten.
Kanttekeningen/ Risico's	
1.1	Er moet voor gewaakt worden dat de focus niet doorslaat naar een focus op alleen woningzoekenden, maar dat er wordt gestreefd naar een evenwichtige inspraak van zowel woningzoekenden als bestaande bewoners.
	Het is belangrijk dat niet alleen het belang van de woningzoekende, maar ook van de bestaande bewoners wordt gezien. Dit voorstel beoogt daarom niet alleen de stem van de woningzoekende te laten horen, maar streeft naar een betere balans in de mate van inspraak van beiden.
Beslispunt	

2	Het college de opdracht te geven de volgende aanbevelingen op te volgen: a. Het oprichten en faciliteren van een Utrechtse Woontafel, die de belangen van de woningzoekenden vertegenwoordigt in gebiedsontwikkelingsprocessen; b. Het beter benutten van bestaand onderzoek naar de wensen van woningzoekenden bij gebiedsontwikkelingen; c. Het actief betrekken van woningzoekenden bij de totstandkoming van gebiedsontwikkeling en hiertoe afspraken te maken met ontwikkelaars; d. Verantwoording over de manier waarop woningzoekenden zijn betrokken te laten terugkomen in alle Nota's van Uitgangspunten; e. Het ontwikkelen van een passende vorm van beloning (‘positieve prikkel’) voor woningzoekenden bij actieve participatie; f. Toekomstige bewoners bij de laatste fase van woningbouw te betrekken zodat gewerkt wordt aan gemeenschapsvorming; g. Een leer- en evaluatiecyclus in te richten waarin deze werkwijze wordt geëvalueerd. ~~Het college de opdracht te geven de volgende aanbevelingen op te volgen:~~ ~~a. Het oprichten en faciliteren van een Utrechtse Woontafel;~~ ~~b. Periodiek onderzoek uit te voeren naar de woonwensen van woningzoekenden;~~ ~~c. Woningzoekenden actief te betrekken bij de totstandkoming van gebiedsontwikkeling en afspraken te maken met ontwikkelaars;~~ ~~d. Verantwoording over de manier waarop woningzoekenden zijn betrokken te laten terugkomen in alle Nota's van Uitgangspunten;~~ ~~e. Ten bate van de positie van participerende woningzoekenden te experimenteren met voorrang/vormen van beloning participatie;~~ ~~f. Toekomstige bewoners bij de laatste fase van woningbouw te betrekken zodat gewerkt wordt aan gemeenschapsvorming;~~ ~~g. Een leer- en evaluatiecyclus in te richten waarin deze werkwijze wordt geëvalueerd.~~
Argumenten	
2.1	De gemeente heeft veel mogelijkheden om woningzoekenden een structurele stem en plek in participatie te geven, maar benut deze nog onvoldoende.
	Dit voorstel doet hiertoe zeven concrete aanbevelingen. Hierbij is gekeken naar de verschillende fasen van gebiedsontwikkeling, van initiatieffase tot realisatie. In al deze fases is het betrekken van de woningzoekende tot nu toe nog niet verplicht of verankerd.
2.2	Door de stem van woningzoekenden op meerdere momenten te verankeren wordt voorkomen dat er sprake is van een eenmalige, symbolische, oplossing
	Woningzoekenden geven aan dat zij het als risico zien als er wordt ingezet op één oplossing of een eenmalige ‘Woonraad' met een vaste samenstelling. Zij zien liever dat alle woningzoekenden duurzaam worden betrokken bij beleid.
2.3	Dit voorstel richt zich op de mogelijkheden die de gemeente zelf heeft, zonder verplichtingen richting ontwikkelaars en corporaties.

	De aanbevelingen in dit voorstel focussen op wat de gemeente zelf kan doen om de stem van de woningzoekenden beter te verankeren. Er worden geen dwingende verplichtingen opgelegd aan ontwikkelaars of corporaties. Dit initiatiefvoorstel stelt wel voor om afspraken te maken met corporaties en ontwikkelaars waar de gemeente hier (nog) direct invloed op heeft. Daarom is het voorstel om in het z.g.n. ‘samenwerkingsplan’ tussen gemeente en ontwikkelaar afspraken te maken hoe woningzoekenden worden betrokken bij gebiedsontwikkelingen.
Kanttekeningen/ Risico’s	
2.1	Zonder duidelijke afspraken over de uitvoering bestaat het risico dat de aanbevelingen vrijblijvend blijven.
	Hoewel dit voorstel concrete aanbevelingen doet, vereist de implementatie ervan aandacht en borging in beleid en werkwijze. Zonder heldere afspraken over verantwoordelijkheden en monitoring bestaat het risico dat de aanbevelingen slechts gedeeltelijk of beperkt worden opgevolgd. Het is daarom belangrijk dat de gemeente niet alleen de aanbevelingen vaststelt, maar zorgt voor een plan van aanpak en de raad informeert over de voortgang hiervan.
2.2	Er bestaat een risico dat de betrokkenheid van woningzoekenden beperkt blijft als ontwikkelaars en corporaties hier onvoldoende invulling aan geven.
	Hoewel de gemeente via afspraken zaken kan vastleggen, blijft de uitvoering hiervan mede afhankelijk van ontwikkelaars en corporaties. Wanneer zij afspraken slechts minimaal naleven, bestaat het risico dat woningzoekenden in de praktijk alsnog onvoldoende worden meegenomen in de plan- en besluitvorming. Het is daarom belangrijk dat het samenwerkingsverslag een verantwoording bevat hoe woningzoekenden zijn betrokken. De gemeente doet er daarnaast goed aan om ontwikkelaars en corporaties actief te ondersteunen in het bereiken en betrekken van woningzoekenden.
Beslispunt	
3	Ten behoeve van beslispunt 2c en 2d het college de volgende beleidsaanpassingen te doen om de positie van woningzoekenden in de participatie te verankeren, zijnde: a. Het toevoegen van de doelgroep woningzoekenden als te betrekken doelgroep in de participatie in ieder ‘Samenwerkingsplan’ dat wordt opgesteld tussen ontwikkelaar en gemeente bij de start van de gebiedsontwikkeling. b. Het verantwoorden hoe de doelgroep woningzoekenden is betrokken te laten terugkomen in het ‘Samenwerkingsverslag’ in iedere Nota's van Uitgangspunten (conform UPG). c. De doelgroep woningzoekenden op te nemen als specifieke doelgroep in de verdere uitvoering van de Nota Samen Stad Maken, mede in lijn met Amendement62 ‘Inclusie en Diversiteit: Welke stemmen verdienen extra aandacht?’
Argumenten	
3.1	Het Samenwerkingsplan tussen ontwikkelaar en gemeente is de juiste plek om de stem van woningzoekenden structureel te verankeren

	Het samenwerkingsplan vormt de basis voor afspraken tussen de gemeente en ontwikkelaars over de invulling van participatie bij gebiedsontwikkelingen. Door woningzoekenden hier expliciet als te betrekken doelgroep op te nemen, wordt hun stem niet alleen erkend maar ook geborgd binnen een formeel en verplichtend kader. Dit zorgt ervoor dat hun belangen standaard worden meegenomen in het participatieproces bij woningbouw.
3.2	Het toevoegen van de doelgroep woningzoekenden aan de beleidsuitvoering van ‘Samen Stad Maken, geen Utrecht zonder U’ verscherpt de ambities van de gemeente op inclusie van alle doelgroepen
	Het toevoegen van de doelgroep woningzoekenden aan de uitvoering van de nota ‘Samen stad maken, geen Utrecht zonder U’ is een verdere aanscherping van deze nota en een invulling van amendement *A24/62 ‘Inclusie en diversiteit: welke stemmen verdienen extra aandacht.* Hiermee wordt de stem van de woningzoekende expliciet meegenomen in de belangenafweging.
3.3	Dit besluit geeft verdere richting aan de uitvoering van de participatie verordening en de dagelijkse uitvoering hiervan binnen het UPG en andere gebiedsontwikkeling.
	Door woningzoekenden expliciet te betrekken in participatieprocessen wordt de participatieverordening concreter toegepast binnen ruimtelijke ontwikkelingen. Dit besluit sluit aan bij de bestaande structuren van het UPG en helpt bij verdere invulling van participatie in gebiedsontwikkelingen.
3.4	Door de koppeling te maken met de uitvoering van samen stad maken borgen we dat dit initiatiefvoorstel daadwerkelijk bijdraagt aan betere besluitvorming door een gebalanceerde belangenafweging
	Door woningzoekenden structureel een plek te geven in participatieprocessen binnen ruimtelijke ontwikkelingen, draagt dit initiatiefvoorstel bij aan een evenwichtigere belangenafweging. Het zorgt er niet alleen voor dat de stem van de huidige bewoners wordt gehoord, maar ook die van woningzoekenden, waardoor besluiten beter onderbouwd en inclusiever worden.
Kanttekeningen/ Risico’s	
3.1	Zonder duidelijke afspraken over de uitvoering bestaat het risico dat de aanbevelingen vrijblijvend blijven.
	Het is daarom belangrijk dat de gemeente niet alleen de aanbevelingen vaststelt, maar zorgt voor een plan van aanpak en de raad informeert over de voortgang hiervan.

Beslispunt	
4	Het college de opdracht te geven om een projectleider/kwartiermaker aan te stellen die: a. De Utrechtse Woontafel vormgeeft (faciliteren opstart, meedenken over borging en diversiteit deelnemende organisaties) b. Zich inzet voor de borging van de voorgestelde participatiewerkwijze in de organisatie (aanbeveling 3,4 en 5 van dit initiatiefvoorstel) c. Aan de hand van de, in dit initiatiefvoorstel reeds genoemde, mogelijkheden een voorstel doet tot een passende en haalbare vorm van beloning (‘positieve prikkel’) voor woningzoekenden die actief participeren.

Argumenten	
4.1	~~Woningzoekenden zijn eerder bereid om actief deel te nemen aan participatieprocessen wanneer dit hun kansen op een woning vergroot.~~Een kwartiermaker zorgt voor een gerichte, professionele aanpak van een nieuwe werkwijze.
	De Utrechtse Woontafel is een nieuwe vorm van participatie bij gebiedsontwikkelingen. Om dit goed van de grond te krijgen is het van belang dat één persoon hier verantwoordelijk voor is, en het proces zorgvuldig inricht. Hetzelfde geldt voor het implementeren van de participatiewerkwijze (zie aanbeveling 3,4 en 5) in de organisatie. Onderdeel van de opdracht van deze kwartiermaker is om te streven naar een diverse, zoveel mogelijk representatieve, samenstelling van de Woontafel. Dit initiatiefvoorstel stelt niet voor om te streven naar een volledig representatieve samenstelling (zoals in het Burgerberaad), mede gezien de haalbaarheid en betaalbaarheid (zie ook paragraaf 'financiën')
-	-
~~4.2~~	~~Het inzetten van voorrang als stimulans voor participatie wordt in andere gemeenten, zoals Eindhoven, al met succes toegepast.~~
	~~In gemeenten zoals Eindhoven wordt woningzoekenden in ruil voor actieve deelname aan participatieprocessen een vorm van voorrang geboden. Dit blijkt een effectieve manier om woningzoekenden in een vroeg stadium te betrekken bij woningbouwprojecten en hun belangen beter te laten meewegen in de besluitvorming.~~
4.3	Woningzoekenden zijn eerder geneigd mee te participeren wanneer er sprake is van een 'positieve prikkel' om mee te praten blijkt uit de participatie en ervaringen van o.a. de Woonbond. De kwartiermaker kan aan de hand van de mogelijkheden die al benoemd zijn in dit voorstel, voorstellen doen voor de implementatie.
	Wanneer woningzoekenden tijd en energie investeren in participatie, verdient dat erkenning. Een passende beloning of 'positieve prikkel' draagt bij aan rechtvaardigheid en stimuleert betrokkenheid. De kwartiermaker kan inventariseren welke beloningsvormen voor woningzoekenden haalbaar zijn en aansluiten bij hun behoeften en motivatie, en hier samen met betrokkenen zoals corporaties en ontwikkelaars een voorstel voor doen aan de hand van de reeds genoemde suggesties in dit initiatiefvoorstel.
Kanttekeningen/ Risico's	
4.1	Het werken met beloningsvormen voor woningzoekenden vraagt om een zorgvuldige afweging om rechtvaardigheid en draagvlak te behouden.~~Werken met voorrang of beloning voor participerende woningzoekenden vraagt om een zorgvuldige afweging om rechtvaardigheid en effectiviteit te waarborgen.~~
	Het belonen van woningzoekenden voor actieve participatie roept terecht vragen op over eerlijkheid en de verhouding tot andere woningzoekenden. Een meerderheid van de Utrechtse raad heeft daarom, ondanks de genoemde argumenten in dit initiatiefvoorstel, aangegeven om vormen van beloning op basis van voorrang niet als optie op te nemen. Tegelijkertijd is het belangrijk dat betrokkenheid wordt erkend en gestimuleerd. Daarom is ervoor gekozen om de andere opties in dit

	voorstel te laten meenemen door de kwartiermaker, die samen met betrokken partijen kan verkennen wat wenselijk en haalbaar is. Zo wordt recht gedaan aan het principe van waardering zonder ongelijkheid of schijn van willekeur te creëren .~~Het introduceren van voorrang of andere vormen van beloning voor woningzoekenden die actief participeren kan leiden tot discussie over de eerlijkheid ten opzichte van andere woningzoekenden en wachtlijsten. Tegelijkertijd is het belangrijk om woningzoekenden al in een vroege fase te betrekken, juist omdat dit kan bijdragen aan de realisatie van meer woningen, ook voor andere woningzoekenden. Daarom wordt voorgesteld om in samenwerking met corporaties twee pilots uit te voeren, waarin verschillende beloningsvormen worden getest en geëvalueerd op hun effect en haalbaarheid.~~
Beslispunt	
5	Het college de gemeenteraad jaarlijks te laten informeren over de uitvoering van dit initiatiefvoorstel.
Argumenten	
5.1	Het beter betrekken van woningzoekenden is een nieuw en lerend proces.
	Het structureel verankeren van de stem van woningzoekenden in participatieprocessen is een nieuwe stap binnen de gemeentelijke aanpak. Door hier jaarlijks over te rapporteren, wordt inzichtelijk welke werkwijzen effectief zijn en waar verdere verbeteringen nodig zijn.
5.2	Andere gemeenten en het Rijk ontwikkelen zich hierin ook, wat kansen biedt voor doorontwikkeling.
	Verschillende gemeenten en het Rijk doen steeds meer ervaring op met het beter betrekken van woningzoekenden. Door te blijven evalueren en voort te bouwen op inzichten uit andere steden en landelijke ontwikkelingen, kan Utrecht de aanpak blijven verbeteren en hierin vooroplopen.
5.3.	Naast technische aanpassingen vraagt dit ook om een cultuuromslag.
	Een evenwichtigere belangenafweging betekent dat zowel het geluid van huidige als toekomstige bewoners goed wordt meegenomen. Dit vraagt om een proactieve houding van de gemeente en ontwikkelaars om juist de ongehoorde stemmen op te zoeken en een plek te geven in het proces. Zo'n cultuuromslag kost tijd en het is belangrijk om hierop te reflecteren.

Financiën
In dit initiatiefvoorstel worden een aantal voorstellen gedaan. Deze vallen onder te verdelen in voorstellen zonder en mét verwachte financiële implicaties.

Voorstellen zonder geschatte financiële implicaties
Het gaat hierbij om de voorstellen die gericht zijn op het toevoegen van de doelgroep woningzoekenden in de 'participatie-opdracht' van de gemeente. Omdat de gemeente reeds als doel heeft in de participatie alle geluiden te laten horen (conform 'Samen Stad Maken') zien we dit initiatiefvoorstel als een verscherping van deze opdracht en geen extra opdracht. Participatie (o.a. in de vorm van het samenwerkingsverslag en plan) is immers al onderdeel van het proces richting nieuwe gebiedsontwikkeling. Ook de aanbevelingen gericht op het beter benutten van bestaand onderzoek kunnen in dit aangepaste voorstel kostenneutraal plaatsvinden.

Voorstellen met geschatte financiële implicaties
De Utrechtse Woontafel
Deelname aan de Utrechtse Woontafel is op basis van vrijwilligheid. Omdat dit initiatiefvoorstel voorstelt samen te werken met belangenbehartigers en organisaties die een belang kunnen vertegenwoordigen (i.p.v. directe woningzoekenden) is er geen sprake van een benodigde individuele vergoeding voor deelnemers. Wel is er te verwachten dat het opstarten van de woontafel enige capaciteit voor het faciliteren en aanjagen zal kosten. Het college bevestigt dit in de reactie op dit initiatiefvoorstel waarin zij voorstelt hiertoe een projectleider/kwartiermaker aan te stellen die de opdracht krijgt hier mee aan de slag te gaan. Deze suggestie wordt overgenomen in dit (aangepaste) initiatiefvoorstel. Wel wordt voorgesteld de opdracht van deze kwartiermaker compacter te maken dan het college voorstelt (zie beslispunt 4). Hiermee moedigt de initiatiefnemer het college aan de voorgestelde kosten (50.000) zoveel mogelijk te verminderen en te streven naar een bedrag van maximaal 40.000 voor de inzet van deze projectleider, waarbij dekking, in lijn met het collegeadvies, volgt uit het programma 'Ontwikkelen en Wonen voor Iedereen'. Voor de continuering van de Woontafel wordt voorgesteld de kwartiermaker de opdracht mee te geven de mogelijkheden te laten verkennen van bestaande gemeentelijke subsidieregels (zoals de subsidieregel 'de Stem van Utrechters').

~~*Het uitvoeren van Utrechts Woonwensenonderzoek*~~
~~Als laatste is het te verwachten dat het uitvoeren van een periodiek woonwensenonderzoek onder woningzoekenden (opstart)kosten met zich meebrengt. Ook omdat wordt voorgesteld nieuwe data te betrekken (samenwerking met makelaars en verhuurders) en bestaande vragenlijsten aan te passen op de doelgroep woningzoekenden. Dit laatste, het toevoegen van vragen aan de bewonersenquête, kan kostenneutraal plaatsvinden binnen de uitvoering van de afdeling onderzoek. De kosten voor het betrekken van nieuwe organisaties en het doorvoeren van andere wijzingen wordt eenmalig geschat op circa 10.000 euro. Voorgesteld wordt de mogelijkheden af te stemmen met de afdeling onderzoek en te dekken uit het programma 'Wonen'.~~

Vervolg
Na vaststelling van dit initiatiefvoorstel ligt verdere uitvoering en communicatie bij het college. Wel wordt, gezien de urgentie van het thema, gevraagd al in 2025 de voorgestelde adviezen door te voeren, met speciale aandacht voor het opzetten van de Utrechtse Woontafel en het snel doorvoeren van de concreet benodigde beleidsaanpassingen en acties zoals genoemd in beslispunt 3 en 4 van dit voorstel.

Participatie
In het opstellen van dit initiatiefvoorstel is gesproken met woningzoekenden, belangenorganisaties en corporaties. Hun input is een belangrijke onderlegger van dit voorstel. Daarnaast is er een enquête uitgezet onder studenten en andere woningzoekenden om hen te bevragen op wat hen zou motiveren om in te spreken en mee te denken in participatieprocessen. Ook is er een participatiebijeenkomst georganiseerd op 20 november voor geïnteresseerden organisaties en woningzoekenden. Hier waren o.a. vertegenwoordigers van de Woonbond, het Kansfonds, Utrechtse organisaties op het gebied van (communicatie over) gebiedsontwikkelingen en woningzoekenden zelf. Daarnaast zijn er gesprekken gevoerd met corporaties, en een ontwikkelaar. Als laatste zijn andere gemeenten, bezig met soortgelijke initiatieven, geconsulteerd (zoals de gemeente Den Haag en Amsterdam).

Communicatie
Na het aannemen van dit voorstel wordt het college gevraagd zo snel als mogelijk te communiceren over de implicaties van dit voorstel, met daarbij bijzondere aandacht voor het informeren van woningzoekenden.

Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is van toepassing.

Bijlagen
Initiatiefvoorstel ‘Geef woningzoekenden een stem’ (STVV Juni 2025)
Participatie verslag

Samenvatting Participatieavond ‘Geef woningzoekende een Stem’
20 november 2025

1. Intro: waarom zitten we hier?
De (stem van) de woningzoekende is vaak nog niet zichtbaar en hoorbaar in participatieprocessen bij nieuwe woningbouwprojecten. Terwijl juist zíj de groep zijn die gebaat is bij de bouw van nieuwe woningen. Sommige kunnen zích niet makkelijk laten horen (bijvoorbeeld omdat ze dakloos zijn) en sommige weten misschien niet dát ze hun stem mogen laten horen (omdat ze niet bekend zijn met nieuwbouwprojecten).

Inwoners uit de wijk, of tegenstanders van de bouwplannen, verenigen zich vaak echter wel. Ze zijn goed op de hoogte van de ontwikkelingen in de wijk en kunnen zich ook snel en gemakkelijk organiseren. Hierdoor is vaak de inbreng in participatie (te) eenzijdig. Maar op basis van deze participatie worden wel keuzes en aanpassingen gedaan.

Om een betere belangenafweging te kunnen maken voor zowel (toekomstig en bestaande) bewoners als uiteindelijk de gemeenteraad is het belangrijk dat woningzoekenden beter aan tafel komen. Dit is dan ook het doel van het initiatiefvoorstel, waarbij we verkennen op welke manier, en in welke fasen, we hier als gemeente het meeste invloed op kunnen uitoefenen. We leggen deze avond alvast een paar gedachtegangen graag voor en halen feedback op.

2. ‘Samen dromen’
We staan samen stil bij de vraag ‘wat is jouw droom’ voor Utrecht als je dit hoort? Wat zou je willen dat de impact wordt van dit initiatiefvoorstel?

“Ik ben blij als alle belangen in beeld zijn” (en als ik zelf binnen een jaar eindelijk een woning zou hebben 😉)
"Mijn droom is dat we al vroeg kunnen beginnen met bouwen aan een buurtgevoel door woningzoekenden en huidige bewoners bij elkaar te brengen”
“De ongehoorde stem beter gehoord laten zijn".
“Dat ook de stem van mensen in kwetsbare situaties gehoord wordt’
“Mensen die niet de weg weten/toegang hebben tot de gebaande wegen een stem kunnen geven in de oplossing".
“Niet meer in debatten het gevoel hebben dat alleen bepaalde partijen voor de brede groep woningzoekenden opkomen, het moet meer in balans”.
“Een eigen plek om te wonen binnen de gemeente Utrecht”
“Het zo organiseren dat de stem van woningzoekende zo effectief mogelijk wordt vertegenwoordigd!”

3. Feedback Carroussel
We delen alvast wat eerste denkrichtingen voor het initiatiefvoorstel om daar feedback op te vragen. We gaan in drie groepen uiteen en vullen aan.

1. Woonraad en/of Woonpanel:

- Wees kritisch op representatie. Wie zit er in, wie niet?
- Denk goed na over: hoe vertegenwoordig je ook kwetsbare groepen? Je wit niet alleen ‘harde schreeuwers’. Zorg dat er ook voor andere groepen iets 'in it’ is voor hen. Bijvoorbeeld een kleine beloning/bedankje of meer kansen op iets.
- Hoe voorkom je dat het gaat uitsterven? Zorg dat het makkelijk kan rouleren en ‘lean’ is (bijv.dit is wel makkelijker bij een panel, dan bij een woonraad).
- De vorm van een burgerberaad is misschien te intensief maar wel te overwegen?
- Denk na: wil je alleen woningzoekende, of ook bewoners? Goed voor de balans?
- Tip: maak van verschillende platforms uit de stad 1 panel of platform, werk aan een leuk bedankje en denk na over hoe je drempels weghaalt voor mensen die het nu een drempel ervaren.
- Overall: werk aan een duidelijke ‘whats in it for me’

2. Dag van de woningzoekende en een jaarlijkse peiling/onderzoek

Vanuit de groep komt dat het een goed idee is om een ‘Dag van de woningzoekende’ te organiseren en daar een jaarlijkse peiling aan te koppelen. Je hebt dan elk jaar een moment om aandacht te vragen voor het thema en om de huidige stand van zaken bekend te maken. Op de dag zelf kan gedacht worden aan het organiseren van een event/informatiemarkt op een centrale, toegankelijke plek in de stad. Denk bijvoorbeeld aan de bibliotheek en de Neude. Op het event wordt info en ondersteuning aangeboden aan woningzoekende: infostands van alle woningbouwprojecten in de stad, woningcorporaties, makelaars, financieel- en hypotheekadviseurs, mogelijke subsidies en toeslagen, energie besparen, huren of kopen, wijkinformatie, etc.

Suggesties en ideeën:

- Kun je aansluiten bij een bestaande ‘woon’ beurs?
- Werk samen met maatschappelijke en commerciële partners in de stad die bij het thema wonen betrokken zijn.
- Organiseer aansluitende op de Utrechtse Dag van de woningzoekende een debat in de raad.
- Zorg ervoor dat meedoen zo laagdrempelig mogelijk is. Wellicht ook een infomarkt per wijk?
- Zorg dat het niet (alleen) digitaal is. Je kunt gericht vragen stellen en direct antwoord krijgen. Mogelijk ook met een ‘open huis’ waar mensen elkaar kunnen vinden. Voor een ópen huis’ heb je een huis nodig. Dat hebben woningzoekenden niet. We geven ze ruimte om ook eens een ‘open huis’ te organiseren. Zorg voor verbinding tussen bewoners/bezoekers/woningzoekenden.

- Is het mogelijk om op deze dag ook mensen met een woning te verbinden met woningzoekenden: kennismaken en met elkaar in gesprek gaan.

3. Gemeente en ontwikkelaars verplicht bij ieder woonproject woningzoekenden uit laten nodigen

- Zorg dat moet uitnodigen wordt, moet opzoeken. Uitnodigen is te vrijblijvend!
- Zorg voor hybride vormen waarin mensen online en fysiek kunnen aansluiten. Mogelijk ook met focusgroepen?
- Kijk uit dat woningzoekenden niet een soort 'klapvee' worden voor nieuwbouwprojecten. Ze moeten ook kritisch kunnen zijn/blijven.
- Kijk uit dat dit niet vertragend wordt in processen
- Kun je hiervoor niet een toolbox maken/meerdere instrumenten geven aan mensen die dit moeten doen (bijv. Projectleiders of ontwikkelaars)
- Hiervoor moet de gemeente meer de wijk in.
- Gebruik peilingen om gemeentelijk beleid te ontwikkelen en zorg dat er vaak de woonbehoefte wordt onderzocht. (kun je ook nog een ambitie uitspreken op woonbehoefte ?)
- Gebruik de prestatie afspraken om hier ook af spraken over te maken en zet hier een raad van woningzoekenden aan tafel?

4. Wat zijn we vergeten?

- Hou rekening met de lange termijn: tijden van krapte kunnen ooit overschot worden. Is dit dan ook nog hetzelfde probleem?
- Rol van Utrechtse makelaars (data): kun je die nog betrekken?
- Mensen stimuleren om woningen te splitsen voor woningzoekenden? Als gemeente meer in bemiddelen?
- Focus je ook op groepen die hier 'last' van hebben -> betrek bijv. ouders van thuiswonenden kinderen
- Denk ook aan de groep minder digitaal vaardig/moeite met taal.
- Is het niet een idee om bij bijeenkomsten van de raad een 'stoel van de woningzoekende' te zetten?
- Kun je ouderen extra stimuleren om door te verhuizen als je ze in contact brengt met woningzoekende die mogelijk in hun huis zouden kunnen komen? (bijv. En dan de verhuispremie promoten)

5. Proces hierna

- Feedback en enquête uitkomsten meenemen en verwerken (november en december)
- Losse gesprekken met organisaties in de stad/woningzoekenden (Heb je nog tips: geef het vooral door!)
- December: schrijven van concept voorstel
- In voorjaar 2025 richting de raad!

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	I. Willems	Datum	4 april 2025
E-mail	i.willems@utrecht.nl	Kenmerk	30224835
Type brief	Reactiebrief	Onderwerp	Reactie op initiatiefvoorstel Geef Woningzoekenden een Stem
Bijlage(n)	-	Beleidsveld	Ruimtelijke ordening, Samen stad maken, Wonen en volkshuisvesting

Geachte leden van de raad,

Op 13 maart 2025 is door Berdien van der Wilt (D66) een initiatiefvoorstel ingediend om de stem van woningzoekenden beter te vertegenwoordigen in besluitvorming rondom woningbouwprojecten. We hebben dit initiatiefvoorstel met veel belangstelling gelezen en waarderen de inzet van D66. We zijn positief over dit voorstel: het sluit goed aan bij een belangrijk vraagstuk in onze stad en we zien dan ook veel kansen om hier invulling aan te gaan geven. Op een aantal aanbevelingen hebben we wensen en bedenkingen. In deze brief geven wij deze mee.

Algemene reactie
Wij herkennen het vraagstuk dat D66 schetst om te werken aan een evenwichtigere belangenafweging. Voor veel vraagstukken in de stad geldt dat sommige belangen heel sterk vertegenwoordigd zijn en daardoor ook beter hoorbaar zijn voor het college en voor de raad. Het risico hiervan is dat er een disbalans ontstaat in de belangenafweging. Wij zien het als college als onze opgave om die balans te herstellen. Wij zijn er voor alle Utrechters. Het is onze taak en verantwoordelijkheid om alle verschillende belangen te wegen. En dat vraagt dat wij extra moeite doen om ook het ongehoorde geluid te horen.

Dit vraagstuk speelt heel duidelijk ook bij woningbouwprojecten waar we het geluid van omwonenden vaak beter horen dan het geluid van woningzoekenden. Voor een evenwichtige belangenafweging is het nodig dat wij extra moeite doen om ook het geluid van woningzoekenden te horen. Dit is tenslotte de groep waar we het voor doen. Dit initiatiefvoorstel doet wat ons betreft goede voorstellen om dat geluid te versterken en draagt daarmee bij aan de evenwichtige belangenafweging.

Wij zien het voorstel ook als een welkome toevoeging op bestaand beleid. Dit is al verankerd in de beleidsnota ‘Samen stad maken, Geen Utrecht zonder U’ waarin één van de doelstellingen is om te werken aan een brede belangenafweging in de besluitvorming door college en raad. In de Ontwerp Beleidsnota ‘Wonen in Utrecht’ hebben we aangegeven dat we willen zorgen dat o.a. woningzoekenden een betere positie hebben. Daarin hebben we ook benoemd dat we de stem van woningzoekenden meer willen horen. Ook in het raadsbesluit over de actualisatie van het Utrechts

Planproces (UPP) naar een Utrechts Planproces Gebiedsontwikkeling (UPG) hebben wij aangegeven dat er vroegtijdig een integrale afweging wordt gemaakt, waarbij de belangen van een brede groep betrokkenen (o.a. omwonenden en woningzoekenden) worden gewogen.

We ondersteunen dan ook de initiatiefnota. En willen tegelijkertijd realistisch zijn over onze spankracht. In de stad zijn er bijna 200 (deel)projecten die betrekking hebben op woningbouw. We kunnen niet overal die nieuwe werkwijze hanteren, maar voor een aantal te selecteren projecten kan dat wel. Dit initiatiefvoorstel vraagt wat ons betreft daarnaast ook om een heldere en en extra zorgvuldige rol van college en raad om zo het vertrouwen van woningzoekende en andere deelnemers te kunnen waarborgen.

De initiatiefnota bevat zeven aanbevelingen. Hieronder geven we per aanbeveling een reactie. Daarna gaan wij in op de financiën.

Reactie per aanbeveling

Aanbeveling 1: Richt een Utrechtse Woontafel op
Dit initiatiefvoorstel beveelt de oprichting van een Utrechtse Woontafel aan. Wij zien meerwaarde in een woontafel. Met een woontafel ontstaat er een plek waar de belangen van de woningzoekende geborgd zijn. Die belangen kunnen daardoor beter meegenomen worden in de planvorming. Om die woontafel te realiseren willen wij graag een externe pionier/kwartiermaker aanstellen. Deze pionier/kwartiermaker heeft o.a. als opdracht het oprichten van een onafhankelijke, representatieve woontafel, het uitwerken van de onafhankelijke positie en het in beeld te brengen welke financiering daarvoor benodigd is en hoe die vormgegeven moet worden.

In 2022 en 2023 is in doorbraaksessie met de corporaties al gekeken naar een vorm van een woontafel. Daaruit is de bond voor woningzoekende voort gekomen. Zij verzorgen georganiseerde belangenbehartiging richting de corporaties en gemeente via het platform woonzoekers. De bond opereert samen met de woonbond waar ook de belangenbehartiging van de zittende huurders is onderbracht. Dit is een mooie basis om op door te bouwen om de woningzoekende apart te positioneren en ook de niet georganiseerde woningzoeker te betrekken en de aansluiting op gebiedsontwikkelingsprocessen te verbeteren. Een externe pionier/kwartiermaker is een goede manier om zo'n volgende ontwikkelstap te maken en de benodigde randvoorwaarden voor een woontafel in beeld te brengen.

Het feit dat de woontafel representatief moet zijn sluit aan bij één van onze bedenkingen bij het initiatiefvoorstel. In het initiatiefvoorstel wordt voorgesteld de georganiseerde belangenbehartigers een rol te geven in de Utrechtse Woontafel. We willen naast de georganiseerde belangenbehartigers ook breed de verschillende geluiden van woningzoekenden horen. Het gaat dan om woningzoekenden voor sociale huur, middenhuur, dure huur en koop. Daarbij moet ook rekening gehouden worden dat de woningmarkt regionaal functioneert en Utrecht onderdeel is van de woningmarktregio Utrecht. Ook de groep woningzoekenden is divers als gekeken wordt naar bijvoorbeeld huidige woonsituatie, woonwensen, leeftijd en maatschappelijke en/of financiële mogelijkheden.

Voor de legitimiteit van de woontafel is het van belang dat zij haar werk onafhankelijk van de gemeente kan doen. Het is dus randvoorwaardelijk dat de Woontafel buiten de gemeente of corporaties staat en zelfstandig opereert.

Aanbeveling 2: Investeer in structureel en periodiek onderzoek naar de wensen van woningzoekenden
De tweede aanbeveling gaat over structureel onderzoek naar de woonwensen van woningzoekenden in Utrecht. Als uw raad het initiatiefvoorstel aanneemt willen wij de pionier/kwartiermaker ook de

opdracht meegeven te onderzoeken welke eventuele aanpassingen nodig en wenselijk zijn aan de onderzoeken die we reeds uitvoeren. Daarnaast zullen we de pionier/kwartiermaker vragen de daarmee gemoeide kosten in beeld te brengen. Het aanpassen van de onderzoeken die nu reeds uitgevoerd worden conform de lijn in het initiatiefvoorstel vragen namelijk een aanzienlijke structurele financiële investering terwijl niet op voorhand duidelijk is of deze een representatiever beeld opleveren van de wensen van de woningzoekende dan op basis van het onderzoek dat we nu al uitvoeren

Gemeente Utrecht neemt sinds 2006 deel aan het landelijke WoOn onderzoek van het Ministerie van VRO dat wordt uitgevoerd door het CBS. Dit gebeurt op driejaarlijkse basis. Op basis van dit onderzoek kunnen representatieve uitspraken gedaan worden naar o.a. woonwensen, verhuiswensen en gerealiseerde verhuizingen. Hierin zijn ook de woonwensen van woningzoekenden meegenomen.

Daarnaast schrijven we jaarlijks de rapportage Wonen Utrecht. Daarin wordt de data uit het WoOn onderzoek gecombineerd wordt met o.a. data van WoningNet (corporaties), Pararius (verhuurders), NVM-data (kopers) en het Kadaster (eigendom). Daarnaast beschikken wij over woonwensen, reactiegedrag en verhuisgedrag van woningzoekenden die ingeschreven staan en reageren op woningen via WoningNet.

Aanbeveling 3: Neem het betrekken van woningzoekenden op als voorwaarde in het Samenwerkingsplan tussen ontwikkelaars en de gemeente en biedt hiervoor handvatten.
Deze aanbeveling steunen wij. In het samenwerkingsplan kan conform de afspraken uit de nieuwe verordening ‘samenwerking, participatie en inspraak gemeente Utrecht’ worden vastgelegd dat woningzoekenden een belangrijke groep Utrechters is die hierin een rol hebben. Het samenwerkingsplan is onderdeel van de plankostenovereenkomst tussen gemeente en initiatiefnemer. Op die manier kan het als voorwaarde worden vastgelegd.

Aanbeveling 4: Veranker de positie van woningzoekenden formeel als inkleuring van de aanpak Samen Stad Maken.
Deze aanbeveling steunen wij. Zoals we hierboven als reactie op aanbeveling 3 hebben benoemd zijn woningzoekenden een belangrijke doelgroep bij woningbouwprojecten. Wij onderschrijven dat het belangrijk is dat deze apart benoemd worden in het samenwerkingsplan en samenwerkingsverslag. De werkinstructies kunnen hierop aangepast worden, zodat we zeker zijn dat woningzoekenden worden meegenomen als doelgroep.

D66 vraagt in het voorstel ook om de doelgroep woningzoekenden op te nemen als specifieke doelgroep in de verdere uitvoering van de beleidsnota Samen Stad Maken, mede in lijn met Amendement 62 ‘Inclusie en Diversiteit: Welke stemmen verdienen extra aandacht?’ Dit kunnen we doen. Onze wens is om dat te verwerken bij een aanpassing van de beleidsnota (bijvoorbeeld naar aanleiding van de eerste monitor in Q1 2026). Op dit moment is in de beleidsnota in het kader bij het leidende principe ‘we werken proactief aan inclusie en diversiteit’ genoemd: ‘de stem van toekomstige Utrechters, toekomstige bewoners/gebruikers’. Huidige bewoners kunnen ook woningzoekend zijn. Daarom kunnen we dit aanpassen en aan dit overzicht ook woningzoekenden toevoegen.

Aanbeveling 5: Durf te experimenteren met voorrang en andere vormen van beloning om woningzoekenden écht te helpen!
Wij hebben bedenkingen bij experimenteren met voorrang en wensen bij andere vormen van beloning.

Het geven van voorrang bij woningtoewijzing in welke vorm dan ook is juridisch niet haalbaar en zien wij ook niet als wenselijk. De optie van een beloning koppelen aan de woningtoewijzing wringt met het evenwichtig verdelen van schaarse woonruimte en de benodigde onderbouwing hiervan. In Utrecht worden alle afspraken over woonruimteverdeling van het betaalbare segment in de

Huisvestingverordening vastgelegd waarbij de Huisvestingswet de mogelijkheden bepaalt. De voorgestelde inzet van maatschappelijke binding wordt vanuit de Huisvestingswet sterk beperkt en biedt geen mogelijkheden voor beloning.

Vanuit ervaringen met Samen stad maken hebben we gezien dat beloning goed kan werken om een geluid te horen dat we doorgaans niet horen, bijvoorbeeld omdat mensen geen direct belang hebben bij de inbreng van hun geluid. Dat kan hier ook spelen; omwonenden hebben wel direct belang, maar de woningzoekende kan niet direct profijt hebben in het specifieke project. Wij wensen dan te experimenteren met verschillende vormen van beloning: dat kan een tegoedbon zijn, maar dat kan bijvoorbeeld ook in andere vormen door er bijvoorbeeld een bijzondere avond van te maken op een speciale locatie met goede catering of waar ook een ander programma wordt aangeboden. Hierbij willen we ter overweging meegeven dat wij voor woningbouwprojecten uitgaan van kostenverhaal bij de initiatiefnemer en dat dit de plankosten voor de initiatiefnemer kan verhogen.

Mocht u het initiatiefvoorstel aannemen dan willen wij ook op dit punt de pionier/kwartiermaker de opdracht meegeven een uitwerking te doen over een geschikte vorm van beloning. Dit vraagt zorgvuldigheid omdat voorkomen moet worden dat er ongelijkheid ontstaat tussen verschillende belangenbehartigers bij een concreet project of ongelijkheid ontstaat tussen de wijze waarop met beloning wordt omgegaan bij verschillende soorten projecten (woningbouw, verkeer, groenontwikkeling, etc).

Aanbeveling 6: Betrek de toekomstige bewoner bij de puntjes op de I en draag bij aan gemeenschapsvorming.
Wij zien meerwaarde in het betrekken van toekomstige bewoners in de ontwerp- en realisatiefase, ook vanwege de waarde voor gemeenschapsvorming zoals ook D66 aangeeft in haar initiatiefvoorstel. Net als D66 zien we dat nog niet bij iedere gebiedsontwikkeling de toekomstige bewoner bekend zal zijn op het moment dat de plannen gemaakt worden voor de openbare ruimte of voor de invulling van gemeenschappelijke faciliteiten. Daarnaast geven wij u bij de kosten ter overweging mee dat dat wat ons betreft financieel gezien niet realistisch om bij ieder project in iedere fase uitgebreid toekomstige bewoners te betrekken. Omdat wij wel hechten aan meer eigenaarschap voor Utrechters zoals we in het raadsvoorstel UPG en in de beleidsnota Samen stad maken hebben aangegeven, is onze wens om dit toe te passen bij woningbouwprojecten in bestaande gebieden, van enige omvang (bijvoorbeeld groter dan 50 woningen) en waar toekomstige bewoners zich al in de definitiefase kenbaar hebben gemaakt. Dit kan worden vastgelegd in de anterieure overeenkomst met de initiatiefnemer. We willen eerst met een aantal projecten experimenteren om de werkwijze te testen en optimaliseren.

Aanbeveling 7: Borg leren en ontwikkelen.
Deze aanbeveling over evalueren en bijsturen steunen wij. Onze wens is om dit op te nemen in de voortgangsbrief bij de monitor Samen Sad maken die is aangekondigd in de raadsbrief ‘Voortgang Samen stad maken’ van 19 maart 2025. Daarin hebben we aangekondigd onder andere in te gaan op ‘Ervaringen met het maken van samenwerkingsplannen, inclusieve stakeholderanalyses en samenwerkingsverslagen voor een brede belangenafweging door college en raad'. Een reflectie op de ervaringen met de doelgroep woningzoekenden valt hieronder.

Financiën
Het initiatiefvoorstel geeft voor twee aanbevelingen financiële implicaties aan:
- het opstarten en aanjagen van de Utrechtse Woontafel: €5.000 tot €10.000 aan ambtelijke capaciteit;
- het uitvoeren van het Utrechts Woonwensenonderzoek: €10.000 aan eenmalige kosten.

Wij hebben onze bedenkingen bij deze raming. Het is op dit moment niet in te schatten wat het opzetten en in stand houden van een Utrechtse woontafel kost. De raming van 10.000 euro voor een nieuw Utrechts woononderzoek is niet reëel. Nieuw representatief onderzoek op wijkniveau en het verhogen van de frequentie van onderzoek van driejaarlijks naar tweejaarlijks vraagt naar verwachting een investering van structureel tussen de 200.000 en 300.000 euro. Daarvoor is geen dekking binnen de bestaande begroting. Daarnaast kan het betrekken en eventueel belonen van woningzoekenden leiden tot hogere kosten bij gebiedsontwikkelingen die via kostenverhaal gedekt moeten worden.

We hebben ook bedenkingen bij de voorgestelde dekking. De initiatiefnemer stelt voor de kosten te dekken vanuit het programma ‘Ontwikkelen en Wonen voor Iedereen’, de budgetten voor gebiedsontwikkeling en/of het budget van Samen Stad Maken. Er wordt geen concreet voorstel gedaan voor dekking binnen deze programma's. De budgetten van het programma ‘Ontwikkelen en wonen voor iedereen’ en Samen stad Maken zijn reeds belegd en kunnen geen structurele extra uitgaven opnemen. De andere aanbevelingen hebben ook financiële implicaties die landen in de verschillende projecten en voor rekening zijn van de initiatiefnemer. In de plankostenovereenkomst en anterieure overeenkomst maken we hierover afspraken met de initiatiefnemers voor zover dit mogelijk is in het betreffende project.

Mocht uw raad dit initiatiefvoorstel aannemen dan zullen wij de pionier/kwartiermaker vragen de kosten die gemoeid zijn met de woontafel, het eventueel aanpassen van onderzoek en het belonen van woningzoekenden die zich inzetten voor uw raad in beeld te brengen. Wij ramen de kosten voor de werkzaamheden van de pionier/kwartiermaker op maximaal 50.000 euro die kunnen dekken uit het programma “Ontwikkelen en Wonen voor iedereen”.

Samenvattend
We zijn positief over het voorstel. Het doel sluit aan bij het beleid van Samen stad Maken, Utrechts Planproces Gebiedsontwikkeling en Wonen. We hebben wel wat overwegingen/bedenkingen bij een aantal aanbevelingen. Bij het oprichten van de woontafel is het onze wens dat dit het volledige geluid van woningzoekenden omvat en niet alleen van belangenbehartigers. Het aanpassen van de onderzoeken naar woonwensen die nu al worden uitgevoerd vragen om aanzienlijke financiële investeringen terwijl niet op voorhand duidelijk is dat dit een representatiever beeld oplevert. Voor wat betreft belonen zien wij geen mogelijkheden in voorrang, maar wel kansen om te experimenteren met andere vormen van belonen van deelnemers. Dit verhoogt de plankosten voor de initiatiefnemer.

Mocht u het initiatiefvoorstel aannemen dan zien wij uit naar de invulling hiervan. Daarvoor stellen wij een externe kwartiermaker aan die tot opdracht heeft voorstellen te ontwikkelen voor de woontafel, aanpassing van het woonwensenonderzoek en een vergoeding voor de inzet van woningzoekenden. De financiële consequenties van de uitvoering van die voorstellen worden daarmee voor uw Raad inzichtelijk gemaakt. De kosten van de kwartiermaker kunnen wij eenmalig dekken uit het programma ‘Ontwikkelen en Wonen voor iedereen'.

We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Betreft: de stem van woningzoekenden **Datum: 09-04-2025**

Geachte commissieleden,

Namens de woningzoekenden die zich verenigen via het platform Woonzoekers wil ik u bedanken voor uw inzet en de aandacht voor woningzoekenden in Utrecht. Op donderdagochtend 10 april bespreekt u o.a. het initiatiefvoorstel ‘Geef woningzoekenden een stem’ en binnenkort staat de beleidsnota Wonen in Utrecht ‘Van woningmarkt naar volkshuisvesting 2025-2030’.

Woningzoekenden als volwaardige belanghebbenden
De wooncrisis maakt het voor veel inwoners, waaronder starters, jonge gezinnen en spoedzoekers, haast onmogelijk om een passende woning te vinden. We zijn blij dat in de beleidsnota Wonen in Utrecht wordt aangegeven dat woningzoekenden een betere positie moeten krijgen. Ook zijn we benieuwd naar uw oordeel over het initiatiefvoorstel ‘Geef woningzoekenden een stem’, waarin Woonzoekers genoemd wordt als platform waar woningzoekenden hun stem laten horen. Dit initiatiefvoorstel is van groot belang omdat woningzoekenden hiermee de mogelijkheid krijgen om als volwaardige gesprekspartner mee te praten.

Informatie Woonzoekers
Om u een beter beeld te geven van de woningzoekenden die zich via ons platform hebben verenigd hebben wij als bijlage bij deze brief een overzicht met meer informatie toegevoegd.

Oproep aan de commissie
Wij vragen u om:
- Voor het initiatiefvoorstel ‘Geef woningzoekenden een stem’ te stemmen.
- Woningzoekenden een duidelijke en herkenbare plek te geven in participatieprocessen.
- Nieuwbouwprojecten te omarmen en, waar mogelijk, te versnellen.

Wij hopen op uw steun en zien graag dat de stem van woningzoekenden in Utrecht een sterkere positie krijgt. Een Utrechtse Woontafel zou een stap in de goede richting kunnen zijn. Wij kijken uit naar uw inzet voor een toekomst waarin iedereen die in Utrecht wil wonen een passende woning kan vinden.

Met vriendelijke groet,
Namens Woonzoekers,

Walter Freeman
Woonzoekers.nu
beleid@woonzoekers.nu

Woonzoekers: de stem van woningzoekenden

Een platform van de Woonbond

April 2025

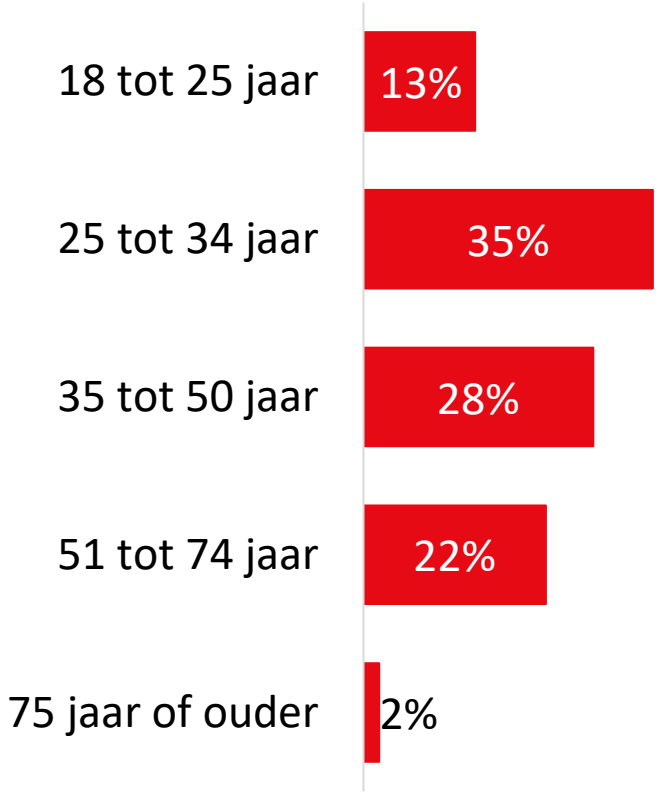
Woon zoekers

1021 WOONZOEKERS

Wie zijn het?

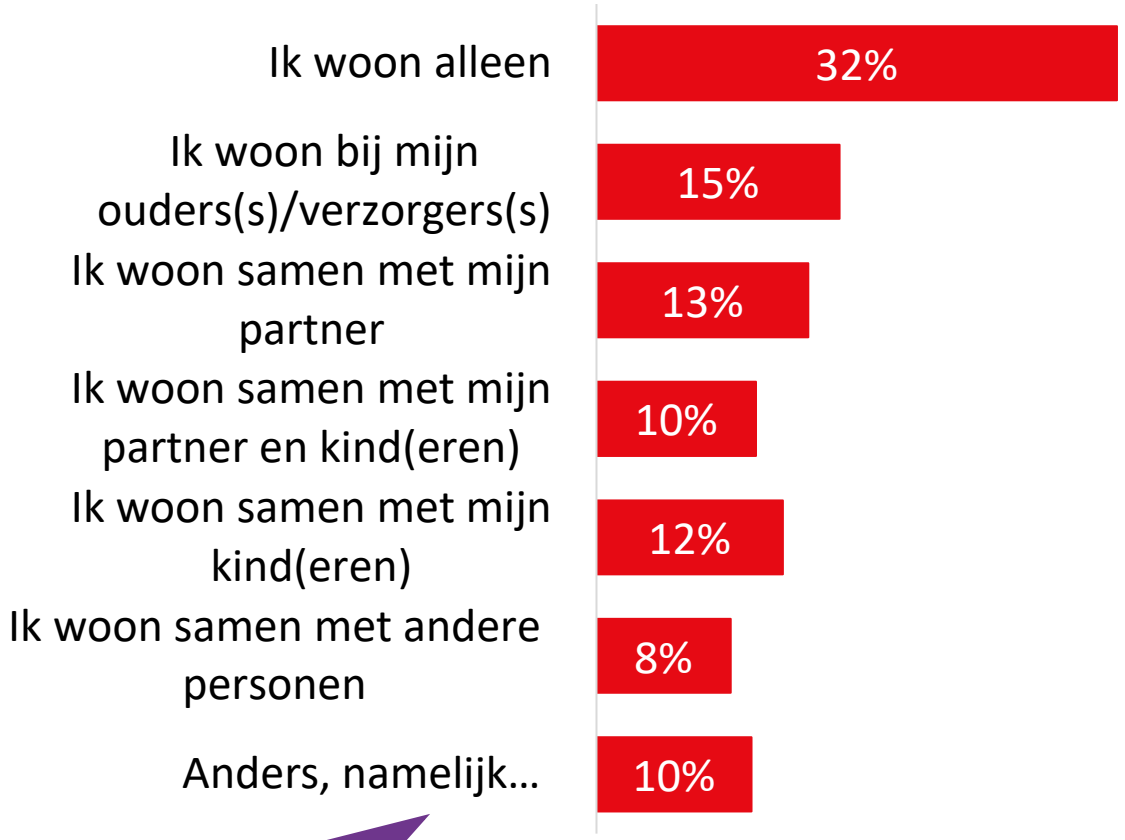

De gemiddelde leeftijd

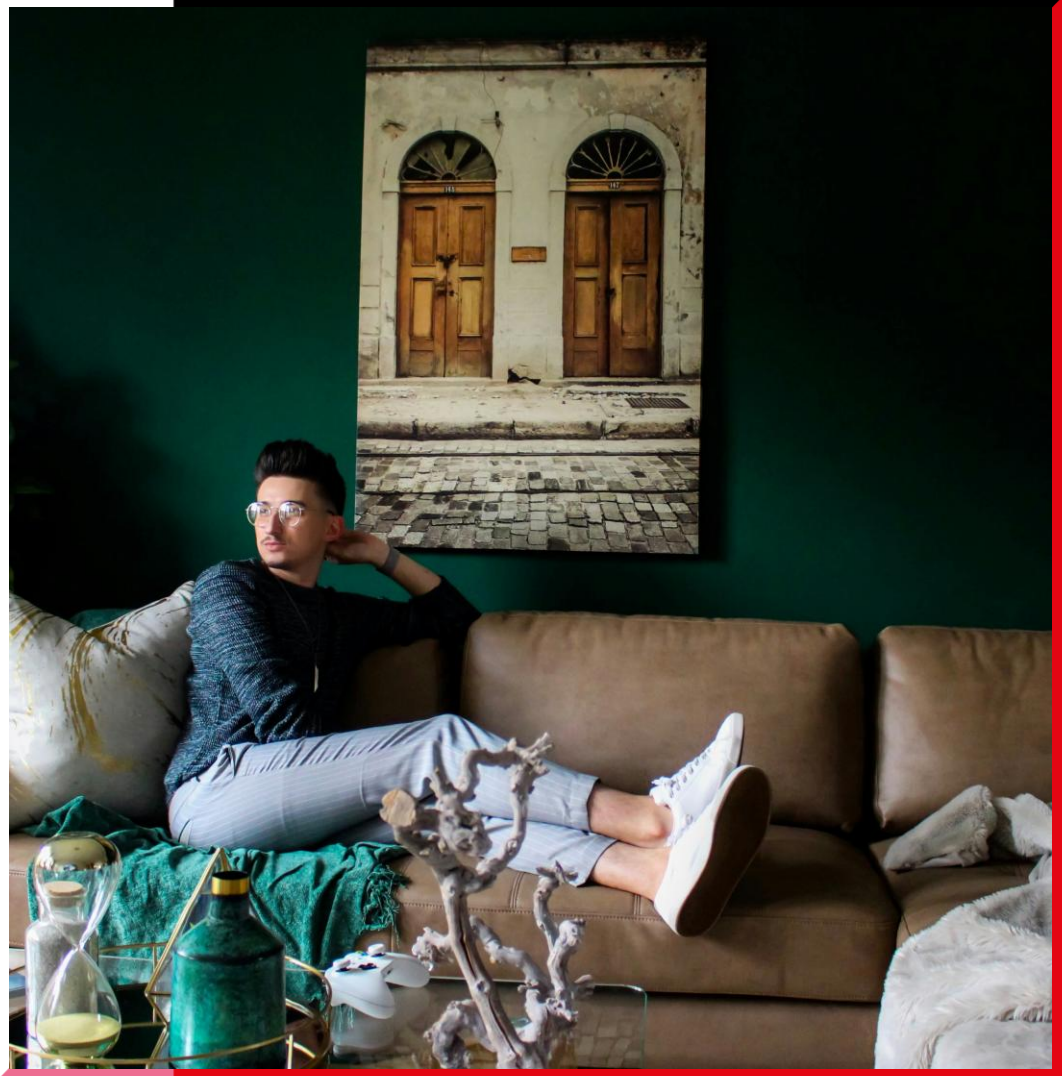

Een derde woont alleen

Dakloos, studentenwoning, bij ex-partner

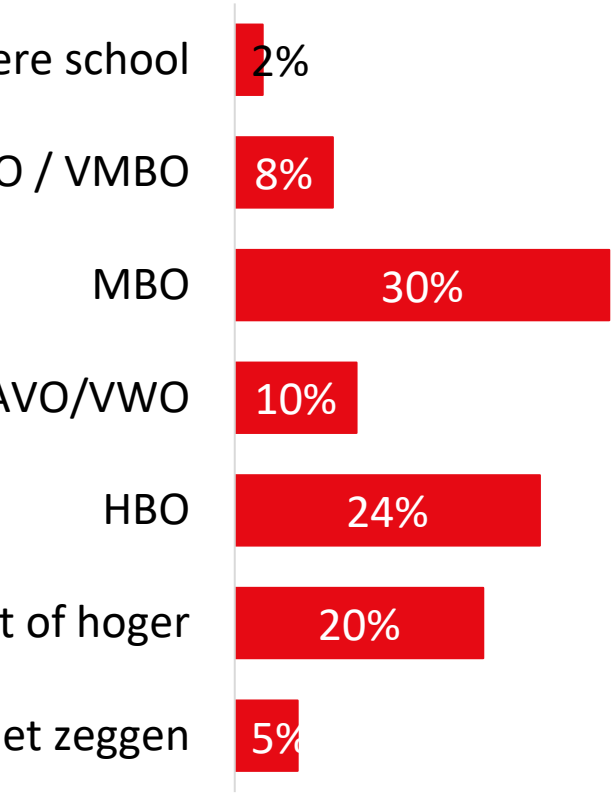
Ca. 2 van de 5 werkt fulltime

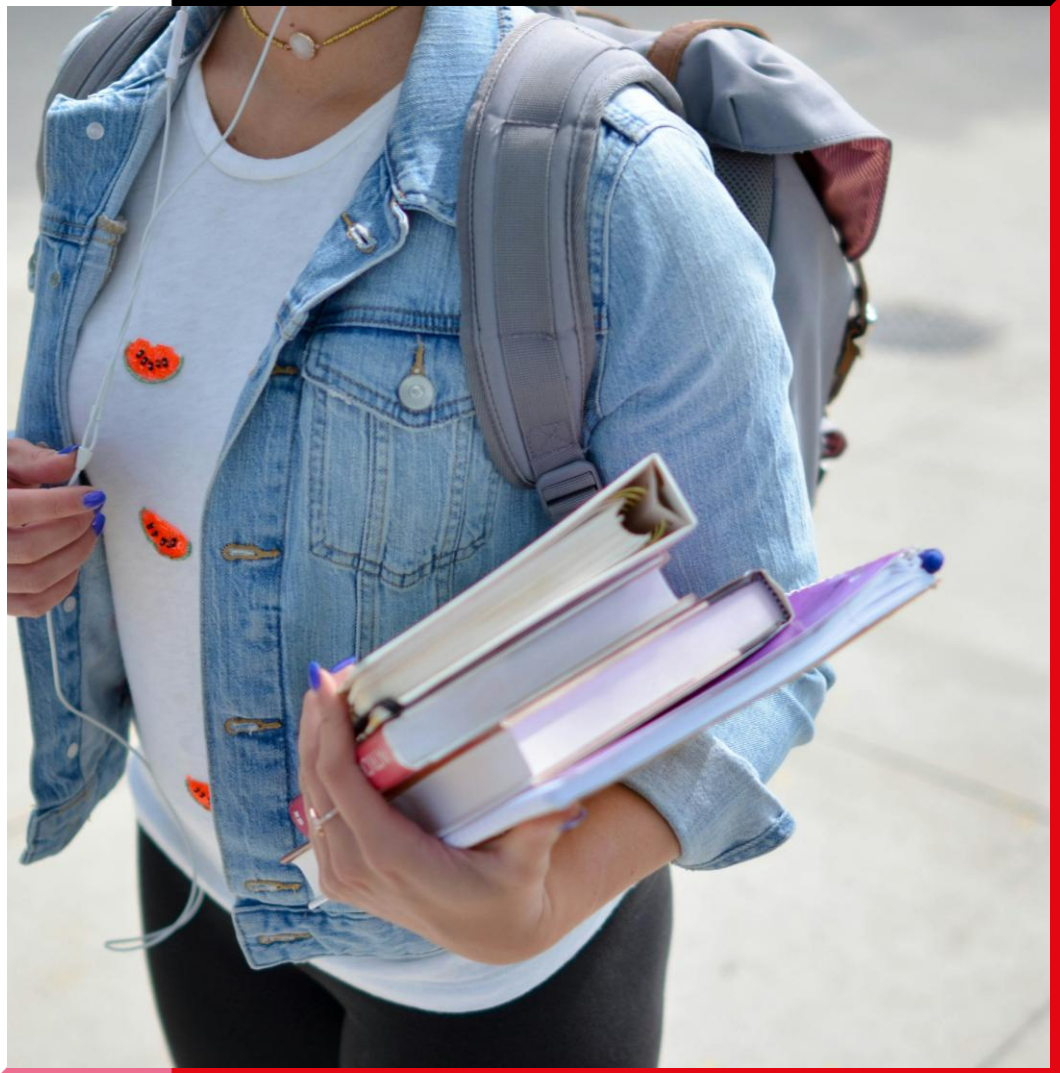

Eigen bedrijf / ZZP’er

Een derde heeft een MBO diploma

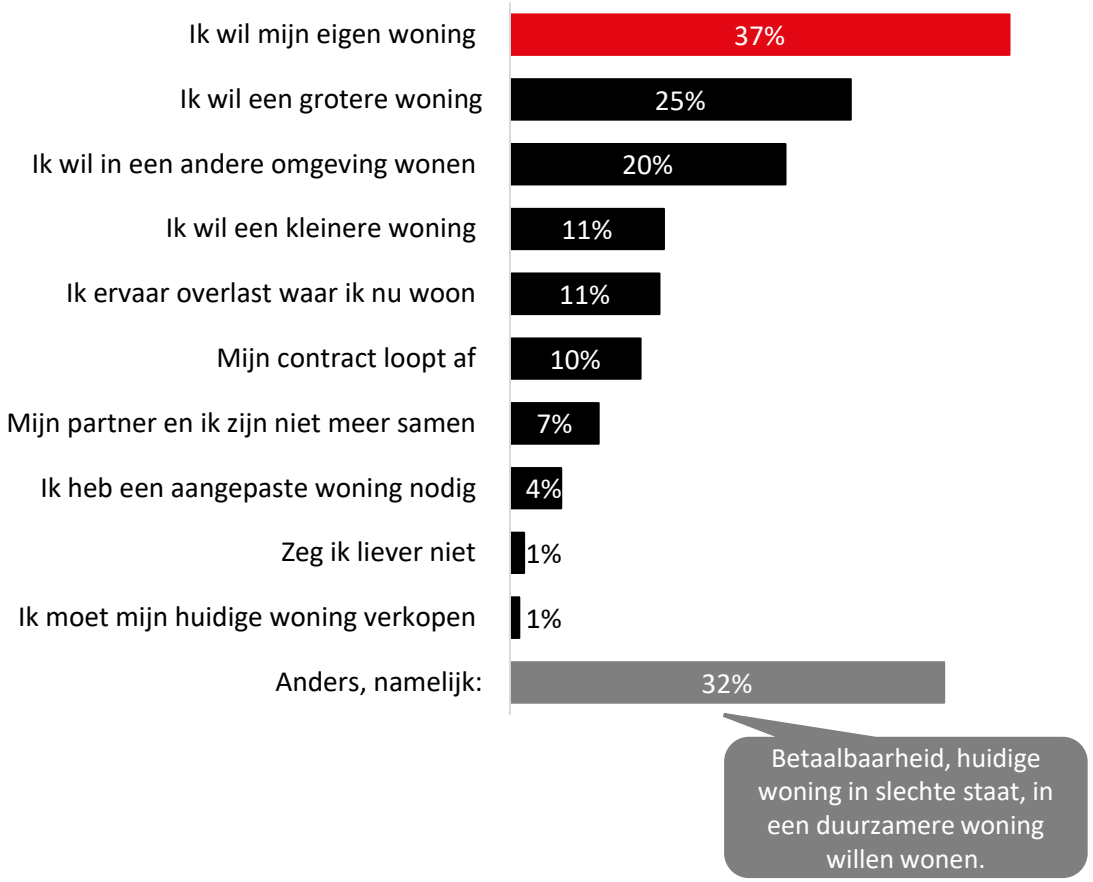

Waarom zoeken ze?

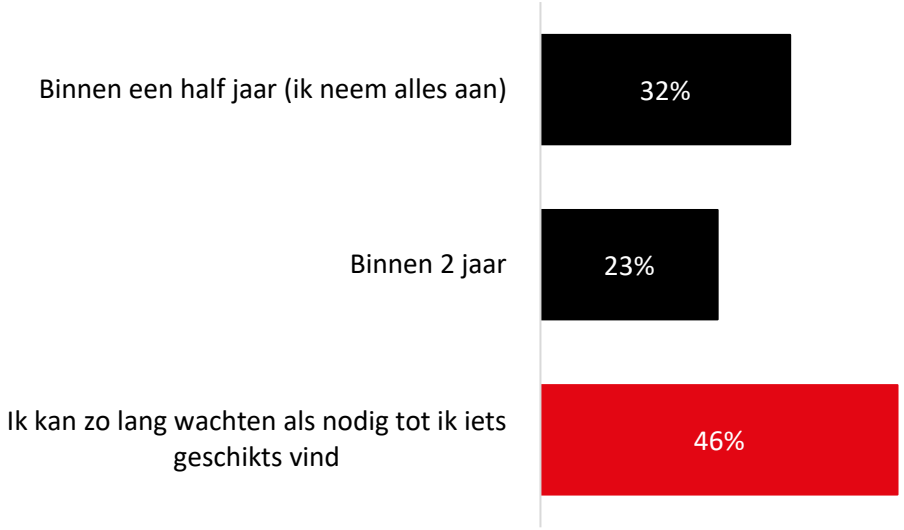

Bijna 2 op de 5 is opzoek naar een eigen woning en wil daarom verhuizen; een derde zoekt binnen een half jaar een nieuwe woning

Reden om de huidige woning te verlaten

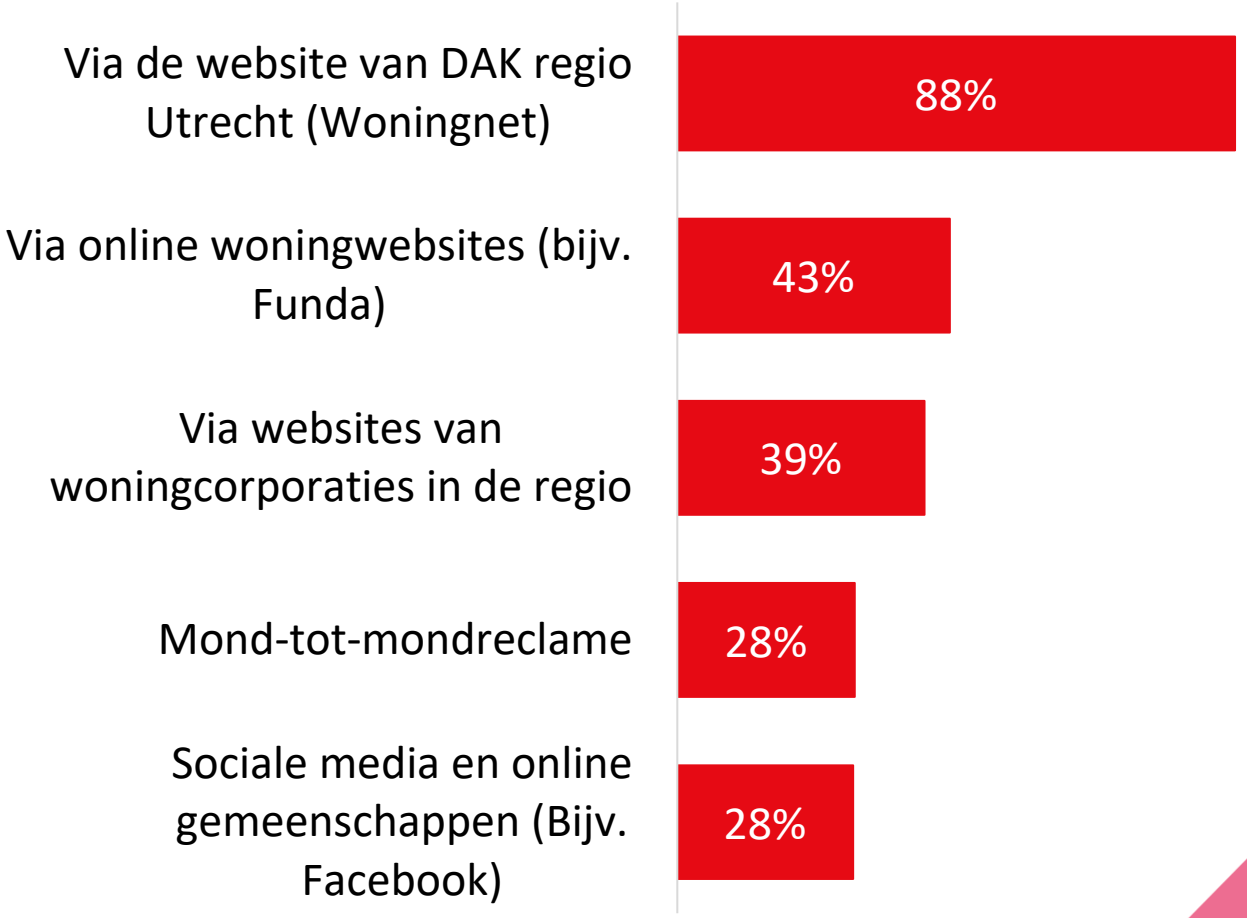
Tijdsbestek wanneer de woonzoeker uiterlijk moet verhuizen

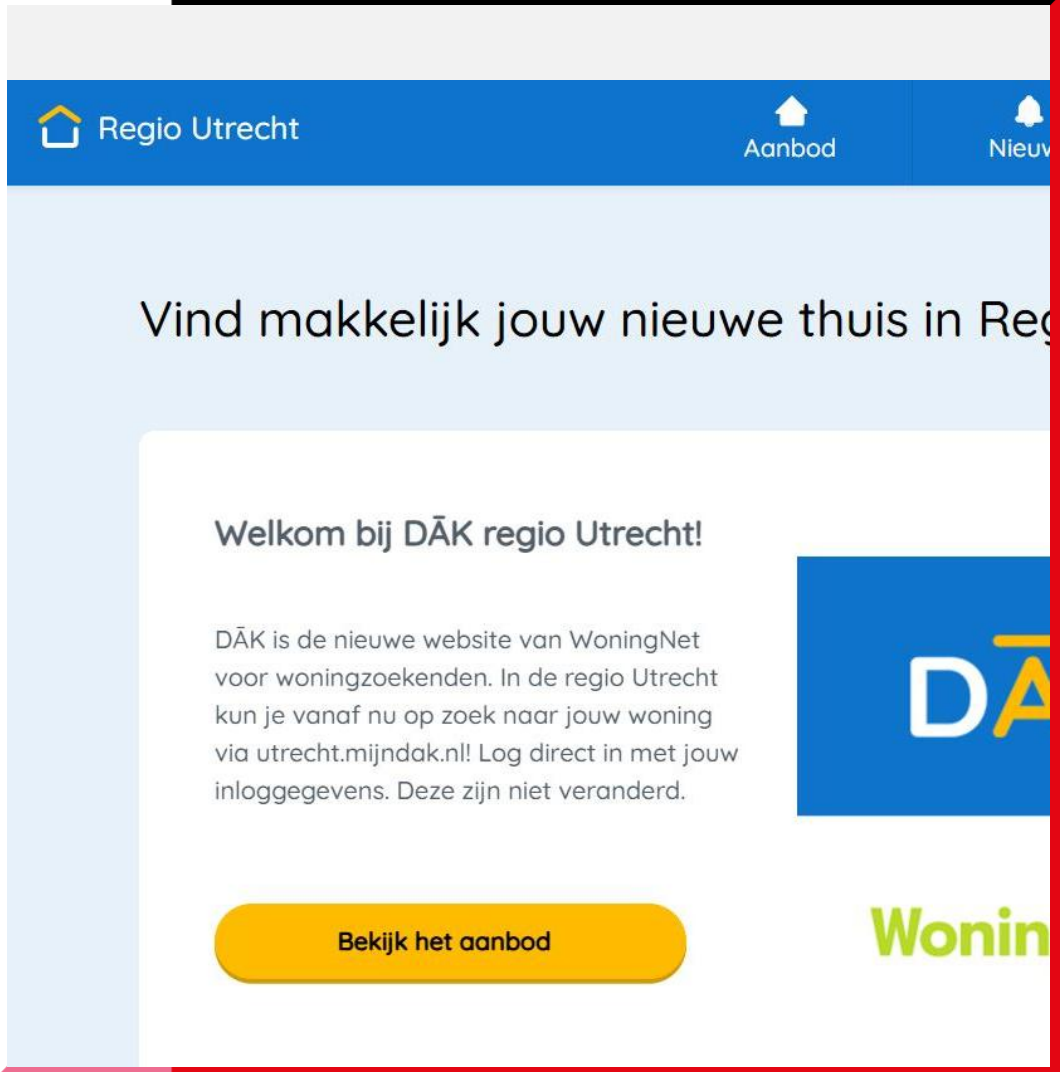

Hoe zoeken ze?

Bijna iedereen zoekt via Woningnet

Op de hoogte blijven van NBP via gemeente en ontwikkelaars

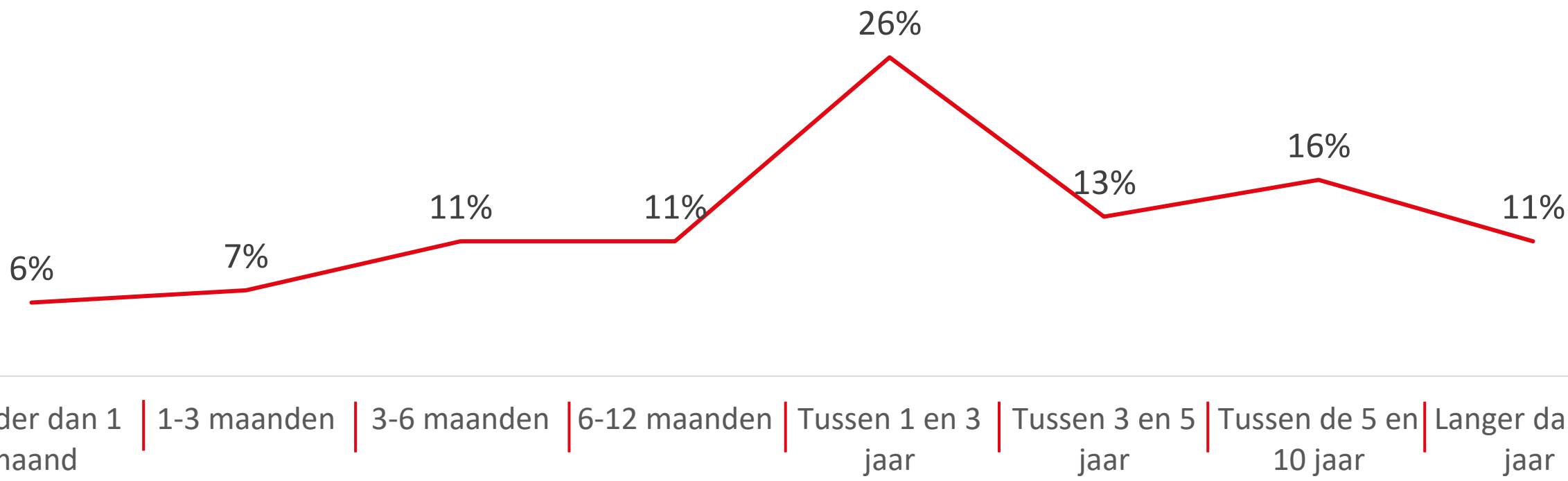

Voor en tijdens de bouw betrokken zijn

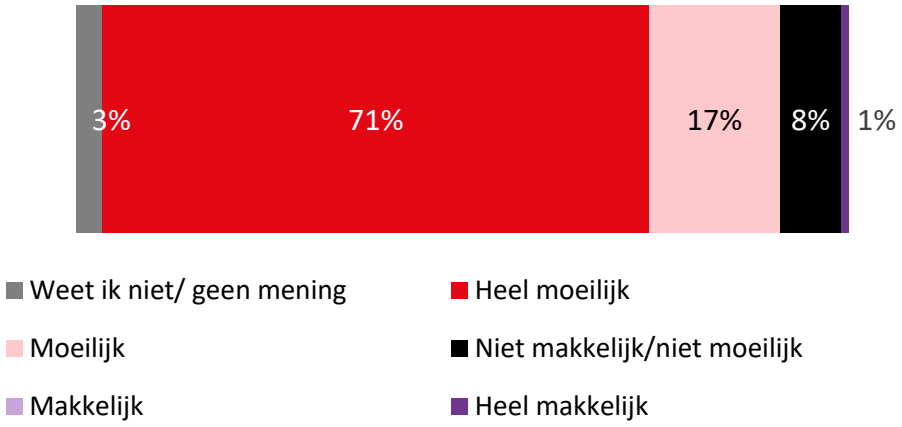

Tijd opzoek naar een woning; 66% is langer dan een jaar opzoek

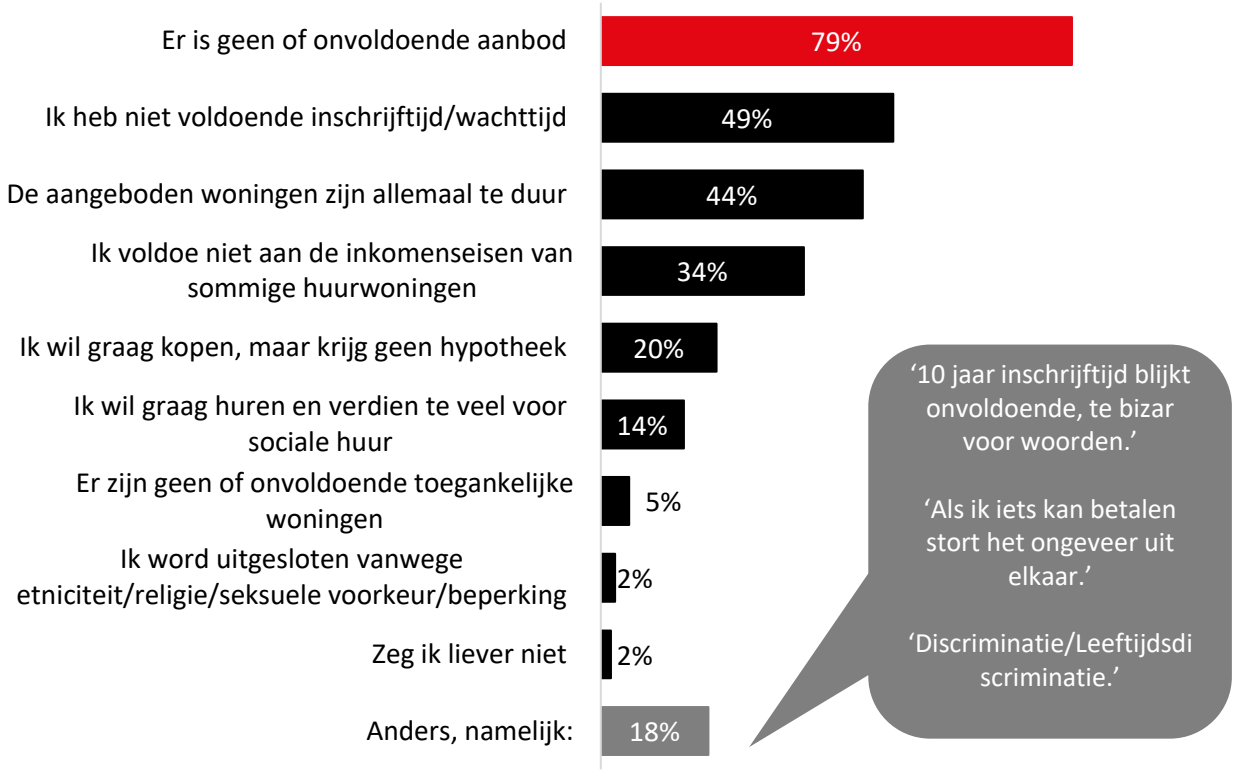

De zoektocht verloopt heel moeilijk bij de meeste woonzoekers; de grootste belemmering is het aanbod

De zoektocht verloopt…

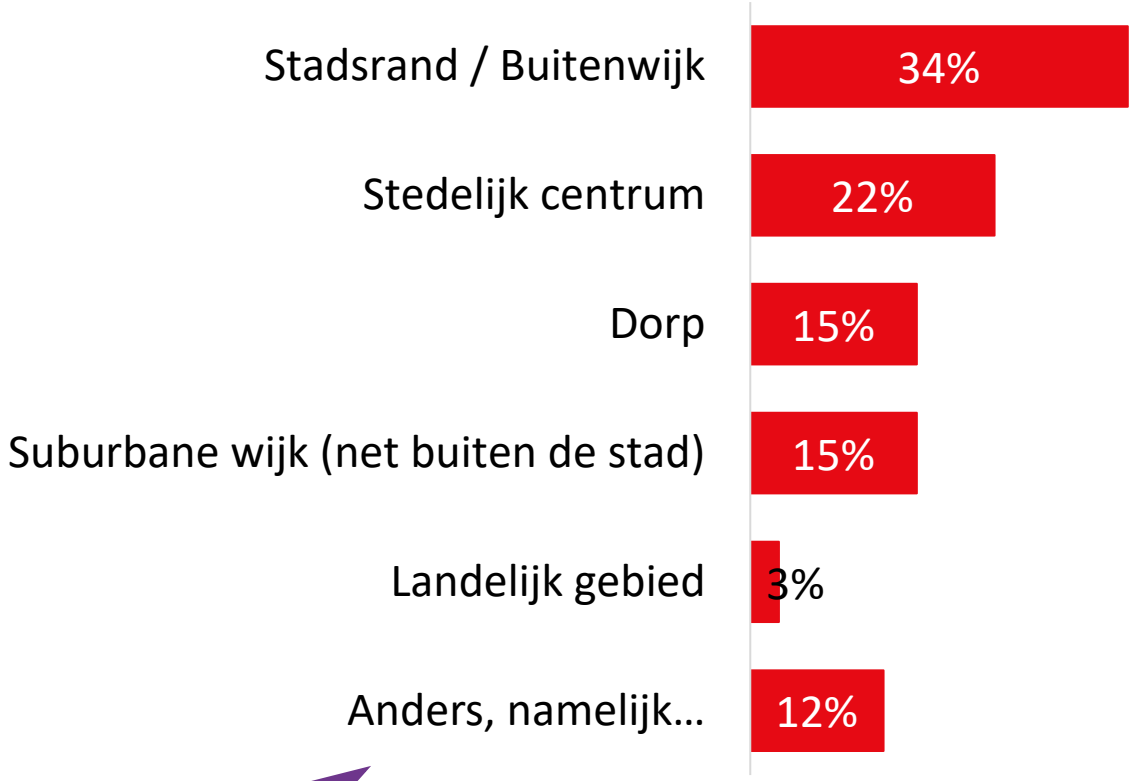
Grootste belemmering voor het vinden van een woning

Waar willen ze wonen?

Een derde wil in een buitenwijk/stadsrand wonen

Geen voorkeur

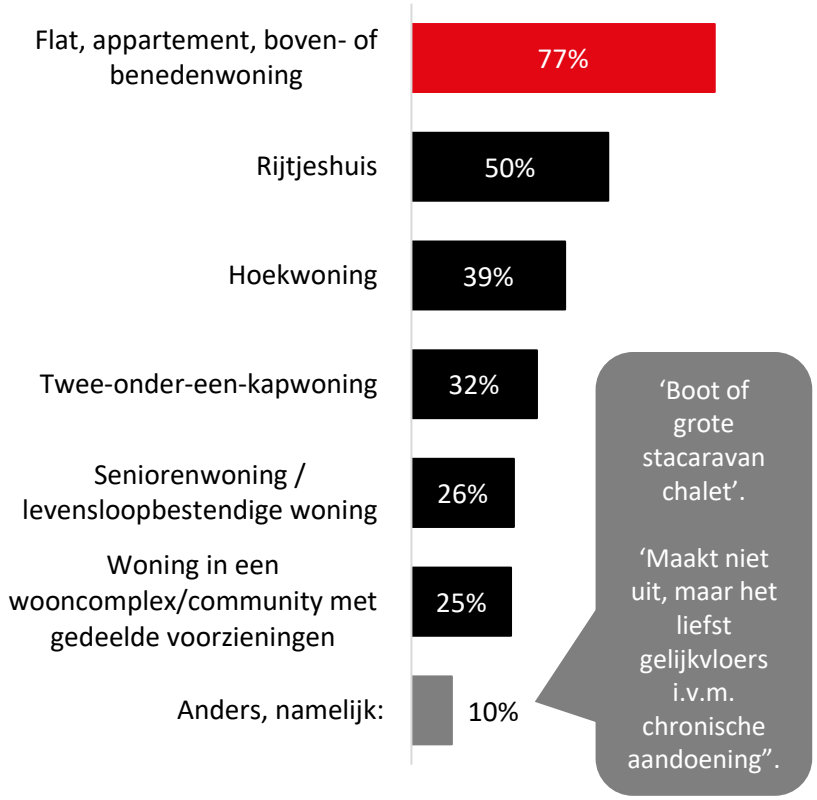

Driekwart is opzoek naar een huurwoning en naar een flat of appartement; bijna de helft wil max. tussen de 500,- en 750,- euro besteden aan de huur of hypotheek

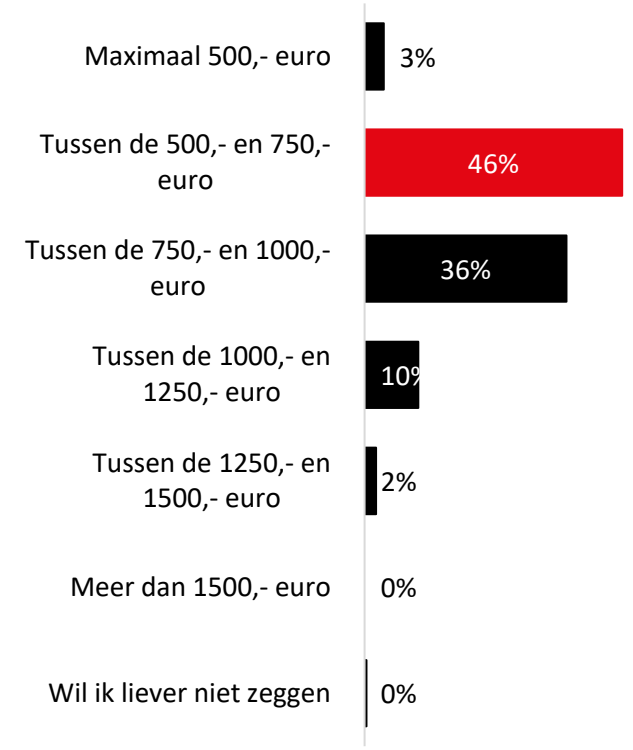
Koop of huur?

Type woning

Maximale besteding aan huur of hypotheek

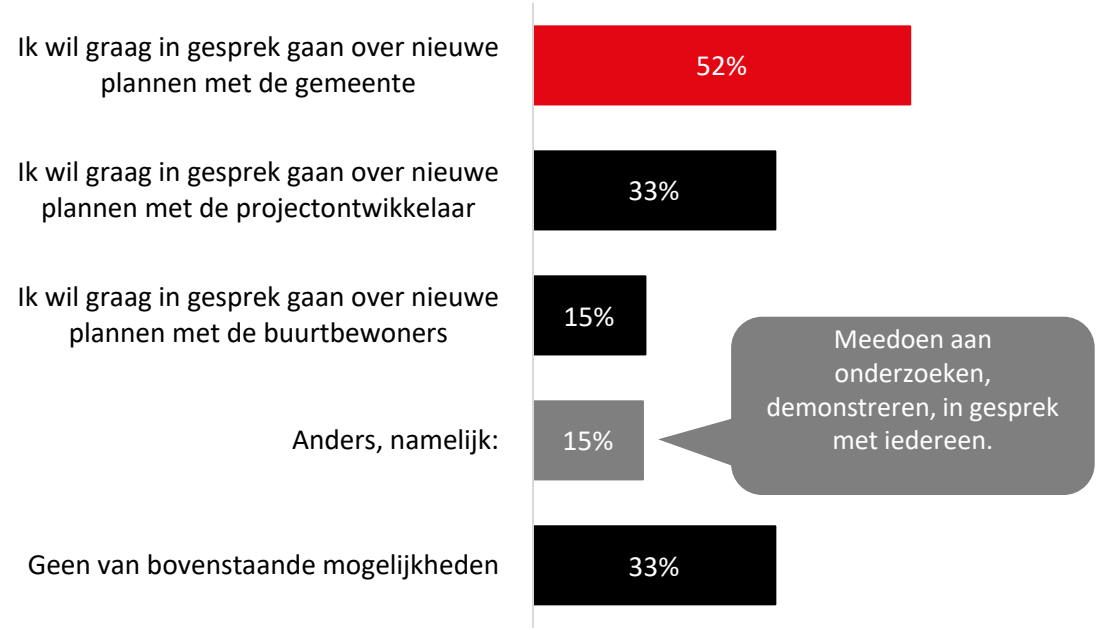

Hoe willen ze participeren

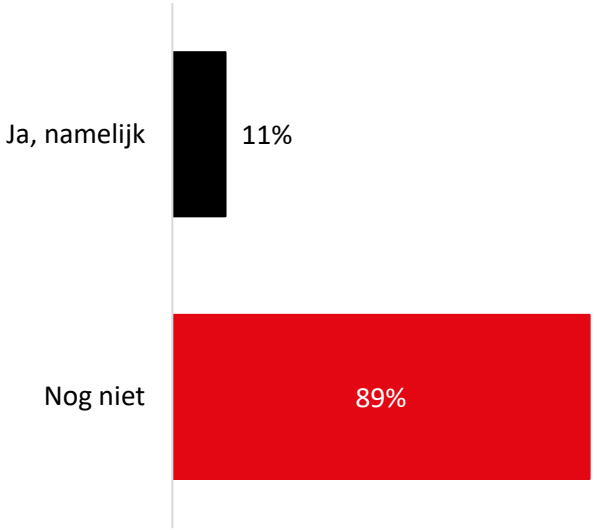

Woonzoekers willen hun stem laten horen door in gesprek te gaan met de gemeente over nieuwe plannen

Manieren om je stem te laten horen

Al een keer meegedacht over nieuwbouwprojecten?

Meer weten?

Kijk eens op www.woonzoekers.nu

Neem gerust contact op met de Woonbond:
info@woonbond.nl
020 – 551 77 00

En volg Woonzoekers op Linkedin

Woon
zoekers

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Initiatiefvoorstel 'Geef woningzoekenden een stem’

Beleidsveld	Wonen en Participatie
Opsteller	J.A.W. van der Wilt
Zaaknummer	30211295
Jaargang en nummer	2025, nr. 59
Vergaderdatum Raad	12 juni 2025
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

De raad besluit:

1. In te stemmen het initiatiefvoorstel ‘Geef woningzoekenden een stem’ en daarmee de urgentie te onderschrijven om woningzoekenden een structurele plek en stem te geven in de participatie in het ruimtelijk domein en woonbeleid, met dien verstande dat het budget van maximaal €40.000 gevonden wordt binnen Ruimtelijke Ontwikkeling, uit het programma ‘Ontwikkelen en Wonen voor iedereen’ en daarmee niet binnen Wonen.

2. Het college de opdracht te geven de volgende aanbevelingen op te volgen:
   a. Het oprichten en faciliteren van een Utrechtse Woontafel, die de belangen van de woningzoekenden vertegenwoordigt in gebiedsontwikkelingsprocessen;
   b. Het beter benutten van bestaand onderzoek naar de wensen van woningzoekenden bij gebiedsontwikkelingen;
   c. Het actief betrekken van woningzoekenden bij de totstandkoming van gebiedsontwikkeling en hiertoe afspraken te maken met ontwikkelaars;
   d. Verantwoording over de manier waarop woningzoekenden zijn betrokken te laten terugkomen in alle Nota's van Uitgangspunten;
   e. Het kiezen voor een passende vorm van beloning (‘positieve prikkel’) voor woningzoekenden bij actieve participatie;
   f. Toekomstige bewoners bij de laatste fase van woningbouw te betrekken zodat gewerkt wordt aan gemeenschapsvorming;
   g. Een leer- en evaluatiecyclus in te richten waarin deze werkwijze wordt geëvalueerd.

3. Ten behoeve van beslispunt 2c en 2d het college de volgende beleidsaanpassingen te doen om de positie van woningzoekenden in de participatie te verankeren, zijnde:
   a. Het toevoegen van de doelgroep woningzoekenden als te betrekken doelgroep in de participatie in ieder ‘Samenwerkingsplan’ dat wordt opgesteld tussen ontwikkelaar en gemeente bij de start van de gebiedsontwikkeling.
   b. Het verantwoorden hoe de doelgroep woningzoekenden is betrokken te laten terugkomen in het ‘Samenwerkingsverslag’ in iedere Nota's van Uitgangspunten (conform UPG).
   c. De doelgroep woningzoekenden op te nemen als specifieke doelgroep in de verdere uitvoering van de Nota Samen Stad Maken, mede in lijn met Amendement 62 ‘Inclusie en Diversiteit: Welke stemmen verdienen extra aandacht?’

4. Het college de opdracht te geven om een projectleider/kwartiermaker aan te stellen die:
   a. De Utrechtse Woontafel vormgeeft (faciliteren opstart, meedenken over borging en diversiteit deelnemende organisaties)
   b. Zich inzet voor de borging van de voorgestelde participatiewerkwijze in de organisatie

(aanbeveling 3,4 en 5 van dit initiatiefvoorstel)

c. Aan de hand van de, in dit initiatiefvoorstel reeds genoemde, mogelijkheden een voorstel doet tot een passende en haalbare vorm van beloning (‘positieve prikkel’) voor woningzoekenden die actief participeren.

5. Het college de gemeenteraad jaarlijks te laten informeren over de uitvoering van dit initiatiefvoorstel.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 12 juni 2025.

De griffier,

Miguel Israel

De voorzitter,

Sharon A.M. Dijksma

Signed By: Dijksma, Sharon
19/06/2025 10:50:03 CEST
ID: 15a9d767-00ec-4acd-a0b8-f0b000603d54
Auth: Scribble

Signed By: Israel, Miguel
13/06/2025 16:17:52 CEST
ID: 15a9d767-00ec-4acd-a0b8-f0b000603d54
Auth: Scribble

Gemeenteraad

Dossiernummer	4632
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 juni 2025
Agendapunt	16
Titel	Initiatiefvoorstel ‘Verlaging van de minimumleeftijd voor commissieleden in Utrecht’
ID	4854
Behandelend ambtenaar	
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	
Beleidsveld	
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Jelmer Lok/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	12 juni 2025

Voorgesteld besluit

Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht;

- Gelet op ~~gelezen~~ het ~~voorstel van het dagelijks bestuur van de raad van 6 maart 2025~~ initiatiefvoorstel van Student & Starter d.d. 5 juni 2025;
- gelet op de artikelen 82, 83 en 84 en 147a van de Gemeentewet;

Besluit vast te stellen de volgende verordening:

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

a. *adviescommissie*: commissie zoals bedoeld in artikel 84 van de Gemeentewet;
b. *bestuurscommissie*: commissie zoals bedoeld in artikel 83 van de Gemeentewet;
c. *commissielid*: lid van een raadscommissie;
d. *commissievoorzitter*: voorzitter van een raadscommissie of diens plaatsvervanger;
e. *college*: het college van burgemeester en wethouders van Utrecht;
f. *dagelijks bestuur*: het dagelijks bestuur van de raad als bedoeld in het Reglement van Orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden gemeenteraad Utrecht;
g. *fractie*: elke groepering in de gemeenteraad die is geregistreerd overeenkomstig artikel G3 van de Kieswet;
h. *fractiemedewerker*: een door het dagelijks bestuur goedgekeurde medewerker in dienst van een fractie;
i. *griffier*: griffier van de raad of diens plaatsvervanger;
j. *raad*: de gemeenteraad van Utrecht;
k. *raadscommissie*: een commissie als bedoeld in artikel 82 van de Gemeentewet.

Hoofdstuk 2 Raadcommissies

Paragraaf 2.1 De benaming en de taak van de raadscommissies

Artikel 2 Taken raadscommissies

1. De raadscommissies bereiden besluitvorming door de raad voor, voeren onderling een opiniërend debat en overleggen met het college, respectievelijk de burgemeester.

2. Na behandeling van een raadsvoorstel in de raadscommissie wordt het advies voor de verdere behandeling in de raad bepaald – hamerstuk (A punt) of bespreekpunt (B punt) – en wordt tevens het advies voor de bijbehorende tijd voor behandeling in de raad voorgesteld.

3. De raadscommissies kunnen het dagelijks bestuur van de raad adviseren om namens de raad een voorstel van het college terug te zenden indien de raadscommissie waar het raadsvoorstel behandeld wordt, van oordeel is dat het voorstel onvoldoende is voorbereid of anderszins onvoldoende geschikt is voor behandeling en besluitvorming, een en ander als bedoeld in artikel 44 lid 2 Reglement van Orde van de gemeenteraad.

Artikel 3 Instelling, benaming en portefeuilleonderdelen raadscommissies

Het instellen en wijzigen van (het aantal) raadscommissies, de benaming ervan en de daarin ondergebrachte portefeuille- en/of beleidsonderdelen is een bevoegdheid van de raad. Het overzicht van de raadscommissies en de daarin ondergebrachte portefeuille- en/of beleidsonderdelen is als Bijlage 1 in bij deze verordening gevoegd.

Artikel 4 De raadsinformatiebijeenkomst

1. Er kunnen raadsinformatiebijeenkomsten worden georganiseerd. De raadsinformatiebijeenkomst is bedoeld als instrument om:

    a. raads- en commissieleden de mogelijkheid te bieden om informatie te verkrijgen die noodzakelijk is om het debat in de raadscommissies te kunnen voeren en een politiek standpunt te kunnen bepalen;

    b. inwoners en organisaties te betrekken bij de besluitvorming van de raad.

2. De raadsinformatiebijeenkomsten vinden in de regel plaats op dinsdagavond waarbij drie raadsinformatiebijeenkomsten parallel aan elkaar kunnen plaatsvinden.

Paragraaf 2.2 De samenstelling en de werkwijze van de raadscommissies

Artikel 5 Samenstelling raadscommissie

1. Alle raadsleden zijn lid van de raadscommissie(s).

2. Elke raadscommissie heeft een commissievoorzitter en een plaatsvervangend commissievoorzitter. Beiden zijn door de raad uit zijn midden te benoemen. Ingeval zowel de commissievoorzitter als de plaatsvervangend commissievoorzitter is verhinderd, wordt de vergadering van de raadscommissie voorgezeten door de commissievoorzitter of plaatsvervangend commissievoorzitter van een andere raadscommissie.

3. In geval van een gecombineerde vergadering van raadscommissies bepalen de betrokken commissievoorzitters wie als commissievoorzitter zal optreden.

4. De commissievoorzitter is onder meer belast met:

    a. het leiden van de vergadering;

    b. het geven van gelegenheid aan de leden tot het kenbaar maken van hun mening betreffende het aan de orde gestelde onderwerp;

    c. het handhaven van de orde;

    d. het bewaken van de vastgestelde spreektijd per fractie en het handhaven van de spreektijden van iedereen in de vergadering aanwezig;

    e. het sturen op de behandeltijd van een agendapunt;

    f. het formuleren van de door de vergadering geconstateerde behandeluitkomsten;

    g. hetgeen deze verordening hem/haar verder opdraagt.

Artikel 6 Commissieleden, niet zijnde raadsleden

1. Ook niet-raadsleden kunnen door de raad worden benoemd als commissielid.

2. De artikelen 10 tot en met 15 van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing op commissieleden die geen raadslid zijn, met dien verstande dat:~~.~~

    ~~2.~~ a. De vereiste minimumleeftijd zoals genoemd in artikel 10, lid 1 voor commissieleden 16 jaar betreft.

3. Van artikel 15 eerste lid, aanhef en onder d Gemeentewet kan het dagelijks bestuur ontheffing verlenen.

4. Elke fractie kan maximaal 4 niet-raadsleden door de raad laten benoemen als commissielid.

5. Een commissielid kan tevens fractiemedewerker zijn.

6. Een fractie bestaat, naast raadsleden, uit niet meer dan zes fractiemedewerkers en/of commissieleden tezamen.

7. Bij benoeming van nieuwe commissieleden, niet zijnde raadsleden, stelt de raad een commissie geloofsbrieven in bestaande uit drie raadsleden.

8. Deze commissie onderzoekt de geloofsbrieven en de daarop betrekking hebbende stukken van de nieuwe commissieleden, niet zijnde raadsleden, en brengt vervolgens advies uit aan de raad over de benoeming van die nieuwe commissieleden.

Artikel 7 Einde lidmaatschap

1. De zittingsperiode van een commissielid en -voorzitter eindigt in ieder geval met het einde van de zittingsperiode van de raad.

2. Het lidmaatschap van een commissielid eindigt op het moment dat niet meer wordt voldaan aan de in artikel 6, tweede lid gestelde eisen.

3. De raad kan een commissielid ontslaan op voorstel van de fractie die het lid voor benoeming heeft voorgesteld.

4. Als een fractie niet langer is vertegenwoordigd in de raad vervalt het lidmaatschap van commissieleden die op voordracht van die fractie zijn benoemd van rechtswege.

5. Een commissielid en commissievoorzitter kunnen te allen tijde ontslag nemen. Zij doen daarvan schriftelijk mededeling aan de voorzitter van de raad.

6. Het ontslag van een commissielid gaat in op de door het commissielid aangegeven datum, welke datum uiterlijk een maand na de schriftelijke mededeling gelegen kan zijn. Wanneer er geen datum is aangegeven eindigt het commissielidmaatschap op de datum van ontvangst van het ontslag.

7. Het ontslag van een commissievoorzitter gaat een maand na de schriftelijke mededeling in of zoveel eerder als een opvolger is benoemd.

Artikel 8 Fractiemedewerkers

1. Een fractie kan fractiemedewerkers aannemen.

2. De fractie meldt een fractiemedewerker aan bij de griffier. De aanmelding wordt ter goedkeuring aan het dagelijks bestuur voorgelegd.

3. Op fractiemedewerkers rust de verplichting tot geheimhouding, indien en voor zover deze verplichting ook voor raadsleden geldt. Een fractiemedewerker ondertekent hiertoe een geheimhoudingsverklaring.

4. De fractie meldt een fractiemedewerker af bij het dagelijks bestuur wanneer deze uitdienst treedt.

Artikel 8a Verplichtingen fractiemedewerkers

1. De fractiemedewerker onthoudt zich van deelname aan de fractievergadering als sprake is van een situatie in strijd met artikel 28 Gemeentewet.

2. De fractiemedewerker meldt nevenfuncties en financiële belangen bij de fractievoorzitter, ter publicatie op de website van de fractie.

3. De fractiemedewerker meldt ontvangen geschenken en uitnodigingen bij de fractievoorzitter zodat dit kan worden opgenomen in het openbare register.

4. De fractiemedewerker houdt zich voorts aan artikel 3.1, artikel 3.3, hoofdstuk 4, artikel 5.1 en artikel 5.3 van de Gedragscode raadleden en commissieleden gemeente Utrecht.

5. De fractiemedewerker die inzage krijgt in stukken waarop geheimhouding rust neemt de geheimhoudingsplicht uit de Gemeentewet in acht. Met betrekking tot de raadstukken neemt hij dezelfde zorgvuldigheid in acht als van de raads- en commissieleden wordt verwacht.

6. De functie van fractiemedewerker is niet verenigbaar met één van de functies zoals genoemd in artikel 13 lid 1 Gemeentewet.

7. Het is de fractiemedewerker verboden om handelingen te verrichten zoals zijn opgenomen in artikel 15 lid 1 onder a t/m d van de Gemeentewet.

8. De fractie neemt in de arbeidsovereenkomst met de fractiemedewerker bepalingen op over de leden 1 t/m 7 van dit artikel.

Artikel 9 Inlichtingen, vragen en advisering

1. Elke raadscommissie en elk lid van een raadscommissie is bevoegd om – buiten de vergadering om - feitelijke informatie en technische vragen te stellen aan de ambtelijke organisatie.

2. De door commissieleden gevraagde adviezen of inlichtingen, bedoeld in het eerste lid worden desverlangd schriftelijk gegeven.

3. Elke raadscommissie is bevoegd deskundigen buiten het gemeentepersoneel te raadplegen en aan haar beraadslagingen over een bepaalde zaak met adviserende stem te doen deelnemen. Indien hiermee kosten zijn gemoeid wordt eerst overlegd met de griffier.

Artikel 10 Dag en tijdstip van de vergaderingen

1. De raadscommissie(s) vergaderen volgens het door het dagelijks bestuur vastgestelde vergaderschema.

2. Ontvangt de commissievoorzitter een verzoek van ten minste drie leden van verschillende fracties om een extra vergadering te beleggen, dan heeft die vergadering zo spoedig mogelijk plaats.

Artikel 11 Agenda

1. De raadscommissie stelt per agendering het behandeladvies met bijbehorende behandeltijd en prioritering vast.

2. De commissievoorzitter en plaatsvervangend commissievoorzitter van de raadscommissie stellen op basis van voorstellen uit de raadscommissie de voorlopige agenda voor de raadscommissie op.

3. Voor de vergadering wordt door of namens de commissievoorzitter een elektronische oproep en voorlopige agenda verzonden. Het inhoudelijke deel van de voorlopige agenda en bijbehorende stukken worden veertien dagen voor aanvang van de vergadering op het raadsinformatiesysteem geplaatst. Het procedurele deel met bijbehorende stukken worden zeven dagen voor aanvang van de vergadering aan de voorlopige agenda in het raadsinformatiesysteem toegevoegd. Het raadsinformatiesysteem is voor eenieder toegankelijk.

4. In afwijking van het derde lid wordt informatie van de raadscommissie of aan de raadscommissie verstrekte informatie waaromtrent op grond van hoofdstuk VA van de Gemeentewet geheimhouding is opgelegd in het deel van het raadsinformatiesysteem geplaatst dat alleen toegankelijk is voor raads- en commissieleden en fractiemedewerkers.

5. De aanwezigheid bij de vergadering van de op de agendaonderwerpen betrekking hebbende portefeuillehouders binnen het college, of een ander lid van het college, is vereist.

6. Bij aanvang van de vergadering stelt de raadscommissie de agenda vast.

Artikel 12 Quorum, ordevoorstellen en besluitvorming

1. Een vergadering van een raadscommissie wordt niet geopend als niet, behalve de commissievoorzitter, ten minste drie commissieleden uit drie verschillende fracties, welke fracties tezamen minimaal 50% van het totale aantal zetels in de raad vertegenwoordigen, aanwezig zijn. Wanneer ten gevolge van de toepassing van deze bepaling een vergadering geen doorgang heeft gevonden, wordt zo spoedig mogelijk een nieuwe vergadering gehouden, ongeacht het aantal dan aanwezige commissieleden. In deze vergadering worden uitsluitend onderwerpen behandeld die voor de eerste vergadering aan de orde waren gesteld.

2. De voorzitter en commissieleden kunnen tijdens de vergadering mondeling een voorstel van orde doen, dat kort kan worden toegelicht. De raadscommissie beslist hier terstond over.

3. Voor het tot stand komen van een besluit is bij stemming de meerderheid vereist van de commissieleden die aan de stemming hebben deelgenomen. Indien de stemmen staken wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.

Artikel 13 Aantal spreektermijnen

1. De beraadslaging over een raadsvoorstel geschiedt in beginsel in ten hoogte twee termijnen, tenzij de raadscommissie anders beslist. Over een ander agendapunt, bijvoorbeeld een raadsbrief, wordt in beginsel in één termijn beraadslaagd, tenzij de raadscommissie anders beslist.

2. Elke spreektermijn wordt door de commissievoorzitter afgesloten.

3. Een commissielid mag in een termijn niet meer dan éénmaal het woord voeren over hetzelfde raadsvoorstel of onderwerp.

4. Bij de bepaling hoeveel malen een raadslid over hetzelfde raadsvoorstel of onderwerp het woord heeft gevoerd, wordt niet meegerekend het spreken over een voorstel van orde.

Artikel 14 Spreektijd

1. Er is een spreektijdregeling voor vergaderingen van raadscommissies. De spreektijdregeling is als Bijlage 2 bij deze verordening gevoegd.

2. Zodra de spreektijd is verstreken, nodigt de commissievoorzitter de spreker uit zijn rede te beëindigen. Deze is gehouden aan de uitnodiging gevolg te geven.

3. Voldoet de spreker niet aan de in het tweede lid bedoelde uitnodiging, dan ontneemt de commissievoorzitter hem het woord.

Artikel 15 Maatregelen van orde

Een commissielid dat door zijn gedragingen de gang van zaken belemmert kan op voorstel van de commissievoorzitter door de raadscommissie het verdere verblijf in de vergadering worden ontzegd. Over het voorstel wordt niet beraadslaagd. Na aanneming daarvan verlaat het commissielid de vergadering onmiddellijk. Bij herhaling van het gedrag kan het commissielid op voorstel van de voorzitter van de raad door de raad voor ten hoogste drie maanden toegang tot de commissievergadering worden ontzegd.

Paragraaf 2.3 Regelen betrekking hebbend op de raadscommissies

Artikel 16 Verslagen

1. Het dagelijks bestuur besluit over de wijze waarop verslag gedaan wordt van commissievergaderingen.

2. Een conceptverslag wordt gelijktijdig met de verzending aan de commissieleden verzonden aan de overige personen die het woord hebben gevoerd in de commissievergadering waarop het betrekking heeft.

3. Een conceptverslag van een commissievergadering wordt in de daaropvolgende commissievergadering met eventuele op- of aanmerkingen vanuit de raadscommissie door de raadscommissie vastgesteld.

4. Voor zover de aard en inhoud zich daartegen niet verzet, worden verslagen zo spoedig mogelijk na de commissievergadering voor een ieder toegankelijk gemaakt door publicatie op de website van de gemeente.

Paragraaf 2.4 Besloten vergaderingen

Artikel 17 Toepassing verordening op besloten vergaderingen

Op besloten vergaderingen is deze verordening van overeenkomstige toepassing voor zover dat niet strijdig is met het besloten karakter van de vergadering.

Artikel 18 Verslag besloten vergadering

1. Conceptverslagen van besloten vergaderingen worden niet verspreid, maar in het deel van het raadsinformatiesysteem geplaatst dat alleen toegankelijk is voor raads- en commissieleden en fractiemedewerkers.

2. Deze conceptverslagen worden zo spoedig mogelijk in een commissievergadering ter vaststelling aangeboden. Tijdens deze vergadering kan de raadscommissie een besluit nemen over het (gedeeltelijk) opheffen van de geheimhouding op het vastgestelde verslag en de tijdens de besloten vergadering behandelde informatie.

Paragraaf 5.2 Toehoorders en pers

Artikel 19 Toehoorders en pers

1. De toehoorders en vertegenwoordigers van de pers kunnen uitsluitend op de voor hen bestemde plaatsen openbare vergaderingen bijwonen.

2. Het geven van tekenen van goed- of afkeuring of het op andere wijze verstoren van de orde is verboden.

3. Een persoon, niet zijnde lid van de raadscommissie, die het woord wenst te voeren ter toelichting van zijn standpunt ten behoeve van een aan de orde zijnde agendapunt in een commissievergadering, kan dat enkel doen in een mogelijk met het betreffende onderwerp samenhangende raadsinformatiebijeenkomst welke plaatsvindt voorafgaand aan de commissievergadering.

Artikel 20 Geluid en beeldregistratie

1. Er worden geluids- en beeldregistraties van de openbare commissievergadering gemaakt die worden getoond, uitgezonden en bewaard op internet. Aanwezigen kunnen in beeld komen.

2. Derden die in de vergaderzaal tijdens de raadsvergadering geluids- en/of beeldregistraties willen maken, doen hiervan mededeling aan de commissievoorzitter en gedragen zich naar zijn aanwijzingen.

Hoofdstuk 3 Bestuurscommissies en adviescommissies

Artikel 21 Bestuurs- en adviescommissies

1. Wanneer de raad een bestuurscommissie of een adviescommissie instelt, worden de leden ervan door de raad benoemd.

2. Het doel, de taken en verantwoordelijkheden, de samenstelling en werkwijze van een bestuurscommissie respectievelijk een adviescommissie worden, indien nodig geacht, door de raad vastgelegd in een afzonderlijke bij de betreffende commissie behorende regeling.

Hoofdstuk 4 Slot- en overgangsbepalingen

Artikel 22 Uitleg verordening

Voor zover deze verordening daarin niet voorziet, wordt de wijze van werken van een raadscommissie en de orde van commissievergaderingen ingericht overeenkomstige het, voor overeenstemmende gevallen, bepaalde in de Gemeentewet en in het Reglement van Orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden gemeenteraad Utrecht. Bij twijfel omtrent de toepassing van deze verordening beslist de raadscommissie op voorstel van de commissievoorzitter.

Artikel 23 Intrekking

~~De Verordening op de raadscommissie gemeente Utrecht, vastgesteld~~ De Verordening op de raadscommissies vastgesteld bij raadsbesluit van ~~6 april 2023~~ 27 maart 2025 (Gemeenteblad 202~~3~~5, nr. ~~157663~~ 212236) wordt ingetrokken.

Artikel 24 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op 1 juli 2025~~de dag na bekendmaking in het Gemeenteblad~~.

Artikel 25 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van ~~27 maart~~ 12 juni 2025.

De burgemeester,

Sharon A.M. Dijksma

De griffier,

Miguel Israel

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Initiatiefvoorstel Verlaging van de minimumleeftijd voor commissieleden in Utrecht

Beleidsveld	Bestuurlijke Zaken
Opsteller	R.E.P.C. Snijder
Zaaknummer	30248348
Jaargang en nummer	2025, nr. 60
Vergaderdatum Raad	12 juni 2025
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder o Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

De raad besluit:

1. Het besluit tot wijziging van de Verordening op de raadscommissies van de gemeente Utrecht vast te stellen. Met deze wijziging worden de eisen voor commissieleden, niet raadsleden op één punt versoepeld:
   a. De leeftijdsgrens wordt verlaagd van 18 jaar naar 16 jaar.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 12 juni 2025.

De griffier,

Miguel Israel

De voorzitter,

Sharon A.M. Dijksma

Signed By: Dijksma, Sharon
19/06/2025 10:51:36 CEST
ID: 9c690ac2-cf2e-4778-9438-7cd10bc536d0
Auth: Scribble

Signed By: Israel, Miguel
13/06/2025 16:07:35 CEST
ID: 9c690ac2-cf2e-4778-9438-7cd10bc536d0
Auth: Scribble

Gemeente Utrecht

Initiatiefvoorstel ‘Verlaging van de minimumleeftijd voor commissieleden in Utrecht’

Beleidsveld	Bestuurlijke Zaken
Opsteller	R.E.P.C Snijder
Kenmerk	30248348
Vergaderdatum Raad	12 juni
Referendabel	Nee
Geheim	Nee

R.E.P.C Snijder stelt de raad voor te besluiten:

1. Het besluit tot wijziging van de Verordening op de raadscommissies van de gemeente Utrecht vast te stellen. Met deze wijziging worden de eisen voor commissieleden, niet raadsleden op één punt versoepeld:
    a. De leeftijdsgrens wordt verlaagd van 18 jaar naar 16 jaar;

Het lid van de gemeenteraad van Utrecht,
Ruben Snijder, Student & Starter

Samenvatting

De lokale democratie staat of valt met representatie, betrokkenheid en ruimte voor vernieuwing. Juist nu is het van belang om de drempels tot politieke participatie te verlagen, zeker voor jongeren. Met dit voorstel wordt ingespeeld op de ondervertegenwoordiging van jongeren in de politiek. Jongeren geven aan dat ze willen meedenken en meepraten over hun toekomst, maar krijgen nu pas vanaf hun achttiende de kans om echt mee te doen.

Door deze regels te versoepelen, maken we de gemeentepolitiek niet alleen inclusiever, maar ook veerkrachtiger en beter afgestemd op de realiteit van deze tijd.

Dit voorstel richt zich daarom op:

1. **Verlaging van de minimumleeftijd voor commissieleden naar 16 jaar:** Hierdoor krijgen jongeren eerder de kans om betrokken te raken bij de politiek en bij te dragen aan de besluitvorming over onderwerpen die hen direct aangaan.

Context

Aanleiding

Het verlagen van de leeftijd voor commissieleden naar 16 jaar

De betrokkenheid van jongeren bij de lokale politiek is cruciaal voor een toekomstbestendige en representatieve democratie. Toch blijft hun participatie in de Utrechtse gemeentepolitiek nog achter. Uit onderzoek uit 2022 blijkt dat slechts 30% van de jongeren zou stemmen als de kiesgerechtigde leeftijd wordt verlaagd naar 16 jaar – aanzienlijk lager dan bij volwassenen. Dit wijst op een lage mate van verbondenheid met het politieke proces, terwijl juist de stem van jongeren van groot belang is bij thema's als onderwijs, woningbouw en klimaat.[1].

Tegelijkertijd is het vertrouwen van jongeren in de politiek zorgwekkend laag. Volgens het Adolescentenpanel Democratische Kernwaarden en Schoolloopbanen (ADKS) is het vertrouwen in politieke ambtsdragers en het gevoel dat politici naar hen luisteren de afgelopen jaren fors gedaald.[2] Jeugdprofessionals herkennen deze trend, die sinds de coronapandemie alleen maar versterkt lijkt. Het gevolg: jongeren voelen zich niet gehoord en haken af van de democratie.[3]

Dat vraagt om actie. Door de minimumleeftijd voor commissieleden te verlagen van 18 naar 16 jaar, krijgen jongeren de mogelijkheid om zich daadwerkelijk in te zetten binnen de Utrechtse raadscommissies.[4] Daar worden onderwerpen besproken die direct invloed hebben op hun leven. Jongeren geven bovendien aan dat ze wel degelijk interesse hebben in politieke betrokkenheid, zolang ze er ook écht toe doen. Het eerder toegankelijk maken van het commissielidmaatschap sluit daarbij aan, en vergroot hun gevoel van invloed en vertrouwen in het systeem[5].

Juridische context

Gemeentewet:

- Artikel 10, lid 1[6] vereist dat raadsleden minimaal 18 jaar oud zijn.
- Er staat geen artikel in de Gemeentewet waarin dezelfde eis voor commissieleden staat.

---

[1] Gemeenteraadsverkiezingen '22: jongeren en gemeentepolitiek, I&O-opinieonderzoek

[2] Democratische Kernwaarden in het Voortgezet Onderwijs jaar 4 (2021/2022), Adolescentenpanel Democratische Kernwaarden en Schoolloopbanen (ADKS). https://adks.nl/publicaties/

[3] https://www.nji.nl/publicaties/polarisatie-onder-jongeren-door-de-ogen-van-jeugdprofessionals

[4] Commissies | gemeente Utrecht

[5] https://www.kennisopenbaarbestuur.nl/documenten/rapporten/2018/06/29/ongehoord-jongeren-over-een-sterke-lokale-democratie

[6] wetten.nl - Regeling - Gemeentewet - BWBR0005416

- Het is de bevoegdheid van de gemeenteraad om al dan niet eisen voor commissieleden in de verordening op te nemen.

Verordening op de Raadscommissies gemeente Utrecht:

- Artikel 6, lid 2 stelt dat de artikelen 10 t/m 15 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing zijn op commissieleden[7]. Hiermee geldt het vereiste van een minimale leeftijd van 18 jaar ook voor commissieleden. Dit staat namelijk in artikel 10.
- Door een wijziging van artikel 6 van de Verordening kan de gemeenteraad besluiten niet meer dezelfde eisen te stellen aan commissieleden als aan raadsleden. Zo is het mogelijk om de leeftijdsgrens voor commissieleden te verlagen van 18 naar 16 jaar.

Arbeidsrecht en geheimhoudingsplicht:

- Arbeidsvoorwaarden voor jongeren beperken het raadswerk niet en staan deelname van 16- en 17-jarigen als commissielid niet in de weg.

Wat betreft de aansprakelijkheid van minderjarigen met betrekking tot de geheimhoudingsplicht en/of belangenverstrengeling, geldt dat deze ook van toepassing is op 16- en 17-jarigen. In principe is op hen het jeugdstrafrecht van toepassing maar de rechter kan er voor kiezen het volwassenenstrafrecht toe te passen. In de praktijk zal dat niet vaak gebeuren. *Beoogd effect*

Door in te stemmen met dit voorstel wordt het commissielidmaatschap toegankelijker voor een bredere groep inwoners, doordat de minimumleeftijd voor commissieleden wordt verlaagd naar 16 jaar. Dit biedt jongeren de kans om bij te dragen aan de besluitvorming over onderwerpen die hen direct aangaan, wat zorgt voor een meer representatieve en inclusieve lokale politiek.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
- Raadsvoorstel wijziging Reglement van Orde en Verordening op de raadscommissies - U-reka Gemeente Utrecht

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Het besluit tot wijziging van de Verordening op de raadscommissies van de gemeente Utrecht vast te stellen. Met deze wijziging worden de eisen voor commissieleden, niet raadsleden op één punt versoepeld: a. De leeftijdsgrens wordt verlaagd van 18 jaar naar 16 jaar; b.
Argumenten	
1.1	Jongeren willen het zelf.

[7] Document Viewer - U-reka Gemeente Utrecht

	Uit het onderzoek '(On)gehoord: Jongeren over een sterke lokale democratie[8] van het ministerie van BZK in 2018 bleek dat jongeren actief betrokken willen zijn bij de politiek. Jongeren vinden het een goed idee om op jongere leeftijd verkiesbaar te zijn voor de gemeenteraad. Veel jongeren, zoals in het onderzoek naar voren komt, kunnen op jonge leeftijd al goed hun mening vormen en politieke zaken uitleggen aan leeftijdsgenoten. Er zijn ook al voorbeelden van jonge politici die zich kandidaat hadden gesteld en voldoende stemmen hadden gekregen, maar hun zetel niet konden innemen vanwege hun leeftijd[9]. Dit maakt de verlaging van de minimumleeftijd naar 16 jaar niet alleen wenselijk, maar ook praktisch, aangezien jongeren vaak beter met andere jongeren kunnen communiceren en hun perspectieven duidelijk kunnen vertegenwoordigen.
1.2	Versterking van de democratie door jeugdparticipatie.
	Door de minimumleeftijd voor commissieleden te verlagen naar 16 jaar, krijgen jongeren de kans om actief deel te nemen aan politieke besluitvorming. Dit biedt hen de mogelijkheid om politieke ervaring op te doen en leert hen hoe ze politieke processen kunnen beïnvloeden. Dit versterkt niet alleen de democratie door het betrekken van jongere generaties, maar het zorgt er ook voor dat jongeren zich beter kunnen voorbereiden op een toekomstig actieve rol in de politiek.
1.3	Jongeren hebben het idee dat hun stem er niet toe doet.
	Hoewel onze gemeenteraad op dit moment jong is, blijven jongeren structureel ondervertegenwoordigd in de (lokale) politiek. Veel jongeren voelen zich niet vertegenwoordigd in de politiek, vooral op belangrijke gebieden zoals onderwijs, werkgelegenheid en het milieu. Uit onderzoek blijkt dat jongeren zich vaak niet gehoord voelen en dat hun politieke prioriteiten niet worden weerspiegeld in het beleid[10]. Door jongeren op 16-jarige leeftijd in raadscommissies te betrekken, kunnen ze direct invloed uitoefenen op de besluitvorming die hun toekomst beïnvloedt, zoals klimaatbeleid, woningbouw en onderwijs. Dit zorgt ervoor dat jongeren zich gehoord voelen en actief betrokken raken bij het proces.
1.4	Andere gemeenten hebben een minimumleeftijd van 16 jaar voor commissieleden
	Een groeiend aantal gemeenten heroverweegt de minimumleeftijd van commissieleden. Zeker tien gemeenten[11] hebben de minimumleeftijd van hun commissieleden al verlaagd van 18 naar 16 jaar en merken dat jongeren waardevolle bijdragen leveren aan politieke debatten. Deze voorbeelden tonen aan dat het verlagen van de minimumleeftijd een haalbare en succesvolle manier is om jongeren vroegtijdig te betrekken bij het politieke proces.
Kanttekeningen/ Risico's	
1.1	Jongeren hebben te weinig kennis en levenservaring.

[8] https://www.kennisopenbaarbestuur.nl/documenten/rapporten/2018/06/29/ongehoord-jongeren-over-een-sterke-lokale-democratie

[9] Bijvoorbeeld bij de Provinciale Staten Flevoland, gemeenteraad Heusden en de gemeenteraad Peel en Maas.

[10] https://www.kennisopenbaarbestuur.nl/documenten/rapporten/2018/06/29/ongehoord-jongeren-over-een-sterke-lokale-democratie

[11] Jongeren van 16 en 17 jaar kunnen duo-raadslid worden in Leiden | Centraal+ & Minimale leeftijd commissieleden in Beekdaelen naar 16 jaar | ZO-NWS

	Hoewel het argument bestaat dat jongeren onder de 18 jaar te weinig ervaring hebben om politieke beslissingen te nemen, tonen studies aan dat jongeren al op jonge leeftijd politieke vraagstukken herkennen en vaak zelfs beter in staat zijn om hun eigen generatie te vertegenwoordigen.[12] Het verschil in politieke volwassenheid tussen 16- en 18-jarigen is relatief klein[13]. Bovendien wordt het actieve kiesrecht in andere landen vanaf 16 jaar toegepast, wat aantoont dat jongeren in staat zijn weloverwogen politieke keuzes te maken.
2.2	Jongeren zijn impulsiever en makkelijker te beïnvloeden.
	Hoewel 16-jarigen soms impulsiever kunnen reageren in emotioneel geladen situaties, blijkt uit onderzoek dat zij, wanneer ze voldoende tijd en ruimte krijgen om feiten en standpunten te overwegen, goed in staat zijn om complexe politieke beslissingen te nemen. Bovendien krijgen jonge commissieleden de steun van ervaren fractieleden, die hen kunnen begeleiden bij het maken van weloverwogen keuzes. In de raadscommissies wordt meestal in een rustige en inhoudelijke sfeer gedebatteerd, wat het risico op impulsieve beslissingen verkleint.
2.3	Werkdruk voor de griffie en de zorgplicht van fracties.
	De werkdruk voor de griffie zal per individu verschillen, maar de ervaring leert dat de leeftijd van commissieleden op zichzelf geen grote invloed heeft op de benodigde ondersteuning. Ook andere gemeenten hebben aangegeven dat het verlagen van de minimumleeftijd voor commissieleden geen significante invloed heeft op de werkdruk van de griffie. Fracties dragen de verantwoordelijkheid om hun jonge commissieleden te ondersteunen, rekening houdend met schooltijden en andere verplichtingen.

Financiën

De wijziging van de Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht heeft geen financiële consequenties.

Vervolg

Na vaststelling van de gewijzigde verordening zal deze gepubliceerd worden op overheid.nl en kan deze in werking treden.

Participatie

Er is gesproken met commissieleden, raadsleden (waaronder fractievoorzitters) en het dagelijkse bestuur van de raad.

Communicatie

Na vaststelling van de gewijzigde verordening kan deze in werking treden. In overleg met de griffie kan gekeken worden wat vereist is op het gebied van communicatie over de aanpassing van de vereisten voor commissieleden, niet raadsleden.

---

[12] https://www.raadopenbaarbestuur.nl/documenten/publicaties/2019/06/24/jong-geleerd-oud-gedaan Neundorf, A., & Smets, K. Political socialization and the making of citizens, 2017. Oxford Handbooks Online. 10

[13] Bergh, J., Does voting rights affect the political maturity of 16-and 17-year-olds? Findings from the 2011 Norwegian voting-age trial, in: Electoral Studies, 32(1), 2019, p. 90-100

(Niet)Referendabel

De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is niet van toepassing omdat dit een raadsvoorstel betreft over het interne functioneren van de raad, de commissies, de rekenkamer en gemeentelijke ombudsman, alsmede alle daarmee samenhangende reglementen en verordeningen (artikel 1.2, lid 2 onder o van de Verordening raadgevend referendum Utrecht.)

Bijlagen

- Besluit tot wijziging van de Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht (ter vaststelling).
- Verordening op de raadscommissie gemeente Utrecht, met wijzigingen bijhouden (ter kennisname).

Besluit tot wijziging van de Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht,

- Gelezen op het initiatiefvoorstel van Student & Starter d.d. 5 juni 2025
- Gelet op de artikelen 83, 85, 107, 107 e eerste lid, 108, eerste lid, artikel 147a en artikel 149 van de Gemeentewet;

Overwegende dat het wenselijke is dat de eisen die gelden voor commissieleden, niet raadsleden worden versoepeld. Dat om deze reden aanpassing van de verordening noodzakelijk is;

Besluit de Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht als volgt te wijzigen:

Artikel I

A. Artikel 6, tweede lid, komt te luiden:

De artikelen 10 tot en met 15 van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing op commissieleden die geen raadslid zijn, met dien verstande dat:

a. De vereiste minimumleeftijd zoals genoemd in artikel 10, lid 1 voor commissieleden 16 jaar betreft;

Artikel II

Dit besluit treedt in werking op 1 juli 2025.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 12 juni 2025

De burgemeester

Sharon A.M. Dijksma

De griffier,

Miguel Israel

Bijlage:

Overzicht van de wijzigingen in Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht

Bestaande tekst: Nieuwe tekst:

Bestaande tekst:	Nieuwe tekst
Artikel 6 Commissieleden, niet zijnde raadsleden 2. De artikelen 10 tot en met 15 van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing op commissieleden die geen raadslid zijn.	Artikel 6 Commissieleden, niet zijnde raadsleden **2** De artikelen 10 tot en met 15 van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing op commissieleden die geen raadslid zijn, **met dien verstande dat:** **b. De vereiste minimumleeftijd zoals genoemd in artikel 10, lid 1 voor commissieleden 16 jaar betreft;**

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Beleidsveld	Bestuurlijke zaken
Organisatieonderdeel	Raadsorganen
Opsteller	Dagelijks bestuur van de raad
Kenmerk	30380973
Vergaderdatum Raad	12 juni 2025
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder o Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het Dagelijks Bestuur van de Raad stelt de Raad voor te besluiten:

Het hoofdadvies en de deeladviezen van het rapport 'Advies werkdruk & werkwijze Gemeenteraad Utrecht' over te nemen en per deeladvies de uitvoering als volgt vast te stellen:

1. Voor wat betreft het eerste deeladvies (*Neem een aantal generieke maatregelen van breed gedragen oplossingsrichtingen*):
   a) de vergadertijd vanaf september 2025 tot de Raadswissel 2026 te verminderen en anders in te delen door:
      i) Het maximumaantal vergaderdagdelen per commissie terug te brengen van drie dagdelen naar twee dagdelen en de dagdelen te verlengen van 3 uur naar 3,5 uur door aanvang van de raadsdag om 9:30 uur, zoals gevisualiseerd in model 2A van de bijlage "Uitwerking modellen commissies";
      ii) De Raadsinformatiebijeenkomsten te verplaatsen van dinsdag- naar donderdagavond met aanvang om 19:30 uur;
      iii) Het Vragenuur een kwartier na het einde van het middagdeel van de commissies te plannen, oftewel 17:45 uur;
   b) de vergadertijd na de Raadswissel 2026 te verminderen en anders in te delen door:
      i) Het aantal commissies terug te brengen van zes commissies naar vier commissies;
      ii) Deze vier commissies niet meer parallel te laten vergaderen, maar opvolgend verspreid over drie dagdelen per raadsdag en met behoud van de huidige vierwekelijkse raadscyclus, zoals gevisualiseerd in model 3A van de bijlage "Uitwerking modellen commissies";
      iii) Te bepalen dat andere gremia, zoals adviescommissies en het Vragenuur, wel parallel aan de commissies op donderdag kunnen worden gepland;
      iv) Raadsinformatiebijeenkomsten op donderdagavond te plannen, parallel aan de commissie die die avond vergadert.
   c) vanaf september 2025 de volgende uitgangspunten voor de berekening van spreektijden in de commissies vast te stellen, zoals verder toegelicht in de bijlage "Varianten voor spreektijden commissies":
      i) Spreektijden in de commissie worden berekend per dagdeel in plaats van per uur.
      ii) Van een dagdeel van 3,5 uur wordt 15 minuten gereserveerd voor schorsingen. De te verdelen spreektijd is dus 3 uur en 15 minuten.
      iii) De pot diversen wordt vergroot naar 25% van de totale spreektijd.
      iv) De spreektijd van het college blijft op 36 minuten.
      v) De rest van de spreektijd wordt toegekend aan de fracties, waarbij wordt vastgehouden aan het huidige model met een opslag voor iedere fractie die groter is dan de vorige. De opslag is afhankelijk van het aantal fracties en wordt vastgesteld op 45 seconden per dagdeel voor elke volgende grootte fractie.

d) Tot de nieuwe raadsperiode de spreektijden voor de raad niet aan te passen;
e) vanaf september 2025 het aantal spreektijdvrije interrupties in de commissie te maximaliseren op vier per fractie per dagdeel, zoals toegelicht in de bijlage “Varianten voor spreektijden commissies”, waarbij:
    i) één interruptie bestaat uit maximaal drie rondes van aaneengesloten vragen.
    ii) een fractie er tevens voor kan kiezen om een of meer van de spreektijdvrije interrupties op het college te plaatsen.
    iii) een fractie die meer dan vier interrupties wil plaatsen dat uit eigen spreektijd kan doen.
    iv) de voorzitter kan beslissen om het aantal spreektijdvrije interrupties te verhogen, als er naar de inschatting van de voorzitter gedurende het hele dagdeel minder dan twee derde van de fracties aanwezig is.

2. Voor wat betreft het tweede deeladvies (*Neem een principebesluit over de werkwijze van commissies):*
    a) te kiezen voor het model ‘Flexibele bijeenkomsten’, waar leden plaatsnemen en de zaal verlaten aan de hand van hun onderwerpen en de agenda van de commissie elders wordt vastgesteld.
    b) Raads- en commissieleden te adviseren om hun portefeuilles zo veel mogelijk in één commissie te kiezen.

3. Voor wat betreft het derde deeladvies (*Neem specifieke maatregelen afhankelijk van de principekeuze over de commissiewerkwijze*)
    a) de volgende uitgangspunten vast te stellen:
        i) Sturing en prioritering van de agenda van de commissie wordt belegd bij de voorzitter van de commissie, in plaats van tijdens een proceduredeel van de commissie;
        ii) In beginsel bepaalt de voorzitter van de commissie, samen met de plaatsvervangend commissievoorzitter en op advies van de commissiegriffier, de wijze waarop geagendeerde onderwerpen worden besproken, samengevoegd en/of geprioriteerd. De voorzitter doet over de behandeling van de geagendeerde onderwerpen en ingekomen raadsvoorstellen een voorstel aan de commissie. De commissie stelt dit voorstel bij aanvang van elke commissie weliswaar formeel vast, maar stelt alleen bij wijze van hoge uitzondering wijzigingen voor op deze behandelvoorraad.
        iii) Fracties kunnen uiterlijk één week voor het vaststellen van de behandelvoorraad een agendering van een onderwerp bij de voorzitter indienen;
    b) deze uitgangspunten samen met de commissievoorzitters verder uit te werken in een leidraad voor agendering, die in ieder geval omvat:
        i) de rol van de Lange Termijn Agenda
        ii) de mogelijkheid om agenderingen te bundelen tot een breder agendapunt
        iii) objectieve criteria voor de behandelrijpheid- en aanwijzingen voor de besluitrijpheid van raadsvoorstellen
        iv) aanwijzingen voor de prioritering, duur, samenvoeging en plannen van agenderingen.

4. Voor wat betreft het vierde deeladvies *(Richt de beeldvorming anders in):*
    a) De volgende uitgangspunten vast te stellen:
        i) De griffie krijgt zo spoedig mogelijk een grotere rol bij het organiseren van raadsinformatiebijeenkomsten. De agenderende fracties bepalen het doel en de opzet voor de bijeenkomst, en de griffie voert dit uit in de praktische organisatie;
        ii) Een raadsinformatiebijeenkomst is een bijeenkomst voor de hele raad c.q. de hele commissie. Voordat een raadsinformatiebijeenkomst wordt georganiseerd, moet het idee en opzet van de bijeenkomst duidelijk zijn en moet er voldoende steun zijn om deze bijeenkomst te organiseren;
    b) De griffie de opdracht te geven dit verder uit te werken in de leidraad voor agendering.
    c) De financiële gevolgen van deze keuze in beeld te brengen en het Dagelijks Bestuur de opdracht te geven om hierover een voorstel te doen aan de raad;
5. Voor wat betreft het vijfde deeladvies *(Experimenteer met een drietal nieuwe werkwijzen*):
    a) Niet te experimenteren met tweeminutendebatten;
    b) Het College te verzoeken technische sessies standaard digitaal te organiseren;

c) Niet te kiezen voor schriftelijke stemverklaringen, maar stemverklaringen per fractie en aan het begin van de stemmingen te laten afleggen voor wat betreft alle voorliggende besluiten, in plaats van per motie of amendement.

6. Voor wat betreft het zesde deeladvies (*Regel de afdoening van toezeggingen beter)*
   a) Te monitoren of de verbeteringen sinds september 2024 dit probleem afdoende oplossen
   b) Afdoening van een toezegging ook mogelijk te maken met een mededeling in het overzicht van toezeggingen, in plaats van alleen per raadsbrief.

7. Voor wat betreft het zevende deeladvies (*Maak afspraken over drie oplossingsrichtingen)* de volgende uitgangspunten vast te stellen:
   a) Concepten van moties en amendementen worden uiterlijk 24 uur voorafgaand aan de Raadsvergadering onder collega-raadsleden verspreid. Dit is weliswaar niet afdwingbaar, maar een norm die ervoor zorgt dat iedereen zich goed kan voorbereiden. Raadsleden spreken elkaar hierop aan;
   b) vooraf vastgestelde eindtijden van commissievergaderingen worden strikt gehanteerd. Een agendapunt dat uitloopt wordt op een logisch moment door de voorzitter afgebroken en bij een volgende vergadering afgerond;
   c) Gewijzigde moties en amendementen krijgen geen nieuw nummer, maar aan het reeds toegekende nummer wordt een alfabetische aanduiding toegevoegd;

8. Voor wat betreft het achtste deeladvies (*Spreek elkaar aan op gemaakte afspraken)*
   a) de volgende uitgangspunten vast te stellen:
      i) alle raadsleden dragen verantwoordelijkheid voor de werkcultuur en spreken elkaar aan op de werkcultuur, regels en afspraken;
      ii) punten van orde betreffen daadwerkelijk opmerkingen over het verloop van de orde van de vergadering, en bevatten een concreet voorstel van orde dat de voorzitter aan de commissie kan voorleggen;
      iii) tijdens de vergadering worden géén opmerkingen gemaakt over het functioneren van de voorzitter, als scheidsrechter van de vergadering. Opmerkingen en feedback worden na afloop van de vergadering met de voorzitter besproken.
   b) De voorzitter van de raad en de griffier de opdracht te geven het onderwerp werkcultuur op de agenda te houden en te maken tijdens de periodieke informele bijeenkomsten van de raad.

9. Voor wat betreft het negende deeladvies *(Ga in de nieuwe raad in gesprek over wat voor raad je wil zijn)* de griffie de opdracht te geven:
   a) dit gesprek tijdens het inwerkprogramma te organiseren voor de nieuwe raad; en
   b) voorafgaand aan dit gesprek bij vertrekkende raadsleden inzicht en reflecties op te halen over de raad als collectief.

10. Voor wat betreft het tiende deeladvies *(Ga nader in gesprek over de invulling van de commissieleden)*
    a) Vanaf september 2025 de volgende maatregelen te nemen:
       i) Commissieleden worden na benoeming in de raad (bij hamerstuk) buiten de raadsvergadering om beëdigd;
       ii) De griffie verzorgt één inwerkmoment voor commissieleden per kwartaal en fracties wordt verzocht de benoeming van commissieleden zoveel mogelijk te laten aansluiten bij deze inwerkmomenten;
    b) Vanaf de Raadswissel 2026 de volgende maatregel te nemen:
       i) Het maximum aantal commissieleden per fractie wordt 4 commissieleden per fractie;
       ii) In afwijking daarvan geldt voor een fractie die is afgesplitst van een andere fractie een maximum aantal van 1 commissielid;
       iii) Om hoog verloop onder commissieleden te voorkomen, mogen er per fractie in één raadsperiode in totaal maximaal acht commissieleden worden benoemd;
       iv) Elke fractie draagt hetzelfde bedrag bij aan de bekostiging van de presentievergoeding van commissieleden.

11. Het dagelijks bestuur de opdracht te geven om het raadsbesluit uit te werken in:
    a) Het Reglement van Orde gemeenteraad Utrecht;
    b) De Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht;
    en deze verordeningen als hamerstuk aan de raad voor te leggen.

Het Dagelijks Bestuur van de Raad, op voorstel van de werkgroep werkdruk & werkwijze,

de griffier, de voorzitter van het dagelijks bestuur,

Samenvatting

Dit voorstel bevat de voorstellen van de Werkgroep Werkdruk en Werkwijze van de gemeenteraad van Utrecht. De adviezen van het rapport “Advies Werkdruk & werkwijze Gemeenteraad Utrecht” worden hiermee overgenomen. Ook worden naar aanleiding van dat advies diverse keuzes gemaakt over de structuur van de raad. De werkgroep heeft uitvoerig over de diverse onderdelen van dit raadsvoorstel gesproken. Bij de werkgroep, waarvan Marijn de Pagter de voorzitter was, waren de raadsleden Fred Dekkers, Berdien van der Wilt, Margreet Ramaker, Ilse Raaijmakers, Louise de Vries, Mahmut Sungur en David Bosch aangesloten, zodat er een brede vertegenwoordiging van grote, middelgrote en kleine fracties in de werkgroep was betrokken.

De werkgroep heeft bij de bespreking van de individuele voorstellen gestreefd naar unanimiteit. Dat is niet op alle individuele voorstellen gelukt, maar de leden van de werkgroep verenigen zich achter het voorstel als geheel. De werkgroep legde één onderdeel expliciet als keuze aan de raad voor. Dat was het maximum aantal commissieleden in de nieuwe periode (3 of 4). In de argumenten en kanttekening bij beslispunt 10 is hier meer informatie over opgenomen. Na de commissiebehandeling op 5 juni is de keuze voor maximaal 4 commissieleden in het voorstel opgenomen.

Context

Aanleiding

Onder raadsleden van de gemeenteraad van Utrecht is in augustus 2023 voor het eerst een werkdrukonderzoek uitgevoerd. Hieruit kwam naar voren dat een substantieel deel van de raadsleden deze werkdruk als te hoog ervaart. In 2024 is dit onderzoek herhaald, met dezelfde uitkomsten.
Op basis van deze werkdrukonderzoeken hebben raadslid Marijn de Pagter en adviesbureau Necker een analyse van de werkwijze van de gemeenteraad, de werkdruk die door raadsleden wordt ervaren en de factoren die daaraan bijdragen, gemaakt.

Op basis van deze analyse zijn door Necker tien adviezen uitgebracht, waarmee de werkdruk verminderd kan worden. Met het oog op de volgende raadsperiode vanaf 2026 die al snel dichterbij komt én om de resterende tijd binnen de huidige periode zo goed als mogelijk in te richten, bestaat de wens om tot voorstellen te komen voor een effectieve werkwijze van de gemeenteraad, met een aanvaardbare werkdruk voor raadsleden.

Juridische context

De raad heeft een Reglement van Orde gemeenteraad Utrecht vastgesteld. Voor een aantal van de in dit raadsvoorstel opgenomen besluiten geldt dat hiervoor aanpassing van het reglement noodzakelijk is.

Artikel 82 Gemeentewet bepaalt dat de raad raadscommissies kan instellen die besluitvorming van de raad kunnen voorbereiden. De raad regelt daarbij de taken, de bevoegdheden, de samenstelling en de werkwijze. De raad heeft een Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht ingesteld. Voor een aantal van de in dit raadsvoorstel opgenomen besluiten geldt dat hiervoor aanpassing van deze verordening noodzakelijk is.

Wijziging van deze verordeningen is voorzien na vaststelling van dit principebesluit (beslispunt 11).

Beslistermijn

Om een groot aantal van de voorgestelde maatregelen nog deze raadsperiode in te voeren is het wenselijk dat besluitvorming plaats vindt vóór het zomerreces 2025.

Beoogd effect

Het verminderen van de werkdruk van Raads- en commissieleden.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico’s

Beslispunt	

1	**Voor wat betreft het eerste deeladvies (*Neem een aantal generieke maatregelen van breed gedragen oplossingsrichtingen*):**
1.a	**de vergadertijd vanaf september 2025 tot de Raadswissel 2026 te verminderen en anders in te delen door:** **i) Het maximumaantal vergaderdagdelen per commissie terug te brengen van drie dagdelen naar twee dagdelen en de dagdelen te verlengen van 3 uur naar 3,5 uur door aanvang van de raadsdag om 9:30 uur, zoals gevisualiseerd in model 2A van de bijlage "Uitwerking modellen commissies";** **ii) De Raadsinformatiebijeenkomsten te verplaatsen van dinsdag- naar donderdagavond met aanvang om 19:30 uur;** **iii) Het Vragenuur een kwartier na het einde van het middagdeel van de commissies te plannen, oftewel 17:45 uur;**
Argumenten	Het aantal vergaderuren is een belangrijke factor die bijdraagt aan werkdruk. Door minder dagdelen te vergaderen, kan de huidige werkwijze worden voorgezet, maar wordt meteen de werklast beperkt.
	Een belangrijke constatering in het advies is dat andere G4-gemeenten grofweg evenveel agendapunten bespreken, maar daar een derde tot de helft minder tijd voor nemen. Door het schrappen van een dagdeel wordt het aantal beschikbare dagdelen voor de commissie met eenderde verminderd. De beschikbare vergadertijd wordt echter slechts beperkt met iets meer dan 20% door het verlengen van de dagdelen van 3 naar 3,5 uur.
	Deze maatregel is gemakkelijk en snel uit te voeren, omdat er geen wijziging van het commissiestelsel voor nodig is.
	Door het vervroegen van de raadsdag naar 9:30 uur wordt het mogelijk de dagdelen te verlengen naar 3,5 uur.
	Door het verplaatsen van de raadsinformatiebijeenkomsten naar donderdag concentreert de werklast zich op één raadsdag, in plaats van meerdere. De dinsdagavond wordt vrijgespeeld voor andere activiteiten die een raadslid kan hebben.
	Een ander, bijkomend aspect van het plannen van de raadsinformatiebijeenkomsten in het avonddeel is dat de commissievergaderingen worden begrensd in tijd. Uitloop is onmogelijk.
	Necker heeft aangegeven dat het Vragenuur kan worden ingekort tot vragenhalfuur of onderdeel kan worden van de commissies. De inschatting van de werkgroep is echter dat de raad waarde hecht aan behoud van het Vragenuur als apart gremium. Ook zal het aantal mondelinge vragen vermoedelijk toenemen in de resterende raadsperiode door de naderende verkiezingen.
	Bij een verlenging van de dagdelen naar 3,5 uur (09:30 – 13:00 en 14:00 – 17:30 uur) past het Vragenuur niet meer om 17:00 uur. Hierdoor moet het – tijdelijk – worden verplaatst naar een ander moment. De werkgroep vindt 17:45 uur het meest logische moment. Dat is een kwartier na het einde van de commissies. De werkgroep heeft ook andere opties overwogen voor de resterende raadsperiode, zoals een Vragenuur parallel aan de commissievergaderingen om 17:00 uur of parallel aan de raadsinformatiebijeenkomsten op donderdagavond. Het nadeel daarvan is echter dat er veel bijeenkomsten tegelijk kunnen zijn. Ook het plannen van het Vragenuur tijdens de lunchpauze is niet wenselijk geacht. In de volgende raadsperiode kan het Vragenuur wel parallel worden gepland (zie beslispunt 1b).
Kanttekeningen/ Risico's	Door minder vergadertijd is er minder ruimte dan nu voor debat en profilering.

	De agendadruk kan toenemen. Als onvoldoende wordt geprioriteerd, kan dat leiden tot het doorschuiven van besluitvorming.
	Het verplaatsen van de Raadsinformatiebijeenkomsten naar donderdag kan de werkdruk op donderdag verhogen.
	In de periode tot de raadswissel moeten gremia als de Adviescommissie Controle en Financiën op dinsdagavond worden gepland. In de nieuwe periode (zie beslispunt 1b) kunnen dergelijke gremia parallel aan een commissie worden gepland.
1.b	**de vergadertijd na de Raadswissel 2026 anders te verminderen en anders in te delen door:** **i) Het aantal commissies terug te brengen van zes commissies naar vier commissies;** **ii) Deze vier commissies niet meer parallel te laten vergaderen, maar opvolgend verspreid over drie dagdelen per raadsdag en met behoud van de huidige vierwekelijkse raadscyclus, zoals gevisualiseerd in model 3A van de bijlage "Uitwerking modellen commissies";** **iii) Te bepalen dat andere gremia, zoals adviescommissies en het Vragenuur, wel parallel aan de commissies op donderdag kunnen worden gepland;** **iv) Raadsinformatiebijeenkomsten op donderdagavond te plannen, parallel aan de commissie die die avond vergadert.**
Argumenten	De commissies verschillen in omvang en zijn lang niet allemaal even druk bezet. Samenvoegen benut de tijd efficiënter. Afhankelijk van de indeling van de commissie is het mogelijk om voor raadsleden en collegeleden hun portefeuille beter met de beleidsvelden in de commissie overeen te laten komen.
	Een belangrijke constatering in het advies is dat andere G4-gemeenten grofweg evenveel agendapunten bespreken, maar daar een derde tot de helft minder tijd voor nemen. Door niet meer parallel te vergaderen wordt een forse vermindering van de vergadertijd gerealiseerd. Door het schrappen van een dagdeel wordt het aantal beschikbare dagdelen voor de commissie met de helft verminderd ten opzichte van nu. De beschikbare vergadertijd wordt echter "slechts" beperkt met iets meer dan 40% door het verlengen van de dagdelen van 3 naar 3,5 uur. Gelet op de uitkomsten van de analyse van Necker moet deze forse vermindering mogelijk zijn.
	Door commissies opeenvolgend op één dag te plannen, wordt de voorspelbaarheid van de agenda groter. Een agendapunt dat bijvoorbeeld in de ochtendvergadering wordt gepland, wordt daadwerkelijk in de ochtend behandeld. Het kan niet uitlopen naar de middag, omdat dan een andere commissie is gepland. Door commissies opvolgend te plannen is er daardoor ook een stevige prikkel om niet uit te lopen, omdat de volgende commissie op een vooraf bepaalde tijd start.
	Het stoppen met parallel vergaderen leidt tot minder werkdruk. Raadsleden, commissieleden en wethouders met een portefeuille verdeeld over meerdere commissies hoeven niet langer te wisselen tussen parallelle commissies.
	Met één vergadering per keer vinden alle commissievergaderingen in de raadzaal plaats, waar de akoestiek beter is en er voorzieningen zijn om in beslotenheid te vergaderen.
Kanttekeningen/ Risico's	Dezelfde vergaderlast wordt over minder commissies verspreid. De kans dat meerdere grote dossiers in één commissie vallen, wordt daarmee groter.

	Het wordt mogelijk moeilijker om de planning van de commissies af te stemmen met de overige agenda van collegeleden (specifiek bezoeken aan koning, minister, staatssecretaris, VNG-bestuur of VNG-commissie). Tegelijkertijd biedt het inplannen van vaste commissiedagdelen een kans voor voorspelbaarheid van de agenda, ook voor collegeleden.
	Een forse vermindering van vergadertijd vraagt keuzes over wat niet meer of korter besproken moet worden. Er zou een voorraad aan agendapunten kunnen ontstaan, wat vraagt om nog nadrukkelijker te prioriteren tussen urgente en minder urgente agendapunten.
	Als onderwerpen niet goed besproken kunnen worden in de commissies, kan dat leiden tot meer benodigde vergadertijd in de raadsvergadering.
	Raads- en commissieleden zullen moeten wennen aan minder vergadertijd en een andere indeling van commissies. De voorbereiding van de wijziging van het commissiestelsel heeft daarnaast tijd nodig en wordt daarom voorgesteld met ingang van de volgende raadsperiode.
	Het lijkt de werkgroep verstandig deze nieuwe indeling na één jaar te evalueren in de nieuwe raadsperiode, oftewel in maart 2027.
1.c	**vanaf september 2025 de volgende uitgangspunten voor de berekening van spreektijden in de commissies vast te stellen, zoals verder toegelicht in de bijlage "Varianten voor spreektijden commissies":** **i) Spreektijden in de commissie worden berekend per dagdeel in plaats van per uur.** **ii) Van een dagdeel van 3,5 uur wordt 15 minuten gereserveerd voor schorsingen. De te verdelen spreektijd is dus 3 uur en 15 minuten.** **iii) De pot diversen wordt vergroot naar 25% van de totale spreektijd.** **iv) De spreektijd van het college blijft op 36 minuten.** **v) De rest van de spreektijd wordt toegekend aan de fracties, waarbij wordt vastgehouden aan het huidige model met een opslag voor iedere fractie die groter is dan de vorige. De opslag is afhankelijk van het aantal fracties en wordt vastgesteld op 45 seconden per dagdeel voor elke volgende grootte fractie.**
Argumenten	Door de spreektijden te berekenen per dagdeel in plaats van per uur is het voor alle fracties voorspelbaarder hoeveel spreektijd er beschikbaar is. Dit voorkomt tevens het fenomeen dat fracties mee-agenderen om de vergadertijd te vergroten en zo meer spreektijd te krijgen.
	Waar de pot Diversen voorheen een restpot was, wordt dat nu een vast percentage van de beschikbare spreektijd. De vergroting van de pot Diversen zorgt voor voldoende tijd voor spreektijdvrije interrupties en andere vergadertechnische zaken. Dit komt de voorspelbaarheid van de vergadertijd ten goede.
	Deze verdeling van de spreektijden zorgt voor een iets vlakkere opslag voor grotere fracties dan tot nu toe in de commissie. Het verschil tussen de spreektijd voor kleine en grote fracties wordt hiermee iets kleiner. Waar nu nog (omgerekend naar dagdeel) een opslag van 1 minuut geldt, wordt die opslag 45 seconden. Meer toelichting staat in de bijlage "Varianten voor spreektijden commissies".
Kanttekeningen/ Risico's	De werkgroep heeft niet gekozen voor een model met gelijke spreektijden in de commissie voor alle fracties, hoewel sommige leden van de werkgroep hier wel voorstander van waren. In de bijlage "Varianten voor spreektijden commissies" staan de argumenten voor en tegen die de werkgroep hierbij heeft uitgewisseld.

1.d	**Tot de nieuwe raadsperiode de spreektijden voor de raad niet aan te passen.**
Argumenten	De werkgroep heeft zich gericht op de spreektijden in de commissies. De spreektijdenregeling voor de raadsvergadering behoeft geen verandering tot de volgende raadsperiode. In de nieuwe raadsperiode kan de spreektijd opnieuw bepaald worden.
1.e	**vanaf september 2025 het aantal spreektijdvrije interrupties in de commissie te maximaliseren op vier per fractie per dagdeel, zoals toegelicht in de bijlage "Varianten voor spreektijden commissies", waarbij:** **i) één interruptie bestaat uit maximaal drie rondes van aaneengesloten vragen.** **ii) een fractie er tevens voor kan kiezen om een of meer van de spreektijdvrije interrupties op het college te plaatsen.** **iii) een fractie die meer dan vier interrupties wil plaatsen dat uit eigen spreektijd kan doen.** **iv) de voorzitter kan beslissen om het aantal spreektijdvrije interrupties te verhogen, als er naar de inschatting van de voorzitter gedurende het hele dagdeel minder dan twee derde van de fracties aanwezig is.**
Argumenten	In het rapport van Necker komt het beperken van het aantal interrupties als nadrukkelijke wens naar voren. In de ervaring van raadsleden zijn spreektijdvrije interrupties regelmatig te lang, te veel herhaling en vinden ze vaker dan nodig plaats. Door het beperken van het aantal spreektijdvrije interrupties wordt uitvoering gegeven aan de wens om het aantal interrupties te beperken.
	Spreektijdvrije interrupties zijn een belangrijk middel om het debat in de commissie te stimuleren. Door het aantal interrupties te maximeren wordt echter tegelijkertijd een oorzaak van het uitlopen van commissievergaderingen weggenomen.
	Door te moeten prioriteren in interrumperen kan de kwaliteit van de interrupties toenemen. Meer interrupties leiden niet altijd tot een meer helder debat of tot een inhoudelijk resultaat.
	Door fracties in de gelegenheid te stellen een of meer van hun spreektijdvrije interruptie op het college te plaatsen, kan de controlerende rol van de raad worden versterkt.
	Als er gedurende een dagdeel relatief weinig fracties aanwezig zijn, is er ruimte in de spreektijden voor meer spreektijdvrije interrupties.
Kanttekeningen/ Risico's	Het risico van spreektijdvrije interrupties is dat deze lang duren. Ook spreektijdvrije interrupties moeten echter kort en krachtig zijn. Het is aan de voorzitter om hierop te sturen.
	De raadsbehandeling kost meer tijd als beraadslaging niet goed wordt afgerond in de commissies
	Als elke fractie in een dagdeel vier interrupties zou plaatsen, is er vermoedelijk te weinig tijd beschikbaar in de pot Diversen. Door praktijkervaring moet duidelijk worden hoeveel spreektijdvrije interrupties per dagdeel
	Er bestaat een risico op willekeur als de voorzitter mag beslissen het aantal spreektijdvrije interrupties te verhogen.
	Een deel van de werkgroep vindt het verstandiger om het aantal spreektijdvrije interrupties te beperken tot 3 per dagdeel. Dat is ook gebruikelijk in bijvoorbeeld commissies van de Tweede Kamer. In eerste instantie werd in de werkgroep ook gesproken over een maximum van 3 interrupties per dagdeel. Dat is in de

	gesprekken die de werkgroep over spreektijden en interrupties heeft gehad verhoogd naar 4.
Beslispunt	
2	**Voor wat betreft het tweede deeladvies (*Neem een principebesluit over de werkwijze van commissies):*** **a) te kiezen voor het model 'Flexibele bijeenkomsten', waar leden plaatsnemen en de zaal verlaten aan de hand van hun onderwerpen en de agenda van de commissie elders wordt vastgesteld.** **b) Raads- en commissieleden te adviseren om een portefeuille te kiezen die aansluit bij de commissie-indeling.**
Argumenten	De raad heeft in 2021 weliswaar gekozen voor een model met vaste commissies, maar dat past in de praktijk niet bij de werkcultuur van de Utrechtse gemeenteraad. De raad van Utrecht is namelijk gehecht aan vrijheid om portefeuilles te kiezen en alleen deel te nemen aan een commissievergadering, als er voor een raadslid relevante thema's op de agenda staan.
	Het vaste voorzitter- en griffierschap wordt gewaardeerd uit het huidige model en wordt daarom behouden en versterkt.
	Het staat raadsleden in beginsel vrij om hun portefeuille te kiezen, maar we adviseren raads- en commissieleden zo veel mogelijk kiezen voor portefeuilles in één van de commissies. Dat is prettig voor hun eigen werkdruk en voor de werkdruk van de commissie als geheel.
Kanttekeningen/ Risico's	Door het schrappen van het vaste commissiemodel, moet – in lijn met het advies van Necker – het agenderen van agendapunten op een andere manier worden georganiseerd (zie beslispunt 3).
	Bij een flexibel model is het logisch om vast te stellen hoeveel leden per fractie gelijktijdig mogen deelnemen aan de vergadering. Dit moet verder uitgewerkt worden in de Verordening op de raadscommissies.
Beslispunt	
3	**Voor wat betreft het derde deeladvies (*Neem specifieke maatregelen afhankelijk van de principekeuze over de commissiewerkwijze*)**
	a) de volgende uitgangspunten vast te stellen: **i) Sturing en prioritering van de agenda van de commissie wordt belegd bij de voorzitter van de commissie, in plaats van tijdens een proceduredeel van de commissie;** **ii) In beginsel bepaalt de voorzitter van de commissie, samen met de plaatsvervangend commissievoorzitter en op advies van de commissiegriffier, de wijze waarop geagendeerde onderwerpen worden besproken, samengevoegd en/of geprioriteerd. De voorzitter doet over de behandeling van de geagendeerde onderwerpen en ingekomen raadsvoorstellen een voorstel aan de commissie. De commissie stelt dit voorstel bij aanvang van elke commissie weliswaar formeel vast, maar stelt alleen bij wijze van hoge uitzondering wijzigingen voor op deze behandelvoorraad.** **iii) Fracties kunnen uiterlijk één week voor het vaststellen van de behandelvoorraad een agendering van een onderwerp bij de voorzitter indienen;** **b) deze uitgangspunten samen met de commissievoorzitters verder uit te werken in een leidraad voor agendering, die in ieder geval omvat:** **i) de rol van de Lange Termijn Agenda**

	ii) de mogelijkheid om agenderingen te bundelen tot een breder agendapunt **iii) objectieve criteria voor de behandelrijpheid- en aanwijzingen voor de besluitrijpheid van raadsvoorstellen** **iv) aanwijzingen voor de prioritering, duur, samenvoeging en planning van agenderingen.**
Argumenten	Door de structurele keuze voor een flexibel model, die beter past bij de werkcultuur van de gemeenteraad van Utrecht, moet het bepalen van de agenda elders worden belegd. We kiezen er hier voor om dat niet bij één agendacommissie te doen, maar per commissie bij de commissievoorzitter. Het staat de commissievoorzitter natuurlijk vrij met andere commissievoorzitters te overleggen en/of agenderingen over te dragen aan een andere commissie.
	Een agendering eerder delen kan onderbouwing en motivering versterken en leiden tot een duidelijkere agendering. Dat maakt het voorspelbaarder en duidelijker.
	Goed voorzitterschap en voorbereiding helpt om meer sturing te geven aan de agenda. De voorzitter kan een rol spelen door verder naar voren te kijken en voorstellen tot bundeling of timing te doen, bijvoorbeeld door te kijken naar de Lange Termijn Agenda. Een actuele Lange Termijn Agenda draagt bij aan de voorspelbaarheid van het werk en vermindert daarmee de werkdruk.
	Dit levert een scherpere focus op onderwerpen op en minder onderwerpen per vergadering. Het zorgt voor een drempel in agendering en daarmee betere debatten over de grotere vraagstukken waar meer fracties over willen spreken.
	Het is wenselijk dat de voorzitter tijdig inzage geeft in de behandelvoorraad met daarop de voorstellen voor het behandelen en prioriteren van de ingekomen agenderingen en raadsvoorstellen. Daarom wordt deze behandelvoorraad formeel door de commissie vastgesteld, maar de commissie brengt daarin alleen bij wijze van uitzondering wijzigingen in aan. De voorzitter publiceert de inhoudelijke agenda van een commissievergadering twee weken van tevoren.
	Om de voorzitter houvast te geven en de schijn van willekeur te voorkomen, kan een leidraad voor agendering helpen om consequent en fair te besluiten over agendering. Klachten over de agendering hebben daarmee ook minder betrekking op de persoon van de voorzitter of de specifieke casus, maar kunnen opgelost worden met een aanscherping van de leidraad.
	Door objectieve criteria voor de behandelrijpheid- en aanwijzingen voor de besluitrijpheid vast te stellen, kan ogenschijnlijk willekeur voorkomen worden.
Kanttekeningen/ Risico’s	De commissievoorzitters krijgen een grote rol in het reduceren van de werkdruk én moeten soms keuzes maken die consequenties zullen hebben. Dat vraagt veel van de voorzitters en vereist dat alle raadsleden hen steunen in die rol. Het vraagt ook van raadsleden dat zij soms accepteren dat het door hen geagendeerde onderwerp wordt samengevoegd met een ander onderwerp en/of pas enkele maanden later wordt besproken.
	De commissieleden hebben in dit model minder directe invloed op de commissieagenda.
	De Lange Termijn Agenda is een weergave van wat het college voorbereidt. De raadscommissies moeten daarnaast zelf een planning maken of accepteren dat zij vooral het college volgen.
	De mogelijkheid om ad hoc te agenderen verdwijnt.

	De termijn van een week beperkt de flexibiliteit van de commissie.
Beslispunt	
4	**Voor wat betreft het vierde deeladvies *(Richt de beeldvorming anders in):*** **a) De volgende uitgangspunten vast te stellen:** **i) De griffie krijgt zo spoedig mogelijk een grotere rol bij het organiseren van raadsinformatiebijeenkomsten. De agenderende fracties bepalen het doel en de opzet voor de bijeenkomst, en de griffie voert dit uit in de praktische organisatie;** **ii) Een raadsinformatiebijeenkomst is een bijeenkomst voor de hele raad c.q. de hele commissie. Voordat een raadsinformatiebijeenkomst wordt georganiseerd, moet het idee en opzet van de bijeenkomst duidelijk zijn en moet er voldoende steun zijn om deze bijeenkomst te organiseren;** **b) De griffie de opdracht te geven dit verder uit te werken in de leidraad voor agendering.** **c) De financiële gevolgen van deze keuze in beeld te brengen en het Dagelijks Bestuur de opdracht te geven om hierover een voorstel te doen aan de raad;**
Argumenten	Het organiseren van een RIB kost een agendeerder (te) veel tijd en er is veelal een zeer korte voorbereidingstijd, wat niet goed past bij het part-time karakter van het raadslidmaatschap. Hierdoor is het ook niet altijd mogelijk een goed programma te organiseren. In het rapport van Necker komt duidelijk naar voren dat er een breed gedeelde wens is dat de griffie een grotere rol krijgt bij het organiseren van raadsinformatiebijeenkomsten.
	RIBs worden meer collectief benaderd, gericht op de interesse van de hele commissie. In de afgelopen jaren werden RIBs soms als te eenzijdig ervaren: vooral gericht op het (vaak al bekende) perspectief van de organisator.
	Het wordt vanzelfsprekender om actief het hele palet aan kennis en meningen uit te nodigen voor een RIB.
	RIBs worden neutraler van karakter en daardoor voor inwoners logischer waar ze aan deelnemen.
	Deze werkwijze brengt meer werk met zich mee, waar budgettaire ruimte voor gezocht moet worden. In de uitwerking van dit voorstel moeten de benodigde capaciteit en financiën beschreven worden. Tevens moet bezien worden of de nieuwe werkwijze ook afdoende besparingen met zich meebrengen of dat extra budget moet worden toegekend
Kanttekeningen/ Risico's	Fracties kunnen RIBs minder goed gebruiken om collega's te overtuigen aan de hand van daarvoor geschikte sprekers
	Het wordt moeilijker om een RIB te gebruiken om een onderwerp op de politieke agenda te krijgen.
	Het is op dit moment niet zeker welke financiële ruimte er is voor een grotere rol van de griffie. Ook vergt het voorbereiden van de grotere rol vergt behalve het zoeken van financiële ruimte ook tijd, zodat niet zeker is op welk moment de griffie klaar is voor deze grotere rol.
Beslispunt	
5	**Voor wat betreft het vijfde deeladvies *(Experimenteer met een drietal nieuwe werkwijzen*):** **a) Niet te experimenteren met tweeminutendebatten;**

	b) Het College te verzoeken technische sessies standaard digitaal te organiseren; **c) Niet te kiezen voor schriftelijke stemverklaringen, maar stemverklaringen per fractie en aan het begin van de stemmingen te laten afleggen voor wat betreft alle voorliggende besluiten, in plaats van per motie of amendement.**
Argumenten	Het twee minutendebat voegt voor de Utrechtse werkwijze weinig toe, omdat de in de Utrechtse raad al de vorm van 'afrondende besluitvorming' kent, waarin slechts die fracties die een voorstel willen indienen dat doen.
	Het digitaal organiseren van technische bijeenkomsten, bijvoorbeeld via MS Teams, zorgt voor minder werkdruk, omdat raadsleden deze plaats- en tijdsonafhankelijk kunnen volgen, zeker als er een opname ter beschikking wordt gesteld.
	De werkgroep denkt dat het kiezen voor schriftelijke stemverklaringen juist zorgt voor meer werkdruk. In plaats daarvan stelt de werkgroep voor om met deze maatregel de stemverklaringen op één moment tijdens de stemmingen te bundelen. Dat voorkomt eventuele 'spontane' stemverklaringen en levert tijdwinst op.
Kanttekeningen/ Risico's	Alleen al de naamgeving van het "tweeminutendebat" geeft aan dat het om een kort en krachtig debat gaat. 'Afrondende besluitvorming' geeft minder gevoel van urgentie qua tijd.
	Standaard digitale technische sessies kan zorgen voor minder betrokkenheid en interactie tijdens de bijeenkomsten.
	Digitale technische sessies zijn niet mogelijk bij geheime onderwerpen.
	De mogelijkheid voor 'spontane' stemverklaringen bij een voorstel, motie of een amendement, al dan niet in reactie op een andere stemverklaring, vervalt.
Beslispunt	
6	**Voor wat betreft het zesde deeladvies (*Regel de afdoening van toezeggingen beter)*** **a) Te monitoren of de verbeteringen sinds september 2024 dit probleem afdoende oplossen** **b) Afdoening van een toezegging ook mogelijk te maken met een mededeling in het overzicht van toezeggingen, in plaats van alleen per raadsbrief.**
Argumenten	In september 2024 is de verantwoordelijkheid voor de registratie en controle op toezeggingen (weer) belegd bij de griffie. Vanaf 2022 tot september 2024 was die verantwoordelijkheid belegd bij de fractie(medewerkers) en de (ondersteuning van) het college. Necker heeft geconstateerd dat dit tot kwaliteitsverlies heeft geleid. De huidige werkwijze is daarom al aangepast ten opzichte van de door Necker geconstateerde problemen.
	In de huidige werkwijze wordt een toezegging alleen geregistreerd, wanneer er sprake is van een specifiek product (vaak: een Raadsbrief) en een tijdsaanduiding wanneer deze naar de Raad wordt verstuurd. Dit verhoogt het aantal Raadsbrieven van het College naar de Raad. Tegelijkertijd wordt de 'Hoeveelheid informatie uit het College' genoemd als belangrijkste factor, die bijdraagt aan werkdruk.
Kanttekeningen/ Risico's	Indien de verbeteringen nog niet (snel) genoeg tot gewenste resultaten leiden, dient al eerder een aanpassing in de werkwijze plaats te vinden.

	Door de definitie van wat een toezegging is te wijzigen, kan er onduidelijkheid ontstaan of iets al dan niet als toezegging in het systeem geregistreerd dient te worden.
	Het doel van een toezegging is het verkrijgen van een waardevolle wijziging in het handelen van een collega. Een raadsbrief is voor belangrijke zaken een gepast en noodzakelijk instrument om toe te lichten. Toezeggingen waar een raadsbrief een te zware werkbelasting is, zijn misschien in het geheel te licht om op te nemen – een raadslid zou ook de belofte van de wethouder aan kunnen nemen zonder verdere registratie, controle en afhandeling van een toezegging.
	Met een lagere drempel voor afhandeling kan het voorkomen dat er juist meer toezeggingen gevraagd worden, wat de overzichtelijkheid van de lijst toezeggingen in het geding brengt.
Beslispunt	
7	**Voor wat betreft het zevende deeladvies (Maak afspraken over drie oplossingsrichtingen) de volgende uitgangspunten vast te stellen:** **a) Concepten van moties en amendementen worden uiterlijk 24 uur voorafgaand aan de Raadsvergadering onder collega-raadsleden verspreid. Dit is weliswaar niet afdwingbaar, maar een norm die ervoor zorgt dat iedereen zich goed kan voorbereiden. Raadsleden spreken elkaar hierop aan;** **b) vooraf vastgestelde eindtijden van commissievergaderingen worden strikt gehanteerd. Een agendapunt dat uitloopt wordt op een logisch moment door de voorzitter afgebroken en bij een volgende vergadering afgerond;** **c) Gewijzigde moties en amendementen krijgen geen nieuw nummer, maar aan het reeds toegekende nummer wordt een alfabetische aanduiding toegevoegd;**
Argumenten	Het delen van concepten van moties en amendementen zorgt ervoor dat raadsleden zich beter kunnen voorbereiden en leidt tot minder stress op vergaderdagen. Daarnaast kan het helpen om te zoeken naar breder draagvlak.
	Door de vooraf vastgestelde eindtijd te hanteren wordt de voorspelbaarheid vergroot en kunnen raadsleden op een fatsoenlijke tijd naar huis.
	Door gewijzigde moties geen nieuw nummer te geven, zijn deze makkelijker herleidbaar en is er beter overzicht.
Kanttekeningen/ Risico's	De norm om concepten 24 uur voor de raadsvergadering te delen, is niet afdwingbaar. Elk raadslid heeft het recht om ter vergadering moties in te dienen.
	Een eindtijd van de commissievergadering betekent dat sommige onderwerpen worden doorgeschoven. Het is zonde als onderwerpen snel doorschuiven naar een volgende vergadering.
Beslispunt	
8	**Voor wat betreft het achtste deeladvies (*Spreek elkaar aan op gemaakte afspraken)* de volgende uitgangspunten vast te stellen:** **a) de volgende uitgangspunten vast te stellen:** **i) alle raadsleden dragen verantwoordelijkheid voor de werkcultuur en spreken elkaar aan op de werkcultuur, regels en afspraken;** **ii) punten van orde betreffen daadwerkelijk opmerkingen over het verloop van de orde van de vergadering, en bevatten een concreet voorstel van orde dat de voorzitter aan de commissie kan voorleggen;**

	iii) **tijdens de vergadering worden géén opmerkingen gemaakt over het functioneren van de voorzitter, als scheidsrechter van de vergadering. Opmerkingen en feedback worden na afloop van de vergadering met de voorzitter besproken.** b) **De voorzitter van de raad en de griffier de opdracht te geven het onderwerp werkcultuur op de agenda te houden en te zetten tijdens de periodieke informele bijeenkomsten van de raad.**
Argumenten	Dit voorstel bevat vooral structuurmaatregelen. De cultuur bepalen we samen. Raadsleden spreken elkaar hierop aan. Het is van belang dat het onderwerp werkcultuur op de agenda gehouden wordt. De voorzitter en griffier krijgen de opdracht dit onderwerp op de agenda te zetten tijdens de periodieke informele bijeenkomsten van de raad.
	Er wordt regelmatig gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een punt van orde in te dienen, ook als er geen sprake is van een punt van orde. Een punt van orde moet gericht zijn op een voorstel van orde, dat de voorzitter in de commissie in stemming kan brengen.
	Het werk van de voorzitter is niet gemakkelijk en de vergadering leent zich niet voor een goede bespreking van diens functioneren. Voor de positie van de voorzitter en het effectief besteden van de vergadertijd is het beter om deze discussie achteraf met de voorzitter te voeren. Vergelijk het met een sportwedstrijd: we spreken de scheidsrechter niet aan tijdens de wedstrijd, maar accepteren diens beslissingen en geven na afloop feedback.
Kanttekeningen/ Risico's	De werkcultuur laat zich niet vatten in regels. Raadsleden dragen met hun eigen handelingen zelf bij aan een gezonde werkcultuur en staan hier zelf aan de lat.
Beslispunt	
9	**Voor wat betreft het negende deeladvies *(Ga in de nieuwe raad in gesprek over wat voor raad je wil zijn)* de griffie de opdracht te geven:** **a) dit gesprek tijdens het inwerkprogramma te organiseren voor de nieuwe raad; en** **b) voorafgaand aan dit gesprek bij vertrekkende raadsleden inzicht en reflecties op te halen over de raad als collectief.**
Argumenten	Om met een nieuwe, nog onervaren, raad te spreken over wat voor raad ze willen zijn, moet men weten voor cultuur en gebruiken de oude raad had en wat ze daar van geërfd hebben. Vervolgens kan men geïnformeerd kiezen om dat te volgen of (op onderdelen) af te wijken.
	Omdat de uitvoering na de raadswissel plaatsheeft, heeft de huidige raad beperkte invloed op de uitvoering. De griffie kan een uitwerking van deze opdracht aan de nieuwe raad voorleggen.
Kanttekeningen/ Risico's	Het gesprek over wat voor raad de nieuwe raad wil zijn moet goed gepland en uitgevoerd worden om nut te hebben voor de nieuwe raad.
Beslispunt	
10	**Voor wat betreft het tiende deeladvies *(Ga nader in gesprek over de invulling van de commissieleden)*** **a) Vanaf september 2025 de volgende maatregelen te nemen:** **i) Commissieleden worden na benoeming in de raad (bij hamerstuk) buiten de raadsvergadering om beëdigd;** **ii) De griffie verzorgt één inwerkmoment voor commissieleden per kwartaal en fracties wordt verzocht de benoeming van**

	commissieleden zoveel mogelijk te laten aansluiten bij deze inwerkmomenten; **b) Vanaf de Raadswissel 2026 de volgende maatregel te nemen:** **i) Het maximum aantal commissieleden per fractie wordt 4 commissieleden per fractie;** **ii) In afwijking daarvan geldt voor een fractie die is afgesplitst van een andere fractie een maximum aantal van 1 commissielid;** **iii) Om hoog verloop onder commissieleden te voorkomen, mogen er per fractie in één raadsperiode in totaal maximaal acht commissieleden worden benoemd;** **iv) Elke fractie draagt hetzelfde bedrag bij aan de bekostiging van de presentievergoeding van commissieleden.**
Argumenten	Door het hoge verloop van commissieleden vinden er vrijwel elke raadsvergadering benoemingen en beëdigingen plaats. Door de beëdigingen buiten de vergadering te beleggen, wordt tijd bespaard.
	Doordat beëdigingen van commissieleden worden verplaatst naar een moment buiten de raadsvergadering, wordt het beëdigen van nieuwe raadsleden een unieker en bijzonderder moment.
	Door het organiseren van één inwerkmoment per kwartaal worden fracties bewogen om het benoemen van commissieleden te concentreren op een keer per kwartaal. Het blijft echter mogelijk om commissieleden elke raadsvergadering te benoemen.
	De werkgroep heeft lang gesproken over het maximum aantal commissieleden vanaf 2026. Hier is een fundamenteel verschil van inzicht tussen enkele leden van de werkgroep. Daarom legt de werkgroep de keuze voor een maximum van 3 of 4 commissieleden aan de raad voor. De volgende context is hierbij van belang: - Bij een binaire keuze tussen 3 of 4 commissieleden had een nipte meerderheid van vier werkgroepleden een voorkeur voor een maximum van 3 commissieleden. De redering die zij volgden was dat er straks (vanaf maart 2026) vier commissies zijn en er wordt gestopt met parallel vergaderen. Zij beredeneerden dat elke fractie in elke commissie vertegenwoordigd kan zijn bij een maximum van drie commissieleden. - Een minderheid van drie leden van de werkgroep wilde echter graag vasthouden aan het huidige maximum van vier leden om de werkdruk te kunnen verdelen en meer mogelijkheden te hebben voor vervanging. Hierop zijn de leden van de werkgroep het gesprek met elkaar aangegaan om een compromis te zoeken dat voor iedereen aanvaardbaar is. - Deze gesprekken leidden tot het voorstel van een maximum van 4 commissieleden per fractie, in combinatie met de drie aanpassingen die onder ii, iii en iv zijn genoemd. Hier kon een meerderheid van de werkgroepleden mee instemmen. Eén lid van de commissie wilde echter ook dan vasthouden aan het maximum van 3 commissieleden. - Daarom is besloten de keuze van een maximum van 3 of 4 commissieleden voor te leggen aan de raad. De voltallige werkgroep kon daarmee instemmen. Hierbij moet worden opgemerkt dat voor diverse leden van de werkgroep een maximum van 4 alleen aanvaardbaar is samen met de drie aanpassingen genoemd onder ii, iii en iv. Andersom is een maximum van 3 voor een aantal leden niet aanvaardbaar in combinatie met de drie andere aanpassingen. In de commissievergadering van 5 juni werd duidelijk dat een ruime meerderheid van de raad in de bovenstaande context de keuze voor een maximum van 4 commissieleden kan begrijpen. Daarom is het maximum van 4 commissieleden in het voorstel verwerkt.

	De werkgroep vindt het niet vanzelfsprekend dat een afgesplitst raadslid meteen recht heeft op het reguliere maximum commissieleden. De werkgroep vindt dat dit moet worden beperkt. Dit geldt nadrukkelijk voor fracties die een afsplitsing zijn, niet voor fracties die een voortzetting zijn van een fractie en dus enkel een naamswijziging ondergaan.
	Met een maximum voor het benoemen van acht commissieleden per raadsperiode wordt een te hoog verloop onder commissieleden voorkomen.
	Op dit moment dragen grotere fracties een hoger bedrag bij voor de presentievergoeding van commissieleden. De werkgroep stelt voor hier een gelijke verdeling van te maken. Alle fracties dragen dan hetzelfde bedrag bij.
Kanttekeningen/ Risico's	Met het beëdigen buiten de raad wordt commissieleden een voor hen belangrijk moment in de raad ontzegd. Er blijft een beëdiging met de voorzitter of plaatsvervangend voorzitter plaatsvinden, maar wel buiten de raadsvergadering.
	Voor diverse leden van de werkgroep is een maximum van 4 commissieleden alleen aanvaardbaar samen met de drie aanpassingen genoemd onder ii, iii en iv. Andersom is een maximum van 3 commissieleden voor een aantal leden van de werkgroep niet aanvaardbaar in combinatie met die drie aanpassingen.
Beslispunt	
11	**Het dagelijks bestuur de opdracht te geven om het raadsbesluit uit te werken in:** **a) Het Reglement van Orde gemeenteraad Utrecht;** **b) De Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht;** **en deze verordeningen als hamerstuk aan de raad voor te leggen.**
Argumenten	Dit voorstel is een principebesluit. Het vraagt nadere uitwerking van alle beslispunten in een samenhangend vergadermodel met de nodige juridische en praktische uitwerking.

Financiën
Een aantal voorstellen heeft nadere (financiële) uitwerking nodig, zoals het verminderen van de vergadertijd, het verminderen van het aantal commissies, het stoppen met parallel vergaderen, het verminderen van het aantal commissieleden en het vergroten van de rol van de griffie in de voorbereiding van een RIB. In dit stadium is nog niet in kaart gebracht welke financiële voor- en nadelen alle maatregelen hebben.

Vervolg
Een aantal voorstellen heeft nadere uitwerking nodig. Het is de intentie de voorstellen, die betrekking hebben op de huidige raadsperiode, zo spoedig als mogelijk is in te voeren, bij voorkeur direct na het zomerreces. Daarna kan er een aantal maanden ervaring opgedaan worden en kan het nieuwe commissiestelsel per maart 2026 worden voorbereid. Een jaar na de verkiezingen, in maart 2027, volgt er een evaluatie.

Aan het begin van de volgende raadsperiode is er een gesprek over "wat voor raad je wilt zijn", zoals benoemd in advies 9. Dan kan ook deze werkwijze opnieuw ter sprake komen en geëvalueerd worden.

Participatie
Onder raadsleden van de gemeenteraad van Utrecht zijn in 2023 en in 2024 werkdrukonderzoeken uitgevoerd. In opdracht van de CPR en het DB hebben raadslid Marijn de Pagter en Necker een analyse van de werkwijze van de gemeenteraad, de werkdruk die door raadsleden wordt ervaren en

de factoren die daaraan bijdragen gemaakt. Hiervoor zijn diverse gesprekken gevoerd, documenten geanalyseerd en de vergaderwijze van de raad is vergeleken met andere gemeenten.
Tijdens de reflectiebijeenkomst van de gemeenteraad op 29 augustus is deze toegelicht en besproken. Op basis hiervan zijn aanvullingen gedaan in de probleemanalyse en oplossingsrichtingen. Op basis van de reflectiebijeenkomst is een advies opgesteld voor een *werkdrukagenda* waarmee de gemeenteraad aan de slag kan, in het licht van de toekomstige ontwikkeling van de gemeenteraad.

In opdracht van de CPR en het DB is de werkgroep ‘Werkdruk & werkwijze’ opgericht. Alle fracties zijn uitgenodigd hieraan deel te nemen; zeven fracties hebben aan deze oproep gehoor gegeven. Bij de werkgroep, waarvan Marijn de Pagter de voorzitter was, waren de raadsleden Fred Dekkers, Berdien van der Wilt, Margreet Ramaker, Ilse Raaijmakers, Louise de Vries, Mahmut Sungur en David Bosch aangesloten.

De werkgroep is de afgelopen maanden meermaals bijeengekomen om de adviezen te bespreken en daarbij keuzes te maken. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in het voorliggende Raadsvoorstel.

Dit voorstel wordt in een technische sessie toegelicht aan belangstellende raadsleden en wordt besproken in het commissievoorzittersoverleg.

Communicatie
Nadat een en ander is uitgewerkt, zullen zowel Raads- en commissieleden als inwoners geïnformeerd worden over de nieuwe werkwijzen.

(Niet)Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is niet van toepassing omdat dit een raadsvoorstel betreft over het intern functioneren en werkwijze van de raad, commissies, rekenkamer en ombudsloket, alsmede alle daarmee samenhangende regelementen en verordeningen (artikel 1:2 lid 2 onder o Verordening raadgevend referendum Utrecht)

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- ‘Advies Werkdruk & werkwijze Gemeenteraad Utrecht’ – Necker
- Uitwerking modellen commissies
- Varianten voor spreektijden commissies

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Beleidsveld	Bestuurlijke zaken
Organisatieonderdeel	Raadsorganen
Opsteller	Dagelijks bestuur van de raad
Kenmerk	30380973
Vergaderdatum Raad	12 juni 2025
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder o Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het Dagelijks Bestuur van de Raad stelt de Raad voor te besluiten:

Het hoofdadvies en de deeladviezen van het rapport 'Advies werkdruk & werkwijze Gemeenteraad Utrecht' over te nemen en per deeladvies de uitvoering als volgt vast te stellen:

1. Voor wat betreft het eerste deeladvies (*Neem een aantal generieke maatregelen van breed gedragen oplossingsrichtingen*):
   a) de vergadertijd vanaf september 2025 tot de Raadswissel 2026 te verminderen en anders in te delen door:
      i) Het maximumaantal vergaderdagdelen per commissie terug te brengen van drie dagdelen naar twee dagdelen en de dagdelen te verlengen van 3 uur naar 3,5 uur door aanvang van de raadsdag om 9:30 uur, zoals gevisualiseerd in model 2A van de bijlage "Uitwerking modellen commissies";
      ii) De Raadsinformatiebijeenkomsten te verplaatsen van dinsdag- naar donderdagavond met aanvang om 19:30 uur;
      iii) Het Vragenuur een kwartier na het einde van het middagdeel van de commissies te plannen, oftewel 17:45 uur;
   b) de vergadertijd na de Raadswissel 2026 te verminderen en anders in te delen door:
      i) Het aantal commissies terug te brengen van zes commissies naar vier commissies;
      ii) Deze vier commissies niet meer parallel te laten vergaderen, maar opvolgend verspreid over drie dagdelen per raadsdag en met behoud van de huidige vierwekelijkse raadscyclus, zoals gevisualiseerd in model 3A van de bijlage "Uitwerking modellen commissies";
      iii) Te bepalen dat andere gremia, zoals adviescommissies en het Vragenuur, wel parallel aan de commissies op donderdag kunnen worden gepland;
      iv) Raadsinformatiebijeenkomsten op donderdagavond te plannen, parallel aan de commissie die die avond vergadert.
   c) vanaf september 2025 de volgende uitgangspunten voor de berekening van spreektijden in de commissies vast te stellen, zoals verder toegelicht in de bijlage "Varianten voor spreektijden commissies":
      i) Spreektijden in de commissie worden berekend per dagdeel in plaats van per uur.
      ii) Van een dagdeel van 3,5 uur wordt 15 minuten gereserveerd voor schorsingen. De te verdelen spreektijd is dus 3 uur en 15 minuten.
      iii) De pot diversen wordt vergroot naar 25% van de totale spreektijd.
      iv) De spreektijd van het college blijft op 36 minuten.
      v) De rest van de spreektijd wordt toegekend aan de fracties, waarbij wordt vastgehouden aan het huidige model met een opslag voor iedere fractie die groter is dan de vorige. De opslag is afhankelijk van het aantal fracties en wordt vastgesteld op 45 seconden per dagdeel voor elke volgende grootte fractie.

d) Tot de nieuwe raadsperiode de spreektijden voor de raad niet aan te passen;
e) vanaf september 2025 het aantal spreektijdvrije interrupties in de commissie te maximaliseren op vier per fractie per dagdeel, zoals toegelicht in de bijlage “Varianten voor spreektijden commissies”, waarbij:
    i) één interruptie bestaat uit maximaal drie rondes van aaneengesloten vragen.
    ii) een fractie er tevens voor kan kiezen om een of meer van de spreektijdvrije interrupties op het college te plaatsen.
    iii) een fractie die meer dan vier interrupties wil plaatsen dat uit eigen spreektijd kan doen.
    iv) de voorzitter kan beslissen om het aantal spreektijdvrije interrupties te verhogen, als er naar de inschatting van de voorzitter gedurende het hele dagdeel minder dan twee derde van de fracties aanwezig is.

2. Voor wat betreft het tweede deeladvies (*Neem een principebesluit over de werkwijze van commissies):*
    a) te kiezen voor het model ‘Flexibele bijeenkomsten’, waar leden plaatsnemen en de zaal verlaten aan de hand van hun onderwerpen en de agenda van de commissie elders wordt vastgesteld.
    b) Raads- en commissieleden te adviseren om hun portefeuilles zo veel mogelijk in één commissie te kiezen.

3. Voor wat betreft het derde deeladvies (*Neem specifieke maatregelen afhankelijk van de principekeuze over de commissiewerkwijze*)
    a) de volgende uitgangspunten vast te stellen:
        i) Sturing en prioritering van de agenda van de commissie wordt belegd bij de voorzitter van de commissie, in plaats van tijdens een proceduredeel van de commissie;
        ii) In beginsel bepaalt de voorzitter van de commissie, samen met de plaatsvervangend commissievoorzitter en op advies van de commissiegriffier, de wijze waarop geagendeerde onderwerpen worden besproken, samengevoegd en/of geprioriteerd. De voorzitter doet over de behandeling van de geagendeerde onderwerpen en ingekomen raadsvoorstellen een voorstel aan de commissie. De commissie stelt dit voorstel bij aanvang van elke commissie weliswaar formeel vast, maar stelt alleen bij wijze van hoge uitzondering wijzigingen voor op deze behandelvoorraad.
        iii) Fracties kunnen uiterlijk één week voor het vaststellen van de behandelvoorraad een agendering van een onderwerp bij de voorzitter indienen;
    b) deze uitgangspunten samen met de commissievoorzitters verder uit te werken in een leidraad voor agendering, die in ieder geval omvat:
        i) de rol van de Lange Termijn Agenda
        ii) de mogelijkheid om agenderingen te bundelen tot een breder agendapunt
        iii) objectieve criteria voor de behandelrijpheid- en aanwijzingen voor de besluitrijpheid van raadsvoorstellen
        iv) aanwijzingen voor de prioritering, duur, samenvoeging en plannen van agenderingen.

4. Voor wat betreft het vierde deeladvies *(Richt de beeldvorming anders in):*
    a) De volgende uitgangspunten vast te stellen:
        i) De griffie krijgt zo spoedig mogelijk een grotere rol bij het organiseren van raadsinformatiebijeenkomsten. De agenderende fracties bepalen het doel en de opzet voor de bijeenkomst, en de griffie voert dit uit in de praktische organisatie;
        ii) Een raadsinformatiebijeenkomst is een bijeenkomst voor de hele raad c.q. de hele commissie. Voordat een raadsinformatiebijeenkomst wordt georganiseerd, moet het idee en opzet van de bijeenkomst duidelijk zijn en moet er voldoende steun zijn om deze bijeenkomst te organiseren;
    b) De griffie de opdracht te geven dit verder uit te werken in de leidraad voor agendering.
    c) De financiële gevolgen van deze keuze in beeld te brengen en het Dagelijks Bestuur de opdracht te geven om hierover een voorstel te doen aan de raad;

5. Voor wat betreft het vijfde deeladvies *(Experimenteer met een drietal nieuwe werkwijzen*):
    a) Niet te experimenteren met tweeminutendebatten;
    b) Het College te verzoeken technische sessies standaard digitaal te organiseren;

c) Niet te kiezen voor schriftelijke stemverklaringen, maar stemverklaringen per fractie en aan het begin van de stemmingen te laten afleggen voor wat betreft alle voorliggende besluiten, in plaats van per motie of amendement.

6. Voor wat betreft het zesde deeladvies (*Regel de afdoening van toezeggingen beter)*
   a) Te monitoren of de verbeteringen sinds september 2024 dit probleem afdoende oplossen
   b) Afdoening van een toezegging ook mogelijk te maken met een mededeling in het overzicht van toezeggingen, in plaats van alleen per raadsbrief.

7. Voor wat betreft het zevende deeladvies (*Maak afspraken over drie oplossingsrichtingen)* de volgende uitgangspunten vast te stellen:
   a) Concepten van moties en amendementen worden uiterlijk 24 uur voorafgaand aan de Raadsvergadering onder collega-raadsleden verspreid. Dit is weliswaar niet afdwingbaar, maar een norm die ervoor zorgt dat iedereen zich goed kan voorbereiden. Raadsleden spreken elkaar hierop aan;
   b) vooraf vastgestelde eindtijden van commissievergaderingen worden strikt gehanteerd. Een agendapunt dat uitloopt wordt op een logisch moment door de voorzitter afgebroken en bij een volgende vergadering afgerond;
   c) Gewijzigde moties en amendementen krijgen geen nieuw nummer, maar aan het reeds toegekende nummer wordt een alfabetische aanduiding toegevoegd;

8. Voor wat betreft het achtste deeladvies (*Spreek elkaar aan op gemaakte afspraken)*
   a) de volgende uitgangspunten vast te stellen:
      i) alle raadsleden dragen verantwoordelijkheid voor de werkcultuur en spreken elkaar aan op de werkcultuur, regels en afspraken;
      ii) punten van orde betreffen daadwerkelijk opmerkingen over het verloop van de orde van de vergadering, en bevatten een concreet voorstel van orde dat de voorzitter aan de commissie kan voorleggen;
      iii) tijdens de vergadering worden géén opmerkingen gemaakt over het functioneren van de voorzitter, als scheidsrechter van de vergadering. Opmerkingen en feedback worden na afloop van de vergadering met de voorzitter besproken.
   b) De voorzitter van de raad en de griffier de opdracht te geven het onderwerp werkcultuur op de agenda te houden en te maken tijdens de periodieke informele bijeenkomsten van de raad.

9. Voor wat betreft het negende deeladvies *(Ga in de nieuwe raad in gesprek over wat voor raad je wil zijn)* de griffie de opdracht te geven:
   a) dit gesprek tijdens het inwerkprogramma te organiseren voor de nieuwe raad; en
   b) voorafgaand aan dit gesprek bij vertrekkende raadsleden inzicht en reflecties op te halen over de raad als collectief.

10. Voor wat betreft het tiende deeladvies *(Ga nader in gesprek over de invulling van de commissieleden)*
    a) Vanaf september 2025 de volgende maatregelen te nemen:
       i) Commissieleden worden na benoeming in de raad (bij hamerstuk) buiten de raadsvergadering om beëdigd;
       ii) De griffie verzorgt één inwerkmoment voor commissieleden per kwartaal en fracties wordt verzocht de benoeming van commissieleden zoveel mogelijk te laten aansluiten bij deze inwerkmomenten;
    b) Vanaf de Raadswissel 2026 de volgende maatregel te nemen:
       i) Het maximum aantal commissieleden per fractie wordt ~~3 of~~ 4 commissieleden per fractie;
       ii) In afwijking daarvan geldt voor een fractie die is afgesplitst van een andere fractie een maximum aantal van 1 commissielid;
       iii) Om hoog verloop onder commissieleden te voorkomen, mogen er per fractie in één raadsperiode in totaal maximaal acht commissieleden worden benoemd;
       iv) Elke fractie draagt hetzelfde bedrag bij aan de bekostiging van de presentievergoeding van commissieleden.

11. Het dagelijks bestuur de opdracht te geven om het raadsbesluit uit te werken in:
    a) Het Reglement van Orde gemeenteraad Utrecht;
    b) De Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht;
    en deze verordeningen als hamerstuk aan de raad voor te leggen.

~~Burgemeester en wethouders van Utrecht,~~Het Dagelijks Bestuur van de Raad, op voorstel van de werkgroep werkdruk & werkwijze,

de griffier, de ~~burgemeester~~voorzitter van het dagelijks bestuur,

Samenvatting

Dit voorstel bevat de voorstellen van de Werkgroep Werkdruk en Werkwijze van de gemeenteraad van Utrecht. De adviezen van het rapport “Advies Werkdruk & werkwijze Gemeenteraad Utrecht” worden hiermee overgenomen. Ook worden naar aanleiding van dat advies diverse keuzes gemaakt over de structuur van de raad. De werkgroep heeft uitvoerig over de diverse onderdelen van dit raadsvoorstel gesproken. Bij de werkgroep, waarvan Marijn de Pagter de voorzitter was, waren de raadsleden Fred Dekkers, Berdien van der Wilt, Margreet Ramaker, Ilse Raaijmakers, Louise de Vries, Mahmut Sungur en David Bosch aangesloten, zodat er een brede vertegenwoordiging van grote, middelgrote en kleine fracties in de werkgroep was betrokken.

De werkgroep heeft bij de bespreking van de individuele voorstellen gestreefd naar unanimiteit. Dat is niet op alle individuele voorstellen gelukt, maar de leden van de werkgroep verenigen zich achter het voorstel als geheel. De werkgroep ~~legt~~ legde één onderdeel expliciet als keuze aan de raad voor. Dat ~~is~~ was het maximum aantal commissieleden in de nieuwe periode (3 of 4). In de argumenten en kanttekening bij beslispunt 10 is hier meer informatie over opgenomen. Na de commissiebehandeling op 5 juni is de keuze voor maximaal 4 commissieleden in het voorstel opgenomen.

Context

Aanleiding

Onder raadsleden van de gemeenteraad van Utrecht is in augustus 2023 voor het eerst een werkdrukonderzoek uitgevoerd. Hieruit kwam naar voren dat een substantieel deel van de raadsleden deze werkdruk als te hoog ervaart. In 2024 is dit onderzoek herhaald, met dezelfde uitkomsten.
Op basis van deze werkdrukonderzoeken hebben raadslid Marijn de Pagter en adviesbureau Necker een analyse van de werkwijze van de gemeenteraad, de werkdruk die door raadsleden wordt ervaren en de factoren die daaraan bijdragen, gemaakt.

Op basis van deze analyse zijn door Necker tien adviezen uitgebracht, waarmee de werkdruk verminderd kan worden. Met het oog op de volgende raadsperiode vanaf 2026 die al snel dichterbij komt én om de resterende tijd binnen de huidige periode zo goed als mogelijk in te richten, bestaat de wens om tot voorstellen te komen voor een effectieve werkwijze van de gemeenteraad, met een aanvaardbare werkdruk voor raadsleden.

Juridische context

De raad heeft een Reglement van Orde gemeenteraad Utrecht vastgesteld. Voor een aantal van de in dit raadsvoorstel opgenomen besluiten geldt dat hiervoor aanpassing van het reglement noodzakelijk is.

Artikel 82 Gemeentewet bepaalt dat de raad raadscommissies kan instellen die besluitvorming van de raad kunnen voorbereiden. De raad regelt daarbij de taken, de bevoegdheden, de samenstelling en de werkwijze. De raad heeft een Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht ingesteld. Voor een aantal van de in dit raadsvoorstel opgenomen besluiten geldt dat hiervoor aanpassing van deze verordening noodzakelijk is.

Wijziging van deze verordeningen is voorzien na vaststelling van dit principebesluit (beslispunt 11).

Beslistermijn

Om een groot aantal van de voorgestelde maatregelen nog deze raadsperiode in te voeren is het wenselijk dat besluitvorming plaats vindt vóór het zomerreces 2025.

Beoogd effect

Het verminderen van de werkdruk van Raads- en commissieleden.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico’s

Beslispunt	

1	**Voor wat betreft het eerste deeladvies (*Neem een aantal generieke maatregelen van breed gedragen oplossingsrichtingen*):**
1.a	**de vergadertijd vanaf september 2025 tot de Raadswissel 2026 te verminderen en anders in te delen door:** **i) Het maximumaantal vergaderdagdelen per commissie terug te brengen van drie dagdelen naar twee dagdelen en de dagdelen te verlengen van 3 uur naar 3,5 uur door aanvang van de raadsdag om 9:30 uur, zoals gevisualiseerd in model 2A van de bijlage "Uitwerking modellen commissies";** **ii) De Raadsinformatiebijeenkomsten te verplaatsen van dinsdag- naar donderdagavond met aanvang om 19:30 uur;** **iii) Het Vragenuur een kwartier na het einde van het middagdeel van de commissies te plannen, oftewel 17:45 uur;**
Argumenten	Het aantal vergaderuren is een belangrijke factor die bijdraagt aan werkdruk. Door minder dagdelen te vergaderen, kan de huidige werkwijze worden voorgezet, maar wordt meteen de werklast beperkt.
	Een belangrijke constatering in het advies is dat ~~Utrecht ten opzichte van~~ andere G4-gemeenten grofweg evenveel agendapunten ~~bespreekt~~bespreken, maar daar een derde tot de helft minder tijd voor ~~neemt~~nemen. Door het schrappen van een dagdeel wordt het aantal beschikbare dagdelen voor de commissie met eenderde verminderd. De beschikbare vergadertijd wordt echter slechts beperkt met iets meer dan 20% door het verlengen van de dagdelen van 3 naar 3,5 uur.
	Deze maatregel is gemakkelijk en snel uit te voeren, omdat er geen wijziging van het commissiestelsel voor nodig is.
	Door het vervroegen van de raadsdag naar 9:30 uur wordt het mogelijk de dagdelen te verlengen naar 3,5 uur.
	Door het verplaatsen van de raadsinformatiebijeenkomsten naar donderdag concentreert de werklast zich op één raadsdag, in plaats van meerdere. De dinsdagavond wordt vrijgespeeld voor andere activiteiten die een raadslid kan hebben.
	Een ander, bijkomend aspect van het plannen van de raadsinformatiebijeenkomsten in het avonddeel is dat de commissievergaderingen worden begrensd in tijd. Uitloop is onmogelijk.
	Necker heeft aangegeven dat het Vragenuur kan worden ingekort tot vragenhalfuur of onderdeel kan worden van de commissies. De inschatting van de werkgroep is echter dat de raad waarde hecht aan behoud van het Vragenuur als apart gremium. Ook zal het aantal mondelinge vragen vermoedelijk toenemen in de resterende raadsperiode door de naderende verkiezingen.
	Bij een verlenging van de dagdelen naar 3,5 uur (09:30 – 13:00 en 14:00 – 17:30 uur) past het Vragenuur niet meer om 17:00 uur. Hierdoor moet het – tijdelijk – worden verplaatst naar een ander moment. De werkgroep vindt 17:45 uur het meest logische moment. Dat is een kwartier na het einde van de commissies. De werkgroep heeft ook andere opties overwogen voor de resterende raadsperiode, zoals een Vragenuur parallel aan de commissievergaderingen om 17:00 uur of parallel aan de raadsinformatiebijeenkomsten op donderdagavond. Het nadeel daarvan is echter dat er veel bijeenkomsten tegelijk kunnen zijn. Ook het plannen van het Vragenuur tijdens de lunchpauze is niet wenselijk geacht. In de volgende raadsperiode kan het Vragenuur wel parallel worden gepland (zie beslispunt 1b).
Kanttekeningen/ Risico's	Door minder vergadertijd is er minder ruimte dan nu voor debat en profilering.

	De agendadruk kan toenemen. Als onvoldoende wordt geprioriteerd, kan dat leiden tot het doorschuiven van besluitvorming.
	Het verplaatsen van de Raadsinformatiebijeenkomsten naar donderdag kan de werkdruk op donderdag verhogen.
	In de periode tot de raadswissel moeten gremia als de Adviescommissie Controle en Financiën op dinsdagavond worden gepland. In de nieuwe periode (zie beslispunt 1b) kunnen dergelijke gremia parallel aan een commissie worden gepland.
1.b	**de vergadertijd na de Raadswissel 2026 anders te verminderen en anders in te delen door:** **i) Het aantal commissies terug te brengen van zes commissies naar vier commissies;** **ii) Deze vier commissies niet meer parallel te laten vergaderen, maar opvolgend verspreid over drie dagdelen per raadsdag en met behoud van de huidige vierwekelijkse raadscyclus, zoals gevisualiseerd in model 3A van de bijlage "Uitwerking modellen commissies";** **iii) Te bepalen dat andere gremia, zoals adviescommissies en het Vragenuur, wel parallel aan de commissies op donderdag kunnen worden gepland;** **iv) Raadsinformatiebijeenkomsten op donderdagavond te plannen, parallel aan de commissie die die avond vergadert.**
Argumenten	De commissies verschillen in omvang en zijn lang niet allemaal even druk bezet. Samenvoegen benut de tijd efficiënter. Afhankelijk van de indeling van de commissie is het mogelijk om voor raadsleden en collegeleden hun portefeuille beter met de beleidsvelden in de commissie overeen te laten komen.
	Een belangrijke constatering in het advies is dat ~~Utrecht ten opzichte van~~ andere G4-gemeenten grofweg evenveel agendapunten ~~bespreekt~~bespreken, maar daar een derde tot de helft minder tijd voor ~~neemt~~nemen. Door niet meer parallel te vergaderen wordt een forse vermindering van de vergadertijd gerealiseerd. Door het schrappen van een dagdeel wordt het aantal beschikbare dagdelen voor de commissie met de helft verminderd ten opzichte van nu. De beschikbare vergadertijd wordt echter "slechts" beperkt met iets meer dan 40% door het verlengen van de dagdelen van 3 naar 3,5 uur. Gelet op de uitkomsten van de analyse van Necker moet deze forse vermindering mogelijk zijn.
	Door commissies opeenvolgend op één dag te plannen, wordt de voorspelbaarheid van de agenda groter. Een agendapunt dat bijvoorbeeld in de ochtendvergadering wordt gepland, wordt daadwerkelijk in de ochtend behandeld. Het kan niet uitlopen naar de middag, omdat dan een andere commissie is gepland. Door commissies opvolgend te plannen is er daardoor ook een stevige prikkel om niet uit te lopen, omdat de volgende commissie op een vooraf bepaalde tijd start.
	Het stoppen met parallel vergaderen leidt tot minder werkdruk. Raadsleden, commissieleden en wethouders met een portefeuille verdeeld over meerdere commissies hoeven niet langer te wisselen tussen parallelle commissies.
	Met één vergadering per keer vinden alle commissievergaderingen in de raadzaal plaats, waar de akoestiek beter is en er voorzieningen zijn om in beslotenheid te vergaderen.
Kanttekeningen/ Risico's	Dezelfde vergaderlast wordt over minder commissies verspreid. De kans dat meerdere grote dossiers in één commissie vallen, wordt daarmee groter.

	Het wordt mogelijk moeilijker om de planning van de commissies af te stemmen met de overige agenda van collegeleden (specifiek bezoeken aan koning, minister, staatssecretaris, VNG-bestuur of VNG-commissie). Tegelijkertijd biedt het inplannen van vaste commissiedagdelen een kans voor voorspelbaarheid van de agenda, ook voor collegeleden.
	Een forse vermindering van vergadertijd vraagt keuzes over wat niet meer of korter besproken moet worden. Er zou een voorraad aan agendapunten kunnen ontstaan, wat vraagt om nog nadrukkelijker te prioriteren tussen urgente en minder urgente agendapunten.
	Als onderwerpen niet goed besproken kunnen worden in de commissies, kan dat leiden tot meer benodigde vergadertijd in de raadsvergadering.
	Raads- en commissieleden zullen moeten wennen aan minder vergadertijd en een andere indeling van commissies. De voorbereiding van de wijziging van het commissiestelsel heeft daarnaast tijd nodig en wordt daarom voorgesteld met ingang van de volgende raadsperiode.
	Het lijkt de werkgroep verstandig deze nieuwe indeling na één jaar te evalueren in de nieuwe raadsperiode, oftewel in maart 2027.
1.c	**vanaf september 2025 de volgende uitgangspunten voor de berekening van spreektijden in de commissies vast te stellen, zoals verder toegelicht in de bijlage "Varianten voor spreektijden commissies":** **i) Spreektijden in de commissie worden berekend per dagdeel in plaats van per uur.** **ii) Van een dagdeel van 3,5 uur wordt 15 minuten gereserveerd voor schorsingen. De te verdelen spreektijd is dus 3 uur en 15 minuten.** **iii) De pot diversen wordt vergroot naar 25% van de totale spreektijd.** **iv) De spreektijd van het college blijft op 36 minuten.** **v) De rest van de spreektijd wordt toegekend aan de fracties, waarbij wordt vastgehouden aan het huidige model met een opslag voor iedere fractie die groter is dan de vorige. De opslag is afhankelijk van het aantal fracties en wordt vastgesteld op 45 seconden per dagdeel voor elke volgende grootte fractie.**
Argumenten	Door de spreektijden te berekenen per dagdeel in plaats van per uur is het voor alle fracties voorspelbaarder hoeveel spreektijd er beschikbaar is. Dit voorkomt tevens het fenomeen dat fracties mee-agenderen om de vergadertijd te vergroten en zo meer spreektijd te krijgen.
	Waar de pot Diversen voorheen een restpot was, wordt dat nu een vast percentage van de beschikbare spreektijd. De vergroting van de pot Diversen zorgt voor voldoende tijd voor spreektijdvrije interrupties en andere vergadertechnische zaken. Dit komt de voorspelbaarheid van de vergadertijd ten goede.
	Deze verdeling van de spreektijden zorgt voor een iets vlakkere opslag voor grotere fracties dan tot nu toe in de commissie. Het verschil tussen de spreektijd voor kleine en grote fracties wordt hiermee iets kleiner. Waar nu nog (omgerekend naar dagdeel) een opslag van 1 minuut geldt, wordt die opslag 45 seconden. Meer toelichting staat in de bijlage "Varianten voor spreektijden commissies".
Kanttekeningen/ Risico's	De werkgroep heeft niet gekozen voor een model met gelijke spreektijden in de commissie voor alle fracties, hoewel sommige leden van de werkgroep hier wel voorstander van waren. In de bijlage "Varianten voor spreektijden commissies" staan de argumenten voor en tegen die de werkgroep hierbij heeft uitgewisseld.

1.d	**Tot de nieuwe raadsperiode de spreektijden voor de raad niet aan te passen.**
Argumenten	De werkgroep heeft zich gericht op de spreektijden in de commissies. De spreektijdenregeling voor de raadsvergadering behoeft geen verandering tot de volgende raadsperiode. In de nieuwe raadsperiode kan de spreektijd opnieuw bepaald worden.
1.e	**vanaf september 2025 het aantal spreektijdvrije interrupties in de commissie te maximaliseren op vier per fractie per dagdeel, zoals toegelicht in de bijlage "Varianten voor spreektijden commissies", waarbij:** **i) één interruptie bestaat uit maximaal drie rondes van aaneengesloten vragen.** **ii) een fractie er tevens voor kan kiezen om een of meer van de spreektijdvrije interrupties op het college te plaatsen.** **iii) een fractie die meer dan vier interrupties wil plaatsen dat uit eigen spreektijd kan doen.** **iv) de voorzitter kan beslissen om het aantal spreektijdvrije interrupties te verhogen, als er naar de inschatting van de voorzitter gedurende het hele dagdeel minder dan twee derde van de fracties aanwezig is.**
Argumenten	In het rapport van Necker komt het beperken van het aantal interrupties als nadrukkelijke wens naar voren. In de ervaring van raadsleden zijn spreektijdvrije interrupties regelmatig te lang, te veel herhaling en vinden ze vaker dan nodig plaats. Door het beperken van het aantal spreektijdvrije interrupties wordt uitvoering gegeven aan de wens om het aantal interrupties te beperken.
	Spreektijdvrije interrupties zijn een belangrijk middel om het debat in de commissie te stimuleren. Door het aantal interrupties te maximeren wordt echter tegelijkertijd een oorzaak van het uitlopen van commissievergaderingen weggenomen.
	Door te moeten prioriteren in interrumperen kan de kwaliteit van de interrupties toenemen. Meer interrupties leiden niet altijd tot een meer helder debat of tot een inhoudelijk resultaat.
	Door fracties in de gelegenheid te stellen een of meer van hun spreektijdvrije interruptie op het college te plaatsen, kan de controlerende rol van de raad worden versterkt.
	Als er gedurende een dagdeel relatief weinig fracties aanwezig zijn, is er ruimte in de spreektijden voor meer spreektijdvrije interrupties.
Kanttekeningen/ Risico's	Het risico van spreektijdvrije interrupties is dat deze lang duren. Ook spreektijdvrije interrupties moeten echter kort en krachtig zijn. Het is aan de voorzitter om hierop te sturen.
	De raadsbehandeling kost meer tijd als beraadslaging niet goed wordt afgerond in de commissies
	Als elke fractie in een dagdeel vier interrupties zou plaatsen, is er vermoedelijk te weinig tijd beschikbaar in de pot Diversen. Door praktijkervaring moet duidelijk worden hoeveel spreektijdvrije interrupties per dagdeel
	Er bestaat een risico op willekeur als de voorzitter mag beslissen het aantal spreektijdvrije interrupties te verhogen.
	Een deel van de werkgroep vindt het verstandiger om het aantal spreektijdvrije interrupties te beperken tot 3 per dagdeel. Dat is ook gebruikelijk in bijvoorbeeld commissies van de Tweede Kamer. In eerste instantie werd in de werkgroep ook gesproken over een maximum van 3 interrupties per dagdeel. Dat is in de

	gesprekken die de werkgroep over spreektijden en interrupties heeft gehad verhoogd naar 4.
Beslispunt	
2	**Voor wat betreft het tweede deeladvies (*Neem een principebesluit over de werkwijze van commissies):*** **a) te kiezen voor het model 'Flexibele bijeenkomsten', waar leden plaatsnemen en de zaal verlaten aan de hand van hun onderwerpen en de agenda van de commissie elders wordt vastgesteld.** **b) Raads- en commissieleden te adviseren om een portefeuille te kiezen die aansluit bij de commissie-indeling.**
Argumenten	De raad heeft in 2021 weliswaar gekozen voor een model met vaste commissies, maar dat past in de praktijk niet bij de werkcultuur van de Utrechtse gemeenteraad. De raad van Utrecht is namelijk gehecht aan vrijheid om portefeuilles te kiezen en alleen deel te nemen aan een commissievergadering, als er voor een raadslid relevante thema's op de agenda staan.
	Het vaste voorzitter- en griffierschap wordt gewaardeerd uit het huidige model en wordt daarom behouden en versterkt.
	Het staat raadsleden in beginsel vrij om hun portefeuille te kiezen, maar we adviseren raads- en commissieleden zo veel mogelijk kiezen voor portefeuilles in één van de commissies. Dat is prettig voor hun eigen werkdruk en voor de werkdruk van de commissie als geheel.
Kanttekeningen/ Risico's	Door het schrappen van het vaste commissiemodel, moet – in lijn met het advies van Necker – het agenderen van agendapunten op een andere manier worden georganiseerd (zie beslispunt 3).
	Bij een flexibel model is het logisch om vast te stellen hoeveel leden per fractie gelijktijdig mogen deelnemen aan de vergadering. Dit moet verder uitgewerkt worden in de Verordening op de raadscommissies.
Beslispunt	
3	**Voor wat betreft het derde deeladvies (*Neem specifieke maatregelen afhankelijk van de principekeuze over de commissiewerkwijze*)**
	a) de volgende uitgangspunten vast te stellen: **i) Sturing en prioritering van de agenda van de commissie wordt belegd bij de voorzitter van de commissie, in plaats van tijdens een proceduredeel van de commissie;** **ii) In beginsel bepaalt de voorzitter van de commissie, samen met de plaatsvervangend commissievoorzitter en op advies van de commissiegriffier, de wijze waarop geagendeerde onderwerpen worden besproken, samengevoegd en/of geprioriteerd. De voorzitter doet over de behandeling van de geagendeerde onderwerpen en ingekomen raadsvoorstellen een voorstel aan de commissie. De commissie stelt dit voorstel bij aanvang van elke commissie weliswaar formeel vast, maar stelt alleen bij wijze van hoge uitzondering wijzigingen voor op deze behandelvoorraad.** **iii) Fracties kunnen uiterlijk één week voor het vaststellen van de behandelvoorraad een agendering van een onderwerp bij de voorzitter indienen;** **b) deze uitgangspunten samen met de commissievoorzitters verder uit te werken in een leidraad voor agendering, die in ieder geval omvat:** **i) de rol van de Lange Termijn Agenda**

	ii) de mogelijkheid om agenderingen te bundelen tot een breder agendapunt **iii) objectieve criteria voor de behandelrijpheid- en aanwijzingen voor de besluitrijpheid van raadsvoorstellen** **iv) aanwijzingen voor de prioritering, duur, samenvoeging en planning van agenderingen.**
Argumenten	Door de structurele keuze voor een flexibel model, die beter past bij de werkcultuur van de gemeenteraad van Utrecht, moet het bepalen van de agenda elders worden belegd. We kiezen er hier voor om dat niet bij één agendacommissie te doen, maar per commissie bij de commissievoorzitter. Het staat de commissievoorzitter natuurlijk vrij met andere commissievoorzitters te overleggen en/of agenderingen over te dragen aan een andere commissie.
	Een agendering eerder delen kan onderbouwing en motivering versterken en leiden tot een duidelijkere agendering. Dat maakt het voorspelbaarder en duidelijker.
	Goed voorzitterschap en voorbereiding helpt om meer sturing te geven aan de agenda. De voorzitter kan een rol spelen door verder naar voren te kijken en voorstellen tot bundeling of timing te doen, bijvoorbeeld door te kijken naar de Lange Termijn Agenda. Een actuele Lange Termijn Agenda draagt bij aan de voorspelbaarheid van het werk en vermindert daarmee de werkdruk.
	Dit levert een scherpere focus op onderwerpen op en minder onderwerpen per vergadering. Het zorgt voor een drempel in agendering en daarmee betere debatten over de grotere vraagstukken waar meer fracties over willen spreken.
	Het is wenselijk dat de voorzitter tijdig inzage geeft in de behandelvoorraad met daarop de voorstellen voor het behandelen en prioriteren van de ingekomen agenderingen en raadsvoorstellen. Daarom wordt deze behandelvoorraad formeel door de commissie vastgesteld, maar de commissie brengt daarin alleen bij wijze van uitzondering wijzigingen in aan. De voorzitter publiceert de inhoudelijke agenda van een commissievergadering twee weken van tevoren.
	Om de voorzitter houvast te geven en de schijn van willekeur te voorkomen, kan een leidraad voor agendering helpen om consequent en fair te besluiten over agendering. Klachten over de agendering hebben daarmee ook minder betrekking op de persoon van de voorzitter of de specifieke casus, maar kunnen opgelost worden met een aanscherping van de leidraad.
	Door objectieve criteria voor de behandelrijpheid- en aanwijzingen voor de besluitrijpheid vast te stellen, kan ogenschijnlijk willekeur voorkomen worden.
Kanttekeningen/ Risico’s	De commissievoorzitters krijgen een grote rol in het reduceren van de werkdruk én moeten soms keuzes maken die consequenties zullen hebben. Dat vraagt veel van de voorzitters en vereist dat alle raadsleden hen steunen in die rol. Het vraagt ook van raadsleden dat zij soms accepteren dat het door hen geagendeerde onderwerp wordt samengevoegd met een ander onderwerp en/of pas enkele maanden later wordt besproken.
	De commissieleden hebben in dit model minder directe invloed op de commissieagenda.
	De Lange Termijn Agenda is een weergave van wat het college voorbereidt. De raadscommissies moeten daarnaast zelf een planning maken of accepteren dat zij vooral het college volgen.
	De mogelijkheid om ad hoc te agenderen verdwijnt.

	De termijn van een week beperkt de flexibiliteit van de commissie.
Beslispunt	
4	**Voor wat betreft het vierde deeladvies *(Richt de beeldvorming anders in):*** **a) De volgende uitgangspunten vast te stellen:** **i) De griffie krijgt zo spoedig mogelijk een grotere rol bij het organiseren van raadsinformatiebijeenkomsten. De agenderende fracties bepalen het doel en de opzet voor de bijeenkomst, en de griffie voert dit uit in de praktische organisatie;** **ii) Een raadsinformatiebijeenkomst is een bijeenkomst voor de hele raad c.q. de hele commissie. Voordat een raadsinformatiebijeenkomst wordt georganiseerd, moet het idee en opzet van de bijeenkomst duidelijk zijn en moet er voldoende steun zijn om deze bijeenkomst te organiseren;** **b) De griffie de opdracht te geven dit verder uit te werken in de leidraad voor agendering.** **c) De financiële gevolgen van deze keuze in beeld te brengen en het Dagelijks Bestuur de opdracht te geven om hierover een voorstel te doen aan de raad;**
Argumenten	Het organiseren van een RIB kost een agendeerder (te) veel tijd en er is veelal een zeer korte voorbereidingstijd, wat niet goed past bij het part-time karakter van het raadslidmaatschap. Hierdoor is het ook niet altijd mogelijk een goed programma te organiseren. In het rapport van Necker komt duidelijk naar voren dat er een breed gedeelde wens is dat de griffie een grotere rol krijgt bij het organiseren van raadsinformatiebijeenkomsten.
	RIBs worden meer collectief benaderd, gericht op de interesse van de hele commissie. In de afgelopen jaren werden RIBs soms als te eenzijdig ervaren: vooral gericht op het (vaak al bekende) perspectief van de organisator.
	Het wordt vanzelfsprekender om actief het hele palet aan kennis en meningen uit te nodigen voor een RIB.
	RIBs worden neutraler van karakter en daardoor voor inwoners logischer waar ze aan deelnemen.
	Deze werkwijze brengt meer werk met zich mee, waar budgettaire ruimte voor gezocht moet worden. In de uitwerking van dit voorstel moeten de benodigde capaciteit en financiën beschreven worden. Tevens moet bezien worden of de nieuwe werkwijze ook afdoende besparingen met zich meebrengen of dat extra budget moet worden toegekend
Kanttekeningen/ Risico's	Fracties kunnen RIBs minder goed gebruiken om collega's te overtuigen aan de hand van daarvoor geschikte sprekers
	Het wordt moeilijker om een RIB te gebruiken om een onderwerp op de politieke agenda te krijgen.
	Het is op dit moment niet zeker welke financiële ruimte er is voor een grotere rol van de griffie. Ook vergt het voorbereiden van de grotere rol vergt behalve het zoeken van financiële ruimte ook tijd, zodat niet zeker is op welk moment de griffie klaar is voor deze grotere rol.
Beslispunt	
5	**Voor wat betreft het vijfde deeladvies *(Experimenteer met een drietal nieuwe werkwijzen*):** **a) Niet te experimenteren met tweeminutendebatten;**

	b) Het College te verzoeken technische sessies standaard digitaal te organiseren; **c) Niet te kiezen voor schriftelijke stemverklaringen, maar stemverklaringen per fractie en aan het begin van de stemmingen te laten afleggen voor wat betreft alle voorliggende besluiten, in plaats van per motie of amendement.**
Argumenten	Het twee minutendebat voegt voor de Utrechtse werkwijze weinig toe, omdat de in de Utrechtse raad al de vorm van 'afrondende besluitvorming' kent, waarin slechts die fracties die een voorstel willen indienen dat doen.
	Het digitaal organiseren van technische bijeenkomsten, bijvoorbeeld via MS Teams, zorgt voor minder werkdruk, omdat raadsleden deze plaats- en tijdsonafhankelijk kunnen volgen, zeker als er een opname ter beschikking wordt gesteld.
	De werkgroep denkt dat het kiezen voor schriftelijke stemverklaringen juist zorgt voor meer werkdruk. In plaats daarvan stelt de werkgroep voor om met deze maatregel de stemverklaringen op één moment tijdens de stemmingen te bundelen. Dat voorkomt eventuele 'spontane' stemverklaringen en levert tijdwinst op.
Kanttekeningen/ Risico's	Alleen al de naamgeving van het "tweeminutendebat" geeft aan dat het om een kort en krachtig debat gaat. 'Afrondende besluitvorming' geeft minder gevoel van urgentie qua tijd.
	Standaard digitale technische sessies kan zorgen voor minder betrokkenheid en interactie tijdens de bijeenkomsten.
	Digitale technische sessies zijn niet mogelijk bij geheime onderwerpen.
	De mogelijkheid voor 'spontane' stemverklaringen bij een voorstel, motie of een amendement, al dan niet in reactie op een andere stemverklaring, vervalt.
Beslispunt	
6	**Voor wat betreft het zesde deeladvies (*Regel de afdoening van toezeggingen beter)*** **a) Te monitoren of de verbeteringen sinds september 2024 dit probleem afdoende oplossen** **b) Afdoening van een toezegging ook mogelijk te maken met een mededeling in het overzicht van toezeggingen, in plaats van alleen per raadsbrief.**
Argumenten	In september 2024 is de verantwoordelijkheid voor de registratie en controle op toezeggingen (weer) belegd bij de griffie. Vanaf 2022 tot september 2024 was die verantwoordelijkheid belegd bij de fractie(medewerkers) en de (ondersteuning van) het college. Necker heeft geconstateerd dat dit tot kwaliteitsverlies heeft geleid. De huidige werkwijze is daarom al aangepast ten opzichte van de door Necker geconstateerde problemen.
	In de huidige werkwijze wordt een toezegging alleen geregistreerd, wanneer er sprake is van een specifiek product (vaak: een Raadsbrief) en een tijdsaanduiding wanneer deze naar de Raad wordt verstuurd. Dit verhoogt het aantal Raadsbrieven van het College naar de Raad. Tegelijkertijd wordt de 'Hoeveelheid informatie uit het College' genoemd als belangrijkste factor, die bijdraagt aan werkdruk.
Kanttekeningen/ Risico's	Indien de verbeteringen nog niet (snel) genoeg tot gewenste resultaten leiden, dient al eerder een aanpassing in de werkwijze plaats te vinden.

	Door de definitie van wat een toezegging is te wijzigen, kan er onduidelijkheid ontstaan of iets al dan niet als toezegging in het systeem geregistreerd dient te worden.
	Het doel van een toezegging is het verkrijgen van een waardevolle wijziging in het handelen van een collega. Een raadsbrief is voor belangrijke zaken een gepast en noodzakelijk instrument om toe te lichten. Toezeggingen waar een raadsbrief een te zware werkbelasting is, zijn misschien in het geheel te licht om op te nemen – een raadslid zou ook de belofte van de wethouder aan kunnen nemen zonder verdere registratie, controle en afhandeling van een toezegging.
	Met een lagere drempel voor afhandeling kan het voorkomen dat er juist meer toezeggingen gevraagd worden, wat de overzichtelijkheid van de lijst toezeggingen in het geding brengt.
Beslispunt	
7	**Voor wat betreft het zevende deeladvies (Maak afspraken over drie oplossingsrichtingen) de volgende uitgangspunten vast te stellen:** **a) Concepten van moties en amendementen worden uiterlijk 24 uur voorafgaand aan de Raadsvergadering onder collega-raadsleden verspreid. Dit is weliswaar niet afdwingbaar, maar een norm die ervoor zorgt dat iedereen zich goed kan voorbereiden. Raadsleden spreken elkaar hierop aan;** **b) vooraf vastgestelde eindtijden van commissievergaderingen worden strikt gehanteerd. Een agendapunt dat uitloopt wordt op een logisch moment door de voorzitter afgebroken en bij een volgende vergadering afgerond;** **c) Gewijzigde moties en amendementen krijgen geen nieuw nummer, maar aan het reeds toegekende nummer wordt een alfabetische aanduiding toegevoegd;**
Argumenten	Het delen van concepten van moties en amendementen zorgt ervoor dat raadsleden zich beter kunnen voorbereiden en leidt tot minder stress op vergaderdagen. Daarnaast kan het helpen om te zoeken naar breder draagvlak.
	Door de vooraf vastgestelde eindtijd te hanteren wordt de voorspelbaarheid vergroot en kunnen raadsleden op een fatsoenlijke tijd naar huis.
	Door gewijzigde moties geen nieuw nummer te geven, zijn deze makkelijker herleidbaar en is er beter overzicht.
Kanttekeningen/ Risico's	De norm om concepten 24 uur voor de raadsvergadering te delen, is niet afdwingbaar. Elk raadslid heeft het recht om ter vergadering moties in te dienen.
	Een eindtijd van de commissievergadering betekent dat sommige onderwerpen worden doorgeschoven. Het is zonde als onderwerpen snel doorschuiven naar een volgende vergadering.
Beslispunt	
8	**Voor wat betreft het achtste deeladvies (*Spreek elkaar aan op gemaakte afspraken)* de volgende uitgangspunten vast te stellen:** **a) de volgende uitgangspunten vast te stellen:** **i) alle raadsleden dragen verantwoordelijkheid voor de werkcultuur en spreken elkaar aan op de werkcultuur, regels en afspraken;** **ii) punten van orde betreffen daadwerkelijk opmerkingen over het verloop van de orde van de vergadering, en bevatten een concreet voorstel van orde dat de voorzitter aan de commissie kan voorleggen;**

	iii) **tijdens de vergadering worden géén opmerkingen gemaakt over het functioneren van de voorzitter, als scheidsrechter van de vergadering. Opmerkingen en feedback worden na afloop van de vergadering met de voorzitter besproken.** b) **De voorzitter van de raad en de griffier de opdracht te geven het onderwerp werkcultuur op de agenda te houden en te zetten tijdens de periodieke informele bijeenkomsten van de raad.**
Argumenten	Dit voorstel bevat vooral structuurmaatregelen. De cultuur bepalen we samen. Raadsleden spreken elkaar hierop aan. Het is van belang dat het onderwerp werkcultuur op de agenda gehouden wordt. De voorzitter en griffier krijgen de opdracht dit onderwerp op de agenda te zetten tijdens de periodieke informele bijeenkomsten van de raad.
	Er wordt regelmatig gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een punt van orde in te dienen, ook als er geen sprake is van een punt van orde. Een punt van orde moet gericht zijn op een voorstel van orde, dat de voorzitter in de commissie in stemming kan brengen.
	Het werk van de voorzitter is niet gemakkelijk en de vergadering leent zich niet voor een goede bespreking van diens functioneren. Voor de positie van de voorzitter en het effectief besteden van de vergadertijd is het beter om deze discussie achteraf met de voorzitter te voeren. Vergelijk het met een sportwedstrijd: we spreken de scheidsrechter niet aan tijdens de wedstrijd, maar accepteren diens beslissingen en geven na afloop feedback.
Kanttekeningen/ Risico's	De werkcultuur laat zich niet vatten in regels. Raadsleden dragen met hun eigen handelingen zelf bij aan een gezonde werkcultuur en staan hier zelf aan de lat.
Beslispunt	
9	**Voor wat betreft het negende deeladvies *(Ga in de nieuwe raad in gesprek over wat voor raad je wil zijn)* de griffie de opdracht te geven:** **a) dit gesprek tijdens het inwerkprogramma te organiseren voor de nieuwe raad; en** **b) voorafgaand aan dit gesprek bij vertrekkende raadsleden inzicht en reflecties op te halen over de raad als collectief.**
Argumenten	Om met een nieuwe, nog onervaren, raad te spreken over wat voor raad ze willen zijn, moet men weten voor cultuur en gebruiken de oude raad had en wat ze daar van geërfd hebben. Vervolgens kan men geïnformeerd kiezen om dat te volgen of (op onderdelen) af te wijken.
	Omdat de uitvoering na de raadswissel plaatsheeft, heeft de huidige raad beperkte invloed op de uitvoering. De griffie kan een uitwerking van deze opdracht aan de nieuwe raad voorleggen.
Kanttekeningen/ Risico's	Het gesprek over wat voor raad de nieuwe raad wil zijn moet goed gepland en uitgevoerd worden om nut te hebben voor de nieuwe raad.
Beslispunt	
10	**Voor wat betreft het tiende deeladvies *(Ga nader in gesprek over de invulling van de commissieleden)*** **a) Vanaf september 2025 de volgende maatregelen te nemen:** **i) Commissieleden worden na benoeming in de raad (bij hamerstuk) buiten de raadsvergadering om beëdigd;** **ii) De griffie verzorgt één inwerkmoment voor commissieleden per kwartaal en fracties wordt verzocht de benoeming van**

	commissieleden zoveel mogelijk te laten aansluiten bij deze inwerkmomenten; **b) Vanaf de Raadswissel 2026 de volgende maatregel te nemen:** **i) Het maximum aantal commissieleden per fractie wordt 4 commissieleden per fractie;** **ii) In afwijking daarvan geldt voor een fractie die is afgesplitst van een andere fractie een maximum aantal van 1 commissielid;** **iii) Om hoog verloop onder commissieleden te voorkomen, mogen er per fractie in één raadsperiode in totaal maximaal acht commissieleden worden benoemd;** **iv) Elke fractie draagt hetzelfde bedrag bij aan de bekostiging van de presentievergoeding van commissieleden.**
Argumenten	Door het hoge verloop van commissieleden vinden er vrijwel elke raadsvergadering benoemingen en beëdigingen plaats. Door de beëdigingen buiten de vergadering te beleggen, wordt tijd bespaard.
	Doordat beëdigingen van commissieleden worden verplaatst naar een moment buiten de raadsvergadering, wordt het beëdigen van nieuwe raadsleden een unieker en bijzonderder moment.
	Door het organiseren van één inwerkmoment per kwartaal worden fracties bewogen om het benoemen van commissieleden te concentreren op een keer per kwartaal. Het blijft echter mogelijk om commissieleden elke raadsvergadering te benoemen.
	De werkgroep heeft lang gesproken over het maximum aantal commissieleden vanaf 2026. Hier is een fundamenteel verschil van inzicht tussen enkele leden van de werkgroep. Daarom legt de werkgroep de keuze voor een maximum van 3 of 4 commissieleden aan de raad voor. De volgende context is hierbij van belang: - Bij een binaire keuze tussen 3 of 4 commissieleden had een nipte meerderheid van vier werkgroepleden een voorkeur voor een maximum van 3 commissieleden. De redering die zij volgden was dat er straks (vanaf maart 2026) vier commissies zijn en er wordt gestopt met parallel vergaderen. Zij beredeneerden dat elke fractie in elke commissie vertegenwoordigd kan zijn bij een maximum van drie commissieleden. - Een minderheid van drie leden van de werkgroep wilde echter graag vasthouden aan het huidige maximum van vier leden om de werkdruk te kunnen verdelen en meer mogelijkheden te hebben voor vervanging. Hierop zijn de leden van de werkgroep het gesprek met elkaar aangegaan om een compromis te zoeken dat voor iedereen aanvaardbaar is. - Deze gesprekken leidden tot het voorstel van een maximum van 4 commissieleden per fractie, in combinatie met de drie aanpassingen die onder ii, iii en iv zijn genoemd. Hier kon een meerderheid van de werkgroepleden mee instemmen. Eén lid van de commissie wilde echter ook dan vasthouden aan het maximum van 3 commissieleden. - Daarom is besloten de keuze van een maximum van 3 of 4 commissieleden voor te leggen aan de raad. De voltallige werkgroep kon daarmee instemmen. Hierbij moet worden opgemerkt dat voor diverse leden van de werkgroep een maximum van 4 alleen aanvaardbaar is samen met de drie aanpassingen genoemd onder ii, iii en iv. Andersom is een maximum van 3 voor een aantal leden niet aanvaardbaar in combinatie met de drie andere aanpassingen. In de commissievergadering van 5 juni werd duidelijk dat een ruime meerderheid van de raad in de bovenstaande context de keuze voor een maximum van 4 commissieleden kan begrijpen. Daarom is het maximum van 4 commissieleden in het voorstel verwerkt.

	De werkgroep vindt het niet vanzelfsprekend dat een afgesplitst raadslid meteen recht heeft op het reguliere maximum commissieleden. De werkgroep vindt dat dit moet worden beperkt. Dit geldt nadrukkelijk voor fracties die een afsplitsing zijn, niet voor fracties die een voortzetting zijn van een fractie en dus enkel een naamswijziging ondergaan.
	Met een maximum voor het benoemen van acht commissieleden per raadsperiode wordt een te hoog verloop onder commissieleden voorkomen.
	Op dit moment dragen grotere fracties een hoger bedrag bij voor de presentievergoeding van commissieleden. De werkgroep stelt voor hier een gelijke verdeling van te maken. Alle fracties dragen dan hetzelfde bedrag bij.
Kanttekeningen/ Risico's	Met het beëdigen buiten de raad wordt commissieleden een voor hen belangrijk moment in de raad ontzegd. Er blijft een beëdiging met de voorzitter of plaatsvervangend voorzitter plaatsvinden, maar wel buiten de raadsvergadering.
	Voor diverse leden van de werkgroep is een maximum van 4 commissieleden alleen aanvaardbaar samen met de drie aanpassingen genoemd onder ii, iii en iv. Andersom is een maximum van 3 commissieleden voor een aantal leden van de werkgroep niet aanvaardbaar in combinatie met die drie aanpassingen.
Beslispunt	
11	**Het dagelijks bestuur de opdracht te geven om het raadsbesluit uit te werken in:** **a) Het Reglement van Orde gemeenteraad Utrecht;** **b) De Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht;** **en deze verordeningen als hamerstuk aan de raad voor te leggen.**
Argumenten	Dit voorstel is een principebesluit. Het vraagt nadere uitwerking van alle beslispunten in een samenhangend vergadermodel met de nodige juridische en praktische uitwerking.

Financiën
Een aantal voorstellen heeft nadere (financiële) uitwerking nodig, zoals het verminderen van de vergadertijd, het verminderen van het aantal commissies, het stoppen met parallel vergaderen, het verminderen van het aantal commissieleden en het vergroten van de rol van de griffie in de voorbereiding van een RIB. In dit stadium is nog niet in kaart gebracht welke financiële voor- en nadelen alle maatregelen hebben.

Vervolg
Een aantal voorstellen heeft nadere uitwerking nodig. Het is de intentie de voorstellen, die betrekking hebben op de huidige raadsperiode, zo spoedig als mogelijk is in te voeren, bij voorkeur direct na het zomerreces. Daarna kan er een aantal maanden ervaring opgedaan worden en kan het nieuwe commissiestelsel per maart 2026 worden voorbereid. Een jaar na de verkiezingen, in maart 2027, volgt er een evaluatie.

Aan het begin van de volgende raadsperiode is er een gesprek over "wat voor raad je wilt zijn", zoals benoemd in advies 9. Dan kan ook deze werkwijze opnieuw ter sprake komen en geëvalueerd worden.

Participatie
Onder raadsleden van de gemeenteraad van Utrecht zijn in 2023 en in 2024 werkdrukonderzoeken uitgevoerd. In opdracht van de CPR en het DB hebben raadslid Marijn de Pagter en Necker een analyse van de werkwijze van de gemeenteraad, de werkdruk die door raadsleden wordt ervaren en

de factoren die daaraan bijdragen gemaakt. Hiervoor zijn diverse gesprekken gevoerd, documenten geanalyseerd en de vergaderwijze van de raad is vergeleken met andere gemeenten.
Tijdens de reflectiebijeenkomst van de gemeenteraad op 29 augustus is deze toegelicht en besproken. Op basis hiervan zijn aanvullingen gedaan in de probleemanalyse en oplossingsrichtingen. Op basis van de reflectiebijeenkomst is een advies opgesteld voor een *werkdrukagenda* waarmee de gemeenteraad aan de slag kan, in het licht van de toekomstige ontwikkeling van de gemeenteraad.

In opdracht van de CPR en het DB is de werkgroep ‘Werkdruk & werkwijze’ opgericht. Alle fracties zijn uitgenodigd hieraan deel te nemen; zeven fracties hebben aan deze oproep gehoor gegeven. Bij de werkgroep, waarvan Marijn de Pagter de voorzitter was, waren de raadsleden Fred Dekkers, Berdien van der Wilt, Margreet Ramaker, Ilse Raaijmakers, Louise de Vries, Mahmut Sungur en David Bosch aangesloten.

De werkgroep is de afgelopen maanden meermaals bijeengekomen om de adviezen te bespreken en daarbij keuzes te maken. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in het voorliggende Raadsvoorstel.

Dit voorstel wordt in een technische sessie toegelicht aan belangstellende raadsleden en wordt besproken in het commissievoorzittersoverleg.

Communicatie
Nadat een en ander is uitgewerkt, zullen zowel Raads- en commissieleden als inwoners geïnformeerd worden over de nieuwe werkwijzen.

(Niet)Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is niet van toepassing omdat dit een raadsvoorstel betreft over het intern functioneren en werkwijze van de raad, commissies, rekenkamer en ombudsloket, alsmede alle daarmee samenhangende regelementen en verordeningen (artikel 1:2 lid 2 onder o Verordening raadgevend referendum Utrecht)

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- ‘Advies Werkdruk & werkwijze Gemeenteraad Utrecht’ – Necker
- Uitwerking modellen commissies
- Varianten voor spreektijden commissies

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Beleidsveld	Bestuurlijke zaken
Organisatieonderdeel	Raadsorganen
Opsteller	Dagelijks Bestuur van de raad
Kenmerk	30380973
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder o Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het Dagelijks Bestuur van de Raad stelt de Raad voor te besluiten:

Het hoofdadvies en de deeladviezen van het rapport ‘Advies werkdruk & werkwijze Gemeenteraad Utrecht’ over te nemen en per deeladvies de uitvoering als volgt vast te stellen:

1. Voor wat betreft het eerste deeladvies (*Neem een aantal generieke maatregelen van breed gedragen oplossingsrichtingen*):
   a) de vergadertijd vanaf september 2025 tot de Raadswissel 2026 te verminderen en anders in te delen door:
      i) Het maximumaantal vergaderdagdelen per commissie terug te brengen van drie dagdelen naar twee dagdelen en de dagdelen te verlengen van 3 uur naar 3,5 uur door aanvang van de raadsdag om 9:30 uur, zoals gevisualiseerd in model 2A van de bijlage “Uitwerking modellen commissies”;
      ii) De Raadsinformatiebijeenkomsten te verplaatsen van dinsdag- naar donderdagavond met aanvang om 19:30 uur;
      iii) Het Vragenuur een kwartier na het einde van het middagdeel van de commissies te plannen, oftewel 17:45 uur;
   b) de vergadertijd na de Raadswissel 2026 te verminderen en anders in te delen door:
      i) Het aantal commissies terug te brengen van zes commissies naar vier commissies;
      ii) Deze vier commissies niet meer parallel te laten vergaderen, maar opvolgend verspreid over drie dagdelen per raadsdag en met behoud van de huidige vierwekelijkse raadscyclus, zoals gevisualiseerd in model 3A van de bijlage “Uitwerking modellen commissies”;
      iii) Te bepalen dat andere gremia, zoals adviescommissies en het Vragenuur, wel parallel aan de commissies op donderdag kunnen worden gepland;
      iv) Raadsinformatiebijeenkomsten op donderdagavond te plannen, parallel aan de commissie die die avond vergadert.
   c) vanaf september 2025 de volgende uitgangspunten voor de berekening van spreektijden in de commissies vast te stellen, zoals verder toegelicht in de bijlage “Varianten voor spreektijden commissies”:
      i) Spreektijden in de commissie worden berekend per dagdeel in plaats van per uur.
      ii) Van een dagdeel van 3,5 uur wordt 15 minuten gereserveerd voor schorsingen. De te verdelen spreektijd is dus 3 uur en 15 minuten.
      iii) De pot diversen wordt vergroot naar 25% van de totale spreektijd.
      iv) De spreektijd van het college blijft op 36 minuten.
      v) De rest van de spreektijd wordt toegekend aan de fracties, waarbij wordt vastgehouden aan het huidige model met een opslag voor iedere fractie die groter is dan de vorige. De opslag is afhankelijk van het aantal fracties en wordt vastgesteld op 45 seconden per dagdeel voor elke volgende grootte fractie.

d) Tot de nieuwe raadsperiode de spreektijden voor de raad niet aan te passen;
e) vanaf september 2025 het aantal spreektijdvrije interrupties in de commissie te maximaliseren op vier per fractie per dagdeel, zoals toegelicht in de bijlage “Varianten voor spreektijden commissies”, waarbij:
    i) één interruptie bestaat uit maximaal drie rondes van aaneengesloten vragen.
    ii) een fractie er tevens voor kan kiezen om een of meer van de spreektijdvrije interrupties op het college te plaatsen.
    iii) een fractie die meer dan vier interrupties wil plaatsen dat uit eigen spreektijd kan doen.
    iv) de voorzitter kan beslissen om het aantal spreektijdvrije interrupties te verhogen, als er naar de inschatting van de voorzitter gedurende het hele dagdeel minder dan twee derde van de fracties aanwezig is.

2. Voor wat betreft het tweede deeladvies (*Neem een principebesluit over de werkwijze van commissies):*
    a) te kiezen voor het model ‘Flexibele bijeenkomsten’, waar leden plaatsnemen en de zaal verlaten aan de hand van hun onderwerpen en de agenda van de commissie elders wordt vastgesteld.
    b) Raads- en commissieleden te adviseren om hun portefeuilles zo veel mogelijk in één commissie te kiezen.

3. Voor wat betreft het derde deeladvies (*Neem specifieke maatregelen afhankelijk van de principekeuze over de commissiewerkwijze*)
    a) de volgende uitgangspunten vast te stellen:
        i) Sturing en prioritering van de agenda van de commissie wordt belegd bij de voorzitter van de commissie, in plaats van tijdens een proceduredeel van de commissie;
        ii) In beginsel bepaalt de voorzitter van de commissie, samen met de plaatsvervangend commissievoorzitter en op advies van de commissiegriffier, de wijze waarop geagendeerde onderwerpen worden besproken, samengevoegd en/of geprioriteerd. De voorzitter doet over de behandeling van de geagendeerde onderwerpen en ingekomen raadsvoorstellen een voorstel aan de commissie. De commissie stelt dit voorstel bij aanvang van elke commissie weliswaar formeel vast, maar stelt alleen bij wijze van hoge uitzondering wijzigingen voor op deze behandelvoorraad.
        iii) Fracties kunnen uiterlijk één week voor het vaststellen van de behandelvoorraad een agendering van een onderwerp bij de voorzitter indienen;
    b) deze uitgangspunten samen met de commissievoorzitters verder uit te werken in een leidraad voor agendering, die in ieder geval omvat:
        i) de rol van de Lange Termijn Agenda
        ii) de mogelijkheid om agenderingen te bundelen tot een breder agendapunt
        iii) objectieve criteria voor de behandelrijpheid- en aanwijzingen voor de besluitrijpheid van raadsvoorstellen
        iv) aanwijzingen voor de prioritering, duur, samenvoeging en plannen van agenderingen.

4. Voor wat betreft het vierde deeladvies *(Richt de beeldvorming anders in):*
    a) De volgende uitgangspunten vast te stellen:
        i) De griffie krijgt zo spoedig mogelijk een grotere rol bij het organiseren van raadsinformatiebijeenkomsten. De agenderende fracties bepalen het doel en de opzet voor de bijeenkomst, en de griffie voert dit uit in de praktische organisatie;
        ii) Een raadsinformatiebijeenkomst is een bijeenkomst voor de hele raad c.q. de hele commissie. Voordat een raadsinformatiebijeenkomst wordt georganiseerd, moet het idee en opzet van de bijeenkomst duidelijk zijn en moet er voldoende steun zijn om deze bijeenkomst te organiseren;
    b) De griffie de opdracht te geven dit verder uit te werken in de leidraad voor agendering.
    c) De financiële gevolgen van deze keuze in beeld te brengen en het Dagelijks Bestuur de opdracht te geven om hierover een voorstel te doen aan de raad;

5. Voor wat betreft het vijfde deeladvies *(Experimenteer met een drietal nieuwe werkwijzen*):
    a) Niet te experimenteren met tweeminutendebatten;
    b) Het College te verzoeken technische sessies standaard digitaal te organiseren;

c) Niet te kiezen voor schriftelijke stemverklaringen, maar stemverklaringen per fractie en aan het begin van de stemmingen te laten afleggen voor wat betreft alle voorliggende besluiten, in plaats van per motie of amendement.

6. Voor wat betreft het zesde deeladvies (*Regel de afdoening van toezeggingen beter)*
   a) Te monitoren of de verbeteringen sinds september 2024 dit probleem afdoende oplossen
   b) Afdoening van een toezegging ook mogelijk te maken met een mededeling in het overzicht van toezeggingen, in plaats van alleen per raadsbrief.

7. Voor wat betreft het zevende deeladvies (*Maak afspraken over drie oplossingsrichtingen)* de volgende uitgangspunten vast te stellen:
   a) Concepten van moties en amendementen worden uiterlijk 24 uur voorafgaand aan de Raadsvergadering onder collega-raadsleden verspreid. Dit is weliswaar niet afdwingbaar, maar een norm die ervoor zorgt dat iedereen zich goed kan voorbereiden. Raadsleden spreken elkaar hierop aan;
   b) vooraf vastgestelde eindtijden van commissievergaderingen worden strikt gehanteerd. Een agendapunt dat uitloopt wordt op een logisch moment door de voorzitter afgebroken en bij een volgende vergadering afgerond;
   c) Gewijzigde moties en amendementen krijgen geen nieuw nummer, maar aan het reeds toegekende nummer wordt een alfabetische aanduiding toegevoegd;

8. Voor wat betreft het achtste deeladvies (*Spreek elkaar aan op gemaakte afspraken)*
   a) de volgende uitgangspunten vast te stellen:
      i) alle raadsleden dragen verantwoordelijkheid voor de werkcultuur en spreken elkaar aan op de werkcultuur, regels en afspraken;
      ii) punten van orde betreffen daadwerkelijk opmerkingen over het verloop van de orde van de vergadering, en bevatten een concreet voorstel van orde dat de voorzitter aan de commissie kan voorleggen;
      iii) tijdens de vergadering worden géén opmerkingen gemaakt over het functioneren van de voorzitter, als scheidsrechter van de vergadering. Opmerkingen en feedback worden na afloop van de vergadering met de voorzitter besproken.
   b) De voorzitter van de raad en de griffier de opdracht te geven het onderwerp werkcultuur op de agenda te houden en te maken tijdens de periodieke informele bijeenkomsten van de raad.

9. Voor wat betreft het negende deeladvies *(Ga in de nieuwe raad in gesprek over wat voor raad je wil zijn)* de griffie de opdracht te geven:
   a) dit gesprek tijdens het inwerkprogramma te organiseren voor de nieuwe raad; en
   b) voorafgaand aan dit gesprek bij vertrekkende raadsleden inzicht en reflecties op te halen over de raad als collectief.

10. Voor wat betreft het tiende deeladvies *(Ga nader in gesprek over de invulling van de commissieleden)*
    a) Vanaf september 2025 de volgende maatregelen te nemen:
       i) Commissieleden worden na benoeming in de raad (bij hamerstuk) buiten de raadsvergadering om beëdigd;
       ii) De griffie verzorgt één inwerkmoment voor commissieleden per kwartaal en fracties wordt verzocht de benoeming van commissieleden zoveel mogelijk te laten aansluiten bij deze inwerkmomenten;
    b) Vanaf de Raadswissel 2026 de volgende maatregel te nemen:
       i) Het maximum aantal commissieleden per fractie wordt 3 of 4 commissieleden per fractie;
       ii) In afwijking daarvan geldt voor een fractie die is afgesplitst van een andere fractie een maximum aantal van 1 commissielid;
       iii) Om hoog verloop onder commissieleden te voorkomen, mogen er per fractie in één raadsperiode in totaal maximaal acht commissieleden worden benoemd;
       iv) Elke fractie draagt hetzelfde bedrag bij aan de bekostiging van de presentievergoeding van commissieleden.

11. Het dagelijks bestuur de opdracht te geven om het raadsbesluit uit te werken in:
    a) Het Reglement van Orde gemeenteraad Utrecht;
    b) De Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht; en
    deze verordeningen als hamerstuk aan de raad voor te leggen.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de griffier, de burgemeester,

Samenvatting

Dit voorstel bevat de voorstellen van de Werkgroep Werkdruk en Werkwijze van de gemeenteraad van Utrecht. De adviezen van het rapport “Advies Werkdruk & werkwijze Gemeenteraad Utrecht” worden hiermee overgenomen. Ook worden naar aanleiding van dat advies diverse keuzes gemaakt over de structuur van de raad. De werkgroep heeft uitvoerig over de diverse onderdelen van dit raadsvoorstel gesproken. Bij de werkgroep, waarvan Marijn de Pagter de voorzitter was, waren de raadsleden Fred Dekkers, Berdien van der Wilt, Margreet Ramaker, Ilse Raaijmakers, Louise de Vries, Mahmut Sungur en David Bosch aangesloten, zodat er een brede vertegenwoordiging van grote, middelgrote en kleine fracties in de werkgroep was betrokken.

De werkgroep heeft bij de bespreking van de individuele voorstellen gestreefd naar unanimiteit. Dat is niet op alle individuele voorstellen gelukt, maar de leden van de werkgroep verenigen zich achter het voorstel als geheel. De werkgroep legt één onderdeel expliciet als keuze aan de raad voor. Dat is het maximum aantal commissieleden in de nieuwe periode (3 of 4). In de argumenten en kanttekening bij beslispunt 10 is hier meer informatie over opgenomen.

Context

Aanleiding

Onder raadsleden van de gemeenteraad van Utrecht is in augustus 2023 voor het eerst een werkdrukonderzoek uitgevoerd. Hieruit kwam naar voren dat een substantieel deel van de raadsleden deze werkdruk als te hoog ervaart. In 2024 is dit onderzoek herhaald, met dezelfde uitkomsten. Op basis van deze werkdrukonderzoeken hebben raadslid Marijn de Pagter en adviesbureau Necker een analyse van de werkwijze van de gemeenteraad, de werkdruk die door raadsleden wordt ervaren en de factoren die daaraan bijdragen, gemaakt.

Op basis van deze analyse zijn door Necker tien adviezen uitgebracht, waarmee de werkdruk verminderd kan worden. Met het oog op de volgende raadsperiode vanaf 2026 die al snel dichterbij komt én om de resterende tijd binnen de huidige periode zo goed als mogelijk in te richten, bestaat de wens om tot voorstellen te komen voor een effectieve werkwijze van de gemeenteraad, met een aanvaardbare werkdruk voor raadsleden.

Juridische context

De raad heeft een Reglement van Orde gemeenteraad Utrecht vastgesteld. Voor een aantal van de in dit raadsvoorstel opgenomen besluiten geldt dat hiervoor aanpassing van het reglement noodzakelijk is.

Artikel 82 Gemeentewet bepaalt dat de raad raadscommissies kan instellen die besluitvorming van de raad kunnen voorbereiden. De raad regelt daarbij de taken, de bevoegdheden, de samenstelling en de werkwijze. De raad heeft een Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht ingesteld. Voor een aantal van de in dit raadsvoorstel opgenomen besluiten geldt dat hiervoor aanpassing van deze verordening noodzakelijk is.

Wijziging van deze verordeningen is voorzien na vaststelling van dit principebesluit (beslispunt 11).

Beslistermijn

Om een groot aantal van de voorgestelde maatregelen nog deze raadsperiode in te voeren is het wenselijk dat besluitvorming plaats vindt vóór het zomerreces 2025.

Beoogd effect

Het verminderen van de werkdruk van Raads- en commissieleden.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico’s

Beslispunt	

1	**Voor wat betreft het eerste deeladvies (*Neem een aantal generieke maatregelen van breed gedragen oplossingsrichtingen*):**
1.a	**de vergadertijd vanaf september 2025 tot de Raadswissel 2026 te verminderen en anders in te delen door:** **i) Het maximumaantal vergaderdagdelen per commissie terug te brengen van drie dagdelen naar twee dagdelen en de dagdelen te verlengen van 3 uur naar 3,5 uur door aanvang van de raadsdag om 9:30 uur, zoals gevisualiseerd in model 2A van de bijlage "Uitwerking modellen commissies";** **ii) De Raadsinformatiebijeenkomsten te verplaatsen van dinsdag- naar donderdagavond met aanvang om 19:30 uur; iii) Het Vragenuur een kwartier na het einde van het middagdeel van de commissies te plannen, oftewel 17:45 uur;**
Argumenten	Het aantal vergaderuren is een belangrijke factor die bijdraagt aan werkdruk. Door minder dagdelen te vergaderen, kan de huidige werkwijze worden voorgezet, maar wordt meteen de werklast beperkt.
	Een belangrijke constatering in het advies is dat Utrecht ten opzichte van andere G4-gemeenten grofweg evenveel agendapunten bespreekt, maar daar een derde tot de helft minder tijd voor neemt. Door het schrappen van een dagdeel wordt het aantal beschikbare dagdelen voor de commissie met eenderde verminderd. De beschikbare vergadertijd wordt echter slechts beperkt met iets meer dan 20% door het verlengen van de dagdelen van 3 naar 3,5 uur.
	Deze maatregel is gemakkelijk en snel uit te voeren, omdat er geen wijziging van het commissiestelsel voor nodig is.
	Door het vervroegen van de raadsdag naar 9:30 uur wordt het mogelijk de dagdelen te verlengen naar 3,5 uur.
	Door het verplaatsen van de raadsinformatiebijeenkomsten naar donderdag concentreert de werklast zich op één raadsdag, in plaats van meerdere. De dinsdagavond wordt vrijgespeeld voor andere activiteiten die een raadslid kan hebben.
	Een ander, bijkomend aspect van het plannen van de raadsinformatiebijeenkomsten in het avonddeel is dat de commissievergaderingen worden begrensd in tijd. Uitloop is onmogelijk.
	Necker heeft aangegeven dat het Vragenuur kan worden ingekort tot vragenhalfuur of onderdeel kan worden van de commissies. De inschatting van de werkgroep is echter dat de raad waarde hecht aan behoud van het Vragenuur als apart gremium. Ook zal het aantal mondelinge vragen vermoedelijk toenemen in de resterende raadsperiode door de naderende verkiezingen.
	Bij een verlenging van de dagdelen naar 3,5 uur (09:30 – 13:00 en 14:00 – 17:30 uur) past het Vragenuur niet meer om 17:00 uur. Hierdoor moet het – tijdelijk – worden verplaatst naar een ander moment. De werkgroep vindt 17:45 uur het meest logische moment. Dat is een kwartier na het einde van de commissies. De werkgroep heeft ook andere opties overwogen voor de resterende raadsperiode, zoals een Vragenuur parallel aan de commissievergaderingen om 17:00 uur of parallel aan de raadsinformatiebijeenkomsten op donderdagavond. Het nadeel daarvan is echter dat er veel bijeenkomsten tegelijk kunnen zijn. Ook het plannen van het Vragenuur tijdens de lunchpauze is niet wenselijk geacht. In de volgende raadsperiode kan het Vragenuur wel parallel worden gepland (zie beslispunt 1b).
Kanttekeningen/ Risico's	Door minder vergadertijd is er minder ruimte dan nu voor debat en profilering.

	De agendadruk kan toenemen. Als onvoldoende wordt geprioriteerd, kan dat leiden tot het doorschuiven van besluitvorming.
	Het verplaatsen van de Raadsinformatiebijeenkomsten naar donderdag kan de werkdruk op donderdag verhogen.
	In de periode tot de raadswissel moeten gremia als de Adviescommissie Controle en Financiën op dinsdagavond worden gepland. In de nieuwe periode (zie beslispunt 1b) kunnen dergelijke gremia parallel aan een commissie worden gepland.
1.b	**de vergadertijd na de Raadswissel 2026 anders te verminderen en anders in te delen door:** **i) Het aantal commissies terug te brengen van zes commissies naar vier commissies;** **ii) Deze vier commissies niet meer parallel te laten vergaderen, maar opvolgend verspreid over drie dagdelen per raadsdag en met behoud van de huidige vierwekelijkse raadscyclus, zoals gevisualiseerd in model 3A van de bijlage "Uitwerking modellen commissies";** **iii) Te bepalen dat andere gremia, zoals adviescommissies en het Vragenuur, wel parallel aan de commissies op donderdag kunnen worden gepland;** **iv) Raadsinformatiebijeenkomsten op donderdagavond te plannen, parallel aan de commissie die die avond vergadert.**
Argumenten	De commissies verschillen in omvang en zijn lang niet allemaal even druk bezet. Samenvoegen benut de tijd efficiënter. Afhankelijk van de indeling van de commissie is het mogelijk om voor raadsleden en collegeleden hun portefeuille beter met de beleidsvelden in de commissie overeen te laten komen.
	Een belangrijke constatering in het advies is dat Utrecht ten opzichte van andere G4-gemeenten grofweg evenveel agendapunten bespreekt, maar daar een derde tot de helft minder tijd voor neemt. Door niet meer parallel te vergaderen wordt een forse vermindering van de vergadertijd gerealiseerd. Door het schrappen van een dagdeel wordt het aantal beschikbare dagdelen voor de commissie met de helft verminderd ten opzichte van nu. De beschikbare vergadertijd wordt echter "slechts" beperkt met iets meer dan 40% door het verlengen van de dagdelen van 3 naar 3,5 uur. Gelet op de uitkomsten van de analyse van Necker moet deze forse vermindering mogelijk zijn.
	Door commissies opeenvolgend op één dag te plannen, wordt de voorspelbaarheid van de agenda groter. Een agendapunt dat bijvoorbeeld in de ochtendvergadering wordt gepland, wordt daadwerkelijk in de ochtend behandeld. Het kan niet uitlopen naar de middag, omdat dan een andere commissie is gepland. Door commissies opvolgend te plannen is er daardoor ook een stevige prikkel om niet uit te lopen, omdat de volgende commissie op een vooraf bepaalde tijd start.
	Het stoppen met parallel vergaderen leidt tot minder werkdruk. Raadsleden, commissieleden en wethouders met een portefeuille verdeeld over meerdere commissies hoeven niet langer te wisselen tussen parallelle commissies.
	Met één vergadering per keer vinden alle commissievergaderingen in de raadzaal plaats, waar de akoestiek beter is en er voorzieningen zijn om in beslotenheid te vergaderen.
Kanttekeningen/ Risico's	Dezelfde vergaderlast wordt over minder commissies verspreid. De kans dat meerdere grote dossiers in één commissie vallen, wordt daarmee groter.

	Het wordt mogelijk moeilijker om de planning van de commissies af te stemmen met de overige agenda van collegeleden (specifiek bezoeken aan koning, minister, staatssecretaris, VNG-bestuur of VNG-commissie). Tegelijkertijd biedt het inplannen van vaste commissiedagdelen een kans voor voorspelbaarheid van de agenda, ook voor collegeleden.
	Een forse vermindering van vergadertijd vraagt keuzes over wat niet meer of korter besproken moet worden. Er zou een voorraad aan agendapunten kunnen ontstaan, wat vraagt om nog nadrukkelijker te prioriteren tussen urgente en minder urgente agendapunten.
	Als onderwerpen niet goed besproken kunnen worden in de commissies, kan dat leiden tot meer benodigde vergadertijd in de raadsvergadering.
	Raads- en commissieleden zullen moeten wennen aan minder vergadertijd en een andere indeling van commissies. De voorbereiding van de wijziging van het commissiestelsel heeft daarnaast tijd nodig en wordt daarom voorgesteld met ingang van de volgende raadsperiode.
	Het lijkt de werkgroep verstandig deze nieuwe indeling na één jaar te evalueren in de nieuwe raadsperiode, oftewel in maart 2027.
1.c	**vanaf september 2025 de volgende uitgangspunten voor de berekening van spreektijden in de commissies vast te stellen, zoals verder toegelicht in de bijlage "Varianten voor spreektijden commissies":** **i) Spreektijden in de commissie worden berekend per dagdeel in plaats van per uur.** **ii) Van een dagdeel van 3,5 uur wordt 15 minuten gereserveerd voor schorsingen. De te verdelen spreektijd is dus 3 uur en 15 minuten.** **iii) De pot diversen wordt vergroot naar 25% van de totale spreektijd.** **iv) De spreektijd van het college blijft op 36 minuten.** **v) De rest van de spreektijd wordt toegekend aan de fracties, waarbij wordt vastgehouden aan het huidige model met een opslag voor iedere fractie die groter is dan de vorige. De opslag is afhankelijk van het aantal fracties en wordt vastgesteld op 45 seconden per dagdeel voor elke volgende grootte fractie.**
Argumenten	Door de spreektijden te berekenen per dagdeel in plaats van per uur is het voor alle fracties voorspelbaarder hoeveel spreektijd er beschikbaar is. Dit voorkomt tevens het fenomeen dat fracties mee-agenderen om de vergadertijd te vergroten en zo meer spreektijd te krijgen.
	Waar de pot Diversen voorheen een restpot was, wordt dat nu een vast percentage van de beschikbare spreektijd. De vergroting van de pot Diversen zorgt voor voldoende tijd voor spreektijdvrije interrupties en andere vergadertechnische zaken. Dit komt de voorspelbaarheid van de vergadertijd ten goede.
	Deze verdeling van de spreektijden zorgt voor een iets vlakkere opslag voor grotere fracties dan tot nu toe in de commissie. Het verschil tussen de spreektijd voor kleine en grote fracties wordt hiermee iets kleiner. Waar nu nog (omgerekend naar dagdeel) een opslag van 1 minuut geldt, wordt die opslag 45 seconden. Meer toelichting staat in de bijlage "Varianten voor spreektijden commissies".
Kanttekeningen/ Risico's	De werkgroep heeft niet gekozen voor een model met gelijke spreektijden in de commissie voor alle fracties, hoewel sommige leden van de werkgroep hier wel voorstander van waren. In de bijlage "Varianten voor spreektijden commissies" staan de argumenten voor en tegen die de werkgroep hierbij heeft uitgewisseld.
1.d	**Tot de nieuwe raadsperiode de spreektijden voor de raad niet aan te passen.**

Argumenten	De werkgroep heeft zich gericht op de spreektijden in de commissies. De spreektijdenregeling voor de raadsvergadering behoeft geen verandering tot de volgende raadsperiode. In de nieuwe raadsperiode kan de spreektijd opnieuw bepaald worden.
1.e	**vanaf september 2025 het aantal spreektijdvrije interrupties in de commissie te maximaliseren op vier per fractie per dagdeel, zoals toegelicht in de bijlage "Varianten voor spreektijden commissies", waarbij:** **i) één interruptie bestaat uit maximaal drie rondes van aaneengesloten vragen.** **ii) een fractie er tevens voor kan kiezen om een of meer van de spreektijdvrije interrupties op het college te plaatsen.** **iii) een fractie die meer dan vier interrupties wil plaatsen dat uit eigen spreektijd kan doen.** **iv) de voorzitter kan beslissen om het aantal spreektijdvrije interrupties te verhogen, als er naar de inschatting van de voorzitter gedurende het hele dagdeel minder dan twee derde van de fracties aanwezig is.**
Argumenten	In het rapport van Necker komt het beperken van het aantal interrupties als nadrukkelijke wens naar voren. In de ervaring van raadsleden zijn spreektijdvrije interrupties regelmatig te lang, te veel herhaling en vinden ze vaker dan nodig plaats. Door het beperken van het aantal spreektijdvrije interrupties wordt uitvoering gegeven aan de wens om het aantal interrupties te beperken.
	Spreektijdvrije interrupties zijn een belangrijk middel om het debat in de commissie te stimuleren. Door het aantal interrupties te maximeren wordt echter tegelijkertijd een oorzaak van het uitlopen van commissievergaderingen weggenomen.
	Door te moeten prioriteren in interrumperen kan de kwaliteit van de interrupties toenemen. Meer interrupties leiden niet altijd tot een meer helder debat of tot een inhoudelijk resultaat.
	Door fracties in de gelegenheid te stellen een of meer van hun spreektijdvrije interruptie op het college te plaatsen, kan de controlerende rol van de raad worden versterkt.
	Als er gedurende een dagdeel relatief weinig fracties aanwezig zijn, is er ruimte in de spreektijden voor meer spreektijdvrije interrupties.
Kanttekeningen/ Risico's	Het risico van spreektijdvrije interrupties is dat deze lang duren. Ook spreektijdvrije interrupties moeten echter kort en krachtig zijn. Het is aan de voorzitter om hierop te sturen.
	De raadsbehandeling kost meer tijd als beraadslaging niet goed wordt afgerond in de commissies
	Als elke fractie in een dagdeel vier interrupties zou plaatsen, is er vermoedelijk te weinig tijd beschikbaar in de pot Diversen. Door praktijkervaring moet duidelijk worden hoeveel spreektijdvrije interrupties per dagdeel
	Er bestaat een risico op willekeur als de voorzitter mag beslissen het aantal spreektijdvrije interrupties te verhogen.
	Een deel van de werkgroep vindt het verstandiger om het aantal spreektijdvrije interrupties te beperken tot 3 per dagdeel. Dat is ook gebruikelijk in bijvoorbeeld commissies van de Tweede Kamer. In eerste instantie werd in de werkgroep ook gesproken over een maximum van 3 interrupties per dagdeel. Dat is in de gesprekken die de werkgroep over spreektijden en interrupties heeft gehad verhoogd naar 4.

Beslispunt	
2	**Voor wat betreft het tweede deeladvies (*Neem een principebesluit over de werkwijze van commissies):*** **a) te kiezen voor het model 'Flexibele bijeenkomsten', waar leden plaatsnemen en de zaal verlaten aan de hand van hun onderwerpen en de agenda van de commissie elders wordt vastgesteld.** **b) Raads- en commissieleden te adviseren om een portefeuille te kiezen die aansluit bij de commissie-indeling.**
Argumenten	De raad heeft in 2021 weliswaar gekozen voor een model met vaste commissies, maar dat past in de praktijk niet bij de werkcultuur van de Utrechtse gemeenteraad. De raad van Utrecht is namelijk gehecht aan vrijheid om portefeuilles te kiezen en alleen deel te nemen aan een commissievergadering, als er voor een raadslid relevante thema's op de agenda staan.
	Het vaste voorzitter- en griffierschap wordt gewaardeerd uit het huidige model en wordt daarom behouden en versterkt.
	Het staat raadsleden in beginsel vrij om hun portefeuille te kiezen, maar we adviseren raads- en commissieleden zo veel mogelijk kiezen voor portefeuilles in één van de commissies. Dat is prettig voor hun eigen werkdruk en voor de werkdruk van de commissie als geheel.
Kanttekeningen/ Risico's	Door het schrappen van het vaste commissiemodel, moet – in lijn met het advies van Necker – het agenderen van agendapunten op een andere manier worden georganiseerd (zie beslispunt 3).
	Bij een flexibel model is het logisch om vast te stellen hoeveel leden per fractie gelijktijdig mogen deelnemen aan de vergadering. Dit moet verder uitgewerkt worden in de Verordening op de raadscommissies.
Beslispunt	
3	**Voor wat betreft het derde deeladvies (*Neem specifieke maatregelen afhankelijk van de principekeuze over de commissiewerkwijze*)**
	a) de volgende uitgangspunten vast te stellen: **i) Sturing en prioritering van de agenda van de commissie wordt belegd bij de voorzitter van de commissie, in plaats van tijdens een proceduredeel van de commissie;** **ii) In beginsel bepaalt de voorzitter van de commissie, samen met de plaatsvervangend commissievoorzitter en op advies van de commissiegriffier, de wijze waarop geagendeerde onderwerpen worden besproken, samengevoegd en/of geprioriteerd. De voorzitter doet over de behandeling van de geagendeerde onderwerpen en ingekomen raadsvoorstellen een voorstel aan de commissie. De commissie stelt dit voorstel bij aanvang van elke commissie weliswaar formeel vast, maar stelt alleen bij wijze van hoge uitzondering wijzigingen voor op deze behandelvoorraad.** **iii) Fracties kunnen uiterlijk één week voor het vaststellen van de behandelvoorraad een agendering van een onderwerp bij de voorzitter indienen;** **b) deze uitgangspunten samen met de commissievoorzitters verder uit te werken in een leidraad voor agendering, die in ieder geval omvat:** **i) de rol van de Lange Termijn Agenda** **ii) de mogelijkheid om agenderingen te bundelen tot een breder agendapunt** **iii) objectieve criteria voor de behandelrijpheid- en aanwijzingen voor de besluitrijpheid van raadsvoorstellen**

	iv) aanwijzingen voor de prioritering, duur, samenvoeging en planning van agenderingen.
Argumenten	Door de structurele keuze voor een flexibel model, die beter past bij de werkcultuur van de gemeenteraad van Utrecht, moet het bepalen van de agenda elders worden belegd. We kiezen er hier voor om dat niet bij één agendacommissie te doen, maar per commissie bij de commissievoorzitter. Het staat de commissievoorzitter natuurlijk vrij met andere commissievoorzitters te overleggen en/of agenderingen over te dragen aan een andere commissie.
	Een agendering eerder delen kan onderbouwing en motivering versterken en leiden tot een duidelijkere agendering. Dat maakt het voorspelbaarder en duidelijker.
	Goed voorzitterschap en voorbereiding helpt om meer sturing te geven aan de agenda. De voorzitter kan een rol spelen door verder naar voren te kijken en voorstellen tot bundeling of timing te doen, bijvoorbeeld door te kijken naar de Lange Termijn Agenda. Een actuele Lange Termijn Agenda draagt bij aan de voorspelbaarheid van het werk en vermindert daarmee de werkdruk.
	Dit levert een scherpere focus op onderwerpen op en minder onderwerpen per vergadering. Het zorgt voor een drempel in agendering en daarmee betere debatten over de grotere vraagstukken waar meer fracties over willen spreken.
	Het is wenselijk dat de voorzitter tijdig inzage geeft in de behandelvoorraad met daarop de voorstellen voor het behandelen en prioriteren van de ingekomen agenderingen en raadsvoorstellen. Daarom wordt deze behandelvoorraad formeel door de commissie vastgesteld, maar de commissie brengt daarin alleen bij wijze van uitzondering wijzigingen in aan. De voorzitter publiceert de inhoudelijke agenda van een commissievergadering twee weken van tevoren.
	Om de voorzitter houvast te geven en de schijn van willekeur te voorkomen, kan een leidraad voor agendering helpen om consequent en fair te besluiten over agendering. Klachten over de agendering hebben daarmee ook minder betrekking op de persoon van de voorzitter of de specifieke casus, maar kunnen opgelost worden met een aanscherping van de leidraad.
	Door objectieve criteria voor de behandelrijpheid- en aanwijzingen voor de besluitrijpheid vast te stellen, kan ogenschijnlijk willekeur voorkomen worden.
Kanttekeningen/ Risico's	De commissievoorzitters krijgen een grote rol in het reduceren van de werkdruk én moeten soms keuzes maken die consequenties zullen hebben. Dat vraagt veel van de voorzitters en vereist dat alle raadsleden hen steunen in die rol. Het vraagt ook van raadsleden dat zij soms accepteren dat het door hen geagendeerde onderwerp wordt samengevoegd met een ander onderwerp en/of pas enkele maanden later wordt besproken.
	De commissieleden hebben in dit model minder directe invloed op de commissieagenda.
	De Lange Termijn Agenda is een weergave van wat het college voorbereidt. De raadscommissies moeten daarnaast zelf een planning maken of accepteren dat zij vooral het college volgen.
	De mogelijkheid om ad hoc te agenderen verdwijnt.
	De termijn van een week beperkt de flexibiliteit van de commissie.
Beslispunt	
4	**Voor wat betreft het vierde deeladvies *(Richt de beeldvorming anders in):*** **a) De volgende uitgangspunten vast te**

	i) De griffie krijgt zo spoedig mogelijk een grotere rol bij het organiseren van raadsinformatiebijeenkomsten. De agenderende fracties bepalen het doel en de opzet voor de bijeenkomst, en de griffie voert dit uit in de praktische organisatie; **ii) Een raadsinformatiebijeenkomst is een bijeenkomst voor de hele raad c.q. de hele commissie. Voordat een raadsinformatiebijeenkomst wordt georganiseerd, moet het idee en opzet van de bijeenkomst duidelijk zijn en moet er voldoende steun zijn om deze bijeenkomst te organiseren;** **b) De griffie de opdracht te geven dit verder uit te werken in de leidraad voor agendering.** **c) De financiële gevolgen van deze keuze in beeld te brengen en het Dagelijks Bestuur de opdracht te geven om hierover een voorstel te doen aan de raad;**
Argumenten	Het organiseren van een RIB kost een agendeerder (te) veel tijd en er is veelal een zeer korte voorbereidingstijd, wat niet goed past bij het part-time karakter van het raadslidmaatschap. Hierdoor is het ook niet altijd mogelijk een goed programma te organiseren. In het rapport van Necker komt duidelijk naar voren dat er een breed gedeelde wens is dat de griffie een grotere rol krijgt bij het organiseren van raadsinformatiebijeenkomsten.
	RIBs worden meer collectief benaderd, gericht op de interesse van de hele commissie. In de afgelopen jaren werden RIBs soms als te eenzijdig ervaren: vooral gericht op het (vaak al bekende) perspectief van de organisator.
	Het wordt vanzelfsprekender om actief het hele palet aan kennis en meningen uit te nodigen voor een RIB.
	RIBs worden neutraler van karakter en daardoor voor inwoners logischer waar ze aan deelnemen.
	Deze werkwijze brengt meer werk met zich mee, waar budgettaire ruimte voor gezocht moet worden. In de uitwerking van dit voorstel moeten de benodigde capaciteit en financiën beschreven worden. Tevens moet bezien worden of de nieuwe werkwijze ook afdoende besparingen met zich meebrengen of dat extra budget moet worden toegekend
Kanttekeningen/ Risico's	Fracties kunnen RIBs minder goed gebruiken om collega's te overtuigen aan de hand van daarvoor geschikte sprekers
	Het wordt moeilijker om een RIB te gebruiken om een onderwerp op de politieke agenda te krijgen.
	Het is op dit moment niet zeker welke financiële ruimte er is voor een grotere rol van de griffie. Ook vergt het voorbereiden van de grotere rol vergt behalve het zoeken van financiële ruimte ook tijd, zodat niet zeker is op welk moment de griffie klaar is voor deze grotere rol.
Beslispunt	
5	**Voor wat betreft het vijfde deeladvies *(Experimenteer met een drietal nieuwe werkwijzen*):** **a) Niet te experimenteren met tweeminutendebatten;** **b) Het College te verzoeken technische sessies standaard digitaal te organiseren;** **c) Niet te kiezen voor schriftelijke stemverklaringen, maar stemverklaringen per fractie en aan het begin van de stemmingen te laten afleggen voor wat betreft alle voorliggende besluiten, in plaats van per motie of amendement.**

Argumenten	Het twee minutendebat voegt voor de Utrechtse werkwijze weinig toe, omdat de in de Utrechtse raad al de vorm van ‘afrondende besluitvorming’ kent, waarin slechts die fracties die een voorstel willen indienen dat doen.
	Het digitaal organiseren van technische bijeenkomsten, bijvoorbeeld via MS Teams, zorgt voor minder werkdruk, omdat raadsleden deze plaats- en tijdsonafhankelijk kunnen volgen, zeker als er een opname ter beschikking wordt gesteld.
	De werkgroep denkt dat het kiezen voor schriftelijke stemverklaringen juist zorgt voor meer werkdruk. In plaats daarvan stelt de werkgroep voor om met deze maatregel de stemverklaringen op één moment tijdens de stemmingen te bundelen. Dat voorkomt eventuele ‘spontane’ stemverklaringen en levert tijdwinst op.
Kanttekeningen/ Risico’s	Alleen al de naamgeving van het “tweeminutendebat” geeft aan dat het om een kort en krachtig debat gaat. ‘Afrondende besluitvorming’ geeft minder gevoel van urgentie qua tijd.
	Standaard digitale technische sessies kan zorgen voor minder betrokkenheid en interactie tijdens de bijeenkomsten.
	Digitale technische sessies zijn niet mogelijk bij geheime onderwerpen.
	De mogelijkheid voor ‘spontane’ stemverklaringen bij een voorstel, motie of een amendement, al dan niet in reactie op een andere stemverklaring, vervalt.
Beslispunt	
6	**Voor wat betreft het zesde deeladvies (*Regel de afdoening van toezeggingen beter)*** **a) Te monitoren of de verbeteringen sinds september 2024 dit probleem afdoende oplossen** **b) Afdoening van een toezegging ook mogelijk te maken met een mededeling in het overzicht van toezeggingen, in plaats van alleen per raadsbrief.**
Argumenten	In september 2024 is de verantwoordelijkheid voor de registratie en controle op toezeggingen (weer) belegd bij de griffie. Vanaf 2022 tot september 2024 was die verantwoordelijkheid belegd bij de fractie(medewerkers) en de (ondersteuning van) het college. Necker heeft geconstateerd dat dit tot kwaliteitsverlies heeft geleid. De huidige werkwijze is daarom al aangepast ten opzichte van de door Necker geconstateerde problemen.
	In de huidige werkwijze wordt een toezegging alleen geregistreerd, wanneer er sprake is van een specifiek product (vaak: een Raadsbrief) en een tijdsaanduiding wanneer deze naar de Raad wordt verstuurd. Dit verhoogt het aantal Raadsbrieven van het College naar de Raad. Tegelijkertijd wordt de ‘Hoeveelheid informatie uit het College’ genoemd als belangrijkste factor, die bijdraagt aan werkdruk.
Kanttekeningen/ Risico’s	Indien de verbeteringen nog niet (snel) genoeg tot gewenste resultaten leiden, dient al eerder een aanpassing in de werkwijze plaats te vinden.
	Door de definitie van wat een toezegging is te wijzigen, kan er onduidelijkheid ontstaan of iets al dan niet als toezegging in het systeem geregistreerd dient te worden.
	Het doel van een toezegging is het verkrijgen van een waardevolle wijziging in het handelen van een collega. Een raadsbrief is voor belangrijke zaken een gepast en noodzakelijk instrument om toe te lichten. Toezeggingen waar een raadsbrief een te zware werkbelasting is, zijn misschien in het geheel te licht om op te nemen –

	een raadslid zou ook de belofte van de wethouder aan kunnen nemen zonder verdere registratie, controle en afhandeling van een toezegging.
	Met een lagere drempel voor afhandeling kan het voorkomen dat er juist meer toezeggingen gevraagd worden, wat de overzichtelijkheid van de lijst toezeggingen in het geding brengt.
Beslispunt	
7	**Voor wat betreft het zevende deeladvies (Maak afspraken over drie oplossingsrichtingen) de volgende uitgangspunten vast te stellen:** **a) Concepten van moties en amendementen worden uiterlijk 24 uur voorafgaand aan de Raadsvergadering onder collega-raadsleden verspreid. Dit is weliswaar niet afdwingbaar, maar een norm die ervoor zorgt dat iedereen zich goed kan voorbereiden. Raadsleden spreken elkaar hierop aan;** **b) vooraf vastgestelde eindtijden van commissievergaderingen worden strikt gehanteerd. Een agendapunt dat uitloopt wordt op een logisch moment door de voorzitter afgebroken en bij een volgende vergadering afgerond;** **c) Gewijzigde moties en amendementen krijgen geen nieuw nummer, maar aan het reeds toegekende nummer wordt een alfabetische aanduiding toegevoegd;**
Argumenten	Het delen van concepten van moties en amendementen zorgt ervoor dat raadsleden zich beter kunnen voorbereiden en leidt tot minder stress op vergaderdagen. Daarnaast kan het helpen om te zoeken naar breder draagvlak.
	Door de vooraf vastgestelde eindtijd te hanteren wordt de voorspelbaarheid vergroot en kunnen raadsleden op een fatsoenlijke tijd naar huis.
	Door gewijzigde moties geen nieuw nummer te geven, zijn deze makkelijker herleidbaar en is er beter overzicht.
Kanttekeningen/ Risico's	De norm om concepten 24 uur voor de raadsvergadering te delen, is niet afdwingbaar. Elk raadslid heeft het recht om ter vergadering moties in te dienen.
	Een eindtijd van de commissievergadering betekent dat sommige onderwerpen worden doorgeschoven. Het is zonde als onderwerpen snel doorschuiven naar een volgende vergadering.
Beslispunt	
8	**Voor wat betreft het achtste deeladvies (*Spreek elkaar aan op gemaakte afspraken)* de volgende uitgangspunten vast te stellen:** **a) de volgende uitgangspunten vast te stellen:** **i) alle raadsleden dragen verantwoordelijkheid voor de werkcultuur en spreken elkaar aan op de werkcultuur, regels en afspraken;** **ii) punten van orde betreffen daadwerkelijk opmerkingen over het verloop van de orde van de vergadering, en bevatten een concreet voorstel van orde dat de voorzitter aan de commissie kan voorleggen;** **iii) tijdens de vergadering worden géén opmerkingen gemaakt over het functioneren van de voorzitter, als scheidsrechter van de vergadering. Opmerkingen en feedback worden na afloop van de vergadering met de voorzitter besproken.** **b) De voorzitter van de raad en de griffier de opdracht te geven het onderwerp werkcultuur op de agenda te houden en te zetten tijdens de periodieke informele bijeenkomsten van de raad.**
Argumenten	Dit voorstel bevat vooral structuurmaatregelen. De cultuur bepalen we samen. Raadsleden spreken elkaar hierop aan. Het is van belang dat het onderwerp

	werkcultuur op de agenda gehouden wordt. De voorzitter en griffier krijgen de opdracht dit onderwerp op de agenda te zetten tijdens de periodieke informele bijeenkomsten van de raad.
	Er wordt regelmatig gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een punt van orde in te dienen, ook als er geen sprake is van een punt van orde. Een punt van orde moet gericht zijn op een voorstel van orde, dat de voorzitter in de commissie in stemming kan brengen.
	Het werk van de voorzitter is niet gemakkelijk en de vergadering leent zich niet voor een goede bespreking van diens functioneren. Voor de positie van de voorzitter en het effectief besteden van de vergadertijd is het beter om deze discussie achteraf met de voorzitter te voeren. Vergelijk het met een sportwedstrijd: we spreken de scheidsrechter niet aan tijdens de wedstrijd, maar accepteren diens beslissingen en geven na afloop feedback.
Kanttekeningen/ Risico's	De werkcultuur laat zich niet vatten in regels. Raadsleden dragen met hun eigen handelingen zelf bij aan een gezonde werkcultuur en staan hier zelf aan de lat.
Beslispunt	
9	**Voor wat betreft het negende deeladvies *(Ga in de nieuwe raad in gesprek over wat voor raad je wil zijn)* de griffie de opdracht te geven:** **a) dit gesprek tijdens het inwerkprogramma te organiseren voor de nieuwe raad; en** **b) voorafgaand aan dit gesprek bij vertrekkende raadsleden inzicht en reflecties op te halen over de raad als collectief.**
Argumenten	Om met een nieuwe, nog onervaren, raad te spreken over wat voor raad ze willen zijn, moet men weten voor cultuur en gebruiken de oude raad had en wat ze daar van geërfd hebben. Vervolgens kan men geïnformeerd kiezen om dat te volgen of (op onderdelen) af te wijken.
	Omdat de uitvoering na de raadswissel plaatsheeft, heeft de huidige raad beperkte invloed op de uitvoering. De griffie kan een uitwerking van deze opdracht aan de nieuwe raad voorleggen.
Kanttekeningen/ Risico's	Het gesprek over wat voor raad de nieuwe raad wil zijn moet goed gepland en uitgevoerd worden om nut te hebben voor de nieuwe raad.
Beslispunt	
10	**Voor wat betreft het tiende deeladvies *(Ga nader in gesprek over de invulling van de commissieleden)*** **a) Vanaf september 2025 de volgende maatregelen te nemen:** **i) Commissieleden worden na benoeming in de raad (bij hamerstuk) buiten de raadsvergadering om beëdigd;** **ii) De griffie verzorgt één inwerkmoment voor commissieleden per kwartaal en fracties wordt verzocht de benoeming van commissieleden zoveel mogelijk te laten aansluiten bij deze inwerkmomenten;** **b) Vanaf de Raadswissel 2026 de volgende maatregel te nemen:** **i) Het maximum aantal commissieleden per fractie wordt 3 of 4 commissieleden per fractie;** **ii) In afwijking daarvan geldt voor een fractie die is afgesplitst van een andere fractie een maximum aantal van 1 commissielid;** **iii) Om hoog verloop onder commissieleden te voorkomen, mogen er per fractie in één raadsperiode in totaal maximaal acht commissieleden worden benoemd;** **iv) Elke fractie draagt hetzelfde bedrag bij aan de bekostiging van de presentievergoeding van commissieleden.**

Argumenten	Door het hoge verloop van commissieleden vinden er vrijwel elke raadsvergadering benoemingen en beëdigingen plaats. Door de beëdigingen buiten de vergadering te beleggen, wordt tijd bespaard.
	Doordat beëdigingen van commissieleden worden verplaatst naar een moment buiten de raadsvergadering, wordt het beëdigen van nieuwe raadsleden een unieker en bijzonderder moment.
	Door het organiseren van één inwerkmoment per kwartaal worden fracties bewogen om het benoemen van commissieleden te concentreren op een keer per kwartaal. Het blijft echter mogelijk om commissieleden elke raadsvergadering te benoemen.
	De werkgroep heeft lang gesproken over het maximum aantal commissieleden vanaf 2026. Hier is een fundamenteel verschil van inzicht tussen enkele leden van de werkgroep. Daarom legt de werkgroep de keuze voor een maximum van 3 of 4 commissieleden aan de raad voor. De volgende context is hierbij van belang: - Bij een binaire keuze tussen 3 of 4 commissieleden had een nipte meerderheid van vier werkgroepleden een voorkeur voor een maximum van 3 commissieleden. De redering die zij volgden was dat er straks (vanaf maart 2026) vier commissies zijn en er wordt gestopt met parallel vergaderen. Zij beredeneerden dat elke fractie in elke commissie vertegenwoordigd kan zijn bij een maximum van drie commissieleden. - Een minderheid van drie leden van de werkgroep wilde echter graag vasthouden aan het huidige maximum van vier leden om de werkdruk te kunnen verdelen en meer mogelijkheden te hebben voor vervanging. Hierop zijn de leden van de werkgroep het gesprek met elkaar aangegaan om een compromis te zoeken dat voor iedereen aanvaardbaar is. - Deze gesprekken leidden tot het voorstel van een maximum van 4 commissieleden per fractie, in combinatie met de drie aanpassingen die onder ii, iii en iv zijn genoemd. Hier kon een meerderheid van de werkgroepleden mee instemmen. Eén lid van de commissie wilde echter ook dan vasthouden aan het maximum van 3 commissieleden. - Daarom is besloten de keuze van een maximum van 3 of 4 commissieleden voor te leggen aan de raad. De voltallige werkgroep kon daarmee instemmen. Hierbij moet worden opgemerkt dat voor diverse leden van de werkgroep een maximum van 4 alleen aanvaardbaar is samen met de drie aanpassingen genoemd onder ii, iii en iv. Andersom is een maximum van 3 voor een aantal leden niet aanvaardbaar in combinatie met de drie andere aanpassingen.
	De werkgroep vindt het niet vanzelfsprekend dat een afgesplitst raadslid meteen recht heeft op het reguliere maximum commissieleden. De werkgroep vindt dat dit moet worden beperkt. Dit geldt nadrukkelijk voor fracties die een afsplitsing zijn, niet voor fracties die een voortzetting zijn van een fractie en dus enkel een naamswijziging ondergaan.
	Met een maximum voor het benoemen van acht commissieleden per raadsperiode wordt een te hoog verloop onder commissieleden voorkomen.
	Op dit moment dragen grotere fracties een hoger bedrag bij voor de presentievergoeding van commissieleden. De werkgroep stelt voor hier een gelijke verdeling van te maken. Alle fracties dragen dan hetzelfde bedrag bij.
Kanttekeningen/ Risico's	Met het beëdigen buiten de raad wordt commissieleden een voor hen belangrijk moment in de raad ontzegd. Er blijft een beëdiging met de voorzitter of plaatsvervangend voorzitter plaatsvinden, maar wel buiten de raadsvergadering.
	Voor diverse leden van de werkgroep is een maximum van 4 commissieleden alleen aanvaardbaar samen met de drie aanpassingen genoemd onder ii, iii en iv.

	Andersom is een maximum van 3 commissieleden voor een aantal leden van de werkgroep niet aanvaardbaar in combinatie met die drie aanpassingen.
Beslispunt	
11	**Het dagelijks bestuur de opdracht te geven om het raadsbesluit uit te werken in:** **a) Het Reglement van Orde gemeenteraad Utrecht;** **b) De Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht;** **en deze verordeningen als hamerstuk aan de raad voor te leggen.**
Argumenten	Dit voorstel is een principebesluit. Het vraagt nadere uitwerking van alle beslispunten in een samenhangend vergadermodel met de nodige juridische en praktische uitwerking.

Financiën
Een aantal voorstellen heeft nadere (financiële) uitwerking nodig, zoals het verminderen van de vergadertijd, het verminderen van het aantal commissies, het stoppen met parallel vergaderen, het verminderen van het aantal commissieleden en het vergroten van de rol van de griffie in de voorbereiding van een RIB. In dit stadium is nog niet in kaart gebracht welke financiële voor- en nadelen alle maatregelen hebben.

Vervolg
Een aantal voorstellen heeft nadere uitwerking nodig. Het is de intentie de voorstellen, die betrekking hebben op de huidige raadsperiode, zo spoedig als mogelijk is in te voeren, bij voorkeur direct na het zomerreces. Daarna kan er een aantal maanden ervaring opgedaan worden en kan het nieuwe commissiestelsel per maart 2026 worden voorbereid. Een jaar na de verkiezingen, in maart 2027, volgt er een evaluatie.

Aan het begin van de volgende raadsperiode is er een gesprek over “wat voor raad je wilt zijn”, zoals benoemd in advies 9. Dan kan ook deze werkwijze opnieuw ter sprake komen en geëvalueerd worden.

Participatie
Onder raadsleden van de gemeenteraad van Utrecht zijn in 2023 en in 2024 werkdrukonderzoeken uitgevoerd. In opdracht van de CPR en het DB hebben raadslid Marijn de Pagter en Necker een analyse van de werkwijze van de gemeenteraad, de werkdruk die door raadsleden wordt ervaren en de factoren die daaraan bijdragen gemaakt. Hiervoor zijn diverse gesprekken gevoerd, documenten geanalyseerd en de vergaderwijze van de raad is vergeleken met andere gemeenten.
Tijdens de reflectiebijeenkomst van de gemeenteraad op 29 augustus is deze toegelicht en besproken. Op basis hiervan zijn aanvullingen gedaan in de probleemanalyse en oplossingsrichtingen. Op basis van de reflectiebijeenkomst is een advies opgesteld voor een *werkdrukagenda* waarmee de gemeenteraad aan de slag kan, in het licht van de toekomstige ontwikkeling van de gemeenteraad.

In opdracht van de CPR en het DB is de werkgroep ‘Werkdruk & werkwijze’ opgericht. Alle fracties zijn uitgenodigd hieraan deel te nemen; zeven fracties hebben aan deze oproep gehoor gegeven. Bij de werkgroep, waarvan Marijn de Pagter de voorzitter was, waren de raadsleden Fred Dekkers, Berdien van der Wilt, Margreet Ramaker, Ilse Raaijmakers, Louise de Vries, Mahmut Sungur en David Bosch aangesloten.

De werkgroep is de afgelopen maanden meermaals bijeengekomen om de adviezen te bespreken en daarbij keuzes te maken. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in het voorliggende Raadsvoorstel.

Dit voorstel wordt in een technische sessie toegelicht aan belangstellende raadsleden en wordt besproken in het commissievoorzittersoverleg.

Communicatie
Nadat een en ander is uitgewerkt, zullen zowel Raads- en commissieleden als inwoners geïnformeerd worden over de nieuwe werkwijzen.

(Niet)Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is niet van toepassing omdat dit een raadsvoorstel betreft over het intern functioneren en werkwijze van de raad, commissies, rekenkamer en ombudsloket, alsmede alle daarmee samenhangende regelementen en verordeningen (artikel 1:2 lid 2 onder o Verordening raadgevend referendum Utrecht)

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- ‘Advies Werkdruk & werkwijze Gemeenteraad Utrecht’ – Necker
- Uitwerking modellen commissies
- Varianten voor spreektijden commissies

Uitwerking modellen commissies

In de vergadering van de Werkgroep Werkdruk en Werkwijze van 13 maart is besloten om twee scenario's voor de commissies verder uit te werken, namelijk de scenario's 2 en 3:*

2. Behoud van het huidige commissiemodel, met dien verstande dat er één dagdeel per commissie wordt geschrapt.
3. Stoppen met parallel vergaderen. De commissies (twee, maximaal drie per vergaderdag) vergaderen na elkaar.

In deze twee scenario's zijn er nog veel verschillende modellen denkbaar, afhankelijk van het aantal commissies, de wijze waarop je de commissies over de commissiedagen verdeelt (verspreid of juist op één dag) en de lengte van de cyclus.

Er zijn diverse modellen uitgewerkt en gevisualiseerd. Alleen de politieke commissies zijn gevisualiseerd. De adviescommissie controle & financiën, het fractievoorzittersoverleg en het vragenuur zijn hier niet bij opgenomen.

Keuze uit de modellen

De werkgroep stelt voor om na de zomer van 2025 te kiezen voor model 2A, en na de raadswissel voor model 3A.

** De overige, afgevallen scenario's waren:*

1. *Een vast commissiemodel met vaste leden die door de raad in de commissie worden benoemd*
4. *Stoppen met parallelle commissievergaderingen en beeldvorming op de gehele donderdag parallel aan de commissies organiseren.*
5. *Een raadscyclus die bestaat uit: twee donderdagen met commissie, een donderdag met alleen beeldvorming en dan een week met een raadsvergadering.*

Mogelijke modellen binnen scenario 2

Model 2A (meest eenvoudig)

- Behoud parallel vergaderen op donderdag
- Huidige commissieindeling (6 commissies)
- Verplaatsen van de beeldvorming naar donderdagavond

maandag	dinsdag	woensdag	**donderdag**	vrijdag
31 mrt	**1 apr**	2	**3** 09:30 Commissie JWCS 09:30 Commissie ROG 14:00 Commissie JWCS 14:00 Commissie ROG 19:30 Beeldvorming	4
7	8	9	10 09:30 Commissie EDVW 09:30 Commissie VOWE 14:00 Commissie EDVW 14:00 Commissie VOWE 19:30 Beeldvorming	11
14	15	16	17 09:30 Commissie MGOR 09:30 Commissie VBF 14:00 Commissie MGOR 14:00 Commissie VBF 19:30 Beeldvorming	18
21	22	23	24 09:30 Raad 14:00 Raad 20:00 Stemmingen	25

Model 2B (huidig model met minder commissies)

- Behoud parallel vergaderen op donderdag
- Verminderen van aantal commissies naar 4 gelijkwaardige commissies, bijvoorbeeld:
    - Ruimte
    - Leefomgeving
    - Samenleving
    - Bestuur
- Verplaatsen van de beeldvorming naar donderdagavond

maandag	dinsdag	woensdag	**donderdag**	vrijdag
31 mrt	**1 apr**	2	**3** 09:30 Commissie Ruimte 09:30 Commissie Samenleving 14:00 Commissie Ruimte 14:00 Commissie Samenleving 19:30 Beeldvorming	4
7	8	9	10 09:30 Commissie Bestuur 09:30 Commissie Leefomgeving 14:00 Commissie Bestuur 14:00 Commissie Leefomgeving 19:30 Beeldvorming	11
14	15	16	17 09:30 Commissie Ruimte 09:30 Commissie Samenleving 14:00 Commissie Bestuur 14:00 Commissie Leefomgeving 19:30 Beeldvorming	18
21	22	23	24 09:30 Raad 14:00 Raad 20:00 Stemmingen	25

Model 2C (huidig model met minder commissies en verkorten cyclus)

- Behoud parallel vergaderen op donderdag
- Verminderen van aantal commissies naar 4 gelijkwaardige commissies, bijvoorbeeld:
    - Ruimte
    - Leefomgeving
    - Samenleving
    - Bestuur
- Verplaatsen van de beeldvorming naar donderdagavond
- Verkorting cyclus naar 3 weken

maandag	dinsdag	woensdag	**donderdag**	vrijdag
31 mrt	**1 apr**	2	**3** 09:30 Commissie Ruimte 09:30 Commissie Samenleving 14:00 Commissie Bestuur 14:00 Commissie Leefomgeving 19:30 Beeldvorming	4
7	8	9	10 09:30 Commissie Bestuur 09:30 Commissie Leefomgeving 14:00 Commissie Ruimte 14:00 Commissie Samenleving 19:30 Beeldvorming	11
14	15	16	17 09:30 Raad 14:00 Raad 20:00 Stemmingen	18
21	22	23	24 09:30 Commissie Ruimte 09:30 Commissie Samenleving 14:00 Commissie Bestuur 14:00 Commissie Leefomgeving 19:30 Beeldvorming	25

Mogelijke modellen binnen scenario 3

Model 3A (stoppen parallel en naar 4 commissies)

- Stoppen met parallel vergaderen
- Verminderen van aantal commissies naar 4 gelijkwaardige commissies, bijvoorbeeld:
    - Ruimte
    - Leefomgeving
    - Samenleving
    - Bestuur
- Er is naast 2 dagdelen per commissie ook elke maand 1 flexibel dagdeel beschikbaar. Dit kan desgewenst ook worden ingezet voor adviescommissie C&F, fractievoorzittersoverleg, werkbezoeken, etc.
- Beeldvorming kan op dinsdag of parallel aan een commissie op donderdagavond worden gepland. In deze visualisatie is de beeldvorming (raadsinformatiebijeenkomsten) op donderdagavond weergegeven.

maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag
31 mrt	**1 apr**	2	3 09:30 Commissie Ruimte 14:00 Commissie Samenleving 19:30 Commissie Leefomgeving 19:30 Beeldvorming	4
7	8	9	10 09:30 Commissie Bestuur 14:00 Commissie Ruimte 19:30 Commissie Samenleving 19:30 Beeldvorming	11
14	15	16	17 09:30 Commissie Leefomgeving 14:00 Commissie Bestuur 19:30 Flexibel dagdeel: voor extra commissie en/of fractievoorzittersoverleg, ad... 19:30 Beeldvorming	18
21	22	23	24 09:30 Raad 14:00 Raad 20:00 Stemmingen	25

Model 3B (stoppen parallel en naar 3 commissies)

- Stoppen met parallel vergaderen
- Verminderen van aantal commissies naar 3 ongelijkwaardige commissies, bijvoorbeeld:
    - Omgeving (3 dagdelen per cyclus)
    - Samenleving (2 dagdelen per cyclus)
    - Bestuur (2 dagdelen per cyclus)
- Mogelijkheid van 2 flexibele dagdelen voor extra commissie of fractievoorzittersoverleg, adviescommissie C&F, werkbezoeken, etc.
- Beeldvorming blijft op dinsdagavond

maandag	dinsdag	woensdag	**donderdag**	vrijdag
31 mrt	**1 apr** 19:30 Beeldvorming	2	**3** 09:30 Commissie Omgeving 14:00 Commissie Omgeving 19:30 Commissie Omgeving	4
7	8 19:30 Beeldvorming	9	10 09:30 Flexibel dagdeel: voor extra commissie of fractievoorzittersoverleg, adviescommissie, werkbezoeken, etc. 14:00 Commissie Samenleving 19:30 Commissie Samenleving	11
14	15 19:30 Beeldvorming	16	17 09:30 Flexibel dagdeel: voor extra commissie of fractievoorzittersoverleg, adviescommissie, werkbezoeken, etc. 14:00 Commissie Bestuur 19:30 Commissie Bestuur	18
21	22	23	24 09:30 Raad 14:00 Raad 20:00 Stemmingen	25

Model 3C (stoppen parallel vergaderen en commissies verdelen over 2 dagen)

- Stoppen met parallel vergaderen
- Verminderen van aantal commissies naar 4 gelijkwaardige commissies, bijvoorbeeld:
    - Ruimte
    - Leefomgeving
    - Samenleving
    - Bestuur
- Alle beeldvorming op donderdagavond.
- In dit model zouden het fractievoorzittersoverleg en de adviescommissie C&F op woensdagavond kunnen worden gepland.

maandag	dinsdag	woensdag	**donderdag**	vrijdag
31 mrt	**1 apr**	2 09:30 Commissie Samenleving 14:00 Commissie Bestuur	**3** 09:30 Commissie Ruimte 14:00 Commissie Leefomgeving 19:30 Beeldvorming	4
7	8	9 09:30 Commissie Bestuur 14:00 Commissie Samenleving	10 09:30 Commissie Leefomgeving 14:00 Commissie Ruimte 19:30 Beeldvorming	11
14	15	16 09:30 Commissie Samenleving 14:00 Commissie Bestuur	17 09:30 Commissie Ruimte 14:00 Commissie Leefomgeving 19:30 Beeldvorming	18
21	22	23	24 09:30 Raad 14:00 Raad 20:00 Stemmingen	25

Varianten voor spreektijden commissies

Basiskeuzes voor spreektijden commissies

De werkgroep heeft verschillende modellen voor spreektijden in de commissies bestudeerd en hierin een keuze gemaakt. De basiskeuzes die de werkgroep maakt, zijn de volgende:

- Spreektijden worden berekend per dagdeel in plaats van per uur. Er is dus altijd een dagdeel aan spreektijd beschikbaar.
- Een dagdeel duurt 3,5 uur, waarvan 15 minuten worden gereserveerd voor schorsingen. De te verdelen spreektijd is dus 3 uur en 15 minuten.
- De pot diversen bedraagt 25% van de totale spreektijd, oftewel 48 minuten en 45 seconden. De pot diversen is er voor een deel van de interruptiedebatten en vergadertechnische zaken. Dit is een verhoging ten opzichte van het huidige model, waarin de pot 'diversen' uitsluitend een sluitpost was en in de praktijk ongeveer 12,5% bedroeg.
- Voor interrupties geldt het volgende:
    - Het aantal interrupties uit de pot diversen wordt in beginsel gemaximeerd op 4 per fractie per dagdeel. Een spreektijdvrije interruptie bestaat uit maximaal 3 rondes, waarbij zowel de vragen als de antwoorden uit de pot diversen komen.
    - Een fractie kan er tevens voor kiezen om een of meer van deze interrupties uit de pot diversen op het college te plaatsen.
    - Een fractie die meer interrupties wil plaatsen kan dat uit eigen spreektijd doen.
    - Zijn er naar inschatting van de voorzitter gedurende het hele dagdeel 12 of minder fracties aanwezig, dan kan de voorzitter beslissen om het aantal spreektijdvrije interrupties te verhogen.
- De spreektijd voor het college bedraagt 36 minuten, oftewel ongeveer 20%. Ook in het huidige model heeft het college 36 minuten beschikbare spreektijd.
- Voor fracties is de resterende spreektijd beschikbaar.

Mogelijke maatregel vanaf de nieuwe periode

De werkgroep merkt op dat het afsplitsen van een fractie leidt tot vermindering van spreektijd voor alle fracties. Eventueel kan de nieuwe raad beslissen om nieuwe regels vast te stellen over een afsplitsing. Het is bijvoorbeeld mogelijk om de spreektijd (deels) te laten voortkomen uit de spreektijd van de oorspronkelijke fractie. De werkgroep heeft daar nu niet voor gekozen, omdat dit een keuze is die niet binnen de scope van deze werkgroep valt.

Referentie: huidige model commissies

Het huidige model heeft een berekening per uur in plaats van per dagdeel. Als die spreektijdenregeling wordt omgerekend naar een dagdeel van 3 uur, zijn er de volgende spreektijden.

Spreektijden	Zetels	Spreektijd
Diversen	-	00:23:00
College	-	00:36:00
GroenLinks	8	00:11:00
D66	8	00:11:00
VVD	5	00:10:00
PvdA	4	00:09:00
CDA	3	00:08:00
PvdD	3	00:08:00
Volt	3	00:08:00
S&S	1	00:06:00
CU	2	00:07:00
DENK	1	00:06:00
BIJ1	1	00:06:00
EenUtrecht	1	00:06:00
SBU	1	00:06:00
UtrechtSolidair	1	00:06:00
UtrechtNu!	1	00:06:00
Horizon	1	00:06:00
Groep Zwanenberg	1	00:06:00
	TOTAAL	**03:05:00**

Model 1: gelijke spreektijden commissies

Als de spreektijden **gelijkelijk** zouden worden verdeeld, zou dat leiden tot de volgende verdeling.

Spreektijden	Zetels	Spreektijd	Verschil
Diversen	-	00:48:45	+00:25:45
College	-	00:36:00	00:00:00
GroenLinks	8	00:06:29	-00:04:31
D66	8	00:06:29	-00:04:31
VVD	5	00:06:29	-00:03:31
PvdA	4	00:06:29	-00:02:31
CDA	3	00:06:29	-00:01:31
PvdD	3	00:06:29	-00:01:31
Volt	3	00:06:29	-00:01:31
S&S	1	00:06:29	+00:00:29
CU	2	00:06:29	-00:00:31
DENK	1	00:06:29	+00:00:29
BIJ1	1	00:06:29	+00:00:29
EenUtrecht	1	00:06:29	+00:00:29
SBU	1	00:06:29	+00:00:29
UtrechtSolidair	1	00:06:29	+00:00:29
UtrechtNu!	1	00:06:29	+00:00:29
Horizon	1	00:06:29	+00:00:29
Groep Zwanenberg	1	00:06:29	+00:00:29
TOTAAL		**03:14:58**	

Hierbij moet worden opgemerkt, dat er nu maar liefst 17 fracties zijn. In het theoretische scenario dat er na de volgende verkiezingen minder fracties zijn, is er meer spreektijd per fractie beschikbaar. Dit is weergegeven in de onderstaande tabel.

Aantal fracties	Spreektijd per fractie (bij gelijke verdeling)
10	11:02
11	10:01
12	09:11
13	08:29
14	07:52
15	07:21
16	06:53
17	06:29
18	06:08

Model 2: opslag voor grotere fractie in de commissies

Als de spreektijden worden verdeeld met een opslag voor grotere fracties, kan dat leiden tot de volgende verdeling. De precieze verdeling van de spreektijden is afhankelijk van de opslag die voor elke grotere fractie geldt. De werkgroep stelt voor te kiezen voor een opslag van 45 seconden per dagdeel. Elke grotere fractie dan de vorige krijgt dus 45 seconden meer spreektijd dan de vorige.

Dit is een nivellering ten opzichte van het huidige model. In de huidige verdeling is er (omgerekend) een opslag 1 minuut per dagdeel. Aan het begin van deze raadsperiode was er (omgerekend) nog sprake van een opslag van 1 minuut en 30 seconden per dagdeel.

Spreektijden	Zetels	Spreektijd	Verschil
Diversen	-	00:48:45	+00:25:45
College	-	00:36:00	00:00:00
GroenLinks	8	00:09:11	-00:01:49
D66	8	00:09:11	-00:01:49
VVD	5	00:08:26	-00:01:34
PvdA	4	00:07:41	-00:01:19
CDA	3	00:06:56	-00:01:04
PvdD	3	00:06:56	-00:01:04
Volt	3	00:06:56	-00:01:04
S&S	1	00:05:26	-00:00:34
CU	2	00:06:11	-00:00:49
DENK	1	00:05:26	-00:00:34
BIJ1	1	00:05:26	-00:00:34
EenUtrecht	1	00:05:26	-00:00:34
SBU	1	00:05:26	-00:00:34
UtrechtSolidair	1	00:05:26	-00:00:34
UtrechtNu!	1	00:05:26	-00:00:34
Horizon	1	00:05:26	-00:00:34
Groep Zwanenberg	1	00:05:26	-00:00:34
TOTAAL		**03:15:07**	

Afweging tussen de modellen 1 en 2

De keuze voor een model spreektijden is een principiële politieke keuze. De werkgroep heeft voornamelijk gekeken naar mogelijkheden om de werkdruk te kunnen verlagen. In dat kader stelt de werkgroep de eerder genoemde basiskeuzes voor, zoals het verhogen van de spreektijd voor Diversen, het maximeren van het aantal interrupties en het bepalen van de spreektijd per vergaderdagdeel (in plaats van per vergaderuur).

De werkgroep is verdeeld over de keuze voor het model spreektijden, maar stelt voor om te kiezen voor Model 2. In samenhang met de basiskeuzes leidt dat model tot een gebalanceerde verdeling van de spreektijden. Alle fracties leveren een bijdrage een de verhoging van de pot “Diversen” en daarmee de voorspelbaarheid van de vergadering. Voor de fracties met één zetel wordt daarnaast vastgelegd hoeveel spreektijd zij hebben per dagdeel, die zij zelf kunnen verdelen over de agendapunten. Als er op een dagdeel bijvoorbeeld slechts enkele relatief kleine onderwerpen zijn geagendeerd, kunnen zij toch altijd een passende bijdrage doen.

Voorbeeld

Stel bijvoorbeeld dat er op een vergaderdagdeel twee relatief kleine agendapunten zijn geagendeerd, die in totaal een verwachte behandeltijd hebben van 1 uur. In het huidige model zou dan slechts 2 minuten spreektijd beschikbaar zijn voor de fracties met één zetel. In het voorgestelde model komt de spreektijd voor het hele dagdeel beschikbaar, oftewel ruim 5 minuten.

Argumenten voor en tegen gelijke spreektijden

Zoals hierboven aangegeven, is de keuze voor een model spreektijden een principiële politieke keuze. De werkgroep heeft hierover diverse argumenten voor en tegen gelijke spreektijden in de commissie uitgewisseld. Dit zijn, kort samengevat weergegeven, de volgende.

Argumenten voor

- De commissie is voor oordeelsvorming. Elke fractie moet evenveel ruimte krijgen om zijn oordeel te vormen.
- Er is maar één standpunt per fractie per commissiedebat. Elke fractie moet op gelijke voet zijn inbreng kunnen leveren.
- De werkdruk wordt verlaagd, omdat elke fractie een vaste spreektijd heeft en precies weet hoeveel inbreng kan worden geleverd.

Argumenten tegen

- De uitslag van de verkiezingen moet ook weerklank vinden in de commissie. De stem van een grotere fractie moet daarom leiden tot meer spreektijd.
- Grotere fracties voelen de verantwoordelijkheid om op vrijwel elk onderwerp inbreng te leveren, terwijl kleinere fracties daarin vaak keuzes maken. Om dat mogelijk te maken moeten grotere fracties meer spreektijd hebben.

Bijlage: referentie van een spreektijdverdeling per zetel

Uitsluitend ter referentie is hierbij nog een model weergegeven met een verdeling per zetel. Dit is nadrukkelijk geen voorstel dat de werkgroep heeft besproken of dat iemand in de werkgroep heeft geopperd, maar enkel ter referentie.

Spreektijden	Zetels	Spreektijd
Diversen	-	00:48:45
College	-	00:36:00
GroenLinks	8	00:19:36
D66	8	00:19:36
VVD	5	00:12:15
PvdA	4	00:09:48
CDA	3	00:07:21
PvdD	3	00:07:21
Volt	3	00:07:21
S&S	1	00:02:27
CU	2	00:04:54
DENK	1	00:02:27
BIJ1	1	00:02:27
EenUtrecht	1	00:02:27
SBU	1	00:02:27
UtrechtSolidair	1	00:02:27
UtrechtNu!	1	00:02:27
Horizon	1	00:02:27
Groep Zwanenberg	1	00:02:27
	TOTAAL	**03:15:00**

Advies

Werkdruk & werkwijze

Gemeenteraad Utrecht

Aanpak

Aanleiding

Onder raadsleden van de gemeenteraad van Utrecht is in augustus 2023 voor het eerst een werkdrukonderzoek uitgevoerd. Hieruit kwam naar voren dat een substantieel deel van de raadsleden deze werkdruk als te hoog ervaart. Ook in de periode daarna komt het thema werkdruk en de werkwijze van de raad steeds terug en zijn er maatregelen genomen. Deze hebben echter nog niet tot de gewenste uitkomst geleid.

Met het oog op de volgende raadsperiode vanaf 2026 die al snel dichterbij komt én om de resterende tijd binnen de huidige periode zo goed als mogelijk in te richten bestaat de wens om tot voorstellen te komen voor een effectieve werkwijze van de gemeenteraad, met een aanvaardbare werkdruk voor raadsleden.

Verantwoording

Raadslid Marijn de Pagter en Necker hebben een analyse van de werkwijze van de gemeenteraad, de werkdruk die door raadsleden wordt ervaren en de factoren die daaraan bijdragen gemaakt. Hiervoor zijn diverse gesprekken gevoerd, documenten geanalyseerd en de vergaderwijze van de raad is vergeleken met andere gemeenten.

Na deze analyse zijn mogelijke aanpassingen in de werkwijze van de gemeenteraad verkend om de ervaren werkdruk te verlagen. Dit is uitgewerkt in oplossingsrichtingen.

Tijdens de reflectiebijeenkomst van de gemeenteraad op 29 augustus is deze toegelicht en besproken. Op basis hiervan zijn aanvullingen gedaan in de probleemanalyse en oplossingsrichtingen.

Op basis van de reflectiebijeenkomst is een advies opgesteld voor een *werkdrukagenda* waarmee de gemeenteraad aan de slag kan, in het licht van de toekomstige ontwikkeling van de gemeenteraad.

Leeswijzer

In dit rapport is een advies, een probleemanalyse en een inventarisatie van oplossingsrichtingen opgenomen.

Analyse
Hierin is de analyse van de werkdruk en de vergaderwijze opgenomen.

Oplossingsrichtingen
Hierin zijn alle oplossingsrichtingen opgenomen die tijdens de reflectie-bijeenkomst op 29 augustus 2024 zijn besproken met de raad en aangevuld.

Advies
Hierin is het voorstel opgenomen en toegelicht voor de werkdrukagenda om mee aan de slag te gaan.

Samenvatting Analyse

Raadsleden ondervinden problemen met de werkdruk
Voor een vijfde van de raads- en commissieleden is de werkdruk te hoog. Grofweg veertig procent tot de helft ondervindt regelmatig tot voortdurend problemen met de werkdruk en ervaart een verstoorde werk-privébalans.

Aantal vergaderingen en informatie uit het college voornaamste factoren voor werkdruk
Ook ervaren raads- en commissieleden relatief weinig steun vanuit de raad en ervaren zij regelmatig of vaak taakonduidelijkheid

Utrecht reserveert relatief veel vergadertijd, ten opzichte van andere G4 en G11 gemeenten
Zeker in de commissiefase wordt veel tijd gereserveerd. G4 steden Amsterdam en Rotterdam maken hiervoor de helft tot een derde van de tijd vrij die Utrecht reserveert. Ook maakt de Utrechtse raad relatief veel gebruik van raadsinstrumenten en ontvangt hij veel raadsbrieven.

RIB's organiseren kost agendeerders (te) veel tijd in een korte periode
Dit leidt tot druk bij raadsleden en komt de kwaliteit niet altijd ten goede. Hierdoor wordt een lagere toegevoegde waarde ervaren. Gecombineerd met een gevoel van aanwezigheidsplicht kan ook dit de ervaren werkdruk vergroten.

Er is ruimte voor versterking van het eigenaarschap in de commissies
De vaste (plaatsvervangend) voorzitters worden positief ervaren. Door doorwisseling in de samenstelling van commissies gedurende en tussen de vergaderingen gaan zaken soms onnodig dubbelop. Anders gezegd: de continuïteit, collectief geheugen en gedeeld eigenaarschap in de gehele commissie voor de kwaliteit kan sterker. Het door raadsleden samenstellen van een portefeuille uit meerdere commissies kan leiden tot een grotere en meer versnipperde agendadruk.

De drempel om te agenderen is zeer laag & werkwijze ad hoc
Daarnaast wordt door een niet optimale voorbereiding van het proceduredeel mogelijk meer besproken dan nodig. Er wordt beperkt gestuurd op basis van een lange termijn agenda en er zijn (relatief) veel last minute amendementen en moties en ad hoc agenderingen. Dit geeft flexibiliteit en tegelijkertijd gaat het ten koste van rust en voorspelbaarheid.

De Utrechtse cultuur is er een van elkaar alle ruimte gunnen, met veel ruimte voor het individuele raadslid en een groot ontwikkeld politiek gevoel.
Elkaar alle ruimte gunnen krijgt daarmee ook de uitwerking van een zeker non-interventionisme: als ik een ander niet 'dwars' zit, zitten een ander dat mij ook niet. Er is minder oog voor het raad als collectief. Daarnaast wordt er beperkt gehandhaafd op gemaakte afspraken en blijkt het elkaar hierop aanspreken moeilijk.

Samenvatting Advies

Hoofdadvies

Maak een *werkdrukagenda* om mee aan de slag te gaan en focus op cultuur en structuur.

Deeladviezen

1. Verminder de vergadertijd en maximeer interrupties.
2. Neem een principebesluit over de werkwijze van commissies: vaste commissie of flexibele bijeenkomst.
3. Neem een aantal maatregelen voor sturing en prioritering van de agenda van de commissie, passend bij de werkwijze van deze commissie.
4. Richt de beeldvorming namens de raad en met betere ondersteuning in.
5. Experimenteer met tweeminutendebatten, digitale technische sessies en schriftelijke stemverklaringen.
6. Regel de afdoening van toezeggingen beter.
7. Maak werkafspraken over de deadline voor verspreiding en de nummering van moties en amendementen; stel de eindtijd van de vergaderingen vast en hou je daaraan.
8. Spreek elkaar aan op gemaakte afspraken.
9. Ga in de nieuwe raad in gesprek over wat voor raad je wil zijn.
10. Ga nader in gesprek over de invulling van de commissieleden.

Analyse

In dit hoofdstuk is de analyse opgenomen van de werkdruk en werkwijze van de gemeenteraad van Utrecht.

Werkdruk

Wat is (een te hoge) werkdruk?

Bij een te hoge werkdruk zijn "de eisen die het werk stelt aan een werknemer niet in balans met de belastbaarheid van die werknemer". In de context van de gemeenteraad raakt werkdruk aan balans tussen a) de taakvereisten van het raadslid, b) de omgeving waarbinnen die taken worden vervuld en c) de persoonlijke mogelijkheden van het raadslid om aan de eisen te voldoen.

De omgeving waarbinnen raadsleden hun ambt vervullen maakt bijvoorbeeld uit voor de regelmogelijkheden die zij hebben om hun werk naar eigen inzicht in te delen en daarbij op een eigen manier te werk te gaan. Voorbeelden hiervan zijn de vrijheid om zelf het werktempo, de werkplek en werktijden te bepalen. Daarnaast gaat het bij de omgeving om sociale steun en beloning. Bij beloning gaat het niet alleen om de financiële vergoeding, maar ook om waardering en zekerheid. Oftewel: wat krijgen raadsleden terug voor de inzet die zij leveren? In dit opzicht wordt ook wel over energiebronnen gesproken

Verder heeft werkdruk een objectieve en subjectieve kant. De hoogte en omvang van de eisen die aan een raadslid worden gesteld zijn voor een deel objectief vast te stellen. Denk aan het aantal uur dat aan vergaderen dient te worden besteed of tot hoe laat raadsactiviteiten duren. Tegelijkertijd kunnen twee raadsleden met dezelfde kwaliteiten dezelfde taakeisen en de omgeving waarbinnen die worden vervuld, anders ervaren. Of een raadslid een te hoge werkdruk ervaart is dan ook mede afhankelijk van de persoonlijke beleving. Vooral wanneer verwachtingen over de invulling van het raadswerk niet overeen komen met de werkelijkheid, bestaat het risico op teleurstelling en stijgt de ervaren werkdruk.

In het licht van de definitie van werkdruk is het voor het adresseren van de (ervaren) werkdruk in de gemeenteraad van Utrecht van belang om onderscheid te maken tussen verschillende schaalniveaus waarop mogelijke maatregelen denkbaar zijn en om oog te hebben voor zowel de objectieve als subjectieve kant van werkdruk. In deze analyse richten we ons op het niveau van de gemeenteraad.

Ervaren werkdruk gemeenteraad Utrecht

Werkdrukonderzoek gemeenteraad Utrecht

In 2023 en 2024 is onder raads- en commissieleden van de gemeenteraad van Utrecht een werkdrukonderzoek uitgevoerd. In deze analyse presenteren we kerncijfers uit deze onderzoeken om te duiden hoe de werkdruk in de gemeenteraad van Utrecht wordt ervaren.

Hierbij baseren we ons zo veel mogelijk op de resultaten van het meest recente onderzoek uit 2024. Voor een aantal uitsplitsingen naar de achtergrond van raadsleden (bv. oppositie vs. coalitie) maken we voor nu gebruik van de gegevens uit 2023, omdat de meer recente gegevens (nog) niet beschikbaar zijn. Als we gegevens uit 2023 presenteren, dan is dat expliciet vermeld in de tekst.

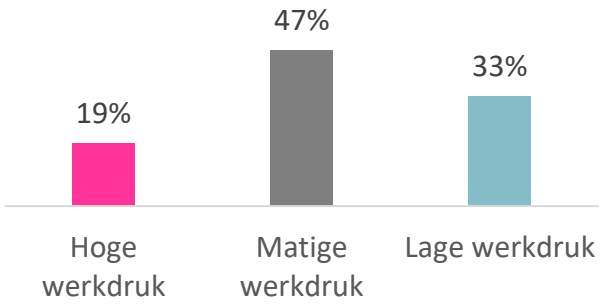
Opbrengst werkconferentie

Tijdens de werkconferentie van de gemeenteraad is deze analyse besproken met de aanwezige raadsleden. In deze analyse zijn in dit soort blauwe blokken aandachtspunten uit de gesprekstafels opgenomen. Deze vullen de analyse aan, stellen deze bij of kleuren deze verder in.

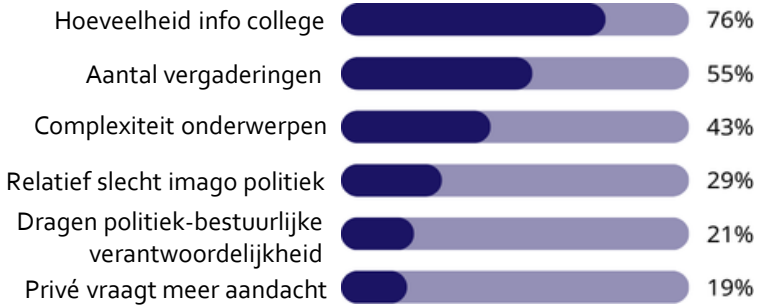
In het algemeen wordt de uitkomst van het werkdrukonderzoek onder de gemeenteraad en de hieruit volgende analyse herkend. De gevolgen van deze ervaren werkdruk zijn voor de raadsleden wisselend. Veel raadsleden ervaren dat de werk-privé balans onder druk staat, maar dit wordt ook gezien als inherent aan het raadswerk. De analyse laat zien dat raadsleden zichzelf en anderen wel extra zwaar belasten. Dit wordt onderkend.

Ervaren werkdruk gemeenteraad Utrecht

Ervaren werkdruk

Factoren die bijdragen aan werkdruk

Gezondheidsstraat, augustus 2024

Bevinding 1

Hoewel een minderheid in 2024 een hoge werkdruk ervaart, geeft 40% van de raadsleden aan regelmatig tot voortdurend problemen te ervaren met de werkdruk. De werkdruk werd in 2023 vaker als hoog ervaren onder raadsleden van kleine en oppositie partijen, dan onder die van grote en coalitiepartijen. Overigens is het aandeel raads- en commissieleden dat een hoge werkdruk ervaart gedaald in 2024 ten opzichte van 2023. Een van de redenen die daarvoor wordt gegeven is dat door het werk langer te doen, het ook makkelijker wordt.

Bevinding 2

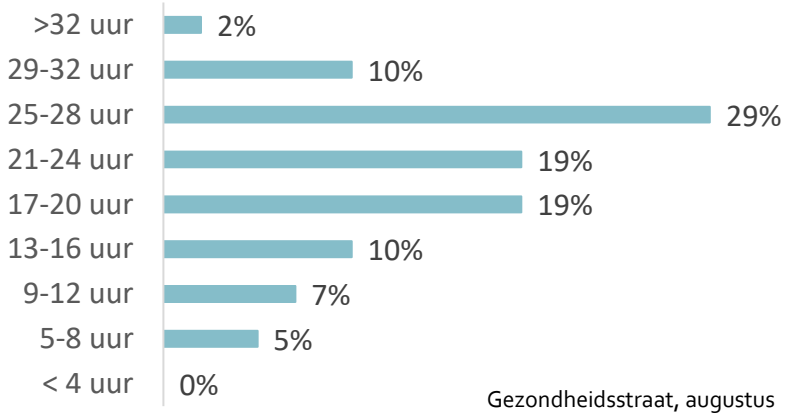
De factoren die zorgen voor werkdruk die raads- en commissieleden het vaakst noemen hangen samen met de werkwijze van de gemeenteraad, namelijk de hoeveelheid informatie vanuit het college en het aantal vergaderingen. Daarbij stelt 67% van de raads- en commissieleden te veel werk voor de raad te doen te hebben.

Tijdsbesteding

Bevinding 3

41% van de raads- en commissieleden in Utrecht besteedt 25 uur of meer per week aan het raads- en commissiewerk. Daarnaast besteedt bijna de helft van de raads- en commissieleden 24 uur per week of meer aan andere betaalde werkzaamheden. Velen verrichten daarnaast – veelal voor een beperkt aantal uren – (ook) onbetaalde werkzaamheden. Dat is overwegend meer dan in andere 100.000+ gemeenten. Overigens ervaarden raadsleden die meer uren besteden aan (on)betaalde werkzaamheden naast het raadslidmaatschap in 2023 niet per se een hogere werkdruk.

Aantal uur per week besteed aan het raadswerk (gemeenteraad Utrecht)

Gezondheidsstraat, augustus 2024

Gemiddeld aantal uur per week besteed aan het raadswerk (Nederland)

	Raadsleden
Gemiddeld aantal uur	20 uur
In gemeenten met:	
< 10.000 inwoners	17 uur
10.000-20.000 inwoners	17 uur
20.000-50.000 inwoners	18 uur
50.000-100.000 inwoners	20 uur
> 100.000 inwoners	25 uur

Basismonitor Politieke Ambtsdragers 2023 (nog te verschijnen)

Werkdruk: Energiebronnen

Energiebronnen

79%	Ervaart veel steun vanuit eigen fractie
64%	Ervaart veel autonomie in de werkzaamheden
69%	Voelt zich competent in het raads- en commissiewerk
38%	Ervaart veel steun van de gemeenteraad
24%	Ervaart vaak of altijd waardering voor het raads- of commissiewerk

Gezondheidsstraat, augustus 2024

Bevinding 4

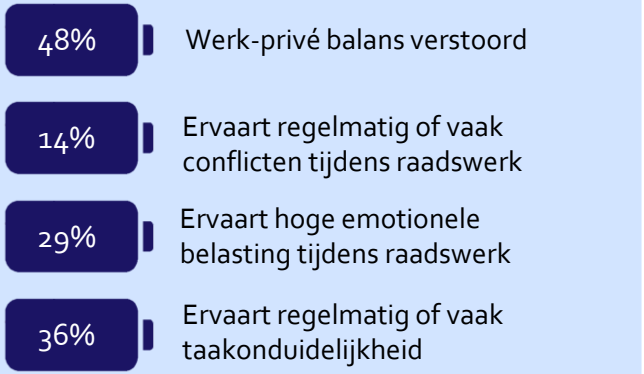
Raads- en commissieleden in Utrecht zijn overwegend positief op factoren die juist energie kunnen geven om het raadswerk te vervullen. De steun vanuit de eigen fractie is hoog, een meerderheid ervaart veel autonomie in werkzaamheden en ruim twee derde voelt zich competent in het raads- en commissiewerk. Tegelijkertijd is de ervaren steun vanuit de gemeenteraad lager en een grote meerderheid van de raads- en commissieleden ervaart (te) weinig waardering voor hun inzet.

Bevinding 5

De ervaring met de energiebronnen was in 2023 niet voor alle raadsleden gelijk. Raadsleden van kleine partijen ervaren substantieel minder autonomie in hun werkzaamheden, voelen zich minder competent in het raads- en commissiewerk en ervaren minder vaak steun vanuit de gemeenteraad. Een lagere ervaren competentie en steun vanuit de gemeenteraad geldt ook voor raadsleden van oppositiepartijen, evenals dat zij ook minder vaak steun vanuit de eigen fractie en waardering voor hun inzet ervaren.

Werkdruk: Taakeisen

Taakeisen

Gezondheidsstraat, augustus 2024

Bevinding 6

De taakeisen die raads- en commissieleden in Utrecht het vaakst herkennen zijn enerzijds een verstoorde werk-privébalans en anderzijds het regelmatig of vaak ervaren van taakonduidelijkheid. Raads- en commissieleden herkennen dit vaker, dan dat zij aangeven een (te) hoge werkdruk te ervaren.

Bevinding 7

Net als eerder, was ook op dit punt in 2023 de ervaring van raadsleden verschillend. Zo ervaren raadsleden van grote partijen vaker dan die van kleine partijen een hoge emotionele belasting tijdens het raadswerk. Ook ervaren zij veel vaker dan raadsleden van kleine partijen conflicten. Anderzijds gaven raadsleden van kleine partijen net vaker aan dat zij hun werk-privébalans als verstoord ervaren. Ook raadsleden van oppositiepartijen ervaarden dit vaker dan raadseden van coalitiepartijen.

Vergaderstructuur

Vergadercyclus

De gemeenteraad van Utrecht vergadert in een vierwekelijkse cyclus met zes commissievergaderingen en een raadsvergadering per cyclus. De commissievergaderingen vormen de opiniërende fase van het Utrechtse BOB-model en zijn bedoeld voor debat. Besluitvorming vindt plaats in de raadsvergadering. Voor beeldvorming kunnen raadsleden onder meer Raadsinformatiebijeenkomsten organiseren. De commissies hebben een vaste voorzitter en plaatsvervangend voorzitter, die door de raad zijn benoemd. Er is geen maximum aantal leden per fractie vastgesteld en raads- en commissieleden zijn niet benoemd.

Per vierwekelijkse cyclus zijn 6 dagdelen beschikbaar voor RIB's, 18 dagdelen voor commissievergaderingen en 3 dagdelen voor de raadsvergadering (inclusief een dagdeel voor stemmingen).

Donderdag is de vaste raadsdag. Fractievergaderingen worden over het algemeen op maandag georganiseerd.

Week 1	Week 2	Week 3	Week 4
Commissies Dinsdagavond (90 min) • RIB's VOWE & EDVW Donderdag (10.00-23.00): • Cie ROG & JWCS • Vragenuur • Dagelijks Bestuur	**Commissies** Dinsdagavond (90 min) • RIB's VBF & MGOR Donderdag (10.00-23.00): • Cie VOWE & EDVW • Vragenuur • Dagelijks bestuur	**Commissies** Dinsdagavond (90 min) • Raad in de wijk (af en toe) Donderdag (10.00-23.00): • Cie VBF & MGOR • Vragenuur • Dagelijks bestuur	**Gemeenteraad** Dinsdagavond (90 min) • RIB's ROG & JWCS Donderdag (10.00-23.00): • Gemeenteraad • Vragenuur • Dagelijks bestuur

Commissies

- ROG: Ruimtelijke ordening & grondzaken
- JWCS: Jeugd, Welzijn, Cultuur & Sport
- VOWE: Volksgezondheid, onderwijs, werk & economie
- EDVW: Energietransitie, duurzaamheid, vastgoed & wonen
- VBF: Veiligheid, bestuur & financiën
- MGOR: Mobiliteit, groen en openbare ruimte

Daarnaast:

- CPR: 4 keer per jaar
- Adviescommissie Controle & Financiën: 4-wekelijks (tijdens VBF)
- Fractievoorzittersoverleg: elk kwartaal
- Voorzittersoverleg: informeel, ad hoc
- Ad hoc, tijdelijke commissies en werkgroepen
- Technische sessies op initiatief college
- Werkbezoeken

Vergadertijd in vergelijkend perspectief (I)

Bevinding 8

Zowel ten opzichte van andere G4-gemeenten, als ten opzichte van G11-gemeenten is in Utrecht relatief veel tijd (al dan niet parallel) gereserveerd voor commissie- en raadsvergaderingen. Ten opzichte van andere gemeenten met een commissiestelsel heeft elke commissie in Utrecht bijna dubbel tot drie keer zoveel tijd tot haar beschikking.

	Utrecht	Amsterdam	Rotterdam	Eindhoven	Almere
Vergaderdag	Dinsdagavond en donderdag gehele dag	Woensdag en donderdag overdag	Woensdag en donderdag	Dinsdagavond	Donderdagmiddag en –avond
Aantal dagdelen vergaderen per week	8 (2 cie's parallel elk 3 dd + 2 dd beeldvorming)	4 à 5	5 à 6	2 à 3	2
Aantal commissies	6	9	5	Geen, raadsavond met sessies	Geen, 4 parallelle sessies
Commissiefase: beeldvorming & oordeelsvorming	24 dagdelen (6 dd RIB & 18 dd commissie per 4-wekelijkse cyclus)	9 dagdelen (elke commissie één dagdeel per 3 wekelijkse cyclus)	12 dagdelen (elke commissie twee dagdelen per 3-wekelijkse cyclus, Ruimte 2 dd extra)	4 dagdelen Twee avonden parallel per 3-wekelijkse cyclus	4 dagdelen Elke week 4 sessies parallel, aansluitend raad
Aantal dagdelen raad	3	4	2 à 3	1	Elke week een uur

Vergadertijd in vergelijkend perspectief (II)

Bevinding 9

Ten opzichte van andere G4 gemeenten die een commissiestelsel hebben bespreekt de Utrechtse raad grofweg evenveel agendapunten, maar neemt daar substantieel meer tijd voor. Utrecht neemt een middenpositie in qua aantal bespreekpunten in raadsvergaderingen ten opzichte van de andere G4 gemeenten. In G11 gemeenten wordt verhoudingsgewijs meer met hamerstukken gewerkt dan in G4 gemeenten in raadsvergaderingen. Let wel: door de grote verschillen in het stelsel, zijn de gemeenten soms ingewikkeld te vergelijken.

	Utrecht	Amsterdam	Rotterdam		Eindhoven	Almere
Commissiefase: beeldvorming & oordeelsvorming per commissie per cyclus	*4 dagdelen (1 dd beeldvorming, 3 cievergadering)*	*1 dagdeel*	*2 dagdelen (Cie Ruimte 4 dagdelen)*		*2 dagdelen totaal (parallelle sessies)*	*Elke week 2 uur 15 min.*
Aantal dagdelen raad	*3*	*4*	*2 à 3*		*1*	*Elke week een uur*
Gemiddeld aantal agendapunten per commissie (over 3 cycli april-juni '24)	10	11	11		5	2
Gemiddeld aantal hamerpunten/stukken gemeenteraad (over 3 cycli april-juni '24)	5	12	2		10	17
Gemiddeld aantal bespreekpunten/stukken gemeenteraad (over 3 cycli april-juni '24)	14	27	11 (incl. 2-minuten-debatten)		5	1

Vergadertijd – opbrengst gesprekken

Opbrengst werkconferentie (I)

- Raadsleden herkennen dat er veel vergadertijd wordt gereserveerd in het stelsel met commissies, zoals nu wordt gewerkt. Men ervaart dat dit ook is toegenomen.
- Raadsleden zien dat deze vergadertijd vaak wel wordt benut of zelfs nog tekortschiet voor de agenda's die worden afgewerkt.
- De vergadertijd wordt in de ogen van raadsleden niet optimaal benut. Ervaren wordt dat er veel overlap ontstaat tussen raadscommissies en bespreking in de gemeenteraad.
- Bundeling van raadsbrieven onder 1 agendapunt kan helpen om minder punten te agenderen en minder te herhalen.

Opbrengst werkconferentie (II)

- Raadsleden signaleren dat veel tijd in de vergaderingen wordt besteed aan herhaling, omdat alle raadsfracties op bijna elk onderwerp het woord voeren.
- Er is ook de nodige tijd nodig voor interrupties. Niet altijd leidt dit tot een meer helder debat of tot een inhoudelijk resultaat.
- Er staan veel onderwerpen op de agenda's, ook zonder dat het doel van de bespreking helder is.
- Scherpe toezeggingen in de commissie zouden debat in de raad kunnen voorkomen. Er is wel een cultuur om ook bij toezeggingen alsnog raadsinstrumenten in te zetten.

Informatievoorziening & inzet raadsinstrumenten

Eerder heeft de griffie van de gemeenteraad van Utrecht cijfers verzameld over de inzet van raadsinstrumenten en informatievoorziening van het college aan de raad. In de vergelijking valt op dat raadsleden in Utrecht relatief veel gebruik maken van hun raadsinstrumenten. Het aantal amendementen en mondelinge vragen ligt in 2023 hoger dan in Amsterdam, Eindhoven en Almere (voor zover het was vast te stellen). Het aantal moties en schriftelijke vragen ligt fors hoger dan in Eindhoven en Almere, maar lager dan in de grootste G4 gemeente – Amsterdam.

Ook ontvangt de gemeenteraad van Utrecht veel raadsbrieven vanuit het college. Niet minder dan 768 in 2023, tegenover 280 in Amsterdam en 162 in Eindhoven. Anders gezegd: in Utrecht ontvangt de raad ongeveer 2,5 keer zoveel raadsbrieven als in Amsterdam. Deze gaan stuk voor stuk met notificatie in het RIS naar de raad. Daar staat tegenover dat de Utrechtse raad relatief weinig raadsvoorstellen behandelt, zeker als daarin de vergadertijd wordt meegenomen. Alleen in Almere zijn dat er minder, de stad waarin de raad de minste vergadertijd heeft van de vergeleken gemeenten. Dit terwijl de vergadertijd juist relatief lang is in Utrecht.

2023	Utrecht	Amsterdam	Eindhoven	Almere
Amendementen	109	99	68	74
Moties	464	691	104	203
Schriftelijke vragen	237	249	155	106
Mondelinge vragen	206	103	53	-
Raadsvoorstellen	131	258	177	121
Raadsbrieven	768	280	162	-

Bevinding 10

In verhouding met andere steden maakt de Utrechtse raad relatief veel gebruik van haar raadsinstrumenten en ontvangt hij veel brieven vanuit het college. Deze worden stuk voor stuk doorgestuurd aan de raad. Het aantal behandelde raadsvoorstellen is daarentegen relatief laag, zeker als de vergadertijd in ogenschouw wordt genomen.

Opbrengst werkconferentie

Raadsleden zien dat veel informatie per brief naar de raad gaat.
Afdoening van toezeggingen, maar ook vragen die zijn blijven liggen.
Veel informatie is niet voor alle raadsleden relevant.

Raadsinformatiebijeenkomsten

Raadsleden in Utrecht zijn zelf verantwoordelijk voor het organiseren van hun beeldvorming. Dat kunnen zij op verschillende manieren doen, bijvoorbeeld door zelf de stad in te gaan en informatie te verzamelen. Een andere mogelijkheid is het organiseren van een Raadsinformatiebijeenkomst (RIB).

Een RIB kan door één of meerdere fracties worden geagendeerd. Daarbij geldt de afspraak dat een RIB tijd krijgt toegekend, als een meerderheid van de aanwezige commissieleden deze RIB een zinvolle invulling vindt van de tijd die er is. Raadsleden (fracties) organiseren deze zelf, de griffie staat wat meer op afstand. Raadsleden gaan dan ook zelf over het programma en de vorm ervan. Dit heeft als doel het eigenaarschap voor de beeldvorming bij raadsleden zelf te beleggen en de agendadruk van bijeenkomsten zoveel mogelijk te beperkten, omdat je alleen een RIB organiseert als er echt behoefte aan is.

Veelal zit er twee weken tussen het agenderen van een RIB en het daadwerkelijk plaatsvinden ervan. Dit wordt als krap ervaren en ook als reden waarom een andersoortige RIB of 'leuk' programma ingewikkeld te realiseren is, zo blijkt uit een evaluatie met gespreksleiders uit 2024. Dat kost voorbereidingstijd en die is er niet. Ook wordt erop gewezen dat het überhaupt (te) veel tijd kost voor een agendeerder om een RIB te organiseren.

Al met al is de ervaring dat de RIB's veel potentie hebben, maar dat de kwaliteit van de RIB's gedurende deze raadsperiode is teruggelopen en ze minder van toegevoegde waarde zijn geworden.

Noot: in de evaluatie van de RIB's uit 2024 worden meer punten naar voren gebracht dan hierboven weergegeven. Hier beperken we ons tot zaken die kunnen raken aan werkdruk.

Bevinding 11

Het organiseren van een RIB kost een agendeerder (te) veel tijd en er is veelal een zeer korte voorbereidingstijd. Hierdoor is het ook niet altijd mogelijk een goed programma te organiseren.

Bevinding 12

In de ervaring van raadsleden zijn RIB's minder van toegevoegde waarde geworden. Hoewel de ene RIB de andere niet is, komt het te vaak voor dat een RIB vooral tijd kost zonder dat je daar (genoeg) voor terug krijgt.

Opbrengst werkconferentie

- De raad stuurt zelf onvoldoende op de agenda van de RIB's.
- Er is te veel tijdsbelasting om een kwalitatief goede RIB te organiseren zonder ondersteuning.
- De beeldvormende RIB's komen op nu onvoldoende van de grond. Veel raadsleden willen dat anders.

Commissievergaderingen

Sinds 2021 is het aantal commissies in Utrecht uitgebreid van twee naar zes. De commissies zijn niet gelijk in omvang qua zwaarte van onderwerpen en daarmee ook de tijd die benodigd is om de verschillende agendapunten te behandelen. Ook kan de werkwijze per commissie verschillen, mede ook recht te kunnen doen aan de eigen aard van een commissie. Zo is in de commissie Ruimtelijke Ordening en Grondzaken in 2023 afgesproken om bij een volle agenda tot uiterlijk 21.00u agendapunten te plannen, zodat resterende tijd benut kan worden voor uitloop. Een dergelijke afspraak is er (voor zover hij ook daadwerkelijk wordt nageleefd) niet in andere commissies.

Daarnaast is er voor elke commissie een vaste (plaatsvervangend) voorzitter benoemd. Met de uitbreiding en het benoemen van vaste (plaatsvervangend) voorzitters beoogde de gemeenteraad om het eigenaarschap van de commissie zelf op haar agenda en de kwaliteit van het debat te versterken. Dat is ten dele gelukt. Het werken met vaste (plaatsvervangend) voorzitters wordt positief ervaren en heeft bijgedragen aan het versterken van de continuïteit en het collectieve geheugen in de commissie over wat er al is behandeld en afgesproken.

Eigenaarschap in de zin dat deelnemers aan de commissie oog houden voor het verloop van de totale commissie is nog niet voldoende gerealiseerd. Een van de factoren die hieraan mogelijk bijdraagt is dat er geen vaste leden in de commissies zijn benoemd. Daarbij kunnen raads- en commissieleden een portefeuille hebben die is samengesteld uit onderwerpen uit meerdere commissies. Verder is het verloop onder commissieleden relatief hoog. Dit heeft als gevolg dat er doorloop is in de deelnemers aan de commissies en dat het nog steeds voorkomt dat een stoel gedurende een vergadering meermaals bezet is, afhankelijk van het onderwerp. In de zes commissies geldt de mate van doorloop overigens in verschillende mate. Niettemin valt hier winst te behalen, zo is de ervaring.

Bevinding 13

Het werken met vaste (plaatsvervangend) voorzitters voor de commissies heeft positief bijgedragen aan het vergroten van het eigenaarschap bij de commissie en de continuïteit.

Bevinding 14

Raadsleden (en commissieleden) hebben regelmatig thema's uit verschillende commissies in portefeuille. Dit bevordert de continuïteit, het collectieve geheugen en ervaren eigenaarschap niet. Daarnaast vraagt het van raads- en commissieleden dat zij meer versnipperd vergaderen.

Opbrengst werkconferentie

- Raadsleden geven de voorkeur voor diversiteit in hun portefeuille boven het vormen van een vaste commissie die ook zo optreedt.
- Goed voorzitterschap en voorbereiding helpt om meer sturing te geven aan de agenda.
- Agendering is een politiek profileringsmiddel door het vermelden van fractienamen bij het agendapunt.

Eigenaarschap en regie

Agendering in de commissie is zeer laagdrempelig en voorbereiding door deelnemers kan optimaler
Na het vaststellen van de agenda van de commissievergadering is het eerste punt op de agenda "vaststellen van ingekomen agenderingen". De commissie bespreekt dan of, op welke wijze en voor hoe lang zij raadsvoorstellen en onderwerpen willen bespreken. De agendeerde onderwerpen komen in de vergadering daarna op de agenda. De drempel om te agenderen is laag. Als er één fractie is die een onderwerp op de agenda wil plaatsen, dan gebeurt dat. Op het moment dat het op de agenda staat kunnen alle deelnemers meedoen aan het debat, ongeacht of zijzelf de agendering van het onderwerp in oorsprong nodig achtten. Ook komt het voor dat anderen het gevoel hebben 'niet achter te kunnen blijven', bijvoorbeeld omdat ze vrezen dat het slecht voor de beeldvorming kan zijn. Hier komt bij dat om goed te kunnen bepalen of een raadsvoorstel of onderwerp bespreking nodig heeft of dat het als hamerstuk naar de raad kan, deelnemers de stukken voldoende moeten kennen. De ervaring is dat dit nu niet altijd het geval is, waardoor de neiging kan ontstaan een stuk 'voor de zekerheid' te agenderen voor bespreking.

Er wordt niet optimaal gebruik gemaakt van de lange termijnagenda
De langetermijnagenda vanuit het college werkte eerder niet goed. Het duurde lang voordat hij werd opgesteld en was niet actueel. Het voornemen is dat hij nu maandelijks bijgehouden gaat worden. Als dit daadwerkelijk serieus wordt gedaan, kan het een bijdrage leveren aan het vooruitplannen van onderwerpen voor de commissies. Dit creëert rust en het kan eraan bijdragen dat onderwerpen minder vaak herhaaldelijk binnen korte tijd worden geagendeerd.

Neiging tot ad hoc agenderingen en last minute moties en amendementen
Er bestaat de neiging binnen de gemeenteraad van Utrecht om iets dat nu speelt ook zo snel mogelijk op de agenda te hebben, waardoor er bijvoorbeeld soms tot twee weken van te voren in sommige commissies nog punten aan de agenda worden toegevoegd. Aandacht voor de actualiteit prevaleert dan boven rust en voorspelbaarheid van de agenda.
Daarnaast is de praktijk in Utrecht veelal dat raadsleden geen deadlines aan elkaar stellen. Zo worden veel moties en amendementen last minute opgesteld, in plaats van dat zij uiterlijk een bepaalde tijd voorafgaand aan de vergadering worden ingediend zodat anderen zich kunnen voorbereiden.

Bevinding 15

Agendering in commissie is zeer laagdrempelig en door niet optimale voorbereiding door deelnemers en soms het gevoel van 'niet achter kunnen blijven' wordt mogelijk meer besproken dan nodig.

Bevinding 16

Een Lange Termijn Agenda die niet actueel was en gebrek deadlines voor het inzetten van raadsinstrumenten belemmert rust en voorspelbaarheid in het raadswerk.

Opbrengst werkconferentie

- De commissie neemt weinig eigenaarschap op zich voor de vergadering en de planning. Mede door de wisselende samenstelling.
- De voorzitter kan een rol spelen door verder naar voren te kijken en voorstellen tot bundeling of timing te doen.
- Onduidelijkheid over afdoening toezeggingen zorgt voor inzet moties of amendementen.

Interrupties & spreektijden

In de Utrechtse raad wordt gewerkt met spreektijden in commissie- en raadsvergaderingen. De spreektijd die per fractie is vastgesteld hangt af van de tijdsduur die staat voor de gehele vergadering. Hoe groter een fractie, hoe meer spreektijd de fractie heeft. Elke fractie heeft per uur behandeltijd minimaal 2 minuten spreektijd. De fracties zijn gegroepeerd naar grootte en elke volgende groep krijgt extra spreektijd. De grootste fractie heeft 4 minuten spreektijd. Daarnaast is er spreektijd aan het college toebedeeld en is er een pot 'diversen'.

Niet gebonden aan de spreektijd zijn ordepunten, het herhalen van een vraag waarop geen antwoord is gekomen en het beantwoorden van een vraag van een andere fractie. Daarnaast zijn ook interrupties op andere raadsleden niet gelimiteerd.

De spreektijdenregeling lijkt redelijk te voldoen. Waar wel regelmatig op wordt gewezen is dat de interrupties van raadsleden op andere raadsleden wel eens groot in aantal kunnen zijn, lang kunnen duren en ook regelmatig (te veel) herhaling bevatten. Ook de antwoorden op de interrupties zijn regelmatig (te) uitgebreid. Daarnaast is erop gewezen dat ook het college regelmatig 'in het rood' gaat, waar beperkt op wordt gehandhaafd aangezien raadsleden uiteindelijk toch graag antwoord op hun vragen hebben.

Bevinding 17

Er lijkt overwegend steun te zijn voor de spreektijdenregeling. Niettemin zijn er ook aandachtspunten, met name rondom interrupties van raadsleden op andere raadsleden en de antwoorden daarop. Regelmatig zijn deze in de ervaring van raadsleden te lang, te veel in herhaling en vinden ze vaker dan nodig plaats.

Opbrengst werkconferentie

- De inbreng van raadsleden op de werkconferentie onderstreept bevinding 17.
- Er is frustratie over de hoeveelheid interrupties terwijl deze niet effectief zijn voor het debat.
- Het is duidelijk dat voorzitters onvoldoende instrumentarium hebben om hierop nu in te (mogen) grijpen.
- Het college is ook uitgebreid in zijn beantwoording en lastig te onderbreken, constateren raadsleden.
- Er kan meer structuur worden aangebracht in de beantwoording van het college zodat eenvoudiger is na te gaan of alle vragen zijn beantwoord.
- Er is veel herhaling in de besprekingen, terwijl fracties zich ook zouden kunnen aansluiten bij anderen.

Cultuurpatronen (I)

Deze analyse richt zich op de werkdruk en de werkwijze van de gemeenteraad van Utrecht. Toch zijn cultuurelementen bepalend voor het functioneren binnen een bepaalde structuur. Ook in Utrecht zien we dat de bestuurs- en vergadercultuur die geldt bepaalt op welke wijze er wordt vergaderd en hoe het model wordt benut. Dit is binnen de raad van Utrecht zelf ook al eerder opgemerkt. Bij het voorstel voor de uitbreiding van het aantal commissies (2021) werd bijvoorbeeld al benoemd dat "veel van de problemen die u adresseert in de kern gaan over eigenaarschap en liggen besloten in de cultuur van deze raad".

Vergaderstructuur

Harde kant: Het totaal aan spelregels, afspraken en werkwijzen die bepalen op welke manier we vergaderen.

Vergadercultuur

Zachte kant: Hoe doen we het hier eigenlijk met elkaar?

- Mores
- Gedragspatronen
- Samenspel

Bevinding 18

In de Utrechtse raad is de cultuur om elkaar alle ruimte te gunnen. Daarnaast is het een cultuur met veel ruimte voor het individuele raadslid en is er een groot ontwikkeld politiek gevoel. Elkaar alle ruimte gunnen krijgt daarmee ook de uitwerking van een zeker non-interventionisme: als ik een ander niet 'dwars' zit, zitten een ander dat mij ook niet. Er is minder oog voor het raad als collectief.

Bevinding 19

'Afspraak = afspraak' – mede de titel van het document met de Utrechtse werkwijze – is een gevleugelde uitspraak, met dan meteen de toevoeging dat er snel wordt afgestapt van de gemaakte afspraken. Hier wordt beperkt op gehandhaafd, mede om elkaar de ruimte te gunnen (zie bevinding 17). Elkaar aanspreken op afspraken wordt moeilijk gevonden.

Cultuurpatronen (II) - werkconferentie

Herkenning
Er is veel herkenning dat het de cultuurpatronen zijn die mede de werkdruk van de raad en de werkwijze van de raad bepalen. Hierin zitten volgens veel raadsleden ook belangrijke handvatten voor verandering, hoewel dit ook taai kan zijn.

Discipline
- Er is weinig discipline vanuit raadsleden zelf bij het gebruik maken van instrumentarium en agendering.
- Raadsleden dienen moties en amendementen in om toezeggingen 'hard' te maken.
- Er worden veel brieven gevraagd en toegezegd.
- De app en mail worden veel gebruikt.

Profilering
- Profilering is een belangrijke aanjager hiervan. Dit kan wellicht worden beperkt door niet overal de fractienamen bij te vermelden: bijvoorbeeld bij agendering.
- Je hoeft niet altijd inbreng te geven, maar kan ook aansluiten bij een andere spreker.

Vrijheid
De raad van Utrecht is gehecht aan vrijheid om portefeuilles te kiezen en deel te nemen aan commissievergaderingen als er voor een raadslid relevante thema's op de agenda staan.

Eigenaarschap
De raad van Utrecht heeft weinig eigenaarschap op de agenda van commissies en de raad als collectief. Hierdoor ervaart iedereen de gevolgen van de optelsom van individuele wensen. Hierop wordt geen eigenaarschap genomen en anderen worden ook beperkt tegengehouden in hun wensen omdat niet iedereen de gevolgen ook zelf ervaart en ook omdat de inperking van de één ook jouw eigen inperking in de toekomst kan betekenen.

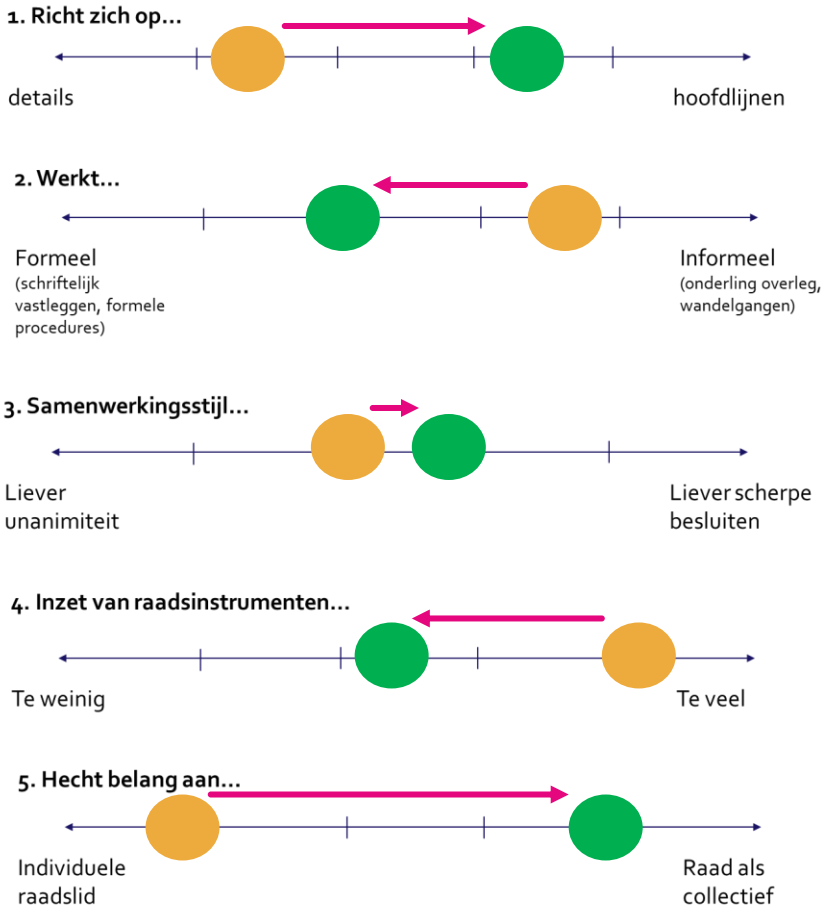
Gebrek aan schaarste zorgt voor onvoldoende prioriteit
Hoewel de agenda's behoorlijk vol zijn en veel tijd wordt benut is er ook veel tijd voor vergaderingen. De raad hoeft hierdoor slechts beperkt te prioriteren.

Typisch Utrecht

Cultuurpatronen vanuit de werkconferentie.

huidig

gewenst

Oplossingsrichtingen

In dit hoofdstuk zijn alle oplossingsrichtingen opgenomen die zijn besproken en aangevuld tijdens de raadswerkconferentie.

Uitgangspunten bij oplossingsrichtingen

1. Werkdruk is een thema dat de gehele gemeenteraad aangaat en om collectief handelen vraagt, ook al ervaren niet alle raadsleden de werkdruk hetzelfde.

Uit de eerdere werkdrukonderzoeken kwam naar voren dat ongeveer een kwart van de raadsleden een hoge werkdruk ervaart en dat bijna de helft van de raadsleden ontevreden is over de werk-privébalans. Ook gaf de helft van de raadsleden aan problemen te ervaren met de werkdruk en 69% stelde te veel raads- en commissiewerk te hebben. Dit maakt dat werkdruk een thema is waar de gemeenteraad als geheel mee aan de slag moet, ook al wordt de werkdruk niet door iedereen als dusdanig problematisch ervaren. De eerdere stappen die zijn gezet en deze analyse dragen daaraan bij, maar het vergt ook een open blik richting nieuwe (of reeds eerder geopperde) oplossingen.

2. Oplossingsrichtingen op het niveau van de gemeenteraad als geheel en zijn werkwijze staan centraal

Mogelijke oplossingsrichtingen om de ervaren werkdruk van raadsleden te adresseren zijn te formuleren op zowel het niveau van het individuele raadslid en de fractie, de gemeenteraad als geheel en de inrichting van het lokaal bestuur in Nederland. Zo is winst te behalen in het voorbereiden van aankomende raads- en commissieleden in wat hun te wachten staat. Ook vraagt het thema individuele reflectie op wat raadsleden zelf bijdragen aan werkdruk en wat zij anders kunnen doen. Vanzelfsprekend zouden ook richting het Rijk veranderingen te bepleiten kunnen zijn.

In deze analyse en dus ook in de oplossingsrichtingen staat echter het niveau van de gemeenteraad centraal.

3. Mogelijke oplossingsrichtingen zijn in samenhang met elkaar te beoordelen.

Een deel van de oplossingsrichtingen die we voorstellen staan op zichzelf en zijn eigenstandig in te voeren. Voor een ander deel van de oplossingen geldt echter dat het potentiële succes lastiger te realiseren is zonder andere maatregelen, of mogelijk dan zelfs een averechts effect heeft op de werkdruk. Kortom: *cherry picking* is niet aan te bevelen en de mogelijke oplossingsrichtingen zijn in samenhang met elkaar te beoordelen.

A. Vergadercyclus

Oplossingsrichting 1.
Verminderen van de vergadertijd

Het verminderen van de vergadertijd kan vormkrijgen door:

a. De tijd die beschikbaar is per commissie terug te brengen van 3 naar 2 dagdelen

b. Door het aantal commissies te verminderen. De commissies verschillen in omvang en zijn lang niet allemaal even druk bezet. Samenvoegen benut de tijd efficiënter.

c. Het vragenuur (halfuur of kwartier?) onderdeel maken van de commissievergadering

Het verminderen van de vergadertijd is alleen realistisch als er ook andere aanpassingen worden gedaan in de werkwijze van de gemeenteraad.

a. Sterker prioriteren in de agendering van onderwerpen in de commissievergadering. Hier kan een extra debatvorm een oplossing kunnen zijn (2-minuten debat)

b. Agendering strakker sturen op de Lange Termijnagenda en clusteren van onderwerpen.

c. Met vaste (plaatsvervangend) voorzitters en zo veel mogelijk vaste deelnemers aan de commissievergaderingen werken.

d. Het zo veel als mogelijk geclusterd samenstellen van een portefeuille door raadsleden langs de lijnen van de commissie-indeling.

Opbrengst bespreking op de werkconferentie
In het algemeen wordt deze oplossingsrichting logisch gevonden gelet op de tijd die andere gemeenten uittrekken.

Voordelen
- Meer tijd voor ander raadswerk en een efficiëntere tijdsbesteding, met meer prioritering.
- Afname van 'wet van klets' dus meer nut in benodigde vergadertijd.
- Dwingt tot maken van keuzes, maar dat maakt het ook toegankelijker voor inwoners.

Bezwaren
- Werkt niet goed als hoeveelheid stukken gelijk blijft.
- Er is een cultuurverandering of extra regels nodig anders gaat het de werkdruk niet verminderen.
- Er is minder ruimte voor debat en profilering, waardoor politieke fracties 'monddood' gemaakt kunnen worden.
- Het kan leiden tot het doorschuiven van besluitvorming als onvoldoende wordt geprioriteerd.
- Afname van werkplezier als er met vaste deelnemers wordt gewerkt in commissies.

B. Oplossingsrichtingen agendering

Oplossingsrichting 2.
Sterker prioriteren van agendering door draagvlak voor bespreking mee te wegen.

De drempel voor het agenderen van een onderwerp in de commissie is laag. Het recht van een individueel raadslid om onderwerpen bespreekbaar te maken is een groot goed. Tegelijkertijd is de tijd van de commissie schaars en is het belangrijk die te besteden aan die onderwerpen er het meest toe doen.

Zoals in veel andere gemeenten ook gebruikelijk is, kan er daarom voor gekozen worden dat een voorstel om een onderwerp te bespreken minimaal door bijvoorbeeld vier fracties of vijf à zes leden wordt gesteund (inclusief de indiener).

Een andere mogelijkheid is om aan (plaatsvervangend) commissievoorzitters de opdracht mee te geven om bij voorstellen voor de agenda het draagvlak in de commissie mee te wegen, zonder daar specifieke getallen aan te koppelen.

Opbrengst bespreking op de werkconferentie
Over het algemeen wordt deze oplossing logisch gevonden. De wijze van draagvlak bepalen is bepalend voor veel raadsleden. Oog voor belangen van anderen ook.

Voordelen
- Dit levert een scherpere focus op onderwerpen op en minder onderwerpen per vergadering.
- Het zorgt voor een drempel in agendering en daarmee betere debatten over de grotere vraagstukken waar meer fracties over willen spreken.
- De raadsbehandeling kan daardoor korter duren gericht op besluitvorming.

Bezwaren
- Dit breekt in op het recht van vrije agendering en werpt een drempel op voor onderwerpen die andere fracties niet interessant of vervelend vinden.
- Kleinere fracties zullen hierin sneller het nadeel ondervinden.
- Heb aandacht voor de wijze van weging, per raadslid of per fractie. Er zijn spelregels nodig om dit te laten werken.
- Er is minder ruimte voor kleinere onderwerpen die voor inwoners soms ook belangrijk kunnen zijn.

B. Oplossingsrichtingen agendering

Oplossingsrichting 3.
Sterker prioriteren van agendering door een betere voorbereiding van deelnemers op de procedurebespreking.

Elke commissievergadering start nu na het vaststellen van de agenda met een proceduredeel. In de analyse kwam naar voren dat het voorkomt dat de stukken nog onvoldoende worden gekend en er een neiging kan ontstaan 'voor de zekerheid' een onderwerp als bespreekstuk te agenderen. Door de benodigde stukken een minimale tijd van te voren beschikbaar te hebben (bijvoorbeeld twee weken voor de commissie), is er voor deelnemers voldoende tijd om te bepalen welke prioriteit een onderwerp voor hen heeft.

Verder kan het helpen om een deadline voor eigen agenderingen af te spreken (bv. 48 uur voor aanvang commissie). Het agenderen gebeurt nu regelmatig ad hoc. Door een deadline te stellen kan de voorzitter van de commissie zich beter voorbereiden op het procedurele deel van de vergadering en voorstellen doen over de bespreking van zowel raadsvoorstellen als eigen agenderingen van de commissie.

Opbrengst bespreking op de werkconferentie
Afhankelijk van de verdere invulling van de commissie.

Voordelen
- Eigen agendering eerder delen kan onderbouwing en motivering versterken en leiden tot logische agendering. Dat maakt het voorspelbaarder en duidelijker.
- De profilering neemt af, waardoor er meer weloverwogen wordt geagendeerd.
- Het advies van de griffier en de sturing van de voorzitter kunnen meer van betekenis zijn.

Bezwaren
- De mogelijkheid om ad hoc te agenderen verdwijnt.
- Als ook draagvlak wordt meegewogen in agendering, moet je moet steun bij agendering beter afstemmen met andere fracties. Dat kost tijd, zeker voor eenmansfracties.
- Het beperkt de flexibiliteit.
- Er zijn spelregels nodig om dit te laten werken.

B. Oplossingsrichtingen agendering

Oplossingsrichting 4.
Strakker sturen op basis van de lange termijn agenda voor het agenderen van onderwerpen

In de agendering wordt er nu beperkt vooruit gepland, onder meer omdat eerder de lange termijnagenda in samenwerking met het college niet optimaal functioneerde. Door meer voorspelbaarheid te krijgen in wat er wanneer te verwachten valt, kan ook beter vooruit gekeken worden naar wanneer welke onderwerpen op de agenda komen. Vanzelfsprekend gaat de raad (en commissie) over de eigen agenda, maar een dergelijke werkwijze kan het herhaaldelijk agenderen van dezelfde onderwerpen voorkomen en maakt het eventueel ook mogelijk om onderwerpen te clusteren. Bovendien wordt het zo ook makkelijker om de relevantie van een onderwerp (waarom moet dit nu onze aandacht hebben) mee worden gewogen.

Opbrengst bespreking op de werkconferentie
Dit is een gedragen oplossingsrichting. Er zijn zorgen over de kansrijkheid hiervan.

Voordelen
- Dit zorgt voor voorspelbaarheid en bundeling van onderwerpen waardoor herhaling wordt voorkomen.
- De commissie kan verder vooruit plannen wat rust geeft.
- Er is een betere voorbereiding mogelijk.

Bezwaren
- Werkwijze nodig om om te gaan met actuele vraagstukken zodat dingen niet pas veel later aan de orde komen.
- De LTA moet stabiel zijn en is nu nog behoorlijk volatiel.
- Het volgt de agenda van het college dus zou ook meer ruimte moeten bieden aan agendering vanuit de raad.

B. Oplossingsrichtingen agendering

Oplossingsrichting 5. Agendering van onderwerpen in commissievergaderingen namens de commissie in plaats van een of meerdere fracties

Naast raadsvoorstellen kunnen deelnemers aan de commissie ook zelf een onderwerp agenderen. Dit doen zij namens hun fractie(s). Op het moment dat dit onderwerp in de commissie aan de orde komt, wordt in de agendering vermeld welke fracties het onderwerp hebben aangedragen voor bespreking. Daarmee is het niet een onderwerp van de gehele commissie, maar van een specifieke set fracties.

In het licht van het gevoel van 'niet achter kunnen blijven' dat kan bestaan, zou het kunnen helpen dat als is besloten dat een onderwerp bespreektijd krijgt het een agendapunt van de gehele commissie wordt. De vermelding van de agenderende fracties verdwijnt daarmee. Voor de orde van het debat zou dit bijvoorbeeld wel kunnen vragen dat leden zich aanmelden voor het debat

Opbrengst bespreking op de werkconferentie
Het nut hiervan wordt wisselend ingezien.

Voordelen
- Er zijn minder overbodige agendapunten.
- Er ontstaat meer collectief verantwoordelijkheidsgevoel.
- Er is minder profileringsdrang aan de hand van agendering waardoor er minder agendering zal plaatsvinden.
- Je hoeft dan niet bij het proceduredeel aanwezig te zijn wat tijd kan besparen. Focus en prioriteit.

Bezwaren
- Risico dat er meer sprekers zijn waardoor elk debat langer gaat duren.
- Fracties kunnen hierin niet hun stem kunnen laten horen.
- Inventariseren hoeveel partijen bespreking wenselijk achten en in kaart brengen wat de debatpunten zijn, dat ga je daarbij wel verliezen.
- Agendering is ook politiek, dat ga je hiermee verliezen.

C. Oplossingsrichtingen deelnemers en werkwijze moties & amendementen

Oplossingsrichting 6.
Het advies aan fracties om in de nieuwe raadsperiode vanaf 2026 de portefeuilleverdeling van raadsleden te clusteren langs de lijnen van de commissie-indeling, om versnipperde (en extra) vergadertijd te voorkomen.

De praktijk in Utrecht is nu dat raadsleden een portefeuille hebben die is samengesteld uit onderwerpen uit meerdere commissies. Dit vraagt dat zij bij meerdere commissievergaderingen of delen daarvan aanwezig zijn. Tegelijkertijd betekent dit dat gedurende een commissievergadering de deelnemer vanuit een fractie kan wisselen.

Om deze (versnipperde) vergadertijd terug te brengen, deelnemers meer focus te geven én om de continuïteit en het collectieve geheugen te bevorderen, kan het advies worden gegeven aan fracties om vanaf de nieuwe raadsperiode in 2026 de portefeuilles van raadsleden zo samen te stellen dat zij zich kunnen richten op de onderwerpen uit bijvoorbeeld één of twee commissies. Dit geldt te meer voor de grote(re) fracties.

Opbrengst bespreking op de werkconferentie
Er zijn veel bezwaren tegen deze oplossing vanuit de aantrekkingskracht van het ambt en vanuit kleinere fracties.

Voordelen
- Het geeft rust in de agenda en voorspelbaarheid waar je bij moet zijn er waar niet.
- Het levert samenhang op in je portefeuille waarbij relaties en werkbezoeken beter worden gecombineerd. De onderlinge relaties worden zo versterkt.
- Met meer vaste gezichten wordt er ook meer gemeenschappelijke verantwoordelijkheid genomen.

Bezwaren
- Het zorgt ervoor dat mensen met minder kennis of plezier een portefeuille moeten nemen.
- Het sluit niet goed aan voor de kleinere fracties.
- Het is een keuze van de fracties.

C. Oplossingsrichtingen deelnemers en werkwijze moties & amendementen

Oplossingsrichting 7.
Afspreken van een norm om een minimale tijd voorafgaand aan de raadsvergadering moties en amendementen in concept met elkaar te delen.

In de gemeenteraad van Utrecht is er nu geen norm voor de tijd die raadsleden elkaar in principe gunnen om kennis te nemen van elkaars voorgenomen moties en amendementen. Deze worden nu regelmatig op het laatste moment gedeeld, ook daar waar dat niet zou hoeven omdat ze al tijdig in voorbereiding waren. Bij politiek hoort tegelijkertijd dat er situaties zijn waarin ter plekke of pas kort van te voren de wens voor een motie of amendement ontstaat. Die ruimte moet er zijn.

Niettemin zou er een norm kunnen worden afgesproken om bijvoorbeeld in principe uiterlijk 24 of 48 uur voorafgaand aan de raadsvergadering moties en amendementen met elkaar te delen, zonder dat daarmee een kortere termijn strikt wordt verboden.

Opbrengst bespreking op de werkconferentie
Er is instemming hiermee, mits last-minute agendering om politieke redenen mogelijk blijft.

Voordelen
- Dit is ook een aspect van cultuur en werkwijze.
- Dit helpt om zorgvuldiger te besluiten.
- Dit zorgt voor meer tijd voor voorbereiding en minder stress op vergaderdagen.
- Het helpt om te zoeken naar breder draagvlak.

Bezwaren
- Het beperkt het democratisch recht.
- Het is politiek hoe je hierin te werk wil gaan.
- Er moet altijd ruimte zijn om af te wijken of alsnog een motie in te dienen.
- Er is ook aan de voorkant weinig tijd vanwege informatieverwerving en afstemming.
- De werkdruk vooraf kan hierdoor toenemen.

D. Oplossingsrichtingen beeldvorming

Oplossingsrichting 8. Beeldvorming onderdeel maken van de vaste vergaderdagen.

De RIB's zijn nu de voornaamste vorm van beeldvorming. Deze worden nu georganiseerd op initiatief van en door raadsleden zelf. Deze RIB's vinden plaats op een losse vergaderavond.

Om de werkdruk en de belasting van een extra avond op het Stadhuis te verlagen is het te overwegen om de beeldvorming onderdeel te maken van de vaste vergaderdagen. Dit kan door bijvoorbeeld de commissievergadering in te korten en de ochtend van de vaste vergaderdag te benutten voor beeldvorming. Beeldvorming kan hierbij overigens de vorm hebben van een RIB, maar het kan afhankelijk van de behoefte ook bijvoorbeeld een werkbezoek, ronde tafelgesprek of technische sessie zijn.

Het onderdeel maken van de beeldvorming van de vaste vergaderdagen kan als voordeel hebben dat er meer flexibiliteit in de agenda ontstaat voor uitwisseling tussen beeldvorming en oordeelsvorming, afhankelijk van de agendapunten en de behoefte van elke commissie.

Opbrengst bespreking op de werkconferentie
Er is scepsis of deze oplossing gaat werken. In sommige gevallen kan het ingepast worden als er meer tijd ontstaat. De dinsdagavond hoeft niet geschrapt te worden.

Voordelen
- Bespaart tijd en geeft meer gelegenheid om samen op werkbezoek te gaan. Hierdoor ook mogelijk meer mensen aanwezig.
- Inwoners krijgen zo meer mee van wat de raad doet.
- Er zijn voordelen, maar twijfels bij de haalbaarheid.

Bezwaren
- Sommige uitnodigingen zijn ook afhankelijk van mogelijkheden van anderen om aan te sluiten.
- Het maakt de vaste vergaderdagen drukker, terwijl de agenda dan al heel druk is.
- De flexibiliteit die er nu is met het organiseren van de RIB neemt dan af.

D. Oplossingsrichtingen beeldvorming

Oplossingsrichting 9.
Grotere ondersteuning vanuit de griffie bij het organiseren van RIB's.

Een reden om RIB's door raadsleden zelf te laten organiseren is om het eigenaarschap te vergroten en tot bewuste agendering ervan te komen. Dat is belangrijk. Tegelijkertijd kost het een agendeerder veel tijd in een korte periode. De griffie zou meer kunnen ondersteunen in de voorbereiding, in nauwe afstemming met de agendeerders. Ook de ambtelijke organisatie zou hier meer in kunnen beteken, bijvoorbeeld bij het aanzoeken van sprekers.

Opbrengst bespreking op de werkconferentie
Dit wordt breed gedragen.

Voordelen
- Dit verlicht de werkdruk van de raadsleden.
- De kwaliteit kan toenemen.
- Meer collectieve RIB's in plaats van losse acties vanuit enkele fracties.
- Het kan leiden tot stadsgesprekken met meerdere onderwerpen die kwalitatief beter zijn
- Het is meer neutraal en daardoor voor inwoners logischer waar ze aan deelnemen.

Bezwaren
- Het vraagt meer inzet (en budget?) van de griffie
- Het is niet de oplossing, er moet ook gekeken worden naar de noodzaak van RIB's en keuzes gemaakt worden.
- Het zorgt voor verlies van kleur voor de fracties.

E. Oplossingsrichtingen in debat

Oplossingsrichting 10.
Interrupties in commissie- en raadsvergaderingen maximeren.

De interrupties op andere raadsleden zijn in een commissievergadering op dit moment niet beperkt. Het komt voor dat een interruptie wordt gebruikt voor een (te) lang statement en/of dat diegene die interrumpeert in herhaling valt. Ook het beantwoorden van een interruptie kan (onnodig) lang duren. Hierdoor kan een agendapunt meer en ook meer tijd dan bedoeld in beslag nemen. Door interrupties in commissievergaderingen te maximeren kan hier meer grip op worden gehouden en de benodigde tijd worden teruggebracht.

Het maximeren van interrupties kan op verschillende manieren. Denk aan een maximaal interrupties per agendapunt, dagdeel of vergadering. Verder kan ervoor worden gekozen om de voorzitter expliciet als taak (en opdracht) mee te geven om interrupties en de antwoorden daarop te beperken als deze naar zijn of haar oordeel te lang zijn of te veel in herhaling vallen.

Opbrengst bespreking op de werkconferentie
Dit wordt breed gedragen.

Voordelen
- Het debat wordt daarmee niet langer door enkele gekaapt.
- Vergaderingen kunnen strakker worden geleid.
- Voorzitter heeft mandaat nodig op basis van het RVO om dit te kunnen handhaven.
- De discussie met de voorzitter over handhaven moet worden gestopt.

Bezwaren
- Er gaat meer tijd naar de raad als beraadslaging niet goed wordt gedaan in de commissies.
- Het levert minder debat op in de raad.
- Hangt af van de verdeling van de spreektijd en of dit erin mee gaat doen.
- Ontwijkende beantwoording wordt hiermee beloond.

E. Oplossingsrichtingen in debat

Oplossingsrichting 11.
Invoeren twee-minutendebatten in raadsvergaderingen (C-punt)

Verhoudingsgewijs staan er in de raadsvergadering relatief veel bespreekpunten op de agenda en relatief weinig hamerstukken. Van de punten die op de lijst staan om te bespreken, vraagt een deel geen uitgebreid debat.

Het kan zinvol zijn om een tussenvorm te creëren, zoals een twee-minutendebat dat de gemeenteraad van Rotterdam kent. Hierbij krijgt één lid van elke fractie maximaal 2 minuten de tijd om een korte verklaring te geven of om motie(s)/amendement(en) in te dienen over een onderwerp dat eerder in de commissie aan de orde is geweest en dat toe te lichten. De spreektijd die fracties hiervoor benutten kunnen in mindering worden gebracht op de toegekende spreektijd voor die fractie. Interrupties zijn in deze vorm niet toegestaan of zeer beperkt.

Zo ontstaat er naast een A- en B-punt ook een C-punt.

Opbrengst bespreking op de werkconferentie
Hier wordt wisselend over gedacht. Sommigen zien het nut nog niet in, anderen willen eens kijken of dit werkt.

Voordelen
- Een kans om mee te experimenteren.
- Hiermee kan het mondelinge vragenuur worden beperkt.
- Het geeft een kans voor kleinere onderwerpen en profilering daarop zonder dat het lang de tijd vraagt.
- Het zorgt voor meer variatie.
- Het behoeft wel duidelijke kaders.

Bezwaren
- Het wordt niet meteen gezien als oplossing, moet blijken of dit instrument een aanvulling kan zijn.
- Het kan nuttig werken, maar dan moet het ook echt kort.
- Het vraagt trainen en bespreken wanneer dit een geschikt instrument is.

E. Oplossingsrichtingen in debat

Oplossingsrichting 12.
Met het college in gesprek om informatievoorziening te clusteren.

De raad ontvangt veel raadsbrieven vanuit het college. Er liggen kansen om dit terugbrengen door brieven te clusteren, ofwel door onderwerpen die nauw met elkaar verband houden in één brief te verwerken ofwel door periodiek onderwerpen te bundelen. Dit is echter een oplossing waar de raad niet direct zelf over gaat, maar de samenwerking dient te zoeken met het college.

Mogelijke quick win: instelbaar maken of een raadslid notificaties wil ontvangen van elke nieuwe brief in het raadsinformatiesysteem. Sommige raadsleden geven aan dat zij liever een dagmail ontvangen met alle raadsbrieven, uitnodigingen, en dergelijke. Andere raadsleden willen meteen op de hoogte worden gebracht.

Opbrengst bespreking op de werkconferentie
Dit wordt niet gezien als een heel kansrijke oplossingsrichting. Waar het mogelijk is kan het een bijdrage leveren.

Voordelen
- Dit kan tijd besparen als het gaat om clustering van informatie over hetzelfde onderwerp.
- Het zorgt voor minder afzonderlijke agendering en informatievoorziening.
- Betere vindbaarheid.
- Technische verbeteringen kunnen ook nog helpen hierbij voor iBabs en mailfrequentie.

Bezwaren
- Aandachtspunt is de betere navolgbaarheid van toezeggingen.
- Raadsleden kunnen zit zelf ook beter organiseren en hoeven dit niet bij het college te leggen.

F. Oplossingsrichtingen in communicatie

Oplossingsrichting 13.
Strikter gebruik van de groepsapps

Binnen de Utrechtse raad zijn er meerdere groepsapps in omloop, waaronder één voor de raad als geheel en voor de verschillende commissies. De groepsapps worden intensief gebruikt. Het is een handig communicatiemiddel om raadsleden snel op de hoogte te brengen van zaken, maar als een bericht tot een stroom van reacties leidt met mensen die op elkaar blijven reageren kan het ook onrust en drukte met zich meebrengen. Een strikter gebruik van de groepsapps kan dit terugbrengen, bijvoorbeeld door het aantal vragen dat erin wordt gesteld te beperken en het vooral bij mededelingen te houden. In het verleden zijn hier afspraken over gemaakt, maar die worden matig gehandhaafd.

Sommige raadsleden zien graag een ander, gestructureerder communicatiemiddel dan Whatsapp, zoals Teams. Het is echter de vraag in hoeverre raadsleden hier toegang toe kunnen (en willen) hebben op hun eigen devices.

Opbrengst bespreking op de werkconferentie
Deze afspraken zijn nu al gemaakt en recent ook aangescherpt. Kwestie van doen en aanspreken.

Voordelen
- Graag, maar dit vraagt vooral discipline.
- Belangrijk om af te spreken wat wel en wat niet wordt gedeeld.

Bezwaren
- Dit is niet goed te handhaven.
- Er zijn nog steeds verschillende kanalen.
- Op dit moment zijn er al scherpere afspraken en beperktere verzendmogelijkheden.
- Het levert niet veel tijdswinst op.
- Mogelijk verschuift er dan naar de mail.

G. Oplossingsrichtingen buiten structuren

Oplossingsrichting 14.
Bepaal als raad wat voor raad je wilt zijn en stem daar niet alleen de structuren en hoe die worden gebruikt op af, maar ook verwachtingen van het raadswerk.

Hoewel dé raad wellicht niet bestaat doordat elke fractie van elkaar verschilt, is de ene raad de andere niet. Raden van gemeenten verschillen bijvoorbeeld in hun verhouding tot het college, zoals wie bepaalt de agenda, sturen op hoofdlijnen of details etc. Ook zijn er verschillen in persoonlijke verhoudingen. Zo verschillen raden in de mate waarin zij de collectiviteit van de raad in ogenschouw houden, of sterker primaat toekennen aan de individuele inbreng van raadsleden.

Hoe je als raad bent en hoe je wilt zijn is niet een kwestie van beter of slechter, maar het heeft wel gevolgen voor de werkwijze en in het verlengde daarvan wat het van een raadslid vraagt, bijvoorbeeld qua tijdsinvestering. Als de raad het belangrijk vindt om de individuele vrijheid voorop te stellen, dan past een zeer laagdrempelige agendering van onderwerpen. Maar ook: dat vergaderen meer tijd kost.
Daarmee heeft het antwoord op de vraag wat voor raad de gemeenteraad van Utrecht wil zijn consequenties voor de structuren, maar zeker ook voor hoe die uiteindelijk in de praktijk worden benut en voor de verwachtingen die iemand van het raadswerk in Utrecht mag hebben.

Opbrengst bespreking op de werkconferentie
Deze oplossingsrichting wordt in deze fase van de bestuursperiode niet als noodzakelijk gezien over het algemeen. Iets voor de volgende raad.

Voordelen
- Nodig als onderdeel van het cultuurvraagstuk.
- Maak dit ook onderdeel van de introductie van alle raadsleden (en niet alleen nieuwe raadsleden)
- Helpt om te prioriteren, maar wel vanaf 2026 als je opnieuw gaat starten.
- Kan helpen bij het versterken van de waarden en betrokkenheid van de raad als collectief.

Bezwaren
- De raad is geen homogeen geheel, dus het risico is dat je een meerderheidsbesluit probeert af te dwingen hierop.
- Teveel reflectie, we kunnen beter aan de slag.
- Te abstract.
- Ongewenst.
- Onnodig.

G. Oplossingsrichtingen buiten structuren

Oplossingsrichting 15.
Werken aan de bestuurscultuur, in ieder geval op het punt van elkaar aanspreken op gemaakte afspraken.

In de analyse kwam al naar voren dat een groot deel van de problemen die worden geadresseerd raken aan het eigenaarschap en het cultuur van de gemeenteraad, meer dan dat de oplossing in structuren ligt. Afspraak = afspraak is een credo dat in de praktijk in Utrecht weinig navolging krijgt en het aanspreken op gemaakte afspraken blijkt ingewikkeld. Als de raad van Utrecht hier echt werk van wil maken, ligt hierin in de eerste plaats een verantwoordelijkheid bij elk raadslid individueel.

Ter ondersteuning van het waarmaken van deze ambitie, kan de raad bijvoorbeeld voorzitters hierin een speciale opdracht meegeven. Daarnaast kan in bestaande overleggen van tijd tot tijd expliciet gelegenheid worden ingeruimd om met elkaar te reflecteren op het naleven van afspraken en het functioneren van de commissie- en raad. Overigens geldt hierbij nog steeds dat feedback het beste op het moment zelf gegeven kan worden aan elkaar (of kort daarna).

Opbrengst bespreking op de werkconferentie
Hiermee kan een begin worden gemaakt. Dit wordt door veel leden ook wel als lastig ervaren omdat men de vrijheid geniet die men anderen laat.

Voordelen
- Minder frustraties en meer betrokkenheid.
- Geef de voorzitter ook meer instrumenten om te handhaven op wat we afspreken en reken hem of haar daar niet op af.
- Zorg voor gedeelde verantwoordelijkheid.
- Zorg dat je de afspraken die je maakt ook vindbaar kunt maken zonder dat alles in het RvO komt.
- Dit kost tijd maar kan ook tijd besparen.
- Je legt een belangrijke basis voor samenwerken.

Bezwaren
- Je moet je gedrag ook aanpassen als je aangesproken wordt, kan politiek niet altijd.
- Ook voor het college belangrijk.
- Vergt tijd en lef.
- Betere regels kunnen ook helpen.

H. Quick wins

Opbrengst bespreking op de werkconferentie

1. **Strikt handhaven van de gestelde eindtijd van vergaderingen. De vaste uiterlijke eindtijd voor commissievergaderingen 23.00u.**
   Nu is nu de praktijk dat als een agendapunt nog niet is afgerond als de eindtijd is verstreken, dat dit agendapunt wordt afgemaakt. Er kan ook voor gekozen worden de vergadering stipt om 23.00u te sluiten.

Voordelen	Bezwaren
• Op tijd naar huis. • Zo kunnen we de gevolgen van ons handelen ook voelen.	• Afraffelen en stapelen van onderwerpen. • Doorschuiven van onderwerpen.

2. **Behouden van de nummering van moties en amendementen als ze worden ingetrokken en in (licht) gewijzigde vorm opnieuw worden ingediend.**
   Het behouden van het oorspronkelijke nummer met een toevoeging om aan te duiden dat het om een wijziging helpt bij beter overzicht.

Voordelen	Bezwaren
• Herleidbaarheid. • Minder gedoe met indienen.	• Minder expliciete bespreking in de fractie. • Goede regel nodig.

3. **Technische sessies standaard digitaal.**
   Deze sessies zijn nu fysiek, terwijl deze sessies zich goed lenen voor een digitale (of hybride) vorm. Een digitale bijeenkomst scheelt reistijd voor raadsleden (en ambtenaren).

Voordelen	Bezwaren
• Terug te kijken op eigen tijd en plaats. • Ook thuis goed te doen. Effectiever.	• Minder betrokkenheid en aandacht. • Versterkt technische karakter en minder interactie.

I. Extra oplossingen vanuit de werkconferentie

1. Kleinere fracties meer commissieleden geven en grotere fracties minder.
2. Beperken van de doorloop van commissieleden.
3. Toezeggingen op overzicht bijhouden en afdoen in plaats van per brief
4. Een voorspelbaar stramien afspraken na het indienen van raadsvoorstellen
5. Schriftelijke stemverklaringen die online worden gepubliceerd
6. Geen inbreng als je ook niet het agendaverzoek hebt ondersteund
7. Drie commissies in plaats van zes commissies
8. DB van de raad en de commissievoorzitters mandaat geven om werkdruk te bewaken

Opbrengst bespreking op de werkconferentie
Deze oplossingsrichtingen zijn tijdens de werkconferentie ingebracht en de voordelen en bezwaren zijn daarbij niet uitgebreid besproken. Een aantal van deze extra oplossingen wordt als kansrijk gezien om toe te voegen of nader te onderzoeken.

Advies

In dit hoofdstuk is het advies opgenomen voor een werkdrukagenda van de gemeenteraad van Utrecht. In dit advies zijn een aantal van de oplossingsrichtingen opgenomen, waarbij ook de bezwaren en aandachtspunten uit de Werkconferentie zijn meegenomen.

Huidige bestuursperiode | Volgende bestuursperiode | Cultuur | Structuur

Hoofdadvies

Maak een *werkdrukagenda* om mee aan de slag te gaan en focus op cultuur en structuur.

Uit de analyse en de raadswerkconferentie blijkt dat werkdruk een belangrijk vraagstuk is voor de Utrechtse gemeenteraad.
Er is breed draagvlak in de gemeenteraad om maatregelen te nemen.
Een belangrijke drijfveer hiervoor is om het ambt ook toegankelijk en aantrekkelijk te houden richting de toekomst.

Met een werkdrukagenda kan de raad een pakket aan oplossingen invoeren om de werkdruk van de raad tegen te gaan.
Deze maatregelen richten zich op ***cultuur*** en ***structuur***. De oorzaak ligt immers in beide. Sommige maatregelen zijn ook op beide van invloed.

De werkdrukagenda heeft **twee fases**. Een aantal maatregelen kunnen op korte termijn worden genomen. Andere oplossingsrichtingen zijn pas aan het begin van de volgende bestuursperiode aan de orde.

De werkdrukagenda kan worden vastgesteld door de raad (iedereen neemt verantwoordelijkheid) en in belangrijke mate worden uitgevoerd door griffie en DB.

	Structuur Het totaal aan spelregels, afspraken en werkwijzen die bepalen op welke manier we vergaderen.	**Cultuur** Hoe doen we het hier eigenlijk met elkaar? Over mores, gedragspatronen en samenspel.
Huidige bestuursperiode		
Volgende bestuursperiode		

Advies 1.

Neem een aantal generieke maatregelen van breed gedragen oplossingsrichtingen.

Oplossingsrichting 1. Verminderen van de vergadertijd
Breng de vergadertijd van de oordeelsvormende bijeenkomsten (commissies) terug van drie naar twee dagdelen. Hiermee kan de huidige werkwijze worden voorgezet, maar wordt meteen de werklast beperkt. De commissies zullen zich moeten beperken in de tijd die wordt genomen voor vergaderingen en agendapunten die worden geagendeerd. Dit vraagt discipline om hiermee aan de slag te gaan in het agenderen van voorstellen en het leveren van inbreng.

Aandachtspunt uit de raadswerkconferentie
De zorg is dat hierdoor de agendadruk toeneemt. Het opvolgen van dit advies moet samengaan met het besef dat alle deelnemers aan bijeenkomsten moeten prioriteren in agendering en inbreng. In vergelijking met andere gemeenten kan dit ook.

Oplossingsrichting 10. Interrupties in commissie- en raadsvergaderingen maximeren
Maximeer het aantal interrupties in commissie- en raadsvergaderingen. Stel dit aantal vooraf vast bij de agenda of beperkt dit per agendapunt. Afhankelijk van het gewicht van het onderwerp kan er ruimte worden gegeven voor meer interrupties, zeker in de raadsvergadering. Handhaaf als voorzitter op het nakomen van deze afspraak.

Advies 2a.

Neem een principebesluit over de werkwijze van commissies.

De huidige werkwijze met commissies hinkt op twee gedachten en werkt daarom niet optimaal.
De gevolgen daarvan belasten de werkdruk door drie hoofdoorzaken: geen eigenaarschap van de agenda, veel agenda-onderwerpen worden toegestaan en wisselende deelnemers bij vergaderingen.

Maak daarom een principekeuze over de werkwijze van commissies en richt daar de vergaderingen op in. Er zijn twee hoofdtypen waaruit de gemeenteraad kan kiezen.

- Het **Vaste Commissiemodel** waarbij de leden van de commissie ook van vaste samenstelling zijn.
- Het **Flexibele Bijeenkomstenmodel** waarbij de leden van de vergadering gedurende de dag wisselen

Op de sheet hierna werken we deze modellen verder uit.

Aandachtspunten uit de raadswerkconferentie
Uit de bespreking is naar voren gekomen dat een principekeuze ontbreekt voor de werkwijze van de commissie. Een aantal belangrijke knelpunten komt hierdoor naar voren. Zonder principe keuze blijven deze bestaan.

Door wisselende deelname bij commissies ontstaat geen eigenaarschap op de agenda (in de procedurevergadering) en voelen de deelnemers ook niet de consequenties van hun keuzes voor agendering van veel onderwerpen of het gebruiken van veel tijd. Er zijn twee manieren om dit te doorbreken: ofwel om de commissie vast samen te stellen waardoor er wel dit eigenaarschap ontstaat. Ofwel door de bijeenkomsten meer flexibel te houden qua deelnemers, maar dan ook het eigenaarschap van de agenda elders (buiten de vergadering) te organiseren.

Een belangrijke waardering wordt gehecht aan het combineren van verschillende portefeuilles door raadsleden. Vandaar dat het kansrijk lijkt om met dat model te werken.

Advies 2b.

Neem een principebesluit over de werkwijze van commissies.

Model Vaste Commissie.
Vaste commissies met vaste leden die hun eigen agenda vormgeven.

- Bij een vaste commissie worden de leden vastgesteld en zijn zij ook de deelnemers van de vergadering.
- Onderwerpen binnen het taakveld van de commissie zijn ook onderdeel van de portefeuille van de deelnemers.
- De leden zijn in principe de hele bijeenkomst aanwezig en bepalen samen de (termijn)agenda.
- Ook beeldvorming (werkbezoeken, hoorzittingen etc.) kunnen onderdeel uitmaken van het commissiewerk.
- De commissie werkt met vaste voorzitters en ondersteuning.
- In de commissie ontstaat verantwoordelijkheid voor de eigen werkvoorraad.

Model Flexibele bijeenkomsten.
Vergaderingen zonder vaste leden waarbij de agenda elders wordt bepaald.

- Vergaderingen zijn thematische bijeenkomsten voor oordeelsvorming.
- De raadsleden nemen afhankelijk van hun portefeuille deel en verlaten de bijeenkomst ook weer.
- De bijeenkomsten werken daarom met vaste tijdsblokken voor onderwerpen.
- Beeldvorming wordt afzonderlijk georganiseerd.
- De agenda wordt niet in de vergadering zelf vastgesteld, maar op een andere plek (DB, 'agendacommissie' of overleg voorzitters).
- Er is geen eigenaarschap van de vergadering nodig om de agenda en werklast te bewaken. De voorzitter doet de tijdsbewaking.

Advies 3a.

Neem specifieke maatregelen afhankelijk van de principekeuze over de commissiewerkwijze.

Afhankelijk van de invulling van de commissiewerkwijze kunnen verdere afspraken worden gemaakt over agendering en prioritering. Deze sluiten dan op een goede manier aan bij de principekeuze.

Oplossingsrichting	1. Vaste Commissiemodel	2. Flexibele Bijeenkomstenmodel
Sterker prioriteren van agendering door draagvlak te wegen (oplossingsrichting 2)	In dit model vindt dit plaats bij de procedurevergadering in de commissie zelf. Een draagvlakeis is niet nodig.	In dit model is een draagvlakeis nodig om scherper te kunnen prioriteren.
Sterker prioriteren van agendering in procedurebespreking (oplossingsrichting 3)	In dit model is dat nodig en hebben fracties hiervoor direct verantwoordelijkheid.	In dit model verdwijnt de procedurebespreking.

Aandachtspunten uit de raadswerkconferentie
Dit kan ten koste gaan van prioriteiten die leven bij kleinere fracties. Een aandachtspunt is daarom dat bij de prioritering wordt bepaald op welke basis de draagvlakmeting wordt gedaan (fracties of zetels).

Aandachtspunten uit de raadswerkconferentie
Dit werkt alleen als de gevolgen van de bespreking ook de deelnemers van de vergadering raken. Er moet eigenaarschap zijn voor de agendering.

Huidige bestuursperiode | Cultuur | Structuur

Advies 3b.

Neem specifieke maatregelen afhankelijk van de werkwijze van de commissie.

Oplossingsrichting	1. Vaste Commissiemodel	2. Flexibele Bijeenkomstenmodel
Strakker sturen op basis van de LTA voor het agenderen (oplossingsrichting 4)	Als je kies voor dit model bespreek dan agenderingsverzoeken in de commissie aan de hand van de LTA.	Als je kiest voor dit model bespreek dan agenderingsverzoeken in het agendaoverleg altijd aan de hand van de LTA.
Agendering namens commissie in plaats van fracties (oplossingsrichting 5)	Als je kiest voor dit model agendeer agendapunten dan vanuit de commissie in plaats vanuit fracties.	Als je kiest voor dit model blijft dan vanuit fracties agenderen. Dan is het duidelijk wie bespreking heeft gewenst.

Aandachtspunten uit de raadswerkconferentie
Uit de bespreking blijkt dat dit een intentie is die ook in belangrijke mate afhangt van de kwaliteit van de agenda en of de raad bij actualiteiten wil wachten tot een later moment. Vraagt dus ook wat van organisatie en cultuur.

Aandachtspunten uit de raadswerkconferentie
Het agenderen vanuit een fractie is een publiciteitsfactor die werk kost om dit bij te houden. Dit is vooral functioneel als dit ook meeweegt bij de prioritering van de agenda. Anders werkt het vooral extra vergadertijd in de hand.

Huidige bestuursperiode | Structuur

Advies 4.

Richt de beeldvorming anders in.

De wijze waarop de beeldvorming nu is ingericht moet anders, daarover zijn de meeste raadsleden het wel eens. De kwaliteit en de organisatie van RIB's zijn niet afdoende en kosten veel tijd en moeite. De bijeenkomsten worden ook als behoorlijk partijpolitiek ervaren in sommige gevallen. Het doel van beeldvorming zou het middel van beeldvorming moeten bepalen. Ondersteuning is daarbij logisch. Dit vergt meer ondersteuning van de griffie of ambtelijke organisatie.

Oplossingsrichting 9.
Grotere ondersteuning vanuit de griffie bij het organiseren van RIB's.
Bij *vaste commissies* kan beeldvorming onderdeel worden van de agendamomenten van de commissie. Als de vergadertijd van de commissies wordt ingekort ontstaat ook ruimte voor werkbezoeken op de vergaderdag zelf (advies 3). De commissies kunnen bij het vaststellen van de agenda's ook de type beeldvorming bepalen die een plek krijgt op de agenda. Bij *flexibele bijeenkomsten* kan beeldvorming als afzonderlijke sessie worden gepland. Dit kan op basis van een onderbouwd verzoek met draagvlak. Met het type beeldvorming (stadsgesprek, werkbezoek, hoorzitting, toelichting) kan worden geëxperimenteerd. In beide gevallen is meer ondersteuning van de griffie een vereiste.

Aandachtspunten uit de raadswerkconferentie
- *Uit de bespreking kwam naar voren dat het verplaatsen van de beeldvorming naar de vaste vergaderdag niet op breed draagvlak kan rekenen, dit stellen we dan ook niet voor.*
- *Een grotere ondersteuning vanuit de griffie is wel gewenst. Alleen dan kunnen de RIB's een bijeenkomst worden van de raad als geheel.*
- *Aan inzet vanuit de griffie kunnen extra kosten zijn verbonden.*

Advies 5.

Experimenteer met een drietal nieuwe werkwijzen.

Drie oplossingsrichtingen lenen zich bij uitstek voor experimenteren. Op die manier kan de raad oefenen of deze werkwijze iets voor de raad is en welke regels er voor moeten gelden, voordat ze daadwerkelijk worden ingevoerd. Belangrijk bij het doen van experimenten is het vooraf helder maken wat het doel is van het experiment, hoe het experiment wordt uitgevoerd en wanneer het wordt geëvalueerd.

- **Oplossingsrichting 11. Invoeren twee-minutendebatten in raadsvergaderingen (C-punt)**
  Met het invoeren van twee-minutendebatten kunnen sommige bespreekpunten in de raadsvergaderingen snel worden afgedaan, zonder dat alle fracties aan het woord komen. Zeker als raadsinstrumenten (moties of amendementen) worden ingezet, maar de argumenten in beginsel bekend zijn. Omdat dit nieuw is voor de raad kan een experiment leren of het voor Utrecht werkt.
- **Quick win: Technische sessies standaard digitaal**
  Veel raadsleden zien dit als kansrijk om plaats- en tijdonafhankelijk geïnformeerd te zijn. De vraag is of hierdoor de interactie niet te beperkt is voor de bijeenkomst. Daarom kan een experiment leren wanneer dit goed werkt.
- **Nieuw: Schriftelijke stemverklaringen die online worden gepubliceerd**
  Dit kan tijd besparen, waarbij dit de positiebepaling van de partij niet laat ondersneeuwen. Ook dit kan uitgeprobeerd worden.

Advies 6.

Regel de afdoening van toezeggingen beter

De registratie en afdoening van toezeggingen verloopt op dit moment niet goed. Hierdoor is er geen vertrouwen in het instrument van de toezegging (dus worden moties en amendementen ingezet).

Bij afdoening worden veel afzonderlijke brieven en stukken naar de raad verzonden, wat tot een informatielast leidt. Dit kan in de ogen van de betrokkenen worden ondervangen door toezeggingen per commissie of centraal goed te registeren en afdoening via hetzelfde overzicht te laten plaatsvinden.

De informatiestroom wordt hiermee overzichtelijker en het instrument kan zodoende aan waarde en kracht winnen, met beperking van de vergadertijd tot gevolg.

Aandachtspunten uit de raadswerkconferentie
In de werkconferentie is bij flink wat oplossingsrichtingen naar voren gebracht dat dit in Utrecht zo werkt omdat het systeem van toezeggingen niet op orde is. Bijvoorbeeld het feit dat in de raad met moties en amendementen toezeggingen schriftelijk worden vastgelegd. In het advies is opgenomen om ook de afdoening via dit systeem te laten verlopen (in de basis), zodat ook het aantal brieven kan worden beperkt.

Advies 7.

Maak afspraken over drie oplossingsrichtingen.

Een drietal oplossingsrichtingen vragen niet een belangrijk besluit, maar vooral heldere werkafspraken. Belangrijk is vervolgens vanzelfsprekend wel om die afspraken ook daadwerkelijk na te leven. Voor het maken van deze afspraken zijn de aandachtpunten uit de werkconferentie belangrijke handvatten. Het gaat om de volgende drie oplossingsrichtingen.

- **Oplossingsrichting 7.**
  Afspreken van een norm om een minimale tijd voorafgaand aan de raadsvergadering moties en amendementen in concept met elkaar te delen.
  Deze norm moet richtinggevend zijn en niet afdwingbaar.
- **Quick Win**
  Strikt handhaven van de gestelde eindtijd van vergaderingen. De vaste uiterlijke eindtijd voor commissievergaderingen 23.00u.
- **Quick Win**
  Behouden van de nummering van moties en amendementen als ze worden ingetrokken en in (licht) gewijzigde vorm opnieuw worden ingediend.

Aandachtspunten uit de raadswerkconferentie
Een richtinggevende norm voor moties en amendementen kan helpen om de kwaliteit van de besluitvorming te bewaken en de werklast concentreren. Er is de wens om ruimte te hebben om hiervan af te wijken om politieke redenen.

Advies 8.

Spreek elkaar aan op gemaakte afspraken.

Oplossingsrichting 15.
Werken aan de bestuurscultuur, in ieder geval op het punt van elkaar aanspreken op gemaakte afspraken.

In de werkconferentie is sterk naar voren gekomen dat gemaakte afspraken ter discussie worden gesteld of niet altijd worden nagekomen. Hier wordt ruimte aan geboden, het gevoelen van het individuele raadslid weegt relatief zwaar. Dit element uit de Utrechtse bestuurscultuur zorgt ervoor dat de gemeenteraad als collectief relatief zwak is. Wil je dit veranderen dan is er leiderschap nodig vanuit de raad om elkaar aan te spreken op gemaakte afspraken. Hier kun je morgen mee beginnen.

Een element waarin dit naar voren komt (als voorbeeld) is de manier waarop met de voorzitters van bijeenkomsten discussie wordt gevoerd over beperking van het aantal interrupties of soortgelijke ingrepen om te sturen op de tijd van de bijeenkomst. Dat type gedrag ondermijnt de raad als collectief. Een basisafspraak die kan helpen is dat je nooit in de vergadering het voorzitterschap ter discussie stelt, omdat deze werkt vanuit het collectief belang van de raad.

Dit soort type afspraken maken en elkaar hierop aanspreken is ieders verantwoordelijkheid.
Een collectief van voorzitters of het DB kan hierin een aanjagende rol hebben.

Volgende bestuursperiode

Cultuur

Advies 9.

Ga in de nieuwe raad in gesprek over wat voor raad je wil zijn.

Oplossingsrichting 14.
Bepaal als raad wat voor raad je wilt zijn en stem daar niet alleen de structuren en hoe die worden gebruikt op af, maar ook verwachtingen van het raadswerk.

In de werkconferentie is naar voren gekomen dat het gesprek over ‘wat voor raad je wil zijn’ nu door de meeste leden niet nodig of tijdig wordt geacht. Ons advies is om dit gesprek wél te voeren aan het begin van de volgende raadsperiode. De verwachtingen tussen raadsleden kunnen dan meer collectief worden gemaakt. Zo kan de gewenste cultuurverandering van ‘individu’ naar ‘collectief’ van de raad (en andere aspecten hiervan) worden besproken.

Dit type gesprek kan ook leiden tot nadere afspraken of mores over de onderlinge samenwerking tussen raadsleden en met college en ambtelijke organisatie. Veel gemeenten gebruiken dit gesprek ook om later in de bestuursperiode periodiek te reflecteren over de wijze waarop het raadswerk is ingevuld.

Advies 10.

Ga nader in gesprek over de invulling van de commissieleden.

Commissieleden in Utrecht kennen een hoog verloop. In de werkconferentie is dit ook naar voren gebracht. Het gevolg hiervan is dat mensen steeds opnieuw beginnen met dit werk en de consistentie van inbreng in commissies en op onderwerpen aan verandering onderhevig is. Waarom dit zo is heeft verschillende oorzaken.

Onderzoek daarom specifieker wat in Utrecht de oorzaken hiervan zijn en kijk welke oplossingsrichtingen hiervoor van toepassing kunnen zijn. Enkele aandachtspunten hierbij (uit eerder onderzoek bij andere overheden van Necker):

- De situatie rondom commissieleden en hun rol binnen het vergadersysteem is behoorlijk verschillend van gemeente tot gemeente, dus vergt ook lokaal kijken naar wat er leeft en speelt. Onder meer het aanbod van mensen in Utrecht is relatief groot (als studentenstad), maar de relatieve werklast ook.
- Maatregelen die je kunt nemen zijn gericht op **versterken** (beloning, werkzaamheden, mandaat) of **kaderen** (maximum aantal per bestuursperiode, voorwaarde dat men op de lijst moet hebben gestaan, aantal per fractie) van de functie. Wat passend is hangt af van welke oorzaken hier spelen.

NECKER

DEMOCRATIE MAAK JE

@ NeckervanNaem

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Werkdruk & Werkwijze

Beleidsveld	Bestuurlijke Zaken
Organisatieonderdeel	Raadsorganen
Opsteller	Dagelijks bestuur van de raad
Zaaknummer	30380973
Jaargang en nummer	2025, nr. 61
Vergaderdatum Raad	12 juni 2025
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder o Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

De raad besluit:

Het hoofdadvies en de deeladviezen van het rapport ‘Advies werkdruk & werkwijze Gemeenteraad Utrecht’ over te nemen en per deeladvies de uitvoering als volgt vast te stellen:

1. Voor wat betreft het eerste deeladvies (*Neem een aantal generieke maatregelen van breed gedragen oplossingsrichtingen*):
   a) de vergadertijd vanaf september 2025 tot de Raadswissel 2026 te verminderen en anders in te delen door:
      i) Het maximumaantal vergaderdagdelen per commissie terug te brengen van drie dagdelen naar twee dagdelen en de dagdelen te verlengen van 3 uur naar 3,5 uur door aanvang van de raadsdag om 9:00 uur, zoals gevisualiseerd in model 2A van de bijlage “Uitwerking modellen commissies”;
      ii) De Raadsinformatiebijeenkomsten te verplaatsen van dinsdag- naar donderdagavond met aanvang om 19:30 uur;
      iii) Het Vragenuur een kwartier na het einde van het middagdeel van de commissies te plannen, oftewel 17:15 uur;
   b) de vergadertijd na de Raadswissel 2026 te verminderen en anders in te delen door:
      i) Het aantal commissies terug te brengen van zes commissies naar vier commissies;
      ii) Deze vier commissies niet meer parallel te laten vergaderen, maar opvolgend verspreid over drie dagdelen per raadsdag en met behoud van de huidige vierwekelijkse raadscyclus, zoals gevisualiseerd in model 3A van de bijlage “Uitwerking modellen commissies”;
      iii) Te bepalen dat andere gremia, zoals adviescommissies en het Vragenuur, wel parallel aan de commissies op donderdag kunnen worden gepland;
      iv) Raadsinformatiebijeenkomsten op donderdagavond te plannen, parallel aan de commissie die die avond vergadert.
   c) vanaf september 2025 de volgende uitgangspunten voor de berekening van spreektijden in de commissies vast te stellen, zoals verder toegelicht in de bijlage “Varianten voor spreektijden commissies”:
      i) Spreektijden in de commissie worden berekend per dagdeel in plaats van per uur.
      ii) Van een dagdeel van 3,5 uur wordt 15 minuten gereserveerd voor schorsingen. De te verdelen spreektijd is dus 3 uur en 15 minuten.
      iii) De pot diversen wordt vergroot naar 25% van de totale spreektijd.
      iv) De spreektijd van het college blijft op 36 minuten.
      v) De rest van de spreektijd wordt toegekend aan de fracties, waarbij wordt vastgehouden aan het huidige model met een opslag voor iedere fractie die groter is dan de vorige. De opslag is afhankelijk van het aantal fracties en wordt vastgesteld op 45 seconden per dagdeel voor elke volgende grootte fractie.

d) Tot de nieuwe raadsperiode de spreektijden voor de raad niet aan te passen;
e) vanaf september 2025 het aantal spreektijdvrije interrupties in de commissie te maximaliseren op twaalf per fractie per dagdeel, waarbij:
    i) een fractie er tevens voor kan kiezen om een of meer van de spreektijdvrije interrupties op het college te plaatsen.
    ii) een fractie die meer dan twaalf interrupties wil plaatsen dat uit eigen spreektijd kan doen.
    iii) de voorzitter kan beslissen om het aantal spreektijdvrije interrupties te verhogen, als er naar de inschatting van de voorzitter gedurende het hele dagdeel minder dan twee derde van de fracties aanwezig is.

2. Voor wat betreft het tweede deeladvies (*Neem een principebesluit over de werkwijze van commissies):*
    a) te kiezen voor het model 'Flexibele bijeenkomsten', waar leden plaatsnemen en de zaal verlaten aan de hand van hun onderwerpen en de agenda van de commissie elders wordt vastgesteld.
    b) Raads- en commissieleden te adviseren om hun portefeuilles zo veel mogelijk in één commissie te kiezen.

3. Voor wat betreft het derde deeladvies (*Neem specifieke maatregelen afhankelijk van de principekeuze over de commissiewerkwijze*)
    a) de volgende uitgangspunten vast te stellen:
        i) Sturing en prioritering van de agenda van de commissie wordt belegd bij de voorzitter van de commissie, in plaats van tijdens een proceduredeel van de commissie;
        ii) In beginsel bepaalt de voorzitter van de commissie, samen met de plaatsvervangend commissievoorzitter en op advies van de commissiegriffier, de wijze waarop geagendeerde onderwerpen worden besproken, samengevoegd en/of geprioriteerd. De voorzitter doet over de behandeling van de geagendeerde onderwerpen en ingekomen raadsvoorstellen een voorstel aan de commissie. De commissie stelt dit voorstel bij aanvang van elke commissie weliswaar formeel vast, maar stelt alleen bij wijze van hoge uitzondering wijzigingen voor op deze behandelvoorraad.
        iii) Fracties kunnen uiterlijk één week voor het vaststellen van de behandelvoorraad een agendering van een onderwerp bij de voorzitter indienen;
    b) deze uitgangspunten samen met de commissievoorzitters verder uit te werken in een leidraad voor agendering, die in ieder geval omvat:
        i) de rol van de Lange Termijn Agenda
        ii) de mogelijkheid om agenderingen te bundelen tot een breder agendapunt
        iii) objectieve criteria voor de behandelrijpheid- en aanwijzingen voor de besluitrijpheid van raadsvoorstellen
        iv) aanwijzingen voor de prioritering, duur, samenvoeging en plannen van agenderingen.

4. Voor wat betreft het vierde deeladvies *(Richt de beeldvorming anders in):*
    a) De volgende uitgangspunten vast te stellen:
        i) De griffie krijgt zo spoedig mogelijk een grotere rol bij het organiseren van raadsinformatiebijeenkomsten. De agenderende fracties bepalen het doel en de opzet voor de bijeenkomst, en de griffie voert dit uit in de praktische organisatie;
        ii) Een raadsinformatiebijeenkomst is een bijeenkomst voor de hele raad c.q. de hele commissie. Voordat een raadsinformatiebijeenkomst wordt georganiseerd, moet het idee en opzet van de bijeenkomst duidelijk zijn en moet er voldoende steun zijn om deze bijeenkomst te organiseren;
    b) De griffie de opdracht te geven dit verder uit te werken in de leidraad voor agendering.
    c) De financiële gevolgen van deze keuze in beeld te brengen en het Dagelijks Bestuur de opdracht te geven om hierover een voorstel te doen aan de raad;
5. Voor wat betreft het vijfde deeladvies *(Experimenteer met een drietal nieuwe werkwijzen*):
    a) Niet te experimenteren met tweeminutendebatten;
    b) Het College te verzoeken technische sessies standaard digitaal te organiseren;
    c) Niet te kiezen voor schriftelijke stemverklaringen, maar stemverklaringen per fractie en aan het begin van de stemmingen te laten afleggen voor wat betreft alle voorliggende besluiten, in plaats van per motie of amendement.

6. Voor wat betreft het zesde deeladvies (*Regel de afdoening van toezeggingen beter)*
   a) Te monitoren of de verbeteringen sinds september 2024 dit probleem afdoende oplossen
   b) Afdoening van een toezegging ook mogelijk te maken met een mededeling in het overzicht van toezeggingen, in plaats van alleen per raadsbrief.

7. Voor wat betreft het zevende deeladvies (*Maak afspraken over drie oplossingsrichtingen)* de volgende uitgangspunten vast te stellen:
   a) Concepten van moties en amendementen worden uiterlijk 24 uur voorafgaand aan de Raadsvergadering onder collega-raadsleden verspreid. Dit is weliswaar niet afdwingbaar, maar een norm die ervoor zorgt dat iedereen zich goed kan voorbereiden. Raadsleden spreken elkaar hierop aan;
   b) vooraf vastgestelde eindtijden van commissievergaderingen worden strikt gehanteerd. Een agendapunt dat uitloopt wordt op een logisch moment door de voorzitter afgebroken en bij een volgende vergadering afgerond;
   c) Gewijzigde moties en amendementen krijgen geen nieuw nummer, maar aan het reeds toegekende nummer wordt een alfabetische aanduiding toegevoegd;

8. Voor wat betreft het achtste deeladvies (*Spreek elkaar aan op gemaakte afspraken)*
   a) de volgende uitgangspunten vast te stellen:
      i) alle raadsleden dragen verantwoordelijkheid voor de werkcultuur en spreken elkaar aan op de werkcultuur, regels en afspraken;
      ii) punten van orde betreffen daadwerkelijk opmerkingen over het verloop van de orde van de vergadering, en bevatten een concreet voorstel van orde dat de voorzitter aan de commissie kan voorleggen;
      iii) tijdens de vergadering worden géén opmerkingen gemaakt over het functioneren van de voorzitter, als scheidsrechter van de vergadering. Opmerkingen en feedback worden na afloop van de vergadering met de voorzitter besproken.
   b) De voorzitter van de raad en de griffier de opdracht te geven het onderwerp werkcultuur op de agenda te houden en te maken tijdens de periodieke informele bijeenkomsten van de raad.

9. Voor wat betreft het negende deeladvies *(Ga in de nieuwe raad in gesprek over wat voor raad je wil zijn)* de griffie de opdracht te geven:
   a) dit gesprek tijdens het inwerkprogramma te organiseren voor de nieuwe raad; en
   b) voorafgaand aan dit gesprek bij vertrekkende raadsleden inzicht en reflecties op te halen over de raad als collectief.

10. Voor wat betreft het tiende deeladvies *(Ga nader in gesprek over de invulling van de commissieleden)*
    a) Vanaf september 2025 de volgende maatregelen te nemen:
       i) Commissieleden worden na benoeming in de raad (bij hamerstuk) buiten de raadsvergadering om beëdigd;
       ii) De griffie verzorgt één inwerkmoment voor commissieleden per kwartaal en fracties wordt verzocht de benoeming van commissieleden zoveel mogelijk te laten aansluiten bij deze inwerkmomenten;
    b) Vanaf de Raadswissel 2026 de volgende maatregel te nemen:
       i) Het maximum aantal commissieleden per fractie wordt 4 commissieleden per fractie;
       ii) In afwijking daarvan geldt voor een fractie die is afgesplitst van een andere fractie een maximum aantal van 1 commissielid;
       iii) Om hoog verloop onder commissieleden te voorkomen, mogen er per fractie in één raadsperiode in totaal maximaal acht commissieleden worden benoemd;
       iv) Elke fractie draagt hetzelfde bedrag bij aan de bekostiging van de presentievergoeding van commissieleden.

11. Het dagelijks bestuur de opdracht te geven om het raadsbesluit uit te werken in:
    a) Het Reglement van Orde gemeenteraad Utrecht;

b) De Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht;
en deze verordeningen als hamerstuk aan de raad voor te leggen.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 12 juni 2025.

De griffier, De voorzitter,

Miguel Israel Sharon A.M. Dijksma

Signed By: Dijksma, Sharon
19/06/2025 10:49:53 CEST
ID: 491210a7-6dca-41b5-9fe0-6a965a619dad
Auth: Scribble

Signed By: Israel, Miguel
13/06/2025 16:18:20 CEST
ID: 491210a7-6dca-41b5-9fe0-6a965a619dad
Auth: Scribble

Gemeenteraad

Dossiernummer	4380
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 juni 2025
Agendapunt	18
Titel	Raadsvoorstel Tijdelijke invulling Parkeergarage Paardenveld (2025 - 2035)
ID	4599
Behandelend ambtenaar	Mes, Luc
Telefoon	06 248 808 31
E-mail	l.mes@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Binnenstad
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Eerenberg
Beleidsveld	Ruimtelijke Ordening
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	12 juni 2025

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Tijdelijke invulling Parkeergarage Paardenveld (2025 - 2035)

Beleidsveld	Ruimtelijke Ordening
Organisatieonderdeel	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Opsteller	Luc Mes
Kenmerk	30200097
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Ja
Geheim	Ja, een of meer bijlage(n)

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. In te stemmen met een tijdelijke invulling van parkeergarage Paardenveld per 3 september 2025 voor een duur van 10 jaar (2025 - 2035), zoals opgenomen in scenario II (optimalisatie) van het ‘scenario-keuzedocument parkeergarage Paardenveld‘, met als belangrijkste uitgangspunten:
   a. Het behoud en versterken van het huidige programma op de begane grond en 1e verdieping mogelijk te maken door een aanpassing van de vaststellingsovereenkomst tussen de gemeente en Erfpachter.
   b. Het in gemeentelijk beheer en exploitatie nemen van de parkeergarage en daarbij het aantal verdiepingen voor autoparkeren te verminderen van vier naar twee, van in totaal 390 naar 190 parkeerplaatsen voor bezoekersparkeren en abonnementen voor politie Midden-Nederland.
   c. Een culturele en maatschappelijke broedplaats op een tussenliggende verdieping in het gebouw toe te voegen (maximaal 2700 m^2 BVO).
   d. Een publiek toegankelijk dak met deels een commercieel programma, gericht op een combinatie van groen, sport, spel, horeca en ontmoeting (maximaal 2700 m^2 BVO).
   e. De realisatie van een openbare toiletvoorziening in of in de omgeving van het gebouw.
   f. Het uitwerken van de randvoorwaarden en mogelijkheden voor het toevoegen van een hub voor duurzame stadslogistiek.
   g. Het uitwerken van het onder voorwaarden en met compenserende maatregelen toevoegen van een kleinschalige locatie voor een sekswerkbedrijf (maximaal 15 kamers, niet zijnde raamsekswerk).

2. Het positief resultaat van de exploitatie deels te bestemmen voor de voorbereiding van de toekomstige gebiedsontwikkeling (plankosten, sloop en bouwrijp maken).

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Geheimhouding

Het college heeft tijdelijk geheimhouding opgelegd op de bijlage ‘Scenario-keuzedocument Toekomst Parkeergarage Paardenveld hoofdstuk 8 (geheim)’ op grond van artikel 87 Gemeentewet om reden genoemd in artikel 5.1 lid 2 b van de Wet open overheid totdat het project financieel is afgesloten, naar verwachting in 2035.

Geheimhouding is nodig om het gemeentelijke financiële belang bij onderhandelingen te beschermen. Bij onderhandelingen is het van belang dat de potentiële contractpartij geen inzage heeft in de gemeentelijke financiële mogelijkheden en strategische scenario’s waarmee de gemeente de onderhandelingen ingaat.

Samenvatting

Tijdens de bespreking van de programmabegroting 2023 heeft de raad met moties 2022/M353 en 2022/M357 gevraagd om verschillende scenario's voor herontwikkeling van de parkeergarage uit te werken. Deze zijn uitgewerkt in het scenario-keuzedocument parkeergarage Paardenveld. Voorgesteld wordt op het gebouw na de overdracht van de huidige erfpachter naar gemeente voor een periode van maximaal 10 jaar (2025 - 2035) een tijdelijke invulling te geven met een openbaar toegankelijk dak en op de verdiepingen daaronder een combinatie van een culturele broedplaats, parkeergelegenheid en het behoud van de huidige huurders. De mogelijkheden voor een hub voor duurzame stadslogistiek en/of een kleinschalige locatie voor een sekswerkbedrijf in het gebouw dienen verder uitgewerkt te worden.

Context

Aanleiding

In oktober 2023 is de raad geïnformeerd over de overeenstemming tussen de Erfpachter en gemeente Utrecht en over de voorwaarden die zijn afgesproken over beëindiging van het erfpachtrecht voor parkeergarage Paardenveld per 3 september 2025. De afspraken tussen de gemeente en erfpachter zijn vastgelegd in een Vaststellingsovereenkomst (VSO).

Vanaf 3 september 2025 komt het gebouw in bezit van de gemeente Utrecht. Dit biedt op termijn kansen voor een gebiedsontwikkeling en om – overeenkomstig de Omgevingsvisie Binnenstad Utrecht 2040–de stedenbouwkundige structuur van bouwblokken, stegen en binnentuinen (in Wijk C) te herstellen. De verwerving van de garage en de voorgenomen herontwikkeling daarvan passen binnen de realisatie van deze visie. De gemeente, politie Midden-Nederland en omliggende vastgoedeigenaren verkennen de mogelijkheden om één gezamenlijk gebiedsontwikkeling mogelijk te maken.

Vooruitlopend op de gebiedsontwikkeling is conform de moties 2022/M353 en 2022/M357 en met de wensen en bedenkingen van de raad op de VSO indachtig een drietal scenario's uitgewerkt voor de toekomst van parkeergarage Paardenveld:

I. Voortzetten huidige gebruik tot 2035;
II. Optimalisatie van het huidige gebruik, aangevuld met nieuwe programma's tot 2035;
III. Sloop van de parkeergarage per 3 september 2025.

In de uitwerking van de scenario's is rekening gehouden met de terugverdientijd van de vergoeding aan de erfpachter, de afschrijving van de parkeergarage binnen 10 jaar, het voorkomen van resterende inneemwaarde en de financiële, juridische en technische haalbaarheid van de mogelijke programmatische invullingen. Van diverse gemeentelijke beleidsdoelstellingen is verkend of ze passen binnen de (tijdelijke) invulling van de parkeergarage en is rekening gehouden met economische en maatschappelijke belangen. We bieden twee kostendekkende scenario's aan (voortzetting en optimalisatie) en een scenario zonder dekking (sloop).

Voor de uitwerking van deze scenario's zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd, waaronder een studie van Studio BNL en UrbanXchange naar de potentiële mogelijkheden van de parkeergarage, een Economische impactanalyse door BRO en een mobiliteitsonderzoek naar de nut en noodzaak van de parkeergarage door Royal Haskoning DHV. Tevens zijn buurt, stad en markt geraadpleegd om te komen tot inspiratie, ideeën en wensen voor de parkeergarage Paardenveld. In dit voorstel zijn ook de opbrengsten van de aanvullende stap in het proces van de peiling van bewoners, huurders, sekswerkers, hulp- en dienstverlening, politie en exploitanten over een kleinschalig sekswerkbedrijf verwerkt. Op basis van een besluit op het raadsvoorstel vinden er verdiepende onderzoeken plaats, dient de programmatische invulling verder uitgewerkt te worden en, waar nodig, kunnen er ruimtelijke aanpassingen doorgevoerd worden aan het gebouw en de directe omgeving.

Het voorstel zoals het is geformuleerd is uitgewerkt in het 'Scenario-keuzedocument Toekomst Parkeergarage Paardenveld' en is het resultaat van de verschillende programmatische mogelijkheden die er zijn verkend. In dit scenario-keuzedocument is er per onderzochte programmatische invulling een onderbouwing over de haalbaarheid en/of wenselijkheid opgenomen. Het scenario-keuzedocument bevat ook de financiële onderbouwing van de scenario's voortzetting en sloop.

Verwerken moties en toezeggingen.
In dit raadsvoorstel zijn de moties en toezeggingen als volgt verwerkt:

M2022-353 Brede verkenning Paardenveld Utrecht
Bij aanvang van het proces is buurt, stad en markt betrokken door het organiseren van fysieke bijeenkomsten en digitale enquête via DenkMee. Ook zijn er op enkele reclamezuilen in de omgeving van de parkeergarage QR-code geplaatst om 'de stad' te betrekken. Tevens hebben diverse initiatiefnemers zelfstandig plannen ingestuurd bij de gemeente. Ook heeft Studio BNL en UrbanXchange een studie uitgevoerd naar voorbeelden van getransformeerde parkeergarage met (zoveel mogelijk) meervoudig ruimtegebruik (incl. parkeren), op basis waarvan ook de mogelijkheden voor 'de markt' in beeld zijn gebracht. Dit alles om inspiratie op te doen en nieuwe ideeën te verkrijgen voor de tijdelijke invulling van de parkeergarage. De opbrengsten van de participatie met buurt, stad en markt zijn conform toezeggingen verwerkt in het inspiratiedocument en meegenomen in de overwegingen voor de programmatische scenario's.

M2022-357 Parkeer de Parkeergarage Paardenveld bij de raad Utrecht
De raad is in de zomer van 2023 middels de voorhangprocedure betrokken geweest bij het opstellen van de VSO tussen gemeente en erfpachter en heeft hierbij wensen en bedenkingen kunnen uitbrengen. Op basis van de VSO, de uitvoering daarvan en de opgestelde scenario's is dit raadsvoorstel uitgewerkt met daarin ruimte voor behoud van het bestaande programma en toevoeging van diverse functies, waaronder creatieve broedplaatsen en maatschappelijke functies. Hierbij zijn ook de eerder ingediende initiatieven, samen met nieuwe ideeën en wensen vanuit buurt, stad en markt betrokken. Deze worden bij dit raadsvoorstel aangeboden aan de gemeenteraad.

M2023-176 Maak haast met uitvoering voorstellen uit raadsbrief modernisering sekswerk
M2023-161 Locaties vinden zichzelf niet
Door nader te onderzoeken of een dergelijk sekswerkbedrijf mogelijk is binnen de programmering, wordt uitvoering gegeven aan motie #176 om haast te maken met de uitvoering van de voorstellen uit de raadsbrief over de modernisering van het sekswerkbeleid dd. 2 juni 2023. Ook wordt uitvoering gegeven aan bij de aanpak die het college in het kader van motie #161 op dd. 28 maart 2024 aan de raad heeft gecommuniceerd.

Juridische context
Op grond van artikel 160 lid 1 sub a en e Gemeentewet is het college bevoegd te besluiten om (delen van de) parkeergarage Paardenveld, in erfpacht uit te geven, te vervreemden of te verhuren.
Tijdens de behandeling van de Programmabegroting 2023 in november 2022 heeft de gemeenteraad aan het college B&W met twee moties gevraagd betrokken te worden bij de besluitvorming rondom het aflopende erfpachtrecht van parkeergarage Paardenveld. Vanwege deze twee moties wordt de raad gevraagd in te stemmen met het voorstel voor de tijdelijke invulling van Parkeergarage Paardenveld.

Beslistermijn
Het erfpachtrecht eindigt per 3 september 2025. Om te voorkomen dat de huidige exploitatie van de parkeergarage stilvalt is het noodzakelijk om voorafgaand aan de overdracht van het gebouw naar de gemeente een raadsbesluit te hebben op dit voorstel. De uiterste datum is de raadsvergadering van 17 juli 2025. Zo wordt voorkomen dat de parkeerexploitatie niet gecontinueerd kan worden en – met een addendum op de VSO- dat de huidige huurders op de begane grond en eerste etage het gehuurde per 3 september 2025 moeten verlaten.

Beoogd effect
Met dit voorstel wordt op korte termijn een bijdrage geleverd aan gezond stedelijk leven voor iedereen en diverse gemeentelijke beleidsdoelstellingen. Parkeergarage Paardenveld wordt een bruisend gebouw met maatschappelijk, cultureel en economische waarde en zorgt hiermee voor een kwaliteitsimpuls voor zowel de directe omgeving, de omliggende buurt als de stad.

Voor de langere termijn biedt de verwerving van de parkeergarage kansen voor een gebiedsontwikkeling, al dan niet samen met vastgoed(eigenaren) in de directe omgeving.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
De raad is eerder geïnformeerd over de verwerving van de parkeergarage en het proces om te komen tot de scenario's voor de toekomst van het gebouw via:
- 9 januari 2025 Raadsbrief Aanvullende stap in participatieproces parkeergarage Paardenveld
- 19 juni 2024 Raadsbrief Herinrichting Park Paardenveld
- 19 mei 2024 Raadsvoorstel Meerjarenperspectief Ruimte 2024
- 1 maart 2024 Raadsbrief Vervolg planvorming voor (tijdelijke) invulling parkeergarage Paardenveld
- 24 oktober 2023 Raadsbrief Vaststellingsovereenkomst Parkeergarage Paardenveld
- 12 september 2023 Raadsbrief Reactie wensen en bedenkingen Parkeergarage Paardenveld
- 23 augustus 2023 Raadsbrief Concept vaststellingsovereenkomst Parkeergarage Paardenveld
- 16 juni 2023 Raadsbrief Voortgang planvorming parkeergarage Paardenveld
- 28 februari 2023 Raadsbrief Startdocument Herinrichting park Paardenveld
- 4 oktober 2022 Raadsbrief Afronding placemaking 1.0 Park Paardenveld

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	In te stemmen met een tijdelijke invulling van parkeergarage Paardenveld per 3 september 2025 voor een duur van 10 jaar (2025 - 2035), zoals opgenomen in scenario II (optimalisatie) van het 'scenario-keuzedocument parkeergarage Paardenveld', met als belangrijkste uitgangspunten: a. Het behoud en versterken van het huidige programma op de begane grond en 1e verdieping mogelijk te maken door een aanpassing van de vaststellingsovereenkomst tussen de gemeente en Erfpachter. b. Het in gemeentelijk beheer en exploitatie nemen van de parkeergarage en daarbij het aantal verdiepingen voor autoparkeren te verminderen van vier naar twee, van in totaal 390 naar 190 parkeerplaatsen voor bezoekersparkeren en abonnementen voor politie Midden-Nederland. c. Een culturele en maatschappelijke broedplaats op een tussenliggende verdieping in het gebouw toe te voegen (maximaal 2700 m^2 BVO). d. Een publiek toegankelijk dak met deels een commercieel programma, gericht op een combinatie van groen, sport, spel, horeca en ontmoeting (maximaal 2700 m^2 BVO). e. De realisatie van een openbare toiletvoorziening in of in de omgeving van het gebouw. f. Het uitwerken van de randvoorwaarden en mogelijkheden voor het toevoegen van een hub voor duurzame stadslogistiek. g. Het uitwerken van het onder voorwaarden en met compenserende maatregelen toevoegen van een kleinschalige locatie voor een sekswerkbedrijf (maximaal 15 kamers, niet zijnde raamsekswerk).
Argumenten	
1.1.	Met de tijdelijke invulling realiseren we een bruisend gebouw met maatschappelijk, cultureel en economische waarde voor de buurt en stad.
	Uit het advies van Studio BNL en UrbanXchange (zie Studie StudioBNL & UrbanExchange) blijkt dat parkeergarage Paardenveld geschikt is om meervoudig ruimtegebruik te stimuleren en ruimte te bieden aan uiteenlopende invullingen. Hiermee ontstaat de mogelijkheid om het gebouw een maatschappelijk, cultureel en economisch waardevolle invulling te geven voor zowel de buurt als de stad. Dit voorstel beoogt de invulling van een gebouw met (meer) commerciële ruimtes op de begane grond en 1e verdieping, twee verdiepingen voor autoparkeren van bezoekers en politie Midden-Nederland en een combinatie van maatschappelijke en culturele bedrijvigheid op de tussenliggende verdiepingen. Op het openbare dak

	kunnen bewoners en bezoekers – ook zonder consumptie- op hoogte van de stad genieten voor bijvoorbeeld sport, spel en ontmoeting. Hiermee ontstaat een gebouw wat als voorbeeld kan dienen voor meervoudig ruimtegebruik in Utrecht en worden enkele investeringen in de wijk mogelijk gemaakt, zoals een openbare toiletvoorziening. In het Scenario-keuzedocument Toekomst Parkeergarage Paardenveld zijn verschillende programmatische mogelijkheden voor het gebouw verkend, inclusief de financiële, juridische en technische haalbaarheid. Hierbij is rekening gehouden met de ingediende moties en reacties op de VSO tussen gemeente en erfpachter. Ook is zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de inspiratie die is opgehaald in proces met buurt, stad en markt (zie Inspiratiedocument parkeergarage Paardenveld). Op basis waarvan uiteindelijk dit voorstel voor de programmatische invulling is opgesteld, passend bij diverse gemeentelijke beleidsdoelstellingen waaronder de RSU 2040, het Mobiliteitsplan 2040, het Uitvoeringsprogramma huisvesting culturele en creatieve sector Utrecht en Uitvoeringsprogramma Goederenvervoer 2023-2026 Utrecht
1.2	Mobiliteitsonderzoek toont aan dat het aantal parkeerplaatsen in de parkeergarage kan worden verminderd, zodat met de vrijkomende verdiepingen meervoudig ruimtegebruik kan worden gestimuleerd.
	Mobiliteitsonderzoek toont aan dat behoud van de parkeerfunctie van parkeergarage Paardenveld wenselijk en niet noodzakelijk is (zie rapport Royal Haskoning DHV en memo Nut en noodzaak bewonersparkeren). In haar advies stelt Royal Haskoning DHV dat er bij het opheffen van parkeergarage Paardenveld voldoende alternatieve parkeerplaatsen zijn voor bezoekers in de nabij gelegen parkeergarages van Hoog Catharijne. Ook zorgt het opheffen van de parkeergarage Paardenveld niet tot overschrijding van de (in gemeentelijk beleid gestelde) maximale loopafstanden naar omliggende parkeergarages. De gemeentelijke analyse van een *worst case* scenario stelt dat er vanaf 2029 voor het eerst een tekort in de parkeerbalans kan ontstaan. Er zijn dan voldoende alternatieven, die vrij eenvoudig kunnen worden ingezet, waardoor het advies is om parkeergarage Paardenveld buiten beschouwing te laten bij het in balans houden van de parkeerhuishouding van de binnenstad. Met het terugbrengen van vier naar twee verdiepingen voor bezoekersparkeren wordt er ook stapsgewijs toegewerkt naar het (mogelijk) wegvallen van de parkeerfunctie bij een brede gebiedsontwikkeling. Vanuit het Wijk C-Komitee en enkele bewoners uit de omgeving van de parkeergarage is de wens uitgesproken om parkeergarage Paardenveld te behouden om hier parkeren met een bewonersvergunning (tegen tarief van een straatvergunning) mogelijk te maken. Echter is de parkeergarage niet noodzakelijk om de behoefte van bewoners die hun straatvergunning willen omruilen voor een plek in een parkeergarage op te vangen. Er zijn voldoende alternatieven in de omgeving beschikbaar en voor deze bewoners zijn er reeds plekken beschikbaar in de parkeergarage aan de Jan Meijenstraat (12 parkeerplekken) en Hoog Catharijne (circa 150 parkeerplekken). Conform het Mobiliteitsplan 2040 wordt met dit voorstel het aantal parkeerplekken in de binnenstad teruggedrongen en, meer specifiek, in de parkeergarage Paardenveld met circa 50% verminderd. Met het behoud van de parkeerfunctie op twee verdiepingen kunnen we voorzien in de wens van politie Midden-Nederland voor extra parkeerabonnementen.
1.3	De tijdelijke invulling van gebouw biedt mogelijkheden om ervaring op te doen met het publiekelijk openstellen van een dak.

	Het advies van Studio BNL en UrbanXchange is om een dragende commerciële functie toe te voegen aan het dak van de parkeergarage, waarbij het dak publiek toegankelijk dient te zijn (ook zonder consumptie). Het mogelijk maken van een deels commercieel programma dient om eigenaarschap bij het dak te vergroten en als waarborg van sociale veiligheid en om verloedering tegen te gaan. De commerciële functie kan op verschillende manieren worden ingevuld, bijvoorbeeld met (ondersteunende) horeca of sport. Initiatiefnemers met uiteenlopende ideeën hebben zich reeds gemeld. Ondanks diverse initiatieven zijn er weinig tot geen gebouwen in Utrecht met daken die publieke toegankelijk zijn. Sinds het sluiten van La Place op Hoog Catharijne is er in Utrecht geen mogelijkheid meer om op hoogte in (semi)openbare ruimte af te spreken. Parkeergarage Paardenveld is een goede plek om hier ervaring mee op te doen, gezien haar tijdelijke karakter en de publiek- en privaatrechtelijke instrumenten die gemeente Utrecht tot haar beschikking heeft om afspraken te maken met een eventuele exploitant. De gemeente Utrecht kent hier nog geen specifiek beleid voor. Om deze reden wordt eerst een akoestisch en veiligheidsonderzoek uitgevoerd alvorens deze invulling mogelijk te maken.
1.4	Met beperkte aanpassingen is een tussenverdieping geschikt te maken voor een culturele en maatschappelijke broedplaats met betaalbare werkplekken
	Eerder is door de toenmalige exploitant de eerste verdieping van het gebouw wind- en waterdicht gemaakt, zijn er diverse verhuurbare ruimtes gecreëerd en zijn er sanitaire voorzieningen aan een tussenverdieping toegevoegd. Met het verminderen van het aantal parkeerplaatsen ontstaat de mogelijkheid om op een tussenliggende verdieping van het gebouw een nieuwe invulling te realiseren tegen relatief beperkte investeringen. De tijdelijkheid van het gebouw en de beperkte investeringen biedt kansen om, onder één exploitant, diverse culturele ondernemers en maatschappelijke organisaties laagdrempelig een betaalbare (werk)plek te bieden. In de participatie voor parkeergarage Paardenveld hebben diverse initiatiefnemers zich gemeld om in het gebouw een culturele broedplaats te realiseren. Hierbij is het wenselijk om zoveel mogelijk aansluiting te zoeken bij de bestaande culturele en maatschappelijke huurders van de parkeergarage, instellingen en organisaties uit de omliggende Wijk C en de mogelijkheid om aan jongeren en ouderen uit Wijk C een ‘thuis’ te bieden’, bijvoorbeeld in de vorm van een ontmoetingsplek of huiskamer voor de wijk. Een culturele en maatschappelijke broedplaats met betaalbare werkplekken draagt bij aan de ambitie van 80.000 m2 betaalbare werkplekken uit de RSU 2040, waarin deze locatie een bijdrage levert aan de geprogrammeerde 10.000 m2 in het centrum, en het Uitvoeringsprogramma huisvesting culturele en creatieve sector Utrecht.
1.5	Vanuit de exploitatie van het gebouw kan een openbare toiletvoorziening worden gerealiseerd en beheerd ten behoeve van Park Paardenveld.
	In zowel het proces rondom de planvorming van park Paardenveld als het proces met buurt, stad en markt voor de toekomst van parkeergarage Paardenveld is de wens voor een permanente openbare toiletvoorziening geuit. Vanwege het ontbreken van voldoende financiële dekking is dit eerder geschrapt uit het IPvE voor park Paardenveld. Deze voorziening kan dienen voor bezoekers van Park Paardenveld alsmede bezoekers aan dit deel van de binnenstad. Met de realisatie van een toiletvoorziening wordt voorzien in een wens van de bewoners, ondernemers en gebruikers. In de uitwerking van deze voorziening moet worden gezocht naar de meest passende plek om invulling te geven aan de toiletvoorziening – inpandig of in de directe omgeving van de parkeergarage. Bij voorkeur inpandig maar gezien de beperkte beschikbare ruimte op de begane grond is dit een uitdaging.

1.6	Een hub voor duurzame stadslogistiek kan de bevoorradingsdruk van grote vrachtwagens in de binnenstad verminderen.
	Er wordt in de binnenstad van Utrecht veel druk ervaren door bevoorrading en logistiek, dit geldt voor zowel de omliggende Wijk-C als de binnenstad. Een hub voor duurzame stadslogistiek en efficiëntere bezorgdiensten in het gebouw kan fungeren als een centraal verzamelpunt voor goederenleveringen, waar vervoerders over weg en/of water hun lading kunnen lossen, sorteren en distribueren naar een eindbestemming in de binnenstad met lichte elektrische voertuigen. De ambities voor duurzame stadslogistiek zijn onderdeel van het Uitvoeringsprogramma Goederenvervoer 2023-2026 Utrecht. Deze hub in het gebouw kan fungeren als een centraal verzamelpunt voor goederenleveringen, waar vervoerders over weg en/of water (stadshalte) hun lading kunnen lossen, sorteren en distribueren naar een eindbestemming in de binnenstad met lichte elektrische voertuigen. Locaties voor een dergelijke logistieke hub blijken tot nu toe lastig te vinden in de binnenstad. Parkeergarage Paardenveld is met haar ligging aan de rand van de binnenstad en aan de stadsbuitengracht een geschikte locatie om de mogelijkheid als hub verder uit te werken.
1.7	Het uitwerken van de mogelijkheden voor een kleinschalig sekswerkbedrijf vergroot de kans dat er ruimte is voor schoon, veilig en transparant sekswerk in de stad.
	De raad riep het college per motie op om haast te maken met de plannen voor de modernisering van het sekswerkbeleid, waaronder het ruimte scheppen voor 1 a 2 kleinschalige locaties waar sekswerkers zelf een werkruimte kunnen huren. De afgelopen tijd heeft het college bij de verschillende belanghebbenden gepeild welke wensen en zorgen er zijn over de mogelijkheid van een kleinschalig sekswerkbedrijf (zie ook inspiratiedocument Parkeergarage Paardenveld). Een groep inwoners van Wijk C heeft aangegeven dat zij tegen de mogelijkheid van een kleinschalig sekswerkbedrijf is, met name vanwege zorgen en bezwaren over onveiligheid en overlast. Mede op basis van gesprekken met andere belanghebbenden (zoals sekswerkers, Belle Hulpverlening, SWAD, verschillende exploitanten en de politie) wordt de mogelijkheid van een kleinschalig sekswerkbedrijf voldoende kansrijk geacht om verder te verkennen en uit te werken. Met als doel dat sekswerk schoon, veilig en transparant op verantwoorden en beheersbare wijze kan plaatsvinden, met oog voor de omgeving. De voordelen van de locatie betreffen vooral de levendigheid (sociale controle), menging van functies, de discretie die het kan bieden voor sekswerkers en hun klanten en de goede bereikbaarheid. Daarnaast verwachten we op basis van een eerste analyse dat een sekswerkbedrijf bouwkundig goed te realiseren is. Het is niet waarschijnlijk dat een kleinschalig sekswerkbedrijf voor extra overlast zal zorgen. Doordat het gaat om een sekswerkbedrijf zonder ramen is er geen wandelend/kijkend publiek. Daarnaast komen er alleen klanten die een afspraak hebben. Ook kan in de vormgeving van het gebouw rekening worden gehouden met bijvoorbeeld looproutes en uitstraling. Een mogelijke exploitant heeft daarbij een belangrijke rol in het waarborgen van de veiligheid van sekswerkers en klanten. Op basis van de eisen in de APV voor seksbedrijven wordt hierop toegezien. Daarbij heeft ook hulpverlening een belangrijke rol in het ondersteunen van sekswerkers bij hun zelfredzaamheid en bij de begeleiding van sekswerkers als zij kiezen voor werk in een andere branche. Verder dragen diverse (nader uit te werken) maatregelen bij aan een optimale inpassing van een sekswerkbedrijf. Zoals een goed ontwerp van het gebouw (o.a.

	looproutes, ingang), het instellen van een beheergroep, nauwe monitoring en mogelijke inzet van Toezicht en Handhaving (niet structureel) als dat nodig blijkt. De nadruk hierbij ligt op een schoon, heel en veilig gebouw en omgeving. Zie hiervoor ook argument 1.12.
1.8	Het voorzetten van een parkeerexploitatie, het behoud van de huidige huurders en het toevoegen van tijdelijk programma kan gerealiseerd worden met een positief exploitatieresultaat.
	Met het optimaliseren van het gebruik van de parkeergarage ontstaat de mogelijkheid om het gebouw een maatschappelijk, cultureel en economisch waardevolle invulling te geven voor zowel de buurt als de stad. De investeringen die we hiermee samenhangen vinden we opwegen tegen het financiële voordeel van het voortzetten van de huidige parkeerexploitatie tot 2035. In zowel het scenario voortzetting als scenario optimalisatie zijn de te verwachten opbrengsten uit de verhuur van de huidige ruimtes en de opbrengsten vanuit de parkeerexploitatie voldoende om de verwervingskosten en de vergoeding aan de erfpachter te voldoen, de parkeergarage na 10 jaar af te kunnen schrijven en te zorgen dat er geen resterende inneemwaarde is. Tevens kunnen de project-, onderzoeks- en uitvoeringskosten voor de uitwerking en realisatie van de tijdelijke programmatische invulling en de plankosten voor herontwikkeling van het pand en omliggende gebied (incl. sloop en bouwrijp maken) worden gedekt vanuit het positieve exploitatieresultaat. Het toevoegen van culturele, economische en maatschappelijke waarde met een lager positieve resultaat van het scenario optimalisatie weegt op tegen het behoud van de voornamelijk parkeerfunctie en hogere resultaat in scenario voortzetting.
1.9	Er is geen financiële dekking voor het slopen van de parkeergarage bij het einde van het erfpachtrecht in september 2025.
	Er zijn vanuit de parkeerbalans geen belemmeringen om te kiezen voor een sloop-scenario en een herbestemming van de locatie is mogelijk. Uit de Economische impactanalyse (zie rapport BRO) blijkt dat een sloop van de parkeergarage maar een beperkte negatieve impact heeft op de onderliggende ondernemingen en voorzieningen. Echter, bij het beëindigen van de exploitatie van het gebouw ontstaat er een financieel negatief resultaat. Er is immers geen exploitatie om de kosten voor verwerving en aankoop van het gebouw, alsmede de sloop van het gebouw en de maaiveldinrichting te dekken. Ook derft het erfpachtbedrijf een inkomstenstroom voor de periode van sloop t/m de gebiedsontwikkeling. Voor het scenario van sloop van de parkeergarage is geen dekking gevonden en hiermee is deze niet haalbaar.
1.10	Vanwege de aflopende erfpachtovereenkomst is besluitvorming vooruitlopend op de integrale Voorjaarsnota 2025 nodig.
	Om te voorkomen dat de huidige huurders op straat komen te staan en dat de huidige parkeerexploitatie niet voortgezet kan worden is er een addendum op de VSO tussen Erfpachter en gemeente nodig. Om deze tijdig en zorgvuldig te kunnen opstellen, en de huidige huurders en de huidige abonnementhouders van de parkeergarage tijdig duidelijkheid te bieden, is het gewenst zo snel als mogelijk te besluiten over de toekomst van de parkeergarage. Een bespreking van dit voorstel tijdens de integrale afweging Voorjaarsnota (10 juli 2025) is te laat om de benodigde werkzaamheden tijdig voor te bereiden en af te ronden.
1.11	Het college besluit de hub voor duurzame stadslogistiek toe te voegen als na verdere uitwerking blijkt dat deze goed inpasbaar is in het gebouw en haar omgeving.

	Uit de gesprekken die tot nu toe zijn gevoerd met geïnteresseerde partijen is gebleken dat het vinden van een locatie en pand niet vanzelfsprekend is. Ook leert een eerste verkenning dat het gebouw geschikt is en dat er – in fysieke zin - voldoende ruimte beschikbaar is in de parkeergarage om de hub te huisvesten. Dit geeft voldoende aanleiding om de mogelijkheden voor de logistieke hub te onderzoeken en hierbij op te trekken samen met potentiële exploitanten, hun gebruikers en belanghebbenden. We werken diverse punten ten aanzien van de toevoeging van een hub voor duurzame stadslogistiek verder uit alvorens definitief te besluiten ruimte te scheppen voor deze functie in het gebouw. Het gaat hierbij om het inventariseren van geïnteresseerde marktpartijen, het verkrijgen van inzicht in de wensen, behoefte en mogelijkheden van deze marktpartijen en het verzamelen van input op technische, logistieke en operationele aspecten. Daarbij wordt ook het mogelijke ruimtebeslag in het gebouw in beeld gebracht. De raad wordt geïnformeerd over de uitkomsten hiervan en onze vervolgstappen.
1.12	Het college besluit een kleinschalig sekswerkbedrijf toe te voegen als na verdere uitwerking blijkt dat de randvoorwaarden en compenserende maatregelen goed kunnen worden ingevuld.
	Ook voor een kleinschalig sekswerkbedrijf geldt dat een geschikte locatie tot nu toe lastig te vinden is. Uit de gesprekken die tot nu toe zijn gevoerd met geïnteresseerde exploitanten is gebleken dat het vinden van een locatie en pand niet vanzelfsprekend is. In de extra participatiestap over deze mogelijkheden voor een kleinschalig sekswerkbedrijf in de garage zijn randvoorwaarden opgehaald voor een goede inpassing van deze functie. De belangrijkste randvoorwaarden zijn: • Borging van schoon, heel en veilig in het gebouw en haar omgeving in relatie tot de toevoeging van een kleinschalig sekswerkbedrijf, waaronder ten minste wordt verstaan: o Bij de vergunningverlening moet de exploitant (conform APV) een bedrijfsplan indienen waarin (o.a.) beschreven staat hoe deze toeziet op de veiligheid van sekswerkers en klanten. En dat er voldoende toezicht aanwezig is in het sekswerkbedrijf. Gemeente ziet toe op naleving van het bedrijfsplan door de exploitant. o De exploitant wordt getoetst in het kader van wet Bibob o Hulpverlening biedt ondersteuning aan sekswerkers bij zelfredzaamheid en indien gewenst biedt het uitstapprogramma's aan (in het bedrijfsplan geeft de exploitant aan hoe de samenwerking met hulpverlening wordt ingevuld). • Voorwaarden om te voorkomen dat er overlast ontstaat ten gevolge van de toevoeging van een kleinschalig seksbedrijf. Onderdeel hiervan is: o Géén raamsekswerk o Bezoek van klanten alleen op afspraak o Géén alcohol in het sekswerkbedrijf • Geen onverantwoorde toename van verkeersbewegingen en parkeerdruk ten gevolge van de toevoeging van het kleinschalig seksbedrijf dan wel de totale programmatische invulling van de parkeergarage. • Maximaal 15 werkruimtes voor een sekswerkbedrijf op deze locatie. Met diverse compenserende maatregelen (zie H8 van scenariokeuzedocument) denken we hier invulling aan te kunnen geven en tegemoet te komen aan zorgen van omwonenden als verwoord in het scenariokeuzedocument. Deze maatregelen gelden als aanvulling op de verantwoordelijkheid van de exploitant zelf en het toezicht van de gemeente daarop, zoals vastgelegd in de APV. Het betreft: • Ontwerp gebouw (looproutes en ingang voor het seksbedrijf): uitgangspunt is dat buurt zo min mogelijk merkt van het sekswerkbedrijf en haar klanten. • Beheergroep met o.a. omwonenden, huurders, sekswerkers en politie om te monitoren hoe het gaat en eventuele zorgen te bespreken.

	• De reservering van middelen om in samenspraak met de beheergroep indien nodig extra maatregelen te nemen om invulling te geven aan de randvoorwaarden, waaronder de mogelijke inzet van Toezicht en Handhaving (niet structureel). • Aanpassingen aan gebouw en omgeving in het kader van schoon, heel en veilig. • Realisatie openbare toilet voorziening. • Na herinrichting park: onderzoek naar verlichting in wijk (en indien nodig treffen maatregelen). • Onderzoek naar verkeersstromen in de wijk in relatie tot garage (en indien nodig treffen aanvullende maatregelen). Verder geldt dat de recente wijziging van de APV de mogelijkheid biedt tot aanpassing van de sluitingstijden als dat wenselijk blijkt. Daarnaast wordt het functioneren van de locatie, als onderdeel van de proeftuin, ten minste 3 jaar lerend geëvalueerd door Verwey-Jonker Instituut (incl. rapportage aan de raad). Als hieruit blijkt dat aanvullende maatregelen nodig zijn om invulling te geven aan de randvoorwaarden zal het college hierop acteren.
Kanttekeningen/Risico	
1.1	Door de keuze voor een scenario met een aanvullend cultureel, economisch en maatschappelijk programma wordt een deel van de parkeeropbrengsten van de garage alternatief bestemd, waardoor deze niet ingezet kunnen worden bij de integrale afweging Voorjaarsnota 2025.
	Als het uitgangspunt voor de toekomst van parkeergarage Paardenveld is om maximaal verdienend vermogen te behalen dan zorgt het (structureel) behouden van de parkeergarage met vier verdiepingen voor parkeren en het op de langere termijn schuiven van een gebiedsontwikkeling, voor een hoger financieel resultaat (zie Scenario-keuzedocument Toekomst Parkeergarage Paardenveld). De potentiële extra jaarlijkse parkeeropbrengsten kunnen dan worden meegenomen bij de integrale afweging bij de Voorjaarsnota 2025 in relatie tot bijvoorbeeld het meerjarenperspectief op de parkeerexploitatie en de hervormingsbezuinigingen (zie voor de juridische consequenties van het eventueel vertragen van de besluitvorming argument 1.10).
1.2	Voor behoud van het huidige programma op de begane grond en eerste verdieping wordt afgeweken van de vaststellingsovereenkomst tussen Erfpachter en gemeente.
	Vanwege de mogelijkheid van het scenario ‘sloop’ is in de vaststellingsovereenkomst (VSO) tussen de gemeente en de Erfpachter opgenomen dat de erfpachter het pand leeg van huur moet opleveren. De erfpachter heeft verzocht deze bepaling te heroverwegen om ervoor te zorgen dat de huurders hun plek behouden en om een langdurig en mogelijk slepend, juridisch conflict tussen erfpachter en huurder(s) te voorkomen. Een, mogelijk slepend, juridisch conflict tussen erfpachter en huurder(s), en GU en erfpachter kan leiden tot uit-/afstel van de tijdelijke herbestemming. Met de keuze voor behoud van de parkeergarage, zorgt het behoud van de huidige huurders tot aan de sloop van het gebouw voor meerwaarde. Hiermee worden juridische procedures zoveel mogelijk voorkomen. Om dergelijke procedures te voorkomen is er een addendum op de vaststellingsovereenkomst nodig waarin de Erfpachter het gebouw niet vrij van huur hoeft op te leveren, waarbij de gemeente en de erfpachter overeenkomen dat de huidige huurders voor bepaalde tijd en onder specifieke voorwaarden mogen blijven huren. Na een besluit op dit voorstel kunnen we de afspraken hierover formaliseren. In het Scenario-keuzedocument Toekomst Parkeergarage Paardenveld staan het juridische afwegingen hierover opgenomen.

	Met de brief van 5 januari 2025 is de raad geïnformeerd dat de voorbereidende werkzaamheden voor ingebruikname van het gebouw en het behoud van de huurders en gebruikers zijn gestart. Dit om – in afwachting van een raadsbesluit - zoveel mogelijk te voorkomen dat huurders in onzekerheid zitten en/of elders ruimte gaan huren en daarmee een deel van de exploitatie te verliezen.
1.3	Het toevoegen van programma aan het gebouw kan effect hebben op de directe omgeving van parkeergarage Paardenveld.
	Vanuit het proces rondom de planvorming van park Paardenveld en de toekomst van parkeergarage Paardenveld zijn zorgen geuit over beperkte verlichting in de omgeving, overlast van dak- en thuislozen en gebrekkige toiletvoorzieningen. Ook zijn er zorgen geuit dat het toevoegen van meer programma kan leiden tot effecten die van invloed zijn op de directe omgeving, zoals meer geluid, drukte, fietsen en afval. In algemene zin zorgt het toevoegen van nieuwe programma en het verminderen van het aantal verdiepingen voor parkeren voor diversificatie van en een kwaliteitsimpuls aan het multifunctionele karakter van het gebouw. Het gebouw krijgt met de beoogde invulling een meer open karakter voor de buurt en de stad. Tegelijkertijd kan het toevoegen van programma helpen om bestaande overlast en effecten te doen verminderen. Om eventuele negatieve effecten zoveel mogelijk te ondervangen zijn diverse posten begroot voor het inzichtelijk krijgen van de effecten (onderzoeken) en realisatie van de eventuele beheersmaatregelen op het maaiveld als deze nodig zijn. Ook wordt de realisatie van een openbare toiletvoorziening in de nabijheid van Park Paardenveld mogelijk gemaakt. De uitvoering van het IPvE voor park Paardenveld zorgt voor verbetering van het omliggende gebied en vermindert negatieve effecten die nu door buurtbewoners worden ervaren, zoals de gebrekkige verlichting in de directe omgeving van het park en gebouw. Daarnaast maakt de privaatrechtelijke positie van de gemeente – na overdracht van Erfpachter naar gemeente- dat de gemeente in grote mate kan sturen op het voorkomen van overlast en waarborgen van veiligheid door hierover afspraken te maken met de toekomstig exploitant(en). In de verdere uitwerking van het scenario optimalisatie worden buurtbewoners, huurders en andere stakeholders opnieuw betrokken bij de totstandkoming van de beheersmaatregelen om overlast, wanneer deze zich voordoet, te voorkomen. Bij de komst van een kleinschalig sekswerkbedrijf worden diverse compenserende maatregelen genomen om tegemoet te komen aan de opgehaalde zorgen (zie ook argument 1.12).
1.4	In kader van de verwerving van het gebouw worden onderzoeken uitgevoerd die van invloed kunnen zijn op de uitwerking en realisatie van het voorstel.
	Naar aanleiding van de onderhoudsstaat van de Springweggarage na overdracht van Klepierre naar de gemeente, is de gemeente met de Erfpachter in gesprek gegaan over het uitvoeren van enkele onderzoeken, vooruitlopend op de overdracht van de parkeergarage in september 2025. Het gaat hierbij om onderzoeken naar de constructie, het wind- en water dichtmaken van de 4e verdieping, de (brand)veiligheid en een bodemonderzoek. In het slechtste geval resulteren de uitkomsten van de bovenstaande onderzoeken nog tot programmatische aanpassingen en de technische en financiële haalbaarheid van het voorstel. Als de beoogde nieuwe programmatische functies op technische, logistieke en/of operationele aspecten niet haalbaar zijn dan realiseren we op de beoogde verdiepingen in het gebouw één van de huidige gerealiseerde functies. Vooralsnog is hier op basis van de inspectie van 19 juni 2024 geen aanleiding toe.
1.5	Niet alle in de peiling geuite ideeën, wensen en ambities voor de tijdelijke invulling van parkeergarage Paardenveld zijn onderdeel van het voorstel.

	Er zijn in het participatieproces met buurt, stad en markt een groot aantal voorbeelden ingebracht die dienen als inspiratie, idee en/of wens voor de toekomst van parkeergarage Paardenveld (zie Inspiratiedocument Parkeergarage Paardenveld). Op basis hiervan zijn verschillende programmatische invullingen (variaties) onderzocht voor het scenario optimalisatie. Hierbij zijn ook mogelijke invullingen onderzocht die uiteindelijk geen onderdeel zijn van het voorstel, omdat ze beleidsmatig, technisch, praktisch en/of financieel niet haalbaar zijn. Alle uitgewerkte voorstellen zijn opgenomen in het Scenario-keuzedocument Toekomst Parkeergarage Paardenveld en daarbij is aangegeven of de geuite wensen en voorstellen verder worden meegenomen of onderzocht in de uitwerking van het voorstel.
1.6	Het verkennen van de mogelijkheid van een kleinschalig sekswerkbedrijf heeft bij een deel van de direct omwonenden in het participatieproces voor onbegrip gezorgd.
	Tijdens de peiling van wensen, vragen en zorgen voor een mogelijk kleinschalig seksbedrijf in parkeergarage Paardenveld hebben voornamelijk de bewoners uit de directe omgeving van parkeergarage Paardenveld tijdens de inloopbijeenkomsten hierover hun zorgen en onbegrip geuit. In de DenkMee geeft 75% van de invullers van de enquête die aangaven omwonende te zijn aan geen sekswerk in de parkeergarage te willen hebben. Terwijl 55% van de niet-omwonende van de invullers van de enquête aangeeft positief te zijn over sekswerkbedrijf in de parkeergarage. We houden er rekening mee dat beide standpunten niet noodzakelijkerwijs representatief zijn. In gesprekken met de huidige huurders in het gebouw, sekswerkers, hulp- en dienstverlening, politie en exploitanten zijn deze zorgen en signalen minder of niet naar voren gebracht en zijn verschillende kansen genoemd. Zo zegt de SeksWerk Alliantie Destigmatisering dat een mix aan functies positief is en dat de kans op tippelaars hier klein is. Geven sekswerkers aan dat de kans op overlast op deze locatie klein is en zegt Belle Hulpverlening dat parkeergarage Paardenveld een plek is met goede sociale veiligheid en dat toezicht in het begin belangrijk is. Een aantal maatregelen ten aanzien van de geuite zorgen of wensen zijn opgenomen in dit voorstel voor de toekomst van parkeergarage Paardenveld. Zie daarvoor argument 1.12.
1.7	Uit de verdere uitwerking kan blijken dat de realisatie van een hub voor duurzame stadslogistiek niet haalbaar is.
	Bij argument 1.11 is aangegeven welke zaken bij de verdere uitwerking voor de hub verder moeten worden uitgewerkt. Na een besluit op dit raadsvoorstel starten we hiermee met het uitsturen van een Request for Information (RFI). Dit om informatie te verzamelen van partijen die interesse hebben in deze ontwikkeling. Het kan zijn dat deze uitwerking aanleiding geeft de toevoeging van deze functie aan het gebouw te heroverwegen. Bijvoorbeeld omdat marktpartijen onvoldoende bereid zijn om te investeren in deze locatie.
1.8	Uit de verdere uitwerking kan blijken dat de realisatie van een kleinschalig sekswerkbedrijf niet haalbaar is.
	De mitigerende maatregelen als genoemd bij argument 1.12 om aan de randvoorwaarden te voldoen werken we de komende tijd verder uit. We verwachten dat deze realiseerbaar zijn, maar niet uitgesloten is dat we hierbij aanvullende inzichten opdoen. Naast het invullen van deze compenserende maatregelen is het nodig, om een zorgvuldige beoordeling te kunnen maken over de haalbaarheid van een kleinschalig sekswerkbedrijf, nog een aantal andere zaken verder uit werken. Hierbij gaat het om;

	- Het vaststellen van een marktconforme en/of kostprijs dekkende huur van de beoogde invulling. - Er dient een verdere marktverkenning plaats te vinden om te beoordelen of er voldoende interesse is bij mogelijke exploitanten om te investeren voor een exploitatie van de beoogde functie(s). Tijdens de peiling hebben diverse exploitanten interesse getoond en hun verwachting uitgesproken dat de terugverdientijd realistisch is (de vergunningprocedures in acht nemende). Bij de verdere verkenning en uitwerking wordt dit nader bekeken. - Het opstellen van een programma van eisen, inclusief de entree naar de voorziening, een ruimte waar hulpverlening aanwezig kan zijn, de plek in het gebouw en welke combinaties met andere functies mogelijk zijn. Ook dient nader te worden beoordeeld of het bouwkundig mogelijk is en/of deze functies te verenigen zijn met de verdiepingshoogte en toegankelijkheid van het gebouw (N.B. t.a.v. een kleinschalig sekswerkbedrijf heeft een eerste bouwkundige inschatting geen bijzonderheden opgeleverd). - De best passende constructie is tussen de gemeente als vergunningverlener en gebouweigenaar en de exploitant van een sekswerkbedrijf. Deze uitwerking zal voldoen aan de volgende voorwaarden: • Maximale grip: bij ongewenste ontwikkelingen of uitkomsten van evaluaties moet de gemeente adequaat kunnen handelen. Ook mag de vorm de afwikkeling na 10 jaar niet in de weg staan • Voldoende afstand: we waarborgen dat we onze rol als toezichthouder duidelijk en transparant kunnen uitvoeren. • Zo min mogelijk financiële verzwaring van de keten om juist veilig en verantwoord sekswerk niet in de weg te staan • Een onafhankelijke toezichthouder die op gezette momenten toeziet op zuivere naleving van alle verschillende rollen, maakt onderdeel uit van bovenstaande uitwerking. Uitgangspunt bij de verdere uitwerking is dat een exploitant de benodigde investeringen voor de realisatie van diens onderneming doet en dat de financiële effecten op de businesscase van de programmatische scenario's minimaal zijn. Hoewel we dat op basis van de huidige inzichten niet waarschijnlijk achten, kan het zijn dat bij de uitwerking van bovenstaande punten bevindingen worden gedaan die reden geven om de toevoeging van kleinschalig sekswerk aan het gebouw te heroverwegen.
1.9	<u>Het toekomstige resultaat van de exploitatie van het gebouw is niet exact vast te stellen.</u>
	De exacte hoogte van het exploitatie resultaat in de businesscase is sterk afhankelijk van de bezettingsgraad van de parkeergarage. Vanwege het ontbreken van de huidige bezettingscijfers is er voor de parkeergarage Paardenveld een raming opgesteld op basis van de huidige omzetcijfers van de parkeergarage, bestaande kerngetallen, ervaring met vergelijkbare projecten binnen de gemeente Utrecht en is de raming gestaafd met actuele bezettingsgraden van parkeergarages in de gemeente Utrecht. In de praktijk zullen de parkeeropbrengsten anders uitvallen dan hoe deze nu exact zijn geschat. Voor het geprognosticeerde resultaat en de bezettingsgraad van de parkeergarage speelt namelijk mee dat enerzijds het parkeertarief stijgt (wat naar verwachting zorgt voor een negatief effect op de bezettingsgraad) en anderzijds verlagen we het aantal parkeerplekken en gaan we een groot aantal permanente abonnementen aan met de politie Midden-Nederland (wat zorgt voor een positief effect op de bezettingsgraad). Om deze reden geldt voor de programmatische scenario's dat de opbrengsten conservatief geprognotiseerd zijn en dat voor de kosten wordt uitgegaan van de maximale kosten. Ook is er een risicomarge opgenomen in de scenario's. In theorie kan ook deze niet toereikend zijn. In het geval van zeer tegenvallende financiële

	resultaten kan worden bijgestuurd door langer te exploiteren dan de nu voorziene 10 jaar (tot 2035) en/of een deel van het verlies op te nemen in de toekomstige grondexploitatie.
1.10	Aan dit voorstel is geen structurele verhoging van het budget toezicht en handhaving gekoppeld en eventuele structurele extra handhaving moet ingepast worden binnen bestaande kaders.
	We verwachten, mede op basis van de ervaringen bij de huidige privéhuizen in de stad, dat een kleinschalig sekswerkbedrijf geen overlast met zich meebrengt. De exploitant heeft de verantwoordelijkheid (en een belang) om overlast, binnen diens mogelijkheden, te voorkomen. Mocht er op enig moment toch sprake zijn van overlast, is het verstandig dat de gemeente hier vanuit haar rol als toezichthouder direct op kan acteren. In dit voorstel is rekening gehouden met de kosten van eventuele inzet van toezicht en handhaving (niet structureel).
1.11	Ervaring uit het verleden laat zien dat het ontwikkelen op eigen grond of vastgoed van een sekswerkbedrijf niet zonder meer tot succes leidt.
	Uit de ervaring met de tenders van Het Nieuwe Zandpad komt naar voren dat het ontwikkelen op eigen grond veel tijd kost en niet zonder meer tot succes leidt. Het bleek hierbij lastig te zijn partijen te vinden die aan de gemeentelijke voorwaarden konden voldoen. Groot verschil met het Nieuwe Zandpad is echter dat het hier gaat om een kleinschalig sekswerkbedrijf in plaats van grootschalig raamsekswerk. De verwachting is dat er, vanwege het meer kleinschalig karakter van het sekswerkbedrijf en de vestiging in bestaand vastgoed, andere partijen zich melden en dat zij mogelijk voldoen aan de gemeentelijke voorwaarden.
Beslispunt	
2	Het positief resultaat van de exploitatie deels te bestemmen voor de voorbereiding van de toekomstige gebiedsontwikkeling (plankosten, sloop en bouwrijp maken).
Argumenten	
2.1	Het resultaat is nodig voor de financiële haalbaarheid van de toekomstige gebiedsontwikkeling om het resultaat hiervoor te bestemmen.
	Over circa 7 jaar (2032) kan gestart worden met de planvoorbereiding van de gebiedsontwikkeling. Door het deels bestemmen van het resultaat voor de toekomstige gebiedsontwikkeling, waarbij de voorbereidingskosten gedekt worden uit het resultaat van de exploitatie van het gebouw, verbetert de financiële haalbaarheid. De voorbereidingskosten voor een toekomstige gebiedsontwikkeling op deze locatie zijn hiermee onderdeel van de businesscase voor de tijdelijke invulling. Het gaat daarbij om o.a. de sloopkosten en bouwrijp maken van het maaiveld. Dit vanwege de ambitie om na sloop een grondexploitatie ‘vanaf 0’ te kunnen openen op een relatief kleine en complexe locatie in de binnenstad met hoge ambities, en zo niet dan zal er vermoedelijk een minder ambitieus (woon)programma kunnen worden gerealiseerd.

Financiën

Voor een toelichting op de financiële aspecten van het besluit verwijzen we naar hoofdstuk 8 van het scenario-keuzedocument Parkeergarage Paardenveld.

Het exploiteren van de parkeergarage Paardenveld conform het voorstel leidt tot een positief resultaat. Het geprognosticeerde resultaat gaat uit van een minimaal begrote opbrengst en maximaal ingeschatte kosten. De verwachting is dat over de periode van 10 jaar de daadwerkelijke opbrengsten

hoger uitkomen dan geprognosticeerd en dat de gemaakte kosten lager zijn. Leidend tot een positiever resultaat dan geprognosticeerd.

In de businesscase van de parkeerexploitatie wordt rekening gehouden met onder andere de kosten van de vergoeding voor de aanschaf van de parkeergarage, de afschrijving van de parkeergarage binnen 10 jaar en het voorkomen van resterende inneemwaarde. Daarnaast wordt rekening gehouden met de investeringen in het nieuwe programma, zoals een culturele en maatschappelijke broedplaats, een publiek toegankelijk dak met deels commercieel programma gericht op het mogelijk maken van een combinatie van groen, sport, spel, horeca en ontmoeting en een openbare toiletvoorziening. De investeringen en opbrengsten voor het aanpassen van het programma aan het vastgoed (incl. parkeren) worden verantwoord in het programma wonen en ontwikkelingen voor iedereen.

Met dit voorstel wordt het positieve resultaat deels bestemd voor de herontwikkeling van het gebouw en omliggende gebied en dus om de kosten van project-, onderzoeks- en voorbereidingskosten te dekken (incl. sloop en bouwrijp maken). Verder wordt het resterende geprognosticeerde resultaat bestemd voor het opvangen van de risico's van de exploitatie gedurende de looptijd. Het op deze manier bestemmen van het verwachte positieve resultaat op de vastgoedexploitatie wijkt af van de werkwijze waarbij parkeeropbrengsten vallen binnen de begroting van parkeerexploitatie zelf (zie voor een nadere toelichting kanttekening 1.1).

Ten behoeve van de overdracht van het pand en een aantal benodigde investeringen vragen we bij de 1e Bestuursrapportage 2025 een krediet vrij.

Vervolg

Zodra het gebouw in bezit is van de gemeente Utrecht dient als de huidige exploitatie zonder belemmering voortgezet te worden om het beoogde financiële resultaat te kunnen realiseren. De voorbereidende werkzaamheden voor ingebruikname van het gebouw zijn reeds gestart.

Na een raadsbesluit start de uitwerking van het toe te voegen programma, waarvan de onderliggende onderzoeken en voorbereidingen in enkele gevallen pas gestart kunnen worden na overdracht van het pand naar de gemeente. Ook dienen de uitkomsten van de verkenning naar de mogelijkheden voor een hub voor duurzame stadslogistiek en kleinschalig sekswerkbedrijf afgewacht te worden voorafgaand aan de realisatie van het voorstel.

In enkele gevallen vraagt het mogelijk om planologische aanpassingen (buitenplanse omgevingsactiviteit) en/of fysieke veranderingen aan het gebouw. Dit betekent dat de ruimtes en verdiepingen waar nieuwe functies aan worden toegevoegd pas in de loop van 2026 en 2027 in gebruik worden genomen. Het moment van ingebruikname hangt ook af van de uitkomsten van de uit te voeren onderzoeken, de zoektocht naar exploitant(en) voor het beoogde programma, eventuele vergunningverlening en de precieze invulling van het gebouw.

Samen stad maken (voorheen: Participatie)

Er is een uitgebreid proces doorlopen met de buurt, stad en markt met als doel het ophalen van inspiratie voor de programmatische invulling van parkeergarage Paardenveld. Op 9 januari 2025 is er een aanvullende stap in het proces aangekondigd en is er een peiling gestart naar de wensen, vragen en zorgen over de mogelijk toevoeging van een kleinschalig sekswerkbedrijf aan parkeergarage Paardenveld.

Voor een uitgebreide weergave van de opbrengst van het participatieproces met buurt, stad en markt verwijzen wij naar het ‘Inspiratiedocument’. Hierin zit ook het samenwerkingsverslag.

Op dinsdag 4 maart 2025 heeft er een informatiebijeenkomst plaatsgevonden waarin wethouder Eerenberg aan de betrokken bewoners, huurders en andere belanghebbenden heeft teruggekoppeld hoe hij de opbrengsten van de aanvullende stap in het proces heeft verwerkt in het raadsvoorstel.

Communicatie
Alle inwoners, organisaties en initiatiefnemers die eerder interesse hebben getoond bij één van de bijeenkomsten in de ontwikkeling van de programmatische scenario's en/of de peiling kleinschalig sekswerkbedrijf voor parkeergarage Paardenveld worden per e-mail geïnformeerd over dit raadsvoorstel en het uiteindelijke raadsbesluit.

Over dit raadsvoorstel wordt verder gecommuniceerd via de website www.utrecht.nl/parkeergaragepaardenveld en het online platform DenkMee,

Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is van toepassing.

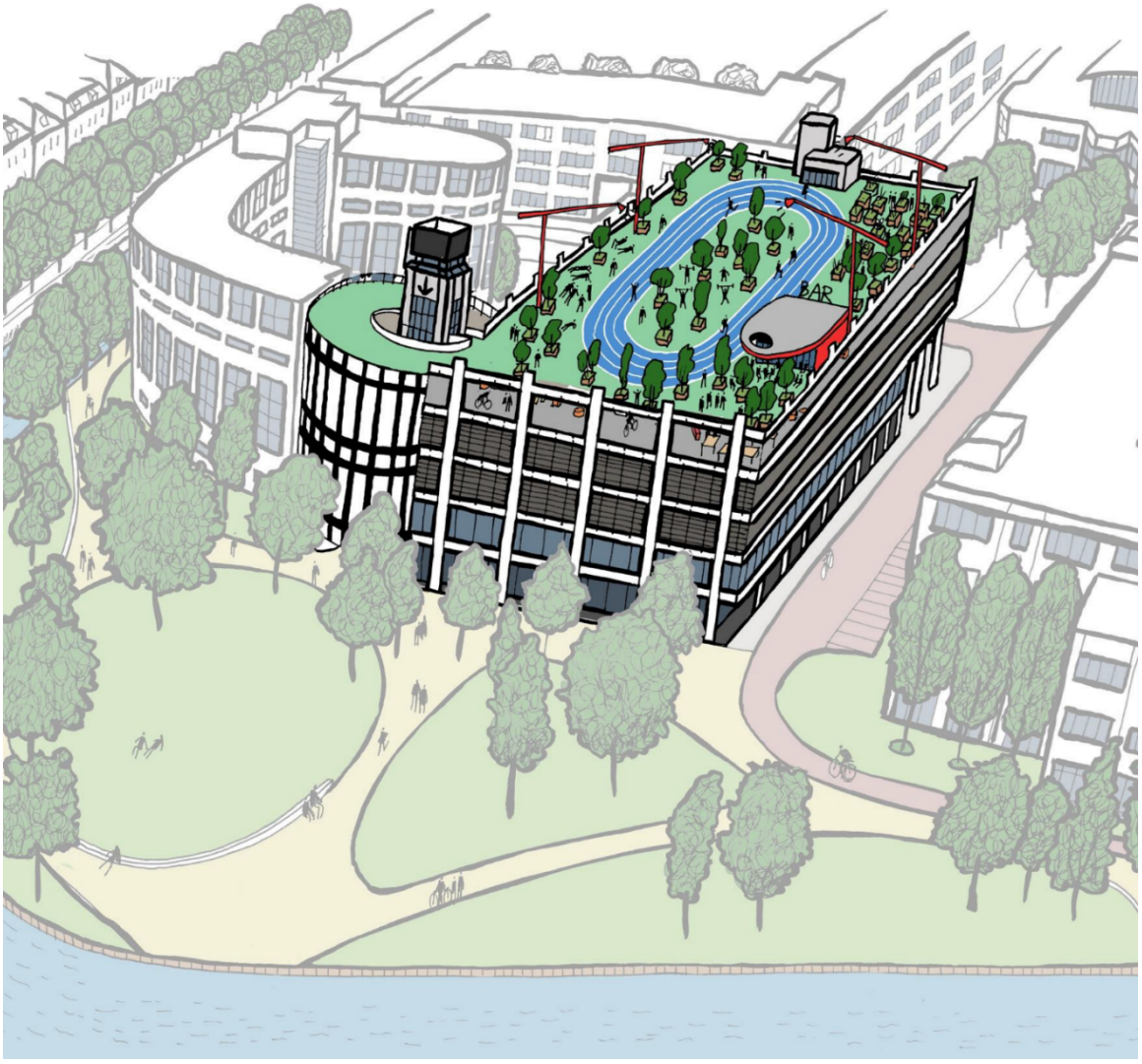
Bijlagen
Bijlagen besluitvormend:
- Scenario-keuzedocument Toekomst Parkeergarage Paardenveld (hoofdstuk 1 t/m 7, 9)
- GEHEIM Scenario-keuzedocument Toekomst Parkeergarage Paardenveld (hoofdstuk 8)

Bijlagen informatief:
- Studie StudioBNL & UrbanExchange tijdelijke invulling parkeergarage Paardenveld
- Rapport BRO Economische impactanalyse parkeergarage Paardenveld
- Rapport Royal HaskoningDHV Nut en Noodzaak parkeergarage Paardenveld,
- Memo Nut en noodzaak bewonersparkeren parkeergarage Paardenveld
- Inspiratiedocument Parkeergarage Paardenveld (Samen stad maken/Samenwerkingsverslag)

Ontwikkelorganisatie Ruimte
Opgave Centrum, Binnenstad/Stationsgebied
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 030 - 286 00 00
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Scenario-keuzedocument Toekomst Parkeergarage Paardenveld

Visualisatie van tijdelijk programma met ruimte voor sport, spel, ontmoeting, groen en ondersteunende commerciële functie op het dak van parkeergarage Paardenveld door Studio BNL & UrbanXchange.

Inhoudsopgave

1 Inleiding 3

2 Beschrijving scenario's 4
2.1 Gebiedsontwikkeling Paardenveld en omgeving 4
2.2 Programmatische scenario's 4
2.3 Participatie met buurt, stad en markt 5

3 Mobiliteit 8
3.1 Inleiding 8
3.2 Nut parkeergarage Paardenveld 9
3.3 Noodzaak parkeergarage Paardenveld 9
3.4 Overige wensen m.b.t. de parkeerfunctie van parkeergarage Paardenveld 10
3.5 Planologische kaders bij sloop 11
3.6 Conclusies 11

4 Economische impact van de parkeergarage 13
4.1 Economische impact van sloop 13
4.2 Huidige huurders parkeergarage Paardenveld 13
4.3 Conclusie 14

5 Gemeentelijk beheer en exploitatie van de parkeergarage 15
5.1 Onderhoudsstaat van de parkeergarage 15
5.2 Beheer en exploitatie van de parkeergarage 15
5.3 Beheer en exploitatie van de overige verdiepingen (niet parkeren) 16
5.4 Sociale veiligheid 17
5.5 Realisatie meervoudig ruimtegebruik 17

6 Inventarisatie programmatische scenario's 18
6.1 Mogelijke programmatische invullingen 18
6.2 Haalbaarheid programmatische invullingen 22

7 Relatie met andere projecten 23

8 Financiën 25

9 Toekomst parkeergarage Paardenveld 26
9.1 Algemene conclusies 26
9.2 Keuze voor scenario optimalisatie 28
9.3 Vervolg 28

1 Inleiding

In september 2025 loopt het erfpachtrecht van Paardenveld Vastgoed B.V. (hierna Erfpachter) voor de parkeergarage Paardenveld af en wordt de gemeente Utrecht eigenaar van het gebouw. De gemeente Utrecht en Erfpachter hebben de afgelopen jaren gesprekken gevoerd over de wijze van beëindiging van de erfpachtovereenkomst. Deze afspraken zijn geformaliseerd in een vaststellingsovereenkomst (hierna VSO). Terwijl de gemeente Utrecht en de Erfpachter de overeengekomen afspraken afronden, dient er door de gemeenteraad van Utrecht een besluit genomen te worden over de toekomst van de parkeergarage.

Het gebouw bestaat uit een betonnen skelet met zes verdiepingen, waarbij alle verdiepingen ook toegankelijk zijn via twee trappenhuizen en (met de auto via) het aangrenzende slakkenhuis. Op dit moment worden de ruimtes op de begane grond en eerste verdieping gebruikt door diverse ondernemers; de JEU de Boules Bar, Broodnodig, Tygers Gym, restaurant Suzi, een sup- en kanoverhuur (begane grond) en Studio Kapitaal en BC Eemnes (1e verdieping). De vier bovenste verdiepingen (inclusief het dak) bieden ruimte aan circa 391 parkeerplaatsen, voor zowel dagparkeren als een aantal abonnementhouders. Er is in de parkeergarage geen ruimte vrijgemaakt voor parkeren met een bewonersvergunning.

Om te komen tot een besluit over de toekomst van parkeergarage Paardenveld is er een scenario-keuzedocument opgesteld. Hierbij is rekening gehouden met de moties die zijn ingediend tijdens de bespreking van de programmabegroting 2023 (M353 Brede verkenning Paardenveld Utrecht en M357 Parkeer de Parkeergarage Paardenveld bij de raad Utrecht). Om tot de programmatische voorstellen uit dit scenario-keuzedocument te komen heeft er van maart 2024 tot en met september 2024 een participatieproces plaatsgevonden met buurt, stad en markt. In januari 2025 is er een aanvullende stap toegevoegd en is er een peiling naar de mogelijkheid voor een kleinschalig sekswerkbedrijf in parkeergarage georganiseerd. De opgestelde programmatische voorstellen zijn zoveel mogelijk opgesteld in samenhang met de ambities uit de Omgevingsvisie Binnenstad 2040 en andere gemeentelijke beleidsdocumenten. In het 'Inspiratiedocument parkeergarage Paardenveld' zijn diverse voorbeelden opgenomen van parkeergarages die zijn getransformeerd van parkeergarage naar gebouwen met meervoudig ruimtegebruik.

Dit scenario-keuzedocument is een bijlage bij het voorstel over de toekomstige scenario's voor de parkeergarage Paardenveld. In het voorstel wordt de gemeenteraad gevraagd om de keuze voor één van de scenario's te bekrachtigen. Ná dit besluit vindt binnen de vastgestelde kaders de uitwerking plaats middels overleg met de diverse stakeholders, zoals de huidige eigenaar van de parkeergarage, de huidige huurders, direct omwonenden, bewoners en initiatiefnemers uit de stad.

2 Beschrijving scenario's

2.1 Gebiedsontwikkeling Paardenveld en omgeving

Parkeergarage Paardenveld is in haar bestaan op uiteenlopende manieren gebruikt. Naast de huidige parkeerfunctie op meerdere verdiepingen van het gebouw bevatte parkeergarage Paardenveld eerder een autoshowroom voor Mercedes-Benz. Ook zat er in de beginjaren op de begane grond een tankstation van Elf. Tussen 1980 en 1995 werd een deel van de benedenruimte gekraakt en in gebruik genomen als popconcertzaal de Vrije Vloer en tentoonstellingsruimte de Vrije Galerie. In de loop der jaren zijn de commerciële ruimten onder meer gebruikt voor electronicaketen Raf, de muziekwinkel Staffhorst, een camerawinkel en een vuurwerkhandel.

De huidige stedenbouwkundige situatie is ontstaan met het herstellen van de Catharijnesingel in 2015. Op de plek van de oude Molenbrug is de nieuwe Paardenveldbrug aangelegd. Op de noordoostelijke hoek is een groen park ontstaan waar tussen 2017 en 2022 het pop-up restaurant Roost aan de Singel stond. In het najaar van 2025 wordt aan de voet van de parkeergarage gestart met de aanleg van Park Paardenveld. De geplande inrichting zorgt voor extra vergroening, betere verlichting en draagt bij aan de transitie naar een natuur inclusieve en klimaat adaptieve stad, onder meer door het verwijderen van parkeerplekken, rijbaan en andere verhardingen.

Per september 2025 eindigt het erfpachtrecht en wordt de gemeente Utrecht eigenaar van het opstal, te weten: de parkeergarage. Voor de toekomst van de huidige parkeergarage en de directe omgeving is één integrale gebiedsontwikkeling vanaf 2035 het uitgangspunt, waarbij ook eigenaren van aangrenzende en nabijgelegen gebouwen worden betrokken. Het gaat hierbij voornamelijk om de gebouwen in de directe omgeving van de parkeergarage zoals het gebouw waarin de HKU zich bevindt en het politiebureau Paardenveld. Op basis van de huidige informatie is het aannemelijk dat deze gebiedsontwikkeling vanaf 2035 kan plaatsvinden. Mede om deze reden is het uitgangspunt van de verschillende programmatische scenario's voor de toekomst van de parkeergarage circa 10 jaar. Zoals in de Omgevingsvisie Binnenstad Utrecht 2040 staat beschreven is het uitgangspunt hierbij om de omgeving te herontwikkelen op zo'n manier dat deze weer past in het historische patroon van straten en stegen.

2.2 Programmatische scenario's

De gemeente Utrecht staat voor de keuze hoe de toekomst van het gebouw eruit kan gaan zien voor de komende tien jaar tot aan de gebiedsontwikkeling. Vanwege de verlenging van het erfpachtrecht met twee jaar is er sinds oktober 2023 gewerkt aan verschillende programmatische scenario's voor de toekomst van de parkeergarage. Op 9 januari 2025 is er een aanvullende stap in het proces aangekondigd en is er een peiling gestart naar de wensen, vragen en zorgen over de mogelijk toevoeging van een kleinschalig sekswerkbedrijf aan parkeergarage Paardenveld.

Deze programmatische scenario's en de verschillende varianten daarbinnen zijn in dit document nader uitgewerkt. Conform moties M353/2022 en M357/2022 houden we zoveel mogelijk rekening met vigerend beleid, de uitkomsten van enkele onderzoeken alsmede dat er aansluiting is gezocht bij de opgehaalde ideeën, wensen en waarden in het proces dat heeft plaatsgevonden met buurt, stad en markt.

In dit document is de uitwerking van drie scenario's voor de toekomst van de parkeergarage Paardenveld tot aan de gebiedsontwikkeling weergegeven, met mogelijk enkele varianten binnen die scenario's. Binnen de scenario's wordt rekening gehouden met (o.a.) de terugverdientijd van de vergoeding aan de

erfpachter, de afschrijving van de parkeergarage binnen 10 jaar en het voorkomen van resterende inneemwaarde en de financiële, juridische en technische haalbaarheid van de beoogde invulling. Ook is verkend welke gemeentelijke beleidsdoelstellingen passen binnen de (tijdelijke) invulling van de parkeergarage. Minimaal één scenario is kostendekkend.

De aangeboden scenario's zijn:

I. Voortzetting van het huidig gebruik tot 3 september 2035.
II. Optimaliseren van het huidig gebruik en toevoegen van programma tot 3 september 2035.
III. Sloop van de parkeergarage per 3 september 2025.

I. Voorzetting van het huidige gebruik tot september 2035.

In dit scenario blijft de parkeergarage behouden en wordt het gebruik van het gebruik van de parkeergarage op dezelfde manier voortgezet tot september 2035. Op de begane grond en eerste verdieping worden alle ruimtes die nu in gebruik zijn verhuurd en staan er diverse ruimtes op deze verdieping leeg of wordt het potentieel niet gebruikt. Verdieping 2 t/m 5 (dak) worden gebruik voor autoparkeren, waarbij de ervaring van de afgelopen jaren leert dat het dak onbenut blijft.

II. Optimaliseren van huidig gebruik en toevoegen van programma tot 3 september 2035.

In dit scenario stimuleren we meervoudig ruimtegebruik en zoeken we een balans tussen ruimte voor autoparkeren en het toevoegen van nieuw programma. Op de begane grond en eerste verdieping wordt alle beschikbare ruimte gebruikt. Op de 2de en 3de verdieping blijft de parkeerfunctie behouden. We voegen programma toe op verdiepingen die geen parkeerfunctie (meer) hebben. Ook wordt het gebruik van de omliggende openbare ruimte geoptimaliseerd.

III. Sloop parkeergarage per 3 september 2025.

In dit scenario wordt het gebouw ontruimd en wordt gestart met sloop van het gebouw na overdracht van erfpachter naar gemeente. Waarna een nieuwe herontwikkeling (sloop – nieuwbouw) onder marktconforme uitgangspunten plaatsvindt. Het terrein kent in de tussenliggende periode geen actieve invulling. Met dit scenario wordt ervoor gekozen om de stedenbouwkundige ingreep van eind jaren '60 ongedaan te maken en kan er tot aan een herontwikkeling een grasveld of andere tijdelijke invulling mogelijk worden gemaakt.

2.3 Participatie met buurt, stad en markt

We hebben een proces doorlopen met als doel het ophalen van inspiratie voor de programmatische invulling van parkeergarage Paardenveld. Voor een uitgebreide weergave van de opbrengst van het participatieproces verwijzen wij naar het 'Inspiratiedocument parkeergarage Paardenveld'. Hieronder beschrijven wij kort de stappen waaruit het participatieproces bestond.

Afbeelding: impressie van de participatie

Inspiratie uit de stad en de buurt
In maart 2024 nodigden we Utrechters uit om hun ideeën voor toekomstige invulling van parkeergarage Paardenveld te delen via het platform DenkMee. We vroegen hier aandacht voor via (sociale) media, QR-codes op straat en met een wijkbericht in de omgeving. Huidige huurders en gebruikers van de parkeergarage en betrokkenen bij Park Paardenveld werden ook uitgenodigd om hun ideeën te delen.

Via DenkMee zijn er in totaal 151 reacties binnengekomen. Dit leverde ideeën op in verschillende categorieën: groen/duurzaam, cultuur/kunst/creativiteit, sport/spel, horeca, parkeren/mobiliteit, wonen, maatschappelijke voorzieningen, detailhandel en vrijetijdseconomie. Hierbij werden waarden genoemd als laagdrempeligheid, toegankelijkheid, betaalbaarheid, het bereiken van een breed publiek, duurzaamheid en het bieden van zowel reuring als rust. Aandachtspunten die door omwonenden belangrijk werden gevonden zijn de wens om groen toe te voegen, goed beheer en een toilet om hinder voor de omgeving te beperken, sociale veiligheid en de wens om de uitstraling van het gebouw te verbeteren. Voor een volledig overzicht van de reacties verwijzen we naar het Inspiratiedocument.

Ook organiseerden we een aantal bijeenkomsten en gesprekken over de programmatische scenario's en mogelijke ideeën en wensen voor de parkeergarage:
- Gesprekken met huidige huurders (maart 2024)
- Inloopbijeenkomst, samen met project Park Paardenveld, om ideeën op te halen (maart 2024)
- Gesprek met huidige huurders en omwonenden om aandachtspunten op te halen bij de aangedragen ideeën (april 2024)
- Gesprek met omwonenden over autoparkeren in de parkeergarage en de buurt (juni 2024)
- Afsluitende participatiebijeenkomst, presentatie van de contouren van de programmatische scenario's (september 2024)

Tevens brachten we dit project ook in als casus voor het leerlingenfestival U-DECIDE, een initiatief van NUOVO scholen. Twee groepjes leerlingen bedachten plannen voor een sportcluster met gezonde voeding en een internationale foodmarkt.

Aanvullende bijeenkomsten
In januari 2025 is een aanvullende stap in de participatie aangekondigd en is er een peiling gestart naar de wensen, vragen en zorgen over de mogelijk toevoeging van een kleinschalig sekswerkbedrijf aan parkeergarage Paardenveld. Hierover is in verschillende inloopbijeenkomsten gesproken met bewoners uit de directe omgeving. Tevens zijn er gesprekken georganiseerd met de huidige huurders in het gebouw, sekswerkers, hulp- en dienstverlening, politie, Openbaar Ministerie en exploitanten.

Gelijktijdig met de peiling is er een nieuwe DenkMee enquête gepubliceerd over de mogelijke toevoeging van een kleinschalig sekswerkbedrijf aan het gebouw, waar circa 370 reacties op zijn ingediend.

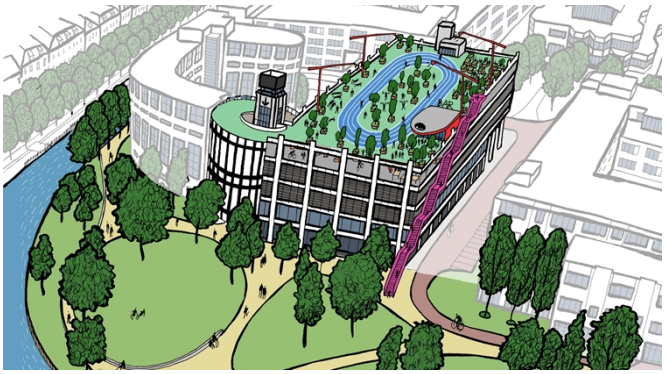
Inspiratie uit de markt
Als resultaat van de participatie met 'de markt' is er een advies opgesteld door bureaus Studio BNL en UrbanXchange. De conclusie van dit advies luidt als volgt:
- De parkeergarage is kansrijk als bijzondere plek voor (tijdelijk) nieuw programma.
- Het herbestemmen van de verdiepingen met grote overspanning en relatief weinig kolommen kan op veel verschillende manieren met bijv. voorzieningen, werken en wonen.
- Het inzetten van het dak voor nieuw programma biedt kansen voor uitzicht over de stad, toevoegen van publieksattracties (horeca, bioscoop, park, sport en spel) met zowel een buurt- als stedelijke functie. Het advies is dan ook om een dragende functie toe te voegen die commercieel kan worden geëxploiteerd omdat hiermee 'eigenaarschap' wordt gecreëerd voor het tegengaan van vrijblijvendheid en verloedering.

- Zorg voor initiatieven 'van onderop', voor verbinding met de directe omgeving, voor ontmoetingen en voor sociaal eigenaarschap."

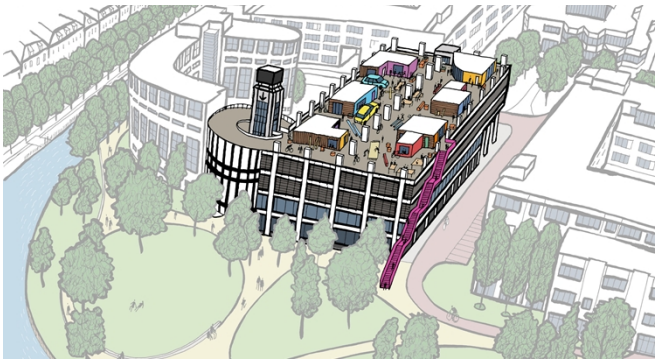
Op basis van bovenstaande conclusie is een set aanbevelingen gedaan die volgens Studio BNL en UrbanXchange essentieel zijn voor het slagen van de herbestemming van parkeergarage Paardenveld:

- "Denk na over een krachtig totaalconcept. Ontwikkel een sterke verhaallijn met voor 'Paardenveld' één overkoepelende identiteit waarbij alle functies onderlinge logische relaties hebben.
- Maak het dek zoveel als mogelijk een publiek toegankelijke plek waarbij er voldoende sociale controle is ('ogen op de plek). Om dat te realiseren is een solide partij (exploitant) gewenst die zich opwerkt als de gevoelsmatige eigenaar van de locatie.
- Betrek bestaande ondernemers in het pand bij de nieuwe programmering.
- Een belangrijk aspect van 'Paardenveld' is de tijdelijkheid ervan. Investeringen die over een lange termijn moeten worden terugverdiend hebben dan niet de voorkeur. Gebruik dus de tijdelijkheid in je voordeel om hier ook tijdelijke programma's een kans te geven.
- Hoe krijg je bewoners naar boven? Het is niet evident dat de twee bestaande stijgpunten vanzelf gebruikt zullen gaan worden. Creëer daarom een ruimtelijke 'aanhechting' met het opnieuw te richten Park Paardenveld."

Hieronder staan twee visualisaties van het programmatisch concept 'de nieuwe vrije vloer', het adviesscenario dat voorlicht aan de gemeenteraad. Het volledige advies van Studio BNL en UrbanXchange is als bijlage toegevoegd aan het raadsvoorstel.

Visualisatie van tijdelijk programma met ruimte voor sport, spel, ontmoeting, groen en een ondersteunende commerciële functie op het dak van parkeergarage Paardenveld.

Visualisatie van tijdelijk programma met ruimte voor Werkruimten/ateliers op de 4de verdieping van parkeergarage Paardenveld door Studio BNL & UrbanXchange.

3 Mobiliteit

3.1 Inleiding

Met het Mobiliteitsplan 2040 van de gemeente Utrecht is uitgesproken dat we in Utrecht efficiënt gebruik van de beschikbare ruimte nastreven en dat gezonde en duurzame mobiliteit van wezenlijk belang zijn om de doelen uit de RSU en het mobiliteitsplan te behalen. Daarom zetten we in Utrecht zoveel mogelijk in op lopen, fietsen, het openbaar vervoer en deelmobiliteit om de groei van de mobiliteit op te vangen.

Voor meer autoverkeer is in de stad geen ruimte. Fietser en vooral voetganger zijn hoofdgebruiker en krijgen prioriteit. In zone A rijdt alleen autoverkeer en logistiek verkeer met een eindbestemming in deze zone (te gast). A-zones zijn nu het centrum, Leidsche Rijn Centrum en het centrum van Utrecht Science Park. De mobiliteitstransitie naar duurzame mobiliteit die gaande is, willen we maximaal ondersteunen om zo ruimte-efficiënte, schone en actieve vormen van mobiliteit nog meer te stimuleren. Daarmee verminderen we emissie van CO2, stikstof, fijnstof en geluid. Op deze manier maken wij de groei van de stad mogelijk en dragen we bij aan een gezonde en aantrekkelijke stad en de omvangrijke klimaat- en milieuopgaven waar we voor staan.

Het gemeentelijke beleid ten aanzien van autoparkeren is reeds vastgelegd in de Parkeervisie Utrecht. In de nieuwe visie kijkt de gemeente naar de (her)verdeling en spreiding van autoparkeerplaatsen in de hele stad, en naar efficiënter gebruik van de bestaande parkeercapaciteit. We zoomen dus niet langer (alleen) in op individuele ontwikkelingen, maar kijken naar het gebied en de stad als geheel.

Een belangrijk uitgangspunt hierbij is dat we de groeiende vraag naar fietsparkeerplekken, zowel voor bewoners als voor bezoekers, juist wel willen faciliteren. Er bestaat bovendien een wisselwerking tussen aantallen en kwaliteit van auto- en fietsparkeerplaatsen. Voor autoparkeren betekent dit dat er op sommige locaties in de stad plaatsen kunnen worden opgeheven, die mogelijk op een andere plek weer terugkomen. Voor een verbetering van de kwaliteit van de openbare ruimte is het wenselijk om zowel fietsen als auto's waar dat kan te verplaatsen naar inpandige parkeervoorziening. Daarnaast hebben we parkeervoorzieningen aan de rand van de stad, die in de toekomst uitgebreid zullen worden. Er is dus mogelijkheid om auto's van straat te verplaatsen naar parkeergarages of P+R-terreinen aan de rand van de stad, en zo op straat ruimte te creëren voor andere functies, zoals groen en speelvoorzieningen. Op deze manier voorkomen we dat efficiënt gebruik van parkeerruimte leidt tot meer auto's in de stad.

Parkeergarage Paardenveld

Voor de binnenstad hebben we Royal Haskoning DHV gevraagd om onderzoek te doen naar de ambities om de Oudegracht en het Janskerkhof parkeervrij te maken (2019) en het nut en de noodzaak van de parkeergarage Springweg (2019). In vervolg op deze onderzoeken is hen de vraag voorgelegd om ook het nut en de noodzaak van de parkeergarage Paardenveld binnen het huidige parkeersysteem nader te onderzoeken.

Als bijlage treft u het complete rapport van RoyalHaskoning DHV aan, dd. 28 november 2019, en de memo over de nut- en noodzaak van parkeren in de historische binnenstad die hierop als vervolg is opgesteld (medio 2024). Hieronder geven we hieronder een compacte samenvatting en de belangrijkste conclusies.

3.2 Nut parkeergarage Paardenveld

Uit het onderzoek van RHDHV blijkt dat de 391 parkeerplaatsen in de parkeergarage Paardenveld overdag en 's avonds goed worden gebruikt. Grotendeels van de gebruikers kiest voor de garage Paardenveld omdat deze dicht bij de bestemming ligt en een voordelig tarief heeft. De garage is vooral aantrekkelijk voor bezoekers die relatief kort parkeren (cultuur, winkelen, zakelijk en visite). Naast de bezoekers wordt de garage ook gebruik door frequente gebruikers die abonnementen afnemen, onder andere door de politie Midden-Nederland.

Het ontbreken van exacte cijfers en data over het huidige gebruik van de parkeergarage Paardenveld maakt het lastig om een uitspraak te doen van het daadwerkelijke gebruik. Uit het onderzoek van RHDHV komt onderstaande parkeerbezetting naar voren en deze komt overeen met het beeld wat wij krijgen uit de omzetcijfers van de parkeergarage uit 2022 en 2023, de ervaring van de huidige beheerder van het gebouw en de huurders en enkele uitgevoerde visuele inspecties. Bij de onderstaande bezetting is er sprake van een combinatie van vaste gebruikers (abonnementen) en incidentele gebruikers (losse toegang + uitrijkaarten).

		Donderdag (31-10)		Zaterdag (02-11)	
Tijdstip	**Capaciteit**	**Pp bezet**	**%**	**Pp bezet**	**%**
13:30	391	325	83	304	78%
15:00	391	283	72	357	91%
19:00	391	237	61	215	55%
20:30	391	215	55	218	56%

3.3 Noodzaak parkeergarage Paardenveld

Er is op dit moment nog veel ongebruikte ruimte in de gemeentelijke parkeergarages, waardoor Paardenveld niet noodzakelijk is om de overloop voor vergunninghouders van straat- naar garage te faciliteren.

Vanwege de gunstige ligging, prijs en beschikbare (rest)capaciteit kan de parkeergarage Paardenveld wél een rol spelen als overloop voor het huidige bezoekersparkeren aan de binnenstad. Uitgaande van een theoretisch maximaal wenselijke bezetting van 80%, bieden ook de parkeergarages rondom Hoog Catharijne voldoende ruimte om als overloop te dienen voor zowel het huidige gebruik van de parkeergarage Paardenveld als het bezoekersparkeren in de binnenstad. Er zijn voldoende alternatieven beschikbaar in de directe omgeving van de parkeergarage om de parkeervraag van Paardenveld op de korte termijn op te vangen.

De parkeerbalans in de stad kan slechts op het huidige evenwicht blijven als (1) het plafond van het aantal parkeerplaatsen voor houders van bewonersvergunningen evenredig wordt verminderd of als (2) het aantal te vervallen straatparkeerplaatsen evenredig worden gecompenseerd in parkeergarages.

Om een uitspraak te doen over de parkeerbalans is in de notitie van opgave Parkeren (Memo Nut en noodzaak bewonersparkeren) een worst case benadering gehanteerd waarbij alle straatparkeerplaatsen die komen te vervallen nu vergunninghoudersplaatsen zijn die worden gebruikt door de houders van bewonersvergunningen. Ten opzichte van het opheffen van plaatsen die bestemd zijn voor bezoekers én vergunninghouders, die door deze twee doelgroepen worden gedeeld, moet in deze worst-case benadering een groter aantal bewonersvergunningen worden gecompenseerd.

In het worst case scenario moeten alle op te heffen straatparkeerplaatsen worden gecompenseerd. Voor 2030 gaat het in het worst case scenario per saldo om 425 straatparkeerplaatsen en is er sprake van een tekort van in totaal 86 parkeerplaatsen. Dat tekort is (o.a.) op te lossen door verlaging van het plafond van het aantal parkeerplaatsen voor houders van bewonersvergunningen. In de huidige situatie wordt nog geen rekening gehouden met de verlaging van het vergunningenplafond.

Er zijn ook andere mogelijkheden denkbaar die eveneens kunnen worden aangewend om het tekort op te lossen. Te denken valt aan het benutten van de capaciteit in de Hoog Catharijne garages (P1-P5). Hiervoor hebben we in 2020 een capaciteit afspraken met Kleppiere gemaakt voor het gebruik van 250-350 parkeerplaatsen in hun garages voor bewoners. Daarnaast kan de capaciteit in gemeentelijke parkeergarages aan de rand van de binnenstad, zoals de parkeergarage Croeselaan of de Mobiliteitshub XL die in 2027 wordt geopend eventueel benut worden.

Concluderend kán de parkeercapaciteit van de parkeergarage Paardenveld desgewenst worden aangewend om – in het geval van de worst-case scenario – het tekort tijdelijk en tot maximaal 2035 op te lossen. Dat tekort zal vanaf 2029 voor het eerst ontstaan. Er zijn echter nog onbenutte alternatieven die vrij eenvoudig kunnen worden gebruikt en die voor de langere termijn – ook na 2035- beschikbaar zijn.

Het advies is daarom om de capaciteit van de parkeergarage Paardenveld volledig buiten beschouwing te laten bij het in balans houden van de parkeerhuishouding van de binnenstad. Vanuit de ervaringen in de gemeentelijke parkeergarages Vaartsche Rijn en Grithoek blijkt dat garages geen aantrekkelijke plek zijn voor deelauto's. Voor aanbieders van deelauto's is het wenselijk om in de openbare ruimte te staan omdat dit goedkoper en zichtbaarder is. Voor parkeergarage Paardenveld gaan we daarom niet uit van een behoefte voor het parkeren van deelauto's.

3.4 Overige wensen m.b.t. de parkeerfunctie van parkeergarage Paardenveld

Wijk-C Komitee

Vanuit het Wijk-C Komitee is de wens uitgesproken om de functie van parkeergarage Paardenveld te behouden om kortparkeerplaatsen in het gebied binnen de singels op te kunnen heffen en te verplaatsen naar de parkeergarage. Waarbij er wel kortparkeerplaatsen behouden zouden moeten blijven voor mensen die slecht ter been zijn, zorgverleners en laad- en losplekken en dienstverleners. Hiermee wordt het parkeren op straat zoveel mogelijk afgebouwd en ontstaat er ruimte om, bij voorkeur, binnenterreinen te vergroenen en als buurttuinen in te richten. Hierbij zou er geen of weinig derving zijn van de parkeeropbrengsten wanneer vergunninghouders (bewoners en bedrijven) tegen hetzelfde tarief een vergunning kunnen ontvangen om in de parkeergarage te parkeren.

Deze wens van een vertegenwoordiging van het Wijk-C Komitee is verkend en besproken. Hierbij is uiteengezet dat het verplaatsen van auto's van bewoners van straat naar de parkeergarage Paardenveld niet haalbaar is omdat dit niet kan met behoud van het huidige tarief voor straat parkeren (gemeentelijk parkeerbeleid) alsmede dat dezelfde parkeerplaats op straat gebruikt wordt voor zowel bewoners parkeren als bezoekers parkeren. De kosten voor beheer en onderhoud van parkeergarages zorgen voor een hogere abonnementsprijs. Ook zien we de parkeergarage Paardenveld niet als een oplossing voor de langere termijn omdat deze in 2035 gesloopt zal worden.

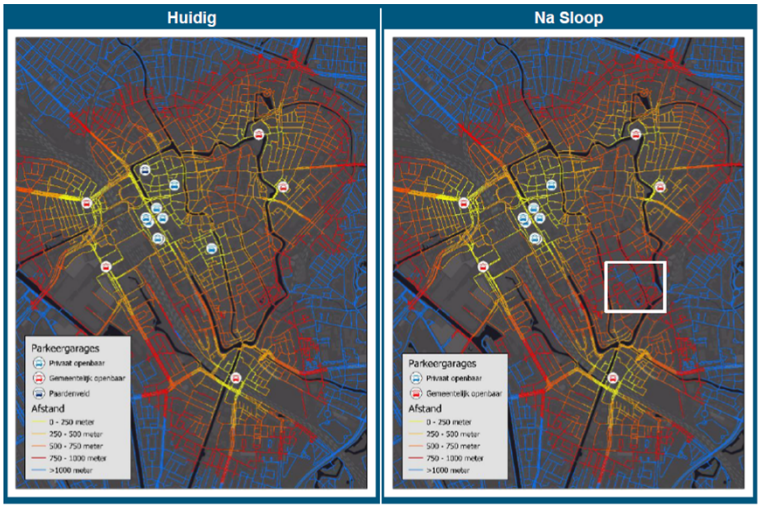
Wel zijn er in de parkeergarage Jan Meijenstraat 14 parkeerplaatsen en in Hoog Catharijne 150 parkeerplaatsen voor bewoners gereserveerd, wanneer zij hun auto van straat naar garage willen verplaatsen. Qua loopafstand liggen deze garages gemiddeld iets verder dan Paardenveldgarage. Dit is wel

afhankelijk van je woonadres, voor sommige bewoners van Wijk-C (bijvoorbeeld die aan Lange Koestraat wonen) is de parkeergarage Jan Meijenstraat of Hoog Catharijne zelfs iets dichterbij dan Paardenveld.

Centralisatie politie Midden-Nederland
De politie Midden-Nederland gaat enkele onderdelen van de dienst regionale recherche en de dienst regionale intelligence-organisatie centraliseren in de Kroonstraat, waarmee wordt bijgedragen aan de samenwerking binnen en tussen deze diensten. Momenteel zijn deze diensten over drie locaties verspreid, waarvan 2 in Utrecht in 1 in Almere. De parkeerplaatsen bij het politiebureau aan de Kroonstraat voldoen niet aan de parkeerbehoefte die voortkomt uit de centralisatie en zij wil daarom meer abonnementen voor parkeergarage Paardenveld afsluiten. Voor de periode na 2035 wordt door de politie Midden-Nederland gezocht naar een alternatieve locatie in de omgeving van politiebureau aan de Kroonstraat. Hierbij verkennen de politie en gemeente ook de mogelijkheid voor een gebiedsontwikkeling, waarbij eventueel ook een oplossing kan worden gezocht voor het parkeren.

3.5 Planologische kaders bij sloop

Voor zover op dit moment bekend zijn er geen claims vanuit ruimtelijke ontwikkelingen in de directe omgeving voor parkeergarage Paardenveld, waardoor er géén belemmeringen zijn om te kiezen voor een sloop-scenario.

Vanuit de Module Parkeernormen Fiets en Auto zijn er kaders die gesteld worden aan bijvoorbeeld maximale loopafstanden voor bezoekers. In zone A1 (binnenstad) en A2 hanteert de gemeente 1.000 meter als maximale loopafstand voor bezoekers. Figuur 1 toont de loopafstanden vanuit de openbare parkeergarages naar delen van de binnenstad, in de huidige situatie en na eventuele sloop van de parkeergarage Paardenveld én Springweg.

Uit de figuur valt op te maken dat het verdwijnen van parkeergarage Paardenveld geen invloed heeft op bereikbaarheid van voorzieningen in de binnenstad. Wel is een iets kleiner deel van Pijlsweerd binnen 1.000 meter bereikbaar vanaf een parkeergarage in de binnenstad.

Een klein aantal straten in het zuidoostelijke deel van de binnenstad is met de sloop van de parkeergarage Springweg niet meer bereikbaar binnen 1.000 meter loopafstand vanuit een openbare parkeergarage. Het betreft delen van de Lange Nieuwstraat, Nieuwegracht, Servaasbolwerk en tussenliggende straten. Het Universiteitsmuseum en museum/sterrenwacht Sonnenborgh zijn wel binnen 1.000 meter bereikbaar.
In de praktijk zijn er wel straatparkeerplaatsen in de omgeving aanwezig, waardoor er strikt bezien aan het beleidskader wordt voldaan.

3.6 Conclusies

De belangrijkste conclusies met betrekking tot het nut en de noodzaak van de parkeergarage Paardenveld zijn als volgt te omschrijven:

De parkeergarage Paardenveld is niet noodzakelijk voor bewoners parkeren omdat er voldoende alternatieven in de omgeving zijn om de parkeerbehoeftes van de bewoners op te vangen. De strategische ligging en het (voordelig) tarief van de parkeergarage Paardenveld maken de garage aantrekkelijk voor bezoekers. Er bestaat een risico van een vraaguitval door een hoger tarief, op voorhand is dit moeilijk in te schatten omdat het gebruik van de parkeergarage afhankelijk is van veel factoren (locatie van de garage, bestemming, vaste klanten/reguliere klant, etc.). In algemene zin hebben parkeergarages een prijselasticiteit van -0.3 (bij 10% verhoging van de prijs vermindert de vraag met 3%).

Er zijn vanuit de parkeerbalans geen belemmeringen om te kiezen voor een sloop-scenario en een herbestemming van de locatie is mogelijk. Wel kan dit van invloed zijn op de mogelijkheden van de politie Midden-Nederland om voertuigen te parkeren in de omgeving van politiebureau Paardenveld. Op basis van 'gewijzigd inzicht' zijn er op voorhand geen planologisch-juridische beperkingen. Wel dient er een zorgvuldige afweging van effecten en belangen plaats te vinden. Opheffen van de parkeergarage Paardenveld leidt niet tot overschrijding van de (in gemeentelijk beleid gestelde) maximale loopafstanden.

4 Economische impact van de parkeergarage

4.1 Economische impact van sloop

BRO heeft in opdracht van de gemeente Utrecht de Economische impact van een sloop-scenario van parkeergarage Paardenveld onderzocht. De centrale vraag van het onderzoek was “wat is de economische impact van het slopen van de Paardenveld parkeergarage op de omliggende ondernemingen en voorzieningen?” Hieronder geven we de belangrijkste conclusies weer.

Belangrijkste conclusies

- Het slopen van de parkeergarage Paardenveld heeft geen wezenlijk effect op het aantal auto-bezoekers van de voorzieningen in Wijk C. Het merendeel van de bezoekers van de parkeergarage zal uitwijken naar andere parkeergarage in de omgeving.
- In wijk C zijn prima alternatieve parkeergarages aanwezig qua ligging en prijsstelling, zoals La Vie (Bijenkorf) en Hoog Catharijne (P1 t/m 5).
- Er zijn in Wijk C weinig publieksgerichte voorzieningen die sterk afhankelijk zijn van de parkeergarage Paardenveld. Sloop van de parkeergarage heeft wel effect op de direct omliggende publieksvoorzieningen zoals politiebureau, enkele kantoren en instellingen.

Aanbevelingen

- Hoewel de economische effecten bij sloop per saldo beperkt zijn kunnen enkele individuele ondernemingen hier wel hard door getroffen worden.
- Veel bezoekers van het nabijgelegen politiebureau parkeren in de parkeergarage. Het is een aandachtspunt dat deze voorziening voldoende bereikbaar blijft voor bezoekers.

Het rapport van BRO (Economische impactanalyse parkeergarage Paardenveld) is als bijlage toegevoegd.

4.2 Huidige huurders parkeergarage Paardenveld

Naast de parkeerfunctie van parkeergarage Paardenveld wordt de begane grond en eerste verdieping van de parkeergarage op dit moment gebruikt door een diverse groep ondernemers. Dit creëert een unieke en dynamische omgeving. Deze diversiteit aan huurders en functies maakt het gebouw tot een bruisende ontmoetingsplek, waar bewoners en bezoekers genieten van een rijke mix aan ervaringen. Dit alles versterkt niet alleen de lokale economie, maar ook de sociale samenhang van de verschillende groepen die in de verschillende ruimtes komen. Hierdoor is het gebouw voor diverse doelgroepen uit de wijk en de stad aantrekkelijk en is het een plek waar nieuwe verbindingen (zowel tussen doelgroepen als disciplines) tot stand worden gebracht, zowel voor bewoners als passanten.

Alle (commerciële) ruimtes op de begane grond zijn volledig in gebruik door een gevarieerde groep ondernemers. Op de eerste verdieping zijn enkele grote ruimtes in gebruik en zijn er nog diverse ruimtes die geen huurder of gebruiker hebben en vooral worden gebruikt voor opslag van materialen. Sommige ondernemers zitten er al geruime tijd en enkele ondernemers zitten pas een jaar in het gebouw. Gezamenlijk bedienen ze een brede doelgroep aan gebruikers en bezoekers.

Op dit moment bevinden zich in Parkeergarage Paardenveld de volgende huurders en gebruikers:

Dagjesuppen.nl

De SUP- en kanoverhuur biedt vanuit de opslagruimte in parkeergarage Paardenveld de mogelijkheid om

heerlijk te genieten op het water. Vanaf Paardenveld kun je peddelen richting de Oudegracht of de Stadsbuitengracht en de stad vanaf het water ontdekken.

JEU de boules bar
Met 11 indoor en 2 outdoor banen kun je hier gezellig met vrienden en collega's boulen, borrelen en eten. Gevestigd op de begane grond en aan park Paardenveld is het een komen en gaan van vrienden, collega's of familie die elkaar met deze aloude sport uitdagen.

Broodnodig
Openden in november 2004 op de Mariaplaats naar eigen zeggen als één van de eerste in Utrecht een espressobar. Vanuit hun vestiging in parkeergarage Paardenveld bakken ze hun zuurdesembrood, koekjes en taarten en gebruiken hierbij bijna alleen maar biologische producten.

Suzi
Op de hoek van de Kroonstraat en Paardenveld zit Japans restaurant Suzi. De kaart bestaat onder ander uit sushi, sashimi, salades en gewokte, gefrituurde en gegrilde gerechten. Veel bewoners uit Wijk C komen hier naar verluidt graag een bakje koffie drinken om bij te praten.

Tigers Gym
Na het vertrek van Camera Express heeft begin 2024 kickboksschool Tigers Gym de laatste leegstaande ruimte ingenomen. Het is een sportschool en ontmoetingsplek voor iedereen om je mentale weerstand te vergroten en af en toe even te resetten.

Kapitaal en StrandedFM
Op het gebied van kunst en cultuur zijn de organisaties Kapitaal en StandedFM in garage Paardenveld gehuisvest. Zowel Kapitaal als StrandedFM hebben een focus op het ontdekken en ontwikkelen van jong talent. Beide partijen doen dit zonder subsidie en hebben daarmee een sterk onafhankelijk karakter. Kapitaal is een open werkplaats voor analoge druktechnieken, een inspirerende expositieruimte en een educatieve broedplaats waar hedendaags talent zelfstandig of begeleid aan de slag kan om eigen beeldend werk te maken.Stranded FM is een internet-radiostation waar community-vorming centraal staat, die een laagdrempelig podium biedt voor Dj's en creatieve makers.

Bouw Combinatie Eemnes
Deze bouwcombinatie construeert, realiseert en innoveert allerlei klein- en grootschalige bouwprojecten. Ze coördineren deze activiteiten vanuit hun kantoor in parkeergarage Paardenveld. Ook hebben ze in het verleden de eerste verdieping van de parkeergarage wind- en waterdicht gemaakt.

4.3 Conclusie

Het slopen, dan wel verminderen van parkeeraanbod, van de parkeergarage Paardenveld heeft geen wezenlijk effect op het aantal auto-bezoekers van de voorzieningen in Wijk C. Hoewel de economische effecten bij sloop per saldo beperkt zijn kunnen enkele individuele ondernemingen hier hard door getroffen worden. Verder betekent sloop van de parkeergarage dat de huidige huurders in de parkeergarage op zoek moeten naar een alternatieve locatie. Niet alleen zou dan de waarde van elke individuele ondernemer voor wijk C, de bezoekers van park Paardenveld en de rest van Utrecht afnemen, ook zal het gevarieerde aanbod van deze groep ondernemers niet snel opnieuw bij elkaar te realiseren zijn. Tevens zullen er in materiele zin opnieuw investeringen moeten worden gedaan door de ondernemers.

5 Gemeentelijk beheer en exploitatie van de parkeergarage

5.1 Onderhoudsstaat van de parkeergarage

Er heeft in juni 2024 een inspectie plaatsgevonden van de parkeergarage Paardenveld. De belangrijkste bevindingen over de parkeergarage zijn hieronder weergegeven.

- De Paardenveld parkeergarage kent in z'n algemeenheid een onderhoudsstaat die van een dergelijk gebouw van deze leeftijd mag worden verwacht. Het is een functioneel gebouw dat door de jaren heen dienst heeft gedaan als parkeergarage met commerciële ruimten in de plint. De huidige erfpachter heeft het gebouw de afgelopen jaren sober en doelmatig onderhouden.
- De betonconstructie oogt degelijk en van voldoende niveau. Wel zijn op verschillende locaties scheuren, condens en lekkages aangetroffen. Ook hebben op enkele plekken delen van het beton losgelaten waardoor de wapening zichtbaar is.
- De doorlaat van de gevelbekleding is mogelijk onvoldoende om van een natuurlijke beluchte open parkeergarage te kunnen spreken. Er zijn geen stuwdrukventilatoren of sprinklerinstallatie aanwezig. Ten aanzien van de brandveiligheid moeten hierdoor mogelijk meer of grotere gevelopeningen worden gecreëerd of zijn extra brandveiligheidsvoorzieningen nodig. Ook brandwerende doorvoeren zijn op de verschillende verdiepingen niet overal aanwezig.
- De vloerafwerking (wegdek) van de parkeerlagen is nog voldoende. Er is weinig beschadiging of vervuiling geconstateerd. Wel is de belijning op verschillende delen weggesleten.
- De trappenhuizen vertonen enige lekkage en vervuiling. Het gebruikelijke onderhoud zoals schilderwerk, plaatselijk vervangen van kozijnen en glas is nodig om de exploitatie nog voor meerdere jaren te kunnen voortzetten. Een keuring van de lift moet uitwijzen of deze tijdens de resterende exploitatietermijn nog (grondig) opgeknapt of vervangen moeten worden.
- De verlichting is recentelijk grotendeels vervangen door LED. In de trappenhuizen zijn nog armaturen met TL-verlichting aanwezig. Er is een tweetal laadpalen aanwezig in de garage.
- De installaties ten behoeve van het parkeermanagement is grotendeels van recente datum en verkeerd in goede staat.
- De commerciële ruimten kennen in hoofdzaak dezelfde bouwkundige constructie en kozijnen zijn op het oog in goede staat.

Zoals aangegeven in de brief van 9 januari 2025 zijn er reeds een aantal onderzoeken gestart zodat de benodigde werkzaamheden kunnen worden voorbereid zodra de parkeergarage in gemeentelijk beheer en exploitatie komt. Het gaat dan om;

- Nader onderzoek naar de conditie van de betonconstructie (inclusief wapening).
- Een brandveiligheidsonderzoek wat nodig is om te bepalen of aanpassingen of aanvullende installaties nodig zijn.
- Een keuring van de elektrotechnische installatie (NEN1010) om de onderhoudsstaat goed vast te stellen.
- Een toets van de hefsystemen, inclusief of de lift aan vervanging toe is.

5.2 Beheer en exploitatie van de parkeergarage

Gemeente Utrecht beheert en exploiteert de parkeergarage vanaf 4 september 2025. Hierbij zijn de benodigde investeringen getoetst aan de relatief beperkte periode dat de gemeente deze garage gaat exploiteren. Dit betekent dat de garage qua basisfunctionaliteit op orde is en voldoet aan alle geldende veiligheidseisen en regelgeving. Ook worden enkele huisstijlelementen van gemeente Utrecht toegevoegd

aan de garage in de vorm van bebording en kleurgebruik zodat de garage voor de bezoekers herkenbaar is.

Op dit moment is de parkeergarage Paardenveld voorzien van alle benodigde apparatuur om de garage te kunnen exploiteren. Uit een schouw van juni 2024 bleek dat een deel van de apparatuur richting de end-of-life fase gaat. Deze apparatuur hoeft niet meteen vervangen te worden, maar mogelijk wel tijdens de verwacht exploitatieduur. Daarom reserveren we hiervoor middelen. De overige hardware zijn relatief nieuw en zijn naar verwachting tijdens de exploitatie niet aan vervanging toe.

Het beheer van de openbare parkeergarages besteed de gemeente Utrecht momenteel uit aan P1. Zij zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van onderhoud aan onze parkeerapparatuur en het verzorgen van service- en prikrondes op locatie. Het is geniet de voorkeur om deze parkeergarage ook aan de overeenkomst met P1 toe te voegen, hiervoor is voldoende voorbereidingstijd nodig. Mocht het in de toekomst wenselijk zijn dan is het ook mogelijk om de parkeergarage te voorzien van personele bezetting. Hierbij zijn indicatief de kosten inzichtelijk gemaakt voor het beheer en exploitatie van de parkeergarage met bemensing tijdens kantooruren (zoals bij Berlijnplein) en een fulltime bemensing (zoals bij P&R Westraven). Naar verwachting is het wenselijk om voor deze parkeergarage maatwerk toe te passen.

5.3 Beheer en exploitatie van de overige verdiepingen (niet parkeren)

De (commerciële) ruimtes op de begane grond en de 1e verdieping exploiteert de gemeente straks zelf, zoals we dat bij vele panden in Gemeentelijk bezit doen. Het uitgangspunt is daarbij dat het bestaande programma behouden blijft.

Voor de invulling op de 4e verdieping en voor het dak zoeken we bij voorkeur één exploitant per verdieping of voor beide verdiepingen één exploitant. Eén en ander is afhankelijk van de gekozen invulling en de uitwerking hiervan. Eerder hebben zich al diverse initiatiefnemers gemeld met meer culturele en/of meer commerciële belangen. Bij maatschappelijke invulling is het uitgangspunt dat deze een kostprijsdekkende huur betaald (Wet markt en overheid). In de businesscase gaan we daarom minimaal uit van een kostprijs dekkende huur, voor meer commerciële initiatieven zal de huurprijs worden bepaald aan de hand van een taxatie (rekening houdend met tijdelijke situatie, investeringen door exploitant etc.)

Uit de verdere uitwerking van een kleinschalig sekswerkbedrijf en hub voor duurzame stadslogistiek zal moeten blijken of en op welke manier het beheer en exploitatie kan plaatsvinden. In tegenstelling tot de andere beoogde programmatische invullingen is het nog niet zeker of er exploitanten zijn die hiervoor in aanmerking komen. Ook dient in het geval van een kleinschalig seksbedrijf dat de exploitant van onbesproken gedrag moet zijn en of er interesse is om te investeren in het gebouw voor een relatief korte periode (max 10 jaar). Uitgangspunt bij de verdere uitwerking van een hub voor duurzame stadslogistiek en/of kleinschalig sekswerkbedrijf is dat een exploitant de benodigde investeringen doet en dat de financiële effecten op de businesscase van de programmatische scenario's minimaal zijn.

Ten aanzien van beheer en onderhoud wordt het minimaal nodige gedaan (uiteraard voldoen we aan veiligheid en zorgplicht), omdat het gaat om een tijdelijke invulling vooruitlopend op een herontwikkeling. Naar aanleiding van een meerjarenonderhoudsplanning/-begroting (MJOP) met een horizon van 10 jaar zal worden bepaald hoe het onderhoud zal worden vorm gegeven. Wel nemen we alvast een reservering op voor incidenteel grootschalig onderhoud op in de businesscase.

5.4 Sociale veiligheid

De gesprekken met de huidige huurders van parkeergarage Paardenveld en de ervaring met parkeergarage Springweg leert dat er sprake kan zijn van overlast en vandalisme en dat dit kan zorgen voor extra kosten. Er is bijvoorbeeld sprake van geforceerde deuren, installaties die gesloopt worden, schade aan toegangshek, slapende mensen, uitwerpselen, graffiti etc. Met een tijdige overdracht naar P1 willen we op voorhand zorgen dat alle camerabeelden en verbindingen vanuit de parkeergarage vanaf dag 1 bij de meldkamer binnenkomen. Hoewel de ligging en situatie van parkeergarage Paardenveld verschilt van de parkeergarage Springweg willen we dit zoveel mogelijk voorkomen.

Uit de gesprekken met buurtbewoners, huurders en andere belanghebbenden uit de omgeving van de parkeergarage komt naar voren dat zij zich – in algemene zin – ook zorgen maken om de gebrekkige verlichting rondom de parkeergarage, de noodzaak voor het verfraaien van de parkeergarage en meer aandacht willen voor de omliggende openbare ruimte. Dit kan door te zorgen voor een levendig gebouw met 'oren en ogen' op alle verdiepingen van het gebouw. Een bruisend gebouw helpt verloedering te voorkomen. Ook zijn de mogelijkheden verkend om in de beginperiode en/of gedurende de exploitatie rekening te houden met intensiever toezicht. Hiervoor zijn de mogelijkheden verkend om (1) wijk-C op te nemen in de ronde van de BOA's, (2) per dienst extra patrouilles te laten plaatsvinden gedurende de dag- en late dienst, (3) per dienst extra patrouilles te laten plaatsvinden gedurende de dag-, late- en nachtdienst en (4) extra inzet tijdens piekmomenten mogelijk te maken.

5.5 Realisatie meervoudig ruimtegebruik

Voor het moment dat het erfpachtrecht eindigt en de parkeergarage in eigendom komt van de gemeente ligt de prioriteit bij het zo goed mogelijk doorgang laten hebben van de huidige exploitatie. Om die reden is in januari 2025 – in afwachting van een raadsvoorstel –gestart met de voorbereiding van de ingebruikname van de parkeergarage Paardenveld.

Voor het behoud van de parkeergarage wordt eerst het noodzakelijk onderhoud uitgevoerd en de huidige exploitatie voortgezet voordat we nieuw programma gaan toevoegen. Na een raadsbesluit voor één van de scenario's dienen alle werkzaamheden betreffende de huidige huurders (begane grond en 1e verdieping) en de gebruikers van de parkeergarage zo soepel mogelijk plaats te vinden. In het geval van het scenario sloop dan starten de voorbereidende werkzaamheden hiervoor na het raadsbesluit.

Uit de studie van Studio BNL en UrbanXchange blijkt dat met het toevoegen van nieuwe functies parkeergarage Paardenveld de mogelijkheid biedt om van de parkeergarage een maatschappelijk, cultureel en economisch waardevolle plek te maken voor zowel de buurt als de stad. De toevoeging van uiteenlopende functies zorgt er ook voor dat er, naast Park Paardenveld, een bruisend gebouw ontstaat en dat er ook investeringen gedaan kunnen worden in de directe omgeving van het gebouw. Hiermee ontstaat de mogelijkheid om een gebouw te realiseren wat als voorbeeld kan dienen voor meervoudig ruimtegebruik in Utrecht.

Bij de uitwerking en realisatie van het raadsvoorstel en het beoogde programma betrekken we – na een raadsbesluit – een groep betrokken bewoners, huurders en andere belanghebbenden. Bij de selectie van mogelijke huurders zal er altijd sprake zijn van een openbare uitvraag. Ook dienen hierbij de uitkomsten van de lopende onderzoeken en de uitwerking van het kleinschalig seksbedrijf en /of de hub voor duurzame stadslogistiek te worden verwerkt. Op basis hiervan dient ook het gebouw ruimtelijk aangepast te worden voor het beoogde programma. Om die reden verwachten we dat de realisatie van nieuw programma op zijn vroegst vanaf 2026 zal plaatsvinden.

6 Inventarisatie programmatische scenario's

Zoals in paragraaf 2.3 benoemd gaat dit document over de keuze hoe de toekomst van 'parkeergarage Paardenveld' eruit kan gaan zien voor de komende jaren tot aan de gebiedsontwikkeling. In dit document is de uitwerking van drie scenario's voor de tijdelijke invulling van de parkeergarage Paardenveld tot aan de gebiedsontwikkeling weergegeven, met mogelijk enkele varianten binnen die scenario's.

Voor het scenario 'optimalisatie' zijn er diverse variaties verkend voor de wijze waarop de programmatische invulling kan plaatsvinden binnen het scenario. Hierbij is zoveel mogelijk rekening gehouden met de moties M353/2022 en M357/2022 van de gemeenteraad, de participatie met buurt, stad en markt, de aanvullende stap in de participatie en de wensen vanuit gemeentelijke projecten en beleidsvelden.

6.1 Mogelijke programmatische invullingen

Inpandig ruimte voor een fietsparkeervoorziening
Vanuit de Fietsersbond Utrecht en enkele bewoners is de mogelijkheid geopperd voor een inpandige fietsparkeervoorziening. De realisatie van een dergelijke inpandige fietsparkeervoorziening in de parkeergarage wordt niet gezien als passende oplossing voor het tekort aan fietsparkeerplaatsen in de binnenstad. Enerzijds omdat er op deze locatie vooralsnog geen unit/winkelruimte beschikbaar is op de begane grond, waardoor een eventuele stalling op hoger gelegen verdiepingen gerealiseerd zou moeten worden. Anderzijds omdat de prioriteiten voor een dergelijke voorziening elders liggen, bij voorkeur dichterbij het voetgangersgebied en langs de hoofdfietsroutes door de binnenstad. We verkennen momenteel andere locaties dichterbij de binnenstad waar een dergelijke voorziening beter past en er een hogere urgentie is om een dergelijke voorziening te realiseren.

Wel worden er vanuit de herinrichting van Park Paardenveld extra fietsparkeervoorzieningen gerealiseerd in de directe omgeving van parkeergarage Paardenveld. Ook is er in de buurtstalling in Wijk C nog heel veel restruimte, maar er is geen tot nauwelijks behoefte onder bij de bewoners om hier de fiets te stallen.

Inpandig ruimte voor duurzame stadslogistiek
Er wordt in de binnenstad van Utrecht veel druk ervaren door bevoorrading en logistiek, dit geldt voor zowel de omliggende Wijk-C als de binnenstad. Er is groeiende behoefte aan duurzame stadslogistiek en efficiëntere bezorgdiensten. Deze hub in het gebouw kan fungeren als een centraal verzamelpunt voor goederenleveringen, waar vervoerders over weg en/of water hun lading kunnen lossen, sorteren en distribueren naar een eindbestemming in de binnenstad met lichte elektrische voertuigen. Een eventuele verkenning willen samen met diverse aanbieders uitvoeren. De haalbaarheid moet nog nader worden uitgewerkt.

Vanuit ondernemers en instellingen uit het kernwinkelgebied is het verzoek gekomen om in de parkeergarage of aan de rand van het gebouw mogelijkheden te realiseren voor snellaadvoorzieningen en parkeermogelijkheden voor grote (logistieke)voertuigen. Gezien de beperkte verdiepingshoogte zien we hiervoor geen mogelijkheid in de parkeergarage. Wel gaan we met deze ondernemers en instellingen in

gesprek over de mogelijkheden van dubbelgebruik voor logistiek verkeer van de snellader aan de Mineurslaan en de gewenste snellader bij het Moreelsepark.

Inpandig ruimte voor kleinschalig sekswerkbedrijf
Utrecht werkt aan een stad waar sekswerkers schoon, veilig en transparant hun beroep kunnen uitoefenen. Op dit moment is daar onvoldoende ruimte voor. Onderdeel van de plannen is om ruimte te scheppen voor één a twee kleinschalige locaties van maximaal 15 werkplekken waar sekswerkers zelfstandig een werkruimte kunnen huren. Hoewel duidelijk is dat veel omwonenden hier anders over denken, denkt de gemeente dat de parkeergarage een kansrijke plek is voor een kleinschalige sekswerkbedrijf. Het pand en de omgeving biedt straks de nodige 'reuring' wat goed is voor de sociale veiligheid. Ook is de bereikbaarheid goed.

Uit de gesprekken met directe omwonenden, huurders en andere belanghebbenden blijkt dat een aantal maatregelen wenselijk is om een kleinschalig sekswerkbedrijf zo goed mogelijk in te passen in de parkeergarage. Het gaat daarbij om;

- Een beheergroep met o.a. omwonenden, huurders, sekswerkers en politie om te monitoren hoe het gaat en eventuele zorgen te bespreken.
- Een zodanige inrichting van het gebouw dat ingangen en looproutes zorgen voor het gewenste niveau van zowel zicht als discretie, en eventuele nadelige effecten voor omwonenden worden voorkomen.
- Inzet op schoon, heel en een veilig gebouw en omgeving.
- De mogelijkheid voor extra toezicht als dat nodig blijkt (niet structureel).
- Een onderzoek naar het niveau van de verlichting in wijk, uit te voeren na realisatie van de verlichting die wordt gerealiseerd bij de herinrichting van Park Paardenveld.
- Een onderzoek naar verkeersstromen in de wijk in relatie tot garage (inclusief een sekswerkbedrijf).

In de uitwerking van het kleinschalig sekswerkbedrijf wordt rekening gehouden met het zoveel mogelijk tegemoet komen aan de zorgen die zijn geuit vanuit de omgeving tijdens de aanvullende stap in de participatie. Daarbij kan een groot deel van deze maatregelen ook relevant zijn voor het gehele gebouw en haar omgeving en niet alleen voor een kleinschalig sekswerkbedrijf.

Broedplaats van maatschappelijke en culturele organisaties
De tijdelijkheid van parkeergarage Paardenveld biedt kansen om, onder één exploitant, diverse culturele ondernemers en maatschappelijke organisaties laagdrempelig een betaalbare (werk)plek te bieden. Hierbij is het wenselijk zoveel mogelijk aansluiting te zoeken bij bestaande culturele en maatschappelijke functies uit de parkeergarage en omliggende Wijk C. We streven hierbij bijvoorbeeld naar een actieve verbinding met sociaal geëngageerde organisaties. Op cultureel gebied kan verbinding worden gezocht met de nabijgelegen podia EKKO, ACU, en de nabijgelegen vestiging van de HKU.

De broedplaats kan hiermee straks een inspirerende omgeving bieden voor maatschappelijke bewegingen en belangenbehartigers, creatieve makers en organisatoren uit de (nacht)cultuur. Hierbij willen we de nadruk leggen op vernieuwing en talentontwikkeling. Makers van alle niveaus kunnen hier samen komen om te maken, te experimenteren, te leren en te presenteren. We willen hierbij ook het 'naar buiten keren'

van het gebouw stimuleren, waarbij maatschappelijke organisaties en autonome makers in dialoog gaan met de directe omgeving. Doordat zij verschillende perspectieven samenbrengen, kunnen broedplaatsen een cruciale rol spelen in de ontwikkeling van vooruitstrevende oplossingen voor actuele en complexe maatschappelijke opgaven. De interdisciplinaire samenwerkingen en cross-over initiatieven die hier ontstaan, hebben de potentie van grote waarde te zijn voor de directe omgeving, Wijk C en de rest van Utrecht. We verwachten dat de broedplaats ook een plek kan bieden aan de buurt in de vorm van een buurtkamer voor ouderen of een plek voor jongeren.

Combinatie van sport, spel, groen, horeca en/of ontmoeten op het dak
In verschillende steden in Nederland zijn er mogelijkheden om op (openbare) daken activiteiten te ondernemen. In Utrecht kennen we dergelijke initiatieven vooralsnog nauwelijks. Het dak biedt de mogelijkheid om een dragende functie aan het gebouw toe te voegen die commercieel geëxploiteerd wordt (bijv. in de vorm van horeca, sportactiviteiten of een culturele invulling). Hiermee ontstaat tevens eigenaarschap wat zorgt voor het tegengaan van vrijblijvendheid en verloedering op het dak. De ambitie is een volledig openbaar toegankelijk dak met een meer commerciële trekker die een rol kan spelen in het beheer van het dak en t.b.v. de sociale veiligheid. Dit zorgt voor mogelijkheden om openbaar en gratis toegankelijk programma's toe te voegen. Waardoor het dak ook een plek kan worden voor buurtbewoners om elkaar te ontmoeten. Hierbij biedt het toevoegen van groen, zowel op het dak als aan de gevel, een kans om hittestress te verminderen. Ook biedt groen op en aan het gebouw kansen voor ontmoeten, ecologie en waterberging. In de uitwerking verkennen we de mogelijkheid tot het afkoppelen van regenwater in combinatie met het vergoenen van het dak.

Uiteindelijk dient een combinatie van een commerciële functie, groen, ruimte om te ontmoeten en te spelen en het uitzicht mensen 'naar boven' te trekken: een combinatie die er nog niet is in de stad. Hierbij speelt mee dat de gemeente straks ook eigenaar is van de parkeergarage, waardoor er naast de publieke verantwoordelijkheid als toetser van wet- en regelgeving ook vanuit de private rol als verhuurder afspraken gemaakt (kunnen) worden over de beoogde invulling van het dak en daarmee effecten naar de omgeving zoveel mogelijk kunnen voorkomen.

Openbare toiletvoorziening
In mei 2019 stemde de raad unaniem in met het initiatiefvoorstel 'Utrecht op het Gemak'. Een initiatief dat aansloot op de eerder ingezette koers om te komen tot meer toiletten in de openbare ruimte. In juli 2020 is het Plan van aanpak 'Utrecht op het gemak" aan de raad aangeboden en vastgesteld. Vervolgens zijn er in mei 2022 en daarna nog in juni 2023 updates gegeven over de gerealiseerde sanitaire voorzieningen, het beheer en schoonmaak, tijdelijke voorzieningen en mogelijke extra locaties inclusief voorwaarden.

Aangrenzend aan parkeergarage Paardenveld ligt het toekomstige Park Paardenveld. Voor het functioneren van het park Paardenveld is het wenselijk dat er een permanente toiletvoorziening komt. Vanwege het ontbreken van voldoende financiële dekking is dit geen onderdeel van het IPvE voor park Paardenveld. Zo lang deze voorziening er niet is, zullen er de eerste jaren tijdelijke voorzieningen (dixies) in voorjaar/zomer geplaatst moeten worden.

Tijdelijk wonen op parkeergarage Paardenveld
Voor het 10 jaar lang mogelijk maken van tijdelijk wonen in en op het dak van parkeergarage Paardenveld heeft een globale verkenning plaatsgevonden. Het gebouw is in principe gunstig gelegen voor een vorm van gemengd wonen met behoud van functies op de begane grond en 1e verdieping.

Echter is hierbij ook geconcludeerd dat de benodigde daglichttoetreding en beperkte hoogte van de plafonds (< 2m) een grote beperkende factor is voor de realisatie van tijdelijke woningen op de verdiepingen van de parkeergarage (1e t/m 4e verdieping). De omvang van de vloerplaat maakt dat er een beperkt aantal m2 inzetbaar is voor wonen. Per verdieping van circa 2200m2 is er circa 1000 m2 woonoppervlak te realiseren in de vorm van onzelfstandige kamers en de overige ruimte is dan ook onverlichte gangruimte.

Op de 2e, 3e, en 4e verdieping blijft een middengebied over van ca 20 bij 50 meter (1000 m2) wat niet of beperkt inzetbaar is (een deel hiervan kan als niet verhuurbare gezamenlijke ruimte ingevuld worden). Hierdoor kunnen er per verdieping maximaal 40 units van 24,5 m2 worden gerealiseerd. Afhankelijk van het draagvermogen van het dak is het mogelijk om hier maximaal 69 units van 24,5 m2 te realiseren aan de randen van het dak. Van de bruikbare 14.839 m2 is 4694 m2 geschikt voor wonen (32%) en ca 2936 m2 geschikt voor overige functies zoals technische ruimtes en opslag etc. (20%). Dat maakt dat in totaal ca 52% van de beschikbare ruimte op de tweede t/m vijfde verdieping (dak) inzetbaar is.

Met toestemming om af te wijken van de regels alsmede het realiseren van enkele lichtschachten in het midden van het gebouw, specifieke aandacht voor brandwerendheid en afwatering in het gebouw. Er zijn in technische zin mogelijkheden voor de realisatie van tijdelijke woningen op enkele verdiepingen en op het gebouw. Dit zorgt naar alle waarschijnlijk voor een negatieve businesscase door de zeer krappe financiële uitgangspositie vanwege de hoge investeringssom, terugverdienkosten van de aanschaf en beperkte terugverdientijd.

Afvalhub (openbare ruimte)
De mogelijkheden voor een afvalhub in de parkeergarage of naast de entree tot parkeergarage Paardenveld zijn onderzocht. Een dergelijke afvalhub zou kunnen fungeren als overslagpunt voor de afvalinzameling in de binnenstad. Echter vanwege de toegang tot de expeditie voor het gebouw, de nooduitgangen die uitkomen aan deze zijde van het gebouw en de benodigde ruimte voor bijv. een toiletvoorziening en het fietsparkeren is er in de directe omgeving van het gebouw geen mogelijkheid voor een dergelijke voorziening. Ook zorgt de beperkte verdiepingshoogte (< 2.00m) van de parkeergarage dat het in- en uitrijden van afvalinzamelingsvoertuigen niet mogelijk is.

Ambitie Inzet op schoon, heel en veilig in wijk C
De 'Alliantie Binnenstad' is een samenwerkingsverband van bewoners, ondernemers en organisaties in de binnenstad en de gemeente. De Alliantie wil bijdragen aan het realiseren van de ambities in de Omgevingsvisie Binnenstad 2040, zoals het groener en klimaatadaptiever maken van de binnenstad. De Alliantie ziet graag gevelgroen (klimplanten) aan de parkeergarage, zo mogelijk in combinatie met een stedelijke wadi. Momenteel is de Alliantie bezig met het uitwerken van dit idee, waarbij techniek, beheer en onderhoud en financiering nog uitzoekpunten zijn. Deze ambitie sluit aan bij de in het participatieproces geuite wens om groen te realiseren op/aan de garage.

Tegelijkertijd is er het proces met buurt, stad en markt en de aanvullende stap in de participatie de wens uitgesproken om meer te investeren in Wijk C. Buurtbewoners geven aan dat de wijk meer aandacht verdient. De meningen over de aandachtspunten lopen uiteen en daarom is het voorstel om in het vervolg in te zetten om samen met een beheergroep van o.a. omwonenden, huurders, sekswerkers en politie te monitoren hoe het gaat in de wijk en eventuele zorgen te bespreken en in gezamenlijkheid op te lossen.

Vanuit de gesprekken met direct omwonende, huurders en andere belanghebbenden zijn reeds enkele wensen geuit, zoals extra toezicht en handhaving vanuit VTH en/of permanente bemensing in de parkeergarage.

6.2 Haalbaarheid programmatische invullingen

Voor de invulling van het scenario 'optimalisatie' zijn diverse invullingen onderzocht. Op basis van deze verkenning zijn de mogelijkheid van een inpandige fietsenparkeervoorziening alsmede de afvalhub vanwege praktische redenen niet verder verwerkt voor een variatie in het programmatisch scenario optimalisatie. Over de mogelijkheden om snellaadvoorzieningen en parkeermogelijkheden voor grote (logistieke)voertuigen te realiseren in de binnenstad voeren we nadere gesprekken. Ook is de mogelijkheid om tijdelijk wonen te realiseren op het dak van de parkeergarage hoogst onwaarschijnlijk vanwege de beperkende factoren en de kosten die hiermee gemoeid zijn in combinatie met de korte terugverdientijd.

In het geval van een keuze voor het scenario 'optimalisatie' stellen we voor om uit te gaan van een combinatie van functies met maatschappelijk, cultureel en economische waarde. Op basis van de verkenning met beleidsvelden naar de financiële, juridische en technische haalbaarheid is de verwachting dat het toevoegen van een culturele en maatschappelijke broedplaats, openbaar toegankelijk dak met ruimte voor sport, spel, groen en ontmoeten (incl. commerciële functie) en een openbare toiletvoorziening te realiseren is. Voor het kleinschalige sekswerkbedrijf en de logistieke hub is nadere uitwerking nodig, waaronder met (o.a.) potentiële exploitanten, en dient te worden bepaald in hoeverre deze functies te combineren zijn met bovenstaande programma.

In hoofdstuk 8 (geheim) is de financiële onderbouwing en de eventuele gevolgen voor de businesscase van elke invulling weergegeven.

7 Relatie met andere projecten

Omgevingsvisie Binnenstad 2040

In de Omgevingsvisie Binnenstad 2040 is o.a. opgenomen dat we de stad goed bereikbaar willen houden maar met minder parkeren op straat, dat we maatschappelijke en culturele voorzieningen op peil willen houden en dat we werken aan een gezonden mix van functies zoals winkelen, werken, cultuur, beleven en ontmoeten. De tijdelijke invulling van parkeergarage Paardenveld met een gemengd programma, inclusief behoud van een deel van het parkeren, levert een bijdragen aan deze doelstellingen. Daarnaast is in de omgevingsvisie concreet opgenomen dat we parkeergarage Paardenveld en het politiebureau op termijn willen herontwikkelen, zodat deze weer past in het historische patroon van straten en stegen. Waar de Utrechtse stedenbouwkundige structuur van bouwblokken, stegen en binnentuinen is aangetast en het netwerk grover is geworden, willen we kansen benutten om deze te herstellen zodra zich herontwikkeling voordoet. De voorgenomen gebiedsontwikkeling in 2035 biedt deze mogelijkheid.

Park Paardenveld

Park Paardenveld grenst direct aansluitend aan de parkeergarage. De plannen om het park Paardenveld opnieuw in te richten als volwaardig stadspark, als onderdeel van het Singelpark Noord, zijn vergevorderd en realisatie zal in 2025 plaatsvinden. De herinrichting sluit aan bij de principes van het singelpark, met een meer afwisselende groene kwaliteit, diverse routes en mogelijkheden voor verblijf en ontmoeting. Met de herinrichting zal ook de verlichting van het park en de omgeving van de parkeergarage in de avonduren beter worden. Na de herinrichting van het park dient de logistiek voor de parkeergarage via de zijsteeg plaatsvinden. Het verwijderen van alle parkeerplekken, rijbaan en andere verhardingen zorgt voor een toevoeging van circa 2100 m2 groen en circa 70 fietsparkeerplekken.

Sloop springweggarage

Bij parkeergarage Springweg liep de erfpacht ook af, vergelijkbaar met Paardenveld. In 2021 heeft de gemeenteraad besloten dat parkeergarage Springweg in 2024 eigendom wordt van de gemeente, om deze vervolgens nog 4 jaar als gemeente te exploiteren en daarna in 2028 te slopen. Inmiddels is het proces gestart om een Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE) op te stellen, om woningbouw en ander programma mogelijk te maken op de plek van parkeergarage Springweg. Op termijn is deze mogelijkheid er ook voor parkeergarage Paardenveld, maar dat ligt nu nog niet ter besluitvorming voor. Parkeergarage Paardenveld wordt in 2025 eigendom van de gemeente, maar voor deze garage is nog niet besloten hoe wij deze willen inzetten en voor hoe lang. Daarom doorlopen we nu een vergelijkbaar proces, waarbij verschillende scenario's inzichtelijk worden gemaakt en ter besluitvorming worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

Autoluwe Binnenstad

Het college van B&W heeft besloten om in de binnenstad elk jaar 50 parkeerplekken op te heffen. Dat wordt gedaan zodat er minder auto's in de binnenstad rijden en parkeren. Zo ontstaat er meer ruimte voor voetgangers, fietsers, voor verblijven en voor groen. Daarnaast kan iedereen op deze manier beter van het historisch erfgoed genieten. Elk jaar worden er plekken verwijderd en opnieuw ingericht volgens de afspraken uit de Omgevingsvisie Binnenstad. Door het opheffen van parkeerplaatsen neemt de parkeercapaciteit af. We houden hier rekening mee met het totaal aantal uit te geven

parkeervergunningen. We verlagen het vergunningenplafond per rayon stapsgewijs door opgezegde of beëindigde vergunningen voor een deel niet opnieuw uit te geven. Bij de planning van de te verwijderen parkeerplekken, wordt rekening gehouden met de projecten van de binnenstad. Zo worden in 2025 parkeerplekken verwijderd om ruimte te maken voor Park Paardenveld en wordt er begonnen met het autoluw maken van Janskerkhof.

Knip Catharijnesingel

Vanaf maart 2025 is er een geslotenverklaring ingevoerd voor het weren van doorgaand auto- en motorverkeer op de Catharijnesingel. De geslotenverklaring tussen de Spoor- en Stationsstraat leidt tot een vermindering van de verkeersdruk op de Catharijnesingel, wat ten goede komt aan de leefbaarheid van de binnenstad. De bestaande parkeergarages in de binnenstad blijven bereikbaar, waarbij parkeergarage Paardenveld niet meer bereikbaar is over de Catharijnesingel komend vanaf de Bleekstraat

Herinrichting Amsterdamsestraatweg

Rond de zomer van 2025 is de herinrichting en rioolvervanging van de Amsterdamsestraatweg tussen de Marnixlaan en Weerdsingel afgerond. Ook na de herinrichting blijft parkeergarage Paardenveld bereikbaar via de Amsterdamsestraatweg. De Amsterdamsestraatweg wordt ingericht als 30 km/u-weg, met drempels, verhoogde oversteekpunten, zebrapaden en een brede middenberm, waar mogelijk worden parkeervakken opgeheven. Met de nieuwe inrichting maken we de straat groener en verbeteren we de verkeersveiligheid voor fietsers en voetgangers. Daarnaast verbeteren we de leefbaarheid, veiligheid en economische vitaliteit van de Amsterdamsestraatweg structureel, waarmee er een prettige woon- en leefomgeving voor bewoners en een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor ondernemers ontstaat.

Ontwikkeling Lombokplein en kop ASW

Met de herontwikkeling van het gebied van de Graadt van Roggenweg, het Westplein en de kop Amsterdamsestraatweg/Oude Daalstraat veranderen we de identiteit van dit gebied van voornamelijk een mobiliteitsfunctie naar een woonfunctie. Met de realisatie van het Lombokplein realiseren we circa 350-400 woningen, wordt de infrastructuur aangepast, vergroenen we het gebied en maken we de Leidsche Rijn bevaarbaar. Tevens voegen we met de ruimtelijke ontwikkeling op de kop van de ASW meer woningen en voorzieningen toe aan het gebied aan de overkant van parkeergarage Paardenveld. Hiermee wordt de ruimtelijke structuur aan de rand van de 1ste Daalsebuurt hersteld en wordt de Amsterdamsestraatweg beter verbonden met de binnenstad.

8 Financiën

Op dit hoofdstuk is tijdelijk geheimhouding opgelegd op grond van artikel 87 Gemeentewet om reden genoemd in artikel 5.1 lid 2 b van de Wet open overheid totdat het project financieel is afgesloten.

Geheimhouding is nodig om het gemeentelijke financiële belang bij onderhandelingen te beschermen. Bij onderhandelingen is het van belang dat de potentiële contractpartij geen inzage heeft in de gemeentelijke financiële mogelijkheden en strategische scenario's waarmee de gemeente de onderhandelingen ingaat.

9 Toekomst parkeergarage Paardenveld

Met het aflopende erfpachtrecht voor Parkeergarage Paardenveld staat de gemeente Utrecht voor de keuze om te bepalen hoe de parkeergarage gebruikt gaat worden tot aan de beoogde herontwikkeling van het gebouw vanaf 2035. Hiervoor zijn drie scenario's ontwikkeld, met mogelijk enkele varianten binnen die scenario's.

I. Voortzetting van het huidig gebruik tot 3 september 2035.
II. Optimaliseren van het huidig gebruik en toevoegen van programma tot 3 september 2035.
III. Sloop van de parkeergarage per 3 september 2025.

Er is tevens een participatieproces doorlopen met buurt, stad en markt met als doel het ophalen van inspiratie voor de programmatische invulling van parkeergarage Paardenveld. In januari 2025 is er een aanvullende peiling georganiseerd over een kleinschalig sekswerkbedrijf in parkeergarage Paardenveld.

9.1 Algemene conclusies

Nut en noodzaak parkeergarage

De parkeergarage Paardenveld is niet noodzakelijk voor bewoners parkeren omdat er voldoende alternatieven in de omgeving zijn om de parkeerbehoeftes van de bewoners op te vangen. In de parkeergarages Jan Meijenstraat en Hoog Catharijne zijn reeds meer dan 150 parkeerplaatsen gereserveerd voor bewoners die hun auto van straat naar garage willen verplaatsen.

Er zijn vanuit de parkeerbalans geen belemmeringen om te kiezen voor een sloop-scenario en een herbestemming van de locatie is mogelijk. De strategische ligging en het (voordelig) tarief van de parkeergarage Paardenveld maken de garage aantrekkelijk voor bezoekers. De parkeergarage is nuttig voor de bereikbaarheid van enkele voorzieningen in de directe omgeving van de parkeergarage, waaronder politiebureau Paardenveld. Tevens heeft de politie Midden-Nederland de wens geuit om tot 2035 gebruik te maken van de parkeergarage.

Kortom, de parkeerfunctie van het gebouw is nuttig, maar niet noodzakelijk.

Gebruiksmogelijkheden van het gebouw

Op basis van de huidige inzichten en informatie over de (onderhouds)staat van de parkeergarage kunnen we het huidige programma van de parkeergarage optimaliseren en meervoudig ruimtegebruik stimuleren. Ook maakt de constructie van de parkeergarage, met twee trappenhuizen voor voetgangers en een separaat slakkenhuis voor autoverkeer om toegang te verkrijgen tot de verdiepingen, het mogelijk om enkele van de vier de bestaande parkeerlagen voor ander programma dan parkeren te bestemmen. Op deze manier kan de ruimte op de 1e verdieping efficiënter worden ingezet en kan parkeerruimte op verdiepingen die niet nodig zijn ingezet worden voor andere beleidsdoeleinden en kan meervoudig ruimtegebruik gestimuleerd worden.

Financiële kaders

Voor de businesscase van de programmatische scenario's is als uitgangspunt genomen dat via de exploitatie van de parkeergarage de vergoeding voor de aanschaf van de parkeergarage is gedekt, de parkeergarage na 10 jaar is afgeschreven, er geen resterende inneemwaarde is en dat alle project-,onderzoeks- en voorbereidingskosten voor de herontwikkeling van het gebouw en omliggende gebied onderdeel zijn van de businesscase (incl. sloop en bouwrijp maken) en daarmee ook zijn gedekt.

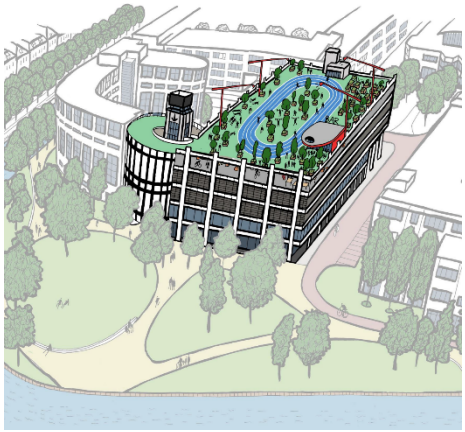
Op basis van deze uitgangspunten is voor zowel het scenario '*voorzetting van het huidige gebruik tot september 2035'* als het scenario *'optimaliseren van huidig gebruik en toevoegen van programma tot 3 september 2035'* dekking mogelijk vanuit de exploitatieopbrengsten van het gebouw. Het scenario sloop van de parkeergarage is alleen mogelijk als de bovengenoemde kosten in de toekomstige grondexploitatie worden opgenomen. Immers, bij het scenario sloop is er geen sprake van exploitatieopbrengsten. Als het uitgangspunt voor de toekomst van parkeergarage Paardenveld is om maximaal verdienend vermogen te behalen dan zorgt het structureel behouden van een parkeergarage met vier verdiepingen voor parkeren en het op de langere termijn schuiven van een gebiedsontwikkeling, voor een structureel hoger financieel resultaat dan de uitgewerkte scenario's.

Van de onderzochte programmatische invullingen is de mogelijkheid voor tijdelijke woningbouw in en op de parkeergarage financieel niet haalbaar en om deze reden niet uitgebreider verkend. Hiervoor is – op basis van de eerste inzichten en informatie – met grote waarschijnlijk een (te) krappe businesscase. Ook zijn de mogelijkheid van een inpandige fietsenparkeervoorziening alsmede de afvalhub vanwege praktische redenen niet verder uitgewerkt voor het programmatisch scenario optimalisatie.

Juridisch
Om juridische procedures met de huidige huurders te voorkomen heeft de Erfpachter aan de gemeente gevraagd om een addendum toe te voegen aan de bestaande afspraken tussen de Erfpachter en Gemeente. We staan hier in beginsel niet negatief tegenover. De erfpachter heeft het verzoek gedaan om de bepaling in de VSO inzake het vrij van huur opleveren te heroverwegen, om een slepende rechtsgang met de huidige huurders te voorkomen. Een besluit hiertoe is in lijn met de moties van de gemeenteraad, tot behoud van het huidige programma. Wel is hierbij een voorwaarde dat de gemeente Utrecht geen extra huurrisico draagt.

Bij het toevoegen van nieuw programma aan het gebouw zal er voor de selectie van mogelijke huurder(s) en exploitant(en) sprake zijn van een openbare uitvraag. Dit i.vm. het Didam-arrest.

Conclusie
Alles afwegende is het mogelijk om voor een periode van circa 10 jaar een tijdelijke invulling te geven aan het gebouw, waarbij er nieuwe functies worden toegevoegd aan het gebouw. Na afloop van deze periode kan de garage worden gesloopt en zal er een grondexploitatie worden gestart met een op dat moment vast te stellen (woon-) programma. Samen met de politie Midden-Nederland en andere vastgoedeigenaren verkennen we de mogelijkheden voor één integrale gebiedsontwikkeling.

Uit de studie van Studio BNL en UrbanXchange blijkt ook dat parkeergarage Paardenveld geschikt is om meervoudig ruimtegebruik te stimuleren en ruimte te bieden aan uiteenlopende invullingen. Hiermee ontstaat de mogelijkheid om het gebouw een maatschappelijk, cultureel en economisch waardevolle invulling te geven voor zowel de buurt als de stad.

9.2 Keuze voor scenario optimalisatie

Bij een keuze voor het scenario optimalisatie zal gedurende de exploitatieperiode van 10 jaar (sept 2025-2035) het gebruik van de garage stapsgewijs wijzigen. Hiermee ontstaat een gebouw met (meer) commerciële ruimtes op de begane grond en 1e verdieping, twee verdiepingen voor autoparkeren van bezoekers en politie Midden-Nederland en maatschappelijke en culturele bedrijvigheid op de tussenliggende verdiepingen. Op het openbare dak ontstaat ruimte voor bewoners en bezoekers van de stad om - ook zonder consumptie- op hoogte van de stad te genieten voor bijvoorbeeld sport, spel en ontmoeting. Hiermee ontstaat er een gebouw wat als voorbeeld kan dienen voor meervoudig ruimtegebruik in Utrecht en kunnen er ook enkele investeringen in de wijk mogelijk gemaakt worden, zoals een openbare toiletvoorziening. De mogelijkheid voor een kleinschalig sekswerkbedrijf en een logistieke hub in het gebouw dient nader uitgewerkt te worden.

Na overdracht wordt het aantal beschikbare verdiepingen voor autoparkeren teruggebracht van vier naar twee verdiepingen. Hiermee sorteren we stapsgewijs voor op beëindiging van autoparkeren in deze garage per 2035, verminderen we de verkeersdrukte in de wijk én kunnen we nieuw programma toevoegen aan deze hoek van de binnenstad. Tot 2035 blijven twee verdiepingen behouden voor bezoekers parkeren en abonnementen voor de politie Midden-Nederland. De verwachting is dat deze parkeerplekken een groot deel van de tijd gebruikt worden.

Op de begane grond en de eerste verdieping kan het gebruik van de verschillende ruimtes worden geoptimaliseerd. Naast het behoud van het huidige programma start hierna de uitwerking van de mogelijkheden voor een hub voor duurzame stadslogistiek en de mogelijkheden voor een kleinschalig sekswerkbedrijf. Op deze manier kunnen de huidige leegstaande ruimtes beter benut worden en ingezet worden voor het gewenste gebruik.

Voor de vierde verdieping wordt een uitvraag opgesteld om te komen tot één exploitant voor een broedplaats van maatschappelijke en culturele organisaties (maximaal 2200m2 BVO). Hierbij is het wenselijk zoveel mogelijk aansluiting te zoeken bij bestaande culturele en maatschappelijke functies uit de parkeergarage en omliggende Wijk C.

Het dak biedt de mogelijkheid om een programmatisch dragende functie aan het gebouw toe te voegen met een combinatie van een openbaar en gratis toegankelijk programma. Uiteindelijk dient een combinatie van een commerciële functie, groen, ruimte om te ontmoeten en te spelen en het uitzicht mensen 'naar boven' te verleiden: een combinatie die er nog niet is in de stad. Vanwege de mogelijke invulling van het dak zal er ook een veiligheids- en akoestisch onderzoek plaatsvinden.

Het is tevens mogelijk om een permanente toiletvoorziening te realiseren voor bezoekers van park Paardenveld. Daarmee komen de huidige tijdelijke voorzieningen (dixies) die hiervoor zijn gerealiseerd te vervallen.

9.3 Vervolg

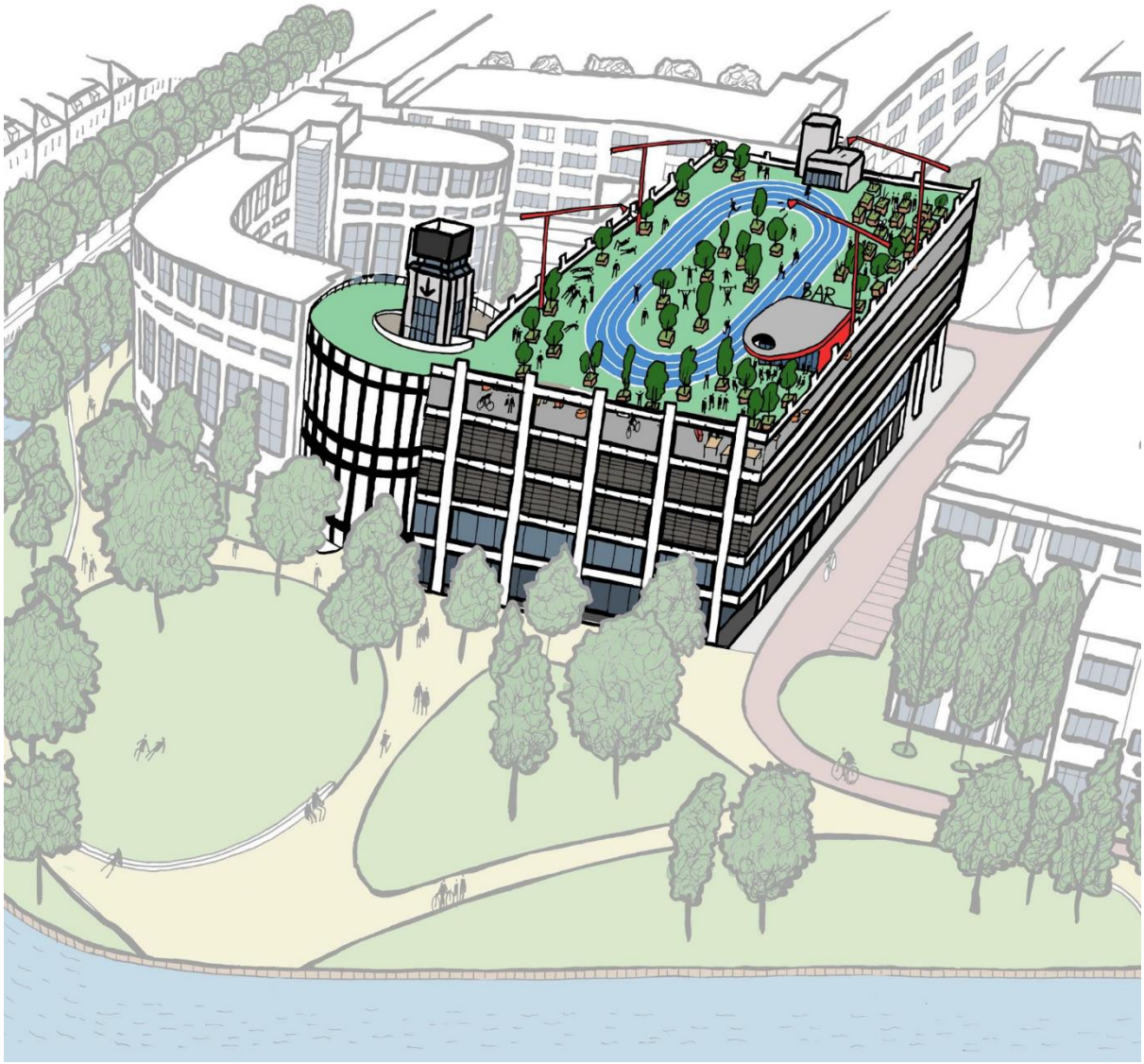
De voorbereidende werkzaamheden voor ingebruikname van het gebouw zijn in januari 2025 gestart om te voorkomen dat de huidige exploitatie op de begane grond en 1e verdieping en de parkeerexploitatie niet overgenomen kan worden wanneer het gebouw in september 2025 overgaat van Erfpachter naar de gemeente Utrecht. Dit is inclusief enkele onderzoeken die nodig zijn voor de overdracht en het voorbereiden van het in beheer nemen van het volledige gebouw.

Gemeente Utrecht

Na een raadsbesluit over de toekomst van parkeergarage Paardenveld vervolgen we de voorbereiding van de ingebruikname van de Parkeergarage en eventueel het realiseren van het scenario ‘optimalisatie’. Voordat er invulling gegeven kan worden aan het invullen van de vrijkomende verdiepingen dient ook de mogelijkheden voor een kleinschalig sekswerkbedrijf en/of hub voor duurzame stadslogistiek verder uitgewerkt te worden. De uitwerking van het toe te voegen programma vraagt mogelijk om fysieke aanpassingen aan het gebouw, waarvan de onderliggende onderzoeken en voorbereidingen in enkele gevallen pas gestart kunnen worden bij overdracht van het pand van de Erfpachter naar de gemeente.

Dit zal betekenen dat de ruimtes en verdiepingen waar nieuwe functies aan worden toegevoegd pas na de oplevering in gebruik kunnen worden genomen. We gaan voor de nieuw toe te voegen functies vooralsnog uit van 2026 en 2027, maar dit hangt ook af van de uit te voeren onderzoeken, de zoektocht naar exploitant(en) voor het beoogde programma, eventuele vergunningverlening en de precieze invulling van het gebouw.

Inspiratiedocument toekomst Parkeergarage Paardenveld

Visualisatie van tijdelijk programma met ruimte voor sport, spel, ontmoeting, groen en een ondersteunende commerciële functie op het dak van parkeergarage Paardenveld door Studio BNL & UrbanXchange (bijlage bij raadsvoorstel: Studie StudioBNL & UrbanExchange tijdelijke invulling parkeergarge Paardenveld).

Maart 2024

Inleiding

In september 2025 loopt het erfpachtrecht van Paardenveld Vastgoed B.V. voor de parkeergarage Paardenveld af en wordt de gemeente Utrecht eigenaar van het gebouw. Naar verwachting wordt de parkeergarage rond 2035 onderdeel van een integrale gebiedsontwikkeling in dit deel van de binnenstad.

Momenteel heeft de Parkeergarage verschillende soorten bedrijvigheid op de begane grond en eerste verdieping en 4 parkeerlagen. Om te komen tot verschillende scenario's voor de toekomst van de parkeergarage heeft er een proces plaatsgevonden met buurt, stad en markt, passend bij de moties M353 Brede verkenning Paardenveld Utrecht en M357 Parkeer de Parkeergarage Paardenveld bij de raad Utrecht. Het samen stad maken bestond uit twee delen. Ten eerste is er van maart 2024 tot en met september 2024 met buurt, stad en markt gesproken over ideeën, wensen en initiatieven voor de toekomst van de parkeergarage. Vervolgens is er in januari 2025 een aanvullende stap toegevoegd en is er een peiling naar de mogelijkheid voor een kleinschalig sekswerkbedrijf in parkeergarage georganiseerd.

In dit document staan het proces rondom het proces met buurt, stad en markt en de peiling en de opbrengsten daarvan beschreven. We noemen dit document 'een inspiratiedocument' omdat het voornamelijk gaat over de opbrengsten die opgehaald zijn ter verrijking van de mogelijkheden voor de tijdelijk programmering in Parkeergarage Paardenveld. Dit document is onderdeel van het raadsvoorstel voor de 'Tijdelijke invulling Parkeergarage Paardenveld (2025 – 2035) – kenmerk: 11523509'.

Inhoudsopgave inspiratiedocument toekomt parkeergarage Paardenveld

Proces 4

§1 Samenwerkingsverslag parkeergarage Paardenveld 8

§2 DenkMee (deel 1) 22

Uitvraag DenkMee 22

Opbrengsten uit buurtbijeenkomst 22 april 24

§3 Studio BNL & UrbanXchange (deel 1) 26

10 voorbeeldprojecten 26

Visualisatie 3 scenario's herbestemming 27

§4 U-DECIDE (deel 1) 38

§5 Bijeenkomsten en DenkMee (deel 2: verkenning kleinschalig sekswerkbedrijf) 39

Bijlagen 43

- Opbrengsten DenkMee parkeergarage Paardenveld deel 1
- Visie Wijk C-Komitee op toekomst parkeergarage Paardenveld
- Opbrengsten DenkMee parkeergarage Paardenveld deel 2
- Verslag informatiebijeenkomst bewoners en ondernemers rondom het Paardenveld 22 januari
- Verslag online bijeenkomst bewoners en ondernemers rondom het Paardenveld 27 januari
- Verslag informatiebijeenkomst bewoners en ondernemers rondom het Paardenveld 29 januari
- Verslag informatiebijeenkomst bewoners en ondernemers rondom het Paardenveld 4 maart

Proces

Figuur 1: poster voor DenkMee Parkeergarage Paardenveld

Het *Samen stad maken* rondom Parkeergarage Paardenveld kent twee delen.

Deel 1 is erop gericht om zoveel mogelijk inspiratie op te halen bij buurt, stad en markt over de ideeën voor de tijdelijke invulling van parkeergarage Paardenveld. Deel 2 van het *Samen stad maken* is een aanvullende stap op het eerdere proces waarbij dat erop is gericht om wensen, vragen en zorgen op te halen over het mogelijk toevoegen van een kleinschalig sekswerkbedrijf in de parkeergarage. De opbrengsten van het *Samen stad maken* zijn verzameld in dit inspiratiedocument.

Met dit inspiratiedocument kan de Utrechtse gemeenteraad een op basis van een breed beeld een afweging maken over een scenario voor de tijdelijke invulling van Parkeergarage Paardenveld. In het samenwerkingsverslag (§1) is een samenvatting op hoofdlijnen van de opgehaalde ideeën in deel 1 van het samen stad maken en de gesprekken en buurtbijeenkomsten in deel 2 van het *Samen stad maken*. In hoofdstukken 2 tot en met 5 wordt inzichtelijk gemaakt wat er is opgehaald via DenkMee en U-DECIDE en de advisering van twee stedenbouwkundig bureaus. In de bijlagen is ondersteunende gedetailleerdere informatie te vinden.

Figuur 2: Inloopavond Parkeergarage en Park Paardenveld 11 maart 2024

Algemene communicatietijdlijn

Er zijn meerdere bijeenkomsten georganiseerd rondom de planvorming voor de (tijdelijke) programmering voor Parkeergarage Paardenveld. Onderstaand een overzicht van de verschillende momenten die zijn georganiseerd:

- In februari 2024is er een wijkbericht verstuurd en voor de periode van 4 maart tot 18 maart 2024 waren er op twee/drie locaties in de omgeving van de parkeergarage QR codes om mensen te attenderen op de DenkMee over de toekomst van de parkeergarage. Buurtbewoners uit Wijk-C en Pijlsweerd Zuid zijn via een wijkbericht uitgenodigd om aanwezig te zijn bij de inloopavond van 11 maart 2024 over Park en Parkeergarage Paardenveld. Buurtbewoners uit Wijk-C en Pijlsweerd Zuid zijn via een wijkbericht uitgenodigd om aanwezig te zijn bij de inloopavond van 11 maart 2024 over Park en Parkeergarage Paardenveld.

- Bijeenkomst huidige huurders 6 maart 2024: Tijdens deze bijeenkomst was de projectleider aanwezig om in gesprek te gaan met, en vragen te beantwoorden van de huidige huurders over het proces van de planvorming voor de (tijdelijke) invulling van Parkeergarage Paardenveld.

- Inloopavond Parkeergarage Paardenveld 11 maart 2024: Deze, met het project Park Paardenveld gecombineerde, inloopbijeenkomst is bezocht door ongeveer 50 mensen. Mensen konden de via DenkMee ingediende ideeën voor de parkeergarage bekijken, ter plekke zelf hun idee invullen en vragen stellen over het proces.

- Bijeenkomst buurt en huurders 22 april 2024: We organiseerden een gesprek met huidige huurders, omwonenden en een vertegenwoordigers van omliggende vastgoed, waaronder het naastgelegen politiebureau. Daarin zijn de opbrengsten van DenkMee gedeeld en zijn zij gevraagd om een eerste reactie te geven en bij de gemeente aan te geven welke aandachtspunten, zorgen en/of kansen zij zien. Ook zijn de aanwezigen met elkaar in gesprek gegaan over mogelijke scenario's voor de programmatische invulling van de parkeergarage.

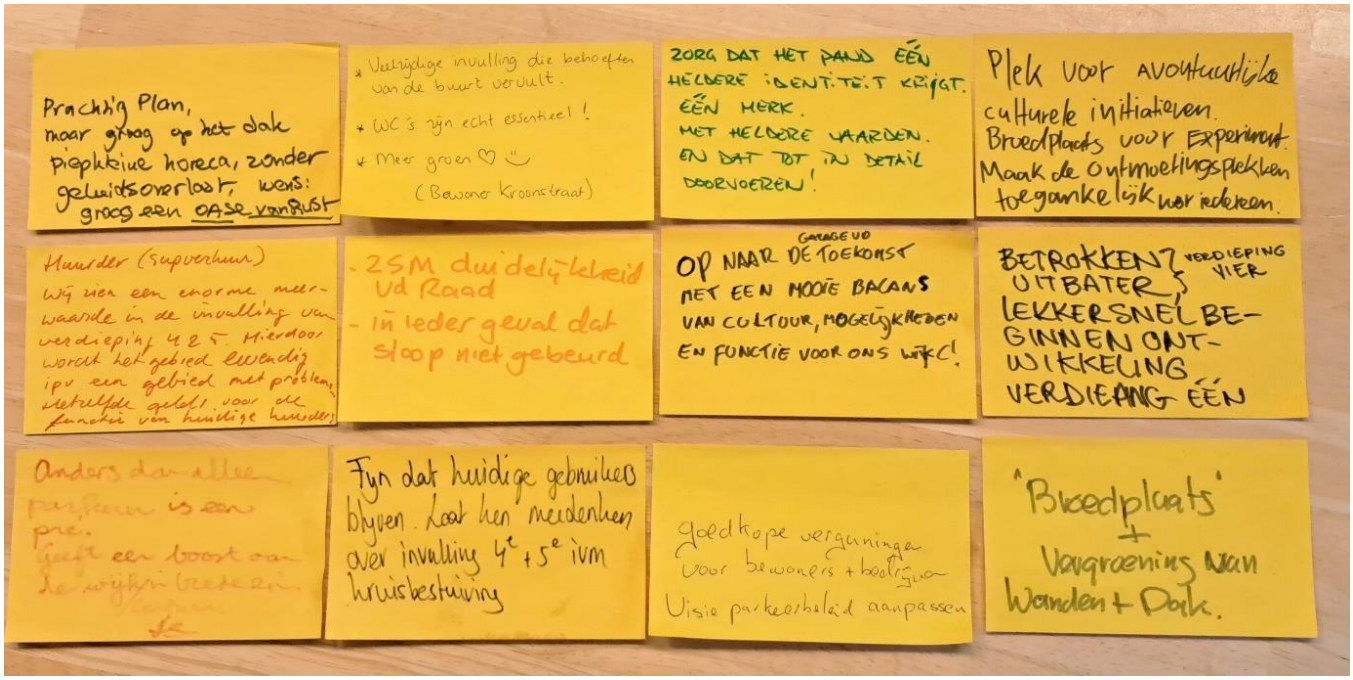
- Bijeenkomst parkeren 17 juni 2024: Onderdeel voor de onderbouwing van de scenario's voor de tijdelijke invulling van Parkeergarage Paardenveld is een mobiliteitsstudie van Royal Haskoning DHV naar de behoefte van parkeren in parkeergarage Paardenveld. Ook is er een Memo opgesteld over nut en noodzaak van de parkeergarage voor bewonersparkeren. Het Wijk C-Komitee en enkele bewoners hebben gevraagd om een gesprek over de parkeersituatie in het rayon van Wijk C en de binnenstad. Hiervoor is namens het Wijk C-Komitee ook een parkeervisie ingediend (opgenomen in de bijlagen).

  In dit gesprek is een toelichting gegeven op het parkeerbeleid. Onderdeel van die toelichting is dat het niet faciliteren van bewonersparkeren in parkeergarage Paardenveld in een worst case scenario in 2029 kan leiden tot een tekort, maar dat er dan onbenutte locaties zijn die vrij eenvoudig zijn aan te wenden. Toen is ook het conceptadvies voorgelegd: om de capaciteit van parkeergarage Paardenveld volledig buiten beschouwing te laten bij het in balans houden van de parkeerhuishouding van de binnenstad.

- Brede afsluitende bijeenkomst samen stad maken (deel 1) 30 september 2024: Deze bijeenkomst vormde de afsluiting van het samen stad maken. Tijdens deze bijeenkomst is een

ambtelijk concept gepresenteerd van de programmatische scenario's voor de tijdelijke invulling van de parkeergarage. Deze is ter peiling voorgelegd aan de aanwezigen met als doel te informeren en reacties op te halen op de voorgestelde richting. In de bijeenkomst kwamen de volgende reacties naar voren:

- Er werd overwegend positief gereageerd op het voorstel om twee etages van de parkeergarage (dak + 4e etage) een andere invulling te geven.
- Enkele aanwezigen zagen liever meer ruimte voor groen op het dak. Dit werd door een groot deel van de aanwezigen ondersteund. In de verdere uitwerking van het voorstel wordt geprobeerd om extraruimte voor groen op te nemen. Een aandachtspunt hierbij is dat onderhoud van groen op daken en/of tegen de gevel duur is, tenzij er animo is onder omwonenden of ondernemers om dit zelf te gaan beheren.
- Aanwezigen reageerden positief op het plan om een openbare toiletvoorziening te realiseren in/bij de parkeergarage.
- Een deel van de omwonenden maakte zich zorgen over de parkeerdruk in de buurt en heeft eerder gevraagd of het mogelijk is om ruimte te maken voor bewonersparkeren. In reactie hierop heeft de gemeente aangegeven dat de garage Jan Meijenstraat hiervoor nog plekken voor bewoners vrij heeft. Het voorstel is om de overgebleven verdiepingen van garage Paardenveld te bestemmen voor bezoekersparkeren en parkeren voor de politie Midden-Nederland.
- Gevraagd werd waarom er geen fietsenstalling in de garage komt, terwijl de gemeente op straat ruimte zoekt voor fietsparkeren. De gemeente heeft hierop geantwoord dat een bewaakte stalling, met alle faciliteiten die daarbij horen, duur is. De gemeente wil wel meer bewaakte stallingen realiseren in de stad, maar vanwege de ligging is garage Paardenveld daar niet de meest kansrijke plek voor en liggen de prioriteiten bij andere plekken in de stad. Ook heeft de bestaande buurtstalling nog voldoende capaciteit.

Figuur 3: Reacties op het voorstel tijdens de bijeenkomst op 30 september 2024

Aanvullende stap Samen stad maken (deel 2: verkenning kleinschalig sekswerkbedrijf)

- Op 9 januari 2025 is een aanvullende stap in het proces aangekondigd en is er een peiling gestart naar de wensen, vragen en zorgen over de mogelijk toevoeging van een kleinschalig sekswerkbedrijf aan parkeergarage Paardenveld. Wijkbewoners, belangstellenden, bedrijven, instellingen en andere organisaties uit de omgeving van de parkeergarage zijn hierover geïnformeerd. Met een wijkbericht zijn zij uitgenodigd om hierover in gesprek te gaan met de gemeente.
    - In totaal hebben er in de aanvullende stap in januari tot en met maart 4 bijeenkomsten plaatsgevonden met 'de buurt'.
    - Ook zijn er gesprekken georganiseerd met de huidige huurders in het gebouw en is met verschillende stakeholders gesproken, waaronder Sekswerkers, Belle Hulpverlening, exploitanten, politie en het OM.
    - Ook is er een digitale peiling gestart via DenkMee (DenkMee deel 2, §4)

  Uit dit proces komt een gemengd sentiment naar voren over het toevoegen van een kleinschalig sekswerkbedrijf in parkeergarage Paardenveld. De uitkomsten van de gesprekken met de buurt, huurders, sekswerkers, Belle hulpverlening en andere belanghebbenden zijn vastgelegd is het samenwerkingsverslag (§1). Daarnaast zijn de gesprekken met de buurt opgenomen in de bijlagen. De uitkomsten van DenkMee zijn apart opgenomen in §5 en de bijlagen.

§1 Samenwerkingsverslag parkeergarage Paardenveld

Hieronder zijn de opbrengsten van deel 1 van het samen stad maken verwerkt in het samenwerkingsverslag. Dit is geen uitputtend verslag, maar moet op hoofdlijnen inzicht geven in de opbrengsten. Voor gedetailleerde toelichting wordt verwezen naar de andere onderdelen van dit document en de bijlagen. Via DenkMee zijn er 151 reacties opgehaald in dit deel van het samen stad maken. Deze ideeën zijn gecategoriseerd en per categorie gewogen.

Welk belangrijk inhoudelijk inzicht is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
Een deel van de bewoners van Wijk C ervaart hinder van hoge parkeerdruk en zou graag in de parkeergarage Paardenveld parkeren.	Wijk C-Komitee	Licht. Parkeren in een garage tegen straattarief is niet mogelijk (conform parkeerbeleid). Er zijn nog garage plekken beschikbaar in nabijgelegen garages én we zien bewoners parkeren in Paardenveld niet als een lange termijnoplossing omdat de garage in 2035 gesloopt wordt.	We hebben bewoners gewezen op de mogelijkheid in de Jan Meijenstraat of Hoog Catharijne hun auto te parkeren i.p.v. op straat.
Er is behoefte aan ruimte voor fietsparkeren, waarbij een stalling in de garage wordt voorgesteld.	Fietsersbond Utrecht en enkele bewoners	Licht. Een fietsenstalling in de garage zien we niet als passende oplossing. Enerzijds omdat er op deze locatie vooralsnog geen ruimte beschikbaar is op de begane grond, waardoor een stalling op hoger gelegen verdiepingen gerealiseerd zou moeten worden. Anderzijds omdat de prioriteiten elders liggen, bij voorkeur dichterbij het voetgangersgebied en langs de hoofdfietsroutes door de binnenstad. Ook is er voor buurtbewoners nog capaciteit in de buurtstalling.	We verkennen momenteel andere locaties dichterbij het voetgangersgebied waar een dergelijke voorziening beter past en er een hogere urgentie is om deze te realiseren. Ook worden er vanuit de herinrichting van Park Paardenveld extra fietsparkeervoorzieningen gerealiseerd in de directe omgeving van parkeergarage Paardenveld.
Er is behoefte aan invulling/aankleding in de categorie groen en duurzaam.	DenkMee, bijeenkomsten	Middel. De behoefte aan meer groen sluit aan bij de ambities van de gemeente om de (binnen)stad te vergroenen. Ook wordt in het najaar park Paardenveld opnieuw heringericht (lees groener) Kanttekening: vergroening	Groen op het dak en aan de gevel is opgenomen in het voorstel aan de gemeenteraad. De precieze invulling hangt af van de verdere uitwerking van de plannen.

		in/op de parkeergarage is duur.	
Er zijn zorgen over de (sociale) veiligheid een leefbaarheid in en om te parkeergarage is zowel de bestaande als nieuwe situatie.	Buurtbewoners, ondernemers, huurders, via DenkMee	Zwaar. Het gevoel van (sociale) Veiligheid en een schone en veilig omgeving is belangrijk voor de perceptie van leefbaarheid. De zorgen hierover in de omgeving van de parkeergarage is een bekend thema. Al komt dit beeld niet naar voren vanuit meldingen bij politie of VTH.	We verwachten wij dat door het toevoegen van meer functies in het gebouw meer bedrijvigheid ontstaat en er daarmee een betere sociale controle is. Ook is er een openbare toiletvoorziening in het raadsvoorstel opgenomen om verloedering tegen te gaan. Met de herinrichting van Park Paardenveld zal de verlichting worden verbeterd. In het raadsvoorstel nemen we daarnaast een budget op voor aanpassingen aan het gebouw en omgeving waar relevant. In het raadsvoorstel nemen we ook op dat we een beheergroep willen samenstellen waarbij betrokkenen samen met de gemeente kijken of er sprake is van overlast of onveilige situaties en wat daaraan gedaan kan worden. We nemen een reservering van middelen op om in samenspraak met de beheergroep indien nodig extra maatregelen te nemen, waaronder mogelijk de inzet van toezicht en handhaving in de omgeving.
Er is behoefte aan een passende relatie tussen rust en ruis.	DenkMee, bijeenkomsten	Middel. Parkeergarage Paardenveld ligt in een woonwijk. Omwonenden hebben hun zorgen uitgesproken over overlast door bezoekers en toeleveranciers van eventuele nieuwe functies.	Hier wordt rekening mee gehouden in de verdere uitwerking. In het voorstel aan de gemeenteraad is onder andere een mobiliteitsstudie opgenomen om bij de verdere uitwerking na te gaan wat de invloed van nieuwe functies is op het verkeer in de buurt. Daarnaast wordt bij het toevoegen van nieuwe functies ook rekening houden met bijvoorbeeld de effecten van geluid.
Er is behoefte aan toegankelijkheid/ laagdrempeligheid van nieuwe functies in aanvulling op het bestaande aanbod.	Buurtbewoners, ondernemers, DenkMee	Zwaar. De parkeergarage moet aansluiten bij het openbare park een nieuwe functies moeten iets toevoegen ten opzichte van het bestaande aanbod. Daarbij moet het aanbod in de garage voor een zo breed mogelijk publiek toegankelijk zijn.	In het voorstel wordt het dak daarom publiek toegankelijk gemaakt met toevoeging van nieuwe functies: sport/spel, groen, en een ondersteunden commerciële functies. Daarnaast komt er een openbare toiletvoorziening. Daarnaast is er ook ruimte gereserveerd voor broedplaatsen met betaalbare werkplekken voor creatieve ondernemers.

Er is behoefte aan maatschappelijk voorzieningen in de parkeergarage.	DenkMee, Maker en creatieve ondernemers	Zwaar, deze categorie sluit aan bij het broedplaatsenbeleid en de modernisering van het Sekswerkbeleid. Daarnaast sluiten functies genoemd in deze categorie ook aan bij door de buurt genoemde behoefte aan een laagdrempelige ontmoetingsplek.	Opgenomen in het raadsvoorstel met het voorstellen van: - Culturele broedplaatsen op de 4de verdieping; - verkenning van een kleinschalig sekswerkbedrijf in de parkeergrage; - een publiek toegankelijk dak;
Behoefte aan (tijdelijk) wonen	Indieners van een reactie op DenkMee	Zwaar. De woningbehoefte is groot, echter zijn (tijdelijke) woningen in/op de garage erg kostbaar en door de beperkte daglichttoetreding is het aantal woningen dat is te realiseren relatief laag.	Vanwege de hoge kosten is wonen niet opgenomen in het voorstel aan de raad.
Plek om te sporten en/of te spelen	Indieners van een reactie op DenkMee	Zwaar. Het toevoegen van sport- en spelfaciliteiten past binnen de ambitie 'gezond stedelijk leven'.	In het voorstel wordt sport/spel mogelijk gemaakt op het dak.
Er is behoefte aan ruimte voor (dak)horeca.	DenkMee, bijeenkomsten	Middel. Horeca voegt levendigheid toe en draagt bij aan beheer/toezicht van het pand. Een belangrijke kanttekening is de geuite zorgen over mogelijke (geluids)overlast. Een zware/grootschalige horecafunctie wordt daarom niet voorgesteld.	In het voorstel wordt een commerciele functie (eventueel horeca) op het dak verkend, maar wordt wel eerst een veiligheidsonderzoek en akoestisch onderzoek verricht. De privaatrechtelijke positie van GU biedt verregaande mogelijkheden in het maken over afspraken om overlast tegen te gaan.
Er is een brede behoefte aan functies in de categorie cultuur, kunst en creatief.	Verschillend inwoners en initiatienemers via DenkMee	Middel, Er zijn uiteenlopende ideeën ingediend die meer of minder haalbaar zijn. De gemeenschappelijke deler dit in het type functie. Dit type functie sluit aan bij het broedplaatsenbeleid van de GU én de raadsmotie.	In het voorstel wordt er op de 4de etage ruimte gereserveerd voor een broedplaats met culturele en maatschappelijke waarde.
Er is een behoefte aan ruimte voor economische functies: detailhandel/ vrijetijdseconomie (waaronder het behoud van de	DenkMee, huidige huurders, bijeenkomsten	Zwaar. Het behouden van de huidige huurders sluit aan de bij raadsmotie en wens uit de omgeving om het bestaande aanbod te behouden. Het toevoegen van nieuwe functies moet waarde toevoegen aan de bestaande functies in het bebouw.	In het voorstel wordt op de 4e etage ruimte gereserveerd voor broedplaatsen, op het dak wordt ruimte gereserveerd voor een commerciële functie die ondersteunend is aan de rest van het gebruik van het dak en verder wordt onderzocht of er ruimte is voor een logistieke hub én een kleinschalige sekswerklocatie.

huidige ondernemers.			
Er is behoefte aan een plek voor jongeren en ouderen	Verschillende bewoners uit omgeving parkeergarage	Middel. Er is een groot aantal wensen geuit in het samen stad maken en daarbij zitten ook invullingen die aansluiten bij de behoeften voor jongeren en ouderen.	In het voorstel wordt het dak daarom publiek toegankelijk gemaakt met toevoeging van nieuwe functies: sport/spel, groen, en een ondersteunden commerciële functies. Ook zullen we in de uitvraag van de broedplaats de wens voor een plek voor 'de buurt' (niet alleen jongeren of ouderen) opnemen.
Slopen van de garage	DenkMee	Zwaar. Deze optie is opgenomen in het voorstel aan de gemeenteraad omdat deze aansluit bij de raadsmotie over de parkeergarage.	Opgenomen in het voorstel. Deze optie raden wij echter af omdat er geen financiële dekking voor dit scenario is. in dit geval de kosten voor de aankoop van de parkeergarage niet worden terugverdiend.

Hieronder zijn de opbrengsten van deel 2 van het samen stad maken, over een eventuele kleinschalige sekswerklocatie in parkeergarage Paardenveld, verwerkt in het samenwerkingsverslag met uitzondering van de opbrengsten van DenkMee. Dit is geen uitputtend verslag, maar geeft op hoofdlijnen inzicht in de opbrengsten. Voor gedetailleerde toelichting wordt verwezen naar de andere onderdelen van dit document en de bijlagen.

Welk belangrijk inhoudelijk inzicht is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
Verwachting dat er onvoldoende toezicht op de omgeving en de naleving van de regels zal zijn	Omwonenden, huurders	Zwaar. Belangrijk dat bewoners en bezoekers zich prettig en veilig kunnen voelen in en om het gebouw. We verwachten niet dat een kleinschalig sekswerkbedrijf een negatieve invloed heeft op de veiligheid, maar het is belangrijk hier alert op te zijn.	De exploitant moet voldoen aan de eisen van de APV en is ervoor verantwoordelijk zich in te spannen dat zijn onderneming niet voor overlast zorgt. Op basis van de gemeentelijke handhavingsstrategie ziet de gemeente hierop toe. In het raadsvoorstel nemen we daarnaast op dat we een beheergroep willen samenstellen waarbij betrokkenen samen met de gemeente kijken of er sprake is van overlast of onveilige situaties en wat daaraan gedaan kan worden. We nemen een reservering van middelen op om in samenspraak met de beheergroep indien nodig extra maatregelen te nemen, waaronder mogelijk de inzet van

			toezicht en handhaving in de omgeving.
Verwachting dat de parkeergarage en de omgeving van de parkeergarage (portieken, bruggen, park) bijdragen aan onwenselijk/ strafbaar gedrag (donkere plekken)	Omwonenden, huurders	Zwaar. Belangrijk dat bewoners en bezoekers zich prettig en veilig kunnen voelen in en om het gebouw. We verwachten niet dat een kleinschalig sekswerkbedrijf hierin per se veel verandert, maar het is belangrijk hier alert op te zijn.	In het raadsvoorstel wordt een budget opgenomen voor aanpassingen aan het gebouw en omgeving waar relevant. Daarbij kijken we ook naar de verlichting. Mogelijke extra gerichte inzet van toezicht en handhaving draagt verder bij aan het voorkomen van onwenselijk/strafbaar gedrag. Ook nemen we in het raadsvoorstel op dat we een beheergroep willen samenstellen waarbij betrokkenen samen met de gemeente kijken of er sprake is van overlast of onveilige situaties en wat daaraan gedaan kan worden.
Verwachting dat onwenselijke zaken als wildplassen, drugsgebruik en zwerfafval zullen toenemen.	Omwonenden, huurders	Zwaar. Belangrijk dat bewoners en bezoekers zich prettig en veilig kunnen voelen in en om het gebouw. We verwachten niet dat een kleinschalig sekswerkbedrijf hierin per se veel verandert, maar het is belangrijk hier alert op te zijn.	In het raadsvoorstel nemen we op dat we een beheergroep willen samenstellen waarbij betrokkenen samen met de gemeente kijken of er sprake is van overlast of onveilige situaties en wat daaraan gedaan kan worden. We nemen een reservering op van middelen om in samenspraak met de beheergroep indien nodig extra maatregelen te nemen, waaronder mogelijk de inzet van toezicht en handhaving. Ook nemen we in het voorstel op dat we een openbare toiletvoorziening willen realiseren, om wildplassen te voorkomen.
Verwachting dat een eventueel kleinschalig sekswerkbedrijf zal leiden tot overlast door kijktoerisme en het naroepen van inwoners op straat.	Omwonenden	Laag. Door de aard van het seksbedrijf dat wordt voorzien (geen raamsekswerk, op afspraak) ligt het niet voor de hand dat de locatie ‘kijkers’ aantrekt. Omdat op afspraak zal worden gewerkt is de kans op klanten die opzoek zijn naar seks, en wellicht mensen op straat aanspreken, ook klein.	In het raadsvoorstel nemen we een reservering van middelen op om in samenspraak met de beheergroep indien nodig extra maatregelen te nemen, waaronder mogelijk de inzet van toezicht en handhaving. Zij kunnen een preventieve werking hebben, en ingrijpen bij overlast. Ook nemen we daarin op dat we een beheergroep willen samenstellen waarbij betrokkenen samen met de gemeente kijken of er sprake is van overlast of onveilige situaties en wat daaraan gedaan kan worden.
Verwachting dat er meer	Omwonenden	Midden. De locatie is goed bereikbaar met OV en te voet of	In het voorstel reserveren we budget op voor verkeersonderzoek. N.a.v.

autoverkeer naar de wijk komt door sekswerkbedrijf en dat de parkeerdruk toeneemt.		fiets. Een grote toename van het verkeer voor het sekswerkbedrijf achten we onwaarschijnlijk. Dit moet wel nader worden onderzocht.	de bevindingen kan worden of er maatregelen nodig zijn en welke mogelijkheden er zijn hiervoor.
Angst voor waardedaling van woningen ten gevolge van de komst van een kleinschalig sekswerkbedrijf	Omwonenden	Laag. Gegeven de wijze waarop het sekswerkbedrijf wordt ingevuld (kleinschalig, geen raamsekswerk) verwachten we geen directe nadelige gevolgen voor de waarde van omliggende woningen. Mocht dit wel het geval zijn kunnen eigenaren aanspraak maken op nadeelcompensatie.	Geen.
Sommigen vinden dat sekswerk onder geen enkele omstandigheid in een woonwijk moet plaatsvinden	Omwonenden	Laag. We begrijpen dat een dergelijke functie vragen en zorgen oproept. Tegelijkertijd is voor de sociale veiligheid en destigmatisering belangrijk dat sekswerk onderdeel uitmaakt van het maatschappelijk leven.	Geen.
De situering van ingang van het seksbedrijf moet zo zijn dat omwonenden zo min mogelijk merken van bezoekers	Omwonenden	Middel. Bij de nadere uitwerking en ontwerp van het gebouw moet rekening worden gehouden met de looproutes van sekswerkers en hun klanten, bezoekers van andere bedrijven en omwonenden. Daarbij geldt dat bezoekers van een sekswerkbedrijf in de regel belang hechten aan discretie en omwonenden en andere bezoekers zo min mogelijk willen merken van het sekswerkbedrijf.	In het raadsvoorstel nemen we op dat we willen onderzoeken hoe de ingangen en looproutes voor het hele pand (inclusief een kleinschalig sekswerkbedrijf) het beste kunnen worden vormgegeven. Hiervoor maken we een Programma van Eisen.
Belangrijk dat de omgeving van het gebouw schoon, heel en veilig is.	Omwonenden, huurders, sekswerkers	Zwaar. Belangrijk dat bewoners, huurders, sekswerkers en bezoekers zich prettig en veilig kunnen voelen in en om het gebouw. We verwachten niet dat een kleinschalig sekswerkbedrijf hierin per se veel verandert, maar vinden het belangrijk hier alert op te zijn.	In het raadsvoorstel nemen we een budget op voor ‘schoon, heel, veilig’.
Goed dat verschillende activiteiten in gebouw	Sekswerkers, diverse exploitanten, SWAD, Belle	Zwaar. Steun voor het idee van hen die die daadwerkelijk gebruik kunnen gaan maken van de mogelijkheid van een	In het raadsvoorstel wordt de gemeenteraad een scenario voorgelegd waarin verschillende functies worden toegevoegd aan het

samenkomen. Dit zorgt voor reuring en menging doelgroepen, waardoor anonimiteit klanten en sekswerkers groter is. En sociale veiligheid hoger.		kleinschalig sekswerkbedrijf, of die erin moeten investeren, is onontbeerlijk.	gebouw. Waaronder een kleinschalig sekswerkbedrijf.
Goed dat sekswerk een plek kan krijgen in een sociale functie en sociale cohesie. Sekswerk is onderdeel van het stedelijk leven, hoort bij samenleving. Goed voor destigmatisering.	SWAD, Belle, sekswerkers	Zwaar. Destigmatisering is één van de doelstellingen van het Utrechtse sekswerkbeleid. Belangrijk als wordt onderkend dat dit een stap in de goede richting is.	Geen.
Goed nadenken over de locatie in het pand en routes. Wat maak je zichtbaar en wat niet. Onderdeel laten zijn van de omgeving.	Belle, Politie	Zwaar. Sekswerkers, klanten en andere bezoekers moeten zich prettig en veilig voelen in en om het gebouw.	Eén van de zaken die verder moet worden uitgewerkt is hoe het gebouw precies wordt ingericht. Hiervoor maken we een Programma van Eisen. Inclusief looproutes en ingangen. Dit nemen we ook op in het raadsvoorstel.
Goed zicht en overzicht houden is belangrijk voor exploitant en sekswerkers: zorg voor één ingang van seksbedrijf van waaruit vervolgens de verschillende ruimten te bereiken zijn.	Politie, sekswerkers	Zwaar. Sekswerk moet op een veilige manier plaatsvinden. Goed zicht is daarbij belangrijk.	De eisen die we aan de vormgeving van een seksbedrijf stellen moeten na besluitvorming van de gemeenteraad verder worden uitgewerkt. Hiervoor maken we een Programma van Eisen. De eis van één ingang nemen we daarin mee.
Liefst gescheiden van andere ondernemingen zodat klanten op discrete wijze naar binnen	Sekswerkers, huurders	Middel. De manier waarop het pand en de routering wordt ingericht, is een afweging. Te bezien valt nog in welke mate een totale afscheiding haalbaar is en hoe wenselijk dit is ook	Eén van de zaken die verder moet worden uitgewerkt is hoe het gebouw precies wordt ingericht. Hiervoor maken we een Programma van Eisen. Inclusief looproutes en

kunnen en dat andere bezoekers niet ten onrechte als klant kunnen worden gezien.		met het oog op zicht en sociale controle.	ingangen. Dit nemen we ook op in het raadsvoorstel.
Bereikbaarheid is goed: sekswerkers en klanten kunnen met het OV, fiets en auto komen. Positief dat er ook direct parkeergelegenheid is. Voorkomt parkeeroverlast in de wijk.	Sekswerkers, Belle, exploitanten	Zwaar. Een goede bereikbaarheid voor sekswerkers voorkomt dat zij zelfstandig de locatie kunnen bereiken, zonder afhankelijk te zijn van derden. Voor de haalbaarheid van een sekswerkbedrijf is het daarnaast belangrijk dat exploitanten denken dat deze goed bereikbaar is voor klanten.	Dit inzicht heeft er mede aan bijgedragen dat de optie voor een kleinschalig sekswerkbedrijf in het raadsvoorstel onderdeel uitmaakt van één van de scenario's die worden aangeboden in het raadsvoorstel.
Kans dat politiebureau ernaast ligt. Drempelverlagend (Belle). Sowieso altijd belangrijk om kort lijntjes met wijkagent te hebben (exploitant).	Sekswerkers, Belle, exploitant	Middel. De politie is niet verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving op het sekswerkbedrijf. Dat is de gemeente. De nabijheid van het politiebureau kan mogelijk wel een (ervaren) preventieve werking hebben. Ook kan het de drempel voor sekswerkers verlagen misstanden te melden.	De politie is niet verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving op het sekswerkbedrijf. Dat is de gemeente. Dat diverse partijen aangeven dat ze verwachten dat er een positief effect van de nabijheid van het politiebureau uit kan gaan zien we als ondersteunend aan de overweging een kleinschalig sekswerkbedrijf op te nemen in één van de scenario's van het raadsvoorstel.
Politiebureau ligt ernaast, maar toezicht en handhaving ligt bij gemeente en als alles goed verloopt zal er geen aanleiding zijn voor politie om vaker aanwezig te zijn dan normaal.	Politie	Middel. De politie is niet verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving op het sekswerkbedrijf. Dat is de gemeente. De nabijheid van het politiebureau kan mogelijk wel een (ervaren) preventieve werking hebben.	De gemeente is verantwoordelijk voor toezicht en handhaving op het sekswerkbedrijf. We verwachten dat een kleinschalig sekswerkbedrijf (onder de juiste voorwaarden en maatregelen) goed mogelijk kan zijn zonder dat het leidt tot meer politie inzet.
Geen specifieke zorgen over locatie: buurt kent geen oververtegenwoordiging van mensen in kwetsbare positie en ook geen grote	Politie	Middel. Op voorhand zien we als gemeente geen reden om een sekswerkbedrijf op deze locatie uit te sluiten. De politie en wijkagent hebben (als één van de partijen) kennis van wat er speelt in de buurt.	De gemeente denkt dat een kleinschalig sekswerkbedrijf (onder de juiste voorwaarden en met de juiste maatregelen) goed mogelijk kan zijn in deze buurt. Dat de politie aangeeft op dit moment geen specifieke zorgen te hebben in dit verband, zien wij als ondersteunend aan de overweging een kleinschalig sekswerkbedrijf op te nemen als

doorstroom van bewoners.			onderdeel van één van de scenario's in het raadsvoorstel.
Zou ook interessante plek kunnen zijn voor inpandige tippelzone. Gemiste kans om hier niks mee te doen. Met het opheffen van de tippelzone is er geen plek meer voor deze groep sekswerkers.	Sekswerkers, Belle	Laag. We onderkennen de behoefte aan een tippelzone bij een deel van de sekswerkers. Maar we zetten eerst in op andere vormen van sekswerk waaraan eveneens behoefte aan is en eerder te realiseren zijn.	Een tippelzone is geen onderdeel van de plannen voor de toekomst van parkeergarage Paardenveld.
Als tippelzone geen optie is, dan eventueel 1 kamer beschikbaar stellen voor deze doelgroep, die bijvoorbeeld per uur kan worden verhuurd.	SWAD	Laag. We onderkennen dat het aansluit op de behoefte van een deel van de sekswerkers. Gelet op het zicht op gezond, veilig en transparant sekswerk is echter in de APV opgenomen dat verhuur ten minste per dagdeel moet zijn. Dit gaan we lerend evalueren.	Uurverhuur is geen onderdeel van de plannen voor de toekomst van parkeergarage Paardenveld.
Toegankelijkheid voor alle type sekswerkers is belangrijk. Ook voor de 'unserved community' zoals mannen en trans. Tegelijkertijd willen niet alle typen sekswerkers in elkaars buurt werken.	Belle, SWAD	Middel. We onderkennen dat een deel van de sekswerkers moeilijk aan een werkplek kan komen, waaronder mannen en trans. We zien ook graag voor hen een plek. We zien echter geen mogelijkheden hier op voorhand eisen aan te stellen.	Als de raad besluit dat een kleinschalig sekswerkbedrijf verder moet worden uitgewerkt, kijken we ook welke criteria we willen opstellen voor de selectie van een exploitant. Daarbij wegen we ook de wens mee om een diverse groep van sekswerkers toegang te bieden.
Zorg dat sekswerkers stigmavrij kunnen werken in omgeving met andere ondernemers. Bijvoorbeeld training van de ondernemers. Als gemeente/pandeigenaar heb je daar een	SWAD	Middel. Destigmatisering is één van de doelstelling van het sekswerkbeleid. De eerste stap is om, na besluitvorming, van de raad, verder uit te werken hoe een kleinschalig sekswerkbedrijf er uit kan zien. Trainingen etc. van ondernemers is belangrijk voor de fase daarna.	Als de raad besluit dat een kleinschalig sekswerkbedrijf verder moeten worden uitgewerkt, kijken we ook naar hoe de inbedding van een dergelijk bedrijf in de parkeergarage het best kan worden gefaciliteerd. Met Belle bespreken we of en hoe zij kunnen voorzien in trainingen of ander aanbod hieromtrent.

verantwoordelijk in.			
Openingstijden: idee om doordeweeks andere openingstijden te hanteren dan in het weekeinde (in het weekeinde ruimere openingstijden). 's Ochtends vroeg kunnen er ook juist veel klanten zijn.	Sekswerkers	Middel. We begrijpen dat sekswerkers behoefte hebben aan relatief ruimte openingstijden. Tegelijkertijd spelen hierbij ook de zorgen van omwonenden mee inclusief hun zorgen over overlast. De APV biedt de basis voor openingstijden, eventueel met de mogelijkheid deze aan te passen als daar goede redenen voor zijn.	Als de raad besluit dat een kleinschalig sekswerkbedrijf nader moet worden uitgewerkt, gaan we nader in gesprek met belanghebbenden over de randvoorwaarden (zoals de openingstijden). De Algemene Plaatselijke Verordening (APV) biedt in ieder geval ruimte om hier aanpassingen in te doen.
Kans op stromen van passanten/ bezoekers klein: het gaat over kamerverhuur zonder raamsekswerk.	Politie, exploitanten, sekswerkers	Zwaar. Kijkers en mensen die opzoek zijn naar sekswerkers kunnen veel overlast veroorzaken. Dat willen we niet. De inschatting van m.n. politie (als niet direct belanghebbende) weegt hierin zwaar.	Dit heeft eraan bijgedragen dat een kleinschalig sekswerkbedrijf onderdeel is van één van de scenario's in het raadsvoorstel.
Kans op tippelaars buiten het seksbedrijf niet groot. Klanten hebben al afspraak gemaakt en komen voor seksbedrijf en niet voor ander sekswerk. Daarnaast: zolang tippelen niet toegestaan is, is het niet uitnodigend op een drukke plek dingen te doen waarvoor je opgepakt kan worden.	Exploitanten, SWAD	Middel. Het is goed dat deze partijen aangeven dat de kans op tippelen klein is. Dat is overeenkomstig onze eigen inschatting.	Dit heeft eraan bijgedragen dat een kleinschalig sekswerkbedrijf onderdeel is van één van de scenario's in het raadsvoorstel.
Risico op overlast is niet groot. Niemand is gebaat bij overlast (exploitant, sekswerkers, klanten).	Belle, exploitanten, sekswerkers	Middel. Het is goed dat deze partijen aangeven dat de kans op overlast klein is. Dat is overeenkomstig onze eigen inschatting.	Dit heeft eraan bijgedragen dat een kleinschalig sekswerkbedrijf onderdeel is van één van de scenario's in het raadsvoorstel.

Toezicht en handhaving: goed als gemeentelijk toezicht zeker in het begin maar ook daarna frequent langsgaat.	Belle, Politie	Zwaar. Belangrijk dat bewoners en bezoekers zich prettig en veilig kunnen voelen in en om het gebouw. Handhaving moet wel proportioneel zijn. Dit wordt bekostigd uit schaarse middelen.	In het raadsvoorstel nemen we een reservering van middelen op om in samenspraak met de beheergroep indien nodig extra maatregelen te nemen, waaronder mogelijk de inzet van toezicht en handhaving.
Aanwezigheid beheerder(s) (liefst 2) in de rol van beheerder en/of beveiliging in het sekswerkbedrijf belangrijk om zicht te houden op sekswerkbedrijf.	Politie	Zwaar. Dit is conform de regels over een sekswerkbedrijf in onze Algemene Plaatselijke Verordening (APV).	De eisen die we hierover stellen in onze APV blijven van kracht. We zien hier als gemeente op toe.
Van belang is het waarborgen van de veiligheid van de sekswerkers, de vereisten voor de sekswerkers, registraties en controle op de naleving van voorschriften.	OM	Zwaar. Dit is conform de regels in onze Algemene Plaatselijke Verordening (APV).	De eisen die we hierover stellen in onze APV blijven van kracht. We zien hier als gemeente op toe.
Een parkeergarage kan in het algemeen aantrekkings-kracht hebben op dealen wat mogelijk versterkt kan worden door de aanwezigheid van sekswerk.	OM	Middel. Op dit algemene risico moeten we bedacht zijn. Voor een kleinschalig sekswerkbedrijf waar sekswerkers ruimten kunnen huren achten we dit risico echter heel klein.	In het raadsvoorstel nemen we een reservering van middelen op om in samenspraak met de beheergroep indien nodig extra maatregelen te nemen, waaronder mogelijk de inzet van toezicht en handhaving.
Van belang dat er geen drugsgebruik in het sekswerkbedrijf is. Goed deurbeleid belangrijk.	Sekswerkers	Zwaar. De veiligheid en gezondheid van sekswerkers moet worden gewaarborgd door de exploitant conform de regels in onze Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Actief deurbeleid en de afwezigheid van druggebruik zijn hier onderdeel van.	De eisen die we hierover stellen in onze APV blijven van kracht. We zien hier als gemeente op toe.

Meeste exploitanten geven aan dat terugverdientijd (ruim) voldoende is. Verbouwen is geen bezwaar. De VER denkt dat het krap is.	VER/ exploitanten	Zwaar. Zonder ondernemer geen sekswerkbedrijf. Belangrijk dat zij een goede business case voor zichzelf zien.	Dit heeft eraan bijgedragen dat een kleinschalig sekswerkbedrijf onderdeel is van één van de scenario's in het raadsvoorstel.
Van belang dat huurprijs niet te hoog is om toegankelijkheid voor sekswerkers te borgen	Sekswerkers	Midden. We kunnen toetsen bij de vergunningaanvraag of er geen onredelijke huren worden gevraagd, maar het is uiteindelijk aan de exploitant om de prijs te bepalen. De rol van de gemeente is hierin beperkt.	Als de raad besluit dat een kleinschalig sekswerkbedrijf verder moeten worden uitgewerkt, kijken we ook welke criteria we willen opstellen voor de selectie van een exploitant. Daarbij wegen we ook de wens mee om een diverse groep van sekswerkers toegang te bieden, inclusief welk prijsbeleid de exploitant daarvoor wil hanteren.
Omgeving goed betrekken en luisteren naar zorgen en wensen buurt. Moet plek zijn om evt. overlast te melden.	Belle	Zwaar. Omwonenden (en bezoekers) moeten zich veilig en prettig kunnen voelen in en om het gebouw. Daar hoort ook bij dat zij overlast en/of onveilige situaties kunnen melden.	Overlast kan nu al direct gemeld worden bij de gemeente en/of de politie. Als de raad besluit dat een kleinschalig sekswerkbedrijf verder moet worden uitgewerkt, gaan we met de politie in gesprek over de mogelijkheden om de samenwerking met VTH ten aanzien van deze meldingen te versterken.
Diverse exploitanten en sekswerkers bieden aan om aan te sluiten bij gesprekken met bewoners. 'Dan zien bewoners dat we nette mensen zijn die strak toezicht houden en er alles aan doen om geen overlast te veroorzaken.'	Exploitanten, sekswerkers	Zwaar. Destigmatisering, een speerpunt van het beleid, betekent ook dat men elkaar ontmoet en beter leert kennen. Daarnaast geloven we dat samenwerking tussen verschillende betrokkenen bij zal dragen aan een prettige woon- en werkomgeving.	Als de raad besluit dat een kleinschalig sekswerkbedrijf verder moet worden uitgewerkt, gaan we met betreffende ondernemers, sekswerkers en anderen in gesprek om te onderzoeken op welke manier een dergelijke ontmoeting het beste kan worden vormgegeven.
Uit de gesprekken met de huurders komt de zorg om imagoschade naar voren als hun bedrijf wordt	Huurders	Middel. We erkennen het commerciële belang van de huidige huurders. Tegelijkertijd is destigmatisering een speerpunt van het beleid. In de praktijk verwachten we door het	Als de raad besluit dat een kleinschalig sekswerkbedrijf verder moet worden uitgewerkt blijven we in gesprek met zittende en toekomstige huurders om te onderzoeken op welke manier de

geassocieerd met sekswerk.		karakter van het kleinschalig sekswerkbedrijf dat de invloed op de andere functies in het gebouw en omliggende omgeving zeer beperkt is.	verschillende functies het beste kunnen worden vormgegeven.
Er is behoefte aan meer duidelijkheid over hoe een kleinschalig sekswerkbedrijf er precies uit komt te zien.	Huurders	Middel. We begrijpen de behoefte van huurders om meer zicht te hebben op de invulling van het sekswerkbedrijf en de eventuele gevolgen daarvan op de omgeving. Omdat we nu nog in een verkennende fase zitten is dat beeld nog maar in beperkte mate te schetsen.	Als de raad besluit dat een kleinschalig sekswerkbedrijf verder moet worden uitgewerkt, worden ook de kaders verder bepaald. Net zoals voor de andere functies geldt, zijn we voornemens om ook voor de functie sekswerk de omgeving hierbij te betrekken.

Wat kan er geleerd worden van deze samenwerking met Utrechters? Denk hierbij aan wat we kunnen leren voor de leidende principes van houding en gedrag [link] en het kompas voor zeggenschap.
Open en eerlijk: We zijn de samenwerking met Utrechters begonnen voordat er een plan lag voor invulling van parkeergarage Paardenveld. We hebben via DenkMee en in bijeenkomsten verschillende perspectieven opgehaald over de wensen en zorgen met betrekking tot parkeergarage Paardenveld. Deze hebben we voor zover mogelijk meegenomen in de programmatische uitwerking én zijn allemaal inzichtelijk gemaakt in het inspiratiedocument voor een goede afweging door de gemeenteraad. Dit geldt voor zowel het initiële deel van de participatie als verlenging van de participatie voor de verkenning van een kleinschalig sekswerkbedrijf. Met name ten aanzien van het kleinschalig sekswerkbedrijf leeft er onder een deel van de belanghebbenden de zorg dat hun bedenkingen onvoldoende overkomen bij de raad en dat daar onvoldoende rekening mee wordt gehouden in het besluit. Inclusie en Diversiteit We hebben extra moeite gedaan om betrokken stakeholders (waaronder sekswerkers, omwonenden, huurders, exploitanten, hulpverlening, politie, OM, SWAD) betrokken te laten zijn door met hen in gesprek te gaan en hen de enquêtes te laten invullen. We hebben gemerkt dat het lastig is om alle belanghebbenden en perspectieven evenveel te betrekken en aan het woord te laten. Omwonenden die een kleinschalig sekswerkbedrijf geen goed idee vinden waren relatief hoorbaar. We hebben voor de verkenning naar een kleinschalig sekswerkbedrijf gekozen voor de vorm ‘peilen’ en dat betekent breder bij verschillende groepen geluiden ophalen. In de praktijk hebben we relatief veel gesprekken gevoerd met omwonenden. Dat is te verklaren door de zorgen die daar leven. Investeren in duurzame relaties We zijn veel het stadskantoor uitgegaan en ter plekke gesprekken gevoerd met betrokkenen. Dat heeft geleid tot relaties met veel betrokkenen. We merken dat door de verlenging van het participatieproces en de gevoeligheid van het thema sekswerk er bij een deel van de omwonenden argwaan en frustratie is ontstaan. Dit heeft de relatie met de gemeente Utrecht onder druk gezet. Het was voor het onderwerp sekswerk lastig om verschillende groepen Utrechters (bijvoorbeeld sekswerkers en omwonenden) met

elkaar in gesprek te laten gaan. Afhankelijk van het raadsbesluit, willen we kijken of en hoe we dat meer mogelijk kunnen maken in de volgende fase.

§2 DenkMee (deel 1)

Samen stad maken via DenkMee was gericht op buurt, stad en markt. In de periode van 27 februari 2024 tot 21 maart 2024 konden er ideeën ingediend worden op de projectenpagina voor parkeergarage Paardenveld van DenkMee. Hierover is gecommuniceerd via de raadsbrief 'Vervolg planvorming voor (tijdelijke) invulling parkeergarage Paardenveld' van 1 maart 2024. Daarnaast is het samen stad maken aangekondigd via sociale media, een wijkbericht, posters en via de mail aan huidige huurders in de parkeergarage. Ook is het samen stad maken via DenkMee intern aangekondigd bij verschillende beleidsvelden om hier extra aandacht voor de vragen in die netwerken.

Op de inloopavond van 11 maart 2024 zijn enkele ideeën ingediend met behulp van de aanwezige ambtenaren. Tot slot zijn er ook plannen ingediend buiten DenkMee om die wel vallen onder inspiratie en zodoende zijn meegenomen in dit onderdeel van het samen stad maken.

Dit spoor van samen stad maken heeft 151 reacties opgeleverd. De reacties zijn ingediend door 34 (sociaal)ondernemers en initiatiefnemers, 10 belangenbehartigers, 34 buurtbewoners en 75 stadsbewoners (niet uit de buurt). Tussen de verschillende categorieën zit mogelijk overlap, maar dat kunnen we niet vaststellen o.b.v. de data uit DenkMee.

Uitvraag DenkMee

Op DenkMee stond de volgende uitnodiging*: "We vragen Utrechters om inspirerende ideeën voor de tijdelijke invulling van Parkeergarage Paardenveld met ons te delen. Zou je er stadsgenoten willen ontmoeten op het dak of vind je bijvoorbeeld dat er tijdelijke woonruimte of een creatieve broedplaats moeten komen? Deel jouw idee en draag bij aan het inspiratiedocument dat we delen met de gemeenteraad."*

Samenvatting opbrengsten

Ingediende ideeën

Het overzicht van ingediende ideeën is terug te vinden in de bijlagen. Hieronder zijn de ideeën ingedeeld in de meest passende categorie.

Categorie	Voorbeelden
Cultuur, kunst en creativiteit	• Kunsthal/expositieruimte/ateliers/creatieve broedplaats • Living lab om aan stedelijke vraagstukken te werken • Open podium • Urbandance / dansavonden met muziek • Muziek: concertzaal, opnamestudio's, (gratis) repetitie- en lesruimtes • Makersplek voor breed publiek • Geluidsdichte muziekstudio's • Museum (fietsen / paardentrams) Op het dak een replica van verdwenen molens of Bollaerttoren
Economische functies / Detailhandel	• Behouden succes van huidige ondernemers • Uitbreiding winkelgebied • Markthal: ruilbeurs / verzamelmarkt / rommelmarkt • Duurzame supermarkt met kookstudio • Muziekinstrumentenwinkel

	• Kleine startup gunnen
Economische functies / Vrijetijd economie	• Plek voor motorliefhebbers • Indoor stadscamping • (Elektrische) kartbaan • Arcadehal • Drone arena • Minigolfbaan • Rolschaatsdisco
Groen en duurzaam	• Moes-/stads-/volkstuin op het dak • Kwekerij voor paddenstoelen/algen/microgroenten • Imkerij op het dak • Extensief dit groendak
Horeca (Eten en drinken)	• (Dakterras met) horeca • Nachtclub of bar • Foodmarket/foodhall/verzameling van keukens • Horeca met bring-your-own optie • Creatieve plek voor voeding en eten • Dakkas met moestuin en horeca • Uitgaansgelegenheid met 'frisfeesten' voor jongeren • Uitgaansgelegenheid voor single dertigers
Maatschappelijke voorzieningen	• Ruimte voor creatieve/sociale/lokale/maatschappelijk ondernemers e.o. verenigingen/stichtingen • Psychosociale dienstverlening en/of safe space voor (oudere) LHBTQIA+ personen • Ontmoetingsplek voor jongeren • Vrije ruimte voor iedereen • Kleinschalige prostitutielocatie • Naschoolse opvang • Repaircafé • Plek voor hulp bij (digitale) publieks/overheidszaken • Buurtcentrum • Plek waar studenten samen met ontwerpers aan sociale vraagstukken kunnen werken
Parkeren/Mobiliteit	• (Bewaakte) fietsenstalling voor buurt en/of publiek • Parkeren voor Politie/ buurtbewoners/ binnenstadsbewoners/ werknemers/ gehandicapten • Fietshub (inzameling, reparatie, verhuur, educatie
Sport en spel	• Kickboxschool • Ping-pong-arena • Watersportcentrum • Sportfaciliteiten • Urbansports: skate, rolschaatsen, skateboard, BMX, freerun • Voetbalkooi /basketbalveld op het dak • Groen doolhof voor kinderen • Padelbaan • Zwembad op het dak • (Indoor) stadsspeeltuin

	• Sup- en kanoverhuur uitbreiden met voorzieningen
Wonen	• Huisvesting voor statushouders/ asielzoekers/studenten • Micro-woningen • Betaalbare modulaire woningen
Overig	• Openbare toiletten • Verlengstuk van het park • Garage slopen om het park te vergroten • Manege voor politiepaarden

Ingediende plannen

Enkele partijen hebben, behalve een idee op DenkMee, ook een document toegestuurd waarin ze hun idee verder hebben uitgewerkt. Deze documenten zijn bijgevoegd de bijlagen.

- Vechtclub + Kapitaal: Broedplaats Paardenveld – Centraal gelegen broedplaats waar gemaakt en geëxperimenteerd wordt en waar verschillende creatieve disciplines elkaar professioneel ontmoeten, inspireren, kennis uitwisselen en versterken.
- Godfried de Graaff: CO-NU – CultuurOntwikkeling Nutrecht, een Live Expo voor kunst, creativiteit, vormgeving en muziek. Verzamelgebouw voor de durvers en ontspanners in Utrecht.
- Peakz Padel: Parkeergarage Paardenveld – 9 premium padelbanen op het dak van de parkeergarage, aangevuld met een horecagedeelte met een terras.
- Natuur- en Milieufederatie Utrecht: groen en duurzaam dak – Met een publiek toegankelijk duurzaam dak werken aan waterberging, verkoeling, biodiversiteit, sociale cohesie en energietransitie.

Beoordeling van de opbrengsten DenkMee tijdens buurtbijeenkomst 22 april

Op 22 april 2024 was er een gesprek met huidige huurders, omwonenden en een vertegenwoordiger van het naastgelegen politiebureau. Daar werden enkele aandachtspunten meegegeven die betrekking hebben op de ideeën uit DenkMee.

- Toegankelijkheid: Er wordt aandacht gevraagd om de parkeergarage zo toegankelijk mogelijk te maken. Zowel in fysieke zin, waarin het gebouw door iedereen kan worden toegetreden en gebruikt, als in de betaalbaarheid en ruimte voor mensen en organisaties. De 'bewoners' geven mee dat er, in combinatie met parkeren, een kans ligt om op deze plek ruimte te bieden aan bijv. maatschappelijke en culturele partners die normaal gesproken niet op een dergelijke A-locatie een kunnen krijgen.

- Beheer en onderhoud: Denk goed na over de invulling en of deze niet tot extra werkzaamheden m.b.t. het beheer en onderhoud van het gebouw en de omgeving vraagt. Minimaliseer extra hinder qua afval, (nachtelijk) geluid of verkeer.

- Sociaal weefsel: Probeer rekening te houden met sociale veiligheid. Probeer aandacht te hebben voor het vergroten van bijv. eigenaarschap, sociale cohesie en heb ook oog voor (sociale) veiligheid. Kijk of er een gemeenschap kan ontstaan in het gebouw en let niet louter op het verdienmodel.

  Ook is er vanuit de buurt een behoefte om elkaar te kunnen ontmoeten, bijvoorbeeld in een buurthuis, gezamenlijke tuin, open ruimten etc.

- Rust en ruis: Koester naast de bestaande functies in het gebouw, die zorgen voor reuring en bruising, ook voor het belang van rust en kalmte. Dit kan een mooie toevoeging zijn aan de huidige kwaliteiten van de binnenstad.

- Uitstraling gebouw: Verbeter het aanzien en de uitstraling van de garage. Hierover loopt al een initiatief met de Alliantie Binnenstad, maar het aanbrengen van bijv. gevelgroen zou welkom zijn.

§3 Studio BNL & UrbanXchange (deel 1)

Als onderdeel van de consultatie van de markt is een tweeledige opdracht verleend aan stedenbouwkundige bureaus Studio BNL & UrbanXchange; deel één bestaat uit 10 voorbeeld projecten van herbestemde parkeergarages en deel twee uit visualisaties van de programmatische mogelijkheden.

10 voorbeeldprojecten

Studio BNL en UrbanXchange hebben een 'veldonderzoek' uitgevoegd naar geschikte voorbeeldprojecten (inspirerende referenties) van herbestemde parkeergarages (opgenomen als bijlage 'Studie StudioBNL & UrbanExchange tijdelijke invulling parkeergarage Paardenveld' bij het raadsvoorstel 'Tijdelijke invulling Parkeergarage Paardenveld (2025 - 2035)'). Hieronder zijn de belangrijkste onderdelen uit de opbrengsten van de studie opgenomen.

Kansen Studio BNL en UrbanXchange:

- Zet in op behoud van de bestaande functies op BG en +1, die aansluiten bij de opbrengsten uit het samen stad maken en ambities van de gemeente.
- Zet in op herbestemming van de twee bovenste lagen (4e en 5e verdieping) en benut het panoramische uitzicht vanaf het bovenste dek. Op het dek past een programma voor iedereen waarbij ook de (zicht)relatie met Park Paardenveld benut kan worden. Denk aan het stijgpunt en de kansen van de gevel voor bijvoorbeeld een groot filmscherm
- Creatieve werkplaatsen, muziekstudio's etc. zijn goed inpasbaar (met lichttoetreding) op de 4e verdieping (onder dek)
- Leg een relatie tussen het bestaande programma op BG en +1 en het nieuwe programma op de bovenste lagen en creëer een relatie tussen de programmering in de garage en het (nieuw in te richten) Park Paardenveld.
- Onderzoek de mogelijkheid om een derde laag toe te voegen op het bovenste dek (optoppen).

Conclusies Studio BNL en UrbanXchange:

- Parkeergarage Paardenveld is kansrijk als bijzondere plek voor (tijdelijk) nieuw programma. Twee belangrijke aanleidingen. * Ten eerste door de snel veranderende omgeving; in betrekkelijk korte tijd heeft het noordwestelijke deel van de binnenstad een metamorfose ondergaan waarbij de vroegere functionele autowereld is veranderd in een alternatief bestemmingsgebied en voetgangersgebied. Het herstel van de singel, de groen-blauwe routes, Park Paardenveld en de opleving van Wijk C hebben nieuwe betekenissen gegeven aan een gebied met nog veel meer potentie. * Ten tweede door de veelbelovende constructie zelf. De parkeergarage beschikt al over plinten met bestaande invullingen die interessant en aantrekkelijk zijn (o.a. horeca, sport en broedplaats). De verdieping op +4 en het dek op +5 bieden daarnaast prima condities voor nieuwe invullingen.
- Het herbestemmen van een meerlaagse parkeergarage gebeurt niet vaak. Bovendien is elke garage weer ander. De referenties laten zien dat in principe alle in het samen stad maken voorgestelde functies inpasbaar zijn. We zien creatieve invullingen voor zowel parkeerlagen als het dak van parkeergarages.

- Het herbestemmen van de 4e verdieping vraagt om rekening te houden met de specifieke condities. De referenties laten zien dat er in principe voldoende mogelijkheden zijn (voorzieningen (Peckham), wonen (Broadway Park, Scadpad) of werken (Peckham, The Garage)).
- Het inzetten van daken van parkeergarages voor andere functies gebeurt vaker. Veelal wordt het uitzicht geroemd en benut als publieksattractie (horeca, park, sport & spel). Het parkeerdek van Paardenveld veel potentie als bestemmingsplek voor publiek, met buurt- of stedelijke functie. We adviseren een dragende functie (horeca, sport, cultuur) toe te voegen die commercieel geëxploiteerd wordt omdat 'eigenaarschap' zorgt voor het tegengaan van vrijblijvendheid en verloedering. Alternatief kan het dak ook een bijzondere plek zijn voor woon- en/of werkunits in lichte constructies.
- Tenslotte hebben wij een belangrijke aanbeveling over het verzilveren van de potenties van de omgeving die we zien bij Peckham Levels. We zien dat dit project met veel inzet vanuit de buurt iets bijzonders heeft gecreëerd in de omgeving. Met een mix aan functies (cultuur, broedplaats, horeca en buurtvoorzieningen) heeft Peckham Levels de buurt een nieuwe identiteit en trots gegeven. Belangrijke les daarbij: het geheel heeft één overkoepelende identiteit met één merknaam en één logo, waaronder alle functies vallen. Vertalen we dit naar Paardenveld dan doelen we op het creëren van een 'gezamenlijk nieuw verhaal' waarin ruimte is voor initiatieven 'van onderop', voor verbinding met de directe omgeving, voor ontmoetingen en voor sociaal eigenaarschap.

Aanbevelingen Studio BNL en UrbanXchange op basis van de kansen en conclusies in de referentiestudie:

1. Denk na over een krachtig totaalconcept. Ontwikkel een sterke verhaallijn met voor 'Paardenveld' één overkoepelende identiteit waarbij alle functies onderlinge logische relaties hebben.
2. Maak het dek zoveel als mogelijk een publiek toegankelijke plek waarbij er voldoende sociale controle is ('ogen op de plek). Om dat te realiseren is een solide partij (exploitant) gewenst die zich opwerkt als de gevoelsmatige eigenaar van de locatie.
3. Betrek bestaande ondernemers in het pand bij de nieuwe programmering.
4. Een belangrijk aspect van 'Paardenveld' is de tijdelijkheid ervan. Investeringen die over een lange termijn moeten worden terugverdiend hebben dan niet de voorkeur. Gebruik dus de tijdelijkheid in je voordeel om hier ook tijdelijke programma's een kans te geven.
5. Hoe krijg je bewoners naar boven? Het is niet evident dat de twee bestaande stijgpunten vanzelf gebruikt zullen gaan worden. Creëer daarom een ruimtelijke 'aanhechting' met het opnieuw te richte*n Park Paardenveld."*

Visualisatie 3 scenario's herbestemming

GU heeft Studio BNL en UrbanXchange gevraagd om die programmatische scenario's in parkeergarage Paardenveld te visualiseren. Het resultaat van de opdracht is opgenomen in de 'Studie StudioBNL & UrbanXchange tijdelijke invulling parkeergarage Paardenveld' die is toegevoegd aan aparte bijlage van het raadsvoorstel 'Tijdelijke invulling Parkeergarage Paardenveld (2025 - 2035)'. In dit document is een verkorte weergave opgenomen met 9 illustraties die een beeld geven van de huidige situatie, de situatie met de huidige parkeergarage naast de nieuwe structuur van park Paardenveld (herinrichting 2025) én de drie scenario's:

- De nieuwe Vrije Vloer
- De Magneet;
- Wijk P

Visualisatie 1: 'De nieuwe Vrije Vloer'

Deze visualisatie komt overeen met het programmatische raadsvoorstel.

Bestemming:

- Een cultureel-maatschappelijk voorziening met relatief lage huren
- Het gebied is openbaar toegankelijk ofwel via de interne trap, de lift en via een nieuw te realiseren externe trap, gelegen langs de lange zijde van de parkeergarage. (GU: de trap betekent in spreekwoordelijke zin dat het belangrijk is dat er een verbinding moet zijn tussen wat er 'beneden' gebeurd en in de garage.)
- Er heerst een bottom-up sfeer.

5e verdieping/dak

Sport en spel en met een relatie met het bestaande park. Bij realisatie van een externe trap wordt het park als het ware verlengd tot boven op het dak.

Te denken valt hier aan een hardloopcircuit, fitnesstoestellen, een klimwand, trampolines, jeux de boules of minigolf. Het lijkt interessant een relatie te leggen met de huidige sportfaciliteiten op de begane grond. De trap zelf is ook onderdeel van de sportfaciliteit.

Er is plek voor een kleine horecavoorziening die bijdraagt aan de sociale controle. Vanuit hier kunnen ook diverse sportattributen worden gehuurd/uitgeleend.

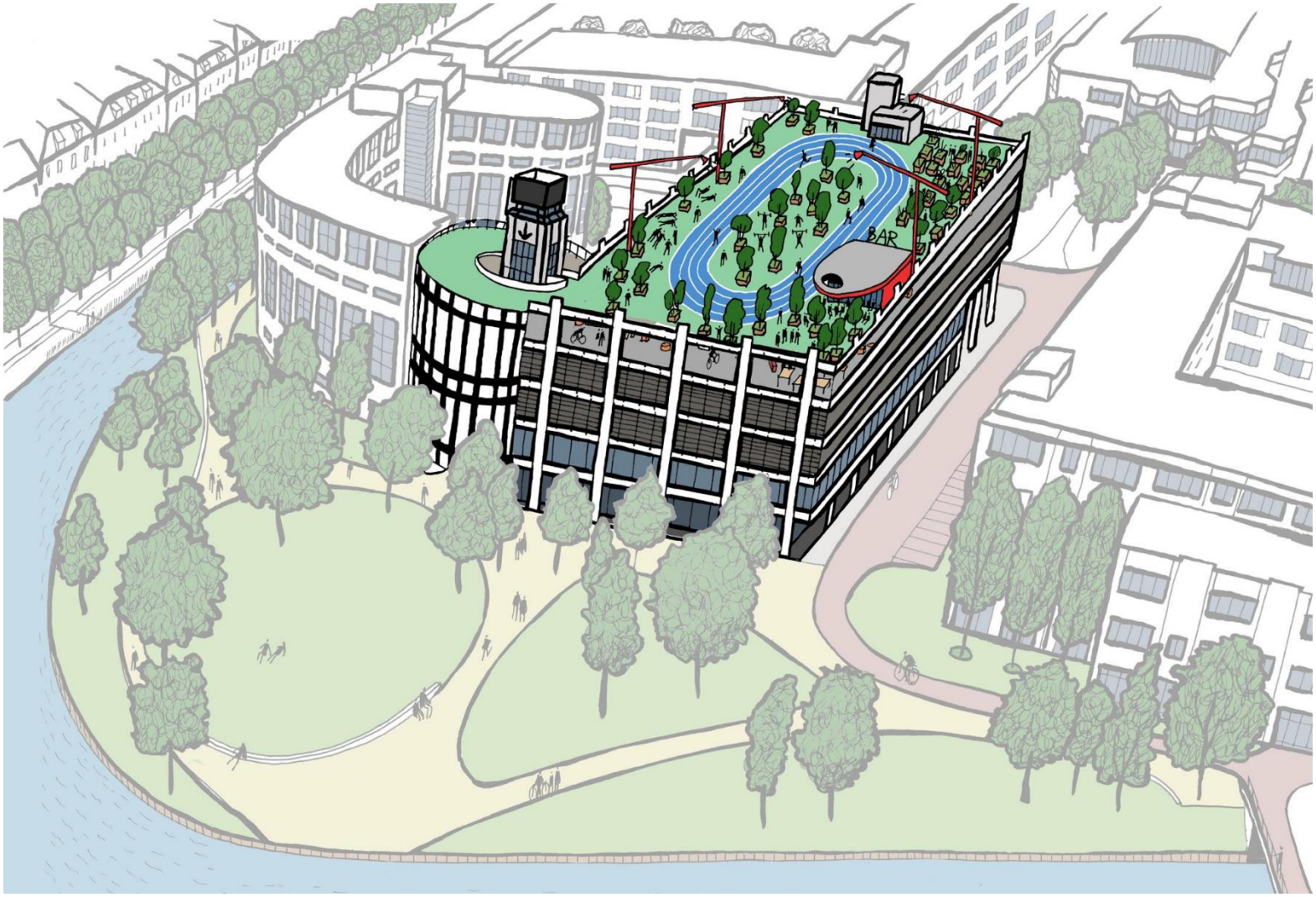
Doordat er midden op het dek geen gebouwde voorziening zullen zijn, kan het dek verder gebruik worden t.b.v. evenementen, zoals een foodtruckfestival, een lokale markt, een drive-inn cinema of een schaatsbaan in de winter.

Bomen in grote bakken (onderhouden door horecaondernemer) dragen bij aan de groenbeleving van het dak.

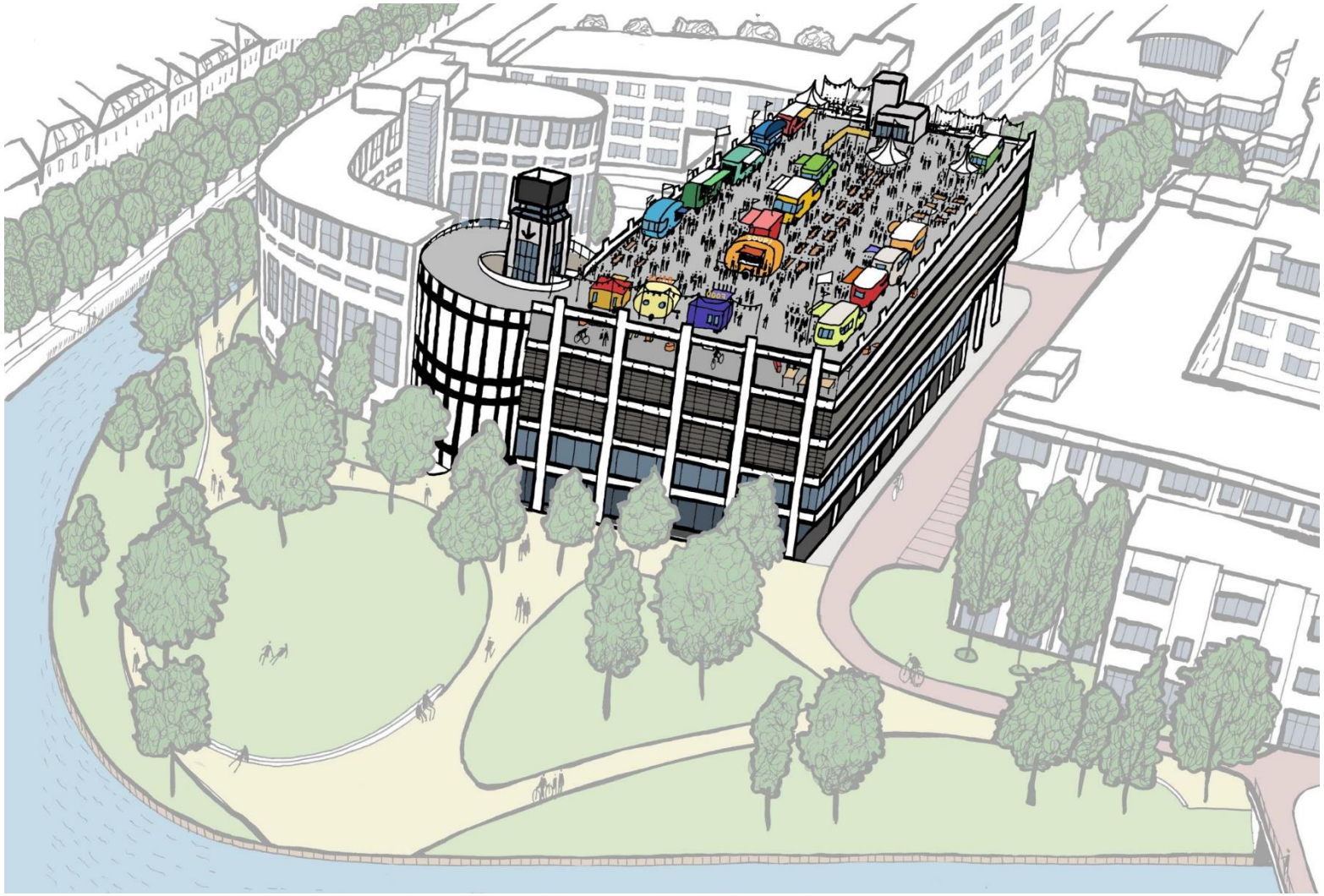
4e verdieping

Deze verdieping worden laagdrempelige werkruimten of ateliers ontwikkeld (GU: broedplaatsen). Hierbij wordt met name gedacht aan kunstenaars en 'makers'. Het betreffen vrijstaande units of cabines die als het ware tussen de 2 vloeren worden 'geschoven'. De buitengevel van de parking blijft open, waardoor er een buitenklimaat heerst. De bestaande gevelbeplating dient te worden verwijderd, zodat er overal voldoende lichttoetreding kan plaatsvinden.

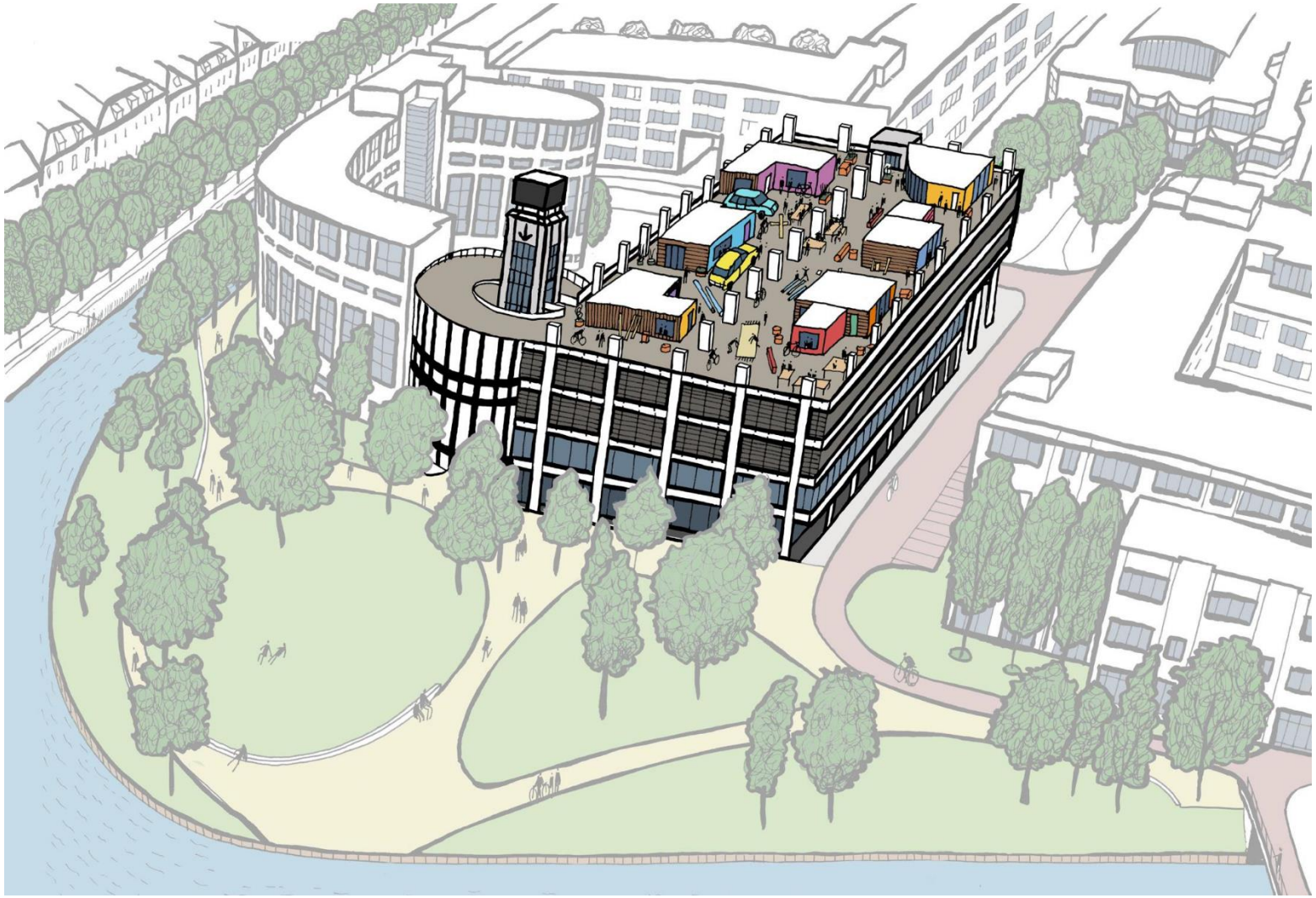
De ruimte tussen deze units is collectieve ruimte ten behoeve van deze ondernemers. Hier kan eventueel ook een beperkt publieksprogramma worden verzorgd. De plek kan verder gebruikt worden t.b.v. kleinschalige evenementen, tentoonstellingen en debatten.

Verbeelding 1 'De nieuwe Vrije Vloer': 5e verdieping/dak, Sport & spel, Paardenveld Utrecht

Verbeelding 1 'De nieuwe Vrije Vloer': 5e verdieping/dak, Events, Paardenveld Utrecht

Verbeelding 1 'De nieuwe Vrije Vloer': 4e verdieping/dak, Werkruimten/ateliers, Paardenveld Utrecht

Visualisatie 2: ‘De Magneet’

Bestemming:

- Een hippe stedelijke hotspot voor de stedeling.
- Een plek waar heel Utrecht moet zijn geweest.
- Het betreft een locatie voor horeca i.c.m. cultuur en mogelijk ook een daktuin voor bewoners.
- Er heerst bovenal een creatieve en ondernemende sfeer.
- De exploitatie is commercieel en met name het dak is openbaar toegankelijk.
- Een externe trap is hier zeer wenselijk en draagt bij aan de beleving van deze plek.

5e verdieping/dak:

Op het dak wordt een grote horecavestiging gerealiseerd. Onderdeel daarvan is een grote daktuin voor groenten en kruiden kunnen worden verbouwd. Dit ten behoeve van de horeca, maar ook voor bewoners in de omgeving die geen tuin hebben, maar graag samen met buurtbewoners willen tuinieren.

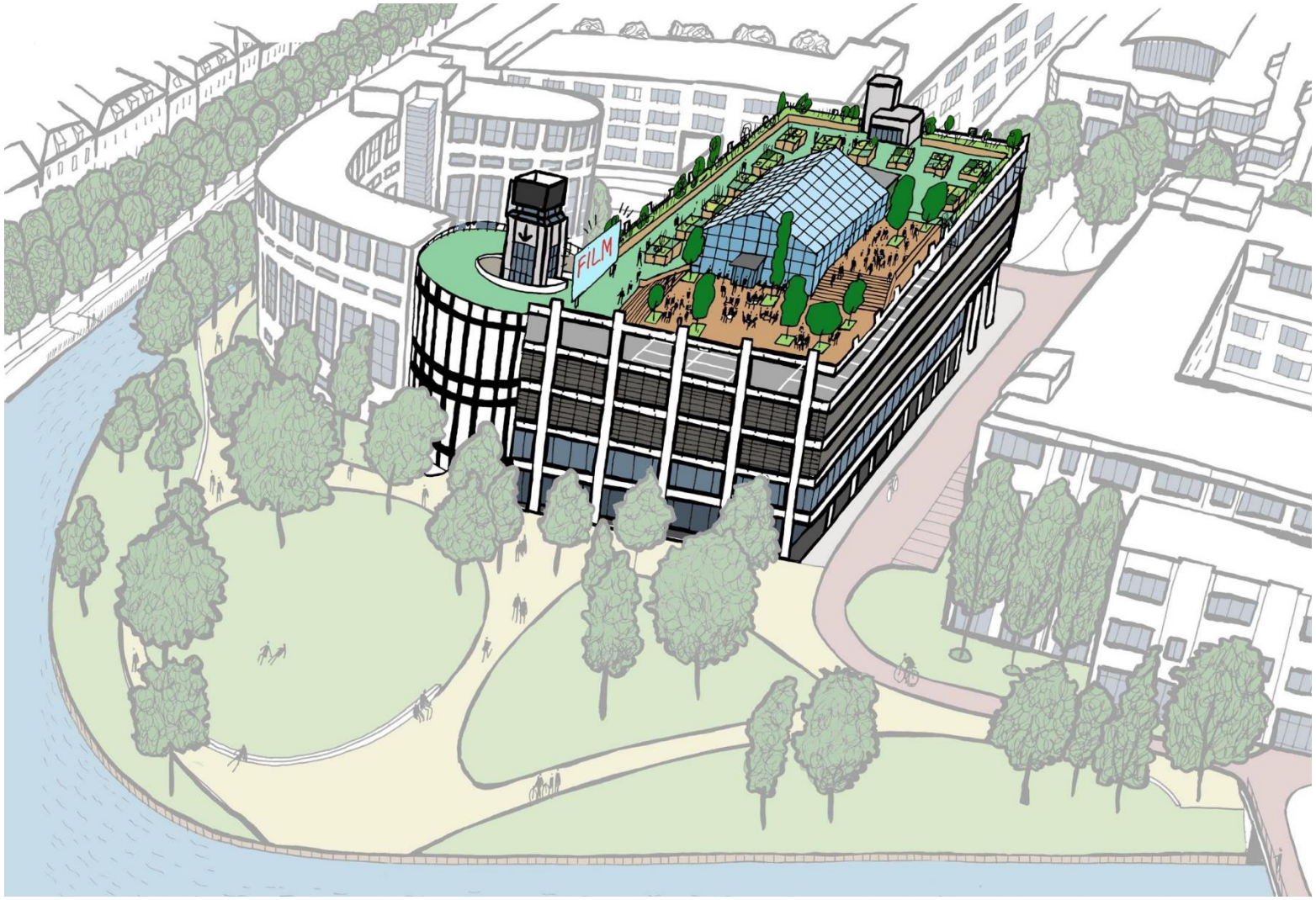
De horecaondernemer programmeert ook diverse kleinschalige evenementen, zoals bijvoorbeeld een filmavond of een dansavond. Een deel van het dak wordt iets verhoogd, zodat er een spectaculair uitzicht over de stad ontstaat.

4e verdieping:

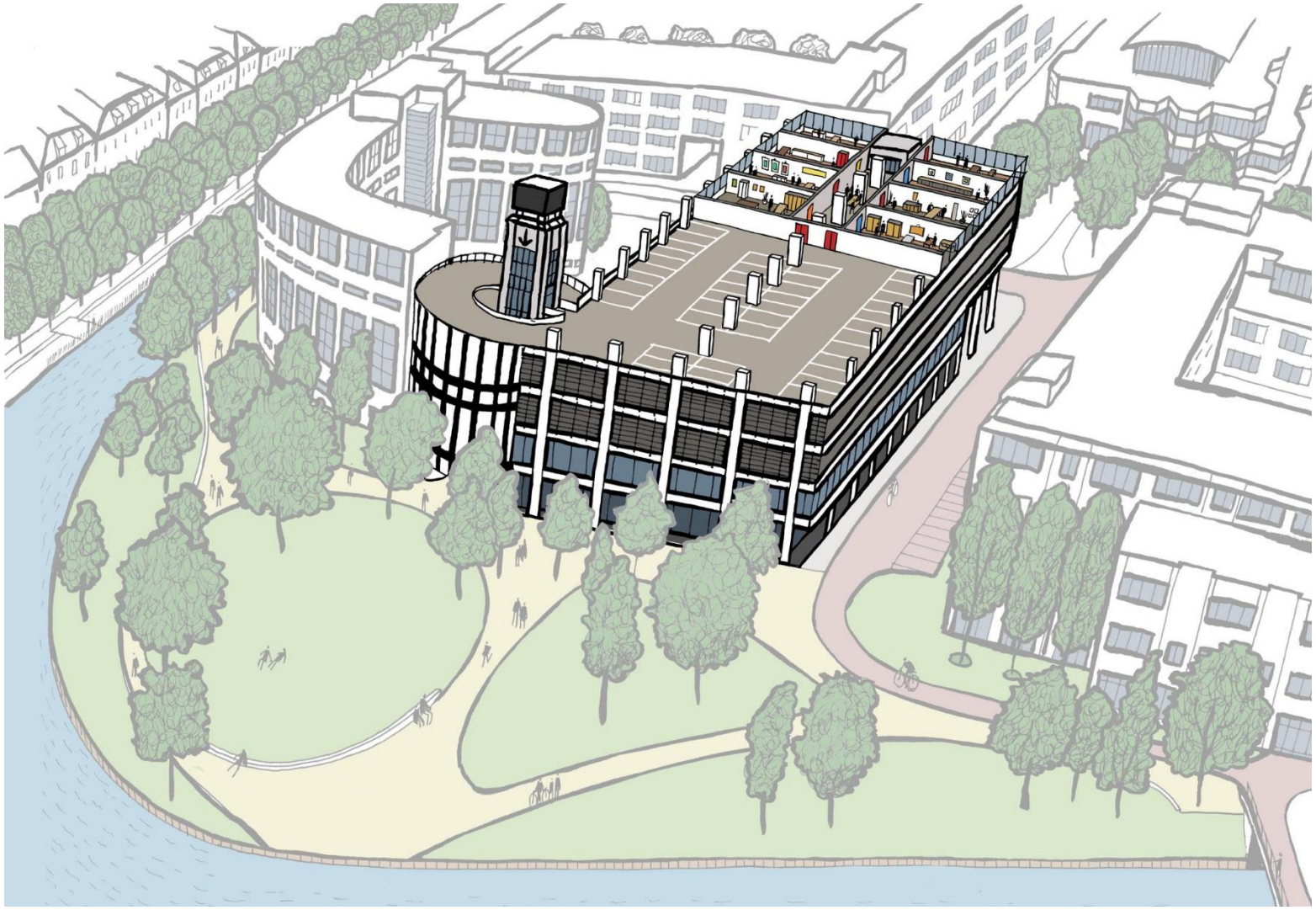
Deze verdieping wordt deels gebruikt t.b.v. parkeren, maar ook ten behoeve van commerciële ruimten die kunnen worden verhuurd aan creatieve ondernemers. Deze plek is een nieuwe broedplaats in de stad. De zijgevel wordt ter hoogte van deze commerciële ruimten dichtgemaakt en voorzien van transparante gevels, conform de atelier- en werkruimten op de eerste verdieping van het gebouw.

De toegang van deze ruimten vindt plaats via een interne corridor die wordt aangesloten op het bestaande trappenhuis.

Er is een beperkte functionele en ruimtelijke relatie tussen de vierde en de vijfde verdieping.

Verbeelding 2 'De Magneet': 5e verdieping/dak, Horeca en groen, Paardenveld Utrecht

Verbeelding 2 'De Magneet': 4e verdieping/dak, Parkeren en commerciële ruimten, Paardenveld Utrecht

Visualisatie 3: 'Wijk P'

Bestemming

- Een hippe tijdelijke woon en werklocatie met lage huren ten behoeve van creatieve jongeren.
- De plek draagt bij aan een divers aanbod van bijzondere woon- en werkmilieus.
- De locatie is zeer beperkt openbaar.
- Een externe trap draagt beperkt bij aan een verlevendiging van de woonlocatie op het dak.

5e verdieping/dak

Op het dak worden flexibele woonunits gebouwd met een beperkte grootte. De footprint van de woningen (ongeveer 5x5 m.) is gebaseerd op het patroon van 2 parkeervakken. De hoogte varieert van 1 tot 3 bouwlagen.

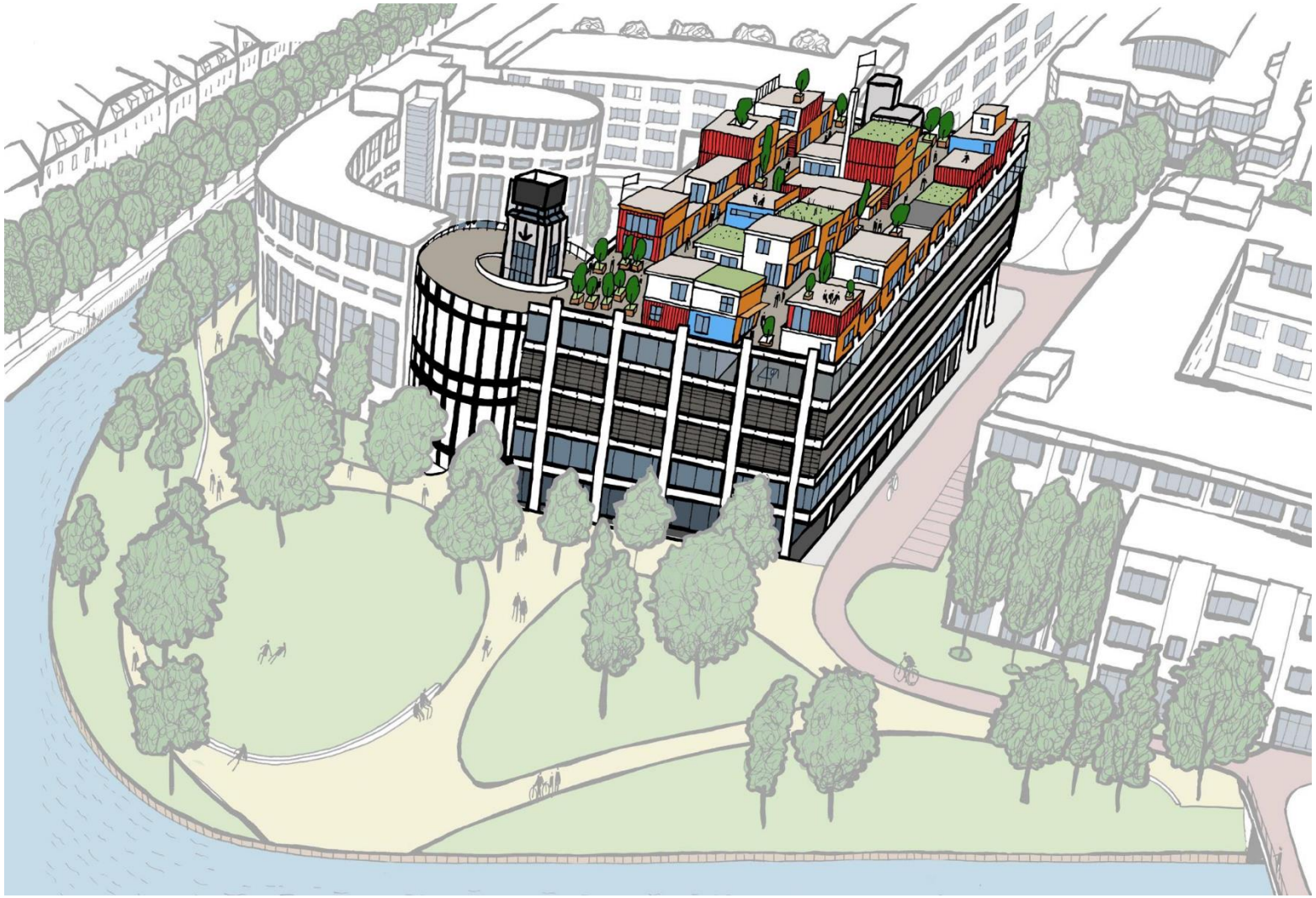
De plek zou een interessante showcase voor 'optopping' opgaves in de stad Utrecht kunnen zijn. Dit zou onder andere kunnen door middel van de toepassing van lichte biobased constructies.

Deze woonunits zijn goed geschikt te maken ten behoeve van de huisvesting van studenten of jong werkenden. De ruimte tussen de woningen wordt collectief gebruikt

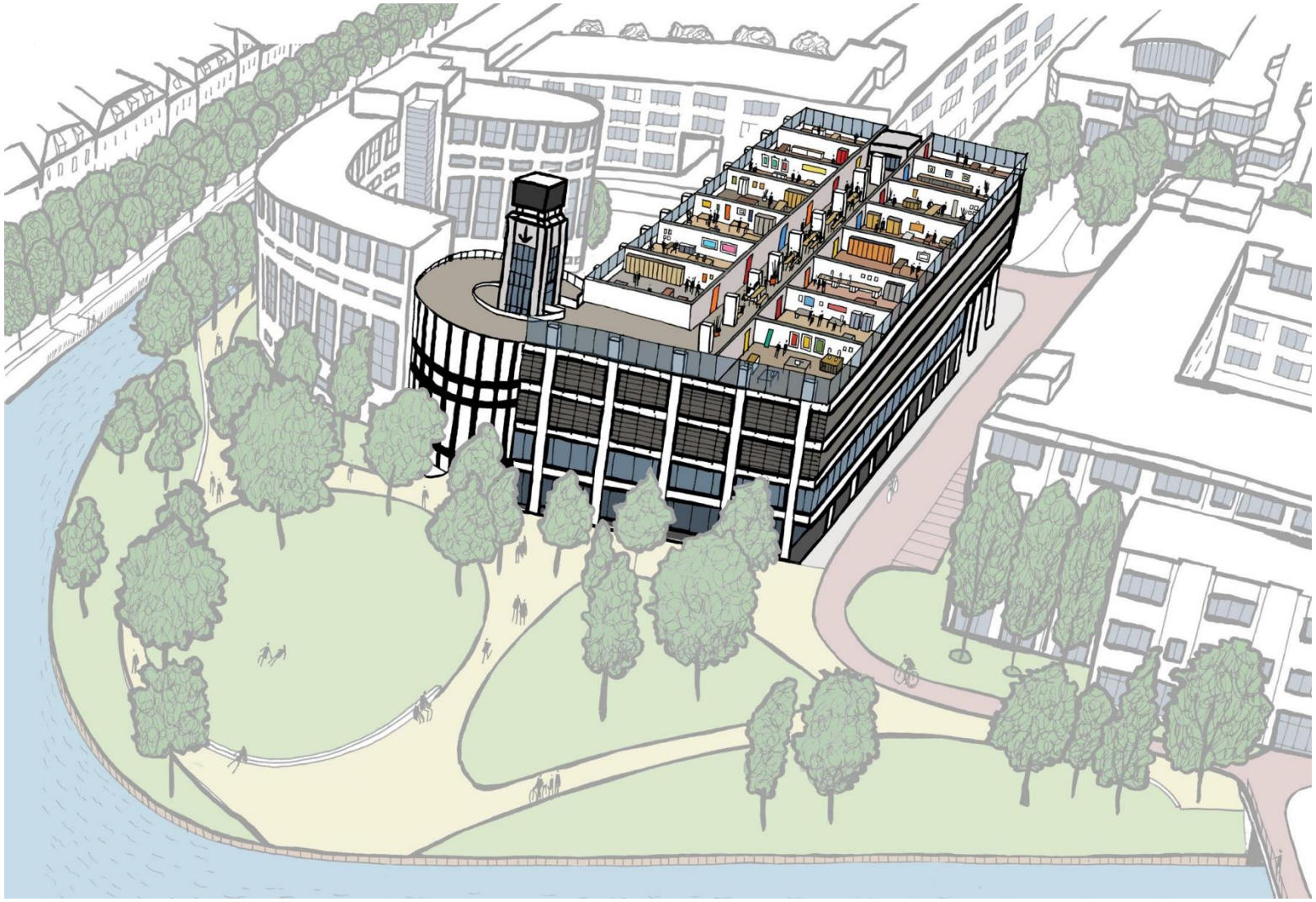
4e verdieping:

Deze verdieping wordt in zijn geheel voorzien ten behoeve van commerciële ruimten die kunnen worden verhuurd aan creatieve ondernemers. Deze plek is een nieuwe broedplaats in de stad. De zijgevel wordt volledig dichtgemaakt en voorzien van transparante gevels, conform de atelier- en werkruimten op de eerste verdieping van het gebouw. De toegang van deze ruimten vindt plaats via een interne corridor die wordt aangesloten op het bestaande trappenhuis.

Er is een beperkte functionele en ruimtelijke relatie tussen de vierde en de vijfde verdieping.

Verbeelding 3 'Wijk P': 5e verdieping/dak, tijdelijk wonen, Paardenveld Utrecht

Verbeelding 3 'Wijk P': 5e verdieping/dak, commerciële ruimten, Paardenveld Utrecht

§4 U-DECIDE (deel 1)

Figuur 4: Presentatie van de ideeën tijdens U-DECIDE

Het leerlingenfestival U-DECIDE is een initiatief van NUOVO-scholen. Tijdens UDECIDE worden leerlingen van verschillende achtergronden, leeftijden en scholen met elkaar in contact gebracht en werken zij gezamenlijk aan opgaven van stad en regio. Dit heeft tot doel dat ze elkaar leren kennen en dat ze zich meer verbinden met de stad (hun stad) van de toekomst. Daarnaast maken ze kennis met de opgaven die komen kijken bij het besturen van een grote stad en kunnen ze het gemeentebestuur inspireren om de nieuwe generatie te betrekken bij de toekomst van Utrecht. De tijdelijke invulling van Parkeergarage Paardenveld is als vraagstuk behandeld in de editie van mei 2024.

Opzet

Twee groepjes leerlingen zijn aan de slag gegaan met het vraagstuk. Zij begonnen met een bezoek aan het Stadskantoor, waarbij ze uitleg kregen over de opdracht. Beide groepjes hebben een plan gemaakt voor de tijdelijke invulling van de parkeergarage. De leerlingen maakten gebruik van verschillende creatieve werkvormen, zoals het bouwen van een maquette, gebruik van een 3Dprinter en het geven van pitches.

Samenvatting opbrengsten

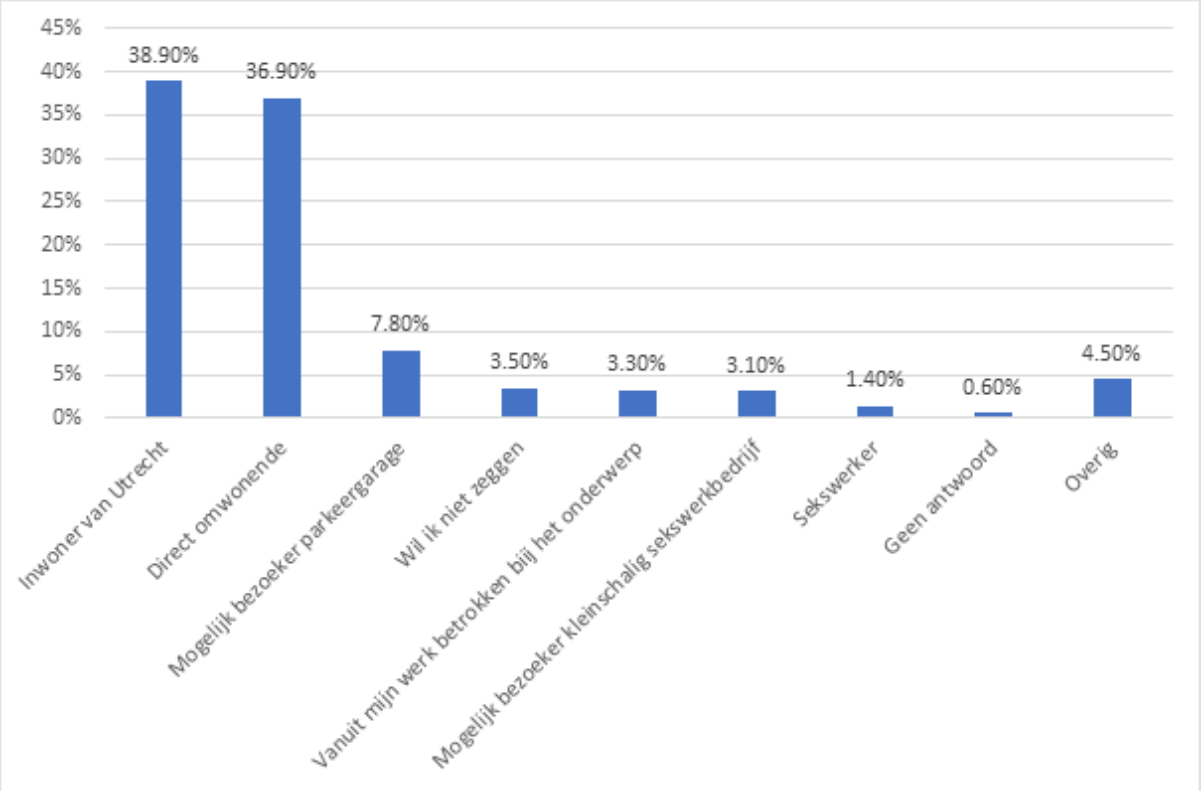
Beide groepjes presenteerden creatieve ideeën voor de tijdelijke invulling van de parkeergarage. Het ene groepje kwam met een plan om op het dak sportvelden en toestellen voor verschillende sporten aan te leggen. In de verdieping eronder bedachten ze een restaurant waar gezonde voeding wordt geserveerd. Dit plan had als doel het bevorderen van een gezonde levensstijl en het bevorderen van sociale contacten. Het andere groepje bedacht het plan om een internationale foodmarkt in de richten op de een na bovenste verdieping van de garage. Op de foodmarkt zou je eten kunnen proeven uit verschillende landen op de wereld en ook traditionele kleding uit die landen kunnen kopen. Dit plan had als doel om verbinding te maken tussen, en mensen kennis te laten maken met, de verschillende culturen die in de stad vertegenwoordigd zijn.

§5 Bijeenkomsten en DenkMee (deel 2: verkenning kleinschalig sekswerkbedrijf)

We kijken of er in Parkeergarage Paardenveld een kleinschalig sekswerkbedrijf kan komen. Van 9 tot 16 februari konden mensen op DenkMee een enquête hierover invullen. 370 mensen hebben de enquête ingevuld. De perspectieven op de mogelijkheid van een kleinschalig sekswerkbedrijf in parkeergarage Paardenveld lopen uiteen van zeer negatief tot heel positief. Hieronder zijn de uitkomsten van de enquête samengevat.

Samenstelling van de deelnemers aan de enquête

Aan respondenten is gevraagd tot welke van onderstaande groepen zij behoren. Meerdere antwoorden waren mogelijk. De meeste respondenten zijn inwoner van Utrecht en/of direct omwonende.

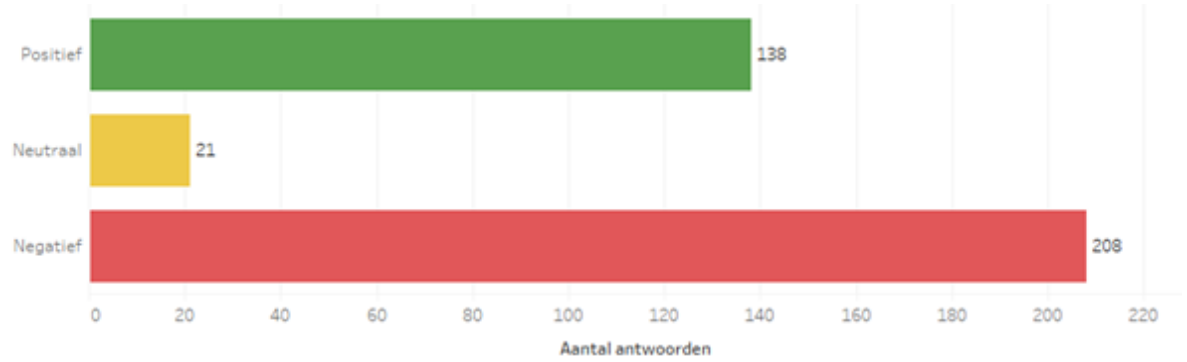

Figuur 5: Samenstelling respondenten Enquête kleinschalig sekswerkbedrijf DenkMee

Hoe staat men tegenover een kleinschalig sekswerkbedrijf?

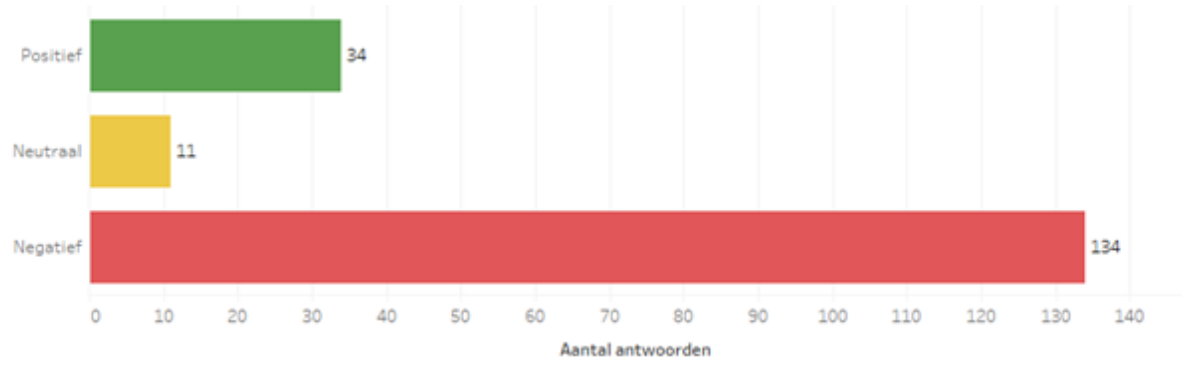
De enquête begon met de gesloten vraag 'Wat vind je van de mogelijkheid van een kleinschalig sekswerkbedrijf in parkeergarage Paardenveld?' De antwoorden zijn hieronder weergegeven, uitgesplitst naar drie categorieën deelnemers. Te zien is dat meer deelnemers aan de enquête er negatief tegenover staan dan positief. Met name direct omwonenden zijn veel vaker negatief dan positief. De deelnemers die zich niet onder de direct omwonenden scharen zijn wat vaker positief dan negatief.

Antwoorden van alle deelnemers:

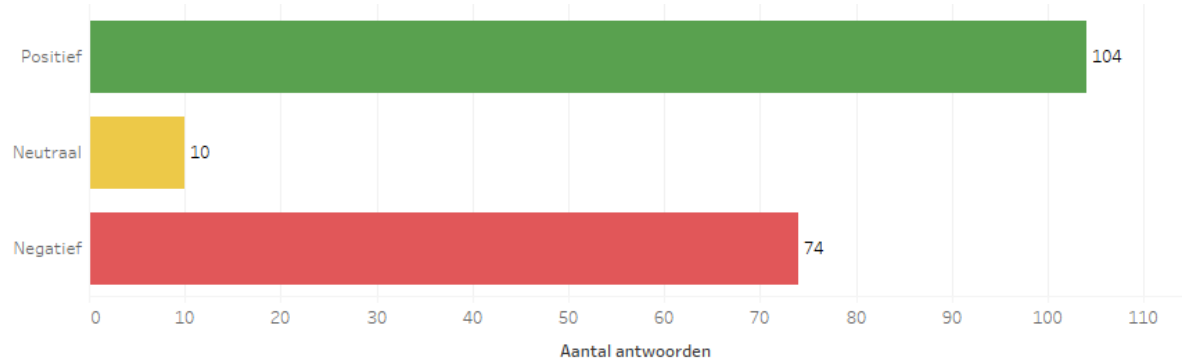
Figuur 6: reacties op de vraag 'Wat vind je van de mogelijkheid van een kleinschalig sekswerkbedrijf in parkeergarage Paardenveld?'

Antwoorden van direct omwonenden:

Figuur 7: reacties direct omwonenden op de vraag 'Wat vind je van de mogelijkheid van een kleinschalig sekswerkbedrijf in parkeergarage Paardenveld?'

Antwoorden van andere categorieën dan direct omwonenden:

Figuur 8: reacties van respondenten die geen direct omwonenden zijn op de vraag 'Wat vind je van de mogelijkheid van een kleinschalig sekswerkbedrijf in parkeergarage Paardenveld?'

Wensen, zorgen en aandachtspunten

Door middel van drie open vragen konden respondenten hun wensen, zorgen en aandachtspunten delen. De drie vragen die werden gesteld zijn:

- Wat vind je belangrijk bij een mogelijk kleinschalig sekswerkbedrijf in parkeergarage Paardenveld?
- Welke zorgen heb je bij de komst van een mogelijk kleinschalig sekswerkbedrijf in parkeergarage Paardenveld?
- Welke overige punten wil je nog aan ons meegeven?

Veel direct omwonenden en inwoners van Utrecht uiten hun zorgen over veiligheid, overlast en de invloed op de buurt. Er zijn echter ook positieve geluiden te horen van inwoners en sekswerkers die de mogelijkheid zien voor veilige en legale werkplek.

De zorgen die geuit worden gaan voornamelijk over de mogelijke toename van criminaliteit en onveiligheid in de buurt, de impact op het imago en de aantrekkelijkheid van het gebied, en de mogelijke vermindering van woonkwaliteit. Er zijn ook zorgen over de sociale controle en het welzijn van de sekswerkers zelf.

Een aantal respondenten geeft aan dat sekswerk ook werk is en dat het belangrijk is om een veilige en fijne werkplek te creëren voor sekswerkers. Er wordt ook benadrukt dat er behoefte is aan een plek waar sekswerkers hun beroep veilig en legaal kunnen uitoefenen.

Samenvattend is er een duidelijk tweedeling in de meningen: enerzijds zijn er zorgen over veiligheid en overlast voor de buurt en anderzijds is er steun voor het bieden van een veilige werkplek voor sekswerkers.

Wensen, zorgen en aandachtspunten per groep

Direct omwonenden maken zich vooral zorgen over de veiligheid in hun buurt en de mogelijke overlast die een sekswerkbedrijf met zich mee kan brengen. Ze vrezen voor een toename van ongure types en criminaliteit en maken zich zorgen over de impact op de kinderen en gezinnen die in de buurt wonen.

Inwoners van Utrecht die niet direct omwonend zijn uiten ook hun zorgen over veiligheid en overlast maar lijken iets meer verdeeld te zijn in hun verschillende perspectieven. Een deel staat neutraal of positief tegenover het idee mits er goede voorzieningen en veiligheidsmaatregelen worden getroffen.

Sekswerkers benadrukken het belang van een veilige en schone werkplek. Zij zijn positief omdat ze denken dat het een veilige plek voor sekswerkers kan bieden.

Thema's

Veiligheid: veel respondenten benadrukken het belang van veiligheid voor zowel sekswerkers als voor buurtbewoners. Het belang van toezicht wordt genoemd.

Overlast: respondenten maken zich zorgen over mogelijke overlast en een afname van de woonkwaliteit in de buurt. Een enkeling benoemt dat eerste huidige problemen moeten worden opgelost zoals slechte verlichting en daklozen. Enkele respondenten benoemen dat het van belang is dat het bedrijf 's nachts gesloten is of bijvoorbeeld om 21.00 uur 's avonds.

Locatie: een aantal respondenten vindt dat een sekswerkbedrijf niet thuishoort in een woonwijk of in het centrum van Utrecht en zou liever zien dat het ergens anders geplaatst wordt. Als alternatieve locaties worden genoemd: op een industrieterrein, aan de rand van de stad, in 'welgestelde' buurten als

Wittevrouwen of Tuindorp of in het Stadskantoor. Een deel van de respondenten vindt het Paardenveld een prima plek, deels vanwege de aanwezigheid van het politiebureau.

Anonimiteit en discretie: voor sommige respondenten is het belangrijk dat zowel de sekswerkers als hun klanten anoniem kunnen blijven en dat er discretie is rondom het bedrijf.

Respect en betrokkenheid: verschillende respondenten benadrukken het belang van respect voor sekswerkers en het belang dat er goede werkplekken zijn voor sekswerkers, waar sekswerkers zelf kunnen kiezen er te werken.

(Positie) sekswerkers: een aantal respondenten benadrukt het belang van autonomie en zelfstandigheid voor sekswerkers, en dat zij betrokken moeten worden bij de plannen en inrichting van hun werkplekken. Goede hygiëne, privacy en toegang tot hulpinstanties voor sekswerkers is van belang. Ook wordt het destigmatiseren van sekswerk als een legaal beroep genoemd als positief aspect van het plan.

Geen sekswerkbedrijf: Er is een aanzienlijke groep respondenten die expliciet aangeeft geen sekswerkbedrijf in de buurt te willen vanwege mogelijke overlast, waardedaling van woningen en verandering van de sfeer in de buurt. Sommigen stellen voor om in plaats daarvan te focussen op sociale huurwoningen of andere maatschappelijke functies.

Bijlagen

- Opbrengsten DenkMee parkeergarage Paardenveld deel 1
- Visie Wijk C-Komitee op toekomst parkeergarage Paardenveld
- Opbrengsten DenkMee parkeergarage Paardenveld deel 2
- Verslag informatiebijeenkomst bewoners en ondernemers rondom het Paardenveld 22 januari
- Verslag online bijeenkomst bewoners en ondernemers rondom het Paardenveld 27 januari
- Verslag informatiebijeenkomst bewoners en ondernemers rondom het Paardenveld 29 januari
- Verslag informatiebijeenkomst bewoners en ondernemers rondom het Paardenveld 4 maart

Bijlage. Opbrengsten DenkMee parkeergarage Paardenveld deel 1

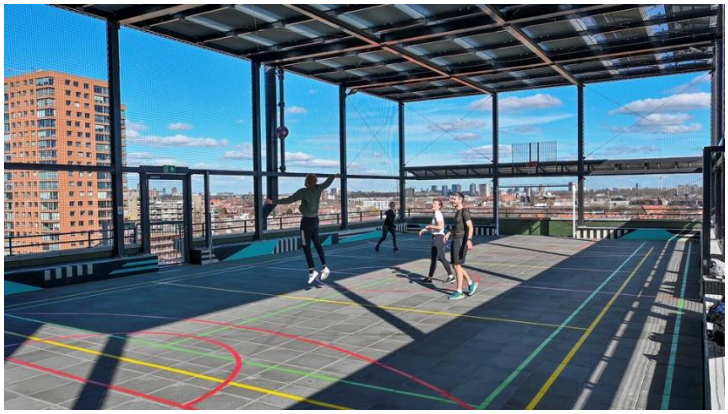
Hieronder zijn de via DenkMee ingediende ideeën weergegeven op volgorde van binnenkomst. In het daaropvolgende deel zijn 4 uitgebreidere plannen van initiatiefnemers opgenomen.

Idee 1: Vrijetijdsplezier

Het velde werd veel gebruikt voor vrijetijdsbesteding. Ik denk dat het goed is dat voor de time being dit weer mogelijk wordt gemaakt. En op z'n Utrechts lijkt mij dat tof dat dat wordt gedaan zoals de Nijverheid, Pingpongclub en Soia zijn ingericht. Een creatief stimulerende plek die tot een uurtje op 13 open zijn. Zij kunnen dan of op het dak van de parkeerplek zitten voor een zeldzaam dakterras. Of juist beneden zodat met mooi weer ze open kunnen en juist met tweedehands spullen lekkere zit plekjes op het veld kunnen creëeren. Evt kan dit worden gecombineerd met kleine events overdag van open mic, exposities etc.

Idee 2: Sportparkdak

Een voetbalkooi, basketbalveld, skatepark of padelbaan op het dak.

Idee 3: Gratis parkeergarage en woontoren met betaalbare woningen

Maak een woontoren met betaalbare woningen en een grotere ondergrondse parkeergarage met goedkoop parkeren om de bewoners en ondernemers van Utrecht en omstreken eens tegemoet te komen.

Idee 4: Parkeren politeagenten Paardenveld

Mijn idee is om de in de parkeergarage parkeerplekken te reserveren voor de medewerkers van bureau Paardenveld. Op dit moment moeten zij betaald parkeren als de parkeerplaatsen op het terrein van het bureau allemaal bezet zijn. Hierdoor denken er medewerkers van het bureau om ergens anders te gaan werken. Dit zou een leegloop binnen de politie Utrecht betekenen wat ervoor weer voor zorgt dat er nog minder agenten op straat zijn waardoor de veilig van de stad in het geding komt.

Als de gemeente eigenaar wordt van de parkeergarage lijkt het mij mooi om te zien dat de gemeente zich actief inzet om te voorkomen dat er een leegloopt komt bij de politie en ze tegemoet te komen, zij zorgen immers voor de veiligheid en hulpverlening in de stad.

Idee 5: Huisvesting asielzoekers, studenten

Huisvesting voor asielzoekers

Huisvesting voor studenten

Idee 6: Een unieke plek die leeft en zichzelf in leven houdt.

De beganegrond is bij uitstek geschikt voor een inclusieve vorm van Horeca. Ik sluit me aan bij het eerdere idee een soort Nijverheid te bewerkstelligen, waarbij de grens tussen park en terras vervaagt,

een soort servicepark zou je kunnen zeggen. Heb je geld voor een lekker biertje haal je het hier, drink je liever een klokje staat dat je vrij, ook op het 'terras'. Het is niet ondenkbaar daar ook het dak van de garage bij te betrekken, in de zomer zit het park zo vol dat een uitvalsplek misschien niet verkeerd is.

Op de tussenlagen kunnen ateliers/werkruimten gebouwd danwel de mogelijkheid gefaciliteerd worden zonder dat daar één partij rijk van hoeft te worden. Laat mensen hun eigen ateliers bouwen met wat voorschriften of knutsel voor een lage huur wat tijdelijke voorzieningen.

Zo ontstaat een bruisende plek met leuke mensen, fijne buren en zonder twijfel een uniek visitekaartje in deze verder vrij nietszeggende stad.

Idee 7: Dakterras à la Klunkerkranich (Berlijn)

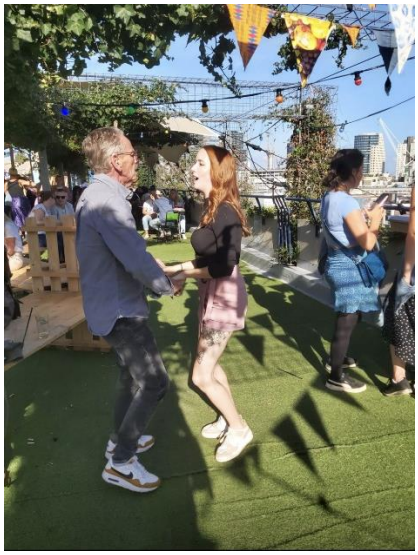
Klunkerkranich is een populair dakterras in de wijk Neukölln (Berlijn). Of beter gezegd: een combinatie van dakterras, tuin, clublocatie en cultuurhotspot. Het is de perfecte plek om op een zwoele zomeravond de zon te zien ondergaan boven Berlijn. En wat mij betreft de perfecte inspiratie voor een tijdelijke invulling van parkeergarage Paardenveld :)

Zie voor meer info: https://klunkerkranich.org/locations/ueberuns/

Idee 8: Zomer lounch dakterras feest

Op een dakterras in centrum Rotterdam is jaarlijks een muziekfeest (dj/live band) allemaal gezellige houten lounch sets, kraampjes met heerlijke hapjes en drankjes. Er wordt daar veel gedanst op de muziek, ook paar tafeltennistafels aanwezig. 6 weekenden genieten op dak parkeergarage straks ook misschien op dak Paardenveld parkeergarage.

Idee 9: Overdekt sportpark

Overdekte ruimte om te sporten met een paar sportrekken of een sportbox voor bijvoorbeeld bootcamp, callastenics.

Idee 10: Voor de buurt

Uitbreiding van parkeerplaatsen voor vergunninghouders in het rayon.

Dakterras met een uitbater a la roast.

Kunsthal met expositieruimte.

Idee 11: uiteraard gezien historielets over..voor...of met Paarden

Een manege geschikt voor (politie)paarden en een museum over paarden trams en een mooi startpunt voor Jan Plezieren voor rondleidingen in en om binnenstad en hobbelpaarden al om voor dat niet meer mag van de partij voor dieren

Idee 12: Verschillende ideeën

Padelbanen; huidige padelbanen te ver buiten de stad

Club; zoals de voormalige Marktkantine in Amsterdam

Foodhall met verschillende eetmogelijkheden

Nieuwe pingpong club

Grote arcadehal (geïnspireerd op Arcadehallen in Japan)

cocktailbar/biergarten op dakterras

Idee 13: Groen dak met stadstuin

Op het groene dak zijn stadstuinen te vinden, waar mensen samen kunnen komen om in het groen te werken en te onderhouden. Ook is het groene dak een plek waar mensen zich kunnen terugtrekken, even een boekje kunnen lezen en de natuur in de stad kunnen ervaren. Het groene dak is niet alleen maar stadstuin, maar ook echt een plek om in de natuur te zijn, midden in de stad.

Te midden van de verstening, kan dit een mooie, fijne, rustige groene oase zijn en is er de mogelijkheid om zelf ook met natuur aan de slag te gaan

inspiratie:

https://youtu.be/oaPnmIoMVIs?si=gW8SJPGbrG0Z_CPw

Idee 14: Parkeerruimte voor minder validen werkzaam bij lokale overheid en ondernemers

Voor de meeste medewerkers van lokale overheidsinstanties en ondernemers is forenzen per OV of fiets prima te doen. Er is echter ook een groep mensen die minder valide of anderszins hulpbehoevend zijn en daardoor moeizaam per OV en niet per fiets kunnen reizen. In het kader van inclusiviteit is het aanbieden van parkeergelegenheid voor hun (vaak aangepaste) voertuig cruciaal in het werkplezier. Biedt daarom de mogelijkheid aan lokale overheidsinstanties en ondernemers om een beperkt aantal parkeerplaatsen te huren/leasen.

Idee 15: 'Allin' Buurtcentrum

De functie van Park Paardenveld kan worden versterkt door het inrichten van een buurtcentrum in de voormalige parkeergarage. Een deel van de parkeergarage kan dienst doen als ontmoetingsplaats (huiskamer), informatiepunt, een vraagenantwoord balie van het wijkteam, een café en/of restaurant, ...etc. Alles onder één dak van de gemeente. Je zou het nog kunnen uitbreiden met een fietswerkplaats (sociale werkplaats), een fietsenstalling en zelfs een indoor speeltuin voor kinderen.

Idee 16: Fietsers Museum Utrecht

Utrecht is een fietsstad bij uitstek. 200 jaar geleden reden de eerste loopfietsers al over de Maliesingel, de velocipedistenbond (later ANWB) is er opgericht, het oudste fietspad ter wereld ligt in Utrecht, de Fietsersbond is er gehuisvest en Utrecht heeft de grootste fietsenstalling ter wereld. Toch weten weinig mensen hoe rijk onze fietscultuur eigenlijk is. In het fietsersmuseum staat de fietser centraal en kun je de fietsgeschiedenis zelf beleven door: op te stappen! De garage leent zich daar uitstekend voor: ruimte om te rijden op een transportfiets uit 1930, of een safety uit 1890.

Idee 17: Openlucht dakboerderij

Op het dak verbouwt men groente, fruit en kruiden en worden er zelfs honingbijen gehouden. Er is ook een klein terras.

Idee 18: Buiten BSO in het park

Laten we het park (mede) gebruiken voor naschoolse opvang voor omliggende scholen. Bv Buiten BSO Wijs zou kinderen van Montessori Kind Centrum LEF en de Pijlstaart in het park kunnen laten spelen. Een kleine ruimte onder de parkeergarage volstaat voor hun benodigde spullen. Geeft levendigheid aan het park tussen 14 uur en 18 uur.

Idee 19: Foodmarket meets rooftop

Met zowel een binnen en buitenruimte op de bovenste twee verdieping van Parkeer garage. In Parkeergarage Paardenveld dient een veelzijdig en vernieuwend concept gevormd te worden: een combinatie van een indoor foodmarket. Er was tenslotte tot 1968 altijd een markt geweest op deze plek, en een rooftopbar. Of het nou vanuit optimaal ruimtegebruik is, de beleving voor de gast of het uitzicht, rooftopbars zijn niet meer weg te denken uit het gemiddelde stadsbeeld. Utrecht is in beweging en wordt door steeds meer toeristen en bedrijven gevonden. Een rooftopbar geeft een stad een internationale uitstraling. Een initiatief waar de Domstad zeker rijp voor is. En wat is er nou een betere plek voor een dergelijk initiatief dan op deze centrale plek. Bovenop Parkeergarage Paardenveld met uitzicht over de nieuw aangelegde singel. En aan de andere kant Wijk C . Op de scheidingslijn tussen 'oud' en 'nieuw' Utrecht. Zeer goed bereikbaar, maar tegelijkertijd verrassend en onverwachts. Ook de binnenruimte verdient een passende, verrassende invulling. Maar ook een invulling die de ruimte vult en tegelijkertijd een groot aantal gasten kan bedienen. Bij het creëren van een foodmarket horen verschillende foodondernemers. Ieder met zijn eigen specialiteit waardoor de kwaliteit hoog en er voor ieder wat wils zal zijn. Trends zoals healthy, Asian, vegan en het upcoming MiddenOosten kunnen hun plek vinden onder één dak. Door de samenwerking met (lokale) foodondernemers is het draagvlak groot, het risico verspreidt en de invulling divers. Een upgrade naar een eigentijds en populair concept.

De ruimte is groot, de plek centraal en de gebruiker divers. Hier moet een concept voor gevormd worden welke aansluit op deze pijlers. Een invulling dat een breed publiek trekt, maar wel vernieuwend is in de stad. Horecaconcepten poppen uit de grond, dus wat gaan we doen om onderscheidend te zijn? Om bezoekers te trekken naar deze centrale, maar wel onverwachte plek. Hoe gaan we de vierkante meters binnen en buiten vullen en de plek exploitabel maken? Een combinatie van twee concepten dat Utrecht nog mist, maar zeker klaar voor is. Hierbij treden we in de voetsporen van andere grote steden, maar wel met een eigen invulling voor deze eigentijdse manier van hospitality. In dit conceptplan vertellen we onze gedachtengang, de invulling van het concept en wat welke waarden hierbij belangrijk zijn.

SUSTAINABLE

Duurzaamheid is belangrijker dan ooit. In de samenwerking met veel verschillende ondernemers onder één dak is dit dan ook een belangrijke kernwaarde die vastgehouden moet worden. De plek wordt zoveel mogelijk ontwikkeld met materialen die al eerder gebruikt zijn om hen een volgend leven geven. Daarnaast willen we zoveel mogelijk samenwerken met lokale ondernemers en leveranciers en waar mogelijk ook zelfvoorzienend zijn. Denk aan het neerzetten van een kas op het dak voor eigen groenten en kruiden die gebruikt kunnen worden door de foodondernemers.

WHERE ELSE?

In veel landen zijn verzamelruimtes waar men meerdere soorten eten kan halen en ter plekke kan consumeren een basis in hun cultuur. Denk aan de Spaanse mercado's en de Aziatische foodcourts. Maar ook Camden Market in Londen, Torvehallerne in Kopenhagen of Markthalle Neun in Berlijn. Nederlandse steden beschikken inmiddels vaak ook over dergelijke foodconcepten. Denk aan de Foodhallen in Amsterdam, de Markthal in Rotterdam en Down Town Gourmet Market in Eindhoven. Utrecht beschikt nog niet over een foodmarket zoals wij deze in gedachten hebben.

COME AS YOU ARE

Een plek zo centraal en een concept zo aantrekkelijk als deze, kent veel verschillende bezoekers. Utrecht groeit en daarmee ook het aantal toeristen. De Domstad wordt steeds vaker aangedaan als aanvulling of alternatief op het bekende Amsterdam. Zowel foodmarkets als rooftoprestaurants worden vaak als toeristische trekpleisters gezien. Zo komt bij de Foodhallen in Amsterdam 65% niet uit de hoofdstad, maar van buitenaf. The colleague En vergeet niet de zakelijke markt. Het concept moet servicegericht zijn op de kantoren in de omgeving. Voor collega's moet het een plek zijn waar zij op een gemakkelijke en sfeervolle manier in groepsverband kunnen lunchen, borrelen en dineren.

FOODMARKET & ROOFTOPBAR: EEN COMBINATIE VAN TWEE CONCEPTEN DAT UTRECHT NOG MIST, MAAR ZEKER KLAAR VOOR IS.

Idee 20: UPPU (Utregs Periodieke Pop Up)

Stel ruimte ter beschikking aan een wisselend ensemble van creatieve ondernemers die (ook) maatschappelijke doelen nastreven.

Denk aan een avontuurlijke stadsspeeltuin, wisselende logeerplekken voor statushouders, een food court tryout, expositie , verzin het maar.

Werk in 10 jaar bijvoorbeeld met perioden van 9 maanden of een jaar. Faciliteer ook de ruimte een beetje zodat men voor kortere perioden niet voor hoge start investeringen staat.

Laat Utrecht meebeslissen op een moderne, niet ambtelijke wijze (mini burgerberaad of kring van adviesgevers) .

Denk vervolgens mee over meer permanente mogelijkheden…

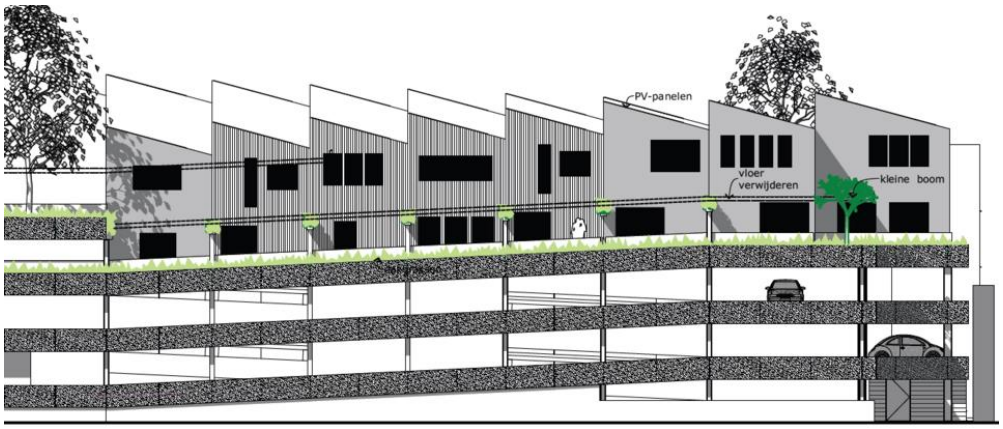
Idee 21: Openbaar rooftopzwembad "C Diploma"

Een zwembad op het dak van de parkeergarage. Via online reservering kun je bijvoorbeeld lekker 2 uurtjes in de buitenlucht zwemmen, met uitzicht over het meest Berlijnische stukje Utrecht. Een concept waarmee Utrecht zich kan meten met iconische zwembaden zoals in Parijs (Piscine Josephine Baker) Berlijn (Badenschiff) en Kaapstad (The Silo). Zonnebedden, pizzatje en een drankje. Groot voordeel van dit plan is dat er minder de neiging hoeft worden bedwongen om verkoeling te zoeken in de Stadsbuitengracht.

Idee 22: Zwerfwoningen op het dak

Voor 10 jaar zwerfwoningen op de parkeergarage en zo extra betaalbare woningen toevoegen aan het centrum van Utrecht.

Idee 23: Muziekinstrumentenwinkel

Winkel met een variatie aan instrumenten zoals, blaasinstrumenten, piano's, snaarinstrumenten e.d. wordt reeds lange gemist in naaste regio.

Idee 24: Parkeeroptie/wonen

De gemeente Utrecht is goed bezig om de bewoners met auto's te pesten in Wijk C.Wij betalen €155,00 per 3 maanden en de parkeerplaatsen worden maar verminderd. De 22 parkeerplaatsen voor Jeu de Boules zijn verwijderd en daar komen straks de tafeltjes te staan van de horeca, dat is zo'n mes in de rug van de bewoners. Nu willen ze weer de plekken weghalen tussen parkeergarage en politiebureau en Nieuwe kade. De bewoners doen er niet meer toe bij de gemeente Utrecht. Alleen de horeca telt.

Dus mijn idee:is laat de bewoners en ondernemers met een parkeervergunning voor hetzelfde bedrag parkeren in de garage. En daar boven BETAALBARE WONINGEN.

Idee 25: DeDAKKAS Utrecht

DeDAKKAS Utrecht is een rooftop restaurant met uitzicht op de stad. Net als in Haarlem is het een fijne plek waar je kan starten met een koffie in de ochtendzon en kan eindigen met een lekkere cocktail onder de sterrenhemel. In de winter in de gezellige kas. In de zomer lekker buiten op het terras. Producten zijn puur, lokaal en eerlijk. Uit het seizoen en overwegend plantaardig. Samen met mijn compagnon Jeroen Spek (die uit Utrecht komt ;). heb ik al een paar keer op het dak gestaan om te fantaseren hoe we daar DeAKKAS 2.0 met eigen grote moestuin kunnen realiseren. Onze handen kriebelen.

www.dedakkas.nl

Idee 26: Sportschool

Sportschool op de bovenverdieping en op het dak een open kantine met een terrasje en zo

Idee 27: Rooftop stadstuin

Een oase van natuur in de vorm van een openbare stadstuin waar buurtbewoners een stukje grond kunnen claimen om bloemen of groenten op te verbouwen. Deze tuin is een plek waar je naartoe kan voor je ontspanning, een plek waar kinderen iets over de biodiversiteit in hun wijk kunnen leren en waar je kunt picknicken aan een picknicktafel of in de zomer een wandeling kan maken tussen de zonnebloemen. Mogelijk met horeca.

Idee 28: Living lab

Het zou prachtig zijn om een Utrecht living lab te realiseren waarin verschillende partijen uit Utrecht gezamenlijk kunnen werken aan innovatieve oplossingen voor verschillende problemen die juist in Utrecht gevoeld worden: de grote opgaven op het gebied van bv leefbaarheid, sociale ongelijkheid, laaggeletterdheid, mobiliteit, afval, water, en energie.

Idee 29: Meer park, minder beton

Het lelijke kolos van de oude parkeergarage platgooien en de vierkante meters die daarmee vrijkomen gebruiken om het park groter te maken.

Idee 30: Leefstraat Beverstraat

In onze mooie en gezellige straat, de Beverstraat, leeft al geruime tijd de wens om elkaar meer te ontmoeten, meer groen en ruimte te creëren en om een veilige speelplek voor kinderen te maken. Het idee van een leefstraat heeft veel voorstanders onder de bewoners, maar er blijft letterlijk 1 obstakel in de weg staan om dit voor iedereen haalbaar te laten zijn: de parkeerplekken (en vooral het gebrek

daaraan, ook in de buurt). Ons idee is dus om in parkeergarage paardenveld een aantal parkeerplekken te reserveren voor vergunninghouders, zodat er ruimte komt in onze straat om (een gedeelte hiervan) om te kunnen toveren tot leefstraat. De bewoners in onze straat zijn van een gemêleerde doelgroep, waarin veel betrokkenheid op elkaar is en waar studenten, jonge gezinnen en “oud gedienden” op goede voet met elkaar samenleven. Zo voelt onze straat als een klein dorp. We ontmoeten elkaar nu op het jaarlijkse straatfeest, wat ieder jaar een groot succes is, maar de wens leeft om dit vaker en laagdrempeliger te kunnen doen. Buitenspelende kinderen, studenten die borrelen, of buren die van het zonnetje genieten en op die manier (nog) meer aanspraak hebben, het zou zo mooi kunnen zijn! De mogelijkheid om auto’s in de parkeergarage paardenveld te zetten is ons inziens dus een uitgelezen kans om (eindelijk) onze mooie straat nóg mooier te maken!

Idee 31: World of food Utrecht

Het Utrechts centrum voor een verzameling van internationale keukens zoals de, helaas gesloten, world of food Amsterdam.

Idee 32: Beste idee ooit

Studio Kapitaal zit er al.

meer zoals dat!!!!

laat Kapitaal anders de invulling bepalen. Zij weten er 100% raad mee!

Idee 33: Grafisch werkplaats Kapitaal

Kapitaal zit er toch al? Lekker dat blijven doen. Vet belangrijke culturele hub voor creatief Utrecht.

Idee 34: Broedplaats

Maak er een vette broedplaats van net zoals kapitaal al is!! Een soort verlengde ervan

---

Idee 35: Creative hub

Een plek waar je creatief bezig kan zijn, nieuwe dingen kan uitproberen/leren en met andere creative mensen in contact kunt komen. Iets Zoals kapitaal.

Idee 36: Meer creatieve ruimtes zoals kapitaal

Als media enthousiasteling is het heel belangrijk om je digitale ideeën om te toveren in werkelijkheid. In kapitaal komen deze ideeën tot leven en bovendien is de sfeer er als geen andere plek in Utrecht. Creatievelingen die elkaar echt inspireren, supporten en samen er voor zorgen dat er dingen gemaakt worden. Fysieke objecten. Dag in dag uit. Ikzelf heb er een gigantisch groot deel van de voortgang van mijn kledinglijn aan te danken. Meer van dit aub.

Idee 37: Parkeergarage en verlenging van park paardenveld

Behoud de parkeergarage vooral voor parkeren, zodat de buurtbewoners er hun auto's kunnen neerzetten. Met de realisatie van extra parkeerplekken in de garage, is het mogelijk om het aantal straatparkeerplaatsen in de omgeving te reduceren (denk hierbij aan locaties zoals de Oudegracht of de Weerdsluis), wat bijdraagt aan een mooiere uitstraling van deze plekken en meer ruimte creëert voor groen.

Het dak kan dienen als een uitbreiding van Park Paardenveld, met een ruime daktuin. Een brede en toegankelijke trap vanaf Park Paardenveld leidt dan naar deze daktuin, waar mensen op de traptreden kunnen genieten van de zon. Verder zou er op het dak een plek moeten komen waar iedereen iets te drinken of te eten kunnen halen en vervolgens kunnen zitten tussen het groen op de daktuin. Het is van belang dat het dak toegankelijk blijft voor iedereen om te zitten of te picknicken, niet alleen voor mensen die daar geld uitgeven.

Idee 38: Sociaal maatschappelijke evenementen /ping pong club 2.0

Zelfde concept als zoiets als de ping pong club, maar waar een sociaalmaatschappelijke functie meer centraal staat. Dus bijv. standaard: een plek waar een leuk spel kan doen, zoals ping pong en een hapje en drankje kan doen, maar waar expliciet ook ruimte is om evenementen te organiseren met een sociaalmaatschappelijk doel. Sowieso zit het Paardenveld in de zomer helemaal vol, dus moet er meer ruimte komen om voor al deze mensen een plek te bieden.

Idee 39: Duurzamen en creatieve ondernemingen

Gemeenschappelijke moestuin op het dak. In de overdekte gedeeltes ruimte maken voor duurzame en creatieve (sociale) bedrijfjes, zoals een repaircafé en ateliers. Zelf werk ik in een oesterzwammen kwekerij aan de rand van Utrecht die hoofdzakelijk koffiedik gebruikt als voedingsbodem. Een extra (mini) kwekerij op zo een centrale plek dichtbij koffiezaakjes zou fantastisch zijn. Het geven van workshops over paddenstoelen zou een centraal onderdeel zijn van dit idee! Bovendien zouden paddenstoelen het goed doen in een donkere, koele ruimte zoals een parkeergarage.

Idee 40: Creatieve broedplaats, met uiteraard Kapitaal

Samen met meerdere creatieve partijen, waaronder natuurlijk Kapitaal, moet dit de broedplaats van Utrecht worden. Een mooie prominente plek, met zoveel potentieel. Gezamenlijk met meerdere creatieven zouden we dit echt tot de hotspot van Utrecht kunnen maken.

Idee 41: Kids world eat & play

In Utrecht zijn er maar weinig plekken / restaurants waar je als ouders zijnde gemakkelijk met kinderen naartoe kunt, dan wel om te eten, dan wel om te spelen. We missen eigenlijk een soort mini center parcs concept waar alles kidsproof is gemaakt.

dit concept zou dan met name zien op de leeftijdsgroep 0 8 jaar.

ideaal voor kinderen en voor de ouders als we in utrecht centrum een grote play garden hebben met leuke plekken voor de ouders om erbij te zitten en koffie te doen / te lunchen.

openingstijden van 09:00 18:00 ongeveer.

Idee 42: (Indoor) Basketball Court

Een deel van de ruimte gebruiken voor basketbal. Met een full court en eventueel 3x3 basketbal velden.

Een plek om elkaar te ontmoeten, te spelen en misschien wat degelijke zit plekken en tribune.

Idee 43: Kapitaal en nog meer werkplekken!

In Utrecht zit de grootste kunstacademie van Nederland. Al die studenten studeren op een moment af en hebben dan een plek nodig waar ze terecht kunnen voor bijvoorbeeld zeefdrukken, riso printen etc. Kapitaal is al zo'n plek. Daarom is het van cruciaal belang dat Kapitaal blijft bestaan en om dit misschien zelf uit te breiden. Parkeergarage Paardenveld is hier de perfecte plek voor!

Idee 44: Nieuw Bolwerk Paardenveld

Parkeren voor bewoners noordelijke binnenstad, gecombineerd met het reduceren van parkeerplaatsen op straat.

Ombouwen tot buurtfietsenstalling gecombineerd met een strak gehandhaafd verbod op het parkeren van fietsen buiten de rekken.

Toegankelijk dakterras voor het uitzicht. Replica van de Bollaertsstoren op het dak of van een van de verdwenen windmolens.

Aanblik singelzijde moet weer gaan passen bij het historische beeld van de stad, en goed overgaan in het nieuwe park.

Idee 45: Indoor pumptrack

Skaten, skateboarden, stuntsteppen en bmxen wordt steeds populairder en is leuk voor alle leeftijden. Met nat weer is dat buiten niet mogelijk. Het zou super zijn als er een indoor pumptrack of skatepark kan komen!

Er is wel een indoor skatepark in Utrecht Zuid, maar deze is maar beperkt open en enkel voor skateboarders. Je kan er alleen terecht tegen betaling en dat is lang niet voor iedereen mogelijk.

Idee 46: Een open, creatieve plek waar iedereen kan komen kijken.

Zoals ik in hartje Parijs heb gezien en wat ik enorm inspirerend vind. Niet de traditionele manier van eigen atelierruimtes die afgesloten zijn, maar een zo open mogelijke doorgang waar mensen een groter of wat kleiner aantal m2 kunnen huren. Iedereen ziet waar de ander mee bezig is, zodat er veel onderlinge inspiratie en samenwerking kan ontstaan. Én het allerbelangrijkst, als voorbijganger kan je gewoon binnen lopen en overal rond kijken. Persoonlijke spullen in afgesloten kasten en onderlinge afspraken over wie er wanneer is zorgen dat elke verdieping 'beveiligd' is. Visitekaartjes zodat mensen je alsnog kunnen benaderen als je er niet bent. En in de algemene ruimtes, zoals trappen ed mogen streetartists op afgesproken tijden legaal werken. Op het dak tijdens de zomers wellicht een klein 'popup' cafeetje voor een drankje.

Atelierroute meets galerie meets willekeurige voorbijganger!

https://www.59rivoli.org/homepage/

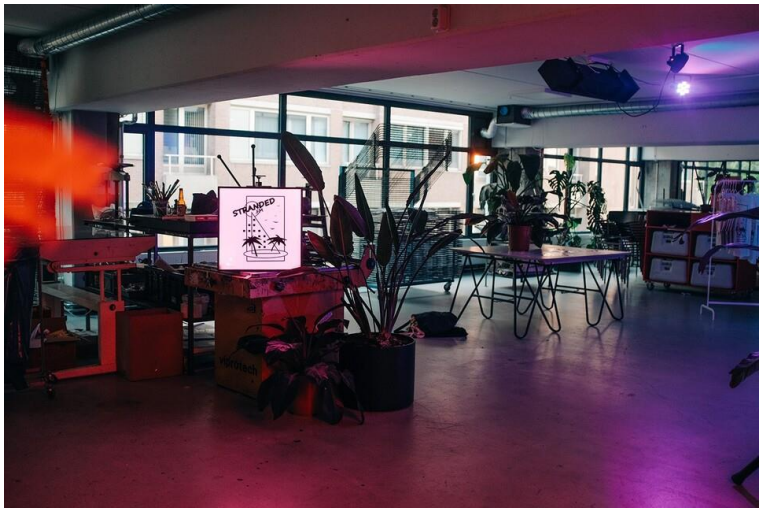
Idee 46: Multiinzetbare Maakruimte + Mogelijkheden Dakterras

Parkeergarage Paardenveld heeft al meer dan 50 jaren naast een parkeerfunctie een grote rol in cultureel Utrecht. Met op de begane grond en 1e verdieping in het verleden podium de Vrije Vloer, een galerie, een instrumenten winkel, een jazzclub (als ik me niet vergis) camera zaak en meer.

Momenteel zit er ook veel "kleine" plekken met grote impact: Grafische werkplaats Kapitaal waar beeldmakers maken en ontmoeten, Utrechts Online Radio Station Stranded FM, waar wekelijks muzikale niches worden uitgelicht en gemeenschappen worden gevormd. Nu sinds kort ook Tiger's Gym waarmee cultuur en sport ook mooi in verbinding komen te staan.

Mijn oproep/idee ligt vooral voor het behoud en verdere (tijdelijke) ontwikkeling van deze unieke plek in het centrum. De partijen die hier nu in zitten bezitten fantastische "grassroots" communities met daadkracht en ondernemerschap. Ik zie dan ook toffe mogelijkheden in samenwerkingen op bijv. een dakterras. Als er een open podium / multiinzetbare ruimte komt zoals "de betonnen plaat" in het park laat deze dan gecureerd en opgezet worden door de partijen die er al zitten, samen met hun grote gemeenschap in de stad.

cultuur en (tijdelijke) huisvesting gaan super samen, want cultuur brengt een woonplek tot leven. Ook daar zijn mogelijkheden. Er zijn niet voor niets meerdere verdiepingen in een garage, er is dus meer mogelijk dan 1 concept / uitbater.

Idee 47: FRIS parking

Een echte "nachtclub" met enkele "frisfeesten" voor jongeren tot 18 jaar

Idee 48: Rooftop bar en cultureel centrum

De bovenste 2 verdiepingen gebruiken voor een bar, behoefte aan horeca nu Roost weg is. De andere verdiepingen kunnen bijv ingezet worden als cultureel centrum, sport centrum of ander idee.

Voorbeeld van een omgebouwde parkeergarage is in Berlijn: https://klunkerkranich.org/

Als bewoner van Pijlsweerd zou ik dit een mooie aansluiting van de stad op de Amsterdamsestraatweg vinden.

Idee 49: Openbare fietsenstalling

Begane grond inrichten als overdekte, inpandige, openbare fietsenstalling. Open 24x7 (hoewel iets minder ook kan, afhankelijk van behoefte). Bewaakt met een beheerder. Eerste 24 uur gratis, net als de andere stallingen in de stad. Voor bewoners uit omliggende straten: een gratis abonnement, met check op adres. Voor andere inwoners (van iets verder weg) is een abonnement te koop tegen dezelfde voorwaarden als in de andere gemeentelijke stallingen. Voor werknemers van de omliggende bedrijven bedrijfsregeling maken. Kunnen bijvoorbeeld korting krijgen, als een werknemer niet meer met de auto maar op de fiets komt (en plaats vrij maakt in de autoparkeergarages).

Idee 50: creacenter

ruimte voor creativiteit, kunst en muziek. Een begane grond en eerste verdieping een of meerdere concertzalen, oefenruimtes en opbame studio, (een concertzaal was er vroeger), ateliers en commerciële ruimtes voor kunstenaars en artiesten.

Ik denk aan een muziekclub waar concerten, catering en live opnames gecombineerd kan worden, Evt met live streaming via internet

---

Idee 51: Het veulen

Ontmoetingsplek, broedplaats, activiteitenplek voor jongeren. Overdag en s avonds geopend.

Idee 52: Verskeukens met moestuinen

Een creatieve foodgarage met zelfstandig ondernemers die hun eigen groente en fruit telen (op plekken waar zon schijnt). Open keukens en foodtrucks, versmarkt, lange tafels waar iedereen aanschuift en ontmoet. Betaalbare happen. Kookworkshops, koken met elkaar voor minderbedeelden. Left overs van supermarkten verwerken.

Idee 53: Ruimte van jou en mij

Mag t ook eens niet gedefinieerd zijn, mag het ruimte zijn, zonder toegewezen functie maar daarmee niet functieloos. Er worden al genoeg stempels gedrukt. En anders gewoon als parkeerplaats gebruiken, komt er publiek ruimte op straatniveau vrij, vrije ruimte die je niet hoeft te definiëren maar is.

Idee 54: Minigolf en rolschaatsdisco!

We hebben in Utrecht weinig gelegenheid tot minigolf en dat is jammer! Minigolf is een uitje wat je met de hele familie kan doen en met uiteenlopende groepen van collega's tot buren. Het is lichtvoetig, laagdrempelig en sfeerverhogend kortom: het zou een aanwinst zijn voor deze stad.

Als je een hele avond entertainment wil, dan kan je daarna door naar de rolschaatsdisco. Ook voor jong en oud. Blij, uitgelaten en vriendelijk zijn woorden die bij mij opkomen als ik denk aan een rolschaatsdisco. Ook heeft het een kleurrijke en betrokken scène, die zich hier vast graag voor in wil zetten.

Ik zou voorstander zijn van deze twee activiteiten in de Binnenstad omdat het inclusief is voor alle groepen die in de stad leven. Niet alleen gericht op studenten, niet op bedrijven maar op jongeren, gezinnen en vriendengroepen.

Ook geeft deze invulling de mogelijkheid aan (beginnende) creatievelingen om hun Kunst te exposeren of live te maken, plaatjes te draaien en als band op te treden voor het golfend en rolschaatsend publiek. Beginnende catering zou hier ook een plek kunnen krijgen om hun eten en drinken te verkopen in foodtrucks.

Misschien is het ook wel een idee dat kinderen en jongeren hier hun talent kunnen ontwikkelen. Dat zíj de plaatjes draaien, exposeren en het eten verkopen in samenwerking met (muziek)scholen. Ook zouden kinderen of jongeren op Utrechtse scholen de minigolfbanen kunnen ontwerpen en maken in samenwerking met kunstenaars. Anyhow; talloze mogelijkheden met als basis een minigolfbaan en een rolschaatsdisco.

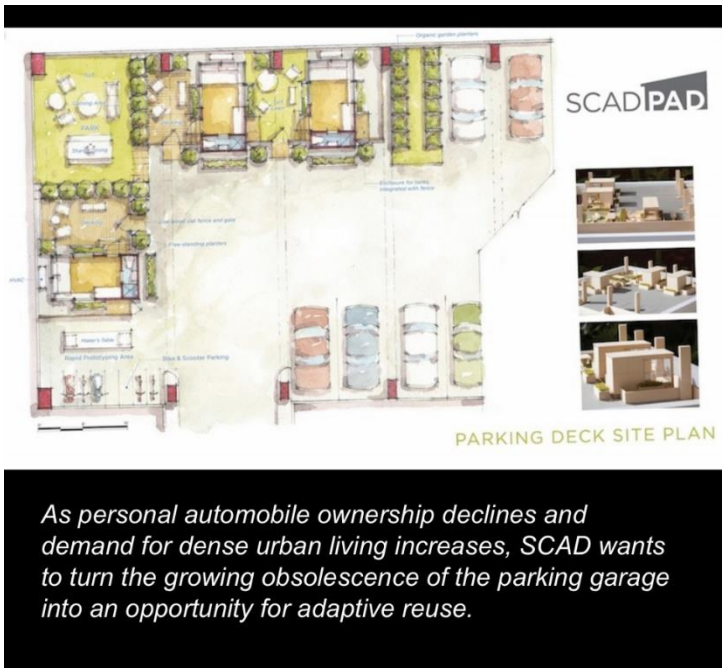
Idee 55: Zo houden!

Ik ben het er niet mee eens dat Utrecht een autovrije stad gaat worden. Wel zou het fijn zijn als de tarieven voor parkeren naar beneden gaan.

Idee 56: Micro housing campus met kleinschalige horeca op het dak.

Zie;

https://inhabitat.com/scadstudentstransformanatlantaparkinggarageintoecologicallyresponsiblemicrohousing/dsc04355/

Idee 57: Een groen dak

Wijk C, waar de parkeergarage onder valt, is een van de minst groene wijken van Utrecht. Het dak van de garage vergroenen, betekent een positieve bijdrage aan de gezondheid van binnenstadbewoners.

Een zgn. extensief groendak is hiervoor de beste optie. Deze is voorzien van beplanting die zichzelf grotendeels in stand kan houden en daardoor weinig onderhoud vereist. Hierbij gaat het om planten zoals sedum, mossen en kruiden. Sedum kan erg goed tegen felle zon en droogte, maar ook natte periodes zijn geen probleem. Een dergelijk groen dak is betaalbaar in aanleg en gaat heel lang mee. Het heeft een isolerende en verkoelende werking en zorgt ervoor dat hemelwater langzamer wordt afgevoerd.

De gemeente Utrecht is al een dusdanig groot voorstander van groene daken, dat zij in 2021 tot een subsidieregeling heeft besloten voor haar inwoners die een groen dak willen aanleggen. Haar doelstelling staat als volgt omschreven:

Deze nadere regel heeft als doel de aanleg van groene daken op bestaande bebouwing te bevorderen, met als hoofddoel het vasthouden van regenwater en daarmee het voorkomen van wateroverlast en droogte in het bebouwde gebied en als ondergeschikte doelen het leveren van een bijdrage aan het verminderen van CO2emissies door energiebesparing, het verbeteren van de luchtkwaliteit, het terugdringen van geluidshinder, het tegengaan van de opwarming van de stad en het verhogen van de biodiversiteit en de woonkwaliteit.

Nu de gemeente eigenaar van de garage gaat worden, kan zij zelf bijdragen aan dit doel. Het garagedak is hier nl. heel geschikt voor. Een uitgelezen kans om daarmee de ambitie actiever uit te dragen. De beste keuze hierbij is om het dak in zijn geheel te vergroenen.

Het combineren van groen met bv. een horecaterras is niet realistisch gezien de overlast die dan ontstaat voor de vele direct naastgelegen woningen (wo. slaapkamers op 15 meter). Het eventueel ‘inpakken’ van het betonnen dak met akoestische schermen om dit te reguleren, is op zijn beurt weer problematisch met oog op vergroting van de slagschaduw die dit in de woningen veroorzaakt.

Een sedumdak past naadloos in de Omgevingsvisie Binnenstad 2040 waarin de versterking en uitbreiding van het groen in en om het Singelpark wordt aangemoedigd. Met name in dit deel van de stad, met zoveel verstening en verkeer, kan de biodiversiteit en de luchtkwaliteit worden verbeterd met beplanting op het garagedak. Het is hiermee een mooi verlengstuk van het nieuwe Park Paardenveld dat volgend jaar wordt aangelegd.

Idee 58: Rolschaatsbaan, rooftopbar & gratis parkeren voor politie

1. De rooftopbar komt uiteraard bovenop de parkeergarage. Veel groen, banken/stoelen, lichtjes, bbq en drankjes.

2. Rolschaatsbaan, met discorolschaatsen.

3. Gratis parkeren voor politiemedewerkers en bezoekers.

Idee 59: Fietshub Paardenveld

Maak van Paardenveld een fietshub (als onderdeel van de fietshubs die we in de stad realiseren). Denk daarbij bijvoorbeeld aan fietsinzameling, bikerepair, educatie, fietsverhuur, fietscorner met koffie, oefenplek, etc.. We realiseren dit met verschillende partners. Utrecht als fietsstad, dan hoort in Paardenveld ook een fietshub. Wij omarmen ook het fietsersmuseum, en maken daar graag een koppeling in de Fietshub Paardenveld.

Idee 60: Creatief Ondernemen

Gratis repetitie en les ruimtes voor creatieve, artistieke ondernemers in spé. Denk hierbij aan artiesten met talent maar weinig middelen tot hun beschikking die willen onderzoeken of ondernemen of een show creëren werkbaar is vanaf het nulpunt op te bouwen.

Idee 61: Goedkoop parkeren

Idee spreekt voor zichzelf! Laten we de stad toegankelijk maken en houden!!

Idee 62: BSO en parkeerplaats Personeel Politie Paardenveld.

Om de leeg loop bij het Politie Paardenveld tegen te gaan voor hen deze optie bieden als eerste . Natuurlijk mogen er ook andere forenzen hier gebruik van maken.

Idee 63: Wheels & Feet

1x per week op het dak van paardenveld (bijvoorbeeld op zondag van 16:00 22:00 voor alle leeftijden): een plek die de dans en skate community samen brengt dmv workshops/(friendly)dance battles/(roller)disco.

een plek die de Utrechters verbindt, inspireert en motiveert om in beweging te komen.

Dit zou samen kunnen met een initiatief die de stadsbewoners bij elkaar brengt dmv eten/drinken.

Idee 64: Summer skate terrace

Het dak van Paardenveld staat in de zomer vaak leeg. Het is perfect (met wat veiligheid aanpassingen) voor skaters om hier samen te komen en hun sport te beoefenen. Er zou bijvoorbeeld in de zomer gedurende x aantal weken een popup skate ring gebouwd kunnen worden.

Idee 65: Skate rink / skate spaces

There is a community in Utrecht "freeskatingutrecht" which is looking for places to skate. Accommodating this location for skating will be great (roller dancing skating, street skating etc ...)

We are constantly looking for decent spaces and we should have one space dedicated, also thinking about long cold and rainy winters when we cannot skate in open spaces.

Idee 66: Rooftop skating rink

Free Skating Utrecht skating rink!

Idee 67: Een groene oase

Extra groen (denk aan: bomen, potten, klimplanten, struiken, grasveld) zou de bewoners en bezoekers van de stad goed doen! In de groene oase kan men zoal een boekje lezen, van ze zon genieten, picknicken, en sporten.

Idee 68: Een freerunpark

Een freerunpark goed voor beweging

Idee 69: Freerunparkje in parkeergarage

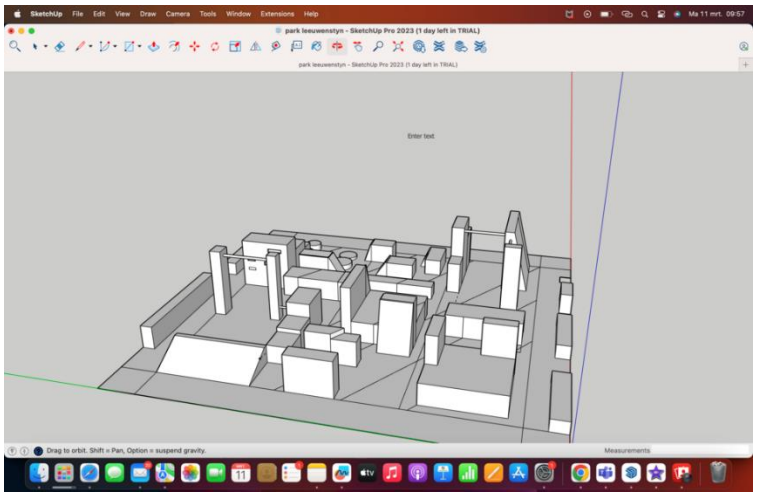
Zo hebben wij freerunnen altijd een overdekte spot/plek om te freerunnen en niemand tot last te zijn

Idee 70: freerun park in garage paardenveld

In de garage maken we een transporteerbare freerun set up. deze set up kan gebruikt worden door de community om actief op te trainen. Ook kunnen we geïnteresseerde op een veilige manier laten kennismaken met deze prachtige sport. Om een thuishaven te creëren kunnen we dienen als uitvalbasis en opvang locatie voor mensen die zoekende zijn naar een nieuwe of passende hobby. Freerunning brengt veel vrijheid met zich mee en verschillende vormen van vrije expressie, dus het is goed ree combineren met andere sporten, muziek organisaties en kunst en cultuur liefhebbers.

freerunning word ook wel de kunst van het bewegen genoemd.

Idee 71: freerun park(overdekt of niet)

Utrecht heeft veel verschillende freerunners, het is ook een ontmoetinghub voor veel freerunners uit heel Nederland, om als bedrijf een overdekt iets neer zetten is erg lastig, en het outdoor park is te klein om de wensen en behoefte van de freerunners te bevredigen, hierdoor zou het perfect zijn om een groter overdekte plek te maken waar elke freerunner hier bezig kun, uit Utrecht en heel Nederland

Idee 72: All out electric in Paardenveld (Electrisch karten)

Elektrisch karten in de Paardenveld garage biedt een innovatieve en milieuvriendelijke draai aan de traditionele karting ervaring. Door gebruik te maken van elektrische karts wordt de uitstoot van schadelijke gassen geëlimineerd, waardoor het een groen alternatief is voor benzineaangedreven karts. Dit initiatief sluit aan bij de groeiende bewustwording rondom milieuimpact en duurzaamheid, en biedt tegelijkertijd een spannende en toegankelijke vorm van vermaak in het hart van de stad. De keuze voor de Paardenveld garage als locatie transformeert een anders onbenutte of ondergebruikte ruimte in een levendige en aantrekkelijke bestemming, waarmee het bijdraagt aan de stedelijke vernieuwing en de economische vitaliteit van de omgeving.

De inrichting van de kartbaan in de Paardenveld garage maakt optimaal gebruik van de unieke eigenschappen van de parkeergarage, zoals de bestaande infrastructuur en de meerdere niveaus. Het ontwerp omvat uitdagende bochten, lange rechte stukken, en zelfs hoogteverschillen, waardoor een dynamische en spannende raceervaring wordt gecreëerd. Door het gebruik van geavanceerde veiligheidssystemen en elektrische karts die makkelijk te besturen zijn, is de activiteit geschikt voor deelnemers van alle leeftijden en vaardigheidsniveaus. Dit maakt het een ideale locatie voor familieuitjes, bedrijfsevenementen of gewoon een leuk dagje uit met vrienden.

Naast de kartbaan zelf, biedt de Paardenveld garage ruimte voor aanvullende faciliteiten zoals een café of loungegebied waar bezoekers kunnen ontspannen en toeschouwers de races kunnen volgen. Ook kunnen hier evenementen en competities georganiseerd worden, wat de gemeenschapszin versterkt en de karting ervaring nog memorabeler maakt. Dit soort voorzieningen draagt bij aan de algemene aantrekkelijkheid en zorgt ervoor dat mensen langer verblijven, wat weer positief is voor de lokale ondernemers.

Implementatie van elektrisch karten in de Paardenveld garage kan dienen als een lichtend voorbeeld van hoe stedelijke ruimtes heroverwogen en hergebruikt kunnen worden voor duurzame en plezierige doeleinden. Het project benadrukt de mogelijkheden van elektrische mobiliteit en kan een stimulans zijn voor soortgelijke initiatieven in andere steden. Door een unieke combinatie van entertainment, duurzaamheid en stedelijke ontwikkeling, zou dit concept niet alleen de kartliefhebbers aantrekken, maar ook een breder publiek dat geïnteresseerd is in innovatieve en milieubewuste recreatie.

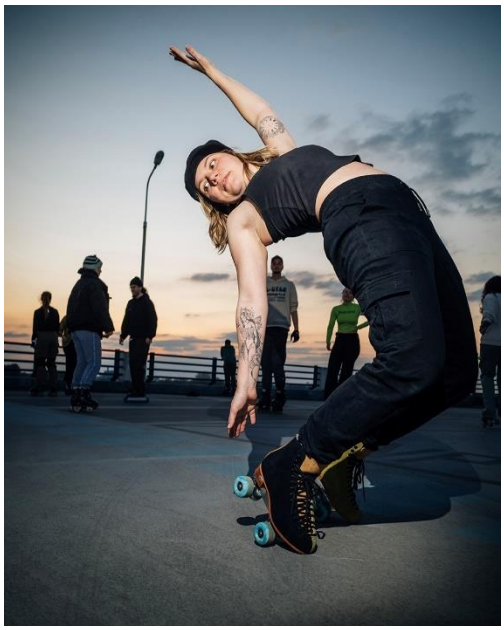
Idee 73: Plek om binnen te skaten

Op regenachtige dagen zoekt de groep waarmee ik skate altijd een plek om binnen te kunnen skaten. Paardenveld zou een ideale locatie zijn vanwege de centrale ligging. Veel skaters willen een platte, goede vloer met veel ruimte zoals in een parkeergarage. Anderen willen ook wat obstakels om op te skaten.

Idee 74: Urban sports area voor (roller) skaters, freerunners, bmx, etc.

Het samenbrengen van verschillende skate, rolschaats, BMX, skateboard communities die veel overlappende voorzieningen wensen op een plek die voor aanwezige horeca in de plint een interessante boost kan geven.

Free Skating Utrecht heeft behoefte aan een veilige, schone en droge plek om te skaten die voor leden buiten de stad makkelijk met het OV bereikbaar is.

Idee 75: Freerun park(je)

Om de omgeving in beweging te zetten zou deze locatie zich perfect lenen voor workshops/clinics en vrij trainen voor urban freerunners.

Ideale locatie ivm beschutting (overdekt) zodat er langere periode in het jaar aangeboden kan worden.

Idee 76: Overdekt freerunpark

Een overdekt outdoor park voor de sport parkour en freerunnen. Dit park kan ook gebruikt worden voor Calisthenics. Uiteraard gratis toegankelijk.

Idee 77: Freerunpark en skatepark

Als we een freerunpark en skatepark daar laten bouwen dan zorgen we ervoor dat jongeren in beweging blijven en plezier hebben. Ik freerun en skate zelf ook dus mij lijkt het leuk om daar een plek voor te hebben.

we hebben ook weinig plekken waar je kan freerunnen in utrecht dus ik zou het leuk vinden als dat er komt.

bedankt voor het lezen van mijn idee.

Idee 78: Tijd om cultuur terug te brengen naar het centrum, weg van de geijkte paden

Het centrum van onze mooie stad wordt overspoeld door grote winkel en horecaketens, talloze souvenirwinkels en plekken zonder eigen karakter. Cultuur en unieke, kleinere ondernemingen worden hierdoor verdreven naar bedrijventerreinen buiten het centrum. Het stadsbeeld van Utrecht verliest daardoor een eigenheid en brutaliteit.

Het is tijd om de cultuur weer terug te brengen naar de stad. Maak van deze garage een creatieve, inclusieve en experimentele plek, waar nieuwe Utrechtse ondernemers en creatieven elkaar kunnen ontmoeten, inspireren en versterken. Een plek waar de gemeente Utrecht trots op kan zijn. Een broedplaats kan je niet zelf bedenken, dat is iets wat moet ontstaan.

Parkeergarage Paardenveld (of zoals ze hem ook wel eens noemen: de pukkel van Utrecht) kan dienen als plek om te experimenteren en te durven. Maak er dan ook maar een eigenwijze pukkel van met ruimte voor een mooie duurzame kledingwinkel, studio's van creatieven (beeldende kunst, mode, theater, dans en muziek) en een goed gecureerde winkel met grote etalage waarin werk wordt verkocht van Utrechtse creatieven.

Het dak zelf is natuurlijk de perfecte plek voor een nieuwe groene oase in de stad met wisselende horeca, die in de zomer dienst kan doen als bijvoorbeeld drivein bioscoop, een fijne plek om biertjes te drinken of een duik te nemen in het zwembad met een pizza van Punk Pizza (ja in deze droomwereld keert deze ook gewoon terug naar Utrecht)!

Er zijn meer dan genoeg Utrechtse partijen met een breed netwerk om van deze pukkel een mooie en diverse plek met bravoure te maken. Zo noem ik graag culturele hotspot Kapitaal (die hier al zit en niet

weg mag!), Le Guess Who?, de HKU, Goede Vrijdag, De Klub (binnenkort ook in Wijk C), Freaky Dancing, Ekko, De Nijverheid, Stranded FM, De Boekenbar etc. Maak daar gebruik van!

Idee 79: Freerunpark en skatepark

Het zou leuk zijn als er in de garage een freerunpark komt waar je kan freerunnen en een skatepark waar je kan skateboarden en steppen. Dit zorgt er voor dat er meer leuke en sportieve dingen zijn te doen voor jongeren. Die zijn er namelijk te weinig. Ik ben zelf een tiener en het is best wel saai in Utrecht. Dit zorgt er voor dat vrijwel iedere tiener of de hele dag binnen zit of buiten op straat zich zit te vervelen en een rotzooi maakt. Ik denk dat door een freerun park en skatepark te laten bouwen in de garage dit probleem oplost.

Idee 80: creative parking lot

Buitenwanden hersluiten met glas en stel wat tussenwandjes beschikbaar en biedt alle creatievelingen die jullie uit de "Vlampijpateliers" verjoegen, hier een nieuw onderkomen om hun creatieve geesten de vrije loop te laten.

Idee 81: Roze Stadsdorp Utrecht

De garage ombouwen voor maatschappelijke en culturele activiteiten voor LHBTI+ ouderen.

Met het ouder worden verminderen contacten als een soort natuurlijk gegeven. Het Roze Stadsdorp Utrecht geeft je de mogelijkheid om nieuwe vriendschappen te sluiten, bestaande te verstevigen en oude terug te vinden. Het helpt om zelf de regie te houden over de oude(re) dag en onderdeel te worden van het ‘dorpsgevoel'.

Diverse activiteiten kunnen door het Stadsdorp georganiseerd worden zoals thema en debat, gezamenlijk eten, ontmoeting, leesgroepen, film, nieuwe activiteiten voor en door LHBTI+ ouderen.

De ruimte moet toegankelijk zijn voor mensen met een rolstoel of rollator. Eén deel van de parkeerplaatsen beschikbaar voor bezoekers, alsmede een parkeerplaats voor de regiotaxi.

Idee 82: Uitbreiding faciliteiten voor watersporters en parkgebruikers

De sup en kanoverhuur is zeer populair in de zomermaanden en ook wordt Park Paardenveld bij lekker weer goed bezocht. Wat hier ontbreekt zijn fatsoenlijke toiletten, douches en een omkleedruimte.

Voor families met baby's en kleine kinderen is het erg prettig om gebruik te kunnen maken van goede voorzieningen en ook voor watersporters is het fijn als er een douche en een mogelijkheid tot omkleden komt.

Naast de commerciële horeca van de Jeu de Boulesbar is er het hele jaar door ruimte voor sociale horeca, dit zou goed te combineren zijn met de toilet, douche en omkleedvoorziening. Hier zou slechts een afhaalfunctie volstaan van koffie, thee, limonade, chips en ijs.

Al deze functies zouden prima passen op de eerste verdieping in de plint van de parkeergarage. Hier zijn nog diverse ruimtes niet ingevuld.

Idee 83: Freerunpark

Een hal met obstakels waar freeunners kunnen trainen.

Idee 84: Betaalbare sportplek

Een plek om zowel binnen en buiten te sporten voor een betaalbare prijs. Kan bijvoorbeeld ook gecombineerd worden met een koffietentje ofzo zodat je daarna ook nog even kan blijven hangen en van het uitzicht kan genieten.

Idee 85: Skatepark Paardeveld

Een skatepark op 1 vd verdiepingen.

Utrecht mist een plek waar skaters overdekt kunnen skaten buiten.

Je kunt naar het spu maar dat is binnen. Buiten een overdekte plek voor in de wintermaanden en herfst zou zeer welkom zijn voor de skate community.

Plus dat het al heerlijk skaten is op het asfalt dat er ligt dus de kosten van bijv een mini ramp of kleine quarterpipe en wat obstakels blijft laag

Idee 86: Een skatepark met meer mogelijkheden voor beginnende skaters

Ik ben een jaar geleden begonnen met skaten en ik merk dat er in Utrecht vrij weinig plekken in de stad zijn waar beginners echt goed met obstakels kunnen oefenen. Vaak zijn de parken best wel hoog en komen er veel geavanceerde skaters. Hierdoor merk ik in mijn omgeving dat, met name vrouwen, minder snel een skateboard pakken. Ik zou dus graag een skatepark zien met een paar features voor beginners! Denk hierbij aan een lage mini ramp/bowl en lagere obstakels (rails, quarters, manny pads etc.). Dit kan natuurlijk gecombineerd worden met features voor geavanceerdere skaters!

Idee 87: Nieuw indoor skatepark

Met het verdwijnen van SPU in de toekomst is dit een perfecte vervangende locatie.

Idee 88: Regenbooghuis Utrecht 🌈

In 2020 is in opdracht van Gemeente Utrecht door dhr. Timmerman een verkenning naar het realiseren van een Regenbooghuis in Utrecht. Dit naar aanleiding van een toezegging van wethouder Voortman in de commissie Mens & Samenleving op 21 maart 2019. In deze verkenning werd de haalbaarheid onderzocht om deze multifunctionele instelling voor LHBTIQ+ te realiseren in navolging van bijvoorbeeld Nijmegen. Meerdere "roze organisaties" zijn geïnterviewd en hebben hun wensen/gedachten hierover gedeeld. COC MiddenNederland heeft laten blijken interesse te hebben in een rol als coördinator en/of

beheerder van een Regenbooghuis, waarin meerdere zoniet alle roze verenigingen onder één dak (samen)werken. In deze verkenning is nagedacht over de gezamenlijke opgaven, functies en de kansen die een Regenbooghuis biedt. Zowel op het gebied van maatschappelijke impact, als financieel, als praktisch was hier veel en grote behoefte naar. Dat dit destijds niet heeft geleid tot de realisatie van een Regenbooghuis is gelegen in financiële argumenten, het gebrek aan een locatie en allicht dat COVID19 ook roet in het eten gegooid heeft. In ieder geval bij COC MiddenNederland leeft nog steeds deze grote wens en brengt graag de verkenning van destijds in herinnering in de hoop dat alsnog in Utrecht voor de LHBTIQ+ gemeenschap dit huis gerealiseerd kan worden en op meerdere terreinen en door meerdere organisaties verenigd verdere stappen op het gebied van veiligheid, gezondheid, kansengelijkheid etc. kunnen worden gezet.

Idee 89: Een skateparkje met groen

In utrecht is een redelijk grote community rondom skateboarden. Het zou erg zijn als er meer aanbod is voor de skaters om heen te gaan. Zeker voor veel beginnende skaters kunnen de huidige plekken erg intimiderend zijn. Hierom zou een parkje dat gericht is op beginners, met lage obstakels en een kleine halfpipe fantastisch zijn.

Naast een klein skatepark zou de buurt baat hebben bij een grasveldje met banken en wat bomen.

Idee 90: Toegankelijkheid voorzieningen

Twee zaken waar tekort aan is. Openbare toegankelijke toiletten 24 uur per dag. Rust rolstoeltoegankelijk toilet uit met toegang via de eurosleutel zoals toiletunit in Wilhelmina park.

Algemene gehandicapten parkeerplaatsen waar bij oude centrum en Tivoli Vredenburg gebrek aan is. Hier ligt een kans.

Idee 91: Allemaal idees

- skatewedstrijd
- open podium
- plek voor popup nachtclub of bar
- Galerie / tentoonstelling houden voor lokale kunstenaars

Idee 92: Utrechtse garage sale

Wekelijkse kofferbak sale of ruilbeurs vanuit de parkeergarage. Plekje met je auto vooraf te reserveren liefst met een kleine bijdrage aan een goed doel en je (oude) spullen verkopen of ruilen. Niet voor commerciële doeleinden maar een 2e leven voor gebruikte spullen. Eventueel thematisch, bijvoorbeeld kleding, speelgoed, huisraad etc

Idee 93: De groene doolhof

Een verdieping vol met plantenbakken met hoge en lage planten, klimop bosjes en kleine boompjes wat te samen een doolhof vormt . Bij de ingang kun je een kaartje pakken Van hout of papier met daar zes figuren op die kinderen moeten zoeken in de doolhof. Er zijn bijvoorbeeld vier verschillende kaartjes waardoor je de doolhof Meerdere keren op een verschillende manier kunt beleven . Je kunt meer leren over de figuurtjes door bijgeplaatste teksten en je kunt er koffie thee limonade etc bestellen en zitten en genieten van het groen en het uitzicht.

Idee 94: Multifunctionele culturele en creatieve broedplaats met foodhal

Een foodhal/ markthal met de mogelijkheid voor kleine food ondernemers om een groter publiek te bereiken. Hiervan zijn in veel grote Europese steden genoeg voorbeelden (Amsterdam, Parijs, Madrid etc.)

Het zou leuk zijn als er daarnaast ruimte is voor kunstenaars (atelier én galerie), want hier is een tekort aan in Utrecht.

Op het dak is plaats voor een rooftopbar of club, waar muzikanten kunnen optreden.

Perfecte combi van kunst kijken, muziek luisteren, lekker eten en drinken allemaal op één plek en toegankelijk voor een breed publiek.

Idee 95: Horecabedrijf met balkon

De plek op de drie of viersprong biedt een unieke uitkijk over de Vleutenseweg, Amsterdamsestraatweg en het centrum.

De singel met het "rondje" trekt veel notenbezitters. Fijn als die kunnen aanleggen op het Paardenveld en iets kunnen gebruiken.

De parkeergarage leent zich tot ombouw voor horeca met grote uitzichtbalkons.

Idee 96: Een plek voor single 30'ers

Ik denk dat er een kroeg, discotheek of uitgaansgelegenheid moet komen met de leeftijd 28 tot 42 jaar. Waarom? Omdat in nederland veel georganiseerd wordt voor 30'ers die single zijn, maar de realiteit is dat op deze feesten en evenementen vooral mensen te vinden zijn van 40+.

Ik denk dat er voor deze doelgroep daarom te weinig is, terwijl er zeker wel dingen te organiseren zijn qua leuke (thema)feesten, maar denk ook feestjes waar singles elkaar kunnen ontmoeten. Ik heb het dan niet over speeddate evenementen, maar gewoon gezellig samen dansen en ouderwets contact maken, gewoon terug naar de tijd voor de datingsapps. Niet met als doel om een partner te vinden, maar om gewoon gezellig contact te maken.

Ik ben daarin trouwens zelf de zeker bereidt om mee te denken voor toffe ideeën en/of te helpen in de opzet van zo'n plek!

Daarnaast denk ik dat dit idee van een kroeg/discotheek/uitgaansgelegenheid orima te combineren is met een andere hotspot overdag. Denk dus aan 1 ruimte waar je overdags lekker kan chillen, werken, misschien zelf een toffe activiteit kan doen & dat diezelfde ruimte in deacond leeggehaald wordt zodat het nachtleven kan beginnen. Hiermee maak je optimaal gebruik van deze ruimte en kunnen 2 verschillende partijen ook samenwerken.

Idee 97: Combideal

Er zijn veel goede ideeën voor deze locatie, waarom zou je er maar 1 kiezen? als buurtbewoner én ondernemer denk ik dat er veel goeds te halen valt uit deze plek, zolang we naar verschillende geluiden blijven luisteren.

- onderste verdieping (blijft) voor parkeren voor politie en omwonenden met een vergunning. Ja, we willen minder auto's in de stad, maar sommige mensen kunnen nu eenmaal niet zomaar hun auto weg doen. Tevens een plek om deelauto's (greenwheels, mywheels) te parkeren. (geen parkeergarage voor mensen die Utrecht bezoeken, die komen maar met het ov)
- de begane grond met gedeeltelijk een buurtcentrum: een plek voor jong en oud om samen te komen, wellicht ook voor voorlichtingsavonden, lezingen, workshops, etc. Loketje waar mensen met vragen naartoe kunnen? (taalbarière is nog steeds een groot probleem voor sommige mensen, belasting aangifte, vergunningen, betalingsregels, als je niet goed Nederlands spreekt of analfabeet bent, wat moet je dan..?)
- ander deel van de begane grond en eerste verdieping een plek voor creatieve ondernemers om te werken, ideeën uit te wisselen, eventueel ook met een klein podium? (á la Nijverheid). dit soort plekken liggen vaak buiten de stad, waardoor alleen de 'insiders' er komen, breng cultuur terug naar het centrum!!
- tweede verdieping voor .... iets met sport?
- derde verdieping voor ....
- groen dakterras natuurlijk!!! let's go popup, met elke zomer een andere horeca gelegenheid die op dit plekje de sterren van de hemel mag koken/shaken/bakken/grillen.

Laten we ideeën samenvoegen en een plek creëren voor iedereen!

Idee 98: Publieke, democratische supermarkt

Een plek waar je je boodschappen kunt doen, maar die uit de korte keten zijn, zo duurzaam mogelijk en zonder verleidelijke marketing, maar eten waarvan je erop kunt vertrouwen dat het goed voor je is.

Op die plek is er ook voedsel(onder)wijsheid, waar je dus weer echte kennis van eten krijgt (die je vroeger van je oma kreeg en die we tegenwoordig zijn kwijtgeraakt) en niet de weg kwijt bent door alle marketing en misleidende "feiten".

Eventueel een plek waar je met z'n allen kunt koken en kooklessen kunt krijgen.

Idee 99: Samenbrengen van creatief onderwijs & ontwerpers uit het werkveld

Bij (o.a.) de minor CoDesign Studio van de Hogeschool Utrecht zijn we op zoek naar een plek waar studenten in cocreatie kunnen samenwerken aan sociaal maatschappelijke vraagstukken. Door een gecombineerde plek te maken waar zowel studenten werken, als waar ontwerpers uit het werkveld werken, kunnen ze beiden van elkaar leren en elkaar helpen. Samenwerking en crossovers zouden we willen stimuleren zodat het een bruisende plek wordt waar creatief leren en leven lang ontwikkelen centraal staan.

De minor CoDesign Studio is al een bijzondere plek omdat het deels door het onderwijs (HU) en deels extern georganiseerd wordt. We houden van experimenteren en zijn altijd op zoek naar hoe creatief leren nog waardevoller gemaakt kan worden en denken dat een plek in de stad hier enorm aan zal bijdragen.

www.codesignstudio.nl

Idee 100: Skatepark voor de skate cultuur

Er gaan veel skatepark weg breng ze terug

Idee 101: Multifunctioneel

Ga slim om met de verschillende mogelijkheden.

Rooftop bar, horeca, restaurant.

Begane grond creatieve industrie, ondernemingen

Eerste etage pop podium

Alle andere etages: P plaats.

Idee 102: Berlijnstijl rooftop bar.

Een leuke rooftop bar zoals "klunkerkranich" in berlijn, wat zich ook op een parkeergarage bevind.

Idee 103: Combinatie van

- Begane grond parkeren voor politieagenten Paardenveld en vergunninghouders, die niet geheel onterecht steeds verder worden weggedrukt, zou dit een mooie geste zijn aangezien er bij de ontwikkeling van het Park ook weer meer parkeerplaatsen zullen verdwijnen
- Eerste en tweede verdieping ateliers, ruimte voor creatieve broedplaatsen zodat ook bijvoorbeeld Stranded.FM en Kapitaal behouden kunnen blijven
- Bovenste verdieping een dakterras, bij voorkeur niet met hoge prijzen (zie Roost) zodat het toegankelijk is voor alle Utrechters. Dus als er horecaaanbod is niet te yupperig, maar misschien ook gewoon 'bring your own'. Wel graag sociale controle en met sluitingstijden tot een uur of 22:00 (in het weekend misschien wat later) teneinde het overlast voor buurtbewoners te beperken.

Idee 104: Parkeerplaats voor wijkbewoners

Aangezien er steeds meer parkeerplaatsen in de wijk verdwijnen, lijkt het mij niet meer dan logisch om plekken te reserveren voor buurtbewoners.

Idee 105: Skatelocatie voor rolschaatsen en skaten

De skatecommunity @freeskatingutrecht is al jaren op zoek naar een fijne (overdekte) skatelocatie. Er zijn indoor skateparks, maar voor dansen en slalommen op skates hebben we een gladde, vlakke vloer nodig.

In de winter (of bij regen) zijn we altijd op zoek naar goeie locaties, maar we eindige meestal in een parkeergarage waar het naar binnen regent en de grond erg vies is. Daarnaast is deze locatie ook ver buiten de stad wat het minder toegankelijk maakt voor de skaters die met het ov komen.

We mogen helaas niet een gymzaal afhuren voor skaten omdat de gemeente angst is voor vloer beschadigen (wat overigens niet gebeurt, want we hebben speciale indoor wielen). Paardenveld zal een perfect alternatief zijn voor onze skate meet ups.

Idee 106: buurthuis wijk C

een ontmoetingsplek voor bewoners van wijk C

Idee 107: Indoor Stadscamping: Een Unieke Ervaring in het Hart van Utrecht

Stel je voor: een plek waar de gezelligheid van kamperen en de bruisende energie van de stad Utrecht samenkomen. Een innovatieve indoor camping, gelegen in de Parkeergarage Paardenveld, die de deuren 365 dagen per jaar opent voor avonturiers, stedentrippers en vriendengroepen. Deze unieke stadscamping biedt een betaalbaar en origineel alternatief voor traditionele accommodaties, waardoor een weekendje Utrecht nu ook bereikbaar wordt voor een lager budget.

Bij binnenkomst word je verwelkomd door een landschap van kunstgras, sfeervol verlichte tenten en caravans, die samen een gezellig dorpje vormen midden in de stad. Gasten kunnen kiezen uit verschillende verblijfsopties: huur een compleet ingerichte tent, een knusse caravan, of zet je eigen tent op in een speciaal daarvoor bestemde zone. Om de exclusiviteit en dynamiek te behouden, is het verblijf beperkt tot maximaal een week, waardoor het geen vervangende woonruimte wordt maar een kortstondig avontuur.

Veiligheid en rust staan hoog in het vaandel. Na 23:00 uur heerst er een stiltebeleid om alle gasten te laten genieten van een goede nachtrust, terwijl nachtbewaking zorgt voor een veilige omgeving. Een kleine campingwinkel biedt alle benodigdheden voor een comfortabel verblijf, van kampeerspullen tot snacks. Voor een culinaire ervaring zorgen diverse food trucks, die elke dag andere lokale en internationale gerechten serveren.

De indoor stadscamping in Utrecht is meer dan alleen een plek om te slapen. Het is een plek waar je kunt ontsnappen aan de dagelijkse routine en toch de energie van de stad kunt voelen. Het is een project dat niet alleen Utrecht op de kaart zet als een vooruitstrevende en innovatieve stad, maar ook dient als een inspiratiebron voor andere steden en landen. Met dit project biedt Utrecht extra slaapplekken voor toeristen en wordt de stad toegankelijker voor iedereen, ongeacht het budget.

Welkom op de indoor stadscamping van Utrecht waar avontuur en stadsleven elkaar ontmoeten.

Idee 108: The Green Light District

Een multifunctionele duurzame invulling voor elke etage. Een groen district waar we elkaar inspireren en met elkaar groeien naar grotere hoogtes.

- Een verdieping met werkplekken voor kleine ondernemers.
- Een verdieping waar je kan sporten
- Een verdieping waar je muziek kan maken. Eventueel in samenwerking met een lokaal poppodium.
- Een rooftop waarbij Utrechters/bezoekers de stad even kunnen ontvluchten en zich in het groen kunnen wanen. Er zal een moestuin aanwezig zijn en er zal een plek worden gecreëerd voor de bijen. Daarnaast zal er ook een kleine horeca zijn om de mensen te faciliteren van een hapje en een drankje.

Onze handen jeuken om dit te mogen realiseren.

Idee 109: Exposities en Workshops

Ateliers/studio's voor exposities van toegepaste en autonome kunstenaars en workshops voor om de omgeving samen te brengen, eenzaamheid te verminderen, verbondenheid te creëeren.

Idee 110: Kantoorruimtes voor stichtingen

Binnen de stad zijn er stichtingen, verenigingen en bijvoorbeeld kleine ondernemers die er baat bij zouden hebben als zij konden beschikken over (betaalbare) kantoorruimtes. Een plek om te werken, ontmoeten, brainstormen en creëren. Een ruimte van circa 25 tot 30m2 met een kitchenette, zodat er sneller mooie resultaten geboekt kunnen worden in de stad

Idee 111: Freerunpark

Een freerunparkje waar mensen kunnen sporten zoals op jaarbeursplein.

Idee 112: Rooftopbar

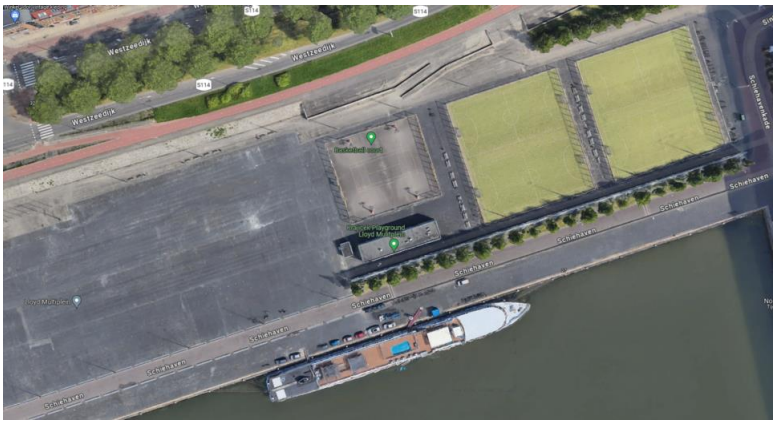
In Utrecht is nog geen rooftopbar. Hoe leuk als we Utrecht hiermee kunnen verrijken. Met een mooie botanische inrichting zodat het bij de omgeving past.

Een leuk voorbeeld van een rooftopbar op een parkeergarage is Dakkas in Haarlem!

Idee 113: sportvelden op het dak

Op het dak diverse sportvelden (voetbal, basketbal, etc.) creëren zoals bij het Lloyd Multiplein in Rotterdam. Het gaat om kleine sportvelden waar 4v4 t/m 7v7 gespeeld kan worden.

Idee 114: Tijdelijk optoppen

Woonruimte toevoegen het bovenste dek van de parkeergarage door hier modulaire woningen op te zetten (optoppen). Daarmee kan ruimte worden geboden aan urgenten en tijdelijk woningzoekenden.

Idee 115: Kunst kijken, kunst maken en lekker eten en drinken

Een broedplaats voor kunstenaars uit alle disciplines en incubator in het stimuleren van lokale, nationale en grensoverschrijdende kunst. Een plek voor betaalbare studio's en ateliers, voor exposities en performances en voor ontmoeting, met een gezellig (eet)cafe. Ruimte voor veelbelovende makers die de ruimte krijgen om te experimenteren, groeien en exposeren; voor vernieuwende kunst in al haar vormen en crossovers. Een toegankelijke en laagdrempelige plek waar grenzen worden verlegd en verschillende disciplines en culturen samensmelten. Een plek waar zowel traditionele kunstvormen als hedendaagse en toekomstgerichte disciplines worden verenigd. Waar kunst verdergaat dan esthetiek, als een middel voor maatschappelijke reflectie, experiment en dialoog.

Idee 116: Winkelcentrum uitbreiden

In vergelijking met Rotterdam, Amsterdam en Den haag Centraal heeft Utrecht Centraal een "piepkleine" winkelcentrum en winkelstraten. Zodoende kan Wijk C gebruikt worden om winkelcentrum en winkelstraten van Utrecht Centraal verder uit te breiden, zodat het een plek wordt van wonen, winkelen, werken en ontmoeten.

Idee 117: Crossover van (nacht)cultuur in de parkeergarage of op het dak

Een crossover van culturele uitingen die we in Utrecht nog missen. Een plek om elkaar en nieuwe communitys te ontmoeten. Utrecht mist nog plekken waar je kennis kan maken met meerdere vormen van cultuur. Ik zie een plek voor me waar makers overdag samen komen om op een laagdrempelige manier kunst te kunnen ontdekken en zelf kunnen beoefenen. Waar meerdere dingen plaatsvinden in 1 ruimte, zodat je ook makkelijker in aanraking komt met andere culturele uitingen waar je misschien nog niet bekend mee bent.

‘s Avonds zou deze plek de nadruk leggen op de verbinding tussen de communitys, waar mensen kunnen kletsen en langzaam ook de nacht in dansen. De talentontwikkeling en ruimte voor experiment wat overdag plaatsvindt vertaalt zich in de nachtelijke uren naar een plek om dit verder uit te zoeken en waar open staat voor elkaar en andere cultuurvormen. Dat zou een mooie aanvulling zijn op de ambitie vanuit de Utrechtse Nachtvisie om meer ruimte te creëren voor experiment en ontwikkeling.

Idee 118: Subverhuur

De subverhuur is een top plek om lekker te ontspannen. Hij mag groter! Dan kunnen er meer mensen tegelijk

Idee 119: Sup verhuur

Meer ruimte voor de sup verhuur, om er een gezellige plek van te maken

Idee 120: Watersportcentrum

Genoeg ruimte voor het suppen, kanoen en andere watersporten.

Idee 121: Dagjesuppen

Vorige zomer een middag wezen suppen bij dagjesuppen. Echt een geweldige middag gehad.

Ik zou het leuk vinden om te zien wat voor een uitbreidingsmogelijkheden hierin mogelijk zijn.

Idee 122: de kwekerij

in het parkeergedeelte een algenkwekerij en een kwekerij van microgroenten. Op het dak een bar waar je drankjes en eten kunt krijgen waar algen en microgroenten in zijn verwerkt.

Idee 123: Creative broedplaats voor artiesten en makers

Maak van een of twee verdiepingen kleine, goed afsluitbare en geluidsarmen ruimtes voor repetitieruimtes en ataliers zodat kunstenaars een plek hebben die betaalbaar is voor het maken en oefenen van hun kunsten in de cultuur sector. Desnoods met een deel om te parkeren!

Idee 124: Kleine geluidstudio/ateliers mèt parkeerplaats.

Het is moeilijk in Utrecht:

- een echt kleine geluidsdicht studio te vinden.
- met parkeerplaats voor jezelf of klanten. Zodat je (audiovisuele) kunst ook daad werkelijk in en uit kan rijden en klanten kan ontvangen elke dag, de hele dag.
- veel kleine hebben alleen maar een bureau enof dus geen beveiliging en geluidswering voor al die dure apparatuur.

Idee 125: Skateboarden

Maak van één etage een skatepark voor skateboarders.

De leraren van SPU en Skate Days hebben hele goede ideeën hoe het skatepark eruit zou moeten zien.

Idee 126: Vastigheid

geen tijdelijke bestemming, maar een gericht op bestendigheid zodat te maken investeringen rendabel blijken in de toekomst. Los zand is er al genoeg. Nieuwe initiatieven hebben tijd nodig.

Idee 127: mercado centraal

Overdekte markthal, groente, fruit, vis, kunst, nijverheid, vintage, proeftuin en dakterras.

Idee 128: Meer groen

De parkeergarage kan kleiner en er kan meer ruimte komen voor een park of groen stroken. Dit zou een prachtige plek zijn om een (extra groot) stadspark te creëren. Ook de aankleding van het gebouw kan groener zoals het gebouw achter het station.

Idee 129: Green BeerGarten

Een parkeergarage is het meest stenige gebouw dat je kan bedenken. Er is geen groen en je wil er zo kort mogelijk zijn.

Keer dat om en maak er een groene BeerGarten van op de bovenste etage. Weg met het asfalt en op naar het groen. Met lekkere picnictafels, voetjes in het gras of aan een hangmat met uitzicht over de stad en de singel bier kunnen drinken.

Idee 130: Parkeren bewoners, politie, ondernemers, zodat meer vergroening en recreatie

Dag,

Als de auto,s van bewoners, ondernemers en politie in de parkeerruimte kan...komt er ruimte vrij om de openbare ruimte te vergroenen, meer wandel mogelijkheden, terrasmogelijkheden aan de singel bij Bunk. Meer groene oase in de openbare ruimte.

Ik wil graag meer groen in de openbare ruimte.

In combinatie met betaalbare middenklasse woningen.

Er zijn winkels genoeg.

Idee 131: Nachtclub Horsefield

Een nachtclub met meerdere lagen, voor diverse muziekstijlen

Idee 132: Parkeergarage

Er is te weinig parkeergelegenheid in Utrecht centrum

Idee 133: BikeShed Utrecht

Met BikeShed Londen als voorbeeld: een plek waar liefhebbers van motorfietsen kunnen samenkomen. Een parkeerplaats, koffiehoek, restaurant, winkel, etc allemaal onder 1 dak.

Idee 134: Ruimte voor dans / muziek

Swing in Utrecht is een actieve, inclusieve swingdansvereniging. We dansen verschillende stijlen (Lindy hop, Charleston, Collegiate Shag, Balboa, Solo jazz) op vooral jazzmuziek. We zijn altijd op zoek naar goede locaties voor onze wekelijkse dansavond (voor iedereen toegankelijk, en altijd vooraf gegaan door een beginnersles). We merken dat dit steeds moeilijker wordt, zeker omdat we de toegangsprijs

laag willen houden en de zaalhuur dus niet te hoog kan zijn. Meer geschikte locaties hiervoor zouden dus zeer welkom zijn! Wat we zoeken is een ruimte waarin 50100 personen kunnen dansen, met een redelijk gladde vloer (hout is ideaal, maar hoeft niet per se), waar we muziek mogen draaien tot ca. 23u, en als er iets van een bar bij is zou dat helemaal geweldig zijn.

Hopelijk kan Paardenveld hier ruimte voor maken!

Home Swing in Utrecht

Idee 135: Volkstuintjes op het dak

Volkstuintjes zijn best ver voor ons als bewoners van het centrum. Het lijkt mij leuk om het dak in perkjes te verdelen zodat we een flink aantal stadsmoestuinen kunnen aanleggen.

Idee 136: Cultuur Ontwikkeling NUtrecht

Wat groei en bloeit er in Utrecht ?

De voormalige Parkeergarage Paardenveld wordt een Live Expo voor kunst, creativiteit, vormgeving en muziek. Het wordt een verzamelgebouw voor de durvers en ontspanners in Utrecht.

Op verschillende plekken in Utrecht groeit en bloeit er creativiteit, kunst, muziek en vernieuwing. Deze creatieve broedplaatsen voor kunstenaars, muzikanten, bandjes, ontwerpers en creatieve makers zitten vaak verstopt in de randen van de stad en krijgen daardoor te weinig aandacht. Jammer, want hier ontstaat iets waar Utrecht echt trots op mag zijn.

'Cultuur Ontwikkeling NUtrecht' (CONU) is een actieve live expositieruimte voor de komende jaren waar deze Utrechtse verborgen kwaliteit te proeven, te voelen, te horen en te zien is.

Idee 137: Kapitaal handhaven en cultuur toevoegen

In de garage zitten nu al Kapitaal en in de kelder zit de bakkerij van Broodnodig. Kapitaal is een analoge drukkerij waar diverse scholen HKU, etc allemaal lessen volgen en heel veel kunstenaars maken hier prints maar leren hier ook grafische technieken. De eigenaren van Kapitaal houden niet van subsidies aanvragen ze verdienen liever geld dan dat ze suffe subsidierapporten maken. Dus veel culturele fondsen kennen deze club niet. Maar deze organisatie is wel heel belangrijk voor de Utrechtse cultuur. Er worden bijzondere dingen gemaakt, er ontstaan enorm veel ontmoetingen. tussen kunstenaars en muzikanten etc. Hier zijn allemaal kruisbestuivingen.

Mooi als er meer culturele organisaties worden toegevoegd in deze garage. Want Utrecht heeft zichzelf als doel gesteld om meer m2 te maken voor culturele partijen maar het worden er steeds minder. Lou is weg, Vlampijp en diverse andere locaties zijn net zo duur als Amsterdam geworden en de paar nieuwe plekken liggen ver buiten de ring. Cultuur verdient een plek in de stad. De Cultuur garage.

Idee 138: Realiseer een Dakdroom

Wij van Dakdromen zien het dak van parkeergarage Paardenveld als dé uitgelezen kans voor gemeente Utrecht om een spraakmakend dak te ontwikkelen waarmee de gemeente haar toekomstvisie voor het Utrechts daklandschap tot leven brengt.

Dakdromen ziet de grootste vergeten ruimte van Utrecht, het dak, als een tweede maaiveld met ongekend potentieel. Bovenop het dak kunnen we namelijk de problemen en uitdagingen die op het maaiveld zijn ontstaan oplossen. Hier is ruimte om te pionieren en kunnen we bouwen aan de ideale stad.

We bouwen bovenop de bestaande stadsdelen nieuwe stadsdelen. Daarbij is ons uitgangspunt dat wat we op het dak ontwikkelen, complementair is aan hetgeen eronder ligt. We voegen kwaliteit toe aan de stad en maken de stad als geheel veerkrachtiger en toekomstbestendig. Dakdromen ziet verschillende maatschappelijke functies die op het maaiveld in de verdrukking zijn gekomen en waar ruimte voor gevonden kan worden op het dak. Of het nu gaat om betaalbaar wonen, een plek waar je rust kan vinden of juist bijzonder kan recreeren.

Op dit moment zijn de meeste daken in Utrecht nog onbenut. Een kale vlakte met hier en daar een dakterras, een zonnepanelen systeem of een airco. Dakdromen wil het Utrechts daklandschap multifunctioneel ontwikkelen. We kunnen onze daken gebruiken om te wonen, te werken en te recreëren en tegelijkertijd in zetten ten behoeve van klimaatadaptatie, verduurzaming en groenvoorziening.

Het Utrechts daklandschap is nu nog grotendeels onontgonnen terrein. De spelregels voor ontwikkeling op het dak moeten nog gemaakt worden. Laten we dit dak gebruiken om als stad na te denken over hoe je het dakpotentieel in kan zetten voor de ontwikkeling van je stad.

Op de website DENK MEE zijn veel inspirerende ideeën aangedragen die Wijk C en de binnenstad rijker kunnen maken. Het is aan de gemeente om nu het voortouw te nemen en nu niet naar de markt te kijken maar zelf te durven te doen en laten zien dat het kan!

Idee 139: Bier garten Utrecht

Een bier garten waar mensen vrij kunnen zitten en soms op het gras terecht kunnen wanneer weer de oh zo mooie zon schijnt in onze stad. Denk hierbij aan een soort combinatie van Soia en bier garten rotterdam. Een plek waar voor studenten, een soort goedkopere neude, maar niet alleen studenten iedereen is natuurlijk welkom.

Idee 140: Roost op het dak

Roost was een geweldige plek en ideale uitvalsbasis in de zomer voor velen. Roost komt terug in een nieuw jasje: op het dak. Eén Biergarten in Utrecht

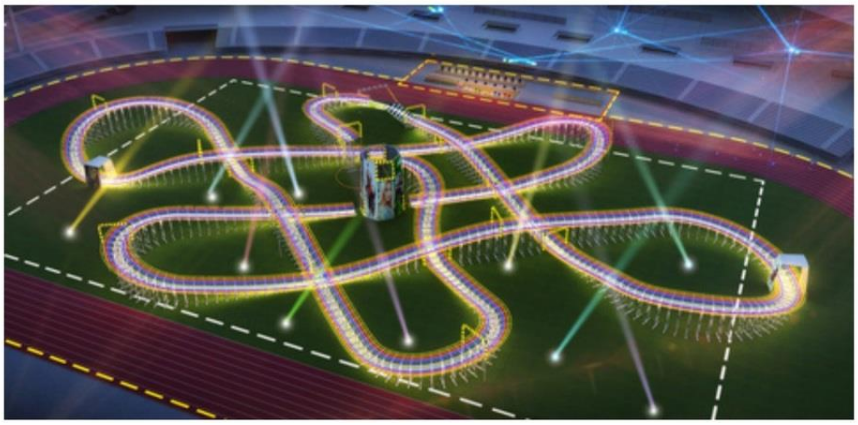

Idee 141: The drone Dome

Een drone event locatie die zijn weerga niet kent. Een indoor en outdoor drone race parcours, bestaande uit modulaire en mobiele obstacles elementen. Zoals tunnels, lichtstraten, laserpaden, loops, luiken

hoepels en gaten in dekvloer om van ėėn verdieping naar ander te vliegen. Met grote videowalls om passief races te kunnen volgen.inclusief trick area waar je tegen elkaar drone spelletjes kunt spelen bijvoorbeeld een bal oppakken en in een doel droppen. Drone memory etc. Diverse parcours voor beginner intermediate en gevorderde. Horeca waar mensen een klein hapje of drankje kunnen nuttigen geserveerd via drones.Een oefenpit waar je door gecertificeerde instructeurs kunt leren vliegen of leren drone foto's te maken als workshops.

Een arena waar (internationale) wedstrijden gehouden kunnen worden.

Idee 142: Kleinschalige en beheersbare prostitutielokatie

Op bovenste etage de kleinschalige prostitutielokatie met kamers (evt ramen), waarover de gemeente(raad) spreekt in het kader van beleid Modernisering Sekswerk. Niet in een woonwijk, maar op deze goed toegankelijke, veilige en beheersbare lokatie. Parkeergelegenheid voor clanditie, toezicht, ruimte voor een 'huiskamer' met gelegenheid spreekuur huisarts, goed af te sluiten voor 'wandelaars', toeristen en andere ongewenste randverschijnselen. Geen overlast die op elke andere plaats wel is. Politiebureau om de hoek.

Idee 143: Creative space en ruimte voor kleine ondernemers

Een multifunctionele ruimte waar cultuur en ondernemers kunnen meeten. Inspiratie is Peckamlevels in Londen. Door ruimte te maken voor kleine lokale ondernemers en flexibele werkruimte in combinatie met een culturele evenementen creeer je een mooie ontmoetingsplek

Idee 144: Bandruimtes

Bandruimtes zijn plekken waar muzikanten elkaar kunnen ontmoeten om te repeteren, waar creaties ontstaan en de stad een nog grotere broedplaats van cultuur kan worden. De locatie zou geweldig zijn, zo dicht bij de stad!

Idee 145: Rollerskate and skate rink

De rollercommunity in Utrecht is groot en een geweldig inclusieve en creatieve groep met hele leuke mensen. Goede, leuke en openbare rolschaats en skate plekken zijn bijna niet te vinden. Zeker niet centraal en overdekt. Beweging is goed voor je en samen rolschaatsen en (kunst)skaten is nog gezelliger! Het beton is er al in de garage, de gezelligheid nemen we zelf mee :)

Idee 146: Rooftop garden met skateboard park

Een ruimte waar jongeren kunnen ‘hangen’ om te socializen, biertjes drinken, skateboarden, rustig lezen of lekker zonnen.

Idee 147: Community space Colored Qollective

Colored Qollective is sinds 2018 een Utrechtse organisatie voor en door LHBTQIA+ personen van kleur. Wij organiseren gratis psychosociale dienstverlening, maandelijkse safer space bijeenkomsten en zijn onderdeel van de Utrechtse Transkliniek. Al onze activiteiten vinden nu plaats op verschillende locaties, waarbij we voor ons organisatorische werk en vergaderingen vaak op zoek moeten naar locaties. Ook hebben we nu geen standaard plek waar wij mensen kunnen ontvangen voor de psychosociale dienstverlening en de safer space meetings.

Ons idee is om een plek te krijgen waarbij de LHBTQIA+ BIPOC community kan samenkomen. Wij willen een plek waar wij standaard onze safer space bijeenkomsten kunnen houden, maar ook onze psychosociale dienstverlening kunnen aanbieden. Wij willen een plek creëren waar de community zich gezien en veilig voelt, en dat hierdoor de drempel om aan te kloppen voor hulp bij de psychosociale dienstverlening lager wordt.

Ook willen we de ruimte gebruiken voor onze organisatie zelf, zodat we verder kunnen blijven groeien. Zo krijgen wij nu al vaak verzoeken van externe partijen, maar ook bijvoorbeeld studenten, voor werkbezoeken om zo samenwerking en kennisuitwisseling te bevorderen. Deze kansen moeten wij nu helaas laten liggen omdat wij geen kantoor of andere vaste ruimte hebben.

Idee 148: Open Werkplaatsen

Maak van de garage een centrale, blijvende plek waar een breed publiek gebruik van kan maken. Diverse open werkplaatsen vol maakmogelijkheden, inspiratie en plezier. Verschillende technieken, machines en enthousiaste mensen met KENNIS die gedeeld kan worden.

Geef deze plekken eigen verantwoordelijkheid en de parkeergarage zal, samen met alle eerder genoemde groene plannen, bloeien in het centrum van Utrecht.

Idee 149: Kickboksschool Tigers Gym. Plek van verbinding en echt contact.

kickboksschool Tigers Gym is een ontmoetingsplek van Utrecht. Een ‘soft space’ waar je jezelf kunt ontwikkelen, kunt groeien en waar je andere en je omgeving leert kennen.

Mentaal en fysiek bewegen is het uitgangspunt.

Een plek van verbinding, echt contact en ontwikkeling, waar iedereen welkom is ongeacht leeftijd, kleur, afkomst of status.

Onze waarden:

- mi casa es su casa (iedereen is welkom)
- Shake hands. (Geef een hand, kijk elkaar aan en zie elkaar)
- Each one teach one (iedereen is ieders leraar en student tegelijk)

- Ubuntu (ik ben want wij zijn)

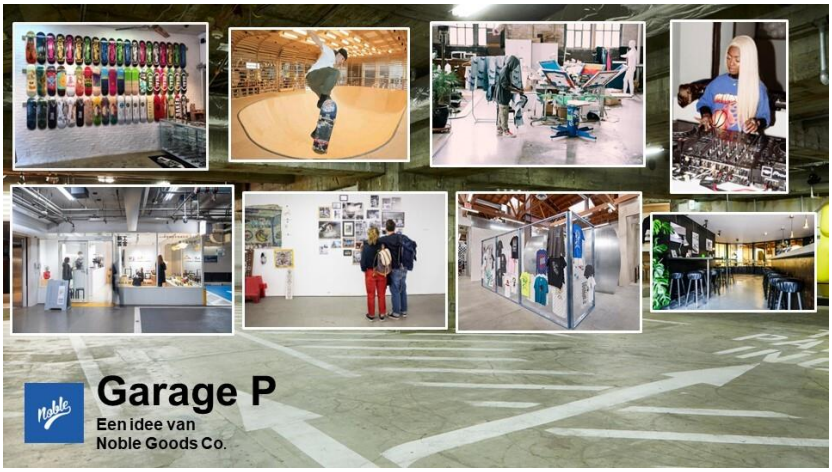
Samenwerken staat centraal. Met omwonenden, mede ondernemers en culturele partijen en instellingen. Denk aan de HKU, het Centraal Museum, festival Le Guess Who en het Nederlands Film Festival.

Idee 150: Garage P: Indoor skatepark en Creative space

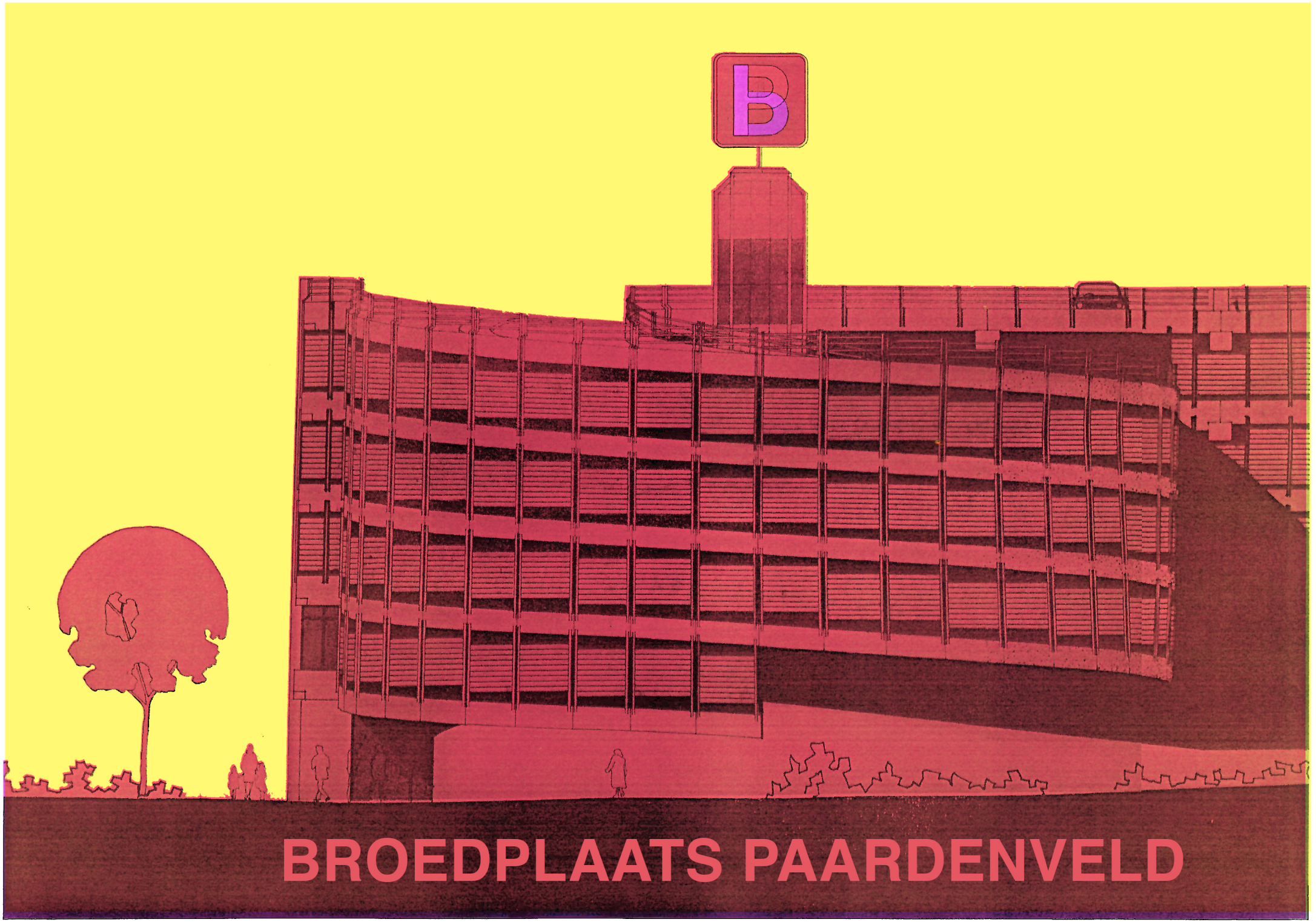
"Garage P" is een etage in het Parkeergarage van Paardenveld waar je een mini indoor skatepark vindt die tevens ruimte biedt voor popups, expo's en diverse programma's van creatives (zoals bijvoorbeeld Kapitaal) in en rondom de Utrechtse scene.

Dit is geen vervanging voor de grote indoor park zoals spu maar zeker een aanvulling. Niet alleen omdat de ruimte niet zo groot is maar ook omdat Garage P meer gaat focussen op de culture kant van de sport en het laagdrempelig wil houden voor de mensen die beetje mellow willen skaten.

Uitgebreidere plannen voor de tijdelijke invulling van Parkeergarage Paardenveld

- Vechtclub + Kapitaal: Broedplaats Paardenveld – Centraal gelegen broedplaats waar gemaakt en geëxperimenteerd wordt en waar verschillende creatieve disciplines elkaar professioneel ontmoeten, inspireren, kennis uitwisselen en versterken.
- Godfried de Graaff: CO-NU – CultuurOntwikkeling Nutrecht, een Live Expo voor kunst, creativiteit, vormgeving en muziek. Verzamelgebouw voor de durvers en ontspanners in Utrecht.
- Peakz Padel: Parkeergarage Paardenveld – 9 premium padelbanen op het dak van de parkeergarage, aangevuld met een horecagedeelte met een terras.
- Natuur- en Milieufederatie Utrecht: groen en duurzaam dak – Met een publiek toegankelijk duurzaam dak werken aan waterberging, verkoeling, biodiversiteit, sociale cohesie en energietransitie.

BROEDPLAATS PAARDENVELD

DE KRACHTEN BUNDELEN VOOR EEN CENTRAAL GELEGEN CREATIEVE BROEDPLAATS IN UTRECHT.

of...
hoe het ruimtegebrek in de Utrechtse creatieve en culturele sector om te zetten naar een positief en realiseer-baar plan...

Laten we bij het begin beginnen...
Er is een ernstig tekort aan ruimte in de stad. Niet enkel woningen maar ook bedrijfs- en werkruimtes zijn schaars.

Een groot aantal ondernemers is op zoek naar onderkomen binnen de stadsgrenzen maar de zoektocht naar betaalbare ruimte voor de *niet -primair commerciële- partijen* in Utrecht is extreem moeilijk.

In de Utrechtse (binnen)stad worden karakteris-tieke plekken opgeslokt waardoor ook unieke ondernemers moeten plaatsmaken voor harde commerciële partijen.
Ondanks dat het ruimtegebrek in de creatieve sector al groot is zal aankomend jaar ook nog voor ten minste 16.000 m2 huisvesting van culturele smaakmakers verdwijnen.

Na aanleiding van enkele gemeentelijke stukken die wij recentelijk lazen, en gesprekken met gelijkgestemde creatieve ondernemers die wij voerden, schrijven wij (Vechtclub en Studio Kapitaal) een concept voor een *potentieel te gek* plan waarover we graag op korte termijn met de gemeente en eigenaren in gesprek zouden willen gaan.

1).
In het “Convenant Broedplaatsen netwerk Utrecht” (04-02-2022) dat o.a. door de voormalige wethouders Cultuur en Vastgoed ondertekend werd, staat dat met het vaststellen van de RSU2040 door de gemeente Utrecht de ambitie werd uitgesproken om in de komende 20 jaar in Utrecht 80.000m2 extra ruimte te realiseren voor de creatieve en culturele industrie.

2).
In het gemeentestuk “Samen werken aan een prachtig Park Paardenveld” dat gepubliceerd werd na de gemeenteraadsvergadering van 11 november 2021, werd Parkeergarage Paardenveld (ook wel eens aangekaart als De Betonnen Pukkel:) beschreven als een plek waar op korte termijn herontwikkeld kan worden maar dat dit op korte termijn niet gaan gebeuren omdat hier nog geen concrete plannen zijn.

…wat als we de hierboven benoemde kwesties creatief aan elkaar koppelen, en onze krachten bundelen om Parkeergarage Paardenveld als centrale creatieve broedplaats in te richten?

Parkeergarage Paardenveld als centraal gelegen creatieve broedplaats.

Parkeergarage Paardenveld is (zoals de naam al aangeeft, een parkeergarage).
Het in 1974 gebouwde pand staat in de centraal gelegen typisch Utrechtse buurt -Wijk C.

Naast een groot aantal parkeerplekken biedt het pand ook onderdak aan ondernemers: o.a. Horeca zoals de sfeervolle Jeu de Boules Bar en de ambachtelijke bakkerij van Broodnodig. De watersporters van Dagjesuppen en de populaire openbare zeefdrukstudio, broedplaats en expositieplek Kapitaal.
Samen zorgen deze ondernemers voor een prettige sfeer en een veilige wijk.

In september 2023 zal de vanaf 1973 geldende erfpacht regeling tussen de gemeente Utrecht en de huidige eigenaar van de Parkeergarage Paardenveld vervallen en *ontstaat er een mogelijkheid om de hoofdfunctie van het pand totaal te veranderen:*

Laat Paardenveld een unieke, centraal gelegen broedplaats zijn waar gemaakt en geëxperimenteerd wordt en waar verschillende creatieve disciplines elkaar professioneel ontmoeten, inspireren, kennis uitwisselen en versterken.

In de centraal gelegen Parkeergarage Paardenveld kan op korte termijn meer dan 3000 m2+ ruimte vrijkomen voor culturele partijen en unieke, eigenwijze ondernemers. Dit zijn de hedendaagse en toekomstige sfeer- en kwartiermakers van de stad Utrecht.

De betonnen reus van 5 verdiepingen biedt vrijwel onbeperkte mogelijkheden en creatieve potentie. De vrijkomende ruimte sluit bijzonder goed aan op de de bovengenoemde kwesties van creatieve huisvesting, broedplaatsen en de toekomst van Park Paardenveld.

Laten we de creatieve kwaliteitsinitiatieven bundelen en laten we gezamenlijk met en voor hen een prachtige, duurzame plek creëren die authenticiteit, artisticiteit, experiment en een hoop plezier terugbrengt naar het centrum van Utrecht.

Hieronder staan voorbeelden van enkele gelijkgestemde organisaties die nu of op korte termijn zoekende zijn naar ruimte en/of een nieuwe locatie.
- Kapitaal (open werkplaats en expositieruimte)
- Vechtclub (creatieve werkruimtes)
*- Uncloud (lichtkunst)**
*- Stranded.FM (online radio)**
*- KLANK (oude Kytopia, muziek studio's)**
*- Schweigman& / Dries Verhoeven (theater)**
*- Stichting 16x (kunst)**
(Partijen benaderd voor een eerder project in samenwerking met Vechtclub, nog niet specifiek voor dit plan.)*

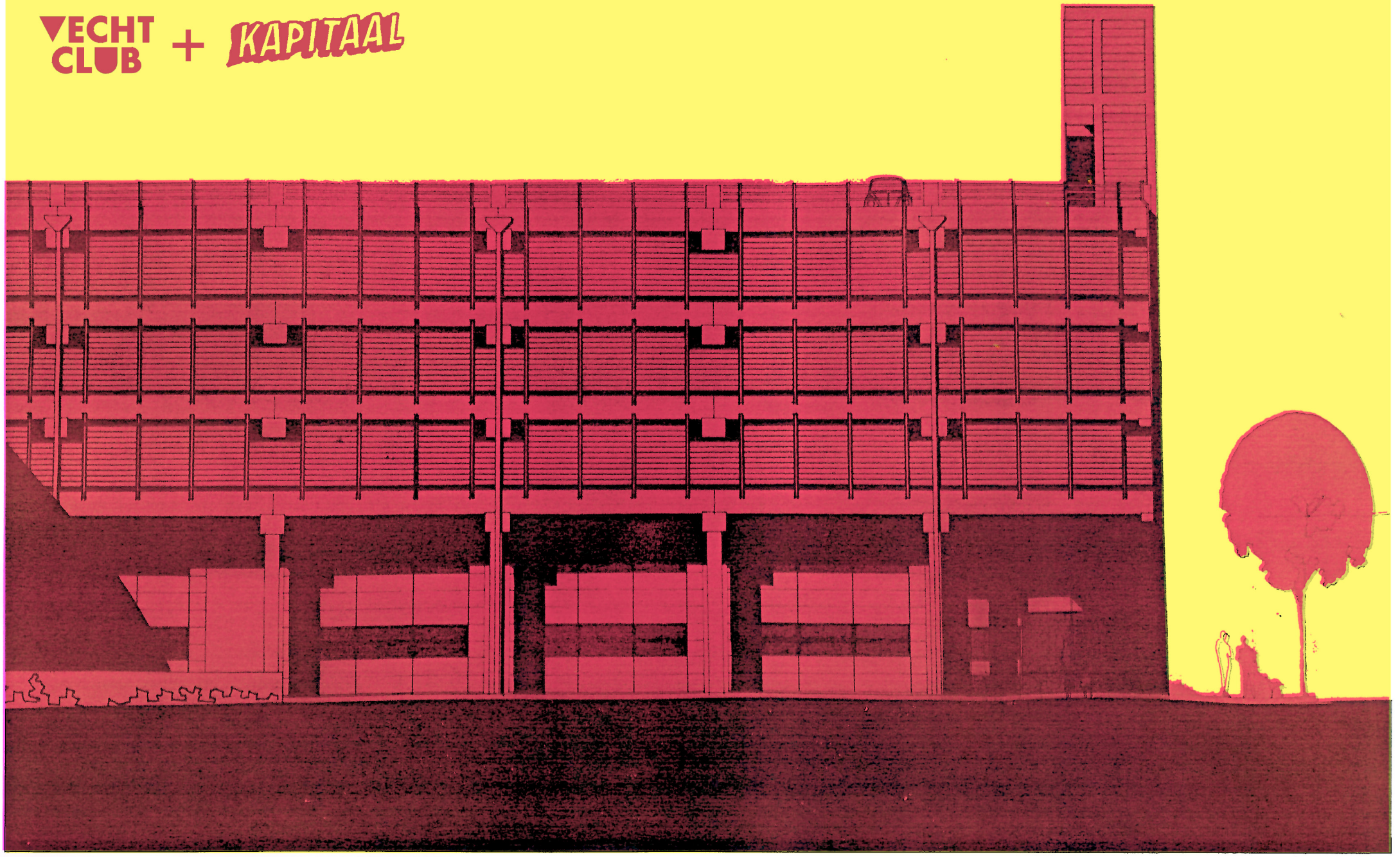
Door middel van dit concept vragen we de gemeente om z.s.m. zowel de ernst als de potentie hiervan in te zien en mogelijkheden te creëren om de locatie te ontwikkelen voor de -oh zo nodige- creativiteit in deze stad.

Actie om met dit traject aan de slag te gaan is noodzakelijk, want de toekomst van het pand wordt -*as we speak*- besproken door eigenaar en gemeente.

BROEDPLAATS PAARDENVELD

Een plan van:

VECHT CLUB + KAPITAAL

CO-NU
CO
NU

Cultuur Ontwikkeling NU-trecht

Wat groei en bloeit er in Utrecht ?

De voormalige Parkeergarage Paardenveld wordt een ***Live*** Expo voor kunst, creativiteit, vormgeving en muziek. Het wordt een verzamelgebouw voor de durvers en ontspanners in Utrecht.
Op verschillende plekken in Utrecht groeit en bloeit er creativiteit, kunst, muziek en vernieuwing. Deze creatieve broedplaatsen voor kunstenaars, muzikanten, bandjes, ontwerpers en creatieve makers zitten vaak verstopt in de randen van de stad en krijgen daardoor te weinig aandacht. Jammer, want hier ontstaat iets waar Utrecht echt trots op mag zijn.
CO-NU is een actieve live expositieruimte voor de komende jaren waar deze Utrechtse verborgen kwaliteit te proeven, te voelen, te horen en te zien is. Het is gebaseerd op het DNA van de Nijverheid maar dan met 3 tijden!

Tijd 1 **Ma t/m vrij van 7:00 - 19:00 uur**
De werkunites zijn actief en er vormt zich een live museum. Er wordt gewerkt aan de hedendaagse vernieuwing in een inspirerende omgeving!
De Oase daktuin is er om tot rust te komen. Een uitstapje naar de Roof Nature is een ideale manier om te ontstressen.

Tijd 2 **Za en zo van 7:00 - 19:00 uur**
De binnenpleinen en de hemelse Oase daktuin staan open voor onze ontspanning en gezondheid. Er is Meditatie, Zelfcompassie, Yoga, Core, Barre, Fitness en Chi Kung.

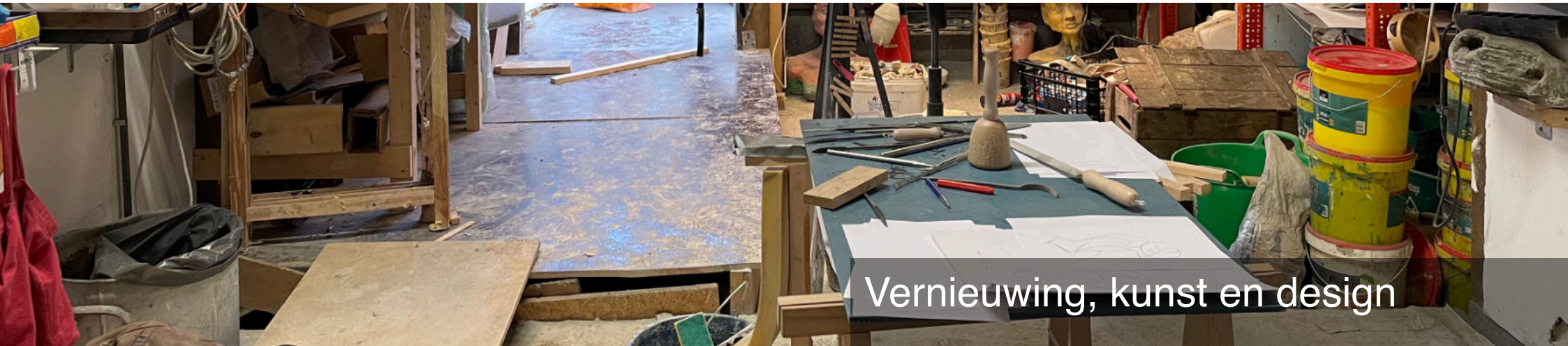
Tijd 3 **Ma t/m zo van 20:00 - 4:00 uur;**
De twee podiums staan open voor alternatieve, vernieuwende performers, lezingen, dans, muziek en theater.

CO-NU

Wat is waar te beleven?

BG & 1e

Zit nu de Jeu de Boules bad, Broodnodig, Kapitaal, Tigers gym dat mag verder gaan met bloeien en groeien. De 1e etage wordt meer gevuld met deze DNA van ateliers, horeca en vermaak.

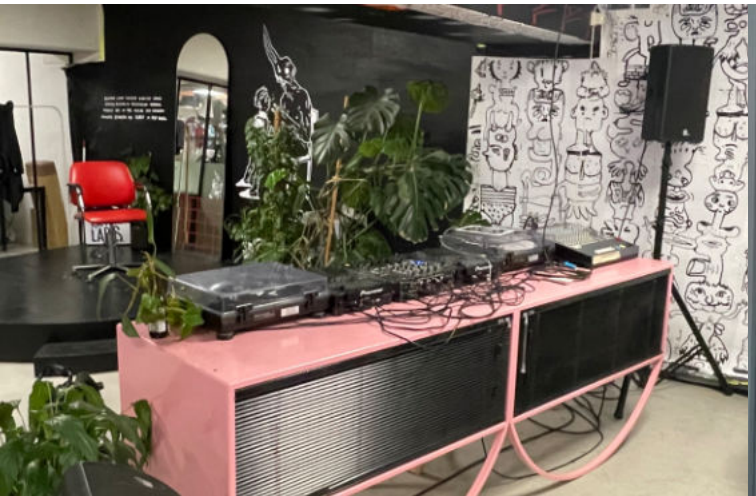

Dit is allemaal nu al te vinden op de BG en 1e

2e 24 hours every day

Blijft een parkeeretage voor de dienstverlening van de stad o.a. het politiebureau. Maar de beleving is niet meer van deze tijd. Er wordt kleur en grafiek toegevoegd. Hieronder een aantal voorbeelden.

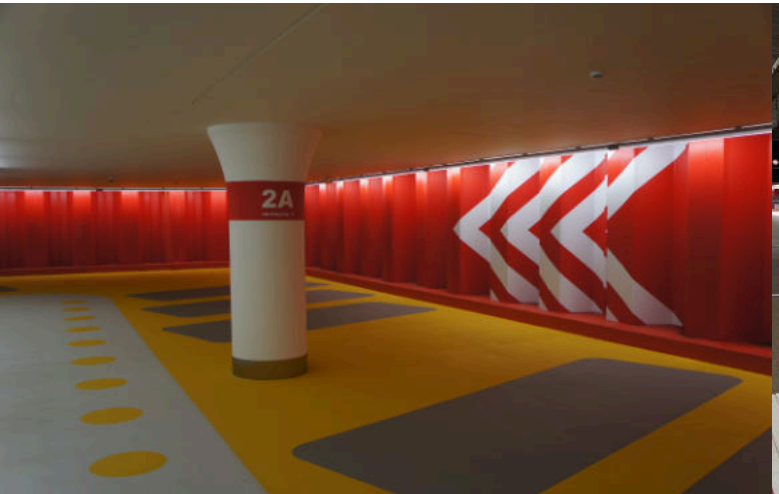
▲ Huidige situatie

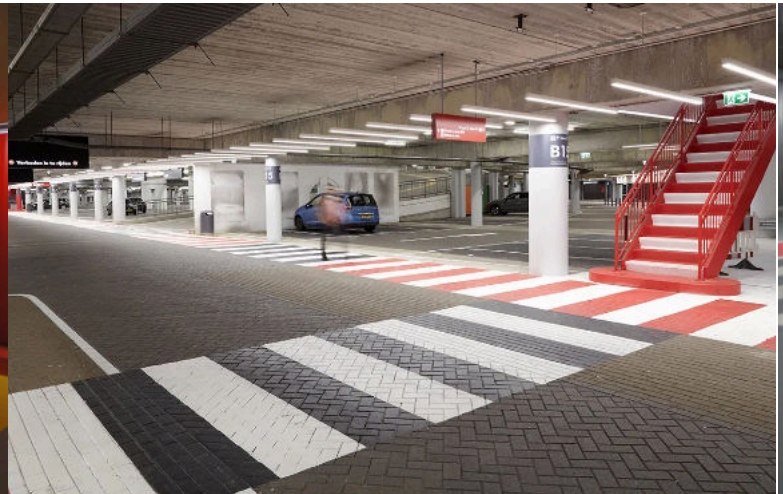

▲▼ P-garage Jaarbeursplein

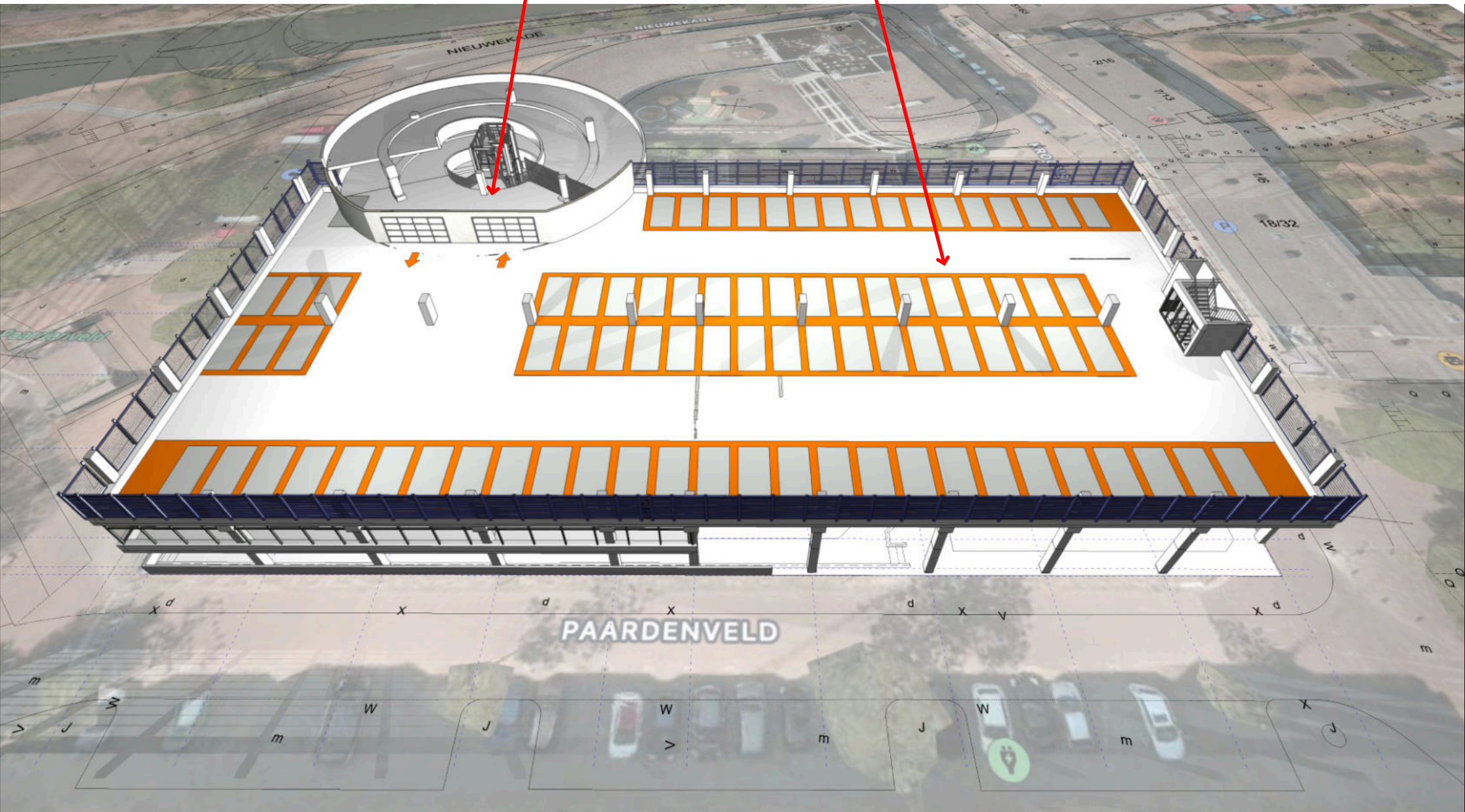

2e
Nieuwe situatie

Parkeerdek is een afgesloten ruimte geworden en functioneert zelfstandig .

Kleur op de vloer verfrist de ruimte.

3-4e Ma t/m vrij van 7:00 - 19:00 uur

Hier is een ruimte voor experimenteer, creativiteit en kunst. Een broedplaats voor vernieuwers. Iets wat in de randen van Utrecht ontstaat en hier zichtbaar en voelbaar gemaakt wordt.
Het vormt een live museum dat de moeite waar is voor bezoek!

DE SCHAVERIJ

DNH

HOOGHIEMSTRA

UTRECHT CREATIVE COMMUNITY

KANAAL30

Allemaal referenties uit Utrecht

3-4e Za en Zo van 7:00 - 19:00 uur

De binnenpleinen en de daktuin staan open voor onze ontspanning en gezondheid. Meditatie, Zelfcompassie, Yoga, Core, Barre, Fitness, Chi Kung; dit vermindert stress en vermoeidheid, verbetert de balans en kwaliteit van leven op sociaal gebied voor de Utrechter.

BODY BARRE

WUDAO KUNGFU UTRECHT 武道 MARTIAL ARTS ACADEMY

Ruimte voor aandacht

Yoga Utrecht

▲▼ Referenties

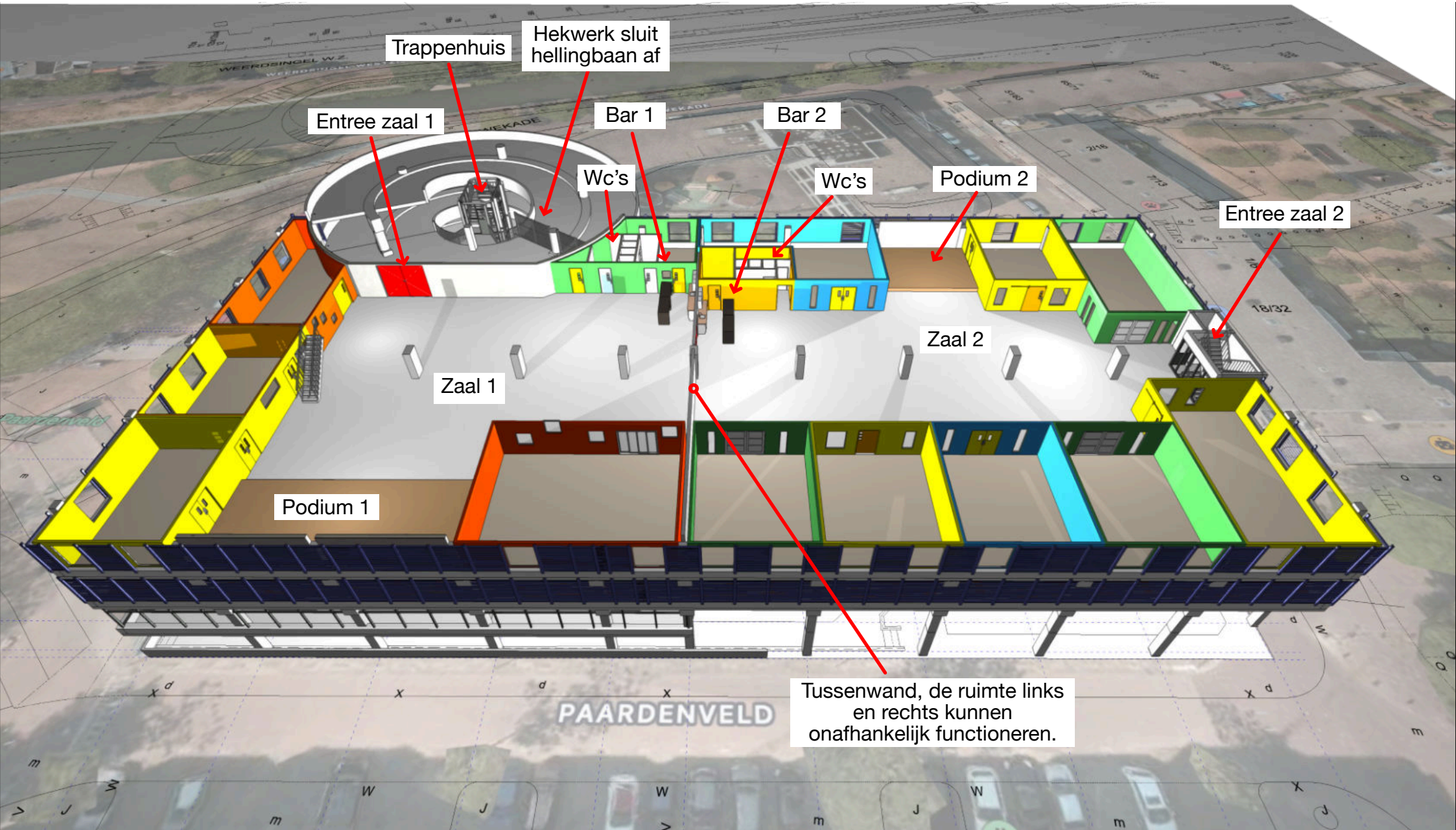
3-4e Ma t/m zo van 20:00 - 4:00 uur

Utrecht is de speeltuin voor ontdekking en verkenning van live muziek. Het verandert gedachten en verbindt gemeenschappen door de kracht van geluid. De twee zalen in CO-NU brengt ons samen in beweging en is een broedplaats voor oude en nieuwe muziek.

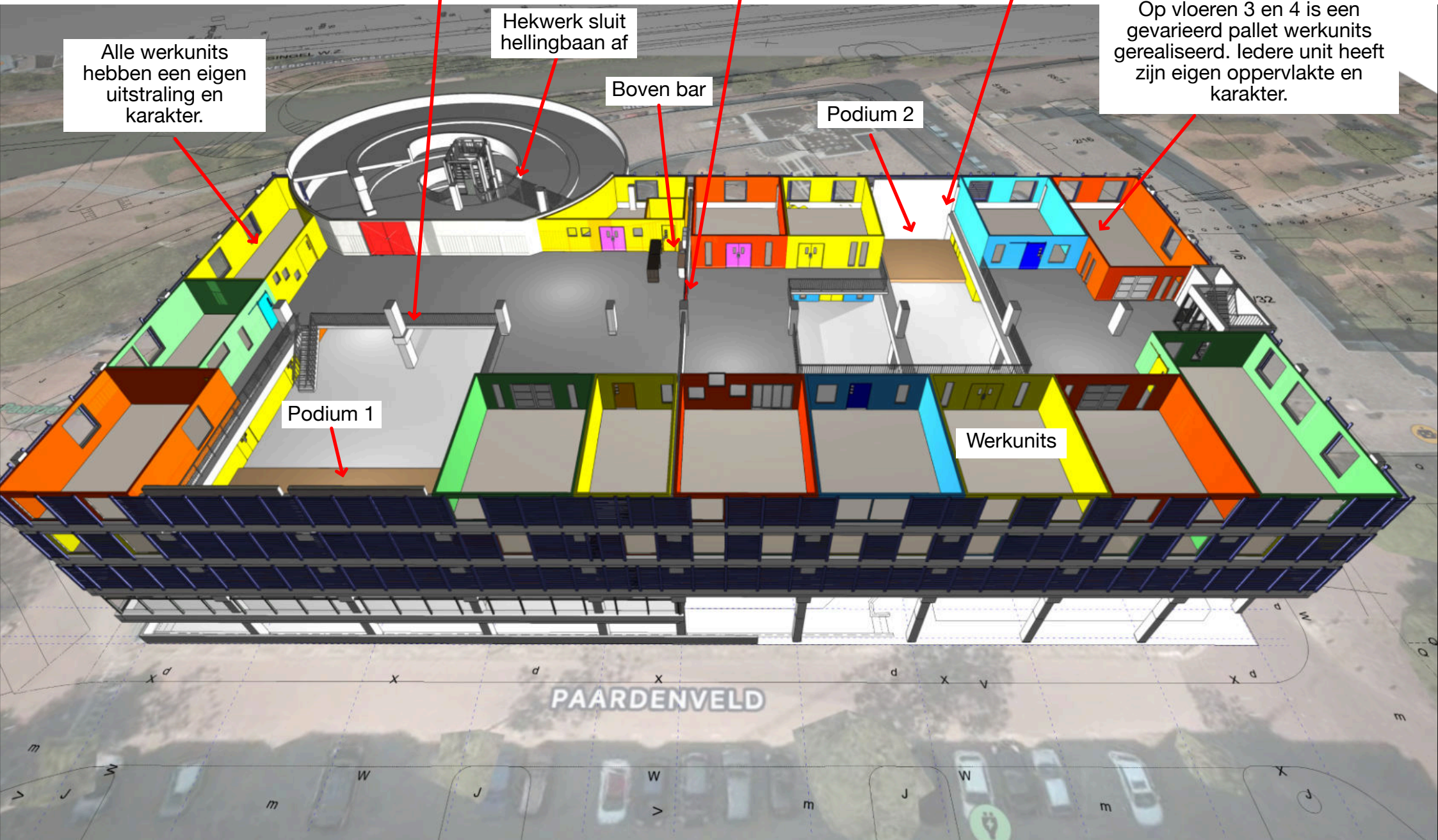
TIVOLI VREDENBURG

3e
Nieuwe situatie

Op vloeren 3 en 4 is een gevarieerd pallet werkunits gerealiseerd. Iedere unit heeft zijn oppervlakte en eigen karakter. De zalen zijn er voor exposities, experimenteer en ontmoetingen op de werkdagen. In het weekend staan deze open voor ontspanning, gezondheid, meditatie en zelfcompassie.
In de avond en nacht is het een speeltuin voor ontdekking en verkenning van dans en live muziek.

4e
Nieuwe situatie

Oase daktuin

Ma t/m zo van 8:00 - 20:00 uur

Op het hoogste dek beleef je de oase van groen en rust. Het is de ideale plek midden in de drukte van Utrecht voor inwoners én nieuwsgierige stadsbezoekers om even tot rust en ontspanning te komen.
Deze grote daktuin geeft een veelzijdig beleving van groen. In het groen, uitzicht op groen, de geur van groen; het draagt bij aan ons welzijn. Het zorgen voor klimaatadaptatie: het bufferen van water bij tropische regenbuien en het verkoelen van de stad bij extreme hitte en de daktuin dragen bij aan de biodiversiteit in Utrecht door een aantrekkelijke plek te creëren voor insecten en vogels.

Gevels 24 hour

In het stramien van de wanden komt een pallet van Graffiti- en Muurschilderingen. Er is werk te bewonderen van KBTR, Deeffeed, JanIsDeMan, De Strakke Hand en de toppers van de HKU. Het is een grote openlucht kunstwand dat voortdurend verandert.

Peakz

EST. PADEL 2015

PARKEERGARAGE PAARDENVELD

Vooroverlegplan

PEAKZ PADEL – AMSTERDAM, MAART 2024

De inhoud van dit bericht is alleen bestemd voor de geadresseerde en kan vertrouwelijke of persoonlijke informatie bevatten.

WAT IS PADEL?

- Padel is een racketsport die met 4 spelers wordt gespeeld. De padelbaan is 10 bij 20 meter en is omringd door hekwerk en glazen wanden.

- Tijdens het spel zijn de wanden onderdeel van het spel. Aangezien de wanden kunnen worden gebruikt is kracht minder belangrijk bij padel. Dit houdt in dat deze sport door iedereen te spelen is en doordat het met 4 personen wordt gespeeld, is padel ook nog eens een zeer sociale sport.

INTRODUCTIE & ACHTERGROND

- Peakz Padel is in 2015 opgericht en heeft momenteel 18 bestaande locaties, waarvan 2 in Utrecht. Hiermee is Peakz marktleider in Nederland.
- Peakz Padel wil de komende jaren uitbreiden in Nederland en Duitsland naar 75 locaties.
- In 2020 heeft Axivate Capital alle aandelen overgenomen van de oprichter van Peakz Padel en ook het bestuur op zich genomen.
- Peakz Padel is een financieel gezonde onderneming.
- In Utrecht is momenteel nog geen indoorvestiging. Vanuit onze spelers horen we dat deze behoefte er is. Wij zien het pand aan de Kroonstraat 9 in Utrecht als een zeer unieke optie hiervoor.
- In deze presentatie geven wij een toelichting van hoe wij deze ontwikkeling wensen te realiseren.

PADEL NU EN VERDER?

- Nederland telt op dit moment (2024) circa 400.000 actieve padelspelers en dit aantal groeit exponentieel.
- De verwachting is dat er binnen 2 jaar meer actieve padellers dan actieve tennissers zijn. Nederland kent momenteel 1 miljoen tennissers.
- Ook het aantal padelbanen groeit gestaag, in maart 2024 waren er circa 1650 padelbanen. In maart 2024 zijn dit er ruim 2250.
- In Spanje heeft de sport al eerder (sinds 2004) een sterke opmars gemaakt tot het punt waar het de op één na grootste sport van het land is met momenteel meer dan 6 miljoen actieve spelers.

PEAKZ IN DE SAMENLEVING

- Buiten het feit dat wij het belangrijk vinden om een positieve maatschappelijke rol te hebben, doet Peakz graag een stapje extra. Dit doen wij door;
- Wij werken door heel het land samen met lokale tennis- en andere sportverenigingen. Leden uit de omgeving kunnen voor een speciaal tarief bij ons komen spelen
- Wij bieden scholen uit de omgeving de mogelijkheid om tegen een gereduceerd tarief padel op te nemen in hun lespakket
- Wij hebben speciale arrangementen voor scholieren uit een minderbedeelde omgeving
- Peakz streeft ernaar om zoveel mogelijk personeel uit de omgeving te werven. Dit geldt ook voor leveranciers en andere bedrijven
- Tot slot biedt Peakz de mogelijkheid aan studenten om hun stage binnen Peakz te lopen aangezien wij een erkend leerbedrijf zijn

HET AANBOD VAN PEAKZ

- Peakz heeft in de afgelopen 5 jaar een uitgebreid product- en serviceniveau opgebouwd.
- De basis hiervan is Pay & Play *(Dus geen abonnementen maar betalen per keer)*
- Daarnaast biedt Peakz de zogenaamde Club sessions aan. Zoals voor ouderen, singel spelers en jeugd.
- Iedere locatie heeft verder ondersteunende Food & Beverage.
- Daarnaast biedt Peakz Business- en Privé evenementen aan
- En cruciaal voor de verdere groei zijn trainingen en lessen. Deze doet Peakz altijd in eigen beheer
- Iedere locatie beschikt over kleedkamers en sanitair en heeft openingstijden van 7:00 tot 23:00

Peakz

EST. PADEL 2015

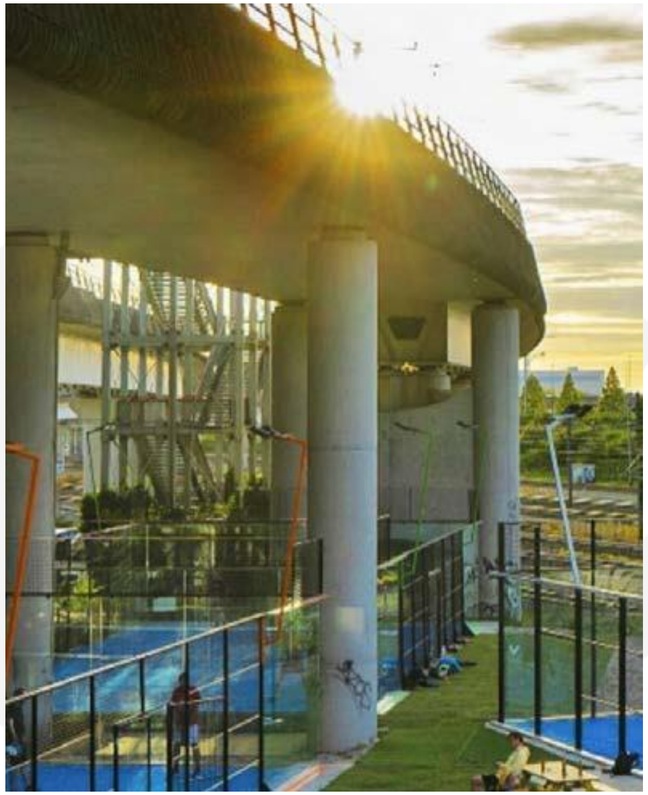
SELECTIE VAN ONZE CLUBS

CLUBS AMSTERDAM

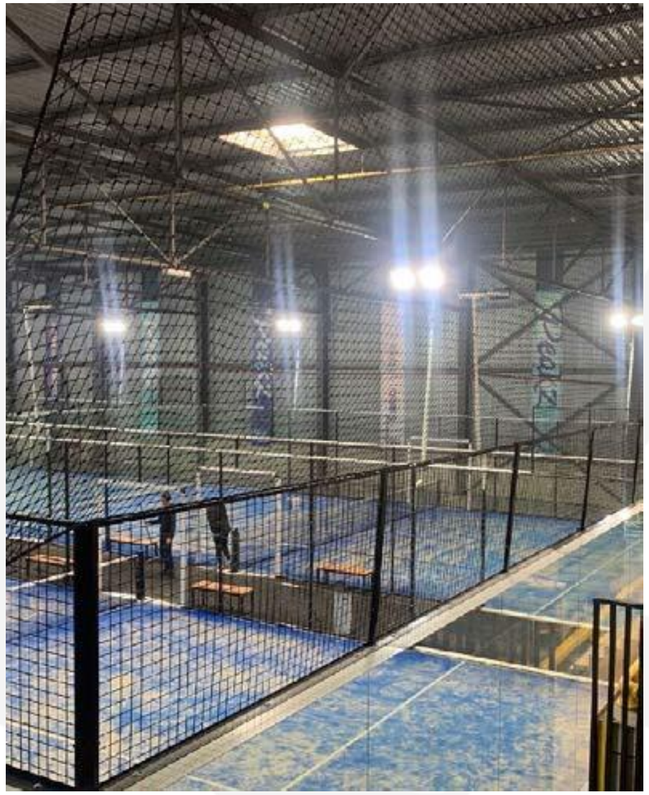
OLYMPIAPLEIN

- Opening 2016
- 3 Outdoor banen
- Recent compleet gerenoveerd

SLOTERDIJK

- Opening 2019
- 4 Overdekt, 1 outdoor banen
- Incl. horeca

KAUWGOMBALLEN KWARTIER

- Opening 2020
- 6 Indoor, 2 outdoor banen
- Incl. horeca

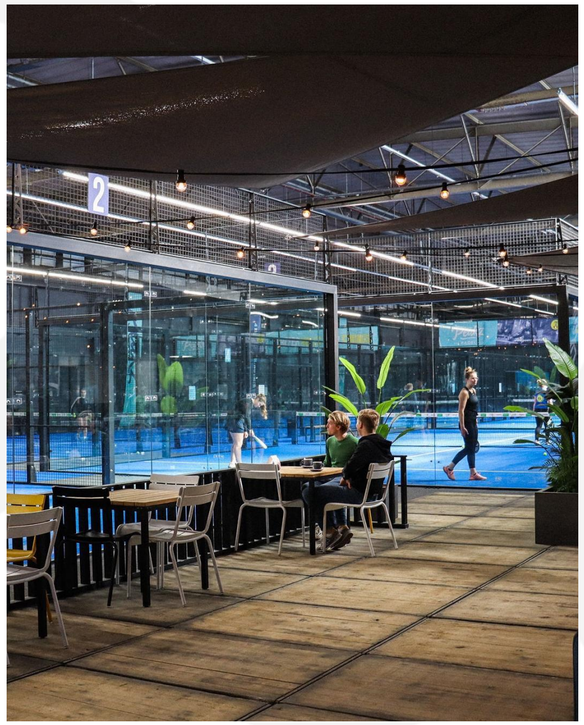
CLUBS NEDERLAND

SELECTIE VAN ONZE CLUBS DOOR NEDERLAND

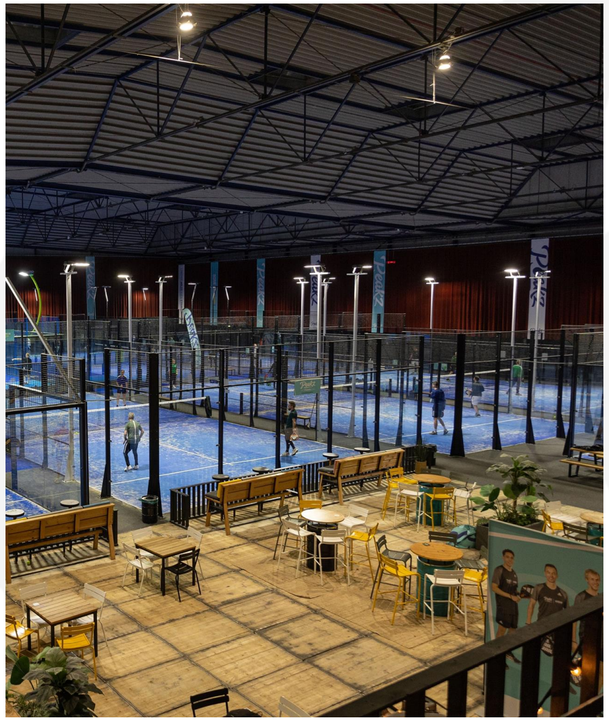
UTRECHT

- Opening 2020
- 14 indoor banen
- Incl. horeca

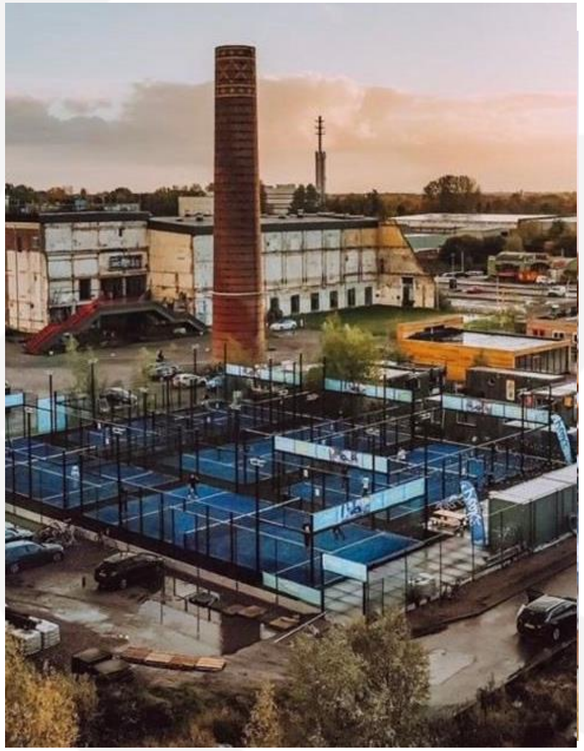
GRONINGEN EUROBORG

- Opening 2021
- 12 indoor banen
- Incl. horeca

ZWOLLE

- Opening 2021
- 11 indoor, 4 outdoor banen
- Incl. horeca

GRONINGEN SUIKERTERREIN

- Opening 2021
- 5 outdoor banen
- Incl. horeca

NIUEWBOUW CLUBS

SELECTIE VAN ONZE NIEUWBOUW CLUBS

EINDHOVEN VIJFKAMPLAAN

- Opening oktober 2022
- 8 indoor banen
- Incl. horeca met verdiepingsvloer

ZUTPHEN

- Opening maart 2024 (momenteel casco in aanbouw)
- 11 indoor banen
- Incl. horeca en verdiepingsvloer

NIJMEGEN

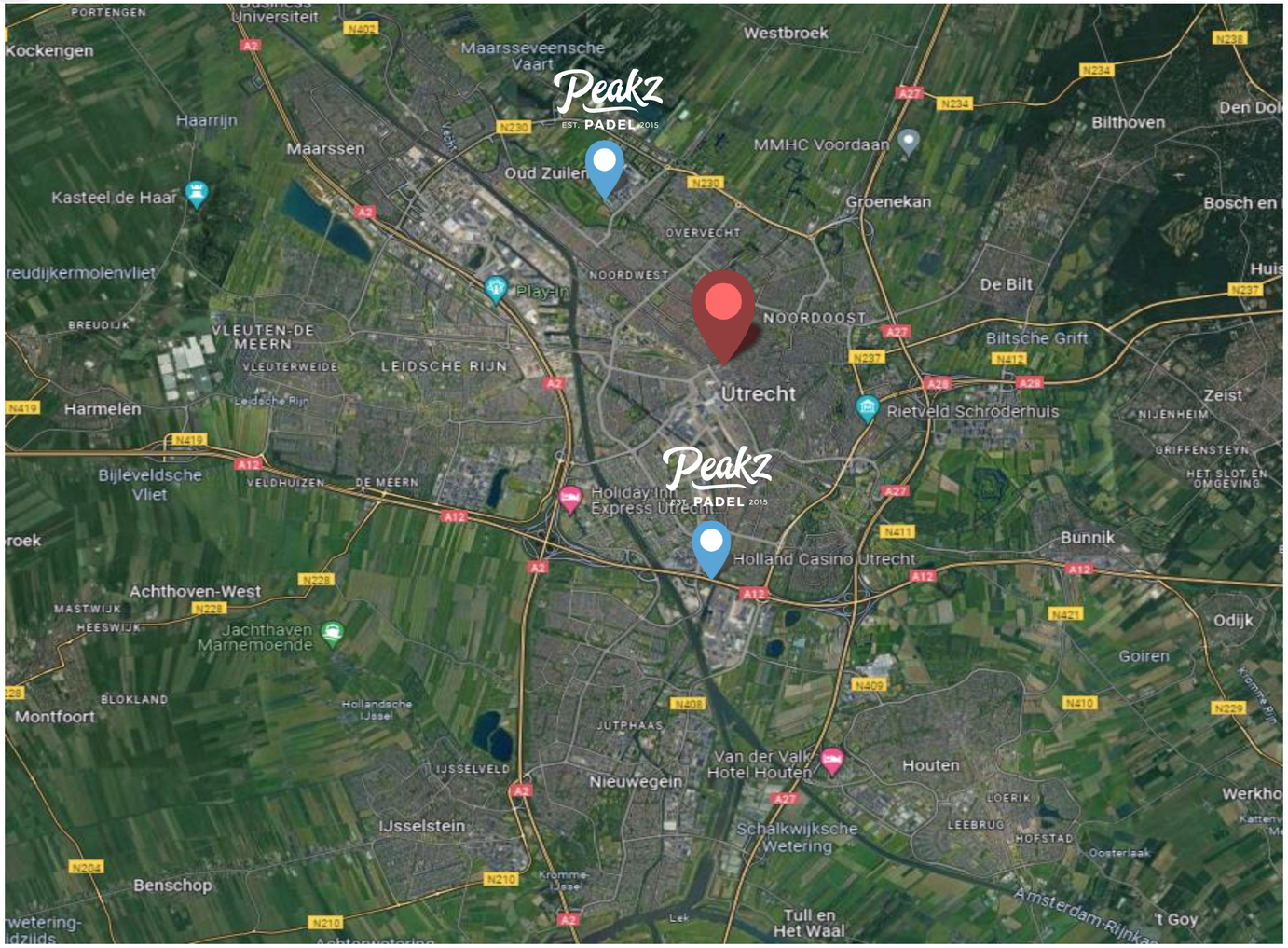
- Opening Q4 2024
- 14 indoor banen
- Incl. horeca en verdiepingsvloer

Peakz

EST. PADEL 2015

VERKENNEND ONTWERP

DE LIGGING

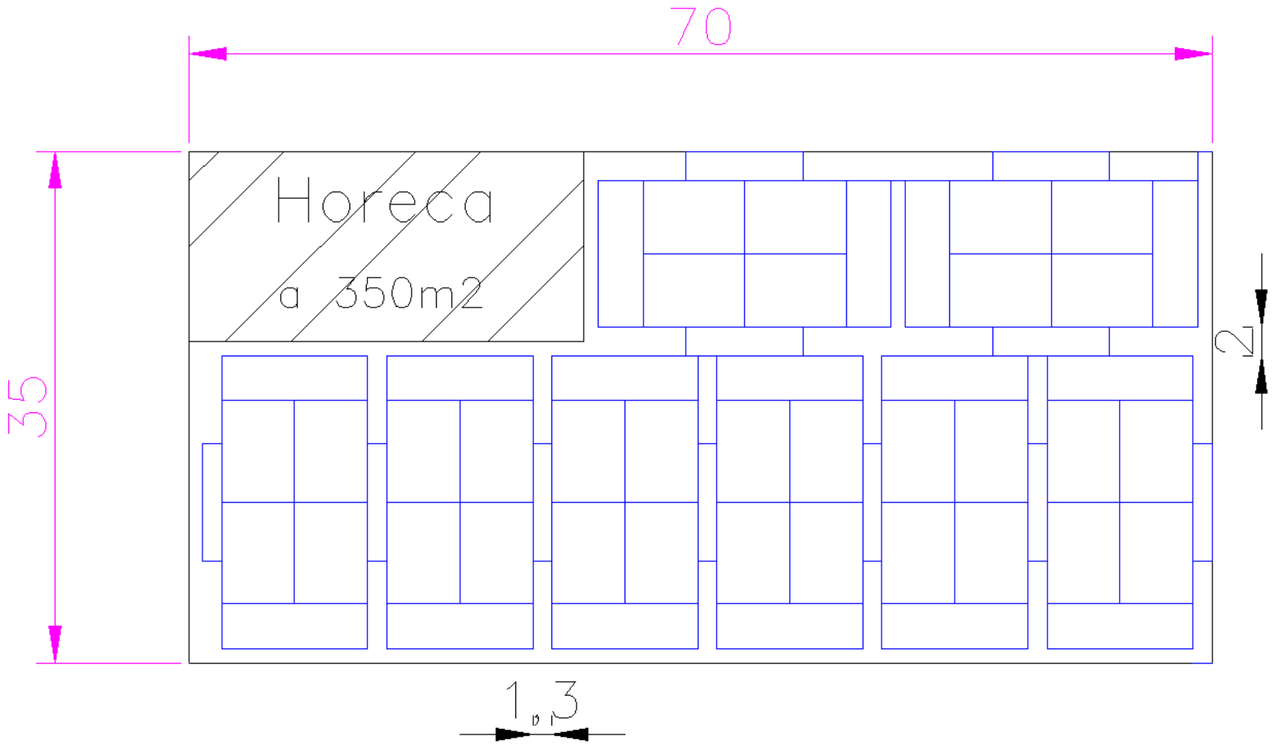

Peakz
EST. PADEL 2015
Oud Zuilen
Peakz
EST. PADEL 2015
Holland Casino Utrecht
Utrecht
Play-In
Holiday Inn Express Utrecht
Van der Valk Hotel Houten
Rietveld Schrodernuis
MMHC Voordaan
Jachthaven Marnemoende
Kasteel de Haar
Maarssen
Maarsseveensche Vaart
Westbroek
Groenekan
Bilthoven
De Bilt
Biltsche Grift
Zeist
Bunnik
Odijk
Goiren
Houten
Nieuwegein
IJsselstein
Montfoort
Achthoven-West
Harmelen
Bijleveldsche Vliet
Benschop
Tull en Het Waal
't Goy
Amsterdam-Rijnkanaal
Lek
Kromme IJssel
Hollandsche IJssel
Leidsche Rijn
VLEUTEN-DE MEERN
LEIDSCHE RIJN
NOORDWEST
NOORDOOST
OVERVECHT
VELDHUIZEN
DE MEERN
JUTPHAAS
IJSSELVELD
BLOKLAND
MASTWIJK
HEESWIJK
BREUDIJK
VLEUTERWEIDE
NIJENHEIM
GRIFFENSTEYN
HET SLOT EN OMGEVING
LOERIK
LEEBRUG
HOFSTAD
Schalkwijkse Wetering
Oosterlaak
Kromme Rijn
Kockengen
PORTENGEN
Haarrijn
Universiteit
A2
A12
A27
N402
N230
N234
N236
N237
N238
N411
N412
N409
N410
N421
N229
N228
N419
N210
N264

INRICHTING VOORSTEL

- Op het dak van de parkeergarage zullen 9 premium padelbanen worden aangelegd. Waar nodig zal de huidig vloer worden geëgaliseerd om de benodigde vlakheidsklasse te halen. Ook zal er in de hoek ruimte worden gerealiseerd voor een horecagedeelte met een terras.

- Het pand zal worden voorzien van signing om de club een premium uitstraling te geven.

- *Het gaat hier om een verkennend ontwerp.*

TOELICHTING ONDERGESCHIKTE HORECA

- Wij wensen een eenvoudige ondergeschikte horeca te realiseren in aanvulling op onze hoofdactiviteit (padel). Dit is voor ons belangrijk om zo de juiste sfeer te creëren.

- Door een eenvoudig hapje en drankje aan te bieden creëren we een ontmoetingsplek waar mensen samenkomen en genieten van een bitterbal en een biertje. Dit draagt bij aan een levendige community.

Peakz
EST. PADEL 2015

CONTACT GEGEVENS

Peakz Padel B.V.
Willem Fenengastraat 4b
1096 BN AMSTERDAM
KvK 69984336

Contact:
Nick Hersevoort (Commercieel directeur)
M: +31 6 55 55 79 44
E: nick@peakzpadel.nl

Gemeente Utrecht
parkeergaragepaardenveld@utrecht.nl

Natuur en Milieufederatie Utrecht
Arthur van Schendelstraat 600
3511 MJ Utrecht

info@nmu.nl
030-2567350
www.nmu.nl

NL37 TRIO 0212179500
KvK 41177152

Datum 3 april 2024
Onderwerp Benut het dak optimaal en duurzaam

Geachte heer/mevrouw,

Met excuses want net te laat…

… maar toch met plezier reageren wij middels dit schrijven op de uitvraag mee te denken met de tijdelijke invulling van Parkeergarage Paardenveld.

Wij roepen de gemeente op het dak van de parkeergarage optimaal te gebruiken voor verduurzaming en hier budget voor te reserveren. Door een publiek toegankelijk 'duurzaam dak' aan te leggen, werkt de gemeente aan verschillende ruimtelijke en maatschappelijke opgaven, zoals waterberging, verkoeling, biodiversiteit, sociale cohesie en de energietransitie.

Een goed voorbeelddak – wat de gemeente nu nog niet heeft – biedt inspiratie aan alle dakeigenaren in de stad. Concreet:

1. Neem in de plannen voor de parkeergarage ook het dak mee;
2. Richt een proces in om tot de beste invulling te komen;
3. Maak het multifunctionele duurzame dak publiek toegankelijk;
4. Organiseer events op het dak.

Zie in de handreikingen van het Nationaal Dakenplan een aantal mooie voorbeelden.

We gaan hierover graag verder in gesprek,
Met vriendelijke groet,

Ieke Benschop
Projectleider Gezonde leefomgeving - duurzame daken, bouwen voor de toekomst

Bijlage. Visie Wijk C-Komitee op toekomst parkeergarage Paardenveld

Visie Wijk C-Komitee op toekomst parkeergarage Paardenveld

Naar een nieuw parkeerregime in Wijk C

De overname en (tijdelijke) exploitatie van de parkeergarage Paardenveld door de gemeente Utrecht biedt de Binnenstad een kans om toe te werken naar een nieuwe invulling van het parkeren in het gebied binnen de singels. Parkeren op straat wordt zoveel mogelijk afgebouwd. De vrijkomende ruimte wordt gebruikt voor groen en in beperkte mate voor fietsparkeren.

Vanuit deze visie is het van belang om de functie van de parkeergarage te behouden voor parkeren. Kortparkeerplaatsen op straat worden als eerste opgeheven. In tegenstelling tot de huidige situatie levert dit de gemeente geen of weinig derving van parkeeropbrengsten op. Vergunninghouders (bewoners en bedrijven) krijgen tegen gereduceerd tarief een vergunning om in de parkeergarage te parkeren.

In de huidige situatie zijn en worden er al steeds meet parkeerplekken op straat verwijderd. Voor de vergunninghouders in Wijk C betekent dit, ondanks het verminderen van het aantal uit te geven vergunningen, een steeds grotere druk op de bestaande parkeerplekken. De gemeente is nog op zoek naar alternatieve opties voor een nieuwe invulling van de. Deze nieuwe functies zullen naar verwachting meer bezoekers met een auto naar Wijk C aantrekken. Het beperken van het aantal parkeerplekken in de garage gecombineerd met nieuwe bezoekers per auto zou de parkeerdruk op straat in Wijk C sterk vergroten.

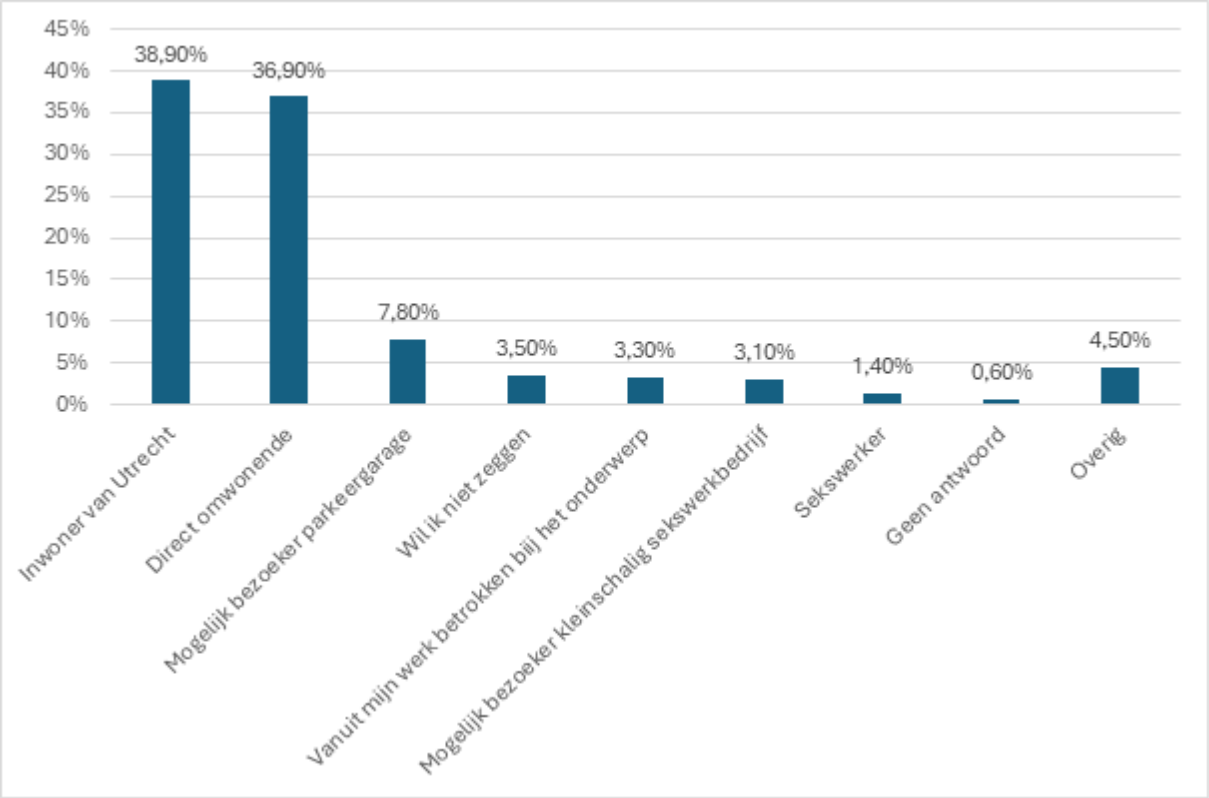
Het parkeren op straat kan niet helemaal afgebouwd worden. Er blijft behoefte bestaan aan parkeerplaatsen voor mensen slecht ter been, zorgverleners, laad-en losplekken, (technische) dienstverleners. Deze plaatsen kunnen het best worden ingevuld op de meer doorgaande straten. Binnenterreinen zoals de Pastor van Nuenenhof en het parkeerterrein achter de Varkensmarkt kunnen dan geheel als buurttuinen worden ingericht.

Bijlage. Opbrengsten DenkMee parkeergarage Paardenveld deel 2

Sekswerk in garage Paardenveld

Alle antwoorden van de 370 deelnemers.

Vraag 1: Wie ben je? (meerdere antwoorden mogelijk) – 367 antwoorden

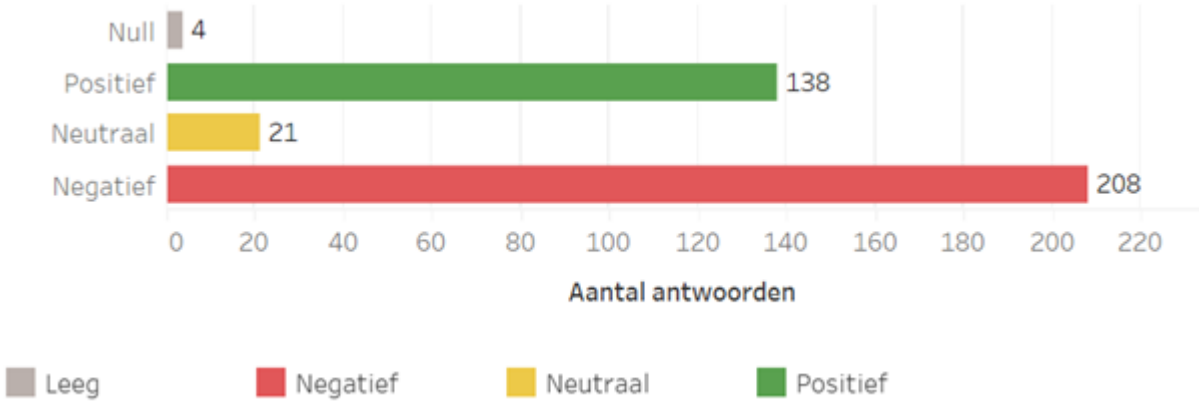

Overig:

- Begaan met sekswerk(ers)
- Bewoner noordelijke
- JEU
- Buurt toejuicher
- Buurtbewoner en eigenaar woning
- Dit is mijn fietsroute naar huis
- Ik heb in Wijk C nog mijn voormalige woning (nu in de verhuur)
- Ik woon net buiten Utrecht, maar werk vlakbij deze garage.
- Meer verkeersoverlast, meer belasting toegangswegen o.a. Paardenveldbrug, Nieuwekade Jacobstraat en extra belasting Flora en Fauna dus de leefomgeving gaat achteruit voor de bewoners

- Niet doen. Deze wijk is al overbelast en ga eens kijken wat hier per dag gebeurd
- Oudere omwonende zonder rijbewijs maar in de toekomst wel zorg nodig
- Oudere omwonende zonder rijbewijs maar in de toekomst wel zorg nodig
- Vanuit voormalig sekswerk betrokken
- Wijk C Resident
- Wijkbewoner
- betrokken bij de buurt
- buurtbewoner
- huurder van bedrijfsruimte (stranded fm) in parkeergarage paardenveld
- mogelijk huurder van betaalbare atelier
- okee
- werk in Utrecht
- wij hebben gewoond op de van Asch van Wijckskade in periode 1994-2004.

Vraag 2: Wat vind je van de mogelijkheid van een kleinschalig sekswerkbedrijf in parkeergarage Paardenveld? – 366 antwoorden

Vraag 3: Wat vind je belangrijk bij een mogelijk kleinschalig sekswerkbedrijf in parkeergarage Paardenveld? – 305 antwoorden

- Ik woon in de buurt en hoef geen sekswerkers bij mij in de buurt, terwijl een leuk park met veel gezellige, goedgemutste mensen wordt geweerd.
- Dat het niet plaatsvind beter op een industrieterrein De Hornbach
- Voorzien in een behoefte (niet voor mij)
- De veiligheid. Waardedaling woning, overlast

- Ik vind het belangrijk dat de overlast niet verder toeneemt. Voor zover ik heb kunnen zien zijn dit andere sekswerkers dan bij het Zandpad en dat scheelt wellicht enorm. Maar voordat er verdere activiteiten ontplooid worden rondom Paardenveld zou ik graag eerst zien dat de huidige overlast en onveiligheid rondom Paardenveld wordt opgelost. Geen tot slechte verlichting, onder de brug veel dronken/drugsgebruikende daklozen, onder de parkeergarage rivaliserende bendes thuisbezorgers en in het weekend dronken hangjeugd dat die verlichtte Utrecht letters vernield. Elke zaterdag- en zondagochtend komen de hondeneigenaren uit de buurt samen op het veldje en soms komt de parkeergarage beheerder erbij staan om een praatje te maken. De verhalen die worden gedeeld zijn ellendig. Je zou verwachten dat het het feit dat het politiebureau om de hoek zit verschil zou maken, maar niets is minder waar. Ik loop 's avonds / 's nachts liever door het centrum dan langs Paardenveld.

- Gegarandeerd geen overlast ervan ervaren en geen verlaging in woonkwaliteit in de buurt

- toezicht en veiligheid, zowel voor de sekswerkers als voor de buurt

- Er moet GEEN kleinschalig sekswerkbedrijf komen

- Ik vind het heel belangrijk dat de gemeenteraad rekening houdt met de wensen van de wijk C hoe deze leefbaar te houden en een goede uitstraling te geven van deze mooie plek in hartje stad. Waarom niet direkt sociale huurwoningen bouwen? Zonde van materiaal en geld en energie om voor tijdelijk iets op te bouwen wat daarna weer tegen de grond gaat... We zitten te wachten op duurzame en betaalbare woningen en niet op toerisme. we zitten te wachten op goede verbinding met de bewoners onderling. kerken wordt telkens weer gevraagd om iets te organiseren, wat de bewoners ten goede komt. Bibliotheek, eet-tafel projekten, speel plek voor kinderen, ontspanning aan de waterkant, maar niet nog meer auto verkeer in dit mooie stukje Utrecht.

- Dat deze werkers een veilige plek (weer) hebben voor hun baan.

- Veiligheid en respect voor de sekswerkers

- Dat het een fijne en veilige omgeving is; Dat sekswerkers betrokken worden bij het concreter maken van de plannen.

- Toegankelijkheid, Verlichting en Faciliteiten voor hygiene en warmte.

- Veiligheid voor de sekswerkers.

- Het wordt tijd om na het sluiten van het zandpad weer volwaardige plekken te bieden voor sekswerkers.

- Sekswerk als toegankelijk en veilige dienst voor sekswerkers en hun klanten.

- Dat de plek voor iedereen (incl sekswerkers) een veilig en prettig blijft.

- Veiligheid voor de klant, sekswerkers en omgeving. Betrokkenheid van uit bijvoorbeeld Sense en de gemeente omtrent testen op soa's, vacinatie voor hep., anti-conseptie. Ook een inlooppunt met vragen over hoe je inkomsten/ uitgaves bijhoudt. Zie door2door in Rotterdam voor inspiratie.

- Daadwerkelijk toezicht op de veiligheid van de sekswerkers.

- Eindelijk komen er goede plekken.

- Veiligheid sekswerkers.

- Veel controle ter preventie van uitbuiting.
- Veiligheid voor de sekswerker.
- kort gezegd: veilig kunnen werken.
- Dat sekswerkers vrije keuze hebben om daar te werken.
- Veilige werkomgeving, goede communicatie, creativiteit en bewustwording creëren. Maar ook exploratie van grenzen en seksualiteit exploreren.
- Het is centraal gelegen, maar wel uit de loop. Er zijn ook te weinig goede en veilige werkplekken voor sekswerkers over in Utrecht.
- Veiligheid voor de sekswerkers en een prettige sfeer.
- Dat het veilig en georganiseerd gebeurt.
- Inspraak sekswerkers bij inrichting.
- Dat de gemeente zich ontfermt over de sekswerkers, dat zij bescherming krijgen. Dat mensenhandel wordt voorkomen. Dat er dus met verantwoorde uitbaters, of nog beter: zelfstandige sekswerk zzp'ers wordt gewerkt.
- Sekswerkers bij elkaar, goed in de stad, met zorg.
- Veiligheid.
- Veilige werkplek voor sekswerkers.
- Veiligheid voor de sekswerkers, geen overlast voor omwonenden.
- Betrekken van de buurt, het een veilige, frisse en vrolijke omgeving houden, voldoende ondersteuning van zelfredzaamheid van sekswerkers bieden.
- Praten met sekswerkers, niet over sekswerkers. Zij weten zelf heel goed wat er nodig is voor een veilige, geschikte plek zonder overlast voor de omgeving. Plek voor zzp sekswerkers, niet voor 'pooiers' die sekswerkers inzetten.
- Indepentie van sekswerkers.
- Zelfstandigheid sekswerkers, veiligheid sekswerkers, geen belemmerende regels of onnodige registratie sekswerkers.
- Veilige werkomgeving.
- Privacy van klanten en sekswerkers, veiligheid, autonomie.
- Dat het veilig is.
- Autonomie.
- Duidelijkheid over de vrijwilligheid van de werkers. Ruimte voor consensuele BDSM gerelateerde activiteiten.

- Veiligheid.
- Dat er sekswerkers in de garage moeten komen.
- Privacy, goede isolatie en een water aansluiting, en dat de verhuur door dat kleine bedrijf wordt gedaan en niet via de gemeente.
- Dat diegenen die het werk doen dit vanuit eigen wil doen, niet worden geëxploiteerd, werken in veilige omstandigheden en fijne ruimte.
- Veiligheid en prettige sfeer.
- Veiligheid en privacy voor de sekswerkers. En niet allemaal ingewikkelde regels. Sekswerk is gewoon werk.
- Veiligheid.
- Dat de mogelijkheden en positie van sekswerkers centraal staat, mede ingegeven door sekswerkers en ervaringsdeskundigen.
- Veiligheid vd sekswerkers.
- Anonimiteit, veiligheid.
- Veiligheid, geen overlast, toegang tot hulpinstanties voor de sekswerkers.
- Het is niet geschikt
- Sekswerk is een mooi en oud (ambachtelijk? Hihi) beroep maar er ligt veel stigma op in de maatschappij. Ze worden nu naar ongure uithoeken en illegaliteit verbannen, wat niet helpt tegen het stigma. Terwijl het dus prima normaal en eerlijk werk is. Dit is een mooie locatie zo in het centrum en ik denk dat we de wereld helpen door sekswerk te normaliseren.
- Ik begrijp vooral niet waarom de gemeente Utrecht zich verantwoordelijk acht voor faciliteren van prostitutie. Lijkt me geen taak voor de gemeente. Dat er vergunningen door de gemeente kunnen worden verleend is 1 ding maar dat de gemeente hier verder in investeert begrijp ik werkelijk niet.
- Dat er eindelijk (weer) een plek is voor sekswerkers in Utrecht.
- Overlast in de buurt tegengaan, bezoekers die het aantrekt vermijden uit de buurt, hanggroepen vermijden, iets doen tegen negatieve sferen, onveiligheid aanpakken als ik over straat loop daar (ook in de late avond): veiligheid en sfeer moeten behouden blijven en vooral geen overlast voor onze fijne buurt.
- Bezoekers zijn ongewenst volk.
- Dat deze optie alleen ""verdiept"" wordt (waaronder voorwaarden dat er een zodanig bedrijf komt, indien deze hetzelfde proces doorlopen heeft als alle andere ideeën, of anders alle andere 149 ideeën dezelfde maatstaf wordt aangelegd bij opnemen in opties. De gemeente heeft de projectgroep voorwaarden opgelegd (zoals, maar niet alleen, dat de exploitatie van de gehele parkeergarage (of in ieder geval de ""niet parkeerfunctie"") in één hand zou komen én dat voor de exploitatie van het gebouw van de parkeergarage de gemeente geen geld bij zou moeten leggen (waarbij het de vraag was of de parkeeropbrengsten hierbij gebruikt mochten worden). Op basis van deze voorwaarden is het voorstel van het sexbedrijf door de gemeente zelf, in de ""persoon"" van de projectgroep, níet opgenomen in een van de

scenario's. Door nu alsnog een sexbedrijf in een scenario te willen opnemen verandert gedurende het participatieproces haar eigen regels. Dat is niet correct waardoor of dit proces moet stoppen óf in zijn geheel moet worden overgedaan.

- Dat het er niet komt? Denk aan urgentie woningen, studentenwoningen, GGZ locatie?
- Veilige werkomgeving sekswerker
- NIET DOEN
- Niks, volkomen onnodig
- Ik vind het belangrijk dat dit er niet komt, dit zal de sfeer in de buurt veranderen, aangezien en dan sekswerkers en hun klanten komen, waar ik me, bijvoorbeeld ‘s avonds laat niet prettig bij zou voelen.
- Dat het niet doorgaat. Het is volstrekt onduidelijk wat voor een volk dat trekt. De binnenstad moet weer van en voor de bewoners worden. Daarom - op zijn hoogst parkeerruimte voor bewoners noordelijke binnenstad van maken maar niets wat bezoekers van buiten de directe omgeving trekt.
- Veilige omgeving voor de sekswerkers
- Een schoon en veilige werkomgeving
- Veiligheid van omwonenden: zo woon ik direct tegenover de ingang van auto's parkeergarage op de begane grond en mijn woonkamer is direct gelegen aan de straat. Ik voel me minder veilig door door de toeloop van sekswerkers bezoekers. Ik gun de sekswerkers best een veilige plek, maar ik gun mijzelf ook een veilige woonomgeving. Verder vraag ik mij af of de gemeente heeft nagedacht hoe het verkeerstechnisch gaat werken (ooit zag ik bij de afwerkplek jaren geleden op klein industrieterreintje waar ook een Blokker was gevestigd, terwijl ik daar stond te wachten voor de kassa, auto's af en aan rijden).
- handhaving, maatregelen betreffende 'aanzuigende werking', veiligheid in de buurt, beperking overlast
- Omdat er zo beter toezicht en veiligheid wordt geboden
- Aandacht voor preventie SOA's, hygiëne, vrijheid voor sekswerkers om hun beroep uit te oefenen, overleg met sekswerkers over wat belangrijk is(!)
- veiligheid
- Aparte ingang aan de kant van het politiebureau en geen ingangen aan de Kroonstraat. Geen directe verbinding met de parkeergarage vanuit het sekswerkbedrijf. Dit geldt wat mij betreft ook voor de andere functies.
- Veiligheid voor de sekswerkers
- Niet acceptabel. Veel overlast voor omwonenden. Trekt ook aan als tippelzone en criminaliteit. Zeer bezorgde bewoner. We hebben jarenlang De Tunnel.gehad. We willen rust en een bewoonbare wijk.
- Belangrijk hierbij is dat de veiligheid van sekswerkers alsook die van bezoekers als omwonenden gewaarborgd kan worden. Ook is hierbij het waarborgen van de privacy van

sekswerkers als die van bezoekers van belang. In dit kader zou het handig zijn als er nabij genoeg parkeergelegenheid is, zoals in de parkeergarage zelf.

- nvt
- Niets
- Nvt
- Goed dat hiermee een groep wordt gezien die vaak in de schaduw moet werken en daardoor onveilig is
- Geen extra toerisme. Veiligheid. Geen ongure types die rondhangen
- Aandacht voor overlast in de omgeving en aandacht voor veilige plek voor de sekswerkers
- Veiligheid voor de sekswerkers
- Dat er geen (seks/drugs) toerisme ontstaat, geen lawaai/rumoer op straat, geen overlast van (extra) auto's, geen dronken mensen op straat, geen aantrekkende werking omdat het dicht bij het station ligt, geen straatprostitutie aantrekt, geen pooiers op de hoek
- De veiligheid en autonomie van de sekswerkers.
- Ik denk dat de doelgroep die de seks werkers aantrekken niet snel zullen reageren omdat het een dienst is die ze het liefst zo discreet mogelijk uitvoeren of juist ondergaan. Naast een politiebureau is duurzamer voor de politie maar denk niet dat het werkt wat betreft de locatie.
- Middelen en mogelijkheden hebben om de aanzuigende werking van oneerlijke concurrentie (prostitués) te kunnen weren. Garanties hebben om als er secundair overlast is, dat er dan iets aan gedaan kan worden.
- Geen sekswerkbedrijf
- Veiigheid voor sekswerkers.
- Veilige werkplek voor sekswerkers
- Veiligheid
- Veiligheid van sekswerkers en zo min mogelijk overlast
- Ik vind een locatie aan de rand van de stad, bijvoorbeeld bij het Holland Casino, geschikter als mogelijke locatie voor een sekswerkbedrijf.
- Dat het als een fijne werkplek wordt ervaren
- Toezicht en veiligheid
- Lekker centraal en hopelijk goed te reguleren
- Geen toegang met de auto ivm verkeersoverlast. Tijdens avonduren gesloten (vanaf 20u)
- Dat de vrouwen daar vrijwillig en veilig hun werk kunnen doen
- Veilige werkplekken voor sekswerkers en geen overlast voor de omgeving

- Als het er komt moet er veel BOA en politie controle zijn.
- Dat er permanente beveiliging aanwezig is en er nauw contact is met de politie om de hoek.
- Veiligheid voor omwonenden, sekswerkers en bezoekers, minimale overlast voor bewoners/bedrijven
- Anonimiteit, veiligheid en bereikbaarheid
- Het hoort niet in woonwijk want brengt criminaliteit met zich mee en overlast vooral voor ouderen en kinderen.
- Er moeten meer werkplekken voor sekswerkers beschikbaar worden gemaakt, dus elke stap in die richting is positief. Belangrijk om rekening te houden met ervaren veiligheid van de sekswerkers die er gaan werken + destigmatiserende beeldvorming in bijv. media en uitingen van de gemeente.
- Dat het een veilige plek is voor de sekswerkers en dat het niet helemaal weggestopt is in het gebouw. Prima als er beneden bijvoorbeeld ramen zijn of dat het duidelijk is dat er sekswerk is in het gebouw
- Veiligheid voor de sekswerkers
- Veilige omgeving. Dit stukje utrecht is er de laatste jaren enorm op voorruit gegaan. Met name toen Roost er nog zat was het een fijne veilig gebied om te verblijven geworden. Sekswerk trekt ongure types. Hou het een omgeving waar je leuk kan jeu de boulen
- Dat het veilig is voor de sekswerkers en de bezoekers, net zoals destijds op de Hardebollen. Ik liep er dagelijks doorheen als ik naar de AH moest en ik heb nooit enig hinder ondervonden.
- Dat het niet gebeurt
- Dat het niet gebeurd. Dat er goed wordt nagedacht over de veiligheid van de buurtbewoners. Er komt bepaald volk op af en ik wil me ‘s avonds nog veilig voelen als ik op straat loop. Laat er dan maar veel bewaking bij komen als het persee moet komen.
- Dat dit zal worden verplaatst naar andere wijken zoals het Wittevrouwen stadskantoor of Tuindorp, waarbij een betere cohesie zal kunnen ontstaan tussen alle lagen van de samenleving.
- Dat er geen gevoel van onveiligheid ontstaat in de directe omgeving
- Mocht er een kleinschalig sekswerkbedrijf in de parkeergarage komen, dan lijkt het mij belangrijk dat de ingang hiervan aan een andere kant zit dan de horeca gelegenheid (jeu de boules bar). Er komen hier ook geregeld kinderen etc, dus is het belangrijk dat het bezoek van een sekswerkbedrijf niet voor (te) veel onrust zorgt in deze omgeving. Daarom ook belangrijk om het bij een kleinschalig sekswerkbedrijf te houden, met mogelijk nog minder plekken dan de genoemde 15, dat lijkt me al best veel.
- Gezien prostitutie legaal is in Nederland ben ik van mening dat zeker een gemeente van de 4de grootste stad van het land moet kunnen voorzien in een veilige omgeving voor sekswerkers alsook bewoners waarin deze activiteiten plaats kunnen vinden. Niemand zal dit graag in zijn achtertuin willen, maar reeel gezien denk ik dat de beoogde locatie, naast een politiebureau in een niet al te drukke buurt, hiervoor best geschikt is. Wel zou ik daarom de ingang van een dergelijk bedrijf aan de 'wijkkant' creeeren en niet aan de kant van het water.

- Veiligheid, rust
- Veiligheid van de sekswerkers en de bezoekers. De lokatie ligt dichtbij het politiebureau en dat lijkt mij goed.
- Mocht het er komen dan lijkt het mij van belang dat veiligheid gegarandeerd wordt. Kan me voorstellen dat het een bepaalde sfeer of een bepaald publiek aantrekt dat niet past in deze omgeving.
- Veiligheid voor sekswerkers en omwonende
- Ik vind dit zeer storend idee. Ik denk ook echt dat het mooie beeld dat mensen nu van Utrecht hebben aangetast zal worden door dit soort initiatieven, ontzettend zonde. Steek energie en geld in initiatieve die een positief effect hebben voor de samenleving. Denk aan scholing voor minder bevorderde, samenkomst voor start ups die een probleem voor de gemeente kunnen oplossen maar geen achterbuurtse hoerentent die een bepaald publiek gaat aantrekken of buitenlandse toeristen die hier opafkomen en ordinair gedrag gaan vertonen.
- This is a horrible idea, this is right next to two primary schools
- Slecht idee.
- Belachelijk dat dit in een woonwijk gaat komen
- Dat het er niet komt
- Extra beveiliging rond de garage zodat het veilig blijft om er 's nachts te fietsen. Het heropenen van de horeca op het parkje zou hier ook bij helpen. Anders wordt het een donkere hoek die 's nachts niet veilig is
- veiligheid van Utrechtse vrouwen, het aantrekken van mensen die er verder aan bijdragen dat vrouwen zich onveilig voelen in de stad, dat ze worden nageroepen en zich ongemakkelijk voelen en seksueel worden lastiggevallen tijdens hun dagelijkse leven
- Veiligheid voor de prostituees. Schone omgeving. Rust en professionaliteit.
- Veiligheid voor de sekswerkers.
- Dat het gewoon niet gebeurt.
- Veiligheid en het niet verpauperen van de omgeving
- Veiligheid van de bewoners in de buurt en vrouwen in de stad. Een sekswerkbedrijf zal juist averechts werken.
- Veiligheid van de werknemers en klanten. Fijn dat het dichtbij de politie zit, mocht er dan problemen ontstaan dan kan er gereageerd worden
- Dat de sekswerkers een veilige werkomgeving hebben voor hunzelf/klanten. Ook moeten er goede hygiëne mogelijkheden zijn in de werkomgeving.
- Veilige omgeving voor sekswerkers.
- Dat er een legale plek voor sekswerk in Utrecht komt, omdat het anders uit het zicht en zonder controle gebeurt.

- Prima dat het er is maar doe het niet in het centrum
- Dat de omgeving een fijne vibe houdt je waar je op zomerse avonden relaxed kan vertoeven.
- 24/7 politietoezicht en legitimeren iedereen die binnenkomt
- Gewoon niet doen!
- N.v.t. Pertinent tegen deze optie.
- Veilig voor de sekswerkers, discreet maar geen geheime plek/onveilig gevoel
- Veiligheid voor zowel omwonenden als sekswerkers
- Veiligheid, verlichting, toezicht
- Overzicht en veiligheid voor de sekswerkers
- Dat het veilig en gemoedelijk blijft voor de andere
- Dat er geen tuig rondloopt
- Dat de veiligheid van de sekswerkers én de bezoekers wordt gewaarborgd. Dat de buurtbewoners en de sekswerkers met elkaar door een deur kunnen. Misschien ook wel elk jaar een soort open dag of bijeenkomst zodat de buurt en het bedrijf elkaar leren kennen en hopelijk ook vrienden kunnen worden. Of een andere soort buurtdag.
- Belachelijk idee.
- Veiligheid
- Niet doen. Sekswerk mag dan legaal zijn, veel vrouwen worden nog steeds uitgebuit. Het is het in standhouden van mensensmokkel. Dit past niet bij de stad Utrecht.
- Veiligheid voor de sekswerkers en veiligheid op straat
- Weinig overlast voor de buurt
- Dat het niet ongure types naar de stad en naar dat deel van de binnenstad trekt.. er is een reden dat de hardebollenstraat tegenwoordig leuker is dan in 2010...
- Het was een positieve zet om sekswerk uit het centrum van Utrecht te verplaatsen. Het centrum moet vrij blijven van sekswerk. Deze opening is een stap in de verkeerde richting.
- Het idee dat het een plekje moet krijgen in of rond de stad begrijp ik wel, maar niet op deze locatie.
- Plek bieden voor sekswerk lijkt me relevant om toezicht te houden op de situatie.
- Veilige situatie voor de uitbaters en hun klanten. ‘s Avonds kan het rondom de parkeergarage redelijk donker zijn en hangen er vreemde types rond, dus misschien is bewaking dan een goed idee.

- Dat er handhaving is op de randfiguren die zich hieromheen bewegen. Dit i.v.m. mensenhandel, wapenhandel en drugshandel zoals deze voorheen in Utrecht en Amsterdam heeft plaatsgevonden bij diverse etablissementen.

- Dat het er niet komt. Er hangen in het centrum al veel types waardoor ik me onveilig voel. Ik vrees dat dit zorgt voor een extra grimmige sfeer.

- Veiligheid

- ‘s nachts gesloten

- Niet wenselijk

- lekker dicht bij het politiebureau, kans op ellende klein denk ik

- Dat het er niet komt, er zijn al genoeg zwervers en opstootjes

- Dat zichtbaar is waar het zich bevindt. Zodat mensen het makkelijk op kunnen zoeken of vermijden

- Goede doorstroom bezoekers en geen enge mannen op straat (ivm de horeca en vele picknick'ers voor het gebouw)

- Niet te opvallend

- Voorkomen van verkeersproblemen en veilige werkplek voor sekswerkers

- Goed beheersbaar lijkt mij.

- Mijn dochter gaat daar op school. Ik wil graag veiligheid en ik wil het niet zien. Ik wil geen reclame borden aan de buitenkant want ik vind het eigenlijk niet iets waar we als Utrechtse binnenstad te veel moeten etaleren. Er zitten nu leuke activiteiten zoals Kapitaal en Broodnodig in de garage. Dat zijn visitekaartjes voor de stad. Ik wil graag dat die blijven en niet dat alles seks word. Ik vind dat sekswerk een plek verdiend in Utrecht maar hoeft voor mij niet binnen de grachten de binnenstad is al over bevolkt en kan de druk van winkelend publiek en toerisme al niet aan en heeft niet zo’n activiteit er bij nodig die ook niet echt een visitekaartje is. Ik had liever dat er een creatief cultureel warenhuis kwam iets wat WEL een visitekaart je is mooi op die A locatie. Sekstoerisme had vroeger alleen een plek in de harden bollen straat en verder was het buiten het directe centrum.

- Hoe gereguleerd ook, het trekt nare klanten aan. Bovendien voel je je als vrouw nog onveiliger. Vroeger durfde ik niet in de omgeving zandpad (de blikken vanuit die auto’s alleen al) te komen. Nu woon ik hier en wordt dat hele stuk incl het park en singel niet meer veilig of toegankelijk voor mij als bewoonster. Ik wandel ook graag door het stukje wijk c. Dat zou ik dan ook niet meer willen. Ik ben erg tegen dit plan.

- Veilige werkomgeving voor de sekswerkers met duidelijke openingstijden en de garantie om veilig naar huis te gaan na werktijden, geen overlast van klanten rondom het pand, geen illegaal sekswerk rondom het pand

- Dat het veilig is ! En de mensen anoniem daar naar binnen kunnen komen, maar toch controleren op de sexwerkers

- Veiligheid voor de sekswerkers

- Een veilige omgeving voor de sekswerkers

- Geen klanten die in de nabijheid van de parkeergarage rondhangen of rondjes rijden met fiets of auto.
- Veiligheid
- Geen overlast omliggende bewoners en veiligheid voor sexwerkers
- Extra veiligheid in de omgeving (camera's en politietoezicht)
- Veiligheid voor de sekswerkers, en geen overlast van verslaafden die daar niks te zoeken hebben. En dat het een open plek is en geen grauwe bende is.
- In en uitstroom goed beveiligd
- Veiligheid
- Dit is een familie buurt. Sekswerkers niet hier
- Dit is geen plek voor een sexwerker
- Dat de veiligheid gegarandeerd wordt in de omgeving 's nachts of 's avonds (in t donker dus).
- Ik vind dit niet kunnen! Dit past absoluut niet in Utrecht! En zeker niet die plek!
- 1 - geen uitbuiting dus dat er goede ondersteuning etc is voor de sekswerkers 2 - Geen overlast van bezoekers/cliënten. Ik heb geen probleem met een eventueel sekswerkbedrijf an sich. Ik wil s avonds er langs kunnen hard lopen (als jonge vrouw) zonder mij onprettig te voelen
- Geen overlast voor omwonenden, geen drugscriminaliteit, veiligheid voor sekswerkers
- Veiligheid voor de sekswerkers en minder overlast van zwervers in het gebied. Geen overlast voor omwonende
- Een andere locatie lekker buiten de stad.
- Natuurlijk moet het veilig gaan, maar zeker als de sekswerkers zelf controle hebben over hun huisvesting en daar dus in veilige omgeving hun werk kunnen doen lijkt het me een goede invulling voor het pand. Daarnaast zit het naast het politiebureau dus als er problemen zijn is de politie snel ter plaatse.
- Veiligheid en sfeer
- Het probleem is niet alleen het sekswerkbedrijf maar alles eromheen. dit trekt een bepaald publiek, Daar komt drugs bij etc. De binnenstad is al bomvol en de politie en handhaving is al niet in staat om de huidige problemen te controleren. Er is niet iets positiefs te bedenken bij dit plan.
- Dat de plek vertrouwd en veilig kan voelen voor de sekswerkers en dat ze zich niet weggezet voelen.
- Dat het veilig en legaal gebeurd maar wel "anoniem" voor de bezoekers en werkers.
- Dat de sekswerkers veilig zijn!

- Veiligheid, en overlast
- Wat een vreemde keuze voor deze plek. Er is zo hard gewerkt om de plek een veiliger gevoel te geven, er meer leven naartoe te brengen. Deze keuze klinkt vernieuwend, maar gaat deze plek juist het oudere shady gevoel weer terug geven. Breng zo'n sekswerkplek dan nog meer in het licht en weer terug op een plek in de binnenstad. Niet deze straat waar het al zo spannend is om doorheen te fietsen. Dit gaat een doelgroep aantrekken die maakt dat mensen minder makkelijk het gebouw zullen betreden voor de andere functies die er bedacht zijn/ worden. Leuk vernieuwend idee dus, maar men is hier nu nog niet klaar voor.
- De lokatie inrichten volgens de Arboregels. Dus daglicht en goede sanitaire voorzieningen! Entree aan de zijkant van het politiebureau. Fysieke beveiliging om straatoverlast tegen te gaan. Geen directe doorgang naar de parkeergarage.
- Dat er een basisschool op zichtafstand staat
- dat er zo min mogelijk overlast door komt in de buurt, en je nog steeds 's avonds een stukje kan gaan lopen hier zonder lastig gevallen te worden door eventuele klanten van de sekswerkers
- Dat ze wegblijven zet ze maar in het stadskantoor plek zat!!!!
- Veiligheid. Met name het voorkomen van 'rondhangen' van lugubere types en groepen in de directe omgeving.
- Goede controle om overlast en onveiligheid te voorkomen
- Dat het geen verkeerd volk met zich mee brengt waardoor. Ik als vrouw in de avond niet meer over straat durf.
- Ik als meisje in het centrum van Utrecht maak al regelmatig problemen mee met mannen opzoek naar seks en ongewild lastigvallen. Met een sekswerkbedrijf in de wijk zal dit probleem versterken, aangezien de mensen die hier rond zullen lopen dan maar opzoek zijn naar 1 ding en vaak mensen zijn die onder invloed zijn. Veiligheid staat voor mij dus bovenop. Daarnaast zijn hier eenrichtingsverkeer wegen waardoor alle bezoekers voor mijn huis in de rij moeten staan voor het verlaten van de wijk maar ook voor het bezoeken van de garage. Overlast gaat dus erg toenemen, en de wijk heeft daar al veel last van.
- Nvt!! Geen sekswerks bij ons voor de deur
- Niks het is afschuwelijk
- Opritten met dit idiote plan. Onze wijk wordt naar benedengehaald😡😡😡
- je gaat er al vanuit dat het gaat gebeuren gezien de vraagstelling maar dit is een tegen stem. Nu niet deze vraag stellen ga eerst eens na of het iets toevoegd aan WijkC en dat voor tien jaar, ik denk van niet.
- Dat vrouwen er ECHT zelfstandig kunnen werken.
- Dat ze er NIET komen. Het is midden in een kindvriendelijke woonwijk met veel zon gelegenheden. Het is totaal niet gepast. Had dan het zandpad open gelaten onder toezicht. Want daar zaten ze niemand tot last.
- Dat er naar de bewoners wordt geluisterd.

- Beslist niet doen
- ik vind het belangrijk dat er geluisterd wordt nar de wijkbewoners en deze willen geen sekswerkbedrijf in de wijk
- NVT
- ik vul hier niets in omdat ik er van uit ga dat er geen sekswerkbedrijf komt, wijk C inwoners zijn tegen dit plan
- Geen sexbedrijf in de wijk
- Permanent toezicht ivm risico op overlast, parkeeroplossingen omdat het nu al haast onmogelijk is om zelfs met een parkeervergunning een plek te vinden.
- Controle op criminaliteit die hierop af kan komen
- Dat er genoeg politie rondloopt op die plek want zo niet dan krijg je geheid erg veel overlast! Maar dat lijkt me eigenlijk geen taak voor de politie want het is een privébedrijf of bedrijven.
- Sekswerk is geen normaal beroep, maar een bijzonder beroep. Sekswerk is tot op heden geen veilig beroep gebleken waar de betrokkenen altijd vrijwillig voor kiezen. Emanciperen en juist niet normaliseren is het sleutelwoord. Het onderscheid legaal/illegaal is nl niet gelijk aan vrijwillig/onvrijwillig. Ik stel daarom voor dat dit experiment op een lichte, open plek als het Stadskantoor zelf uitgevoerd wordt. Niet achteraf in een donkere parkeergarage in een woonwijk met om de hoek twee Hogescholen. Bij de Hardebollenstraat ging het om 17 werkplekken voor prostitutie. Ik citeer: (https://www.binnenstadskrantutrecht.nl/Reactie_Wijk_C-bewoners_op_sekswerkplekken_garage_Paardenveld) ""Dit was al genoeg om in een wijde omgeving rond die straat ongewenst publiek aan te trekken. De problemen met overlast waren slechts ten dele aanwezig rond de ramen. De echt ongewenste gedragingen vonden plaats in de stille hoekjes in de omgeving. Dit viel niet te handhaven. Na het sluiten van de Hardebollenstraat was men unaniem van oordeel dat je dit niet opnieuw in de Binnenstad moest proberen op te starten. Nu is er in de wijk enige overlast van alcoholisten en daklozen. Ik stel voor dat de gemeente investeert in het helpen van deze mensen in plaats van het investeren in nieuwe problemen. Kortom, ik vind het juist belangrijk dat er geen kleinschalig sekswerkbedrijf komt, omdat het zeer waarschijnlijk pooiers, dealers en plat toerisme gaat aantrekken!!! Wijk C is op dit moment een redelijk veilige buurt om te wonen, voor mij is het belangrijk dat dit zo blijft. Dat ik 's avonds laat vanaf het station veilig naar mijn huis op de Nieuwekade kan fietsen. Dat mijn zoon van 10 opgroeit in een veilige buurt. Ik heb het al genoemd, maar ik herhaal het nog een keer. Is een parkeergarage wel zo veilig, ook voor de betrokken sekswerkers? Donker en uit het zicht, helemaal geen sociale controle/veiligheid. Dat het politiebureau om de hoek is, zegt ook niets. Het Zandpad en de Hardebollenstraat zijn in het verleden niet voor niets gesloten. Idem voor Theemsweg in Amsterdam en de Keileweg in Rotterdam. Op de Wallen (ook dichtbij een centraal station) zorgt deze bedrijfstak voor veel plat toerisme en drugsdealers, en daarmee overlast (naast mensenhandel).
- Dat er geen extra auto verkeer komt rondom de singels/paardenveld. Dat ik gecompenseerd word, mijn koopwoning wordt minder waard/aantrekkelijk. De buurt verloedert en het trekt een bepaald type volk wat niet fijn is in de omgeving. Ook is het een zeer selectieve doelgroep. Een breder publiek bedienen in de binnenstad, een niche bedienen buiten de stad, op makkelijk toegankelijke plekken waar men niemand tot last is.

- Veiligheid, bescherming van bijzondere binnenstad tegen bezoekers van sekswerkers en tegen de uitbuiting en overige onwenselijke situaties die onvermijdelijk bij een zulk werk komen kijken

- Belangrijk dat dit er niet komt. Past totaal niet in woonwijk in centrum Utrecht waar gewoond wordt en bewoners al parkeerproblemen ervaren. Er wonen kinderen in de buurt. Buurt zit niet te wachten op nog meer verkeersbewegingen.

- Een bordeel plaatsen in een gebied met jongen kinderen, en die zal meer autos aantrekken naar ons wijk. Een pervert in een auto is nog een pervert.

- Dat iedereen (maar in dit geval focus op jonge vrouwen) zich veilig voelen in de stad.

- Dat het er niet komt!!!

- Daar denk ik niet aan, het mag niet plaats vinden in onze wijk.

- Waardeloos

- Niets, opritten met dit belachelijke plannen.

- Het is alleen mogelijk als goed wordt nagedacht over de veiligheid en leefbaarheid van zowel de bewoners als de sekswerkers. Sekswerkers moeten gerespecteerd en geaccepteerd worden, zij oefenen hun beroep uit, betalen belasting, het stigma van het vak zou er in 2025 niet meer moeten zijn. Maar het trekt soms aparte lui aan, omwonenden moeten daarvan geen overlast ervaren (i.e.g.niet meer dan ze nu ervaren als bewoner in Wijk C). Nog we een vraag: Hoe kijkt de gemeente tegen het gegeven aan dat er zeer vlakbij, in het park, kinderen spelen?

- Dat het er niet komt, en onze wijk niet verpest wordt.

- Een en al ellende

- 1) Dat de straten eromheen veilig blijven van ongure types (met name in het donker). Kan opgelost worden middels goede verlichting, weinig nissen, weinig parkeerplekken of hangplekken op straat. 2) Als ik aan sekswerk denk, denk ik natuurlijk ook snel aan de Wallen en dus ook aan wiet. Ik zou het erg belangrijk vinden dat er gehandhaafd wordt op de afwezigheid van wiet roken op straat 3) Ik vind het belangrijk dat de sekswerkers zich veilig voelen om naar hun werk te gaan en niet met de nek aangekeken worden door buurtbewoners 4) dat het sekswerkbedrijf redelijk incognito (qua reclame en verlichting) is zodat er geen toeristen komen om te kijken of er iets te zien is.

- Dat het er niet komt

- Er wonen veel kinderen in de wijk. Kinderen praten nu al, in de afgelopen weken, over seks. 2. Er waren veel andere ideeën, sport, kunst, dans, muziek, yoga, workshops, kookles, activiteiten voor iedereen 3. Er is veel lege kantoorruimte in Utrecht, buiten woonwijken 4. Luchtkwaliteit 5. Veiligheid 6. Zoek echt alle mogelijkheden

- Als er een locatie voor koet worden gevonden is dit een prima tijdelijke plek naast het politiebureau.

- Veiligheid van sekswerkers en handhaving van criminele activiteiten

- dat het er niet komt

- Niets
- Veiligheid, overlast en verkeersdrukte
- Het allerliefst zie ik dit niet gebeuren. Ik ben bang om mij onveilig te voelen in mijn eigen buurt.
- Niks, dus niet doen!!!
- Belangrijk dat het niet midden in de stad komt, daar hoort het niet thuis.
- zeer slechte zaak. NIET DOEN!
- Ik ben TEGEN sekswerkplekken in de garage!
- Het belangrijkste is dat het er niet komt, jaren is er druk uitgeoefend om het sekswerk de stad uit te krijgen (Hardebollen straat en het zandpad).?
- Een kleine woonwijk in de binnenstad van Utrecht is GEEN GOEDE LOCATIE voor een sekswerkbedrijf!
- Dat er 0,0 overlast is! Tig jaar geleden moest prostitutie in Utrecht stoppen i.v.m. criminaliteit, overlast, onveiligheid, vrouwenhandel, enz. Nu worden alle bezwaren overboord gegooid? Wie heeft dit bedacht?????
- Paardenveld is geen geschikte plek voor een sekswerkbedrijf!
- Dat er geen gedoe van komt of rotzooi en zwerfafval door ontstaat.
- Ik vind het een bizar idee vanuit notabene de gemeente zelf om hier een sekswerkbedrijf in te huisvesten, al helemaal gezien de locatie. Dat gezegd hebbende, mocht het zover komen, is het belangrijk dat uiteraard de veiligheid van de vrouwen die hier werken voorop staat en daarna de veiligheid van de buurt, omdat dit bedrijf mensen aantrekt die mogelijk de veiligheid verstoren.
- Veiligheid voor de dames, maar ook voor omwonenden.
- ik vind het belangrijk dat de gemeente de buurtbewoners serieus neemt, de bewoners geven duidelijk aan dat ze de parkeergarage geen geschikte plek vinden voor prostitutie, ook niet kleinschalig. Bewoners willen in deze kleine wijk helemaal geen prostitutie.
- Ik bevreesd criminaliteit,overlast en onveiligheid als omwonende en dat wil ik niet. Tevens laat ze maar iets aardigs voor de mensen daar ontwikkelen.
- Ik ben er tegen. Ik vind dat zo een sexbedrijf niet in de centrum kan horen
- Zorgen dat er geen overlast ontstaat voor de buurt.
- Veilige omgeving
- Ik vind dat sexwerkers veilig moeten kunnen werken. En dat er goede voorzieningen voor de sekswerkers moeten zijn.
- Adequate privacy and safety of workers and customers. That sex workers have access to safe workspaces.

- Good, safe working spaces for workers and adequate privacy measures for customers. That sex workers have a proper place to do legal work.
- Veiligheid en rust omwonenden
- rust en veiligheid voor omwonenden
- Dat er een verwijzing is naar een andere plek buiten het centrum van ons mooie Utrecht
- Dat het anoniem toegankelijk moet zijn
- Dat het niet gebeurt. Ik voel me 's avonds al onveilig als ik daar rondloop door de vage mensen die daar soms zitten en me najoelen en met het idee dat daar een sekswerkbedrijf komt voel ik me nog onveiliger door de mensen die daar dan op af komen. Dit is mijn woonwijk en ik wil me veilig voelen. Ik zit hier absoluut niet op te wachten.
- Ergens moet dit beroep worden beoefend. De parkeergarage ligt weliswaar vlakbij een woonwijk maar niet direct in een woonwijk. Bovendien ligt de parkeergarage vlakbij een politiebureau.
- Helemaal niets is van belang, want er moet überhaupt geen seksbedrijf in de garage komen.
- Veiligheid voor alle betrokkenen (ook de sekswerkers). Geen overlast in de buurt. Gee zichtbaarheid voor kinderen
- Dat het wegblijft
- Ik vraag me af of we de parkeergarage Paardenveld niet beter kunnen gebruiken voor iets dat niet het risico met zich meebrengt dat het stadscentrum een toeristische attractie voor mensenhandel wordt; maar hé, wie ben ik om me druk te maken over mensenrechten en de veiligheid van onze inwoners?
- Dit slaat echt nergens op
- bad stuff
- niet te doen
- dit is next level
- Het moet er helemaal niet zijn. Het idee is al verschrikkelijk op zich.
- Veiligheid en verkeersdrukte
- Veiligheid, toezicht en gezondheid.
- Niet doen, kies een lokatie waar het geen overlast geeft. Waarom in de binnenstad. Moet wijk C buigen voor behoeftige klanten. Die rijden wel naar een locatie buiten een woonwijk.
- Veiligheid voor sekswerkers, goede omstandigheden
- Veiligheid en geen overlast. Gevaar is dat sexbedrijven vaak shady figuren aantrekken. Aangezien het middenin een rustige woonwijk is, is dat niet wenselijk.

- Dat de veiligheid van de sekswerkers word gewaarborgd. Daarbij is het belangrijk dat er zo min mogelijk overlast zal zijn voor omwonenden, waarschijnlijk op te lossen door auto's in de parkeergarage te parkeren en eventuele drukte te monitoren.
- Dat het er niet komt.
- Schandalig idee
- een absurd idee
- niet doen!!!!!
- veiligheid voor sekswerkers en voor omwonende
- dat het er helemaal niet moet komen
- Beperkte openingstijden in de avond tot maximaal 21 uur vanwege de rust en veiligheid buiten voor de omwoners
- Verkeer en veiligheid.
- Dat dit alleen gerealiseerd mag worden als een meerderheid van de omwonenden het hier mee eens is.
- Bang voor overlast
- Er is geen sekswerkbedrijf mogelijk in de parkeergarage in wijk C, het is namelijk niet mogelijk om in/rondom deze garage de sociale veiligheid in de buurt te garanderen.
- Dat het er NIET komt. Het is geen goede plek voor sekswerk!
- Absoluut geen enkele vorm van overlast veroorzaken zodat leefbaarheid, veiligheidsgevoel en het woonplezier van ons buurtgenoten niet zal worden aangetast.
- Overlast en verkeershinder
- veiligheid vrouwelijke bezoekers van de omgeving
- Géén goed idee zo'n sekswerkbedrijf
- Geen grote reclame borden of posters
- Veiligheid op straat
- Belangrijk is dat het sekswerkbedrijf niet in parkeergarage Paardenveld komt. Er zijn legio invullingen voor parkeergarage Paardenveld die Utrecht als stad, en Wijk C als woonomgeving, een fijnere plek maken.

Vraag 4: Welke zorgen heb je bij de komst van een mogelijk kleinschalig sekswerkbedrijf in parkeergarage Paardenveld? – 317 antwoorden

- Ongure types, weinig sociale controle, verloedering van de buurt.
- Overlast, horney men, extra illegale prostitutie uitlaatgassen teveel auto s sekswerk hoort niet in de binnenstad

- Geen
- Zie vorige vraag
- Verdere toename van het aantal drugsdealers vanuit de Amsterdamsestraatweg, en onguur publiek in de wijk. Dat laatste zal hopelijk meevallen door het karakter van het voorgestelde sekswerkbedrijf. De hoop is dat de parkeergarage er niet onveiliger door wordt.
- Het kan de uitstraling/woonkwaliteit van de buurt verminderen, het trekt mogelijk ongewenst publiek aan die niet binnen het woonkarakter van de buurt past
- De zorgen liggen voornamelijk bij de opkomst en aanwezigheid van ongewenst publiek, pottekijkers, drugsdealers en pooiers.
- Verloedering, overlast, criminaliteit, drugs overlast, drugsdealers, onveilig gevoel, prostitutie op straat, wildplassen, vuilnis op straat, loverboys en wat ze met zich mee brengen... pooies, onveilig situaties, nog meet thius en daklosen, etc, etc, etc. S
- Amsterdam heeft al jaren moeite met sex bedrijf in de binnenstad, met alles wat er bij komt aan overlast, hebben we nog niet geleerd van de overlast die dit geeft in een woonwijk? Er zijn geweldig mooie plannen bedacht voor deze ruimte .... Zit de gemeente om geld verlegen???
- Helemaal geen.
- Het moet niet ten koste gaan van andere vergunningen voor sekswerk
- Geen
- Vooral buren die klagen omdat niemand in hun eigen achtertuin wilt. Geen zorgen over het bedrijf zelf.
- Ophef in de buurt
- Geen
- Geen, want dit word een mooie locatie waarin alle partijen goed samenwerken.
- geen
- Het moet goed gereguleerd zijn en vooral aangenaam, fijn en veilig zijn voor de sekswerkers
- Overlast van tegenstanders
- Aanzuigende werking voor overlast en criminaliteit
- Ontevredenheid van omwonenden
- Het onderhoud van de lokatie - wie gaat dit doen, hoe wordt dit betaald etc
- Overlast en/of afval
- Dat er geen belangenbehartiger is voor een doelgroep die zichzelf mag zijn. Onnodige negativiteit.

- Geen. Beter reguleren dan dat ze het op straat doen.
- Verloedering van de buurt. Het trekt toch wel een bepaalde publiek en andere bijkomstigheden mee.
- Een te zware regeldruk voor sekswerkers
- Niet zo veel. Het zit naast een politie bureau.
- Altijd kans op onrust, maar politiebureau is dichtbij
- Invloed georganiseerde criminaliteit
- Geen
- Dat het er niet komt door ‘not in my backyard’ en te strenge regels vanuit de gemeente en er nog steeds geen plek voor sekswerkers in Utrecht gaat zijn. Beter een geschikte plek dan doen alsof ze er niet zijn en zo sekswerkers dwingen tot suboptimale/onveilige plekken.
- Geen
- Dat er vanuit de gemeente extra registratie gedaan wordt, en zo de privacy van sekswerkers wordt geschaad
- Geen
- Dat er te veel gemeentelijke betutteling is in de vorm van "begeleiding", dat de werkers niet als zelfstandige volwassenen worden gezien.
- Dat het er nooit komt en er zo veel te weinig plekke zijn in Utrecht, waar door het niet veilig is voor sekswerkers die nergens terecht kunnen
- negativiteit
- Zorgen voor overlast in de wijk, ongure types en onveiligheid op straat. In wijk C wonen veel oude mensen en gezinnen met jonge kinderen. Daar hoort geen sexwerk! Het trekt goedkope concurrenten aan en stimuleert sex in donkere straatjes, het park, speeltuinen en auto's. Er is nu al niet genoeg geld/ en mankracht om te handhaving. In de praktijk zien we voor het parkeer overlast probleem ook al nauwelijks handhavers. Als de parkeergarage sluit, neemt parkeeroverlast ook meer toe. Zoek gewoon een plek waar iedereen tevreden mee kan zijn. Dat er nu geen plek is voor sex werkers, is niet het probleem dan de Wijk C-er. En dat het dichtbij het station zit en ze op de fiets kunnen komen, dat is natuurlijk onzin. Als jullie dat echt willen, dan kan het ook in het Gemeente huis op de bovenste etage, dat zit aan het station en daar hebben jullie een beveiligers bij de deur staan. Daarnaast lopen bij het Bollendak op het stationsplein voldoende politie en handhavers.
- Dat er mensen met verkeerde bedoelingen achter de sekswerkers zitten, dat er rommel in de buurt ontstaat door bezoekers, dat het verkeerd publiek trekt.
- Gluurders en mensen die dames op straat lastig vallen.
- Dat de gemeente ingewikkelde regels opstelt.
- Dat omwonenden en andere mensen oneigenlijke argumenten gebruiken omdat ze tegen alle vormen van sekswerk zijn.

- Geen
- Geweld
- Doordat het in een gebouw zit is er minder sociale controle. Ik zou er ook voor andere doeleindes niet naartoe willen gaan.
- Niet de juiste plek
- Beschonken of benevelde lui die daar gaan rondhangen en vervelend doen, maar dat heb je bij café's ook. Het is belangrijk dat er security komt om de sekswerkers te beschermen en dat de politie hen serieus neemt als ze bellen met problemen
- Ik heb op meerdere plekken naast prostitutie gewoond, upperclass en lowerclass om het zo maar even te noemen en ook via werk er mee te maken gehad. Er komt altijd ellende van. Zo in de binnenstad is vast goede business, maar hou het ook een beetje fatsoenlijk.
- Moet veilig zijn voor de sekswerkers en de omgeving.
- Overlast in de buurt, de bezoekers die het aantrekt, hanggroepen, negatieve sferen, onveiligheid als ik over straat loop daar (ook in de late avond)
- Overlast van ongwenste lui.
- In ieder geval maar niet alleen:

- veiligheid (fysiek en sociaal-emotioneel)voor bezoekers park (Paardenveld) c.q. andere openbare ruimte (fietspad, openbare weg). In het park wordt in de zomer overigens veel gezwommen en gezond door kinderen, families, studenten en studentes.

- veiligheid (fysiek en sociaal-emotioneel) kinderen die de twee lagere scholen (De Pijlstaart en De Stichting Tjalling Koopmans College) bezoeken

- veiligheid (fysiek en sociaal-emotioneel) studenten HKU. Dit is een HBO opleiding, waardoor de betreffende studenten tussen de 16 en 25 jaar zijn.

- veiligheid (fysiek en sociaal-emotioneel) voor omwonende. Wijk C is een plek waar veel jong volwassenen wonen, zoals, maar niet alleen, studenten en studentes.

- dat de veiligheid van bovengenoemde partijen wordt extra in gevaar gebracht door de aanzuigende werking die een sexbedrijf heeft op sexwerkers die niet aan de voorwaarden die gesteld zullen gaan worden kunnen of willen voldoen.

Deze sexwerkers trekken op hun beurt de aanwezigheid van pooiers, drugsdealers en klanten die ""op een koopje willen gaan"" of wie in ieder geval de veiligheid van de sexwerkers niet interesseert. Van die laatste groep verwacht ik en mag ik verwachten dat deze (vrouwen en meisjes) in de buurt van de garage eerder zullen aanspreken met onoorbare voorstellen c.q. (fysiek) lastig zullen vallen.

- door de bezoekers van de sexwerkers zullen er meer verkeersbewegingen zijn in een gebied wat toch al moeilijk bereikbaar is door drukte c.q. de verkeersveiligheid in het geding is

- de bezoekers zullen de zeer beperkte parkeerplaatsen in de wijk gebruiken, zowel op straat als in de parkeergarage waardoor de parkeerproblemen nog groter worden

- waarde van vastgoed in de omgeving zal hierdoor dalen op een wijze die een individuele eigenaar niet zou hoeven te moeten dragen

- huidige en toekomstige bedrijven zullen niet meer op een als ""goed"" te boek staande locatie zitten of komen, maar op een die als ""slecht"" te boek staat. Dit zal tot gevolg hebben dat de samenstelling van de bedrijven zal veranderen naar een minder aantrekkelijk aanbod

- de gemeente stelt dat het tijdelijk is (tot 2035) maar elke afspraak die de gemeente maakt kan zij later eenzijdig intrekken of wijzigen (zoals zij feitelijk ook al heeft gedaan met het participatieproces).

Er is dus een groot risico dat

a. de sexwerkers (veel) langer blijven dan 2035

b. alle toegezegde maatregelen in verband met veiligheid omgeving/omwoners/gebruikers openbare omgeving/lokale bedrijven na verloop van tijd níet of niet volledig worden nagekomen

- verder zie ook eerder antwoord in vragenlijst die als ingelast beschouw maar kort zal samenvatten:

a. participatieproces niet correct doorlopen omdat de gemeente voor het opnemen van de sexwerkers in een scenario voor de parkeergarage geheel andere normen aanlegt dan de andere aangedragen plannen. Dat houdt in dat of sexwerkers alsnog niet in het scenario worden opgenomen kunnen worden (omdat volgens de door de gemeente zelf aangelegde maatstaven zij bij de eerste selectie er niet doorheen kwamen) of de gehele selectie voor alternatieve functies over moet worden gedaan, waarbij álle 150 projecten worden beoordeeld op basis van de maatstaven die nu worden gebruikt voor het opnemen van sexwerkers in een scenario.

b. als de gemeente met twee maatstaven wil blijven gebruiken, hoewel dat niet is toegestaan, zij alle reeds voorgestelde scenario's volledig opnieuw moet bekijken en doorrekenen. Mensen die in de broedplaats willen werken willen mogelijk niet de functie die de wethouder, namelijk zorgen voor sociale veiligheid sexwerkers en bezoekers locatie, op zich nemen, waardoor het plan niet meer kostenneutraal zal zijn. Tevens zal het lastig zijn om één exploitant voor het gehele pand c.q. het niet parkeergedeelte te vinden. Exploitanten voor sexwerkerslocatie verschillen zeer van exploitanten van andere type bedrijven.

- Overlast, junkies, uitbuiting, criminaliteit, daar niet meer ‘s avonds langs kunnen lopen als vrouw zijnde.
- Weerstand omwonende
- Ik vind het niet passen bij een parkeergarage en ik vind het niet fijn dat het zo dicht bij huis is
- Gekken in mijn straat
- Dat het de sfeer in de buurt ernstig aantast, dit is niet wenselijk
- Geen!
- Zie voorgaande opmerking - volstrekt niet passend in wat nodig is voor de Utrechtse binnenstad. Deze stad is voor de bewoners, en het wordt continu ontwikkeld door buitenstaanders (lees de gemeenteraad en B&W en vastgoedondernemers) als het circus voor een ander.
- Geen anonimiteit
- Ik ben er erg op tegen, er zijn veel kinderen en jonge gezinnen. In deze buurt zouden 's avonds geen mensen moeten rondhangen die op zoek zijn naar seks
- Zie eerdere antwoorden: mijn veiligheidsgevoel en daarnaast toename van overlast.

- Veiligheid sekswerkers, genoeg nooduitgangen, lucht en geluidskwaliteit in parkinggarage, genoeg schone toilet en badruimtes voor sekswerkers en klanten

- Overlast van de bezoekers. Tijdens de afgelopen jaren en tegenwoordig nog hebben we veel overlast van ongewenste types rondom ons huis (tegenover de parkeergarage). Regelmatig hebben we dronken mensen voor de deur en soms slapen ze zelfs op ons terras.

- aanzuigende werking goedkopere tippelaars, overlast in de buurt, boa's of handhaving die niks kunnen doen of niet beschikbaar zijn, hoe gaat dit 24/7? last voor met name omwonenden op begaande grond

- Geen

- Ik ben zelf vaak alleen in de stad in de avond en nacht. Echt onveilig voel Ik me niet. Maar man, wat heb ik de laatste jaren veel last gehad van vervelende, opdringige types én opmerkingen. Twee mannen kom ik zelfs geregeld tegen en voelen echt als stalkers. Ik weet niet hoe ik hiervan af kom. Ik ben bang mrt dit bedrijf MIDDEN in de stad het enkel ERGER wordt. Mannen kennen hun grenzen niet en zijn heel vervelend. Dit was een leuke reactie plek en nu willen jullie dit ervan malen... AJB NIET!!

- Overlast en extra verkeersdrukte. Daklozen en zwervers en drugsgebruikers geven nu ook al overlast.

- Geen

- Trekt ook aan voor tippelzone.en zwervers. Niet doen! Win willen rust. Zeker als.men dagelijks tot.02.00.uur door kan gaan! En om 06.00 uur weer starten, als omwonenden en andere bezoekers on de ochtend naar hun werk.gaan!

- Dat het mogelijk een risico plek vormt wat criminaliteit c.q. 'foute mensen' c.q. drugs aantrekt met als gevolg een onveilige of onveilig-voelende plek.

- ik ga er niet van uit dat er zo'n bedrijf komt

- Overlast

- Niet midden in de stad

- Geen

- Onveiligheid, extra toerisme, veel rondhangende ongure types, mensenhandel, drugsproblematiek

- Overlast in de omgeving

- Zeer veel overlast van permanent rondrijdend verkeer, zeer veel overlast van rondlopende, veelal luidruchtige mensen, al dan niet in beschonken toestand, aanzuigende werking voor drugshandel, sterke degradatie van de aantrekkelijkheid van Stadspark Pasrdenveld

- Geen

- Dit is een rustige wijk waar 's avonds niet zoveel gebeurd. dus dat dat veranderd. verder zie vorige vraag. Tevens waardedaling van mijn huis. Dat eenmaal gevestigd het voorbij 2035 loopt. En hoezo ""mogelijk kleinschalig""? is uitbreiding niet uitgesloten?

- Onveiligheid van sekswerkers door onvoldoende maatregelen hun veiligheid te waarborgen.

- Dat de locatie voor de seks werkers wordt ingericht, en vervolgens toch het systeem oppakken die ze voor de locatie hadden. Simpelweg omdat de klanten weg kunnen of zullen blijven. Al zullen er best een aantal seks werkers zijn die bij voorbaat al blij zijn dat ze wel een plek hebben waar de veiligheid bij de buren ligt. De politie.

- Overlast in de omgeving van Paardeveld is al groot. Geluidsoverlast. Wild plassen en poepen. Gebruikt wc papier in de bosjes. Alcoholisten overlast. Hangplek 20-30 'ers met muziek tot ver in de ochtend. Etc.

- Dit is een afgelegen hoekje van de binnenstad. Eerst was het hier sfeervol door ROOST. Nu dat niet meer mocht krijgt het weer een karakter van een achteraf plek. Dit soort “bedrijvigheid” draagt niet bij aan een gezellige en veilige publieke sfeer. Als de gemeente horeca in dit gebied al niet wil toestaan ivm met overlast dan is het natuurlijk compleet van de gekke om vlakbij sekswerk wel toe te staan. Dat is vragen om onveiligheid, overlast en het gebied dus zeker niet prettig toegankelijk maken voor een ieder maar voor maar een heel select groepje mensen. Daar zou de schaarse ruimten van de binnenstad niet voor moeten zijn!!

- Overlast, criminaliteit, meer verkeer, vrouwen misbruik

- Ik vrees de overlast van ongure types in de wijk. Niet alleen van rondzwervende pooiers of klanten, maar ook van (kleinere) drugsdealers. Types die onder het bollendak bij t Centraal Station worden weggestuurd en vervolgens elders op straat hun 'klanten' zoeken. Hetgeen ze nu ook al bijvoorbeeld op de Leidsche Kade doen, of bij de Molen. Ik vrees de negatieve uitstraling op de buurt en heel eerlijk, ik vrees ook de waardevermindering van mijn appartement. Natuurlijk hoort een stad te bruisen. Ik vind de komst van bijvoorbeeld Bunk dank ook prima, maar een sextent gaat me te ver.

- Geen

- Overlast bezoekers

- Drugsoverlast

- Overlast door autoverkeer en ongure types.

- Stigmatisering van sekswerkers

- Overlast omwonenden

- Geen parkeerplaats vrij? Nog hogere prijzen

- Drukte wb verkeer. Past ook niet bij het idee van een 'autoluwe stad' waar de gemeente vaak mee adverteerd. Overlast in de avonduren. Er is nu al regelmatig overlast van dronken mensen, vandalisme, dit zou erger kunnen worden.

- Verkeersdrukte en minder parkeer gelegenheid voor omwonende

- Weerstand van de omgeving

- Dit zorgt toch voor alleen maar extra overlast op deze locatie (in de binnenstad!)

- Het is een rustig hoekje van Utrecht en trekt daardoor al veel daklozen. De komst van een seksbedrijf zal zorgen voor nog meer overlast en de locatie waar ik werk zal hierdoor nog onveiliger worden.

- Bewoners die bij voorbaat in opstand raken, mogelijke onveilige situaties voor sekswerkers
- Dat omwonenden moeilijk gaan doen en gaan zeuren, terwijl ze het waarschijnlijk allemaal wel heel interessant en uitdagend vinden
- Toename criminaliteit. Overlast v illegale aktiviteiten, als tippelen, drugsdealing, aanzuigende werking op asielzoekers, daklozen, hangjongeren, drugsverslaafden en alles wat op straat leeft of wil verblijven. Verpaupering en sociale achteruitgang van de woonwijk. Waardedaling woningen.
- Negatieve beeldvorming
- Dat het weggestopt is. Ik zie graag dat sekswerk gewoon bestaat en deel uitmaakt van onze stad. Bijvoorbeeld zoals het vroeger ook een zichtbaar onderdeel was op de hardebollenstraat of het zandpad
- Geen
- Veiligheid in het gebied. Mensenhandel, onvrijwillige sekswerkers. Het is omgeven met criminaliteit. Vanuit huis zzp valt dat wel mee, maar dit is vragen om ellende
- Geen
- dat het rand figuren aantrekt met name handel in verdovende middelen.
- Veel raar volk in de buurt, parkje er voor word minder aantrekkelijk om te gebruiken.
- Veiligheid. Het parkje ervoor hebben de leuk opgeknapt en een populaire plek om te zitten in de zomer. Er komt met sekswerk waarschijnlijk een hoop gespuis op af die het minder verleidelijk maken om er te gaan zitten. Heel zonde, want er was eindelijk dichtbij een klein stukje groen in de buurt. Dus ik heb grote zorgen hierover.
- 'Foute' types die op sekswerkers af kunnen komen en daarmee voor een onveilig gevoel zorgen in dit deel van het centrum
- Onveilig, nieuwe industrie met veel buitenlanders die onder slechte omstandigheden hier komen werken
- randverschijnselen zoals samenscholingen - ervaringen met Hardebollenstraat
- Onrust in omgeving waar ook families / kinderen komen
- "Zie vorig antwoord. Ik ben van mening dat de 4de stad van Nederland moet kunnen voorzien in een veilige omgeving voor deze activiteiten. Bij elke locatie zullen zorgen zijn. Ik zie het als een verantwoordelijkheid van de gemeente om de nodige maatregelen te nemen zodat het woongenot niet wordt bedorven. Overigens heb ik geen directe zorgen.
- Openbare orde en veiligheid, kindvriendelijke buurt,
- Veiligheid, dit trekt gure types naar het gebied. Het is een mooie locatie dat een betere allocatie verdient dan sekswerk.
- Als het niet goed opgezet en beveiligd wordt dan kan het overlast veroorzaken.

- - aantrekken van ongure types - mensen die rond gaan hangen - impact op veiligheidsgevoel van mensen - aantasting van de omgeving: een plek die bedoeld is om te recreëren, ook voor kinderen.
- Geen
- Aantasting goede naam Utrecht, overlast bezoekers, verkeerd voorbeeld voor de jeugd, onaangename toeristen, ordinair gedrag, ongewild dronken publiek.
- Next to two primary schools
- Dat dit midden in een woonwijk is.
- Jullie verpesten de hele buurt. Eerst wordt Roast weg gehaald, daar op het gras is nu alleen nog maar gespuis in de avond en in de zomer ook overdag. Met die sekswerkers daar wordt de buurt echt niet veiligers
- De bezoekers die dit aantrekt+ sekswerk is gewoon werk geef ze een comfortabele warme plek geen parkeer garage
- Nog meer overlast
- Straatintimidatie is wijdverbreid in het stadscentrum en dit zal alleen maar erger worden. Het trekt mensen aan die er verder aan bijdragen dat vrouwen zich onveilig voelen in de stad, worden nageroepen en zich ongemakkelijk voelen en seksueel worden lastiggevallen tijdens hun dagelijkse leven. Als vrouw uit Utrecht wil ik het stadscentrum kunnen bezoeken zonder lastiggevallen te worden door de mannen die de sekswerkers bezoeken. Dit is onvermijdelijk. Probeer maar eens als vrouw in Amsterdam over de Red Light District te lopen. Ik wil me niet zo voelen in mijn eigen stad. Er zijn andere, minder drukke plekken waar ik dit project kan plaatsen. De veiligheid van de sekswerkers is een prioriteit, maar OOK van de vrouwen in Utrecht als geheel.
- Ongure types die blijven hangen. Camera's in de buurt die privacy in de weg zitten.
- Zolang er voldoende toezicht is, geen.
- Ik moet daar als jonge meid vaak langslopen. In de avond voel ik me al onveilig door alle junks die daar verzamelen. Dit maakt het alleen maar erger door de rare figuren die daar op af gaan komen. De politie om de hoek doet niks!!!!
- De sfeer daar kan ‘s nachts al minder zijn, ik ben bang dat met de komst van dergelijke bedrijven dit de sfeer van de omgeving negatief kan beïnvloeden.
- Criminele activiteiten, vrouwen in de omgeving onveilig door de soort mannen dat dit aantrekt. Drugsgebruik.
- Veiligheid
- Dat politie die om de hoek zit te snel zal profileren/in zal grijpen
- Criminaliteit en onveiligheid voor andere vrouwen rond die plek
- Teveel overlast voor omwonenden, problemen met bezoekers en hogeschool studentes, vrouwen die in de zonnige dagen op het grasveld zijn. Trekt simpelweg de verkeerde mensen aan

- Onveilige sfeer bij een leuke plek aan het water
- Dat de hele omgeving geen plek meer is waar je zorgeloos zit. Vooral ook park paardenveld waar dan een andere vibe komt. Ik vind het ook niet meer van deze tijd om op die manier sekswerk te realiseren. Doe dat is een gereguleerde en nette plek binnen.
- Er is al veel overlast in de stad, dit trekt alleen maar meer debielen aan
- Verval van buurt
- Als buurtbewoner van de Hardebollenstraat weet ik uit ervaring dat dit voor overlast en ellende voor de buurtbewoners gaat zorgen. Ook op het gebied van drugs. Geen idee wie met dit voorstel is gekomen, maar jullie zouden beter moeten weten. Je zadelt een ander met de ellende op en het is een verarming van Wijk C. Niemand wil dat in zijn achtertuin hebben. Daarnaast heeft ROOST deuren moeten sluiten vanwege overlast en wordt er vervolgens nagedacht over om op ongeveer dezelfde plek deuren te open voor een kleinschalig seksbedrijf?! Degene die met dit voorstel is gekomen heeft of nog nooit de prostitutie en het daaraan gerelateerde drugshandel / -gebruik in zijn / haar achtertuin gehad of moet er zelf een belang bij hebben.
- Misbruik van de sekswerkers
- Onveiligheid, overlast, veel autoverkeer, op deze plek is toezicht niet goed mogelijk , dat park paardeveld een gribus park wordt
- Veiligheid voor parkeren
- Bekrompen buren die klagen
- Pooiers met onveilig gedrag
- Dat er veel tuig gaat rondhangen zoals dat ook bij de hardrbollenstraat het geval was
- Dat de omwonende het de sekswerkers heel moeilijk gaat maken en dat dat tot onveiligheid leidt. Of dat er meer stigmatisering komt van sekswerk. Daar zie ik een rol van de gemeente: destigmatisering van sekswerk. Het oudste beroep van de wereld.
- Criminaliteit. Verkeerde locatie ivm horeca grasveld waar gezinnen kinderen zijn. Trekt verkeerde mensen aan voor deze locatie
- Vieze mannetjes in de buurt, pislucht, drugsoverlast, mensen handel
- Overlast van paupers, drugsgebruikers en pooiers
- In standhouden van mensenhandel, vrouwonvriendelijkheid, ongure types in de omgeving. Sekswerk past niet in de stad.
- Gure types rondom de parkeergarage. Niet persé de bezoekers van de sekswerkers
- Veiligheid
- Overlast, criminaliteit, onveilig gevoel
- Dat het ongure types naar de stad en naar dat deel van de binnenstad trekt.. er is een reden dat de hardebollenstraat tegenwoordig leuker is dan in 2010...

- Het zal negatieve energie in het stadscentrum brengen. En daarnaast andere soorten negatieve activiteiten of mensen die geïnteresseerd zijn in zulke activiteiten.
- Past niet bij de invulling van de verdere gelegenheden die in het pand gevestigd zijn. Ook veiligheid speelt een rol.
- Ik ben bang voor schimmige individuen in donkere straten.
- Criminele activiteiten
- Zie vorig antwoord
- Er hangen in het centrum al veel types waardoor ik me onveilig voel. Ik vrees dat dit zorgt voor een extra grimmige sfeer.
- Onveilig gevoel, het trekt schimmige mensen aan
- De hele nacht overlast van hoerenlopers
- Ongewenste types, vermindering woningwaardes
- geen
- Meer tuig en meer vechtpartijen
- Veiligheid, de hoek is in de avond al flink donker en onoverzichtelijk. Dit moet beter worden
- Drukte, meer verkeer, drank en drugsgebruik in de directe omgeving, geluidsoverlast, lagere waarde van de woningen, onveiligheid, geen kindvriendelijke omgeving.
- De enge mannen op straat
- Verkeersproblemen
- Geen, uitdaging is om vandalisme en mensenhandel buiten de deur te houden.
- Het volk wat er op afkomt en de eventuele toeristen dat dat trekt. Ook vind ik het gek dat je dit naast een HKU neerzet en naast een jeu de boules plek waar veel mensen met kinderen naar toe gaan
- Onveiligheid, er is nu al bijna geen parkeerplaats, we hebben in de binnenstad nu al bijna geen plekken voor creativiteit dus ben bang dat het allemaal seks wordt en de andere activiteiten verdrukt. Ik had liever er iets gezien wat een visitekaartje voor de stad was. Het komen en gaan van mannen die seks willen gaat niet echt de sfeer verbeteren en we hebben die druk op de binnenstad niet nodig. Liever zie ik mensen die veel geld uit geven aan de winkels en horeca in de stad.
- Dat ik in mijn eigen buurt niet meer over straat durf op bepaalde stukken en er allerlei vervelende klandizie op af komt. Ik voel me als vrouw niet veilig in de omgeving van seldertje. Het gaat niet om dat het kamertje en de dame met het werk gereguleerd zijn. Het gaat erom dat die mannen daarna hier rondhangen. Ik vind het stukje bij het paardenveld als behoorlijk onguur soms en dit gaat het zeker niet beter maken.
- Overlast en onveilige situatie rondom de locatie

- Dat er voor omwonenden en bezoekers van andere bedrijven in het pand overlast is van klanten van het sekswerkbedrijf (blijven hangen op straat, geluidsoverlast, openbaar dronkenschap, seksuele intimidatie). Daarnaast dat het bestaan van een legaal sekswerkbedrijf illegaal sekswerk aantrekt naar de buurt.

- Geen zorgen

- Eventuele overlastplegers

- Dat de plek zelf misschien niet heel uitnodigend is.

- Overlast en onveiligheid

- De veiligheid voor mij als ik daar als vrouw langs loop/fiets. Verpaupering van het stadscentrum. Ik denk dat sekswerk eerder thuishoort in buitenwijken.

- Zelfde als hiervoor

- Drugsgebruikers die blijven hangen, onveilige situaties voor de werkers en sfeerverlies op het grasveld bij de fontein

- Overlast

- Overlast van groepen stappers die komen kijken. 24 uur openingstijden. Gaan mensen sex plannen, Sextoerisme. Het klinkt fun sex in een parkeergarage als uniek selling point. Drukte. Er zijn voldoende plekken in de buurt waar illegaal tippelen ontstaan, omdat zij het goedkoper aanbieden. Veel te dicht bij omwonenden. Veel te dicht bij kinderen. Ik vind het echt hele hele negatieve energie. Ik ken geen enkele sexwerker die niet beschadigt is van dit werk. Het is at the end geen fijne keuze om op terug te kijken.

- Dat er veel overlast komt en dat de veiligheid in t geding komt (of t gevoel van veiligheid)

- na de 15 kamers word het groter, Criminelen komen er op af, dealers, pooiers, viespeuken en vechtersbazen. Ik vind dit geen goed visitekaartje voor utrecht.

- Zie vorige antwoord - ik vrees voor overlast (met name s avonds) door cliënten. Ik wil me veilig en prettig genoeg blijven voelen om s avonds te kunnen hardlopen. Oplossing zou bijv kunnen zijn entree niet aan de singelzijde

- overlast voor omwonenden, drugscriminaliteit, onveiligheid voor sekswerkers

- Onder de garage zwerven al veel daklozen. Het is een plek waar drugs gebruikt en gedeald worden. Deze plek voelt voor mij (26-jarige meid) niet veilig om rond te lopen. Als er een sekswerkplek komt ben ik bang dat het onaangename types trekt en de situatie erger wordt.

- Veiligheid voor bezoekers en sekswerkers

- Verloedering en louche figuren

- Wellicht dat er wat gehangen gaat worden op straat. Goede verlichting kan helpen of creatieve plekken/horeca in de buurt die het stadsdeel levendig en toegangelijk houden.

- Dat er gure mensen op af komen en het onveilig word

- Ik woon bij de harde Bollenstraat en heb het effect van sekswerk op de stad zelf meegemaakt. het zorgt voor een grimmige en onveilige sfeer door alles eromheen. Het creëert illegale

afwerkplekken etc. De stad is al onveilig genoeg, zeker de binnenstad. Het lijkt me zeer onverstandig om daar sekswerk aan toe te voegen. De politie kan het nu al niet aan

- De ligging lijkt me goed. Maar een parkeergarage lijkt me niet ideaal. Parkeergarages staan helemaal niet bekend als een plek waar vrouwen zich veilig voelen denk ik en die associatie zal niet helpen bij een gevoel van vertrouwdheid bij de plek vanuit de vrouwelijke sekswerkers. Dus of het gebouw veranderd compleet van functie of er wordt een gebouw gezocht met een meer verwelkomend karakter. Of je hebt grimmige/ dystopische plek waar niemand blij van wordt.

- Dat prostitutie maar genormaliseerd wordt in de publieke omgeving

- Weinig zorgen, behalve eventuele wegblijvende klandizie door de locatie

- Overlast

- Onveiligheid: Mogelijke toename van criminaliteit, zoals mensenhandel en loverboys. Overlast: Kans op drugsgebruik, agressie en ongewenste bezoekers. Slechte locatie: Een parkeergarage is geen geschikte plek voor sekswerk. Mensen willen de parkeerplaats gebruiken waar het voor bedoeld is, zonder de link met sekswerk. Slecht voor de buurt: Kan het imago en de aantrekkelijkheid van het gebied schaden. Zeer onaantrekkelijk voor andere ondernemers die niet willen worden geassocieerd met dit soort praktijken Waardedaling: Vastgoedprijzen kunnen dalen.

- Dat door Wijk C van en naar het centrum lopen onveilig/ crimineler wordt

- Onveilig gevoel door publiek dat er dan rondhangt

- Klandizie en vooral criminaliteit rondom deze plekken. Goede beveiliging een optie daar.

- Middenin een woonwijk, op loopafstand van hotels, overlast, er zijn genoeg donkere hoeken in wijk C dus uitwijken daarnaar toe is makkelijk (bijv. Achter KvK), waar er verder ‘gewerkt’ kan worden. De huidige overlast van junks, zwervers en verlichting aanpakken, dat wordt niet eens gehandhaafd, laat staan sekswerk!

- Overlast, aantrekkingskracht op overlastveroorzakers, ongemakkelijk voor de vele kinderen en jeugd in de buurt

- Dat er overlast op straat komt. Ik ben een jonge vrouw die hier alleen woont en wandel vaak door Wijk C voor ik naar bed ga; ik wil me niet minder veilig gaan voelen op straat door het sekswerkbedrijf.

- Overlast.. er groeien ook kinderen op hier in de wijk

- Dat het straatbeeld verandert en dat de veiligheid afneemt. Ik vind het een zorgwekkende gedachte dat mijn vriendin in haar eentje over straat moet op een locatie waar potentieel foute figuren zich ophouden.

- Overlast en onveiligheid door bepaald bezoekend volk

- Criminaliteit & onveiligheid in de buurt

- - Het trekt totaal verkeerde mensen die je niet in de buurt wilt hebben van een woonwijk en de scholen in de buurt. - We hebben in Utrecht een parkeerprobleem dus ik ben totaal geen voorstander van een andere invulling dan de parkeergarage houden. - In Amsterdam worden

dit soort plekken allemaal geweerd waarom moet dit dan opeens in Utrecht midden in de stad. - Mijn huiswaarden zal eventueel kunnen dalen omdat de woonwijk erop achteruit gaat.

- Ik maak mij zorgen over de veiligheid van de vrouwen (ook mannen, maar vaak in mindere maten). Helaas door voorgevallen situaties en ervaringen ben ik bang en durf ik met zekerheid te zeggen dat er meer onveilige situaties voor bewoners zullen komen. Als er een rij naast mijn huis komt bijv. zullen we ongetwijfeld opmerkingen gemaakt worden over mij met seksuele aard etc, wie weet zelfs ongewild lastigvallen met fysiek gebruik. Ze zijn hier dan immers nog maar op 1 ding uit.

- Overlast!! Net als nu al alle asiel zoekers die voor de deur liggen! Waarde vermindering huizen / buurt

- Veel overlast en rare mensen in de buurt van je woonwijk

- Te veel om op te noemen. Overlast verkeer, geluidsoverlast verbouw, enz.

- Waarde vermindering huis en overlast van bezoekers seksbedrijf

- Hieruit proef ik dat de race al gelopen is, en met deze vraag en antwoorden probeert de wedhouder sier te maken door toezeggingen te doen om zo de buurt te zussen.

- Dat het illegale prostitutie uitlokt in de directe omgeving.

- Denk aan de kinderen die daar vrij spelen. En de jonge mensen doe zomers in badkleding gaan zonnen langs de gracht. Je moet er niet aan denken dat de hoerenlopers voorpret hebben op de mensen die genieten van de zon.

- Dat er overlast komt, wat mij betreft is dit onvermijdelijk.

- De gevolgen die zeker zijn is er meer verkeer en mensen bedrijven gaat toevoegen in een klein toch al overbelast klein wijkje.

- dit is allemaal al benoemd in de zgn participatie-bijeenkomsten, Wijk C wil geen sekswerkbedrijf in de wijk

- Overbelasting van kleine gebied in Wijk C verkeer, aanleveren, toegangswegen te klein

- meer dan jullie je kunnen bedenken, maar deze zijn al genoemd in de bijeenkomsten

- Verloedering criminaliteit overlast drugs onveilig buurt drukte loverboys pooiers wildplassen vuiligheid andere sekswerkers die aan klanten proberen te komen, etc etc te veel om op te noemen

- Er komt een nieuwe doelgroep in de wijk, waar op minder dan 100 meter een kinderspeelplaats zit, in het hof van de Pastoor van Nuenenhof. Parkeren is nu al lastig, vanwege de combinatie parkeervergunning/betaald parkeren. Als de parkeergarage verdwijnt wordt dit erger, laat staan als er extra verkeer van de bezoekers van de sekswerkers bijkomt. Sekswerk, waar op zich niks mis mee is, hoeft niet in een drukke en centrale woonwijk plaats te vinden. Het oude zandpad was en is een betere plek. Ook daar zijn overigens uitwassen en mensenhandel ondanks veel toezicht niet voorkomen. Wat doet dit met de waarde van ons vastgoed?

- Geen

- Heel veel overlast voor de buurt!! Denk aan al die scholieren die wel eens even de meisjes willen gaan bekijken. En ze komen de garage echt wel in hoor!

- Overlast en onveiligheid I(zie eerder)

- Verkeer, type volk dat het trekt, overlast, aantrekkelijkheid woning, verloedering buurt, onveilig, toerisme, dagjes mensen, geen stad kenners, vrouwonvriendelijk volk.

- Onveiligheid, aantasting historische binnenstad, uitbuiting en overige onwenselijke situaties die onvermijdelijk bij sekswerk komen kijken. Verkeerde aantrekkingskracht op onwenselijke groep, namelijk bezoekers van sekswerkers

- Parkeerproblemen. Extra verkeer door de wijk. Deze is hier niet op ingericht. Onveiligheid.

- Zie boven. Waarom niet in Hoog Catharijne?

- Dat er te veel seksverkeer in en rondom de binnenstad komt. In de zomermaanden wordt er gezwommen en gebarbecued in het parkje aan het water (voormalig Roost). Hier zijn veel jonge vrouwen maar ook kinderen in badkleding. Lijkt me een absoluut onwenselijke, ongepaste en onacceptabele situatie dat het verkeer wat sekswerkers bezoekt hier langs/doorheen moet. Ik vind dit een uiterst ongepaste plek voor sekswerk en dit gaat m.i. ten koste van het gevoel van veiligheid. Daarbij denk ik dat we deze verkeersstroom helemaal niet moeten willen hebben in de binnenstad. Parkeergarage paardenveld is enkel via een paar wegen te bereiken, maar het is hoe dan ook door de binnenstad (of weerdsingel/nieuwekade maar daar is het al druk zat).

- Heel veel, onze wijk wordt verziekt.

- Heel veel.

- Heel veel

- Heelveel

- Vervelend gedrag van omwonenden en parkbezoekers jegens de sekswerkers. De tolerantie van de gemiddelde Nederlander is doorgaans vele male minder groot dan waarop zij zich beroepen. ‘Not in my back yard’ …..

- Heel veel, te veel verkeer en ongure types.

- Heel veel.

- Criminaliteit

- Meer autoverkeer in de week en vooral dat er meer ongure types (in de avonduren) op straat gaan lopen. Deze zorgen zijn overigens gebaseerd op aannames.

- Het is gewoon niet respectvol naar vrouwen toe. En uiteraard trekt dit overlast aan.

- 1. Kinderen zien en horen ook. 2. Veiligheid 3. Mensenrechten en human trafficking

- Dat meer autos de buurt in komen en meer gaan circuleren door de buurt.

- Uitbuiting sekswerkers, vooroordelen/problemen vanuit de wijk

- het is geen goede plek: sekswerk stop je niet in een parkeergarage (is ranzig), het is niet goed voor wijk C (die net beetje in de lift zit) en ik en mijn (tiener) dochters voelen ons minder veilig op straat

- Heel veel, wil niet herkend worden

- Achteruitgang van sfeer van de wijk, overlast van (verkeer) bezoekers en veiligheid van bewoners.

- Een sekswerkbedrijf vind ik absoluut geen goed idee. Ik ben bang voor onrust en onveiligheid. Of een onveilig gevoel wat ik absoluut niet wil rondom mijn huis. Daarbij weet ik vanuit een bepaalde kennis en opleiding dat sekswerkers bijna nooit vrijwillig werken. In het boek de fatale fuik heb ik ervaringsverhalen gelezen van prostituees/sekswerkers en dit gun ik niemand. Al met al zie ik echt 0 voordelen.

- Veel ellende.

- Moreel onaanvaardbaar, heel slecht idee, weerzinwekkend. zeker met jonge kinderen in huis

- Overlast en zorgen voor de kinderen. De garage ligt vlak achter een wijk met speeltuin waar veel kinderen wonen en spelen.

- criminallteit, overlast voor ons omwonenden, onveiligheid. Ik vind het raar dat de prostitutie uit de hardebollenstraat en langs de Vecht moest verdwijnen en nu wordt dit weer geconcentreerd in het centrum. Wat een slecht plan.

- Wethouder Eelco Eerenberg sprak tijdens een van de bijeenkomsten over een win-win-situatie voor alle partijen: voor de gemeente, de sekswerkers en Wijk C! Voor de eerste 2 zijn de winsten te bedenken, maar voor omwonenden van de Parkeergarage brengt het werkelijk niets leuks met zich mee! Zeven dagen per week veel meer verkeer, meer ongezellige bezoekers, meer onveiligheid en overlast op vele fronten. Hallo... ik woon hier! Dit is mijn wijk en hier staat mijn huis, en ik wil geen sekswerkers als overburen!

- De onrust en drukte die het met zich meebrengt, wordt er bij de gemeente wel aan het welzijn van de bewoners gedacht.?

- De oorspronkelijke plannen voor een tijdelijke invulling van Paardenveld gingen om het mooier, veiliger, aangenamer, groener maken van de wijk voor haar bewoners en bezoekers. Een sekswerkbedrijf brengt helemaal niets van dit alles! Opdracht aan de Gemeente: ga dringend op zoek naar een andere plek!

- Zie mijn antwoord op de vorige vraag.

- Parkeergarage Paardenveld is absoluut geen geschikte locatie voor een sekswerkbedrijf! Wijk C is een kleine woonwijk, smalle straten, gehorige panden, veel bewoners slapen aan de straatkant, weinig mogelijkheden de wijk in en uit te gaan, omgeven door hoge gebouwen die fungeren als een klankkast, relatief veel stadse overlast (daklozen, alcoholisten, uitgaanspubliek etc etc) veel donkere onveilige plekken etc etc . En een sekswerkbedrijf trekt altijd ongenode gasten aan, agressie, criminaliteit, drugs enzovoorts.

- Zie antwoord bij vraag

- Ik vraag me af of de gemeente zich bewust is van de netwerken en (criminele) activiteiten die vaak schuil gaan achter sekswerk, waar hierdoor ruimte aan geboden wordt. Zelfs als een vrouw aangeeft dit vrijwillig te doen, is dit helaas vaak niet het geval. Kan de gemeente zich dan niet veel beter bezighouden met het oplossen van problematiek rondom vrouwen die

ongewild in sekswerk terecht komen, door gebrek aan onderdak, vangnet, sociale hulp, door geldproblemen of mensenhandel? De gemeente kan misschien de veiligheid waarborgen van wat zich afspeelt in en rondom een kleinschalig sekswerkbedrijf, maar kan dat ook van de omstandigheden die schuilgaan achter het sekswerkbedrijf? Als dat niet het geval is, vraag ik mij ernstig af of je dit als gemeente moet willen stimuleren. Daarnaast trekt een sekswerkbedrijf bezoekers aan en misschien zelfs mensen die vrouwen uitbuiten, middenin het centrum van Utrecht. Dit is voor bewoners niet prettig, maar ook niet voor dichtbijgelegen horeca en andere faciliteiten. Denk aan paardenveld waar ‘s zomers veel inwoners van Utrecht gebruik maken van het grasveld. Dan lijkt mij de parkeergarage veel geschikter voor horeca of een vrijetijds/sportvoorziening. Of misschien kan het omgebouwd worden tot appartementencomplex met het oog op het schreeuwende tekort aan woningen. Ik denk dat daarmee meer wordt opgelost en voldaan wordt aan behoeften van inwoners van Utrecht dan met een sekswerkbedrijf dat mogelijk meer problemen creëert. Ik maak me zorgen dat een sekswerkbedrijf voor onveilige situaties zorgt, op meerdere vlakken.

- Verhoogde kans op criminaliteit, onveilig gevoel om daar savonds te lopen als vrouw alleen.
- Dit hoort niet in de binnenstad, slecht voorbeeld voor kinderen en kan criminaliteit versterken.
- De zorgen die ik heb is dat de gemeente het plan al in kannen en kruiken heeft en het plan doordrukt, tegen de wil van de bewoners. Ik maak me zorgen dat Utrecht een gemeenteraad heeft, die er niet is voor de bewoners, maar puur ter meerdere glorie van zich zelf.
- Ik bevreesd criminaliteit,overlast en onveiligheid als omwonende en dat wil ik niet. Tevens laat ze maar iets aardigs voor de mensen daar ontwikkelen.
- Niet veilig de locatie is niet goed
- Overlast
- Onder andere veiligheid in de buurt
- Grimmige sfeer
- Het is misschien fijn voor sommige mensen als er naast vrouwelijke sexwerkers. Ook mannelijke sex werkers komen te werken
- I do not have any concerns connected to this, and think it is a positive development.
- I have no concerns about this and think it is a good development.
- onrust in de wijk, vage figure en misdaad, onveilig gevoel
- Wijk C is als een klein dorp in de stad, mensen gana roddelen
- Zoals al eerder aangegeven: het soort mensen dat op dit soort plekken afkomt wil ik niet in mijn woonwijk. Ik voel me onveilig als vrouw als zo'n plek er komt en ik moet daar 's avonds langs. Ik word nu al vaak genoeg nagejoeld door het gespuis dat hier 's avonds rondhangt en met een sekswerkplek wordt dit alleen maar erger.
- eigenlijk geen zorgen
- Het trekt straatsekswerkers aan die klanten gaan afvangen. Dat is niet alleen een 'zorg', maar wordt een realiteit. In en rondom de garage en in de wijk, zijn nu eenmaal heel veel potentiële afwerkplekken. Dit gebeurde ook indertijd bij de Hardebollenstraat. Zoals in het Sorgdrager rapport staat: straatwerk vindt plaats in Utrecht met als afwerkplekken steegjes en parken. Er

is vraag en aanbod voor en dat blijft zo omdat er nu eenmaal vrouwen zijn die op deze manier willen werken. En die gaan in geval van legaal sekswerk in de garage, deze locatie ook vinden.

- Zie vorige vraag. Daarbij kans op aantrekken van criminaliteit (Zoals ooit Harde bollenstraat-Breedstraat)

- Verpaupering en verergering van reeds bestaande, door de gemeente genegeerde hulpvraag van haar burgers voor deze problemen in onze wijk

- Het lijkt me een briljant idee om de veiligheiAls een nieuwe prostitutiecentrum in het hart van de stad wordt geopend, kunnen we ons verheugen op een unieke combinatie van verhoogde criminaliteit en verminderde mensenrechten - een echte toeristische trekpleister!d en welzijn van de stad te verbeteren door een bordeel te openen, want dat heeft wereldwijd altijd zo goed gewerkt, toch?

- zo slecht

- bad stuff

- niet te doen

- ja veel he....

- Het past absoluut niet in een woonwijk. Overlast, veiligheid komt in het geding en moreel gezien wilt je niet zo'n "vervuiling" in je buurt hebben.

- Veiligheid overlast en verkeersdrukte

- Rust en veiligheid

- Dat er mogelijk mensenhandel plaatsvindt en louche figuren worden aangetrokken.

- "Past niet in een woonwijk. Dat is in het verleden ook al benoemd, ook door de gemeente. Waarom gaat de gemeente de klanten van seksbedrijven bedienen te kosten van de bewoners van wijk C Gemeente schrijft Wijk C af Gelegen dicht bij station trekt dit bovendien verkeerd publiek en prostituees wat overlast geeft in de buurt en het Paardenveld.

- Geen

- zie vorig antwoord

- Dat omwonende het een goed idee vinden om een veilige plek aan te bieden voor sekswerkers maar dat ze niet willen dat dit in hun achtertuin gebeurd. Opsich logisch, maar deze locatie is ideaal om de veiligheid te waarborgen van de sekswerkers met het politiebureau op loop afstand.

- Trafficking en uitbuiting sekswerkers. want het wordt een bordeel en geen werkruimten voor zzpers. Daarnaast geeft het meer onrust/verkeer in de de doodlopende hoek van het centrum. Criminele randverschijnselen.

- Extra aanloop, publiek dat het trekt, er wonen veel kinderen in de omgeving, daling waarde koophuizen

- Kapot gaan van een fijne wijk

- verloedering van de buurt
- wordt een enge buurt
- overlast van criminelen
- Onze kinderen die hier opgroeien in deze buurt
- ik ben regelmatige bezoeker van de garage en ga me hierdoor niet veiliger voelen. dit gaat een nare vibe in de garage veroorzaken.
- Verdwijnen van de rust en veiligheid buiten
- Onveiligheid, ongewenst extra verkeer
- Dat de buurt onveilig wordt
- Ik ben bang dat Utrecht net zo wordt als Amsterdam, met prostituees en mannen met slechte bedoelingen. Prostituees horen geen toeristische attracties te zijn. Mannen die prostituees frequenteren hebben andere (kwade) bedoelingen, die niet passen bij het imago van dit deel van Utrecht.
- Ik verwacht extra verkeer over de Monicabrug, en toerisme van buiten de stad omdat het naast het station zit.
- Reputatie van de wijk en daling van de waarde van mijn woning, meer verkeer naar de wijk, aanwezigheid van sekswerk leidt tot meer criminaliteit en overlast (zie problemen hardebollenstraat en ondiep), er ligt een kinderspeeltuin op minder dan 100 meter afstand van de parkeergarage (!). Daarnaast vraag ik me af waarom er niets gedaan is met alle ideeen die zijn aangedragen door buurtbewoners. Ideeen die (vaak) goedkoper zijn om te realiseren, goed zijn voor de wijk en een breder publiek aantrekken.
- Er is geen sekswerkbedrijf mogelijk in de parkeergarage in wijk C, het is namelijk niet mogelijk om in/rondom deze garage de sociale veiligheid in de buurt te garanderen.
- Dat het de onveiligheid in de buurt vergroot en dat een mogelijk kleinschalig sekswerkbedrijf uiteindelijk grootschalig wordt, met alle ellende voor de buurt van dien.
- Overlast klanten, aantrekken van illegale sekswerkers, aantrekken van criminaliteit zoals drugdealers en gebruikers, zodat de leefbaarheid, het veiligheidsgevoel en ons woonplezier wordt aangetast.
- Verkeersoverlast, nieuwsgierig publiek wat daar niets te maken heeft.
- veiligheid vrouwelijke bezoekers centrum + daling huizenprijzen omwonenden
- Teveel om op te noemen. 1.extra verkeer, 2.mannen op zoek naar seks die mij lastig kunnen vallen als ik mijn hond uitlaat, 3.toename (kleine) criminaliteit, 4.geluidsoverlast, 5.minder parkeerplaatsen, etc.
- Weinig, maar ik zou het jammer vinden als het zeer aanwezig is in het straatbeeld. Met de dienst zelf heb ik geen problemen.
- Onrust en onveilige mannen op straat wanneer ik als vrouw 's avonds laat naar huis fiets

Vraag 5: Welke overige punten wil je nog aan ons meegeven? – 238 antwoorden

- Maak a.u.b. van dat leuke plekje wat het eerder was weer een leuke plek voor jonge mensen zonder tuin, zodat we met elkaar een leuke stadse park hebben!

- Sekswerk hoort niet in een woonwijk wel op het industrieterrein

- In de verhuutvoorwaarden eisen stellen die eventueel verwachte problemen voor de buurt voorkomen.

- Wellicht een stop-loss inbouwen als er wel een sekswerk bedrijf komt. Dat als het niet werkt het gesloten kan worde

- Ga wat breder in gesprek met de buurt over de huidige problematiek rondom paardenveld. Aangifte of melding doen heeft namelijk niet veel zin, de politie kan er niks mee. Wellicht kan er gekeken worden om omgeving paardenveld minder aantrekkelijk te maken voor hangjeugd en drugsrunners.

- Mocht er een kleinschalig sekswerkbedrijf komen moet deze niet zorgen voor een toename van aantal auto's dat naar de binnenstad komt om dit sekswerkbedrijf te bezoeken

- Als de sekswerkers hiermee een veilige en fijne werkplek kunnen creëeren en krijgen en er goed wordt gemonitord op ongewenst publiek en gedrag in de buurt (pooiers, drugsdealers, dronken toeristen). Zie ik helemaal geen probleem tegen de komst van een kleinschalige sekswerkplek. Sekswerk is ook werk ;)

- Er zijn in Utrecht al heel veel wijken waar criminaliteit overheerst, waarom de mogelijkheid creëren dit te brengen in een nu vrij rustig en respectabele beurt? Waarom in de beurt van sociaal huurwoning en niet in een koopwoning wijk? Woonwijken sociaal of koop mag niet uit zijn niet geschitk voor prostitutie.

- gebruik je gezonde verstand!!!!

- Goed idee!

- Zorg dat de sekwerkers voor langere tijd een veilige plek hebben voor hun werk.

- Zou tof zijn als dit een fantastische, sex-positive, feministische safe space wordt voor iedereen die positief tegenover de liefde staat. Denk ook aan een toegankelijk info centrum, een plek voor cultuur, educatie en lezingen, en winkeltjes met feministische sex toys. Want ja toch!

- Er leven veel onterechte aannames over sekswerk en over wat dit mogelijk voor gevolgen zou hebben voor de leefbaarheid. Dat vind ik jammer.

- Een legale werkplek voorkomt dat de sekswerker en de klant het illegale cirquit in duiken. Je kan het welzijn van mensen beter in de gaten houden, ze adviseren en informeren.

- Dat mensen een vooringenomenheid hebben over sekswerk en vaak sekswerkers niet aan het woord komen

- Kijk naar mogelijkheden voor cashloos werken om zwartgeld, criminaliteit en dwang tegen te gaan.

- Ga eens in gesprek met elkaar. Nodig elkaar uit om te zien en te voelen hoe en wat en vooral wie. Wellicht kom je tot mooie inzichten.

- Zorg ervoor dat er een uitbater/toezichthouder komt die goed samenwerkt met de sekswerkers, politie, etc. Overweeg ook de optie om een kamer in te richten als bdsm-ruimte die gehuurd kan worden door sekswerkers of koppels, daar is veel vraag naar.

- Heel goed idee, werk het uit met sekswerkers samen

- Succes!

- Graag doorzetten

- Doe iets goeds voor de sekswerkers !

- Een progressieve stad als Utrecht moet een plek voor sekswerkers hebben.

- Het gebrek aan mogelijke werkplekken in de stad voor sekswerkers verhoogd juist de problemen. Men wordt het illegale circuit in geduwd waar geen overzicht is op de gevaren van de werknemers of moet werken op plekken waar juist overlast van komt met uitzetting als gevolg wat het probleem van geen ander werk juist verergerd.

- Goed idee! Praat over het hoe en wat met sekswerkers. Zij weten heel goed wat werkt om ze fijn en veilig te laten werken.

- Goed voor lokale economie, mogelijk 24/7 stores in de buurt. Daarnaast ook minder illegale prostitutie.

- Goed idee na verdwijnen van werkplekken!

- Goed initiatief

- vraag aan sexwerkers wat ze willen. Het gros is niet dom, heeft een slecht verleden of worden uitgebuit. Het zijn leuke vrouwen met verstand van zaken

- Dat sekswerkers horen niet midden in een woonwijk! Maak werkplekken voor ze in een buiten gebied of op een industrie terrein en zet er voldoende camera's omheen voor de veiligheid van de sekswerkers. We weten uit ervaring namelijk dat handhavers en politie schaars zijn.

- Hoe waarborgen jullie de veiligheid en zekerheid dat het werkers zijn die het beroep uitvoeren vanuit eigen keuze?

- Vraag vooral de sekswerkers waar zij behoefte aan hebben

- praat met sekswerkers in plaats van over sekswerkers

- Goede locatie

- Wonen !!!!

- Zorg ook voor een goede fietsenstalling en geef de sekswerkers genoeg mogelijkheden om een eigen fijne sfeer te maken binnen het gebouw en hun benodigdheden aan te geven (wastafel, douche, kantine, etc.?)

- Een locatie zo centraal gelegen in de stad, aan een mooi park aan de singel kan voor recreacten ingevuld worden. De sferen die het met zich mee brengt en de overlast voor de buurtbewoners is onacceptabel. De sekswerkers dienen een plek te krijgen waar het veilig is

voor iedereen, waar 'burgelijk' toezicht is ook voor hun veiligheid, en niet ergens achter in een garage. Denk aub aan alle doelgroepen, en laat de bewoners zich blij blijven voelen in hun wijk.

- Niet in de binnenstad een sexbedrijf.

- De bewoners worden nu in de oneigenlijke positie gezet dat ze moeten denken wanneer sexwerkers om de hoek (nog net) acceptabel zijn terwijl dit soort stappen niet is of wordt doorlopen voor bijv. horeca op het dak van de garage (wat ook overlast voor de omgeving zal hebben). Dit lijkt erop of de gemeente hoe dan ook sexwerkers in de garage wil plaatsen en een ""nee"" feitelijk geen optie meer is.

- WONINGEN

- Het is belangrijk dat er een veilige en legale werkplek komt voor sekswerker. Zo veel plekken zijn verdwenen

- ik zou het leuk vinden als er iets van een kunst/cultuurcentrum bij komt

- Ik zou me onveilig voelen in mijn wijk op het moment dat hier zich een sekswerkers bedrijf vestigt

- Heel goed initiatief! Normaalste zaak van de wereld dus ook zo mee omgaan

- De omgeving Paardenveld is niet passend bij de binnenstad. De snelweg is dan wel weg en de singel is terug, maar dat is niet genoeg. Alle gebouwen in de omgeving (van KVK aande Monica brug, appartementengebouw, HKU, Parkeergarage, Politiebureau aand de singel) zijn erg lelijk en voornamelijk voor bezoek van buiten ingericht. Deze omgeving moet weer een woonbuurt worden in de middeleeuwse stad. Herstel wat er ooit was - Bollaertstoren, molens, wallen, goede bebouwing op de menselijke maat.

- Meer van dit soort plekken in Utrecht

- Ik snap niet waarom ruimte niet wordt gebruikt om appartementen te bouwen (bijvoorbeeld net als tegenover: Kroonstraat/pastoor van Nuenenhof/straat): daar lijkt mij veel meer behoeft aan te zijn.

- straal wat minder uit jullie al vrijwel zeker zijn dat het allemaal gaat gebeuren. is doorzichtig en helpt niet met draagkracht.

- Dat deze vrouwen wel vrijwillig werken en niet gedwongen of verslaafd zijn

- Een punt waar je melding ksn maken van types die ik net noem? Liefst zou ik een soort contactverbod willen van deze stalkers, Maar om de politie te bellen als een van hen et weer is en niet weg wil gaan. Voelt beetje heftig en ook stressvol (ik ben overspannen en chronisch vermoeid en heb een slecht ritme. Buiten kom ik juist tot rust...) Ja, denk vooral aan veiligheid en plezier in de stad voor iedereen. En niet een kleine groep die mogelijk voor veel onrust in die wijk gaat zorgen. Had die lekker bij het Zandpad gelaten!!

- Bij voorkeur de garage de functie laten behouden, die hij nu heeft, nl parkeren! Tevens is het behoud van de garage een goed verdienmodel voor de gemeente. Als je sekswerkers als zelfstandige ondernemers ziet, moeten zij hun eigen werkplek zoeken. Andere ondernemers moeten dat nl ook. Het is dus een vreemde constructie dat de gemeente werkplekken gaat creëren voor zelfstandige ondernemers. Thuiswerk of werken in een gehuurd woonhuis/bedrijfspand kan ook.

- Luister naar de bewoners en maak ee.een mooie plek van met.woonvoorzieningen etc.

- Mijns inziens is het creëren van een werkplek voor sekswerkers in de oude parkeergarage een goed idee. Hiermee laat je immers zien als gemeente dat sekswerk gewoon werk is en dat ook dit werk wordt ondersteund, hetgeen goed past bij de huidige maatschappij en de toekomst van Utrecht en Nederland in het algemeen. Hopelijk blijft dit niet slechts bij een tijdelijke oplossing voor sekswerkers. Het kan immers bij de burgers en sekswerkers aldus overkomen dat sekswerkers in Utrecht een soort pionnen worden die telkens ergens uit worden gegooid of worden verplaatst. Denk aan het Zandpad en de Europalaan. Hoewel het daar ging om raamwerkers en tippel-prostituees, valt het wel allemaal onder sekswerk waarbij de gemeente de plekken kan faciliteren. Dit is niet alleen in het belang van de gedachte dat 'sekswerk is ook werk' gepromoot moet worden, maar ook in de veiligheid van (voornamelijk) vrouwen op straat opdat zij minder lastiggevallen/aangerand worden doordat mannen plat gezegd hun 'kwakkie' op een veilige manier kwijt kunnen.

- luister heel goed naar de bewoners van Wijk C

- Niet doen

- Maak er woningen van

- Betere optie om dit buiten het centrum te organiseren: de toekomstige cliënten gaan er toch wel heen. Waarom daar een a-locatie voor gebruiken?

- Duidelijk communiceren waar overlast gemeld kan worden, tussentijds voldoende terugkoppeling over de pilot, aandacht voor dichtbije omgeving maar ook verder weg (aanrijroutes, looproutes etc).

- Breek de parkeergarage per september 2025 af. Bouw een appartementencomplex aan de Kroon straatzijde, vergelijkbaar in grootte met wat er reeds in de Kroon straat aanwezig is. Gebruik de rest van de vrijkomende ruimte om het Stadspark Pasrdenveld uit te breiden tot een volwaardi stadspark

- Als ik het goed begrijp is een garage de beste optie om geen geld te verliezen. Er is dus mi geen reden om daar vanaf te wijken tot 2035. Als inwoner van Utrecht heb ik mijn buik wel vol van de financiële tegenvallers voor de gemeente. Ik begrijp dat cie Sorgdrager aanbeveelt om te starten en gaandeweg te leren, maar dan niet van mijn belastingcenten. Tevens hoort sekswerk niet in een rustige wijk in een binnenstad, maar aan de rand van de stad

- Ik zou graag mee willen geven, om naar een locatie te zijn die het meest overheen komt met het oude Zandpad. Al is dat natuurlijk al een jarenlange uitdaging. Toch was het een werkend systeem. Veilig voor de seks werkers, een vorm van discretie en er passeerde maar weinig mensen die geen gebruik wou maken van de verdiensten. Houdt rekening met de mensen die nu een gevaar noch ongemak kunnen creëren in onze stad omdat ze niet meer langs kunnen rijden, fietsen, of lopen om alleen al te kijken en hun fantasie op hun beloop te laten. De stad zonder het zandpad noch zonder de vrijheid die de seks werkers hadden op het Zandpad heeft toch een stukje onveiligheid te ruimte gegeven. Goed dat de gemeente hier nog steeds mee bezig is maar ik denk dat het wordt onderschat. Seks werkers en iedereen die hier behoefte aan heeft leven een ander leven dan menig mens kan bedenken. Dit duurt erg lang.

- Neem niet alleen de veiligheid van de sekswerkers voor jullie rekening maar ook de ongewenste aanzuigende prostetutie en evt. drugsgebruik in en om de garage.

- Sloop parkeergarage, woningbouw

- Is Moeder Teresalaan 100 niet een beter alternatief? Lekker dicht bij de snelweg en daar staat nog genoeg te huur. En dan heb je gelijk Slachtofferhulp Nederland en CoMensha, het coördinatiecentrum tegen Mensenhandel als buren, wel zo handig. Ik vraag me gewoon af waarom men denkt dat de achterliggende redenen voor het sluiten van de Hardebollenstraat en het Zandpad nu bij Paardeveld weg zullen blijven.

- Het is goed dat er nagedacht word over een nieuwe plek voor sekswerkers

- Park & Ride krijgt andere betekenis … net als Kiss & Ride

- Om naar de burger te luisteren. Er is duidelijk al een plan gemaakt door de gemeente om dit idee tot uitvoer te brengen, anders zou er ook niet zoveel aandacht aan besteed worden. Mensen die in Wijk C wonen, wonen daar vaak al tientallen jaren. Zij laten een duidelijk nee geluid horen. Misschien dat de gemeente daar een keer naar kan luisteren. In de tussentijd kunnen de parkeerplekken aan de buurt verhuurd worden. De wachtlijst voor een parkeerplaats in wijk C is momenteel 2 jaar.

- Sekswerkers situeren op de eerste verdieping. Parkeervergunningen voor bewoners op de overige verdiepingen

- Zorgen voor levendige locatie met verschillende soorten ondernemers e.d.

- Raar dat sekswerkers allemaal minder minder minder moest en nu moet het ineens in de binnenstad?? Boven een JEU de boules baan? Gek idee

- Gebruik deze kostbare ruimte voor meer horeca of nachtcultuur

- Ik vind het een goed idee. Belangrijk dat het niet gebeurd op ‘schimmige plekken’ zoals achterafsteegjes om veiligheid voor iedereen te kunnen vergroten.

- Eindelijk hebben jullie eens een keer iets goeds bedacht voor deze stad.

- - Als u het zo'n eerzaam beroep vindt om in een woonwijk te plaatsen, waarom geeft u geen vergunningen om dat in Hoog Catherijne of in de binnestad mogelijk te maken? - Met veel moeite maakt u de buurt mooi en leefbaar om vervolgens hiermee te willen beginnen. - Sekswerkbedrijf, groot of klein, moet naar een bunker, aan de rand van de stad; waar niemand last van heeft. De bevolking en ook wijk C vindt de acceptatie en het faciliteren van openbare sekswerk geen normale zaak. Het is niet de norm waarmee wij willen leven. Het kan wel het oudste beroep zijn ter wereld maar niemand wil dat zijn kind dat beroep kiest noch dat het kind dat beroep normaal vindt. - werk met even veel inzet aan vergroting van leefbaarheid in de binnenstad door daar creativiteit bv kunstenaars collectief, gezonde recreatie zoals gratis sport/beweeg traject door garage naar het dak. Dit trekt ander soort aktiviteiten en volk aan. Juist wat wijk C voor zijn bewoners wenst. Een gezonde leef- en woonplek in Utrecht.

- Zorg dat het een fijne plek is om te werken en om te zijn

- Het is juist zo leuk geworden hier. Plaats dit op een plek zonder zoveel omwonenden en leuke startups. Bijvoorbeeld aanpandig aan politiebureau

- Faciliteer dit buiten het centrum

- ook hier moet ruimte voor zijn anders gaat het illegaal verder.

- Jullie hebben net dat park mooi opgeknapt, een mooie plek om in de zomer van te genieten. Ik ben van mening dat hier door de kans op veel gespuis groter word en er veel rond gehangen gaat worden wat jammer is van die opbloeiing van de buurt

- Het klinkt misschien voor de gemeente als een logische plek, maar alsjeblieft doe het niet. Met het opgeknapte parkje en het kunstwerk in het water wordt geprobeerd om de buurt op te knappen en dan valt al het werk in het water met de onveiligheid die bij sekswerk komt kijken. Helemaal niks tegenover de meiden, heel veel mening over het publiek wat erop af komt.

- Denk goed na over de sociale invloeden op de directe omgeving van ontwikkelingen. Sekswerkers voorzien in het centrum lijkt me ivm het volk wat daarop afkomt een heel, heel slecht idee

- houdt rekening met veel meer parkeerbehoefte

- Kleiner, minder plekken dan genoemd in het voorstel

- Slopen en alternatieve invulling van de ruimte? Meer groen? Leuke horeca? Iets cultureels?

- Organiseer dit op andere plekken uit het centrum.

- Doe dit alsjeblieft niet, Utrecht is zo'n mooie prachtige stad. Het hele mooie is dat het geen Amsterdam is met al de ordinaire attracties daar. Laat Utrecht in zijn waarde en investeer in samenlevingsbevorderenden initiatieven.

- Waarom halen jullie in godsnaam alles weg bij het zandpad en dan iets nieuws in een woonwijk zetten. Achterlijk gedoe, de wijk is hier niet blij mee en wij gaan zeker in protest

- Maak er gewoon een fijne gezellige woonwijk van. Jullie laten de buurt echt verpauperen

- Vooral terugkeer horeca park dit verhoogt de veiligheid

- Er is nu al veel overlast

- Veiligheid van vrouwen

- Doe toezicht zonder camera's of andere digitale oplossingen. Wees creatief.

- Jullie maken Utrecht kapot.

- Zorg ervoor dat jullie de leuke initiatieven zoals het opschonen en herinrichten van het park, doorpakken.

- Ik vind het heel jammer om te zien dat Utrecht geen veilige plek meer is voor vrouwen. Wij moeten naar de grond kijken terwijl we door de stad lopen omdat we anders kans hebben op intimidatie. Dit is geen normale manier van leven. En om de mannen van deze stad te belonen voor het onveilig laten voelen van vrouwen, geven jullie hun precies wat ze willen met een sekswerkbedrijf. Schandalig. Dit zal nog meer mannen aantrekken in de omgeving en nog meer straatintimidatie. Mannen kunnen overigins op genoeg plekken gebruik maken van sekswerk, er is geen reden dat er nog een plek bij moet en al helemaal niet in Utrecht stad. Seks is geen menselijk recht maar je veilig op straat voelen wel. Denk hier een keer overna. Onze dochters en kleindochters moeten zich later ook veilig voelen maar met hoe het zo doorgaat zie ik de toekomst niet positief in.

- Fijn dat er een veilige plek komt voor geïnteresseerde

- Een sekswerkplek is maar voor een kleine groep Utrechters interessant, op zo'n centrale locatie zou ik iets aanbieden wat voor meer mensen een plek wordt die ze graag bezoeken ipv vermijden

- Ik zie deze tijdelijke opvulling als een mogelijkheid met positieve invloed op het normaliseren van sekwerk, ook kan het ruimte geven om sekwerk veiliger te maken voor werknemers en klanten.

- Doe het niet. Niet de juiste plek. Breidt eerder de sociale gelegenheden uit (zoals roost) met een sluiting die voor bewoners ook prettig is

- Hou sekswerk lekker in ansterdam het is maar een trein van 30 minuten.

- Zie vorige vraag.

- Geen

- Zet er per direct een streep door!

- Belangrijk dat er een veilige plek is voor sekswerkers nu de gemeente eerst plekken heeft weggehaald (hardebillenstraat, zandpad) zonder goede vervanging, daardoor krijg je de situatie zoals op de Europalaan. Belangrijk dus dat een waardige plek komt voor sekswerkers, hoe je het went of keert, er is een plek nodig

- Juist heel goed dat ze deze plek krijgen en er zal altijd wel behoefte zijn aan dit soort dingen dus geef het een plek waar je het veilig kan gebeuren

- Je kunt iets ook voor bijv 4 maanden proberen als pilot

- Verzin een ander idee. En verplaats sekswerk naar de industrieterreinen!

- Zet ook in op educatie op basis van wetenschappelijke of in ieder geval goed onderbouwde feiten (met cijfers). Leer mensen hoe ze hiermee omgaan en zorg voor cohesie in de buurt mbt de activiteiten die verder nog in de garage gebeuren! Een beetje een community centrum!

- Stap eens uit uw "progressieve" bubbel en denk nou eens echt aan omwonenden en de stad.

- Goed idee om een plek te bieden aan sekswerkers. Als deze een plek hebben zal dat hun veiligheid verbeteren. Wel zal er opgelet moeten worden in en rondom de parkeergarage. Nu is het al een plek waar hangjongeren een daklozen zich bevinden. Dit moet voor iedereen een veilige buurt/omgeving blijven zoals het nu al is

- Ik zou echt kijken voor een optie hiervoor buiten de binnenstad. Ik zie echt niet in waarom het nodig zou moeten zijn dit, wat ook overlast en nare figuren aan gaat trekken, in de binnenstad plaats moet vinden, zijn genoeg andere plekken voor naar mijn mening.

- Zoals eerder uitgelegd zou ik dit op een andere locatie uitvoeren.

- Ik geloof er in dat met de juiste voorbereiding er een mooi resultaat behaald kan worden dat tengoeden komt van de stad.

- Mooi initiatief

- Weeg het belang van de sekswerkers en het stadsbelang. Neem de zorgen van omwonenden serieus zonder ze leidend te laten zijn in de zin dat hier geen seks werklocatie zou kunnen komen. Het uitgangspunt moet zijn dat er er ergens in Utrecht een passende plek moet worden gekozen. En niet dat er naar de luidste stemmen wordt geluisterd en de erg van de minste weerstand wordt gekozen.

- Liever een plek buiten het centrum
- Buiten de stad
- heb geen punten
- Ik ben pro een plek voor sekswerk, maar is het niet net wat te druk bij het picnic veldje?
- Heel goed dat de gemeente dit legale beroep mogelijk maakt op een veilige manier.
- Hoop dat dit project wel lukt, na alle die mislukt zijn.
- Ik wil sekstoerismw liever buiten de grachten. Liever in mijn eigen buurt Cartesius of langs het water waar de boten waren dat was veel beter geschikt voor parkeren en langsrijden. Ik vind het ook stom dat er altijd een pooier organisatie was. Kan de gemeente niet de verhuurder zijn van de kamertjes?
- Alstublieft doe het niet🙏
- Prettig dat er vlakbij een politiebureau zit, dat kan helpen om alles veilig te houden
- Geen
- Zorg voor sociale veiligheid door ook in de parkeergaragelaagdrempelig een inloop kamer te maken voor buurtbewoners en sekswerkers.
- Waarom zou je dit in het centrum doen... dom plan. Duidelijk bedacht door een man.
- Seks werk is ook werk. En hoort in de stad en niet weggestopt
- Roost aan de singel moet terug
- "Ik kan er niet van slapen, zo erg vind ik het. Door het winkelend, werkend en uitgaanspubliek is er al veel overlast en anoniemiteit wat op de wijk drukt. Ook de drukte van het politiebureau en zeker in de zomer het vertoeven in parkpaarden veld. Kan stichting Bella en de sexwerkers ondersteunen, maar ze ook een andere loopbaan aanbieden??
- Deze heb ik al beschreven. Laten we utrecht netjes houden!
- Belangrijk om omwonenden hierover te informeren
- Er moet iets creatiefs komen. Of een tijdelijke verblijfplaats voor daklozen.
- Slecht idee
- Ik sta achter jullie plannen
- Cultuur en sport activiteiten ipv seksbedrijf. Zodat jong en oud er wat aan heeft. Werkt verbindend en is goed voor gezondheid en sociaal zijn
- Zoals gezegd woon ik al jaren in de binnenstad. ik heb het effect gezien van het sluiten van de tunnel onder HC. (overlast, inbraken, dreigende sfeer). op dit moment is de Bolstraat veranderd maar is het dreigend op de Voorstraat na een bepaald tijdstip. Wonen in de binnenstad is een uitdaging. Door een Sekswerkbedrijf in de binnenstad trekt er meer "probleem" publiek naar de binnenstad. Wat uiteindelijk ook uitzwermt. Roost moest destijds

weg ivm overlast en nu komen ze met sekswerk. Ik heb nog nooit zo'n slechte idee gehoord. De gemeente hoort zijn binnenstad en zijn bewoners te beschermen. Achter bij de watertoren - lange Lauwerstraat - is ook al jaren een probleem hangplek met drugs etc. Ik denk dat de gemeente eerst moet zorgen dat ze de huidige problemen en overlast onder controle hebben voordat ze en nieuwe box van Pandora open zetten

- Als er een ander gebouw gaat worden gezocht dan lijkt me het essentieel dat dat in de binnenstad is. Want zon project als Amsterdam doet geeft ondanks hun argumenten de indruk dat het stadsbestuur sekswerk nog steeds een taboe vind.

- Sekswerk is een nobel beroep wat beschermd dient te worden. Mensen van alle lagen van de samenleving hebben er baat bij. En naast een politiebureau is het natuurlijk veilig zat.

- Goede beveiliging als er sekswerkers gaan komen. Word erg rumoerig heb ik vrees voor.

- De garage zo laten als hij is en waar hij voor bedoeld is nl parkeren. Binnen 10 jaar is het geld dat voor de aanschaf is uitgegeven terug verdiend. In de tussentijd een plan ontwikkelen met woningen, zodat na de sloop direct met de bouw kan worden begonnen. Het is geldverspilling om een enorme verbouwing in een slooppand te gaan realiseren, het ontbreken van water, riolering etc. zou in het geval van ‘bewoning’ aangelegd moeten worden, wat dat ontbreekt allemaal in de garage. LAAT DE PARKEERGARAGE ZOALS HET NU IS, NL PARKEERGARAGE

- Het is nu, met name in de zomer, een aangename en gezellige plek, waarom zouden we dat weer op het spel zetten?!

- Gewoon wegwezen

- Liever extra parkeerruimte voor bewoners

- Een woonwijk is geen plek voor een sekswerkbedrijf.

- Het zijn niet alleen de sekswerkers maar er komen ook pooiers op af. Zie het groter. Hier wil je in de avond niet meer langsfietsen. de gemeente moet zorgen voor veiligheid en niet dit soort problemen op zich afroepen door midden in een woonwijk sekswerkers neer te zetten.

- Dat er super veel andere opties zijn om deze parkeergarage te benuttigen. Dat zo goed als niemand uit Wijk C hier achterstaat en dat de personen die hier voor zijn eigenlijk zo goed als allemaal in andere wijken wonen. Daarnaast snap ik niet dat de overheid sekswerk wilt stimuleren, aangezien de meeste vrouwen bijvoorbeeld dit uit noodzaak doen en niet uit vrije wil.

- Doe dit aan de A1 niet in deze mooie binnenstad

- als je een sekswerkbedrijf wilt bouwen doe het dan niet ergens waar mensen wonen!!!

- Kijk eens in de omgeving van het Paardenveld en dan opzouten, weg met die idiote plannen. Het gaat er alleen om dat er grof geld verdiend kan worden door de gemeenten.

- Niet aan beginnen!!!

- luister eens goed naar de omwonenden en laat de mensen met ervaring met overlast in de buurt eens uitspreken waar de problemen zitten en niet de argumenten van zeer jonge mensen in de raad de boventoon laten voeren die hebben nog geen ervaring met dit soort overlast lijkt me.

- Ik vind het wel een logisch plan.

- Denk aan de bewoners en luister naar ons. Op deze manier maken jullie de binnenstad helemaal kapot

- Er is een reden dat de sekswerkers bij de Europalaan (wat ook dicht bij een politiebureau zat) zijn weggehaald. Uit ervaring als politieagent weet ik hoeveel overlast en pottenkijkers met die plek gemoeid waren.

- Dat er in een paar weken dit plan zonder enig vooronderzoek als een duvel uit een doosje er doorheen moet worden geduwd ondoordacht handelen veroorzaakt bij de mensen in Wijk C komen in opstand , tot slot ga zelf eens fysiek kijken hoe de overlast nu al is en ga niet op cijfers ,onderzoeken, rapporten en alle gegevens van derden en geruchten.

- de vragen zijn m.i. opgesteld vanuit het standpunt dat deze bedrijven er gaan komen. LUISTER NAAR DE BEWONERS VAN DE WIJK, ZIJ WILLEN GEEN SEKSBEDRIJVEN IN DE WIJK. Er is kennelijk niet geleerd van de overlast in de Hardenbollenstraat, nadat de sekswerkactiviteiten waren opdoekt, heeft de gemeente zich voor genomen dat er geen prostitutie meer zou plaatsvinden in de Binnenstad. Wijk C hoort ook bij de binnenstad. Ik vind het het diep treurig dat de wethouder dit standpunt ff vergeet en dit toch probeert door te drukken. Ik voel me zeer belazerd door de wethouder en de gemeenteraad. Mijn vertrouwen is compleet verdwenen en ik ben niet de enige. jullie moeten je SCHAMEN!

- Ga zelf eens kijken fysiek wat voor overlast er nu al is door de aanlevering voor horeca en bezorging , nog veel te veel smerig verkeer.

- stop hiermee en geef de bewoners het vertrouwen in de bestuurders van de stad terug

- Het uitgaande leven hangjongeren en huis/daklozen veroorzaken al overlast in de wijk waarom ook criminaliteit erbovenop brengen?

- Een locatie buiten een woonwijk is geschikter. Rondom de oude Werkspoor kathedraal, het zandpad, langs park Transwijk, er zijn veel opties die minder bewoners treffen.

- Goede samenspraak met sekswerkers en politie

- Wat is de minimale hoogte die een dergelijke werkplek vereist? Dat lijkt me in een parkeergarage niet te realiseren. Ook is het vreemd dat er enige jaren geleden, toen de gemeente in de Breedstraatbuurt de panden van de meisjes had gesloten , er door de gemeenteraad of B&W werd gezegd dat zo iets nooit meer in de binnenstad mocht komen, er nu wel weer naar Wijk-C wordt uitgeweken. Maar ach: het is Wijk-C maar. Dat is toch al het afvoerputje van Utrecht. Vergeet niet gemeenteraad dat daar ook mensen wonen die een prettig leefklimaat willen. Zij zijn al overmatig belast met steeds meer kroegen en eetgelegenheden en hun bezoekers. En die kroegen en eetgegenheden zijn er heel veel meer dan een aantal jaar geleden. Je kunt niet alles maar in Wijk-C dumpen!!!

- Sloop deze parkeergarage en investeer in betaalbare huurwoningen, in combinatie met een ondergrondse parkeergarage.

- Als er hier plek voor komt, hoewel me dat zou verbazen en ik geen enkele kans zie dat dat veilig en zonder overlast of extra drukte en toerisme gebeurt, zou ik graag ook plek willen voor mijn behoeftes in de stad en gecompenseerd worden.

- Het is kennelijk een noodzakelijk kwaad dat dit soort werk er is, maar het hoort niet thuis in de binnenstad. Het is niet voor niets weg uit de binnenstad van Utrecht gehaald (en Amsterdam is hetzelfde van plan, nml sekswerk weg uit historische binnenstad)

- Er is in de maatschappij meer behoefte aan woonruimte Sekswerk kan vanuit huis. Dus als zij ergens kunnen wonen dan kunnen ze daar ook werken. Beter veel meer woonruimte voor meer mensen dan slechts 15 sekswerkplekken. Garage plat en dan nieuwbouw met parkeerplekken. Geen sekswerk in de wijk.

- Uiteindelijk, het is een business. Het aanwezigheid van een bordeel gaat ook andere bedrijven in het gebied minder aantrekkelijk maken, ook het park.

Dat de Gemeente Utrecht de opties overweegt heb ik uiteraard respect voor, en ik ben van mening dat er voor deze dames een gepaste werkplek moet komen. Dat het echter overwogen wordt op zo'n centrale plek vind ik schandalig. Het schaadt het gevoel van veiligheid, waar we hard aan werken met elkaar. Daarbij vraag ik mij af wat het voor beeld afgeeft aan toeristen/mensen van buitenaf. Kan mij niet voorstellen dat het de stad aantrekkelijker maakt om te bezoeken. Lijkt me ook niet aantrekkelijker worden voor nieuwe studenten. Ik zou persoonlijk toch een andere studentenstad kiezen, waar ik wél in een parkje van de zon kan genieten zonder dat ik bang moet zijn voor (meestal mannen) die een sekswerker komen bezoeken op 30 meter verderop.

- Stop met die belachelijke plannen.

- Niet realiseren, maak maar werkplekken op een industrieterrein.😡

- Niet beginnen in Wijk C

- Niet doen!!!!

- Bezint eer gij bemint, letterlijk. Ik vind het een prima idee om sekswerkers een veilige, centraal gelegen schone werkplek te bieden en parkeergarage Paardenveld leent zich daar bij uitstek voor. Nederlanders blijken helaas conservatiever dan gedacht

- Niet doen

- Niet uitvoeren.

- 1. Om bij de verbouwing gebruik te maken van circulaire materialen (met name secundaire). Zeker gezien de tijdelijke aard van het project zou het milieutechnisch erg zonde zijn om nieuwe materialen te kiezen. 2) ik denk dat het plan voor de parkeergarage als gehele niet los gezien kan worden van de inrichting en programmering van het park. 3) ook met een plan te komen waar het sekswerkbedrijf na 10 jaar terecht moet komen zodat er voor iedereen toekomstperspectief is.

- Doe het svp niet

- Hele ruimte kan een multi purpose gebouw zijn - dat kan snel veranderd worden tot iets anders, van een kunst voorstelling tot hotel tot dans voorstelling tot sport ruimte tot stadstuin en zo verder

- Goed toezicht organiseren dat het ook echt een veilige plek wordt voorzowel de sekswerkers als de mensen die in de avond / nacht de paardeveldgarage passeren.

- Kan er gezorgd worden voor een gemeenschappelijke controle functie, naast de politie?

- zoek een andere plek!!!!!!!! bijv op een bedrijventerrein

- Stop met bemoeien.

- O.a de sekspanden in de Hardebollenstraat zijn verwijderd. Wat garandeer nu de veiligheid van de prostituees en omwonende?

- Ik hoop heel erg dat dit, zowel voor de buurtbewoners, als de sekswerkers die dit wellicht niet vrijwillig doen, niet doorgaat. Ik vind dit iets wat niet gestimuleerd moet worden door de gemeente.

- Stoppen daarmee, Wijk C wil het niet.

- inspraak van de buurt!

- de binnenstad moet autoluw worden, waarom ga je dan als gemeente zoiets hier vestigen? Waarom moest de prostitutie in de binnenstad verdwijnen (hardebollenstraat) en zadel je nu ons Wijk C'ers hiermee op? We willen dit niet: overlast, verkeersdrukte, onveiligheid en criminaliteit. Doe dit ergens op een industrieterrein, maar niet in een woonwijk. De gemeente zou iets beters voor de inwoners kunnen doen met deze ruimte, al is het maar huisvesting, een buurthuis of iets waar de bewoners allemaal wat aanhebben. Bijvoorbeeld een kringloopcentrum met inzamelactivieteiten, verkoop etc. Maar dat levert waarschijnlijk te weinig geld op en de gemeente zal dit verschrikkelijke plan wel weer doordrukken.

- Ik voel me momenteel als een gans met dwangvoeding... de gemeente doet er alles aan om ons deze sekswerkplannen door de strot te duwen! Dit is geen participatie! Dit is opdringen, pushen, dwingen en doorduwen.

- Bezind eer ge begint.

- De gemeente luistert absoluut niet naar de buurtbewoners van Wijk C, ze doet slechts 'alsof' onder het mom van participatie! Het gaat de gemeente alleen om haar eigen financiële gewin (hoge huuropbrengst per vierkante meter!) en het afvinken van een punt dat al eeuwig op het gemeentelijke to-do-listje staat: 'waar moeten we heen met de sekswerkers'....

- Denk na! Stop met deze flauwekul.

- Allereerst een verplichte rondleiding in en om de parkeergarage voor alle bedenkers van dit plan! En daarna als een haas op zoek naar een nieuwe locatie en je diep schamen dat je dit op zo'n ongelooflijk sturende manier aan je bewoners opdringt! Echt schandalig!

- Hoe voorkom je dat er mannen gaan rondhangen die overlast kunnen veroorzaken of zorgen voor een onveilig gevoel bij passerende vrouwen.

- Ik maak me als directe omwonende erg veel zorgen over dit idee en hoop ten zeerste dat de gemeente dit heroverweegt.

- Prive entree voor klanten, zodat die niet via de normale entree van de parkeergarage moeten.

- Wat ik mee wil geven is dat de raad zich openstelt voor de bezwaren van de gemeente. Zet je oren open en LUISTER naar bewoners i.p.v. een schijnheilige inspraak te organiseren, Stop met weer een brief met een oproep voor zgn inspraak, uit de teksten is al duidelijk dat het doorgedrukt gaat worden.

- Laat er anders maar een kringloop zaak van toepassing zijn.

- sexbedrijf past niet bij de locatie.het is in de centrum en dichtbij een basisschool en een wandelroute heb je.ik wil niet dat mijn kinderen dit meekrijgen en te zien. Ik vind het ook niet veilig voor me buurt.

- Ik wil minder autos in mijn wijk. En ik vind de parkeergarage lelijk. Ik wil er graag vanaf

- I believe getting rid of the parking garage is a good move for Utrecht and the neighborhood. Redeveloping the ugly building into either a small-scale sex work business or other facilities is an excellent idea.

- I think that getting rid of the ugly parking garage and redeveloping this into either a small-scale sex work business or other facilities is an excellent idea and will improve Wijk C. I fully support removing this parking garage. Fewer cars in the city is what Binnenstad needs.

- Dit is niet een geschikte locatie

- Deze vragenlijst is MOEILIJK vindbaar op de site die gecommuniceerd wordt (denkmee.utrecht.nl) en OOK het volgende: na invullen bij 'Wie ben ik' "omwonende" en "inwoner van Utrecht" werkt de knop VOLGENDE niet (heel vaak geprobeerd). Toen ik ook nog iets invulde bij Overige lukte dat wel. Dit is een FOUT die meteen moet worden verholpen.

- Zoek aub naar alternatieve locaties buiten het centrum

- Zeer niet goed, criminaliteit, overlast etc. Laren zou een veel betere plek zijn.

- Doe dit alsjeblieft ergens anders. Geef ons Roost weer terug.

- geen

- Het is niet te begrijpen dat de gemeente dit plan weer over WijkC uitstort en daarmee zoveel onrust veroorzaakt. Ik begrijp dat de wethouder de vraag voor sekswerk in de garage ""op zijn bureau kreeg"", maar ik krijg zelf ook wel eens dingen op mijn bureau die ondoordacht en onwenselijk zijn. In dat geval leg je het terzijde of in de prullenbak. U bent er als gemeente voor de burger. Die wil een fijn en veilig leefklimaat in zijn wijk. Dat is een belangrijke kerntaak. Deze ondergeschikt maken aan het faciliteren van sekswerk is geen goed bestuur en een diskwalificatie.

- Het zou mooi zijn indien het gebouw een levendige en open functie krijgt. Een wat anoniemere (maar veilige)plek voor een sekswerkbedrijf zou beter zijn. Dit past niet echt in een woonbuurt

- Pak eerst de bestaande problemen in de wijk van diefstal, drugshandel, verkrachting, inbraak, geweldpleging, vandalisme, illegaal parkeren waardoor eigen bewoners niet kunnen parkeren en geen vergunning krijgen of na jaren pas. Inplaats van dit te negeren en alleen bereidheid te tonen deze probleem aan te pakken als wij als bewoners akkoord zouden zijn gegaan met dit plan. Deze verzaking van plicht van dienstbaarheid van gemeente Utrecht naar haar burgers toe, is al bedenkelijk op zichzelf op zijn zachtst gezegd..... Om nog maar niet eens te spreken van de totale onderbezetting van politie en betreffend beveiligings bedrijf met nul uitzicht op verbetering zoals directie van door gemeente Utrecht aangetrokken beveiligings bedrijf zelf stelden.

- ja doei

- bad stuff

- Heel zorgvuldige belangenafweging. Niet doordrukken wat gemeente belangrijk vindt. De belastingbetaler voelt zich bij zoiets heel bedrogen en ik de steek gelaten; zoek een andere ruimte en plek voor dit plan!!! Dit wil men niet hebben als "je buren".

- Klopt het politieke standpunt plek voor sekswerk mogelijk maken door gemeente? Is het de taak van de politiek en gemeente?

- Invester in wijk C op een fijne manier. Werk aan een upgrade en niet een downgrade. Verder, voorkom/beperk horeca op het dak, geluid draagt ver vanaf het dak. Niet in de avond open. Koffie, lunch prima.

- Die mensen moeten ergens kunnen werken en als het kleinschalig is zie ik niet zo veel problemen

- Ik voel me bij nader inzien vanaf de het eerste wijkbericht misleid door de gemeente. En laat ajb. die zalvende toon achterwege. Aanvankelijk dacht ik nog: Sympathiek van de gemeente werkplekken voor zelfstandig werkende sekswerkers wil faciliteren. Maar nu ik begrijp dat het om een vestiging van een commercieel bordeel gaat. Dat de gemeente gelooft dat het bij 15 werkplekken ook werkelijk om slechts 15 sekswerkers gaat is volslagen idioot. Die zaken gaan 24/7 door. En dan over 9 of 10 jaar is er helemaal geen geld voor sloop of nieuwbouw en dus blijft het nog jaren hetzelfde. En dan is op een gegeven moment het eindelijk wel zo ver en dan eist de bordeelhouder een plek in de nieuwbouw want hij/zij zit er 15 jaar. Hoe naïef kun je zijn dat je niet op je klompen al aanvoelt dat die enorm uit de hand gaat lopen."

- stop met dit plan!!!!!

- niet doorgaan met dit plan

- idioot plan! Denk aan de Hardebollenstraat en omgeving

- geen

- gewoon niet doen, heel onverstandig

- dat het 's avonds niet nog drukker wordt op straat zoals in veel delen van het centrum

- Prostitutie zou illegaal moeten zijn in Nederland. Door legaal te zijn devalueert het de status van vrouwen in de samenleving en normaliseert het het feit dat vrouwen (want ik heb nog nooit mannen gezien) hun lichaam verkopen voor geld. In 2025 zouden beslissingen over vrouwen genomen moeten worden voor hun welzijn en niet als een product dat verkocht moet worden aan mannen.

- 1. Er lijkt sprake van tunnelvisie. Is dit van alle plekken in de stad echt de allerbeste plek om het te doen? Midden in een woonwijk waar kleine kinderen opgroeien... Waarom niet een boot plaatsen aan het Zandpad? Daar hebben weinig mensen er last van. Of een andere plek aan de randen van de stad, of op een van de industrieterreinen. 2. Als het toch doorgaat, zorg ervoor dat het autoverkeer via de Paardenveldbrug de garage kan bereiken. Sowieso is dat ook nu al een veel logischere route om er te komen in plaats van Weerdsingel WZ->Monicabrug. Vroeger kon men ook vanaf de Daalsetunnel direct de garage insteken.

- Waarom zouden we er voor kiezen om nog meer verkeer naar het centrum te sturen (juist nu er plannen worden gemaakt om autos te weren)? Waarom een dergelijk initiatief in de binnenstad nadat het al weer keer onsuccesvol is gebleken? Is de gemeenteraad wel eens in Wijk C geweest? Er is al veel overlast rondom de parkeergarage (drugsgebruik, daklozen) waar niets mee gedaan wordt. Er wonen hier veel ouderen en kinderen.

- Illegale sexwerkers in de omgeving. Donkere hoeken in de buurt worden als afwerkplek gebruikt. Rondhangende mannen. Drugsgebruik. Wildplassers. Onvoldoende mogelijk om orde te kunnen handhaven.

- De wethouder die dit plan voorlegt aan de gemeenteraad heeft last van een tunnelvisie. Dat blijkt uit een gesprek met hem, waarin hij duidelijk maakt dat hij 1. niets kan met een 'nee' tegen het sekswerk op deze plek 2. niets kan met een 'wat als de gemeenteraad akkoord gaat met sekswerk op deze plek en de overlast is niet te handhaven' 3. juist wil bewíjzen dat het een goed idee is op het moment dat mensen met terechte bezwaren komen tégen dat idee. Dat betekent feitelijk dat hij alle kritiek naast zich neerlegt. En dat bewonersparticipatie voor hem gewoon een wassen neus is."

- Nadat het Zandpad en de Harde Bollenstraat als sekswerkplekken door de gemeente zijn opgeheven, werd gezegd dat sekswerk in de binnenstad geen goed idee is. En dat het daarom niet meer in de binnenstad plaats zou moeten vinden. Wijk C ligt in de binnenstad. Sekswerk trekt klanten aan die veelal met de auto komen. De garage moet worden opgeheven omdat de gemeente het autogebruik in de binnenstad wil weren. Dan is het, alleen daarom al logischer om sekswerk niet in de binnenstad te situeren. Daarbij stoort het me dat de wethouder te eigenwijs is om kritisch naar zijn eigen plannen te kijken. Eigenwijze politici veroorzaken altijd ellende. Simpelweg omdat ze niet in staat zijn tot zelfreflectie. Overigens vind ik dat het belangrijk dat sekswerkers een goede en veilige plek krijgen om hun werk te doen. Een voormalige garage (met allerlei donkere hoekjes) in een woonwijk in de binnenstad (met allerlei donkere hoekjes) kan daar, naar mijn idee, niet aan voldoen. Daarbij is het slechts een tijdelijke oplossing. Sekswerkers verdienen het dat er een structurele oplossing gezocht wordt, zodat ze niet afhankelijk blijven van hapsnap beleid van de gemeente.

- Nabijheid van politiebureau is geen enkele garantie voor de handhaving van leefbaarheid en woonplezier

- sekswerkers moeten kunnen werken, maar aan de randen van een gemeente

- Nvt

- Gedurende het jaar 2024 heeft u als gemeente een traject doorlopen waarbij de bewoners (en anderen) van Wijk C de mogelijkheid hebben gehad om mee te denken voor de nieuwe invulling van de parkeergarage. Een sekswerkbedrijf is toentertijd ter tafel gekomen. En ook weer van tafel geraakt omdat het niet voldeed aan de uitgangspunten voor de nieuwe invulling. Er waren invullingen die wel gehoor gaven aan de uitgangspunten, en ook aan wat er volgens inwoners belangrijk is in Wijk C. Nu komt 2 voor 12 het idee van sekswerk weer op tafel. Kennelijk zijn de uitgangspunten aangepast? Het hele participatietraject dat in 2024 gevolgd is daarmee een farce; pseudo-participatie voor de bühne. Niet fair richting iedereen die zich hard heeft gemaakt voor een goede invulling van parkeergarage Paardenveld, en die zich inzetten voor een leefbaar Wijk C. In lijn met landelijke tendensen zou sekswerk niet in de binnenstad, niet in een woonomgeving, en niet op een locatie waar parkeren en autodruk reeds een probleem zijn, gevestigd moeten worden. Er zijn locaties die ruimtelijk gezien beter voldoen. Het feit dat tijdens bewonersavonden is aangegeven dat er geen gedegen locatie onderzoek beschikbaar is, dat er geen alternatieve locaties vergeleken zijn en dat ""de gemeente nu eenmaal dit object in handen krijgt"" komt over als ad hoc en opportunistisch handelen.

Bijlage. Verslag informatiebijeenkomst bewoners en ondernemers rondom het Paardenveld 22 januari

Verslag van de informatiebijeenkomst voor bewoners en ondernemers rondom het Paardenveld

Gesprekken over de mogelijkheid voor sekswerk in parkeergarage Paardenveld

Woensdag 22 januari 2025
19.00 start informatiemarkt – 21.30 uur einde

Foto: AD/UN

***Aanwezig**: voor deze inloopbijeenkomst waren buurtbewoners en ondernemers uitgenodigd. Er waren 68 mensen uit de buurt aanwezig, naast mensen van de gemeente Utrecht en Belle Hulpverlening.*

Het programma
Om 19.30 en 20.30 uur werd wethouder Eelco Eerenberg geïnterviewd door de avondvoorzitter. De eerste keer in de grote zaal, de tweede keer in een kleinere zaal, omdat er toen minder deelnemers waren. In beide interviews werden dezelfde vragen gesteld, zodat de mensen die eventueel later waren gekomen niets zouden missen. Het waren vragen die eerder ook door bewoners aan ambtenaren waren gesteld. Eelco vertelde hoe het proces van de tijdelijke invulling van de parkeergarage tot nu toe is gegaan. Dat vanaf september 2025 de garage in handen van de gemeente komt, en er nu 3 scenario's uitgewerkt worden voor een tijdelijke invulling van de garage tot 2035. En dat het erg belangrijk is om de bewoners en ondernemers in de buurt hierbij te betrekken. Daar is vorig jaar mee begonnen. Toen is gesproken met omwonenden, huurders en andere belanghebbenden om ideeën op te doen voor de tijdelijke invulling van de parkeergarage. Bijvoorbeeld voor een creatieve broedplaats of een sportvoorziening op het dak. Ook is er een peiling geweest onder inwoners via DenkMee, een plek waar je als inwoner van Utrecht kan meedenken over plannen voor onze stad. Dit participatietraject was daarmee afgesloten.
De gemeente wil aanvullend ook de optie van een kleinschalig sekswerkbedrijf in de parkeergarage Paardenveld onderzoeken. Omdat het belangrijk is dat er meer plekken in de stad zijn waar sekswerkers veilig kunnen werken. Daarom wil de gemeente opnieuw met de buurt en andere betrokkenen in gesprek.

Tijdens de inloopbijeenkomst gingen aanwezigen ook in gesprek met ambtenaren om informatie in te winnen over mogelijke veranderingen aan de parkeergarage. Er werd uitgewisseld over het openbaar toegankelijk maken van het dak, de toevoeging van een culturele broedplaats en een logistieke hub. Ook gingen bewoners in gesprek over (het behoud van) de parkeerfunctie van het gebouw.

Belle Hulpverlening
Tijdens de informatiebijeenkomst was er ook iemand aanwezig van Belle, de belangenorganisatie van sekswerkers. Deze vrouw vertelde dat de kleinschalige locatie die gezocht wordt, bedoeld is voor mensen die echt zelf voor dit beroep gekozen hebben, en dus niet gedwongen worden. Ook vertelde zij dat sekswerkers die zij sprak positief zijn over een eventuele werkplek in de parkeergarage van Paardenveld.

Zorgen over onveiligheid en overlast

Tijdens de rondetafelgesprekken en ook plenair lieten sommige aanwezigen duidelijk weten niets te voelen voor de komst van sekswerkers in de parkeergarage. Hun zorgen gaan vooral over mogelijk onveilige situaties en extra overlast in de wijk. In gesprekken later die avond werden hun meningen en vragen allemaal genoteerd op flipovers (deze zijn bijgevoegd bij dit verslag). Voor de buurtbewoners die op zich geen moeite hebben met een kleinschalige werkplek voor sekswerkers in de garage geldt ook dat zij een veilige omgeving en voldoende toezicht erg belangrijk vinden. Verschillende bewoners gaven aan niet zo zeer zorgen te hebben over de sekswerkers zelf, maar wel over het publiek dat door hen wordt aangetrokken, zoals sekswerkers die in de omgeving gaan tippelen, pooiers en drugsdealers. Bijna iedereen snapt dat er gezocht moet worden naar een plek in de stad waar sekswerk veilig kan. Maar waarom in een woonwijk, wordt er gevraagd, en waarom bij ons? Waarom niet meer aan de rand van de binnenstad, bij het Zandpad, Lage Weide, de Hornbach of bij het Amsterdam-Rijnkanaal? Ook gaven bewoners aan zich overvallen te voelen door de verkenning van de mogelijkheden voor een kleinschalig sekswerkbedrijf. Alle meegegeven opmerkingen over mogelijk extra verkeersoverlast, prostitutie op straat, wildplassen, drugsdealers, gevaarlijke situaties, vuilnis op straat en te weinig veiligheidsgaranties worden de komende tijd zorgvuldig bekeken.

Toevoegingen aan het gebouw
Enkele buurtbewoners waren enthousiast over een openbaar toegankelijk dak met een publiekstrekker. Zo zou het leuk zijn om te kunnen sporten op het dak en om hier over de stad uit te kunnen kijken. Tegelijkertijd zijn er ook zorgen geuit over (vooral) de geluidsoverlast die dit kan geven voor de omliggende woningen. De toevoegingen van een logistieke hub en plek waar kunstenaars betaalbaar kunnen huren, wordt positief op gereageerd. In algemene zin zijn er wel zorgen over de toenemende verkeersdruk wanneer er functies worden toegevoegd aan het gebouw. Ook hebben verschillende aanwezigen geopperd om aandacht te hebben voor de dak- en thuislozen die nu al slapen tegen het gebouw en in de omgeving van het gebouw.

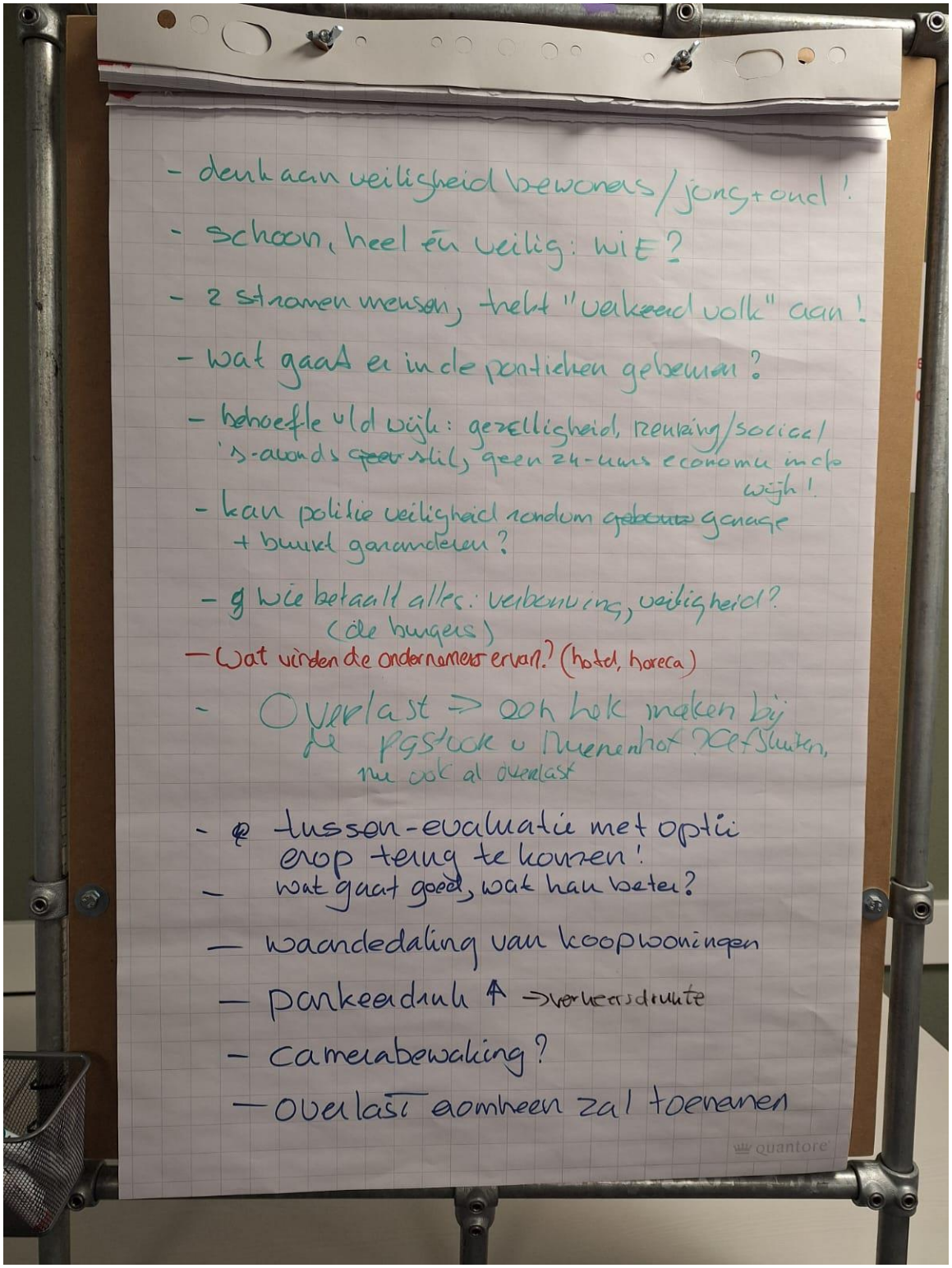
Hoe nu verder?
Er volgen nog twee bewonersbijeenkomsten. Op 27 januari is er een online-bijeenkomst. Daar vertelt Eelco opnieuw hoe het proces voor de parkeergarage tot nu toe is gegaan. Voor inwoners die verder willen doorpraten over een kleinschalige sekswerklocatie in de garage, en wat zij daarbij belangrijk vinden, is er op 29 januari nog een bijeenkomst in Vergadercentrum Vredenburg.

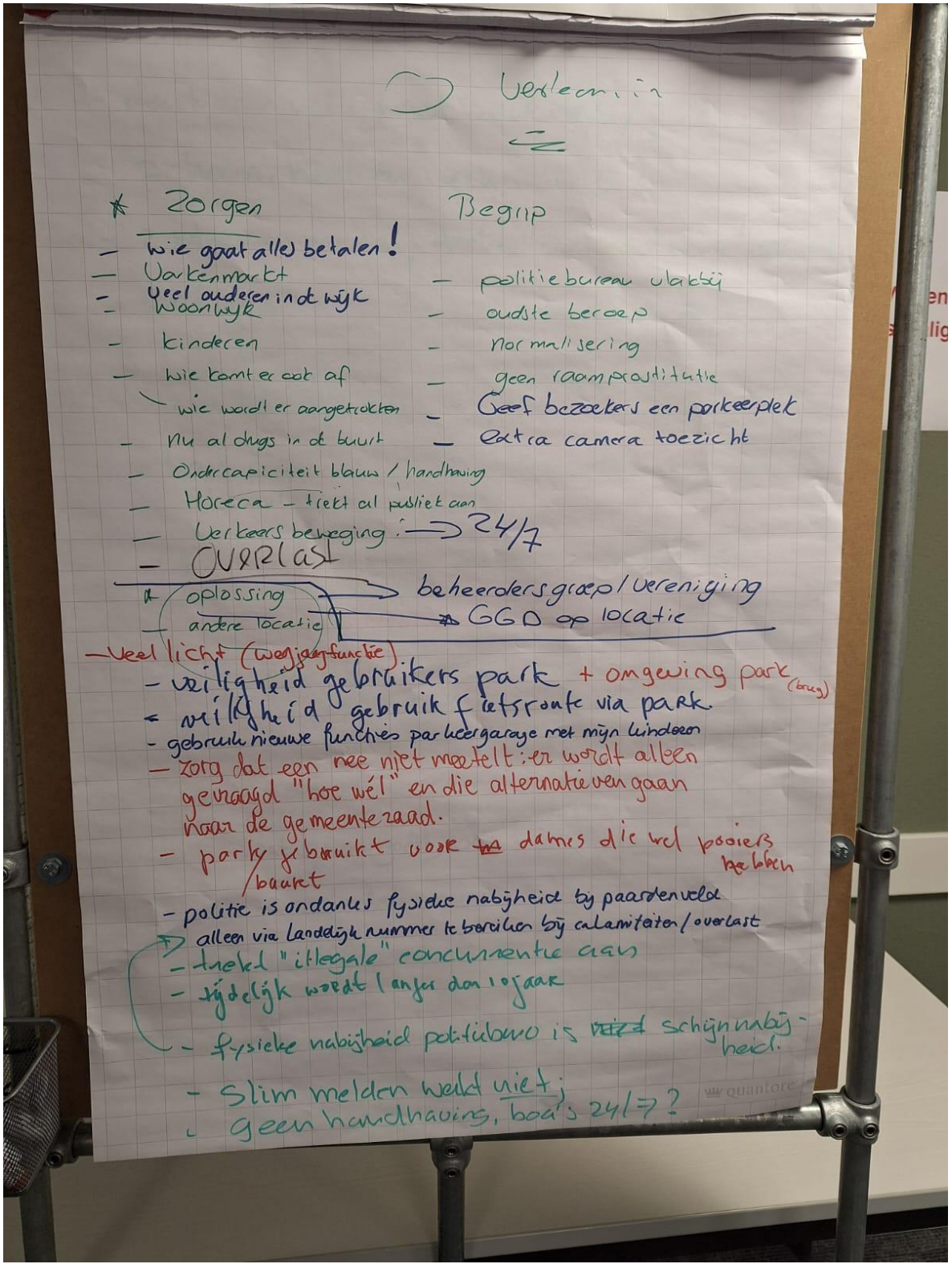
Aanmelden kan via parkeergaragepaardenveld@utrecht.nl

De gemeente heeft een enquête gemaakt waarin inwoners kunnen aangeven hoe zij denken over een kleinschalig sekswerkbedrijf in de parkeergarage. Deze staat op DenkMee:
Denkmee.utrecht.nl/parkeergaragepaardenveld

De komende tijd spreekt de gemeente ook met onder andere betrokken ondernemers, met de politie, sekswerkers, Belle Hulpverlening en exploitanten over wat zij vinden van een kleinschalig sekswerkbedrijf in de parkeergarage. Dit wordt allemaal verwerkt in het voorstel met de 3 scenario’s.

De gemeenteraad beslist dan welk scenario het wordt en of een kleinschalig sekswerkbedrijf in de parkeergarage verder moet worden uitgewerkt. Mogelijk gebeurt dit nog vóór komende zomer.

Verleen in
Zorgen
Begrip
- wie gaat alles betalen!
- Varkenmarkt
- Veel ouderen in de wijk
- Woonwijk
- kinderen
- wie komt er ook af
- wie wordt er aangetrokken
- nu al drugs in de buurt
- Ondercapiciteit blauw / handhaving
- Horeca - trekt al publiek aan
- Verkeers beweging -> 24/7
- OVERLAST
- politiebureau vlakbij
- oudste beroep
- normalisering
- geen raamprostitutie
- Geef bezoekers een parkeerplek
- Extra camera toezicht
oplossing
andere locatie
beheerdersgroep / vereniging
GGD op locatie
Veel licht (wegjaagfunctie)
- veiligheid gebruikers park + omgeving park (burg)
- veiligheid gebruik fietsroute via park
- gebruik nieuwe functies parkeergarage met mijn kinderen
- zorg dat een nee niet meetelt: er wordt alleen gevraagd "hoe wél" en die alternatieven gaan naar de gemeenteraad.
- park gebruikt door dames die wel pooiers hebben
- politie is ondanks fysieke nabijheid bij paardenveld alleen via landelijk nummer te bereiken bij calamiteiten / overlast
- trekt "illegale" concurrentie aan
- tijdelijk wordt langer dan 10 jaar
- fysieke nabijheid politiebureau is schijnnabijheid.
- Slim melden werkt niet;
- Geen handhaving, baas 24/7?

Bijlage. Verslag online bijeenkomst bewoners en ondernemers rondom het Paardenveld 27 januari

Verslag van de *online* informatiebijeenkomst voor bewoners en ondernemers rondom het Paardenveld

Over de mogelijkheid voor sekswerk in parkeergarage Paardenveld

Maandag 27 januari 2025
20.00 start webinar – 21.00 uur einde

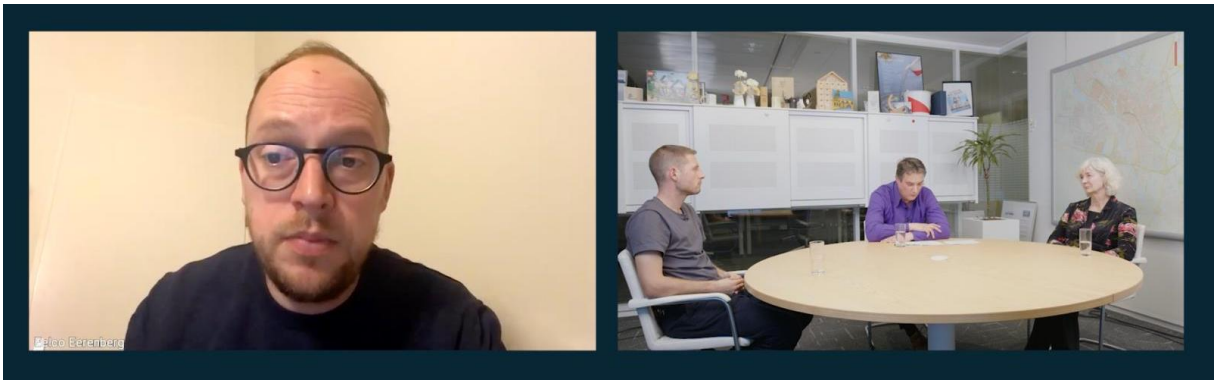

Foto: [afbeelding van de video]

***Aanwezig**: voor deze **online** **informatiebijeenkomst** waren buurtbewoners en ondernemers uitgenodigd. Er waren 17 mensen die de bijeenkomst bekeken en vragen stelden. Namens de gemeente waren projectmanager Luc Mes en wethouder Eelco Eerenberg aanwezig. Ook Minke Fischer van Belle Hulpverlening zat aan tafel.*

Het programma
Om 20:00 uur startte de bijeenkomst. Wethouder Eelco Eerenberg en projectmanager Luc Mes werden geïnterviewd door de voorzitter. De inhoud van het gesprek was zo veel mogelijk gelijk aan die van de bijeenkomst op 22 januari 2025. Kijkers konden vragen stellen via de chat. Deze werden aan het eind beantwoord door Eelco, Minke en Luc.

Wethouder Eerenberg vertelde dat de gemeente werkt aan drie scenario's voor parkeergarage Paardenveld. Eén scenario waarin de garage wordt gesloopt, één waarbij het huidige gebruik wordt voortgezet en één waarbij er extra functies in de parkeergarage komen en er parkeerplaatsen weggaan. En dat het erg belangrijk is om de bewoners en ondernemers in de buurt hierbij te betrekken. De afgelopen maanden zijn veel ideeën opgehaald en is er met de buurt gesproken over wat voor functies dat zouden kunnen zijn. Bijvoorbeeld sporten op het dak, een logistieke hub of een creatieve broedplaats. Projectmanager Luc Mes vulde de wethouder aan dat ook de wens voor een openbare toiletvoorziening ter hoogte van park Paardenveld en de parkeergarage wordt onderzocht.

De gemeente wil aanvullend ook de optie van een kleinschalig sekswerkbedrijf in parkeergarage Paardenveld onderzoeken. Omdat het belangrijk is dat er meer plekken in de stad zijn waar sekswerkers veilig kunnen werken. Daarom wil de gemeente opnieuw met de buurt en andere betrokkenen in gesprek.

Belle Hulpverlening
Tijdens de online informatiebijeenkomst was ook Minke Fisher aanwezig van Belle, de hulp- en dienstverleningsorganisatie voor sekswerkers. Zij vertelde dat de kleinschalige locatie die gezocht wordt, bedoeld is voor mensen die echt zelf voor dit beroep gekozen hebben, en dus niet gedwongen worden. Ook vertelde zij dat sekswerkers die zij sprak positief zijn over een eventuele werkplek in de parkeergarage van Paardenveld.

Vragen in de chat
Tijdens de bijeenkomst zijn 26 vragen van kijkers beantwoord. Een belangrijk thema was veiligheid. Kijkers vroegen bijvoorbeeld: “Komt er niet veel overlast, en kan sekswerk niet beter op een andere plek dan in een woonwijk worden gerealiseerd? En worden vrouwen in de wijk straks niet nageroepen?”. De wethouder gaf aan dat de gemeente veiligheid heel belangrijk vindt. En dat zij daar ook eisen over gaat stellen aan de exploitant die er straks mogelijk komt. Op dit moment is er geen sprake van overlast bij de privéhuizen met sekswerkplekken in de stad. De mevrouw van Belle lichtte toe dat zowel sekswerkers als klanten daar ook geen overlast willen. En juist op een plek waar veel zicht is, omdat er mensen op straat lopen en in het gebouw zijn, is de kans op overlast het kleinst.

Ook waren er vragen over hoe de garage straks wordt ingericht, bijvoorbeeld over daglicht en hoe de toegang wordt geregeld. Dat is op dit moment nog niet duidelijk. De gemeente haalt nu op welke wensen en ideeën er zijn. Verschillende mensen vroegen zich af wat straks de openingstijden zijn voor het seksbedrijf. Dat is nog niet bepaald en de gemeente hoort graag van buurtbewoners hoe zij daarover denken.

Enkele vragen gingen over de andere functies die het gebouw al heeft of mogelijk krijgt. Bijvoorbeeld over het krijgen van een parkeerplaats in het gebouw voor vergunninghouders. Er zijn 10 plekken gereserveerd in de parkeergarage Jan Meijenstraat voor vergunninghouders die hun auto willen verplaatsen van straat naar de parkeergarage. Wel geldt hiervoor het tarief voor belanghebbenden, dit is circa 2.5x het tarief voor straatparkeren.

Ook werd er gevraagd naar welke mogelijkheden er zijn voor een culturele invulling. Iemand vroeg zich ook af of het gebouw niet direct gesloopt kan worden. Dat is uiteindelijk aan de gemeenteraad om te bepalen, maar de wethouder legde uit dat hij het liefste ziet dat er de komende 10 jaar nieuwe functies in het gebouw komen waarvoor het nu moeilijk is om een plek te vinden in de stad. Op deze manier creëert de parkeergarage meerwaarde voor de stad. Vanaf 2035 wordt het gebied opnieuw ontwikkeld.

Hoe nu verder?
Er volgt nog een bewonersbijeenkomst, voor inwoners die verder willen doorpraten over een kleinschalige sekswerklocatie in de garage, en wat zij daarbij belangrijk vinden. Deze is op 29 januari in Vergadercentrum Vredenburg.

Aanmelden kan via parkeergaragepaardenveld@utrecht.nl

De gemeente heeft een enquête gemaakt waarin inwoners kunnen aangeven hoe zij denken over een kleinschalig sekswerkbedrijf in de parkeergarage. Deze staat op DenkMee:
Denkmee.utrecht.nl/parkeergaragepaardenveld

De komende tijd spreekt de gemeente ook met onder andere betrokken ondernemers, met de politie, sekswerkers, Belle Hulpverlening en exploitanten over wat zij vinden van een kleinschalig sekswerkbedrijf in de parkeergarage. Dit wordt allemaal verwerkt in het voorstel met de 3 scenario’s. De gemeenteraad beslist dan welk scenario het wordt en of een kleinschalig sekswerkbedrijf in de parkeergarage verder moet worden uitgewerkt. Mogelijk gebeurt dit nog vóór komende zomer.

Bijlage. Verslag informatiebijeenkomst bewoners en ondernemers rondom het Paardenveld 29 januari

Verslag van de bijeenkomst voor bewoners en ondernemers rondom de mogelijkheid voor een kleinschalig sekswerkbedrijf in parkeergarage Paardenveld

Woensdag 29 januari 2025
19.30 start – 21.30 uur einde

Dit was de derde bijeenkomst over het onderzoek naar de mogelijkheid van een kleinschalig sekswerkbedrijf in parkeergarage Paardenveld. De eerste twee bijeenkomsten waren voornamelijk gericht op het beantwoorden van uw vragen en het luisteren naar uw wensen en zorgen over deze mogelijke invulling van de parkeergarage. Deze derde bijeenkomst was om door te praten over de geuite wensen, vragen en zorgen die er zijn over een mogelijk sekswerkbedrijf in het gebouw.

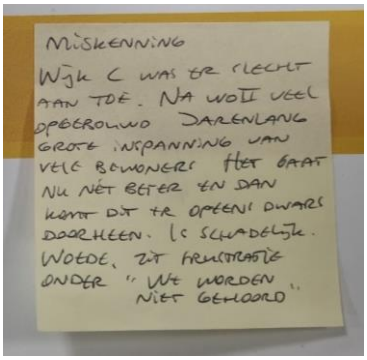
Er waren ongeveer 40 inwoners aanwezig. We begonnen de avond met een plenair verhaal van wethouder Eelco Eerenberg. Hij heeft nogmaals het proces tot nu toe uitgelegd. Ook heeft hij uitgelegd waarom hij denkt dat parkeergarage Paardenveld een goede locatie zou kunnen zijn voor een kleinschalig sekswerkbedrijf. Er kwamen veel vragen en zorgen vanuit de zaal. Veel mensen waren boos. De zorgen hadden onder andere te maken met de locatie (waarom in een woonwijk), de verwachte aantrekkingskracht op overlastgevende zaken en de huidige problematiek in de wijk die inwoners ervaren. Er waren ook vragen waarom we dit als gemeente zo belangrijk vinden om te realiseren. Het belang van de wijk lijkt volgens een groep bewoners minder belangrijk dan dat van de sekswerkers. Mensen gaven ook aan dat ze het lastig vonden om nu mee te praten, omdat ze het gevoel hadden daarmee aan te geven dat ze voor de komst van een sekswerkbedrijf zijn. Terwijl ze dat niet zijn. Ook waren er vragen over het proces en waarom dit idee op dit moment zo uitgebreid besproken wordt. Na het plenaire deel van de avond gingen we aan 8 tafels verder praten met elkaar over de onderwerpen die we tijdens de eerdere bijeenkomsten al hadden opgehaald. Een enkele deelnemer verliet tussentijds de bijeenkomst.

Samenvatting van de tafelgesprekken
Veel mensen hebben het gevoel dat er niet wordt geluisterd naar de bewoners van wijk C. In een andere wijk zou zoiets nooit voorgesteld worden (hoger opgeleide rijke mensen houden dit tegen of gemeente is er bang voor). Ze voelen de plannen als een klap in het gezicht, als miskenning voor de mensen die zich zo hard inspannen om Wijk C beter te maken.

Veel mensen snappen ook niet waarom het idee van sekswerkplekken nu opeens komt bovendrijven en waarom de gemeente niet naar andere meer geschikte plekken in de stad kijkt. Wijk C kent te veel stille en donkere plekken. Inventariseer verschillende locaties en maak dan een keus voor een plek die minder in een bewoond gebied zit. Dit voelt als tunnelvisie dat nu deze plek opeens moet. Het Zandpad was een prima plek en bouw daar maar 15 plekken, of bijvoorbeeld bij P&R Westraven of het Stadskantoor. In het verhaal van de wethouder werd aangegeven dat deprivéhuizen in Utrecht geen overlast geven, maar bouw dan een extra privéhuis.

Er werd ook vaak genoemd dat men niet zozeer tegen de sekswerkers is, maar tegen de verwachte overlast die prostitutie aan kan trekken. Men is van mening dat het toch extra publiek aantrekt in verband met sekstoerisme (veel hotels in de buurt)/jongeren enz., Het ligt dicht bij het station dus goed bereikbaar. En er is vrees dat er ook illegale prostitutie in de buurt bij komt omdat mensen weten dat er klanten rondlopen. Daar komt bij dat er geen vertrouwen is in het aanpakken van de overlast. Er is op dit moment al sprake van onveiligheid, overlast van daklozen en drugsgebruik in de wijk, zwerfafval en toenemende verloedering. Politie en toezicht treden daar nu al veel te weinig tegen op. Los eerst de huidige problemen maar eens op.

Er is ook zorg dat er criminaliteit bij komt omdat het idee is dat het lastig is in de branche om dit te voorkomen. Ook gezien de voorbeelden op het Zandpad en het niet kunnen vinden van een geschikte uitbater.

Naast al deze overlast verwacht men met de komst van een sekswerkbedrijf meer drukte in de wijk veroorzaakt. Ook van verkeer en parkeren in de buurt. Er wordt nu al weinig gehandhaafd op parkeren, hoe kan er wel genoeg gehandhaafd worden als die capaciteit er niet is? Er is een bewoner die een tekening heeft gemaakt van hoe het verkeer zou moeten rijden om te voorkomen dat het verkeer de hele wijk moet doorkruisen. En moeten de sekswerkers ook een auto kwijt in de buurt? De vrees is dus veel auto's en drukte, ook in de nacht.

Er werden door sommige deelnemers ook nog wat wensen voor de buurt genoemd, bijvoorbeeld:

- Een gelegenheid voor ouderen/ buurthuis;
- Kinderdagverblijf;

- Hangplek voor jongeren zodat ze niet meer op straat rondhangen en bewoners er geen last van hebben. Je kan de jongeren dan daar naartoe verwijzen;
- Verlichting kan helpen. Maar dat lost niet alles op en is niet fijn voor bewoners als het voor je deur is;
- Openbare toiletvoorzieningen, zeer belangrijk om toe te voegen.

Aan het einde van de avond vertelde de wethouder meer over hoe we nu verder gaan. Voordat het voorstel met de 3 scenario's naar de gemeenteraad wordt gestuurd, komt er nog een bijeenkomst voor de buurt. De wethouder wil graag zijn weging van alle belangen die er zijn (van wijk C, ondernemers, sekswerkers, bewoners van de stad, etc.) eerst toelichten aan de buurt. De gemeenteraad neemt uiteindelijk een besluit over het voorstel.

Verslag van de bijeenkomst voor bewoners en ondernemers rondom de mogelijkheid voor een kleinschalig sekswerkbedrijf in parkeergarage Paardenveld

Dinsdag 4 maart 2025
19.30 start – 20.45 uur einde

Dit was de vierde bijeenkomst over het onderzoek naar de mogelijkheid van een kleinschalig sekswerkbedrijf in parkeergarage Paardenveld. Deze bijeenkomst had als doel om de aanwezigen als eerste te vertellen wat wethouder Eerenberg gaat voorstellen aan het college van burgemeester en wethouders en daarna aan de gemeenteraad. De wethouder gaf een terugkoppeling van wat er is opgehaald tijdens de eerdere bijeenkomsten, de vragenlijst op DenkMee en de gesprekken met andere belanghebbenden zoals de politie, sekswerkers, exploitanten en hulpverlening. Hij vertelde ook hoe dat is verwerkt in het voorstel aan de gemeenteraad. Er waren ongeveer 50 bewoners aanwezig.

Het voorstel dat wethouder Eerenberg naar het college gaat sturen over de tijdelijke invulling van parkeergarage Paardenveld bestaat uit 3 scenario's met daarbij een variant met en zonder kleinschalig sekswerkbedrijf:

- We laten het zoals het is tot september 2035.
- We slopen de parkeergarage vanaf september 2025.
- We gaan door met de activiteiten waarvoor het gebouw nu wordt gebruikt en voegen er activiteiten en gebruikers aan toe, *exclusief* kleinschalig sekswerk.
- We gaan door met de activiteiten waarvoor het gebouw nu wordt gebruikt en voegen er activiteiten en gebruikers aan toe, *inclusief* kleinschalig sekswerk.

Er kwamen diverse boze en ongeruste reacties uit de zaal over het scenario inclusief kleinschalig sekswerk. Een aantal mensen gaf duidelijk aan dat ze zich niet gehoord voelen en is van mening dat de wethouder toch wel doet wat hij wil. Veel mensen hebben nog steeds de vraag waarom de wethouder déze locatie geschikt vindt. Volgens hen zijn andere soorten locatie, bijvoorbeeld verder uit de stad, geschikter dan in een woonwijk.

Wethouder Eerenberg vertelde welke extra maatregelen hij opneemt in zijn voorstel aan het college van burgemeester en wethouders om de kans op overlast en onveilige situaties op deze locatie zo klein mogelijk te maken mocht er een kleinschalig sekswerkbedrijf komen:

- Ontwerp gebouw (looproutes en ingang voor het seksbedrijf): uitgangspunt is dat de buurt zo min mogelijk merkt van een sekswerkbedrijf en haar klanten. Tijdens gesprekken op eerdere avond hoorden we een voorkeur voor een looproute via Nieuwekade en niet via Kroonstraat. Tijdens deze avond lieten enkele bewoners van de Nieuwekade weten het hier niet mee eens te zijn.

- Mogelijkheid tot extra inzet van Toezicht en Handhaving.
- Aanpassingen aan het gebouw en de omgeving in het kader van schoon, heel en veilig.
- Realisatie ven een openbare toiletvoorziening.
- Na herinrichting van park Paardenveld: onderzoek naar verlichting in de wijk (en indien nodig treffen van maatregelen).
- Onderzoek naar verkeersstromen in de wijk in relatie tot garage (en indien nodig treffen van aanvullende maatregelen).
- Ook is er nog de mogelijkheid tot aanpassing van sluitingstijden (inperken).
- Onderdeel van proeftuin die ten minste 3 jaar lerend wordt geëvalueerd door Verwey-Jonker Instituut (incl. rapportage aan de raad).

Ook wil de wethouder bij de komst van een kleinschalig sekswerkbedrijf een beheergroep met bewoners, huurders en andere belanghebbenden oprichten. In afstemming met de gemeente kan deze meedenken over of en welke maatregelen er verder nog nodig zijn. De wethouder wil hier ook geld voor reserveren.

De wethouder gaat ook voorstellen om te kijken of er in het gebouw ook een plek kan komen voor de wijk, bijvoorbeeld voor ouderen en/of jongeren. Deze wens voor een eigen plek was ook duidelijk naar voren gekomen tijdens gesprekken met de buurt.

Tot slot zongen enkele bewoners een lied, waarin ze, op ludieke wijze aangaven dat de wethouder wat hun betreft niet goed genoeg naar de inwoners had geluisterd.

Rapport StudioBNL & Urban Xchange
Parkeergarage Paardenveld

Als onderdeel van de consultatie van de markt voor de tijdelijke invulling van Parkeergarage Paardenveld is een tweeledige opdracht verleend aan stedenbouwkundige bureaus Studio BNL & UrbanXchange.
Deelopdracht I bestaat uit 10 voorbeeld projecten van herbestemde parkeergarages en deelopdracht II uit visualisaties van de programmatische mogelijkheden.

Deelopdracht I

Voorbeeldprojecten herbestemming

Parkeergarage Paardenveld Utrecht

Voorbeeldprojecten herbestemming Parkeergarage Paardenveld Utrecht

In opdracht van de gemeente Utrecht

7 oktober 2024

studio BNL makers van stad en land

UrbanXchange

COLOFON

Dit document is uitgevoerd in opdracht van de gemeente Utrecht.

Aan deze opdracht werkten mee:

Ir. Roel Meertens
drs. Huub Kloosterman
Ir. Wouter Hagers

7 oktober 2024

INHOUDSOPGAVE

Inleiding

1. Conclusies
2. Tijdlijn historie
3. Huidige situatie
3. Reflectie op de locatie
4. Wensbeelden en prioriteiten
5. Kansen voor herbestemming
6. Voorbeeldprojecten

Bijlage: Historie Paardenveld

INLEIDING

De gemeente Utrecht wordt in september 2025 eigenaar van Parkeergarage Paardenveld en is op zoek naar een tijdelijke herbestemming voor deze parking voor de duur van tien jaar (2025-2035). De gemeente werkt aan een inspiratiedocument en een ambtelijk voorstel voor een (gedeeltelijk) nieuwe invulling van de parkeergarage. Ten behoeve van het inspiratiedocument is in een participatieproces met burgers inspiratie opgehaald. Uit dat proces zijn enkele mogelijke voorbeelden van herbestemmingen naar voren gekomen.

In oktober 2024 wil de gemeente de meest kansrijke variant ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorleggen. Om scherpte in de opgave te krijgen heeft de gemeente twee vragen gesteld aan Studio BNL en Urban Xchange:

1. **Referentieprojecten;** de gemeente wil graag leren van wereldwijd inspirerende voorbeelden van herbestemde parkeergarages.
2. **Verbeeldingen;** de gemeente wil graag drie inspirerende verbeeldingen (schetsen) van mogelijke varianten voor de herbestemming van Parkeergarage Paardenveld.

Dit document betreft de eerste vraag. **Hier presenteren wij een reeks voorbeelden van parkeergarages waar een (gedeeltelijke) transformatie naar ander programma heeft plaatsgevonden. Aangevuld met een aantal inspirerende voorbeelden van denkbare ingrepen op het dak of aan de gevel.** Daarbij wilden we niet tien ‘willekeurige’ projecten achter elkaar zetten, maar vooral een aantal inzichten meegeven over wat hier (in de tijdelijkheid) mogelijk is. Om dat gericht te kunnen doen hebben we ons eerst verdiept in Paardenveld zélf; de geschiedenis en de huidige situatie. En vervolgens hebben we een selectie gemaakt van interessante referenties die passen bij de wensbeelden uit de participatie en de prioriteiten van de gemeente. Zo hopen wij met een aantal inzichten meer doelgericht te kunnen bijdragen aan de uiteindelijke keuze voor herbestemming.

Het is een beeldend document geworden waarbij we achtereenvolgens de historie, de huidige situatie, de wensbeelden & prioriteiten, en de referenties doorlopen.

1. CONCLUSIES

Lessen voor Parkeergarage Paardenveld

CONCLUSIES | Lessen voor Parkeergarage Paardenveld

- Parkeergarage Paardenveld is kansrijk als bijzondere plek voor (tijdelijk) nieuw programma. Twee belangrijke aanleidingen. * Ten eerste door de snel veranderende omgeving; in betrekkelijk korte tijd heeft het noordwestelijke deel van de binnenstad een metamorfose ondergaan waarbij de vroegere functionele autowereld is veranderd in een alternatief bestemmingsgebied en voetgangersgebied. Het herstel van de singel, degroen-blauwe routes, Park Paardenveld en de opleving van Wijk C hebben nieuwe betekenissen gegeven aan een gebied met nog veel meer potentie. * Ten tweede door de veelbelovende constructie zelf. De parking beschikt al over plinten met bestaande invullingen die interessant en aantrekkelijk zijn (o.a. horeca, sport en broedplaats). De verdieping op +4 en het dek op +5 bieden daarnaast prima condities voor nieuwe invullingen.

- De referenties geven interessante lessen. Over mogelijke functies. Over het inhoud geven aan de (relatief beperkte) verdiepingshoogte op +4. Over de potenties van het parkeerdek. Over het verzilveren van de potenties van de omgeving. Over optoppingen op het dek en aanvullingen aan de gevel.

- Het herbestemmen van een meerlaagse parkeergarage gebeurt niet vaak. Bovendien is elke garage weer anders. Omdat het dus geen routine is blijft het pionieren. Maar de referenties laten zien dat in principe alle in de participatie voorgestelde functies inpasbaar zijn. We zien creatieve invullingen voor zowel parkeerlagen als het dak van parkeergarages.

CONCLUSIES | Lessen voor Parkeergarage Paardenveld

- Het herbestemmen van de 4e verdieping vraagt om rekening te houden met de specifieke condities. De laag heeft grote overspanningen en relatief weinig kolommen. Dit geeft zekere vrijheden met betrekking tot mogelijke herbestemmingen. De bouwhoogte is ten opzichte van de draagstructuur op plekken niet hoger dan 2.10 meter. Maar het merendeel van de ruimte heeft een verdiepingshoogte van ongeveer 2.50 meter. De referenties laten zien dat dit in principe geen beperking is voor een invulling naar voorzieningen (Peckham), wonen (Broadway Park, Scadpad) of werken (Peckham, The Garage). De referenties laten ook zien dat daarin zowel 'eenvoudige' als meer 'comfortabele' oplossingen denkbaar zijn.

- Het inzetten van daken van parkings voor andere functies gebeurt vaker. Veelal wordt het uitzicht geroemd en benut als publieksattractie (horeca, cinema, park, sport & spel). Het parkeerdek op +5 heeft ook veel potentie, zeker wanneer connectie wordt gevonden met de omgeving (buitentrap?). Natuurlijk als bestemmingsplek voor publiek, met buurtfunctie of stedelijke functie. Dan is wel het advies om een dragende functie (horeca, sport, cultuur) toe te voegen die commercieel geëxploiteerd wordt omdat 'eigenaarschap' zorgt voor het tegengaan van vrijblijvendheid en verloedering. Maar daarnaast is het parkeerdek ook invulbaar als bijzondere plek voor woon- en/of werkunits in lichte constructies.

- Tenslotte hebben wij een belangrijke aanbeveling over het verzilveren van de potenties van de omgeving die we zien bij Peckham Levels. We zien dat dit project met veel inzet vanuit de buurt iets bijzonders heeft gecreëerd in de omgeving. Met een mix aan functies (cultuur, broedplaats, horeca en buurtvoorzieningen) heeft Peckham Levels de buurt een nieuwe identiteit en trots gegeven. Belangrijke les daarbij: het geheel heeft één overkoepelende identiteit met één merknaam en één logo, waaronder alle functies vallen. Het verhaal heeft een logische en herkenbare synergie van functies die samen 'Peckham' maken. Vertalen we dit naar Paardenveld dan doelen we op het creëren van een 'gezamenlijk nieuw verhaal' waarin ruimte is voor initiatieven 'van onderop', voor verbinding met de directe omgeving, voor ontmoetingen en voor sociaal eigenaarschap.

CONCLUSIES | Lessen voor Parkeergarage Paardenveld

- Het brengt ons tot de volgende vier aanbevelingen die volgens ons essentieel zijn voor het slagen van de herbestemingsopgave:
    1. Denk na over een krachtig totaalconcept. Ontwikkel een sterke verhaallijn met voor ‘Paardenveld’ één overkoepelende identiteit waarbij alle functies onderlinge logische relaties hebben.
    2. Maak het dek zoveel als mogelijk een publiek toegankelijke plek waarbij er voldoende sociale controle is (‘ogen op de plek). Om dat te realiseren is een solide partij (exploitant) gewenst die zich opwerkt als de gevoelsmatige eigenaar van de locatie.
    3. Betrek bestaande ondernemers in het pand bij de nieuwe programmering.
    4. Een belangrijk aspect van ‘Paardenveld’ is de tijdelijkheid ervan. Investeringen die over een lange termijn moeten worden terugverdiend hebben dan niet de voorkeur. Gebruik dus de tijdelijkheid in je voordeel om hier ook tijdelijke programma’s een kans te geven.
    5. Hoe krijg je bewoners naar boven? Het is niet evident dat de twee bestaande stijgpunten vanzelf gebruikt zullen gaan worden. Creëer daarom een ruimtelijke ‘aanhechting’ met het opnieuw te richten Park Paardenveld.

2. Tijdlijn historie

Locatie Paardenveld *

* Voor een uitgebreid beeldverslag: zie bijlage

TIJDLIJN HISTORIE LOCATIE PAARDENVELD

3. Huidige situatie

Locatiebezoek Parkeergarage Paardenveld

Bovendek Parking (+5)

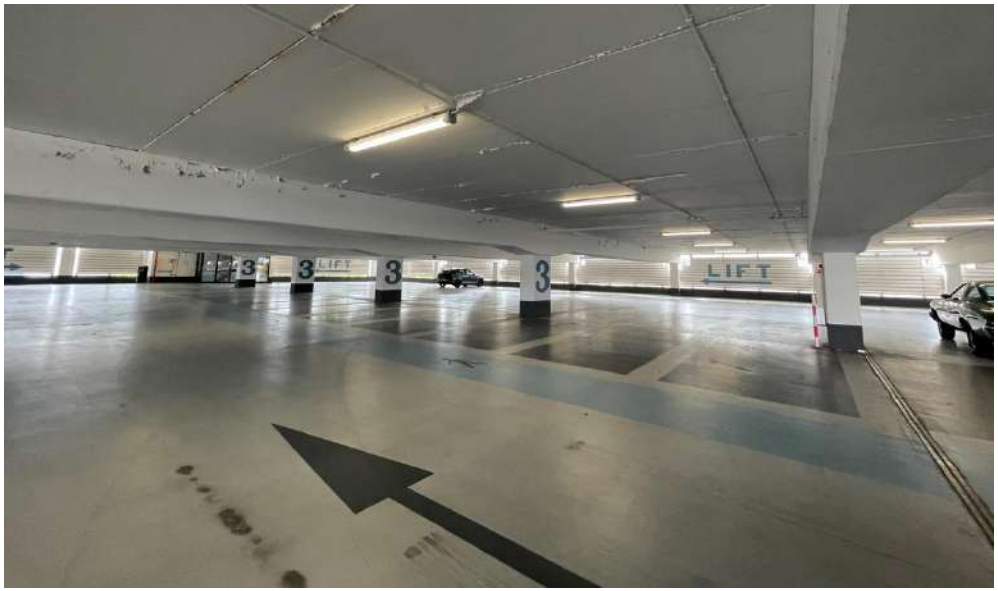

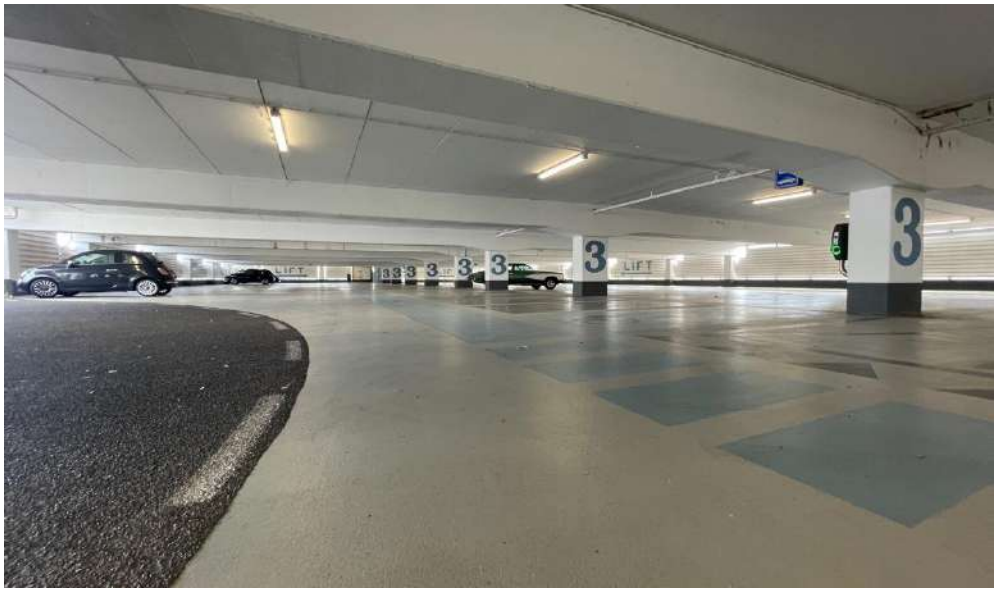

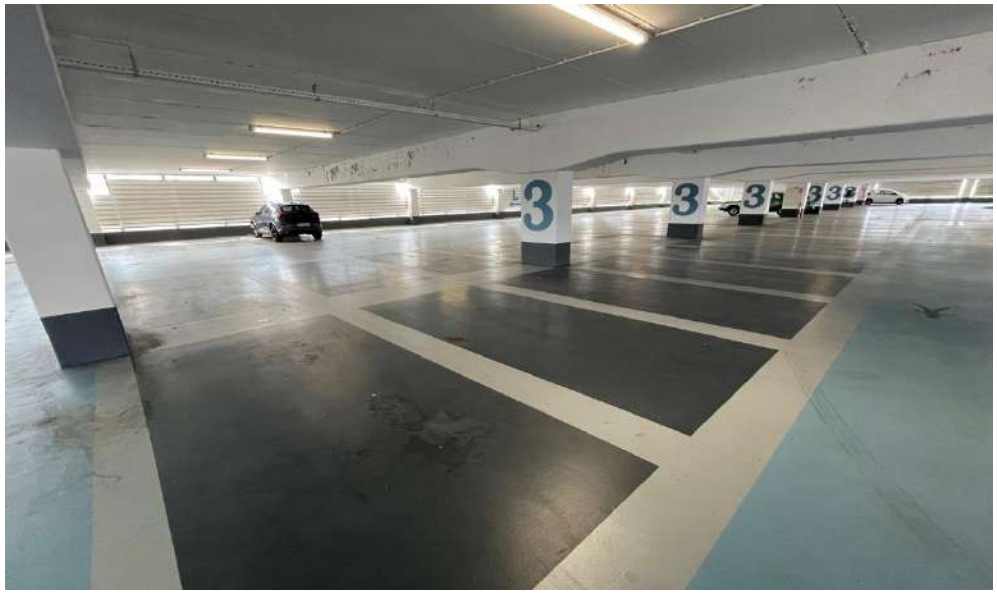

Parking op de verdieping (+4)

Entrees & stijgpunten

2
1
1

KAMERA
EXPRESS
KAMERA
EXPRESS

VERBODEN TOEGANG

Buitenzijde

Omgeving

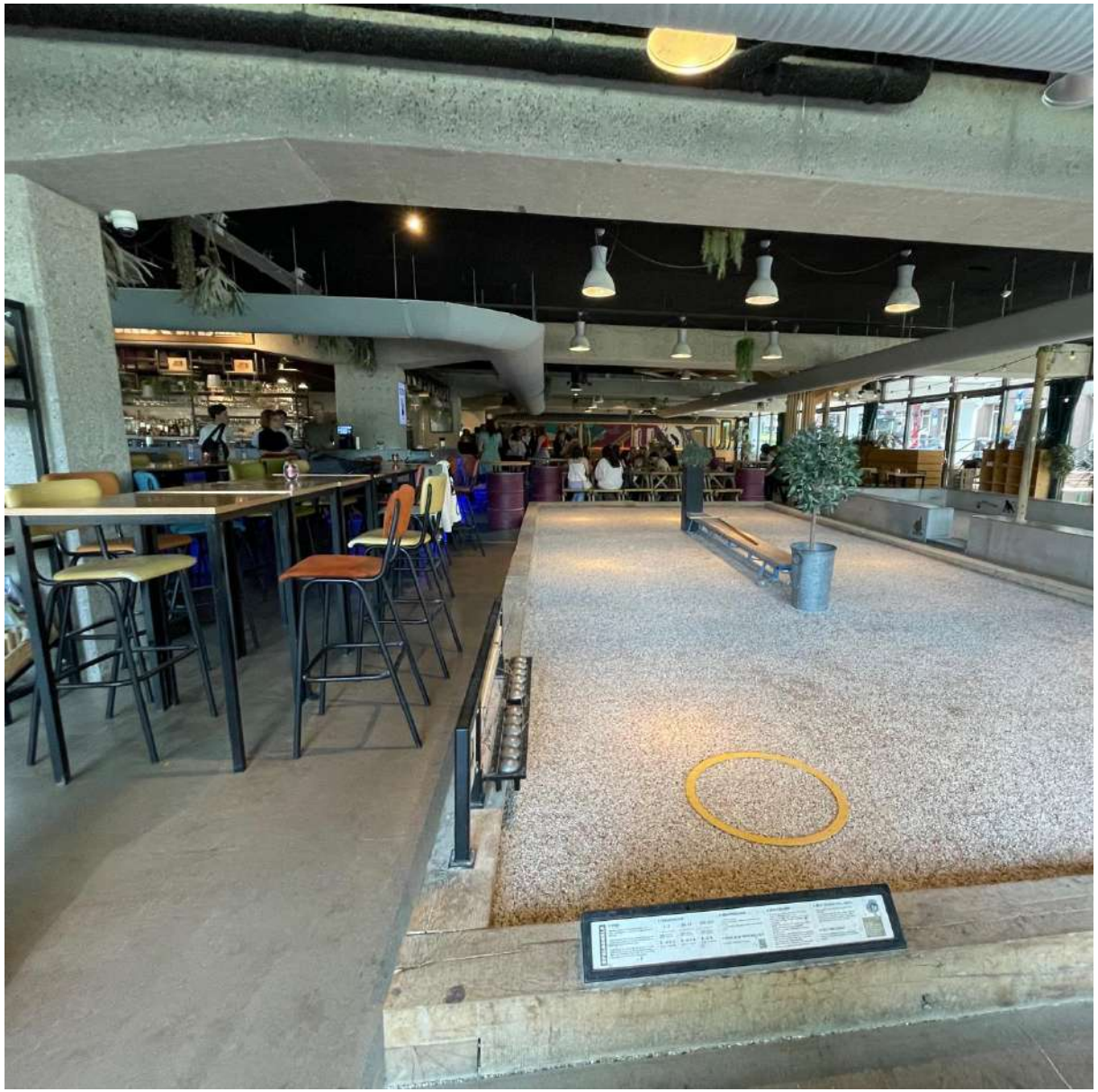

JEU
DE BOULES BAR
BOULES BEERS & BITES
JEU
JEU DE BOULES BAR
JEU
DE BOULES BAR
JEFS

Bestaande functies op BG & +1

Jeu de Boules Bar

Plint zuidgevel

Suzi Japans Restaurant

Kantoor

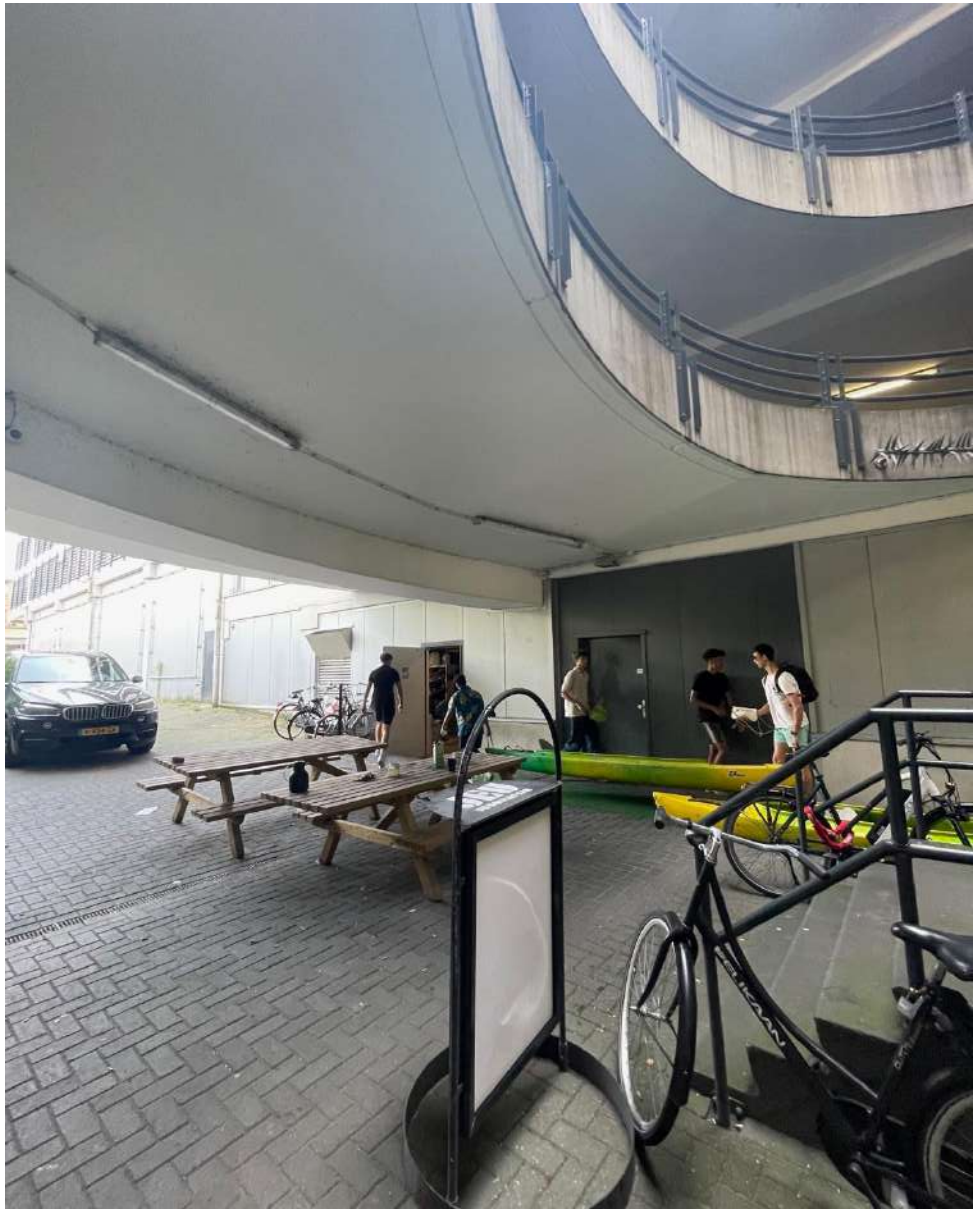

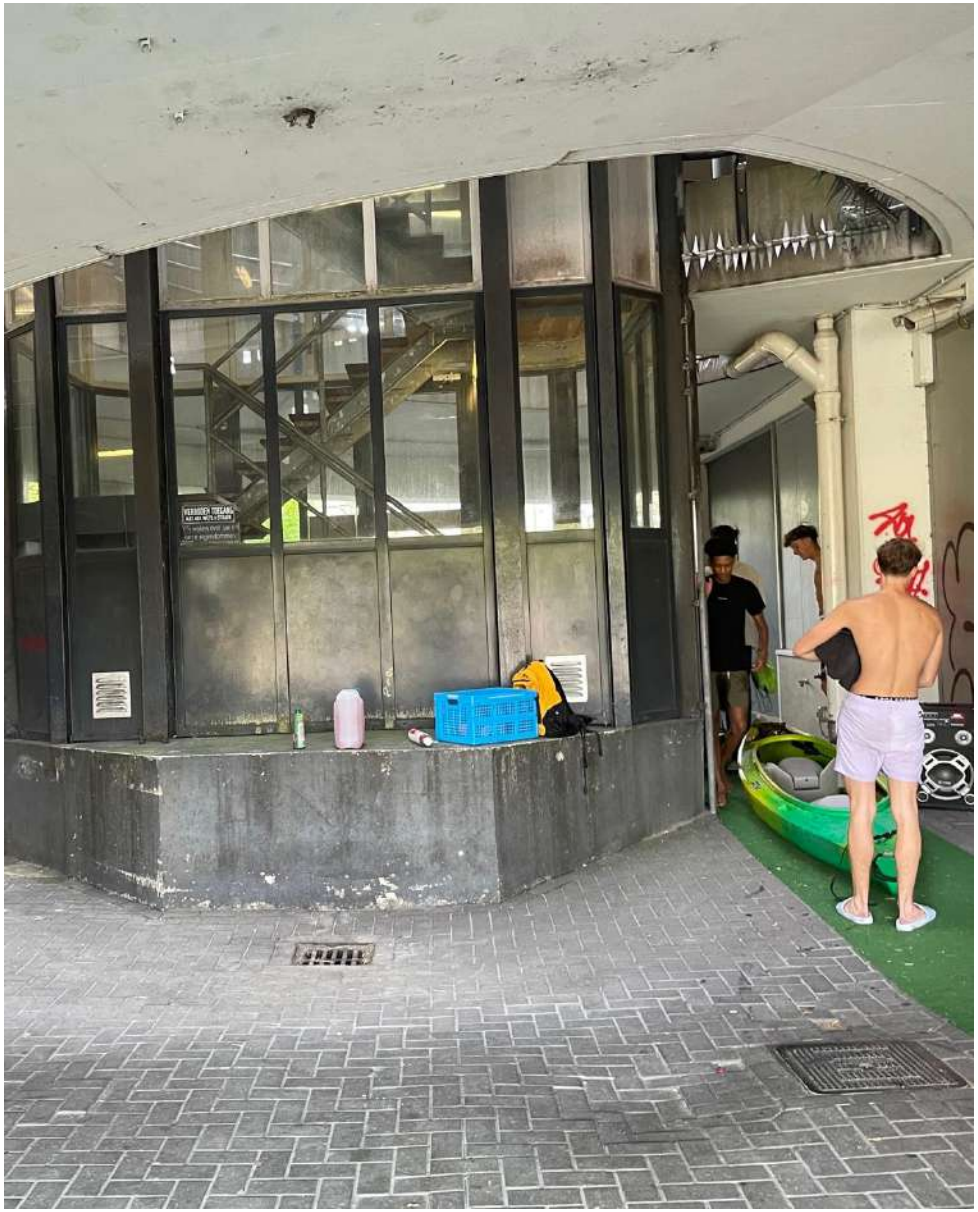
Kapitaal (broedplaats)

Broodnodig

Tiger’s Gym

PEACE
NOW
UTRECHT

Kanoverhuur Utrecht

4. Reflectie op de locatie

Onze bevindingen voor kansen gebouw en omgeving

BEVINDINGEN & KANSEN GEBOUW

- De parkeergarage lijkt in goede staat en maakt geen verloederde indruk. Ook de stijgpunten en de buitengevel hebben een nette uitstraling.

- Het parkeerdek biedt fraaie zichten op het stadssilhouet van Utrecht. Het lijkt interessant het dek (gedeeltelijk) publiek toegankelijk te maken.

- De gevel rondom het gebouw is erg gesloten met onder meer metalen beplating. Deze is echter relatief makkelijk te verwijderen, waarmee veel licht in de parking kan worden gebracht.

- De parking heeft grote overspanningen en relatief weinig kolommen. Dit geeft zekere vrijheden met betrekking tot mogelijke herbestemmingen. De bouwhoogte is ten opzichte van de draagstructuur op plekken niet hoger dan 2.10 meter. De overige plekken hebben een verdiepingshoogte van ongeveer 2.50 meter.

- Een herbestemming van het parkeerdek (bovenste laag cq 5e verdieping) in combinatie met de één-na bovenste parkeerlaag (4e verdieping) lijkt om meerdere redenen voor de hand liggend. Dit sluit aan bij de voorkeur van de gemeente om de 2e en 3e verdieping te behouden voor parkeren en de 4e en 5e verdieping te herbestemmen.

- Bestaande functies (kantoor en werkplaats) op verdieping +1 zijn interessante en praktische ruimten met veel licht. Ze hebben dezelfde bouwhoogte als de bestaande parkeerdekken in het gebouw en zijn niet geïsoleerd naar de bovenzijde toe (parkeerlaag op niveau +2). De bestaande ondernemers ervaarden dit niet als een beperking. Het geeft een positief beeld met betrekking tot het herbestemmen van bijvoorbeeld de laag op verdieping +4.

- De bestaande functies op de begane grond en de verdieping +1 kunnen mogelijk een bijdrage leveren aan de nieuw toe te voegen programma’s, waardoor er een synergie plaatsvindt.

- De parking heeft twee stijgpunten (één met lift en één zonder). De nieuwe toe te voegen programma’s op de 4e en 5e laag kunnen mogelijk worden losgekoppeld van het stijgpunt van de te behouden parkeerlagen op +2 en +3 .

- De twee entrees voor voetgangers zijn weinig opvallend en in het oog springend. De herbestemming kan een bijdrage leveren aan het meer prominent aanwezig maken van de toegang.

BEVINDINGEN & KANSEN OMGEVING

- De omgeving van Parkeergarage Paardenveld, het noordwestelijke deel van de binnenstad, heeft in betrekkelijk korte tijd een metamorfose ondergaan. De voormalige functionele autowereld is een alternatief bestemmingsgebied en voetgangersgebied geworden. Het herstel van de singel, de groen-blauwe routes, Park Paardenveld en de opleving van Wijk C hebben nieuwe betekenissen gegeven aan een gebied met nog veel meer potentie.

- Park Paardenveld (het parkje tussen de parkeergarage en de singel) is veelgebruikt en enige verbinding/koppeling tussen de nieuw toe te voegen programma's en dit parkje lijkt aantrekkelijk/logisch.

- Komend vanuit het westen (Daalsetunnel) en het noordwesten (Amsterdamsestraatweg) ligt de parking op een prominente zichtas. De kopgevel grenzend aan Park Paardenveld springt in het zicht. Een herbestemming kan een bijdrage leveren aan het opwaarderen van het gevelbeeld.

- De omgeving van de parking kent sterk wisselende programma's, sferen en identiteiten. De nieuw toe te voegen programma's kunnen een nieuw laag aan deze diversiteit toevoegen.

- De 'binnenwereld' van Wijk C is in beweging. De aanloopstraatjes en pleintjes zijn in opkomst en hebben een aanvullend programma op de binnenstad. Het kantoorpand tussen de Kroonstraat en de Sint Jacobsstraat (met meerdere gebruikers) is stijlvol gerenoveerd. Het kantoorpand van HKU (aangrenzend aan de parking) wordt deels ook ingezet voor onderwijs aan studenten.

5. Wensbeelden en prioriteiten

Herbestemming Parkeergarage Paardenveld

SAMENVATTEND OVERZICHT INGEBRACHTE IDEEËN UIT DE PARTICIPATIE

Wonen
- Optoppen / voorbeeldproject benutten daklandschap
- Huisvesting specifieke doelgroepen (studenten, asielzoekers), zwerfwoningen

Werken
- Creatieve broedplaats of hub (zoals Kapitaal) / werkplaatsen / ateliers
- Repaircafé

Cultuur en maatschappelijke functies
- Culturele hub voor 'makers': dansschool, concertzaal / podium / muziekclub, geluidsstudio's / oefenruimtes, kunstateliers
- Museum over paardentrams
- Buurtcentrum met ontmoetingsplek en informatiepunt
- Culturele activiteiten t.b.v. LHBTIQA+ / Roze Stadsdorp Utrecht / Regenbooghuis

Horeca
- Rooftopbar / zomer lounge/ dakkas / nachtclub
- Mini festivallocatie
- Foodmarket, foodhall

Sport, spel en ontspanning
- Sportpark-dak, indoor sportaccommodatie (skeeler, skate, bmx, basketbal, voetbalkooi, padel, freerun, rooftop zwembad, minigolf, rolschaatsdisco, kickboksen, boksschool zoals Tiger Gym)
- Indoor speeltuin
- E-kartbaan
- Dronerace parcours
- Stadstuin daklandschap / groen doolhof / dak-boerderij

Mobiliteit
- Fietshub Utrecht Fietsstad (fietsenstalling, inzameling, repair, fietscorner, deelfietsen) op Begane Grond
- Parkeren voor de buurt i.p.v. parkeren op straatniveau. Hierdoor kunnen straten worden vergroend.

Overig / specifieke ideeën t.b.v. bepaalde doelgroepen
- Parkeerplekken t.b.v. politie
- Manege voor politiepaarden
- Kleinschalige prostitutie locatie
- Paddenstoelenkwekerij

PRIORITEITEN / SPEERPUNTEN GEMEENTE
In lijn met Omgevingsvisie Binnenstad 2040

Programma
- Sport, spel, ontspannen, ontmoeten
- Culturele en maatschappelijke functies
- Tijdelijk wonen
- Horeca

Waarden
- Laagdrempelig
- Levendig
- Creatief, spontaan, ruimte voor ideeën
- Leefbaar
- Saamhorig, verbindend, trots op wijk en stad
- Ruimte voor iedereen, ruimte voor de buurt

6. Kansen voor herbestemming

Op basis van onze bevindingen, wensbeelden participatie en prioriteiten gemeente

KANSEN VOOR HERBESTEMMING PARKEERGARAGE PAARDENVELD

Op basis van onze bevindingen, wensbeelden participatie en prioriteiten gemeente

Algemeen

- Zet in op herbestemming van de twee bovenste lagen (4e en 5e verdieping)
- Onderzoek de mogelijkheid om zelfs een derde laag toe te voegen op het bovenste dek (optoppen).
- Benut het panoramische uitzicht vanaf het bovenste dek (een extra laag levert een nog spectaculairder uitzicht op) en maak het (deels) publiek toegankelijk
- Zet in op behoud van de bestaande functies op BG en +1. De horeca (Jeux de Boulesbar, Broodnodig, Suzi Japans restaurant), sport en spel (Tigers Gym, Sup- en Kanoverhuur) en creatieve broedplaats (Kapitaal) passen bij de wensen uit de participatie en de prioriteiten van de gemeente.
- Leg een relatie tussen het bestaande programma op BG en +1 en het nieuwe programma op de bovenste lagen
- Benut en verbeter het interne stijgpunt nabij het park of creëer een externe trap naar het bovenste dek. Hiermee ontstaat de mogelijkheid om het park te 'vergroten' door het bovenste dek direct te verbinden met het park.
- Creëer een relatie tussen de programmering van de parking met het (nieuw in te richten) Park Paardenveld
- Benut de eventuele kansen van de gevel van de parking aan zijde Park Paardenveld (kunst, film, klimmuur etc.)

Sport en spel

- Houdt rekening met de (beperkte) hoogte op de 4e verdieping. Bepaalde activiteiten kunnen daar, maar andere activiteiten hebben 'hoogte' nodig en passen beter op het dek. Aandachtspunt is hier eventuele geluidshinder, met name bij balsporten.

Cultuur, horeca en evenementen

- Bij het benutten van het panoramische uitzicht vanaf het bovenste dek past een programma 'voor iedereen' zoals een 'rooftopbar', in welke vorm dan ook. Benut daarbij ook de (zicht) relatie met Park Paardenveld. Denk aan het stijgpunt en de kansen van de gevel voor bijvoorbeeld een groot filmscherm.

- Met name het bovenste dek (vijfde verdieping) leent zich als tijdelijke evenementenlocatie. Denk daarbij aan een Pop up Rooftop Park, Car Boot Sale, openlucht cinema, Foodtruck Festival, Foodmarket, schaatsbaan in de winter.

Wonen

- Voor het eventueel optoppen zijn lichte, flexibele en circulaire materialen (biobased?) gewenst. Dit kan goed voor tijdelijke / flexibele woonunits voor bepaalde doelgroepen (jongeren, studenten, kunstenaars etc.)

Werken

- De vierde verdieping leent zicht voor een transformatie van een semi commerciële werklocatie. Daarbij is de indeling zoals dat is gedaan op de eerste verdieping (kapitaal) een reële mogelijkheid. Er dient dan en nieuwe gevel rondom te worden voorzien. De middelste ruimte op deze verdieping heeft beperkt daglicht. Het is ook denkbaar om meer creatieve werkplaatsen (ateliers, werkplaatsen, muziekstudio's,..) te realiseren op de vierde of de vijfde verdieping in de vorm van flexibele units/containers.

Vergroening

- Met name het dek (vijfde verdieping) leent zicht uitstekend als eventuele stadstuin voor bewoners uit de buurt. De plek heeft bij uitstek de potentie als sociale ontmoetingsplek in combinatie met een kleine horeca gelegenheid, gerelateerd aan de stadstuin. Deze functie kan eenvoudig gecombineerd worden met wonen en werken.

7. Voorbeeldprojecten

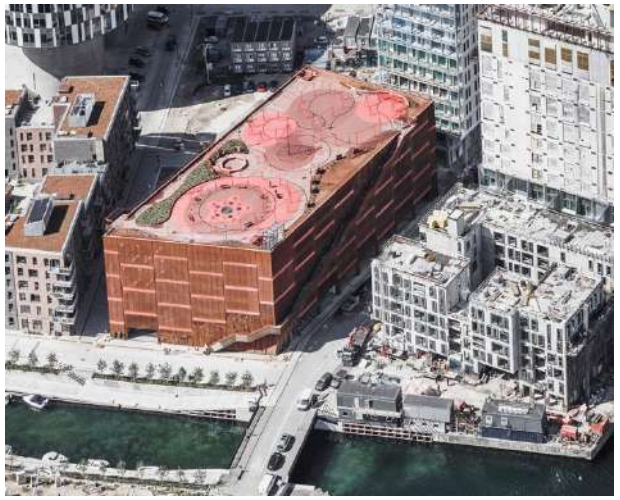
Lessen voor Parkeergarage Paardenveld

SPORT, SPEL, ONTSPANNEN EN ONTMOETEN

1. PARK ‘N PLAY, KOPENHAGEN (DK)

1. PARK ‘N PLAY, KOPENHAGEN (DK)

- Park ‘n Play is een opvallende parkeergarage in Kopenhagen met op het bovenste dek een sport en spel landschap van 2.400 m2. De parkeergarage is in 2016 opgeleverd naar een ontwerp van Jaja Architects.

- De parkeergarage maakt onderdeel uit van de transformatie van het havengebied Nordhavn. Het concentreert auto-parkeren op één plek en biedt een bijzondere openbare ruimte op 24 meter hoogte.

- Naast het daklandschap heeft ook de gevel een opvallend design met groene beplanting op rode beplating. Bijzonder is de buitentrap aan de gevel die geïnspireerd is op Centre Pompidou. Waarbij het hier gaat om een echte trap als gezondheidbevorderende maatregel, en geen roltrap.

- De attributen op het dak zijn zowel bedoeld voor kinderen om te spelen als voor volwassenen als fitness.

- Meer info: jaja.archi/project/konditaget-luders/

- *Als referentie interessant omdat het hier gaat om het toevoegen van een publiek daklandschap en een stedelijke attractie. Onderdeel van de attractie is het design statement. Je kunt je wel afvragen of het sport- en spelprogramma niet wat te dun is voor de lange termijn. Er is geen duidelijke exploitant voor dit programma – het is min of meer hetzelfde als vergelijkbare sportattributen in parken. Juist voor zo’n (openbaar toegankelijke) dakinvulling moet je mensen weten te verleiden om de moeite van het klimmen te nemen. Zéker wanneer je vooral buurtbewoners een ontmoetingsplek wilt geven kun je je afvragen of dit ‘publieke’ programma zonder exploitant aantrekkelijk genoeg is in de koude en natte seizoenen. Anders wacht snel achteruitgang en verloedering.*

2. ROOFTOP SOCIAL CLUB - PEPPER STREET CAR PARK, CHESTER (UK)

2. ROOFTOP SOCIAL CLUB - PEPPER STREET CAR PARK, CHESTER (UK)

- Chester is een kleine stad van 80.000 inwoners ten zuiden van Liverpool aan de grens met Wales. De stad heeft een middeleeuwse binnenstad met ook nog monumenten uit de Romeinse tijd. De parkeergarage in Pepper Street (nabij binnenstad) stamt uit 1964 en bestaat uit winkels op de begane grond en 273 parkeerplaatsen over vier verdiepingen. De stad is bezig met het transformeren van de omgeving om dit beter aan te sluiten bij het historische centrum.

- Een joint venture van twee investerende partijen, Grosvenor's Eaton Estate and iKO Events, herbestemmen het parkeerdek van de Pepper Street Car Park in het centrum van Chester naar een leisure hub met meerdere activiteiten. Opening vindt plaats in oktober 2024. Ondanks veel bezwaar van de omwonenden heeft de gemeente ingestemd met de plannen.

- De nieuwe Rooftop Social Club bestaat uit een mix van street food horeca en spelactiviteiten, waaronder curling, jeu de boules en het spel cornhole. Daarnaast zullen er seizoensgebonden events worden georganiseerd zoals open-air cinema, kunstmarkten en yoga sessies. In eerdere plannen was ook sprake van een ijsbaan. Food en drinks completeren het concept. Er zijn op dit moment vier lokale street food restaurateurs gecontracteerd, maar meer pop-ups worden verwacht. De bar wordt gehost door een team van een bestaand lokaal café dat ook eigendom is van iKO Events.

- *Als referentie interessant omdat het hier gaat om het toevoegen van een commerciële stedelijke functie rondom sport en spel met één verantwoordelijke exploitant. De combi met een horeca-concept maakt het een stuk haalbaarder.*

- Meer info: rooftopsocial.club
- Meer info: chesterstandard.co.uk/news/24562502.chester-car-park-rooftop-leisure-hub-open-next-month/

3. KAI JIP RECREATION CENTRE, HONG KONG

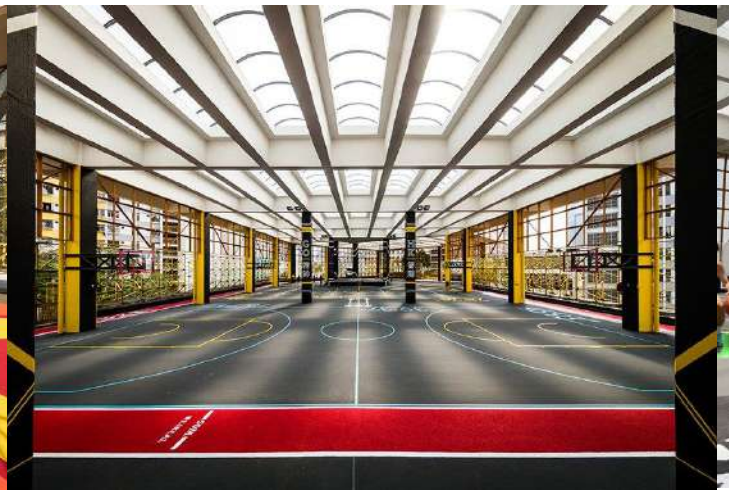
3. KAI JIP RECREATION CENTRE, HONG KONG

- In Kowloon Bay, Hong Kong is in 2018 een voormalige basketbalhal op de Kai Jip parkeergarage uit 1981 omgevormd naar een gevarieerd recreatieprogramma voor de buurt en de directe omwonenden. De basketbalhal stond bekend als de Golden Cage en vormde het hart van de basketbal scene in Hong Kong. De transformatie naar een functie voor de buurt wordt gezien als een investering in sociale cohesie en een duurzame lokale community.

- De overdekte hal is een multifunctionele sporthal geworden met daarnaast diverse fun-elementen, een overdekte running track en outdoor fitness.

- Meer info: onebitedesign.com/kai-yip-recreation-centre

- *Als referentie interessant omdat het hier gaat om het toevoegen van een verbindende functie voor de buurt, gericht op sociale cohesie. De letterlijke invulling van balsporten is bij Paardenveld vanwege de plafondhoogte waarschijnlijk niet reëel, maar andere invullingen zijn natuurlijk wel denkbaar. Zéker wanneer je je daarbij richt op jongeren en de ruimte voor skating, freerunnen of boulderen inricht. De hoge afwerkingskwaliteit draagt bij aan de aantrekkelijkheid. Wel is het belangrijk om ook hier een verantwoordelijke exploitant te selecteren.*

CULTURELE EN MAATSCHAPPELIJKE FUNCTIES

4. PECKHAM LEVELS, LONDON (UK)

4. PECKHAM LEVELS, LONDON (UK)

4. PECKHAM LEVELS, LONDON (UK)

4. PECKHAM LEVELS, LONDON (UK)

4. PECKHAM LEVELS, LONDON (UK)

- Peckham Levels is een culturele hotspot in het zuiden van Londen met een mix aan functies verdeeld over zes verdiepingen – food hall, cafés, auditorium voor muziek en theater, tattooshop, creatieve werkruimtes en dakterras met café.

- Behoud van de brutalistische parkeergarage is ontstaan na een bottom-up buurtinitiatief. Een collectief is opgericht onder de naam Peckham Levels, met daaronder 80 verschillende organisaties die ruimtes invullen voor allerlei gebruiksfuncties. Deels een broedplaats met kunstenaars en creatieve makers. Deels een publieksbestemming met eten, drinken, voorstellingen, tentoonstellingen, uitgaan etc. Elke week weer een andere agenda met activiteiten. Het dakterras met Frank's Café en uitzicht is een trekker van formaat in de zomermaanden.

- Peckham Levels is als geheel een 'merk' geworden, combinatie van buurt-collectief, verzet tegen gentrification en culturele bestemmingsplek.

- *Peckham is als referentie een van de meest interessante voor Paardenveld, om meerdere redenen. Het is een 'bewijs' dat er een veelvoud aan functies denkbaar is in een vergelijkbare constructie: ateliers, studio's, podium, muziekstudio's, horeca etc. Daarnaast ook het benutten van het dak als publieksbestemming met horeca. Juist door het laagdrempelige buurtkarakter van Peckham Levels is het café juist ook een buurtplek (en geen yuppen-plek). Tenslotte is ook het neerzetten van het geheel als één identiteit heel leerzaam; één merk waaronder allerlei kleine units vallen is een interessant gegeven voor Paardenveld.*

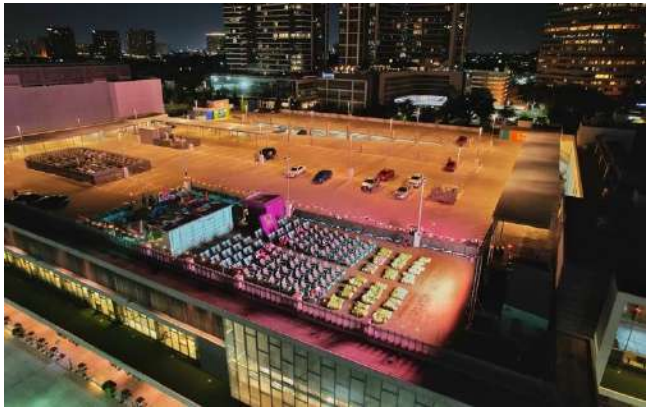

5. NOG TWEE VOORBEELDEN VOOR CULTUUR IN EN OP PARKEERGARAGES

Brewer Street Car Park - Londen (brewerstreetcarpark.com)
In het uitgaansgebied Soho Londen bevindt zich de iconische Brewer Street Car Park waarvan de bovenste ruimten ingezet worden voor tijdelijke culturele events – fashion week, tentoonstellingen, audiovisuele performances, dansvoorstellingen etc.

Rooftop Cinema Club Houston
Op het dak van parkeergarage The Kirby Collection bestaat sinds 2021 een unieke bioscoop in de buitenlucht. Deze biedt een bijzondere filmervaring met een panoramisch uitzicht over de stad. De exploitant is een keten die ook elders in Amerikaanse steden daken benut voor openlucht bioscopen.

6. NOG TWEE VOORBEELDEN VOOR PARKLANDSCHAPPEN OP PARKEERGARAGES

Melbourne SkyFarm

Op het dak van een parkeergarage in Siddeley Street in de Docklands van Melbourne is in 2022 een duurzame stadsoase gecreëerd. Naast 5 ton verse producten per jaar (die gedoneerd worden voor liefdadigheid) wordt de plek gebruikt voor ontspanning, educatie en kleine evenementen.

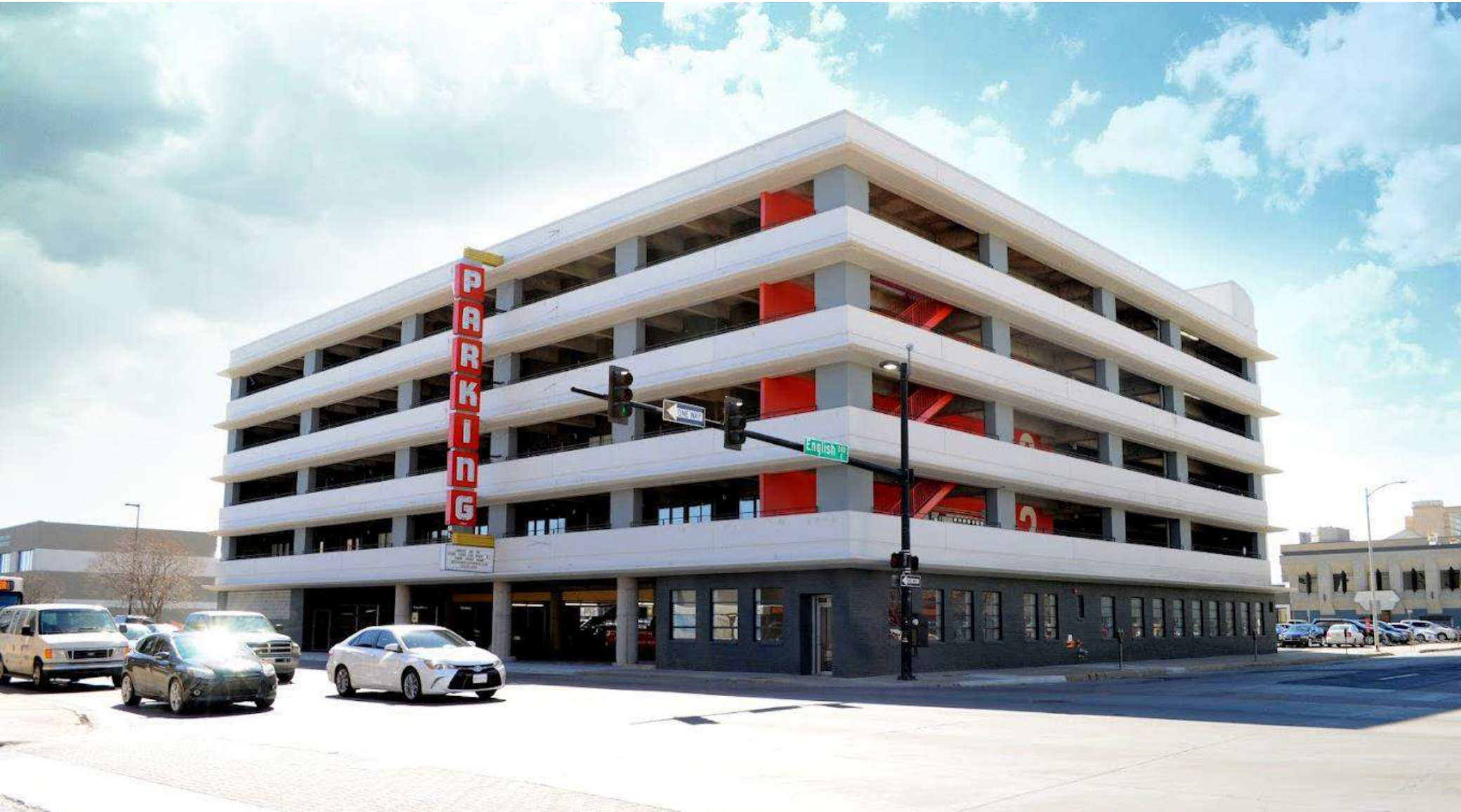

Rooftop Garden Houston Medical Centre

Op het onderbenutte dak (600 m2) van de parkeergarage van een medical centre is een parklandschap ingericht als rustige ontspanningsplek, o.a. met lounge chairs.

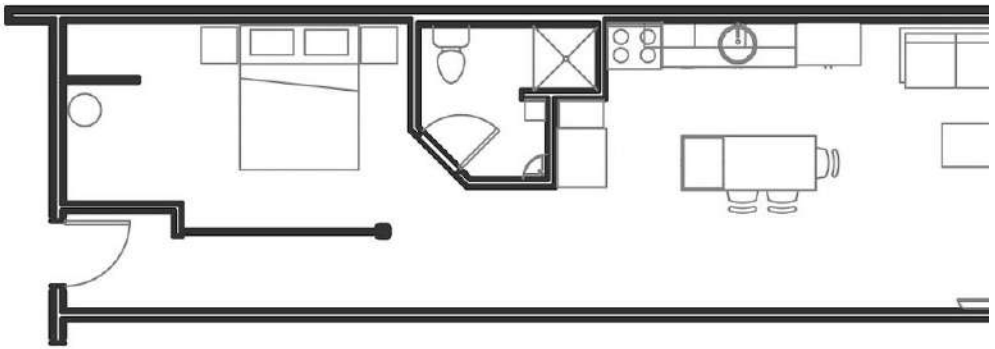
WONEN & WERKEN

7. BROADWAY AUTOPARK, WICHITA (USA)

7. BROADWAY AUTOPARK, WICHITA (USA)

PARKING

7. BROADWAY AUTOPARK, WICHITA (USA)

7. BROADWAY AUTOPARK, WICHITA (USA)

- Wichita is een stad in Kansas (USA) met 400.000 inwoners. De oorspronkelijke parkeergarage van vijf verdiepingen is als Knightley Parking Garage gebouwd in 1949. De capaciteit was 500 parkeerplekken. Er was een wachtruimte met airconditioning, toiletten en een pakket-service.

- Tussen 2016 en 2018 is de parkeergarage door Bokeh Development, een ontwikkelende belegger, omgebouwd naar een wooncomplex met 44 appartementen van 60 a 62 m2 voor short stay (huurcontracten tot een jaar) verdeeld over de vier bovenste verdiepingen.

- Op de begane grond zijn voorzieningen voor de bewoners waaronder een 24-uurs gym, gezamenlijke woonkamer/clubhuis, honden-wasplek en fietsenstalling met abonnement voor deelfietsen. Daarnaast wordt er ruimte verhuurd voor kantoren.

- Een opvallend kenmerk is dat in het gebouw ook nog steeds geparkeerd wordt. Elke verdieping heeft 11 appartementen aan de voorzijde (westzijde) van het gebouw, elk met een terras op de kop van het appartement. Aan de achterzijde (oostzijde) kunnen bewoners hun auto parkeren voor de deur (!). De entree voor auto's op de begane grond ligt aan de voorzijde, de hellingbanen aan de achterzijde van waaruit je op de verdieping je eigen woning kunt bereiken.

- De gevel rondom het gebouw is erg gesloten. Het complex ligt in een typisch Amerikaanse downtown met gridstructuur, grotendeels ingericht op autoverkeer, onvergelijkbaar met Nederlandse binnensteden.

- Meer info: broadwayautopark.com en sheldenarchitecture.com/portfolio_item/broadway-parking-garage/

- *Deze referentie is voor Paardenveld interessant als voorbeeld voor herbestemming naar woningen, maar ook naar werkfuncties. Het voorbeeld laat zien dat het goed mogelijk is om in de bestaande constructie en met dezelfde plafondhoogtes geschikte ruimtes te maken.*

8. THE GARAGE, NORTHWESTERN UNIVERSITY, EVANSTON ILLINOIS (USA)

8. THE GARAGE, NORTHWESTERN UNIVERSITY, EVANSTON ILLINOIS (USA)

- The Garage is een incubator (1200 m2) voor startups en co-offices op de universiteitscampus van Northwestern University in Evanston, Illinois. Binnen een bestaande parkeergarage zijn door architectenbureau Gensler diverse ruimtes ontworpen voor het inrichten van werkruimtes. De strepen op de vloer voor het parkeren zijn behouden.

- *Ook deze referentie is voor Paardenveld interessant als voorbeeld voor herbestemming naar werkfuncties. Het voorbeeld laat zien dat het goed mogelijk is om in de bestaande constructie geschikte ruimtes te maken. In dit geval gaat het om goed afgewerkte ruimtes voor startups, maar uiteraard zijn ook 'rauwere' ruimtes voor creatieve makers zeer goed denkbaar. Overigens laat Kapitaal dat ook al zien in Paardenveld.*

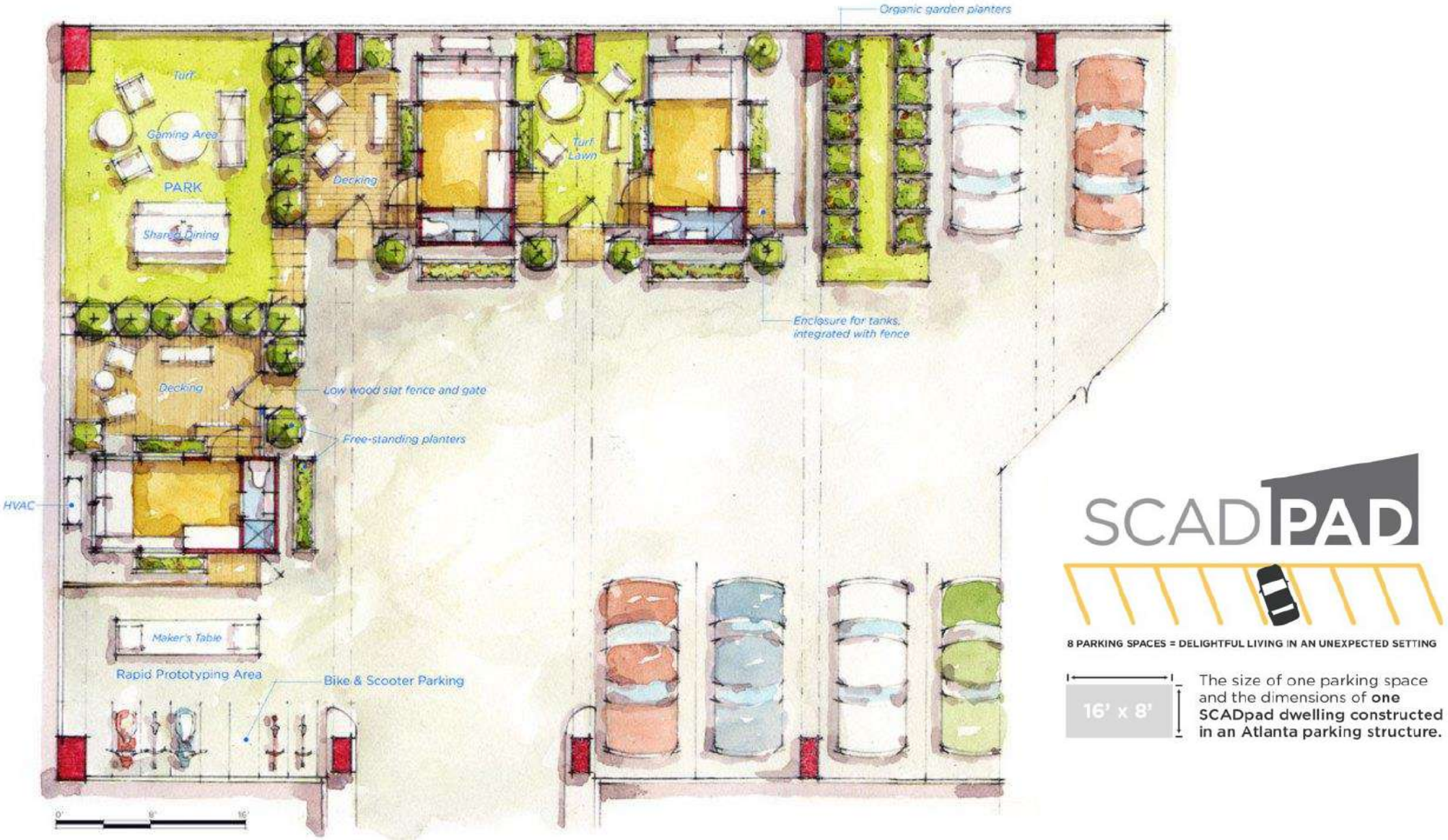

9. SCADPAD TINY HOUSES, ATLANTA (USA)

9. SCADPAD TINY HOUSES, ATLANTA (USA)

9. SCADPAD TINY HOUSES, ATLANTA (USA)

- In Atlanta zijn als pilot in 2014 in een parkeergarage drie tiny houses gerealiseerd onder de naam SCADpad units. Het betreft een project van studenten van de Savannah College of Art and Design (SCAD) School of Building Arts die een micro-living unit van 12,5 m2 hebben ontworpen, de maat van een parkeerplaats in de Verenigde Staten. Vanuit de gedachte dat er een surplus aan parkeerplaatsen is en een tekort aan betaalbare woningen in binnensteden. De SCADpad heeft een eigen keukenunit, koelkast, douche en toilet, slaap- en leefruimte.

- Meer info: scad.edu/scadtv/video/scadpad-next-generation-micro-housing-atlanta

- *Aanvullend op de luxere afwerking in Broadway Autopark Wichita (referentie 7) is dit een interessante referentie om te latenzien hoe op een goedkopere wijze ook (kleine) units voor wonen of werken in de parkeerconstructie gerealiseerd kunnen worden. In dit geval zelfs zeer kleine units. Je kunt je voorstellen dat dit soort units op de 4e verdieping onderdeel zijn van een bredere invulling met allerlei programma's in units met een gedeelde ruimte daartussen.*

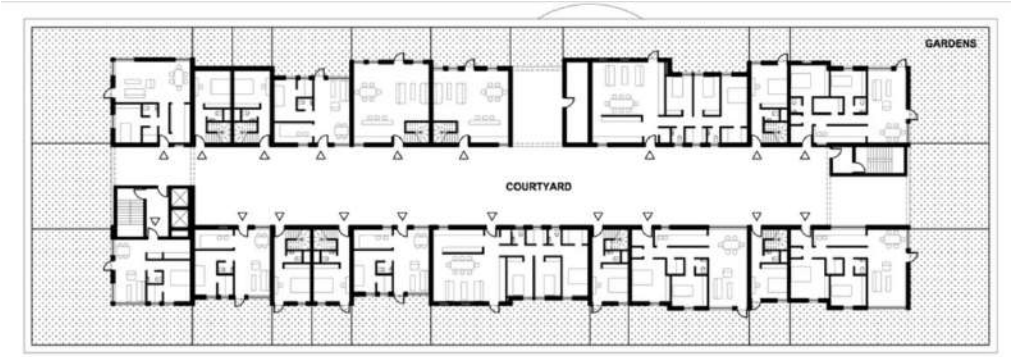

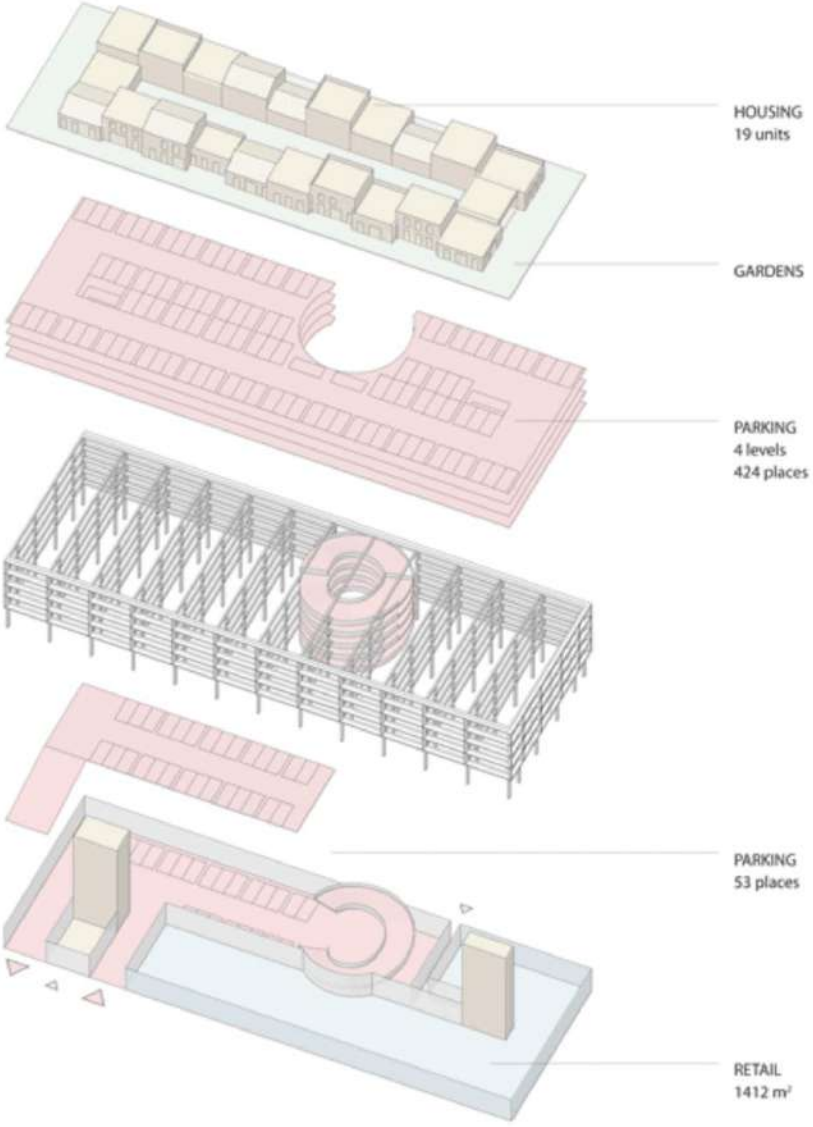
10. ROOFTOP HOUSING, PARKING EURATLANTIQUE BORDEAUX (FR)

10. ROOFTOP HOUSING, PARKING EURATLANTIQUE BORDEAUX (FR)

10. ROOFTOP HOUSING, PARKING EURATLANTIQUE BORDEAUX (FR)

- Architectenbureau Brisac Gonzalez heeft in 2014 een ontwerp gemaakt voor een meerlaagse parkeergarage met retail op de begane grond en (houten) woningen op het parkeerdek. Het gaat om 450 parkeerplaatsen, 1400 m2 retail en 19 appartementen in een groen parklandschap. Het project stond in de planning om gebouwd te worden maar dat is uiteindelijk niet gebeurd. Meer info: dezeen.com/2014/02/07/car-park-with-apartments-on-its-roof-by-brisac-gonzalez/

- *Hoewel niet gerealiseerd is deze referentie interessant voor Paardenveld omdat het laat zien hoe wonen (of werkunits) op hetdak in een lichte constructie eruit kunnen zien.*

HORECA

11. DAKKAS HAARLEM (NL)

11. DAKKAS HAARLEM (NL)

11. DAKKAS HAARLEM (NL)

11. DAKKAS, HAARLEM (NL)

- Parkeergarage De Kamp ligt in de historische binnenstad van Haarlem en bestaat uit 650 parkeerplaatsen over tien verdiepingen. De parkeergarage dateert uit 1973 en heeft een eenvoudig en functioneel ontwerp.

- Op het dak van Parkeergarage De Kamp bevindt zich een opvallende horecalocatie; de Dakkas. Het idee voor de Dakkas ontstond vanuit de wens om meer groene en toegankelijke stadsruimte te creëren op onverwachte plekken, zoals daken van gebouwen. De Dakkas werd geopend in 2017 en is sindsdien een populaire bestemming geworden voor zowel bewoners als toeristen.

- Naast de unieke locatie en het uitzicht ligt de nadruk op duurzaamheid en gezondheid, bijvoorbeeld door duurzame materialen te gebruiken en lokale en biologische producten aan te bieden (onder meer vanuit een eigen tuin in de Haarlemmermeer). Vanaf het begin was het duidelijk dat het een paviljoen van glas moest zijn om zodoende het uitzicht ook binnen vanuit elke hoek te kunnen zien. Een logische gedachte was een kas op het dak – ofwel de Dakkas. De kas is nog eens extra verhoogd met een houten platform met gunstig effect op het uitzicht.

- In 2020 zijn er ook bomen 'geplant'. Waar het normaal gesproken door het gewicht van de kluit lastig is om bomen op een bestaand dak te plaatsten, (bestaande daken zijn constructief niet berekend op het toevoegen van een groot extra gewicht) , is hier gewerkt met een door The Urban Jungle Project ontwikkelde boomveer, een plugin lichtgewicht systeem voor op bestaande daken. Ideeën zijn er om de rest van het parkeerdek in te gaan richten als park.

- Het initiatief kwam van twee lokale initiatiefnemers die iets goeds wilden doen met deze interessante plek. Het traject van idee naar uitvoering heeft veel tijd gekost omdat mensen moesten worden overtuigd en geld moest worden gevonden (onder meer via crowdfunding).

- Meer info: dakkas.nl

- *Als referentie interessant voor Paardenveld omdat hier een aansprekend concept is ontwikkeld in de binnenstad van Haarlem en zeker ook in Utrecht goed zou werken. Het gaat hier specifiek om het benutten van het daklandschap. De combi van horeca, groen en uitzicht weet mensen 'naar boven' te trekken; een combinatie die er nog niet is in de stad.*

12 / 13. MEER VOORBEELDEN HORECA

- Horeca in en (vooral) op parkeergarages is een dankbare functie omdat het veel publiek trekt. Enerzijds als plek met uitzicht (rooftop horeca) en anderzijds als plek waar de hele buurt kan samenkomen (food hall concept).

12. Park Rooftop Bar Lissabon

Populair café met panoramisch uitzicht over Bairro Alto op het dak van parkeergarage Calcada do Combro.

13. World of Food Amsterdam

De voormalige Develstein parkeergarage in Amsterdam Zuidoost was van 2015 tot 2023 herbestemd tot World of Food, een food hall concept met een mix van 30 verschillende keukens uit Amsterdam Zuidoost: Pakistaans, Surinaams, Caribisch, Thais, Syrisch, Mexicaans, Ghanees, Egyptisch, Indonesisch, Indiaas etc. (En een McDonalds).

AANVULLENDE IDEEËN

voor dak en gevel

14 / 15. AANVULLENDE IDEEËN VOOR LICHTE CONSTRUCTIES OP HET DAKLANDSCHAP

11. Buck Street Market Camden London
Een van de vele voorbeelden van tijdelijke container-constructies. In Camden, Londen, is met een eco-vriendelijk imago met containers een 'street market' ontstaan met een mix van horeca en winkels. Deze staan niet op een dak maar dat is wel denkbaar.

12. Sou Fujimoto Architects, house vision exhibition Tokio
Lichte houten constructies voor betaalbare huurwoningen. Denkbaar ook als tijdelijke constructies.

16. AANVULLENDE IDEEËN VOOR DAKPARK | PAKT Antwerpen

17. AANVULLENDE IDEEËN VOOR EEN GEVELTRAP

Urban Staircase Rotterdam

Urban Staircase Rotterdam

The Podium Rotterdam

Belvedere stairs, Paris

18. AANVULLENDE IDEEËN VOOR EVENEMENTEN | dak en gevel

19. AANVULLENDE IDEEËN – meer info over het benutten van daken

- European creative rooftop network: https://ecrn.city
- Dakenraad, platform voor dak en gevel: https://www.dakenraad.nl/dakpark-het-volledige-park-bovenop-een-parkeergarage-is-vanaf-nu-te-bezoeken/

Het roze dak met de roze trap op het Nieuwe Instituut (MVRDV)

studio BNL

makers van stad en land

UrbanXchange

BIJLAGE
CHRONOLOGISCHE HISTORIE IN BEELDEN

Locatie Parkeergarage Paardenveld

TIJDLIJN HISTORIE LOCATIE PAARDENVELD

1150

- **De locatie** is gevormd door de aanleg van de singel in de 12e eeuw. Na het verkrijgen van stadsrechten in 1122 werd ter verdediging rondom de stad de Stadsbuitengracht aangelegd. Op de noordoostelijke hoek van deze singel werd een uitkijktoren geplaatst die in de 13e eeuw werd vervangen door de ronde bakstenen Bollaertstoren. Onderaan deze toren lag een oefenterrein van de schutterij.

- **De naam Paardenveld** verwijst naar de paardenmarkt die in de 16e eeuw werd gehouden op dit open terrein.

1550

- De verdedigingswerken werden gebruikt als locatie van tal van molens. Op het Paardenveld stond aanvankelijk tussen 1573 en 1674 de houten Voormolen. In 1745 werden op de stadswal de bakstenen molens Rijn en Son en de Meiboom gebouwd die beide rondom 1912 zijn gesloopt. In de 17e eeuw stond hier ook een galg.

1750

- Met de groei van de stad werden in de 19e eeuw de stadswallen afgebroken en bruggen over de Stadsbuitengracht aangelegd. In 1896 kreeg het Paardenveld een brug naar de Catharijnesingel, de Molenbrug. Tussen 1912 en 1928 stond op het Paardenveld een veilinggebouw voor groenten. De kade werd als laad- en losplek ingericht. In 1929 werd het nieuwe hoofdbureau van politie geopend. Het open terrein van het Paardenveld werd decennialang gebruikt als marktplaats en maaiveldparkeren.

1900

- In de jaren zestig ontstond steeds meer behoefte om met wegen en parkeerplekken ruimte te maken voor auto's in de stad. Rond 1970 is het noordwestelijke deel van de Stadsbuitengracht gedempt om plaats te maken voor het autoverkeer. Met het dempen is in 1969 ook de Molenbrug gesloopt. Tegelijkertijd werd begonnen met de bouw van een bovengrondse parkeergarage.

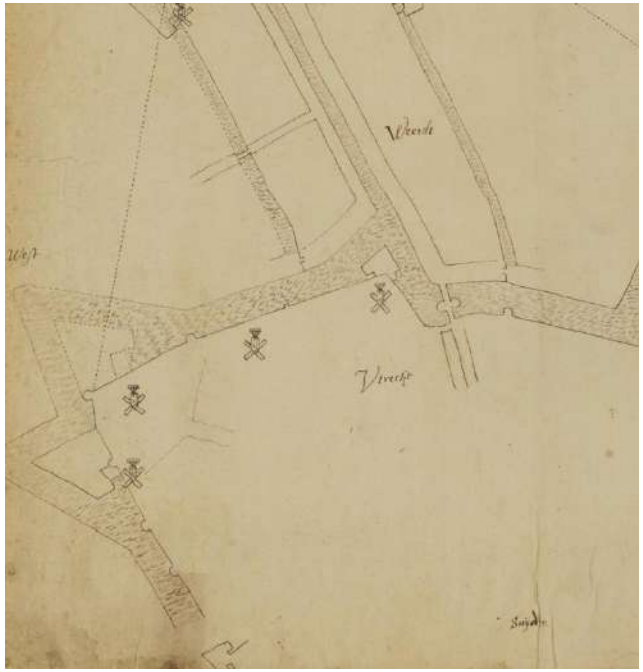
1970

- **Parkeergarage Paardenveld** is in 1970 geopend. Naast parkeren over meerdere lagen bevatte de garage een autoshowroom voor Mercedes-Benz en in de beginjaren ook een tankstation van Elf. Tussen 1980 en 1995 werd een deel van de benedenruimte gekraakt en in gebruik genomen als popconcertzaal de Vrije Vloer en tentoonstellingsruimte de Vrije Galerie. In de loop der jaren werden de commerciële ruimten onder meer gebruikt voor een muziekwinkel, camerawinkel en vuurwerkhandel. In de huidige tijd zijn de ruimten op benedenverdiepingen in gebruik door horeca, sport, creatieve broedplaats, kantoorruimte en sup- en kanoverhuur.

- **Een nieuwe stedenbouwkundige situatie** is ontstaan met het herstellen van de Catharijnesingel in 2015. Op de plek van de oude Molenbrug is de nieuwe Paardenveldbrug aangelegd. Op de noordoostelijke hoek is een groen park ontstaan waar tussen 2017 en 2022 het pop-up restaurant Roost aan de Singel stond. Het park krijgt in 2025 een volledig nieuwe inrichting. In 2025 gaat het eigendom van de parkeergarage over naar de gemeente.

2015

Zicht op het Paardenveld met de Voormolen (tijdsbeeld 1573-1674). De molen sneuvelde tijdens een zomerstorm in 1674

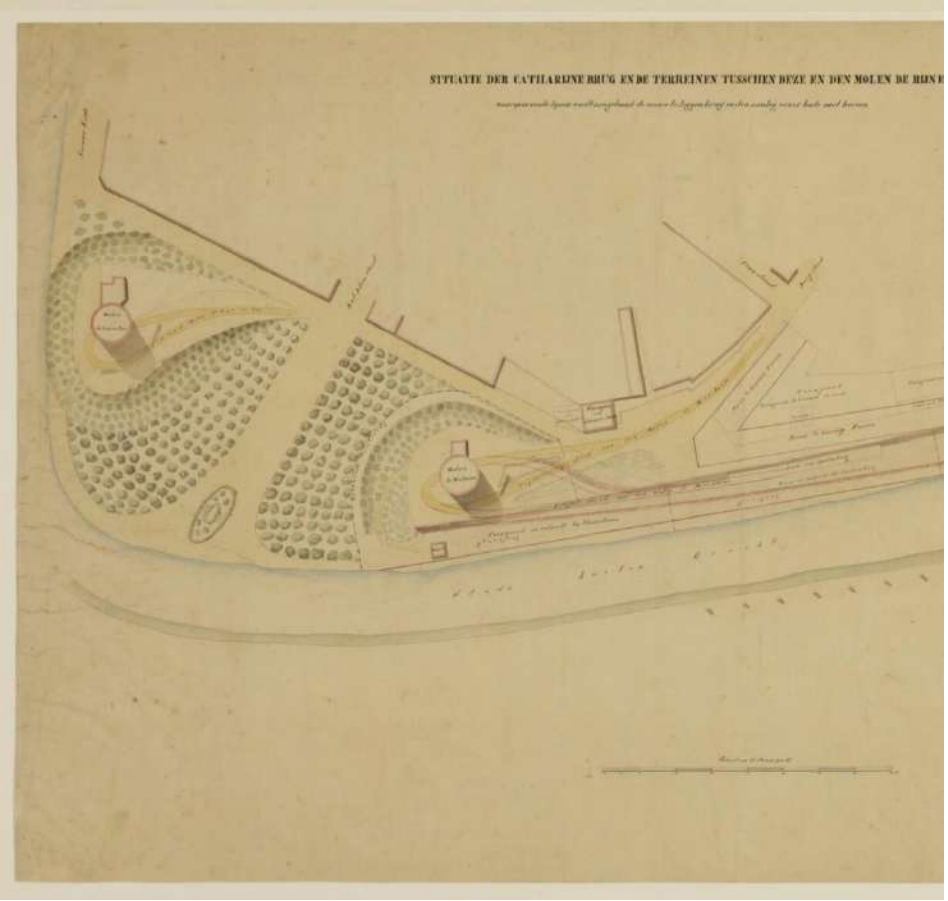
Zicht vanaf het Paardenveld op de Waterstraat en de Jacobikerk 1660

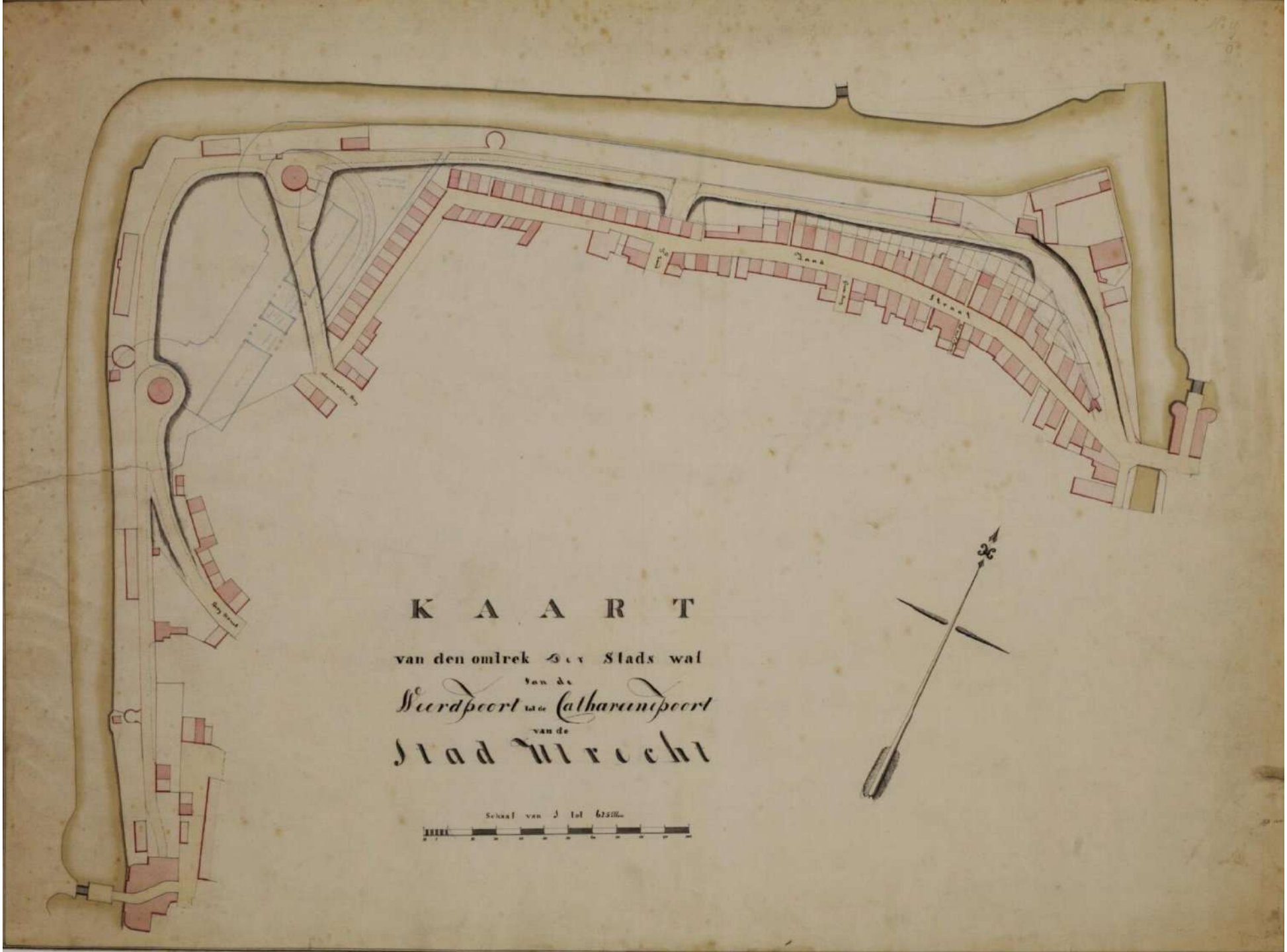

Zicht op het Paardenveld met de twee molens Rijn en Son en de Meiboom met op de voorgrond de Molenbrug – tijdsbeeld 1896-1912

SITUATIE DER CATHARINE BRUG EN DE TERREINEN TUSSCHEN DEZE EN DEN MOLEN DE RIJN

Catharijne Tarken markt
Catharijne straat
Catharijne Kade
STADS
Amsterdamsche straatweg
Project
VEG VAN

K A A R T
van den omtrek der Stads wal
van de
Weerdpoort tot de Catharinepoort
van de
Stad Utrecht
Schaal van 1 tot 6250

Dr. Trenkler Co., Leipzig. 18221

UTRECHT

Catharijnekade

Dr
Schutsluis
elust
Sl
Oph Br

Paardenveld open terrein voor markten en maaiveld-parkeren – tijdsbeeld 1912-1968

Groentemarkt op het Paardenveld – tijdsbeeld jaren 1920

Een kijkje op de Utrechtsche kaasmarkt, welke op het Paardenveld wordt gehouden. Dat de aanvoer niet gering is, blijkt wel uit het groote aantal „kaasbrikken".

Door zijn centrale ligging wordt Utrecht meer en meer het vertrouwd van handel en industrie. Daarmee zuigt ook de omvang van de markten en veilingen. Aan de Rijnkade [illegible] vrij merkwaardig een afbeelding geven : hunne dagelijkse honderden voerlozingen hun ligging genoeg uit wrochten, bestemd voor het veilinggebouw aan het Paardenveld. : Morgens heel in de vroegte is het hier al een drukte van belang.

DE DRUKTE AAN DE RIJNKADE

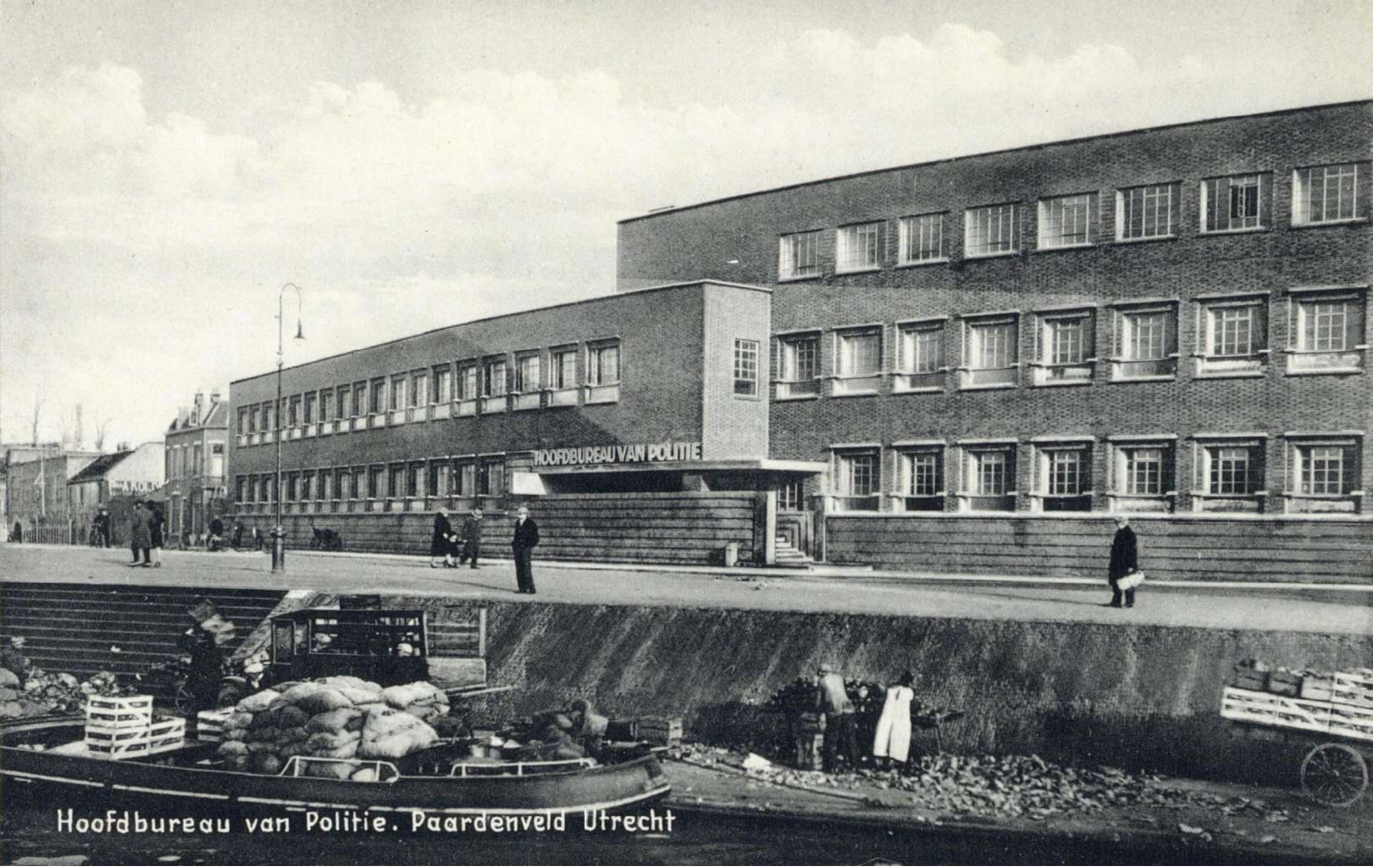
GEZICHT OP DE CATHRIJNESINGEL TE UTRECHT

Vooral op marktdagen heerscht hier, zoowel op den wal als op het water, een levendige drukte en geeft een goede indruk van Utrecht als handelstad.

Utrecht's burgemeester was na de opening de eerste kooper ter bloemenveiling; hij kocht een mooie azalea.

Hoofdbureau van politie gerealiseerd in 1929 met de Catharijnekade als laad- en losplek o.a. voor de markten op het Paardenveld

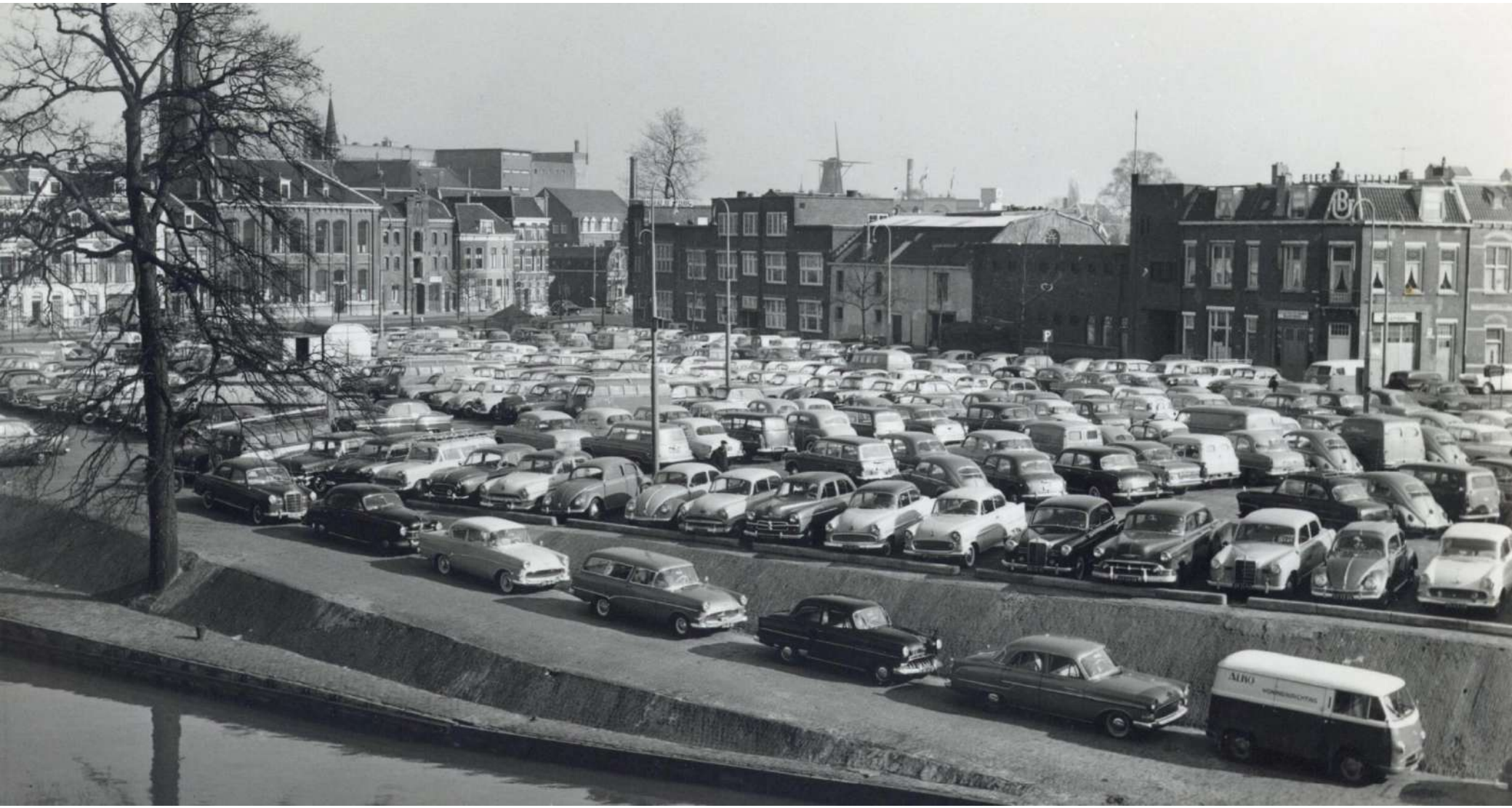

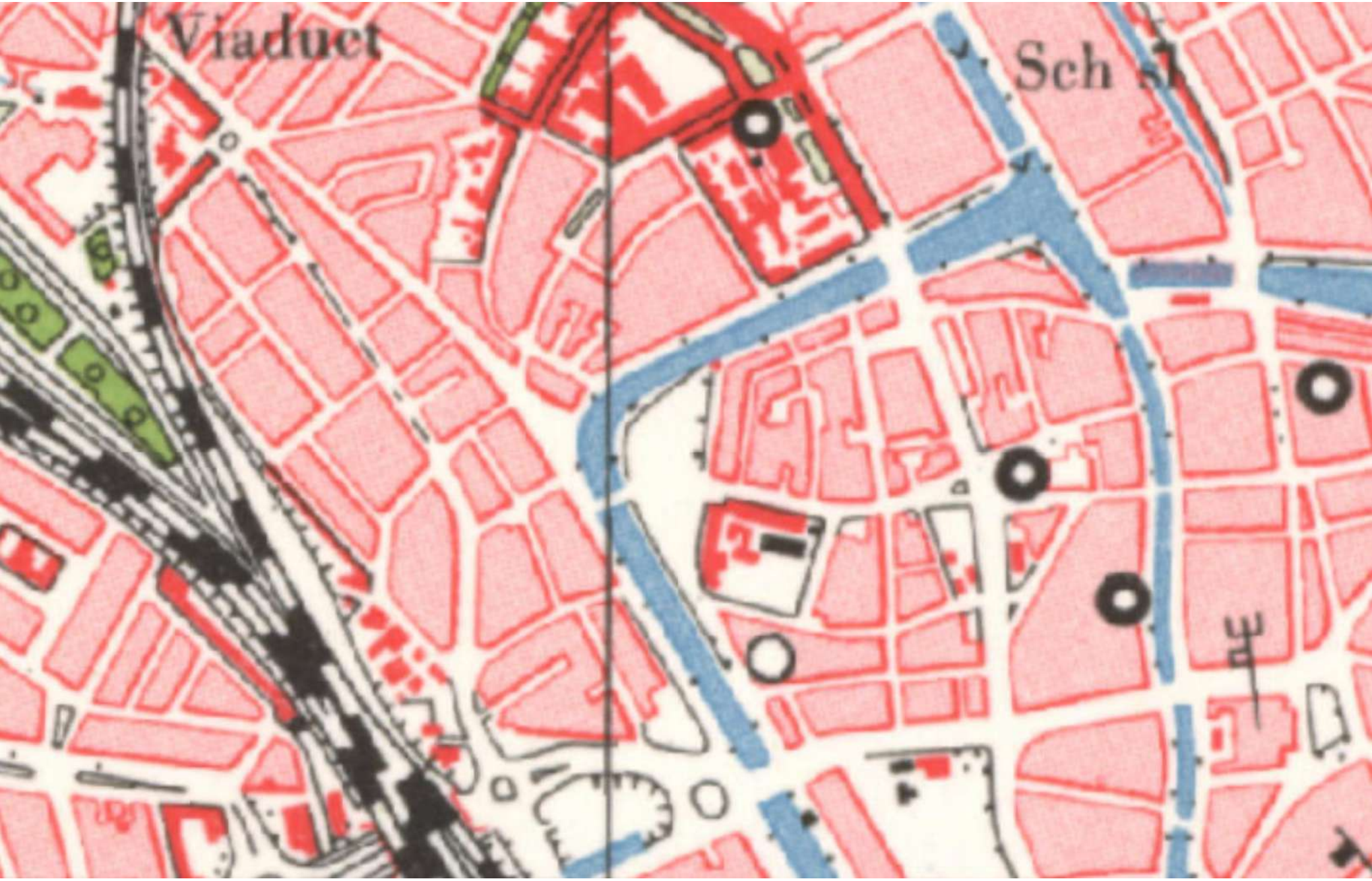

Molenbrug (gesloopt in 1969 bij demping singel)

ALKO

Viaduct
Sch

Demping van de singel en aanleg van de rotonde Paardenveld in 1969-1970

SINGER

De nieuwe Parkeergarage Paardenveld met autogarage (Mercedes-Benz) en tankstation (Elf) – tijdsbeeld 1970-1980

1976 – zicht op Paardenveld vanaf het oosten met rechts de Weerdsingel

PASTOOR VAN NUENENSTRAAT

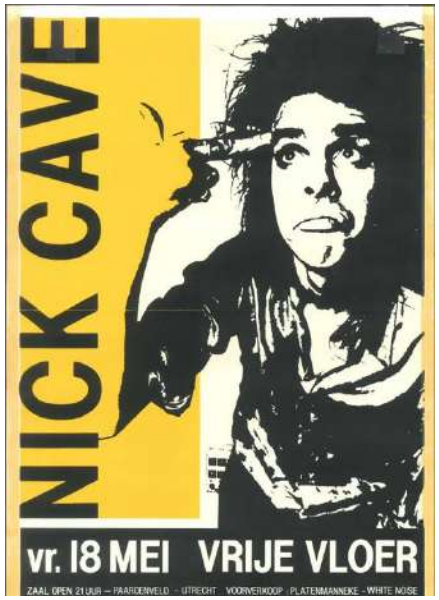

elf

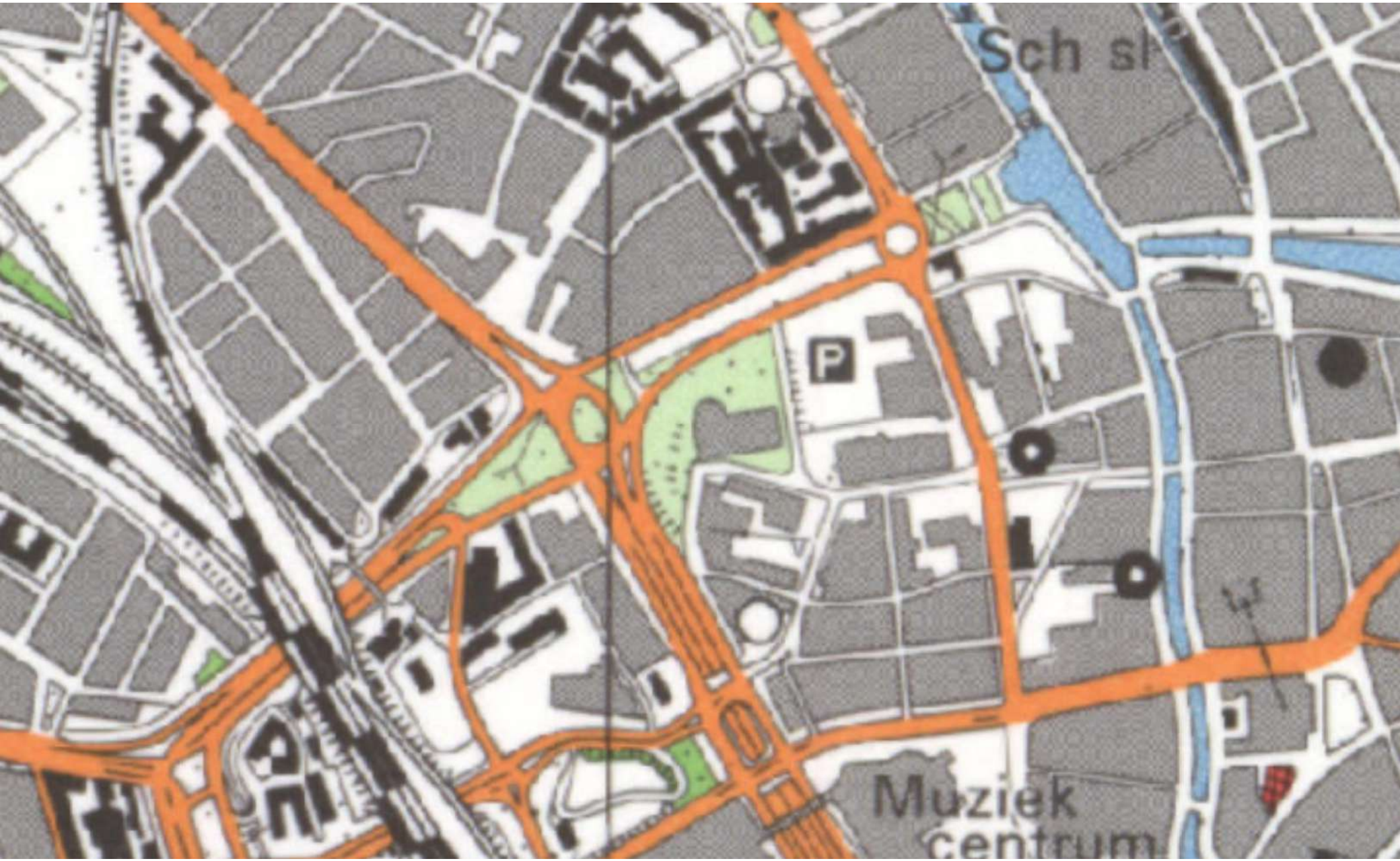

De Vrije Vloer en De Vrije Galerie – tijdsbeeld 1980-1995

VRIJE GALERIE

JAARMARKT
VRIJE GALERIE

76-FX-78
NL GB

Sch si
P
Muziek
centrum

PARKEER
GARAGE
elf

Bouw wooncomplex Pastoor van Nuenenhof (zicht vanaf Parkeergarage Paardenveld)

1987 - Met links een feesttent ter gelegenheid van de viering voor het behoud van Wijk C

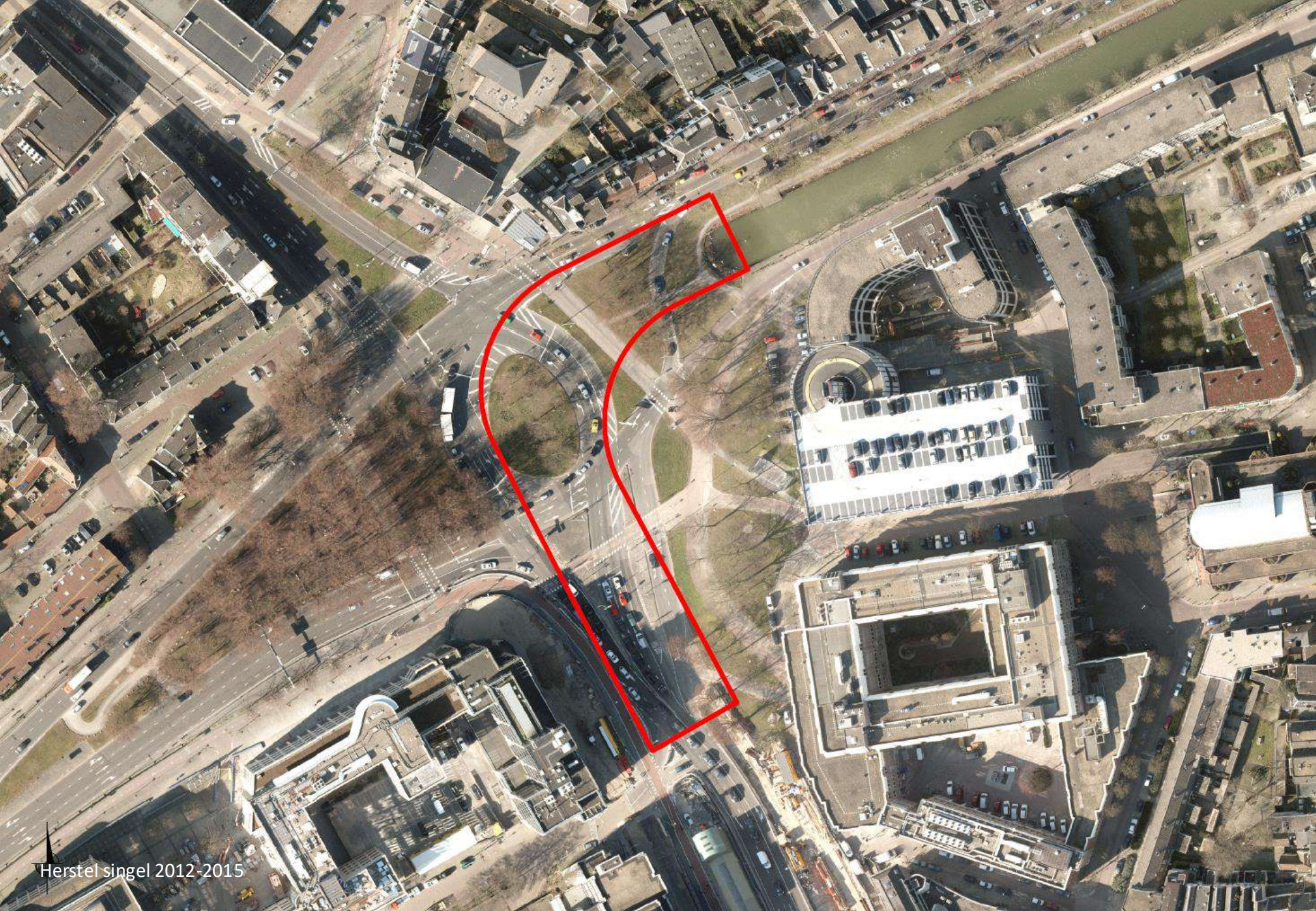

elf

Prinsenveld

PARKEERGARAGE
PAARDENVELD
BETAAL
AUTOMAAT
INGANG
PARKEER
GARAGE
klein

Herstel singel 2012-2015

legenda

Park Paardenveld met tijdelijk horeca paviljoen Roost aan de Singel – tijdsbeeld 2017-2022

studio BNL

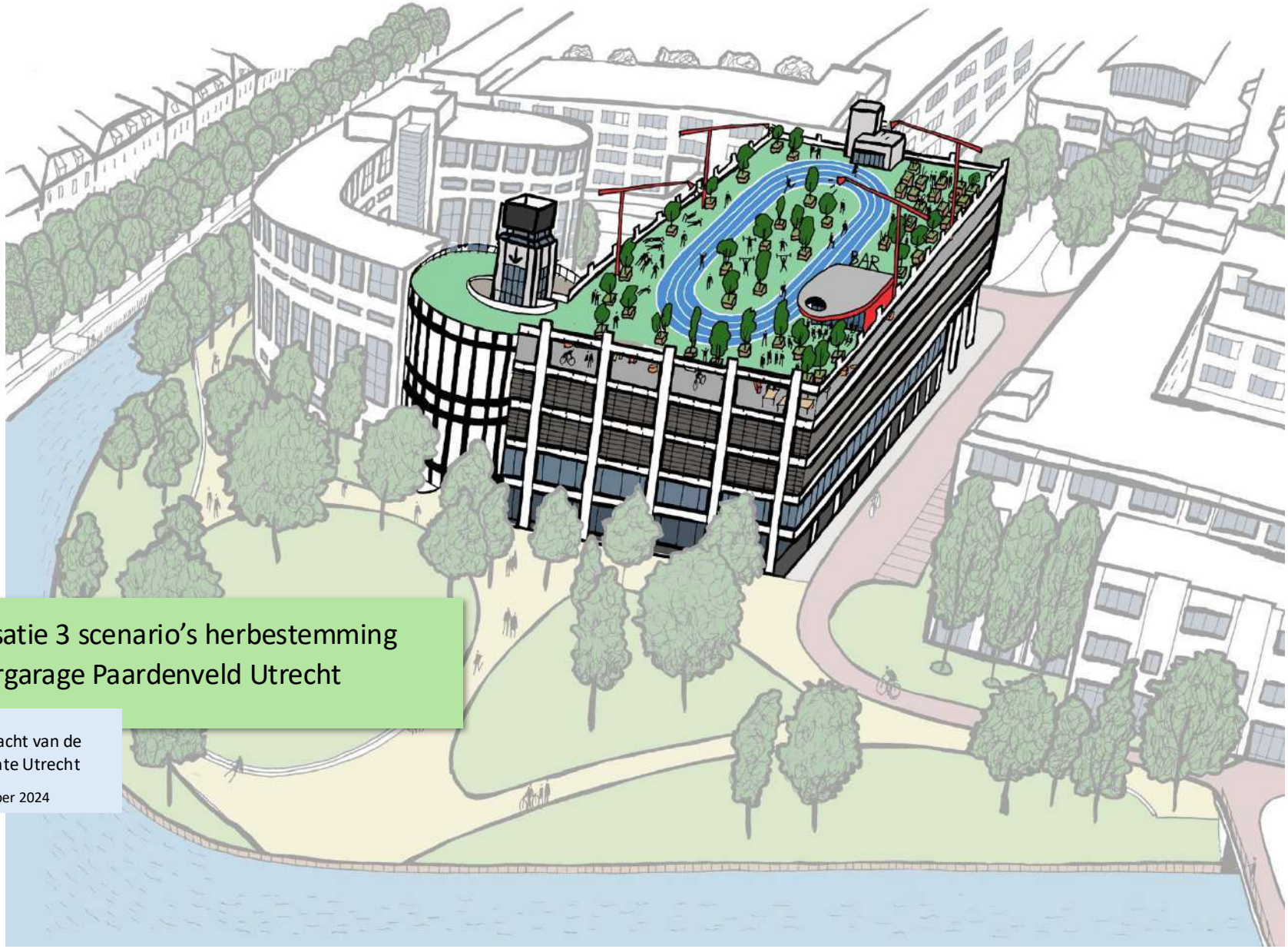
makers van stad en land

UrbanXchange

Deelopdracht II

visualisaties van de 3 programmatische mogelijkheden

Parkeergarage Paardenveld Utrecht

Visualisatie 3 scenario's herbestemming Parkeergarage Paardenveld Utrecht

In opdracht van de gemeente Utrecht

2 december 2024

studio B NL makers van stad en land

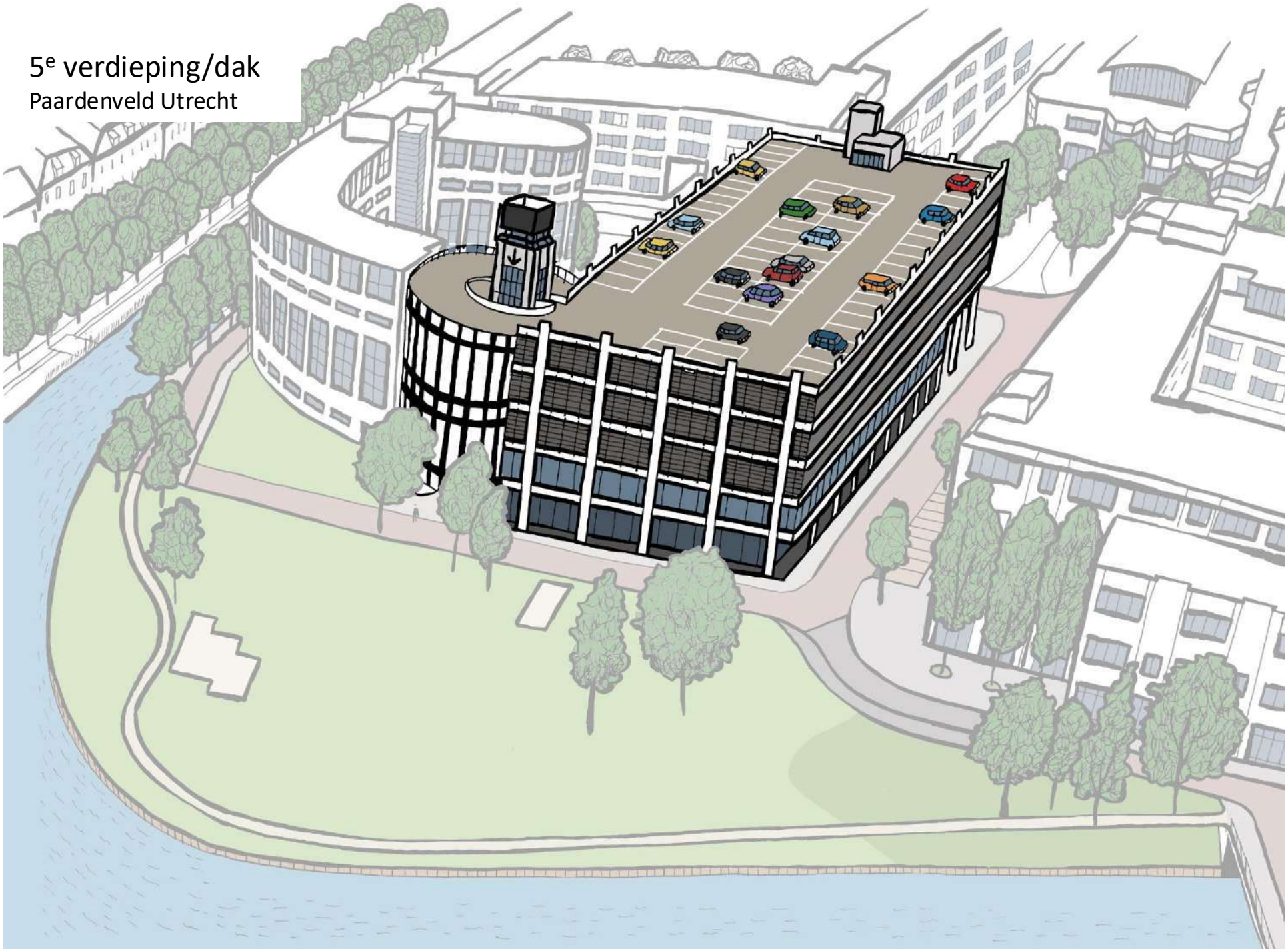
UrbanXchange

Huidige situatie

Paardenveld Utrecht

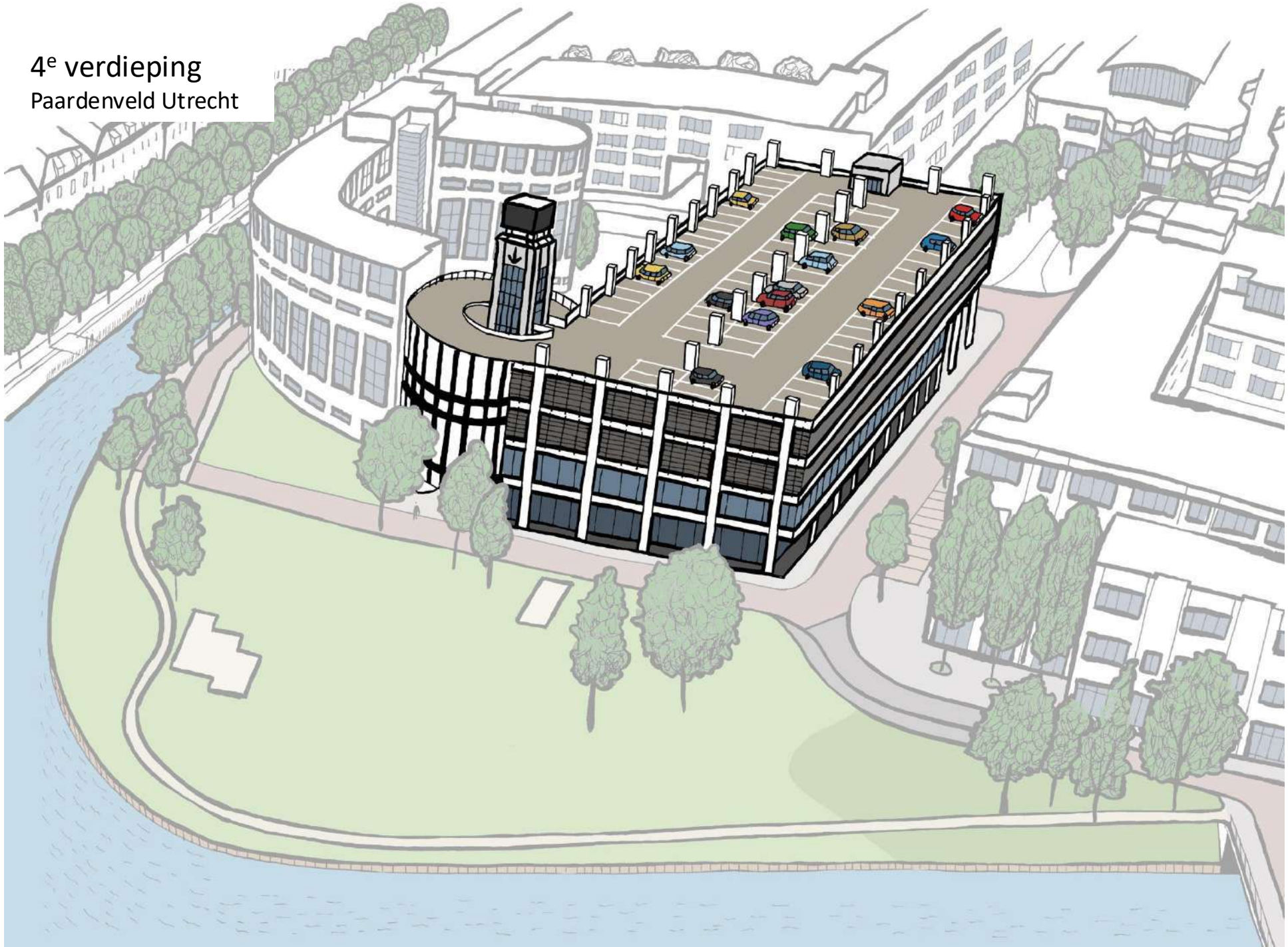
5e verdieping/dak

Paardenveld Utrecht

4e verdieping

Paardenveld Utrecht

Situatie na herinrichting park

Paardenveld Utrecht

Herinrichting park Paardenveld

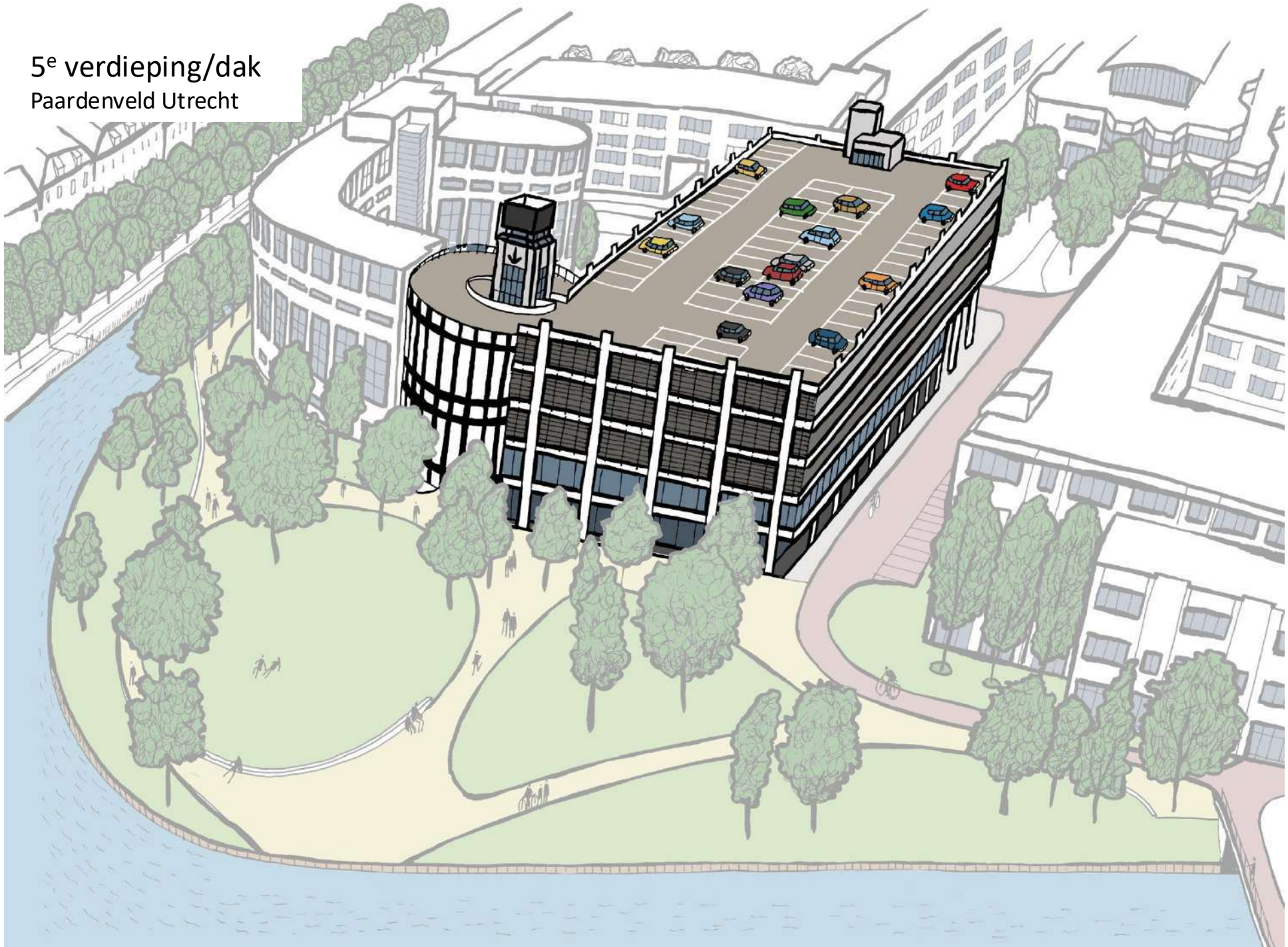
Bestemming:
De gemeente Utrecht heeft een PvE opgesteld m.b.t. de herinrichting van Park Paardenveld. Het onderstaande functionele ontwerp betreft vooralsnog een concept. De parkeergarage wordt in dit ontwerp niet meer gescheiden door een weg, zoals dat nu wel het geval is. De aanleg ervan is voorzien in 2025/2026.

▲ het Functioneel Ontwerp voor Park Paardenveld. Binnen de huidige kostenraming van Park Paardenveld is er uitvoeringsbudget voor het gedeelte binnen de plangrens (rode stippellijn). Het deel binnen de blauwe stippellijn past niet binnen de kostenraming maar hierin geldt het Functioneel Ontwerp (FO) als toekomstambitie.

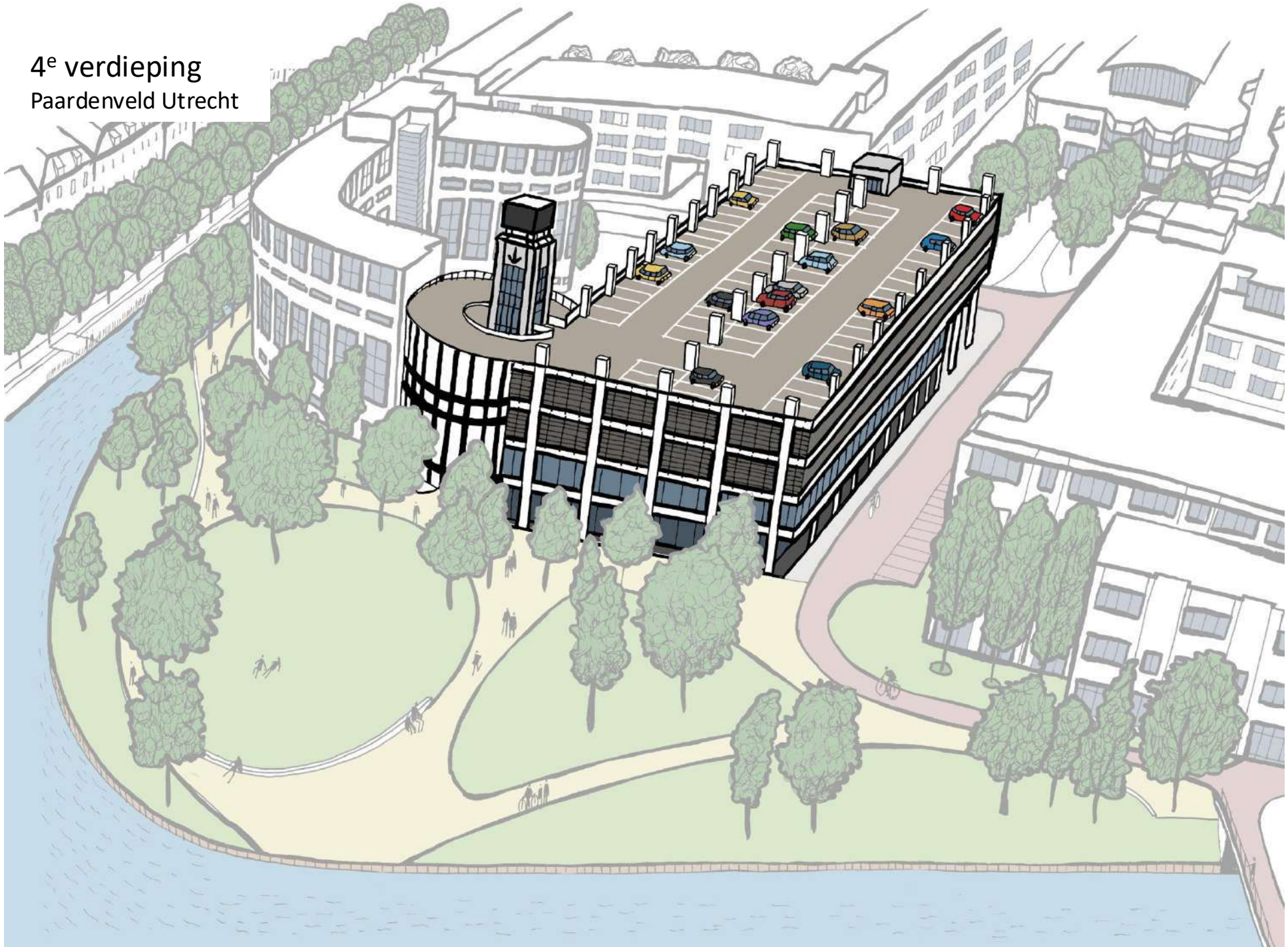
5e verdieping/dak

Paardenveld Utrecht

4e verdieping

Paardenveld Utrecht

Scenario 1

De nieuwe Vrije Vloer

Paardenveld Utrecht

Concept ‘de Nieuwe Vrije Vloer’

Bestemming:
Een cultureel-maatschappelijk voorziening met relatief lage huren
Het gebied is openbaar toegankelijk ofwel via de interne trap, de lift en via een nieuw te realiseren externe trap, gelegen langs de lange zijde van de parkeergarage.
Er heerst een bottom-up sfeer.

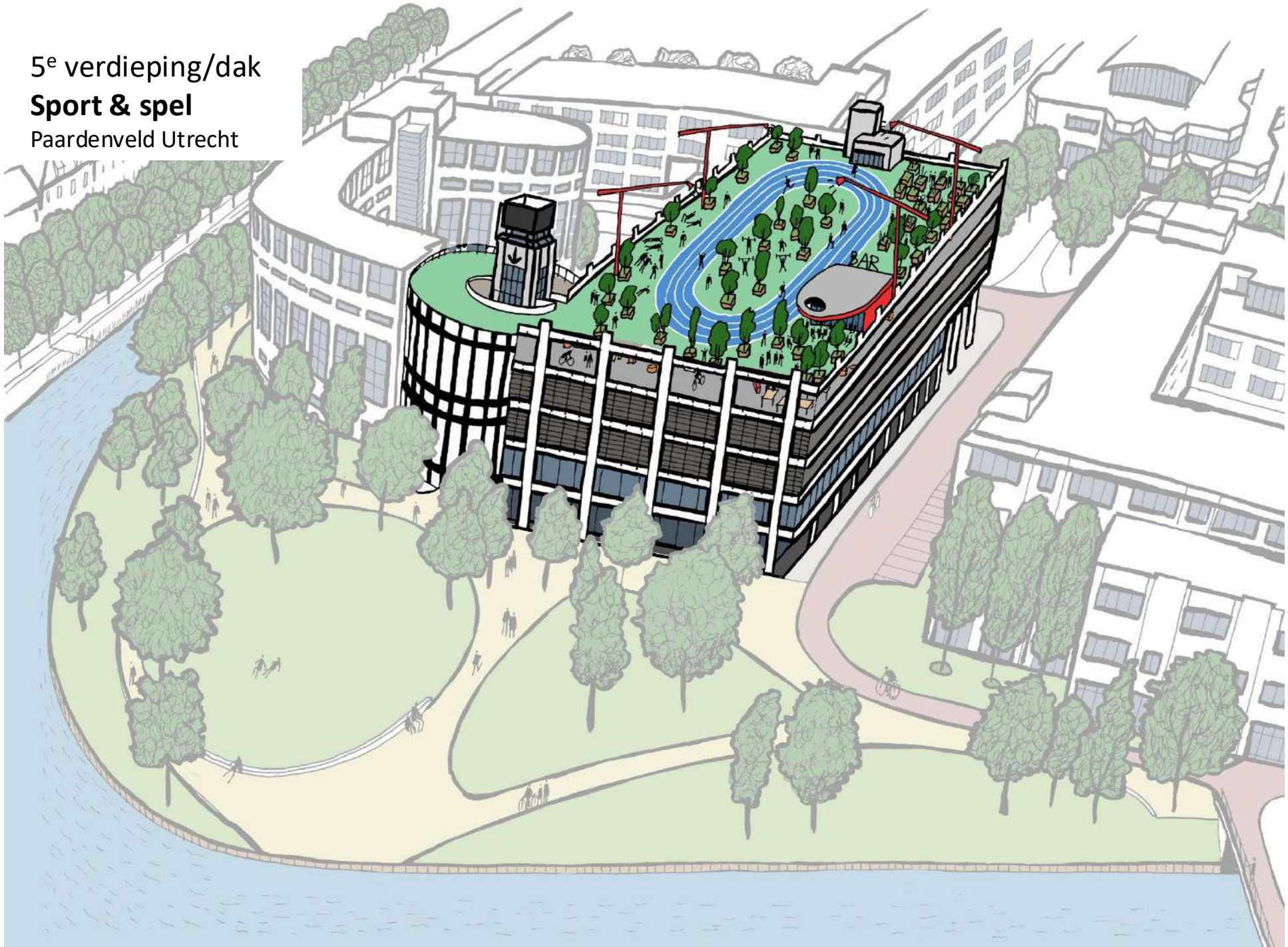
5e verdieping/dak:
Sport en spel en met een relatie met het bestaande park. Bij realisatie van een externe trap wordt het park als het waren verlengd tot boven op het dak.
Te denken valt hier aan een hardloopcircuit, fitnesstoestellen, een klimwand, trampolines, jeux de boules of minigolf. Het lijkt interessant een relatie te leggen met de huidige sportfaciliteiten op de begane grond. De trap zelf is ook onderdeel van de sportfaciliteit.
Er is plek voor een kleine horecavoorziening die bijdraagt aan de sociale controle. Vanuit hier kunnen ook diverse sportattributen worden gehuurd/uitgeleend.
Doordat er midden op het dek geen gebouwde voorziening zullen zijn, kan het dek verder gebruik worden t.b.v. evenementen, zoals een foodtruckfestival, een lokale markt, een drive-inn cinema of een schaatsbaan in de winter.
Bomen in grote bakken (onderhouden door horecaondernemer) dragen bij aan de groenbeleving van het dak.

4e verdieping:
Deze verdieping worden laagdrempelige werkruimten of ateliers ontwikkeld. Hierbij wordt met name gedacht aan kunstenaars en ‘makers’. Het betreffen vrijstaande units of cabines die als het ware tussen de 2 vloeren worden ‘geschoven’. De buitengevel van de parking blijft open, waardoor er een buitenklimaat heerst. De bestaande gevelbeplating dient te worden verwijderd, zodat er overal voldoende lichttoetreding kan plaatsvinden.
De ruimte tussen deze units is collectieve ruimte ten behoeve van deze ondernemers. Hier kan eventueel ook een beperkt publieksprogramma worden verzorgd. De plek kan verder gebruikt worden t.b.v. kleinschalige evenementen, tentoonstellingen en debatten.

5e verdieping/dak

Sport & spel

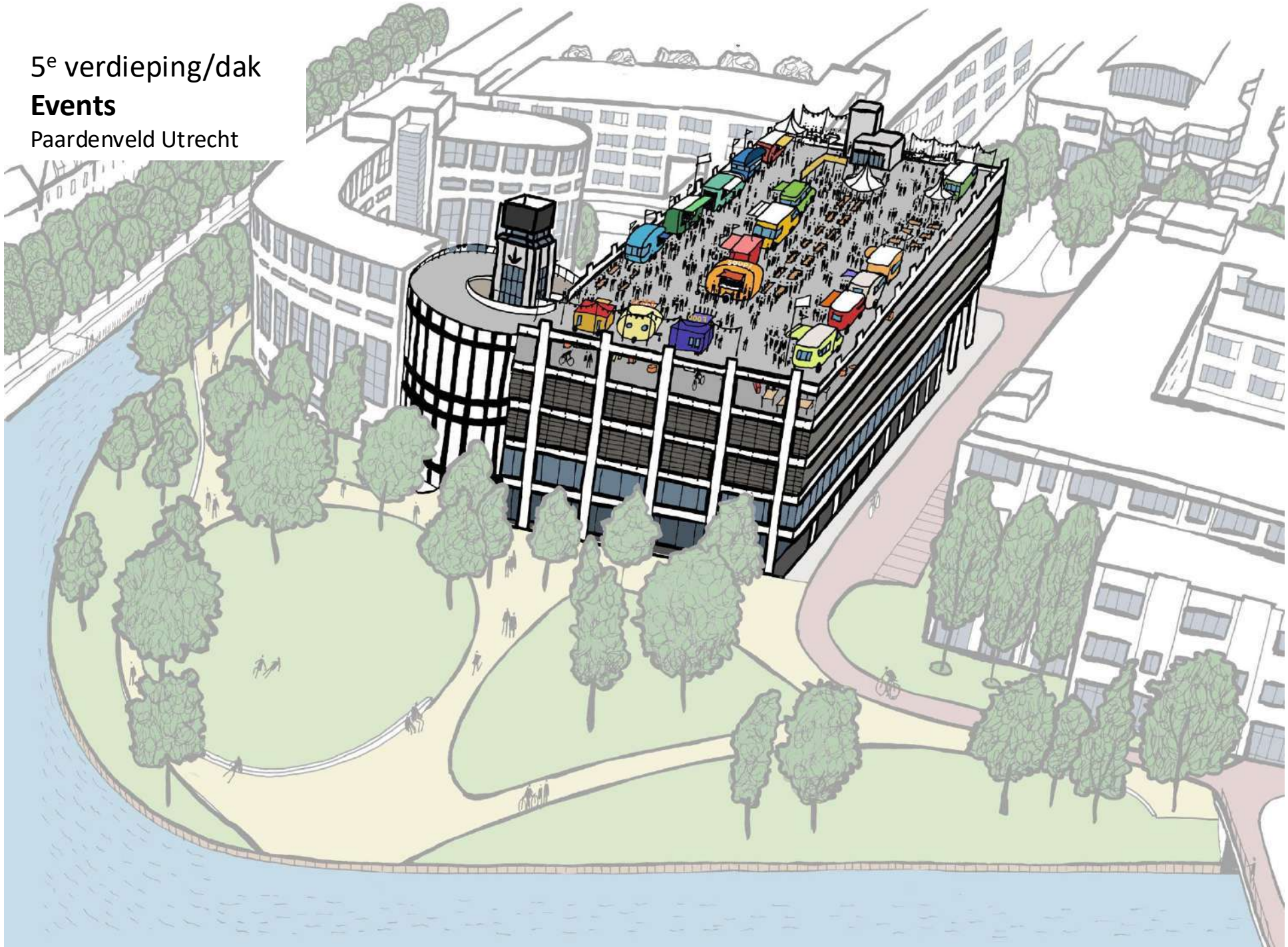
Paardenveld Utrecht

5e verdieping/dak

Events

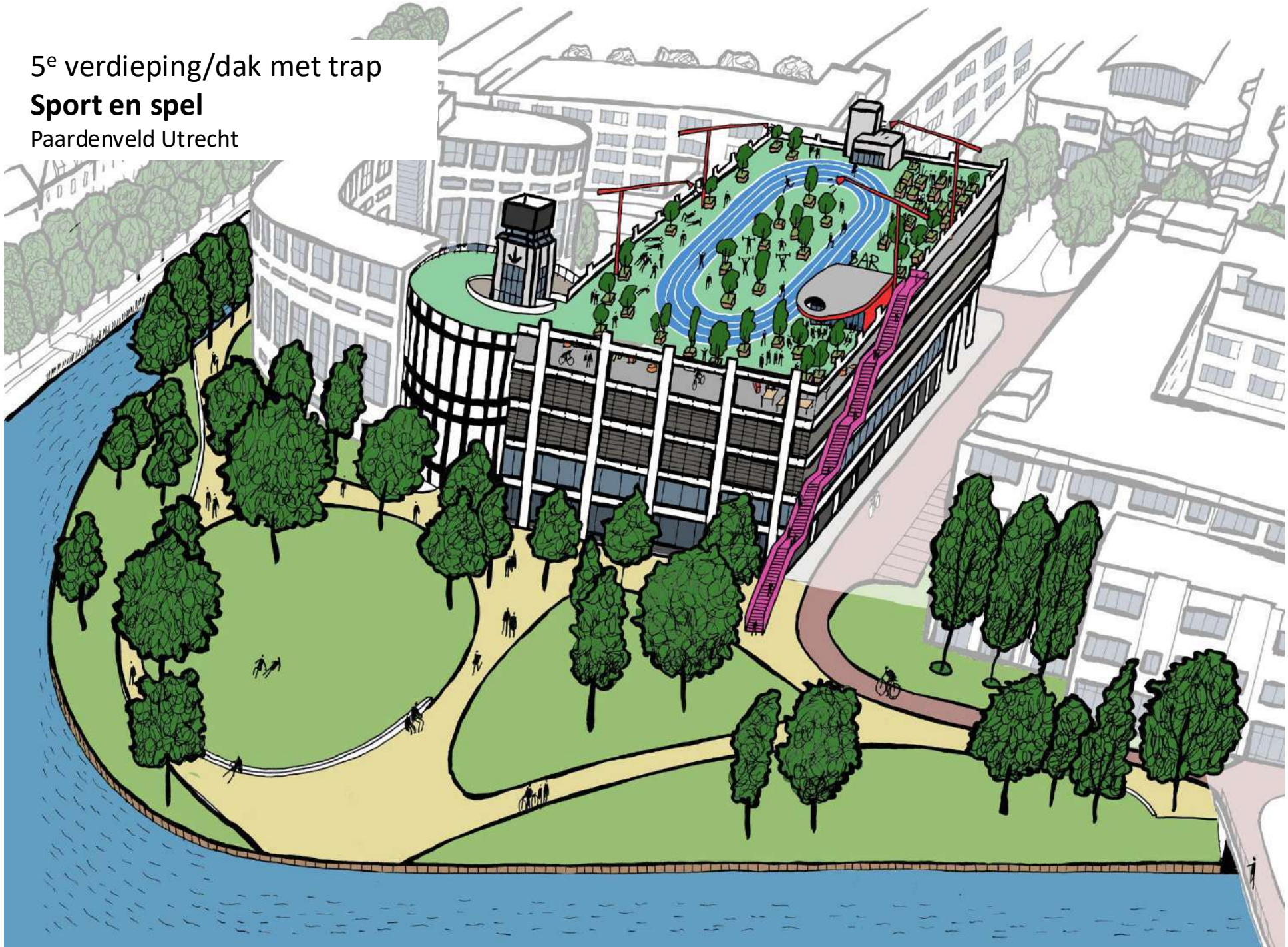
Paardenveld Utrecht

5e verdieping/dak met trap

Sport en spel

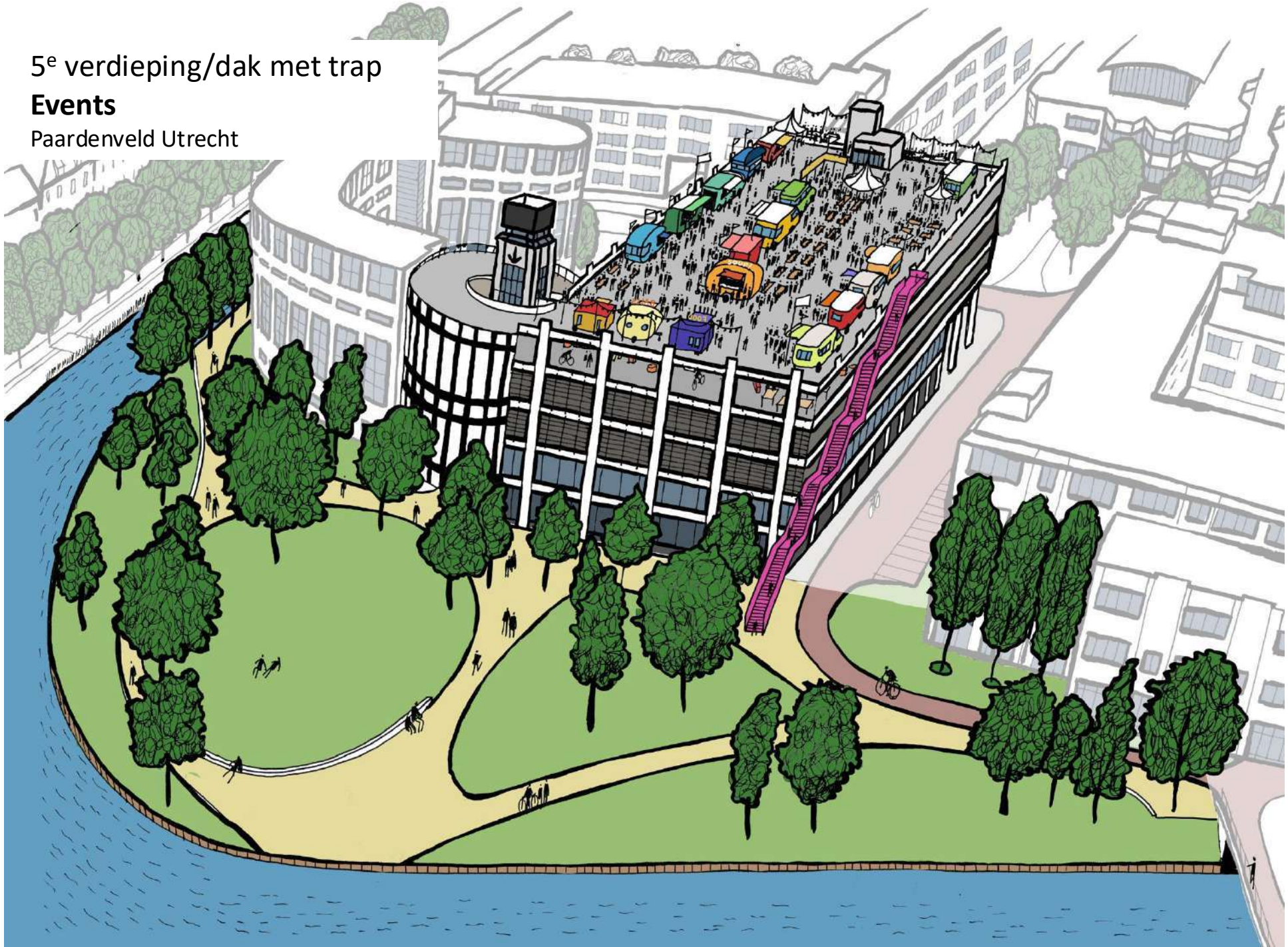
Paardenveld Utrecht

5e verdieping/dak met trap

Events

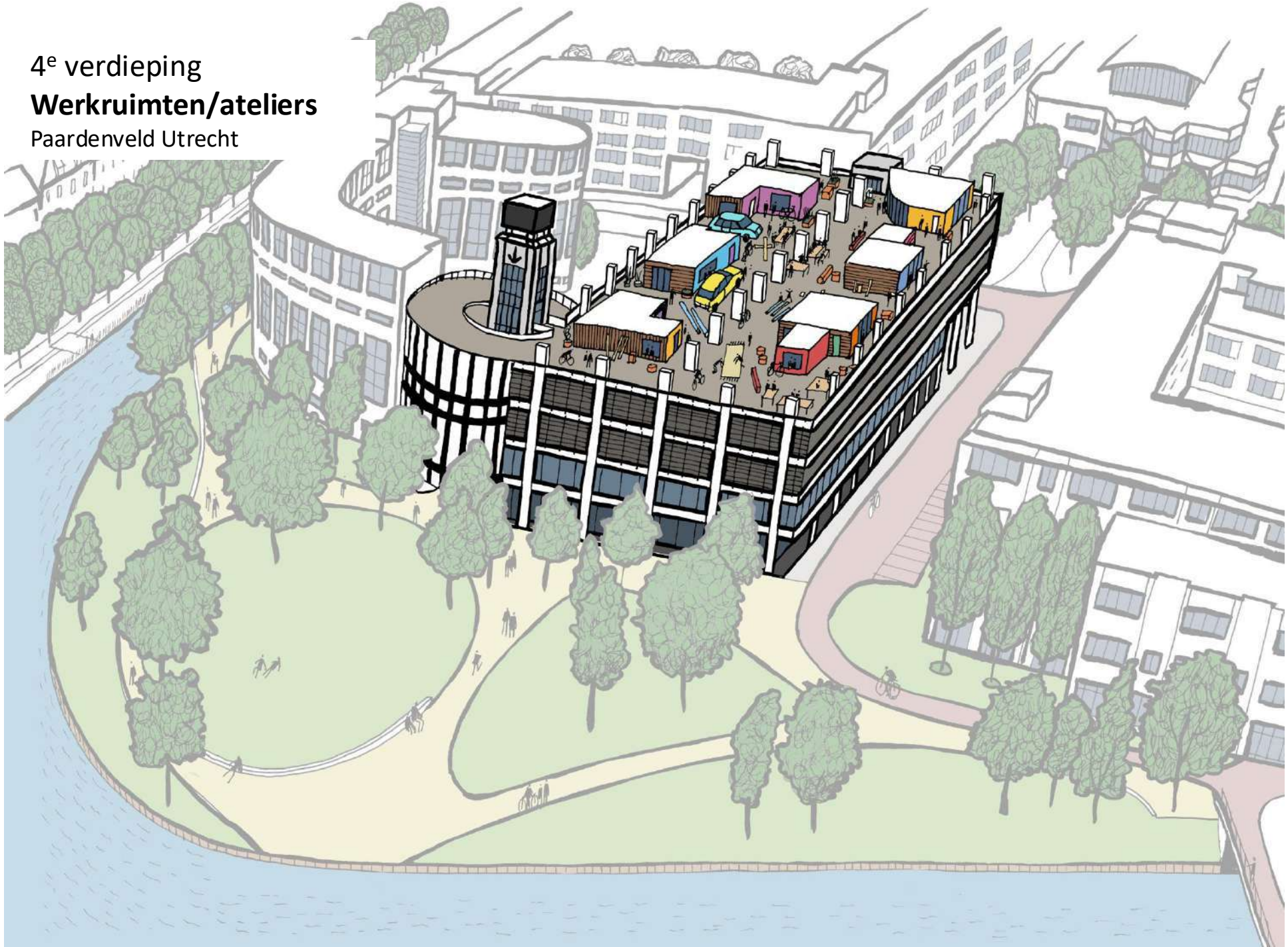
Paardenveld Utrecht

4e verdieping

Werkruimten/ateliers

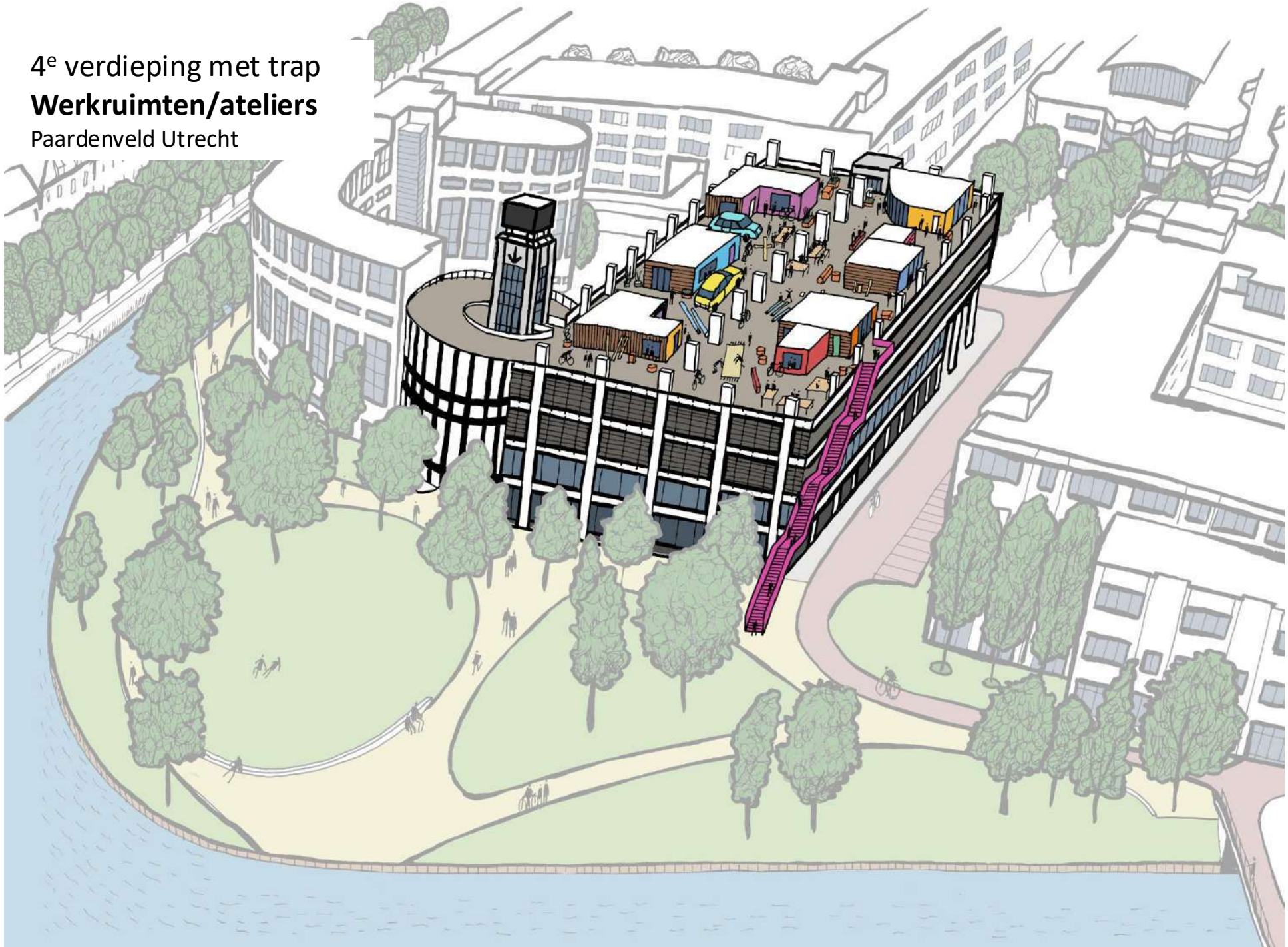
Paardenveld Utrecht

4e verdieping met trap

Werkruimten/ateliers

Paardenveld Utrecht

Scenario 2

De magneet

Paardenveld Utrecht

Concept ‘de Magneet’

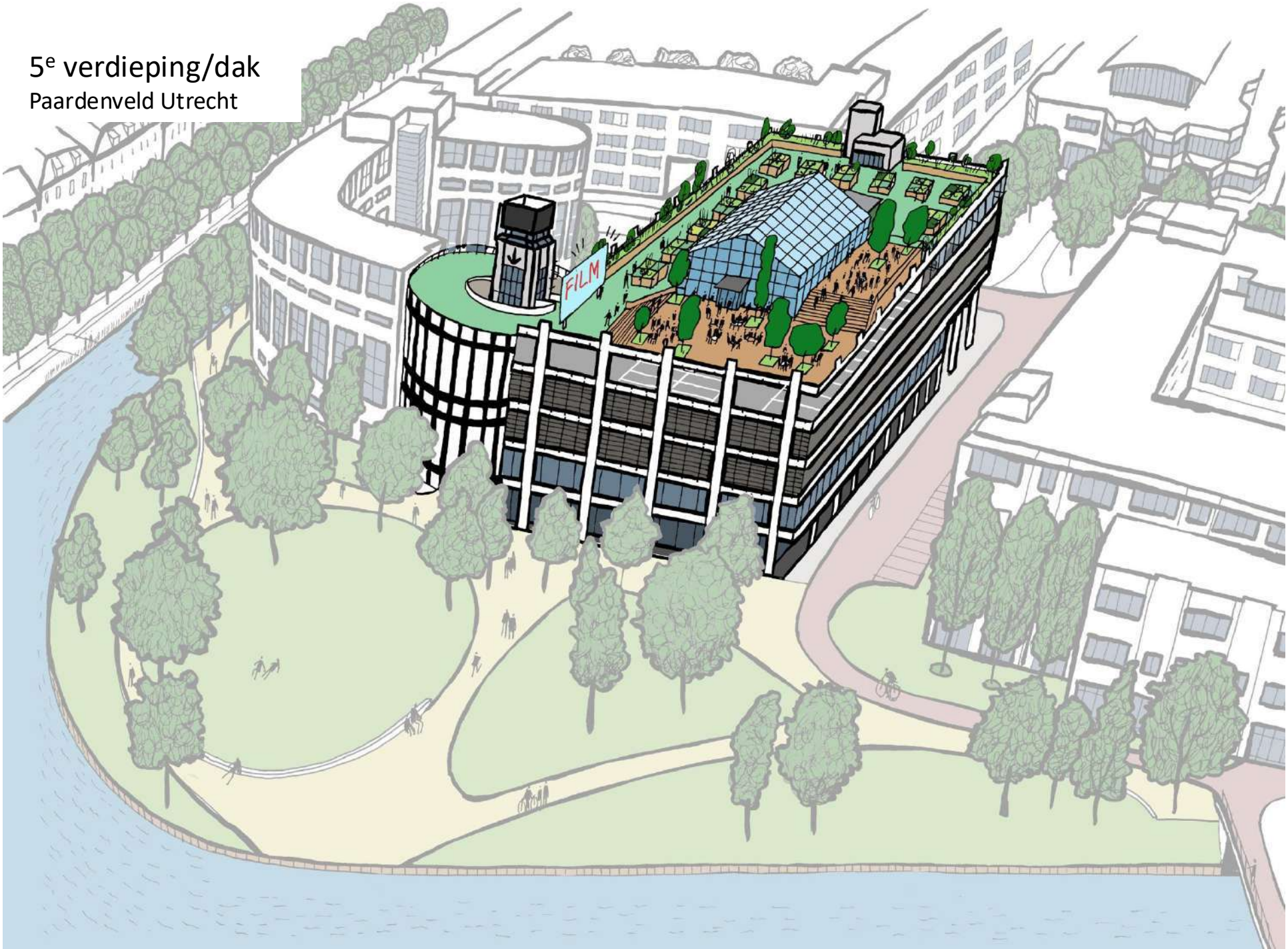
Bestemming:
Een hippe stedelijke hotspot voor de stedeling. Een plek waar heel Utrecht moet zijn geweest. Het betreft een locatie voor horeca i.c.m. cultuur en mogelijk ook een daktuin voor bewoners. Er heerst bovenal een creatieve en ondernemende sfeer. De exploitatie is commercieel en met name het dak is openbaar toegankelijk. Een externe trap is hier zeer wenselijk en draagt bij aan de beleving van deze plek.

5e verdieping/dak:
Op het dak wordt een grote horecavestiging gerealiseerd. Onderdeel daarvan is een grote daktuin voor groenten en kruiden kunnen worden verbouwd. Dit ten behoeve van de horeca, maar ook voor bewoners in de omgeving die geen tuin hebben, maar graag samen met buurtbewoners willen tuinieren.
De horecaondernemer programmeert ook diverse kleinschalige evenementen, zoals bijvoorbeeld een filmavond of een dansavond. Een deel van het dak wordt iets verhoogd, zodat er een spectaculair uitzicht over de stad ontstaat.

4e verdieping:
Deze verdieping wordt deels gebruikt t.b.v. parkeren, maar ook ten behoeve van commerciële ruimten die kunnen worden verhuurd aan creatieve ondernemers. Deze plek is een nieuwe broedplaats in de stad. De zijgevel wordt ter hoogte van deze commerciële ruimten dichtgemaakt en voorzien van transparante gevels, conform de atelier- en werkruimten op de eerste verdieping van het gebouw.
De toegang van deze ruimten vindt plaats via een interne corridor die wordt aangesloten op het bestaande trappenhuis.
Er is een beperkte functionele en ruimtelijke relatie tussen de vierde en de vijfde verdieping.

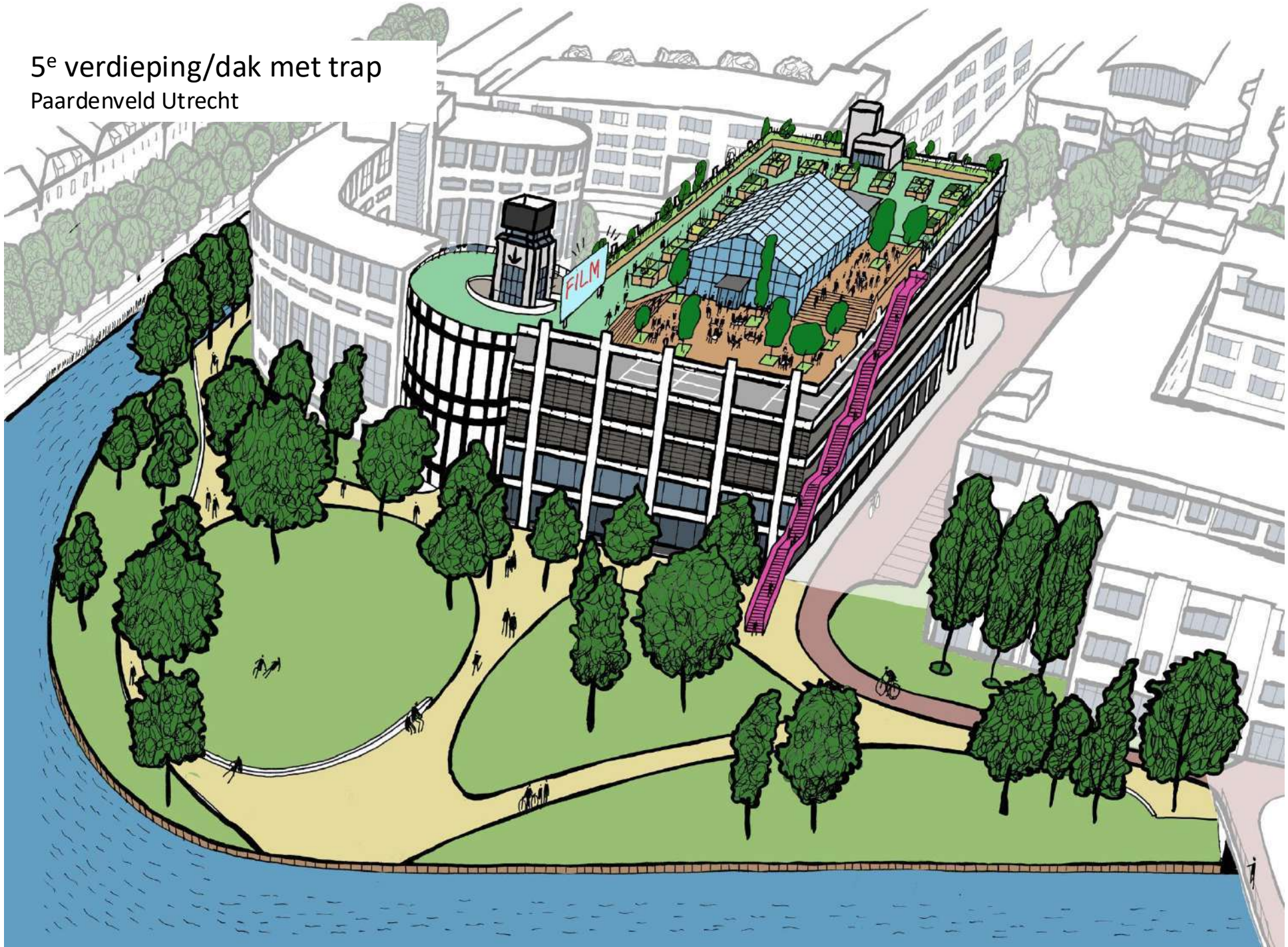
5e verdieping/dak

Paardenveld Utrecht

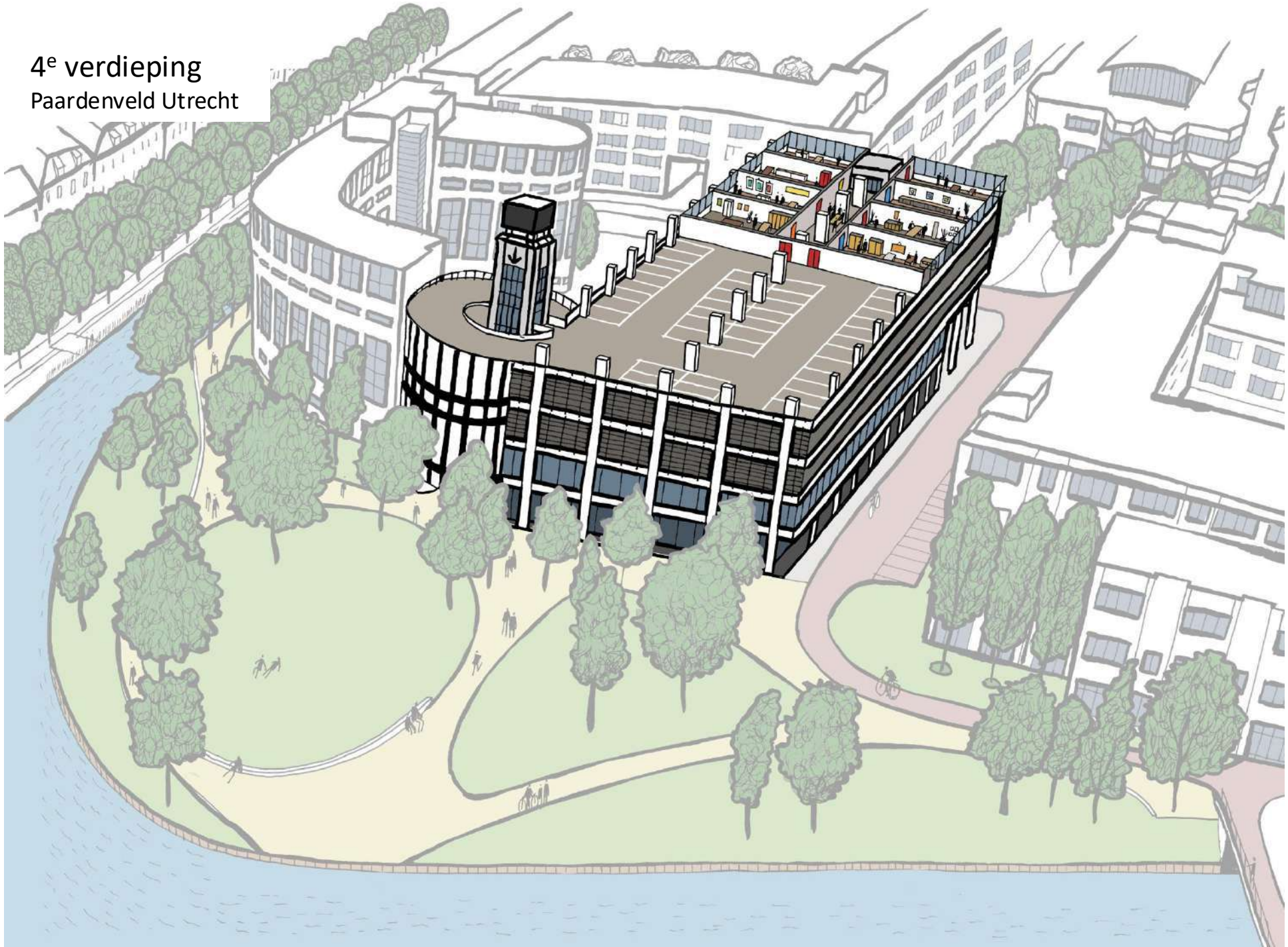
5e verdieping/dak met trap

Paardenveld Utrecht

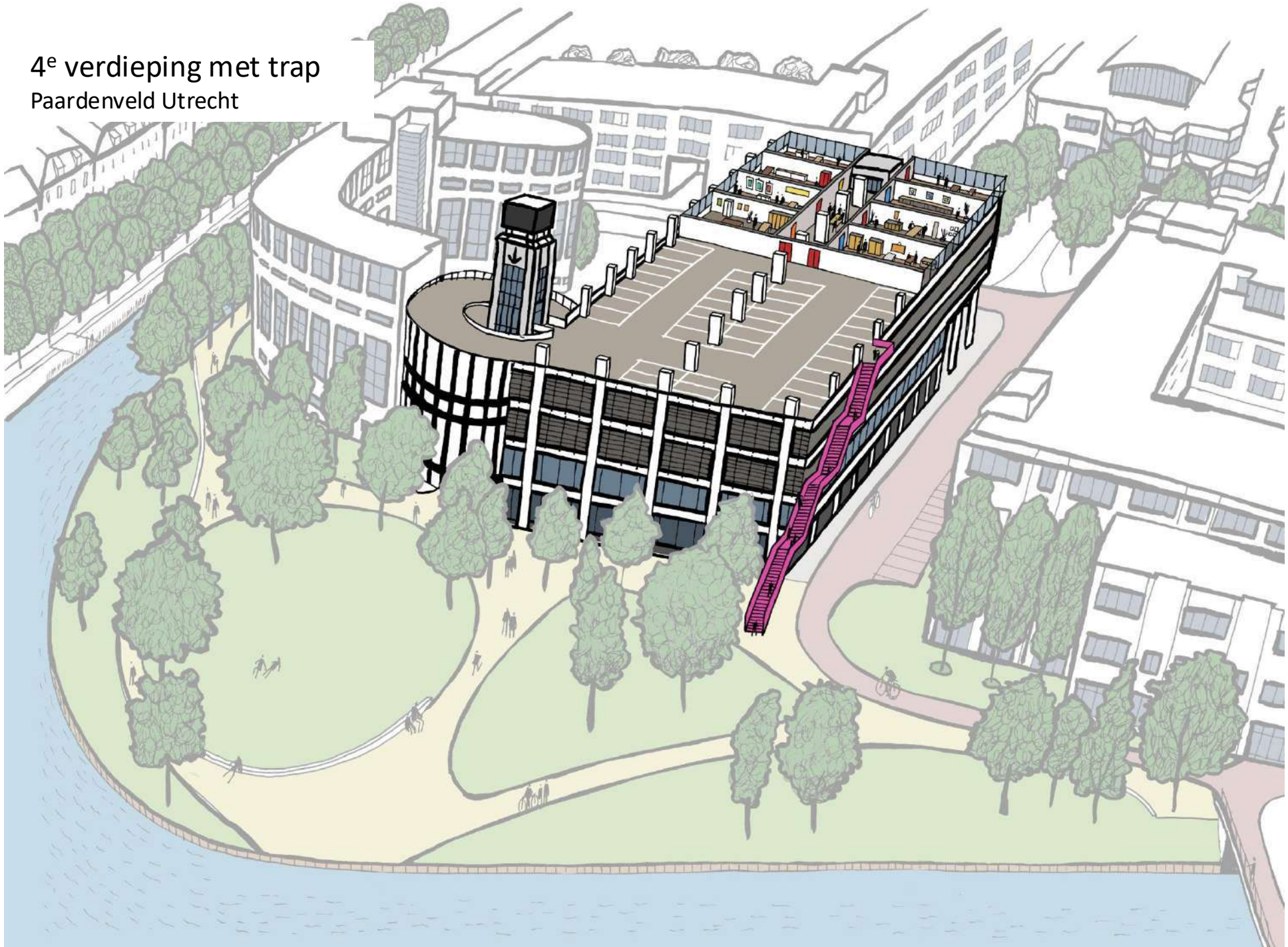
4e verdieping

Paardenveld Utrecht

4e verdieping met trap

Paardenveld Utrecht

Scenario 3

Wijk P

Paardenveld Utrecht

Concept ‘Wijk P’

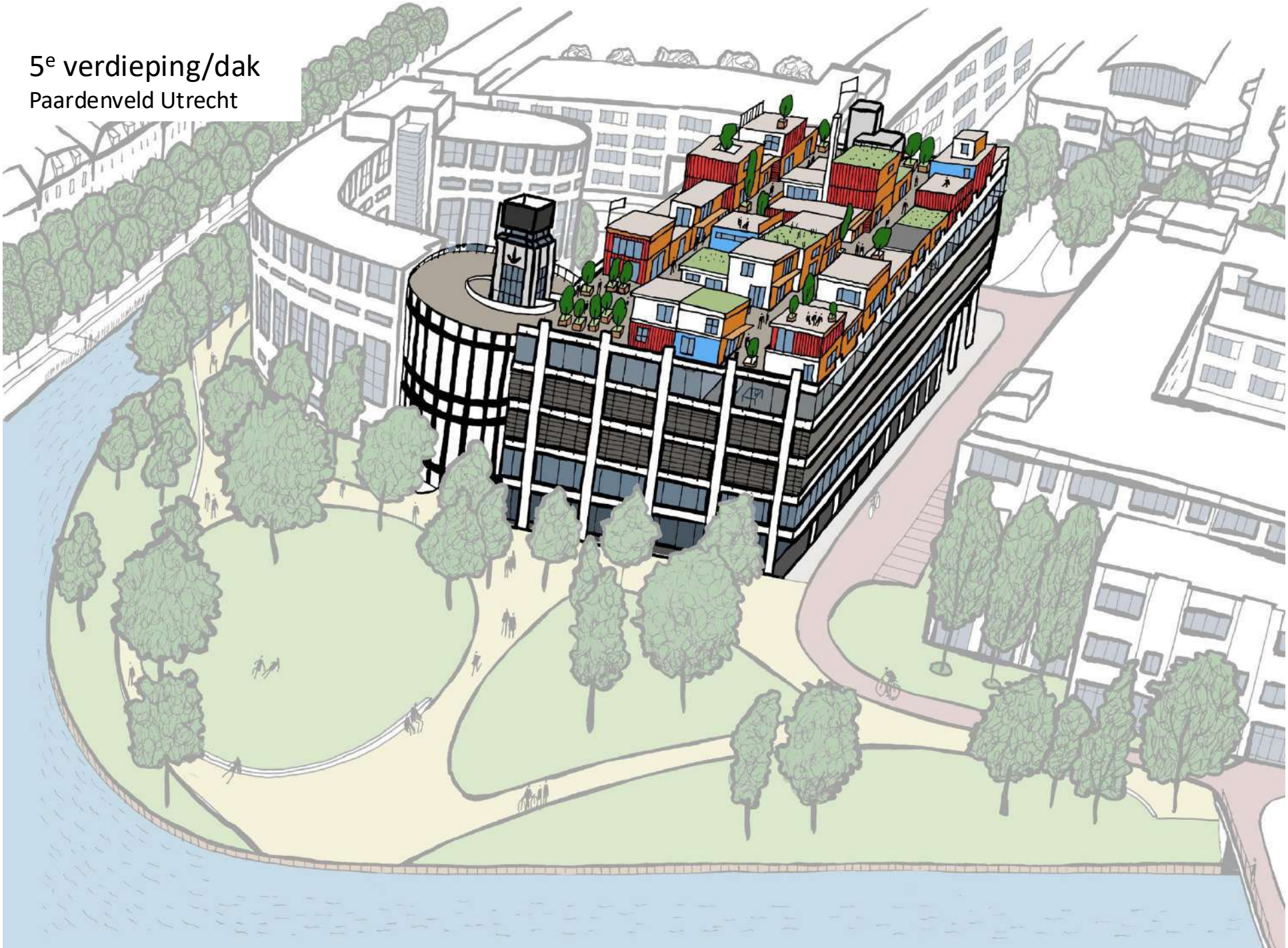
Bestemming:
Een hippe tijdelijke woon en werklocatie met lage huren ten behoeve van creatieve jongeren. De plek draagt bij aan een diverse aanbod van bijzondere woon– en werkmilieus. De locatie is zeer beperkt openbaar. Een externe trap draagt beperkt bij aan een verlevendiging van de woonlocatie op het dak.

5e verdieping/dak:
Op het dak worden flexibele woonunits gebouwd met een beperkte grootte. De footprint van de woningen (ongeveer 5x5 m.) is gebaseerd op het patroon van 2 parkeervakken. De hoogte varieert van 1 tot 3 bouwlagen.
De plek zou een interessante showcase voor ‘optopping’ opgaves in de stad Utrecht kunnen zijn. Dit zou onder andere kunnen door middel van de toepassing van lichte biobased constructies.
Deze woonunits zijn goed geschikt te maken ten behoeve van de huisvesting van studenten of jong werkenden. De ruimte tussen de woningen wordt collectief gebruikt

4e verdieping:
Deze verdieping wordt in zijn geheel voorzien ten behoeve van commerciële ruimten die kunnen worden verhuurd aan creatieve ondernemers. Deze plek is een nieuwe broedplaats in de stad. De zijgevel wordt volledig dichtgemaakt en voorzien van transparante gevels, conform de atelier- en werkruimten op de eerste verdieping van het gebouw. De toegang van deze ruimten vindt plaats via een interne corridor die wordt aangesloten op het bestaande trappenhuis. Er is een beperkte functionele en ruimtelijke relatie tussen de vierde en de vijfde verdieping.

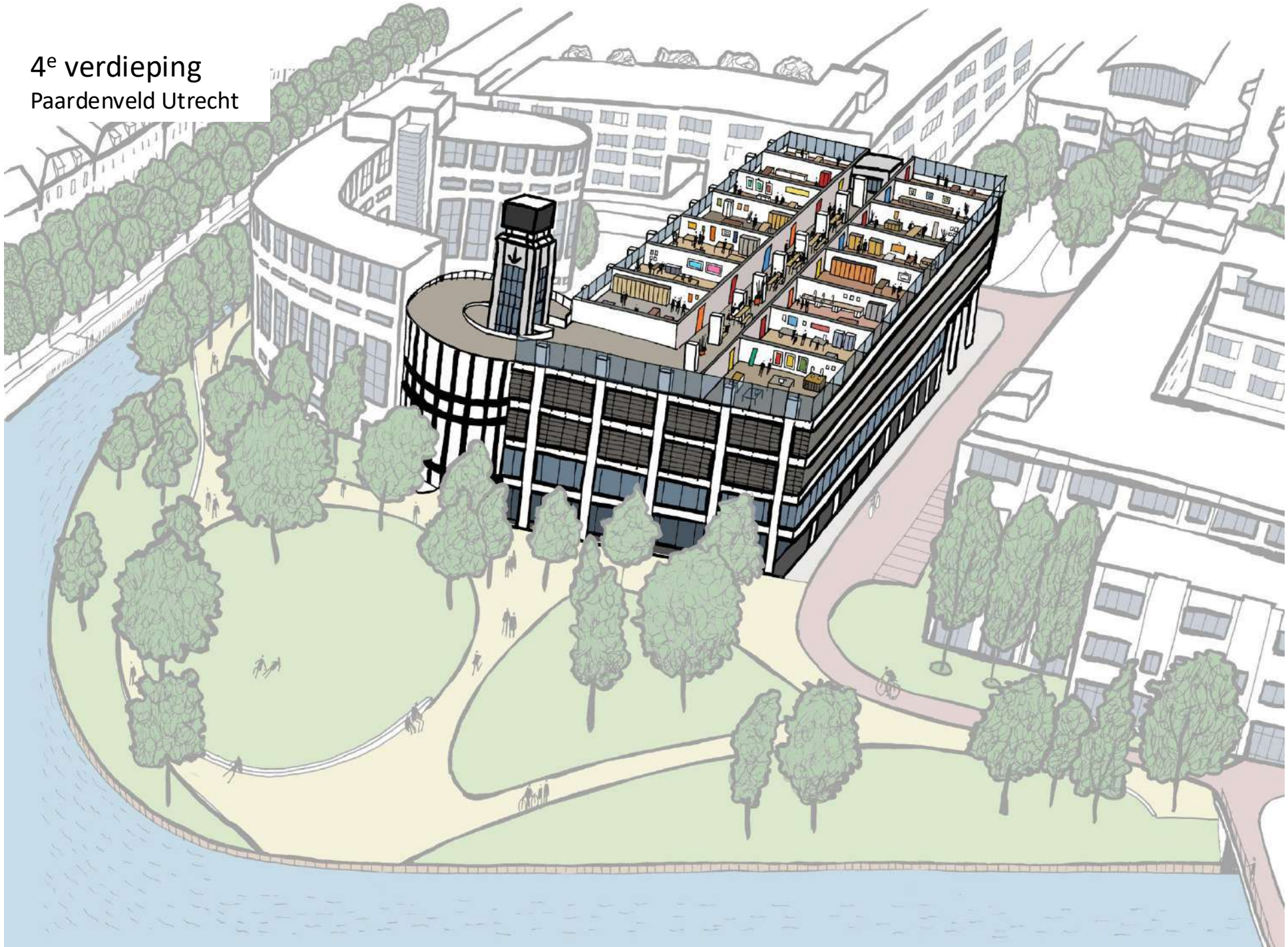
5e verdieping/dak

Paardenveld Utrecht

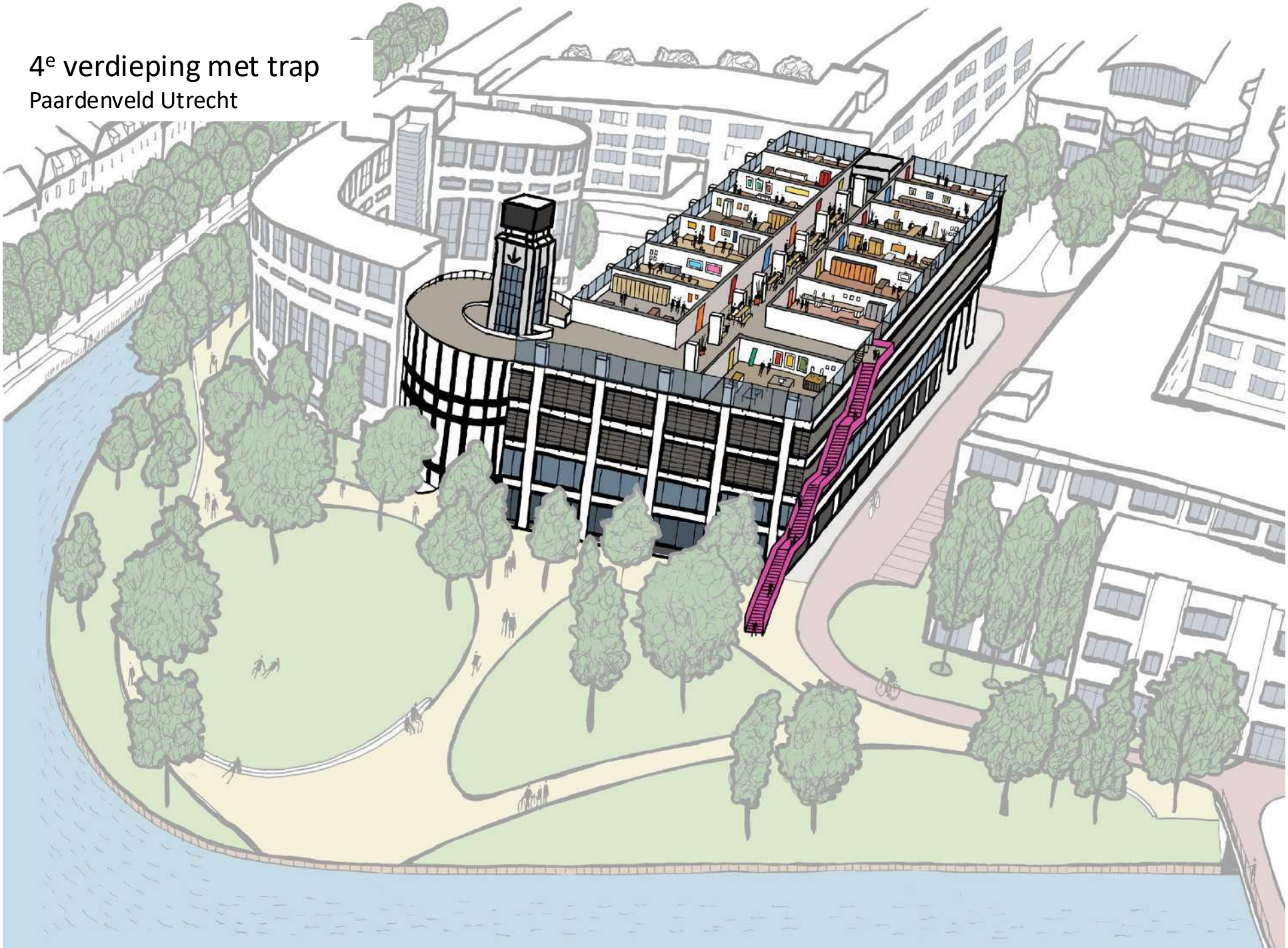
4e verdieping

Paardenveld Utrecht

4e verdieping met trap

Paardenveld Utrecht

Economische impactanalyse Paardenveldgarage Utrecht

<Status>

BRO
Ruimte | om *in* te leven

colofon

projectnaam
Economische impactanalyse Paardenveldgarage Utrecht

datum
1 juli 2022

Projectnummer
P02411

opdrachtgever
Gemeente Utrecht

BRO
projectleider
DGo
projectteam
TOl

bron Kaft
BRO

BRO
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400
E info@bro.nl
www.bro.nl

BRO
Ruimte om *in* te leven

Inhoudsopgave

1 Onderzoeksopzet **3**
1.1 Aanleiding en centrale vraag 3
1.2 Onderzoeksgebied 3

2 Samenvatting & Conclusies **5**
2.1 Ruimtelijke context en uitgangspunten 5
2.2 Conclusie: negatieve effecten per saldo beperkt 5

Bijlage 1 Deskresearch

Bijlage 2 Ondernemersenquête

Bijlage 3 Bezoekersenquête

1 Onderzoeksopzet

1.1 Aanleiding en centrale vraag

In de gemeente Utrecht speelt momenteel de discussie over de toekomst van parkeergarage Paardenveld. De parkeergarage is verouderd en de bereikbaarheid is matig. Gemeente Utrecht overweegt een aantal scenario's, waaronder sloop. De eventuele sloop van de parkeergarage kan effect hebben op bedrijven in de directe omgeving. De behoefte aan parkeervoorzieningen is sterk afhankelijk van de aard van de bedrijvigheid. Sommige typen bedrijven hebben behoefte aan parkeren in de nabijheid vanwege gericht bezoek of halen/brengen van producten. Andere bedrijven hebben juist meer behoefte aan een fijn verblijfskwaliteit en beleving in de omgeving. Dit type bedrijvigheid heeft meer behoefte aan ruimte voor de voetganger. De acceptatie van loopafstanden verschilt dan ook sterk per type bedrijf.

Voorliggende analyse vormt één van de onderleggers voor de bestuurlijke afweging om wel of niet te kiezen voor scenario 'sloop'. De centrale vraag is*: Wat is de economische impact van het slopen van de Paardenveldgarage op de omliggende ondernemingen en voorzieningen?*

In voorliggend onderzoek beantwoorden we de hoofdvraag via 3 deelonderzoeken:

1. Bureau-onderzoek en schouw (bijlage 1
2. Ondernemersenquête (bijlage 2).
3. Bezoekersenquête van de Paardenveldgarage (bijlage 3).

Deze deelonderzoeken en de belangrijkste resultaten zijn als bijlage-hoofdstukken opgenomen. In het volgende hoofdstuk staat de conclusie.

Figuur 1: Onderzoeksgebied

1.2 Onderzoeksgebied

De Paardenveldgarage ligt aan de rand van de binnenstad van Utrecht, aan de Weerdsingel. De garage is te bereiken via de Kroonstraat en de Nieuwekade en ligt in een gemengd woonwerkgebied (zie figuur 1). In de plint van de garage bevinden zich enkele horecagelegenheden. De parkeergarage heeft een capaciteit van 384 parkeerplekken en kent een tarief van ca. 4 euro per uur. In de directe nabijheid zijn er andere parkeervoorzieningen met een vergelijkbare of grotere capaciteit te weten: La Vie, Knipstraat & Hoog Catharijne P5. Zie ook figuur 2. Deze parkeergarages hebben een vergelijkbaar tarief[1]. Wel zijn er kleine verschillen: hoe dichter bij het centrum hoe duurder de parkeergarage.

Het onderzoeksgebied is op basis van maximale loopafstand afgebakend (zie figuur 1). Binnen dit gebied zijn er eventuele effecten op bedrijven. Het onderzoeksgebied is Wijk C. Ofwel: het gebied tussen de Catharijnesingel, Weerdsingel-westzijde, Oude Gracht en Vredenburg. Wijk C is onderverdeeld in vier deelgebieden die meer op elkaar aansluiten qua type gebied en voorzieningen.

[1] La Vie (ca. 4,80 per uur), Hoog Catharijne P4 (ca. 4,00 per uur), Rijnkade P6 (ca. 4,30 per uur), Moreelse park (ca. 3,30 per uur).

Figuur 2: Overige parkeergarages in Utrecht

2 Samenvatting & Conclusies

2.1 Ruimtelijke context en uitgangspunten

De focus van voorliggend onderzoek ligt op de economische effecten die de eventuele sloop van de Paardenveldgarage heeft op de huidige voorzieningen in het gebied. Dit is een vrij specifiek gedefinieerde onderzoeksvraag. Toch is het goed om ook oog te hebben voor de bredere ruimtelijke context en tijdsgeest. De stad verandert namelijk continu qua samenstelling van voorzieningen en type bezoekers.

Ruimtelijke ontwikkelingen Utrechtse binnenstad
Relevant is dat de gemeente Utrecht en de binnenstad nog fors groeien qua inwonertal. De gemeente Utrecht van circa 360.000 nu naar 455.000 in 2035 (+26%). De Utrechtse binnenstad van circa 19.600 naar circa 29.000 inwoners (+48%)[2]. Voor veel voorzieningen zijn de eigen inwoners de belangrijkste afnemers. Daarom heeft deze groei een dempende werking op eventuele negatieve economische effecten door de sluiting van de Paardenveldgarage. Daarbij biedt eventuele sluiting mogelijk ruimte voor nieuwe woningen en inwoners in Wijk C. Dat biedt perspectief voor bestaande en nieuwe ondernemingen.

Ook heeft Utrecht een gemiddeld laag autobezit onder de eigen inwoners. De Utrechtse binnenstad wordt dan ook vooral bezocht met het OV, met de fiets of te voet. 15% van de bezoekers komt met de auto. Dat is lager dan gemiddeld in binnensteden en de verwachting is dat dit aandeel verder afneemt. Dat is een belangrijke **indicatie** dat parkeerbezoekers slechts een klein deel van de omzet van voorzieningen generen. Bovendien heeft de binnenstad een sterke uitgangspositie. De Utrechtse binnenstad is één van de meest aantrekkelijke binnensteden om te bezoeken en krijgt een gemiddeld hoge waardering[3].

Verkleuring Wijk C
Het onderzoeksgebied verkleurt langzaam van een auto-georiënteerd gebied naar een verblijfsgebied met meer ruimte voor langzaam verkeer. Een gebied met veel groen langs de heropende singel, sfeer en beleving. Zie ook de foto op de kaft van dit onderzoek. Ook de afname van winkels en de toename van horeca past is een onderdeel van de verkleuring. De eventuele sloop en herbestemming van de Paardenveldgarage biedt kansen voor bestaande en nieuwe ondernemingen in het gebied. Dit is ook benoemd in de Omgevingsvisie.

2.2 hoofdconclusie: negatieve effecten per saldo beperkt

In deze paragraaf staat de conclusie van het onderzoek. De toelichting en nadere onderbouwing van de verschillende deelonderzoeken staat in de volgende bijlage-hoofdstukken. De hoofdvraag is:

Wat is de economische impact van het slopen van de Paardenveldgarage op de omliggende ondernemingen en voorzieningen?
De conclusie is dat de negatieve economische impact op de omliggende ondernemingen en voorzieningen over de hele linie beperkt zijn. Wel is er aandacht nodig voor een enkele ondernemer die wel hard geraakt kan worden en eventuele zorgen van ondernemers. Bij deze conclusie zijn de volgende argumenten relevant uit de verschillende deelonderzoeken.

Economische effecten beperkt en aanvaardbaar
De sloop heeft naar verwachting geen wezenlijke effecten op het aantal auto-bezoekers van de voorzieningen van Wijk C. Het merendeel van de bezoekers van de Paardenveldgarage (82%) wijkt bij sloop uit naar een andere parkeergarage in de omgeving. Een kleiner deel 16% noemt ook het openbaar vervoer als alternatief. Dit blijkt uit de bezoekersenquête (zie bijlage 3). De ondernemers zijn over het algemeen tevreden over hun vestigingsplaats. Twee-derde van hen verwacht dat de omzet van de onderneming of organisatie zich de komende 5 jaar positief ontwikkelt, maar voldoende parkeergelegenheid heeft hierop wel invloed. Dit blijkt uit de ondernemersenquête (bijlage 2).

Prima alternatieve parkeergarages
In Wijk C zijn prima alternatieve parkeergarages aanwezig qua ligging en prijsstelling, zoals La Vie (Bijenkorf) en Hoog Catharijne P5. Uit de bezoekersenquête blijkt dat bezoekers maximaal 10 minuten lopen vanuit de parkeergarage. Dat betekent dat veel voorzieningen in Wijk C ook prima te bezoeken zijn vanuit de alternatieve parkeergarages. Voor het merendeel van de ondernemers in Wijk C is de Paardenveldgarage **niet** de meest dichtbij zijnde parkeergarage. De geënquêteerde ondernemers noemen dan ook prima alternatieve parkeergarages in de omgeving. Wel zijn de parkeertarieven een aandachtspunt (zie alinea Overwegingen).

[2] Gemeente Utrecht, bevolkingsprognose, 2021.
[3] KSO Randstad 2021.

Voorzieningen beperkt afhankelijk Paardenveldgarage
Er zijn over de hele linie weinig publieksgerichte voorzieningen in Wijk C die sterk afhankelijk zijn van specifiek de Paardenveldgarage. Dat blijkt uit het bureauonderzoek (bijlage 1). In algemene zin geldt voor de voorzieningen per deelgebied (zie blauw kader) het volgende:

- De kleinere voorzieningen (horeca, diensten, winkels) zijn slechts beperkt afhankelijk van auto-bezoek omdat zij ook de eigen buurt verzorgen. Bovendien hebben zij veelal een alternatieve parkeergarage in de omgeving.
- De grootschalige commerciële voorzieningen (in bijvoorbeeld deelgebied C) zijn meer afhankelijk van autobezoek, maar zij hebben eveneens alternatieve parkeergarages ter beschikking.
- De grotere kantoren en overige publieksfuncties (deelgebied A) zijn ook deels afhankelijk van auto-bezoek, maar zij hebben veelal een eigen parkeervoorziening voor werknemers en soms ook bezoekers.

Grotere economische impact bij enkele ondernemingen
Ondanks het voorgaande heeft de sluiting wel een grotere impact op een handvol ondernemingen en voorzieningen in de directe omgeving van de Paardenveldgarage (deelgebied A). In veel mindere mate heeft de sluiting mogelijk een korte termijn effect op de voorzieningen in de Willemstraat (looproute Paardenveldgarage naar binnenstad). BRO denkt dat dit echter beperkt is. Deze voorzieningen profiteren immers ook van de groei van Utrecht en van de bredere transformatie van het gebied.

Overwegingen

- **Aantrekkelijke alternatieve parkeergarages.** De conclusie is dat er voldoende alternatieve parkeergarages in de omgeving zijn. Voor de bredere afweging is relevant dat deze garages wel beschikbaar en aantrekkelijk blijven. Een aandachtspunt is daarom de huidige en de toekomstige bezettingsgraad en de tariefstelling. Hoewel de verschillen in tarief klein zijn tussen de garages, kiest een deel van de bezoekers wel voor de Paardenveldgarage vanwege het lagere tarief. Ook gaven enkele ondernemers aan dat parkeergarage La Vie vaak vol, vies en onveilig is.
- **Perspectief van enkele ondernemingen**. Hoewel de economische effecten per saldo beperkt zijn, kunnen enkele individuele ondernemingen wel hard getroffen worden door de sluiting. Mogelijk kunnen deze ondernemingen verplaatsen. Ook andere ondernemers kunnen zich zorgen maken over omzetverlies. Dat is een duidelijk signaal uit de ondernemersenquête Daarom is het raadzaam de ondernemers (en eigenaren) ook in het vervolgtraject actief mee te nemen in de potentie van transformatie van de Paardenveldgarage en de bredere verkleuring van Wijk C.
- **Bereikbaarheid van (grotere) publieksvoorzieningen.** Uit de bezoekersenquête blijkt dat veel bezoekers van het politiebureau parkeren in de Paardenveldgarage. Het is een aandachtspunt dat deze voorziening voldoende bereikbaar blijft voor bezoekers.

Beschrijving deelgebieden wijk C

- Deelgebied A is de directe omgeving van de Paardenveldgarage. Het is een grofkorrelig gebied. Met een aantal grote publieksvoorzieningen, met veel werknemers. Zoals het politiebureau, maar ook enkele kantoren en een instellingen en kleinere ondernemers.
- Deelgebied B is een meer fijnkorrelig gebied met horeca en diensten (zoals kappers etc.). De voorzieningen liggen aan Vredenburg maar ook in de Willemstraat (looproute Paardenveldgarage naar binnenstad).
- Deelgebied C heeft meer grootschalige voorzieningen zoals Bijenkorf, een theater en een bioscoop.
- Deelgebied D is vooral een woongebied met buurtvoorzieningen in de plint.

Figuur 3: Deelgebieden Wijk C

Bijlage 1

Deskresearch

1 Analyse bureau-onderzoek

1.1 Aanbod Wijk C

De Paardenveldgarage bevindt zich in Wijk C in Utrecht. De wijk kent een veelzijdig aanbod van voorzieningen. De wijk is opgedeeld in vier verschillende deelgebieden die meer op elkaar aansluiten als het gaat om, werk, wonen en recreëren.

Figuur 4: Deelgebieden Wijk C

Het aanbod van publieksgerichte voorzieningen, werkgelegenheid en de verdeling tussen wonen en verblijven wordt beschreven per deelgebied.

Het totale onderzoeksgebied bevat in totaal 83 vestigingen met publieksgerichte bedrijvigheid conform Locatus. Hiervan staan 6 vestigingen leeg (ca. 7%). De publieksgerichte bedrijven vallen vooral in de groepen: 'Horeca" en 'Diensten', Met name horeca is veel aanwezig in Wijk C met 39 vestigingen (ca. 47%). De horeca ligt vooral in 'Vredenburg' in het zuiden van het gebied in deelgebied B. De Willemstraat is een aanlooproute naar het centrum met veel voetgangers. De groep diensten is met 20 vestigingen de tweede groep in Wijk C (ca. 25%). Van de groep horeca is de hoofdbranche 'eten' verreweg het grootst met 22 vestigingen (ca. 56%). Van de groep diensten is de hoofdbranche Ambacht het grootst met 16 vestigingen (0,8%).

De overige groepen zijn minder sterk aanwezig in Wijk C. 6 vestigingen vallen in de groep Cultuur & Ontspanning (ca. 7%), 4 vestigingen vallen in de groep In/Om Huis (ca. 5%) en 3 vestigingen vallen in de groep Vrije Tijd (ca. 4%).

De groep mode en luxe is met twee vestigingen zeer beperkt aanwezig in Wijk C, echter is het wel de grootste groep qua WVO (ca. 52%). Dit komt door de Bijenkorf die zich in deelgebied C bevindt.

Uit tabel 2 blijkt dat het merendeel van de grootste voorzieningen in Wijk C, een eigen parkeervoorziening heeft.

Tabel 1: Grootste bedrijven en parkeervoorziening

Voorziening	Werknemers	Eigen parkeervoorziening
Nationale Politie Midden Nederland	916	Onduidelijk
Inspectie van het Onderwijs	520	Ja
Kamer van Koophandel Utrecht	293	Ja
De Bijenkorf	272	Nee
HKU CvB, Lectoren, Backoffice	223	Ja
AOb, Algemene Onderwijsbond	**146**	**Ja**

Tabel 2: Publieksgerichte bedrijvigheid Wijk C (Locatus)

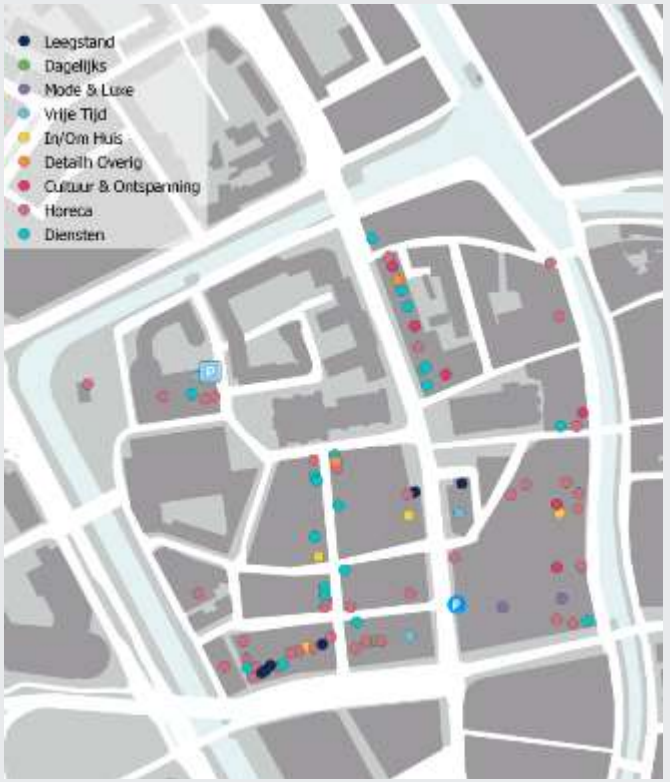
Groep	Aantal vestigingen	Percentage totaal	Totaal WVO (m²)	Gemiddeld WVO (m²)
Leegstand	6	7%	465	78
Dagelijks	1	1%	160	160
Mode & Luxe	2	2%	13.431	6.716
Vrije Tijd	3	4%	3.682	1.227
In/Om Huis	4	5%	1.011	253
Detailhandel Overig	2	2%	273	137
Cultuur & Ontspanning	6	7%	980	163
Horeca	39	47%	5.093	131
Diensten	20	25%	1.010	51
Totaal	83		26.105	315

1.2 Ontwikkeling aanbod Wijk C

Tabel 3 toont de aanbodontwikkeling sinds 2016[4]. Het winkelaanbod krimpt, het aantal dienstverleners is nagenoeg gelijk en de horeca neemt toe. Dit past in de trend van verkleuring van het gebied. Dit is een algemene trend. De leegstand is in het noordelijke onderzoeksgebied bijna verdubbeld.

Tabel 3: Ontwikkeling aanbod voorzieningen Wijk C

GROEP	Vestigingen 2016	Vestigingen 2022	Verschil (Absoluut)	Verschil (%)
Diensten	22	20	-2	-9%
Horeca	29	39	10	+34%
Cultuur & Ontspanning	6	6	0	0%
In/Om Huis	5	4	-1	-20%
Detailhandel Overig	1	2	1	+100%
Leegstand	5	6	1	+20%
Dagelijks	3	1	-2	-67%
Vrije Tijd	6	3	-3	-50%
Mode & Luxe	9	2	-7	-78%
Totaal	**86**	**83**	**-3**	**-3,5%**

Figuur 5: Totale voorzieningen Wijk C

[4] Opgehaald van Locatus op 28-04-22

1.2.1 Aanbod Deelgebied A: Parkeergarage Paardenveld

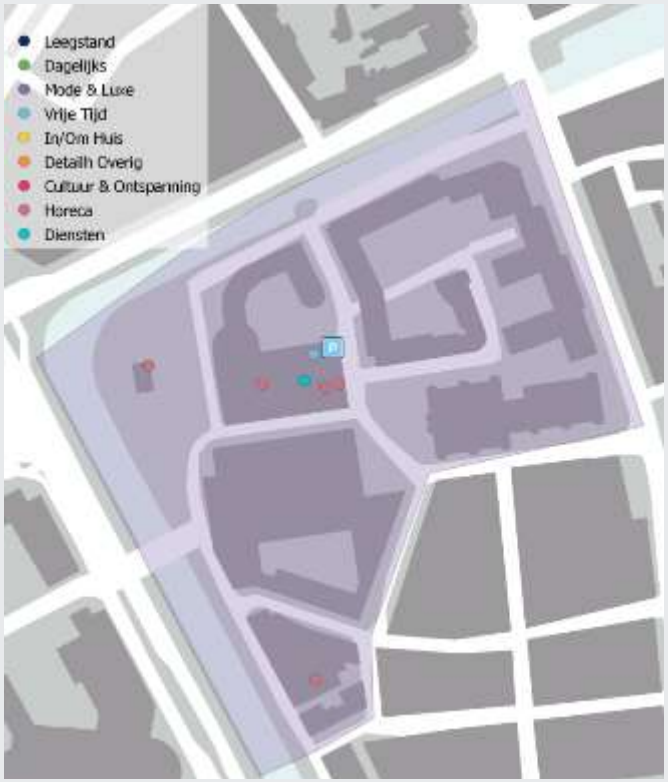
In Deelgebied A zijn er 7 publieksgerichte functies aanwezig. De Groep Horeca is hierbij de grootste, er bevinden zich 5 horecagelegenheden in deelgebied A. Deze horecagelegenheden bevinden zich in de plint van de Paardenveldgarage.

Tabel 4: Publieksgerichte bedrijvigheid deelgebied A 2022

Groep	Aantal vestigingen	Totaal WVO (m²)	Gemiddeld WVO (m²)
Diensten	1	30	30
Horeca	5	915	183
Vrije Tijd	1	299	299
Totaal	**7**	**1.244**	**177**

Tabel 5: Ontwikkeling publieksgerichte bedrijvigheid 2016-2022 deelgebied A

Groep	Aantal vestigingen 2016	Aantal vestigingen 2022	Absoluut verschil	Relatief verschil
Dagelijks	1	0	-1	-100%
Horeca	0	5	+5	+500%
Vrije Tijd	1	1	0	0%
Diensten	0	1	+1	+100%
Leegstand	1	0	-1	-100%
Totaal	**3**	**7**	**+4**	**+133%**

Figuur 6: Voorzieningen in deelgebied A

In deelgebied A zitten voornamelijk kantoorhoudende en maatschappelijke voorzieningen met o.a. de gemeente Utrecht, Kamer met koophandel, Politiebureau en onderwijsvoorzieningen. De afgelopen jaren is er veel horecagelegenheid ontwikkeld in het deelgebied. De overige functies kennen een lichte schommeling. Ook is er geen sprake van leegstand in het gebied.

Kenmerken van deelgebied A in relatie tot de Paardenveldgarage

- Deelgebied A kent voornamelijk kantoor- en onderwijsfuncties. De horecagelegenheden sluiten aan bij de behoefte van de mensen die hier werken of onderwijs volgen.
- Het deelgebied ligt aan de singel en kent een klein groen gebied. In het groene gebied is een horecazaak gelokaliseerd. Ook is er een skatebaan.
- De kantoren & onderwijs instellingen in deelgebied A zitten voornamelijk aan de oostzijde van het deelgebied. Een aantal van de kantoren heeft eigen parkeergelegenheid.
- Deelgebied A kent een klein aantal maar wel grotere publieksfuncties, met relatief veel werknemers. Denk aan het politiebureau.
- De dichtbij zijnde parkeergarage zijn de garages aan de overkant van het water op een loopafstand van ca. 5 minuten. Ook kan er rondom de parkeergarage op straat worden geparkeerd (betaald).
- Er bevindt zich een camera speciaalzaak in deelgebied A. een speciaalzaak heeft over het algemeen een groter verzorgingsgebied dan andere publieksgerichte voorzieningen en is het aannemelijk dat klanten sneller met de auto komen waardoor parkeren in de nabijheid meer van belang is. Echter zijn klanten die speciaal afreizen voor een winkel ook bereidt een grotere afstand te parkeren. Hierdoor is de Paardenveldgarage minder van belang voor de camera speciaalzaak.

Er zijn, buiten de horeca in de plint, weinig bedrijven die in sterke mate afhankelijk zijn van de Paardenveldgarage in deelgebied A.

1.2.2 Aanbod Deelgebied B: Horeca

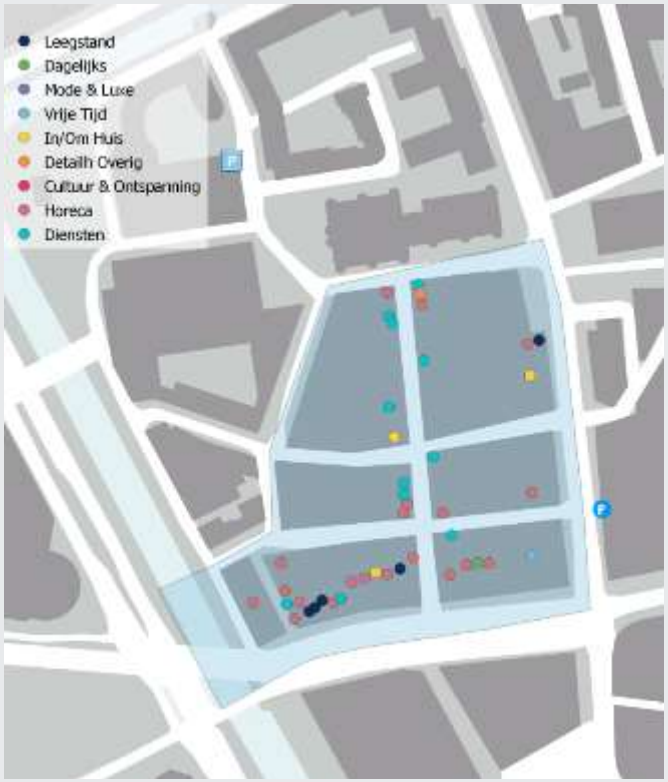
Deelgebied B kenmerkt zich door de vele horecagelegenheden en het aanbod van diensten (vooral ambachten zoals kapperszaken, schoonheidssalon of kledingreparatie). Ook bevindt in deelgebied B de straat Vredenburg. Dit is een drukke aanlooproute.

*Tabel 6: Publieksgerichte bedrijvigheid deelgebied **B 2022***

GROEP	Aantal vestigingen	Totaal WVO (m²)	Gemiddeld WVO (m²)
Horeca	20	2468	123
Diensten	11	425	39
In/Om Huis	3	907	302
Leegstand	5	415	83
Dagelijks	1	160	160
Detailhandel Overig	1	30	30
Vrije Tijd	1	3	3
Totaal	**42**	**4408**	**105**

Kenmerken van deelgebied B in relatie tot de Paardenveldgarage

- Dit deelgebied kent een stadsklimaat en kan aansluiting vinden bij het centrum van Utrecht. De looproute vanaf de parkeergarage naar de binnenstad loopt grotendeels door deelgebied B heen. Kroonstraat – Waterstraat – Willemstraat – Vredenburg. De Bijenkorf zit op de hoek van de St. Jacobsstraat en het Vredenburg.
- De dichtstbijzijnde garages zijn op 5 minuten loopafstand te vinden van deelgebied B.
- Er is leegstand in het gebied.
- In deelgebied B zijn weinig bedrijven die sterk afhankelijk zijn van de Paardenveldgarage. De horeca betreft voornamelijk reguliere buurtgerichte café/restaurants.

Figuur 7: Voorzieningen deelgebied B

Het aantal mensen dat van verder weg (me de auto) deze horecagelegenheden bezoekt zal beperkt zijn. Daarmee zijn deze horecagelegenheden in mindere mate afhankelijk van de Paardenveldgarage. Het aantal horecagelegenheden is de afgelopen 5 jaar met 25% gestegen, dit zijn 4 horecagelegenheden.

- Verder zijn er ambachten in het deelgebied. Denk aan kapperszaken, reis/uitzend bureau, financiële instellingen, schoonheidssalons en tattoo en piercings shops. Dit soort dienstverlening is minder afhankelijk van auto gebruik en minder afhankelijk van de Paardenveldgarage. Daarnaast ligt de parkeergarage P5 Hoog Catharijne op vergelijkbare loopafstand van deelgebied B.
- Verder zijn er drie fietswinkels in het deelgebied. Een gespecialiseerde fietsenwinkel heeft een groter verzorgingsgebied. Hiervoor is parkeergelegenheid in de nabijheid gewenst, echter is de aanstroom van potentiele klanten beperkt en kan de parkeerbehoefte worden opgevangen door de omringende parkeergarages.

Tabel 7: Ontwikkeling publieksgerichte bedrijvigheid 2016-2022 deelgebied B

Groep	Aantal vestigingen 2016	Aantal vestigingen 2022	Absoluut verschil	Relatief verschil
Horeca	16	20	+4	+25%
Diensten	11	11	0	0%
In/Om Huis	3	3	0	0%
Leegstand	3	5	+2	+66%
Dagelijks	1	1	0	0%
Detailhandel Overig	0	1	+1	+100%
Mode & Luxe	7	0	-7	-100%
Vrije Tijd	2	1	-1	-50%
totaal	**43**	**42**	**-1**	**-2,3%**

1.2.3 Aanbod deelgebied C: Recreatie

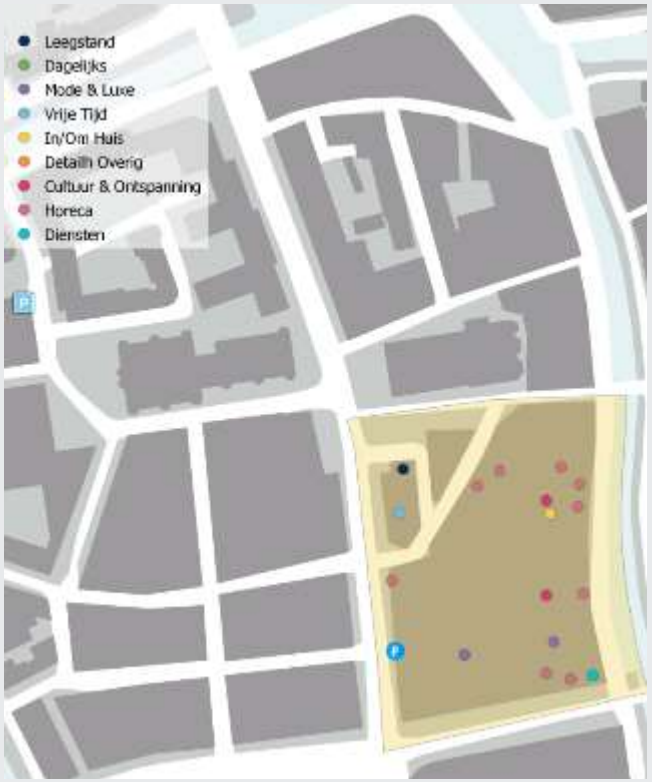
Deelgebied C is vergelijkbaar met deelgebied B als het gaat om de dominantie van de horecagelegenheden.

*Tabel 8: Publieksgerichte bedrijvigheid deelgebied **C***

GROEP	Aantal vestigingen	Totaal WVO (m²)	Gemiddeld WVO (m²)
In/Om Huis	1	104	104
Horeca	9	1.350	150
Vrije Tijd	1	410	410
Diensten	1	175	175
Cultuur & Ontspanning	2	550	275
Mode & Luxe	2	13.431	6.715
Leegstand	1	50	50
Totaal	**17**	**16.070**	**945**

Kenmerken van deelgebied C in relatie tot de paardenveldgarage

- Deelgebied C heeft een mix aan voorzieningen. Met als grote aantrekkingskracht de Bijenkorf.
- De dichtstbijzijnde garage is parkeergarage La Vie. Deze bevindt zich onder de Bijenkorf op de kruising van de St. Jacobstraat en de Varkenmarkt. De parkeergarage ligt dichterbij de binnenstad van Utrecht en heeft iets hogere tarieven dan de Paardenveldgarage.
- Deelgebied C kent 9 horecagelegenheden. De horeca valt in de categorie restaurants en cafés. Verder bevindt zich een theater en een bioscoop in deelgebied C. Dit maakt het deelgebied divers voor (grootschalige) recreatie.

Figuur 8: Voorzieningen deelgebied C

- Het gebied heeft een aantal voorzieningen die behoefte aan goede parkeervoorziening in de omgeving, maar parkeergarage LaVie voorziet daarin.

Tabel 9: Ontwikkeling publieksgerichte bedrijvigheid 2016-2022 deelgebied C

Groep	Aantal vestigingen 2016	Aantal vestigingen 2022	Absoluut verschil	Relatief verschil
In/Om Huis	1	1	0	0%
Horeca	6	9	+3	+50%
Vrije Tijd	1	1	0	0%
Diensten	2	1	-1	-100%
Cultuur & Ontspanning	2	2	0	0%
Mode & Luxe	2	2	0	0%
Leegstand	0	1	+1	+100%
Dagelijks	1	1	0	0%
Totaal	**15**	**17**	**+2**	**+13,3%**

1.2.4 Aanbod deelgebied D: Wonen

Deelgebied D is vooral een woongebied. Dit is ook terug te zien in de type vestigingen, de vestigingen sluiten aan bij de wensen van bewoners die voorzieningen dichtbij huis willen hebben.

Kenmerken van deelgebied C in relatie tot de paardenveldgarage

- Deelgebied D heeft een groot aantal woningen en gemengde bestemmingen. De voorzieningen die bij een woongebied horen zijn dan ook terug te vinden in dit gebied. Dit betreft enkele kappers, een schoonheidssalon, sportscholen.
- De dichtstbijzijnde parkeergarage is parkeergarage La Vie, echter ligt de Paardenveldgarage ook op een korte afstand.
- Parkeren in deelgebied D op straat is niet mogelijk. Parkeermogelijkheid realiseren is ook niet van toepassing in deelgebied D. De wijk kent een parkeerbezit van 0,3 personen auto per huishouden[5]. Dit is ook het laagste autobezit in de gemeente Utrecht. Over het algemeen ligt het autobezit in Utrecht relatief laag. Het Nederlands gemiddelde ligt op 1,1 personenauto per huishouden.
- Het Deelgebied grenst aan de Oude Gracht en de oude binnenstad. Hiermee kent het gebied een goede doorstroom van stadsbezoekers. De publieksgerichte voorzieningen zijn hier grotendeels ook op ingericht er zitten een aantal restaurants, cafés en een hotel in het deelgebied.
- Verder zit er één kunstuitleen in het gebied. Deze voorziening is een speciaalzaak en kent daarmee een groter verzorgingsgebied. De kunstuitleen kent ook fragile objecten waarbij de bezoeker deze veilig wil transporteren, hierbij komt een auto goed van pas. Parkeren in de nabijheid is hiermee van belang. Echter is parkeergarage La Vie op kortere afstand van de kunstuitleen en is daarmee meer van belang dan de Paardenveldgarage. Ook is er korte parkeergelegenheid op straat gerealiseerd voor (laden en lossen).

*Tabel 10: Publieksgerichte bedrijvigheid deelgebied **D***

GROEP	Aantal vestigingen	Totaal WVO (m²)	Gemiddeld WVO (m²)
Cultuur & Ontspanning	4	430	108
Horeca	5	360	72
Detailhandel Overig	1	243	243
Diensten	7	380	54
Totaal	**17**	**1.413**	**477**

Tabel 11: ontwikkeling

Groep	Aantal vestigingen 2016	Aantal vestigingen 2022	Absoluut verschil	Relatief verschil
Cultuur & Ontspanning	3	4	+1	+25%
Horeca	5	5	0	0%
Detailhandel Overig	1	1	0	0%
Diensten	5	7	+2	+40%
Leegstand	1	0	-1	-100%
Vrije Tijd	1	0	-1	-100%
In/Om Huis	1	0	-1	-100%
Totaal	**17**	**17**	**0**	**0%**

Figuur 9: Voorzieningen deelgebied D

[5] CBS (2019), Gemiddelde autobezit per huishouden

1.3 Werkgelegenheid

Ook is het aantal arbeidsplaatsen (of banen) per deelgebied in Wijk C van belang. Het woon-werk verkeer kan een effect hebben op de behoefte naar de Paardenveldgarage. Daarnaast zal er een vergelijking plaatsvinden tussen het jaartal 2016 en 2021.

1.3.1 Deelgebied A

In Wijk C is de werkgelegenheid het hoogst in deelgebied A. het aantal banen stond in 2021 op 2.418. Het grootste gedeelte bevindt zich in de sector Openbaar bestuur, overheidsdiensten en sociale verzekeringen, respectievelijk 61%. Het politiebureau heeft de meeste werknemers binnen deze sector.

- Deelgebied A kent de meeste werkgelegenheid in de zakelijke dienstverlening. Deze sector heeft een lichte behoefte aan parkeergelegenheid op korte afstand. Zeker de bestuurlijke dienstverlening (politiebureau) moet goed bereikbaar zijn voor de bezoekers.
- Dat geldt ook voor de overige zakelijke dienstverlening.
- De overige functies kennen een beperkte behoefte aan parkeergelegenheid voor de werknemers in Wijk C.

Tabel 12: Banen deelgebied A

Sector	Banen 2016	Banen 2021	Percentage	Procentueel verschil	Absoluut verschil
Advisering, onderzoek, special. zakelijke dienstverlening	4	4	0%	0%	0
Bouwnijverheid	1	7	0%	600%	6
Cultuur, sport en recreatie	1	5	0%	400%	4
Gezondheids- en welzijnszorg	91	2	0%	-98%	-89
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's	12	1	1%	-92%	-11
Informatie en communicatie	52	50	2%	-4%	-2
Logies-, maaltijd- en drankverstrekking	11	57	2%	418%	46
Onderwijs	0	378	16%	100%	378
Openbaar bestuur, overheidsdiensten, sociale verzekeringen	894	1471	61%	65%	577
Overige dienstverlening	331	443	18%	34%	112
Totaal	**1397**	**2418**	**100%**	**73%**	**1021**

1.3.2 Deelgebied B

In deelgebied B zitten de meeste banen in de sector Logies-, maaltijd- en drankverstrekking. Dit is ook een sector die in dit deelgebied een sterke groei laat zien de afgelopen jaren. Ook is de sector Cultuur, sport en recreatie ook sterk gestegen in deelgebied B. De sector detailhandel is de afgelopen jaren afgenomen in het deelgebied. Overige dienstverlening is echter sterk gestegen.

- Deelgebied B kent veel banen in de recreatieve sector. Het deelgebied staat hier ook om bekend.
- De recreatieve sectoren zijn ook sterk gegroeid de afgelopen jaren, echter zijn deze sectoren niet sterk afhankelijk van een nabij liggende parkeergelegenheid.

Tabel 13: Banen deelgebied B

Sector	Banen 2016	Banen 2021	Percentage	Procentueel verschil	Absoluut verschil
Advisering, onderzoek, special. zakelijke dienstverlening	107	82	14%	-23%	-25
Bouwnijverheid	2	5	1%	150%	3
Cultuur, sport en recreatie	15	34	6%	127%	19
Financiële instellingen	5	0	0%	-100%	-5
Gezondheids- en welzijnszorg	6	9	2%	50%	3
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's	61	37	6%	-39%	-24
Industrie	0	2	1%	100%	2
Informatie en communicatie	35	44	8%	26%	9
Logies-, maaltijd- en drankverstrekking	99	159	28%	61%	60
Onderwijs	106	40	7%	-62%	-66
Overige dienstverlening	17	97	17%	471%	80
Verhuur van en handel in onroerend goed	15	10	2%	-33%	-5
Verhuur van roerende goederen, overige zakel. dienstverl.	54	47	8%	-13%	-7
Totaal	528	575		**9%**	**47**

1.3.3 Deelgebied C

Deelgebied C kent een vergelijkbare arbeidsplaatsverdeling als deelgebied B. Daarnaast is er een groot aantal arbeidsplaatsen in de sector Logies-, maaltijd- en drankverstrekking. Ook is de sector Cultuur, sport en recreatie sterk opgekomen.

Tabel 34: Banen deelgebied C

Sector	Banen 2016	Banen 2021	Percentage	Procentueel verschil	Absoluut verschil
Advisering, onderzoek, special. zakelijke dienstverlening	89	88	10%	-1%	-1
Cultuur, sport en recreatie	4	74	8%	1.750%	70
Financiële instellingen	0	6	1%	100%	6
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's	278	317	35%	14%	39
Informatie en communicatie	38	88	10%	132%	50
Logies-, maaltijd- en drankverstrekking	152	133	15%	-13%	-19
Onderwijs	1	49	5%	4.800%	48
Openbaar bestuur, overheidsdiensten, sociale verzekeringen	72	66	7%	-8%	-6
Overige dienstverlening	5	5	1%	0%	0
Verhuur van roerende goederen, overige zakel. dienstverl.	69	36	3%	-48%	-33
Vervoer en opslag	1	0	0%	-100%	-1
Verhuur van en handel in onroerend goed	0	5	1%	100%	5
Industrie	0	10	1%	100%	10
Gezondheids- en welzijnszorg	0	33	3%	100%	33
Totaal	709	910	**100%**	**28%**	**201**

1.3.4 Deelgebied D

Het aantal banen is iets afgenomen in tegenstelling tot de andere deelgebieden. Met name in de sector Gezondheids- en welzijnszorg & de sector Groot- en detailhandel. Het aantal banen in de zakelijke dienstverlening is toegenomen. Deelgebied D kent als woongebied het minst aantal banen van Wijk C.

Tabel 45: Banen deelgebied D

Sector	Banen 2016	Banen 2021	Percentage	Procentueel verschil	Absoluut verschil
Advisering, onderzoek, special. zakelijke dienstverlening	98	115	49%	17%	17
Bouwnijverheid	4	3	1%	-25%	-1
Cultuur, sport en recreatie	14	14	6%	0%	0
Financiële instellingen	10	6	3%	-40%	-4
Gezondheids- en welzijnszorg	39	9	4%	-77%	-30
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's	27	18	8%	-33%	-9
Industrie	0	1	1%	100%	1
Informatie en communicatie	1	10	4%	900%	9
Logies-, maaltijd- en drankverstrekking	27	22	9%	-19%	-5
Onderwijs	5	2	1%	-60%	-3
Overige dienstverlening	20	27	11%	35%	7
Verhuur van en handel in onroerend goed	2	3	1%	50%	1
Verhuur van roerende goederen, overige zakel. dienstverl.	1	4	2%	300%	3
Totaal	248	235	**100%**	**-5%**	**-13**

1.4 Beleidsanalyse

Omgevingsvisie Binnenstad Utrecht 2040
Centrum Utrecht is de afgelopen tientallen jaren sterk veranderd. De auto speelde vroeger een belangrijke rol bij het indelen en ontwerpen van steden. Hedendaags wordt er veel gedacht vanuit de wandelaar en de fietser.

Ambitie van de gemeente Utrecht is om Wijk C te transformeren zodat deze weer beter aansluit bij het centrum. De entrees van de wijk zijn vaak slecht herkenbaar en rommelig. De locatie van kantoren en de parkeergarage heeft niets te maken met het historische stratenpatroon, waardoor de paar authentieke straten plots doodlopen. Het politiebureau is hier een voorbeeld van: het werd gebouwd toen de singel al gedempt was, en bij het ontwerp vooral werd gekeken naar de aansluiting op autowegen. Daardoor sluit het gebouw niet goed aan op de singel en de Paardenveldbrug.

In de binnenstad is groen schaars. Maar wat er is, wordt hoog gewaardeerd en parken als Lepelenburg en Paardenveld worden druk gebruikt. Alleen al door de binnenstadsbewoners zelf, die vaak geen of maar weinig privé-buitenruimte hebben en graag de openbare groene ruimte opzoeken. Ook bezoekers waarderen groene plekken te midden van de dynamiek van de stad. Ook bij het Paardenveld bevindt zich groen langs de singel dat wordt gebruikt als park. Dit is één van de onderdelen van het nieuwe singelpark dat veel meer kwaliteit kan krijgen, bijvoorbeeld door een inrichting met gevarieerde beplanting en mooi parkmeubilair.

Daarnaast is het gebied rondom de Paardenveldgarage een doorstroomgebied. De identiteit van het gebied is ontstaan toen de singel een autoweg was en hierdoor is er een kantooromgeving ontstaan. Ondanks dit gegeven gebruiken mensen het gebied als verblijfsgebied, dit biedt zeer veel kansen voor een eventuele ontwikkelen.

Het herbestemmen van de Paardenveldgarage past binnen de Omgevingsvisie Binnenstad Utrecht 2040. Het wordt enerzijds expliciet benoemd in het beleidsdocument. Anderzijds is het de ambitie om meer sfeer en beleving te creëren en om een verblijfsgebied te creëren met veel groen langs de singel. Om dit gewenste effect te realiseren, zal autoverkeer in afnemende mate een rol van betekenis gaan spelen in de binnenstad. Dit heeft gevolgen voor functies en voorzieningen in Wijk C.

Ruimtelijke bouwstenen voor het centrum Utrecht 2030
In opdracht van Centrum Management Utrecht is een studie verricht, waarin de contouren van de belangrijkste vraagstukken voor het centrum zijn geschetst en vertaald in bouwstenen voor de toekomst. De belangrijkste perspectieven voor het centrum van Utrecht in 2030 zijn:

- Utrecht maakt een schaalsprong in stedelijkheid en een systeemsprong in mobiliteit.
- De auto wordt minder belangrijk in het verkeersnetwerk van Utrecht.
- Het historische centrum, het Beurskwartier en het USP zijn de belangrijke economische hotspots van de stad waar de gemeente kansen wil creëren en de openbare

Figuur 10: Singel rondom de Paardenveldgarage wordt gebruikt als park

ruimte beter wil benutten.
- Het centrum van Utrecht zal uitgroeien tot dé ontmoetingsplek voor iedereen. Het centrum is het onderscheidende verblijfsgebied voor bewoners en bezoekers.

Ontmoeting en aantrekkelijke verblijfsplekken zijn belangrijke pijlers van de ruimtelijke bouwstenen. Om dit te realiseren is de ambitie om doorgaande vervoersstromen van auto- en fietsverkeer uit de historische binnenstad te halen en tangenten rondom de binnenstad te realiseren. Hierdoor is het mogelijk om de kwaliteit van verblijfsplekken te verhogen en ontmoeting te stimuleren. Het herbestemmen van de Paardenveldgarage past binnen deze ruimtelijke bouwstenen.
Tegen deze achtergrond verkleurt het onderzoeksgebied naar een verblijfsgebied met horecagelegenheden en minder recreatief bezochte winkels

1.5 Conclusies deskresearch

Belangrijkste bevindingen
- De grotere spelers in het gebied (qua werknemers) hebben veelal een eigen parkeervoorziening voor werknemers en soms ook bezoekers.
- Over het algemeen is er weinig publieksgerichte bedrijvigheid die sterk afhankelijk is van specifiek de Paardenveldgarage. Er zijn wel functies in het gebied die belang hebben aan goede parkeervoorziening, maar voor hen zijn er veelal voldoende passende alternatieve parkeergarages in de omgeving zoals (La Vie & Hoog Catharijne).
- Veel voorzieningen zijn daarbij gericht op de lokale bevolking die veelal niet met de auto komen. Of het zijn voorzieningen in een nichemarkt.
- De voorzieningen die mogelijk wel wat effect ondervinden van de sloop, zijn de voorzieningen in de directe omgeving van de Paardenveldgarage (bijv. in de plint) en de voorzieningen in de Willemstraat. Dit is namelijk de looproute van de Paardenveldgarage naar de binnenstad. Daartegenover staat echter dat deze voorzieningen mogelijk ook profiteren van de bredere transformatie van het gebied naar een verblijfsgebied. Dat trekt immers nieuwe passanten, bezoekers en bedrijven aan.
- De mensen die parkeren in de Paardenveldgarage om de binnenstad van Utrecht te bezoeken lopen voornamelijk door de Willemstraat richting Vredenburg. Door de mogelijke sloop van de Paardenveldgarage vervalt deze looproute en neemt het aantal passanten af. Dit heeft waarschijnlijk invloed op de publieksgerichte bedrijven die zich op de looproute bevinden. Echter zitten hier een groot aandeel voorzieningen die zijn gericht op de lokale bevolking (café, kapper, kleermaker) en niet op passanten. De daadwerkelijke invloed is beperkt.
- Het herontwikkelingen van de Paardenveldgarage tot een functie met aantrekkingskracht biedt ook enige compensatie voor verlies van passanten.

Bijlage 2

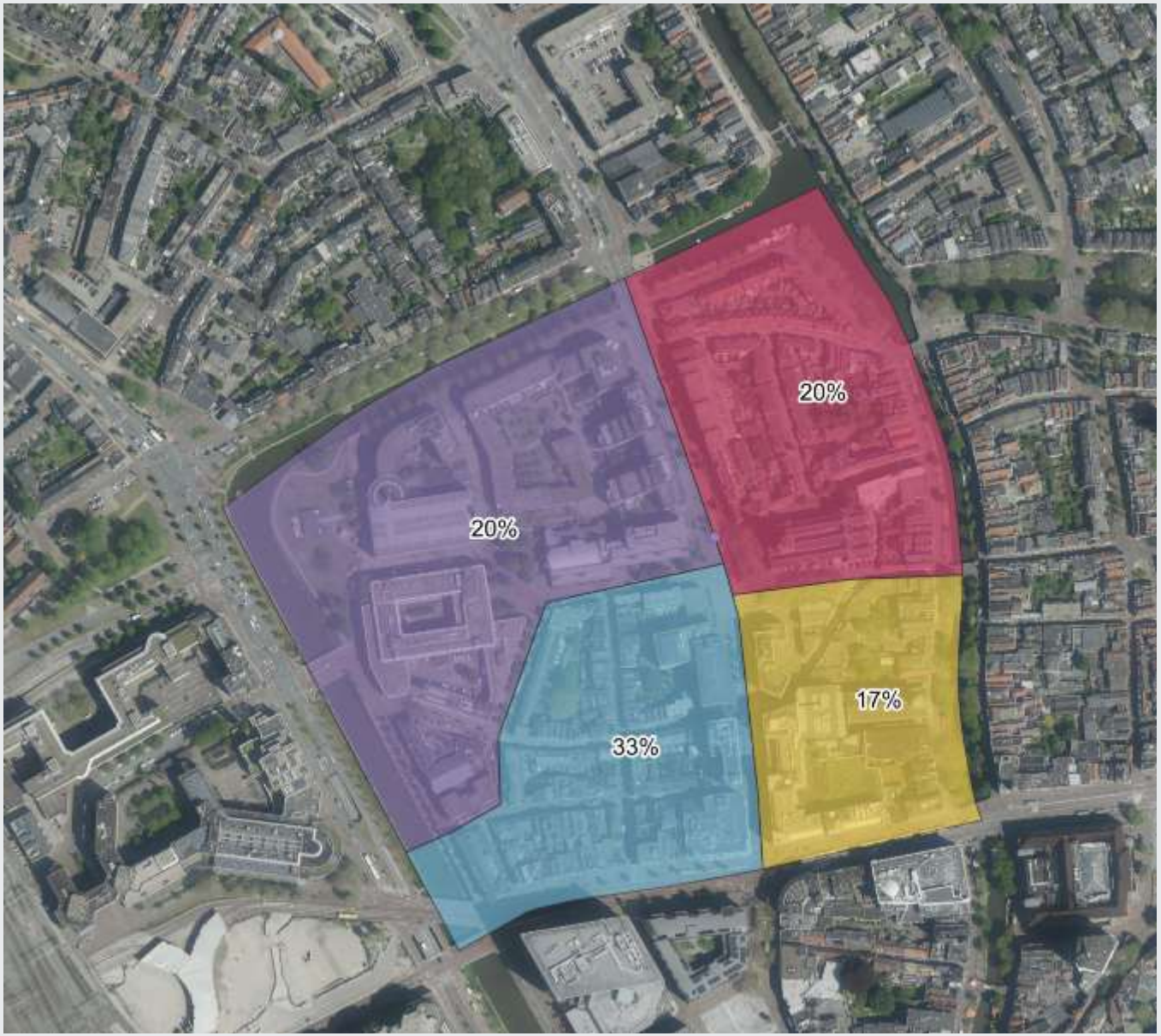
Ondernemersenquête

2 Ondernemersenquête

2.1 Respons

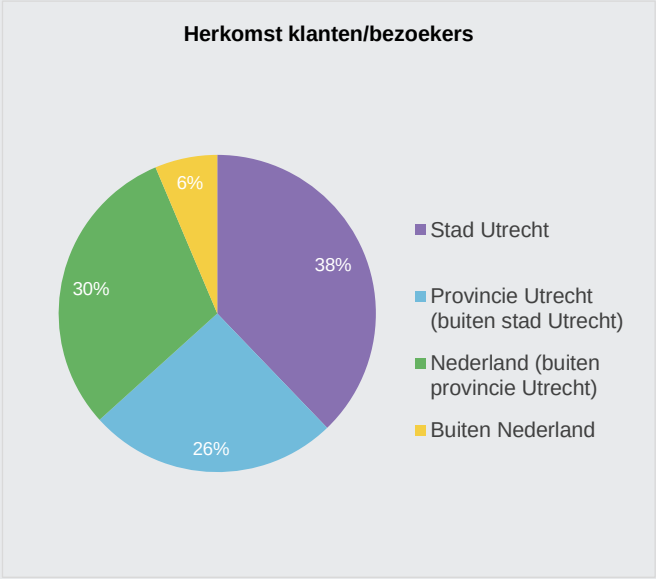
Via de ondernemersenquête zijn ondernemers in het gebied bevraagd naar de mogelijke sloop van de Paardenveldgarage in de binnenstad van Utrecht. De enquête is op basis van verzamelde emailadressen gedaan. Enerzijds is een lijst door CMU aangeleverd, anderzijds heeft er een deskresearch plaatsgevonden om zoveel mogelijk overige adressen te verzamelen. Een belangrijke voorwaarde is dat de ondernemers in of nabij het onderzoeksgebied een vestiging hebben. Gedurende twee weken in de periode begin maart 2020 is de enquête beschikbaar geweest. Uiteindelijk heeft dit geresulteerd in een respons van 32 valide enquêtes. Dit betekent een uiteindelijke hoge response van circa 30%. In figuur 11 is een kaart met de herkomst van de enquêtes gevisualiseerd. De meeste respons komt van ondernemers uit deelgebied B. dit komt mede doordat er in dit deelgebied de meeste publieksgerichte voorzieningen aanwezig zijn. 10% van de respondenten komt niet uit één van de deelgebieden.

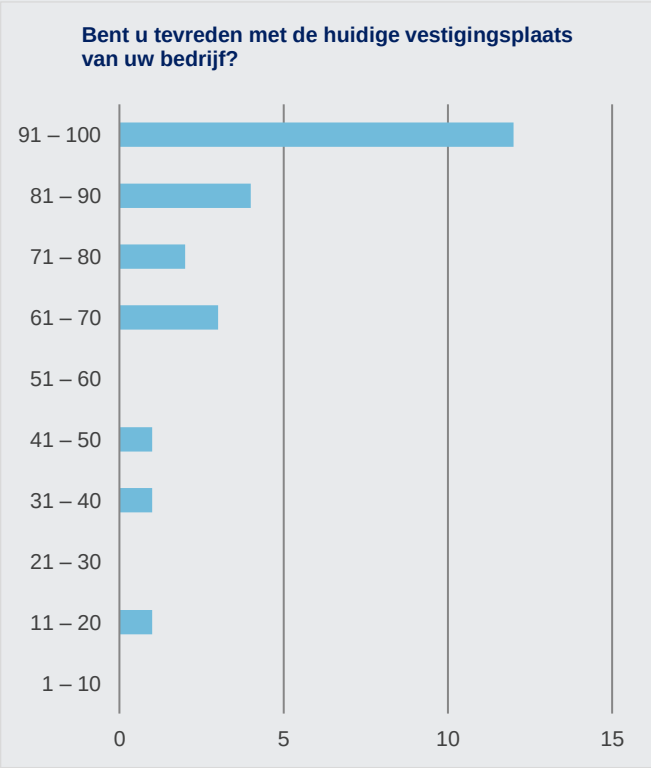
.

Figuur 91: Respons ondernemers per deelgebied

In welke sector bent u actief?
In de volgende figuur is de verdeling van de respons naar verschillende groepen publieksgerichte voorzieningen weergegeven. De groepen met de meeste ondernemers zijn ‘specialistische zakelijke diensteverlening’ en ‘Logies-, maaltijd en drankverstrekking. Ook de sectoren ‘overige dienstverlening’ en ‘informatie en communicatie’ zijn sterk aanwezig

Herkomst klanten/bezoekers
Het grootste gedeelte van de respondenten gaf aan dat de meeste klanten/bezoekers uit de stad Utrecht kwamen (ca. 38%). 26% van de respondenten gaf aan dat dat de klanten/bezoekers vanuit de provincie Utrecht kwamen en 30% gaf aan dat de klanten vanuit Nederland kwamen. 6% van de respondenten gaf aan dat hun klanten vanuit het buitenland kwamen.

Tevredenheid respondenten huidige vestigingsplaats bedrijf
Respondenten zijn over het algemeen zeer tevreden over hun vestigingsplaats. 50% van de respondenten gaf de huidige vestigingsplaats van hun bedrijf een score van 91 of hoger op een schaal van 1 tot 100. Met name de respondenten uit Deelgebied B gaven aan zeer tevreden te zijn met de vestigingsplaats van hun bedrijf. De voornaamste redenen die worden benoemd zijn de uitstekende bereikbaarheid van het gebied met OV, centrale ligging in Nederland en in de stad Utrecht & veel voorzieningen in de nabijheid.

Ook is er gevraagd naar de grootste knelpunten van de vestigingsplaats. De voornaamste redenen die hier werden benoemd was de bereikbaarheid met de auto, 40% van de respondenten gaf dit aan. Geen betaalbare parkeergelegenheid werd ook een aantal keer benoemd door de respondenten (ca. 25%).

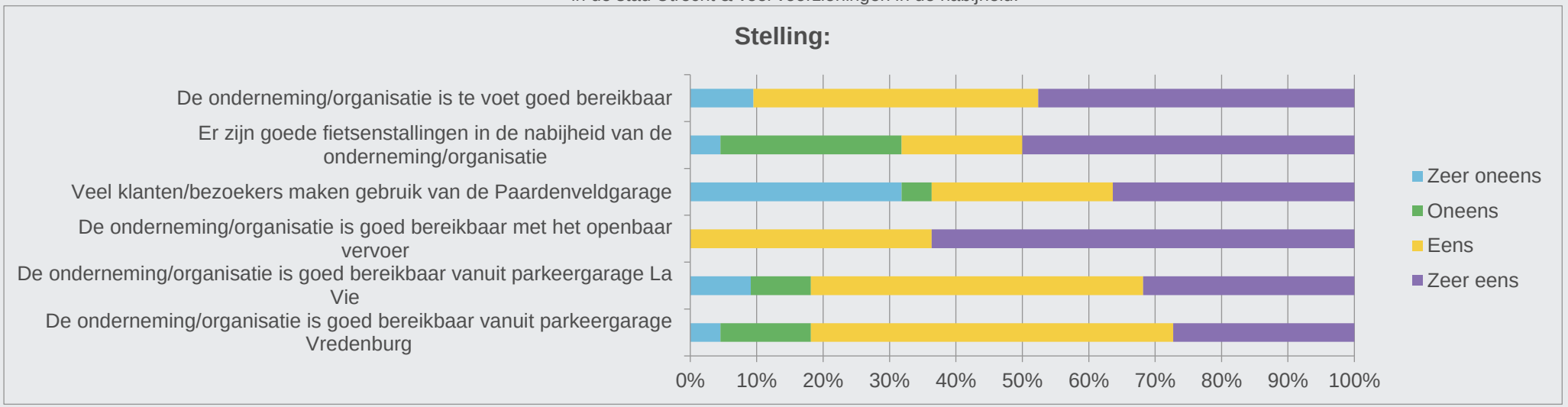
Belang Paardenveldgarage Onderneming/organisatie
Er is gevraagd aan de respondenten in hoeverre de Paardenveldgarage van belang is voor de onderneming of organisatie

Ca. 39% van de respondenten gaf aan het zeer belangrijk te vinden om parkeermogelijkheden in de buurt van de onderneming of organisatie te hebben. Ook is deze respondenten gevraagd, of Paardenveldgarage de dichtstbijzijnde garage was. Dit bleek voor ca. 69% van deze respondenten niet het geval te zijn. Voor ca. 31% van de respondenten is de Paardenveldgarage wel de dichtstbijzijnde parkeergelegenheid. 5 respondenten hebben aangegeven parkeermogelijkheid voor de onderneming of organisatie een noodzaak te vinden, daarnaast hebben de respondenten aangegeven dat Paardenveldgarage de dichtstbijzijnde is. Er is vervolgens gevraagd wat de reden is waarom parkeergarage een Noodzaak is voor de onderneming of organisatie. De voornaamste redenen waren: de omliggende parkeergarages zijn niet veilig (inbraken), twee respondenten geven aan dat de gasten van de onderneming of organisatie gebruik maken van de parkeergarage.

2.2 Conclusies ondernemersenquête

Belangrijkste bevindingen

- Een klein aantal ondernemers en organisaties heeft specifiek belang bij het behouden van de Paardenveldgarage. Het merendeel van de ondernemers ziet echter prima alternatieve parkeergarages in de omgeving.
- Ondernemers zijn over het algemeen zeer tevreden over de vestigingslocatie van het bedrijf of organisatie. De voornaamste redenen zijn de uitstekende bereikbaarheid van het gebied met OV, centrale ligging in Nederland en in de stad Utrecht & veel voorzieningen in de nabijheid.
- De belangrijkste knelpunten van de vestigingslocatie van ondernemingen en organisaties is de auto bereikbaarheid. De ondernemers vinden dat klanten dichtbij moeten kunnen parkeren. Ondernemers vrezen voor omzetverlies op het moment dat deze mogelijkheid vervalt. BRO stelt dat dit een valide vrees is, maar nuanceert dat er voldoende alternatieve parkeergarages in het gebied zijn.
- Slechts voor een klein aantal ondernemers is de Paardenveldgarage de dichtstbijzijnde garage.
- Over het algemeen beoordelen de respondenten de bereikbaarheid van de parkeergarages; Paardenveld, La Vie en Vredenburg als goed bereikbaar.

Bijlage 3

Bezoekersenquête

3 Bezoekersenquête

3.1 Respons

Via deze enquête is er de mogelijkheid geboden voor bezoekers van de Paardenveldgarage om hun mening te delen. Het onderzoek is gestart begin maart 2020. Toen is op 3 maart en op 12 maart geënquêteerd tussen 10:00-19:00. Kort daarna brak corona uit. Het onderzoek is stilgelegd en in mei 2022 is opnieuw geënquêteerd op 19 mei (10:00-19:00) en 21 mei (10:00-19:00). In totaal zijn er 290 volledig ingevulde enquêtes, ongeveer gelijk verdeeld over de beide jaren. De resultaten uit beide jaren verschillen niet wezenlijk van elkaar en leiden niet tot andere conclusies. In beide jaren geeft de meerderheid aan naar een andere parkeergrage uit te wijken bij sluiting.

3.1.1 Herkomst

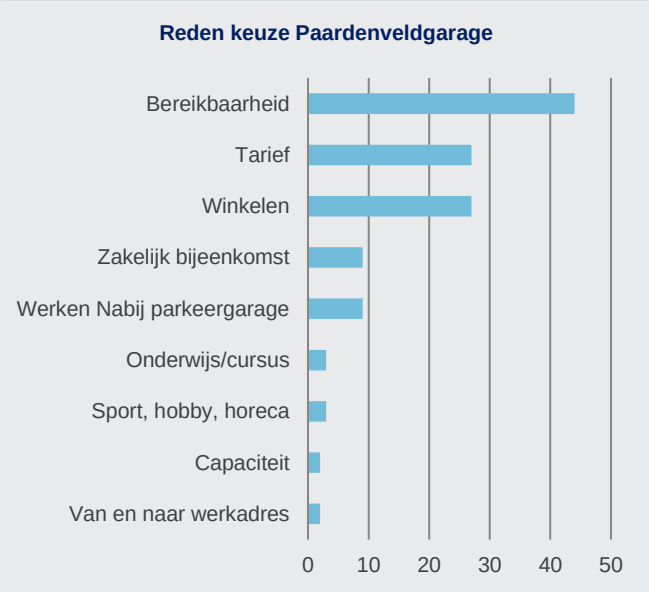
Het grootste gedeelte van de respondenten gaf aan uit de Provincie Utrecht (Buiten stad Utrecht) te komen (ca. 54%). 26% van de respondenten gaf aan uit de stad Utrecht zelf te komen. 19% van de respondenten gaf aan uit Nederland (buiten provincie Utrecht) te komen. Eén enkele respondent gaf aan vanuit buiten Nederland te komen.

Tabel 56: Herkomst gebruikers Paardenveldgarage

Herkomst	N	%
Provincie Utrecht (buiten stad Utrecht)	156	54%
Nederland (buiten provincie Utrecht)	55	19%
Stad Utrecht	78	27%
Buiten Nederland	1	0%
Totaal	**290**	**100%**

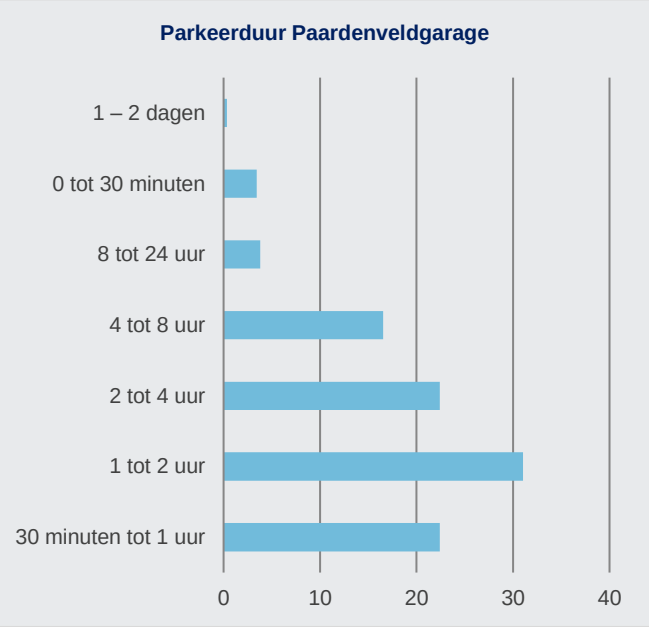
3.1.2 Reden keuze Paardenveld

De respondenten is gevraagd wat de reden is voor de keuze voor het parkeren in de Paardenveldgarage. De respondenten konden meerdere redenen selecteren in de enquête. De bereikbaarheid is het meest genoemd door de respondenten (44%). Ook het tarief is veel genoemd door de respondent (27%). Als voornaamste activiteit voor het parkeren is winkelen het meest genoemd door de respondenten (27%). Zakelijke bijeenkomsten en het werken nabij de parkeergarage zijn ook een aantal keer genoemd door de respondenten, respectievelijk 9% en 9%. De overige redenen zijn zeer beperkt genoemd, minder dan 3% van de respondenten gaven deze redenen aan als keuze voor het parkeren in de Paardenveldgarage.

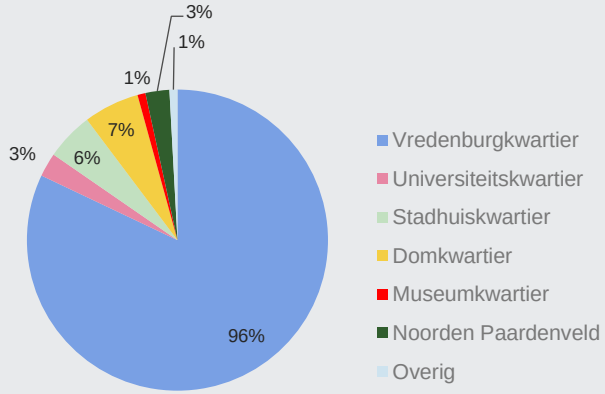
3.1.3 Parkeerduur

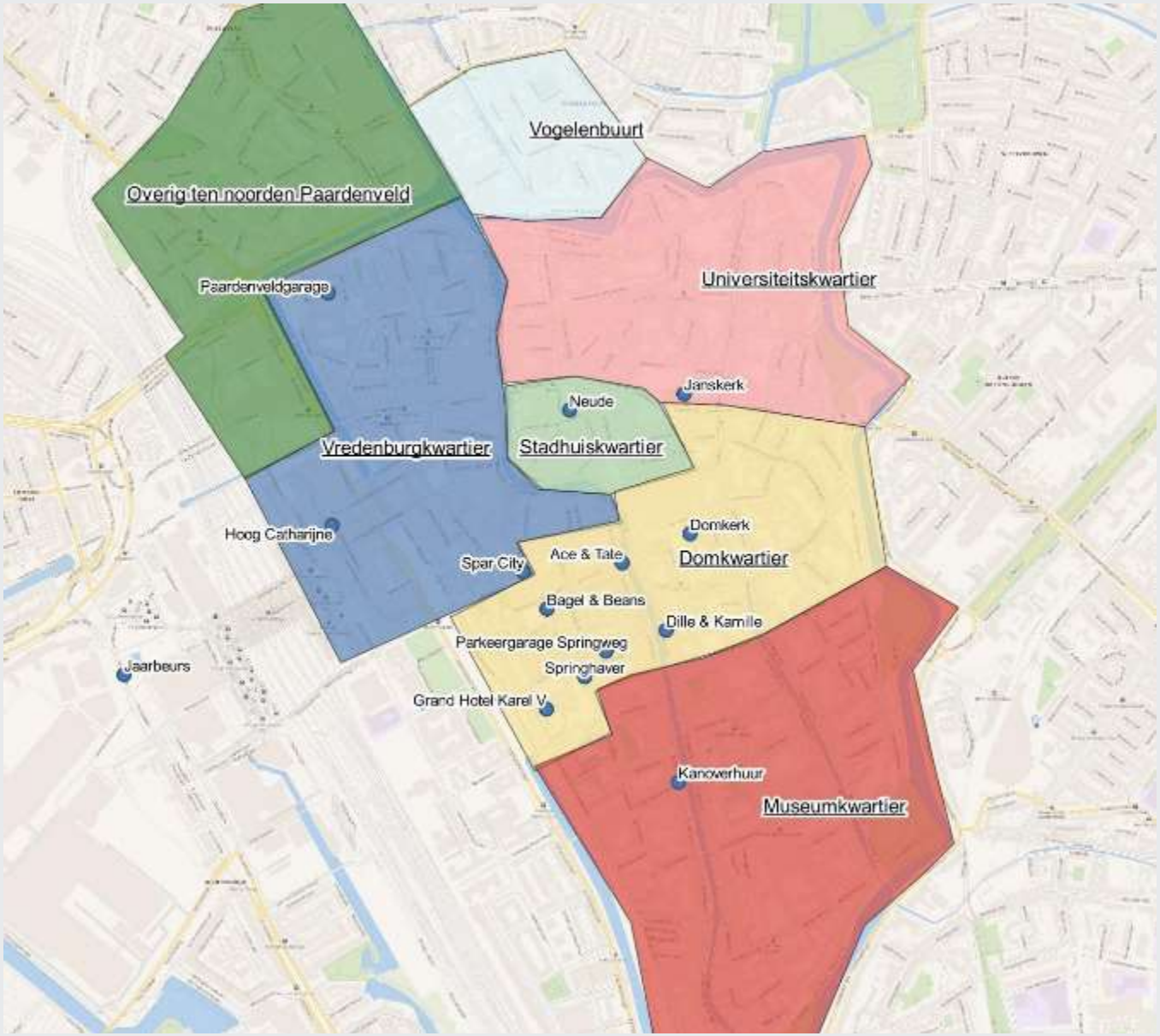
De respondenten is ook gevraagd naar de duur van het parkeren in de Paardenveldgarage. Het grootste gedeelte van de respondenten geeft aan 1 tot 2 uur te parkeren in de Paardenveldgarage (31%). 30 minuten tot 1 uur en 2 tot 4 uur worden ook veel genoemd door de respondenten, respectievelijk 22% en 22%. De parkeerduur 4 tot 8 uur is ook redelijk vaak benoemd door de respondenten (17%). Deze parkeerduur komt goed overeen met de tweede genoemde reden, namelijk zakelijke bijeenkomsten en werken nabij Paardenveldgarage. De langere parkeerduur van 8 tot 24 uur wordt door 4% van de respondenten benoemd en 1 tot 2 dagen is door één respondent benoemd. De zeer korte parkeerduur van 0 tot 30 minuten is door 3% van de respondenten benoemd.

3.1.4 Bezochte gebieden

De respondenten is gevraagd welke gebieden zij hebben bezocht in Utrecht. Figuur 12 laat zien uit welke gebieden de respondenten konden kiezen. Er waren meerdere antwoorden mogelijk. Het grootste gedeelte van de respondenten geeft aan het Vredenburgkwartier te hebben bezocht (96%). De Paardenveldgarage bevindt zich ook in het Vredenburgkwartier. Overige gebieden die relatief veel zijn genoemd door de respondenten zijn: het Domkwartier (7%), het stadshuiskwartier (6%) en het universiteitskwartier (3%). Ook is het gebied ten noorden van de Paardenveldgarage relatief vaak genoemd (3%). De overige gebieden zijn niet of zeer beperkt bezocht vanuit de Paardenveldgarage.

Figuur 102: Deelgebieden Utrecht

3.1.5 Gebruik

De respondenten is gevraagd aan te geven hoe vaak er gebruik is gemaakt van de Paardenveldgarage. Het grootste gedeelte gaf aan minder dan één keer per maand gebruik te maken van de Paardenveldgarage (43%). Ook zeggen veel respondenten 1 tot 3 keer per maand gebruik te maken van de Paardenveldgarage (20%). 14% van de respondenten geeft aan 1 keer per week gebruik te maken van de Paardenveldgarage. De voornaamste reden van de respondenten die aangaven 1 keer per week gebruik te maken van de Paardenveldgarage is winkelen. Ook gaf 11% van de respondenten aan voor de eerste keer gebruik te maken van de Paardenveldgarage.

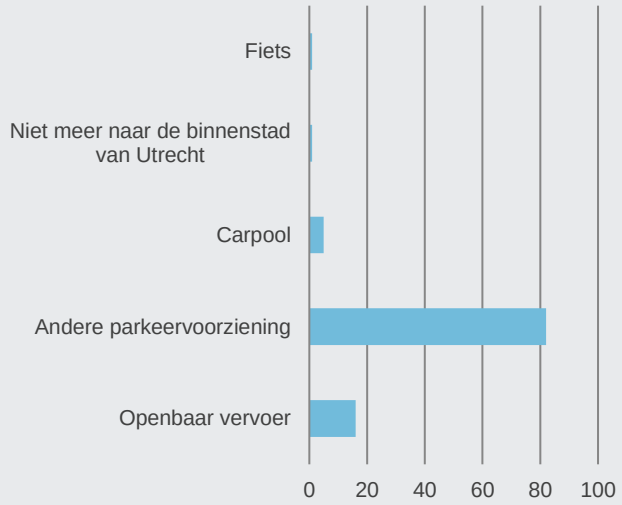
3.1.6 Alternatief

De respondenten is gevraagd naar het alternatief in het geval dat de Paardenveldgarage zou verdwijnen. Het grootste gedeelte van de respondenten gaf aan gebruik te gaan maken van een andere parkeervoorziening (82%). Een ander alternatief dat relatief veel is benoemd door de respondenten is het openbaar vervoer (16%). Overige redenen worden zeer beperkt genoemd: Carpool (5%) en gebruik van fiets (1%). Slechts 1% van de respondenten gaf aan niet meer naar de binnenstad van Utrecht te komen mocht de Paardenveldgarage verdwijnen.

Gemiddeld gebruik Paardenveldgarage

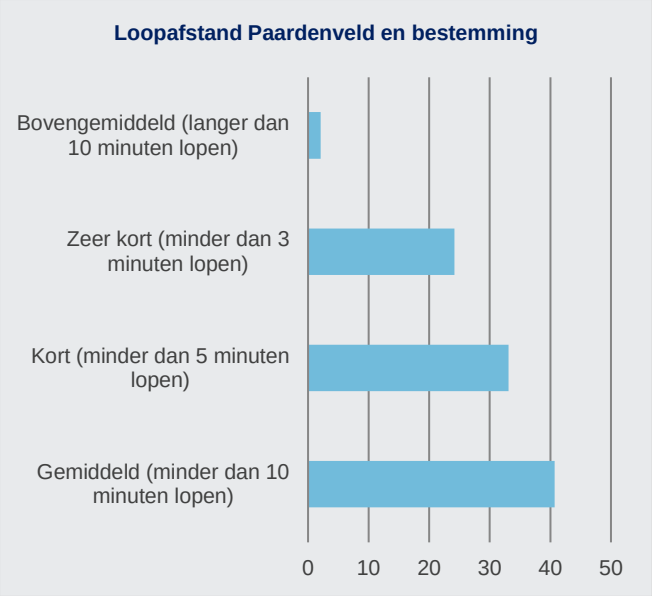

Alternatief verdwijining paardenveldgarage

3.1.7 Loopafstand

Er is de respondenten gevraagd wat de loopafstand is van de parkeergarage naar de bezochte doelen/bestemmingen. Het grootste gedeelte van de respondenten geeft aan het doel/bestemming binnen 10 minuten te hebben bereikt (98%). 2% van de respondenten geeft aan meer dan 10 minuten nodig te hebben om het doel/bestemming te bereiken.

3.1.8 Beoordeling Paardenveldgarage

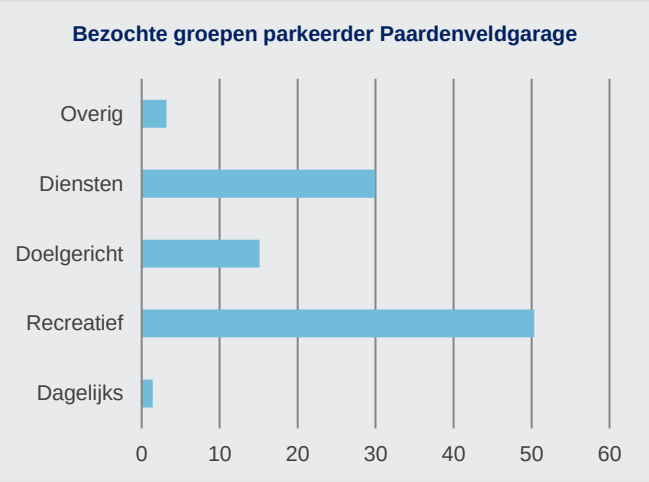
Er is de respondenten gevraagd hun mening te geven over enkele kwaliteitsaspecten van de Paardenveldgarage. De Paardenveldgarage wordt over het algemeen als goed beoordeeld over alle kwaliteitsaspecten. De beoordeling 'slecht' of 'zeer slecht' werden zelden genoemd door de respondenten. De verschillende kwaliteitsaspecten zijn allemaal ongeveer hetzelfde beoordeeld door de respondenten.
Het kwaliteitsaspect betaalbaarheid wordt vaker slecht beoordeeld door de respondenten dan de overige kwaliteitsaspecten. Over het algemeen wordt de Paardenveldgarage als goed beoordeeld door de respondenten

Tabel 67: Beoordeling Paardenveldgarage

Kwaliteitsaspect	Zeer goed	Goed	Gemiddeld	Slecht	Zeer slecht
Betaalbaarheid	3%	56%	23%	11%	7%
Veiligheid	1%	56%	41%	1%	1%
Capaciteit	1%	58%	36%	4%	1%
Informatie	1%	56%	39%	2%	2%
Bereikbaarheid	2%	60%	36%	1%	1%
Algemeen	**1%**	**59%**	**38%**	**2%**	**0%**

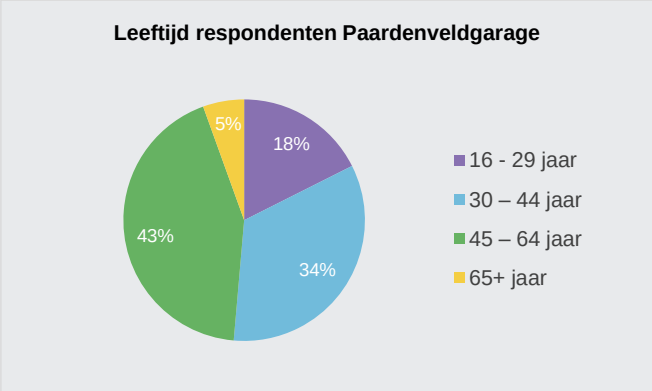
3.1.9 Bezochte functies

Er is de respondenten gevraagd aan te geven welke functies zij hebben bezocht terwijl de auto stond geparkeerd bij de Paardenveldgarage. De vraag werd gesteld als een open vraag de antwoorden zijn onder verdeeld in een aantal categorieën. Het grootste gedeelte van de respondenten gaven aan recreatieve functies te hebben gezocht terwijl de auto geparkeerd stond bij de Paardenveldgarage (50%). Onder recreatieve functies vallen winkels en horeca. Veel genoemde functies zijn de markt, de Bijenkorf en Hoog Catharijne. De tweede groep functies die bezocht wordt na het parkeren in de Paardenveldgarage zijn diensten. 30% van de respondenten geeft aan na het parkeren een functie te bezoeken die in deze groep valt, met name het bezoeken van het politiebureau. Doelgerichte bezoeken zijn bezoeken waar vooraf al duidelijk was welke functies er bezocht worden, bijvoorbeeld de bakker, kapper of de tandarts. Ook spenderen mensen minder tijd in de parkeergarage op het moment dat zij een doelgerichte functie bezoeken. 15% van de respondenten geeft aan een doelgerichte functie te bezoeken. De overige functies zijn beperkt genoemd door de respondenten.

3.1.10 Leeftijd

Als afsluitende vraag is gevraagd naar de leeftijd van de respondenten. De meeste respondenten waren tussen de 45 en 65 jaar oud gevolgd door de groep 30 tot en met 44 jaar oud. De leeftijdsgroepen 16 tot en met 29 jaar en 65+ zijn minder geënquêteerd.

3.2 Conclusies bezoekersonderzoek

Belangrijkste bevindingen

- Het merendeel van de bezoekers van de Paardenveldgarage (82%) wijkt bij sloop uit naar een andere parkeergarage in de omgeving. Een kleiner deel 16% noemt ook het openbaar vervoer als alternatief. De economische impact in Wijk C is over de hele linie daarom beperkt.
- 98% van de bezoekers loopt maximaal 10 minuten naar de te bezoeken voorziening. Dat betekent dat er veelal andere parkeergarages prima als alternatief geschikt zijn.
- De bezoekers van de Paardenveldgarage zijn niet enkel gericht op de voorzieningen in Wijk C. Zij bezoeken vaak ook Hoog Catharijne en Vredenburg. Deze voorzieningen liggen buiten Wijk C. Daarom is de economische impact op de voorzieningen in Wijk C ook beperkt.
- Wel bezoekt een deel van de bezoekers (15%) doelgericht een bepaalde voorziening in Wijk C. Zoals de kapper, de bakker of de kleermaker. Echter zal de economische effecten op deze functies ook beperkt blijven. Deze voorzieningen hebben veelal ook een verzorgingsfunctie voor de eigen buurt en parkeerders wijken uit naar andere garages.
- Respondenten maken gebruik van de Paardenveldgarage om naar het politiebureau te gaan. Het politiebureau is een belangrijke publieke voorzieningen en moet bereikbaar blijven.

Hoofdvestiging Boxtel
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400

Vestiging Amsterdam
Rhijnspoorplein 38
1018 TX Amsterdam
T +31 (0)20 506 19 99

Vestiging Venlo
Industriestraat 94
5931 PK Tegelen
T +31 (0)77 373 06 01

www.bro.nl | info@bro.nl

Royal HaskoningDHV
Enhancing Society Together

RAPPORT

Nut en noodzaak parkeergarage Paardenveld

Klant: Gemeente Utrecht

Referentie: BG5910TPRP1911281639
Status: Definitief/1.0
Datum: 28-11-2019

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Laan 1914 no.35
3818 EX AMERSFOORT
Transport & Planning
Trade register number: 56515154

+31 88 348 20 00 **T**
+31 33 463 36 52 **F**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document:	Nut en noodzaak parkeergarage Paardenveld
Ondertitel:	Nut en noodzaak parkeergarage Paardenveld
Referentie:	BG5910TPRP1911281639
Status:	1.0/Definitief
Datum:	28-11-2019
Projectnaam:	Nut en noodzaak parkeergarage Paardenveld
Projectnummer:	BG5910
Auteur(s):	Erik Groot Karsijn, Jelmer Droogsma

Opgesteld door:	Erik Groot Karsijn
Gecontroleerd door:	Jon van Dijk
Datum/paraaf:	JvD/271119
Goedgekeurd door:	
Datum/paraaf:	

Classificatie
Projectgerelateerd

Disclaimer

No part of these specifications/printed matter may be reproduced and/or published by print, photocopy, microfilm or by any other means, without the prior written permission of HaskoningDHV Nederland B.V.; nor may they be used, without such permission, for any purposes other than that for which they were produced. HaskoningDHV Nederland B.V. accepts no responsibility or liability for these specifications/printed matter to any party other than the persons by whom it was commissioned and as concluded under that Appointment. The integrated QHSE management system of HaskoningDHV Nederland B.V. has been certified in accordance with ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 and ISO 45001:2018.

Inhoud

1 Inleiding 1

1.1 Aanleiding 1

1.2 Vraag aan Royal HaskoningDHV 1

2 Nut parkeergarage Paardenveld 2

2.1 Bezetting garage Paardenveld 2

2.2 Motieven gebruik garage Paardenveld 2

2.3 Conclusies 5

3 Noodzaak parkeergarage Paardenveld 6

3.1 Relevante ontwikkelingen in de omgeving 6

3.1.1 Autoluwe Oudegracht en Janskerkhof 6

3.1.2 Ontwikkelvisie Strosteeg 7

3.2 Bezetting alternatieve parkeerlocaties in omgeving 8

3.3 Beschikbaarheid alternatieven bij opheffen parkeervoorzieningen 9

3.4 Kosten parkeren alternatieve parkeerlocaties 10

3.5 Conclusies 10

4 Planologische kaders bij sloop parkeergarage 11

4.1 Planologisch-juridische kaders 11

4.2 Bestaande beleidskaders 11

5 Conclusies 14

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Aan de Kroonstraat 9 in Utrecht ligt de parkeergarage Paardenveld, met 391 parkeerplaatsen. Er is een aantal ontwikkelingen met betrekking tot deze parkeergarage:

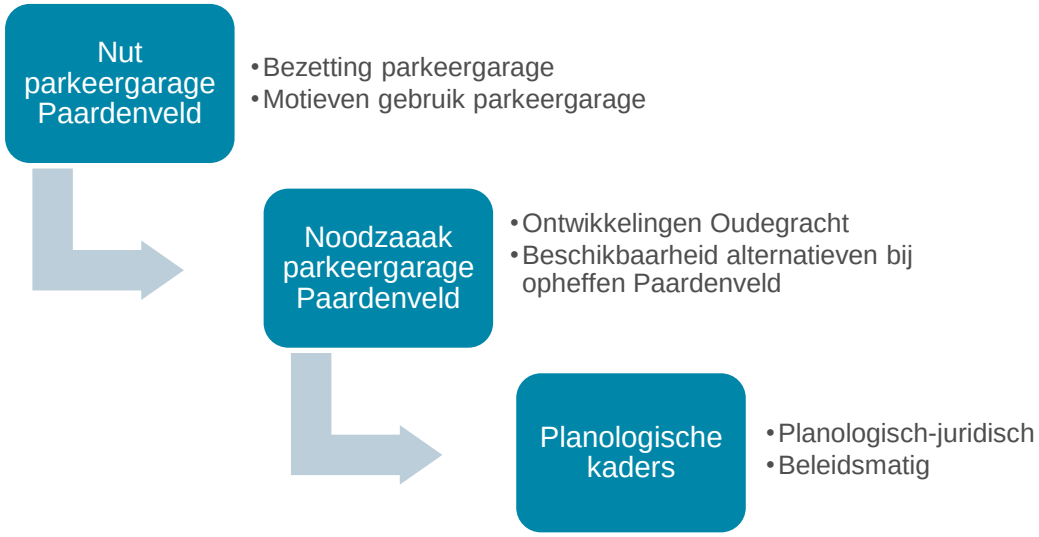
- Gemeente heeft de ambitie uitgesproken om de nabijgelegen Oudegracht parkeervrij te maken;
- De erfpachtovereenkomst van de grond onder de parkeergarage loopt af in 2023;
- Er zijn in het verleden plannen voor herontwikkeling van (het gebied rondom) de parkeergarage geweest en het gebied is blijvend aantrekkelijk voor ruimtelijke initiatieven.

Dit is voor de gemeente reden om zicht te verkrijgen op het nut en de noodzaak van de parkeergarage Paardenveld binnen het huidige verkeer- en parkeersysteem en de binnen de ambitie om de Oudegracht parkeervrij te maken.

1.2 Vraag aan Royal HaskoningDHV

Royal HaskoningDHV heeft een onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om de ambitie uit het coalitieakkoord om Oudegracht en Janskerkhof parkeervrij te maken[1] en het nut en de noodzaak van de parkeergarage Springweg[2]. In vervolg op deze onderzoeken is de vraag voorgelegd om het nut en de noodzaak van de parkeergarage Paardenveld binnen het huidige parkeersysteem nader te onderzoeken.

Om de vraag te beantwoorden zijn de volgende stappen doorlopen. De opbouw van voorliggende rapportage volgt deze stappen.

[1] *Parkeervrije Oudegracht en Janskerkhof (Royal HaskoningDHV, 7 juni 2019)*
[2] *Nut en noodzaak Parkeergarage Springweg (Royal HaskoningDHV, 24 mei 2019)*

2 Nut parkeergarage Paardenveld

Dit hoofdstuk beschrijft het huidige gebruik van de parkeergarage Paardenveld, gebaseerd op bezettingscijfers en interviews.

2.1 Bezetting garage Paardenveld

Parkeren in garage Paardenveld kan op twee manieren. Er zijn abonnementen te koop voor frequente gebruikers. De uitbater hanteert een maximum uitgifte van 39 abonnementen, welke in oktober 2019 allemaal zijn uitgegeven. Daarnaast worden er losse tickets verkocht aan de meer incidentele gebruikers.

Bij gebrek aan een geschikte dataset, is het aantal bezette parkeerplaatsen in de garage geregistreerd op een aantal momenten in week 44 (28 oktober t/m 3 november 2019). In Tabel 1 is voor de donderdag (werkdag) en zaterdag (weekenddag) de bezetting weergegeven op een aantal tijdstippen. De getelde bezetting lag op donderdag hoger dan op dinsdag.

Tabel 1: Geregistreerde parkeerbezetting Paardenveldgarage (week 44, 2019).

		Donderdag (31-10)		Zaterdag (2-11)	
Tijdstip	**Capaciteit**	**pp bezet**	**%**	**pp bezet**	**%**
13:30	**391**	325	83%	304	78%
15:00	**391**	283	72%	357	91%
19:00	**391**	237	61%	215	55%
20:30	**391**	215	55%	218	56%

De parkeergarage Paardenveld wordt in de middaguren goed gebruikt. Op de donderdag is een bezetting van 72% tot 83% geregistreerd, op zaterdag ligt deze bezetting nog hoger met 91%. Op beide dagen wordt de garage ook in het begin van de avond nog steeds goed gebruikt, met een bezetting tussen de 55% en 61%.

Representativiteit
Het is van belang om de representativiteit van de bezettingscijfers in week 44 2019 te verifiëren. Daarvoor is een vergelijking gemaakt met bezettingscijfers van de (in veel opzichten vergelijkbare) parkeergarage Springweg. Met behulp van de website http://openparking.nl/ is de bezetting van de parkeerplaatsen in de Springweggarage in oktober 2018 – september 2019 achterhaald (zie bijlage 0). Uit die data blijkt dat de hoogste bezetting tijdens gedurende deze periode zich heeft voorgedaan in oktober 2018. Op basis daarvan wordt geconcludeerd dat de maand oktober een goed beeld geeft van de maximale bezetting. De registraties in week 44 2019 mogen daarom als representatief worden beschouwd.

2.2 Motieven gebruik garage Paardenveld

Om nader inzicht te krijgen in de motieven van de gebruikers van de parkeergarage Paardenveld zijn tussen 28 maart en 4 april 2019 interviews met parkeerders gehouden tussen 8:00 en 16:00 uur. Verdeeld over deze tijdsperiode is in totaal met 101 parkeerders gesproken. Van deze mensen parkeerden er 97 op basis van een los ticket, 4 personen hadden een abonnement afgesloten.

In Figuur 1 zijn de antwoorden weergegeven op de vraag naar de belangrijkste reden om in de parkeergarage Paardenveld te parkeren.

Figuur 1: Antwoorden op de vraag: Wat is de belangrijkste reden dat u vandaag in deze garage parkeert?

Uit de antwoorden blijkt dat het grootste deel van de parkeerders bezoekers zijn. Het gaat daarbij zowel om mensen die de functies in de binnenstad bezoeken (35%) als mensen die een zakelijke (23%) of privé (13%) afspraak hebben. Ook het aantal mensen dat in de omgeving van garage Paardenveld werkt en in de parkeergarage parkeert is aanzienlijk (28%).

Het aantal bewoners (1%) is laag, maar dat wordt mogelijk onderschat omdat de interviews met name overdag zijn afgenomen. Uit kostenoogpunt mag verwacht worden de parkeergarage voor frequent parkerende bewoners alleen interessant is wanneer zij daarvoor een abonnement kunnen afsluiten. De 39 uitgegeven abonnementen geven daardoor zicht op het maximale aantal bewoners. Dat komt neer op 10% van het totaal aantal parkeerplaatsen en is nog steeds beperkt te noemen.

Op de vraag waarom mensen voor de garage Paardenveld hebben gekozen waren meerdere antwoorden mogelijk. De gegeven antwoorden op deze vraag zijn te zien in Figuur 2.

Figuur 2: Antwoorden op de vraag: Waarom heeft u deze parkeergarage gekozen om te parkeren?

Uit de gegeven antwoorden blijkt dat veruit de belangrijkste reden is dat de garage dichtbij de bestemming ligt. Een andere belangrijke reden is dat respondenten de garage goedkoop (21) vinden. Het aantal mensen dat de garage goed bereikbaar (8) of fijn/prettig (4) vonden is beperkt.

Ten slotte is de gebruikers gevraagd hoe lang zij (denken te) parkeren. De antwoorden op deze vraag zijn weergegeven in Figuur 3.

Figuur 3: Antwoorden op de vraag: Hoe lang denkt u hier vandaag te parkeren (of heeft u hier geparkeerd)?

De meerderheid van de bezoekers (60%) gebruikt de garage minder dan 4 uur, 27% van de gebruikers staat er 4 tot 8 uur en 13% staat er langer dan 8 uur.

2.3 Conclusies

Uit de telling in week 44 in 2019 blijkt dat de 391 parkeerplaatsen in de parkeergarage Paardenveld overdag en ’s avonds goed worden gebruikt.

- Op de donderdag schommelt de bezetting tussen 55% (avond) en 83% (middag).
- Op de zaterdag neemt de maximale bezetting toe tot 91% (middag), in de avonduren neemt deze af tot 55% (avond).
- De meting is uitgevoerd in een periode die een goed beeld geeft van de maximale bezetting die zich op jaarbasis kan voordoen.

Interviews met gebruikers geven inzicht in de motieven.

- Het gros van de gebruikers kiest voor de garage Paardenveld omdat deze dicht bij de bestemming ligt. Een andere belangrijke reden om in Paardenveld te parkeren is dat deze garage goedkoop is.
- Vrijwel niemand kiest voor de garage omdat deze prettig of goed bereikbaar is.
- Het grootste deel van de parkeerders is bezoeker (cultuur, winkelen, zakelijk, visite).
- Het aantal parkerende bewoners (1%) is laag, maar dat wordt waarschijnlijk onderschat omdat de interviews met name overdag zijn afgenomen. De 39 uitgegeven abonnementen geven zicht op het maximale aantal bewoners. Dat komt neer op 10% van het totaal aantal parkeerplaatsen en is nog steeds beperkt te noemen.

3 Noodzaak parkeergarage Paardenveld

Dit hoofdstuk beschrijft de huidige en toekomstige noodzaak van de parkeergarage Paardenveld, gebaseerd op bezettingscijfers.

3.1 Relevante ontwikkelingen in de omgeving

Autoluwe Oudegracht en Janskerkhof

Het college van B&W heeft de ambitie uitgesproken om de gehele Oudegracht en het Janskerkhof autoluw te maken. Om dat te bereiken moeten in totaal 267 straatparkeerplaatsen opgeheven worden. Daarvan liggen 25 parkeerplaatsen binnen een loopafstand van 1.000 meter van parkeergarage Paardenveld, aan de Oudegracht-noord. Hoewel er formeel nog geen besluiten zijn genomen, wordt voor dit onderzoek aangenomen dat al deze 25 parkeerplaatsen in de komende jaren opgeheven gaan worden.

Alternatief vergunninghouders
Om het opheffen mogelijk te maken, stuurt de gemeente aan op het verlagen van het maximale aantal uit te geven vergunningen middels natuurlijk verloop. Aanvullend flankerend beleid zou erop gericht moeten zijn om (m.n. toekomstige) vergunninghouders te wijzen op de alternatieven. Die bestaan uit gebruik van OV/fiets, gebruik van een deelauto, parkeren op afstand (P+R) of parkeren in de gemeentelijke parkeergarages. De vraag is in hoeverre de parkeergarage Paardenveld hier ook een rol in kan (of moet) spelen.

Op dit moment wordt er een beperkt aantal (39) vergunningen uitgegeven, tegen onbekende tarieven. Het is denkbaar dat er na aflopen van de erfpacht nieuwe afspraken gemaakt worden, waardoor er meer en (ten opzichte van commerciële garages) gunstiger geprijsde abonnementen worden uitgegeven. Daar komt bij dat de locatie van de garage voor een deel van de binnenstadsbewoners aantrekkelijk is. Bij elkaar maakt dat de garage tot een interessant alternatief voor bewoners en zakelijke vergunninghouders.

Tegelijkertijd zijn er nog minimaal 50 parkeerplaatsen in de belanghebbenden- en gemeentelijke parkeergarages in het noordelijk deel van de binnenstad gereserveerd voor overloop van vergunninghouders (zie Tabel 2), welke op dit moment nog niet worden gebruikt. In combinatie met de overige flankerende maatregelen betekent dit dat de garage Paardenveld niet noodzakelijk is om de overloop voor vergunninghouders te faciliteren.

Tabel 2: Ruimte in belanghebbenden- en gemeentelijke parkeergarages (stand van zaken april 2019)

Garage	Gereserveerde plaatsen
Jan Meyenstraat	21
Grifthoek	19*
Kop van Lombok	10
Garage Boekhoven	0
Totaal	**50**

** Betreft de huidige 'werkaantallen'. In de praktijk is hier meer ruimte te maken.*

Alternatief niet-vergunninghouders

De alternatieven voor niet-vergunninghouders zijn de overige straatparkeerplaatsen in de omgeving, de parkeergarages in de omgeving en parkeren op afstand (P+R).

Het aantal parkeerplaatsen dat aan de Oudegracht noord opgeheven gaat worden, bedraagt 25. In de periode 4 t/m 16 december 2018 is de parkeerdruk op deze straten gemeten. Dit is een drukke(re) periode, waardoor de resultaten een worst-case inzicht bieden. Tevens is op rayonniveau bekend welk deel van de bezetting is veroorzaakt door verkoop van losse tickets (ofwel bezoekers). In rayon Janskerkhof is het aandeel bezoekers hoger dan in rayon Wijk C. Aangezien de Oudegracht noord op de grens van beide rayons ligt, is het gemiddelde aantal bezoekers voor beide rayons berekend. Door de bezetting te vermenigvuldigen met het aandeel bezoekers ontstaat bij benadering een beeld van het bezoekers parkeren aan de Oudegracht noordoost, zoals weergegeven in Tabel 3.

Tabel 3: Parkeerbezetting o.b.v. losse tickets Oudegracht noordoost (bij benadering).

	Bezoekers parkeren Oudegracht noordoost	
Werkdag nacht 1-5	0	0%
Werkdag ochtend 10-13	8	6%
Werkdag avond 18-21	7	5%
Weekenddag middag 13-16	6	4%

Van de parkeergarages in de omgeving ligt La Vie het meest gunstig. Uit de beperkte data die beschikbaar is voor parkeergarage La Vie blijkt dat hier vrijwel geen restcapaciteit beschikbaar is (zie ook paragraaf 0). Garage Paardenveld is ook interessant. Ook hier is de parkeerdruk hoog, maar er is nog wel voldoende restcapaciteit om als overloop te dienen voor het geringe aantal bezoekers dat in de huidige situatie aan de Oudegracht-noord parkeert.

Ontwikkelvisie Strosteeg

Gemeente Utrecht werkt aan een ontwikkelvisie voor de Strosteeg. Als onderdeel daarvan is er een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden om op locatie van de parkeergarage Springweg andere functies te realiseren. Het gaat om een garage met 409 parkeerplaatsen. Uit onderzoek[3] blijkt dat er nog voldoende ruimte aanwezig is voor in de nabijgelegen parkeergarages, ook wanneer er tegelijkertijd straatparkeerplaatsen op de Oudegracht zuid worden opgeheven. Wat betreft aantallen parkeerplaatsen is de parkeergarage Springweg dus niet noodzakelijk.

Gemeente heeft formeel nog geen standpunt ingenomen cq. besluiten genomen over het eventueel uit de roulatie halen van de parkeergarage. Voor dit onderzoek wordt een scenario beschouwd, waarin alle parkeerplaatsen in de Springweggarage komen te vervallen.

In het scenario “opheffen Springweg” moet ook rekening gehouden worden met de effecten van de voorgenomen opheffing van straatparkeerplaatsen op de Oudegracht zuid. De Springweggarage vormt een interessant alternatief voor de gebruikers van deze parkeerplaatsen. Op basis dezelfde systematiek als beschreven in voorgaande paragraaf 0, is een beeld verkregen van het aantal bezoekers dat aan de Oudegracht zuid parkeert. De aantallen zijn weergegeven in Tabel 4 en worden meegenomen in de scenario-analyse.

[3] *Nut en doodzaak parkeergarage Springweg (Royal HaskoningDHV, 24 mei 2019)*

Tabel 4: Parkeerbezetting o.b.v. losse tickets Oudegracht zuid (bij benadering).

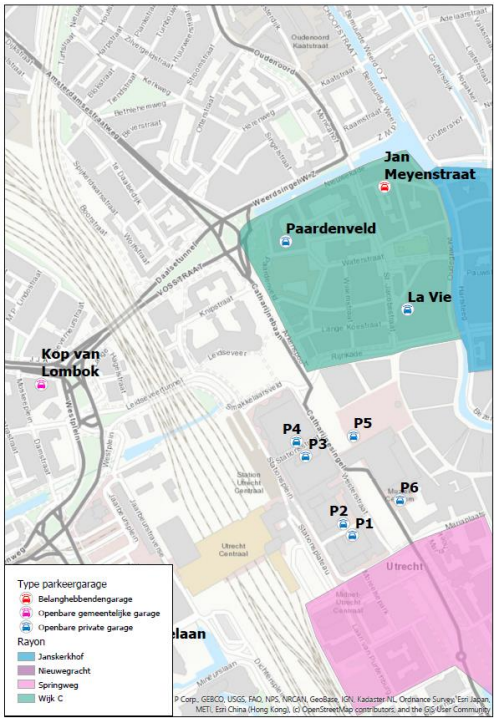
	Bezoekers parkeren Oudegracht zuid	
Werkdag nacht 1-5	1	0%
Werkdag ochtend 10-13	34	25%
Werkdag avond 18-21	19	14%
Weekenddag middag 13-16	17	12%

3.2 Bezetting alternatieve parkeerlocaties in omgeving

Aan de noord- en westzijde van het centrum zijn diverse parkeervoorzieningen gelegen, die een alternatief kunnen bieden voor het parkeren in de parkeergarage Paardenveld.

Figuur 4 toont een overzicht van de verschillende parkeervoorzieningen in de omgeving, binnen een loopafstand van 1.000 meter van Paardenveld.

- De parkeergarage Jan Meyenstraat is een besloten voorziening, alleen bedoeld voor vergunninghouders.
- La Vie is de dichtstbijzijnste openbare garage.
- In de gemeentelijke garage Kop van Lombok zijn 230 parkeerplaatsen.
- Aan de westzijde van de Catharijnesingel liggen parkeergarages P1 t/m P4 Hoog Catharijne, met in totaal 1.518 parkeerplaatsen.
- Onder de Catharijnesingel ligt de in 2015 geopende parkeergarage P5 Vredenburg met 1.174 parkeerplaatsen.
- Aan de Rijnkade ligt de parkeergarage P6 Rijnkade met 368 parkeerplaatsen.

Figuur 4: Parkeervoorzieningen rondom Paardenveld.

Voor deze alternatieve parkeergarages is met behulp van de website http://openparking.nl/ de bezetting van oktober 2018 tot en met september 2019 achterhaald[4]. De betrouwbaarheid van deze data kan niet worden gecontroleerd en moet zodoende met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden.

Tabel 5 toont voor de 10 drukste dagen in de periode oktober 2018 – september 2019, het totaal aan beschikbare restcapaciteit in de parkeergarages P1 t/m P6 en Kop van Lombok. De daarbij gehanteerde uitgangspunten zijn:

- De maximale (niet gemiddelde) gemeten parkeerdruk per dag in oktober 2018 – september 2019.
- Een theoretisch maximaal wenselijke bezetting van 80%[5].

[4] Van parkeergarage La Vie is geen historische data beschikbaar. Via het platform is alleen data van de afgelopen week beschikbaar. Uit de data van week 46 in 2019 blijkt dat de garage op dinsdag, donderdag en zaterdag vol stond. In La Vie is er zodoende geen capaciteit beschikbaar is om als overloop te fungeren voor Paardenveld.

[5] De maximaal wenselijke bezetting van 80% wordt ontleend aan de Nota Parkeernormen Fiets en Auto (Gemeente Utrecht, 2013). In paragraaf 5.2.2 wordt gesteld dat "een ontwikkelaar minder parkeerplaatsen dan de norm mag realiseren wanneer wordt aangetoond dat er op andere wijze in de nodige parkeerruimte wordt voorzien. De parkeerdruk in de directe omgeving dient op het maatgevende moment in de week onder de 80% te blijven."

Tabel 5: Beschikbare restcapaciteit (tot 80%) op 10 drukste dagen in onderzoeksperiode okt 2018 – sep 2019.

Datum	Restcapaciteit
28-5-2019	769
28-9-2019	864
30-5-2019	898
4-10-2018	901
27-10-2018	911
25-10-2018	919
23-12-2018	923
2-2-2019	928
6-4-2019	932
20-7-2019	934

Op de drukste dag in de onderzoeksperiode (een dinsdag) was er een restcapaciteit van 769 parkeerplaatsen beschikbaar. Op de volgende drukste dag was er een restcapaciteit van 864 parkeerplaatsen beschikbaar. Dit verschil duidt erop dat zich op 28 mei 2019 een uitzonderlijke situatie heeft voorgedaan.

Deze aantallen beschrijven niet de volledige restcapaciteit, maar slechts de restcapaciteit tot een maximale bezetting van 80% per garage. Bovenop deze aantallen is er dus nog 20% restcapaciteit beschikbaar (ruim 600 parkeerplaatsen).

3.3 Beschikbaarheid alternatieven bij opheffen parkeervoorzieningen

Er is een situatie denkbaar waarin de parkeergarage Paardenveld wordt opgeheven en de locatie een nieuwe invulling krijgt. Daarnaast is de ambitie om het parkeren op de Oudegracht op te heffen én staat de noodzaak van de parkeergarage Springweg ter discussie. Tabel 6 toont een overzicht van de maximale parkeerbezetting per locatie. In geval van opheffen van (één van deze) locaties, zal voor de bijbehorende (maximale) parkeerbezetting een alternatieve locatie gevonden moeten worden.

Tabel 6: Maximale bezetting locaties Paardenveld, Springweg en Oudegracht in de periode oktober 2018 – september 2019.

Locatie	Maximale bezetting
Parkeergarage Paardenveld	357
Straatparkeerplaatsen Oudegracht noord	8
Parkeergarage Springweg	344[6]
Straatparkeerplaatsen Oudegracht zuid	34
Totaal	**743**

[6] *In het rapport "Nut en noodzaak Springweg" is gerekend met een maximale bezetting van 292 parkeerplaatsen, zijnde de hoogst gemeten bezetting in de maand maart 2018. Na oplevering van dit rapport is gebleken dat er zich in andere maanden hogere bezettingen hebben voorgedaan. De hoogst gemeten bezetting in de periode oktober 2018 – september 2019 bedraagt 344 parkeerplaatsen.*

In paragraaf 0 is de restcapaciteit van de alternatieve parkeergarages in beeld gebracht. Daaruit blijkt dat er op de drukste dag in de periode oktober 2018 – september 2019, tot een maximale bezetting van 80%, nog een restcapaciteit beschikbaar was van 769 parkeerplaatsen. Dat betekent dat er ook op deze uitzonderlijke drukke dag, binnen een loopafstand van maximaal 1.000 meter, voldoende alternatieve parkeerplaatsen beschikbaar waren om de parkeervraag van garage Paardenveld, garage Springweg en de Oudegracht op te vangen.

3.4 Kosten parkeren alternatieve parkeerlocaties

Er is een vergelijking gemaakt van de parkeerkosten, die bezoekers moeten betalen bij de verschillende parkeervoorzieningen in de binnenstad.

Tabel 7: Tariefstructuur parkeerlocaties in omgeving

Parkeerlocatie	Tarief per uur (los ticket)
P Paardenveld	€ 2,80
P1-P4 Hoog Catharijne	€ 3,35
P5 Vredenburg, P6 Rijnkade	€ 4,30
P Springweg	€ 4,80
Straatparkeren binnenstad	€ 5,35

Hieruit blijkt dat Paardenveld de goedkoopste commerciële parkeervoorziening in en rond de Binnenstad is. Voor het parkeren op straat moet het meest worden betaald. Van de parkeergarages is de Springweg de duurste voorziening, de tarieven voor P1 t/m P6 liggen lager. Voor de bezoekers die op dit moment gebruik maken van de garage Paardenveld, leidt verwijzing naar andere locaties zodoende tot hogere kosten.

3.5 Conclusies

De gemeente heeft de ambitie om de komende jaren o.a. 25 parkeerplaatsen aan de Oudegracht noord op te heffen. Op basis van de huidige commerciële tarieven is het niet waarschijnlijk dat Paardenveld een reëel alternatief vormt voor (het overgrote deel van) de vergunninghouders. Er is op dit moment nog veel ongebruikte ruimte in de gemeentelijke garages, waardoor Paardenveld niet noodzakelijk is om de overloop voor vergunninghouders te faciliteren. Vanwege de gunstige ligging, prijs en beschikbare restcapaciteit kan de parkeergarage Paardenveld wél een rol spelen als overloop voor het huidige bezoekersparkeren aan de Oudegracht noord.

Uitgaande van een theoretisch maximaal wenselijke bezetting van 80%, bieden de parkeergarages rond Hoog Catharijne voldoende ruimte om als overloop te dienen voor zowel het huidige gebruik van de parkeergarage Paardenveld als het bezoekersparkeren op de Oudegracht noord. Er zijn dus alternatieven beschikbaar in de omgeving om de parkeervraag van Paardenveld op te vangen. Verwijzing naar andere locaties leidt voor de gebruikers van Paardenveld wel tot hogere (parkeer)kosten.

Er bestaat een scenario waarin de parkeergarages Paardenveld en Springweg en het parkeren op de Oudegracht noord en zuid worden opgeheven. Uitgaande van een theoretisch maximaal wenselijke bezetting van 80%, is er binnen een loopafstand van maximaal 1.000 meter nog steeds voldoende ruimte beschikbaar om de parkeervraag op te vangen.

4 Planologische kaders bij sloop parkeergarage

Er is een scenario denkbaar waarin de parkeergarage Paardenveld wordt gesloopt en de locatie een nieuwe invulling krijgt. Dit hoofdstuk beschrijft de planologisch-juridische kaders en aandachtspunten.

4.1 Planologisch-juridische kaders

Voor zover bekend zijn er in de afgelopen jaren geen ruimtelijke ontwikkelingen aanvaardbaar geacht op grond van de (expliciete) aanwezigheid van de parkeergarage Paardenveld. Op voorhand zijn er daarom geen planologisch-juridische kaders die sloop van de parkeergarage Paardenveld onmogelijk maken. Het eventuele besluit om te slopen vindt zijn oorsprong in ‘gewijzigde inzichten’. Wel zijn er aandachtspunten.

Zorgvuldige motivering
Het besluit dient zorgvuldig gemotiveerd te worden. In een gedegen ruimtelijke onderbouwing kan beargumenteerd worden, waarom deze ontwikkeling wenselijk is. Gedacht kan worden aan verbetering van ruimtelijke kwaliteit, luchtkwaliteit en verkeersveiligheid. Tegelijkertijd dienen de verschillende (bijvoorbeeld economische) belangen zorgvuldig afgewogen te worden.

Passend binnen bestaande beleidskaders
Een besluit om de parkeergarage te slopen is nog beter te rechtvaardigen, wanneer het past binnen vastgestelde beleidskaders en -doelstellingen.

Effecten nieuwe ontwikkeling
Een nieuwe invulling van de locatie leidt tot nieuwe (milieu)effecten. Deze dienen meegewogen te worden in het besluit. Voor wat betreft verkeer en parkeren gaat het dan om de eventuele parkeervraag en verkeersaantrekkende werking en effecten t.a.v. geluid en luchtkwaliteit.

4.2 Bestaande beleidskaders

Eén van de aandachtspunten bij een eventuele sloop is dat het dient te passen binnen bestaande beleidskaders. De Nota Parkeernormen Fiets en Auto (Gemeente Utrecht, 2013) beschrijft de kaders van de gemeente bij nieuwe ontwikkelingen (sloop/nieuwbouw en/of functiewijziging).

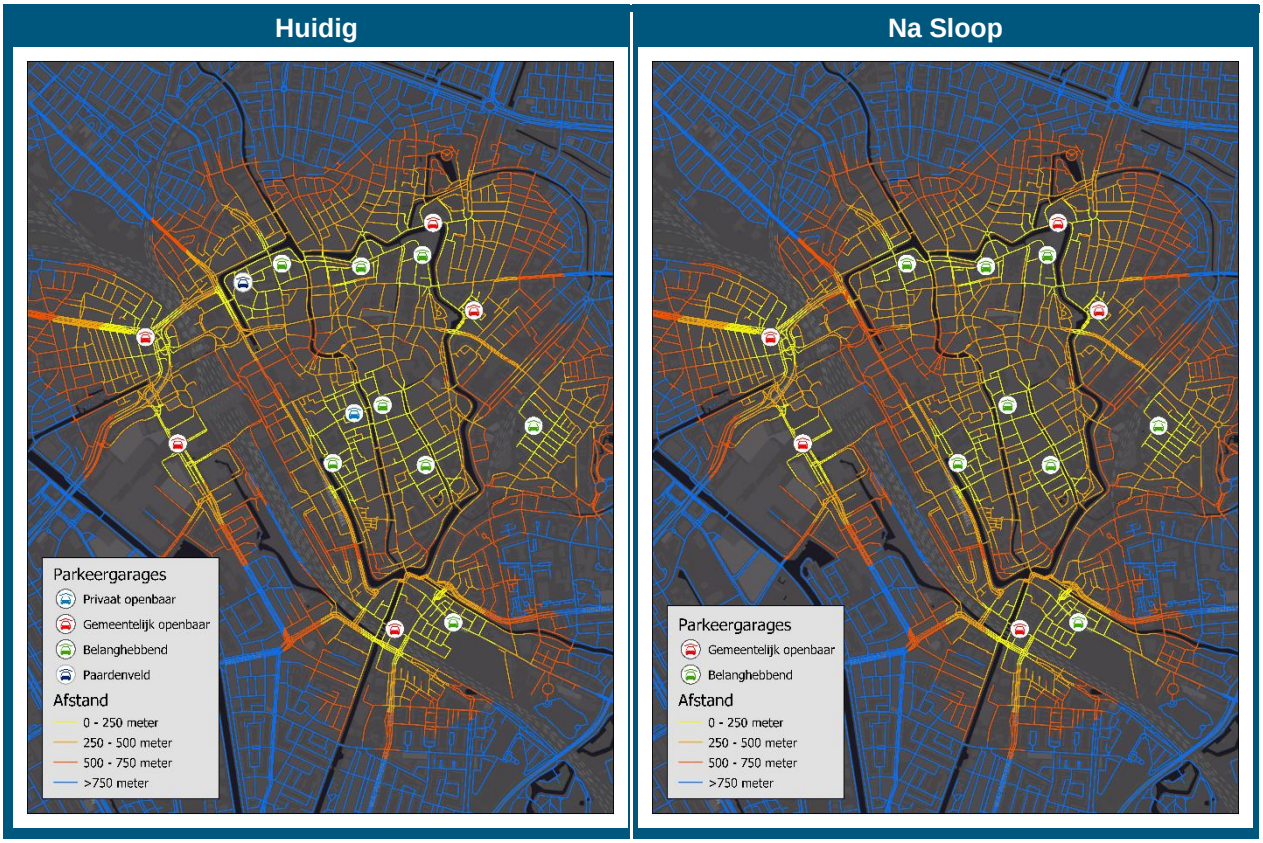
Parkeernormen
De parkeernormen zijn niet van toepassing op de parkeergarage als zelfstandige functie. De parkeergarage voorziet in de parkeerbehoefte van andere functies; voorliggend rapport beschrijft de noodzaak van de parkeergarage in relatie tot deze parkeerbehoefte van andere functies.

Loopafstanden
Een andere maat die in de Nota Parkeernormen wordt genoemd zijn de (maximale) loopafstanden, als maat voor de situering van parkeerplaatsen ten opzichte van functies. De loopafstand is afhankelijk van het motief: in de binnenstad (zone A1) bedraagt deze 750 meter voor bewoners en 1.000 meter voor bezoekers. De afstand is niet-hemelsbreed en betreft dus de kortste looproute over de openbare weg, vanaf de ingang van het pand tot aan de parkeerplaats of de ingang van de parkeervoorziening[7].

[7] *In maart 2019 is er een Addendum Nota parkeernormen fiets en auto vastgesteld. Daarin wordt het mogelijk gemaakt om onder voorwaarden parkeren buiten loopafstanden te realiseren. De mogelijkheid is echter alleen toepasbaar op nieuwe, ruimtelijke ontwikkelingen en dus niet op loopafstanden tussen bestaande functies en bestaande parkeervoorzieningen.*

.

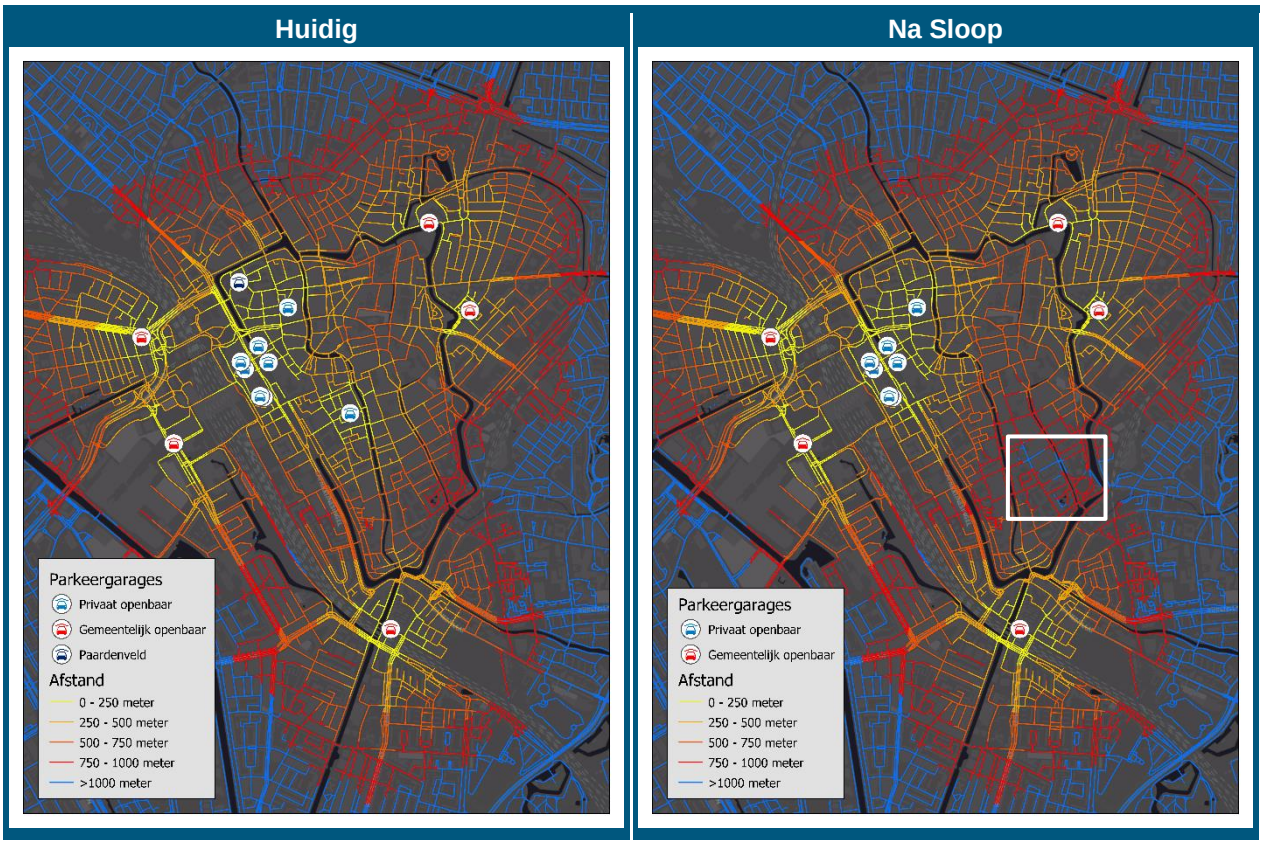
Figuur 5 toont de loopafstanden voor **bewoners** vanuit de gemeentelijk openbare parkeergarages en belanghebbenden garages naar delen van de binnenstad, in de huidige situatie en na eventuele sloop van de parkeergarage Paardenveld én Springweg.

Figuur 5: Loopafstanden voor bewoners vanuit parkeergarages naar delen van de binnenstad, huidig en na sloop parkeergarage Paardenveld en Springweg.

In zone A1 en A2 hanteert de gemeente 750 meter als maximale loopafstand voor bewoners. Uit de figuur valt op te maken dat een klein aantal straten in Pijlsweerd, na eventuele sloop van de parkeergarage Paardenveld niet meer bereikbaar is binnen 750 meter loopafstand vanuit een openbare of belanghebbenden parkeergarage. In de praktijk zijn er wel straatparkeerplaatsen aanwezig, waardoor er strikt bezien aan het beleidskader wordt voldaan. De parkeergarage heeft ook met name een functie voor de binnenstad. Vanuit de binnenstad is voor alle inwoners een garage aanwezig binnen 750 meter.

Figuur 6 toont de loopafstanden voor **bezoekers** vanuit de openbare parkeergarages naar delen van de binnenstad, in de huidige situatie en na eventuele sloop van de parkeergarage Paardenveld én Springweg.

Figuur 6: Loopafstanden voor bezoekers vanuit parkeergarages naar delen van de binnenstad, huidig en na sloop parkeergarage Paardenveld en Springweg.

In zone A1 en A2 hanteert de gemeente 1.000 meter als maximale loopafstand voor bezoekers. Uit de figuur valt op te maken dat het verdwijnen van parkeergarage Paardenveld geen invloed heeft op bereikbaarheid van voorzieningen in de binnenstad. Wel is een iets kleiner deel van Pijlsweerd binnen 1.000 meter bereikbaar vanaf een parkeergarage in de binnenstad.

Na eventuele sloop van de parkeergarage Springweg is een klein aantal straten in het zuidoostelijke deel van de binnenstad niet meer bereikbaar binnen 1.000 meter loopafstand vanuit een openbare parkeergarage. Het betreft delen van de Lange Nieuwstraat, Nieuwegracht, Servaasbolwerk en tussenliggende straten. Het Universiteitsmuseum en het museum/sterrenwacht Sonnenborgh zijn wel binnen 1.000 meter bereikbaar.

In de praktijk zijn er wel straatparkeerplaatsen in de omgeving aanwezig, waardoor er strikt bezien aan het beleidskader wordt voldaan. Tegelijkertijd toont het aan dat met name het zuidoostelijke deel van de binnenstad minder goed wordt bediend door de bestaande garages. Het valt te overwegen om aanvullende maatregelen te onderzoeken. Mogelijke oplossingen liggen in verbeteren van looproutes of parkeren bij belanghebbendengarages in de ABC straat en Tuinstraat en/of het Spoorwegmuseum.

5 Conclusies

De parkeergarage Paardenveld wordt goed gebruikt, met name door bezoekers (zakelijk en vrije tijdsbesteding). Er zijn weinig bewoners die gebruik maken van de parkeergarage. Belangrijke argumenten om de garage te gebruiken zijn de gunstige ligging en de prijsstelling. De parkeergarage voorziet dus duidelijk in een behoefte en heeft zodoende een functie in het parkeersysteem.

Tegelijkertijd blijkt dat er nog voldoende ruimte aanwezig is in de nabijgelegen parkeergarages P1 t/m P6 om als overloop te dienen voor het huidige gebruik van de parkeergarage Paardenveld en het straatparkeren op de Oudegracht noord. Ook wanneer tegelijkertijd de parkeergarage Springweg en het straatparkeren op de Oudegracht zuid wordt opgeheven, is er voldoende overloopruimte beschikbaar in P1 t/m P6. Wat betreft aantallen parkeerplaatsen is de parkeergarage Paardenveld dus niet noodzakelijk.

De data over parkeerbezetting in de openbare parkeergarages (P1 t/m P6, La Vie, Kop van Lombok en Springweg) zijn afkomstig van een openbare bron (http://openparking.nl). De betrouwbaarheid van deze data kan op dit moment niet worden vastgesteld, een nadere controle en verificatie is wenselijk.

Herbestemming van de locatie lijkt dus mogelijk. Op basis van ‘gewijzigd inzicht’ zijn er op voorhand geen planologisch-juridische beperkingen. Wel dient er een zorgvuldige afweging van effecten en belangen plaats te vinden. Opheffen van de parkeergarage Paardenveld leidt niet tot overschrijding van de (in gemeentelijk beleid gestelde) maximale loopafstanden.

A1 Bijlage 1: Representativiteit bezettingscijfers week 44

Het is van belang om de representativiteit van de bezettingscijfers in week 44 2019 te verifiëren. Daarvoor is een vergelijking gemaakt met bezettingscijfers van een vergelijkbare parkeergarage: Springweg. Met behulp van de website http://openparking.nl/ is de bezetting van de parkeerplaatsen in de Springweggarage in oktober 2018 – september 2019 achterhaald.

De data laat zien dat voor de Springweg de donderdag de drukste werkdag is en dat de zaterdag de drukste weekenddag is. Dat komt overeen met de garage Paardenveld. Tabel 8 laat van alle maanden in deze periode zien wat – gedurende die hele maand – de maximale bezetting is geweest op een donderdag en zaterdag.

Tabel 8: Maximale bezetting parkeergarage Springweg op donderdag en zaterdag per maand (oktober 2018 - september 2019).

		Donderdag		Zaterdag	
Maand	**Capaciteit**	**pp bezet**	**%**	**pp bezet**	**%**
Januari	409	324	79%	323	79%
Februari	409	248	61%	299	73%
Maart	409	269	66%	292	71%
April	409	259	63%	292	71%
Mei	409	283	69%	333	81%
Juni	409	269	66%	319	78%
Juli	409	258	63%	287	70%
Augustus	409	246	60%	315	77%
September	409	340	83%	328	80%
Oktober	409	364	89%	336	82%
November	409	313	77%	307	75%
December	409	326	80%	285	70%

Uit de tabel blijkt dat de hoogste bezetting zich heeft voorgedaan in oktober (2018). Op basis daarvan wordt geconcludeerd dat de uitgevoerde meting in de parkeergarage Paardenveld (week 44, 2019) in de drukste periode heeft plaatsgevonden en een goed beeld geeft van de maximale bezetting. De cijfers wordt daarom als representatief beschouwd.

Dit bleek ook uit de getelde bezetting, die op middag zeer hoog is.

Gemeente Utrecht

MEMO BEWONERSPARKEREN PARKEERGARAGE PAARDENVELD

Datum	November 2024
Opgesteld door	I. Anindia, M. Blankendaal
Onderwerp	**Noodzaak Paardenveldgarage**

1 Inleiding

De gemeente Utrecht ontwikkelt diverse scenario's voor de tijdelijke bestemming van de garage Paardenveld (hierna aangeduid als "Paardenveld") tot 2035 (parkeergarage in combinatie met andere functies).

Er worden vragen verwacht over de wens/noodzaak om bewoners in de garage toe te staan, ook vanwege de opdracht om straatparkeerplaatsen in de stad om te vormen naar ruimte voor groen, fiets, verblijf, etc. Deze vragen komen nu van collega's uit het gebied die aan diverse projecten werken, en worden ook vanuit de Raad verwacht. Het bewonersparkeren dat wordt bedoeld betreft 1) het compenseren van parkeercapaciteit op straat die wordt opgeheven en waarvan de parkeerbehoefte van houders van een bewonersvergunning gecompenseerd moet kunnen worden in een parkeergarage en 2) het beschikbaar stellen van capaciteit in de garage voor bewoners die de vergunningen willen inruilen voor parkeren in de garages.

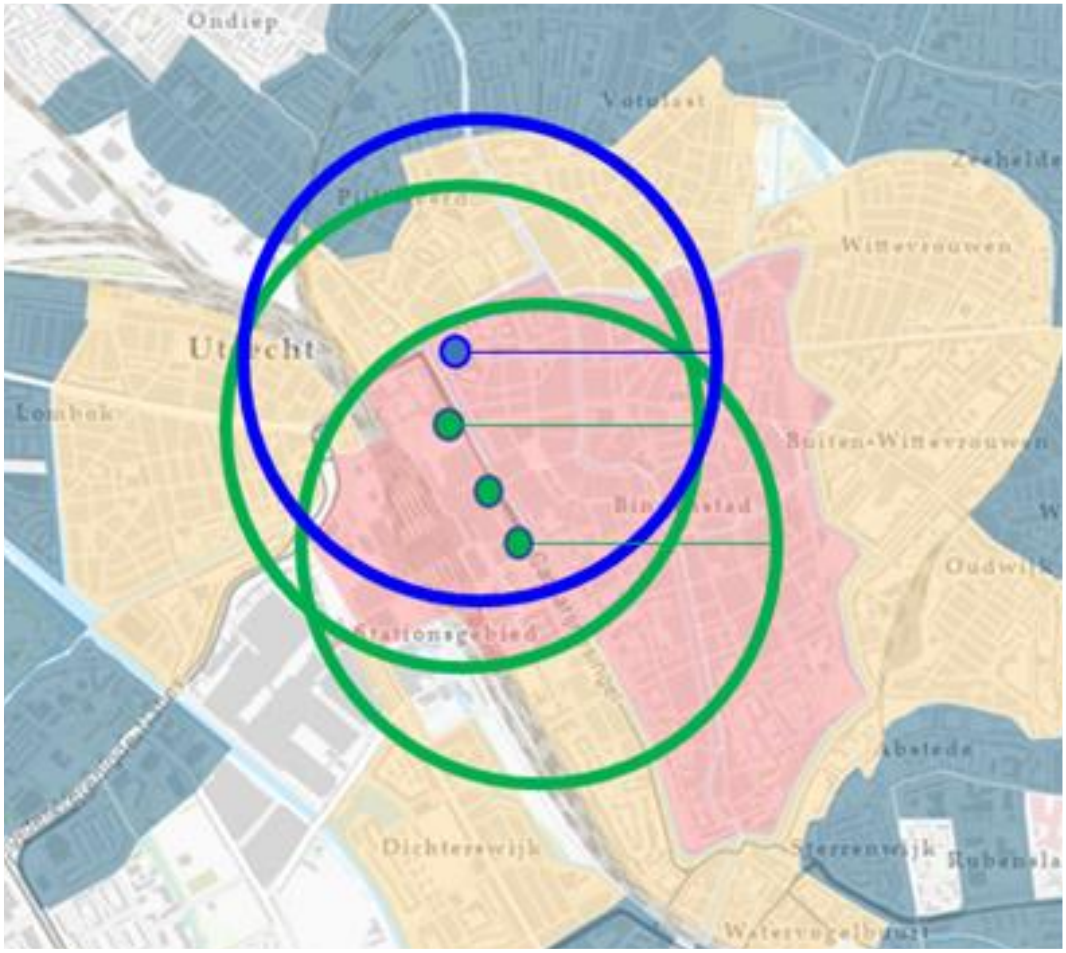
Bewonersparkeren in de garage heeft effect op de businesscase. Voor de toekomst van parkeergarage Paardenveld is daarom behoefte aan een onderbouwing waaruit blijkt of het wel of niet nodig is om bewoners parkeren op te vangen in de garage. Deze notitie gaat op deze vraag in. Daarbij is het noodzakelijk eerst in te gaan op de gehele binnenstad en de mogelijkheden om in de beschikbare parkeervoorzieningen de op te heffen parkeerplaatsen te compenseren. Na deze analyse op gebiedsniveau wordt beschouwd wat dit specifiek voor Paardenveld betekent.

2 Loopafstanden

Voor parkeren door bewoners is uitgegaan van een acceptabele loopafstand van 750 tot 800 meter. Figuur 1 toont met de blauwe cirkel linksboven de hemelsbrede loopafstand vanaf garage Paardenveld (de blauwe stip) en vanaf de meest noordelijke en meest zuidelijke garage van Hoog Catharijne. Deze garages zijn weergegeven met groene stippen.

De figuren tonen ook de binnenstad, met een lichtrode arcering. De op te heffen parkeerplaatsen bevinden zich allemaal in de binnenstad. Naar schatting bevindt circa 40% van de binnenstad zich binnen een acceptabele loopafstand voor bewoners ten opzichte van Paardenveld. De garages van Hoog Catharijne samen kunnen een groot deel van de binnenstad bedienen, dat groter is dan het gedeelte van de binnenstad dat zich binnen loopafstand van Paardenveld bevindt. Op basis van de loopafstanden kunnen de garages van Hoog Catharijne dus voor een groter deel van de binnenstad worden gebruikt dan Paardenveld.

De binnenstad bestaat uit vier parkeerrayons. Bewoners van de binnenstad mogen in ieder parkeerrayon in de binnenstad parkeren, en daarmee ook in de garages die zijn beschreven.

Figuur 1 - Loopafstand 750-800 meter vanaf garage Paardenveld (blauwe cirkel) en vanaf garages Hoog Catharijne (groene cirkels rondom de noordelijkste en zuidelijkste groene stip)

3 Omvang parkeerbehoefte bewoners

De omvang van de parkeerbehoefte van de bewoners bestaat uit twee onderdelen. Enerzijds moet compensatie plaatsvinden van bewonersvergunningen omdat parkeerplaatsen in de binnenstad worden opgeheven. Daar staat tegenover dat de vergunningenplafonds voor de vier rayons van de binnenstad naar beneden worden bijgesteld zodat ze meebewegen met het opheffen van de parkeerplaatsen.

3.1. Compensatie bewonersvergunningen opheffen parkeerplaatsen

In bijlage 1 wordt het aantal op te heffen parkeerplaatsen en te compenseren bewonersvergunningen beschouwd. Het uitgangspunt is gehanteerd dat het mogelijk moet zijn deze plaatsen 1 op 1 te compenseren. Dat betekent dat wordt uitgegaan van een maximaal scenario voor het aantal te compenseren parkeerplaatsen; het is immers ook mogelijk dat parkeerplaatsen voor bezoekers worden opgeheven. Ook is ervan uitgegaan dat de op te heffen capaciteit voor 2023 onderdeel vormt van de opgave. Tabel 1 toont per jaar welke aantallen bewonersvergunningen moeten worden gecompenseerd.

Uit de tabel blijkt dat in totaal 416 bewonersvergunningen moeten worden gecompenseerd. Het aantal cumulatieve aantal te compenseren bewonersvergunningen uit de laatste rij van de tabel kan worden vergeleken met de beschikbare parkeercapaciteit. Het uitgangspunt wordt gehanteerd dat dit aantal vanaf 2030 tot en met 2035 constant is.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Totaal geprogrammeerd per jaar	26	38	40	43	0	0	0	11	0
Beschikbare ruimte (o.b.v. budget)	26	40	50	50	50	50	50	50	50
Saldo (positief getal = flexibele ruimte)	0	2	10	7	50	50	50	39	50
Te compenseren bew.verg. per jaar	**26**	**40**	**50**	**50**	**50**	**50**	**50**	**50**	**50**
Te compenseren bew.verg. cumulatief	**26**	**66**	**116**	**166**	**216**	**266**	**316**	**366**	**416**

Tabel 1 – Te compenseren bewonersvergunningen

3.2. Compensatie bewonersvergunningen verlaging vergunningenplafond

De vergunningenplafonds voor de vier rayons van de binnenstad worden naar beneden bijgesteld zodat het meebeweegt met het opheffen van de parkeerplaatsen. VTH/vergunningen heeft aangegeven dat het vergunningenplafond inderdaad wordt verlaagd. Hoe snel de afbouw gaat is lastig te voorspellen. Problemen worden daarbij niet verwacht aangezien ervan wordt uitgegaan dat voldoende ruimte beschikbaar is in alternatieve parkeervoorzieningen om vergunninghouders op te vangen als de afbouw niet snel genoeg gaat ten opzichte van het daadwerkelijk opheffen van de parkeerplaatsen op straat.

3.3. Inruilen bewonersvergunningen voor garageabonnement

Op grond van *Beleidsregels Uitgifte Parkeervergunningen en Garageabonnement* kunnen bewoners straatvergunningen in ruilen voor garageabonnementen. In de Meerjaren Perspectief Bereikbaarheid 2016 is vastgesteld dat er voor bewoners zijn 270 parkeerplaatsen vrij (te maken) in de gemeentelijke parkeergarages (25 parkeerplaatsen per garage). Een aantal bewoners maakt hier inmiddels gebruik vanen het gaat hierbij om vijf abonnementen in de Springweggarage en vier abonnementen in garage Vaartsche Rijn.

4 Alternatieven voor opvang parkeerbehoefte bewoners

Er zijn diverse alternatieven voor de compensatie van de opgeheven parkeercapaciteit. Deze zijn in deze paragraaf beschreven.

4.1. Gemeentelijke belanghebbendengarages

De gemeente beschikt over een aantal belanghebbendengarages. Daarvan is in bijlage 2 is de vraag naar abonnementen, de reserveringen en het aanbod van parkeercapaciteit verkend. Met uitzondering van twee garages waarin capaciteit is gereserveerd is geen ruimte beschikbaar om het opheffen van parkeercapaciteit te compenseren. In de garage Jan Meijenstraat zijn 14 parkeerplaatsen gereserveerd voor de compensatie van bewonersvergunningen. In totaal zijn dus 14 plaatsen beschikbaar voor de compensatie. Het uitgangspunt is gehanteerd dat deze parkeercapaciteit tot en met 2035 beschikbaar blijft.

4.2. Openbare garages

De gemeente Utrecht beschikt ook over openbare garages waarin parkeercapaciteit is gereserveerd voor bewoners. Garage Kruisstraat, Vaartsche Rijn en Grifthoek heeft ieder 25 gereserveerde plaatsen, en daarmee zijn in totaal 75 plaatsen gereserveerd. Het uitgangspunt is gehanteerd dat deze capaciteit voor de periode tot en met 2035 beschikbaar blijft voor bewoners.

z.o.z.

4.3. Garages Kléppiere

De gemeente heeft afspraken gemaakt met Kléppiere over het gebruik van parkeerplaatsen in hun garages voor bewoners. In totaal zijn hiervoor tot 2026 250 parkeerplaatsen beschikbaar, tussen 2026 en 2028 350 plaatsen en van 2028 t/m 2069 250 plaatsen. Rijnkade P6 is niet meer in gebruik, het uitgangspunt is gehanteerd dat de parkeercapaciteit voor bewoners dan in een vervangende garage beschikbaar is. Springweg wordt in 2028 gesloopt.

Klépierre	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031-2069
HC P1 t/m P5	50	150	150	150	150	150	150	150	150
Springweg	100	100	100	100	100	100	0	0	0
Rijnkade P6	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Subtotaal	**250**	**350**	**350**	**350**	**350**	**350**	**250**	**250**	**250**

Tabel 2 – Gereserveerde parkeercapaciteit voor bewoners in openbare garages Kléppiere

5 Uitgegeven vergunningen opvang parkeerbehoefte bewoners

Op dit moment zijn negen bewonersabonnementen in gebruik ter compensatie van straatvergunningen; vijf stuks in garage Springweg en vier stuks in garage Vaartsche Rijn. Het uitgangspunt is gehanteerd dat deze abonnementen tot en met 2035 worden gebruikt.

6 Worst case overzicht te compenseren vergunningen en parkeercapaciteit

Tabel 3 toont het overzicht van de beschikbare parkeercapaciteit afgezet tegen de te compenseren bewonersvergunningen. Hierbij is de worst case situatie bepaald, waarbij het uitgangspunt is gehanteerd dat alle op te heffen straatparkeerplaatsen bestemd zijn voor bewoners (en dus niet voor bezoekers) en dat deze plaatsen één op één worden gecompenseerd zonder het vergunningenplafond te verlagen. Uit de tabel blijkt dat in deze worst case situatie in totaal 416 bewonersvergunningen moeten worden gecompenseerd. Het aantal cumulatieve aantal te compenseren bewonersvergunningen uit de laatste rij van de tabel kan worden vergeleken met de beschikbare parkeercapaciteit. Het uitgangspunt wordt gehanteerd dat dit aantal vanaf 2030 tot en met 2035 constant is.

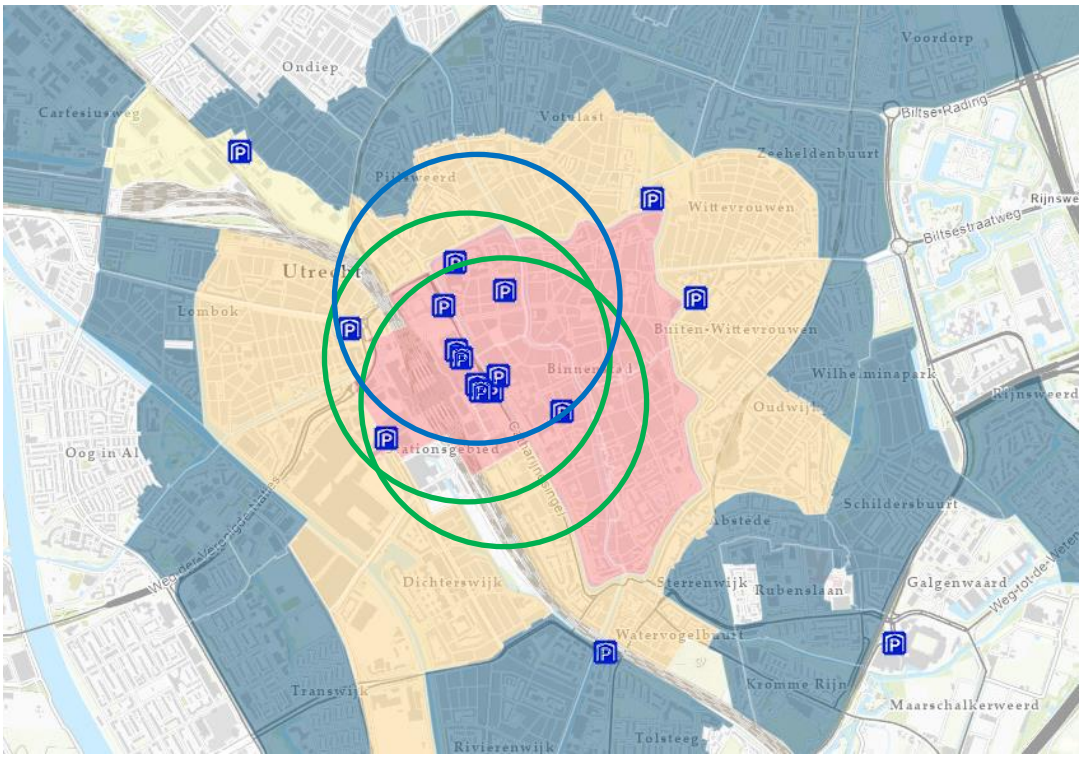
Uit de tabel blijkt dat tot en met 2028 voldoende parkeercapaciteit beschikbaar is op basis van de huidige inzichten, en dat vanaf 2029 tekorten optreden. Het tekort in 2029 bedraagt 36 plaatsen, vanaf 2030 is er sprake van een tekort van 86 plaatsen.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031-2069
Parkeercapaciteit									
Belanghebbendengarages	14	14	14	14	14	14	14	14	14
Gemeentelijke garages	75	75	75	75	75	75	75	75	75
Klépierre	250	350	350	350	350	350	250	250	250
Subtotaal	**339**	**439**	**439**	**439**	**439**	**439**	**339**	**339**	**339**
Parkeerbehoefte									
Huidige jaarabonnementen	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9
Cumulatief te compenseren	-66	-116	-166	-216	-266	-316	-366	-416	-416
Subtotaal	**-75**	**-125**	**-175**	**-225**	**-275**	**-325**	**-375**	**-425**	**-425**
Tekort/overschot	**264**	**314**	**264**	**214**	**164**	**114**	**-36**	**-86**	**-86**

Tabel 3 – Worst case overzicht te compenseren vergunningen en parkeercapaciteit

7 Bezoekersparkeren

Er zijn binnen de loopafstand van garage Paardenveld voldoende alternatieven beschikbaar om bezoekers van de stad op te vangen. Voor deze doelgroep is Paardenveld niet noodzakelijk.

8 Knip Catharijnesingel

Vanaf maart 2025 wordt er een knip ingevoerd op de Catharijnesingel met als doel om doorgaand verkeer in de binnenstad te verminderen. Dit heeft weinig tot geen invloed op de nut- en noodzaak van Paardenveld garage. Ook de parkeergarages van Hoog Catharijne blijven in de nieuwe situatie toegankelijk voor de gebruikers en de afgesproken capaciteit in deze garages voor bewoners blijven ook beschikbaar.

9 Advies noodzaak gebruik Paardenveldgarage

9.1 Algemeen

In paragraaf 6 is geconstateerd dat in 2029 36 plaatsen te weinig beschikbaar zijn voor het compenseren van bewonersvergunningen en vanaf 2030 86 plaatsen. In principe kan Paardenveld hiervoor van 2029 t/m 2035 een tijdelijke oplossing bieden. Als die keuze wordt gemaakt, is het noodzakelijk dat Paardenveld wordt gehandhaafd in de periode van 2023 t/m 2028, waarin de garage niet nodig is voor het compenseren van bewonersvergunningen. Nog zonder rekening te houden met eventuele alternatieven is het in bedrijf houden van Paardenveld gedurende de komende vijf jaar om daarna gedurende een beperkte periode van eveneens vijf jaar een mogelijk tekort van slechts 102 parkeerplaatsen op te lossen een forse maatregel in relatie tot het mogelijke tekort.

Paardenveld is niet de enige mogelijke oplossing van de tekorten in de periode van 2029 t/m 2035. De gemeente Utrecht is immers eigenaar van meerdere (openbare) parkeervoorzieningen, en is ook de instantie die de straatparkeercapaciteit in de binnenstad beheert en bepaalt hoeveel parkeervergunningen worden uitgegeven. Paardenveld is niet noodzakelijk om bezoekersparkeren te faciliteren omdat er in de omgeving binnen de acceptabele loopafstand nog voldoende alternatieve beschikbaar.

9.2 Beleidsmatige keuzes

Bij de verkenning is een worst case situatie beschouwd. Daarbij is nog geen rekening gehouden met beleidsmatige keuzes zoals het verlagen van het vergunningenplafond. Bij het opheffen van netto 425 parkeerplaatsen bedraagt in de eindsituatie het tekort aan bewonersplaatsen 102 plaatsen. Het is mogelijk dit tekort op te lossen door het vergunningenplafond te verlagen. Als dat in de periode van 2023 t/m 2028 gebeurt moet het vergunningenplafond over deze periode van vijf jaar gemiddeld met 20 vergunningen per jaar worden verlaagd, wat een zeer beperkt aantal is.

9.3. Alternatieve parkeercapaciteit

Naast de parkeercapaciteit die in deze notitie is beschouwd, is het ook mogelijk gebruik te maken van andere alternatieven om bewonersvergunningen te compenseren. Bijvoorbeeld in de gemeentelijke parkeergarages die zich aan de rand van de binnenstad bevinden, zoals Croeselaan. Het huidige gebruik van de Croeselaangarage valt tegen ten opzichte van de reeds gerealiseerde ontwikkelingen waarvoor deze garage gebouwd is. Daarom is de kans groot dat het berekende tekort van maximaal 86 plaatsen in deze garage gefaciliteerd kan worden.

Begin 2027 wordt Mobiliteitshub XL geopend. Hoewel deze op dit moment niet bestemd is voor parkeren op afstand door binnenstadsbewoners die afzien van een parkeervergunning, is deze voorziening uiteraard wel een alternatief. Het is bijvoorbeeld een optie om dit alternatief in te zetten als op basis van de keuzes die gemaakt worden de worst case situatie optreedt. In dat geval kan worden onderzocht of een deel van de parkeerbehoefte voor bewoners van de binnenstad op afstand in MHXL kan worden ondergebracht. Dit is voor veel andere gebieden de nieuwe werkelijkheid, en is daarom voor bewoners van de binnenstad ook een optie. Voor de bestaande P+R voorzieningen is er overigens al een voordelig P+R-abonnement voor bewoners die hun parkeervergunning inleveren.

Het is uiteraard ook mogelijk om te verkennen of (tijdelijk) meer parkeercapaciteit in commerciële parkeergarages kan worden gehuurd als oplossing voor de mogelijke tekorten.

9.4 Eindconclusie

Het parkeerbeleid in de binnenstad is erop gericht om een ruime hoeveelheid straatparkeerplaatsen om te vormen naar ruimte voor groen, verblijf en ruimte voor fietsers. Er zijn twee typen straatparkeren waarvan de plaatsen kunnen worden opgeheven:

- plaatsen exclusief voor vergunninghouders
- plaatsen die bestemd zijn voor bezoekers én vergunninghouders.

In deze notitie is de worst case benadering gehanteerd dat alle straatparkeerplaatsen die komen te vervallen nu vergunninghoudersplaatsen zijn die worden gebruikt door de houders van bewonersvergunningen. Ten opzichte van het opheffen van plaatsen die bestemd zijn voor bezoekers én vergunninghouders, die door deze twee doelgroepen worden gedeeld, moet daarbij een groter aantal bewonersvergunningen worden gecompenseerd.

De parkeerbalans in de stad kan slechts op het huidige evenwicht blijven als (1) het plafond van het aantal parkeerplaatsen voor houders van bewonersvergunningen evenredig wordt verminderd of als (2) het aantal te vervallen straatparkeerplaatsen evenredig worden gecompenseerd in parkeergarages.

Volgens het worst case scenario moeten alle op te heffen straatparkeerplaatsen, in 2030 per saldo 425 straatparkeerplaatsen worden gecompenseerd. In 2030 leidt dat tot een tekort van in totaal 86 parkeerplaatsen. Dat tekort is op te lossen door verlaging van het plafond van het aantal parkeer-

plaatsen voor houders van bewonersvergunningen. In de huidige situatie wordt nog geen rekening gehouden met de verlaging van het vergunningenplafond. Er zijn ook andere mogelijkheden denkbaar die eveneens kunnen worden aangewend om het tekort op te lossen. Te denken valt aan het benutten van capaciteit in de gemeentelijke parkeergarages aan de rand van de binnenstad, zoals de parkeergarage Croeselaan Of het benutten van parkeercapaciteit in de Mobiliteitshub XL die in 2027 wordt geopend.

Concluderend kán de parkeercapaciteit van de parkeergarage Paardenveld desgewenst worden aangewend om het tekort op te lossen. Dat tekort zal vanaf 2029 voor het eerst ontstaan. Er zijn echter nog onbenutte alternatieven die vrij eenvoudig kunnen worden gebruikt. Het advies is daarom om de capaciteit van de PG Paardenveld volledig buiten beschouwing te laten bij het in balans houden van de parkeerhuishouding van de binnenstad.

Bijlage 1 - Omvang parkeerbehoefte bewoners

De omvang van de parkeerbehoefte van de bewoners bestaat uit de compensatie van bewonersvergunningen die nodig is omdat parkeerplaatsen worden opgeheven. Tabel 4 toont voor de periode van 2022 t/m 2030 welke aantallen op te heffen parkeerplaatsen zijn geprogrammeerd en wat de beschikbare ruimte is om plaatsen op te heffen. Het saldo geeft aan hoeveel plaatsen nog niet zijn toegewezen. Als dit positief is, kunnen nog plaatsen worden opgeheven. Dit wordt de flexibele ruimte genoemd. De som van de flexibele ruimte over de periode van 2022 t/m 2030 bedraagt 258 plaatsen. Het totaal aantal geprogrammeerde plaatsen bedraagt 158 stuks, waarmee de totale opgave dus (158 + 258 =) 416 stuks bedraagt. Onderaan de tabel is beschouwd welke aantallen bewonersvergunningen per jaar en cumulatief moeten worden gecompenseerd. De aantallen op te heffen plaatsen zijn voorzien op de locaties Oudkerkhof, Park Paardenveld, Keukenstraat, hoek Nieuwegracht, breedtebeperking werven, Oudegracht Noord, Nicolaaskerkhof, Moreelsepark, Minrebroederstraat, Stadhuisplein, Annastraat, Strosteeg en Janskerkhof.

	2022	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Totaal geprogrammeerd per jaar	26	38	40	43	0	0	0	11	0
Beschikbare ruimte (o.b.v. budget)	26	40	50	50	50	50	50	50	50
Saldo (positief getal = flexibele ruimte)	0	2	10	7	50	50	50	39	50
Te compenseren bew.verg. per jaar	**26**	**40**	**50**	**50**	**50**	**50**	**50**	**50**	**50**
Te compenseren bew.verg. cumulatief	**26**	**66**	**116**	**166**	**216**	**266**	**316**	**366**	**416**

Tabel 4 – Te compenseren bewonersvergunningen

Op basis van de loopafstanden van 750 tot 800 meter kunnen niet alle te compenseren bewonersvergunningen in Paardenveld worden gecompenseerd. Geschat wordt dat circa 50% van de te compenseren bewonersvergunningen in Paardenveld kan worden gecompenseerd. Dit zijn (50% van 416) ongeveer 208 plaatsen. Deze inschatting is gedaan op basis van de volgende factoren:

- De ligging van Paardenveld
- Het gedeelte van de binnenstad dat zich binnen loopafstand van Paardenveld bevindt;
- Een inschatting van de locaties waar de te compenseren plaatsen zich bevinden.

Bijlage 2 - Gebruik en ligging gemeentelijke belanghebbendengarages

Tabel 5 toont het aantal parkeerplaatsen in de gemeentelijke belanghebbendengarages, het aantal lopende abonnementen, de wachtlijst en het aantal parkeerplaatsen dat is gereserveerd voor de compensatie van bewonersvergunningen. De gegevens in de tabel zijn van 1 maart 2024. Deze cijfers zijn dus actueel, maar kunnen dagelijks verschillen op basis van aanvragen en opzeggingen.

Er zijn in totaal dus 474 parkeerplaatsen aanwezig in de garages. Er zijn 435 lopende abonnementen, een wachtlijst van 88 parkeerders en 14 plaatsen die gereserveerd zijn voor de compensatie van bewonersvergunningen. Daarmee bedraagt de totale behoefte 576 plaatsen. Dit aantal is groter dan de parkeercapaciteit. Daardoor is er geen sprake van restcapaciteit. Een uitzodering hierop vormen de gereserveerde plaatsen voor de compensatie van bewonersvergunningen in de garages Jan Meijenstraat (14 plekken). Deze zijn beschikbaar voor de compensatie.

Naam garage	Aantal parkeerplekken	Lopende abonnementen	Wachtlijst (aantal)	Gereserveerd voor compensatie bewonersvergunningen
Garage Jan Meyenstraat	95	81	0	14
Garage Boekhoven	57	53	0	
Garage Korte Nieuwstraat	41	39	59	
Garage Tuinstraat	108	106	11	
Garage Wolvenplein	18	16	3	
Garage ABC-straat	77	74	15	
Garage Albracht	18	17	0	
Garage Malba	60	49	0	
Totaal	**474**	**435**	**88**	**14**

Tabel 5 - Gebruik gemeentelijke belanghebbendengarages

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Tijdelijke invulling Parkeergarage Paardenveld (2025 - 2035)

Beleidsveld	Ruimtelijke Ordening
Organisatieonderdeel	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Opsteller	Luc Mes
Zaaknummer	30200097
Jaargang en nummer	2025, nr. 62
Vergaderdatum Raad	12 juni 2025
Referendabel	Ja
Geheim	Ja, een of meer bijlage(n)

De raad besluit:

1. In te stemmen met een tijdelijke invulling van parkeergarage Paardenveld per 3 september 2025 voor een duur van 10 jaar (2025 - 2035), zoals opgenomen in scenario II (optimalisatie) van het ‘scenario-keuzedocument parkeergarage Paardenveld‘, met als belangrijkste uitgangspunten:
   a. Het behoud en versterken van het huidige programma op de begane grond en 1e verdieping mogelijk te maken door een aanpassing van de vaststellingsovereenkomst tussen de gemeente en Erfpachter.
   b. Het in gemeentelijk beheer en exploitatie nemen van de parkeergarage en daarbij het aantal verdiepingen voor autoparkeren te verminderen van vier naar twee, van in totaal 390 naar 190 parkeerplaatsen voor bezoekersparkeren en abonnementen voor politie Midden-Nederland.
   c. Een culturele en maatschappelijke broedplaats op een tussenliggende verdieping in het gebouw toe te voegen (maximaal 2700 m2 BVO).
   d. Een publiek toegankelijk dak met deels een commercieel programma, gericht op een combinatie van groen, sport, spel, horeca en ontmoeting (maximaal 2700 m2 BVO).
   e. De realisatie van een openbare toiletvoorziening in of in de omgeving van het gebouw.
   f. Het uitwerken van de randvoorwaarden en mogelijkheden voor het toevoegen van een hub voor duurzame stadslogistiek.
   g. Het uitwerken van het onder voorwaarden en met compenserende maatregelen toevoegen van een kleinschalige locatie voor een sekswerkbedrijf (maximaal 15 kamers, niet zijnde raamsekswerk).

2. Het positief resultaat van de exploitatie deels te bestemmen voor de voorbereiding van de toekomstige gebiedsontwikkeling (plankosten, sloop en bouwrijp maken).

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 12 juni 2025.

De griffier,

Miguel Israel

De voorzitter,

Sharon A.M. Dijksma

Signed By: Dijksma, Sharon
19/06/2025 10:51:45 CEST
ID: de583a65-3c58-4e30-96c2-4f7c0dfa974b
Auth: Scribble

Signed By: Israel, Miguel
13/06/2025 16:08:39 CEST
ID: de583a65-3c58-4e30-96c2-4f7c0dfa974b
Auth: Scribble

Gemeenteraad

Dossiernummer	4544
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 juni 2025
Agendapunt	19
Titel	Raadsvoorstel realisatie stationsentree Moreelsebrug
ID	4766
Behandelend ambtenaar	Bijl, Martijn
Telefoon	0634177643
E-mail	martijn.bijl@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Binnenstad
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Eerenberg
Beleidsveld	Ruimtelijke projecten: Groot Merwede
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	12 juni 2025

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Raadsvoorstel realisatie stationsentree (trappen) Moreelsebrug

Beleidsveld	Groot Merwede
Organisatieonderdeel	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Opsteller	Martijn Bijl
Kenmerk	30189450
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Ja
Geheim	Ja, een of meer bijlage(n)

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Akkoord te gaan met het realiseren van een nieuwe zuidelijke entree van Utrecht Centraal door middel van zes trappen, inclusief bijbehorende voorzieningen, tussen de treinperrons en de Moreelsebrug, met inachtneming van de volgende punten:
   a. Er is een relatie met de besluitvorming in de MIRT verkenning OV en Wonen over de voorkeursvariant voor de aanlanding van de Merwedelijn bij Utrecht Centraal.
   b. Voor de gezamenlijke uitwerking van het project met partners NS en ProRail gelden de volgende randvoorwaarden:
      i. De ruimtelijke uitgangspunten uit bijlage ‘Ruimtelijke uitgangspunten treintrappen Moreelsebrug', zoals de categorisering als nevenontsluiting van Utrecht Centraal met bijpassend voorzieningenniveau, inpassing van de toegangspoorten op de perrons en het behoud van de Moreelsebrug als belangrijke verbinding over het spoor voor wandelaars en fietsers.
      ii. Het na realisatie periodiek monitoren van de transferveiligheid door ProRail zoals omschreven in bijlage ‘Rapportage monitoring transferveiligheid’, bij toenemende drukte kunnen aanvullende maatregelen genomen worden om te grote drukte tegen te gaan.
      iii. De afspraken met NS over de monitoring en maatregelen ten aanzien van sociale veiligheid zoals omschreven in bijlage ‘Rapportage sociale veiligheid’, waarin onder andere is opgenomen dat de trappen in eerste instantie van 22.00 uur tot 6.00 uur worden afgesloten om incidenten zoveel mogelijk te voorkomen.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Geheimhouding

Op de bijlage ‘Financiële onderbouwing realisatie trappen’ is door het college van B&W op grond van artikel 87 van de Gemeentewet om redenen genoemd in artikel 5.1 lid 2 sub b van de Woo tijdelijke geheimhouding opgelegd totdat het project financieel is afgesloten.

Geheimhouding is nodig om het gemeentelijke financiële belang te beschermen. In de bijlage zijn financiële uitgangspunten en gegevens over het project Trappen Moreelse brug opgenomen. Openbaarmaking kan ertoe leiden dat inschrijvers bij een aanbesteding door ProRail en NS Reizigers deze informatie gebruiken om kostenramingen te maken en daarmee de inschrijving wordt beïnvloed.

Samenvatting

De Moreelsebrug is een belangrijke verbinding voor voetgangers en fietsers in het stationsgebied. Bij de bouw is de brug voorbereid om er door het toevoegen van zes trappen naar de treinperrons ook een zuidelijke ontsluiting van station Utrecht Centraal van te maken. Met dit besluit gaat de raad ermee akkoord om de trappen, in samenwerking met NS en ProRail, te gaan realiseren.
Vanaf de Moreelsebrug zullen treinspoor 5 tot en met 21 bereikbaar zijn, spoor 1 tot en met 4 zijn niet toegankelijk omdat deze perrons niet doorlopen tot de Moreelsebrug maar stoppen onder de OV-terminal. De verwachting is dat er op termijn 20.000 tot 25.000 treinreizigers dagelijks gebruik van deze toegang zullen maken. Door het toevoegen van deze zuidelijke toegang, wordt het station voor treinreizigers nog beter bereikbaar, de OV-terminal ontlast qua drukte, ontstaat er voor treinreizigers een alternatief in de open lucht voor de bestaande verbindingen en worden voor de inwoners van een deel van de stad ten zuiden van het station (waaronder de Merwedekanaalzone en het Beurskwartier) de reistijden van en naar het station verkort en wordt tot slot de transfercapaciteit van Utrecht Centraal vergroot.

Geen onderdeel van dit project zijn de potentiële verbindingen vanaf de Moreelsebrug naar trambusstation Utrecht Centraal Centrumzijde en naar perrons C en D van busstation Jaarbeurszijde.

Context

Aanleiding

De Moreelsebrug is in 2016 opgeleverd als belangrijke interwijkverbinding in het noordelijke deel van het stationsgebied. In de uitwerking van het ontwerp bleek een locatie waarbij de koppen van de treinperrons als funderingsmogelijkheid gebruikt konden worden veel voordelen te hebben. Rond 2012 ontstond hierbij het idee om ook trappen naar de treinperrons te realiseren. Dit omdat de toegankelijkheid en de bereikbaarheid van het Stationsgebied gebaat zou zijn bij de aanleg van trappen van en naar de perrons. De raad heeft in dat jaar unaniem (2012/M67) een motie aangenomen waarin het college werd opgedragen om zorg te dragen voor een realisatie van deze trappen. Bij de bouw van de brug zijn de trappen niet gerealiseerd, maar is mede dankzij een subsidie vanuit het Rijk wel de mogelijkheid open gelaten om op een later moment op eenvoudige wijze de trappen te realiseren. Dit omdat er toen ten aanzien van deze potentiële nieuwe zuidelijke toegang van Utrecht Centraal nog teveel onopgeloste vraagstukken waren die een risico vormde voor de tijdige realisatie van het project binnen het beschikbare budget. Een voorbeeld hiervan was de wijze waarop noodzakelijke spoorse voorzieningen (toegangspoorten, reizigersinformatie, etc.) een plek zouden krijgen.

Deze vraagstukken zijn de afgelopen jaren in samenwerking met ProRail, NS Reizigers en NS Stations opgepakt, waarna overeenstemming is bereikt over de uitgangspunten en voorwaarden voor realisatie van de trappen naar de treinperrons. Daarnaast is er in 2022 een Vaststellingsovereenkomst met Klepierre gesloten om een verschil van inzicht over de contractuele afspraken met betrekking tot de diverse toegangen van Utrecht Centraal op te lossen. Dit maakt dat er nu - met in acht neming van de uitgangspunten en voorwaarden – een definitief besluit tot realisatie van een zuidelijke stationstoegang vanaf de Moreelsebrug genomen kan worden.

Juridische context

Besluit tot aanleg niet opgenomen in eerdere ruimtelijke kaders

In artikelen 147 en 160 Gemeentewet is vastgelegd dat de gemeenteraad een kaderstellende rol heeft. Het realiseren van een nieuwe ontsluiting van station Utrecht Centraal in de vorm van trappen aan de Moreelsebrug is niet eerder in de ruimtelijke kaders voor het stationsgebied expliciet aan de raad voorgelegd. Zo is deze nieuwe ontsluiting van het station geen onderdeel van het Masterplan Stationsgebied (2003), de bijbehorende actualisatie (2004) en het Structuurplan Stationsgebied (2006). In eerdere raadsbrieven over dit project, het meest recent op 26 oktober 2023 is toegezegd dat de raad een voorstel tot definitieve aanleg voorgelegd krijgt.
Daarom wordt dit besluit aan de raad ter besluitvorming voorgelegd.

Vaststellingsovereenkomst met Klépierre

Zoals eerder gemeld was het door de wens tot aanleg van de trappen nodig om aanvullende afspraken te maken met Klépierre (eigenaar van Hoog Catharijne) over de onderlinge afspraken, vastgelegd in de Bilaterale Ontwikkelingsovereenkomst Koppen OVT / Radboud (BOO) uit 2008. In

2022 zijn deze nieuwe afspraken vastgelegd door het wederzijds ondertekenen van de Vastellingsovereenkomst Moreelse Plint, Kantoren Entree Gildeveste en Moreelsebrug. Hierin zijn onder andere afspraken gemaakt over het eerst mogelijke moment voor openstelling van de trappen, namelijk niet eerder dan 1 januari 2026. Met deze afspraken is een flinke stap gezet richting de breed gedragen wens om met de aanleg van de trappen de Moreelsebrug met perrons te verbinden en hiermee het reisgemak voor veel OV-reizigers te verbeteren.

Omgevingsplan
De realisatie van de trappen is niet mogelijk binnen de kaders van het huidige Omgevingsplan. Daarom dient een aanvullende procedure te worden doorlopen om het project te kunnen realiseren. Dit kan in de vorm van een wijzigingsprocedure van het Omgevingsplan of een aanvraag van een Omgevingsvergunning voor een Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit (BOPA). Een BOPA staat open voor bezwaar en beroep. Een wijzing omgevingsplan alleen voor beroep.

Er kan geen gebruik worden gemaakt van de binnenplanse afwijkingsbevoegdheid in het geldende bestemmingsplan ‘Langzaamverkeersbrug en Moreelsepark’ (22 oktober 2014). In dit bestemmingsplan (nu onderdeel van het tijdelijke deel van Omgevingsplan) zit in de bestemming ‘Verkeer – railverkeer’ een afwijkingsmogelijkheid voor het gebruik van trappartijen, ten behoeve van de ontsluiting van de trein-, tram- en busperrons. Aan één van de voorwaarden voor het inzetten van deze afwijkingsbevoegdheid kan echter niet worden voldaan, namelijk dat ‘een onafhankelijk en deskundig adviesbureau met een schriftelijk rapport aantoont dat veilige loopstromen in de OV-terminal en op de treinperrons niet duurzaam kunnen worden gegarandeerd’. Uit onderzoek blijkt namelijk dat de OV-terminal de komende jaren voldoende capaciteit biedt waardoor de transferveiligheid niet in geding komt.

Uitvoeringsovereenkomst met ProRail
De Moreelsebrug is in 2016 in opdracht van gemeente Utrecht gerealiseerd door ProRail. Gezien de impact van de werkzaamheden op het hoofdspoornet zullen ook de trappen door hen gerealiseerd worden in opdracht van gemeente Utrecht. Op grond van de Spoorwegwet is het de gemeente niet toegestaan om de hoofdspoorweginfrastructuur te wijzigen. ProRail is op grond van de Beheerconcessie 2015-2025 van het Rijk beheerder van onder meer de hoofdspoorweginfrastructuur als bedoeld in de Spoorwegwet en onder meer verantwoordelijk voor de fysieke integriteit van de hoofdspoorwegen en een veilig en ongestoord gebruik daarvan. ProRail zal de werkzaamheden aanbesteden conform de Europese aanbestedingsregels voor dergelijke werken.
Daarnaast worden contractuele afspraken gemaakt met NS Reizigers over sociale veiligheid en de realisatie van de OV-chippoorten.

Beslistermijn
In de planning van het project is de jaarlijkse aanvraag bij ProRail van de zogeheten treinvrij periodes (tijdelijk aanpassen van de dienstregeling voor werkzaamheden) zeer bepalend voor het moment waarop de trappen opengesteld kunnen worden. Deze deadline is jaarlijks op 1 juli. Daarom dient voor 1 juli 2025 een besluit door de gemeenteraad te zijn genomen. Het niet halen van deze datum betekent een jaar vertraging.

Treinvrije periodes zijn tijdsvakken in de dienstregeling waarop zonder treinverkeer in de nabijheid van de sporen gewerkt kan worden. Deze zijn noodzakelijk voor de aanleg van de trappen. De aanvraag dient twee jaar vooraf te worden gedaan, voorafgaand aan de zomervakantie.

Indien de besluitvorming over dit voorstel voor 1 juli 2025 plaatsvindt is de verwachting op basis van de huidige inzichten dat openstelling van de nieuwe stationstoegang via de Moreelsebrug in de periode eind 2027 tot eind 2028 mogelijk is. Vanwege de volle planning van werkzaamheden op het spoor door ProRail kan nu nog niet aangegeven worden wanneer de aanleg van de trappen precies kan plaatsvinden.

In de raadsbrief van 26 oktober 2023 is toegelicht dat het project een complexe puzzel is die uit meer bestaat dan alleen de bouw van zes trappen. Het streven was toen om begin 2024 een voorstel aan de raad voor realisatie aan te kunnen bieden. Dat is een jaar later geworden dan verwacht. Het maken van afspraken met NS en ProRail over de drie in de brief aangegeven resterende onderwerpen heeft

langer geduurd. De drie onderwerpen waren de sociale veiligheidseffecten en bijbehorende beheersmaatregelen, de kostenverdeling en de dekking van de gemeentelijke financiele bijdrage. Het realiseren van de nieuwe stationsentree raakte bestaande overeenkomsten en verantwoordelijkheden van gemeente, ProRail en NS die in onderling overleg moesten worden opgelost en waarover ook bij de individuele partijen interne afstemming moest plaatsvinden.

Beoogd effect
Met de zes trappen aan de brug inclusief alle bijbehorende voorzieningen wordt een nieuwe zuidelijke entree tot station Utrecht Centraal gerealiseerd in aanvulling op de centrale OV-terminal, en de nevenontsluitingen vanuit de Middentunnel en de Noordertunnel.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
- 11 december 2003 - Raadbesluit Masterplan Stationsgebied
- 04 november 2004 - Raadsbesluit inzake actualisatie Masterplan Stationsgebied
- 29 juni 2006 - Motie 2006/M066 Fietsen over de RABO-brug
- 17 juli 2007 - B&W besluit inzake Integraal Programma van Eisen Rabobrug langzaamverkeersverbinding Croeselaan-Mariaplaats
- 15 januari 2008 - B&W besluit inzake resultaten inspraak integraal programma van eisen RABObrug
- 28 januari 2010 – Commissiebrief Toegankelijkheid Rabobrug
- 14 december 2010 - B&W besluit Voorlopig ontwerp Rabobrug
- 9 februari 2012 - B&W besluit antwoorden schriftelijke vervolgvragen Rabobrug
- 5 juli 2012 - Motie M67 "Trappen naar de perrons Rabobrug direct bij de bouw”
- 11 december 2012 - B&W Besluit Definitief Stedenbouwkundig plan Stationsplein Oost
- 18 december 2012 - B&W Besluit Resterende aspecten Rabobrug (Geheim)
- 20 december 2012 - Commissiebrief Resterende aspecten Rabobrug
- 2 juli 2013 B&W Besluit Definitief ontwerp Rabobrug
- 22 oktober 2013 - Raadsbrief Langzaamverkeersbrug Moreelsepark (incl. aanpak loopstromenonderzoek)
- 31 oktober 2013 - Raadsbesluit bestemmingsplan Langzaamverkeersbrug Moreelsepark
- 17 juni 2014 - Collegebesluit aanpassing Bestemmingsplan langzaamverkeersverbinding en Moreelsepark naar aanleiding tussenuitspraak Raad van State
- 11 februari 2016 - Motie M31 ‘Zuidgebouw verbinden met Moreelsebrug’
- 12 april 2017 - Raadsbrief Behandeling motie verbinding Het Platform met Moreelsebrug
- 17 juli 2020 - Raadsbrief Onderzoek trappen Moreelsebrug
- 25 februari 2022 – Start voorhangprocedure Vaststellingsovereenkomst Moreelse Plint, Kantoren Entree Gildeveste en Moreelsebrug
- 20 april 2022 - Raadsbrief Beantwoording vragen technische sessie Moreelse Trappen
- 18 mei 2022 - Raadsbrief Reacties op Wensen en Bedenkingen Vaststellingsovereenkomst Moreelse Plint, Kantoren Entree Gildeveste en Moreelsebrug
- 26 oktober 2023 – Raadsbrief stand van zaken trappen Moreelsebrug

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico’s

Beslispunt	
1	Akkoord te gaan met het realiseren van een nieuwe zuidelijke entree van Utrecht Centraal door middel van zes trappen, inclusief bijbehorende voorzieningen, tussen de treinperrons en de Moreelsebrug, met inachtneming van de volgende punten: a. Er is een relatie met de besluitvorming in de MIRT verkenning OV en Wonen over de voorkeursvariant voor de aanlanding van de Merwedelijn bij Utrecht Centraal. b. Voor de gezamenlijke uitwerking van het project met partners NS en ProRail gelden de volgende randvoorwaarden: i. De ruimtelijke uitgangspunten uit bijlage ‘Ruimtelijke uitgangspunten treintrappen Moreelsebrug', zoals de categorisering als

	nevenontsluiting van Utrecht Centraal met bijpassend voorzieningenniveau, inpassing van de toegangspoorten op de perrons en het behoud van de Moreelsebrug als belangrijke verbinding over het spoor voor wandelaars en fietsers. ii. Het na realisatie periodiek monitoren van de transferveiligheid door ProRail zoals omschreven in bijlage 'Rapportage monitoring transferveiligheid', bij toenemende drukte kunnen aanvullende maatregelen genomen worden om te grote drukte tegen te gaan. iii. De afspraken met NS over de monitoring en maatregelen ten aanzien van sociale veiligheid zoals omschreven in bijlage 'Rapportage sociale veiligheid', waarin onder andere is opgenomen dat de trappen in eerste instantie van 22.00 uur tot 6.00 uur worden afgesloten om incidenten zoveel mogelijk te voorkomen.
Argumenten	
1.1	Het toevoegen van een zuidelijke toegang tot een groot deel van de treinperrons van Utrecht Centraal verbetert de bereikbaarheid en toegankelijkheid van het station voor reizigers.
	Met zes trappen aan de brug inclusief alle bijbehorende voorzieningen wordt een nieuwe zuidelijke toegang tot het station gerealiseerd in aanvulling op de centrale OV-terminal en de reeds bestaande nevenontsluitingen via de Middentunnel en de Noordertunnel. Vanaf de Moreelsebrug zullen treinspoor 5 tot en met 21 bereikbaar zijn. Door het toevoegen van deze zuidelijke toegang, wordt het station voor treinreizigers beter bereikbaar, ontstaat er voor treinreizigers een alternatief in de open lucht voor de bestaande verbindingen en wordt voor de inwoners van een deel van de stad ten zuiden van het station (waaronder de Merwedekanaalzone en het Beurskwartier) de reistijden van en naar het station verkort en wordt tot slot de transfercapaciteit van Utrecht Centraal vergroot.
1.2	Met het realiseren van trappen vanaf de Moreelsebrug naar de treinperrons wordt een lang gekoesterde wens van de raad en externe partners ingevuld.
	De gemeenteraad heeft in 2012 unaniem een motie aangenomen waarin het college van B&W werd verzocht de trappen direct bij de aanleg van de brug te realiseren. Daarnaast hebben het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (aan ProRail) en de Provincie Utrecht (aan gemeente Utrecht) eerder subsidies verleend om de brug voor te bereiden op het toevoegen van trappen en voor de latere uitvoering daarvan.
1.3	Met het toevoegen van een nieuwe stationstoegang vanaf de Moreelsebrug blijft de interwijk-functie voor voetgangers en fietsers en de architectonische kwaliteit van de brug behouden.
	Met de trappen naar de treinperrons wordt er een directe verbinding tussen de openbare ruimte en het spoordomein gemaakt. Om de reizigers goed van informatie te voorzien en de veiligheid op peil te houden zijn er allerlei spoorse voorzieningen nodig, zoals reisinformatie en OV-chippoorten. Vanuit de gemeente heeft het behoud van de iconische waarde van de brug en de functie als interwijkverbinding prioriteit. In overleg met NS en ProRail is gekomen tot ruimtelijke uitgangspunten voor de inpassing van de spoorse voorzieningen die hier invulling aan geven.
1.4	Externe partners NS en het ministerie van I&W hebben nu de financiële middelen gereserveerd of beschikbaar gesteld om het project mogelijk te maken, en gezien de bezuinigingsopgave die bij deze partners speelt is uitstel van het besluit tot realisatie niet wenselijk.
	De NS en het ministerie van I&W moeten bezuinigen. Langer wachten met het besluit tot realisatie kan er toe leiden dat gereserveerde budgetten onder druk komen te staan. In de voorwaarden van de subsidiebeschikking van het ministerie van I&W aan ProRail is de einddatum 2023 voor oplevering

	opgenomen. Deze is met instemming van het ministerie tot nu toe verlengd tot het beoogde moment van realisatie in 2027, maar er kan niet verwacht worden dat dit een gegeven is. Daarom is nu een besluit tot realisatie wenselijk. De keerzijde van nu beslissen is dat er nog onduidelijkheid is over de keuze voor de locatie van de aanlanding van de Merwedelijn bij Utrecht Centraal in het definitieve voorkeursalternatief van de MIRT verkenning OV en Wonen. De locatie heeft mogelijk invloed op de toekomstvastheid van de trapverbindingen naar de treinperrons (zie kanttekening 1.5).
1.5	Bij de opgangen van de Moreelsebrug zijn aanvullende fietsenstallingen geprogrammeerd en op en rondom de brug vindt handhaving op wildstallen plaats.
	Door het toevoegen van de functie als stationsentree aan de Moreelsebrug is aanvullende stallingscapaciteit voor fietsen in de nabijheid wenselijk om reizigers die met de fiets komen dicht bij de nieuwe entree hun fiets te laten stallen. Deze aanvullende capaciteit wordt aan de Jaarbeurszijde van de brug voorzien door de uitbreiding van de OV-stalling ‘de Knoop’ als onderdeel van de herontwikkeling van het Knoopcomplex. De huidige OV-fietsenstalling heeft een capaciteit van 3.000 plekken. Zoals gemeld in het raadsvoorstel ‘vaststelling Bestemmingsplan Westflank Zuid, stationsgebied 1e herziening’ (behandeld op 30 januari 2025) wordt de omvang van de uitbreiding nog onderzocht. De oplevering van de aanvullende capaciteit wordt pas voorzien na openstelling van de trappen. Aan de Centrumzijde ligt de opgang van de brug in de nabijheid van de Stationspleinstalling (capaciteit 12.500 plekken). De gemeente voert gesprekken met Klépierre om een daarnaast fietsenstalling in Hoog Catharijne te realiseren met een in- en uitgang aan het Moreelsepark. Deze stalling heeft een beoogde capaciteit van ca. 2.200 plekken en komt naar verwachting in gemeentelijk beheer. Verwachte oplevering is na de zomer van 2026. De Moreelsebrug en de omliggende openbare ruimte maken onderdeel uit van het gebied waaren fietsparkeerverbod is ingesteld. Dit betekent dat fietsen die geparkeerd staan buiten de vakken, rekken en stallingen zullen worden weggehaald. Dit om onveilige situaties te voorkomen.
Kanttekeningen/Risico’s	
1.1	Het realiseren van toegangen vanaf de Moreelsebrug naar het tram-busstation Utrecht Centraal Centrumzijde en busstation Jaarbeurszijde maakt geen onderdeel uit van dit besluit.
	De raad heeft eerder via motie 2016/M31 de wens uitgesproken om ook het trambusstation Centrumzijde via het gebouw Het Platform te verbinden met de Moreelsebrug, zodat de bereikbaarheid verbetert. Een besluit tot realisatie van deze toegang en die eventuele trappen vanaf de Moreelsebrug naar perron C en D van busstation Jaarbeurszijde vraagt nog om nader onderzoek en ligt nu niet voor. Hierover wordt de raad later geïnformeerd. Het besluit tot aanleg van de treintrappen betekent dat resterende middelen in de grondexploitatie Stationsgebied ontoereikend zijn voor deze projecten. Eind vorig jaar heeft gemeente Utrecht in de OV-alliantie met Provincie Utrecht bestuurlijk afgesproken om op basis van eerdere deelontwerpen een integraal ontwerp voor de verbindingen vanaf de Moreelsebrug naar het regionale openbaar vervoer te maken als input voor geactualiseerde kostenramingen. Met deze stap wordt een basis gecreëerd voor afspraken met Provincie Utrecht over gezamenlijke dekking van de kosten, onderlinge ontwikkelafspraken en een projectplanning. Het streven is de resultaten hiervan aan het eind van dit jaar gereed te hebben. Vooruitlopend hierop verkent de Provincie welke dekkingsmogelijkheden zij heeft voor medefinanciering. Dat aanvullende financiering voor de toegang naar het tram-busstation en het busstation niet wordt gevonden is een risico, omdat de middelen beperkt zijn en de provincie al een bijdrage heeft gedaan aan het project.

1.2	Er zijn maatregelen door NS en ProRail nodig om te voorkomen dat na openstelling van de nieuwe toegang de sociale veiligheid op Utrecht Centraal en in de treinen bovengemiddeld verslechtert.
	Landelijk en ook op Utrecht Centraal is sprake van een negatieve trend ten aanzien van sociale veiligheid in het openbaar vervoer. Een verdere verslechtering van de sociale veiligheid (afwijkend van de trend) is niet acceptabel voor NS en is ook niet wenselijk. Daarom zijn met NS Reizigers afspraken vastgelegd over de monitoring van de sociale veiligheid en worden maatregelen omschreven. Het uitbreiden van Utrecht Centraal met zes nieuwe toegangen (één per bereikbaar perron) wordt door NS namelijk als risico beschouwd. Dit omdat het veiligheidsbeheergebied wordt vergroot. Ook worden nu al de bestaande toegangen buiten de OV-terminal bovengemiddeld vaak als entree gebruikt voor mensen zonder geldig vervoerbewijs. Dit is een risicogroep die vaker verantwoordelijk is voor incidenten op het station en in de trein. De monitoring, maatregelen en onderbouwing zijn in bijlage ‘’Rapportage sociale veiligheid’ door NS omschreven. Samengevat zijn de beheersmaatregelen in drie categorieën verdeeld: 1. Directe maatregelen bij ingebruikname o Hybride afsluiting, de trappen naar de perrons worden in eerste instantie tijdens de avond en nacht van 22.00 uur tot 06:00 uur gesloten, omdat het grootste deel van de overlast op Utrecht Centraal plaatsvindt in de nachtelijke uren. Indien er na realisatie uit de periodieke monitoring blijkt dat er aanleiding is om het moment van afsluiting te verruimen naar 24.00 uur, dan wordt dit ingevoerd. o Continu preventief toezicht door veiligheidspersoneel NS 2. Maatregelen die bij ingebruikname van de trappen al voorbereid en beschikbaar zijn om in te zetten o Handhavings acties van de veiligheidspartners in het gebied (NS, politie en gemeentelijke handhaving) 3. Aanvullende maatregelen bij verslechterde situatie die gezamenlijke bestuurlijke besluitvorming vereisen o Opschalen continu preventief toezicht o Uitbreiden hybride afsluiting o Sluiten van de trappen
1.3	Er is een kleine mogelijkheid dat over 10 tot 15 jaar als gevolg van een grote populariteit van de trappen er op de drukste momenten op een aantal trappen transferveiligheid risico’s ontstaan.
	Om drukte goed te monitoren en waar mogelijk te voorkomen zijn afspraken gemaakt met ProRail en NS. Als uiterste maatregel is het mogelijk dat de trappen (of een deel daarvan) definitief worden afgesloten of verwijderd. Uit de uitgevoerde loopstroomonderzoeken blijkt dat er scenario’s zijn waarbij op termijn situaties mogelijk zijn waarbij de trappen op momenten intensiever worden gebruikt dan gewenst en veilig is. Dit gebeurt met name wanneer er tegelijk veel reizigers zowel de trap op als af willen. De maximale opgaande stroom ligt redelijk vast door de begrensde maximale capaciteit van de treinen. Dit zijn pieken op vaste momenten (wanneer de trein aankomt). Onzekere factor is de neergaande stroom. Wanneer deze te hoog wordt in combinatie met pieken in de ochtendspits van aankomende reizigers kan – zonder aanvullende maatregelen – mogelijk verdringing ontstaan. Door groei van het aantal reizigers en stadsontwikkeling in het zuidwesten van Utrecht (onder andere Beurskwartier en Merwedekanaalzone), wordt verwacht dat de brug met de trappen in toenemende mate aantrekkelijk wordt als alternatieve route van en naar het station. De ‘worst-case’ inschatting – met de nodige onzekerheden - van ProRail is dat ergens vanaf 2035 er momenten in de spits kunnen ontstaan waarop het op een deel van de trappen te druk wordt (zie bijlage ‘Advies ProRail realisatie trappen Moreelsebrug’). Zoals beschreven in deze bijlage is dit in eerste instantie

	voor NS en ProRail reden geweest om niet zonder meer de voorbereidingsfase af te sluiten. Randvoorwaarde van ProRail voor verdere uitwerking was ten eerste dat het maken van afspraken over goede periodieke monitoring van de drukte en ten tweede dat alle partijen vooraf accepteren dat op termijn verwijdering van de trappen een uiterste maatregel kan zijn bij aanhoudende veiligheidsrisico's. ProRail en gemeente hebben daarna deze afspraken uitgewerkt, zoals opgenomen in bijlage ''Rapportage monitoring transferveiligheid'. Hiermee wordt nu aan de voorwaarde van ProRail voldaan.
1.5	De wijze van aanlanding van de Merwedelijn kan effect hebben op de toekomstvastheid van de nieuwe stationsentree via de Moreelsebrug
	Binnen de MIRT verkenning OV & Wonen wordt op dit moment gezocht naar een haalbare aanlanding van de Merwedelijn op Utrecht Centraal die ook aan de doelstellingen voldoet. Op dit moment is er sprake van meerdere alternatieven voor deze aanlanding die in meer of mindere mate effecten kunnen hebben op de toekomstvastheid van een stationsentree via de Moreelsebrug. Zoals vermeld kennen de trappen een maximumcapaciteit. Deze is hoogstwaarschijnlijk niet genoeg wanneer het merendeel van de reizigers van de Merwedelijn gebruik gaat maken van de Moreelsebrug om bij de treinen te komen, in plaats van de OV-terminal. De precieze effecten zijn nog niet in kaart gebracht, en de uitkomst verschilt waarschijnlijk ook per alternatief. In de eerste helft van 2025 worden de alternatieven voorafgaand aan het zomerreces teruggebracht naar één voorkeursalternatief. Voor de bespreking van dit voorstel in de gemeenteraad is een inschatting van de toekomstvastheid belangrijke beslisinformatie die op het moment van het collegebesluit over het raadsvoorstel niet beschikbaar was. Daarom wordt de raad voorafgaand aan de besluitvorming via een raadsbrief geïnformeerd over de inschatting van de toekomstvastheid op basis van de laatste inzichten en dan beschikbare informatie .

Financiën

Realisatie

De kosten voor realisatie worden gedekt:

- Uit het programma Ontwikkelen en Wonen voor iedereen, onderdeel grondexploitatie Stationsgebied
  De realisatie van de trappen aan de Moreelsebrug is onderdeel van de vastgestelde grondexploitatie Stationsgebied. Het investeringsbudget in de grondexploitatie is bestemd voor de trappen aan de Moreelsebrug. Dit budget is bestemd voor de trappen naar de treinperrons (inclusief risico's). Het restant is bestemd voor de trappen naar het busstation en naar de tramperrons (zie kanttekening 1.1).
- Door derden
  Behalve gemeente Utrecht dragen ook het ministerie van I&W (via een subsidiebeschikking aan ProRail), Provincie Utrecht, via een bijdrage aan gemeente Utrecht, en NS Reizigers bij aan de realisatie van dit project.

Een gedetailleerde toelichting van de kosten en de verdeling is opgenomen in de geheime bijlage ' Financiële bijlage Realisatie trappen naar treinperrons vanaf Moreelsebrug.

Beheer en onderhoud

De gemeente is en blijft verantwoordelijk voor de kosten voor het beheer en onderhoud van de Moreelsebrug. Dit is gedekt binnen het programma Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed.

De gemeente is en blijft verantwoordelijk voor de kosten van handhaving en toezicht in de openbare ruimte. Dit is gedekt binnen het programma Ontwikkelen en Wonen voor iedereen.

ProRail is na realisatie van de trappen verantwoordelijk voor de kosten van het dagelijks beheer en onderhoud van de zes trappen en de monitoring van de transferveiligheid.

NS Reizigers wordt verantwoordelijk voor de beheer- en onderhoudskosten van de toegangspoorten.

Vervolg
Bij een positief besluit worden zo spoedig mogelijk door ProRail de voorbereidingen gestart.
Voor de realisatie van dit project zullen de noodzakelijke afspraken worden vastgelegd in een overeenkomst met ProRail. ProRail is vervolgens verantwoordelijk voor de ontwerpwerkzaamheden en de bouw van de nieuwe stationsentree. Via zes trappen zijn dan, met uitzondering van sporen 1 t/m 4, alle sporen van Utrecht Centraal vanaf de Moreelsebrug bereikbaar.

In de planning van het project zijn er twee onderdelen zeer bepalend voor het moment waarop de trappen opengesteld kunnen worden.

Allereerst is dat het aanvragen van zogeheten treinvrije periodes (zie onder kopje Beslistermijn). Het missen van dit jaarlijkse moment betekent dat de uitvoering in ieder geval een jaar opschuift.

Ten tweede heeft NS de OV-chippoort middelen (poorten, hekwerk) die benodigd zijn voor dit project niet op voorraad. Voor de productie dient een bestelling te worden gedaan die een doorlooptijd van meer dan een jaar kent. Gezien de kosten van deze middelen is het wenselijk deze bestelling te doen nadat gemeente Utrecht groen licht heeft gegeven voor realisatie.

Indien deze besluitvorming voor het zomerreces 2025 plaatsvindt, is de verwachting, op basis van de huidige inzichten, dat openstelling van de nieuwe stations toegang via de Moreelsebrug ergens in de periode eind 2027 tot eind 2028 mogelijk is. Vanwege de volle planning van werkzaamheden op het spoor kan ProRail nu nog niet aangegeven wanneer de aanleg van de trappen precies kan plaatsvinden. Essentiele werkzaamheden voor het functioneren van het spoor, zoals de noodzakelijke vervanging van wissels, krijgen indien nodig voorrang in de planning van treinvrije periodes.

De realisatie van de trappen is niet mogelijk binnen de kaders van het huidige omgevingsplan. Daarom dient vooruitlopend op de start bouw een aanvullende procedure doorlopen te worden om het project te kunnen realiseren met een omgevingsvergunning voor het afwijken van het omgevingsplan (BOPA). Het besluit wordt gepubliceerd in de het digitale gemeenteblad via officielebekendmakingen.nl. Het besluit wordt ter inzage gelegd en staat open voor bezwaar en beroep. De verwachting is dat in de eerste helft van 2026 zal plaatsvinden.

Samen stad maken (voorheen: Participatie)
De raad heeft het college via een motie (2012/M67) unaniem verzocht zorg te dragen voor aanleg van trappen naar de perrons. Op basis van deze duidelijke opdracht is de samenwerkingsvorm ‘gemeente aan zet’ gehanteerd. De afgelopen jaren is tijdens bewonersavonden over de ontwikkelingen in het Stationsgebied vaak gebleken dat omwonenden een langgekoesterde wens hebben voor de nevenentree via de Moreelsebrug. In de voorbereiding van dit voorstel is samengewerkt met ProRail, NS Stations, NS Reizigers en Klépierre. Overige vastgoedeigenaren in het stationsgebied zijn eind vorig jaar over de stand van zaken geïnformeerd. De partijen bleken positief tegenover de nieuwe entree te staan.

Communicatie
Communicatie over de besluitvorming vindt plaats via een persbericht en berichten op de website van gemeente Utrecht en op beurskwartier.nl (opvolger CU2030).

De boodschap en het moment van publiceren wordt afgestemd met NS en ProRail.

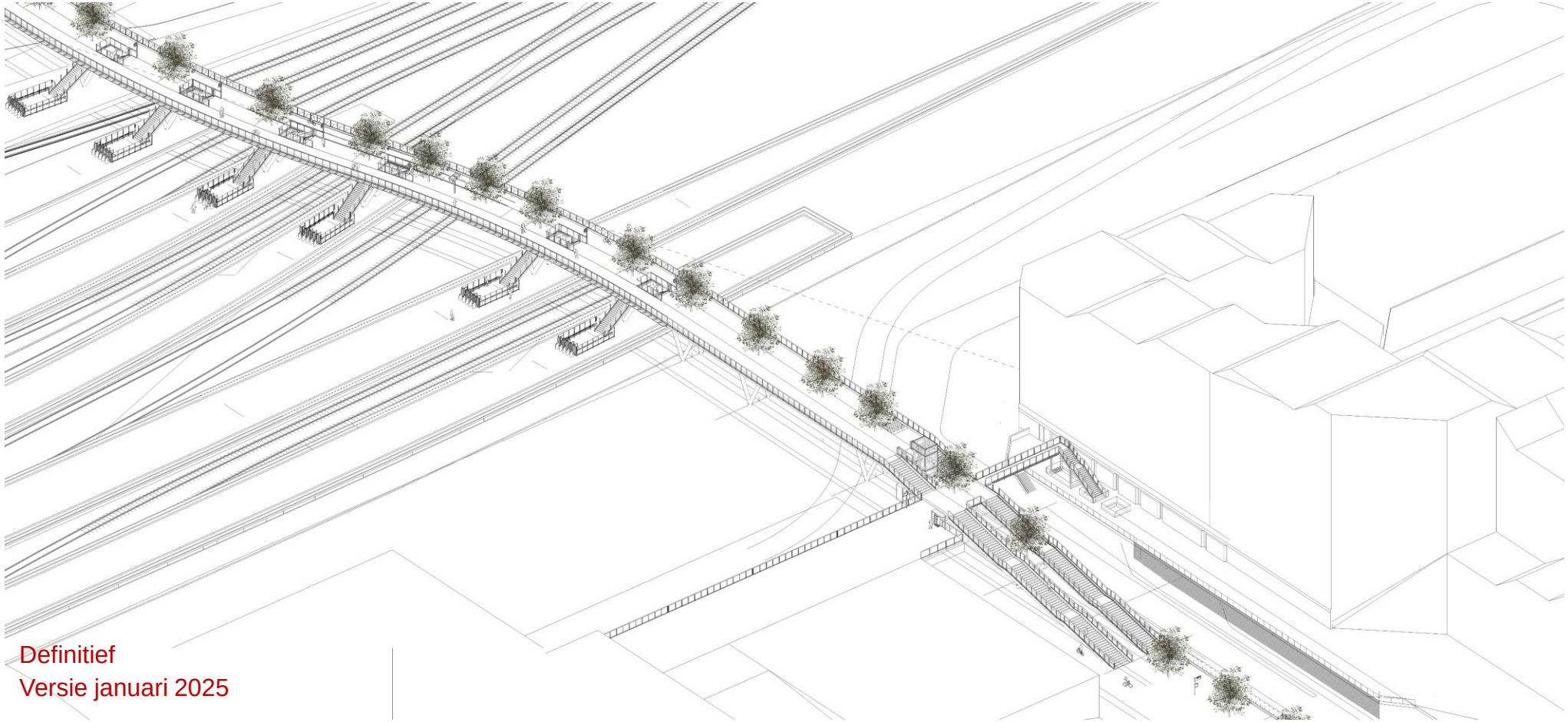
Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is van toepassing.

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- GEHEIM Financiële bijlage Realisatie trappen naar treinperrons vanaf Moreelsebrug
- Ruimtelijke uitgangspunten treintrappen Moreelsebrug
- Rapportage monitoring transferveiligheid

- Rapportage sociale veiligheid

Bijlagen informatief
- Advies ProRail realisatie trappen Moreelsebrug

Moreelsebrug / trappen naar treinperrons
Ruimtelijke uitgangspunten

Definitief
Versie januari 2025

Gemeente Utrecht

ProRail

Inhoud

1. Inleiding
2. Projecthistorie
   - 2.1 Voorgeschiedenis Moreelsebrug
   - 2.2 Besluit realiseren trappen
   - 2.3 Advies ProRail
3. Variantenstudie
   - 3.1 Verkenning alternatieve oplossingen
   - 3.2 Consensus variant
   - 3.3 Voorkeursvariant A: geïntegreerd in brug
4. Uitgangspunten voor het ontwerp
   - 4.1 Voorzieningen voor voetganger, fiets en treinreiziger
   - 4.2 Huidig gebruik van Utrecht Centraal en Moreelsebrug
   - 4.3 Moreelsebrug wordt nieuwe nevenontsluiting
   - 4.4 Hoofduitgangspunten veiligheid
   - 4.5 Inrichting ontvangstdomeinen
   - 4.6 Perron stijgpunt (trappen)
   - 4.7 Perrons
   - 4.8 Geen liften

1. Inleiding

In deze notitie worden de ruimtelijke uitgangspunten voor de verdere uitwerking van het ontwerp en realisatie van de nieuwe stationontsluiting van Utrecht Centraal via de Moreelsebrug beschreven. Deze uitgangspunten zijn het resultaat van overleg tussen gemeente Utrecht, ProRail, NS Reizigers en NS Stations met advies van CEPEZED, de architect van de Moreelsebrug en bureau Spoorbouwmeester.

Intensief overleg was nodig omdat met dit project het OV-domein van station Utrecht Centraal direct aangesloten wordt op de Moreelsebrug, die een belangrijke openbare verbinding vormt voor voetgangers en fietser in het stationsgebied.

Deze uitgangspunten vormen de basis voor het verdere ontwerpproces dat in opdracht van ProRail – bij definitieve besluitvorming tot realisatie – zal worden opgestart.

2. Projecthistorie

2.1 Voorgeschiedenis Moreelsebrug

Met het oog op de ontwikkeling van de Dichterswijk en het Jaarbeurskwartier aan de westkant van de sporenbundel, heeft de gemeente Utrecht, samen met de Rabobank, rond 2006 het plan opgevat een interwijkverbinding te realiseren tussen de Dichterswijk en het centrum van Utrecht.

In de planstudiefase bleek dat die interwijkverbinding het best gerealiseerd zou kunnen worden ter hoogte van de zuidzijde van de treinperrons van Utrecht Centraal. Deze locatie, waar de steunpunten van de brug op de perrons komen, gaf de gelegenheid om de interwijkverbinding een extra dimensie te geven, namelijk het realiseren van verbindingen naar de treinperrons.

In december 2013 hebben de gemeente Utrecht en ProRail de Projectovereenkomst Rabobrug (POK Rabobrug) gesloten waarbij de gemeente Utrecht aan ProRail de opdracht gaf om voor rekening van de gemeente Utrecht een fiets/voetgangersbrug te bouwen over de sporenbundel in Utrecht. Onderdeel van de projectovereenkomst was dat uiterlijk in 2023 trappen aan worden gebracht tussen de Rabobrug en de treinperrons.

Ten behoeve hiervan heeft ProRail in 2013 een ministeriele beschikking (subsidie) ontvangen om de brug te realiseren en deze uiterlijk in 2023 te voorzien van trappen naar de perrons. Met het ministerie is overeengekomen dat de looptijd van de beschikking is verlengd tot na 2023.

2. Projecthistorie

2.2 Besluit realiseren trappen

De Moreelsebrug bij station Utrecht Centraal is in 2016 opgeleverd. Bij de bouw van de brug zijn de trappen niet gerealiseerd, maar is mede dankzij een subsidie vanuit het Rijk wel de mogelijkheid open gelaten om op een later moment op eenvoudige wijze de trappen te realiseren. In 2019 heeft de gemeente Utrecht ProRail verzocht te onderzoeken of de trappen naar de treinperrons te realiseren zijn. In 2019/2020 zijn verschillende studies gedaan naar de mogelijkheden voor en de realisatie van trappen; verschillende loopstroomonderzoeken, een verdieping op het ontwerp en een juridische en planologische verkenning.

Uit deze onderzoeken komt naar voren dat de trappen niet nodig zijn om veiligheidsrisico's of congestie als gevolg van de verwachte reizigersgroei in de stationshal of perrons te voorkomen. De trappen zijn bedoeld als extra service naar de reiziger welke van de Moreelsebrug-zijde het perron wil betreden.

Uit de onderzoeken kwam wel naar voren dat er een transferveiligheid knelpunt kan ontstaan in de spits wanneer het aantal reizigers dat deze route kiest toeneemt en een bepaalde grens overschrijdt. Uit het loopstromenonderzoek blijkt dat er bij realisatie van de trappen, en daarmee de toename van gebruikers van de brug geen veiligheidsrisico's ontstaan op de brug zelf.

Dit is voor NS en ProRail een reden geweest om niet zonder meer de voorbereidingsfase met een positief besluit af te ronden en te starten met de verdere planuitwerking. Middels een brief is de gemeente Utrecht op basis van de beschikbare informatie geadviseerd over de vervolgrichting.

2. Projecthistorie

2.3 Advies ProRail

De groei van het aantal reizigers tussen 2030 en 2040 die gebruikmaken van Utrecht Centraal zorgt voor toenemende druk op de huidige in- en uitgangen van het station aan zowel de Jaarbeurs- als de centrumzijde. Dit rechtvaardigt een logische extra rechtstreekse route van en naar het station, waarbij deze additionele ontsluiting de gewenste aanvullende transfercapaciteit biedt. Dit zal naar verwachting enerzijds een positief effect geven op de drukte bij de in- en uitgangen van de terminal.

Anderzijds blijkt uit de loopstroomonderzoeken die door bureau InControl is uitgevoerd dat er een kans bestaat dat het, naar verwachting ergens tussen 2035-2040, op bepaalde momenten in de ochtendspits té druk wordt op de trappen, waarbij zich dan mogelijk een onveilige situatie voordoet op (een deel van) de trappen. Dit zal plaatsvinden wanneer er bij een grote stroom reizigers die de trap opgaan, er tegelijkertijd veel instappers de trap af willen.

Echter, ProRail ziet ook dat de uitkomsten van het onderzoek met de nodige onzekerheden gepaard gaan. Reizigersprognoses op basis van Welvaart en Leef Omgeving cijfers (WLO) laten zich niet 1 op 1 vertalen in voorspellingen over het gedrag van mensen, welke routes zij kiezen en hoe ze zich spreiden bij grote drukte. Loopstroom onderzoeksbureau InControl verwacht daarnaast van de dagelijkse reizigers ook anticiperend gedrag in geval het (te) druk is op de trappen. Vanwege dit gegeven, in combinatie met de mate van onzekerheid in het precieze tempo van de extra woning- en kantorenbouw aan met name de zuidwestzijde van het station, is het niet zeker of knelpunten zich daadwerkelijk in de toekomst zullen voordoen. Verder is het loopstromenonderzoek van voor Corona en houdt het geen rekening met lagere prognoses in verband met thuiswerken.

2. Projecthistorie

2.3 Advies ProRail

Gezien het belang van de trappen voor station Utrecht Centraal en de verwachte verbetering van de reizigersbeleving stelt ProRail voor om tot realisatie van de trappen over te gaan. Daarbij maakt ProRail een belangrijke kanttekening. Op basis van het huidige ontwerp van de trappen met bijbehorende spoorse voorzieningen zien wij op dit moment geen mitigerende maatregelen voor het genoemde veiligheidsrisico.

Zo is het verbreden van de trappen binnen de bestaande constructie van de brug niet mogelijk en zal de inzet van bijvoorbeeld crowd-management geen afdoende maatregel zijn. Dat betekent dat ProRail, in het geval dit knelpunt zich voordoet, het tijdelijk afsluiten en in het uiterste geval verwijderen van de trappen, als enige mogelijkheid ziet om dat knelpunt te kunnen oplossen en een veiligheidsrisico te voorkomen. Omdat dit een vergaande ingreep is, is goede monitoring het aantal reizigers dat gebruik maakt van de trappen een randvoorwaarde voor het aanleggen/in gebruik nemen ervan.

Concreet adviseert ProRail (met instemming van NS en bureau spoorbouwmeester) daarom om de trappen aan te leggen onder de twee voorwaarden 1) dat er monitoring van drukte plaatsvindt en 2) dat de gemeente zich realiseert dat het weer uit gebruik nemen van de trappen een uiterste consequentie zal zijn wanneer de drukte op de trappen zodanig is dat veiligheidsrisico’s voor reizigers ontstaan.

3. Variantenstudie

3.1 Verkenning alternatieve oplossingen

Naar aanleiding van het advies van ProRail is geconcludeerd dat in de eerdere studies voornamelijk is gekeken naar trappen in de Moreelsebrug. Het gevolg hiervan is dat er niet onderzocht is of het potentiële transferknelpunt opgelost kan worden door een andere positionering van de trappen. Doormiddel van een compacte studie zijn de issues en mogelijke oplossingsrichtingen in beeld gebracht. Met als doel om tot een gedragen oplossing te komen.

Tijdens deze sessies is gekeken welke verschillende opties er zijn om het toekomstige transferknelpunt op te lossen door de trappen Moreelsebrug op verschillende plekken te positioneren. Ook is er gekeken naar de plaatsing van de spoorse voorzieningen zoals de toegangspoortjes, kaartverkoop en reisinformatie. De sessies hebben verschillende trap-varianten inzichtelijk gemaakt;

A. Trappen in de brug, oorspronkelijke ontwerp
B. Trappen in de brug, met dubbele steek (optie als in toekomst op bepaalde trappen congestie optreed)
C. Trappen aan de brug
D. Trappen aan de brug met balkon
E. Trappen aan de brug met passerelle
F. Moreelsebrug gedeeltelijk in eigendom ProRail
G. Moreelsebrug geheel in eigendom ProRail

3. Variantenstudie

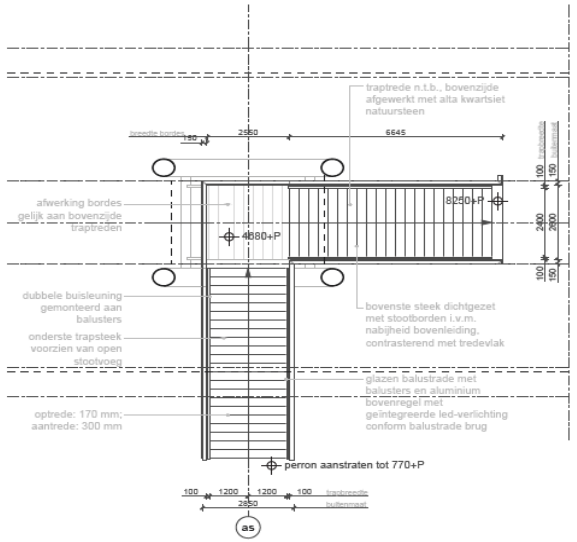
3.2 Consensus variant

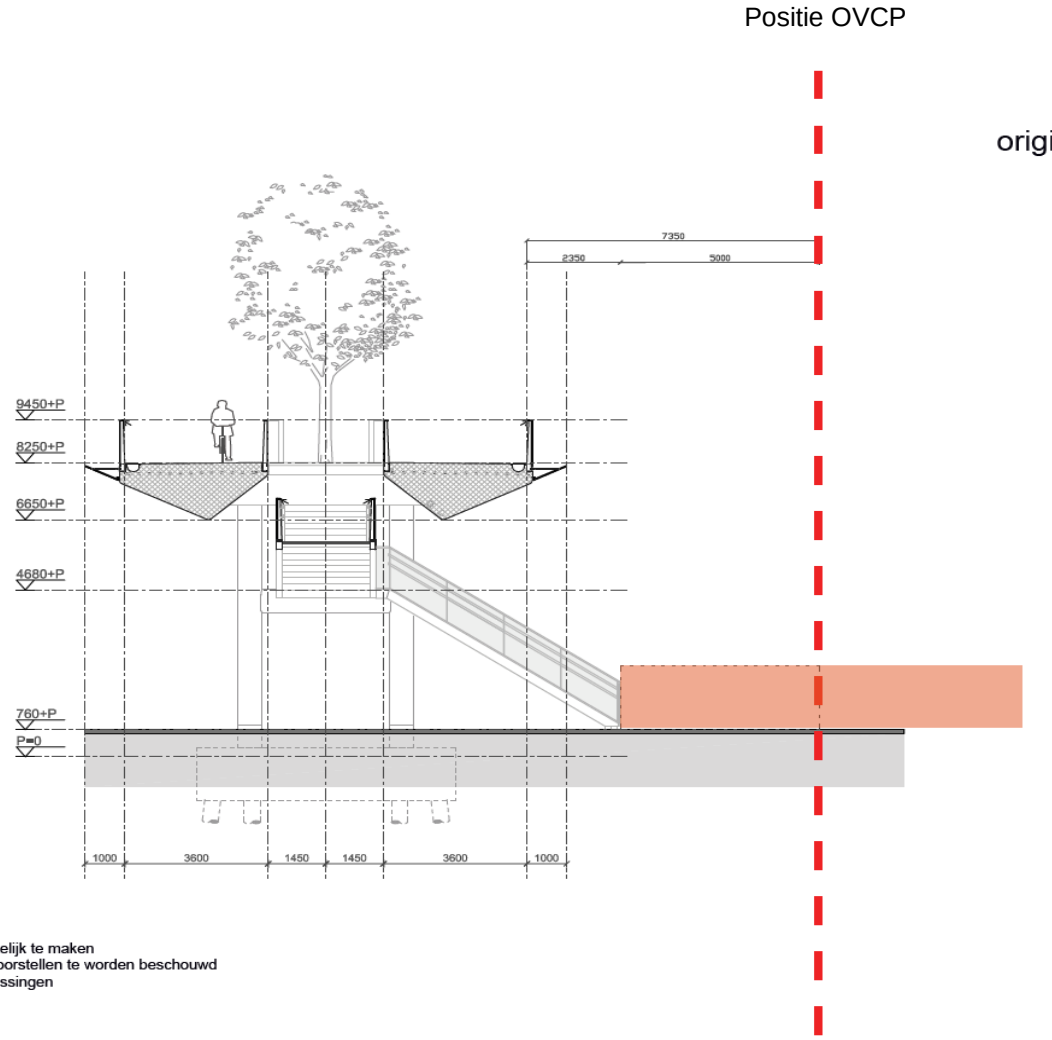
Als gevolg van de studie is consensus bereikt bij alle deelnemers (gemeente Utrecht, ProRail, NS Stations en Bureau Spoorbouwmeester) over het realiseren van de trappen in de Moreelsebrug, namelijk conform oorspronkelijke ontwerp. De unaniem gekozen Variant A kwam als beste optie naar voren.

- Andere varianten vielen af door trappen die ver buiten de contouren van de brug op het perron aanlanden en hierdoor grote impact zouden hebben op perronkap, bovenleiding en transferruimte op het perron.
- Het eigendom van de Moreelsebrug aanpassen of de fietser weren van de brug kreeg weinig bijstand.
- OVCP wordt ingepast op de perrons. Voor OVCP op de brug is onvoldoende ruimte als ook de interwijkverbinding voor wandelaars en fietsers in stand moet blijven.
- Tijdens de studie is gebleken dat de breedte van de trappen bij deze variant kan voldoen aan de transfereis van minimaal 2,40 meter breed

3. Variantenstudie

3.3. Consensusvariant A: geïntegreerd in brug

hier getoonde beelden zijn gemaakt om de ruimtelijke consequenties van de geopperde varianten inzichtelijk te maken
op geen enkele wijze vormen zij de visie van cepezed en dienen als dusdanig dan ook niet als ontwerpvoorstellen te worden beschouwd
op geen enkele wijze kan dit worden beschouwd als een instemming van cepezed met de getoonde oplossingen

4. Uitgangspunten voor het ontwerp

4.1 Voorzieningen voor voetganger, fiets en treinreiziger

Met het realiseren van trappen tussen de treinperrons en de Moreelsebrug ontstaat er een nieuwe station ontsluiting bij het qua reizigersaantal grootste station van Nederland. De combinatie met het behoud van de interwijkfunctie en de kans op een mogelijk transferknelpunt in de toekomst vraagt om een zorgvuldige inpassing en keuzes over de benodigde voorzieningen.

ProRail, NS en gemeente Utrecht hebben uitvoering overleg over de uitgangspunten voor het verdere ontwerp gevoerd. Dit om ook de impact van een besluit tot realisatie van trappen helder te krijgen. In de volgende paragrafen worden de uitgangspunten beschreven.

4. Uitgangspunten voor het ontwerp

4.2 Huidig gebruik van Utrecht Centraal en Moreelsebrug

Utrecht Centraal

- Utrecht Centraal ± 200.000 in- en uitstappers, stationstype kathedraal
- Hoofdentree is Stationsplein & Jaarbeursplein
- Secundaire toegangen; Noordertunnel
- Overstap (via Middentunnel en stationshal) en bestemming station
- Corridor systeem: spoorrichtingen zijn gekoppeld aan spoorbundels (voorspelbaar ook bij verstoringen)

Moreelsebrug

- Verbindt twee stadsdelen (Moreelsepark en Croeselaan)
- Biedt interwijk verbinding voor voetganger en fietser
- Biedt treinreiziger in huidig gebruik nog geen toegang tot treinperron
- Biedt gebruiker een veilige, overzichtelijke verbinding
- Wordt efficiënt benut en is beschikbaar, schoon en veilig
- Heeft een open en groene uitstraling

4. Uitgangspunten voor het ontwerp

4.3 Moreelsebrug wordt nieuwe nevenontsluiting

Als treintoegang, ligt de focus op de forens die deze route gebruikt als korte route naar de omgeving en niet op de onbekende reiziger. Dit vanwege de volgende redenen:

- Vanaf de Moreelsebrug kunnen niet alle perrons op Utrecht Centraal worden bereikt. De ‘buurtsporen’ sporen 1 t/m 4, zijn niet (direct) toegankelijk vanaf de Moreelsebrug, wel via een omlooproute over naastgelegen perrons. Bereikbaar vanaf de brug zijn sporen 5 t/m 21.
- Conform het ‘Stationsconcept’ heeft een station één hoofdentree (hoofd ontvangst domein) en zijn de overig entrees neven entrees (neven ontvangst domeinen). Op Utrecht Centraal is daar momenteel ook sprake van, namelijk de tunnels zijn als neven entree ingericht en de Noordertunnel geeft geen toegang tot de sporen 18 t/m 21.
- In en vanuit de stationshal zijn alle voorzieningen beschikbaar, deze zijn vanwege de ligging en capaciteit van de brug hier niet te realiseren.
- De capaciteit van de trappen is mogelijk op een paar keer per jaar op hele drukke momenten in de toekomst ontoereikend.

Als gevolg van deze keuze kunnen de stations gerelateerde middelen, zoals voor reisinformatie en bewegwijzering, maar ook de toegankelijkheid van het perron minder prominent worden ontworpen. Zo is afgesproken dat deze uitgang geen blindengeleidenlijnen krijg, de lijnen leiden naar de OV-terminal als hoofdentree.

4. Uitgangspunten voor het ontwerp

4.4 Hoofduitgangspunten veiligheid

Sociale veiligheid

Zonder afsluiting geven de trappen aan de Moreelsebrug ook in de nachtelijke uren toegang tot het perron. Dit kan ongewenste consequenties geven voor (het gevoel van) sociale veiligheid. Goede verlichting, afsluiting van de trappen (aan boven en onderzijde) naar de perrons en bewakingscamera's kunnen er voor zorgen dat deze ongewenste consequenties beperkt blijven.

Fysieke veiligheid

De kopse kanten van de perrons zijn ingericht om via een overpad toegang te bieden aan hulpdiensten. Hier zijn ook de verzamellocaties voor reizigers in geval van een calamiteit. De trappen aan de Moreelse brug bieden de reizigers een extra mogelijkheid om het station veilig te verlaten. Echter in de avond en nacht kunnen ze voor onveilige situaties zorgen door spoorlopers. Daarom is het afsluiten van de trappen ook belangrijk vanwege de fysieke veiligheid. Afsluiting aan de bovenzijde van de trappen heeft de voorkeur.

Antiterrorisme station

Utrecht Centraal Station betreft een antiterrorisme station, dat betekent dat er extra veiligheidsmaatregelen zijn om de grote hoeveelheid reizigers op deze openbare locatie te beschermen. Welke maatregelen toegepast moeten worden, wordt in het vervolgtraject nader onderzocht middels een risico inventarisatie.

4. Uitgangspunten voor het ontwerp

4.5 Inrichting ontvangstdomeinen

In de openbare ruimte bij de opgangen van de Moreelsebrug worden de voorzieningen geplaatst die passen bij de ontvangstdomein van een nevenontsluiting.

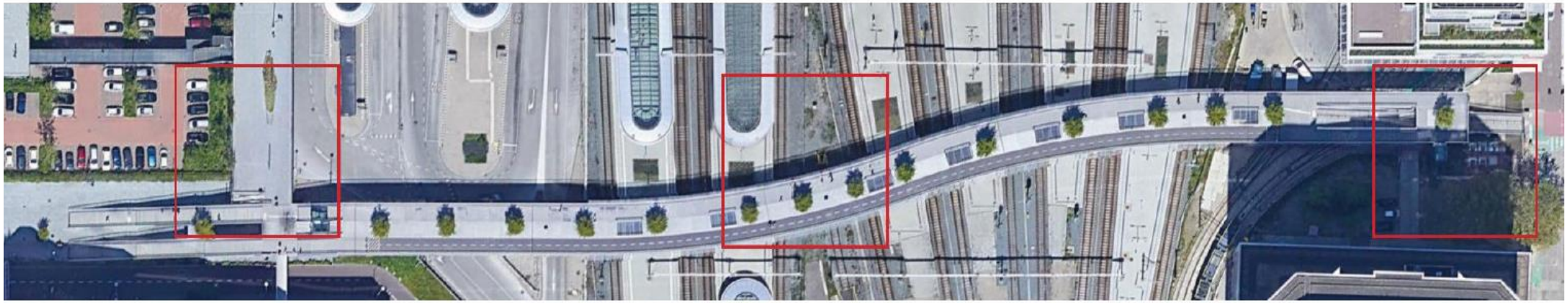
Aan de centrumzijde vindt dit plaats op het maaiveld van de Moreelsehoek en aan de Jaarbeurszijde op het Forum-Zuid.

Het gaat om de volgende voorzieningen:

- Dynamische reisinformatie:
  - Middelen: Treinbeeld scherm (TB)
- Kaartverkoop en opwaarderen ov-chipcard:
  - Middelen: kaartverkoopautomaat (optioneel op initiatief vervoerder)
- Statische reisinformatie:
  - Middelen: geen
- Monitoring:
  - Middelen: gemeente monitort drukte bij beide opgangen Moreelsebrug met sensoren (optioneel wanneer daar aanleiding voor is)

4. Uitgangspunten voor het ontwerp

gevraagde voorzieningen

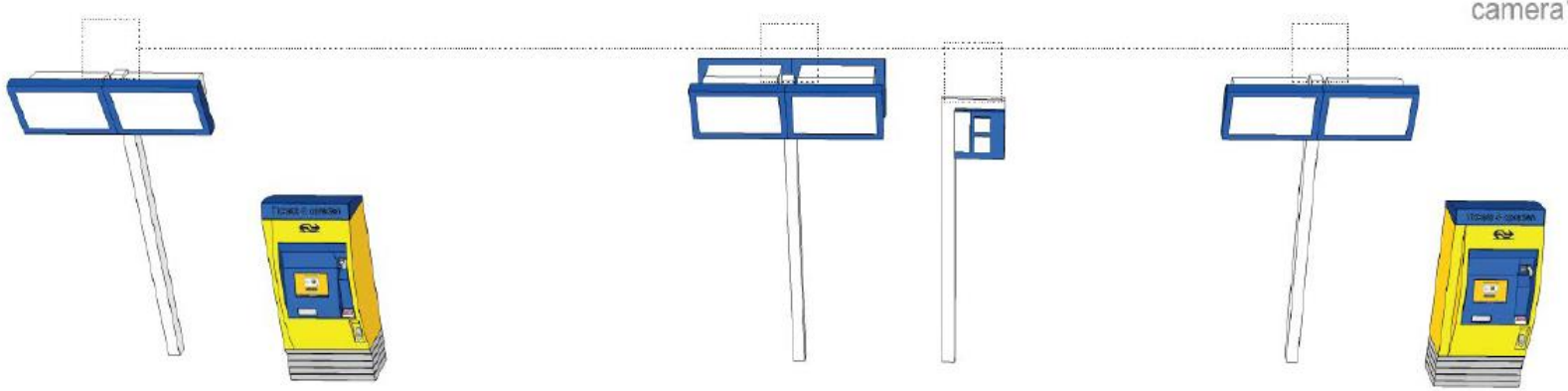

jaarbeurszijde
inpassing op forum niveau

midden
inpassing op moreelsebrug

centrumzijde
inpassing op maaiveld

camera's waar nodig plaatsen
op informatieborden

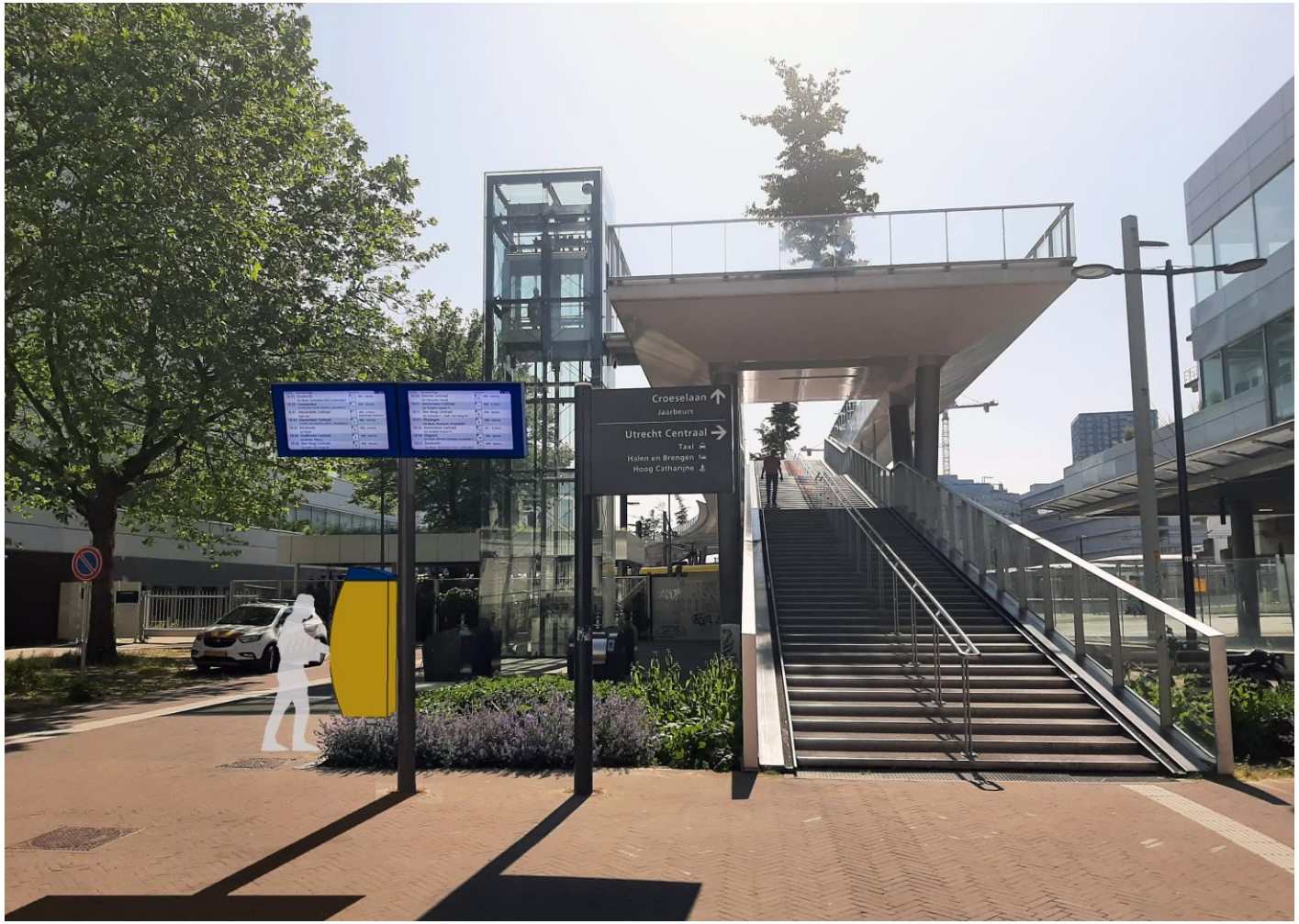
TB schermen - NS kaartautomaat - perronaanduiding - beveiligingscamera's

Gemeente Utrecht

ProRail

4. Uitgangspunten voor het ontwerp

Ter illustratie: inrichtingsbeeld centrumzijde (nader uit te werken in vervolg)

Gemeente Utrecht

ProRail

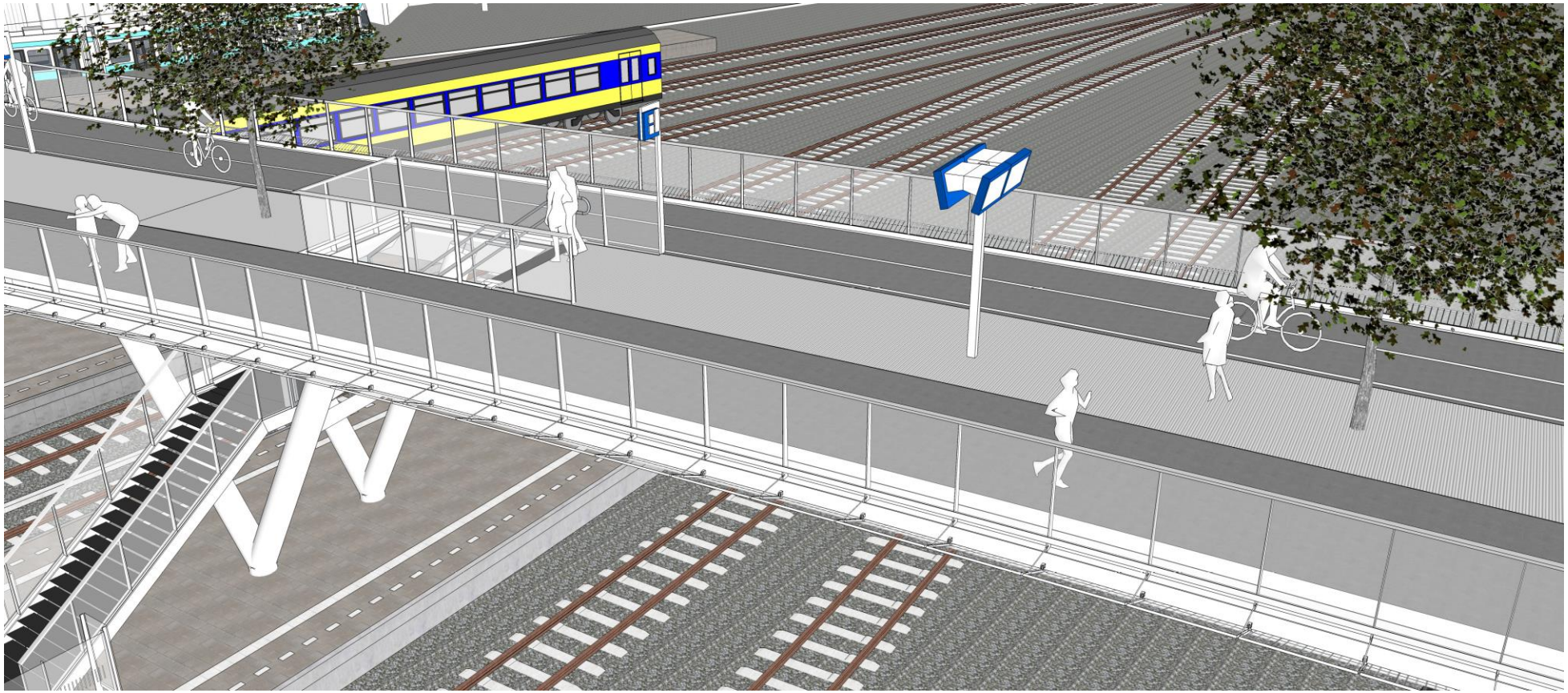
4. Uitgangspunten voor het ontwerp

4.6 Perron stijgpunten Moreelsebrug (6 trappen)

- Bewegwijzering:
  - Middelen: spoornummers, uitgangsnamen
- Monitoring op trappen:
  - Middelen: camera's van ProRail
- Veiligheid:
  - Middelen: afsluitbaar hekwerk/deur (invulling nader te onderzoeken)
- Dynamische reisinformatie
  - Middelen: 1 x op de brug een Treinbeeld scherm (TB)

4. Uitgangspunten voor het ontwerp

Ter illustratie: inrichtingsbeeld perron stijgpunt Moreelsebrug (nader uit te werken in vervolg)

Gemeente Utrecht

ProRail

4. Uitgangspunten voor het ontwerp

Ter illustratie: Inrichtingsbeeld perron stijgpunt Moreelsebrug (nader uit te werken in vervolg)

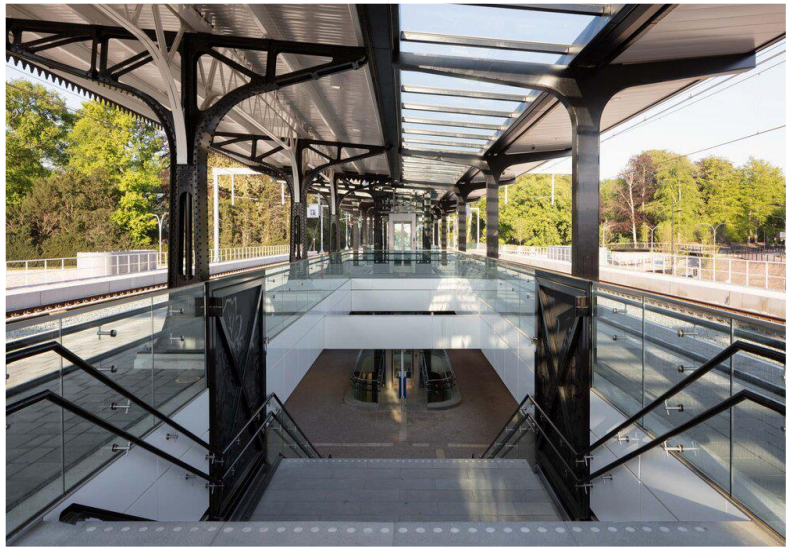

Gemeente Utrecht

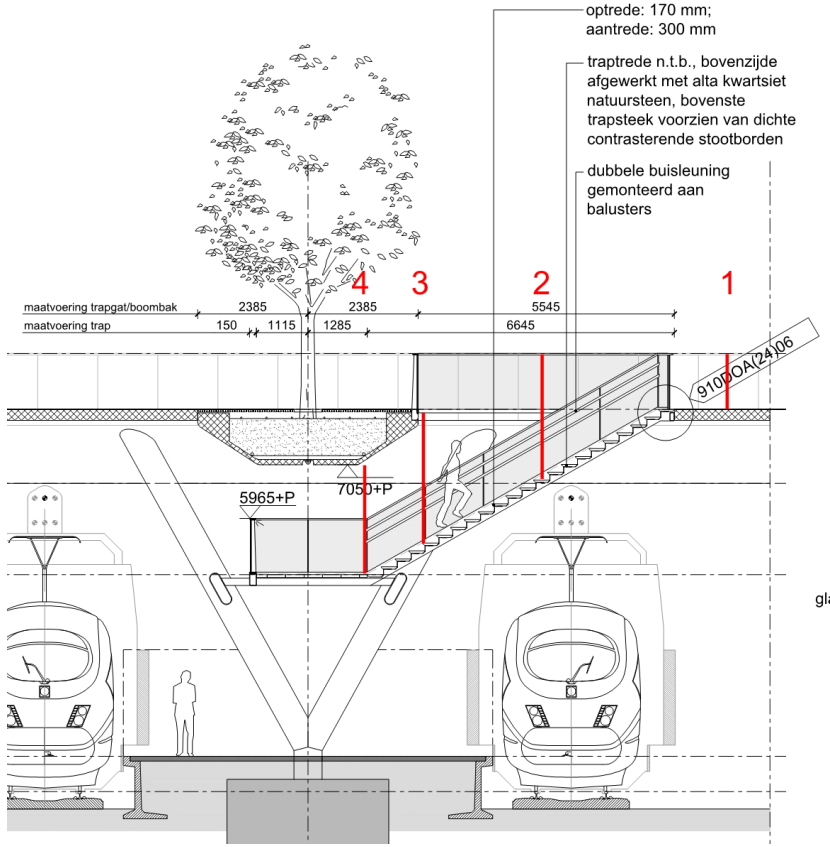
ProRail

4. Uitgangspunten voor het ontwerp

Opties afsluitbaarheid (nader uit te werken in vervolg)

Voorbeeld: Station Driebergen-Zeist

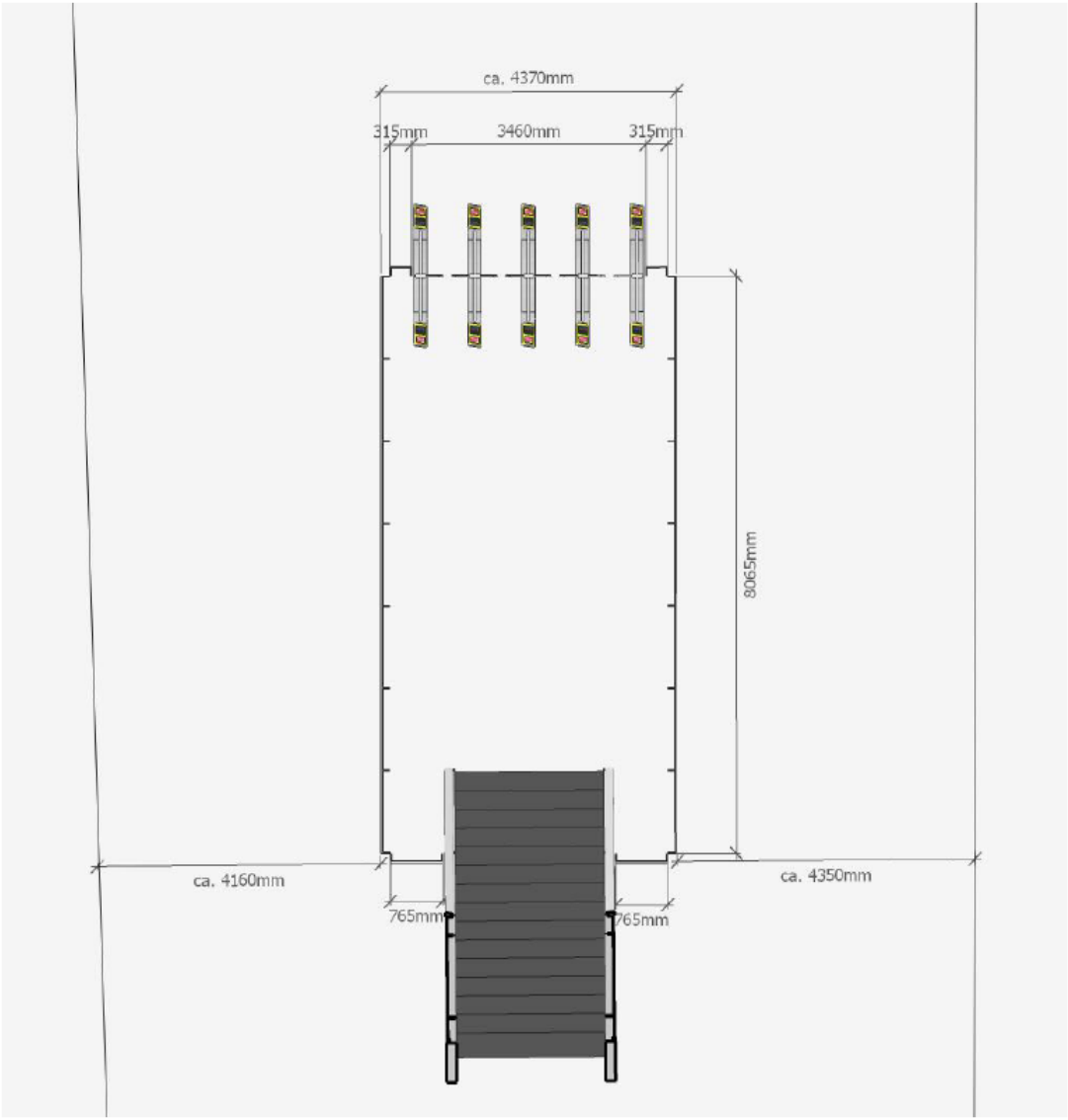
Gemeente Utrecht

ProRail

4. Uitgangspunten voor het ontwerp

4.7 Perrons

- Toegang:
  - Middelen:
    - OVCP poortjes
      - Hoge barriers (1.80m)
      - 4 smalle poorten met 1 brede poort
      - Geen geleide lijnen en braille
    - AVM opwaardeerautomaat
    - Alarm & Infozuil (initiatief vervoerder)
- Bewegwijzering:
  - Middelen: spoornummers en uitgangsnamen
- Monitoring op perron en poorten:
  - Middelen: camera's van NS Reizigers (reizigersassistentie) en ProRail (perron)

4. Uitgangspunten voor het ontwerp

4.8 Geen liften

Omdat de Moreelsebrug te bereiken is via liften is ondanks eerdere besluitvorming om geen liften naar de perrons te realiseren onderzocht of de perrons middels liften toegankelijk kunnen worden gemaakt. is dat liften aan alleen bij enkele perrons aan de zuidzijde van de Moreelsebrug kunnen worden gerealiseerd. Hier versmallen de perrons, waardoor er op meerdere perrons te weinig ruimte over blijft om naast een lift voldoende veilige transferruimte te hebben om met een rolstoel te kunnen keren en langs de trappen en steunpunten van de Moreelsebrug te komen. Het aanbieden van een lift past ook niet in de keuze om deze ontsluiting als nevenentree uit te voeren.

inpassing liften

--- voetpad

--- fietspad

variant 1, liften aan zuidzijde

variant 2, liften aan noordzijde

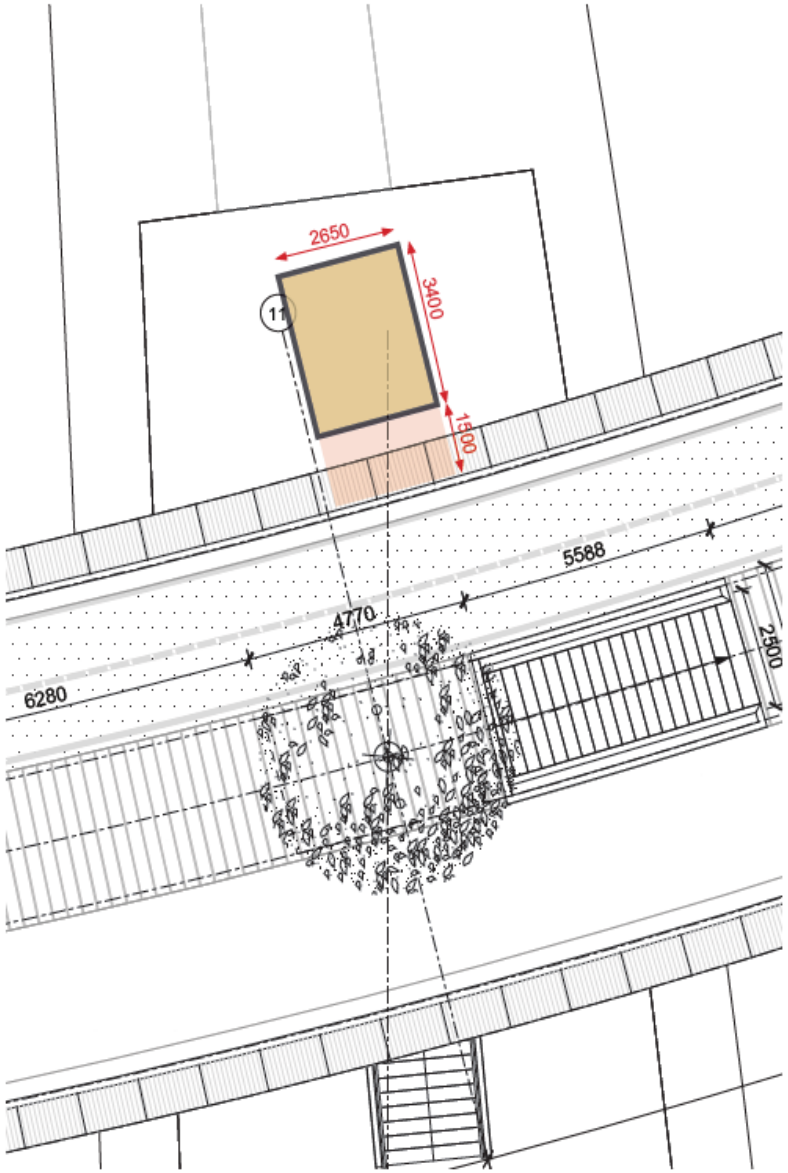
--- voetpad

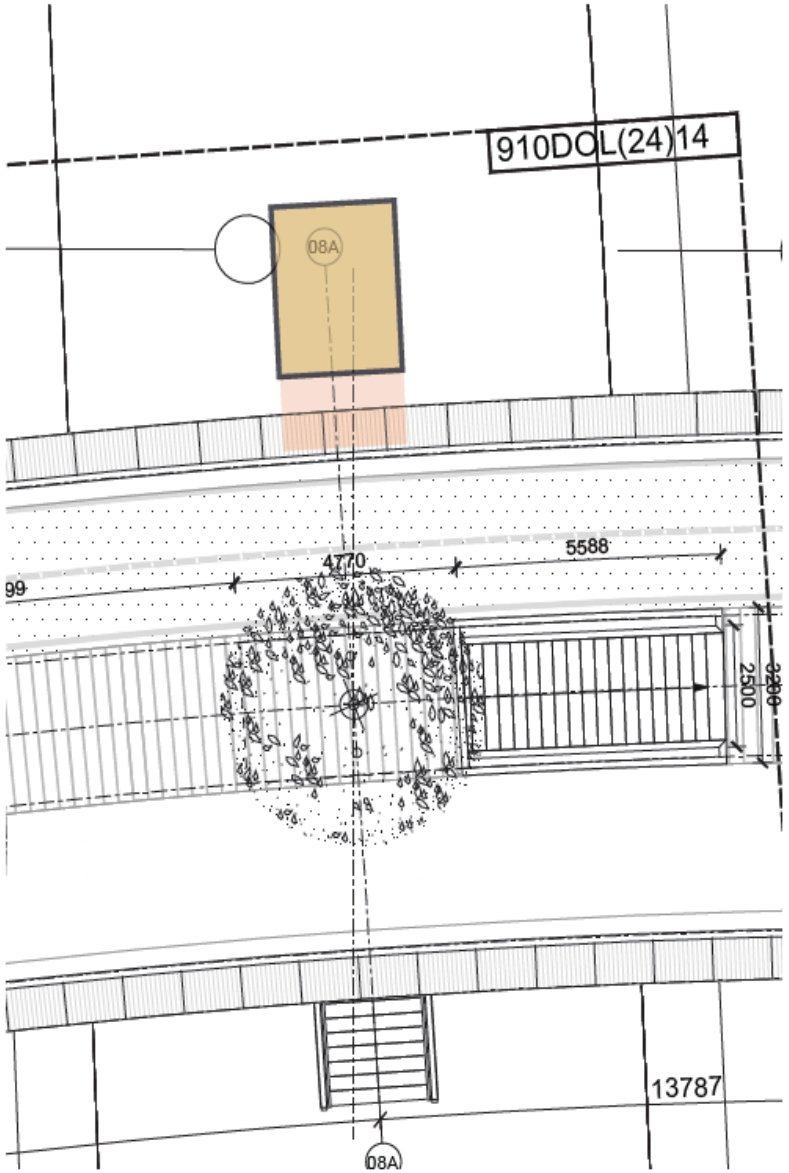
--- fietspad

cepezed

inpassing lift aan zuidzijde

1

fietspad moet worden overgestoken om lift te bereiken

geen doorlooplift mogelijk op perrons 4, 5, 6 (einde perron)

conflict met bovenleiding op perron 7, 8

niet mogelijk in combinatie met een dubbele trapsteek aan onderzijde

perron 1, 2 niet bereikbaar

uitgangspunt maatvoering:

lift buitenmaat 3400 x 2650
opstelruimte voor lift 1500

perron 5, 8
schaal 1:100

inpassing lift aan noordzijde

2

lift vormt een groot obstakel tussen perron / stationshal en moreelsebrug

lastig in beheer en veiligheid.

ruimte naast lift < 2400

perron 4
schaal 1:100

Monitoring stations entree Moreelsebrug Transferveiligheid

Versie 27 januari 2025

ProRail

Gemeente Utrecht

Inhoud

1. Inleiding 3
2. Aanleiding 3
3. Transferrisico's 3
4. Normen voor transferveiligheid 4
4.1. Normen voor transferveiligheid 4
4.2. Inzichten uit loopstroomanalyses transferveiligheid 4
5. Maatregelen 5
5.1. Monitoringsmiddelen 5
5.1.1. Wijze van monitoring perrons en trappen 5
5.1.2. Wijze van monitoring aansluitende openbare ruimte 6
5.2. Monitoringsplan- en maatregelen 6
5.3. Overzicht mogelijke maatregelen 7
5.4. Inzet monitoringswijze en maatregelen per locatie en drukte niveau 8
6. Besluitvorming en communicatie 8
7. Kosten monitoring 10
7.1. Perrons en trappen 10
7.2. Aangrenzende Openbare ruimte ..... **Error! Bookmark not defined.**
Bijlage 1: Monitoring opgangen Moreelse Brug (door gemeente) ..... **Error! Bookmark not defined.**

1. Inleiding

Deze memo over de monitoring van de transferveiligheid bij de nieuwe stations toegang vanaf de Moreelsebrug is opgesteld onder regie van ProRail in afstemming met gemeente Utrecht en NS Stations en NS Reizigers. Aanleiding voor het opstellen van deze memo is de brief van ProRail van 8 februari 2022 aan gemeente Utrecht met als onderwerp ‘advies trappen Moreelsebrug’. Hierin is als één van de voorwaarde voor de medewerking aan de realisatie het opstellen van een kader geweest waarbinnen de monitoring van de drukte op de trappen plaatsvindt. En waarin vastgesteld wordt wanneer de drukte zodanig is dat ProRail en gemeente in overleg treden over het uit gebruik nemen van de trappen om veiligheidsrisico’s te voorkomen. Deze memo geeft invulling aan deze voorwaarde.

2. Aanleiding

De Moreelsebrug wordt voorzien van trappen naar de treinperrons (de trappen komen op de perrons 3 t/m 8 sporen 5 t/m 21, de perrons 1 en 2 sporen 1-4 zijn niet bereikbaar vanaf de Moreelsebrug). Op de perrons komen deze trappen bij OV-Chippoorten (OVCP) uit. De trappen hebben een 2-tal steken waarbij de bovenste steek haaks staan op de onderste steek. De trappen komen in het midden van de brug uit. Hierdoor ontstaat voor reizigers van en naar perron 3 t/m 7 (spoor 5 t/m 21) een directe looproute via de Moreelsebrug richting Moreelse park en Rabobank/Beurskwartier.

Door groei van het aantal reizigers en stadsontwikkeling in het zuidwesten van Utrecht (onder andere Beurskwartier en Merwedekanaalzone), wordt verwacht dat de brug met de trappen in de toenemende mate aantrekkelijk wordt als alternatieve route van en naar het station. De trappen zorgen voor een spreiding van de reizigers vanaf de perrons waardoor de stationshal ontlast wordt. Er zijn op termijn situaties mogelijk waarbij de trappen intensiever wordt gebruikt dan gewenst.

Doel memo

Om tijdig bovenstaande situaties aan te zien komen, zal het nodig zijn om de drukte en het gebruik van de poorten blijvend te monitoren. Op welke wijze dat zou kunnen beschrijft deze notitie.

3. Transferrisico’s

Als de trappen gerealiseerd zijn, kunnen er meerdere transfer-risico’s ontstaan, vooral tijdens momenten in de spits. Daarvoor kunnen zich al comfortknelpunten voordoen, bijvoorbeeld als gevolg van lange wachtrijen voor de trappen en/of OVCP poorten. Trappen kunnen door regen, sneeuw en ijs glad worden. Verdringen op de trap en het meenemen van grotere voorwerpen zijn andere oorzaken van valpartijen.

Op het perron worden OVCP poortjes geplaatst en perrondelen rond de trap afgezet met een transparante barrier. Grotere drukten kunnen wachtrijen voor de poorten veroorzaken. Gezien de beperkte breedte tussen barrier en perronrand kan er onvoldoende passeer- en wachtruimte zijn voor aankomende en vertrekkende reizigers, waardoor het risico ontstaat dat mensen te dicht bij de perronrand en uiteindelijk zelfs op het spoor terecht komen. De breedte tussen barrier en perronrand voldoet overigens op alle perrons aan de minimale eisen. Echter bij een groei van het aantal reizigers is er meer breedte nodig voor het veilig kunnen verwerken van het aantal reizigers.

Een ander risico bij zeer grote drukte is dat tegengestelde loopstromen op het perron en op of voor de trap ontstaan, waardoor mensen in de verdrukking komen of vallen

Om een goed beeld te krijgen van situaties die door drukte oncomfortabel of zelfs risicovol worden, hanteert ProRail normen en geeft ongevallenstatistiek inzicht in urgenties. In de hierna volgende paragraven wordt hier verder op in gegaan.

Naast zogeheten transferrisico's zijn er ook sociale veiligheid risico's. Met het openstellen van de Moreelsebrug naar de perrons wordt een nieuwe entree naar het station gecreëerd. Dit brengt automatisch met zich mee dat dit een plek kan zijn waar 'ongewenste' personen het station kunnen betreden. Afhankelijk van de drukte gedurende de dag van deze toegangen en de mogelijkheden om je rondom de trappen op de brug en op het perron op te kunnen houden kunnen sociale veiligheidsissues optreden.

In deze memo wordt op alleen ingegaan op de transferveiligheid en worden ook hiervoor maatregelen voorgesteld. Waarbij eerst wordt ingezoomd op de normen die beschikbaar zijn en daarna wordt gekeken naar de maatregelen die toe te passen zijn. Voor sociale veiligheid is er een aparte memo onder regie van NS opgesteld.

4. Normen voor transferveiligheid

4.1. Normen voor transferveiligheid

ProRail hanteert normen bij horizontaal verplaatsen (op het perron). De normen A t/m D betreffen vooral comfortnormen. Niveau E (2 personen per m2 over de lengte van de halterende trein) is een afkeurwaarde omdat bij deze drukte veiligheid in het gedrang komt. Op dat moment zijn beheersmaatregelen nodig. Waarden die in de buurt komen, moeten worden gemonitord op drukte en frequentie waarop dit optreedt.
Daarbij is een onderscheid te maken tussen deze drukte naast en in de buurt van de barrier en voor de OVCP-poorten. In het eerste geval is bij deze drukte veiligheid een issue. In het tweede geval, onder de voorwaarde dat reizigers bij het wachten voor de poorten vanaf het perron niet in de gevarenzone komen, kan dit kortdurend worden toegestaan (vgl wachtrijen voor een roltrap).

Bij verticaal verplaatsen (trappen) zijn de normen iets anders. Drukte op het niveau E beperkt de snelheid van lopen en geeft een verminderde comfort- beleving. Dit niveau mag slechts in beperkte mate voorkomen: max 3 maal 30 sec in een spits. Daarbij moet rekening worden gehouden met tegengestelde stromen op de trap, waardoor er wel degelijk een kans op valpartijen bestaat.

Of een situatie daadwerkelijk onveilig wordt, hangt ook af van de mogelijkheden voor reizigers om naar een minder drukke plek te gaan.

De streeplijn aan de rand van het perron duidt de gevarenlijn aan. De zone tussen deze lijn en de perronrand kan een risico geven voor aanrijding met een rijdende trein. Als het door drukte niet goed mogelijk is voor reizigers om elkaar te passeren zonder in deze gevarenzone te komen, is dat ongewenst en is de zelfredzaamheid in het geding.

4.2. Inzichten uit loopstroomanalyses transferveiligheid

ProRail heeft voor Utrecht Centraal een loopstromenmodel, waarin inzicht in de bewegingen van reizigers en de drukte in de terminal, op de trappen en op de perrons verkregen wordt. Voor het toevoegen van zes trappen aan de Moreelsebrug als nieuwe stations entree is het loopstromenmodel aangepast en zijn verschillende scenario's onderzocht. Deze scenario's van het loopstroommodel geven de verwachte drukte weer tijdens zo'n scenario. Daarmee wordt ook inzichtelijk welke locaties voldoen aan de norm en welke niet en op welk moment van de dag de drukte het grootst is. Uit het loopstromen onderzoek blijkt dat de doordeweekse ochtendspits het drukst en daarmee maatgevend is.

De groei van het aantal reizigers tussen 2030 en 2040 die gebruikmaken van Utrecht Centraal zorgt voor toenemende druk op de huidige in- en uitgangen van het station aan zowel de Jaarbeurs- als de centrumzijde. Dit rechtvaardigt een logische extra rechtstreekse route van en naar het station, waarbij deze additionele ontsluiting de gewenste aanvullende transfercapaciteit biedt. Dit zal naar verwachting enerzijds een positief effect geven op de drukte bij de in- en uitgangen van de terminal.

Zo blijkt uit het loopstromenmodel dat in 2030 in het scenario zonder trappen op Utrecht Centraal tijdens de spitsmomenten naar verwachting ook al drukke situaties aanwezig zijn, waaronder spoor 5. Deze spitsmomenten zijn tussen 7.00 en 9.00 uur voor de ochtend- spits en tussen 16.00 en 18.00 uur voor de avondspits.

Anderzijds blijkt uit de loopstroomonderzoeken die wij door bureau InControl hebben laten uitvoeren dat er een kans bestaat dat het, naar verwachting ergens tussen 2035-2040, op bepaalde momenten in de ochtendspits té druk wordt op de trappen, zodat zich dan mogelijk een onveilige situatie voordoet op (een deel van) de trappen.

5. Maatregelen

Op basis van de ProRail normen voor horizontaal en verticaal verplaatsen zijn monitoringsmiddelen en maatregelen bedacht. Deze middelen en maatregelen staan hieronder beschreven. En er wordt aangegeven voor welke situaties de maatregelen van toepassing zijn.

5.1. Monitoringsmiddelen

Er zijn meerdere middelen beschikbaar om drukte en reizigersgedrag te monitoren:

- Inspectie en handmatige tellingen
- Nieuwe reizigersprognoses verwerken in het loopstromenmodel
- Uitlezen OVCP- data
- Ongeval-data
- (Camera)-observatie
- Observatie met behulp van sensor-technieken

Een integraal loopstromenmodel geeft inzicht in de verwachte reizigersdrukte per locatie en het betreffende gebeid. Is de verwachte drukte hoog, niveau E en F, dan zijn beheersmaatregelen nodig. Crowd control (personeel op het perron) is een mogelijke beheersmaatregel maar er valt ook te denken aan éénrichting instelling van de poorten of een andere haltering van de treinen.

Inspectie, (camera)-observatie, het uitlezen van OVCP en/of sensor-data, geven inzicht in de werkelijke drukte. Ongeval-data kan inzicht geven in locaties die veiligheid-urgent zijn.

Monitoring kan in dit geval verdeeld worden in 2 deelgebieden:

1. Monitoring op de perrons en trappen
2. Monitoring van de aansluitende openbare ruimte buiten de perrons en trappen

5.1.1. Wijze van monitoring perrons en trappen

Om de monitoring vorm te geven op de perrons en/of trappen wordt geadviseerd gebruik te maken van beveiligingscamera's die dusdanig moeten worden gepositioneerd dat deze, de in de inleiding genoemde risico's, kunnen monitoren. Door het toevoegen van software kunnen daarop analyses worden uitgevoerd en beelden worden teruggekeken als dit nodig is (tot 28 dagen). De camera's zullen in de basis overigens niet actief worden uitgekeken. Het zal vooral worden ingezet als periodieke monitoringstool (achteraf). Pas als de data duidelijk maakt dat er zich risico's gaan voordoen, dan kan dit beleid worden aangepast en in overleg tot actievere monitoring worden overgegaan.

Door de positionering van deze camera's kan het zo zijn dat deze additioneel nodig zijn boven op de gebruikelijke camera's voor fysieke en sociale veiligheid. Daar wordt bij de kosteninschatting vooralsnog wel vanuit gegaan.

Waar de camera's precies moeten komen te hangen zal in een later stadium worden vastgesteld, maar het is noodzakelijk om de camera's met bijbehorende software op alle zes perrons te plaatsen.

Aan de hand van inspectie en observatie, kan daarnaast een beeld verkregen worden van het gedrag van reizigers. Reguliere inspectie moet wel georganiseerd worden. ProRail inspecteert reizigersgedrag niet structureel.

Het uitgevoerde loopstromenonderzoek op de perrons en trappen geeft in de verschillende scenario's aan dat de volgende locaties vaker in niveau E of F terecht komen:

- Trappen aan de brug
- Perronzijden, naast de barrier
- De wachtrij voor de OVCP poorten op het perron

Het model geeft niet aan of er tegengestelde looprichtingen gaan ontstaan op het perron of trap. Per scenario zal dit effect anders zijn.

5.1.2. Wijze van monitoring aansluitende openbare ruimte

Voor het meten drukte van de openbare ruimte kan door de gemeente primair gebruik gemaakt van Privacy by design sensoren of incidentele handmatige tellingen. Dit is een bewezen techniek die reeds op meerdere plekken in het centrum van Utrecht ingezet wordt.

Monitoring (geautomatiseerd) van de drukte in de aangrenzende openbare ruimte is relatief eenvoudig in te richten met sensoren:

- Aan weerzijden van de Moreelsebrug, gebruik makend van bestaande opstelpunten, zoals de liftschacht aan de Beurskwartierzijde en een lichtmast aan de Moreelsepark zijde
- Op het Stadsplateau aan Jaarbeurszijde
- Gebruik makend van de bestaande sensoren op het Stationsplein Oost.

Hierdoor ontstaat een integraal beeld van de drukte en spreiding van voetgangers/passanten in relatie tot de trappen aan de Moreelsebrug.

Op basis van de inzichten uit de jaarlijkse actualisatie van het loopstromenmodel door ProRail wordt bezien of het plaatsen van sensoren in de openbare ruimte als maatregel wenselijk is.

Sociale veiligheid
Voor de monitoring van sociale veiligheid kan besloten worden tot de inzet van Openbare Orde en Veiligheid camera's, echter gebeurt dit pas wanneer daar aanleiding (bijv. incidenten) voor is. Dergelijk inzet gaat altijd op basis van besluit door het bestuur van de gemeente Utrecht. Er wordt nu geen aanleiding gezien om deze vanaf de openstelling van de trappen te plaatsen.

5.2. Monitoringsplan- en maatregelen

Of de trappen en de OVCP gaan leiden tot risicovolle situaties is onzeker en zal in de gaten gehouden moeten worden. De daadwerkelijke ontwikkeling van het aantal reizigers en de reizigersstromen op Utrecht Centraal zijn niet precies te voorspellen.

Uitkomsten van loopstroomonderzoek gaan met de nodige onzekerheden gepaard. Reizigersprognoses op basis van Welvaart en Leef Omgeving cijfers (WLO) laten zich niet 1 op 1 vertalen in voorspellingen over het gedrag van mensen, welke routes zij kiezen en hoe ze zich spreiden bij grote drukte. Loopstroom onderzoeksbureau InControl verwacht daarnaast van de dagelijkse reizigers ook anticiperend gedrag in geval het (te) druk is op de trappen. Vanwege dit gegeven, in combinatie met de mate van onzekerheid in het precieze tempo van de extra woning- en kantorenbouw aan met name de zuidwestzijde van het station, is het onduidelijk of knelpunten zich daadwerkelijk in de toekomst zullen voordoen.

Drukte kan onder andere ontstaan als gevolg van:

- De aantrekkelijkheid van deze nieuwe route naar bepaalde bestemmingen

- Ruimtelijke ontwikkelingen in het stationsgebied en omgeving
- Herstel en groei van het aantal reizigers als gevolg van regionale of landelijke ontwikkelingen
- Piekbelastingen tijdens de spitsmomenten (en dan vooral op dinsdag en donderdag in bijvoorbeeld november)
- Veranderde dienstregeling en halteringsposities
- Grote ingrepen in de OV-knoop Utrecht Centraal zoals de Merwedelijn

5.3. Overzicht mogelijke maatregelen

Om de hiervoor genoemde redenen is het belangrijk de loopstromen goed te monitoren en zo ver nu al mogelijk maatregelen te benoemen indien er transferonveilige situaties ontstaan, De volgende maatregelen kunnen worden ingezet.

- **Inspectie en observatie**
  Op het moment dat de trappen in gebruik genomen gaan worden, is inspectie en incidentele observatie verstandig. Vervolgens kan met o.a. de OVCP en sensor data een beeld geven worden van de drukte voor de poorten en daarmee ook de drukte op de trappen en de aangrenzende openbare ruimte. Aan de hand van deze inzichten kan ingeschat worden volgens richting welk scenario reizigers en passanten zich gedragen.

- **Nieuwe dienstregeling, doorrekenen met loopstroom model**
  Door nieuwe prognoses op basis van dienstregelingen door te rekenen met het loopstromen model, wordt vooraf inzicht gekregen in potentiële risicolocaties. Aan de hand van inzichten uit inspectie en observaties, kan het meest realistisch scenario worden vastgesteld. Geeft dit scenario voor een komende periode geen locaties te zien waar niveau E en F zich voordoen, dan zal intensievere monitoring niet nodig zijn.

- **Reguleren toegang trap**
  Wanneer uit de loopstroommodellen blijkt dat de in- of uitstroom van reizigers te groot is dan is het mogelijk om de OVCP poorten anders te schakelen. Waar op een reguliere dag, buiten de spits er een gelijk aantal poorten toegang geven tot het perron en evenveel poorten de mogelijkheid bieden het perron te verlaten, kan dat bijvoorbeeld tijdens de spits anders zijn. Als de afkeurwaarde van veiligheid wordt bereikt en de situatie dreigt onveilig te worden kan er in de betreffende situatie als noodmaatregel op 1 of meerdere perrons voor worden gekozen meerdere poorten open te stellen om reizigers het perron af te laten gaan, samengaand met de inzet van crowd control. Het open stellen van poorten kan echter geen tijdelijke structurele oplossing vormen voor een ontstaan knelpunt, onder meer gelet op de hieraan gekoppelde vraagstukken op het gebied van sociale veiligheid en kan alleen in een onveilige situatie worden ingezet.
  In een vergelijkbare situaties waarbij de veiligheid van reizigers onder druk staat op 1 of meerdere perrons kan een noodmaatregel zijn om alle poorten zo te schakelen dat reizigers alleen het perron af kunnen. Dit dient wel goed gecommuniceerd te worden op de Moreelsebrug met behulp van inzet crowd control, zodat vertrekkende reizigers tijdig weten dat ze een andere route moeten nemen om bij de trein te kunnen komen. Ook dit is alleen een noodmaatregel en geen structurele oplossing

- **Crowd control management (CC)**
  Als intensievere monitoring noodzakelijk is, zal deze vooral gericht zijn op de risico's "aanrijding" en "verdringing & vallen". Dit betekent dat de camera's vooral op de gebieden naast de barrier en op de trap gericht moeten zijn.
  De mate waarin reizigers gedwongen in de gevarenzone komen en de mate waarin de doorstroom op de trap belemmerd wordt, zal gemeten worden.

  Als de normen onaanvaardbaar worden overschreden, zal worden onderzocht of passende beheersmaatregelen genomen kunnen worden. Inzet van crowd control is dan een korte termijn optie, mits mogelijk en van toegevoegde waarde om tegelijk meer structurele oplossingen te kunnen uitwerken. De inzet zal zich in eerste instantie moeten richten op reizigersspreiding, het

voorkomen dat reizigers in de gevarenzone wachten of lopen en het voorkomen van te grote drukte bij- of op de trappen. Andere mogelijke opties zijn hierboven reeds benoemd. Ook het tijdelijk volledig afsluiten van een trap behoort in laatste instantie tot de mogelijke (re)acties vanuit crowd control.

- **Anders halteren treinen**
  Om de reizigersstroom richting de uitgangen van station Utrecht Centraal beter te sturen kan er ook voor gekozen worden de treinen anders te laten halteren. Hierdoor komt een trein bijvoorbeeld verder onder de plaat, dus centraler op het perron te staan, waardoor de afstand tot de Moreelsebrug groter wordt en de spreiding van de reizigers bij de poorten geleidelijker gaat. Dit is wel afhankelijk van de lengte van een halterende trein.

- **Sluiten en verwijderen trappen**
  Als laatste maatregel kan er over gegaan worden tot het sluiten of verwijderen van de trappen. Dit wordt alleen gedaan als de veiligheid van de reizigers (transfer of sociaal) in het geding is en de afkeurwaarde van 2 personen/m^2 zich frequent voor gaat doen. Nader verkend dient nog te worden of bij het toepassen van deze maatregel geldt dat 1) een trap eerst tijdelijk wordt afgesloten en als de situatie daar om vraagt uiteindelijk alle trappen naar de Moreelsebrug worden gesloten en vervolgens verwijderd of dat 2) alle trappen op dit moment tegelijk worden afgesloten. En er moet bij deze maatregel aantoonbaar zijn dat alle andere maatregelen onvoldoende resultaat hebben gesorteerd.

In de voorbereiding voorafgaand aan de openstelling van deze nieuwe stations entree dient er een integraal monitoringsplan opgesteld en vastgesteld te worden door ProRail in overleg met gemeente Utrecht en NS.

5.4. Inzet monitoringswijze en maatregelen per locatie en drukte niveau

Overzicht type monitoring per drukte niveau (in vervolgfase definitief te maken)

Locatie	Regulier	C	D	E	F
Trap	1x per jaar update loopstromenmodel	Camera observatie	Camera observatie	Camera observatie	Camera observatie
Dek	1x per jaar update loopstromenmodel	Camera observatie	Camera observatie	Camera observatie	Camera observatie
Poortjes	1x per jaar update loopstromenmodel	OVCP data	OVCP data	OVCP data + camera toezicht	OVCP-data en camera toezicht
Perron	1x per jaar update loopstromenmodel	Camera observatie	Camera observatie	Camera observatie + inspectie	Camera observatie en inspectie

Optionele Maatregelen (in vervolgfase definitief te maken)

Locatie	C	D	E	F
Trap	Regulier toezicht	Inspectie	Inzet CC; reguleren toegang trap	(Tijdelijke) afsluiting
Dek	Regulier toezicht	Inspectie	Inspectie	CC
Poortjes	Regulier toezicht	Inspectie	Aanpassen richting poortjes	Afsluiten uitgaande richting
Perron	Regulier toezicht	Inspectie	Aanpassen halteringpositie , inzet CC	Aanpassen haltering, CC, Afsluiten trappen e.v.

6. Besluitvorming en communicatie

De te treffen maatregelen dienen in goed overleg genomen te worden op basis van verifieerbare data uit de monitoring.

In onderstaande tabellen is weergegeven wie beslisbevoegd is en hoe communicatie over een maatregel dient te verlopen.

Governance	ProRail	NS (stations/ vervoerder)	Gemeente Utrecht	Consulteren/ Informeren	Toelichting
Analyse	Loopstroom analyse specialist		Wijk-verkeers adviseur	NS Stations (Loopstroom analyse specialist)	
Besluiten (afschalen)	Loopstroom analyse specialist	Loopstroom analyse specialist	Wijk-verkeers adviseur	NS stations + Vervoerders	Minder analyses op perron(s); minder drukte en geen incidenten, minimaal niveau jaarlijkse loopstroomanalyse bij aanpassen dienstregeling
Besluiten (opschalen stap 1) wanneer niveau D (oranje) naar E (rood) gaat voor perron en trap	Loopstroom analyse specialist	Loopstroom analyse specialist	Wijk-verkeers adviseur	NS stations + Vervoerders	Niveau E mag maximaal 3 maal 30 seconden per spits voorkomen (in een normale situatie)
Besluiten (opschalen stap 2) wanneer niveau E (rood) naar F (paars) gaat –voor perron en trap)	Besluit door MT stations (op advies van Loopstroom analyse specialist)	MT ProRail – NS Stations	Besluit door (stations)gebied-coördinator (op advies van wijk-verkeers adviseur)	NS stations + Vervoerders + Regio directeur (ProRail+ NS) + Portefeuillehouder / wethouder (gemeente) + afdelingshoofd Centrum	Niveau F mag maximaal 3 maal 30 seconden per spits voorkomen (in een normale situatie)

Communicatie	Lead	Functionaris	Informeren	Toelichting
Maatregel opschalen stap 1 – Perron/ sporen/ trap	ProRail	Communicatie adviseur regio	NS Stations Stationsmanagement Woordvoering PR + GU + NS	Op dat moment bepalen wie en hoe je informeert
Maatregel opschalen stap 1 – Brug	Gemeente	Communicatie adviseur stationsgebied	NS Stations Stationsmanagement Woordvoering PR + GU + NS	Idem
Maatregel opschalen stap 2 - Perron/sporen/ trap	ProRail	Communicatie adviseur regio	NS Stations Stationsmanagement Woordvoering PR + GU + NS	Idem
Maatrelen opschalen stap 2 - Brug	Gemeente	Communicatie adviseur stationsgebied	NS Stations Stationsmanagement Woordvoering PR + GU + NS	Idem
Incidenten Perron/sporen/trap	NS Stations management ProRail	Woordvoering PR	NS Stations Stationsmanagement Woordvoering GU Woordvoering NS	Idem
Incidenten Brug	NS Stations Stationsmanagement Gemeente	Woordvoering GU	NS Stations Stationsmanagement	Idem

			Woordvoering NS Woordvoering PR	

7. Kosten monitoring

7.1. Perrons en trappen

Omschrijving	Aantal per perron	Totaal aantal	Totale kosten
Camera units	3 (te monitoren gebieden)	15	€ 25.000 per perron
Software	Overall		€ 10.000 overall
Installatiekosten	Per camera		€ 3.000 per perron
Onderhoudskosten	Jaarlijks		€ 500 per perron per jaar
Data analyse			-
Actieve monitoring	Ntb als dit zich voordoet		
Totale kosten eenmalig **Jaarlijks**			€ 150.000 € 2.500

De bovenstaande kosten voor de monitoring van de perrons en trappen worden gedekt door ProRail.

Concept – 18 maart 2025

NS Stations

Sociale veiligheid

in relatie tot de voorziene stijgpunten vanaf de Moreelsebrug naar de perrons van **Utrecht Centraal**.

CONCEPT

Colofon

Auteur	NS Stations
Datum	November 2024
Adviseur	Manager sociale veiligheid NS: Lizet Swinnen Onderzoeker NS Stations: Jelena van den Broek Projectontwikkelaar NS Stations: Leonoor Vesseur Stationsmanager Utrecht Centraal: Andrea Messelink
Status	Concept

CONCEPT

Inhoudsopgave

Colofon 2

Inhoudsopgave 3

1 Inleiding, sociale veiligheid op stations in Nederland 5
1.1 Inleiding 5
1.2 Sociale veiligheid op stations in Nederland 5

2 Sociale veiligheid Utrecht Centraal 8
2.1 Sociale veiligheid in relatie tot de trappen aan de Moreelsebrug 8

3 Monitoring Sociale veiligheid op Utrecht Centraal 9
3.1 De Stationsbelevingsmonitor (SBM) (bijlage C) 9
3.2 Monitor Veiligheid Stations (bijlage D) 9
3.3 OVCP-monitor (bijlage E) 10
3.3.1 Misbruik Noodknop 10
3.3.2 Forceren poortjes 10
3.4 Sociale veiligheid Stationsbewoners (Bijlage E) 10

4 Maatregelen 11
4.1 Directe maatregelen bij ingebruikname van de trappen aan de Moreelsebrug (categorie 1) 11
4.1.1 Hybride afsluiting van de trappen 11
4.1.2 Continue preventief toezicht 11
4.2 Maatregelen die bij ingebruikname van de trappen al voorbereid en beschikbaar zijn om in te zetten (categorie 2) 12
4.2.1 Gerichte acties van V&S 12
4.2.2 Extra toezicht politie (gemeente) + Toezicht en Handhaving 12
4.3 Aanvullende maatregelen bij verslechterende situatie die besluitvorming vereisen (categorie 3) 12
4.3.1 Opschalen continue preventief toezicht 12
4.3.2 Uitbreiden hybride afsluiting van de trappen 12
4.3.3 Sluiten van de trappen 12

5 Besluitvorming, kosten en communicatie 13
5.1 Besluitvorming 13
5.2 Kosten 13
5.3 Communicatie 14

A. Bijlage: verslechtering sociale veiligheid Utrecht Centraal 15

B. Bijlage: trendontwikkeling sociale veiligheid na sluiting toegang 17

C. Bijlage: Stationsbelevingsmonitor 18

D. Bijlage: monitor veiligheid stations 19

E. Bijlage: OVCP monitor 21

F. Bijlage: Sociale veiligheid stationsbewoners 23

G. Bijlage: Verblijfsontzeggingen Stationsgebied 24

CONCEPT

CONCEPT

1 Inleiding, sociale veiligheid op stations in Nederland

1.1 Inleiding

Met het creëren van trappen vanaf de Moreelsebrug naar zes eilandperrons worden zes nieuwe entrees naar Utrecht Centraal gecreëerd (spoor 5-7, 8-9, 11-12, 14-15, 18-19, 20-21). Dit is een verdubbeling van het huidige aantal entrees. De verwachting is dat door de toevoeging van deze zes nieuwe entrees de sociale veiligheid op Utrecht Centraal zal afnemen.
De sociale veiligheid staat landelijk en ook op Utrecht Centraal onder druk. Een verdere verslechtering van de sociale veiligheid (afwijkend van de trend) is niet acceptabel. Daarom worden in dit stuk de verwachte veiligheidsissues omschreven, wordt de monitoring van de sociale veiligheid vastgelegd en worden maatregelen omschreven.

1.2 Sociale veiligheid op stations in Nederland

De sociale veiligheid in het openbaar vervoer in Nederland staat al enige tijd onder druk. Onder invloed van externe factoren is er sprake van een negatieve trend. In 2022 nam, alleen al bij NS, het aantal A-agressie incidenten (tegen medewerkers), met 30% toe ten opzichte van 2021.

A- incidenten (zwaarste categorie) zijn incidenten gedefinieerd als:
- lichamelijk geweld
- bedreiging (met en zonder wapen)
- spugen en aanranding,

In 2023 was er opnieuw sprake van een zorgelijke stijging van 8% in vergelijk met 2022 Dit geldt ook voor Utrecht Centraal: voor specifiek Utrecht Centraal (Jaarbeurs/Hoog Catherijne) laten CBS-cijfers zien dat het totale aantal overlastregistraties in de periode 2015-2023 is gestegen van 429 naar 1261. Dat is stijging van bijna 200 procent.

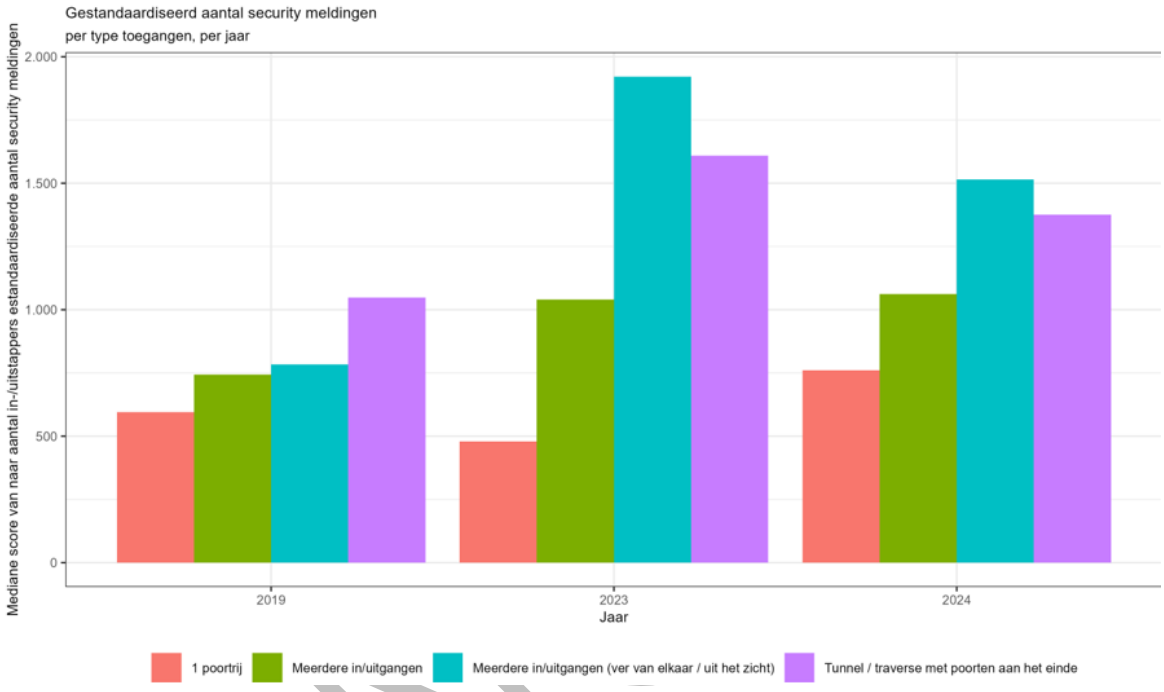
Sinds corona is er sprake van een algemene verruwing en polarisatie in de samenleving wat in toenemende mate lijkt te resulteren in gebrek aan gezag voor personen die een publieke taak vervullen, waaronder ook het personeel werkzaam in het openbaar vervoer. Daarnaast zien we een toename van het aantal verslaafden, verwarde personen en dak- en thuislozen welke hun toevlucht nemen tot stations. Tot slot, heeft ook het asielvraagstuk in ons land en de problematiek rondom overlast gevende Europese arbeidsmigranten een effect op de sociale veiligheid op stations en in treinen. Daarbovenop komen de tekorten (in FTE, bevoegdheden en budget) bij handhavingsinstanties, waardoor er bij (dreigende) escalatie geen, te laat of te weinig een beroep kan worden gedaan op (politie-)ondersteuning.

NS is samen met regionale vervoerders en andere partners in overleg met de Rijksoverheid om te komen tot extra maatregelen. Dit ter ondersteuning van het brede palet aan maatregelen dat NS zelf inzet ter bescherming van personeel en reizigers op treinen en stations. Denk hierbij aan het plaatsen van OV-chipkaartpoortjes (hierna: OVCP); acties door Veiligheid- en Servicepersoneel - gezien en ongezien -; het uitkijken van camerabeelden; surveillance door ingehuurde beveiligers; het uitreiken van stations- en reisverboden; het verbeteren van de inrichting van stations door onder andere het creëren van vrije zichtlijnen en goede verlichting en het openen en sluiten van (ingangen van) stations.

Met het creëren van meer ingangen naar een station wordt, met behulp van de huidige bezetting en middelen, het te beheersen stationsgebied minder goed controleerbaar. Er zijn immers meer entrees die (gelijktijdig) in de gaten gehouden moeten worden, en meer routes die, in het beste geval, overlastgevers kunnen gebruiken om het station binnen te komen, hun activiteiten uit te voeren en het station vervolgens weer te verlaten.

CONCEPT

Dat stationsgebieden minder goed controleerbaar zijn, is waar te nemen aan het aantal security meldingen (zie onderstaande afbeelding). De afgelopen twee jaar is een stijging van meldingen te zien. (Waarbij specifiek is gekeken naar de top 50 station qua in/uitstappers).
Waar te nemen is dat de grote steden hebben te maken met een verslechterde sociale veiligheidsbeleving. Daarnaast valt op dat op stations met 'meerdere in/uitgangen, waarvan toegangspoorten 'buiten het zicht liggen' eruit springen. Omdat de perrontoegangen en toegangspoorten van de Moreelsebrug ook vrij geïsoleerd liggen (buiten de normale loopstroom), is het aannemelijk dat het ontsluiten van de perrons via de trappen zal leiden tot een toename van securitymeldingen.

Toelichting diagram: In bovenstaande diagram is het aantal security meldingen te zien. Dus hoe hoger de staaf hoe meer meldingen. De onderzochte jaren zijn 2019 (pre-corona), 2023 en 2024. De meldingen gaan over: agressie tegen medewerkers, agressie tussen reizigers, dreiging, inbraakalarmen, overlast, preventief, vandalisme, vermogensdelicten en vervoersbewijzen.

*Conclusie: op stations met **meerdere uitgangen** (ver van elkaar), zoals straks op de Moreelsebrug, worden veel meer meldingen van incidenten gedaan in vergelijking met stations die **één tunnel** hebben of **meerdere ingangen** rondom een stationsgebouw.*

Nb. Er is rekening gehouden met de maanden januari tot en met oktober, omdat de meldingen in 2024 geen volledig jaar betreffen. De cijfers zijn gestandaardiseerd naar het aantal in- en uitstappers, zodat alle stations vergelijkbaar zijn.

Op de stations Amsterdam Sloterdijk en Lelystad Centrum hebben NS en ProRail de afgelopen jaren besloten ingangen geheel of gedeeltelijk (voor een bepaalde duur van het etmaal) te sluiten, omdat het aantal meldingen bleef stijgen. Op deze stations is een 1-op-1 verband tussen het sluiten van ingangen van stations en een verbetering van de sociale veiligheid op die stations zichtbaar. (Zie bijlage B)

Op grote stations als Amsterdam Centraal en Almere Centrum is het beperken van een gericht aantal ingangen op bepaalde momenten van de dag (vaak 's avonds en 's nachts) inmiddels onderdeel van de dagelijkse operatie. Door het aantal ingangen van een station te beperken, is het te beheersen gebied voor de veiligheidsorganisatie van NS, met steun van de politie, kleiner waarmee het makkelijker is om potentiële overlastgevers te weren. Ook op bijzondere dagen zoals Koningsnacht is een gedeeltelijke

sluiting van stations, zoals Utrecht Centraal, succesvol gebleken om het grote aantal slachtoffers van zakkenrollerij flink omlaag te brengen.
Het creëren van nieuwe, extra ingangen op Utrecht Centraal staat haaks op deze landelijk ingezette beweging om ingangen van stations (hybride) te sluiten.

Gezien de verbetering van de sociale veiligheid op Almere Centrum en Amsterdam Centraal waar toegangen worden gesloten gedurende de nacht of buiten de spits, is de verwachting realistisch dat de sociale veiligheid op Utrecht Centraal met de komst van de trappen aan de Moreelsebrug zal verslechteren, afgezet tegen de algehele verslechtering van de sociale veiligheid op Nederlandse stations en Utrecht Centraal specifiek. De nieuwe entrees liggen daarbij buiten het directe zicht van de beveiliging vanuit de centrale hal en op rustige momenten ook buiten de sociale controle. De huidige cijfers laten zien dat misbruik van de ingangen voornamelijk plaatsvindt bij poortrijen die uit het zicht liggen, namelijk de poortrijen in de Noordertunnel, Middentunnel en de poortrij achter de toiletten aan de Jaarbeurszijde in de stationshal.
Reizigers zonder vervoerbewijs vormen het grootste risico op agressie en geweld richting het ge-uniformeerde personeel in de treinen en op het station.
Omdat een versterkte verslechtering van de sociale veiligheid niet acceptabel is, wordt in dit stuk beschreven wanneer en welke maatregelen getroffen dienen te worden met het toevoegen van trappen aan de Moreelsebrug.

CONCEPT

2 Sociale veiligheid Utrecht Centraal

Het gebied rondom Utrecht Centraal kenmerkt zich door een groot aanbod aan winkels, horecagelegenheden en bedrijfslocaties. Door de centrale ligging van Utrecht Centraal, Stationsplein Oost onder het 'bollendak' en het winkelcentrum Hoog Catharijne, heeft het gebied een grote aantrekkingskracht. Niet alleen voor toeristen, bezoekers en forenzen van de stad, maar ook voor winkeldieven, overlast gevende asielzoekers en zakkenrollers, ook in de vorm van bendes. Dit heeft grote impact op de sociale veiligheid in het stationsgebied.
Uit de politiesystemen en de vele registraties daarin blijkt, dat de misdrijven, overtredingen en overlast in het stationsgebied van Utrecht Centraal worden gepleegd door personen uit verschillende groepen: verslaafden, dak- en thuislozen, arbeidsmigranten en asielzoekers.

2.1 Sociale veiligheid in relatie tot de trappen aan de Moreelsebrug

Met het openstellen van de Moreelsebrug naar de perrons worden er zes nieuwe entrees met OV-chipkaartpoorten naar het station gecreëerd. Dit is een verdubbeling van het huidige aantal entrees met OV-chipkaartpoorten, hierdoor wordt het operationele werkgebied voor veiligheidspersoneel (incl politie) vergroot en het werk bemoeilijkt. Immers, en zijn twee kanten die men kan gebruiken om het perron te verlaten en er kan zonder al te veel moeite van het ene perron naar het andere worden gelopen.

Op de perrons: Op het perron worden hoge OV-chipkaartpoortjes (met camera's) geplaatst en perrondelen rond de trap worden afgezet met een hoge omheining/hekwerk. (De trappen zullen vanaf de trap afgesloten kunnen worden). Meer ingangen betekent meer en, belangrijker, makkelijkere mogelijkheden voor overlastgevers om het stationsdomein binnen te treden en te verlaten. Gelegenheid maakt in dezen letterlijk de dief. Bovendien bevinden de ingangen via de trappen zich op een locatie waar veel minder sociale controle is in vergelijking met de OVCP in de Stationshal. De loopstromen richting de Moreelsebrug zijn dunner dan die rondom de Stationshal en er is geen retail (dus minder sociale controle). De verwachting van NS is dat deze ingangen aan de brug door de dunnere loopstromen een aantrekkelijke optie worden voor overlastgevers om Utrecht Centraal te bereiken en weer te verlaten. Denk bijvoorbeeld aan de werkwijze van zakkenrollersbendes op het station.

OVCP (OV-chipkaartpoortjes): Er is tot op poortrijniveau bekend hoe hoog het misbruik van OVCP is op een station. Van misbruik van OVCP, dus het reizen zonder geldig vervoersbewijs, is bekend dat dit het grootste risico vormt op confrontatie en uiteindelijk agressie en geweld in het OV-systeem.
De poortrij op Utrecht Centraal waar sprake is van de minste sociale controle – de poortjes die zich achter de toiletten bevinden aan de Jaarbeurszijde van het station – laten het hoogste percentage aan misbruik zien. Om die reden is deze poortrij enige tijd afgesloten geweest. Op basis van deze informatie is het zeer aannemelijk dat niet-betalende reizigers snel een voorkeur zullen ontwikkelen voor gebruik van de trappen aan de Moreelsebrug, omdat op deze locatie de sociale controle (op sommige tijdstippen) zeer gering zal zijn.

Kortom, de verwachting is dat door de toevoeging van trappen aan de Moreelsebrug een verschuiving zal optreden op het gebied van sociale veiligheid. Om de leefbaarheid en veiligheid op het gewenste niveau te houden, zullen hiervoor aanvullende maatregelen getroffen moeten worden.

CONCEPT

3 Monitoring Sociale veiligheid op Utrecht Centraal

Zoals omschreven is de kans aannemelijk dat de sociale veiligheid op Utrecht Centraal met de komst van trappen aan de Moreelsebrug gaat verslechteren. Om te voorkomen dat na de opening van de trappen een verslechtering optreedt, zullen preventieve maatregelen ingezet worden en zal de situatie nauwkeurig bewaakt worden. Voor de monitoring wordt gebruik gemaakt van vier bestaande rapportages. Deze zijn deels bekend bij ProRail, gemeente Utrecht en NS. In aanvulling hierop kunnen registraties van de politie en gemeente gebruikt worden.

Hieronder worden de vier monitors toegelicht en wordt getoond (in de bijlage) wat de trend de afgelopen jaren laat zien.
Bij opening van de trappen zullen de voorgaande jaren het startpunt voor de monitoring zijn. Op basis van de trendlijn zal in de voortgangsrapportages worden aangetoond of de situatie verslechterd. Dit zal per monitor separaat gebeuren. Hoe hiermee wordt omgegaan wordt besproken in het hoofdstuk 'besluitvorming'.

3.1 De Stationsbelevingsmonitor (SBM) (bijlage C)

Eén keer per kwartaal wordt de beleving op het station Utrecht Centraal door middel van enquête onder reizigers gemeten. Sociale veiligheid vormt een onderdeel, met de vraag: 'ik voel me veilig op dit station 's avonds na 19:00 uur'. Aan de hand van de scores van de SBM monitoren NS en ProRail de sociale veiligheid op het station.
Deze SBM wordt in de kwartaal overleggen tussen ProRail, Gemeente Utrecht en NS gedeeld en zonodig besproken.

3.2 Monitor Veiligheid Stations (bijlage D)

De monitor Veiligheid Stations legt naast de beleving (zie 3.1), de incidenten op stations vast. Deze veiligheidsmeldingen zijn afkomstig van de meldkamer van NS, waar zowel reizigers als medewerkers meldingen doen. De meldingen van vandalisme komen uit Planon (schade en storingsregistratie). Deze monitoring vindt continue plaats en als input gebruikt in de afstemming tussen NS, gemeente en overige partners in het gebied in het operationeel veiligheidsoverleg.
De categorieën uit de monitor, relevant voor de sociale veiligheid op Utrecht Centraal in relatie tot de stijgpunten aan de Moreelsebrug, zullen zijn:

1. Overlast
2. Agressie tegen medewerkers
3. Agressie tussen reizigers
4. Vandalisme
5. Vervoersbewijzen
6. Dreiging (verdacht gedrag)
7. Vermogensdelicten

(de eerste drie onderwerpen zijn de meest opvallende op Utrecht Centraal. Zie ook 2.1)

Extra te monitoren indicatoren: Assistentieverzoeken aan politie voor ondersteuning, kosten van reparatie schade/vernieling/vervuiling/graffiti/vandalisme, UvB-productie en MCS-scans.

CONCEPT

3.3 OVCP-monitor (bijlage E)

3.3.1 Misbruik Noodknop

De noodknop is een voorziening waarbij in geval van een noodsituatie een reiziger door het forceren van een plastic kapje, op een knop kan drukken waarbij alle poortjes van de poortrij automatisch openen en de reizigers het gevaargebied kunnen verlaten.
De noodknop wordt vaak misbruikt, wat leidt tot zwartrijders of tot bezoekers van het station met andere bedoelingen dan het maken van een treinreis. De ervaring is dat misbruik van de noodknop vooral plaatsvindt bij poortrijen die zich buiten de zichtlijnen van de stationshal bevinden en waar de reizigersstromen, en de daarmee gepaard gaande de sociale controle, het kleinst zijn.
Daarnaast leidt het misbruik tot kosten. Bij gebruik van de noodknop zal altijd moeten worden geconstateerd of het een noodsituatie betreft. Misbruik van de noodknop leidt daardoor tot onnodige inzet van medewerkers (€€) en kosten voor onder andere reparatie van het geforceerde plastic kapje.

3.3.2 Forceren poortjes

Bij het forceren van de individuele poorten gebruikt een reiziger een bepaalde hoeveelheid kracht om de OVCP te forceren en zich hiermee toegang tot het station te verschaffen. De poorten gaan open door een veiligheidsmechanisme dat ervoor zorgt dat reizigers niet verdrukt worden en dat reizigers in een noodsituatie niet opgesloten zijn in het station. Het forceren van de poorten, kan vergeleken worden met het misbruiken van de noodknop: onbetaald OV gebruik en daling van de sociale veiligheid.

De OVCP-monitor geeft per kwartaal inzicht in het misbruik van de noodknop en het forceren van de OVCP poorten. Het is een belangrijke graadmeter voor de sociale veiligheid.

3.4 Sociale veiligheid Stationsbewoners (Bijlage E)

Sinds 2022 (met uitzondering van 2023), wordt eens per jaar door NS Stations de sociale veiligheid gemeten onder de stationsbewoners (SVB). Dit zijn alle medewerkers die op het station werken. Denk hierbij aan de medewerkers van de diverse winkels, bemenste fietsenstallingen en toiletten, maar ook bijvoorbeeld ook de schoonmakers. De meting vraagt naar de veiligheidsbeleving van de stationsbewoners in brede zin: in het algemeen, tijdens het werken overdag en in de avonduren. De bevindingen worden uitgebreid besproken binnen NS Stations en met diverse stakeholders om jaarlijks de actieplannen op sociale veiligheid bij te stellen. Een negatieve trend in de sociale veiligheid op een station wordt tot op heden in dit onderzoek bevestigd.

CONCEPT

4 Maatregelen

Omdat de kans aannemelijk is dat de sociale veiligheid direct verslechtert, zullen bij de opening van de trappen aan de Moreelsebrug maatregelen genomen moeten worden om een directe verslechtering te voorkomen. Vervolgens zal een negatieve afwijking op de trend van één of meerdere van de besproken monitors (H3), aanleiding geven voor het nemen van verdere maatregelen. De direct te nemen maatregelen bij opening van de trappen (categorie 1) en de bij verdere verslechtering te nemen maatregelen (categorie 2 & 3) staan hieronder beschreven. Het besluit voor de inzet van aanvullende maatregelen ligt bij de manager sociale veiligheid (NS) en de Stationsmanager (NS) (categorie 2). Dit zal worden gerapporteerd in het kwartaaloverleg met ProRail, gemeente en NS.

De hieronder vermelde maatregelen hoeven niet in de volgorde te worden toegepast zoals ze zijn opgesomd. De verslechterende situatie zal bepalen welke maatregel op welk moment moet worden genomen.
In het geval van alle maatregelen geldt dat de monitoring ook wordt toegepast om de effectiviteit van de maatregel te bepalen. Zo worden maatregelen geëvalueerd en afgeschaald als dat mogelijk is. Besluit hierover volgt eenzelfde proces als het instellen van de maatregelen.

4.1 Directe maatregelen bij ingebruikname van de trappen aan de Moreelsebrug (categorie 1)

4.1.1 Hybride afsluiting van de trappen

Omdat we op Utrecht Centraal te maken hebben met een AT (antiterrorisme) station, zullen de trappen aan de Moreelsebrug te allen tijde (automatisch) afgesloten moeten kunnen worden (fysieke afsluiting, dit zijn niet de OVCP). Het uitgangspunt is daarom dat de afsluitbaarheid opgenomen wordt in het ontwerp en de uiteindelijke realisatie van de trappen. Dit geeft ook de mogelijkheid om ten behoeve van de sociale veiligheid de openingstijden van het station via de Moreelsebrug te beperken. Het hekwerk en de poorten op het perron worden tijdens de avond en nacht van 22.00 uur tot 06:00 uur gesloten, omdat het grootste deel van de overlast op Utrecht Centraal plaatsvindt in de nachtelijke uren. Met het sluiten van de trappen in de nacht, zal een deel van de overlast al voorkomen kunnen worden. Deze maatregel is in de operatie op te nemen en uit te voeren. Er zijn geen extra kosten te verwachten.
Mocht uit de monitoring blijken dat de sociale veiligheid op Utrecht Centraal verbetert, dan gaan partijen in gesprek over een mogelijke verruiming van de openingstijden van de trappen.

4.1.2 Continue preventief toezicht

Omdat de nieuwe entrees naar de zes eilandperrons het te beheersen operationele werkgebied voor het bestaande veiligheidspersoneel flink vergroten en om te voorkomen dat overlastplegers het station via de nieuwe entrees binnenkomen, wordt gedurende de openingstijden van de trappen aan de Moreelsebrug continue preventief toezicht ingezet. Dit continue toezicht bestaat uit twee koppels toezicht en handhaving gedurende de openingstijden van de trappen.

De kostenverdeling wordt gemaakt conform Integraal Terminal Beheerovereenkomst (ITB) en is gebaseerd op de tarieven van de gecontracteerde beveiligingspartijen. In de overeenkomst ITB staan afspraken vastgelegd met betrekking tot het uitvoeren van het Dagelijks Beheer van het Beheergebied met NS Stations als Integrale Terminal Beheerder.

CONCEPT

4.2 Maatregelen die bij ingebruikname van de trappen al voorbereid en beschikbaar zijn om in te zetten (categorie 2)

Een verslechtering van de sociale veiligheidstrend in de verschillende (eerdergenoemde) monitors kan aanleiding zijn om maatregelen uit categorie 2 toe te passen. Het besluit voor de inzet (opschalen en afschalen) van deze categorie maatregelen ligt bij de manager sociale veiligheid (NS) en de Stationsmanager (NS), met verantwoording in bestaande overleggremia, het kwartaaloverleg.

4.2.1 Gerichte acties van V&S

Handhavende acties met ketenpartners (politie, gemeente en handhavers van andere vervoerders). Met ketenpartners worden handhavingsacties uitgevoerd om overlastplegers te beboeten. Dit wordt in het gezamenlijke operationele overleg besproken en besloten. Kosten zijn niet inzichtelijk te maken.

4.2.2 Extra toezicht politie (gemeente) + Toezicht en Handhaving

Commitment van de gemeente en politie op het moment dat er sprake is van grootschalige overlast, specifieke doelgroepen, ernstige incidenten (agressie, geweld) om capaciteit te leveren ter ondersteuning van de al genomen maatregelen. *Nb: gemeente zal met Toezicht en Handhaving af moeten stemmen of dit waargemaakt kan worden.*

4.3 Aanvullende maatregelen bij verslechterende situatie die besluitvorming vereisen (categorie 3)

Wanneer ondanks de genomen maatregelen (categorie 1 en 2) de situatie op Utrecht Centraal rondom de trappen blijft verslechteren (een negatieve trendbreuk is zichtbaar in de monitoring), wordt overgegaan naar de maatregelen uit categorie 3. Gezien de grote impact of financiële consequentie van de maatregelen uit deze categorie, vereist dit extra besluitvorming. Deze besluitvorming zal lopen via het kwartaal overleg met de eigenaren, dat onderdeel is van de IBOE. Waarna het ook op strategisch niveau op de agenda zal komen.

Ook hier geldt dat de hieronder vermelde maatregelen niet in de volgorde hoeven te worden toegepast zoals ze zijn opgesomd. De verslechterende situatie zal bepalen welke maatregel op welk moment moet worden genomen.

4.3.1 Opschalen continue preventief toezicht

De in categorie 1 omschreven inzet van toezicht en handhaving zal worden geïntensiveerd. Van twee koppels toezicht en handhaving, kan uiteindelijk worden opgeschaald naar zes koppels toezicht en handhaving.
De kosten worden als (stel) post opgenomen in de overeenkomst Integraal Terminal Beheer (ITB) en zijn gebaseerd op de tarieven van de gecontracteerde beveiligingspartijen.

4.3.2 Uitbreiden hybride afsluiting van de trappen

De maatregel ‘hybride afsluiting’ uit categorie 1 zal worden uitgebreid. Het hekwerk en de poorten op het perron worden op extra tijdstippen en dagen gesloten, waardoor overlast kan worden teruggedrongen. Openingstijden van de entrees kunnen teruggebracht worden naar de momenten met grootste reizigersstromen. Of wanneer op een specifiek perron sprake is van overlast volgend uit de monitoring, kan alleen deze toegang gesloten worden.

4.3.3 Sluiten van de trappen

Bij het toepassen van deze maatregelen geldt dat één trap of meerdere trappen voor een bepaalde duur worden afgesloten en als de situatie daar om vraagt, alle trappen van de perrons naar de Moreelsebrug worden gesloten. Het dient aantoonbaar te zijn dat alle andere maatregelen onvoldoende resultaat hebben opgeleverd.

CONCEPT

5 Besluitvorming, kosten en communicatie

5.1 Besluitvorming

De te treffen maatregelen rondom de toegangen naar het station dienen in goed overleg opgeschaald dan wel afgeschaald te worden op basis van verifieerbare data volgens de monitors/indicatoren genoemd in hoofdstuk 3. NS is hier als beheerder van het station voor in de lead.

Op basis van de vier omschreven monitors en met verantwoording in bestaande overleggremia, is het aan de manager Sociale Veiligheid (NS) en de Stationsmanager van Utrecht Centraal (NS) om in de dagelijkse operatie één of meerdere maatregelen toe te passen (categorie 1 & 2).
Het treffen van maatregelen categorie 1 en 2, zal worden gerapporteerd binnen de bestaande kwartaalrapportages en overlegstructuur van de IBOE Overeenkomst tussen ProRail, Gemeente en NS Stations (IBOE= integrale beheer overeenkomst eigenaren) en het jaarlijks aanbod van de ITB. (ITB=Integraal Terminal Beheerder). Gemeente Utrecht, ProRail en NS Stations worden in deze overeenkomst gezamenlijk aangeduid als 'Eigenaren'. Het onderwerp sociale veiligheid Utrecht Centraal zal als vast agendapunt worden geagendeerd.

Het delen van de signalen van verslechtering van de sociale veiligheid afwijkend van de trend, vindt ook plaats tijdens het maandelijkse Operationeel Veiligheidsoverleg tussen Gemeente Utrecht, politie en NS over het station en de stationsomgeving.
De overige ketenpartners (politie, gemeente en handhavers van andere vervoerders) en deelnemende partijen van het LVA (lokaal veiligheidsarrangement) worden via het tactisch overleg op de hoogte gehouden.

5.2 Kosten

De kosten voor de te treffen maatregelen zullen (als stelpost) in de begroting van de ITB worden opgenomen.
In onderstaande tabel is weergegeven op welk niveau de besluitvorming voor een te nemen maatregel dient te worden goedgekeurd.

Maatregel	indicatie kosten	Kostendrager	Inzet van de maatregel door:
4.1.1 Hybride afsluiting van de trappen	Nihil, binnen bestaande operatie	-	Categorie 1: bij in gebruik name van de trappen
4.1.2 Continue preventief toezicht en handhaving	16 uur per dag / persoon -> 4 personen -> 64 uur / dag -> 1,4 mio (ex BTW, vanaf 2027 gerekend met jaarlijkse indexatie 2,5%)	Conform huidige afspraken ITB	Categorie 1: bij in gebruik name van de trappen
4.2.1 Gerichte acties van V&S	Niet te specificeren	Ntb	Categorie 2: bij ingebruikname van de trappen al voorbereid en beschikbaar om in te zetten
4.2.2 Extra toezicht van politie (en mogelijk Toezicht en Handhaving)	Niet te specificeren	Ntb	Categorie 2: bij ingebruikname van de trappen al voorbereid en beschikbaar om in te zetten

CONCEPT

4.3.1 Opschalen continue preventief toezicht en handhaving	16 uur per dag / persoon -> 12 personen -> 64 uur / dag -> 23.360 uren * € 40,-	Conform huidige afspraken ITB	Categorie 3: Aanvullende maatregelen bij verslechterende situatie die besluitvorming vereisen
4.3.2 Uitbreiden hybride afsluiting van de trappen	Nihil, binnen bestaande operatie	-	Categorie 3: Aanvullende maatregelen bij verslechterende situatie die besluitvorming vereisen
4.2.3 Sluiten van de trappen	Niet te specificeren	Gemeente Utrecht	Categorie 3: Aanvullende maatregelen bij verslechterende situatie die besluitvorming vereisen

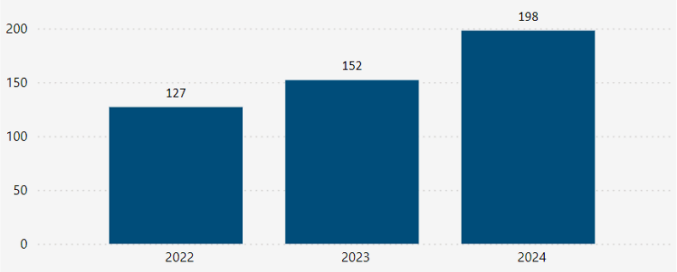
5.3 Communicatie

De (aangepaste) openingstijden van de toegangen tot de perrons worden aan beide zijden van de brug en bij elke trap opgang op de brug en op de perrons duidelijk vermeld.

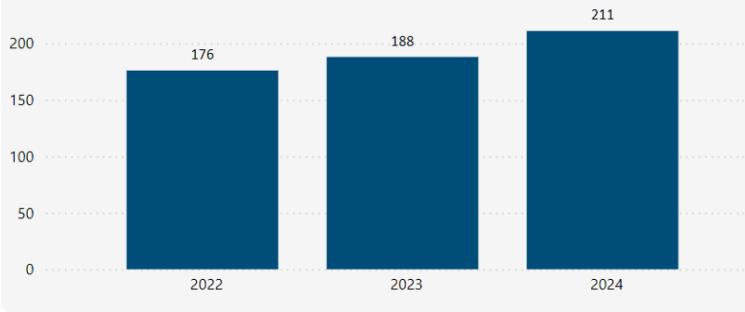
CONCEPT

A. Bijlage: verslechtering sociale veiligheid Utrecht Centraal

Agressie medewerkers nemen jaar over jaar toe

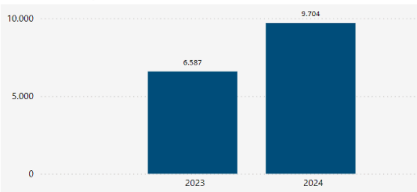

Agressie reizigers eveneens stijgende trend

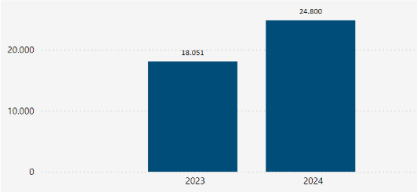

BTS-incidenten, wetende dat zwartrijden dé aanleiding vormt voor agressie

Noodknopactivaties

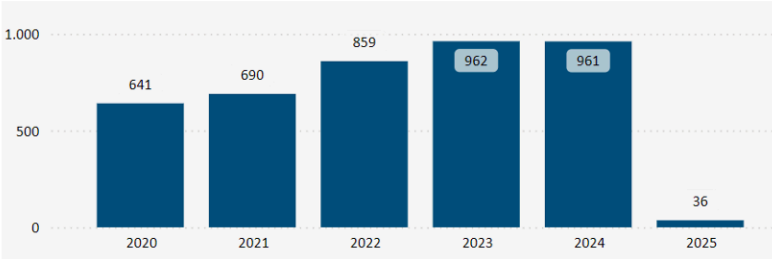
Poortforceringen

Ter vergelijking:

- Landelijk scoort Utrecht Centraal op beide incidenten steevast tweede in 2024 (vanaf plek 4 in 2023)
- Gemiddeld per dag, staat Utrecht Centraal van alle stations op de zesde plek (vanaf plek 10 in 2023)

Assistentieverzoeken politie: enorm beslag op capaciteit

CONCEPT

B. Bijlage: trendontwikkeling sociale veiligheid na sluiting toegang

Grafieken monitor Veiligheid Stations

C. Bijlage: Stationsbelevingsmonitor

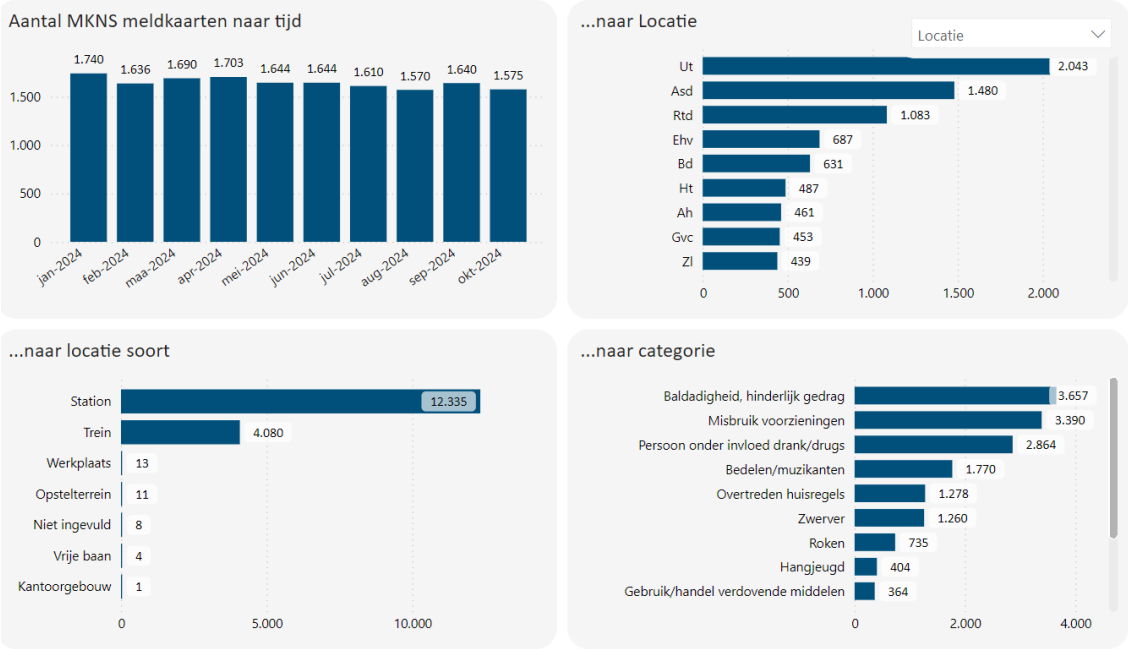
Station Utrecht Centraal - alle metingen

Jaar - Kwartaal → / Thema - Aspect ↓	2020 Q1	2020 Q3	2020 Q4	2021 Q1	2021 Q2	2021 Q3	2021 Q4	2022 Q1	2022 Q2	2022 Q3	2022 Q4	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3
Algemeen Oordeel Station	**7,73**	**7,63**	**7,76**	**7,94**	**7,85**	**7,84**	**7,79**	**7,81**	**7,74**	**7,92**	**7,75**	**7,80**	**7,86**	**7,57**	**7,82**	**7,57**	**7,87**	**7,66**
Uw algemeen oordeel over dit station	7,73	7,63	7,76	7,94	7,85	7,84	7,79	7,81	7,74	7,92	7,75	7,80	7,86	7,57	7,82	7,57	7,87	7,66
Algemeen Oordeel Perron	**7,01**	**7,28**	**7,26**	**7,45**	**7,48**	**7,48**	**7,15**	**7,45**	**7,52**	**7,61**	**7,15**	**7,28**	**7,36**	**6,99**	**7,41**	**7,06**	**7,65**	**7,28**
Uw algemeen oordeel over het perron waar u wacht of heeft gewa...	7,01	7,28	7,26	7,45	7,48	7,48	7,15	7,45	7,52	7,61	7,15	7,28	7,36	6,99	7,41	7,06	7,65	7,28
Sfeervol								**7,32**	**7,43**	**7,55**	**7,22**	**7,19**	**7,39**	**7,07**	**7,24**	**7,01**	**7,45**	**7,33**
Ik ervaar dit station als gezellig								6,74	6,81	6,96	6,45	6,54	6,76	6,47	6,63	6,27	6,89	6,59
Ik ervaar dit station als levendig								7,95	8,10	8,14	8,04	7,95	8,17	7,73	7,99	7,96	8,23	8,18
Ik ervaar een ontspannen sfeer op dit station								7,28	7,38	7,56	7,17	7,07	7,22	7,02	7,10	6,82	7,25	7,21
Uitnodigend	**7,84**	**7,78**	**7,71**	**7,92**	**7,66**	**7,77**	**7,63**	**7,69**	**7,76**	**7,73**	**7,56**	**7,57**	**7,64**	**7,40**	**7,70**	**7,57**	**7,97**	**7,63**
Ik ben tevreden over het totale winkelaanbod op dit station	8,21	8,17	7,98	8,28	7,87	8,10	7,94	7,97	8,02	7,81	8,04	7,91	7,81	7,54	7,94	7,75	8,22	7,74
Ik vind het personeel op dit station klantvriendelijk	7,75	7,97	7,90	7,82	7,85	7,85	7,73	7,71	7,72	8,15	7,61	7,63	7,75	7,45	7,92	7,71	8,09	7,88
Ik voel me uitgenodigd om op dit station iets te kopen	7,48	7,73	7,32	7,63	7,41	7,70	7,38	7,37	7,50	7,10	7,17	7,17	7,18	7,01	7,04	7,00	7,69	7,08
Ik weet op dit station waar ik informatie kan inwinnen	8,01	7,53	7,79	8,07	7,68	7,77	7,63	7,87	7,73	7,92	7,57	7,53	7,85	7,59	7,91	7,87	7,86	7,85
Wachttijdbeleving	**6,56**	**7,06**	**6,77**	**6,95**	**6,87**	**7,41**	**6,53**	**6,85**	**7,11**	**7,18**	**6,73**	**6,67**	**6,67**	**6,74**	**6,93**	**6,51**	**7,29**	**7,20**
Ik ervaar het wachten op dit station als comfortabel	6,56	7,31	6,98	7,22	7,01	7,45	6,55	6,78	7,16	7,20	6,69	6,68	6,97	6,81	6,93	6,58	7,42	7,06
Ik ervaar voldoende beschutting tegen wind, regen en kou op het ...	5,82	6,34	6,13	6,13	6,26	7,12	5,71	6,48	6,66	6,97	6,34	6,23	5,97	6,27	6,58	5,99	6,73	7,14
Ik kan mijn tijd op dit station aangenaam besteden	7,39	7,53	7,27	7,49	7,32	7,68	7,29	7,32	7,46	7,29	7,25	7,10	7,12	7,16	7,28	7,02	7,67	7,35
Doorstroming	**7,71**	**7,85**	**7,99**	**8,22**	**8,07**	**8,14**	**7,81**	**7,84**	**7,84**	**8,27**	**7,77**	**7,66**	**7,71**	**7,46**	**7,76**	**7,58**	**8,01**	**7,87**
Ik ervaar dat er genoeg ruimte is op dit perron	7,72	7,83	7,90	8,19	8,05	8,20	7,73	7,87	7,85	8,24	7,99	7,70	7,65	7,46	7,70	7,67	8,00	7,89
Ik kan op dit station ongehinderd de trein bereiken	7,71	7,87	8,07	8,26	8,06	8,08	7,87	7,80	7,84	8,29	7,59	7,65	7,75	7,42	7,81	7,49	8,01	7,85
Oriëntatie	**7,99**	**7,62**	**7,93**	**8,01**	**7,89**	**8,08**	**8,03**	**7,98**	**7,83**	**8,17**	**8,01**	**7,96**	**8,02**	**7,76**	**8,15**	**7,96**	**8,18**	**8,04**
Ik heb een goed overzicht op dit station	8,04	7,63	8,00	8,15	7,89	8,12	8,11	7,97	7,79	8,21	8,03	7,97	8,15	7,76	8,18	7,93	8,12	7,91
Ik vind de borden die de weg aangeven (bewegwijzering) op dit st...	7,87	7,56	7,76	7,87	7,86	8,02	7,95	7,92	7,73	8,14	8,02	8,01	7,95	7,65	8,12	7,91	8,13	8,16
Ik vind de reisinformatie op dit station duidelijk	8,06	7,67	8,08	8,02	7,94	8,13	8,05	8,01	7,94	8,11	8,01	7,87	7,95	7,85	8,15	8,03	8,34	8,07
Schoon	**7,19**	**7,47**	**7,53**	**7,36**	**7,39**	**7,18**	**7,14**	**7,10**	**7,11**	**7,20**	**6,98**	**6,69**	**7,02**	**6,69**	**7,01**	**6,70**	**7,07**	**6,91**
Ik ervaar dit station als schoon	7,28	7,57	7,71	7,55	7,57	7,27	7,29	7,23	7,30	7,32	7,22	6,71	7,10	6,78	7,10	6,81	7,25	7,00
Veilig	**7,80**	**7,77**	**7,91**	**7,77**	**7,72**	**7,61**	**7,65**	**7,70**	**7,81**	**7,83**	**7,75**	**7,55**	**7,64**	**7,55**	**7,56**	**7,47**	**7,69**	**7,42**
Ik ervaar de verlichting op dit station als prettig	7,86	7,76	8,07	7,88	7,73	7,77	7,81	7,79	7,95	8,03	8,01	7,69	7,82	7,57	7,79	7,65	7,87	7,50
Ik voel me veilig op dit station 's avonds na 19.00 uur	7,74	7,74	7,71	7,68	7,68	7,44	7,47	7,66	7,59	7,55	7,21	7,30	7,40	7,49	7,26	7,21	7,37	7,25
Ik ervaar de directe omgeving van dit station als prettig	7,60	7,30	7,52	7,76	7,53	7,60	7,78	7,61	7,48	7,66	7,36	7,45	7,59	7,38	7,48	7,10	7,53	7,15
Ik kan makkelijk bij het station komen	8,49	7,67	8,34	8,54	8,22	8,55	8,43	8,27	8,24	8,59	8,37	8,40	8,34	8,12	8,51	8,12	8,74	8,07
Ik vind dat het station er verzorgd uitziet	7,41	7,48	7,69	7,83	7,70	7,53	7,42	7,68	7,67	7,86	7,72	7,31	7,59	7,33	7,57	7,35	7,64	7,46

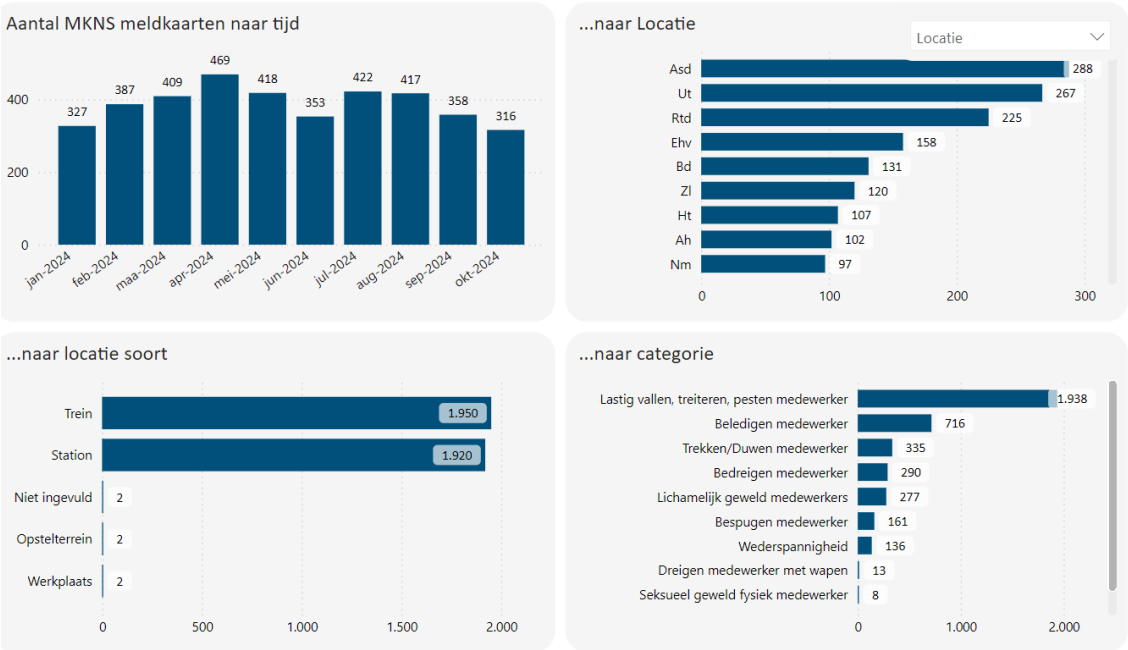
CONCEPT

D. Bijlage: monitor veiligheid stations

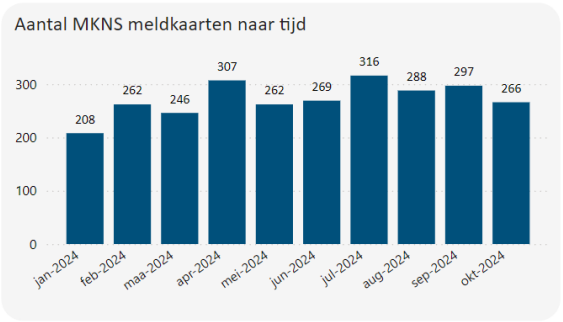
Overlast over heel 2024, tot aan eind oktober
Van alle stations in Nederland, staat Utrecht Centraal op de eerste plaats.

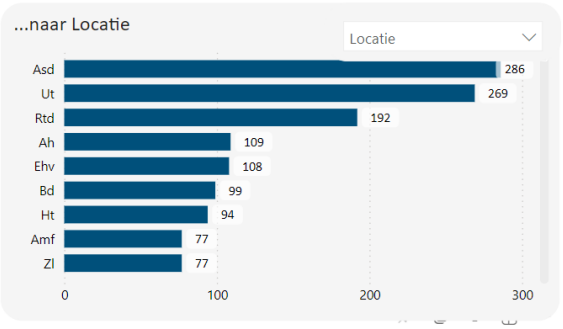

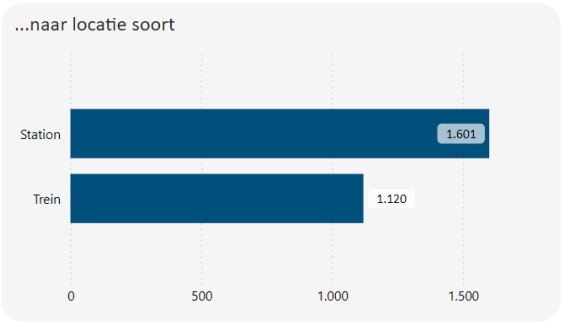
Agressie medewerker heel 2024, tot aan eind oktober
Utrecht staat van alle stations in Nederland op plek 2.

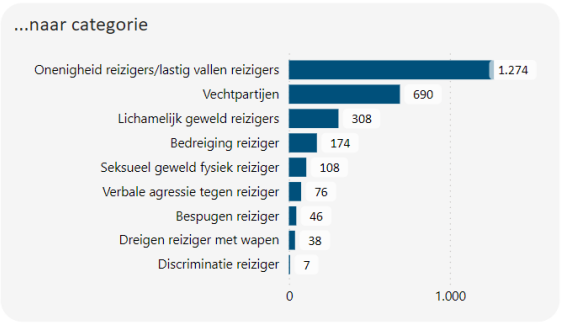

Agressie reizigers onderling heel 2024, tot aan eind oktober
Van alle stations in Nederland staat Utrecht op plek 2.

Aantal MKNS meldkaarten naar tijd
300
200
100
0
208
262
246
307
262
269
316
288
297
266
jan-2024
feb-2024
maa-2024
apr-2024
mei-2024
jun-2024
jul-2024
aug-2024
sep-2024
okt-2024

...naar Locatie
Locatie
Asd 286
Ut 269
Rtd 192
Ah 109
Ehv 108
Bd 99
Ht 94
Amf 77
Zl 77
0
100
200
300

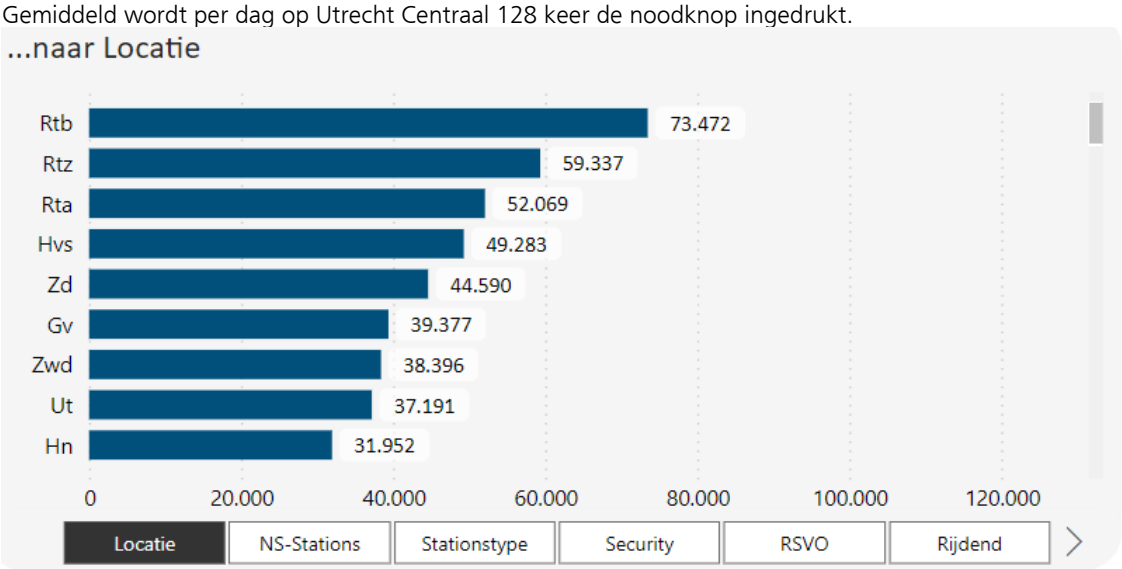

...naar locatie soort
Station 1.601
Trein 1.120
0
500
1.000
1.500

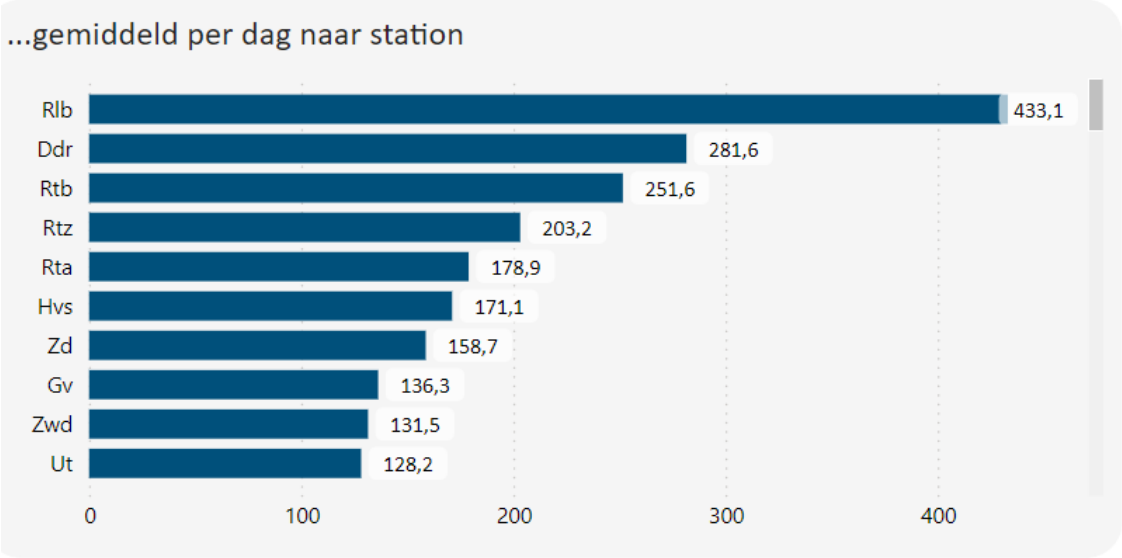

...naar categorie
Onenigheid reizigers/lastig vallen reizigers 1.274
Vechtpartijen 690
Lichamelijk geweld reizigers 308
Bedreiging reiziger 174
Seksueel geweld fysiek reiziger 108
Verbale agressie tegen reiziger 76
Bespugen reiziger 46
Dreigen reiziger met wapen 38
Discriminatie reiziger 7
0
1.000

CONCEPT

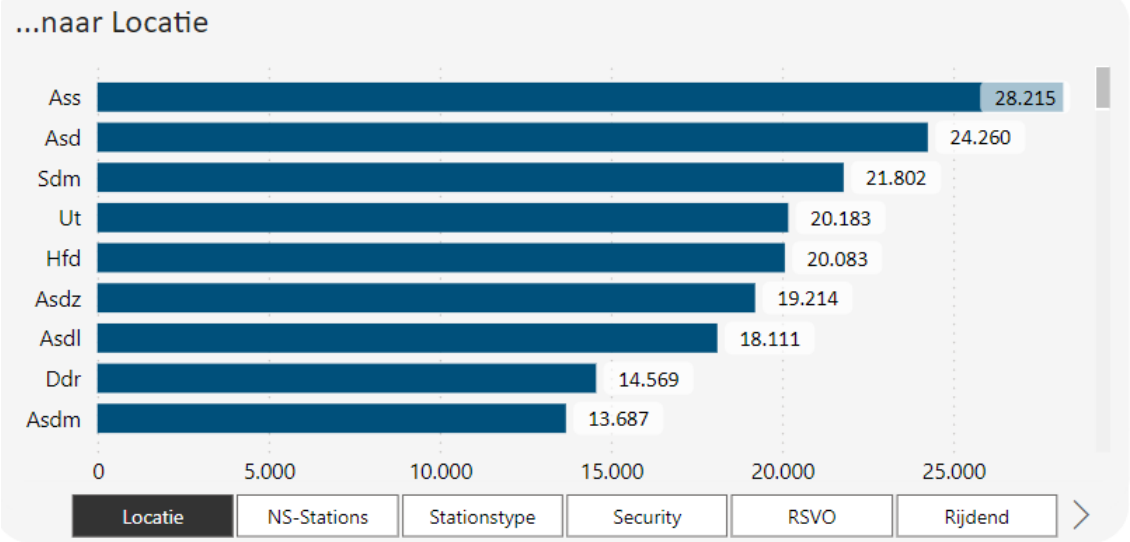
E. Bijlage: OVCP monitor

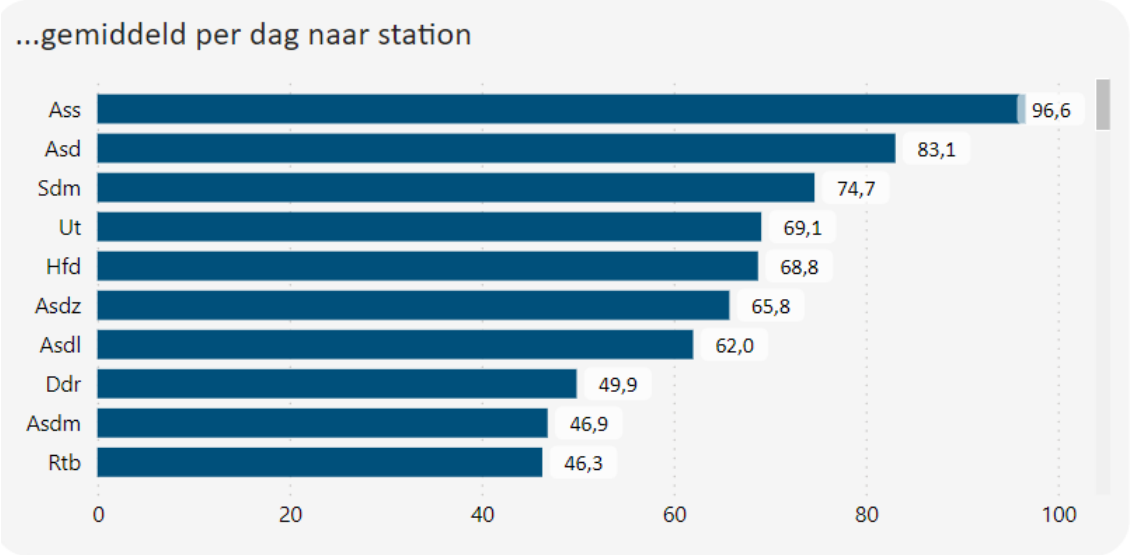
Misbruik noodknop over heel 2024 tot eind oktober.
Gemiddeld wordt per dag op Utrecht Centraal 128 keer de noodknop ingedrukt.

Forceren poort over heel 2024, tot aan eind oktober.
Gemiddeld wordt 69 keer per dag een OVCP geforceerd.

...naar Locatie
Ass
Asd
Sdm
Ut
Hfd
Asdz
Asdl
Ddr
Asdm
28.215
24.260
21.802
20.183
20.083
19.214
18.111
14.569
13.687
0
5.000
10.000
15.000
20.000
25.000
Locatie
NS-Stations
Stationstype
Security
RSVO
Rijdend

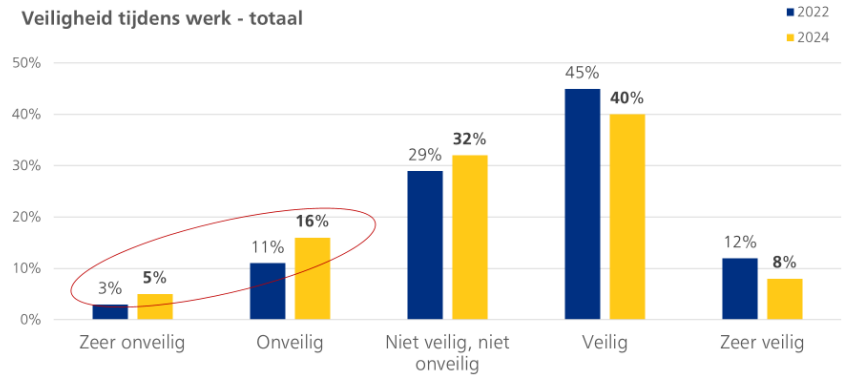

...gemiddeld per dag naar station
Ass
Asd
Sdm
Ut
Hfd
Asdz
Asdl
Ddr
Asdm
Rtb
96,6
83,1
74,7
69,1
68,8
65,8
62,0
49,9
46,9
46,3
0
20
40
60
80
100

F. Bijlage: Sociale veiligheid stationsbewoners

Overleg over hoe we dit weergeven: het Dashboard.

Het veiligheidsgevoel tijdens het werk is gedaald ten opzichte van 2022

- Het percentage stationsbewoners dat zich (zeer) veilig voelt is gedaald van 57% naar 48%.
- De KPI "de groep stationsbewoners die aangeeft zich niet onveilig te voelen" daalt van 86% naar 79%.
- Dit betekent dat 21% zich (zeer) onveilig voelt tijdens het werk tegenover 14% in 2022.

CONCEPT

G. Bijlage: Verblijfsontzeggingen Stationsgebied

Toelichting op Aanwijzingsbesluit artikel 2:3 Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, verblijfsontzeggingen Stationsgebied:

- Bezit van strafbare goederen zoals goederen die afkomstig zijn van diefstal, goederen die een diefstal eenvoudiger maken zoals kniptangen/messen (alarmlabel knippen/snijden) en rooftassen al dan niet geprepareerd (omzeilen van detectiepoortjes);
- Straatintimidatie (zoals sissen, nafluiten, staren, naroepen, achternalopen of betasten van vrouwen);
- Intimidatie van LHBT mannen en vrouwen. De afkorting LHBT is een overkoepelende term voor mensen die lesbisch, homo, biseksueel of transgender zijn;
- Het reizen zonder geldig vervoerbewijs in bus, tram en trein;
- Het intimideren, bedreigen, beledigen en/of mishandelen van NS personeel en beveiligers;
- Het plegen van (bagage)diefstallen en/of berovingen van reizigers in de treinen en op en rondom station Utrecht Centraal;
- Winkeldiefstallen in de winkels op station Utrecht Centraal en in winkelcentrum Hoog Catharijne;
- Zakkenrollerij op station Utrecht Centraal en in en rondom winkelcentrum Hoog Catharijne:
- Fietsendiefstallen op en rondom station Utrecht Centraal;
- Openlijk gebruik van verdovende medicatie en de handel daarin;
- Openlijk gebruik van alcohol en drugs en onder invloed hiervan overlast veroorzaken;
- Het plegen van diverse overtredingen genoemd in de Algemene Plaatselijke Verordening (o.a. wildplassen en afval op de grond gooien).

CONCEPT

ProRail

Gemeente Utrecht
T.a.v. wethouder E Eerenberg
Stadsplateau 1
3521 AZ Utrecht

Datum	08-02-2022	Behandeld door	Theo Stoop
Uw kenmerk		Telefoonnummer	[redacted]
Ons kenmerk	22/004/PRRN/TS		
Onderwerp	Advies trappen Moreeslebrug	E-mail	Theo.stoop@prorail.nl
Bijlage			

Projecten
Regiodirectie,
Regio Randstad Noord

Bezoekadres
De Ruyterkade 4
1013 AA Amsterdam

Postadres
Postbus 2038
3500 GA Utrecht

www.prorail.nl

Geachte wethouder Eerenberg, beste Eelco,

De Moreelsebrug bij station Utrecht Centraal is in 2016 opgeleverd. Een aantal jaren daarvoor was het idee ontstaan om aan de brug trappen naar de perrons te realiseren. Op 18 december 2013 heeft het toenmalige ministerie van Infrastructuur en Milieu in een beschikking subsidie verleend aan de gemeente Utrecht om de trappen te realiseren. Latere realisatie van de trappen is bij de bouw van de brug mogelijk gemaakt maar de trappen zijn zelf niet gebouwd. De gemeente Utrecht heeft daarop ProRail verzocht te onderzoeken of deze trappen naar de treinperrons te realiseren zijn. Vanaf 2019 zijn daarom studies gedaan naar de mogelijkheden voor en de realisatie van trappen, waaronder verschillende loopstroomonderzoeken, een verdieping op het ontwerp en een juridische en planologische verkenning. Uit deze onderzoeken komt naar voren dat de trappen niet nodig zijn om veiligheidsrisico's als gevolg van de reizigersgroei in de stationshal te voorkomen. Wel komt de veiligheid op de trappen zelf als belangrijk punt naar voren.

Uit het loopstromenonderzoek blijkt dat er bij realisatie van de trappen en daardoor de toename aan gebruikers van de brug geen veiligheidsrisico's ontstaan op de brug zelf. Wel is er een gerede kans dat er in de toekomst bij een aantal trappen op drukke momenten in de spits veiligheidsrisico's voor reizigers kunnen ontstaan. Dit is voor NS en ProRail een reden geweest om niet zonder meer de voorbereidingsfase met een positief besluit af te ronden en te starten met de verdere planuitwerking. Voordat deze stap gezet kan worden willen wij eerst op basis van de nu beschikbare informatie de gemeente adviseren over de vervolgrichting.

<u>Expert sessie 17 december 2021</u>
Op 17 december heeft een inhoudelijke sessie met experts van NS en ProRail plaatsgevonden waarin nog eens met een frisse blik en kennis van zaken naar dit vraagstuk is gekeken. Hierbij was ook de gemeente Utrecht vertegenwoordigd. Daarin is rekening houdend met de historie van dit dossier en kijkend naar de

toekomstige groei en ontwikkeling van de stad Utrecht een sterkte/zwakte analyse gedaan. In deze sessie zijn drie besluitvormingsrichtingen naar voren gekomen: (1) geen trappen aanleggen tussen brug en perron, (2) trappen aanleggen met terugvalscenario en (3) nader onderzoek doen naar de trappen of andere ontsluitingsmogelijkheden voor het station. Deze besluitvormingsrichtingen zijn daarna inhoudelijk verder uitgewerkt en onderbouwd, waarna wij op directie niveau besloten hebben tot onderstaand advies aan de gemeente Utrecht.

Advies

De groei van het aantal reizigers tussen 2030 en 2040 die gebruikmaken van Utrecht Centraal zorgt voor toenemende druk op de huidige in- en uitgangen van het station aan zowel de Jaarbeurs- als de centrumzijde. Dit rechtvaardigt een logische extra rechtstreekse route van en naar het station, waarbij deze additionele ontsluiting de gewenste aanvullende transfercapaciteit biedt. Dit zal naar verwachting enerzijds een positief effect geven op de drukte bij de in- en uitgangen van de terminal. Anderzijds blijkt uit de loopstroomonderzoeken die wij door bureau InControl hebben laten uitvoeren dat er een kans bestaat dat het, naar verwachting ergens tussen 2035-2040, op bepaalde momenten in de ochtendspits té druk wordt op de trappen, zodat zich dan mogelijk een onveilige situatie voordoet op (een deel van) de trappen. Dit vindt plaats wanneer er bij een grote stroom reizigers die de trap opgaan er tegelijkertijd veel instappers de trap af willen.

Echter, wij zien ook dat de uitkomsten van het onderzoek met de nodige onzekerheden gepaard gaan. Reizigersprognoses op basis van Welvaart en Leef Omgeving cijfers (WLO) laten zich niet 1 op 1 vertalen in voorspellingen over het gedrag van mensen, welke routes zij kiezen en hoe ze zich spreiden bij grote drukte. Loopstroom onderzoeksbureau InControl verwacht daarnaast van de dagelijkse reizigers ook anticiperend gedrag in geval het (te) druk is op de trappen. Vanwege dit gegeven, in combinatie met de mate van onzekerheid in het precieze tempo van de extra woning- en kantorenbouw aan met name de zuidwestzijde van het station, is het onduidelijk of knelpunten zich daadwerkelijk in de toekomst zullen voordoen.

Gezien het belang van de trappen voor station Utrecht Centraal en de verwachte verbetering van de reizigersbeleving stelt ProRail voor om tot realisatie van de trappen over te gaan. Daarbij maken wij een belangrijke kanttekening. Op basis van het huidige ontwerp van de trappen met bijbehorende spoorse voorzieningen zien wij op dit moment geen mitigerende maatregelen voor het genoemde veiligheidsrisico. Zo is het verbreden van de trappen binnen de bestaande constructie van de brug niet mogelijk en zal de inzet van bijvoorbeeld crowd-management geen afdoende maatregel zijn. Dat betekent dat wij in het geval dit knelpunt zich voordoet het uit gebruik nemen en in het uiterste geval verwijderen van de trappen als enige mogelijkheid zien om dat knelpunt te kunnen oplossen en een veiligheidsrisico te voorkomen. Omdat dit een vergaande ingreep is, is goede monitoring van het aantal

reizigers dat gebruik maakt van de trappen een randvoorwaarde voor het aanleggen ervan.

Concreet adviseert ProRail daarom om de trappen aan te leggen onder de twee voorwaarden dat er monitoring van drukte plaatsvindt en dat de gemeente zich realiseert dat het weer uit gebruik nemen van de trappen een uiterste consequentie zal zijn wanneer de drukte op de trappen zodanig is dat veiligheidsrisico's voor reizigers ontstaan.

Om dat te kunnen doen zijn heldere afspraken tussen gemeente en ProRail/IenW nodig over onder andere:

- Het ontwerp van de trappen, waarbij de mogelijkheid tot het uit gebruik nemen en verwijderen in de toekomst is meegenomen.
- Het kader waarbinnen de monitoring van de drukte op de trappen plaatsvindt en vaststellen wanneer de drukte zodanig is dat ProRail en gemeente in overleg treden over het uit gebruik nemen van de trappen om veiligheidsrisico's te voorkomen.
- Verdeling van de (meer)kosten voor het ontwerp, de bouw en aanleg van de trappen en het aanpassen van de Moreelsebrug (wayfinding voor reizigers etc).
- Kosten voor beheer en onderhoud van de trappen
- Kosten voor terugbrengen naar de huidige situatie agv verwijderen trappen.

<u>Vervolg</u>
Als de gemeente Utrecht het advies overneemt en ProRail opdracht geeft tot realisatie van de trappen dan is het belangrijk om de communicatie hierover gezamenlijk goed af te stemmen, zowel richting de Raad als richting de media.

In het bestuurlijk overleg van ProRail en gemeente Utrecht, nu gepland in februari, gaan wij graag met u in gesprek om dit advies nader toe te lichten

Met vriendelijke groet,

Harro Homan
Regiodirecteur Randstad Noord

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Realisatie stationsentree (trappen) Moreelsebrug

Beleidsveld	Groot Merwede
Organisatieonderdeel	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Opsteller	Martin Bijl
Zaaknummer	30189450
Jaargang en nummer	2025, nr. 63
Vergaderdatum Raad	12 juni 2025
Referendabel	Ja
Geheim	Ja, een of meer bijlage(n)

De raad besluit:

1. Akkoord te gaan met het realiseren van een nieuwe zuidelijke entree van Utrecht Centraal door middel van zes trappen, inclusief bijbehorende voorzieningen, tussen de treinperrons en de Moreelsebrug, met inachtneming van de volgende punten:
   a. Er is een relatie met de besluitvorming in de MIRT verkenning OV en Wonen over de voorkeursvariant voor de aanlanding van de Merwedelijn bij Utrecht Centraal.
   b. Voor de gezamenlijke uitwerking van het project met partners NS en ProRail gelden de volgende randvoorwaarden:
      i. De ruimtelijke uitgangspunten uit bijlage ‘Ruimtelijke uitgangspunten treintrappen Moreelsebrug', zoals de categorisering als nevenontsluiting van Utrecht Centraal met bijpassend voorzieningenniveau, inpassing van de toegangspoorten op de perrons en het behoud van de Moreelsebrug als belangrijke verbinding over het spoor voor wandelaars en fietsers.
      ii. Het na realisatie periodiek monitoren van de transferveiligheid door ProRail zoals omschreven in bijlage ‘Rapportage monitoring transferveiligheid’, bij toenemende drukte kunnen aanvullende maatregelen genomen worden om te grote drukte tegen te gaan.
      iii. De afspraken met NS over de monitoring en maatregelen ten aanzien van sociale veiligheid zoals omschreven in bijlage ‘Rapportage sociale veiligheid’, waarin onder andere is opgenomen dat de trappen in eerste instantie van 22.00 uur tot 6.00 uur worden afgesloten om incidenten zoveel mogelijk te voorkomen.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 12 juni 2025.

De griffier, De voorzitter,

Miguel Israel Sharon A.M. Dijksma

Signed By: Dijksma, Sharon
19/06/2025 10:51:55 CEST
ID: 70d4c170-e2f5-40ac-af4b-1c1298c31865
Auth: Scribble

Signed By: Israel, Miguel
13/06/2025 16:09:20 CEST
ID: 70d4c170-e2f5-40ac-af4b-1c1298c31865
Auth: Scribble

Gemeenteraad

Dossiernummer	4540
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 juni 2025
Agendapunt	20
Titel	Beleidsnota Wonen in Utrecht ‘Van woningmarkt naar volkshuisvesting 2025-2030’
ID	4762
Behandelend ambtenaar	Jonker - Verkaart, Marieke
Telefoon	0618350830
E-mail	m.jonkerverkaart@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder De Vries
Beleidsveld	Wonen en Volkshuisvesting
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsinformatiebijeenkomst	13 mei 2025
Gemeenteraad	**12 juni 2025**

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Beleidsnota Wonen in Utrecht ‘Van woningmarkt naar volkshuisvesting 2025-2030’

Beleidsveld	Wonen en Volkshuisvesting
Organisatieonderdeel	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Opsteller	Rita van der Meulen, Luuk Huttenhuis, Marieke Jonker-Verkaart
Kenmerk	13139001
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De beleidsnota Wonen in Utrecht ‘Van woningmarkt naar volkshuisvesting 2025-2030’ vast te stellen, met daarin de volgende 3 hoofddoelstellingen en bijbehorende subdoelstellingen:
   a. Betaalbaar wonen:
   In 2030 maken meer mensen kans op het vinden van betaalbare woonruimte in Utrecht.:
      1. We houden het bouwtempo van 3.000 woningen per jaar op peil.
      2. Nieuwe woningen moeten vooral betaalbaar zijn.
      3. We werken met corporaties aan duurzame groei van de corporatievoorraad.
      4. We stimuleren de groei van het aantal woningen voor middeninkomens.
      5. We benutten de bestaande woningvoorraad beter.

   b. Passend wonen:
   In 2030 wonen meer Utrechters passend.:
      6. We werken aan een evenwichtige woonruimteverdeling van sociale huurwoningen.
      7. We sturen op voldoende huisvesting voor inwoners in een kwetsbare positie.
      8. We realiseren passende woonconcepten voor aandachtsgroepen.
      9. We bevorderen de toegang tot betaalbare woningen voor middeninkomens.
      10. We bevorderen doorstroming.
      11. We bieden ruimte aan collectieve woonvormen.

   c. Leefbaar wonen:
   In 2030 wonen meer Utrechters prettig in hun huis en buurt.
      12. We zorgen voor een betere positie van huurders en woningzoekenden.
      13. We werken aan gemengde en leefbare wijken.
      14. We werken aan toekomstbestendige woningen.
      15. We verbeteren onze informatievoorziening voor inwoners.

   en waarbij de volgende 4 leidende principes worden gehanteerd:
      i. ongelijk investeren voor gelijke kansen;
      ii. de beweging van woningmarkt naar volkshuisvesting lukt alleen als we er samen voor gaan;
      iii. ruimte om te onderzoeken en te experimenteren;
      iv. we werken wijkgericht.

2. De Woonvisie Utrecht beter in Balans (2019) en de volgende beleidsdocumenten:
   - Actieplan Middenhuur (2017) en aangepaste voorwaarden middenhuur (2022)
   - Actieplan Betaalbare koopwoningen (2021) en addendum actieplan betaalbare koop (2024)
   - Actieplan Studentenhuisvesting 2023 – 2030 (2023)
   - Actieplan Een (t)huis voor ouderen (2022)

- Actieplan Utrechtse wooncoöperaties (2021)
- Notitie Toekomst woonwagenlocaties Utrecht (2013)
- Plan van Aanpak Huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen (2019)

in te trekken en te vervangen door de beleidsnota Wonen in Utrecht “Van woningmarkt naar volkshuisvesting 2025-2030” en het overzicht ‘Lijst met beleidsdocumenten van de Omgevingsvisie Utrecht’ en de internetpagina https://omgevingsvisie.utrecht.nl/ hierop aan te passen.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

Utrecht wil een stad zijn en blijven voor iedereen. Waar je ook vandaan komt, en hoe groot je portemonnee ook is. Door het woningtekort is het voor sommige groepen echter steeds moeilijker, of zelfs niet meer haalbaar, om betaalbare woonruimte te vinden.
De beleidsnota Wonen in Utrecht 'Van woningmarkt naar volkshuisvesting' kent drie doelstellingen die bijdragen aan de ambitie uit de koersdocumenten van de Omgevingsvisie (Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040, Leefbare stad en maatschappelijke voorzieningen): we willen dat iedereen die in Utrecht wil komen of blijven wonen, een passende woonplek kan vinden.
Doelstelling 1 richt zich op het toevoegen van voldoende woningen. De gemeente richt zich primair op het toevoegen van betaalbare woonplekken voor mensen met een laag- of middeninkomen, mensen in een kwetsbare positie en mensen die geen dak boven het hoofd hebben.
Doelstelling 2 richt zich op passend wonen. De opgave is niet alleen om meer woonplekken te creëren, maar ook te zorgen dat meer Utrechters wonen in een huis dat past bij hun financiële situatie, levensfase, gezinsgrootte en/of zorgbehoefte.
Met doelstelling 3 draagt de beleidsnota bij aan leefbaar wonen. De basiskwaliteit van woningen moet op orde zijn. Maar het gaat ook om een prettige, gezonde en veilige woonomgeving met een gevarieerd woningaanbod voor verschillende huishoudens en inkomensgroepen. Met ruimte voor gemeenschapsvorming en ontmoeting.

Context

Aanleiding

De vijfjarentermijn van de huidige woonvisie 'Utrecht beter in balans' uit 2019 is verstreken. Daarom is de nu voorliggende beleidsnota opgesteld. Met deze nieuwe beleidsnota bouwt de gemeente grotendeels voort op de koers van de woonvisie uit 2019, de koers uit de omgevingsvisie (Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU) en Leefbare stad en maatschappelijke voorzieningen) en verankert principes uit het coalitieakkoord 'Investeren in Utrecht': kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat 2022-2026. Met de beleidsnota pakt de gemeente, in lijn met landelijke ontwikkelingen, meer regie op de volkshuisvesting. Daarom zijn delen van het beleid aangescherpt en aanvullende acties geïnitieerd.

Juridische context

De beleidsnota Wonen in Utrecht 'Van woningmarkt naar volkshuisvesting 2025 - 2030' wordt na vaststelling onderdeel van de Omgevingsvisie Utrecht. De Omgevingsvisie Utrecht is een omgevingsvisie zoals bedoeld in de Omgevingswet. Hier is al het gemeentelijke beleid over de fysieke leefomgeving in opgenomen. Daarom gelden voor deze beleidsnota ook de inhoudelijke en procedurele verplichtingen uit de Omgevingswet die gelden voor een omgevingsvisie. De raad is bevoegd om de beleidsnota vast te stellen, omdat het hierbij gaat om kaderstelling wat een bevoegdheid is van de raad.
Het college heeft op grond van artikel 160 lid 1 onder b Gemeentewet de terinzagelegging van het ontwerp van deze beleidsnota voorbereid. Naar aanleiding van de terinzagelegging is de beleidsnota op onderdelen aangepast waarna de beleidsnota definitief wordt voorgelegd aan de raad. De wijzigingen zijn weergegeven in de reactienota. Het vaststellen van de beleidsnota als onderdeel van de Omgevingsvisie Utrecht is op grond van artikel 3.1 lid 1 van de Omgevingswet een bevoegdheid van de raad.
De beleidsnota is zelfbindend voor de gemeente, dat betekent dat de gemeente hier ook naar handelt. Het geeft duidelijkheid over welke richting de gemeente op wil gaan. Daarnaast dienen initiatieven in de stad bij te dragen aan de ambities zoals deze zijn opgenomen in de beleidsnota. De Woningwet schrijft in artikel 42 voor dat gemeenten een actuele woonvisie moeten hebben en deze een keer in de vijf jaar moeten actualiseren. Met deze nota voldoet de gemeente aan deze wettelijke eis.

De beleidsnota is een vertaling van de ambitie "Gezond stedelijk leven voor iedereen" en de koersdocumenten van de Omgevingsvisie: Ruimtelijke Strategie Utrecht en Leefbare stad en maatschappelijke voorzieningen. De doelstellingen uit deze beleidsnota dragen bij aan het begrotingsprogramma "Ontwikkelen en Wonen voor iedereen", doelstelling Huisvesting. De nieuwe beleidsnota wordt na vaststelling onderdeel van de Omgevingsvisie Utrecht.

Beslistermijn

Er is geen specifieke beslistermijn voorzien.

Beoogd effect
Het nieuwe beleid moet mensen meer kans geven op betaalbare woonruimte, ervoor zorgen meer mensen gaan wonen in een woning die bij hun situatie past en dat mensen prettig kunnen wonen in hun huis en buurt.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening
- Raadsbrief Aanpak opstellen beleidsnota, november 2023
- Raadsbrief Opbrengsten fase 1 Beleidsnota Wonen, juni 2024
- Raadsbrief Voortgang beleidsnota Wonen, november 2024
- Raadsbrief Vrijgave voor inspraak ontwerp-beleidsnota Wonen, januari 2025

De volgende moties en amendementen hebben een plek gekregen in de beleidsnota Wonen:
- M48 Wijkgerichte invoering verhuurvergunning.
- M88 Pas het pijlenschema van de woonvisie aan op ambities middenhuur
- M286 Ga versnippering bij het realiseren van woonzorgwoningen tegen
- A47 Ruimte voor samen wonen
- M475 Maak nu écht werk van een Middenhuurloket!
- M259 Liever een klein en fijn huis
- M477 Vriendelijk zijn voor friendscontracten
- M288 Geclusterde woonvormen voor senioren in Utrecht
- M109 Meer toegang tot middenhuur
- A46 Laat het tweede huis geen geitenpaadje worden

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De beleidsnota Wonen in Utrecht 'Van woningmarkt naar volkshuisvesting 2025-2030' vast te stellen, met daarin de volgende 3 hoofddoelstellingen en bijbehorende subdoelstellingen: a. Betaalbaar wonen: In 2030 maken meer mensen kans op het vinden van betaalbare woonruimte in Utrecht.: 1. We houden het bouwtempo van 3.000 woningen per jaar op peil. 2. 2.Nieuwe woningen moeten vooral betaalbaar zijn. 3. 3.We werken met corporaties aan duurzame groei van de corporatievoorraad. 4. We stimuleren de groei van het aantal woningen voor middeninkomens. 5. We benutten de bestaande woningvoorraad beter. b. Passend wonen: In 2030 wonen meer Utrechters passend.: 6. We werken aan een evenwichtige woonruimteverdeling van sociale huurwoningen. 7. We sturen op voldoende huisvesting voor inwoners in een kwetsbare positie. 8. We realiseren passende woonconcepten voor aandachtsgroepen. 9. We bevorderen de toegang tot betaalbare woningen voor middeninkomens. 10. We bevorderen doorstroming. 11. We bieden ruimte aan collectieve woonvormen. c. Leefbaar wonen: In 2030 wonen meer Utrechters prettig in hun huis en buurt. 12. We zorgen voor een betere positie van huurders en woningzoekenden. 13. We werken aan gemengde en leefbare wijken. 14. We werken aan toekomstbestendige woningen. 15. We verbeteren onze informatievoorziening voor inwoners.

	en waarbij de volgende 4 leidende principes worden gehanteerd: i. ongelijk investeren voor gelijke kansen; ii. de beweging van woningmarkt naar volkshuisvesting lukt alleen als we er samen voor gaan; iii. ruimte om te onderzoeken en te experimenteren; iv. we werken wijkgericht.
Argumenten	
1.1	Inzet op betaalbaar wonen is belangrijk, omdat het voor mensen met een laag- of middeninkomen lastig is om woonruimte te vinden die past bij hun financiële situatie (subdoelstelling 1 t/m 5).
	In de RSU is de ambitie opgenomen om een stad voor iedereen te zijn. Dit vraagt onder andere om meer betaalbare woningen. In de Ruimtelijke Strategie Utrecht is het doel opgenomen om in 2040 35% sociale huur en 25% middensegment (middenhuur en betaalbare koop) in de voorraad te hebben. Het aandeel sociale huur in Utrecht is de afgelopen jaren gedaald, van 35% in 2019 naar 33% in 2023. Het gemiddeld aantal reacties dat wordt uitgebracht op een woning neemt toe, evenals het aantal urgentieaanvragen. Daarmee is de druk op het vinden van een woning in de sociale huur sterk toegenomen. Daarnaast neemt de woningvoorraad die beschikbaar is voor mensen met een middeninkomen af. De midden categorie krimpt in Utrecht van 30% in 2019 naar 26% in 2023. Om die stad voor iedereen te kunnen zijn, richt de beleidsnota zich op mensen die het het zwaarst hebben in het wonen. Dat zijn mensen die momenteel geen dak boven het hoofd hebben, mensen met de kleinste portemonnee (lage- en middeninkomens) en mensen in een kwetsbare positie. In de beleidsnota wordt ingezet op tempo en betaalbaarheid van nieuwbouwwoningen, zodat er snel woonplekken komen die zoveel mogelijk langjarig betaalbaar zijn voor mensen met een laag- en middeninkomen. Daarom wordt sterk ingezet op sociale huur en middenhuur. Daarmee wordt tevens uitvoering gegeven aan M88 Pas het pijlenschema van de woonvisie aan op ambities middenhuur Naast het realiseren van nieuwbouw wordt ingezet op het creëren van meer woonplekken door de bestaande woningvoorraad beter te benutten.
1.2	De beleidsnota is ambitieus maar heeft oog voor haalbaarheid (subdoelstelling 1 t/m 4).
	Vanwege de huidige marktomstandigheden is het moeilijk om projecten haalbaar te maken als er hoge eisen in het woonprogramma zijn opgenomen. Het uitgangspunt blijft om 75% betaalbaarheid in woonprogramma's te realiseren om zo een bijdrage te leveren aan de RSU-doelen. Wanneer een project op andere onderdelen meerwaarde biedt of wanneer aantoonbaar de haalbaarheid van de programmering in het geding is, is afwijking van het betaalbaarheidspercentage onder voorwaarden mogelijk om het bouwtempo op peil te houden. Daarin wordt gewerkt met ondergrenzen om een basiskwaliteit te behouden. Ook zijn de eisen voor middenhuurwoningen aangescherpt, door de koppeling uit het actieplan middenhuur tussen prijs en oppervlakte los te laten. De uitgangspunten volgen de Wet betaalbare huur en sturen gebiedsspecifiek op oppervlaktes.
1.3	Voor passend wonen zijn keuzes in verdeling van de schaarste belangrijk, omdat de woningvoorraad onder druk staat (subdoelstellingen 6, 7 en 9).
	Er is een toenemende vraag naar sociale huur van regulier woningzoekenden en ook de vraag naar huisvesting van mensen in een kwetsbare positie is de afgelopen jaren sterk toegenomen. Daarnaast is het door de gestegen koop- en huurprijzen met name voor lage en middeninkomens lastig om een woonplek te vinden in de stad.

	Dit vraagt om keuzes in de verdeling van schaarse woonruimte. Hiervoor wordt eerst het huidige (regionale) woonruimteverdelingssysteem geëvalueerd. Vervolgens wordt samen met partners en inwoners onderzocht wat de doelstellingen en prioriteiten zijn voor een zo evenwichtig mogelijk woonruimteverdelingssysteem. Daarnaast zijn uitgangspunten opgenomen voor het huisvesten van mensen in een kwetsbare positie via het jaarlijkse verdeelbesluit. Om ervoor te zorgen dat middeninkomens een passende plek houden in de stad, wordt de huisvestingsvergunning voor middenhuur en betaalbare koop gehandhaafd en wordt voorrang op huishoudgrootte onderzocht.
1.4	Voor passend wonen is inzet op doorstroming belangrijk, omdat de verhuisketen stagneert (subdoelstelling 10)
	Woningnood gaat ook over mensen die nu al in Utrecht wonen, maar voor wie er geen passende (doorstroom)woning vrijkomt. Senioren blijven in (ruime) eengezinswoningen vastzitten terwijl ze naar een gelijkvloers appartement zonder tuin willen, (groeiende) gezinnen zitten vast in te kleine starterswoningen en voor afgestudeerde studenten is er geen starterswoning beschikbaar. Daarom wordt ingezet op doorstroming. Dit ontstaat wanneer mensen verhuizen naar een voor hun passende woning, omdat deze beschikbaar is. Zij laten een woning achter voor een ander huishouden. Hierdoor ontstaan verhuisketens. Hoe langer de verhuisketen, hoe meer huishoudens een passende woning betrekken. Er wordt ingezet op een breed en samenhangend pakket aan maatregelen om de doorstroming te bevorderen. Voor een lange verhuisketen is het belangrijk om te focussen op passende woonconcepten voor ouderen in alle prijscategorieën.
1.5	Voor passend wonen is inzet op diverse woonconcepten belangrijk, omdat er groepen zijn met specifieke woonbehoeften (subdoelstelling 8 en 11).
	Utrecht wil een thuisbasis bieden aan veel verschillende mensen en heeft oog voor de specifieke woonbehoeften van aandachtsgroepen. Hiermee wordt ingespeeld op de komst van de Wet versterking regie volkshuisvesting, en aangesloten bij de indeling van aandachtsgroepen uit het landelijke programma ‘Een thuis voor iedereen’.We onderscheiden de volgende aandachtsgroepen: • Ouderen • Studenten • Jongeren • Woonwagenbewoners • Arbeidsmigranten • Mensen met een beperking In de nota is aangegeven wat we voor deze aandachtsgroepen doen om meer woningaanbod te creëren die passen bij hun behoeften. Met het accommoderen van diverse woonvormen, zoals de wooncoöperatie, wordt tegemoet gekomen aan de wens van een deel van de huidige en toekomstige inwoners om zelf woningen te ontwikkelen en zeggenschap te hebben over hun woonomgeving. Met de inzet op de aandachtsgroepen studenten en ouderen is tevens uitvoering gegeven aan amendement A 47 Actieplan Studentenhuisvesting en moties M288 Geclusterde woonvormen voor senioren in Utrecht en M286 Ga versnippering bij het realiseren van woonzorgwoningen tegen, zoals ook toegelicht in de recente brief Stand van zaken Een (t)huis voor ouderen van 7 maart 2025
1.6	De subdoelstellingen bij leefbaar wonen dragen bij aan een betere positie voor huurders en woningzoekenden, een basiskwaliteit van woningen, leefbare wijken en een verbeterde informatievoorziening voor inwoners (subdoelstellingen 12 t/m 15).

	Het doel is dat iedereen in een woning woont waarvan de basis op orde is. Maar wonen gaat over meer dan de woning zelf. Het gaat ook om een prettige, gezonde en veilige woonomgeving met een gevarieerd woningaanbod voor verschillende huishoudens en inkomensgroepen. En waar ruimte is voor gemeenschapsvorming en ontmoeting. Slecht verhuurderschap is daarom onacceptabel en er wordt opgetreden tegen misstanden. De gemeente handhaaft op de norm voor goed verhuurderschap en op huurprijzen in het gereguleerde segment. Woningzoekenden betrekken worden betrokken bij woningbouwinitiatieven. Voor een betere woonomgeving wordt ingezet op toekomstbestendige woningen, bijvoorbeeld door het verduurzamen van woningen. Daarnaast wordt gewerkt aan leefbare wijken door onder andere buurtvoorrang, differentiatie in huurprijzen en door het versterken van gemeenschapskracht in complexen, buurten en wijken. Tenslotte wordt de informatievoorziening voor inwoners verbeterd door zoveel mogelijk informatie op één plek te bundelen. Hiermee geven we invulling aan motie M477 Vriendelijk zijn voor friendscontracten.
1.7	De leidende principes geven sturing aan het bereiken van de doelstellingen
	Het leidende principe ‘ongelijk investeren voor gelijke kansen’ geeft hoe in het beleid geprioriteerd wordt. In het beleid wordt rekening gehouden met iedereen, maar wordt gekozen om inzet te plegen op díe groepen mensen die zonder hulp eigenlijk niet aan een woning komen en die de gevolgen van het woningtekort het hardst voelen namelijk mensen die momenteel geen dak boven het hoofd hebben, mensen met lagere inkomens en mensen in een kwetsbare positie. Het leidende principe ‘de beweging van woningmarkt naar volkshuisvesting lukt alleen als we er samen voor gaan’ geeft aan dat samenwerking essentieel is en erkend dat alle partners een rol te spelen hebben om deze beweging vorm te geven. Het leidende principe ‘ruimte om te onderzoeken en te experimenten’ geeft aan dat niet alles vooraf in een beleidsnota kan worden vastgelegd. Er is daarom ruimte nodig voor experimenten, onderzoek en het werken met bandbreedtes in woningbouw. Het leidende principe ‘we werken wijkgericht geeft aan dat er wijkgericht op de woonopgaven wordt gestuurd. Zo wordt de diversiteit in de stad behouden.
1.8	De voorgestelde lijn in de nota wordt grotendeels ondersteund door inwoners en samenwerkingspartners.
	De opgave, ambitie en belangrijkste dilemma’s zijn het afgelopen jaar in verschillende fases van het proces getoetst bij inwoners en samenwerkingspartners zoals corporaties, marktpartijen en zorgpartners. Dit is gedaan via een Stadsgesprek, twee peilingen via DenkMee, straatinterviews en individuele gesprekken. Het resultaat is verwerkt in de participatieverslagen. Op hoofdlijnen vragen inwoners en belangenbehartigers om meer betaalbare woningen, al dan niet voor een specifiek doelgroep (bijv. ouderen of jongeren). Ze vragen daarbij aandacht voor leefbaarheid en het waarborgen van kwaliteit. Corporaties en ontwikkelende partijen hebben in gesprekken aandacht gevraagd voor de moeilijke marktomstandigheden en de stapeling van eisen vanuit de gemeente, die impact hebben op het bouwtempo. Corporaties benadrukten aanvullend het belang om oog te hebben voor leefbaarheid in wijken. Naar aanleiding van de inspraak zijn geen fundamentele wijzigingen doorgevoerd in de beleidsnota. Wel is op de onderwerpen de tekst aangescherpt en waar passend een koppeling gemaakt met andere uitvoeringsprogramma’s. Op het thema daklоosheid is de nota inhoudelijk aangescherpt: het principe van 'Wonen Eerst' is duidelijker verankerd. De wijzigingen zijn opgenomen in de reactienota.
1.9	Er is noodzaak om de beleidsnota Wonen in Utrecht ‘Van woningmarkt naar

	volkshuisvesting' 2025-2030 nu vast stellen.
	Op basis van de woningwet (artikel 42) zijn gemeenten verplicht een actuele woonvisie te hebben, welke eens in de vijf jaar wordt geactualiseerd. Omdat de huidige woonvisie 'Utrecht beter in balans' dateert uit 2019 is het belangrijk dat besluitvorming nu plaatsvindt.
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	De inzet voor het behalen van meerdere beleidsdoelen is (nog) ongedekt (alle subdoelstellingen).
	De beleidsnota is opgesteld vanuit het perspectief om in beeld te krijgen wat nodig is om de doelen voor 2030 te bereiken. Veel van het beschikbare budget is incidenteel bekostigd tot en met 2026. Dat betekent dat een (groot) deel van het beleid in en na 2026 niet uitgevoerd of opgepakt kan worden indien geen aanvullende middelen beschikbaar komen. Dat betekent dat het beleid en de uitvoering zich meer zullen moeten toespitsen op de wettelijke taken en op diegenen die het het zwaarst hebben in het wonen (o.a. realisatie sociale huur en huisvesting kwetsbare doelgroepen). Voorbeelden van maatregelen die zonder extra middelen niet meer, of in mindere mate, mogelijk zijn zijn wijkgericht sturen op woningbouw, aanpassen van de huisvestingsverordening, (extra) handhaving (opkoopbescherming, leegstand, tweede woning, verhuurvergunning), de verhuispremie en ondersteuning en communicatie richting inwoners. De huidige financiële kaders in de programmabegroting zijn, in het licht van de actuele financiële situatie en de bezuinigingsopgave voor 2026 en verder, afhankelijk van de besluitvorming in de Voorjaarsnota 2025. Daarnaast is er samenhang met beschikbare budgetten bij het sociale domein. De ervaringen van 2024 leren dat de uitvoering van het verdeelbesluit vraagt om een andere manier van sturing en organisatie binnen de hele keten van uitvoeringsorganisaties die betrokken zijn bij de huisvesting van kwetsbare doelgroepen. Gezien de (financiële) onzekerheid rond de bekostiging vanuit het Rijk voor de inburgering van statushouders, de schaarste in personeel én de bezuinigingsopgave in het sociaal domein, bestaat het risico dat het huidige niveau van de zorg- en ondersteuning niet altijd gerealiseerd kan worden. In de financiële paragraaf van de beleidsnota is beschreven welke activiteiten per doelstelling niet (meer), of in mindere mate, worden uitgevoerd als er geen additionele middelen beschikbaar komen. Binnen het huidige beschikbare budget is prioriteren binnen beleid en uitvoering daarvan onvermijdelijk. De prioritering is terug te lezen in de paragraaf financiën van de beleidsnota.
1.2	De realisatie is afhankelijk van andere partijen en (markt)omstandigheden (subdoelstelling 1 t/m 4).
	De gemeente is afhankelijk van andere partijen zoals corporaties, ontwikkelaars en zorgpartijen voor het realiseren van meer betaalbare en passende woningen. Het risico is dat partijen andere prioriteiten leggen en te weinig inzetten op de gemeentelijke opgave. Dit kan ook veroorzaakt worden door ongunstige (markt)omstandigheden (bijv. hogere rente of netcongestie) of onvoldoende middelen bij corporaties waardoor woningbouwontwikkelingen niet van de grond komen.
1.3	Netcongestie kan leiden tot vertraging van nieuwbouw van woningen (subdoelstelling 1 t/m 4).
	Netcongestie is op dit moment de belangrijkste beperking bij het (versneld) in aanbouw nemen van nieuwe woningen. Er is in beeld gebracht wat de consequenties zijn van twee scenario's die de netbeheerders hebben voorgesteld: 1) een aansluitstop: geen nieuwe kleinverbruik aansluitingen meer. Dit is in feite een bouwstop.

	2) incidentele stroomuitval: accepteren dat de stroom soms uitvalt. Begin 2025 beslissen de netbeheerders welk scenario in werking treedt.
1.4	Inzet op tempo en betaalbaarheid zal ten koste gaan van de hoogste kwaliteit (subdoelstelling 1 t/m 4).
	Kwaliteit, betaalbaarheid en tempo hangen met elkaar samen. Meer van het één heeft invloed op het ander. In deze nota wordt gekozen voor tempo en vervolgens voor betaalbaarheid. Dat betekent dat het geambieerde betaalbaarheidspercentage van 75% en de hoogste kwaliteit (woonoppervlaktes) niet altijd gehaald worden. Om te voorkomen worden dat we door ondergrenzen van betaalbaarheid en oppervlakte zakken zijn ondergrenzen opgenomen in beleidsnota op deze twee aspecten. Daarnaast moet toegewerkt worden naar een situatie waar, voor wonen én voor andere beleidsportefeuilles, naast de beleidsambitie ook een heldere ondergrens is geformuleerd. Dit in samenhang met de Nota van Uitgangspunten (NvU) uit het Utrechts Planproces Gebiedsontwikkeling (UPG), waarin de integrale afweging aan de voorkant wordt gemaakt per gebied en locatie.
1.5	Betaalbare koop is een segment dat projecten vaak haalbaarder maakt, terwijl de focus in de beleidsnota ligt op middenhuur (subdoelstelling 4).
	De beleidsnota zet in op de groei van het middensegment (middenhuur en betaalbare koop). De focus in de beleidsnota ligt daarbij op middenhuur (streven is min. 25%) ten opzichte van betaalbare koop (max. 10%). Hiervoor is gekozen omdat middenhuur beter langjarig geborgd kan worden en het een brede groep middeninkomens bedient. Het is nog niet mogelijk om betaalbare koop langjarig te borgen en betaalbare koop bedient met name de hoge middeninkomens. Het financiële rendement op betaalbare koop is op dit moment echter hoger dan op middenhuur, dus draagt betaalbare koop meer bij aan de haalbaarheid van projecten. In dit geval verkiezen we langjarige betaalbaarheid voor een brede groep woningzoekenden boven tempo.
1.6	Mensen zijn niet vanzelfsprekend bereid tot verhuizen naar een meer passende woning (subdoelstelling 9 en 10).
	Mensen zijn vaak gehecht aan hun (t)huis en buurt en zijn daarom niet vanzelfsprekend bereid te verhuizen. Om doorstroming te bevorderen wordt ingezet op een breed en samenhangend pakket aan maatregelen: toewijzingsmaatregelen in de zin van Groot naar Beter en buurtvoorrang, de verhuispremie, de woonadviseur Ouderen, woningruil en informatie en communicatie.
Beslispunt	
2	De Woonvisie Utrecht beter in Balans (2019) en de volgende beleidsdocumenten: - Actieplan Middenhuur (2017) en aangepaste voorwaarden middenhuur (2022) - Actieplan Betaalbare koopwoningen (2021) en addendum actieplan betaalbare koop (2024) - Actieplan Studentenhuisvesting 2023 – 2030 (2023) - Actieplan Een (t)huis voor ouderen (2022) - Actieplan Utrechtse wooncoöperaties (2021) - Notitie Toekomst woonwagenlocaties Utrecht (2013) - Plan van Aanpak Huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen (2019) in te trekken en te vervangen door de beleidsnota Wonen in Utrecht “Van woningmarkt naar volkshuisvesting 2025-2030” en het overzicht ‘Lijst met beleidsdocumenten van de Omgevingsvisie Utrecht’ en de internetpagina

	https://omgevingsvisie.utrecht.nl/ hierop aan te passen.
Argumenten	
2.1	Hiermee blijft de omgevingsvisie actueel.
	De Omgevingsvisie Utrecht bevat het overkoepelende integrale beleid over de fysieke leefomgeving en het stedelijk beleid over diverse beleidsvelden van gemeente Utrecht. Door deze aanpassing blijft het thematisch beleid op het gebied van Wonen actueel. In de afgelopen jaren is het Utrechtse woonbeleid uit de Woonvisie aangevuld met een serie actieplannen. Ook in deze actieplannen zijn (woon)beleidspunten opgenomen. Dit pakket van documenten maakte het woonbeleid in de loop van de tijd steeds minder helder en vindbaar. Door de actieplannen op te nemen in de nieuwe beleidsnota is er één document met het complete woonbeleid.

Financiën
De doelstellingen uit de beleidsnota dragen bij aan het programma “Ontwikkelen en Wonen voor iedereen”. De realisatie van de doelstellingen en het tempo daarvan is mede afhankelijk van de beschikbare middelen in de programmabegroting. De meerjarenbegroting van de opgave wonen (doelstelling Huisvesting), inclusief de daarmee samenhangende budgetten voor vergunningen, toezicht en handhaving (doelstelling Bebouwde omgeving), is tot en met 2026 voor een groot deel incidenteel bekostigd. Het gevolg is dat een aanzienlijk deel van de kosten voor activiteiten uit deze beleidsnota niet is gedekt.
Uitvoering van alle activiteiten en initiatieven in de nota vraagt structureel om €10,2 miljoen, waarvan €4,6 miljoen structureel is gedekt in de Programmabegroting. Daarmee is in totaal €5,6 miljoen ongedekt.

Vervolg
De uitvoering van de beleidsnota wordt in uitvoeringsprogramma’s verder uitgewerkt. De uitvoeringsprogramma’s zijn een bevoegdheid van het college. Ze zullen ter kennisneming aan de raad worden aangeboden. Jaarlijks wordt een monitoringsrapportage opgesteld die ingaat op de ontwikkelingen in het wonen (rapportage Wonen in Utrecht) en de ruimtelijke programmering (MPR).

Samen stad maken (voorheen: Participatie)
Volgens de beleidsnota Samen Stad Maken is er bij het opstellen van deze beleidsnota participatie uitgevoerd. Deze participatie is uitgevoerd op het niveau van ‘peilen’.

Tijdens het opstellen van de concept beleidsnota Wonen in Utrecht is in twee fases gepeild. In deze fases zijn zowel inwoners als professionals gepeild en gesproken:
- In fase 1 “we zien” (jan-juli 2024) zijn geluiden opgehaald uit de stad. Hiervoor zijn eerdere enquêtes geanalyseerd, is een online-enquête uitgevoerd op het platform DenkMee, zijn straatinterviews gehouden met inwoners en zijn gesprekken gevoerd met vakmensen en belangengroepen die een rol vervullen op het gebied van wonen, bouwen, zorg en welzijn.
- In fase 2 “richting bepalen” (aug-dec 2024) iseen internetpeiling en een stadsgesprek georganiseerd. Zie hiervoor ook de raadsbrief uit november. Het verslag van het stadsgesprek en de uitkomsten van de internetpeiling zijn verwerkt tot een participatieverslag. In dat verslag staat hoe de opbrengsten van de internetpeiling en het stadsgesprek zijn verwerkt in de beleidsnota wonen. Ook zijn wederom diverse gesprekken gevoerd met vakmensen en belangengroepen die een rol vervullen op het gebied van wonen, bouwen, welzijn en zorg

In fase 3 “besluitvorming” (jan-maart 2025) is de ontwerp nota ter inzage gelegd. Dit heeft 35 zienswijzen opgeleverd. Ook in deze fase zijn gesprekken gevoerd met vakmensen en belangengroepen die een rol vervullen op het gebied van wonen, bouwen, welzijn en zorg. Dit heeft geleid tot een nadere aanscherping van de nota, het opnemen van concrete acties op thema’s zoals dakloosheid en woningtoegankelijkheid en waar nodig aansluiting op andere uitvoeringsprogramma’s.

Communicatie
Na vaststelling van de beleidsnota informeert de gemeente de belangenbehartigers en maatschappelijke partners. Dit zijn onze partners die ook input hebben gegeven op de nota. Zij worden tevens betrokken bij het opstellen en uitvoeren van de uitvoeringsprogramma's. Daarnaast wordt de nota gepubliceerd op de website van de gemeente Utrecht en worden het overzicht 'Lijst met beleidsdocumenten van de Omgevingsvisie Utrecht' en de internetpagina https://omgevingsvisie.utrecht.nl/ hierop aangepast.

Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is van toepassing.

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming:
- Beleidsnota Wonen in Utrecht 'Van woningmarkt naar volkshuisvesting' 2025 - 2030 met bijlagen:
    - Wijkanalyses en wijkrichtingen
    - Verslag geluiden ophalen fase 1
    - Participatieverslag fase 2
    - Inhoudelijke trends en ontwikkelingen in het wonen
    - U10 Woonbehoefteonderzoek – gemeente Utrecht
    - Advies Doorstroming Utrecht
    - Woonzorgbehoefteonderzoek & aandachtsgroepen (provincie Utrecht)
    - Reactienota Ter inzagelegging beleidsnota Wonen

Bijlagen informatief:
- BEVAT PERSOONSGEGEVENS: Namenlijst inspraakreacties Beleidsnota Wonen

Beleidsnota
Wonen in Utrecht

Van woningmarkt naar volkshuisvesting
Looptijd 2025-2030

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl/
wonen

ssh
sshxl.nl

Inhoudsopgave

A

Inleiding **10**
A1. Introductie 11
A2. Doelstellingen 24
Leidende principes 27

B

Opgave **28**
B1. Opgave 29
Doelstelling 1 29
Doelstelling 2 46
Doelstelling 3 64
Wijkgericht werken 74

C

Monitoren, sturen en verantwoorden **82**
C1. Indicatoren 83
C2. Risico's 86
C3. Financiën 88
C4. Voortgang en verantwoording 93
Begrippenlijst 94
Exacte begrenzing middenhuur zone A en zone B 100

D

Bijlagen **108**

Canon
Wonen in Utrecht door de jaren heen

1900: Invoering woningwet ▶
Woningbouwverenigingen die werken aan volkshuisvesting krijgen overheidssteun.

1900
102.086
inwoners

1901

Invoering Woningwet
Het doel was om bouw en bewoning van slechte en ongezonde woningen onmogelijk te maken en de bouw van goede woningen te bevorderen.

1907

Oprichting 'Jaffa'
(nu Bo-Ex)

1950
193.190
inwoners

1960

Realisatie nieuwe wijken
Hoograven, Kanaleneiland, Overvecht en Lunetten

1970

Utrechters vertrekken
uit de oude, verkrotte stadswijken naar de nieuwbouwwijken van Utrecht als naar groeikernen als Houten en Nieuwegein.

1970

Bewoners voeren actie
tegen de sloop van oude panden en verenigen zich in 'Bouwen voor de buurt'

1990: Van volkshuisvesting naar woningmarkt ▶
Einde aan sturing op de volkshuisvesting vanuit (rijks)overheid.
De markt neemt het over.

2000
233.667
inwoners

1995

De markt neemt het over
met een lager aandeel van corporatiewoningen als gevolg.

1995

Wet balansverkorting geldelijke steun volkshuisvesting
Sturing en financiële steun aan de corporaties door de (rijks)overheid stopt.

2024
374.374
inwoners

2021

Utrecht pakt meer grip op wonen
met aandacht voor de bescherming van de Utrechter op het gebied van wonen. Bijvoorbeeld invoering van aanpak discriminatie op de woningmarkt.

2022

Opkoopbescherming treedt in werking en versnelde toewijzing huisvesting statushouders.

2023

Wet goed verhuurderschap
geeft gemeenten meer mogelijkheden om ongewenst verhuurgedrag tegen te gaan.

1912

Oprichting ‘Coöperatieve Woningvereniging voor Gemeente Personeel’
(nu Woonin)

1915

Start bouw Elinkwijk.
Een tuinwijk gericht op de combinatie wonen, werken en groen.

1940

1 miljoen zogenaamde woningwetwoningen gebouwd
door bedrijven, woningbouw-verenigingen en gemeenten.

◀ 1945: Wederopbouw

Corporaties krijgen zowel bij de wederopbouw en bestrijden van de woningnood als de stadsvernieuwing een cruciale rol.

1947

Groei woningbezit van de woningbouwverenigingen
onder toezicht overheid

1945

Herstel van de oorlogsschade en bestrijden van de woningnood

2008

Economische crisis
bouw komt nagenoeg tot stilstand.

2015

Herziening Woningwet
Corporaties moeten hun bezit splitsen tussen kerntaken en niet-kerntaken.

2015

Rol van corporaties verder aan banden
Rol van corporaties in de ontwikkeling van woningen buiten de sociale huur wordt verder aan banden gelegd als gevolg van de herziene Woningwet.

◀ 2015: Terug naar volkshuisvesting

Gemeente Utrecht neemt de regie terug van de markt.

2021

Ruimtelijke Strategie Utrecht
met nadruk op gezond stedelijk leven

2017

Invoering actieplan middenhuur

Rijk **Gemeente** **Ontwikkeling**

Voorwoord

Wonen is een grondrecht. Net zoals dat geldt voor onderwijs en zorg, hebben we als overheid de verantwoordelijkheid om daarvoor te zorgen; om te zorgen dat mensen betaalbaar, passend en aangenaam kunnen wonen. In de afgelopen decennia hebben we wonen echter steeds meer aan de markt overgelaten. Met de *Ontwerp nota volkshuisvesting in de jaren negentig*, verschenen in 1988, is de liberalisering van ons woonbeleid ingezet. Subsidies voor corporaties werden afgeschaft, waardoor die minder gingen bouwen. De liberalisering legde de basis voor een vrije huursector met hoge huren, en bevorderde eigenwoningbezit. Met terugwerkende kracht kunnen we zeggen dat het toenmalige woonbeleid mede heeft geleid tot een enorm tekort aan betaalbare woningen, en het wonen meer en meer tot winstmodel heeft gemaakt.

Daar plukken we nu de wrange vruchten van. Als we om ons heen kijken, denk ik dat we de conclusie kunnen trekken dat de markt stuk is. Huizenprijzen gaan door het dak en zijn losgeslagen van inkomensgroei. Vooral in de steden lopen de wachttijden voor een sociale huurwoning steeds verder op. Jongeren zitten letterlijk vast bij hun ouders. Voor mensen met een middeninkomen – denk aan zorgmedewerkers, brandweer- of politiemensen – is er geen plek meer in de stad. Onze woningmarkt heeft z'n grenzen bereikt.

Het is niet eenvoudig om wat zich in decennia in onze maatschappij heeft vastgezet te keren – laat staan in korte tijd. De ervaring leert dat het makkelijker is om iets toe te geven aan de markt, dan iets terug te pakken. Maar het is wél de richting die we als Utrecht zijn ingeslagen. In de afgelopen jaren hebben we al een behoorlijk aantal stappen gezet in de overgang van woningmarkt naar volkshuisvesting. Zo waren we de eerste Nederlandse gemeente die er met het Actieplan Middenhuur voor heeft gekozen om middenhuur te reguleren, zorgen we er met de opkoopbescherming voor dat woningen niet kunnen worden gekocht om vervolgens (veel te duur) verhuurd te worden, en maakt de invoering van de vergunningsplicht het voor mensen met een lager inkomen gemakkelijker om een betaalbare woning te kopen. Ook landelijke wetgeving, zoals de Wet betaalbare huur en de toekomstige Wet regie op de volkshuisvesting, helpt ons.

Het is een lijn die we in deze nota nadrukkelijk voortzetten. Dat brengt ook moeilijke keuzes met zich mee, zeker in een tijd waarin de woningmarkt onder druk staat. Die druk zie en voel ik ook in Utrecht. Als wethouder hoor ik regelmatig schrijnende verhalen. Het liefst zou ik iedereen helpen aan een prettig thuis. Maar de waarheid is dat dat niet lukt. Op dit moment is het aanbod te klein – er zijn simpelweg te weinig woningen, en als gemeente hebben we maar beperkt grond in handen – terwijl de vraag groot is. Utrecht is een populaire stad, en we willen ook die open stad zijn waar iedereen terecht kan, waar plek is voor iedereen. Waar je ook vandaan komt, en hoe groot je portemonnee ook is.

In deze nota máken we die keuzes. Soms zijn die pijnlijk, maar de stad verdient het dat we realistisch zijn.

Voor mij staan een paar dingen vast. We blijven ongelijk investeren voor gelijke kansen. Het is één van de belangrijkste prioriteiten in het coalitieakkoord, en het pást ook bij onze stad; de stad van Sint Maarten, de stad waarin we delen. Concreet betekent dit dat we meer in de ene wijk of buurt zullen investeren dan in de andere, of het nu gaat om geld of aandacht. En het betekent dat we in ons woonbeleid rekening houden met iedereen, maar ervoor kiezen om extra ons best te doen voor díe groepen mensen die zonder hulp in veel gevallen niet aan een woning komen.

Daarnaast is wonen méér dan het stapelen van stenen. Als je kijkt naar de korte termijn, lijkt de oplossing eenvoudig: bouwen, bouwen, bouwen. Maar we mogen niet uit het oog verliezen dat we bouwen aan een thuis voor verschillende mensen, en dat bouwen aan een stad gelijk staat aan bouwen aan een samenleving. Een diverse stad vraagt om diversiteit in wonen. We ontkomen er in deze tijd niet aan dat we bouwen in hogere dichtheden en kiezen voor kleinere woningen, maar daar moet tegenover staan dat er óók grote(re) woningen worden gebouwd. Geen gesegregeerde stad, met alleen sociale bouw óf dure koop, maar ruimte voor variatie. En ruimte voor gezamenlijkheid, voor gemeenschapsvorming. Zeker in sterk verstedelijkt gebeid, waar de focus op het individu groot is, is daar behoefte aan – bijvoorbeeld in de vorm van wooncoöperaties. Dit idee is verankerd in deze nota: zorgen voor woningen betekent dat je ook zorgt voor een veilige, prettige leefomgeving, inclusief openbare plekken waar mensen elkaar tegenkomen, die uitnodigen tot ontmoeting.

Tot slot is er de vraag (met) wie (je) de stad bouwt. In Utrecht kiezen we primair voor corporaties, gezien hun blijvende maatschappelijke betrokkenheid bij de stad. Idealiter krijgen corporaties ook een grotere rol in de totstandkoming van middenhuur; daar is nog een slag te slaan. En natuurlijk blijft er ruimte voor de markt. Omdat onrendabele woningen niet worden gebouwd, zullen er altijd zekere winstmarges zijn. Maar waar we in deze nota, in lijn met bovenstaande, op inzetten, is dat er ook iets tegenover moet staan – of het nu gaat om investeringen in de openbare ruimte, om het toevoegen van kwaliteit of om het bouwen voor een grote(re) verscheidenheid aan doelgroepen.

Deze nota vormt de basis voor ons woonbeleid in de komende vijf jaar. Ik ben blij dat de nota tot stand is gekomen in nauw overleg met de stad, waaronder ook veel woningzoekenden, ouderen of mensen met een beperking. Want hoewel de overheid een grote verantwoordelijkheid heeft in het voorzien in woonruimte, zijn de (toekomstige) bewoners ervarings-deskundigen. Zij weten wat er nodig is om ervoor te zorgen dat ‘Utereg me stadsie’ een plek is én blijft waar het goed wonen is.

Wethouder Wonen en Volkshuisvesting
Dennis de Vries

Samenvatting

Utrecht wil een stad zijn en blijven voor iedereen. Waar je ook vandaan komt, en hoe groot je portemonnee ook is. Door het woningtekort is het voor sommige groepen echter steeds moeilijker of zelfs niet meer haalbaar om betaalbare woonruimte te vinden. De beleidsnota Wonen in Utrecht kent drie doelstellingen, die bijdragen aan het waarmaken van de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 en de ontwerp Sociale Visie Utrecht 2040:

> *We willen dat iedereen die in Utrecht wil komen of blijven wonen, een passende woonplek kan vinden. Utrecht is een stad waar ook mensen die minder te besteden hebben betaalbaar kunnen wonen. Er zijn voldoende woningen voor mensen in een kwetsbare positie, inwoners met vitale beroepen en mensen met een lager inkomen.*

Doelstelling 1

In 2030 maken meer mensen kans op het vinden van betaalbare woonruimte in Utrecht

Het lukt de komende jaren niet om de schaarste substantieel terug te dringen. Dat realiseren we ons. Wat wij wel kunnen doen is scherpere keuzes maken om de woningvoorraad kwantitatief en kwalitatief te laten groeien en zo goed mogelijk te benutten en behouden. Om zoveel mogelijk een stad voor iedereen te kunnen zijn, richten we ons primair op het toevoegen van betaalbare woonplekken voor mensen met lage en middeninkomens, mensen in een kwetsbare positie en mensen die geen dak boven het hoofd hebben. Voor hen zijn de gevolgen van de schaarste het grootst.

a. We houden het bouwtempo van 3.000 zelfstandige woningen per jaar op peil.
b. We streven naar een bouwprogramma dat voor 75% uit betaalbare woningen bestaat.
c. We werken samen met corporaties aan duurzame groei van de corporatievoorraad.
d. We stimuleren de groei van het aantal woningen voor middeninkomens. De focus ligt daarbij op middenhuur.
e. Er staan al 167.000 woningen in de stad. We willen dat deze beter worden benut.

Doelstelling 2

In 2030 wonen meer Utrechters passend

De opgave is niet alleen om *meer* woonplekken te creëren, maar ook om te zorgen dat er meer woningen komen die *passen* bij de financiële situatie, levensfase, gezinsgrootte en/of zorgbehoefte van verschillende doelgroepen, zoals ouderen. Dat bevordert de doorstroming, waardoor er meer mensen aan een woning komen. De woningen díe er zijn, verdelen we evenwichtig in verhouding tot de vraag. We hebben daarbij extra aandacht voor mensen in een kwetsbare positie, zoals mensen met een zorgvraag en statushouders. Dat doen we omdat het níet hebben van woonruimte voor hen het meest ingrijpend is. Zij hebben een passend thuis nodig om te kunnen werken aan herstel. En andersom leidt wachten op een woning vaak tot extra zorg-, opvang-, jeugdhulp- en begeleidingskosten, die we als samenleving moeten opbrengen.

a. We werken aan een evenwichtige woonruimteverdeling van sociale huurwoningen.
b. We kiezen ervoor extra aandacht te geven aan het realiseren van meer woonplekken voor mensen in kwetsbare posities.
c. We stimuleren de ontwikkeling van passende woningen en woonconcepten voor specifieke aandachtsgroepen.
d. We zetten in op het toewijzen van betaalbare woningen aan middeninkomens.
e. We bevorderen doorstroming.
f. We bieden ruimte aan collectieve woonvormen.

Doelstelling 3

In 2030 wonen meer Utrechters prettig in hun huis en buurt

We willen dat Utrechtse woningen én woonbuurten leefbaar zijn en blijven. Dat doen we door ervoor te zorgen dat huurders en woningzoekenden een betere positie hebben. Daarnaast moeten woningen in de basis kwalitatief op orde zijn. Maar prettig wonen gaat over meer dan de woning. Het gaat ook om een leefbare, gezonde en veilige woonomgeving met een gevarieerd woningaanbod voor verschillende huishoudens en inkomensgroepen. En waar ruimte is voor gemeenschapsvorming en ontmoeting.

a. We zorgen voor een betere positie voor huurders en woningzoekenden.
b. We werken aan gemengde en leefbare wijken.
c. We werken aan toekomstbestendige woningen.
d. We verbeteren onze informatievoorziening voor inwoners.

In ons beleid hanteren we een aantal principes die leidend zijn:

1. In ons beleid houden we rekening met iedereen, maar kiezen ervoor om extra ons best te doen voor díe groepen mensen die zonder hulp in veel gevallen niet aan een woning komen. Dat betekent dat we **ongelijk investeren voor gelijke kansen**.
2. De beweging van woningmarkt naar volkshuisvesting lukt alleen **als we er samen voor gaan**.
3. Met de schaarste in het woningaanbod, is het van belang dat we op zoveel mogelijk manieren proberen om meer woonplekken te realiseren. We willen daarom **ruimte bieden om te kunnen onderzoeken en experimenteren**.
4. We willen gelijke kansen voor iedereen. Segregatie en sociale en ruimtelijke barrières willen we zoveel mogelijk voorkomen. Tegelijkertijd mogen wijken en bewoners (blijven) verschillen en hun eigen identiteit hebben. Daarom **werken we wijkgericht**.

A Inleiding

A1. Introductie

Inleiding

Een passende woonplek voor iedereen

Wonen is een fundamentele basis in het dagelijks leven en voegt op verschillende manieren waarde toe. We komen er na een werkdag tot rust, we studeren en eten er, we vieren er onze verjaardagen. We ontvangen er familie, vrienden en buren. We zorgen er voor anderen en ontvangen er zorg. Het is meer dan een dak boven het hoofd; een huis biedt geborgenheid, privacy en veiligheid. Mensen die dit niet hebben, missen niet alleen die veilige basis. Zonder dak boven je hoofd is het ook een stuk lastiger om andere zaken in het dagelijks leven – zoals financiën – goed op orde te hebben of te krijgen. Dat maakt wonen bij uitstek een maatschappelijk vraagstuk.

Utrecht biedt die thuisbasis aan veel verschillende mensen: studenten, starters, nieuwkomers, gezinnen en ouderen. En er komen er al jaren meer bij.

> We willen dat iedereen die in Utrecht
> wil komen of blijven wonen,
> een passende woonplek kan vinden.
>
> ‘Ontwikkelen en wonen voor iedereen’ – Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen

Dat is de langetermijndoelstelling en het bijbehorende programma uit de begroting waar we met deze beleidsnota Wonen in Utrecht 2025 – 2030 aan bijdragen. De visie op wonen is ingebed in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 en de ontwerp Sociale Visie Utrecht 2040:

“Utrecht is een stad waarin iedereen welkom is en zich welkom moet voelen. De gemeente wil dat (toekomstige) Utrechters prettig wonen in een woning die past bij hun inkomen, omgeving, huishoudenssamenstelling en wensen. Een stad voor iedereen vraagt in eerste instantie om een betaalbare woning voor iedereen. Het is belangrijk om op lange termijn ook een stad te blijven voor mensen met een lager- of middeninkomen.” (Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040)

“Utrecht is een stad waar ook mensen die minder te besteden hebben betaalbaar kunnen wonen. Er zijn voldoende woningen voor mensen in een kwetsbare positie, inwoners met vitale beroepen en mensen met een lager inkomen.” (ontwerp Sociale Visie Utrecht 2040)

De realiteit

De realiteit is op dit moment helaas anders. De woningnood is al jaren gaande en de schaarste aan woonruimte wordt – ondanks alle inspanningen – alleen maar groter. De ongelijkheid neemt daardoor toe. Voor lage en middeninkomens is het lastig of zelfs niet meer haalbaar om een woonplek te vinden die past bij hun financiële situatie, levensfase, gezinsgrootte en/of zorgbehoefte.

De vraag naar sociale huurwoningen stijgt, terwijl het aanbod achterblijft. Er zijn steeds meer mensen in een schrijnende situatie. Het aantal mensen dat met spoed een woning nodig heeft stijgt en het aantal daklozen neemt toe. Instellingen voor maatschappelijke opvang/ beschermd wonen zitten vol en jongeren blijven steeds vaker gedwongen bij hun ouders wonen. Mensen met een middeninkomen vallen tussen wal een schip; zij verdienen te veel voor een sociale huurwoning, maar te weinig om particulier te kunnen huren of om een woning te kopen. En doordat er onvoldoende passende woon(zorg)concepten zijn voor ouderen, kunnen zij niet doorstromen.

> "Vroeger woonden arme mensen in de stad,
> nu 'de rijken'. Steeds meer expats, rijke tweeverdieners.
> De binnenstad is steeds minder voor 'gewone' mensen."
>
> Hartenkreet uit het Stadsgesprek over wonen in Utrecht

Alle zeilen bij voor degenen die het het zwaarst hebben

Wij realiseren ons dat het de komende jaren niet gaat lukken om de schaarste substantieel terug te dringen. Utrecht is momenteel geen stad voor iedereen. Wat wij wel kunnen doen is scherpere keuzes maken om de woningvoorraad kwantitatief en kwalitatief te laten groeien en zo goed mogelijk te benutten en behouden. Om focus aan te brengen in de vraag op wie het woonbeleid primair gericht moet zijn, hanteren we een belangrijk uitgangspunt van de gemeente Utrecht: ongelijk investeren voor gelijke kansen. Dit betekent dat we in het Utrechtse woonbeleid prioriteit geven aan mensen voor wie de gevolgen van de schaarste het grootst zijn. Dit zijn mensen die geen dak boven het hoofd hebben, mensen met lage en middeninkomens en mensen in een kwetsbare positie. Door ons op deze groepen te focussen, proberen wij Utrecht zoveel mogelijk een stad voor iedereen te laten zijn.

Beleidsnota wonen als woonvisie en toekomstig volkshuisvestingsprogramma

Sinds 1 januari 2022 is op grond van de Woningwet het maken van een gemeentelijke woonvisie verplicht. Deze woonvisie mag maximaal een werkingsperiode van vijf jaar hebben. Woningcorporaties moeten naar redelijkheid een bijdrage leveren aan de uitvoering ervan. Daarom is wettelijk bepaald dat de woonvisie een belangrijke relatie heeft met de corporatiesector.

We zetten met deze beleidsnota de beweging van woningmarkt naar volkshuisvesting voort. Dat wil zeggen dat we als gemeente meer regie voeren om Utrecht betaalbaarder en leefbaarder te maken. Daarbij ligt onze focus op degenen die het het zwaarst hebben in het wonen. We stellen heldere kaders en werken samen met onze partners aan onze volkshuisvestelijke doelen. De beweging naar volkshuisvesting zien we ook landelijk. Het kabinet is voornemens om volkshuisvesting op te nemen in de Omgevingswet met het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting (WVRV). Deze wet verplicht gemeenten om een volkshuisvestingsprogramma (VHP) te hebben. Dit wordt gezien als vervanger van de woonvisie in de Woningwet. In het wetsvoorstel voor de WVRV zijn verplichte onderdelen opgenomen voor het volkshuisvestingsprogramma. Dit zijn in ieder geval: inzicht in de woningbouwopgave, betaalbaarheid en ontwikkeling van de (bestaande) voorraad, voldoende locaties, huisvesting van kwetsbare doelgroepen en zorg en ondersteuning van aandachtsgroepen en ouderen en beleid voor stedelijke vernieuwing, waaronder leefbaarheid, sociale samenhang en verduurzaming.

In deze beleidsnota is rekening gehouden met dit wetsvoorstel, zodat het kan dienen als het volkshuisvestingsprogramma dat, als de wet wordt aangenomen, voorgeschreven wordt. Mogelijk wordt de WVRV in het wetgevingsproces aangepast en zal deze beleidsnota hierop aangepast moeten worden.

Samenhang andere visies

Het beleid van wonen staat niet op zichzelf, maar is verbonden met andere opgaven. De volgende visies en beleidsnota's zijn voorbeelden van gemeentelijk beleid met een relatie met de beleidsnota Wonen in Utrecht 2025 – 2030. In de uitwerking van de doelstellingen (onder B. Opgave) geven we meer duiding aan de relatie met samenhangende nota's.

- Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 en samenhangend thematisch en gebiedsbeleid, zoals de Stedenbouwvisie 2040 en Beleidsnota Grondbeleid Gemeente Utrecht 2024
- Ontwerp Sociale Visie Utrecht 2040 en samenhangende beleidsnota's, zoals Beleidsnota Utrecht Onderdak
- Beleidsnota Gezondheid - Samen gezondheidsverschillen verkleinen 2024–2027

Samenwerking en afhankelijkheid partners

De Utrechtse woningmarkt is geen eiland. Wat er in Utrecht speelt is ook aan de hand in omliggende gemeenten of elders in het land. Daarnaast is de gemeente in belangrijke mate afhankelijk van landelijke wet- en regelgeving. Het Rijk pakt de afgelopen jaren meer regie op de volkshuisvesting met verschillende wetten, zoals de Wet Betaalbare Huur, Wet Goed Verhuurderschap en de ontwerp Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting. Hiermee zijn ook steeds meer instrumenten beschikbaar gekomen om excessen aan te pakken en de positie van huurders te verbeteren. De afgelopen jaren zijn deze instrumenten door ons ingezet. Daarom is, naast de samenwerking met onze partners in de stad, samenwerking op regionaal, provinciaal en landelijk niveau noodzakelijk. Om onze doelen te bereiken zetten we ook in op lobby richting het Rijk en Europa. Daarnaast zetten we in U10-verband in op het realiseren van de doelen uit de U10-woondeal. Dit omvat o.a. het realiseren van voldoende betaalbare woningen en het evenwichtig verdelen van aandachtsgroepen.

Woontop

Eind 2024 was de landelijke Woontop, georganiseerd door minister Keijzer (Volkshuisvesting & Ruimtelijke Ordening) met als doel om met diverse koepelorganisaties concrete afspraken te maken over versnelde realisatie van 100.000 woningen per jaar. Daarin zijn o.a. afspraken gemaakt over de norm van 2/3e betaalbaar in de nieuwbouw, versnelling van procedures en wegnemen van belemmerende regels (Programma STOER - Schrappen Tegenstrijdige en Overbodige Eisen en Regelgeving) en middelen die beschikbaar zijn voor woningbouw en ontsluiting van nieuwe woningen. De VNG heeft een disclaimer gemaakt dat gemeenten de Woontop-afspraken alleen kunnen uitvoeren, als afspraken met het kabinet in het voorjaar van 2025 hun bredere financiële positie substantieel verbeteren. Daarnaast zijn de afspraken over het verminderen en schrappen van regels (STOER) in strijd met de onlangs in werking getreden Omgevingswet, waarin gemeenten juist flexibiliteit geboden wordt om maatwerk te kunnen bieden, passend bij de lokale opgave. We doen in 2025 samen met de G4+Eindhoven onderzoek naar mogelijkheden voor meer harmonisatie en uniformering in het beleid gericht op versnelling van de productie.

Beleidsdocumenten die komen te vervallen en overgangsbepaling

Bij vaststelling van deze beleidsnota, komen de volgende beleidsdocumenten die zijn vastgesteld onder de omgevingsvisie te vervallen. Relevant beleid uit deze documenten is opgenomen in deze beleidsnota.

- Woonvisie Utrecht Beter in Balans (2019)
  Deze beleidsnota vervangt de woonvisie uit 2019. Relevant beleid uit de woonvisie is in deze beleidsnota bestendigd en waar nodig aangescherpt en aangevuld, om meer de regie te kunnen pakken op de beweging van woningmarkt naar volkshuisvesting.

Ook de volgende actieplannen zijn ingebed in deze nota:

- Actieplan Middenhuur (2017) en aangepaste voorwaarden middenhuur (2022)
- Actieplan Betaalbare koopwoningen (2021) en addendum actieplan betaalbare koop (2024)
- Actieplan Studentenhuisvesting 2023 – 2030 (2023)
- Actieplan Een (t)huis voor ouderen (2022)
- Actieplan Utrechtse wooncoöperaties (2021)
- Notitie Toekomst woonwagenlocaties Utrecht (2013)
- Plan van Aanpak Huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen (2019)

De aangepaste voorwaarden voor woningbouw uit deze nota gaan in na vaststelling van de beleidsnota door de gemeenteraad. Ze zijn van toepassing op alle projecten waarvoor op de ingangsdatum nog geen bestuurlijk document volgens het Utrecht Planproces Gebiedsontwikkeling (UPG) is vastgesteld, dan wel tenderprocedure is gestart of overeenkomst met ontwikkelaars is vastgesteld, waarin voorwaarden voor woningbouw zijn vastgelegd.

Participatie

Volgens de participatieleidraad en de Beleidsnota Samen Stad Maken is er bij het opstellen van deze beleidsnota samengewerkt met Utrechters. Deze participatie hebben we op niveau ‘raadplegen’ (participatieleidraad) en ‘peilen’ (beleidsnota Samen Stad Maken) uitgevoerd. Meningen, ervaringen en ideeën worden geïnventariseerd, maar zijn voor de gemeente niet bindend. De samenwerking met Utrechters is erop gericht om bij een brede groep meer gelijkwaardig het geluid te horen en inzichtelijk te maken voorafgaand aan de belangenafweging door college en raad.

Afbeelding: participatieproces

Werkbezoek Wenen

Van 13 tot en met 15 september 2023 hebben gemeenteraadsleden samen met de wethouder en twee woningcorporaties een werkbezoek gebracht aan Wenen om inspiratie op te doen op het gebied van volkshuisvesting. Wenen staat wereldwijd bekend als de meest leefbare stad van de wereld en kent een langjarige traditie op het gebied van volkshuisvesting. Op 12 december 2023 is tijdens een informele raadssessie met een groot deel van de deelnemers aan het werkbezoek gesproken over de inzichten en lessen voor Utrecht naar aanleiding van het werkbezoek.

Wenen laat zien dat voor een betaalbare en leefbare stad het volgende nodig is:

- **Actief grondbeleid en voldoende gemeentelijke middelen** voor betaalbaar wonen zijn een succesfactor om voldoende betaalbare woningen te realiseren. Met name op eigen grond heb je meer sturingsmogelijkheden die je kunt benutten.
- **Brede rol woningbouwcorporaties**: Het huisvesten en per complex mixen van een grote doelgroep is een succesfactor van Wenen. In Wenen maken huurwoningen hierdoor een groot aandeel van de woning-voorraad uit. De grote doelgroep en huursector zorgt voor minder private huur en matiging koopprijzen en goede leefbaarheid. Dit geeft ook mogelijkheden voor 'wooncarrières' in wooncomplexen.
- **Wooncoöperaties en samenleven**: In Wenen zijn veel wooncoöperaties actief. In veel gevallen wordt de ontwikkeling samen gedaan met ontwikkelaars. In de verschillende complexen en gebieden zijn gemeenschappelijke voorzieningen beschikbaar. Collectieve voorzieningen zorgen voor veel eigenaarschap. Daarnaast wordt er ingezet op 2 jaar community building bij elk nieuw complex (met inzet op gezamenlijke activiteiten en beheer van gezamenlijke ruimte) en zijn er gebouwbeheerders actief. Sociale controle wordt georganiseerd via 'commissies' en aanvragen van toegang tot de gemeenschappelijke ruimtes.
- **Kwaliteit van woningen**: Er is door de stad en *wohnfonds Wien* goed nagedacht over betaalbaarheidscategorieën, woningkwaliteit en plattegronden. SMART-flats bieden compacte appartementen (40-65 m^2) met veel functionaliteiten tegen een redelijke huur. Daarnaast wordt gestuurd op gezamenlijke faciliteiten (zoals een grote keuken, washok of klusruimte) en 'flexibele' indeling van appartementen door middel van schuifwanden.

Afbeelding links: SMART-flats (bron: Sonnwendviertel werkbezoek Wenen)

Afbeelding rechts: flexibele indeling (bron: Wohnfonds Wien: sonnwendviertelsubsidised living in a new urban district)

Trends en ontwikkelingen

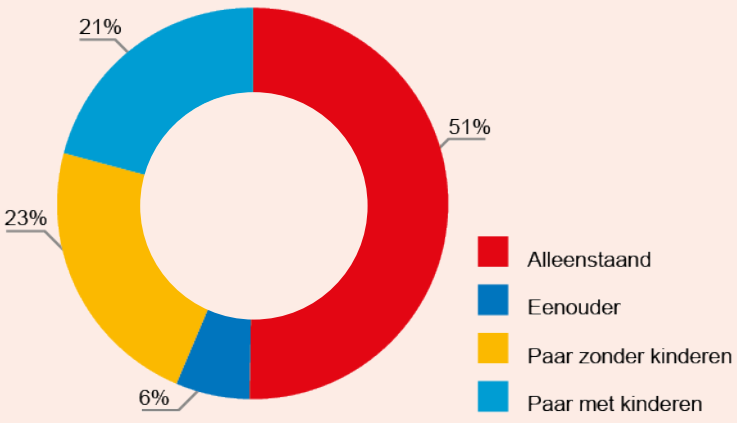
Demografische ontwikkelingen

Sterke inwonersgroei in Utrecht

Het aantal inwoners stijgt al jaren. Op 1 januari 2024 telde Utrecht 374.374 inwoners (bron: Utrecht Monitor). Utrecht passeert in 2029 de grens van 400.000 inwoners. In 2040 wonen er naar verwachting circa 473.000 mensen. Dat is een toename van bijna 100.000 inwoners (+26%); een groei van gemiddeld ruim 6.000 inwoners per jaar. Tot 2040 is in alle leeftijdsgroepen een toename te zien. De groep 65-plussers zal procentueel het sterkst groeien: van 11% in 2024 naar 13% in 2040 (bron: Utrecht Monitor). De vergrijzing in Utrecht gaat minder hard dan in de rest van het land. Landelijk ligt het aandeel 65-plussers nu al op 20%; daarmee is en blijft Utrecht naar verwachting een jonge stad. De toename komt met name door het ouder worden van de mensen die al in Utrecht wonen. Van de mensen die zich in Utrecht vestigen is slechts een zeer gering deel 65 jaar of ouder. De vergrijzing in Utrecht gaat minder hard dan in de rest van het land. Ook wat betreft het aantal huishoudens valt de komende decennia een sterke groei te verwachten. Met name het aantal alleenstaande huishoudens zal naar verwachting het sterkst toenemen. Dit hangt sterk samen met de vergrijzing (zie bijlage woonbehoefteonderzoek ABF Research).

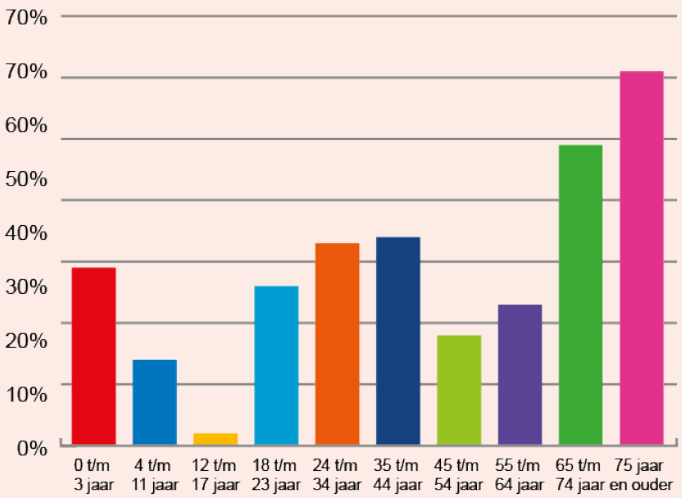
De groei van het aantal inwoners in Utrecht is het gevolg van natuurlijke aanwas (meer geboorte dan sterfte) en een vestigingsoverschot (meer vestiging dan vertrek). De natuurlijke aanwas in Utrecht is relatief hoog vergeleken met andere grote steden in Nederland. Veel studenten en starters op de arbeidsmarkt trekken naar Utrecht voor opleiding en werk. Na de eerste stappen in hun carrière gaan ze samenwonen en verhuizen velen – vaak in het kader van gezinsvorming – naar een ruimere woning in de regio Utrecht of daarbuiten. Dit noemen we de roltrapfunctie van de stad. Het CBS ziet daarbij al meerdere jaren een trend dat mensen steeds vaker de Randstad uit verhuizen, met name mensen van boven de dertig (bron: CBS). Dit zien we ook al langere tijd in Utrecht gebeuren. Onder andere gezinnen met kinderen verhuizen in grotere getale de stad uit dan dat ze naar Utrecht toe verhuizen. Een ruimere woning is voor velen financieel alleen haalbaar op woonplekken buiten de stad. Dat het niet voor iedereen mogelijk is om in Utrecht te wonen, zien we terug in de cijfers over verschillende inkomensgroepen in de stad.

Huishoudenssamenstelling Utrecht 2024

Bron: ABF research

Procentuele toename 2023 - 2040 naar leeftijdsklasse

Bron: Rapportage Wonen in Utrecht (2023)

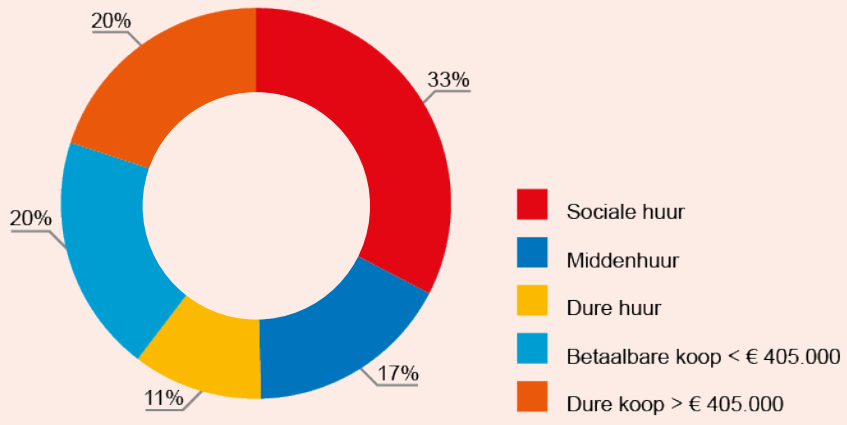
Meer hoge inkomensgroepen in de stad
Van de 19.900 huishoudens die er van 2011 tot 2022 in Utrecht bij kwamen, hadden 19.200 huishoudens (96%) een inkomen boven de hoge inkomensgrens (€ 72.000, prijspeil 2022). De groep middeninkomens nam in diezelfde periode in omvang iets toe, maar in aandeel af. De lage inkomensgroep nam zowel af in omvang als aandeel. De afname komt vooral voor rekening van huishoudens jonger dan 27 jaar. Verder zien we dat de verschuiving van huishoudens in de lage- en midden inkomensgroep naar de hoge inkomensgroep het meest zichtbaar is bij gezinnen met kinderen. Het gaat hierbij waarschijnlijk vooral om mensen die in Utrecht een gezin hebben gesticht en in de stad zijn blijven wonen.
In vergelijking met de andere G4-steden wonen in Utrecht meer huishoudens met een hoog inkomen en minder met een laag inkomen (bron: CBS).

Ontwikkelingen in het wonen

Groeiende woningbehoefte
De vraag naar woningen overstijgt al jaren het aanbod, daarnaast hebben mensen moeite om een woning te vinden die past bij hun financiële situatie, levensfase, gezinsgrootte en/of zorgbehoefte. De aanvullende woningbouwopgave van 2024 tot 2040 in de regio Utrecht (U10) is berekend op circa 105.000 woningen, waarvan ongeveer de helft in de gemeente Utrecht. Dat zijn zo'n 3.000 nieuwe zelfstandige woningen per jaar. De behoefte tot en met 2030 vraagt om een gemiddeld bouwtempo dat *hoger* ligt dan 3.000 woningen per jaar (zie bijlage woonbehoefteonderzoek ABF Research). Dit is in lijn met eerdere onderzoeken, zoals de cijfers uit de RSU 2040, hoewel de behoefte de afgelopen jaren enigszins is gestegen vanwege sterkere bevolkingsgroei in Nederland. Het bouwen van meer betaalbare woningen die kwalitatief goed zijn, staat echter onder druk. Redenen hiervoor zijn (markt) omstandigheden en het ontbreken van randvoorwaarden, zoals publieke investeringen, stikstof en netcongestie.

De vraag naar betaalbare woningen is groot. Door de gestegen koop- en huurprijzen is het met name voor lage en middeninkomens lastig of zelfs niet haalbaar geworden om een woonplek te vinden in de stad. Het onderzoek geeft aan dat het regionale bouwprogramma voor circa twee derde moet bestaan uit betaalbare woningen en voor de gemeente Utrecht 70% betaalbaar.

Consumentgericht bouwprogramma t/m 2040

Bron: ABF research

Ongeveer 75% van de behoefte wordt veroorzaakt door de groei van alleenstaanden en paren zonder kinderen. De overige 25% door gezinnen. Daarmee blijft er enerzijds behoefte aan kleinere woningen en grotere woningen voor gezinnen (zie bijlage woonbehoefteonderzoek ABF Research). De huidige harde plancapaciteit in de MPR 2024 komt op 61% betaalbaar (34% (zelfstandige) sociale huurwoningen, 17% middenhuur en 10% betaalbare koop). Aanvullend is het aandeel onzelfstandige studenteneenheden 4% van de harde plancapaciteit.

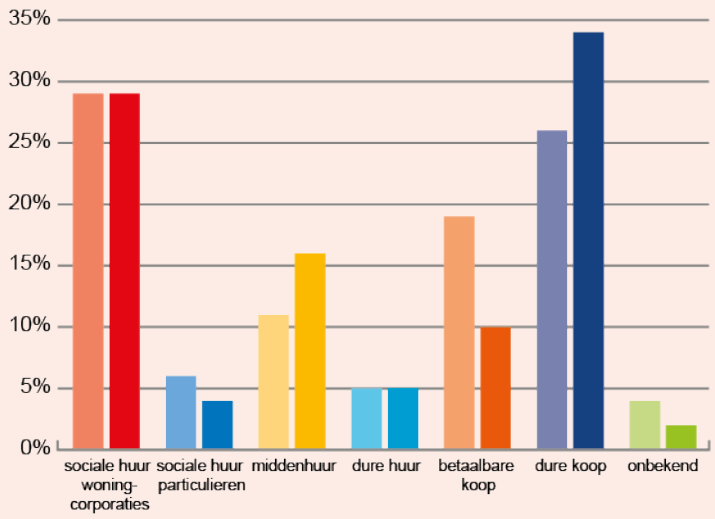
Passend wonen is moeilijker geworden

Door het woningtekort kunnen veel Utrechters niet doorstromen als hun woning niet langer past bij hun financiële situatie, levensfase, gezinsgrootte en/of zorgbehoefte. Ouderen blijven in (ruime) eengezinswoningen terwijl ze naar een gelijkvloers appartement zonder tuin willen, (groeiende) gezinnen zitten vast in te kleine starterswoningen en voor afgestudeerde studenten is er geen starterswoning beschikbaar. Ongeveer een vijfde (21%) geeft aan de woning te klein te vinden (bron: Monitor Leefbaarheid). We zien echter dat doorstromen in de praktijk niet gemakkelijk is. Met name ouderen verlaten niet snel hun eengezinswoning voor een woning die beter past bij hun levensfase en zijn het minst geneigd om te verhuizen (slechts 2% wil 'beslist wel' verhuizen). Daarnaast zien we dat huishoudens onder de 35 jaar juist het meest geneigd zijn om te verhuizen (22% wil 'beslist wel' verhuizen). Tot slot zien we in die cijfers dat het aandeel van verhuizingen naar huurwoningen van woningcorporaties vanaf 2012 is afgenomen van 42% naar 18% in 2018. Daarna stabiliseert dat aandeel zich. In die periode is het aandeel verhuizingen naar particuliere huurwoningen juist gestegen: van 26% in 2012 naar 49% in 2021 (bron: Rapportage Wonen in Utrecht 2023).
Een mogelijke verklaring hiervoor is dat men voor de particuliere huursector kiest als alternatief voor de koopsector, waar sprake is van flinke prijsstijgingen in deze periode.

Betaalbare categorieën nemen af

Utrecht telde op 1 januari 2024 167.123 woningen. Begin 2023 bestond de voorraad voor 44% uit koopwoningen en voor 54% uit huurwoningen. Het aandeel appartementen in de voorraad is 58% (2023); in 2018 was dat 56%.

Ontwikkelingen in de voorraad 2019 - 2023

Bron: Rapportage Wonen in Utrecht (2023)

We zien de volgende ontwikkelingen in de samenstelling van de Utrechtse woningvoorraad:

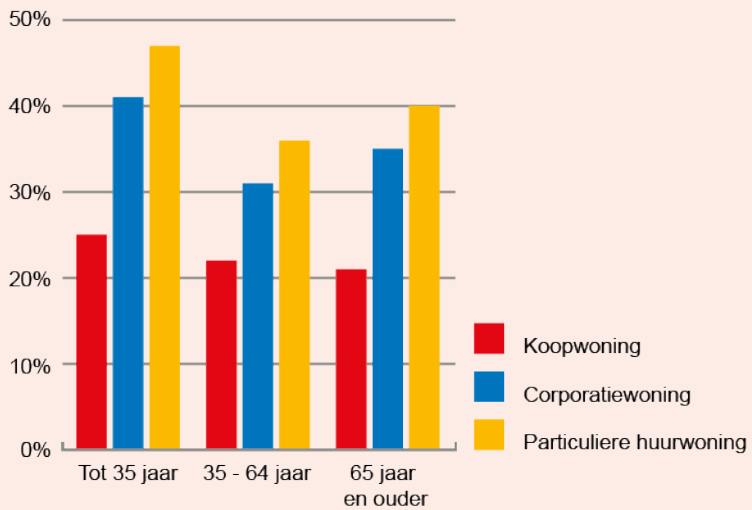
- Het aandeel **sociale huur** nam de afgelopen jaren af van 35% in 2019 naar 33% in 2023. Hierbinnen is het aandeel sociale huur van de woningcorporaties met 29% stabiel gebleven. De afname van het aandeel sociale huur betreft dus alleen het particuliere deel van de sociale huur.
- Het aandeel **middenhuur** (huurprijs € 808,06 tot € 1.126,90) nam toe van 11% in 2019 naar 16% in 2023. Een van de oorzaken hiervan is dat particuliere verhuurders hogere huren zijn gaan vragen en woningen die eerder onder sociale huur vielen, daardoor verschoven naar middenhuur. Ondanks deze toename, is de totale omvang van het middensegment (betaalbare koop + middenhuur) afgenomen van 30% in 2019 naar 26% in 2023. Dat komt door de afname in het aandeel betaalbare koop (WOZ lager dan € 405.000) van 19% in 2019 naar 10% in 2023.
- Het aandeel **dure koopwoningen** (WOZ hoger dan € 405.000) is gestegen van 29% in 2019 naar 34% in 2023. De gemiddelde koopsom per m^2 is toegenomen van € 3.875 in 2019 naar € 5.316 in 2023 (bron: Rapportage Wonen in Utrecht 2023).

We zien dat nieuwe woningen gemiddeld steeds kleiner worden in Utrecht. Appartementen worden sinds de eeuwwisseling gemiddeld steeds kleiner en eengezinswoningen steeds groter. Het gemiddelde woonoppervlak is 96 m^2 (bron: Rapportage Wonen in Utrecht 2023). Per 1 juli 2024 is de Wet betaalbare huur ingegaan. De effecten op de omvang van het middenhuursegment zijn nog niet te bepalen.

Hoogste woonlasten in particuliere huur

De betaalbaarheid van woonlasten wordt vaak uitgedrukt in de woonquote, die aangeeft welk deel van het inkomen besteed wordt aan de kosten van het wonen. De gemiddelde netto woonlasten (dat is inclusief bijkomende woonuitgaven, maar ook een eventuele hypotheekrenteaftrek en huursubsidie) per vierkante meter in Utrecht zijn het hoogst in de particuliere verhuur en deze zijn de laatste jaren gestegen. In algemene zin zien we de afgelopen jaren een dalende trend in de woonquote bij eigenaar-bewoners en een stijging of stabilisatie bij huurders. Jongeren en ouderen in de huursector zitten het vaakst boven de 30% woonquote, in de particuliere huursector is dit het hoogst. Bij koopwoningen is de woonquote gemiddeld lager dan 30% (bron: Rapportage Wonen in Utrecht 2023).

Gemiddelde woonquote naar leeftijdsgroep en eigendomsvorm

Bron: Rapportage Wonen in Utrecht (2023)

Groeiende druk op sociale huur
De gemiddelde wachttijd voor een sociale huurwoning is al langere tijd hetzelfde: 11 jaar. Diverse doelgroepen doen een beroep op dit aanbod. Ook de toenemende vraag naar huisvesting voor mensen in een kwetsbare positie en andere aandachtsgroepen maakt dat de druk toeneemt. De afgelopen jaren zijn er steeds meer voorrangsregels bijgekomen om tegemoet te komen aan specifieke doelgroepen. Ook neemt het aantal urgenties toe en dit blijft naar verwachting verder toenemen door de aanwijzing van verplichte urgentie-categorieën in het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting.

Het aantal actief woningzoekenden en het gemiddeld aantal reacties op een aangeboden sociale huurwoning stijgt, vooral bij de woningen die verloot worden. De kans dat jongeren – wanneer zij actief reageren op woningen die worden aangeboden op WoningNet – een sociale huurwoning krijgen toegewezen is erg klein; 1% voor mensen van 23 jaar en jonger en 3% voor mensen van 23 tot 34 jaar (zie Monitor Wonen). Dit komt doordat ze weinig inschrijftijd hebben opgebouwd. De slagingskans voor woningzoekenden van 65 jaar en ouder is 14%, terwijl zij veel minder actief reageren op woningen die worden aangeboden.

In 2023 kwamen per sociale huurwoning die via het lotingmodel op WoningNet werd aangeboden gemiddeld 1.936 reacties. Dat is een toename van 400 reacties ten opzichte van een jaar eerder. De reden voor deze stijging is dat minder woningen zijn aangeboden voor loting en dat er meer jongeren op reageerden. Dat lagere aanbod is het gevolg van een aanpassing in het lokale Utrechtse beleid. Het is ook een indicatie van de grote druk op het betaalbare deel van de woningmarkt; jongeren met weinig wachttijd zien dit als een van de weinige opties om een woning te bemachtigen (bron: Monitor Wonen en Rapportage Wonen in Utrecht 2023).

In het sociale segment zien we in toenemende mate een vraag naar woonplekken voor mensen in een kwetsbare positie en bijzondere doelgroepen. Deze toenemende vraag wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt doordat – zowel vanuit het Rijk als ook lokaal – wordt ingezet op het scheiden van wonen en zorg. Dat komt deels doordat het aandeel 65-plussers in Utrecht stijgt (bron: Utrecht Monitor). Van hen wordt verwacht dat zij langer thuis wonen. In juli 2022 is door het ministerie van VWS het Programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (de WOZO) gestart met de norm ‘zelf als het kan; thuis als het kan en digitaal als het kan’. Er is een grotere diversiteit onder de groep ouderen, in leeftijd, vitaliteit en wensen voor de woning en woonomgeving. Dit vraagt dan ook om een grotere diversiteit in woningen en woon(zorg)concepten, ook wanneer zij kwetsbaarder worden. Naast ouderen, zien we ook in de GGZ en maatschappelijke opvang / beschermd wonen het streven om mensen zo veel mogelijk de benodigde hulp aan huis te bieden. De taakstelling statushouders vormt een belangrijk deel van de vraag.

Verdelen van schaarse woonruimte
Het blijvende dilemma in tijden van schaarste is het evenwichtig verdelen van de beschikbare woonruimte. We moeten niet alleen keuzes maken in de verdeling tussen regulier woningzoekenden en mensen in een kwetsbare positie, maar ook *binnen* de groep van mensen in een kwetsbare positie. Het zijn pijnlijke keuzes; als we meer Utrechters in een kwetsbare positie huisvesten, verkleint dit de kans van regulier woningzoekenden die vanwege hun inkomen zijn aangewezen op dezelfde sociale huurwoning. En andersom worden de kansen voor inwoners in een kwetsbare positie kleiner en neemt de druk op zorginstellingen en opvang toe wanneer we meer regulier woningzoekenden huisvesten. Het is van belang om voor ogen te houden dat de vraag of iemand een 'regulier woningzoekende' is of niet, kan veranderen. Men kan bijvoorbeeld een baan verliezen of in een scheiding terecht komen, waardoor zijn/haar situatie kwetsbaarder kan worden. En omgekeerd.

Het woningtekort raakt iedereen die een woonplek nodig heeft, maar onvoldoende passende woonplekken voor mensen in een kwetsbare positie is een bron of versneller van veel problemen in het sociaal domein. Zonder woonplek is er geen goede basis om te werken aan herstel. Daarnaast zorgt het niet kunnen uitstromen uit opvang of instelling ervoor dat het leven van statushouders en andere mensen in een kwetsbare positie nog langer 'on hold' staat. Langdurig wachten kan juist leiden tot extra benodigde zorg, opvang, begeleiding en jeugdhulp, met alle financiële gevolgen voor de gemeente van dien.

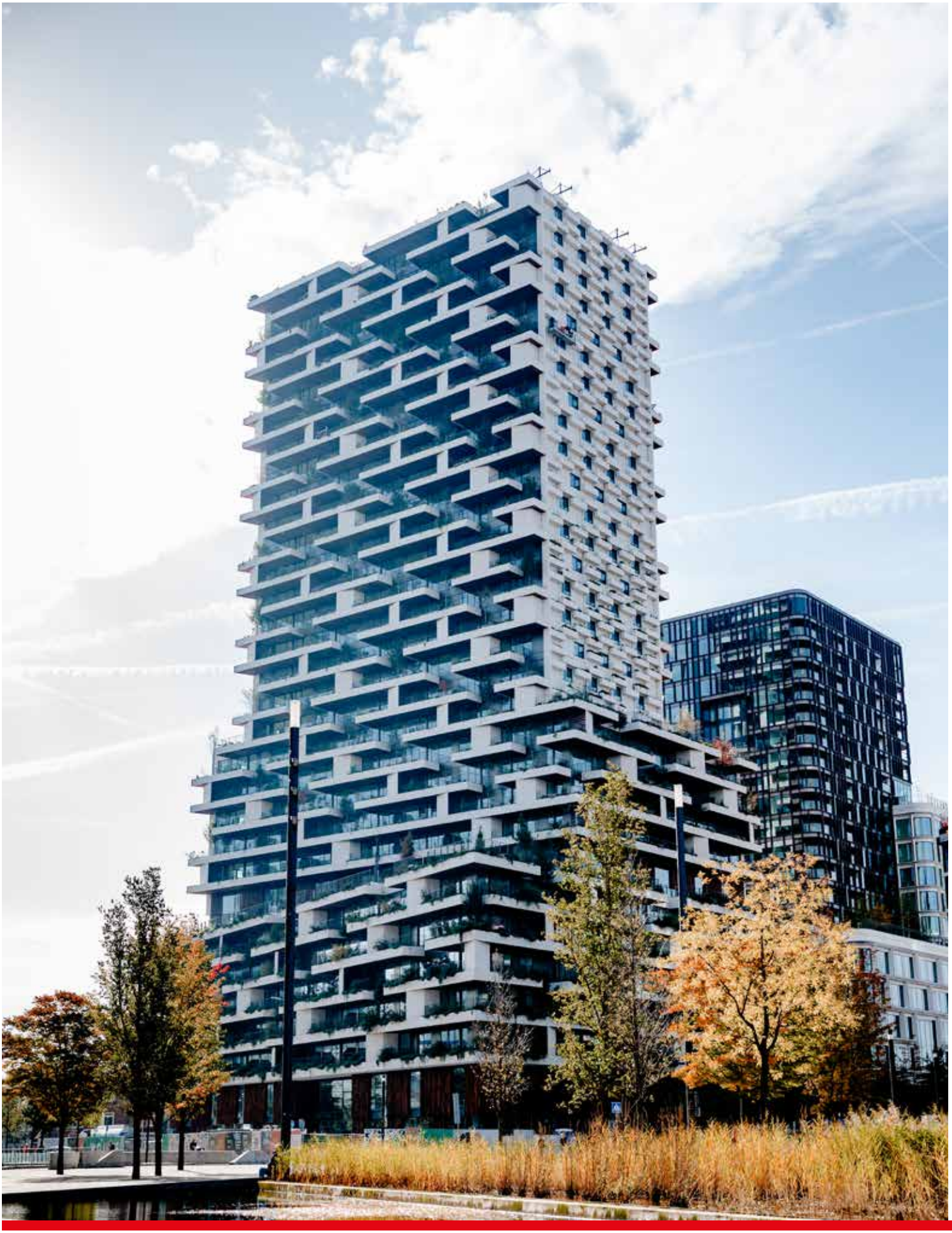

Positie middeninkomens moeilijker
De gemiddelde koopsom per vierkante meter steeg van € 3.875 in 2019 naar € 5.316 in 2023. De betaalbaarheid van bestaande koopwoningen verschilt sterk per wijk. Tussen 2009 en 2023 zien we de sterkste procentuele stijging in de wijken Leidsche Rijn en Vleuten - De Meern, Overvecht, Zuidwest en West. Dit betekent dat grotere betaalbare koopwoningen (woningen met een maximale verkoopprijs tot de betaalbaarheidsgrens van het Rijk, € 405.000 in 2025) voor middeninkomens steeds minder toegankelijk worden. Daardoor zijn ze aangewezen op het particuliere huursegment. In 2023 zien wij dat ook de huurprijzen in de vrije sector zijn gestegen. Net als bij de koopprijzen zien wij in de vrije huursector sterke verschillen per wijk. De binnenstad is het duurst en Leidsche Rijn heeft de laagste huurprijs per vierkante meter (bron: Rapportage Wonen in Utrecht 2023). Met de huidige krapte op de woningmarkt is de wens naar woonruimte zo groot dat huurders zich genoodzaakt kunnen voelen slecht verhuurderschap te accepteren, zoals onredelijke huurprijzen, discriminatie en intimidatie (bron: Handhavingsverslag).

Leefbaarheid en woontevredenheid
De meeste Utrechters zijn positief over hun woning, gemiddeld beoordelen zij de woning met een 7,4. Huiseigenaren zijn meer tevreden met hun woning dan huurders. 16% vindt dat de woning slecht onderhouden is. Dit is een stijging ten opzichte van 2021 (bron: Monitor Leefbaarheid). Vooral bij woningen in de bestaande voorraad voldoen niet alle woningen aan voorgenoemde randvoorwaarden. Het gaat om vocht en schimmel of loden leidingen, open verbrandingssystemen, afwezigheid van koolstofmonoxide- en rookmelders en gebreken aan de buitenzijde. Zaken die impact hebben op de gezondheid of veiligheid.

We krijgen signalen dat huurders soms te maken hebben met slecht verhuurderschap. Met de komst van de Wet goed verhuurderschap in 2023, handhaven we de norm voor goed verhuurderschap waarmee we misstanden in de huurmarkt kunnen aanpakken.
Mede doordat in het verleden veel woningen in het middensegment zijn opgekocht door investeerders, betalen veel huurders een te hoge huurprijs. Met dank aan de komst van de opkoopbescherming in 2022, zorgden we ervoor dat 60% van de woningen in de eerste vier jaar na aankoop niet zomaar verhuurd mag worden. Daarnaast hanteren we sinds 2020 bij nieuwbouw een zelfbewoningsplicht en anti-speculatiebeding voor betaalbare koopwoningen.

De woningbehoefte brengt ook een opgave met zich mee voor voldoende openbare ruimte met bijbehorende voorzieningen. We willen dat onze stad in balans groeit. Dit betekent dat daar waar Utrecht groeit door te verdichten, woonbuurten leefbaar blijven door onder andere voldoende groen en voorzieningen toe te voegen. Juist in een verdichtende stad zijn een kwalitatief hoogwaardige openbare ruimte en voorzieningenaanbod van belang. Leefbare woonbuurten worden ook gecreëerd door de diversiteit aan woonmilieus te behouden en versterken. Wij zien echter dat bepaalde wijken in de stad kampen met grootstedelijke problematiek zoals een relatief hoge werkloosheid en een relatief hoog aantal ondervonden veiligheidsdelicten. Dat vertaalt zich ook in verschillen tussen buurten en tussen groepen (bron: Scheidslijnenrapport).

A2. Doelstellingen

In aansluiting op de hiervoor genoemde ontwikkelingen, kent deze beleidsnota **drie doelstellingen voor de periode 2025–2030**. Met deze doelstellingen dragen we bij aan de langetermijndoelstelling ‘Ontwikkelen en wonen voor iedereen’ (Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen) en het bijbehorende programma uit de begroting. En draagt bij aan de visie op wonen die is ingebed in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU 2040).

Doelstelling 1

In 2030 maken meer mensen kans op het vinden van betaalbare woonruimte in Utrecht

Wij realiseren ons dat het de komende jaren niet gaat lukken om de schaarste substantieel terug te dringen. Wat wij wel kunnen doen is scherpere keuzes maken om de woning-voorraad kwantitatief en kwalitatief te laten groeien en zo goed mogelijk te benutten en behouden. Om zoveel mogelijk een stad voor iedereen te kunnen zijn, richten we ons primair op het toevoegen van betaalbare woonplekken voor mensen met lage en middeninkomens, mensen in een kwetsbare positie en mensen die geen dak boven het hoofd hebben. Voor hen zijn de gevolgen van de schaarste het grootst.

a. We houden **het bouwtempo van 3.000 zelfstandige woningen per jaar op peil**. Als we kansen zien om meer te bouwen, pakken we die omdat onderzoek laat zien dat de behoefte de komende jaren groter is. Tegelijkertijd leert de realiteit ons dat we geen garantie kunnen bieden op woningbouwaantallen. Daar waar Utrecht groeit door te verdichten, houden we de stad leefbaar door onder andere voldoende groen en voorzieningen toe te voegen.
b. De sociale huurvoorraad is de afgelopen jaren onvoldoende meegegroeid met de groei van de stad. Daarnaast is ook het middensegment gedaald. Om een stad voor iedereen te kunnen blijven, willen we dat de Utrechtse woningvoorraad in 2040 voor 60% bestaat uit betaalbare woningen (35% sociale huur en 25% middensegment). Om er in 2040 voor te zorgen dat er meer mensen zijn die kans maken op het vinden van een betaalbare woning, moeten we de komende jaren veel betaalbare woningen programmeren. **We streven naar een bouwprogramma dat voor 75% uit betaalbare woningen bestaat**.
c. **We werken samen met corporaties aan duurzame groei van de corporatie-voorraad.** Vanwege de langjarige maatschappelijke doelstelling en verbondenheid aan de stad, zien we hen als belangrijkste partij voor het realiseren van meer betaalbare woonruimte.
d. In het middensegment is er onvoldoende aanbod in zowel middenhuur als betaalbare koop. We **stimuleren de groei van het aantal woningen voor middeninkomens. De focus ligt daarbij op middenhuur** (streven is 25%) ten opzichte van betaalbare koop (10%), omdat we middenhuur langjarig kunnen borgen en het een brede groep middeninkomens bedient.
e. Er staan al **167.000 woningen in de stad**. We willen dat deze **beter worden benut**.

Doelstelling 2

In 2030 wonen meer Utrechters passend

De opgave is niet alleen om *meer* woonplekken te creëren, maar ook te zorgen dat meer Utrechters wonen in een huis dat *past* bij hun financiële situatie, levensfase, gezinsgrootte en/of zorgbehoefte.

a. Het blijvende dilemma in tijden van schaarste is het evenwichtig verdelen van de beschikbare woonruimte. We moeten niet alleen keuzes maken in de verdeling tussen regulier woningzoekenden en mensen in een kwetsbare positie, maar ook *binnen* groepen woningzoekenden en *binnen* de groep van mensen in een kwetsbare positie. Het zijn pijnlijke keuzes; als we meer Utrechters in een kwetsbare positie huisvesten, verkleint dit de kans van regulier woningzoekenden die vanwege hun inkomen zijn aangewezen op dezelfde sociale huurwoning. En andersom worden de kansen voor inwoners in een kwetsbare positie kleiner en neemt de druk op zorginstellingen en opvang toe wanneer we meer regulier woningzoekenden huisvesten. Doordat er de afgelopen jaren voorrangsregels zijn bijgekomen, is de slagingskans voor sommige groepen kleiner geworden. **We werken daarom aan een evenwichtige woonruimteverdeling van sociale huurwoningen**.
b. Het niet hebben van een passende woonplek is voor mensen in een kwetsbare positie het meest ingrijpend. Ook is het een bron of versneller van veel problemen in het sociaal domein. We sturen op voldoende huisvesting voor inwoners in een kwetsbare positie. Vanuit het leidende principe ‘ongelijk investeren voor gelijke kansen’ kiezen we ervoor om **extra aandacht te geven aan het realiseren van meer woonplekken voor deze mensen**. Ook als dit soms conflicteert met de woonwensen van andere woning-zoekenden.
c. We **stimuleren de ontwikkeling van passende woningen en woonconcepten voor specifieke aandachtsgroepen**, omdat zij (vaak) specifieke woonwensen hebben. Denk bijvoorbeeld aan ouderen, studenten, mensen met een beperking en mensen die graag meer zelf invulling willen geven aan de manier waarop zij willen wonen en samenleven.
d. Om te zorgen dat middeninkomens meer kans maken op het vinden van een betaalbare woning in de stad, zetten we in op het **toewijzen van betaalbare woningen aan middeninkomens**.
e. **We bevorderen doorstroming**. Met doorstroming dragen we bij aan zowel passend als betaalbaar wonen. We zien echter dat doorstromen in de praktijk niet gemakkelijk is. Om onze inwoners te stimuleren door te stromen naar een passende woning zetten we in op een samenhangend pakket van verschillende typen maatregelen.
f. **We bieden ruimte aan collectieve woonvormen**. Door de verbondenheid die de bewoners vaak voelen met elkaar en hun omgeving, draagt het stimuleren van collectieve wooninitiatieven bij aan de veerkracht van onze wijken.

Doelstelling 3

In 2030 wonen meer Utrechters prettig in hun huis en buurt

We willen dat iedereen in een woning woont waarvan de basis op orde is. Maar leefbaar wonen gaat over meer dan de woning. Het gaat ook om een prettige, gezonde en veilige woonomgeving met een gevarieerd woningaanbod voor verschillende huishoudens en inkomensgroepen. En waar ruimte is voor gemeenschapsvorming en ontmoeting.
We willen dus – naast de woning op orde – dat Utrechtse woonbuurten leefbaar zijn en blijven.

a. **We zorgen voor een betere positie voor huurders en woningzoekenden** door op te treden tegen misstanden, door te handhaven op betaalbare huur en door de stem van de woningzoekende te horen.
b. Met verschillende acties versterken we de kwaliteit, leefbaarheid en gemeenschapskracht van de stad. **Zo werken we aan gemengde en leefbare wijken.** Dit doen we onder andere door de diversiteit aan woonmilieus te behouden en te versterken. Daarmee dragen we bij aan Utrecht als ongedeelde stad.
c. **We werken aan toekomstbestendige woningen** door eraan bij te dragen dat ze veilig, gezond en duurzaam/energie-efficiënt zijn. Met name bij woningen in de bestaande voorraad voldoen niet alle woningen aan deze randvoorwaarden.
d. **We verbeteren onze informatievoorziening voor inwoners**, zodat zij beter weten waar ze het aanbod van betaalbare woningen kunnen vinden, wat hun rechten zijn als huurder of hoe het systeem van woonruimteverdeling werkt. Inwoners zien bij de gemeente door de bomen het bos niet meer vanwege de vele loketten.

Leidende principes

In ons beleid hanteren we een aantal leidende principes:

1. **Ongelijk investeren voor gelijke kansen**
   In ons beleid houden we rekening met iedereen, maar kiezen ervoor om extra ons best te doen voor díe groepen mensen die zonder hulp eigenlijk niet aan een woning komen en die de gevolgen van het woningtekort het hardst voelen: mensen die momenteel geen dak boven het hoofd hebben, mensen met lagere inkomens en mensen in een kwetsbare positie. Want iedereen heeft evenveel recht op een woonplek. Dat doen we niet alleen omdat de gevolgen van het niet hebben van een dak boven het hoofd voor deze mensen extra ingrijpend zijn, maar ook omdat we simpelweg niet alles voor iedereen kunnen doen. Ruimte en middelen zijn schaars.

2. **De beweging van woningmarkt naar volkshuisvesting lukt alleen als we er samen voor gaan**
   Hoewel we ambitieus zijn op het gebied van wonen, zien we dat de beweging van woningmarkt naar volkshuisvesting tijd nodig heeft en dat we daar al onze partners voor nodig hebben. Als gemeente hebben we beperkte invloed op mogelijke veranderingen op het gebied van wonen. Samenwerken is daarom een belangrijke voorwaarde. Niet alleen met partners in de stad, maar ook met woningzoekenden. Als gemeente stellen we kaders voor samenwerking en sturen daar samen op.

3. **Ruimte om te onderzoeken en te experimenteren**
   Met de schaarste in het woningaanbod, is het van belang dat we op zoveel mogelijk manieren proberen om meer woonplekken te realiseren. We willen daarom ruimte bieden om te kunnen onderzoeken en experimenteren. Ruimte om nieuwe concepten, initiatieven, samenwerkingsvormen en effectieve oplossingen te verkennen en om pilots uit te zetten.

4. **We werken wijkgericht**
   Utrecht is een stad met een grote diversiteit aan woonmilieus die de gemeente wil behouden en versterken. Ook de veelkleurigheid van Utrecht koestert de gemeente; wijken en bewoners mogen (blijven) verschillen en hun eigen identiteit hebben. Zolang er maar sprake blijft van gelijke kansen voor iedereen en segregatie en sociale en ruimtelijke barrières zoveel mogelijk worden voorkomen. Dat betekent dat we wijkgericht willen sturen op onze opgaven.

B Opgave

B1. Opgave

Doelstelling 1

In 2030 maken meer mensen kans op het vinden van betaalbare woonruimte in Utrecht

Zo werken we aan deze doelstelling:

A. We houden het bouwtempo van 3.000 zelfstandige woningen per jaar op peil.
B. Nieuwe woningen moeten vooral betaalbaar zijn.
C. We werken met corporaties aan duurzame groei van de corporatievoorraad.
D. We stimuleren de groei van het aantal woningen voor middeninkomens.
E. We benutten de bestaande woningvoorraad beter.

A. We houden het bouwtempo van 3.000 woningen per jaar op peil

In de regionale U10-woondeal maakten U10-gemeenten afspraken met het Rijk, de provincie en woningbouwcorporaties over het toevoegen van 61.000 woningen in de regio Utrecht van 2022 tot en met 2030, waarvan ruim 33.000 woningen in de gemeente Utrecht. Van 2020 tot 2024 zijn in Utrecht circa 12.000 woningen opgeleverd, gemiddeld zo'n 3.000 woningen per jaar. Om het woningtekort in te lopen, blijven we ons maximaal inzetten om dit bouwtempo minimaal op peil te houden. Als we kansen zien om meer te bouwen, pakken we die omdat onderzoek laat zien dat de behoefte de komende jaren groter is. Tegelijkertijd leert de realiteit ons dat we geen garantie kunnen bieden op woningbouwaantallen. Een ander belangrijk aandachtspunt, zoals ook gesteld in de RSU, is dat woningaantallen altijd een ruimtelijk effect hebben en dat we willen dat onze stad in balans groeit. Dit betekent dat daar waar Utrecht groeit door te verdichten, de stad leefbaar blijft door onder andere voldoende groen en voorzieningen toe te voegen. Juist in een verdichtende stad zijn een kwalitatief hoogwaardige openbare ruimte en voorzieningenaanbod van belang. Zo kan Utrecht een aantrekkelijke stad blijven om te wonen, werken en verblijven. In de RSU hebben we kwantitatieve uitgangspunten hiervoor opgenomen.

- **Door te werken aan een goed gevulde planvoorraad**: Om het bouwtempo van 3.000 woningen per jaar ook op termijn goed op peil te houden, is een continue stroom aan nieuwe plannen en vastgestelde (omgevings)plannen noodzakelijk. In 2024 is het Utrechts Planproces Gebiedsontwikkeling (UPG) aangepast om bij te dragen aan versnelling van woningbouwplannen. Tot en met 2030 is de planvoorraad voldoende gevuld. De kaart op bladzijde 33 geeft de harde plancapaciteit in Utrecht weer. Voor de lange termijn moeten plannen worden toegevoegd en op tijd 'hard' worden gemaakt. We werken ruimtelijk beleid uit, zodat we voldoende planvoorraad hebben om 3.000 woningen per jaar mogelijk te maken. We blijven streven naar 130% planvoorraad ten opzichte van de behoefte. De planvoorraad monitoren we via het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR). Om voldoende zicht te houden op gerealiseerde woningen, maken we jaarlijks een overzicht van opgeleverde woningen en segmentering.

- **Door afgewogen actief grondbeleid te voeren**: Met de beleidsnota Grondbeleid 2024 is een koerswijziging ingezet naar afgewogen actief grondbeleid. De koerswijziging betekent eerder en vaker inzet van actief instrumentarium binnen de gereedschapskist van het grondbeleid. Meer dan in het verleden voeren we dit beleid, als dat helpt om de bouw van betaalbare woningen te faciliteren en het bijdraagt aan de brede doelstelling van de RSU 2040. Voorbeelden van instrumenten zijn het doen van minnelijke anticiperende en strategische verwervingen en het (eerder) vestigen van voorkeursrechten. Daarnaast blijven we lobbyen bij het Rijk om de gereedschapskist verder aan te vullen en betaalbare woningbouw te versnellen. Dat gaat bijvoorbeeld om een bouwplicht, planbatenheffing en wijziging van de inbrengwaarde (bron: beleidsnota Grondbeleid 2024).

- **Door te blijven samenwerken**: Als gemeente bouwen we niet zelf. Een goede samenwerking met partijen die woningen bouwen – woningcorporaties, ontwikkelaars, beleggers en bouwers – is dan ook essentieel om de woningbouw in Utrecht én in de regio op gang te houden. De woningmarkt is in Utrecht verbonden met omliggende gemeenten en provincies. Als stad zetten we in op regionale afstemming en afspraken in U10- en provinciaal verband. Samen willen we zorgen voor een passend en betaalbaar woningaanbod in de gehele regio. Dit streven hebben wij vastgelegd in de gezamenlijke U10-woondeal en Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP).

  We zetten de samenwerking met het Rijk, de regio, provincie, woningcorporaties en marktpartijen uit de U10-woondeal 2023 dan ook voort. Dat doen we onder andere in netwerken zoals het DNU, de regionale woondeal-realisatietafel en het landelijke Holland Metropole netwerk. We maken afspraken over de woningbouw in de regio, monitoren de voortgang en lossen met elkaar issues op die het bouwtempo belemmeren, zoals beperkte financiële middelen vanuit het Rijk, beperkte ambtelijke capaciteit bij gemeenten, lange procedures van de Raad van State, netcongestie, en tegenstrijdige regelgeving bij Rijk en provincie.

- Daarnaast zijn er arbeidskrachten nodig om woningen te bouwen en om bestaande woningen te verduurzamen of aan te passen. Met de Beleidsnota Arbeidsmarkt zet de gemeente in op een weerbare en wendbare Utrechtse arbeidsmarkt, om maatschappelijke transities te realiseren. Dit beleid richt zich op díe sectoren, die cruciaal zijn voor het realiseren hiervan, zoals bouw, techniek, energietransitie en circulair.

  Ook houden we vast aan de principes voor samenwerking die wij met onze partners in 2019 hebben vastgelegd in het Stadsakkoord Wonen.

Samenwerking met partners in de stad

In het Stadsakkoord Wonen uit 2019 hebben we de principes voor samenwerking met marktpartijen vastgelegd. Aan deze principes houden we vast:

1. We streven naar afspraken die een zo concreet mogelijke bijdrage leveren aan een woningmarkt in balans en gezond stedelijk leven voor iedereen.
2. We gaan uit van wederkerigheid: we hebben elkaar nodig om de afspraken te realiseren. Iedere partner levert een bij hem/haar passende en actieve bijdrage.
3. We zijn transparant in onze belangen en uitgangspunten en hebben respect voor elkaars rol, bevoegdheden en financiële mogelijkheden.
4. We gaan onconventioneler en creatiever samenwerken en staan open voor pilots. Hierbij mogen we fouten maken. We evalueren en delen onze ervaringen. We focussen niet alleen op de grote opgaven, maar hebben ook oog voor de kleinere projecten. Deze kunnen als voorbeeld of pilot dienen voor grotere ontwikkelingen.
5. We werken samen met bewoners vanaf de start van het project. Hierbij sluiten we aan bij de vernieuwing van het participatiebeleid.
6. Onze samenwerking is niet vrijblijvend, we houden ons aan de afspraken en spreken elkaar aan als dit niet zo is.

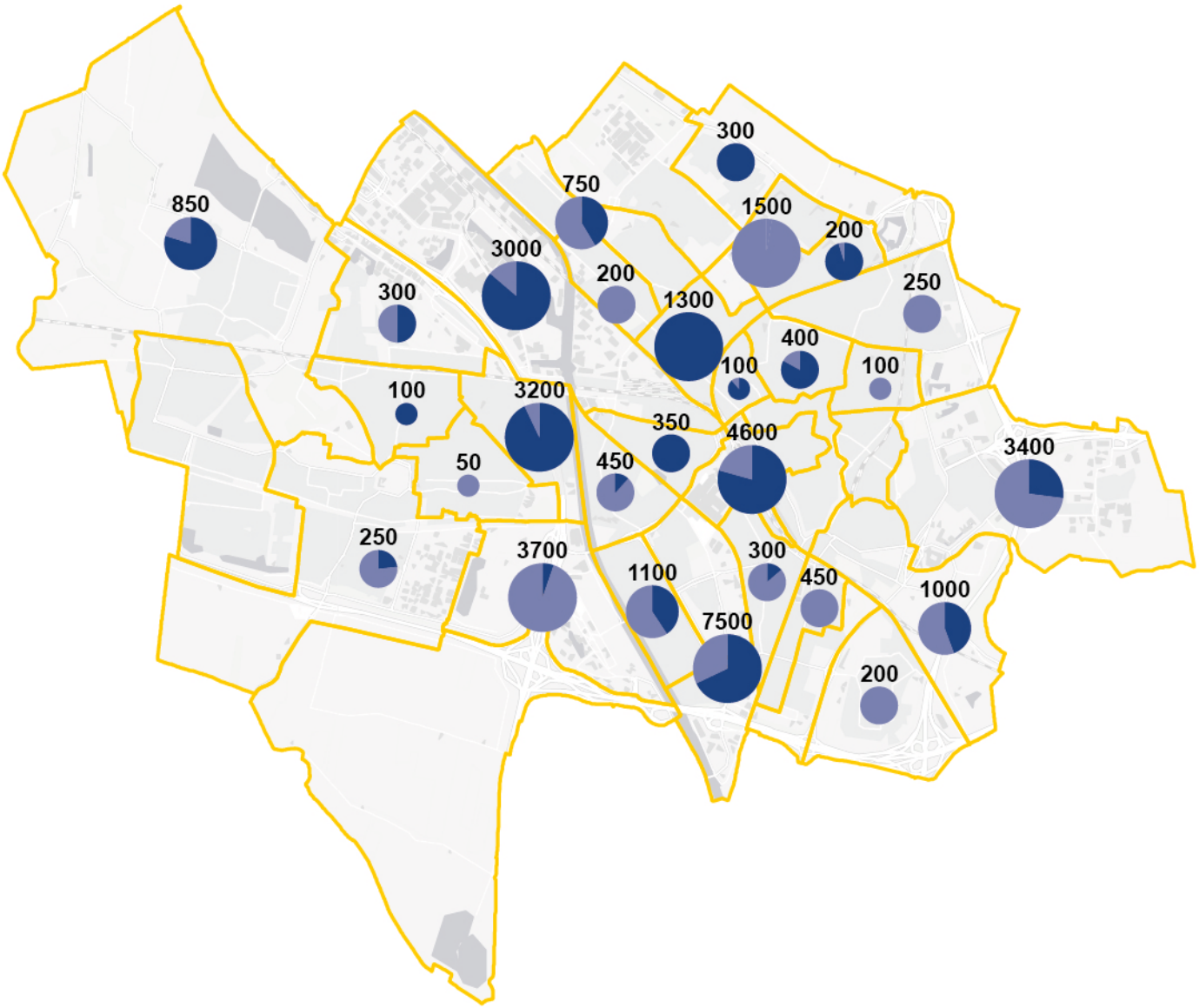
Ondanks de verschillende wensen en belangen die partijen in een project hebben, gaan we voor de gezamenlijke opgave en doen wat nodig is om vertraging te voorkomen. We hechten belang aan helderheid in de niveaus waarop wij effectief kunnen escaleren binnen de verschillende organisaties. Medewerkers werken met mandaat (politieke besluitvorming valt hier buiten). Escalaties en uitloop in de vastgestelde planning kaarten we samen aan. Wij zorgen er dan direct voor dat er tijd vrijgemaakt wordt voor overleg. Betrokken partijen moeten het initiatief kunnen nemen om te escaleren en stellen elkaar daarvan op de hoogte. We werken zo veel mogelijk met dezelfde/vaste teams. We hanteren vier escalatieniveaus:

1. Projectmanager markt – Projectmanager gemeente
2. Afdelingsmanager markt – Gebiedscoördinator gemeente
3. Directeur markt – Hoofd gebiedsontwikkeling gemeente / Directeur gebiedsontwikkeling gemeente
4. Directeur markt – Wethouder

- **Door van tijdelijk naar versneld te gaan:** In 2024 hebben we 471 tijdelijke woningen in de sociale sector opgeleverd op de locaties aan de Pagelaan, ‘t Goylaan en het Befu-terrein. Daarnaast zijn er nog 612 tijdelijke woningen in ontwikkeling op de locaties Tussen de Rails en Wetering Zuid en hebben we nog drie locaties in de planvorming. Daarmee verwachten we in de periode 2024-2027 in totaal circa 1.500 tijdelijke woningen te realiseren. Geschikte doelgroepen voor deze woningen zijn onder andere jongeren, studenten en aandachtsgroepen. De locaties in Utrecht waar tijdelijk wonen mogelijk is, hebben we dan benut. We schakelen daarom over van tijdelijke naar permanente woningbouw. De lessen uit tijdelijk wonen nemen we mee om permanente nieuwbouw te versnellen. In 2025 zal hiervoor een pilot worden uitgewerkt. Denk hierbij aan modulair bouwen, minimale eisen, kwaliteitsniveau en de samenwerking met partijen. Waar zich echter kansen voor tijdelijke woningen – op kleine schaal en/of in bestaand vastgoed – voordoen, bekijken we of maatwerk mogelijk is. Daarbij heeft het onze voorkeur om op deze locaties woningen van permanente kwaliteit te realiseren samen met de woningcorporaties.

Plancapaciteit

Plancapaciteit

- Hard conform ABF definitie
- Aanvullend hard conform definitie gemeente Utrecht

Hoeveelheid woningen

>1200

50

Toelichting

Genoemde aantallen zijn afgerond en veelal een optelling van verschillende deelontwikkelingen in dezelfde buurt. Niet alle plannen zijn genoemd. Een aantal kleinere plannen zijn wegelaten vanwege de leesbaarheid. De zachte potentiële plancapaciteit tot 2040 is niet weergegeven. Deze bedraagt in 2025 tussen 20.000 – 30.000 woningen. Een actueel overzicht van de totale plancapaciteit wordt bijgehouden via het Meerjaren Perspectief Ruimte.

B. Nieuwe woningen moeten vooral betaalbaar zijn

De sociale huurvoorraad is de afgelopen jaren onvoldoende meegegroeid met de groei van de stad. Daarnaast is ook het middensegment gekrompen. Om een stad voor iedereen te kunnen zijn, bestendigen we de ambitie om de Utrechtse woningvoorraad in 2040 voor 60% uit betaalbare woningen (35% sociale huur + 25% middensegment) te laten bestaan. Dit is een ambitieus doel, waarmee we bijdragen aan een gemengde woningvoorraad en Utrecht als ongedeelde stad. We moeten daarom de komende jaren veel betaalbare woningen programmeren.

- **Door te streven naar 75% betaalbare woningen in de nieuwbouw**:
  Om het doel van 60% betaalbare woningen in 2040 te halen, blijven we de komende jaren in bouwprojecten naar een bouwprogramma streven dat voor 75% bestaat uit betaalbare woningen (40% sociale huur + 35% middensegment).
  Binnen de 35% middensegment streven we naar *minimaal* 25% middenhuur en *maximaal* 10% betaalbare koop in de stadsbrede bouwprogrammering.

- **Door wijkgericht flexibiliteit te bieden, met heldere ondergrenzen**:
  We realiseren ons dat het hanteren van hoge ambities door de huidige marktomstandigheden niet altijd makkelijk is. We hebben in de Utrechtse Aanpak gezien dat specifieke maatregelen per project kunnen helpen bij het hooghouden van het bouwtempo. Om meer helderheid te geven over hoe die maatregelen ingezet kunnen worden, gaan we de Utrechtse Aanpak doorontwikkelen naar een instrument dat hierop antwoord moet geven aan de voorkant van het gebiedsontwikkelingsproces. Dit vraagt iets van álle beleidsterreinen, en kunnen we niet uitsluitend vanuit het woonbeleid oplossen. We willen toewerken naar een situatie waar naast een beleidsambitie ook helder een ondergrens is geformuleerd. Dit in samenhang met de Nota van Uitgangspunten (NvU) uit het Utrechts Planproces Gebiedsontwikkeling (UPG) waarin de integrale afweging aan de voorkant wordt gemaakt per locatie.

- **Door een afwegingskader voor betaalbaar wonen te introduceren**:
  We streven naar 75% betaalbaarheid in de bouwprogramma's. Dat is de basis. Om zo veel mogelijk betaalbare woningen van voldoende kwaliteit te realiseren in het tempo waar we naar streven, zetten we in deze beleidsnota een eerste stap om af te kunnen wijken van deze ambitie met een 'afwegingskader betaalbaar wonen'.
  Het afwegingskader geeft helderheid over de mogelijkheden om af te wijken van betaalbaarheidseisen aan het woonprogramma (het afwegingskader is opgenomen in het hoofdstuk Wijkgericht werken). Waar mogelijk compenseren we dat bij andere projecten. Om een goede basiskwaliteit te borgen, hanteren we ondergrenzen voor betaalbaarheid en oppervlaktes. De realiteit zal zijn dat er regelmatig afgeweken zal worden met dit kader. Het heeft onze voorkeur dat dit dan weloverwogen aan de voorkant van een ontwikkeling gebeurt, in plaats van aan het einde. Aan de start van het project kunnen we bij afwijken beter een basiskwaliteit in het woonprogramma borgen. We respecteren bestaande afspraken. Het afwegingskader geldt voor nieuwe projecten waar nog geen bestuurlijke afspraak over is gemaakt. We onderzoeken in 2025 of een vereveningsfonds een plek kan krijgen in het afwegingskader zodat we voortgang kunnen houden in projecten, maar ook de ambitie van voldoende betaalbare woningen kunnen realiseren. Een vereveningsfonds maakt het mogelijk dat projecten tot 60 woningen die niet kunnen voldoen aan de betaalbaarheidseisen, financieel bijdragen aan betaalbare woningbouw elders in de stad. Implementatie is afhankelijk van het onderzoek en nadere besluitvorming.

- **Door te streven naar een passend en betaalbaar woningaanbod in de hele regio**: De woningmarkt is in Utrecht verbonden met omliggende gemeenten en provincies. Als stad zetten we in op regionale afstemming en afspraken in U10- en provinciaal verband. Het streven naar een passend en betaalbaar woningaanbod in de hele regio hebben wij vastgelegd in de gezamenlijke de U10-woondeal en Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP). Alle gemeenten hebben in 2024 bekrachtigd dat er gestreefd wordt naar 30% sociale huurwoningen in de voorraad en 2/3e betaalbaarheid in de nieuwbouw-productie. Jaarlijks bespreken we met de gemeenten de voortgang en delen we kennis om betaalbare woningbouw te versnellen en op elkaar af te stemmen. Met de Wet versterking regie volkshuisvesting gaan het Rijk en provincies sturen op betaalbaarheid, zowel op regionaal als gemeentelijk niveau. Afhankelijk van de definitieve wet, het bijbehorende Besluit kwaliteit leefomgeving en de regionale afstemming over betaalbaarheid, wordt bepaald of lokale betaalbaarheidspercentages aangepast moeten worden.

C. We werken met corporaties aan duurzame groei van de corporatievoorraad

Vanwege de langjarige maatschappelijke doelstelling en verbondenheid aan de stad, zien we corporaties als belangrijkste partij voor het realiseren van meer betaalbare woonruimte. Ons uitgangspunt is daarom: sociale huur is corporatiehuur. Een belangrijke opgave, want de voorraad sociale huurwoningen is de afgelopen jaren niet meegegroeid met de stijgende vraag. In 2023 was 33% van de totale woningvoorraad sociale huur: 29% corporatiebezit en 4% particuliere sociale huur. Wij willen dat in 2040 35% van de woningvoorraad uit sociale huur bestaat, waarvan minstens 70% tot de kernvoorraad behoort.

- **Door corporaties meer in positie te brengen**: We willen corporaties nog meer in positie brengen om meer betaalbare woonruimte in Utrecht te kunnen realiseren en wederkerige afspraken maken om dit te doen. We gebruiken hiervoor de samenwerkingsafspraken, maar sluiten ook een nieuw akkoord waarin we vastleggen hoe we samen zorgen voor meer woningen. Bij eigen grondposities betekent dit dat we in samenwerking met corporaties de planontwikkeling vormgeven. Bij woningbouwontwikkelingen op gronden in bezit van derden streven we ernaar dit uitgangspunt in overeenkomsten vast te leggen. Bij deze projecten verwachten we van projectontwikkelaars dat zij in een vroeg stadium een intentieovereenkomst sluiten met een corporatie over de verhuur van sociale huurwoningen. Alleen als een woningcorporatie de woningen bij een woningbouwproject echt niet kan of wil exploiteren, staan we een uitzondering toe. We maken dan wel afspraken met de ontwikkelende partij over een minimale kwaliteit van de woning en de instand-houdingstermijn. Ook gaan we met de ontwikkelende partij in gesprek over de te huisvesten doelgroep en sturen we op minimaal 70% kernvoorraad in de plannen. Wat betreft de instandhoudingstermijn, sluiten we ons aan bij de definitie voor sociale huur die door het Rijk wordt vastgelegd, waarin is bepaald dat de instandhoudingstermijn minimaal 25 jaar is. Voor wat betreft de woningkwaliteit hanteren we voor sociale huurwoningen met een huur boven de aftoppingsgrenzen een minimumoppervlak van 50 m^2 GBO. In bestaand hoogstedelijk gebied geldt een eis van minimaal 40 m^2 GBO. Voor sociale huurwoningen tot de aftoppingsgrenzen geldt geen minimumeis van de oppervlakte, maar bekijken we per project wat er vanuit de doelgroep passend is.

- **Door afspraken te maken over de netto groei van de sociale voorraad**:
  We spreken een jaarlijkse netto groei af met de corporaties. Een afspraak die een substantiële bijdrage levert aan onze ambitie, maar tegelijkertijd ook realistisch is. De jaarlijkse voorraad sociale huurwoningen fluctueert in de opleveringen en de onttrekkingen. Om netto groei te realiseren is het van belang dat we niet alleen kijken naar het huidige jaar, maar daar sturen waar we impact kunnen maken. Daarom bepalen we deze netto groei jaarlijks met de corporaties op basis van meerjarige verwachtingen. We maken ook onderscheid tussen woningtypologie en segmentering binnen de sociale voorraad. Dat kan concreet betekenen dat een toename in het aanbod van woonplekken voor studenten geen automatische compensatie is voor een afname in het andere deel van de sociale voorraad. Wanneer meer dan het gezamenlijk afgesproken jaardoel van de netto groei in het afgelopen jaar is behaald, bieden wij de corporaties meer ruimte voor verkoop en liberalisatie in het gesprek over het jaardoel voor het nieuwe jaar. Bij dat gesprek betrekken we ook de prognoses voor toevoegingen en onttrekkingen voor dat komende jaar. Als het gestelde jaardoel in het afgelopen jaar *niet* is gerealiseerd *en/of* als de prognoses voor de komende periode niet op een gewenste groei

duiden, zullen we in het volgende jaar scherper omgaan met het behoud van de sociale voorraad. Dat kan betekenen: tijdelijk geen (of minder) liberalisering, verkoop of minder sloop. Aandachtspunt daarbij is dat sloop in de meeste gevallen een voorloper is van verdichting. In een jaar minder sloop toestaan kan betekenen dat er in een later stadium een stuk productie wegvalt, dat heeft weer invloed op de netto groei. Dit wordt meegenomen in de afweging.

- **Door corporaties te stimuleren meer te doen in de middenhuur**:
  Naast de nadrukkelijke voorkeur dat sociale huur door corporaties wordt ontwikkeld, zien we in de toekomst ook kansen voor corporaties om meer te doen in de middenhuur. Het Rijk heeft samen met andere landen de Europese Commissie verzocht om de staatssteunregels voor betaalbare woningen aan te passen. Wanneer de randvoorwaarden op orde zijn, maken we met corporaties afspraken over het oppakken van een deel van de (lage) middenhuur. Tot die tijd stimuleren we corporaties hun vrije toewijzingsruimte met name op grotere huishoudens met een laag middeninkomen te richten. Daarnaast kijken we met corporaties of ze nu al middenhuurwoningen kunnen realiseren, mits zij de financiële capaciteit hebben. Samen met anderen blijven we lobbyen bij het Rijk en/of de Europese Commissie voor geborgde leningen voor niet-DAEB investeringen in de middenhuur

- **Door met corporaties samen te werken**: Onderzoeken laten zien dat het duurzame prestatiemodel van corporaties onder druk staat (bron: onderzoek ORTEC, 2023). Dit betekent dat corporaties op de langere termijn onvoldoende middelen hebben om de volledige opgave in onze stad te financieren. We werken daarom met corporaties samen om de totale opgave zo efficiënt mogelijk te realiseren en maken hier afspraken over. Daarnaast blijven we bij het Rijk lobbyen voor meer investeringscapaciteit voor corporaties zodat meer woningen gerealiseerd en behouden kunnen worden. Met name het afschaffen van de Vennootschapsbelasting, ATAD-regelgeving en het verhogen van het borgingsplafond kan corporaties in de toekomst financiële ruimte geven.

D. We stimuleren de groei van het aantal woningen voor middeninkomens

In het middensegment is er onvoldoende aanbod in zowel middenhuur als betaalbare koop. We zien dat mensen met een middeninkomen, ondanks de komst van de Wet betaalbare huur, nog steeds moeite hebben met het vinden van een betaalbare woning. Met name huishoudens met een middeninkomen die behoefte hebben aan meer ruimte (zoals gezinnen), dreigen buiten de boot te vallen door de Wet betaalbare huur.

Wet betaalbare huur in relatie tot maximale hoogte van huurprijzen

Sinds eind 2017 hebben we het Actieplan middenhuur gebruikt om te sturen op de prijs en oppervlakte van middenhuurwoningen. Belangrijk onderdeel hiervan is een tabel per zone met m^2 en de maximale huurprijs die bij elk metrage mag worden gevraagd. Dit gaf een belangrijke prikkel aan ontwikkelaars om groter te bouwen. Met de Wet betaalbare huur wordt de gereguleerde huur uitgebreid naar huurwoningen in het middensegment. Dit betekent onder andere: woningen met ten minste 144 en maximaal 186 woningwaarderingsstelsel (WWS-)punten behoren automatisch tot de middenhuur.

Een woning met meer dan 186 WWS-punten behoort tot de middenhuur als de kale huurprijs ligt tussen de € 900,07 en € 1.184,82 (prijspeil 2025) per maand (exclusief nieuwbouwtoeslag). De jaarlijkse huurprijsstijging is maximaal CAO-loonontwikkeling + 1,0 procentpunt. De WWS-puntentabel wordt jaarlijks met Consumenten PrijsIndex (CPI) geïndexeerd. De toewijzing van middenhuur is vastgelegd in de Huisvestingsverordening.

> “De waardevolle hardwerkende Utrechter met een middeninkomen wordt de stad uit gejaagd omdat er te weinig woningen zijn.”
>
> Hartenkreet uit het Stadsgesprek over wonen in Utrecht

- **Met focus op 25% middenhuur**: Binnen het streven naar 35% middensegment in nieuwbouw, willen we *minimaal* 25% middenhuur in de stadsbrede bouwprogrammering en *maximaal* 10% betaalbare koop. We focussen op middenhuur omdat we dit langjarig kunnen borgen en het een brede groep middeninkomens bedient. De maximale huur op basis van het woningwaarderingsstelsel (WWS) wordt voornamelijk bepaald door het energielabel, de WOZ-waarde en de oppervlakte. Voor Utrecht betekent dit dat op veel plekken in de stad al bij 55 m^2 de bovengrens voor middenhuur wordt bereikt. Er is daarom geen prikkel meer om groter te bouwen. Om ook ruimte te bieden voor huishoudens die behoefte hebben aan meer ruimte, sturen we gebiedsgericht met onze uitgangspunten aanvullend op de Wet betaalbare huur op de te realiseren oppervlakte.

- **En 10% betaalbare koop**: Er is veel behoefte aan betaalbare koopwoningen in de stad. De woonwens sluit echter niet altijd aan bij wat in Utrecht te realiseren is of bij wat door middeninkomens te betalen is. Daarom streven we naar het realiseren van maximaal 10% betaalbare koop in de stadsbrede bouwprogrammering.

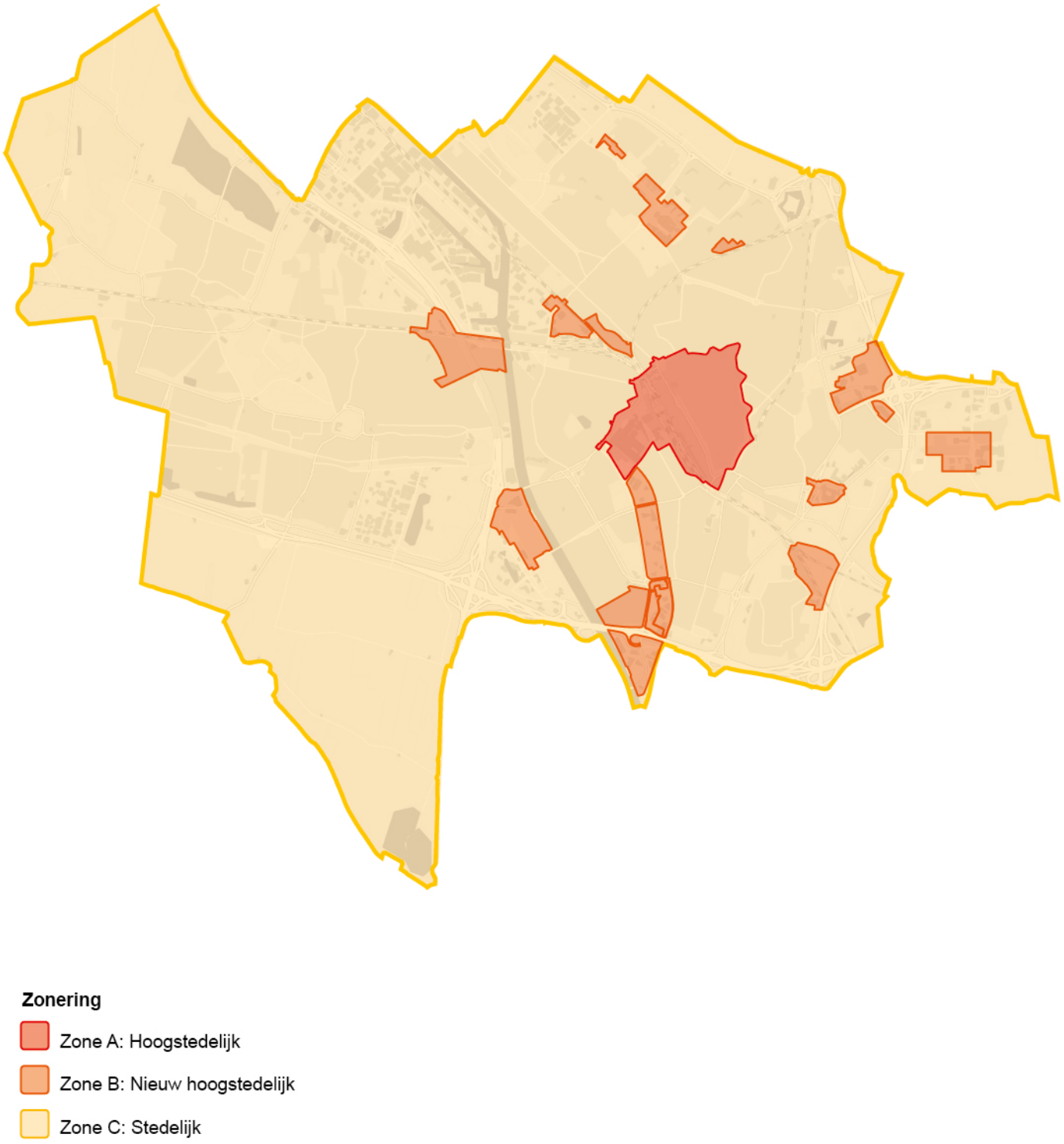
Bovendien is het vooralsnog niet mogelijk gebleken om betaalbare koop succesvol langjarig te borgen. In 2025 werken we een experiment uit om dit met specifieke constructies wel te kunnen, o.a. door erfpacht en de juridische mogelijkheden van het omgevingsplan. Hierbij actualiseren wij in 2025 het overzicht en daarmee de toepasbaarheid van de verschillende (koop)varianten. Als we erin slagen de langdurige betaalbaarheid van betaalbare koop goed te kunnen borgen, verhogen we het maximum percentage voor betaalbare koop naar 15%.

Aanvullend op de Wet betaalbare huur, hanteren wij uitgangspunten voor middenhuurwoningen waarover wij afspraken maken (in bijvoorbeeld anterieure- of uitgifte-overeenkomsten):

1. Als een nieuwbouwwoning meer dan 186 WWS-punten heeft, dient de kale huur op ten hoogste € 1184,82 (prijspeil 2025) te worden afgetopt (exclusief nieuwbouwtoeslag). Ook na mutatie wordt de nieuwe huur weer ten hoogste op het huurniveau behorende bij 186 WWS-punten gezet.
2. Een middenhuurwoning wordt minimaal 20 jaar in dit segment verhuurd. Voor ontwikkelingen op gemeentelijke grondlocaties geldt dat de woning minimaal 25 jaar moet worden verhuurd in dit segment. In dat geval is na 25 jaar geen meerwaardeafdracht verschuldigd.
3. De minimale inkomenseis voor een huurwoning in dit segment mag niet hoger zijn dan 42x de maandhuur.
4. Om voldoende kwaliteit te borgen, met name in oppervlakte, hanteren we de volgende uitgangspunten (zie kaart Zonering Middenhuur Utrecht op de volgende pagina en de kaarten Exacte begrenzing zone A en zone B op pagina 100 tot en met 107):
   - Zone A: Bestaand hoogstedelijk, minimaal 40 m^2 GBO.
   - Zone B: Nieuw hoogstedelijk: minimaal 40 m^2 GBO; en gemiddeld minimaal 50 m^2 GBO; en minimaal 20% middenhuurwoningen groter dan 65 m^2 GBO en minimaal drie kamers; en maximaal 20% van programma < 45 m^2 GBO.
   - Zone C: Stedelijk: minimaal 45 m^2 GBO; en gemiddeld minimaal 60 m^2 GBO; en minimaal 30% middenhuurwoningen groter dan 65 m^2 GBO en minimaal drie kamers.

   Zone A: Bestaand hoogstedelijk is het centrumgebied, Stationsgebied en Beurskwartier.
   Zone B: Nieuw Hoogstedelijk: naast de Merwedekanaalzone deelgebied 4, 5 en 6 zijn dit de nieuwe hoogstedelijke knooppunten uit de RSU. Het gaat om de knooppunten in Cartesiusdriehoek, Leidsche Rijn Centrum, Papendorp, Stadseiland Zuid, Galgenwaard, Lunetten-Koningsweg, Utrecht Science Park, Rijnsweerd en Overvecht. Bij besluitvorming over toekomstige omgevingsvisies van deze nieuw hoogstedelijke knooppunten wordt zo nodig ook een aanpassing van de middenhuurbegrenzing van het betreffende stedelijke knooppunt voorgelegd ter besluitvorming.
5. Bij tenders op gemeentelijke grond geven we extra punten als ook woningen voor gezinnen (bijv. minimaal 80 m^2+) gerealiseerd worden, om op deze locaties te borgen dat ook grotere huishoudens bediend worden.
6. Toekomstige wijzigingen van de Wet betaalbare huur kunnen ervoor zorgen dat de voorwaarden voor middenhuur aangepast moeten worden.

Zonering Middenhuur Utrecht

Voor betaalbare koop hanteren wij de volgende uitgangspunten:

1. We volgen de betaalbaarheidsgrens van het Rijk. In 2025 betreft dit koopwoningen tot €405.000 VON.
2. We hanteren dezelfde minimumoppervlakten per zoneringsgebied als voor middenhuur, maar stellen geen verdere eisen aan de gemiddelde oppervlakte en percentage grotere woningen.
   - Zone A minimaal 40 m^2 GBO
   - Zone B minimaal 40 m^2 GBO
   - Zone C minimaal 45 m^2 GBO
3. De woningen worden tegen een marktconforme prijs aangeboden. De eerste koper heeft daarmee geen (extra) relatief voordeel ten opzichte van andere kopers in andere segmenten.
4. We zetten in op het benutten van rijksmiddelen in projecten om betaalbare koop toegankelijker te maken voor middeninkomens.

> "Als werkende single met niet een heel hoog salaris ben ik aangewezen op sociale huur. In drie jaar tijd gingen de reacties per woning van 2.000 naar 6.000. Je woning delen met anderen is vaak niet mogelijk en toegestaan, terwijl dit kosten zou besparen."
>
> Hartenkreet uit het Stadsgesprek over wonen in Utrecht

E. We benutten de bestaande woningvoorraad beter

Nieuwbouw is niet de enige manier om woonplekken toe te voegen. Er staan ook al 167.000 woningen in de stad. We willen graag zien dat deze beter worden benut en er zo meer woonplekken ontstaan om het woningtekort te verkleinen. Het grote voordeel van het beter benutten van de bestaande woningvoorraad is dat dit sneller nieuwe woonplekken oplevert dan nieuwbouw. De potentie is groot: veel Utrechters wonen met weinig mensen in grote woningen. Zeker in dit soort woningen kunnen nieuwe, bij uitstek betaalbare woonplekken worden gecreëerd. De nieuwe woonplekken zijn immers vaak relatief klein.

- **Door woningdelen te stimuleren**: Er is sprake van woningdelen als meerdere huishoudens samen in één huis wonen. Vormen van woningdelen zijn inwoning, hospitaverhuur (waarbij de eigenaar een deel van de woning verhuurt en er zelf ook woont) en kamerverhuur (inclusief omzetten van bestaande woningen, al dan niet met eigen keuken en/of sanitair). Sinds 1 juli 2023 is het delen van woonruimte in Utrecht makkelijker geworden; maximaal drie personen mogen vergunningvrij een woonruimte delen. We verruimen dit niet verder omdat de leefbaarheid dan niet meer kan worden gewaarborgd en de effecten op leefbaarheid van woningdelen met drie personen nog niet bekend zijn. Zeker bij appartementencomplexen waar de leefbaarheid al onder druk staat is dit een risico, omdat het aantal mensen per complex dan sterk toeneemt. Daarnaast blijft het mogelijk om met vier of meer personen een woning te delen door een vergunning aan te vragen. We houden grip op de leefbaarheid door dit enkel te vergunnen waar de leefbaarheid het toelaat.

Een andere maatregel betreft het stimuleren van woningdelen door samen te werken met corporaties en andere partners. Concrete afspraken over woningdelen met corporaties leggen we vast in samenwerkingsafspraken, onder andere over een evenwichtige woonruimteverdeling. Ook verbeteren we de informatievoorziening voor eigenaren en bewoners. Daarnaast hebben we in 2024 de mogelijkheden onderzocht om eventuele negatieve financiële gevolgen van woningdelen voor onze inwoners te beperken. Deze mogelijkheden bleken met name vanwege de Participatiewet beperkt. We blijven ons echter inzetten om negatieve financiële gevolgen en andere belemmeringen bij hospitaverhuur of woningdelen weg te nemen. Bijvoorbeeld door bij het Rijk te pleiten voor het afschaffen van de kostendelersnorm. Tot slot stimuleren we kwalitatief goede woningdeel-concepten in de nieuwbouw.

- **Door de regels voor het splitsen van woningen te versoepelen**:
  Woningsplitsen houdt in dat er van één woning meerdere worden gemaakt zodat er meer zelfstandige woningen ontstaan voor aparte huishoudens. We onderscheiden daarbij:
  - bouwkundige splitsing, waarbij de gesplitste woningen zelfstandig worden verhuurd; en
  - kadastrale splitsing, waarbij de gesplitste woningen worden verkocht.

  Doel is het creëren van meer woonplekken: versoepeling van de regels moet leiden tot meer splitsingen. Uitgangspunt is dat in wijken met gemiddeld grote woningen (Leidsche Rijn, Vleuten-De Meern, Noordoost) er ruimere regels kunnen gelden dan in andere wijken. We verlagen de minimale oppervlakte-eis van 140 m² voor een te splitsen woning waar het kan, waarbij de afweging tussen het behouden van grotere (gezins)woningen en het toevoegen van meer (kleinere) woningen een rol speelt. Bovendien heeft een ruimer splitsingsbeleid naar verwachting gevolgen voor het aantal onzelfstandige studentenkamers. We blijven waarde hechten aan een goede leefbaarheid in complexen en wijken. Daarom handhaven we de algemene leefbaarheidstoets bij vergunningaanvragen. Hiermee voorkomen we te veel splitsing en blijft het complex of de wijk in balans. Om los van het beleid het aantal aanvragen voor woningsplitsing te vergroten, verbeteren we de informatievoorziening over splitsen.

- **Met pilots voor optoppen, aanplakken en uitplinten**: Volgens onderzoek van de provincie Utrecht (bron: Potentie van optoppen in beeld, 2024) kunnen we in de gemeente Utrecht in potentie in totaal 9.630 woningen toevoegen op bestaande gebouwen. Ongeveer de helft hiervan is in bezit van een woningcorporatie. In dit aantal zijn diverse belemmeringen (zoals draagconstructie, draagvlak bij bewoners, stedenbouw of parkeren) nog niet meegenomen. De werkelijke potentie ligt daarom lager. Voor corporatiegebouwen schatten Aedes en Platform31 de potentie voor optoppen op 4.600 woningen per jaar voor heel Nederland (bron: Corporaties zien snelle kansen voor beter benutten van hun woningbezit, 2024). Ook zij onderkennen vergelijkbare technische, organisatorische, juridische, maatschappelijke en financiële uitdagingen. Kortom, de potentie is er, de wil bij een aantal corporaties ook, maar er zijn nog veel belemmeringen. In Utrecht doen we ervaring op door met woningcorporaties enkele pilots uit te voeren voor optoppen, aanplakken en uitplinten. Met deze pilots brengen we knelpunten van specifieke projecten in kaart en de opgedane ervaringen uit de pilots stellen we beschikbaar voor andere initiatiefnemers. Dit moet leiden tot een ‘optop-werkwijze’ binnen de gemeente, waardoor er meer duidelijkheid komt voor initiatiefnemers over het proces van optoppen. We stellen de werkwijze vervolgens ter beschikking aan initiatiefnemers en gaan actief in gesprek met woningcorporaties over hun kansrijke gebouwen. Het doel is om gebouweigenaren (zowel woningcorporaties als andere eigenaren) te stimuleren om op te toppen (of aan te plakken of uit te plinten).

- **Door de bestaande woningvoorraad te beschermen**: Voor de bestaande woningvoorraad continueren we onze lokale regels voor het gebruik van woonruimte als woonruimte. Zo blijven betaalbare woonruimten beschikbaar en worden toeristische verhuur en shortstay beperkt. We controleren en handhaven hier actief op.
  Voor toeristische verhuur geldt een registratieplicht en meldplicht. Ook is een limiet gesteld aan het aantal nachten dat een volledige woning verhuurd mag worden met een maximum van 60 nachten. Shortstay is alleen mogelijk op basis van een logies-bestemming en als uitvloeisel van het hotelbeleid. Shortstay is alleen mogelijk als op een locatie geen wonen gerealiseerd kan worden. Met shortstay bieden we beperkt (ontwikkel)ruimte voor de groeiende behoefte aan tijdelijk verblijf voor kenniswerkers en internationale studenten. Hiermee voegen we verblijfsplekken toe die de woningmarkt ontlasten en waardoor de concurrentie voor hotels wordt beperkt.

- **Door leegstand tegen te gaan**: Ons uitgangspunt blijft dat elke woning die leegstaat er één te veel is. De leegstandsverordening is vanaf oktober 2023 in werking getreden. Tot nu toe blijkt dat de leegstandverordening preventief werkt, doordat veel eigenaren leegstand melden om te voorkomen dat de gemeente handhavend optreedt.
  Ook blijkt dat het aantal langdurig leegstaande woningen is gedaald. In 2025 wordt de leegstandsverordening geëvalueerd. Hierbij wordt onderzocht hoe de leegstand-aanpak nog efficiënter kan worden ingericht omdat deze erg arbeidsintensief blijkt te zijn. Tot slot monitoren we met de meldplicht van leegstaande woningen hoeveel ‘tweede woningen’ er in de stad zijn. Dit zijn woningen die niet gebruikt worden om permanent in te wonen. Als het juridisch mogelijk is, overwegen we een verbod voor Utrechters op het bezit van een tweede woning in de stad. De handhaving hiervan is erg arbeidsintensief en wordt op dit moment geschat op ongeveer € 500.000.
  Er is echter nog geen structurele dekking.

- **Door kansen te benutten om (leegstaande) panden met een niet-woonfunctie naar wonen te transformeren**: Waar kansen zich voordoen, werken we integraal samen om leegstaande gebouwen te benutten voor het toevoegen van woonplekken en (tijdelijke) opvang van mensen in een kwetsbare positie. Transformatie is een middel om structurele leegstand van gebouwen aan te pakken en de ruimte beter te benutten door het een andere functie te geven zoals wonen. De ervaring leert dat mogelijke transformaties zich vooral voordoen in leegstaande scholen, zorgvastgoed, hotels en kantoren. Het is van belang te letten op de goede balans met andere functies en de diversiteit in wijken. Per locatie en gebouw wisselt de potentie en wenselijkheid van transformatie. De afweging wordt dan ook steeds integraal gemaakt, op basis van maatwerk. In 2025 onderzoeken we of het mogelijk is om een (gemeentelijke) woning-entiteit op te richten die bij zou kunnen dragen aan het toevoegen van betaalbare woonplekken en/of collectieve woonvormen in Utrecht. Belangrijke onderdelen van het onderzoek zijn de juridische, financiële en organisatorische mogelijkheden. Implementatie is afhankelijk van nadere besluitvorming en financiële dekking.

Betaalbaar wonen en de opgave voor klimaat en circulair

Gemeente Utrecht heeft de ambitie om in 2050 klimaatneutraal en circulair te zijn (zoals verwoord in de RSU en de Beleidsnota Circulair 2030). De 60.000 extra woningen bouwen we het liefst zo duurzaam en circulair mogelijk. Op dit moment leidt dat echter tot hogere bouwkosten en duurdere woningen. Goedkopere bouw leidt vaker tot meer CO_2-uitstoot, vooral door het materiaalgebruik. Zo komt er met de winning, productie en transport van beton en asfalt veel broeikasgassen vrij.

Op dit moment lukt het nog niet om én snel én duurzaam én betaalbaar te bouwen. Vanwege de woningnood kiezen we ervoor om als eerste vaart te maken met de woningbouw. Gelukkig zijn er genoeg voorbeelden waar betaalbaar wonen en de klimaatopgave samengaan. Door bestaande gebouwen zo goed mogelijk te benutten worden bouwmaterialen en kosten bespaard en hoeft er minder nieuwe infrastructuur te worden aangelegd. Woningdelen, splitsen, optoppen, aanplakken, uitplinten, transformatie en het voorkomen van leegstand zijn voorbeelden hiervan. Ook passend wonen helpt de klimaatopgave. Door beter rekening te houden met het groeiende aantal kleinere huishoudens en woningen beter aan te sluiten bij woonwensen voor specifieke doelgroepen, staan er minder woonplekken leeg. Tot slot draagt het delen van voorzieningen en spullen bij aan een duurzamere samenleving. Hier horen nieuwe- en collectieve woonvormen zoals wooncoöperaties en hofjes bij.

Wat betreft nieuwbouw en renovatie werken we toe naar zoveel mogelijk duurzame en circulaire bouwmaterialen zoals hout en stro, hergebruikte materialen en circulaire prefab woningen. Hiervan zien we in Nederland steeds meer inspirerende voorbeelden, ook bij gestapelde bouw. Op onze eigen grond kunnen we hierop sturen. We verwachten dat deze markt groeit en in de toekomst steeds beter kan concurreren met ‘traditionelere’ bouwmaterialen.

Doelstelling 2

In 2030 wonen meer Utrechters passend

Zo werken we aan deze doelstelling:

A. We werken aan een evenwichtige woonruimteverdeling van sociale huurwoningen.
B. We sturen op voldoende huisvesting voor inwoners in een kwetsbare positie.
C. We realiseren passende woonconcepten voor aandachtsgroepen.
D. We bevorderen de toegang tot betaalbare woningen voor middeninkomens.
E. We bevorderen doorstroming.
F. We bieden ruimte aan collectieve woonvormen.

Hoe worden corporatiewoningen toegewezen?

De meeste corporatiewoningen worden aangeboden via het aanbodmodel. Het aanbodmodel gaat uit van keuzevrijheid voor de woningzoekende. Een vrijkomende woning in het aanbodmodel wordt op DĀK, het aanbodplatform van WoningNet, gepubliceerd. Van alle woningzoekenden die reageren op een vrijkomende woning wordt per woning een rangorde opgemaakt. Deze rangorde is gebaseerd op inschrijfduur. Met diverse voorrangs- en urgentieregels, zoals vastgelegd in de Utrechtse Huisvestingsverordening, beïnvloeden we deze rangorde. De belangrijkste uitgangspunten voor de huidige regels zijn het (verplicht) huisvesten van specifieke doelgroepen en het bevorderen van doorstroming. Naast het aanbodmodel wordt een deel van de woningen aangeboden via het lotingmodel: de woning wordt dan verloot onder alle inschrijvers. Ook deze woningen worden op DĀK geadverteerd. Tot slot wordt ook gebruik gemaakt van directe bemiddeling, waarbij een woning direct wordt toegewezen aan een woningzoekende in plaats van dat diegene zelf reageert op een woning. Directe bemiddeling kan ingezet worden om woningen toe te wijzen aan diverse mensen in een (urgente) kwetsbare positie.

In Utrecht kennen we de volgende **groepen van mensen in een kwetsbare positie**:

- Uitstroom maatschappelijke opvang & beschermd wonen incl. Wonen Eerst
- Statushouders
- Uitstroom vrouwenopvang
- Kwetsbare jongvolwassenen
- Urgenten met een beschikking: Medisch, Herhuisvesting, Mantelzorg, Dreigend dakloos, Financieel, Gedupeerd, Relationeel
- Citydeal: tafel voor schrijnende cases
- Ex-gedetineerden met een lichte hulpvraag
- Doorstroming na tijdelijkheid van mensen in een kwetsbare positie

Omdat we in Utrecht een thuisbasis willen bieden aan veel verschillende mensen, maken we ook afspraken over het huisvesten van diverse **aandachtsgroepen**. We hebben oog voor de specifieke woonbehoeften van deze groepen. Hiermee spelen we in op de komst van de Wet versterking regie volkshuisvesting, sluiten we aan bij de indeling van aandachtsgroepen uit het landelijke programma 'Een thuis voor iedereen' en we volgen het VN-verdrag Handicap, welke sinds juli 2016 in Nederland van kracht is. We onderscheiden de volgende aandachtsgroepen:

- Ouderen
- Studenten
- Jongeren
- Woonwagenbewoners
- Arbeidsmigranten
- Mensen met een beperking

A. We werken aan een evenwichtige woonruimteverdeling van sociale huurwoningen

Het blijvende dilemma in tijden van schaarste is het evenwichtig verdelen van de beschikbare woonruimte. We moeten niet alleen keuzes maken in de verdeling tussen regulier woningzoekenden en mensen in een kwetsbare positie, maar ook *binnen* deze groepen maken we keuzes. Het zijn pijnlijke keuzes; als we meer Utrechters in een kwetsbare positie huisvesten, verkleint dit de kans van regulier woningzoekenden die vanwege hun inkomen zijn aangewezen op dezelfde sociale huurwoning. En andersom worden de kansen voor inwoners in een kwetsbare positie kleiner en neemt de druk op zorginstellingen en opvang toe wanneer we meer regulier woningzoekenden huisvesten. Hierbij is het belangrijk om voor ogen te houden dat de vraag of iemand een 'regulier woningzoekende' is of niet, kan veranderen. Men kan bijvoorbeeld een baan verliezen of in een scheiding terechtkomen, waardoor diens situatie kwetsbaarder kan worden. En omgekeerd.

Het verdelen van de schaarse sociale huurwoningen in de stad (woonruimteverdeling) regelen we met de Utrechtse Huisvestingsverordening. Dit is nodig omdat de vraag naar woningen veel groter is dan het aanbod en we er in Utrecht voor hebben gekozen de beschikbare woonruimte evenwichtig te verdelen. De regels worden in de praktijk toegepast met een woonruimteverdelingssysteem. In Utrecht maken we voor het verdelen van woonruimte gebruik van het systeem DĀK. DĀK is een soort marktplaats met aanbod van vrijkomende woningen en actief woningzoekenden die daarop reageren. Toewijzing van de vrijkomende woningen verloopt met name via het zogeheten aanbodmodel (zie kader). Het opstellen van regels voor woonruimteverdeling en bekendmaking van het aanbod is aan de gemeente. Dat is vastgelegd in de Huisvestingswet. De keuze van het systeem is aan de corporaties.

Via de wettelijke, reguliere, vierjaarlijkse cyclus van de Huisvestingsverordening kunnen de regels over woningtoewijzing worden gewijzigd. Uiterlijk 1 juli 2027 moet er weer een nieuwe Huisvestingsverordening worden vastgesteld, met daarin eventueel een wijziging van de regels. Voor het eerst in lange tijd onderzoeken we nu de kansen van een ander woonruimteverdelingssysteem.

- **Met een heroriëntatie op het woonruimteverdelingssysteem**: We gaan – in samenwerking met de gemeenten en woningcorporaties uit de regio – onderzoeken of de verdeling van woonruimte effectiever kan, zodat meer Utrechters passender wonen dan nu en de bestaande woonruimte dus beter wordt benut. Wat is er bijvoorbeeld mogelijk als we naast de vrijkomende woningen óók bewoonde woningen en naast actief woningzoekenden óók niet-actief woningzoekenden betrekken in de woonruimteverdeling? Hoe kan data over woonvoorkeuren, kenmerken van huishoudens en woningen helpen bij het maken van matches die nu niet plaatsvinden? Kunnen we de woningvoorraad dan beter benutten? Hoeveel extra verhuizingen, woningruil en langere verhuisketens zou dat opleveren? Kunnen we de rangorde van woningzoekenden beter organiseren? En kan dit het aantal woningzoekenden dat een woning weigert omlaag brengen? De heroriëntatie moet antwoord geven op dit soort vragen. Het belang van de huisvesting van mensen in een kwetsbare positie verliezen we hierbij niet uit het oog. Als eerste stap evalueren we het huidige woonruimteverdelingssysteem. Parallel worden alternatieve scenario's geïnventariseerd. In 2025 wordt op basis van een gezamenlijk vastgestelde visie duidelijk of de huidige woonruimteverdeling of een alternatief scenario zorgt voor de meest effectieve woonruimteverdeling in de Utrechtse woningmarktregio. Hierna volgt mogelijk stap twee: het implementeren en uiteindelijk uitvoeren van een alternatieve woonruimteverdeling. Dit vergt draagvlak, een behoorlijke inzet, financiële dekking en nadere besluitvorming. Daarmee is het een meerjarenplan.

- **Door het verhelderen van de bestaande voorrangsregels en een kritische houding ten aanzien van nieuwe voorrangsregels**: Naast de heroriëntatie op het woonruimteverdelingssysteem voeren we begin 2026 een aantal optimalisaties door in de Huisvestingsverordening die leiden tot meer duidelijkheid en/of een betere uitvoerbaarheid. We staan kritisch tegenover het toevoegen van nieuwe voorrangsregels om verdere wildgroei van regelgeving te voorkomen. Het uitgangspunt is: gelijke voorrangsregels in de gehele Utrechtse woningmarktregio. Verder houden we de bestaande voorrangsregels tegen het licht, waarbij we de voorrangsgronden die bijdragen aan passend wonen en doorstroming continueren en prioriteren. Dit baseren we onder andere op de evaluatie van het huidige woonruimteverdelingssysteem. In 2025 agenderen we dit in de regio ten behoeve van de wijziging van de verordening in 2027.

- **Door een deel van de sociale huurwoningen toe te wijzen via loting**:
Met name jonge mensen die in Utrecht willen wonen maken weinig kans op een sociale huurwoning. Zij zijn veelal aangewezen op woningen die via het lotingmodel worden toegewezen. Sinds 2022 gaat het om gemiddeld 170 lotingwoningen per jaar, die in 87% van de gevallen gaan naar mensen jonger dan 35 jaar. We houden er dan ook aan vast om maximaal 10% van de beschikbaar komende woningen te verdelen via het lotingmodel. We onderzoeken of dit percentage omhoog moet als onderdeel van de heroriëntatie op het woonruimteverdelingssysteem en in verband met de doelstelling de woonruimteverdeling evenwichtig te laten zijn – met voldoende kansen voor jongeren.

B. We sturen op voldoende huisvesting voor mensen in een kwetsbare positie

Het woningtekort raakt iedereen die een woonplek nodig heeft, maar onvoldoende passende woonplekken is voor mensen in een kwetsbare positie het meest ingrijpend. Ook is het een bron of versneller van veel problemen in het sociaal domein. Zonder woonplek is er geen goede basis om te werken aan herstel. Daarnaast zorgt het niet kunnen uitstromen uit opvang of instelling ervoor dat het leven van statushouders en andere mensen in een kwetsbare positie nog langer '*on hold*' staat. Langdurig wachten kan juist leiden tot extra benodigde zorg, opvang, begeleiding en jeugdhulp, met alle financiële gevolgen voor de gemeente van dien. Daarbij leidt hetzelfde woningtekort ertoe dat er meer personen en gezinnen geen dak boven hun hoofd hebben. Een betaalbaar dak boven je hoofd is daarom ook één van de verschilmakers in de ontwerp Sociale Visie Utrecht 2040. In die visie wordt de volgende ambitie uitgesproken:

Utrecht is een stad waar ook mensen die minder te besteden hebben betaalbaar kunnen wonen. Er zijn voldoende woningen voor mensen in een kwetsbare positie, inwoners met vitale beroepen en mensen met een lager inkomen.

We committeren ons aan de ambitie in het Nationaal Actieplan Dakloosheid uit 2022: we streven naar een stad waar dakloosheid in 2030 tot het verleden behoort.

Deze beleidsnota draagt bij aan het waarmaken van deze ambitie door in te gaan op het realiseren van betaalbare woningen, het met prioriteit huisvesten van kwetsbare doelgroepen en het bevorderen van leefbaarheid en veerkracht in complexen. Bijdragen aan het waarmaken van deze ambitie vraagt om een gezamenlijke werkwijze tussen het sociale en het ruimtelijke domein; hoe organiseren we wonen, zorg en welzijn op de juiste wijze? Dit vraagt ook om met elkaar het gesprek te voeren over ontschotting van financiering zoals benoemd in de ontwerp Sociale Visie. De ambitie die we hebben op dit vraagstuk is hoog. De realiteit van schaarste maakt tegelijkertijd dat we niet alles kunnen oplossen op korte termijn.

- **Door de woonruimte tussen regulier woningzoekenden en mensen in een kwetsbare positie evenwichtig te verdelen**: We pakken samen met onze partners regie op de huisvesting van mensen in een kwetsbare positie. Een actievere rol voor de gemeente past bij landelijke en regionale ontwikkelingen vanuit o.a. het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting en 'Een Thuis voor Iedereen'-aanbevelingen van de commissie Ter Haar (bron: Adviesrapport interbestuurlijke werkgroep versterking beleid huisvesting aandachtsgroepen 'Een thuis voor iedereen', 2021).
  Vanuit het leidende principe 'ongelijk investeren voor gelijke kansen' kiezen we ervoor om extra aandacht te geven aan het realiseren van meer woonplekken voor deze mensen. Ook als dit soms conflicteert met de woonwensen van andere woningzoekenden. Omdat de vraag jaarlijks structureel groter is dan het aanbod, zitten er grenzen aan wat we kunnen betekenen voor mensen in een kwetsbare positie.

  Eind 2023 hebben we met samenwerkingspartners in ons gemeentelijk programma 'Thuis voor Iedereen' afgesproken om te gaan werken met een jaarcyclus voor de verdeling van de beschikbare woonruimte. Hier gaan we mee door. Jaarlijks stellen we – binnen de wettelijke kaders en conform de principes voor woonruimteverdeling vanuit de Huisvestingsverordening – het aantal woonplekken vast dat dient te worden toegewezen aan mensen in een kwetsbare positie. Deze woningen worden vervolgens direct bemiddeld. Met de samenwerkingspartners stellen we jaarlijks de prognoses voor het volgende jaar vast, zowel voor de behoefte aan woonplekken als het totaalaanbod aan woonplekken. Lopende projecten in de nieuwbouwplanning nemen we mee in deze nieuwe werkwijze. Met onze partners maken we uitvoeringsafspraken om erop te sturen dat het vastgestelde aantal toewijzingen voor mensen in een kwetsbare positie behaald wordt. Bij de samenwerkingsafspraken die we met corporaties maken over dit thema betrekken we ook zorgpartijen.

- **Door dakloosheid tegen te gaan en de focus te verleggen naar 'Wonen Eerst':** Zoals hierboven beschreven is het onze ambitie om dakloosheid tegen te gaan. Dakloosheid is in veel gevallen een woonprobleem. De oplossing van het dakloosheidsprobleem ligt dan ook bij preventie, bestaanszekerheid en wonen. In de beleidsnota Utrecht Onderdak en de Regionale Aanpak Dakloosheid U16 'Staat als een (t)huis' is uitgewerkt wat we in Utrecht en de regio doen om dakloosheid te voorkomen en wat we te doen hebben als mensen wel dakloos raken. Tot voor kort was opvang, zorg en vervolgens uitstroom naar een woning vaak het antwoord op dakloosheid. We verleggen de focus van opvang naar wonen met, indien nodig, passende ondersteuning: 'Wonen Eerst'. Van dakloze mensen als cliënten in de maatschappelijke opvang' naar mensen die in de basis in hun eigen omgeving een eigen woonplek nodig hebben. Mensen moeten met zo min mogelijk tussenstappen een stabiele woonplek met ondersteuning kunnen krijgen. Op de lange termijn betekent dit dat de opvang zoveel mogelijk afgebouwd moet worden ten gunste van wonen. Zover zijn we op dit moment nog niet en dit is dan ook een traject van de lange adem. In samenwerking met het sociaal domein en andere samenwerkingspartners komen we met een plan onder welke voorwaarden de opvang wél afgebouwd zou kunnen worden. We geven hierbij prioriteit aan de doelgroep jongeren. Voor een deel van de mensen blijft (tijdelijke) opvang een passende oplossing, door de combinatie van multiproblematiek.

Uit onderzoek blijkt dat inzet op Wonen Eerst, naast meer autonomie voor de inwoner, ook zorgt voor kostenbesparingen (bron: Eindrapport ‘Maatschappelijke kosten-batenanalyse Brede aanpak dakloosheid’, 2022). Elke geïnvesteerde euro in Wonen Eerst bespaart maatschappelijk op gebruik van medische zorg, veiligheid en het sociaal domein (Jeugd, Wmo, opvang, schuldhulp en uitkeringen). Om invulling te geven aan het uitgangspunt ‘Wonen Eerst” betrekken we dit principe nadrukkelijk bij het verdeelbesluit. Daarnaast is de huidige definitie die we hanteren voor dakloosheid beperkt, waardoor bepaalde groepen dak- en thuislozen buiten beeld blijven. Om inzicht te krijgen in de totale opgave wordt in 2026 de ETHOS-light telling uitgevoerd: een meer inclusieve definitie van dakloosheid. We onderzoeken welke aanvullende groepen we meenemen in het verdeelbesluit. Tot slot, vanuit de beweging scheiden wonen en zorg bouwen we intermediaire verhuur af. Onze inzet is een zelfstandige stabiele woonplek met een huurcontract op eigen naam. Intermediaire verhuur zien we in beperkte gevallen als een passende oplossing om zorginhoudelijke redenen.

Uitgangspunten voor het verdelen van de schaarste

Door het tekort aan woningen, zijn er niet genoeg woningen om iedereen te huisvesten. De gemeente is verantwoordelijk voor het maken van keuzes in het verdelen van schaarse woonruimte tussen de huisvesting van reguliere woningzoekenden en woningzoekenden in een kwetsbare positie, en ook voor keuzes tússen kwetsbare groepen. De volgende uitgangspunten geven richting in het maken van die keuzes:

1. We creëren meer woonplekken voor mensen in een kwetsbare positie. Dit betekent niet dat deze groepen absolute voorrang hebben. We houden rekening met de verhouding huisvesting regulier woningzoekenden en mensen in een kwetsbare positie. Ook wegen we de impact die toewijzing heeft op doorstroming mee. En ten slotte nemen we het op peil houden van de mogelijkheden tot instroom in cruciale zorg- en opvangvoorzieningen mee in de afweging.
2. Wonen Eerst: We verleggen de focus van opvang naar wonen. We gaan kritisch kijken naar hoe we de woonplekken aan kwetsbare groepen nu verdelen, met name binnen de huidige doelgroep MO/BW. Binnen deze doelgroep willen we in toenemende mate volgens de Housing First aanpak werken. Deze aanpak gaat uit van een persoonsgerichte benadering.
3. Jonge woningzoekenden in een kwetsbare positie onder de 24 jaar hebben het extra moeilijk. Daarom spannen we ons maximaal in om een (tijdelijke) woonoplossing te vinden voor deze groep.
4. We vinden het belangrijk om ook nieuwe Utrechters plaats te bieden in onze stad. We spannen ons dan ook in om jaarlijks de wettelijke taakstelling voor het huisvesten van statushouders te behalen. Mocht het rijksbeleid veranderen en de wettelijke taakstelling komen te vervallen, dan handhaven we indien mogelijk als gemeente statushouders als aandachtsgroep en wegen we het aantal te huisvesten statushouders jaarlijks af in het verdeelbesluit.
5. We zetten in op woningdelen voor wie dit een passende oplossing is.

- **Door inzichtelijk te maken wat het van onze organisatie en van onze partners vraagt om de samenwerking in de keten te versterken**: Om het aantal woonplekken voor mensen in een kwetsbare positie duurzaam te verhogen, moeten we als gemeente zowel intern als extern met onze samenwerkingspartners in de hele keten nauw samenwerken. Ook ná huisvesting is voor veel mensen verdere begeleiding nodig. Denk aan de inkomensondersteuning die nodig is bij zelfstandig wonen. Startpunt is het perspectief van de inwoner en de keten die zij doorlopen van uitstroom tot stabiele huisvesting in de wijk. Corporaties, zorg- en ondersteuningspartijen en gemeente zijn hiervoor gezamenlijk verantwoordelijk. Iedere partij draagt bij vanuit de eigen rol; van volkshuisvestelijk vakmanschap tot individuele ondersteuning en werken aan een sterke community. Als het gaat om de leefbaarheid in een gebouw of buurt, zien we een belangrijke rol weggelegd voor de corporatie. De huisvesting van mensen in een kwetsbare positie vraagt ook inzet op zorg en ondersteuning. Gezien de (financiële) onzekerheid rond de financiering vanuit het Rijk, de schaarste in personeel en bezuinigingen, bestaat het risico dat we de huidige ondersteuningsstructuur niet altijd kunnen garanderen. De opgave van het huisvesten van mensen in een kwetsbare positie in het licht van deze onzekerheden vraagt om een organisatiebrede aanpak. In 2025 werken we een voorstel uit hoe we onze eigen organisatie beter kunnen inrichten op deze opgave.

- **Met harde landelijke en regionale afspraken op basis van fair share**: Utrecht zet in op bindende regionale en landelijke verdeelafspraken, waarbij alle regiogemeenten een evenwichtig aandeel leveren in het realiseren van sociale huisvesting voor mensen in een kwetsbare positie. We zien daarbij dat er in de loop der jaren een onevenredige verdeling is ontstaan in de huisvesting van mensen in een kwetsbare positie in onze regio. Mede omdat de stad Utrecht vanouds een centrumfunctie heeft voor zorgvoorzieningen en een grotere sociale voorraad heeft dan regiogemeenten. In 2024 is met de U10-gemeenten afgesproken dat we de huisvestingsopgave voor kwetsbare groepen evenwichtig verdelen op basis van inwoneraantal en dat alle gemeenten op basis van een ingroeipad in 2027 voldoen aan de verdelingsafspraken. Hierbij kijken we ook naar het beter benutten van de bestaande voorraad. In 2025 geven we nader vorm aan een regionale bemiddelingstafel van waaruit de inwoner wordt bemiddeld naar een passende plek, waar de juiste ondersteuning kan worden geboden. Op deze manier dragen we bij aan een evenwichtige verdeling in de regio en benutten we de voorzieningen en kwaliteiten per gemeente. We monitoren jaarlijks met de provincie de afspraken en sturen bij waar nodig.

C. We realiseren passende woonconcepten voor aandachtsgroepen

Omdat we in Utrecht een thuisbasis willen bieden aan veel verschillende mensen, maken we ook afspraken over het huisvesten van diverse aandachtsgroepen. We hebben oog voor de specifieke woonbehoeften van deze groepen. We onderscheiden de volgende aandachtsgroepen:

- Ouderen
- Studenten
- Jongeren
- Woonwagenbewoners
- Arbeidsmigranten
- Mensen met een beperking

Met deze indeling spelen we in op de komst van de Wet versterking regie op de volkshuisvesting.

- **Door passend woon(zorg)aanbod voor ouderen te realiseren in alle inkomensgroepen en te differentiëren naar leeftijd**: Gelet op de groeiende groep ouderen en de diversiteit van deze groep qua inkomen en vitaliteit, zijn er op dit moment nog onvoldoende geschikte én aantrekkelijke woningen voor ouderen in onze stad. Dit vraagt de komende jaren extra aandacht. We richten ons op ouderen zonder én met zorgbehoefte. Hierbij differentiëren we naar leeftijd, inkomen en behoefte. We voeren de afspraken uit het afsprakenkader ouderenhuisvesting – een verdieping op de U10-woondeal – om 1.100 nultredenwoningen, 1.150 geclusterde en 200 zorggeschikte woonvormen te realiseren tot 2030 uit. Dit doen we zowel door bestaande bouw op te plussen als door nieuwbouw te realiseren. Dat betekent concreet dat circa 20% van de jaarlijkse bouwprogrammering gericht moet zijn op ouderen. We realiseren dit woningaanbod in alle prijssegmenten zodat ze beschikbaar en toegankelijk zijn voor ouderen uit alle inkomensgroepen. Dit doen we omdat ouderen uit alle inkomensgroepen kwetsbaar kunnen worden én omdat het de doorstroming op de woningmarkt stimuleert. Het is immers de doelgroep die met één verhuisbeweging de meeste andere verhuizingen op gang kan brengen. De opgave van geclusterde woningen en zorggeschikte woningen is uitgesplitst in 50% sociale huur en 50% overig. Een deel van deze opgave ouderenhuisvesting kan ook in de bestaande voorraad worden gerealiseerd door reguliere woningen aan te passen naar de drie woningtypes voor ouderen. Bijvoorbeeld door een betere toe- en doorgang van bestaande gebouwen en inzet op vitale woongemeenschappen. We maken verdiepende samenwerkingsafspraken met corporaties en zorgorganisaties over deze woningbouwaantallen en wat er in wederkerigheid nodig is. De monitoring van de voortgang zal onderdeel worden van de Woondeal monitoring en onze MPR.

- **Door gezamenlijke uitgangspunten te maken voor een vitale woongemeenschap ‘Hof van Utrecht’voor ouderen met zelfstandig wonen**: Er zijn vele mooie bestaande voorbeelden van woonconcepten voor ouderen in het land, zoals de Thuisplusflats in Rotterdam, Liv Inn in Hilversum en Hof van Leeuwesteyn in onze eigen stad. Het zijn concepten waar ouderen zelfstandig wonen in een vitale woongemeenschap, met een belangrijke plek voor welzijn, waar naar elkaar wordt omgekeken en buren elkaar steunen. Met een gemeenschappelijke ruimte waar activiteiten worden georganiseerd, maar waar ook (informele) zorg en ondersteuning kan worden geleverd, mocht de bewoner hier behoefte aan hebben. Geïnspireerd op deze voorbeelden realiseren we uitgangspunten voor woonconcepten met een combinatie van zelfstandig wonen en een vitale woongemeenschap, zodat ouderen op een passende manier langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. We noemen dit concept ‘Hof van Utrecht’. Samen met corporaties, ontwikkelaars, zorgorganisaties en het zorgkantoor ontwikkelen we onze gezamenlijke uitgangspunten. In samenwerkingsafspraken zetten we uiteen welke rol iedere partij heeft in het realiseren van het concept. We wijzen, op basis van een goede (gezamenlijke) analyse, plekken in de stad aan waar we dit concept gaan realiseren.

- **Door diverse ouderenconcepten in de eigen buurt te realiseren**: Ouderen blijven bij verhuizing graag in de eigen buurt wonen. Er is een grotere diversiteit onder de groep ouderen, in leeftijd, vitaliteit en wensen voor de woning en -omgeving. Dit vraagt dan ook grotere diversiteit passende woningen. Het is belangrijk dat ouderen ook in hun woning kunnen blijven wonen wanneer zij kwetsbaarder worden. Het realiseren van passende woonconcepten die aansluiten bij de structuur van buurt en wijk, bij diverse inkomens en sociale en culturele achtergronden, is daarom van groot belang en is onderdeel van de gebiedsgerichte uitwerking van het woonbeleid. Mooie voorbeelden hiervan zijn: moderne stedelijke hofjeswoningen of woongemeenschappen zoals Aafia, een woongroep voor migrantenouderen in Kanaleneiland. Dit doen we door in de beginfase van een mogelijke woningbouwontwikkeling de woonwens van buurtbewoners actief te (laten) inventariseren en met ontwikkelaars kennis te delen over de samenstelling van de buurt. Bijkomend effect kan zijn dat door deze actieve inventarisatie ouderen zich meer bewust worden van de mogelijkheden voor een eventuele volgende stap in hun wooncarrière. Locaties binnen ongeveer 500 meter van voorzieningen (als supermarkten, gezondheidscentra, buurtcentra en woonzorgcentra) benutten we bij uitstek voor het realiseren van woningen voor ouderen.

> “Er moet meer betaalbare huisvesting komen voor studenten en starters. 6.000 studenten staan te wachten om hun leven te beginnen. Daarna lopen ze nog een keer tegen dezelfde huur aan wanneer ze hun studentenwoning uit moeten.”
>
> Hartenkreet uit het Stadsgesprek over wonen in Utrecht

- **Door passend aanbod voor studenten te realiseren**: Samen met partners en studenten is in 2019 het Convenant Studentenhuisvesting getekend. In lijn met het Convenant en Actieplan Studentenhuisvesting 2023-2030 blijven we ons inzetten voor het inlopen van het tekort aan studenteneenheden, door te blijven streven naar ten minste 5.300 studenteneenheden in harde plannen voor 2030. De SSH is gecommitteerd aan het inlopen van het tekort voor studentenwoningen. Onderzoek naar de woonbehoefte van studenten (bron: Woonwensenonderzoek HBO en WO studenten in Utrecht) laat zien dat studenten het meest behoefte hebben aan kamers met gedeelde voorzieningen. Door deze behoefte en het nieuwe woningwaarderingsstelsel voor onzelfstandige eenheden (WWSO), passen we de kwaliteitseisen aan. Zo streven we naar ten minste 70% kamers en 30% studio's per project waar studentenhuisvesting gerealiseerd wordt (voorheen 50/50). Kamers hebben hierbij een oppervlakte van 12-14 m^2 GBO met 3 m^2 gemeenschappelijke ruimte (let op: mogelijkheid om af te wijken in het geval van tijdelijk wonen of modulair bouwen). Studio's zijn minimaal 19 m^2 GBO met 1-2 m^2 gemeenschappelijk ruimte.

- **Door passend aanbod voor jongeren te realiseren**: We zetten in op woningdelen en op het realiseren van jongerenwoningen. Jongerenwoningen zijn (kleine) sociale huurwoningen die met een jongerencontract worden verhuurd. Het jongerencontract duurt vijf jaar. Daarna kan het contract met maximaal twee jaar worden verlengd. Jongerenwoningen zijn veelal studio's of kleine tweekamerappartementen. De minimale oppervlakte voor studio's voor jongeren is gelijk aan studio's voor studenten (19 m^2 GBO met 2 m^2 gemeenschappelijke ruimte). De grondprijs voor een jongerenwoning wordt uitgewerkt in de Grondprijzenbrief. Daarnaast maken we met de corporaties afspraken over het aftoppen van de huurprijzen van sociale huurwoningen en het labelen van deze woningen voor jongeren. Daarbij is het van belang dat we extra inzetten op het behoud van woningen onder de kwaliteitskortingsgrens voor (kwetsbare) jongeren.

> "Ik heb drie zoons van 15, 17 en 19 jaar oud.
> Zij willen graag in deze mooie stad blijven wonen,
> maar niet voor altijd bij papa en mama."
>
> Hartenkreet uit het Stadsgesprek over wonen in Utrecht

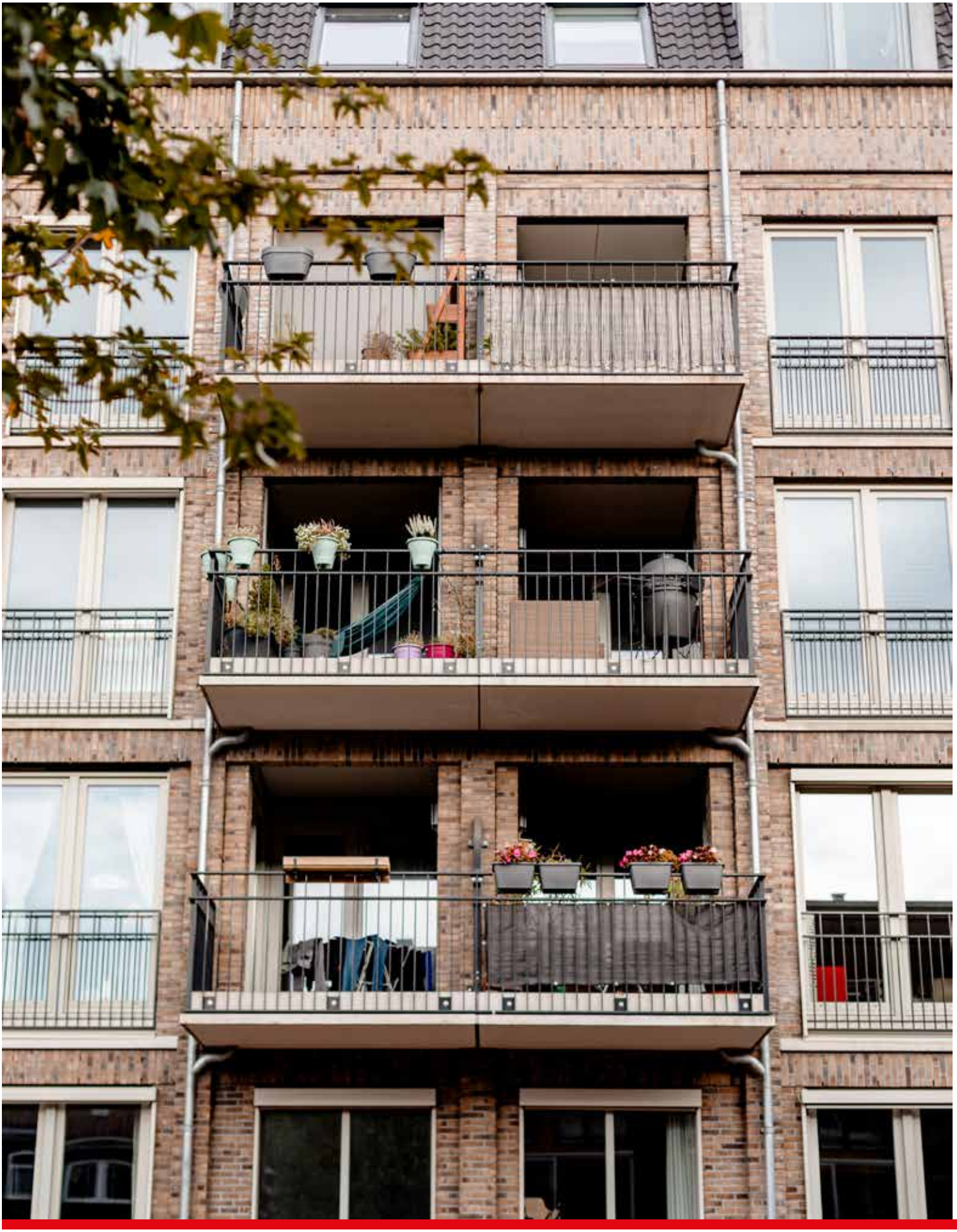
- **Door oog te hebben voor arbeidsmigranten**: Nog te veel arbeidsmigranten in Nederland wonen en werken in slechte omstandigheden. We zien hierin vooral een rol voor de landelijke overheid: het vaststellen van specifieke wet- en regelgeving rond de inzet van arbeidsmigranten en handhaving op deze en reeds bestaande wet- en regelgeving door de Nationale Arbeidsinspectie. De woonsituatie van arbeidsmigranten laat vaak ernstig te wensen over. Daarom zetten we via de Wet goed verhuurderschap in op handhaving en controle op misstanden. Ook bieden we internationale inwoners, waaronder arbeidsmigranten, hulp via het Utrecht International Center bij het aanvragen van een verblijfsvergunning en hun inschrijving bij de gemeente. EU-arbeidsmigranten die in de problemen zijn geraakt door verlies van werk en/of huisvesting, kunnen terecht op het spreekuur van Stichting Barka.

- **Door waar mogelijk extra standplaatsen voor woonwagens te realiseren:**
  Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) stelt dat tegemoetgekomen moet worden aan de woonwensen van Sinti, Roma en andere woonwagenbewoners (bron: Beleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid). Op basis van de woonbehoefte moeten we voorzien in extra standplaatsen, zodat degenen die op de wachtlijst staan binnen afzienbare tijd in aanmerking komen voor een woonwagenstandplaats (vergelijkbaar met wachtenden voor een sociale huurwoning). Om het Utrechtse woonwagenbeleid aan te laten sluiten bij het rijksbeleid, gaan we van behoudend beleid naar uitbreiding waar mogelijk.
  Dit betekent dat we op grote toekomstige nieuwbouwlocaties onderzoeken in hoeverre het mogelijk is om extra standplaatsen te realiseren. Een voorbeeld is de polder Rijnenburg.

  Gezien de grote druk op beschikbare grond voor woningbouw, zou de maximale oppervlakte van een woonwagenstandplaats teruggebracht kunnen worden naar maximaal 200 m^2 per standplaats (op dit moment 232 m^2). Dit is de oppervlakte die nodig is om een woonwagen van 50 m^2 en eventuele bijgebouwen (schuur, sanitair) te plaatsen en brandveiligheid te waarborgen. In Utrecht zijn beperkte mogelijkheden voor het uitbreiden van bestaande woonwagenlocaties. Daarom ondersteunen we verdichting op bestaande locaties. Daar waar initiatieven van bewoners ontstaan en er geen conflict is met bestaand beleid, kan in afstemming met B.V. Woonwagen-exploitatie gezocht worden naar herindeling en verdichtingsmogelijkheden zoals geschakelde eenheden voor meerdere generaties.

  Regionaal woonwagenbeleid en huisvesting arbeidsmigranten
  Woonwagenbewoners en arbeidsmigranten zijn twee van de aandachtsgroepen van de regionale woonzorgvisie/woonzorgafspraken. In regionaal verband moet gezocht worden naar een evenredige verspreiding van aandachtsgroepen over de verschillende gemeenten. Hierover maken we de komende jaren in U10-verband onder regie van de provincie afspraken.

- **Door er te zijn voor mensen met een beperking**: Zoveel mogelijk woningen moeten toegankelijk zijn. Wij willen dat iedereen – ook als hij of zij gebruikmaakt van een rolstoel – alle nieuwe of verbouwde woningen kan bezoeken. Een goede toegankelijkheid van woningen is belangrijk voor mensen met een fysieke beperking, maar ook voor andere groepen zoals gezinnen met jonge kinderen. Conform het uitvoeringsprogramma ‘Utrecht voor iedereen toegankelijk’ benoemen we bij planontwikkelingen dat alle woningen bezoekbaar zijn. We vragen (ver)bouwers ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk woningen woonbaar zijn voor mensen in een rolstoel of met een rollator.
  Het college betrekt deze uitgangspunten in toekomstige tenderprocessen.
  Mensen met een beperking en ouderen met en zonder zorgbehoefte hebben waardevolle kennis over het toegankelijk ontwerpen van woningen. We bevorderen de uitwisseling van ervaring tussen ervaringsdeskundigen, de gemeente en het DNU-netwerk en corporaties zodat deze kennis benut kan worden bij nieuwbouw. Door aan de voorkant bij het ontwerp en de uitvoering rekening te houden met de toegankelijkheid, kunnen grote uitgaven achteraf voorkomen worden.

D. We bevorderen de toegang tot betaalbare woningen voor middeninkomens

Onder doelstelling 1 hebben we toegelicht hoe we de groei van het aantal woningen voor middeninkomens willen stimuleren, met een focus op middenhuur. Om te zorgen dat middeninkomens meer kans maken op het vinden van een betaalbare woning in de stad, bevorderen we ook het toewijzen van betaalbare woningen aan middeninkomens.

- **Door voorrang op huishoudgrootte in de middenhuur mogelijk te maken**: Om middeninkomens te kunnen behouden in onze stad, is in 2020 de huisvestings-vergunningplicht ingevoerd voor middenhuurwoningen zoals opgenomen in de Huisvestingsverordening gemeente Utrecht. Ook gelden er voorrangsgronden voor doorstromers uit de sociale huur en voor vitale beroepsgroepen. Om te borgen dat de grote middenhuurwoningen die gerealiseerd worden passend worden toegewezen, maken we voorrang via de Huisvestingsverordening op huishoudgrootte mogelijk in de middenhuur.

- **Door een maximale minimale inkomensgrens bij middenhuurwoningen te stellen**: Om ook voor de lagere middeninkomens de toegang tot een middenhuurwoning te bewerkstellingen, houden we vast aan een maximale minimale inkomenseis van 42x de maandhuur. Hierdoor wordt er een maximum gesteld aan wat de verhuurder aan minimaal inkomen kan vragen voor een middenhuurwoning. Met een verdere verlaging neemt de woonquote toe met het risico dat de huur niet meer betaalbaar is en er huurachterstanden ontstaan. Wel gaan we in 2025 verder onderzoeken in hoeverre er omstandigheden zijn (bijvoorbeeld type woningen of specifieke huurdersgroepen) waar een verlaging van de maximale minimale inkomensgrens nog mogelijk is zonder risico op achterstandsbetalingen voor de huurder en verhuurder.

- **Door te onderzoeken hoe we betaalbare nieuwbouw koopwoningen toegankelijker kunnen maken voor middeninkomens**: Sinds 2024 geldt een huisvestingsvergunningplicht voor betaalbare nieuwbouw koop. Hier houden we aan vast. Betaalbare nieuwbouw koopwoningen tot de rijksgrens van € 405.000 (2025) vallen onder deze vergunningplicht. Wel zien we in de huidige markt dat kopers met een middeninkomen moeite hebben om dit bedrag te lenen. De gekozen inkomens-grens sluit aan bij de inkomensgrens voor middeninkomens zoals die landelijk bepaald is in de Uitvoeringswet huurprijzen: € 62.191 voor een eenpersoonshuishouden en € 82.921 voor een meerpersoonshuishouden. Deze grens is gekozen om ervoor te zorgen dat deze koopwoningen terechtkomen bij starters en lage tot middeninkomens. Daarnaast is gekozen om zo min mogelijk verschillende grenzen te gebruiken en daarmee zoveel mogelijk consistentie in het beleid te houden. Indien noodzakelijk wijzigen we de maximale inkomensgrens die geldt voor betaalbare koop. In aanvulling hierop experimenteren we met het toevoegen van voorrangsregels voor betaalbare koop. Dit leidt ertoe dat deze categorie vaker wordt toegewezen aan bepaalde doelgroepen, zoals doorstromers en vitale beroepsgroepen (zoals bij middenhuur).

- **Door voorrang voor vitale beroepen mogelijk te maken**: Werknemers in het onderwijs, de zorg, de politie, de kinderopvang en de brandweer hebben onder voorwaarden voorrang op zowel een sociale huurwoning als een nieuwbouw-middenhuurwoning. Vooral bij middenhuurwoningen ontstaat meer kans op een woning voor deze beroepsgroepen, omdat hier minder voorrangsgronden zijn dan bij sociale huisvesting. We zetten er vooralsnog op in om deze voorrangsregel te continueren, maar we breiden deze niet verder uit. Dit doen we omdat elke nieuwe beroepsgroep het probleem vergroot voor inwoners zonder beroepenvoorrang. Daarnaast is de keuze voor de vijf sectoren weloverwogen. Het gaat hier om beroepen met een maatschappelijke betekenis waarbij de tekorten binnen deze beroepsgroepen op gespannen voet staan met het fundamentele recht op onderwijs, zorg en veiligheid. We houden vast aan de relatief strenge eisen voor het verkrijgen van de beroepenvoorrang.

- **Door de woningvoorraad voor middeninkomens te beschermen**: We zien dat de opkoopbescherming, zelfbewoningsplicht en anti-speculatiebeding werken (bron: raadsbrief Monitoring effecten opkoopbescherming en motie verhoging prijsgrens) en houden daarom vast aan de opkoopbescherming en het toepassen van de maximale mogelijkheden voor zelfbewoningsplicht en anti-speculatiebeding voor betaalbare koop. We blijven de opkoopbescherming inzetten en zullen bij het Rijk lobbyen voor verlenging van de wet na 2027 om te zorgen dat betaalbare koopwoningen beschikbaar blijven voor eigenaar-bewoners.

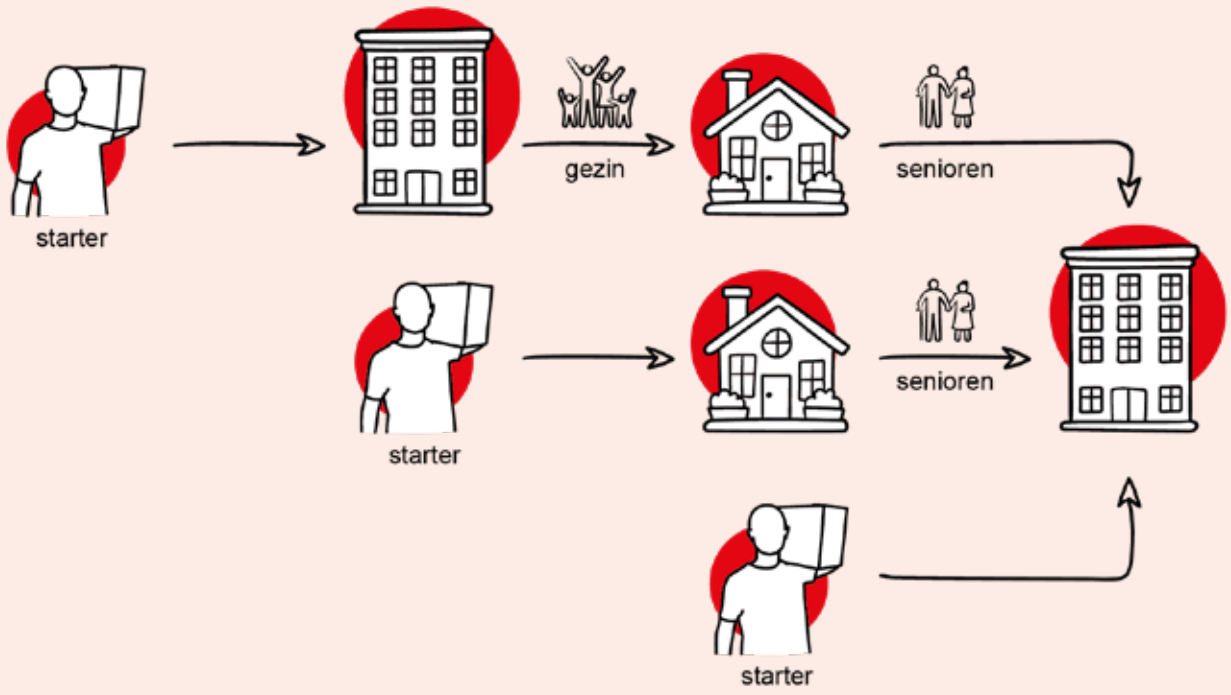
- **Door te lobbyen voor een landelijk huurregister**: We blijven samen met de andere grote steden pleiten voor een landelijk register van huurcontracten, zodat de particuliere verhuurmarkt voor huurders en gemeenten transparanter wordt. Dit maakt het ook mogelijk om beter te handhaven en eventueel een huisvestingsvergunningplicht in te voeren voor alle middenhuurwoningen (geldt nu alleen voor middenhuurwoningen opgeleverd vanaf 2020).

E. We bevorderen doorstroming

De woningnood bestaat niet alleen uit mensen die nu geen dak boven hun hoofd hebben. Woningnood gaat net zo goed over de mensen die nu al wonen, maar voor wie er geen passende (doorstroom)woningen vrijkomen. Daardoor verstopt de boel: senioren blijven in (ruime) eengezinswoningen wonen terwijl ze naar een gelijkvloers appartement zonder tuin willen, (groeiende) gezinnen zitten vast in te kleine starterswoningen en voor afgestudeerde studenten is er geen starterswoning beschikbaar. Doorstroming ontstaat wanneer mensen verhuizen naar een woning die past bij hun financiële situatie, levensfase, gezinsgrootte en/of zorgbehoefte. Zij laten een woning achter voor een ander huishouden. Hierdoor ontstaan verhuisketens. Hoe langer de verhuisketen, hoe meer huishoudens een passende woning betrekken. Aan het eind van de keten profiteert altijd een starter en komt er een betaalbare woning vrij. Daarmee is de inzet op doorstroming effectiever dan voorrang geven aan woningen voor starters: er profiteren immers meer huishoudens.

Met doorstroming dragen we bij aan zowel passend als betaalbaar wonen. We zien echter dat doorstromen in de praktijk niet gemakkelijk is. Om onze inwoners te stimuleren door te stromen naar een passende woning zetten we in op een samenhangend pakket van verschillende typen maatregelen. Onderzoek door RIGO (opgenomen in de bijlage) laat namelijk zien dat het aantal verhuizingen drie keer zo groot kan worden als ingezet wordt op doorstroming. De inzet richt zich op zowel doorstroming binnen de sociale huurvoorraad als op doorstroming tussen de verschillende huur- en koopcategorieën. De prioritering en accenten binnen het samenhangende pakket stemmen we af met de corporaties, waarna we hier samenwerkingsafspraken over vastleggen.

Figuur: Doorstroming: kortere en langere verhuisketens

> “Ik zie veel mensen nog in een veel te grote gezinswoning wonen.”
>
> Hartenkreet uit het Stadsgesprek over wonen in Utrecht

- **Door doorstroming te prioriteren bij de toewijzing van betaalbare woningen**: Doorstroming vraagt naast gericht bouwen voor specifieke doelgroepen ook om slimme keuzes in de toewijzing (woonruimteverdelingssysteem), zodat doorstroming gestimuleerd wordt. Er liggen kansen in het optimaliseren van het toewijzingsbeleid in alle segmenten. We hebben al een aantal doorstromingsmaatregelen geïmplementeerd, zoals het prioriteren van de voorrangsregel Van Groot Naar Beter in de rangorde, het mogelijk maken van het geven van buurtvoorrang (o.a. aan ouderen) en de voorrangsregel voor doorstromers van sociale huur naar een middenhuurwoning. Deze continueren we, zodat er meer verhuisketens ontstaan en er meer huishoudens passend gaan wonen. In aanvulling hierop en zoals eerder aangegeven in deze nota (onder ‘Toewijzing van betaalbare koopwoningen’), experimenteren we met het toevoegen van voorrang voor doorstromers op een betaalbare koopwoning. Over verdere optimalisaties van het toewijzingsbeleid voor doorstroming gaan we in gesprek met de regio, zie ook ‘evenwichtige woonruimteverdeling’ eerder in deze nota.

- **Door te kijken hoe we de verhuispremie voor langere tijd kunnen bestendigen en uitbreiden**: De verhuispremie is er sinds september 2024 en richt zich op Utrechters die in een sociale corporatiewoning met vier kamers of meer wonen. Als deze Utrechters verhuizen naar een woning met minder dan drie kamers of een senioren-woning, dan komen zij in aanmerking voor de verhuispremie. De verhuispremie draagt bij aan doorstroming en passend wonen. Het subsidieplafond is begin 2025 bereikt, waardoor de regeling (tijdelijk) is gestopt. Er is geen structurele dekking van de verhuis-premie. De regeling wordt geëvalueerd en het effect ervan wordt bekeken in samen-hang met alle andere doorstromingsmaatregelen.

> “Mijn moeder woont als weduwe in een groot huis en peinst er niet over om kleiner te wonen.”
>
> Hartenkreet uit het Stadsgesprek over wonen in Utrecht

- **Met de Woonadviseur Ouderen**: Onder kopers en huurders van 65 jaar en ouder is al jarenlang een trend zichtbaar van relatief weinig verhuizingen. Terwijl de langste verhuisketens ontstaan (doorstroming) wanneer zij verhuizen. De Woonadviseur helpt Utrechtse 55-plussers die op zoek zijn naar een passende woning, nu en in de toekomst. Dat kan zijn in de huidige woonsituatie of in een nieuwe woning. Op dit moment stellen ouderen de beslissing om te verhuizen naar een nultredenwoning (of geclusterde woning) vaak uit. De Woonadviseur zet daarom ook in op bewustwording, door aan de hand van een gerichte campagne Utrechters uit te dagen alvast na te denken over hun toekomst en de woonsituatie die daarbij past. De Woonadviseur werkt in opdracht van de gemeente Utrecht en de Utrechtse STUW corporaties.

- **Door inwoners beter te informeren over voorrangs- en financiële regelingen en het beschikbare aanbod**: Vaak weten mensen niet goed welke woningen (huur én koop) er beschikbaar zijn en voor welke woningen zij in aanmerking komen. Ook is niet helder welke voorrangsregelingen en financiële regelingen er zijn voor woningzoekenden. Wij zetten in op het beter informeren van inwoners over bovenstaande mogelijkheden. Bijvoorbeeld door de inzet van de Woonadviseur, door informatie op websites en door het gericht infomeren over specifieke woningbouwprojecten en diverse (doorstromings)regelingen. Ook vinden wij het belangrijk dat er een goed beeld is van welke woningen voor ouderen er in de stad zijn. Zodat ouderen zich hier tijdig op kunnen oriënteren en ook tijdig kunnen reageren op het moment dat er een woning vrijkomt.

- **Door te onderzoeken hoe we woningruil kunnen bevorderen**: Tijdens de participatie voor deze beleidsnota is vanuit inwoners het idee gekomen om woningruilen te stimuleren door middel van een woningruilweek of woningruilapp. Woningruilen kan bijdragen aan het vinden van een passende woning. We onderzoeken samen met initiatiefnemers en corporaties hoe we woningruil kunnen bevorderen. Woningruil kan bijvoorbeeld bevorderd worden door een effectiever woonruimteverdelingssysteem.

F. We bieden ruimte aan collectieve woonvormen

In Utrecht willen we ruimte bieden aan diverse woonvormen. Een deel van de huidige en toekomstige inwoners wil graag zelf woningen ontwikkelen en zeggenschap hebben over hun woonomgeving. Door de verbondenheid die de bewoners vaak voelen met elkaar en hun omgeving, draagt het stimuleren van collectieve wooninitiatieven bij aan de veerkracht van onze wijken. We vinden het belangrijk om in Utrecht wooncoöperaties te realiseren omdat wij meer ruimte willen geven aan mensen die verantwoordelijkheid nemen voor elkaar en voor hun omgeving.

- **Door wooncoöperaties te stimuleren**: Met een wooncoöperatie kunnen mensen zelf de regie nemen op hun toekomstige woning en woonomgeving. Op die manier kan een wooncoöperatie ook een meerwaarde zijn voor de buurt, denk hierbij aan buurtkamers, een openbare tuin of een woonplek voor bijvoorbeeld spoedzoekers. Daarnaast zorgt deze woonvorm ook voor langdurig betaalbare woningen. Mensen uit verschillende inkomensgroepen met gemeenschappelijke interesses kunnen zo hun samenwoondroom verwezenlijken. Om wooncoöperaties te stimuleren stellen we ten minste twee locaties per jaar beschikbaar voor wooncoöperaties. Met daarbij een eenduidig en transparant stappenplan zodat geïnteresseerden weten waar ze allemaal aan moeten denken en voldoen voordat ze een wooncoöperatie in Utrecht kunnen realiseren. We bieden wooncoöperaties de ruimte om andere oppervlaktes te realiseren dan de vastgestelde uitgangspunten. Voorwaarde is dat kan worden aangetoond waarom dit van meerwaarde is voor het woonconcept en de prijs-kwaliteitverhouding daarbinnen. De mogelijkheid op dit maatwerk wordt per project bekeken. Daarnaast ondersteunen we initiatieven van wooncoöperaties financieel door het verstrekken van subsidies en door initiateven te ondersteunen of gebruik te maken van het landelijke fonds van het Rijk. Samen met andere gemeenten en landelijke netwerkorganisaties zijn we een lobby bij het Rijk gestart om ook deze standaarddocumenten te hanteren bij de toekenning van de gelden uit het leenfonds. De maatregelen zijn uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma Wooncoöperaties 2024-2028. Dit geeft woonaanbod aan hen.

- **Door woningdelen in de nieuwbouw te stimuleren**: Met het huidige woningtekort zien we dat het voor met name alleenstaanden met lage of middeninkomens nóg lastiger is om een betaalbare woning te vinden. Om die reden willen we woningdelen ook in de nieuwbouw stimuleren. Door het delen van een (nieuwbouw)woning komen er meer woonplekken bij. Wij vinden het belangrijk dat een deelwoning een goed alternatief vormt voor een zelfstandige woning. Juist de nieuwbouw biedt mogelijkheden om een woning voor woningdelen kwalitatief aantrekkelijk te maken. In een nieuwbouw deelwoning heeft iedere bewoner een eigen afsluitbare, voldoende ruime slaap/woonkamer, er zijn meerdere sanitaire voorzieningen aanwezig en er zijn een gezamenlijke ruime woonkamer, keuken en andere gezamenlijke voorzieningen. Een concrete uitwerking voor bijvoorbeeld het minimumaantal vierkante meters en het aantal sanitaire voorzieningen werken wij verder uit in samenwerking met (markt)partijen.

- **Door andere collectieve woonvormen te faciliteren**: Naast wooncoöperaties zijn er ook andere collectieve woonvormen die langjarig betaalbaar wonen kunnen garanderen en/of die ook een meerwaarde hebben voor straat, buurt, wijk of stad. De meest bekende andere collectieve vormen zijn: CPO, woongroepen en hofjes. Indien initiatieven ontstaan ondersteunen we deze collectieve woonvormen waar mogelijk. Deze collectieve woonvormen kunnen net als wooncoöperaties voor advies of (inhoudelijke) vragen terecht bij het onafhankelijke steunpunt (Cooplink).

Doelstelling 3

In 2030 wonen meer Utrechters prettig in hun huis en buurt

Zo werken we aan deze doelstelling:

A. We zorgen voor een betere positie voor huurders en woningzoekenden.
B. We werken aan gemengde en leefbare wijken.
C. We werken aan toekomstbestendige woningen.
D. We verbeteren onze informatievoorziening voor inwoners.

A. We zorgen voor een betere positie voor huurders en woningzoekenden

Met de invoering van de Wet goed verhuurderschap is een norm gesteld van wat goed verhuurderschap inhoudt. We vinden slecht verhuurderschap onacceptabel en we treden op tegen misstanden. De wet maakt het mogelijk om de norm voor goed verhuurderschap (bestuursrechtelijk) handhaafbaar en afdwingbaar te maken. Daarnaast geeft de Wet betaalbare huur mogelijkheden om binnen de Wet goed verhuurderschap te handhaven op huurprijzen in het gereguleerde segment.

> “In mijn straat zijn alle huizen doorverkocht aan mensen die het vervolgens doorverhuren voor buitenproportionele bedragen. Gelukkig is daar nu vanuit Den Haag beleid op gevoed. Maar stop de vrije markt in die vraag.”
>
> Hartenkreet uit het Stadsgesprek over wonen in Utrecht

- **Door de rechten van huurders te beschermen en ondersteunen**: We geven uitvoering aan de algemene regels uit de Wet goed verhuurderschap, zoals algemene regels die toezien op discriminatie en intimidatie en bevoegdheden om oneigenlijk gebruik van servicekosten en onjuiste huurprijzen in het gereguleerde segment tegen te gaan. We handhaven het meldpunt ‘Klacht over huren’ van de gemeente en zetten de samenwerking met partners en de Antidiscriminatievoorziening van de provincie Utrecht voort om huurders van gepaste ondersteuning te blijven voorzien. Het meldpunt huisjesmelkers is in het meldpunt ‘Klacht over huren’ geïntegreerd, zodat het voor inwoners gemakkelijk en duidelijk is waar zij terechtkunnen.

- **Door de invoering van de algemene verhuurvergunning uit te werken**:
  Bij een verhuurvergunning moeten verhuurders aantonen dat zij zich aan de regels van goed verhuurderschap houden voordat zij zelfstandige of onzelfstandige woonruimte kunnen gaan verhuren. Het invoeren van de algemene verhuurvergunning via een verhuurverordening is een volgende stap in het beschermen van huurders en optreden tegen excessen op de Utrechtse woningmarkt. Het invoeren van deze verhuurvergunning gaan we actief bespreken met andere gemeenten en samenwerkingspartijen in de woningmarktregio. Ook start het onderzoek om te bepalen in welke gebieden van de stad een vergunning ingevoerd kan worden.
  Vanuit het meldpunt 'Klacht over huren' kunnen we goed monitoren hoeveel en waar er misstanden in de stad zijn. Deze gegevens zijn mede nodig om bij de invoering van een verhuurvergunning te onderbouwen waarom een verhuurvergunning noodzakelijk is voor het behoud van de leefbaarheid in de Utrechtse gebieden. De vergunningverlening is naar verwachting kostendekkend te maken met leges. De kosten voor handhaving worden ingeschat op € 500.000 per jaar, deze zijn nog niet gedekt.

- **Door te handhaven op betaalbare huur**: Samen met het Rijk en andere steden hebben we hard gestreden voor de Wet betaalbare huur zodat ook lage en middeninkomens beter beschermd worden tegen te hoge huurprijzen in het gereguleerde segment (sociale en middensegment). Onze verwachting is dat er ook woningen in de bestaande voorraad in het betaalbare segment moeten vallen (sociaal of middenhuur). Met de Wet betaalbare huur hebben we meer instrumenten om hierop te handhaven. Daarnaast blijven we bij het Rijk lobbyen voor een huurregister om handhaving te vergemakkelijken.

- **Door huurdersvertegenwoordiging in sociale en middenhuur te ondersteunen**:
  Huurders van corporaties zijn georganiseerd via huurdersvertegenwoordiging.
  Ook in de midden- en dure huur zijn verhuurders verplicht om vanaf 25 woningen overleg te voeren met huurders over beslissingen via een bewonerscommissie of huurdersorganisatie. De verhuurder is hiervoor in principe aan zet en is ook verplicht om kostenvergoeding te geven voor bijvoorbeeld het huren van een ruimte voor het overleg. Waar nodig ondersteunen wij alle huurders financieel via de subsidieregeling huurdersparticipatie.

- **Door de stem van de woningzoekende te horen**: Het is van belang de stem van de woningzoekende bij het maken van beleid en rond woningbouwinitiatieven te horen. Daarnaast stimuleren we in het Utrechtse Planproces Gebiedsontwikkelingen (UPG) dat we bij projecten die voor specifieke doelgroepen worden gebouwd, vroegtijdig het gesprek met de doelgroep faciliteren zoals ouderen, mensen met een beperking of jongeren. Hierbij maken we gebruik van het kompas van zeggenschap, zoals juni 2024 vastgesteld is in de raad in de beleidsnota Samen Stad Maken. We onderzoeken hoe we bekende en onbekende doelgroepen/belanghebbenden kunnen betrekken.
  Denk aan de toekomstige gebruikers, woningzoekenden (via het platform Woonzoekers) of organisaties zoals SOLGU en de Woonbond. In het project 'Rosendael' (Indusdreef 5) in Overvecht doen we een pilot waarin we de Werkgroep wonen van SOLGU, U op leeftijd, Saluti Utrecht en de Wmo Cliëntenraad vroegtijdig betrekken om mee te denken over toegankelijkheid van nieuwe woningen.

B. We werken aan gemengde en leefbare wijken

Wonen gaat verder dan enkel de woning. Je woont niet alleen in een huis. Je hebt ingerichte buitenruimte en voorzieningen nodig om in je (directe) woonomgeving prettig en gezond te kunnen leven. Leefbaarheid is niet alleen een belangrijke voorwaarde voor prettig wonen. Het is ook een belangrijke voorwaarde voor de ontwikkeling van een aantrekkelijke en ongedeelde stad. Als gemeente voeren we verschillende acties uit om de kwaliteit, leefbaarheid en gemeenschapskracht van de stad te versterken. Bijvoorbeeld met de Stedenbouwvisie, de ontwerp Sociale Visie en de beleidsnota Gezondheid. Vanuit het perspectief van volkshuisvesting dragen we ook bij aan leefbare wijken in Utrecht, onder andere door de diversiteit aan woonmilieus te behouden en te versterken.

> "Eenieder verdient dezelfde kansen op een gezonde & veilige woonplek en woonomgeving."
>
> Hartenkreet uit het Stadsgesprek over wonen in Utrecht

- **Door in alle wijken te blijven inzetten op meer woningen in het sociaal en middensegment**: Met oog voor de ongedeelde stad kan - afhankelijk van de netto groei van de sociale huurvoorraad - verkoop/sloop (beperkt) plaatsvinden in wijken met een hoog aandeel sociale huurwoningen in combinatie met 'herbouw' elders.
  Een uitzondering hierop is Overvecht. Zie hiervoor het hoofdstuk Wijkgericht werken.

- **Door corporaties te vragen via het huurprijsbeleid te differentiëren binnen het sociale segment**: Doel is dat inwoners in een kwetsbare positie minder geconcentreerd worden gehuisvest. In (sub)wijken met een laag percentage sociale huurwoningen vragen we corporaties om vrijkomende sociale huurwoningen zo veel als mogelijk toe te wijzen aan woningzoekenden die zijn aangewezen op het woningaanbod met huurprijzen onder de aftoppingsgrenzen ten behoeve van de inhaalslag statushouders en uitstroom MO/BW en een aandeel onder de kwaliteitskortingsgrens voor jongvolwassenen. Omgekeerd vragen we corporaties om de ruimte die zij vanuit landelijke wetgeving hebben, te gebruiken om de hogere inkomens in de sociale huur vooral te huisvesten in (sub)wijken met een hoog aandeel sociale huur.

- **Door kritisch te blijven op sloop van betaalbare woningen**: Via sloop en nieuwbouw ontstaan kansen voor verdichting en menging. Sloop is echter ook ingrijpend en heeft effect op sociale structuren. Daarom blijven we hier kritisch op. Bij potentiële sloop en nieuwbouwprojecten hanteren we altijd de Leidraad sloop en nieuwbouw (bron: raadsbrief Samenwerkingsafspraken). Via dat instrument maken we de afweging of een initiatief niet alleen bijdraagt aan gemengde wijken en verdichting, maar ook aan de sociale effecten in een wijk en de kwaliteitsslag die er gemaakt kan worden.

- **Door buurtvoorrang mogelijk te maken**: Bewoners van sociale huurwoningen hebben sinds 2024 meer mogelijkheden om door te stromen in de eigen wijk. Sinds dat jaar kunnen corporaties buurtvoorrang instellen op hun (nieuwbouw)complexen voor specifieke buurten. Dit kan voor complexen die gelabeld zijn voor senioren of voor jongeren. Hiermee kan de sociale cohesie in wijken en buurten verbeteren en kunnen bijvoorbeeld ouderen hun netwerken beter behouden. Om de kansen voor woningzoekenden van buiten deze buurten niet te veel in te perken, kan de voorrang maar voor een deel van de woningen worden ingesteld.

- **Door te werken aan community building, voor meer gemeenschapskracht in complexen**: Naast alleen wonen en wonen in gezinsverband is er in Utrecht een diversiteit aan woonvormen waarin mensen op verschillende manieren met elkaar samenleven in collectieve woonvormen zoals woongroepen, hofjes en woon-coöperaties. We willen zoveel als mogelijk faciliteren dat inwoners, ook met een (zwaardere) zorgvraag, zelfstandig kunnen wonen thuis in de wijk. De afgelopen jaren zijn veel gemengd wonen projecten gerealiseerd waarin mensen met een kwetsbaarheid samenwonen met regulier woningzoekenden. De clustering van bewoners in een kwetsbare positie vraagt blijvende aandacht voor een prettige leefomgeving en bewoners die elkaar helpen waar mogelijk. Hier ligt primair een verantwoordelijkheid voor de corporaties. Hierbij is het van belang om voor ogen te houden dat de vraag of iemand een 'regulier woningzoekende' is of niet, geen zwart-wit tegenstelling is. De situaties van mensen kunnen veranderen, waardoor zij van een stabiele situatie in een kwetsbare positie terechtkomen of juist andersom.

  Een gemeenschap vormt zich in deze wooncomplexen niet vanzelf, omdat er veel verhuisbewegingen zijn, omdat bewoners elkaar niet opzoeken bij de start van een project of omdat er soms vaker incidenten voorkomen. Dat vraagt in veel gevallen professionele inzet die zich richt op het versterken en behouden van een woon-gemeenschap: community building. Community building voor de inwoners van het wooncomplex bevindt zich op het snijvlak van wonen en welzijn. We vragen dan ook aan de corporaties om hier een stap op naar voren te zetten. We ontwikkelen met o.a. de corporaties en het sociaal domein een werkwijze voor community building waarbij we mogelijkheden zien voor het inzetten van social return on investment. We voeren dit in de praktijk uit door met een aantal pilots te starten, waarbij we evalueren wat wel en niet werkt in de organisatie hiervan. Dit nemen we mee in de uitwerking van het voorstel voor ketenregie. Daarbij zoeken we de verbinding met de buurtagenda's, de buurtaanpakken, het initiatievenfonds en de wijkaanpak.

> “Bouw niet alleen voor oudere mensen bij elkaar!
> Maar ga juist voor een mix van leeftijden of maak
> familie-wonen (ouders, kinderen, grootouders) gemakkelijker.”
>
> Hartenkreet uit het Stadsgesprek over wonen in Utrecht

- **Door ruimte voor gemeenschappen te stimuleren**: Een belangrijk uitgangspunt in de Stedenbouwvisie en de ontwerp Sociale Visie is ruimte voor gemeenschappen. De buurt is voor veel mensen de plek voor de dagelijkse sociale contacten. Verbinding met buren zorgt voor weerbaarheid, voorkomt eenzaamheid en houdt bewoners betrokken bij hun eigen leefomgeving. Een sterke gemeenschap kan als een sociaal vangnet werken bij tegenslag. Om ontmoeting te stimuleren is het nodig om op buurtniveau ruimte te geven aan het vormen van gemeenschappen door gebouwen, openbare ruimte, gezamenlijke ruimtes en semi-openbare ruimtes goed en inclusief in te richten. Belangrijk hierbij zijn laagdrempelige ontmoetingsplekken in de buurt die zowel aan homogene groepen als heterogene groepen een plek bieden. Waar nodig worden deze plekken ondersteund met sociale activiteiten of sociaal beheer.
  De ambitie is om met ruimtelijke ontwikkelingen en woningbouw een leefomgeving te creëren die gezond samenleven stimuleert. Dit doen we door toekomstige bouw-projecten te toetsen op de bijdrage aan de gemeenschap, in en om het gebouw bijvoorbeeld door collectieve ruimten te realiseren en woonvormen te stimuleren die het omkijken naar elkaar versterken, zoals coöperatieve woonvormen, geclusterde woonvormen en gemengd wonen-projecten. Dit past bij het gedachtegoed van Sint Maarten, als je in Utrecht woont doe je iets voor een ander.

- **Met een Richtlijn Anders Toewijzen**: We benutten de bestaande instrumenten die we tot onze beschikking hebben om via woningtoewijzing invloed uit te oefenen op de samenstelling van een wijk, buurt of complex. Denk hierbij aan instrumenten als buurtvoorrang, woongroepen, beheerdersbelang en differentiatie van huurprijzen. Samen met de corporaties stemmen we af over de inzet van deze instrumenten. Dit leidt tot een gezamenlijke richtlijn met werkafspraken over het anders toewijzen van woonruimte om krachtige gemeenschappen mogelijk te maken. Indien nodig introduceren we experimenten om nieuwe methoden uit te testen en te evalueren. We werken binnen de kaders van de Huisvestingswet en de Woningwet.

Wijkgericht maatwerk Overvecht als voorbeeld

Met ruim 60% sociale huurwoningen heeft Overvecht het grootste aandeel sociale huur in de stad. Dat betekent dat er in vergelijking met andere wijken relatief veel kwetsbare groepen zijn gehuisvest.

In Overvecht wonen veel bewoners met plezier. Tegelijk kent Overvecht ook problemen op het gebied van leefbaarheid en veiligheid en blijft de wijk achter bij de rest van de stad. Binnen de wijkaanpak Samen voor Overvecht zetten we samen met de corporaties en andere partners in op het versterken van de wijk.
Voor heel Overvecht streven we voor de lange termijn naar een verdeling van 50% sociaal, 30% middensegment en 20% vrije sector. Het aantal sociale huurwoningen daalt niet. Dit is vastgelegd in de beleidsnota Omgevingsvisie Overvecht.
De ontwikkeling naar een meer gemengde wijk en een ongedeelde stad bereiken we door nieuwbouw waarin ook ruimte is voor nieuwe sociale huurwoningen.
In de bestaande bouw biedt dit ruimte voor corporaties om bijvoorbeeld woningen in het middensegment te verhuren.

Door het toevoegen van nieuwe woningen dragen we bij aan het verminderen van de anonimiteit in de wijk en vergroten we de sociale veiligheid. Dit doen we door toekomstige bouwprojecten te toetsen op de bijdrage aan de gemeenschap, in en om het gebouw. Dit kan bijvoorbeeld door ruimtes te reserveren voor collectieve voorzieningen en geen anonieme woningtoegangen te realiseren. Daarnaast worden er in de wijk specifieke woonvormen voor bepaalde groepen ontwikkeld, zoals wooncoöperaties en gemengde woonvormen. Met deze woonvormen bestrijden we eenzaamheid en geven we mensen in een kwetsbare positie een steuntje in de rug. De experimentele flats in Overvecht Noord zijn daarbij een inspiratiebron.

Het bouwen en toevoegen van woningen is niet van vandaag op morgen gerealiseerd. Maatregelen zijn ook nodig voor de korte termijn. In een aantal complexen staat de leefbaarheid onder druk. Samen met de woningcorporaties zijn werkafspraken gemaakt om ‘Anders toe te wijzen’. Hiervoor is een aantal instrumenten beschikbaar, waaronder het oprichten van woongroepen, het inzetten van beheerdersbelang, buurtvoorrang voor jongeren en ouderen en het toepassen van huurdifferentiatie, waarmee een aantal grotere woningen beschikbaar wordt gesteld aan lagere middeninkomens. Het instrumentarium voor anders toewijzen draagt bij aan de versterking van Overvecht en wordt daarom in Overvecht ingezet.

C. We werken aan toekomstbestendige woningen

We willen dat alle inwoners prettig kunnen wonen. Dit betekent dat een woning veilig, gezond en duurzaam/energie-efficiënt is. Met name bij woningen in de bestaande voorraad voldoen niet alle woningen aan deze randvoorwaarden.

- **Door eraan bij te dragen dat Utrechters kunnen wonen in een woning van voldoende kwaliteit**: Het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) benoemt de minimale kwaliteit, veiligheid en duurzaamheid van de gebouwde omgeving. Het Bbl stelt wettelijke regels en normen vast die ervoor zorgen dat bouwwerken voldoen aan ondergrenzen op het gebied van veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en bruikbaarheid. Omdat wij het belangrijk vinden dat mensen wonen in een woning van voldoende kwaliteit hebben wij aandacht voor zaken zoals energie-efficiëntie en isolatie, circulariteit, het verminderen van geluidsoverlast, het waarborgen van gezondheid (denk aan vocht, schimmel, hitte en loden leidingen) en (brand)veiligheid. De gemeente houdt toezicht om ervoor te zorgen dat woningen in de stad aan deze belangrijke normen voldoen en handhaaft als wettelijke regels worden overschreden. Daarnaast gaan we met de woningcorporaties in gesprek om na te gaan wat de mogelijkheden zijn om het binnenmilieu en de woonomgeving te verbeteren. Bijvoorbeeld als het gaat om vocht, schimmel, hitte en gezonde leefomgeving (bron: visie Klimaatadaptatie en beleidsnota Gezondheid). Ook verkennen we met de corporaties de mogelijkheden om meer circulaire woningbouw te realiseren.

- **Door een schimmelexpert in te zetten**: Samen met de corporaties zetten we in op een gezond binnenklimaat. Onderdeel hiervan is onze inzet van een expert op het gebied van schimmel en binnenklimaat. De expert buigt zich over ingewikkelde casussen. We evalueren de inzet van de schimmelexpert in haar huidige vorm en bekijken aan de hand daarvan hoe we deze verder inzetten. Tegelijkertijd werken we samen met de corporaties en de GGD toe naar een gezamenlijke aanpak gericht op preventie en bestrijding van vocht en schimmelproblematiek.

- **Door bij te dragen aan de verduurzamingsopgave bestaande woningvoorraad**: Onze ambities en aanpak op verduurzaming van woningen zijn opgenomen in de opgave Energietransitie, waaronder het Programma energie besparen in de gebouwde omgeving (bron: raadsvoorstel Programma energie besparen gebouwde omgeving, 2022), de Transitievisie Warmte en de beleidsnota Utrecht Circulair 2030. Deze beleidsnota Wonen in Utrecht heeft met name een relatie met het programma Besparen in de gebouwde omgeving. Dit programma beschrijft de aanpak om bestaande woningen te verduurzamen. In het programma wordt onderscheid gemaakt tussen de groepen: woningeigenaren, huurders, woningcorporaties en particuliere verhuurders. Met name op het gebied van Vereniging van Eigenaren (VvE's) en particuliere verhuurders kunnen extra stappen gezet worden omdat verduurzaming bij deze doelgroepen langzamer gaat. Voor particuliere verhuurders biedt het programma informatie, advies en begeleiding. We gaan particuliere verhuurders actiever benaderen en met hen in gesprek over de noodzaak en mogelijkheden om de verhuur betaalbaar te houden en te verduurzamen. Voor eigenaar-bewoners in appartementen is er een speciaal VvE-loket dat zich naast verduurzaming richt op de basis zoals de juridische kant en regulier onderhoud van de woning.

- **Door te innoveren en experimenteren**: Omdat de grootte van woningen vaak onder druk staat onderzoeken we samen met onze partners de mogelijkheden van slimme plattegronden en gedeelde voorzieningen en stimuleren we onze partners om deze toe te passen. Dit betreft bijvoorbeeld een aantrekkelijk woningaanbod voor gezinnen in een hoogstedelijke woonomgeving. Om de businesscase van projecten te verbeteren, en daarmee het bouwtempo te verhogen, onderzoeken we hoe modulaire en fabrieksmatige bouw beter toegepast kan worden in onze stad. Dit biedt vaak kansen voor circulaire, duurzame woningbouwconcepten, in lijn met de beleidsnota Utrecht Circulair 2030.

D. We verbeteren onze informatievoorziening voor inwoners

Uit de gesprekken in de stad is gebleken dat het zoeken, huren of renoveren van een woning ingewikkeld is voor veel inwoners. Inwoners hebben aangegeven niet te weten waar ze het aanbod van betaalbare woningen kunnen vinden, wat hun rechten zijn als huurder of hoe het systeem van woonruimteverdeling werkt. Inwoners zien bij de gemeente door de bomen het bos niet meer vanwege de vele loketten. Daarom zetten we de komende jaren in op het verbeteren van de informatievoorziening voor inwoners.

- **Door huurders te informeren over hun rechten en plichten**: Tijdens de participatie hebben we gehoord dat huurders vaak niet op de hoogte zijn van hun rechten en plichten. Dit kan bijvoorbeeld te maken hebben met nieuwe wetgeving als de Wet goed verhuurderschap (sinds 1 juli 2023) en de Wet betaalbare huur (sinds 1 juli 2024). Deze wet heeft, naast de uitbreiding van het gereguleerde huursegment, ook bijvoorbeeld gevolgen voor friendscontracten. Ook bleek uit de participatie dat huurders de weg naar de gemeente Utrecht en haar partners niet weten te vinden wanneer huurders slecht verhuurderschap ervaren. We zetten daarom via gerichte campagnes extra in op communicatie om huurders en verhuurders te informeren over hun rechten en plichten en hen de weg te wijzen naar ons meldpunt ‘Klacht over huren’ om hulp te krijgen als daar behoefte aan is. Een voorbeeld is een campagne gericht op de Utrechtse Introductie Tijd 2025.

- **Door de informatievoorziening over het aanpassen van een woning te verbeteren**: Uit de participatie blijkt dat inwoners niet goed weten waar ze terechtkunnen met hun vragen over de mogelijkheden om een woning te delen, te splitsen of te verduurzamen. We werken daarom de komende periode uit hoe we de informatievoorziening kunnen verbeteren.

- **Door te onderzoeken hoe middenhuurwoningen overzichtelijker kunnen worden aangeboden**: Inwoners hebben aangegeven dat ze behoefte hebben aan een overzicht waar ze het aanbod van betaalbare woningen kunnen vinden. Voor woningen die vanaf 2020 zijn opgeleverd geldt volgens de Utrechtse Huisvestingsverordening dat het aanbod van particuliere verhuurders bekendgemaakt moet worden op het in de regio gangbare platform. Nu is dat DĀK (voorheen WoningNet). In aanvulling hierop kunnen verhuurders ook op de eigen website of op een andere transparante wijze adverteren. Het betreft hier nieuwbouwwoningen die vanaf 2020 zijn opgeleverd en waar wij als gemeente afspraken hebben vastgelegd conform het dan geldende middenhuurbeleid. In de praktijk blijken mensen de weg naar aanbod goed te vinden, met name via de marketingkanalen van de verhuurders. Niet alle middenhuurwoningen worden aangeboden via DĀK. Dit zijn middenhuurwoningen die voor 2020 zijn opgeleverd of waar wij als gemeente geen afspraken over hebben gemaakt.

  In de afgelopen periode hebben verschillende partijen ervaringen opgedaan bij het aanbieden van middenhuurwoningen op DĀK. Op basis van deze *lessons learned* onderzoeken wij of een verdere verbreding van het middenhuuraanbod op bijvoorbeeld DĀK een toegevoegde waarde kan hebben. Daarbij onderzoeken we ook of er een toegevoegde waarde is ten opzichte van andere bestaande woningaanbodplatforms en wat de financiële consequenties zijn.

Wijkgericht werken

In elke Utrechtse wijk wonen verschillende mensen; studenten wonen er naast gezinnen, starters naast ouderen en nieuwkomers naast jongeren. Om leefbare woonbuurten te creëren en Utrecht als ongedeelde stad te behouden, willen we de diversiteit aan woonmilieus behouden en versterken, zonder dat het karakter van elke wijk verloren gaat.

In de woonvisie ‘Utrecht beter in balans’ (2019) hebben we de eerste stappen gezet voor meer menging. We gaven op wijkniveau een gewenste ontwikkelrichting aan in prijs-categorieën (sociale huur en middensegment). Maar gemengde wijken gaan over meer dan variatie in woningprijzen. Het gaat ook over huisvesting van verschillende groepen mensen. En dat zij wonen in een huis dat kwalitatief past bij hun financiële situatie, levensfase, gezinsgrootte en/of zorgbehoefte. Een student heeft bijvoorbeeld minder vierkante meters en kamers nodig dan een gezin met drie kinderen.

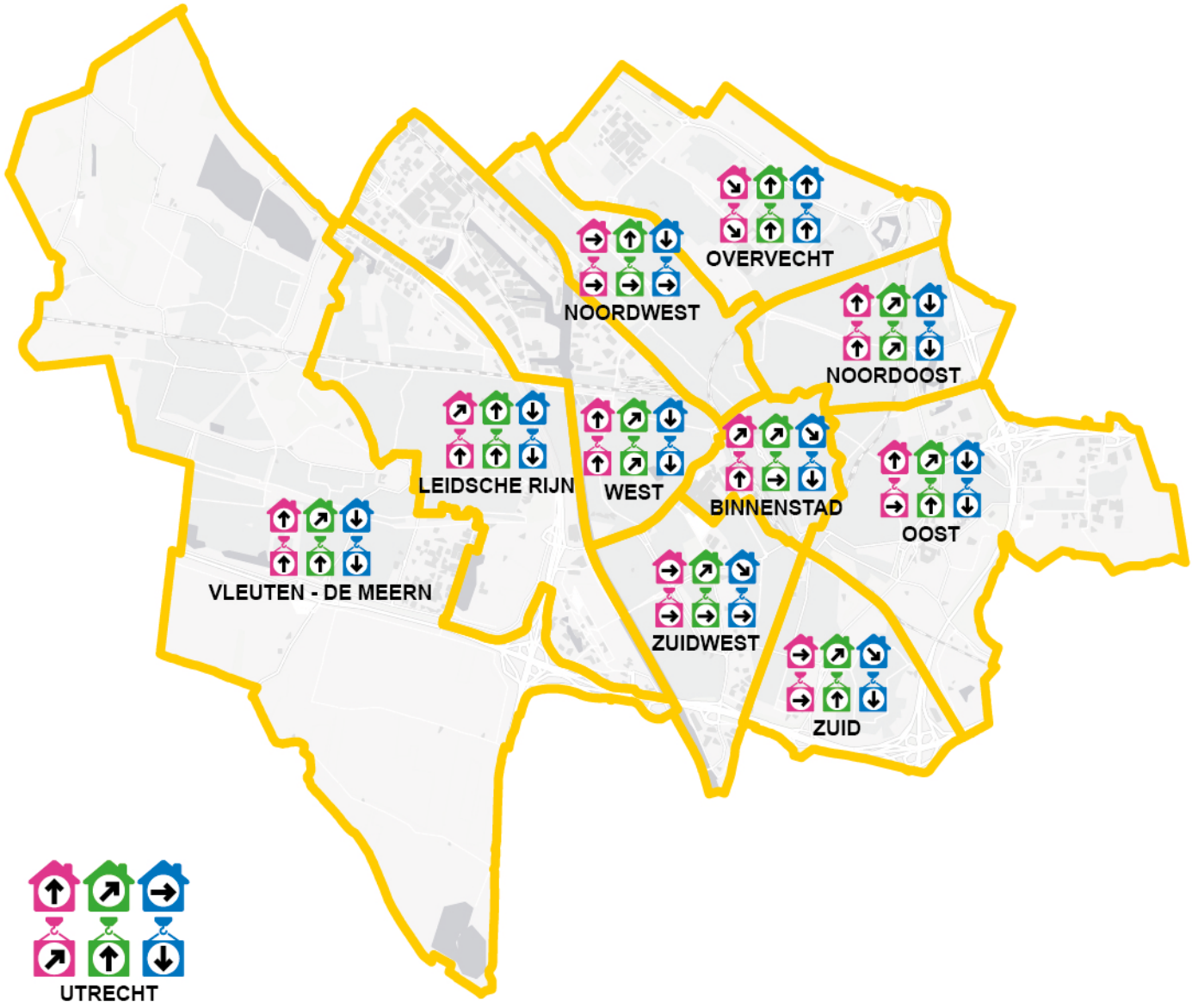
Daarnaast zijn ook de kwaliteit van gebouwen en de woonomgeving van belang om prettig te kunnen wonen. De uitgangspunten voor kwaliteit van deze drie onderdelen – de woning, het woongebouw en de woonomgeving – vatten we samen in de ‘Utrechtse Woonwaaier’.

Uitwerking gemengde wijken

In de wijkanalyses en richtingen (zie bijlage 1) geven we per wijk aan hoe we deze meer kunnen mengen op basis van o.a. prijscategorieën. De wijk- en buurtanalyses richten zich op toevoegingen door nieuwbouw. Daarnaast verandert de woningvoorraad door bijvoorbeeld woningdelen, splitsen, optoppen en specifiek toewijzingsbeleid.
Dit alles draagt bij aan gemengde wijken.

De afbeelding op de volgende pagina geeft een samenvatting van de gewenste beweegrichtingen in prijscategorieën per wijk (sociale huur, middensegment en vrije sector). Deze richtingen zijn gebaseerd op onze ambitie voor meer betaalbare woningen in alle wijken.

Gemengde wijken in aandeel prijscategorieën – beweegrichtingen per wijk

Soort

- Sociaal
- Midden
- Vrij

Gewenste beweegrichting van

- Voorraad
- Plancapaciteit

Beweegrichting

- → Gelijk houden
- ↗ Licht toenemen
- ↑ Sterk toenemen
- ↘ Licht afnemen
- ↓ Sterk afnemen

Toelichting:

- De bovenste rij geeft de gewenste beweegrichting van de *woningvoorraad* weer per segment en wijk. Dit pijlenschema geeft een *relatieve beweegrichting* van de woningvoorraad aan. Voor alle segmenten wordt een inspanning gevraagd om in absolute aantallen woningen in dat segment toe te voegen.
- De onderste rij geeft de beweegrichting aan die we willen toepassen in de *plancapaciteit*, ofwel de woningbouwplannen. Deze inzet doen we op nieuwe plannen, dus waar nog geen financiële of juridische afspraken over zijn gemaakt. De beweegrichting in de plancapaciteit is een vertaling van de 75% betaalbaarheid in nieuwe projecten.

De beweegrichtingen in bovenstaand schema voor het middensegment gelden voor zowel middenhuur (*minimaal* 25%) als betaalbare koop (*maximaal* 10%). Omdat de effecten van de Wet betaalbare huur zich nog niet hebben vertaald in de huidige samenstelling van de (sub)wijken, monitoren we deze samenstelling. Zo kan de verhouding tussen middenhuur en betaalbare koop in de toekomst eventueel worden bijgestuurd.

Afwegingskader betaalbaar wonen

We hebben hoge betaalbaarheidsambities. Deze vertalen zich in de beweegrichtingen op wijkniveau, zoals aangegeven in de figuur op de vorige pagina. We zullen echter altijd moeten zoeken naar een balans in betaalbaarheid, kwaliteit en bouwtempo.
Als betaalbaarheidsambities knellen en er geen alternatieve financiering beschikbaar is via bijvoorbeeld het Rijk of de provincie, is het mogelijk om via het afwegingskader af te wijken van onze ambities op betaalbaarheid. Nog steeds met als doel zoveel mogelijk betaalbare woningen van voldoende kwaliteit te realiseren, zonder dat dit ten koste gaat van het bouwtempo.

Bij afwijking geldt voor het project:

- een ondergrens van 2/3^{e} betaalbaar (voor Overvecht geldt een ondergrens van 60%);
- om de gewenste ontwikkeling per wijk te realiseren is de verdeling tussen sociaal en middensegment afhankelijk van de wijk. Ondergrenzen in betaalbaarheidspercentages per wijk staan weergegeven in de tabel onderaan het afwegingskader;
- meer sociale huur, en/of meer middensegment mag altijd, evenals 100% sociale huur of 100% middenhuur.

In onderstaand afwegingskader geven we de situaties aan wanneer mag worden afgeweken. We maken onderscheid tussen projecten van 60 woningen of meer, projecten van 10 tot 59 woningen en projecten kleiner dan 10 woningen.

Bij projecten kleiner dan 10 woningen is de administratieve last voor gemeente en initiatiefnemer relatief groot, daarom stellen we hier geen eisen. Bij projecten tussen 10 en 60 woningen die strikt worden verdeeld volgens de procentuele verdeling 40-35-25, blijft er een (te) klein deelproject over. Daarom gaan we bij deze projecten in overleg met initiatiefnemer en corporatie of exploitatie haalbaar is.

Afwegingskader betaalbaar wonen

Bij **nieuwe projecten** (na moment van vaststelling beleidsnota wonen nog zonder bestuurlijk besluit over programmering) van **60 woningen of meer**, of nieuwe projecten die onderdeel uitmaken van een grotere ontwikkeling van 60 woningen of meer, gelden de stadsbrede koers en kwaliteitseisen als uitgangspunt.

De afwijking mag in de volgende gevallen worden toegepast:

- als er in een wijk minimaal 75% betaalbare woningen zijn geprogrammeerd in de nieuwe harde plancapaciteit of als het project samen met, of in aantoonbare samenhang met, een ander project in de wijk tot de gewenste verdeling komt (bijvoorbeeld via een gemeenschappelijke grondexploitatie, omgevingsplan) is afwijking van het betaalbaarheids-percentage mogelijk; of
- als het project meerwaarde biedt aan de wijk (bijvoorbeeld maatschappelijke functies, betere plattegrond, oppervlak, gezamenlijke voorzieningen, overtreffen van thematische beleidsambities) mag de programmering afwijken van 75% betaalbaar naar minimaal 2/3^{e} betaalbaar; of
- als de haalbaarheid van het project aantoonbaar in het geding is (open boeken) mag de programmering afwijken van 75% betaalbaar naar minimaal 2/3^{e} betaalbaar.

Bij **nieuwe projecten/gebiedsontwikkelingen** (na moment van vaststelling beleidsnota wonen nog zonder bestuurlijk besluit over programmering) **tussen 10 en 60 woningen** gelden de stadsbrede koers en kwaliteitseisen als uitgangspunt.

De afwijking mag in de volgende gevallen worden toegepast:

- als het project meerwaarde biedt aan de wijk (bijvoorbeeld maatschappelijke functies, betere plattegrond, oppervlak, gezamenlijke voorzieningen, overtreffen van thematische beleidsambities) mag de programmering afwijken van 75% betaalbaar naar minimaal 2/3^{e} betaalbaar; of
- als de haalbaarheid van het project aantoonbaar in het geding is (open boeken) mag de programmering afwijken van 75% betaalbaar naar minimaal 2/3^{e} betaalbaar; of
- afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek naar een vereveningsfonds, mag de initiatiefnemer kiezen voor financiële verevening. Een financiële bijdrage voor elke niet-gerealiseerde betaalbare woning ten opzichte van het streefpercentage van 75%. Hier geldt *geen* ondergrens. De bijdrage wordt berekend op basis van residuele grondwaarde.

Voor extra betaalbare woningen boven het streefpercentage kan een bijdrage worden aangevraagd uit het op te richten vereveningsfonds. Een bijdrage zal alleen uitgekeerd worden als er voldoende middelen in het vereveningsfonds aanwezig zijn en de bijdrage nodig is voor een haalbare businesscase. De voorwaarden voor een bijdrage uit het vereveningsfonds worden nader uitgewerkt.

Andere afwijkingen dan hierboven beschreven zijn alleen mogelijk na instemming van de raad.

Tabel: Ondergrenzen in betaalbaarheidspercentages per wijk

Wijk	Sociaal (%)	Midden (%)	Vrij (max) (%)
West	37	30	33
Noordwest	30	37	33
Overvecht	30	25	40
Noordoost	37	30	33
Oost	37	30	33
Binnenstad	34	33	33
Zuid	30	37	33
Zuidwest	34	33	33
Leidsche Rijn	34	33	33
Vleuten-De Meern	37	30	33

NB: Ondergrenzen voor Overvecht zijn conform Omgevingsvisie Overvecht

Gemengde wijken gaan naast differentiatie in prijscategorieën ook over een variatie aan doelgroepen. In de wijkanalyses (zie bijlage 1) geven we aan voor welke doelgroepen en huishoudens de wijken aantrekkelijk (te maken) zijn. Daarbij zijn we ons ervan bewust dat de woonomgeving bepalend kan zijn voor welke doelgroep het beste op een plek kan worden gehuisvest. Zo kijken we voor ouderen naar locaties waar binnen 500 meter voorzieningen aanwezig zijn. Denk hierbij aan de supermarkt, huisarts en apotheek. Als het gaat om studenten of alleenstaanden dan wordt er flexibeler omgegaan met de eis om voorzieningen in de nabijheid te hebben. Hierbij is het uitgangspunt de 10-minutenstad met aandacht voor mogelijkheid om lopend of fietsend de woning/voorzieningen te bereiken.

Kwaliteit van woning, woongebouw en woonomgeving in de Utrechtse Woonwaaier

Met deze nota kiezen we nadrukkelijker voor meer betaalbare woningen. Met de focus op bouwtempo en betaalbaarheid is het van belang om richting te geven aan de kwaliteit van woningtypes, het woongebouw en de woonomgeving. We bekijken nieuwe ontwikkelingen dan ook vanuit dat drieluik. Dit hebben wij weergegeven in de zogeheten Utrechtse Woonwaaier.

Utrechtse Woonwaaier

Woning

Dit onderdeel van de Woonwaaier geeft weer welke woninggrootte (GBO) en aantal kamers passend zijn voor doelgroepen en wat de ondergrens is. Deze Woonwaaier gebruiken we als gewenste richtlijn bij het bepalen van de woningoppervlaktes in nieuwe ontwikkelingen.

Grootte huishouden	Studenten en jongeren - Onzelfstandig	Studenten en jongeren - Zelfstandig	Ouderen	Gezin	Kleine huishoudens
1 persoons	>12 m² / 1 kamer	>19 m² / 1 kamer	>55 m² / 2 kamers	n.v.t.	>50 m² / 2 kamers
2 persoons	n.v.t.	n.v.t.	>65 m² / 3 kamers	>60 m² / 3 kamers	>60 m² / 3 kamers
3 persoons	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	>65 m² / 3 kamers	n.v.t.
4 persoons	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	>80 m² / 4 kamers	n.v.t.
5+ persoons	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	>90 m² / 4 kamers	n.v.t.

NB: bij 1 persoonshouden - kleine huishoudens: afwijking mogelijk conform uitgangspunten sociale huur, middenhuur en betaalbare koop.

In de afspraken die wij vastleggen met (ontwikkelende) partijen nemen wij minimale eisen op waaraan een compleet afgebouwde woning moet voldoen.
Een compleet afgebouwde (sleutelklare) woning is een volledige woning, dat wil zeggen inclusief keuken, badkamer, tegelwerk, sanitair, installaties en (werkend) energiesysteem en zo nodig een parkeerplaats, als dit volgt uit de specifieke afspraken over parkeren. Naast het oppervlak en het aantal kamers, zetten we ook in op woningtypes die levensloopbestendig of flexibel te gebruiken zijn.

Woongebouw

Wanneer woongebouwen te grootschalig worden, wordt het voor bewoners lastig om elkaar te (h)erkennen. Zoals de Stedenbouwvisie aangeeft, is het belangrijk om kleine gemeenschappen in de buurt te organiseren. Binnen deze gemeenschappen kennen de bewoners elkaar en voelen ze zich veilig en verbonden. Zorg dat de eenheid te herkennen is in de vorm en grootte van het bouwblok en dat ze een eigen entree heeft. Idealiter zijn deze eenheden maximaal 150 woningen groot. Het is dus belangrijk hier in het ontwerp rekening mee te houden: hoeveel huishoudens maken gebruik van dezelfde entree, galerij, binnentuin, woonkamer, enzovoorts. Wanneer we naar woongebouw-typologieën kijken dan volgen we de lijn uit de Stedenbouwvisie.

Woonomgeving
De woonomgeving heeft invloed op de keuze voor welke doelgroep het wonen daar aantrekkelijk is. We bekijken per gebied en ontwikkeling wat een geschikte doelgroep zou kunnen zijn. Hierbij houden we onder andere rekening met de beloopbare buurt. In een woonomgeving met hoge dichtheid, wordt de openbare ruimte intensiever gebruikt. Daarom moet deze (semi-openbare) ruimte van hogere kwaliteit zijn. We volgen de ambities en uitgangspunten over de woonomgeving in andere visie- en beleidsdocumenten zoals de Stedenbouw-visie.

C Monitoren, sturen en verantwoorden

C1. Indicatoren

In deel C gaan we in op hoe we zicht krijgen op de voortgang van de beleidsnota. We leggen uit op welke manier we monitoren, hoe de koppeling is met de begrotingscyclus en waar de grootste risico's liggen. Tot slot geven we een toelichting op de financiën.

Indicatoren

De doelstellingen van de beleidsnota worden tijdens de uitvoeringsfase gevolgd met verschillende monitoringsinstrumenten en indicatoren. In onderstaande tabel staan de belangrijkste indicatoren waarover wordt gerapporteerd in: de Programmabegroting, het Meerjarenperpectief Ruimte (MPR), de Monitor Wonen en de rapportage Wonen in Utrecht of het handhavingsverslag. Naast de onderstaande indicatoren wordt een uitgebreider beeld bijgehouden van het wonen in Utrecht via de Monitor Wonen/rapportage Wonen in Utrecht en het MPR. Indicatoren zijn zoveel als mogelijk voorzien van een streefcijfer. Indien dit niet mogelijk of wenselijk is, zijn indicatoren opgenomen met een verwacht effect zodat de trend inzichtelijk gemaakt kan worden. Onderstaande indicatoren geven nooit één-op-één aan of het doel is gehaald of niet. Het zichtbaar maken van voortgang en de verantwoording hierop gaat breder dan alleen de terugkoppeling op de indicatoren (zie hiervoor paragraaf monitoren en verantwoorden).

Betaalbaar wonen

Doelstelling	Effect-indicator	0-meting	Vervolgmeting	Begroting ja/nee
We houden het bouwtempo van 3.000 woningen per jaar op peil	Aantal opleveringen door nieuwbouw of andere toevoegingen aan de woningvoorraad zoals transformeren, optoppen en splitsing (bron: CBS)	2156 (2023)	≥3.000 (jaarlijks)	Ja
We houden het bouwtempo van 3.000 woningen per jaar op peil	Aantal vergunde nieuwbouwwoningen (bron: CBS)	3932 (2023)	≥3.000 (jaarlijks)	Ja
Wat nieuw gebouwd wordt, is voor 75% betaalbaar	Het aandeel betaalbaar in de *planvoorraad* tot en met 2040 (vooruitkijken): • sociale huur • middenhuur • betaalbare koop (bron: MPR)	• 34% (2024) • 17% (2024) • 10% (2024)	• 40% sociale huur • 25% middenhuur • 10% betaalbare koop (jaarlijks)	Nee, in MPR

Doelstelling	Effect-indicator	0-meting	Vervolgmeting	Begroting ja/nee
De woningvoorraad moet in 2040 uit 35% sociale huur bestaan en 25% uit middensegment	Percentage betaalbaar in de voorraad: sociale huur middensegment (middenhuur en betaalbare koop) (bron: Monitor Wonen)	33% (2023) 26% (2023	35% (jaarlijks) >25% (jaarlijks)	Nee, via Monitor Wonen
We werken met corporaties aan duurzame groei van de corporatie-voorraad	De corporatievoorraad neemt jaarlijks toe.		In 2025 werken we samen met de corporaties een meerjarige systematiek uit om de netto groei te bepalen en te monitoren (Jaarlijks).	Te bepalen op basis van uitwerking in 2025
We benutten de bestaande woningvoorraad beter	Woningsplitsen: aantal gesplitste woningen	75 (2023)	Beoogd effect: stijging van aantal gesplitste woningen (jaarlijks).	Nee, via het Handavings-verslag
We benutten de bestaande woningvoorraad beter	Leegstand: aantal langdurig leegstaande woningen	370 (2024).	Beoogd effect: daling van aantal leegstaande woningen (jaarlijks).	Nee, via het Handhavings-verslag

Passend wonen

Doelstelling	Effect-indicator	0-meting	Vervolgmeting	Begroting ja/nee
We werken aan een evenwichtige woonruimteverdeling van sociale huurwoningen die bijdraagt aan passend wonen	De relatieve verandering van het aantal toewijzingen (aanbod- & lotingmodel) moet hoger liggen dan de relatieve verandering van het aantal actief woningzoekenden (aanbod- & lotingmodel)	% verandering aantal toewijzingen in 2024 t.o.v. 2023: -1% % verandering aantal actief woningzoekenden in 2024 t.o.v. 2023: 23%	Jaarlijks t.o.v. het voorgaande jaar	Ja
We sturen op voldoende huisvesting voor mensen in een kwetsbare positie	Gerealiseerd aandeel woonplekken voor kwetsbare en bijzondere doelgroepen t.o.v. het opgedragen aantal woonplekken voor deze doelgroepen uit het verdeelbesluit	74% (2024)	100% (jaarlijks)	Ja
We realiseren passende woonconcepten voor aandachtsgroepen	Aantal nultreden, geclusterde woningen en zorggeschikte woningen in planvoorraad tot en met 2030		In 2025 geven we deze vorm in de MPR	Nee, via MPR

Doelstelling	Effect-indicator	0-meting	Vervolgmeting	Begroting ja/nee
We realiseren passende woonconcepten voor aandachtsgroepen	Aantal studentenwoningen in de harde planvoorraad (zelfstandig en onzelfstandig)	4.000 (jaarlijks)	5.300 tot en met 2030 (jaarlijks)	Nee, via MPR
We bevorderen de toegang tot betaalbare woningen voor middeninkomens	Opkoopbescherming: Het aandeel van alle verkochte woningen per jaar aan koopstarters	58% (2024)	Beoogd effect: stijging van aantal verkochte woningen aan koopstarters	Nee, via Monitor Wonen
We bevorderen doorstroming	Aantal woningen via “van groot naar beter regeling” toegewezen	101 (2023)	Beoogd effect: stijging van aantal toegewezen woningen	Nee
We bieden ruimte aan collectieve woonvormen	Minstens twee locaties per jaar voor wooncoöperaties	0 (2024)	≥ 2	Nee

Leefbaar wonen

Doelstelling	Effect-indicator	0-meting	Vervolgmeting	Begroting ja/nee
We zorgen voor een betere positie voor huurders en woningzoekenden	Aantal meldingen via het meldpunt ‘klacht over huren’	In 2025 is dit beschikbaar	(Jaarlijks)	Nee, via het Handhavings-verslag
We werken aan gemengde en leefbare wijken	% inwoners dat de eigen woonbuurt als (zeer) prettig ervaren	Stedelijk gemiddelde: 89% (2023)	Beoogd effect: in alle Utrechtse subwijken ligt het percentage op 80% of hoger	Nee, via Monitor Leefbaarheid
We werken aan toekomst-bestendige woningen	Aantal meldingen achterstallig onderhoud	123 meldingen (2023)	Beoogd effect: daling aantal meldingen	Nee, via het Handhavings-verslag

C2. Risico’s

Risico’s

Een belangrijk onderdeel van de beleidsnota is inzicht in de belangrijkste risico’s. Om je doelen te bereiken moet je ook weten wanneer het spannend kan worden en hoe we daarmee omgaan. In de onderstaande tabel zijn de belangrijkste risico’s voor de uitvoering van de beleidsnota opgenomen.

Tabel: Overzicht belangrijkste risico’s

Risico-omschrijving en toelichting	Maatregelen
Ongunstige marktomstandigheden Door ongunstige marktomstandigheden zoals stijgende rente, stijgende bouwkosten, schaarste bouwmaterialen en beschikbaarheid personeel (zowel markt als gemeente) zetten het bouwtempo onder druk. Als gevolg hiervan neemt de woningbouw-productie af met als gevolg dat er minder betaalbare woningen beschikbaar komen.	In de beleidsnota wonen zijn de beleidseisen t.a.v. woningbouw geoptimaliseerd om bij te dragen aan het bouwen van meer betaalbare woningen. Via het afwegingskader kan onder voorwaarden worden afgeweken van betaalbaarheidspercentages. Daarnaast wordt de richting ingezet om deze werkwijze ook voor andere beleidsdomeinen in te zetten. Ook blijven we inzetten op subsidies vanuit provincie als rijksoverheid en zoeken we met corporaties en marktpartijen (zoals partners DNU) naar slimme oplossingen.
Netcongestie Bij nieuwbouw lopen we aan tegen de netcongestie problematiek. Voor netcongestie zien we de problematiek in onze regio eerder verslechteren dan verbeteren. De netbeheerders onderzoeken op dit moment of er een wachtlijst voor nieuwe kleinverbruik-aansluitingen moet worden ingesteld. Een dergelijk scenario zou een zeer grote impact op de woningbouwopgave in de stad hebben.	De inzet van de gemeente is gericht om het scenario te voorkomen waarbij kleinverbruik-aansluitingen op de wachtlijst worden geplaatst te voorkomen. Onze invloed om dit scenario te voorkomen, beperkt zich onder andere tot netbewuste nieuwbouw en het inpassen van elektriciteitsstations. De overige maatregelen moeten vooral door het werk van de netbeheerders en lobby bij het Rijk tot stand komen. Vanuit de opgave Energie wordt hieraan gewerkt.
Duurzaam prestatiemodel corporaties staat onder druk Onderzoeken laten zien dat het duurzame prestatiemodel van corporaties onder druk staat. Richting 2030 lopen verschillende corporaties in onze regio tegen hun financiële grenzen aan. Dit betekent dat corporaties op de langere termijn onvoldoende middelen hebben om de volledige opgave in onze stad te financieren. Dit heeft een effect op het realiseren van voldoende sociale huisvesting in onze stad. Dit heeft gevolgen voor onze doelstellingen voor betaalbaar wonen.	We werken met corporaties samen om de totale opgave zo efficiënt mogelijk te realiseren en maken hier afspraken over. Daarbij is onderlinge solidariteit van belang. Daarnaast blijven we bij het Rijk lobbyen voor meer investeringscapaciteit voor corporaties. Met name het afschaffen van de Vennootschaps-belasting, ATAD regelgeving en het verhogen van het borgingsplafond kan corporaties in de toekomst financiële ruimte geven.

Risico-omschrijving en toelichting	Maatregelen
Groeien in balans In de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU2040) is aangegeven dat Utrecht wil groeien in balans. De woningbouwaantallen zijn haalbaar als tijdig in de kritische succesfactoren wordt voorzien. Deze zijn benoemd in de U10-woondeal. De landelijke regering heeft extra middelen beschikbaar gesteld voor woningbouw. De bijdragen vanuit derden is onvoldoende om de opgaven en ambities uit de RSU 2040 te kunnen realiseren. Als de randvoorwaarden niet tijdig worden ingevuld kan dit tot vertraging van de woningbouwproductie leiden.	We maken afspraken over de woningbouw in de regio, monitoren de voortgang en werken met elkaar aan de kritische succesfactoren die het bouwtempo belemmeren. Daarnaast staat de bekostiging van verstedelijking centraal in onze aanpak voor lobby en public affairs. Met het MPR monitoren we de voortgang van de verwachte groei in balans. En met het MPR prioriteren we in een jaarlijkse cyclus op investeringen in het fysieke domein, waarbij Groei in Balans een belangrijk criterium is voor investeringen.
We kunnen het als Utrecht niet alleen De gemeente is afhankelijk van andere partijen zoals corporaties, ontwikkelaars en zorgpartijen voor het realiseren van meer betaalbare en passende woningen. Daarnaast zijn we ook afhankelijk van de realisatie van woningen in andere gemeenten. Het risico is dat partijen andere prioriteiten leggen en te weinig inzetten op de gemeentelijke opgave.	We werken samen met onze stedelijke partners en ontwikkelen zoveel mogelijk gezamenlijk concepten. Dit doen we onder andere via het DNU-netwerk en de Kopgroep voor Ouderen. Via de U10 zorgen we voor het sturen op voldoende betaalbare woningen en een evenwichtige verdeling van mensen in een kwetsbare positie en aandachtsgroepen.
Doorstroming komt niet op gang Doorstroming is een belangrijk middel om meer passende woningen beschikbaar te krijgen en in te spelen op toekomstige zorgvraag bij ouderen. Inwoners zijn gehecht aan hun (t)huis en buurt en zijn daarom niet vanzelfsprekend bereid tot een verhuizing. Het risico is dat doorstroming onvoldoende op gang komt.	Om doorstroming te bevorderen zetten we in op een breed en samenhangend pakket aan maatregelen: toewijzingsmaatregelen zoals van Groot naar Beter en buurtvoorrang, verhuispremie, woonadviseur Ouderen, woningruil en informatie en communicatie. Daarnaast bouwen we voor veel verschillende doelgroepen.
Beperkte impact op leefbaarheid Vanuit het perspectief van volkshuisvesting dragen we ook bij aan een leefbare wijken en een ongedeelde stad, onder andere door de diversiteit aan woonmilieus te behouden en betaalbaar wonen in wijken te stimuleren. Leefbaarheid gaat voor inwoners echter ook vaak om andere zaken zoals overlast, schone leefomgeving en nabijheid van voorzieningen. Daarnaast zorgt verdichting in de stad voor een grotere druk op de leefbaarheid. Het risico is dat de leefbaarheid onvoldoende verbetert als gevolg van de inzet vanuit wonen.	We werken samen met de corporaties om de leefbaarheid te verbeteren. Daarnaast leggen we de verbinding we met het sociale domein en de wijk- en buurtaanpakken om met de beschikbare volkshuisvestelijke instrumenten leefbaarheid te ondersteunen (bijv. wooncoöperaties, anders toewijzen en buurtvoorrang). Bij splitsen handhaven we de algemene leefbaarheidstoets bij vergunning-aanvragen. Hiermee voorkomen we te veel splitsing en blijft het complex of de wijk in balans.

C3. Financiën

Financiën

De beleidsnota wonen is kaderstellend en een vertaling van de ambities uit “Gezond stedelijk leven voor iedereen” en de RSU in doelstellingen. Deze beleidsnota heeft een looptijd van minimaal vijf jaar. De doelstellingen uit deze beleidsnota dragen bij aan het programma “Ontwikkelen en Wonen voor iedereen”. De realisatie van de doelstellingen in deze beleidsnota en het tempo daarvan is mede afhankelijk van de beschikbare middelen in de programmabegroting.

In onderstaande tabel maken we per doelstelling onderscheid in het budget dat meerjarig benodigd is voor de uitvoering van deze beleidsnota, het deel van het budget waar al dekking voor is binnen de bestaande programmabegroting en de incidentele inkomsten die de gemeente Utrecht de komende jaren verwacht te genereren van derden.

Bedragen x1000	2025	2026	2027	2028	Structureel jaarbedrag
Totaal benodigd budget (A)	**€ 9.000**	**€ 8.700**	**€ 10.200**	**€ 10.200**	**€ 10.200**
Betaalbaar					
Ontwikkeling woningbouw[1]	€ 1.200	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Samenwerking corporaties	€ 800	€ 800	€ 800	€ 800	€ 800
Beter benutten bestaande voorraad	€ 400	€ 400	€ 400	€ 400	€ 400
Uitvoering[2]	€ 600	€ 600	€ 1.100	€ 1.100	€ 1.100
Totaal benodigd betaalbaar	**€ 3.000**	**€ 2.800**	**€ 3.300**	**€ 3.300**	**€ 3.300**
Passend					
Huisvesting kwetsbare doelgroepen	€ 900	€ 900	€ 900	€ 900	€ 900
Huisvesting Aandachtsgroepen	€ 600	€ 600	€ 600	€ 600	€ 600
Evenwichtig toewijzen van woningen en doorstroming[3]	€ 900	€ 800	€ 1.300	€ 1.300	€ 1.300
Uitvoering	€ 1.800	€ 1.800	€ 1.800	€ 1.800	€ 1.800
Totaal benodigd passend	**€ 4.200**	**€ 4.100**	**€ 4.600**	**€ 4.600**	**€ 4.600**
Leefbaar					
Verbeteren positie huurders en informatievoorziening	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300
Gemengde en leefbare wijken	€ 600	€ 600	€ 600	€ 600	€ 600
Uitvoering[4]	€ 900	€ 900	€ 1.400	€ 1.400	€ 1.400
Totaal benodigd leefbaar	**€ 1.800**	**€ 1.800**	**€ 2.300**	**€ 2.300**	**€ 2.300**

Bedragen x1000	2025	2026	2027	2028	Structureel jaarbedrag
Reeds in begroting gedekt (B)[5]	**€ 9.000**	**€ 6.600**	**€ 4.700**	**€ 4.600**	**€ 4.600**
Programma Ontwikkelen en Wonen voor iedereen, doelstelling Huisvesting;	€ 6.900	€ 4.700	€ 3.700	€ 3.600	€ 3.600
Programma Ontwikkelen en Wonen voor iedereen, doelstelling Bebouwde omgeving	€ 2.100	€ 1.900	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Bijdragen van derden (C)	**PM**	**PM**	**PM**	**PM**	**PM**
Nog niet gedekte kosten (A-B-C)	**€ 0**	**-€ 2.100**	**-€ 5.500**	**-€ 5.600**	**-€ 5.600**
Betaalbaar	€ 0	-€ 1.300	-€ 2.000	-€ 2.000	-€ 2.000
Passend	€ 0	-€ 500	-€ 2.200	-€ 2.300	-€ 2.300
Leefbaar	€ 0	-€ 300	-€ 1.300	-€ 1.300	-€ 1.300

1 In 2025 is benodigd budget hoger vanwege onderzoeken zoals benoemd in de nota.
2 Toename in benodigd budget na 2026 betreft raming handhaving verbod op tweede woning.
3 In 2025 is benodigd budget hoger vanwege onderzoeken zoals benoemd in de nota. Toename in benodigd budget na 2026 betreft raming verhuispremie.
4 Toename in benodigd budget na 2026 betreft raming algemene verhuurvergunning.
5 De hervormingsbezuinigingen en eventuele consequenties voor het budget wonen vanaf 2026 zijn nog niet in bovenstaande tabel verwerkt omdat besluitvorming bij de voorjaarsnota 2025 zal plaatsvinden

A. Totaal benodigd budget

Sinds het vaststellen van de woonvisie in 2019, en de daaropvolgende actieplannen, is veel nieuw beleid uitgewerkt en tot uitvoering gebracht. Met dit beleid is gestuurd op betaalbaarheid van nieuwbouwwoningen, beschermen van het bestaande woningaanbod en bijdragen aan een (t)huis voor iedereen. Ook is ingespeeld op landelijke wetswijzigingen die uitbreiding van gemeentelijk beleid mogelijk maken. Hieraan is uitvoering gegeven door onder andere de invoering van de leegstandverordening en de opkoopbescherming.
Het bestrijden van de wooncrisis en het pakken van meer regie op de volkshuisvesting vraagt om meer ambtelijke capaciteit en uitvoeringsbudget. Structureel is hiervoor additioneel circa € 5,6 miljoen nodig.

B. Reeds in begroting gedekt

De verwezenlijking van de doelstellingen kan deels gedekt worden uit de hiervoor in de programmabegroting geraamde budgetten. Dit betreft:

- Programma Ontwikkelen en Wonen voor iedereen, doelstelling Huisvesting;
- Programma Ontwikkelen en Wonen voor iedereen, doelstelling Bebouwde omgeving (dit betreft grotendeels het Uitvoeringsprogramma beschermen bestaande woningvoorraad).

C. Bijdragen van derden

De concept 'Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting' kent verschillende verplichtingen die het Rijk oplegt aan gemeenten zoals monitoring, opstellen van een volkshuisvestings-programma en verdeling van sociale huisvesting voor inwoners in een kwetsbare positie. Op grond van artikel 2 van de Financiële-verhoudingswet wordt een onderzoek uitgevoerd naar de financiële gevolgen van het wetsvoorstel voor gemeenten. Bij behandeling van de wet zal duidelijk worden welke middelen beschikbaar zijn voor uitvoering van deze wet. Deze middelen zullen bijdragen aan de doelstellingen van deze beleidsnota. Het gaat dan met name om gericht huisvesten van inwoners in een kwetsbare positie en aandachts-groepen, monitoring en het opstellen van een volkshuisvestelijkprogramma.

D. Niet gedekte kosten

De meerjarenbegroting voor de opgave wonen, inclusief de daarmee samenhangende budgetten voor vergunningen, toezicht en handhaving, is tot en met 2026 voor een groot deel incidenteel bekostigd. Het gevolg is dat een aanzienlijk deel van de kosten voor activiteiten die in deze beleidsnota zijn omschreven, niet structureel is gedekt.
Voor deze ongedekte kosten van activiteiten zal de komende jaren nog dekking gevonden moeten worden.

Lukt dat niet, dan zullen de bijbehorende activiteiten niet starten of niet worden gecontinueerd met als mogelijk gevolg dat de doelen niet worden behaald. Pas wanneer dekking voor onderstaande punten is gevonden, kunnen we de activiteiten ervoor starten, opschalen of continueren.

Doelstelling 1: Betaalbaar wonen

Wanneer incidentele middelen wegvallen is prioriteren binnen nieuw en bestaand beleid onvermijdelijk met als gevolg dat onderstaande activiteiten niet meer, of in mindere mate worden uitgevoerd:

- Handhaving op het verbod van een tweede woning;
- Aanpassen van de huisvestingsverordening voor het beter benutten van de bestaande voorraad (delen, splitsen, optoppen, leegstand etc.);
- Substantieel minder inzet op beleidsontwikkeling middenhuur, betaalbare koop en wijkgerichte sturing op betaalbaar wonen in gebiedsontwikkelingen (inclusief contractbeheer) en omgevingsvisies;
- Verbinding met andere thematische opgaven in het kader van de samenwerkings-afspraken met corporaties en sturing op netto groei van de voorraad;
- Beleidsinzet op toeristische verhuur en shortstay;
- Handhaving van de leegstandverordening;
- Beperkte mogelijkheden voor onderzoek, experimenten, monitoring en lobby.

Met als gevolg dat we binnen deze doelstelling focussen op wettelijke taken en op diegenen die het het zwaarst hebben in het wonen. De taken die dan worden uitgevoerd betreffen voornamelijk:

- Het maken en monitoren van samenwerkingsafspraken en het onderhouden van de relatie met woningbouwcorporaties;
- Sturing op stedelijke uitgangspunten rondom betaalbaarheid en kwaliteit en monitoring op stedelijke woningbouwplannen;
- Bijhouden van de huisvestingsverordening voor het beschermen en benutten van de bestaande voorraad.

Doelstelling 2: Passend wonen
Wanneer incidentele middelen wegvallen is prioriteren binnen nieuw en bestaand beleid onvermijdelijk met als gevolg dat onderstaande activiteiten niet (meer), of in mindere mate, worden uitgevoerd:

- Structurele maatregelen om doorstroming (verhuispremie en woonadviseur) te stimuleren. Nadat het huidige subsidieplafond voor de verhuispremie is bereikt stopt de regeling;
- Beleidsontwikkeling voor aandachtsgroepen en het onderhouden van het netwerk (studenten, ouderen en woonwagenbewoners);
- Onderzoek, kennisuitwisseling en implementatie van nieuwe en passende woonconcepten voor bijvoorbeeld ouderen of mensen met een beperking.
- Het faciliteren en ondersteunen van collectieve woonvormen via het gemeentelijke en onafhankelijke steunpunt;
- Handhaving van de opkoopbescherming en algemene verhuurvergunning;
- Het afschalen van gemeentelijke taken voor volkshuisvestelijke diensten waardoor wordt bespaard op de uitbesteding van deze diensten. Een externe partij voert onder andere taken uit rondom urgentieverlening en bemiddeling, voorrang en indicatie woonvormen (bijv. beroepenvoorrang of indicatie rolstoelwoning), huisvestingsvergunning (sociaal, middenhuur en betaalbare koop). Een alternatief is het invoeren van leges voor verschillende taken om deze volkshuisvestelijke diensten te kunnen blijven uitvoeren.
- Beperkte mogelijkheden voor onderzoek, experimenten, monitoring en lobby.

Met als gevolg dat we binnen deze doelstelling focussen op wettelijke taken en op diegenen die het het zwaarst hebben in het wonen. De taken die dan worden uitgevoerd betreffen voornamelijk:

- Het bijhouden van de huisvestingsverordening voor het evenwichtig verdelen van schaarse sociale huurwoningen;
- Het inzetten op voldoende huisvesting voor kwetsbare doelgroepen en de behandeling van specifieke casussen van mensen in een kwetsbare positie rondom urgentie en schrijnende situaties. We kunnen niet voorkomen dat door stijging van aanvragen langere behandeltermijnen ontstaan.

Doelstelling 3: Leefbaar wonen
Wanneer incidentele middelen wegvallen is prioriteren binnen nieuw en bestaand beleid onvermijdelijk met als gevolg dat onderstaande activiteiten niet meer, of in mindere mate, worden uitgevoerd:

- Actieve communicatie richting inwoners via bijvoorbeeld campagnes over goed verhuurderschap en woningdelen;
- Bovenwettelijke ondersteuning van huurders (bijvoorbeeld. huurprijs, onderhoud en servicekosten) en ondersteuning van huurdersparticipatie;
- Invoering en handhaving van de verhuurvergunning
- Inzet van een schimmelexpert;
- Monitoring van discriminatie op de woningmarkt;
- Beleidsinzet op gemengde wijken door middel van wijkgerichte sturing op betaalbaarheid en toewijzing van doelgroepen;
- Beperkte mogelijkheden voor onderzoek, monitoring en lobby.

Met als gevolg dat we binnen deze doelstelling focussen op wettelijke taken en op diegene die het het zwaarst hebben in het wonen. De taken die dan worden uitgevoerd betreffen voornamelijk:

- Wettelijke regels binnen de Wet Goed verhuurderschap en wet betaalbare huur;
- Onderhouden van informatievoorziening via de gemeentelijke website richting inwoners;
- Vergunningverlening, toezicht en handhaving zal zich richten op de wettelijke taken van goed verhuurderschap en de wet betaalbare huur, het handhaven op wijzigingen in de woningvoorraad en woonfraude.

Buiten scope beleidsnota
Kosten en opbrengsten voor de gebiedsontwikkelingen zijn binnen de Beleidsnota Wonen niet in beeld gebracht. Voor de realisatie van nieuwbouwwoningen is de gemeente afhankelijk van de mate en snelheid waarin door corporaties en private partijen ontwikkeld wordt. We verkennen permanent de mogelijkheden om een beroep te doen op subsidies van het rijk, de provincie en Europa om woningbouw te stimuleren. Voorbeelden zijn de realisatiestimulans, fonds betaalbare koopwoningen, fonds wooncoöperaties en Regeling Huisvesting Aandachtsgroepen. Voor 2025 is aanspraak gemaakt op circa € 4 miljoen via de Regeling Huisvesting Aandachtsgroepen. Deze middelen dragen bij aan passend en betaalbaar wonen.

De beleidsnota grondbeleid biedt de kaders en uitganspunten waarmee invulling kan worden gegeven aan het voeren van een afgewogen actief grondbeleid. Beoogde gebiedsontwikkelingen waar de gemeente actief regie op wil voeren zullen naar verwachting een negatief resultaat hebben. Inhoudelijke programmatische bijsturing en actief inzetten op externe dekkingsbronnen door middel van (rijks-)subsidies kan leiden tot een sluitende businesscase. Desondanks verwachten wij dat voor toekomstig te openen grondexploitaties financiële ruimte nodig is om geprognosticeerde tekorten te kunnen dekken, dan wel voor de benodigde cofinanciering in relatie tot rijkssubsidies. Het is daarom van belang om voor het realiseren van toekomstige negatieve gebiedsontwikkelingen financiële middelen beschikbaar te hebben. Op dit moment is deze financiële ruimte niet beschikbaar in de meerjaren programmabegroting.

De huisvesting van de diverse doelgroepen conform het verdeelbesluit vraagt bij plaatsing ook inzet op zorg ondersteuning op het gebied van inburgering en Wmo (inzet 1e lijns zorg, community building etc.). De ervaringen van 2024 leren dat de uitvoering van het verdeelbesluit vraagt om een andere manier van sturing en organisatie binnen de hele keten van uitvoeringsorganisaties die betrokken zijn bij de huisvesting van kwetsbare doelgroepen. De kosten voor het sociaal domein zijn voor deze nota niet in kaart gebracht.
Gezien de (financiële) onzekerheid rond de financiering vanuit het Rijk voor de inburgering van statushouders, de schaarste in personeel én de te behalen financiële taakstellingen in het sociaal domein, bestaat het risico dat het huidige niveau van de zorg- en ondersteuning niet altijd gerealiseerd kan worden.

C4. Voortgang en verantwoording

Voortgang en verantwoording

De uitvoering van de beleidsnota wordt in uitvoeringsprogramma's uitgewerkt. De uitvoeringsprogramma's zijn een bevoegdheid van het college. Ze zullen ter kennisneming aan de raad worden aangeboden.

Jaarlijks wordt een monitoringsrapportage opgesteld (Rapportage Wonen in Utrecht). Op basis van de gedefinieerde indicatoren geven we aan wat het effect is van onze inspanningen en rapporteren we over de ontwikkelingen op de woningmarkt. Daarnaast wordt jaarlijks in het MPR bijgehouden hoe het staat met de woningbouwontwikkeling en plancapaciteit. In de begroting rapporteren we over de belangrijkste indicatoren. Indien bijsturing noodzakelijk is en hiervoor financiële keuzes moeten worden gemaakt, volgt besluitvorming via de planning & control cyclus.

Veel inzet hangt met elkaar samen en de woningmarkt is sterk afhankelijk van externe ontwikkelingen. Het is daarom niet altijd mogelijk om de effecten te isoleren per maatregelen. Het is daarom van belang dat we de ontwikkelingen volgen op basis van kwantitatieve en kwalitatieve informatie. Met partners en doelgroepen duiden we deze data en informatie en bespreken we welke inzichten de data en informatie opleveren en tot welke verbeteracties deze inzichten leiden.

Ieder vijfde jaar van de beleidsnota vindt een evaluatie plaats, voorafgaand aan de nieuwe beleidsnota. Dit doen we om te bepalen of onze inzet voldoende is voor het behalen van onze doelen. Externe factoren spelen hierbij ook een rol: marktomstandigheden veranderen en rijksregelgeving wordt wellicht aangepast.

Begrippenlijst

Begrip	Beschrijving
Aandachtsgroepen	We onderscheiden de volgende aandachtsgroepen in Utrecht omdat zij (vaak) specifieke woonwensen hebben: • Ouderen • Studenten • Jongeren • Woonwagenbewoners • Arbeidsmigranten • Mensen met een beperking
Aftoppingsgrens	De aftoppingsgrens is een grens die binnen de huurprijsgrenzen wordt gehanteerd en jaarlijks wordt vastgesteld door het Rijk. Als je huurprijs hoger is dan deze grens kan je huurtoeslag worden verlaagd. In 2025 worden er twee aftoppingsgrenzen gehanteerd, één voor een- of tweepersoonshuishoudens (€ 682,96) en één voor drie- of meerpersoonshuishoudens (€ 731,93).
Ambulantisering	Ambulantisering houdt in dat mensen met (ernstige) psychische aandoeningen zo veel mogelijk kunnen deelnemen aan en wonen in de maatschappij.
Betaalbare woningen	We spreken van betaalbare woningen als het sociale huur, middenhuur en betaalbare koop betreft. Deze woningen zijn betaalbaar voor mensen met lage en middeninkomens.
Binnenmilieu	De omgeving binnenshuis, op het werk en in andere gebouwen.
Collectieve woonvormen	Bij Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) zijn de toekomstige bewoners de opdrachtgever en projectontwikkelaar voor het gezamenlijke nieuwbouwproject. De toekomstige bewoners ontwikkelen dus als particulieren hun eigen nieuwbouwwoning. Bij woongroepen kiezen mensen ervoor om met elkaar in één gebouw samen te wonen, zonder dat er sprake is van een gezinsverband. De bewoners wonen in zelfstandige woonruimten, delen gemeenschappelijk ruimten en ondernemen (indien gewenst) bepaalde activiteiten samen. Het hofje is een woonconcept wat doet denken aan de begijnhofjes van vroeger. Een hofje is bedoeld voor mensen die het leuk vinden elkaar af en toe te helpen, maar hierin geen verplichting willen. Het is een vrijblijvende gemeenschap waar je van elkaars kennis/kunde en gezelschap profiteert.
Consumentgericht bouwprogramma	Bouwprogramma waarbij ervan uitgegaan wordt dat iedere vraag naar een woning op termijn wordt ingevuld. De locaties die hiervoor nodig zijn worden bepaald in de RSU.
CPI	Consumentenprijsindex. Maatstaf voor inflatie.
DAEB en niet-DAEB	DAEB staat voor Diensten van algemeen economisch belang. Volgens de Woningwet 2015 moeten woningcorporaties zich in eerste instantie richten op DAEB-activiteiten: het bouwen, verhuren en beheren van sociale huurwoningen en enkele andere maatschappelijke taken. Als een corporatiewoning wordt verhuurd met een aanvangshuurprijs boven de sociale huurgrens, dan wordt deze woning als een niet-DAEB-woning aangemerkt.

Begrip	Beschrijving
DAEB-inkomensgrens	De woningcorporatie moet jaarlijks ten minste 85% van de vrijkomende sociale huurwoningen toewijzen aan mensen met een inkomen onder de DAEB-inkomensgrens. • Voor eenpersoonshuishoudens is deze grens € 49.669 (2025). • Voor meerpersoonshuishoudens (twee of meer personen) geldt een inkomensgrens van € 54.847 (2025).
Development Network Utrecht	Samen met een selectie van partijen die betrokken zijn bij de ruimtelijke ontwikkeling van de stad is de gemeente Utrecht in 2016 het Development Network Utrecht (DNU) gestart. Met het DNU willen we via kennis-ontwikkeling en -uitwisseling komen tot kansrijke producten, procesverbeteringen en nieuwe samenwerkingsvormen die bijdragen aan de gezamenlijke ambities uit de RSU.
Extramuralisering	Het streven om buiten de muren van een intramurale instelling (waar iemand opgenomen wordt) gelijkwaardige zorg te bieden, bijvoorbeeld in de eigen woning.
Friends-contracten	Deze contracten maken het mogelijk om met twee of meer personen zonder relationele band een woning te huren.
GBO	Gebruiksoppervlakte
Geclusterde woonvormen	Geclusterde woningen zijn woningen die voldoen aan de definitie voor nultredenwoningen in een geclusterde woonvorm. Voor geclusterd wonen geldt dat er een ontmoetingsruimte aanwezig moet zijn in het woon-complex of op loopafstand voor ouderen. Die ruimte moet gericht zijn op ontmoeting van bewoners en eventueel buurtbewoners en op een open en transparante basis te gebruiken zijn.
Geliberaliseerde huur	Vrije huursector. Huurprijs ligt boven de liberalisatiegrens, in 2025 ligt deze op € 1.184,82.
Huishoudens	• Alleenstaande / eenpersoonshuishouden: Particulier huishouden bestaande uit één persoon. • Paar zonder kinderen: Particulier huishouden bestaande uit een paar (al dan niet gehuwd) zonder thuiswonende kinderen en zonder overige leden. • Paar met kinderen: Particulier huishouden bestaande uit een paar (al dan niet gehuwd) met ten minste één thuiswonend kind (en mogelijk ook overige leden). • Eenoudergezin: Particulier huishouden bestaande uit één ouder met ten minste één thuiswonend kind (en mogelijk ook overige leden). • Studentenhuishouden: Een huishouden waarvan alle leden (uitwonend) scholier of student zijn. Doorgaans worden uitwonende studenten individueel als afzonderlijk huishouden beschouwd omdat zij, ook als zij gezamenlijk in een huis wonen, geen gezamenlijke huishoudens-portemonnee voeren en bijvoorbeeld elk afzonderlijk huur betalen. • Starter: Een huishouden dat na verhuizing hoofdbewoner van een woning is en dat nieuw gevormd is (huwelijk, samenwonen, scheiding, zelfstandig wonen) of geïmmigreerd, en voor de verhuizing geen hoofdbewoner van een woning was. • Kleine huishoudens: Alleenstaand of tweepersoonshuishoudens in de leeftijdscategorie 30 tot 65 jaar.

Begrip	Beschrijving
Huurtoeslag	Een bijdrage van het Rijk in de huurkosten van een woning.
Huurtoeslaggrens	Het maximale bedrag van de maandelijkse huur van een woning waarvoor iemand nog in aanmerking komt voor huurtoeslag. In 2025 is deze grens € 477,20 voor huurders jonger dan 23 jaar en € 900,07 voor huurders ouder dan 23 jaar.
Inkomensgroepen	• Lage inkomens: inwoners met een inkomen van € 49.699 euro voor eenpersoonhuishoudens en € 54.847 voor meerpersoonshuishoudens. Deze sluit aan bij de DAEB-inkomensgrensen. • Middeninkomens: inwoners met een inkomen van ongeveer 1 tot 2 keer modaal (modaal is € 46.500 tot € 93.000 in 2025). We hanteren hierbij de uitgangspunten van het Rijk. Middeninkomens zijn eenpersoonshuishoudens met een inkomen van € 49.669 tot € 67.366 (prijspeil 2025) en meerpersoonshuishoudens met een inkomen van € 54.847 tot € 89.821 (prijspeil 2025). • Hoge inkomens: inwoners met een inkomen hoger dan de grenzen voor middeninkomens.
Jongerencontract	Sinds 1 juli 2016 mogen woningcorporaties met jongeren tussen 18 en 28 jaar tijdelijke huurcontracten sluiten voor de duur van vijf jaar. De woonruimte moet specifiek voor jongeren bedoeld zijn.
Kernvoorraad	Deel van de sociale huurvoorraad met sociale huurwoningen met een huurprijs onder de aftoppingsgrenzen voor huurtoeslag. Voor één- of tweepersoonshuishoudens is dit € 650,43 (prijspeil 2024) en voor meer dan tweepersoonshuishoudens is dit € 697,07.
Kwaliteitskortingsgrens	Als de huurprijs hoger is dan deze grens, dan wordt er gekort op de huurtoeslag. Dit heet ‘kwaliteitskorting’ omdat een hogere huur ook een kwalitatief betere woning met zich mee zou brengen. Ieder huishouden met recht op huurtoeslag betaalt een deel van de huurprijs zelf. Het (inkomensafhankelijke) bedrag dat ieder huishouden met toeslag zelf moet betalen heet ‘basishuur’. Het bedrag tussen de basishuur en de kwaliteitskortingsgrens wordt 100% vergoed door huurtoeslag. Van het bedrag dat tussen de kwaliteitskortingsgrens en de aftoppings-grens ligt, krijg je 65% vergoed. De kwaliteitskortingsgrens wordt ieder jaar door het Rijk vastgesteld. In 2025 ligt deze op € 477,20.
(Inwoners in een) kwetsbare positie	In Utrecht kennen we de volgende groepen van mensen in een kwetsbare positie: • Uitstroom maatschappelijke opvang & beschermd wonen incl. Wonen Eerst • Statushouders • Uitstroom vrouwenopvang • Kwetsbare jongvolwassenen • Urgenten met een beschikking: Medisch, Herhuisvesting, Mantelzorg, Dreigend dakloos, Financieel, Gedupeerd, Relationeel • Citydeal: tafel voor schrijnende cases • Ex-gedetineerden met een lichte hulpvraag • Doorstroming na tijdelijkheid van mensen in een kwetsbare positie
Liberalisatiegrens	Woningen met huurprijzen boven deze grens bevinden zich op de vrije markt en zijn geen sociale of middenhuurwoningen meer. In 2025 ligt deze grens op € 1.184,82.
Meerwaarde afdracht	Er is sprake van meerwaarde in het geval de grondwaarde bij het nieuw beoogde gebruik hoger is dan bij het bestaande gebruik.

Begrip	Beschrijving
Middenhuur	In het middensegment is de huurprijs wettelijk gereguleerd. De regels hiervoor staan in de Wet betaalbare huur. Huurcontracten die op of na 1 januari 2025 beginnen, vallen onder gereguleerde middenhuur als ze een huurprijs hebben die hoger is dan € 900,07 en ten minste 144 WWS-punten en een huur hebben die niet hoger is dan € 1.184,82 en maximaal 186 punten. Voor nieuwbouw geldt een nieuwbouwopslag van 10%. Deze opslag geldt gedurende 20 jaar na ingebruikname voor middenhuur-woningen waarvan de startbouwdatum voor 1 januari 2028 ligt.
MPR	Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR). Hierin schetsen we de opgave tot aan 2040 voor de verschillende thematische en gebiedsgerichte opgaven. Binnen de thematische en gebiedsgerichte opgaven geven we aan waar we op dit moment aan werken en wat we op korte, middellange en langere termijn nog verwachten te realiseren. Op basis van deze informatie kunnen we duiding geven in hoeverre we op koers liggen en waar eventuele bijsturingen en investeringen noodzakelijk zijn.
Nultredenwoning	Bij nultredenwoningen gaan we uit van zelfstandige woningen die zowel intern als extern toegankelijk zijn. Dit houdt in dat je de woningen kan bereiken zonder trap te lopen (extern toegankelijk) en dat woonkamer, keuken, badkamer, toilet en minimaal 1 slaapkamer zonder trappen te bereiken zijn (intern toegankelijk). Deze woningen zijn toegankelijk bij oplevering van nieuwbouw of verbouw en behoeven geen aanpassing.
Passend toewijzen	Elke corporatie moet aan ten minste 95% van de huishoudens een passende woning toewijzen, als zij een inkomen hebben tot de inkomensgrens voor passend toewijzen. In 2025 liggen de inkomensgrenzen voor passend toewijzen op € 28.375 voor eenpersoonshuishoudens, € 38.500 voor meerpersoonshuishoudens, € 27.775 voor eenpersoonouderenhuishoudens en € 37.350 voor meerpersoonouderenhuishoudens.
Plancapaciteit	Aantal nog te bouwen woningen in (bestaande en toekomstige) bouwplannen (en gebiedsontwikkelingen). Betreft zowel nieuwbouw als toevoegingen anderszins, hard of zacht.
Residuele grondwaarde	De residuele waarde van bouwrijpe grond' ontstaat wanneer de woning- of vastgoedwaarde wordt verminderd met de bouw- en bijkomende kosten. Wanneer daar vervolgens de grond(productie)kosten (met name de kosten voor bouw- en woonrijp maken, de plan- en proceskosten, de onderzoeks-kosten en de kosten voor bovenwijkse voorzieningen) vanaf worden getrokken ontstaat de 'residuele waarde van ruwe bouwgrond' (bron: PBL, De werking van de grondmarkt en de rol van de overheid).
Slaagkansen	Het percentage actief woningzoekenden dat jaarlijks een woning krijgt toegewezen.
Sociale huur	Categorie huurwoningen waarbij de maximale huurprijs bij aanvang onder de in dat jaar geldende sociale huurgrens ligt (€ 900,07 in 2025). Voor woningen in de sociale sector wordt de maximale jaarlijkse huurverhoging vastgesteld door het Rijk.

Begrip	Beschrijving
Studentenwoningen	Studentenwoningen zijn woonruimte voor studenten die een voltijdstudie volgen aan een MBO-school, hogeschool of universiteit. Deze woningen worden verhuurd met een campuscontract. Het contract stopt minimaal zes maanden na het beëindigen van de studie. Een onzelfstandige studentenwoning wordt verhuurd op basis van woningwaarderingsstelsel voor onzelfstandige woonruimten (WWSO) en een zelfstandige studentenwoning wordt verhuurd op basis van het WWS.
Utrecht Planproces Gebiedsontwikkelingen	Bij ingewikkeldere plannen en gebiedsontwikkelingen gebruiken we het Utrechts planproces gebiedsontwikkelingen (UPG). Het UPG is een soort stappenplan om van idee tot realisatie te komen. Hierin staat onder andere welke bestuurlijke stappen er nodig zijn.
Volkshuisvestingsdiensten	Door een externe partij uitgevoerde diensten gericht op uitvoering van zowel nationale als lokale regels met betrekking tot de volkshuisvesting. Dit betreft bijvoorbeeld verlening urgenties, bemiddeling kwetsbare groepen, verlening vergunningaanvragen, uitvoering voorrangsregelingen en verlening van woonvormindicaties.
Woning	Het complex van ruimten dat een zelfstandige woonruimte vormt, bedoeld voor de permanente huisvesting van één afzonderlijk huishouden.
Woningwaarderingsstelsel (WWS)	Systeem dat wordt gebruikt om een redelijke huurprijs vast te stellen voor een woning in de sociale huur en middenhuur.
Woonlasten	Alle kosten die het wonen met zich meebrengt, inclusief stookkosten, de kosten voor nutsvoorzieningen, eventuele servicekosten, reserveringen voor onderhoud, onroerende zaakbelasting en verzekeringen.
Woonquote	Het deel van het inkomen dat aan huur of hypotheek wordt betaald.
Zorggeschikte woning	Voor zorggeschikte woningen geldt naast dat deze woningen nultreden en geclusterd zijn, de woning ook geschikt zijn voor ouderen met de WLZ (Wet langdurige zorg)-indicatie van volledig pakket thuis (VPT). Om alle vormen van zorg te kunnen leveren dienen deze wooneenheden en de woonvorm rolstoelgeschikt te zijn, met voldoende ruimte om zorg te verlenen. De woningen zijn dementievriendelijk ingericht.

Exacte begrenzing middenhuur zone A en zone B

Exacte begrenzing Centrum en Stationsgebied: zone A uitgangspunten middenhuur 2025

Exacte begrenzing Cartesiusdriehoek (incl. station Zuilen en Wisselspoor): zone B uitgangspunten middenhuur 2025

Exacte begrenzing Galgenwaard: zone B uitgangspunten middenhuur 2025

Exacte begrenzing Leidsche Rijn Centrum: zone B uitgangspunten middenhuur 2025

Exacte begrenzing Lunetten-Koningsweg: zone B uitgangspunten middenhuur 2025

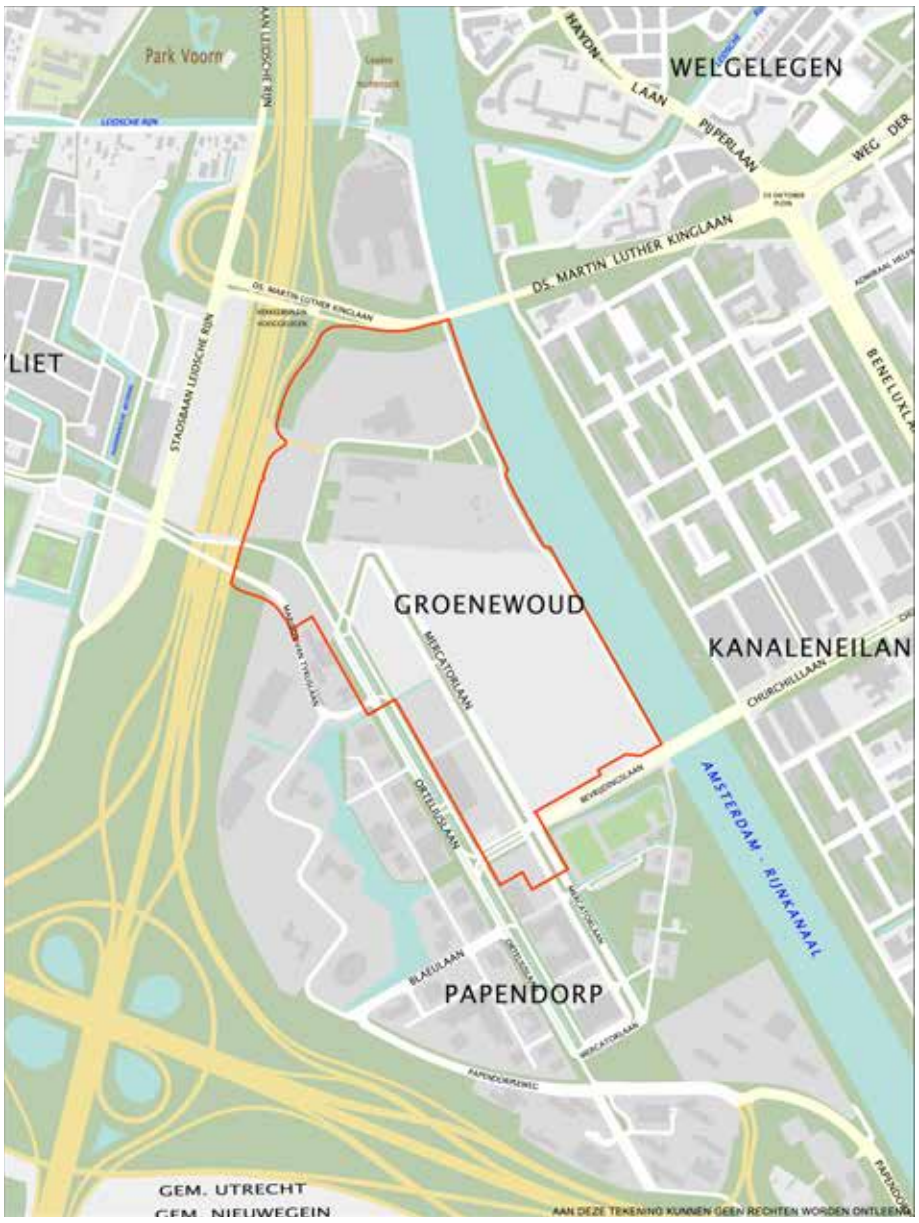
Exacte begrenzing Overvecht: zone B uitgangspunten middenhuur 2025

Exacte begrenzing Rijnsweerd: zone B uitgangspunten middenhuur 2025

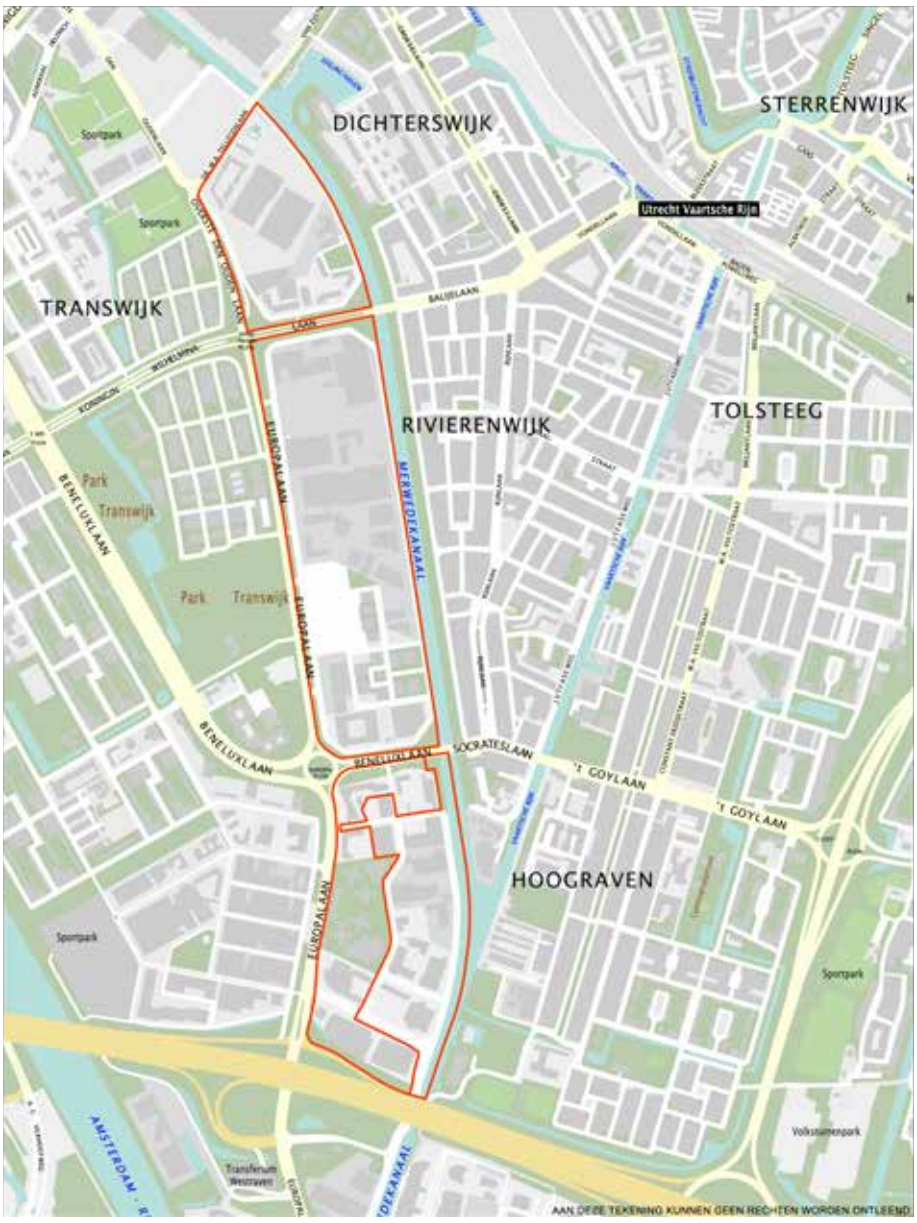
Exacte begrenzing Utrecht Science Park: zone B uitgangspunten middenhuur 2025

Exacte begrenzing Papendorp: zone B uitgangspunten middenhuur 2025

Exacte begrenzing Stadseiland Zuid: zone B uitgangspunten middenhuur 2025

Exacte begrenzing Merwedekanaalzone deelgebied 4, 5 en 6: zone B uitgangspunten middenhuur 2025

D Bijlagen

D. Bijlagen

Bijlage 1: Wijkanalyses en wijkrichtingen
Bijlage 2: Verslag geluiden ophalen fase 1
Bijlage 3: Participatieverslag fase 2
Bijlage 4: Inhoudelijke trends en ontwikkelingen in het wonen
Bijlage 5: U10 Woonbehoefteonderzoek – gemeente Utrecht
Bijlage 6: Advies Doorstroming Utrecht
Bijlage 7: Woonzorgbehoefteonderzoek & aandachtsgroepen (provincie Utrecht)
Bijlage 8: Reactienota Beleidsnota Wonen in Utrecht

Gemeente Utrecht
Ontwikkelorganisatie Ruimte
wonen@utrecht.nl
Projectteam Beleidsnota Wonen

januari 2025

Vormgeving OntwerpStudio Ruimte
Foto’s Abe Jonker, tenzij anders vermeld

Utrecht.nl

Bijlage 1 Wijkanalyses en wijkrichtingen

Gemeente Utrecht

Bijlage bij
Beleidsnota Wonen in Utrecht

Utrecht.nl

Inleiding

In elke Utrechtse wijk wonen verschillende mensen; studenten wonen er naast gezinnen, starters naast ouderen en nieuwkomers naast jongeren. Om leefbare woonbuurten te creëren, willen we de diversiteit aan woonmilieus behouden en versterken, zonder dat het karakter van elke wijk verloren gaat.

In de Woonvisie ‘Utrecht beter in balans’ zijn de eerste stappen gezet voor meer menging. We gaven op wijkniveau een gewenste ontwikkelrichting aan in prijscategorieën (sociale huur en middensegment). Maar gemengde wijken gaan over meer dan variatie in woningprijzen. Het gaat ook over huisvesting van verschillende groepen mensen. En dat zij wonen in een huis dat kwalitatief past bij hun financiële situatie, levensfase, gezinsgrootte en/of zorgbehoefte. Een student heeft bijvoorbeeld minder vierkante meters en kamers nodig dan een gezin met drie kinderen. Daarnaast zijn ook de kwaliteit van gebouwen en de woonomgeving van belang om prettig te kunnen wonen.

Uitwerking gemengde wijken

In deze wijk- en buurtanalyses worden op basis van analyses, aanbevelingen en uitgangspunten weergegeven welke richting we met de wijken op willen als het gaat om de prijscategorieën (segmentering), de doelgroep en de woningtypologie. Het doel is om inzicht te bieden in hoe de wijk is opgebouwd aan de hand van verschillende indicatoren en wat dit kan betekenen bij het toevoegen van woningen in de wijk.

In de wijk- en buurtanalyses geven we per wijk aan hoe we deze meer kunnen mengen op basis van o.a. prijscategorieën. De wijk- en buurtanalyses richten zich op toevoegingen door nieuwbouw. Daarnaast verandert de woningvoorraad door bijvoorbeeld woningdelen, splitsen, optoppen en specifiek toewijzingsbeleid. Dit alles draagt bij aan gemengde wijken.

Gemengde wijken gaan naast differentiatie in prijscategorieën ook over een variatie aan doelgroepen. In de wijkanalyses (zie bijlage) geven we aan voor welke doelgroepen en huishoudens de wijken aantrekkelijk (te maken) zijn. Daarbij zijn we ons ervan bewust dat de woonomgeving bepalend kan zijn voor welke doelgroep het beste op een plek kan worden gehuisvest. Zo kijken we voor ouderen naar locaties waar binnen 500 meter voorzieningen aanwezig zijn. Denk hierbij aan de supermarkt, huisarts en apotheek. Als het gaat om studenten of alleenstaanden dan wordt er flexibeler omgegaan met de eis om voorzieningen in de nabijheid te hebben. Hierbij is het uitgangspunt de 10-minutenstad met aandacht voor mogelijkheid om lopend of fietsend de woning/voorzieningen te bereiken.

Leeswijzer

De wijkanalyses en wijkrichtingen geven weer waar we voor wonen onze prioriteiten leggen. Ze vormen input voor gesprekken met initiatiefnemers. Het geeft ontwikkelaars en inwoners een idee van onze uitgangspunten per (sub)wijk, welke ontwikkelingen we kansrijk vinden en waar we in deze wijken op sturen. Maatwerk blijft hierbij mogelijk.

Wijken

Overvecht 3
West 5
Noordwest 7
Stationsgebied Binnenstad 9
Zuidwest 11
Noordoost 13
Oost 15
Leidsche Rijn 17
Vleuten-De Meern 19
Zuid 21

Overvecht

1. Wijk- en buurtanalyse

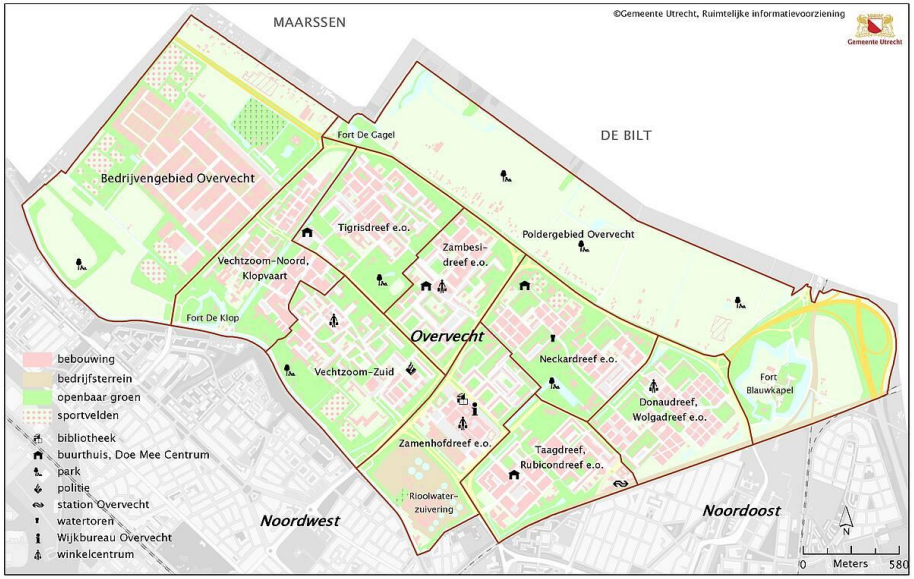
Woningvoorraad

Overvecht heeft het hoogste percentage sociale huurwoningen (65%) ten opzichte van andere wijken in Utrecht. In bepaalde subwijken, zoals de Zambesidreef, Tigrisdreef (73%) is dit aandeel zelfs hoger dan in andere subwijken. In de subwijk Taagdreef, Wolgadreef is het aandeel sociale huur het laagst (59%). Dit is relatief nog steeds hoog in vergelijking tot het aandeel sociale huurwoningen in de gehele stad (33%). Het hoge aandeel sociale huur correleert aan een laag gemiddeld inkomen van huishoudens in de wijk. De inwoners van Overvecht hebben namelijk ten opzichte van andere inwoners in de stad een lager gemiddeld inkomen. De meeste huishoudens met een inkomen op of onder het sociaal minimum wonen in deze wijk. Omdat deze groep is aangewezen op de goedkoopste woningen komen kwetsbare groepen vooral in Overvecht terecht, maar nauwelijks in de Binnenstad of Oost. Vanuit de Omgevingsvisie Overvecht 2040 is de richting dat het aandeel sociale huur in 2040 op 50% zit. Dit betekent echter niet een absolute daling van het aantal sociale huurwoningen.

Van alle woningen in Overvecht valt 13% in het middenhuursegment. Dit is iets lager dan het Utrechts gemiddelde (16%). Dit aandeel is het hoogst in de subwijken Taagdreef, Wolgadreef (18%) en Zamenhofdreef, Neckardreef (18%) en het laagst in de subwijk Zambesidreef, Tigrisdreef (7%). Streven is dat tot 2040 het aandeel middenhuur in Overvecht stijgt. Het aandeel betaalbare koop is op dit moment 11% van de voorraad en is hierdoor ongeveer in lijn met het Utrechts gemiddelde. De verwachting is dat dit aandeel in 2040 nagenoeg gelijk blijft (12%).

Het aandeel dure huur bedraagt in Overvecht op dit moment slechts 1%. Dit aandeel is ongeveer even laag voor alle subwijken. Door toevoegingen van dure huur in met name de subwijk Zamenhofdreef, Neckardreef en in mindere mate in de subwijk Zambesidreef, Tigrisdreef neemt dit aandeel toe tot 4% in 2040. Het aandeel dure koop in Overvecht (7%) blijft ver achter ten opzichte van het Utrechts gemiddelde (34%). Dit aandeel is het laagst in Zamenhofdreef, Neckardreef (2%) en het hoogst in Vechtzoom, Klopvaart (12%). De verwachting is dat het aandeel dure koop tot 2040 licht toeneemt tot 9%.

Verder wordt Overvecht gekenmerkt door een grote voorraad woningen tussen de 80 en 100 m2 (39% van de voorraad) die veelal in het bezit is van corporaties. Voor Utrecht ligt dit aandeel op 24%. In de subwijk Zambesidreef, Tigrisdreef is dit aandeel zelfs 47%. In de subwijk Zamenhofdreef, Neckardreef heeft 15% van de

woningvoorraad een oppervlakte tussen 14 en 30 m2. Dit is het gevolg van één studentencomplex. In de overige subwijken bedraagt het aandeel zeer kleine woningen niet meer dan 1%. De subwijk Zamenhofdreef, Neckardreef heeft ook het minste aandeel grote woningen. Maar 8% van de woningen is groter dan 100 m2, terwijl in de subwijk Vechtzoom, Klopvaart dit aandeel (27%) is. Wat verder opvalt is dat Overvecht een laag aandeel woningen heeft groter dan 140 m2 (2%). Ter vergelijking: dit aandeel ligt voor Utrecht op (11%).

Leeftijdsklasse, huishoudtype en leefbaarheid

De leeftijdsopbouw in Overvecht komt overeen met die van Utrecht. Opvallend is dat in de subwijk Zamenhofdreef, Neckardreef het aandeel minderjarigen slechts 16% bedraagt, terwijl dit aandeel voor andere subwijken tussen de 22% en 24% ligt. Wel wonen in Zamenhofdreef, Neckardreef relatief meer 18 tot 30-jarigen (29%) dan in de andere subwijken (tussen 16% en 21%). Tot 2040 zal de bevolkingsopbouw ongeveer gelijk blijven met een lichte afname van het aandeel minderjarigen (van 21% naar 19%).

Ook de huishoudsamenstelling is ongeveer hetzelfde als het Utrechts gemiddelde. Echter valt op dat in Overvecht het aandeel eenoudergezinnen hoger ligt (10%) dan voor de stad Utrecht (6%). Ook wonen in Overvecht iets minder paren zonder kinderen (17%) dan het gemiddelde van de stad (21%). De subwijk Zamenhofdreef, Neckardreef kent daarnaast percentueel de meeste alleenstaanden (63%) en het

kleinste aandeel gezinnen met kinderen (12%). Voor andere subwijken liggen deze aantallen respectievelijk op ongeveer 50% en 22%.

De sociaaleconomische weerbaarheid en veerkracht van Overvecht en de subwijken en buurten met eenzelfde patroon is lager. Het algemeen buurtoordeel in Overvecht (5.5) ligt lager dan het Utrechts gemiddelde (7.3). In de subwijk Vechtzoom, Klopvaart is dit iets hoger (6) dan de andere subwijken. Op sociale cohesie scoort de wijk (5) lager dan het Utrechts gemiddelde (6). Ook op andere terreinen zijn verschillen zichtbaar, bijvoorbeeld als het gaat om gezondheid, onveiligheidsgevoelens en perceptie van de woonomgeving. Ten opzichte van het Utrechts gemiddelde scoren alle subwijken van Overvecht slechter op basis van leefbaarheid. De leefbaarheid in Overvecht staat dan ook onder druk. Wel blijkt dat mensen in Overvecht relatief langer in hun woning blijven wonen ten opzichte van andere Utrechters.

2. Inzet in Overvecht tot 2040

Segment, Doelgroep en woningtype

Tot 2040 is het van belang om in Overvecht aan te sturen op procentueel minder sociale huurwoningen, maar waarbij het absolute aantal sociale huurwoningen minimaal gelijk moet blijven. Er wordt ingezet op een divers woningaanbod, met mogelijkheden voor een wooncarrière voor Overvechters én ruimte voor nieuwe Overvechters. Bij kleine toevoegingen in bestaande buurten wordt er gemengd door het toevoegen van middenhuur en (betaalbare) koopwoningen of door het toevoegen van ontbrekende woningtypen in de sociale huur. Wanneer er sprake is van sloop/nieuwbouw komt in principe minimaal het aantal sociale huurwoningen terug, de extra ruimte wordt ingevuld door minimaal 50% middensegment en maximaal 50% vrije sector. Bij grotere gebiedsontwikkelingen is het doel een gemengd woonmilieu te realiseren. Dit wordt gedaan door minimaal 30 - 35% sociale huur, minimaal 25% - 40% middensegment en maximaal 25% - 40% vrije sector te realiseren.
Op basis van de huidige woningvoorraad en de huidige plannen is de verwachting dat het aandeel sociaal in heel Overvecht afneemt van 65% naar 59% in 2040. Vanuit de Omgevingsvisie Overvecht 2040 is de richting dat het aandeel sociale huur in 2040 op 50% zit.

In Overvecht is verder een grote voorraad woningen tussen de 80 en 100 m2 te vinden, veelal in het bezit van corporaties. De komende jaren moet daarom ook ingezet worden om woningen toe te voegen tot en met 80 m2. In sommige subwijken is er op dit moment meer behoefte aan woningen in dat segment. Hieronder wordt per subwijk aangegeven op welke doelgroepen er wordt ingezet.

Subwijk	Studenten	Jongeren	Gezinnen	Ouderen	Kleine huishoudens
Taagdreef, Wolgadreef	++	++	++	++	+++
Zamenhofdreef, Neckardreef	+	+++	++	+++	+++
Vechtzoom, Klopvaart	+	+	++	+++	+++
Zambesidreef, Tigrisdreef	+	+	++	+++	++

Legenda
\+ = lichte inzet op doelgroep
++ = inzetten op de doelgroep
+++ = prioritaire inzet op doelgroep

Voor deze groepen wordt er specifiek gebouwd, maar ook door het nemen van specifieke maatregelen zoals doorstroming bevorderen, het realiseren van specifieke woonvormen en het verlenen van voorrang voor de Overvechter. Bovenstaande moet onder andere leiden tot het vergroten van sociale veiligheid, leefbaarheid en welbevinden.

West

1. Wijk- en buurtanalyse

Woningvoorraad

De wijk West heeft ten opzichte van andere wijken een laag aandeel sociale huurwoningen (25%). De verwachting is wel dat het aandeel sociale huurwoningen stijgt in 2040 tot 28%. Dit is echter nog ruim onder het gemiddelde van Utrecht in 2040 (36%). In de subwijk Oog in Al bedraagt de sociale huurvoorraad op dit moment rond de 20%. Door nieuwbouw neemt dit percentage in de toekomst licht toe. De subwijk Lombok, Leidseweg heeft in West het grootste aandeel sociaal (35%). Door nieuwbouw neemt dit segment in de subwijk niet verder toe de komende jaren. In de wijk West wordt het aandeel sociaal en betaalbare koop tot 2040 groter, het aandeel dure koop neemt naar verwachting af.

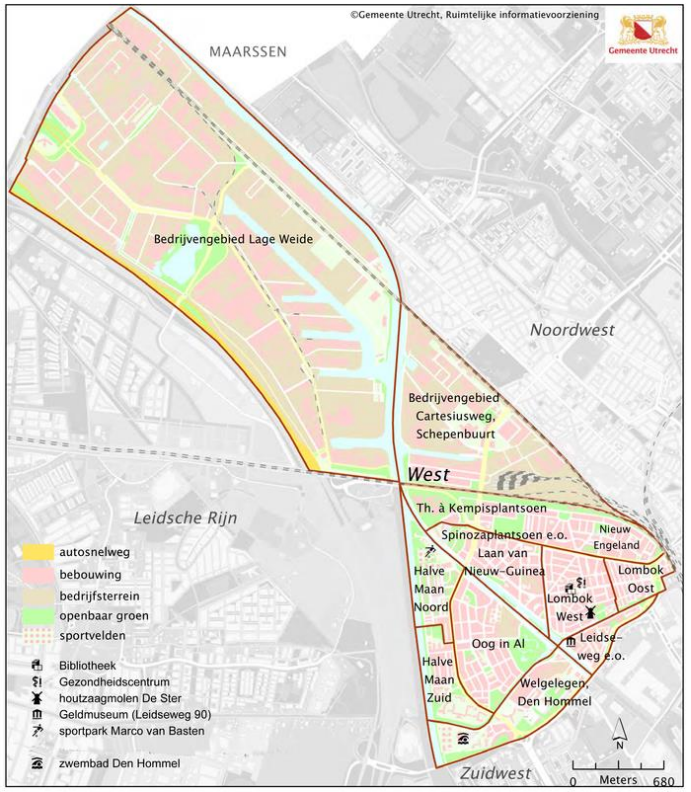
In de wijk West bestaat 17% van de voorraad uit middenhuurwoningen. In Nieuw Engeland, Schepenbuurt ligt dit aandeel lager (11%). De verwachting is dat in 2040 het aandeel middenhuur zowel voor de subwijken als de wijk West gelijk blijft.
De dure koop wordt voornamelijk in de subwijk Nieuw Engeland, Schepenbuurt gerealiseerd. Naar verwachting is de sociale huurvoorraad in West 2040 toegenomen tot 27% en het betaalbare koopsegment tot 17%. Daarentegen neemt het aandeel dure koop af tot 39%.

Bijna tweederde van alle woningen in West is groter dan 80 m2. De subwijk Lombok, Leidseweg heeft van West het grootste aandeel kleine woningen, 25% is namelijk kleiner dan 60 m2. In de andere twee subwijken ligt dit aandeel op 10%. Oog in Al kent relatief veel grote woningen (140 m2+), ten opzichte van de andere twee subwijken, respectievelijk 12% en 2%.

De huidige woningvoorraad in West bestaat voor 35% uit eengezinswoningen. Dit ligt iets lager dan het Utrechts gemiddelde (42%). In de nieuwbouw worden hoofdzakelijk meergezinswoningen toegevoegd (98%). Het aandeel eengezinswoningen in West neemt naar verwachting af in 2040 tot 27%.

Leeftijdsklasse, huishoudtype en leefbaarheid

De bevolkingsopbouw in West is vergelijkbaar met die van Utrecht. Bijna de helft (48%) heeft een leeftijd tussen 30 en 65 jaar. Op subwijkniveau zijn er wel verschillen. In Oog in Al is een kwart jonger dan 18 jaar, terwijl deze leeftijdscategorie slechts 12% uitmaakt in Lombok, Leidseweg. In Oog in Al wonen daarentegen minder 18 tot 30-jarigen (16%). Dit is het resultaat van de relatief vele eengezinswoningen in

Oog in Al (46%). In Lombok, Leidseweg zijn er relatief veel kleine meergezinswoningen.

De demografische ontwikkeling qua leeftijd is vergelijkbaar met de ontwikkeling in heel Utrecht. In lijn met het Utrechts gemiddelde neemt ook in West het aandeel 65-plussers toe.

De opbouw van de huishoudsamenstelling in West is vergelijkbaar met die van Utrecht. Iets meer dan de helft (55%) is alleenstaand. In Oog in Al wonen relatief de meeste gezinnen met kinderen (27%). Dit past zowel in het beeld van de leeftijdsopbouw, alsook de woningvoorraad. Hier staat tegenover dat er in Lombok, Leidseweg relatief meer alleenstaanden wonen (60%). In Oog in Al wonen relatief veel gezinnen met kinderen (27%) in grote woningen. Van alle woningen heeft 61% een oppervlakte van meer dan 80 m2. Opvallend is dat in Nieuw Engeland, Schepenbuurt relatief veel grote woningen (64%) staan, maar relatief weinig gezinnen wonen (17%).

West scoort (7,4) op het gebied van leefbaarheid het Utrechts gemiddelde (7,3). De subwijk Oog in Al scoort beduidend hoger (8,5). Bewoners van West zijn over het algemeen positiever over hun wijk dan de gemiddelde Utrechter. Ook de sociale cohesie in de wijk (6,3) scoort boven het Utrechts gemiddelde (5,9).

2. Inzet in West tot 2040

Segment, doelgroep en woningtype

De inzet voor West de komende jaren is om het aandeel sociale huurwoningen te laten toenemen in alle subwijken, met specifieke aandacht voor de subwijken Oog in Al, Welgelegen. Het aandeel middenhuur kan ook in alle subwijken toenemen, waarbij extra aandacht is voor (ver)nieuwbouw in Lombok, Leidseweg. De wens is om het betaalbare segment in heel West te laten toenemen, waarbij vooral ingezet wordt op middenhuur.

De demografische ontwikkeling qua leeftijd is vergelijkbaar met Utrecht. Het aandeel één en tweepersoonshuishouden zonder kinderen is hier groot, dit terwijl de helft van alle woningen groter is dan 80 m2. Het aandeel 65-plussers neemt de komende jaren het meest toe. Ook in deze wijk is het daarom belangrijk om meer in te zetten op het realiseren van seniorenwoningen om zo de doorstroom te bevorderen met name in Oog in Al, Welgelegen. De grote woningen die vrijkomen kunnen dan worden bewoond door andere doorstromers zoals (kleine) gezinnen. Per subwijk is aangegeven op welke doelgroepen er wordt ingezet.

Subwijk	Studenten	Jongeren	Gezinnen	Ouderen	Kleine huishoudens
Oog in Al, Welgelegen	+	+	++	+++	++
Lombok, Leidseweg	+++	++	+	++	+++
Nieuw Engeland, Schepenbuurt	+	++	++	+	++

Legenda
+ = lichte inzet op doelgroep
++ = inzetten op de doelgroep
+++ = prioritaire inzet op doelgroep

Noordwest

1. Wijk- en buurtanalyse

Woningvoorraad

Noordwest heeft een iets hoger aandeel sociale huurwoningen (36%) dan het Utrechts gemiddelde (33%). Echter zijn er grote verschillen tussen de subwijken. In de subwijk Zuilen-Noord is dit percentage het hoogst (46%), terwijl deze in de subwijk Pijlsweerd het laagst is (27%).

In het middensegment is het aandeel middenhuur met 16% gelijk aan het Utrechts gemiddelde. Daarentegen is er relatief veel betaalbare koop (18%) in Noordwest. Voor Utrecht ligt dit aandeel op 10%. Ook hier zijn grote verschillen tussen de subwijken waar te nemen. In Pijlsweerd bedraagt het aandeel betaalbare koop 12%, in Zuilen-West is dit 25%. De verwachting is dat in 2040 de verhoudingen sociaal en middenhuur gelijk blijven.

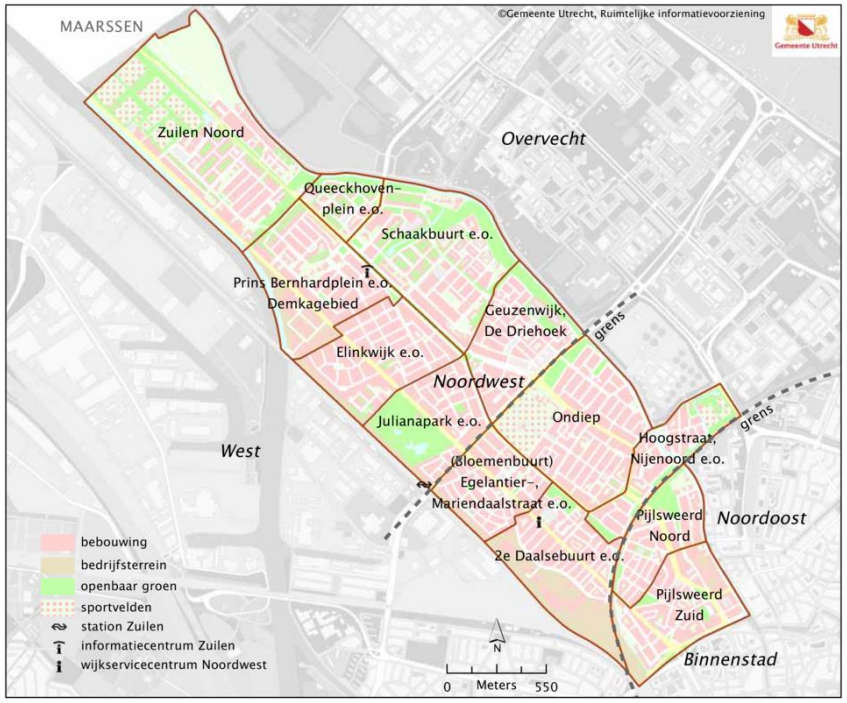
Opvallend in de woningvoorraad is het hoge aandeel dure huur in Pijlsweerd. Deze bedraagt 12%. Ter vergelijking: het Utrechts gemiddelde is 5% en voor Noordwest slechts 4%. Het aandeel dure koop is ten opzichte van het Utrechts gemiddelde lager (24%).

In Noordwest staan relatief veel woningen (34%) met een oppervlakte tussen 60 en 80 m2. Het Utrechts gemiddelde bedraagt 21%. Daarentegen kent Noordwest met 4% relatief weinig hele grote woningen (140 m2+). In Utrecht bedraagt dit aandeel 11%.
Er zijn grote verschillen tussen de subwijken. In de subwijk Pijlsweerd bedraagt het aandeel woningen onder de 60 m2 25%. Ter vergelijking: in Zuilen-Noord en Oost is dit percentage 12%. Dit verklaart ook het lage aandeel eengezinswoningen (27%) in Pijlsweerd. In Noordwest is dit aandeel 46%.

Leeftijdsklasse, huishoudtype en leefbaarheid

In Noordwest is het aandeel 30 tot 65-jarigen met 49% het grootst, dit is iets meer dan het Utrechts gemiddelde (46%). Het aandeel 65-plussers is vrijwel gelijk. Echter is het aandeel tot 18 jaar in Noordwest (16%) lager dan het Utrechts gemiddelde (19%). Op subwijkniveau valt op dat in Pijlsweerd relatief de minste kinderen wonen (11%). Daar staat tegenover dat in Pijlsweerd relatief meer 18 tot 30-jarigen wonen (33%), in Zuilen-Noord en Oost bedraagt dit slechts 18%. De verwachting is dat in 2040 het aandeel 65-plussers licht toe is genomen. Opvallend is dat er een afname wordt verwacht in de leeftijdscategorie 18 tot 30-jarigen.

In Noordwest is 16% van alle huishoudens een gezin met kind(eren), in Utrecht bedraagt dit 20%. Andere huishoudsamenstelling verschillen nagenoeg niet met het Utrechts gemiddelde. Op subwijkniveau zijn wel verschillen waar te nemen. In de

subwijk Pijlsweerd woont relatief de grootste groep alleenstaanden (60%). In Zuilen-Noord en Oost wonen de minste (45%).

Het algemeen buurtoordeel (6,8) in Noordwest is lager dan in Utrecht (7,3). In Zuilen-Noord en Oost ligt deze score met 6,2 het laagst. Ook de sociale cohesie ligt onder het Utrechts gemiddelde, waarbij Zuilen-Noord en Oost de laagste score (5,3) heeft. Het persoonlijk welbevinden scoort met uitzondering van Zuilen-Noord en Oost vrijwel gelijk aan het Utrechts gemiddelde. De bewoners van Noordwest zijn positiever (43%) over de toekomstverwachting van hun buurt dan de gemiddelde Utrechter (31%).

2. Inzet in Noordwest tot 2040

Segment, doelgroep en woningtype

In Noordwest worden tot 2040 relatief weinig woningen toegevoegd aan de voorraad. Het is daarom van belang om de komende jaren in Noordwest aan te sturen op het gelijk houden van het aandeel sociaal (40%) in deze wijk. De meeste nieuwbouw vindt in Ondiep, 2e Daalsebuurt plaats. Hier wordt zowel ongeveer 40% sociale huur als dure huur toegevoegd. In alle subwijken is het van belang om meer woningen in het middensegment en vooral middenhuur toe te voegen.

Op dit moment zijn er ook veel alleenstaanden en huishoudens zonder kinderen.

Noordwest kent relatief veel grote woningen. Bijna de helft van de woningvoorraad heeft een oppervlakte van groter dan 80 m2. Het is belangrijk om in alle subwijken woonruimte te realiseren zodat ook andere type huishoudens zich kunnen vestigen. Er zou vooral ingezet kunnen worden op woningen rond de 60 m2, waardoor ook de doorstroming wordt bevorderd.

Het aandeel 65-plussers neemt de komende jaren toe. Ook in deze wijk is het daarom belangrijk om meer in te zetten op het realiseren van seniorenwoningen om zo de doorstroom te bevorderen. De grote woningen die vrijkomen kunnen dan worden bewoond door andere doorstromers zoals (kleine) gezinnen. In onderstaand schema is de inzet naar doelgroep per subwijk weergegeven.

Subwijk	**Studenten**	**Jongeren**	**Gezinnen**	**Ouderen**	**Kleine huishoudens**
Pijlsweerd	+	++	+	++	++
Ondiep, 2e Daalsebuurt	+++	++	+	++	+++
Zuilen-West	+	++	+	++	++
Zuilen-Noord en -Oost	+	+	++	++	+++

Legenda
\+ = lichte inzet op doelgroep
++ = inzetten op de doelgroep
+++ = prioritaire inzet op doelgroep

Stationsgebied Binnenstad

1. Wijk- en buurtanalyse

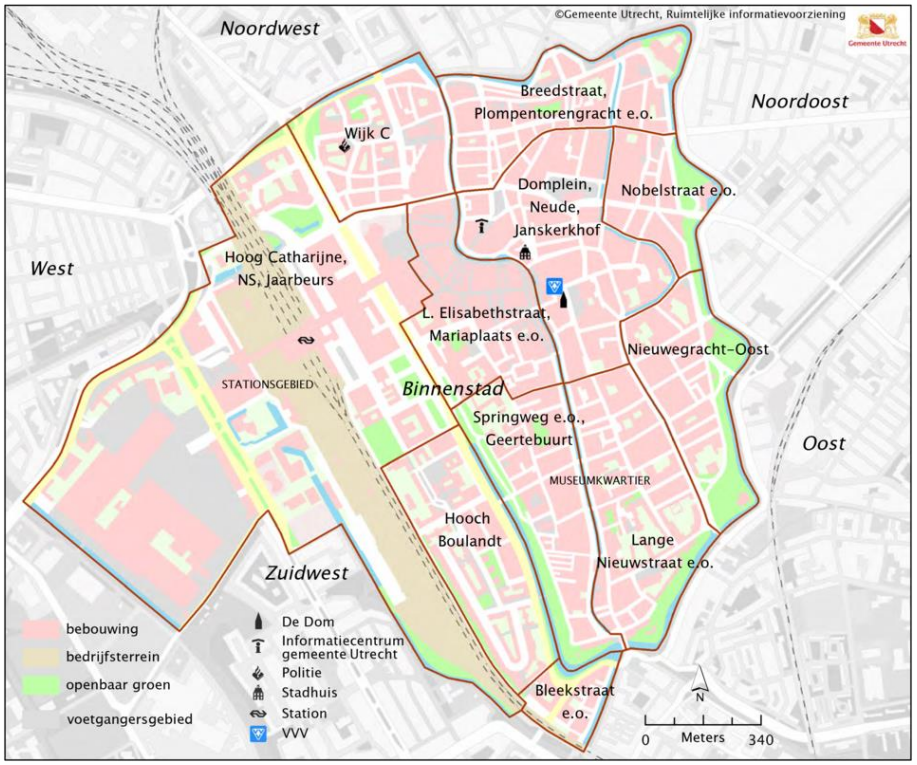
Woningvoorraad

De woningvoorraad van de Binnenstad bestaat voor 23% uit sociale huur. De subwijk ‘Binnenstad woongebied, inclusief het Beurskwartier' kent een wat hoger percentage sociale huur (28%) dan de subwijk ‘Binnenstad city- en winkelgebied' (14%, hier valt o.a. het Stationsgebied onder). Dit is wel onder het Utrechts gemiddelde (33%). De verwachting is nu dat in 2040 de sociale voorraad van de Binnenstad vrijwel stabiel blijft (24%).

In totaal bestaat de Binnenstad voor 27% uit middenhuur. Dit is meer dan het aandeel middenhuurwoningen in heel Utrecht (16%). Er is beduidend meer middenhuur aanwezig in de subwijk ‘Binnenstad city- en winkelgebied' (42%) dan in de subwijk 'Binnenstad woongebied' (20%). De oorzaak hiervoor is mogelijk de grotere woonprojecten die in het Stationsgebied gerealiseerd zijn. In de geplande bouwprojecten is relatief weinig middenhuur geprogrammeerd. Het percentage middenhuur in 2040 valt dan ook wat lager uit (een daling naar 23%). In beide subwijken is het aandeel betaalbare koop wel zeer laag (4%). De verwachting is dat er de komende jaren meer betaalbare koopwoningen worden gerealiseerd en dat dit aandeel tot 2040 stijgt naar 10% in de Binnenstad.

Binnen het dure segment kent de Binnenstad een hoger aandeel dure koop (29%) dan dure huur (9%). Het aandeel dure koop ligt wel lager dan in heel Utrecht (34%). In de subwijk ‘Binnenstad woongebied' is het aandeel dure koop (33%) hoger dan in de subwijk ‘Binnenstad city- en winkelgebied’ (20%), maar het aandeel dure huur juist lager (8%) dan in de ‘Binnenstad city- en winkelgebied’ (13%). De verwachting is dat in 2040 het aandeel dure huur toeneemt in de Binnenstad naar 13% en het aandeel dure koop afneemt naar 24%.

De meeste woningen in de Binnenstad zijn gemiddeld kleiner dan andere woningen in Utrecht. 34% van de woningen is kleiner dan 60 m2, terwijl dit voor heel Utrecht maar 18% is. In de subwijk ‘Binnenstad city- en winkelgebied’ is dit aandeel zelfs 39%. Wat opvalt is dat het aandeel woningen tussen 80 en 140 m2 relatief kleiner is (31%) dan dit aandeel in Utrecht (50%). Wel is 14% van de woningen in de Binnenstad groter dan 140 m2. Dit aandeel ligt voor de stad Utrecht op 11%.

Leeftijdsklasse, huishoudtype en leefbaarheid

Het aandeel 30-plussers dat woont in de Binnenstad is ongeveer gelijk als het aandeel voor heel Utrecht. Wat vooral opvalt is de leeftijdscategorie tot 30 jaar. Het aandeel minderjarigen (<18) bedraagt in de Binnenstad maar 5% en het aandeel 18 tot 30-jarigen ruim 40%. Ter vergelijking: voor heel Utrecht is het aandeel minderjarigen 19% en het aandeel 18 tot 30-jarigen 24%. In de subwijk ‘Binnenstad city- en winkelgebied’ wonen de meeste 18 tot 30-jarigen (46%) en het kleinste aandeel minderjarigen (4%). Het aandeel 65-plussers is in deze subwijk ook het kleinst (6%) terwijl dit aandeel in de subwijk Binnenstad woongebied 13% is. Het aandeel bewoners jonger dan 18 verdubbelt naar verwachting wel in de Binnenstad (9%) tot 2040 en het aandeel 18 tot 30-jarigen neemt af naar 29% tot 2040. Ruim 70% van de huishoudens in de Binnenstad is ook alleenstaand. Het Utrechts gemiddelde ligt namelijk op 53%. Het aandeel gezinnen met kinderen is maar 5%, terwijl dit aandeel voor heel Utrecht 20% is.

Op het gebied van leefbaarheid geven de bewoners van de Binnenstad een relatief hoog buurtoordeel (7.7) ten opzichte van het Utrechts gemiddelde (7.3). Op de overige aspecten scoort de Binnenstad vergelijkbaar met stad Utrecht. De sociale cohesie ligt in de subwijk ‘Binnenstad city en winkelgebied’ (5.3) wel lager dan het

Utrechts gemiddelde (5.9). Sociaal-economisch scoren de bewoners in de Binnenstad wel beter dan andere gebieden in de stad. Bij verblijfsduur in de woning is een opvallend verschil te zien tussen de subwijken: 4,5 jaar in ‘Binnenstad city- en winkelgebied’ ten opzichte van 8 jaar in ‘Binnenstad woongebied’. Een verklaring hiervoor is enerzijds dat woningen relatief klein zijn, anderzijds het relatief grote aandeel 18 tot 30-jarigen. Daarnaast is er in deze subwijk een groot aandeel middenhuur en dure huur.

2. Inzet in Centrum Binnenstad tot 2040

Segment, doelgroep en woningtype

In wijken met een klein aandeel sociale huurwoningen, zoals de Binnenstad, is het wenselijk dat er geen verkoop en liberalisatie van sociale huurwoningen plaatsvindt als niet eerst de absolute en relatieve sociale huurvoorraad in deze wijk is toegenomen. In de gehele Binnenstad moet ingezet blijven worden op betaalbare segmenten. Hoewel de sociale huur naar verwachting licht zal stijgen in 2040, neemt de middenhuur af. In beide subwijken moet daarom ingezet worden op sociale huur en middenhuur. De percentages uit het coalitieakkoord voor nieuwbouw (40 - 35) zijn hier helpend bij, hoewel betaalbaar wonen moeilijk te realiseren blijft in de Binnenstad.

Het aandeel bewoners jonger dan 18 verdubbelt naar verwachting in de Binnenstad (van 5% nu naar 9% in 2040). Er moet de komende jaren daarom vooral ook meer aandacht besteed worden aan het bieden van woningen voor kleine gezinnen. Vergeleken met Utrecht heeft de Binnenstad relatief veel kleinere woningen. Gezien de betaalbaarheid en dat er ook kleine gezinnen willen wonen in de Binnenstad, is het goed om vooral woningen rond de 40 tot 80 m2 bij te bouwen. Daarnaast zou ook in de Binnenstad meer ingezet kunnen worden op het doorstromen van ouderen naar kleinere woningen, zodat ook grotere woningen vrijkomen voor gezinnen met kinderen. Hieronder is per subwijk aangegeven op welke doelgroep we inzetten.

Subwijk	Studenten	Jongeren	Gezinnen	Ouderen	Kleine huishoudens
City- en winkelgebied	+++	++	++	++	+++
Woongebied	++	+++	+	+++	+++

Legenda
\+ = lichte inzet op doelgroep
++ = inzetten op de doelgroep
+++ = prioritaire inzet op doelgroep

Zuidwest

1. Wijk- en buurtanalyse

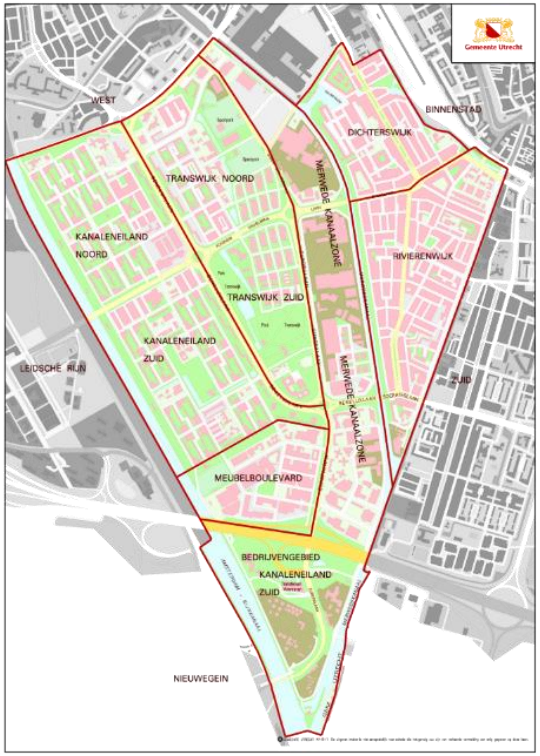
Woningvoorraad

In Zuidwest is ongeveer 40% van de woningen een sociale huurwoning. Onderling verschilt dit aantal wel per subwijk. Dichterswijk-Rivierenwijk heeft relatief weinig sociale huurwoningen (28%), terwijl Kanaleneiland en Transwijk juist veel sociale huurwoningen hebben, respectievelijk 46% en 48%. De verwachting is dat het aandeel sociale huurwoningen in 2024 licht afneemt naar 38% van het aandeel woningen. In alle subwijken zal het aandeel sociaal dan afnemen, behalve in Dichterswijk-Rivierenwijk waar dit aandeel zal stijgen naar 30% in 2040.

Het aandeel middenhuur bedraagt in Zuidwest 24%. Wederom verschilt dit aandeel ook per subwijk. In Dichterswijk-Rivierenwijk is slechts 14% van de woningen een middenhuurwoning, terwijl dit in Kanaleneiland 30% is. Als gevolg van de ontwikkeling in Merwedekanaalzone worden de komende jaren veel middenhuurwoningen toegevoegd, vooral in Transwijk. In 2040 zal echter naar verwachting in heel Zuidwest het aandeel middenhuur licht dalen van 24% naar 22%. 13% van de woningen in Zuidwest is op dit moment betaalbare koopwoningen. Dit is iets hoger dan het aandeel betaalbare koop voor heel Utrecht (10%). In Dichterswijk-Rivierenwijk is dit aandeel maar 6% terwijl dit aandeel in Kanaleneiland 17% bedraagt. De verwachting is dat dit aandeel in Zuidwest tot 2040 gelijk blijft.

Daarnaast bestaat in Zuidwest maar 3% van de woningen uit dure huurwoningen, waar in Dichterswijk-Rivierenwijk dit aandeel iets hoger is (6%). Voor Utrecht is dit 5%. De verwachting is dat dit aandeel in 2040 stijgt naar 9%, als gevolg van de ontwikkeling van Merwedekanaalzone. Vooral in de subwijk Transwijk zal dit aandeel naar verwachting stijgen van 1% naar 13% in 2040. Verder is 17% van de woningen in Zuidwest op dit moment een dure koopwoning, terwijl dit in heel Utrecht 34% is. Het aandeel dure koop is vooral terug te vinden in de subwijk Dichterswijk-Rivierenwijk. Terwijl in Dichterswijk-Rivierenwijk ruim 44% van de voorraad bestaat uit dure koop is dit percentage voor Kanaleneiland en Transwijk maar 4% van de voorraad. De verwachting is dat het aandeel dure koop licht daalt naar 42% van de voorraad in 2040. In Transwijk zal dit aandeel naar verwachting stijgen van 4% naar 15% in 2040.

Ongeveer 55% van de woningen in Zuidwest heeft een oppervlakte tussen de 60 en 100 m2. De grootste woningen staan in Dichterswijk-Rivierenwijk, waar ruim 65% van de woningen groter is dan 80 m2, terwijl dit aandeel in Transwijk maar 24% bedraagt. In Transwijk zijn de kleinste woningen te vinden. Ruim 34% van de

woningen is kleiner dan 50 m2. 17% van de woningen in Transwijk heeft een oppervlakte tussen de 14 en 30 m2. Transwijk heeft vooral veel woningen tussen de 60 en 80 m2 (40%) terwijl maar 2% van de woningen een oppervlakte tussen de 50 en 60 m2 heeft. In Dichterswijk-Rivierenwijk zijn ook de meeste eengezinswoningen te vinden (39%). Hier staan ook de meeste koopwoningen, wat een mogelijke verklaring hiervoor kan zijn. Kanaleneiland heeft de minste eengezinswoningen met ongeveer 11% van de voorraad.

Leeftijdsklasse, huishoudtype en leefbaarheid

In Zuidwest is de leeftijdsklasse van de bevolking ongeveer hetzelfde als de gehele Utrechtse bevolking. Wat echter opvalt, is dat vooral de groep 18 tot 30-jarigen iets meer is vertegenwoordigd in Zuidwest (29%) dan in heel Utrecht (24%). Deze leeftijdsgroep is het grootst in Transwijk (35%). In Transwijk is ook slechts 10% van de bevolking jonger dan 18, terwijl dit voor heel Zuidwest 17% is. In Transwijk wonen ook de meeste 65-plussers (14%) en in Kanaleneiland het minst (7%).

Dit beeld is wederom terug te zien in het type huishouden dat woont in Zuidwest. Er wonen in Zuidwest iets meer alleenstaanden (56%) en iets minder gezinnen met

kinderen (16%) dan het Utrechts gemiddelde (respectievelijk 53% en 20%). De subwijk Transwijk heeft relatief meer eenpersoonshuishoudens dan de andere wijken (66%). Hier zijn ook het kleinste aantal gezinnen met kinderen ten opzichte van de andere subwijken (9%).

Op het gebied van leefbaarheid scoort Zuidwest slechter dan andere wijken in Utrecht. Het algemeen buurtoordeel ligt hier lager (6.2) dan het gemiddelde in Utrecht (7.3). Echter verschilt dit ook per subwijk. In Kanaleneiland en Transwijk geven bewoners het slechtste buurtoordeel (respectievelijk 5 en 5.9) en wordt de sociale cohesie als slecht ervaren. In de subwijk Dichterswijk-Rivierenwijk wordt relatief de hoogste score gegeven aan de buurt door de bewoners en ligt deze score hoger dan het Utrechts gemiddelde (7.6). De sociale cohesie ligt het laagst in Transwijk (4.7) ten opzichte alle andere subwijken in Utrecht.

2. Inzet in Zuidwest tot 2040

Segment, doelgroep en woningtype

De inzet voor Zuidwest is om vooral in te zetten op meer middensegment en bij voorkeur middenhuur. Vooral in de subwijken waar op dit moment relatief minder middensegment is en veel sociale huurwoningen zijn, zouden er meer moeten worden gerealiseerd. De verwachting is wel dat het aandeel sociaal voor heel Zuidwest licht zal afnemen richting 2040. Daarbij blijven we wel inzet vragen op sociale woningbouw om dit aandeel niet te veel te laten dalen. In absolute aantallen blijft er dus ook inzet nodig. Middenhuur mag toenemen in alle wijken. Omdat de verschillen tussen de subwijken in Zuidwest groot zijn, zal er bij de realisatie van kleinere ontwikkelingen steeds gekeken moeten worden wat meer van toegevoegde waarde is per subwijk.

Op het gebied van oppervlakte zouden er meer woningen gerealiseerd moeten worden met een oppervlak in de bandbreedte tussen de 60 m2 en 80 m2, afhankelijk van de subwijk. Bijvoorbeeld: in Transwijk waar het aandeel woningen tussen de 50 en 60 m2 maar 2% bedraagt, zou dit type woning meer gerealiseerd kunnen worden. Dit betekent echter niet dat er alleen maar woningen van 60 m2 toegevoegd moeten worden. In Transwijk is het aandeel woningen boven de 80 m2 juist relatief klein. Daar zouden ook meer grotere woningen gerealiseerd kunnen worden om zo ook meer gezinnen met kinderen te huisvesten. Daarnaast zou ook in Zuidwest meer ingezet kunnen worden op het doorstromen van ouderen naar kleinere woningen, zodat ook grotere woningen vrijkomen voor gezinnen met kinderen. Hieronder is per subwijk weergegeven op welke doelgroep we inzetten.

Subwijk	Studenten	Jongeren	Gezinnen	Ouderen	Kleine huishoudens
Dichterswijk-Rivierenwijk	+	++	++	+++	++
Transwijk	++	+++	+++	++	+++
Kanaleneiland	++	+++	+	+++	+++

Legenda
+ = lichte inzet op doelgroep
++ = inzetten op de doelgroep
+++ = prioritaire inzet op doelgroep

Noordoost

1. Wijk- en buurtanalyse

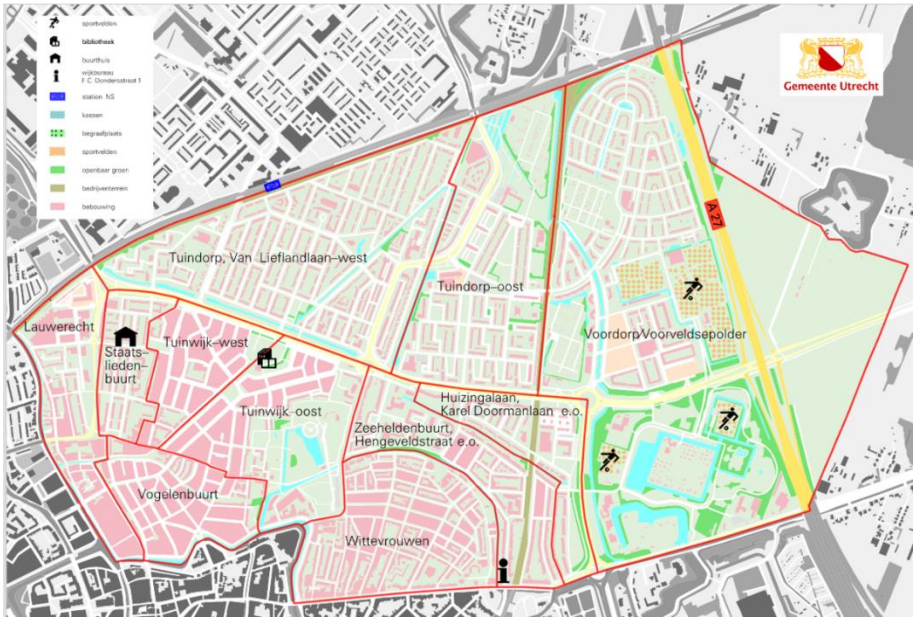
Woningvoorraad

Het aandeel sociale huurwoningen in Noordoost is ten opzichte van andere wijken in Utrecht laag. Maar 18% van de woningen in Noordoost is een sociale huurwoning, terwijl dit voor heel Utrecht ruim 33% is. Dit verschilt ook nog per subwijk. De meeste sociale huurwoningen zijn te vinden in Votulast (24%) en de minste in Tuindorp-Voordorp (11%). Op dit moment wordt er daarom in de nieuwbouw al meer ingezet op het realiseren van meer sociale huurwoningen in de wijk. De verwachting is dat in 2040 het aandeel sociale huurwoningen met 1 procentpunt stijgt naar 19% in de wijk.

18% van de woningen in Noordoost is een middenhuurwoning. Dit percentage is voor heel Utrecht 16%. In de subwijk Votulast zijn wel iets meer middenhuurwoningen (21%) dan in Tuindorp-Voordorp (15%). De afgelopen jaren is ook hier meer ingezet op het realiseren van middenhuurwoningen. Het aandeel betaalbare koop ligt in Noordoost lager (8%) dan het Utrechts gemiddelde (10%). In de subwijk Votulast is dit percentage het laagst (6%). De verwachting is dat het aandeel middenhuur en betaalbare koop tot 2040 gelijk blijft.

Noordoost wordt vooral gekenmerkt door een hoog percentage dure koopwoningen. Ongeveer 48% van de woningen in Noordoost is een dure koopwoning, terwijl dit segment in heel Utrecht 34% bedraagt. Wederom zijn er ook hier verschillen per subwijk. Het kleinste aandeel dure koopwoningen is te vinden in Votulast (42%) en het grootste aandeel in de subwijk Wittevrouwen (52%). De verwachting is wel dat dit aandeel in 2040 met 2 procentpunten afneemt tot 46% van de woningen. Het aandeel dure huur (6%) is ongeveer hetzelfde als in heel Utrecht (5%). In Tuindorp-Voordorp is dit aandeel iets hoger (8%). De inwoners van Noordoost verdienen op het gebied van inkomen ook meer dan de gemiddelde Utrechter en komen vaker in een hogere inkomensklasse voor.

Verder heeft Noordoost veel woningen met een groot oppervlak. Ongeveer 45% van de woningen in Noordoost is groter dan 100 m2, terwijl dit voor heel Utrecht 37% is. Grote woningen zijn vooral te vinden in Tuindorp-Voordorp, waar 61% van de woningen groter is dan 100 m2. Over het algemeen zijn de woningen in alle subwijken in Noordoost groot. In Votulast zijn echter ook kleinere woningen te vinden. 24% van de woningen in die subwijk is kleiner dan 60 m2 (voor Utrecht 18%). Verder is in Votulast 34% van de woningen groter dan 100 m2, wat afwijkt van de andere subwijken die een groter aandeel hebben.

Leeftijdsklasse, huishoudtype en leefbaarheid

De leeftijdsklasse in Noordoost is ongeveer hetzelfde verdeeld als die van heel Utrecht. De subwijken verschillen ook licht van elkaar. Wittevrouwen heeft het kleinste aandeel inwoners onder de 18 jaar (14%). Ter vergelijking: in Tuindorp-Voordorp is dit percentage 21%. De verwachting is dat ook in Noordoost het aandeel 65-plussers zal stijgen. Gezien het aandeel grote woningen kan dit steeds meer een mismatch worden tussen woonoppervlak en huishoudgrootte. Ook moet er gekeken worden naar wat ouderen in de wijk kunnen financieren en waar ze naartoe kunnen doorstromen.

Het aandeel alleenstaande huishoudens is in Noordoost groter dan het Utrechts gemiddelde (53%). Ruim 57% van de huishoudens is alleenstaand. In Wittevrouwen is het aandeel alleenstaande huishoudens zelfs 62%. Het aandeel gezinnen met kinderen in Noordoost bedraagt maar 17% en ligt 3 procentpunten lager dan het Utrechts gemiddelde. Wederom is dit aandeel in Wittevrouwen nog lager met slechts 14% gezinnen met kinderen. Ter vergelijking: het aandeel woningen groter dan 80 m2 in Wittevrouwen bedraagt 62% en het aandeel woningen kleiner dan 60 m2 maar 16%. Dit toont aan dat in Noordoost, maar vooral in Wittevrouwen, veel inwoners relatief groot wonen.
De algemene waardering op het gebied van leefbaarheid is hoog in Noordoost. Inwoners uit Noordoost geven een hoger algemeen buurtoordeel (8.2) dan het Utrechts gemiddelde (7.3). Dit is nagenoeg voor alle subwijken ongeveer hetzelfde.

De sociale cohesie ligt ook hoger dan in andere wijken in Utrecht (6.6). In de subwijk Wittevrouwen, Zeeheldenbuurt worden de hoogste scores gegeven aan het algemeen buurtoordeel (8.5) en de sociale cohesie (7) ten opzichte van alle andere subwijken in Utrecht. Uit de gezondheidsmonitor blijkt wel dat inwoners ervaren dat er meer sprake is van eenzaamheid en alcoholgebruik.

2. Inzet in Noordoost tot 2040

Segment, doelgroep en woningtype

Op basis van de voorgaande analyse zou in Noordoost vooral ingezet moeten worden op het realiseren van meer sociale huurwoningen en middenhuurwoningen/betaalbare koopwoningen, als dat mogelijk is. De verwachting is namelijk ook dat er geen sprake is van grote projecten in Noordoost. De verwachting is dat in 2040 het percentage sociale huurwoningen dan met 1 procentpunt toeneemt. Het is wenselijk dat het aantal middenhuurwoningen/ betaalbare koop ook toeneemt. Omdat er geen sprake is van grote gebiedsontwikkeling in Noordoost, is de verwachting überhaupt dat door nieuwbouw de percentuele verschillen in 2040 niet veel zullen veranderen.

Noordoost heeft weinig betaalbare koopwoningen. Indien mogelijk en wenselijk zou in sommige projecten ook ingezet kunnen worden op het toevoegen van betaalbare koopwoningen, om zo toch te proberen de doorstroom te bevorderen zodat de grotere woningen in de wijk vrijkomen. Want op dit moment wonen er veel alleenstaanden in grote woningen in Noordoost. Er zou daarom vooral ingezet kunnen worden op het realiseren van woningen rond de 60 tot 80 m2. Door in te zetten op woningen rond de 60 tot 80 m2, wordt ook geprobeerd om senioren in de wijk te motiveren om kleiner te gaan wonen in dezelfde wijk. Hierdoor zal ook de doorstroom beter worden bevorderd, waardoor grote woningen vrijkomen voor gezinnen met kinderen. Hieronder is per subwijk weergegeven op welke doelgroep we inzetten.

Subwijk	**Studenten**	**Jongeren**	**Gezinnen**	**Ouderen**	**Kleine huishoudens**
Votulast	+	++	+	++	++
Tuindorp, Voordorp	+++	++	+	+++	+++
Wittevrouwen, Zeeheldenbuurt	+	++	+	+++	++

Legenda
+ = lichte inzet op doelgroep
++ = inzetten op de doelgroep
+++ = prioritaire inzet op doelgroep

Oost

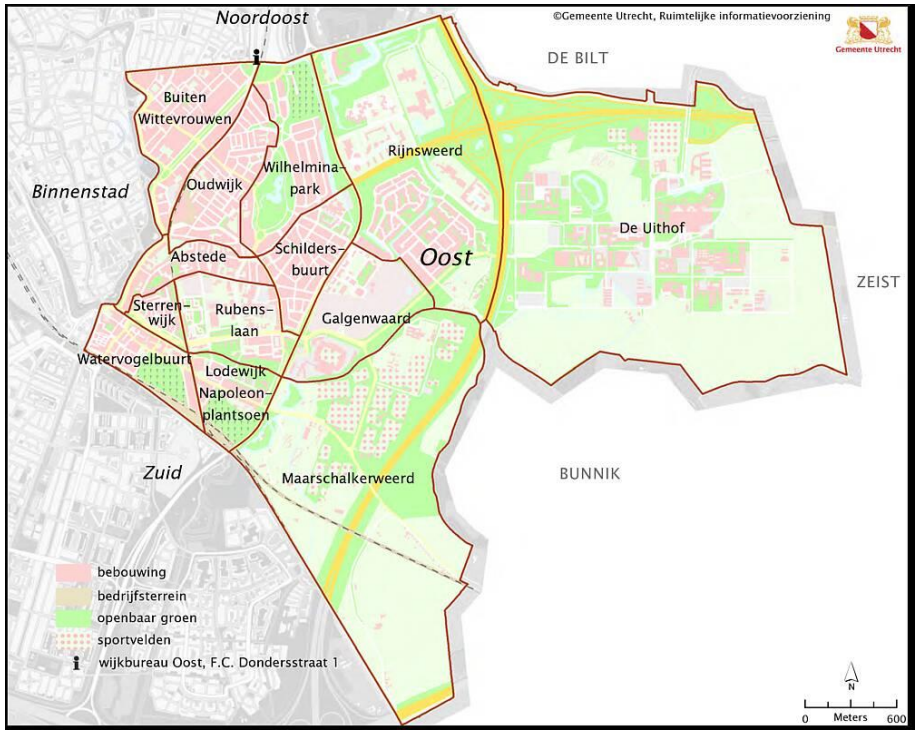
1. Wijk- en buurtanalyse

Woningvoorraad

Het percentage sociale huur voor Oost (36%) is zeer vergelijkbaar met Utrecht (33%). Eén subwijk valt echter op, namelijk Oudwijk, Buiten Wittevrouwen. Hier zijn relatief weinig sociale huurwoningen (22%). In de andere subwijken ligt het percentage sociale huur tussen de 41% en 44%. In de buurt Utrecht Science Park (onderdeel van de subwijk Wilhelmina, Rijnsweerd) zijn ruim 1200 sociale huurwoningen. In andere buurten binnen deze subwijk is het aandeel sociaal juist heel laag. De verwachting is dat het aandeel sociale huur in Oost tot 2040 zal toenemen tot 40%. Dit zal naar verwachting vooral komen door nieuwbouw in de subwijken Abstede, Gansstraat en Wilhelminapark, Rijnsweerd. Wederom komt dit specifiek door het toevoegen van sociale huurwoningen in bepaalde buurten. In Utrecht Science Park zullen naar verwachting veel sociale huurwoningen worden toegevoegd. Dit geldt ook voor de buurt Rijnsweerd Noord en Galgenwaard. Dus ook binnen een subwijk kunnen er enorme verschillen zijn in het aandeel en de programmering van sociale huurwoningen. Op dit moment is in de subwijk Abstede, Ganstraat 78% van de geplande nieuwbouw sociale huur. Hierdoor zal deze subwijk in 2040 49% sociale huurwoningen hebben, wat flink boven het wijkgemiddelde is. In de subwijk Oudwijk, Buiten Wittevrouwen zal dit aandeel nagenoeg niet stijgen en gelijk blijven op 22% van de voorraad.

Het percentage middenhuur voor Oost (14%) is wederom vergelijkbaar met Utrecht (16%). Hier is ook één subwijk, Wilhelminapark, Rijnsweerd die afwijkt. Deze subwijk heeft relatief weinig middenhuur (9%) ten opzichte van 16% tot 17% in de andere subwijken. De verwachting is dat het aandeel middenhuur in Oost licht afneemt in 2040 tot 13% van de voorraad. Het aandeel betaalbare koop (6%) ligt ook lager dan het Utrechts gemiddelde (10%). In de subwijk Abstede, Gansstraat is er relatief meer betaalbare koop (9%). De verwachting is dat dit aandeel tot 2040 licht toeneemt (7%).

Verder heeft Oost ongeveer evenveel dure koop (35%) als het gemiddelde van Utrecht (34%). Wat opvalt, is dat dit aandeel wel verschilt per subwijk. In Oudwijk, Buiten Wittevrouwen is 45% van de woningen een dure koopwoning, terwijl dit aandeel in Abstede, Gansstraat op 25% ligt. De verwachting is dat dit percentage in 2040 verminderd naar 32%. Het aandeel dure huur is ook ongeveer gelijk aan het Utrechts gemiddelde en bedraagt 5%. Wederom verschilt dit per subwijk. Het is het hoogst in Oudwijk, Buiten Wittevrouwen (7%) en het laagst in Abstede, Gansstraat (3%). Naar verwachting zal dit aandeel tot 2040 gelijk blijven.

In Oost staan relatief veel kleinere woningen (<60) maar ook veel hele grote woningen (>140). 29% van de woningen is kleiner dan 60 m2. Voor Utrecht ligt dit percentage op 18%. Dit verschilt ook per subwijk. In Oudwijk, Buiten Wittevrouwen is slechts 2% van de woningen tussen de 14 en 30 m2. Dit aandeel ligt voor de andere subwijken tussen de 11% en 14%. Er zijn in Oost ook veel grote woningen. 21% van de woningen in Oost is groter dan 140 m2. Ter vergelijking: het percentage woningen groter dan 140 m2 bedraagt voor de gehele stad 11%. Het valt dus op dat er in Oost vooral veel kleine woningen en veel hele grote woningen zijn. Dit komt vooral naar voren in de subwijk Wilhelminapark, Rijnsweerd. Hier is 25% van de woningen kleiner dan 40 m2, terwijl 31% van de woningen groter is dan 140 m2. Oost heeft dus vooral, in sommige subwijken, hele kleine en hele grote woningen, wat het een unieke wijk maakt in Utrecht.

Leeftijdsklasse, huishoudtype en leefbaarheid

De wijk Oost is relatief jong. Ruim 42% van de inwoners is tussen de 18 en 30 jaar terwijl dit percentage voor Utrecht 24% bedraagt. Dit komt vooral door de verschillende studentencomplexen in de wijk. In de subwijk Wilhelminapark, Rijnsweerd is zelfs 48% van de bevolking tussen de 18 en 30 jaar. Verder zijn er wel relatief weinig kinderen (12%) én weinig mensen tussen de 30 en 50 jaar (36%). In

Utrecht is het aandeel kinderen (19%) en 30 tot 50-jarigen (46%) hoger. De komende jaren is ook de verwachting dat het aandeel ouderen verder toeneemt, net zoals voor de gehele stad.

Verder wordt Oost gekenmerkt door een hoog aantal alleenstaanden, wat ook deels te maken heeft met het aantal studenten in de wijk. Ruim 71% van de inwoners van Oost is alleenstaand. In Wilhelminapark, Rijnsweerd ligt dit iets hoger (74%). Voor Utrecht ligt dat percentage op 53%. Er zijn ook relatief weinig gezinnen (10%) ten opzichte van het Utrechts gemiddelde (20%). Het aandeel 65-plussers is wel hetzelfde als voor de gehele stad.

Op het gebied van leefbaarheid scoort Oost beter dan andere wijken in Utrecht. Mensen in Oost geven een hogere score op het algemeen buurtoordeel (8) en de sociale cohesie (6.4) dan het Utrechts gemiddelde (respectievelijk 7.3 en 5.9). In Oudwijk, Buiten Wittevrouwen wordt de hoogste score gegeven aan het algemeen buurtoordeel (8.5) en in Abstede, Gansstraat het laagst (7.7). Verder wonen de inwoners uit Oost gemiddeld wat korter in de wijk. Dit is ook te verklaren door de bevolking en huishoudsamenstelling van de wijk.

2. Inzet in Oost tot 2040

Segment, doelgroep en woningtype

Oost heeft subwijken met uitersten en kent dus veel interne verschillen. Ook binnen subwijken zoals Wilhelmina, Rijnsweerd zitten veel verschillen. Het is veelal sociaal of dure koop in een wijk. Wat wel opvalt is dat er op dit moment in alle wijken niet veel woningen in het middensegment zijn. Vooral in Oudwijk, Buiten Wittevrouwen is dit het geval. De huidige nieuwbouw die is gepland leidt (nog) niet tot grote veranderingen. Hierdoor is de verwachting dat in 2040 de woningvoorraad redelijk hetzelfde blijft.

Er zouden daarom per subwijk toch verschillende woningen gerealiseerd kunnen worden. In de subwijken waar nu minder sociale huurwoningen zijn, kan er meer worden ingezet op het realiseren van sociale huur als daar mogelijkheden voor zijn. In subwijken, zoals Abstede, Gansstraat, waar nu al een groot aandeel sociale huurwoningen is en waar in de huidige plannen ook meer sociale huurwoningen worden gerealiseerd, kan meer worden ingezet op het realiseren van middenhuurwoningen of betaalbare koopwoningen.
Daarnaast zouden er vooral woningen tussen de 50 en 80 m2 gerealiseerd moeten worden. Op dit moment zijn er vooral veel kleine en hele grote woningen. Woningen in deze middencategorie zijn nu ondervertegenwoordigd. Het realiseren van deze woningen kan ook de doorstroom stimuleren en huisvesting bieden aan kleine gezinnen.

De komende jaren zal ook de bevolking verder vergrijzen. Het is daarom van belang om ook woningen voor deze groep te maken om zo ook de doorstroom te stimuleren, waardoor grotere woningen vrijkomen voor gezinnen. In onderstaand schema is per subwijk aangegeven waar we op inzetten.

Subwijk	**Studenten**	**Jongeren**	**Gezinnen**	**Ouderen**	**Kleine huishoudens**
Oudwijk, Buiten Wittevrouwen	+	+++	+	+++	++
Abstede, Gansstraat	+++	+++	+	++	+++
Wilhelminapark, Rijnsweerd	+++	+++	+	+	++

Legenda
\+ = lichte inzet op doelgroep
++ = inzetten op de doelgroep
+++ = prioritaire inzet op doelgroep

Leidsche Rijn

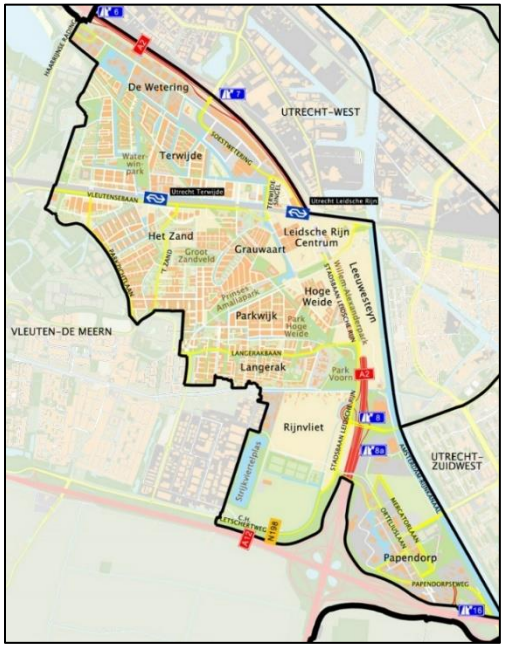
1. Wijk- en buurtanalyse

Woningvoorraad

Leidsche Rijn is nog steeds een gebied dat in ontwikkeling is. Op dit moment is het aandeel sociale huurwoningen 22%. Dit aandeel is lager in de subwijk Leidsche Rijn Zuid (17%) dan andere subwijken in Leidsche Rijn, vooral omdat dit nog een gebied in ontwikkeling is waar op dit moment ongeveer 500 woningen staan. Het aandeel sociale huur is het hoogst in de subwijk Parkwijk, Langerak (25%). De verwachting is dat het aandeel in 2040 toeneemt tot 25%. Vooral in Leidsche Rijn Zuid en Leidsche Rijn centrum worden naar verwachting meer sociale huurwoningen toegevoegd. In de huidige programmering zal naar verwachting ruim 35% van de nieuw gebouwde woningen in Leidsche Rijn tot 2040 een sociale huurwoning worden. In de gebieden waar de ontwikkeling al redelijk af is, blijft het aandeel sociaal wel achter.

Het aantal woningen in het middensegment is relatief laag. Op dit moment is 15% van de woningen een middenhuurwoning. Dit verschilt wederom per subwijk. In Leidsche Rijn Zuid is het aandeel middenhuur op dit moment het kleinst (6%) en in Leidsche Rijn centrum het grootst (26%). Wederom komt dit omdat Leidsche Rijn centrum vooral nog een gebied in ontwikkeling is. Zowel in Leidsche Rijn Zuid en Leidsche Rijn centrum zal naar verwachting het aandeel middenhuurwoningen tot 2040 fors toenemen. 18% van de verwachte nieuwbouw zal een middenhuurwoning zijn. Ook in de subwijk Het Zand worden naar verwachting middenhuurwoningen toegevoegd. In de andere subwijken (Terwijde, De Wetering en Parkwijk, Langerak) zal naar verwachting in geen enkel segment nog significant meer woningen worden toegevoegd. Het aandeel betaalbare koop is in Leidsche Rijn kleiner (3%) dan het Utrechts gemiddelde (10%). De verwachting is wel dat dit tot 2040 toeneemt tot 7% van de voorraad. Dit komt vooral door de mogelijke realisatie van betaalbare nieuwbouwwoningen in Leidsche Rijn centrum. 13% van de nog te verwachten nieuwbouw zal een betaalbare koopwoning zijn.

Ongeveer 46% van de woningen in Leidsche Rijn bestaat uit dure koop, terwijl dit percentage voor de gehele stad 34% bedraagt. De meeste dure koopwoningen staan op dit moment in Het Zand (56%) en Parkwijk, Langerak (51%). In Leidsche Rijn Zuid is dat aandeel op dit moment 61%, maar dat zal omdat het een gebied in ontwikkeling is naar verwachting afnemen tot 35% van de voorraad in 2040. De meeste dure koopwoningen in Leidsche Rijn zijn gerealiseerd in de vorm van eengezinswoningen, luxe appartementen en vrijstaande woningen. Het aandeel dure huur is op dit moment 13% en wijkt ook af van het aandeel voor de gehele stad (5%). De verwachting is dat tot 2040 de meeste dure huurwoningen gerealiseerd worden in

Leidsche Rijn centrum. De meeste koopwoningen zullen naar verwachting worden gerealiseerd in Leidsche Rijn Zuid, waar ook veel sociale en middenhuurwoningen worden gerealiseerd. Echter is het de verwachting dat in Leidsche Rijn het aandeel dure koop zal afnemen tot 41% en het aandeel dure huur naar 11% van de voorraad in 2040.

Leidsche Rijn wordt ook gekenmerkt door grote woningen. 59% van de woningen in de wijk is groter dan 100 m2, terwijl dit aandeel voor Utrecht 37% bedraagt. In Leidsche Rijn Zuid is dit aandeel 90% en voor Leidsche Rijn centrum 44%. Wederom zal dit aandeel in Leidsche Rijn Zuid de komende jaren fors afnemen vanwege de realisatie van nieuwe woningen. Slechts 11% van de woningen in Leidsche Rijn is kleiner dan 60 m2. De kleinere woningen zijn vooral te vinden in Leidsche Rijn centrum. 32% van de woningen in Leidsche Rijn centrum is kleiner dan 60 m2. De andere subwijken heeft weinig tot vrijwel geen kleinere woningen onder de 60 m2. Ruim 54% van de woningen is hier een eengezinswoning, terwijl het gemiddelde van de stad maar 42% is.

Leeftijdsklasse, huishoudtype en leefbaarheid

In Leidsche Rijn wonen veel gezinnen met kinderen die bewust gekozen hebben om daar te wonen vanwege de rust en het groen. Dit is ook terug te zien in het aandeel minderjarigen. Ongeveer 27% van de bevolking van Leidsche Rijn is minderjarig, terwijl het aandeel minderjarigen voor de gehele stad 19% bedraagt. Dat is ongeveer

13.000 minderjarigen in Leidsche Rijn. Daarnaast heeft 52% een leeftijd tussen de 30 en 50 jaar. Verder zijn er ook relatief weinig studenten en jongeren in Leidsche Rijn. Het aandeel 18 tot 30-jarigen ligt hier lager (15%) dan het Utrechts gemiddelde (24%). In de subwijk Leidsche Rijn centrum is het aandeel 18 tot 30-jarigen wel wat hoger (19%) en woont ook het kleinste aandeel 65-plussers (4%). Het aandeel 65% voor Leidsche Rijn is op dit moment wel lager (7%) dan het Utrechts gemiddelde (11%). Dit zijn ongeveer 3250 ouderen (65-plussers) die in Leidsche Rijn wonen. Echter is de verwachting dat dit aandeel in de toekomst zal stijgen en er steeds meer ouderen in een te grote woningen zullen achterblijven.

De verdeling van de leeftijdsklasse is ook terug te zien in de huishoudsamenstelling in de wijk. Slechts 34% van de huishoudens is alleenstaand, terwijl het gemiddelde voor Utrecht 53% is. In de subwijk Leidsche Rijn centrum is dit aandeel wel wat hoger (46%). Verder valt op dat in Leidsche Rijn een groter aandeel gezinnen met kinderen woont (37%) dan het Utrechts gemiddelde (20%). Dit aandeel is het grootst in de subwijk Het Zand (44%) en het kleinst in Leidsche Rijn centrum (29%). Binnen nu en een aantal jaar zullen bij de eerste generatie gezinnen de kinderen uit gaan vliegen, wat kansen biedt voor doorstroming. Als er niet genoeg kwalitatief aanbod is voor deze huishoudens om door te stromen, zullen ook zij langer in een te grote woning blijven wonen.

Op het gebied van leefbaarheid scoort de wijk goed. Het algemeen buurtoordeel is iets hoger (7.5) dan het Utrechts gemiddelde (7.3). Wel ligt de score voor sociale cohesie iets lager (5.8) dan de score voor de gehele stad (5.9). Dit is ongeveer gelijk voor alle subwijken. Leidsche Rijn is dus een relatief veilige en leefbare wijk, maar op een aantal plekken wel nog kwetsbaar, met name in de buurten met veel sociale huur. Het is daarom belangrijk om aandacht te hebben voor een goede mix van sociaal en vrije sector in wijken, zodat inwoners die sociaal economisch kwetsbaar zijn niet in een wijk geclusterd worden.

2. Inzet in Leidsche Rijn tot 2040

Segment, doelgroep en woningtype

Leidsche Rijn is een gebied in ontwikkeling. Het is daarom van belang om buurten te ontwikkelen die woningen bieden voor verschillende groepen met andere sociaaleconomische achtergronden. Dit gebeurt op dit moment al. In de huidige programmering bestaat ruim 65% van de nieuwbouw uit het betaalbare segment, dus sociaal, middenhuur en betaalbare koop. Het is van belang dat ook de komende jaren deze lijn wordt doorgezet en er vooral ingezet wordt op het realiseren van meer sociale huurwoningen en middenhuurwoningen/betaalbare koopwoningen.

Daarnaast is de verwachting dat het aandeel ouderen in Leidsche Rijn de komende jaren toeneemt. Op dit moment ligt de nadruk in de wijk op gezinnen met kinderen. Maar het is belangrijk dat er nu, maar ook in de toekomst, voldoende wordt ingezet op wat kleinere woningen voor één- en tweepersoonshuishoudens. Zo kunnen grote woningen later vrijkomen voor andere gezinnen en blijven ouderen nog steeds in de wijk wonen. In onderstaand schema is per subwijk aangegeven op welke doelgroep we inzetten.

Voor de doelgroep alleenstaanden en kwetsbare bewoners zouden meer woningen tussen de 40 en 50 m2 gebouwd moeten worden. Dit zou niet alleen in Leidsche Rijn centrum moeten gebeuren, maar gespreid over heel Leidsche Rijn. Voor de doelgroep ouderen die later mogelijk in een te grote woning woont, zouden ook eenheden gebouwd moeten worden tussen de 50 en 80 m2. Hiermee kan de doorstroom worden bevorderd. Voor gezinnen kunnen eengezinswoningen worden gerealiseerd en appartementen worden gebouwd van vanaf 60 m2. Hiermee wordt getracht dat iedere doelgroep een plek kan hebben in Leidsche Rijn.

Subwijk	**Studenten**	**Jongeren**	**Gezinnen**	**Ouderen**	**Kleine huishoudens**
Terwijde, De Wetering	+	+	+++	++	+++
Het Zand	+	+	+++	+	++
Leidsche Rijn centrum e.o	+++	++	+++	++	+++
Parkwijk, Langerak	+	+	+++	+++	+++
Leidsche Rijn Zuid	+++	+	+++	+	++

Legenda
+ = lichte inzet op doelgroep
++ = inzetten op de doelgroep
+++ = prioritaire inzet op doelgroep

Vleuten-De Meern

1. Wijk- en buurtanalyse

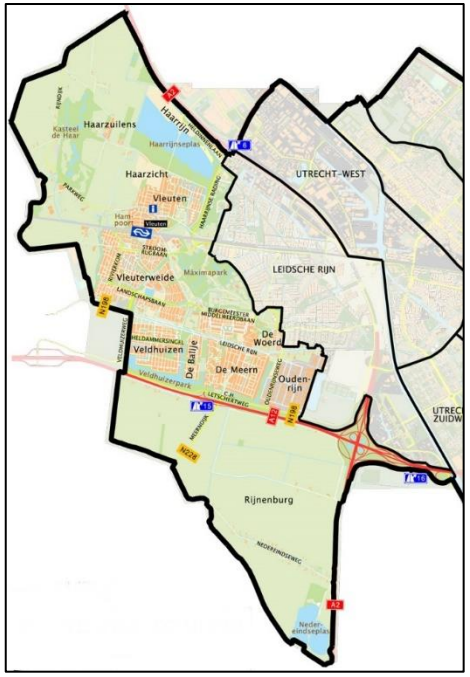
Woningvoorraad

Het aandeel sociale huurwoningen is in Vleuten-De Meern ten opzichte van andere wijken in Utrecht laag. Slechts 19% van de woningen is een sociale huurwoning, terwijl dit voor de gehele stad 33% is. Dit aandeel is ongeveer gelijk verdeeld over de subwijken. In de huidige programmering wordt ruim 28% van de nieuwbouw een sociale huurwoning. De verwachting is dat tot 2040 het aandeel sociaal licht zal stijgen naar 20% van de voorraad. Op de langere termijn biedt ook ontwikkeling in Rijnenburg uiteraard kansen voor een evenwichtige uitbreiding van woningen in de betaalbare segmenten. Gezien de huidige geringe omvang van het aantal woningen en de nader te bepalen ontwikkelrichting, zal in deze analyse de subwijk Rijnenburg wel verder buiten beschouwing worden gelaten.

Het aantal woningen in het middensegment is laag. Op dit moment is 6% van de woningen in de wijk een middenhuurwoning, terwijl het Utrechts gemiddelde 16% is. Dit verschilt ook per subwijk. In Vleuten, Haarzuilens is 10% van de woningen een middenhuurwoning, terwijl dit aantal in de subwijk Veldhuizen, Vleuterweide maar 4% bedraagt. De verwachting is dat er ook middenhuurwoningen gerealiseerd worden, waardoor dit aandeel tot 2050 gelijk blijft. Het aandeel betaalbare koop ligt ook lager (4%) dan het Utrechts gemiddelde (10%). In de subwijk Veldhuizen, Vleuterweide zijn relatief meer betaalbare koopwoningen te vinden (6%). De verwachting is dat dit aandeel in 2040 met 1 procentpunt stijgt naar 5% door nieuwbouw in Vleuten, Haarzuilens.

Verder bestaat ruim 64% van de woningen in Vleuten-De Meern uit dure koopwoningen, terwijl dit gemiddeld in Utrecht maar 24% bedraagt. Dit aandeel is in de subwijk De Meern (68%) iets hoger dan in de andere subwijken. De verwachting is dat dit aandeel in 2040 ongeveer hetzelfde blijft (63%). Daarnaast bestaat 6% van de woningen in de wijk uit een dure huurwoning. Dit is ongeveer gelijk aan het Utrechts gemiddelde. Wederom verschilt dit wel per subwijk. In Veldhuizen, Vleuterweide staan de meeste dure huurwoningen en vormt dit aandeel ruim 7%. In de subwijk De Meern is dit aandeel het laagst (3%). Ook in dit segment is de verwachting dat het aandeel dure huurwoningen in Vleuten-De Meern in 2040 nagenoeg hetzelfde blijft (7%).

Vleuten-De Meern wordt ook gekenmerkt door grote woningen. 71% van de woningen in de wijk is groter dan 100 m2, terwijl dit aandeel voor Utrecht 37% bedraagt. In Vleuten-De Meern staan dus, ten opzichte van andere wijken, relatief de

grootste woningen. 47% van de woningen is tussen de 100 en 140 m2. 19% van de woningen is tussen de 80 en 100 m2 en 7% van de woningen tussen de 60 en 80 m2. Verder zijn er nagenoeg weinig tot geen kleine woningen in de subwijken. Slechts 3% van de woningen in de wijk is kleiner dan 60 m2. Ter vergelijking: dit percentage is voor de gehele stad 18%. Opvallend is wel dat in de subwijk Vleuten, Haarzuilens 12% van de woningen een oppervlakte heeft tussen de 60 en 80 m2. Daarnaast valt ook op dat in De Meern 5% van de woningen tussen de 50 en 60 m2 groot is. Kortom: dit laat zien dat Vleuten-De Meern wat minder differentiatie in de woninggrootte heeft en vooral gekenmerkt wordt door hele grote woningen. Ruim 83% van de woningen is hier een eengezinswoning, terwijl het gemiddelde van de stad maar 42% is.

Leeftijdsklasse, huishoudtype en leefbaarheid

Het aandeel 30-plussers dat woont in Vleuten-De Meern is ongeveer gelijk als het aandeel voor heel Utrecht. Het aandeel 30 tot 50-jarigen is alleen iets hoger (49%) dan het Utrechts gemiddelde (46%). Wat vooral opvalt, is de leeftijdscategorie tot 30 jaar. Het aandeel minderjarigen (<18) bedraagt in de wijk 27% en het aandeel 18 tot 30-jarigen maar 11%. Ter vergelijking: voor heel Utrecht is het aandeel minderjarigen 19% en het aandeel 18 tot 30-jarigen 24%. Dit toont vooral aan dat er meer gezinnen met minderjarigen in de wijk wonen.

Wat verder opvalt, is dat het aandeel 65-plussers per subwijk enorm verschilt. In Veldhuizen, Vleuterweide wonen minder 65-plussers (8%) en meer minderjarigen (29%). Terwijl in de andere subwijken (Vleuten, Haarzuilens en De Meern) het aandeel 65-plussers respectievelijk 17% en 18% bedraagt.

De verdeling van de leeftijdsklasse is ook terug te zien in de huishoudsamenstelling in de wijk. Slechts 26% van de huishoudens is alleenstaand, terwijl het gemiddelde voor Utrecht 53% is. Dit aandeel ligt in de subwijk Veldhuizen, Vleuterweide zelfs lager (23%). Daarnaast zijn 43% van huishoudens gezinnen met kinderen. Dit aandeel is fors hoger dan het Utrechts gemiddelde (20%). Dit geldt ook voor het aandeel eenoudergezinnen (9), wat ook groter is dan gemiddeld (6%). Wederom zijn deze aandelen groter in Veldhuizen, Vleuterweide, waarin 47% gezinnen met kinderen zijn en 10% eenoudergezinnen. Dit is ook het gevolg omdat er vooral woningen gebouwd zijn voor het huisvesten van gezinnen destijds. Binnen nu en een aantal jaar zullen bij de eerste generatie gezinnen de kinderen uit gaan vliegen, wat kansen biedt voor doorstroming.

Op het gebied van leefbaarheid scoort de wijk beter dan gemiddeld. Mensen in Vleuten-De Meern geven een hogere score op het algemeen buurtoordeel (7.8) en de sociale cohesie (6.1) dan het Utrechts gemiddelde (respectievelijk 7.3 en 5.9). Dit is ongeveer hetzelfde voor alle subwijken. De hoogste scores worden gegeven aan de subwijk Vleuten, Haarzuilens. Het algemeen buurtoordeel scoort daar 8.1 en de sociale cohesie 6.3.

2. Inzet in Vleuten-De Meern tot 2040

Segment, doelgroep en woningtype

Vleuten-De Meern is op dit moment vooral een wijk met weinig sociale huur en veel dure koop. Het is niet meer urgent om hier nog meer woningen in het dure segment toe te voegen. Het is daarom van belang om ook buurten te ontwikkelen die woningen bieden voor verschillende groepen met andere sociaaleconomische achtergrond. Het is van belang dat de komende jaren vooral ingezet wordt op het realiseren van meer sociale huurwoningen, middenhuurwoningen en betaalbare koopwoningen. Het uitbreiden van het middensegment biedt namelijk ook kansen voor ouderen om door te stromen en zo een grote woning achter te laten.

Daarnaast zijn er relatief veel grote woningen. Met een bevolking die vergrijst is het ook van belang dat wij juist in deze wijk ook woningen creëren voor ouderen die kleiner willen wonen in hun eigen wijk. Er zijn kansen om meer ruime appartement te realiseren tussen de 60 en 80 m2. Dit bevordert de kans op doorstroom en biedt ook kansen voor kleine gezinnen. In onderstaande tabel is per subwijk aangegeven op welke doelgroep we inzetten.

Subwijk	Studenten	Jongeren	Gezinnen	Ouderen	Kleine huishoudens
Vleuten, Haarzuilens	+	+	+++	+++	++
Veldhuizen, Vleuterweide	+	+	+++	++	+++
De Meern	+	+	+++	+++	+++

Legenda
+ = lichte inzet op doelgroep
++ = inzetten op de doelgroep
+++ = prioritaire inzet op doelgroep

Zuid

1. Wijk- en buurtanalyse

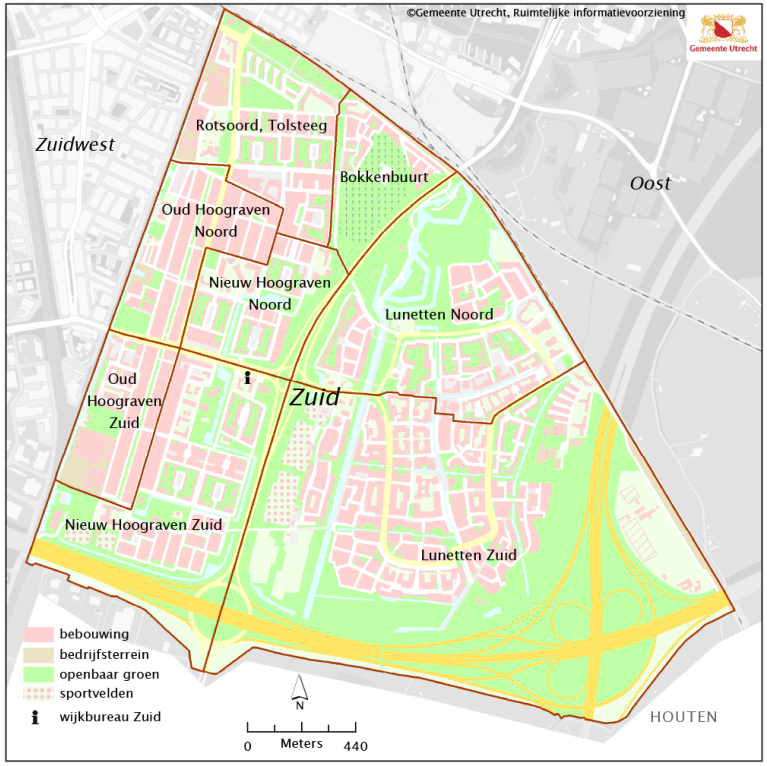
Woningvoorraad

Het aandeel sociale huurwoningen in Zuid bedraagt 41% en ligt daarmee boven het Utrechts gemiddelde. Op subwijkniveau zijn er verschillen waar te nemen in het aandeel sociale huur. In de subwijk Oud Hoograven, Tolsteeg is dit aandeel met 25% het kleinst, in Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt het grootst (60%).
In Zuid vindt er de komende jaren relatief weinig nieuwbouw plaats. Binnen de nieuwbouwplannen vormt sociale huur de helft. Als gevolg van het relatief kleine aantal nieuwbouw verandert de verhouding in segmentering niet.

Het aandeel woningen in het middensegment (27%) ligt vrijwel gelijk aan het gemiddelde van de stad (26%). Van de woningvoorraad in Zuid is 14% een middenhuurwoning en 13% een betaalbare koopwoning. In de subwijk Oud Hoograven, Tolsteeg bedraagt het aandeel middenhuur 21%. In Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt ligt het aandeel middenhuur op 8%. Ook het aandeel betaalbare koop is in deze subwijk het kleinst met 9%. Ondanks dat een kwart van alle nieuwbouw in het middenhuursegment valt, heeft dit geen invloed op de verhouding van dit segment in 2040.

Van de woningvoorraad in Zuid valt 30% in het dure segment, dit ligt onder het stedelijk gemiddelde (39%). De meeste woningen (28%) zijn dure koopwoningen, 2% bestaat uit dure huurwoningen. In Oud Hoograven, Tolsteeg is 38% van de woningen een dure koopwoning, in Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt is dit aandeel 16%. Dure huurwoningen zijn ook met name te vinden in Oud Hoograven, Tolsteeg. Dit segment maakt 4% uit van de woningvoorraad in deze subwijk. Het dure segment maakt 21% uit van alle nieuwbouwplannen en wordt alleen gerealiseerd in Oud Hoograven, Tolsteeg.

Iets meer dan de helft (52%) van alle woningen in Zuid heeft een oppervlakte tussen de 60 m2 en 100 m2. Het gemiddelde in Utrecht voor deze woninggrootte bedraagt 45%. Er zijn relatief weinig (3%) zeer grote woningen (140+m2) in Zuid. Het gemiddelde ligt op 11%. Op subwijkniveau zijn er duidelijk verschillen in de grootte van woningen in de woningvoorraad. In Lunetten zijn relatief de minste (16%) 60 m2 tot 80 m2 woningen te vinden. In Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt bedraagt dit aandeel 40%. Daar staat tegenover dat in deze subwijk 18% van de woningen een oppervlakte tussen 100 m2 tot 140 m2 heeft. Voor de andere twee subwijken ligt dit aandeel op 28%. Opvallend is het relatief hoge aandeel (9%) woningen tussen 14 m2

tot 30 m2 in Oud Hoograven, Tolsteeg. Voor de hele wijk bedraagt het aandeel van deze woninggrootte 6%, stedelijk is dit 4%.

Leeftijdsklasse, huishoudtype en leefbaarheid

Qua leeftijdssamenstelling van de wijk ligt Zuid vrijwel gelijk aan het Utrechts gemiddelde. Bijna de helft (46%) van alle inwoners is tussen 30 en 65 jaar. Het aandeel 65+ bedraagt 12% en het aantal jonger dan 18 is 18%. Tussen de subwijken zijn wel verschillen waar te nemen. In Lunetten is 9% van de bevolking tussen 65 en 75 jaar. In de andere twee subwijken ligt dit aandeel op 6%. In Oud Hoograven, Tolsteeg is het aandeel 18 tot 30-jarigen met 28% relatief groot, in Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt is dit aandeel met 20% het kleinst. Voor Zuid bedraagt het percentage 18 tot 30-jarigen 24%.

Van alle huishoudens is ruim de helft (56%) alleenstaand. In Lunetten bedraagt dit aandeel 59%, in Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt is dit 52%. Het Utrechts gemiddelde bedraagt 53%. Het aandeel gezin met kinderen in Utrecht is 20%, in Zuid ligt dit met 18% iets onder het stedelijk gemiddelde. Opvallend is dat in Lunetten slechts 15% van de huishoudens een gezin met kind is. Het aandeel eenoudergezinnen in Zuid is

met 6% gelijk aan het Utrechts gemiddelde. Wel zijn er in Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt relatief meer eenoudergezinnen (8%).

Op het gebied van leefbaarheid scoort Zuid een 7,2. Deze score ligt in Oud Hoograven, Tolsteeg met 7,7 hoger en in Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt met 6,9 wat lager. Ook ten aanzien van de sociale cohesie scoort Oud Hoograven, Tolsteeg iets hoger met 6,4 dan de andere twee subwijken (beide 6). Eenzelfde patroon is terug te zien bij de beoordeling van de woning. Ook hier scoort Oud Hoograven, Tolsteeg met 7,6 iets hoger dan Lunetten (7,3) en in Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt (7,2). Opvallend is daarentegen dat Oud Hoograven, Tolsteeg het laagst scoort op de verblijfsduur van de woning. Gemiddeld verblijft men 9,1 jaar in een woning in deze subwijk. Lunetten scoort met 11,6 jaar hier hoog op. Voor heel Zuid is dit 10,2 jaar.

2. Inzet in Zuid tot 2040

Segment, doelgroep en woningtype

Zoals aangegeven vindt er de komende jaren relatief weinig nieuwbouw plaats. In het algemeen zou op het dure segment kunnen worden ingezet, bij voorkeur koop. Echter op subwijkniveau kan deze inzet verschillen. In Lunetten ligt de focus op het middensegment, terwijl in Oud Hoograven, Tolsteeg het accent juist op sociale huur ligt en minder op dure koop. In Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt willen we het aandeel sociaal niet laten toenemen en meer inzetten op het midden- en dure segment.

Gezien het relatief grote aandeel woningen van 80 m2 en meer, biedt Zuid de mogelijkheid om gezinnen te huisvesten. Door gericht ouderenwoningen te realiseren, kunnen deze eengezinswoningen vrijkomen. Tegelijkertijd is het aandeel woningen 50 tot 60 m2 relatief klein. Deze woningen kunnen een alternatief voor jonge een- en tweepersoonshuishoudens zijn. Onderstaande tabel laat zien op welke doelgroep we per subwijk inzetten.

Subwijk	Studenten	Jongeren	Gezinnen	Ouderen	Kleine huishoudens
Lunetten	+	++	+	+++	+++
Oud Hoograven, Tolsteeg	+	++	+	++	+++
Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt	+	+	+	+++	++

Legenda
+ = lichte inzet op doelgroep
++ = inzetten op de doelgroep
+++ = prioritaire inzet op doelgroep

Bijlage 2
Verslag geluiden ophalen fase 1

Beleidsnota wonen

juni 2024

Inhoudsopgave

1. **Aanleiding en aanpak** 3
2. **Belangrijkste conclusies** 5
3. **Resultaten eerder onderzoek en gesprek** 6
4. **Gesprekken met stakeholders** 8
5. **DenkMee over toekomst van wonen** 11

1. Aanleiding en aanpak

Aanleiding

Wonen is bij uitstek een sociaal en maatschappelijk vraagstuk: iedereen heeft ermee te maken. De vraag of je een dak boven je hoofd hebt is bepalend voor de kwaliteit van veel andere aspecten van je leven. Voor een populaire stad als Utrecht én in tijden van woningnood is het vinden of houden van een woning voor veel mensen een dagelijkse uitdaging. De woonvisie bevat de bestaande kaders en uitgangspunten voor het beleid op wonen in de gemeente Utrecht. Sinds het vaststellen van de huidige woonvisie in 2019 is er veel veranderd op het gebied van wonen. De woningtekorten zijn opgelopen, marktomstandigheden zijn veranderd en zowel de gemeente als andere overheden willen meer regie pakken op de volkshuisvesting. Met het coalitieakkoord is die beweging verder ingezet. Daarnaast is bepaald dat de woonvisie voor ten hoogste de eerstvolgende vijf kalenderjaren wordt vastgesteld. Daarom werken we in 2024 aan een nieuwe beleidsnota.

Doel

Gezien de maatschappelijke relevantie van wonen, willen wij zo goed mogelijk samen met Utrechters tot een beleidsnota voor wonen komen. Het moet een nota zijn met oplossingen waar mensen zich in herkennen. In de aanpak van de beleidsnota is daarom het volgende doel gesteld:

We streven naar een beleidsnota wonen waarin zoveel mogelijk Utrechters zich herkennen en waarin oplossingen voor problemen van (toekomstige) Utrechters terugkomen.

Proces

Om te komen tot de beleidsnota wonen onderscheiden wij de volgende fases in het proces:

1. Analyseren (“we zien” - Q1 t/m Q2 2024): Om onderbouwde en afgewogen keuzes te kunnen maken brengen wij in de eerste fase van de aanpak de trends en ontwikkelingen in beeld en houden we bestaand woonbeleid tegen het licht. We streven naar een nota waarin Utrechters zich herkennen en waarin oplossingen voor problemen van inwoners terugkomen. Om dit te doen gaan we in gesprek met bewoners en organisaties in de stad.
2. Richting bepalen (“we vinden” - Q2 2024 t/m Q1 2025) Op basis van de verzamelde onderzoeksgegevens en input van belanghebbenden geven wij invulling aan de vraag wat voor woonstad Utrecht moet zijn en welke doelen daarbij horen.
3. Besluiten (Q2 2025) De laatste fase richt zich op besluitvorming. In Q1 2025 leggen we de beleidsnota ter besluitvorming voor aan uw raad.

Context / kader

Conform de beleidsnota Samen stad Maken zetten we in de eerste fase in op het peilen van Utrechters. In de beleidsnota Samen Stad Maken is hierover het volgende opgenomen:

> *De gemeente is verantwoordelijk en voert een brede peiling uit door middel van informatie geven (bijvoorbeeld over bestaande kaders) en vragen stellen onder gebruikers en belanghebbenden. Naast gebruikmaken van reeds bekende inwonerssignalen stellen we aanvullende vragen, zowel online als offline, bijvoorbeeld op straat of in gesprekken met kleinere groepen mensen en verschillende relaties of stakeholders bij elkaar. Op die manier horen we ook geluiden die ons niet vanzelf bereiken en stimuleren we dat Utrechters met elkaar in gesprek gaan. Op basis van deze brede inventarisatie, krijgen het college en de raad inzicht in de verschillende belangen en kan dit onderdeel zijn van een integrale afweging in een besluit.*

Aanpak fase 1 geluiden ophalen

In de eerste fase van de beleidsnota zetten we in op het breed ophalen van geluiden en beelden bij stakeholders en inwoners. We brengen aan de start van het proces in kaart wat er leeft onder inwoners en stakeholders, zodat we kunnen bepalen wat de gemeente hiermee kan doen. Dit vormt de basis waarop we bepalen hoe we het participatieproces in fase 2 inrichten.

In fase 1 zijn de volgende stappen doorlopen:

1. **Analyse eerder onderzoek en gesprek**: de gemeente gaat op verschillende momenten in gesprek met de stad. De afgelopen periode is via diverse enquêtes informatie opgehaald bij inwoners. De resultaten die relevant zijn voor het domein wonen hebben we geanalyseerd op basis van tekstanalyse.
2. **Gesprekken met stakeholders**: om een zo compleet mogelijk beeld van de zorgen en wensen van de stad te krijgen zijn wij in gesprek met verschillende samenwerkingspartners en belangenorganisaties gegaan. Dit is een doorlopend proces en dit verslag vormt een tussenstand.
3. **Inwonerspeiling via DenkMee en straatinterviews:** We streven naar een plan waarin Utrechters zich herkennen en waarin oplossingen voor problemen van inwoners terugkomen. Daarom brengen we in deze eerste fase via een online peiling op platform DenkMee in kaart hoe tevreden mensen zijn over hun woning en woonomgeving en welke zorgen en suggesties ze hebben op het gebied van wonen. De opbrengsten zijn vervolgens getoetst met interviews op straat. Daarnaast ontwerpt de Hogeschool voor de Kunsten (HKU) een kunstproject, gericht op vragen over woongeluk onder inwoners. Dit project is aanvullend op de straatinterviews.

Vervolg fase 1 geluiden ophalen

De uitkomsten van de peiling en straatinterviews vormen de basis voor storytelling. Storytelling is het mondeling vertellen van verhalen in een dieptegesprek met individuele bewoners en focusgroepen. De verdere participatie in fase 2 geven we vorm zodra bekend is welke dilemma’s en onderwerpen voorgelegd kunnen worden vanuit de beleidsnota Wonen, zodat we de participatie gericht kunnen insteken.

2. Belangrijkste conclusies

Op basis van de stappen die wij in de eerste fase hebben doorlopen is veel informatie vanuit inwoners en samenwerkingspartners opgehaald. Hieronder vatten we de belangrijkste conclusies samen. Vervolgens wordt per hoofdstuk uitwerking gegeven aan de afzonderlijke stappen en gesprekken.
De centrale thema's zijn:

1. **Meer woningen**: Veel Utrechters zijn zelf op zoek naar een woning, kennen iemand die op zoek is naar een woning of maken zich zorgen dat hun kinderen niet meer in Utrecht kunnen wonen. Ook de beperkte mogelijkheden om door te kunnen stromen naar passende woonruimte worden veel genoemd. Inwoners en partners in de stad zien het toevoegen van woningen als de oplossing. Woningdelen kan voor doelgroepen ook een oplossing zijn.

2. **Betaalbaar:** Een centraal thema is de noodzaak van betaalbare woningen met specifieke aandacht voor sociale huurwoningen en het creëren van een mix van woningtypes. Veel doelgroepen ervaren knelpunten in het vinden van betaalbare woonruimte.

3. **Aandacht voor doelgroepen**: In de gesprekken komen veel wensen naar voren van verschillende doelgroepen: starters, studenten, geboren Utrechters, ouderen, kwetsbare doelgroepen en mensen met een zorgvraag. Daarnaast ligt er nadruk op het bouwen van gemeenschap en het creëren van leefbare omgevingen waarin mensen zich betrokken voelen. Er is ook een behoefte om betaalbaar en gezamenlijk te wonen in coöperatieve woonvormen. Deze zijn zeer divers qua aard, omvang en stadium.

4. **Leefbaarheid**: Corporaties en zorgpartijen onderstrepen dat naast een passende woning het organiseren van passende zorg en ondersteuning van groot belang is. Ook benadrukken zij het belang van meer gemengde wijken om eenvormigheid tegen te gaan. Corporaties en huurders noemen ook de leefbaarheid en draagkracht in wooncomplexen en buurten als opgave. Ook geven huurders in de inwonerspeiling aan (nog steeds) te worden geconfronteerd met discriminatie en slecht verhuurderschap.

5. **Realisme en rol gemeente:** veel partners in de stad geven aan behoefte te hebben aan realisme in de plannen van de gemeente en het maken van keuzes in deze tijd van schaarste. Het formuleren van ambities helpt inwoners niet verder als deze niet opgepakt of gerealiseerd kunnen worden. De gemeente komt ongeloofwaardig over als zijn ambities toch blijven uitspreken die niet (voldoende) worden gerealiseerd.

Daarnaast wijzen verschillende opmerkingen op de rol van de gemeente in verbeteren van informatievoorziening (specifiek als het gaat om het huurteam), hulp bij het creëren van meer woningen, grondbeleid en het faciliteren van gemeenschapsinitiatieven en samenwerking tussen partijen.

3. Resultaten eerder onderzoek en gesprek

De gemeente gaat op verschillende momenten in gesprek met de stad. De afgelopen periode is via diverse enquêtes informatie opgehaald bij inwoners. De resultaten die relevant zijn voor het domein wonen hebben we geanalyseerd. We benoemen de belangrijkste resultaten uit:

1. Inwonersenquête
2. Stedenbouwvisie / swipocratie / toekomstgesprekken
3. Sociale visie

Inwonersenquête

Een van de bronnen waar geluiden uit de stad in samenkomen, is de Inwonersenquête van de gemeente Utrecht. Deze enquête voert afdeling Onderzoek & Advies van de gemeente uit. De meest recente enquête komt uit het najaar van 2023. Aan het eind van deze uitgebreide vragenlijst krijgen respondenten de mogelijkheid om overige opmerkingen of suggesties over de enquête of over de stad te maken. Een groot deel van de opmerkingen gaat over het thema wonen (12%). Hieronder is beschreven op welke manier deze antwoorden zijn geanalyseerd aan de hand van ‘textmining’.

De open antwoorden zijn eerst opgeknipt in een bestand met op elke regel een woord. In de kolommen ernaast staat o.a. de zin waar het woord uitkomt, de woordsoort en het lemma. Dit is een gestandaardiseerde vorm van elk woord. Zo worden ‘woonde’ en ‘woon’ beiden gestandaardiseerd naar ‘wonen’ waardoor ze in de verdere analyse bij elkaar geteld kunnen worden. Vervolgens is een selectie gemaakt van de antwoorden waarin woorden (lemma’s) in relatie tot wonen genoemd zijn. De woorden die hiervoor zijn gebruikt zijn: wonen, woon, woning, woningmarkt, huur, koop, starter, woonomgeving, verhuizen, betaalbaar, hoogbouw, laagbouw en segregatie.

Van deze antwoorden zijn alle woorden in de zin gevisualiseerd in een zogenaamde ‘word cloud’ (woordenwolk). Zo valt te zien welke woorden er gezegd zijn in relatie tot wonen. Dit is ook in beeld gebracht per wijk (zie bijlage). Hoe groter het woord in de word cloud, hoe vaker het genoemd is.

Stadsbreed

Stadsbreed wordt er o.a. veel gezegd over (gebrek aan) betaalbare woningen en het moeilijk kunnen vinden van een passende woning. Ook wordt er veel gezegd over de woonomgeving en de eigen buurt, zoals overlast, afval en verkeer.

wonen
stadstraat
gemeente
woning
komen
maken
vinden
mens
buurt
bewoner
vraag
betalen
rijden
staan
krijgen
jaar
autokind
huis
gaan
willen
wijk
overlast
zorgen
voelen
zorghuur
liggen
park
moment
verhuizen
mogelijkheid
verkeer
inkomen
aandacht
werk
probleem
binnenstad
huurwoning
auto
groep
plaatsinwoner
helpen
stoep
toekomst
geven
werken
leven
ouder
horen
parkeren
appartement
bouwen
supermarkt
opmerking
naam
omgeving
criminaliteit
schreeuwen
laten
reden
huishouden
ruimte
lopen
contact
missen
veroorzaken
kopen
onderhoud
beleid
verbetering
studentenhuis
onderwerp
praten
dakloos
starter
hulp
partner
belasting
troep
beperken
afstand
deur
station
brengen
weg
winkel
locatie
rekening
starters
spreken
invullen
feit
stellen
vergelijken
groen
nacht
inrichting
geluid
milieu
vrouw
bouw
integratie
stuk
melding
prijs
sloop
dumpen
bushalte
concreet
weghalen
merkenkarakter
isoleren
enquêten
winter
schade
lombok
isoleren
college
initiatief
durven
euro
zwerver
verwenstadsie
bord
stressbellen
opzicht
storen
adres
baan
polder
impact
grond
docent
plekken
schamen
snelheid
toelichting
dorp
bedelen
klimaat
scheiden
instantie
zin
rand
instelling
lunetten
volgen
cultuurgraag
week
bocht
particulier
rondkomen
leiden
dochter
aanspreekken
woningmarkt
stuipverkeer
huizenmarkt
verlaten
starters
spreken
invullen
feit
horen
winkelcentrum
zomer
studentenhuis
onderwerp
gebeuren
mening
probleem
drug
toekomst
geven
tuin
werken
km
boodschap
verdienen
zullen
beleid
helpen
stoep
plaatsinwoner
groep
hoop
verbetering
container
luisteren
aanrijden
groeien
jeugd
leven
ouder

Stedenbouwvisie

In het kader van de Stedenbouwvisie is een (online) enquête uitgevoerd. De enquête was door middel van ‘swipocratie’ in te vullen. Swipocratie is een peiling, bedoeld om snel een indruk te krijgen hoe Utrechters denken over bepaalde onderwerpen en op te halen wat er leeft in de stad. Het is dus geen statistische toets. Ruim 4.500 Utrechters hebben de enquête ingevuld en zijn dus op geen enkele manier geselecteerd. De belangrijkste resultaten uit de swipocratie voor het thema wonen zijn:

- Utrechters willen meer groen, ruimte om elkaar te ontmoeten en vinden het prima als er hoogbouw komt. Utrechters hebben een zorg hoe leven we samen in de veranderende stad.
- Over de noodzaak van meer woningen bouwen verschillen de meningen. Zo zien groepen (63% onder de 18-25-jarigen) die over het algemeen nog geen eigen woning hebben graag meer (betaalbare) woningen, maar vinden anderen dat niet direct nodig in hun eigen buurt.
- Veel Utrechters willen graag een levendige stad. Dat betekent gevarieerde wijken met ruimte voor ontmoeten, ontspannen, sport en recreatie, cultuur, evenementen, horeca en winkels. Tegelijkertijd geeft 70% van de deelnemers aan de enquête aan dat zij meer rustige plekken in de buurt willen. En geeft 61% aan meer ruimte voor ontmoeting te willen in de buurt.

Ook hebben 100 ambtenaren met meer dan 500 mensen persoonlijk op straat gesproken, in alle wijken van de stad. De belangrijkste resultaten voor wonen zijn:

- Woningnood: Er waren veel respondenten die wel iemand kennen die op zoek is naar een woning en deze maar niet kunnen vinden.
- Betaalbaarheid en soorten woningen: veel respondenten vragen aandacht voor betaalbare woningen. Daarbij lijken inwoners veel waarde te hechten aan meer betaalbaarheid. Daarnaast hebben mensen een genuanceerde mening over hoogbouw, mensen snappen de noodzaak en het wordt soms gezien als kans (bijv. vanwege een lift).
- Doelgroepen en diversiteit: veel nadruk op woningen voor specifieke doelgroepen, met name ouderen. Hierbij speciale aandacht voor levensloopbestendigheid, toegankelijkheid en de kansen voor doorstroming. Dit vraagt ook om diversiteit in woningtypes. Collectieve voorzieningen of gemeenschappelijk wonen is voor een beperkte groep een thema maar voor sommigen is dit nog ver weg.

Sociale visie

Voor de zomer 2023 heeft de gemeente Utrecht straatinterviews afgenomen in het kader van de Sociale Visie. Daarbij konden inwoners een wens voor 2040 opschrijven met de vraag: *“wat gun je jouw kinderen of kleinkinderen in deze stad in 2040?”* Hierna een samenvatting van de input die betrekking heeft op wonen

- **Leefbaarheid en gemeenschap:** Veel nadruk ligt op het bouwen van gemeenschap en het creëren van leefbare omgevingen waarin mensen zich betrokken voelen. Dit omvat initiatieven zoals buurtmoestuinen, buurtcentra, ontmoetingsplekken en meer mogelijkheden voor sociale interactie tussen buurtbewoners. Daarbij is teven een sterke roep om inclusiviteit, respect voor diversiteit en gelijkheid. Mensen benadrukken het belang van gemeenschapszin en elkaar helpen, los van achtergrond/status.
- **Betaalbare huisvesting**: Een centraal thema is de noodzaak van betaalbare woningen en meer beschikbare huisvesting, met specifieke aandacht voor sociale huurwoningen en het creëren van een mix van woningtypes.
- **Zorg en welzijn:** Zorgen over de zorg, met name voor ouderen en kwetsbare groepen, komen regelmatig naar voren. Ook is er aandacht voor geestelijke gezondheid en het bieden van ondersteuning aan gezinnen.
- **Gemeentelijk beleid:** Verschillende opmerkingen wijzen op de rol van de gemeente in het faciliteren van gemeenschapsinitiatieven, verbeterde communicatie en betere dienstverlening, samen met meer betrokkenheid en inspraak van burgers.

4. Gesprekken met stakeholders

Om onze belangrijkste samenwerkingspartners te betrekken bij het proces, gebruikten we deze periode om gesprekken te voeren met de vakmensen, professionals en belangenvertegenwoordigers die een belangrijke rol vervullen in de stad op het gebied van wonen, bouwen, zorg en welzijn in Utrecht.

Tot en met mei 2024 hielden we diepte-interviews of werksessies met personen van in totaal 25 organisaties. Daarnaast wordt in zomer van 2024 nog verder gesproken met Sleutelpersonen en Panel Meetellen. De interviews hadden als doel om terug te kijken op de woonvisie 2019 en vooruit te kijken naar welke kwesties volgens de verschillende stakeholders centraal zouden moeten staan in de beleidsnota wonen. Ook werd gevraagd om te reflecteren op de samenwerking met de gemeente. We spraken met:

<u>Corporaties en huurders</u>

- STUW corporaties
  - Portaal
  - Bo-Ex
  - SSH
  - Woonin
- Huurdersvertegenwoordigers
  - Huurdersraad Portaal
  - Huurdersvereniging Bo-Ex
  - BoKs
  - Wooninspraak
  - Huurdersvereniging Weidelanden
- Federatie Huurders Commerciële Sector

<u>Belangenorganisaties</u>

- Woonprotest
- U op Leeftijd
- Thirty030
- Vidius
- U-2B Heard
- Vastgoedbelang

<u>Marktpartijen</u>

- Development Network Utrecht (DNU)
  - GENS
  - GDP
  - Eracontour
  - Janssen de Jong
  - Synchroon
  - Amvest
  - Heijmans
  - Van Wijnen
  - Vorm

Voorafgaand aan het proces van de beleidsnota is met diverse partners uit de stad gesproken waarmee we samenwerken in het programma (T)huis voor Iedereen, Een (t)huis voor ouderen en vertegenwoordigers namens de woonwagenbewoners. Er is hiervoor gesproken met:

- Alle STUW corporaties
- Zorgpartijen (vertegenwoordigers kwetsbare en bijzondere doelgroepen en ouderen)
- Stadsteam back-up
- Vluchtelingenwerk
- Kopgroep Een (T)huis voor ouderen

In het kader van het actieplan wooncoöperaties is in 2023 een aantal bijeenkomsten georganiseerd en wordt doorlopend het gesprek gevoerd met geïnteresseerden.

Tijdens de partnergesprekken bespraken wij de grootste opgaven in de Utrechtse woningmarkt en het effect van de huidige woonvisie. De belangrijkste conclusies zijn hieronder opgenomen:

Woningvoorraad:

- Betaalbaarheid en een groeiende woningvoorraad zijn voor de meeste partners de grootste prioriteit. Corporaties ervaren een grote druk op de sociale voorraad en pleiten voor het bouwen van meer sociale huurwoningen. Ook geven partners aan dat het geplande aantal nieuwbouwwoningen niet genoeg is om iedereen te huisvesten. Particuliere verhuurders ervaren momenteel veel financiële druk vanwege landelijke maatregelen waardoor het verhuren en creëren van woningen financieel onhaalbaar wordt.
- Alternatieve opties voor het vergroten van de woningvoorraad zijn niet voor alle doelgroepen haalbaar. Zo is kamerdelen niet mogelijk voor studenten omdat dit de ondergrens van het Actieplan Studentenhuisvesting overschrijd. Ook wordt woningdelen in de vrije sector vaak niet geaccepteerd omdat verhuurders kiezen voor zekerheid en aansprakelijkheid van één persoon of stel. Daarentegen zijn hospessen wel aantrekkelijk voor onder andere studenten. Ook staan studenten, starters en senioren open voor nieuwe woonvormen waaronder woongemeenschappen.

Gemengde wijken:

- Het belang van gemengde wijken wordt door veel corporaties en huurders benadrukt. Momenteel is er in bepaalde wijken een te hoge eenvormigheid. Ook moeten de sociale huurwoningen beter over de wijken verdeeld worden.
- Wel moet de gemeente reëel blijven want er is niet overal ruimte voor menging en niet iedereen heeft behoefte aan gemengde wijken. Ook zijn gemengde wijken voor doelgroepen verschillend. Studenten hebben bijvoorbeeld andere wensen dan andere bewoners.

Doorstroming:

- De doorstroom zit op alle lagen klem. Voor starters is het krijgen van een starterswoning de grootste opgave. Alleenstaande starters lopen hier het meest tegenaan vanwege financiële barrières en gebrek aan mogelijkheden om een woning te delen.
- Een groot aantal senioren woont heel lang in de sociale huur maar als zij eenmaal verhuizen krijgen zij te maken met enorme huurverhoging. Andere ouderen zijn daarnaast op zoek naar een woning om naar door te stromen vanuit hun koopwoning. Hierbij moet niet vergeten worden dat er bepaalde ouderen voldoende financiële capaciteit om een passende woning te kopen.
- Momenteel zitten veel studenten klem na het afstuderen, het vergroten van het aantal jongerencontracten kan hiervoor een oplossing bieden.

Woonzorgopgave:

- Schaarste als startpunt: het knelt op diverse fronten: aan alle kanten: er is sprake van schaarste op de woning- en arbeidsmarkt, de veerkracht van wijken staat onder druk en ook de financiering van zorg staat onder druk.
- Aandachtsgroepen nemen in aantal toe: de kwetsbare en bijzondere doelgroepen nemen in aantal toe en daarnaast vergrijst de bevolking.
- Er is onderlinge concurrentie: aandachtsgroepen concurreren onderling over schaarse woningen.
- Maak keuzes: de schaarste vraagt om het maken van keuzes: hoe verdelen we de schaarse woningen onder doelgroepen?
- Draagkracht wijken is een zorgpunt: corporaties en zorgpartijen maken zich zorgen over de draagkracht van wijken en over het borgen van een goede landing van kwetsbare en bijzondere doelgroepen in de wijk.

- Meer inzicht nodig kwalitatieve vraag: partijen geven aan dat er de afgelopen tijd is er veel focus geweest op het vergroten van het aanbod van woonruimte (kwantitatieve vraag). Er is meer inzicht nodig in wat de kwalitatieve vraag is van de aandachtsgroepen.
- Community building is essentieel: partijen onderstrepen het belang van community building bij nieuwe (gemengde) woonprojecten. Men heeft behoefte aan afspraken over rollen, verantwoordelijkheden en financiering.
- Beter benutten bestaande voorraad: naast het bouwen van nieuwe woningen, onderschrijven partijen de noodzaak om ook de bestaande voorraad beter te benutten.
- Vergeet de ouderen niet: partijen geven aan dat de urgentie bij ouderen minder zichtbaar is, maar er wel daadwerkelijk is en niet mag worden vergeten. Daarnaast worden ook de kwetsbare en bijzondere doelgroepen ouder.
- Belang passende zorg en ondersteuning: naast het toevoegen van passende woonruimte is het organiseren van zorg en ondersteuning van groot belang.

Rol van de gemeente:
Veel partners gaven aan dat de gemeente een rol kan spelen in het aanpakken van woonopgaven. De volgende kwamen aan bod:

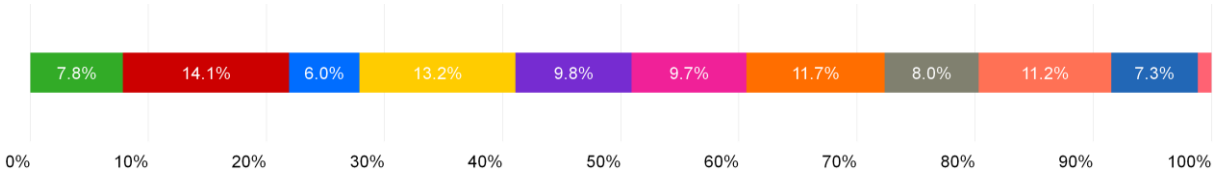
- **Woningbouw:** Door de hoge druk op de sociale voorraad moeten corporaties afwegingen maken tussen bouwen, verduurzamen en huurmatiging. De gemeente kan hierbij helpen door scherpere afwegingen te maken wat betreft de eisen aan woningbouw en verduurzaming. Een alternatief hiervoor is het toestaan van meer hoogbouw. Ook kan de inzet van actief grondbeleid, projectmanagement en partnerschap tussen de gemeente en corporaties helpen met het te doen slagen en te versimpelen van projecten.
- **Sturen op doelgroepen:** Er moeten scherpere keuzes gemaakt worden om het tekort aan (onzelfstandige) studentenwoningen aan te pakken. Door meer verschillende woonvormen te realiseren kan de gemeente bijvoorbeeld starters en ouderen helpen met het vinden van een woning.
- **Gemengde wijken:** Marktpartijen en corporaties geven aan dat de sociale huur verhoudingen veranderd moeten worden om meer gemengde wijken te kunnen realiseren. Corporaties vinden dat er scherpere afwegingen gemaakt moeten worden over hoe om te gaan met gemengde wijken en leefbaarheid in kwetsbare complexen en wijken. De gemeente moet proberen slim(mer) te mengen met wat past bij de wijken en bij welke doelgroep.
- **Doorstroming:** Het is belangrijk om voorzieningen aan te leggen en om ouderen uit dezelfde wijk voorrang te geven aan woningen en het verschil in huur/kosten te beperken. De gemeente moet meer ruimte creëren voor doorstroom door meer starterswoningen en seniorenwoningen te bouwen.
- **Informatievoorziening en expertise**: Huurders hebben behoefte aan meer informatie en hulp vanuit de gemeente in de vorm van informatie en juridische bijstand bij geschillen met de verhuurder. Het Huurteam is nog vrij onbekend onder huurders en moet zichtbaarder gemaakt worden. De gemeente zou de Vereniging van Eigenaren en particuliere verhuurders moeten ondersteunen bij het verduurzamen en optoppen van woningen. Deze hulp kan de vorm aannemen van het informeren over de opties, beschikbaar stellen van kennis en door hierbij te vermelden hoeveel geld hiervoor beschikbaar is en hoeveel woningen verduurzaamd en gebouwd kunnen worden. Dit kan georganiseerd worden via een “optop- en verduurzamingsdesk”.

5. DenkMee over toekomst van wonen

We streven naar een plan waarin Utrechters zich herkennen en waarin oplossingen voor problemen van inwoners terugkomen. Daarom brengen we in deze eerste fase via een online enquête op participatieplatform DenkMee in kaart hoe tevreden mensen zijn over hun woning en woonomgeving en welke zorgen en suggesties ze hebben op het gebied van wonen.

Responsanalyse

De online enquête is tussen 24 april en 12 mei opengesteld op het participatieplatform DenkMee van de gemeente Utrecht. In deze periode is de enquête 1.223 keer ingevuld. Omdat de vragenlijst openbaar was, kunnen dezelfde mensen de vragenlijst vaker ingevuld hebben.
De enquête is niet altijd volledig ingevuld. 69% van de enquêtes is volledig ingevuld waardoor ook achtergrondkenmerken van de respondenten bekend zijn. Van de volledig ingevulde enquêtes is 96% van de respondenten (803 in totaal) woonachtig in Utrecht. De respons vanuit Utrecht is verdeeld over de tien Utrechtse wijken zoals opgenomen in de figuur hieronder.

Observaties **803**

Totaal

West	7.8%	Oost	9.8%	Leidsche-Rijn	11.2%
Noordwest	14.1%	Binnenstad	9.7%	Vleuten-De Meern	7.3%
Overvecht	6.0%	Zuid	11.7%	weet ik niet	1.1%
Noordoost	13.2%	Zuidwest	8.0%		

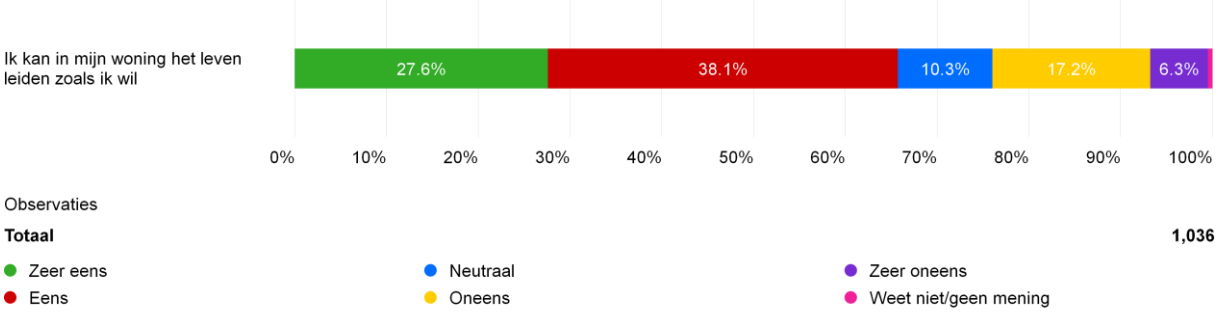
- Het merendeel (63%) van de respondenten die de enquête volledig heeft ingevuld woont in een koopwoning en 36% woont in een huurwoning, waarvan 21% corporatiehuur en 15% particuliere huur. Ter vergelijking: van alle woningen in Utrecht betreft 44% een koopwoning, 30% een corporatiewoning en 24% een particuliere huurwoning (bron: Monitor Wonen, peildatum 1 januari 2024).
- 4% van de respondenten is jonger dan 25 jaar, 32% is tussen de 25 en 39 jaar, 37% is tussen de 40 en 59 jaar, en 27% is 60 jaar of ouder. Vergeleken met de Utrechtse bevolking (van 18 jaar en ouder) laat de groep respondenten een oververtegenwoordiging zien van 40-plussers, en een ondervertegenwoordiging van mensen jonger dan 40 jaar. NB: ook niet-Utrechters (4%) hebben de vragenlijst ingevuld.

De analyse van de respons naar woonsituatie en leeftijd laat zien dat de enquêteresultaten niet representatief zijn voor de Utrechtse bevolking. Desondanks geven de resultaten een beeld van hoe verschillende mensen het wonen in Utrecht ervaren en vormt het een aanleiding voor vervolggesprekken met diverse groepen op de woningmarkt.

- Van de respondenten die de vragenlijst volledig heeft ingevuld is 41% op zoek naar een andere woning en 59% is dat niet. Het merendeel (24%) is voor een andere woning alleen op zoek in Utrecht, 13% zoekt in Utrecht of daarbuiten en 4% zoekt een woning buiten Utrecht. Van alle woningzoekende respondenten is het merendeel (41%) tussen de 25 en 39 jaar oud. 31% is tussen de 40 en 59 jaar, 20% is ouder dan 60 jaar, en 8% is jonger dan 25 jaar.

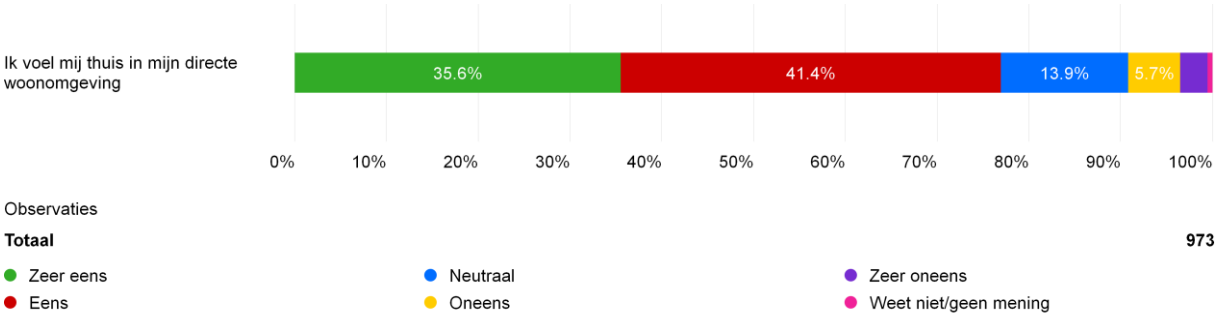
Hieronder volgen de resultaten van de voorgelegde stellingen uit de enquête.

Stelling: ‘Ik kan in mijn woning het leven leiden zoals ik wil’

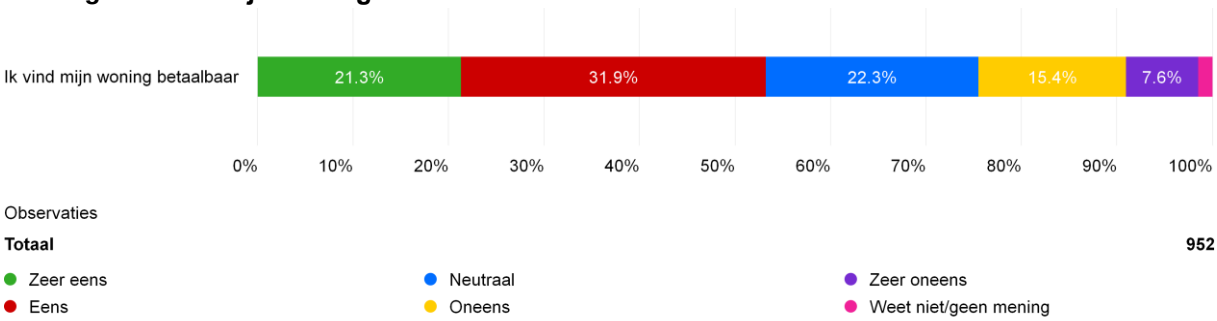
Circa twee derde van de respondenten kan in de eigen woning het leven zoals men wil. Binnen de groep 60-plussers ligt het aandeel op 79%, binnen de groep 40-59 jaar op 67%, en onder de respondenten jonger dan 39 jaar ligt het aandeel op 51%. In de jongste leeftijdsgroep geeft 38% van de respondenten aan in hun woning *niet* het leven te kunnen leiden dat men wil.

Stelling: ‘Ik voel mij thuis in mijn directe omgeving’

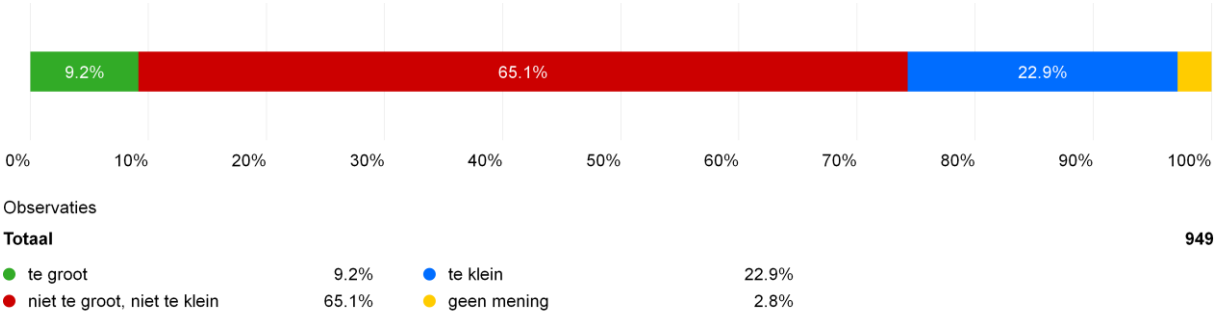
Binnen alle leeftijdsgroepen voelt circa driekwart van de respondenten of meer zich thuis in de directe woonomgeving. Bij de groep 60-plussers (82%) ligt het percentage het hoogst, gevolgd door de 40-59 jarigen (79%) en de groep jonger dan 39 jaar (73%). 9% van alle respondenten voelt zich op enigerlei wijze *niet* thuis in de eigen woonomgeving. Hierin zijn geen duidelijke verschillen tussen leeftijdsgroepen te zien.

Stelling: ‘Ik vind mijn woning betaalbaar’

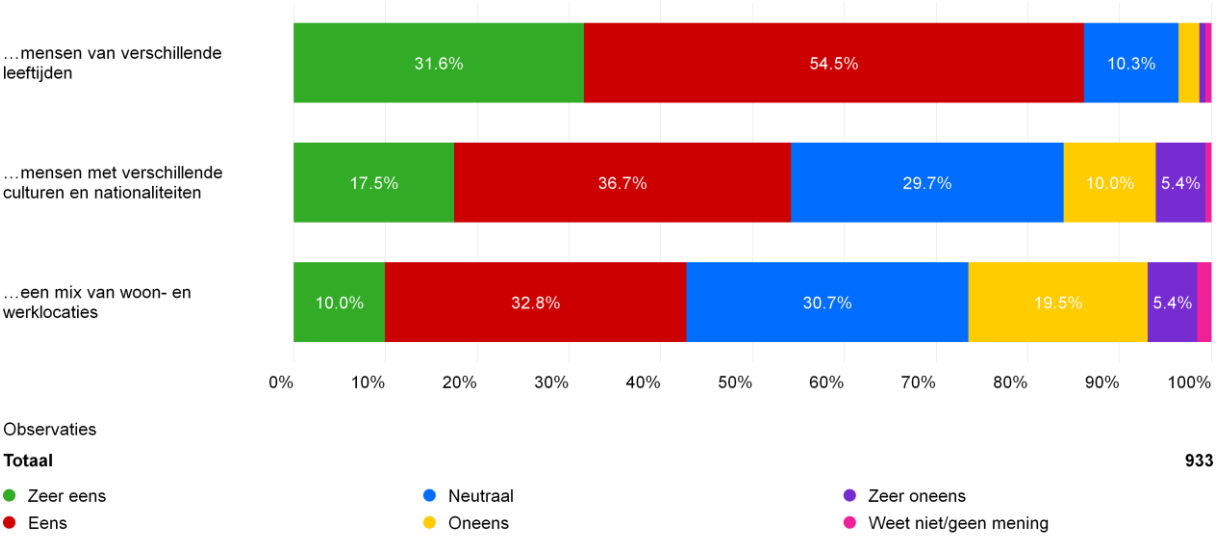
Als het gaat om betaalbaarheid zijn er grote verschillen tussen de leeftijdsgroepen. Gemiddeld genomen vindt ongeveer de helft (53%) van de respondenten hun woning betaalbaar (zeer eens of eens met de stelling). Onder de groep 60-plussers vindt 70% hun woning betaalbaar, terwijl van de respondenten onder de 39 jaar slechts 41% hun woning betaalbaar vindt. In deze groep bestempelt een derde van de respondenten (32%) hun woning als ‘onbetaalbaar’, terwijl dit aandeel onder de groep 60-plussers (15%) de helft lager ligt.

Stelling: 'Ik vind mijn woning…'

Bijna twee derde (65%) van de respondenten is tevreden over de omvang van de huidige woning ('niet te groot, niet te klein'). De tevredenheid over de omvang van de huidige woning is bij 60-plussers het hoogst (75%). Bij de groep onder de 39 jaar ligt de tevredenheid met de omvang op 51%. Het zijn vooral 60-plussers (19% van de groep) die vinden dat hun woning te groot is. Andersom zijn het vooral respondenten tot 39 jaar (40% van de groep) die vinden dat hun woning te klein is.

Stelling: 'Ik woon graag in een wijk met…' (1)

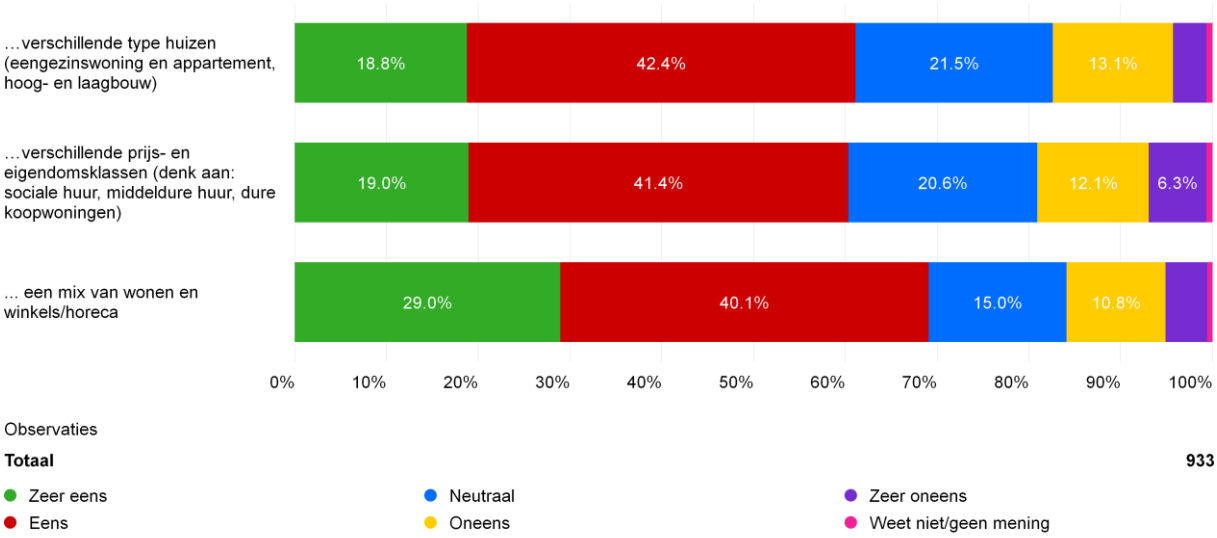

Bij de stelling of mensen graag in een wijk met **mensen van verschillende leeftijden** wonen, zijn geen grote verschillen tussen leeftijdsgroepen onder de respondenten zichtbaar. Gemiddeld is ruim 80% het (zeer) eens met de stelling. 3% is het (zeer) oneens. Respondenten onder de 39 jaar hebben in iets mindere mate de neiging om in een wijk te wonen met mensen van verschillende leeftijden, dan respondenten onder de oudere leeftijdsgroepen.

Meer dan de helft van alle respondenten (54%) woont graag in een wijk met **mensen van verschillende culturen en nationaliteiten**. De leeftijdsgroep 40-59 jaar is het minst geneigd om in een wijk te wonen met mensen van verschillende culturen en nationaliteiten: 48% is het (zeer) eens met de stelling. Tegelijkertijd is 19% van de 40 tot 59-jarigen het (zeer) oneens met de stelling, terwijl het gemiddeld onder alle respondenten op 15% ligt.

Over wonen in een wijk met **een mix van woon- en werklocaties** zijn respondenten boven de 60 jaar minder enthousiast dan respondenten onder de 60 jaar.

Stelling: 'Ik woon graag in een wijk met…' (2)

Bij de stelling of mensen graag in een wijk met **verschillende type huizen** wonen, zijn nauwelijks verschillen tussen leeftijdsgroepen onder de respondenten zichtbaar. Gemiddeld is 61% het (zeer) eens met de stelling en 17% is het (zeer) oneens.

Ook met de stelling of men graag wil wonen in een wijk waarin woningen staan met **verschillende prijs- en eigendomsklassen** is gemiddeld genomen het merendeel (60%) van de respondenten het (zeer) eens. 18% woont niet graag in een wijk met verschillende prijs- en eigendomsklassen. De groep 40-59 jaar is het minst enthousiast over deze vorm van gemengd wonen: 24% is het (zeer) oneens met de stelling.

Ruim de twee derde (69%) van de respondenten woont graag in een wijk met een **mix van wonen en winkels/horeca**. De verschillen tussen de leeftijdsgroepen zijn groot; respondenten tot 39 jaar (78% (zeer) eens, 10% (zeer) oneens) wonen liever in een wijk met winkels en horeca dan respondenten boven de 60 jaar (58% (zeer) eens, 21% (zeer) oneens).

Antwoorden op open vragen in DenkMee enquête

Naast het reageren op meerdere stellingen is in de DenkMee enquête ook gevraagd om antwoord te geven op een aantal open vragen. Het merendeel van de respondenten heeft gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Respondenten konden enerzijds een toelichting geven op de stellingen die hierboven aan bod zijn gekomen. Daarnaast kregen ze een aantal nieuwe vragen voorgelegd. De toelichtingen op de stellingen worden in dit verslag niet behandeld, maar worden gebruikt in de vervolgfase van het participatieproces als input voor gesprekken met verschillende aandachtsgroepen op de Utrechtse woningmarkt.

De antwoorden op een drietal open vragen zijn hieronder gevisualiseerd in zogenaamde ‘word clouds’ (woordenwolken). Hoe groter het woord in de word cloud, hoe vaker het genoemd is. Zo valt te zien wat de meest genoemde woorden zijn. De word cloud is gefilterd op de frequentie waarin het woord voorkomt in de antwoorden. Alleen woorden die twee keer of meer zijn genoemd, zijn zichtbaar in de word cloud. Ook zijn in de word cloud alleen werkwoorden en zelfstandige naamwoorden opgenomen, omdat andere type woorden in de open antwoorden minder zeggingskracht hebben.

Vraag: ‘Wat is voor jou het meest waardevol in je huidige woonsituatie?’ (834 antwoorden)

Vraag: ‘Wat zie je als het grootste probleem op het gebied van wonen in Utrecht?’ (864 antwoorden)

Vraag: ‘Wat raad je de gemeente aan om te doen om de wooncrisis aan te pakken?’ (838 antwoorden)

Bijlage

Wordclouds per wijk van antwoorden op de vraag uit Inwonersenquête 2023: ‘Hebt u nog opmerkingen of suggesties?’, gerelateerd aan het onderwerp ‘wonen’.

Noordwest

Vleuten-De Meern

Zuidwest

Noordoost

Leidsche Rijn

Binnenstad

stad
wonen
binnenstad
komen
straat
auto
plan
verkeer
mens
gemeente
wonen
bereikbaarheid
centrum
vraag
liggen
houden
woning
gaan
parkeren
opvang
vinden
manier
opmerking
antwoord
dakloos
denken
hopen
bewoner
tijd
staan
wijk
huis
pandwerk
zien
reden
voorziening
verhuizen
jaar
maken
ellende
krijgen
willen
geven
buurt
gevoel
rand
vriend
horen
inkomen
leiden
gebrek
kwartier
lijken
student
nacht
volgen
keer
overlast
toekomst
afval
ervaren
rekening
verbetering
verkeer
meerderheid
toiletten
doen
vergunninghouder
druk verkeersdoorstroom
voetgangers/fietser
borden/tand
maanden
aantal
onderhouden
land
door
familie/vrienden
bewegingsvrijheid
conserveren
studentenhuis
drugsoverlast
dronkenschap
aanknopingspunt
bezoeken
Stadsgeluid
respondent
weghalen
zwengelen
lantaarnpaal
straatboomhistorie
huurprijs
ben
overlasten
vragenlijst
economie
verstoren
renoveren
verzinnen
voorrang
aandacht
twijfelen
verslaven
provincie
overheid
gebruik
optellen
losliggen
nodigen
drinken
invalide
bedelen
drama
stoep
horeca
huurt
storen
kwaadduren
pakken
bouwen
situatie
moeten
gelden
verslag
dragen
hygien
tuin
bezoek
luiden
rijden
vlak
feit
zorg
beleid
naam
rust
kerk
durfdeeloog
gras
locatie
gebied
winkel
voeren
nemen
park
bieden
toezicht
probleem
instellen
veiligheid
extreem
aflopen
uitzicht
uitwonen
stellen
worden
portiek
voeten
ophalen
vergeten
omgegaan
expat/dink/
aanrijden
aankomen
dopuitbreiden
surveyziekenhuis
permiteren
Starter
woonbuurt
Oudegracht
wethouder
erg
vergroening
woningmarkt
groep
predikherenkerkhof
bereikenstraatverkoper
laadplekken
schreeuwen
betaalbaar
mogelijkheid
huizenmarkt
daak
woondaklozen
voorzieing
doorstroom
kettingzaag
verdubbelen
ondersteunen
lad
maken
mens
voorziening
verhuizen
jaar
gebrek
kwartier
lijken
student
nacht
volgen
gemeente
keer
door
willen
geven
buurt
gevoel
rand
vriend
inkomen
leiden
horen
verbetering
verkeer
meerderheid
toiletten
doen
antwoord
opmerking
dakloos
denken
hopen
bewoner
tijd
staan
wijk
huis
pandwerk
zien
reden
opvang
vinden
manier
liggen
houden
woning
bereikbaarheid
centrum
vraag
stad
plan
straat
auto
binnenstad
komen
wonen
gaan
parkeren
afval
toekomst
overlast
ervaren
rekening
voetgangersgebied
groeien
onderhouden
maanden
aantal
volgen
gemeente
keer

Overvecht

Oost

West

Zuid

tuin
zin prive steen zo,n
hoofd
koppel docent drank jong toezicht auto's galerij fietsenstarter winkel
noemen verwren afstand lijken stellen opvang huureis aanzicht inkomen concreet bouwen hart,heb aflopen beton lunet
reageren aangeven overkant houden verkopen verbouwing hypotheek heimwee overkomen accepteren stad rolstoel missen gravin
stel reden overlasten beperking deelbeleid betrappen onverandren troep vooruitgang sleeppen vooruitzicht gezondheid kijken karakter woonin
portefeuille mogelijkheid groen onderscheid beleid lunetten B drugsoverlastkm verloedering betekenen gaan
hebben dreigen komen helpen geluid vraag.Daarnaast appartement zonnepanelen ondersteunen probleem
contact willen jaar vinden student staan wijkagent antwoord sportvoorziening wijwethouder blijven achteruitgang
gemeente voel alcoholisten/junks ingeschakelen leefbaarheid/h moment straat
maken or kind single m winkelcentrum wonen ambtenaar lepelen laatzen woning plek boom verhuizen
werk stoep college wijk zorgen wethouder schaduw mens weten park buurt situatie huis toekomst kopen
spelen inschrijftijden plantsoen feit looplantsoen verkeer speelgelegenheid speelplek roeivereniging onderhouden hoograve buur school
beetje zitten tevredenheid maatschappijsteken speeltuin maanden opgelepellen ontstaan doorstroming hulpbehoeven zaak wijkbureau weg
veiligheid doen huurwoning woningnet drugsdealer woonplezier geven politie rondkomen buurtkinder sturen zorg aannemen huurbaas naam
tijgen plaatsen voorbeeld enqueten belasting huurhuis vakantie inkomsten escalatie afglijden toename overlast leven dochter isoleren contac eis
dronken boot verband drug invoeren Lunet zomers werken gemengd bevallen drempel redenen zien opgave sparen middel etc ouder tijd
moeder vlakt kanshulp deaal visie ervaren manier denken zijde sfeer hoek
huur vallen

Bijlage 3
Participatieverslag fase 2

Beleidsnota wonen

Inhoudsopgave

1. Inleiding 1
2. Samenvatting Stadsgesprek Beleidsnota Wonen 3
3. Overzicht van input en verwerking Stadsgesprek 12
4. Opbrengsten gesprekken samenwerkingspartners 42
5. Opbrengsten Internetpeiling (Infographic) 69
Bijlagen: Hartenkreten tijdens Stadsgesprek 71

1. Inleiding

Wonen is bij uitstek een sociaal en maatschappelijk vraagstuk: iedereen heeft ermee te maken. De vraag of je een dak boven je hoofd hebt is bepalend voor de kwaliteit van veel andere aspecten van je leven. Voor een populaire stad als Utrecht én in tijden van woningnood is het vinden of houden van een woning voor veel mensen een dagelijkse uitdaging. De woonvisie uit 2019 bevat de bestaande kaders en uitgangspunten voor het beleid op wonen in de gemeente Utrecht. Sinds het vaststellen van de woonvisie in 2019 is er veel veranderd op het gebied van wonen. De woningtekorten zijn opgelopen, marktomstandigheden zijn veranderd en zowel de gemeente als andere overheden willen meer regie pakken op de volkshuisvesting. Daarom werken we in 2024 aan een nieuwe beleidsnota.

Doel

In de aanpak van de beleidsnota is daarom het volgende doel gesteld:

We streven naar een beleidsnota wonen waarin zoveel mogelijk Utrechters zich herkennen en waarin oplossingen voor problemen van (toekomstige) Utrechters terugkomen.

Proces

Om te komen tot de beleidsnota wonen onderscheiden wij de volgende fases in het proces:

1. Analyseren (“we zien” - Q1 t/m Q2 2024): Om onderbouwde en afgewogen keuzes te kunnen maken brengen wij in de eerste fase van de aanpak de trends en ontwikkelingen in beeld en houden we bestaand woonbeleid tegen het licht. We streven naar een nota waarin Utrechters zich herkennen en waarin oplossingen voor problemen van inwoners terugkomen. Om dit te doen gaan we in gesprek met bewoners en organisaties in de stad.
2. evens en input van belanghebbenden geven wij invulling aan de vraag wat voor woonstad Utrecht moet zijn en welke doelen daarbij horen.
3. evens en input van belanghebbenden geven wij invulling aan de vraag wat voor woonstad Utrecht moet zijn en welke doelen daarbij horen.
4. Besluiten (Q2 2025) De laatste fase richt zich op besluitvorming. In Q1 2025 leggen we de beleidsnota ter besluitvorming voor aan uw raad.

Aanpak fase 1 geluiden ophalen

In de tweede fase van de beleidsnota zijn de belangrijkste dilemma's getoetst en is gesproken over mogelijke oplossingsrichtingen. In fase 2 zijn de volgende stappen doorlopen:

1. Gesprekken met partners over opgaven en dilemma's fase 1
2. Toetsen dilemma's bij inwoners via een inwonerspeiling
3. Stadsgesprek met inwoners en partners
4. Gesprekken met partners over de hoofdrichtingen van de nota

Figuur 1 geeft het totale participatieproces van de nota weer

Participatie

Volgens de Utrechtse participatieleidraad is er bij het opstellen van deze beleidsnota participatie uitgevoerd. Deze participatie hebben we op niveau 'raadplegen' uitgevoerd. Hierbij bepaalt de gemeente zelf de agenda, maar ziet betrokkenen als gesprekspartners bij ontwikkeling van beleid. Meningen, ervaringen en ideeën worden geïnventariseerd, maar zijn voor de gemeente niet bindend. De rol van de participant is geconsulteerde. Plannen worden door de gemeente opgesteld en voorgelegd aan belanghebbenden. De reacties van belanghebbenden worden meegenomen in het vervolgproces.

Figuur 1 Participatieproces beleidsnota wonen

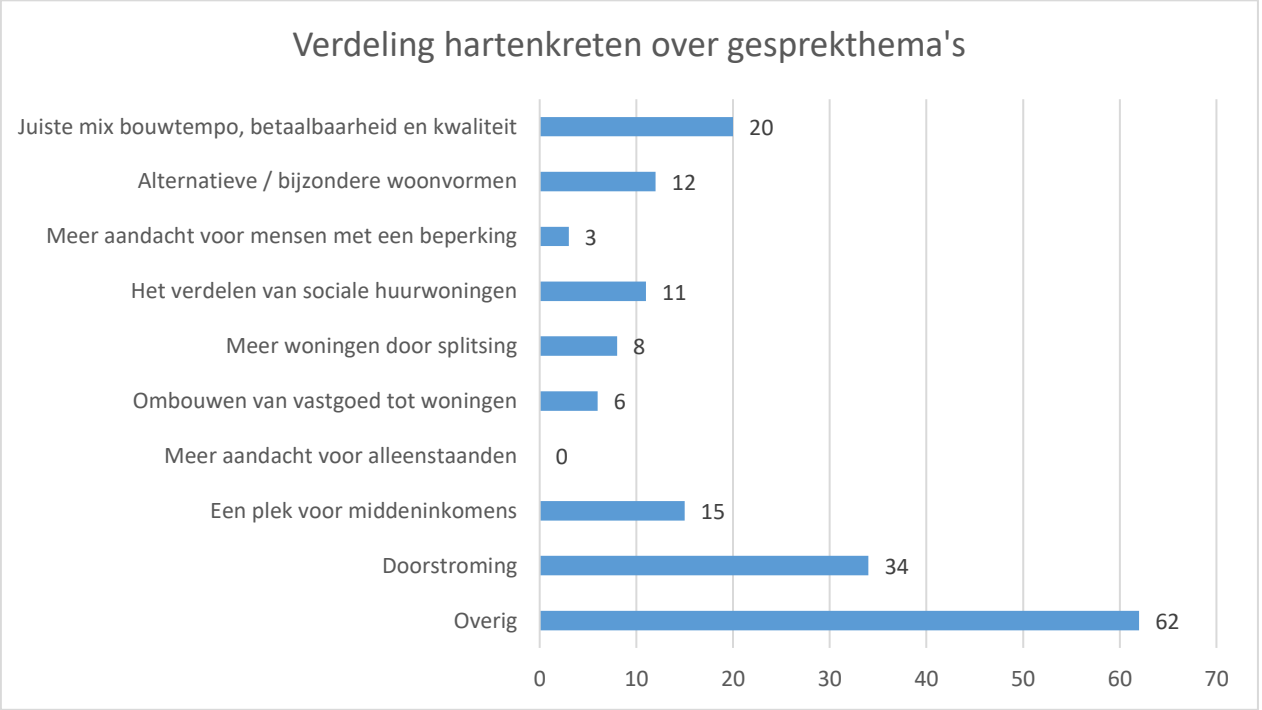
2. Samenvatting Stadsgesprek Beleidsnota Wonen

Steeds meer Utrechters hebben moeite om een geschikte en betaalbare woning te vinden. Dit komt onder andere doordat er steeds meer mensen in Utrecht komen wonen, er meer één- of tweepersoonshuishoudens zijn en meer mensen langer thuis blijven wonen soms met zorg aan huis. Daarnaast is het woningtekort opgelopen, zijn marktomstandigheden veranderd en wil de gemeente, waar dit kan, meer regie pakken op het thema wonen. Daarom werken we aan een nieuw plan voor wonen in Utrecht: de beleidsnota Wonen 2025 – 2030. Dat doen we samen met inwoners, professionals, en belangengroepen.

Dit verslag gaat in op het stadsgesprek dat is gevoerd in de derde fase van het vaststellen van de beleidsnota wonen: ‘richting bepalen’. Op basis van onderzoeksgegevens en geluiden uit de stad die we in de eerdere fase ophaalden geven we invulling aan het gemeentelijke beleid. Het doel van het stadsgesprek is om over de belangrijkste onderdelen van het beleid-in-wording te peilen welke mening inwoners hebben. Bij het stadsgesprek waren 159 deelnemers aanwezig. Hiervan zijn 142 bewoners van de stad en 17 collega’s van externe partners.

Zij praatten met elkaar in groepen over vijf thema’s die de gemeente aandroeg en over vier thema’s die door de deelnemers zelf zijn bepaald. Dat deden zij aan de hand van 171 individuele hartenkreten over wonen in Utrecht die zij op het stadsgesprek uitten. Over alle negen thema’s kon de groep een advies formuleren aan de gemeenteraad. Medewerkers van wonen waren aanwezig om indien gevraagd kennis te delen.

In de onderstaande tekst vind je per gesprekthema een korte weergave van wat er over dit onderwerp is gezegd in de hartenkreten en tijdens het gesprek. De opbrengsten zijn (zo veel mogelijk) één op één overgenomen van wat de inwoners hebben teruggegeven. Hierdoor kan het zijn dat sommige adviezen moeilijker te duiden zijn dan anderen.

Dit verslag wordt in de komende maand aangevuld met de uitkomsten van een internetpeiling en verwerkt tot een participatieverslag over de beleidsnota wonen. In het participatieverslag geeft de gemeente aan hoe de uitkomsten van het stadsgesprek en van de internetpeiling zijn verwerkt in de beleidsnota wonen. Het college biedt participatieverslag samen met de beleidsnota aan de gemeenteraad aan om over te beslissen. Dit zal naar verwachting einde kwartaal 1 van 2025 gebeuren.

Gespreksthema's

Doorstroming

Individuele hartenkreten

34 van de 171 hartenkreten gaan over doorstroming. Maar liefst 13 hartenkreten gaan specifiek over de doelgroep ouderen en doorstroming. "Betere doorstroming ouderen, mensen die eigenlijk niet meer in een sociale huurwoning horen", "Doorstroming m.n. van ouderen, maar voorkomen dat zij gedwongen worden om buiten Utrecht iets te zoeken", en "Hoe ik van een kwaliteit gezinswoning naar een appartement kan en nog wat overhoud van mijn pensioen. Dus betaalbare doorstroom voor ouderen (eventueel met meerdere mensen)". Daarnaast gaan 7 hartenkreten over verschillende doelgroepen rondom het thema doorstroming. "Bouwen voor iedereen! Ook voor mensen met beperking; alles bezoekbaar, aanpasbaar, maar ook aangepast bouwen! Veel anderen krijgen beperking en dan voldoet de woning niet meer! Doorstroming is niet vergelijkbaar. Kwaliteit is te laag voor mensen met beperking!", en "Doorstroming plek voor middeninkomens". 6 hartenkreten gaan over mogelijkheden en kansen wat betreft doorstroming. "Doorstroming stimuleren", en "Idee doorschuifcommunity: 1 woontoren, kan bestaande bouw zijn. Onderste laag ouderen (mensen die verzorging nodig hebben). Daarboven eengezinswoningen, daarboven studentenkamers, daarboven gezamenlijk dakterras". Verder gaan 4 hartenkreten in op woninggrootte en doorstroming. "Ik zie veel mensen nog in een veel te grote gezinswoning wonen. Oplossing; woningsplitsing en/of doorstroming". En nog eens 4 hartenkreten gaan over de doorstroming in combinatie met betaalbaarheid. "Ik wil heel graag vanuit mijn huurhuis doorstromen naar een koophuis, maar het is niet mogelijk door de hoge prijzen", en "Zorg voor doorstroming van betaalbare woningen. Iedereen heeft recht op een wooncarriere".

Gesprek

Op de stelling: "het is belangrijk dat we zoveel mogelijk ouderen helpen aan een woning die bij hen past, zodat er veel woningen vrijkomen voor anderen" hebben 18 mensen aangegeven het hier helemaal mee eens te zijn en 3 mensen het hier mee eens te zijn. "Er zitten veel ouderen in grote woningen", "Veel ouderen willen wel maar hebben geen aanbod in de buurt", en "Als je het voor de mensen aan het 'einde van de keten' makkelijker maakt, brengt dit de hele keten in beweging". Daarnaast was er 1 iemand die aangaf het oneens te zijn met de stelling. "doorstroom is een doekje voor het bloeden en een leuk thema voor politici om zichzelf bezig te houden".

Advies gemeenteraad

- Stimuleer doorstroom en woningruil door bijv. een incentive en een woningruil platform
- Stimuleer andere woonvormen
- Faciliteer ouderen / woongroepen, breng het vliegwiel op gang

- Onderzoek wat het percentage is van seniorenwoningen om bouw huur/koop aan te laten sluiten bij behoefte
- Geef voorrang aan mensen met binding met de stad bij nieuwbouw
- Bouw betaalbare seniorenwoningen in wijken met veel vergrijzing
- Beter grondpolitiek, grond niet te duur verkopen

De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit

Individuele hartenkreten

20 van de 171 hartenkreten gaan over de juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit. 7 van de 20 hartenkreten gaan over de kwaliteit van huizen, het belang van kwaliteit boven kwantiteit, en over slimmer bouwen. “Hou vast aan de kwaliteit (duurzaam/ geluid/ m2) niet zoals Place2Be”, “Kwaliteit is op de lange duur belangrijker dat kwantiteit”, en “Benut kansen van prefab en biobased bouwen”. Verder gaan 5 hartenkreten over combinaties van de factoren bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit. “Ik denk dat het niet òf òf hoeft. We kunnen een aantal woningen in elk segment bouwen” en “Betaalbaarheid en kwaliteit, zeker voor jongere starters onder ons”. Daarnaast gaan 4 hartenkreten in op de betaalbaarheid van woningen. “Vooral niet te veel grote woningen bouwen -> goedkoper en duurzamer” en “Iedereen een veilige en betaalbare eigen woonplek”. 3 hartenkreten gaan over meer en sneller bouwen. “Meer bouwen! Meer dure woningen betekent dat andere huizen voor middeninkomens vrijkomen, zo ook sociale huur, en maakt doorstroming mogelijk”, “Het moet veel makkelijker (en of sneller) om een woning te vinden”. Tot slot gaat 1 hartenkreet over het stoppen met bouwen, “STOP met bouwen; niet ‘meer’ woningen. Het startpunt van deze bijeenkomst is een keuze. Ja, het niet uitbreiden van de woningvoorraad heeft impact. Maar uiteindelijk werkt dat nivellerend naar de regio’s”.

Gesprek

Op de vraag: “wat vind je het belangrijkste bij het bouwen van nieuwe woningen?” hebben 12 mensen geantwoord dat het belangrijkste is dat de woningen van goede kwaliteit zijn. “Mix van meer woningen met oog voor kwaliteit”, “Kwaliteit betekent voor ons bijv. creativiteit, aangezicht en toekomstbestendig”, maar ook “mag voor korte termijn minder kwaliteit (container woningen)”. Daarnaast hebben 11 mensen hebben geantwoord dat het belangrijkste is dat de woningen betaalbaar zijn. “Betaalbaar op zich ook wel goed maar andere manieren van opleveren” en “Denk bij betaalbaarheid ook om niet te grote woningen”. Tot slot hebben 7 mensen geantwoord dat het belangrijkste is dat er ieder jaar veel woningen bij komen. “Bouw snel en veel, de hoogte in” en “Focus op sowieso meer woningen, waarbij we Utrecht toewensen oog te houden voor kwaliteit”.

Sommige deelnemers van het stadsgesprek gaven aan dat ze het lastig vonden om ‘kwaliteit’ te duiden.

Advies gemeenteraad

- Het belangrijkst bij het bouwen van nieuwe woningen zijn betaalbaarheid en kwaliteit
- Procedures binnen bestaande woningen versnellen. Bij een deel respondeert huidige looptijden, een groot deel ook niet
- Bouw zoveel mogelijk hoog kwalitatieve, betaalbare woningen
- Zorg voor betere doorstroommogelijkheden

- We willen meer woningen van goede kwaliteit met behoud van ruimte voor de middeninkomens
- Ten aanzien van regelgeving; past die nog bij het beoogde doel; zorg dat die betaalbaar wonen helpt en verbouwingen goed regelt
- Laat bewoners zelf meebouwen aan hun tijdelijke woning of woonomgeving

Een plek voor middeninkomens

Individuele hartenkreten

15 van de 171 hartenkreten gaan over een plek voor middeninkomens. 12 hartenkreten gaan over het algemene belang van een plek voor middeninkomens. “Blijvende plek voor iedereen!”, “Ik vind het belangrijk dat er meer woningen vrij komen voor middeninkomens. Voornamelijk betaalbare woningen”, en “Meer betaalbare grote huurwoningen voor middeninkomens”. En 3 hartenkreten gaan specifiek over een plek voor middeninkomens in de stad. “De waardevolle hardwerkende Utrechter met een middeninkomen wordt de stad uit gejaagd omdat er te weinig woningen zijn” en “Verdeel middeninkomens in héél Utrecht”.

Gesprek

Op de vraag: “hoe erg is het dat gezinnen met een middeninkomen geen passende woning in de stad vinden en naar andere gemeente moeten verhuizen?” hebben 11 mensen aangegeven dit heel erg te vinden en 8 mensen dit erg te vinden. “Men heeft het recht om te blijven wonen in de stad waar je je leven hebt opgebouwd. Thuis te kunnen blijven wonen”, “Dit probleem geldt niet alleen voor gezinnen”, “Als dit betekent dat alleen nog topinkomens in de stad kunnen blijven”, en “Als werkende mensen die de ruggengraat van de samenleving”. Daarnaast heeft 1 iemand aangegeven neutraal te zijn / geen mening hierover te hebben. “De stad is voor alle inkomens”.

Zorgen die worden geuit rondom het gebrek aan een plek voor middeninkomens gaan over het verlies van de ruggengraat van de stad, mogelijke tekorten voor essentiële beroepen, leefbaarheid en een gebrek aan diversiteit in de wijken: ‘Het gaat hier juist om de groep mensen die de stad draaiende houden’.

Advies gemeenteraad

- Prioriteit voor bouwen / creëren van woningen voor middeninkomen
- Grotere rol voor woningcorporaties
- Regiefunctie voor gemeente: Utrecht niet alleen voor de rijken, niet alleen voor sociale huur
- Lobby voor landelijk beleid
- Huur-koopwoning, koopconstructie middeninkomen
- Hoger bouwen om ruimte te creëren
- Buitenwijken aantrekkelijk maken, investeren in bereikbaarheid
- Prioriteit voor middeninkomen

Het verdelen van sociale huurwoningen

Individuele hartenkreten

11 van de 171 hartenkreten gaan over het verdelen van sociale huurwoningen. 4 van de 11 hartenkreten gaan over de soort bewoners dat in de sociale huurwoningen zitten en horen te zitten. “Mensen met intussen hoge inkomens die nog steeds een sociale huurwoning bezetten” en “Goed gebouwde sociale huurwoning voor eenieder die onder de inkomensgrens past”. Daarnaast zijn er 3 hartenkreten die in gaan op de betaalbaarheid van sociale huurwoningen. “Betaalbare woonruimte voor éénpersoons huishoudens in zowel hoor als koop”. En nog eens 3 hartenkreten die gaan over wachtrijen en urgentie rondom sociale huurwoningen. “Wachtrij verkorten tot één jaar voor een woning”, en “Herzien regels urgentie mbt psychische kwetsbaarheid”. Tot slot is er 1 hartenkreet die specifiek in gaat op dat er meer sociale huurwoningen moeten komen. “Meer sociale huurwoningen toevoegen > doorstroming komt vanzelf op gang”.

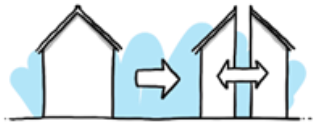
Gesprek

Op de stelling: “de gemeente moet meer sociale huurwoningen ter beschikking stellen aan mensen in een kwetsbare situatie, ook al moeten andere woningzoekenden dan langer wachten op een woning” hebben 7 mensen aangegeven het hier helemaal mee oneens te zijn, en 5 mensen het hier mee oneens te zijn. “Bijzondere doelgroepen krijgen al voorrang”, en “30% voorrang is groot genoeg”. Daarnaast waren er ook 3 mensen die neutraal tegenover de stelling stonden of geen mening hadden. Tot slot was er 1 iemand die het eens was met de bovenstaande stelling. “Je kan de ander niet de schuld geven”.

Advies gemeenteraad

- Maak sociale huurwoningen eerlijker en makkelijker onder iedereen maar vooral voor Nederlanders
- Meer sociale huurwoningen voor alle groepen; experimenteel bouwen / wonen (met vrienden, alternatieve woonvormen)
- Herverdelen is niet de oplossing
- Herzien van de definitie van kwetsbaar, andere manier van urgentie bepalen
- Stimuleren / aantrekkelijk maken van doorstroom onder diverse doelgroepen

Meer woningen door splitsing

Individuele hartenkreten
8 van de 171 hartenkreten gaan over meer woningen door splitsing. Hiervan zijn 7 hartenkreten positief over meer woningen door splitsing. “Splitsen is een kans -> ook sociaal”, “Veel creatiever omgaan met alle m2 in Utrecht. Leegstand gebruiken, splitsen, tiny houses in de tuin. Zet een premie op lef!”, en “Betaalbaar met redelijkheid spitsing. Dus niet meteen vrachtwagen met eisen komen". 1 hartenkreet is niet positief over meer woningen door splitsing: “Te veel woningen in de binnenstad worden opgesplitst tbv kamerhuur. Verkamering! Hoge huren, overlast. Niet goed voor de sociale cohesie in de buurt”.

Gesprek
Op de vraag: “hoe belangrijk vind je het splitsen van woningen in Utrecht?” hebben in totaal 10 mensen aangegeven het belangrijk te vinden en 4 mensen het heel belangrijk te vinden. “Grote huizen splitsen is een optie voor meer ruimte”, “Kan grote rol spelen bij helpen jongeren aan woning”, en “Toekomstbestendig: maak makkelijker om te splitsen, maar ook om weer samen te voegen”. Daarnaast gaven 2 mensen aan neutraal te zijn / geen mening te hebben wat betreft deze vraag.

Deelnemers geven aan zich zorgen te maken over de consequenties van splitsing zoals meer druk op de wijk en de leefbaarheid maar de voordelen van splitsen wegen zwaarder. “Voorzieningen van inwonersaantal bijhouden”, en “Spreiding over de stad voor leefbaarheid en diversiteit”.

Advies gemeenteraad

- Financiële obstakels weghalen door bijvoorbeeld subsidies
- Versoepel wet- en regelgeving voor de juiste gevallen; maak criteria om intenties te toetsen. Pand, eigen woning, huurprijs normaal
- Kijk actief naar de doelgroep die je wil bedienen
- Let op spreiding over de stad; geen wijken met alleen gesplitste panden
- Bied splitsingshulp
- Woning delen with friends begeleiden
- Houd rekening met leefbaarheid

Gesprekstafels n.a.v. de hartenkreten

Bij het onderdeel hartenkreten zijn vier onderwerpen naar voren gekomen die door de groep zijn gedragen als thema voor een gesprekstafel. Deze onderwerpen zijn: 1) Meer aandacht voor mensen met een beperking, 2) Meer aandacht voor alleenstaanden, 3) Alternatieve / bijzondere woonvormen, en 4) Ombouwen van vastgoed tot woningen.

Alternatieve / bijzondere woonvormen

Individuele hartenkreten

12 van de 171 hartenkreten gaan over bijzondere / alternatieve woonvormen. “Ik zou graag zien dat het makkelijk wordt om samen te wonen met vrienden. Steeds meer mensen zijn single, dit is de perfecte oplossing”, “Meer en sneller alternatieve woonvormen zoals wooncoörporaties”, en “Invloed van communities op gezondheid is enorm: soepelere regelgeving is dan wel nodig”.

Gesprek

De deelnemers van het stadsgesprek gaven aan dat het belangrijk is om alternatieve woonvormen mogelijk en makkelijk te maken. Dit omdat het helpt tegen leegstand en zorgt voor betaalbaardere woningen en meer diversiteit. De huidige vraag en aanbod rondom alternatieve woonvormen matcht echter niet. De deelnemers gaven aan dat er facilitaire ondersteuning / begeleiding nodig is vanuit de gemeente en dat alternatieve / bijzondere woonvormen op de lange termijn bezuinigingen biedt door een verbetering van de publieke gezondheid.

Advies gemeenteraad

- Betere informatievoorziening over alternatieve woonvormen
- Toegankelijkere regelgeving
- Grond (goedkoper) beschikbaar stellen; grondbelasting bij niet gebruiken
- Tijdelijke leegstand slim mee om gaan en belang bewoner gaat voor belang speculant
- Financieren wat de bank niet financiert / subsidies

Ombouwen van vastgoed tot woningen

Individuele hartenkreten

6 van de 171 hartenkreten gaan over het ombouwen van vastgoed naar woningen. “Leegstand tegengaan en beter benutten”, “Opschieten met leegstand ombouwen”, en “Gebruik bestaande bouw (leegstand), ook van kantoren”.

Gesprek

De deelnemers van het stadsgesprek gaven aan het belangrijk te vinden dat het creëren van meer woonruimte in bestaande bebouwing niet ten koste mag gaan van natuur en landbouw.

Advies gemeenteraad

- Fiscale maatregelen: boete op leegstand
- Subsidies voor herbestemmingen met voorwaarde: ‘betaalbaar wonen’
- In de hoogte uitbreiden van gebouwen
- Regelgeving tijdelijke huur verruimen om leegstand goed in te vullen
- Creatief omgaan met beperkingen in bestaande bouw (bijv. blinde mensen in donkere woningen)
- Tijdelijke woningen op lege kavels
- Verplicht woningen boven winkels
- Faciliteren woongroepen/coöperaties

Meer aandacht voor mensen met een beperking

Individuele hartenkreten

3 van de 171 hartenkreten gaan over aandacht voor mensen met een beperking. “Woonlocatie is essentieel voor mensen met een beperking” en “Sommigen kunnen het huis niet uit omdat er geen lift is”.

Gesprek

De deelnemers van het stadsgesprek gaven aan het belangrijk te vinden dat alle woningen bezoekbaar zijn en dat hoogbouw minimaal 2 liften moeten hebben voor toegankelijkheid. Daarnaast gaven de deelnemers aan dat het belangrijk is dat ook mensen met een beperking zelfstandig moeten kunnen blijven wonen zonder te hoeven verhuizen. Mensen met een beperking zijn van alle leeftijden, en hier moet rekening mee worden gehouden.

Advies gemeenteraad

- Geef voorrang voor begane grond woningen
- Houd bij nieuwbouw rekening met toegankelijkheid
- Inclusiever beleid en inclusievere woningen
- Denk aan alternatieve woonvormen om eenzaamheid te voorkomen

Meer aandacht voor alleenstaanden

Gesprek

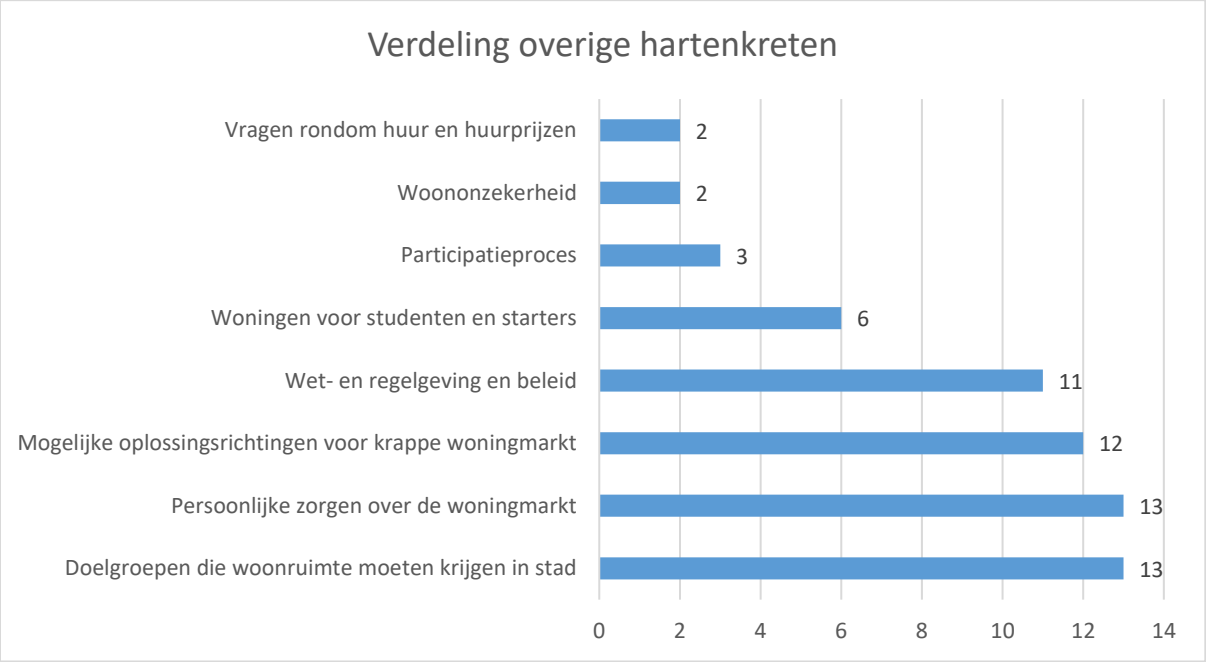
De deelnemers van het stadsgesprek gaven aan dat de groep alleenstaanden een diverse groep is die vaak onderdeel uitmaakt van een groter thema. Een belangrijk argument is dat iedereen recht heeft op een woning, ongeacht je gezinssituatie. Verder geven de deelnemers van het stadsgesprek aan dat in financieel opzicht eenpersoonshuishoudens op allerlei vlakken nadeel ondervinden.

Advies gemeenteraad

- Eenpersoonshuishouden behandelen als volwaardige doelgroep en meenemen in beleidsagenda
- Eenpersoonswoningen moeten volwaardige woningen zijn
- Meer financiële mogelijkheden bieden voor eenpersoonshuishouden
- Soepelere regelgeving: jaren huur betalen laten meetellen

Overig hartenkreten

62 van de 171 hartenkreten gaan niet specifiek over één van de bovenstaande gespreksthema's maar zijn wel belangrijk om te noemen.

3. Overzicht van input en verwerking Stadsgesprek

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit	20 van de 171 hartenkreten gingen over de juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit - 7 van de 20 gingen over de kwaliteit. Hierbij werd kwaliteit zwaarder gewogen dan kwantiteit. - 4 van de 20 gingen over het bouwtempo. Hiervan gingen er 3 van de 4 over meer en sneller bouwen, en 1 over het stoppen van bouwen - 4 van de 20 gingen over de betaalbaarheid. Hiervan gingen er 2 over het goedkoper/betaalbaarder maken van woningen - 5 van de 20 gingen over de combinaties. 2 gingen over de combinatie van betaalbaarheid en	Hartenkreten	Beeld is niet eenduidig. Maar het is wel duidelijk dat we niet op de ondergrens van kwaliteit moeten sturen. Wij vragen ons echter wel af of dit (ook) de mening is van woningzoekers.	Gezien het beeld niet eenduidig is, is het lastig om hier conclusies uit te trekken. Het inzicht en de weging maken duidelijk dat de meningen verdeeld zijn en dat het moeilijke keuzes zijn om te maken. Dat hoort ook bij beleid maken en daarom hebben we de drie elementen van de driehoek (tempo, betaalbaarheid en kwaliteit) goed afgewogen. Het resultaat is dat we sterker inzetten op tempo en betaalbaarheid maar ook sturen op ondergrenzen.

[1] Belangrijkste staat niet gelijk aan het meest genoemd. Neem ook de wijsheid van de minderheid mee in je afweging.
[2] Een inzicht kan een belang, voor- of nadeel of meer informatie zijn. Deze kun je opgehaald hebben in samenwerking met Utrechters, maar kun je ook hebben opgedaan bij het analyseren van al bekende inwonerssignalen (denk aan Utrecht in Cijfers).
[3] Let op: benoem geen namen, maar omschrijf de doelgroep (bijvoorbeeld direct omwonenden).
[4] Leg hier uit hoe zwaar we dit inzicht meewegen. Dit doen we aan de hand van de door de raad vastgestelde ambities.

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
	kwaliteit, en 1 ging over dat het niet een òf òf hoeft te zijn			
	Het belangrijkste bij het bouwen van nieuwe woningen is de betaalbaarheid en hoge kwaliteit *'Waar je nu op bezuinigt heb je later last van'*	Stadsgesprek	De implicatie van dit inzicht is dat woningen heel traag van de grond zullen komen. Dat achten wij niet wenselijk, omdat er nú een ontzettende woningnood is.	Het inzicht is niet geheel in lijn met de beleidsnota. Het bouwtempo wordt hierin namelijk centraal gezet. Om recht te doen aan dit inzicht geven we prioriteit aan betaalbaarheid en sturen wij erop dat woningen kwalitatief niet door een ondergrens zakken.
	Dit kan door creatief te bouwen: slim, flexibel, korte termijn, lange termijn, verschillende manieren van opleveren *'Kwaliteitskeuze aan kopers bieden: minder kwaliteit is sneller en betaalbaarder'*	Stadsgesprek	Dit is de uitdaging voor marktpartijen om op te pakken.	In de samenwerking met marktpartijen gaan we onconventioneler en creatiever te werk en bieden we ruimte voor pilots. Ook werken we vanaf de start van een project meer samen met bewoners. In lijn met dit inzicht worden de kopers dan meer betrokken.
	Het is beter om tijdelijk te wonen dan om geen woning te hebben. Kwaliteit op korte termijn kan tijdelijk lager zijn	Stadsgesprek	We zijn van dezelfde mening als dit inzicht.	We doen hier recht aan door (waar mogelijk) in te zetten op tijdelijk wonen. De locaties in Utrecht waar tijdelijk wonen mogelijk is, hebben we dan benut. We schakelen daarom over van tijdelijke naar permanente woningbouw. De lessen uit tijdelijk wonen nemen we mee om permanente nieuwbouw te versnellen. In 2025 zal hiervoor een pilot worden uitgewerkt.
	<u>Advies gemeenteraad</u> - Procedures voor bouwbesluiten binnen	Stadsgesprek	Eerste punt: de strekking is niet helemaal duidelijk. Wij interpreteren dat dit een	Eerste punt zetten we op in door een versoepeling van de regels omtrent het splitsen van bestaande woningen te

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
	bestaande woningen versnellen - Zoveel mogelijk hoog kwalitatieve betaalbare woningen bouwen met behoud van ruimte voor middeninkomen - Betere doorstroom mogelijkheden verzorgen		verzoek tot sneller handelen omtrent splitsen betreft. Tweede punt: dit geeft geen antwoord op ons dilemma, maar herhaalt ons dilemma. Derde punt: hier gaan we op inzetten.	verkennen. Hierdoor zijn straks mogelijk minder woningen gereguleerd (en kunnen dus sneller worden gesplitst). Tweede punt is meer een dilemma dan een inzicht. Derde punt: doorstroming is een belangrijk thema in de beleidsnota. We accommoderen dit o.a. door in te zetten op het bouwen van passende seniorenconcepten in alle prijscategorieën om zo doorstroming te stimuleren. Ook intensiveren we de informatie en communicatie omtrent de mogelijkheden voor doorstroming.
	- 86% vindt het belangrijk dat er meer woningen bijkomen in Utrecht - 81% vindt betaalbaarheid het belangrijkst bij het bouwen van nieuwe woningen. Quotes die hierbij naar voren kwamen waren: ‘Teveel onbetaalbare woningen komen beschikbaar’, ‘Mensen moeten betaalbaar kunnen wonen’, en ‘Woning onbetaalbaar = woning onbereikbaar’.	Internetpeiling	Het beeld vanuit de internetpeiling is dus als volgt: (1) Betaalbaarheid (2) Kwaliteit (3) Bouwtempo Met deze mix zou je uitkomen op betaalbare woningen van goede kwaliteit. De implicatie hiervan is dat woningen heel traag van de grond zullen komen. We wegen dit als onwenselijk, omdat er nú een ontzettende woningnood is. Dit wordt ondersteund door de vraag die zich richt op de	Het inzicht laat zien dat betaalbaarheid als allerbelangrijkste wordt gezien. Daar zetten we in de nota vol op in. We richten ons primair op het toevoegen van woonplekken voor de mensen met lage en middeninkomens. Ook laat het zien dat kwaliteit als belangrijk wordt gezien. In de nota spelen we hierop in door (a) een ondergrens aan kwaliteit bij alle woningen te stellen, en (b) om in specifieke gevallen afwijkingen van de lijn 'betaalbaar’ toe te laten door middel van het afwegingskader.

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
	- 60% vindt kwaliteit het belangrijkst bij het bouwen van nieuwe woningen. Quotes die hierbij naar voren kwamen waren: 'Milieuvriendelijke bouw is belangrijk ivm milieuschade', 'Huizen gaan lang mee, kwaliteit is belangrijk', 'Goedkoop is duurkoop', en 'Kwaliteit van de woningen en buurten is belangrijk voor de toekomt'. - 27% vindt het jaarlijks veel bouwen het belangrijkst bij het bouwen van nieuwe woningen. Quotes die hierbij naar voren kwamen waren: 'Even kwantiteit boven kwaliteit, verborgen dakloosheid is een ding', 'Bouwtempo is voor nu het belangrijkste in combinatie met prijs', 'Als er maar genoeg bij komen dalen de prijzen vanzelf', en 'Meer woningen zijn nodig voor de doorstroming'.		noodzaak voor extra woningen. 86% vindt dit belangrijk.	
	- Bij het stadsgesprek kwam kwaliteit naar voren als de	Overeenkomsten verschil	Dit laat zien dat de combinatie 'betaalbaar + kwaliteit' als	Om wel aan de wens voor kwaliteit tegemoet te komen, stellen we een ondergrens aan de

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
	belangrijkste factor voor het bouwen van nieuwe woningen, bij de internetpeiling was dit zonder twijfel betaalbaarheid - Bij beiden is de combinatie van betaalbaarheid en kwaliteit naar voren gekomen als het belangrijkste bij het bouwen van nieuwe woningen - Wat bij het stadsgesprek wel naar voren is gekomen en tijdens de internetpeiling niet, is dat de kwaliteit op korte termijn lager kan	stadsgesprek en internetpeiling	meest wenselijk wordt ervaren. We wegen dit als niet wenselijk, omdat de woningen dan heel traag van de grond komen en er nú sprake is van woningnood. Tevens krijgen we de indruk dat 'minder doen op kwaliteit' andere associaties met zich meebrengt bij de inwoners dan bij ons. Inwoners denken hierbij meer aan krakkemikkige en slechte woningen, terwijl wij hiermee meer refereren naar woningen van een kleiner oppervlakte.	kwaliteit waaraan alle te bouwen woningen dienen te voldoen én maken we het mogelijk om in specifieke gevallen afwijkingen van de lijn 'betaalbaar' af te wijken door middel van het afwegingskader. De onduidelijke strekking van het woord 'kwaliteit' kunnen we onszelf aanrekenen. We zijn tot het inzicht gekomen dat we dit in het vervolg beter moeten duiden.
Meer woningen door splitsing	8 van de 171 hartenkreten gingen over meer woningen door splitsing - 7 van de 8 stonden positief tegenover woningsplitsing, 1 negatief	Hartenkreten	Binnen de beleidsnota nemen we een uitgangspunt in omtrent (de verruiming van) ons splitsingsbeleid. (Wethouder Dennis is voor, maar achterban is hier scherp op)	Dit inzicht geeft aan dat er onder inwoners ook positief gekeken kan worden naar woningsplitsing. Dit geeft ons steun om een versoepeling van de regels omtrent het splitsen van bestaande woningen te verkennen.
	Het splitsen van woningen in Utrecht wordt als heel belangrijk gezien	Stadsgesprek	Dit is in lijn met de richting van de beleidsnota.	Dit inzicht geeft aan dat er onder inwoners ook positief gekeken kan worden naar woningsplitsing. Dit geeft ons steun om een versoepeling van de regels omtrent het

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
				splitsen van bestaande woningen te verkennen.
	Zorgen die worden geuit gaan over de druk op de wijk en de voorzieningen, leefbaarheid, betaalbaarheid, doelgroepen, en financieel gewin voor de verhuurders	Stadsgesprek	We erkennen deze zorgen en nemen deze mee in het zoeken naar de balans tussen splitsen en leefbaarheid in de wijk	We hechten aan de leefbaarheid van complexen en wijken. Bij vergunningaanvragen handhaven we daarom de algemene leefbaarheidstoets.
	Advies gemeenteraad - Financiële obstakels weghalen door bijvoorbeeld subsidies - Versoepel wet- en regelgeving - Let op spreiding over de stad - Bied splitsingshulp - Houd rekening met leefbaarheid	Stadsgesprek	Levert het splitsen al niet voldoende financieel voordeel op? Naar onze weging wel. Overige punten worden meegenomen in de afweging. Splitsingsloket hebben we zelf ook al wel geopperd	We gaan een versoepeling van de regels omtrent het splitsen van bestaande woningen verkennen. Met de leefbaarheid wordt rekening gehouden door o.a. de algemene leefbaarheidstoets. Tevens wordt de communicatie en informatie omtrent de mogelijkheden tot splitsing geïntensiveerd.
	- 10% vindt het splitsen van woningen heel belangrijk en 35% vindt het belangrijk. Belangrijkste argumenten waren: 'Noodzakelijk om het woningtekort op te lossen, 'Huishoudens in Nederland worden kleiner', 'Er zijn te veel grote woningen in Utrecht'.	Internetpeiling	Dit beeld laat zien dat de stad verdeeld is op het onderwerp woningsplitsing. Wij nemen dit mee in de afweging om splitsing al dan niet te versoepelen.	We zien de noodzaak van splitsing en erkennen tegelijkertijd de zorgen over de leefbaarheid. De verkenning om de regels omtrent het splitsen van bestaande woningen te versoepelen i.c.m. de participatieopbrengsten zullen de basis vormen voor de afweging tot verruiming.

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
	- 26% is neutraal of heeft geen mening over het splitsen van woningen. 15% vindt het splitsen van woningen onbelangrijk en 14% vindt het heel onbelangrijk. Belangrijkste argumenten waren: 'Utrecht is al te druk, brengt overlast', 'Werkt alleen voor specifieke doelgroepen', 'Dit is niet een structurele werkende oplossing voor de woningtekorten', en 'Dit gaat ten koste van de woonkwaliteit'.			
	- Bij het stadsgesprek werd er vooral positief gedacht over het splitsen van woningen, tijdens de internetpeiling waren de meningen meer verdeeld. Een deel vindt het een goed idee en ziet het als noodzakelijk maar een ander deel vindt Utrecht al te druk en heeft zorgen over overlast.	Overeenkomst en verschil stadsgesprek en internetpeiling	Dit beeld laat zien dat de stad verdeeld is op het onderwerp woningsplitsing. Wij nemen dit mee in de afweging om splitsing al dan niet te versoepelen.	We zien de noodzaak van splitsing en erkennen tegelijkertijd de zorgen over de leefbaarheid. De verkenning om de regels omtrent het splitsen van bestaande woningen te versoepelen i.c.m. de participatieopbrengsten zullen de basis vormen voor de afweging tot verruiming.

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
Een plek voor middeninkomens	15 van de 171 hartenkreten gingen over een plek voor middeninkomens - 3 van de 15 gingen over een plek voor middeninkomens in de stad Utrecht - 12 van de 15 gingen wat algemener over het belang van een plek voor middeninkomens	Hartenkreten	-	-
	Samenwerken met omliggende gemeenten om middeninkomens te laten uitwijken	Stadsgesprek – plenair	Dit nemen we mee in de afstemming met de regio.	Wij erkennen het belang van een regionale aanpak voor de woningnood. We gaan op basis van de afspraken in de U10 woondeal actief met omliggende gemeenten in gesprek over de te realiseren betaalbare woningen.
	Dat gezinnen met een middeninkomen geen passende woning kunnen vinden in de stad wordt als heel erg gezien *'Inkomen zou locatie niet mogen bepalen'*	Stadsgesprek	Wij hebben dit meegenomen in de aanpassing van het actieplan middenhuur.	Per zone in de stad spreken we percentages af voor het bouwen van middenhuurwoningen >65 m^2, welke geschikt zijn voor (kleine) gezinnen. In tenders op grond van de gemeente stimuleren we woningen voor grotere gezinnen.
	Zorgen die worden geuit gaan over het verlies van de ruggengraat van de stad, mogelijke tekorten essentiële beroepen, leefbaarheid, en een gebrek aan diversiteit in de wijken	Stadsgesprek	Wij delen deze zorg	Daarom zijn we tot een aangepast actieplan middenhuur gekomen, waarbij er afspraken worden gemaakt om per zone in de stad een afgesproken percentage grotere (>65 m^2) middenhuur te realiseren.

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
	'Het gaat hier juist om de groep mensen die de stad draaiende houden'			
	Advies gemeenteraad - Grotere rol voor woningcorporaties - Lobby voor landelijk beleid - Huur-koopwoning, koopconstructie middeninkomen - Hoger bouwen om ruimte te creëren - Buitenwijken aantrekkelijk maken, investeren in bereikbaarheid - Regiefunctie voor GU - Prioriteit voor middeninkomen	Stadsgesprek	Alle adviezen zijn meegenomen in de overweging. Huur-koopwoning gaan we niet verder op in. De andere krijgen wel een plek (zie hiernaast)	In de toekomst zien we kansen voor corporaties om ook meer te doen in de middenhuur. Het Rijk heeft samen met andere landen bij de Europese Commissie gevraagd om het aanpassen van staatssteunregels voor betaalbare woningen. Wanneer de randvoorwaarden op orde zijn, maken we met corporaties afspraken over het oppakken van een deel van de (lage) middenhuur. Tot die tijd stimuleren we corporaties hun vrije toewijzingsruimte met name op grotere huishoudens met een laag middeninkomen te richten. We lobbyen bij het Rijk en/of de Europese Commissie voor geborgde leningen voor niet-DAEB investeringen in de middenhuur. Hoger bouwen is in lijn met de realiteit. Vanuit andere domeinen wordt er gewerkt aan het verbeteren van de bereikbaarheid van de gehele stad. De gemeente Utrecht zet haar regiefunctie in en handelt daarnaar in de regio. De middeninkomens behoren tot de primaire doelgroepen van de beleidsnota.

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
	- 41% vindt het heel erg en 40% vind het erg dat er voor middeninkomens gezinnen geen passende woning te vinden is in de gemeente Utrecht. De belangrijkste argumenten waren: 'De stad moet toegankelijk blijven voor alle bevolkingsgroepen', ; De Utrechtse samenleving heeft deze groep hard nodig', en 'Utrechters moeten in Utrecht kunnen blijven'. - 11% is neutraal over dat er voor middeninkomens gezinnen geen passende woning te vinden is in de gemeente Utrecht. De belangrijkste argumenten waren: 'Buiten de gemeente wonen is voor hen ook prima, 'Er zijn andere doelgroepen die ook geen passende woning kunnen vinden'. - 6% vindt het niet erg, en 2% vindt het helemaal niet erg dat er voor middeninkomens gezinnen	Internetpeiling	Het beeld dat hier geschetst wordt is dat een overgroot merendeel van de Utrechters het erg vindt als er geen plek meer voor middeninkomens is in de stad. Dit nemen wij mee in de totstandkoming van het aangepaste actieplan middenhuur.	De impact op het beleid is dat we het actieplan middenhuur aanpassen en grotendeels de lijn van de landelijke Wet betaalbare huur gaan volgen. Daarnaast blijven we inzetten op betaalbare koop. Dit is vaak enkel geschikt voor hogere middeninkomens.

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
	geen passende woning te vinden is in de gemeente Utrecht. De belangrijkste argumenten waren: 'Gezinnen horen niet binnen de drukke stad Utrecht', 'Je kan niet alles krijgen wat je wil'.			
	- In zowel het stadsgesprek als de internetpeiling wordt het als (heel) erg belangrijk gezien dat er plek is voor middeninkomens gezinnen in de stad. Dat juist deze groep in de stad zou moeten kunnen blijven wonen, en door beiden wordt het uitwijken naar omliggende gemeenten genoemd.	Overeenkomsten verschil stadsgesprek en internetpeiling	Dit nemen wij mee in de totstandkoming van het aangepaste actieplan middenhuur.	De impact op het beleid is dat we het actieplan middenhuur aanpassen en grotendeels de lijn van de landelijke Wet betaalbare huur gaan volgen.
Het verdelen van sociale huurwoningen	11 van de 171 hartenkreten gingen over het verdelen van sociale huurwoningen - 1 van 11 gaat over het toevoegen van sociale huur voor doorstroming - 4 van de 11 gingen over het type inwoners die in sociale huurwoningen	Hartenkreten		

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
	zitten en zouden moeten zitten - 3 van de 11 gingen over de zorg van betaalbaarheid van sociale huur - 3 van de 11 gingen over urgentie, spreiding en wachttijden inkorten			
	Wanneer er wordt gekeken naar het verdelen van sociale huurwoningen moeten mensen uit de regio sneller huurwoningen krijgen	Stadsgesprek – plenair	Dit inzicht valt op meerdere manieren te interpreteren: (a) Worden er mensen uit de buurt bedoeld t.o.v. mensen daarbuiten? (b) Worden er mensen uit de regio Utrecht bedoeld t.o.v. buiten de regio Utrecht?	Indien interpretatie 'a' correct is, dan is het bij bepaalde wooncomplexen voor corporaties mogelijk om buurtvoorrang te verlenen. Indien interpretatie 'b' correct is, dan is dat niet in lijn met de beleidsnota. Er gelden een aantal voorrangsregelingen, zoals buurtvoorrang, beroepsgroepenvoorrang en voorrang voor mensen met een urgentie. We zijn kritisch ten aanzien van het invoeren van nieuwe voorrangsregels. Dat is ook onze houding ten opzichte van regionale voorrang.
	Gezien de bijzondere doelgroepen die voorrang krijgen bij het krijgen van sociale huurwoningen: sociale huur mag niet afvoerputje van maatschappij worden	Stadsgesprek – plenair	Dit is multi-interpretabel maar we zien sociale huur als een volwaardig segment/vorm van wonen. We zijn ons echter bewust van de stigmatisering van sociale huurders en daar gaan we niet in mee	Sociale huur vervult een belangrijke rol in onze stad. In de nota zetten we in op gemengde en leefbare wijken met oog voor de ongedeelde stad. Daarbij vragen we corporaties via het huurprijsbeleid te differentiëren binnen het sociale segment en te zorgen voormenging.
	GU moet niet meer sociale huurwoningen ter beschikking	Stadsgesprek	Als gemeente kiezen we voor ongelijk investeren voor gelijke kansen: we zetten in op de	Hoewel we het sentiment begrijpen, vinden we het belangrijk om de meest kwetsbare mensen aan een dak boven hun hoofd te helpen. Wel

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
	stellen aan mensen in een kwetsbare situatie *'Sociale huur is schaarste, waarom dan precies dit segment nog schaarser maken?'*		inwoners die onze hulp het hardste nodig hebben en dat betekent dat we soms ook meer woningen ter beschikking stellen aan mensen in een kwetsbare situatie ook al gaat dat ten koste van de kansen van regulier woningzoekenden. We zien dat opvang- en asielvoorzieningen zo vol zitten en dat Utrechters die zorg nodig hebben heel lang moeten wachten voordat ze zorg kunnen krijgen. Hierdoor verergeren problemen. (*JK*)	willen we de sociale voorraad vergroten en nadenken over een verbeterd woonruimteverdelingssysteem waardoor ook de kansen voor regulier woningzoekenden vergroot worden.
	Meningen zijn verdeeld over wat te doen bij aanhoudende schaarste van sociale huurwoningen *'Iedereen moet uiteindelijk een dak boven zijn hoofd hebben'*	Stadsgesprek	Dit onderstrepen wij. Het tegengaan van dakloosheid is een belangrijke doelstelling in de beleidsnota.	Daar we harde keuzes moeten maken, beschouwen wij thuis- en dakloze mensen als de meest urgente kwetsbare groep.
	Bijzondere doelgroepen krijgen al voldoende voorrang	Stadsgesprek	Als gemeente kiezen we voor ongelijk investeren voor gelijke kansen: we zetten in op de inwoners die onze hulp het hardste nodig hebben en dat betekent dat we soms ook meer woningen ter beschikking stellen aan mensen in een	Hoewel we het sentiment begrijpen, vinden we het belangrijk om de meest kwetsbare mensen aan een dak boven hun hoofd te helpen. Wel willen we de sociale voorraad vergroten en nadenken over een verbeterd woonruimteverdelingssysteem waardoor ook de kansen voor regulier woningzoekenden vergroot worden.

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
			kwetsbare situatie ook al gaat dat ten koste van de kansen van regulier woningzoekenden. We zien dat opvang- en asielvoorzieningen zo vol zitten en dat Utrechters die zorg nodig hebben heel lang moeten wachten voordat ze zorg kunnen krijgen. Hierdoor verergeren problemen.	
	Een deel geeft aan dat sociale huurwoningen eerlijker en makkelijker moeten worden gemaakt voor iedereen maar vooral voor Nederlanders	Stadsgesprek	Als gemeente zijn we er voor alle Utrechters. We gaan niet mee in de retoriek die zich keert tegen statushouders.	Als stad van de mensenrechten vinden we het belangrijk dat mensen in Utrecht gelijke kansen hebben. We zullen geen voorrangsregels instellen op basis van afkomst.
	Sociale huurwoningen moeten beter verspreid worden over de wijken	Stadsgesprek	Gemengde wijken zijn een belangrijk doel en we willen hier bij nieuwbouw dan ook op sturen.	De beleidsnota omvat een wijkgerichte uitwerking van het bouwprogramma. Per wijk geven we een beweegrichting voor de nieuwbouw aan. Stadsbreed volgen we de afspraken uit het coalitieakkoord (40% sociaal, 35% middensegment, 25% duur). Dit houdt in dat in wijken waar weinig sociale huur is, er daar meer gestuurd zal worden op de bouw daarvan.
	Advies gemeenteraad - Experimenteel bouwen / wonen - Herzien van de definitie van kwetsbaar, andere	Stadsgesprek	We willen ruimte bieden om alternatieve woonvormen te ontwikkelen en bijvoorbeeld ook woningdelen op grotere schaal inzetten voor kwetsbare groepen.	We willen ruimte bieden om alternatieve woonvormen te ontwikkelen en bijvoorbeeld ook woningdelen op grotere schaal inzetten voor kwetsbare groepen. In de nota is expliciet aandacht voor maatregelen die doorstroom stimuleren.

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
	manier van urgentie bepalen - Stimuleren / aantrekkelijk maken van doorstroom onder diverse doelgroepen		In de nota is expliciet aandacht voor maatregelen die doorstroom stimuleren.	Daarnaast is de systematiek van het verdeelbesluit opgenomen t.b.v. het huisvesten van inwoners in een kwetsbare positie.
	- 9% is het helemaal eens en 26% het mee eens dat de gemeente meer sociale huurwoningen ter beschikking moet stellen aan mensen in een kwetsbare situatie. Belangrijkste argumenten waren: 'De kwetsbaarste moeten we het hardst steunen', 'Kwetsbaren een plek geven zal de hele samenleving helpen', en 'Bouw snel meer sociale huurwoningen, maar tot die tijd geef de kwetsbare voorrang'. - 28% is neutraal / heeft geen mening over dat de gemeente meer sociale huurwoningen ter beschikking moet stellen aan mensen in een kwetsbare situatie. Echter, als we kijken naar de argumenten blijkt dat deze	Internetpeiling	Als gemeente kiezen we voor ongelijk investeren voor gelijke kansen: we zetten in op de inwoners die onze hulp het hardste nodig hebben en dat betekent dat we soms ook meer woningen ter beschikking stellen aan mensen in een kwetsbare situatie ook al gaat dat ten koste van de kansen van regulier woningzoekenden. We zien dat opvang- en asielvoorzieningen zo vol zitten en dat Utrechters die zorg nodig hebben heel lang moeten wachten voordat ze zorg kunnen krijgen. Hierdoor verergeren problemen.	Hoewel we het sentiment begrijpen, vinden we het belangrijk om de meest kwetsbare mensen aan een dak boven hun hoofd te helpen. Wel willen we de sociale voorraad vergroten en nadenken over een verbeterd woonruimteverdelingssysteem waardoor ook de kansen voor regulier woningzoekenden vergroot worden.

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
	groep het niet eens is met de stelling. - 24% is het oneens en 14% helemaal mee oneens dat de gemeente meer sociale huurwoningen ter beschikking moet stellen aan mensen in een kwetsbare situatie. Gezamenlijk met de groep neutraal zien we de dat de belangrijkste argumenten waren: 'Geen groepen voortrekken (het vaakst genoemd)', 'Meer sociale huur bouwen, dan kunnen we alle groepen een woning bieden', en 'Utrechters voorrang boven mensen buiten de stad of immigranten'.			
	- Zowel in het stadsgesprek als bij de internetpeiling wordt aangegeven dat de gemeente niet meer sociale huurwoningen beschikbaar stellen voor kwetsbaren en dat bijzondere doelgroepen al voldoende voorrang krijgen. Daarnaast wordt	Overeenkomst en verschil stadsgesprek en internetpeiling	Zie argumentatie in voorgaande rijen.	Zie argumentatie in voorgaande rijen.

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
	bij beiden ook aangegeven dat Utrechters voorrang moeten krijgen.			
Doorstroming	34 van de 171 hartenkreten gingen over doorstroming - 4 van de 34 gingen over de zorg van de betaalbaarheid van woningen - 7 van de 34 gingen over de doorstroming van verschillende doelgroepen - 13 van de 34 gingen over de doorstroom van ouderen - 4 van de 34 gingen over passende woning groottes - 6 van de 34 gingen over mogelijke oplossingen voor doorstromingsproblemen	Hartenkreten	Het laat zien dat doorstroming een juist thema is om mee te nemen in de beleidsnota	Dit geeft ons steun om met de beleidsnota in te zetten op doorstroming en op de bouw van doorstromingsconcepten.
	Mensen willen best kleiner wonen maar weten niet waar ze dan wel heen moeten.	Stadsgesprek – plenair	Dit vraagt om goede communicatie en bij ouderen in een vroegtijdig stadium	Daar we zien dat er behoefte is aan beter toegankelijke informatie, intensiveren we de communicatie en informatievoorziening omtrent doorstroming. Daarnaast bestendigen we de inzet van de woonadviseur ouderen.
	Meer data gebruiken zodat je ouderen actief kan aanschrijven/hulp bieden met verhuizen	Stadsgesprek – plenair	Duidelijk inzicht. Dit kan zeker binnen sociale huur (i.s.m. corporaties), maar er zijn ook mogelijkheden in andere segmenten.	Het informeren van ouderen en gerichte marketing over regelingen is onderdeel van de beleidsnota

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
	Het is belangrijk dat we zoveel mogelijk ouderen helpen aan een woning die bij hen past, zodat er veel woningen vrijkomen voor anderen	Stadsgesprek	Dit inzicht strookt met de gestelde lijn in de beleidsnota.	We zetten in op passend wonen, in het bijzonder op het realiseren van passende woonconcepten voor de doelgroep ouderen. Dit komt ook de doorstroming op de woningmarkt ten goede.
	Een iemand geeft aan dat doorstroom een doekje is voor het bloeden	Stadsgesprek	Wij geloven wel in de kracht van doorstroming. Doorstroming brengt namelijk meerdere verhuisbewegingen op gang, waardoor er meerdere mensen worden geholpen. Verscheidene onderzoeken tonen ook de potentie van doorstroming aan.	Dit inzicht heeft ons doen realiseren dat het concept doorstroming en de bijkomende maatregelen sterk moeten worden geladen in de beleidsnota.
	Ouderen willen wel verhuizen maar hebben geen aanbod in de buurt. Door mensen aan het einde van de keten te helpen breng je de hele keten in beweging	Stadsgesprek	Dit inzicht vraagt wat van het wijk- en buurtgerichte karakter van de beleidsnota. We willen graag aanbod toevoegen voor ouderen dat aansluit bij de behoefte in de wijk of buurt.	Sinds kort is het ook mogelijk voor woningcorporaties om bij bepaalde wooncomplexen voor ouderen een deel van de woning met buurtvoorrang te adverteren. Aanvullend, door op buurtniveau te adviseren en te kunnen afwijken is het ook mogelijk dit te realiseren.
	Let op voorzieningen en zorgfaciliteiten bij het helpen van ouderen aan een passende woningen	Stadsgesprek	Wanneer mensen ouder worden neemt de actieradius af en is het inderdaad fijn als voorzieningen dicht bij de woning zijn.	We proberen hier zo veel mogelijk rekening mee te houden door locaties die dichtbij (binnen 500 meter van) voorzieningen zijn als kansrijk voor het bouwen voor ouderen te bestempelen.

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
	Dat doorstroming geen garantie is voor meer woningen voor bijv. starters/gezinnen is niet erg. Dit kan je veiligstellen met voorrangsregels	Stadsgesprek	Doorstroming leidt niet tot meer woningen voor starters/gezinnen, maar leidt er wel toe dat er aan het eind van de keten altijd een starter een woning vindt. Daarnaast kennen we inderdaad diverse voorrangsregels zoals 'Van groot naar Beter' in de sociale huur die mensen voorrang geeft (ongeacht leeftijd) wanneer men verhuist van een grote sociale huurwoning naar een kleinere woning.	In de middenhuur bieden we bij grotere woningen de mogelijkheid om voorrang te verlenen op basis van huishoudgrootte, om er zo voor te zorgen dat deze woningen bij gezinnen terechtkomen.
	Advies gemeenteraad - Stimuleer doorstroom en woningruil door bijv. een incentive en een woningruil platform - Andere woonvormen - Faciliteer ouderen / woongroepen, breng het vliegwiel op gang - Onderzoek wat het percentage is van senioren woningen om bouw huur/koop aan te laten sluiten op behoefte	Stadsgesprek	We nemen de adviezen mee in de overweging.	We zetten in op het realiseren van een divers aanbod met passende woonconcepten in alle prijscategorieën voor ouderen. We onderzoeken samen met initiatiefnemers en corporaties hoe we woningruil kunnen bevorderen. In Utrecht kennen we al diverse woongroepen voor ouderen in de sociale huur. Daarnaast gaan we meer ruimte bieden aan collectieve woonvormen, zoals wooncoöperaties (conform het Uitvoeringsprogramma wooncoöperaties).

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
	- Grond niet te duur verkopen, betere grondpolitiek - Geef voorrang aan mensen met binding met de stad bij nieuwbouw - Bouw betaalbare seniorenwoningen in wijken met veel vergrijzing			
	- 39% is het helemaal eens en 42% is het eens dat het belangrijk is dat we zoveel mogelijk ouderen helpen aan een passende woning zodat er woningen vrijkomen voor anderen. Belangrijkste argumenten waren: 'Mits er een passende woning is qua prijs, grootte en locatie', 'Goed voor de doorstroom', 'Echter zijn er geen geschikte woningen voor hen', 'Mits de senioren dit zelf willen'. - 11% is neutraal / heeft geen mening, 6% is het oneens, en 3% is het helemaal oneens met dat het belangrijk is dat we zoveel mogelijk ouderen	Internetpeiling	Dit is conform onze overtuigingen in de beleidsnota.	Dit is conform onze overtuigingen in de beleidsnota.

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
	helpen aan een passende woning zodat er woningen vrijkomen voor anderen. Belangrijkste argumenten waren: 'Ouderen moeten niet gedwongen worden', 'Er zijn geen passende woningen voor ze (prijs, grootte, locatie)', 'Ouderen willen in hun huis blijven'.			
	- Zowel tijdens het stadsgesprek als tijdens de internetpeiling is het overgrote merendeel het eens met de stelling. - Bij het stadsgesprek wordt de focus gelegd op 'hoe' ouderen kunnen verhuizen maar tijdens de internetpeiling wordt de focus gelegd op 'of' de ouderen willen verhuizen. - Bij de internetpeiling wordt er zowel door de groep die het eens was met de stelling als de groep die het oneens was met de stelling het argument gebruikt: 'alleen als ouderen ook zelf willen en als ze niet gedwongen	Overeenkomst en verschil stadsgesprek en internetpeiling	Verhuizen zal altijd op vrijwillige basis zijn. We gaan ouderen niet dwingen hun grotere woningen te verlaten voor een passend seniorenconcept, enkel stimuleren.	Het informeren van ouderen en gerichte marketing over regelingen is onderdeel van de beleidsnota. Daarnaast zetten we in op passend wonen, in het bijzonder op het realiseren van passende woonconcepten voor de doelgroep ouderen.

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
	worden'. Ook wordt hier de focus gelegd op passende woningen voor ouderen op gebied van prijs, grootte en locatie.			
Meer aandacht voor mensen met een beperking	Hoogbouw met minimaal 2 liften voor toegankelijkheid	Stadsgesprek – plenair	We vragen (ver)bouwers ervoor te zorgen dat de woningen woonbaar zijn voor mensen in een rolstoel of met een rollator. Nieuwbouwwoningen worden zo veel mogelijk als nultredenwoning uitgevoerd. Het college betrekt uitgangspunten over de fysieke toegankelijkheid (rolstoel- en rollatortoegankelijk) in toekomstige tenderprocessen.	Mensen met een beperking en ouderen met en zonder zorgbehoefte hebben waardevolle kennis over het toegankelijk ontwerpen van woningen. We bevorderen de uitwisseling van ervaring tussen ervaringsdeskundigen, de gemeente en het DNU-netwerk en corporaties zodat deze kennis benut kan worden bij nieuwbouw. Door bij het ontwerp hiermee rekening te houden kan dat (veelal) zonder extra kosten.
	Alle woningen bezoekbaar maken	Stadsgesprek - plenair	"	"
	Het is belangrijk om ook met een beperking zelfstandig te kunnen blijven wonen zonder te moeten verhuizen	Stadsgesprek	"	"
	Mensen met een beperking zijn van alle leeftijden, hier moet rekening mee worden gehouden	Stadsgesprek	"	"

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
	Advies gemeenteraad - Geef voorrang voor begane grond woningen - Houd bij nieuwbouw rekening met toegankelijkheid - Inclusiever beleid en inclusievere woningen - Denk aan alternatieve woonvormen om eenzaamheid te voorkomen	Stadsgesprek	"	"
Meer aandacht voor alleenstaanden	Diverse groep, vaak onderdeel van groter thema	Stadsgesprek - plenair	-	-
	De groep alleenstaanden is een diverse groep	Stadsgesprek	-	-
	Iedereen heeft recht op een woning, ongeacht je gezinssituatie. Financieel gezien worden 1p huishoudens op allerlei vlakken benadeeld	Stadsgesprek	De demografische verwachting is dat het aantal alleenstaande huishoudens zal toenemen in de komende decennia.	In het betaalbare segment (sociale huur + middensegment) proberen wij de groep alleenstaanden te accommoderen. In de sociale huur stimuleren we de corporaties daarom een aandeel van de voorraad onder de kwaliteitskortingsgrens te realiseren. Daarnaast stimuleren we woningdelen, zowel in de bestaande voorraad als in de nieuwbouw.
	Advies gemeenteraad - 1p huishouden behandelen als volwaardige doelgroep en meenemen op beleidsagenda	Stadsgesprek	Met het huidige woningtekort zien we dat het voor met name alleenstaanden met lage of middeninkomens nóg lastiger is om een betaalbare woning te vinden.	In aanvulling op bovenstaande, om die reden willen we woningdelen ook in de nieuwbouw stimuleren. Door het delen van een (nieuwbouw)woning komen er meer woonplekken bij. Wij vinden het belangrijk dat een deelwoning een goed alternatief vormt voor een zelfstandige woning. Juist de

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
	- Meer financiële mogelijkheden bieden voor 1p huishoudens - Soepelere regelgeving: jaren huur betalen laten meetellen			nieuwbouw biedt mogelijkheden om een woning voor woningdelen kwalitatief aantrekkelijk te maken.
Alternatieve/ bijzondere woonvormen	Facilitaire ondersteuning/ begeleiding vanuit GU nodig	Stadsgesprek – plenair	We ondersteunen initiatieven van wooncoöperaties financieel door het verstrekken van subsidies en door initiateven te ondersteunen of gebruik te maken van het landelijke fonds van het rijk.	Samen met andere gemeenten en landelijke netwerkorganisaties zijn we een lobby bij het Rijk gestart om ook deze standaarddocumenten te hanteren bij de toekenning van de gelden uit het leenfonds.
	Biedt lange termijn bezuinigingen door stijging publieke gezondheid	Stadsgesprek - plenair	Als stad van Sint Maarten stimuleren wij het meer collectief leven.	Dit vindt zijn uitwerking in de beleidsnota in het stimuleren van collectieve woonvormen.
	Het is belangrijk alternatieve woonvormen mogelijk en makkelijk te maken	Stadsgesprek	Dit erkennen wij en daarom stimuleren wij collectieve woonvormen.	-
	Helpt tegen leegstand en zorgt voor betaalbaardere woningen en meer diversiteit	Stadsgesprek	De gemeente erkent de potentie van collectieve woonvormen om de betaalbaarheid te garanderen.	De beleidsnota en het Uitvoeringsprogramma wooncoöperaties geven plannen weer om collectieve woonvormen meer te stimuleren.
	Advies gemeenteraad - Betere informatievoorziening over alternatieve woonvormen - Toegankelijkere regelgeving - Grond (goedkoper) beschikbaar stellen	Stadsgesprek	We ondersteunen initiatieven van wooncoöperaties financieel door het verstrekken van subsidies en door initiateven te ondersteunen of gebruik te maken van het landelijke fonds van het rijk.	Samen met andere gemeenten en landelijke netwerkorganisaties zijn we een lobby bij het Rijk gestart om ook deze standaarddocumenten te hanteren bij de toekenning van de gelden uit het leenfonds.

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
	- Financieren wat de bank niet financiert/subsidies			
Ombouwen van vastgoed tot woningen	Het creëren van meer woonruimte in bestaande bebouwing zonder dat dit ten koste gaat van natuur en landbouw	Stadsgesprek	Wij erkennen de mogelijkheden om binnen de bestaande voorraad nieuwe woonplekken toe te voegen.	In de beleidsnota gaan we in op splitsing, woningdelen, optopppen/aanplakken/uitplinten, beschermen van de bestaande voorraad, transformatie en de aanpak van leegstaand vastgoed.
	Advies gemeenteraad - Fiscale maatregelen: boete op leegstand - Subsidies voor herbestemmingen met voorwaarde: 'betaalbaar wonen' - In de hoogte uitbreiden van gebouwen - Regelgeving tijdelijke huur verruimen om leegstand goed in te vullen - Creatief omgaan met beperkingen in bestaande bouw (bijv. blinden in donkere woningen) - Tijdelijke woningen op lege kavels - Verplicht woningen boven winkels - Faciliteren woongroepen/coöperaties	Stadsgesprek	De adviezen ondersteunen de lijn om in te zetten op het beter benutten van de bestaande voorraad.	Met de leegstandverordening willen we leegstand zoveel mogelijk tegengaan. Optoppen heeft potentie, maar er dient altijd rekening gehouden te worden met de veiligheid. We hebben plannen om een aantal pilots met optoppen uit te voeren met corporaties. Met de wet vaste huurcontracten zijn de mogelijkheden voor tijdelijke verhuur beperkt Op het moment dat er geen eigen voordeur is en mensen door de voordeur van een winkel heen moeten om bij hun huis te komen, dan kleven daar complicaties aan. Wooncoöperaties en andere collectieve woonvormen worden gestimuleerd vanuit de beleidsnota.

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
Hartenkreten	83 van de 171 hartenkreten gingen niet specifiek over één van de vijf thema's - 2 van de 83 hadden vragen rondom huur en huurprijzen - 6 van de 83 gingen over woningen voor studenten en starters - 13 van de 83 gingen over verschillende doelgroepen voor wie ruimte moet komen in de stad - 11 van de 83 gingen over wet- en regelgeving en beleid - 12 van de 83 gingen over mogelijke oplossingsrichtingen wat betreft de krappe woningmarkt - 2 van de 83 gaan over woononzekerheid - 3 van de 83 gaan over het participatieproces - 6 van de 83 gaan over het ombouwen van vastgoed naar woningen - 12 van de 83 gaan over bijzondere / alternatieve woonvormen	Stadsgesprek	-	-

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
	- 3 van de 83 gaan over aandacht voor mensen met een beperking - 13 van de 83 gaan over persoonlijke zorgen over de woningmarkt zoals de invloed van klimaatverandering, hypotheken en segregatie			
Internetpeiling – overig	- Net als bij de hartenkreten ligt ook in de internetpeiling aandacht op de doelgroepen voor wie er meer woningen nodig zijn. Zowel bij het stadsgesprek als bij de internetpeiling ligt de grootste focus op woning voor starters. - 86% vindt het (heel) belangrijk dat er meer woningen bijkomen in Utrecht. De belangrijkste argumenten waren: 'Er is hoge woningnood', 'Woonmogelijkheden voor studenten en starters vergroten', 'Er moeten betaalbare woningen komen', en 'Doorstroming vergroten door bijv.		Het totaal aan inzichten vanuit de internetpeiling komt samen in een aantal overkoepelende thema's: 1. Er moeten snel en meer betaalbare woningen bijkomen 2. Realiseer meer woningen voor starters en studenten 3. Doorstroming vergroten door bijv. bouwen van seniorenwoningen	Deze overkoepelende thema's komen op onderstaande wijze aan bod in de beleidsnota: 1. In de beleidsnota worden bouwtempo en betaalbaarheid als belangrijkste beschouwd voor het nieuwbouwprogramma. 2. Jongeren en studenten vormen belangrijke aandachtsgroepen in de beleidsnota en er wordt ingezet op het realiseren van meer woonplekken voor deze groepen. Daarnaast richten we ons op het realiseren van betaalbare woningen, waaronder middenhuur en betaalbare koop. 3. Het realiseren van passende woonconcepten voor ouderen in alle prijscategorieën ten behoeve van de doorstroming is een belangrijk thema in de beleidsnota en daar zetten we sterk op in.

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
	bouwen van seniorenwoningen'. - Andere onderwerpen die de deelnemers van de internetpeiling willen meegeven zijn: 1) Utrecht is een fijne stad om in te wonen!, 2) Snel en veel bouwen, 3) Zorg ook voor faciliteiten: natuur en OV, 4) Zorg dat Utrechters in Utrecht kunnen blijven wonen, 5) Utrecht zit vol, 6) Bouw de hoogte in, 7) Eerst omgaan met leegstand, 8) Maak Utrecht autovriendelijker, 9) Zorg voor spreiding en diversiteit in wijken, en 10) Verkoop huizen niet aan particuliere verhuurders/ investeerders.		4. Utrecht is een fijne stad om in te wonen 5. Zorg voor spreiding en diversiteit in wijken 6. Eerst omgaan met leegstand 7. Bouw de hoogte in 8. Verkoop huizen niet aan particuliere verhuurders/investeerders	4. We vinden het belangrijk dat Utrechters prettig wonen in de stad. We zetten daarom, in samenwerking met andere beleidsdomeinen, in op het vergroten van de leefbaarheid in de stad. 5. Gemengde wijken is een belangrijk uitgangspunt van de beleidsnota. Daarbij respecteren we wel de karakteristieke kenmerken van de verschillende Utrechtse wijken. 6. Met de leegstandverordening en meldplicht van leegstaande panden willen we leegstand zoveel mogelijk tegengaan. 7. Dit is de realiteit anno 2025. Vrijwel alles wat gebouwd wordt, wordt de hoogte in gebouwd. 8. Met de opkoopbescherming zorgen we ervoor dat woningen niet kunnen worden gekocht om vervolgens (veel te duur) verhuurd te worden. 60% van de woningen in Utrecht is beschermd met de opkoopbescherming. Daarnaast hanteren we sinds 2020 een zelfbewoningsplicht en anti-speculatiebeding voor betaalbare koopwoningen. Deze maatregelen zijn ingesteld om beleggers en speculanten van de woningmarkt te weren en daarmee voor woningzoekenden de kans op een betaalbare koopwoning te bevorderen. We zien dat deze maatregelen werken en we

	Welk belangrijk[1] inhoudelijk inzicht[2] is opgedaan uit de samenwerking met Utrechters?	Door wie[3] is dit inzicht ingebracht?	Hoe hebben we dat gewogen[4]?	Wat heeft dit inzicht en de weging bijgedragen of veranderd aan de plannen?
			De volgende twee inzichten hebben geen betrekking op het woonbeleid: -Zorg ook voor faciliteiten: natuur en OV -Maak Utrecht autovriendelijker	houden daarom vast aan de opkoopbescherming en het toepassen van de maximale mogelijkheden voor zelfbewoningsplicht en anti-speculatiebeding voor betaalbare koop. Derhalve vinden ze geen plek in de beleidsnota.
	- De volgende onderwerpen zijn zowel tijdens het stadsgesprek als tijdens de internetpeiling naar voren gebracht door de deelnemers: snel en veel bouwen, zorg voor faciliteiten, zorg dat Utrechters in de stad kunnen blijven wonen, bouw de hoogte in, eerst omgaan met leegstand, en zorg voor spreiding en diversiteit in wijken	Overlap hartenkreten en internetpeiling overige onderwerpen	“	“

Wat kan er geleerd worden van deze samenwerking met Utrechters? Denk hierbij aan wat we kunnen leren voor de leidende principes van houding en gedrag [link] en het kompas voor zeggenschap.

Algemene aandachtspunten voor het vervolg:

- Er zijn veel vragen gesteld tijdens het stadsgesprek hoe de samenstelling van het stadsgesprek tot stand is gekomen. Een groot deel van de deelnemers is via loting uitgenodigd. Er waren, in beperkte mate, ook professionals.
    - In de uitnodiging is uitgelegd hoe de selectie van inwoners is uitgevoerd. Hier had tijdens het Stadsgesprek zelf nog extra bij stilgestaan kunnen worden.
- Er is meermaals de vraag gesteld: wie vertegenwoordigt de mensen die graag in Utrecht willen wonen (de woningzoekenden)? Die dat dus nog niet doen? Het is goed om in de toekomst ook de woningzoekenden goed te betrekken en daar extra aandacht voor te hebben.
    - Het is inderdaad lastig om diegenen te betrekken die nog op zoek zijn naar een woning, omdat zij niet eenduidig vertegenwoordigd zijn. Wel zijn diverse organisaties uitgenodigd zoals studentenvertegenwoordiging en belangenorganisaties die verschillende groepen vertegenwoordigen. In de beleidsnota wonen hebben we aandacht voor dit punt. We stimuleren in het Utrechtse Planproces Gebiedsontwikkelingen (UPG) dat we bij projecten die voor specifieke doelgroepen worden gebouwd, vroegtijdig het gesprek met de doelgroep faciliteren. We onderzoeken ook hoe we bekende en onbekende doelgroepen/belanghebbenden kunnen betrekken. Denk aan de toekomstige gebruikers, woningzoekenden (via het platform woonzoekers) of organisaties zoals SOLGU en de Woonbond.
- Een enkeling heeft tijdens het stadsgesprek aangegeven dat de Gemeente Utrecht in Overvecht doet aan schijnparticipatie. Dit Stadsgesprek werd door persoon in kwestie als positief ervaren, maar het zou op veel grotere schaal georganiseerd moeten worden om duizenden mensen mee te kunnen laten doen. Er is een weloverwogen participatieproces doorlopen voor de beleidsnota Wonen, zowel in fase 1 als fase 2. Met de inzet van online peilingen, straatgesprekken, Stadsgesprek en 1-op1-gesprekken met partners en belangenorganisaties zijn zoveel mogelijk verschillende inwoners en partijen gesproken binnen de mogelijkheden van planning en beschikbare middelen.

Er zijn suggesties gedaan om het gesprek over wonen beter te voeren in de toekomst:

- Er had meer inhoudelijke kennis aangereikt kunnen worden omdat wonen ook een technisch vraagstuk is. Gezien de doelstelling van het Stadsgesprek hebben we er voor gekozen die kennisoverdracht beperkt te houden en juist te richten op de kennis en signalen die ze als inwoner hebben.
- Vraagstukken waren soms te abstract voor een Stadsgesprek. Een gesprek over tempo, betaalbaarheid en kwaliteit kan in de toekomst beter geïllustreerd worden met casuïstiek. Door meer op 1 concrete vraag te focussen kan de opbrengst groter zijn.

4. Opbrengsten gesprekken samenwerkingspartners

In de totstandkoming van de Beleidsnota Wonen hebben er meerdere gesprekken plaatsgevonden met externe partners van de Gemeente Utrecht. Hierin is er bij deze partners ‘gepeild’ om zoveel mogelijk input op te halen en de belangen van de verschillende partners in beeld te brengen. In fase 2 zal er gekeken moeten worden in welke mate de gemeente de opgehaalde opgaven en zorgen kan aanpakken in de Beleidsnota Wonen. Dit document omhelst een overzicht van de verschillende partners waarmee er gesprekken hebben plaatsgevonden in fase 1 (en fase 2 in sommige gevallen). De hoofdpunten en gewenste richtingen in het kader van de beleidsnota worden beschreven in dit document.

Overzicht van partners

Development Network Utrecht (DNU)

Meetellen in Utrecht

Stichting GOUD

Stuurgroep Huren

Thirty030

U-2B Heard

Vidius

Woonbond

Federatie Huurders Commerciële Sector

SOLGU

Stichting Sleutelpersonen

U op Leeftijd

Vastgoed Belang

Wijkplatforms

Woonprotest

Stichting Utrechtse Woningcorporaties (STUW)

Overzicht inbreng en verwerking gesprekken samenwerkingspartners

Partner	Hoofdpunten	Gewenste richting	Richting beleidsnota
Development Network Utrecht (DNU) **#1 – 24 april 2024**	Marktpartijen ervaren veel geruis in projecten, veroorzaakt doordat beleidskaders niet integraal werken en hun eigen pad bewandelen.	De opgave vereist een integrale aanpak. Breng wonen, de kwaliteit van wijken, groen en mobiliteit samen.	De beleidsnota doet vanuit Wonen een voorzet tot meer integraal samenwerken binnen de gemeente.
Het Development Network Utrecht is het professionele vastgoednetwerk van marktpartijen en gemeente in de stad, waarin de binnen Utrecht actieve partners voor gebiedsontwikkeling participeren.	Marktpartijen zijn niet bekend met de doelgroepen vanuit een '(t)huis voor iedereen', wat hun onwelwillendheid verklaart.	Breng marktpartijen in contact met deze doelgroepen, zodat zij meer kunnen betekenen om dit beleidsdoel te realiseren.	We benadrukken het belang van onze partners in de stad in het realiseren van onze beleidsdoelen. We gaan met partijen in gesprek via het DNU om te onderzoeken hoe ze meer kunnen betekenen op dit vlak.
	Tijdelijk Wonen stokt omdat de gemeente en marktpartijen te traag zijn.	Zorg voor sneller handelen (besluitvorming + realisatie) in tijdelijk wonen.	De verwachting is dat er niet snel meer gemakkelijke locaties beschikbaar zullen zijn voor tijdelijk wonen en dat de inspanning (capaciteit en geld) beter besteed kan worden aan reguliere ontwikkeling. De lessen van tijdelijk wonen, o.a. in een vroeg stadium keuzes maken, intensief samenwerken met corporaties, modulaire bouw, minimale extra eisen stellen, bestuurlijke prioriteiten, etc. kunnen op selectieve reguliere projecten van toepassing zijn.
	Amendeer het Actieplan Middenhuur.	Stoel de huur niet op basis van woninggrootte, maar pas gebiedsspecifieke prijs-grootte verhoudingen toe.	Het Actieplan Middenhuur in de huidige staat komt te vervallen. Deze wordt aangepast en de gemeente gaat in grote lijnen de Wet betaalbare huur volgen, met een paar beleidsplussen.
	Gemengde wijken.	Om gemengde wijken te kunnen realiseren moeten de verhoudingen sociale huur veranderd worden, want deze houden de productie tegen.	Stadsbreed volgen we 40% sociaal. Middels het doorlopen van het afwegingskader kan het zijn dat een project hiervan afwijkt.

	Doorstroming van ouderen.	Leg voorzieningen aan en verleen voorrang aan ouderen uit dezelfde wijk.	Locaties binnen ongeveer 500 meter van voorzieningen worden bij uitstek benut voor het realiseren van woningen voor ouderen. Daarnaast wordt de buurtvoorrang voor ouderen bestendigd.
	De doorlooptijd voor het verkrijgen van een vergunning voor het kopen van een huis bedraagt 8-10 weken. Dat is killing voor je project en verlaagt het bouwproject.	Verklein de doorlooptijd voor het verkrijgen van een vergunning voor het kopen van een huurhuis.	Het verkrijgen van een vergunning voor een betaalbare koopwoning is gelijkgeschakeld met de periode tussen de koopovereenkomst en de aanneemovereenkomst.
Development Network Utrecht (DNU) **#2 – 24 september 2024**	De vele regelgeving leidt tot moeilijkere business cases, wat leidt tot vertraging (wat een negatieve impact heeft op betaalbaarheid).	Laat het Utrechtse beleid los (40-35-25) en volg het landelijke beleid.	Het Utrechtse beleid blijft het uitgangspunt, maar er komt ruimte om af te wijken als een project aantoonbaar niet uitkomt (middels het afwegingskader).
	Zoek naar maatwerk per locatie.	Op projectniveau kan er beter gekeken worden naar wat er mogelijk is.	De gemeente erkent dat elk project uniek is, maar schrijft vanuit haar volkshuisvestelijke rol stadsbreed uitgangspunten voor en per wijk beweegrichtingen. Een project mag, mits aantoonbaar, hiervan afwijken d.m.v. het doorlopen van het afwegingskader.
	Meer pragmatisme.	Woningdelen versoepelen, kleiner bouwen, verlagen van de parkeernormen.	We bestendigen het beleid rondom woningdelen en de informatievoorziening wordt verbeterd. Kleiner bouwen komt ruimte voor, met duidelijke ondergrenzen. Parkeernormen liggen buiten de bevoegdheden van Wonen.
	Zorg voor meer community building in wijken (samenwerking tussen de gemeente, corporaties en marktpartijen).	Dit zorgt ook voor meer draagvlak voor de ontwikkelingen.	We ontwikkelen met de partners op het snijvlak van wonen, zorg en welzijn een visie voor gebiedsgerichte inzet op community building, waaronder wie welke rol heeft.
	Ga toekomstgericht te werk.	Denk niet alleen aan de vraag van nu, maar ook aan de vraag van de toekomst.	De beleidsnota houdt rekening met de verwachte demografische ontwikkelingen van de stad.
	Focus niet alleen op nieuwbouw, maar ook op het verbeteren van de bestaande voorraad.		Er komen meerdere maatregelen omtrent het beter benutten van de bestaande voorraad terug in de beleidsnota, waaronder woningdelen, woningsplitsen, optoppen, leegstand aanpak, transformatie en beschermen.

	Kom met een nieuw woonruimteverdeelsysteem.		Er worden mogelijkheden tot herziening van het huidige woonruimteverdeelsysteem onderzocht.
Development Network Utrecht (DNU) #3 – 19 november 2024	De 75%-betaalbaarheidseis is niet te realiseren in de business case.	Volg de landelijke koers: 1/3, 1/3, 1/3.	75% is de ambitie, maar indien de haalbaarheid van een project aantoonbaar in het geding is, dan mag er worden afgeweken van de ambitie met een ondergrens van 2/3 betaalbaar.
	Kwalitatieve mismatch tussen ouderen die wel willen verhuizen, maar voor wie er geen passend aanbod is.	Een passend seniorenconcept realiseer je in de eigen wijk tegen de juiste prijsklasse. Maak per wijk een plan van wat voor aanbod je voor de ouderen van de wijk moet realiseren.	We gaan inzetten op het realiseren van passende woonconcepten voor ouderen in alle prijscategorieën. Daarbij worden locaties binnen ongeveer 500 meter van voorzieningen bij uitstek benut voor het realiseren van woningen voor ouderen en wordt de buurtvoorrang voor ouderen bestendigd.
	Dilemma middenhuur vs. betaalbare koop.	Inzetten op betaalbare koop i.p.v. middenhuur valt aan te raden, om de segregatie binnen de stad (ook zeker op de langere termijn) tegen te gaan.	We zetten hoofdzakelijk in op middenhuur, omdat dit langjarig te borgen valt. Door het aanpassen van de regels voor middenhuur wordt dit financieel beter haalbaar. Een betaalbare koopwoning is veelal enkel betaalbaar voor de eerste koper en verdwijnt daarna uit het segment. We onderzoeken we langjarige borging van betaalbare koop.

Partner	Hoofdpunten	Gewenste richting	Richting beleidsnota
Federatie Huurders Commerciële Sector	Niet alleen bouwen, benut ook de bestaande voorraad.	Optoppen, ombouwen meer toestaan.	Vanuit de beleidsnota wordt het beter benutten van de bestaande voorraad gestimuleerd, waaronder ook optoppen en transformatie.
De Federatie Huurders Commerciële sector ondersteunt huurders in de commerciële sector zowel bij grote complexen als bij kleine particulieren. De federatie helpt huurdersvertegenwoordigers in het proces of de opstart. Daarnaast lobbyen ze richting bijvoorbeeld de Tweede Kamer.	Huurders weten onvoldoende waar ze terecht kunnen met problemen.	Zorg voor een zichtbaar Huurteam in Utrecht.	Er komt één centraal gemeentelijk meldpunt: 'Klacht over Huren', zodat huurders beter weten waar ze terechtkunnen.
	Focus op middeninkomens.	Laat de middenhuur door corporaties doen, niet door investeerders. Investeerders zien woningen als winstobjecten.	Onze visie is dat corporaties op termijn een grotere rol krijgen in de middenhuur.
	Doorstromers komen vaak terecht in de middenhuur.	Korting op huur kan helpen voor doorstroming.	We volgen met de beleidsnota de wet betaalbare huur.

Partner	Hoofdpunten	Gewenste richting	Richting beleidsnota
Meetellen in Utrecht	Maak verhuizen laagdrempeliger.	Bekijk wat je kunt doen om kosten gelijk te houden en/of zorg voor een goede overgangsregeling die mensen stimuleert om toch in beweging te komen op de woningmarkt.	Met maatregelen als de verhuispremie, de Woonadviseur Ouderen en de verbetering van de communicatie en informatievoorziening over doorstroming proberen we de stap om te verhuizen laagdrempeliger te maken.
Meetellen is een onderzoeksbureau voor én door mensen die wat extra ondersteuning nodig hebben, bijvoorbeeld omdat ze langdurig werkloos zijn, psychische of lichamelijke problemen hebben, in de schulden zitten of eenzaam zijn.	Maak (het aanvragen van) aanpassingen aan de woning makkelijker.	Creëer een fysiek loket waar je heen kunt met je woonvragen en –behoeften.	We brengen de informatievoorziening samen op één centraal punt, zodat de inwoners beter weten waar ze terechtkunnen met hun woonvragen en -behoeften. Een fysiek loket wordt niet gecreëerd.
	Zorg voor een spreiding van huurders met en zonder een begeleidingsbehoefte.	Momenteel worden mensen met een begeleidingsbehoefte vaak bij elkaar gehuisvest. Hierdoor stapelen problemen zich op, raken meer mensen overbelast en ontstaan er probleemwijken. Voorkom dat problemen zich opstapelen door groepen meer gemixt te huisvesten en sociale en vrije sector huurwoningen te spreiden.	Met de beleidsnota zetten we in op gemengde wijken met meer menging tussen verschillende sociaal-economische groepen. Hierbij streven we een gezonde balans na tussen mensen in een kwetsbare positie en regulier woningzoekenden.

Partner	Hoofdpunten	Gewenste richting	Richting beleidsnota
SOLGU	Alle nieuw gebouwde woningen moeten minimaal ‘bezoekbaar’ zijn voor iedereen. Beschouw ‘bezoekbaar’ als de ondergrens.	Zet de NeN-norm Toegankelijk Bouwen in de beleidsnota.	We vragen (ver)bouwers ervoor te zorgen dat de woningen woonbaar zijn voor mensen in een rolstoel of met een rollator. Nieuwbouwwoningen worden zo veel mogelijk als nultredenwoning uitgevoerd. Het college betrekt uitgangspunten over de fysieke toegankelijkheid (rolstoel- en rollatortoegankelijk) in toekomstige tenderprocessen.
Het Solgu werkt in het belang van mensen met een lichamelijke beperking en/of chronische ziekte in de stad Utrecht. Het Solgu wil een Utrecht waar het vanzelfsprekend is dat iedereen gewoon zijn leven kan leiden. En waar je gewoon op bezoek kan. Een Utrecht dat goed is ingericht voor ons allemaal. Dus ook voor mensen met een beperking.	Niet iedereen wil in een woonzorginstelling terechtkomen. Velen willen graag zo lang mogelijk zelfstandig wonen, ook als ze een beperking krijgen.	Ook bij reguliere woningen moet rekening gehouden worden met de toegankelijkheid	Nieuwbouwwoningen worden zo veel mogelijk als nultredenwoning uitgevoerd, zodat mensen met een beperking zelfstandig in de wijk kunnen wonen.

	Ondanks de landelijke normen van het bouwbesluit zijn veel woningen in Utrecht niet toegankelijk. Door aan de voorkant bij het ontwerp en uitvoering rekening te houden met de toegankelijkheid, kunnen grote uitgaven achteraf voorkomen worden	Ervaringsdeskundigen kunnen en willen graag bijdragen aan het verbeteren van toegankelijkheid bij nieuwbouwontwikkelingen. Ze hebben waardevolle kennis die ze kunnen delen met de gemeente, ontwikkelaars en bouwers.	We bevorderen de uitwisseling van ervaring tussen ervaringsdeskundigen, de gemeente en het DNU-netwerk en corporaties zodat deze kennis benut kan worden bij nieuwbouw. Daarnaast stimuleren we in het Utrechtse Planproces Gebiedsontwikkelingen (UPG) dat we bij projecten die voor specifieke doelgroepen worden gebouwd, vroegtijdig het gesprek met de doelgroep faciliteren zoals ouderen, mensen met een beperking of jongeren.

Partner	Hoofdpunten	Gewenste richting	Richting beleidsnota
Stichting GOUD	Dakloosheid is een huisvestingsprobleem.	Formuleer het als een huisvestingsprobleem en zet de bestrijding van dakloosheid als een topprioriteit bovenaan het woonbeleid.	Dakloosheid is een woonprobleem. In de beleidsnota focussen wij primair op de mensen die het het zwaarst hebben in het wonen, waarbij het helpen van mensen zonder (t)huis als een van de belangrijkste pijlers wordt gezien.
Stichting GOUD is een belangenbehartigingsorganisatie voor dak- en thuislozen voor de stad en regio Utrecht. De stichting streeft ernaar het imago en de leefsituatie van de dak- en thuisloze mens te verbeteren. De hoofdtaken zijn het inventariseren van knelpunten in de bestaande zorg in Utrecht, onafhankelijke cliëntondersteuning en collectieve belangenbehartiging.	Contacten met gemeente over dakloosheid gaat bijna altijd via WMO.	Trek dakloosheid weg uit het raakvlak Wonen en Zorg. Stop met het onderscheid tussen daklozen met een zorgvraag en zonder een zorgvraag.	Deze lijn wordt steeds meer ingezet binnen de gemeente.
	Hoe voorkom je dat mensen dakloos raken?	Zet een breed preventiebeleid op.	Dakloosheid kent meerdere oorzaken. Niet alleen vanuit Wonen, maar gemeentebreed zetten we in op het voorkomen van dakloosheid.

	Housing First is een goed principe, maar wordt op dit moment niet juist uitgevoerd. De Housing First locaties worden nu als laatste redmiddel beschouwd.	Draai de uitvoering van Housing First om. Geef degenen die het kortst geen dak boven hun hoofd hebben als eerste dat dak boven hun hoofd.	We onderschrijven Housing First en nemen dan ook in de nota op dat we de focus willen verleggen naar Wonen Eerst. Mensen moeten met zo min mogelijk tussenstappen een woning kunnen krijgen. Het is echter wel zo dat voor een deel van de mensen de route van opvang – zorg – uitstroom naar een woning blijft bestaan. De doelgroep is divers en daar willen we recht aan doen.
	Jarenlange opvang is een ondermijning van de zelfstandigheid en daarnaast ook nog financieel ongunstig.	Voorkom dat dakloze mensen het destructieve traject van jarenlange opvang ingaan.	Door dak- en thuislozen zoveel mogelijk een woonplek te bieden proberen we dit traject zo veel mogelijk tegen te gaan.
	Daklozen en woningdelen, is dat een optie?	Zou kunnen, maar ligt eraan. Er is variatie binnen de groep daklozen: Minder kwetsbaren beter geschikt voor het woningdelen dan meest kwetsbaren.	In tijden van woningnood zijn creatieve oplossingen vereist. Ook voor deze doelgroep zien we woningdelen als een potentiële oplossing om een woonplek aan te bieden, maar we wegen dit wel goed af.
	Behoefte aan realisme zin.	Zet de eerste stappen in de goede richting. Het uiteindelijke doel is systeemverandering/paradigma shift, maar alle betrokkenen realiseren zich dat dat niet zomaar te bereiken valt.	We spreken de ambitie uit in de beleidsnota, maar houden hierbij wel een realistische toon aan.

Partner	Hoofdpunten	Gewenste richting	Richting beleidsnota
Stuurgroep Huren #1 – 7 mei 2024	De gemeente moet zich harder inzetten voor de bouw van sociale huurwoningen.		In de beleidsnota richten we ons primair op de lage en middeninkomens en mensen in een kwetsbare positie. We bestendigen de lijn uit het coalitieakkoord met als uitgangspunt 40% sociaal.
In de participatie met huurders komen de gemeente, de huurdersorganisaties van en de bestuurders van woningcorporaties Woonin, Portaal, Bo-Ex, Cazas Wonen, SSH en Habion zes keer per jaar samen in de Stuurgroep Huren.	Momenteel is er veel eenvormigheid, zijn kwetsbare groepen vaak te veel geconcentreerd, en zijn er wijken met te weinig sociale huurwoningen.	Meer verschillende soorten woningen en mensen in de wijken. Wijken moeten gemengder worden. Leidt ook tot betere leefbaarheid.	Het uitgangspunt is gemengde wijken en daar sturen we op. We geloven dat gemengde wijken de leefbaarheid verhogen.
	Studenten.	Realiseer meer onzelfstandige woningen voor studenten.	Conform het Actieplan studentenhuisvesting zal er meer ingezet worden op het realiseren van onzelfstandige woningen voor studenten.
	Weerstand kwetsbare doelgroepen.	Houd rekening met het sentiment in de stad dat zich tegen de voorrang van (in het bijzonder) statushouders t.o.v. starters keert.	We beschouwen statushouders als aandachtsgroep en zetten erop in om jaarlijks de wettelijke taakstelling te behalen.
	Idealen gemeente hangt te erg boven de grond.	Bewaak het realisme gehalte in de beleidsnota.	De beleidsnota spreekt ambities uit, maar houdt daarbij rekening met de realiteit waarin we leven.

	Volledige doorstroomketen zit klem.	Zet in op doorstroming, met name richting starterswoningen.	Er wordt vol ingezet op doorstroming, te beginnen bij het realiseren van passende woningen voor ouderen omdat een verhuisbeweging van deze groep de grootste verhuisketen in gang zet. Daarbij profiteert er altijd een starter.
	Focus op het tegengaan van obstakels die bouwprojecten in de weg staan.	Verlaag stedenbouwkundige eisen (lagere parkeernorm).	Dit ligt niet bij Wonen.
	Flexibiliteit in projecten.		Door middel van de introductie van het afwegingskader wordt er voor specifieke projecten meer flexibiliteit geboden.
Stuurgroep Huren **#2 – 3 oktober 2024**	Woonzorgopgave.	Er is veel achterstallig zorgvastgoed. Zorgpartijen kloppen aan bij corpo's. Haal zorgaanbieders uit het vastgoed en laat het over aan corpo's om het beter te behouden.	In de gebiedsadvisering wordt erop gestuurd dat corporaties vastgoed overnemen en het daarna verder ombouwen zodat het voor zorg geschikt is. Echter, als gemeente zetten we niet in op vastgoed dat alléén voor zorg geschikt is. Zoals opgenomen in de beleidsnota stimuleren we de realisatie van zorggeschikte woningen.
	Doorstroming.	Faciliteer een van Klein naar Groter regeling (met urgentie waar kinderen in het spel zijn) om overbewoning en overlast te voorkomen.	Om woningzoekenden met een grotere ruimtevraag beter te faciliteren in de middenhuur en betaalbare koop is voorrang o.b.v. huishoudgrootte mogelijk.
		Doorstromers moeten erop vooruitgaan, er iets extra's bij krijgen (bijv. community).	We zetten in op het realiseren van passende woonconcepten (bijv. met meer oog voor gemeenschapszin) en we bestendigen de Verhuispremie.
		Stimuleer regionale wooncoaching.	We bestendigen de Woonadviseur Ouderen.

		Ouderen hebben ook behoefte aan kwaliteit.	We zetten in op passende ouderenconcepten in álle prijscategorieën.
	Zet in op slim sturen van doorstroming.	Doorstroompunten opbouwen & verhuizen binnen de wijk faciliteren	We bestendigen de buurtvoorrang, evenals de voorrangsgronden in de middenhuur en betaalbare koop voor doorstromers vanuit de sociale huur. Ook bevorderen we de communicatie en informatievoorziening omtrent doorstroming om de bewustwording te vergroten, vooral bij de oudere doelgroep.
	Rol van de regio.	Betrek de regio bij de bouwopgave en vraag ze hun verantwoordelijkheid te nemen, ook in woonzorgopgave en de huisvesting van bijzondere doelgroepen.	Met de U10 gemeenten spreken we af dat we de huisvestingsopgave voor kwetsbare groepen evenwichtig verdelen o.b.v. inwoneraantal.
	Woningdelen.	Inzet op woningdelen en dat aantrekkelijk maken (kostendelersnorm hindert).	We stimuleren woningdelen en bestendigen de inzet hierop.
	Middenhuur kan helpen bij het bevorderen van de doorstroming en het aanbrengen van meer balans.	Realiseer voldoende middenhuur.	Het uitgangspunt per project is 35% middensegment, waarvan minimaal 25% middenhuur.

Partner	Hoofdpunten	Gewenste richting	Richting beleidsnota
Thirty030	De alleenstaande starter zit helemaal klem. Er is behoefte aan woonvormen waar alleenstaanden samen kunnen wonen.	Maak woningdelen mogelijk. Ook woongroepen zijn een goede uitkomst voor de drukke levens van jongeren en de toenemende eenzaamheid onder deze doelgroep.	We continueren het vergunningvrij woningdelen t/m 3 personen. Ook in de nieuwbouw stimuleren we woningdelen door kwalitatief aantrekkelijke concepten te ontwikkelen. Daarnaast bieden we meer ruimte voor woongroepen en andere vormen van collectief wonen.
Thirty030 is een groep stadsambassadeurs die de stem van jongeren (onder de 30) in beeld brengt.	Discriminatie op de woningmarkt richting mannen.		We geven uitvoering aan de algemene regels uit de Wet goed verhuurderschap, zoals algemene regels die toezien op discriminatie en we zetten de samenwerking met het Huurteam Utrecht en de Antidiscriminatievoorziening van de provincie Utrecht voort om huurders van gepaste ondersteuning te blijven voorzien.
	Gemengde wijken slim mengen.	Ga als gemeente slim te werk bij het mengen van wijken. Bouw bijvoorbeeld voor jongeren betaalbare woningen in wijken met een goede OV-verbinding.	Per wijk kijken we welke concepten in de nieuwbouw goed aansluiten bij de behoefte van de wijk en bepalen we beweegrichtingen.
	Betaalbaarheid is belangrijker dan duurzaamheid.		Beide thema's zijn belangrijk voor de toekomst van de gemeente Utrecht. We streven naar het realiseren van beide doelstellingen. Daar waar we moeten kiezen zullen we weloverwogen afwegen waar de nadruk op komt te liggen per project.
	Er is behoefte aan informatievoorzieningen voor het vinden van middenhuurwoningen.		We onderzoeken op welke wijze we het aanbod van betaalbare woningen op één plek kunnen bundelen. We streven niet naar vervanging van woningnet / dak.

Partner	Hoofdpunten	Gewenste richting	Richting beleidsnota
U op Leeftijd	Het idee dat de groep ouderen in zijn geheel zorg nodig heeft is een farce, reguliere groep is vele malen groter en diverser.	Behandel de ouderen niet als enkel een woonzorgopgave.	Dit strookt met de richting van de beleidsnota, waarin we inzetten op het realiseren van passende woonconcepten voor ouderen (zowel met als zonder zorgvraag).
U op leeftijd staat voor het seniorenbelang in Utrecht-Stad. De organisatie zet zich in om alle senioren in de gemeente Utrecht een volwaardige plek te geven. Want senioren zijn van grote waarde voor de samenleving.	Te weinig gestuurd op het bouwen van seniorenwoningen en willen daarom graag meer betrokken worden wanneer het over projecten gaat. Daarbij kunnen ze vanuit hun achterban meedenken over de juiste woningen.	Samenspraak met ouderen over het bouwen van passende seniorenwoningen.	Conform de afspraken uit het UPG werken we samen met bewoners vanaf de start van een project. Daarnaast schrijft de beleidsnota een wijkgerichte koers voor, waarbij er voor iedere wijk beweegrichtingen worden gesteld.
	Nadenken over huursprong. Groot aantal senioren wonen heel lang in de sociale huur, als ze eenmaal verhuizen krijgen ze met enorme huurverhoging te maken. De huursprong is te groot.	Doorstroming van ouderen bevorderen door huursprong te verkleinen.	De corporaties doen uit zichzelf aan huurgewenning indien ouderen een grotere sociale huurwoning achterlaten, zodat zij stapsgewijs aan de nieuwe huurprijs kunnen wennen. Tevens bestaat er de Van Groot naar Beter-regeling van de corporaties in de regio Utrecht, waarbij ouderen voorrang kunnen krijgen op een sociale huurwoning evenals een korting op de netto huurprijs in sommige gevallen.

	Er is behoefte aan collectief wonen, maar door financiële ingewikkeldheden worden dit soort woonconcepten niet gerealiseerd.	Faciliteer woongemeenschappen beter.	Er wordt meer ruimte geboden aan collectieve woonvormen (zoals wooncoöperaties, woongroepen, CPO en hofjeswoningen). Dit wordt beter gefaciliteerd door het verzachten van de financiële ingewikkeldheden middels het verstrekken van subsidies en/of door middelen uit het landelijke fonds van het Rijk in te zetten.

Partner	Hoofdpunten	Gewenste richting	Richting beleidsnota
U-2B Heard	Deze groep behelst veel jongeren die niet goed met veel prikkels kunnen omgaan. Het bieden van rust is het allerbelangrijkste voor hen.	Er is ook behoefte aan woningen buiten het centrum, omdat ze dan de rust kunnen opzoeken en niet continu getriggerd worden. De stad wordt alleen maar drukker en wordt moeilijker om een rustige plek te vinden, zo ga je van een chaos thuissituatie naar een drukke stad.	Jongeren en jongeren in een kwetsbare positie worden als aandachtgroep benoemd in de beleidsnota. We zetten dan ook in op het realiseren van passende woonconcepten voor jongeren. Dit betreft alle jongeren, zo ook jongeren die behoefte hebben aan prikkelarm wonen. Deze groep wordt echter niet specifiek vermeld in de beleidsnota.
U-2B Heard zijn jongeren die zich inzetten om de situatie van andere Utrechtse jongeren in een kwetsbare positie te verbeteren. U-2B Heard geeft gevraagd en ongevraagd advies aan de gemeente over onderwerpen waar zij zelf ervaring mee hebben om het beleid en de hulpverlening beter te maken.	De wachttijden zijn veel te lang.	Tussenoplossing wachttijden verkorten: tussenwoningen.	Jongeren onder de 24 jaar in een kwetsbare positie worden specifiek genoemd in de nota, omdat zij het extra moeilijk hebben. We spannen ons maximaal in om een (tijdelijke) woonoplossing te vinden voor deze groep.
	Kleine woonplekken zijn prima, zolang de jongeren maar een dak boven het hoofd hebben en de omgeving niet te druk is.		Om woningen voor jongeren te stimuleren is het voor deze doelgroep mogelijk om kleinere woningen te realiseren.

Partner	Hoofdpunten	Gewenste richting	Richting beleidsnota
Vastgoed Belang	Het geplande aantal nieuwbouwwoningen is te laag om iedereen te huisvesten.	Ga op zoek naar locaties buiten de stad (denk aan Rijnenburg).	De Beleidsnota Wonen en Volkshuisvesting heeft een looptijd van 2025-2030. In deze periode zullen er stappen gemaakt worden voor de invulling van Rijnenburg.
Vastgoed Belang is de branchevereniging van de particuliere verhuurders in vastgoed en werkt nauw samen met de overheid en andere partners in het kader van de integriteit en de professionalisering van de particuliere (ver)huursector.	In veel VvE's (vaak alle vrijwilligers) is onvoldoende kennis aanwezig over het verduurzamen en optoppen van woningen.	Creëer een "optop- en verduurzamingsdesk" waar VvE's en particuliere verhuurders de kennis en informatie over de mogelijkheden tot optoppen en verduurzamen kunnen vergaren.	We voeren met de woningcorporaties enkele pilots uit voor optoppen en uitplinten. Daarmee brengen we knelpunten in kaart en bepalen hoe de gemeente kan bijdragen aan het verzilveren van de potentie voor optoppen, aanplakken en uitplinten. De ervaringen uit de pilots stellen we beschikbaar voor andere initiatiefnemers. Waar nodig borgen we de 'optop-werkwijze' binnen de organisatie en activeren we eigenaren om op te toppen of uit te plinten.
	Voorkom dat particuliere verhuurders gaan verkopen en dat dit segment in de stad krimpt wat weer kan leiden tot nog hogere huurprijzen.	Pas de nieuwe wetgeving rondom middenhuur aan zodat de financiële exploitatie van huurwoningen weer aantrekkelijker wordt.	Het gaat hier om landelijk wetgeving die we ondersteunen, aangezien we het belangrijk vinden dat middenhuurwoningen juist betaalbaar zijn voor middeninkomens. Wel steunen we de lobby om de fiscale wetgeving zo aan te passen dat verhuur aantrekkelijk blijft.

	Splitsen en verkopen is alleen nog maar interessant. Splitsen en verhuren is niet meer haalbaar door middenhuurregeling.	Stop met de stapeling van fiscale belemmeringen en huurregelgeving.	Steunen inzet om fiscale belemmeringen weg te nemen. Huurregelgeving blijft nodig om de balans tussen leefbaarheid en beter benutten te bewaken. We delen de mening niet dat splitsen en verhuren niet haalbaar is door de middenhuurregeling. Hierin is enkel een verduidelijking opgenomen wanneer sprake is van onzelfstandige woonruimte en zelfstandige. In beginsel is er inhoudelijk op dit vlak niets veranderd.

Partner	Hoofdpunten	Gewenste richting	Richting beleidsnota
Vidius	Er moeten scherpere keuzes gemaakt worden om het tekort aan studentenwoningen aan te pakken.	Ontdek de flexibiliteit van studenten omtrent locatie en woonvorm, maar zoek niet de ondergrens op.	Dit is in lijn met de beleidsnota. Ook voor studenten staan we open voor creatieve oplossingen voor het toevoegen van woonplekken, maar hierbij zakken we niet door de ondergrens.
VIDIUS is de centrale belangenbehartiger voor iedereen die in Utrecht studeert. Ze komt op voor de belangen van studenten in alle facetten van het leven als student. Bijvoorbeeld op het gebied van studentenhuisvesting, openbaar vervoer of onderwijs.		Zorg voor meer jongerencontracten om de doorstroom te bevorderen.	We zetten in op het realiseren van jongerenwoningen. Jongerenwoningen zijn (kleine) sociale huurwoningen die verhuurd worden met een jongerencontract. Het jongerencontract duurt vijf jaar. Daarna kan het contract met maximaal twee jaar worden verlengd.
		Zorg voor studentenwoningen op plekken met een goede verbinding naar de binnenstad en USP.	We realiseren de belangen van studenten. Daarom kijken we wijk- en buurtgericht naar geschikte locaties voor studentenhuisvesting.
		Hospita kunnen een uitkomst bieden voor studenten met een beperking.	We verbeteren de informatievoorziening omtrent hospita verhuur en houden een campagne ter stimulans. Hospita verhuur biedt een mogelijkheid voor alle alleenstaande woningzoekenden, zo ook voor studenten, en niet uitgezonderd voor één groep.

	Bouw onzelfstandige woningen voor studenten.	Studio's waren altijd lucratiever voor verhuurders, maar met de invoering van het puntensysteem verandert dit misschien.	We streven naar ten minste 70% kamers en 30% studio's per project waar studentenhuisvesting gerealiseerd wordt (voorheen 50/50). Kamers hebben hierbij een oppervlakte van 12-14m2 met 3m2 gemeenschappelijk ruimte (let op: mogelijkheid om af te wijken in het geval van tijdelijk wonen of modulair bouwen). Studio's zijn minimaal 19 m2 met 2 m2 gemeenschappelijk ruimte.
	Meer hulp vanuit de gemeente om studenten te informeren en juridisch bij te staan bij geschillen met de verhuurder.		Ter verbetering van de informatievoorziening over geschillen tussen huurders en verhuurders kunnen huurders in het vervolg terecht bij één centraal meldpunt van de gemeente: meldpunt 'Klacht over huren'.
	Clusteren vs. verdeling over de stad.	Voor de woningvoorraad is het beter om studentenwoningen te clusteren.	Op specifieke plekken in de stad (bijv. USP en IBB) wordt er meer ingezet op het realiseren van studentenwoningen dan elders. Dit bevordert de sociale cohesie in de stad.
		Voor menging met de wijk is verdeling over de stad beter.	Met bovengenoemde specifieke inzet vormen studenten enigszins een uitzondering op het uitgangspunt 'gemengde wijken' van de beleidsnota.

Partner	Hoofdpunten	Gewenste richting	Richting beleidsnota
Woonprotest	Gemengde wijken komt neer op gentrificatie, waarbij de sociale huur wordt afgebroken en huurders zijn aangewezen op andere wijken/steden.	Wees terughoudend met de inzet op gemengde wijken.	Elke Utrechtse wijk heeft haar eigen karakter. Hoewel we streven naar meer menging op wijk-, subwijk- of buurtniveau houden we ook rekening met dit karakter. Daarom gebruiken we het Utrechts afwegingskader om de uitwerking in de projecten te spiegelen aan onze stedelijke ambitie maar ook afwijkingsmogelijkheden op een lager schaalniveau te behouden.
	De gemeente bepaalt te veel top-down en verliest het oog voor de bewoners.	Toon vertrouwen in bewoners en neem bewonersinitiatieven serieus.	We sluiten we aan bij de vernieuwing van ons participatiebeleid waarin de wijk en de buurt het startpunt is. Daarnaast schrijft de beleidsnota een wijkgerichte koers voor, waarbij er voor iedere wijk beweegrichtingen worden gesteld.
	Versterken van gemeenschapskracht.	Benader de mensen op de wachtlijsten voor de nieuwbouw in bijv. Merwedekanaalzone zodat je al buurten creëert voordat ze gebouwd worden.	In de beleidsnota besteden we aandacht aan het versterken van de gemeenschapskracht. Het vooraf benaderen van mensen voordat de buurten gebouwd zijn is echter in de praktijk lastig uitvoerbaar. De behoeften van mensen veranderen namelijk naarmate de tijd vordert. Wat we als gemeente wel doen is het peilen van woonwensen op regelmatige basis via het woonbehoefteonderzoek.
	Ontwikkelaars die grond bezitten willen het liefst zo lang mogelijk praten zodat de waarde van de grond stijgt.	Werk met deadlines (bouwplichten), zodat de gemeente een betere onderhandelingspositie heeft.	We blijven lobbyen bij het Rijk om de gereedschapskist verder aan te vullen en betaalbare woningbouw te versnellen. Dat gaat bijvoorbeeld om een bouwplicht, planbatenheffing en wijziging van de inbrengwaarde.
	Actieve rol gemeente.	Actief grondbeleid, grondonteigening, lobby richting Rijk en EU.	Met de beleidsnota Grondbeleid 2024 is een koerswijziging ingezet naar afgewogen actief grondbeleid. De koerswijziging betekent eerder en

			vaker inzet van actief instrumentarium binnen de gereedschapskist van het grondbeleid.
	Structurele huisvesting van dak- en thuislozen.	Sterk voor een ‘housing first’-aanpak.	Dakloosheid vinden wij niet passen bij Utrecht als stad van de mensenrechten. We beschouwen dak- en thuisloosheid als een woonprobleem. De ‘housing first’-aanpak bij dak- en thuislozen kan veel problemen in het sociaal domein voorkomen.
	Informatievoorziening doorstroming van ouderen.	Communiceer veel meer en beter met deze doelgroep. Stuur brieven over de doorstroommaatregelen van de gemeente, zet het in advertenties en kranten.	Wij zetten in op het beter informeren van inwoners over bovenstaande doorstroommogelijkheden. Bijvoorbeeld door de inzet van de Woonadviseur Ouderen, door informatie op websites en door het gericht infomeren van specifieke projecten over de diverse (doorstromings)regelingen. Ook vinden wij het belangrijk dat er een goed beeld is over welke woningen voor ouderen er in de stad zijn.
	Weg met huisjesmelkers.	Verdrijf malafide verhuurders uit Utrecht.	Met de wet Goed verhuurderschap proberen we huurders zo goed mogelijk te beschermen tegen malafide verhuurders. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheid voor een verhuurvergunning
	Weg met leegstand en handen af van krakers.	Decriminaliseer kraken, het aankaarten van leegstand en acties voor huisvesting.	We blijven leegstand van bestaande woningen tegengaan, onder andere via de leegstandverordening en de meldplicht van leegstaande woningen. Het kraken van een woning is strafbaar en wordt ontmoedigd door de gemeente.
	Stop het monopolie/de kartelvorming van de grote corporaties.	Niet de STUW, maar de gemeente moet verantwoordelijk zijn voor de verdeling van de bouw.	De gemeente kan niet alles op zichzelf bepalen, maar heeft haar partners in de stad hard nodig. Jaarlijks maken we prestatieafspraken met de corporaties waarbij we sturen op netto groei van de sociale huurvoorraad.

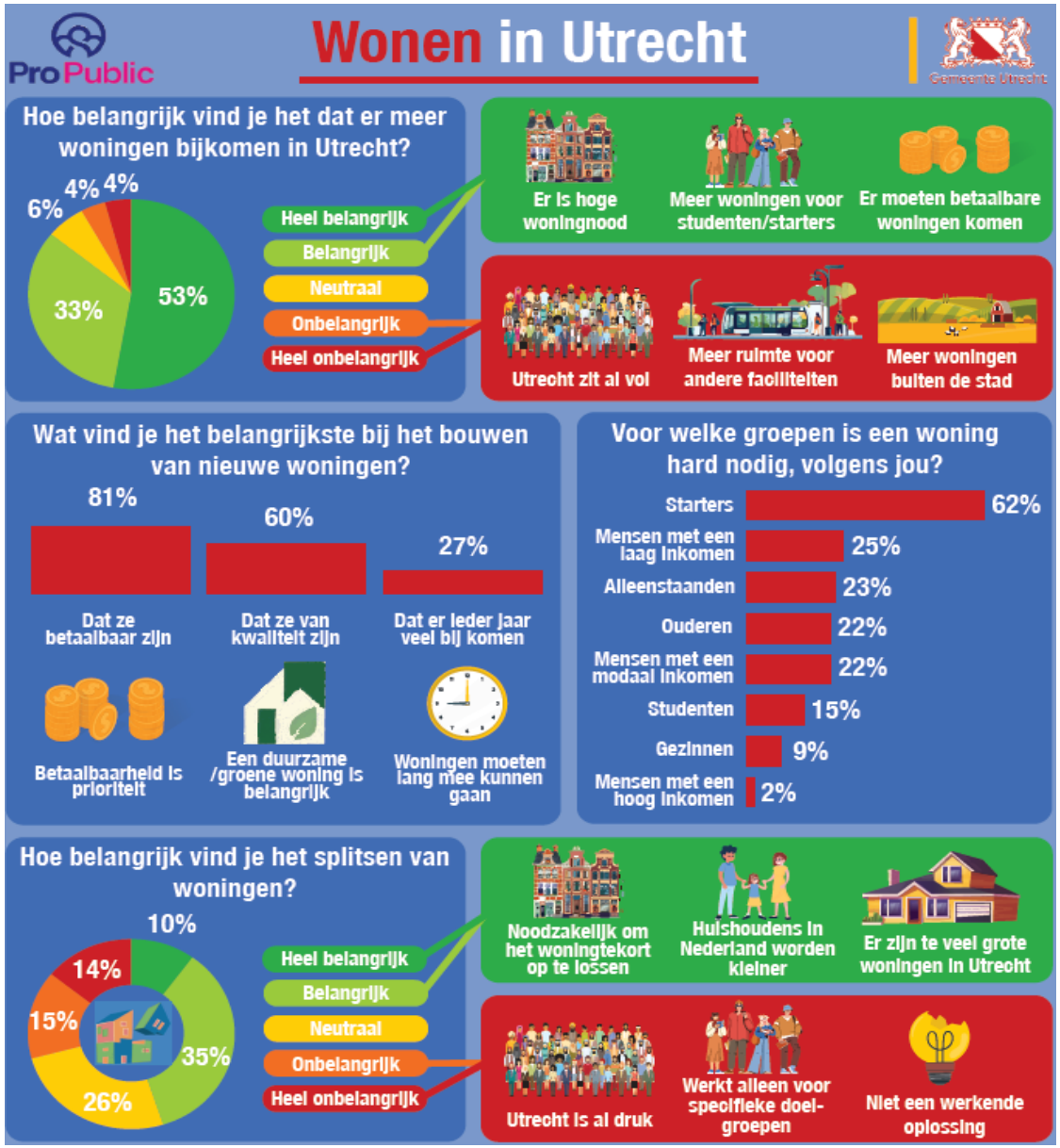
Partner	Hoofdpunten	Gewenste richting	Richting beleidsnota
STUW **#2 – 27 april 2024** STUW (Stichting Utrechtse Woningcorporaties) is een samenwerkingsverband tussen de zes grootste woningcorporaties in Utrecht: Woonin, Portaal, Bo-Ex, Cazas Wonen, SSH en Habion.	Bouwtempo sociale huurwoningen stagneert door aanpalende eisen gemeente rondom groen en grond.	Scherpere afweging vanuit de gemeente wat betreft de eisen aan woningbouw (denk aan oppervlakte, buitenruimte, mobiliteit etc.) en verduurzaming. De hoge ambities zetten de financiële haalbaarheid van bouwproductie onder druk. Een alternatief is om meer hoogbouw toe te staan.	De beleidsnota doet vanuit Wonen een voorzet tot meer integraal samenwerken binnen de gemeente.
Met de STUW worden prestatieafspraken gemaakt over ieders bijdrage aan het woonbeleid van de gemeente Utrecht, zowel op stedelijk niveau als per corporatie. Het overleg met de strategen van de STUW vormt de voorbereiding op de Stuurgroep Huren.	Leefbaarheid in buurten en complexen.	Scherpere afweging hoe om te gaan met gemengde wijken en leefbaarheid in kwetsbare complexen en wijken.	Het uitgangspunt is gemengde wijken en daar sturen we op. We geloven dat gemengde wijken de leefbaarheid verhogen. Ook bij de toewijzing van woonplekken aan kwetsbare doelgroepen wordt er rekening gehouden met de draagkracht en leefbaarheid van buurt en complex.
	Rol van de gemeente.	Inzet van actief grondbeleid, projectmanagement en partnerschap gemeente-corporaties om projecten te doen slagen en te versimpelen.	Met de beleidsnota Grondbeleid 2024 is een koerswijziging ingezet naar afgewogen actief grondbeleid. De koerswijziging betekent eerder en vaker inzet van actief instrumentarium binnen de gereedschapskist van het grondbeleid. Meer dan in het verleden voeren we dit beleid, als dat helpt om de bouw van betaalbare woningen te faciliteren en het bijdraagt aan de brede doelstelling van de RSU 2040.
	Sociale huur is corporatiehuur.	Creëer meer partnerschap tussen gemeente en corporaties door het sociale segment exclusief over te laten aan de corporaties.	Dit is overeenkomstig de lijn die we met de beleidsnota inzetten.

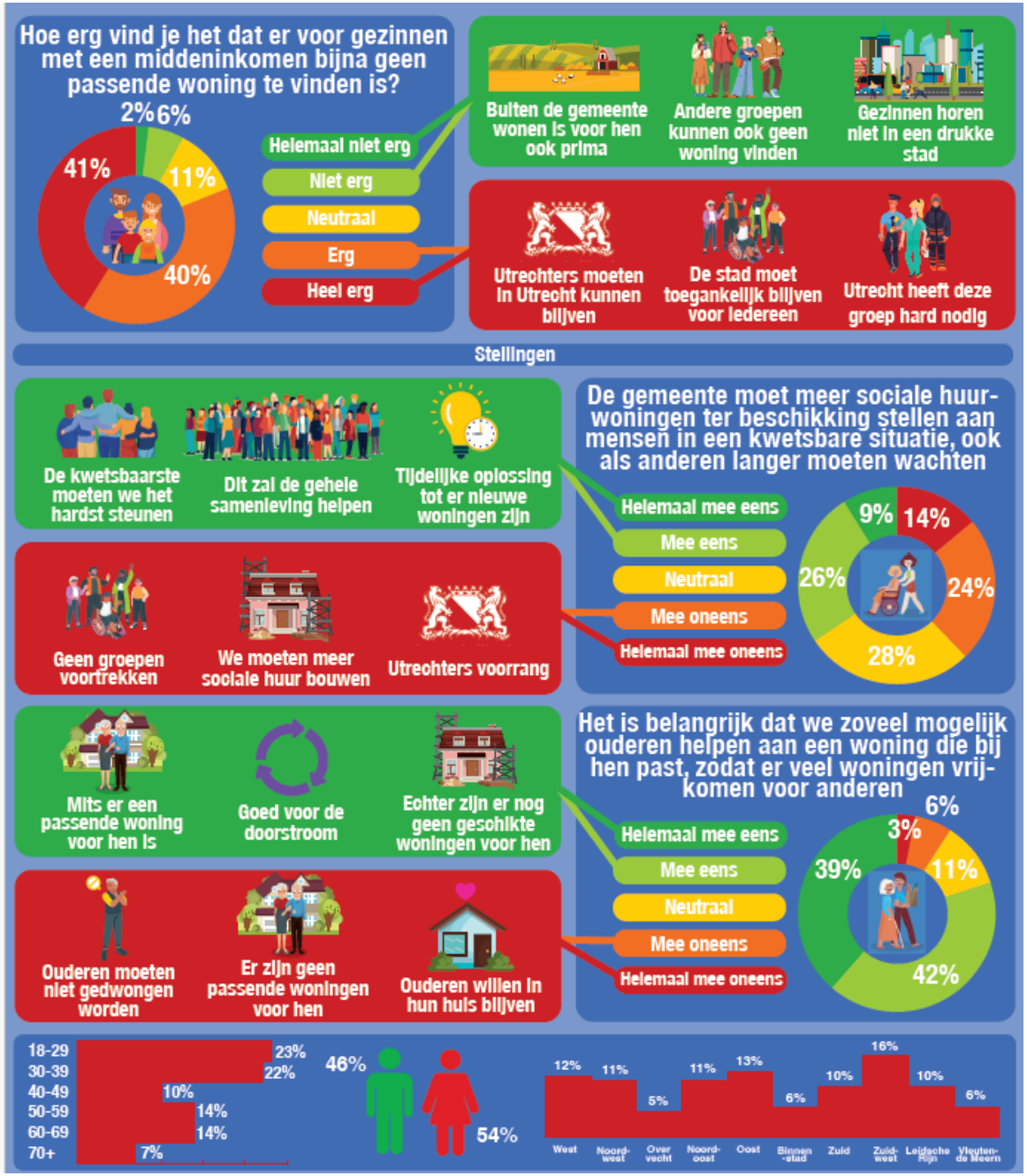
	Bespreek en benadruk de maatschappelijke tendensen.	Focus vooral op de uitstroom van de maatschappelijke opvang/begeleidend wonen en de ontwikkelingen in de ouderenzorg.	We erkennen de realiteit dat instellingen voor maatschappelijke opvang/beschermd wonen vol zitten. Hierom ligt in onze prioritering tussen kwetsbare doelgroepen de focus o.a. op het toewijzen van woonplekken aan uitstromers uit de maatschappelijke opvang.
	Faciliteer goede zorgnetwerken (als gevolg van de decentralisatie van de zorg).	Voeg zorgpartijen toe aan de bestaande samenwerkingsdriehoek tussen gemeente-corporaties-huurders.	Corporaties, zorg- en ondersteuningspartijen en gemeente zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor een leefbare woonstad. Iedere partij vanuit de eigen rol: van volkshuisvestelijk vakmanschap tot individuele ondersteuning en werken aan een sterke community. We stimuleren een goede samenwerking in de keten.
	Rol van de regiogemeenten.	Gemeente moet zorgen voor een goede samenwerking met regiogemeenten, Corporaties moeten zorgen voor regionale afstemming i.r.t. huisvesting aandachtsgroepen.	Utrecht zet in op bindende regionale en landelijke verdeelafspraken waarbij alle gemeenten in de regio een evenwichtig aandeel leveren in het realiseren van sociale huisvesting voor kwetsbare groepen. Met de U10 gemeenten spreken we af dat we de huisvestingsopgave voor kwetsbare groepen evenwichtig verdelen op basis van inwoneraantal. Daarnaast maken we afspraken over het huisvesten van aandachtsgroepen zoals arbeidsmigranten, woonwagenbewoners en ouderen. Op deze manier dragen we bij aan een evenwichtige verdeling in de regio en benutten we de voorzieningen en kwaliteiten per gemeente.
STUW **#3 – 3 oktober 2024**	Tempo-Betaalbaarheid-Kwaliteit.	Maak keuzes en prioriteer. Wat de STUW strategen betreft is Tempo prioriteit één. Kleine woningen liggen in lijn met de vraag binnen de sociale huur.	In de beleidsnota wordt Tempo verheven tot prioriteit één in de nieuwbouw, gevolgd door Betaalbaarheid.

	Behoefte aan duidelijkheid en consistentie.	Maak keuzes en stel prioriteiten. Dit biedt duidelijkheid voor de corpo's en bouwers.	Naargelang de wens van de partners van de gemeente proberen we met de beleidsnota een duidelijk woonbeleid te verschaffen en veel verschillende 'losse' beleidsdocumenten te bundelen.
		Programmeer meer sociale huur (en plaats meer kwetsbaren) in sterke wijken.	We bestendigen de lijn uit het coalitieakkoord (40% sociaal) en we sturen wijkgericht door per wijk beweegrichtingen vast te stellen in de totstandkoming van de nieuwbouwplannen om zo de balans in de wijken beter te waarborgen.
	Middenhuur.	Faciliteer corpo's in de middenhuur. Corpo's brengen EGW naar middenhuur zonder meerwaarde afdracht.	Onze visie is dat corporaties een grotere rol gaan vervullen in de middenhuur als de investeringscapaciteit van corporaties toeneemt.
STUW **#4 – 20 november 2024**	Beter Benutten van de bestaande voorraad kun je goed richten op ouderen.	Betere informatievoorziening (van bijv. hospitaverhuur).	De gemeente verbetert de informatievoorziening en communicatie over de mogelijkheden tot het beter benutten van de bestaande voorraad. Zo zijn er campagnes over o.a. doorstroming, woningdelen en hospitaverhuur.
	Passende ouderenconcepten moet je inrichten vanaf 50+ (niet 65+), zodat er een goede mix blijft tussen zelfredzaam en niet meer zelfredzaam.	Benut locaties in wijken nabij voorzieningen optimaal voor ouderen.	Gelet op de diversiteit van de aandachtgroep ouderen qua inkomen en vitaliteit differentiëren we bij de realisatie van passende woon(zorg)concepten voor ouderen naar behoefte en leeftijd. We proberen hier zo veel mogelijk rekening mee te houden door locaties die dichtbij (binnen 500 meter van) voorzieningen zijn als kansrijk voor het bouwen voor ouderen te bestempelen.

	Jongerenhuisvesting: Zorg dat niet alleen onzelfstandig mag worden gebouwd voor jongeren, maar ook studio's. Het exploiteren en beheren van studio's is namelijk beter te regelen dan van kamers.	Belangrijke voorwaarde: De huisvestingsverordening moet dan wel dusdanig worden aangepast dat de studio's daadwerkelijk ook verhuurd worden aan jongeren (dus niet ouderen). Logische oplossing zou zijn een jongerencontract.	Naast woningdelen is onze inzet gericht op het realiseren van jongerenwoningen. Jongerenwoningen zijn (kleine) sociale huurwoningen die met een jongerencontract worden verhuurd. Het jongerencontract duurt vijf jaar. Daarna kan het contract met maximaal twee jaar worden verlengd. Jongerenwoningen zijn veelal studio's of kleine tweekamerappartementen.
	Jongeren meer huisvesten in de sociale huur: Meer jongeren huisvesten in de sociale huur houdt in dat je bij ouderen een vermogenstoets moet instellen bij toewijzing (op die manier help je de écht 'minder welvarende' ouderen wel, maar maken de 'welvarendere' ouderen geen kans meer waardoor meer jongeren meer kans hebben).	Stel een vermogenstoets voor ouderen in bij toewijzing in de sociale huur.	In de sociale huur stimuleren we de corporaties een aandeel van de voorraad onder de kwaliteitskortingsgrens te realiseren voor jongvolwassenen. Het invoeren van een vermogenstoets vergt veel middelen en er zijn vraagtekens over de effectiviteit van dit middel. Het vindt daarom geen plaats in de beleidsnota.

5. Opbrengsten Internetpeiling (Infographic)

Hoe erg vind je het dat er voor gezinnen met een middeninkomen bijna geen passende woning te vinden is?
2%
6%
41%
11%
40%
Helemaal niet erg
Niet erg
Neutraal
Erg
Heel erg
Buiten de gemeente wonen is voor hen ook prima
Andere groepen kunnen ook geen woning vinden
Gezinnen horen niet in een drukke stad
Utrechters moeten in Utrecht kunnen blijven
De stad moet toegankelijk blijven voor iedereen
Utrecht heeft deze groep hard nodig
Stellingen
De kwetsbaarste moeten we het hardst steunen
Dit zal de gehele samenleving helpen
Tijdelijke oplossing tot er nieuwe woningen zijn
De gemeente moet meer sociale huurwoningen ter beschikking stellen aan mensen in een kwetsbare situatie, ook als anderen langer moeten wachten
Helemaal mee eens
Mee eens
Neutraal
Mee oneens
Helemaal mee oneens
9%
14%
26%
24%
28%
Geen groepen voortrekken
We moeten meer sociale huur bouwen
Utrechters voorrang
Mits er een passende woning voor hen is
Goed voor de doorstroom
Echter zijn er nog geen geschikte woningen voor hen
Het is belangrijk dat we zoveel mogelijk ouderen helpen aan een woning die bij hen past, zodat er veel woningen vrijkomen voor anderen
Helemaal mee eens
Mee eens
Neutraal
Mee oneens
Helemaal mee oneens
6%
3%
39%
11%
42%
Ouderen moeten niet gedwongen worden
Er zijn geen passende woningen voor hen
Ouderen willen in hun huis blijven
18-29
30-39
40-49
50-59
60-69
70+
23%
22%
10%
14%
14%
7%
46%
54%
12%
11%
5%
11%
13%
6%
10%
16%
10%
6%
West
Noord-west
Over vecht
Noord-oost
Oost
Binnen-stad
Zuid
Zuid-west
Leidsche Rijn
Vleuten-de Meern

Bijlagen: Hartenkreten tijdens Stadsgesprek

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

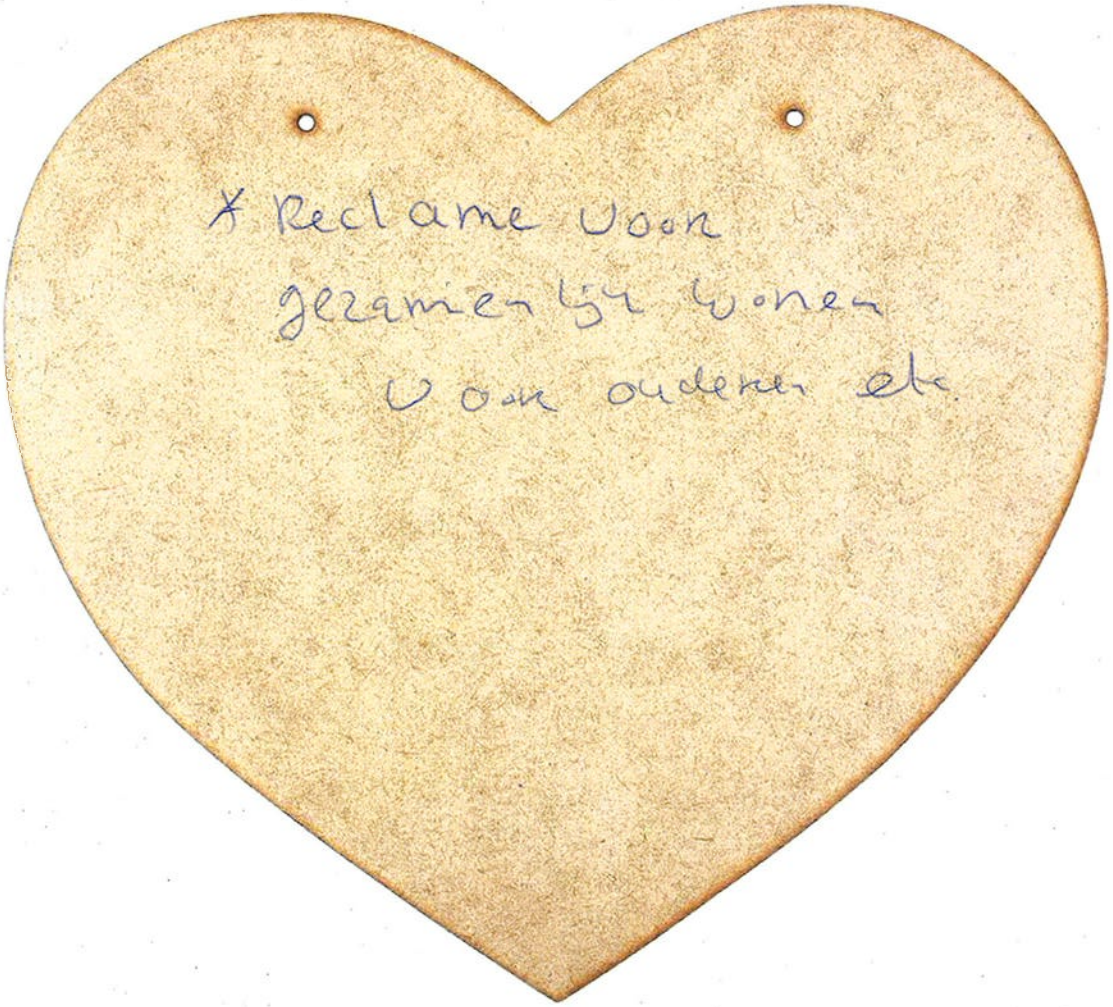
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

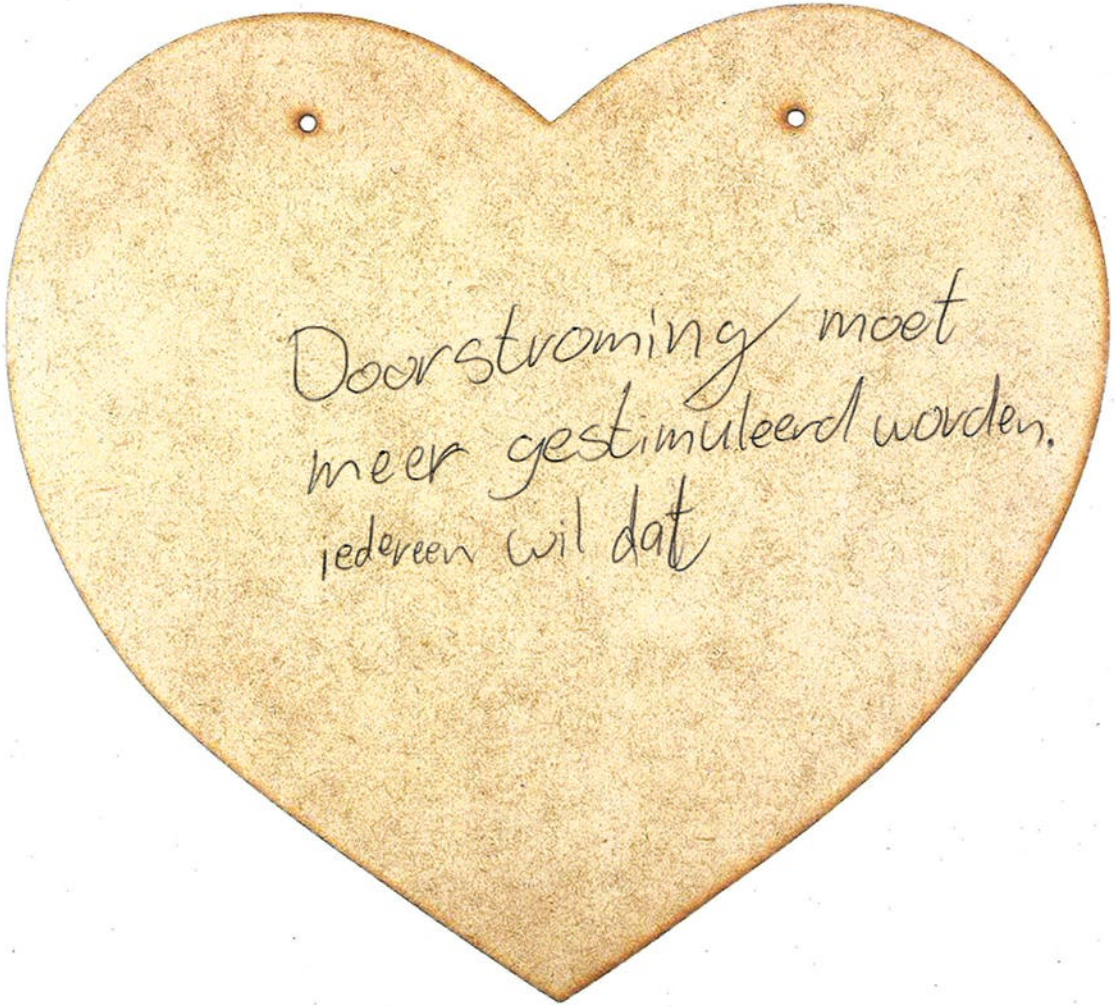
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ☒ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

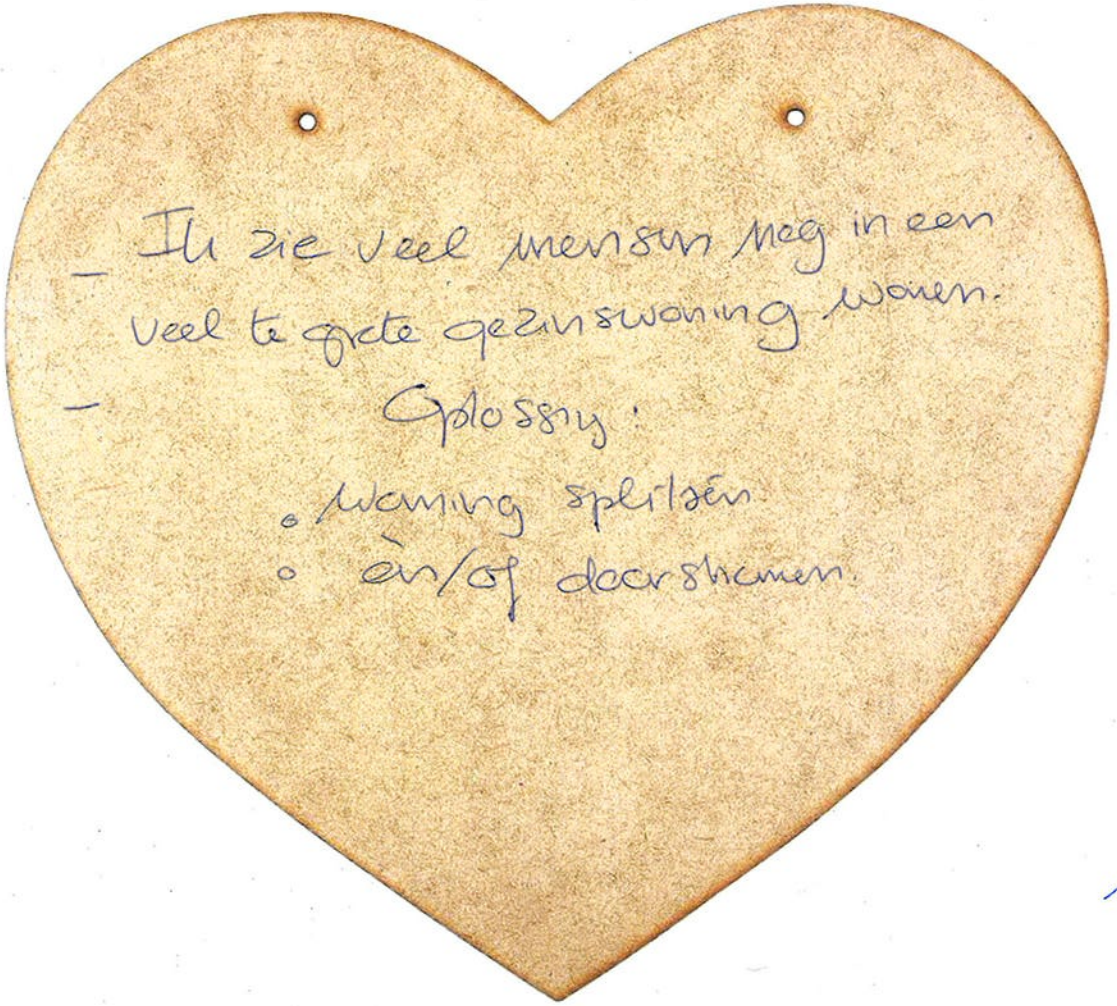
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

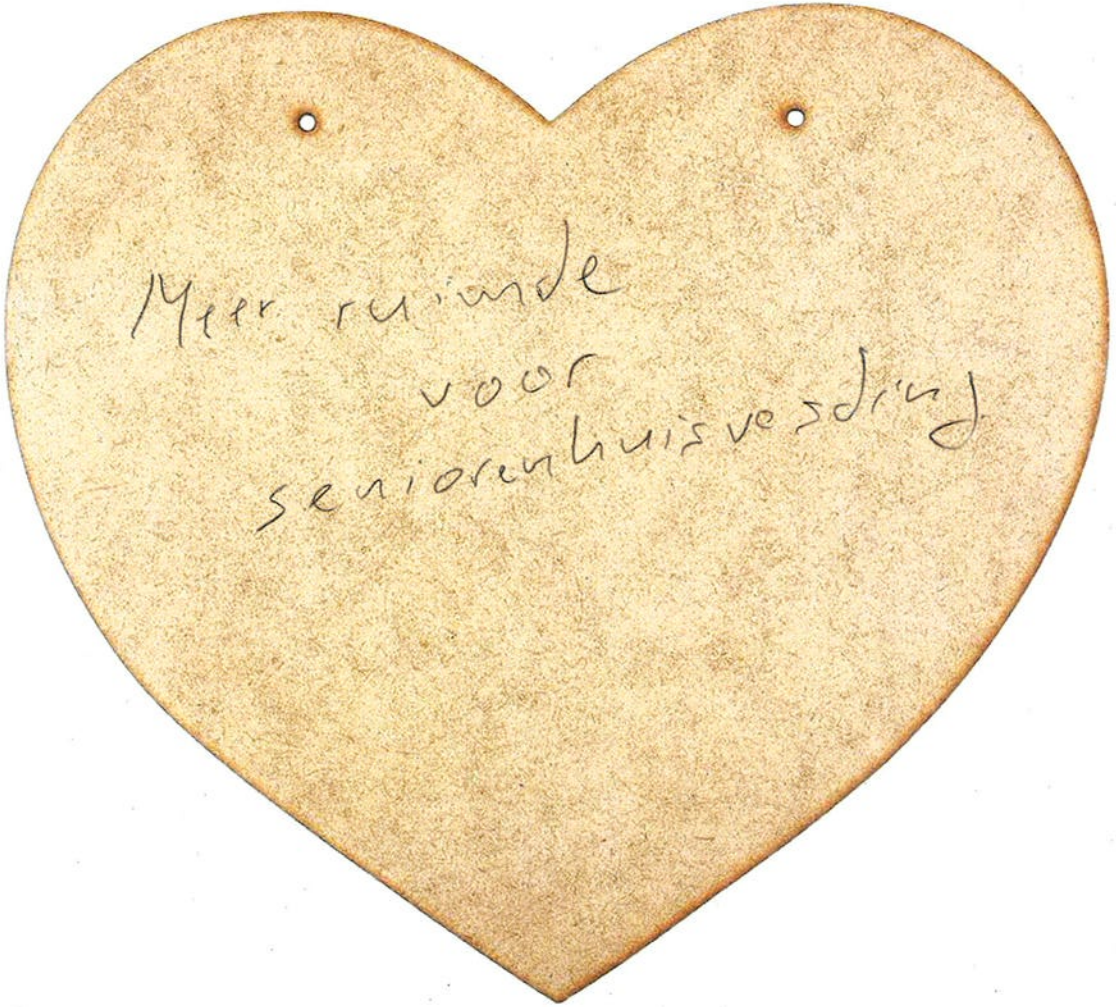
- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☒ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ☒ Past **niet** binnen deze thema's

Ik begrijp niet waarom groen etc. niet meegenomen wordt.

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

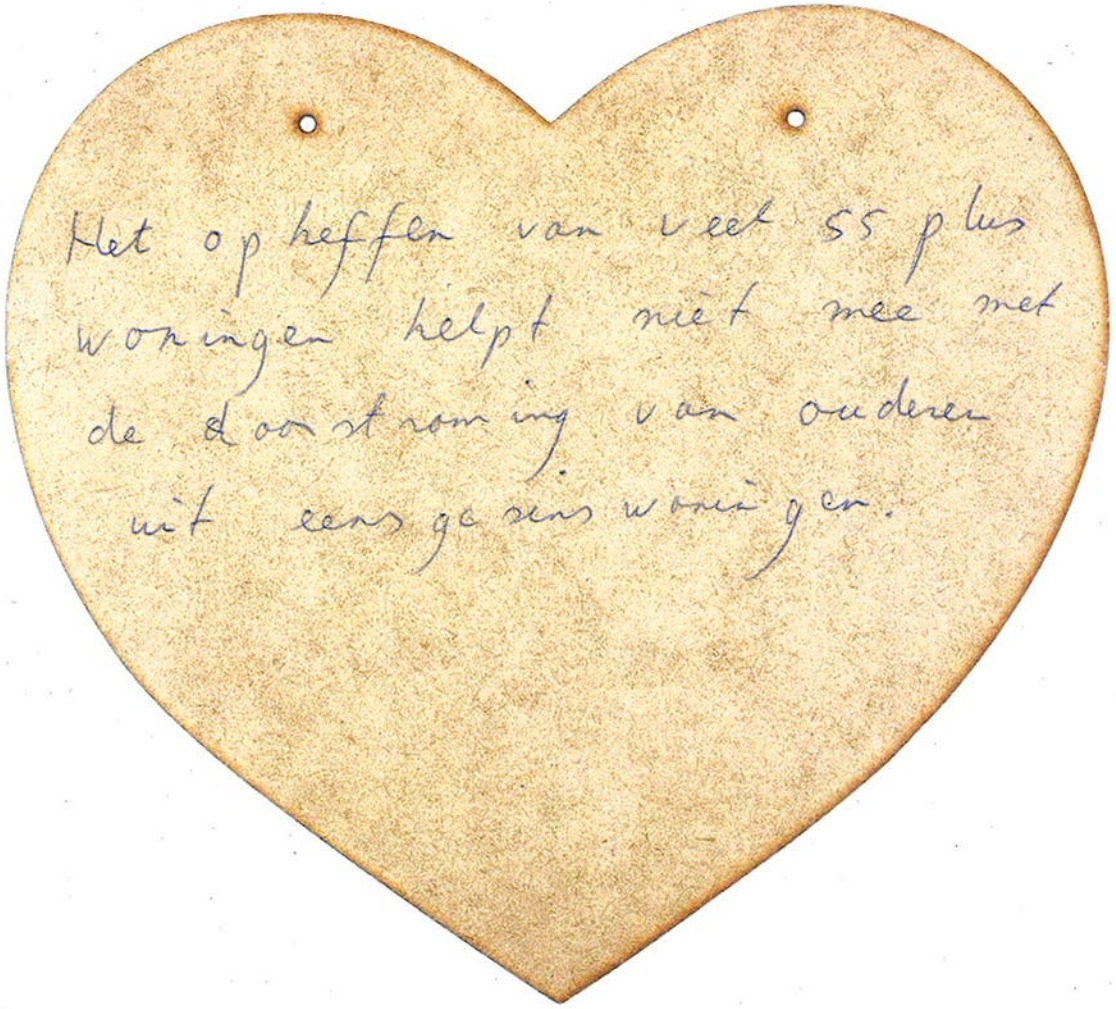
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

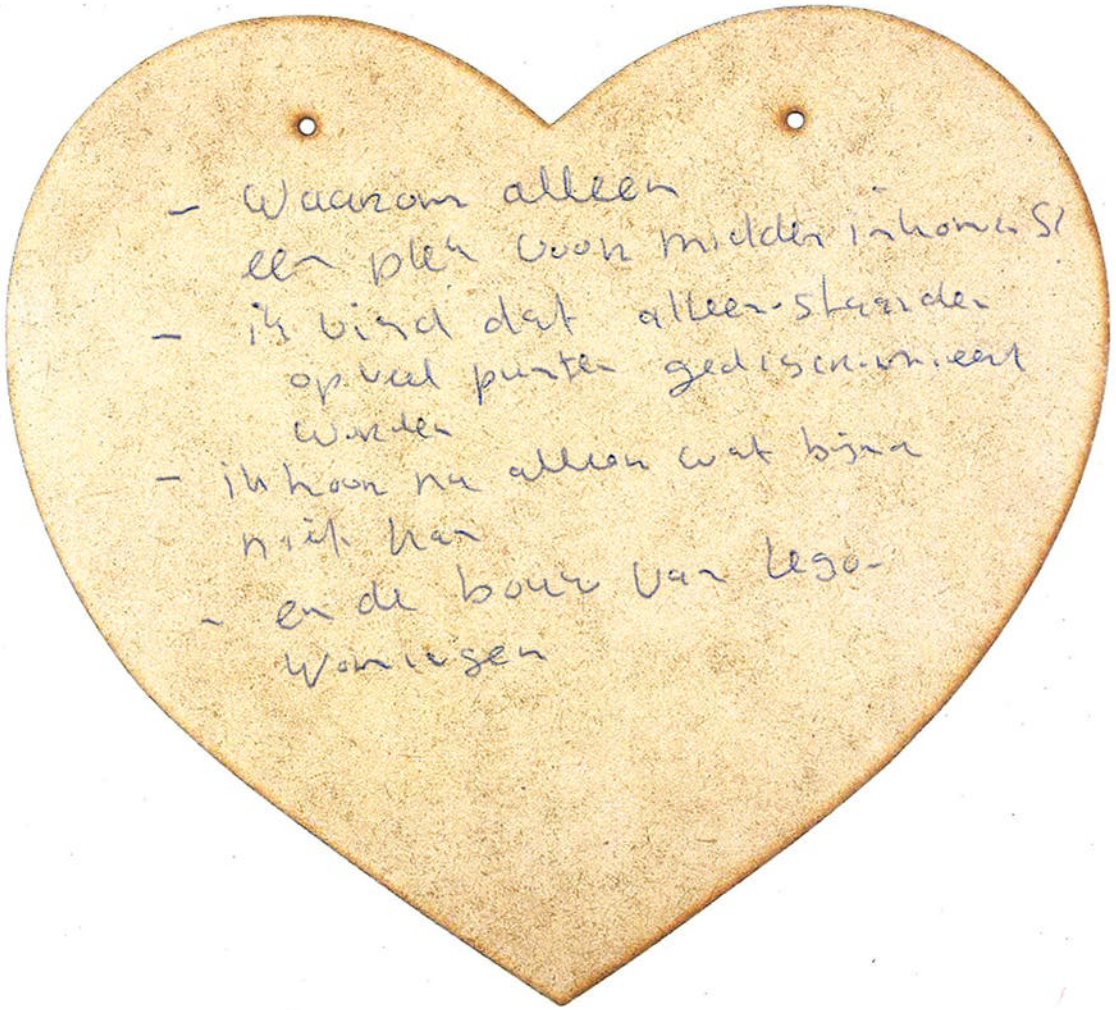
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ■ Doorstroming

of

- ■ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

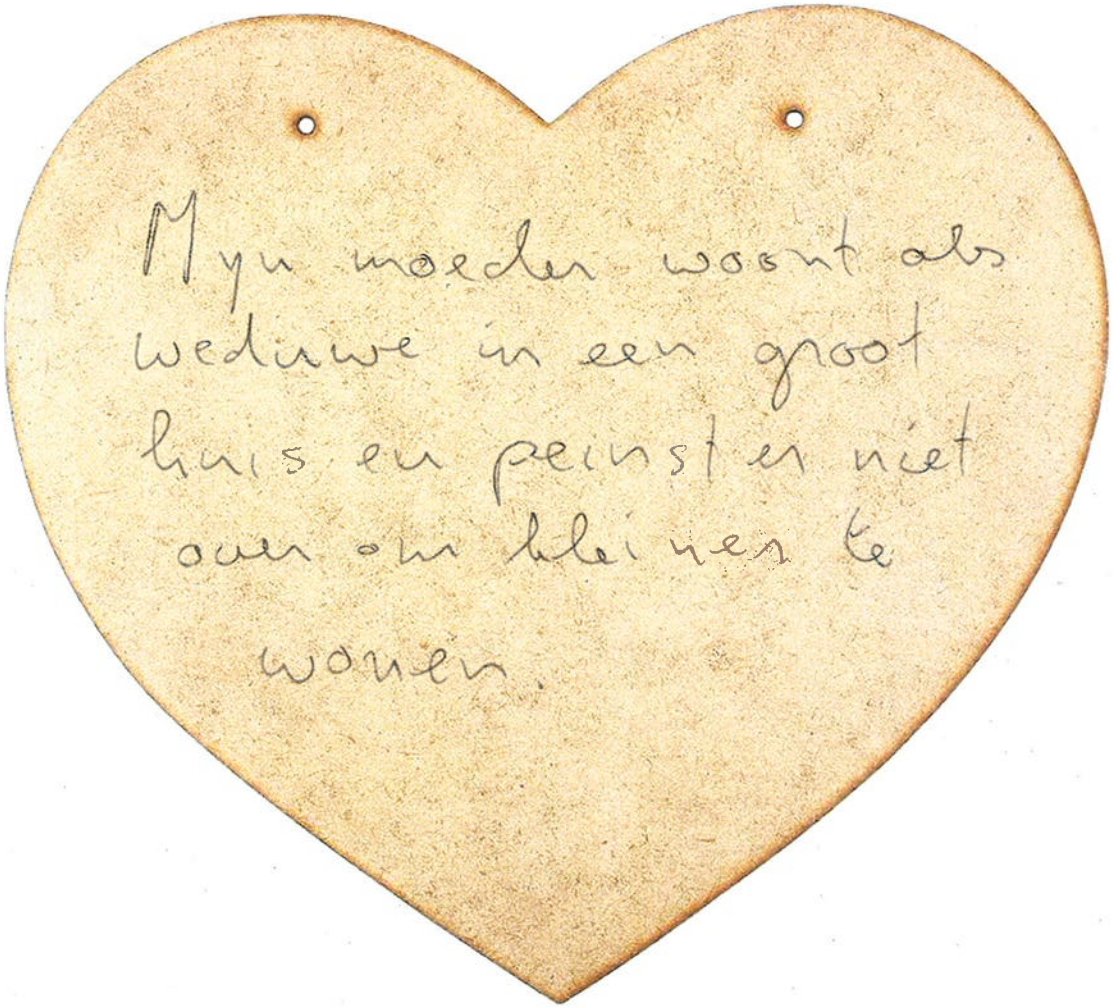
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ■ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

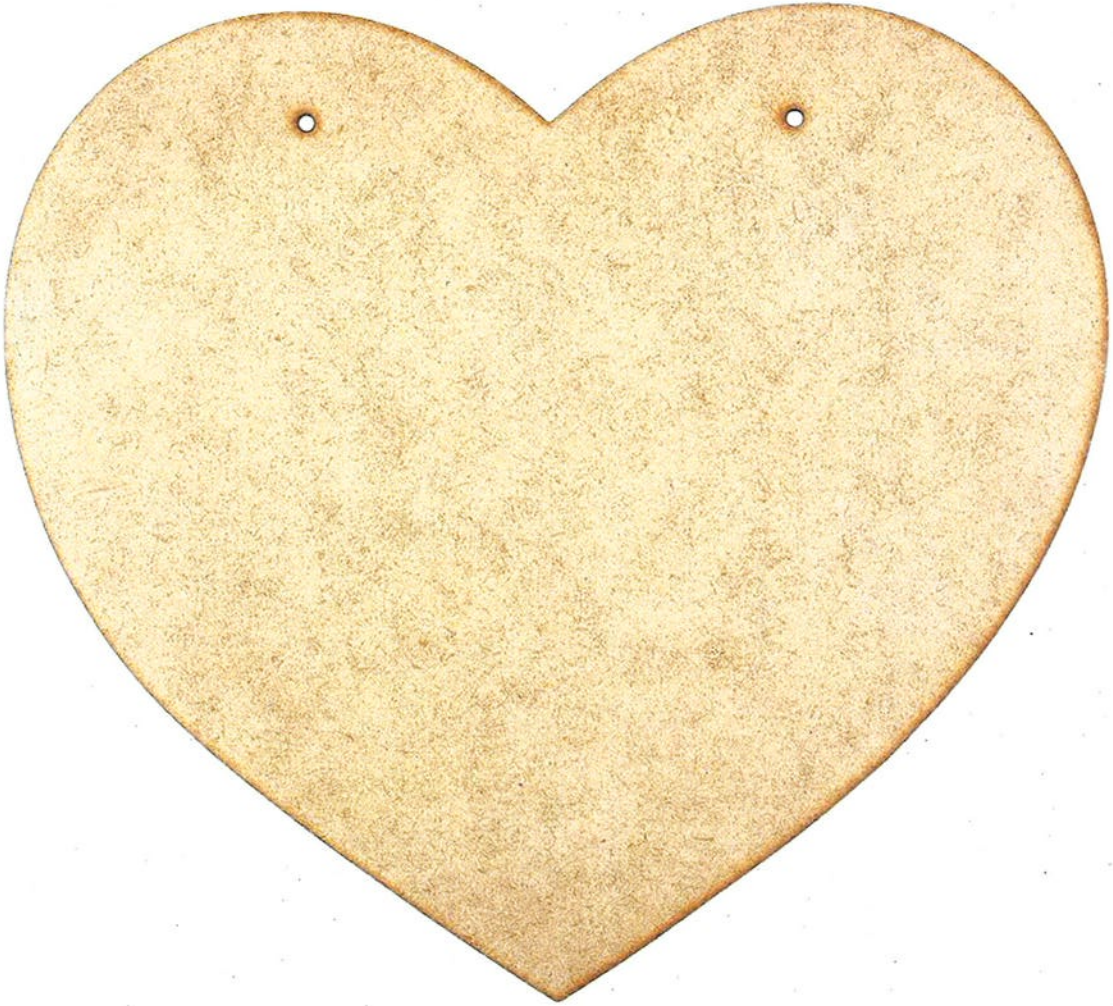
- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☑ Doorstroming

Woning nee
Kamers

of

- ☑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

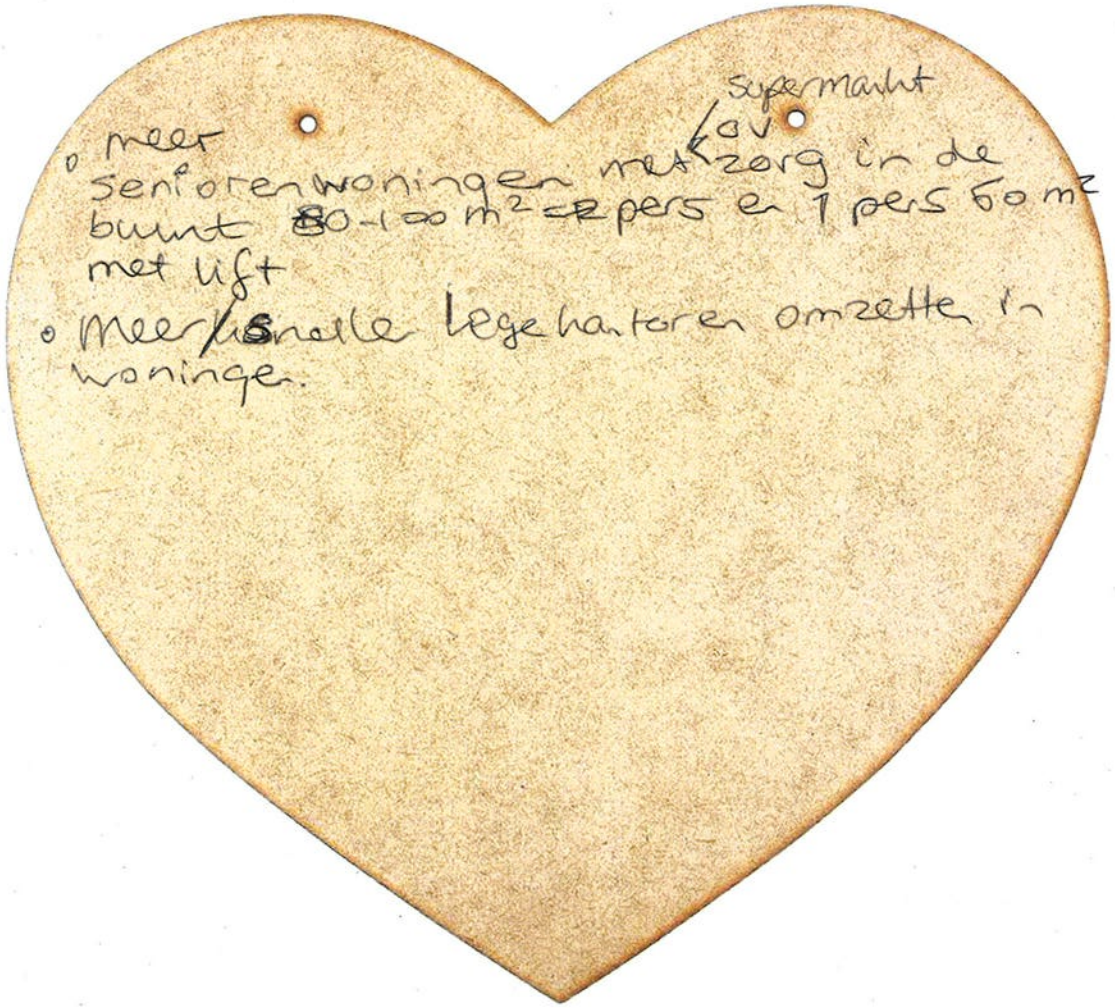
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

artenkreet over Wonen in Utrecht

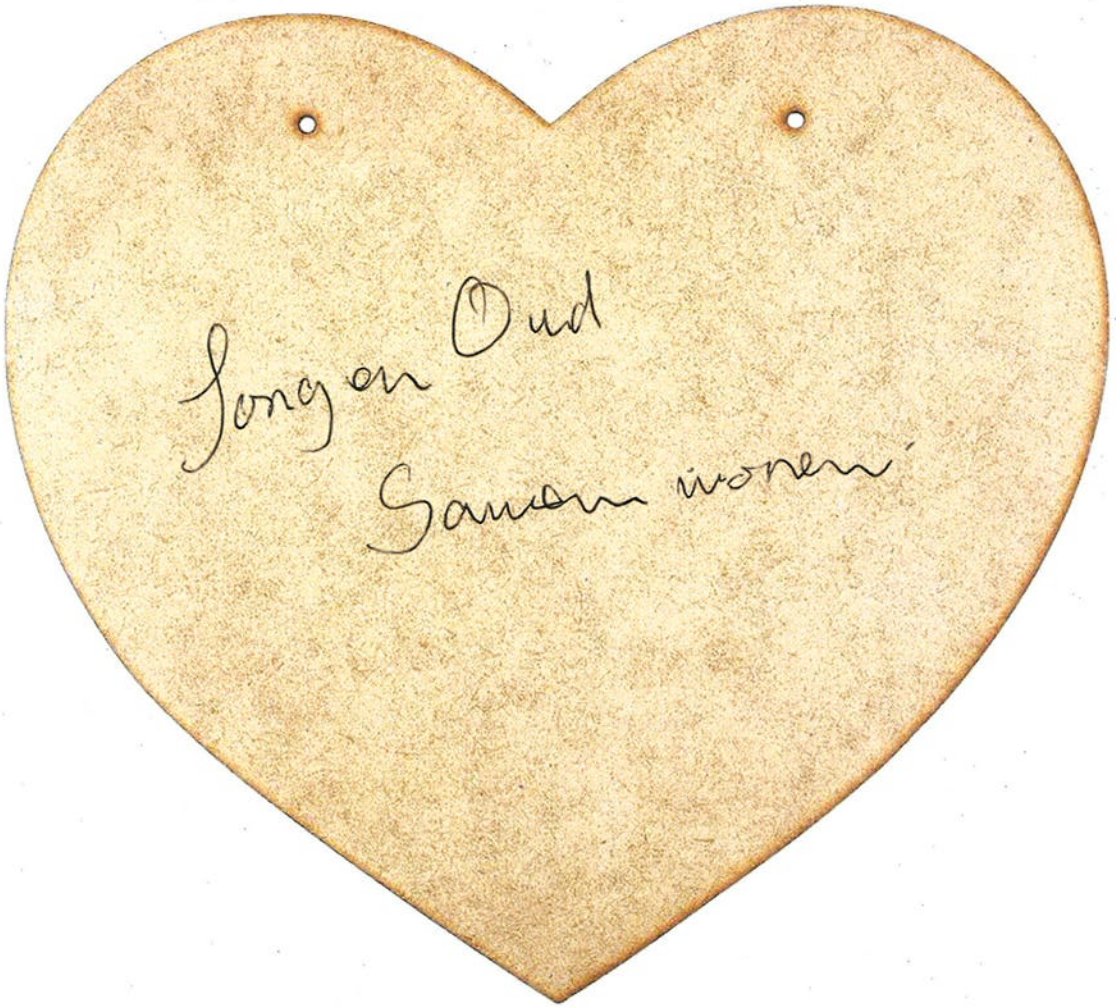
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming ouderen/jongeren naar...

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

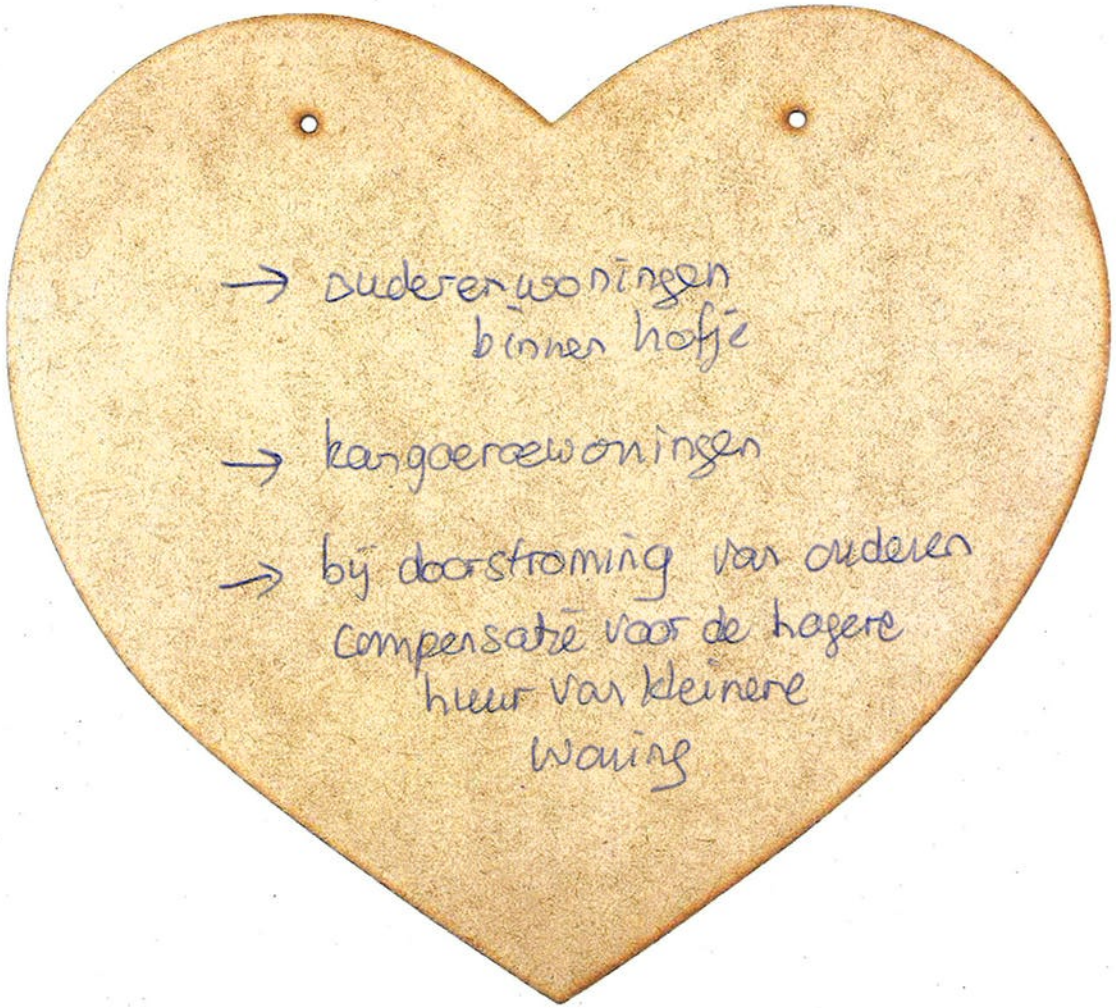
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ◙ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ☒ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

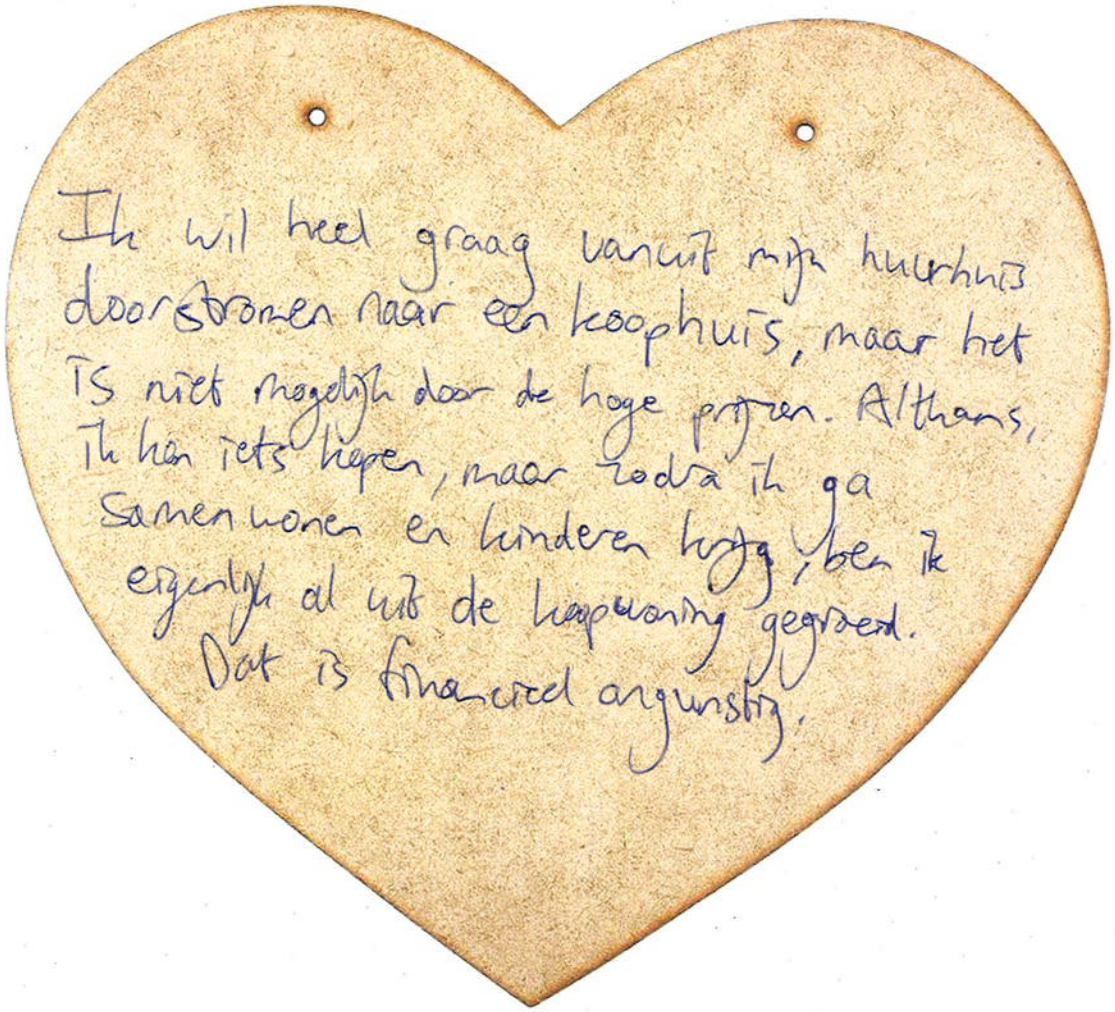
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

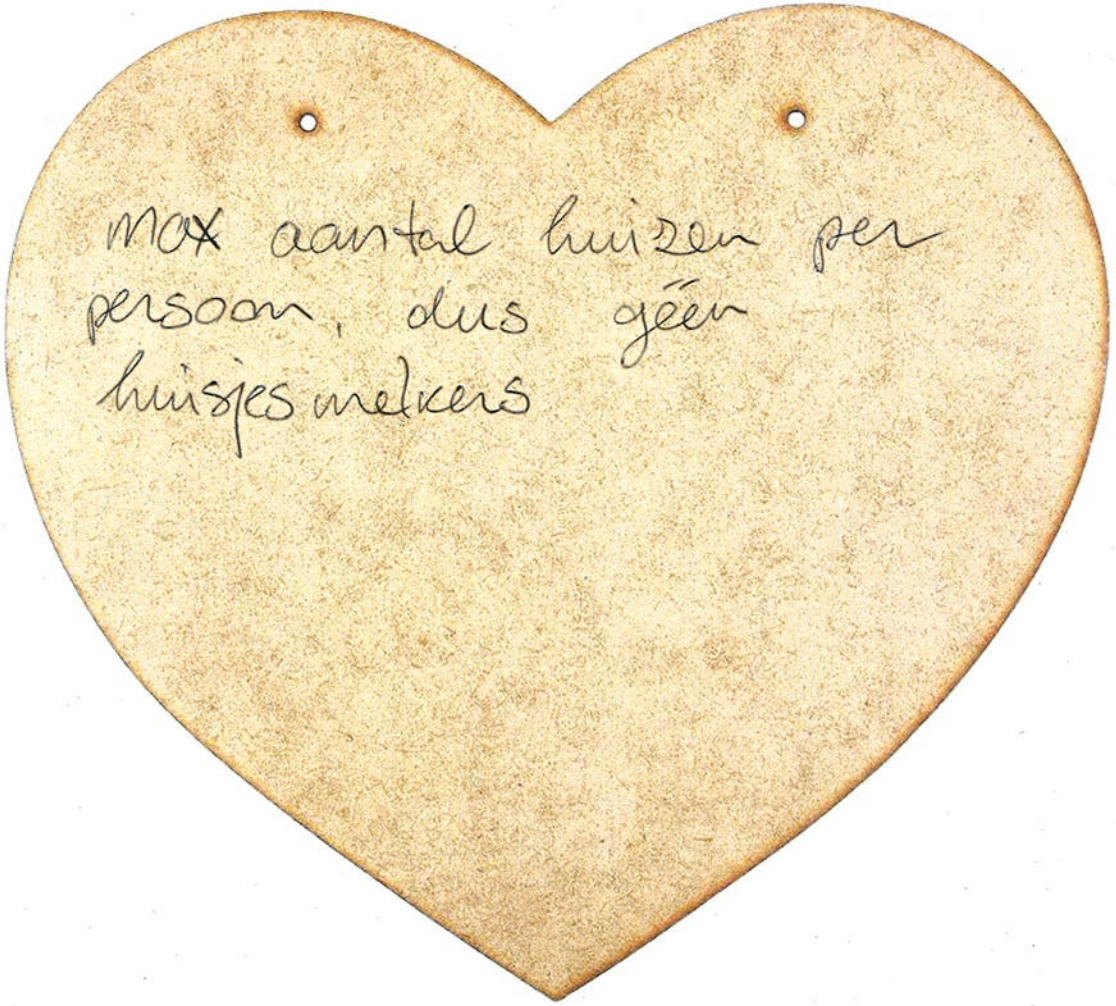
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☑ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

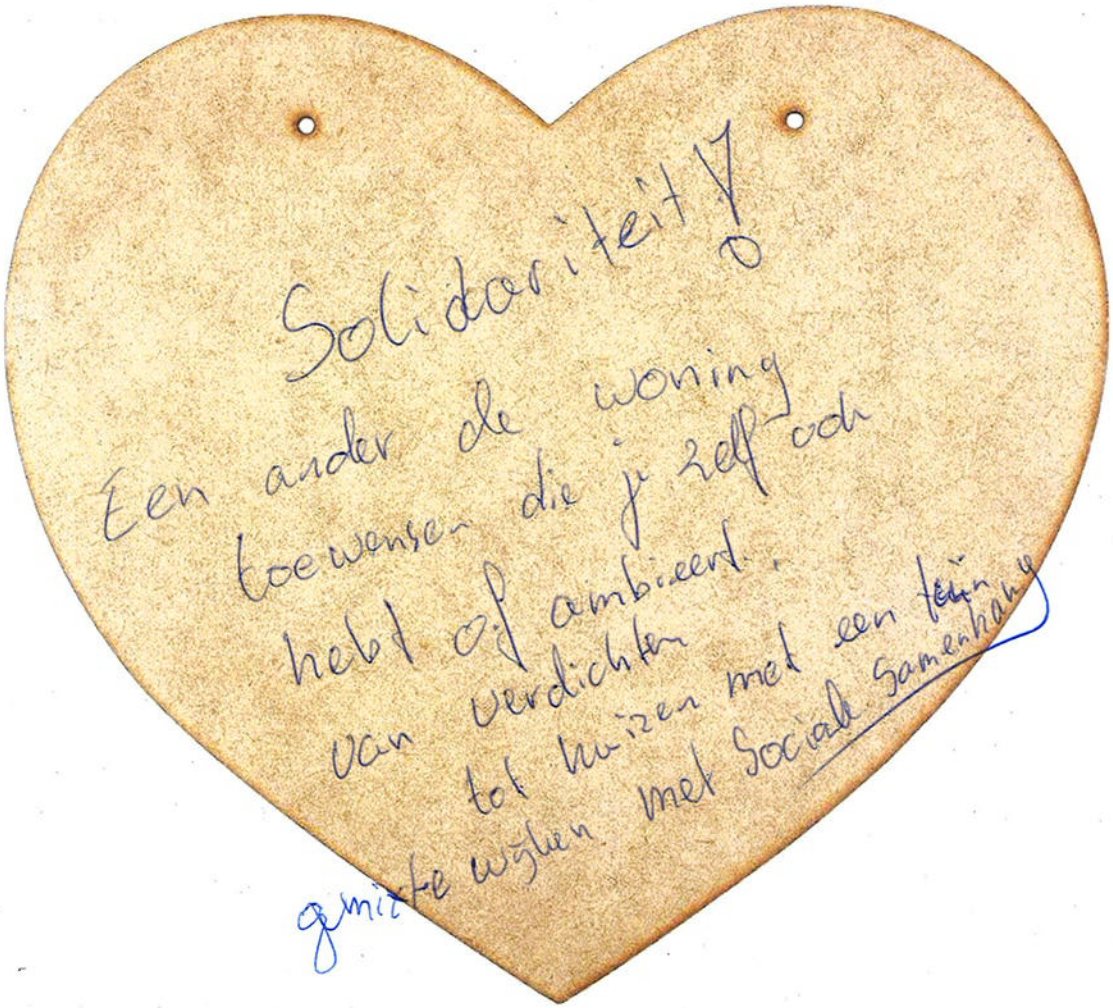
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☒ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

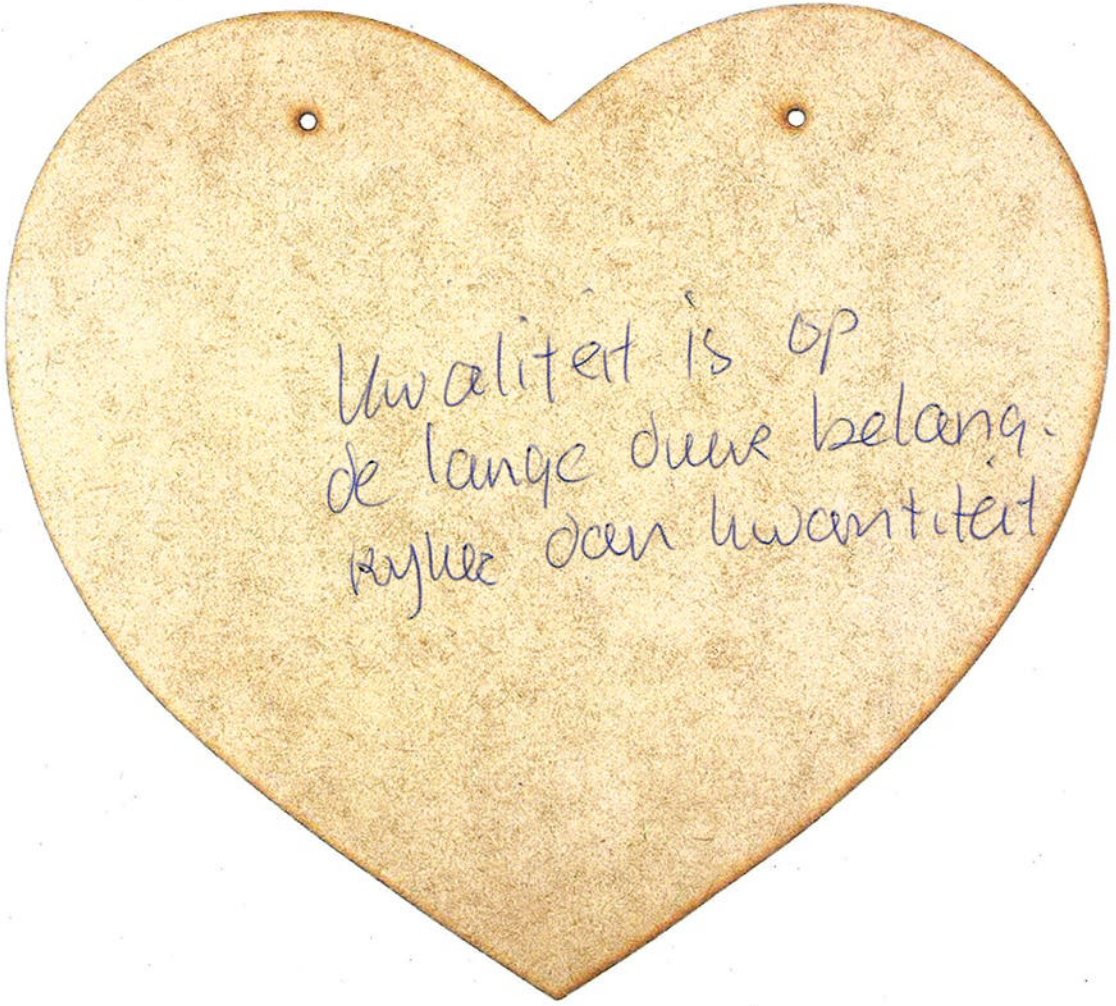
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- [x] De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- [ ] Meer woningen door splitsing
- [ ] Een plek voor middeninkomens
- [ ] Het verdelen van sociale huurwoningen
- [ ] Doorstroming

of

- [ ] Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

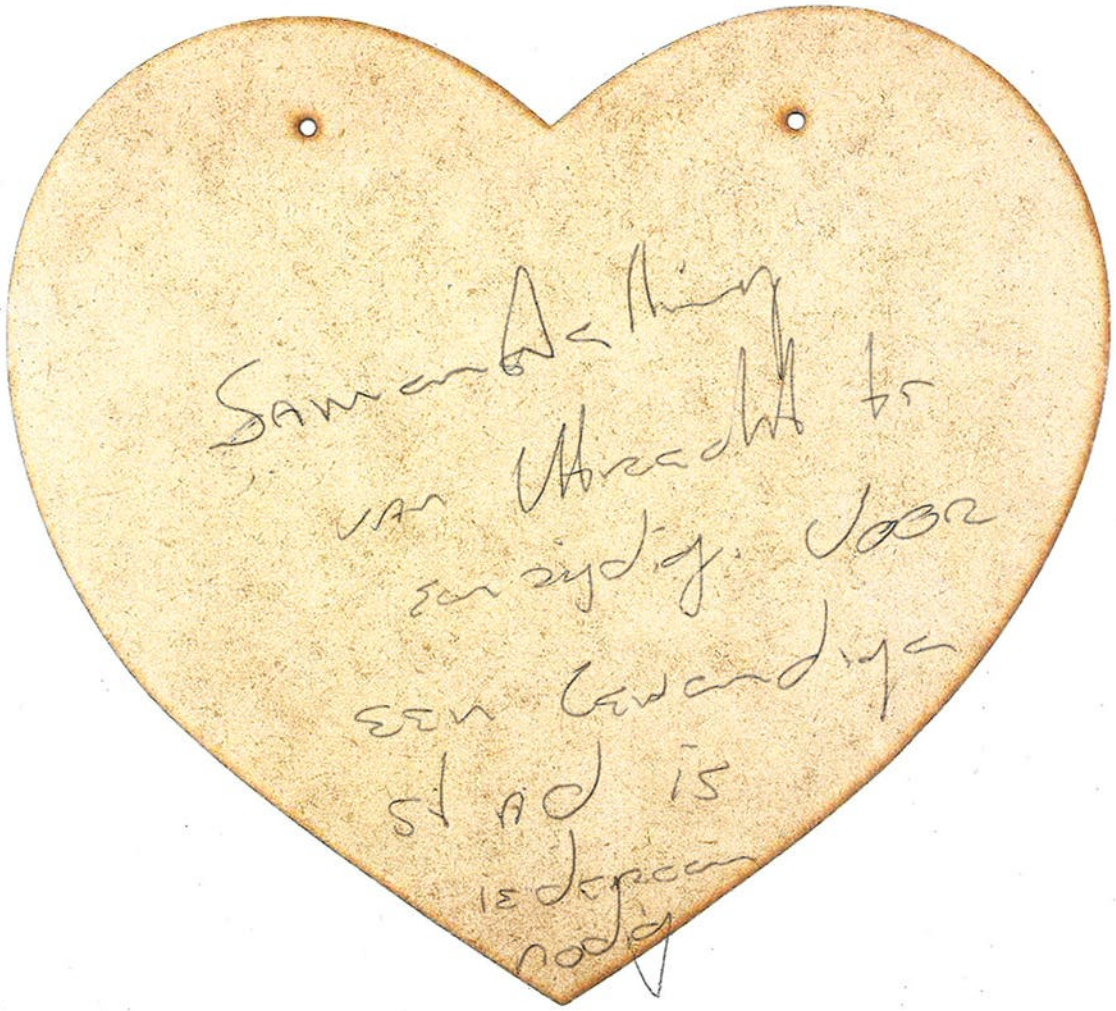
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☒ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- [x] De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- [ ] Meer woningen door splitsing
- [ ] Een plek voor middeninkomens
- [ ] Het verdelen van sociale huurwoningen
- [ ] Doorstroming

of

- [ ] Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- [x] De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- [ ] Meer woningen door splitsing
- [ ] Een plek voor middeninkomens
- [x] Het verdelen van sociale huurwoningen
- [ ] Doorstroming

of → stop verkoop sociale huurwoningen

- [ ] Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

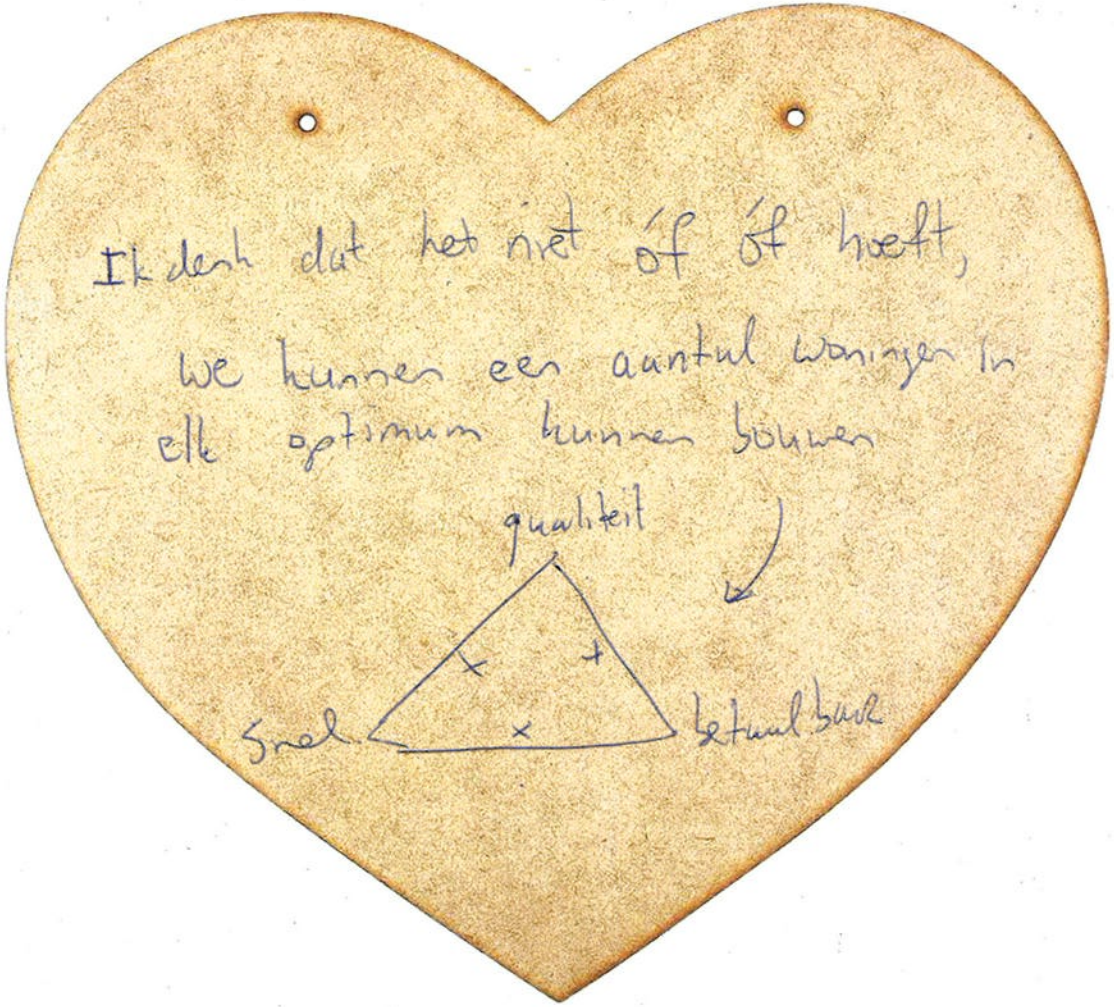
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

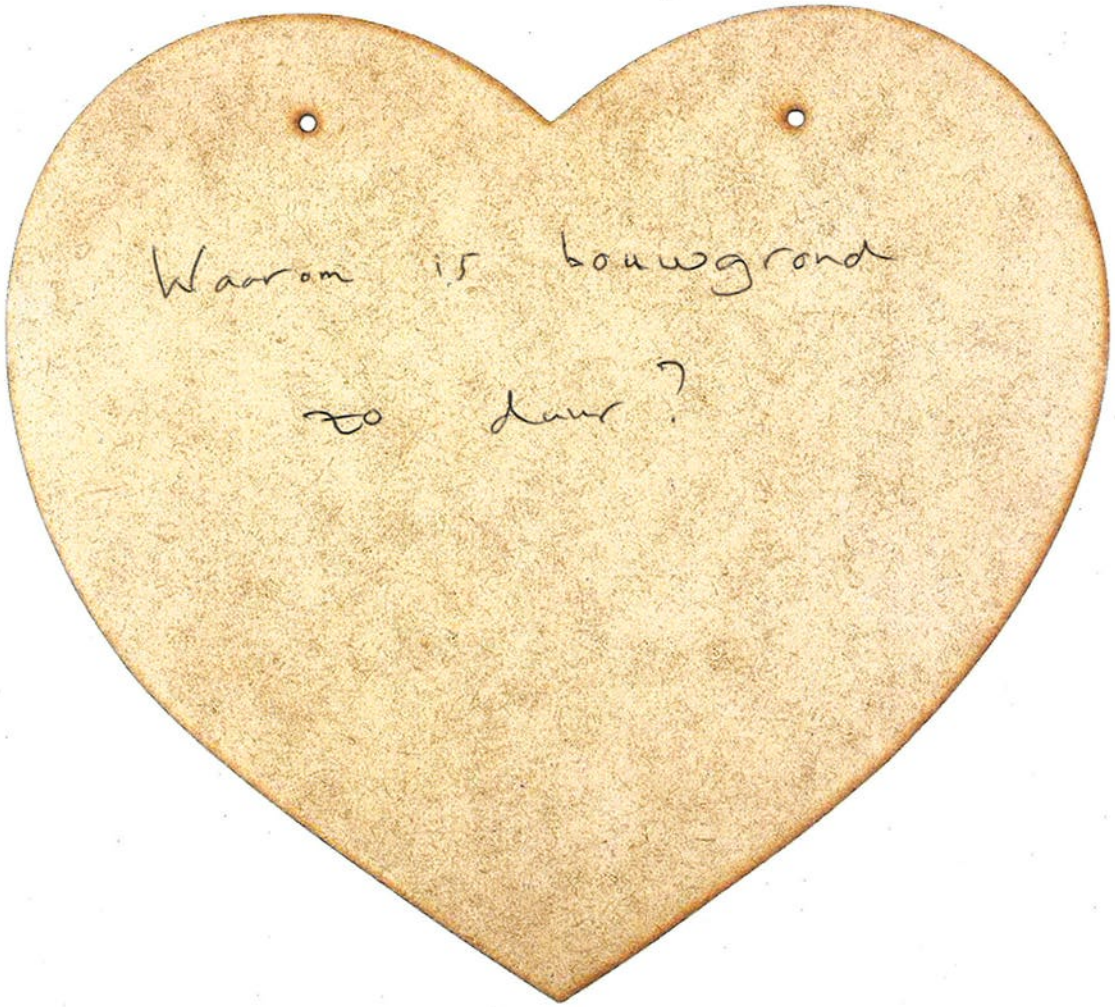
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☒ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☒ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- [x] De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- [ ] Meer woningen door splitsing
- [ ] Een plek voor middeninkomens
- [ ] Het verdelen van sociale huurwoningen
- [ ] Doorstroming

of

- [ ] Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

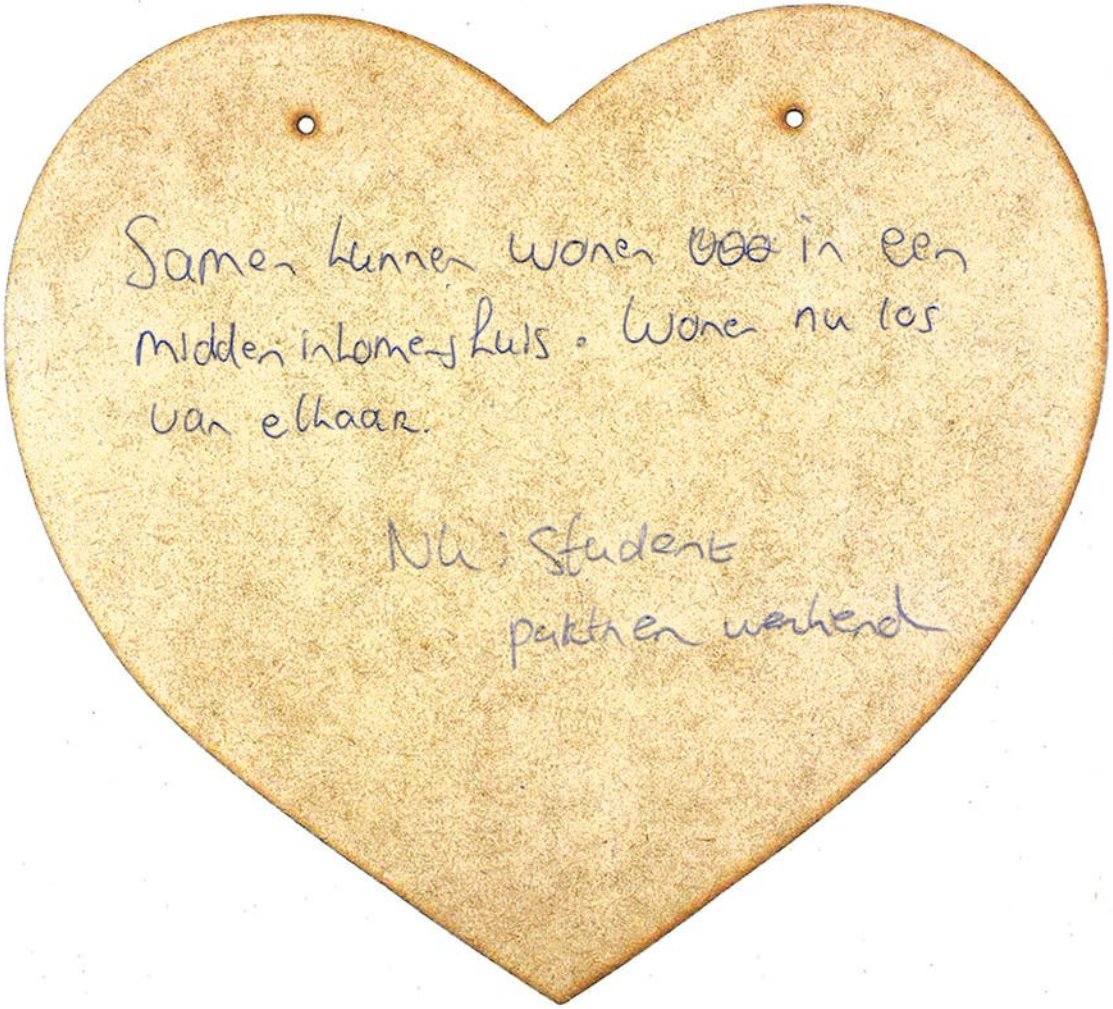
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

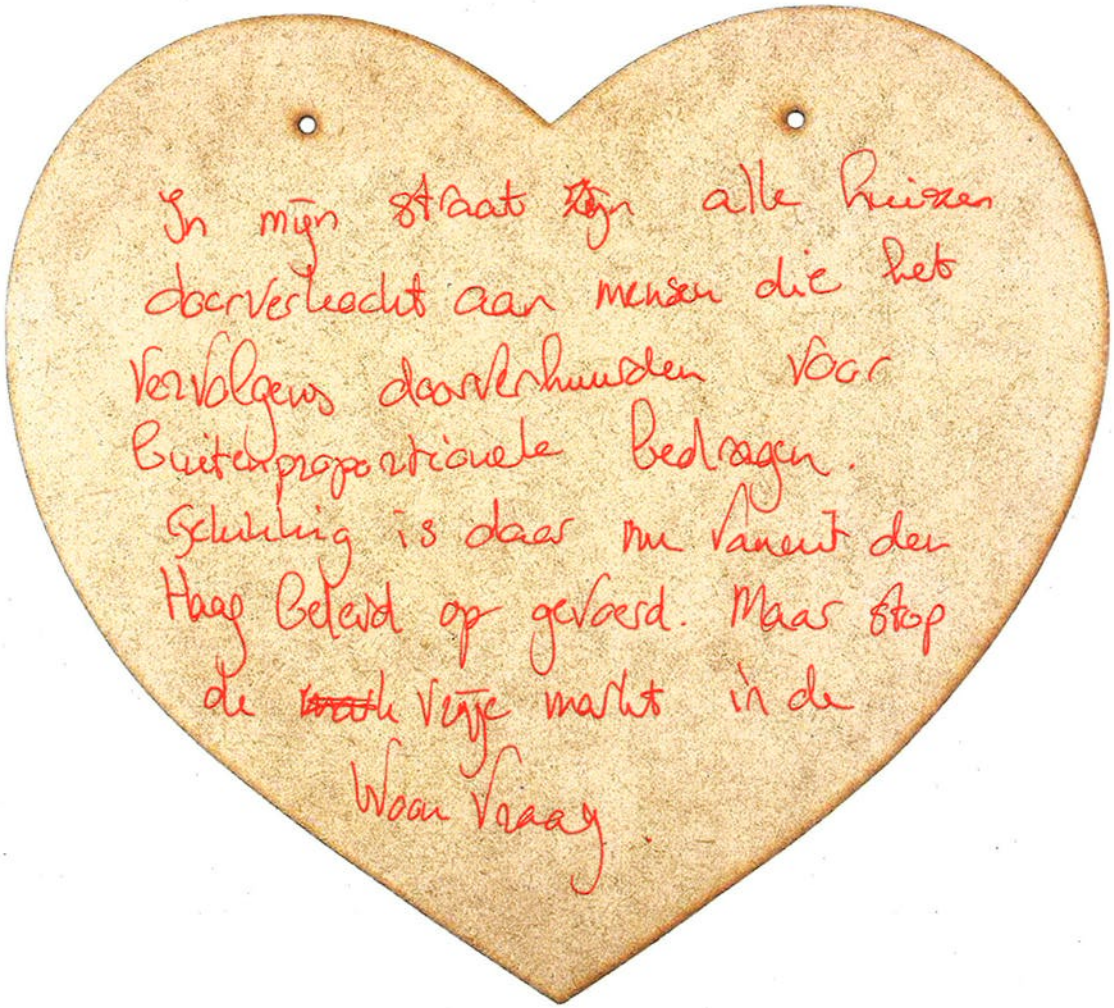
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

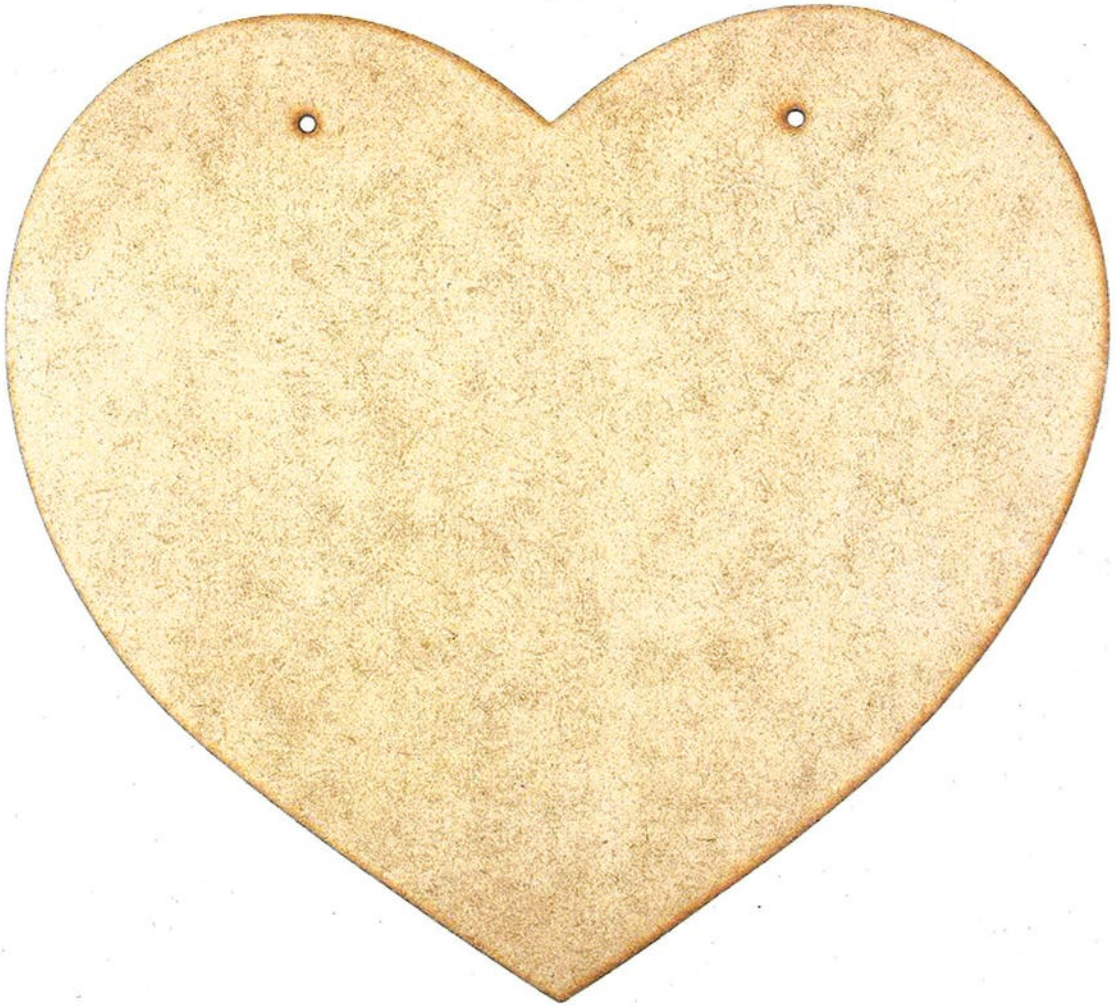
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

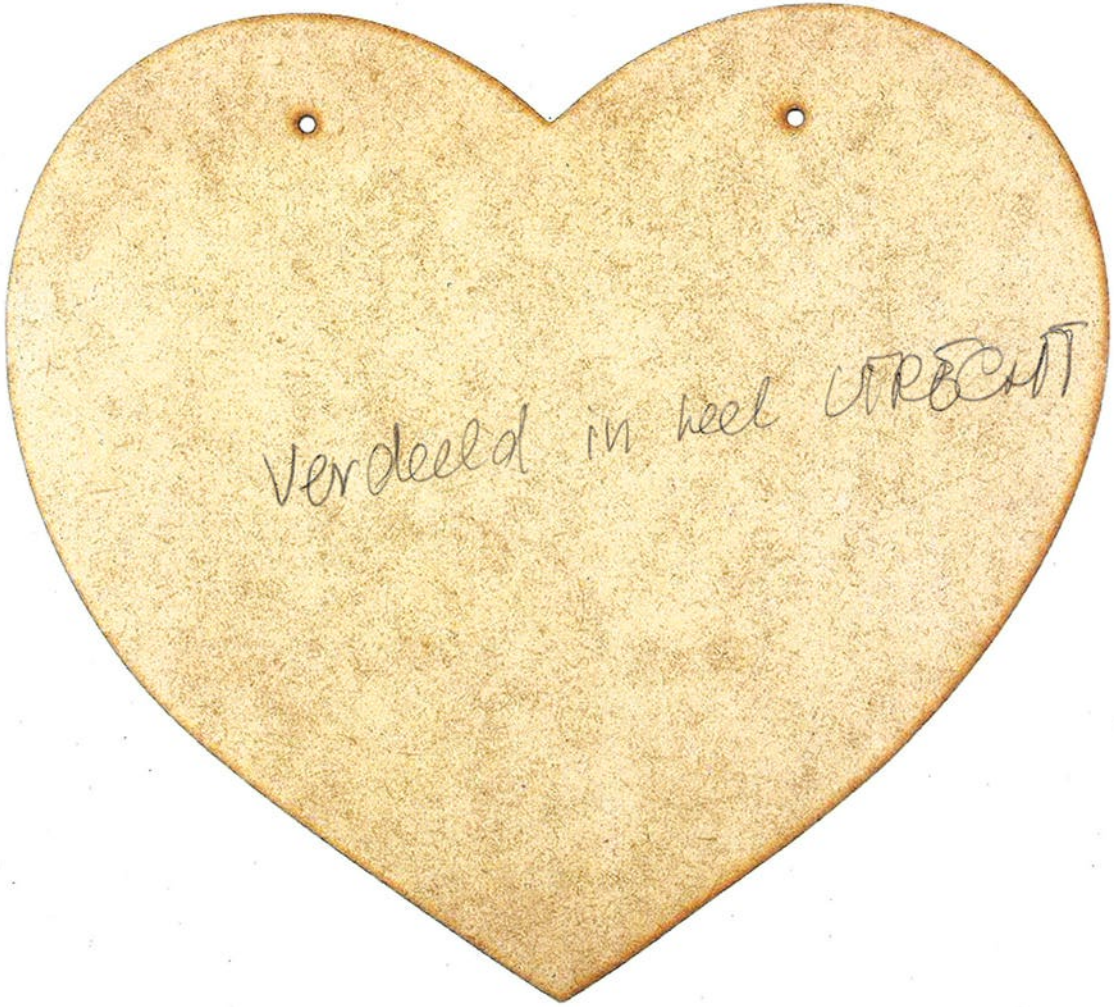
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ▨ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

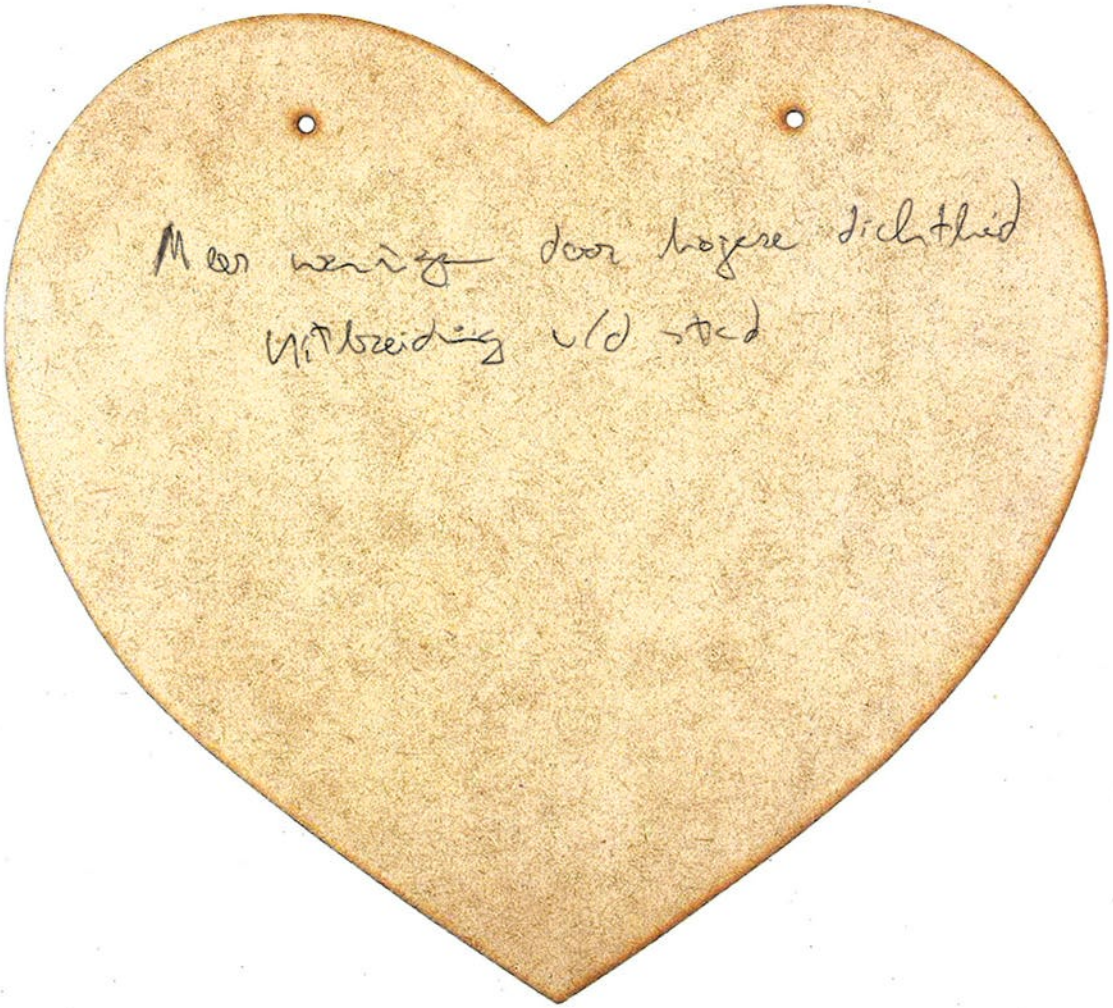
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

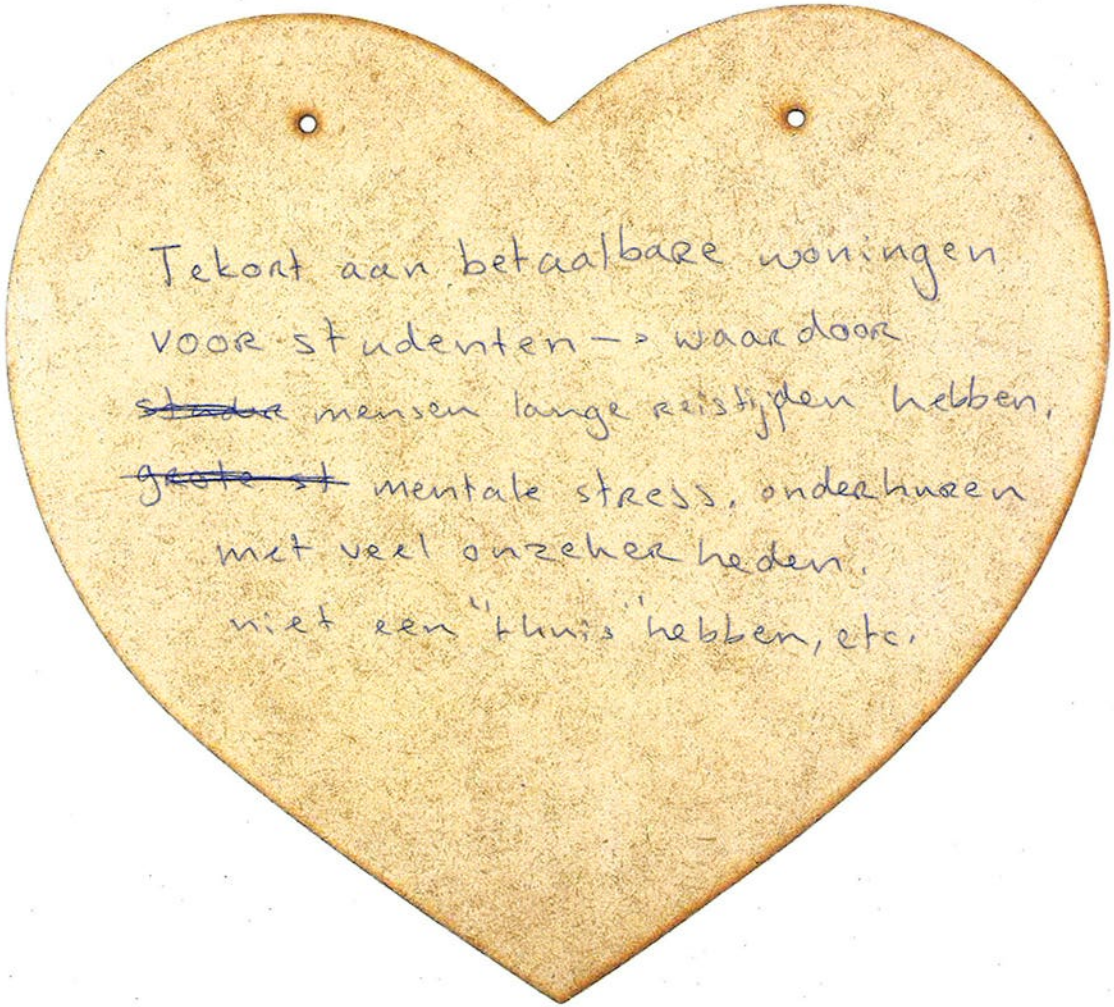
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

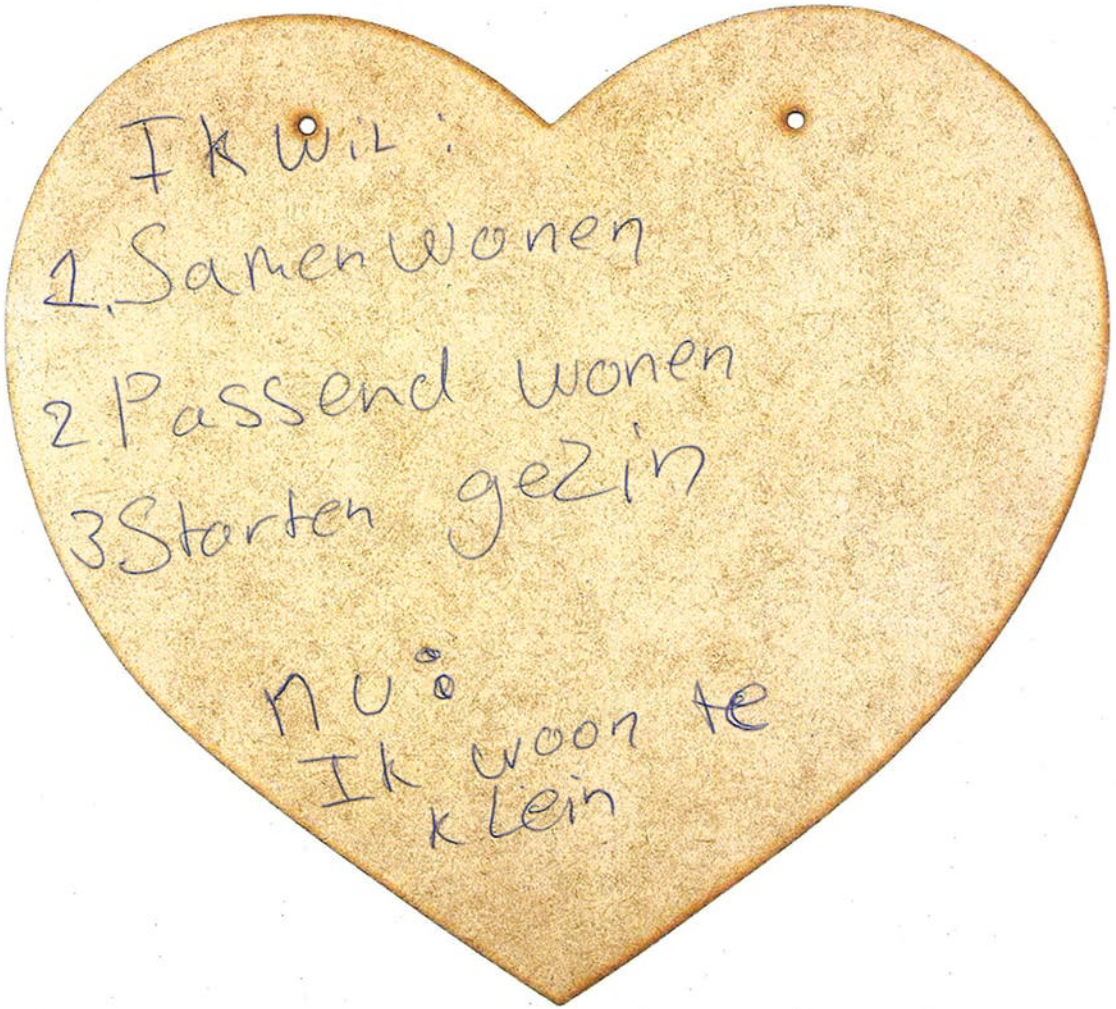
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

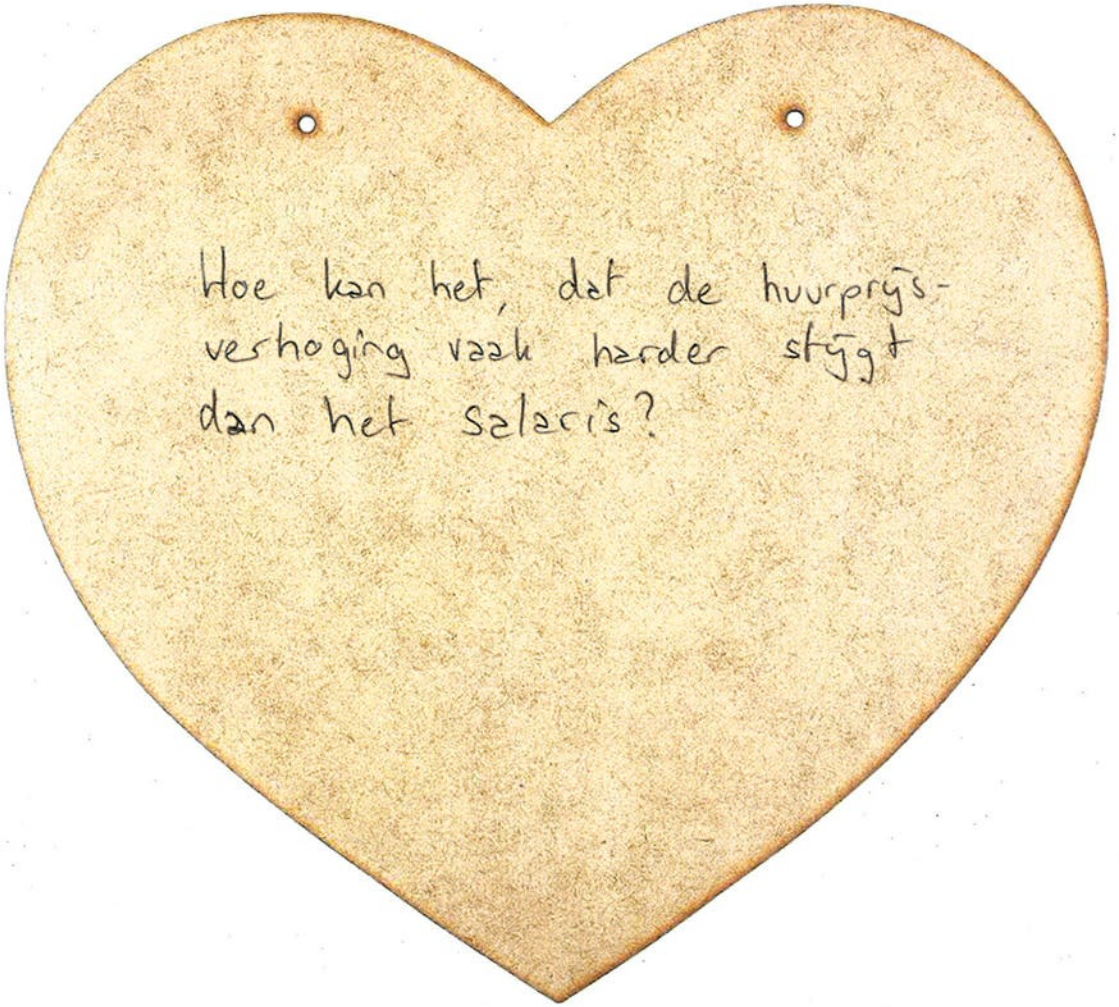
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

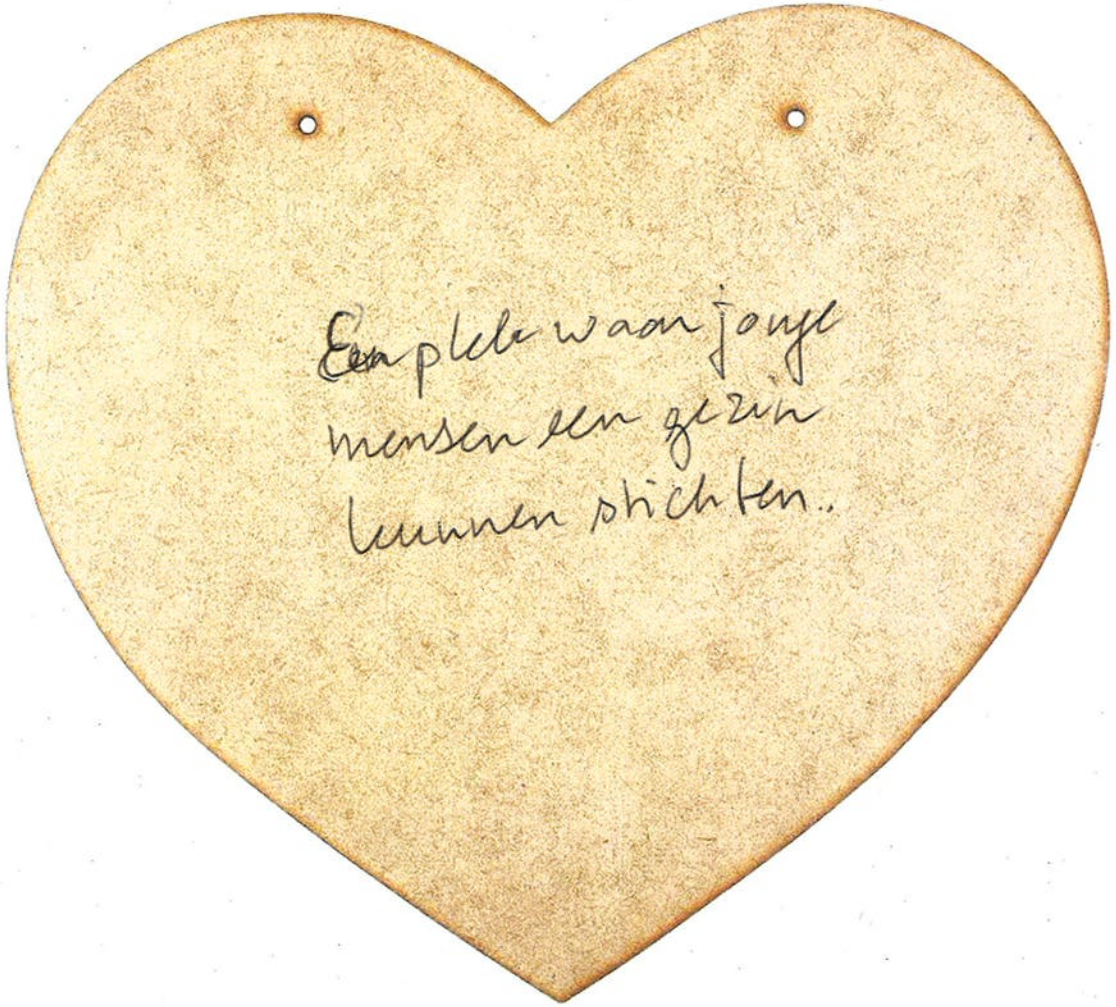
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

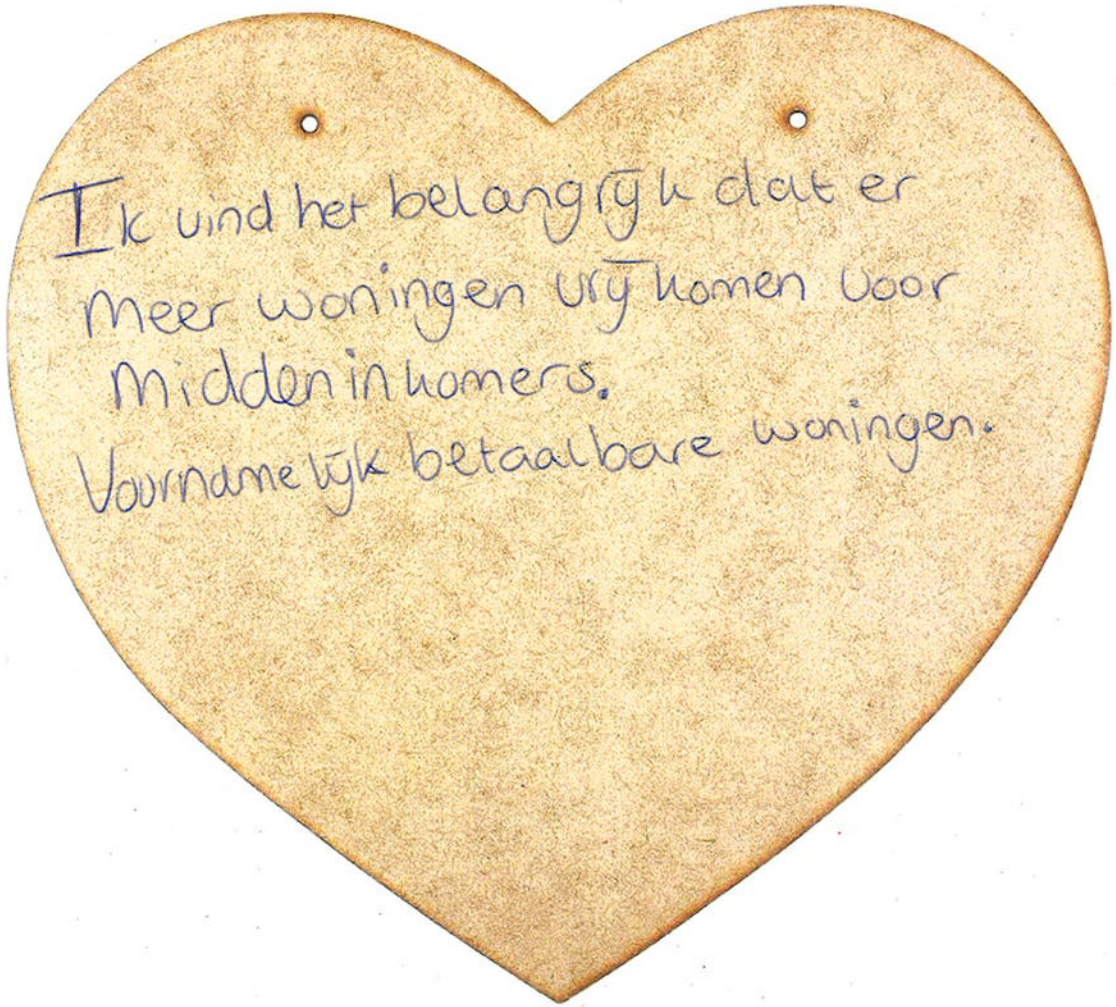
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☒ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☒ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

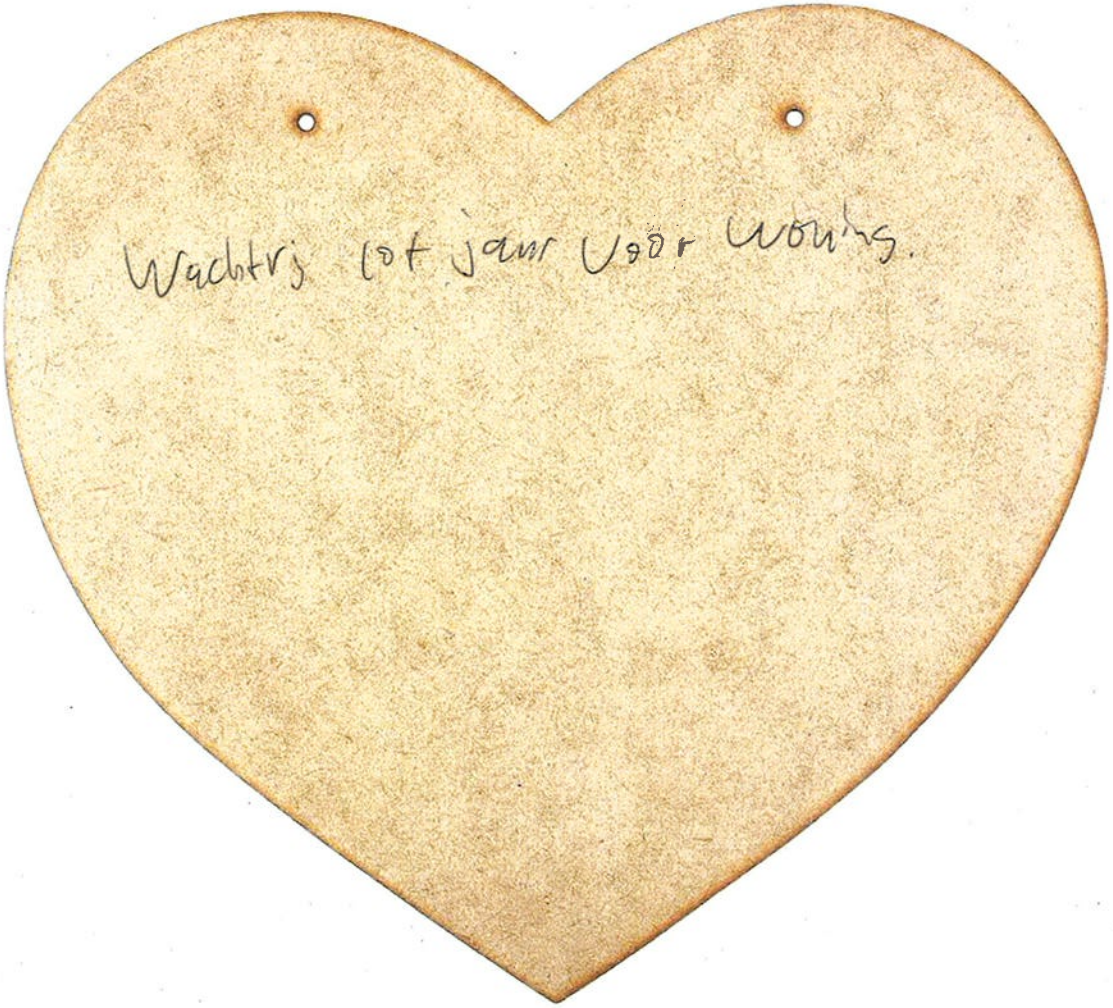
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ☒ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ☒ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

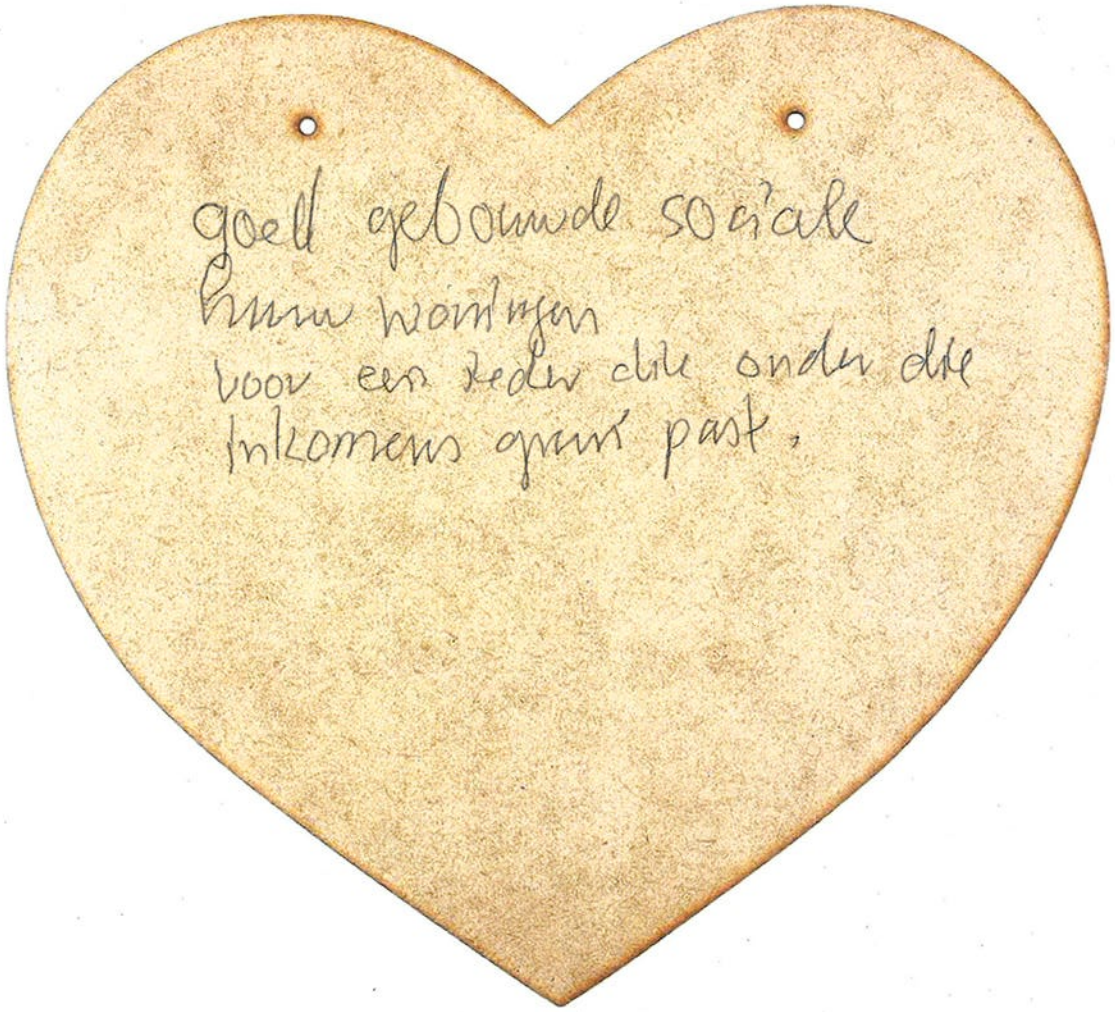
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ☒ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

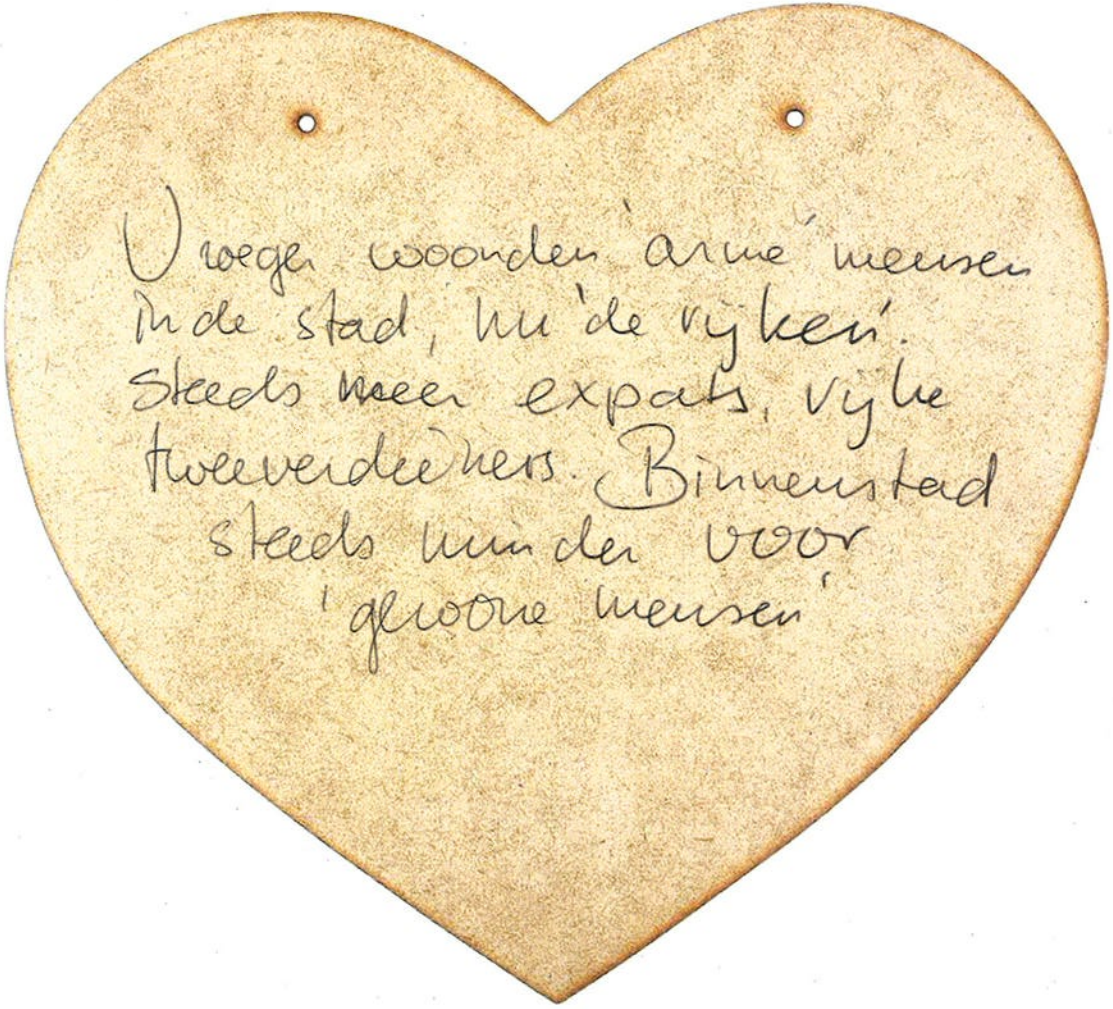
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ☒ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

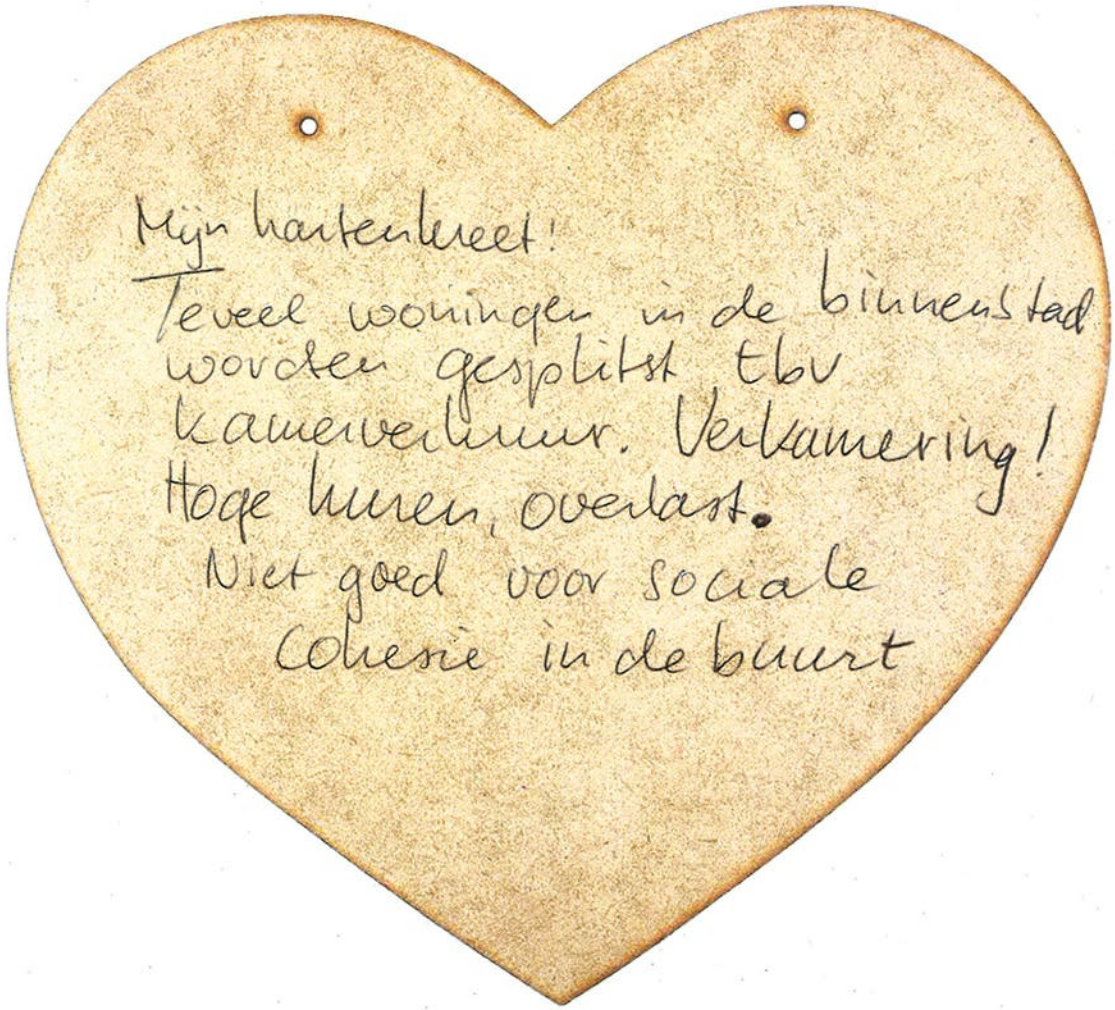
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ☒ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☒ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

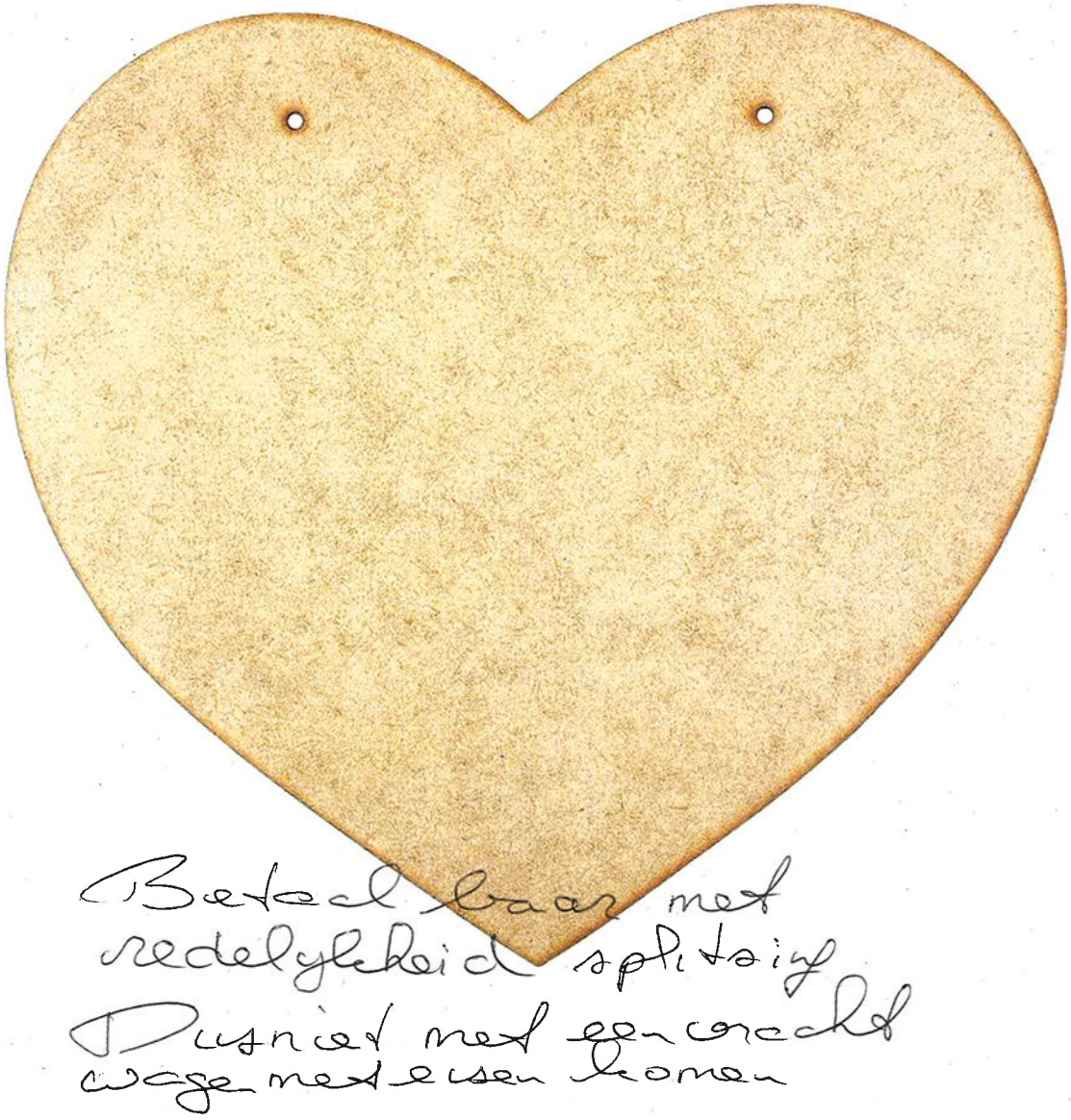
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☒ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

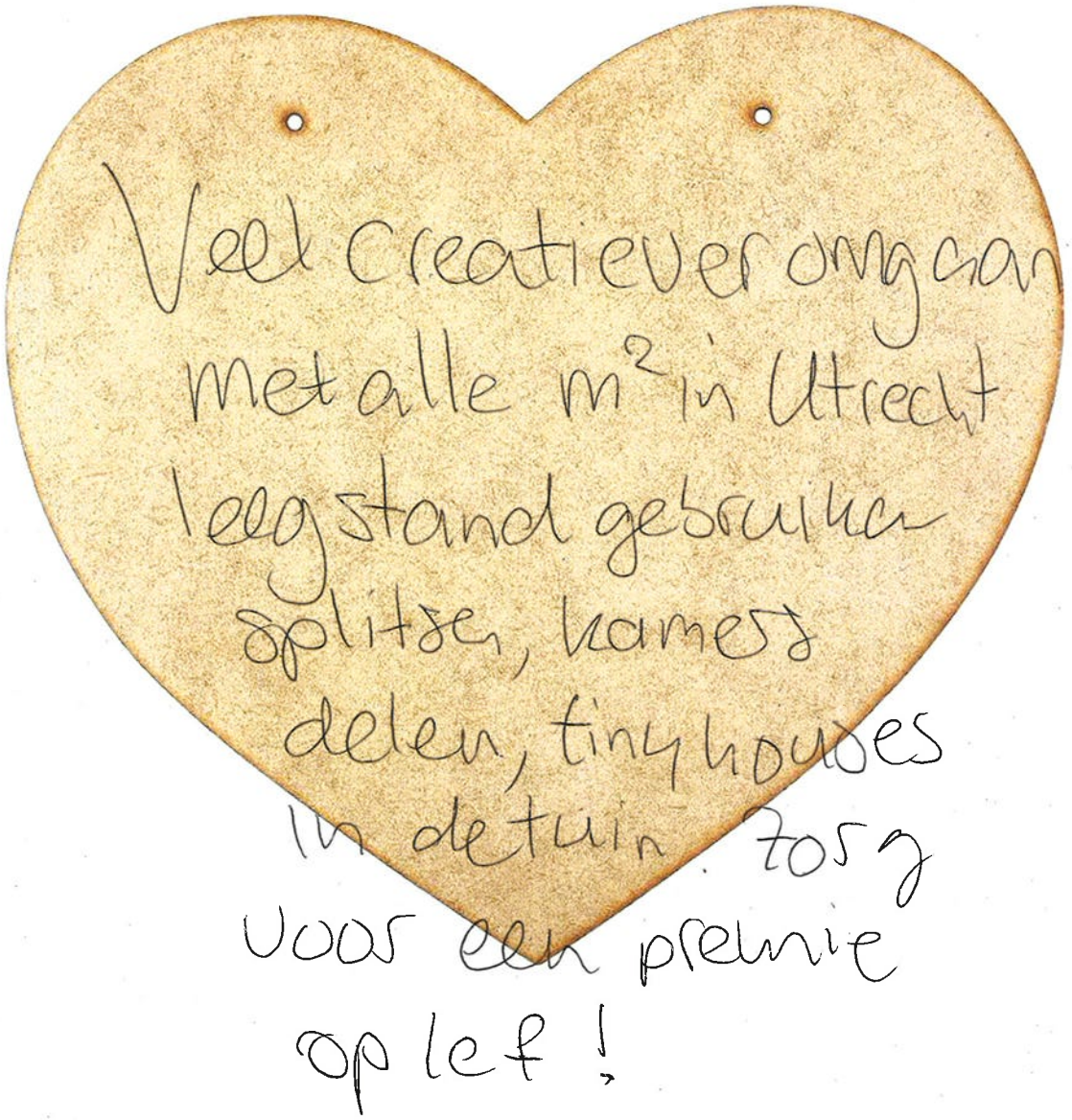
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ◙ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

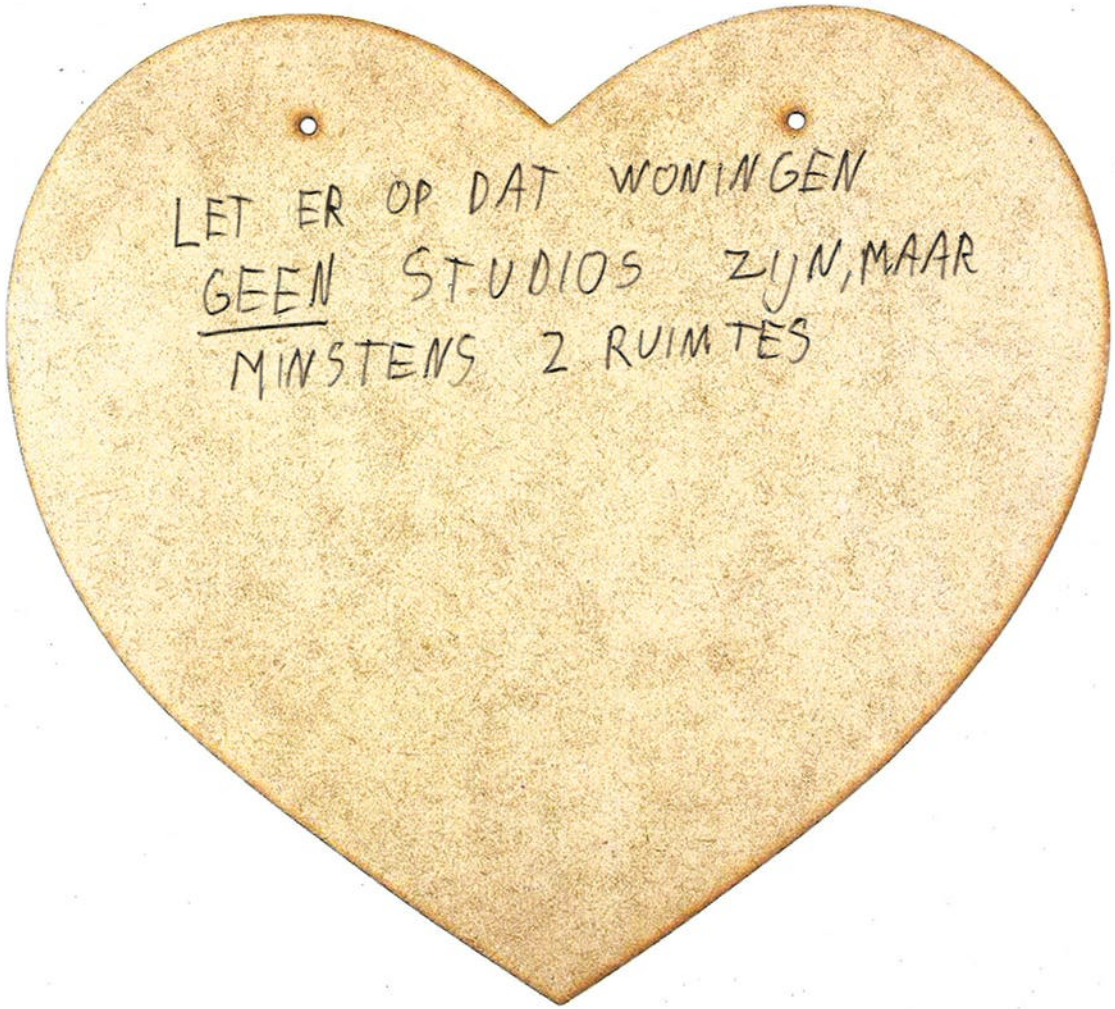
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☒ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☒ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☒ Meer woningen ~~door splitsing~~
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

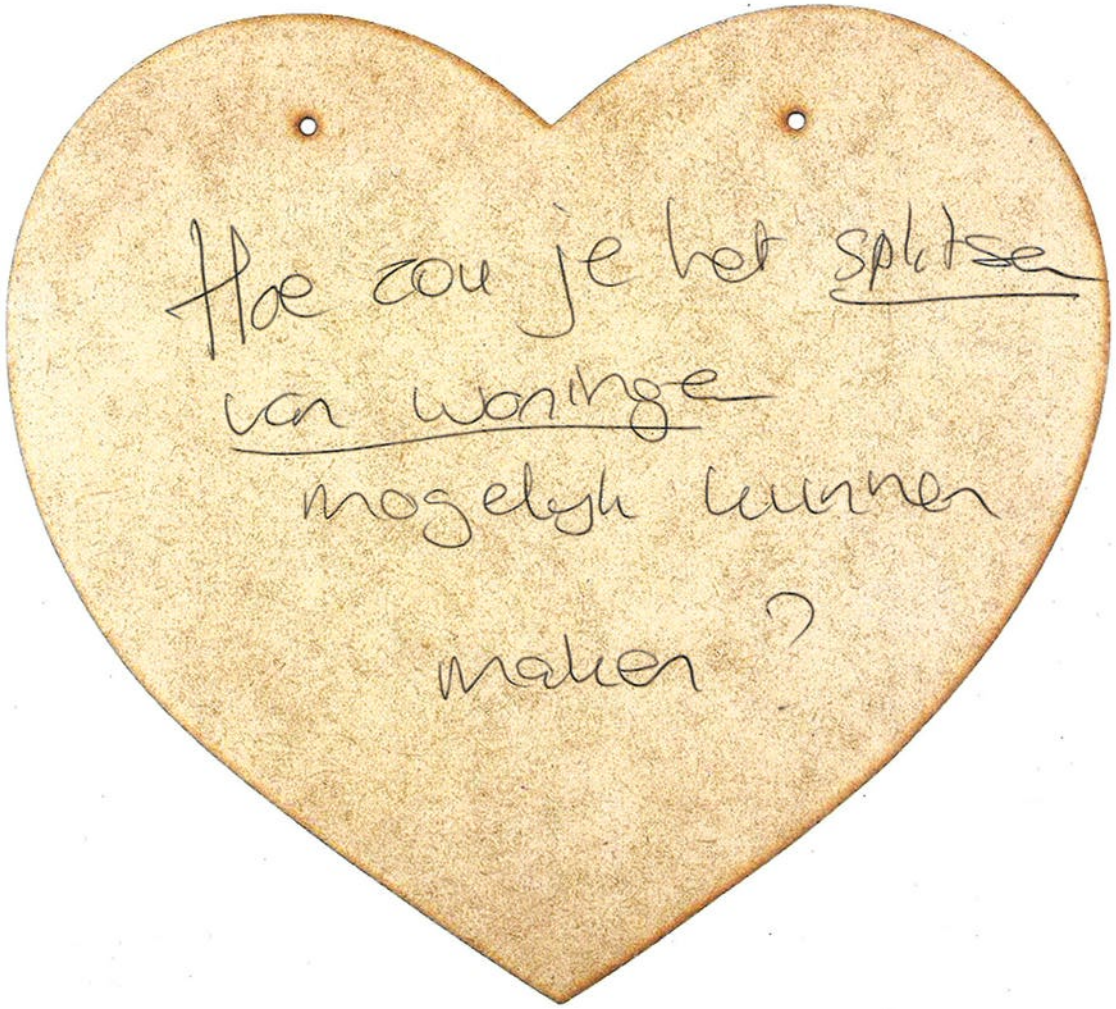
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☒ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

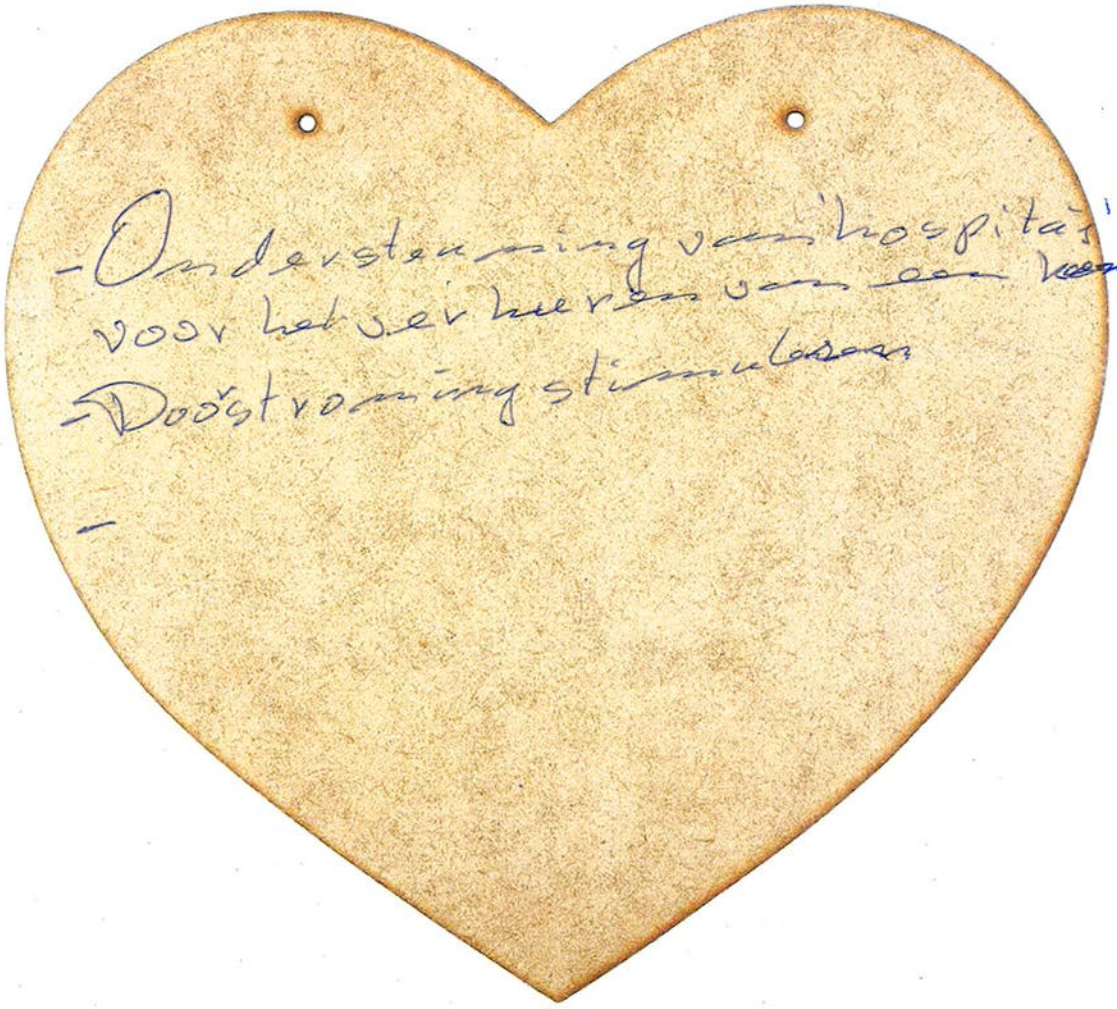
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☒ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

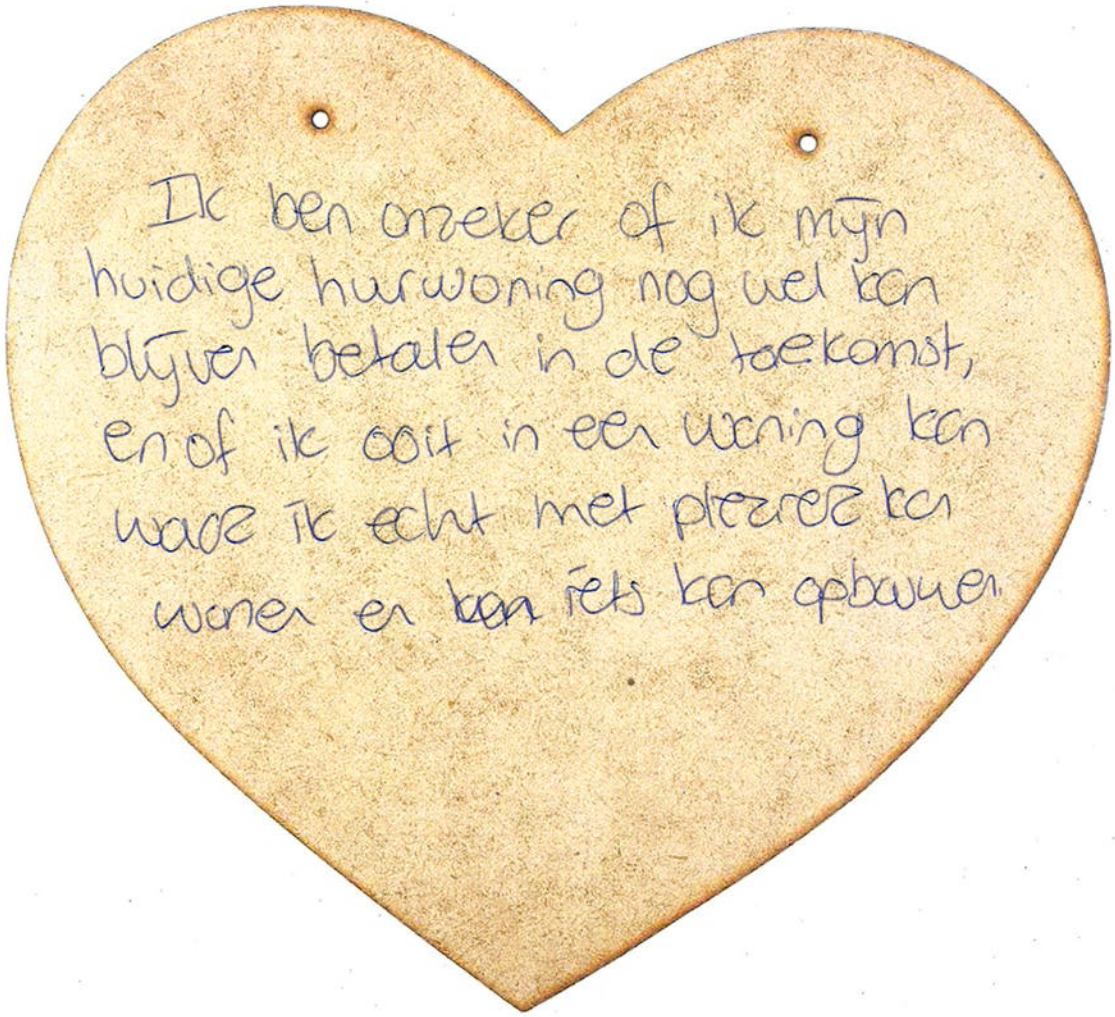
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☒ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ☒ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

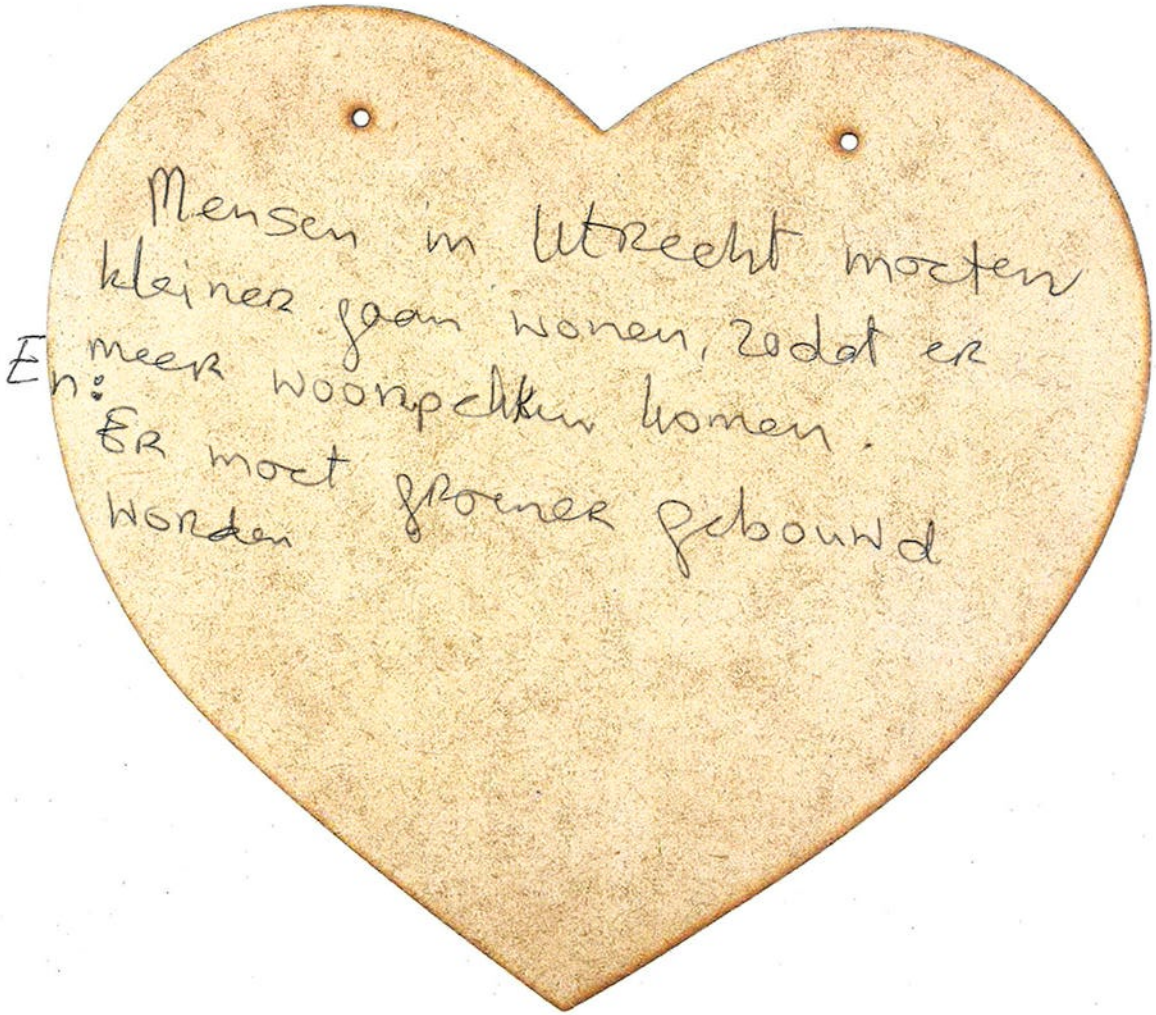
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☒ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☒ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

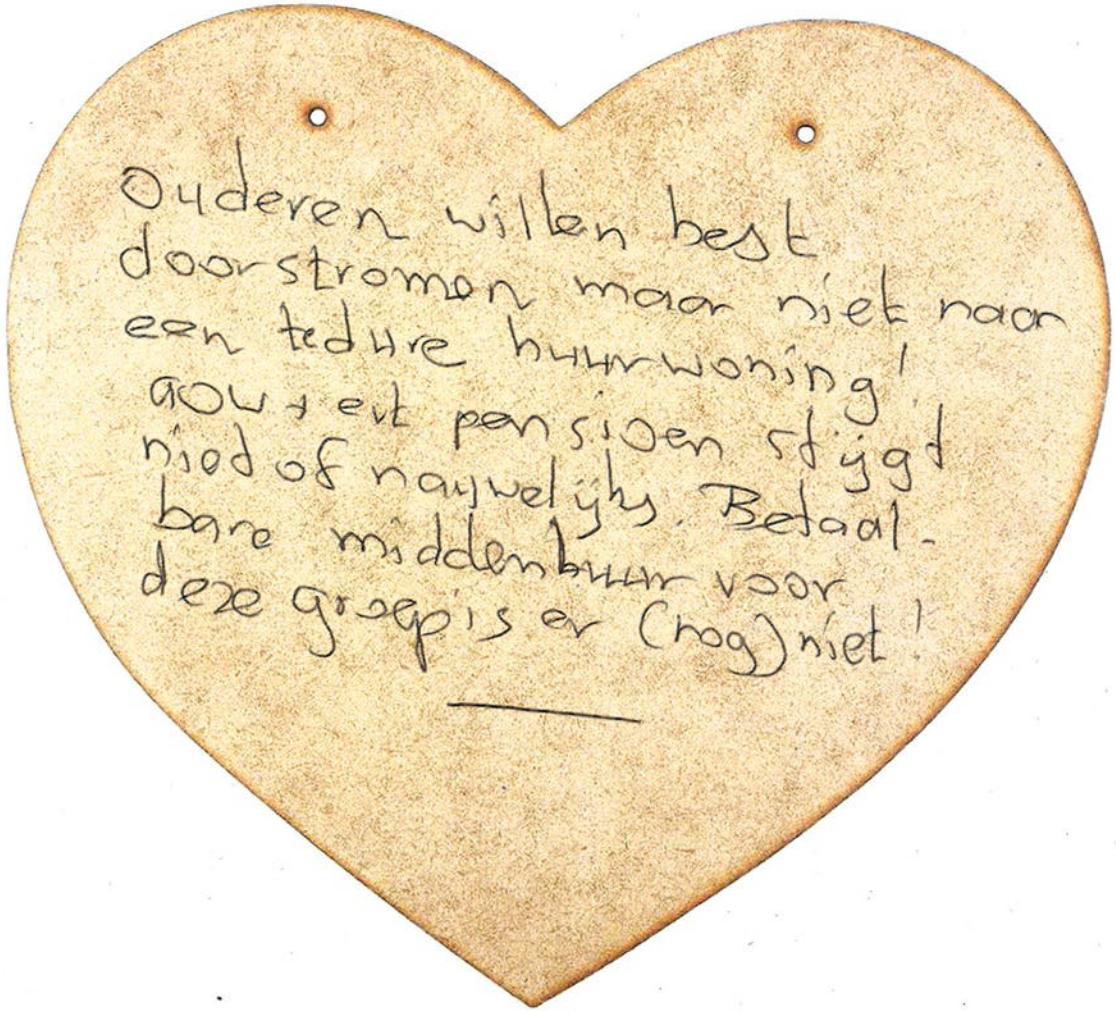
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☒ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ☒ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

betaalbaarheid
middeninkomens
doorstroming

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ☒ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☒ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☒ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☒ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☒ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☑ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☑ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☑ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☒ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☒ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

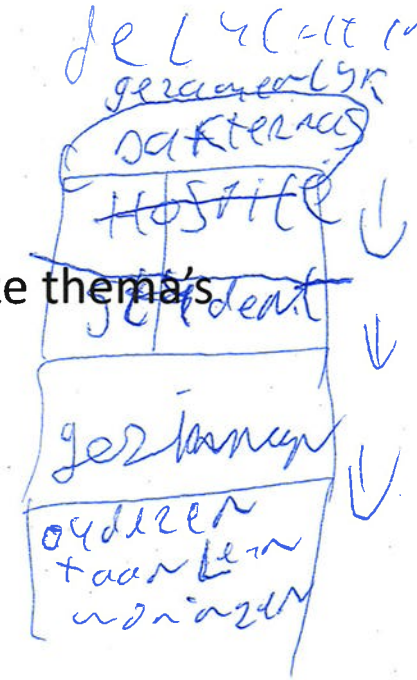

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☒ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☒ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ☒ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

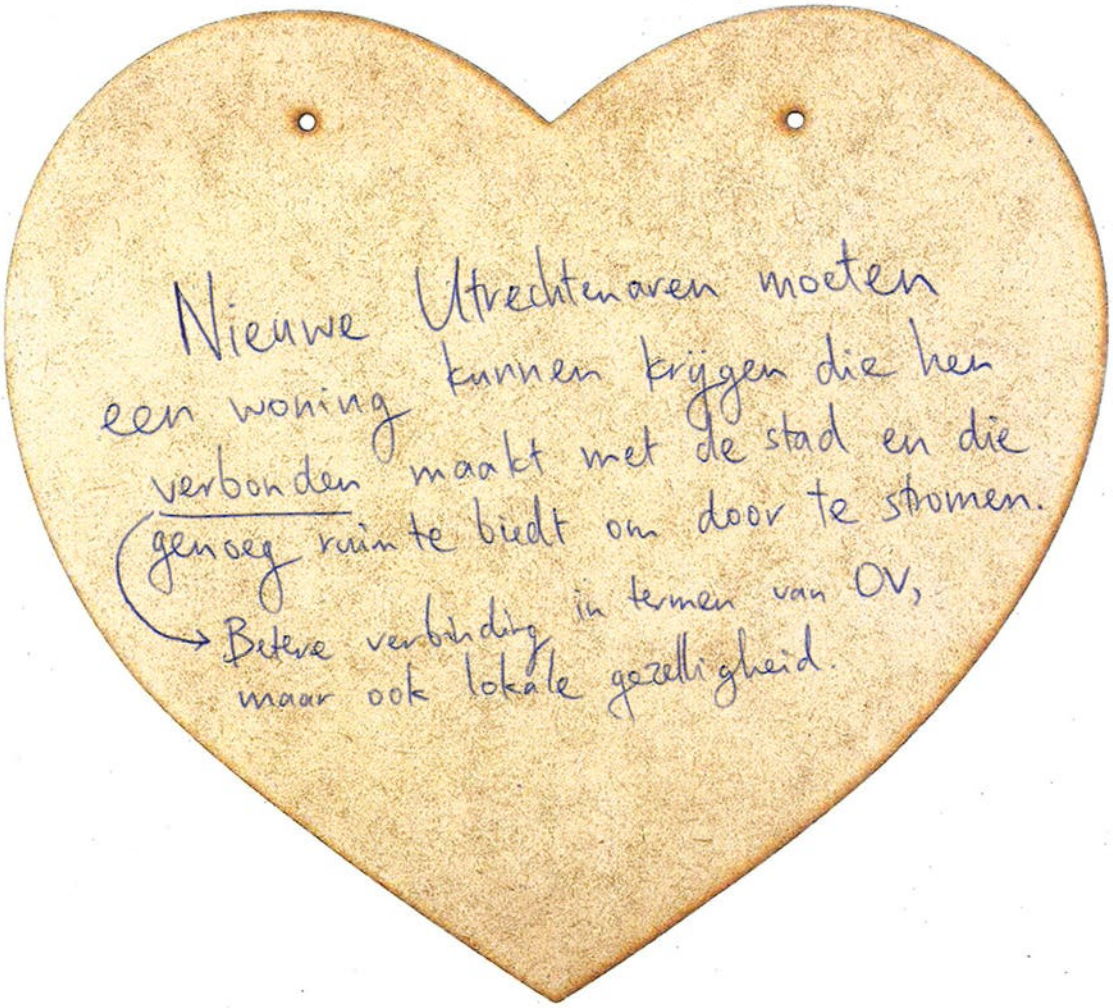
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☒ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☒ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

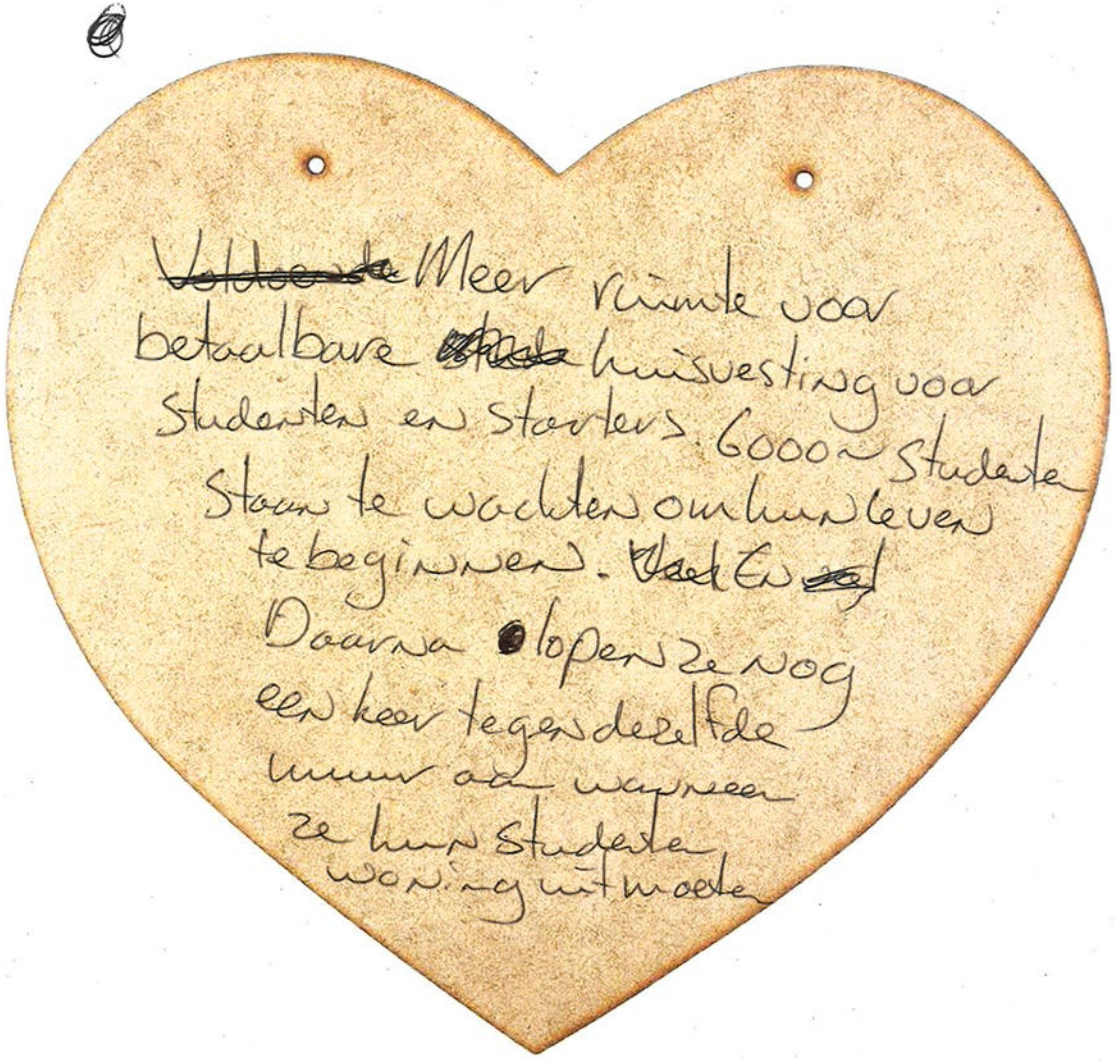
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

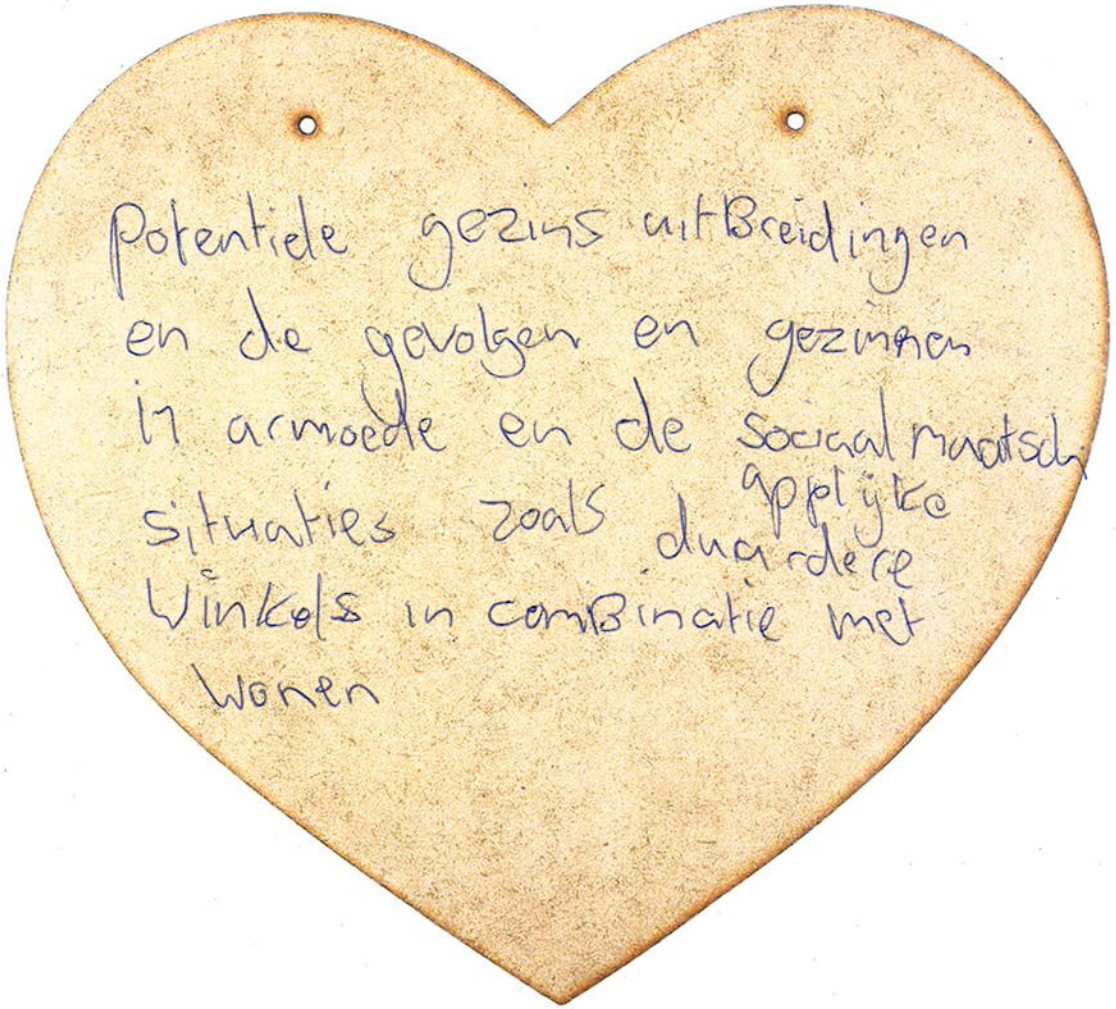
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☑ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

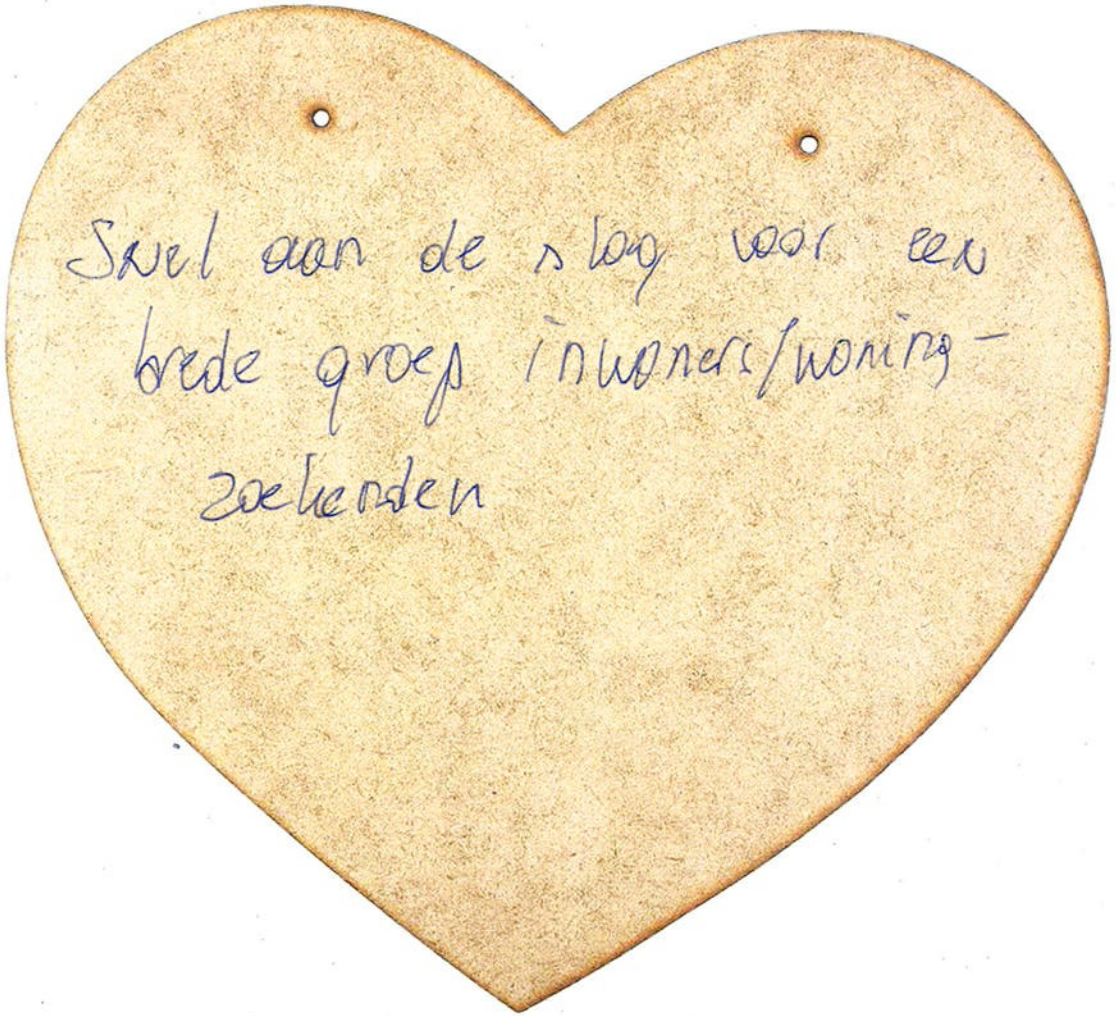
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☑ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☑ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

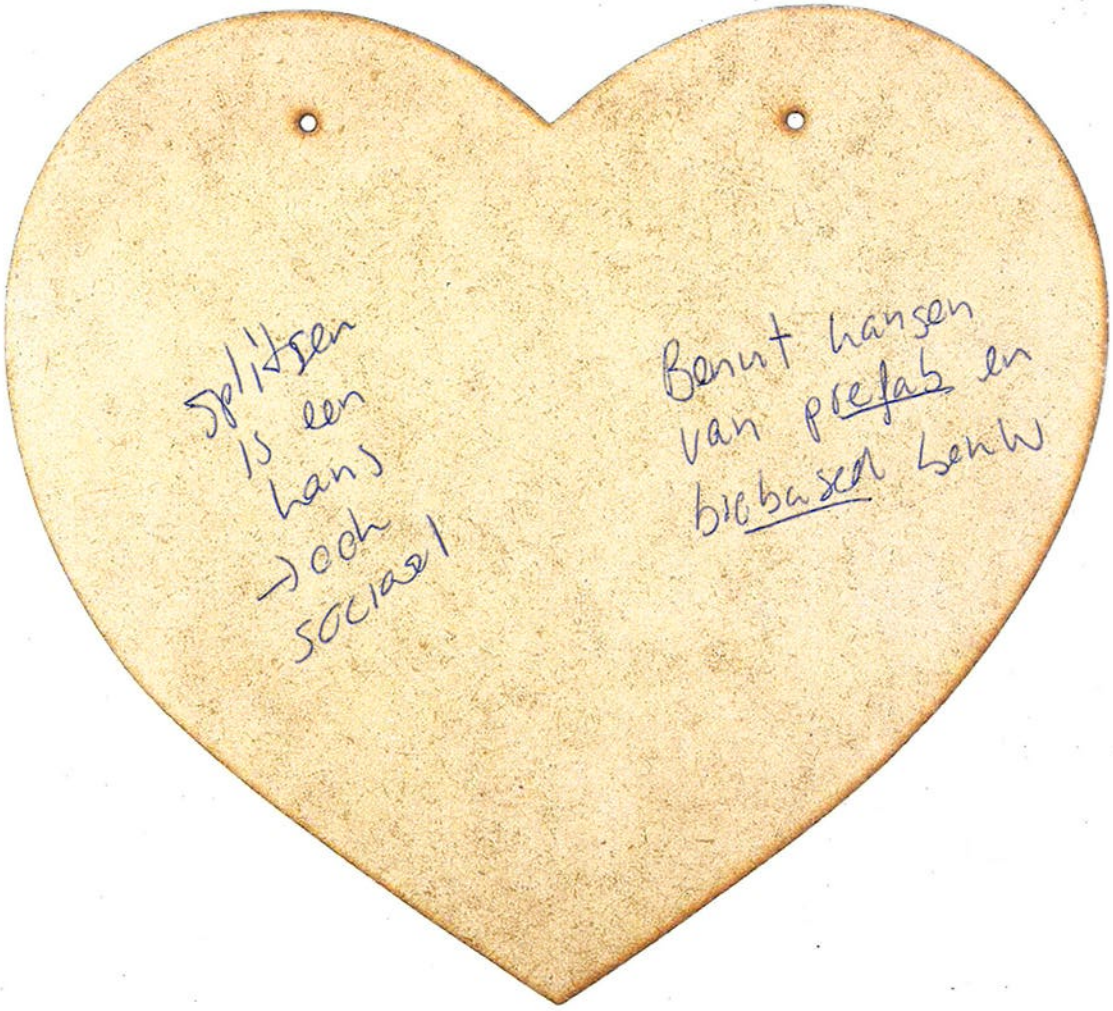
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- [x] De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- [ ] Meer woningen door splitsing
- [x] Een plek voor middeninkomens
- [x] Het verdelen van sociale huurwoningen
- [ ] Doorstroming

of

- [ ] Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☑ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

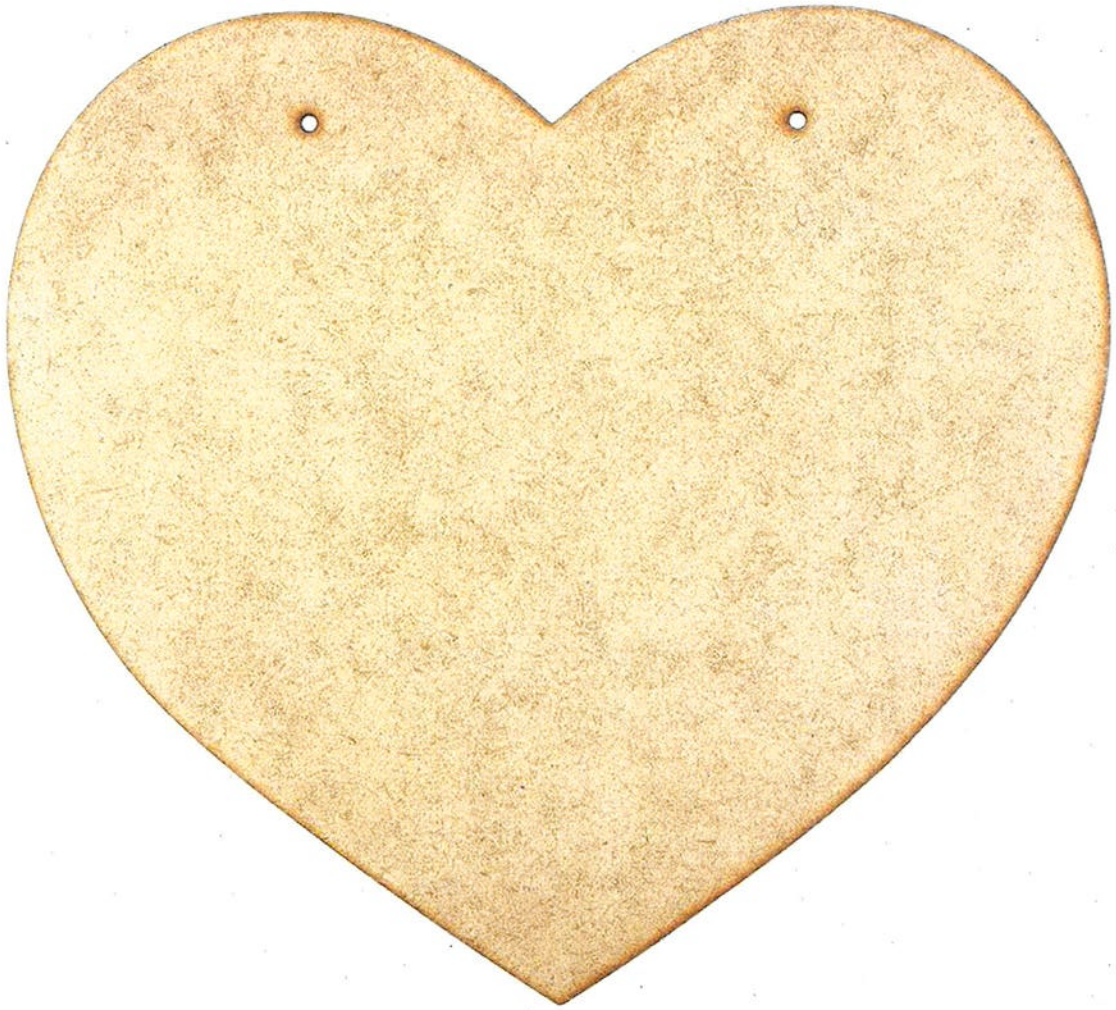
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☒ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☒ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☒ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☒ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

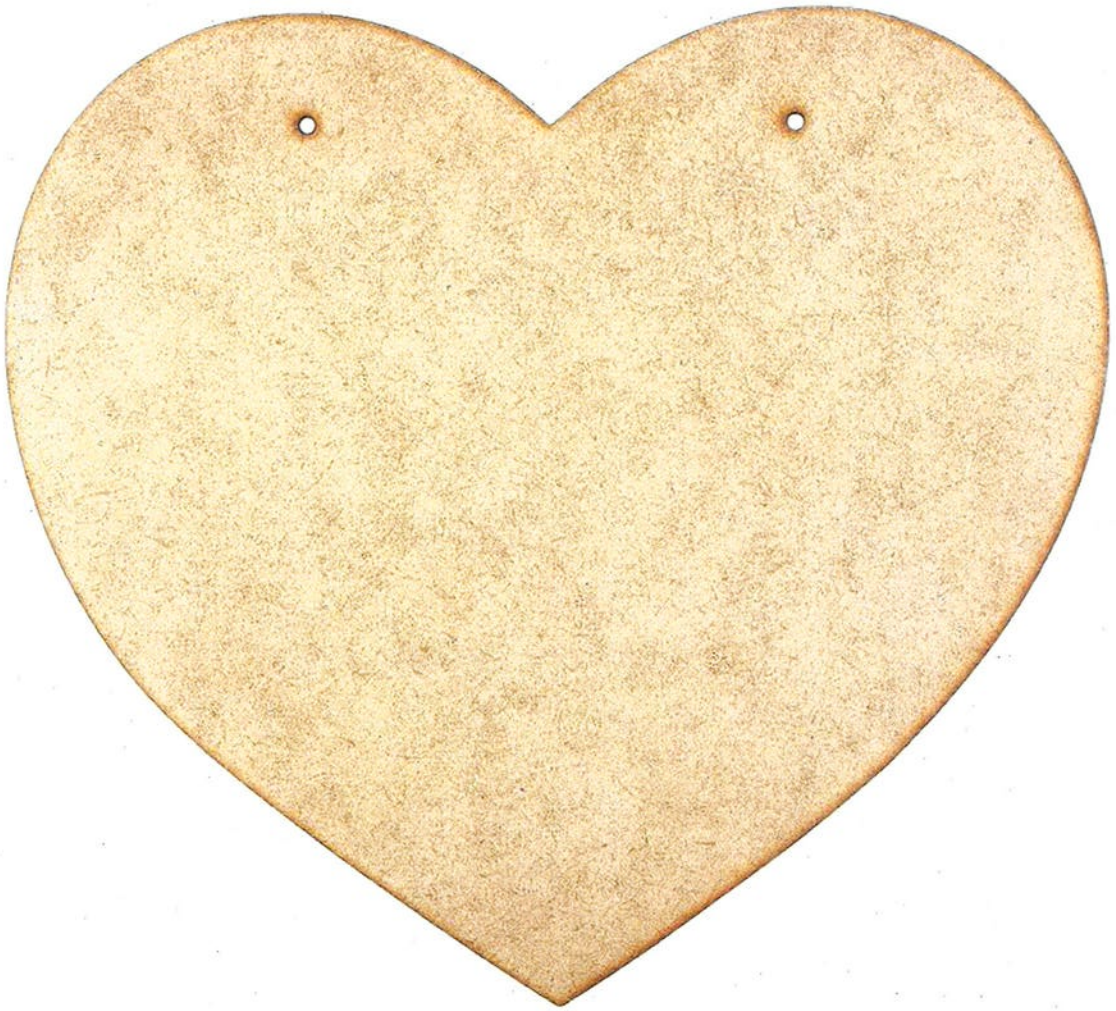
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☒ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

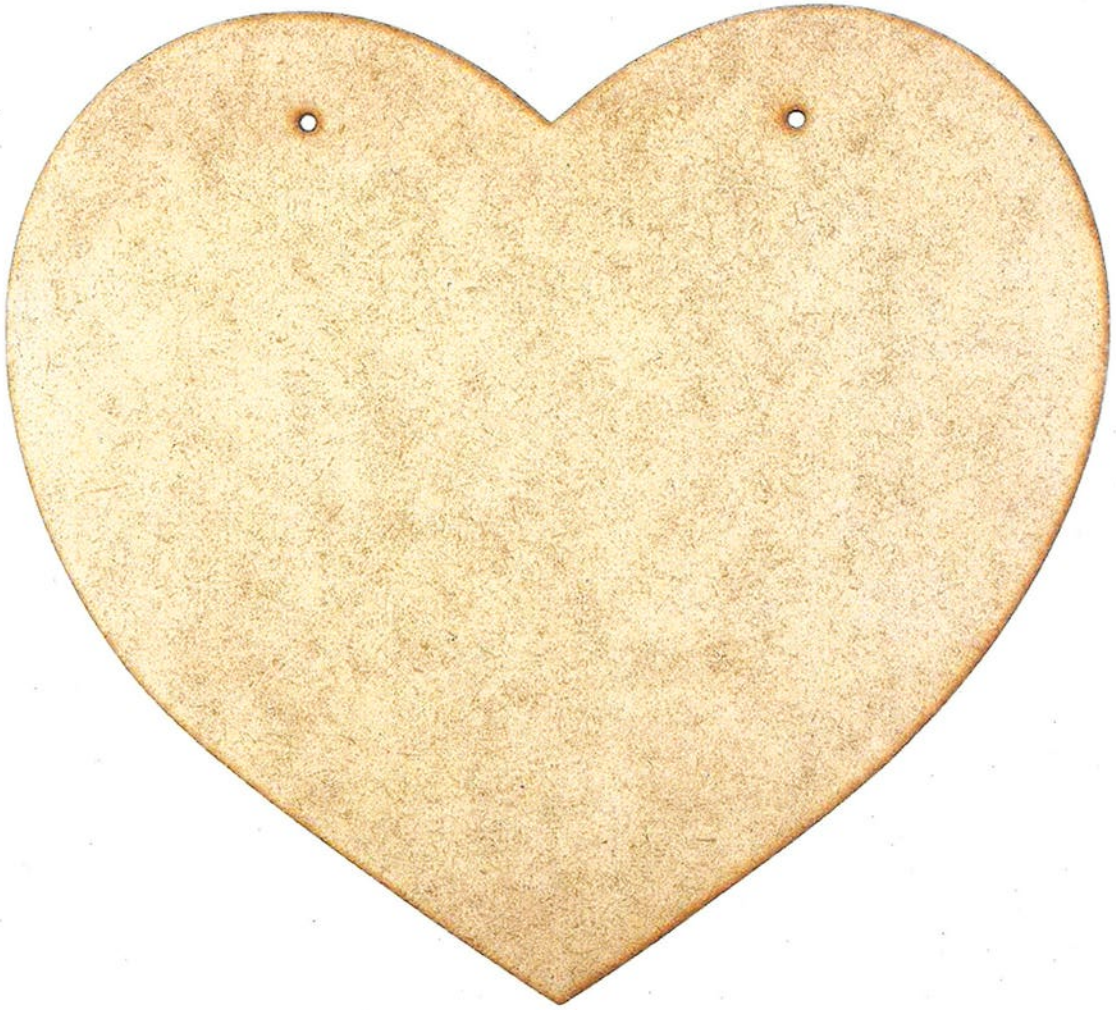
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

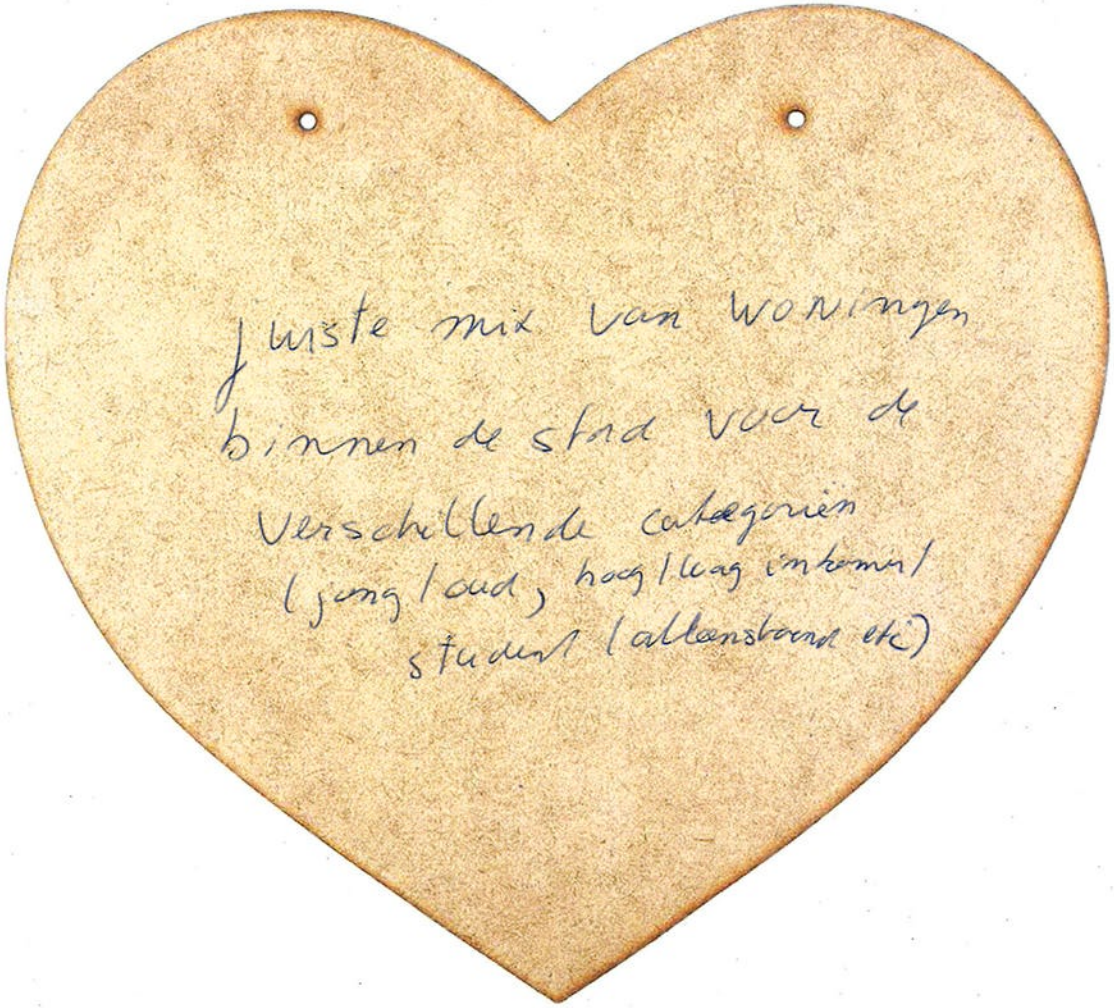
- [x] De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- [x] Meer woningen door splitsing
- [ ] Een plek voor middeninkomens
- [x] Het verdelen van sociale huurwoningen
- [x] Doorstroming
- [x] Wakantiewoningen tot gehele jaar laten bewonen.

of

- [x] Past **niet** binnen deze thema's

Financieel onaantrekkelijk worden op
't Adres

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

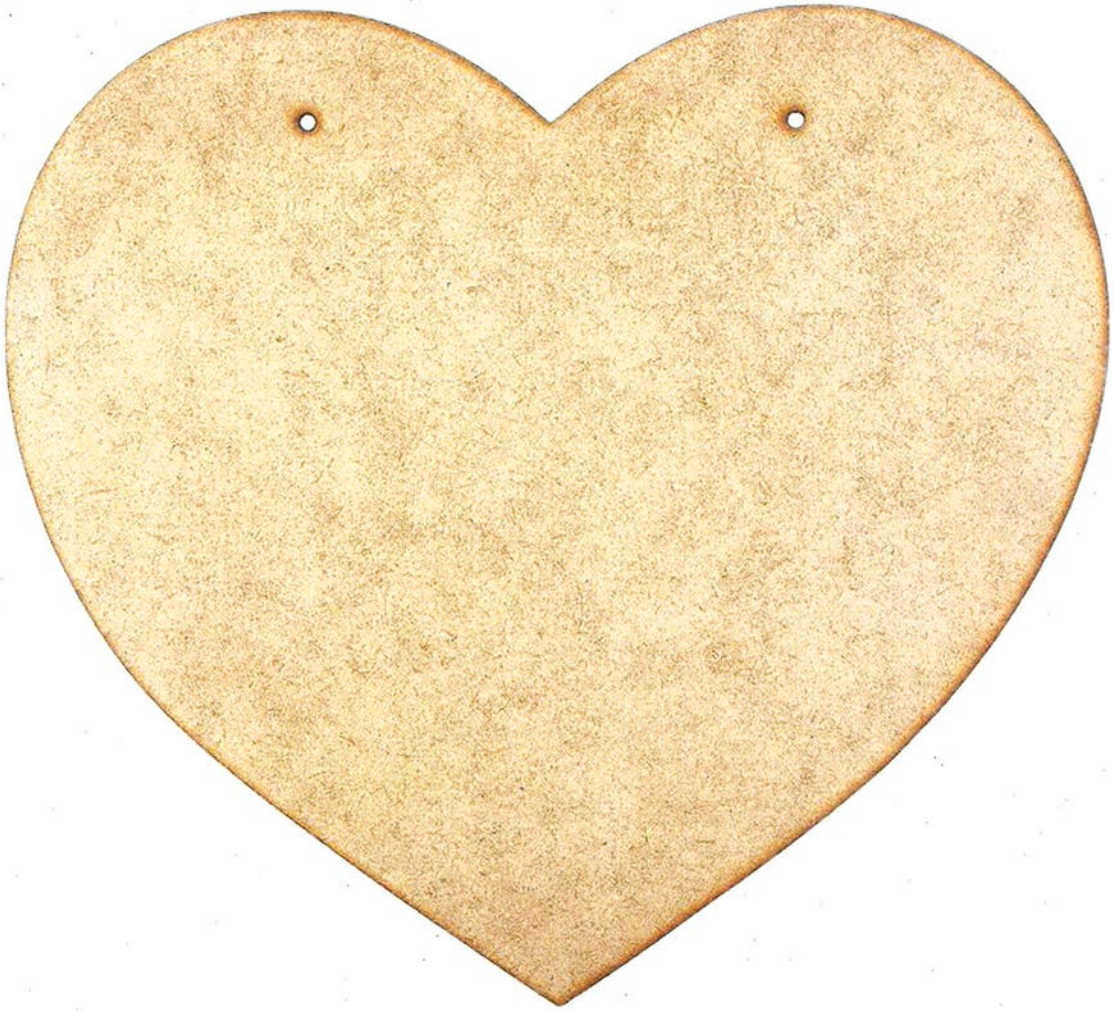
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☑ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

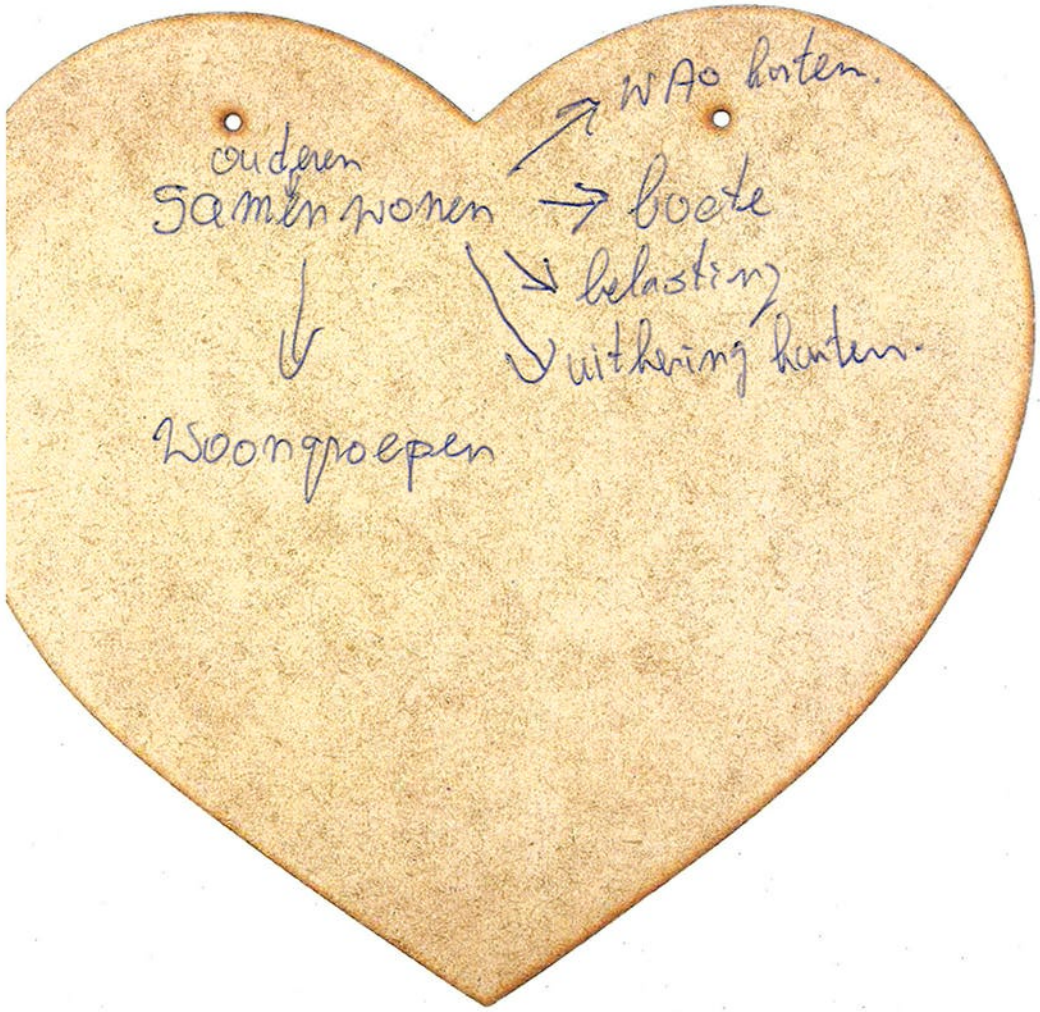
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☒ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

artenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☒ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

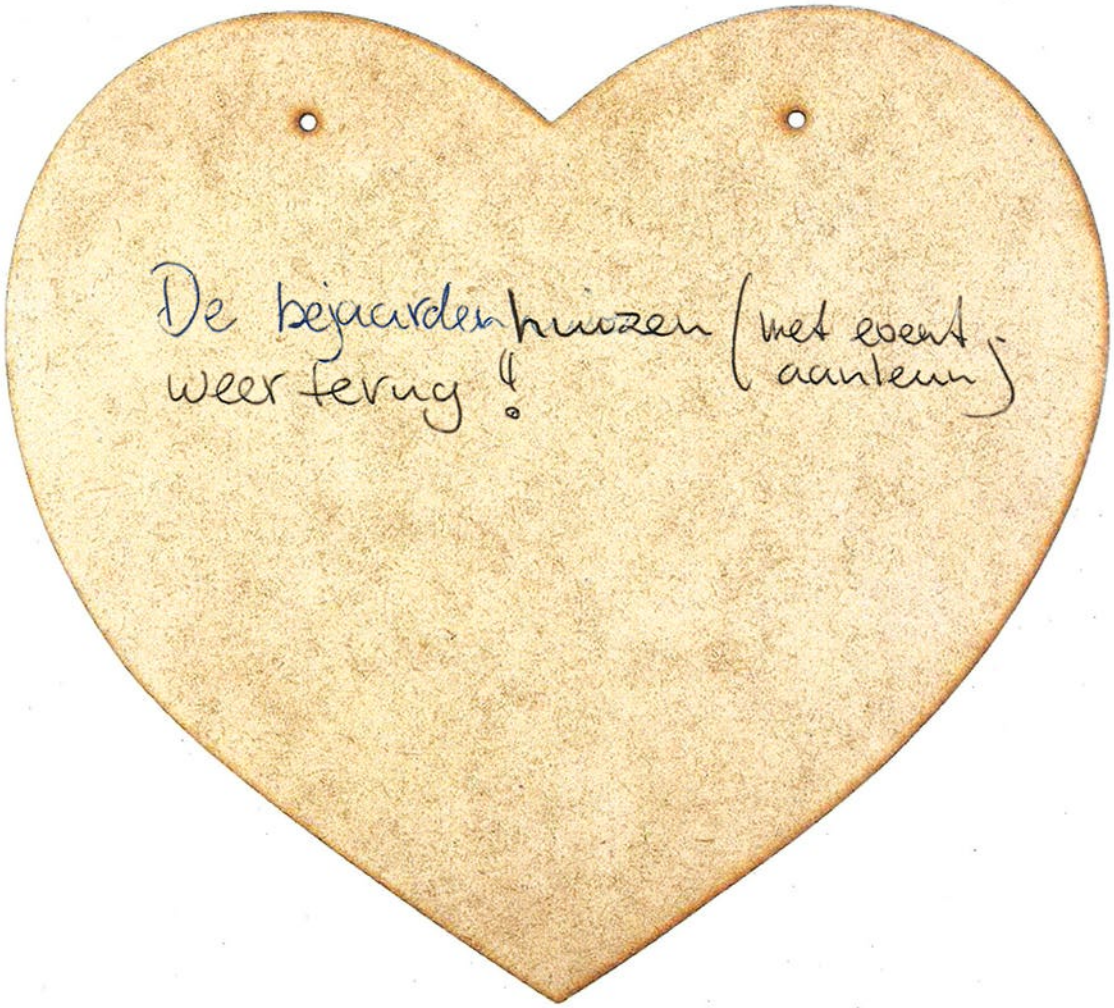
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

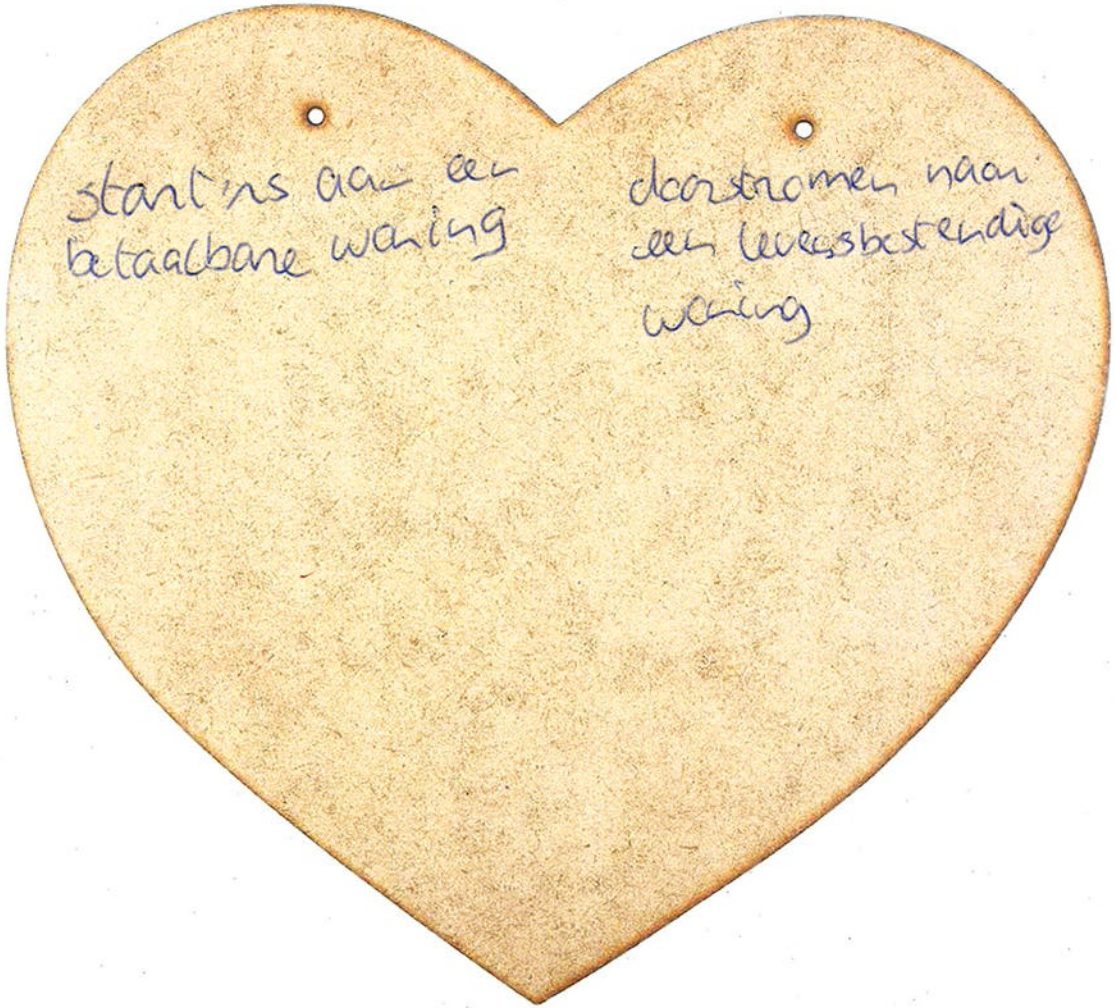
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☑ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☑ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☑ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Het startpunt van deze bijeenkomst is al een keuze.
Ja; het niet uitbreiden van de woningvoorraad heeft impact.
Maar uiteindelijk werkt dat verplaatsend naar andere regio's.

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

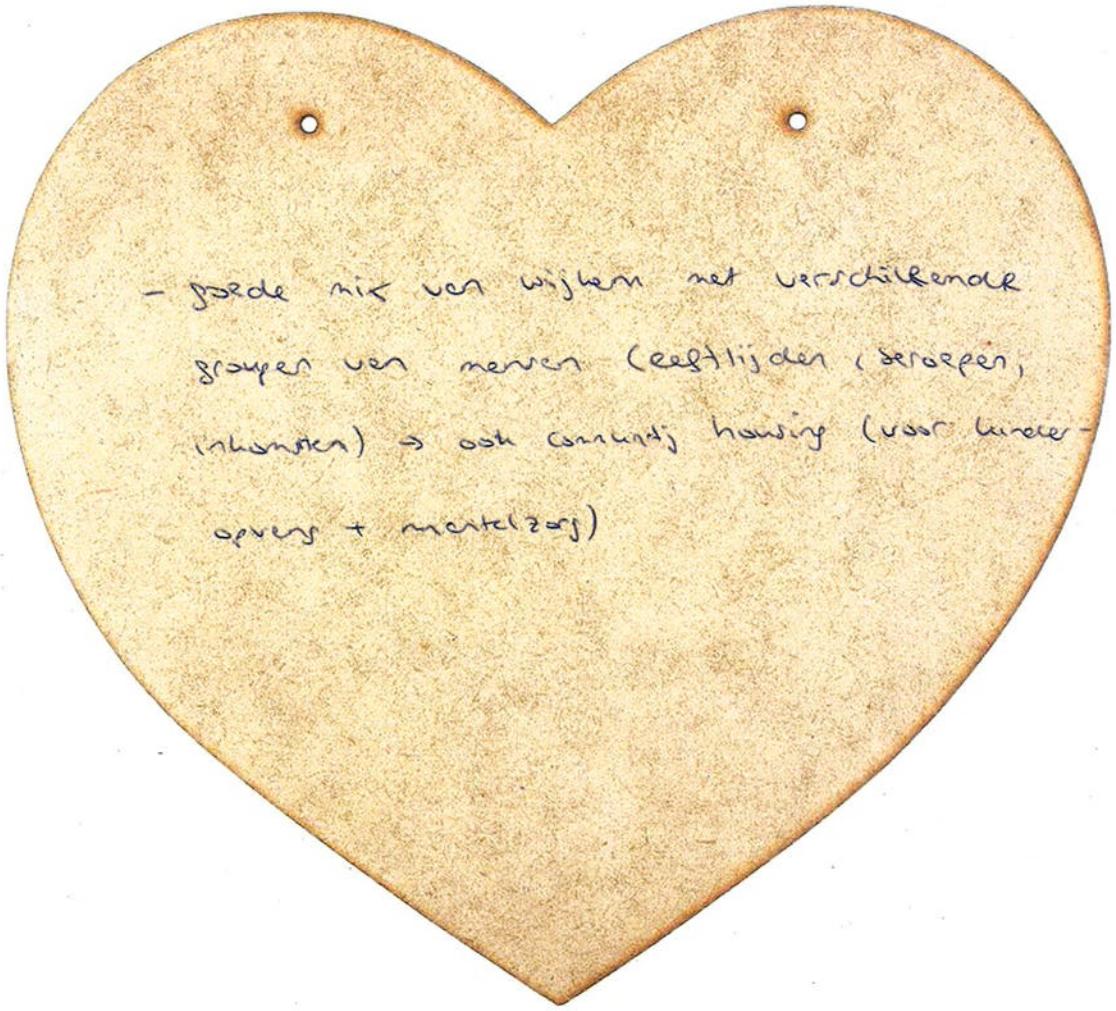
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☒ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☒ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

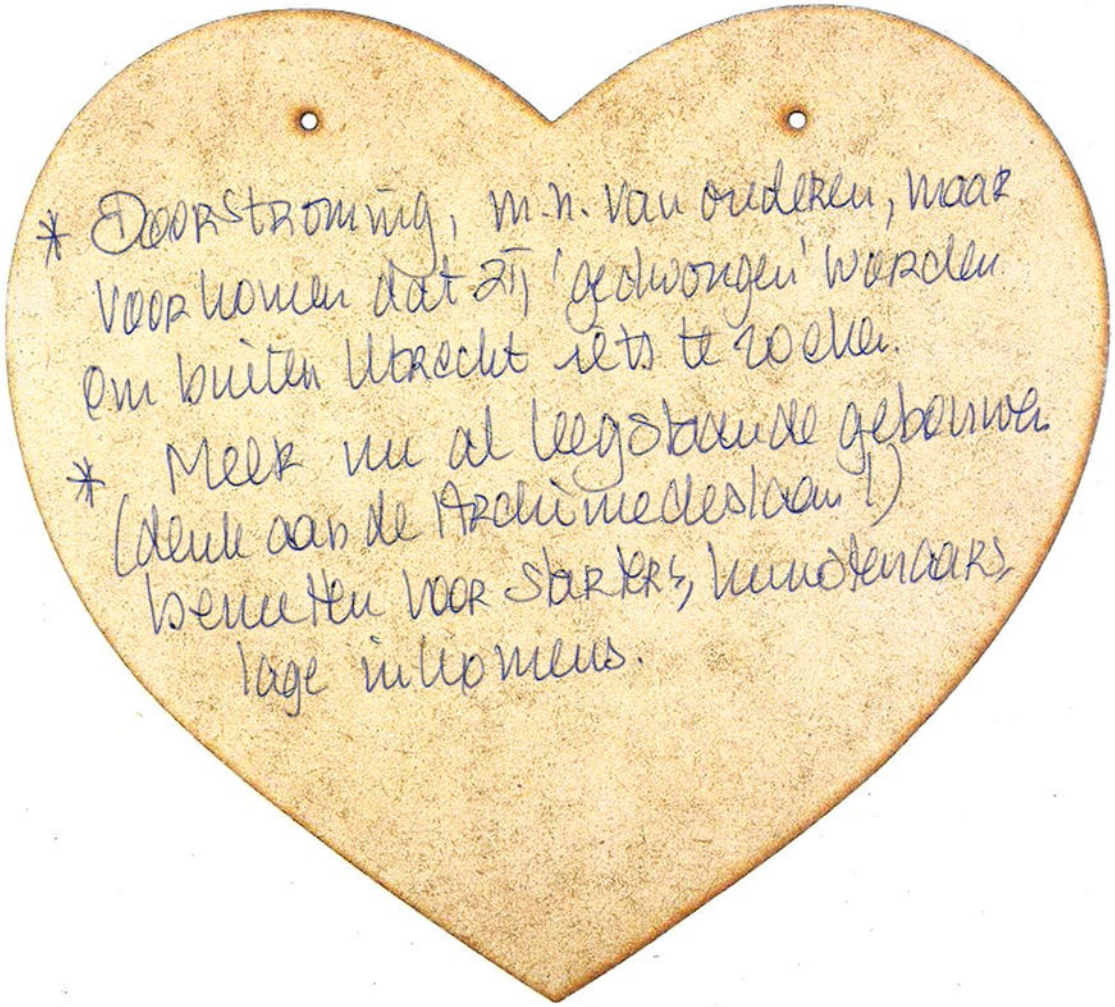
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☒ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☒ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ☒ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☑ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- [x] De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- [ ] Meer woningen door splitsing
- [ ] Een plek voor middeninkomens
- [ ] Het verdelen van sociale huurwoningen
- [x] Doorstroming

of

- [x] Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☒ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ☑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☒ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

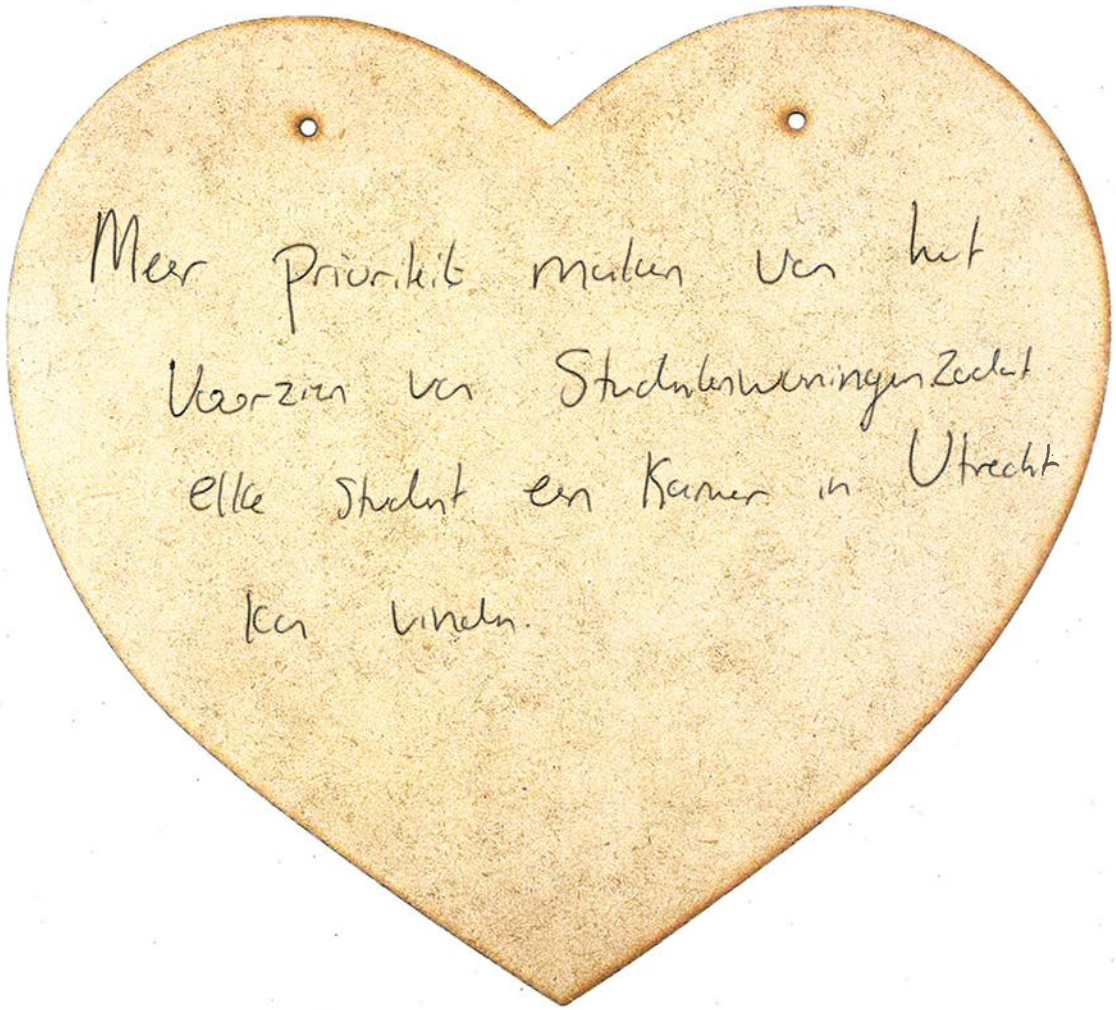
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☑ Meer woningen door splitsing
- ☑ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☑ Doorstroming

of

- ☐ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ☒ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

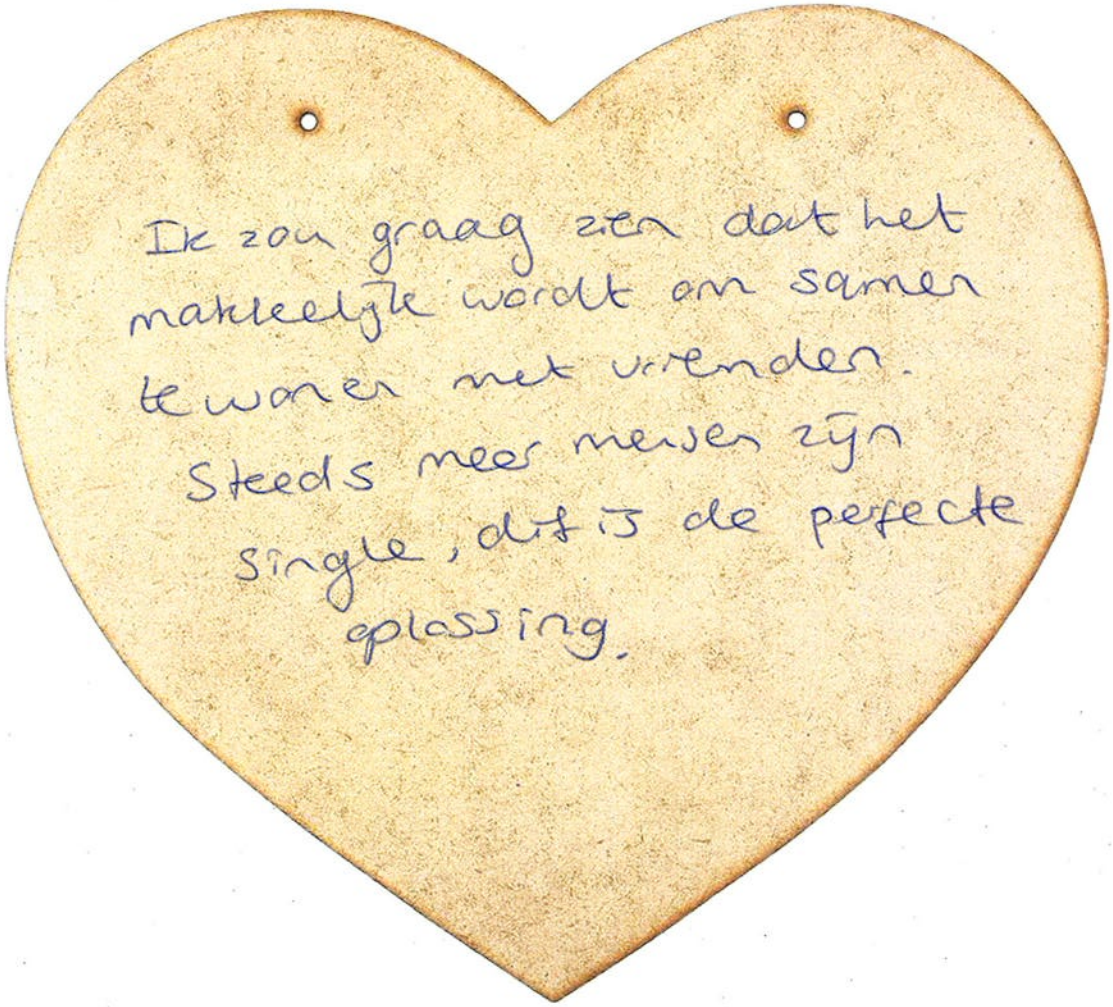
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens 40-80k (400k/huis)
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming lijst: 4 jaar / kwetsbaren
  met name winst bij ouderen

of

- ☑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ☒ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

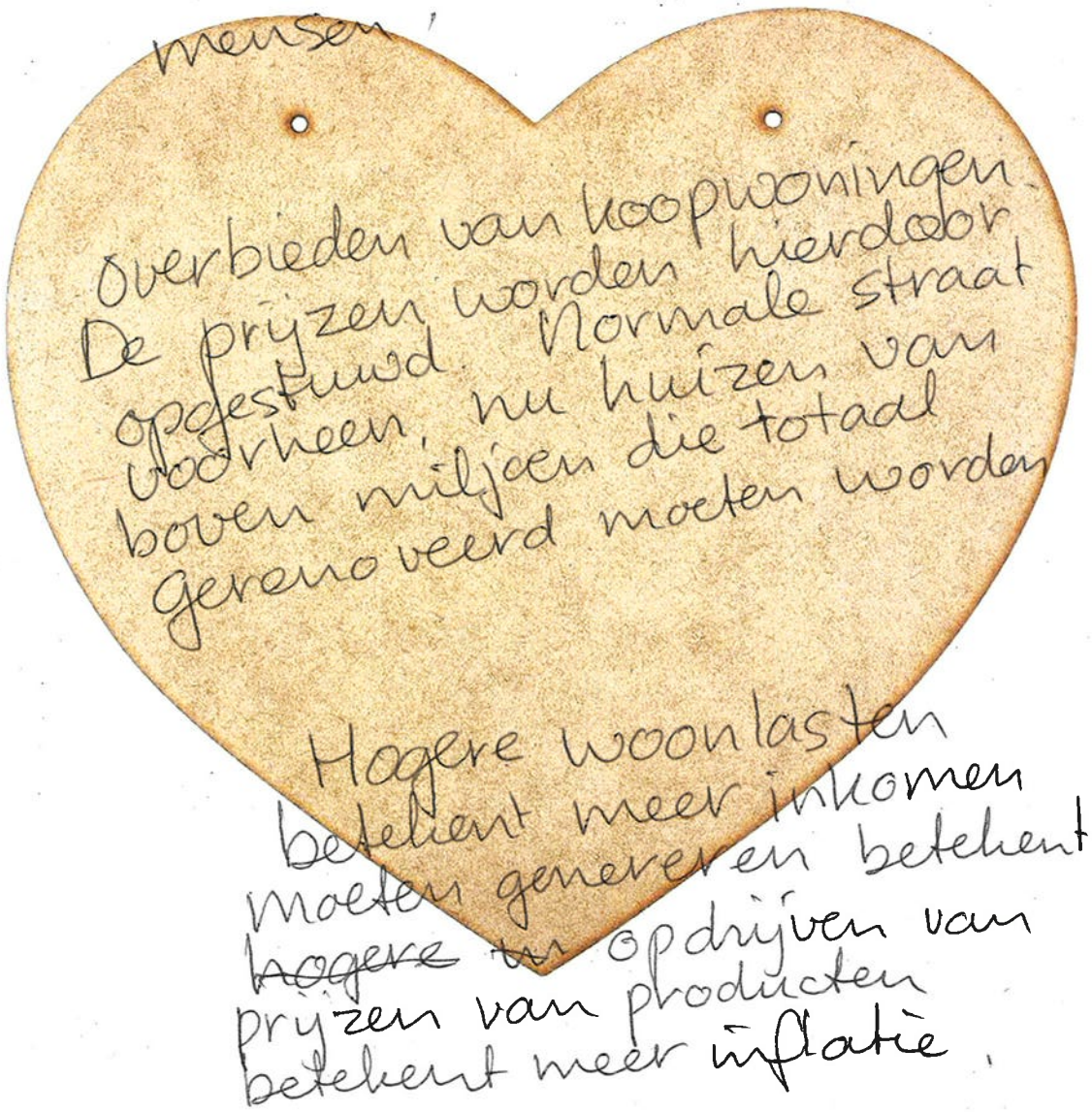
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ☒ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

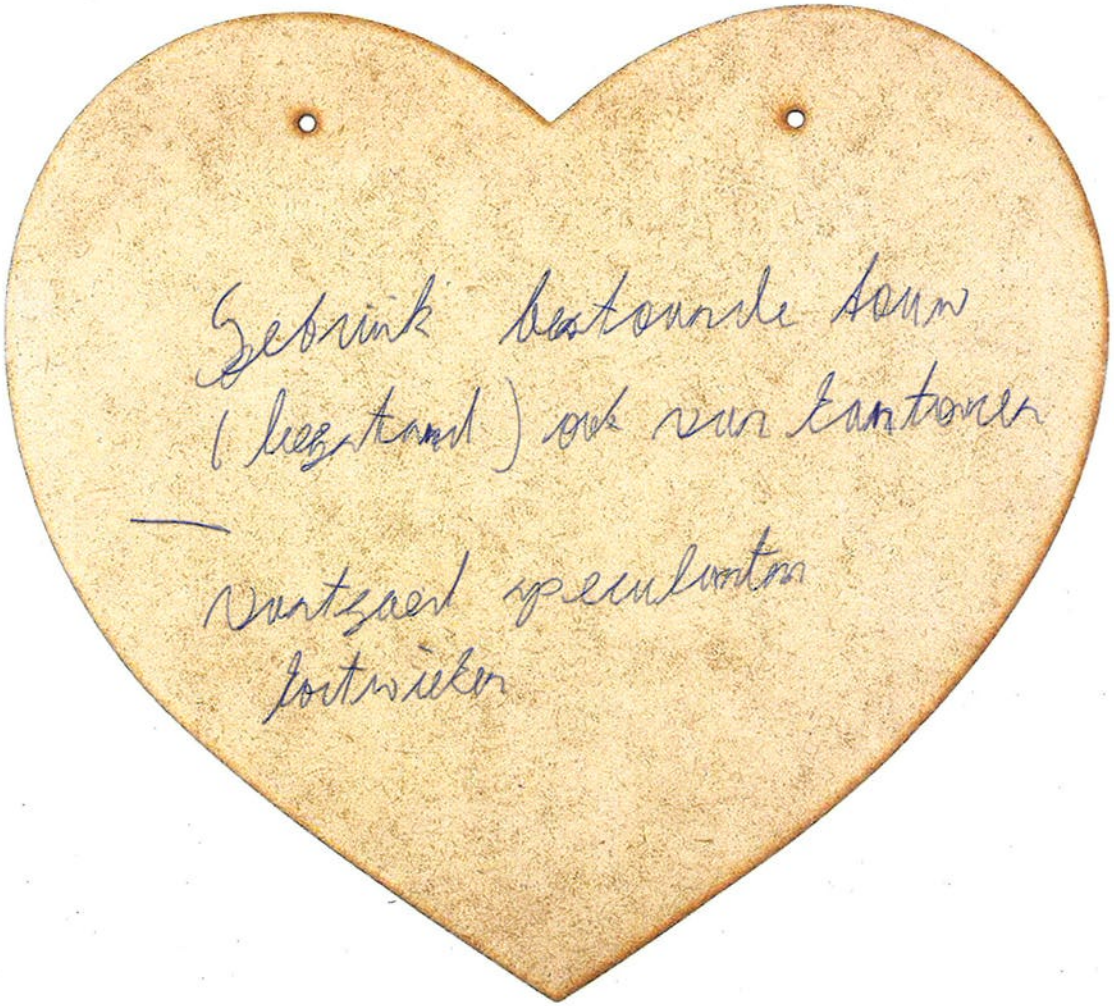
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ☒ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

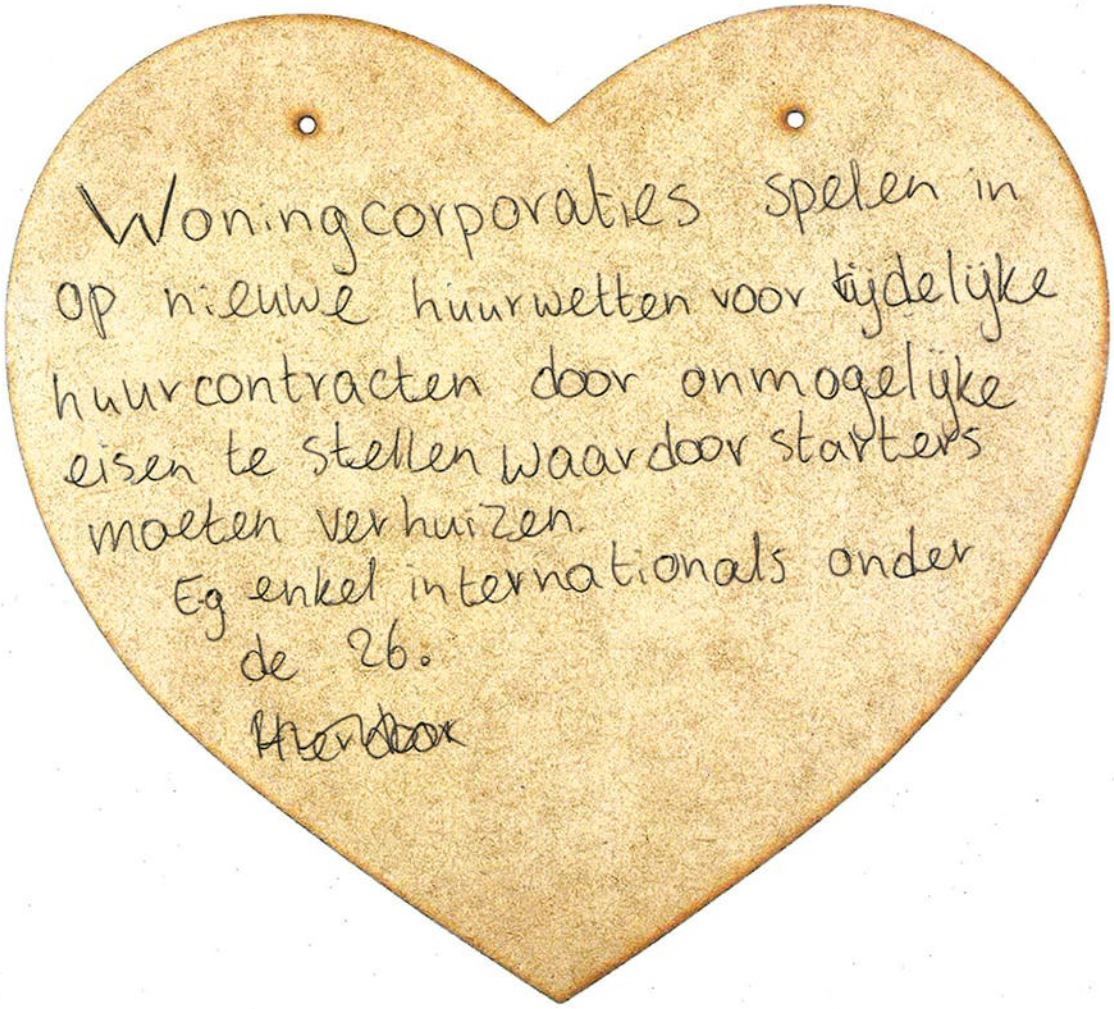
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ☒ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

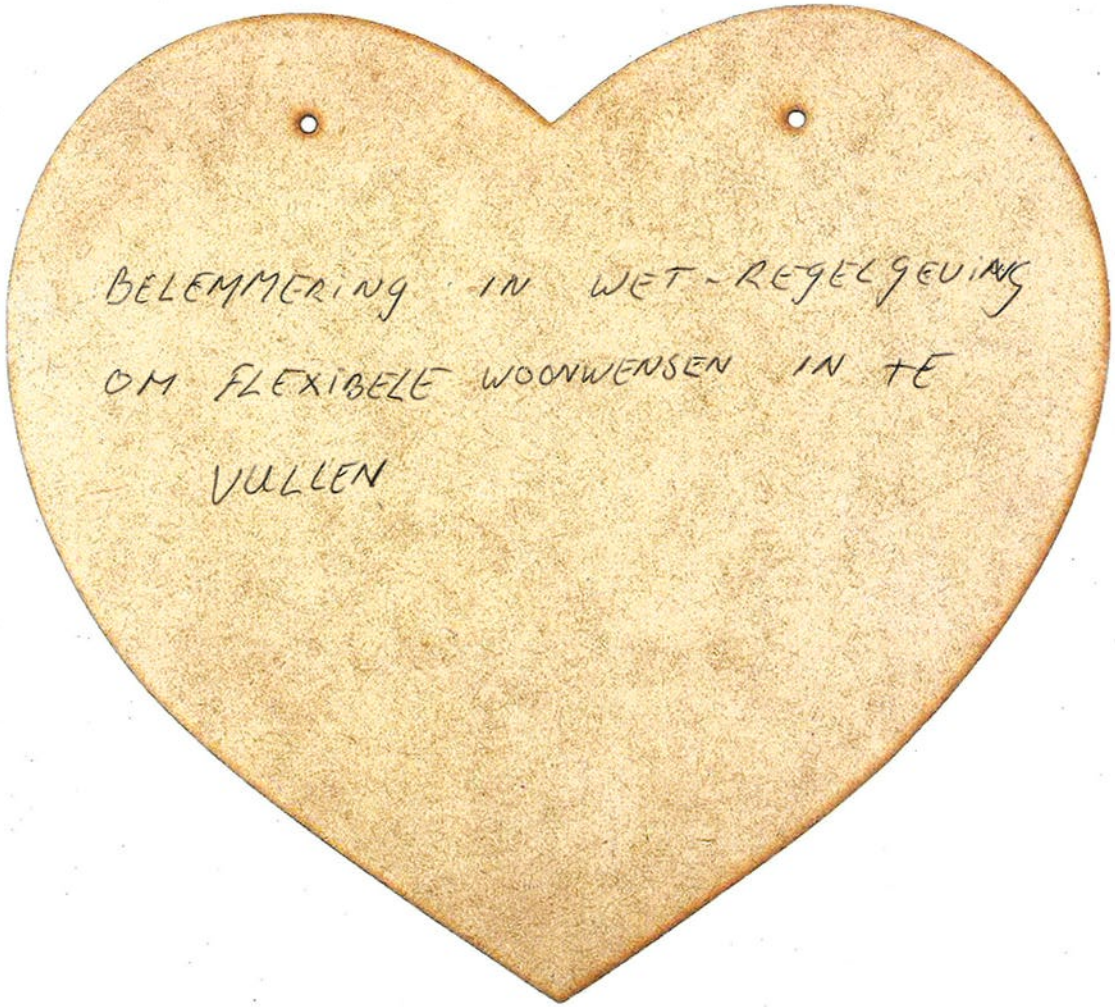
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

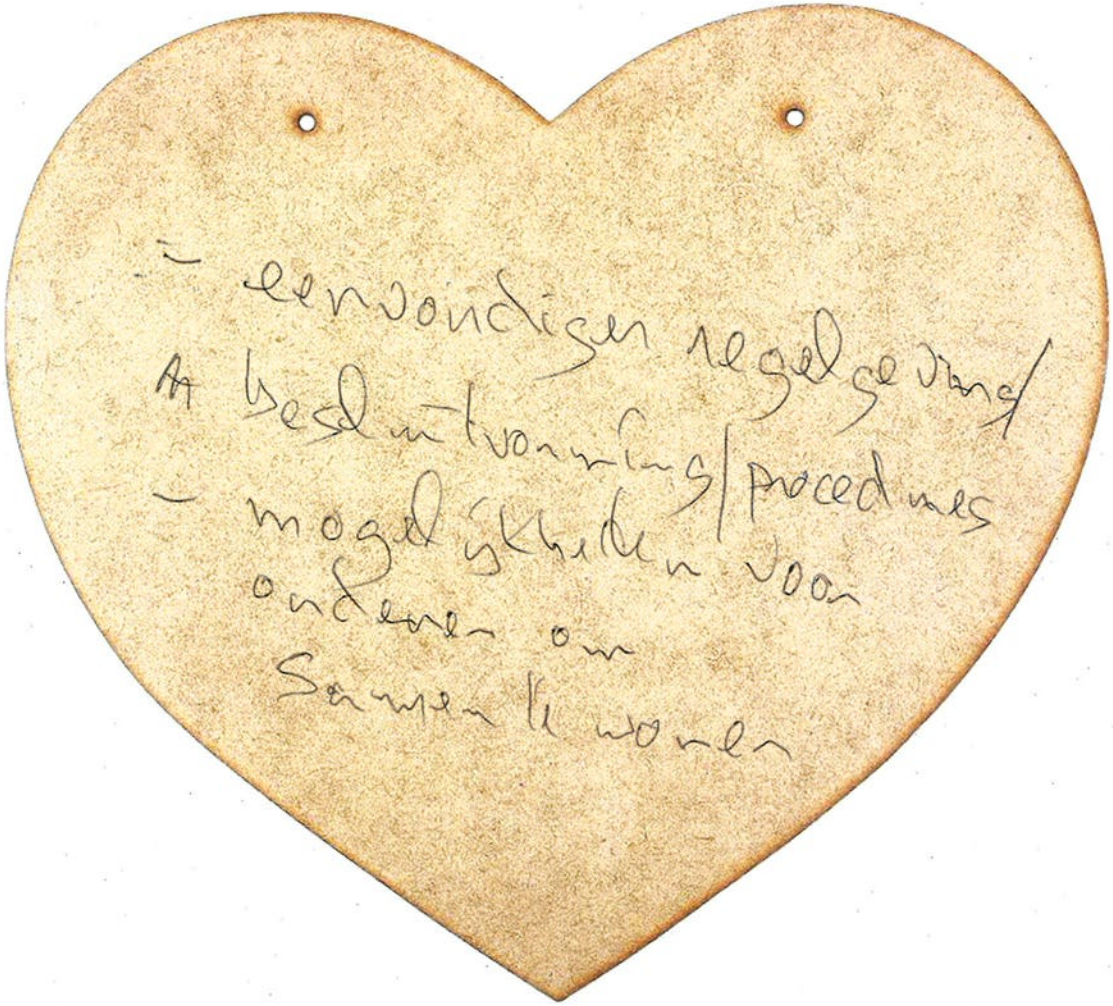
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ☒ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

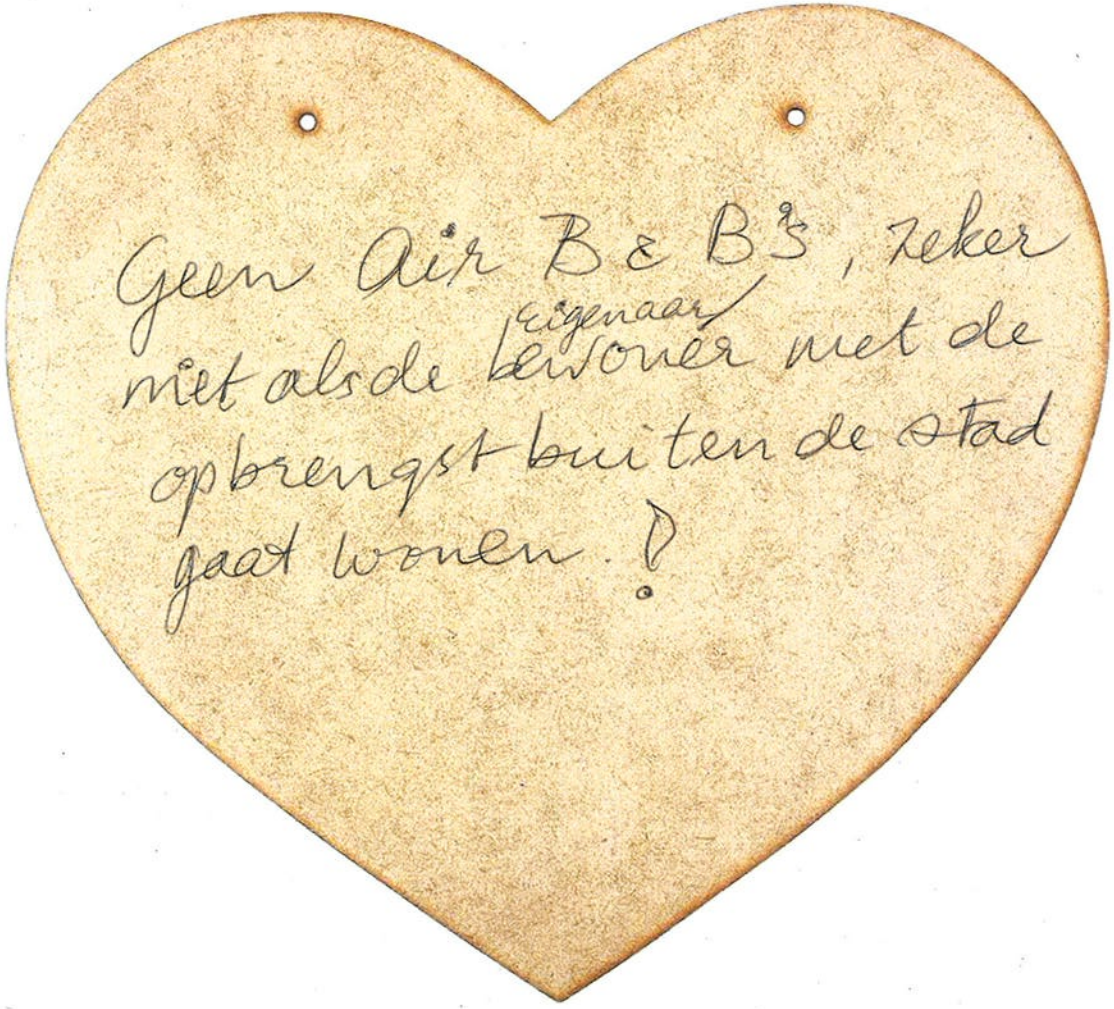
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☒ Doorstroming

of

- ☒ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ☒ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

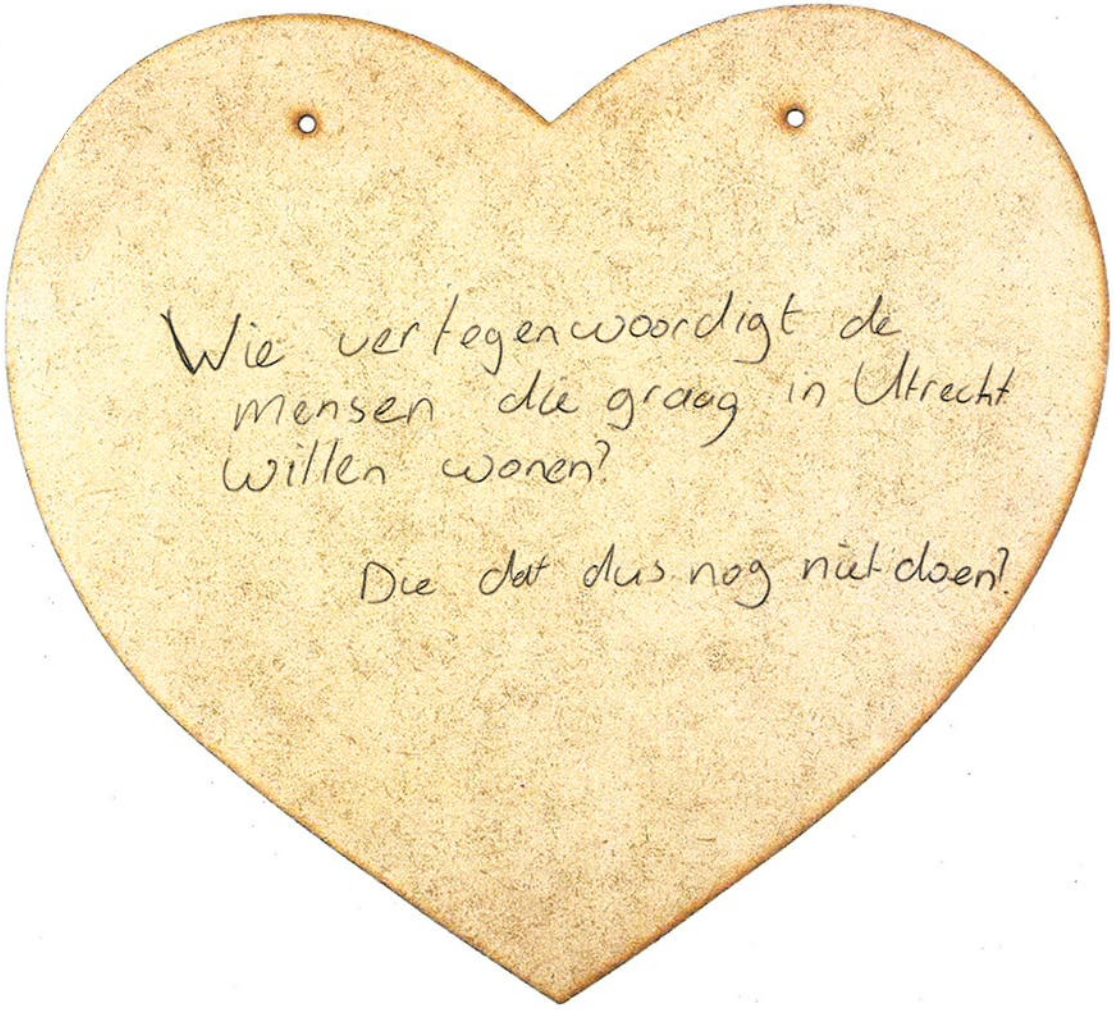
- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☒ Past **niet** binnen deze thema's

Een woning voor starters

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

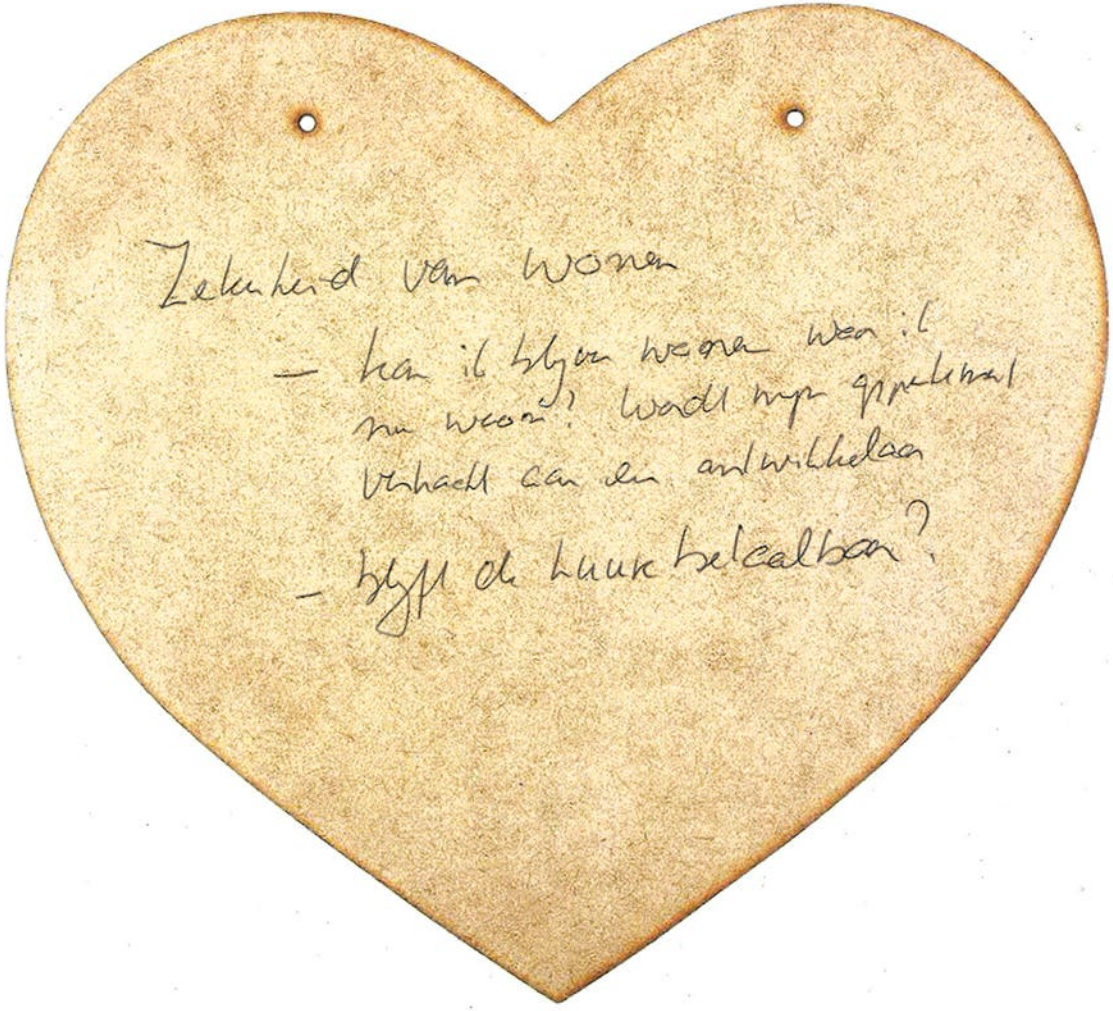
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ☒ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

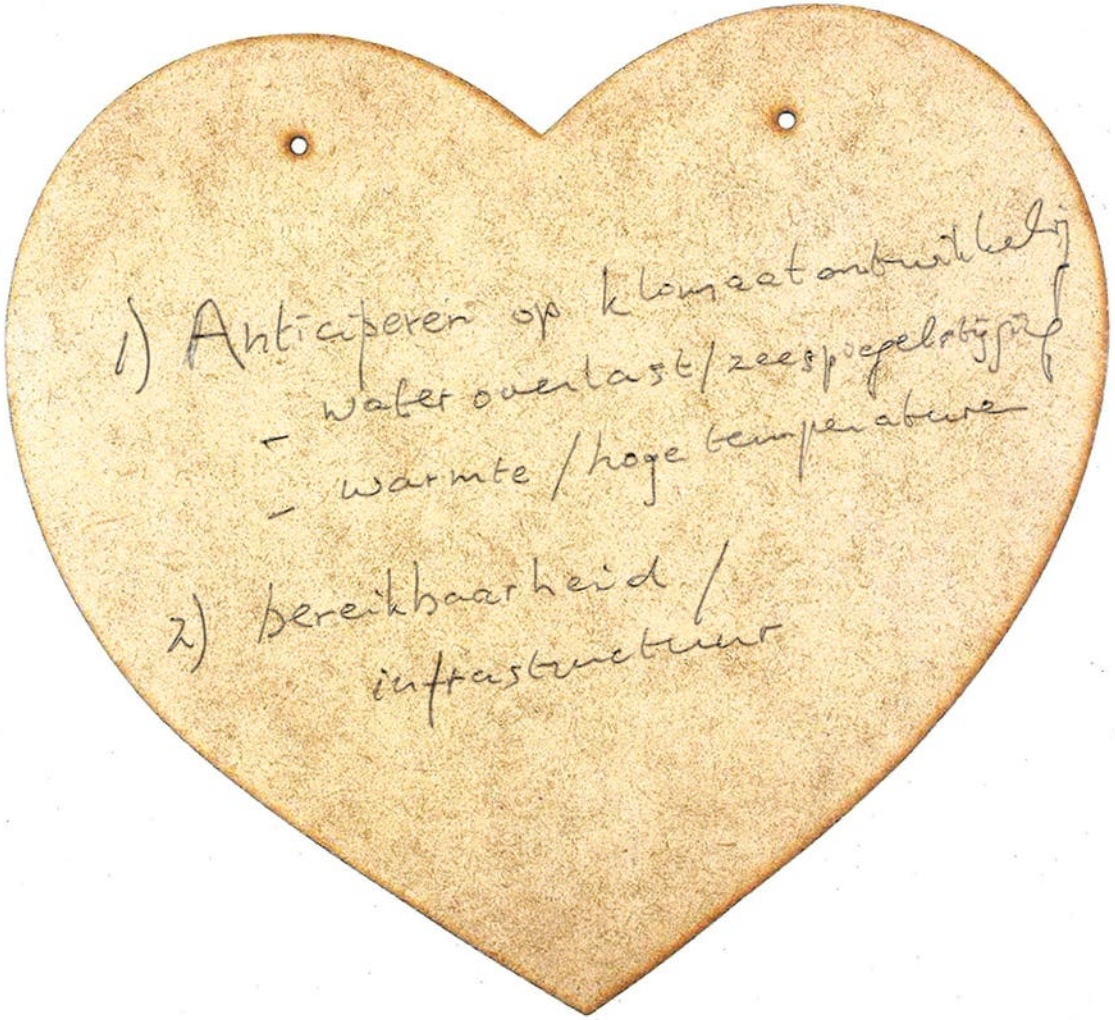
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ☒ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

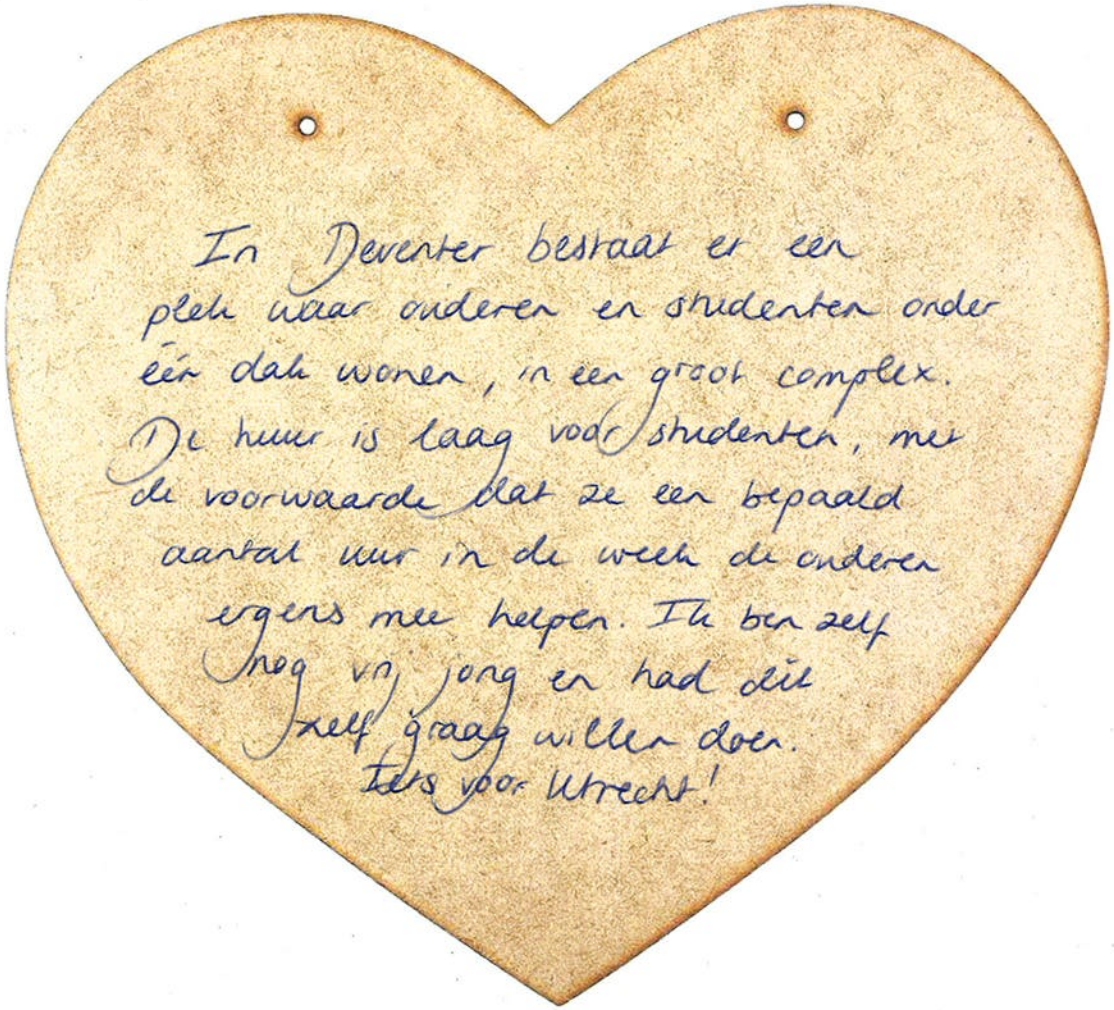
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ☒ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ☒ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ☒ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ☑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

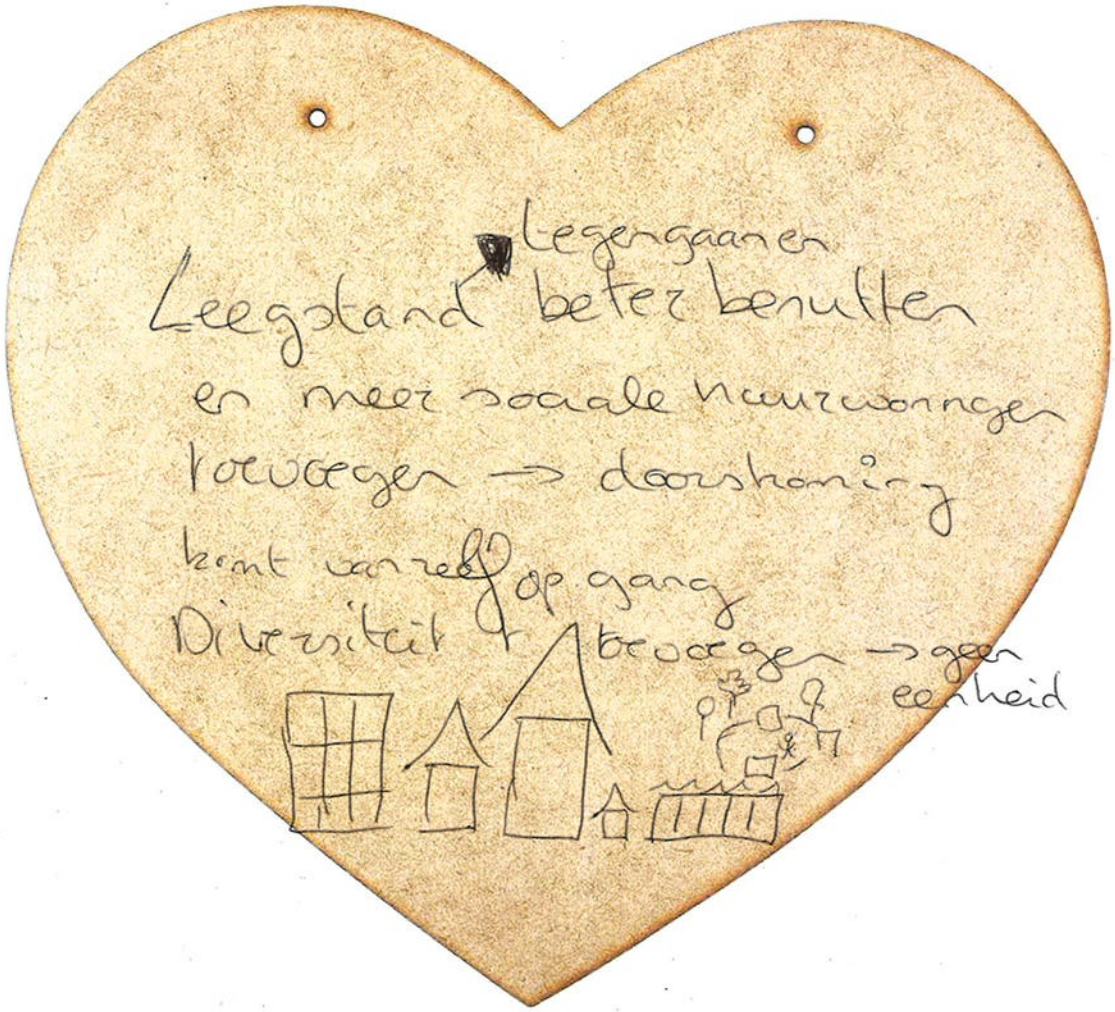
Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ☐ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ☐ Meer woningen door splitsing
- ☐ Een plek voor middeninkomens
- ☐ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ☐ Doorstroming

of

- ☒ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ❑ Past **niet** binnen deze thema's

Hartenkreet over Wonen in Utrecht

Mijn hartenkreet past binnen het thema:

- ❑ De juiste mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit
- ❑ Meer woningen door splitsing
- ❑ Een plek voor middeninkomens
- ❑ Het verdelen van sociale huurwoningen
- ❑ Doorstroming

of

- ☒ Past **niet** binnen deze thema's

Inhoudelijke trends en ontwikkelingen in het wonen

Beleidsnota wonen

Juni 2024

Introductie

Deze bijlage geeft duiding bij de belangrijkste kenmerken en ontwikkelingen rondom het wonen in Utrecht. Dit stuk is tot stand gekomen met behulp van gegevens uit de Rapportage Wonen in Utrecht en overige monitoringsdocumenten of analyses zoals de bevolkingsprognose Utrecht, Meerjarenprogramma Ruimte (MPR), het Scheidslijnenrapport en de Utrecht Monitor.

1. Demografie

Utrecht is een jonge stad met veel studenten en starters (bron: bevolkingsprognose Utrecht). Utrecht groeit al jarenlang sterk en zal dat ook in de toekomst blijven doen. In alle leeftijdsgroepen is een toename te zien. Volgens de bevolkingsprognose uit 2023 groeit het aantal inwoners van Utrecht tussen 2024 en 2040 met 26%. De procentueel sterkste groei zal plaatsvinden in de groep 65-plussers (+51% tot 2040). Dit is in lijn met de landelijke trend van 'dubbele vergrijzing': er komen meer ouderen en zij worden bovendien steeds ouder. De vergrijzing verloopt in Utrecht echter minder hard dan in de rest van het land. Na een daling in het afgelopen decennium gaat het aantal kinderen onder de 4 jaar naar verwachting ook weer sterk toenemen (+33% tot 2040). Sinds 2021 zien we ook weer een gestage toename van 18 t/m 26-jarigen in de stad. De huishoudenssamenstelling van Utrecht is de afgelopen 10 jaar stabiel: ruim de helft van de Utrechtse huishoudens is alleenstaand, 21% is een paar zonder kinderen, 20% een paar met kinderen en 6% een eenoudergezin.

Een grote studentenstad als Utrecht fungeert als maatschappelijke ladder voor jongvolwassenen. Jongeren trekken naar de grote stad voor opleiding en verhuizen – vaak in het kader van gezinsvorming – naar een ruimere woning in de regio of in de stad zelf. We zien daarom dat de meerderheid van de vestigers en vertrekkers in de leeftijd van 18-34 jaar zitten. Ten opzichte van andere studentensteden blijven veel van de nieuwe stedelingen langer in Utrecht wonen, ook als ze een gezin stichten. Dit is terug te zien in het grote aantal jonge kinderen in de stad (bron: Utrecht Monitor).

Sinds 2012 is het aandeel verhuizingen (van huishoudens in en naar Utrecht) naar particuliere huurwoningen flink gestegen (van 26% in 2012 naar 49% in 2021). Een mogelijke verklaring hiervoor is dat men voor de particuliere huursector kiest als alternatief voor de koopsector, waar sprake is van flinke prijsstijgingen in deze periode. Het aandeel verhuizingen naar huurwoningen van woningcorporaties neemt van 2012 tot 2018 juist af (van 42% in 2012 naar 18% in 2018). Na 2018 stabiliseert de verhuisstroom naar corporatiewoningen. Vanaf 2018 is een daling van de verhuizingen naar koopwoningen zichtbaar. Beide ontwikkelingen duiden erop dat de doorstroming in de sociale huur en koop daalt. Ook blijkt uit onderzoek van Kences dat 22% van de afgestudeerden na drie jaar of langer na hun afstuderen nog in de 'studentenkamer woont.

Zowel onder de Utrechtse kopers als huurders zijn relatief de meeste verhuizingen zichtbaar bij de jongeren tot 35 jaar. Onder oudere kopers en huurders (van 65 jaar en ouder) is al jarenlang een trend zichtbaar van relatief weinig verhuizingen. Als wij kijken naar verhuizingen op basis van inkomen, geldt voor Utrecht: hoe lager het inkomen, hoe minder men verhuist. In de huursector vinden relatief de meeste verhuizingen plaats door mensen met een inkomen beneden modaal. Er is in de loop van de jaren wel een daling zichtbaar in het aandeel verhuizers in deze inkomensgroep (van 69% in 2012 naar 42% in 2021). Een verklaring hiervoor is de toegenomen druk (en dus schaarste) op de huurwoningmarkt (bron: rapportage Wonen in Utrecht). Daarnaast zien we bij een vergelijking tussen woonvoorkeuren en gerealiseerde verhuizingen dat verhuizingen naar dure huur een stuk groter is dan de vraag naar dure huur. Dit laat zien dat verhuisgeneigde huishoudens vaak zijn aangewezen op vrijkomende dure huurwoningen (maandhuur > 1.000 euro), ook als ze een voorkeur hebben voor een (goedkope of betaalbare) koopwoning.

2. Ongelijkheid en armoede

In Utrecht en alle G4-steden zien we in vergelijking met de landelijke verdeling minder middeninkomens. We zien dat in vergelijking met de andere G4-steden in Utrecht meer huishoudens wonen met een hoog inkomen en minder met een laag inkomen. De inkomensverdeling in Utrecht is de afgelopen 10 jaar redelijk stabiel. In Utrecht is het aandeel huishoudens in de laagste twee inkomensgroepen de afgelopen jaren licht gedaald en in de hoogste twee inkomensgroepen licht gestegen. Het CBS geeft aan dat het armoederisico de afgelopen jaren landelijk is gedaald. Het armoederisico is het percentage huishoudens met een inkomen onder de lage-inkomensgrens. In vergelijking met de andere G4-steden is het armoederisico in Utrecht lager (5,1%), toch ligt dit boven het landelijke gemiddelde van 3,8%.

Ondanks de algemene beweging zien we dat ruim 22.000 Utrechtse huishoudens (14%) leeft van een inkomen tot 125% van het wettelijk sociaal minimum (WSM). Uit het rekenkameronderzoek Pleisters Plakken blijkt dat het percentage daalt maar dat het aantal gelijk blijft. Voor deze mensen stijgt het inkomen onvoldoende mee met de inflatie waardoor de armoede zich verdiept. Door inwoners die moeite hebben met rondkomen hebben regelmatig ook andere problemen zoals schulden, een slechte gezondheid, psychische problemen, een instabiele woonsituatie. Dit tezamen zorgt voor stress (Rekenkamerrapport Pleisters plakken, 2023). In het Scheidslijnenrapport zien wij dat deze groep ongelijk verdeeld is over de stad en correleert met de verdeling van sociale huur in de stad en relateert ook aan de gezondheid van Utrechters. Armoede en een verminderde gezondheid zet de veerkracht van buurten en wooncomplexen onder druk. In Overvecht wonen relatief de meeste huishoudens met een laag inkomen. Zo heeft bijna een derde van de huishoudens in Overvecht een inkomen tot 125% WSM. In de wijken die na Overvecht de meeste inwoners hebben met een inkomen tot 125% WSM (Zuidwest, Zuid en Noordwest) ligt dat percentage 10 procentpunten lager.

3. Leefbaarheid en woontevredenheid

Met de meeste Utrechters gaat het goed en de meeste Utrechters voelen zich gezond. Zoals hierboven beschreven laat het scheidslijnenrapport zien dat er grote verschillen bestaan tussen wijken en het verschil tussen woningeigenaren en niet-woningeigenaren.

De meeste Utrechters zijn positief over hun woning, gemiddeld beoordelen zij de woning met een 7,4. Ongeveer een vijfde (21%) geeft aan de woning te klein te vinden en 16% vindt dat de woning slecht onderhouden is. Dit is een stijging ten opzichte van 2021. Huiseigenaren zijn meer tevreden met hun woning dan huurders. Het aandeel Utrechters dat aangeeft te verwachten dat hun buurt in de toekomst beter wordt, is al vanaf 2018 aan het dalen. De daling over de afgelopen jaren is het meest zichtbaar in de wijken Binnenstad en Zuid en onder 65-plussers. Huurders hebben een positievere toekomstverwachting over hun buurt dan huiseigenaren (35% ten opzichte van 28%).

4. Ontwikkeling van de woningvoorraad

Utrecht telt op 1 januari 2024 167.123 woningen. De samenstelling van de woningvoorraad is in beweging onder invloed van bijvoorbeeld nieuwbouw, waardeontwikkeling en onttrekkingen aan de voorraad. In 2023 bestaat de Utrechtse woningvoorraad voor 33% uit sociale huur. Dit zijn met name corporatiewoningen (29%) en een kleiner deel particuliere huurwoningen (4%). Het aandeel sociale huur is de afgelopen jaren gedaald, van 35% in 2019 naar 33% in 2023. Deze daling komt voor rekening van afname in de particuliere huursector. Mede door krapte op de woningmarkt en de stijgende WOZ-waarden verschuiven de woningen in de particuliere huursector naar het hogere prijssegment. De omvang van de middenhuur in Utrecht groeit van 11% in 2019 naar 16% in 2023. In

2023 is het aandeel betaalbare koopwoningen in Utrecht echter bijna gehalveerd ten opzichte van 2019. De afname van de betaalbare koop wordt vooral veroorzaakt doordat de woningwaardes van bestaande betaalbare koopwoningen zo hard zijn gestegen dat ze nu in de duurdere prijscategorie vallen. Daarom neemt, ondanks de groei van middenhuur, de omvang van de gehele middencategorie af (van 30% in 2019 naar 26% in 2023). Het aandeel dure koop in Utrecht blijft groeien (van 26% in 2019 naar 34% in 2023) (bron: rapportage Wonen in Utrecht). Onder invloed van de op handen zijnde Wet betaalbare huur verwachten we bovendien op korte termijn een verschuiving van particuliere huurwoningen naar de koopmarkt, doordat verhuurders wiens woningen gereguleerd worden ervoor kunnen kiezen hun woning bij mutatie te verkopen. Op de langere termijn moet deze wet echter zorgen voor een groei in het aandeel betaalbare huurwoningen.

In de huidige Woonvisie (2019) is een kaart met de gewenste ontwikkelrichting per wijk opgenomen van een drietal prijssegmenten in de voorraad: sociale huur, middenhuur en betaalbare koop. We zien dat ondanks de inzet op betaalbare nieuwbouw (zie 7. Woningbouw) de gewenste richting in de voorraad niet overal wordt gehaald. Gezien de stedelijke cijfers zien we in de voorraad in veel wijken wel een gewenste ontwikkeling voor wat betreft middenhuur. De gewenste richting per wijk voor sociale huur en betaalbare koop blijkt lastiger te realiseren. Dat ligt voor het overgrote deel in de hierboven genoemde reden van stijgende woningwaardes in de bestaande voorraad van de afgelopen jaren.

In het aantal transacties zien we het aandeel gekochte woningen door koopstarters toenemen en het aandeel gekochte woningen door investeerders dalen tussen 2021 en 2023. In de woningvoorraad zien we tussen 2021 en 2023 een daling in het aantal aangevraagde vergunningen voor splitsingen en omzettingen.

5. Betaalbaar wonen

De betaalbaarheid van woonlasten wordt vaak uitgedrukt in de woonquote, die aangeeft welk deel van het inkomen besteed wordt aan de kosten van het wonen. De gemiddelde netto woonlasten (dat is inclusief bijkomende woonuitgaven, maar ook een eventuele hypotheekrenteaftrek en huursubsidie) per vierkante meter in Utrecht liggen bij de particuliere verhuur het hoogst en deze zijn de laatste jaren gestegen.

In algemene zin zien we de afgelopen jaren een dalende trend in de woonquote bij eigenaarbewoners en een stijging of stabilisatie bij huurders. Jongeren en ouderen in de huursector zitten het vaakst boven de 30% woonquote, in de particuliere huursector is dit het hoogst. Bij koopwoningen is de woonquote gemiddeld lager dan 30%. De verschillen tussen eigendomsvormen nemen af naarmate het inkomen toeneemt. Inkomens beneden modaal en tot 1,5 keer modaal hebben het vaakst een woonquote hoger dan 30%.

Uit de rapportage Wonen in Utrecht blijkt dat de gemiddelde koopsom per vierkante meter sinds halverwege 2023 is toegenomen in Utrecht. De betaalbaarheid van bestaande koopwoningen verschilt sterk per wijk (van € 3.663 in Overvecht tot € 6.354 in de Binnenstad). Tussen 2009 - 2023 zien we de sterkste procentuele stijging in de wijken Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern, Overvecht, Zuidwest en West. Huishoudens met een middeninkomen van €60.000 en €83.000 kunnen op dit moment respectievelijk circa €260.000 en €390.000 lenen. Dit betekent dat de toegankelijkheid van grotere betaalbare koopwoningen voor middeninkomens steeds moeilijker wordt.

Door de sterke stijging van woningwaardes (uitgedrukt in WOZ-waarden) van woningen is met name het aandeel betaalbare koop sterk gedaald, waardoor middeninkomens steeds moeilijker een passende woning kunnen kopen. Daardoor zijn ze aangewezen op het particuliere huursegment. In 2023 zien wij dat ook de huurprijzen in de vrije sector zijn gestegen. Net als bij de koopprijzen zien wij

in de vrije huursector sterke verschillen per wijk. De binnenstad is het duurst en Leidsche Rijn heeft de laagste huurprijs per vierkante meter.

6. Toegankelijkheid sociale huur

Wij zien in de rapportage Wonen in Utrecht dat de krapte binnen de sociale huurvoorraad toeneemt. Diverse doelgroepen doen een beroep op dit aanbod. Het aantal actief woningzoekenden en het gemiddeld aantal reacties op een aangeboden sociale huurwoning stijgt, vooral bij de woningen die verloot worden. De gemiddelde slaagkans blijft rond de 4% liggen. Hoe jonger de woningzoekende, hoe lager de slaagkans. Jongeren hebben doorgaans een kortere inschrijftijd, terwijl woningzoekenden tot 35 jaar juist het meest actief op zoek zijn naar een woning en ouderen het minst.

Daarnaast zien we dat de sociale huur steeds meer wordt gebruikt door de doelgroep van woningcorporaties onder invloed van het rijksbeleid (passend toewijzen). Daar zien we een afname van goedkope scheefheid (huurders met een te hoog inkomen voor de sociale huur) van 12% in 2012 naar 6% in 2021 terwijl er een stijging is van dure scheefheid (huurders binnen aandachtsgroep huurtoeslag en een huurprijs boven de aftoppingsgrens) van 7% in 2012 naar 11% in 2021.

7. Toenemende vraag aandachtsgroepen en mensen met een zorgvraag

De meeste mensen kunnen gelukkig zelf voorzien in hun woonruimte. Toch zijn er verschillende kwetsbare en bijzondere groepen die dit (tijdelijk) niet kunnen en die extra aandacht behoeven zoals statushouders, uitstroom maatschappelijke opvang en beschermd wonen, (jong) volwassenen in een kwetsbare positie, ex-gedetineerden, arbeidsmigranten, studenten, senioren, en woonwagenbewoners.

We zien mede door de extramuralisering en ambulantisering van de zorg een toenemende vraag naar passende woonruimte voor aandachtsgroepen, met voldoende ondersteuning en begeleiding aan huis. Ook zien we door de krapte op de woningmarkt dak- en thuisloosheid en de druk op de maatschappelijke opvang toenemen. Daarnaast doen in toenemende mate ook andere aandachtsgroepen, zoals statushouders en kwetsbare ouderen een beroep op de schaarse woningvoorraad in de stad. Voor het jaar 2023 kreeg Utrecht bijvoorbeeld de taak om 792 statushouders te huisvesten, een aanzienlijk hogere taakstelling dan in voorgaande jaren. Hiervan zijn 434 statushouders daadwerkelijk gehuisvest. Deze aandachtsroepen zijn vaak aangewezen op kleine, betaalbare woningen (de kwaliteits- en lage aftoppingsgrens). Tegelijkertijd zien we het aandeel van deze woningen dalen in de stad en regio (bron: RWU-monitor). We zien aan de ene kant dus een krapte ten aanzien van betaalbare woningen in Utrecht, terwijl de oplossing die we in het sociaal domein zien steeds meer uitgaan van sneller een dak boven het hoofd en lager thuis wonen. Daarbij komt nog dat we zien dat er in de loop der jaren een onevenredige verdeling is ontstaan in de huisvesting van kwetsbare inwoners in onze regio. Dit heeft onder andere te maken met de voormalige rol van de centrumgemeente, waar veel woning- en zorgaanbod werd gecentraliseerd. Ook zien we dat in een aantal gemeenten relatief meer sociale huurwoningen zijn en hierdoor sneller woningen vrij komen. Daardoor is in sommige gemeenten de verhouding tussen dragende en vragende inwoners in wijken uit balans geraakt.

Zoals uit de bevolkingsprognose blijkt vergrijst Utrecht: het aantal en aandeel 65-74 en 75 jaar en ouder neemt toe van 38.000 (10,5%) in 2021 naar 61.000 (13,5%) in 2040; bovendien worden ouderen steeds ouder en daardoor meer afhankelijk van zorg en ondersteuning. Met de vergrijzing zal de vraag naar zorg van (kwetsbare) ouderen groeien. Tegelijkertijd groeit het tekort aan personeel, zijn er mindermantelzorgers en krimpen de zorgbudgetten. Daarnaast van de Utrechtse 65-plussers die mantelzorg verlenen voelt 18% zich zwaar belast. Ouderen blijven langer thuis wonen. Dat willen

ze zelf, maar het is ook nodig. In het verleden konden ouderen terecht in het verzorgingshuis, met de opheffing van deze woonvorm is een gat ontstaan tussen zelfstandig thuis wonen en het verpleeghuis. Ouderen wonen hierdoor langer thuis, ook bij grote kwetsbaarheid.

8. Woningbouw

In de Ruimtelijke Strategie Utrecht is de opgave van 60.000 woningen benoemd. Sinds 2020 zijn er circa 12.000 woningen opgeleverd, circa 3.000 woningen per jaar. In 2023 is een dip in het aantal opgeleverde woningen zichtbaar. Dit kan niet los gezien worden van de veranderende marktomstandigheden, waardoor woningbouwprojecten financieel lastiger haalbaar worden en vertragen. We zien ook dat het aantal vergunde nieuwbouwwoningen sinds 2022 weer stijgt. In het aantal opleveringen van de afgelopen jaren zien we een stijgende trend naar het aantal betaalbare woningen in aanbouw. In toekomstige harde plancapaciteit van het MPR is in totaal circa 2/3 betaalbaar (38% sociaal, 11% betaalbare koop (<NHG grens) en 17% middenhuur).

Tegelijkertijd zien we dat de omvang van de middencategorie (middenhuur en betaalbare koop) daalt de afgelopen jaren. Daarnaast zien we dat nieuwe woningen (ongeacht segment) gemiddeld steeds kleiner worden in Utrecht. De gemiddelde woninggrootte van alle woningen in 2023 bedraagt 96 m². Woningen die vanaf 2015 zijn gebouwd hebben een gemiddelde grootte van 84 m².
Eengezinswoningen worden steeds groter en meergezinswoningen (appartementen) worden steeds kleiner (bron: rapportage Wonen in Utrecht).

Als we kijken naar de woningbouwopgave in de regio (bron: Woondeal U10) zien we dat er ongeveer een 50/50 verdeling is tussen de plancapaciteit in de gemeente Utrecht en in de andere U10-gemeenten. Tot en met 2030 staan er ongeveer 61.000 woningen op de planning, waarvan ruim 33.000 in de gemeente Utrecht.
Pijlenschema, beperkte invloed want bestaande voorraad

9. Toekomstbestendige woningvoorraad

We zien dat het energie- en warmteverbruik in de gebouwde omgeving een significantie bijdrage levert aan de CO2-uitstoot van Utrecht. Hierbij is sprake van een dalende trend tussen 2015 en 2022. We stimuleren de diverse doelgroepen om hun woning te verduurzamen. Met corporaties zijn daarvoor afspraken gemaakt. Eigenaar-bewoners bieden we instrumenten langs de klantreis (informatie, advies, acties, subsidies en financiering). Met name particuliere verhuurders en Verenigingen van Eigenaren blijven achter qua verduurzaming.

abf Trendsettend in cijfers

Woningbehoefte onderzoek U10 – Utrecht

In opdracht van

Regio U10

Datum

20 maart 2025

In opdracht van
Regio U10

Datum
20 maart 2025

Auteurs
Alysa Eijkelenboom en Michael Stuart-Fox

Kenmerk
r2024-0025AEI

ABF Research
Verwersdijk 8, 2611 NH Delft
+31 (0) 15 27 99 300 • info@abf.nl • www.abfresearch.nl

Copyright ABF Research 2024 De informatie in dit rapport is met de grootste zorg samengesteld. ABF Research aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten, onnauwkeurigheden of onvolledigheden. Het gebruik van (onderdelen van) dit rapport is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld

Inhoudsopgave

Samenvatting 4

Inleiding 8

01 **Huidige situatie woningmarkt** 10

1.1 Ontwikkeling bevolking en huishoudens 11
1.2 Ontwikkeling en samenstelling woningvoorraad 16
1.3 Spanning op de koopwoningmarkt 21
1.4 Spanning in de sociale huursector 23

02 **Kwalitatieve woningbehoefte** 26

2.1 Toelichting consumentgericht bouwprogramma 27
2.2 Verwachte huishoudensontwikkeling 32
2.3 Consumentgericht bouwprogramma 33
2.4 Vergelijking met plancapaciteit 38

Bijlagen 41

Bijlage A: toelichting methodiek Socrates-model 42
Bijlage B: toelichting inkomens- en prijsgrenzen 45
Bijlage C: toelichting woonmilieus 47
Bijlage D: Tabellen achterliggende cijfers H1 52

Samenvatting

De regio U10[1] staat voor een grote en complexe opgave om de komende twintig jaar de groeiende woningbehoefte adequaat te faciliteren. In opdracht van de regio U10 brengt ABF in dit rapport de woningbehoefte in de gemeente Utrecht in beeld, zowel in kwantitatieve als kwalitatieve zin. Daarbij gaat het om woningtypen, prijsklassen en woonmilieus. Naast dit rapport voor de gemeente Utrecht is er nog het regiorapport met de uitkomsten op regionaal niveau. Het rapport start met een overzicht van de huidige situatie qua demografie, woningvoorraad en spanning op de woningmarkt (H1). Daarna komen de woningbehoefte en de vergelijking met de bestaande woningbouwplannen aan bod (H2). Deze samenvatting geeft een overzicht van de belangrijkste bevindingen en conclusies.

Huidige situatie demografie en woningmarkt (H1)

- Het aantal inwoners en huishoudens in de gemeente Utrecht is in de periode 2012-2024 met ca. 18% toegenomen. In Utrecht ligt de groei daarmee beduidend hoger dan in de regio als geheel (12%).
- De groei is naar verhouding het sterkst geweest bij huishoudens 65-74 jaar en het minst sterk bij jonge huishoudens (< 30 jaar). Met name het aantal alleenstaanden groeit sterk.
- Met name het buitenlands migratiesaldo (meer immigranten dan emigranten) draagt bij aan de groei. De groei door migratie zit met name bij jonge en middelbare leeftijdsgroepen. Er is ook sprake van groei door natuurlijke aanwas (meer geboorte dan sterfte) maar deze vertoont wel een dalende trend. Het binnenlands migratiesaldo fluctueert sterker tussen de jaren en is in een deel van de jaren negatief (meer vertrekkers dan vestigers).
- De woningvoorraad in Utrecht is in de periode 2012-2024 gegroeid met ruim 24.000 woningen (17%). De groei is in deze periode het sterkst geweest bij private huurwoningen (71%), gevolgd door koopwoningen (14%). De woningvoorraad van corporaties is per saldo weinig toegenomen (6%).
- Begin 2023 bestaat naar schatting 36% van de voorraad uit woningen in het sociale huursegment[2]. Dat is een duidelijk hoger aandeel dan het regionale gemiddelde (31%). Het aandeel betaalbare koopwoningen (< € 390.000[3]) in de totale voorraad ligt op 6% en dat is juist lager dan het regionale gemiddelde (9%).
- De spanning op de koopwoningmarkt is de afgelopen jaren sterk toegenomen. Een gemiddelde bestaande koopwoning in Utrecht kost in 2024[4] inmiddels € 512.400. Bij alle

[1] U10 is een netwerkorganisatie van de volgende 16 Utrechtse gemeenten: Bunnik, De Bilt, De Ronde Venen, Houten, IJsselstein, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden en Zeist.
[2] Woningen van woningcorporaties en private verhuurders met een huurprijs onder de sociale huurgrens (€ 879,66 in 2024). De huurprijzen van woningen van private verhuurders betreffen schattingen. Er is dus sprake van een onzekerheidsmarge als het gaat om het totale aandeel woningen in de categorie ‘sociale huur’.
[3] Op basis van de WOZ-waarden van koopwoningen. De vraag- en transactieprijzen kunnen hier natuurlijk van afwijken.
[4] Eerste halfjaar van 2024.

woningtypen is de gemiddelde koopsom sterk toegenomen. Koopwoningen zijn daardoor steeds minder bereikbaar voor koopstarters en (lagere) middeninkomens.

- Ook in de sociale huursector is de krapte in de afgelopen jaren toegenomen. Dat uit zich onder andere in meer actief woningzoekenden en een stijging van de gemiddelde inschrijfduur en zoektijd.

Kwalitatieve woningbehoefte (H2)

Uitgangspunten

- Op basis van het woningmarktsimulatiemodel Socrates van ABF is de kwalitatieve woningbehoefte per gemeente in beeld gebracht. Per gemeente is daartoe een zogenoemd consumentgericht bouwprogramma berekend dat weergeeft welke woningen, gegeven de verhouding tussen vraag en aanbod per segment, idealiter aan de woningvoorraad worden toegevoegd (bruto)[5]. Hierbij wordt bewust geen rekening gehouden met de (prijs)segmentering van bestaande woningbouwplannen[6], de afspraken in de Woondeal, ruimtelijke beperkingen en de soms gebrekkige financiële haalbaarheid van woningbouw in lage prijsklassen. Het consumentgerichte bouwprogramma weerspiegelt zo zoveel mogelijk de 'zuivere' woningbehoefte. Bij de behoefte aan sociale huurwoningen per gemeente is echter geen rekening gehouden met het meer evenwichtig spreiden van aandachtsgroepen over de regiogemeenten[7]. In gemeenten die meer aandachtsgroepen gaan huisvesten zou het aandeel sociale huur in het bouwprogramma daarom hoger kunnen liggen dan in dit onderzoek is aangegeven. In hoofdstuk 2 is ook aandacht voor de kwantitatieve woningbehoefte maar omdat de kwalitatieve samenstelling van de bouwopgave de kernuitkomst is, ligt daar in deze samenvatting de focus op.

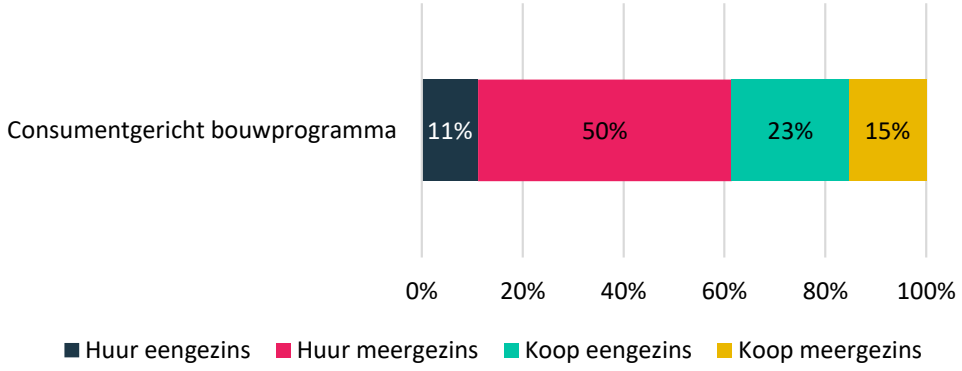
Consumentgericht bouwprogramma voor Utrecht

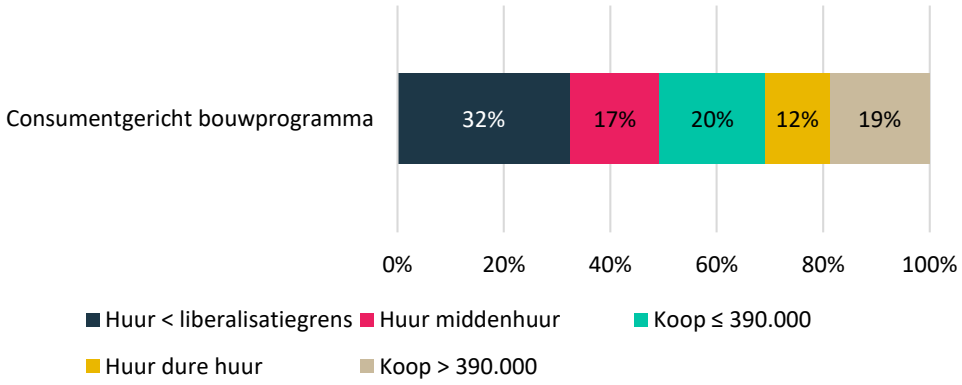
- De onderstaande figuren en tabel tonen het consumentgerichte bouwprogramma voor de gemeente Utrecht voor de periode 2024 t/m 2030. De percentages tonen van elk segment het aandeel van dat segment in de totale bouwopgave (bruto). Iets meer dan 30% van de bouwopgave bestaat uit sociale huurwoningen, 17% uit middenhuur en 20% uit betaalbare koopwoningen (tot € 390.000, prijspeil 2024). Sociale huur, middenhuur en betaalbare koop zijn samen goed voor 69% van de bouwopgave. Dure huur (12%) en dure koop (19%) vormen samen het resterende een derde deel van de bouwopgave.
- Bekeken naar woningtype bestaat de woningbouwopgave in Utrecht met name uit huurappartementen (50%) en eengezinskoopwoningen (23%). Koopappartementen (15%) en eengezinshuurwoningen (11%) hebben een kleiner aandeel.

[5] Het gaat om alle bruto toevoegingen aan de woningvoorraad. Dus niet alleen om reguliere nieuwbouw maar ook om flexwoningen en overige toevoegingen zoals transformaties.
[6] De totale omvang van de plancapaciteit per gemeente speelt wel een rol bij het bepalen van de totale kwantitatieve omvang van het bouwprogramma per gemeente. Maar de verdeling van de plancapaciteit over de prijssegmenten en woningtypen speelt dus geen enkele rol bij het bouwprogramma.
[7] In het kader van de Wet versterking regie volkshuisvesting.

- In de tabel is de combinatie van prijsklassen en woningtypen opgenomen. Daaruit blijkt dat de opgave voor sociale huur en middenhuur voor het overgrote deel appartementen betreft. De opgave voor betaalbare koopwoningen bestaat uit een mix van eengezinswoningen en appartementen. Bij dure koopwoningen gaat het overwegend om eengezinswoningen.
- In de periode 2031 t/m 2040 is de (kwalitatieve) samenstelling van het consumentgerichte bouwprogramma nagenoeg gelijk aan de periode t/m 2030.

Figuur S.1.1- Utrecht: Consumentgericht bouwprogramma (bruto) naar eigendom x type en eigendom x prijs (prijspeil 2024) in periode 2024 t/m 2030; bron: ABF Socrates 2023 (maatwerk)

Tabel S.1.1- Utrecht: Consumentgericht bouwprogramma (bruto) naar eigendom x prijs x woningtype (prijspeil 2024) in periode 2024 t/m 2030; bron: Socrates 2023 (maatwerk)

	Periode 2024 t/m 2030		
	Percentages		
	Eengezins	Meergezins	Totaal
Tot liberalisatiegr.	6%	26%	32%
Middenhuur (tot 1.130)	2%	14%	17%
Dure huur	2%	10%	12%
Totaal huur	**11%**	**50%**	**61%**
Koop ≤ 390 dzd	9%	11%	20%
Koop ≥ 390 dzd	14%	5%	19%
Totaal koop	**23%**	**15%**	**39%**
Totaal betaalbaar	**18%**	**51%**	**69%**
Totaal nieuwbouw	**34%**	**66%**	**100%**

Vergelijking met plancapaciteit

- De vergelijking tussen het consumentgerichte bouwprogramma en de huidige plancapaciteit (peildatum oktober 2024) kent als belangrijke kanttekening dat van een aanzienlijk deel van de woningen in plannen (nog) geen woningtype of prijsklasse bekend is. Desondanks laat de vergelijking globaal zien in welke segmenten idealiter – gelet op de verhouding tussen vraag en aanbod – meer plannen worden ontwikkeld.
- Bekeken naar woningtype zou het aandeel eengezinskoop en, in mindere mate, eengezinshuur in de plancapaciteit moeten worden verhoogd. Uiteraard kunnen er beperkingen zijn vanuit de ruimtelijke ordening of financiële haalbaarheid waardoor dat niet wenselijk of mogelijk is.
- Bekeken naar prijsklasse zou met name het aandeel betaalbare koopwoningen (≤ € 390.000, prijspeil 2024) in de plancapaciteit moeten worden verhoogd.
- Het realiseren van betaalbare koop is vanwege de hoge grond- en bouwkosten vaak lastig. Ook het realiseren van voldoende sociale huur en middenhuur is onder de huidige omstandigheden niet eenvoudig. Indien in een bepaald segment minder kan worden gebouwd dan het consumentgerichte bouwprogramma aangeeft, is het wenselijk om in alternatieve segmenten meer te bouwen. Als nieuwbouw van betaalbare koop niet voldoende mogelijk is, zou extra nieuwbouw in de sociale huur en middenhuur wenselijk zijn. Deze segmenten kunnen voor een deel van de woningzoekenden die eigenlijk betaalbare koop wensen een acceptabel (tijdelijk) alternatief zijn. Als onvoldoende betaalbare koop kan worden gerealiseerd zal er bovendien minder doorstroming zijn vanuit de sociale huur en middenhuur. Ook om die reden is extra nieuwbouw in deze segmenten dan wenselijk. Bij het achterblijven van nieuwbouw in de middenhuur zou extra nieuwbouw in de sociale huur ook wenselijk zijn.

Inleiding

Aanleiding en onderzoeksvraag

De regio U10[8] staat voor een grote en complexe opgave om de komende twintig jaar de groeiende woningbehoefte adequaat te faciliteren. Om dit te kunnen doen heeft de regio behoefte aan een actueel inzicht in de woningbehoefte, zowel in kwantitatieve als kwalitatieve zin. Daarbij gaat het om woningtypen, prijsklassen en woonmilieus. Het inzicht in de kwalitatieve woningbehoefte is gewenst tot 2040, met een kwantitatieve doorkijk naar 2050. De centrale onderzoeksvraag is: wat is de woningbehoefte in de regio en gemeenten naar woning- en woonmilieukenmerken en welk woningbouwprogramma draagt optimaal bij aan het oplossen van het woningtekort? Dit rapport geeft voor de gemeente Utrecht inzicht in de huidige stand van zaken op de woningmarkt en in het (kwalitatieve) bouwprogramma dat zo goed mogelijk tegemoetkomt aan de huidige en toekomstige vraag. Bij dit rapport hoort ook een regiorapport met de uitkomsten voor de regio U10 als geheel. De uitkomsten van het onderzoek kunnen worden benut voor de actualisatie van de Woondeal en voor lokale woonvisies of volkshuisvestingsprogramma's (na inwerkingtreding Wet Versterken Regie Volkshuisvesting).

Relatie met Woonzorgbehoefteonderzoek

In opdracht van de provincie Utrecht is in juni 2024 een Woonzorgbehoefteonderzoek[9] opgesteld. Dit onderzoek geeft inzicht in de verwachte ontwikkeling van de omvang en woningbehoefte van verschillende aandachtsgroepen zoals ouderen, mensen met een beperking en uitstromers uit instellingen. Het Woonzorgbehoefteonderzoek en dit rapport vullen elkaar in veel opzichten aan maar er is ook sprake van overlap. Het Woonzorgbehoefteonderzoek presenteert de opgave voor het toevoegen van nultredenwoningen, geclusterde woningen en zorggeschikte woningen (voor ouderen) en tevens de woningbehoefte van verschillende specifieke groepen zoals statushouders en uitstromers uit instellingen. Daar waar het in dat onderzoek om de uitbreidingsbehoefte aan *zelfstandige woningen* (geschikt voor ouderen)[10] gaat, is er qua totale aantallen sprake van overlap met dit rapport. Dit rapport geeft inzicht in de gewenste toevoegingen van zelfstandige woningen aan de woningvoorraad (consumentgericht bouwprogramma) maar maakt daarbij geen onderscheid naar mate van geschiktheid voor ouderen. Met andere woorden: de gewenste toevoegingen van zelfstandige woningen geschikt voor ouderen zitten ook in het bouwprogramma in dit rapport. De opgave aan zelfstandige woningen uit het Woonzorgbehoefteonderzoek komt dus niet boven op de aantallen in dit rapport.

---

[8] U10 is een netwerkorganisatie van de volgende 16 Utrechtse gemeenten: Bunnik, De Bilt, De Ronde Venen, Houten, IJsselstein, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden en Zeist.
[9] Opgesteld door Companen.
[10] Zoals bijvoorbeeld nultredenwoningen, geclusterde woningen en zorggeschikte woningen. Deze woningen hebben doorgaans een eigen toegang en eigen voorzieningen (keuken, badkamer, toilet) en tellen daarom gewoon mee in de woningvoorraad zoals CBS die afbakent op basis van de BAG.

Leeswijzer

De uitkomsten van het onderzoek op regionaal niveau zijn opgenomen in het regiorapport en de uitkomsten voor Utrecht zijn opgenomen in dit rapport. Enkele onderdelen zijn uitsluitend in het regiorapport opgenomen. Het gaat dan met name om de overzichtstabellen waarin alle gemeenten zijn opgenomen en om de woonvoorkeuren van woningzoekenden.

Dit rapport is als volgt opgebouwd:

- **Hoofdstuk 1**: dit hoofdstuk geeft inzicht in de huidige stand van zaken op de woningmarkt in de gemeente. Achtereenvolgens staat dit hoofdstuk stil bij de recente ontwikkeling van bevolking en huishoudens, de ontwikkeling en samenstelling van de woningvoorraad en de spanning op de koopwoningmarkt en in de sociale huursector.
- **Hoofdstuk 2**: dit hoofdstuk brengt de verwachte demografische ontwikkelingen en de woningbouwopgave in beeld. Dat doen we op basis van de uitkomsten van het woningmarktmodel Socrates 2023. Ook maken we en vergelijking tussen de woningbouwopgave en de huidige plancapaciteit.

In de bijlagen is tot slot het volgende opgenomen.

- Bijlage A: toelichting methodiek Socrates-model
- Bijlage B: toelichting prijsgrenzen
- Bijlage C: toelichting woonmilieus
- Bijlage D: tabellen achterliggende cijfers van H1

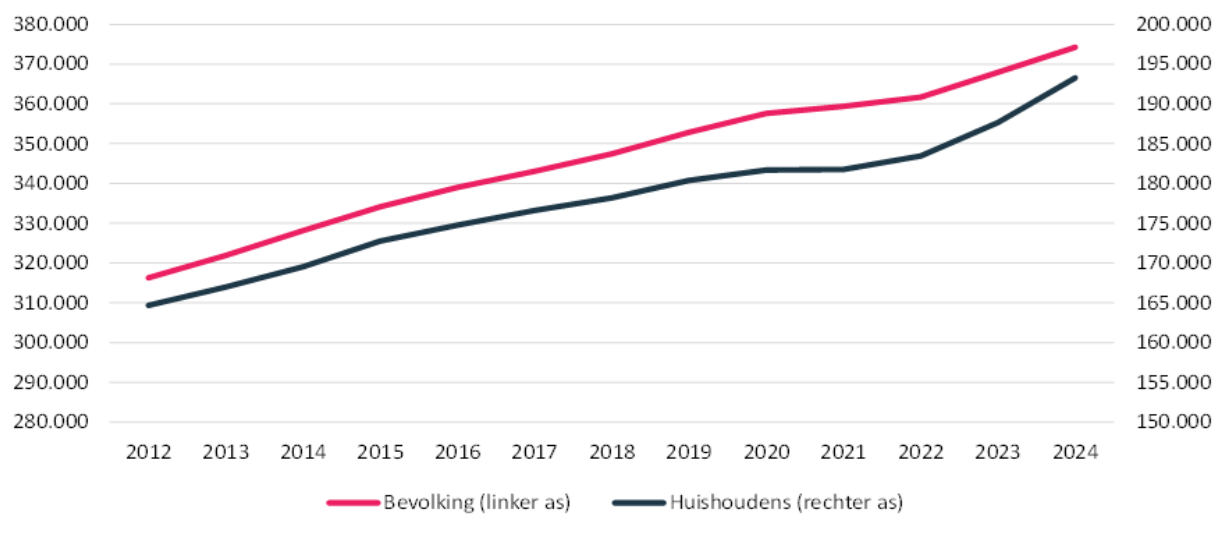
01
Huidige situatie woningmarkt

In dit hoofdstuk komen de recente ontwikkelingen en de huidige situatie op de woningmarkt in de gemeente Utrecht aan de orde. Achtereenvolgens staat dit hoofdstuk stil bij de recente ontwikkeling van bevolking en huishoudens (paragraaf 1.1), de ontwikkeling en samenstelling van de woningvoorraad (paragraaf 1.2) en de spanning op de koopwoningmarkt (paragraaf 1.3) en in de sociale huursector (paragraaf 1.4). De achterliggende cijfers van de figuren in dit hoofdstuk zijn opgenomen in bijlage D.

1.1 Ontwikkeling bevolking en huishoudens

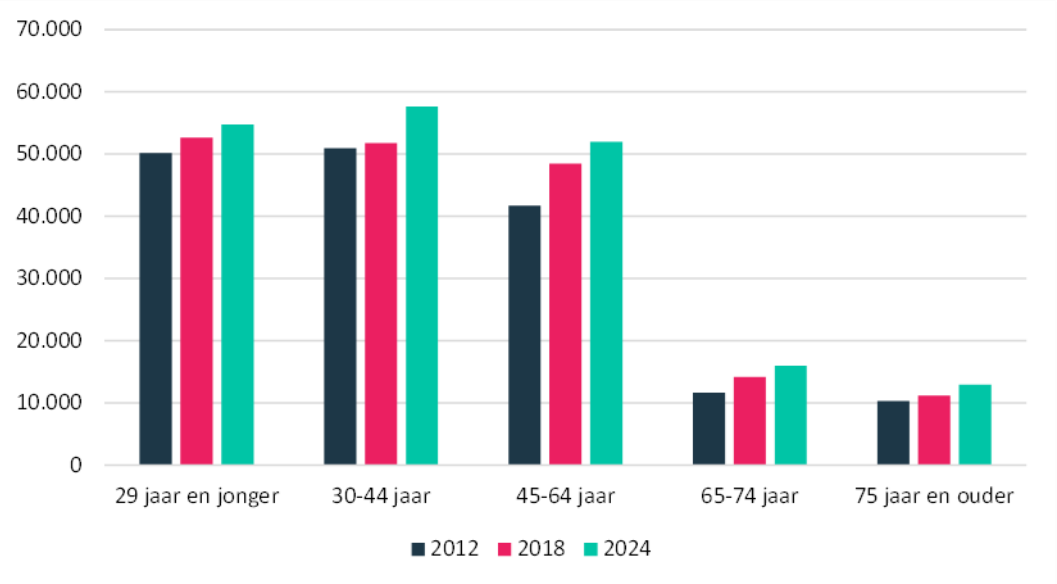
- Er is een grotendeels parallelle stijging te zien van het huishouden- (zwarte lijn) en inwoneraantal (roze lijn) door de jaren heen.
- In figuur 1.1 is te zien dat in 2024 het aantal huishoudens is gestegen tot 193.300 huishoudens. In 2024 is het aantal inwoners in de gemeente ongeveer 374.200.
- De sterke stijging in 2024 kan ten dele toegeschreven worden aan de toestroom van Oekraïense vluchtelingen.
- Sinds 2012 is er een absolute groei van 58.000 inwoners en circa 28.600 huishoudens. Dit is een procentuele stijging van respectievelijk 18% en 17%.

Figuur 1.1 - Gemeente Utrecht: ontwikkeling bevolking (linker as) en huishoudens (rechter as), 2012-2024; bron: CBS, bewerking ABF

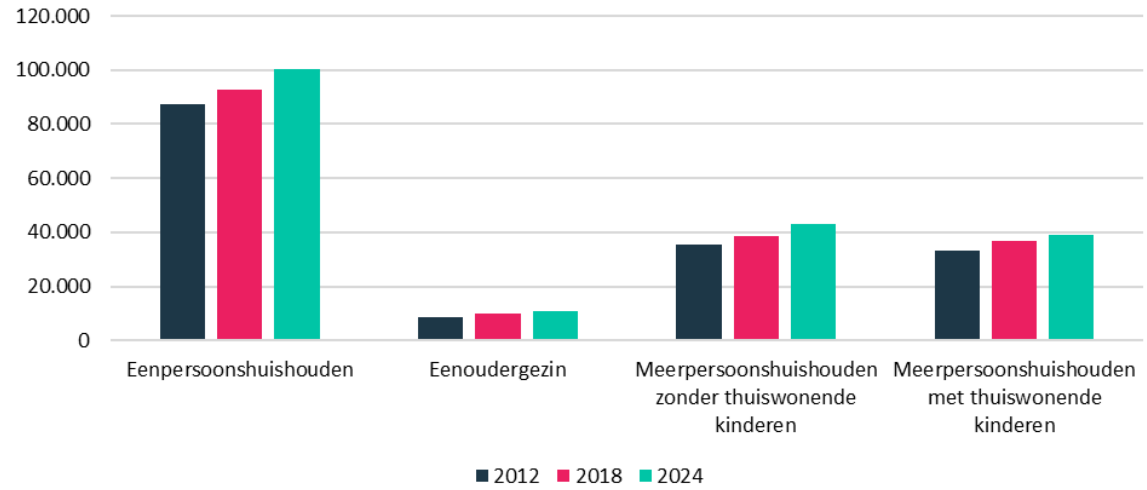
- In Utrecht stijgen alle leeftijdsgroepen door de jaren heen.
- Bij de huishoudens is met name een stijging te zien in de leeftijdsgroep 65-74 jaar (38% sinds 2012). De jongste leeftijdsgroep stijgt het minst hard (9% sinds 2012).
- De huishoudens tussen 45-64 jaar is in absolute aantallen het hardst gestegen (ca. 10.300 sinds 2012).

Figuur 1.2 - Gemeente Utrecht: huishoudens naar leeftijd, 2012, 2018 en 2024; bron: CBS, bewerking ABF

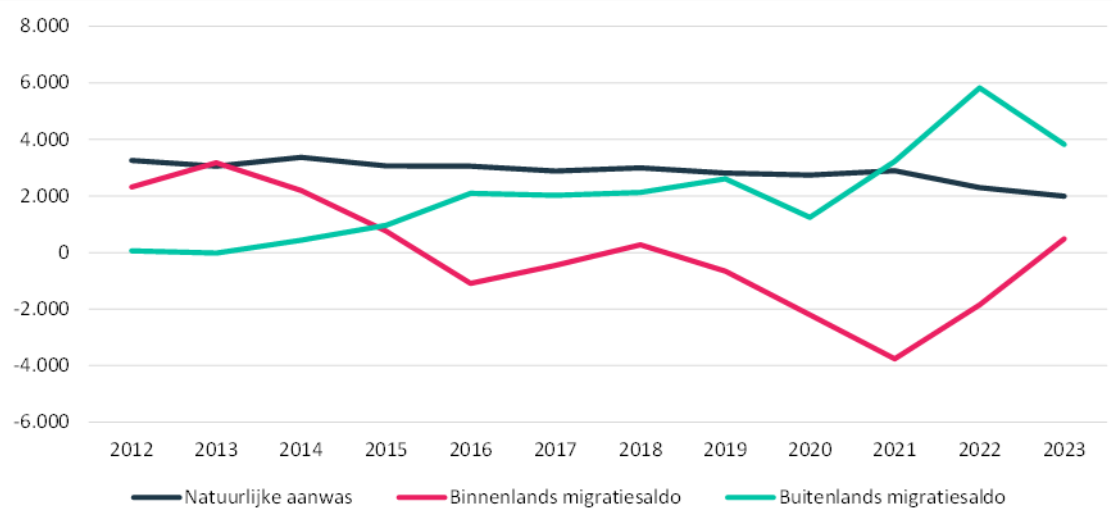
- Alle typen huishoudens zijn in aantal gegroeid door de jaren heen.
- Procentueel gezien stijgt het aantal eenoudergezinnen het hardst in Utrecht (van ongeveer 8.700 in 2012 naar circa 9.900 in 2018 en ca. 10.900 in 2024). Dit is een toename van ongeveer 26%. Deze toename is veel sterker dan bij de eenpersoonshuishoudens (toename van 15%). De meerpersoonshuishoudens stijgen ongeveer even hard.

Figuur 1.3 - Gemeente Utrecht: huishoudens naar samenstelling, 2012, 2018 en 2024; bron: CBS, bewerking ABF

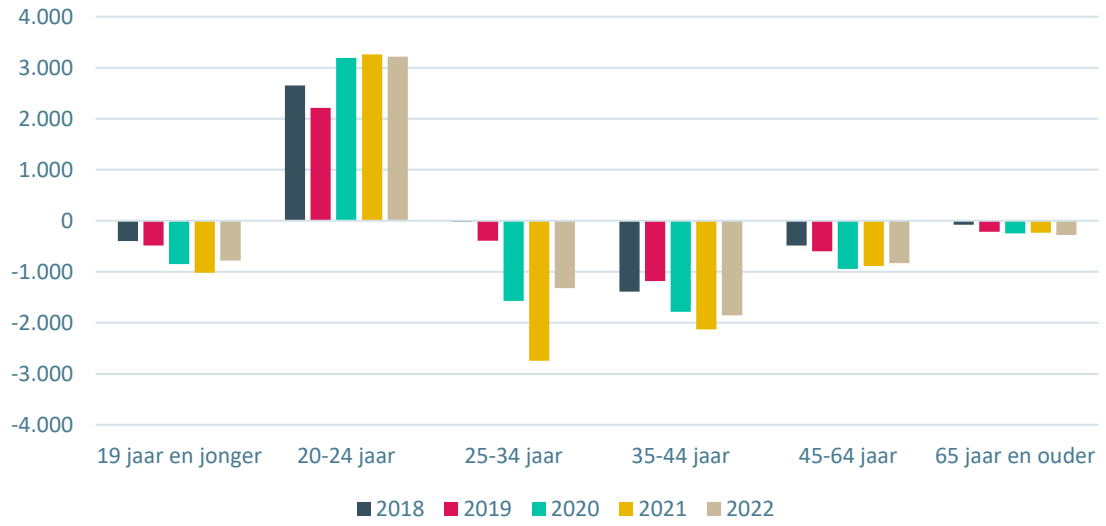
- Utrecht is in de periode sinds 2012 met name gegroeid door een positief buitenlands migratiesaldo. Het binnenlands migratiesaldo daalt na 2013 en heeft vanaf 2016 een negatief saldo. De natuurlijke aanwas kent een positief saldo maar wel een licht neerwaartse trend.
- Er is een piek in 2022 in het buitenlands migratiesaldo. In 2022 zijn er dus veel inwoners vanuit het buitenland naar Utrecht toe verhuisd. Deels betrof dit de instroom van Oekraïners.

Figuur 1.4 - Gemeente Utrecht: ontwikkeling bevolking naar component, 2012-2023; bron: CBS, bewerking ABF

- In Utrecht is voor bijna alle leeftijdsgroepen een structureel negatief binnenlands migratiesaldo te zien.
- Er is alleen een positief saldo voor de leeftijdsgroep 20-24 jaar. Deze leeftijdsgroep omvat veel studenten die in de stad gaat studeren.
- Voor de leeftijdsgroepen 19 jaar en jonger, 25-34 jaar, 35-44 jaar, 45-64 jaar en 65 jaar en ouder geldt dat er meer mensen vertrekken uit de gemeente Utrecht dan dat er mensen naar Utrecht toe verhuizen.

Figuur 1.5 - Gemeente Utrecht: binnenlands migratiesaldo naar leeftijd, 2018-2022; bron: CBS, bewerking ABF

- In onderstaande tabel worden de verhuizingen naar en binnen Utrecht weergegeven voor de grootste tien gemeenten.
- Wanneer wordt gekeken vanuit welke gemeente inwoners richting Utrecht verhuizen valt op dat dit niet alleen omliggende gemeenten zijn. De meeste personen die naar Utrecht toe verhuizen wonen al wel in Utrecht (69%). Een ander groot deel komt uit Amsterdam. Daarnaast zijn er ook mensen die vanuit Groningen en Rotterdam naar Utrecht toe verhuizen.

Tabel 1.1 - Gemeente Utrecht: verhuizingen in personen naar en binnen de gemeente tussen 2012-2023, naar gemeente van herkomst, top 10 gemeenten; bron: CBS, bewerking ABF

Vestiging in Utrecht	Aantal gemiddeld per jaar	Totaal 2012-2023	% van totaal
Utrecht	29.123	349.473	69%
Amsterdam	2.088	25.051	5%
Zeist	894	10.722	2%
Nieuw egein	794	9.522	2%
Stichtse Vecht	774	9.291	2%
Rotterdam	567	6.805	1%
De Bilt	562	6.747	1%
Groningen	554	6.647	1%
Amersfoort	527	6.323	1%
Den Haag	506	6.069	1%
Totaal (alle gemeenten)	**50.395**	**503.945**	

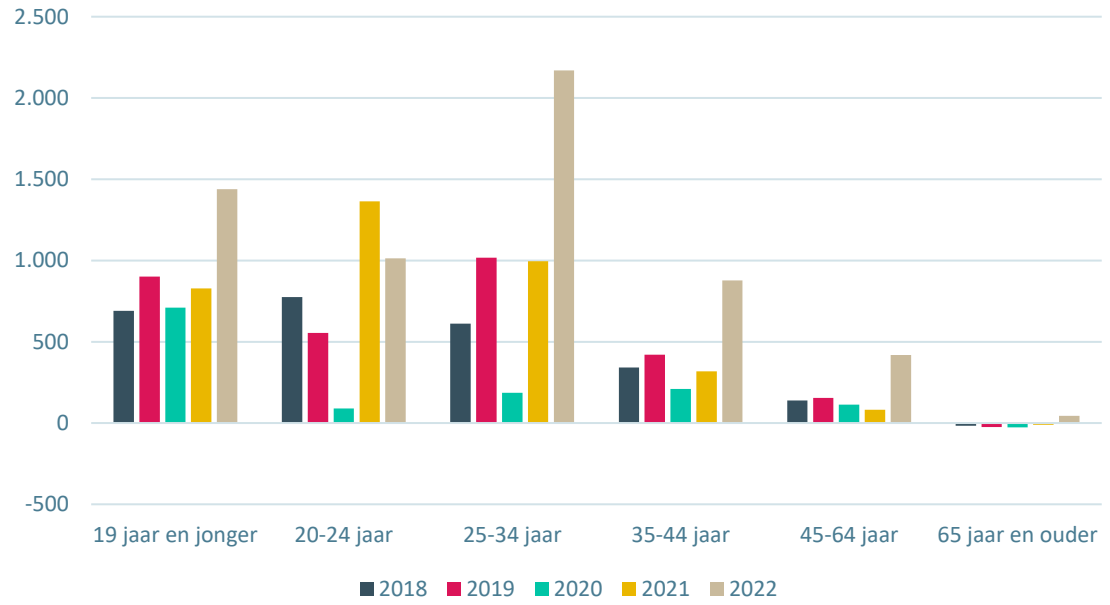
- Wanneer wordt gekeken naar welke gemeente mensen vanuit Utrecht verhuizen valt op dat dit met name omliggende gemeenten zijn. De meeste huishoudens verhuizen binnen Utrecht. Hierna volgt de gemeente Amsterdam. Ook zijn er mensen die naar Rotterdam en Den Haag verhuizen.

Tabel 1.2 - Gemeente Utrecht: verhuizingen in personen binnen en weg uit de gemeente tussen 2012-2023; bron: CBS, bewerking ABF

Vertrek uit Utrecht naar	Aantal gemiddeld per jaar	Totaal 2012-2023	% van totaal
Utrecht	29.123	349.473	57%
Amsterdam	2.243	26.916	4%
Nieuw egein	1.139	13.663	2%
Zeist	1.138	13.659	2%
Stichtse Vecht	1.036	12.429	2%
De Bilt	948	11.374	2%
Amersfoort	680	8.154	1%
Houten	664	7.967	1%
Rotterdam	657	7.886	1%
Utrechtse Heuvelrug	538	6.455	1%
Totaal (alle gemeenten)	**50.774**	**609.290**	

- In de periode 2018-2022 is voor de meeste leeftijdsgroepen in Utrecht een positief buitenlands migratiesaldo te zien. De oudste leeftijdsgroep kent een heel klein positief dan wel negatief saldo. Een negatief aantal betekent dat meer mensen naar het buitenland vertrokken dan dat er migranten vanuit het buitenland in Utrecht kwamen wonen.
- Er is een grote stijging te zien in het buitenlands migratiesaldo in 2022 voor alle leeftijdsgroepen, dit is met name het geval voor de leeftijdsgroep 25-34 jaar.
- In vergelijking met binnenlandse migratie is er meer buitenlandse migratie.

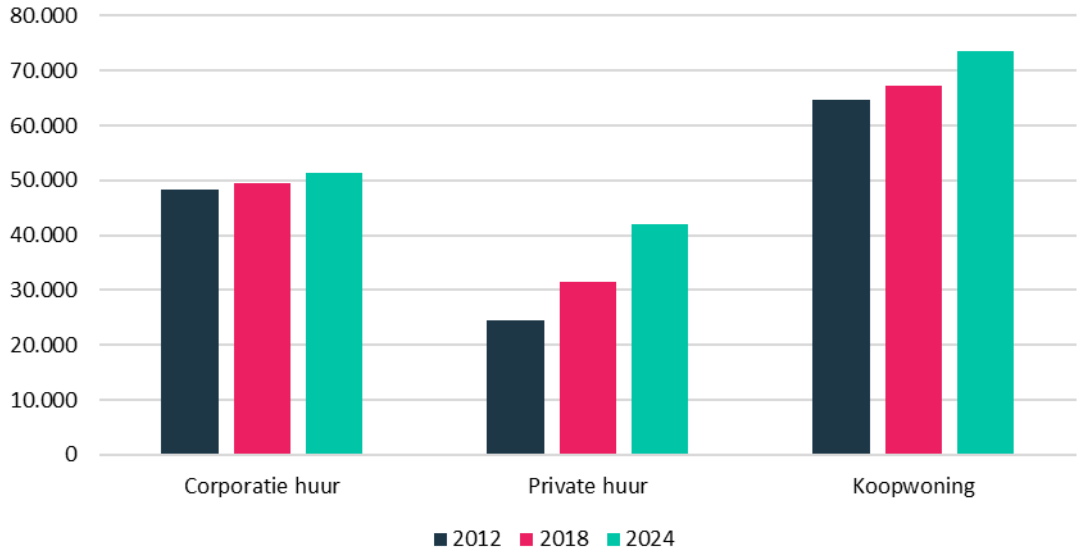
Figuur 1.6 - Gemeente Utrecht: buitenlands migratiesaldo naar leeftijd, 2018-2022; bron: CBS, bewerking ABF

1.2 Ontwikkeling en samenstelling woningvoorraad

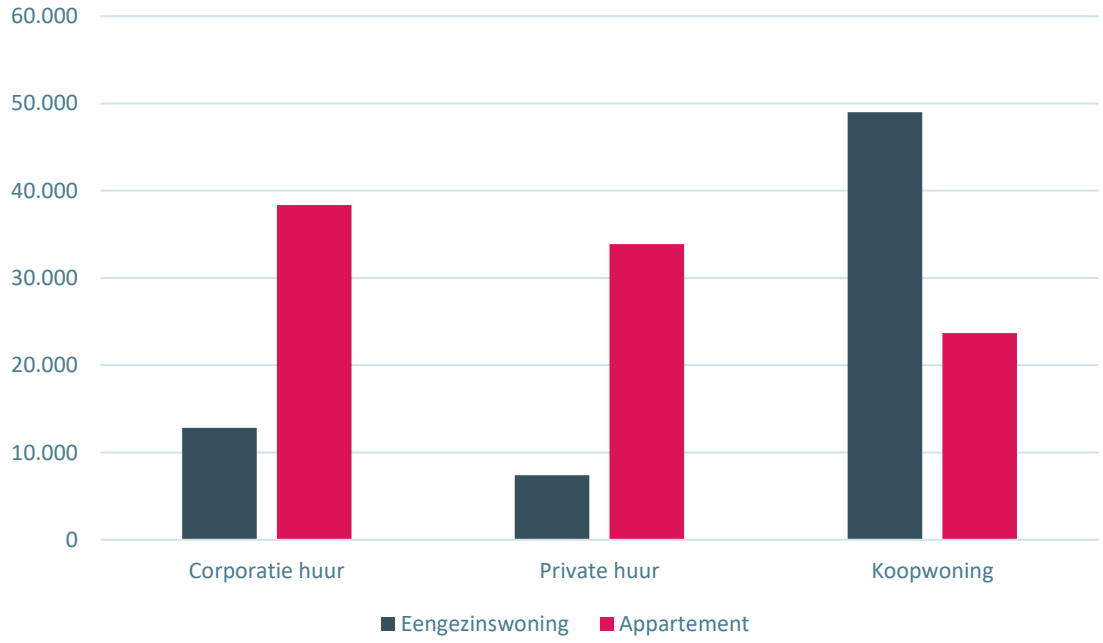
- De woningvoorraad bestaat uit koopwoningen, corporatiehuurwoningen en private huurwoningen. Deze laatste categorie omvat alle huurwoningen die niet van corporaties zijn. Het gaat dan dus zowel om kleine particuliere investeerders als om grote bedrijfsmatige investeerders.
- De gehele woningvoorraad is toegenomen tussen 2012 en 2024, van 143.000 in 2012 tot ongeveer 167.100 in 2024. Voor de corporatiehuur gaat het per saldo om een toevoeging van circa 3.000 huurwoningen, voor koopwoningen is dit ruim 8.800 woningen. Het aantal private huurwoningen is het meest gestegen: met circa 17.400 woningen.

Figuur 1.7 - Gemeente Utrecht: woningvoorraad, 2012, 2018, 2024; bron: CBS, bewerking ABF[11]

- In Utrecht zijn er meer appartementen dan eengezinswoningen. Binnen de koopsector zijn er meer eengezinswoningen dan appartementen. Binnen de huursector zijn er juist meer huurappartementen.

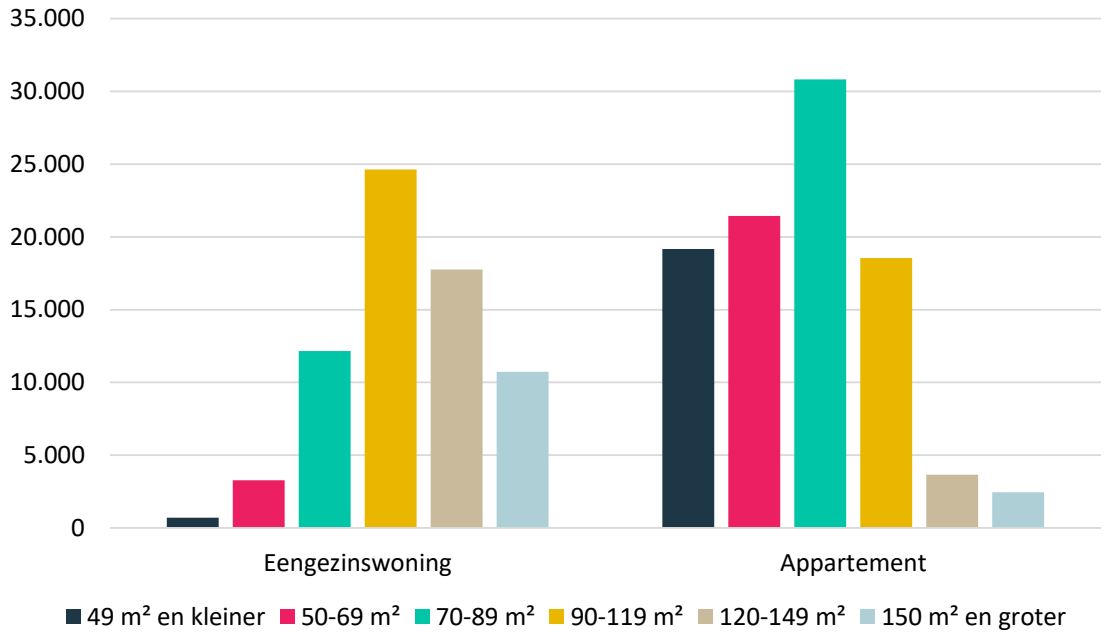
Figuur 1.8 - Gemeente Utrecht: woningvoorraad uitgesplitst naar type woning, 2023; bron: CBS, bewerking ABF[12]

[11] Noot. In de data is ook de categorie 'onbekend' opgenomen. Deze categorie bevat echter weinig data, waardoor deze niet in de figuur is opgenomen.
[12] Noot. In de data is ook de categorie 'onbekend' opgenomen. Deze categorie bevat echter weinig data, waardoor deze niet in de figuur is opgenomen.

- Zoals eerder ook duidelijk werd, kent Utrecht met name eengezinskoopwoningen en huurappartementen. Eengezinswoningen hebben over het algemeen een grotere oppervlakte dan appartementen.

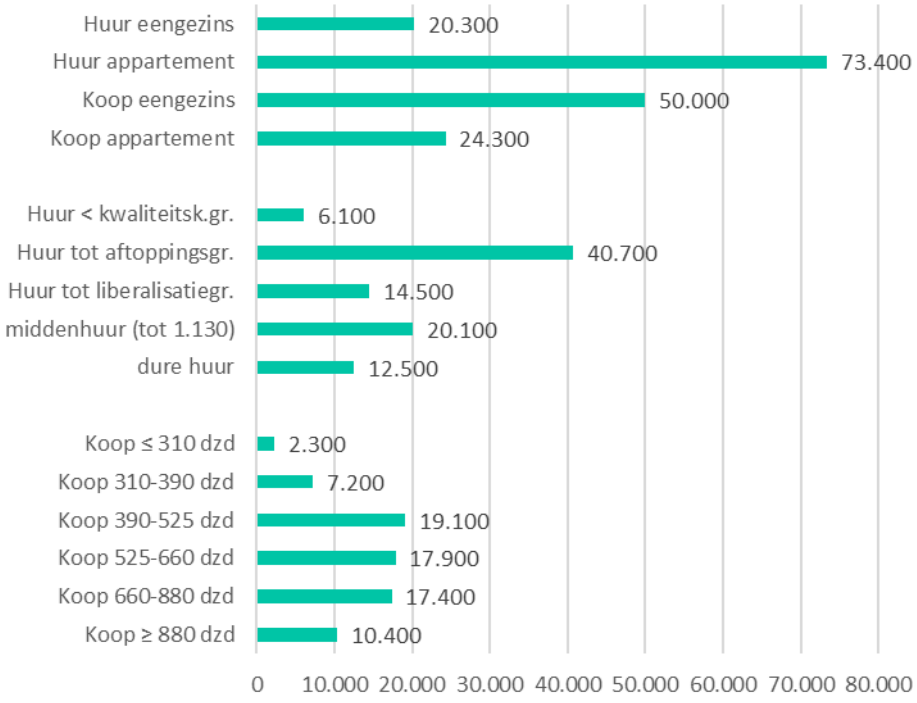
Figuur 1.9- Gemeente Utrecht: type woningen uitgesplitst naar woonoppervlakte, 2023; bron: CBS, bewerking ABF[13]

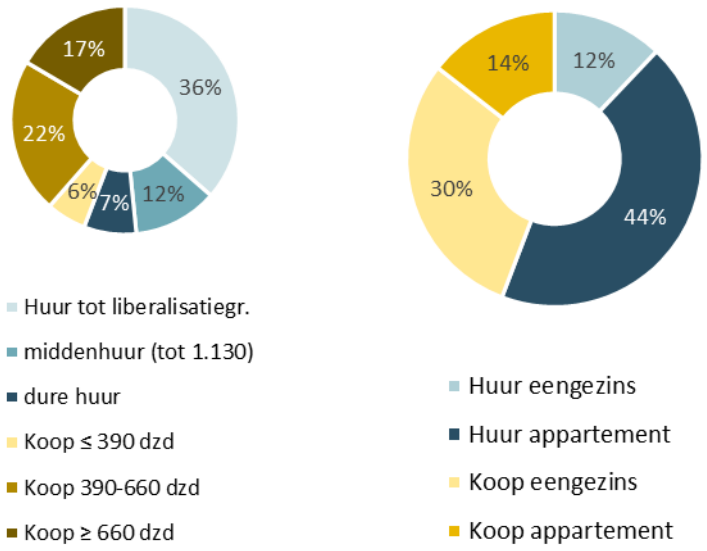
- De woningvoorraad in Utrecht bestaat vooral uit huurappartementen. Naar procenten omgerekend bestaat Utrecht voor ongeveer 56% uit huurwoningen. 44% van de totale woningvoorraad bestaat uit huurappartementen.
- De huurvoorraad bevat met name huurwoningen tussen de kwaliteitskortingsgrens en de aftoppingsgrens (ongeveer 43% van alle huurwoningen).
- De koopvoorraad bevat weinig betaalbare koopwoningen (tot €390.000) maar juist veel koopwoningen in het midden- en hogere segment.
- Voor zowel de huur- als de koopsector geldt dat er weinig huizen zijn in het goedkoopste segment (respectievelijk 6% en 3%).

[13] Noot. In de data is ook de categorie 'onbekend' opgenomen. Deze categorie bevat echter weinig data, waardoor deze niet in de figuur is opgenomen.

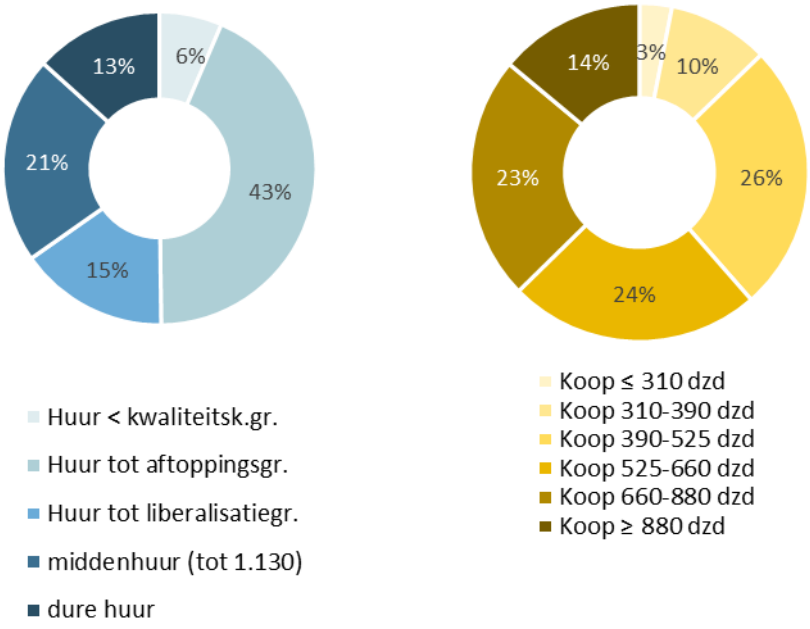
Figuur 1.10- Gemeente Utrecht: woningvoorraad in 2023 (koop: WOZ-waarden), prijspeil 2024, bron: ABF Socrates 2023

Figuur 1.11- Gemeente Utrecht: woningvoorraad uitgesplitst naar eigendom, type en prijsklasse[14], 2023 (koop: WOZ-waarden), prijspeil 2024, bron: ABF Socrates 2023

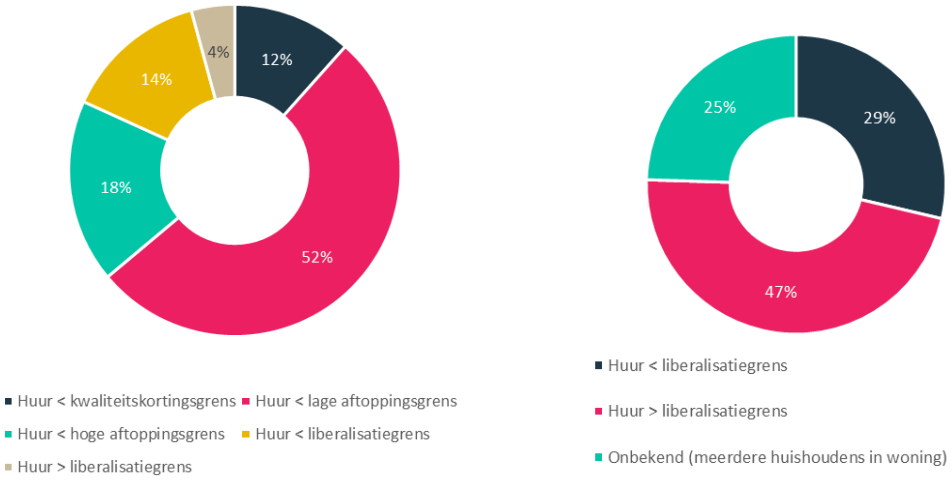
[14] Met "aftoppingsgrens" wordt hier de hoge aftoppingsgrens bedoeld (€ 697,07 volgens prijspeil 2024). Zie ook de toelichting op de gehanteerde prijsgrenzen in bijlage B.

- Het grootste deel van de corporatievoorraad van Utrecht bestaat in 2023 uit huurwoningen tussen de kwaliteitskortings- en lage aftoppingsgrens. De corporatiesector heeft weinig huurwoningen boven de liberalisatiegrens.
- De private huurvoorraad kent vooral huurwoningen boven de liberalisatiegrens in 2021[15]. Van een kwart van de huurwoningen is de huurprijs onbekend: hier wonen meerdere huishoudens in de woning waardoor de prijs niet berekend kan worden.

[15] Deze cijfers zijn schattingen voor het jaar 2021 en zijn afkomstig uit de Lokale Monitor Wonen (LMW). Recentere cijfers uit de LMW zijn niet beschikbaar.

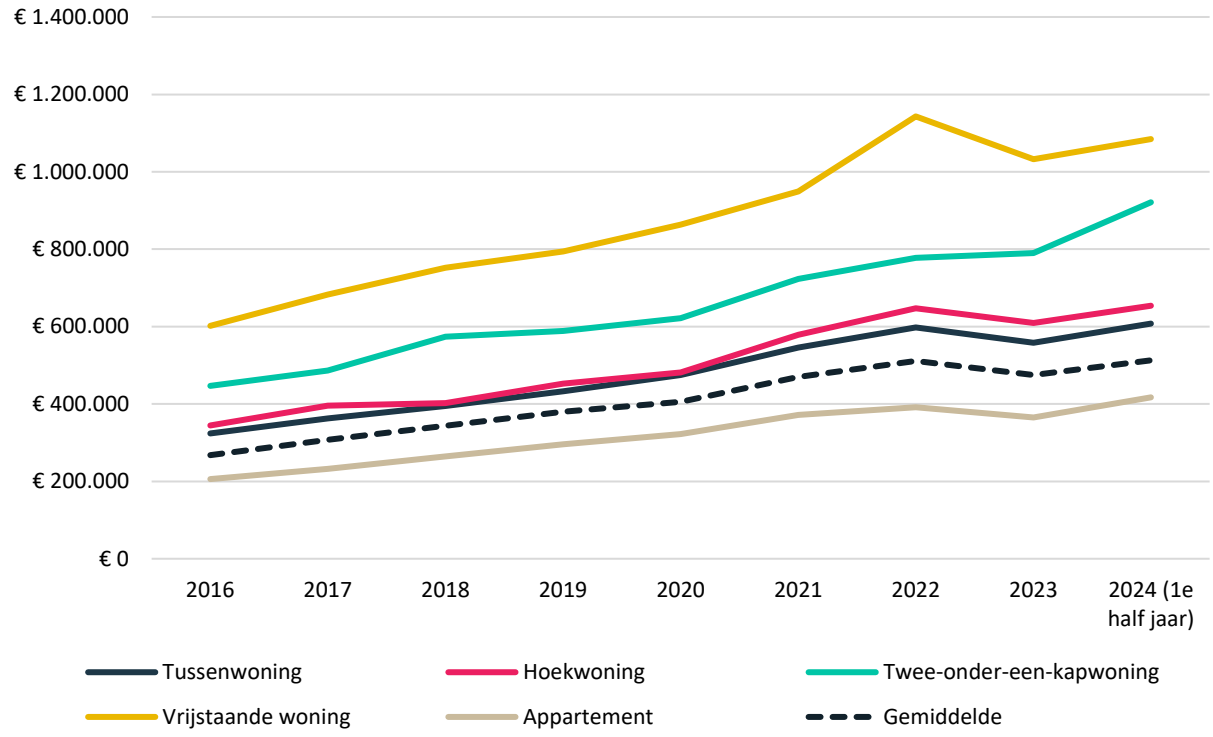
Figuur 1.12- Gemeente Utrecht: Woningvoorraad corporatiehuur uitgesplitst naar prijsklasse, 2023 (links) en woningvoorraad private huur uitgesplitst naar prijsklasse, 2021 (rechts); bron: RWU resp. Lokale Monitor Wonen, bewerking ABF Research

1.3 Spanning op de koopwoningmarkt

- Voor alle woningtypen is een stijging te zien in de gemiddelde koopsom in de periode 2016 tot en met de eerste helft van 2024. De prijs voor twee-onder-één-kap-woningen is het meest gestegen met 106%. De prijs van vrijstaande woningen is het minst gestegen met 80%.
- In 2022 is er een piek te zien voor vrijstaande woningen, tussenwoningen en appartementen. In 2023 dalen de prijzen voor deze woningen licht. Inmiddels is weer sprake van een stijging van de prijzen.
- Vrijstaande woningen zijn in de eerste helft van 2024 met ongeveer €1.084.5500 het duurst, appartementen het goedkoopst met €417.300.
- Een bestaande koopwoning kost in de eerste helft van 2024 in Utrecht gemiddeld genomen rond de €512.400. In 2016 was dit ongeveer €267.600. Dit is hoger dan de prijs voor een betaalbare woning. Ter vergelijking, in de regio U10 kost een koopwoning in de eerste helft van 2024 gemiddeld €521.300. In 2016 was dit €285.900.

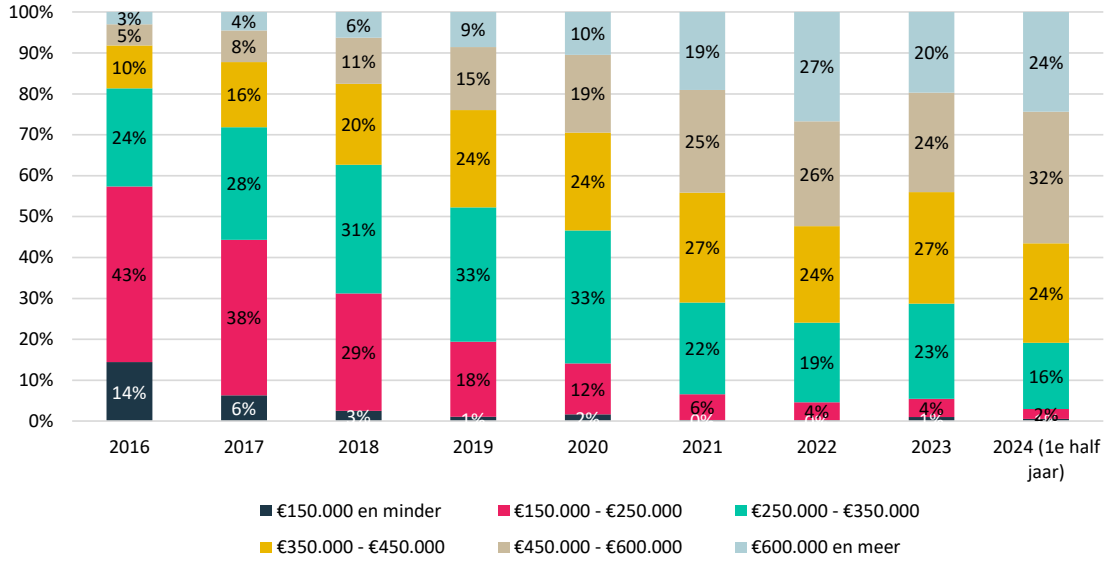
Figuur 1.10- Gemeente Utrecht: gemiddelde koopsom van bestaande koopwoningen uitgesplitst naar type woning, 2016-2024 (eerste helft); bron: Kadaster, bewerking ABF[16]

- In Utrecht worden jaarlijks rond de 4.300-5.500 bestaande koopwoningen verkocht.
- In de periode vanaf 2016 is een gestage afname te zien in de verkoop van betaalbare koopwoningen (woningen tot €350.000).
- Vanaf 2021 stijgt de verkoop van woningen vanaf €450.000 en daalt de verkoop van woningen tussen de €250.000-€350.000 sterk.
- In de eerste helft van 2024 valt 2% van de verkochte woningen in de prijsklasse €150.000-€250.000. In 2016 was dit 43%. Andersom valt in 2016 3% van de verkochte woningen in de duurste prijsklasse en 24% in de eerste helft van 2024 in diezelfde prijsklasse.

[16] Noot. In de data is ook de categorie 'onbekend' opgenomen. Deze categorie bevat echter weinig data, waardoor deze niet in de figuur is opgenomen.

Figuur 1.11- Gemeente Utrecht: totaal aantal transacties van bestaande koopwoningen per prijsklasse in percentages, 2016-2024 (eerste helft); bron: Kadaster, bewerking ABF

1.4 Spanning in de sociale huursector

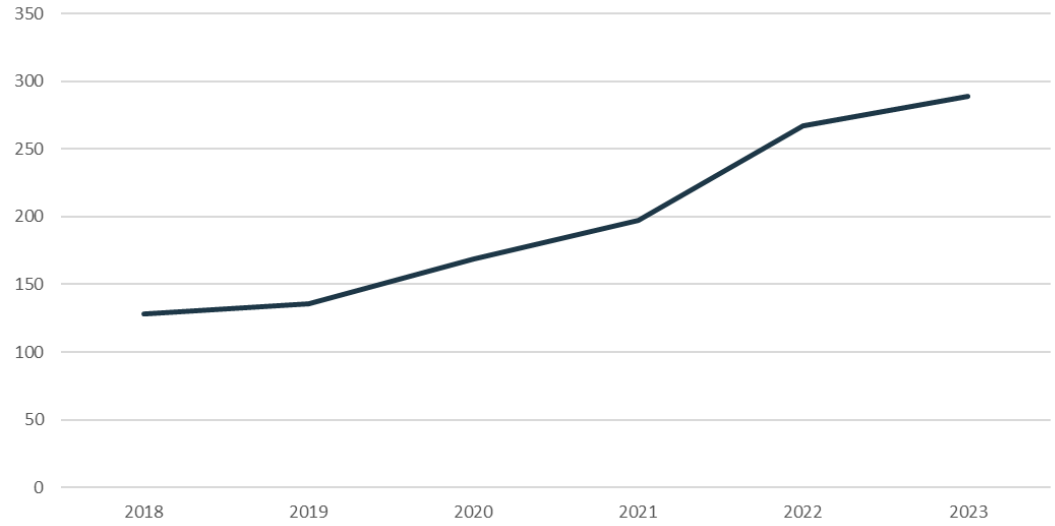
Voor de spanning in de sociale huursector kijken we naar enkele indicatoren uit WoningNet Regio Utrecht[17].

- In de gemeente is het gemiddeld aantal reacties per aangeboden sociale huurwoning sinds 2018 meer dan verdubbeld[18].
- Als recenter wordt gekeken dan is er sprake van een stijging van 8% van het aantal reacties per woning tussen 2022 en 2023.

[17] De meeste sociale huurwoningen in de Utrechtse regio worden verhuurd via de website van WoningNet. Corporaties plaatsen hun aanbod op deze site en woningzoekenden die zijn ingeschreven kunnen daarop reageren. Het kan gaan om woningen die op basis van inschrijfduur of urgentie worden toegewezen. Dat noemen we het aanbodmodel. Er worden via de website van WoningNet ook woningen verloot. Een deel van de sociale huurwoningen wordt direct bemiddeld door de corporaties. Dit gebeurt vooral bij bijzondere aandachtsgroepen, zoals statushouders en mensen die uitstromen uit de maatschappelijke opvang. Deze toewijzingen worden in de regel wel geregistreerd bij WoningNet. Er vinden ook verhuringen plaats buiten WoningNet om: den deel van de zelfstandige corporatiewoningen wordt toegewezen door derden, zoals zorg- en welzijnsorganisaties, aan hun cliënten. Dit wordt de intermediaire verhuur genoemd. En de SSH wijst woningen kleiner dan 30 m2 zelf toe, buiten WoningNet om. Deze verhuringen zitten niet in de cijfers in deze paragraaf.

[18] Deze stijging wordt, behalve door een daadwerkelijke toename van de woningvraag, vermoedelijk ook deels verklaard doordat het eenvoudiger is geworden voor ingeschrevenen om te reageren op een geadverteerde woning.

Figuur 1.12- Utrecht: gemiddeld aantal reacties per sociale huurwoning (via aanbodmodel), 2018-2023; bron: WoningNet, bewerking ABF

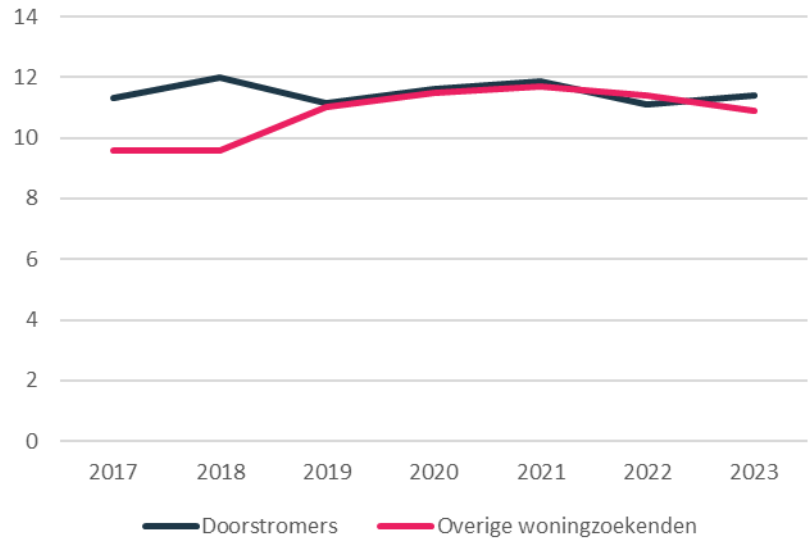

Gangbare indicatoren voor de spanning in de sociale huursector zijn de inschrijfduur en zoekduur. De inschrijfduur is de periode tussen het moment van inschrijven bij WoningNet en het moment dat de verhuring plaatsvindt. De zoektijd is de periode tussen het moment van de eerste reactie bij WoningNet en het moment dat de verhuring plaatsvindt. Dit is dus de periode waarin men actief op zoek is naar een woning. Deze indicatoren worden berekend voor de groep woningzoekenden die zijn geslaagd en een woning hebben betrokken. Binnen de groep geslaagde woningzoekenden kan onderscheid kan worden gemaakt tussen doorstromers en overige woningzoekenden. Een doorstromer is een huishouden dat een sociale huurwoning in de regio Utrecht achterlaat. Een huishouden dat afkomstig is uit de koopsector, uit een private huurwoning of uit een andere regio wordt dus als overige woningzoekende[19] gezien, net als iemand die geen woning achterlaat (een jongere die het ouderlijk huis verlaat, een vergunninghouder, etc.).

- De gemiddelde inschrijfduur is door de jaren heen redelijk gelijk gebleven voor de doorstromers. Doorstromers staan gemiddeld bijna 12 jaar ingeschreven voor een sociale huurwoning voordat ze een woning betrekken.
- De gemiddelde inschrijfduur voor overige woningzoekenden is ook redelijk gelijk gebleven in de periode 2017-2023. In 2023 is de gemiddelde inschrijfduur voor deze groep toegenomen tot ongeveer 11 jaar.

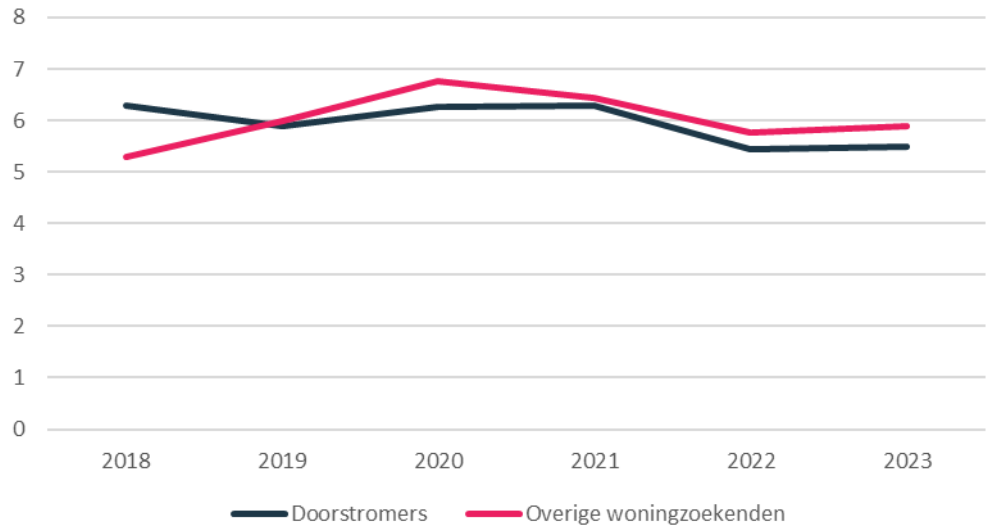
[19] In de publicatie “Regionale Corporatie Monitor” van RWU wordt deze groep ‘starters’ genoemd.

Figuur 1.13- Utrecht: gemiddelde inschrijfduur in aanbodmodel van geslaagde doorstromers en overige woningzoekenden (in jaren), 2017-2023; bron: WoningNet, bewerking ABF

- De gemiddelde zoektijd voor doorstromers is in de periode 2018-2023 licht afgenomen.
- De zoektijd voor overige woningzoekenden is licht toegenomen sinds 2018: van ongeveer vijf jaar in 2018 naar zes jaar in 2023.

Figuur 1.14- Utrecht: gemiddelde zoektijd in aanbodmodel van geslaagde doorstromers en starters (in jaren), 2018-2023; bron: WoningNet, bewerking ABF

02
Kwalitatieve woning-behoefte

In dit hoofdstuk brengen we de kwalitatieve woningbehoefte in Utrecht voor de periode 2024-2040 in beeld. Dat doen we op basis van de uitkomsten van het woningmarktmodel Socrates 2023.

2.1 Toelichting consumentgericht bouwprogramma

In dit hoofdstuk geven we inzicht in de kwalitatieve woningbehoefte door aandacht te besteden aan de verwachte huishoudensontwikkeling en het zogeheten 'consumentgericht bouwprogramma' te presenteren dat het best past bij vraag en aanbod op de woningmarkt. Het consumentgerichte bouwprogramma wordt berekend op basis van de tekorten per woningmarktsegment – zowel nu als in de toekomst – en geeft antwoord op de vraag: welke kwalitatieve invulling van het woningbouwprogramma sluit het best aan op vraag en aanbod (nu en in de toekomst)? We spreken in dit hoofdstuk over '(consumentgericht) bouwprogramma' of 'bouwopgave' maar hieronder worden verstaan alle bruto[20] toevoegingen aan de woningvoorraad. Dus niet enkel nieuwbouw (permanent en flexwoningen) maar ook overige toevoegingen zoals transformaties.

Methodiek consumentgericht bouwprogramma

Het consumentgerichte bouwprogramma wordt berekend met behulp van het woningmarktsimulatiemodel Socrates 2023 van ABF. In dit model wordt de huidige en toekomstige woningmarkt nagebootst door de vraag (van huishoudens) en het aanbod (van woningen) van jaar op jaar en per segment te simuleren en tegen elkaar af te zetten. De **vraag** wordt berekend mede op basis van de verhuis- en woonwensen die woningzoekenden opgeven in het WoonOnderzoek Nederland (WoON) 2021[21]. Het **aanbod** wordt berekend door een inschatting te maken van welke woningen vrijkomen als gevolg van verhuizingen van doorstromers, verhuizingen naar instellingen, sterfte en emigratie. Bij het aanbod wordt ook rekening gehouden met (trendmatig ingeschatte) verkopen van corporatiewoningen[22], sloop en huurprijsaanpassingen.

Door vraag en aanbod tegen elkaar af te zetten simuleert het model verhuisketens. Daarbij wordt dus rekening gehouden met het vrijkomende aanbod (doorstroming) dat er vanuit de bestaande woningvoorraad is. De bestaande voorraad is echter niet in alle segmenten groot genoeg om aan de vraag te kunnen voldoen. In de segmenten waar de tekorten het grootst zijn, berekent het model vervolgens een bouwopgave. Het model kleurt de kwantitatieve bouwopgave (totale aantallen woningbouw) die volgt uit de Primos-prognose (zie verderop) dus als het ware kwalitatief in. Met andere woorden: de meest optimale verdeling van de bouwopgave over de verschillende segmenten. 'Meest optimaal' wil hierbij zeggen: gelet op de verhouding tussen vraag en aanbod die over de jaren ontstaat als gevolg van de demografische ontwikkelingen en de woonvoorkeuren van (startende) huishoudens. Dit noemen we het consumentgerichte bouwprogramma. Meer informatie over de werking van het Socratesmodel is te vinden in bijlage A. Een toelichting op de gehanteerde inkomens- en prijsgrenzen (huur en koop) is opgenomen in bijlage B.

[20] 'Bruto' wil zeggen: zonder sloop of andere onttrekkingen aan de woningvoorraad mee te rekenen. De netto groei van de woningvoorraad zal vanwege sloop en andere onttrekkingen lager liggen dan de bruto toevoegingen.
[21] Het WoON 2021 is in sommige opzichten inmiddels alweer enigszins gedateerd. Daarom houden we rekening met de sindsdien gestegen hypotheekrente en de als gevolg daarvan gedaalde leencapaciteit.
[22] Het gaat hierbij om verkopen van corporatiewoningen aan particulieren. Deze verkochte woningen komen in de koopsector terecht.

Kwantitatief bouwprogramma voor regio en per gemeente

Elk consumentgericht bouwprogramma telt een totaal aantal toevoegingen: dit noemen we het *kwantitatieve* woningbouwprogramma. Deze is afkomstig uit de Primos-prognose 2024 van ABF. Hiermee bedoelen we: het totaal aantal woningen dat per prognoseperiode en per gemeente (zonder onderverdeling naar segment) aan de woningvoorraad wordt toegevoegd. In onderstaande tabel zijn de aantallen opgenomen (Tabel 2.1). Op regioniveau (16 gemeenten samen) komt het kwantitatieve programma tot en met 2030 ongeveer overeen met de bouwopgave die in de regionale Woondeal van de U10 (maart 2023) is afgesproken[23]. Op gemeenteniveau kan het kwantitatieve bouwprogramma zoals in dit onderzoek gehanteerd in meer of mindere mate afwijken van de ambities en/of verwachtingen in de huidige woningbouwprogramma's van gemeenten[24]. Voor de *kwalitatieve* samenstelling van het consumentgerichte bouwprogramma maakt dat echter niet zo veel uit. Met andere woorden: als we voor het onderzoek in bepaalde gemeenten qua *totale aantallen woningbouw* waren uitgegaan van andere aantallen (in plaats van de veronderstellingen in Primos 2024) dan zou dat in de consumentgerichte bouwprogramma's tot ongeveer tot dezelfde kwalitatieve verdeling over de verschillende segmenten hebben geleid. Het kwantitatieve bouwprogramma per gemeente (hoeveel woningen) is ook niet het primaire doel van dit onderzoek, in tegensteling tot de woningbouwopgave in *kwalitatieve* zin (welke woningen). Ons advies is daarom om in dit hoofdstuk met name te kijken naar de kwalitatieve samenstelling van de consumentgerichte bouwprogramma's – dus de procentuele verdeling over de woningtypen en prijsklassen – en niet zozeer naar de totale aantallen woningbouw per periode.

In de periode 2024 t/m 2030 omvat het bouwprogramma in dit onderzoek 45.700 woningen. Dat betekent zeker niet dat dit de maximale woningbehoefte in deze periode is. Met dit aantal woningen kan weliswaar de verwachte huishoudensgroei worden opgevangen maar wordt het bestaande woningtekort nauwelijks ingelopen[25]. Substantieel meer bouwen in de eerste periode is dus wenselijk om het woningtekort sneller te reduceren maar dat is vermoedelijk nauwelijks haalbaar. Als het wel lukt om meer te bouwen in de periode t/m 2030 dan in dit rapport aangegeven dan zou de bouwopgave in de perioden daarna lager kunnen liggen. Het totale bouwprogramma in de periode 2024 t/m 2040 is namelijk wel voldoende om het bestaande woningtekort sterk te verminderen[26]. Met andere woorden: een andere **fasering** dan aangenomen in Primos 2024 kan zeker wenselijk zijn.

Andere keuzes zijn ook mogelijk als het gaat over de **geografische verdeling** van de regionale opgave over de 16 gemeenten. In de Primos-prognose wordt de regionale opgave verdeeld over regiogemeenten en bij die verdeling is de plancapaciteit van gemeenten een belangrijke bouwsteen. Dat

[23] Voor de periode 2024 t/m 2030 gaat het in de Woondeal (maart 2023) om 46.247 bruto toevoegingen en in dit rapport om 45.700 bruto toevoegingen.
[24] Zoals bijvoorbeeld opgenomen in de Woondeal (maart 2023), de Planregistratie Wonen of in vigerende woonvisies.
[25] Het statistisch woningtekort in de regio U10 volgens Primos 2024 bedraagt in 2024 ca. 27.000 woningen (6,6% van de woningvoorraad). Het is wenselijk om het woningtekort te reduceren naar 2%.
[26] Met het bouwprogramma van Primos 2024 wordt het regionale woningtekort gereduceerd van 6,6% (van de woningvoorraad) in 2024 tot 5,9% in 2031 en vervolgens tot 3,1% in 2041 en 2,6% in 2050.

wil zeggen: gemeenten met relatief veel woningen in plannen (volgens de Planregistratie Wonen, peildatum maart 2024) krijgen in de Primos-prognose ook een relatief groot deel van het regionale woningbouwprogramma toebedeeld[27]. Zodoende wordt in de bouwprogramma's op gemeenteniveau zo goed mogelijk rekening gehouden met de huidige woningbouwplannen. Een aanzienlijk deel van de plannen is nog zacht. Een andere verdeling dan in Primos 2024 is aangenomen is daarom ook mogelijk, zeker in de periode 2031 t/m 2040. De woningmarkt functioneert immers op regionaal niveau dus het is met name van belang dat op regionaal niveau in totaal voldoende woningen worden toegevoegd. Omdat een andere verdeling over regiogemeenten ook mogelijk is, zijn de cijfers op gemeenteniveau minder 'hard' dan de totale opgave op regionaal niveau. Het woningbouwprogramma per gemeente weerspiegelt daarom niet per se de maximale lokale behoefte. De woningaantallen in onderstaande tabel zijn overigens exclusief de gewenste 30% overprogrammering waar de provincie Utrecht en het Rijk van uitgaan.

Tabel 2.1: Totaal kwantitatief bouwprogramma per gemeente per periode; bron: Primos 2024

	Totaal toevoegingen (bruto)			
	2024 t/m 2030	2031 t/m 2040	2041 t/m 2050	Totaal 2024 t/m 2040
Bunnik*	1.780	1.090	290	2.870
De Bilt	1.340	1.320	570	2.660
De Ronde Venen	1.930	1.750	980	3.680
Houten	2.200	2.540	740	4.740
IJsselstein	890	1.050	340	1.940
Lopik	470	650	450	1.120
Montfoort	470	620	180	1.090
Nieuwegein	3.360	5.490	2.030	8.850
Oudewater	400	560	410	960
Stichtse Vecht	2.300	3.310	1.000	5.610
Utrecht	23.400	31.100	24.100	54.500
Utrechtse Heuvelrug	990	1.260	470	2.250
Vijfheerenlanden	1.910	2.530	840	4.440
Wijk bij Duurstede	680	850	260	1.530
Woerden	1.440	1.850	750	3.290
Zeist	2.120	2.640	1.000	4.760
Regio totaal	**45.700**	**58.600**	**34.400**	**104.300**
Regio excl. Utrecht	22.300	27.500	10.300	49.800

** Primos 2023*

Uitgangspunten bij kwalitatieve invulling van bouwprogramma

Het consumentgerichte bouwprogramma is qua totale woningbouwaantallen (kwantitatief bouwprogramma) per gemeente gebaseerd op Primos 2024 (zie bovenstaande toelichting) en is qua gewenste kwalitatieve invulling (verdeling over prijsklassen en woningtypen) gebaseerd op het

[27] Het is overigens niet zo dat de plancapaciteit (Planregistratie Wonen) per gemeente één op één wordt overgenomen.

woningmarktmodel Socrates 2023 van ABF. Het betreft daarmee maatwerkuitkomsten die specifiek voor dit onderzoek zijn samengesteld[28].

Belangrijke uitgangspunten bij het berekenen van het consumentgerichte bouwprogramma worden hieronder besproken.

- **Huishoudensgroei en kwantitatief woningbouwprogramma**: qua huishoudensontwikkeling[29] en kwantitatief woningbouwprogramma wordt uitgegaan van de standaardprognose van Primos 2024.

- **Inkomensontwikkeling**: qua veronderstelde inkomensontwikkeling is uitgegaan van het middelste inkomensscenario van Socrates 2023. Daarin wordt voor de eerste jaren de verwachte inkomensontwikkeling van CPB overgenomen en daarna wordt uitgegaan van de langjarig gemiddelde toename van de huishoudinkomens[30]. De inkomensontwikkeling is natuurlijk erg onzeker en hangt sterk samen met de ontwikkeling van de economie. Mocht de inkomensontwikkeling tegenvallen (ten opzichte van de veronderstelde ontwikkeling) dan zou het aandeel betaalbare nieuwbouw idealiter moeten worden verhoogd. Als het economisch heel goed gaat zou het aandeel duurdere woningen in de bouwopgave kunnen worden verhoogd. Meer informatie over de inkomensontwikkeling is te vinden in het landelijke rapport bij Socrates 2023[31].

- **Bouwen voor starters én doorstromers**: het model kijkt bij het berekenen van het consumentgerichte bouwprogramma naar zowel de woningvraag van starters als die van doorstromers. Deze groepen worden *naar verhouding* (naar rato) in gelijke mate meegenomen. Zo wordt op de meest evenwichtige wijze tegemoetgekomen aan de woningvraag[32].

Bij het berekenen van het consumentgerichte bouwprogramma wordt bewust **geen** rekening gehouden met:

- Kwalitatieve samenstelling van de bestaande woningbouwprogrammering en plancapaciteit in de regio U10. Het model trekt zich dus in kwalitatief opzicht niks aan van bestaande plannen.

[28] Hier is voor gekozen omdat tijdens het onderzoek bleek dat het kwantitatief woningbouwprogramma per gemeente in Primos 2024 beter aansluit bij de ambities en verwachtingen van gemeenten dan het woningbouwprogramma in Primos 2023. In oktober 2024 is Socrates 2024 gepubliceerd. Voor de kwalitatieve invulling van het consumentgericht bouwprogramma is hier geen gebruik van gemaakt omdat dit voor dit onderzoek te laat beschikbaar kwam. Overigens zijn de verschillen in uitkomsten tussen beide versies van het Socrates-model over het algemeen heel beperkt, zeker op regioniveau.
[29] Op regionaal niveau. Op gemeenteniveau kunnen er (doorgaans kleine) verschillen ontstaan tussen de huishoudensontwikkeling volgens de Primos-prognose en volgens het Socrates-model.
[30] Het gaat om een jaarlijkse gemiddelde toename van de besteedbare huishoudinkomens van 0,3% per jaar. Dit betreft de toename boven inflatie (reële stijging). Er wordt daarbij rekening gehouden met verschillen tussen huishoudtypen (naar leeftijd en samenstelling).
[31] De rapportage is te downloaden via https://abfresearch.nl/2023/11/30/abf-woningmarktverkenning-2023-2038/.
[32] Er wordt rekening gehouden met 'substitutie': het fenomeen dat woningzoekenden hun woonvoorkeuren aanpassen om toch te kunnen verhuizen.

- Eventuele bestaande woningbouwafspraken in de regio en/of met de provincie en de Rijksoverheid (bijvoorbeeld de Woondeal).
- Ruimtelijke beperkingen die er in de praktijk kunnen zijn, bijvoorbeeld de mogelijk beperkte ruimte voor toevoegingen van grondgebonden woningen door de beleidsmatige focus op verdichting en de bouw van appartementen.
- Financiële beperkingen bij betaalbare nieuwbouw**:** voor het samenstelen van het consumentgerichte bouwprogramma mag het model in elk segment/prijsklasse een bouwopgave berekenen, ook als dat doorgaans in financiële zin niet of beperkt haalbaar is. Het gaat dan met name om betaalbare koopwoningen. Het is vanwege de hoge grond- en bouwkosten vaak lastig om deze te realiseren maar het model trekt zich dus daar dus niets van aan.

"Geen rekening houden met" wil zeggen dat bovenstaande punten niet vooraf als randvoorwaarden aan het model zijn opgelegd. Met andere woorden: het consumentgerichte bouwprogramma weerspiegelt zoveel mogelijk de 'zuivere woningbehoefte' zonder zich al te veel te laten leiden door praktische en beleidsmatige beperkingen en afspraken. Het is wel zo dat de uitkomsten in dit hoofdstuk, bijvoorbeeld het aandeel "betaalbaar"[33] in de bouwopgave, vaak op hoofdlijnen overeenkomen met bestaande afspraken en ambities.

Aandachtspunten bij consumentgericht bouwprogramma

Er zijn enkele belangrijke aandachtspunten bij de prijssegmentering (procentuele verdeling over de prijsklassen) binnen de consumentgerichte bouwprogramma's.

- Het programma is één geheel: het consumentgericht bouwprogramma is een samenhangend geheel. Dat wil zeggen: het aandeel (%) van elk afzonderlijk segment in het totaal is passend indien de rest van het bouwprogramma wordt uitgevoerd zoals aangegeven. Indien in een bepaald segment in de praktijk minder kan worden gerealiseerd dan zou het aandeel van andere segmenten moeten toenemen. Dat geldt bijvoorbeeld voor betaalbare koop: indien deze opgave niet voldoende wordt gerealiseerd dan zou meer nieuwbouw moeten worden gerealiseerd in de sociale huur en middenhuur.
- Evenwichtige spreiding aandachtsgroepen: er is geen rekening gehouden met een meer evenwichtige spreiding van aandachtsgroepen over de gemeenten[34]. In gemeenten die in de toekomst meer woningzoekenden uit de aandachtsgroepen gaan huisvesten zou het aandeel sociale huur in het bouwprogramma daarom hoger kunnen liggen dan is aangegeven. In deze gemeenten kan het aandeel sociale huur in het consumentgerichte bouwprogramma daarom als een minimaal aandeel worden gezien.
- Actuele beleidsontwikkelingen: in het woningmarktmodel Socrates 2023 zijn nieuwe ontwikkelingen die zich in 2024 hebben voorgedaan niet meegenomen. Dat geldt dus ook voor dit onderzoek. Het gaat bijvoorbeeld om de invoering van de Wet betaalbare huur (per 1 juli 2024). Al

[33] Tot het segment "betaalbaar" behoren de volgende segmenten: sociale huur (< liberalisatiegrens), middenhuur en betaalbare koop (< € 390.000).
[34] In het kader van de Wet versterking regie volkshuisvesting.

enige tijd wordt gesignaleerd dat het aantal woningen dat van huur naar koop gaat (uitponden) toeneemt, met name als gevolg van de stapeling van beleid vanuit de Rijksoverheid. Indien deze trend zich sterk én voor langere tijd doorzet, kan een groter aandeel midden- en dure huur dan het consumentgerichte programma aangeeft wenselijk zijn.

Vanwege bovenstaande punten kunnen er goede redenen zijn voor gemeenten (zeker met afstemming in regionaal verband) om in beleidskeuzes af te wijken van wat het consumentgerichte bouwprogramma aangeeft.

2.2 Verwachte huishoudensontwikkeling

Onderstaande tabel (Tabel 2.2) toont de verwachte huishoudensontwikkeling in Utrecht volgens de Primos-prognose 2024. Deze huishoudensprognose sluit aan bij de veronderstelde woningbouwaantallen die immers ook uit Primos 2024 afkomstig zijn (zie vorige paragraaf). Aan de huishoudensontwikkeling (vraagzijde) kunnen niet direct conclusies worden verbonden over de woningbouwopgave. Deze opgave wordt namelijk berekend op basis van zowel vraag als aanbod en komt vanaf de volgende paragraaf (2.3) aan bod.

- De tabel laat een stijging zien in het aantal huishoudens in Utrecht in de gehele periode van 2024-2051.
- Er is met name een stijging te zien van het aantal huishoudens ouder dan 75 jaar. Daarnaast groeien ook de huishoudensgroepen van 30-44 jaar en van 45-64 jaar hard.
- Het aantal jonge huishoudens (tot 30 jaar) blijft naar verwachting ongeveer gelijk. Dit betekent niet dat de woningbouwopgave voor jongeren beperkt is: juist in segmenten die voor jongeren geschikt zijn (betaalbare prijsklassen) is de opgave groot, zoals verderop in dit hoofdstuk blijkt.
- Kijkend naar de samenstelling van de huishoudens valt op dat met name het aantal alleenstaande huishoudens sterk toeneemt. Dit hangt onder meer samen met de vergrijzing.
- Het overgrote deel van de huishoudensgroei (ca. 50%) betreft alleenstaanden. Dit betekent niet dat een even groot aandeel van bouwopgave moet worden gericht op deze groep (bijvoorbeeld appartementen). Dat komt onder meer omdat lang niet deze hele groep actief een vraag uitoefent op de woningmarkt.

Tabel 2.2- Gemeente Utrecht: huishoudens naar leeftijd en samenstelling; bron: ABF Primos 2024

	Aantal huishoudens				Mutatie		
	2024	2031	2041	2051	2024-2031	2031-2041	2041-2051
Leeftijd							
< 30	52.800	52.800	51.000	52.700	0	-1.800	1.700
30-44	58.400	65.400	66.400	67.200	7.000	1.100	800
45-64	52.300	56.100	61.600	69.900	3.800	5.500	8.400
65-74	16.100	20.000	23.800	24.100	3.900	3.800	300
≥ 75	12.900	15.600	22.300	29.200	2.800	6.700	6.900
Samenstelling							
Alleenstaand	98.100	106.500	114.300	123.800	8.400	7.800	9.500
Eenouder	10.900	11.900	12.700	13.900	1.000	800	1.100
Paar zonder thuiswonend kind(eren)	43.300	48.600	52.100	55.500	5.300	3.500	3.300
Paar met thuiswonend kind(eren)	40.000	42.800	45.900	49.900	2.800	3.100	4.000
Totaal	**192.400**	**209.900**	**225.100**	**243.100**	**17.500**	**15.200**	**18.000**

2.3 Consumentgericht bouwprogramma

Consumentgericht bouwprogramma naar eigendom en prijs

Onderstaande tabel toont het consumentgericht bouwprogramma (bruto), in zowel absolute aantallen als percentages. Het toont de ideale verdeling van de nieuwbouw en overige toevoegingen op basis van vraag en aanbod op de woningmarkt. Het gaat dus om de bouwopgave.

- In de periode 2024 t/m 2030 en 2031 t/m 2040 zou ruim 30% van de toevoegingen een sociale huurwoning (tot de liberalisatiegrens[35]) moeten zijn. Middenhuur is goed voor ca. 17% van de bouwopgave en dure huur kent een lager aandeel. In totaal zou ca. 60% van de toevoegingen aan de voorraad in de huursector moeten plaatsvinden.
- 20% van de bouwopgave bestaat uit betaalbare koopwoningen (tot € 390.000, prijspeil 2024) en nog eens ca. 20% betreft duurdere koopwoningen. In totaal zouden koopwoningen ongeveer 40% van het bouwprogramma moeten uitmaken. Dat is ongeveer even veel als in de bestaande woningvoorraad (39%).
- Sociale huur, middenhuur en betaalbare koop zijn samen goed voor ca. 70% van de bouwopgave en dat aandeel ligt daarmee iets hoger dan de landelijke doelstelling van twee derde betaalbaar bouwen.

[35] In dit rapport wordt de term 'liberalisatiegrens' overal nog gebruikt als aanduiding van de sociale huurgrens (€ 879,66 in 2024) en dus niet als bovengrens van het totale gereguleerde huursegment (incl. gereguleerde middenhuur).

Tabel 2.3- Utrecht: Consumentgericht bouwprogramma naar eigendom x prijs[36] (prijspeil 2024) in perioden; bron: ABF Primos 2024 en Socrates 2023 (maatwerk)

	Aantal toevoegingen			Percentages		
	2024 t/m 2030	2031 t/m 2040	2041 t/m 2050	2024 t/m 2030	2031 t/m 2040	2041 t/m 2050
Totaal huur	**14.400**	**18.700**	**14.200**	**61%**	**60%**	**59%**
< kwaliteitsk.gr.	1.000	1.500		4%	5%	
tot aftoppingsgr.	5.800	7.800		25%	25%	
tot liberalisatiegr.	800	1.000		3%	3%	
middenhuur (tot 1.130)	3.900	5.400		17%	17%	
dure huur	2.800	3.100		12%	10%	
Totaal koop	**9.000**	**12.400**	**9.900**	**39%**	**40%**	**41%**
≤ 310 dzd	2.300	3.000		10%	10%	
310-390 dzd	2.400	3.100		10%	10%	
390-525 dzd	2.000	2.600		8%	8%	
525-660 dzd	800	1.100		3%	4%	
660-880 dzd	1.000	1.600		4%	5%	
≥ 880 dzd	700	1.000		3%	3%	
Totaal sociale huur	**7.600**	**10.300**		**32%**	**33%**	
Totaal betaalbaar	**16.200**	**21.800**		**69%**	**70%**	
Totaal nieuwbouw	**23.400**	**31.100**	**24.100**	**100%**	**100%**	**100%**

Uit het consumentgerichte bouwprogramma blijkt een aanzienlijke behoefte aan betaalbare koopwoningen. Om deze behoefte nader te duiden wordt in het regiorapport (par. 3.4) een profiel geschetst van de woningzoekenden in dit segment. De belangrijkste bevindingen zijn als volgt.

- De huishoudens die een woning zoeken in het betaalbare koopsegment (totaal koop t/m € 390.000) zijn een diverse groep. Het gaat om een mix van starters, doorstromers binnen de koopsector en doorstromers uit een huurwoning. Alleenstaanden en jonge huishoudens (< 35 jaar) vormen grote groepen. Het gaat relatief vaak om middeninkomens.
- Bij ca. 30% van de woningzoekenden in de regio U10 in de prijsklasse tussen € 310.000 en € 390.000 lijkt volgens het WoON het huishoudinkomen ontoereikend om de gewenste woning te financieren (zonder eigen geld). Het gaat in dit segment grofweg om woningzoekenden met een inkomen tot 1,5 x modaal. Als deze woningzoekenden voldoende eigen vermogen kunnen inbrengen (spaargeld, schenking, overwaarde) dan kan de gewenste woning wel bereikbaar zijn. Om deze reden en omdat inkomensgegevens soms achterlopen kan op basis van de WoON-analyse dan ook niet met zekerheid worden gesteld dat een deel van de vraag naar betaalbare koop niet realistisch is. Wel lijkt er een groep te zijn waarbij de financiële haalbaarheid twijfelachtig is. Deze huishoudens zouden dan aangewezen zijn op sociale huur of middenhuur of moeten hun verhuiswens uitstellen. Vanwege de genoemde onzekerheden kunnen hier echter geen harde conclusies aan worden verbonden voor de nieuwbouwopgave in het betaalbare koopsegment.

[36] Met “aftoppingsgrens” wordt in dit hoofdstuk telkens de hoge aftoppingsgrens bedoeld (€ 697,07 volgens prijspeil 2024). Zie ook de toelichting op de gehanteerde prijsgrenzen in bijlage B.

Meer uitkomsten en toelichting zijn te vinden in het regiorapport (par. 3.4).

Consumentgericht bouwprogramma naar eigendom, prijs en woningtype

Onderstaande tabel toont nogmaals het consumentgericht bouwprogramma voor Utrecht maar dan met een uitsplitsing naar woningtype (eengezins en meergezins[37]). Het gaat om de periode 2024 t/m 2030. De percentages tonen van elk segment het aandeel van dat segment in de totale bouwopgave.

- Wanneer er wordt gekeken naar de gewenste woningtypen wordt duidelijk dat de vraag naar meergezinshuurwoningen veel groter is dan naar eengezinshuurwoningen. Binnen de koopsector is er juist meer vraag naar eengezins- dan naar meergezinswoningen maar is het verschil tussen beide woningtypen kleiner.
- Het grootste aantal woningen (in absolute zin) wordt gewenst in de huursector tot de aftoppingsgrens (29%). Hier is met name vraag naar meergezinswoningen.
- Binnen de koopsector is er vooral veel vraag naar eengezinswoningen. Dit geldt met name voor woningen tussen de € 310.000 en € 525.000.
- Het totale aandeel eengezinswoningen (huur + koop) is 34% van de totale bouwopgave. De rest van de bouwopgave bestaat uit appartementen.

Tabel 2.4- Utrecht: Consumentgericht bouwprogramma naar eigendom x prijs x woningtype (prijspeil 2024) in 2024 t/m 2030; bron: ABF Primos 2024 en Socrates 2023 (maatwerk)

	Periode 2024 t/m 2030					
	Toevoegingen			Percentages		
	Eengezins	Meergezins	Totaal	Eengezins	Meergezins	Totaal
< kwaliteitsk.gr.	200	900	**1.000**	1%	4%	4%
Tot aftoppingsgr.	900	4.800	**5.800**	4%	21%	25%
Tot liberalisatiegr.	400	400	**800**	2%	2%	3%
Middenhuur (tot 1.130)	600	3.400	**3.900**	2%	14%	17%
Dure huur	600	2.300	**2.800**	2%	10%	12%
Totaal huur	**2.600**	**11.800**	**14.400**	**11%**	**50%**	**61%**
≤ 310 dzd	900	1.400	**2.300**	4%	6%	10%
310-390 dzd	1.200	1.100	**2.400**	5%	5%	10%
390-525 dzd	1.400	600	**2.000**	6%	2%	8%
525-660 dzd	600	200	**800**	2%	1%	3%
660-880 dzd	800	200	**1.000**	3%	1%	4%
≥ 880 dzd	500	100	**700**	2%	1%	3%
Totaal koop	**5.500**	**3.600**	**9.000**	**23%**	**15%**	**39%**
Totaal sociale huur	**1.500**	**6.100**	**7.600**	**6%**	**26%**	**32%**
Totaal betaalbaar	**4.200**	**12.000**	**16.200**	**18%**	**51%**	**69%**
Totaal nieuwbouw	**8.100**	**15.400**	**23.400**	**34%**	**66%**	**100%**

[37] De termen 'meergezins' en 'appartement' betekenen hetzelfde en worden in dit rapport door elkaar heen gebruikt. Met 'eengezins' worden grondgebonden woningen bedoeld.

- In de periode 2031-2040 worden ook meer meergezinshuurwoningen gewenst dan eengezinshuurwoningen. Binnen de koopsector geldt dat er meer vraag is naar eengezinswoningen.
- In de huursector tot de aftoppingsgrens is de bouwopgave het grootst (30% van totale opgave). Hier is met name vraag naar meergezinshuurwoningen.
- Binnen de koopsector is er met name veel vraag naar eengezinskoopwoningen tussen de € 390.000 en € 525.000 en naar meergezinskoopwoningen tot € 310.000.

Tabel 2.5- Utrecht: Consumentgericht bouwprogramma naar eigendom x prijs x woningtype (prijspeil 2024) in 2031 t/m 2040; bron: ABF Primos 2024 en Socrates 2023 (maatwerk)

	Periode 2031 t/m 2040					
	Toevoegingen			Percentages		
	Eengezins	Meergezins	Totaal	Eengezins	Meergezins	Totaal
< kwaliteitsk.gr.	200	1.300	**1.500**	1%	4%	5%
Tot aftoppingsgr.	1.300	6.500	**7.800**	4%	21%	25%
Tot liberalisatiegr.	500	500	**1.000**	2%	2%	3%
Middenhuur (tot 1.130)	800	4.500	**5.400**	3%	15%	17%
Dure huur	700	2.400	**3.100**	2%	8%	10%
Totaal huur	**3.500**	**15.200**	**18.700**	**11%**	**49%**	**60%**
≤ 310 dzd	1.100	1.800	**3.000**	4%	6%	10%
310-390 dzd	1.600	1.500	**3.100**	5%	5%	10%
390-525 dzd	2.100	600	**2.600**	7%	2%	8%
525-660 dzd	900	200	**1.100**	3%	1%	4%
660-880 dzd	1.200	300	**1.600**	4%	1%	5%
≥ 880 dzd	800	200	**1.000**	3%	1%	3%
Totaal koop	**7.800**	**4.600**	**12.400**	**25%**	**15%**	**40%**
Totaal sociale huur	**2.000**	**8.300**	**10.300**	**6%**	**27%**	**33%**
Totaal betaalbaar	**5.500**	**16.100**	**21.800**	**18%**	**52%**	**70%**
Totaal nieuwbouw	**11.300**	**19.800**	**31.100**	**36%**	**64%**	**100%**

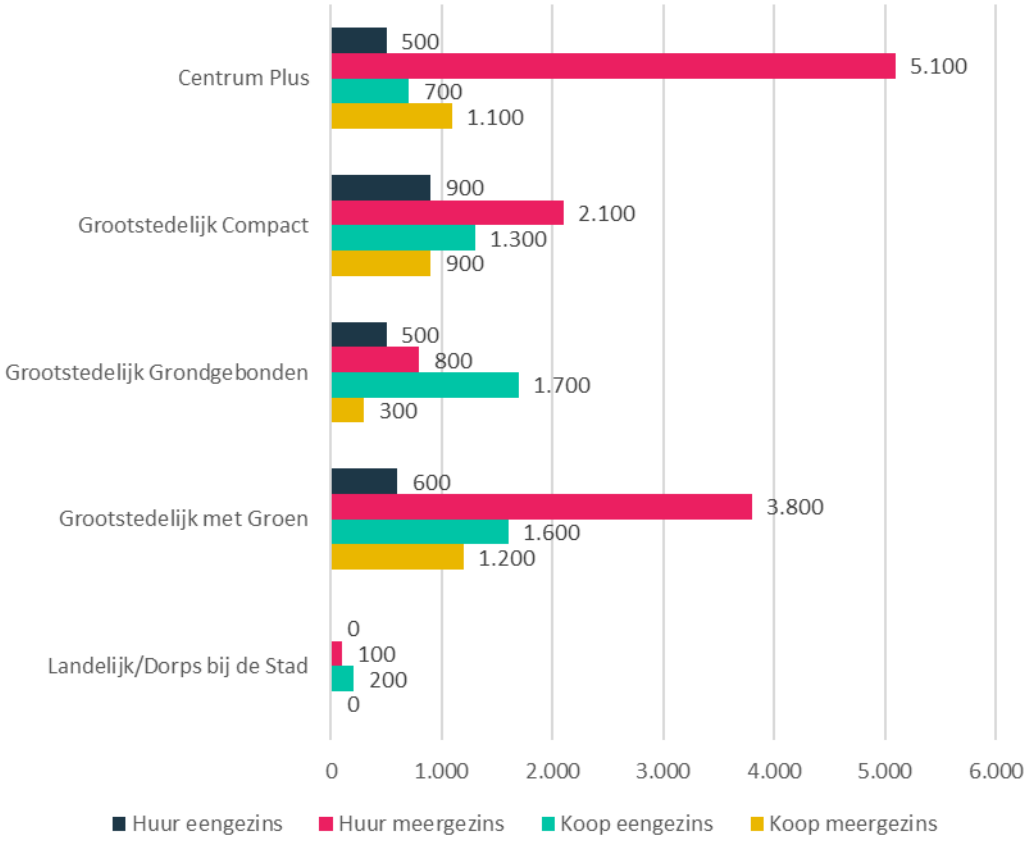
Consumentgericht bouwprogramma naar eigendom, woningtype en woonmilieu

Onderstaande figuren tonen het bouwprogramma voor de gemeente Utrecht voor de periode 2024-2030 maar dan uitgesplitst naar woonmilieu. Toelichting op de woonmilieutypologie is te vinden in bijlage C van het regiorapport.

- De gemeente Utrecht kent vijf verschillende woonmilieus. Er is met name vraag naar meergezinshuurwoningen. Dit geldt met name voor de woonmilieus Centrum Plus, Grootstedelijk Compact en Grootstedelijk met Groen.
- In het woonmilieu Grootstedelijk Grondgebonden is met name vraag naar eengezinskoopwoningen.

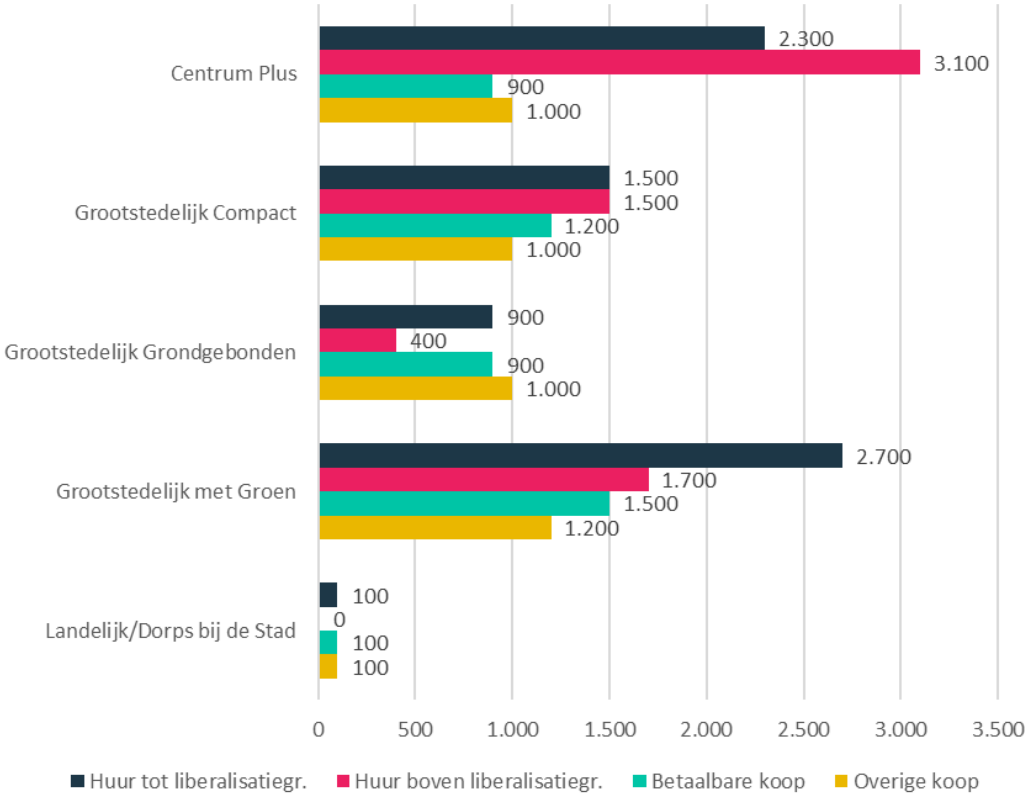
- Het woonmilieu Landelijk/Dorps bij de Stad kent de kleinste vraag.

Figuur 2.1- Utrecht: Consumentgericht bouwprogramma naar eigendom x type en woonmilieu, periode 2024 t/m 2030 in absolute aantallen; bron: ABF Primos 2024 en Socrates 2023 (maatwerk)

- Binnen het woonmilieu Centrum Plus is er naar verhouding veel vraag naar huurwoningen boven de liberalisatiegrens.
- In het woonmilieu Grootstedelijk Compact is er ongeveer even veel vraag naar alle vier prijsklassen.

Figuur 2.2- Utrecht: Consumentgericht bouwprogramma naar eigendom, prijsklassen en woonmilieu (prijspeil 2024), periode 2024 t/m 2030 in absolute aantallen; bron: ABF Primos 2024 en Socrates 2023 (maatwerk)

2.4 Vergelijking met plancapaciteit

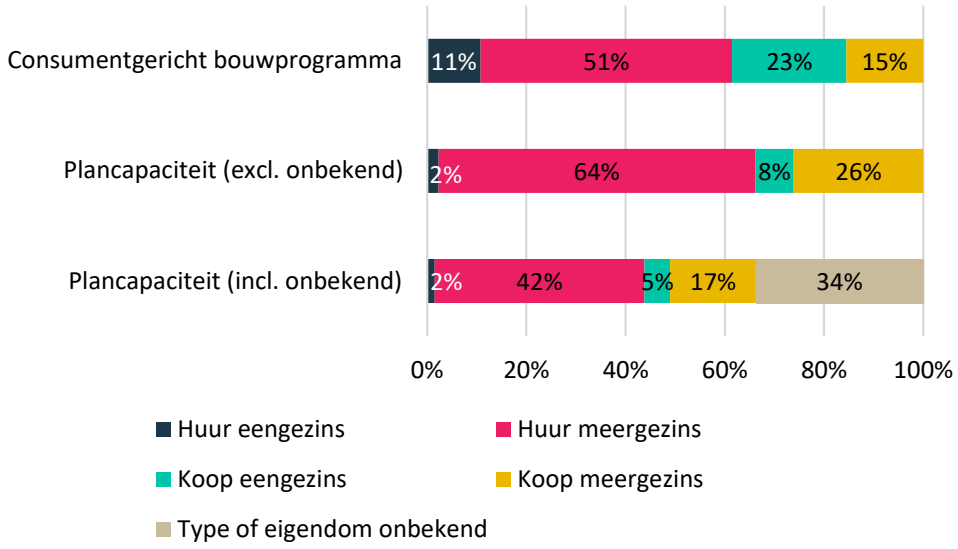
In de voorgaande paragraaf is het consumentgericht bouwprogramma in gepresenteerd. In deze paragraaf maken we de vergelijking met de plancapaciteit. We zetten daarbij de kwalitatieve invulling van het consumentgerichte bouwprogramma in de periode 2024 t/m 2030 af tegen de aanwezige plancapaciteit volgens de Planregistratie Wonen[38] (peildatum oktober 2024) in diezelfde periode. De plancapaciteit betreft de totale plancapaciteit, dus de optelsom van harde en zachte plannen en zowel openbare als vertrouwelijke plannen. Van een aanzienlijk deel van de plannen is (nog) geen woningtype of prijsklasse bekend. Dit betreft merendeels de vertrouwelijke plannen maar ook van openbare plannen die pas later (vooral 2026 t/m 2030) worden ontwikkeld. Het aanzienlijke aandeel 'onbekend' maakt de vergelijking met het consumentgerichte bouwprogramma lastig. Daarom maken we de vergelijking voor zowel de cijfers inclusief als exclusief de categorie 'onbekend'. Bij de vergelijking moet worden bedacht dat, zoals aangegeven in par. 2.1, het consumentgerichte

[38] De cijfers zijn gekopieerd vanuit https://monitorwonen.provincie-utrecht.nl/pages/plancapaciteit

bouwprogramma geen rekening houdt met beperkingen ten aanzien van ruimtelijke ordening. Het bouwprogramma is puur het resultaat van de confrontatie van vraag naar en aanbod van woningen. Ook moet worden bedacht dat de plancapaciteit een momentopname (oktober 2024) is. Er worden doorlopend plannen toegevoegd, aangepast – bijvoorbeeld qua aantallen, segmentering of fasering – of geschrapt. Met name in gemeenten met relatief weinig plannen kunnen daardoor verschuivingen ontstaan (tussen peildata). De verwachting is dat de hieronder opgenomen plancapaciteit zeker bruikbaar is voor een globale vergelijking met het consumentgerichte bouwprogramma.

- In het consumentgerichte bouwprogramma voor de gemeente Utrecht is het aandeel eengezinswoningen aanzienlijk hoger dan in de plancapaciteit. Dat geldt voor zowel huur- als koopwoningen.
- Omgekeerd zijn de aandelen huurappartementen en koopappartementen lager in het consumentgerichte programma dan in de plancapaciteit.
- In vergelijking met de gehele regio U10 is globaal hetzelfde beeld te zien. Over het algemeen zijn de verschillen tussen consumentgericht bouwprogramma en plancapaciteit groter bij (het totaal van) de overige regiogemeenten dan de gemeente Utrecht.

Figuur 2.3: Gemeente Utrecht: Consumentgerichte bouwprogramma (bruto) versus plancapaciteit voor periode 2024 t/m 2030; bron: ABF Socrates 2023 en Planregistratie Wonen (peildatum oktober 2024)

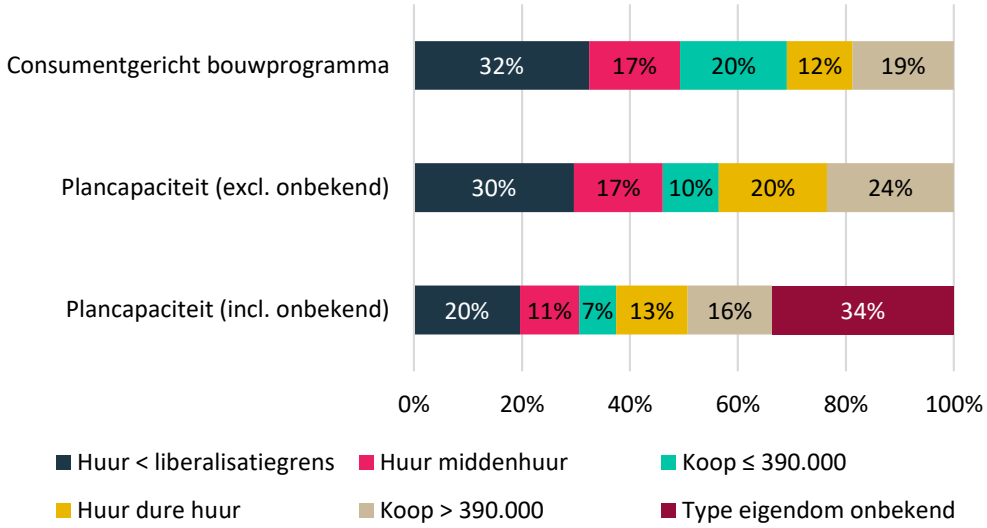

- De aandelen huur < liberalisatiegrens en middenhuur in het consumentgerichte bouwprogramma komen ongeveer overeen met de plancapaciteit. Bij dure huur is het aandeel in de plancapaciteit hoger dan in het consumentgerichte programma.
- Het aandeel betaalbare koop (≤ € 390.000) is aanzienlijk groter in het consumentgerichte programma dan in de plancapaciteit. Bij duurdere koopwoningen (vanaf € 390.000) is het verschil

kleiner. Het totale aandeel 'betaalbaar' (optelsom van sociale huur, middenhuur en betaalbare koop) ligt in het consumentgericht bouwprogramma hoger dan in de plancapaciteit.

- In vergelijking met de gehele regio U10 valt op dat de gemeente Utrecht meer dure huurwoningen in zowel het consumentgericht bouwprogramma als de plancapaciteit heeft zitten. Verder is grotendeels hetzelfde beeld te zien.

Figuur 2.4: Gemeente Utrecht: Consumentgerichte bouwprogramma (bruto) versus plancapaciteit voor periode 2024 t/m 2030; bron: ABF Socrates 2023 en Planregistratie Wonen (peildatum oktober 2024)

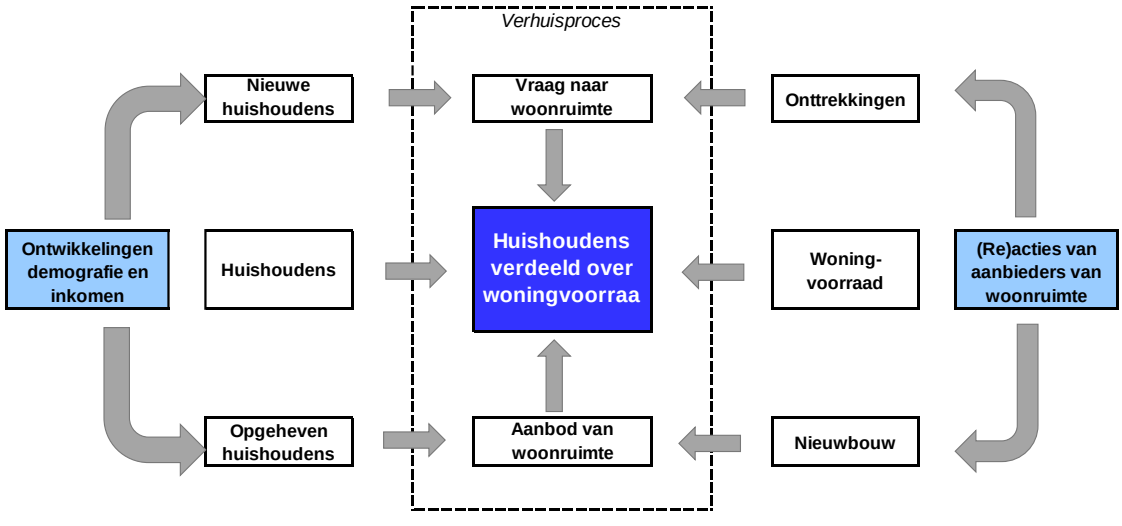
Bijlagen

Bijlage A: toelichting methodiek Socrates-model

Inleiding

Het Socrates-model van ABF Research is een regionaal woningmarktmodel, dat op basis van de huishoudensontwikkeling en de vraag naar en het aanbod van woningen de woningmarkt simuleert. In het Socrates-model zijn de huishoudens, naar leeftijd, samenstelling en inkomenskwintiel (zie ook de toelichting in kader 1 verderop deze bijlage), gekoppeld aan de beschikbare woningvoorraad, naar eigendomsverhouding, prijsklasse (zie ook de toelichting in kader 2 verderop deze bijlage) en woningtype. Dit levert een koppeling van 100 typen huishoudens aan 25 typen woningen op, die bovendien elk aan 11 typen woonmilieus worden toegekend. Daarmee is bekend wie, waar, in welk type en prijsklasse woning woont. Voor elke combinatie is, op regionaal niveau, vanuit het WoON bekend wat de kansen zijn dat een huishouden een woning wil betrekken of verlaten. Veranderingen in de huishoudenssamenstelling en ontwikkeling, verhuizingen en veranderingen in de woningvoorraad worden jaar op jaar gesimuleerd. De simulatie vindt in enkele 'etappes' per jaar plaats, die hier gesimplificeerd worden als 'aan het begin van het jaar', 'gedurende het jaar' en 'aan het eind van het jaar'.

Figuur A-1: Werking Socrates-model

Aan het begin van het jaar: bepaling van vraag en aanbod

Aan het begin van het jaar is er een bestaande verdeling van huishoudens over de woningvoorraad. Er is bekend hoeveel bewoonde woningen er zijn, wat de leegstand is, hoeveel overige woningen er zijn en hoeveel huishoudens in een niet-woning (BAR) wonen.

Aan de zijde van de huishoudens wordt eerst bepaald wat de demografische veranderingen zullen zijn. Onder meer scheidingen, uit-huis-gaan en nieuw samenwonenden worden voor de rest van het jaar bepaald. Deze nieuw te vormen huishoudens komen grotendeels als (semi-)starters of vestigers op de markt. Ook wordt van de reeds bestaande huishoudens, die niet veranderen in samenstelling, bepaald welk deel van deze huishoudens een verhuiswens heeft. Deze verhuisgeneigde huishoudens vormen de potentiële doorstromers. Van elk van deze groepen wordt bepaald hoe de voorkeuren voor de gewenste woonsituatie zich verhouden. Gezamenlijk geven zij vorm aan de vraag naar woningen.
Vanzelfsprekend zijn er ook huishoudens die naar tevredenheid wonen en dus geen verhuiswens hebben. Zij houden woningen bezet die niet beschikbaar komen voor nieuwe bewoners. Samen met de huishoudens die een vraag uitoefenen vormen zij de woningbehoefte. Van al deze groepen in het simulatieproces is bekend naar welk type woning hun voorkeur uitgaat.

Aan de zijde van de woningvoorraad wordt per gemeente bepaald hoe de uitbreiding in puur kwantitatieve zin eruit zal zien. De nieuwbouw, onttrekkingen en het aantal te verkopen huurwoningen worden vastgesteld. Ook wordt in deze fase van de simulatie reeds bepaald hoeveel huurwoningen een prijsverandering zullen ondergaan.
Daarnaast zijn er huishoudens die reeds in een woning wonen en een verhuiswens hebben. Zij laten in potentie vrijkomende woningen achter. En er zijn leegstaande woningen, voor zover deze geschikt zijn voor bewoning. Al deze woningen gezamenlijk vormen het aanbod.
Het aanbod uit de bestaande voorraad heeft al vastgestelde kenmerken als eigendom, prijs en type. Het aanbod dat uit nieuwbouw, onttrekkingen en verkopen beschikbaar komt wordt kwalitatief vastgesteld aan de hand van ‘vraagprofielen’ van de verschillende typen potentiële doorstromers.

Gedurende het jaar: afstemming van vraag en aanbod

Niet alle huishoudens die aan het begin van het jaar een verhuiswens hebben komen op hetzelfde moment op de markt. Ook zijn niet alle woningen direct beschikbaar. Huishoudens gaan in zes cycli op zoek naar een geschikte woning, waarmee de verhuizingen gedurende een jaar worden gesimuleerd. Deze zoektocht wordt mogelijk ingevuld doordat per cyclus een deel van de nieuwbouw wordt vrijgegeven en doordat er woningen beschikbaar komen door doorstromers die in de (voorgaande) cyclus verhuisd zijn. Per cyclus wordt gekeken hoeveel huishoudens hun woonwensen vervuld zien worden. Voor de huishoudens die nog gehuisvest willen worden wordt opnieuw het ‘vraagprofiel’ bepaald, waarna deze huishoudens opnieuw gekoppeld worden aan de beschikbare voorraad.
In zes simulatierondes worden zoveel mogelijk huishoudens gekoppeld aan een woning die voldoet aan de wensen. Tijdens de simulatie van het verhuisproces wordt ook rekening gehouden met eventueel substitutiegedrag van huishoudens. Als de woning van de ‘eerste keus’ niet meer beschikbaar is zullen huishoudens uitwijken naar een geschikt alternatief voor de nieuwe woning.

Aan het eind van het jaar: iedereen een woonruimte

Na zes simulatierondes is het mogelijk dat er huishoudens zijn die nog geen geschikte woning gevonden hebben, omdat er geen woning beschikbaar is die aan hun woonwensen voldoet. Deze huishoudens vormen de restvraag. Tegelijk kunnen er ook woningen zijn die niet door een nieuw huishouden betrokken zijn, het restaanbod. In een gechargeerd voorbeeld zijn er enkel dure koopwoningen beschikbaar, terwijl er alleen alleenstaande huishoudens met een laag inkomen een woning zoeken.

In het Socrates-model is het zo dat aan het begin van het jaar alle huishoudens de beschikking hebben over een vorm van huisvesting. Hierboven wordt gemeld dat er huishoudens zijn die nog geen woning hebben aan het eind van het jaar. Voor doorstromers wordt dit opgelost door hen niet meer te laten verhuizen, maar in hun huidige woning te laten blijven. Voor starters en vestigers is het echter noodzakelijk dat deze alsnog een woonruimte toegekend krijgen. Deze worden in een laatste simulatie ‘met frisse tegenzin’ in een ‘zo geschikt mogelijke’ woonruimte geplaatst. Dit kan een normale woning zijn, maar het is ook mogelijk dat zij in een BAR terecht komen. Zodoende heeft aan het eind van het jaar ieder huishouden een dak boven het hoofd.

De vraagprofielen van huishoudens zijn niet alleen afhankelijk van kenmerken als type huishouden, leeftijd en inkomen, maar ook van de huidige huisvestingssituatie. Dat betekent dat het vraagprofiel van huishoudens na een verhuizing aangepast kan worden; ook wanneer dit plaatsvindt na substitutie. Socrates heeft geen geheugen en onthoudt niet hoe de voorgaande vraagprofielen van huishoudens samengesteld waren. Een huishouden met initieel een vraag naar bijvoorbeeld dure huur kan bij een ontoereikend aanbod als gevolg van substitutie terecht komen in de (goedkope) koopsector. In dat geval zal dit huishouden de volgende keer met een grotere waarschijnlijkheid een koopwoning wensen.

Bijlage B: toelichting inkomens- en prijsgrenzen

Prijsgrenzen huur

In dit onderzoek wordt binnen de huursector onderscheid gemaakt in vijf prijsklassen. In onderstaande tabel zijn de grenzen opgenomen voor prijspeil 2024. In het model wordt enkel de hoge aftoppingsgrens gehanteerd, niet (ook) de lage aftoppingsgrens. De grens tussen middenhuur en dure huur is een eigen grens in het Socrates-model en komt niet precies overeen met de grens bij 186 punten in het Rijksbeleid (€ 1.157,95, per 1 juli 2024), hoewel het verschil klein is. Ook kan de gehanteerde grens verschillen van grenzen voor middenhuur die eventueel in lokaal beleid door gemeenten zijn vastgelegd.

Huurprijsgrenzen, prijspeil 2024

Kwaliteitskortingsgrens	< € 454,47	Grens in Rijksbeleid
(Hoge) aftoppingsgrens	< € 697,07	Grens in Rijksbeleid
Liberalisatiegrens / sociale huurgrens	< € € 879,66	Grens in Rijksbeleid
Middenhuur	< € 1.130[39]	Eigen grens Socrates
Dure huur	> € 1.130	Eigen grens Socrates

Prijsgrenzen koop

In dit onderzoek wordt binnen de huursector onderscheid gemaakt in vijf prijsklassen. In onderstaande tabel zijn de grenzen opgenomen voor prijspeil 2024[40]. De grens van € 390.000 (prijspeil 2024) is de betaalbaarheidsgrens van het ministerie van VRO. De overige grenzen zijn eigen gekozen grenzen voor het Socrates-model die niet afkomstig zijn uit het beleid (lokaal beleid of Rijksbeleid).

[39] Deze grens bedraagt in het startjaar (2022) van Socrates 2023 eigenlijk € 1.030. Ten behoeve van dit onderzoek is deze grens geïndexeerd naar prijspeil 2024 op basis van dezelfde indexatiefactor als is gebruikt door het ministerie van BZK/VRO om de grens van betaalbare koop te indexeren.
[40] In het Socrates-model (Socrates 2023) is het jaar 2022 het eigenlijke startjaar van de simulaties. De prijsgrenzen zijn dan ook oorspronkelijk gebaseerd op prijspeil 2022. Ten behoeve van dit onderzoek zijn alle prijsgrenzen geïndexeerd naar 2024. Dat is gebeurd op basis van dezelfde indexatiefactor als is gebruikt door het ministerie van BZK om de grens van betaalbare koop te indexeren.

Koopprijsgrenzen, prijspeil 2024

Prijsklasse 1	< € 310.000	Eigen grens in Socrates
Prijsklasse 2	< € 390.000	Bovengrens betaalbare koopwoningen van ministerie van VRO
Prijsklasse 3	< € 525.000	Eigen grens in Socrates
Prijsklasse 4	< € 660.000	Eigen grens in Socrates
Prijsklasse 5	< € 880.000	Eigen grens in Socrates
Prijsklasse 6	> € 880.000	Eigen grens in Socrates

Bijlage C: toelichting woonmilieus

Binnen Socrates spelen woonmilieus een belangrijke rol. Het woonmilieu is een definiëring van de locatie- en fysieke buurtkenmerken die mede de woonaantrekkelijkheid bepalen. Het woonmilieu wordt bepaald per buurt (volgens de CBS-indeling) en is een van de kenmerken die mede de aantrekkelijkheid van een woning voor een huishouden bepalen. De voorkeuren voor het type woonmilieu zijn afgeleid uit het WoON. De jaarlijkse confrontatie tussen vraag en aanbod in het model vindt per woningmarktgebied plaats op het niveau van de afzonderlijke woonmilieus. Bij het bepalen van de kwalitatieve invulling van het bouwprogramma spelen kwalitatieve overschotten en tekorten per type woonmilieu dus een belangrijke rol.

De woonmilieutypologie is met ingang van Primos/Socrates 2022 ingrijpend vernieuwd. De oude typologie, met een indeling in 13 typen, is geruime tijd geleden tot stand gekomen en bleek niet eenvoudig te actualiseren. Bovendien zijn er nieuwe bronnen beschikbaar gekomen. Met ingang van Socrates 2022 is er een geheel nieuwe typologie afgeleid met 11 typen woonmilieus (plus de categorie “geen woonmilieu”) die jaarlijks kan worden bijgewerkt. Een bijkomstig element van de nieuwe indeling is dat met het toekomstige (of: ‘te verwachten’) woonmilieu wordt gewerkt. Als een buurt nu nog onbebouwd of een bedrijventerrein is terwijl er op termijn een nieuwbouwwijk zal verrijzen[41], is niet de huidige maar de toekomstige situatie bepalend.
In de nieuwe indeling worden woonmilieus onderscheiden op basis van de volgende vier elementen:

- **Grootte bebouwde kom**: voor het onderscheid tussen de categorieën Grootstedelijk, Stedelijk, Dorps en Landelijk.
- **Aanwezigheid van centrumvoorzieningen en verhouding tussen eengezins/meergezins**: onderscheid binnen de stedelijke woonmiliues tussen Centrum, Compact en Grondgebonden.
- **Mate van groen en water in de omgeving**: voor het bepalen welke woonmilieus “Grootstedelijk met Groen” en “Stedelijk met Groen” zijn.
- **Afstand tot (grote) stad**: voor het onderscheid tussen de woonmilieus “Landelijk” en “Dorps” enerzijds en het woonmilieu “Landelijk of Dorps bij de Stad” anderzijds.

Er worden in de typologie elf typen woonmilieus onderscheiden, zie onderstaande tabel. Deze kunnen tot 5 hoofdtypen geaggregeerd worden. Buurten met weinig of geen woningen worden niet getypeerd (“geen woonmilieu”). Onderstaande tabel geeft per type woonmilieu een globale omschrijving.

[41] Voor zover bekend uit de inventarisatie plancapaciteit die ABF Research halfjaarlijks uitvoert in opdracht van het Ministerie van BZK.

Tabel – Omschrijving per type woonmilieu

Hoofdtype	Type woonmilieu	Globale omschrijving
Centrum	Centrum	Buurt met veel voorzieningen en relatief hoge dichtheid
	Centrum Plus	idem, gelegen in één van de 24 kernsteden van een bebouwde kom met ≥ 50.000 huishoudens
Compact Stedelijk	Grootstedelijk Compact	Buurt met relatief veel appartementen (≥ 40% van woningvoorrraad), gelegen in bebouwde kom met ≥ 50.000 huishoudens
	Stedelijk Compact	Buurt met relatief veel appartementen (≥ 40% van woningvoorrraad), gelegen in bebouwde kom met 10.000 - 50.000 huishoudens
Grondgebonden Stedelijk	Grootstedelijk Grondgebonden	Buurt met relatief veel eengezinswoningen (≥ 60% van woningvoorrraad), gelegen in bebouwde kom met ≥ 50.000 huishoudens
	Stedelijk Grondgebonden	Buurt met relatief veel eengezinswoningen (≥ 60% van woningvoorrraad), gelegen in bebouwde kom met 10.000 - 50.000 huishoudens
Stedelijk met Groen	Grootstedelijk met Groen	Buurt met relatief veel groen en/of water in de nabijheid, gelegen in bebouwde kom met ≥ 50.000 huishoudens
	Stedelijk met Groen	Buurt met relatief veel groen en/of water in de nabijheid, gelegen in bebouwde kom met 10.000 - 50.000 huishoudens
Dorps en Landelijk	Dorps	Buurt gelegen in bebouwde kom met 2.500 tot 10.000 huishoudens
	Landelijk	Buurt gelegen in bebouwde kom met < 2.500 huishoudens
	Dorps of Landelijk bij de stad	Buurt met Dorps of Landelijk woonmilieu die in de buurt van grootstedelijk of stedelijk centrumbuurt zijn gelegen (< 3,5 km afstand hemelsbreed)

Hieronder worden de verschillende woonmilieus afzonderlijk toegelicht. De cijfers (aantallen en percentages) die worden genoemd betreffen landelijke cijfers.

Grootte bebouwde kom

Een belangrijk onderscheid in de woonmilieutypologie is tussen de categorieën Grootstedelijk, Stedelijk, Dorps en Landelijk. Dit onderscheid wordt gemaakt op basis van de grootte van de bebouwde kom. Onderstaande tabel vermeldt de definities van de vier verschillende bebouwde kommen.

Tabel - Kenmerken van onderscheiden bebouwde kommen in woonmilieutypologie (2021, landelijke cijfers)

Type bebouwde kom	Omvang bebouwde kom	aantal bebouwde kommen	aantal buurten	oppervlakte land	aantal huishoudens
Geen bebouwde kom			803	326.039	40.715
Landelijke kernen	Minder dan 2.500 huishoudens	2.031	5.268	2.561.323	1.241.560
Dorpen	2.500 - 10.000 huishoudens	290	2.011	154.748	1.379.410
Steden	10.000 - 50.000 huishoudens	104	2.876	169.090	2.062.740
Grote steden	Meer dan 50.000 huishoudens	24	3.122	155.921	3.300.605
Totaal		2.449	14.080	3.367.121	8.025.030

Centrum en Centrum Plus

Centrummilieus bestaan uit buurten met voorzieningen zoals gebouwen met bijeenkomstfuncties, cultuurpodia, warenhuizen, winkels, cafés en restaurants. De voorzieningen zijn in de buurt zelf gelegen of op korte afstand bereikbaar (podia en warenhuizen binnen één kilometer bereikbaar). Daarnaast kennen deze buurten een redelijke mate van menging van functies en hebben ze een, regionaal gezien, relatief hoge dichtheid. Buurten zijn als centrummilieus getypeerd als zij op vijf of meer van deze kenmerken hoog scoren. De centrumbuurten die in de 24 kernsteden van een bebouwde kom met een omvang van meer dan 50.000 huishoudens liggen zijn getypeerd als Centrum Plus.

Grootstedelijk met Groen en Stedelijk met Groen

Buurten in steden met relatief veel groen en water onder bereik zijn als ‘Grootstedelijk met Groen’ of ‘Stedelijk met Groen’ getypeerd. Daartoe is met behulp van de CBS-Bodemgebruikskaart de omvang van groen en water in en rondom de buurt bepaald. Omdat buurten qua oppervlakte en vorm zeer sterk verschillen is de omvang van groen en water per buurt bepaald, maar ook in een cirkel van respectievelijk 350 meter (“ommetje”) en 1 km (“wandeling”) rondom het zwaartepunt van de adressen in een buurt. Daarnaast is er rekening gehouden met het type groen en water, waarbij bijvoorbeeld een park hoger gewaardeerd wordt dan een weiland.

Grootstedelijk en Stedelijk Compact en Grondgebonden

Buurten in steden met veel appartementen worden als compacte milieus getypeerd, buurten met veel eengezinswoningen als grondgebonden milieus. Het onderscheid is gemaakt op basis van de verhouding eengezinswoningen / appartementen. Bij minimaal 60% van de woningen eengezinswoning wordt er gesproken van een grondgebonden milieu. Andersom worden buurten als compact getypeerd als minimaal 40% van de woningen een appartement is.

Dorps en Landelijk

Het grootste deel van Nederland, qua oppervlakte althans, bestaat uit dorpse en landelijke woonmilieus. Hier bevindt zich 32% van de Nederlandse woningvoorraad. Bebouwde kommen met minder dan 2.500 huishoudens worden als landelijk getypeerd en bebouwde kommen met 2.500 tot 10.000 huishoudens als dorps. Apart onderscheiden worden Landelijke of Dorpse buurten die binnen het

bereik van grootstedelijke of stedelijke centrumbuurten zijn gelegen. Deze buurten worden als 'Landelijk en Dorps bij de stad' getypeerd. 'Binnen bereik' is geoperationaliseerd als een afstand van 3,5 km hemelsbreed.

Tabel - Kenmerken buurten naar type woonmilieu (2021, landelijke cijfers)

Type Woonmilieu	Aantal buurten	Aandeel buurten	Aandeel oppervlakte land	Aantal woningen	Aandeel woningen	Aandeel appartement	huishoudens per ha land	m^2 gebruiksoppervlak gebouwen* per ha land
Centrum Plus	477	3%	0,4%	712.004	9%	85%	64	8.141
Centrum	467	3%	0,5%	448.134	6%	57%	25	4.292
Grootstedelijk Compact	825	6%	1,0%	1.142.332	14%	70%	34	3.999
Grootstedelijk Grondgebonden	926	7%	1,3%	894.894	12%	23%	20	2.842
Grootstedelijk met Groen	485	3%	1,1%	344.098	5%	46%	10	1.440
Stedelijk Compact	419	3%	0,5%	369.296	5%	57%	22	3.070
Stedelijk Grondgebonden	1.354	10%	2,0%	1.179.419	15%	18%	18	2.495
Stedelijk met Groen	484	3%	1,2%	282.014	3%	22%	7	1.161
Landelijk of Dorps bij de stad	1.463	10%	13,0%	494.304	6%	16%	1	242
Dorps	1.343	10%	3,2%	999.672	12%	17%	9	1.475
Landelijk	4.437	32%	70,7%	1.074.273	13%	10%	0	109
Geen Woonmilieu	1.400	10%	5,2%	25.890	0%	27%	0	1.100
Totaal	14.080	100%	100,0%	7.966.330	100%	36%	2	436

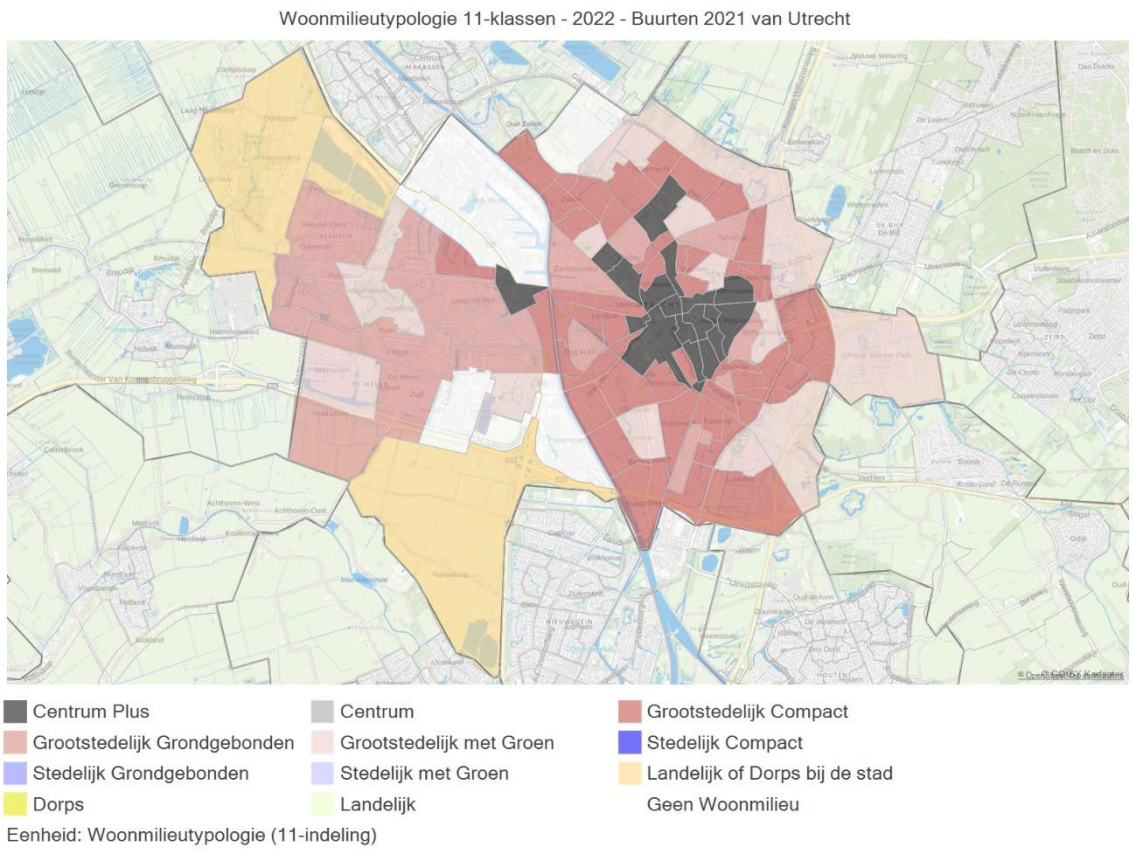
** gebouwen met gebruiksfunctie "overig" zijn niet meegenomen*

Toekomstig woonmilieu

Een aantal buurten zal in de toekomst van type woonmilieu veranderen als gevolg van de geplande bouw van woningen. Voor de prognosemodellen van ABF Research is het van belang hiermee rekening te houden. Op basis van de Inventarisatie plancapaciteit zijn buurten waar meer dan 300 woningen gepland zijn beoordeeld op mogelijke verandering hierdoor van het type woonmilieu.

Onderstaande kaart toont voor Utrecht het type woonmilieu per buurt.

Figuur – Woonmilieus in Utrecht; bron: ABF Socrates 2023

Bijlage D: Tabellen achterliggende cijfers H1

Figuur 1.1- Gemeente Utrecht: ontwikkeling bevolking en huishoudens, 2012-2024; bron: CBS, bewerking ABF

	Huishoudens	Bevolking
2012	20.951	48.267
2013	20.983	48.092
2014	20.724	47.951
2015	21.001	48.183
2016	21.148	48.506
2017	21.367	49.035
2018	21.383	49.314
2019	21.514	49.515
2020	21.590	49.580
2021	21.622	49.946
2022	21.738	49.981
2023	21.947	50.429
2024	22.251	50.550

Figuur 1.2- Gemeente Utrecht: huishoudens naar leeftijd, 2012, 2018 en 2024; bron: CBS, bewerking ABF

	29 jaar en jonger	30-44 jaar	45-64 jaar	65-74 jaar	75 jaar en ouder
2012	50.160	50.917	41.691	11.600	10.300
2018	52.678	51.745	48.436	14.143	11.184
2024	54.752	57.630	51.948	16.004	12.933

Figuur 1.3- Gemeente Utrecht: huishoudens naar samenstelling, 2012, 2018 en 2024; bron: CBS, bewerking ABF

	Eenpersoons-huishouden	Eenouder-gezin	Meerpersoons-huishouden zonder thuiswonende kinderen	Meerpersoons-huishouden met thuiswonende kinderen
2012	87.233	8.707	35.673	33.055
2018	92.623	9.896	38.638	37.029
2024	100.296	10.946	42.941	39.084

Figuur 1.4 - Gemeente Utrecht: ontwikkeling bevolking naar component, 2012-2023; bron: CBS, bewerking ABF

	Natuurlijke aanwas	Binnenlands migratiesaldo	Buitenlands migratiesaldo
2012	3.262	2.315	58
2013	3.058	3.177	-16
2014	3.364	2.192	438
2015	3.067	760	963
2016	3.050	-1.092	2.097
2017	2.885	-457	2.022
2018	2.991	277	2.128
2019	2.817	-655	2.606
2020	2.737	-2.200	1.242
2021	2.896	-3.761	3.224
2022	2.293	-1.851	5.829
2023	1.996	485	3.827

Figuur 1.5 - Gemeente Utrecht: binnenlands migratiesaldo naar leeftijd, 2018-2022; bron: CBS, bewerking ABF

	19 jaar en jonger	20-24 jaar	25-34 jaar	35-44 jaar	45-64 jaar	65 jaar en ouder
2018	-401	2.653	-23	-1387	-487	-78
2019	-483	2.215	-394	-1182	-596	-215
2020	-848	3.193	-1.569	-1.785	-943	-248
2021	-1.021	3.261	-2.745	-2.131	-888	-237
2022	-779	3.215	-1.323	-1.852	-833	-279

Figuur 1.6 - Gemeente Utrecht: buitenlands migratiesaldo naar leeftijd, 2018-2022; bron: CBS, bewerking ABF

	19 jaar en jonger	20-24 jaar	25-34 jaar	35-44 jaar	45-64 jaar	65 jaar en ouder
2018	691	775	611	341	139	-16
2019	901	554	1018	420	155	-25
2020	710	90	186	209	113	-27
2021	829	1.363	996	318	82	-10
2022	1438	1.014	2.169	878	418	44

Figuur 1.7 - Gemeente Utrecht: woningvoorraad, 2012, 2018, 2024; bron: CBS, bewerking ABF

	Corporatie huur	Private huur	Koopwoning	Onbekend	Totaal
2012	48.414	24.537	64.729	5.294	**142.974**
2018	49.531	31.566	67.217	2.517	**150.831**
2024	51.372	41.962	73.561	229	**167.124**

Figuur 1.8 - Gemeente Utrecht: woningvoorraad uitgesplitst naar type woning, 2023; bron: CBS, bewerking ABF

	Corporatie huur	Private huur	Koopwoning	Onbekend	Totaal
Eengezinswoning	12.824	7.412	48.992	57	**69.285**
Appartement	38.338	33.869	23.674	234	**96.115**
Totaal	**51.162**	**41.281**	**72.666**	**291**	**165.400**

Figuur 1.9 - Gemeente Utrecht: type woningen uitgesplitst naar woonoppervlakte, 2023; bron: CBS, bewerking ABF

	49 m² en kleiner	50-69 m²	70-89 m²	90-119 m²	120-149 m²	150 m² en groter
Eengezinswoning	703	3.283	12.163	24.637	17.761	10.730
Appartement	19.167	21.436	30.828	18.553	3.662	2.443
Totaal	**19.870**	**24.719**	**42.991**	**43.190**	**21.423**	**13.173**

Figuur 1.13 - Gemeente Utrecht: gemiddelde koopsom van bestaande koopwoningen uitgesplitst naar type woning, 2016-2024 (eerste half jaar); bron: Kadaster, bewerking ABF

	Tussen-woning	Hoek-woning	Twee-onder-een-kapwoning	Vrijstaande woning	Appartement	Gemiddelde
2016	323.610	344.751	446.936	601.601	206.098	267.618
2017	362.435	395.289	486.215	682.996	232.534	307.754
2018	395.128	401.815	573.607	751.706	264.047	344.032
2019	433.162	452.707	588.557	793.888	295.858	379.770
2020	474.703	481.199	622.062	863.603	322.222	405.827
2021	546.187	579.121	722.863	949.311	371.879	469.948
2022	597.863	647.152	777.920	1.143.371	391.839	511.000
2023	557.830	608.993	790.046	1.032.331	365.177	474.676
2024 (1e half jaar)	607.910	653.922	921.048	1.084.452	417.289	512.371

Figuur 1.14 - Gemeente Utrecht: totaal aantal transacties van bestaande koopwoningen per prijsklasse in percentages, 2016-2024 (eerste half jaar); bron: Kadaster, bewerking ABF

	€150.000 en minder	€150.000 - €250.000	€250.000 - €350.000	€350.000 - €450.000	€450.000 - €600.000	€600.000 en meer	Totaal
2016	800	2.372	1.329	580	283	167	**5.531**
2017	338	2.037	1.475	852	415	240	**5.357**
2018	117	1.326	1.456	914	521	291	**4.625**
2019	50	874	1.565	1.132	734	407	**4.762**
2020	81	602	1.572	1.157	918	506	**4.836**
2021	15	303	1.079	1.298	1.209	918	**4.822**
2022	11	191	853	1.035	1.123	1.172	**4.385**
2023	42	191	992	1.164	1.038	841	**4.268**
2024 (1e half jaar)	11	51	338	508	672	508	**2.088**

Figuur 1.15 - Gemeente Utrecht: gemiddeld aantal reacties per sociale huurwoning (via aanbodmodel), 2018-2023; bron: WoningNet, bewerking ABF

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aantal reacties	128	136	169	197	267	289

Figuur 1.16 - Gemeente Utrecht: gemiddelde inschrijfduur in aanbodmodel van geslaagde doorstromers en overige woningzoekenden (in jaren), 2017-2023; bron: WoningNet, bewerking ABF

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Doorstromers	11,3	12,0	11,2	11,6	11,9	11,1	11,4
Overige woningzoekenden	9,6	9,6	11,0	11,5	11,7	11,4	10,9

Figuur 1.17 - Gemeente Utrecht: gemiddelde zoektijd in aanbodmodel van geslaagde doorstromers en overige woningzoekenden (in jaren), 2018-2023; bron: WoningNet, bewerking ABF

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Doorstromers	6,3	5,9	6,3	6,3	5,4	5,5
Overige woningzoekenden	5,3	6,0	6,8	6,4	5,8	5,9

Advies Doorstroming Utrecht

Aan: Gemeente en corporaties Utrecht
Van: RIGO (Perry Hoetjes)
Datum: 23 januari 2024

Waarom inzetten op doorstroming?

De woningnood is hoog in Utrecht. In haast alle segmenten en voor alle doelgroepen zijn er tekorten: starters, gezinnen, urgente en kwetsbare doelgroepen, huurders, kopers, middeninkomens. Het kiezen wat en voor welke groep te bouwen en hoe de bestaande woningen eerlijk te verdelen is een dilemma. Wie gaat voor en ten koste van wie?

Het is duidelijk dat er **snel en veel gebouwd** moet worden. Ook is duidelijk dat we kansen moeten benutten om de **bestaande voorraad beter te benutten**, met optoppen, splitsen, woningdelen, etc.

Dit plan gaat over het **stimuleren van doorstroming**. De woningnood bestaat immers niet alleen uit mensen die nu geen dak boven hun hoofd hebben. Woningnood gaat net zo goed over de mensen die nu al wonen, maar voor wie er geen passende doorstroomwoningen vrijkomen. Daardoor verstopt de boel.

Doorstroming levert niet een grotere woningvoorraad op, maar wel meer woningen die beschikbaar komen voor allerlei type woningzoekenden en uiteindelijk ook de starter. Het levert dus **niet meer woningen op maar meer verhuizingen**. Bouwen blijft dus cruciaal, ‘zoals een schuifpuzzel ook alleen werkt met een leeg vakje’.

In deze notitie beschrijven we hoe doorstroming via verhuisketens werkt en wat daarmee ‘te winnen én te verliezen’ is. Vervolgens gaan we in op de maatregelen die wij (RIGO) adviseren aan gemeente en corporaties om de doorstroming in Utrecht te bevorderen. Deze adviezen hebben we onder meer vormgeven aan de hand van aantal werksessies met gemeente en corporaties. Vervolgens is het aan de gemeente en corporaties om te bepalen op welke wijze er uitvoering wordt gegeven aan deze adviezen.

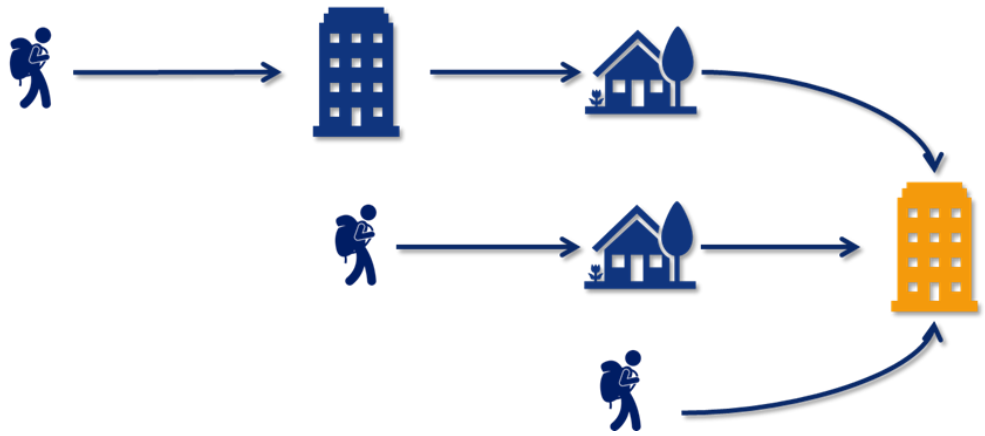
Hoe werkt doorstroming?

Doorstroming werkt via **verhuisketens**. Die beginnen met ofwel nieuwbouw, door overlijden of vertrek naar een andere gemeente, regio of buitenland. Wanneer een starter of vestiger[1] die woning betrekt stopt de keten. Hoe kort of lang de keten ook is, **aan het eind profiteert altijd een starte**r. Maar hoe langer de keten, des te meer huishoudens kunnen verhuizen als gevolg van de eerste schakel.

[11] In Utrecht tenminste. Een vestiger kan ook een doorstromer zijn die een woning achterlaat in Nieuwegein, Houten of Amsterdam.

Als er door doorstroming meer verhuisd kan worden, kunnen meer Utrechters een passende woning vinden: passend bij hun huishouden, zorgbehoefte, portemonnee, of woonwensen. En **meer verhuismogelijkheden bieden is waar het tenslotte om te doen is**.

Verhuisketens kunnen kort of lang zijn; aan het eind staat altijd een starter

Het 'echte en het valse dilemma'

In de huidige woningnood proberen we zo eerlijk mogelijk de **schaarste te verdelen**. De vraag is wie vóór gaat en wie niet. Bij wie is de nood het hoogst? De statushouder, iemand uit de maatschappelijke opvang of de 'gewone' starter die al tien jaar wacht? Dat is en blijft een lastig dilemma: hoe verdelen we de koek eerlijk?

Belangrijk om te beseffen is echter dat de doorstromer niet in dit dilemma thuishoort. Anders gezegd: **kiezen tussen óf doorstromers óf starters helpen is een vals dilemma**. Kiezen voor doorstromers levert namelijk langere ketens op, waar iedereen van profiteert en waar starters geen last van hebben.

Het klinkt tegen-intuïtief, maar dat bekent omgekeerd dat het **voorrang geven aan (urgente) starters boven doorstromers de starters niet helpt, maar wel alle doorstromers benadeelt**. En als gevolg daarvan kunnen in totaal minder Utrechters verhuizen.

Doorstromers helpen levert dus alleen maar meer verhuizingen op, met evenveel starters. Kwantitatief verslechtert de positie van starters dus niet. Wel geldt dat zij **kwalitatief vaker 'aan de onderkant' van de markt** moeten beginnen, in woningen die voor doorstromers minder aantrekkelijk zijn. Dat is de prijs van meer verhuizingen.

Eerdere resultaten in Amersfoort

Uit de evaluatie van het doorstroompakket in Amersfoort zagen we dat de maatregel Van Groot naar Beter (VGNB) 75 verhuizingen opleverde. Wat voor effect in totaal kunnen we daaruit opmaken?

- Op basis van wat doorstromende huurders aangaven durven we te stellen dat bij ruim de helft van hen de maatregelen doorslaggevend waren (ze waren niet tóch al van plan te verhuizen). Dat is niet exact te zeggen, maar laten we zeggen 40 huishoudens.
- Deze 40 verhuizingen werden mogelijk door 40 vrijkomende kleinere sociale huurwoningen, waar de VGNB-huurders voor in aanmerking kwamen, het begin van onze verhuisketen.
- Zonder maatregelen zouden deze 40 kleine woningen vooral starters hebben geholpen. Uitgaande van de gemiddelde verhuisketenlengte van 1,5 bij dit type woningen in Amersfoort zouden er dus 40 x 1,5 = in totaal 60 huishoudens zijn geholpen.

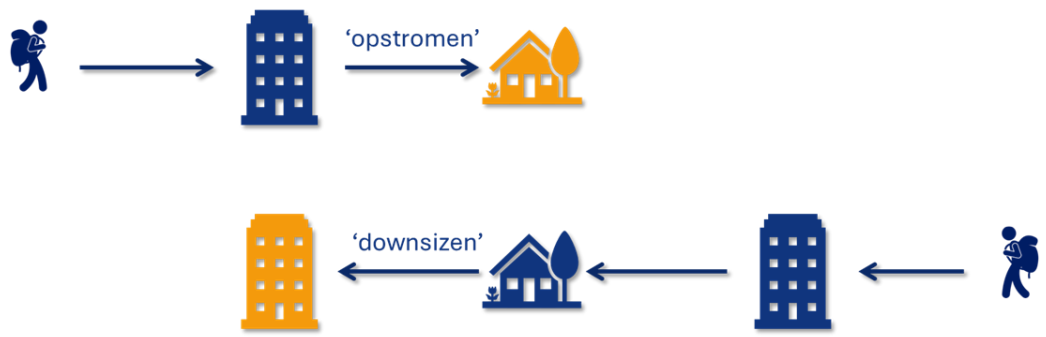
- Mét de maatregelen is de verhuisketenlengte bij zo'n woning echter niet 1,5 maar 3,0. We sturen er immers op dat de woning naar een doorstromer gaat (+1) én deze laat vervolgens een ruime woning achter met een gemiddelde verhuisketenlengte van 2,0.
- Bij deze 40 woningen zijn er dus niet 60, maar in totaal 40 x 3,0 = 120 huishoudens die kunnen verhuizen. Dat zijn 60 extra verhuizingen (zonder dat er een woning extra is gebouwd).

Doorstroming gaat niet vanzelf

Het gaat echter niet vanzelf: doorstroming vraagt een **samenhangend pakket van verschillende typen maatregelen**: van de gemeente, de corporaties en steeds meer ook van marktpartijen. Dit plan is gericht op een zo effectief mogelijk doorstroombeleid.

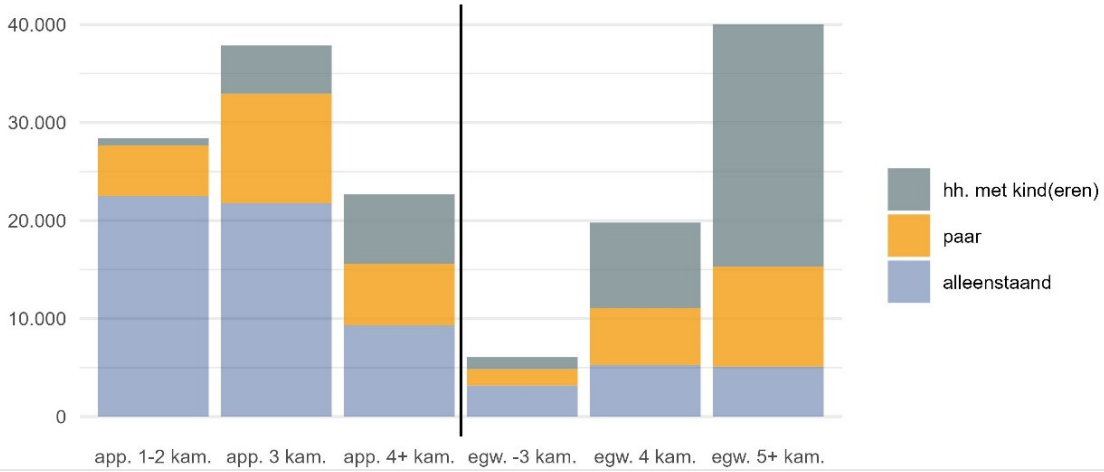
'Vroeger' was doorstroming vooral gericht op 'opstromers' naar een grotere woning. Wijken als Leidsche Rijn hebben hier enorm aan bijgedragen. Tegenwoordig is doorstroming veel meer gericht op huishoudens die kleiner kunnen of willen wonen, voornamelijk ouderen zonder kinderen: empty-nesters.

Doorstroming is tegenwoordig meer gericht op 'downsizen' dan 'opstromen'

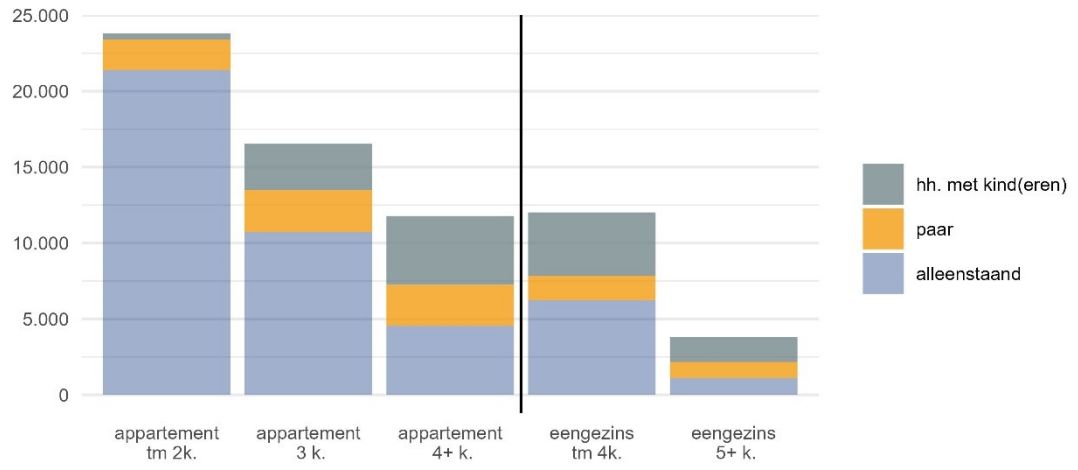

Waarom is dat zo? Er is – en blijft – nog steeds behoefte aan gezinswoningen, maar ze komen **te weinig vrij**. Tegelijkertijd brengt het bouwen van traditionele eengezinswoningen hoge financieel en maatschappelijk hoge kosten met zich mee. Bovendien zien we dat er in Utrecht (en heel Nederland) al **veel meer ruime woningen dan grote huishoudens** zijn.

Verdeling van de Utrechtse huishoudens over woningtypen in huur en koop

Verdeling van de Utrechtse huishoudens over woningtypen in de sociale huur

Daarnaast geldt dat steeds meer oudere huishoudens behoefte hebben aan een woning die **beter geschikt is om ouder in te worden**: qua toegankelijkheid, het bieden van zorg en het tegengaan van eenzaamheid.

We weten dat veel oudere empty-nesters helemaal geen zin of behoefte hebben om te verhuizen. Dat hoeft ook niet, want de groep is – zowel in de huur als de koop – zó groot dat als maar een deel van hen verhuist, het effect op de doorstroming ook groot is. De kunst is dus om een doorstroompakket te bieden dat hen **verleidt om de stap wel te zetten**.

Met als resultaat dat we hénzelf een passende woning bieden, dat ruime woningen vrijkomen voor gezinnen en dat daarachter ook de starters (gewone starters of kwetsbare urgenten) een woning vinden.

Rekenvoorbeeld: meer of minder doorstroming door anders toe te wijzen

De afgelopen jaren kwamen binnen de Utrechtse corporatiesector ongeveer 1.440 huurwoningen beschikbaar aan het begin van verhuisketens: door nieuwbouw, overlijden of vertrek naar elders. Dat is te zien als het ‘startaanbod’. Met hoe we woningen toewijzen kunnen we de verhuisketens die dat oplevert korter of langer maken. In drie rekenvoorbeelden laten we zien hoe 1) de huidige situatie er ongeveer uitziet, 2) wat meer doorstroming zou kunnen opleveren en 3) hoe het ook tot minder verhuizingen kan leiden. Met oog op de eenvoud doen we even alsof de corporatiehuur in Utrecht een ‘gesloten systeem’ is.

1. In de **huidige situatie** leiden de 1.440 woningen aan het begin van de keten tot ongeveer **2.400 verhuringen** in totaal in de Utrechtse corporatiesector. De verhuisketenlengte is daarmee ongeveer **1,7**. Van die 2.400 verhuizingen gaan er ongeveer 720 naar (kwetsbare) urgenten (30% van de verhuringen).

2. In een alternatief rekenvoorbeeld geven we vaker **voorrang aan doorstromers**. Stel dat het lukt om bij de helft van de 1.440 vrijkomende woningen een ‘extra Utrechtse doorstromer ertussen’ te huisvesten (dit is niet waarschijnlijk, maar het gaat om het rekenvoorbeeld). Dan wordt de verhuisketenlengte gemiddeld een ‘halve schakel’ (0,5) langer, waarmee deze stijgt van **1,7 naar 2,2**. Dat zou betekenen dat dankzij de eerste 1.440 vrijgekomen woningen in totaal niet 2.400, maar **3.170 Utrechtse huishoudens kunnen verhuizen**. Waaronder de beoogde 720 urgent woningzoekenden, alleen is dat nu 23% van het totaal.

3. Er is ook een omgekeerde variant, waarbij we **kwetsbare urgenten juist direct helpen**. Van alle 1.440 huurwoningen aan het begin van de verhuisketen wijzen we 720 woningen direct toe aan

kwetsbare urgenten (die meestal geen woning achterlaten). Dan blijven er nog 720 andere woningen over om te verdelen over 'gewone' starters en doorstromers. Met nog een beetje doorstroming leidt dat deel tot 1.120 verhuizingen. Opgeteld bij de eerste 720 leidt dat in totaal tot **slechts 1.840 verhuizingen**. Het aantal gehuisveste kwetsbare urgenten blijft gelijk, maar is nu 39% van het totaal. De gemiddelde verhuisketenlengte in Utrecht daalt naar ca. **1,3**.

Je kunt zeggen dat tegenover het voordeel van de 'doorstroomvariant' (veel meer verhuizingen) de 'urgentenvariant' het voordeel heeft dat de kwetsbare urgenten wel **sneller** zijn gehuisvest. Ze zijn immers niet aan het eind, maar aan het begin van de verhuisketen geholpen. Dat klopt en 'met een extra doorstromer ertussen' kan de keten bijvoorbeeld een of twee maanden langer duren. Maar bedenk dat het die **vertraging slechts eenmalig** is, terwijl het **dalend aantal verhuizingen in de stad structureel** is. Anders gezegd: als we de 'loop van de rivier omleggen stroomt er uiteindelijk (en al heel snel) weer evenveel water naar de zee'.

Wel geldt dat hierdoor starters gemiddeld in aanmerking komen voor minder populaire woningen. Vaker zullen ze aangewezen zijn op woningen die voor doorstromers niet aantrekkelijk genoeg zijn. **Dat is de prijs van meer doorstroming.**

Het rekenvoorbeeld roept ook de vraag op of het slim is de huisvestingsopgave voor kwetsbare urgenten in termen van **percentages** te benoemen, of liever in **aantallen**. De 'doorstroomvariant' laat zien dat er in aantallen evenveel kwetsbare urgenten worden gehuisvest, maar een lager percentage als uitkomst. In de 'urgentenvariant' helpen we evenveel urgenten, maar met een hoger percentage. Dat gaat echter ten koste van doorstromers en dus het totaal aantal verhuizingen.

Voorstel van maatregelenpakket

De meeste instrumenten hieronder zijn gericht op de **sociale huur**. Daar is de meeste sturing mogelijk, ook nu al. Ook in de **koopmarkt** bestaat echter grote potentie voor doorstroming, dus ons advies is om daar in toenemende mate beleid op te gaan richten.

De maatregelen die we hier noemen gaan in eerste instantie over de gemeente Utrecht. Maar we hebben een regionaal woonruimteverdeelsysteem en een woningmarkt die niet ophoudt bij de gemeentegrens. Daarom is het goed om dit pakket van maatregelen vervolgens ook met de **regiogemeenten** en **regiocorporaties** te bespreken. De kans op slagen wordt groter als woningzoekenden regionaal van eenduidig doorstroombeleid gebruik kunnen maken.

Verschillende typen maatregelen

We weten dat bij de overweging om wel of niet te verhuizen bij verschillende mensen verschillende factoren in meer of mindere mate meespelen. De ervaring leert dat goed doorstroombeleid daarom op **elk van die factoren iets** moet bieden. Het gaat om:

Communicatie, begeleiding en ontzorgen. Veel mensen – met name ouderen – kunnen het verhuisproces moeilijk overzien: het zoeken, het regelen, het verhuizen, het inrichten van de nieuwe woning.

Zicht op het aanbod. Vaak weten mensen – ook hier vaak ouderen – niet goed wat er in de huur en koop beschikbaar en waar ze voor in aanmerking komen. Ook ontbreekt er vaak goede informatie over de nieuwe woning om een beeld te geven waar mensen terechtkomen.

Voorrang. Het is belangrijk om potentiële doorstromers met slimme voorrangsregelingen 'in positie' te brengen.

Kwaliteit van het aanbod. Vooral voor ouderen geldt dat ze pas verhuizen pas als de nieuwe woning voldoende kwaliteit heeft. Het is immers vaak de 'laatste echte verhuizing' en ze hebben meestal een goed alternatief: in hun huidige woning blijven.

Financiële hulp. De nieuwe woonlasten moeten wel betaalbaar zijn en ook het verhuizen zelf kost geld. Voor een deel van de potentiële doorstromers kan financiële hulp net de doorslag geven of een extra zetje geven.

Met een gerust hart verhuizen. Tot slot blijft er vaak een stuk 'koudwatervrees' over. Wat als de nieuwe woning of buurt tegenvalt? Het is belangrijk mensen te laten zien dat ze dan niet per se 'voor tien jaar vast zitten'.

Zorgvraag/aanbod. Naast bovenstaande manieren om mensen te ondersteunen is er ook de realiteit dat het steeds moeilijker en kostbaarder wordt om goede zorg te bieden wanneer mensen in een niet passende woning blijven wonen.

Op basis van gesprekken met de gemeente en corporaties komen we tot het volgende pakket aan maatregelen. Het gaat om maatregelen die de gemeente of corporaties 1) nu al toepassen, 2) maatregelen die we op korte termijn in 2024 willen invoeren, 3) maatregelen die nadere verkenning vragen en 4) ideeën voor de langere termijn.

1. Wat doen we al en blijven we doen?

We beginnen niet op nul. De gemeente en corporaties hanteren al verschillende regelingen en deze blijven we inzetten.

- **Van Groot naar Beter (gemeente + corporaties)**: deze maatregel biedt woningzoekenden die een ruime huurwoning achterlaten voorrang op alle woningen met drie of minder kamers. Wel stellen we een verbetering voor (zie het voorstel bij onderdeel 2).
- **Huurkorting (corporaties):** de corporaties zorgen dat bij huurders die via de VGNB-regeling doorstromen de netto huur van de nieuwe woning niet meer dat € 50 hoger ligt dan de oude woning.
- **Voorrang in vrijesectorhuur en koopwoningen** van corporaties voor doorstromende sociale huurders **(corporaties)**
- **Voorrang in nieuwbouw sociale huur** voor doorstromende sociale huurders in nieuwbouw sociale huur **(corporaties)**
- **Behoud inschrijfduur (gemeente + corporaties):** 75% behoud van de inschrijfduur maakt dat doorstromers met een relatief gerust hart kunnen verhuizen, omdat ze als het niet bevalt gemakkelijker opnieuw kunnen verhuizen.
- **Doorschuifregeling (gemeente + corporaties):** huurders hebben (in door de corporaties aangewezen complexen) voorrang als ze willen verhuizen naar een andere woning binnen het complex (mits passend).

2. Voorstel om in te voeren in 2024

- **Woonadviseur voor ouderen** (**gemeente en STUW-corporaties**): vanaf 1 december is de woonadviseur voor ouderen van start, die bewustwording stimuleert over hun toekomstige woonsituatie. Dit is een aangepaste vervolgopdracht van de verhuisadviseur senioren, gericht op een bredere doelgroep ouderen van 55+ (ongeacht grootte van de woning en eigendom).
- **Verhuiskostenvergoeding sociale huur (gemeente + corporaties):** Voorstel is het instellen van een verhuiskostenvergoeding voor doorstromers die een ruime sociale huurwoning achterlaten

- **VGNB-voorrang hoger in de rangorde plaatsen (gemeente):** VGNB staat in de rangorde van de huisvestingsverordening op 'plaats j', achter diverse urgentiecategorieën. Vanuit de werking van verhuisketens – er komen immers niet minder woningen voor deze urgenten beschikbaar – stellen we voor de VGNB-voorrang boven de urgentiecategorieën te plaatsen[2]. Advies is om te monitoren hoe dit uitpakt voor het totaal aantal verhuringen en aan urgenten.
- **Voorrang in de buurt (gemeente + corporaties):** Het voorstel is om voorrang voor doorstromers in de eigen buurt in de huisvestingsverordening op te nemen. Veel (oudere) bewoners hebben hiervoor de voorkeur. Voorstel gereed in Q1 van 2024.
- **Nieuwbouw en bestaande bouw beter in beeld brengen (corporaties):** Het is voor potentiële doorstromers vaak moeilijk zich een goed beeld te vormen van waar ze komen te wonen. In de bestaande bouw zijn de foto's vaak summier. In nieuwbouw is het lastig om 'vanaf papier' te besluiten een woning te accepteren. Daarom is het voorstel dat aanbod beter in beeld brengen, door onder meer vaker open dagen te organiseren, via modelwoningen, of door eerder en aantrekkelijker over vrijkomende woningen te communiceren: bij nieuwbouw en in bestaande complexen.
- **Informatiecampagne (gemeente + corporaties):** Het is van groot belang om bewoners goed en continu te informeren over de mogelijkheden en regelingen voor doorstroming. Voorstel is dat gemeente en corporaties gezamenlijk een communicatieplan maken om de doorstroommaatregelen als aantrekkelijk en samenhangend pakket te presenteren: online en vooral ook offline (denk aan flyers, via buurtbeheerders en mond-op-mond-reclame).

3. Verder verkennen

Van de volgende maatregelen is het vermoeden dat ze een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de doorstroming, maar ze vragen om nadere verkenning en uitwerking. Op basis daarvan is het aan gemeente en corporaties te kiezen welke hiervan prioriteit te geven.

- **Andere woningen direct bemiddelen (corporaties):** Een flink deel van de woningen wordt niet geadverteerd op WoningNet, maar door de corporaties direct bemiddeld aan (kwetsbare) urgenten. Het advies om woningen die geschikt zijn voor doorstromers niet 'direct' aan (kwetsbare) urgenten te bemiddelen, maar 'gewoon' te adverteren, zodat doorstromers hiervoor in aanmerking komen. Dat kan langere verhuisketens opleveren met aan het eind weer evenveel beschikbare woningen voor urgenten, maar meer verhuizingen. Advies is om eerst de potentie in beeld te brengen van het aantal extra woningen dat op deze manier naar doorstromers zou kunnen gaan. Wanneer dat voldoende is kunnen de corporaties hiermee experimenteren. Voorstel is dat uitkomsten worden gemonitord en dat bij succes hier verder op wordt ingezet.
- **Onderzoeken, definiëren en sturen op doorstroomkwaliteit (gemeente + corporaties)**. We stellen voor dat gemeentenen corporaties gezamenlijk onderzoeken en bepalen wat doorstroomkwaliteit is, om daar in nieuwe en bestaande bouw op te sturen. Dat kan per locatie verschillen.
- **Meer bijzondere concepten realiseren (gemeente + corporaties):** we stellen voor om locaties te inventariseren om bewezen/kansrijke woonconcepten te realiseren die gericht zijn op oudere doorstromers.
- **Afspraken met marktpartijen over voorrang bij nieuwbouw marktsegment:** het aantal ruim wonende huishoudens is ook in koopwoningen hoog. Doorstroming zou zorgen voor

[2] Met uitzondering van stadsvernieuwingsurgenten die specifiek willen terugkeren in de vervangende nieuwbouw of in hun buurt.

het vrijkomen van koopwoningen in de bestaande voorraad, ook relatief betaalbare woningen. We stellen voor hierover met marktpartijen het gesprek over te voeren.

- **Verhuiskostenvergoeding verbreden (gemeente + corporaties):** na invoering van de regeling in de sociale huur gaan we verkennen of we de regeling op twee manieren kunnen verbreden: 1) door deze in vouchervorm aan te bieden, waarmee bewoners in plaats van een geldbedrag zich ook kunnen laten ontzorgen, bijvoorbeeld via een verhuisbedrijf of klussenservice. En 2) of we de regeling ook kunnen inzetten voor bewoners die in de koop en vrijesectorhuur een ruime woning verruilen voor een kleinere woning.
- **Huurkorting uitbreiden naar nieuwbouw (corporaties):** Het bieden van huurkorting in nieuwbouw zou doorstroming extra aantrekkelijk maken. Het 'gat' tussen de geplande huurprijs en een huur met huurkorting is vaak echter dermate hoog dat het rendement op projectniveau onacceptabel laag wordt. Te verkennen is of er een tussenweg mogelijk is, bijvoorbeeld door naar de totale woonlasten te kijken, of met een kleinere korting.
- **'Aankomend aanbod' stimuleren (gemeente):** we bespreken met de NVM en/of lokale makelaars hoe we meer Utrechtse koopwoningen via deze weg kunnen stimuleren hun woning aan te bieden.
- **100% behoud inschrijfduur? (gemeenten + corporaties):** behoud van 75% inschrijfduur is tot nu toe een succes en leidt tot meer doorstroming. We verkennen of 100% behoud inschrijfduur (zoals in de regio Arnhem-Nijmegen) de stap om te verhuizen nog makkelijker maakt.
- **WMO-beleid aanscherpen/aanpassen(gemeente):** we kunnen het WMO-beleid meer dan nu verbinden met het thema doorstroming. We hebben nog weinig zicht op de besparing in zorgkosten die doorstroming kan opleveren. Zo wordt er nog veel op individueel woningniveau aanpassingen gedaan in plaats van collectief niveau. Het voorstel is om te verkennen hoe buurgemeenten hiermee omgaan.

4. Ideeën voor de langere termijn

De woningnood en de discussie over doorstroming zet ons ook aan het denken over 'het systeem' in bredere zin. We denken dat het goed is te onderzoeken of het huidige woonruimteverdeelsysteem (het aanbodmodel) niet toe is aan een integrale herziening. Is dat nog steeds de beste manier om sociale huurwoningen te verdelen?

Is bijvoorbeeld met hulp van kunstmatige intelligentie niet veel makkelijker een match tussen vraag en aanbod te maken? Zouden woningzoekenden niet makkelijker in een andere regio moeten kunnen wonen?

Bijlage: toelichting per maatregel

Hieronder lichten we de maatregelen die hierboven zijn genoemd verder toe.

Communicatie, begeleiding, ontzorgen

Verhuisadviseur senioren, woonadviseur ouderen (doen we al in Utrecht)

Een verhuisadviseur/woonadviseur ouderen komt uit alle evaluaties in de sociale huur als cruciaal naar voren. De persoonlijke begeleiding is juist wat veel senioren nodig hebben: om überhaupt met ze na te denken over de toekomst, helpen zoeken en te wijzen op de regelingen en mogelijkheden. Belangrijk is dat de corporatie, al dan niet via de woonadviseur ouderen ook 'ongevraagd' contact zoekt met huurders over hun huidige en toekomstige woonsituatie.

Bij de woonadviseur in het 'marktsegment' In Amersfoort zagen we redelijk wat animo, om dezelfde redenen als bij de seniorenmakelaar in de sociale huur. Het probleem was dat de woonadviseur hier in tegenstelling tot in de sociale huur weinig meer te bieden had dan advies geven (maar wel een verhuiskostenvergoeding).

Op dit moment start een nieuwe woonadviseur voor ouderen, die bewustwording stimuleert over hun toekomstige woonsituatie. Dit is een aangepaste vervolgopdracht van de verhuisadviseur senioren gericht op een bredere doelgroep ouderen (ongeacht grootte van de woning en eigendom).

Voucher voor bijv. verhuisservice, klusjes etc.

Veel ouderen zien erg op tegen het gedoe van verhuizen, schilderen, voeren leggen etc. We vermoeden dat er meer behoefte is aan ontzorgen dan alleen een geldbedrag. Hoe effectief dat is weten we niet, omdat het nog niet expliciet is toegepast. Wel overweegt men dit in Zaanstreek-Waterland, bijvoorbeeld in de vorm van een voucher in plaats van de verhuiskostenvergoeding. Dit kan mogelijk in samenwerking met een leerwerkbedrijf.

Informatie en doorlopende campagne

Om mensen te verleiden te verhuizen moeten ze eerst bewust gemaakt worden en weten van de mogelijkheden. Dat vraagt om een proces van online en vooral ook offline communicatie[3]. En dat continu, omdat er steeds nieuwe generaties empty-nesters bijkomen. Ook is het belangrijk misverstanden weg te nemen die bij meerdere huurders leven, bijvoorbeeld over voor welke woningen ze in aanmerking komen, of het moeten terugbrengen in oude staat.

[3] BZK start in maart met de infocampagne *Denk vandaag aan morgen*. Hier kunnen we op aansluiten.

Kwaliteit aanbod

Sturen op doorstroomkwaliteit in nieuwbouw

Te weinig aantrekkelijk aanbod is de belangrijkste reden voor empty-nesters om te blijven zitten. De huidige woning is dan te aantrekkelijk als alternatief. We weten uit ander onderzoek (onder huurders en kopers[4]) dat de volgende factoren van belang zijn:

- **Kamers**: ruim wonende ouderen willen vaak best wat kleiner wonen, maar niet veel kleiner. Meestal is drie kamers (twee slaapkamers) het minimum, zowel voor huurders als kopers. Wat begrijpelijk is met oog op een hobby of logerende (klein)kinderen. Tweekamerwoningen moeten wel heel aantrekkelijk of bijzonder zijn om het gebrek aan een derde kamer te compenseren.
- Qua **oppervlakte** wordt vaak minimaal 60 of 70m^2 (GBO) gewenst, afhankelijk van de locatie. Bovendien denken de meeste ouderen eerder en makkelijker in termen van aantal kamers dan in oppervlakte.
- **Woningtype**: landelijk gezien heeft een rijwoning de meeste voorkeur. Maar in de Randstad en zeker in hoogstedelijke gebieden worden appartementen (bijna) net zo aantrekkelijk gevonden. Belangrijk is wel dat het dan relatief kleinschalige complexen zijn van maximaal circa 30 woningen. Grootschalige (anonieme) hoogbouw schrikt veel ouderen af. Ook de leeftijd doet ertoe: hoe ouder de doorstromer (70+), des te groter de voorkeur voor een appartement, terwijl ‘jonge ouderen’ vaker nog een rijwoning wensen.
- Goede **privé-buitenruimte** is van groot belang, zeker als mensen een tuin achterlaten. Een niet te kleine privé-tuin is belangrijk en balkons moeten ruim genoeg zijn, liefst om met vier of meer personen te kunnen eten.
- Dichtbij **voorzieningen (500 meter)**: nabijheid van voorzieningen is een pre, waarbij geldt dat hoe ouder en minder mobiel de oudere, des te belangrijker dit wordt.
- **Gemeenschappelijke ruimten** voor gezamenlijke activiteiten worden gemiddeld genomen ook positief gewaardeerd.
- De behoefte aan **zorgvoorzieningen** is sterk afhankelijk van de leeftijd: de behoefte groeit met de leeftijd. Voor jonge ouderen geldt vaak dat de woningen weliswaar geschikt moeten zijn om in ouder te worden, maar dat dat (vooral) niet in de uitstraling van het complex hoeft terug te komen.

Bijzondere concepten

We weten van sommige concepten als Knarrenhof dat ze populair zijn, met lange wachtlijsten. Er zijn echter veel meer mogelijkheden, zoals Liv-inn of de ‘Stadsveteraan’. Er zijn ook samenwerkingen met zorgpartijen mogelijk. En we weten ook dat een gemeenschappelijke binnen- of buitenruimte gewaardeerd worden. Welk concept succes heeft is echter ook sterk afhankelijk van de specifieke situatie, locatie, doelgroep, uitvoering etc.

[4] Bijvoorbeeld uit dit onderzoek in Zaanstad en het onderzoek woonwensen-senioren.nl

Aanbod beter in beeld

Aantrekkelijk adverteren

Met name oudere woningzoekenden krijgen niet altijd vanzelf het voor hen geschikte aanbod in beeld krijgt. Het helpt als bijvoorbeeld een seniorenmakelaar helpt met zoeken of een zoekopdracht. Ook de kwaliteit van advertenties kan vaak beter: vaak zijn er bijvoorbeeld weinig foto's en vooral niet van de binnenkant.

Nieuwbouw en bestaande bouw beter in beeld brengen

We horen regelmatig uit de praktijk dat veel ouderen het moeilijk vinden om 'vanaf tekening' te beslissen om een nieuwbouwwoning te accepteren. 'Je weet wat je hebt, niet wat je krijgt'. Voor de verhuur is het fijn zo snel mogelijk te adverteren en verhuren, maar het is ook mogelijk om pas bij oplevering te bezichtigen en mensen dan te laten besluiten. Bij bestaande bouw geldt iets soortgelijks: het kan helpen om ouderen uit te nodigen te komen kijken bij bestaande complexe en de huidige bewoners hen te laten rondleiden. Mond-op-mondreclame werkt immers het best.

Aankomend aanbod (NVM)

Dit is een initiatief van de NVM, met als idee dat vóór de koopwoning op Funda staat, aspirant verkopers kunnen 'aanvoelen' hoe verkoopbaar hun woning is en aspirant kopers zien wat er (ongeveer) in aanbod komt. We weten niet hoe effectief dit kan zijn, maar elke woning die hierdoor eerder vrijkomt is winst.

Op termijn: WRV-systeem integraal herzien?

Het 'Delftse' aanbodmodel zoals nu functioneert via Woningnet bestaat alweer zo'n dertig jaar en is zo vanzelfsprekend dat we ons haast niet meer realiseren dat het ook anders kan. Het model gaat uit van keuzevrijheid met een 'marktplaats' die enkel bestaat uit actief woningzoekenden en vrijkomende woningen. Wat is er meer mogelijk als we meer van de 'stille voorraad' aan bewoonde woningen en niet actief zoekenden weten te betrekken? Hoe kunnen data over woonvoorkeuren, kenmerken van huishoudens en woningen daarbij helpen en matches maken die nu niet plaatsvinden? Hoeveel extra verhuizingen zou dat kunnen opleveren? We weten het niet, maar wellicht is de situatie op de woningmarkt ernstig genoeg om het te onderzoeken.

Voorrang

Van Groot naar Beter (doen we al in Utrecht)

Uit ervaring weten we dat deze maatregel effectief is. Deze voorrang biedt kansen die mensen nog niet hadden: een hogere slaagkans op betere kwaliteit woningen, maar ook voor mensen die zich niet meer of later pas (weer) hebben ingeschreven. Het helpt om de randvoorwaarden (leeftijd, aantal kamers en oppervlakte) niet te rigide te hanteren, maar naar de verhuiswens/behoefte te kijken.

Voorrang vrijesectorhuur en koop corporatiewoningen (doen we al in Utrecht)

Het aantal woningen in de vrijesectorhuur en koop dat corporaties met succes aan doorstromende sociale huurders toewijzen is niet altijd hoog. Koopprijzen zijn immers vaak te hoog en vrijesectorhuur is niet voor iedereen een aantrekkelijk alternatief. Desondanks geldt

vooral ‘baat het niet schaadt het niet’. Discussiepunt daarbij is in hoeverre corporaties bereid zijn hierdoor lager dan de maximale koopprijs te realiseren.

Voorrang nieuwbouw sociale huur (doen we incidenteel in Utrecht)

Voor veel woningzoekenden, onder wie veel ouderen, heeft nieuwbouw de voorkeur. Soms wachten ze er zelfs bewust op. Daarmee is het een belangrijke katalysator voor doorstroming. Maar het is geen garantie dat het lukt: de kwaliteit moet goed zijn en mensen hebben vaak onvoldoende zicht vanaf tekening waar ze voor kiezen.

Voorrang eigen buurt (wordt aan gewerkt in Utrecht)

We weten we dat veel senioren graag in hun buurt willen blijven (maar ook niet allemaal). Als ze met voorrang meer kans maken vergroot dat de kans dat ze verhuizen. De discussie kan ontstaan dat dit niet eerlijk is (‘deze groep heeft al genoeg inschrijftijd en woont al zo goed’), maar bedenk dat er in dezelfde buurt weer een woning vrijkomt.

Voorrang voor VGNB-doorstromers, ook boven urgenten

Deze maatregelen kunnen onrechtvaardig of tegen-intuïtief voelen. Moeten we immers niet vooral kwetsbare urgenten en starters helpen die snel een dak boven het hoofd nodig hebben? Echter: in Amersfoort hebben we gezien dat de voorrang die VGNB-doorstromers per abuis een paar maanden hadden feitelijk geen nadelig effect had op urgenten. Vanuit het principe van verhuisketens is dat ook logisch, omdat er evenveel woningen vrijkomen. En de woningen aan het eind van de keten zijn qua woninggrootte vaak ook beter geschikt voor urgenten. Het enige nadeel is dat starters gemiddeld minder kwaliteit zullen krijgen. Gezorgd moet ook worden dat bepaalde urgenten, zoals huishoudens met kinderen nog steeds voldoende goed aanbod krijgen. Verder kan het zijn dat tijdelijk (eenmalig) het aanbod voor starters even terugzakken. Zij komen immers pas aan bod als er geen doorstromer meer is die de woning accepteert.

Minder ‘doorstroom-geschikte’ woningen bemiddelen voor urgenten.

Een deel van de woningen wordt rechtstreeks door de corporaties bemiddeld voor bijvoorbeeld statushouders, uitstroom maatschappelijke opvang of bij tergkeeropvang. Vergelijkbaar met de maatregel bij VGNB hierboven is het zinvol om te onderzoeken of er bij een deel van deze woningen vaker een doorstromer ‘tussen’ kan, met het idee dat uiteindelijk even veel woningen voor urgenten vrijkomen. Zie verder de toelichting in hoofdstuk 3 hierover.

Voorrang nieuwbouw koop en vrijesectorhuur

Het verhuisketenmodel laat zien dat met name bij nieuwbouw van driekamerwoningen voorrang voor doorstromers tot meer vrijkomende grote woningen en meer verhuizingen in totaal leidt. De maatregel wordt echter pas effectief als hierover afspraken kunnen worden gemaakt met private partijen: publiekrechtelijk is hier (nog) niets mogelijk, behalve het de (nieuwe) wet die meer voorrang aan lokale woningzoekenden mogelijk maakt. Verder is de samenhang met andere doorstroommaatregelen belangrijk.

Doorschuifregeling (doen we al in Utrecht)

Huurders hebben in door corporaties aangewezen woningcomplexen voorrang op woningen die vrijkomen in hun complex. Dit biedt extra kansen voor doorstroming bij huurders die wel willen verhuizen, maar in hun eigen omgeving willen blijven.

Met gerust hart verhuizen

Behoud 75% inschrijfduur (doen we al in Utrecht)

Haast per definitie pakt dit positief uit, omdat dit doorstromers bevoordeelt en hun koudwatervrees deels wegneemt. De eerste resultaten zijn positief. We stellen voor om te verkennen om te onderzoeken of we nog meer verhuizingen realiseren als we 100% behoud inschrijfduur gaan hanteren? (dit gebeurt al in de regio Arnhem-Nijmegen).

Financiële hulp

Verhuiskostenvergoeding (voorstel in de maak)

Uit evaluaties blijkt dat een verhuiskostenvergoeding voor sommige huurders doorslaggevend is, voor sommige huurders een leuke bonus, maar de meeste geven aan dat het een extra zetje in de rug is. Op het effect van de hoogte van het bedrag hebben we weinig zicht. Vanwege de term verhuiskostenvergoeding lijkt het echter logisch het bedrag te relateren aan de kosten voor verhuizen (niet per se 100%), zoals het verhuizen zelf en kosten voor schilderen, vloeren of gordijnen.

Te verkennen is de variant om niet een standaard geldbedrag uit te keren, maar een ‘voucher’, vrij te besteden aan bijvoorbeeld een verhuisbedrijf of een schilder. We vermoeden dat veel mensen meer nog dan een geldbedrag behoefte hebben aan ontzorging.

Huurkorting (doen we al in Utrecht)

De corporaties zorgen dat bij huurders die via de VGNB-regeling doorstromen de netto huur van de nieuwe woning niet meer dat € 50 hoger ligt dan de oude woning. Dit blijkt meestal een soortgelijk effect te hebben als bij de verhuiskostenvergoeding: een tegemoetkoming in de huur of woonlasten is meestal een extra zetje, terwijl voor sommige huurders dit noodzakelijk is en voor andere niet nodig was.

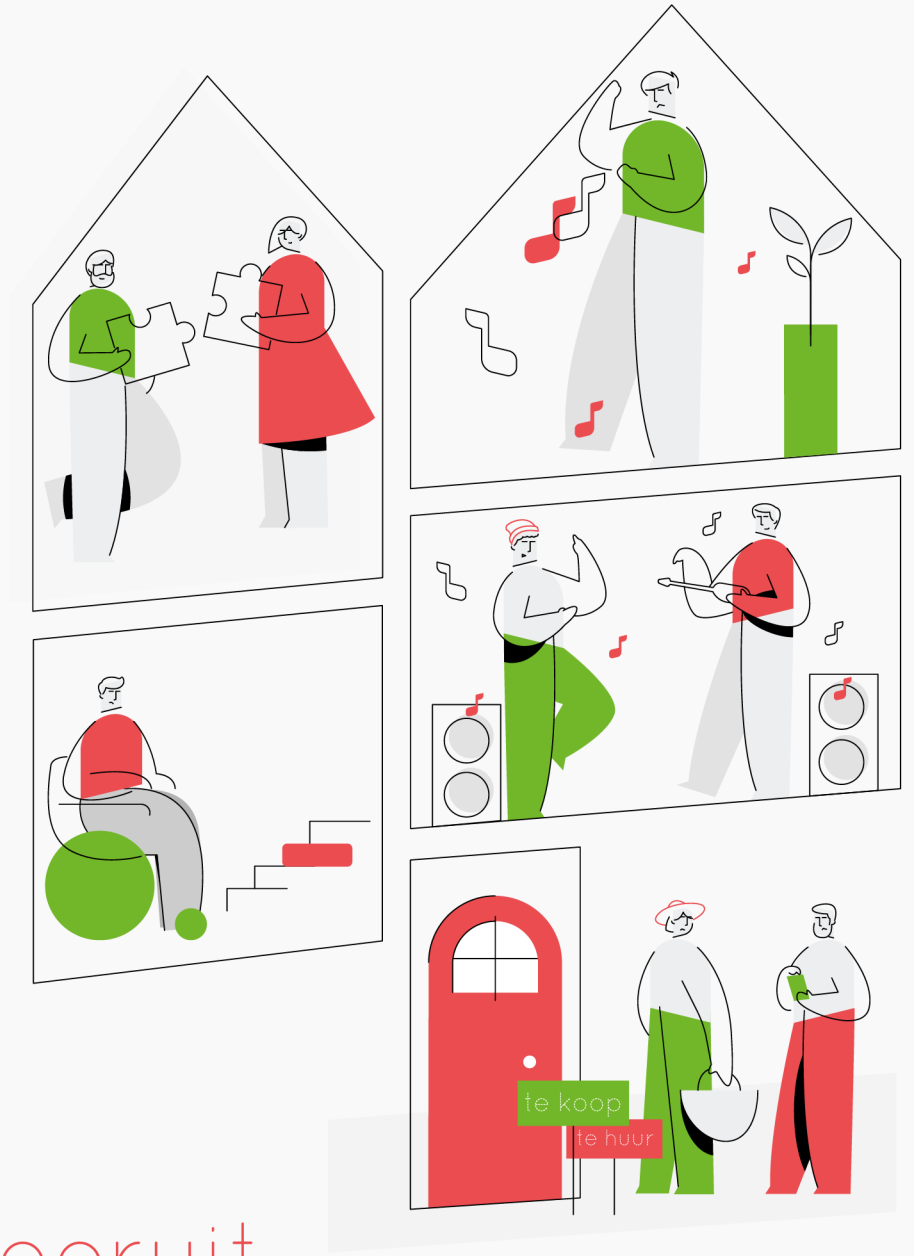
WMO-beleid

WMO-beleid aanscherpen/aanpassen

Door toenemende vergrijzing enerzijds en een krappe arbeidsmarkt anderzijds wordt het steeds ingewikkelder en kostbaarder om mensen de zorg en voorzieningen te bieden die ze nodig hebben. Langer zelfstandig wonen is belangrijk, maar dat is niet automatisch hetzelfde als langer in de oude woning blijven. Het is zaak WMO-beleid en woonbeleid goed met elkaar te verbinden. Gemeenten verschillen bijvoorbeeld in hun beleid ten aanzien van het vergoeden trapliften dan wel het faciliteren van verhuizen.

COMPANEN

Woonzorgbehoefteonderzoek

Provincie Utrecht

28 juni 2024

Eindconcept

Ontrafel de trend. Kijk vooruit.

COMPANEN
ADVIES VOOR
WONINGMARKT
EN LEEFOMGEVING

DATUM	28 juni 2024
TITEL	Woonzorgbehoefteonderzoek
OPDRACHTGEVER	Provincie Utrecht
AUTEUR(S)	Tara Koster Andrej Rakic Roos Henneken Martin Bleijenburg
PROJECTNUMMER	3400.115

Ontrafel de trend.
Kijk vooruit.

Tivolilaan 205
6824 BV Arnhem
Postbus 1174
6801 BD Arnhem

www.companen.nl
info@companen.nl
026 351 25 32

KvK-nummer: 09035291
BTW-nummer: NL001826517B01

Inhoud

1 Inleiding 5
1.1 Woonbehoefte ouderen en aandachtsgroepen in volkshuisvestingsprogramma 5
1.2 Verantwoording 6
1.3 Leeswijzer 6

2 Samenvatting 8

3 Ouderen 11
3.1 Doelgroep en context 11
3.2 Woonvormen en zorgvraag 12
3.3 Huisvestingsopgave woonvormen ouderen 14
3.4 Geclusterd wonen: uitsplitsing naar woonconcepten en marktsegment 18
3.5 Geschikt woningaanbod 22

4 Mensen met een verstandelijke beperking 25
4.1 Doelgroep en context 25
4.2 Vraaganalyse 25
4.3 Aanbodinventarisatie 27

5 Mensen met een lichamelijke of zintuiglijke beperking 29
5.1 Doelgroep en context 29
5.2 Omvang doelgroep 29

6 Mensen met psychische problematiek 31
6.1 Doelgroep en context 31
6.2 Vraaganalyse 31
6.3 Aanbodinventarisatie 37
6.4 Uitstroom vanuit Beschermd Wonen 37

7 Kwetsbare jongeren 41
7.1 Doelgroep en context 41
7.2 Uitstroom vanuit Jeugdzorg met verblijf 41
7.3 Kwetsbare jongeren met begeleid wonen 44

8 Uitstroom Maatschappelijke Opvang 45

9 Uitstroom Vrouwenopvang en slachtoffers mensenhandel 49

10 Uitstroom detentie en forensische zorg 50

11 Zelfstandige woonruimte onder uitstromers van instellingen 53

12 Mantelzorgers- en ontvangers 56

13 Uitstappende sekswerkers 57

14 Statushouders 58

15 Overige aandachtsgroepen 61
15.1 Arbeidsmigranten 61
15.2 Woonwagenbewoners 64
15.3 Studenten 66

16 Aandachtspunten voor beleid 68
16.1 Passende woonvormen voor verschillende groepen 68
16.2 Beschikbaarheid van zorg 70
16.3 Ondersteunen van ‘omzien naar elkaar’ 71
16.4 Een geschikte woonomgeving 72

Bijlage 1: De Doorzonscan 73

Bijlage 2: Afkortingen en begrippen **74**

Bijlage 3: Gehanteerde aannames **75**

Bijlage 4: Woonstijlen **81**

Bijlage 5: Vergelijking met prognose ouderenhuisvesting ABF **91**

1 Inleiding

De wereld van wonen, zorg en welzijn is sterk in verandering. Er is krapte op de woningmarkt en de zorgsector staat onder toenemende druk. Steeds meer mensen hebben moeite om een goede betaalbare woning te vinden. Tegelijkertijd verandert de woonvraag. Het aantal "oudere" ouderenhuishoudens (85+ jaar) verdubbelt richting 2040. Deze ouderen zullen steeds langer zelfstandig wonen. Naast ouderen moeten ook andere mensen (weer) zelfstandig wonen en hun weg vinden op de woningmarkt. Denk bijvoorbeeld aan mensen met psychosociale problematiek of een beperking.

Om mensen met een zorg- of ondersteuningsvraag een fijn thuis te bieden is samenwerking tussen gemeenten, zorg- en welzijnsaanbieders en corporaties nodig: zij moeten er immers samen voor zorgen dat de woonomgeving en de sociale en zorginfrastructuur zodanig op elkaar worden afgestemd dat mensen met een zorgvraag prettig kunnen wonen en leven. De provincie Utrecht werkt daarom aan een actueel én gezamenlijk beeld van de huisvestingsopgave voor inwoners met een zorg- of ondersteuningsvraag in de Utrechtse gemeenten. Deze woonzorgbehoefteanalyse is bedoeld als een eenduidig en gezamenlijk vertrekpunt voor regionale afstemming (fair share).

1.1 Woonbehoefte ouderen en aandachtsgroepen in volkshuisvestingsprogramma

In de voorgenomen wet *Versterking regie op de volkshuisvesting* (Wvrv) worden de maatregelen en doelen uit de Rijksprogramma's *Een thuis voor iedereen* en *Wonen en zorg voor ouderen* opgenomen. De officiële ingangsdatum is nog onzeker. Gemeenten zijn 2 jaar na ingang van de wet verplicht een woonzorgvisie – als onderdeel van het volkshuisvestingsprogramma – op te stellen waarin ze aangeven hoe ze invulling willen geven aan de vraag naar woonruimte vanuit ouderen en verschillende aandachtsgroepen, en aan de zorg en ondersteuning die daarvoor nodig is.

Vanuit deze wet worden gemeenten verplicht gesteld om een urgentieverordening vast te stellen. Deze verordening borgt dat bij woningtoewijzing wettelijk bepaalde aandachtsgroepen voorrang krijgen bij de toewijzing van woningen. De aandachtsgroepen die in aanmerking komen voor urgentie zijn:

- Mensen met een lichamelijke, verstandelijke of zintuiglijke beperking, of psychische kwetsbaarheid
- Uitstromers uit instellingen (Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang, Vrouwenopvang, Jeugdzorg en detentie)
- Mantelzorgers- en ontvangers
- Uitstappende sekswerkers

Hoewel de hieronder genoemde groepen niet officieel worden beschouwd als urgente woningzoekenden door het Rijk, vallen ze wel onder aandachtsgroepen:

- Ouderen 65+ (afsprakenkader ouderenhuisvesting)
- Arbeidsmigranten
- Woonwagenbewoners
- Studenten
- Statushouders (huisvesting statushouders niet via urgentieregeling, maar via huidige wettelijke taakstelling)

In dit provinciale woonzorgbehoefteonderzoek nemen we ouderen en alle aandachtsgroepen mee.

1.2 Verantwoording

Dit woonzorgbehoefteonderzoek heeft als doel om de opgave voor ouderen en aandachtsgroepen in de gemeenten van de provincie Utrecht inzichtelijk te maken. Aandachtspunt hierbij is dat per doelgroep verschilt hoeveel informatie beschikbaar is. Voor de meer traditionele zorgdoelgroepen (zoals ouderen en mensen met een verstandelijke, lichamelijke of psychische kwetsbaarheid) zijn voldoende gegevens beschikbaar over (historisch) zorggebruik, feitelijke woonsituatie, (kwalitatieve) woonbehoefte, woonwensen, et cetera. Dit maakt het mogelijk om voorspellingen over de toekomstige zorg- of ondersteuningsvraag en woonbehoefte van deze doelgroepen te maken. Voor "nieuwe" aandachtsgroepen (zoals uitstappende sekswerkers, mantelzorgverleners- en ontvangers) zijn minder (historische) gegevens beschikbaar als het gaat om omvang van de doelgroep en de kwalitatieve woon- en ondersteuningsbehoefte. Op basis van de huidige praktijk hebben we geprobeerd deze aandachtsgroepen zo goed als mogelijk in beeld te brengen, kwantitatief dan wel kwalitatief.

Bij het inschatten van de toekomstige behoefte hebben wij gebruik gemaakt van de Woonzorgweter van Companen. Met dit model maken wij prognoses van de toekomstige vraag naar woonvormen voor mensen met een zorgvraag op basis van gegevens over het huidig zorggebruik en demografische ontwikkelingen. Om de invloed van (lokale) trends en ontwikkelingen mee te nemen in de prognoses hebben wij twee werksessies – één voor regio Amersfoort en één voor regio U10 – gehouden. In de werksessies met vertegenwoordigers van de provincie, gemeenten, zorgaanbieders, corporaties en welzijnspartijen zijn trends besproken die volgens deze partijen van invloed zullen zijn op de vraag naar woonvormen. Het gaat dan om de gevolgen van nieuw beleid, maar ook om bijvoorbeeld de ontwikkeling van nieuwe woonconcepten. De opbrengst van deze bijeenkomsten is gebruikt om prognoses en scenario's op te stellen die aansluiten bij de praktijk in de regio's U10 en Amersfoort van provincie Utrecht.

We hanteren als zichttermijn voor de vraagontwikkeling en huisvestingsopgave de peilmomenten 2023 - 2030 - 2040, waarbij de doorkijk naar 2040 is bedoeld om het punt op de horizon voor de langere termijn te verkennen.

1.3 Leeswijzer

Deze rapportage bestaat uit de volgende hoofdstukken:

- Hoofdstuk 2: Samenvatting
- Hoofdstuk 3: Ouderen
- Hoofdstuk 4: Mensen met een verstandelijke beperking
- Hoofdstuk 5: Mensen met een lichamelijke of zintuiglijke beperking
- Hoofdstuk 6: Mensen met psychische problematiek
- Hoofdstuk 7: Kwetsbare jongeren
- Hoofdstuk 8: Uitstroom Maatschappelijke Opvang
- Hoofdstuk 9: Uitstroom Vrouwenopvang en slachtoffers mensenhandel
- Hoofdstuk 10: Uitstroom detentie en forensische zorg
- Hoofdstuk 11: Zelfstandige woonruimte onder uitstromers van instellingen
- Hoofdstuk 12: Mantelzorgers- en ontvangers
- Hoofdstuk 13: Uitstappende sekswerkers
- Hoofdstuk 14: Statushouders
- Hoofdstuk 15: Overige aandachtsgroepen (arbeidsmigranten, studenten en woonwagenbewoners)
- Hoofdstuk 16: Aandachtspunten voor beleid

De resultaten worden gepresenteerd op provinciaal niveau en de regio's Amersfoort[1] en U10. Op provinciaal niveau worden Renswoude, Rhenen en Veenendaal meegenomen (Regio Foodvalley[2]). Als aanvulling op dit rapport zijn fact sheets beschikbaar met de resultaten op gemeenteniveau. De doelgroepen mantelzorgers- en ontvangers, uitstappende sekswerkers, arbeidsmigranten, woonwagenbewoners en studenten zijn alleen uitgewerkt in de rapportage en niet in de fact sheets, omdat daar in mindere mate of geen kwantitatieve cijfers van bekend zijn op gemeenteniveau.

In de bijlage is uitleg over de geschiktheidsanalyse (bijlage 1), een overzicht van afkortingen en begrippen in dit onderzoek (bijlage 2), de gehanteerde aannames in dit onderzoek (bijlage 3), een toelichting op de woonstijlen (bijlage 4) en een vergelijking met de prognose ouderenhuisvesting van ABF in opdracht van het Rijk opgenomen (bijlage 5).

Als aanvulling op dit rapport is een interactieve kaart ontwikkeld. Met daarop relevantie voorzieningen en het aandeel 65-plussers (in een (niet-)geschikte woning) op kernniveau. De voorzieningen zijn op basis van openbare data op kaart gezet; openbare data zijn niet altijd even compleet voor elke gemeente, waardoor het kan zijn dat er voorzieningen ontbreken. Ook het woonzorgaanbod dat we in beeld hebben gekregen via de aanbodinventarisatie onder zorgaanbieders en corporaties staat erop. Deze kaart is te vinden via de volgende link:
https://www.companen.nl/arcgis/woonzorgprovincieUtrecht

[1] De gemeenten Barneveld en Nijkerk vallen in de woondealregio Amersfoort, maar behoren niet tot provincie Utrecht. Daarom maken we voor regio Amersfoort telkens een optelling zonder Barneveld en Nijkerk, en een optelling met deze twee gemeenten – indien openbare data beschikbaar is voor deze gemeenten. Barneveld en Nijkerk worden bovendien meegenomen in de woonzorgbehoefteanalyse van de provincie Gelderland.

[2] Renswoude, Rhenen en Veenendaal behoren tot provincie Utrecht. Indien openbare data beschikbaar is voor deze drie gemeenten, worden ze meegenomen. De totale regio Foodvalley (inclusief Renswoude, Rhenen en Veenendaal) wordt meegenomen in de woonzorgbehoefteanalyse van de provincie Gelderland.

2 Samenvatting

In dit hoofdstuk vatten we de huisvestingsopgave voor inwoners met een zorg- of ondersteuningsvraag in de Utrechtse gemeenten kort samen. Dit doen we op provinciaal niveau. In de afzonderlijke hoofdstukken wordt de huisvestingsopgave ook weergegeven op regioniveau. De fact sheets bevatten de resultaten op gemeenteniveau.

Voor een aantal doelgroepen wordt een basis- en trendprognose gepresenteerd[3]. In de **basisprognose** wordt telkens het huidige zorggebruik en de huidige woonsituatie demografisch doorgerekend. In deze basisprognose is geen rekening gehouden met mogelijke nieuwe wijzigingen in beleid of met verschuivende voorkeuren van doelgroepen: het is een 'beleidsvrije' en 'trendneutrale' prognose. In de **trendprognose** is rekening gehouden met relevante trends/ambities die zijn besproken tijdens de werksessies. Deze trends zijn vervolgens vertaald naar aannames om een trendprognose op te kunnen stellen. De basis- en trendprognose geven een bandbreedte waarbinnen de daadwerkelijke behoefte zich zal ontwikkelen. De daadwerkelijke behoefte is daarbij afhankelijk van hoe sterk je als gemeente of regio gaat inzetten op ambities die in de aannames van de trendprognose zijn verwerkt. Ga je bijvoorbeeld veel aantrekkelijk en divers geclusterd aanbod voor senioren toevoegen? Ga je intramurale locaties voor Beschermd Wonen meer spreiden over de regio? Dit rapport biedt inzicht in voorstelbare toekomstscenario's en daarmee samenhangende keuzemogelijkheden. Het dient daarmee als input om het gesprek te voeren binnen de regio's.

[3] Niet voor alle doelgroepen is het mogelijk om een prognose te maken, omdat de ontwikkeling (van de omvang) van de doelgroep te onzeker is. Bovendien is voor sommige doelgroepen de huidige omvang al lastig in beeld te brengen.

Huisvestingsopgave ouderen, mensen met een verstandelijke, lichamelijke of psychische beperking

In onderstaande tabellen is de huisvestingsopgave voor provincie Utrecht voor ouderen, mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking, en mensen met een psychische kwetsbaarheid die een beroep doen op Beschermd Wonen te zien. De eerste tabel geeft de resultaten van de basisprognose weer, de tweede tabel van de trendprognose.

Tabel 2.1: Opgave provincie Utrecht per doelgroep, basisprognose

Doelgroep	Tot 2030	Tot 2040
Ouderen		
Nultredenwoningen	6.070	15.270
Geclusterd wonen	6.360	14.210
Zorggeschikte woningen	1.910	5.580
Totaal	**14.340**	**35.060**
Mensen met een verstandelijke beperking		
Geclusterd wonen	760	1.555
Gespikkeld wonen	60	65
Totaal	**820**	**1.620**
Mensen met een lichamelijke beperking[4]		
Toename omvang doelgroep	45	90
Beschermd Wonen		
Wmo Intramuraal	50	80
Wmo Beschermd Thuis	70	120
BW Wlz (GGZ-W)	100	205
Totaal	**220**	**405**

Bron: Woonzorgweter Companen

[4] Voor mensen met een lichamelijke beperking gaat het over de groei van de doelgroep tot 2030 (+ 45) en 2040 (+ 90). Deze groei zal zich slechts voor een beperkt gedeelte vertalen naar een opgave, omdat de meeste mensen met een lichamelijke beperking in hun eigen reguliere (aangepaste) woning wonen.

Tabel 2.2: Opgave provincie Utrecht per doelgroep, trendprognose

Doelgroep	Tot 2030	Tot 2040
Ouderen		
Nultredenwoningen	6.070	15.270
Geclusterd wonen	12.240	31.180
Zorggeschikte woningen	1.210	3.160
Totaal	**19.520**	**49.610**
Mensen met een verstandelijke beperking		
Geclusterd wonen	835	1.715
Gespikkeld wonen	380	970
Totaal	**1.215**	**2.685**
Mensen met een lichamelijke beperking		
Toename omvang doelgroep	45	90
Beschermd Wonen		
Wmo Intramuraal	-115	-200
Wmo Beschermd Thuis	190	370
BW Wlz (GGZ-W)	100	205
Totaal	**175**	**375**

Bron: Woonzorgweter Companen

Behoefte aan zelfstandige woonruimte onder uitstromers, statushouders en mantelzorg

Uitstromers uit instellingen behoren tot de urgente aandachtsgroepen. We hebben het dan over uitstromers uit Beschermd Wonen, Jeugdzorg met verblijf, Maatschappelijke opvang, Vrouwenopvang, detentie en forensisch beschermd wonen. Een deel van de uitstromers heeft behoefte aan zelfstandige woonruimte (al dan niet met ambulante begeleiding). In de volgende tabel staat weergegeven om welke aantallen dit jaarlijks gaat op provinciaal niveau.

Verder is een inschatting gemaakt van de jaarlijkse woningbehoefte van statushouders. Ook is het gemiddeld aantal toewijzingen (2020 – 2022) van urgentie voor mantelzorgontvangers- of verleners opgenomen in de tabel.

Aandachtspunt is dat instroomwoningen MOBW niet zijn opgenomen in onderstaande tabel. Ondanks uitvragen bij verschillende partijen (Beter Wonen, Tussenvoorziening, Het Vierde Huis en gemeente Utrecht) is het niet gelukt om de huidige en toekomstige behoefte aan instroomwoningen in beeld te brengen. Hier gaan we nader op in op pagina 53.

Tabel 2.3: Uitstromers uit instellingen die een beroep doen op zelfstandige woonruimte en woningbehoefte statushouders

Doelgroep	Behoefte aan zelfstandige woonruimte
Uitstroom Beschermd Wonen*	230 (175 tot 255)
Uitstroom Jeugdzorg met verblijf - *waarvan AMV*	170 *28*
Uitstroom Maatschappelijke Opvang	380
Uitstroom Vrouwenopvang	67
Uitstroom detentie	95
Uitstroom forensisch beschermd wonen en forensische zorg	78
Totaal uitstromers	**990 (935 tot 1.015)**
Woningbehoefte statushouders**	1.550
Toewijzingen urgentie mantelzorg	20
Totaal	**2.580**

Bron: Woonzorgweter Companen. *Bij Beschermd Wonen staat tussen haakjes de toekomstige uitstroom op basis van de basisprognose (255) en de trendprognose (175). ** Inschatting op basis van scenario 'hoog' en gemiddelde huishoudensgrootte van 2.

Huisvestingsopgave uitstappende sekswerkers, arbeidsmigranten, woonwagenbewoners en studenten

Tot slot zijn er de aandachtsgroepen uitstappende sekswerkers, arbeidsmigranten, woonwagenbewoners en studenten. Voor sommige van deze doelgroepen is er minder informatie beschikbaar als het gaat om de huisvestingsopgave. Deze doelgroepen worden wel kwalitatief beschreven in de afzonderlijke hoofdstukken.

- Uitstappende sekswerkers: Jaarlijks zijn er in Nederland gemiddeld 300 woningen nodig om uitstappende sekswerkers van een woning te voorzien. Het is niet bekend hoeveel uitstappende sekswerkers de provincie Utrecht telt.
- Arbeidsmigranten: Tussen 2021 en 2030 ligt er een huisvestingsopgave van 11.835 woonplekken. Dit betreft 8.315 huisvestingsplekken in tijdelijke woonvormen (short- en midstay). Zo'n 3.520 arbeidsmigranten gaan permanent (longstay) in de provincie Utrecht wonen.
- Woonwagenbewoners: In 2022 waren er 708 standplaatsen in de provincie Utrecht. Op basis van een aantal gemeenten in de provincie die aanvullend behoefteonderzoek hebben gedaan, blijkt dat er een extra lokale behoefte is van 194 en een niet-lokale behoefte van 43 standplaatsen. Aandachtspunt hierbij is dat deze cijfers slechts een indicatie zijn. Families kunnen zich namelijk inschrijven voor wachtlijsten in meerdere gemeenten tegelijkertijd, waardoor er dubbeltellingen kunnen voorkomen.
- Studenten: In gemeente Utrecht was er in 2022 een tekort van 5.300 eenheden. Het tekort neemt naar verwachting tot 2030 met nog eens 5.000 eenheden toe. Voor de regio Amersfoort zijn geen cijfers bekend over het tekort aan studentenhuisvesting.

Passende huisvesting is niet genoeg om inwoners met een zorg- of ondersteuningsvraag goed te kunnen laten wonen in de provincie Utrecht. De komende jaren zullen personeelstekorten in de zorg groeien. Ook de woonomgeving vraagt aandacht: deze moet toegankelijk zijn voor mensen met een beperking, en bij voorkeur ook uitnodigen tot ontmoeten en bewegen. In hoofdstuk 16 worden een aantal aandachtspunten benoemd voor beleid op wonen, welzijn en zorg.

3 Ouderen

Lang niet alle ouderen (65-plussers) hebben een zorgvraag, en lang niet alle ouderen hebben behoefte aan een specifiek soort woning vanwege die zorgvraag. Verreweg de meeste ouderen wonen zelfstandig en zijn vitaal. Ook van de ouderen met een zorgvraag woont een groot deel zelfstandig, al dan niet met ondersteuning vanuit de wijkverpleging en het eigen sociaal netwerk.

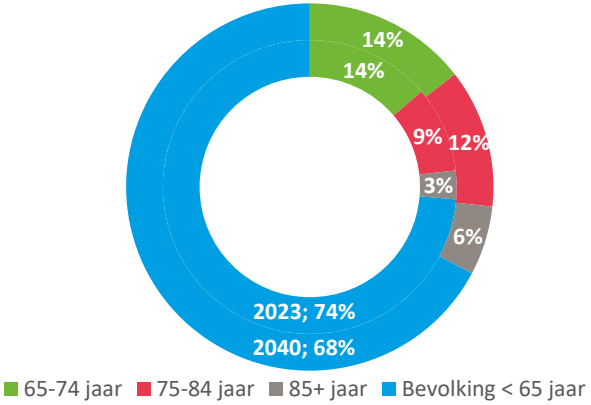
3.1 Doelgroep en context

De leeftijd waarop mensen zich 'oud' voelen verschilt van persoon tot persoon. In dit onderzoek betrekken wij de groep 65-plussers in de analyses, aansluitend bij de definitie die het Rijk hanteert. In de gebruikte methodiek wordt wel een onderscheid gemaakt naar leeftijdsgroepen binnen die totale groep, op basis van de zorg- en ondersteuningsbehoefte per leeftijdsgroep en de woonbehoefte die daarmee samenhangt.

Demografie

In januari 2023 woonden er 1.400.000 mensen in de provincie Utrecht. Volgens de bevolkingsprognose zal de provincie in 2040 uit zo'n 1.600.000 inwoners bestaan (+13%). Het aantal ouderen in de provincie neemt de komende jaren sterk toe – en daarmee ook het aandeel op de totale bevolking. In het figuur zien we dat het aandeel 65-plus huishoudens op de totale bevolking groeit van 26% (165.950 65-plus huishoudens) nu, naar 32% (242.200 65-plus huishoudens) in 2040. Er is met name een sterke groei te zien in de oudste groep (85-plus); we noemen dit 'dubbele vergrijzing'.

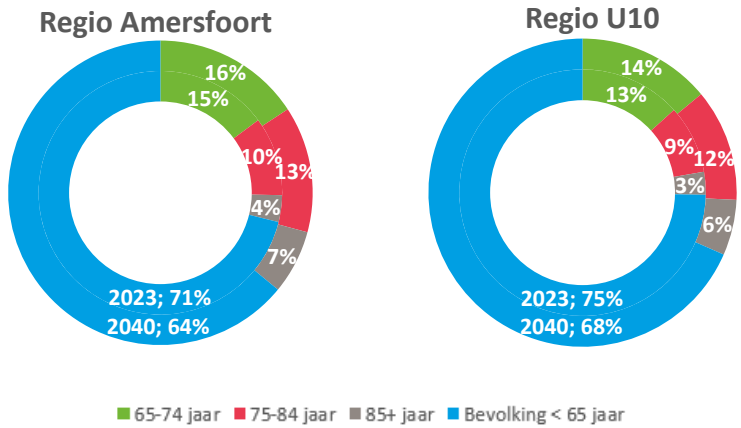
Figuur 3.1: Huishoudenssamenstelling provincie Utrecht, 2023 – 2040

Bron: Primos prognose provincie Utrecht (2023).

Inzoomend op de regio's Amersfoort en U10 zien we dat het aandeel 85-plus huishoudens groeit met 3% tot 2040. Hoewel beide regio's procentueel gelijk vergrijzen met een toename van 7% 65-plus huishoudens, heeft de regio Amersfoort momenteel en in 2040 een groter aandeel 65-plushuishoudens dan regio U10.

Figuur 3.2: Huishoudenssamenstelling regio Amersfoort en U10, 2023 – 2040

Bron: Primos prognose provincie Utrecht (2023).

3.2 Woonvormen en zorgvraag

Woonvormen voor ouderen

Wij maken in dit rapport een onderscheid tussen reguliere woning, nultredenwoning, geclusterd wonen voor senioren en zorggeschikte woningen.

- **Reguliere woningen** zijn 'gewone', niet-geclusterde woningen. Het gaat hierbij zowel om gezinswoningen als om appartementen of studio's waar ook mensen zonder zorgvraag kunnen wonen.
- **Nultredenwoningen** zijn woningen die geschikt zijn voor ouderen of andere zorgvragers met een (lichte) lichamelijke beperking. De woning is zowel intern als extern toegankelijk. Dat betekent dat de woning te bereiken is zonder trap te lopen (extern toegankelijk) en keuken, badkamer, toilet en minimaal 1 slaapkamer zonder trappen te bereiken (intern toegankelijk).
- Bij **geclusterd wonen** voor senioren gaat het om woningen die deel uitmaken van een complex of groep van woningen (minimaal 10) die speciaal bestemd zijn voor ouderen. De woningen zijn levensloopgeschikt (ze voldoen aan dezelfde kenmerken als nultredenwoningen). De inrichting van het complex is bij voorkeur dementievriendelijk en gericht op sociaal contact en gemeenschapsgevoel. Er is een ontmoetingsruimte inpandig of in de directe nabijheid (op rollatorafstand, < 400 meter[5]).
- **Zorggeschikte woningen** zijn zelfstandige woningen in een geclusterde woonvorm die zo ingericht zijn dat hier goed verpleegzorg geleverd kan worden. Zorggeschikte woningen gelden als alternatief voor traditionele verpleeghuisplekken. Ze zijn rolstoel- of rollatorgeschikt, met voldoende ruimte bij de entree, in de toiletruimte en in de badkamer[6]. Ze kunnen onderdeel zijn van een complex waar alle bewoners gebruik maken van Wlz-zorg (bijvoorbeeld traditionele verpleeghuisplekken of een kleine woonvorm voor mensen met dementie), maar ook van een geclusterde woonvorm waar ook mensen zonder Wlz-indicatie wonen.

Zorgvraag in beeld

Het vitaliteitstredenmodel van Companen geeft nader inzicht in de woonbehoefte van ouderen, op basis van de zorgvraag van betrokkenen. Het model bevat vier treden. In de eerste trede zitten de meest vitale ouderen, die niet of nauwelijks gebruik maken van zorg; in de vierde trede vallen ouderen met een zware zorgvraag. In het model worden ouderen (65-plus) ingedeeld op basis

[5] Zie Handreiking geclusterde woonvormen (Platform31): https://www.volkshuisvestingnederland.nl/documenten/publicaties/2023/07/25/handreiking-geclusterde-woonvormen

[6] Zie voor het minimale Programma van Eisen: Stimuleringsregeling Zorggeschikte Woningen (SZGW) (rvo.nl)

van de *'zwaarste' zorgvorm* die zij het afgelopen jaar ontvingen. Als voorbeeld: ouderen die zowel huishoudelijke hulp vanuit de Wmo krijgen als wijkverpleging vanuit de Zvw, tellen we mee in vitaliteitstrede 3. Daarnaast is eerstelijnszorg niet alleen voor ouderen zonder zorgindicatie (vitaliteitstrede 1), maar een huisarts kan verbonden blijven aan mensen hun hele leven lang (dus ook in de andere vitaliteitstreden).

Toelichting Vitaliteitstredenmodel

De meest vitale ouderen zitten in vitaliteitstrede 1. Zij hebben geen zorgindicatie, maar maken hooguit gebruik van eerstelijns huisartsenzorg of zorg van de specialist (vanwege een acute zorgvraag, chronische ziekte of specialistische geestelijke gezondheidszorg).

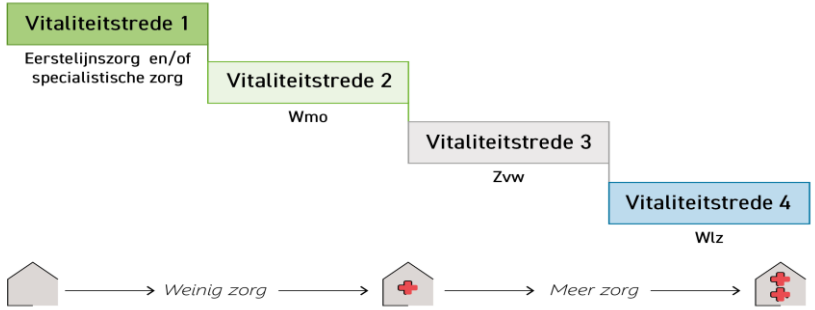
Als ouderen gebruik maken van Wmo-ondersteuning, dan vallen ze in vitaliteitstrede 2. Het gaat hier ook om relatief vitale ouderen. De ondersteuning die zij krijgen bestaat uit hulpmiddelen, voorzieningen, huishoudelijke hulp of andere ondersteuning waarvoor een eigen bijdrage verschuldigd is.

In vitaliteitstrede 3 vallen ouderen die wijkverpleging ontvangen vanuit de Zvw. Een deel van deze mensen ontvangt ook ondersteuning vanuit de Wmo.

In vitaliteitstrede 4 vallen ouderen die een Wlz-indicatie hebben. Ouderen met een Wlz-indicatie kunnen in een verpleeghuis terecht, maar tegenwoordig wonen zij ook vaker zelfstandig met intensieve zorg (vanuit een Volledig Pakket Thuis, Modulair Pakket Thuis of Persoonsgebonden budget). Deels is dit een wens van ouderen, maar daarnaast is het niet altijd een keuze om zelfstandig te blijven wonen – gezien de bevriezing van intramurale plekken en de verwachte arbeidskrapte.

De indeling in treden geeft inzicht in de zorgvraag en vitaliteit van ouderen, en is daarmee een goede voorspeller van de woonvraag. Belangrijk om te benoemen is dat het vitaliteitstredenmodel zeker geen hiërarchische ladder suggereert waarbij een oudere elke vitaliteitstrede doorloopt, of bij elke veranderende zorgvraag verhuist. We weten immers dat ouderen liever niet tweemaal verhuizen op oudere leeftijd, maar slechts één keer een stap willen maken. Uit woonwensenonderzoeken blijkt dat ouderen naarmate ze minder vitaal worden, vaker een voorkeur hebben voor een geclusterd woonconcept voor ouderen. Dit is ook terug te zien in het feitelijk woongedrag van ouderen. Dat betekent niet dat in geclusterde woonvormen alleen ouderen met een (zware) zorgvraag wonen: er zijn ook ouderen die al *voordat* ze een zorgvraag ontwikkelen graag willen verhuizen naar geclusterd wonen: niet vanwege hun actuele zorgvraag, maar uit voorzorg of vanwege een behoefte aan sociaal contact of comfort. In vitaliteitstrede 4 woont een aanzienlijk deel van de ouderen in een geclusterd woonconcept waar intensieve zorg geboden wordt (zoals een verpleeghuis of een kleinschalige woonvorm voor mensen met dementie); ook voor deze groep geldt echter dat een deel nog in een reguliere (nultreden)woning woont of in een geclusterde woonvorm voor senioren waar ook mensen zonder Wlz-indicatie wonen.

Figuur 3.3: Vitaliteitstredenmodel

Bron: Companen.

Per gemeente in de provincie weten we de huidige verdeling van ouderen naar de verschillende vitaliteitstreden. We maken een prognose tot 2040 over hoeveel ouderen in de komende jaren zullen vallen in de verschillende vitaliteitstreden, uitgaande van het huidige zorggebruik per leeftijdscategorie en de demografische prognose.

3.3 Huisvestingsopgave woonvormen ouderen

De informatie over de verdeling van ouderen naar de verschillende vitaliteitstreden combineren we met informatie over de feitelijke woonsituatie (op basis van CBS-microdata en informatie zorgkantoor) en woonwensen per vitaliteitstrede (WoON2021).

- Van de ouderen zonder zorgindicatie (vitaliteitstrede 1), een wmo-indicatie (vitaliteitstrede 2) of zvw-indicatie (vitaliteitstrede 3) weten we op basis van CBS-microdata hoe zij feitelijk wonen in elke gemeente: in een reguliere woning of geclusterde woning. Naast de feitelijke woonsituatie nemen we woonwensen van ouderen mee, omdat er vaak een onvervulde wens is om geclusterd te wonen (bijvoorbeeld omdat het aanbod er niet is). We nemen de feitelijke woonsituatie voor 90% mee, de wens slechts voor 10%. Omdat we weten dat ouderen weinig verhuis geneigd zijn om hun woonwens te laten vervullen en omdat de wens niet altijd realistisch is. Zie bijlage 3 voor de vertaling van de woonvraag per vitaliteitstrede voor elke gemeente.
- Voor de ouderen met een Wlz-indicatie (vitaliteitstrede 4) is hun woonsituatie niet uit CBS-microdata te halen. Daarom doen we aannames op basis van informatie van het zorgkantoor en lokale woonzorganalyses in de provincie. Tijdens de werksessies zijn de aannames getoetst bij de samenwerkingspartners. Het zorgkantoor heeft daarnaast informatie geleverd over de hoofddeclaraties van ouderen met een Wlz-indicatie. Met deze informatie is het echter ook niet mogelijk om de exacte woonsituatie te bepalen, maar de inschatting is dat tussen de 75% en 82% van de ouderen met een Wlz-indicatie in een woonzorgcentrum of zorggeschikte woning woont in de provincie Utrecht. Tijdens de werksessies was onze inschatting dat dit 76% is. Gezien beide inschattingen redelijk overeenkomen, blijven we de aanname van 76% hanteren.
- Uitgangspunt voor de berekening van de behoefte aan nultredenwoningen is het aantal ouderen met ADL-beperkingen (Algemene Dagelijkse Levensverrichtingen, zoals traplopen of uit bed komen). We gaan ervan uit dat al deze mensen behoefte hebben aan een ‘geschikte woning’: dat kan een reguliere nultredenwoning zijn, maar ook een geclusterde woning of een zorggeschikte woning. Om een inschatting te maken van de toekomstige omvang van de groep ouderen met ADL-beperkingen, doen we de aanname dat de groei van deze groep gelijke tred houdt met de groei van het aantal ouderen in vitaliteitstrede 2, 3 en 4. Een deel van de ouderen met ADL-beperkingen woont in een geclusterde of zorggeschikte woning. Van de totale vraag naar geschikte woningen trekken we daarom de vraag naar geclusterde en zorggeschikte woningen af. Wat overblijft, beschouwen we als een vraag naar reguliere nultredenwoningen.

Basisprognose

De cijfers uit tabel 2.1 komen voort uit een **basisprognose**. Uitgangspunt hierbij is de huidige woonsituatie en woonwensen van ouderen naar de verschillende vitaliteitstreden. Deze huidige woonsituatie is demografisch doorgerekend. In deze basisprognose is geen rekening gehouden met mogelijke nieuwe wijzigingen in beleid of met verschuivende voorkeuren van senioren: het is een 'beleidsvrije' en 'trendneutrale' prognose.

Voor geclusterd wonen zetten we de (toekomstige) behoefte af tegen het huidige aanbod. Voor nultreden- en zorggeschikte woningen geldt dat we alleen de vraagontwikkeling weergeven – waar we de opgave uit afleiden. Daarbij is geen rekening gehouden met eventuele overschotten of tekorten in de huidige situatie. Verder is niet gekeken naar mogelijke kwalitatieve mismatches in de huidige situatie (voldoet het huidige aanbod in kwalitatieve zin aan de vraag?). De in deze rapportage gepresenteerde aantallen kunnen worden gelezen als de nieuwbouw- of transformatieopgave. Om de opgave verder te onderbouwen kan lokaal nader worden onderzocht in welke mate er sprake is van overschotten of tekorten in de huidige situatie, en in welke mate het vastgoed toekomstbestendig is.

In de tabel is te zien dat ook in de toekomst het grootste deel van de 65-plussers zal wonen in een reguliere woning. Vaak is dit de woning waar mensen al jaren wonen en waarin zij ook zullen blijven als ze ouder worden. Daarom zien we de toenemende behoefte aan reguliere woningen niet als een uitbreidingsopgave. Doordat er steeds meer 'oudere ouderen' in de provincie Utrecht wonen, neemt de behoefte aan geclusterd en zorggeschikt wonen in verhouding meer toe dan de behoefte aan regulier wonen.

De opgave zorggeschikt, geclusterde woningen en nultredenwoningen tot en met 2030 komt uit op 14.340 woningen in de provincie.

Tabel 3.1: Prognose vraag naar woonvormen voor ouderen provincie Utrecht, basisprognose (2023 – 2040, huishoudens, afgerond op 10-tal)

Woonvorm	2023	2030 (opgave)	2040 (opgave)
Regulier wonen	125.180	150.910	181.640
Nultreden (in regulier wonen)	22.730	28.800 **(+ 6.070)**	38.000 **(+ 15.270)**
Geclusterd wonen	31.490	37.850 **(+ 6.360)**	45.700 **(+ 14.210)**
Zorggeschikte woningen	9.280	11.190 **(+ 1.910)**	14.860 **(+ 5.580)**
Totaal	**63.500**	**77.840 (+ 14.340)**	**98.560 (+ 35.060)**

Bron: Woonzorgweter Companen.

Onderstaande tabellen geven de opgaven weer op regioniveau. Voor de regio's komt de opgave (nultreden, geclusterd en zorggeschikt) tot en met 2030 uit op 3.760 tot 4.750 woningen (Amersfoort excl. en incl. Barneveld en Nijkerk) en 9.470 (U10).

Tabel 3.2: Prognose vraag naar woonvormen voor ouderen regio Amersfoort (excl. Barneveld en Nijkerk), basisprognose (2023 – 2040, huishoudens, afgerond op 10-tal)

Woonvorm	2023	2030 (opgave)	2040 (opgave)
Regulier wonen	29.370	36.070	43.570
Nultreden (in regulier wonen)	5.120	6.650 **(+ 1.530)**	8.800 **(+ 3.680)**
Geclusterd wonen	7.630	9.330 **(+ 1.700)**	11.370 **(+ 3.740)**
Zorggeschikte woningen	2.280	2.810 **(+ 530**)	3.720 **(+ 1.440**)
Totaal	**15.030**	**18.790 (+ 3.760)**	**23.890 (+ 8.860)**

Tabel 3.3: Prognose vraag naar woonvormen voor ouderen woondeal Amersfoort (incl. Barneveld en Nijkerk), basisprognose (2023 – 2040, huishoudens, afgerond op 10-tal)

Woonvorm	2023	2030 (opgave)	2040 (opgave)
Regulier wonen	38.930	47.920	58.310
Nultreden (in regulier wonen)	6.840	8.760 **(+ 1.920)**	11.640 **(+ 4.800)**
Geclusterd wonen	9.730	11.910 **(+ 2.180)**	14.630 **(+ 4.900)**
Zorggeschikte woningen	2.990	3.640 **(+ 650)**	4.830 **(+ 1.840)**
Totaal	**19.560**	**24.310 (+ 4.750)**	**31.100 (+ 11.540)**

Tabel 3.4: Prognose vraag naar woonvormen voor ouderen regio U10, basisprognose (2023 – 2040, huishoudens, afgerond op 10-tal)

Woonvorm	2023	2030 (opgave)	2040 (opgave)
Regulier wonen	87.720	105.340	126.280
Nultreden (in regulier wonen)	16.130	20.300 **(+ 4.170)**	26.720 **(+ 10.600)**
Geclusterd wonen	20.610	24.680 **(+ 4.070)**	29.630 **(+ 9.020)**
Zorggeschikte woningen	6.380	7.610 **(+ 1.230)**	10.120 **(+ 3.740)**
Totaal	**43.120**	**52.590 (+ 9.470)**	**66.470 (+ 23.360)**

Aandachtspunt hierbij is dat de ouderenopgave niet alleen een nieuwbouwopgave is: uitbreiding van de voorraad kan en zal ook moeten gebeuren door aanpassing of transformatie – want met alleen nieuwbouw redden we het niet. Bijvoorbeeld door het toevoegen van een ontmoetingsruimte aan een complex of het geschikt maken van een bestaande, reeds door ouderen bewoonde woning. Ook het labelen van reguliere nultredenwoningen voor ouderen behoort tot de mogelijkheden – we weten namelijk dat een groot deel van de reguliere nultredenwoningen worden bewoond door huishoudens jonger dan 65 jaar.

Trendprognose

Met de basisprognose als vertrekpunt zijn we in gesprek gegaan met stakeholders. In de werksessies in de regio's Amersfoort en U10 hebben we trends en ontwikkelingen besproken die van invloed kunnen zijn op de toekomstige vraag naar wonen met zorg voor ouderen. Op basis van de bespreking hebben we een trendvariant van de behoefteprognose uitgewerkt waarin we rekening hebben gehouden met de volgende punten die uit het gesprek naar voren kwamen:

- Een steeds groter deel van de mensen met een Wlz-indicatie zal buiten een traditioneel verpleeghuis/woonzorgcentrum wonen.
- We voorzien geen stijging in het aanbod van het aantal intramurale plekken in woonzorgcentra; de stijging van het aantal ouderen met een Wlz-indicatie (vitaliteitstrede 4) zal opgevangen moeten worden in zowel zorggeschikte woningen als geclusterde woonvormen.
- Tijdens de werksessies kwam het niet expliciet aan bod, maar op basis van gesprekken (voor lokale onderzoeken in de regio) verwachten we dat ouderen met een psychogeriatrische zorgvraag relatief vaker een beroep zullen doen op een woonzorgcentrum dan ouderen met een somatische zorgvraag.
- We verwachten dat richting de toekomst relatief meer mensen in vitaliteitstrede 1 tot en met 3 zullen verhuizen naar een geclusterde woonvorm, uit voorzorg of vanwege een wens/behoefte aan sociaal contact of comfort. De nieuwe generatie ouderen is – of wordt – zich meer bewust van de noodzaak om tijdig te anticiperen op hun toekomstige zorgvraag en zal daardoor eerder deze stap zetten - mits er uiteraard voldoende aantrekkelijk en divers aanbod van geclusterde woningen is. Anderzijds betekent dat dat bij onvoldoende aantrekkelijk aanbod ouderen niet verhuisgeneigd zijn.

Bijlage 3 geeft weer hoe wij ouderen in de verschillende vitaliteitstreden in het **trendscenario** toerekenen aan de verschillende woonvormen in 2040. In het trendscenario maken we een prognose van de vraag naar reguliere, nultreden, geclusterde en zorggeschikte woningen, waarbij we niet alleen de demografische ontwikkeling meenemen. We houden ook rekening met een geleidelijke verschuiving van de woonvraag per vitaliteitstrede richting de situatie zoals die in bijlage 3 is weergegeven. De percentages voor vitaliteitstrede 1 tot en met 3 verschillen per gemeente; vitaliteitstrede 4 is voor elke gemeente hetzelfde. In de trendprognose houden we de behoefte aan nultredenwoningen gelijk aan de basisprognose. In de trendprognose neemt de behoefte aan nultredenwoningen feitelijk af, omdat meer ouderen verhuizen naar een geclusterde woonvorm. Maar aangezien nultredenwoningen in de praktijk vaak worden bewoond door huishoudens

jonger dan 65 jaar die geen mobiliteitsbeperking hebben, is het verstandig om uit te gaan van de behoefte die volgt uit de basisprognose.

In onderstaande tabellen zien we dat de opgave (nultreden, geclusterd en zorggeschikt) voor de provincie oploopt tot 19.520 tot en met 2030. Voor regio Amersfoort is dit 5.050 tot 6.440 (exclusief en inclusief Barneveld en Nijkerk) en voor regio U10 13.030. De totale opgave komt in de trendprognose hoger uit dan in de basisprognose: dit komt doordat we voorzien dat een groter deel van zowel ouderen zonder als met een (zware) zorgvraag, zullen verhuizen naar een geclusterde woonvorm.

Tabel 3.5: Prognose vraag naar woonvormen voor ouderen provincie Utrecht, trendprognose (2023 – 2040, huishoudens, afgerond op 10-tal)

	2023	2030 (opgave)	2040 (opgave)
Regulier wonen	125.180	145.830	167.050
Nultreden (in regulier wonen)	22.730	28.800 **(+ 6.070)**	38.000 **(+ 15.270)**
Geclusterd wonen	31.490	43.730 **(+ 12.240)**	62.670 **(+ 31.180)**
Zorggeschikte woningen	9.280	10.490 **(+ 1.210)**	12.440 **(+ 3.160)**
Totaal	**63.500**	**83.020 (+ 19.520)**	**113.110 (+ 49.610)**

Bron: Woonzorgweter Companen.

Tabel 3.6: Prognose vraag naar woonvormen voor ouderen regio Amersfoort (excl. Barneveld en Nijkerk), trendprognose (2023 – 2040, huishoudens, afgerond op 10-tal)

	2023	2030 (opgave)	2040 (opgave)
Regulier wonen	29.370	34.800	39.890
Nultreden (in regulier wonen)	5.120	6.650 **(+ 1.530)**	8.800 **(+ 3.680)**
Geclusterd wonen	7.630	10.770 **(+ 3.140)**	15.590 **(+ 7.960)**
Zorggeschikte woningen	2.280	2.660 **(+ 380)**	3.160 **(+ 880)**
Totaal	**15.030**	**20.080 (+ 5.050)**	**27.550 (+ 12.520)**

Bron: Woonzorgweter Companen.

Tabel 3.7: Prognose vraag naar woonvormen voor ouderen Amersfoort (incl. Barneveld en Nijkerk), trendprognose (2023 – 2040, huishoudens, afgerond op 10-tal)

Woonvorm	2023	2030 (opgave)	2040 (opgave)
Regulier wonen	38.930	46.240	53.400
Nultreden (in regulier wonen)	6.840	8.760 **(+ 1.920)**	11.640 **(+ 4.800)**
Geclusterd wonen	9.730	13.800 **(+ 4.070)**	20.220 **(+ 10.490)**
Zorggeschikte woningen	2.990	3.440 **(+ 450)**	4.120 **(+ 1.130)**
Totaal	**19.560**	26.000 **(+ 6.440)**	35.980 **(+ 16.420)**

Bron: Woonzorgweter Companen.

Tabel 3.8: Prognose vraag naar woonvormen voor ouderen regio U10, trendprognose (2023 – 2040, huishoudens, afgerond op 10-tal)

	2023	2030 (opgave)	2040 (opgave)
Regulier wonen	87.720	101.850	116.330
Nultreden (in regulier wonen)	16.130	20.300 **(+ 4.170)**	26.720 **(+ 10.600)**
Geclusterd wonen	20.610	28.740 **(+ 8.130)**	41.280 **(+ 20.670)**
Zorggeschikte woningen	6.380	7.110 **(+ 730)**	8.400 **(+ 2.020)**
Totaal	**43.115**	**56.150 (+ 13.030)**	**76.400 (+ 33.290)**

Bron: Woonzorgweter Companen.

Aanbodinventarisatie

Het ouderenaanbod in de provincie is op verschillende manieren in beeld gebracht:

- Geclusterd wonen

Companen heeft een inventarisatie onder corporaties gedaan (2023 – 2024) om hun geclusterde woningaanbod in kaart te brengen. Alle corporaties hebben de inventarisatie ingevuld, waardoor het geclusterde aanbod in de sociale huur volledig is. Het geclusterde aanbod in de vrije sector huur en koopsector komt vanuit CBS-Microdata. Deze data zijn minder nauwkeurig (bijvoorbeeld geen inzicht in locaties). Mogelijk hebben we niet al het aanbod in deze sectoren compleet in beeld.

- Zorggeschikte woningen / woonzorgcentra

Uitgangspunt hierbij is de aanbodinventarisatie van IVVU (2024). Het zorgkantoor heeft deze inventarisatie aangevuld met een lijst van ontbrekende locaties (35). Op basis van deskresearch heeft Companen voor 12 van de 35 locaties een inschatting kunnen maken van het aanbod.

Voor gemeenten die hebben aangegeven vanuit eigen lokale trajecten aanbod in beeld te hebben – dat wordt herkend of is gecheckt door zorgaanbieders – doen wij de aanname dat dit betrouwbare cijfers zijn. In deze gevallen gebruiken wij de cijfers die gemeenten hebben aangeleverd.

Aangezien we niet voor alle gemeenten in de provincie Utrecht een volledig beeld hebben van het ouderenaanbod, hanteren we eenzelfde werkwijze door voor de opgave te kijken naar het verschil in de huidige en toekomstige behoefte: dat is de minimale opgave waar een gemeente voor staat.

De fact sheets geven wij per gemeente inzicht in het geïnventariseerde aanbod, hierop zijn mogelijk overschotten te zien. Tijdens de werksessies hebben we de aannames van de woonvormen met de samenwerkingspartners beoordeeld. Het zorgkantoor heeft informatie geleverd over de hoofddeclaraties van mensen met een Wlz-indicatie, maar Companen kan de exacte woonvorm niet exact bepalen. Het aandeel mensen dat in een woonzorgcentrum of zorggeschikte woning woont, kan per gemeente verschillen. De zorgaanbieders hebben tijdens de bijeenkomsten aangegeven dat er wachttijden zijn, waardoor Companen adviseert om niet te spreken van een overschot aan woonzorgcentrum- of zorggeschikte woningen. Voor het interpreteren van de opgave beschouwen we het verschil tussen de huidige en toekomstige vraag als leidraad.

3.4 Geclusterd wonen: uitsplitsing naar woonconcepten en marktsegment

Geclusterd wonen: uitsplitsing naar woonconcepten

De woonwensen van ouderen zijn divers. De woonvorm ‘geclusterd wonen’ is een verzamelnaam voor diverse woningtypes en woonconcepten die beschutting, comfort en ontmoeting bieden. Verschillende groepen ouderen zoeken daarbij verschillende typen geclusterde woonvormen. Welke keuzes groepen ouderen hierin maken is onder meer afhankelijk van hun waarden-profiel en financiële mogelijkheden, die wij samenbrengen in zogeheten ‘woonstijlen’. We onderscheiden 12 ‘woonstijlgroepen’ onder (toekomstige) ouderen, die verschillen qua woonvoorkeuren. De indeling in woonstijlen is gebaseerd op analyses van woongedrag en woonwensen van ouderen, zoals die naar voren komen in CBS-microdata, het WoON en sociologisch onderzoek naar generaties en waardepatronen. Deze inzichten zijn gekoppeld aan achtergrondkenmerken van ouderen, zoals het inkomen, leeftijd, huishoudenssamenstelling, stedelijkheid, opleiding en vermogen. In welke woonstijl iemand

Tabel 3.9: Indeling voor woonstijlen naar generatie (geboortejaar) en financiële positie

	Lagere financiële positie	**Middel financiële positie**	**Hoge financiële positie**
Stille Generatie (1940 e.o.)	Kwetsbare Ouderen	Oudere comfortzoekers	Welgestelde cultuurminnaars
Protestgeneratie (1940 - 1955)	Traditionele buurtbewoners	Vitale comfortzoekers	Welgestelde levensgenieters
Generatie X (1955 - 1970)	Actieve buurtbewoners	Moderne hofjesbewoners	Ondernemende levensgenieters
Pragmatische generatie (1970 - 1985)	Laag	Middel	Hoog

is ingedeeld, is onder meer afhankelijk van het geboortejaar (generatie) en de financiële positie. Voor elke gemeente is bekend hoe ouderen verdeeld zijn over de verschillende woonstijlen vanuit CBS-microdata.

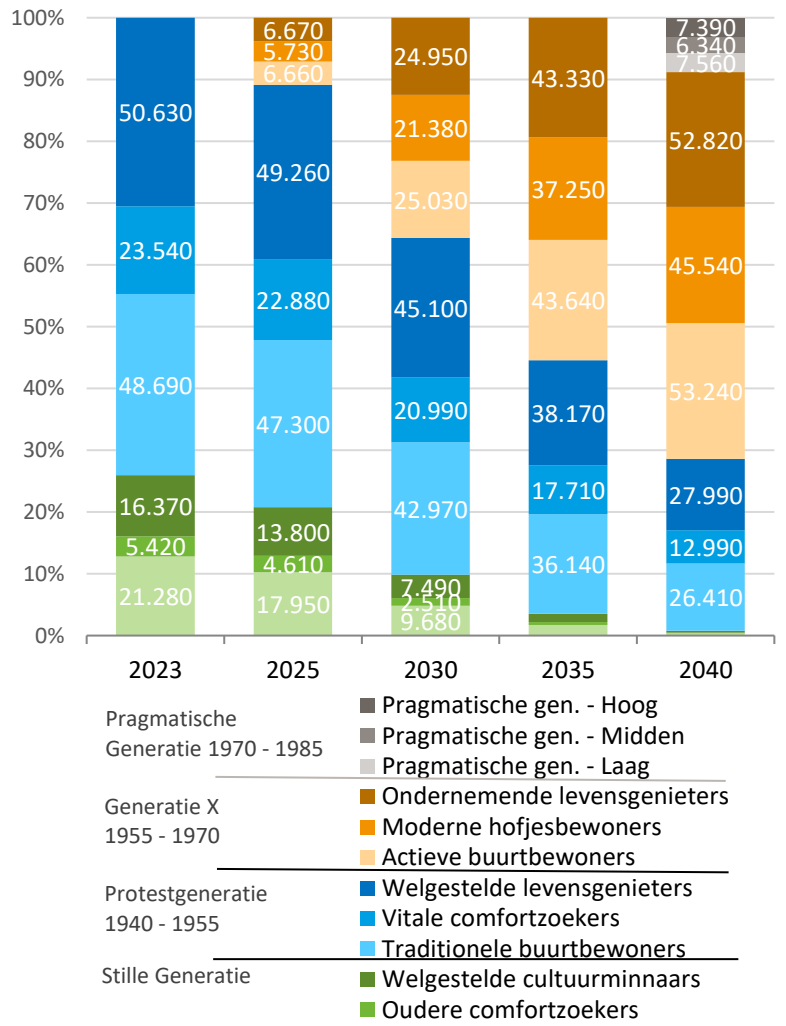
Wij maken een inschatting van de keuze die mensen gaan maken op het moment dat zij verhuizen naar een geclusterde woonvorm voor ouderen. Dit leidt tot een 'woonmix' per woonstijl. In de woonmix maken wij primair het onderscheid tussen de voorkeur voor appartementen (afkorting app: weinig onderhoud, overzichtelijk en gezamenlijke voorzieningen) en grondgebonden woningen (afkorting ggb: groter woonoppervlak, buitenruimte en meer zelfstandigheid). Secundair geven we aan welke woonconcepten goed passen bij de waarden en de financiële positie van de woonstijlen.

De ideale woonmix van de totale groep ouderen zal van jaar op jaar veranderen, omdat generaties elkaar opvolgen en de verhouding tussen de woonstijlen dus ook verandert. We zien dat de 'stille generatie' geleidelijk aan uit beeld verdwijnt en Generatie X zijn opwachting maakt (figuur 3.4). Vanaf 2040 zien we dat een nieuwe generatie in beeld komt: de 'Pragmatische generatie'.

Op basis van de woonwensen per woonstijl (bijlage 4) en de prognose van woonstijlen is het mogelijk om een prognose op te stellen van gewenste woningtypes en woonconcepten binnen het geclusterd wonen.

Figuur 3.5 geeft weer hoe de behoefte aan diverse woonconcepten binnen het geclusterd wonen zich door de tijd naar verwachting zal ontwikkelen (in aandelen) op provinciaal niveau. Bijlage 2 geeft een toelichting op de verschillende woonconcepten. De relatieve behoefte aan traditionele vormen van geclusterd wonen, zoals seniorencomplexen en grondgebonden seniorenwoningen, zal met de komst van nieuwe generaties, geleidelijk gaan

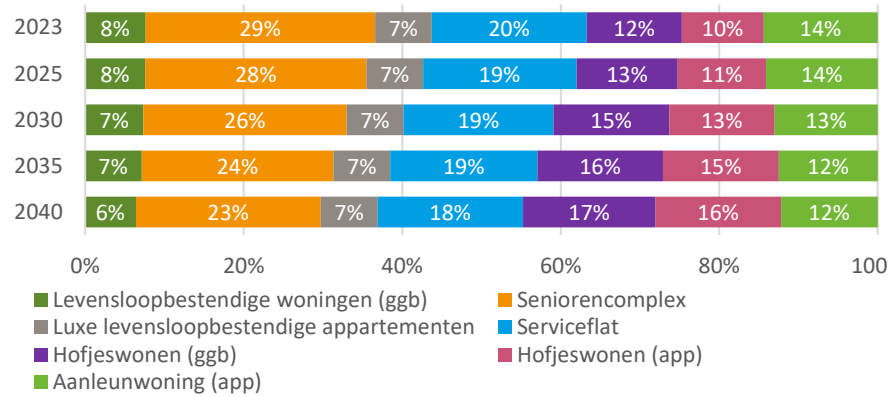
Figuur 3.4: Verdeling 65-plushuishoudens naar woonstijl provincie Utrecht (2023 - 2040; afgerond op 10-tal)

Bron: Woonzorgweter Companen, Primos huishoudensprognose en CBS-microdata.

afnemen. Het hofjeswonen zal relatief gezien aan populariteit winnen. Dit geldt ook op het niveau van beide regio's.

Figuur 3.5: Gewenste verdeling binnen geclusterd wonen, naar woonconcept provincie Utrecht (2023 – 2040)

Bron: Woonzorgweter Companen, Primos huishoudensprognose en CBS-microdata.

Uitsplitsing naar marktsegment

Op basis van de woonwensen per woonstijl (WoON2021) en hoe ouderen – onderverdeeld naar woonstijlen – nu wonen (CBS-Microdata), is het mogelijk om een prognose op te stellen van gewenste marktsegmenten binnen het geclusterd wonen. In de tabellen hieronder wordt weergegeven wat de huidige en toekomstige behoefte aan sociale huur, vrije sector huur en koop binnen het geclusterd wonen is: op provinciaal niveau, regio Amersfoort en regio U10. Het is belangrijk te vermelden dat de verschillen ten opzichte van de totale geclusterde opgave, zoals beschreven in hoofdstuk 3.3, te wijten zijn aan afrondingen.

Op basis van de woonwensen per woonstijl (bijlage 4) en de prognose van woonstijlen is het mogelijk om een prognose op te stellen van gewenste woningtypes en woonconcepten binnen het geclusterd wonen.

Op provinciaal niveau valt ongeveer 36% van de behoefte aan geclusterd wonen voor ouderen binnen de sociale huur, 14% binnen de vrije sector huur en 50% binnen de koopsector. Naar de toekomst toe zien we het aandeel binnen de sociale huur licht afnemen (met 2%).

Tabel 3.10: Behoefteprognose geclusterd wonen provincie Utrecht, uitgesplitst naar marktsegment, bandbreedte basisprognose en trendprognose (2023 – 2040); huishoudens afgerond op 10-tal)

	2023	2030	2040
Sociale huur	11.450 (36%)	13.170 tot 15.190	15.450 tot 21.110 (34%)
Vrije sector huur	4.240 (14%)	5.010 tot 5.780	5.930 tot 8.100 (13%)
Koop	15.800 (50%)	19.690 tot 22.790	24.270 tot 33.440 (53%)
Totaal	**31.490**	**37.870 tot 43.760**	**45.650 tot 62.650**

Bron: Woonzorgweter Companen.

Op regioniveau is te zien dat de huidige en toekomstige behoefte aan sociale huur relatief hoger is in U10 dan in Amersfoort (exclusief Barneveld en Nijkerk). De uitsplitsing naar marktsegmenten voor Barneveld en Nijkerk is te vinden in de fact sheets.

Tabel 3.11: Behoefteprognose geclusterd wonen regio Amersfoort (excl. Barneveld en Nijkerk), uitgesplitst naar marktsegment, bandbreedte basisprognose en trendprognose (2023 – 2040); huishoudens afgerond op 10-tal)

	2023	2030	2040
Sociale huur	2.580 (34%)	3.080 tot 3.550	3.660 tot 5.020 (32%)
Vrije sector huur	1.030 (13%)	1.220 tot 1.400	1.440 tot 1.960 (13%)
Koop	4.020 (53%)	5.050 tot 5.850	6.250 tot 8.610 (55%)
Totaal	**7.630**	**9.350 tot 10.800**	**11.350 tot 15.590**

Tabel 3.12. Behoefteprognose geclusterd wonen regio U10, uitgesplitst naar marktsegment, bandbreedte basisprognose en trendprognose (2023 – 2040); huishoudens afgerond op 10-tal)

	2023	2030	2040
Sociale huur	7.600 (37%)	8.650 tot 10.060	10.060 tot 13.960 (34%)
Vrije sector huur	2.860 (14%)	3.370 tot 3.930	4.000 tot 5.530 (14%)
Koop	10.150 (49%)	12.660 tot 14.770	15.560 tot 21.780 (53%)
Totaal	**20.610**	**24.680 tot 28.760**	**29.620 tot 41.270**

In onderstaande tabel zetten we het geïnventariseerde geclusterde aanbod af tegen de huidige behoefte. Een plus-getal betekent dat er momenteel voldoende woningen zijn en een min-getal dat er een tekort is.

Tabel 3.13 Match vraag aanbod huidige situatie geclusterd wonen naar marktsegment

	Provincie Utrecht	Regio Amersfoort[7]	Regio U10
Sociale huur	+ 10.090	+ 3.105	+ 5.830
Vrije sector huur	+ 120	+ 165	- 20
Koop	- 9.320	- 2.235	- 6.325
Totaal	**+ 920**	**+ 1.045**	**- 485**

Bron: Woonzorgweter Companen.

- Op basis van de inventarisatie onder corporaties in de provincie Utrecht zijn er momenteel 21.540 geclusterde woningen in de sociale huur. Van dit totaal bedraagt het aandeel in regio Amersfoort 5.695 woningen en in regio U10 13.430 woningen. De huidige behoefte is echter lager dan het aanbod; in de provincie wordt de behoefte geschat op 11.450 woningen, in regio Amersfoort op 2.580 en in regio U10 op 7.600. Naar de toekomst toe, met het oog op 2040, blijft de voorspelde vraag naar geclusterde woningen voor ouderen in de basisprognose onder de 21.568 woningen, welke het huidige totaal in de provincie Utrecht vertegenwoordigt. De trendprognose daarentegen anticipeert dat de behoefte zich zal stabiliseren rond dit huidige aanbod. Er zit dus ontspanning op het aanbod geclusterd wonen in de sociale huur. In kwalitatieve zin zal er wel een opgave liggen: het transformeren van traditioneel geclusterd aanbod naar meer moderne concepten.
- Op basis van de inventarisatie via CBS-Microdata sluit het huidige aanbod van geclusterde woningen in de vrije huursector binnen de provincie Utrecht, bestaande uit 4.360 eenheden, redelijk goed aan op de huidige behoefte van 4.240 woningen. Deze balans tussen vraag en aanbod is ook terug te zien in de regio's Amersfoort en U10. In regio Amersfoort overtreft het aanbod van 1.195 woningen de vraag licht, die daar 1.030 woningen bedraagt. In regio U10 is het aanbod met 2.840 woningen vrijwel gelijk met de vraag van 2.860 woningen.
- In de sector van geclusterde koopwoningen is er een aanzienlijk tekort binnen de provincie Utrecht. Met een geschat totaal aanbod (via CBS-Microdata) van 6.480 woningen blijft het ver achter bij de behoefte, die op 15.800 woningen ligt. In regio Amersfoort is er een aanbod van 1.785 woningen tegenover een behoefte van 4.030 woningen, terwijl regio U10 een aanbod van 3.825 woningen heeft met een behoefte van 10.140 woningen.
- De opgave van geclusterd wonen in de particuliere huur of koop is sterk afhankelijk van de doelgroep en de economische ontwikkelingen. Bij de doelgroep hangt het vaak af van de kooplustigheid van de groep ouderen. Die verschilt sterk per culturele achtergrond en per geografische oriëntatie. In grote steden is de vraag naar particuliere huur vaak groter en in het

[7] Exclusief Barneveld en Nijkerk, daar is geen aanbodinventarisatie gedaan door Companen omdat deze gemeenten niet vallen binnen provincie Utrecht.

landelijk gebied is men juist meer kooplustig. Ook economische ontwikkelingen zijn bepalend, zoals ten aanzien van hypotheekrente, grondstof-, bouw- en kavelkosten. Bij een ongunstig gesternte zal men eerder geneigd zijn om te huren en bij een gunstige koopmarkt verwacht men meer van waardeontwikkeling bij koop. Daarmee zijn de vraag naar particuliere huur en koop deels voor elkaar inwisselbaar, en zal de ontwikkelaar per ontwikkelproject op basis van de actuele, lokale marktinformatie bepalen in welk segment hij de woningen zal ontwikkelen.

3.5 Geschikt woningaanbod

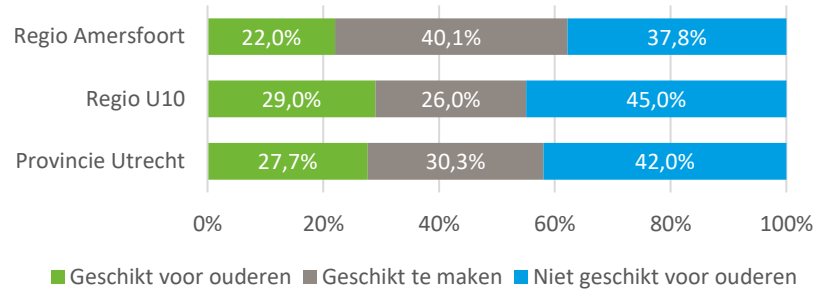
In de analyse van de geschiktheid van de woningvoorraad zijn wij uitgegaan van de volgende meetgraad voor 'geschiktheid': alle primaire voorzieningen (slaapkamer, woonkamer, toilet, badkamer en keuken) liggen gelijkvloers of zijn zonder traplopen bereikbaar. De woning is geschikt voor bewoners met geringe beperkingen bij het lopen, die eventueel een wandelstok of kruk(ken) gebruiken. Alle appartementen of (galerij)flats gelden als 'geschikt', zolang deze over een lift beschikken. In de analyse wordt geen rekening gehouden met de 'buitenkant' van de woningen. Als woningen geschikt zijn, moeten die ook extern toegankelijk zijn. Dit betekent geen opstapjes en drempels naar de voordeur en bij appartementen moeten de deuren van het complex elektrisch bediend kunnen worden.

Eengezinswoningen wijzen wij als 'potentieel geschikt' aan als zij voldoen aan één van deze kenmerken:

- eengezinswoning, gebouwd na 1998;
- inhoud bij koopwoning is groter dan 350 m^3 en gebouwd na 1965;
- inhoud bij huurwoning is groter dan 300 m^3 en gebouwd na 1980;
- geschakelde woning (woning waarvan de muren (voor een deel) grenzen aan andere woningen).

Een verdere toelichting op de werkwijze is terug te vinden in bijlage 1. De beoordeling van de geschiktheid van de woningvoorraad op basis van WOZ-gegevens is een inschatting. In de bijlage geven we aan wat de beperkingen hiervan zijn (bijvoorbeeld geschiktheid omgeving niet meegenomen).

Figuur 3.6: Provincie Utrecht. Aanbod 'geschikte' woningen volgens 'doorzonscan' (2024)

Bron: WOZ- registraties gemeenten Utrecht, bewerkt door Companen (2024).

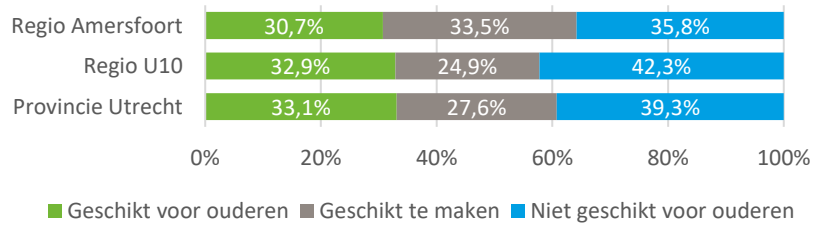
We hebben de geschiktheid geanalyseerd van in totaal ongeveer 580.400 woningen die opgenomen zijn als zelfstandige woningen in de WOZ-registraties van de Utrechtse gemeenten. Volgens deze analyse is ruim een kwart van de woningen (28%, 160.600 woningen) geschikt voor mensen met een mobiliteitsbeperking. Drie op de tien woningen (30%, 176.150 woningen) is geschikt te maken. Ruim vier op de tien woningen (42%, 243.600 woningen) is niet geschikt voor mensen met een mobiliteitsbeperking.

De geschiktheid van de woningvoorraad ligt in regio U10 hoger dan in regio Amersfoort (29% tegenover 22%). Dit komt doordat regio U10 meer appartementen/etagebouw heeft. Het aandeel geschikt te maken woningen is juist een stuk hoger in regio Amersfoort dan in regio U10 (40% tegenover 26%). Dit komt doordat regio Amersfoort een relatief nieuwere woningvoorraad heeft dan regio U10, met bijvoorbeeld meer eengezinswoningen gebouwd na 1998 en grote koopwoningen gebouwd na 1965. Deze woningen zijn niet direct geschikt, maar wel relatief eenvoudig geschikt te maken.

Uitsplitsing naar leeftijdsklasse

Niet iedere geschikte woning wordt bewoond door een oudere met een mobiliteitsbeperking. We weten van in totaal 104.700 van de 160.600 geschikte woningen wat de leeftijd van de hoofdbewoner is. Van deze woningen wordt bijna de helft (47%) bewoond door huishoudens onder de 65 jaar. Deze woningen zijn dus niet beschikbaar voor ouderen. Van de ongeveer 160.600 geschikte woningen blijft in de praktijk een aanbod over van ongeveer 55.100 woningen. Hoewel de bewoning een momentopname is en door mutaties woningen vrij kunnen komen voor ouderen, geeft het wel een beeld dat een groot deel van de geschikte woningen niet bewoond wordt door een ouderenhuishouden.

Figuur 3.7: Aandeel 65-plussers dat geschikt woont volgens 'doorzonscan' (2024)

Bron: WOZ- en BRP-registraties gemeenten Utrecht, bewerkt door Companen (2024).

Het aandeel 65-plussers dat geschikt woont laat het volgende zien: een op de drie (33%) 65-plussers woont in een geschikte woning, ruim een kwart (28%) woont in een geschikt te maken woning en vier op de tien (39%) woont in een niet-geschikte woning.

De verschillen tussen de regio's zijn klein. Het aandeel ouderen in niet-geschikte woningen ligt in de regio U10 hoger dan in de regio Amersfoort (42% tegenover 36%). Hier ligt de opgave om doorstroming naar een geschikte woning te bevorderen.

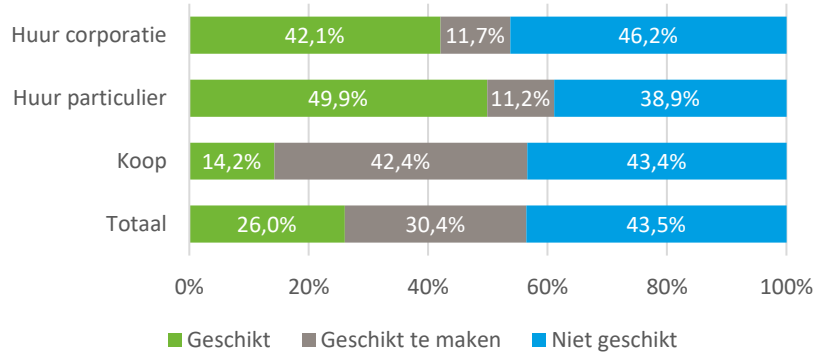
Uitsplitsing naar eigendomssituatie

De geschiktheidsopgave binnen de provincie Utrecht is onevenredig verdeeld naar de eigendomssituatie:

- Corporatiewoningen zijn relatief vaak geschikt. Ruim vier op de tien (42%) corporatiewoningen (ongeveer 54.500 woningen) is geschikt. Dit aandeel ligt iets lager dan de particuliere huursector. Corporatiewoningen zijn verder het vaakst niet-geschikt voor mensen met een mobiliteitsbeperking (46% van de voorraad; ongeveer 59.900 woningen). Het aandeel geschikt te maken woningen is met 12% laag (15.100 woningen) en is bijna even hoog als in de vrije huursector.
- Particuliere huurwoningen zijn het vaakst geschikt (42%, bijna 33.000 woningen). Ook in de particuliere huurvoorraad is een groot gedeelte niet geschikt. Dit hangt veelal samen met de afwezigheid van een lift of een nauwe trapopgang, waardoor er geen ruimte is voor een traplift. Het aandeel niet-geschikte woningen is met 39% (25.700 woningen) lager dan in de corporatiesector. Het aandeel geschikt te maken woningen is net als in de corporatiesector met 11% laag (ongeveer 7.400 woningen).
- De grootste kansen liggen in de koopsector. Het aandeel geschikte woningen is hier het laagst (14%, ongeveer 44.100 woningen), terwijl 42% (131.300 woningen) met een kleine ingreep geschikt te maken is. Dit komt

doordat koopwoningen vaak een rijwoning of een grote eengezinswoning zijn. Een ongeveer even grote groep koopwoningen is niet geschikt voor ouderen (43%, 134.500 woningen).

Figuur 3.8: Geschiktheid woningvoorraad naar eigendom volgens 'doorzonscan' (2024)*

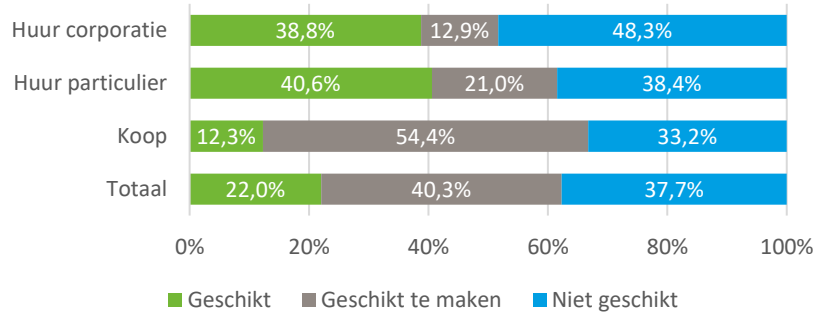

Bron: WOZ- en BRP-registraties gemeenten, bewerkt door Companen (2024).
*Alleen van de 505.400 woningen waarvan het eigendom bekend is.

De verschillen tussen de regio's in de geschiktheid naar eigendom zijn over het algemeen klein. Een paar opvallende verschillen zijn:

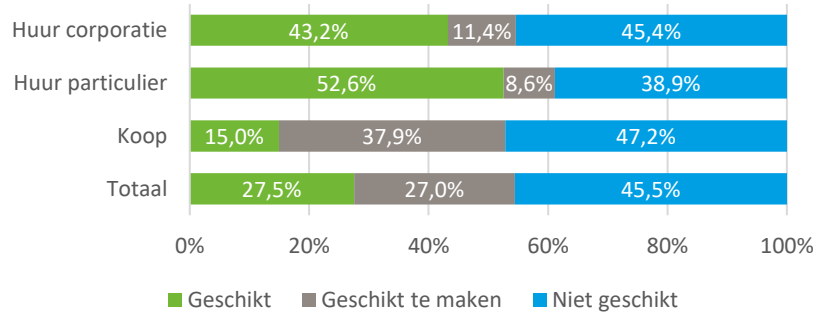
- Particuliere huurwoningen zijn in de regio U10 vaker geschikt dan in de regio Amersfoort (53% tegenover 41%). Daarbij valt op dat het aandeel geschikt te maken woningen in de regio Amersfoort een stuk groter is (21% tegenover 9%).
- Koopwoningen zijn in de regio Amersfoort vaker geschikt te maken dan in de regio U10 (54% tegenover 38%). Daardoor zijn koopwoningen in de regio U10 vaker niet-geschikt dan in de regio Amersfoort (47% tegenover 33%).

Figuur 3.9: Geschiktheid woningvoorraad naar eigendom volgens 'doorzonscan' naar regio Amersfoort (2024)

Bron: WOZ- en BRP-registraties gemeenten, bewerkt door Companen (2024).

Figuur 3.10: Geschiktheid woningvoorraad naar eigendom volgens 'doorzonscan' naar regio U10 (2024)
Bron: WOZ- en BRP-registraties gemeenten, bewerkt door Companen (2024).

4 Mensen met een verstandelijke beperking

De groep mensen met een (licht) verstandelijke beperking kent een diverse samenstelling. Zij kunnen onder andere behoefte hebben aan verpleging of verzorging, huishoudelijke hulp of begeleiding bij gedragsproblematiek. Een groot deel van de mensen woont in een instelling; dit kan ook kleinschalig in de wijk zijn. Een klein aandeel woont zelfstandig(er) in de wijk met ambulante begeleiding.

4.1 Doelgroep en context

In de afgelopen jaren is de toegang tot de Wlz voor mensen met een verstandelijke beperking iets beperkter geworden. Er worden geen nieuwe indicaties meer afgegeven voor langdurige zorg aan mensen met een lichte zorgvraag (VG 1 en 2). Deze mensen zijn voor ondersteuning tegenwoordig aangewezen op de Wmo. Mensen met een bestaande VG1- of VG2-indicatie en die al in een instelling wonen, mogen hier wel blijven. Ondanks de beperking van de toegang tot de Wlz, zien wij een landelijke trend waarin steeds meer mensen een indicatie voor VG hebben. Deze groei gaat sneller dan de algehele bevolkingsgroei; het gaat dus om een stijgend aandeel. Deels wordt deze groei verklaard doordat de doelgroep met een verstandelijke beperking ouder wordt dan voorheen; daarnaast wordt vaak gewezen naar de steeds ingewikkeldere samenleving.

4.2 Vraaganalyse

Om een inschatting te maken van de omvang van de groep met een Wlz-indicatie vanwege een verstandelijke beperking, is gebruik gemaakt van de CIZ-databank. In januari 2023 (peildatum 1 januari 2023) hadden in provincie Utrecht 8.295 mensen een VG-indicatie (2.480 in de regio Amersfoort en 5.080 in regio U10).

In combinatie met de bevolkingsprognose is een **basisprognose** opgesteld van de verwachte omvang van de groep mensen met een Wlz-indicatie vanwege een verstandelijke beperking voor de periode tot en met 2040. Hierbij hebben wij rekening gehouden met een stijging van het zorggebruik als gevolg van het ouder worden van de doelgroep.

In onderstaande tabellen wordt de verwachte omvang van de groep mensen met een verstandelijke beperking met een Wlz-indicatie volgens de demografische prognose uiteengezet. De woonvraag is uitgesplitst naar twee woonvormen: geclusterd wonen en gespikkeld wonen. Geclusterd wonen is begeleid wonen of beschermd wonen in een (on)zelfstandige woonruimte, met andere cliënten in hetzelfde pand of complex. Gespikkeld wonen houdt in dat iemand zelfstandig woont, in de nabijheid van een zorgpunt waarvandaan zorg/ondersteuning kan worden geleverd. De mate waarin cliënten geclusterd of gespikkeld wonen stellen wij afhankelijk van het type VG-indicatie. De aannames (bijlage 3) zijn gebaseerd op wat zorgaanbieders tijdens de werksessies en in Utrechtse gemeenten (voor lokale onderzoeken) ons hebben verteld.

Tabel 4.1: Basisprognose provincie Utrecht (2023 - 2040; afgerond op 5-tal)

Provincie Utrecht	**2023**	**2030**	**2040**
Geclusterd wonen	7.780	8.540 **(+760)**	9.335 **(+1.555)**
Gespikkeld wonen	515	575 **(+60**)	580 **(+65)**

Bron: Woonzorgweter Companen

Tabel 4.2: Basisprognose regio Amersfoort (excl. Barneveld en Nijkerk; 2023 - 2040; afgerond op 5-tal)

Regio Amersfoort	**2023**	**2030**	**2040**
Geclusterd wonen	2.350	2.580 **(+230)**	2.835 **(+485)**
Gespikkeld wonen	130	145 **(+15)**	145 **(+15)**

Bron: Woonzorgweter Companen

Tabel 4.3: Basisprognose regio Amersfoort (incl. Barneveld en Nijkerk; 2023 - 2040; afgerond op 5-tal)

Woondeal Amersfoort	**2023**	**2030**	**2040**
Geclusterd wonen	2.975	3.295 **(+320)**	3.665 **(+690)**
Gespikkeld wonen	175	195 **(+20)**	205 **(+30)**

Bron: Woonzorgweter Companen

Tabel 4.4: Basisprognose regio U10 (2023 - 2040; afgerond op 5-tal)

Regio U10	**2023**	**2030**	**2040**
Geclusterd wonen	4.735	5.205 **(+470)**	5.650 **(+915)**
Gespikkeld wonen	345	380 **(+35)**	385 **(+40)**

Bron: Woonzorgweter Companen

Naast de basisprognose is er een **trendprognose** opgesteld. Tijdens de werksessies zijn een aantal ontwikkelingen besproken die zijn meegenomen in de trendprognose:

- Ontwikkeling van geclusterd naar gespikkeld wonen

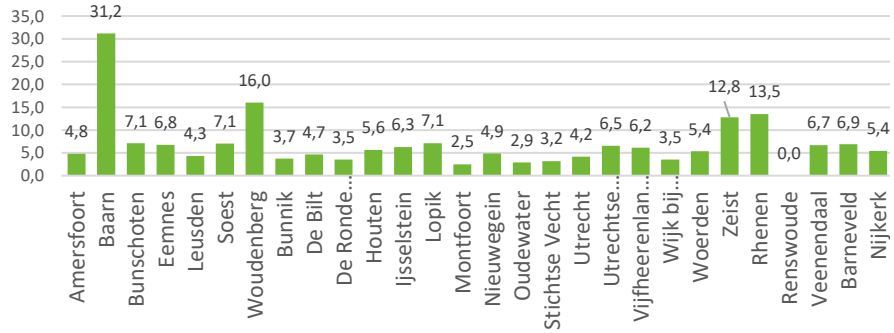
Aanwezigen benoemden dat afgelopen jaren een trend was ingezet om mensen met een zwaardere VG-indicatie meer in de wijk te laten wonen met het oog op inclusie en deelnemen in de samenleving. Dit bleek niet altijd goed te gaan, waardoor nu juist weer wordt ingezet op het wonen in instellingen voor mensen met een zwaardere VG-indicatie. In de toekomst zien de aanwezigen wel voor zich dat degenen met een lichtere zorgzwaarte meer gespikkeld zullen wonen, mits meer gebruik wordt gemaakt van zorgtechnologie. De trend naar gespikkeld wonen gaat echter niet snel: de doelgroep wordt ouder en voor mensen die al heel lang in een instelling wonen is het niet wenselijk en haalbaar om meer gespikkeld te gaan wonen. Tijdens de werksessies is niet concreet benoemd welke zorgzwaartes in de toekomst vaker gespikkeld kunnen wonen. In gesprekken elders in het land horen wij dat dit vooral mogelijk is voor mensen met een VG3-, VG4- of VG6-indicatie. Daarom is voor VG3 de aanname van 15% gespikkeld wonen in de huidige situatie aangepast naar 30% gespikkeld wonen in 2040; voor VG4 en VG6 is de aanname van 5% gespikkeld wonen in de huidige situatie aangepast naar 15% gespikkeld wonen in 2040.

- Ontwikkeling naar ‘lokaal wonen’

De gedachte achter deze ontwikkeling is dat jongeren en jongvolwassenen met een beperking steeds vaker dicht bij de woonplaats van hun ouders willen blijven wonen. De aanwezigen herkenden deze trend. Als gevolg daarvan zal de vraag naar VG-zorg meer evenwichtig verdeeld worden. Landelijk zijn er 6,7 VG-indicaties per 1.000 inwoners. Voor regio Amersfoort ligt dit gemiddelde op 8,0 en voor regio U10 betreft het gemiddeld 5,2. Voor gemeenten die relatief weinig (ten opzichte van het landelijk gemiddelde) VG-indicaties hebben per 1.000 inwoners (zoals Renswoude en Montfoort) zal dit betekenen dat de vraag naar woonplekken voor mensen met een verstandelijke beperking zal toe-nemen, terwijl dit voor gemeenten die relatief veel VG-indicaties hebben per 1.000 inwoners (zoals Baarn en Woudenberg) zal afnemen. In de

trendprognose schetsen we de situatie op basis van maximale evenredige spreiding. Dit scenario is niet realistisch. In sommige gemeenten is er nou eenmaal een groot instellingsterrein en dat zal niet verdwijnen. Deze gemeenten zullen dus een groter aandeel van de VG-doelgroep blijven bedienen. Anderzijds geldt voor gemeenten die nu relatief weinig VG-cliënten bedienen dat er een bepaalde schaalgrootte nodig is.

Figuur 4.1: VG indicaties per 1.000 inwoners per gemeente

Bron: Woonzorgweter Companen

Op basis van bovenstaande uitgangspunten schetsen we een trendprognose die er als volgt uitziet:

Tabel 4.5: Trendprognose provincie Utrecht (2023 - 2040; afgerond op 5-tal)

Provincie Utrecht	2023	2030	2040
Geclusterd wonen	7.780	8.615 **(+835)**	9.495 **(+1.715)**
Gespikkeld wonen	515	895 **(+380)**	1.485 **(+970)**

Bron: Woonzorgweter Companen

Tabel 4.6: Trendprognose regio Amersfoort (excl. Barneveld en Nijkerk; 2023 - 2040; afgerond op 5-tal)

Regio Amersfoort	2023	2030	2040
Geclusterd wonen	2.350	2.330 **(-20)**	2.170 **(-180)**
Gespikkeld wonen	130	205 **(+75)**	310 **(+180)**

Bron: Woonzorgweter Companen

Tabel 4.7: Trendprognose regio Amersfoort (incl. Nijkerk en Barneveld; 2023 - 2040; afgerond op 5-tal)

Woondeal Amersfoort	2023	2030	2040
Geclusterd wonen	2.975	3.035 **(+60)**	2.965 **(-10)**
Gespikkeld wonen	175	285 **(+110)**	445 **(+270)**

Bron: Woonzorgweter Companen

Tabel 4.8: Trendprognose regio U10 (2023 - 2040; afgerond op 5-tal)

Regio U10	2023	2030	2040
Geclusterd wonen	4.735	5.610 **(+875)**	6.690 **(+1.955)**
Gespikkeld wonen	345	625 **(+280)**	1.085 **(+740)**

Bron: Woonzorgweter Companen

4.3 Aanbodinventarisatie

Uit de regioanalyse gehandicaptenzorg (Zorgkantoor Zilveren Kruis, 2022) blijkt dat er in de provincie 264 instellingslocaties voor personen met een VG-indicatie zijn. Om het aantal plekken te inventariseren, is een uitvraag gedaan bij zorgaanbieders. Aangezien niet alle zorgaanbieders de inventarisatie hebben ingevuld, is er geen compleet beeld van het aanbod. Daarom kijken we voor de opgave naar het verschil in de huidige en toekomstige vraag. Aandachtspunt hierbij is dat zorgaanbieders aangeven dat er mensen zijn met een Wlz-indicatie die thuis bij hun ouders wonen, of zelfstandig wonen. Zij

ontvangen vaak ambulante begeleiding, en maken vaak ook gebruik van dagbesteding. Welk deel van de Wlz-cliënten zelfstandig dan wel bij de ouders woont, is niet bekend. In werkelijkheid is er dus misschien geen of een kleiner tekort aan verblijfsplekken voor mensen met een verstandelijke beperking. Mensen met een Wlz-indicatie die nu thuis bij hun ouders wonen, kunnen in de toekomst mogelijk wel behoefte hebben aan een woonplek bij een zorgaanbieder, bijvoorbeeld omdat de ouders te oud zijn om de zorg op zich te nemen.

Voor gemeenten waar het aanbod wel compleet in beeld is – bijvoorbeeld gemeenten waar een lokale woonzorganalyse is uitgevoerd – staat het aanbod weergegeven op de fact sheets.

5 Mensen met een lichamelijke of zintuiglijke beperking

In dit hoofdstuk brengen we de langdurige zorgvragers met een lichamelijke beperking of een zintuiglijke beperking met een Wlz-indicatie in beeld.

5.1 Doelgroep en context

Woonwensen

Mensen met een lichamelijke beperking

Mensen met een (al dan niet aangeboren) lichamelijke beperking hebben behoefte aan een goed toegankelijke woning. De mate waarin een woning aangepast moet zijn is afhankelijk van de aard en zwaarte van de beperking. Als het gaat om woningaanpassingen, dan is het niet belangrijk of een woning grondgebonden is, mits een lift en elektrische toegangsdeuren aanwezig zijn. Wel moet de woning het liefst gelijkvloers zijn en genoeg ruimte bieden in de badkamer voor diverse hulpmiddelen. De woonomgeving moet toegankelijk zijn en de woning moet gelegen zijn in de buurt van voorzieningen zoals een huisarts, winkels en ontmoetingsplekken. Ook voldoende parkeergelegenheid in de directe omgeving is belangrijk, bij voorkeur voor de deur. Mensen met een lichamelijke beperking doen naast beroep op woningaanpassingen ook beroep op (ambulante) zorg. De intensiteit van deze zorg is afhankelijk van de aard en zwaarte van de beperking.

Mensen met een zintuiglijke beperking

Mensen met een (al dan niet aangeboren) zintuiglijke beperking kunnen ook behoefte hebben aan een toegankelijke woning. De mate waarin een woning aangepast moet zijn is afhankelijk van de aard en zwaarte van de beperking. Vooral mensen met een visuele beperking zullen een beroep doen op woningaanpassingen, dit geldt in mindere mate voor personen met een auditieve beperking. Voor mensen met een visuele beperking is een grondgebonden woning of woning in een gebouw met lift wenselijk. Ook een toegankelijke woonomgeving in de nabijheid van voorzieningen is van belang.

5.2 Omvang doelgroep

Mensen met een lichamelijke beperking

Om een inschatting te maken van de omvang van de groep met een Wlz-indicatie vanwege een lichamelijke beperking is gebruik gemaakt van de CIZ-databank. In januari 2023 (peildatum 1 januari 2023) hadden in de provincie Utrecht ongeveer 810 mensen een LG-indicatie (regio Amersfoort: 230; regio U10: 485). Het grootste deel van deze personen is tussen de 18 en 65 jaar oud. Op basis van de demografische ontwikkeling verwachten we dat het aantal mensen met een Wlz-indicatie voor een lichamelijke beperking de komende jaren licht stijgt: een toename van ongeveer 100 LG-indicaties tot 2040 in de hele provincie. Onderstaande tabel toont de demografische ontwikkeling op provinciaal en regioniveau.

Tabel 5.1: Demografische ontwikkeling LG-indicaties (2023 - 2040; afgerond op 5-tal)

	2023	**2030**	**2040**
Regio Amersfoort (excl. en incl. Barneveld/Nijkerk)	230/315	245/338	255/358
Regio U10	485	515	545
Renswoude, Rhenen, Veenendaal	95	100	110
Totaal provincie Utrecht	**810**	**860**	**910**

Bron: Woonzorgweter Companen

De groeiende omvang van het aantal mensen met een lichamelijke beperking betekent niet dat er daadwerkelijk zo veel woonplekken beschikbaar moeten komen. Het grootste deel van de mensen met een lichamelijke beperking woont in een reguliere (aangepaste) woning en ontvangt indien nodig ambulante zorg. Voor hen zijn dus enkel woningaanpassingen nodig. Voor degenen die een intensievere zorgvraag hebben, kan de woonzorgvraag worden opgevangen door middel van passende woonvormen. Volgens de regioanalyse gehandicaptenzorg (Zorgkantoor Zilveren Kruis, 2022) zijn er 10 instellingslocaties voor mensen met een lichamelijke beperking in de provincie.

Mensen met een zintuiglijke beperking

Om een inschatting te maken van de omvang van de groep met een Wlz-indicatie vanwege een zintuiglijke beperking is gebruik gemaakt van de CIZ-databank. In januari 2023 (peildatum 1 januari 2023) hadden in Regio Amersfoort 45 mensen (50 incl. Barneveld en Nijkerk) een ZG-indicatie. In Regio U10 waren dit 455 personen. In totaal hadden 510 personen in de provincie Utrecht een ZG-indicatie. Voor gemeenten met meer dan 5 personen met een ZG-indicatie, wordt in de betreffende fact sheets weergegeven hoeveel ZG-indicaties het betreft. Het grootste deel van deze personen is tussen de 18 en 65 jaar oud. Op basis van de demografische ontwikkeling verwachten we dat de omvang van deze groep grotendeels stabiel zal blijven. Er zijn in de provincie 2 instellingslocaties voor mensen met een visuele beperking (Zorgkantoor Zilveren Kruis, 2022).

6 Mensen met psychische problematiek

We brengen de huisvestingsopgave in beeld voor mensen met een (ernstige) psychische kwetsbaarheid. Wij richten ons hierbij op de groep die verblijft in Beschermd Wonen (GGZ). Per definitie is Beschermd Wonen (BW) bedoeld voor mensen die niet zelfstandig kunnen wonen vanwege psychische en/of psycho-sociale problematiek. Beschermd Wonen wordt grotendeels gefinancierd en georganiseerd vanuit de Wmo, maar sinds 2021 ook vanuit de Wlz.

6.1 Doelgroep en context

Beschermd Wonen Wmo

Binnen de Wmo is Beschermd Wonen bedoeld voor volwassenen die vanwege psychische problematiek tijdelijk niet zelfstandig kunnen wonen zonder de directe nabijheid van toezicht en ondersteuning. De begeleiding van de zorginstelling is gericht op verschillende primaire leefgebieden zoals huisvesting, financiën, geestelijke en lichamelijke gezondheid en verzorging, dagbesteding, sociaal netwerk, huiselijke relaties en maatschappelijke participatie. Cijfers over de omvang van de groep met een BW Wmo indicatie per gemeente in de provincie Utrecht hebben wij ontvangen van de twee centrumgemeenten Amersfoort en Utrecht (peildatum 1 januari 2023).

Beschermd Wonen Wlz (GGZ-W)

Vanaf 1 januari 2021 maken sommige mensen met psychische problematiek aanspraak op financiering van zorg en verblijf vanuit de Wlz, omdat zij blijvend permanent toezicht nodig hebben of 24 uur zorg in de nabijheid nodig hebben. Voor de omvang van de groep met een Wlz GGZ-Wonen indicatie per gemeente in de provincie Utrecht, is gebruik gemaakt van de CIZ-databank (peildatum: 1 januari 2023).

Woonwensen

Woning

De meeste mensen in Beschermd Wonen geven de voorkeur aan een eigen appartement met een aparte slaapkamer en eigen sanitaire voorzieningen, vanwege privacy en autonomie. Een klein gedeelte van de mensen met een BW-indicatie heeft juist behoefte aan een woonvorm waarin ze voorzieningen met anderen delen, vanwege de sociale interactie die dat met zich meebrengt.

Zorg en ondersteuning

- Een stabiele omgeving, dagelijkse regelmaat en het vinden/behouden van (on)betaald werk of dagactiviteiten zijn belangrijk. Afhankelijk van de behoefte kan er ook begeleiding zijn bij het huishouden en het maken van sociale contacten; soms is ook sprake van verzorging en verpleging.
- De doelgroep is zeer divers. Een deel kan na een verblijf van een aantal jaar weer zelfstandig wonen. Voor een ander deel is de verwachting dat zij ook op langere termijn niet in staat zullen zijn om zelfstandig te gaan wonen.
- Continuïteit in de persoonlijke begeleiding (ook na uitstroom) wordt als zeer prettig en noodzakelijk ervaren. De mensen zijn gebaat bij het creëren van een vertrouwensband.

6.2 Vraaganalyse

In januari 2023 hadden zo'n 3.445 mensen een indicatie voor Beschermd Wonen in de provincie Utrecht: 1.820 mensen een Wmo-indicatie en 1.625 mensen een Wlz (GGZ-W) indicatie.

Tabel 6.1: BW-indicaties provincie Utrecht (peildatum 1 januari 2023)

	Wmo-indicatie		**Wlz-indicatie (GGZ-W)**
	Intramuraal	Beschermd Thuis	
Regio Amersfoort (excl. en incl. Nijkerk[8])	210/220	45/45	475/490
Regio U10	560	900	1.065
Renswoude, Rhenen, Veenendaal (Foodvalley)	70	25	70
Totaal provincie Utrecht	**840**	**970**	**1.610**

Bron: gemeenten Amersfoort en Utrecht en CIZ databank (2024)

De regio's Amersfoort en U10 kennen verschillende producten binnen het Beschermd Wonen Wmo.

- Regio Amersfoort
  - Intramuraal: Intramuraal Beschermd Wonen en Pgb Beschermd Wonen (scheiden wonen en zorg in wooninitiatief).
  - Beschermd Thuis: scheiden wonen en zorg in eigen woning.
- Regio U10
  - Intramuraal: Beschermd Verblijf en Beschermd Wonen bovenregionaal.
  - Beschermd Thuis: Beschermd Thuis, Pgb Beschermd Thuis en Living Lab. Het is niet bekend of Beschermd Thuis cliënten in hun eigen woning of woning van een zorgaanbieder wonen.

Bij het opstellen van een prognose van de vraag naar Beschermd Wonen binnen de provincie zijn wij uitgegaan van het aantal actieve BW-indicaties (Wmo Intramuraal, Wmo Beschermd Thuis en Wlz) op dit moment. In het **'basisscenario'** rekenen we de huidige BW-vraagontwikkeling in elke gemeente demografisch door.

Naast het basisscenario werken we een **'trendscenario'** uit, waarin we rekening houden met een aantal verschuivingen die worden ingegeven door veranderingen in beleid en die zijn besproken tijdens de werksessies:

- Verdere ombouw van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis
  De ombouw van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis is in de provincie Utrecht al in volle gang. Tijdens de werksessies benoemden de aanwezigen de wens om de afhankelijkheid van Beschermd Wonen verder te verminderen door onder andere de inzet op Beschermd Thuis.
  - In Regio Amersfoort is op 1 januari 2023 ongeveer 15% van de Wmo-indicaties Beschermd Thuis. Die 15% is gebaseerd op de aangeleverde Wmo-indicaties Beschermd Thuis door de gemeente Amersfoort. In het trendscenario voorzien we een verdere stijging naar 35% van de Wmo-indicaties Beschermd Thuis. Deze stijging naar 35% is een aanname.
  - In Regio U10 wordt sterk ingezet op Beschermd Thuis volgens de Regionale Koers Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen (2017) en het Regioplan Beschermd Wonen (2022). Momenteel is ongeveer 60% van de Wmo-indicaties Beschermd Thuis. Die 60% is gebaseerd op de aangeleverde Wmo-indicaties Beschermd Thuis door de gemeente Utrecht. In het trendscenario voorzien we een verdere stijging naar 75% van de Wmo-indicaties Beschermd Thuis. Deze stijging naar 75% is een aanname.
- Regionale spreiding
  De meeste BW-plekken bevinden zich in de centrumgemeenten Amersfoort en Utrecht. In dit scenario zetten we in op maximale regionale spreiding, wat betekent dat de BW-plekken evenredig zijn verdeeld (naar inwonertal) over alle gemeenten in de regio's.

We ramen een trendscenario waar enerzijds meer wordt ingezet op regionale spreiding, en anderzijds de ombouw van Beschermd Wonen naar Beschermd

[8] Voor gemeente Barneveld geen informatie beschikbaar.

Thuis verder wordt doorgezet. Onderstaande tabel laat de totale BW-vraagontwikkeling zien voor de provincie – die gelijk is in de basis- en trendprognose.

Tabel 6.2: Prognose BW-indicaties provincie Utrecht (2023 - 2040; afgerond op 5-tal)

Provincie Utrecht	**2023**	**2030**	**2040**
BW – Wmo	1.810	1.930	2.010
BW – Wlz	1.610	1.710	1.815
Totaal	**3.420**	**3.640**	**3.825**

Bron: Woonzorgweter Companen.

In de tabellen hieronder is te zien hoe de BW-indicaties verdeeld zijn over de gemeenten in de regio's in het basisscenario en het trendscenario.

Tabel 6.3: Basisprognose BW-indicaties per gemeente Regio Amersfoort (2023 - 2040; afgerond op 5-tal)

Basisprognose	**2023**			**2030**			**2040**		
	BW – Wmo: Intramuraal	BW – Wmo: Beschermd Thuis	BW – Wlz	BW – Wmo: Intramuraal	BW – Wmo: Beschermd Thuis	BW – Wlz	BW – Wmo: Intramuraal	BW – Wmo: Beschermd Thuis	BW – Wlz
Amersfoort	166	37	370	180	40	405	185	40	435
Baarn	6	2	25	5	0	25	5	0	25
Bunschoten	8	0	0	10	0	0	10	0	0
Eemnes	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Leusden	20	4	35	20	5	35	20	5	35
Soest	10	0	45	10	0	45	10	0	50
Woudenberg	2	1	0	0	0	0	0	0	0
Nijkerk	9	0	15	10	0	15	10	0	15
Regio Amersfoort (excl. en incl. Nijkerk)	**213/222**	**44**	**475/490**	**225/235**	**45**	**510/525**	**230/240**	**45**	**545/560**

Bron: Woonzorgweter Companen.

Tabel 6.4: Trendprognose BW-indicaties per gemeente Regio Amersfoort (2023 – 2040; afgerond op 5-tal)

Trendprognose	**2023**			**2030**			**2040**		
	BW – Wmo: Intramuraal	BW – Wmo: Beschermd Thuis	BW – Wlz	BW – Wmo: Intramuraal	BW – Wmo: Beschermd Thuis	BW – Wlz	BW – Wmo: Intramuraal	BW – Wmo: Beschermd Thuis	BW – Wlz
Amersfoort	166	37	370	110	60	325	85	45	250
Baarn	6	2	25	10	5	30	15	5	40
Bunschoten	8	0	0	10	5	15	10	5	35
Eemnes	1	0	0	0	0	5	5	5	15
Leusden	20	4	35	15	10	40	15	10	50
Soest	10	0	45	15	10	60	25	15	75
Woudenberg	2	1	0	5	0	10	5	5	25
Nijkerk	9	0	15	15	5	40	25	15	70
Regio Amersfoort (excl. en incl. Nijkerk)	**213/222**	**44**	**475/490**	**165/180**	**90/95**	**485/525**	**160/185**	**90/105**	**490/560**

Bron: Woonzorgweter Companen.

Tabel 6.5: Basisprognose BW-indicaties per gemeente Regio U10 (2023 - 2040; afgerond op 5-tal)

Basisprognose	**2023**			**2030**			**2040**		
	BW – Wmo: Intramuraal	BW – Wmo: Beschermd Thuis	BW – Wlz	BW – Wmo: Intramuraal	BW – Wmo: Beschermd Thuis	BW – Wlz	BW – Wmo: Intramuraal	BW – Wmo: Beschermd Thuis	BW – Wlz
Bunnik	5	5	0	5	5	0	5	10	0
De Bilt	10	20	50	10	20	50	10	20	50
De Ronde Venen	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Houten	25	25	25	25	25	25	25	25	25
IJsselstein	10	30	40	10	30	45	10	30	45
Lopik	0	5	0	0	5	0	0	5	0
Montfoort	5	5	0	5	5	0	5	5	0
Nieuwegein	30	65	70	30	70	75	35	80	80
Oudewater	5	0	0	5	0	0	5	0	0
Stichtse Vecht	30	20	45	30	20	45	35	25	50

Utrecht	335	615	490	360	660	540	380	695	595
Utrechtse Heuvelrug	15	25	70	15	25	70	15	25	70
Vijfheerenlanden	15	10	25	20	15	25	25	20	25
Wijk bij Duurstede	10	5	0	10	5	0	10	5	0
Woerden	30	25	75	30	25	75	30	25	75
Zeist	30	40	170	30	40	175	30	40	180
Regio U10	**560**	**900**	**1.065**	**590**	**955**	**1.130**	**625**	**1.015**	**1.200**

Bron: Woonzorgweter Companen.

Tabel 6.6: Trendprognose BW-indicaties per gemeente Regio U10 (2023 - 2040; afgerond op 5-tal)

Basisprognose	**2023**			**2030**			**2040**		
	BW – Wmo: Intramuraal	BW – Wmo: Beschermd Thuis	BW – Wlz	BW – Wmo: Intramuraal	BW – Wmo: Beschermd Thuis	BW – Wlz	BW – Wmo: Intramuraal	BW – Wmo: Beschermd Thuis	BW – Wlz
Bunnik	5	5	0	5	10	10	5	20	20
De Bilt	10	20	50	15	30	50	20	55	55
De Ronde Venen	5	5	5	10	25	25	20	55	55
Houten	25	25	25	20	45	40	20	65	60
IJsselstein	10	30	40	15	30	40	15	40	40
Lopik	0	5	0	5	10	5	5	20	20
Montfoort	5	5	0	5	10	5	5	15	15
Nieuwegein	30	65	70	30	70	80	25	80	80
Oudewater	5	0	0	5	5	5	5	15	15
Stichtse Vecht	30	20	45	25	50	60	25	80	80
Utrecht	335	615	490	260	550	485	155	460	450
Utrechtse Heuvelrug	15	25	70	20	40	65	20	65	60
Vijfheerenlanden	15	10	25	20	40	40	25	75	75
Wijk bij Duurstede	10	5	0	10	15	10	10	30	30
Woerden	30	25	75	20	45	70	20	65	65
Zeist	30	40	170	30	60	140	30	85	80
Regio U10	**560**	**900**	**1.065**	**495**	**1.035**	**1.130**	**405**	**1.225**	**1.200**

Bron: Woonzorgweter Companen.

Tabel 6.7: Basisprognose BW-indicaties per gemeente Regio Foodvalley (2023 - 2040; afgerond op 5-tal)

Basisprognose	**2023**			**2030**			**2040**		
	BW – Wmo: Intramuraal	BW – Wmo: Beschermd Thuis	BW – Wlz	BW – Wmo: Intramuraal	BW – Wmo: Beschermd Thuis	BW – Wlz	BW – Wmo: Intramuraal	BW – Wmo: Beschermd Thuis	BW – Wlz
Renswoude	0	0	5	0	0	5	0	0	5
Rhenen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Veenendaal	70	25	65	70	30	65	70	30	65
Totaal	**70**	**25**	**70**	**70**	**30**	**70**	**70**	**30**	**70**

Bron: Woonzorgweter Companen. Noot: voor Renswoude en Rhenen geen informatie beschikbaar voor BW – Wmo Intramuraal en Beschermd Thuis.

Voor de gemeenten in de Foodvalley is geen trendscenario opgesteld, omdat er geen werksessie is geweest in deze regio om trends te bespreken die van invloed zijn op de ontwikkeling van de vraag naar Beschermd Wonen plekken.

Het basisscenario en trendscenario geven een bandbreedte waarbinnen de daadwerkelijke behoefte aan BW-plekken zich zal ontwikkelen in de gemeenten in de regio's. Daarbij moet opgemerkt worden dat het trendscenario op basis van maximale spreiding niet realistisch is. Meer spreiding van BW-plekken zorgt ervoor dat in bijvoorbeeld Amersfoort en Utrecht minder concentratie van kwetsbare groepen plaatsvindt. Tegelijkertijd is een bepaalde schaalgrootte nodig in de andere gemeenten in de regio's om meer plekken voor Beschermd Wonen te realiseren. Daarnaast is spreiding ook afhankelijk van de voorzieningen die er zijn in een gemeente en of de omgeving prikkelarm is. Sommige mensen in Beschermd Wonen hebben baat bij een prikkelarme omgeving, voor anderen is dit minder relevant.

6.3 Aanbodinventarisatie

Companen heeft onder zorgaanbieders een inventarisatie gedaan naar het aanbod aan plekken intramuraal Beschermd Wonen[9]. Niet alle zorgaanbieders hebben de aanbodinventarisatie ingevuld, waardoor er geen compleet beeld is van het aantal plekken intramuraal Beschermd Wonen in de provincie Utrecht. Voor gemeenten waar dit aanbod wel compleet is (bijvoorbeeld op basis van eerder onderzoek), staat het aanbod op de fact sheets.

Zorgaanbieders die de inventarisatie hebben ingevuld, hebben aangegeven waar hun locaties zitten. Deze locaties staan weergegeven op de interactieve kaart.

6.4 Uitstroom vanuit Beschermd Wonen

Intramuraal Beschermd Wonen Wmo is in principe bedoeld als tijdelijke voorziening. De bedoeling is dat mensen op enig moment uitstromen naar een woonplek waar ze zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen, al dan niet met ambulante begeleiding.
Om een inschatting te kunnen maken van het totale aantal mensen dat vanuit Intramuraal Beschermd Wonen Wmo uitstroomt en een beroep doet op woonruimte in de provincie Utrecht, hanteren we de volgende uitgangspunten/aannames:

- Centrumgemeente Utrecht heeft cijfers aangeleverd over de uitstroom op basis van de herkomstgemeente: dit is de laatste gemeente waar iemand stond ingeschreven vóór instroom in Beschermd Wonen. De uitstroom is dus niet hetzelfde als de gemeente waar iemand daadwerkelijk naar is uitgestroomd, maar is bedoeld als inschatting van de uitstroom per gemeente op basis van het principe "instroom = uitstroom". Dit principe houdt in dat iemand uitstroomt naar de gemeente waar diegene stond ingeschreven voor instroom in Beschermd Wonen en zorgt daarmee voor meer spreiding over gemeenten. Voor de huidige uitstroom hebben we het gemiddelde gepakt van 2021 en 2022.
- Centrumgemeente Amersfoort heeft geen zicht op de uitstroom. Daarom is een inschatting gemaakt van het aantal uitstromers per gemeente in de regio op basis van het aantal mensen met een Intramuraal Beschermd Wonen Wmo- indicatie en de gemiddelde verblijfsduur. In 2022 is voor de gemeente Amersfoort het onderzoek 'Landschapsschets Wonen en Zorg' uitgevoerd. Toen is rekening gehouden met een gemiddelde verblijfsduur

[9] Plekken Beschermd Thuis zijn niet geïnventariseerd. Voor zorgaanbieders die veel met Beschermd Thuis en verschillende financieringsstromen werken is het lastig om vaste locaties te noemen. Het aanbod en waar dit geleverd wordt is afhankelijk van de woningen die beschikbaar worden gesteld door corporaties, de plek waar mensen (gaan) wonen en de aanmeldingen die binnenkomen.

van 14,5 maand voor een Intramuraal Beschermd Wonen (Wmo). We hebben deze gemiddelde verblijfsduur aangehouden om de uitstroom in deze rapportage te berekenen. De mensen met een Beschermd Thuis indicatie wonen al zelfstandig en BW voor de Wlz-groep is in principe niet bedoeld als tijdelijke voorziening, en daarom niet gericht op uitstroom. Het komt slechts een enkele keer voor dat iemand uitstroomt vanuit BW-Wlz richting zelfstandig wonen met ambulante begeleiding.

- Voor de uitstroom in de regio Foodvalley is gebruik gemaakt van de gemiddelde verblijfsduur (27,5 maand) Intramuraal Beschermd Wonen (Wmo) in Veenendaal op basis van lokaal onderzoek (Companen, 2024).
- De uitstroom in 2040 in het basis- en trendscenario is gebaseerd op het aantal Intramuraal Beschermd Wonen Wmo-indicaties zoals geschat in 2040. In het trendscenario komt de uitstroom lager uit door de inzet op Beschermd Thuis.

De tabel hieronder laat een inschatting zien van de huidige jaarlijkse uitstroom en de toekomstige jaarlijkse uitstroom op basis van het basisscenario en het trendscenario.

Tabel 6.8: Prognose jaarlijkse totale uitstroom provincie Utrecht (2023 - 2040; afgerond op 5-tal)*

	Huidige uitstroom	Uitstroom 2040 basisscenario	Uitstroom 2040 trendscenario
Regio Amersfoort (excl. en incl. Nijkerk)	180/185	190/200	135/155
Regio U10	460	510	330
Renswoude, Rhenen, Veenendaal	30	30	30
Totaal provincie Utrecht	**670**	**730**	**495**

Bron: Woonzorgweter Companen.

Noot: voor Renswoude en Rhenen geen informatie beschikbaar. Voor Veenendaal is de toekomstige uitstroom in het trendscenario gelijk gehouden aan die van het basisscenario.

Momenteel stromen er jaarlijks ongeveer 670 mensen uit vanuit Beschermd Wonen in de provincie Utrecht. In het **basisscenario** – waarin de huidige situatie demografisch wordt doorgerekend richting de toekomst – neemt de uitstroom toe naar 730 in 2040. In het **trendscenario** – waarin wordt ingezet op regionale spreiding en meer Beschermd Thuis – komt de uitstroom lager uit op zo'n 495. Een lagere uitstroom betekent echter een hogere instroom in instroomwoningen. Ondanks uitvragen bij verschillende partijen (Beter Wonen, Tussenvoorziening, Het Vierde Huis en gemeente Utrecht) is het niet gelukt om de huidige en toekomstige behoefte aan instroomwoningen in beeld te brengen. Hier gaan we nader op in op pagina 53.
Hoe de uitstroom verdeeld is over de gemeenten is te zien in onderstaande tabellen.

Tabel 6.9: Inschatting jaarlijkse totale uitstroom per gemeente, Regio Amersfoort (2023 - 2040)

Gemeente	Huidige uitstroom	Uitstroom 2040 basisscenario	Uitstroom 2040 trendscenario
Amersfoort	137	153	70
Baarn	5	4	12
Bunschoten	7	8	8
Eemnes	1	0	4
Leusden	17	17	12
Soest	8	8	21
Woudenberg	2	0	4
Nijkerk	7	8	21
Regio Amersfoort (excl. en incl. Nijkerk)	**177/184**	**191/199**	**132/153**

Bron: Woonzorgweter Companen.

Tabel 6.10: Inschatting jaarlijkse totale uitstroom per gemeente, Regio U10 (2023 - 2040)

Gemeente	Huidige uitstroom	Uitstroom 2040 basisscenario	Uitstroom 2040 trendscenario
Bunnik	4	6	4
De Bilt	8	8	16
De Ronde Venen	4	4	16
Houten	20	20	16
IJsselstein	14	14	15
Lopik	0	0	4
Montfoort	4	4	4
Nieuwegein	25	30	20
Oudewater	4	4	4
Stichtse Vecht	25	28	20
Utrecht	275	310	127
Utrechtse Heuvelrug	12	11	16
Vijfheerenlanden	12	20	20
Wijk bij Duurstede	8	8	8
Woerden	25	25	16
Zeist	25	25	25
Regio U10	**465**	**517**	**333**

Bron: Woonzorgweter Companen.

Uitstroom naar zelfstandige woonruimte

Niet iedereen die uitstroomt doet een beroep op zelfstandige woonruimte. In het onderzoek 'Landsschapschets Wonen en Zorg (2022) voor de gemeente Amersfoort is aan zorgaanbieders Beschermd Wonen gevraagd waar cliënten na een verblijf in Beschermd Wonen Wmo terecht komen voor hun vervolgstap. Hieruit bleek dat een derde (35%) uitstroomt naar zelfstandige woonruimte (al dan niet met ambulante begeleiding). In de Regio U10 hebben wij deze aanname getoetst (in de werksessie en in het verslag van de werksessie), maar daar is geen feedback op gekomen. Daarom gaan we er voor de Regio U10 ook vanuit dat 35% uitstroomt naar zelfstandige woonruimte.

Tabel 6.11: Prognose jaarlijkse uitstroom naar zelfstandige woonruimte provincie Utrecht (2023 - 2040; afgerond op 5-tal)*

	Huidige uitstroom	Uitstroom 2040 basisscenario	Uitstroom 2040 trendscenario
Regio Amersfoort (excl. en incl. Nijkerk)	60/65	65/70	50/55
Regio U10	160	180	115
Renswoude, Rhenen, Veenendaal	10	10	10
Totaal provincie Utrecht	**230**	**255**	**175**

Bron: Woonzorgweter Companen.

Noot: voor Renswoude en Rhenen geen informatie beschikbaar. Voor Veenendaal is de toekomstige uitstroom in het trendscenario gelijk gehouden aan die van het basisscenario.

Er zijn zo'n 230 uitstromers die jaarlijks behoefte hebben aan zelfstandige woonruimte na een verblijf in Beschermd Wonen in de provincie Utrecht. Richting 2040 zal deze behoefte uitkomen tussen de 175 (trendscenario) en 255 (basisscenario). Hoe de behoefte aan zelfstandige woonruimte verdeeld is over de gemeenten is te zien in onderstaande tabellen.

Tabel 6.12: Inschatting jaarlijkse uitstroom naar zelfstandige woonruimte per gemeente, Regio Amersfoort (2023 - 2040)

Gemeente	Huidige uitstroom	Uitstroom 2040 basisscenario	Uitstroom 2040 trendscenario
Amersfoort	48	54	25
Baarn	2	1	4
Bunschoten	2	3	3
Eemnes	0	0	1
Leusden	6	6	4
Soest	3	3	7
Woudenberg	1	0	1
Nijkerk	3	3	7
Regio Amersfoort (excl. en incl. Nijkerk)	**62/65**	**67/70**	**45/52**

Bron: Woonzorgweter Companen.

Tabel 6.13: Inschatting jaarlijkse uitstroom naar zelfstandige woonruimte per gemeente, Regio U10 (2023 - 2040)

Gemeente	Huidige uitstroom	Uitstroom 2040 basisscenario	Uitstroom 2040 trendscenario
Bunnik	3	5	2
De Bilt	3	3	6
De Ronde Venen	1	1	6
Houten	7	7	6
IJsselstein	5	5	5
Lopik	0	0	1
Montfoort	1	1	1
Nieuwegein	9	10	7
Oudewater	1	1	1
Stichtse Vecht	9	10	7
Utrecht	96	108	44
Utrechtse Heuvelrug	4	4	6
Vijfheerenlanden	5	7	7
Wijk bij Duurstede	3	3	3
Woerden	9	9	6
Zeist	9	9	9
Regio U10	**163**	**183**	**118**

Bron: Woonzorgweter Companen.

Uitstroom naar tussenvorm

Uit het onderzoek 'Landsschapschets Wonen en Zorg (2022) bleek dat zo'n 25% uitstroomt naar een tussenvorm. Deze aanname is getoetst in de werksessies in de regio's Amersfoort en U10. De tabel hieronder laat zien dat in regio Amersfoort zo'n 35 uitstromers en in regio U10 220 uitstromers een beroep doen op een tussenvorm. Hoe dit verdeeld is over de gemeenten is te vinden in de fact sheets.

Tabel 6.14: Inschatting huidige uitstroom naar tussenvorm provincie Utrecht (afgerond op 5-tal)

	Huidige uitstroom	Uitstroom 2040 basisscenario	Uitstroom 2040 trendscenario
Regio Amersfoort (excl. en incl. Nijkerk)	45/45	50/50	35/40
Regio U10	115	130	85
Renswoude, Rhenen, Veenendaal	10	10	10
Totaal provincie Utrecht	**170**	**190**	**130**

Bron: Woonzorgweter Companen.

Noot: voor Renswoude en Rhenen geen informatie beschikbaar. Voor Veenendaal is de toekomstige uitstroom in het trendscenario gelijk gehouden aan die van het basisscenario.

7 Kwetsbare jongeren

We gaan in op de vraag naar woonruimte voor jongvolwassenen die na een verblijf in een jeugdzorginstelling of pleeggezin kunnen uitstromen naar vervolghuisvesting.

7.1 Doelgroep en context

Jeugdzorg met verblijf kent verschillende varianten: een deel van de jongeren verblijft in een pleeggezin, een ander deel in een gezinshuis of in een 'residentiële setting' zoals een behandelgroep. Begeleiding vanuit de jeugdwet stopt in principe na het 18e jaar, maar soms wordt deze verlengd; dit duurt maximaal 5 jaar, tot de jongere 23 jaar is. Jongeren in pleeggezinnen kunnen tot 21 jaar in jeugdzorg verblijven. Een deel van de jongeren die uitstromen uit een verblijfssetting heeft na die tijd nog behoefte aan (ambulante) ondersteuning.

Jongeren met een ondersteuningsbehoefte geven aan dat meer zelfstandigheid en vrijheid om hun eigen leven te leiden voor hen de belangrijkste redenen vormen om op zichzelf te willen wonen. Daarin verschillen zij niet van hun leeftijdsgenoten. Om deze stap in hun wooncarrière te kunnen zetten zijn er (extra) inspanningen nodig. Met name financiën en vaardigheden (vaak huishoudelijk van aard) zijn belangrijke 'struikelblokken' op weg naar zelfstandig wonen. Het inkomen van deze jongvolwassenen is te laag voor de huurprijzen die gevraagd worden voor een kamer of woning. Ze komen meestal niet in aanmerking voor een Wajong-uitkering, maar komen ook niet makkelijk aan het werk. Jongeren die nog een opleiding volgen, moeten rondkomen van een stagevergoeding (BBL), een tegemoetkoming in de studiekosten (bijvoorbeeld HAVO), studiefinanciering (MBO/HBO/WO) en een eventuele bijbaan. Naast de beperkte financiële mogelijkheden is een knelpunt dat het woningaanbod voor jongeren beperkt is. De wachtlijsten voor sociale huurwoningen zijn lang en de inschrijftijd van jongeren is per definitie erg kort, aangezien zij zich pas vanaf 18 jaar kunnen inschrijven bij een corporatie. Daar bovenop komt de huidige krapte op de woningmarkt. Hierdoor kunnen jongeren vanuit jeugdzorg met verblijf moeilijk uitstromen naar zelfstandige woonruimte.

Jongeren in jeugdzorg met verblijf

Om een inschatting te kunnen maken van de vraag naar plekken voor jeugdzorg met verblijf is gekeken naar de beschikkingen Jeugdzorg per 1 januari 2023 (CBS Jeugdmonitor), uitgesplitst naar de woonvormen pleegzorg, gezinsgericht (gezinshuizen, zorgboerderijen) en ander verblijf bij JH-aanbieder[10]. Op die peildatum maakten ongeveer 2.585 jongeren in de provincie gebruik van een vorm van jeugdzorg met verblijf (tabel 6.1).

7.2 Uitstroom vanuit Jeugdzorg met verblijf

Voor het grootste deel gaat het binnen de jeugdzorg met verblijf om zorg aan relatief jonge kinderen. Voor hen is een vraag naar eigen woonruimte voorlopig niet aan de orde. In dit onderzoek richten we ons op de kwetsbare jongeren

[10] De jongere verblijft op de accommodatie van de jeugdhulpaanbieder, veelal in een groep met andere jongeren. Het betreft alle vormen van verblijf die niet onder één van de voorgaande categorieën vallen.

van 15 tot 17 jaar in jeugdzorg met verblijf. Deze groep zit tegen de leeftijdsgrens van jeugdzorg aan en zal daarom in de komende jaren een stap op de woningmarkt (willen) zetten. Begin 2023 gaat dit voor de provincie Utrecht om zo'n 890 jongeren. Voor de berekening van de verwachte uitstroom nemen we het gemiddelde aantal van de 15 tot 17-jarigen. We schatten in dat er jaarlijks zo'n 295 jongeren uitstromen.

Een deel van de jongeren die uitstromen uit jeugdzorg kan direct zelfstandig gaan wonen, anderen hebben eerst behoefte aan een 'tussenvorm' in de vorm van geclusterd wonen met begeleiding (bijvoorbeeld kamertraining) of scheiden wonen en zorg (bijvoorbeeld in de vorm van een tiny house in de nabijheid van het gezinshuis waar de jongere eerst woonde). Er is ook een groep met een intensievere zorgvraag die doorstroomt richting Beschermd Wonen (Wmo of Wlz). We hebben aannames geformuleerd voor de uitstroomrichting (bijlage 3). Op basis van het onderzoek 'Landschapsschets Wonen en Zorg' van de gemeente Amersfoort (2022) gaan we ervan uit dat in de regio Amersfoort en Foodvalley 55% uitstroomt naar zelfstandige woonruimte (al dan niet met ambulante begeleiding). Voor de regio U10 gaan we uit van een uitstroom van 45% richting zelfstandige woonruimte op basis van het onderzoek 'Huisvesting kwetsbare jongeren en jongvolwassenen' van de gemeente Utrecht (2021).

Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV'ers) vallen onder de taakstelling en worden nader toegelicht op in hoofstuk 14 en zijn in de totale uitstroom van jeugd benoemd in de fact sheets.

Tabel 7.1: Aantal jongeren in jeugdzorg met verblijf en inschatting jaarlijkse uitstroom per gemeente, afgerond op 5-tal

Gemeente	Totaal in jeugdzorg met verblijf	Waarvan 15-17 jaar	Jaarlijkse uitstroom
Amersfoort	370	125	40
Baarn	55	20	5
Bunschoten	45	15	5
Eemnes*	5	5	0
Leusden	70	25	10
Soest	90	35	10
Woudenberg	50	15	5
Barneveld	185	65	25
Nijkerk	100	30	10
Totaal Regio Amersfoort (excl./incl. Barneveld en Nijkerk)	**685/970**	**260/350**	**85/120**
Bunnik	20	5	0
De Bilt	115	40	15
De Ronden Venen	55	15	5
Houten	100	30	10
Ijsselstein	40	15	5
Lopik	35	10	5
Montfoort	20	5	0
Nieuwegein	130	45	15
Oudewater	10	5	0
Stichtse Vecht	165	55	20
Utrecht	450	160	55
Utrechtse Heuvelrug	105	35	10
Vijfheerenlanden	115	35	10
Wijk bij Duurstede	50	15	5
Woerden	90	30	10
Zeist	160	55	20
Totaal Regio U10	**1.660**	**565**	**190**
Renswoude	10	5	0
Rhenen	35	5	0
Veenendaal	195	55	20
Provincie Utrecht	**2.585**	**890**	**295**

Bron: CBS Jeugdmonitor (2022), bewerking Companen. * Cijfers jeugdzorg met verblijf aangeleverd door gemeente Eemnes (2024)

Bij een gelijkblijvende omvang van de groep jongeren in jeugdzorg met verblijf en dus een jaarlijkse totale uitstroom van 295 personen in de provincie, betekent dit dat ongeveer 140 jongeren behoefte hebben aan zelfstandige woonruimte (regio Amersfoort: 45; regio U10: 85). Voor woondeal regio Amersfoort (incl. barneveld en Nijkerk) is er een jaarlijkse behoefte aan 65 zelfstandige woonruimtes.

Tabel 7.2: Inschatting jaarlijkse uitstroom naar zelfstandig wonen vanuit jeugdzorg met verblijf, afgerond op 5-tal

	Jaarlijkse behoefte aan zelfstandige woonruimte
Regio Amersfoort (excl. en incl. Barneveld en Nijkerk)	45 / 65
Regio U10	85
Renswoude, Rhenen, Veenendaal	10
Totaal provincie Utrecht	**140**

Bron: Woonzorgweter Companen.

Naast de uitstroom naar zelfstandige woonruimte zijn er ook uitstromers die nog niet klaar zijn voor volledige zelfstandigheid. Ongeveer 30% van de uitstromende jongeren uit jeugdzorg met verblijf zijn gebaat bij een tussenvorm, zoals kamertraining of geclusterd wonen met begeleiding, om zich voor te bereiden op de toekomstige stap naar een zelfstandige woonruimte. In totaal omvat dit jaarlijks ongeveer 90 jongeren in de provincie (regio Amersfoort: 25; regio U10: 55). Voor woondeal regio Amersfoort (incl. Barneveld en Nijkerk) is er een jaarlijkse behoefte van 35 plekken in een tussenvorm.

Tabel 7.3: Inschatting jaarlijkse uitstroom naar tussenvorm vanuit jeugdzorg met verblijf, afgerond op 5-tal

Gemeente	**Totale behoefte aan een tussenvorm**
Amersfoort	15
Baarn	0
Bunschoten	0
Eemnes*	0
Leusden	5
Soest	5
Woudenberg	0
Barneveld	10
Nijkerk	5
Totaal Regio Amersfoort (excl./incl. Barneveld en Nijkerk)	**25/35**
Bunnik	0
De Bilt	5
De Ronden Venen	0
Houten	5
Ijsselstein	0
Lopik	0
Montfoort	0
Nieuwegein	5
Oudewater	0
Stichtse Vecht	5
Utrecht	15
Utrechtse Heuvelrug	5
Vijfheerenlanden	5
Wijk bij Duurstede	0
Woerden	5
Zeist	5
Totaal Regio U10	**55**
Renswoude	0
Rhenen	0
Veenendaal	5
Provincie Utrecht	**90**

Bron: CBS Jeugdmonitor (2022), bewerking Companen. * Cijfers jeugdzorg met verblijf aangeleverd door gemeente Eemnes (2024)

7.3 Kwetsbare jongeren met begeleid wonen

In Nederland bestaat een significante groep kwetsbare jongeren en jongvolwassenen met een dringende behoefte aan huisvesting, soms gecombineerd met een zorgvraag. Deze behoefte is niet alleen afkomstig van jongeren die uitstromen uit instellingen of die begeleiding ontvangen, maar ook van jongeren die direct uit hun ouderlijk huis of vanuit een situatie van dak- of thuisloosheid komen met zelfredzaamheidproblemen. Daarnaast signaleren buurtteams een urgente woningbehoefte onder jongeren met schoolproblematiek, waarbij een geschikte woonoplossing preventief kan werken tegen schooluitval, dakloosheid of de noodzaak voor zwaardere zorg.
De beschikbare woonvormen – zoals kamertraining, kortdurend begeleid wonen, opstartplekken of crisisopvang jongeren – bieden korte, intensieve ondersteuningstrajecten met een pedagogisch ontwikkelaccent binnen een groeps- of individuele setting. Echter, de capaciteit van deze vormen is beperkt, vooral voor jongvolwassenen boven de 18 jaar. Daarnaast bieden sommige instellingen, zoals Reinaerde, geen kamertraining meer aan buiten de Wet langdurige zorg (Wlz) vanwege de financiële en organisatorische uitdagingen.

Tussenvormen van wonen bieden een oplossing voor jongeren die een overgangsfase nodig hebben naar zelfstandige woonruimte. Deze vormen van begeleid wonen bieden een zelfstandige woonomgeving met beperkte tot intensieve ambulante ondersteuning, waar jongeren kunnen werken aan hun zelfredzaamheid en woonvaardigheden. De doelstelling is om het aantal jongeren in dergelijke begeleide woonvormen zo beperkt mogelijk te houden, met het oog op het bevorderen van zelfstandigheid en het voorkomen van afhankelijkheid van langdurige zorg. De behoefte aan begeleid wonen voor jongeren/jongvolwassenen in de regio's varieert van zo'n 95 tot 165 benodigde plekken in gemeente Amersfoort.[11] In de gemeente Utrecht komt deze tussenvorm uit op ongeveer 135 benodigde plekken per jaar.[12]

[11] Landschapsschets Wonen en zorg (2022). Bandbreedte op basis van ambitiescenario (95 plekken kortdurend begeleid wonen en kamertraining) en alternatief scenario (165 plekken kortdurend begeleid wonen en kamertraining).

[12] Huisvesting kwetsbare jongeren en jongvolwassenen (2021)

8 Uitstroom Maatschappelijke Opvang

Mensen die dakloos zijn of raken, kunnen een beroep doen op de Maatschappelijke Opvang. Het gaat om mensen die om uiteenlopende redenen dakloos zijn geraakt. Vaak is er sprake van een opeenstapeling van (psychische) problemen, schulden en/of verslaving. Daarnaast is er een groeiende groep 'economische daklozen': mensen die na een scheiding of faillissement de huidige woning niet meer kunnen betalen, maar ook niet terecht kunnen op de huidige woningmarkt omdat de huren te hoog zijn.

Maatschappelijke Opvang is per definitie tijdelijk: het is altijd de bedoeling dat mensen die hier verblijven, op enig moment weer zelfstandig gaan wonen. Mensen voor wie dit niet haalbaar blijkt, stromen soms door naar Beschermd Wonen of een tussenvorm.

Totale uitstroom vanuit de Maatschappelijke Opvang

De verantwoordelijkheid voor het bieden van Maatschappelijke Opvang is belegd bij centrumgemeenten. In de provincie Utrecht vervullen de gemeenten Amersfoort en Utrecht deze taak. Beide gemeenten hebben cijfers beschikbaar om een inschatting te maken van het huidige aantal uitstromers (per gemeente).

- De gemeente Amersfoort heeft uitstroomcijfers aangeleverd per gemeente in de regio voor de jaren 2021 en 2022. We hebben de gemiddelde uitstroom berekend op basis van 2021 en 2022. Deze uitstroomcijfers per gemeente zijn echter een onderschatting, aangezien van 50% van de uitstromers (80 uitstromers) niet bekend is in welke gemeente zij uitstromen. Om een betere inschatting te maken van het aantal uitstromers per gemeente, hebben we de 80 uitstromers verdeeld over de gemeenten naar rato van inwonertal.
- De gemeente Utrecht heeft voor 2022 en 2023 het aantal beëindigde trajecten bij Stadsteam Back Up aangeleverd (respectievelijk 1.191 en 1.006; gemiddeld 1.100). Deze aantallen geven enig zicht op de omvang van de uitstroom in de regio U10. Het is niet bekend hoe deze aantallen verdeeld zijn over de regio.

Tabel 8.1: Inschatting totale jaarlijkse uitstroom provincie Utrecht (afgerond op 5-tal)

	Huidige uitstroom
Regio Amersfoort	165
Amersfoort	*97*
Baarn	*7*
Bunschoten	*6*
Eemnes	*2*
Leusden	*8*
Soest	*12*
Woudenberg	*3*
Overige gemeenten	*29*
Regio U10	1.100
Totaal provincie Utrecht	**1.265**

Bron: gemeente Amersfoort en gemeente Utrecht (2024)

Noot: geen gegevens bekend voor Barneveld, Nijkerk, Renswoude, Rhenen en Veenendaal

Omdat de Maatschappelijke Opvang vooral gevestigd is in de gemeenten Utrecht en Amersfoort, stromen veel mensen na een verblijf in de Maatschappelijke Opvang ook uit in deze gemeenten. In de regio's zijn al afspraken gemaakt om de uitstroom na Maatschappelijke Opvang evenrediger te verdelen. Daarom laten de tabellen hieronder zien hoe de jaarlijkse

uitstroom er per gemeente uit zou zien wanneer uitstromers meer evenredig verdeeld zijn over de gemeenten (naar rato van inwonertal).

Tabel 8.2: Inschatting totale uitstroom per gemeente regio Amersfoort, naar inwonertal

Gemeente	Toekomstige uitstroom obv inwonertal
Amersfoort	84
Baarn	13
Bunschoten	12
Eemnes	5
Leusden	16
Soest	25
Woudenberg	8
Regio Amersfoort	**163**

Bron: gemeente Amersfoort, bewerking Companen (2024)

Tabel 8.3: Inschatting totale uitstroom per gemeente regio U10, naar inwonertal

Gemeente	Toekomstige uitstroom obv inwonertal
Bunnik	18
De Bilt	49
De Ronde Venen	51
Houten	57
IJsselstein	37
Lopik	16
Montfoort	16
Nieuwegein	73
Oudewater	11
Stichtse Vecht	74
Utrecht	412
Utrechtse Heuvelrug	56
Vijfheerenlanden	67
Wijk bij Duurstede	27
Woerden	60
Zeist	75
Regio U10	**1.100**

Bron: gemeente Utrecht, bewerking Companen (2024)

Uitstroom naar zelfstandige woonruimte

Zoals eerder genoemd kunnen niet alle uitstromers na een verblijf in de Maatschappelijke Opvang (direct) zelfstandig wonen. In het onderzoek 'Landsschapschets Wonen en Zorg (2022) voor de gemeente Amersfoort is aan zorgaanbieders Maatschappelijke Opvang gevraagd wat de uitstroomrichting is van uitstromers. Hieruit bleek dat bijna een derde (30%) uitstroomt naar zelfstandige woonruimte (al dan niet met ambulante begeleiding). Aangezien de gemeente Utrecht geen zicht heeft op de uitstroomrichting, hanteren we dezelfde aanname van 30% uitstroom naar zelfstandige woonruimte.

Tabel 8.4: Inschatting huidige uitstroom naar zelfstandige woonruimte provincie Utrecht (afgerond op 5-tal)

	Huidige uitstroom naar zelfstandige woonruimte
Regio Amersfoort	50
Amersfoort	*29*
Baarn	*2*
Bunschoten	*2*
Eemnes	*1*
Leusden	*2*
Soest	*3*
Woudenberg	*1*
Overige gemeenten	*9*
Regio U10	330
Totaal provincie Utrecht	**380**

Bron: Companen (2024)

Noot: geen gegevens bekend voor Barneveld, Nijkerk, Renswoude, Rhenen en Veenendaal

Er zijn zo'n 380 uitstromers die jaarlijks behoefte hebben aan zelfstandige woonruimte na een verblijf in de Maatschappelijke Opvang in de provincie Utrecht. De tabellen hieronder laten zien hoe de behoefte aan zelfstandige woonruimte er per gemeente uit zou zien wanneer uitstromers meer evenredig verdeeld zijn over de gemeenten (naar rato van inwonertal).

Tabel 8.5: Inschatting uitstroom naar zelfstandige woonruimte per gemeente naar inwonertal, regio Amersfoort

Gemeente	Toekomstige uitstroom naar zelfstandige woonruimte obv inwonertal
Amersfoort	25
Baarn	4
Bunschoten	4
Eemnes	2
Leusden	5
Soest	7
Woudenberg	2
Regio Amersfoort	**49**

Bron: Companen (2024)

Tabel 8.6: Inschatting uitstroom naar zelfstandige woonruimte per gemeente naar inwonertal, regio U10

Gemeente	Toekomstige uitstroom naar zelfstandige woonruimte obv inwonertal
Bunnik	5
De Bilt	15
De Ronde Venen	15
Houten	17
IJsselstein	11
Lopik	5
Montfoort	5
Nieuwegein	22
Oudewater	3
Stichtse Vecht	22
Utrecht	123
Utrechtse Heuvelrug	17
Vijfheerenlanden	20
Wijk bij Duurstede	8
Woerden	18
Zeist	22
Regio U10	**330**

Bron: Companen (2024)

Uitstroom naar tussenvormen

Uit het onderzoek 'Landsschapschets Wonen en Zorg (2022) bleek dat zo'n 20% uitstroomt naar een tussenvorm, zoals langdurig begeleid wonen[13] of doorstroomwoningen[14]. Aangezien de gemeente Utrecht geen zicht heeft op de uitstroomrichting, hanteren we dezelfde aanname van 20% uitstroom naar een tussenvorm. De tabel hieronder laat zien dat in regio Amersfoort zo'n 35

[13] In de Regio Amersfoort gaat dit om plekken met begeleiding van ex dak- en thuislozen die instromen vanuit de dag- en nachtopvang met multiproblematiek.

[14] Dit gaat om doorstroomwoningen voor mensen die uitstromen vanuit de dag- en nachtopvang met een lichte begeleidingsvraag.

uitstromers en in regio U10 220 uitstromers een beroep doen op een tussenvorm. Hoe dit verdeeld is over de gemeenten is te vinden in de fact sheets.

Tabel 8.7: Inschatting huidige uitstroom naar tussenvorm provincie Utrecht (afgerond op 5-tal)

	Huidige uitstroom naar tussenvorm
Regio Amersfoort	35
Regio U10	220
Totaal provincie Utrecht	**355**

Bron: Companen (2024)

Noot: geen gegevens bekend voor Barneveld, Nijkerk, Renswoude, Rhenen en Veenendaal

Naast uitstromers uit de Maatschappelijke Opvang, zijn er ook (dreigend) dak- en thuislozen die een beroep kunnen doen op een tussenvorm. Zoals kortdurend begeleid wonen en crisisopvang gezinnen in Regio Amersfoort: een tussenvorm voor gezinnen die geen woning (meer) hebben, maar wel hulpvragen hebben en openstaan voor begeleiding. In regio Amersfoort gaat dit om 18 plekken.

9 Uitstroom Vrouwenopvang en slachtoffers mensenhandel

Slachtoffers van huiselijk geweld of mensenhandel kunnen in Nederland op verschillende plekken hulp vragen. Vaak is ambulante hulp voldoende, maar soms is de situatie te onveilig dat iemand (tijdelijk) niet thuis kan blijven. Vrouwen kunnen dan terecht in de vrouwenopvang.

Tabel 9.1: Aantal plekken vrouwenopvang en jaarlijkse uitstroom

Regio	Zorgaanbieder	Aantal plekken	Jaarlijkse behoefte aan uitstroomwoning
Regio Amersfoort	Kwintes	17	17
Regio U10	Moviera	30	50
Totaal provincie Utrecht		**47**	**67**

Bron: Regio U10 = informatie ontvangen van Moviera (2024); Regio Amersfoort = Landschapsschets Wonen en Zorg (2022)
Noot: geen gegevens bekend voor regio Foodvalley

In de provincie Utrecht zijn 47 plekken langdurende vrouwenopvang: 17 plekken in regio Amersfoort en 30 plekken in regio U10. Het merendeel van de cliënten komt uit de eigen regio, maar ook een deel van elders. Soms is de situatie namelijk zo onveilig dat vrouwen niet in de eigen gemeente of regio kunnen verblijven, dan hebben zij recht op hulp en opvang in een andere regio ('bovenregionale plaatsing'). De regio's Amersfoort en U10 vangen dus ook een aantal cliënten op van buiten de regio. Andersom geldt dit net zo: andere regio's vangen cliënten op uit Amersfoort en U10.

Jaarlijks verblijven op de 47 plekken langdurende vrouwenopvang zo'n 67 vrouwen met kinderen voor wie urgentie wordt aangevraagd. In de regio U10 bestaat de contingent afspraak dat er jaarlijks 50 woningen zijn voor uitstromers uit de vrouwenopvang. Moviera geeft aan dat de opvang constant vol zit en dat deze woningen ook echt nodig waren de afgelopen jaren – en dus ook nodig zijn in de komende jaren. In de regio Amersfoort is er behoefte aan zo'n 17 uitstroomwoningen per jaar. In totaal komt dit uit op een jaarlijkse behoefte aan 67 uitstroomwoningen in de provincie Utrecht.
Naast deze uitstroom naar zelfstandige woonruimte, biedt regio Amersfoort ook de tussenvorm begeleid wonen jonge moeders aan: dit gaat om 10 plekken waarbij jonge moeders tot 23 jaar begeleiding en woonruimte ontvangen – als tussenstap voor de uitstroom naar een zelfstandige woonplek.

Woonwensen

Woning

Wat betreft type uitstroomwoning kan het grootste deel van de uitstromende vrouwen en kinderen uit de voeten met een 1 á 2 kamerwoning. Een paar keer per jaar gaat het om een groot gezin en dan is er behoefte aan een grotere uitstroomwoning. Uitstromers doen vooral een beroep op het goedkope aanbod in de sociale huur (onder de eerste aftoppingsgrens).

Ondersteuning

Na uitstroom uit de vrouwenopvang krijgen vrouwen maximaal 2 jaar ambulante ondersteuning. Deze ondersteuning loopt uiteen: het leren van de Nederlandse taal of vaardigheden, sociale en emotionele steun bieden, ondersteunen op weg naar zelfredzaamheid, helpen bij het aangaan van (nieuwe) sociale contacten, etc.

10 Uitstroom detentie en forensische zorg

Een verblijf in een penitentiaire inrichting is een ingrijpende gebeurtenis. Deze tijdelijke onttrekking aan de samenleving kan ervoor zorgen dat mensen hun huis kwijtraken. Personen die langer dan drie maanden in detentie hebben gezeten, kunnen bij uitstroom een beroep doen op urgentie voor een sociale huurwoning.

Detentie

In de voorgenomen wet *Versterking regie op de volkshuisvesting* worden gedetineerden bij een detentie van 3 maanden of langer als urgent beschouwd. Om de jaarlijkse omvang van de groep uitstromers die langer dan drie maanden in detentie hebben gezeten te schatten, is gebruik gemaakt van data van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI). Alleen voor gemeenten met meer dan 20 uitstromers is de detentieduur per gedetineerde bekend van 2017 tot en met 2021. Voor deze gemeenten hebben we het gemiddeld aantal uitstromers met een detentieduur van 3 maanden of langer berekend over de periode 2017-2021.

Voor de provincie Utrecht komt deze berekening uit op jaarlijks zo'n 335 uitstromers met een detentieduur van langer dan drie maanden (tabel 10.1). Het werkelijke aantal zal iets hoger liggen, ervan uitgaande dat in gemeenten met minder dan 20 uitstromers ook enkele uitstromers langer dan 3 maanden in detentie hebben gezeten.

Tabel 10.1: Inschatting jaarlijks aantal uitstromers met een detentieduur van 3 maanden of langer en uitstromers naar zelfstandige woonruimte (afgerond op 5-tal)

	Gemiddeld aantal uitstromers met detentieduur van 3+ maanden	**Inschatting behoefte aan zelfstandige woonruimte**
Regio Amersfoort (excl. en incl. Barneveld)	55 / 60	11 tot 20 / 12 tot 22
Amersfoort	*39*	*8 tot 14*
Baarn	*8*	*2 tot 3*
Soest	*7*	*1 tot 3*
Barneveld	*6*	*1 tot 2*
Regio U10	265	52 tot 90
De Bilt	*6*	*1 tot 2*
De Ronde Venen	*8*	*2 tot 3*
Houten	*4*	*1*
IJsselstein	*7*	*1 tot 2*
Nieuwegein	*21*	*4 tot 7*
Stichtse Vecht	*11*	*2 tot 4*
Utrecht	*163*	*33 tot 57*
Utrechtse Heuvelrug	*7*	*1 tot 2*
Vijfheerenlanden	*9*	*2 tot 3*
Woerden	*7*	*1 tot 2*
Zeist	*20*	*4 tot 7*
Renswoude, Rhenen, Veenendaal	15	3 tot 5
Veenendaal	*15*	3 tot 5
Totaal provincie Utrecht	**335**	**65 tot 115**

Bron: DJI uitstroomcijfers (2017-2021)

Noot: Alleen voor gemeenten met meer dan 20 uitstromers is bekend hoeveel gedetineerden een detentieduur van 3+maanden hebben.

Deze 335 uitstromers kunnen een beroep doen op urgentie voor een sociale huurwoning. In de praktijk zal slechts een deel hiervan gebruik maken, omdat uitstromers ook kunnen terugkeren naar hun eigen woning of intrekken bij een naaste, of uitstromen naar een MOBW (Maatschappelijke Opvang; Beschermd Wonen) voorziening. Welk deel van de 335 uitstromers daadwerkelijk een beroep doet op urgentie is onbekend. Landelijk stroomt zo'n 20% tot 35% uit naar een zelfstandige sociale huurwoning. Wanneer we deze percentages ook hanteren voor provincie Utrecht, komen we tot de inschatting dat zo'n 65 tot 115 uitstromers die een beroep doen op een zelfstandige sociale huurwoning.

In de fact sheets is het gemiddelde (27,5%) gehanteerd om een inschatting te maken van het aantal ex-gedetineerden dat jaarlijks een beroep zal doen op een sociale huurwoning.

Forensische zorg

Personen die uitstromen uit forensische zorg stromen veelal uit naar forensisch beschermd wonen, en soms direct naar reguliere huisvesting. Forensisch beschermd wonen is een verblijfsvoorziening met persoonlijke zorg en ondersteunende begeleiding in een beschermde woonomgeving. Wanneer cliënten (direct of vanuit forensisch beschermd wonen) uitstromen naar reguliere huisvesting, is de mogelijkheid tot het ontvangen van ambulante begeleiding belangrijk. Er zijn geen feitelijke cijfers beschikbaar van het aantal uitstromers uit forensisch beschermd wonen en forensische zorg dat een beroep doet op een zelfstandige sociale huurwoning in provincie Utrecht. Landelijk zijn er jaarlijks zo'n 500 mensen uit forensisch beschermd wonen en 500 mensen uit forensische zorg die uitstromen naar reguliere huisvesting. Om een inschatting te maken van de uitstroom in de provincie Utrecht, verdelen we deze landelijke aantallen naar inwonertal in de gemeenten in de provincie. Deze inschatting komt neer op zo'n 80 uitstromers in de provincie.

Tabel 10.2: Inschatting jaarlijkse uitstroom naar zelfstandige woonruimte onder uitstromers forensisch beschermd wonen en forensische zorg

	Inschatting behoefte aan zelfstandige woonruimte
Regio Amersfoort (excl. en incl. Barneveld en Nijkerk)	18/24
Amersfoort	*9*
Baarn	*1*
Bunschoten	*1*
Eemnes	*1*
Leusden	*2*
Soest	*3*
Woudenberg	*1*
Nijkerk	*3*
Barneveld	*3*
Regio U10	55
Bunnik	*1*
De Bilt	*2*
De Ronde Venen	*3*
Houten	*3*
IJsselstein	*2*
Lopik	*1*
Montfoort	*1*
Nieuwegein	*4*
Oudewater	*1*
Stichtse Vecht	*4*
Utrecht	*21*
Utrechtse Heuvelrug	*3*
Vijfheerenlanden	*3*
Wijk bij Duurstede	*1*
Woerden	*3*
Zeist	*4*
Renswoude, Rhenen, Veenendaal	5

Renswoude	*0*
Rhenen	*1*
Veenendaal	*4*
Totaal provincie Utrecht	**78**

Woonwensen

Woning

Voor mensen die uit langdurige detentie of forensische zorg komen en naar een zelfstandige woonsituatie gaan, is doorgaans op zeer korte termijn een reguliere sociale woonruimte nodig. De meest passende woonvorm is een (klein) appartement of gezinswoning tot de aftoppingsgrens. Stabiele huisvesting is een belangrijke voorwaarde om recidive te voorkomen.

11 Zelfstandige woonruimte onder uitstromers van instellingen

In de voorgaande hoofdstukken is de huidige (en toekomstige) behoefte aan zelfstandige woonruimte na een verblijf in Beschermd Wonen, Jeugdzorg, Maatschappelijke Opvang, Vrouwenopvang, detentie en forensische zorg in beeld gebracht. In deze paragraaf brengen wij deze aantallen bij elkaar om tot een totaalbeeld van de behoefte aan zelfstandige woonruimte onder uitstromers van instellingen te komen.

Behoefte aan zelfstandige woonruimte onder uitstromers

Momenteel zijn er in de provincie naar schatting zo'n 1.020 uitstromers van instellingen die zelfstandig kunnen wonen, al dan niet met ambulante begeleiding. In regio Amersfoort zijn dit er 210 en in regio U10 775. Richting de toekomst zal het aantal uitstromers in de provincie ongeveer liggen tussen de 965 en 1.045, afhankelijk van de mate waarin wordt ingezet op een verdere ombouw van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis.

De cijfers in de tabel wijken af van de bestaande contingent-afspraken. Hier zijn een aantal verklaringen voor:

- De aanpak in de woonzorgbehoefteanalyse is vraag gestuurd: er wordt gekeken naar het huidige zorggebruik en daarmee de huidige behoefte aan contingentwoningen. Dit is niet hetzelfde als het kijken naar de afspraken die zijn gemaakt over het aanbod aan contingentwoningen (aanbod gestuurd).
- Living Lab Eerst een Thuis
  Vanaf 2020 hebben de U16-gemeenten de Wonen Eerst-methodiek toegepast binnen het project Living Lab Eerst een Thuis. Dit houdt in dat dakloze mensen niet (langer) hoeven te verblijven in de maatschappelijke opvang, maar direct een eigen duurzame en stabiele zelfstandige woonplek krijgen in een gemeente binnen de regio, waar zij de begeleiding krijgen die zij nodig hebben. Hierover zijn met zorgaanbieders en woningcorporaties afspraken gemaakt en de afgelopen jaren meer dan 250 woonplekken gerealiseerd binnen de bestaande contingentafspraken. Er is meer vraag naar Eerst een Thuis-woonplekken dan er woonplekken beschikbaar zijn. Hoeveel mensen jaarlijks instromen in een Eerst een Thuis-woonplek wordt dus bepaald door het aanbod in dat jaar. In 2023 zijn er in totaal 67 cliënten ingestroomd. In feite behoort verreweg het grootste deel van de MOBW-groep tot de doelgroep van Eerst een Thuis, ongeacht de begeleidingsbehoefte. De instroomcijfers in Eerst een Thuis-woningen in eerdere perioden geven daarom geen inzicht in de totale toekomstige woonbehoeften van de MOBW-groep. Ondanks uitvragen bij verschillende partijen (Beter Wonen, Tussenvoorziening, Het Vierde Huis en gemeente Utrecht) is het niet gelukt om in beeld te brengen wat de jaarlijkse behoefte is aan instroomwoningen. Daarom hebben we hier geen cijfers van kunnen opnemen in onderstaande tabel. In de trendprognose – waarin nog sterker wordt ingezet op Beschermd Thuis – verwachten we dat de extra behoefte aan instroomwoningen nog hoger is.

Tabel 11.1: Inschatting huidige en toekomstige behoefte aan zelfstandige woonruimte onder uitstromers van instellingen, provincie Utrecht (afgerond op 5-tal)

Doelgroep	Regio Amersfoort [15]	Regio U10	Renswoude, Rhenen, Veenendaal	Totaal provincie Utrecht
Uitstroom Beschermd Wonen	60 (50 tot 65)	160 (115 tot 180)	10	**230 (175 tot 255)**
Uitstroom Jeugdzorg met verblijf	50	105	15	**170**
Uitstroom Maatschappelijke opvang	50	330	-	**380**
Uitstroom Vrouwenopvang	17	50	-	**67**
Uitstroom detentie[16]	15	75	5	**95**
Uitstroom forensisch beschermd wonen en forensische zorg	18	55	5	**78**
Totaal uitstroomwoningen	**210 (200 tot 215)**	**775 (730 tot 795)**	**35**	**1.020 (965 tot 1.045)**

Bron: Woonzorgweter Companen. Noot: bij Beschermd Wonen staat tussen haakjes de toekomstige uitstroom op basis van de basisprognose (255) en de trendprognose (175).

Woonwensen

Woning

In de werksessies werd benoemd dat uitstromers behoefte hebben aan zelfstandige woonruimte van zo'n 45 m^2, maar dat er een groot tekort aan zulke woonruimte is in beide regio's. Daarnaast ervaarden de aanwezigen ook een tekort aan "tussenvormen" als opstap naar zelfstandig wonen. Voorbeelden hiervan zijn kortdurend begeleid wonen (in deze voorzieningen hebben bewoners meestal eigen voorzieningen en is er vaak een gezamenlijke ruimte aanwezig; extramurale woonvorm waar bewoners zelf verantwoordelijk zijn voor de woonlasten van hun studio/appartement), langdurig begeleid wonen (Vinger aan de Pols) of Kamertraining (jongeren verblijven in een speciale woongroep of een eigen kamer waar ze praktische vaardigheden leren).

Woningaanbod voor uitstromers

Uitstromers van instellingen doen een beroep op vrijkomende sociale huurwoningen. Over het algemeen zijn zij aangewezen op de betaalbare voorraad[17] (onder de eerste aftoppingsgrens: € 633,25 in 2022). Het is daarom relevant om te kijken hoeveel betaalbare woningen er op jaarbasis beschikbaar komen (muteren) in iedere gemeente.

In 2022 kwamen er in de provincie 1.015 woningen met een huurprijs onder de kwaliteitskortingsgrens (€ 442,46 in 2022) vrij en 6.090 woningen met een huurprijs onder de eerste aftoppingsgrens. In totaal zijn dit 7.105 woningen.

Tabel 11.2: Aantal vrijkomende sociale huurwoningen naar huurprijsklasse, 2022

	< € 442,46	€ 442,46 tot € 633,25	Totaal
Regio Amersfoort (excl. en incl. Nijkerk)	97/151	1.057/1.246	**1.154/1.397**
Regio U10	824	4.363	**5.187**
Renswoude, Rhenen, Veenendaal	94	670	**764**
Provincie Utrecht	**1.015**	**6.090**	**7.105**

Bron: Regio Amersfoort = Jaartabellen Eemvallei (2022); Regio U10 = RWU Regionale corporatiemonitor 2023; Regio Foodvalley = inventarisatie bij Veenvesters, Rhenam Wonen en Woningbedrijf Renswoude.
Noot: geen gegevens bekend voor Barneveld.

[15] Exclusief Barneveld en Nijkerk.

[16] We zijn uitgegaan van de gemiddelde uitstroom van 27,5% uitstroom naar zelfstandige woonruimte.

[17] Uitstromers tot 23 jaar doen met name een beroep op woonruimte onder de kwaliteitskortingsgrens (< € 442,46).

Eerder zagen we dat er momenteel in de provincie zo'n 1.020 uitstromers van instellingen zijn die behoefte hebben aan zelfstandige woonruimte. Bij een gelijkblijvend aantal vrijkomende corporatiewoningen per jaar, betekent dit dat ongeveer 14% van deze woningen nodig zijn om de uitstromers uit instellingen te huisvesten. In de regio Amersfoort (exclusief Barneveld en Nijkerk) ligt dit op 18% (210 / 1.154) en in regio U10 (775 / 5.187) op 15%.

Tabel 11.3: Aantal vrijkomende sociale huurwoningen per gemeente, 2022

Gemeente	< € 442,46	€ 442,46 tot € 633,25	Totaal
Amersfoort	37	564	601
Baarn	17	105	122
Bunschoten	1	53	54
Eemnes	0	34	34
Leusden	22	86	108
Soest	19	166	185
Woudenberg	1	49	50
Nijkerk	54	189	243
Bunnik	1	89	90
De Bilt	15	208	223
De Ronden Venen	24	229	253
Houten	40	275	315
Ijsselstein	19	118	137
Lopik	1	26	27
Montfoort	1	37	38
Nieuwegein	14	329	343
Oudewater	11	45	56
Stichtse Vecht	21	191	212
Utrecht	469	1862	2331
Utrechtse Heuvelrug	16	147	163
Vijfheerenlanden	11	117	128
Wijk bij Duurstede	10	85	95
Woerden	45	189	234
Zeist	126	416	542
Renswoude	0	0	0
Rhenen	13	141	154
Veenendaal	81	529	610

12 Mantelzorgers- en ontvangers

Mantelzorg is onbetaalde en vaak langdurige zorg voor zieke familieleden of vrienden. Dit kan verzorging zijn of hulp bij dagelijkse activiteiten. Onder verhuizende mantelzorgers- of ontvangers worden personen verstaan die vanwege mantelzorg moeten verhuizen, zodat de mantelzorger en mantelzorgontvanger dichter bij elkaar wonen.

Tabel 12.1: Toewijzingen urgentie Mantelzorg (2020 – 2023)

Regio	**2020**	**2021**	**2022**
Amersfoort	5	3	4
U10	17	16	13
Totaal provincie Utrecht	**22**	**19**	**17**

Bron: Regio Amersfoort = SWEV (2024); Regio U10 = RWU (2024)
Noot: geen gegevens bekend voor Renswoude, Rhenen en Veenendaal

De afgelopen jaren waren er jaarlijks rond de 20 toewijzingen voor urgentie Mantelzorg in de provincie Utrecht: zo'n 5 in regio Amersfoort en 15 in regio U10. Hierbij moeten twee kanttekeningen worden gemaakt:

- De uitvoering van de lokale urgentieregeling kan per gemeente verschillen en daarmee ook de registratie. Als er geen urgentie Mantelzorg geregistreerd wordt is deze ook niet meegenomen in bovenstaande cijfers. Mantelzorg Utrecht krijgt dagelijks telefonisch of per mail vragen van mantelzorgers of via buurtteammedewerkers. Waaronder de vraag over urgentie voor een woningtoewijzing. Mantelzorg Utrecht schat in dat vragen voor urgentie in het afgelopen jaar zo'n 20 keer zijn binnengekomen. Dit komt overeen met de toewijzingen die in bovenstaande tabel staan. Aan Mantelzorg Utrecht wordt dan gevraagd om een Verklaring van Inschrijving te verzorgen, met een korte opgave van reden en de duur van deze inschrijving.
- Het is niet bekend of het aantal toewijzingen urgentie Mantelzorg een goed beeld geeft van de werkelijke aantallen mantelzorgers- of ontvangers die willen verhuizen vanwege mantelzorg. Wel weten we dat er de komende jaren een groter beroep wordt gedaan op mantelzorgers, door financiële en personele tekorten in de zorg. Als het aantal mantelzorgers de komende jaren stijgt, kan dit ook leiden tot een hoger aantal urgentieaanvragen.

Woonwensen

Woning

Bij de aanvraag voor een sociale huurwoning, is in het geval van de mantelzorgontvanger een reguliere woning in de vorm van een appartement vaak geschikt. In het geval van een mantelzorgverlener kan dit ook een gezinswoning zijn.

13 Uitstappende sekswerkers

Bij uitstappende sekswerkers gaat het om mensen die voormalig als sekswerker hebben gewerkt en daarmee gestopt zijn, waarbij uitstroom plaatsvindt via uitstapprogramma's die vallen onder de DUUP regeling (Decentralisatie-uitkering Uitstapprogramma's voor Prostituees).

Landelijk gezien stromen er jaarlijks ongeveer 650 sekswerkers in bij een uitstapprogramma. Bijna de helft van de jaarlijkse instroom stapt ook daadwerkelijk uit met behulp van een uitstapprogramma. Er stromen dus gemiddeld 300 sekswerkers per jaar uit (Regioplan & Cebeon, 2019). Dit betekent dat er jaarlijks gemiddeld 300 woningen nodig zijn om in de behoefte te voorzien.

Het is niet bekend hoe deze landelijke uitstroom zich verdeelt over provincies of regio's. Daarom is niet te kwantificeren hoeveel uitstappende sekswerkers de provincie Utrecht en de regio's Amersfoort en U10 jaarlijks tellen.

Woonwensen

In de provincie Utrecht biedt Belle Hulpverlening hulp en ondersteuning aan slachtoffers van mensenhandel en mensen die werken of hebben gewerkt in de seksindustrie of die willen stoppen met dit werk. Op basis van informatie van Belle Hulpverlening en (landelijke/lokale) onderzoeken is duiding te geven aan de kwalitatieve woon- en ondersteuningsbehoefte van uitstappende sekswerkers.

Woning

Personen die als sekswerker uitstappen, hebben behoefte aan een woning zodat zij in een nieuwe omgeving kunnen uitstromen naar een andere levensstijl. Dit kunnen reguliere woningen zijn in de vorm van studio's of appartementen, en in geval van ouderschap is een gezinswoning wenselijk. Onderzoek naar belemmerende factoren bij uitstappen uit sekswerk toont aan dat financieel rondkomen en het niet kunnen vinden van betaalbare huisvesting een grote belemmering vormen in het uitstroomproces (Regioplan, 2017).

Zorg en ondersteuning

In 2021 is de tippelzone 'de Baan' in Utrecht gesloten. De gemeente Utrecht heeft onderzoek laten uitvoeren om meer inzicht te krijgen in hoe het de sekswerkers op de tippelzone in de periode voor en na de sluiting vergaat (Wanneer je Baan er niet meer is, 2022). Zo kan de gemeente de hulpverlening en de aansluiting ervan op de behoeften van sekswerkers waar nodig verbeteren.

Uit dit onderzoek blijkt dat de ondersteuningsbehoefte bij uitstappende sekswerkers gevarieerd is. De hulp waar zij sinds de sluiting gebruik van maken varieert van psychische hulp en ondersteuning bij het zoeken naar werk, tot af en toe een praatje maken. Daarnaast bleken er ook nog onvervulde hulpbehoeften te zijn na de sluiting. Dit zijn enerzijds emotionele en psychische behoeften, zoals de mogelijkheid om met iemand (al dan niet een professional) te praten. En anderzijds praktische behoeften, zoals hulp bij het vinden van de weg op de arbeidsmarkt. Volgens sommige sekswerkers sluit het aanbod niet goed aan. Ze willen bijvoorbeeld het liefst zo snel mogelijk werken en zien er tegenop dat ze vaak eerst een (taal)cursus moeten doen.

14 Statushouders

Statushouders zijn vluchtelingen die een verblijfsvergunning hebben gekregen, op grond waarvan ze in Nederland mogen blijven. Gemeenten in Nederland zijn verplicht om vluchtelingen die een verblijfsvergunning hebben gekregen passende woonruimte te bieden. Deze mensen worden door het COA gekoppeld aan gemeenten. Daarna is het de taak aan de gemeente om te zorgen voor een woning.

Taakstelling: historie en prognose

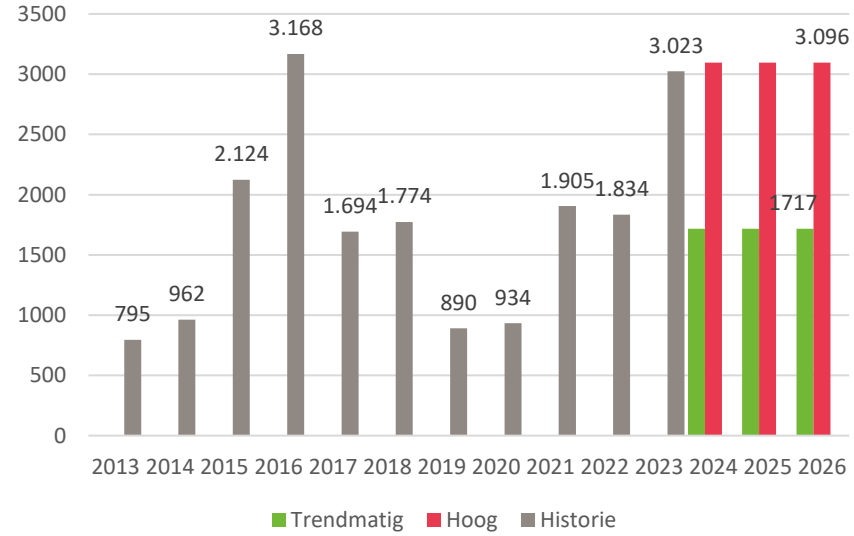
De minister van Justitie en Veiligheid maakt elk half jaar bekend hoeveel statushouders er in Nederland moeten worden gehuisvest. Het totaal aantal te huisvesten statushouders wordt naar rato van het aantal inwoners in de gemeenten over de gemeenten verdeeld; dit levert een 'taakstelling' per gemeente op.

De taakstelling voor statushouders fluctueert sterk, afhankelijk van het aantal vluchtelingen dat naar Nederland komt en een verblijfsvergunning krijgt. Dit is ook te zien in de terugblik in Figuur 14.1, waarin de taakstelling van de hele provincie vanaf 2013 tot en met 2023 is weergegeven. Voor de toekomstige verwachte taakstelling hebben we twee scenario's uitgewerkt die zijn besproken tijdens de werksessies:

- Het trendmatige scenario gaat uit van een taakstelling die gelijk is aan het gemiddelde van de afgelopen 5 jaar per gemeente.
- Het hoge scenario gaat per gemeente uit van een gemiddelde taakstelling die gelijk staat aan die in de hoogste 2 jaren sinds 2013.

In deze prognoses is de achterstand in huisvesting op 1 januari 2024 niet meegenomen en bedraagt voor de gehele provincie 573 statushouders. De aanwezigen tijdens de werksessies achtten het hoge scenario het meest realistisch voor de toekomst.

Figuur 14.1: Terugblik en prognose taakstelling statushouders provincie Utrecht

Bron: Overzicht huisvesting vergunninghouders 01-03-2024, bewerking Companen

Belangrijk om te vermelden is dat de huisvestingsopgave van statushouders richting de toekomst toe lastig te schatten is, omdat het aantal vluchtelingen dat naar Nederland komt afhankelijk is van veel factoren.

Woningbehoefte

Om te bepalen hoeveel woningen er nodig zijn voor het huisvesten van statushouders, werken we – op verzoek van de aanwezigen tijdens de werksessies – met een gemiddelde huishoudensgrootte van 1 tot 2 personen. De tabellen hieronder laten de woningbehoefte zien op het niveau van de provincie en beide regio's.

Tabel 14.1: Woningbehoefte statushouders provincie Utrecht (afgerond op 5-tal)

Woningbehoefte per jaar	Huishoudensgrootte 2	Huishoudensgrootte 1
Trendmatig scenario	860	1.715
Hoog scenario	1.550	3.095

Bron: Companen, 2024

Noot: Woningbehoefte is inclusief gemeente Renswoude, Rhenen en Veenendaal

Tabel 14.2: Woningbehoefte statushouders regio Amersfoort (excl. Barneveld en Nijkerk; afgerond op 5-tal)

Woningbehoefte per jaar	Huishoudensgrootte 2	Huishoudensgrootte 1
Trendmatig scenario	195	385
Hoog scenario	355	715

Bron: Companen, 2024

Tabel 14.3: Woningbehoefte statushouders regio Amersfoort (incl. Barneveld en Nijkerk; afgerond op 5-tal)

Woningbehoefte per jaar	Huishoudensgrootte 2	Huishoudensgrootte 1
Trendmatig scenario	265	530
Hoog scenario	490	980

Bron: Companen, 2024

Tabel 14.4: Woningbehoefte statushouders regio U10 (afgerond op 5-tal)

Woningbehoefte per jaar	Huishoudensgrootte 2	Huishoudensgrootte 1
Trendmatig scenario	615	1.225
Hoog scenario	1.105	2.205

Bron: Companen, 2024

Wanneer we uitgaan van het meest realistische scenario – scenario hoog – is de jaarlijkse woningbehoefte voor de provincie zo'n 1.550 tot 3.095. Voor regio Amersfoort gaat het om 355 tot 715 woningen exclusief Barneveld en Nijkerk (490 tot 980 inclusief Nijkerk en Barneveld) en voor regio U10 om 1.105 tot 2.205 woningen.

Woonwensen

Woning

Wat betreft de woonruimte om statushouders te huisvesten doen gemeenten vaak een beroep op de reguliere woningen in de sociale huurvoorraad. Maar het kan ook gaan om flexwoningen of gedeelde woningen. Om statushouders een geschikte reguliere woning aan te kunnen bieden, is het belangrijk dat de aangeboden woning past bij de gezinsgrootte.

Ondersteuning

Er is vaak behoefte aan maatschappelijke begeleiding om een succesvolle integratie te bevorderen.

Uitstroom alleenstaande minderjarige vreemdelingen

Een deel van de jongeren in jeugdzorg met verblijf bestaat uit alleenstaande minderjarige vreemdelingen. In onderstaande tabel is de taakstelling voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen op 1 juli 2024 per gemeente te zien. De verwachting is dat het aandeel minderjarige vreemdelingen in jeugdzorg met verblijf de komende jaren gaat toenemen.[18]

Wanneer alleenstaande minderjarige vreemdelingen uitstromen, zijn zij in de fact sheet opgenomen als onderdeel van de uitstroom uit de jeugdhulp met

[18] Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). (2023). Migratieradar najaar 2023. https://ind.nl/nl/documenten/11-2023/migratieradar-najaar-2023.pdf

verblijf. Landelijk is 59% van de AMV'ers in de leeftijdscategorie 16-18 jaar.[19] Om een inschatting te maken van de jaarlijkse uitstroom (18+), delen we de leeftijdscategorie 16-18 jaar door drie.

Tabel 14.5: Taakstelling voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen per gemeente

Gemeente	Taakstelling AMV	16-18 jaar	Uitstroom
Amersfoort	35	7	4
Baarn	6	1	1
Bunschoten	5	1	1
Eemnes	0	0	0
Leusden	7	1	1
Soest	11	2	1
Woudenberg	4	1	0
Barneveld	14	3	1
Nijkerk	10	2	1
Totaal Regio Amersfoort (excl. en incl. Barneveld en Nijkerk	**68/92**	**13/18**	**7/9**
Bunnik	4	1	0
De Bilt	10	2	1
De Ronden Venen	10	2	1
Houten	11	2	1
Ijsselstein	8	2	1
Lopik	4	1	0
Montfoort	0	0	0
Nieuwegein	15	3	1
Oudewater	0	0	0
Stichtse Vecht	15	3	1
Utrecht	79	16	7
Utrechtse Heuvelrug	11	2	1
Vijfheerenlanden	13	3	1
Wijk bij Duurstede	6	1	1
Woerden	12	2	1
Zeist	15	3	1
Totaal Regio U10	**213**	**42**	**19**
Renswoude	0	0	0
Rhenen	5	1	1
Veenendaal	15	3	2
Provincie Utrecht	**301**	**59**	**28**

Bron: Notitie "Bijlage Opgave AMV Nidos" (peildatum 01 juli 2024).

[19] Centraal Bureau voor de Statistiek. (2024). Alleenstaande minderjarige vreemdeling; nationaliteit, geslacht en leeftijd [82045NED]. Geraadpleegd van https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/82045NED/table

15 Overige aandachtsgroepen

Arbeidsmigranten, studenten en woonwagenbewoners zijn door het Rijk als aandachtsgroep benoemd, maar zij behoren niet tot de verplichte urgentiecategorieën.

15.1 Arbeidsmigranten

Voor de provincie Utrecht is in 2021 onderzoek gedaan naar arbeidsmigranten in de Utrechtse gemeenten[20]. Dit onderzoek heeft zich gericht op de volgende vragen:

- Wat is het aantal arbeidsmigranten nu en in de toekomst (prognose 2030) en wat zijn enkele kernkenmerken (zoals herkomst, bedrijfssector) van deze arbeidsmigranten binnen de verschillende gemeenten in de provincie Utrecht?
- Wat betekent de toename van het aantal arbeidsmigranten voor de huisvestingsopgave (kwantitatief en kwalitatief) voor arbeidsmigranten in gemeenten en regio's in de provincie Utrecht? En, welke effecten heeft dit voor de lokale woningmarkt? Welke huisvestingsvraag is er per groep arbeidsmigranten (gekarakteriseerd naar short-, mid- en longstay en naar sector)?

Achtergrond

Een arbeidsmigrant is een persoon in loondienst bij een in Nederland gevestigde organisatie. Daarnaast geldt dat deze persoon niet de Nederlandse nationaliteit heeft. Internationale kenniswerkers – waarvoor een minimale looneis wordt gesteld (zie tabel 1.1 in het rapport Arbeidsmigranten in de Utrechtse gemeenten) – behoren niet tot de arbeidsmigranten.

Arbeidsmigranten zijn onmisbaar voor veel Utrechtse bedrijven. Uit het onderzoek blijkt dat er in 2019 in de provincie 32.510 arbeidsmigranten werkten (tabel 15.1). Regio U10 kent de meeste werkzame arbeidsmigranten (23.765), maar ook in de regio Amersfoort (4.735) en Renswoude, Rhenen en Veenendaal (4.010) zijn arbeidsmigranten een belangrijke factor in de economie. Arbeidsmigranten vervullen zo'n 4,3% van het totaal aantal banen in de provincie. Per gemeente verschilt dit aandeel aanzienlijk: van zo'n 1,4% (Utrechtse Heuvelrug) tot 95,5% (Renswoude). In Renswoude, Rhenen en Veendaal wordt 10% van het totaal aantal banen vervuld door arbeidsmigranten, in regio's Amersfoort en U10 ligt dit lager: respectievelijk 3% en 4%.

Tabel 15.1: Aantal arbeidsmigranten naar werkgemeente (2019)

Gemeente	Aantal werkzame arbeidsmigranten	Aandeel tov totaal aantal banen
Amersfoort	2.695	3,0%
Baarn	345	2,9%
Bunschoten	825	6,7%
Eemnes	75	2,8%
Leusden	310	2,3%
Soest	415	2,5%
Woudenberg	70	1,6%
Regio Amersfoort	**4.735**	**3,0%**
Bunnik	220	2,4%
De Bilt	895	5,1%

[20] Zie voor het rapport: Arbeidsmigranten in de Utrechtse gemeenten

De Ronden Venen	770	5,3%
Houten	3.325	14,3%
Ijsselstein	765	7,3%
Lopik	110	2,6%
Montfoort	175	3,4%
Nieuwegein	1.580	3,6%
Oudewater	225	7,0%
Stichtse Vecht	710	3,6%
Utrecht	11.340	3,8%
Utrechtse Heuvelrug	275	1,4%
Vijfheerenlanden	1.620	6,5%
Wijk bij Duurstede	310	5,2%
Woerden	830	3,2%
Zeist	615	1,8%
Regio U10	**23.765**	**4,0%**
Renswoude	3.055	95,5%
Rhenen	110	1,9%
Veenendaal	845	2,6%
Renswoude, Rhenen, Veenendaal	**4.010**	**10%**
Totaal provincie Utrecht	**32.510**	**4,3%**

Bron: Arbeidsmigranten in de Utrechtse gemeenten (2021)
Noot: Barneveld en Nijkerk onbekend.

De meeste arbeidsmigranten in de provincie werken via een uitzendbureau (30%): zij worden met name uitgezonden in de voedingsindustrie (vleesverwerkers), bouw, logistiek en landbouw. Uitzendwerk kenmerkt zich vaak door relatief laaggeschoold werk, waar qua arbeidsinzet veel op- en afgeschaald moet worden. Naast de uitzendbranche werken arbeidsmigranten vooral voor werkgevers in de horeca (16%), zakelijke dienstverlening (12%), detailhandel (8%), industrie (7%) en groothandel (6%).

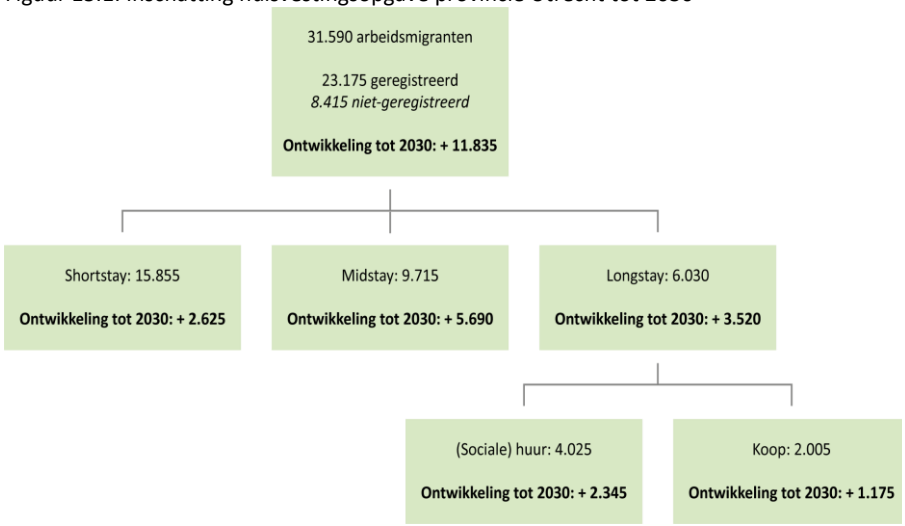
De meeste arbeidsmigranten die in de provincie Utrecht werken, wonen er ook. Naar schatting woonden er zo'n 31.590 arbeidsmigranten in de provincie. Regionaal gezien gaat het om 24.055 arbeidsmigranten in de regio U10, 4.980 in de regio Amersfoort en 2.555 in de regio Foodvalley.

Van veel arbeidsmigranten is niet precies bekend waar zij wonen. Sommige gemeenten hebben een goed beeld waar arbeidsmigranten wonen, maar vaak ontbreekt registratie. Ook is er vaak beperkt zicht doordat veel huisvesting in (verkamerde) reguliere woningen plaatsvindt. Dat laatste is ongewenst, omdat met name goedkope woningen voor arbeidsmigranten worden ingezet. Werkgevers of gespecialiseerde huisvesters kopen woningen op, om deze door te verhuren aan arbeidsmigranten. Daarmee concurreren zij op een deel van de woningmarkt waar schaarste heerst.

Huisvestingsopgave

Uit het onderzoek blijkt dat in 2019 naar schatting 31.590 arbeidsmigranten in de provincie Utrecht woonden. Op basis van de economische prognoses is ervan uitgegaan dat het aantal werkzame (en daarmee ook wonende) arbeidsmigranten groeit met 18.680 tot 2030. De groei van het aantal werkende arbeidsmigranten leidt niet één op één tot een toename van het aantal woonplekken. Dit komt doordat sommige arbeidsmigranten elkaar gedurende een jaar opvolgen. Rekening houdend met dit effect, is tot de volgende huisvestingsopgave in de provincie Utrecht gekomen:

Figuur 15.1: Inschatting huisvestingsopgave provincie Utrecht tot 2030

Bron: Arbeidsmigranten in de Utrechtse gemeenten (2021)

Per regio ziet de opgave er als volgt uit:

Tabel 15.2: Inschatting huisvestingsopgave tot 2030, naar regio

Regio	Shortstay	Midstay	Longstay		Totaal
			(Sociale) huur	Koop	
Regio Amersfoort	410	810	335	170	1.725
Regio U10	1.820	4.365	1.815	910	8.910
Foodvalley	395	515	195	95	1.200
Totaal provincie Utrecht	**2.625**	**5.690**	**2.345**	**1.175**	**11.835**

Bron: Arbeidsmigranten in de Utrechtse gemeenten (2021)

Tussen 2021 en 2030 ligt er een groeiopgave van minimaal 11.835 woonplekken. Deze groei betreft 8.315 huisvestingsplekken in tijdelijke woonvormen (**short- en midstay**). Zo'n 3.520 arbeidsmigranten gaan permanent (**longstay**) in de provincie Utrecht wonen. Dit is een fors aantal, maar valt gelet op de totale aanvullende woningbehoefte in de provincie Utrecht (100.000 woningen tot 2030) mee.

Met het oog op de groeiopgave is het belangrijk om nieuwe huisvesting toe te voegen. Het toevoegen van huisvesting zorgt ervoor dat er minder druk op dit goedkope segment komt te liggen. Ook biedt het kansen om huisvesting te realiseren waar toezicht op te houden is.

Tijdens de werksessies (januari en februari 2024) is aan gemeenten gevraagd of er na het onderzoek van 2021 initiatieven bij zijn gekomen voor nieuwe huisvestingsplekken. Daar is de volgende input uit gekomen:

- Gemeente Nieuwegein
  Er ligt een initiatief voor 368 bedden voor het jaar 2025.
- Gemeente Bunschoten
  Is bezig met een initiatief, waarschijnlijk een hotel. Het is nog niet bekend om hoeveel plekken dit gaat.

Woonwensen

Woning

Wat een geschikte woonvorm is voor arbeidsmigranten is afhankelijk van hun verblijfsduur. Arbeidsmigranten die permanent (**longstay**) in Nederland blijven, behoren tot de reguliere woningbehoefte. Zij zijn verantwoordelijk voor eigen huisvesting. Hun woonbehoefte bestaat uit zowel koop- als huurwoningen in een prijscategorie die passend is bij het inkomen.

Shortstay migranten verblijven enkele maanden tot zes maanden in Nederland. Zij hebben behoefte aan snelle vormen van tijdelijke huisvesting. Vaak worden deze arbeidsmigranten in beperkte aantallen op een centrale plek gehuisvest, in veel gevallen is de huisvesting gerelateerd aan het bedrijf waar ze werkzaam zijn. Zij verblijven in kamers met gedeelde voorzieningen. Dit kunnen individuele kamers zijn, of gedeelde kamers met minimaal 12m2 per persoon. Hier worden vaak flexconcepten voor ingezet.

Midstay migranten verblijven circa zes maanden tot enkele jaren in Nederland. Zij hebben meer behoefte aan kwaliteit en privacy dan short-stay migranten en willen veelal ook meer kunnen integreren in de samenleving. Afhankelijk van de individuele behoefte van deze arbeidsmigranten, kunnen zij zich vestigen in reguliere woningen, in de vorm van studio's en appartementen in complexen die vaak speciaal voor arbeidsmigranten zijn gerealiseerd. Hier kunnen ook flexwoningen en recreatiewoningen voor worden ingezet.

Woningen voor arbeidsmigranten voldoen bij voorkeur minimaal aan de normen van de Stichting Normering Flexwonen (SNF), om voldoende woonkwaliteit te bieden.

15.2 Woonwagenbewoners

Achtergrond

Het wonen in een woonwagen is erkend als een vast onderdeel van de culturele identiteit van woonwagenbewoners in Nederland. Mensen die een aanvraag doen voor een woonwagen, zouden dus voorzien moeten worden in hun woonvraag. Het ministerie van BZK laat periodiek onderzoek doen naar de ontwikkeling van het aantal woonwagenstandplaatsen in Nederland, uitgesplitst naar alle gemeenten. De tweede (en laatste) herhaalmeting heeft eind 2022 plaatsgevonden[21]. Dit biedt ook voor de provincie Utrecht inzicht in het aantal standplaatsen. Daarnaast hebben een aantal gemeenten in de provincie nog een aanvullend lokaal behoefteonderzoek uitgevoerd om te inventariseren wat de lokale en niet-lokale vraag uitbreidingsbehoefte is.

Standplaatsen

In 2022 waren er 708 standplaatsen in de provincie Utrecht.

Tabel 15.3: Standplaatsen provincie Utrecht (2022)

Gemeente	Standplaatsen
Regio Amersfoort (excl. en incl. Barneveld/Nijkerk)	197/228
Regio U10	450
Renswoude, Rhenen, Veenendaal	61
Totaal provincie Utrecht	**708**

Bron: Woonwagenstandplaatsen in Nederland – Herhaalmeting 2023 (BZK)

De volgende tabel geeft het aantal standplaatsen weer per gemeente.

Tabel 15.4: Standplaatsen per gemeente (2022)

Gemeente	Standplaatsen
Amersfoort	142
Baarn	24
Bunschoten	5
Eemnes	1
Leusden	0
Soest	25
Woudenberg	0

[21] Zie voor het rapport: Woonwagenstandplaatsen in Nederland - Herhaalmeting 2023

Barneveld	11
Nijkerk	20
Regio Amersfoort (excl. en incl. Barneveld/Nijkerk)	**197/228**
Bunnik	3
De Bilt	12
De Ronden Venen	5
Houten	6
Ijsselstein	4
Lopik	0
Montfoort	4
Nieuwegein	6
Oudewater	0
Stichtse Vecht	10
Utrecht	139
Utrechtse Heuvelrug	5
Vijfheerenlanden	27
Wijk bij Duurstede	3
Woerden	6
Zeist	220
Regio U10	**450**
Renswoude	2
Rhenen	20
Veenendaal	39
Totaal regio Renswoude, Rhenen, Veenendaal	**61**
Totaal provincie Utrecht	**708**

Bron: Woonwagenstandplaatsen in Nederland – Herhaalmeting 2023 (BZK)

Aanvullend behoefteonderzoek

Een aantal gemeenten in de provincie heeft aanvullend behoefteonderzoek gedaan. Het huidige aantal standplaatsen zegt namelijk niet altijd iets over de behoefte. De volgende tabel laat de uitbreidingsbehoefte zien, boven op de standplaatsen die er momenteel zijn. De behoefte is uitgesplitst naar lokale behoefte (de behoefte van inwoners vanuit de gemeente zelf) en de niet-lokale behoefte (de behoefte van inwoners vanuit een andere gemeente).

Tabel 15.5: Lokale en niet-lokale behoefte per gemeente, naar regio

Gemeente	Lokale behoefte	Niet-lokale behoefte
Amersfoort	67	-
Bunschoten	1	-
Leusden	2	-
Soest	2	-
Regio Amersfoort	**72**	**0**
De Bilt	5	7
Houten	4	-
IJsselstein	-1	-
Montfoort	-	4
Nieuwegein	12	-
Utrecht[22]	96	27
Wijk bij Duurstede	5	6
Woerden	1	3
Regio U10	**122**	**43**
Totaal provincie Utrecht	**194**	**43**

Bron: Diverse lokale onderzoeken gemeenten

Noot: Onbekend of Renswoude, Rhenen, Veenendaal, Barneveld of Nijkerk aanvullend behoefteonderzoek hebben gedaan

[22] Uit het lokaal behoefte onderzoek (2019) van de gemeente Utrecht blijkt dat er een behoefte is aan 100 woonwagenstandplaatsen, waarvan 27 niet-lokaal (dus 73 lokaal). De komende vier jaar is de verwachting dat hier nog een vraag van +23 bij komt (73+23 = 96 lokale behoefte).

Op basis van de gemeenten die aanvullend behoefteonderzoek hebben gedaan, blijkt dat er een lokale behoefte is van 194 en een niet-lokale behoefte van 43 standplaatsen. Aandachtspunt hierbij is dat deze cijfers slechts een indicatie zijn. Families kunnen zich namelijk inschrijven voor wachtlijsten in meerdere gemeenten tegelijkertijd, waardoor er dubbeltellingen kunnen voorkomen.

Tijdens de werksessies gaven aanwezigen aan dat het tekort aan woonwagenstandplaatsen herkenbaar is in de provincie. Door dit tekort ontstaat er een uitstroom naar reguliere woningen – wat niet wenselijk is voor zowel de woonwagenbewoners als de gemeenten. Als mogelijke richting om de huisvestingscapaciteit te vergroten werd verdichting genoemd. Het verkennen van de mogelijkheden voor meerlaagse bouw biedt kansen om meer plekken te creëren binnen de beschikbare ruimte.

15.3 Studenten

Uitwonende studenten provincie Utrecht

In de Landelijke Monitor Studentenhuisvesting (2022) staat het aantal uitwonende studenten naar woonstad beschreven, uitgesplitst naar primaire en secundaire doelgroep. De primaire doelgroep betreft studenten die uitwonend zijn in de stad waar zij ook studeren. Met de secundaire doelgroep worden studenten bedoeld die uitwonend zijn in een stad, maar in een andere stad studeren. De primaire en secundaire doelgroep bij elkaar opgeteld zijn alle uitwonende studenten wonend in een stad. Onderstaand figuur[23] laat het aantal uitwonende studenten zien in de gemeenten Utrecht en Amersfoort.

Figuur 15.2: Uitwonende studenten in Amersfoort en Utrecht

Bron: Landelijke Monitor Studentenhuisvesting (2022)

In Utrecht ligt het aandeel studenten in de primaire doelgroep ten opzichte van alle uitwonende studenten in de stad erg hoog. In Amersfoort, een studiestad waar relatief weinig studenten studeren, zijn juist met name uitwonende studenten die in een andere stad studeren.

Woningtekort Utrecht

Gemeente Utrecht heeft in 2023 het “Actieplan studentenhuisvesting 2023 – 2030” opgesteld[24]. Dit Actieplan richt zich met name op het vergroten van het aanbod aan betaalbare huisvesting, met de nadruk op onzelfstandige studenteneenheden (kamers). In 2024 laat gemeente Utrecht nog een verdiepend onderzoek uitvoeren naar woonwensen onder Utrechtse studenten.

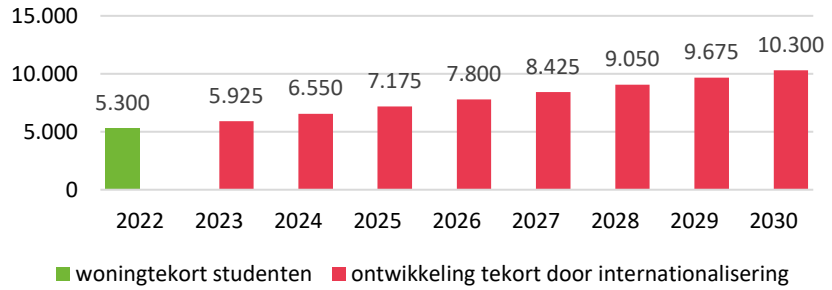
In de Kences rapportage (2022) is in beeld gebracht wat de huisvestingopgave in Utrecht is. Om de totale opgave in beeld te krijgen, is gekeken naar het huidige tekort, de verwachte groei in de vraag naar huisvesting en het aanbod. In 2022 was er een tekort van 5.300 eenheden. Het tekort bestaat vooral (90%) uit kamers. Dit tekort bestaat uit studenten die bijvoorbeeld nog bij hun ouders inwonen maar liever op kamers gaan, of verder reizen dan ze eigenlijk zouden

[23] Cijfers voor de andere gemeenten in de provincie Utrecht zijn niet opgenomen in de Landelijke Monitor Studentenhuisvesting.

[24] Zie voor het rapport: Actieplan studentenhuisvesting 2023-2030

willen. Het tekort neemt naar verwachting tot 2030 met nog eens 5.000 eenheden toe.

Figuur 15.3: Prognose woningtekort studentenhuisvesting gemeente Utrecht

Bron: Kences rapportage (2022).

16 Aandachtspunten voor beleid

Naast passende huisvesting is er meer nodig om mensen met een zorg- of ondersteuningsvraag goed te kunnen laten wonen in de provincie Utrecht. Voor de komende jaren liggen er ook grote uitdagingen op het gebied van het organiseren van zorg en ondersteuning, tegen het licht van groeiende personeelstekorten. Ook de woonomgeving vraagt aandacht. Hieronder benoemen we een aantal aandachtspunten voor beleid, gebaseerd op gesprekken die we hebben gevoerd tijdens dit traject (werksessies stakeholders, ambtelijke en bestuurlijke overleggen) en op vergelijkbare trajecten elders in het land.

16.1 Passende woonvormen voor verschillende groepen

Aanbod aan geclusterd wonen en andere 'tussenvormen'

De komende jaren neemt het aantal mensen met een zorgvraag dat woont in een reguliere woning toe. Daarnaast groeit de vraag naar 'tussenvormen'. Voor ouderen gaat het dan om geclusterde woonvormen, waar mensen zonder zorg kunnen wonen maar waar zij, indien nodig, een beroep kunnen doen op zorg vanuit de zorgverzekeringswet of een Volledig/Modulair Pakket Thuis (Wlz).

Ook een deel van de mensen die kunnen uitstromen uit een intramurale instelling heeft baat bij een 'tussenvorm', bijvoorbeeld in de vorm van geclusterd wonen met begeleiding of een tiny house in de buurt van de zorg-aanbieder, waar zij kunnen werken aan zelfstandigheid. Een goed aanbod aan 'tussenwoonvormen' kan uitstroom uit instellingszorg bevorderen en instroom bij instellingszorg (BW en MO) voorkomen. Een aandachtspunt bij dergelijke woonvormen is een juiste groepssamenstelling, om overlast te voorkomen. Daarnaast moet de begeleiding en het toezicht voldoende zijn om draagvlak in de wijk te krijgen en te behouden.

Voor uitstromers geldt dat een eigen plek – of dit nu in een tussenvorm is of in een reguliere woning – een belangrijke basis is om stappen te kunnen zetten richting herstel van een stabiele leefsituatie. Een eigen plek zorgt voor stabiliteit, autonomie en privacy.

Betaalbare woningen, onder meer voor uitstromers

In het landelijk Programma *Een Thuis voor Iedereen* kondigt de minister voor Volkshuisvesting aan te willen streven naar een hoger aantal sociale huur-woningen in heel Nederland en een 'eerlijker' verdeling van die voorraad over alle gemeenten in Nederland; hierbij wordt een streefgetal genoemd van 30% sociale huurwoningen in iedere gemeente. Op landelijk niveau is dit nodig om in de woonvraag van verschillende aandachtsgroepen te kunnen voorzien. Om de in dit onderzoek genoemde groepen én ook de regulier woningzoekenden te kunnen huisvesten, is het nodig om het aandeel sociale huurwoningen in de provincie op te hogen.

Woningen aanpassen

Een relatief groot deel van de woningvoorraad in de provincie Utrecht (30%) is nog niet geschikt voor mensen met een mobiliteitsbeperking, maar wel relatief eenvoudig geschikt te maken – bijvoorbeeld met een traplift. Goede informatievoorziening over de mogelijkheden van woningaanpassing kan inwoners stimuleren om hun woning tijdig aan te passen aan een situatie waarin zij te maken krijgen met mobiliteitsbeperkingen. Als inwoners voor de kosten hiervan een beroep doen op de Wmo, kunnen de kosten voor de gemeenten wel oplopen. Veel gemeenten kiezen er mede daarom voor om met

inwoners het gesprek aan te gaan over de vraag of het niet verstandiger is om te verhuizen naar een woning die al geschikt is.

Doorstroom stimuleren

Veel ouderen stellen de beslissing om te verhuizen naar een nultredenwoning (al dan niet geclusterd) uit. Soms ontstaan hierdoor schrijnende situaties. Het is daarom verstandig om in te zetten op bewustwording onder ouderen dat zij zelf tijdig moeten nadenken over hoe zij willen wonen als zij minder mobiel en wellicht zorgbehoevend worden. De inzet van een verhuiscoach of seniorenmakelaar kan hierbij helpen. Ook financiële instrumenten zoals een huurgewenningsbijdrage kunnen bijdragen aan doorstroming van ouderen. Meer doorstroming op de woningmarkt komt ook andere woningzoekenden ten goede.

Diversiteit aan woonconcepten

Om doorstroming te stimuleren is voldoende aanbod aan nultreden- en geclusterde woningen een eerste voorwaarde. Daarnaast is het van belang dat er voldoende variëteit is (in prijsklassen, locatie en woonconcept) om aan te kunnen sluiten bij de diverse vraag van ouderen. Onder de nieuwe generatie ouderen spreken woonvormen als 'hofjeswonen' (waar ouderen of juist een mix van leeftijdsgroepen samen wonen en elkaar ondersteunen wanneer dat nodig is) vaak meer aan dan een traditioneel seniorencomplex. Om de gewenste diversiteit te bereiken is het te overwegen om meer ruimte te bieden aan burgerinitiatieven/CPO-projecten. Als bewoners zelf de eigenaar zijn van het initiatief, is de verhuisgeneigdheid immers groter. En initiatieven zijn breder dan alleen initiatieven voor woonvormen. Dit kan ook gaan om het opzetten van een buurthuis.

In de werksessies werd benoemd dat het aanbod bij voorkeur ook in te zetten is voor verschillende doelgroepen in verschillende levensfasen: er moet meer aandacht komen voor flexibel en levensloopbestendig bouwen. Hierbij is het gesprek aan de voorkant tussen verschillende partijen (corporaties, ontwikkelaars, zorgaanbieders, welzijnspartijen, gemeente) van belang: waar moeten de woning en woonomgeving aan voldoen? Met elkaar moeten partijen zoeken naar kritische succesfactoren zodat de bouw- en zorgopgaven tot een haalbare business-case leiden. De aanwezigen zien ook kansen in meergeneratiewoningen en woningsplitsing. Aandachtspunt hierbij is dat bestaande regels het vaak moeilijk maken om divers aanbod toe te voegen (bijvoorbeeld parkeernormen en kostendelersnorm). Regionale samenwerking kan helpen om regels te versoepelen en zodoende bijvoorbeeld woningsplitsing makkelijker mogelijk te maken.

Woningtoewijzing

Een groot deel van de 'geschikte' woningen in de provincie Utrecht wordt op dit moment bewoond door relatief jonge mensen, waarvan verreweg de meesten geen mobiliteitsbeperkingen hebben. Als een groter deel van deze woningen zou worden toegewezen aan ouderen en mensen met een mobiliteitsbeperking, hoeven in de toekomst minder woningen te worden aangepast. Dit geldt nog sterker voor huurwoningen die zijn aangepast voor mensen die afhankelijk zijn van een rolstoel: als het niet lukt om deze bij mutatie weer toe te wijzen aan een rolstoelgebruiker, dan bestaat de kans dat de woning naar een regulier woningzoekende gaat en daardoor langdurig niet meer beschikbaar is voor de doelgroep. Zorgvuldig wachtlijstbeheer en een zorgvuldige procedure voor matching en woningtoewijzing kan dit voorkomen.

Heldere eisen voor nieuwbouw

Om te voorkomen dat er een groot beroep wordt gedaan op de Wmo voor woningaanpassingen is het verstandig om bij álle nieuwbouw in de gemeenten eisen te stellen ten aanzien van de toegankelijkheid van de woning (en de directe woonomgeving). Een nultredenwoning heeft een gelijkvloerse

plattegrond van woonkamer, keuken, badkamer en slaapkamer. Bij de realisatie van deze woningen wordt al rekening gehouden met bijvoorbeeld draaicirkels van een rollator en het achterwege laten van drempels en trapjes.

Ouderen die verhuizen naar een vorm van geclusterd wonen, doen dat vaak omdat zij hopen daar gemakkelijker contact te kunnen maken met medebewoners. Het is dus belangrijk om in deze complexen te zorgen voor mogelijkheden om andere bewoners te ontmoeten. Dat kan inpandig zijn, maar dat hoeft niet per se.

16.2 Beschikbaarheid van zorg

Op dit moment werkt één op de zeven mensen in Nederland in de zorg. Als de inrichting van de zorg zo blijft als nu dan moet dat in 2035 - vanwege de vergrijzing - zijn toegenomen tot één op de vier. Dat is niet realistisch; op dit moment is er al een groot tekort aan personeel in de zorg. In het Programma *Wonen en Zorg voor Ouderen* wordt opgeroepen tot een andere blik op de zorg voor ouderen: 'zelf als het kan, thuis als het kan en digitaal als het kan'. Daarmee wordt voortgebouwd op een ontwikkeling die al langer gaande is, waarbij ouderen steeds langer zelfstandig blijven wonen en alleen als de zorgvraag dat echt noodzakelijk maakt naar een woonzorgcentrum of verpleeghuis gaan. 'Omzien naar elkaar' wordt steeds belangrijker aangezien niet elke ondersteuningsvraag meer door professionele zorgverleners kan worden ingevuld.

Clustering

Clustering van zorgvragers helpt om de zorg efficiënt te kunnen leveren. Als ouderen met een zorgvraag dichter bij elkaar wonen (bijvoorbeeld in geclusterde woonvormen), dan is zorgpersoneel minder tijd kwijt aan reizen. Geclusterd wonen helpt ook tegen eenzaamheid bij ouderen en kan het 'omzien naar elkaar' bevorderen - waardoor het beroep op professionele zorg wordt verminderd.

Zorgtechnologie

Ook technologie kan helpen om het werk van zorgpersoneel te verlichten. Daarnaast kan zorgtechnologie ervoor zorgen dat ouderen comfortabeler en veiliger kunnen wonen, en daarmee ook een verhuizing kunnen uitstellen. Via een tablet kunnen ouderen hun boodschappen bestellen, maar ook videobellen met een zorgverlener. Hoewel technologie soms als 'koud' wordt ervaren, kunnen goede toepassingen een grote bijdrage leveren aan de kwaliteit van leven van ouderen en andere mensen met een zorgvraag.

Ontlasten huisartsenzorg

Wijkcoaches kunnen huisartsenposten ontlasten middels handvatten geven voor het voeren van het andere gesprek (Welzijn op Recept).

Samenwerking tussen zorgaanbieders

Op dit moment zijn vaak verschillende zorgaanbieders voor thuiszorg en wijkverpleging actief in dezelfde buurt of hetzelfde complex. Dit is (vanwege de reistijd) niet efficiënt en daarmee voor de toekomst wellicht niet houdbaar. Een betere afstemming tussen zorgorganisaties kan helpen om goede én betaalbare zorg aan mensen te kunnen blijven bieden.

Ook mensen met een verstandelijke beperking worden steeds ouder. Om goede zorg te kunnen bieden aan ouder wordende VG-inwoners is samenwerking tussen VG-zorgaanbieders en zorgaanbieders voor ouderenzorg wenselijk. Dit vraagt om een flexibele, domein-overstijgende inzet van financiële middelen.

Flexibele en tijdelijke zorg

Doordat mensen steeds langer thuis wonen, is er landelijk een groeiende behoefte aan plekken waar mensen 'tijdelijke zorg' kunnen ontvangen – bijvoorbeeld als zij na een ziekenhuisopname niet meteen terug naar huis kunnen. Dit kan bijvoorbeeld in een zorghotel worden geboden, maar ook in plekken in een woonzorgcentrum die voor dit doel worden vrijgehouden. Zorgaanbieders zien ook een groeiende behoefte aan plekken waar ouderen met een zorgvraag tijdelijk kunnen verblijven, om zo hun mantelzorgers op adem te laten komen (respijtzorg).

Aanbod aan ambulante begeleiding

In de provincie Utrecht wordt gewerkt aan de ontwikkeling van instellingswonen naar het wonen in de wijk. Kwetsbare inwoners kunnen zo zelfstandig wonen en onderdeel zijn van de samenleving. Voor hen die dit nodig hebben, blijven Beschermd Wonen en opvang als vangnet bestaan. Het succes van de verandering is voor een belangrijk deel afhankelijk van de randvoorwaarde dat er voldoende woningen beschikbaar moeten zijn.

Goede ambulante begeleiding is een andere belangrijke succesfactor. Het gaat dan bijvoorbeeld om het vinden van werk of dagbesteding, het leggen van contacten in de buurt en het op orde brengen van de financiën. Maar juist met het oog op aandachtsgroepen is er ook aandacht nodig voor het opvangen van mensen: het bevorderen van de 'samenredzaamheid' in buurten, het voorkomen van stigmatisering en het bevorderen van onderling begrip. Contact met medebewoners is voor aandachtsgroepen minstens zo belangrijk als voor andere inwoners, maar het leggen van die contacten gaat niet altijd vanzelf - ook daar is dus vaak hulp bij nodig. Denk aan eventuele gevolgen wanneer dit niet gebeurt: onbegrip vanuit de buurt, sociale onveiligheid, et cetera.

16.3 Ondersteunen van 'omzien naar elkaar'

Het is belangrijk om oog te hebben voor het welzijn, zingevingsvraagstukken en het voorkomen van eenzaamheid onder ouderen en andere zorgvragers. 'Omzien naar elkaar' wordt steeds belangrijker, aangezien niet elke ondersteuningsvraag meer door professionele zorgverleners kan worden ingevuld. Dit gaat niet overal en altijd vanzelf.

Stimuleren van ontmoeting

Het begint ermee dat inwoners elkaar kennen, elkaar ontmoeten en weten waar ze een ander mee kunnen helpen. Belangrijk hierbij zijn mogelijkheden voor ontmoeten nabij de woning, zoals buurthuizen/kamers. Opbouwwerk kan bijdragen aan gemeenschapsvorming. De inzet van opbouwwerkers en jongerenwerkers die verbinding onderling, en verbinding met de buurt mogelijk maken. Projecten voor 'gemengd wonen', waarbij mensen met en zonder zorgvraag bij elkaar wonen, bieden kansen om het omzien naar elkaar te versterken. Wederkerigheid is hierin het fundament. Bij nieuwbouw moet aan de voorkant al nagedacht worden over het stimuleren van ontmoeting. Samenwerking tussen organisaties als ontwikkelaars en welzijnspartijen is hierbij essentieel, bijvoorbeeld om te afspraken te maken over het toevoegen van een ontmoetingsruimte in een nieuwbouwcomplex.

Gebiedsgerichte aanpak met oog voor verschillen

De saamhorigheid en sociale cohesie, en daarmee ook de mate waarin inwoners voor elkaar willen en kunnen klaar staan, verschilt per kern en wijk. Als de bereidheid om elkaar te helpen er minder is of als de sociale banden minder sterk zijn, dan zal het beroep op professionele zorg groter zijn. Het is belangrijk om aandacht te hebben voor de verschillen tussen kernen en hoe dit de vraag naar professionele zorg beïnvloedt. Daarmee is ook de vraag hoe het 'omzien naar elkaar' het beste kan worden ondersteund vanuit de gemeenten

en professionele partijen, een kwestie van maatwerk. Het is van belang om te kijken wat er al aanwezig is in de wijk en hoe een wijkgerichte integrale samenwerking tussen welzijn en zorg mogelijk gemaakt kan worden. Lokale samenwerking kan tussen verschillende partijen, zoals:

- Tussen grotere organisaties op het gebied van welzijn, zoals welzijnsorganisatie, bibliotheek, cultuur, en sport en bewegen.
- Tussen kleinere organisaties, zoals steunpunt mantelzorg, steunpunt vluchtelingen en organisaties die zich specifiek richten op inzet en/of ondersteunen van vrijwilligers.
- Tussen zorg- en welzijnsorganisaties.

Mantelzorg mogelijk maken

Terwijl het aantal potentiële mantelzorgers daalt, stijgt tegelijkertijd het aantal mensen met een zorgvraag. Het idee dat alleen de familie de mantelzorg op zich neemt, is niet reëel. Er moet meer gestuurd worden op bewustwording dat niet alleen de familie, maar de bredere samenleving meer gaat omkijken naar elkaar. Tijdens de werksessies werd bijvoorbeeld benoemd dat woningen toegevoegd moeten worden voor jongeren, want zij zijn de mantelzorgers van de toekomst.

De huidige praktijk laat zien dat veel mantelzorgers te laat aan de bel trekken om ondersteuning, bijvoorbeeld omdat zij niet weten wat er allemaal mogelijk is en waar ze kunnen aankloppen. Ook wanneer het de wens van de mantelzorgontvanger is om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven wonen, kan de mantelzorger zich schuldig voelen om de zorg over te dragen aan een ander – en dus overbelast raken omdat de zorg te zwaar is. Daarom is het essentieel om te blijven investeren in ondersteuning van mantelzorgers (advies, respijtzorg, logeerzorg). Daarnaast is het van belang aandacht te hebben voor een mogelijke tweedeling die ontstaat wanneer mensen straks wel of niet mantelzorg om zich heen hebben.

Preventie

Het preventief inzetten van middelen en het vroegtijdig signaleren van problemen zijn cruciaal. Het verbeteren van de lokale toegang tot zorg en het sterker inzetten van het voorveld (inclusief welzijnsorganisaties) kan bijdragen aan het voorkomen van de noodzaak voor zwaardere zorg. Door basisrust te creëren en crises te voorkomen, kan de behoefte aan intensievere zorgvormen zoals het wonen in een instelling verminderd worden.

16.4 Een geschikte woonomgeving

De groei van het aantal mensen met een zorg- of ondersteuningsvraag dat zelfstandig woont, stelt eisen aan de woonomgeving in termen van toegankelijkheid en de spreiding van voorzieningen. Een omgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten draagt bij aan een samenleving waarin mensen elkaar kennen en naar elkaar omzien. Ook ‘mobiliteit’ is hierbij een belangrijk aandachtspunt: als voorzieningen niet dicht bij de woning zijn, kan een inwoner hier dan toch komen?

Voor nieuwbouw die is gericht op mensen met een zorg- of ondersteuningsvraag verdienen locaties dicht bij voorzieningen zoals winkels en openbaar vervoer de voorkeur, vanuit het oogpunt van ‘meedoen’ en het versterken van zelfredzaamheid. De interactieve voorzieningenkaart die is gemaakt in het kader van dit onderzoek biedt hiervoor een praktisch handvat.

Belangrijk aandachtspunt bij de locatiekeuze voor een nieuwe woonvorm voor mensen met een zorg- of ondersteuningsvraag is dat niet voor iedere persoon een plek op een centrumlocatie de meest geschikte plek is; sommige mensen hebben juist baat bij een rustiger omgeving. Het blijft dus een kwestie van maatwerk. Ook is het belangrijk om rekening te houden met de draagkracht van de wijk of buurt.

Bijlage 1: De Doorzonscan

De Doorzonsscan is een beproefd meetinstrument waarmee gemeenten en woningcorporaties op een snelle manier kunnen achterhalen welk deel van de woningvoorraad al geschikt is voor mensen met een functiebeperking en welke woningen met een kleine ingreep geschikt te maken zijn. Iedere woning wordt op basis van een aantal kenmerken van de woningen (bouwjaar, oppervlakte en woningtype) ingedeeld in één van de categoriën. Hieronder staan de kenmerken waaraan woningen moeten voldoen om een specifieke kwalificatie te krijgen.

Geschikte woning
Woning die geschikt is voor ouderen of andere zorgvragers met een (lichte) lichamelijke beperking. De woning is zowel intern als extern toegankelijk. Dat houdt in dat je de woning kunt bereiken zonder trap te lopen (extern toegankelijk) en dat keuken, badkamer, toilet en minimaal 1 slaapkamer zonder trappen te bereiken zijn (intern toegankelijk).
De woningen voldoen aan tenminste één van de volgende kenmerken:

- woning is aangemerkt als seniorenwoning of nultredenwoning;
- appartementen/(galerij)flats (als deze over een lift beschikken);
- (semi)bungalows, woonboerderijen.

Potentieel geschikte woning
Reguliere woning die nu (vermoedelijk) nog niet zonder traplopen toe- en doorgankelijk zijn, maar waarbij deze situatie wel is te creëren. Dit bijvoorbeeld door de woning anders in te delen, weghalen van drempels, aanpassen van de badkamer of een traplift plaatsen. Deze woningen voldoen aan de volgende criteria:

- eengezinswoning, is gebouwd na 1998;
- inhoud bij koopwoning is groter dan 350 m^3 en gebouwd na 1965;
- inhoud bij huurwoning is groter dan 300 m^3 en gebouwd na 1980;
- geschakelde woning (woning waarvan de muren (voor een deel) grenzen aan andere woningen).

Niet-geschikte woning
Reguliere woning die niet of alleen met een ingrijpende renovatie geschikt te maken is voor ouderen of andere zorgvragers met een (lichte) lichamelijke beperking.

De beoordeling van de woningvoorraad op geschiktheid op basis van WOZ-gegevens is een inschatting. Bezoek aan een woning zelf moet uitwijzen of de inschatting ook juist is. Daarnaast geeft de analyse uitsluitend inzicht in de kenmerken van de woning. Het is denkbaar dat ouderen de woning niet meer geschikt vinden, omdat bijvoorbeeld het onderhoud van de (grote) woning of de tuin teveel wordt, of dat men dichter bij voorzieningen wil wonen; een woning die volgens de analyse ‘geschikt’ is kan in de beleving van de bewoners dan minder geschikt zijn. Andersom kan het zo zijn dat in een woning die volgens de analyse ‘potentieel geschikt’ is inmiddels al aanpassingen zijn gedaan (zoals de installatie van een traplift, of de drempels verwijderd). Hier kom je echter alleen achter door de woning daadwerkelijk te bezoeken. Daar wordt in deze analyse geen rekening mee gehouden.

Bijlage 2: Afkortingen en begrippen

- **Ambulantisering:** het streven om buiten de muren van een zorginstelling gelijkwaardige zorg te bieden, bijvoorbeeld in de eigen woning.
- **BW:** Beschermd Wonen (GGZ). Wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorend toezicht en begeleiding.
- **Extramuralisering**: het streven om buiten de muren van een zorginstelling gelijkwaardige zorg te bieden, bijvoorbeeld in de eigen woning.
- **LG:** Lichamelijk Gehandicapt.
- **MPT:** Modulair Pakket Thuis. Verstrekkingsvorm Zorg in Natura: een deel-verstrekking die kan worden gecombineerd met het PGB.
- **PGB:** Persoonsgebonden budget: een verstrekkingsvorm in de Wet langdurige zorg en Wmo waarbij de cliënt of diens vertegenwoordiger het budget beheert.
- **PG:** Psychogeriatrie. Aandoeningen die gepaard gaan met beperkingen van de geestelijke vermogens (psycho) op hogere leeftijd (geriatrie).
- **SOM:** Somatiek. Zorg bij lichamelijke ziektes.
- **VG:** Verstandelijk Gehandicapt.
- **VPT:** Volledig Pakket Thuis. Verstrekkingsvorm Zorg in Natura: een totale verstrekking die thuis kan worden geleverd.
- **Wlz**: Wet langdurige zorg.
- **Wmo:** Wet maatschappelijke ondersteuning.
- **ZG:** Zintuiglijk Gehandicapt
- **Zvw:** Zorgverzekeringswet.

Definitie (al dan niet) geschikte woning

- **Geschikte woning:** woning die geschikt is voor ouderen of andere zorgvragers met een (lichte) lichamelijke beperking. De woning is zowel intern als extern toegankelijk. Dat houdt in dat je de woning kunt bereiken zonder trap te lopen (extern toegankelijk) en dat keuken, badkamer, toilet en minimaal 1 slaapkamer zonder trappen te bereiken zijn (intern toegankelijk).
  Hiervoor wordt ook de term 'nultredenwoning' gebruikt.
- **Geschikt te maken woning:** reguliere woning die nu (vermoedelijk) nog niet zonder traplopen toe- en doorgankelijk zijn, maar waarbij deze situatie wel is te creëren. Dit bijvoorbeeld door de woning anders in te delen, de badkamer aan te passen of een traplift te plaatsen.
- **Niet-geschikte woning:** reguliere woning die niet of alleen met een ingrijpende renovatie geschikt te maken is voor ouderen of andere zorgvragers met een (lichte) lichamelijke beperking.

Woonconcepten geclusterd wonen voor senioren

- Binnen geclusterd wonen onderscheiden we verschillende typen:
  - **Seniorencomplex**: traditioneel appartementencomplex voor senioren.
  - **Serviceflat**: appartementencomplex met hoog aantal (verplicht af te nemen) diensten m.b.t comfort en ondersteuning.
  - **Aanleunwoning** (app): Appartementencomplex dat alleen toegankelijk is voor mensen die zorg aan huis nodig hebben (Zvw- of VPT-indicatie (wlz) is vereist).
  - **Levensloopbestendige woningen** (ggb): Traditionele kleine rijwoningen die geschikt zijn voor ouderen.
  - **Luxe levensloopbestendige appartementen**: Modern appartementen-complex op privaat terrein, met uitgebreide buitenruimte rondom het complex.
  - **Hofjeswonen** (grondgebonden/appartement): Cluster van kleine woningen/appartementen, gecentreerd rondom een gezamenlijke binnenplaats of entree.

Bijlage 3: Gehanteerde aannames

Ouderen

Vertaling woonvraag per vitaliteitstrede: situatie 2023 – gemeentespecifiek

Gemeente	Woonvormen voor 65-plussers in 2023	Trede 1	Trede 2	Trede 3	Trede 4
Amersfoort	Regulier wonen	84%	72%	68%	12%
	Geclusterd wonen	16%	28%	32%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	76%
Baarn	Regulier wonen	90%	86%	78%	12%
	Geclusterd wonen	10%	14%	22%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	76%
Bunschoten	Regulier wonen	93%	82%	79%	12%
	Geclusterd wonen	7%	18%	21%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	76%
Eemnes	Regulier wonen	89%	89%	78%	12%
	Geclusterd wonen	11%	11%	22%	14%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	74%
Leusden	Regulier wonen	87%	71%	70%	12%
	Geclusterd wonen	13%	29%	30%	13%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	75%
Soest	Regulier wonen	80%	69%	60%	12%
	Geclusterd wonen	20%	31%	40%	13%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	75%
Woudenberg	Regulier wonen	86%	75%	69%	12%
	Geclusterd wonen	14%	25%	31%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	76%
Bunnik	Regulier wonen	87%	70%	76%	12%
	Geclusterd wonen	13%	30%	24%	14%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	74%
De Bilt	Regulier wonen	84%	74%	67%	12%
	Geclusterd wonen	16%	26%	32%	14%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	1%	74%

De Ronde Venen	Regulier wonen	90%	80%	77%	12%
	Geclusterd wonen	10%	20%	23%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	76%
Houten	Regulier wonen	89%	87%	79%	12%
	Geclusterd wonen	11%	13%	21%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	76%
Ijsselstein	Regulier wonen	83%	63%	55%	12%
	Geclusterd wonen	17%	37%	45%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	76%
Lopik	Regulier wonen	91%	69%	76%	12%
	Geclusterd wonen	9%	31%	40%	13%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	75%
Montfoort	Regulier wonen	91%	81%	72%	12%
	Geclusterd wonen	8%	19%	28%	12%
	Woonzorgcentrum	1%	0%	0%	76%
Nieuwegein	Regulier wonen	84%	76%	75%	12%
	Geclusterd wonen	16%	24%	25%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	76%
Oudewater	Regulier wonen	90%	82%	81%	12%
	Geclusterd wonen	10%	18%	19%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	76%
Stichtse Vecht	Regulier wonen	89%	74%	71%	12%
	Geclusterd wonen	11%	26%	29%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	76%
Utrecht	Regulier wonen	86%	73%	72%	12%
	Geclusterd wonen	14%	27%	28%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	76%
Utrechtse Heuvelrug	Regulier wonen	89%	78%	71%	12%
	Geclusterd wonen	11%	22%	29%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	76%
Vijfheerenlanden	Regulier wonen	84%	70%	67%	12%
	Geclusterd wonen	16%	30%	33%	14%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	74%
Wijk bij Duurstede	Regulier wonen	95%	81%	79%	12%

	Geclusterd wonen	5%	19%	21%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	76%
Woerden	Regulier wonen	84%	75%	69%	12%
	Geclusterd wonen	16%	25%	31%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	76%
Zeist	Regulier wonen	86%	74%	68%	12%
	Geclusterd wonen	14%	26%	32%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	76%
Renswoude	Regulier wonen	93%	87%	83%	12%
	Geclusterd wonen	7%	13%	17%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	76%
Rhenen	Regulier wonen	88%	86%	85%	12%
	Geclusterd wonen	12%	14%	15%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	76%
Veenendaal	Regulier wonen	75%	63%	52%	12%
	Geclusterd wonen	25%	37%	48%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	76%
Provincie Utrecht	Regulier wonen	87%	70%	76%	12%
	Geclusterd wonen	13%	30%	24%	14%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	74%

Vertaling woonvraag per vitaliteitstrede: situatie 2040 trendprognose – provincie Utrecht

Woonvormen voor 65-plussers in 2040	Trede 1	Trede 2	Trede 3	Trede 4 (SOM)	Trede 4 (PG)
Regulier wonen	81%	71%	65%	12%	12%
Geclusterd wonen	19%	29%	35%	28%	18%
Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	60%	70%

Vertaling woonvraag per vitaliteitstrede: situatie 2040 trendprognose – regio Amersfoort

Woonvormen voor 65-plussers in 2040	Trede 1	Trede 2	Trede 3	Trede 4 (SOM)	Trede 4 (PG)
Regulier wonen	81%	73%	65%	12%	12%
Geclusterd wonen	19%	27%	35%	28%	18%
Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	60%	70%

Vertaling woonvraag per vitaliteitstrede: situatie 2040 trendprognose – regio U10

Woonvormen voor 65-plussers in 2040	Trede 1	Trede 2	Trede 3	Trede 4 (SOM)	Trede 4 (PG)
Regulier wonen	82%	70%	65%	12%	12%
Geclusterd wonen	18%	30%	35%	29%	20%
Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	59%	68%

Vertaling woonvraag per vitaliteitstrede: situatie 2040 trendprognose – gemeente Vijfheerenlanden

Woonvormen voor 65-plussers in 2040	Trede 1	Trede 2	Trede 3	Trede 4 (SOM)	Trede 4 (PG)
Regulier wonen	82%	66%	54%	10%	10%
Geclusterd wonen	18%	34%	46%	45%	45%
Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	45%	45%

Mensen met een verstandelijke beperking

Vertaling zorgvraag naar woonvraag: Bunnik, Eemnes, Leusden, Lopik en Soest – 2023

Zorgzwaartepakketten	Aandeel geclusterd	Aandeel gespikkeld
SG(LVG)	100%	0%
VG3	75%	25%
VG4	100%	0%
VG5	100%	0%
VG6	95%	5%
VG7	100%	0%
VG8	100%	0%

* SG(LVG) = Licht Verstandelijk Gehandicapt Behandeling in een SGLVG behandelcentrum; VG3 = Wonen met begeleiding en verzorging; VG4 = Wonen met begeleiding en intensieve verzorging; VG5 = Wonen met intensieve begeleiding en intensieve verzorging; VG6 = Wonen met intensieve begeleiding, verzorging en gedragsregulering; VG7 = (Besloten) wonen met zeer intensieve begeleiding, verzorging en gedragsregulering; VG8 = Wonen met begeleiding en volledige verzorging en verpleging.

Vertaling zorgvraag naar woonvraag: Bunnik, Eemnes, Leusden, Lopik en Soest – 2040

Zorgzwaartepakketten	Aandeel geclusterd	Aandeel gespikkeld
SG(LVG)	100%	0%
VG3	70%	30%
VG4	85%	15%
VG5	100%	0%
VG6	85%	15%
VG7	100%	0%
VG8	100%	0%

Vertaling zorgvraag naar woonvraag: Vijfheerenlanden – 2023

Zorgzwaartepakketten	Aandeel geclusterd	Aandeel gespikkeld
SG(LVG)	100%	0%
VG3	75%	25%
VG4	100%	0%
VG5	100%	0%
VG6	95%	5%
VG7	100%	0%
VG8	100%	0%

Vertaling zorgvraag naar woonvraag: Vijfheerenlanden – 2040

Zorgzwaartepakketten	Aandeel geclusterd	Aandeel gespikkeld
SG(LVG)	100%	0%
VG3	75%	25%
VG4	100%	0%
VG5	100%	0%
VG6	95%	5%
VG7	100%	0%
VG8	100%	0%

Vertaling zorgvraag naar woonvraag: overige gemeenten – 2023

Zorgzwaartepakketten	Aandeel geclusterd	Aandeel gespikkeld
SG(LVG)	100%	0%
VG3	85%	15%
VG4	95%	5%
VG5	100%	0%
VG6	95%	5%
VG7	100%	0%
VG8	100%	0%

Vertaling zorgvraag naar woonvraag: overige gemeenten – 2040

Zorgzwaartepakketten	Aandeel geclusterd	Aandeel gespikkeld
SG(LVG)	100%	0%
VG3	70%	30%
VG4	85%	15%
VG5	100%	0%
VG6	85%	15%
VG7	100%	0%
VG8	100%	0%

Uitstroom Beschermd Wonen

Uitstroom naar…	Provincie Utrecht
Zelfstandige woonruimte	35%
Tussenvorm (geclusterd met begeleiding)	25%
Beschermd Thuis	35%
Uitstroom naar beschermd Wonen GGZ-W (Wlz)	5%
Totaal	**100%**

Bron: Landschapsschets Wonen en Zorg gemeente Amersfoort (2022)

Uitstroom jeugdzorg met verblijf

Uitstroom naar…	Regio Amersfoort	Regio U10	Foodvalley
Zelfstandige woonruimte	55%	45%	55%
Tussenvorm (geclusterd met begeleiding)	30%	30%	30%
Beschermd Wonen/Wlz	15%	25%	15%
Totaal	**100%**	**100%**	**100%**

Bron: Landschapsschets Wonen en Zorg gemeente Amersfoort (2022); Huisvesting kwetsbare jongeren en jongvolwassenen gemeente Utrecht (2021)

Uitstroom Maatschappelijke Opvang

Uitstroom naar…	Provincie Utrecht
Zelfstandige woonruimte	30%
Tussenvorm (geclusterd met begeleiding)	20%
Beschermd Wonen (Wmo of GGZ-W)	25%
Overig	25%
Totaal	**100%**

Bron: Landschapsschets Wonen en Zorg gemeente Amersfoort (2022)

Bijlage 4: Woonstijlen

De woonwensen van ouderen zijn divers. De woonvorm ‘geclusterd wonen’ is een verzamelnaam voor diverse woningtypes en woonconcepten die beschutting, comfort en ontmoeting bieden. Verschillende groepen ouderen zoeken daarbij verschillende typen geclusterde woonvormen. Welke keuzes groepen ouderen hierin maken is onder meer afhankelijk van hun woonwensen, die wij classificeren als zogeheten ‘woonstijlen’. We onderscheiden 12 ‘woonstijlgroepen’ onder (toekomstige) ouderen, die verschillen qua woonvoorkeuren. De indeling in woonstijlen is gebaseerd op analyses van woongedrag en woonwensen van ouderen, zoals die naar voren komen in CBS-microdata, het WoON en sociologisch onderzoek naar generaties en waardepatronen. Deze inzichten zijn gekoppeld aan achtergrondkenmerken van ouderen, zoals het inkomen, leeftijd, huishoudenssamenstelling, stedelijkheid, opleiding en vermogen. De generatie waartoe iemand behoort, is (mede) bepalend voor de waardeoriëntatie, de sociaaleconomische status voor de financiële mogelijkheden die men heeft.

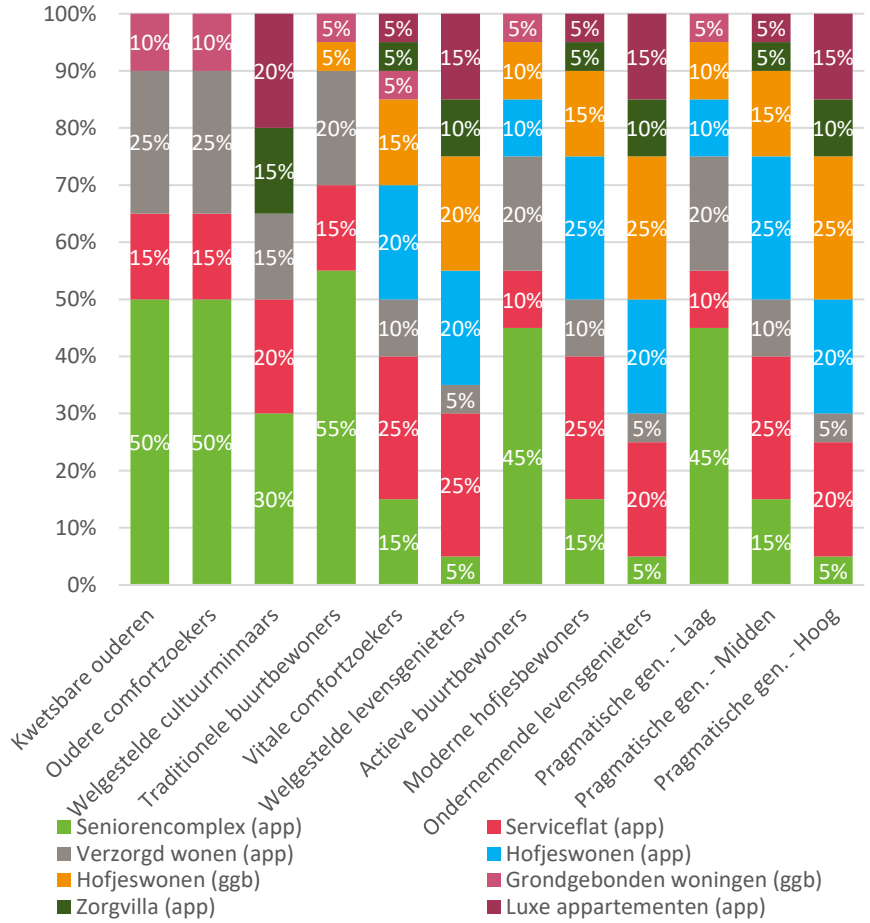
Tabel 1: Indeling van woonstijlen naar generatie (geboortejaar) en financiële positie

	Lagere sociaal-economische status	**Middel sociaal-economische status**	**Hoge sociaal-economische status**
Stille Generatie (tot 1940)	Kwetsbare Ouderen	Oudere comfortzoekers	Welgestelde cultuurminnaars
Protestgeneratie (1940 - 1955)	Traditionele buurtbewoners	Vitale comfortzoekers	Welgestelde levensgenieters
Generatie X (1955 - 1970)	Actieve buurtbewoners	Moderne hofjesbewoners	Ondernemende levensgenieters
Pragmatische generatie (1970 - 1985)	Laag	Middel	Hoog

Bron: CBS-microdata, WoON2018 en bewerking Companen.

In de volgende pagina’s geven we een profielschets van elke woonstijlgroep. De figuur rechts toont de woonvoorkeuren van de woonstijlgroepen.

Figuur 1: Voorkeuren woonstijlgroepen naar woonconcept binnen geclusterd wonen

Bron: CBS-Microdata en WoON2018; bewerking Companen.

Kwetsbare ouderen

Kwetsbare ouderen behoren tot de ‘stille generatie’ (1925 – 1940). Deze groep ouderen heeft een leeftijd van 80 jaar of ouder. De groep heeft een lagere inkomenspositie en een beperkt vermogen. Zij zijn doorgaans lager opgeleid. Het merendeel van de kwetsbare ouderen woont in een corporatiewoning.

Waardeoriëntatie & betrokkenheid

Kwetsbare ouderen hebben een traditionele waardeoriëntatie, die voornamelijk gevormd is door de waarden en normen die men ‘vanuit huis’ mee kreeg. Kwetsbare ouderen komen voort uit een plichtsgetrouwe generatie, waarin een zuinig en bescheiden leven voorop staat. Voor deze groep staat de gemeenschap in het middelpunt in plaats van het individu.

Kwetsbare ouderen zijn trouw aan collectieve organisaties zoals ouderenbonden, vakbonden en goede doelen. Echter ondernemen ze geen politieke of maatschappelijke actie. Moderne communicatiemiddelen worden door kwetsbare ouderen niet of nauwelijks gebruikt.

Vrije tijd & consumptie

Vanwege de hoge leeftijd, beperkte financiële middelen en traditionele oriëntatie, ondernemen kwetsbare ouderen relatief weinig activiteiten. Deze groep onderneemt met name traditionele hobby’s, zoals lezen, puzzelen, breien, verzamelen en tuinieren.

Kwetsbare ouderen lezen vooral regionale kranten en omroepbladen. Nederland 1, 2 en 3 en RTL-zenders zijn favoriet op de TV. Het aankopen van producten via het internet doet de groep nauwelijks.

Kwetsbare ouderen hebben een gemiddeld aantal verzekeringen. Kwetsbare ouderen hebben vaak geen auto en steunen bekende goede doelen, omdat dit zo ‘hoort’.

Verhuiswens, woonsituatie en woonwensen

Van deze groep geeft 85% aan *beslist niet* te willen verhuizen binnen de komende 2 jaar (WoON2018). Van de overige 15%, geeft 70% aan misschien en 17% beslist te willen verhuizen, 9% zou wel willen verhuizen maar niets kan vinden en 4% heeft al een andere woning gevonden.

Kwetsbare ouderen wonen relatief vaak in een gelijkvloerse woning, die al is aangepast voor een eventuele handicap. Daarnaast wonen kwetsbare ouderen vaak in seniorenwoningen, binnen een complex of als aanleunwoning.

Veel kwetsbare ouderen geven aan dat gezondheid een reden vormt om te verhuizen. De gewenste woningen bij verhuizing zijn met name appartementen. De groep heeft hierbij over het algemeen ook een sterke voorkeur om samen te wonen, mede om meer sociaal contact te kunnen leggen. De nabijheid van supermarkten en OV is belangrijk voor de groep kwetsbare ouderen.

Oudere comfortzoekers

Oudere comfortzoekers behoren tot de 'stille generatie' (1925 – 1940). Deze groep ouderen is 80-plus en beschikt over een midden inkomenspositie en een modaal vermogen. Zij zijn doorgaans lager of midden opgeleid. Net zoals de groep kwetsbare ouderen woont het merendeel van de oudere comfortzoekers in een corporatiewoning.

Waardeoriëntatie & betrokkenheid

Oudere comfortzoekers hebben een traditionele waardeoriëntatie, die voornamelijk gevormd is door de waarden en normen die men 'vanuit huis' mee kreeg. Oudere comfortzoekers komen voort uit een plichtsgetrouwe generatie, waarin een zuinig en bescheiden leven voorop staat. Voor deze groep staat de gemeenschap in het middelpunt in plaats van het individu.

Oudere comfortzoekers hebben relatief veel vertrouwen in de overheid, banken en de zorg. Moderne communicatiemiddelen worden door oudere comfortzoekers niet of nauwelijks gebruikt.

Vrije tijd & consumptie

Vanwege de hoge leeftijd en traditionele oriëntatie, ondernemen oudere comfortzoekers relatief weinig activiteiten. Deze groep gaat soms naar een restaurant en houdt zich bezig met kruiswoordpuzzels, lezen, puzzelen, bordspellen en tuinieren.

Oudere comfortzoekers lezen graag regionale kranten en maken gebruik van omroepbladen zoals Troskompas en KRO Magazine. Daarnaast leest deze groep graag bladen zoals Libelle, Privé en Plus magazine. Publieke televisiezenders, RTL-zenders en Veronica worden veel bekeken door oudere comfortzoekers. De radio staat vaak afgestemd op een regionale radiozender.

Oudere comfortzoekers hebben weinig interesse in financiële producten. Verzekeringen worden vaak afgesloten bij de grote banken. Deze groep ouderen doneert jaarlijks een bescheiden bedrag voor fondsen zoals KWF Kankerbestrijding, Nederlandse Hartstichting en Zonnebloem. Sommige oudere comfortzoekers hebben één tweedehands auto van het merk Suzuki, Peugeot of Volkswagen.

Verhuiswens, woonsituatie en woonwensen

Van deze groep geeft 80% aan *beslist niet* te willen verhuizen binnen de komende 2 jaar. Van de overige 20%, geeft 71% aan misschien en 10% beslist te willen verhuizen, 15% zou wel willen verhuizen maar niets kan vinden en 3% heeft al een andere woning gevonden.

Oudere comfortzoekers wonen overwegend binnen een complex, in de vorm van woonzorgcentrum, bejaardentehuis of serviceflat. De woningen binnen deze complexen zijn vaak gelijkvloers.

Gezondheid vormt ook voor deze groep de grootste reden tot eventuele verhuizing. Oudere comfortzoekers spreken vaker een wens uit om samen te wonen met andere huishoudens, bijvoorbeeld in appartementencomplexen. Bij de keuze voor een woonplek is ook voor deze groep de nabijheid van supermarkten en OV belangrijk.

Welgestelde cultuurminnaars

Welgestelde cultuurminnaars vallen onder de 'stille generatie' (1925 – 1940). Deze groep ouderen is op hoge leeftijd (80-plus) en beschikt over een hoge inkomenspositie en een hoog vermogen. Zij zijn doorgaans hoger opgeleid. De welgestelde cultuurminnaars wonen voornamelijk in koopwoningen.

Waardeoriëntatie & betrokkenheid

Welgestelde cultuurminnaars hebben een traditionele waardeoriëntatie, die voornamelijk gevormd is door de waarden en normen die men 'vanuit huis' mee kreeg. Oudere comfortzoekers komen voort uit een plichtsgetrouwe generatie, waarin een zuinig en bescheiden leven voorop staat. Voor deze groep staat de gemeenschap in het middelpunt in plaats van het individu.
Deze groep is vooral betrokken bij goede doelen of politiek. Ze steunen vaker dan gemiddeld initiatieven/projecten van anderen door middel van donaties. Welgestelde cultuurminnaars hebben vertrouwen in de overheid en andere instituties.

Vrije tijd & consumptie

Welgestelde cultuurminnaars bezoeken graag opera's, klassieke concerten en musea. Deze groep is geïnteresseerd in het verzamelen van antiek. Ze gaan nog regelmatig uit eten. Verder houdt deze groep zich bezig met bridgen, golfen, lezen, kaartspellen en schaken.

De welgestelde cultuurminnaars lezen graag de krant. Het Financieel Dagblad, de Volkskrant en trouw worden veel gelezen. Populaire tijdschriften onder deze groep zijn Plus Magazine en Elsevier. De televisie wordt afgestemd op Nederland 1, 2 en 3 waarop ze graag informatieve programma's kijken. Men luistert voornamelijk naar Classic FM of één van de publieke radiozenders Radio 1, Radio 2 of Radio 4.

De Welgestelde cultuurminnaars zijn vaak beleggers en ze beleggen voornamelijk via een bank. Het aantal verzekeringen ligt hoog en worden het liefst bij een bank afgesloten. Deze groep bankiert voornamelijk bij de bekendste banken van Nederland. Ze steunen goede doelen die actief zijn p het gebied van kunst, cultuur, milieu en natuur. Ze doneren meer dan gemiddeld en zo'n 2 tot 10 keer per jaar. Als er een auto voor de deur staat is deze vaak van het merk Mercedes, BMW of Volvo.

Verhuiswens, woonsituatie en woonwensen

Van deze groep geeft 81% aan *beslist niet* te willen verhuizen binnen de komende 2 jaar. Van de overige 19%, geeft 79% aan misschien en 8% beslist te willen verhuizen, 8% zou wel willen verhuizen maar niets kan vinden en 5% heeft al een andere woning gevonden.

Welgestelde cultuurminnaars wonen zowel in complexen als op zichzelf. Wanneer deze groep in een complex woont, betreft het vaak een woonzorgcentrum, bejaardentehuis of serviceflat. De woningen zijn hierbij over het algemeen gelijkvloers en onderhoudsvriendelijk.

Gezondheid wordt als een van de voornaamste redenen gezien om te verhuizen. De verhuiswens is hierbij hoofdzakelijk gericht op appartementen met daaropvolgend rijtjeshuizen en andere soort woningen. Binnen deze verhuiswens is er een sterke behoefte om samen te wonen. Deze groep vindt het prettig als supermarkten en OV dichtbij huis te vinden zijn.

Traditionele buurtbewoners

Traditionele buurtbewoners vallen onder de ‘protestgeneratie’ (1940 – 1955). Deze groep ouderen is op hogere leeftijd (65 tot 80 jaar) en heeft een lagere inkomenspositie en een beperkt vermogen. Zij zijn doorgaans lager opgeleid. Ondanks de lagere inkomenspositie en een beperkt vermogen woont het merendeel van deze groep ouderen in een koopwoning.

Waardeoriëntatie & betrokkenheid

Traditionele buurtbewoners zijn gedreven, idealistisch en zelfbewust. Ze kenmerken zich door een actieve levenshouding met hoge vitaliteit. Traditionele buurtbewoners hebben een zichtbare persoonlijk stijl, varen een eigen koers en trekken zich minder aan van autoriteit. Een bekend motto van deze groep luidt: ‘Wat ik nog kan, doe ik’.

Deze groep is bovengemiddeld betrokken bij vereniging en politiek. Ze ondernemen weinig politieke of maatschappelijke actie. Ze ervaren minder omzien naar elkaar en dat is een gemis. Het vertrouwen in banken en zorg is relatief groot. Men voelt zich niet goed vertegenwoordigd en gehoord door met name de landelijke politiek.

Vrije tijd & consumptie

Traditionele buurtbewoners wandelen of fietsen met enige regelmaat. Deze ouderen gaan soms nog naar de kerk. Ze ondernemen hobby’s zoals kruiswoordpuzzels, lezen, tuinieren, zelf kleding maken en verzamelen.

Traditionele buurtbewoners maken veel gebruik van verschillende media, zoals kranten, omroepbladen, televisie en radio. Regionale kranten en kranten zoals Nederlands Dagblad, Reformatorisch Dagblad en Trouw, zijn populair onder de groep. De televisie en radio staan voornamelijk afgestemd op de publieke televisie- en radiozenders zoals Nederland 1, 2 of 3 en Radio 1, 2, 4 of 5.

Het liefst bankieren de traditionele buurtbewoners bij grote banken zoals Rabobank en ING. Ze hebben daar een betaalrekening en spaarrekening afgesloten, maar van andere financiële producten wordt eigenlijk geen gebruik van gemaakt. De meeste traditionele buurtbewoners hebben één kleine auto van merken zoals Opel, Nissan of Toyota. De groep geeft geld aan goede doelen met een humanitair karakter, zoals Kerk in Actie, Unicef en Leger des Heils.

Verhuiswens, woonsituatie en woonwensen

Van deze groep geeft 74% aan beslist niet te willen verhuizen binnen de komende 2 jaar. Van de overige 26%, geeft 72% aan misschien en 13% beslist te willen verhuizen, 13% zou wel willen verhuizen maar niets kan vinden en 2% heeft al een andere woning gevonden.

Traditionele buurtbewoners wonen over het algemeen vaak gelijkvloers. De woning, waarin zij doorgaans wonen is in algemene zin minder geschikt voor een zorgvraag. Om deze reden zijn aanpassingen (op latere leeftijd) in het huis vaker noodzakelijk. Vanwege het hebben van sociale contacten kiezen traditionele buurtbewoners er vaak voor om in een complex te gaan wonen. De groep kiest er vaker voor om te experimenteren met verschillende vormen van samenleven.

Al met al behoren gezondheid, de huidige woning en woonomgeving tot de voornaamste redenen voor traditionele buurtbewoners om te verhuizen. De gewenste woning voor deze groep is een primair appartement of een secundair rijtjeshuis. De wens om samen te wonen of om alleen te wonen is hierbij in evenwicht. De groep vindt de nabijheid van supermarkten en OV erg belangrijk.

Vitale comfortzoekers

Vitale comfortzoekers behoren tot de ‘protestgeneratie’ (1940 – 1955). Deze groep ouderen valt binnen de leeftijdsklasse 65 tot 80 jaar en heeft een gemiddelde inkomenspositie en een modaal vermogen. Het grootste deel van de groep vitale comfortzoekers woont in een koopwoning.

Waardeoriëntatie & betrokkenheid

Vitale comfortzoekers zijn gedreven, idealistisch en zelfbewust. Ze kenmerken zich door een actieve levenshouding met hoge vitaliteit. Vitale comfortzoekers hebben een zichtbare persoonlijk stijl, varen een eigen koers en trekken zich minder aan van autoriteit. Een bekend motto van deze groep luidt: ‘Wat ik nog kan, doe ik’.

Vitale comfortzoekers zijn bovengemiddeld betrokken in de samenleving. Zij steken hun energie in het geloof, goede doelen en politiek, maar ondernemen geen politieke of maatschappelijke actie. Een kwart levert een actieve bijdrage aan de eigen leefomgeving waar dat nog lukt. Tegelijkertijd is er een grote groep die juist weinig tot niets onderneemt.

Vrije tijd & consumptie

De vitale comfortzoekers doen voornamelijk aan bridgen, fietsen en wandelen. Ook gaan ze graag op vakantie waarbij zowel rondreizen, cruises, natuur-, fiets- en wandelvakanties geliefd zijn. Musicals en restaurants worden af en toe bezocht. Voor overige hobby’s houden zij zich bezig met kruiswoordpuzzels, tuinieren, vrijwilligerswerk en verzamelen.

Vitale comfortzoekers veel gebruik van regionale dagbladen, het AD en de Telegraaf. De televisie en radio staan voornamelijk afgestemd op de publieke televisie- en radiozenders zoals Nederland 1, 2 of 3 en Radio 1, 2, 4 of 5.

Verzekerd zijn voor alle risico’s vinden de vitale comfortzoekers erg belangrijk. Verzekeringen worden het liefst afgesloten bij een bank. Vitale comfortzoekers steunen veel goede doelen en doen dat vaak meerdere keren per jaar. De meeste vitale comfortzoekers hebben één kleine auto van merken zoals Opel, Nissan of Toyota.

Verhuiswens, woonsituatie en woonwensen

Van deze groep geeft 73% aan beslist niet te willen verhuizen binnen de komende 2 jaar. Van de overige 27%, geeft 79% aan misschien en 9% beslist te willen verhuizen, 9% zou wel willen verhuizen maar niets kan vinden en 4% heeft al een andere woning gevonden.

De woonsituatie van vitale comfortzoekers kenmerkt zich als overwegend op zichzelf. De betreffende personen wonen hierbij vaak in een gelijkvloerse ouderen-woning. De woningen zijn op zichzelf gezien al redelijk geschikt. Wel wordt er vaker gebruik gemaakt van een traplift. Hierbij is er ook vaker een 2^{e} toilet aanwezig en sprake van aanbouw.

Binnen deze groep vormt gezondheid wederom een grote reden tot eventueel verhuizen. Anders dan bij de voorgaande groepen wordt hiervoor ook de huidige woning op zichzelf als reden gezien. De verhuiswens is met name gericht op primaire appartementen en secundaire rijtjeshuizen. De wens om samen of alleen te wonen is hierbij in evenwicht. In tegenstelling tot de eerdere twee groepen vinden vitale comfortzoekers het minder belangrijk dat supermarkten en OV in de nabijheid zijn.

Welgestelde levensgenieters

Welgestelde levensgenieters zijn onderdeel van de ‘protestgeneratie’ (1940 – 1955). Deze groep ouderen valt in de leeftijdscategorie 65 tot 80 jaar en heeft een hoge inkomenspositie en een hoog vermogen. De ondernemend levensgenieters wonen voornamelijk in (vrijstaande) koopwoningen.

Waardeoriëntatie & betrokkenheid

Welgestelde levensgenieters zijn gedreven, idealistisch en zelfbewust. Ze kenmerken zich door een actieve levenshouding met hoge vitaliteit. Welgestelde levensgenieters hebben een zichtbare persoonlijk stijl, varen een eigen koers en trekken zich minder aan van autoriteit. Een bekend motto van deze groep luidt: ‘Wat ik nog kan, doe ik’.

Welgestelde levensgenieters zijn bovengemiddeld betrokken in de samenleving. Zij steken hun energie in vereniging, goede doelen en politiek en ondernemen alleen politieke of maatschappelijke actie als het echt nodig is. Een kwart levert een actieve bijdrage aan de eigen leefomgeving waar dat nog lukt. De groep staat neutraal tegenover de eigen invloed op de regering.

Vrije tijd & consumptie

Welgestelde levensgenieters maken in hun vrije tijd vraag uitstapjes in de natuur en houden ze zich bezig met tuinieren. De hobby’s van deze groep bestaan voornamelijk uit fietsen, wandelen, lezen en schilderen. Daarnaast bezoeken ze regelmatig musea en theaters. Ze geven de voorkeur aan culturele- en zon- en strandvakanties.

De Volkskrant, NRC Handelsblad en regionale kranten worden veel gelezen. Daarnaast zijn woon- en tuinbladen en opiniebladen geliefd. Er wordt vooral naar de publieke omroepen gezapt en kijkt de groep graag naar documentaires, educatieve en actualiteitenprogramma’s. De radio staat met name afgestemd op de publieke zenders of Sky radio.

Verzekerd zijn voor veel risico’s vinden de Welgestelde levensgenieters erg belangrijk. Verzekeringen worden het liefst afgesloten bij een bank. Beleggen doet deze groep relatief veel. Welgestelde levensgenieters zijn gul in hun donaties aan goede doelen en doneren vaak meerdere keren per jaar. De Welgestelde levensgenieters hebben één of twee auto’s voor de deur staan, vaak van het merk BMW, Audi, Mercedes of Mazda

Verhuiswens, woonsituatie en woonwensen

Van deze groep geeft 72% aan beslist niet te willen verhuizen binnen de komende 2 jaar. Van de overige 28%, geeft 76% aan misschien en 8% beslist te willen verhuizen, 7% zou wel willen verhuizen maar niets kan vinden en 9% heeft al een andere woning gevonden.

Welgestelde levensgenieters wonen overwegend op zichzelf. De woningen zijn over het algemeen goed geschikt en beschikken daarbij vaker over een 2^{e} toilet.

Over het algemeen vormt voor ook deze groep gezondheid een reden om te verhuizen. Daarnaast kan de woning zelf ook als een verhuisreden worden gezien. Indien er sprake is van een verhuiswens dan is deze met name gericht op (het zelf bouwen van woningen zoals) primaire appartementen en secundaire rijtjeshuizen. Hierbij is er een sterke wens aanwezig om alleen te blijven wonen. De nabijheid van supermarkten wordt als minder belangrijk gezien. De nabijheid van OV wordt als redelijk belangrijk gezien.

Actieve buurtbewoners

Moderne buurtbewoners zijn onderdeel van ‘Generatie X’ (1955 – 1970). Deze groep toekomstige ouderen is nu op middelbare leeftijd (50 tot 65 jaar) en heeft een lagere inkomenspositie en een beperkt vermogen. Merendeel van de groep moderne buurtbewoners woont in een corporatiewoning. Daarnaast woont nog een behoorlijk aandeel in een koopwoning ondanks de lagere inkomenspositie en beperkt vermogen van deze groep.

Waardeoriëntatie & betrokkenheid

Moderne buurtbewoners zijn praktisch ingesteld, zelfredzaam en soms wat onzeker. Ze weten zich snel dingen eigen te maken of zich aan te passen aan nieuwe omstandigheden, zoals nieuwe technologie. Een bekend motto van deze groep luidt: ‘het is wat het is’.

De maatschappelijke betrokkenheid van moderne buurtbewoners is beperkt. Moderne buurtbewoners participeren het liefst in projecten waarin meedoen voorop staat. Dit wordt gevoed door hun lage vertrouwen in zichzelf en de overheid. Deze groep mensen is van mening dat de overheid meer zou moeten doen voor de ‘gewone man’.

Vrije tijd & consumptie

De moderne buurtbewoners doen in hun vrije tijd aan wandelen, fietsen en lezen. Ook gaan ze graag op vakantie waarbij zowel rondreizen, cruises, natuur-, fiets- en wandelvakanties geliefd zijn. Musicals en restaurants worden af en toe bezocht. Voor overige hobby’s houden zij zich bezig met kruiswoordpuzzels en vrijwilligerswerk en verzamelen.

Moderne buurtbewoners maken veel gebruik van regionale dagbladen, het AD en de Telegraaf. Ook lezen zij overwegend veel roddelbladen (Weekend, Story, Privé), vrouwenbladen (Margriet, Libelle), gezondheidsbladen en woon- en tuinbladen.

De televisie en radio staan voornamelijk afgestemd op SBS6, RTL 4 en Nederland 1 en 2, en radiozenders zoals Radio 2 en Sky Radio.

Geldzaken doen moderne buurtbewoners met name bij de Rabobank. Lenen en beleggen gebeurt weinig. Moderne buurtbewoners sluiten veel verzekeringen af (uitvaart-, inboedel-, aansprakelijkheidsverzekering). Moderne buurtbewoners doneren geregeld een bescheiden bedrag aan bekende goede doelen. De meeste vitale samenwoners hebben één tweedehands auto van merken zoals Suzuki, Mitsubishi, Toyota en Nissan.

Verhuiswens, woonsituatie en woonwensen

Van deze groep geeft 67% aan beslist niet te willen verhuizen binnen de komende 2 jaar. Van de overige 33%, geeft 66% aan misschien en 17% beslist te willen verhuizen, 15% zou wel willen verhuizen maar niets kan vinden en 2% heeft al een andere woning gevonden.

Personen binnen de betreffende groep wonen zowel evenveel binnen complexen als op zichzelf. Aanpassingen om woningen geschikt te maken voor deze groep zijn desalniettemin vaak noodzakelijk.

Zoals hierboven aangegeven, vormt de woonomgeving een van de grootste redenen om te verhuizen. Dit, tezamen met de huidige woning zelf. De verhuiswens is hierbij met name gericht op primaire appartementen en secundaire rijtjeshuizen. De wens om samen te wonen of alleen te wonen ligt gelijk. Deze groep vindt de nabijheid van OV belangrijk.

Moderne hofjesbewoners

Moderne hofjesbewoners behoren tot de 'Generatie X' (1955 – 1970). Deze toekomstige groep ouderen is nu op middelbare leeftijd (50 tot 65 jaar) en heeft een gemiddelde inkomenspositie en een modaal vermogen. Moderne hofjesbewoners wonen voornamelijk in koopwoningen.

Waardeoriëntatie & betrokkenheid

Moderne hofjesbewoners zijn praktisch ingesteld, zelfredzaam en soms wat onzeker. Ze weten zich snel dingen eigen te maken of zich aan te passen aan nieuwe omstandigheden, zoals nieuwe technologie. Een bekend motto van deze groep luidt: 'het is wat het is'.

De maatschappelijke betrokkenheid van Moderne hofjesbewoners is hoog. Moderne hofjesbewoners nemen zelf initiatief en participeren het liefst bij verenigingen, scholen of sport. Moderne hofjesbewoners zijn minder betrokken bij politiek of goede doelen, en ondernemen alleen politieke actie als dat nodig is. Deze betrokkenheid wordt gevoed door een hoog vertrouwen in zichzelf en gemiddeld vertrouwen in de overheid. Deze groep mensen is niet uitgesproken negatief of positief in de mate waarin men zich gehoord voelt door de politiek.

Vrije tijd en consumptie

De Moderne hofjesbewoners doen in hun vrije tijd weinig aan sport, maar gaan wel wandelen en fietsen. Voor een vakantie zoeken zij rust, zon en strand op. Musicals, sportwedstrijden, casino's en attractieparken worden af en toe bezocht. Voor overige hobby's houden zij zich bezig met tuinieren, computerspellen en bakken.

Moderne hofjesbewoners lezen graag regionale kranten. De televisiezenders Nederland 1 en 2, SBS6 en RTL 4 worden veel bekeken. Het liefst kijken ze naar actualiteitsprogramma's, quizprogramma's en documentaires. De radio wordt vaak afgestemd op Radio 2, Radio 4 of Sky Radio.

Moderne hofjesbewoners doneren geregeld een bescheiden bedrag aan goede doelen voor gezondheid (KWF, Nederlandse Hartstichting en Stichting Cliniclowns). De meeste vitale samenwoners hebben één kleine auto van merken zoals Opel, Suzuki, Nissan en Mazda.

Verhuiswens, woonsituatie en woonwensen

Van deze groep geeft 72% aan beslist niet te willen verhuizen binnen de komende 2 jaar. Van de overige 28%, geeft 77% aan misschien en 10% beslist te willen verhuizen, 9% zou wel willen verhuizen maar niets kan vinden en 5% heeft al een andere woning gevonden.

Moderne hofjesbewoners wonen overwegend op zichzelf. Het merendeel van de woningen zijn niet gelijkvloers. De woningen komen vaker voor met aanbouw en is er ook vaker sprake van de aanwezigheid van een 2^{e} toilet. Reden voor deze groep om toch in een ouderenwoning te gaan wonen is hoofdzakelijk de onderhoudsvriendelijkheid.

Zowel de huidige woning als de woonomgeving kunnen als voornaamste redenen tot eventueel verhuizen worden gezien. De wens om in een appartement of rijtjeshuis te wonen is in evenwicht. Hierbij is er wel sprake van een sterke wens om alleen te wonen. Aanvullende hierop is er tevens enige wens om zelf te bouwen. De nabijheid van OV is voor deze groep redelijk belangrijk.

Ondernemende levensgenieters

Ondernemende levensgenieters zijn onderdeel van de 'Generatie X' (1955 – 1970). Deze toekomstige groep ouderen is nu op middelbare leeftijd (50 tot 65 jaar) en heeft een hoge inkomenspositie en een hoog vermogen. De Ondernemende levensgenieter woont voornamelijk in een (vrijstaande) koopwoning.

Waardeoriëntatie & betrokkenheid

Ondernemende levensgenieters zijn praktisch ingesteld, zelfredzaam en soms wat onzeker. Ze weten zich snel dingen eigen te maken of zich aan te passen aan nieuwe omstandigheden, zoals nieuwe technologie. Een bekend motto van deze groep luidt: 'Ik ken de wegen'.

De maatschappelijke betrokkenheid van Ondernemende levensgenieters is zeer hoog. Ondernemende levensgenieters leveren een actieve bijdrage aan de leefomgeving en ondersteunen vaak initiatieven of projecten van anderen. Ondernemende levensgenieters zijn betrokken bij (landelijke) politiek en weet 'de weg naar het gemeentehuis' goed te vinden. Deze groep inwoners wil zowel 'meedoen' als 'meedenken' als het om participatie gaat. Deze betrokkenheid wordt gevoed door een hoog vertrouwen in zichzelf en in de overheid.

Vrije tijd en consumptie

De Ondernemende levensgenieters doen in hun vrije tijd aan golf en bridgen. Ook gaan ze graag op vakantie waarbij zowel culturele als actieve vakanties geliefd zijn. Musea en concerten (klassiek en jazz) worden af en toe bezocht. Voor overige hobby's houden zij zich bezig met wijnen en antiek.
Ondernemende levensgenieters maken veel gebruik van media. Zij lezen kranten zoals Financieel Dagblad, NRC en de Volkskrant en tijdschriften als Elsevier, HP/De Tijd, Vrij Nederland, Opzij en Elegance. De televisie staat voornamelijk afgestemd op Nederland 1, 2 en 3, en actualiteitsprogramma's, documentaires en financiële programma's. Ondernemende levensgenieters luisteren naar publieke radiozenders en Classic FM.

Geldzaken doen Ondernemende levensgenieters met name bij grote banken, maar ook bij de ASN Bank en Triodos Bank. Deze groep doet vaak aan beleggen. Ondernemende levensgenieters zijn gulle donateurs voor kunst, cultuur, natuur en milieu. De meeste Ondernemende levensgenieters hebben één of twee auto's voor de deur van luxere merken, zoals Volvo, Audi of BMW.

Verhuiswens, woonsituatie en woonwensen

Van deze groep geeft 72% aan beslist niet te willen verhuizen binnen de komende 2 jaar. Van de overige 28%, geeft 79% aan misschien en 8% beslist te willen verhuizen, 6% zou wel willen verhuizen maar niets kan vinden en 7% heeft al een andere woning gevonden.

Ondernemende levensgenieters wonen overwegend op zichzelf en maar weinig gelijkvloers. Over het algemeen worden de woningen van en voor deze groep als goed geschikt ervaren. Een eventuele reden die gegeven zou kunnen worden voor het verhuizen naar een ouderenwoning is de onderhoudsvriendelijkheid van deze ouderenwoningen.

Over het algemeen vormen de huidige woning (ondanks de goede geschiktheid) en de woonomgeving de voornaamste redenen om te verhuizen. Een verhuiswens is even vaak gericht op appartementen als op rijtjeshuizen. Binnen de verhuiswens is er een zeer sterke behoefte aanwezig om alleen te wonen. Hierbij is er ook sprake van een sterkere wens om zelf te bouwen. De nabijheid van boodschappen in de buurt wordt als minder belangrijk ervaren. De nabijheid van OV wordt als redelijk relevant ervaren.

Bijlage 5: Vergelijking met prognose ouderenhuisvesting ABF

In opdracht van het Rijk heeft ABF in 2023 een prognose gemaakt voor ouderenhuisvesting[25], uitgesplitst naar alle gemeenten in Nederland. In de tabel hieronder is te zien welke uitbreidingsopgave ABF voorziet voor de regio's Amersfoort, U10, Foodvalley (alleen Renswoude, Rhenen, Veenendaal) en de provincie Utrecht voor de periode 2022 tot en met 2030. Ook is de opgave volgens de prognose van Companen weergegeven.

Tabel: Uitbreidingsopgave ouderenhuisvesting 2022 tot en met 2030; prognose ABF tbv Programma Een thuis voor Iedereen

	Zorggeschikte woningen	Geclusterde woningen	Nultreden-woningen	Totaal
Regio Amersfoort (excl. Nijkerk/Barneveld	745	1.085	2.775	**4.585**
Regio Amersfoort (incl. Nijkerk/Barneveld	970	1.330	3.555	**5.855**
Regio U10	1.990	4.200	9.700	**15.890**
Renswoude, Rhenen, Veenendaal	240	515	1.055	**1.810**
Totaal provincie Utrecht	**2.950**	**5.800**	**13.500**	**22.250**

Tabel: Uitbreidingsopgave ouderenhuisvesting 2023 tot en met 2030; prognose Companen

	Zorggeschikte woningen	Geclusterde woningen	Nultreden-woningen	Totaal
Regio Amersfoort (excl. Nijkerk/Barneveld	380 tot 530	1.700 tot 3.140	1.530	3.760 tot 5.050
Regio Amersfoort (incl. Nijkerk/Barneveld	450 tot 650	2.180 tot 4.070	1.920	4.750 tot 6.440
Regio U10	730 tot 1.230	4.070 tot 8.130	4.170	9.470 tot 13.030
Renswoude, Rhenen, Veenendaal	100 tot 150	590 tot 970	375	1.115 tot 1.445
Totaal provincie Utrecht	1.210 tot 1.910	6.360 tot 12.240	6.070	14.340 tot 19.520

Er is een aantal mogelijke verklaringen voor de verschillen. Hieronder lichten we deze toe.

Demografische prognose

- Als basis voor de raming ouderenhuisvesting heeft Companen gebruik gemaakt van de meest recente bevolkings- en huishoudensprognose van Primos (2023). ABF maakt gebruik van de Primos prognose uit 2021.
- ABF raamt de uitbreidingsopgave voor de periode 2022 tot en met 2030. Companen hanteert als startjaar 2023; de berekening van de uitbreidingsopgave betreft dus een kortere periode. Aangezien de vraag naar ouderenhuisvesting ieder jaar groeit, leidt dit ertoe dat Companen uitkomt op een wat lagere uitbreidingsopgave.

[25] De landelijke prognose vanuit het Rijk is opgesteld door ABF. De opgave nultreden en geclusterde woningen is gebaseerd op de Primos-module Wonen met Zorg. De opgave voor het aantal zorggeschikte woningen is bepaald door het RIVM.

Zorggeschikte woningen

- Beide bureaus kijken voor de opgave 'zorggeschikte woningen' naar de verwachte *toename* van het aantal mensen met een Wlz-indicatie t/m 2030.
- Companen baseert de verwachte toename van het aantal mensen met een Wlz-indicatie gebaseerd op het huidige zorggebruik per leeftijdsklasse, gecombineerd met de demografische prognose (steeds meer oudere ouderen) – met een kleine correctie vanwege de verwachting dat mensen steeds langer gezond blijven.
- ABF heeft de toename van het aantal mensen met een Wlz-indicatie als volgt berekend:
    - Er is door RIVM een inschatting gemaakt van de landelijke toename van het aantal Wlz-indicaties t/m 2030, met een brede bandbreedte.
    - BZK/VWS heeft in het programma Wonen en Zorg voor Ouderen (2023) gesteld dat er landelijk t/m 2030 40.000 extra 'zorggeschikte woningen' nodig zijn voor mensen met een Wlz-indicatie. Dit getal ligt binnen de bandbreedte van de raming van het RIVM.
    - ABF heeft dit getal van 40.000 verdeeld over de gemeenten en regio's.
- Een belangrijk verschil tussen de aanpak van Companen en ABF is dat Companen ervan uit gaat dat *niet* alle ouderen met een Wlz-indicatie (zullen) wonen in een woonzorgcentrum of in een 'zorggeschikte woning'. In lijn met de gesprekken die we hierover hebben gevoerd met zorgaanbieders en zorgkantoor, gaan we er in onze **basisprognose** vanuit dat ca 1/8 van de ouderen met een Wlz-indicatie nu én in de toekomst woont in een reguliere woning, en ca 1/8 in een geclusterde woonvorm die niet specifiek is bedoeld voor Wlz-cliënten. In de **trendprognose** gaan we ervan uit dat een nog groter aandeel woont in een geclusterde woonvorm die niet specifiek is bedoeld voor Wlz-cliënten. Onze inschatting van de behoefte aan zorggeschikte woningen komt daardoor lager uit dan die van ABF
- Een ander verschil is dat Companen ervan uitgaat dat een deel van de mensen met een Wlz-indicatie samenwoont met een partner die ook een Wlz-indicatie heeft. Wij rekenen dus ook binnen de categorie 'zorggeschikte woningen' met een gemiddelde huishoudensgrootte die groter is dan 1 (tussen de 1 en 1,10).

Geclusterd wonen voor senioren

- Companen heeft een prognose voor geclusterd wonen gemaakt op basis van de huidige woonsituatie van ouderen met een bepaalde zorgvraag ('vitaliteitstrede') op dit moment. De **basisprognose** die is uitgewerkt, is een demografische doorrekening van de huidige woonsituatie – er is dus geen rekening gehouden met mogelijke verschuivingen in de voorkeuren van ouderen. In de **trendprognose** is de aanname gedaan dat in de toekomst een groter deel van de ouderen geclusterd zal gaan wonen.
- Het is niet bekend welke aannames ABF heeft gebruikt om te komen tot een prognose voor de vraag naar geclusterd wonen voor ouderen. Wel weten we dat ook hier het uitgangspunt is geweest om de landelijke inschatting (80.000 toe te voegen geclusterde woningen t/m 2030) te verdelen over alle gemeenten in Nederland.

Nultredenwoningen

- Companen baseert zich bij de inschatting van de vraag naar nultredenwoningen op een raming van de omvang van de groep ouderen met ADL-beperkingen. Die raming is gebaseerd op de huidige situatie, die wij hebben gecombineerd met de demografische prognose. De totale vraag naar 'geschikte' woningen zoals die volgt uit deze berekening valt uiteen in een vraag naar geschikte woningen binnen geclusterd wonen

voor ouderen en een vraag naar nultredenwoningen. Dat laatste getal hebben we vergeleken met de uitbreidingsopgave zoals ABF die schetst.

- Het is niet bekend welke aannames ABF heeft gebruikt om te komen tot de opgave voor nultredenwoningen. Wel weten we dat ook hier het uitgangspunt is geweest om de landelijke inschatting (170.000 toe te voegen nultredenwoningen t/m 2030) te verdelen over alle gemeenten in Nederland. We kunnen niet achterhalen waar de soms grote verschillen tussen onze berekening en die van ABF voor de categorie nultredenwoningen vandaan komen.
- Van de huidige voorraad 'geschikte woningen' of nultredenwoningen wordt een groot deel bewoond door mensen *zonder* mobiliteitsbeperkingen. Dat zal ook in de toekomst zo zijn. Het is daarom verstandig om meer nultredenwoningen toe te voegen dan strikt noodzakelijk voor de groep met een mobiliteitsbeperking.

Hoe omgaan met deze cijfers?

De prognoses van Companen en ABF geven beide aan in welke mate de vraag naar verschillende vormen van ouderenhuisvesting in de verschillende gemeenten in Utrecht in de komende jaren zal groeien. Om aan de stijgende vraag te voldoen, zal ten minste dit aantal woningen moeten worden toegevoegd aan de voorraad. Deze aantallen kunnen worden beschouwd als de nieuwbouw- of transformatieopgave. Om de opgave verder te onderbouwen kan lokaal nader worden onderzocht in welke mate er sprake is van overschotten of tekorten in de huidige situatie, en naar de mogelijkheden om bestaand vastgoed aan te passen of te transformeren.

Het kan verstandig zijn om *meer* woningen voor ouderen toe te voegen dan de in deze rapportage gepresenteerde aantallen. Dat heeft te maken met het volgende:

- Een deel van het zorggeschikt aanbod moet in de koopsector en particuliere huur worden gerealiseerd. In die segmenten kan minder worden gestuurd op wie er komt wonen. Om die reden is er enig 'overaanbod' nodig om te zorgen dat alle mensen met intensieve zorgvraag hier een plekje kunnen krijgen.

Daarnaast is het van belang om te benadrukken dat het hier niet alleen om een bouwopgave gaat: zorg en ondersteuning moeten geregeld en gegarandeerd worden – zowel in zorggeschikte woningen als in de andere woonvormen. Dit vraagt om samenwerking en afstemming tussen verschillende partijen.

Reactienota beleidsnota Wonen in Utrecht

‘Van woningmarkt naar volkshuisvesting’ 2025 - 2030

Gemeente Utrecht

Reactienota
Beleidsnota Wonen in Utrecht

Utrecht.nl

Inhoudsopgave

1	**Inleiding**	
1.1	Doel reactienota	3
1.2	Opbouw reactienota	3
1.3	Inspraak en participatieproces	3
1.4	Inspraakreacties	3
1.5	Wijze van beoordelen van de inspraakreacties	3
1.6	Aanpassing van ontwerp beleidsnota	4
1.7	Wijze van vaststelling	4
2	**Samenvatting inspraakreacties en aanpassingen**	
2.1	Betaalbaarheid	5
2.2	Ouderen	5
2.3	Overvecht	6
2.4.	Toegankelijkheid	6
2.5	Dakloosheid	6
3	**Aanpassingen op het concept**	
3.1	Tekstuele en visuele wijzigingen in ontwerp visie	8

Bijlage 1: Inspraakreacties en beantwoording

Bijlage 2: Inspraakreacties waarvan de tekst niet volledig in het 2 kolommenstuk is opgenomen

1 Inleiding

1.1 Doel reactienota

Van 24 januari tot 7 maart 2025 hadden we de kans om ieders mening te horen over de ontwerp Beleidsnota Wonen in Utrecht: van woningmarkt naar volkshuisvesting. Gedurende deze periode van zes weken kon iedereen reageren door een inspraakreactie (zienswijze) aan de gemeente te versturen.

Door deze inspraakreacties kunnen we de opgestelde ontwerp nota beter maken. In deze reactienota vindt u de opmerkingen van bewoners, woningcorporaties, vastgoedeigenaren en andere belanghebbenden, met onze antwoorden daarop. Vervolgens wordt de nota met daarbij de reactienota door het college van B&W aan de gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd.

1.2 Opbouw reactienota

In het volgende gedeelte van hoofdstuk 1 krijgt u een beknopte uitleg over het participatieproces, de belangrijkste thema's uit de inspraakreacties, hoe we deze hebben beoordeeld en wat de volgende stappen zijn voor de vaststelling van de plannen.

In hoofdstuk 2 beginnen we met een samenvatting van enkele onderwerpen die aan bod zijn gekomen en lichten op hoofdlijnen toe hoe we hierop hebben gereageerd.

In hoofdstuk 3 bieden we een overzicht van de verbeteringen of wijzigingen die in de Beleidsnota Wonen in Utrecht zijn doorgevoerd naar aanleiding van de inspraakreacties of ambtelijke reacties op de ontwerp nota.

In bijlage 1 (2-kolommenstuk) van deze reactienota vindt u een overzicht van alle inspraakreacties en onze antwoorden in een tabel.

Bijlage 2 bevat 12 inspraakreacties waarvan de volledige tekst niet in het 2-kolommenstuk is opgenomen.

1.3 Inspraak en participatieproces

Om te komen tot de Beleidsnota Wonen in Utrecht is er een intensief participatietraject doorlopen. Dit hebben we in twee ronden gedaan.

In de eerste ronde ("we zien" - Q1 t/m Q2 2024) analyseerden we. We hielden het bestaande Utrechtse woonbeleid tegen het licht en brachten trends en ontwikkelingen in beeld. We hebben hiervoor eerdere enquêtes geanalyseerd en een online enquête uitgevoerd op het platform DenkMee. Ook zijn we in gesprek gegaan met bewoners en organisaties in de stad om een eerste beeld op te halen. De uitkomst van deze eerste ronde heeft geleid tot 5 onderwerpen en bijbehorende dilemma's waarmee de volgende fase zijn ingegaan.

In de tweede ronde ("we vinden" - Q3 2024 – Q1 2025) hebben we op basis van de verzamelde onderzoeksgegevens uit ronde 1 invulling gegeven aan de vraag wat voor woonstad Utrecht wil zijn en welke doelen en acties daarbij horen. We hebben de 5 onderwerpen, dilemma's en mogelijk oplossingsrichtingen onderzocht en getoetst door opnieuw een uitgebreide participatieronde te organiseren. Deze participatieronde bestond uit een internetpeiling en een stadsgesprek. Tijdens het stadsgesprek hebben we ook gesproken over 4 aanvullende onderwerpen die deelnemers zelf hebben aangedragen.

De inbreng en uitkomsten uit de participatieronden hebben we vastgelegd in participatieverslagen en gebruikt om deze nota vorm te geven.

Sinds 24 januari 2025 is de Beleidsnota Wonen in Utrecht online te vinden op de website van de gemeente Utrecht en kon iedereen tot 7 maart 2025 een zienswijze sturen aan de gemeente.

1.4 Inspraakreacties

Er zijn in totaal 35 inspraakreacties/zienswijzen ingediend. Het gaat om de inspraakreacties van bewoners, woningcorporaties, vastgoedeigenaren en belangenorganisaties.

1.5 Wijze van beoordelen van de inspraakreacties

Een inspraakreactie bevat de mening, zorgen, wensen en suggesties van een indiener. De meningen in een inspraakreactie of de inspraakreactie zelf zijn nooit te beoordelen als goed of fout. Elke inspraakreactie is bestudeerd, om te bezien of de reactie aanleiding biedt om de ontwerp nota aan te passen.

Doel is dat de inspraakreacties met de reacties kenbaar worden gemaakt aan de gemeenteraad, zodat de gemeenteraad alle belangen kan afwegen en in de raad transparante besluitvorming plaatsvindt over de Beleidsnota Wonen in Utrecht. De doorgevoerde wijzigingen of aanvullingen naar aanleiding van alle reacties zijn benoemd in hoofdstuk 3.

1.6 Aanpassing van ontwerp Beleidsnota Wonen

Naar aanleiding van de inspraakreacties en aanvullende ambtelijke opmerkingen heeft de gemeente de Beleidsnota Wonen in Utrecht op meerdere punten aangepast of verduidelijkt. In hoofdstuk 3 zijn de aanpassingen op de ontwerp Beleidsnota weergegeven.

1.7 Wijze van vaststelling

De Beleidsnota Wonen in Utrecht wordt vastgesteld door de raad. Het college van burgemeester en wethouders legt de definitieve versie van de nota voor aan de gemeenteraad ter besluitvorming.

Voordat de gemeenteraad de plannen vaststelt, kan het voorstel van het college besproken worden in de raadscommissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen. In de commissie vindt een politieke discussie plaats. Ook kan de raad besluiten om een raadsinformatiebijeenkomst te organiseren, waarin ze zich breder laat informeren en bewoners en andere belanghebbenden vraagt hun mening te geven over de plannen. Na vaststelling wordt de Beleidsnota Wonen toegevoegd aan de omgevingsvisie Utrecht. Met vaststelling van deze nota kan de Woonvisie: Utrecht beter in balans worden ingetrokken.

2 Samenvatting inspraakreacties en aanpassingen

In de inspraakreacties komt een aantal thema's vaker voor waarover de insprekers zich zorgen maken en waarvan zij vinden dat dit aangepast of aangescherpt moeten worden in de beleidsnota. Dit hoofdstuk bevat per thema een samenvatting van de inhoud van de zienswijzen. Per thema staat een beknopte samenvatting, onze reactie en is aangegeven of de reactie heeft geleid tot aanpassingen in de beleidsnota. Alle wijzigingen die zijn doorgevoerd zijn zichtbaar in hoofdstuk 3. In bijlage 1 (2-kolommenstuk) zijn alle inspraakreacties los terug te lezen en is per vraag of opmerking van iedere inspraakreactie een antwoord gegeven.

2.1 Betaalbaarheid

Reacties
Marktpartijen uiten zorgen over het streven naar 75% betaalbare woningen van voldoende kwaliteit, omdat dit de financiële haalbaarheid van projecten onder druk zet. Daarnaast leven er zorgen over het 'afwegingskader betaalbaar wonen', dat bedoeld is om gemotiveerd van die 75% te kunnen afwijken, maar in de praktijk mogelijk leidt tot extra complexiteit, onduidelijkheid, vertraging en hoge administratieve lasten.

Antwoord
In het proces rond de nota is bewust een zorgvuldige afweging gemaakt over het betaalbaarheidspercentage en de stappen binnen het afwegingskader. In de Omgevingsvisie en de RSU streven we naar een woningvoorraad die in 2040 bestaat uit 35% sociaal, 25% middensegment en 40% vrije sector. Op dit moment blijft het aandeel sociale huur (33%) achter en staat het middensegment (26%) onder druk door prijsstijgingen. Ook de huidige plancapaciteit schiet tekort om de doelen te halen, met 61% betaalbaar, waar 67% landelijk vereist is. Daarom zetten we in nieuwe plannen extra in op betaalbaarheid: 40% sociaal en 35% middensegment, waarvan 25% huur.

Het afwegingskader hebben we geïntroduceerd na gesprekken met marktpartijen. Zij hebben ons meegegeven dat we aandacht moeten hebben voor de haalbaarheid van projecten. Wanneer er urgente redenen zijn, zoals financiële haalbaarheid, kan gemotiveerd worden afgeweken van de 75% betaalbaar, met als ondergrens de landelijke norm van 2/3 betaalbaar. Met het afweegkader bieden we die ruimte, geven we aan waar onze ambitie ligt, waar we speelruimte zien en waar voor ons de absolute ondergrens ligt.

Aanpassing
Er zijn geen inhoudelijke aanpassingen doorgevoerd de betaalbaarheidseis. Het afwegingkader is op enkele punten tekstueel verduidelijkt of aangescherpt.

2.2 Ouderen

Reacties
In het kader van passend wonen is in enkele reacties specifiek aandacht gevraagd voor de woonsituatie van ouderen. Zo pleiten zij voor concretere doelstellingen, het betrekken van ouderen bij het woonbeleid, duidelijke toegankelijkheidseisen voor woongebouwen, de ontwikkeling van vitale woongemeenschappen (ook voor ouderen met een migratieachtergrond) nauwere samenwerking met zorgpartijen en betere informatievoorziening.

Antwoord
In de nota is veel aandacht voor ouderen en passend wonen. Het actieplan Een (t)huis voor ouderen (TvO) is hierin geïntegreerd en vraagt, samen met het aankomende uitvoeringsplan, om voortzetting van de samenwerking binnen het netwerk rond wonen, welzijn en zorg voor ouderen. Het signaal over betere informatievoorziening herkennen we. Afgelopen jaar zijn we hier al mee gestart, onder andere via de bewustwordingscampagne van de Woonadviseur Ouderen 55+ en een ansichtkaart over wonen voor ouderen. Het betrekken van ouderen bij ontwikkelingen ligt dan ook voor de hand.

Aanpassing
Er zijn geen inhoudelijke aanpassingen doorgevoerd, behalve aanscherping van teksten.

2.3 Overvecht

Reacties

Eén reactie richt zich specifiek op passages over Overvecht. De eenzijdige typering van Overvecht als 'onveilig' en 'anoniem' wordt niet correct bevonden, omdat dit beeld niet klopt met de diverse en vaak positieve beleving van bewoners, en onvoldoende onderbouwd is. Sociale veiligheid en leefbaarheid verschillen sterk per plek en hangen ook samen met persoonlijk welbevinden. Nieuwe woningen zijn niet nodig om de sociale gemeenschap te versterken; dezelfde doelen kunnen ook binnen de bestaande woningvoorraad worden bereikt. Bijbouwen van woningen hoeft niet de beste oplossing voor problemen te betekenen. Bovendien kan extra woningbouw de leefbaarheid juist verslechteren, onder andere door verlies van groen en leefruimte. Daarom maken zij bezwaar tegen het eenzijdig presenteren van Overvecht als geschikte plek voor verdichting zonder de nadelen daarvan te benoemen.

Antwoord

Het is inderdaad positief dat veel bewoners met plezier in Overvecht wonen, maar we zien ook dat de wijk op verschillende vlakken achterloopt ten opzichte van de rest van de stad en dat er daadwerkelijk uitdagingen zijn op het gebied van leefbaarheid en veiligheid. We bedoelen niet te zeggen dat maatregelen zoals bijbouwen en verdichten de enige oplossing zijn voor anonimiteit en sociale veiligheid, maar dat ze wel een bijdrage kunnen leveren aan het verbeteren van de situatie.

Aanpassing

We voegen in de tekst over wijkgericht maatwerk in Overvecht toe dat veel bewoners met plezier wonen in de wijk en de wijk positief ervaren. We willen niet suggereren dat maatregelen zoals bijbouwen en verdichten dé oplossing zijn en passen de tekst hierop aan.

2.4 Toegankelijkheid

Reacties

Er zijn zorgen over het ontbreken van concrete doelstellingen en maatregelen om woningen daadwerkelijk toegankelijk te maken. Er wordt gepleit voor een bindende quota voor rolstoeltoegankelijke en aanpasbare woningen binnen nieuwbouwprojecten en om het versneld aanpassen van bestaande woningen. Het beeld is dat er nog vaak woningen worden opgeleverd die niet voor iedereen toegankelijk zijn. Het kost achteraf veel geld om elementen toe te voegen die een woning wel toegankelijk maken. De Werkgroep Wonen vraagt betrokkenheid bij projecten om aan de voorkant input te kunnen leveren over toegankelijkheid. Verder is er aandacht gevraagd om in de nota verbinding te leggen met het uitvoeringsprogramma ‘Utrecht voor iedereen toegankelijk’ van de gemeente.

Antwoord

Toegankelijke woningen zijn van belang voor mensen met een beperking, ouderen en gezinnen met jonge kinderen. Ons uitgangspunt is dat zoveel mogelijk woningen toegankelijk zijn, zodat iedereen – ook mensen in een rolstoel – nieuwe of verbouwde woningen kan bezoeken. Hoewel we hiervoor geen harde quota opnemen in de nota, geldt op basis van het uitvoeringsprogramma ‘Utrecht voor iedereen toegankelijk’ wel dat alle woningen in ieder geval bezoekbaar moeten zijn. Daarnaast vragen we (ver)bouwers om zoveel mogelijk woningen woonbaar te maken voor mensen met een rolstoel of rollator.
Daarnaast gaan we de kennis van ervaringsdeskundigen, ouderen en mensen met een beperking benutten bij het ontwerp en de uitvoering, om dure aanpassingen achteraf te voorkomen. In het project ‘Rosendael’ (Indusdreef 5) in Overvecht doen we daarom een pilot waarbij we samen met de Werkgroep Wonen van SOLGU, U op Leeftijd Saluti Utrecht en de Wmo Cliëntenraad al in een vroeg stadium meedenken over de toegankelijkheid van nieuwe woningen.

Aanpassingen

We hebben in de nota tekstueel de verbinding gemaakt met het uitvoeringsprogramma ‘Utrecht voor iedereen toegankelijk’ en de tekst verder aangescherpt.

2.5 Dakloosheid

Reacties

De reacties stellen dat de nota goede uitgangspunten bevat, maar tekortschiet in het aanpakken van dakloosheid. Er wordt onvoldoende aangesloten bij het ‘Nationaal Actieplan Dakloosheid Eerst een Thuis’ en het principe 'Wonen Eerst', dat uitgaat van huisvesting als startpunt, niet als eindpunt na zorg. De definitie van dakloosheid is te beperkt; de Ethos Light-definitie moet leidend worden. Ook ontbreken concrete doelen, cijfers en plannen om dakloosheid uit te bannen. De oproep is om wonen centraal te stellen in de oplossing van dakloosheid, opvang daadwerkelijk af te bouwen, en dakloze mensen recht op een eigen woning en urgentie te geven.

Antwoord

We erkennen dat dakloosheid in het verleden te veel als zorgprobleem is gezien en willen nu een duidelijke stap zetten richting 'Wonen Eerst', waarbij huisvesting het uitgangspunt is. We onderschrijven de ambitie uit het ‘Nationaal Actieplan Dakloosheid Eerst een Thuis’ en de ‘Regionale Aanpak Dakloosheid U16 Staat als een (t)huis’ en willen de focus verleggen van opvang naar wonen met passende ondersteuning. Tegelijkertijd is afbouw van opvang nu nog niet haalbaar, omdat er in 2023 en 2024 juist extra opvangcapaciteit nodig was om te voorkomen dan mensen op straat moesten slapen. We nemen de suggesties over om de definitie van Wonen Eerst en dakloosheid te verduidelijken en een plan te maken voor het gefaseerd

afbouwen van opvang, met prioriteit voor jongeren.

Aanpassingen
De nota is aangepast naar aanleiding van de reactie. We benadrukken in de tekst aan dat we de focus verleggen van maatschappelijk opvang (opvang, zorg en uitstroom) naar het principe ‘Wonen Eerst’: mensen krijgen zo snel mogelijk een eigen woning met passende ondersteuning. We komen in samenwerking met het sociaal domein en partners met een plan onder welke voorwaarden opvang afgebouwd zou kunnen worden. Jongeren krijgen hierbij prioriteit. We gaan werken aan een bredere definitie van dakloosheid om alle doelgroepen goed in beeld te krijgen. Wonen Eerst levert niet alleen meer autonomie op voor mensen, maar ook maatschappelijke kostenbesparingen. Dit principe wordt meegenomen in het verdeelbesluit, en intermediaire verhuur wordt afgebouwd, tenzij zorginhoudelijke redenen dit noodzakelijk maken.

3 Aanpassingen op de ontwerp Beleidsnota Wonen in Utrecht: Van woningmarkt naar volkshuisvesting

Naar aanleiding van de inspraakreacties en aanvullende ambtelijke opmerkingen heeft de gemeente de ontwerp Beleidsnota Wonen in Utrecht op meerdere punten aangepast of verduidelijkt. In de onderstaande tabel zijn de wijzigingen bijgehouden per onderwerp en pagina.

Onderwerp	Pag. ontwerp	Pag. def.	Aanpassing	Zienswijze of ambtelijk?
Introductie	14	14	Plan van Aanpak Huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen (2019) toegevoegd onder beleidsdocumenten die zijn ingebed in deze nota.	Ambtelijk
Opgave	17	17	Boven de hoge inkomensgrens' verduidelijkt met €72.000 (prijspeil 2022).	Ambtelijk
Betaalbaar - Van Tijdelijk naar Versneld	32	32	Zin toegevoegd n.a.v. amendement A47 Actieplan Studentenhuisvesting: Geschikte doelgroepen voor deze woningen zijn onder andere jongeren, studenten en aandachtsgroepen.	Ambtelijk
Betaalbaar - kaart plancapaciteit	33	33	Kaartbeeld plancapaciteit aangepast o.b.v. actuele inzichten.	Ambtelijk
Betaalbaar - woningen moeten vooral betaalbaar zijn	35	35	Toegevoegd is dat in de sturing op betaalbaarheid de lijn vanuit het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting wordt gevolgd.	Zienswijze
Betaalbaar	36, 39, 55, 79	36, 39, 41, 55, 79	M2 verduidelijkt door GBO toe te voegen.	Ambtelijk
Betaalbaar - sociale huur	36, 37	36	Toevoeging aan netto groei door te benoemen dat het van belang is dat we niet alleen kijken naar het huidige jaar, maar daar sturen waar we impact kunnen maken.	Zienswijze
Betaalbaar - sociale huur	36	36	Toevoeging sturing op kernvoorraad bij private ontwikkelende partijen	Ambtelijk
Betaalbaar - middenhuur	39 - 41	39, 40, 100-107	Kader; 'Aanvullend op de Wet betaalbare huur...' verduidelijkt met aanvulling 'waarover wij afspraken maken (in bijv. anterieure- of uitgifte-overeenkomsten'. Voor zone B is voor alle gebieden de begrenzing. En een zin toegevoegd over eventuele aanpassing van de begrenzing bij besluitvorming over toekomstige omgevingsvisies van deze knooppunten.	Ambtelijk
betaalbaar - betaalbare koop	42	41	Ter verduidelijking minimale oppervlaktes per zone voor betaalbare koop opgenomen in het kader 'Voor betaalbare koop hanteren wij de volgende uitgangspunten'.	Ambtelijk
Betaalbaar -	45	45	Het kader 'Betaalbaar wonen en de opgave voor klimaat en circulair' is als nieuw	Ambtelijk

Onderwerp	Pag. ontwerp	Pag. def.	Aanpassing	Zienswijze of ambtelijk?
			toegevoegd.	
Passend - Evenwichtige woonruimteverdeling	48	48	Cursief gedeelte toegevoegd aan de volgende zin: In 2025 wordt *op basis van een gezamenlijk vastgestelde visie* duidelijk of de huidige woonruimteverdeling of een alternatief scenario zorgt voor de meest effectieve woonruimteverdeling in de Utrechtse woningmarktregio. Om te benadrukken dat corporaties en regio ook een stem hebben.	Zienswijze
Passend - Evenwichtige woonruimteverdeling	48	48	De tekst over voorrangsregels is beter in de tijd geplaatst: optimalisaties ten aanzien van voorrang en het resultaat van de inzet op meer gelijkluidende voorrangsregels worden doorgevoerd in de wijziging van de huisvestingsverordening in 2027	Ambtelijk
Passend - mensen in kwetsbare positie	49	49	Zin toegevoegd: Daarbij leidt hetzelfde woningtekort ertoe dat er meer personen en gezinnen geen dak boven hun hoofd hebben.	Zienswijze
Passend - mensen in kwetsbare positie	50	50	Zin toegevoegd: Bij de samenwerkingsafspraken die we met corporaties maken over dit thema betrekken we ook zorgpartijen.	Zienswijze
Passend - mensen in kwetsbare positie	51	50 - 51	In het kader 'Uitgangspunten voor het verdelen van de schaarste' is punt 2 ingekort en het onderwerp heeft een aparte bullet gekregen onder 'Door dakloosheid tegen te gaan en de focus te verleggen naar Wonen Eerst'.	Zienswijze
Passend wonen - ouderen	54	54	Term 'Hof van Utrecht' toegevoegd aan het geclusterde concept zoals met betrokken partners besproken.	Ambtelijk
Passen- studenten	55	55	De minimale oppervlakte voor de gemeenschappelijke ruimte per studio aangepast van 2m² naar 1-2m².	Zienswijze
Passend - Jongeren	55	55	Toelichting over huurtoeslag weggehaald omdat deze regeling per 1 januari 2026 verandert.	Ambtelijk
Passen - Mensen met een beperking	57	56	De tekst is aangescherpt en er is verbinding gelegd met het uitvoeringsprogramma 'Utrecht voor iedereen toegankelijk'.	Zienswijze
Passend - doorstroming	60	60	Figuur doorstroming verduidelijkt.	Ambtelijk
Passend - doorstroming	61	61	Het subsidieplafond voor verhuispremie is bereikt. Daarom is de tekst geüpdatet: "Het subsidieplafond is begin 2025 bereikt, waardoor de regeling (tijdelijk) is gestopt."	Ambtelijk
Passend – Wooncoöperaties	63	63	Toevoeging van maatwerk ten aanzien van oppervlaktes bij wooncoöperaties	Ambtelijk
Leefbaar	65	65	Alinea 'Door de stem van de woningzoekende te horen' aangevuld met de zin: In het project ‘Rosendael’ (Indusdreef 5) in Overvecht doen we een pilot waarin we de Werkgroep wonen van SOLGU, U op leeftijd Saluti Utrecht en de Wmo Cliëntenraad vroegtijdig betrekken.	Zienswijze
Leefbaar - kader Overvecht	69	69	Kader 'Wijkgericht maatwerk Overvecht als voorbeeld' aangevuld naar aanleiding. Toegevoegd dat veel Overvechters met plezier in de wijk wonen en verduidelijkt dat via de	Zienswijze

Onderwerp	Pag. ontwerp	Pag. def.	Aanpassing	Zienswijze of ambtelijk?
			Wijkaanpak en de Beleidsnota Omgevingsvisie gewerkt wordt aan de toekomst van de wijk.	
Leefbaar - Circulair	70	70	1e bullet aangepast met aanscherping rondom circulair en toevoeging van '*verkennen we met de corporaties de mogelijkheden om meer circulaire woningbouw te realiseren.'*	Ambtelijk
Leefbaar - innoveren en experimenteren	71	71	Toegevoegd aan tekst: Dit biedt vaak kansen voor circulaire, duurzame woningbouwconcepten, in lijn met de beleidsnota Utrecht Circulair 2030.	Ambtelijk
Wijkgericht - pijlenschema	75	75	Enkele beweegrichtingen aangepast in kaartbeeld gemengde wijken in prijscategorieën - beweegrichtingen per wijk.	Ambtelijk
Aandeel betaalbare koop	76	76	Uitzonderingspositie verwijderd voor Binnenstad, Leidsche Rijn Centrum en Kanaleneiland.	Ambtelijk
Wijkgericht werken - afwegingskader	77	77	Afwijking door ruimtelijk te verevenen verduidelijkt door te benoemen dat het gaat om nieuwe plannen en door de toevoeging van verevening tussen projecten met aantoonbare samenhang.	Zienswijze
Wijkgericht werken - woonwaaier	79	79	Het woord 'gewenste' toegevoegd aan de woningwaaier om de status te verduidelijken.	Zienswijze
Monitoren	84	84	Aanpassing van de omschrijving van de 1e effectindicator die gaat over de doelstelling: 'We realiseren passende woonconcepten voor aandachtsgroepen'.	Ambtelijk
Monitoren	84	84	Indicator slaagkans vervangen door de relatieve verandering van het aantal toewijzingen (aanbod- & lotingmodel) > de relatieve verandering van het aantal actief woningzoekenden.	Ambtelijk
Monitoren	84		Schrappen van indicator aantal verhuizingen per jaar omdat dit geen goede indicator is voor het meten van doorstroming.	Ambtelijk
Financiën	90	88	Aanpassing jaartallen in financiële tabel zodat ze overeenkomen.	Ambtelijk
Begrippenlijst		94	Toevoeging begrip betaalbare woningen.	Ambtelijk
Begrippenlijst	97	98	Definitie studentenwoningen toegevoegd vanwege campuscontract en WWSO.	Ambtelijk
Bijlage 1 Wijkrichtingen	Bijlage 1	Bijlage 1	Wijzigingen spelling en consistentie in bijlage 1.	Ambtelijk

Bijlage 1 Inspraakreacties en beantwoording

Nr.	Reactie	Antwoord
1	Het startpunt van de beleidsnota lijkt te zijn dat er meer woningen in de gemeente moeten komen. Ik bestrijd dit ten zeerste en vind dit veel te kort door de bocht. 1.) Ja, in Nederland lijkt een tekort op de woningmarkt en ook de structureel oplopende prijzen in grote delen van het land suggereren een chronisch tekort aan woningen. Maar, tegelijkertijd zijn er delen in Nederland waar dorpen leeglopen en daarmee de brede welvaart onder druk staat. In geheel Oost Nederland zijn grondprijzen lager, is in delen een woning overschot en zijn bouwmaterialen en arbeid vaak goedkoper. Het antwoord om in de 5 grote steden te zoeken naar additionele woningen is een zeer beperkte blik: bouwen/verbouwen waar de prijs het hoogst is. Ik ben van mening dat er in Nederland een actief beleid moet zijn om mensen te overtuigen uit de grote steden weg te trekken; wortel en de stok. Nu woningen gaan bijbouwen in de grote steden lost totaal niks op, maar houdt het probleem van scheefgroei stad-Oost NL juist in stand. Dit is exact hetzelfde als wegen bouwen: het verkeer volgt de aanwezigheid van wegen. Laten we stoppen met bouwplannen in de grote steden; eerst ander beleid. 2.) Daarnaast vind ik het voor de leefbaarheid in de stad volkomen onacceptabel om nog meer woningen te hebben. De lokale infrastructuur staat onder grote spanning (capaciteit van wegen, stroomnet, OV, etc.); ook voorzieningen zijn volledig volgelopen (restaurants, scholen met loting, huisartsen, etc.). We kunnen de druk van meer inwoners simpelweg niet aan zonder dat leefbaarheid verder achteruitgaat. Meer woningen is volstrekt een achteruitgang van de lokale situatie en lost geen enkel probleem op. De huizenprijzen zullen niet dalen door een (iets) hoger aanbod. Wachtlijsten zullen niet merkbaar afnemen, etc. Een zeer slecht plan voor Utrecht en ook voor Nederland! Overigens heb ik deze visie ook gedeeld op het stadsgesprek eind 2024, maar is deze niet teruggekomen in de samenvatting van de avond. Kennelijk lag deze visie te ver af van wat men verwachtte.	In de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 is de keuze gemaakt voor de gezonde groei van de stad. In deze strategie is tot 2040 een groei voorzien van 60.000 extra woningen met als uitgangspunt dat de stad moet groeien in balans. Telkens wanneer het aantal inwoners toeneemt, de stad groeit, hebben we extra maatschappelijke voorzieningen nodig, meer en beter groen, investeringen in mobiliteit, et cetera. Op deze wijze willen we bijdragen aan het verlichten van de woningnood en gezonde groei van de stad.

2	Er is alvast één ding waar zeker op gecontroleerd zou moeten worden. Je hebt personen die huren in de sociale sector en daarnaast een huis verhuren. Het lijkt mij dat dit niet de bedoeling kan zijn. Het lijkt mij dat zulke personen voor de keuze gesteld moeten worden om of in het eigen huis te gaan wonen, of deze verkopen. In beide gevallen komt er woonruimte vrij. Het kan niet zo zijn dat men goedkoop woont in een sociale huurwoning en vervolgens een andere woning verhuurt en er zo dus misbruik maakt van het sociale huurstelsel.	Wij zijn het ermee eens dat het niet zo moet zijn dat mensen in een sociale huurwoning wonen en ondertussen een huis in eigendom hebben en deze verhuren. Echter, hier is een aanpassing van het landelijke systeem voor nodig. We hebben geen formele mogelijkheden om mensen te dwingen hun woning te verkopen of zelf te gaan bewonen. Het is nu zo geregeld dat mensen bij de start van hun huurcontract worden getoetst op inkomen. Als dit inkomen passend is voor de sociale huur, kan deze persoon hier intrekken. Daarna wordt er jaarlijks gekeken naar het inkomen van deze persoon om te bepalen of er een grotere huurverhoging plaats kan vinden. Hierbij wordt niet het specifieke inkomen getoetst maar alleen gekeken of een huurder boven een bepaald jaarinkomen zit. We gaan ons de komende jaren samen met corporaties oriënteren op onderzoek naar de mogelijkheden voor niet alleen een toets op jaarlijks inkomen, maar ook het vermogen van iemand.
3	Mijn indruk van de nota en de plannen is zeer positief: de markt beteugeld, ruimte voor diversiteit en variatie. Top!	Bedankt voor de positieve inspraakreactie.
4	Als senior woningzoekende, die lange tijd staat ingeschreven bij DAK (Woningnet) als alleenstaande woningzoekende voor een appartement of woning in de regio Utrecht vraag ik graag de aandacht voor het volgende. Persoonlijk wil ik dolgraag in een nieuwbouwappartement te Utrecht gaan wonen. Als senior woningzoekende lijk ik daar geen of nauwelijks kans op te maken. Als ik het nieuwbouwproject dat kortgeleden werd opgeleverd in de Burgemeester Norbruislaan als recent voorbeeld mag noemen is het voor een senior woningzoekende erbarmelijk en welhaast onmogelijk om daar te kunnen komen wonen. Van de 20 appartementen die op DAK stonden (via woningbouwvereniging Woonin) en waarop kon worden gereageerd waren er volgens de spelregels drie appartementen uitsluitend voor jongeren tot 30 jaar. Een klein aantal van de op DAK staande appartementen, gelet op de grootte van deze woningen, waren begrijpelijkerwijs voor gezinnen van tenminste twee personen. Van de vele resterende appartementen waren geen bijzondere spelregels, behalve de gebruikelijke, van toepassing. Gelet op het feit dat er ongetwijfeld enkele urgente woningzoekenden hadden gereageerd en gelet op het feit dat een klein percentage dient te worden toegewezen aan brandweerlieden; politiemensen; onderwijzers; verpleegkundigen en andere ambtenaren en belanghebbenden, bleek ondergetekende voor dit project helaas op een 67e of een nog ongunstiger plaats te eindigen. Ik voelde mij als het ware gediscrimineerd. Als er van al die appartementen een aantal speciaal voor jongeren zijn gereserveerd, waarom dan nog niet één voor senioren? Graag zou ik willen verzoeken om bij nieuwbouwprojecten te Utrecht in de toekomst ten minste voor een of meerdere appartementen ook senior woningzoekenden redelijke en betere dan de huidige, kansen te bieden om	Vanaf juli 2024 is het mogelijk voor corporaties om voor een deel van de woningtoewijzingen buurtvoorrang voor ouderen (en jongeren) te hanteren. Hiermee wordt o.a. tegemoetgekomen aan de wens om rekening te houden met opgebouwde sociale structuren en netwerken van ouderen en voor jongeren vergroot het de slaagkans om in hun buurt woonruimte te kunnen vinden. Om de slagingskansen voor mensen buiten de buurt niet al te veel verkleinen is de mogelijkheid om buurtvoorrang te geven gemaximaliseerd. Voor senioren is dit 50% van de aangeboden woningen en voor jongeren is dit 20%. De corporaties bekijken per project in hoeverre buurtvoorrang voor senioren of jongeren wordt toegepast. Daarnaast is er voor ouderen die op zoek zijn naar een sociale huurwoning, ook een voorrangsregel voor woningen die gelabeld zijn als seniorenwoonruimte (bijvoorbeeld het onlangs opgeleverde woningbouwproject de Tenor). En afhankelijk van de grootte van de huidige woning kan de zogenaamde Groot naar Beter regeling interessant zijn. Met deze regeling is het mogelijk om met voorrang te verhuizen van een woning met vier of meer kamers, naar een woning met maximaal drie kamers. Er kan ook contact opgenomen worden met de Woonadviseur 55+. De Woonadviseur Ouderen helpt alle ouderen (55+) die wonen in Utrecht die op zoek zijn naar een passende woonsituatie, nu en in de toekomst.

	voor een dergelijke woning in aanmerking te kunnen komen.	
5.	Goede richting lijkt me: van markt naar volkshuisvesting. Lange weg ook. Ik heb eerder mijn persoonlijke situatie geschetst die door de huidige huurwet financieel zeer penibel is; ik heb een tweede woning voor mijn zus gekocht en deze als sociale huurwoning voor haar beschikbaar gesteld. Dat ging 2 jaar goed, maar is nu onbetaalbaar geworden door de jaarlijkse belasting die betaald moet worden. Ik pleit zeer voor het betalen van belasting naar inkomsten.	De fiscale wetgeving rondom een tweede huis wordt door de rijksoverheid bepaald. Het Rijk onderzoekt of een stelsel op basis van werkelijk rendement mogelijk is. Het Rijk geeft aan dat het doel is een nieuw stelsel per 2028 in te voeren.
6.	Wij zijn verheugd om te lezen dat er specifieke aandacht is voor de doelgroep ouderen (met het realiseren van geclusterde woningen en vitale woongemeenschappen). Dat er concreet 20% van de jaarlijkse bouwprogrammering voor ouderen wordt bestemd is wat ons betreft een mooie stap om te zorgen voor meer doorstroming op de Utrechtse woningmarkt. Wat nog wel mist is de doorvoering van deze doelstelling in het indicatoren overzicht waarop gestuurd gaat worden (passend wonen, p. 54). Wordt dat nog opgenomen? Ik wens jullie veel succes met de verdere afronding van de nota.	Op pagina 94 van de beleidsnota begint de begrippenlijst. In deze begrippenlijst staat toegelicht wat er wordt verstaan onder: nultredenwoningen, geclusterde woningen en zorggeschikte woningen. De monitoring van deze indicatoren zal onderdeel worden van de Woondeal monitoring en onze MPR. Daarnaast is er voor ouderen die op zoek zijn naar een sociale huurwoning, ook een voorrangsregel voor woningen die gelabeld zijn als seniorenwoonruimte (bijvoorbeeld het onlangs opgeleverde woningbouwproject de Tenor).
7.	Wat goed om te horen! Vooral de focus op sociale huur en middenhuur. Wij zijn heel blij met de middenhuur.	Bedankt voor de positieve inspraakreactie.
8.	Meer woningen (nieuwe wijken/wijkjes) klinkt mooi, maar zorg ook voor voorzieningen in deze nieuwe wijken. Bijvoorbeeld supermarkten waar wijkbewoners primaire behoeften als brood, zuivel en groente kunnen halen, zodat je geen onnodige auto- of fietsbewegingen hebt in andere wijken, omdat nieuwe wijkbewoners daar hun boodschappen moeten doen.	In de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 is de keuze gemaakt voor de gezonde groei van de stad. Hierbij is het uitgangspunt dat de stad moet groeien in balans. Telkens wanneer het aantal inwoners toeneemt hebben we extra maatschappelijke voorzieningen nodig, meer en beter groen, investeringen in mobiliteit, et cetera. Op deze wijze willen we bijdragen aan het verlichten van de woningnood en gezonde groei van de stad.
9.	Zelf woon ik in een ruime gezinswoning. Een koopwoning. Graag zou ik kleiner gaan wonen zonder hier financieel op achteruit te gaan. Dat lijkt nu onmogelijk of ik zie door de bomen het bos niet. Zorg voor begeleiding of coaching voor senioren/ouderen die kleiner willen gaan wonen. Niet alleen huur tot huur maar ook koop tot huur, of koop tot koop. Help mensen zoals ik die wel willen, maar niet kunnen, of de weg niet weten.	Voor vragen en hulp bij het vinden van een passende woning hebben we samen met de corporaties de Woonadviseur 55+ die Utrechters van 55+ gratis helpt bij vragen over wonen (zie https://www.woonadviseur55plus.nl/). Afhankelijk van de grootte van de huidige woning kan de zogenaamde Groot naar Beter regeling interessant zijn. Met deze regeling is het mogelijk om met voorrang te verhuizen van een woning met vier of meer kamers, naar een woning met maximaal drie kamers.
10	Ik ben aangewezen op sociale huur. En loop tegen de 70 jaar. Zodra ik mijn flat verruil -thans 4 hoog zonder lift - voor een flatwoning met lift, zie ik dat bijna alle appartementen krankjorem duur zijn en tegen middenhuur aanzitten. Véél te hoog en dus voor mij onbetaalbaar! Ook de servicekosten zijn waanzinnig hoog. Hoe moet een mens dat betalen? Daarnaast stijgen ook de huren momenteel veel te hard. Op deze manier is er geen optie om te verhuizen. Tot op heden wordt er niets aan gedaan- het probleem speelt al járen- en zie hier het resultaat! Dit nieuwe beleid wordt veel te laat ingezet. En kost ook nog járen. Dus wat moet ik zeggen…?	Wij zien ook dat het voor senioren soms moeilijk is om te een woning te vinden die aansluit bij de wensen. Daarom zetten wij via deze nota juist in op meer en beter geschikte huisvesting voor senioren, zowel qua oppervlakte en voorzieningen maar ook bijpassende huurprijzen. Helaas is dat niet van de ene op de andere dag verholpen. We hebben op dit moment in Utrecht de Woonadviseur Ouderen 55+. De woonadviseur helpt Utrechtse ouderen van 55+ gratis bij vragen over wonen en ouder worden. De woonadviseur kan u dan ook mogelijk helpen in de zoektocht naar een nieuwe passende woning.

		Daarnaast is er op dit moment al een financiële regeling van de corporaties 'maximale huursprong' die ervoor zorgt dat als u een grote sociale huurwoning achterlaat en verhuist naar een kleinere sociale huurwoning, de huur maximaal met 50 euro omhoog gaat. Daarnaast werken we samen met woningcorporaties om ook in de nieuwbouw een aanzienlijk deel met woningen met een huurprijs in de kernvoorraad (maximaal € 682,96 voor een of twee persoonshuishoudens) te realiseren.
11	Allereerst goed dat er aandacht is voor woningbouw, fijn dat de gemeente doorheeft hoe nijpend het woningtekort is in Utrecht! Nieuwbouw is absoluut noodzakelijk, over dat onderwerp wil ik graag twee dingen benadrukken: 1. Daarnaast is het echt noodzakelijk dat de stad Utrecht verdicht. Niet alleen vanwege de te kleine woonvoorraad, maar ook zodat er meer draagvlak is voor grootstedelijke faciliteiten (wat zou een echte vijfminutenstad toch mooi zijn!). In het plan is er veel aandacht voor optoppen, aanplakken en uitplinten, maar tegelijkertijd worden er inefficiënte, dunbevolkte buurten gebouwd. Groenewoud in Papendorp heeft op de kaart 'zonering middenhuur Utrecht' zelfs het stempel 'Zone b-Nieuw hoogstedelijk', maar in de plannen zie ik daar weinig van terug. Bouw gewoon meteen stedelijke buurten (zone b), zodat je niet later nog te maken krijgt met nimby's die geen verdichting in hun suburbane wijk willen. Een stedelijke buurt is ook veel aantrekkelijker dan een saaie slaapwijk: veel mensen in mijn kring zouden liever in de binnenstad wonen dan in bijvoorbeeld Vleuterweide. Het is ook prima mogelijk om in een stedelijk gebied een gezin met kinderen te hebben. Als een afgesloten middelhoog bouwblok een mooie privé binnentuin heeft, is een eigen tuin niet meer nodig, vooral als bewoners ook een balkon hebben. Door gezinswoningen te stapelen, kunnen we zoveel meer woningen realiseren in Utrecht. Ik zou daarom graag zien dat er bij toekomstige projecten zoals in de Rijnenburgpolder direct voor een grootstedelijke visie wordt gekozen, en niet weer voor een te suburbane buurt met te weinig faciliteiten en levendigheid. 2. Wat ik mis in de plannen is het belang van de esthetische kwaliteit van nieuwe woonprojecten. Ik begrijp dat de gemeente over de specifieke architectuur vaak niet zo veel te zeggen heeft, maar ik zou er toch bepaalde eisen aan stellen. Als ik nu kijk naar bouwprojecten zoals de Merwerdekanaalzone en Cartesius, zie ik dat het stedenbouwkundig allemaal heel goed in elkaar zit, maar qua uitstraling er nog heel wat op aan te merken valt: de meeste nieuwe gebouwen zijn hier inspiratieloze blokkendozen. Terwijl het juist voor de ervaring van de leefomgeving zo cruciaal is dat er goed wordt gekeken naar de architectuur van de buurt. Nu is het vaak zo dat vooral sociale huurwoningen vrij 'lelijk' zijn, terwijl 'mooie'	De keuze voor verdichting en de spreiding van groen/wonen/werken in de stad is gemaakt in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU). Eén van de kenmerken van de RSU, is dat Utrecht in 2040 een compacte meerkernige stad is. Hierdoor wordt de ruimte multifunctioneel benut en door te zorgen dat wonen, werken, voorzieningen en groen in elkaars nabijheid liggen en aan elkaar verbonden is via een OV-ring. Utrecht ontwikkelt zich door binnenstedelijk te verdichten. Daarmee behoudt Utrecht zo veel mogelijk het landschap rondom de stad en kunnen de bestaande voorzieningen in de stad efficiënter worden benut. De gemeenteraad heeft hierbij een specifieke volgorde vastgesteld voor het bouwen van nieuwe woningen: eerst rondom binnenstedelijke knooppunten, daarna (en deels gelijktijdig) bij knooppunten aan de rand van de stad en in de bestaande stad (waarbij openbare ruimte en groen ontzien worden) en tenslotte buiten de huidige stad. Via de Stedenbouwvisie wordt gestuurd op de kwaliteit van gebieden. We verwijzen ook naar de Stedenbouwvisie in de nota wonen.

	woningen vrijwel altijd tot de hogere prijsklasse behoren. Dat hoeft niet zo te zijn; met een klein beetje meer aandacht aan het visuele aspect van de buurtervaring kan een sociale huurwoning ook een mooie façade krijgen. Het is ook zo dat als een woningbouwproject er mooi en statig uitziet, er wellicht meer draagvlak en enthousiasme zal zijn onder de andere buurtbewoners. Door meer aandacht te besteden aan de architectuur behouden we ook het imago van Utrecht als 'mooie stad'. Ik zou daarom graag zien dat er bij projecten elders in de stad gekeken wordt naar bijvoorbeeld Zijdebalen, dat zowel een goede dichtheid heeft als een aantrekkelijke uitstraling. Verder ben ik erg te spreken over deze plannen, vooral dat wooncoöperaties gestimuleerd gaan worden is top! Je hoort ook veel vaker dat mensen het zo fijn zouden vinden als het mogelijk was om bijv. met hun vrienden samen in één complex te wonen met een gemeenschappelijke tuin. Als we dit meer zouden hebben, kunnen we efficiënter met onze ruimte omgaan, meer mensen een huis bieden én meer gezelligheid in de stad!	
12	Fijn dat er een nieuw beleid komt met aandacht voor de onderkant: daklozen, statushouders, sociale en middenhuur. Als bewoner van de binnenstad valt het mij op dat er veel leegstand is boven winkels. In sommige gevallen staan panden van 3 verdiepingen al zeker 5 jaar leeg. Het zou mooi zijn als ook dit meegenomen wordt in de aanpak. Niet alleen om de woonruimte, maar ook on het behoud van de bewoonbaarheid van de binnenstad. Daarnaast ben ik zelf als midden huurder benieuw wat er gaat gebeuren met de grote huurstijgingen die voor deze sector worden toegestaan. Middeninkomens vallen op veel vlakken tussen wal en schip, bv tov sociale huurders die aanspraak kunnen maken op allerlei subsidies. Het is voor veel sectoren niet zo dat de lonen gelijkmatig stijgen met de huurstijgingen, waarmee huren dan een steeds groter deel van het inkomen wordt. Tot slot wil ik ruimtes noemen die niet bewoond kunnen worden. In mijn eigen geval gaat dat om een zolder van 40m2. Zo zijn er vast velen. Wat gebeurt er met de woningmarkt als ook deze ruimtes ingezet kunnen worden voor wonen? Dank voor uw tijd & ik hoop dat de nota een succes wordt.	Het klopt dat er leegstand is boven winkels. De gemeente werkt hieraan om dit invulling te geven (bijv. in de binnenstad via de aanpak Morgen Mooier Maken), daarbij wordt gekeken naar zowel wonen als werken. De leegstand invullen blijkt vaak duur en/of complex. Bovendien is de gemeente tegelijkertijd afhankelijk van de medewerking van de eigenaar. De maximale huurverhogingen voor middenhuur worden door rijksbeleid bepaald. De wet bepaalt dat de toegestane huurverhoging voor middenhuurwoningen in 2025 gelijk is aan de cao-loonontwikkeling van december 2023 tot december 2024, plus 1 procentpunt. De loonontwikkeling van december 2023 tot december 2024 was 6,7%. Daardoor is de maximale huurverhoging vanaf 1 januari 2025 (6,7% cao-loonontwikkeling + 1% =) 7,7% voor middenhuurwoningen. Tot slot: een zolder van 40m² kan al ingezet worden voor wonen. Bijvoorbeeld via hospitaverhuur. Ook de woning splitsen is soms mogelijk.
13	Zie op You Tube de vodcast van "Herrie in het Slachthuis", 8 februari 2025, waarin journalist Cees Grimbergen uitlegt dat de gemeente niet veel doet met wat inwoners aandragen. Goed naar hem luisteren lijkt mij een goed idee voor de gemeente.	Bedankt voor de tip. Wij zijn op de hoogte van deze vodcast.
14	Het is een schande dat deze wethouder zegt dat hij vastgoedeigenaren kan missen als kiespijn. Ik verhuur al jaren meerder appartementen tegen een schappelijke huur en ik word door deze wethouder beticht van kwalijke zaken. Schande dat een wethouder zulke teksten in de mond neemt. Ik ga de appartementen maar verkopen met als gevolg weer 3 middenhuur weg! Goed bestuur hoor, gemeente.	De uitspraken van de wethouder zijn gericht op vastgoedeigenaren die panden slecht onderhouden met de bedoeling om geld te verdienen. Daar wil de gemeente tegen optreden in het kader van slecht verhuurderschap. De gemeente is blij met verhuurders die zich houden aan de Wet goed verhuurderschap en de Wet betaalbare huur.

15	Ik stuur u dit bericht naar aanleiding van mijn telefoongesprek met de afdeling wonen van de gemeente Utrecht naar aanleiding van de problemen waarop ik stuit bij mijn pogingen woonruimte in Utrecht te huren. Laat ik beginnen met te zeggen dat ik het voorstel voor het nieuwe huurbeleid, waarbij wordt voorkomen dat mensen met een hoog inkomen relatief goedkoop huren, op zichzelf een positief en sympathiek initiatief vind. Echter sluit dit beleid tegelijkertijd een hele groep buiten. Helaas val ik in die laatste groep. Ik heb een operatie gehad die niet helemaal goed is gegaan waardoor ik nu al drie jaar in een intensief revalidatietraject zit. Hierdoor kan ik, ondanks afgestudeerd te zijn als jurist, helaas niet structureel aan het werk. Om toch te proberen bezig te blijven en iets te verdienen, doe ik nu wat losse, flexibele klussen als freelancer voor een paar uurtjes per week. Zoals u zult begrijpen, is dit geen inkomen om een appartement mee te kunnen huren. Ik kom op dit moment niet in aanmerking voor een Wajong-uitkering omdat ik daar ‘te goed’ voor ben en mijn arbeidsongeschiktheid nog niet definitief vast staat nu ik immers nog in een revalidatietraject zit. De Participatiewet lijkt ook niet echt voor mij bedoeld; ik kan immers niet werken en dus bijvoorbeeld niet aan de sollicitatieplicht die daar bij hoort voldoen. Mijn ouders vullen mijn inkomsten al gedurende mijn uitval aan tot een leefbaar niveau. ‘Te goed voor het een, te slecht voor het ander’ dat is de situatie waar ik in zit en waar ik telkens tegenaan loop. Zo ook bij het huren van een appartement. Zoals u heeft gelezen, heb ik helaas geen vast inkomen uit werk of uitkering waarmee ik zelfstandig iets kan huren. Mijn ouders, die allebei werken en een vast contract hebben, willen borg staan of voor mij huren, maar dat wordt ook nergens geaccepteerd. Verhuurders verschuilen zich achter het nieuwe beleid van de Gemeente Utrecht, vragen om informatie met betrekking tot eigen inkomen die ik niet kan verstrekken en waarmee ik ook niet voldoe aan de eis van meerdere malen de huurprijs verdienen en accepteren geen borgstellingen en evenmin huur door mijn ouders voor mij; dit laatste mede omdat zij te veel verdienen voor de appartementen in de middencategorie waarnaar ik kijk. Na heel veel bellen met verhuurders en steeds tegen dichte deuren aanlopen en afwijzingen richt ik mij tot u. Met het oog op mijn herstel is zowel fysieke als mentale rust heel belangrijk. Beide heb ik op dit moment niet. Door mijn huidige situatie lijkt een fijne woning vinden een onmogelijke opgave. Voor sociale woningbouw kom ik niet in aanmerking omdat de wachtlijst daarvoor te lang is. Voor de vrije markt geldt hetgeen ik hiervoor heb geschetst. Dit geeft heel veel spanning. Uw voorstel voor het nieuwe beleid waardoor huren betaalbaarder en bereikbaarder wordt voor iedereen, waar het inkomen beslist wat je kan huren waardoor de hoge inkomens niet de voor lagere inkomend betaalbare huizen kunnen huren vind ik zoals gezegd erg sympathiek. Hoewel het dus een erg goed idee is, kom ik ook hier niet doorheen. Het lijkt mij fantastisch om een fijne plek te kunnen huren in	Met de beleidsnota willen we bereiken dat meer mensen een kans gaan maken op een betaalbare woning. Tegelijkertijd weten we dat de schaarste hoog is en dat wie die niet op een korte termijn kunnen terugdringen. Om die reden maken we scherpe keuzes om de woningvoorraad te laten groeien en de bestaande woningvoorraad beter te benutten. En richten we ons primair op het toevoegen van betaalbare woningen voor mensen met lage en middeninkomens, mensen in een kwetsbare positie en mensen die geen dak boven hun hoofd hebben. Ondanks onze inspanningen zal de schaarste niet op korte termijn zijn teruggedrongen. Zoals u al aangeeft gelden er voor sociale huur en middenhuurwoningen inkomenseisen. Op deze wijze worden woningen toegewezen aan mensen passend bij hun inkomen. Door de hoge woningdruk zijn de wachtlijsten voor sociale huur inderdaad lang, waardoor u aangeeft niet in aanmerking te komen voor een sociale huurwoning. Dit is voor dit moment voor heel veel woningzoekenden het geval. Dat is ook de reden dat we in de beleidsnota inzetten op de groei van het aanbod van woonruimte en focus van het toevoegen van woning voor de eerder aangeven groepen van mensen. Met de beleidsnota kunnen we op korte termijn niks voor u betekenen, maar als u er behoefte aan heeft, kunt u contact opnemen met een van onze collega's via casuïtiek.wonen@utrecht.nl. Zij kunnen met u meedenken over eventuele oplossingen op korte of langere termijn.

	Utrecht, en rust te hebben op in elk geval één front: wonen! Ik hoop dat ik hierover met u in gesprek kan en u mij kunt helpen. Alvast bedankt.	
16	In de beleidsnota staan veel nastrevenswaardige zaken. Niet alle zullen behaald worden, maar dat is geen reden om geen ambitie te hebben. Ik zie wel een aantal problemen: - de prijs van woningen en grond is het afgelopen decennium volledig uit de pas gaan lopen met de loonontwikkeling. Zelfs sociale huur en middenhuur zullen voor veel mensen te hoog gegrepen blijven. Voor veel starters is een koopwoning van 400000 euro onbetaalbaar. - we zijn sterk afhankelijk van de landelijke, Europese en zelfs wereldmarkt. Daar worden kaders gesteld, maar zolang de landelijke overheid geen kaders stelt zullen de prijzen alleen maar harder blijven stijgen dan de lonen - een ongelimiteerde instroom is lovenswaardig, maar zorgt niet voor een afnemende vraag. Ook hier zullen er keuzes moeten worden gemaakt. eventueel in samenhang met omliggende gemeentes - het streven naar verdichting met kwaliteit van de omgeving is begrijpelijk, maar heeft een duidelijke valkuil. Ongemerkt verdicht de stad zich steeds meer; wat tien jaar geleden groen was, wordt nu toch verdicht. Zie bijvoorbeeld Overvecht, en ook in Leidsche Rijn start dit al - waarom wordt het hele grondgebied als stedelijk gezien? Haarzuilens, Rijnenburg en andere randgebieden zijn dit nadrukkelijk niet. Waarom streven naar kwaliteit van groen en toch het hele grondgebied verstedelijken? Op een keer liggen de opgaves van de stad buiten de stadsgrenzen. Nu blijft de stad een olievlek die steeds groter wordt. - ik mis aandacht voor wonen in monumenten. De nota is geen behandeling van gebouwtypen, maar in monumenten komen zaken als verduurzaming en splitsing samen terwijl ze ook van belang zijn voor toerisme en kwaliteit - een verhuurdersvergunning lijkt me een slechte zaak. Meer toezicht en handhaving. Regels worden veelal wel ingevoerd en nooit ongedaan gemaakt terwijl iedereen klaagt over regeldruk. Aanpassing van het bestaande instrumentarium moet ook mogelijk zijn. - er is te weinig aandacht voor de eenzijdig inzet op wonen, veel industrie en bedrijfsfunctie worden gewijzigd in wonen, dit heeft grote gevolgen voor verkeer dat nu al op veel plaatsen vaststaat. al die mensen die ergens wonen moeten ook ergens werken.	We sluiten met ons beleid aan bij de landelijk vastgestelde normen voor betaalbaarheid. Of een woning ook betaalbaar is voor iemand hangt van meer factoren af dan alleen het inkomen. Ook de rentestand en het eigen vermogen (of bijdrage door familie) speelt hierin een rol. Wel gaan we onderzoeken of we betaalbare koopwoningen langjarige betaal kunnen houden. Met de regiogemeenten (U10) hebben we in de Woondeal afgesproken dat ook daar voldoende betaalbare woningen worden gebouwd. De keuze voor verdichting en de spreiding van groen/wonen/werken in de stad is gemaakt in de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU). Via de Stedenbouwvisie wordt gestuurd op de kwaliteit van gebieden. Eén van de kenmerken wat in de RSU is vastgelegd, is dat Utrecht in 2040 een compacte meerkernige stad is. Hierdoor wordt de ruimte multifunctioneel benut en door te zorgen dat wonen, werken, voorzieningen en groen in elkaars nabijheid liggen en aan elkaar verbonden is via een OV-ring. Utrecht ontwikkelt zich door binnenstedelijk te verdichten. Daarmee behoudt Utrecht zo veel mogelijk het landschap rondom de stad en kunnen de bestaande voorzieningen in de stad efficiënter worden benut. De gemeenteraad heeft hierbij een specifieke volgorde vastgesteld voor het bouwen van nieuwe woningen: eerst rondom binnenstedelijke knooppunten, daarna (en deels gelijktijdig) bij knooppunten aan de rand van de stad en in de bestaande stad (waarbij openbare ruimte en groen ontzien worden) en tenslotte buiten de huidige stad. Bij het maken van wooneenheden in een beschermd monument is het belangrijk dat er een goede balans wordt gevonden tussen de cultuurhistorische waarden (wat is waardevol aan en in het gebouw om de geschiedenis te kunnen aflezen), de woonkwaliteit en verduurzaming. Het beleid rondom wonen in erfgoed is opgenomen in de Erfgoednota en Verordening Erfgoed. Verhuurvergunning: In de Ontwerp Beleidsnota Wonen hebben we opgenomen dat we onderzoeken of we de verhuurvergunning in bepaalde gebieden waar de leefbaarheid onder druk staat kunnen invoeren. De verhuurvergunning is bedoeld om onverantwoorde verhuurpraktijken te voorkomen en kan de bescherming van huurders verbeteren. We begrijpen dat er verschillende standpunten zijn over deze invoering. Bij de uitwerking van de verhuurvergunning brengen we daarom de mogelijke aanpak in beeld. Hierbij houden we rekening met bestaande aanpakken/instrumenten

		en beschikbare middelen. Daarbij verwachten we dat over het algemeen verhuurders die aan de regels voldoen gemakkelijk een vergunning kunnen verkrijgen. De gemeenteraad besluit in Q4 2025 over de invoering.
17	Jan Schaefer zei het al: in gelul kun je niet wonen. Allerlei aanpak wordt beloofd. We gaan de leegstand aanpakken! Al zes jaar staan er potentieel twaalf appartementen in de Burgemeester Reigerstraat leeg. Tot vandaag heeft de gemeente ondanks herhaaldelijke oproep, waaronder Kees Boonman, om dit aan te pakken, niets gedaan. Cees Grimbergen beschreef in de Nuk, hoe de gemeente speculanten vrij spel gaf, in plaats van betaalbare huisvesting te realiseren. Woningcorporaties janken dat ze verlies lijden en proberen 10 miljoen bij de gemeente weg te halen terwijl diezelfde Cees Grimbergen aantoont dat ze multimiljonairs zijn. Zelf heb ik bijna 20 jaar 3000 wooneenheden aangeboden tegen huurprijzen van 750 tot € 900. Burgemeesters, wethouders, raadsleden; Ze keken mij meewarig aan. De wethouder Dennis de Vries zegt met de wet betaalbare huur huurders te beschermen. Hij weet niet waar hij het over heeft. Die wet was aanleiding om duizenden verhuurders de stuipen op het lijf te jagen in combinatie met box drie, waardoor massaal deze huurhuizen verkocht worden. De grote huisjesmelker bleek de overheid, die zoveel claimde, dat niet meer rendement gemaakt kon worden. In gelul kan je niet wonen. Nu moet er opeens sociaal verantwoord gebouwd worden. Volstrekt onduidelijk is hoe de gemeente dat denkt te realiseren. Mijn voorstel is, dat we bijvoorbeeld in Tivoli een debat houden met de wethouder, projectontwikkelaars makelaars, banken, raadsleden, buurtbewoners, Hans Spekman en ondergetekende. Het thema is: is er nog een perspectief om betaalbaar te wonen in Utrecht. Gespreksleider Cees Grimbergen.	Ten aanzien van leegstand geldt dat we aan de hand van onze legesverordening leegstand zo veel mogelijk proberen te bestrijden. Hiervoor geldt echter dat we slechts beperkt middelen hebben en dat sommige specifieke situaties (juridisch) complex van aard kunnen zijn. De wet betaalbare huur geeft de mogelijkheid om zeer hoge huurprijzen te beteugelen. Voor de invoering van de Wet betaalbare huur vielen middenhuurwoningen onder de vrije sector, waardoor verhuurders zelf de huurprijs bepaalden. Dit resulteerde vaak in huren die vrijwel uitsluitend op te brengen waren door hoge inkomens. Wij zien de oplossing niet in het aanpassen van de wet en daarmee het verhogen van de huren, maar zoals u ook aangeeft in uw reactie, in het fiscaal aantrekkelijker maken om in de bouw van huurwoningen te investeren. In de nota wonen zetten we uiteen hoe wij ons inzetten voor de realisatie van betaalbare woningen in Utrecht. Bijvoorbeeld door percentages te stellen voor betaalbare woningbouw in gebiedsontwikkelingen. Het participatietraject van de nota wonen heeft inwoners en partijen op diverse momenten de mogelijkheid geboden voor het debat en inspraak over deze thematiek. We zijn nu aangekomen in de fase van besluitvorming, daarom organiseren wij in deze fase niet nog een debat.
18	Beste mensen, Een mooie woonvisie maar uiteindelijk met weinig zeggingskracht. Het beleid in Utrecht is strenger dan het landelijke beleid. Bij papier alleen als de andere afdelingen van de gemeente vooral drempels opwerpen en aangeven wat niet kan. Woningdelen is doorgaans niet mogelijk. Stedenbouw en erfgoed hebben doorgaans hun eigen beleid. Beleid dat vooral communiceert over wat NIET kan, wat NIET mag. Drempels en onmogelijkheden zijn leidend en er wordt niet met inwoners/burgers meegedacht over wat wel kan. Onlangs een verzoek voor een mantelzorgwoning. Vooral de insteek wat niet mag. Ontmoedigend en demotiverend. Wij willen graag meewerken aan een integrale visie waarbij bv behoud monument, woning delen (meer generatie huishoudens waar jong en oud elkaar vrijwillig en met liefde willen ondersteunen) mantelzorg woning, duurzaam/ energie neuraal. Maar wij ervaren onmogelijkheden. Een demotiverende op regeltjes belust overheid. Sorry dat ik dit zo moet opschrijven maar dit is onze ervaring. Projectontwikkelaars haken eveneens af.	Het woonbeleid is in de basis inderdaad ambitieuzer dan het landelijke beleid. Argument daarvoor is dat we een stad willen zijn voor iedereen en om dat te bereiken zetten we ons zoveel mogelijk in voor degenen die het zwaarst hebben, waaronder mensen met de laagste inkomens. Daarnaast biedt deze nota flexibiliteit: onder voorwaarden kan afgeweken worden van de eisen. Zo kunnen we het betaalbaarheidspercentage onder voorwaarden verlagen van 75% naar 2/3e (dit laatste is de landelijke norm). Ook in ons middenhuurbeleid stellen we minder strenge eisen dan met het Actieplan Middenhuur. Hiermee willen we het bouwtempo op peil houden en stimuleren. In de Stedenbouwvisie staan uitgangspunten beschreven met als doel om op de kwaliteit en leefbaarheid bij gebiedsontwikkeling te sturen. Deze uitgangspunten zijn generiek voor de stad opgesteld en dienen vertaald te worden naar gebiedseigen oplossingen. Bij die vertaling naar maatwerk is juist ruimte voor de inbreng van bewoners en andere belanghebbenden, om te kijken wat er mogelijk is om een zo hoog mogelijke kwaliteit te kunnen realiseren.

19a	**Zie bijlage 2 voor de volledige reactie** **Breuk met de Woonvisie 2019** De voorgestelde beleidswijziging markeert een duidelijke breuk met de Woonvisie 'Utrecht beter in balans' uit 2019, waarin de nadruk lag op bouwproductie, duurzaamheid en een groene, bereikbare leefomgeving. De focus op betaalbare huurwoningen voor specifieke aandachtsgroepen is een ingrijpende koerswijziging die de haalbaarheid van nieuwe ontwikkelprojecten aanzienlijk beïnvloedt. Wij vragen ons dan ook af hoe marktpartijen, die reeds gecommitteerd zijn aan het Stadsakkoord Wonen uit 2019, in deze nieuwe beleidscontext kunnen blijven bijdragen aan de woningbouwproductie.	De nota is geen breuk, maar een vervolg en verdere uitwerking van zowel de Woonvisie uit 2019 als de Omgevingsvisie/RSU. In het proces van het maken van de nota zijn marktpartners, en met name de leden van het DNU, betrokken. Zij hebben zorgen over de haalbaarheid van de doelen met ons gedeeld. Daarom hebben we het 'afweegkader' in de nota opgenomen. Bij aantoonbaar financiële onhaalbaarheid, is er ruimte om af te wijken.
19b	**Betaalbaarheidseisen en uniforme landelijke kaders** De nota stelt een betaalbaarheidseis van 75%, met minimale aandacht voor betaalbare koopwoningen en afwijkende inkomenseisen. NEPROM pleit voor eenduidig landelijk beleid en ziet de verzwaring i.r.t. de eisen in het voorstel voor de Wet versterking regie volkshuisvesting als onwenselijk. Ook zijn deze eisen niet in overeenstemming met landelijke doelen ten aanzien van programmering van 2/3e betaalbaar. Dat terwijl juist over de programmering uitgebreid is gesproken tijdens de Woontop-bijeenkomsten en de uiteindelijke afspraken door zowel NEPROM áls de VNG zijn ondertekend. Het afwegingskader betaalbaar wonen (blz. 77) is in onze ogen nauwelijks realistisch en vergt een te uitgebreide onderbouwingsprocedure om te mogen afwijken van de uitgangspunten van het beleid.	In de Omgevingsvisie en RSU hebben we vastgelegd dat we streven naar een woningvoorraad die in 2040 bestaat uit 35% sociaal, 25% middensegment (huur en koop), 40% vrije sector. Dit blijft het lange termijn doel. Op dit moment is in de voorraad het aandeel sociale huur lager dan het doel (33%) en het aandeel middensegment net iets boven dat doel (26%, bestaande uit 16% middenhuur en 10% betaalbare koop). Door autonome marktontwikkeling, met name prijsstijgingen in de koop, is de trend in het aandeel middensegment negatief. In de huidige harde plancapaciteit blijven we achter om de doelstellingen in 2040 te kunnen halen: 34% (zelfstandige) sociale huurwoningen, 27% in het middensegment (17% middenhuur en 10% betaalbare koop). Dit is samen 61% betaalbaar, en daarmee ook te weinig om te voldoen aan de landelijke eis om 2/3e betaalbaar te bouwen. Er moet dus een schepje bovenop in de planvoorraad die we vanaf nu toevoegen. Zowel sociaal (40%), als middensegment (35%, waarvan 25% huur). We realiseren ons dat het hanteren van hoge ambities door de huidige marktomstandigheden niet altijd makkelijk is. Dat geldt voor wonen maar ook voor andere beleidsambities die we hebben in onze stad om gezond stedelijk leven voor iedereen mogelijk te maken. We willen toewerken naar een situatie waar naast een beleidsambitie ook helder een ondergrens is geformuleerd zodat we gebiedsgericht beter kunnen afwegen en juist per wijk de belangrijkste prioriteiten kunnen bepalen. In de beleidsnota wonen is deze ondergrens geformuleerd. Deze ondergrens is de 2/3e betaalbaarheid die ook door het rijk wordt gehanteerd. Het afwegingskader hebben we juist geïntroduceerd na gesprekken met marktpartijen. Die hebben ons meegegeven dat we wel ambitieus mogen zijn. Maar ook dat we aandacht moeten hebben voor de haalbaarheid van projecten. En ze hebben gedeeld dat ook zij mooie projecten in de stad willen bouwen, maar dat een project niet op alle facetten een 10 kan scoren. Met het afweegkader bieden we die ruimte, geven we aan waar onze ambitie ligt, waar we speelruimte zien en waar voor ons de absolute ondergrens ligt. Het kan eenvoudiger:

		Initiatiefnemers doen dan een voorstel met 40% sociaal en 35% middensegment in de programmering.
19c	**Grondbeleid en regulering** Wij begrijpen de wens van de gemeente om via actief grondbeleid ontwikkelingen te sturen en kunnen ons vinden in inzet op bepaalde instrumenten zoals de Wet voorkeursrecht gemeenten. Echter, de aangekondigde lobby voor een combinatie van bouwplicht, planbatenheffing en wijziging van de inbrengwaarde stuit op bezwaren. Een stapeling van regulerende maatregelen kan juist averechts werken en leidt niet per se tot versnelling van de woningbouw. Wij pleiten voor een gedegen en uitvoerbaar grondbeleid met een realistische benadering. Een bouwplicht kan daar geen onderdeel van zijn.	Wij begrijpen het standpunt van de NEPROM en de belangen die zij behartigt voor haar leden. Helaas zijn die niet altijd te vereenzelvigen met de belangen die de gemeente Utrecht nastreeft. De desbetreffende passage is afkomstig uit de door de gemeenteraad vorig jaar vastgestelde Beleidsnota Grondbeleid 2024. In deze beleidsnota heeft de gemeente een lobbyagenda opgenomen waarin instrumenten voor uitvoering van Actief Grondbeleid zijn opgenomen, maar waarvan de gemeente die nu niet voor handen heeft om in te zetten. Zij acht dit wel wenselijk. De instrumenten hebben nu geen wettelijk kader. Daarom onderzoekt de gemeente, in samenwerking met de G4-partners, de VNG en het rijk, óf en hoe de genoemde instrumenten haalbaar zijn. Ook de NEPROM wordt en is hierover geconsulteerd (o.a. over een mogelijke invoering van Planbatenheffing onder leiding van het rijk). Het lijkt ons daarom wenselijk om binnen dat proces gezamenlijk de discussie te voeren over de genoemde grondbeleid instrumenten.
19d	**Thematische beleidsambities en Woontopafspraken** De wens om thematische beleidsambities te ‘overtreffen’ (blz. 13 en 77) staat haaks op de afspraken die tijdens de Woontop zijn gemaakt onder het thema; Schrappen van Tegenstrijdige en Overbodige Eisen en Regels (STOER). NEPROM pleit juist voor meer standaardisatie en uniformiteit en waarschuwt voor aanvullende lokale eisen die verder gaan dan het Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BBL).	In de Ruimtelijke Strategie 2040 staat hoe de gemeente Utrecht zich ontwikkelt tot 2040. Hierin staat dat bij het bouwen van nieuwe woningen en voorzieningen staan gezondheid, leefbaarheid en duurzaamheid voorop. De gemeente zal daarbij flink investeren in de openbare ruimte en in voorzieningen. Conform de afspraken op de Woontop zijn we in gesprek met het ministerie over eisen en regels. De uitkomst daarvan is op dit moment nog niet duidelijk. Met de 'Utrechtse Aanpak' hebben we de afgelopen jaren aangetoond dat we zowel ambitieus als realistisch met projecten om kunnen gaan. De ervaringen uit de 'Utrechtse Aanpak' hebben we meegenomen in de beleidsnota. Dat is onder meer terug te zien in de introductie van het ‘afweegkader’.
19e	**Financiële haalbaarheid** De financiële onderbouwing van de beleidsnota achten wij onvoldoende realistisch. Er wordt te veel gerekend op subsidies, Rijksbijdragen en een nog uit te werken vereveningsfonds. Gezien de sterke focus op huurwoningen en het hoge percentage betaalbare woningen (75%) zijn de risico’s op stagnatie van projecten aanzienlijk. Ook ontbreekt aanpalend beleid waarin wordt onderbouwd hoe de gemeente de bovenwettelijke eisen op zowel BBL- áls op programmeringsniveau denkt te bekostigen. Een bijdrage vanuit een nog op te richten vereveningsfonds is hiervoor volstrekt onvoldoende, aangezien deze slechts wordt uitgekeerd voor het aantal extra betaalbare woningen boven de 75%, terwijl de landelijke regels 67% voorschrijven. Bovendien zal alleen uitgekeerd worden als er voldoende middelen in het vereveningsfonds aanwezig zijn, hetgeen hoogst onzeker is.	In de afgelopen jaren stond door externe factoren, zoals bouwkosten en rentestand, de haalbaarheid van projecten onder druk. We weten niet hoe de markt zich de komende jaren gaat ontwikkelen. Daarom blijft ons uitgangspunt het stedelijk doel, dat past bij de behoefte van de (toekomstige) inwoners van de stad willen. Om projecten ook bij toekomstige tegenwind haalbaar te houden, introduceren we een afwegingskader. Als er urgente redenen zijn, zoals de financiële haalbaarheid, dan is er ruimte om af te wijken van de doelstelling 75% betaalbaar, met als ondergrens de landelijke norm van 2/3e betaalbaar. Het te starten vereveningsfonds is daarbij niet het instrument om álle financieel niet haalbare plannen te dekken. Dat is ook niet het doel van het fonds. Het doel van dit instrument is om flexibiliteit te bieden aan kleine projecten. Ten aan zien van het middenhuurbeleid: hier hebben wij zorgvuldig gekeken

		naar wat programmatisch wenselijk is in relatie tot de financiële haalbaarheid. Waarbij wij het belangrijk vinden dat we via middenhuur ook ruimte bieden aan huishoudens die behoefte hebben aan meer ruimte. Om die reden sturen we gebiedsgericht met onze uitgangspunten aanvullend op de Wet betaalbare huur op de te realiseren oppervlakte.
19f	**Uitvoerbaarheid woonwaaier** Wij vragen aandacht voor de eisen die de Utrechtse Woonwaaier stelt (blz. 79) met betrekking tot oppervlaktenormen en hoe zij vertragend zouden kunnen werken en de uitvoerbaarheid van projecten onder druk zouden kunnen zetten. Met de vaststelling van de Wet betaalbare huur zijn op landelijk niveau afspraken gemaakt over de regels waaraan woningen moeten voldoen om in een bepaald prijssegment te vallen. De Utrechtse Woonwaaier leidt tot aanvullende en daarmee kostenverhogende eisen aan nieuwbouwwoningen. Daarmee komt de haalbaarheid van woningbouwprojecten onder druk te staan. Dit leidt op papier tot betaalbare woningen, die in de praktijk niet worden gebouwd.	De woonwaaier geeft weer welke woninggrootte (gebruiksoppervlak) en aantal kamers passend zijn voor doelgroepen en wat de ondergrens is. Deze Woonwaaier gebruiken we als richtlijn bij het bepalen van de woningoppervlaktes in nieuwe ontwikkelingen.
20	Het lukt mij niet de nota voor de deadline te lezen maar ik wil heel graag de optie lease meegeven. Er zijn vele huurders die graag willen kopen maar wegens bijv. studieschuld de hypotheek niet rond krijgen terwijl zij wel elke maand forse huur kunnen ophoesten. Het zou geweldig zijn als de huur bijdraagt aan het kopen van de woning.	De gemeente Utrecht zet voor koopstarters in op de opkoopbescherming, het invoeren van een betaalbare koopgrens voor koopwoningen en vergunningsplicht voor betaalbare koopwoningen (afhankelijk van het inkomen). Daarnaast werken we in 2025 een experiment uit om betaalbare koopwoningen langjarig te kunnen borgen. Ook maken wij in 2025 weer een overzicht van en daarmee van de toepasbaarheid van de verschillende (koop)varianten. Hierbij zal dan ook in worden gegaan op de voor en nadelen en inzetbaarheid van huurkoop/lease.
21	We vinden het belangrijk om kort te reageren op onderstaande tekstpassages op p. 69 over Overvecht. Passage 1 Overvecht kent problemen op het gebied van leefbaarheid en veiligheid. (…) Door het toevoegen van nieuwe woningen verminderen we de anonimiteit in de wijk en vergroten we de sociale veiligheid. Dit doen we door toekomstige bouwprojecten te toetsen op de bijdrage aan de gemeenschap, in en om het gebouw. Dit kan bijvoorbeeld door ruimtes te reserveren voor collectieve voorzieningen en geen anonieme woningtoegangen te realiseren. We vinden deze eenzijdige beschrijving van onze wijk Overvecht als ‘onveilig’ en ‘anoniem’ niet correct want issues met sociale veiligheid spelen lang niet overal in Overvecht en kennen zeer verschillende oorzaken. Buurtoordeel hangt bijvoorbeeld ook samen met persoonlijk welbevinden. Bewoners beleven hun omgeving zeer verschillend en vaak heel anders (positiever) dan buitenstaanders. Voor bewoners zijn veel plekken vaak juist wel herkenbaar, duidelijk en betekenisvol. Bovendien gaat deze beschrijving totaal voorbij aan het feit dat er ondanks allerlei verbeterpunten heel veel mensen met plezier in Overvecht wonen, ook in de 10-hoog complexen en zelfs als er sprake is	Het is inderdaad gelukkig zo dat veel bewoners met plezier in Overvecht wonen. Tegelijk zien we dat Overvecht op vele verschillende aspecten achterblijft bij de rest van de stad en wel degelijk problemen kent op het gebied van leefbaarheid en veiligheid. In de wijkanalyse die als bijlage bij de beleidsnota Wonen is toegevoegd wordt vooral ingezoomd op de woningvoorraad en in mindere mate op de sociaal-economische status van de wijk. In de monitor Samen voor Overvecht volgen we en duiden we breed de voortgang op diverse indicatoren en vergelijken dit met de rest van Utrecht. We voegen in de tekst over wijkgericht maatwerk in Overvecht ook toe dat veel bewoners met plezier wonen in de wijk en de wijk positief ervaren. Er wordt o.a. door de corporaties ook nu al geïnvesteerd in de woningtoegangen. Denk aan een tweede uitgang aan de andere zijde van een flat waardoor een binnenterrein makkelijker bereikbaar wordt. Of door het herinrichten van de openbare ruimte. En inderdaad dragen maatregelen zoals beheer ook bij aan meer leefbaarheid en veiligheid. Overigens hebben we niet bedoeld te zeggen dat met het nemen van de maatregelen, waaronder het bij bouwen en verdichten, niet bedoeld als dé oplossing voor minder anonimiteit en meer sociale veiligheid. Ze zijn bedoeld als een

	van zogenaamd ‘anonieme’ portieken. De beleefde ‘leefbaarheid’ kan immers per complex en/of portiek enorm verschillen. De cijfers en percentages volgens de wijkanalyse (bijlage 1) laten wel wat verschillen zien met andere wijken, maar nergens lezen we een onderbouwing van de onveiligheid en anonimiteit. De vermeende sociale onveiligheid en anonimiteit zou verminderd moeten worden door het toevoegen van woningen en die bouwprojecten te toetsen op de bijdrage aan de gemeenschap, in en om het gebouw. Wij vinden dat hier geen nieuwe woningen voor nodig zijn. Die toets op de bijdrage aan de gemeenschap kan ook toegepast worden op bestaande woningen. Wij vinden dit een nogal krampachtige vergoelijking van verdichten in Overvecht omdat er niet 1-op-1 een koppeling te maken is tussen vermeende sociale of veiligheidsproblemen en de ruimtelijke structuur en/of de bouw van huidige woningen of woningingangen. Met andere woorden als er al problemen zijn, hoeft bijbouwen van woningen niet automatisch de beste oplossing te zijn. Sterker, wij zijn van mening dat grootschalige verdichting de leefbaarheid in veel opzichten zal verslechteren, bijvoorbeeld door het verdwijnen van waardevol groen en speel- en leefruimte. Wij maken bezwaar tegen het bestempelen van onze buurten als simpele verdichtingslocaties waar deze verdichting alleen maar voordelen brengt. Hier moeten ook de nadelen van verdichting benoemd worden. Verder zijn wij benieuwd naar de “niet-anonieme woningtoegangen”, omdat kennelijk nu anonieme woningtoegangen verondersteld worden. Dan ligt het meer voor de hand om de bestaande woningtoegangen te verbeteren. En dan zijn er ook oplossingen mogelijk die misschien wel een groter effect hebben zoals beheer door een huismeester (schoon, heel en veilig), faciliteren van activiteiten in collectieve voorzieningen of anders toewijzen. Bij “Anders toewijzen” zijn we benieuwd hoe bewoners in de portieken zelf betrokken gaan worden. Passage 2 De ontwikkeling naar een meer gemengde wijk en een ongedeelde stad bereiken we door nieuwbouw waarin ook ruimte is voor nieuwe sociale huurwoningen. In de bestaande bouw biedt dit ruimte voor corporaties om bijvoorbeeld woningen in het middensegment te verhuren. Wij maken ons zorgen dat de nieuw te bouwen sociale woningen steeds kleiner worden terwijl er juist ook vanuit de wijk behoefte is aan grotere woningen voor jonge stellen/gezinnen. Op deze manier kan het aantal sociale huurwoningen misschien wel gelijk blijven, maar er kan ongemerkt wel veel sociale huur verdwijnen in aantallen vierkante meters. Hoe gaat de gemeenterekening houden met de woonbehoefte vanuit de wijk en wordt het aantal vierkante meters sociaal ook ergens bijgehouden?	bijdrage eraan. We passen de tekst hierop aan. Anders toewijzen: Het uitgangspunt is dat bewoners die bewust kiezen om een actieve rol in het complex/portiek te nemen, daarbij worden ondersteund door een welzijnsorganisatie. Door met elkaar in contact te komen, worden alle bewoners uitgenodigd om een bijdrage te leveren aan het met elkaar samenleven in het complex/ de portiek. Als buren elkaar kennen is de drempel lager om een praatje aan te knopen, om hulp te bieden, om hulp te vragen en (als het nodig is) om elkaar aan te spreken op gedrag. We monitoren niet het aantal m2 sociaal. Het is ook niet het streven in Overvecht om het aantal m2 sociaal gelijk te houden, wel het aantal woningen. De vraag naar sociale huurwoningen bestaat voornamelijk uit 1 en 2 persoonshuishoudens. Dat is de reden dat nieuwe sociale huurwoningen in verhouding klein zijn. Wel bestaat de bestaande sociale voorraad in Overvecht uit grotere woningen. Door in te zetten op doorstroom (bijvoorbeeld ouderen die nu nog in een eengezinswoning wonen) komen grotere woningen vrij voor bijvoorbeeld de genoemde gezinnen. De gemeente heeft verschillende instrumenten tot haar beschikking om leegstand tegen te gaan en de betaalbaarheid te waarborgen: 1) Door de invoering van de leegstandverordening sinds oktober 2023 kunnen wij langdurige leegstand effectiever tegengaan. Er geldt bij langdurige leegstand een meldplicht. Daarnaast kunnen wij de eigenaar verplichten om de woonruimte binnen een bepaalde termijn weer in gebruik te nemen. Gebeurt dit niet dan kan een dwangsom worden opgelegd (de raadsbrief leegstandaanpak van 2024 hierover). Als een woning leegstaat omdat het nu onbewoonbaar is, dan kunnen wij de eigenaar opleggen om binnen een bepaalde termijn voorzieningen te realiseren om zo de woning weer in geschikt te maken voor bewoning. Met deze maatregelen wordt voorkomen dan woningen langdurig leeg staan. 2) In het geval van achterstallig onderhoud is het mogelijk voor huurder som hier een melding van te maken. Afhankelijk van de situatie, schimmel, leegstand etc. kunnen wij hierop acteren. 3) Door de nieuwe wet betaalbare huur (sinds 1 juli 2024) wordt de betaalbaarheid van veel meer huurwoningen geborgd. Verhuurders kunnen dus niet meer huurvragen dat het nieuwe WWS toestaat. Doen zij dit wel, dan kunnen wij als gemeente hierop handhaven en de eigenaar een boete

	Ook maken we ons zorgen over leegstand, achterstallig onderhoud en het verdwijnen van goede sociale huurwoningen na mutaties in de particuliere sector, zoals bij de flats op de Faust-, Rubicon- en Tannhauserdreef, waar veel woningen langdurig leegstaan en/of onbetaalbaar worden. Wat doet de gemeente om deze woningen bewoonbaar en betaalbaar te houden? Graag ontvangen wij een reactie op bovenstaande punten en zien we een aangepaste beschrijving van onze wijk tegemoet met een nuancering over de 'oplossing' van bijbouwen.	opleggen in kader van de Wet goed verhuurderschap. Worden er juist woningen verkocht dan mogen die woningen door de opkoopbescherming niet worden opgekocht voor de verhuur. Hierdoor wordt voorkomen dat woningen worden opgekocht en duur worden verhuurd. Kortom er zijn de afgelopen 1,5 jaar veel nieuwe mogelijkheden voor de gemeente bijgekomen waarmee wij ongewenste praktijken tegen kunnen gaan. Zowel op het gebied van langdurige leegstand, hoge huren, goed verhuurderschap en het opkopen van woningen voor de verhuur. Deze maatregelen noemen wij ook in de Beleidsnota als instrumenten die de bestaande woningvoorraad beschermen en beter benutten. De zichtbare resultaten van zulke maatregelen zijn vaak pas na een paar jaar goed te zien en te evalueren. Bijvoorbeeld de opkoopbescherming die als een van de eerste instrumenten is ingevoerd sinds 2022 zie raadsbrief Q4 2024.
22	**Zie bijlage 2 voor de volledige reactie** De Ontwerp Beleidsnota Wonen begint met de vaststelling "Wonen is een Grondrecht". Dat klopt natuurlijk en dat is mooi. Het recht betekent overigens niet dat de overheid, en in dit geval de gemeente Utrecht, zelf woningen moet bouwen, maar wel dat het alles moet doen om ervoor te zorgen dat mensen gelijke toegang hebben tot voldoende betaalbare en passende huisvesting. In het Ontwerp worden deze verplichtingen deels ingevuld. In de kern is er duidelijk een sterke ambitie op betaalbare passende huisvesting. Door "ongelijk investeren in gelijke kansen" tot uitgangspunt te verheffen wordt ook een keuze gemaakt voor het huisvesten van mensen in kwetsbare situaties. Waar het Ontwerp onvoldoende op scoort is het uitbannen en voorkomen van dakloosheid. In mijn reactie op het Ontwerp wil ik hier enkele kritische kanttekeningen plaatsen. **Aansluiting Ontwerp Beleidsnota Wonen op Nationaal Actieplan Dakloosheid** De Ontwerp Beleidsnota sluit niet aan bij het Nationaal Actieplan Dakloosheid en de ambitie van Wonen Eerst. Daarvoor bekijkt het Ontwerp de problematiek nog veel te veel door de oude bril, als zorgproblematiek. **Wonen Eerst** In de Ontwerp Beleidsnota wordt Wonen Eerst gereduceerd tot de methode waarbij een zware zorggroep eerst huisvesting krijgt en volgens bepaalde principes wordt ondersteund. Dit is een veel te beperkte opvatting van Wonen Eerst. Wonen Eerst is de systeemaanpak waarbij ieder dakloos persoon eerst een passend thuis krijgt en van daaruit passende ondersteuning volgens Housing First principes.	We (h)erkennen dat we in het verleden dakloosheid te veel door een 'zorgbril' hebben bekeken. Met deze nota zetten we een belangrijke stap naar 'Wonen Eerst', waarmee we erkennen dat dakloosheid in veel gevallen primair een woonprobleem is. We committeren ons aan de ambitie in het Nationaal Actieplan Dakloosheid uit 2022: We streven naar een stad waar dakloosheid in 2030 tot het verleden behoort. Onze ambitie is om in lijn het Nationaal Actieplan Dakloosheid en de Regionale Aanpak Dakloosheid U16 Staat als een (t)huis de focus te verleggen van opvang naar wonen met, indien nodig, passende ondersteuning. Van dakloze mensen als cliënten maatschappelijke opvang naar mensen die primair een eigen woonplek nodig hebben. Deze verschuiving van verblijf naar zelfstandig wonen gaat helaas niet vanzelf. Het vraagt intensieve samenwerking tussen wonen en het sociaal domein en het vergt vooral ook veel geduld. Stap voor stap, door middel van lerend ontwikkelen. De aanbevelingen uit deze reactie onderschrijven wij, maar zien wij vooral als einddoel in een langdurig proces. Als regio en stad Utrecht zijn we nog niet zover dat we de maatschappelijke opvang al af kunnen schalen. In tegendeel: om te voorkomen dat mensen op straat moeten slapen heeft de gemeente Utrecht in 2023 en 2024 de capaciteit van de maatschappelijke opvang tijdelijk verhoogd. We realiseren ons heel goed dat het beleid vol zit met tegenstrijdigheden en dat niet elke stap die we zetten faciliterend is aan het einddoel. Naar aanleiding van deze inspraakreactie scherpen we de definitie van Wonen Eerst en dakloosheid aan. Daarnaast nemen we de suggestie over om in samenwerking met het sociaal domein en andere samenwerkingspartners met een plan te komen onder welke voorwaarden, met wie, hoe en wanneer de opvang wel kan worden afgebouwd ten gunste van wonen waarbij we prioriteit willen geven aan dakloze jongeren. We halen hierbij graag expertise op bij de belangen vertegenwoordigende partijen.

	Wat is dakloosheid? De blik op dakloosheid in deze Ontwerp Beleidsnota is te beperkt en bestendigt en stereotype beeld van dakloze mensen. De Ontwerp Beleidsnota zou moeten aansluiten bij de Ethos Light definitie en van daaruit maatregelen op voorkomen en uitbannen van dakloosheid moeten formuleren. **Doelstellingen** Er is geen enkele concrete doelstelling op het voorkomen en uitbannen van dakloosheid. Verhef het voorkomen en uitbannen van dakloosheid tot een vierde doelstelling in deze beleidsnota. **Sturing op basis van echte dakloosheidscijfers** Mensenrechtelijk is het dakloosheidscijfer de hoofdindicator om na te gaan hoe het staat met het verwezenlijken van het recht op huisvesting. Dakloosheidscijfers in Utrecht, dakloosheid onder Ethos Light welteverstaan, zouden sturing moeten geven aan de maatregelen en informatie moeten bieden voor de effectiviteit van maatregelen. **Kom met een concreet plan voor de afbouw van opvang** Ga een concreet plan ontwikkelen om opvang af te bouwen ten gunste van wonen. Ga alvast aan de slag met afbouw waar mogelijk. Maak dit onderdeel van dit Ontwerp door het als doelstelling te formuleren en hier indicatoren aan te verbinden. Ga vanuit Wonen en Zorg hiervoor prikkels inbouwen. **Tot slot enkele andere concrete maatregelen** De meeste dakloze mensen willen en kunnen gewoon wonen. Woonconcepten met een sterke combinatie tussen zorg en wonen kunnen voor een deel van de groep goed zijn, maar dit mag geen automatisme zijn, of zelfs een voorwaarde om uit de opvang te kunnen stromen. De inzet van deze Beleidsnota moet dus zijn op passende betaalbare huisvesting voor de gehele groep. Gewoon wonen betekent ook dat mensen een eigen huurcontract krijgen. Indien ze zorg nodig hebben dan verloopt dat via een zorgcontract met de zorgverlener, maar het huurcontract verloopt via de verhuurder. Scheiden van wonen en zorg is niet voor niks een fundamenteel principe onder Wonen Eerst (en het Nationaal Actieplan Dakloosheid). Het niet scheiden van zorg en wonen is stigmatiserend, een aantasting van het recht op zelfbeschikking en autonomie, alsook een aantasting van de rechtsbescherming. Het zou goed zijn als deze uitgangspunten ook in deze Beleidsnota worden bevestigd. Op dit moment is urgentie niet gegarandeerd voor alle dakloze mensen. De Nota heeft weliswaar een vrij brede definitie van “mensen in kwetsbare situaties”, maar ook met die definitie zullen niet alle dakloze mensen geholpen worden. Ook	

	de Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting en de Regeling Verplichte Urgentie zal daar geen verandering in brengen, zoals het nu is geformuleerd. In die Regeling wordt vooralsnog voorgesteld mensen urgentie te verlenen als ze in de maatschappelijke opvang zitten. Dat is niet alleen wederom een zeer beperkte blik op dakloosheid, maar ook nog eens in strijd met het Nationaal Actieplan Dakloosheid waarin juist is afgesproken van opvang naar wonen te gaan. Utrecht kan anticiperen op deze fout in de Regeling en een progressievere verplichte urgentie vaststellen. Daarbij zou eenieder in een leefsituatie van dakloosheid volgens Ethos Light verplichte urgentie moeten krijgen. De eventuele toename van het aantal verplichte urgenties is dan met name een aansporing om het bestrijden van dakloosheid politiek urgenter te maken en te komen met meer radicale oplossingen dan tot nu toe.	
23	**Zie bijlage 2 voor de volledige reactie** Wij waarderen de inzet van de gemeente om de woningmarkt toegankelijk en betaalbaar te maken voor alle inwoners. Echter, wij willen wijzen op een belangrijk punt van zorg met betrekking tot de voorgestelde norm voor betaalbare woningen. **Afwijking van de Woontopafspraken** In de ontwerp beleidsnota wordt voorgesteld om een norm te hanteren waarbij 75% van de nieuw te bouwen woningen betaalbaar moet zijn. Dit staat in direct contrast met de afspraken die zijn gemaakt tijdens de Woontop van 11 december 2024, waar gemeenten, het Rijk, provincies, corporaties en marktpartijen gezamenlijk hebben afgesproken om een maximale grens van 2/3 (66,67%) betaalbare woningen te hanteren. Namens de VNG zijn deze afspraken overigens ondertekend door de burgemeester van uw gemeente. **Gevolgen van de voorgestelde norm** Het hanteren van een norm van 75% betaalbare woningen kan verschillende negatieve gevolgen hebben: • Financiële haalbaarheid: Het eisen van een dergelijk hoog percentage betaalbare woningen kan de financiële haalbaarheid van woningbouwprojecten onder druk zetten. Dit kan leiden tot vertragingen of zelfs het afblazen van projecten. • Diversiteit van de woningmarkt: Een te hoog aandeel betaalbare woningen kan de diversiteit van de woningmarkt verminderen, waardoor er minder ruimte is voor midden- en hogere segmenten. Dit kan de doorstroming op de woningmarkt belemmeren. • Investeringen van marktpartijen: Marktpartijen kunnen terughoudend worden om te investeren in woningbouwprojecten in Utrecht, gezien de strenge eisen m.b.t. het aandeel betaalbare woningen. Dit kan leiden tot	De Woontop-afspraken spreken zich niet uit of de grens van 2/3e betaalbaar een maximum of een minimum is. Daarnaast moet op basis van een regionaal gesprek uitgekomen worden op 30% sociaal en 2/3 betaalbaarheid. Met de beleidsnota dragen we eraan bij dat deze afspraak uit de Woontop ook in Utrecht gehaald wordt. In de Omgevingsvisie en RSU hebben we vastgelegd dat we streven naar een woningvoorraad die in 2040 bestaat uit 35% sociaal, 25% middensegment (huur en koop), 40% vrije sector. Dit blijft het lange termijn doel. Op dit moment is in de voorraad het aandeel sociale huur lager dan het doel (33%) en het aandeel middensegment net iets boven dat doel (26%, bestaande uit 16% middenhuur en 10% betaalbare koop). Door autonome marktontwikkeling, met name prijsstijgingen in de koop, is de trend in het aandeel middensegment negatief. In de huidige harde plancapaciteit blijven we achter om de doelstellingen in 2040 te kunnen halen: 34% (zelfstandige) sociale huurwoningen, 27% in het middensegment (17% middenhuur en 10% betaalbare koop). Dit is samen 61% betaalbaar, en daarmee ook te weinig om te voldoen aan de landelijke eis om 2/3e betaalbaar te bouwen. Er moet dus een schepje bovenop in de planvoorraad die we vanaf nu toevoegen. Zowel sociaal (40%), als middensegment (35%, waarvan 25% huur) In de afgelopen jaren stond door externe factoren, zoals bouwkosten en rentestand, de haalbaarheid van projecten onder druk. We weten niet hoe de markt zich de komende jaren gaat ontwikkelen. Daarom blijft ons uitgangspunt het stedelijk doel, dat past bij de behoefte van de (toekomstige) inwoners van de stad willen. Om projecten ook bij toekomstige tegenwind haalbaar te houden, introduceren we een afwegingskader. Als er urgente redenen zijn, zoals de financiële haalbaarheid, dan is er ruimte om af te wijken van de doelstelling 75% betaalbaar, met als ondergrens de landelijke norm van 2/3e betaalbaar.

	een afname van het aantal gerealiseerde woningen. Een eerste voorbeeld hiervan betreft ontwikkelaar Greystar die al heeft aangegeven Utrecht te zullen mijden. **Recente ontwikkelingen** Recent heeft minister Keijzer het aangepaste wetsvoorstel Versterking Regie Volkshuisvesting naar de Tweede Kamer gestuurd, waarmee wordt beoogd dat de 2/3-eis soepeler wordt gehanteerd en er buiten de bebouwde kom zonder de zogeheten 'ladder voor duurzame verstedelijking' gebouwd kan worden. Deze aanpassingen onderstrepen de noodzaak om flexibel om te gaan met de norm voor betaalbare woningen en biedt gemeenten de mogelijkheid om maatwerk te leveren, afhankelijk van de specifieke omstandigheden en behoeften van hun regio. Het is daarom des te belangrijker dat de gemeente Utrecht haar norm van 75% heroverweegt en in lijn brengt met de landelijke afspraken en recente beleidsaanpassingen voordat de gemeente daartoe expliciet moet worden opgeroepen door het Rijk. **Afwegingskader betaalbaar wonen** De beleidsnota stelt ook voor om een “afwegingskader betaalbaar wonen” te introduceren. Hoewel dit kader bedoeld is om de betaalbaarheid van woningen te waarborgen, kan het juist leiden tot verdere vertragingen in woningbouwprojecten. Een feit is dat woningbouwprojecten vertraging oplopen door procedures en een overvloed aan regels. Het introduceren van een nieuw afwegingskader voegt een extra laag van bureaucratie toe, wat kan resulteren in de volgende problemen: • Verlengde doorlooptijden: Elk nieuw afwegingskader vereist uitgebreide toetsing en goedkeuring, wat de doorlooptijd van projecten aanzienlijk kan verlengen. • Complexiteit en onduidelijkheid: Het afwegingskader kan leiden tot meer complexiteit en onduidelijkheid voor ontwikkelaars, wat de planning en uitvoering van projecten bemoeilijkt. • Verhoogde administratieve lasten: Extra procedures en regels verhogen de administratieve lasten voor zowel gemeenten als ontwikkelaars, wat kan leiden tot inefficiënties en hogere kosten. **Voorstel tot herziening** Wij verzoeken de gemeente Utrecht om de voorgestelde norm van 75% betaalbare woningen te herzien en in lijn te brengen met de landelijke afspraken van de Woontop, waarbij een maximale grens van 2/3 betaalbare woningen wordt gehanteerd. Daarnaast adviseren wij om het afwegingskader betaalbaar wonen te heroverwegen of te vereenvoudigen om onnodige kostenverhoging en/of vertragingen te voorkomen. Dit zal	We verwijzen graag naar uw eigen tekst uit de alinea hiervoor: "... onderstrepen de noodzaak om flexibel om te gaan met de norm voor betaalbare woningen en biedt gemeenten de mogelijkheid om maatwerk te leveren, afhankelijk van de specifieke omstandigheden en behoeften van hun regio". Met het afwegingskader bieden we deze flexibiliteit.

	bijdragen aan een evenwichtige en duurzame woningmarkt, waarin voldoende ruimte is voor verschillende segmenten en waarin de financiële haalbaarheid van projecten gewaarborgd blijft.	
24a	**Zie bijlage 2 voor de volledige reactie** Niet alles kan tegelijkertijd evenveel prioriteit hebben. Waar in het participatietraject tot nu toe ingezet werd op een gebalanceerde afweging tussen bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit, lijkt de ontwerp-nota na te streven om die drie aspecten in maximale mate te willen realiseren. Echter in deze tijd, zijn keuzes juist meer dan ooit noodzakelijk. De problemen in de samenleving vragen om een antwoord, maar wij vrezen dat de stapel aan ambities in de weg staat van haalbaarheid en het wenselijke realisatietempo. De ontwerp-nota geeft bijvoorbeeld aan dat de voorraad sociale huur in 2040 op 35% moet liggen. Die ambitie onderschrijven wij van harte, maar het zal in de praktijk een enorme opgave zijn want dit betekent dat vanaf nu meer dan 40% per project aan sociale huur moet worden gerealiseerd. Een ander voorbeeld: voor de zomer neemt de gemeenteraad een beslissing over de Visie Stedenbouw Utrecht 2040. Het concept daarvan legt de kwaliteitslat erg hoog. In verschillende passages wordt nadrukkelijk gevraagd om 'detaillering' in de architectuur, op één plek zelfs 'rijke' detaillering. Ook op andere manieren (bijzondere hoekoplossingen, verbijzondering hoogste verdieping) werken richtlijnen kosten verhogend door. Wat de ontwerp nota ook terecht aanstipt, is dat de financiële haalbaarheid van alle ambities tot 2040 voor corporaties ook nog niet vaststaat, en dat efficiënt samenwerken een prioriteit is. Wij stellen dan ook voor om de mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit die in de Nationale Prestatieafspraken is gekozen, ook voor Utrecht te hanteren. En in dezelfde geest ook zo simpel en werkbaar mogelijke regelgeving, en dus om in de nota keuzes te maken aan welke knoppen u kunt draaien.	Met de nota Wonen onderschrijven we dat niet alles tegelijkertijd prioriteit kan hebben. In de afweging tussen bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit geven wij prioriteit aan bouwtempo (voor zover wij daar invloed op hebben), gevolgd door betaalbaarheid en kwaliteit. Om het bouwtempo op peil te houden en te stimuleren, doen we concessies op eisen aan het woonprogramma. Dit doen we met afwijkingsmogelijkheden van het betaalbaarheidspercentage (met het afwegingskader) en met minder stringente eisen voor de middenhuur. Om een basiskwaliteit te borgen, geven we ondergrenzen aan in oppervlaktes. Hiermee bieden wij knoppen om aan te draaien in projecten, waarmee we weloverwogen keuzes maken voor het te realiseren woonprogramma. In de Stedenbouwvisie staan uitgangspunten beschreven met als doel om op de kwaliteit en leefbaarheid bij gebiedsontwikkeling te sturen. Deze uitgangspunten zijn generiek voor de stad opgesteld, en dienen vertaald te worden naar gebiedseigen oplossingen. Bij de uitwerking van ruimtelijke ontwikkelingen dient de stedenbouwvisie als uitgangspunt mee te worden genomen. Vervolgens wordt een afweging gemaakt tussen de beschikbare financiën, de beoogde ambities en de doorlooptijd van de gebiedsontwikkeling of het ruimtelijke project. De stedenbouwvisie helpt hierbij om vroegtijdig het gesprek te voeren over de gewenste mate van kwaliteit en leefbaarheid en de prioritering van de stadsbrede uitgangspunten.
24b	Tegenover de complexe haalbaarheid van hoge percentages sociaal op locaties in particulier eigendom, zou eventueel nog wel 100% betaalbaar bij de herontwikkeling van gemeentelijk vastgoed haalbaar kunnen en moeten zijn.	Ook in gemeentelijke grondexploitaties moeten we rekening houden met de financiële haalbaarheid. Als het financieel mogelijk is om 100% betaalbaar te realiseren in te her ontwikkelen gemeentelijk vastgoed, dan zal de gemeente die mogelijkheid grijpen.
24c	De primaire taak van de corporaties is voorzien in betaalbare huisvesting. Inmiddels geldt dat ook voor de middenhuur, waar het toevoegen van betaalbare woonplekken een van de grote opgaven is, maar wij willen wel onderstrepen dat rijksregelgeving en financiering helaas nog belemmerend werken om daar goed een rol in te kunnen vervullen. Wij werken graag samen de komende jaren om de belemmeringen zo veel mogelijk weg te nemen en ondersteunen om die reden de passage die op dit onderwerp is opgenomen.	We gaan de komende jaren graag met elkaar in gesprek hoe we deze ambitie kunnen verwezenlijken.

24d	Net als in de ontwerp-nota willen wij aangeven dat er extra aandacht nodig is voor meer woonplekken voor aandachtsgroepen. In de nota wordt expliciet benoemd dat dit soms conflicteert met de woonwensen van andere woningzoekenden. Dat onderschrijven wij, waarbij we toe willen voegen dat we de juiste balans niet uit het oog moeten verliezen. Met name voor het aanbod tot de eerste aftoppingsgrens. Wij pleiten ervoor om de opgave altijd te zien vanuit andere belangen zoals leefbare wijken, voldoende begeleiding en opvang, een welkom thuis in de wijk en balans in aandachtsgroepen en andere doelgroepen.	We onderschrijven dit. Daarom hebben we als eerste uitgangspunt (bij de verdeling van schaarste) opgenomen om rekening te houden met de verhouding regulier woningzoekenden en mensen in een kwetsbare positie.
24e	De opgave is groot. Wij willen vooropstellen dat extra woningen en woonplekken nodig zijn. Dit is de enige manier waarop we verlichting aanbrengen in de opgave. En we herhalen hier de beweging die we binnen (T)huis voor iedereen ingezet hebben: oog voor de keten en inzet op gemeenschapsopbouw.	Dit onderschrijven we volledig en is ook opgenomen in de nota
24f	Binnen dit kader verwelkomen wij de concept visie Sociale visie 2040, de visie van de gemeente Utrecht voor het hele sociale domein, voor de lange termijn. We lezen hierin “We hebben al veel ervaring opgedaan met gemengd wonen projecten en gezien wat deze aan mogelijkheden bieden voor de huisvesting van kwetsbare doelgroepen én voor mensen die een betaalbare woning zoeken en iets willen betekenen voor een ander. Om dit te faciliteren is gerichte, meerjarige inzet van beroepskrachten nodig die zich hierop richten. Vanuit het sociaal domein kunnen we hier, in samenwerking met de collega’s van het ruimtelijk domein, betere structurele afspraken over maken, zodat de randvoorwaarden voor die professionele inzet goed zijn geregeld.” Helaas zijn wij als woningcorporaties niet in de gelegenheid gesteld om te participeren in de totstandkoming van deze Nota zoals dat wel gebeurd is bij de Nota Wonen. Wij ondersteunen vanzelfsprekend wel bovenstaande beweging in het beleid! In relatie tot de Nota Wonen zijn wij voorstander voor de verbinding met de Sociale Visie en kan dit wat ons betreft nog sterker gemaakt worden op de thema’s een zorgzame gemeenschap in een gezonde leefomgeving en kansrijk opgroeien: samen opgroeien. Een terugkerend thema bij de STUW corporaties is de zorg, en tegelijk ook inzet op leefbare wijken. We benoemen hoe de draagkracht van wijken onder druk komt te staan door een onevenwichtige instroom. Echter, de toegang tot de geestelijke gezondheid, preventie en in bredere zin het bevorderen van de maatschappelijke participatie dragen evenzo bij een gezonde en leefbare wijken. In de Nota Wonen kan nadrukkelijker benadrukt worden op welke wijze het sociaal domein bijdraagt.	De afgelopen jaren hebben we ons vanuit de gemeente ingezet om het sociaal en ruimtelijk domein beter aan elkaar te verbinden. Dat gebeurt steeds vaker, maar kan nog beter. Met de corporaties is inmiddels afgesproken om binnenkort hierover af te stemmen.
24g	Wij ondersteunen de ontwikkeling van passende woningen, woonconcepten en van het beter benutten van de bestaande bebouwing. We werken hiervoor graag met de gemeente de komende jaren concreet aan	We onderschrijven dit. Voor beter benutten is onlangs een bestuurlijke aftrap geweest met de STUW corporaties en als vervolg daarop vindt er een overlegreeks plaats op ambtelijk niveau. In de nota zijn diverse sub

	bijvoorbeeld woningdelen, splitsen en woonconcepten In de ontwerp-nota wordt gesproken over een evenwichtige woonruimteverdeling. We erkennen dit doel, maar willen er wel op wijzen dat we met de woonruimteverdeling zaken niet nog ingewikkelder maken dan het al is. We moeten er daarnaast ook voor zorgen dat de vaak hoge ICT kosten en ook hoge personele inzet, in verhouding staan tot de maatschappelijke impact. De onderzoeksvragen moeten zich uitsluitend op de meest dringende vragen richten. De RWU en SWRU ontwikkelen momenteel een positiebepaling rond het gemeentelijk onderzoek naar de toekomst woonruimteverdeling en we treden graag in overleg over de woonruimteverdeling en hoe we deze inzetten ten dienste van het passend wonen.	onderwerpen en acties opgenomen rondom beter benutten die tijdens deze ambtelijke overleggen worden besproken. Ook voor de heroriëntatie op woonruimteverdeling is een werkgroep met de corporaties opgericht. De positiebepaling van RWU/SWRU kan dienen als input voor dat overleg. Doelstelling is het vaststellen van een gezamenlijke visie op de woonruimteverdeling. Op basis van een gezamenlijke visie wordt vervolgens bepaald wat wenselijke vervolgstappen zijn om de woonruimteverdeling te optimaliseren. Dit kan binnen het huidig woonruimteverdelingssysteem door (beperkt) aanpassingen te doen. Als er ingrijpendere wijzigingen nodig zijn, of als een ander systeem beter aansluit bij de visie, dan worden ICT kosten en capaciteitsvraag in de afweging meegenomen om te bepalen of de kosten tegen de baten opwegen.
24h	We pleiten voor meer ruimte voor loten aangezien loten ruimte schept voor starters die anders geen of nauwelijks kan maken op een woning.	We onderschrijven dat loting een van de manieren is om de kansen voor starters op de woningmarkt te vergroten. In 2021 is een motie aangenomen om het percentage loting te verlagen naar maximaal 10 %. In het kader van de heroriëntatie op de woonruimteverdeling onderzoeken we of dit percentage (weer) omhoog moet, het pleidooi van STUW nemen we hierin uiteraard mee. Alhoewel we in de nota hebben opgenomen dat we kritisch zijn ten aanzien van nieuwe voorrangsregels, sluiten we een extra voorrang voor starters of jongeren niet uit. Dit moet dan wel blijken uit de visie op woonruimteverdeling. Daarnaast verwachten we dat we door het sturen op betaalbare woningen ook woningen toevoegen voor starters.
24i	De gemeente heeft nu geen specifieke aanpak voor de huisvesting van starters. Wij beschouwen jongeren inmiddels ook als een groep die extra aandacht verdient. De toegang van jongeren tot de woningmarkt is in verhouding tot andere groepen slecht. Wij pleiten ervoor deze groep apart te behandelen in de Nota Wonen en een perspectief te schetsen voor handelen van alle partijen in relatie tot het verbeteren van de toegang tot de woningmarkt van deze groep. We merken in praktijk dat studenten, afgestudeerden en jongeren te weinig inschrijftijd hebben kunnen opbouwen en niet in aanmerking komen voor een sociale huurwoning. Ook is hun inkomen vaak nog te laag voor een middenhuurwoning of een koopwoning. We pleiten wel voor een specifieke aanpak om het aanbod van woningen voor starters te verruimen.	In de beleidsnota ligt de focus op doorstroming. Hiermee verwachten we woningen voor starters vrij te spelen. Omdat wij ook zien dat jongeren en studenten het extra moeilijk hebben op de woningmarkt, zetten tegelijkertijd ook in op studenten- en jongerenhuisvesting. Zo blijven we onzelfstandige studenteneenheden stimuleren en willen we ruimte maken voor jongerenwoningen. Jongerenwoningen zijn kleine sociale huurwoningen die worden verhuurd met een jongerencontract. Deze woningen zijn juist geschikt voor jongeren met te weinig inschrijftijd voor een reguliere sociale huurwoning en een te laag inkomen voor een middenhuurwoningen of koopwoning.
24j	Wij willen graag aangeven dat het verruimen van de mogelijkheden voor loten een belangrijk instrument kan zijn voor toegang van de starter tot de woningmarkt. Wij ondersteunen de uitspraak dat onderzocht wordt hoe het slagingspercentagepercentage voor starters omhoog kan worden gebracht. Maar denk ook aan een voorrangsregeling voor starters en andere jongeren of een specifieke doelstelling voor de bouw van starterswoningen. We denken dat alle instrumenten nodig zijn om jongeren en starters te behouden voor de stad.	We onderschrijven dat loting een van de manieren is om de kansen voor starters op de woningmarkt te vergroten. In 2021 is een motie aangenomen om het percentage loting te verlagen naar maximaal 10 %. In het kader van de heroriëntatie op de woonruimteverdeling onderzoeken we of dit percentage (weer) omhoog moet, het pleidooi van STUW nemen we hierin uiteraard mee. Alhoewel we in de nota hebben opgenomen dat we kritisch zijn ten aanzien van nieuwe voorrangsregels, sluiten we een extra voorrang voor starters of jongeren niet uit. Dit moet dan wel blijken uit de visie op woonruimteverdeling. Daarnaast verwachten we dat we door het sturen op

		betaalbare woningen ook woningen toevoegen voor starters. Tot slot: we zien dat de afgelopen jaren de mogelijkheden voor loting niet ten volle zijn gebruikt door de corporaties (de max. 10%).
24k	In de ontwerp-nota wordt terecht aandacht gegeven aan het vraagstuk van woon(zorg)aanbod voor ouderen met enkele principes als passend aanbod en het werken aan vitale woongemeenschappen. Deze opgave vraagt om een intensieve samenwerking van alle partijen en vormt ook nog een uitwerkingsvraagstuk op randvoorwaarden zoals de ondersteuning van gemeenschappen. Zoals hierboven gemeld biedt de Sociale Visie 2040 richting. Ons punt hier. Wij pleiten voor voortzetting van het programma Thuis voor ouderen zodat ook alle uitwerkingsvraagstukken ter hand worden genomen en de samenwerking met zorg- en welzijnspartijen vorm wordt gegeven. We vragen nadrukkelijk de gemeente hier regie in te nemen.	Zoals in de beleidsnota benoemd staat op pagina 14 is het actieplan Een (t)huis voor ouderen (TvO) ingebed in de nota. Het actieplan en het komende uitvoeringsplan ouderen vragen om een voortzetting van de samenwerking in het netwerk om verder te werken aan wonen, welzijn en zorg voor ouderen. Om die reden is dan ook vorig jaar in de Stuurgroep TvO geconstateerd dat we in een nieuwe fase terecht zijn gekomen en is besloten om het eerste half jaar van 2025 te gebruiken om samen te verkennen hoe we deze samenwerking zullen voortzetten. Dit doen we dan ook graag samen met de STUW en de andere netwerkpartners.
24l	In de ontwerp-nota lijkt weinig tot geen aandacht te worden besteed aan toegankelijkheidsopgaven in de bestaande bouw, of aangescherpte wetgeving en handhaving voor brandveiligheid, ook rond scootmobielen. Het is de vraag of een reactief beleid van gemeenten niet uiteindelijk duurder uitpakt voor de WMO dan een proactievere samenwerking op deze punten. Andere voorbeelden van het nadelig ontbreken van een koers zijn misschien ook wel de voorgenomen bezuiniging op de woonadviseurs, en de verhuispremie. Houdt dit op de agenda, desnoods voor de jaren na het ravijnjaar.	We zijn ons bewust van de aangescherpte regelgeving en de bijbehorende problematiek rondom de stalling van scootmobielen. We zijn hierover in gesprek met woningcorporaties, de WMO en andere betrokken partijen om samen tot een duurzame oplossing te komen.
24 m	De laatste zin van de 2e alinea op pagina 36 kan wat ons betreft beter als volgt luiden: “Voor alle sociale huurwoningen (zowel onder als boven de aftoppingsgrens) hanteren we per project in beginsel de oppervlakte-richtlijnen voor wat er vanuit de doelgroep passend is volgens de Utrechtse Wooonwaaier”. Ter toelichting: Juist bij zelfstandige woningen tot de eerste aftoppingsgrens zijn ook minimale oppervlaktes vereist. Een belangrijk deel van onze reguliere nieuwbouw valt onder deze grens, en ook de laagste inkomens willen goede woningen. STUW Corporaties kunnen en willen daarvoor zorgdragen. Uw gemeente dient dan wel grondeigenaren via deze nota vanaf de meet die kwalitatieve opdracht duidelijk mee te geven. Uw woonwaaier is daarbij een goed vertrekpunt, met één verbeterpunt. De norm voor alleenstaande zelfstandig wonende “Studenten en jongeren” van >19m2 zal primair voor studenten bedoeld zijn, maar in het algemeen is - met uitzondering van flexwoningen-, of ontwerpoplossingen, de wenselijke streefnorm voor kleine huishoudens ook van toepassing op de doelgroep jongeren die zelfstandig gaan wonen.	We hebben bewust gekozen voor dezelfde minimale oppervlakte voor zelfstandige studenten- en jongeren in de woonwaaier. Ons inziens is het woonproduct jongerenwoning te vergelijken met zelfstandige studentenwoning. Bovendien is deze oppervlakte-eis is een minimum; grotere woningen voor studenten of jongeren zijn ook toegestaan.
24n	De Nota Wonen is voorzien van een financiële paragraaf. Hieruit blijkt dat een deel van de voornemens niet gedekt zijn. Kernelementen die onze samenwerking betreffen zijn niet gedekt het beter benutten van de bestaande voorraad (delen, splitsen, optoppen, leegstand etc.), sturing op	In de nota is aangegeven dat op alle doelstellingen na 2026 tekorten ontstaan. Voor deze ongedekte kosten van activiteiten zal de komende jaren nog dekking gevonden moeten worden. Lukt dat niet, dan zullen de bijbehorende activiteiten niet starten of niet worden gecontinueerd.

	netto groei van de voorraad, structurele maatregelen om doorstroming (verhuispremie en woonadviseur) te bevorderen, beleidsontwikkeling voor aandachtsgroepen, beleidsinzet op gemengde wijken door middel van wijkgerichte sturing op betaalbaarheid en toewijzing van doelgroepen, schimmelexpert en meer algemeen gelden voor onderzoek en lobby. We verzoeken de gemeente met klem om deze dekking hiervoor alsnog te borgen en daarmee de realisatie. U stelt zelf, wonen is een grondrecht en het aangenaam, betaalbaar en passend wonen uw verantwoordelijkheid. Samenvattend zijn wij zeer positief over de ontwerp-nota en werken wij graag verder samen met de gemeente aan de vele en forse uitdagingen die deze nota tegelijkertijd opwerpt.	Afhankelijk van de beschikbare middelen zal een keuze gemaakt moeten worden.
25	Geacht college, Pas gisteravond laat raakten wij bij toeval op de hoogte van het feit dat er een concept van de Beleidsnota Wonen in Utrecht ter inzage is gelegd voor zienswijzen, waarvan de termijn heden verstrijkt. Zoals u zal begrijpen, hebben wij nog geen gelegenheid gehad om de nota te bestuderen. Gelet op het feit dat ons project van de Kruisvaartkade een lopend project is waarvoor de vergunningen inmiddels zijn afgegeven en u ons niet heeft geïnformeerd over deze nieuwe nota, gaan wij ervanuit dat de nota geen gevolgen heeft voor de bouw- en/of gebruiksmogelijkheden van de Kruisvaartkade, dus dat de bouw, verhuur, verkoop en exploitatie van ons project op geen enkele wijze negatief worden beïnvloed door deze nieuwe beleidsnota. Mocht dat wel zo zijn, dan vernemen wij dat graag en geven wij alvast aan dat wij daarmee niet kunnen instemmen, onder meer niet nu ons project inmiddels al zo ver gevorderd is. Graag zien wij u reactie tegemoet.	MRP is lid van het DNU. Met het DNU hebben we diverse bijeenkomsten georganiseerd in het maakproces van de nota. U had dus niet verrast hoeven worden door de nota. Het nieuwe beleid wordt toegepast zodra het college een besluit neemt over een nieuw project. Bestaande afspraken laten we intact. Lopende projecten kunnen wel beïnvloed worden als het nieuwe beleid van toepassing is op onderdelen waarover niet eerder afspraken zijn gemaakt. Bijvoorbeeld: Er is in een project afgesproken dat er 10% middenhuur moet worden gebouwd. De nieuwe beleidsnota verandert dat niet. Maar als op basis van de nota de toewijzingsregels in de huisvestingsverordening worden aangepast, dan zijn deze nieuwe regels ook van toepassing op de nieuwe woningen. En andersom blijven wij ook marktpartijen aanspreken op eerder gemaakte afspraken. Dus de huidige verruiming die we bieden ten opzichte van het actieplan middenhuur zijn niet van toepassing op de projecten waar we in het verleden al afspraken hebben gemaakt.
26a	**Zie bijlage 2 voor de volledige reactie** Met veel interesse hebben wij de concept beleidsnota Wonen 'Van Woningmarkt naar Volkshuisvesting' gelezen. Graag delen wij onze reactie in aanvulling op de STUW reactie. Naast complimenten voor de nota en het proces ernaartoe richt de kern van de reactie zich op: 1. We zijn blij met het concept 'netto groei'. Dat geeft ons ruimte voor een meer afgewogen portefeuillesturing en meer financiële flexibiliteit	1. Fijn dat de ontwikkeling naar netto groei wordt ondersteund. We kijken ernaar uit om deze afspraak nader met elkaar vorm te geven via de prestatieafspraken en het doorbouwakkoord en samen te zorgen voor een substantiële groei van de sociale voorraad.
26b	2. Verwacht niet te veel uit Den Haag: We steunen de lobby richting het rijk van harte, maar vragen u ook: laten we vooral kijken wat we hier zelf kunnen doen, samen met de gemeente en onze collega-corporaties.	2. Het realiseren van voldoende betaalbare woningen vraagt wat van alle partijen. Het is noodzakelijk dat ook provincie en rijk bijdragen aan het realiseren van de opgave. Daarom zetten we in op alle niveaus.

26c	3. Let op de 30-70 balans: De conceptnota legt nadruk op het huisvesten van kwetsbare groepen. Dat begrijpen we, maar willen wel wijzen op de 30-70 afspraak: maximaal 30 % van de vrijkomende woningen voor aandachtsgroepen, 70 % voor reguliere woningzoekenden. Die balans is belangrijk, want ook binnen die 'reguliere' groep zijn mensen vaak kwetsbaar. Denk aan huishoudens die afhankelijk zijn van een woning onder de aftoppingsgrens.	3. We onderschrijven dit. Daarom hebben we als eerste uitgangspunt (bij de verdeling van schaarste) opgenomen om rekening te houden met de verhouding regulier woningzoekenden en mensen in een kwetsbare positie.
26d	4. Ambitie versus realisme: sociale grondprijs en planningskosten: Utrecht heeft grote ambities op het gebied van sociale woningbouw - en dat juichen we toe. Maar ambitie moet wel samengaan met realistische randvoorwaarden. Wat dat betreft missen we in de nota concrete voorstellen om de planprocedures efficiënter te maken of de sociale grondprijs te matigen.	4. Ten aanzien van de grondprijzen maakt de gemeente Utrecht jaarlijks met de grondprijzenbrief de afweging in hoeverre grondprijzen meestijgen met de gestegen kosten. Vanuit volkshuisvestelijk belang is het mogelijk om geen of minder stijging door te berekenen maar dit moet dan wel financieel opgevangen worden in bijvoorbeeld een gemeentelijke grondexploitatie. In de afgelopen jaren is de stijging van grondprijzen voor sociale huurwoningen gerelateerd aan de stijging van de huurprijzen (aftoppingsgrenzen) en die waren gematigd (in 2023 was dat 2,20%, in 2024 was dat 0,50%). In 2025 stijgen de aftoppingsgrenzen met 5% en houdt de gemeente een stijging aan van 3,42%, gerelateerd aan de oorspronkelijke indexeringsmethode van grondprijzen voor sociale huur. Bo-Ex refereert aan de lagere stijging van de DAEB-huurgrens voor 2025, namelijk 2,32%, terwijl die in 2023 op 5,84% en in 2024 op 8,86% lag. Daarnaast wordt verwezen naar de Benchmark gemeentelijke grondprijzen van sociale huurwoningen 2024 van Rigo (in opdracht van Aedes). Helaas zijn hier voor de gemeente Utrecht onjuiste grondprijzen zijn gehanteerd. Voor een grondgebonden woning (eengezinswoning) bedroeg de grondprijs in 2024 EUR 23.712,- - (huurprijs t/m tweede aftoppingsgrens) respectievelijk EUR 34.944,- (huurprijs vanaf tweede aftoppingsgrens t/m DAEB-huurgrens). Voor appartementen hanteert de gemeente Utrecht een hoogtecorrectie, waardoor de prijs per eenheid (t.o.v. de grondprijs voor een eengezinswoning) lager wordt naarmate het aantal woonlagen hoger wordt. Rigo geeft in haar onderzoek verder aan dat (a) niet alle gemeenten zijn onderzocht (zo ontbreken bijvoorbeeld Den Haag en Rotterdam in de lijst) en (b) gemeenten verschillende grondprijsmethodieken hanteren. Met name dat laatste zorgt ervoor dat een goede vergelijking tussen gemeenten niet is te maken. Tenslotte wordt in het onderzoek geen rekening gehouden met het feit dat in de ene gemeente de grondproductiekosten hoger kunnen liggen dan in de andere gemeente.
26e	5. 1O-minuten stad: mooi, maar latten kunnen ook te hoog liggen: Ook de stedenbouwkundige visie verdient aandacht. De lat ligt hoog, met veel nadruk op rijke detaillering en bijzondere architectuur. Dat is op zichzelf prachtig, maar wringt wel met het klassieke uitgangspunt van sociale huur: sober en doelmatig. Wij vragen u om ruimte te laten voor	5. In de Stedenbouwvisie staan uitgangspunten beschreven met als doel om op de kwaliteit en leefbaarheid bij gebiedsontwikkeling te sturen. Deze uitgangspunten zijn generiek voor de stad opgesteld en dienen vertaald te worden naar gebiedseigen oplossingen. Bij die vertaling naar maatwerk is juist ruimte om te kijken wat er mogelijk is om te

	conceptueel bouwen, dat juist bijdraagt aan kostenbeheersing. Wat ons betreft hoeft niet elk plan uit te blinken in architectonische verfijning - liever snelheid en betaalbaarheid.	zorgen voor voldoende betaalbare woningen in balans en te zorgen voor een zo hoog mogelijke kwaliteit. Daarbij bekijken we graag samen hoe conceptueel bouwen en stedenbouwkundige eisen verenigd kunnen worden
26f	6. Utrecht kan het niet alleen: de regio moet bijspringen: Utrecht draagt veel volkshuisvestelijke verantwoordelijkheid, misschien wel té veel. Ook de regio kan meer doen -van extra sociale woningbouw tot opvang van kwetsbare groepen.	6. In de nota staat benoemd dat we samen met de regio willen werken aan voldoende betaalbare woningen en huisvesting van aandachtsgroepen. Hier zijn ook regionale afspraken over gemaakt o.a. via de woondeal. Deze werken we de komende jaren verder uit, ook gegeven de uitwerking van de Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting.
27	**Zie bijlage 2 voor de volledige reactie** Met interesse en verwondering las ik de Ontwerp Beleidsnota Wonen in Utrecht. Geïnteresseerd omdat het belangrijk is voor de doelgroep waar Stichting Goud mee werkt (dak- en thuisloze mensen), verbaasd omdat die doelgroep voor zover ik weet niet geraadpleegd is over het ontwerp. De kern van de inspraak richt zich op: 1. Niets over ons zonder ons. 2. Benut Ethos telling. 3. Dakloosheid is een woonprobleem: zorg voor scheiding van wonen en zorg. 4. Omschakeling van opvangplekken naar direct een woonplek (housing first). 5. Een goed woonbeleid zou in overleg moeten worden vormgegeven met de afdeling zorg, en vice versa. Zeker als dat woonbeleid claimt er met name te zijn voor kwetsbare mensen. 6. In de nota mis ik ook preventie. Dakloosheid voorkomen is niet alleen voor de mensen die op straat dreigen te komen een veel betere uitkomst, maar ook voor de stad en de gemeente. 7. Utrecht biedt sommige EU-arbeidsmigranten opvang, maar vaak pas als er sprake is van extreme kwetsbaarheid of wanneer is vastgesteld dat iemand duurzaam verblijf heeft. Zelfs als Utrecht al vindt dat niet aan iedere EU-arbeidsmigrant een woonplek geboden zou moeten worden dan zou er toch minimaal gewerkt moeten worden binnen het wettelijk kader. En dat kader is vrij duidelijk. EU-arbeidsmigranten hebben vaak veel eerder recht op gelijke behandeling dan nu door gemeente en veel hulpverleners wordt aangenomen. 8. Hoewel er een aantal organisaties in de stad actief zijn rondom geillegaliseerde mensen en er door Utrecht ook opvang en begeleiding wordt geboden aan mensen zonder vergunning, slapen er ook veel mensen buiten. Zeker in het licht van een extreemrechtse regering die ongedocumenteerde mensen tot vijand heeft verklaard, zou het Utrecht sieren zich (nog meer) te bekommeren over deze groep en zichzelf uit te roepen tot	In aanloop naar deze nota is met verschillende belangenvertegenwoordigende partijen en ervaringsdeskundigen gesproken. Zo zijn er gesprekken geweest met Stichting Goud, U-2B Heard, het Straatconsulaat en het Panel Meetellen. We (h)erkennen dat we in het verleden dakloosheid te veel door een ‘zorgbril’ hebben bekeken. Met deze nota zetten we een belangrijke stap naar ‘Wonen Eerst’, waarmee we erkennen dat dakloosheid in veel gevallen primair een woonprobleem is. We committeren ons aan de ambitie in het Nationaal Actieplan Dakloosheid uit 2022: We streven naar een stad waar dakloosheid in 2030 tot het verleden behoort. Deze ambitie vanuit de sociale visie staat ook benoemd in de beleidsnota. Onze ambitie is om in lijn het Nationaal Actieplan Dakloosheid en de Regionale Aanpak Dakloosheid U16 Staat als een (t)huis de focus te verleggen van opvang naar wonen met, indien nodig, passende ondersteuning. Van dakloze mensen als cliënten maatschappelijke opvang naar mensen die primair een eigen woonplek nodig hebben. Deze verschuiving van verblijf naar zelfstandig wonen gaat helaas niet vanzelf. Het vraagt intensieve samenwerking tussen wonen en het sociaal domein en het vergt vooral ook veel geduld. Stap voor stap, door middel van lerend ontwikkelen. De aanbevelingen uit deze reactie onderschrijven wij, maar zien wij vooral als einddoel in een langdurig proces. Als regio en stad Utrecht zijn we nog niet zover dat we de maatschappelijke opvang al af kunnen schalen. In tegendeel: om te voorkomen dat mensen op straat moeten slapen heeft de gemeente Utrecht in 2023 en 2024 de capaciteit van de maatschappelijke opvang tijdelijk verhoogd. We realiseren ons heel goed dat het beleid vol zit met tegenstrijdigheden en dat niet elke stap die we zetten faciliterend is aan het einddoel. Naar aanleiding van deze inspraakreactie scherpen we de definitie van Wonen Eerst en dakloosheid aan. Daarnaast nemen we de suggestie over om in samenwerking met het sociaal domein en andere samenwerkingspartners met een plan te komen onder welke voorwaarden (met wie, hoe en wanneer) de opvang wel kan worden afgebouwd ten gunste van wonen. Daarbij willen we prioriteit geven aan dakloze jongeren. We halen hierbij graag expertise op bij de belangen vertegenwoordigende partijen.

	sanctuary city.	
28a	**Zie bijlage 2 voor de volledige reactie** Het Development Network Utrecht (DNU), is een bij de stad Utrecht zeer betrokken netwerk van ontwikkelaars, beleggers, corporaties en natuurlijk de gemeente Utrecht zelf. De gemeente heeft in het proces van de totstandkoming van de nieuwe beleidsnota de DNU geïnformeerd. Middels deze schriftelijke zienswijze willen wij namens de in de DNU betrokken ontwikkelaars, beleggers en corporaties onze zorgen ten aanzien van de ontwerp Beleidsnota kenbaar maken. De kern richt zich op: **1. Betaalbaarheidseisen en uniforme landelijke kaders:** Er is volle focus op betaalbaarheid, met de eis dat 75 % in het segment betaalbaar gerealiseerd moet worden. Dat is maatschappelijk een goed streven, welke wij in de basis ook onderschrijven. Echter, een project moet ook haalbaar zijn. Met de eis van 75% betaalbaar zullen veel plannen financieel gedragen moeten worden door de overige 25% en, als een project hiermee al haalbaar is, zal deze 25% extreem duur worden. Ondanks de goede intentie van het voorgenomen beleid zal de kloof hiermee alleen maar groter worden. Ook voorzien wij dat veel van de huidige plannen door deze eis, in combinatie met de hoge grondprijzen in de gemeente en de hoge bouwkosten, geen doorgang vinden of op zijn minst flink vertragen. Wij pleiten voor een eenduidig landelijk beleid en zien de verzwaring in relatie tot de eisen in het voorstel voor de Wet versterking regie volkshuisvesting als risicovol en daarmee onwenselijk. Het afwegingskader betaalbaar wonen is in onze ogen nauwelijks realistisch en vergt een te uitgebreide onderbouwingsprocedure om af te mogen wijken van de uitgangspunten van het beleid.	**1. Betaalbaarheid** In de Omgevingsvisie en RSU hebben we vastgelegd dat we streven naar een woningvoorraad die in 2040 bestaat uit 35% sociaal, 25% middensegment (huur en koop), 40% vrije sector. Dit blijft het lange termijn doel. Op dit moment is in de voorraad het aandeel sociale huur lager dan het doel (33%) en het aandeel middensegment net iets boven dat doel (26%, bestaande uit 16% middenhuur en 10% betaalbare koop). Door autonome marktontwikkeling, met name prijsstijgingen in de koop, is de trend in het aandeel middensegment negatief. In de huidige harde plancapaciteit blijven we achter om de doelstellingen in 2040 te kunnen halen: 34% (zelfstandige) sociale huurwoningen, 27% in het middensegment (17% middenhuur en 10% betaalbare koop). Dit is samen 61% betaalbaar, en daarmee ook te weinig om te voldoen aan de landelijke eis om 2/3e betaalbaar te bouwen. Er moet dus een schepje bovenop in de planvoorraad die we vanaf nu toevoegen. Zowel sociaal (40%), als middensegment (35%, waarvan 25% huur).
28b	**2. Eisen woningen middeninkomens:** Mensen met een middeninkomen hebben, ondanks de komst van de Wet betaalbare huur, nog steeds moeite met het vinden van een betaalbare woning. Met name huishoudens met een middeninkomen die behoefte hebben aan meer ruimte (zoals gezinnen), dreigen buiten de boot te vallen door de Wet betaalbare huur. Om nog meer grip te krijgen op het middensegment gaat het middensegment van 35% volgens de nota een onderverdeling krijgen. Minimaal 25% middenhuur en maximaal 10% betaalbare koop. Dit zet de haalbaarheid van een project nog verder onder druk. Daardoor zullen nog minder projecten van de grond komen. Dit geldt voor projecten waar reeds posities voor zijn ingenomen, maar ook de nieuwe posities, doordat de benodigde grondwaardes niet gehaald kunnen worden. Ook zullen de eisen die de Utrechtse Woonwaaier stelt (pagina 79) met betrekking tot oppervlaktenormen de haalbaarheid flink onder druk zetten.	**2. Eisen woningen middeninkomens** We delen de analyse dat middeninkomens, en dan met name gezinnen het lastig hebben op de woningmarkt. Dat is precies de reden waarom we inzetten op voldoende woningen in het middensegment. Met de Woningwaaier geven we daarbij richting aan het gewenste woonoppervlak. Dit zijn echter geen eisen. De minimale oppervlakte-eisen zijn geformuleerd in het doelstelling 1D ("We stimuleren de groei van het aantal woningen voor middeninkomens").

28c	**3. Beleidsambities en woontopafspraken:** De wens om thematische beleidsambities te ‘overtreffen’ staat haaks op de afspraken die tijdens de Woontop zijn gemaakt onder het thema schrappen van tegenstrijdige en overbodige eisen en regels (STOER). Standaardisatie en uniformiteit is essentieel, stap af van de aanvullende lokale eisen die verder gaan dan het Besluit Bouwwerken Leefomgeving. Ons is onduidelijk waarom de gemeente Utrecht toch voor kiest aanvullende eisen te stellen.	**3. Beleidsambities en woontopafspraken** Met de marktpartijen hebben we regelmatig gesproken over gemeentelijke eisen en regels, bijvoorbeeld rond de uitwerking van de motie 'eisen in de ijskast'. In de Beleidsnota hebben we, in de lijn met STOER, een aantal gemeentelijke regels en afspraken beperkt: Het actieplan middenhuur wordt met de start van de beleidsnota beëindigd, en vervangen door eenvoudiger regels die aansluiten bij het landelijk beleid. De 'Utrechtse aanpak' is voor wat betreft het woonprogramma vertaalt in beleid in de vorm van het afweegkader.
28d	**4. Financiële haalbaarheid:** De financiële onderbouwing van de beleidsnota achten wij onvoldoende realistisch. Er wordt te veel gerekend op subsidies, Rijksbijdragen en een nog uit te werken vereveningsfonds. Gezien de sterke focus op huurwoningen en het hoge percentage betaalbare woningen (75%) zijn de risico’s op stagnatie van projecten aanzienlijk. Ook ontbreekt aanpalend beleid waarin wordt onderbouwd hoe de gemeente de bovenwettelijke eisen op zowel Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BBL) als op programmeringsniveau denkt te bekostigen. Een bijdrage vanuit een nog op te richten vereveningsfonds is hiervoor volstrekt onvoldoende, aangezien deze slechts wordt uitgekeerd voor het aantal extra betaalbare woningen boven de 75%, terwijl de landelijke regels 67% voorschrijven. Bovendien zal alleen uitgekeerd worden als er voldoende middelen in het vereveningsfonds aanwezig zijn, hetgeen nog lang zal duren en daarmee hoogst onzeker is. Met de invoering van de huisvestingsverordening, de huisvestingsvergunning voor betaalbare koop is met de vastgestelde inkomenseis de betaalbare koop (€405.000) niet te financieren. De inkomenseis voor de middenhuur is gesteld op maximaal 42x (kale) maandhuur. Dat er een inkomenseis geldt is begrijpelijk, omdat de middenhuur woningen gebouwd worden voor mensen met een midden inkomen. Aan de andere kant moeten de huurders ook de huur inclusief service- en overige kosten kunnen betalen, zonder in financiële problemen te komen. Een norm van maximaal 42 x de (kale) maandhuur vinden wij om die reden dan ook laag. Ook willen wij vermeld hebben dat de lage norm van 42x de maandhuur een zeer grote groep huishoudens op de woningmarkt volledig buiten spel zet. Groepen die (net) meer verdienen dan deze norm komen niet in aanmerking voor een huurwoning maar maken ondanks hun inkomen bij lange na geen kans op een koopwoning in de regio. En in een inclusieve stad moeten we ook deze groep willen huisvesten. Concluderend met de huidige Utrechtse regelgeving worden de gewenste aantallen al niet gehaald. Aangezien het voorgenomen beleid een verdere aanscherping van de bestaande ambities betreft zal dit alleen maar erger	**4. Financiële haalbaarheid** In de afgelopen jaren stond door externe factoren, zoals bouwkosten en rentestand, de haalbaarheid van projecten onder druk. We weten niet hoe de markt zich de komende jaren gaat ontwikkelen. Daarom blijft ons uitgangspunt het stedelijk doel, dat past bij de behoefte van de (toekomstige) inwoners van de stad willen. Om projecten ook bij toekomstige tegenwind haalbaar te houden, introduceren we een afwegingskader. Als er urgente redenen zijn, zoals de financiële haalbaarheid, dan is er ruimte om af te wijken van de doelstelling 75% betaalbaar, met als ondergrens de landelijke norm van 2/3e betaalbaar. Het te starten vereveningsfonds is daarbij niet het instrument om álle financieel niet haalbare plannen te dekken. Dat is ook niet het doel van het fonds. Het doel van dit instrument is om flexibiliteit te bieden aan kleine projecten.

	worden. Deze nota zal ervoor zorgen dat veel beoogde plannen niet tot realisatie komen, dat hierdoor de woningnood nog groter wordt en de kloof tussen de woningzoekenden en woningbezitters groter en groter wordt. Om deze reden maken wij ons ernstige zorgen dat ons aller doel, een bijdrage leveren aan het oplossen van de woningnood door de bouwproductie op gang te houden, ondanks de goede intenties van het beoogde beleid nog verder uit beeld raakt. Zoals wij als DNU hebben laten zien werken wij graag samen met de gemeente Utrecht en zetten we ons gezamenlijk in voor een thuis voor iedereen in de stad. Nogmaals, ook wij onderschrijven het belang van een leefbare en inclusieve stad. Wij zijn er echter van overtuigd dat de nu voorliggende beleidsnota contraproductief zal werken. Om deze reden vragen wij de gemeente kritisch te zijn op de voorgenomen beleidsnota en, bij voorkeur samen met de (markt)partijen, tot aangepast beleid te komen waarmee én een inclusieve stad wordt gewaarborgd én de bouwproductie op gang blijft. Het maatschappelijk belang van een gezonde woningmarkt is ons inziens te groot om risico's te lopen.	
29a	**Zie bijlage 2 voor de volledige reactie** Met interesse heeft het Consortium van grondeigenaren Rijnenburg kennisgenomen van de ontwerp Beleidsnota Wonen in Utrecht 'Van woningmarkt naar volkshuisvesting'. Wij waarderen de inspanningen van de gemeente om te komen tot een toekomstgericht woonbeleid, en onderschrijven binnen de huidige stedelijke en politieke context het belang van toegankelijke en betaalbare huisvesting voor alle woningzoekenden. Desondanks roept de voorgestelde beleidswijziging bij ons vragen op over de uitvoerbaarheid en haalbaarheid van dit beleid, zowel in het algemeen als specifiek vanuit het belang van het gebiedsontwikkeling Rijnenburg. De kern van de inspraakreactie gaat in op: **1. Is de beleidsnota wonen van toepassing op project Rijnenburg:** In het Akkoord van Rijnenburg is vastgelegd dat deze afspraken tot stand dienen te komen door gezamenlijk – publieke en private partijen- te werken aan een ontwikkelstrategie en haalbare en uitvoerbare oplossingen te verkennen. De huidige Beleidsnota Wonen waarin verschillende kwantitatieve uitgangspunten rond financieringscategorie, omvang etc. eenzijdig zijn vastgelegd, doet geen recht aan de wijze waarop partijen beoogd hebben samen te werken aan de ontwikkeling van Rijnenburg. Kan worden bevestigd dat deze afspraken worden gerespecteerd?	**1. Beleidsnota van toepassing op Rijnenburg?** Ja, de beleidsnota geldt voor alle gebiedsontwikkelingen tenzij al afspraken zijn gemaakt in het Utrechts Planproces Gebiedsontwikkelingen. Rijnenburg is nog in de onderzoeksfase (programatische verkeningen). Hierin zijn ook al ambities opgenomen over bijvoorbeeld het gewenste programma voor betaalbaarheid van 75%. Over de programmering zijn tot nu toe nog geen bestuurlijke besluiten genomen. In het gezamenlijke proces rondom Rijnenburg is afgesproken dat er bij de vaststelling van de uitgangspuntennotitie een besluit wordt genomen over de integrale eisen.
29b	**2. Financiële haalbaarheid:** De wens om de bouwproductie langdurig te versnellen, inclusief de ambities op betaalbaarheid en kwaliteit, lijken niet financieel te zijn doorgerekend. Zo heeft de VNG op de Woontop december 2024 een disclaimer gemaakt dat gemeenten de Woontop-afspraken alleen kunnen uitvoeren, als afspraken met het kabinet in het voorjaar van 2025 hun bredere financiële positie	**2. Financiële haalbaarheid** In de afgelopen jaren stond door externe factoren, zoals bouwkosten en rentestand, de haalbaarheid van projecten onder druk. We weten niet hoe de markt zich de komende jaren gaat ontwikkelen. Daarom blijft ons uitgangspunt het stedelijk doel, dat past bij de behoefte van de (toekomstige) inwoners van de stad willen. Om projecten ook bij

	substantieel verbeteren. Wordt hiermee onderkend dat om meer betaalbaarheid te kunnen realiseren financiële bijdragen noodzakelijk zijn? Hoe realistisch is het dat het Rijk hier middelen voor ter beschikking stelt? Hoe ziet de gemeente dit?	toekomstige tegenwind haalbaar te houden, introduceren we een afwegingskader. Als er urgente redenen zijn, zoals de financiële haalbaarheid, dan is er ruimte om af te wijken van de doelstelling 75% betaalbaar, met als ondergrens de landelijke norm van 2/3e betaalbaar. Over financiële bijdragen van het Rijk zijn we in gesprek met het ministerie van VRO. Dat betreft zowel bijdragen op korte termijn (realisatiestimulans, WBI) als op lange termijn (gebiedsbijdragen). Bij het definitief opstellen van de Beleidsnota is de uitkomst van deze gesprekken nog onbekend.
29c	**3. Gebrek aan integraliteit:** Eind 2024 is de Programmatische Verkenning Rijnenburg gedeeld met de gemeenteraad. In deze verkenning is aangegeven hoe tot een passend woonprogramma voor Rijnenburg te komen. Uit deze verkenning wordt betaalbaarheid vanuit het thema Programma beschreven. Echter alles hangt met alles samen. De integrale afweging zal pas in een later stadium kunnen plaatsvinden, zodra de kaders worden bepaald in de zogenaamde Uitgangspuntennotitie Rijnenburg. Het is onzes inziens te vroeg om nu voor Rijnenburg financieringscategorieën vast te stellen. Mede gezien ook andere ambities die er zijn op het gebied van duurzame energie, maatschappelijk programma, werken en leisure etc. Betaalbaar wonen alleen maakt van een woonwijk nog geen geliefde plek. Naar ons mening dient er een integrale afweging plaats te vinden. Wij adviseren dat in de Beleidsnota Wonen voor wat betreft langdurige ontwikkelingen van deze omvang betaalbaarheid wordt benaderd als een kwalitatief uitgangspunt dat integraal wordt afgewogen ten opzichte van ruimtelijke, en andere maatschappelijke thema's. Belangrijke vragen hierbij: Wat zijn eventuele disclaimers om hiervan af te wijken? Wie bepaalt dat er in een bepaalde situatie kan worden afgeweken?	**3. Gebrek aan integraliteit** De integrale ruimtelijke koers en ambities zijn door de Raad vastgelegd in de RSU als onderdeel van de Omgevingsvisie. In de Beleidsnota Wonen hebben we met het 'afweegkader' aangegeven hoe we op projectniveau willen omgaan met haalbaarheid en integrale afweging. Is er op en andere manier afwijking nodig van het woonbeleid als gevolg van een integrale afweging, dan is een raadsbesluit nodig. De uitgangspuntennotitie voor Rijnenburg zal vastgesteld worden door de Raad.
29d	**4. De noodzaak van ondersteunend / flankerend beleid op gebieden zoals leefbaarheid:** In de vorige woonvisie 2019 concreet verwezen naar het Onderzoek van Rigo: Veerkracht in het corporatiebezit Kwetsbare bewoners en leefbaarheid uit 2018. Op basis van dit rapport werd geconcludeerd dat wijken met een te hoog percentage sociaal kwetsbaarder zijn. In de visie uit 2019 werd indirect gesuggereerd dat door gemengde wijken te realiseren dit "probleem" wordt opgelost. Echter waaraan voorbij werd gegaan is dat woningcorporaties in hetzelfde rapport aangeven: "De belangrijkste belemmeringen die door corporaties worden ervaren bij het leefbaar houden van de corporatiebuurten zijn lokale afspraken over minimale aantallen betaalbare woningen, slechte samenwerking met gemeenten en zorgpartijen over de uitstroom uit de GGZ, de strikte scheiding Daeb/niet-Daeb en de strikte handhaving door de AW van de normen rond passend toewijzen". In hoeverre zijn deze adviezen door de gemeente onderkend en meegenomen in haar huidige beleid 2025, of	**4. Flankerend beleid / Ondersteunen beleid** Wij zijn ons ervan bewust dat leefbaarheid in kwetsbare wijken nog steeds onder druk staat. Wij hebben hier op verschillende tafels gesprekken over met o.a. corporaties, maar ook welzijns- en zorgorganisaties. Met deze nota zetten we ons inziens ook een stap de goede richting op als het gaat om het verbeteren van leefbaarheid in (vooral) kwetsbare wijken. Zo pakken we in samenwerking met onze partners meer regie op de hele keten van uitstroom vanuit de maatschappelijke opvang, hebben we via onze prestatieafspraken corporaties de maximale wettelijke mogelijkheden gegeven om vrijer toe te wijzen en gaan we ons extra inzetten (via o.a. lobby) om corporaties ook actiever in het middensegment in positie te krijgen.

	worden er nu nog meer aanvullende eisen gesteld? Wij onderschrijven de maatschappelijke opgave om veel betaalbare woningen te realiseren. Vanuit het Consortium Rijnenburg gaan wij hierin onze bijdrage leveren. Echter; wij maken ons grote zorgen dat de gemeente met het voorgenomen beleid het tegenovergestelde bereikt van wat zij beoogt voor wat betreft duurzame kwaliteit, en sociaal evenwichtige wijken. Haalbaarheid en versnelling komen onder druk te staan. Hoe wil de gemeente de betaalbaarheid afdwingen en daarmee geen recht doen aan de afspraken zoals recentelijk nog gemaakt voor Rijnenburg. Een stadsdeel van deze omvang, in een tijd waarin de urgentie zo groot is om snel en veel te bouwen, vereist de nodige flexibiliteit en een procesaanpak gericht op integrale afweging.	
30a	**Zie bijlage 2 voor de volledige reactie** Met plezier hebben wij de Beleidsnota Wonen gelezen. De SSH en BoKS maken met deze brief graag gebruik van deze mogelijkheid. Onze zienswijze richt zich op de huisvesting van studenten en starters. Daarnaast onderschrijft SSH de STUW zienswijze die ingaat op alle doelgroepen binnen de sociale huur. De kern van de inspraakreactie gaat in op: 1. Studenten: we zien het belang in van ontmoetingsruimten waar studenten elkaar kunnen treffen. Echter ervaren we in de praktijk dat een gemeenschappelijke ruimte van twee vierkante meter per studio te ruim is. Wij pleiten voor het verlagen van de norm voor gemeenschappelijke ruimte. We denken daarbij aan 1 m2 per studio mede afhankelijk van de grootte van het gebouw. Daarnaast is een programma van 70% kamers in de praktijk niet altijd haalbaar. We pleiten ervoor dat het uitgangspunt een gedeelde ambitie is, maar zeker geen norm per project. Daarnaast zien we bij sommige nieuwbouwprojecten dat studenten huisvesting is geprogrammeerd in relatief kleine gebouwen en nauw is gemengd met andere doelgroepen. Wij ervaren juist dat de gebieden waar studentenhuisvesting is geclusterd met honderden eenheden bij elkaar in praktijk heel goed werken. We vragen u om bij de programmering van studentenhuisvesting te denken in clusters van enkele honderden studenteneenheden per project (minimaal 100) en juist af te zien van te kleine kavels die fijnmazig gemengd zijn met andere doelgroepen.	1. De aanscherping op het minimaal oppervlakte gemeenschappelijk ruimte voor studio's nemen we mee in de beleidsnota, vanuit de expertise van de SSH als sociale studentenhuisvester. We veranderen de ondergrens van 2m2 naar in 1-2m2. Daarbij bevestigen wij dat 70% kamers een streven is, geen norm. Wij zien ook dat onzelfstandige eenheden realiseren financiële beperkingen heeft. Verder zijn we bekend met de wens tot clustering van minimaal 100 eenheden. Deze wens proberen we ook altijd mee te nemen in gebiedsontwikkelingen, maar leggen we niet vast in de nota.
30b	2. Studenten: Op pagina 60 lezen we dat de gemeente vooral wil inzetten op doorstroming; door oudere huishoudens te verleiden te verhuizen naar geschikte appartementen waardoor de langste verhuisketens ontstaan. We erkennen dat dit theoretisch klopt maar vragen ons af of dit uitgangspunt in de praktijk ook in voldoende mate doorwerkt en ten goede komt aan starters. In uw nota ziet u af van een specifieke	2. In de beleidsnota ligt de focus op doorstroming. Hiermee verwachten we woningen voor starters vrij te spelen. Omdat wij ook zien dat jongeren extra aandacht verdienen, willen we daarnaast ook meer jongerenwoningen in Utrecht realiseren. Jongerenwoningen zijn kleine sociale huurwoningen die worden verhuurd met een jongerencontract. Deze woningen zijn juist geschikt voor jongeren met te weinig

	aanpak om het aanbod voor starters te verruimen. Denk aan een voorrangsregeling voor starters en andere jongeren, het uitbreiden van het aantal woningen waar geloot mag worden dan wel een doelstelling voor het aantal starterswoningen dat in de stad gebouwd moet worden. We pleiten ervoor deze regelingen juist wel in te voeren. We denken dat alle instrumenten nodig zijn om ook starters een kans te geven op de Utrechtse woningmarkt en ze te behouden voor de stad.	inschrijftijd voor een reguliere sociale huurwoning en een te laag inkomen voor een middenhuurwoningen of koopwoning. Verder onderschrijven we dat loting een van de manieren is om de kansen voor starters op de woningmarkt te vergroten. In 2021 is een motie aangenomen om het percentage loting te verlagen naar maximaal 10 %. In het kader van de heroriëntatie op de woonruimteverdeling onderzoeken we of dit percentage (weer) omhoog moet, het pleidooi van STUW nemen we hierin uiteraard mee. Alhoewel we in de nota hebben opgenomen dat we kritisch zijn ten aanzien van nieuwe voorrangsregels, sluiten we een extra voorrang voor starters of jongeren niet uit. Dit moet dan wel blijken uit de visie op woonruimteverdeling. Daarnaast verwachten we dat we door het sturen op betaalbare woningen ook woningen toevoegen voor starters. Daarnaast hebben de corporaties nu al de mogelijkheid om het label jongerenwoning toe te passen op hun bezit, waardoor er voorrang kan ontstaan voor die groep.
31	**Zie bijlage 2 voor de volledige reactie** Na de raadsbrief van 24 januari 2025 is de Ontwerp Beleidsnota Wonen 2025-2030 voor de gemeente Utrecht ter inzage gelegd met als doel om inspraakreacties te verzamelen. Middels deze brief willen wij als consortium Cartesius (Ballast Nedam Development en MRP Development) en NS een reactie geven op de gepresenteerde beleidsnota vanuit ons gezamenlijk perspectief en de ontwikkeling Cartesiusdriehoek. Wij, als consortium Cartesius en NS, omarmen dit doel en dragen daar met de ontwikkeling van de Cartesiusdriehoek nu al aan bij. Met in aanbouw zijnde van 650 woningen en reeds ruim 400 verkochte woningen aan Portaal hier boven op welke binnenkort in aanbouw gaan. Wij zien zelfs meer kansen voor de ontwikkeling Cartesius door verdichting van het programma waar wij reeds met elkaar over in gesprek zijn. Echter, willen wij ook onze zorgen uiten en vragen stellen over de Beleidsnota op de volgende twee punten: 1. In de Beleidsnota wordt de Cartesiusdriehoek als nieuw hoogstedelijk knooppunt benoemd in zone B. Aan deze zone B worden programmatische eisen gesteld die afwijken van privaatrechtelijke afspraken die reeds vastgelegd zijn in de exploitatieovereenkomst tussen gemeente Utrecht en NS. Deze toevoeging kan dan ook niet van toepassing zijn op de Cartesiusdriehoek en wij vragen de gemeente om dit te corrigeren in de Beleidsnota. De beleidsnota moet in lijn worden gebracht met de reeds gemaakte afspraken tussen NS en gemeente Utrecht. 2. In de algemeenheid willen wij als ontwikkelende partijen en	1. Eerder gemaakte privaatrechtelijke of bestuurlijke afspraken blijven in stand. De beleidsnota geldt voor nieuw te maken afspraken. 2. In de Omgevingsvisie en RSU hebben we vastgelegd dat we streven naar een woningvoorraad die in 2040 bestaat uit 35% sociaal, 25% middensegment (huur en koop), 40% vrije sector. Dit blijft het lange termijn doel. Op dit moment is in de voorraad het aandeel sociale huur lager dan het doel (33%) en het aandeel middensegment net iets boven dat doel (26%, bestaande uit 16% middenhuur en 10% betaalbare koop). Door autonome marktontwikkeling, met name prijsstijgingen in de koop, is de trend in het aandeel middensegment negatief. In de huidige harde plancapaciteit blijven we achter om de doelstellingen in 2040 te kunnen halen: 34% (zelfstandige) sociale huurwoningen, 27% in het middensegment (17% middenhuur en 10% betaalbare koop). Dit is samen 61% betaalbaar, en daarmee ook te weinig om te voldoen aan de landelijke eis om 2/3e betaalbaar te bouwen. Er moet dus een schepje bovenop in de planvoorraad die we vanaf nu toevoegen. Zowel sociaal (40%), als middensegment (35%, waarvan 25% huur).

	grondeigenaren onze zorgen uiten over de Beleidsnota. De nota streeft naar 75% betaalbare woningen, waarvan 40% sociale huurwoningen en 35% woningen in het middensegment. Deze verdeling baart ons zorgen, zoals ook vermeld in de zienswijze ingediend door het Development Netwerk Utrecht (DNU). Wij ondersteunen deze zienswijze.	
32a	**Zie bijlage 2 voor de volledige reactie** Naar aanleiding van uw raadsbrief d.d. 24 januari 2025 waarin de beleidsnota wonen in Utrecht “Van woningmarkt naar volkshuisvesting" wordt vrijgegeven voor inspraak, stuur ik u hierbij onze zienswijze. De kern van de inspraakreactie gaat in op: **Meer passende woningen voor senioren** De beoogde aantallen zijn onvoldoende voor de groeiende groep senioren en staat in schril contrast t.o.v. de aantallen studentenwoningen. **Senioren met een migratieachtergrond** Er is weinig aandacht voor woonvromen die aansluiten bij culturele en sociale behoeften zoals meergeneratiewoningen en cultureel passende groepswoningen. Daarnaast bereiken gemeentelijke initiatieven veel migrantenouderen niet door taalbarrières en ontoereikende communicatie. Onze aanbevelingen: Creëer meer woonconcepten voor migrantenouderen, zoals seniorenhofjes met gedeelde voorzieningen en zorg op maat. Verbeter de informatievoorziening door meertalige woonadviseurs en toegankelijke communicatiemiddelen. Stimuleer initiatieven zoals kangeroewoningen, zodat senioren bij familie kunnen blijven wonen.	**Een diverse en groeiende groep: meer passende woningen voor senioren en specifieke concepten voor migrantenouderen** U geeft aan dat de doelgroep divers is en de komende jaren flink. In de ontwerp-beleidsnota kiezen we er daarom voor om woon(zorg)aanbod te realiseren rekening houdend met de diversiteit van de doelgroep, qua inkomen, vitaliteit en culturele achtergrond. Daarbij willen we aansluiten bij de behoefte van ouderen in de wijk. Voor de ene wijk kan dat betekenen dat we een geclusterd woonconcept voor migrantenouderen toevoegen, en voor een andere wijk zelfstandige woningen in de mix met andere doelgroepen. U adviseert om jaarlijks minimaal 5.000 woningen te bouwen voor ouderen, meer dan de doelstelling in de ontwerp-beleidsnota op ouderen en hoger dan onze algemene jaarlijkse bouwambitie van 3.000 woningen. Het realiseren van 5.000 woningen per jaar voor ouderen is helaas niet realistisch. We maken binnen de 3.000 woningen per jaar keuzes tussen verschillende doelgroepen. We maken – gezien de groei van de doelgroep - bewust de keuze om 20% van de jaarlijkse bouwprogrammering te richten op ouderen. Daarnaast zijn vele woningen in de basis al nultreden en al toegankelijk voor ouderen.
32b	**Voorkom seniorisme en vooroordelen t.a.v. ouderen.**	U adviseert alert te zijn op stereotypen en vooroordelen in de nota. Natuurlijk vinden wij het belangrijk om hier alert op te zijn. De quote die u benoemt "Ik zie veel mensen nog in een veel te grote gezinswoning wonen." is een hartenkreet die in het Stadsgesprek door een Utrechter is benoemd en laat ook zien dat er verschillende meningen in de stad zijn over wat passend wonen is.
32c	**Betrek senioren en huurderscommissies bij het woonbeleid en huurderscommissies** Maak gebruik van initiatieven van inwoners zoals de WoonadviesCommissie.	U vraag aandacht voor het actief betrekken van senioren bij toekomstige bouwplannen en het actief stimuleren van de WAC. Vanuit het Stadsakkoord Wonen zetten we in samenwerking met marktpartijen in op het betrekken van bewoners vanaf de start van het project. Hierbij sluiten we aan bij de vernieuwing van het participatiebeleid (p. 31 van de nota). We vragen daarnaast bouwers om in de beginfase van een mogelijke woningbouwontwikkeling de woonwens van buurtbewoners actief te (laten) inventariseren en zijn voornemens kennis te delen over samenstelling van de buurt. Wanneer het gaat om ontwikkelingen voor ouderen is het dan ook logisch om bouwers te vragen de doelgroep te

		betrekken in het proces. In het project ‘Rosendael’ (Indusdreef 5) in Overvecht doen we een pilot waarin we de Werkgroep wonen van SOLGU, U op leeftijd, Saluti Utrecht en de Wmo Cliëntenraad vroegtijdig betrekken om mee te denken over toegankelijkheid van nieuwe woningen.
32d	**Leefbare wijken** U op leeftijd vraagt aandacht voor diversiteit in woningtypes en ruimte voor gemeenschapsvorming en voldoende groen, openbare toiletten, bankjes en begaanbare wandelpaden. Daar is onvoldoende aandacht voor, bijvoorbeeld in de Merwedekanaalzone. Daarnaast wordt in de nota niet gesproken over samenwerking met zorg- en welzijnsorganisaties terwijl dit cruciaal is. Wij ondersteunen de oproep van de STUW om deze partijen toe te voegen aan de samenwerkingsdriehoek en pleiten voor intensievere afspraken binnen het stedelijk Platform Ouderen.	U geeft aan dat leefbare wijken vragen om diversiteit in woningtypes en ruimte voor gemeenschaps-vorming. Openbare ruimtes moeten worden voorzien van voldoende groen, openbare toiletten, bankjes en begaanbare wandelpaden zonder obstakels. U geeft aan dat de gemeente hiervoor geld, middelen en fysieke ruimte beschikbaar moest stellen. Tot slot adviseert u de om senior-onvriendelijke onderdelen in deze wijk Merwede te herzien. In de beleidsnota onderschrijven we dat we willen dat onze stad in balans groeit. Dit betekent dat daar waar Utrecht groeit door te verdichten, woonbuurten leefbaar blijven door onder andere voldoende groen en voorzieningen toe te voegen. Dit komt ook terug in de ‘Utrechtse Woonwaaier’ die onderdeel is van de beleidsnota. De uitgangspunten voor kwaliteit van de woning, het woongebouw én de woonomgeving worden daarin beschreven. De beleidsnota over generiek woonbeleid. We gaan daarom niet in op specifieke gebiedsontwikkeling zoals u aanstipt in Merwede.
32e	**Vitale woongemeenschappen en woongroepen** Wij onderschrijven het streven naar vitale woongemeenschappen. Deze zouden toegankelijk moeten zijn voor senioren vanaf 50 jaar en niet pas vanaf 65 jaar zodat er een gezonde mix ontstaat tussen zelfredzame en hulpbehoevende bewoners. Daarnaast moet er een uitzondering gemaakt worden op de inkomenstoets voor echtparen en ZZP'ers.	Fijn dat u het streven naar vitale woongemeenschappen en geclusterde woonvormen onderschrijft. U geeft aan dat omwille van de gezonde mix in complexen dat het van belang is om de toewijzingsregels in de verordening aan te passen en te verlagen naar 50+. In de huidige huisvestingverordening is de voorrangsregeling voor ouderen voorrang voor 65+. Dit jaar wordt de huisvestingsverordening weer gewijzigd. We zullen de overweging om omwille van de gezonde mix de leeftijd te verlagen meenemen. Ook geeft u aan dat de inkomenstoets bij woongroepen er soms voor zorgen dat echtparen en ZZPérs soms buiten de boot vallen. Woningcorporaties hebben zich te houden aan het passend toewijzen. Met uitzonderingen kunnen zijn gebruik maken van hun vrije ruimte om hierop af te wijken. Wij zijn echter van mening dat gezien de schaarste (in de sociale huur), het van belang is om woningen ook echt toe te wijzen aan de (sociale) doelgroep.
32f	**Onvoldoende stimulans voor doorstroming en informatievoorziening** Geld is vaak niet het struikelblok voor senioren, praktische begeleiding en goede communicatie zijn dat wel. Onze aanbeveling: verbreed de doorstroomregeling en breidt de taken van de woonadviseur uit zoals het bieden van verhuisservices. Daarnaast ontbreekt een overzicht van beschikbare seniorenwoningen, breng deze integraal in kaart en laat de woonadviseur deze informatie beheren.	U adviseert om seniorgeschikte woningen (koop, middenhuur en sociale huur) integraal in kaart en laat de woonadviseur deze informatie beheren en actueel houden. Ook wij vinden goede informatievoorziening belangrijk. Dit blijft een doorlopend proces voor verbetering. Samen met partners werken we hier al aan. De woonadviseur heeft al een groot gedeelte van het aanbod in beeld. En Bo-Ex en Woonin hebben de afgelopen jaren een pagina ontwikkelt op hun websites waarin hun aanbod voor senioren staat vermeld.

		U geeft aan dat er behoefte is aan betere informatievoorziening voor ouderen. U geeft een mooi voorbeeld van de woonmarkt in Overvecht. Uw signaal kennen we. Afgelopen jaar zijn we – hier al mee aan de slag geweest o.a. met de bewustwordingscampagne vanuit de Woonadviseur Ouderen 55+ en het ontwikkelen van een ansichtkaart over wonen voor ouderen. Inzet hierop blijft van groot belang. In de nota lichten we daarom op pagina 62 toe dat we inwoners (waaronder ouderen) beter willen informeren over de regelingen en het aanbod dat er is en geven we voorbeelden hoe we dit kunnen doen. Een informatiemarkt samen met partners zou een mooie invulling hiervan zijn. Dit verkennen we dan ook graag verder met u en de partners in de stad.
32g	**Onvoldoende aandacht voor toegankelijkheid** Er ontbreken concrete doelstellingen en maatregelen om woningen daadwerkelijk toegankelijk te maken. Stel daarom bindende quota voor rolstoeltoegankelijke en aanpasbare woningen binnen nieuwbouwprojecten. Dit voorkomt hoge aanpassingskosten later. Versnel de aanpassing van bestaande woningen door extra subsidies en investeringen en betrek ervaringsdeskundigen en belangenbehartigers structureel bij woningontwikkeling en renovatieprojecten.	U doet de aanbeveling om een bindende quota voor rolstoeltoegankelijke en aanpasbare woningen binnen nieuwbouwprojecten op te nemen. Versnel de aanpassing van bestaande woningen door extra subsidies en investeringen. We hebben besloten geen bindende quota op te nemen. Wel scherpen we de tekst over toegankelijkheid aan: Zoveel mogelijk woningen moeten toegankelijk zijn. Wij willen dat iedereen - ook als hij of zij gebruik maakt van een rolstoel - alle nieuwe of verbouwde woningen kan bezoeken. Een goede toegankelijkheid van woningen is belangrijk voor mensen met een fysieke beperking, maar ook voor andere groepen zoals gezinnen met jonge kinderen. Conform het uitvoeringsprogramma Utrecht voor iedereen toegankelijk’ benoemen we bij planontwikkelingen dat alle woningen bezoekbaar zijn. We vragen (ver)bouwers ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk woningen woonbaar zijn voor mensen in een rolstoel of met een rollator. Het college betrekt deze uitgangspunten in toekomstige tenderprocessen en bij de prestatieafspraken met corporaties.
33	**Zie bijlage 2 voor de volledige reactie** Wij waarderen de inzet van de gemeente om volkshuisvesting weer centraal te stellen in het woonbeleid. Stade Advies geeft met Woonadviseur Ouderen Utrecht een belangrijke invulling aan de leidende principes van de gemeente om de beweging van woningmarkt naar volkshuisvesting te maken voor senioren in de stad. Zonder advies en hulp weten senioren vaak niet de stap te zetten naar passend wonen, één van de drie centrale doelstellingen van deze beleidsnota. Wij willen hierbij benadrukken dat het thema doorstroming te belangrijk is om op te bezuinigen en dat de Woonadviseur Ouderen Utrecht een onmisbare dienst is voor ouderen die begeleiding en advies nodig hebben bij passend wonen. Bij toenemende kwetsbaarheid is begeleiding naar een nieuwe woonsituatie nodig. De Woonadviseur Ouderen voorkomt dat zwaardere zorg nodig gaat zijn. Een soepel functionerende woningmarkt vereist een goed beleid op	Bedankt voor uw inspraak reactie. Het thema doorstroming is een belangrijk onderwerp in de beleidsnota. De Woonadviseur Ouderen 55+ is een van de manieren waarin we de groeiende groep ouderen – samen met onze samenwerkingspartner de STUW – willen ondersteunen in het vinden van een passende woonplek, nu of in de toekomst. In de beleidsnota noemen we dan ook dat we de inzet hierop wensen door te zetten. Tegelijkertijd hebben we te maken met bezuinigingen. Om die reden is de nota dan ook voorzien van een financiële paragraaf, waarin voornemens die nog niet financieel gedekt zijn (zoals de woonadviseur) zijn opgenomen.

	doorstroming, vooral onder senioren. Ouderen die verhuizen naar een meer passende woning laten grotere gezinswoningen achter, wat weer kansen biedt voor jonge gezinnen. Een verhuisketen wordt op gang gebracht. Woonadviseur Ouderen Utrecht speelt een sleutelrol door (kwetsbare) ouderen te begeleiden en adviseren bij het vinden van een passende woning. Dit voorkomt dat ouderen noodgedwongen in een woning blijven wonen die niet meer aansluit bij hun levensfase, bijvoorbeeld door fysieke beperkingen of hoge onderhoudslasten. Onze inzet moet juist worden versterkt, de Woonadviseur Ouderen Utrecht is essentieel. Wij hopen dat de gemeente dit meeneemt in de definitieve nota en zien graag verdere concrete maatregelen om doorstroming te stimuleren.	
34	Op 25 februari is het gesprek gevoerd met de Werkgroep Wonen (SOLGU, WMO-raad, Saluti en UopLeeftijd). Tijdens dit gesprek zijn de volgende zaken meegegeven: - De verbinding met de visie en het uitvoeringsprogramma Utrecht voor iedereen toegankelijk is onvoldoende weergegeven in de ontwerp beleidsnota. Deze zou in de nota aangevuld moeten worden bijvoorbeeld met een verwijzing naar de begrippen bewoonbaar. Daarnaast moet de gemeente het basisniveau van bezoekbaarheid afdwingen bij ontwikkelaars. - De werkgroep Wonen ziet dat er vaak nog woningen worden opgeleverd die niet toegankelijk zijn of waar elementen worden die later veel geld kosten om toe te voegen. Als deze aan de voorkant waren meegenomen dan waren deze meerkosten aanzienlijk beperkter. - De werkgroep wonen wordt graag betrokken bij woningbouwprojecten om aan de voorkant inbreng te kunnen leveren over toegankelijkheid. Dit is ook van belang omdat handhaving aan de achterkant moeilijk is.	Tekstueel is de verbinding met het uitvoeringsprogramma gemaakt. Daarnaast is in de beleidsnota een actie opgenomen om kennisuitwisseling tussen ervaringsdeskundigen, de gemeente en het DNU-netwerk en corporaties te bevorderen zodat deze kennis benut kan worden bij nieuwbouw. Daarnaast is benoemd dat we de mogelijkheden van slimme plattegronden en gedeelde voorzieningen onderzoeken. Dit is een leerproces. De opbrengsten hieruit worden waar relevant meegenomen in het UPG-proces. In het Utrechtse Planproces Gebiedsontwikkelingen (UPG) is opgenomen dat bij projecten die voor specifieke doelgroepen worden gebouwd, vroegtijdig het gesprek met de doelgroep faciliteren zoals ouderen, mensen met een beperking of jongeren. In de beleidsnota benoemen we hier concreet de toekomstige gebruikers, woningzoekenden (via het platform Woonzoekers) of maatschappelijke organisaties zoals SOLGU en de Woonbond. In 2025 wordt het UPG uitgewerkt, door bijvoorbeeld sjablonen voor documenten te maken en werkprocessen te bepalen. In 2025 wordt de nieuwe werkwijze namelijk stap voor stap ingevoerd.
35a	De Huurdersraad Portaal regio Utrecht is positief over de ontwerp beleidsnota wonen. Het document ademt aandacht voor volkshuisvesting, heeft een ruime blik en zet een breed instrumentarium in. Wij willen de volgende aandachtspunten meegeven: Grote uitdaging wordt het realiseren van netto-toevoeging van sociale woningen. Sloopnieuwbouw met verdich4ng is kostbaar en levert bescheiden groei op, onze voorkeur gaat uit naar grotere uitbreidingsloca4es waar snelheid en massa gemaakt kan worden.	We zijn het eens dat het realiseren van de netto groei een stevige uitdaging is. Wat ons betreft is het toevoegen van sociale huurwoningen daarom ook een totaalpakket. Aan de ene kant toevoeging via verdichting, maar ook optoppen en woningdelen. Dit zijn misschien de wat kleinere slagen, maar kunnen vaker wel sneller worden gerealiseerd. Aan de andere kant zetten we met deze nota in de nieuwbouw (en dus ook grote uitbreidingslocaties) in op een minimumpercentage van 40 procent sociaal. Alleen met de combinatie van deze inzet kunnen we onze ambitie halen.

35b	Sociale nieuwbouw dient niet enkel door de steeds stijgende huurpenningen en verkoop van sociale woningen te worden gefinancierd. Middelen voor investeringen moeten ook via grotere bijdragen komen van gemeente en het Rijk. Dat is niet alleen sociaal maar ook eerlijk. De hele samenleving profiteert immers van investeringen in sociale nieuwbouw.	Het klopt dat de rekening van de nieuwbouw niet alleen bij de sociale huurder terecht moet komen. Via deze nota zetten we ook in op de lobby richting het Rijk om corporaties een betere financiële positie te geven en daarmee makkelijker de gestelde ambities kunnen bereiken.
35c	In de prestatieafspraken is vastgelegd dat 30% van de vrijkomende woningen met voorrang worden toegewezen aan aandachtsgroepen en 70% van de woningen regulier worden verhuurd, om zo de balans te houden in de woningtoewijzing aan alle woningzoekenden. Wij begrijpen dat deze afspraak onder druk staat door de grote toestroom van kwetsbaren zonder dak boven hun hoofd. In de stuurgroep Huren wordt gesproken om te komen tot een passend verdeelbesluit. Tijdelijke aanpassing van de percentages kan een logische uitkomst zijn. Wij staan voor een verdeling waarbij reguliere woningenzoekenden op de middellange en langere termijn een kans op woonruimte hebben die aansluit bij de oorspronkelijke afspraak.	Met deze nota proberen we de woonruimte tussen regulier woningzoekenden en mensen in een kwetsbare positie evenwichtig te verdelen. Dit doen we via het principe "ongelijk investeren voor gelijke kansen". We maken een specifieke keuze waarvan wij begrijpen dat dit schuurt met de huisvesting van reguliere huurders die ook verlangen naar een volgende stap in hun woon carrière. Dit doet pijn, het gaat immers om het verdelen van schaarste, maar toch maken we die keuze. Tegelijkertijd zetten we in op het vergroten van de koek voor iedereen aan de ene kant, maar pakken we ook meer regie als het gaat om leefbaarheid aan de andere kant. We werken nauwer samen met corporaties en zorgpartijen in de stad om ook na toewijzing ervoor te zorgen dat iedereen goed mee kan doen en samen kan leven.

Bijlage 2 Inspraakreacties waarvan de tekst niet volledig in het 2-kolommenstuk is opgenomen

1. **Inspraakreactie 19 NEPROM**
2. **Inspraakreactie 22 Dakloosheid**
3. **Inspraakreactie 23 Bouwend Nederland Regio Randstad-Noord**
4. **Inspraakreactie 24 STUW corporaties**
5. **Inspraakreactie 26 Bo-Ex**
6. **Inspraakreactie 27 Stichting Goud**
7. **Inspraakreactie 28 Development Network Utrecht (DNU)**
8. **Inspraakreactie 29 Consortium van grondeigenaren Rijnenburg**
9. **Inspraakreactie 30 SSH en BoKS**
10. **Inspraakreactie 31 Consortium Cartesius en NS Vastgoed**
11. **Inspraakreactie 31 U op Leeftijd**
12. **Inspraakreactie 33 Stade Advies**

NEPROM

Gemeente Utrecht
T.a.v. College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 16200
3500 CE UTRECHT

Datum 27 februari 2025

Ref. 20250227/FM/nr

Betreft Reactie op ontwerp Beleidsnota Wonen in Utrecht 'Van woningmarkt naar volkshuisvesting' NEPROM

Geacht College,

NEPROM is de brancheorganisatie van maatschappelijk betrokken project- en gebiedsontwikkelaars in Nederland. NEPROM werkt met haar leden, en in nauwe samenwerking met de overheid en andere partners, aan het ontwikkelen van de ruimte voor morgen. Veel NEPROM-leden zijn met hun bouw- en ontwikkelprojecten actief in Utrecht.

Met grote interesse heeft NEPROM kennisgenomen van de ontwerp Beleidsnota Wonen in Utrecht 'Van woningmarkt naar volkshuisvesting'. Wij waarderen de inspanningen van de gemeente om te komen tot een toekomstgericht woonbeleid en onderschrijven het belang van toegankelijke en betaalbare huisvesting voor alle woningzoekenden. Tegelijkertijd roept de voorgestelde beleidswijziging bij ons en onze leden - veelal projectontwikkelaars die landelijk of in meerdere woningbouwregio's opereren - fundamentele vragen op over de uitvoerbaarheid en haalbaarheid van dit beleid.

Belangrijke aandachtspunten en zorgen

1. **Breuk met de Woonvisie 2019**
   De voorgestelde beleidswijziging markeert een duidelijke breuk met de Woonvisie 'Utrecht beter in balans' uit 2019, waarin de nadruk lag op bouwproductie, duurzaamheid en een groene, bereikbare leefomgeving. De focus op betaalbare huurwoningen voor specifieke aandachtsgroepen is een ingrijpende koerswijziging die de haalbaarheid van nieuwe ontwikkelprojecten aanzienlijk beïnvloedt. Wij vragen ons dan ook af hoe marktpartijen, die reeds gecommitteerd zijn aan het Stadsakkoord Wonen uit 2019, in deze nieuwe beleidscontext kunnen blijven bijdragen aan de woningbouwproductie.

2. **Betaalbaarheidseisen en uniforme landelijke kaders**
De nota stelt een betaalbaarheidseis van 75%, met minimale aandacht voor betaalbare koopwoningen en afwijkende inkomenseisen. NEPROM pleit voor eenduidig landelijk beleid en ziet de verzwaring i.r.t. de eisen in het voorstel voor de Wet versterking regie volkshuisvesting als onwenselijk. Ook zijn deze eisen niet in overeenstemming met landelijke doelen ten aanzien van programmering van 2/3e betaalbaar. Dat terwijl juist over de programmering uitgebreid is gesproken tijdens de Woontop-bijeenkomsten en de uiteindelijke afspraken door zowel NEPROM áls de VNG zijn ondertekend. Het afwegingskader betaalbaar wonen (blz. 77) is in onze ogen nauwelijks realistisch en vergt een te uitgebreide onderbouwingsprocedure om te mogen afwijken van de uitgangspunten van het beleid.

3. **Grondbeleid en regulering**
Wij begrijpen de wens van de gemeente om via actief grondbeleid ontwikkelingen te sturen en kunnen ons vinden in inzet op bepaalde instrumenten zoals de Wet voorkeursrecht gemeenten. Echter, de aangekondigde lobby voor een combinatie van bouwplicht, planbatenheffing en wijziging van de inbrengwaarde stuit op bezwaren. Een stapeling van regulerende maatregelen kan juist averechts werken en leidt niet per se tot versnelling van de woningbouw. Wij pleiten voor een gedegen en uitvoerbaar grondbeleid met een realistische benadering. Een bouwplicht kan daar geen onderdeel van zijn.

4. **Thematische beleidsambities en Woontopafspraken**
De wens om thematische beleidsambities te ‘overtreffen’ (blz. 13 en 77) staat haaks op de afspraken die tijdens de Woontop zijn gemaakt onder het thema; Schrappen van Tegenstrijdige en Overbodige Eisen en Regels (STOER). NEPROM pleit juist voor meer standaardisatie en uniformiteit en waarschuwt voor aanvullende lokale eisen die verder gaan dan het Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BBL).

5. **Financiële haalbaarheid**
De financiële onderbouwing van de beleidsnota achten wij onvoldoende realistisch. Er wordt te veel gerekend op subsidies, Rijksbijdragen en een nog uit te werken vereveningsfonds. Gezien de sterke focus op huurwoningen en het hoge percentage betaalbare woningen (75%) zijn de risico’s op stagnatie van projecten aanzienlijk. Ook ontbreekt aanpalend beleid waarin wordt onderbouwd hoe de gemeente de bovenwettelijke eisen op zowel BBL- áls op programmeringsniveau denkt te bekostigen. Een bijdrage vanuit een nog op te richten vereveningsfonds is hiervoor volstrekt onvoldoende, aangezien deze slechts wordt uitgekeerd voor het aantal extra betaalbare woningen boven de 75%, terwijl de landelijke regels 67% voorschrijven. Bovendien zal alleen uitgekeerd worden als er voldoende middelen in het vereveningsfonds aanwezig zijn, hetgeen hoogst onzeker is.

NEPROM

6. **Uitvoerbaarheid woonwaaier**
   Wij vragen aandacht voor de eisen die de Utrechtse Woonwaaier stelt (blz. 79) met betrekking tot oppervlaktenormen en hoe zij vertragend zouden kunnen werken en de uitvoerbaarheid van projecten onder druk zouden kunnen zetten. Met de vaststelling van de Wet betaalbare huur zijn op landelijk niveau afspraken gemaakt over de regels waaraan woningen moeten voldoen om in een bepaald prijssegment te vallen. De Utrechtse Woonwaaier leidt tot aanvullende en daarmee kostenverhogende eisen aan nieuwbouwwoningen. Daarmee komt de haalbaarheid van woningbouwprojecten onder druk te staan. Dit leidt op papier tot betaalbare woningen, die in de praktijk niet worden gebouwd.

Oproep tot samenwerking
Al met al hebben wij grote zorgen dat de gemeente met het voorgenomen beleid het tegenovergestelde bereikt van wat zij beoogt. Wij vrezen voor onhaalbare plannen en stagnatie, waardoor de schaarste oploopt en het juist voor kwetsbaarste groepen nog moeilijker wordt om een betaalbare woning te vinden. NEPROM en haar leden zijn bereid om gezamenlijk met de gemeente te zoeken naar werkbare oplossingen. Het Stadsakkoord Wonen biedt daarvoor een basis, maar vereist een meer prominente rol voor marktpartijen in de invulling en uitvoering van het nieuwe woonbeleid. Het Development Network Utrecht kan hierin een belangrijke rol spelen. Tot slot delen wij de zorgen van de gemeente over de impact van netcongestie op de woningbouwproductie en benadrukken wij onze bereidheid om samen aan oplossingen te werken.

Wij zien uit naar een constructieve dialoog en zijn graag bereid om onze zorgen en voorstellen nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Fahid Minhas
Directeur

NEPROM
Westeinde 28
2275 AE Voorburg
T 070 386 62 64
E info@neprom.nl
W neprom.nl

Onderwerp: Reactie op Ontwerp Beleidsnota Wonen in Utrecht

5 maart 2025, te Utrecht

Inleiding

De Ontwerp Beleidsnota Wonen begint met de vaststelling “Wonen is een Grondrecht”. Dat klopt natuurlijk en dat is mooi. Uit dat recht vloeien verplichtingen voort. Verplichtingen om dat recht te respecteren, beschermen en te verwezenlijken. Het recht betekent overigens niet dat de overheid, en in dit geval de gemeente Utrecht, zelf woningen moet bouwen, maar wel dat het alles moet doen om ervoor te zorgen dat mensen gelijke toegang hebben tot voldoende betaalbare en passende huisvesting.

In het Ontwerp worden deze verplichtingen deels ingevuld. In de kern is er duidelijk een sterke ambitie op betaalbare passende huisvesting. Door “ongelijk investeren in gelijke kansen” tot uitgangspunt te verheffen wordt ook een keuze gemaakt voor het huisvesten van mensen in kwetsbare situaties. Waar het Ontwerp onvoldoende op scoort is het uitbannen en voorkomen van dakloosheid. In mijn reactie op het Ontwerp wil ik hier enkele kritische kanttekeningen plaatsen.

Het Nationaal Actieplan Dakloosheid

In december 2022 werd het Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis, gelanceerd. De kern van het actieplan is dat dakloosheid geen zorgprobleem is, maar een woonprobleem. De gemene deler tussen alle dakloze mensen is het ontbreken van een passend fatsoenlijk thuis, terwijl we weten dat alle dakloze mensen eerst een eigen fatsoenlijk passend thuis nodig hebben om uit dakloosheid te geraken. We moeten dus Inzetten op afbouw van opvang ten gunste van huisvesting en veel meer inzetten op voorkomen van dakloosheid. Bovendien moeten we een bredere blik hebben op dakloosheid: het gaat niet alleen om zorgbehoevende mensen in de opvang of buiten, maar om een veel grotere groep. Daarom is de Ethos Light definitie van dakloosheid in het actieplan de standaard definitie. De ambitie van het Actieplan is om dakloosheid in 20230 uit te bannen.

Het actieplan heeft uitgangspunten. Deze uitgangspunten zijn:

- Huisvesting is een mensenrecht;
- Ondersteuning is flexibel en op maat;
- Scheiden wonen en zorg;
- Herstelondersteuning en ervaringsdeskundigheid;
- Respect voor eigen keuze en regie;
- Dakloosheid voorkomen is altijd het beste.

Aansluiting Ontwerp Beleidsnota Wonen op Nationaal Actieplan Dakloosheid

De Ontwerp Beleidsnota sluit niet aan bij het Nationaal Actieplan Dakloosheid en de ambitie van Wonen Eerst. Daarvoor bekijkt het Ontwerp de problematiek nog veel te veel door de oude bril, als zorgproblematiek.

Het stelt dat wonen voor een deel van dakloze mensen niet een optie is en dat opvang voor hen de beste route is. Het stelt dat 'voor een deel' van de dakloze mensen daklоosheid een woonprobleem is. Het reduceert Wonen Eerst tot een methode die je toepast op mensen met een zware zorgbehoefte.

Meer in het algemeen: er wordt niet veel gesproken over daklоosheid en dakloze mensen en als erover gesproken wordt dan slechts over een zeer beperkt aantal dakloze mensen. Dit toont aan dat het stereotype beeld van dakloze mensen binnen Wonen nog erg leeft en met deze Ontwerp Beleidsnota bestendigd wordt. Het is dan ook niet verwonderlijk dat er maar mondjesmaat maatregelen worden voorgesteld die gaan bijdragen aan de ambitie die ook de gemeente Utrecht heeft onderschreven, namelijk dat daklоosheid in 2030 wordt uitgebannen. De plannen voldoen ook niet aan de verplichtingen die rusten op 'mensenrechtenstad' Utrecht om het recht op huisvesting te verwezenlijken en het bestrijden van daklоosheid, als meest ernstige schending hiervan, als topprioriteit te verheffen in het woonbeleid.

Hieronder enkele suggesties om dit radicaal anders aan te pakken.

Wonen Eerst

In de Ontwerp Beleidsnota wordt Wonen Eerst gereduceerd tot de methode waarbij een zware zorggroep eerst huisvesting krijgt en volgens bepaalde principes wordt ondersteund. Dit is een veel te beperkte opvatting van Wonen Eerst. Wonen Eerst is de systeemaanpak waarbij ieder dakloos persoon eerst een passend thuis krijgt en van daaruit passende ondersteuning volgens Housing First principes.

De overkoepelende term die gebruikt wordt voor de 'paradigmashift' is: Wonen Eerst. Wonen Eerst is eigenlijk de vertaling van Housing First. Housing First wordt in de Nederlandse context, vaak gezien als een methode om mensen met zware zorgproblematiek te huisvesten. Wonen Eerst wordt gebruikt om het onderscheid te maken met die methodiek.

Wonen Eerst staat voor de systeemaanpak waarbij iedereen die dakloos raakt of dreigt te worden eerst wordt geholpen met een eigen passend thuis en vervolgens ondersteuning die nodig is op dat moment, volgens de principes van Housing First. Dit zijn dan ook grotendeels de uitgangspunten die hierboven zijn beschreven (mensenrechten, flexibiliteit, scheiden wonen en zorg , eigen regie etc…). Dit wordt ook wel gezien als het Finse model. Dat die systeemaanpak werkt is duidelijk. Finland is het enige land in Europa waar daklоosheidscijfers in de laatste tien jaar zijn gedaald. Zij hebben niet de ambitie om daklоosheid uit te bannen in 2030, maar in 2027!

Kern voor het succes van zo'n systeemaanpak Wonen Eerst is de rol en verantwoordelijkheid van Wonen. Wonen is hoofdverantwoordelijk voor het hoofdbestanddeel van de aanpak van daklоosheid.

Wat is daklоosheid?

De blik op daklоosheid in deze Ontwerp Beleidsnota is te beperkt en bestendigt en stereotype beeld van dakloze mensen. De Ontwerp Beleidsnota zou moeten aansluiten bij

de Ethos Light definitie en van daaruit maatregelen op voorkomen en uitbannen van dakloosheid moeten formuleren.

De Ethos Light definitie is de meest erkende definitie van dakloosheid. Het is de uniforme definitie van dakloosheid binnen de EU. In het Nationaal Actieplan Dakloosheid wordt aangegeven dat deze definitie nu ook in Nederland leidend is en dus leidend in de aanpak dakloosheid. Oftewel: maatregelen gericht op het bestrijden van dakloosheid zijn gericht op alle mensen in alle leefsituaties van dakloosheid onder Ethos Light.

De Ethos Light definitie beschouwt iedereen in de volgende leefsituaties als dakloos:

1. mensen die leven in de openbare ruimte;
2. mensen in de noodopvang;
3. mensen in een tijdelijke opvang voor dakloze mensen;
4. mensen die uitstromen uit een instelling;
5. mensen in niet-conventionele woonplekken (zoals auto, kraakpand, vakantiewoning);
6. mensen die tijdelijk verblijven bij familie, vrienden of kennissen;
7. mensen met dreigende huisuitzetting.

Hoewel er een keer gerefereerd wordt aan de Ethos Light definitie van dakloosheid is duidelijk dat de maatregelen gericht op dakloze mensen in het Ontwerp voornamelijk gericht zijn op mensen die voldoen aan het stereotype beeld van dakloosheid, namelijk mensen in de opvang en/of buiten die een zorgbehoefte hebben.

Vanuit de eerste Ethos tellingen die zijn gedaan door de Hogeschool Utrecht met Kansfonds in 8 regio's in Nederland is duidelijk dat veruit de meeste dakloze mensen zich niet bevinden in een stereotype situatie van dakloosheid, maar vooral in de leefsituaties onder 5 en 6. Onder hen ook veel kinderen (20%), jongeren (40% onder 28 jaar) en vrouwen (ongeveer 30%). Dit zijn veelal mensen die geen zware zorgvraag hebben, maar wel zullen krijgen als ze langer in een situatie van dakloosheid leven. Dit zijn veelal mensen die, als ze al aankloppen voor hulp als dakloos persoon, te horen krijgen dat ze te zelfredzaam zijn en dus geen toegang krijgen tot, bijvoorbeeld, de maatschappelijke opvang.

Met deze kennis is het de vraag wat het voorgestelde beleid voor hen gaat betekenen. Het zou een grote verbetering zijn als het Ontwerp de Ethos Light definitie volledig omarmd en mensen die leven in een leefsituatie onder Ethos Light tot prioriteitsgroep maken in dit beleid. Daarmee is hun leefsituatie dus bepalend, niet hun eventuele mate van zorgbehoevendheid.

Doelstellingen

Er is geen enkele concrete doelstelling op het voorkomen en uitbannen van dakloosheid. Verhef het voorkomen en uitbannen van dakloosheid tot een vierde doelstelling in deze beleidsnota.

Dat het beleid positief zou kunnen uitpakken voor hen en voor het voorkomen van dakloosheid is duidelijk. Immers, inzet op betaalbare huisvesting is een cruciale factor in het bestrijden en voorkomen van dakloosheid. Het is dan wel cruciaal om daar een aparte

doelstelling van te maken en die te kwantificeren. Op dit punt schiet het Ontwerp tekort. De doelstellingen lijken concreet en er wordt met cijfers gesmeten, maar de vraag vanuit dakloosheid is: gaat het dakloosheid bestrijden en voorkomen en in welke mate.

Op z'n minst zou in dit Ontwerp het voorkomen en uitbannen van dakloosheid moeten worden verheven tot (hoofd)doelstelling. Op die manier kan worden getoetst in welke mate maatregelen daadwerkelijk bijdragen aan het aanpakken van dakloosheid.

Sturing op basis van echte dakloosheidscijfers

Mensenrechtelijk is het dakloosheidscijfer de hoofdindicator om na te gaan hoe het staat met het verwezenlijken van het recht op huisvesting. Dakloosheidscijfers in Utrecht, dakloosheid onder Ethos Light welteverstaan, zouden sturing moeten geven aan de maatregelen en informatie moeten bieden voor de effectiviteit van maatregelen.

Utrecht heeft nog niet meegedaan aan een Ethos Telling, maar er zijn wel al cijfers die kunnen dienen ter onderbouwing en sturing, ook vanuit de Ethos Light definitie. Deze kunnen ook zonder de formele telling van de HU en Kansfonds verder worden aangevuld naar voorbeeld van de gemeente Amsterdam. Zij hebben gewoonweg alle beschikbare informatie bij elkaar geharkt om meer zicht te krijgen vanuit beschikbare data op dakloosheid in Amsterdam. Nu doen ze mee met de Ethos telling en kan die data dus echt worden verrijkt en aangevuld. Utrecht doet mee met de volgende telling die plaats vindt in 2026.

Kom met een concreet plan voor de afbouw van opvang

Ga een concreet plan ontwikkelen om opvang af te bouwen ten gunste van wonen. Ga alvast aan de slag met afbouw waar mogelijk. Maak dit onderdeel van dit Ontwerp door het als doelstelling te formuleren en hier indicatoren aan te verbinden. Ga vanuit Wonen en Zorg hiervoor prikkels inbouwen.

In dit Ontwerp wordt verwezen naar de beleidsnota Utrecht Onderdak. Ik heb in 2024 tijdens een inspraakmoment (Raads Informatie Bijeenkomst, namens Dakloosheid Voorbij! en SamenThuis2030, teleurstelling geuit over die beleidsnota. In de nota wordt enkel gesproken over opvang en nauwelijks over wonen. Er wordt simpelweg geconstateerd dat er een woonprobleem is en dat het in die context alle hens aan dek is om een bepaald niveau van opvang te kunnen blijven garanderen.

Het was ook zeer teleurstellend dat de nota niet samen werd geschreven met wonen. Als we in de oude kokers blijven werken op het gebied van dakloosheid komen we in een negatieve spiraal terecht waar we niet uit kunnen komen. We weten dat opvang niet effectief (en duur is), maar door de wooncrisis komen er steeds meer dakloze mensen en omdat er maar geen woonoplossingen komen met urgentie voor dakloze mensen blijft een wethouder Opvang dan maar hameren op (meer) opvang en wijst voor het woongedeelte naar haar collega bij wonen.

Die cirkel kan enkel doorbroken worden doordat afdelingen Wonen en Opvang samen gaan werken. Van daaruit moet dan ook daadwerkelijk lef worden getoond, zoals dat bijvoorbeeld in Den Bosch ook gebeurt. Daar is men gewoon aan de slag gegaan met Wonen

Eerst en de afbouw van opvang. Op z'n minst zou men met ene plan moeten komen waarin duidelijk wordt onder welke voorwaarden, met wie, hoe en wanneer de opvang wel kan worden afgebouwd ten gunste van wonen. Zo'n plan zou op z'n minst samen moeten worden ontwikkeld met de opvangvoorzieningen en corporaties. De gemeente moet hier ook onder deel van zijn. Externe prikkels kunnen hierin extra helpend zijn. Zo zou de afbouw van opvang ten gunste van wonen en het daadwerkelijk plannen van de afbouw en het uitvoeren ervan onderdeel kunnen zijn van verwervingstrajecten en/of extra financiële middelen.

Dit soort maatregelen vraagt veranderingen in het systeem, waarbij de kokers verdwijnen en dus niet meer naar elkaar kan worden gewezen, zoals dat nu het geval is.

Tot slot enkele andere concrete maatregelen

De meeste dakloze mensen willen en kunnen gewoon wonen. Woonconcepten met een sterke combinatie tussen zorg en wonen kunnen voor een deel van de groep goed zijn, maar dit mag geen automatisme zijn, of zelfs een voorwaarde om uit de opvang te kunnen stromen. De inzet van deze Beleidsnota moet dus zijn op **passende betaalbare huisvesting** voor de gehele groep.

Gewoon wonen betekent ook dat mensen een **eigen huurcontract** krijgen. Indien ze zorg nodig hebben dan verloopt dat via een zorgcontract met de zorgverlener, maar het huurcontract verloopt via de verhuurder. Scheiden van wonen en zorg is niet voor niks een fundamenteel principe onder Wonen Eerst (en het Nationaal Actieplan Dakloosheid). Het niet scheiden van zorg en wonen is stigmatiserend, een aantasting van het recht op zelfbeschikking en autonomie, alsook een aantasting van de rechtsbescherming. Het zou goed zijn als deze uitgangspunten ook in deze Beleidsnota worden bevestigd.

Op dit moment is **urgentie** niet gegarandeerd voor alle dakloze mensen. De Nota heeft weliswaar een vrij brede definitie van "mensen in kwetsbare situaties", maar ook met die definitie zullen niet alle dakloze mensen geholpen worden. Ook de Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting en de Regeling Verplichte Urgentie zal daar geen verandering in brengen, zoals het nu is geformuleerd. In die Regeling wordt vooralsnog voorgesteld mensen urgentie te verlenen als ze in de maatschappelijke opvang zitten. Dat is niet alleen wederom een zeer beperkte blik op dakloosheid, maar ook nog eens in strijd met het Nationaal Actieplan Dakloosheid waarin juist is afgesproken van opvang naar wonen te gaan. Utrecht kan anticiperen op deze fout in de Regeling en een progressievere verplichte urgentie vaststellen. Daarbij zou eenieder in een leefsituatie van dakloosheid volgens Ethos Light verplichte urgentie moeten krijgen. De eventuele toename van het aantal verplichte urgenties is dan met name een aansporing om het bestrijden van dakloosheid politiek urgenter te maken en te komen met meer radicale oplossingen dan tot nu toe.

Conclusie

Hoewel dit Ontwerp Beleidsnota goede uitgangspunten en maatregelen bevat die kunnen bijdragen aan het verwezenlijken van het recht op huisvesting, schiet het op een fundamenteel punt tekort. De rol en verantwoordelijkheid van wonen in het bestrijden en voorkomen van dakloosheid is in dit Ontwerp veel te beperkt. Deze Beleidsnota zou de plek moeten zijn waarin het belang van voorkomen en uitbannen van dakloosheid wordt

onderstreept, gekoppeld aan duidelijke ambities en verregaande maatregelen. Hierin schiet dit Ontwerp helaas tekort. Er lijkt vooralsnog geen besef dat wonen de sleutel is om dakloosheid uit te bannen. Andersom is er duidelijk nog geen besef dat het succes van het woonbeleid afhankelijk is van de mate waarin dakloosheid wordt bestreden.

Met vriendelijke groet,

Gemeente Utrecht
College van B&W
Postbus 16200
3500CE Utrecht

Regio Randstad-Noord
Muzenplein 9
1077 WC Amsterdam
t +31 (0)20 5 756 700
e regiorandstadnoord@bouwendnederland.nl
i www.bouwendnederland.nl

Datum: 18 februari 2025
Ons kenmerk: 2502-181702/Jsw
Uw kenmerk:

Behandeld door: [redacted]
Telefoon:
E-mail:

Betreft: Zienswijze Ontwerp Beleidsnota Wonen in Utrecht

Geacht college

Namens Bouwend Nederland Regio Randstad-Noord willen wij onze zorgen uiten over de Ontwerp Beleidsnota Wonen van de Gemeente Utrecht, getiteld "Van woningmarkt naar volkshuisvesting". Wij waarderen de inzet van de gemeente om de woningmarkt toegankelijk en betaalbaar te maken voor alle inwoners. Echter, wij willen wijzen op een belangrijk punt van zorg met betrekking tot de voorgestelde norm voor betaalbare woningen.

Afwijking van de Woontopafspraken

In de ontwerp beleidsnota wordt voorgesteld om een norm te hanteren waarbij 75% van de nieuw te bouwen woningen betaalbaar moet zijn. Dit staat in direct contrast met de afspraken die zijn gemaakt tijdens de Woontop van 11 december 2024, waar gemeenten, het Rijk, provincies, corporaties en marktpartijen gezamenlijk hebben afgesproken om een maximale grens van 2/3 (66,67%) betaalbare woningen te hanteren. Namens de VNG zijn deze afspraken overigens ondertekend door de burgemeester van uw gemeente.

Gevolgen van de voorgestelde norm

Het hanteren van een norm van 75% betaalbare woningen kan verschillende negatieve gevolgen hebben:

- **Financiële haalbaarheid:** Het eisen van een dergelijk hoog percentage betaalbare woningen kan de financiële haalbaarheid van woningbouwprojecten onder druk zetten. Dit kan leiden tot vertragingen of zelfs het afblazen van projecten.
- **Diversiteit van de woningmarkt:** Een te hoog aandeel betaalbare woningen kan de diversiteit van de woningmarkt verminderen, waardoor er minder ruimte is voor midden- en hogere segmenten. Dit kan de doorstroming op de woningmarkt belemmeren.
- **Investeringen van marktpartijen:** Marktpartijen kunnen terughoudend worden om te investeren in woningbouwprojecten in Utrecht, gezien de strenge eisen m.b.t. het aandeel betaalbare woningen. Dit kan leiden tot een afname van het aantal gerealiseerde woningen. Een eerste voorbeeld hiervan betreft ontwikkelaar Greystar die al heeft aangegeven Utrecht te zullen mijden.

Recente ontwikkelingen

Recent heeft minister Keijzer het aangepaste wetsvoorstel Versterking Regie Volkhuisvesting naar de Tweede Kamer gestuurd, waarmee wordt beoogd dat de 2/3-eis soepeler wordt gehanteerd en er buiten de bebouwde kom zonder de zogeheten 'ladder voor duurzame verstedelijking' gebouwd kan worden. Deze aanpassingen onderstrepen de noodzaak om

flexibel om te gaan met de norm voor betaalbare woningen en biedt gemeenten de mogelijkheid om maatwerk te leveren, afhankelijk van de specifieke omstandigheden en behoeften van hun regio. Het is daarom des te belangrijker dat de gemeente Utrecht haar norm van 75% heroverweegt en in lijn brengt met de landelijke afspraken en recente beleidsaanpassingen voordat de gemeente daartoe expliciet moet worden opgeroepen door het Rijk.

Afwegingskader betaalbaar wonen

De beleidsnota stelt ook voor om een "afwegingskader betaalbaar wonen" te introduceren. Hoewel dit kader bedoeld is om de betaalbaarheid van woningen te waarborgen, kan het juist leiden tot verdere vertragingen in woningbouwprojecten. Een feit is dat woningbouwprojecten vertraging oplopen door procedures en een overvloed aan regels. Het introduceren van een nieuw afwegingskader voegt een extra laag van bureaucratie toe, wat kan resulteren in de volgende problemen:

- **Verlengde doorlooptijden:** Elk nieuw afwegingskader vereist uitgebreide toetsing en goedkeuring, wat de doorlooptijd van projecten aanzienlijk kan verlengen.
- **Complexiteit en onduidelijkheid:** Het afwegingskader kan leiden tot meer complexiteit en onduidelijkheid voor ontwikkelaars, wat de planning en uitvoering van projecten bemoeilijkt.
- **Verhoogde administratieve lasten:** Extra procedures en regels verhogen de administratieve lasten voor zowel gemeenten als ontwikkelaars, wat kan leiden tot inefficiënties en hogere kosten.

Voorstel tot herziening

Wij verzoeken de gemeente Utrecht om de voorgestelde norm van 75% betaalbare woningen te herzien en in lijn te brengen met de landelijke afspraken van de Woontop, waarbij een maximale grens van 2/3 betaalbare woningen wordt gehanteerd. Daarnaast adviseren wij om het afwegingskader betaalbaar wonen te heroverwegen of te vereenvoudigen om onnodige kostenverhoging en/of vertragingen te voorkomen. Dit zal bijdragen aan een evenwichtige en duurzame woningmarkt, waarin voldoende ruimte is voor verschillende segmenten en waarin de financiële haalbaarheid van projecten gewaarborgd blijft.

Wij danken u voor uw aandacht en hopen dat u onze zienswijze in overweging neemt bij de verdere uitwerking van de Ontwerp Beleidsnota Wonen.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Stichting Utrechtse Woningcorporaties

Utrecht, 5 maart 2025

Reactie op ontwerp-beleidsnota 'Wonen in Utrecht: Van woningmarkt naar volkshuisvesting 2025 – 2030'

Op 24 januari jongstleden is de concept Beleidsnota Wonen vrijgegeven. Met deze brief willen wij onze inhoudelijke reactie geven als een van de partners in het wonen in de gemeente Utrecht. Deze reactie is de gezamenlijke reactie van alle in Utrecht werkzame woningcorporaties die aangesloten zijn bij de STUW.

Allereerst willen wij onze waardering uitspreken voor de betrokkenheid bij de totstandkoming van deze nota. Wij verwelkomen ten zeerste de beweging die gemaakt wordt van woningmarkt naar volkshuisvesting, en de rol die wordt hersteld voor corporaties, als preferente partij. Alleen corporaties zijn in staat om structureel kwalitatief goede sociale huurwoningen in stand te houden. Een beweging die met het coalitieakkoord en de samenwerkingsafspraken al in gang was gezet en nu verder wordt vormgegeven. Recent zijn daarnaast mede door onze landelijke vertegenwoordigers VNG en Aedes de Nationale Prestatieafspraken 2025-2035 ondertekend, die het kader vormen voor de verdere inrichting van de volkshuisvesting in Utrecht. Wij zijn ook blij dat de gemeente de rol van corporaties weer inziet in de realisatie van echte sociale huur.

Vanzelfsprekend ondersteunen wij het doel om meer sociale en betaalbare woningen te realiseren en te zorgen voor een betere verdeling van woonruimte, met extra aandacht voor inwoners in een kwetsbare positie. Ook het doel dat mensen prettig kunnen wonen in hun huis en buurt is voor ons een dagelijkse motivatie. Belangrijke leidende principes daarbij zijn dat ongelijk wordt geïnvesteerd in gelijke kansen, dat wijkgericht wordt gewerkt en dat er ruimte komt voor onderzoek naar nieuwe woonvormen.

Een specifiek onderdeel van de participatiegesprekken in de opmaat naar de nota was het principe van de netto-groei van de sociale woningvoorraad. Over de praktische uitwerking zijn al diverse voorstellen uitgewisseld, maar bovenal spreekt uit het principe onze gezamenlijke ambitie voor de realisatie van zowel groei van deze voorraad, als van de grote onderhouds- en verduurzamingsopgaven van de bestaande voorraad. Hierbij willen we oog houden voor haalbaarheid, tempo en financiële en personele mogelijkheden om dit te kunnen doen. We hebben uitgesproken dat we de komende periode dit principe van netto-groei verder concretiseren ten behoeve van de definitieve versie van de nota en nadere afspraken over het bouwen van woningen, vast te leggen in het zogenaamde Volkshuisvestelijk Akkoord (doorbouwakkoord). De principes waarmee we dit doen zijn onder andere het leggen van meer nadruk op start bouw, de focus op zelfstandig en onzelfstandig wonen, het sturen op een meerjarig programma en het richten van interventies op de plekken waar we daadwerkelijk impact kunnen maken. Ook hebben we afgesproken om in samenhang de randvoorwaarden rondom de bouwproductie uit te werken, te noemen zijn de corporatie specifieke anterieure overeenkomst, het versnellen van de productie en

het vergroten van de planvoorraad naar 130% van het benodigd aantal sociale huurwoningen. Grondprijzen en parkeernormen zijn hier wat ons betreft ook belangrijke onderwerpen. Wat die eerste betreft, momenteel zijn de grondprijzen voor nieuwbouw van sociale huur in Utrecht de hoogste van het hele land. Ook de indexering is bovenmatig. Wanneer een forse toename van betaalbare woonruimte het doel is, is het contraproductief om substantieel meer te vragen dan elders in het land wordt gevraagd ten behoeve van woonruimte met op zich dezelfde huurniveaus.

Wij benadrukken hier nogmaals dat wij de komende maanden graag in gesprek gaan over het Volkshuisvestelijk Akkoord en op gemeenschappelijke basis de condities willen scheppen voor de noodzakelijke groei van de sociale woningvoorraad.

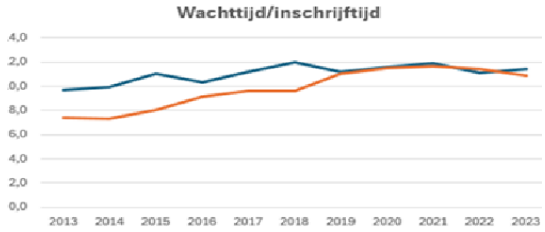
Hieronder gaan we beknopt meer in detail in op de ontwerp-beleidsnota:

- Niet alles kan tegelijkertijd evenveel prioriteit hebben. Waar in het participatietraject tot nu toe ingezet werd op een gebalanceerde afweging tussen bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit, lijkt de ontwerp-nota na te streven om die drie aspecten in maximale mate te willen realiseren. Echter in deze tijd, zijn keuzes juist meer dan ooit noodzakelijk . De problemen in de samenleving vragen om een antwoord, maar wij vrezen dat de stapel aan ambities in de weg staat van haalbaarheid en het wenselijke realisatietempo. De ontwerp-nota geeft bijvoorbeeld aan dat de voorraad sociale huur in 2040 op 35% moet liggen. Die ambitie onderschrijven wij van harte, maar het zal in de praktijk een enorme opgave zijn want dit betekent dat vanaf nu meer dan 40% per project aan sociale huur moet worden gerealiseerd. Een ander voorbeeld: voor de zomer neemt de gemeenteraad een beslissing over de Visie Stedenbouw Utrecht 2040. Het concept daarvan legt de kwaliteitslat erg hoog. In verschillende passages wordt nadrukkelijk gevraagd om ‘detaillering’ in de architectuur, op één plek zelfs ‘rijke’ detaillering. Ook op andere manieren (bijzondere hoekoplossingen, verbijzondering hoogste verdieping) werken richtlijnen kosten verhogend door. Wat de ontwerp nota ook terecht aanstipt, is dat de financiële haalbaarheid van alle ambities tot 2040 voor corporaties ook nog niet vaststaat, en dat efficiënt samenwerken een prioriteit is. Wij stellen dan ook voor om de mix van bouwtempo, betaalbaarheid en kwaliteit die in de Nationale Prestatieafspraken is gekozen, ook voor Utrecht te hanteren. En in dezelfde geest ook zo simpel en werkbaar mogelijke regelgeving, en dus om in de nota keuzes te maken aan welke knoppen u kunt draaien.
- Tegenover de complexe haalbaarheid van hoge percentages sociaal op locaties in particulier eigendom, zou eventueel nog wel 100% betaalbaar bij de herontwikkeling van gemeentelijk vastgoed haalbaar kunnen en moeten zijn.
- De primaire taak van de corporaties is voorzien in betaalbare huisvesting. Inmiddels geldt dat ook voor de middenhuur, waar het toevoegen van betaalbare woonplekken een van de grote opgaven is, maar wij willen wel onderstrepen dat rijksregelgeving en financiering helaas nog belemmerend werken om daar goed een rol in te kunnen vervullen. Wij werken graag samen de komende jaren om de belemmeringen zo veel mogelijk weg te nemen en ondersteunen om die reden de passage die op dit onderwerp is opgenomen.
- Net als in de ontwerp-nota willen wij aangeven dat er extra aandacht nodig is voor meer woonplekken voor aandachtsgroepen. In de nota wordt expliciet benoemd dat dit soms conflicteert met de woonwensen van andere woningzoekenden. Dat onderschrijven wij, waarbij we toe willen voegen dat we de juiste balans niet uit het oog moeten verliezen. Met

name voor het aanbod tot de eerste aftoppingsgrens. Wij pleiten ervoor om de opgave altijd te zien vanuit andere belangen zoals leefbare wijken, voldoende begeleiding en opvang, een welkom thuis in de wijk en balans in aandachtsgroepen en andere doelgroepen.

- De opgave is groot. Wij willen voorop stellen dat extra woningen en woonplekken nodig zijn. Dit is de enige manier waarop we verlichting aanbrengen in de opgave. En we herhalen hier de beweging die we binnen (T)huis voor iedereen ingezet hebben: oog voor de keten en inzet op gemeenschapsopbouw.
- Binnen dit kader verwelkomen wij de concept visie Sociale visie 2040, de visie van de gemeente Utrecht voor het hele sociale domein, voor de lange termijn. We lezen hierin “We hebben al veel ervaring opgedaan met gemengd wonen projecten en gezien wat deze aan mogelijkheden bieden voor de huisvesting van kwetsbare doelgroepen én voor mensen die een betaalbare woning zoeken en iets willen betekenen voor een ander. Om dit te faciliteren is gerichte, meerjarige inzet van beroepskrachten nodig die zich hierop richten. Vanuit het sociaal domein kunnen we hier, in samenwerking met de collega’s van het ruimtelijk domein, betere structurele afspraken over maken, zodat de randvoorwaarden voor die professionele inzet goed zijn geregeld.” Helaas zijn wij als woningcorporaties niet in de gelegenheid gesteld om te participeren in de totstandkoming van deze Nota zoals dat wel gebeurd is bij de Nota Wonen. Wij ondersteunen vanzelfsprekend wel bovenstaande beweging in het beleid!
- In relatie tot de Nota Wonen zijn wij voorstander voor de verbinding met de Sociale Visie en kan dit wat ons betreft nog sterker gemaakt worden op de thema’s een zorgzame gemeenschap in een gezonde leefomgeving en kansrijk opgroeien: samen opgroeien. Een terugkerend thema bij de STUW corporaties is de zorg, en tegelijk ook inzet op leefbare wijken. We benoemen hoe de draagkracht van wijken onder druk komt te staan door een onevenwichtige instroom. Echter, de toegang tot de geestelijke gezondheid, preventie en in bredere zin het bevorderen van de maatschappelijke participatie dragen evenzo bij een gezonde en leefbare wijken. In de Nota Wonen kan nadrukkelijker benadrukt worden op welke wijze het sociaal domein bijdraagt.
- Wij ondersteunen de ontwikkeling van passende woningen, woonconcepten en van het beter benutten van de bestaande bebouwing. We werken hiervoor graag met de gemeente de komende jaren concreet aan bijvoorbeeld woningdelen, splitsen en woonconcepten In de ontwerp-nota wordt gesproken over een evenwichtige woonruimteverdeling. We erkennen dit doel, maar willen er wel op wijzen dat we met de woonruimteverdeling zaken niet nog ingewikkelder maken dan het al is. We moeten er daarnaast ook voor zorgen dat de vaak hoge ICT kosten en ook hoge personele inzet, in verhouding staan tot de maatschappelijke impact. De onderzoeksvragen moeten zich uitsluitend op de meest dringende vragen richten. De RWU en SWRU ontwikkelen momenteel een positiebepaling rond het gemeentelijk onderzoek naar de toekomst woonruimteverdeling en we treden graag in overleg over de woonruimteverdeling en hoe we deze inzetten ten dienste van het passend wonen
- De wachttijd voor een sociale huurwoningen ligt gemiddeld rond de 11 jaar. De laatste jaren is het verschil tussen doorstromers (blauw) en starters (oranje) wel afgenomen. De kans van de starter op een woning is steeds kleiner geworden.

2013	9,7	7,4
2014	9,9	7,3
2015	11,0	8,0
2016	10,3	9,1
2017	11,2	9,6
2018	12,0	9,6
2019	11,2	11,0
2020	11,6	11,5
2021	11,9	11,7
2022	11,1	11,4
2023	11,4	10,9

- We pleiten voor meer ruimte voor loten aangezien loten ruimte schept voor starters die anders geen of nauwelijks kan maken op een woning.
- De gemeente heeft nu geen specifieke aanpak voor de huisvesting van starters. Wij beschouwen jongeren inmiddels ook als een groep die extra aandacht verdient. De toegang van jongeren tot de woningmarkt is in verhouding tot andere groepen slecht. Wij pleiten ervoor deze groep apart te behandelen in de Nota Wonen en een perspectief te schetsen voor handelen van alle partijen in relatie tot het verbeteren van de toegang tot de woningmarkt van deze groep. We merken in praktijk dat studenten, afgestudeerden en jongeren te weinig inschrijftijd hebben kunnen opbouwen en niet in aanmerking komen voor een sociale huurwoning. Ook is hun inkomen vaak nog te laag voor een middenhuurwoning of een koopwoning. We pleiten wel voor een specifieke aanpak om het aanbod van woningen voor starters te verruimen.
- Wij willen graag aangeven dat het verruimen van de mogelijkheden voor loten een belangrijk instrument kan zijn voor toegang van de starter tot de woningmarkt. Wij ondersteunen de uitspraak dat onderzocht wordt hoe het slagingspercentagepercentage voor starters omhoog kan worden gebracht. Maar denk ook aan een voorrangsregeling voor starters en andere jongeren of een specifieke doelstelling voor de bouw van starterswoningen. We denken dat alle instrumenten nodig zijn om jongeren en starters te behouden voor de stad.
- In de beleidsnota lezen we verder specifieke streefpercentages (omvang ontmoetingsruimtes en gewenst aandeel onzelfstandig) bij de realisatie van studentenhuisvesting. We onderschrijven het belang van ontmoetingsruimtes en de bouw van onzelfstandige studentenwoningen, maar maken ons zorgen dat deze streefpercentages niet bij alle projecten haalbaar zijn. Deze streefpercentages zijn een ambitie die we met elkaar delen, maar moeten in praktijk niet als harde eis worden gehanteerd. In een aparte zienswijze van BoKS en de SSH gaan we hier nader op in.
- In de ontwerp-nota wordt terecht aandacht gegeven aan het vraagstuk van woon(zorg)aanbod voor ouderen met enkele principes als passend aanbod en het werken aan vitale woongemeenschappen. Deze opgave vraagt om een intensieve samenwerking van alle partijen en vormt ook nog een uitwerkingsvraagstuk op randvoorwaarden zoals de ondersteuning van gemeenschappen. Zoals hierboven gemeld biedt de Sociale Visie 2040 richting. Ons punt hier. Wij pleiten voor voortzetting van het programma Thuis voor ouderen zodat ook alle uitwerkingsvraagstukken ter hand worden genomen en de samenwerking met zorg- en welzijnspartijen vorm wordt gegeven. We vragen nadrukkelijk de gemeente hier regie in te nemen.
- In de ontwerp-nota lijkt weinig tot geen aandacht te worden besteed aan toegankelijkheidsopgaven in de bestaande bouw, of aangescherpte wetgeving en handhaving voor brandveiligheid, ook rond scootmobielen. Het is de vraag of een reactief beleid van gemeenten niet uiteindelijk duurder uitpakt voor de WMO dan een proactievere

samenwerking op deze punten. Andere voorbeelden van het nadelig ontbreken van een koers zijn misschien ook wel de voorgenomen bezuiniging op de woonadviseurs, en de verhuispremie. Houdt dit op de agenda, desnoods voor de jaren na het ravijnjaar.

- Enkele belangrijke uitspraken uit de Beleidsnota die wij ondersteunen zijn:
    - woningen van permanente kwaliteit op tijdelijke locaties is positief.
    - Het actief en systematisch betrekken van de stem van woningzoekenden bij ontwikkelingen.
- De laatste zin van de 2e alinea op pagina 36 kan wat ons betreft beter als volgt luiden: “Voor alle sociale huurwoningen (zowel onder als boven de aftoppingsgrens) hanteren we per project in beginsel de oppervlakte-richtlijnen voor wat er vanuit de doelgroep passend is volgens de Utrechtse Wooonwaaier”. Ter toelichting: Juist bij zelfstandige woningen tot de eerste aftoppingsgrens zijn ook minimale oppervlaktes vereist. Een belangrijk deel van onze reguliere nieuwbouw valt onder deze grens, en ook de laagste inkomens willen goede woningen. STUW Corporaties kunnen en willen daarvoor zorgdragen. Uw gemeente dient dan wel grondeigenaren via deze nota vanaf de meet die kwalitatieve opdracht duidelijk mee te geven. Uw woonwaaier is daarbij een goed vertrekpunt, met één verbeterpunt. De norm voor alleenstaande zelfstandig wonende “Studenten en jongeren” van >19m2 zal primair voor studenten bedoeld zijn, maar in het algemeen is - met uitzondering van flexwoningen-, of ontwerpoplossingen, de wenselijke streefnorm voor kleine huishoudens ook van toepassing op de doelgroep jongeren die zelfstandig gaan wonen.

De Nota Wonen is voorzien van een financiële paragraaf. Hieruit blijkt dat een deel van de voornemens niet gedekt zijn. Kernelementen die onze samenwerking betreffen zijn niet gedekt het beter benutten van de bestaande voorraad (delen, splitsen, optoppen, leegstand etc.), sturing op netto groei van de voorraad, structurele maatregelen om doorstroming (verhuispremie en woonadviseur) te bevorderen, beleidsontwikkeling voor aandachtsgroepen, beleidsinzet op gemengde wijken door middel van wijkgerichte sturing op betaalbaarheid en toewijzing van doelgroepen, schimmelexpert en meer algemeen gelden voor onderzoek en lobby. We verzoeken de gemeente met klem om deze dekking hiervoor alsnog te borgen en daarmee de realisatie. U stelt zelf, wonen is een grondrecht en het aangenaam, betaalbaar en passend wonen uw verantwoordelijkheid.

Samenvattend zijn wij zeer positief over de ontwerp-nota en werken wij graag verder samen met de gemeente aan de vele en forse uitdagingen die deze nota tegelijkertijd opwerpt.

Met vriendelijke groet,

Reijnder Jan Spits

Voorzitter STUW

bo-ex | thuis in Utrecht

Gemeente Utrecht
t.a.v. het college van burgemeester en wethouders
Postbus 16200
3500 CE UTRECHT

Behandeld door
Robert Straver
[redacted]

Datum 5 maart 2025
Onze referentie 4649574
Klantnummer
Contractnummer 0
OGE nummer
Betreft reactie beleidsnota Wonen

Geacht college,

Met veel interesse hebben wij de concept beleidsnota Wonen 'Van Woningmarkt naar Volkshuisvesting' gelezen. Graag delen wij onze reactie waarin we ook kort stilstaan bij de Stedenbouwkundige visie 'Ruimtelijke kwaliteit in de 10-minuten stad' en het voorstel grondprijzen 2025 (sociale huur). Naast onze bijdrage in STUW-verband -die we onderschrijven- vinden we het als pure Utrechtse stadscorporatie belangrijk om ook zelf een aantal punten onder uw aandacht te brengen.

Complimenten voor de nota
Allereerst: complimenten voor de nota en het proces ernaartoe. We waarderen dat volkshuisvesting zo'n centrale plek krijgt in het beleid en dat woningcorporaties expliciet als primaire partner worden benoemd. De samenwerking met de gemeente hebben we als open en constructief ervaren, dat smaakt naar meer. Extra leuk dat Bo-Ex in de Canon van de Utrechtse volkshuisvesting wordt genoemd. Ons complex uit 1908 staat er nog steeds, inmiddels volledig gerenoveerd, en dat zegt iets over onze langjarige betrokkenheid bij deze stad. Die betrokkenheid blijft onverminderd.

Netto groei: een slimme koers
We zijn blij met het concept 'netto groei'. Dat geeft ons ruimte voor een meer afgewogen portefeuillesturing en meer financiële flexibiliteit. Dat is hard nodig, want als we de ambitie vertalen naar onze opgave, betekent dat voor Bo-Ex jaarlijks ongeveer 200 nieuwe sociale huurwoningen.

In de Samenwerkingsafspraken hebben we al aangegeven dat 'proportioneel meegroeien met de stad' onder druk staat. Maar dat betekent niet dat we achterover leunen. We hebben ons nieuwbouwprogramma uitgebreid en pakken, bijvoorbeeld in de Merwedekanaalzone, flink door met ruim 200 sociale huurwoningen.

Verwacht niet te veel uit Den Haag
Terecht constateert u dat het Duurzaam Prestatie Model van corporaties onder druk staat. En ja, een belastingverlichting zou enorm helpen. Maar de minister heeft inmiddels laten weten dat zij dat niet ziet zitten. We steunen de lobby richting het rijk van harte, maar vragen u ook: laten we vooral kijken wat we hier zelf kunnen doen, samen met de gemeente en onze collega-corporaties.

Let op de 30-70 balans
De conceptnota legt nadruk op het huisvesten van kwetsbare groepen. Dat begrijpen we, maar willen wel wijzen op de 30-70 afspraak: maximaal 30 % van de vrijkomende woningen voor aandachtsgroepen, 70 % voor reguliere woningzoekenden. Die balans is belangrijk, want ook binnen die 'reguliere' groep zijn mensen vaak kwetsbaar. Denk aan huishoudens die afhankelijk zijn van een woning onder de aftoppingsgrens.

Ambitie versus realisme: sociale grondprijs en planningskosten
Utrecht heeft grote ambities op het gebied van sociale woningbouw - en dat juichen we toe. Maar ambitie moet wel samengaan met realistische randvoorwaarden. Wat dat betreft missen we in de nota concrete voorstellen om de planprocedures efficiënter te maken of de sociale grondprijs te matigen.

De voorgestelde indexatie van de grondprijzen voor 2025 (3,42 %) ligt hoger dan de stijging van de huurtoeslaggrenzen (3,12 %). Dat is lastig uit te leggen aan onze huurders, net als dat Utrecht landelijk koploper in grondprijzen is. Een identieke sociale huurwoning bouwen elders in het land, kost gemiddeld 10.000 euro per woning minder dan in Utrecht.

10-minuten stad: mooi, maar latten kunnen ook te hoog liggen
Ook de stedenbouwkundige visie verdient aandacht. De lat ligt hoog, met veel nadruk op rijke detaillering en bijzondere architectuur. Dat is op zichzelf prachtig, maar wringt wel met het klassieke uitgangspunt van sociale huur: sober en doelmatig. Wij vragen u om ruimte te laten voor conceptueel bouwen, dat juist bijdraagt aan kostenbeheersing. Wat ons betreft hoeft niet elk plan uit te blinken in architectonische verfijning - liever snelheid en betaalbaarheid.

Utrecht kan het niet alleen: de regio moet bijspringen
Utrecht draagt veel volkshuisvestelijke verantwoordelijkheid, misschien wel té veel. Ook de regio kan meer doen -van extra sociale woningbouw tot opvang van kwetsbare groepen. Als stadscorporatie ondersteunen we u graag bij het gesprek met de regio om te kijken hoe we die gezamenlijke opgave beter kunnen verdelen.

We blijven graag in gesprek
We kijken uit naar de definitieve beleidsnota en de verdere uitwerking. Bo-Ex blijft zich onverminderd inzetten voor goed en betaalbaar wonen in Utrecht, samen met u en onze partners.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Robert Straver
Directeur-bestuurder

Inspraakreactie 27 Stichting Goud

Enige gedachten over de Ontwerp Beleidsnota Wonen in Utrecht

Beste mensen,

Met interesse en verwondering las ik de Ontwerp Beleidsnota Wonen in Utrecht. Geinteresseerd omdat het belangrijk is voor de doelgroep waar Stichting Goud mee werkt (dak- en thuisloze mensen), verbaasd omdat die doelgroep voor zover ik weet niet geraadpleegd is over het ontwerp. Vandaar dat ik me geroepen voel ongevraagd commentaar te geven op het ontwerp.

Mijn eerste punt is daarmee eigenlijk al gemaakt; maak geen beleid zonder de mensen die het betreft daarbij actief te betrekken. Oftewel: niets over ons zonder ons. Je zou zeggen dat als je beleid maakt over wonen, en -terecht- begint met benoemen dat wonen een grondrecht is, je dan als beleidsmaker op z'n minst nieuwsgierig zou moeten zijn naar de mensen die geschonden worden in dat recht. Voor zover ik weet, is er bij de tot standkoming van dit beleidsstuk niet gesproken met mensen die te maken hebben met dakloosheid, of belangenbehartigers van dakloze mensen.

En als je dan in gesprek wil gaan met dakloze mensen, is het natuurlijk belangrijk om te weten wie je precies bedoelt als je spreekt over (en met…) dakloze mensen. Na lezing van het stuk is mijn indruk dat de gemeente nog steeds leunt op een achterhaald beeld van dakloosheid. Utrecht heeft nog geen Ethos Light telling gedaan. Die telling gaat uit van een veel realistischer beeld van dakloosheid en zorgt daarmee voor zowel betrouwbaardere cijfers over het aantal dakloze mensen als een inzicht in hoe die mensen dan dakloos zijn. Om een voorbeeld te noemen: 'bankslapers' worden nu niet meegerekend als dakloze personen. Utrecht gaat wel werken met Ethos Light, maar pas in 2026. Het is wel al mogelijk om voor die tijd te proberen cijfers te verzamelen volgens Ethos Light die een accurater beeld geven van dakloosheid in Utrecht.

Goud ziet dakloosheid als een woonprobleem. Iemand die te maken heeft met dakloosheid heeft geen woning. Misschien is er daarnaast ook sprake van een zorgvraag. Volgens ons zijn dat echt twee verschillende problemen, die ook los van elkaar geadresseerd zouden moeten worden. Natuurlijk kan het niet beschikken over een woning invloed hebben iemands zorgvraag. Maar de insteek zou volgens ons moeten zijn: zorg voor een scheiding van wonen en zorg. Zorg dat mensen die dakloos zijn een woning krijgen. Mocht er dan daarnaast nog een zorgvraag spelen, dan kan die zorg geleverd worden, maar zonder dat als voorwaarde voor wonen te stellen, zoals nu nog vaak het geval is.

Daarbij aansluitend is een omschakeling nodig in beleid van opvangplekken naar direct een woonplek. Onderzoek na onderzoek toont aan dat opvang duur is en niet erg efficient, en dat mensen naarmate ze langer in een opvang moeten verblijven steeds kwetsbaarder worden voor andere problematiek dan "slechts" dakloosheid. Een stevig woonbeleid zou moeten inzetten op wonen, onvoorwaardelijk. Niet op opvang, met daarna wellicht een woning, maar onder voorwaarden. Dat een dergelijk beleid mogelijk is, laat Finland zien, waar dakloze mensen niet naar een opvang worden gestuurd, maar een woonplek krijgen. Dat is hoe Housing First zou moeten werken, in tegenstelling tot hoe het in Nederland (en ook Utrecht) vaak wordt gehanteert.

Hoewel hierboven gepleit wordt voor scheiding van wonen en zorg, geldt dat niet voor de afdelingen binnen de gemeente. Op dit moment heeft Goud (en ik neem aan de meeste andere belangenbehartigers en clientenraden voor mensen die te maken hebben met dakloosheid) met name contacten met ambtenaren (en de wethouder) die gaan over zorg en opvang en vrijwel nooit met de afdeling wonen. Mijn indruk is dat beide afdelingen intern ook weinig (inhoudelijk) contact hebben. Een goed woonbeleid zou in overleg moeten worden vormgegeven met de afdeling zorg, en vice versa. Zeker als dat woonbeleid claimt er met name te zijn voor kwetsbare mensen.

In de nota mis ik ook preventie. Dakloosheid voorkomen is niet alleen voor de mensen die op straat dreigen te komen een veel betere uitkomst, maar ook voor de stad en de gemeente.

Terugpakkend naar de opmerking van de wethouder waarin hij stelt dat wonen een grondrecht is, wijs ik er ook graag op dat een grondrecht voor iedereen geldig is, en niet facultatief aan mensen toegewezen of geweigerd kan worden.

Een belangrijke groep binnen de groep dakloze mensen wordt gevormd door EU-arbeidsmigranten. Zoals bekend bevinden zij zich vaak in precaire woon- en werksituaties en ligt dakloosheid vaak gevaarlijk dichtbij. Utrecht biedt sommige EU-arbeidsmigranten opvang, maar vaak pas als er sprake is van extreme kwetsbaarheid of wanneer is vastgesteld dat iemand duurzaam verblijf heeft. Zelfs als Utrecht al vindt dat niet aan iedere EU-arbeidsmigrant een woonplek geboden zou moeten worden (wat zich dan enigszins vreemd verhoudt tot het eerder genoemde grondrecht) dan zou er toch minimaal gewerkt moeten worden binnen het wettelijk kader. En dat kader is vrij duidelijk. EU-arbeidsmigranten hebben vaak veel eerder recht op gelijke behandeling dan nu door gemeente en veel hulpverleners wordt aangenomen. Een handige tool die door het ministerie is ontwikkeld (de “checklist”) is in Utrecht tot op heden nog niet geimplementeerd en individuele verzoeken tot opvang worden meestal niet volgens wettelijke kaders beoordeeld.

En dan zijn er ook nog mensen zonder -volgens de rijksoverheid- geldige verblijfsvergunning. Hoewel er een aantal organisaties in de stad actief zijn rondom geillegaliseerde mensen en er door Utrecht ook opvang en begeleiding wordt geboden aan mensen zonder vergunning, slapen er ook veel mensen buiten. Zeker in het licht van een extreemrechtse regering die ongedocumenteerde mensen tot vijand heeft verklaard, zou het Utrecht sieren zich (nog meer) te bekommeren over deze groep en zichzelf uit te roepen tot sanctuary city.

Een stad is slechts zo sociaal als hoe zij haar kwetsbare inwoners behandeld. Als Utrecht serieus een mensenrechtenstad wil zijn, dan staat zij voor alle inwoners van Utrecht, of ze nou een huis hebben of niet, met en zonder Nederlands of Europees paspoort en ongeacht iemands achtergrond. Utrecht is pas onderdak als iedereen een dak heeft.

Inspraakreactie 28 DNU leden (marktpartijen en corporaties)

Gemeente Utrecht
T.a.v. College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 16200
3500 CE UTRECHT

Datum: 6 maart 2025
Onderwerp: Reactie op ontwerp Beleidsnota Wonen in Utrecht
Namens: DNU leden (Marktpartijen en Corporaties)
Contactpersoon: [redacted]

Geacht College,

Het Development Network Utrecht (DNU), is een bij de stad Utrecht zeer betrokken netwerk van ontwikkelaars, beleggers, corporaties en natuurlijk de gemeente Utrecht zelf. Zoals u bekend zijn alle leden zeer actief in de gemeente Utrecht en zetten zich in voor leefbare en inclusieve stad.

De gemeente heeft in het proces van de totstandkoming van de nieuwe beleidsnota de DNU geïnformeerd over de voortgang. Op 17 februari jl. hebben wij een toelichting gekregen op de ontwerp beleidsnota hetgeen wij zeer hebben gewaardeerd. Tijdens deze bijeenkomst is de hoofdlijn van de nota toegelicht en zijn vanuit de aanwezige DNU-leden vragen gesteld en reacties meegegeven. Middels deze schriftelijke zienswijze willen wij namens de in de DNU betrokken ontwikkelaars, beleggers en corporaties onze zorgen ten aanzien van de ontwerp Beleidsnota kenbaar maken.

Betaalbaarheidseisen en uniforme landelijke kaders

Er is volle focus op betaalbaarheid, met de eis dat 75 % in het segment betaalbaar gerealiseerd moet worden. Dat is maatschappelijk een goed streven, welke wij in de basis ook onderschrijven. Wij zijn voor een ongedeelde en inclusieve stad en streven om die reden ook naar betaalbare woningbouw. Echter, een project moet ook haalbaar zijn. Als deze namelijk niet haalbaar is, is er sowieso geen project. Met de eis van 75% betaalbaar zullen veel plannen financieel gedragen moeten worden door de overige 25% en, als een project hiermee al haalbaar is, zal deze 25% extreem duur worden. Ondanks de goede intentie van het voorgenomen beleid zal de kloof hiermee alleen maar groter worden. Ook voorzien wij dat veel van de huidige plannen door deze eis, in combinatie met de hoge grondprijzen in de gemeente en de hoge bouwkosten, geen doorgang vinden of op zijn minst flink vertragen. Zachte plancapaciteit blijft dan zacht met als resultaat een stokkende woningvoorraad. Wij pleiten voor een eenduidig landelijk beleid en zien de verzwaring in relatie tot de eisen in het voorstel voor de Wet versterking regie volkshuisvesting als risicovol en daarmee onwenselijk. Ook zijn deze eisen niet in overeenstemming met landelijke doelen ten aanzien van programmering van 2/3e betaalbaar.

Het afwegingskader betaalbaar wonen (als beschreven op pagina 77) is in onze ogen nauwelijks realistisch en vergt een te uitgebreide onderbouwingsprocedure om af te mogen wijken van de uitgangspunten van het beleid. Het maken van met name plan overschrijdende afspraken klinkt logisch maar is ons inziens praktisch gezien zeer ingewikkeld en tijdrovend. Daarnaast ook niet zaligmakend, het werkt zeer vertragend en biedt veel extra onzekerheid voor initiatiefnemers. Ook legt deze werkwijze nog meer druk op de toch al beperkte capaciteit van het ambtelijk apparaat, de politiek en de marktpartijen.

Eisen woningen middeninkomens

De nota stelt dat er in het middensegment onvoldoende aanbod is in zowel het segment middenhuur als betaalbare koop. Mensen met een middeninkomen hebben, ondanks de komst van de Wet betaalbare huur, nog steeds moeite met het vinden van een betaalbare woning. Met name huishoudens met een middeninkomen die behoefte hebben aan meer ruimte (zoals gezinnen), dreigen buiten de boot te vallen door de Wet betaalbare huur. Om nog meer grip te krijgen op het middensegment gaat het middensegment van 35% volgens de nota een onderverdeling krijgen. Minimaal 25% middenhuur en maximaal 10% betaalbare koop. Dit zet de haalbaarheid van een project nog verder onder druk. Daardoor zullen nog minder projecten van de grond komen. Dit geldt voor projecten waar reeds posities voor zijn ingenomen, maar ook de nieuwe posities, doordat de benodigde grondwaardes niet gehaald kunnen worden. Ook zullen de eisen die de Utrechtse Woonwaaier stelt (pagina 79) met betrekking tot oppervlaktenormen de haalbaarheid flink onder druk zetten. Met de vaststelling van de Wet betaalbare huur zijn op landelijk niveau afspraken gemaakt over de regels waaraan woningen moeten voldoen om in een bepaald prijssegment te vallen. Ook deze Utrechtse Woonwaaier leidt tot aanvullende en daarmee kostenverhogende eisen aan nieuwbouwwoningen met alle consequenties van dien.

Naast het realiseren van betaalbare woningen zien wij doorstroming als een belangrijk middel om beweging te krijgen in de woningmarkt. Diverse onderzoeken hebben aangetoond dat het realiseren van duurdere woningen aanzienlijk meer verhuisbewegingen op gang brengt dat betaalbare woningen. Ook om deze reden pleiten wij voor een goede verhouding tussen betaalbaar en vrije sector.

Beleidsambities en Woontopafspraken

De wens om thematische beleidsambities te 'overtreffen' staat haaks op de afspraken die tijdens de Woontop zijn gemaakt onder het thema schrappen van tegenstrijdige en overbodige eisen en regels (STOER). Standaardisatie en uniformiteit is essentieel, stap af van de aanvullende lokale eisen die verder gaan dan het Besluit Bouwwerken Leefomgeving. Ons is onduidelijk waarom de gemeente Utrecht er ondanks deze afspraak er toch voor kiest aanvullende eisen te stellen.

Financiële haalbaarheid

De financiële onderbouwing van de beleidsnota achten wij onvoldoende realistisch. Er wordt te veel gerekend op subsidies, Rijksbijdragen en een nog uit te werken vereveningsfonds. Gezien de sterke focus op huurwoningen en het hoge percentage betaalbare woningen (75%) zijn de risico's op stagnatie van projecten aanzienlijk. Ook ontbreekt aanpalend beleid waarin wordt onderbouwd hoe de gemeente de bovenwettelijke eisen op zowel Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BBL) als op programmeringsniveau denkt te bekostigen. Een bijdrage vanuit een nog op te richten vereveningsfonds is hiervoor volstrekt onvoldoende, aangezien deze slechts wordt uitgekeerd voor het aantal extra betaalbare woningen boven de 75%, terwijl de landelijke regels 67% voorschrijven. Bovendien zal alleen uitgekeerd worden als er voldoende middelen in het vereveningsfonds aanwezig zijn, hetgeen nog lang zal duren en daarmee hoogst onzeker is.

Financiële haalbaarheid vanuit de doelgroep staat ook onder druk. Met de invoering van de huisvestingverordening, de huisvestingsvergunning voor betaalbare koop is met de vastgestelde inkomenseis de betaalbare koop (€405.000) niet te financieren.

De inkomenseis voor de middenhuur is gesteld op maximaal 42x (kale) maandhuur. Dat er een inkomenseis geldt is begrijpelijk, omdat de middenhuur woningen gebouwd worden voor mensen met een midden inkomen. Aan de andere kant moeten de huurders ook de huur inclusief service- en overige kosten kunnen betalen, zonder in financiële problemen te komen. Een norm van maximaal 42 x de (kale) maandhuur vinden wij om die reden dan ook laag. Ook willen wij vermeld hebben dat de lage norm van 42x de maandhuur een zeer grote groep huishoudens op de woningmarkt volledig buiten spel zet. Groepen die (net) meer verdienen dan deze norm komen niet in aanmerking voor een huurwoning maar maken ondanks hun inkomen bij lange na geen kans op een koopwoning in de regio. En in een inclusieve stad moeten we ook deze groep willen huisvesten.

Samenvattend

Met de huidige Utrechtse regelgeving worden de gewenste aantallen al niet gehaald, uit de cijfers van de Utrecht monitor blijkt duidelijk dat er minder geïnvesteerd wordt in de stad vanwege de hoge ambities op alle fronten en de lange doorlooptijden van de projecten. Aangezien het voorgenomen beleid een verdere aanscherping van de bestaande ambities betreft zal dit alleen maar erger worden. Deze nota zal ervoor zorgen dat veel beoogde plannen niet tot realisatie komen, dat hierdoor de woningnood nog groter wordt en de kloof tussen de woningzoekenden en woningbezitters groter en groter wordt. Om deze reden maken wij ons ernstige zorgen dat ons aller doel, een bijdrage leveren aan het oplossen van de woningnood door de bouwproductie op gang te houden, ondanks de goede intenties van het beoogde beleid nog verder uit beeld raakt.

Zoals wij als DNU hebben laten zien werken wij graag samen met de gemeente Utrecht en zetten we ons gezamenlijk in voor een thuis voor iedereen in de stad. Nogmaals, ook wij onderschrijven het belang van een leefbare en inclusieve stad. Wij zijn er echter van overtuigd dat de nu voorliggende beleidsnota contraproductief zal werken. Om deze reden vragen wij de gemeente kritisch te zijn op de voorgenomen beleidsnota en, bij voorkeur samen met de (markt)partijen, tot aangepast beleid te komen waarmee én een inclusieve stad wordt gewaarborgd én de bouwproductie op gang blijft. Het maatschappelijk belang van een gezonde woningmarkt is ons inziens te groot om risico's te lopen.

Met vriendelijke groet, namens de DNU,

[redacted]

BPD Ontwikkeling B.V.
Regio Noord-West
IJsbaanpad 1
1076 CV Amsterdam
Postbus 51262
1007 EG Amsterdam
+31 (0)20 304 99 99
ontwikkeling.noordwest@bpd.nl
www.bpd.nl
BTW NL800406187B01
KvK 08013158
IBAN NL14 RABO 0265 8667 15
BIC RABONL2U

Gemeente Utrecht
t.a.v. College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 16200
3500 CE Utrecht

Datum
6 maart 2025

Kenmerk
BBPDL_2025086_LM

[redacted]

Onderwerp
Reactie op ontwerp Beleidsnota Wonen in Utrecht 2025-2030.

[redacted]

Geacht College,

Met interesse heeft het Consortium van grondeigenaren Rijnenburg kennisgenomen van de ontwerp Beleidsnota Wonen in Utrecht 'Van woningmarkt naar volkshuisvesting'. Wij waarderen de inspanningen van de gemeente om te komen tot een toekomstgericht woonbeleid, en onderschrijven binnen de huidige stedelijke en politieke context het belang van toegankelijke en betaalbare huisvesting voor alle woningzoekenden.

Desondanks roept de voorgestelde beleidswijziging bij ons vragen op over de uitvoerbaarheid en haalbaarheid van dit beleid, zowel in het algemeen als specifiek vanuit het belang van het gebiedsontwikkeling Rijnenburg. Onderstaand lichten wij dit nader toe:

1. Is de Beleidsnota Wonen van toepassing op project Rijnenburg?

De gemeente wenst op het gebied van betaalbaarheid de regie terug te nemen. Nieuwe of aangepaste maatregelen zullen van toepassing zijn op alle projecten waarvoor op de ingangsdatum nog geen bestuurlijk document volgens het Utrecht Planproces Gebiedsontwikkeling (UPG) is vastgesteld, dan wel een tenderprocedure is gestart of een overeenkomst met ontwikkelaars is vastgesteld.

Is de Beleidsnota Wonen ook van toepassing op het project Rijnenburg? Deze wordt namelijk in de nota niet benoemd als plancapaciteit.

In december 2024 is in het Akkoord van Rijnenburg met de gemeente Utrecht, Provincie en het Rijk afgesproken het komende jaar (Nota van Uitgangspunten) nader uit te werken. Daarbij gaat het om:

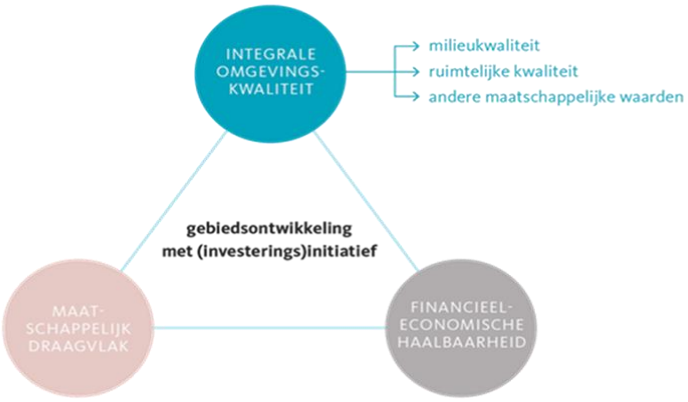
- Versnellen van de bouwopgave;
- Waarborgen van de continuïteit van de ontwikkel- en bouwproductie;
- Standaardiseren procesaanpak;
- Invulling geven aan een klimaatbestendige en toekomstbestendige inrichting;
- Aansluiten bij de doorbraak aanpak van Neprom, VRO, Aedes e.a.

In het Akkoord van Rijnenburg is vastgelegd dat deze afspraken tot stand dienen te komen door gezamenlijk – publieke en private partijen- te werken aan een ontwikkelstrategie en haalbare en uitvoerbare oplossingen te verkennen. De huidige Beleidsnota Wonen waarin verschillende kwantitatieve uitgangspunten rond financieringscategorie, omvang etc. eenzijdig zijn vastgelegd, doet

geen recht aan de wijze waarop partijen beoogd hebben samen te werken aan de ontwikkeling van Rijnenburg.

Kan worden bevestigd dat deze afspraken worden gerespecteerd?

Het is juist in het belang van de gebiedsontwikkeling Rijnenburg om vanuit een integrale benadering een afweging te maken op de onderstaande thema's.

Figuur 1: integraal afwegingskader gebiedsontwikkeling. (Zeeuw, 2024) Bron; Stichting Kennis Gebiedsontwikkeling.

2. Financiële haalbaarheid:

De wens om de bouwproductie langdurig te versnellen, inclusief de ambities op betaalbaarheid en kwaliteit, lijken niet financieel te zijn doorgerekend. Zo heeft de VNG op de Woontop december 2024 een disclaimer gemaakt dat gemeenten de Woontop-afspraken alleen kunnen uitvoeren, als afspraken met het kabinet in het voorjaar van 2025 hun bredere financiële positie substantieel verbeteren.

Wordt hiermee onderkend dat om meer betaalbaarheid te kunnen realiseren financiële bijdragen noodzakelijk zijn? Hoe realistisch is het dat het Rijk hier middelen voor ter beschikking stelt? Hoe ziet de gemeente dit?

Wij verwachten namelijk dat door enkel te sturen op de betaalbaarheid de uitvoering van plannen eerder zal vertragen, dan versnellen. Met als gevolg dat de doorstroming en daarmee het creëren van meer gemengde wijken verder onder druk komen te staan.

Wij zijn van mening dat een gedegen financiële doorrekening van het beleid, voor wat betreft de benoemde plancapaciteit, relevant is om op basis hiervan het gesprek met elkaar te voeren over mogelijke oplossingen om tot realisatie en haalbaarheid te komen.

3. Gebrek aan Integraliteit

Gebiedsontwikkeling vereist een zorgvuldige integrale afweging van alle relevante opgaven. Eind 2024 is de Programmatische Verkenning Rijnenburg gedeeld met de gemeenteraad. In deze verkenning is aangegeven hoe tot een passend woonprogramma voor Rijnenburg te komen Zie onderstaand schema uit de programmatische verkenning waarin de hoeveelheid aan thema's en daarmee afwegingen wordt gevisualiseerd:

Figuur 2; ***Het bouwen van een nieuwe wijk als Rijnenburg volgens de gedachte van de 10-minutenstad vraagt om meer dan alleen woningen: het hele palet aan functies is nodig in de nabijheid om het goed te laten functioneren (bron: RSU 2040)***

Uit deze verkenning wordt betaalbaarheid vanuit het thema Programma beschreven. Echter alles hangt met alles samen. De integrale afweging zal pas in een later stadium kunnen plaatsvinden, zodra de kaders worden bepaald in de zogenaamde Uitgangspuntennotitie Rijnenburg.(Beoogd vast te stellen eind 2026)

Het is onzes inziens te vroeg om nu voor Rijnenburg financieringscategorieën vast te stellen. Mede gezien ook andere ambities die er zijn op het gebied van duurzame energie, maatschappelijk programma, werken en leisure etc. Betaalbaar wonen alleen maakt van een woonwijk nog geen geliefde plek. Naar ons mening dient er een integrale afweging plaats te vinden.

De gebiedsontwikkeling van Rijnenburg vraagt van partijen adaptief vermogen. Immers de ontwikkeling van Rijnenburg is complex en zal een lange doorlooptijd kennen. Dit wordt ook beschreven in de Programmatische verkenning (blz 35): "Dit vereist flexibiliteit in de plannen, zodat kan worden bijgestuurd op de inhoud en omvang van het gewenste programma".

Kortom, met het vaststellen van deze Beleidsnota Wonen wordt het afgesproken proces uit zowel de Intentieovereenkomst Rijnenburg, de Programmatische Verkenning en het Akkoord van Rijnenburg om de opgaven integraal af te wegen -noodzakelijk voor de gebiedsontwikkeling Rijnenburg- doorkruist en niet gerespecteerd.

Wij adviseren dat in de Beleidsnota Wonen voor wat betreft langdurige ontwikkelingen van deze omvang betaalbaarheid wordt benaderd als een kwalitatief uitgangspunt dat integraal wordt afgewogen ten opzichte van ruimtelijke, en andere maatschappelijke thema's. Belangrijke vragen hierbij: Wat zijn eventuele disclaimers om hiervan af te wijken? Wie bepaalt dat er in een bepaalde situatie kan worden afgeweken?

4. De noodzaak van ondersteunend/ flankerend beleid op gebieden zoals leefbaarheid.

Naast de uitdrukkelijke wens om de gebiedsontwikkeling op de thema's betaalbaarheid, beschikbaarheid (snelheid) en kwaliteit integraal te benaderen, is het ook relevant het flankerend beleid en de effecten hiervan op betaalbaarheid voldoende inzichtelijk te hebben. In hoeverre is het beleid op de verschillende thema's versterkend dan wel tegenstrijdig? Zo werd er in de vorige woonvisie 2019 concreet verwezen naar het Onderzoek van Rigo: Veerkracht in het corporatiebezit Kwetsbare bewoners en leefbaarheid uit 2018. Op basis van dit rapport werd geconcludeerd dat wijken met een te hoog percentage sociaal kwetsbaarder zijn. In de visie uit 2019 werd indirect gesuggereerd dat door gemengde wijken te realiseren dit "probleem" wordt opgelost. Echter waaraan voorbij werd gegaan is dat woningcorporaties in hetzelfde rapport aangeven:

"De belangrijkste belemmeringen die door corporaties worden ervaren bij het leefbaar houden van de corporatiebuurten zijn lokale afspraken over minimale aantallen betaalbare woningen, slechte samenwerking met gemeenten en zorgpartijen over de uitstroom uit de GGZ, de strikte scheiding Daeb/niet-Daeb en de strikte handhaving door de AW van de normen rond passend toewijzen"

In hoeverre zijn deze adviezen door de gemeente onderkend en meegenomen in haar huidige beleid 2025, of worden er nu nog meer aanvullende eisen gesteld?

Concluderend
Wij onderschrijven de maatschappelijke opgave om veel betaalbare woningen te realiseren. Vanuit het Consortium Rijnenburg gaan wij hierin onze bijdrage leveren. Echter; wij maken ons grote zorgen dat de gemeente met het voorgenomen beleid het tegenovergestelde bereikt van wat zij beoogt voor wat betreft duurzame kwaliteit, en sociaal evenwichtige wijken. Haalbaarheid en versnelling komen onder druk te staan. Hoe wil de gemeente de betaalbaarheid afdwingen en daarmee geen recht doen aan de afspraken zoals recentelijk nog gemaakt voor Rijnenburg. Een stadsdeel van deze omvang, in een tijd waarin de urgentie zo groot is om snel en veel te bouwen, vereist de nodige flexibiliteit en een procesaanpak gericht op integrale afweging.

Wij vragen vanuit het belang van de gebiedsontwikkeling Rijnenburg dat de afspraken uit de intentieovereenkomst met de gemeente, de Programmatische Verkenning en het Akkoord van Rijnenburg worden gerespecteerd.

Met vriendelijke groet,
Namens het consortium van grondeigenaren Rijnenburg,

[redacted]

Zienswijze BoKS en SSH: Beleidsnota Wonen

Geacht college van B&W,

Met plezier hebben we de nieuwe Beleidsnota Wonen gelezen. We begrijpen dat tot 7 maart de mogelijkheid bestaat om een zienswijze in te dienen. De SSH en BoKS maken met deze brief graag gebruik van deze mogelijkheid. Onze zienswijze richt zich op de huisvesting van studenten en starters. Daarnaast onderschrijft de SSH de STUW zienswijze die ingaat op alle doelgroepen binnen de sociale huur.

Studenten

Allereerst zijn we blij om te lezen dat de nota veel aandacht heeft voor het belang van onzelfstandige studentenhuisvesting en de bouw van ontmoetingsruimten. Als SSH en BoKS onderschrijven wij dit volledig. We lezen in de nota over de inzet van de gemeente om het grote tekort (ten minste 5.300 eenheden in Utrecht) terug te dringen. Dit steunen we ter harte. We zien immers dat de tijd die studenten bij ons ingeschreven moeten zijn voor een kamer, oplopen naar zo'n 40 maanden.

Bij de uitwerking van deze ambitie (p.55) zien we echter drie punten die het realiseren van deze ambitie in de toekomst bemoeilijken.

Uitgangspunt twee vierkante meter gemeenschappelijke ruimte per zelfstandige woning

Wij lezen in de nota dat u voor de gemeenschappelijke ruimtes bij zelfstandige woningen uitgaat van 2 m2 per individuele studio.

We zien zonder meer het belang in van ontmoetingsruimten waar studenten elkaar kunnen treffen. Echter ervaren we in de praktijk dat een gemeenschappelijke ruimte van twee vierkante meter per studio té ruim is. Bij de grootschalige studentencomplexen, vaak honderden eenheden in één gebouw, die de SSH bouwt ontstaan daarmee zeer grote ontmoetingsruimtes. Van deze ruimtes is het een grote uitdaging om deze op een goede manier in te kunnen richten. Het doel van de ruimtes, het stimuleren van ontmoeting, wordt hiermee niet gehaald. De kostbare vierkante meters die we gebruiken voor te grote

gemeenschappelijke ruimtes zetten we in dit geval liever in voor de realisatie van meer studentenkamers.

Kortom, wij pleiten voor het verlagen van de norm voor gemeenschappelijke ruimte. We denken daarbij aan 1 m2 per studio mede afhankelijk van de grootte van het gebouw.

Streven naar 70% onzelfstandig per project

U geeft verder aan te willen streven naar een minimum van 70% kamers bij de nieuwbouw waar studentenhuisvesting wordt gerealiseerd. Als SSH en BoKS steunen wij dit streven van harte.

We maken ons echter zorgen dat dit streven tot vertraging en soms tot onhaalbare projecten leidt. Een programma van 70% kamers is in de praktijk niet altijd haalbaar. We willen via deze weg benadrukken dat dit streven in de toekomst geen vertragende factor mag zijn bij de realisatie van nieuwbouwprojecten. Onze zorg is dat het streven om 70% onzelfstandig te realiseren voor discussies gaat zorgen op projectniveau en de bouw onnodig zal vertragen.

Kortom, we zetten ons zeker in voor 70% onzelfstandig, dat is ook onze wens en ambitie, maar we kunnen niet garanderen dat dit bij ieder project lukt. We pleiten dat het uitgangspunt een gedeelde ambitie is, maar zeker geen norm per project.

Clusters van studentenhuisvesting

We vragen aandacht om clusters van studentenhuisvesting in de stad te koesteren en de nieuwbouw daarvan te stimuleren. In de beleidsnota staat dat de gemeente wil werken aan gemengde buurten en wijken. Dit streven steunen we voor de hele stad, maar we denken dat specifiek voor studenten de gemeente beter in grotere clusters kan denken.

We zien nu bij sommige nieuwbouwprojecten dat de studentenhuisvesting is geprogrammeerd in relatief kleine gebouwen en nauw is gemengd met andere doelgroepen. We ervaren juist dat de gebieden waar studentenhuisvestging is geclusterd met honderden eenheden bij elkaar in praktijk heel goed werken. Een goed voorbeeld is natuurlijk het IBB waar studenten samen een eigen sfeer creëren en weinig overlast veroorzaken voor de omgeving. Ook zien we dat het voor ons lastiger is om te investeren in ontmoetingsruimtes bij in omvang kleine gebouwen als het aantal studenten dat gebruik zal maken van de die ruimtes (te klein is).

Kortom, we vragen u om bij de programmering van studentenhuisvesting te denken in clusters van enkele honderden studenteneenheden per project (minimaal 100) en juist af te zien van te kleine kavels die fijnmazig gemengd zijn met andere doelgroepen.

Starters

Op pagina 60 lezen we dat de gemeente vooral wil inzetten op doorstroming; door oudere huishoudens te verleiden te verhuizen naar geschikte appartementen, waardoor de langste verhuisketens ontstaan. Aan het eind van deze keten moeten starters profiteren omdat er ook voor hen woningen, uiteindelijk, vrijkomen.

We erkennen dat dit theoretisch klopt, maar vragen ons af of dit uitgangspunt in de praktijk ook in voldoende mate doorwerkt en ten goede komt aan starters. We zien nu dat studenten, afgestudeerden en jongeren te weinig inschrijftijd hebben en niet in aanmerking komen voor een sociale huurwoning. Ook is hun inkomen meestal te laag voor een middenhuurwoning of een koopwoning. Ze vallen tussen wal en schip.

In uw nota ziet u af van een specifieke aanpak om het aanbod van woningen voor starters te verruimen. Denk aan een voorrangsregeling voor starters en andere jongeren, het uitbreiden van het aantal woningen waar geloot mag worden danwel een doelstelling voor het aantal starterswoningen dat in de stad gebouwd moet worden.

We pleiten ervoor om deze regelingen juist wél in te voeren. We denken dat alle instrumenten nodig zijn om ook starters een kans te geven op de Utrechtse woningmarkt en ze te behouden voor de stad.

Tot slot

We hopen dat de gemeente onze zienswijze ter harte neemt om zo de bouw van studentenwoningen én woningen voor starters te stimuleren. Beide groepen zitten nu in de knel op de woningmarkt. Beide groepen zijn van grote maatschappelijke, culturele en economische meerwaarde voor de stad.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Patrick Schiermann
Voorzitter BoKS

Rob Donninger
Directeur-bestuurder SSH

Inspraakreactie 31 Consortium Cartesius

Ingediend via het formulier op de website gemeente Utrecht

Aan:	Het college van burgemeesters en wethouders van de gemeente Utrecht
Datum:	5 maart 2025
Namens:	Consortium Cartesius (Ballast Nedam Development en MRP Development) en NS Vastgoed
Onderwerp:	Zienswijze Ontwerp Beleidsnota Wonen 2025 – 2025 van de gemeente Utrecht

Geachte heer, mevrouw,

Na de raadsbrief van 24 januari 2025 is de Ontwerp Beleidsnota Wonen 2025-2030 voor de gemeente Utrecht ter inzage gelegd met als doel om inspraakreacties te verzamelen. Middels deze brief willen wij als consortium Cartesius (Ballast Nedam Development en MRP Development) en NS een reactie geven op de gepresenteerde beleidsnota vanuit ons gezamenlijk perspectief en de ontwikkeling Cartesiusdriehoek.

In 2018 is de koers voor de ontwikkeling van Cartesius uitgezet en zijn de kaders bepaald in het koersdocument en daaropvolgend hebben partijen met elkaar een anterieur overeenkomst gesloten. In deze anterieure overeenkomst hebben we vele ambities opgenomen zoals o.a. een gezonde wijk gebaseerd op de pijlers van de blue zone (healthy urban living), een autoluwe wijk, veel focus op het creëren van een community en ruimte voor groen. Maar er zijn ook kwantitatieve afspraken gemaakt over programmatische kaders binnen Cartesius.

Op dit moment staat de gemeente Utrecht voor een belangrijk moment: Het vaststellen van de woonvisie van de gemeente Utrecht van 2025 – 2030. Het doel van de gemeente Utrecht zoals toegelicht in de Beleidsnota is om in een periode van woningnood de woningvoorraad kwantitatief en kwalitatief te laten groeien, te benutten en te beschermen. Wij, als consortium Cartesius en NS, omarmen dit doel en dragen daar met de ontwikkeling van de Cartesiusdriehoek nu al aan bij. Met in aanbouw zijnde van 650 woningen en reeds ruim 400 verkochte woningen aan Portaal hier boven op welke binnenkort in aanbouw gaan. Wij zien zelfs meer kansen voor de ontwikkeling Cartesius door verdichting van het programma waar wij reeds met elkaar over in gesprek zijn.

Echter, willen wij ook onze zorgen uiten en vragen stellen over de Beleidsnota op de volgende twee punten:

1. In de Beleidsnota wordt de Cartesiusdriehoek als nieuw hoogstedelijk knooppunt benoemd in zone B. Aan deze zone B worden programmatische eisen gesteld die afwijken van privaatrechtelijke afspraken die reeds vastgelegd zijn in de exploitatieovereenkomst tussen gemeente Utrecht en NS. Deze toevoeging kan dan ook niet van toepassing zijn op de Cartesiusdriehoek en wij vragen de gemeente om dit te corrigeren in de Beleidsnota. De beleidsnota moet in lijn worden gebracht met de reeds gemaakte afspraken tussen NS en gemeente Utrecht.

2. In de algemeenheid willen wij als ontwikkelende partijen en grondeigenaren onze zorgen uiten over de Beleidsnota. De nota streeft naar 75% betaalbare woningen, waarvan 40% sociale huurwoningen en 35% woningen in het middensegment. Deze verdeling baart ons zorgen, zoals ook vermeld in de zienswijze ingediend door het Development Netwerk Utrecht (DNU). Wij ondersteunen de in de zienswijze van het DNU geuite zorgen en vragen om extra aandacht voor de daarin benoemde punten.

Wij zien uw reactie op bovenstaande graag tegemoet en zijn uiteraard beschikbaar voor nadere toelichting en/of afstemming.

Met vriendelijke groet,

Consortium Cartesius (MRP en Ballast Nedam Development) & NS Vastgoed

[redacted]

Inspraakreactie op Ontwerp Beleidsnota Wonen in Utrecht

Datum: 4 maart 2025
Aan: College van Burgemeesters en Wethouders van de gemeente Utrecht

Geacht college,

De beleidsnota 'Van woningmarkt naar volkshuisvesting' van de gemeente Utrecht bevat ambitieuze plannen om het woonbeleid inclusiever en toegankelijker te maken. U op leeftijd pleit al jaren voor een woonbeleid dat beter aansluit bij de behoeften van senioren. Hoewel senioren minder vaak van zich laten horen, is hun woonurgentie namelijk onverminderd groot.

Een diverse en groeiende groep
De groep senioren in Utrecht groeit procentueel het sterkst: van 11% in 2024 naar 13% in 2040. Dat zijn ruim 60.000 senioren. Zij vormen een diverse groep binnen onze stad, met uiteenlopende behoeften op het gebied van wonen en zorg.
Het woonbeleid moet daarom een samenhangend pakket aan maatregelen bevatten dat aansluit bij de verschillende levensfases van senioren. Dit betekent: gerichte bewustwording en voorbereiding op toekomstbestendig wonen voor senioren onder de 70 jaar, een actief doorstroombeleid voor 70-80-jarigen en voldoende toegankelijke en passende (zorg)woningen voor senioren boven de 80 jaar. Hoewel de nota goede intenties toont, schieten bepaalde maatregelen tekort, ook voor senioren met een lichamelijke beperking en een migratieachtergrond. In deze inspraakreactie worden de voornaamste knelpunten benoemd en concrete aanbevelingen gedaan om het beleid effectiever en inclusiever te maken.

Voorkom seniorisme in het woonbeleid
Wij willen u erop wijzen dat seniorisme op de loer ligt. De nota bevat bijvoorbeeld de quote: "Ik zie veel mensen nog in een veel te grote gezinswoning wonen." Wie bepaalt of een woning te groot is voor iemand? Wij adviseren u hierop alert te zijn, de nota kritisch te herzien en senioren niet te benaderen vanuit stereotypen en vooroordelen.

Betrek senioren bij het woonbeleid
U op leeftijd behartigt de belangen van senioren in Utrecht en vraagt het college om participatie met senioren structureel onderdeel te maken van het woonbeleid. Maak gebruik van bestaande initiatieven en expertise van inwoners (vaak senioren) in de wijken. Zorg dat het woonbeleid niet over maar met de inwoners wordt gemaakt. Geef georganiseerde bewoners het recht om actief deel te nemen als ontwikkelaar bij nieuwbouwprojecten (right to challenge) bijvoorbeeld op inbreidingslocaties. Zorg ervoor dat woonzoekers daadwerkelijk inspraak krijgen in het beleid, zoals ook de Woonbond bepleit. Een integraal beleid betekent dat de gemeente durft los te laten en oplossingen aan bewoners toevertrouwt.

Recent is de WoonadviesCommissie (WAC) opgericht door de Werkgroep Wonen, waarvan U op leeftijd onderdeel uitmaakt, met subsidie van de gemeente Utrecht. Het WAC bestaat uit getrainde vrijwilligers. Zij beoordelen nieuwe bouwprojecten van woningen en de omgeving en brengen daarover een advies uit. Bo-Ex heeft al een project voorgelegd aan het WAC. Met alle toekomstige bouwplannen en gezien vanuit Samen de stad maken bepleiten wij dat de gemeente het inschakelen van de WAC actief stimuleert en dit opneemt in de nota.

Meer passende woningen voor senioren
De nota erkent dat de seniorenpopulatie groeit en dat er meer nultredenwoningen nodig zijn. Ons advies is om alle nieuwe woningen als nultredenwoningen te realiseren. Niet alleen ín de woning, maar ook de toegang tot de woning vanuit de openbare ruimte. Dat betekent dat deze woningen bezoekbaar worden en een deel ervan liefst ook aanpasbaar. Door woningen op maat voor onze senioren te bouwen, brengen we een hele verhuisketen op gang.

U op leeftijd vindt dat de beoogde 1.100 nultreden-, 1.150 geclusterde en 200 zorggeschikte woningen tegen 2030 (490 per jaar) volstrekt onvoldoende zijn.
Dit aantal ligt ver onder de intentie om jaarlijks 5.300 studentenwoningen te realiseren, terwijl in de nota juist wordt gesteld dat doorstroming essentieel is om starters aan woningen te helpen. Bovendien ontbreekt een nulmeting van het huidige aantal seniorenwoningen.
Onze aanbeveling: verhoog de jaarlijkse bouw van seniorenwoningen naar minimaal 5.000.

Ook is de sociale woningbouw ongelijk verdeeld per wijk; in de Binnenstad en Oost blijft het aanbod achter. Een actievere rol van de gemeente kan ervoor zorgen dat minder-draagkrachtige senioren binnen hun eigen wijk kunnen blijven wonen.

Leefbare wijken
Leefbare wijken vragen om diversiteit in woningtypes en ruimte voor gemeenschaps-vorming. Ook moeten openbare ruimtes worden voorzien van voldoende groen, openbare toiletten, bankjes en begaanbare wandelpaden zonder obstakels. De gemeente moet hiervoor middelen en fysieke ruimte beschikbaar stellen. Bijvoorbeeld is in de ontwikkeling van de Merwedekanaalzone te weinig aandacht voor de behoeften van senioren, zoals voldoende gehandicaptenparkeerplaatsen en -plaatsen bij de woning, gelijkvloerse wandelpaden, meerdere liften per gebouw. Wij adviseren de gemeente om senior-onvriendelijke onderdelen in deze wijk te herzien.

Daarnaast wordt in de nota niet gesproken over samenwerking met zorg- en welzijns-organisaties, terwijl dit cruciaal is voor het behoud van de leefbaarheid en goede zorgverlening. Wij ondersteunen de oproep van STUW om deze partijen toe te voegen aan de samenwerkingsdriehoek en pleiten voor intensievere afspraken binnen het Stedelijk Platform Ouderen (verantwoordelijk voor de uitvoering van het IZA).

Huurderscommissies
Het belang van huurderscommissies is groot. Zij moeten niet alleen meer betrokken raken bij renovaties van woningen en het grootonderhoud, maar ook bij de leefomgeving. Wij denken dat huurders graag mee willen denken over de inrichting van de leefomgeving. Daarnaast hebben zij het recht om als volwaardige gesprekspartner deel te nemen aan de lokale prestatieafspraken. Zo bestaat de mogelijkheid voor de huurderscommissie de belangen van de huurders op gemeentelijk niveau te behartigen.

Vitale woongemeenschappen en woongroepen
Wij onderschrijven het streven naar vitale woongemeenschappen, zoals stedelijke hofjes en geclusterde woonvormen. Dit draagt bij aan zelfstandig wonen, sociale interactie en het tegengaan van eenzaamheid. Hiervoor is in 2024 een aantal moties aangenomen. Een loffelijk streven, wat voor een grote groep senioren (waaronder veel vrouwen) noodzakelijk wordt geacht om zelfstandig oud te kunnen worden en burenhulp zal bevorderen. Echter, deze woonvormen moeten toegankelijk zijn voor senioren vanaf 50 jaar, niet pas vanaf 65 jaar, zodat een gezonde mix ontstaat tussen zelfredzame en hulpbehoevende bewoners.

U op leeftijd pleit ervoor dat ook oplossingen worden geboden voor problemen bij bestaande woongroepen in de nota. Er zijn namelijk worstelingen bij het vinden van geschikte nieuwe bewoners. Dat heeft te maken met:
De huisvestingsverordening: De definitie van 'senior' (65+) belemmert de instroom van jongere senioren. **Ons advies:** verlaag deze leeftijd naar 50+.
De inkomenstoets: Echtparen en ZZP'ers met een wisselend inkomen vallen vaak buiten de boot. **Ons advies:** maak uitzonderingen voor aspirant-leden van woongroepen.

Onvoldoende stimulans voor doorstroming
De nota stelt dat doorstroming van ouderen bijdraagt aan een betere woningmarkt. Echter, niet alle adviezen van RIGO hierover zijn overgenomen. Verhuispremies en de woon-adviseur worden genoemd, maar de daadwerkelijke ondersteuning ontbreekt. Geld is vaak niet het struikelblok voor senioren; praktische begeleiding en goede communicatie zijn dat wel. **Onze aanbeveling:** verbreed de doorstroomregeling en breidt de taken van de woonadviseur uit, zoals het bieden van verhuisservices.

Daarnaast ontbreekt een overzicht van beschikbare seniorenwoningen. De gemeente neemt hierin geen regierol en laat dit over aan woningcorporaties, waardoor informatie versnipperd blijft. Senioren kunnen hierdoor geen weloverwogen keuze maken en blijven zitten waar ze zitten. **Ons advies:** breng alle seniorgeschikte woningen (koop, middenhuur en sociale huur) integraal in kaart en laat de woonadviseur deze informatie beheren en actueel houden. Zorg voor financiering van deze belangrijke dienst.

Succesvolle initiatieven zoals de woonmarkt in Overvecht tonen aan dat er behoefte is aan betere informatievoorziening. De gemeente zou dergelijke markten in alle wijken moeten ondersteunen, erover communiceren en aanwezig moeten zijn om vragen te beantwoorden. Daarnaast stellen wij voor om, naar idee van Woonin, senioren per bus langs beschikbare seniorenwoningen te laten rijden, zodat zij het aanbod beter leren kennen.

Tijdens het Stadsgesprek bleek dat 13 van de 171 hartenkreten over doorstroming van senioren gingen. Het onderwerp wordt erg belangrijk gevonden. Een deelnemer gaf echter aan: doorstroming is een doekje voor het bloeden als er onvoldoende woningen zijn om naartoe te stromen. Het is echt niet alleen een organisatorisch, maar ook een kwantitatief probleem.

Onvoldoende aandacht voor toegankelijkheid
Hoewel de nota het belang van toegankelijkheid erkent, ontbreken concrete doelstellingen en maatregelen om woningen daadwerkelijk toegankelijk te maken. Er wordt te veel vertrouwd op nieuwbouwprojecten, terwijl bestaande woningen niet snel genoeg worden aangepast voor senioren met een lichamelijke beperking. Dit vergroot de druk op mantelzorg en thuiszorg.
Onze aanbevelingen: Stel bindende quota voor rolstoeltoegankelijke en aanpasbare woningen binnen nieuwbouwprojecten. Dit voorkomt hoge aanpassingskosten later. Versnel de aanpassing van bestaande woningen door extra subsidies en investeringen. Betrek ervaringsdeskundigen en belangenbehartigers structureel bij woningontwikkeling en renovatieprojecten.

Senioren met een migratieachtergrond
De nota benoemt de woonwensen van migrantenouderen, maar biedt geen concrete oplossingen. Er is te weinig aandacht voor woonvormen die aansluiten bij culturele en sociale behoeften, zoals meergeneratiewoningen en cultureel passende

groepswoonvormen. Daarnaast bereiken gemeentelijke initiatieven veel migrantenouderen niet door taalbarrières en ontoereikende communicatie.
Onze aanbevelingen: Creëer meer woonconcepten voor migrantenouderen, zoals seniorenhofjes met gedeelde voorzieningen en zorg op maat. Verbeter de informatievoorziening door meertalige woonadviseurs en toegankelijke communicatiemiddelen. Stimuleer initiatieven zoals kangeroewoningen, zodat senioren bij familie kunnen blijven wonen.

Conclusie
Hoewel de gemeente Utrecht stappen zet richting een inclusiever woonbeleid, schieten de voorgestelde maatregelen op cruciale punten tekort. Er is een grotere inzet nodig op het realiseren van meer geschikte woningen, het bevorderen van doorstroming en het aanpassen van bestaande woningen. Zonder aanvullende inspanningen dreigt een deel van de senioren buiten de boot te vallen.

Het is van essentieel belang dat de gemeente haar ambitie om ‘een stad voor iedereen’ te zijn, vertaalt naar concreet en daadkrachtig beleid voor het steeds groter wordende aantal senioren in Utrecht.

Met vriendelijke groet,

Namens **Stichting U op leeftijd**
Seniorenbelang Stad-Utrecht,

Yvon Hoogendijk (directeur)

Betreft: Reactie op Ontwerp Beleidsnota 'Wonen in Utrecht: Van woningmarkt naar volkshuisvesting 2025 – 2030'

Datum: 6 maart 2025
Aan: College van Burgemeesters en Wethouders van de gemeente Utrecht

Geacht college,

Met interesse hebben wij kennisgenomen van de conceptnota *'Wonen in Utrecht: Van woningmarkt naar volkshuisvesting 2025 – 2030'*. Wij waarderen de inzet van de gemeente om volkshuisvesting weer centraal te stellen in het woonbeleid. Stade Advies geeft met **Woonadviseur Ouderen Utrecht** een belangrijke invulling aan de leidende principes van de gemeente om de beweging van woningmarkt naar volkshuisvesting te maken voor senioren in de stad. Zonder advies en hulp weten senioren vaak niet de stap te zetten naar passend wonen, één van de drie centrale doelstellingen van deze beleidsnota. Wij willen hierbij benadrukken dat het thema **doorstroming** te belangrijk is om op te bezuinigen en dat de **Woonadviseur Ouderen Utrecht** een onmisbare dienst is voor ouderen die begeleiding en advies nodig hebben bij passend wonen.

Senioren: een belangrijke groep

Het aantal senioren in Utrecht neemt snel toe. Zoals het '*Actieplan (T)huis voor Ouderen*' van de gemeente stelt in 2022 neemt het aantal en aandeel 65-plussers toe van 38.000 (10,5%) in 2021 naar 61.000 (13,5%) in 2040; bovendien worden ouderen steeds ouder en daardoor meer afhankelijk van zorg en ondersteuning. Met de vergrijzing zal de vraag naar zorg van (kwetsbare) ouderen groeien. Ouderen blijven langer thuis wonen. Voor veel mensen is dat een fijn vooruitzicht. Maar het brengt ook nieuwe vragen en uitdagingen met zich mee. De druk op de zorg en de woningnood neemt de komende jaren alleen maar toe en dat maakt dat die uitdagingen groter worden. De behoeften van senioren zijn divers maar wat overeenkomt is dat er grote behoefte is aan informatie over de mogelijkheden tot passend wonen. Bij toenemende kwetsbaarheid is begeleiding naar een nieuwe woonsituatie nodig. De Woonadviseur Ouderen voorkomt dat zwaardere zorg nodig gaat zijn.

Het belang van doorstroming

Een soepel functionerende woningmarkt vereist een goed beleid op doorstroming, vooral onder senioren. Ouderen die verhuizen naar een meer passende woning laten grotere gezinswoningen achter, wat weer kansen biedt voor jonge gezinnen. Een verhuisketen wordt op gang gebracht. Dit is een essentieel mechanisme om de wooncrisis aan te pakken. Investeren in doorstroming draagt direct bij aan een betere benutting van de bestaande woningvoorraad en vermindert de druk op nieuwbouw. De nota stelt dat doorstroming van ouderen belangrijk is en in de praktijk niet altijd makkelijk en dat doorstroming bevordert door de dienstverlening van Woonadviseur Ouderen Utrecht. De voorgenomen bezuiniging vanaf 2026 op de Woonadviseur Ouderen staat haaks op de doelstellingen en kan niet doorgaan. De taken zouden moeten worden uitgebreid, zoals een stads brede informatievoorziening omtrent

seniorgeschikte woningen, woonvormen en bijvoorbeeld het bieden van verhuisservices.

De cruciale rol van de Woonadviseur Utrecht

In de nota zijn doelstellingen opgenomen waarin de Woonadviseur Ouderen Utrecht cruciaal is. **Woonadviseur Ouderen Utrecht** speelt een sleutelrol door (kwetsbare) ouderen te begeleiden en adviseren bij het vinden van een passende woning. Dit voorkomt dat ouderen noodgedwongen in een woning blijven wonen die niet meer aansluit bij hun levensfase, bijvoorbeeld door fysieke beperkingen of hoge onderhoudslasten. Doordat we helpen ouderen op de voor hen juiste plek te laten wonen met toegang tot voorzieningen en/of sociaal netwerk dragen we ook bij aan het voorkomen van eenzaamheid en het versterken van samenredzaamheid. De ervaring leert dat veel ouderen zonder ondersteuning niet de benodigde informatie hebben om goede keuzes te maken om passend te wonen en de stap naar verhuizen niet zetten.

De voorgenomen halvering van de inzet van de Woonadviseur Ouderen Utrecht moet volledig worden teruggedraaid. Het kan niet zo zijn dat onze bijdrage aan doorstroming en passend wonen moet stoppen. Zoals in de ambtelijke inventarisatie van de bezuinigingsopties wordt gesteld is het risico dat de bestaande woningvoorraad suboptimaal benut wordt, doorstroming stokt en we dus minder bijdragen aan het oplossen van de wooncrisis in de stad en het welzijn van de ouderen. Onze inzet moet juist worden versterkt, de **Woonadviseur Ouderen Utrecht** is essentieel. Wij hopen dat de gemeente dit meeneemt in de definitieve nota en zien graag verdere concrete maatregelen om doorstroming te stimuleren.

Met vriendelijke groet,

Erik Vermathen (directeur)
Stade Advies – Woonadviseur Ouderen Utrecht
[redacted]

de WOONADVISEUR Ouderen 55+

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Beleidsnota Wonen in Utrecht ‘Van woningmarkt naar volkshuisvesting 2025-2030

Beleidsveld	Wonen en Volkshuisvesting
Organisatieonderdeel	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Opsteller	Rita van der Meulen, Luuk Huttenhuis, Marieke Jonker-Verkaart
Zaaknummer	13139001
Jaargang en nummer	2025, nr. 64
Vergaderdatum Raad	12 juni 2025
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

De raad besluit:

1. De beleidsnota Wonen in Utrecht ‘Van woningmarkt naar volkshuisvesting 2025-2030’ vast te stellen met daarin de volgende 4 hoofddoelstellingen en bijbehorende subdoelstellingen:
   a. Betaalbaar wonen:
   In 2030 maken meer mensen kans op het vinden van betaalbare woonruimte in Utrecht.:
      1. We houden het bouwtempo van 3.000 woningen per jaar op peil.
      2. Nieuwe woningen moeten vooral betaalbaar zijn.
      3. We werken met corporaties aan duurzame groei van het aandeel van de corporatievoorraad voor meerdere jaren op rij, waarbij in wijken met een laag aandeel sociale huurwoningen (<35%) het verkopen en liberaliseren van sociale huurwoningen zo veel mogelijk wordt beperkt en we ons maximaal inspannen om het aandeel sociaal te laten groeien.
      4. We stimuleren de groei van het aantal woningen voor middeninkomens.
      5. We benutten de bestaande woningvoorraad beter.
      6. Om betaalbare koop mogelijk te maken wordt naast de reeds beschikbare methoden actief gezocht naar projecten waar gebruik gemaakt kan worden van het NFBK. Hiervoor kan waar en indien nodig worden afgeweken van het grondbeleid.

   b. Passend wonen:
   In 2030 wonen meer Utrechters passend.:
      6. We werken aan een evenwichtige woonruimteverdeling van sociale huurwoningen.
      7. We sturen op voldoende huisvesting voor inwoners in een kwetsbare positie.
      8. We realiseren passende woonconcepten voor aandachtsgroepen.
      9. We bevorderen de toegang tot betaalbare woningen voor middeninkomens.
      10. We bevorderen doorstroming.
      11. We bieden ruimte aan collectieve woonvormen.

   c. Leefbaar wonen:
   In 2030 wonen meer Utrechters prettig in hun huis en buurt.
      12. We zorgen voor een betere positie van huurders en woningzoekenden.
      13. We werken aan gemengde en leefbare wijken.
      14. We werken aan toekomstbestendige woningen.
      15. We verbeteren onze informatievoorziening voor inwoners.

en waarbij de volgende 4 leidende principes worden gehanteerd:

   i. ongelijk investeren voor gelijke kansen;
   ii. de beweging van woningmarkt naar volkshuisvesting lukt alleen als we er samen voor gaan;
   iii. ruimte om te onderzoeken en te experimenteren;
   iv. we werken wijkgericht.

d. In 2030 zijn er minder dakloze mensen in Utrecht:
    16. We zien dakloze mensen als een groep woningzoekenden met een zeer urgente woonvraag;
    17. We richten ons beleid zo in, dat dreigend dakloze mensen volgens de ETHOS-Light-definitie voorrang kunnen krijgen op een sociale huurwoning;

    - De tekst in de Beleidsnota Wonen in Utrecht onder "Door dakloosheid tegen te gaan en de focus te verleggen naar 'Wonen Eerst" toe te voegen onder deze doelstelling;
    - De tekst in de Beleidsnota Wonen op pagina 51 "We onderzoeken welke aanvullende groepen we meenemen in het verdeelbesluit" toe te voegen onder deze doelstelling, en te vervangen door:
    We richten het verdeelbesluit zo in dat dakloze mensen volgens de ETHOS light-definitie voorrang krijgen bij sociale huurwoningen en voegen daartoe een groep 'Wonen Eerst' toe aan het verdeelbesluit, naast de bestaande groepen. Vanaf 2026 wordt deze groep meegenomen en we werken daarvoor een ingroeipad uit. Het aantal woningen dat in 2026 wordt gereserveerd voor Wonen Eerst is afhankelijk van de uitkomsten van de ETHOS-telling in Utrecht. Voor na 2026 werken we een plan uit om Wonen Eerst structureel mee te nemen in het verdeelbesluit.

Met dien verstande dat:

1. het voorstel voor het afwegingskader voor betaalbaar wonen uit de tekst van de beleidsnota wordt geschrapt, en ook alle teksten die daarmee te maken hebben.

2. aan subdoelstelling 3B ‘we werken aan gemengde en leefbare wijken’ (vanaf p.66) de volgende tekstpassage wordt toegevoegd:
We gaan gentrificatie actief tegen: Ruimtelijke ontwikkelingen, herstructureringen en verkoopstrategieën mogen niet leiden tot verdringing van bestaande bewoners. Bij gebiedsontwikkelingen wordt expliciet beoordeeld of sociale diversiteit behouden blijft, en worden maatregelen getroffen om sociale huur, buurtbinding en toegankelijkheid voor lagere inkomensgroepen te garanderen. Op deze wijze zet de gemeente Utrecht zich actief in om gentrificatie te voorkomen.

3. het streven naar 70% onzelfstandige studentenhuisvesting wordt gewijzigd in een streven naar 100% onzelfstandige studentenhuisvesting waar dit mogelijk en haalbaar is’
De passages in de beleidsnota die betrekking hebben op dit streefpercentage dienovereenkomstig aan te passen.

4. **1. Aan doelstelling 2 op pagina 25, wordt aan subdoelstelling c het volgende toegevoegd:**
“Studentenhuisvesting wordt opgenomen in de woningbouwplannen van de gemeente en krijgt een plek in gebiedsontwikkelingen en tenders. De gemeente zorgt ervoor dat studentenwoningen verspreid over de stad worden gerealiseerd, met extra aandacht voor wijken waar nu nog weinig studenten wonen. In beginsel worden er grotere complexen gebouwd, zodat efficiëntie en betaalbaarheid worden bevorderd. Bij studentenhuisvesting wordt aandacht besteed aan goede inpassing, voorzieningen, sociale binding en leefbaarheid. In de wijkanalyses, waarin per wijk wordt gekeken naar de woningvoorraad, doelgroepen en gewenste ontwikkeling, wordt studentenhuisvesting als aparte categorie meegenomen.”
2. Aan de paragraaf 'Door passend aanbod voor studenten te realiseren', op pagina 55 van de nota, wordt het volgende toegevoegd:
“We sturen op de realisatie van betaalbare studentenhuisvesting in het sociale segment. Voor studentenhuisvesting wordt gestreefd naar een maximaal aandeel onzelfstandige woningen, tenzij gemotiveerd anders besloten wordt. In gebiedsontwikkelingen, tenders en planvorming wordt inzichtelijk gemaakt welk aandeel van de sociale huurvoorraad beschikbaar komt voor studenten. Daarbij wordt ingezet op realisatie van studentenhuisvesting met waar mogelijk maximale bouwvolumes en in grotere aantallen per locatie. Indien hiervan wordt afgeweken, wordt dit gemotiveerd aan de gemeenteraad voorgelegd. Bij gebiedsontwikkelingen wordt, waar mogelijk, aanvullend ingezet op het inlopen van achterstanden in wijken waar

studentenhuisvesting tot nu toe beperkt aanwezig is. Deze inzet geschiedt aanvullend, zonder dat dit ten koste gaat van de ambities en inzet op studentenhuisvesting in andere wijken."

3. De indicator 'Aantal studentenwoningen in de harde planvoorraad', op pagina 84, wordt opgesplitst in:

a. Aantal onzelfstandige studentenwoningen in de harde planvoorraad (jaarlijks);
b. Aantal zelfstandige studentenwoningen in de harde planvoorraad (jaarlijks).

4. Aan hoofdstuk C1 wordt de volgende indicatoren toegevoegd:

a. Het aantal gerealiseerde onzelfstandige studentenwoningen per wijk (jaarlijks);
b. Het aantal gerealiseerde zelfstandige studentenwoningen per wijk (jaarlijks);

5. Aan hoofdstuk C4. Voortgang en verantwoording, op pagina 93, wordt toegevoegd:

"De voortgangsrapportage Wonen aan de gemeenteraad bevat jaarlijks:
a. Een reflectie op de voortgang ten opzichte van de ambitie om 5.300 extra studentenwoningen te realiseren in de periode 2020–2030;
b. Een continue actualisatie van de hoeveelheid vraag naar studentenwoningen;
c. Welke locaties op het oog zijn voor tijdelijke huisvesting van studenten.

6. Aan het hoofdstuk 'Wijkgericht werken' wordt op pagina 74 toegevoegd:

"Studentenhuisvesting is sociale huur. In de programmering wordt gestuurd op een evenwichtige verdeling tussen studenten en andere aandachtsgroepen, met aandacht voor spreiding over de stad. Bij tijdelijke woningbouwprojecten wordt expliciet overwogen of studentenhuisvesting passend is. Gemeenschappelijke voorzieningen worden meegenomen ter bevordering van welzijn en gemeenschapsvorming."

2. De Woonvisie Utrecht beter in Balans (2019) en de volgende beleidsdocumenten:
   - Actieplan Middenhuur (2017) en aangepaste voorwaarden middenhuur (2022)
   - Actieplan Betaalbare koopwoningen (2021) en addendum actieplan betaalbare koop (2024)
   - Actieplan Studentenhuisvesting 2023 – 2030 (2023)
   - Actieplan Een (t)huis voor ouderen (2022)
   - Actieplan Utrechtse wooncoöperaties (2021)
   - Notitie Toekomst woonwagenlocaties Utrecht (2013)
   - Plan van Aanpak Huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen (2019)

in te trekken en te vervangen door de beleidsnota Wonen in Utrecht "Van woningmarkt naar volkshuisvesting 2025-2030" en het overzicht 'Lijst met beleidsdocumenten van de Omgevingsvisie Utrecht' en de internetpagina https://omgevingsvisie.utrecht.nl/ hierop aan te passen.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 12 juni 2025.

De griffier,

Miguel Israel

De voorzitter,

Sharon A.M. Dijksma

Signed By: Dijksma, Sharon
19/06/2025 10:49:43 CEST
ID: dc12cd8c-95b4-469d-ae9a-b62aa86a3e0e
Auth: Scribble

Signed By: Israel, Miguel
13/06/2025 16:17:18 CEST
ID: dc12cd8c-95b4-469d-ae9a-b62aa86a3e0e
Auth: Scribble

Beleidsnota
Wonen in Utrecht

Van woningmarkt naar volkshuisvesting
Looptijd 2025-2030

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl/
wonen

ssh
sshxl.nl

Inhoudsopgave

A

Inleiding **12**
A1. Introductie 13
A2. Doelstellingen 26
Leidende principes 30

B

Opgave **32**
B1. Opgave 33
Doelstelling 1 33
In 2030 maken meer mensen kans op het vinden van betaalbare woonruimte in Utrecht
Doelstelling 2 49
In 2030 wonen meer Utrechters passend
Doelstelling 3 66
In 2030 wonen meer Utrechters prettig in hun huis en buurt
Doelstelling 4 75
In 2030 zijn er minder dakloze mensen in Utrecht
Wijkgericht werken 78

C

Monitoren, sturen en verantwoorden **84**
C1. Indicatoren 85
C2. Risico's 88
C3. Financiën 90
C4. Voortgang en verantwoording 95
Begrippenlijst 96
Exacte begrenzing middenhuur zone A en zone B 102

D

Bijlagen **110**

Canon
Wonen in Utrecht door de jaren heen

1900: Invoering woningwet ▶
Woningbouwverenigingen die werken aan volkshuisvesting krijgen overheidssteun.

1900
102.086
inwoners

1901

Invoering Woningwet
Het doel was om bouw en bewoning van slechte en ongezonde woningen onmogelijk te maken en de bouw van goede woningen te bevorderen.

1907

Oprichting 'Jaffa'
(nu Bo-Ex)

1950
193.190
inwoners

1960

Realisatie nieuwe wijken
Hoograven, Kanaleneiland, Overvecht en Lunetten

1970

Utrechters vertrekken
uit de oude, verkrotte stadswijken naar de nieuwbouwwijken van Utrecht als naar groeikernen als Houten en Nieuwegein.

1970

Bewoners voeren actie
tegen de sloop van oude panden en verenigen zich in 'Bouwen voor de buurt'

1990: Van volkshuisvesting naar woningmarkt ▶
Einde aan sturing op de volkshuisvesting vanuit (rijks)overheid.
De markt neemt het over.

2000
233.667
inwoners

1995

De markt neemt het over
met een lager aandeel van corporatiewoningen als gevolg.

1995

Wet balansverkorting geldelijke steun volkshuisvesting
Sturing en financiële steun aan de corporaties door de (rijks)overheid stopt.

2024
374.374
inwoners

2021

Utrecht pakt meer grip op wonen
met aandacht voor de bescherming van de Utrechter op het gebied van wonen. Bijvoorbeeld invoering van aanpak discriminatie op de woningmarkt.

2022

Opkoopbescherming treedt in werking en versnelde toewijzing huisvesting statushouders.

2023

Wet goed verhuurderschap
geeft gemeenten meer mogelijkheden om ongewenst verhuurgedrag tegen te gaan.

1912

Oprichting ‘Coöperatieve Woningvereniging voor Gemeente Personeel’
(nu Woonin)

1915

Start bouw Elinkwijk.
Een tuinwijk gericht op de combinatie wonen, werken en groen.

1940

1 miljoen zogenaamde woningwetwoningen gebouwd
door bedrijven, woningbouw-verenigingen en gemeenten.

◀ 1945: Wederopbouw

Corporaties krijgen zowel bij de wederopbouw en bestrijden van de woningnood als de stadsvernieuwing een cruciale rol.

1947

Groei woningbezit van de woningbouwverenigingen
onder toezicht overheid

1945

Herstel van de oorlogsschade en bestrijden van de woningnood

2008

Economische crisis
bouw komt nagenoeg tot stilstand.

2015

Herziening Woningwet
Corporaties moeten hun bezit splitsen tussen kerntaken en niet-kerntaken.

2015

Rol van corporaties verder aan banden
Rol van corporaties in de ontwikkeling van woningen buiten de sociale huur wordt verder aan banden gelegd als gevolg van de herziene Woningwet.

◀ 2015: Terug naar volkshuisvesting

Gemeente Utrecht neemt de regie terug van de markt.

2021

Ruimtelijke Strategie Utrecht
met nadruk op gezond stedelijk leven

2017

Invoering actieplan middenhuur

Rijk **Gemeente** **Ontwikkeling**

Voorwoord

Wonen is een grondrecht. Net zoals dat geldt voor onderwijs en zorg, hebben we als overheid de verantwoordelijkheid om daarvoor te zorgen; om te zorgen dat mensen betaalbaar, passend en aangenaam kunnen wonen. In de afgelopen decennia hebben we wonen echter steeds meer aan de markt overgelaten. Met de *Ontwerp nota volkshuisvesting in de jaren negentig*, verschenen in 1988, is de liberalisering van ons woonbeleid ingezet. Subsidies voor corporaties werden afgeschaft, waardoor die minder gingen bouwen. De liberalisering legde de basis voor een vrije huursector met hoge huren, en bevorderde eigenwoningbezit. Met terugwerkende kracht kunnen we zeggen dat het toenmalige woonbeleid mede heeft geleid tot een enorm tekort aan betaalbare woningen, en het wonen meer en meer tot winstmodel heeft gemaakt.

Daar plukken we nu de wrange vruchten van. Als we om ons heen kijken, denk ik dat we de conclusie kunnen trekken dat de markt stuk is. Huizenprijzen gaan door het dak en zijn losgeslagen van inkomensgroei. Vooral in de steden lopen de wachttijden voor een sociale huurwoning steeds verder op. Jongeren zitten letterlijk vast bij hun ouders. Voor mensen met een middeninkomen – denk aan zorgmedewerkers, brandweer- of politiemensen – is er geen plek meer in de stad. Onze woningmarkt heeft z'n grenzen bereikt.

Het is niet eenvoudig om wat zich in decennia in onze maatschappij heeft vastgezet te keren – laat staan in korte tijd. De ervaring leert dat het makkelijker is om iets toe te geven aan de markt, dan iets terug te pakken. Maar het is wél de richting die we als Utrecht zijn ingeslagen. In de afgelopen jaren hebben we al een behoorlijk aantal stappen gezet in de overgang van woningmarkt naar volkshuisvesting. Zo waren we de eerste Nederlandse gemeente die er met het Actieplan Middenhuur voor heeft gekozen om middenhuur te reguleren, zorgen we er met de opkoopbescherming voor dat woningen niet kunnen worden gekocht om vervolgens (veel te duur) verhuurd te worden, en maakt de invoering van de vergunningsplicht het voor mensen met een lager inkomen gemakkelijker om een betaalbare woning te kopen. Ook landelijke wetgeving, zoals de Wet betaalbare huur en de toekomstige Wet regie op de volkshuisvesting, helpt ons.

Het is een lijn die we in deze nota nadrukkelijk voortzetten. Dat brengt ook moeilijke keuzes met zich mee, zeker in een tijd waarin de woningmarkt onder druk staat. Die druk zie en voel ik ook in Utrecht. Als wethouder hoor ik regelmatig schrijnende verhalen. Het liefst zou ik iedereen helpen aan een prettig thuis. Maar de waarheid is dat dat niet lukt. Op dit moment is het aanbod te klein – er zijn simpelweg te weinig woningen, en als gemeente hebben we maar beperkt grond in handen – terwijl de vraag groot is. Utrecht is een populaire stad, en we willen ook die open stad zijn waar iedereen terecht kan, waar plek is voor iedereen. Waar je ook vandaan komt, en hoe groot je portemonnee ook is.

In deze nota máken we die keuzes. Soms zijn die pijnlijk, maar de stad verdient het dat we realistisch zijn.

Voor mij staan een paar dingen vast. We blijven ongelijk investeren voor gelijke kansen. Het is één van de belangrijkste prioriteiten in het coalitieakkoord, en het pást ook bij onze stad; de stad van Sint Maarten, de stad waarin we delen. Concreet betekent dit dat we meer in de ene wijk of buurt zullen investeren dan in de andere, of het nu gaat om geld of aandacht. En het betekent dat we in ons woonbeleid rekening houden met iedereen, maar ervoor kiezen om extra ons best te doen voor díe groepen mensen die zonder hulp in veel gevallen niet aan een woning komen.

Daarnaast is wonen méér dan het stapelen van stenen. Als je kijkt naar de korte termijn, lijkt de oplossing eenvoudig: bouwen, bouwen, bouwen. Maar we mogen niet uit het oog verliezen dat we bouwen aan een thuis voor verschillende mensen, en dat bouwen aan een stad gelijk staat aan bouwen aan een samenleving. Een diverse stad vraagt om diversiteit in wonen. We ontkomen er in deze tijd niet aan dat we bouwen in hogere dichtheden en kiezen voor kleinere woningen, maar daar moet tegenover staan dat er óók grote(re) woningen worden gebouwd. Geen gesegregeerde stad, met alleen sociale bouw óf dure koop, maar ruimte voor variatie. En ruimte voor gezamenlijkheid, voor gemeenschapsvorming. Zeker in sterk verstedelijkt gebeid, waar de focus op het individu groot is, is daar behoefte aan – bijvoorbeeld in de vorm van wooncoöperaties. Dit idee is verankerd in deze nota: zorgen voor woningen betekent dat je ook zorgt voor een veilige, prettige leefomgeving, inclusief openbare plekken waar mensen elkaar tegenkomen, die uitnodigen tot ontmoeting.

Tot slot is er de vraag (met) wie (je) de stad bouwt. In Utrecht kiezen we primair voor corporaties, gezien hun blijvende maatschappelijke betrokkenheid bij de stad. Idealiter krijgen corporaties ook een grotere rol in de totstandkoming van middenhuur; daar is nog een slag te slaan. En natuurlijk blijft er ruimte voor de markt. Omdat onrendabele woningen niet worden gebouwd, zullen er altijd zekere winstmarges zijn. Maar waar we in deze nota, in lijn met bovenstaande, op inzetten, is dat er ook iets tegenover moet staan – of het nu gaat om investeringen in de openbare ruimte, om het toevoegen van kwaliteit of om het bouwen voor een grote(re) verscheidenheid aan doelgroepen.

Deze nota vormt de basis voor ons woonbeleid in de komende vijf jaar. Ik ben blij dat de nota tot stand is gekomen in nauw overleg met de stad, waaronder ook veel woningzoekenden, ouderen of mensen met een beperking. Want hoewel de overheid een grote verantwoordelijkheid heeft in het voorzien in woonruimte, zijn de (toekomstige) bewoners ervarings-deskundigen. Zij weten wat er nodig is om ervoor te zorgen dat ‘Utereg me stadsie’ een plek is én blijft waar het goed wonen is.

Wethouder Wonen en Volkshuisvesting
Dennis de Vries

Samenvatting

Utrecht wil een stad zijn en blijven voor iedereen. Waar je ook vandaan komt, en hoe groot je portemonnee ook is. Door het woningtekort is het voor sommige groepen echter steeds moeilijker of zelfs niet meer haalbaar om betaalbare woonruimte te vinden. De beleidsnota Wonen in Utrecht kent vier doelstellingen, die bijdragen aan het waarmaken van de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 en de ontwerp Sociale Visie Utrecht 2040:

> *We willen dat iedereen die in Utrecht wil komen of blijven wonen, een passende woonplek kan vinden. Utrecht is een stad waar ook mensen die minder te besteden hebben betaalbaar kunnen wonen. Er zijn voldoende woningen voor mensen in een kwetsbare positie, inwoners met vitale beroepen en mensen met een lager inkomen.*

Doelstelling 1

In 2030 maken meer mensen kans op het vinden van betaalbare woonruimte in Utrecht

Het lukt de komende jaren niet om de schaarste substantieel terug te dringen. Dat realiseren we ons. Wat wij wel kunnen doen is scherpere keuzes maken om de woningvoorraad kwantitatief en kwalitatief te laten groeien en zo goed mogelijk te benutten en behouden. Om zoveel mogelijk een stad voor iedereen te kunnen zijn, richten we ons primair op het toevoegen van betaalbare woonplekken voor mensen met lage en middeninkomens, mensen in een kwetsbare positie en mensen die geen dak boven het hoofd hebben. Voor hen zijn de gevolgen van de schaarste het grootst.

a. We houden het bouwtempo van 3.000 zelfstandige woningen per jaar op peil.
b. We streven naar een bouwprogramma dat voor 75% uit betaalbare woningen bestaat.
c. We werken met corporaties aan duurzame groei van het aandeel van de corporatie-voorraad voor meerdere jaren op rij, waarbij in wijken met een laag aandeel sociale huurwoningen (<35%) het verkopen en liberaliseren van sociale huurwoningen zo veel mogelijk wordt beperkt en we ons maximaal inspannen om het aandeel sociaal te laten groeien.
d. We stimuleren de groei van het aantal woningen voor middeninkomens. De focus ligt daarbij op middenhuur.
e. Er staan al 167.000 woningen in de stad. We willen dat deze beter worden benut.

Doelstelling 2

In 2030 wonen meer Utrechters passend

De opgave is niet alleen om *meer* woonplekken te creëren, maar ook om te zorgen dat er meer woningen komen die *passen* bij de financiële situatie, levensfase, gezinsgrootte en/of zorgbehoefte van verschillende doelgroepen, zoals ouderen. Dat bevordert de doorstroming, waardoor er meer mensen aan een woning komen. De woningen díe er zijn, verdelen we evenwichtig in verhouding tot de vraag. We hebben daarbij extra aandacht voor mensen in een kwetsbare positie, zoals mensen met een zorgvraag en statushouders. Dat doen we omdat het níet hebben van woonruimte voor hen het meest ingrijpend is. Zij hebben een passend thuis nodig om te kunnen werken aan herstel. En andersom leidt wachten op een woning vaak tot extra zorg-, opvang-, jeugdhulp- en begeleidingskosten, die we als samenleving moeten opbrengen.

a. We werken aan een evenwichtige woonruimteverdeling van sociale huurwoningen.
b. We kiezen ervoor extra aandacht te geven aan het realiseren van meer woonplekken voor mensen in kwetsbare posities.
c. We stimuleren de ontwikkeling van passende woningen en woonconcepten voor specifieke aandachtsgroepen.
d. We zetten in op het toewijzen van betaalbare woningen aan middeninkomens.
e. We bevorderen doorstroming.
f. We bieden ruimte aan collectieve woonvormen.

Doelstelling 3

In 2030 wonen meer Utrechters prettig in hun huis en buurt

We willen dat Utrechtse woningen én woonbuurten leefbaar zijn en blijven. Dat doen we door ervoor te zorgen dat huurders en woningzoekenden een betere positie hebben. Daarnaast moeten woningen in de basis kwalitatief op orde zijn. Maar prettig wonen gaat over meer dan de woning. Het gaat ook om een leefbare, gezonde en veilige woonomgeving met een gevarieerd woningaanbod voor verschillende huishoudens en inkomensgroepen. En waar ruimte is voor gemeenschapsvorming en ontmoeting.

a. We zorgen voor een betere positie voor huurders en woningzoekenden.
b. We werken aan gemengde en leefbare wijken.
c. We werken aan toekomstbestendige woningen.
d. We verbeteren onze informatievoorziening voor inwoners.

Doelstelling 4:

in 2030 zijn er minder dakloze mensen in Utrecht

Vanuit het principe ‘ongelijk investeren voor gelijke kansen’ geven we in het Utrechtse woonbeleid prioriteit aan mensen voor wie de gevolgen van de schaarste het grootst zijn. Dit zijn onder andere mensen die geen dak boven het hoofd hebben. Daklooshеid is in veel gevallen een woonprobleem. De oplossing van het daklooshеidsprobleem ligt dan ook bij preventie, bestaanszekerheid en wonen.

a. We zien dakloze mensen als een groep woningzoekenden met een zeer urgente woonvraag.
b. We richten ons beleid zo in, dat (dreigend) dakloze mensen volgens de ETHOS-light-definitie voorrang kunnen krijgen op een sociale huurwoning.

In ons beleid hanteren we een aantal principes die leidend zijn:

1. In ons beleid houden we rekening met iedereen, maar kiezen ervoor om extra ons best te doen voor díe groepen mensen die zonder hulp in veel gevallen niet aan een woning komen. Dat betekent dat we **ongelijk investeren voor gelijke kansen**.
2. De beweging van woningmarkt naar volkshuisvesting lukt alleen **als we er samen voor gaan**.
3. Met de schaarste in het woningaanbod, is het van belang dat we op zoveel mogelijk manieren proberen om meer woonplekken te realiseren. We willen daarom **ruimte bieden om te kunnen onderzoeken en experimenteren**.
4. We willen gelijke kansen voor iedereen. Segregatie en sociale en ruimtelijke barrières willen we zoveel mogelijk voorkomen. Tegelijkertijd mogen wijken en bewoners (blijven) verschillen en hun eigen identiteit hebben. Daarom **werken we wijkgericht**.

A Inleiding

A1. Introductie

Inleiding

Een passende woonplek voor iedereen

Wonen is een fundamentele basis in het dagelijks leven en voegt op verschillende manieren waarde toe. We komen er na een werkdag tot rust, we studeren en eten er, we vieren er onze verjaardagen. We ontvangen er familie, vrienden en buren. We zorgen er voor anderen en ontvangen er zorg. Het is meer dan een dak boven het hoofd; een huis biedt geborgenheid, privacy en veiligheid. Mensen die dit niet hebben, missen niet alleen die veilige basis. Zonder dak boven je hoofd is het ook een stuk lastiger om andere zaken in het dagelijks leven – zoals financiën – goed op orde te hebben of te krijgen. Dat maakt wonen bij uitstek een maatschappelijk vraagstuk.

Utrecht biedt die thuisbasis aan veel verschillende mensen: studenten, starters, nieuwkomers, gezinnen en ouderen. En er komen er al jaren meer bij.

> We willen dat iedereen die in Utrecht
> wil komen of blijven wonen,
> een passende woonplek kan vinden.
>
> ‘Ontwikkelen en wonen voor iedereen’ – Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen

Dat is de langetermijndoelstelling en het bijbehorende programma uit de begroting waar we met deze beleidsnota Wonen in Utrecht 2025 – 2030 aan bijdragen. De visie op wonen is ingebed in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 en de ontwerp Sociale Visie Utrecht 2040:

“Utrecht is een stad waarin iedereen welkom is en zich welkom moet voelen. De gemeente wil dat (toekomstige) Utrechters prettig wonen in een woning die past bij hun inkomen, omgeving, huishoudenssamenstelling en wensen. Een stad voor iedereen vraagt in eerste instantie om een betaalbare woning voor iedereen. Het is belangrijk om op lange termijn ook een stad te blijven voor mensen met een lager- of middeninkomen.” (Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040)

“Utrecht is een stad waar ook mensen die minder te besteden hebben betaalbaar kunnen wonen. Er zijn voldoende woningen voor mensen in een kwetsbare positie, inwoners met vitale beroepen en mensen met een lager inkomen.” (ontwerp Sociale Visie Utrecht 2040)

De realiteit

De realiteit is op dit moment helaas anders. De woningnood is al jaren gaande en de schaarste aan woonruimte wordt – ondanks alle inspanningen – alleen maar groter. De ongelijkheid neemt daardoor toe. Voor lage en middeninkomens is het lastig of zelfs niet meer haalbaar om een woonplek te vinden die past bij hun financiële situatie, levensfase, gezinsgrootte en/of zorgbehoefte.

De vraag naar sociale huurwoningen stijgt, terwijl het aanbod achterblijft. Er zijn steeds meer mensen in een schrijnende situatie. Het aantal mensen dat met spoed een woning nodig heeft stijgt en het aantal daklozen neemt toe. Instellingen voor maatschappelijke opvang/ beschermd wonen zitten vol en jongeren blijven steeds vaker gedwongen bij hun ouders wonen. Mensen met een middeninkomen vallen tussen wal een schip; zij verdienen te veel voor een sociale huurwoning, maar te weinig om particulier te kunnen huren of om een woning te kopen. En doordat er onvoldoende passende woon(zorg)concepten zijn voor ouderen, kunnen zij niet doorstromen.

> “Vroeger woonden arme mensen in de stad,
> nu ‘de rijken’. Steeds meer expats, rijke tweeverdieners.
> De binnenstad is steeds minder voor ‘gewone’ mensen.”
>
> Hartenkreet uit het Stadsgesprek over wonen in Utrecht

Alle zeilen bij voor degenen die het het zwaarst hebben

Wij realiseren ons dat het de komende jaren niet gaat lukken om de schaarste substantieel terug te dringen. Utrecht is momenteel geen stad voor iedereen. Wat wij wel kunnen doen is scherpere keuzes maken om de woningvoorraad kwantitatief en kwalitatief te laten groeien en zo goed mogelijk te benutten en behouden. Om focus aan te brengen in de vraag op wie het woonbeleid primair gericht moet zijn, hanteren we een belangrijk uitgangspunt van de gemeente Utrecht: ongelijk investeren voor gelijke kansen. Dit betekent dat we in het Utrechtse woonbeleid prioriteit geven aan mensen voor wie de gevolgen van de schaarste het grootst zijn. Dit zijn mensen die geen dak boven het hoofd hebben, mensen met lage en middeninkomens en mensen in een kwetsbare positie. Door ons op deze groepen te focussen, proberen wij Utrecht zoveel mogelijk een stad voor iedereen te laten zijn.

Beleidsnota wonen als woonvisie en toekomstig volkshuisvestingsprogramma

Sinds 1 januari 2022 is op grond van de Woningwet het maken van een gemeentelijke woonvisie verplicht. Deze woonvisie mag maximaal een werkingsperiode van vijf jaar hebben. Woningcorporaties moeten naar redelijkheid een bijdrage leveren aan de uitvoering ervan. Daarom is wettelijk bepaald dat de woonvisie een belangrijke relatie heeft met de corporatiesector.

We zetten met deze beleidsnota de beweging van woningmarkt naar volkshuisvesting voort. Dat wil zeggen dat we als gemeente meer regie voeren om Utrecht betaalbaarder en leefbaarder te maken. Daarbij ligt onze focus op degenen die het het zwaarst hebben in het wonen. We stellen heldere kaders en werken samen met onze partners aan onze volkshuisvestelijke doelen. De beweging naar volkshuisvesting zien we ook landelijk. Het kabinet is voornemens om volkshuisvesting op te nemen in de Omgevingswet met het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting (WVRV). Deze wet verplicht gemeenten om een volkshuisvestingsprogramma (VHP) te hebben. Dit wordt gezien als vervanger van de woonvisie in de Woningwet. In het wetsvoorstel voor de WVRV zijn verplichte onderdelen opgenomen voor het volkshuisvestingsprogramma. Dit zijn in ieder geval: inzicht in de woningbouwopgave, betaalbaarheid en ontwikkeling van de (bestaande) voorraad, voldoende locaties, huisvesting van kwetsbare doelgroepen en zorg en ondersteuning van aandachtsgroepen en ouderen en beleid voor stedelijke vernieuwing, waaronder leefbaarheid, sociale samenhang en verduurzaming.

In deze beleidsnota is rekening gehouden met dit wetsvoorstel, zodat het kan dienen als het volkshuisvestingsprogramma dat, als de wet wordt aangenomen, voorgeschreven wordt. Mogelijk wordt de WVRV in het wetgevingsproces aangepast en zal deze beleidsnota hierop aangepast moeten worden.

Samenhang andere visies

Het beleid van wonen staat niet op zichzelf, maar is verbonden met andere opgaven. De volgende visies en beleidsnota's zijn voorbeelden van gemeentelijk beleid met een relatie met de beleidsnota Wonen in Utrecht 2025 – 2030. In de uitwerking van de doelstellingen (onder B. Opgave) geven we meer duiding aan de relatie met samenhangende nota's.

- Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 en samenhangend thematisch en gebiedsbeleid, zoals de Stedenbouwvisie 2040 en Beleidsnota Grondbeleid Gemeente Utrecht 2024
- Ontwerp Sociale Visie Utrecht 2040 en samenhangende beleidsnota's, zoals Beleidsnota Utrecht Onderdak
- Beleidsnota Gezondheid - Samen gezondheidsverschillen verkleinen 2024–2027

Samenwerking en afhankelijkheid partners

De Utrechtse woningmarkt is geen eiland. Wat er in Utrecht speelt is ook aan de hand in omliggende gemeenten of elders in het land. Daarnaast is de gemeente in belangrijke mate afhankelijk van landelijke wet- en regelgeving. Het Rijk pakt de afgelopen jaren meer regie op de volkshuisvesting met verschillende wetten, zoals de Wet Betaalbare Huur, Wet Goed Verhuurderschap en de ontwerp Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting. Hiermee zijn ook steeds meer instrumenten beschikbaar gekomen om excessen aan te pakken en de positie van huurders te verbeteren. De afgelopen jaren zijn deze instrumenten door ons ingezet. Daarom is, naast de samenwerking met onze partners in de stad, samenwerking op regionaal, provinciaal en landelijk niveau noodzakelijk. Om onze doelen te bereiken zetten we ook in op lobby richting het Rijk en Europa. Daarnaast zetten we in U10-verband in op het realiseren van de doelen uit de U10-woondeal. Dit omvat o.a. het realiseren van voldoende betaalbare woningen en het evenwichtig verdelen van aandachtsgroepen.

Woontop

Eind 2024 was de landelijke Woontop, georganiseerd door minister Keijzer (Volkshuisvesting & Ruimtelijke Ordening) met als doel om met diverse koepelorganisaties concrete afspraken te maken over versnelde realisatie van 100.000 woningen per jaar. Daarin zijn o.a. afspraken gemaakt over de norm van 2/3e betaalbaar in de nieuwbouw, versnelling van procedures en wegnemen van belemmerende regels (Programma STOER - Schrappen Tegenstrijdige en Overbodige Eisen en Regelgeving) en middelen die beschikbaar zijn voor woningbouw en ontsluiting van nieuwe woningen. De VNG heeft een disclaimer gemaakt dat gemeenten de Woontop-afspraken alleen kunnen uitvoeren, als afspraken met het kabinet in het voorjaar van 2025 hun bredere financiële positie substantieel verbeteren. Daarnaast zijn de afspraken over het verminderen en schrappen van regels (STOER) in strijd met de onlangs in werking getreden Omgevingswet, waarin gemeenten juist flexibiliteit geboden wordt om maatwerk te kunnen bieden, passend bij de lokale opgave. We doen in 2025 samen met de G4+Eindhoven onderzoek naar mogelijkheden voor meer harmonisatie en uniformering in het beleid gericht op versnelling van de productie.

Beleidsdocumenten die komen te vervallen en overgangsbepaling

Bij vaststelling van deze beleidsnota, komen de volgende beleidsdocumenten die zijn vastgesteld onder de omgevingsvisie te vervallen. Relevant beleid uit deze documenten is opgenomen in deze beleidsnota.

- Woonvisie Utrecht Beter in Balans (2019)
  Deze beleidsnota vervangt de woonvisie uit 2019. Relevant beleid uit de woonvisie is in deze beleidsnota bestendigd en waar nodig aangescherpt en aangevuld, om meer de regie te kunnen pakken op de beweging van woningmarkt naar volkshuisvesting.

Ook de volgende actieplannen zijn ingebed in deze nota:

- Actieplan Middenhuur (2017) en aangepaste voorwaarden middenhuur (2022)
- Actieplan Betaalbare koopwoningen (2021) en addendum actieplan betaalbare koop (2024)
- Actieplan Studentenhuisvesting 2023 – 2030 (2023)
- Actieplan Een (t)huis voor ouderen (2022)
- Actieplan Utrechtse wooncoöperaties (2021)
- Notitie Toekomst woonwagenlocaties Utrecht (2013)
- Plan van Aanpak Huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen (2019)

De aangepaste voorwaarden voor woningbouw uit deze nota gaan in na vaststelling van de beleidsnota door de gemeenteraad. Ze zijn van toepassing op alle projecten waarvoor op de ingangsdatum nog geen bestuurlijk document volgens het Utrecht Planproces Gebiedsontwikkeling (UPG) is vastgesteld, dan wel tenderprocedure is gestart of overeenkomst met ontwikkelaars is vastgesteld, waarin voorwaarden voor woningbouw zijn vastgelegd.

Participatie

Volgens de participatieleidraad en de Beleidsnota Samen Stad Maken is er bij het opstellen van deze beleidsnota samengewerkt met Utrechters. Deze participatie hebben we op niveau ‘raadplegen’ (participatieleidraad) en ‘peilen’ (beleidsnota Samen Stad Maken) uitgevoerd. Meningen, ervaringen en ideeën worden geïnventariseerd, maar zijn voor de gemeente niet bindend. De samenwerking met Utrechters is erop gericht om bij een brede groep meer gelijkwaardig het geluid te horen en inzichtelijk te maken voorafgaand aan de belangenafweging door college en raad.

Afbeelding: participatieproces

Werkbezoek Wenen

Van 13 tot en met 15 september 2023 hebben gemeenteraadsleden samen met de wethouder en twee woningcorporaties een werkbezoek gebracht aan Wenen om inspiratie op te doen op het gebied van volkshuisvesting. Wenen staat wereldwijd bekend als de meest leefbare stad van de wereld en kent een langjarige traditie op het gebied van volkshuisvesting. Op 12 december 2023 is tijdens een informele raadssessie met een groot deel van de deelnemers aan het werkbezoek gesproken over de inzichten en lessen voor Utrecht naar aanleiding van het werkbezoek.

Wenen laat zien dat voor een betaalbare en leefbare stad het volgende nodig is:

- **Actief grondbeleid en voldoende gemeentelijke middelen** voor betaalbaar wonen zijn een succesfactor om voldoende betaalbare woningen te realiseren. Met name op eigen grond heb je meer sturingsmogelijkheden die je kunt benutten.
- **Brede rol woningbouwcorporaties**: Het huisvesten en per complex mixen van een grote doelgroep is een succesfactor van Wenen. In Wenen maken huurwoningen hierdoor een groot aandeel van de woning-voorraad uit. De grote doelgroep en huursector zorgt voor minder private huur en matiging koopprijzen en goede leefbaarheid. Dit geeft ook mogelijkheden voor 'wooncarrières' in wooncomplexen.
- **Wooncoöperaties en samenleven**: In Wenen zijn veel wooncoöperaties actief. In veel gevallen wordt de ontwikkeling samen gedaan met ontwikkelaars. In de verschillende complexen en gebieden zijn gemeenschappelijke voorzieningen beschikbaar. Collectieve voorzieningen zorgen voor veel eigenaarschap. Daarnaast wordt er ingezet op 2 jaar community building bij elk nieuw complex (met inzet op gezamenlijke activiteiten en beheer van gezamenlijke ruimte) en zijn er gebouwbeheerders actief. Sociale controle wordt georganiseerd via 'commissies' en aanvragen van toegang tot de gemeenschappelijke ruimtes.
- **Kwaliteit van woningen**: Er is door de stad en *wohnfonds Wien* goed nagedacht over betaalbaarheidscategorieën, woningkwaliteit en plattegronden. SMART-flats bieden compacte appartementen (40-65 m^2) met veel functionaliteiten tegen een redelijke huur. Daarnaast wordt gestuurd op gezamenlijke faciliteiten (zoals een grote keuken, washok of klusruimte) en 'flexibele' indeling van appartementen door middel van schuifwanden.

Afbeelding links: SMART-flats (bron: Sonnwendviertel werkbezoek Wenen)

Afbeelding rechts: flexibele indeling (bron: Wohnfonds Wien: sonnwendviertelsubsidised living in a new urban district)

Trends en ontwikkelingen

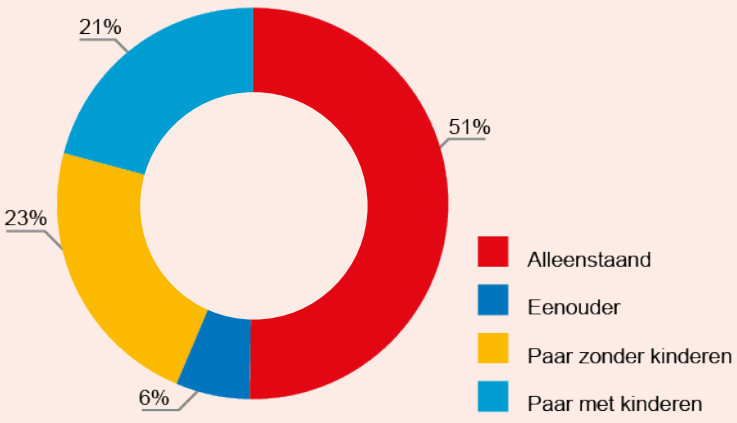
Demografische ontwikkelingen

Sterke inwonersgroei in Utrecht

Het aantal inwoners stijgt al jaren. Op 1 januari 2024 telde Utrecht 374.374 inwoners (bron: Utrecht Monitor). Utrecht passeert in 2029 de grens van 400.000 inwoners. In 2040 wonen er naar verwachting circa 473.000 mensen. Dat is een toename van bijna 100.000 inwoners (+26%); een groei van gemiddeld ruim 6.000 inwoners per jaar. Tot 2040 is in alle leeftijdsgroepen een toename te zien. De groep 65-plussers zal procentueel het sterkst groeien: van 11% in 2024 naar 13% in 2040 (bron: Utrecht Monitor). De vergrijzing in Utrecht gaat minder hard dan in de rest van het land. Landelijk ligt het aandeel 65-plussers nu al op 20%; daarmee is en blijft Utrecht naar verwachting een jonge stad. De toename komt met name door het ouder worden van de mensen die al in Utrecht wonen. Van de mensen die zich in Utrecht vestigen is slechts een zeer gering deel 65 jaar of ouder. De vergrijzing in Utrecht gaat minder hard dan in de rest van het land. Ook wat betreft het aantal huishoudens valt de komende decennia een sterke groei te verwachten. Met name het aantal alleenstaande huishoudens zal naar verwachting het sterkst toenemen. Dit hangt sterk samen met de vergrijzing (zie bijlage woonbehoefteonderzoek ABF Research).

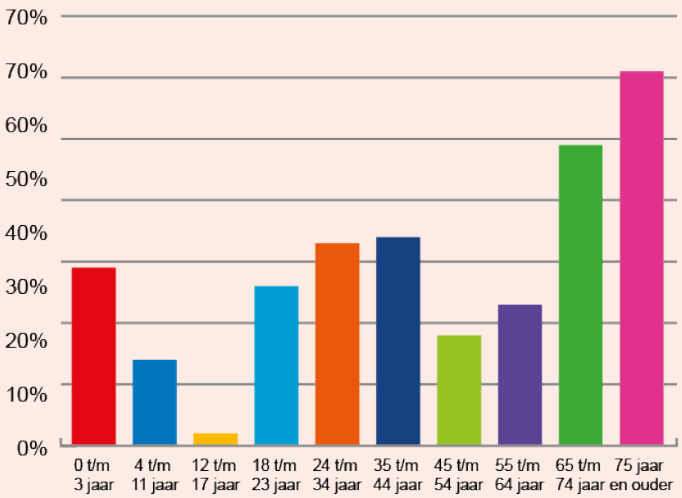
De groei van het aantal inwoners in Utrecht is het gevolg van natuurlijke aanwas (meer geboorte dan sterfte) en een vestigingsoverschot (meer vestiging dan vertrek). De natuurlijke aanwas in Utrecht is relatief hoog vergeleken met andere grote steden in Nederland. Veel studenten en starters op de arbeidsmarkt trekken naar Utrecht voor opleiding en werk. Na de eerste stappen in hun carrière gaan ze samenwonen en verhuizen velen – vaak in het kader van gezinsvorming – naar een ruimere woning in de regio Utrecht of daarbuiten. Dit noemen we de roltrapfunctie van de stad. Het CBS ziet daarbij al meerdere jaren een trend dat mensen steeds vaker de Randstad uit verhuizen, met name mensen van boven de dertig (bron: CBS). Dit zien we ook al langere tijd in Utrecht gebeuren. Onder andere gezinnen met kinderen verhuizen in grotere getale de stad uit dan dat ze naar Utrecht toe verhuizen. Een ruimere woning is voor velen financieel alleen haalbaar op woonplekken buiten de stad. Dat het niet voor iedereen mogelijk is om in Utrecht te wonen, zien we terug in de cijfers over verschillende inkomensgroepen in de stad.

Huishoudenssamenstelling Utrecht 2024

Bron: ABF research

Procentuele toename 2023 - 2040 naar leeftijdsklasse

Bron: Rapportage Wonen in Utrecht (2023)

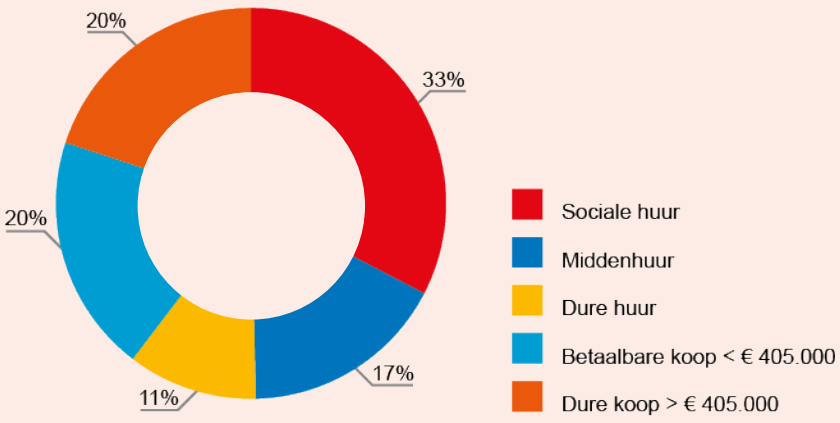
Meer hoge inkomensgroepen in de stad
Van de 19.900 huishoudens die er van 2011 tot 2022 in Utrecht bij kwamen, hadden 19.200 huishoudens (96%) een inkomen boven de hoge inkomensgrens (€ 72.000, prijspeil 2022). De groep middeninkomens nam in diezelfde periode in omvang iets toe, maar in aandeel af. De lage inkomensgroep nam zowel af in omvang als aandeel. De afname komt vooral voor rekening van huishoudens jonger dan 27 jaar. Verder zien we dat de verschuiving van huishoudens in de lage- en midden inkomensgroep naar de hoge inkomensgroep het meest zichtbaar is bij gezinnen met kinderen. Het gaat hierbij waarschijnlijk vooral om mensen die in Utrecht een gezin hebben gesticht en in de stad zijn blijven wonen.
In vergelijking met de andere G4-steden wonen in Utrecht meer huishoudens met een hoog inkomen en minder met een laag inkomen (bron: CBS).

Ontwikkelingen in het wonen

Groeiende woningbehoefte
De vraag naar woningen overstijgt al jaren het aanbod, daarnaast hebben mensen moeite om een woning te vinden die past bij hun financiële situatie, levensfase, gezinsgrootte en/of zorgbehoefte. De aanvullende woningbouwopgave van 2024 tot 2040 in de regio Utrecht (U10) is berekend op circa 105.000 woningen, waarvan ongeveer de helft in de gemeente Utrecht. Dat zijn zo'n 3.000 nieuwe zelfstandige woningen per jaar. De behoefte tot en met 2030 vraagt om een gemiddeld bouwtempo dat *hoger* ligt dan 3.000 woningen per jaar (zie bijlage woonbehoefteonderzoek ABF Research). Dit is in lijn met eerdere onderzoeken, zoals de cijfers uit de RSU 2040, hoewel de behoefte de afgelopen jaren enigszins is gestegen vanwege sterkere bevolkingsgroei in Nederland. Het bouwen van meer betaalbare woningen die kwalitatief goed zijn, staat echter onder druk. Redenen hiervoor zijn (markt) omstandigheden en het ontbreken van randvoorwaarden, zoals publieke investeringen, stikstof en netcongestie.

De vraag naar betaalbare woningen is groot. Door de gestegen koop- en huurprijzen is het met name voor lage en middeninkomens lastig of zelfs niet haalbaar geworden om een woonplek te vinden in de stad. Het onderzoek geeft aan dat het regionale bouwprogramma voor circa twee derde moet bestaan uit betaalbare woningen en voor de gemeente Utrecht 70% betaalbaar.

Consumentgericht bouwprogramma t/m 2040

Bron: ABF research

Ongeveer 75% van de behoefte wordt veroorzaakt door de groei van alleenstaanden en paren zonder kinderen. De overige 25% door gezinnen. Daarmee blijft er enerzijds behoefte aan kleinere woningen en grotere woningen voor gezinnen (zie bijlage woonbehoefteonderzoek ABF Research). De huidige harde plancapaciteit in de MPR 2024 komt op 61% betaalbaar (34% (zelfstandige) sociale huurwoningen, 17% middenhuur en 10% betaalbare koop). Aanvullend is het aandeel onzelfstandige studenteneenheden 4% van de harde plancapaciteit.

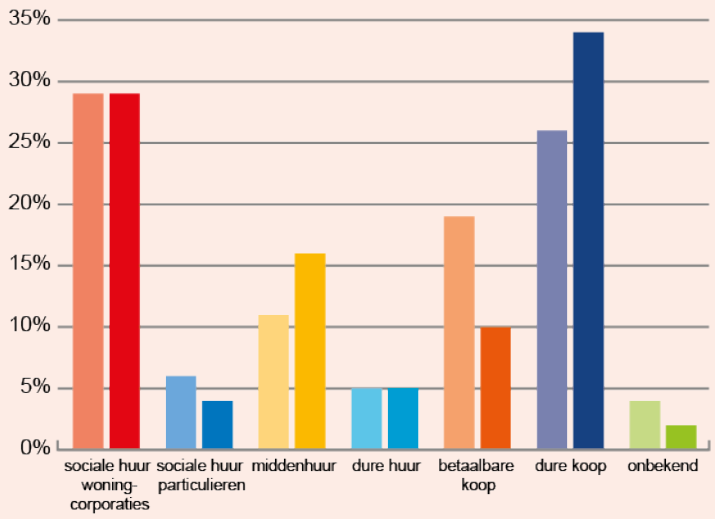
Passend wonen is moeilijker geworden

Door het woningtekort kunnen veel Utrechters niet doorstromen als hun woning niet langer past bij hun financiële situatie, levensfase, gezinsgrootte en/of zorgbehoefte. Ouderen blijven in (ruime) eengezinswoningen terwijl ze naar een gelijkvloers appartement zonder tuin willen, (groeiende) gezinnen zitten vast in te kleine starterswoningen en voor afgestudeerde studenten is er geen starterswoning beschikbaar. Ongeveer een vijfde (21%) geeft aan de woning te klein te vinden (bron: Monitor Leefbaarheid). We zien echter dat doorstromen in de praktijk niet gemakkelijk is. Met name ouderen verlaten niet snel hun eengezinswoning voor een woning die beter past bij hun levensfase en zijn het minst geneigd om te verhuizen (slechts 2% wil 'beslist wel' verhuizen). Daarnaast zien we dat huishoudens onder de 35 jaar juist het meest geneigd zijn om te verhuizen (22% wil 'beslist wel' verhuizen). Tot slot zien we in die cijfers dat het aandeel van verhuizingen naar huurwoningen van woningcorporaties vanaf 2012 is afgenomen van 42% naar 18% in 2018. Daarna stabiliseert dat aandeel zich. In die periode is het aandeel verhuizingen naar particuliere huurwoningen juist gestegen: van 26% in 2012 naar 49% in 2021 (bron: Rapportage Wonen in Utrecht 2023).
Een mogelijke verklaring hiervoor is dat men voor de particuliere huursector kiest als alternatief voor de koopsector, waar sprake is van flinke prijsstijgingen in deze periode.

Betaalbare categorieën nemen af

Utrecht telde op 1 januari 2024 167.123 woningen. Begin 2023 bestond de voorraad voor 44% uit koopwoningen en voor 54% uit huurwoningen. Het aandeel appartementen in de voorraad is 58% (2023); in 2018 was dat 56%.

Ontwikkelingen in de voorraad 2019 - 2023

Bron: Rapportage Wonen in Utrecht (2023)

We zien de volgende ontwikkelingen in de samenstelling van de Utrechtse woningvoorraad:

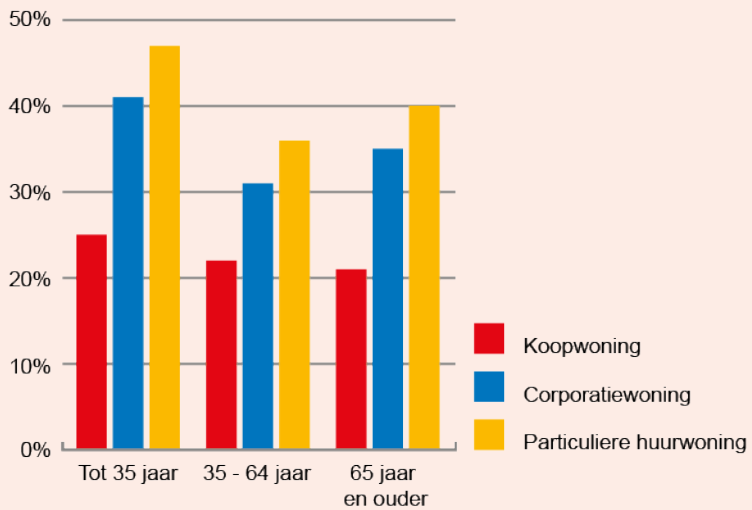
- Het aandeel **sociale huur** nam de afgelopen jaren af van 35% in 2019 naar 33% in 2023. Hierbinnen is het aandeel sociale huur van de woningcorporaties met 29% stabiel gebleven. De afname van het aandeel sociale huur betreft dus alleen het particuliere deel van de sociale huur.
- Het aandeel **middenhuur** (huurprijs € 808,06 tot € 1.126,90) nam toe van 11% in 2019 naar 16% in 2023. Een van de oorzaken hiervan is dat particuliere verhuurders hogere huren zijn gaan vragen en woningen die eerder onder sociale huur vielen, daardoor verschoven naar middenhuur. Ondanks deze toename, is de totale omvang van het middensegment (betaalbare koop + middenhuur) afgenomen van 30% in 2019 naar 26% in 2023. Dat komt door de afname in het aandeel betaalbare koop (WOZ lager dan € 405.000) van 19% in 2019 naar 10% in 2023.
- Het aandeel **dure koopwoningen** (WOZ hoger dan € 405.000) is gestegen van 29% in 2019 naar 34% in 2023. De gemiddelde koopsom per m^2 is toegenomen van € 3.875 in 2019 naar € 5.316 in 2023 (bron: Rapportage Wonen in Utrecht 2023).

We zien dat nieuwe woningen gemiddeld steeds kleiner worden in Utrecht. Appartementen worden sinds de eeuwwisseling gemiddeld steeds kleiner en eengezinswoningen steeds groter. Het gemiddelde woonoppervlak is 96 m^2 (bron: Rapportage Wonen in Utrecht 2023). Per 1 juli 2024 is de Wet betaalbare huur ingegaan. De effecten op de omvang van het middenhuursegment zijn nog niet te bepalen.

Hoogste woonlasten in particuliere huur

De betaalbaarheid van woonlasten wordt vaak uitgedrukt in de woonquote, die aangeeft welk deel van het inkomen besteed wordt aan de kosten van het wonen. De gemiddelde netto woonlasten (dat is inclusief bijkomende woonuitgaven, maar ook een eventuele hypotheekrenteaftrek en huursubsidie) per vierkante meter in Utrecht zijn het hoogst in de particuliere verhuur en deze zijn de laatste jaren gestegen. In algemene zin zien we de afgelopen jaren een dalende trend in de woonquote bij eigenaar-bewoners en een stijging of stabilisatie bij huurders. Jongeren en ouderen in de huursector zitten het vaakst boven de 30% woonquote, in de particuliere huursector is dit het hoogst. Bij koopwoningen is de woonquote gemiddeld lager dan 30% (bron: Rapportage Wonen in Utrecht 2023).

Gemiddelde woonquote naar leeftijdsgroep en eigendomsvorm

Bron: Rapportage Wonen in Utrecht (2023)

Groeiende druk op sociale huur
De gemiddelde wachttijd voor een sociale huurwoning is al langere tijd hetzelfde: 11 jaar. Diverse doelgroepen doen een beroep op dit aanbod. Ook de toenemende vraag naar huisvesting voor mensen in een kwetsbare positie en andere aandachtsgroepen maakt dat de druk toeneemt. De afgelopen jaren zijn er steeds meer voorrangsregels bijgekomen om tegemoet te komen aan specifieke doelgroepen. Ook neemt het aantal urgenties toe en dit blijft naar verwachting verder toenemen door de aanwijzing van verplichte urgentie-categorieën in het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting.

Het aantal actief woningzoekenden en het gemiddeld aantal reacties op een aangeboden sociale huurwoning stijgt, vooral bij de woningen die verloot worden. De kans dat jongeren – wanneer zij actief reageren op woningen die worden aangeboden op WoningNet – een sociale huurwoning krijgen toegewezen is erg klein; 1% voor mensen van 23 jaar en jonger en 3% voor mensen van 23 tot 34 jaar (zie Monitor Wonen). Dit komt doordat ze weinig inschrijftijd hebben opgebouwd. De slagingskans voor woningzoekenden van 65 jaar en ouder is 14%, terwijl zij veel minder actief reageren op woningen die worden aangeboden.

In 2023 kwamen per sociale huurwoning die via het lotingmodel op WoningNet werd aangeboden gemiddeld 1.936 reacties. Dat is een toename van 400 reacties ten opzichte van een jaar eerder. De reden voor deze stijging is dat minder woningen zijn aangeboden voor loting en dat er meer jongeren op reageerden. Dat lagere aanbod is het gevolg van een aanpassing in het lokale Utrechtse beleid. Het is ook een indicatie van de grote druk op het betaalbare deel van de woningmarkt; jongeren met weinig wachttijd zien dit als een van de weinige opties om een woning te bemachtigen (bron: Monitor Wonen en Rapportage Wonen in Utrecht 2023).

In het sociale segment zien we in toenemende mate een vraag naar woonplekken voor mensen in een kwetsbare positie en bijzondere doelgroepen. Deze toenemende vraag wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt doordat – zowel vanuit het Rijk als ook lokaal – wordt ingezet op het scheiden van wonen en zorg. Dat komt deels doordat het aandeel 65-plussers in Utrecht stijgt (bron: Utrecht Monitor). Van hen wordt verwacht dat zij langer thuis wonen. In juli 2022 is door het ministerie van VWS het Programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (de WOZO) gestart met de norm ‘zelf als het kan; thuis als het kan en digitaal als het kan’. Er is een grotere diversiteit onder de groep ouderen, in leeftijd, vitaliteit en wensen voor de woning en woonomgeving. Dit vraagt dan ook om een grotere diversiteit in woningen en woon(zorg)concepten, ook wanneer zij kwetsbaarder worden. Naast ouderen, zien we ook in de GGZ en maatschappelijke opvang / beschermd wonen het streven om mensen zo veel mogelijk de benodigde hulp aan huis te bieden. De taakstelling statushouders vormt een belangrijk deel van de vraag.

Verdelen van schaarse woonruimte
Het blijvende dilemma in tijden van schaarste is het evenwichtig verdelen van de beschikbare woonruimte. We moeten niet alleen keuzes maken in de verdeling tussen regulier woningzoekenden en mensen in een kwetsbare positie, maar ook *binnen* de groep van mensen in een kwetsbare positie. Het zijn pijnlijke keuzes; als we meer Utrechters in een kwetsbare positie huisvesten, verkleint dit de kans van regulier woningzoekenden die vanwege hun inkomen zijn aangewezen op dezelfde sociale huurwoning. En andersom worden de kansen voor inwoners in een kwetsbare positie kleiner en neemt de druk op zorginstellingen en opvang toe wanneer we meer regulier woningzoekenden huisvesten. Het is van belang om voor ogen te houden dat de vraag of iemand een 'regulier woningzoekende' is of niet, kan veranderen. Men kan bijvoorbeeld een baan verliezen of in een scheiding terecht komen, waardoor zijn/haar situatie kwetsbaarder kan worden. En omgekeerd.

Het woningtekort raakt iedereen die een woonplek nodig heeft, maar onvoldoende passende woonplekken voor mensen in een kwetsbare positie is een bron of versneller van veel problemen in het sociaal domein. Zonder woonplek is er geen goede basis om te werken aan herstel. Daarnaast zorgt het niet kunnen uitstromen uit opvang of instelling ervoor dat het leven van statushouders en andere mensen in een kwetsbare positie nog langer 'on hold' staat. Langdurig wachten kan juist leiden tot extra benodigde zorg, opvang, begeleiding en jeugdhulp, met alle financiële gevolgen voor de gemeente van dien.

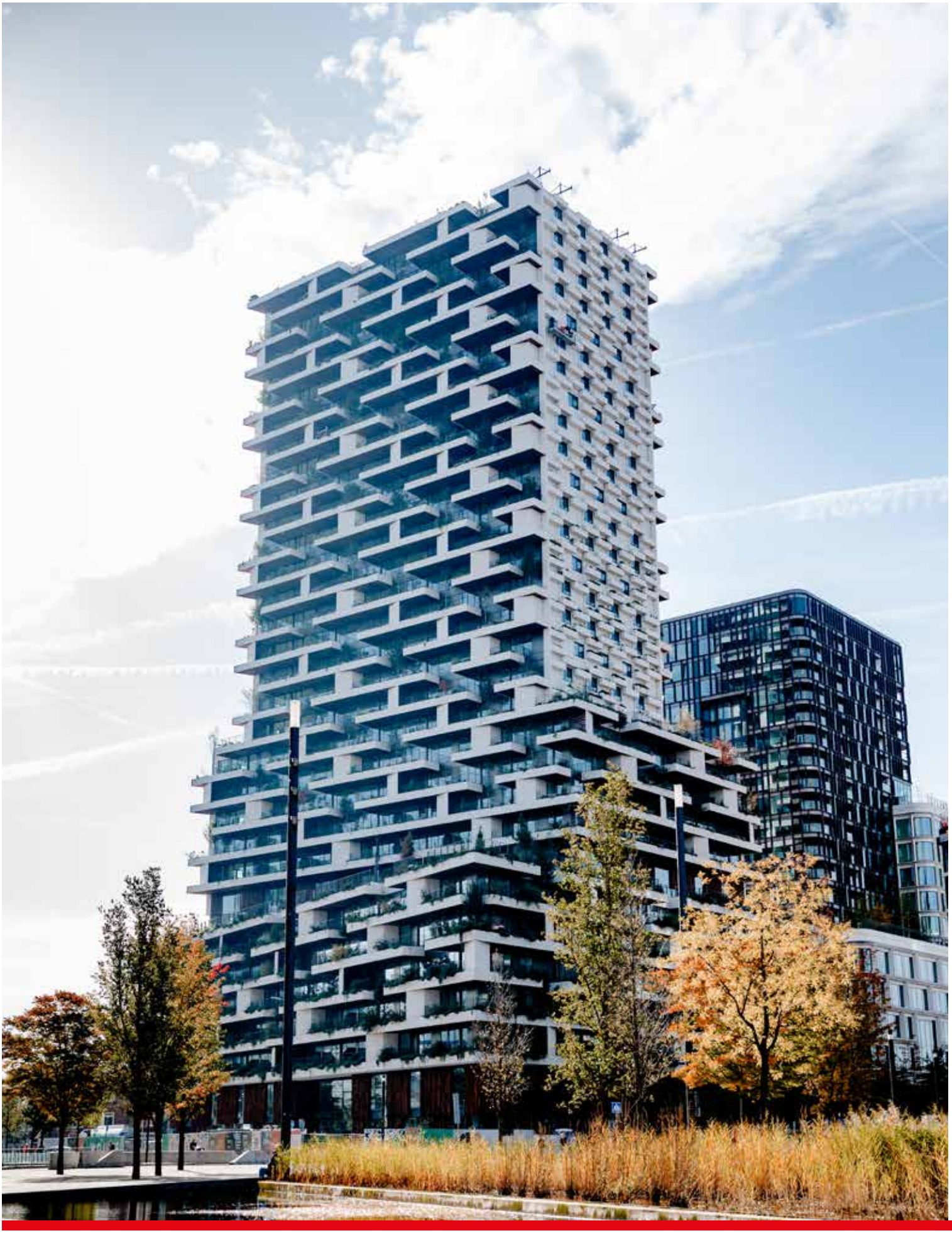

Positie middeninkomens moeilijker
De gemiddelde koopsom per vierkante meter steeg van € 3.875 in 2019 naar € 5.316 in 2023. De betaalbaarheid van bestaande koopwoningen verschilt sterk per wijk. Tussen 2009 en 2023 zien we de sterkste procentuele stijging in de wijken Leidsche Rijn en Vleuten - De Meern, Overvecht, Zuidwest en West. Dit betekent dat grotere betaalbare koopwoningen (woningen met een maximale verkoopprijs tot de betaalbaarheidsgrens van het Rijk, € 405.000 in 2025) voor middeninkomens steeds minder toegankelijk worden. Daardoor zijn ze aangewezen op het particuliere huursegment. In 2023 zien wij dat ook de huurprijzen in de vrije sector zijn gestegen. Net als bij de koopprijzen zien wij in de vrije huursector sterke verschillen per wijk. De binnenstad is het duurst en Leidsche Rijn heeft de laagste huurprijs per vierkante meter (bron: Rapportage Wonen in Utrecht 2023). Met de huidige krapte op de woningmarkt is de wens naar woonruimte zo groot dat huurders zich genoodzaakt kunnen voelen slecht verhuurderschap te accepteren, zoals onredelijke huurprijzen, discriminatie en intimidatie (bron: Handhavingsverslag).

Leefbaarheid en woontevredenheid
De meeste Utrechters zijn positief over hun woning, gemiddeld beoordelen zij de woning met een 7,4. Huiseigenaren zijn meer tevreden met hun woning dan huurders. 16% vindt dat de woning slecht onderhouden is. Dit is een stijging ten opzichte van 2021 (bron: Monitor Leefbaarheid). Vooral bij woningen in de bestaande voorraad voldoen niet alle woningen aan voorgenoemde randvoorwaarden. Het gaat om vocht en schimmel of loden leidingen, open verbrandingssystemen, afwezigheid van koolstofmonoxide- en rookmelders en gebreken aan de buitenzijde. Zaken die impact hebben op de gezondheid of veiligheid.

We krijgen signalen dat huurders soms te maken hebben met slecht verhuurderschap. Met de komst van de Wet goed verhuurderschap in 2023, handhaven we de norm voor goed verhuurderschap waarmee we misstanden in de huurmarkt kunnen aanpakken.
Mede doordat in het verleden veel woningen in het middensegment zijn opgekocht door investeerders, betalen veel huurders een te hoge huurprijs. Met dank aan de komst van de opkoopbescherming in 2022, zorgden we ervoor dat 60% van de woningen in de eerste vier jaar na aankoop niet zomaar verhuurd mag worden. Daarnaast hanteren we sinds 2020 bij nieuwbouw een zelfbewoningsplicht en anti-speculatiebeding voor betaalbare koopwoningen.

De woningbehoefte brengt ook een opgave met zich mee voor voldoende openbare ruimte met bijbehorende voorzieningen. We willen dat onze stad in balans groeit. Dit betekent dat daar waar Utrecht groeit door te verdichten, woonbuurten leefbaar blijven door onder andere voldoende groen en voorzieningen toe te voegen. Juist in een verdichtende stad zijn een kwalitatief hoogwaardige openbare ruimte en voorzieningenaanbod van belang. Leefbare woonbuurten worden ook gecreëerd door de diversiteit aan woonmilieus te behouden en versterken. Wij zien echter dat bepaalde wijken in de stad kampen met grootstedelijke problematiek zoals een relatief hoge werkloosheid en een relatief hoog aantal ondervonden veiligheidsdelicten. Dat vertaalt zich ook in verschillen tussen buurten en tussen groepen (bron: Scheidslijnenrapport).

A2. Doelstellingen

In aansluiting op de hiervoor genoemde ontwikkelingen, kent deze beleidsnota **vier doelstellingen voor de periode 2025–2030**. Met deze doelstellingen dragen we bij aan de langetermijndoelstelling ‘Ontwikkelen en wonen voor iedereen’ (Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen) en het bijbehorende programma uit de begroting. En draagt bij aan de visie op wonen die is ingebed in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU 2040).

Doelstelling 1

In 2030 maken meer mensen kans op het vinden van betaalbare woonruimte in Utrecht

Wij realiseren ons dat het de komende jaren niet gaat lukken om de schaarste substantieel terug te dringen. Wat wij wel kunnen doen is scherpere keuzes maken om de woningvoorraad kwantitatief en kwalitatief te laten groeien en zo goed mogelijk te benutten en behouden. Om zoveel mogelijk een stad voor iedereen te kunnen zijn, richten we ons primair op het toevoegen van betaalbare woonplekken voor mensen met lage en middeninkomens, mensen in een kwetsbare positie en mensen die geen dak boven het hoofd hebben. Voor hen zijn de gevolgen van de schaarste het grootst.

a. We houden **het bouwtempo van 3.000 zelfstandige woningen per jaar op peil**. Als we kansen zien om meer te bouwen, pakken we die omdat onderzoek laat zien dat de behoefte de komende jaren groter is. Tegelijkertijd leert de realiteit ons dat we geen garantie kunnen bieden op woningbouwaantallen. Daar waar Utrecht groeit door te verdichten, houden we de stad leefbaar door onder andere voldoende groen en voorzieningen toe te voegen.
b. De sociale huurvoorraad is de afgelopen jaren onvoldoende meegegroeid met de groei van de stad. Daarnaast is ook het middensegment gedaald. Om een stad voor iedereen te kunnen blijven, willen we dat de Utrechtse woningvoorraad in 2040 voor 60% bestaat uit betaalbare woningen (35% sociale huur en 25% middensegment). Om er in 2040 voor te zorgen dat er meer mensen zijn die kans maken op het vinden van een betaalbare woning, moeten we de komende jaren veel betaalbare woningen programmeren. **We streven naar een bouwprogramma dat voor 75% uit betaalbare woningen bestaat**.
c. **We werken met corporaties aan duurzame groei van het aandeel van de corporatievoorraad voor meerdere jaren op rij, waarbij in wijken met een laag aandeel sociale huurwoningen (<35%) het verkopen en liberaliseren van sociale huurwoningen zo veel mogelijk wordt beperkt en we ons maximaal inspannen om het aandeel sociaal te laten groeien.** Vanwege de langjarige maatschappelijke doelstelling en verbondenheid aan de stad, zien we hen als belangrijkste partij voor het realiseren van meer betaalbare woonruimte.

d. In het middensegment is er onvoldoende aanbod in zowel middenhuur als betaalbare koop. We **stimuleren de groei van het aantal woningen voor middeninkomens. De focus ligt daarbij op middenhuur** (streven is 25%) ten opzichte van betaalbare koop (10%), omdat we middenhuur langjarig kunnen borgen en het een brede groep middeninkomens bedient.
e. Er staan al **167.000 woningen in de stad**. We willen dat deze **beter worden benut**.

Doelstelling 2

In 2030 wonen meer Utrechters passend

De opgave is niet alleen om *meer* woonplekken te creëren, maar ook te zorgen dat meer Utrechters wonen in een huis dat *past* bij hun financiële situatie, levensfase, gezinsgrootte en/of zorgbehoefte.

a. Het blijvende dilemma in tijden van schaarste is het evenwichtig verdelen van de beschikbare woonruimte. We moeten niet alleen keuzes maken in de verdeling tussen regulier woningzoekenden en mensen in een kwetsbare positie, maar ook *binnen* groepen woningzoekenden en *binnen* de groep van mensen in een kwetsbare positie. Het zijn pijnlijke keuzes; als we meer Utrechters in een kwetsbare positie huisvesten, verkleint dit de kans van regulier woningzoekenden die vanwege hun inkomen zijn aangewezen op dezelfde sociale huurwoning. En andersom worden de kansen voor inwoners in een kwetsbare positie kleiner en neemt de druk op zorginstellingen en opvang toe wanneer we meer regulier woningzoekenden huisvesten. Doordat er de afgelopen jaren voorrangsregels zijn bijgekomen, is de slagingskans voor sommige groepen kleiner geworden. **We werken daarom aan een evenwichtige woonruimteverdeling van sociale huurwoningen**.
b. Het niet hebben van een passende woonplek is voor mensen in een kwetsbare positie het meest ingrijpend. Ook is het een bron of versneller van veel problemen in het sociaal domein. We sturen op voldoende huisvesting voor inwoners in een kwetsbare positie. Vanuit het leidende principe ‘ongelijk investeren voor gelijke kansen’ kiezen we ervoor om **extra aandacht te geven aan het realiseren van meer woonplekken voor deze mensen**. Ook als dit soms conflicteert met de woonwensen van andere woning-zoekenden.
c. **We stimuleren de ontwikkeling van passende woningen en woonconcepten voor specifieke aandachtsgroepen**, omdat zij (vaak) specifieke woonwensen hebben. Denk bijvoorbeeld aan ouderen, studenten, mensen met een beperking en mensen die graag meer zelf invulling willen geven aan de manier waarop zij willen wonen en samenleven. Studentenhuisvesting wordt opgenomen in de woningbouwplannen van de gemeente en krijgt een plek in gebiedsontwikkelingen en tenders. De gemeente zorgt ervoor dat studentenwoningen verspreid over de stad worden gerealiseerd, met extra aandacht voor wijken waar nu nog weinig studenten wonen. In beginsel worden er grotere complexen gebouwd, zodat efficiëntie en betaalbaarheid worden bevorderd. Bij studentenhuisvesting wordt aandacht besteed aan goede inpassing, voorzieningen, sociale binding en leefbaarheid. In de wijkanalyses, waarin per wijk wordt gekeken naar de woningvoorraad, doelgroepen en gewenste ontwikkeling, wordt studentenhuisvesting als aparte categorie meegenomen.
d. Om te zorgen dat middeninkomens meer kans maken op het vinden van een betaalbare woning in de stad, zetten we in op het **toewijzen van betaalbare woningen aan middeninkomens**.

e. **We bevorderen doorstroming**. Met doorstroming dragen we bij aan zowel passend als betaalbaar wonen. We zien echter dat doorstromen in de praktijk niet gemakkelijk is. Om onze inwoners te stimuleren door te stromen naar een passende woning zetten we in op een samenhangend pakket van verschillende typen maatregelen.
f. **We bieden ruimte aan collectieve woonvormen**. Door de verbondenheid die de bewoners vaak voelen met elkaar en hun omgeving, draagt het stimuleren van collectieve wooninitiatieven bij aan de veerkracht van onze wijken.

Doelstelling 3

In 2030 wonen meer Utrechters prettig in hun huis en buurt

We willen dat iedereen in een woning woont waarvan de basis op orde is. Maar leefbaar wonen gaat over meer dan de woning. Het gaat ook om een prettige, gezonde en veilige woonomgeving met een gevarieerd woningaanbod voor verschillende huishoudens en inkomensgroepen. En waar ruimte is voor gemeenschapsvorming en ontmoeting.
We willen dus – naast de woning op orde – dat Utrechtse woonbuurten leefbaar zijn en blijven.

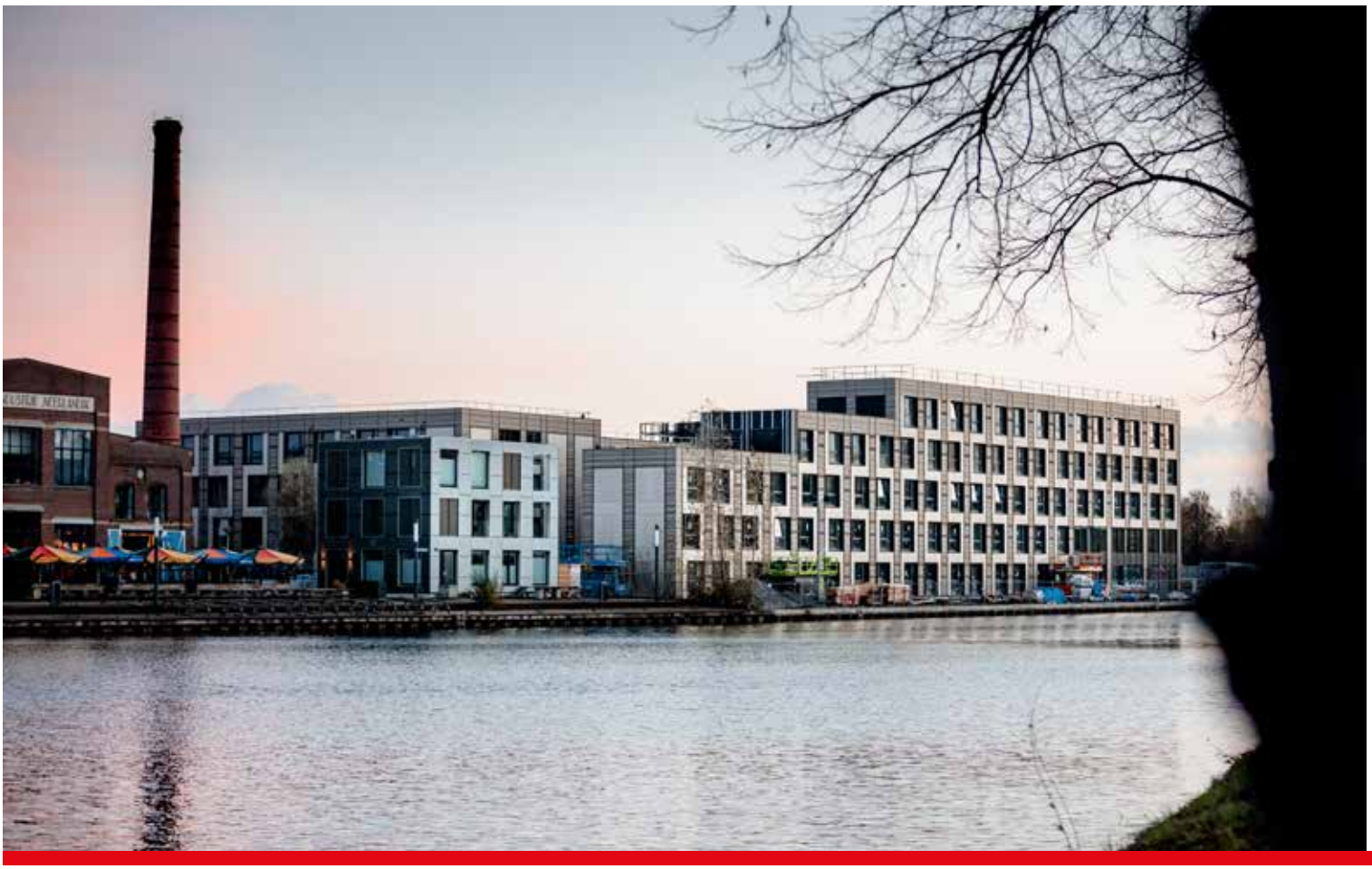
a. **We zorgen voor een betere positie voor huurders en woningzoekenden** door op te treden tegen misstanden, door te handhaven op betaalbare huur en door de stem van de woningzoekende te horen.
b. Met verschillende acties versterken we de kwaliteit, leefbaarheid en gemeenschapskracht van de stad. **Zo werken we aan gemengde en leefbare wijken.** Dit doen we onder andere door de diversiteit aan woonmilieus te behouden en te versterken. Daarmee dragen we bij aan Utrecht als ongedeelde stad.
c. **We werken aan toekomstbestendige woningen** door eraan bij te dragen dat ze veilig, gezond en duurzaam/energie-efficiënt zijn. Met name bij woningen in de bestaande voorraad voldoen niet alle woningen aan deze randvoorwaarden.
d. **We verbeteren onze informatievoorziening voor inwoners**, zodat zij beter weten waar ze het aanbod van betaalbare woningen kunnen vinden, wat hun rechten zijn als huurder of hoe het systeem van woonruimteverdeling werkt. Inwoners zien bij de gemeente door de bomen het bos niet meer vanwege de vele loketten.

Doelstelling 4

In 2030 zijn er minder dakloze mensen in Utrecht

Vanuit het principe ‘ongelijk investeren voor gelijke kansen’ geven we in het Utrechtse woonbeleid prioriteit aan mensen voor wie de gevolgen van de schaarste het grootst zijn. Dit zijn onder andere mensen die te maken hebben met (dreigende) dakloosheid. Dakloosheid is in veel gevallen een woonprobleem. De oplossing van het dakloosheids-probleem ligt dan ook bij preventie, bestaanszekerheid en wonen.

a. **We zien dakloze mensen als een groep woningzoekenden met een zeer urgente woonvraag.** Mensen moeten met zo min mogelijk tussenstappen een stabiele woonplek, eventueel met ondersteuning, kunnen krijgen. Tot voor kort was opvang, zorg en vervolgens uitstroom naar een woning vaak het antwoord op dakloosheid. We verleggen de focus van opvang naar wonen, met indien nodig passende ondersteuning: ‘Wonen Eerst’.
b. **We richten ons beleid zo in, dat (dreigend) dakloze mensen volgens de ETHOS-light-definitie voorrang kunnen krijgen op een sociale huurwoning.** De huidige definitie die we hanteren voor dakloosheid is beperkt, waardoor bepaalde groepen dak- en thuislozen buiten beeld blijven. We kiezen voor een meer inclusieve definitie van dakloosheid: ETHOS-light. In het ver verdeelbesluit geven we dakloze mensen volgens de ETHOS-light-definitie voorrang op sociale huurwoningen.

Leidende principes

In ons beleid hanteren we een aantal leidende principes:

1. **Ongelijk investeren voor gelijke kansen**
   In ons beleid houden we rekening met iedereen, maar kiezen ervoor om extra ons best te doen voor díe groepen mensen die zonder hulp eigenlijk niet aan een woning komen en die de gevolgen van het woningtekort het hardst voelen: mensen die momenteel geen dak boven het hoofd hebben, mensen met lagere inkomens en mensen in een kwetsbare positie. Want iedereen heeft evenveel recht op een woonplek. Dat doen we niet alleen omdat de gevolgen van het niet hebben van een dak boven het hoofd voor deze mensen extra ingrijpend zijn, maar ook omdat we simpelweg niet alles voor iedereen kunnen doen. Ruimte en middelen zijn schaars.

2. **De beweging van woningmarkt naar volkshuisvesting lukt alleen als we er samen voor gaan**
   Hoewel we ambitieus zijn op het gebied van wonen, zien we dat de beweging van woningmarkt naar volkshuisvesting tijd nodig heeft en dat we daar al onze partners voor nodig hebben. Als gemeente hebben we beperkte invloed op mogelijke veranderingen op het gebied van wonen. Samenwerken is daarom een belangrijke voorwaarde. Niet alleen met partners in de stad, maar ook met woningzoekenden. Als gemeente stellen we kaders voor samenwerking en sturen daar samen op.

3. **Ruimte om te onderzoeken en te experimenteren**
   Met de schaarste in het woningaanbod, is het van belang dat we op zoveel mogelijk manieren proberen om meer woonplekken te realiseren. We willen daarom ruimte bieden om te kunnen onderzoeken en experimenteren. Ruimte om nieuwe concepten, initiatieven, samenwerkingsvormen en effectieve oplossingen te verkennen en om pilots uit te zetten.

4. **We werken wijkgericht**
   Utrecht is een stad met een grote diversiteit aan woonmilieus die de gemeente wil behouden en versterken. Ook de veelkleurigheid van Utrecht koestert de gemeente; wijken en bewoners mogen (blijven) verschillen en hun eigen identiteit hebben. Zolang er maar sprake blijft van gelijke kansen voor iedereen en segregatie en sociale en ruimtelijke barrières zoveel mogelijk worden voorkomen. Dat betekent dat we wijkgericht willen sturen op onze opgaven.

B Opgave

B1. Opgave

Doelstelling 1

In 2030 maken meer mensen kans op het vinden van betaalbare woonruimte in Utrecht

Zo werken we aan deze doelstelling:

A. We houden het bouwtempo van 3.000 zelfstandige woningen per jaar op peil.
B. Nieuwe woningen moeten vooral betaalbaar zijn.
C. We werken met corporaties aan duurzame groei van de corporatievoorraad.
D. We stimuleren de groei van het aantal woningen voor middeninkomens.
E. We benutten de bestaande woningvoorraad beter.

A. We houden het bouwtempo van 3.000 woningen per jaar op peil

In de regionale U10-woondeal maakten U10-gemeenten afspraken met het Rijk, de provincie en woningbouwcorporaties over het toevoegen van 61.000 woningen in de regio Utrecht van 2022 tot en met 2030, waarvan ruim 33.000 woningen in de gemeente Utrecht. Van 2020 tot 2024 zijn in Utrecht circa 12.000 woningen opgeleverd, gemiddeld zo'n 3.000 woningen per jaar. Om het woningtekort in te lopen, blijven we ons maximaal inzetten om dit bouwtempo minimaal op peil te houden. Als we kansen zien om meer te bouwen, pakken we die omdat onderzoek laat zien dat de behoefte de komende jaren groter is. Tegelijkertijd leert de realiteit ons dat we geen garantie kunnen bieden op woningbouwaantallen. Een ander belangrijk aandachtspunt, zoals ook gesteld in de RSU, is dat woningaantallen altijd een ruimtelijk effect hebben en dat we willen dat onze stad in balans groeit. Dit betekent dat daar waar Utrecht groeit door te verdichten, de stad leefbaar blijft door onder andere voldoende groen en voorzieningen toe te voegen. Juist in een verdichtende stad zijn een kwalitatief hoogwaardige openbare ruimte en voorzieningenaanbod van belang. Zo kan Utrecht een aantrekkelijke stad blijven om te wonen, werken en verblijven. In de RSU hebben we kwantitatieve uitgangspunten hiervoor opgenomen.

- **Door te werken aan een goed gevulde planvoorraad**: Om het bouwtempo van 3.000 woningen per jaar ook op termijn goed op peil te houden, is een continue stroom aan nieuwe plannen en vastgestelde (omgevings)plannen noodzakelijk. In 2024 is het Utrechts Planproces Gebiedsontwikkeling (UPG) aangepast om bij te dragen aan versnelling van woningbouwplannen. Tot en met 2030 is de planvoorraad voldoende gevuld. De kaart op bladzijde 33 geeft de harde plancapaciteit in Utrecht weer. Voor de lange termijn moeten plannen worden toegevoegd en op tijd 'hard' worden gemaakt. We werken ruimtelijk beleid uit, zodat we voldoende planvoorraad hebben om 3.000 woningen per jaar mogelijk te maken. We blijven streven naar 130% planvoorraad ten opzichte van de behoefte. De planvoorraad monitoren we via het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR). Om voldoende zicht te houden op gerealiseerde woningen, maken we jaarlijks een overzicht van opgeleverde woningen en segmentering.

- **Door afgewogen actief grondbeleid te voeren**: Met de beleidsnota Grondbeleid 2024 is een koerswijziging ingezet naar afgewogen actief grondbeleid. De koerswijziging betekent eerder en vaker inzet van actief instrumentarium binnen de gereedschapskist van het grondbeleid. Meer dan in het verleden voeren we dit beleid, als dat helpt om de bouw van betaalbare woningen te faciliteren en het bijdraagt aan de brede doelstelling van de RSU 2040. Voorbeelden van instrumenten zijn het doen van minnelijke anticiperende en strategische verwervingen en het (eerder) vestigen van voorkeursrechten. Daarnaast blijven we lobbyen bij het Rijk om de gereedschapskist verder aan te vullen en betaalbare woningbouw te versnellen. Dat gaat bijvoorbeeld om een bouwplicht, planbatenheffing en wijziging van de inbrengwaarde (bron: beleidsnota Grondbeleid 2024).

- **Door te blijven samenwerken**: Als gemeente bouwen we niet zelf. Een goede samenwerking met partijen die woningen bouwen – woningcorporaties, ontwikkelaars, beleggers en bouwers – is dan ook essentieel om de woningbouw in Utrecht én in de regio op gang te houden. De woningmarkt is in Utrecht verbonden met omliggende gemeenten en provincies. Als stad zetten we in op regionale afstemming en afspraken in U10- en provinciaal verband. Samen willen we zorgen voor een passend en betaalbaar woningaanbod in de gehele regio. Dit streven hebben wij vastgelegd in de gezamenlijke U10-woondeal en Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP).

  We zetten de samenwerking met het Rijk, de regio, provincie, woningcorporaties en marktpartijen uit de U10-woondeal 2023 dan ook voort. Dat doen we onder andere in netwerken zoals het DNU, de regionale woondeal-realisatietafel en het landelijke Holland Metropole netwerk. We maken afspraken over de woningbouw in de regio, monitoren de voortgang en lossen met elkaar issues op die het bouwtempo belemmeren, zoals beperkte financiële middelen vanuit het Rijk, beperkte ambtelijke capaciteit bij gemeenten, lange procedures van de Raad van State, netcongestie, en tegenstrijdige regelgeving bij Rijk en provincie.

- Daarnaast zijn er arbeidskrachten nodig om woningen te bouwen en om bestaande woningen te verduurzamen of aan te passen. Met de Beleidsnota Arbeidsmarkt zet de gemeente in op een weerbare en wendbare Utrechtse arbeidsmarkt, om maatschappelijke transities te realiseren. Dit beleid richt zich op díe sectoren, die cruciaal zijn voor het realiseren hiervan, zoals bouw, techniek, energietransitie en circulair.

  Ook houden we vast aan de principes voor samenwerking die wij met onze partners in 2019 hebben vastgelegd in het Stadsakkoord Wonen.

Samenwerking met partners in de stad

In het Stadsakkoord Wonen uit 2019 hebben we de principes voor samenwerking met marktpartijen vastgelegd. Aan deze principes houden we vast:

1. We streven naar afspraken die een zo concreet mogelijke bijdrage leveren aan een woningmarkt in balans en gezond stedelijk leven voor iedereen.
2. We gaan uit van wederkerigheid: we hebben elkaar nodig om de afspraken te realiseren. Iedere partner levert een bij hem/haar passende en actieve bijdrage.
3. We zijn transparant in onze belangen en uitgangspunten en hebben respect voor elkaars rol, bevoegdheden en financiële mogelijkheden.
4. We gaan onconventioneler en creatiever samenwerken en staan open voor pilots. Hierbij mogen we fouten maken. We evalueren en delen onze ervaringen. We focussen niet alleen op de grote opgaven, maar hebben ook oog voor de kleinere projecten. Deze kunnen als voorbeeld of pilot dienen voor grotere ontwikkelingen.
5. We werken samen met bewoners vanaf de start van het project. Hierbij sluiten we aan bij de vernieuwing van het participatiebeleid.
6. Onze samenwerking is niet vrijblijvend, we houden ons aan de afspraken en spreken elkaar aan als dit niet zo is.

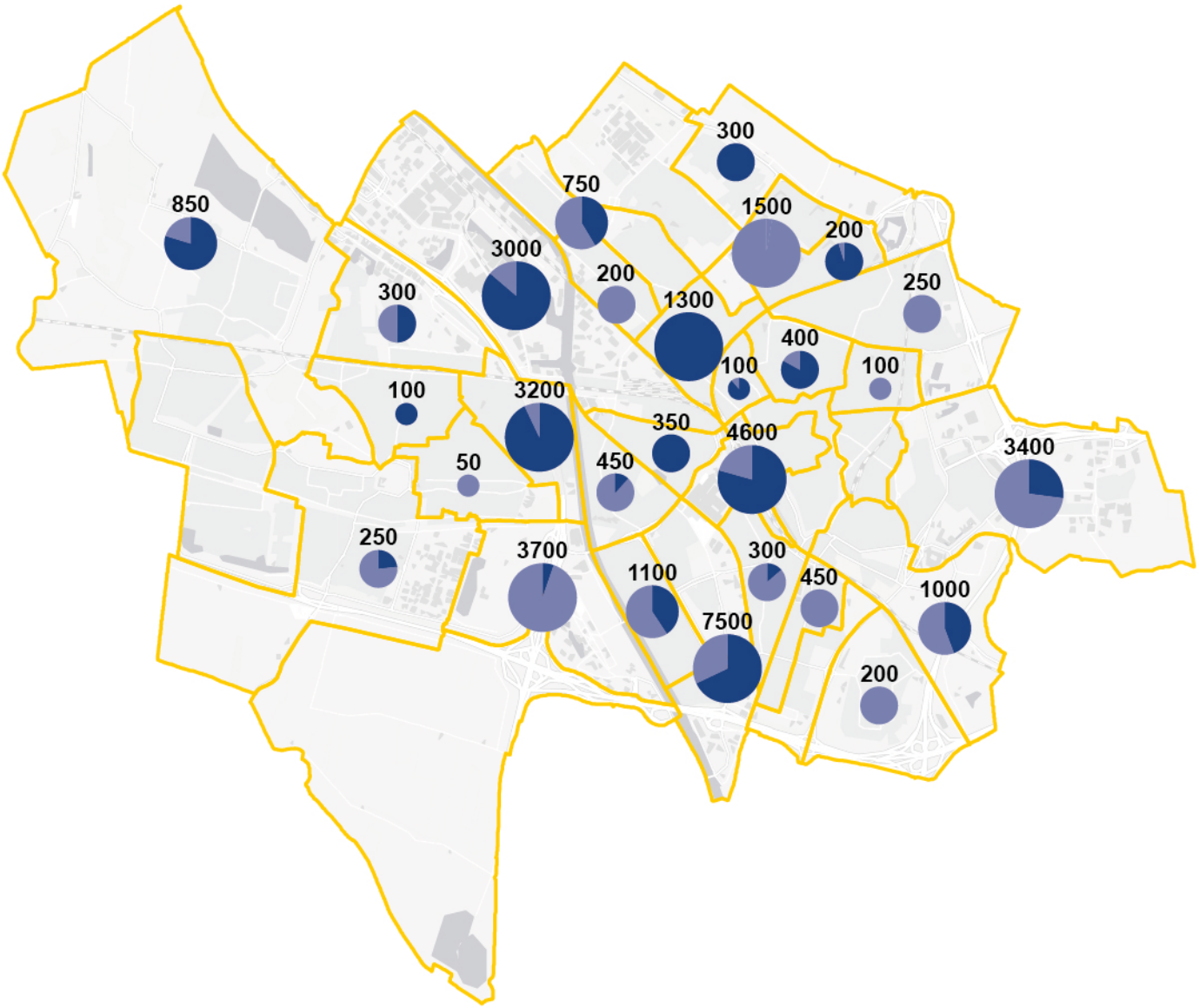
Ondanks de verschillende wensen en belangen die partijen in een project hebben, gaan we voor de gezamenlijke opgave en doen wat nodig is om vertraging te voorkomen. We hechten belang aan helderheid in de niveaus waarop wij effectief kunnen escaleren binnen de verschillende organisaties. Medewerkers werken met mandaat (politieke besluitvorming valt hier buiten). Escalaties en uitloop in de vastgestelde planning kaarten we samen aan. Wij zorgen er dan direct voor dat er tijd vrijgemaakt wordt voor overleg. Betrokken partijen moeten het initiatief kunnen nemen om te escaleren en stellen elkaar daarvan op de hoogte. We werken zo veel mogelijk met dezelfde/vaste teams. We hanteren vier escalatieniveaus:

1. Projectmanager markt – Projectmanager gemeente
2. Afdelingsmanager markt – Gebiedscoördinator gemeente
3. Directeur markt – Hoofd gebiedsontwikkeling gemeente / Directeur gebiedsontwikkeling gemeente
4. Directeur markt – Wethouder

- **Door van tijdelijk naar versneld te gaan:** In 2024 hebben we 471 tijdelijke woningen in de sociale sector opgeleverd op de locaties aan de Pagelaan, ‘t Goylaan en het Befu-terrein. Daarnaast zijn er nog 612 tijdelijke woningen in ontwikkeling op de locaties Tussen de Rails en Wetering Zuid en hebben we nog drie locaties in de planvorming. Daarmee verwachten we in de periode 2024-2027 in totaal circa 1.500 tijdelijke woningen te realiseren. Geschikte doelgroepen voor deze woningen zijn onder andere jongeren, studenten en aandachtsgroepen. De locaties in Utrecht waar tijdelijk wonen mogelijk is, hebben we dan benut. We schakelen daarom over van tijdelijke naar permanente woningbouw. De lessen uit tijdelijk wonen nemen we mee om permanente nieuwbouw te versnellen. In 2025 zal hiervoor een pilot worden uitgewerkt. Denk hierbij aan modulair bouwen, minimale eisen, kwaliteitsniveau en de samenwerking met partijen. Waar zich echter kansen voor tijdelijke woningen – op kleine schaal en/of in bestaand vastgoed – voordoen, bekijken we of maatwerk mogelijk is. Daarbij heeft het onze voorkeur om op deze locaties woningen van permanente kwaliteit te realiseren samen met de woningcorporaties.

Plancapaciteit

Plancapaciteit

- Hard conform ABF definitie
- Aanvullend hard conform definitie gemeente Utrecht

Hoeveelheid woningen

>1200

50

Toelichting

Genoemde aantallen zijn afgerond en veelal een optelling van verschillende deelontwikkelingen in dezelfde buurt. Niet alle plannen zijn genoemd. Een aantal kleinere plannen zijn wegelaten vanwege de leesbaarheid. De zachte potentiële plancapaciteit tot 2040 is niet weergegeven. Deze bedraagt in 2025 tussen 20.000 – 30.000 woningen. Een actueel overzicht van de totale plancapaciteit wordt bijgehouden via het Meerjaren Perspectief Ruimte.

B. Nieuwe woningen moeten vooral betaalbaar zijn

De sociale huurvoorraad is de afgelopen jaren onvoldoende meegegroeid met de groei van de stad. Daarnaast is ook het middensegment gekrompen. Om een stad voor iedereen te kunnen zijn, bestendigen we de ambitie om de Utrechtse woningvoorraad in 2040 voor 60% uit betaalbare woningen (35% sociale huur + 25% middensegment) te laten bestaan. Dit is een ambitieus doel, waarmee we bijdragen aan een gemengde woningvoorraad en Utrecht als ongedeelde stad. We moeten daarom de komende jaren veel betaalbare woningen programmeren.

- **Door te streven naar 75% betaalbare woningen in de nieuwbouw**:
  Om het doel van 60% betaalbare woningen in 2040 te halen, blijven we de komende jaren in bouwprojecten naar een bouwprogramma streven dat voor 75% bestaat uit betaalbare woningen (40% sociale huur + 35% middensegment).
  Binnen de 35% middensegment streven we naar *minimaal* 25% middenhuur en *maximaal* 10% betaalbare koop in de stadsbrede bouwprogrammering.

- **Door wijkgericht flexibiliteit te bieden, met heldere ondergrenzen**:
  We realiseren ons dat het hanteren van hoge ambities door de huidige marktomstandigheden niet altijd makkelijk is. We hebben in de Utrechtse Aanpak gezien dat specifieke maatregelen per project kunnen helpen bij het hooghouden van het bouwtempo. Om meer helderheid te geven over hoe die maatregelen ingezet kunnen worden, gaan we de Utrechtse Aanpak doorontwikkelen naar een instrument dat hierop antwoord moet geven aan de voorkant van het gebiedsontwikkelingsproces. Dit vraagt iets van álle beleidsterreinen, en kunnen we niet uitsluitend vanuit het woonbeleid oplossen. We willen toewerken naar een situatie waar naast een beleidsambitie ook helder een ondergrens is geformuleerd. Dit in samenhang met de Nota van Uitgangspunten (NvU) uit het Utrechts Planproces Gebiedsontwikkeling (UPG) waarin de integrale afweging aan de voorkant wordt gemaakt per locatie.

- **Door te streven naar een passend en betaalbaar woningaanbod in de hele regio**:
  De woningmarkt is in Utrecht verbonden met omliggende gemeenten en provincies. Als stad zetten we in op regionale afstemming en afspraken in U10- en provinciaal verband. Het streven naar een passend en betaalbaar woningaanbod in de hele regio hebben wij vastgelegd in de gezamenlijke de U10-woondeal en Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP). Alle gemeenten hebben in 2024 bekrachtigd dat er gestreefd wordt naar 30% sociale huurwoningen in de voorraad en 2/3^{e} betaalbaarheid in de nieuwbouw-productie. Jaarlijks bespreken we met de gemeenten de voortgang en delen we kennis om betaalbare woningbouw te versnellen en op elkaar af te stemmen. Met de Wet versterking regie volkshuisvesting gaan het Rijk en provincies sturen op betaalbaarheid, zowel op regionaal als gemeentelijk niveau. Afhankelijk van de definitieve wet, het bijbehorende Besluit kwaliteit leefomgeving en de regionale afstemming over betaalbaarheid, wordt bepaald of lokale betaalbaarheidspercentages aangepast moeten worden.

C. We werken met corporaties aan duurzame groei van het aandeel van de corporatievoorraad voor meerdere jaren op rij, waarbij in wijken met een laag aandeel sociale huurwoningen (<35%) het verkopen en liberaliseren van sociale huurwoningen zo veel mogelijk wordt beperkt en we ons maximaal inspannen om het aandeel sociaal te laten groeien.

Vanwege de langjarige maatschappelijke doelstelling en verbondenheid aan de stad, zien we corporaties als belangrijkste partij voor het realiseren van meer betaalbare woonruimte. Ons uitgangspunt is daarom: sociale huur is corporatiehuur. Een belangrijke opgave, want de voorraad sociale huurwoningen is de afgelopen jaren niet meegegroeid met de stijgende vraag. In 2023 was 33% van de totale woningvoorraad sociale huur: 29% corporatiebezit en 4% particuliere sociale huur. Wij willen dat in 2040 35% van de woningvoorraad uit sociale huur bestaat, waarvan minstens 70% tot de kernvoorraad behoort.

- **Door corporaties meer in positie te brengen**: We willen corporaties nog meer in positie brengen om meer betaalbare woonruimte in Utrecht te kunnen realiseren en wederkerige afspraken maken om dit te doen. We gebruiken hiervoor de samenwerkingsafspraken, maar sluiten ook een nieuw akkoord waarin we vastleggen hoe we samen zorgen voor meer woningen. Bij eigen grondposities betekent dit dat we in samenwerking met corporaties de planontwikkeling vormgeven. Bij woningbouwontwikkelingen op gronden in bezit van derden streven we ernaar dit uitgangspunt in overeenkomsten vast te leggen. Bij deze projecten verwachten we van projectontwikkelaars dat zij in een vroeg stadium een intentieovereenkomst sluiten met een corporatie over de verhuur van sociale huurwoningen. Alleen als een woningcorporatie de woningen bij een woningbouwproject echt niet kan of wil exploiteren, staan we een uitzondering toe. We maken dan wel afspraken met de ontwikkelende partij over een minimale kwaliteit van de woning en de instand-houdingstermijn. Ook gaan we met de ontwikkelende partij in gesprek over de te huisvesten doelgroep en sturen we op minimaal 70% kernvoorraad in de plannen. Wat betreft de instandhoudingstermijn, sluiten we ons aan bij de definitie voor sociale huur die door het Rijk wordt vastgelegd, waarin is bepaald dat de instandhoudingstermijn minimaal 25 jaar is. Voor wat betreft de woningkwaliteit hanteren we voor sociale huurwoningen met een huur boven de aftoppingsgrenzen een minimumoppervlak van 50 m^2 GBO. In bestaand hoogstedelijk gebied geldt een eis van minimaal 40 m^2 GBO. Voor sociale huurwoningen tot de aftoppingsgrenzen geldt geen minimumeis van de oppervlakte, maar bekijken we per project wat er vanuit de doelgroep passend is.

- **Door afspraken te maken over de netto groei van de sociale voorraad**:
  We spreken een jaarlijkse netto groei af met de corporaties. Een afspraak die een substantiële bijdrage levert aan onze ambitie, maar tegelijkertijd ook realistisch is. De jaarlijkse voorraad sociale huurwoningen fluctueert in de opleveringen en de onttrekkingen. Om netto groei te realiseren is het van belang dat we niet alleen kijken naar het huidige jaar, maar daar sturen waar we impact kunnen maken. Daarom bepalen we deze netto groei jaarlijks met de corporaties op basis van meerjarige verwachtingen. We maken ook onderscheid tussen woningtypologie en segmentering binnen de sociale voorraad. Dat kan concreet betekenen dat een toename in het aanbod van woonplekken voor studenten geen automatische compensatie is voor een afname in het andere deel van de sociale voorraad.

Wanneer meer dan het gezamenlijk afgesproken jaardoel van de netto groei in het afgelopen jaar is behaald, bieden wij de corporaties meer ruimte voor verkoop en liberalisatie in het gesprek over het jaardoel voor het nieuwe jaar. Bij dat gesprek betrekken we ook de prognoses voor toevoegingen en onttrekkingen voor dat komende jaar. Als het gestelde jaardoel in het afgelopen jaar *niet* is gereali-seerd *en*/*of* als de prognoses voor de komende periode niet op een gewenste groei duiden, zullen we in het volgende jaar scherper omgaan met het behoud van de sociale voorraad. Dat kan betekenen: tijdelijk geen (of minder) liberalisering, verkoop of minder sloop. Aandachtspunt daarbij is dat sloop in de meeste gevallen een voorloper is van verdichting. In een jaar minder sloop toestaan kan betekenen dat er in een later stadium een stuk productie wegvalt, dat heeft weer invloed op de netto groei. Dit wordt meege-nomen in de afweging.

- **Door corporaties te stimuleren meer te doen in de middenhuur**:
  Naast de nadrukkelijke voorkeur dat sociale huur door corporaties wordt ontwikkeld, zien we in de toekomst ook kansen voor corporaties om meer te doen in de middenhuur. Het Rijk heeft samen met andere landen de Europese Commissie verzocht om de staatssteunregels voor betaalbare woningen aan te passen. Wanneer de randvoorwaarden op orde zijn, maken we met corporaties afspraken over het oppakken van een deel van de (lage) middenhuur. Tot die tijd stimuleren we corporaties hun vrije toewijzingsruimte met name op grotere huishoudens met een laag middeninkomen te richten. Daarnaast kijken we met corporaties of ze nu al middenhuurwoningen kunnen realiseren, mits zij de financiële capaciteit hebben. Samen met anderen blijven we lobbyen bij het Rijk en/of de Europese Commissie voor geborgde leningen voor niet-DAEB investeringen in de middenhuur

- **Door met corporaties samen te werken**: Onderzoeken laten zien dat het duurzame prestatiemodel van corporaties onder druk staat (bron: onderzoek ORTEC, 2023). Dit betekent dat corporaties op de langere termijn onvoldoende middelen hebben om de volledige opgave in onze stad te financieren. We werken daarom met corporaties samen om de totale opgave zo efficiënt mogelijk te realiseren en maken hier afspraken over. Daarnaast blijven we bij het Rijk lobbyen voor meer investeringscapaciteit voor corporaties zodat meer woningen gerealiseerd en behouden kunnen worden. Met name het afschaffen van de Vennootschapsbelasting, ATAD-regelgeving en het verhogen van het borgingsplafond kan corporaties in de toekomst financiële ruimte geven.

D. We stimuleren de groei van het aantal woningen voor middeninkomens

In het middensegment is er onvoldoende aanbod in zowel middenhuur als betaalbare koop. We zien dat mensen met een middeninkomen, ondanks de komst van de Wet betaalbare huur, nog steeds moeite hebben met het vinden van een betaalbare woning. Met name huishoudens met een middeninkomen die behoefte hebben aan meer ruimte (zoals gezinnen), dreigen buiten de boot te vallen door de Wet betaalbare huur.

Wet betaalbare huur in relatie tot maximale hoogte van huurprijzen

Sinds eind 2017 hebben we het Actieplan middenhuur gebruikt om te sturen op de prijs en oppervlakte van middenhuurwoningen. Belangrijk onderdeel hiervan is een tabel per zone met m^2 en de maximale huurprijs die bij elk metrage mag worden gevraagd. Dit gaf een belangrijke prikkel aan ontwikkelaars om groter te bouwen. Met de Wet betaalbare huur wordt de gereguleerde huur uitgebreid naar huurwoningen in het middensegment. Dit betekent onder andere: woningen met ten minste 144 en maximaal 186 woningwaarderingsstelsel (WWS-)punten behoren automatisch tot de middenhuur.

Een woning met meer dan 186 WWS-punten behoort tot de middenhuur als de kale huurprijs ligt tussen de € 900,07 en € 1.184,82 (prijspeil 2025) per maand (exclusief nieuwbouwtoeslag). De jaarlijkse huurprijsstijging is maximaal CAO-loonontwikkeling + 1,0 procentpunt. De WWS-puntentabel wordt jaarlijks met Consumenten PrijsIndex (CPI) geïndexeerd. De toewijzing van middenhuur is vastgelegd in de Huisvestingsverordening.

> “De waardevolle hardwerkende Utrechter met een middeninkomen wordt de stad uit gejaagd omdat er te weinig woningen zijn.”
>
> Hartenkreet uit het Stadsgesprek over wonen in Utrecht

- **Met focus op 25% middenhuur**: Binnen het streven naar 35% middensegment in nieuwbouw, willen we *minimaal* 25% middenhuur in de stadsbrede bouwprogrammering en *maximaal* 10% betaalbare koop. We focussen op middenhuur omdat we dit langjarig kunnen borgen en het een brede groep middeninkomens bedient. De maximale huur op basis van het woningwaarderingsstelsel (WWS) wordt voornamelijk bepaald door het energielabel, de WOZ-waarde en de oppervlakte. Voor Utrecht betekent dit dat op veel plekken in de stad al bij 55 m^2 de bovengrens voor middenhuur wordt bereikt. Er is daarom geen prikkel meer om groter te bouwen. Om ook ruimte te bieden voor huishoudens die behoefte hebben aan meer ruimte, sturen we gebiedsgericht met onze uitgangspunten aanvullend op de Wet betaalbare huur op de te realiseren oppervlakte.

- **En 10% betaalbare koop**: Er is veel behoefte aan betaalbare koopwoningen in de stad. De woonwens sluit echter niet altijd aan bij wat in Utrecht te realiseren is of bij wat door middeninkomens te betalen is. Daarom streven we naar het realiseren van maximaal 10% betaalbare koop in de stadsbrede bouwprogrammering.

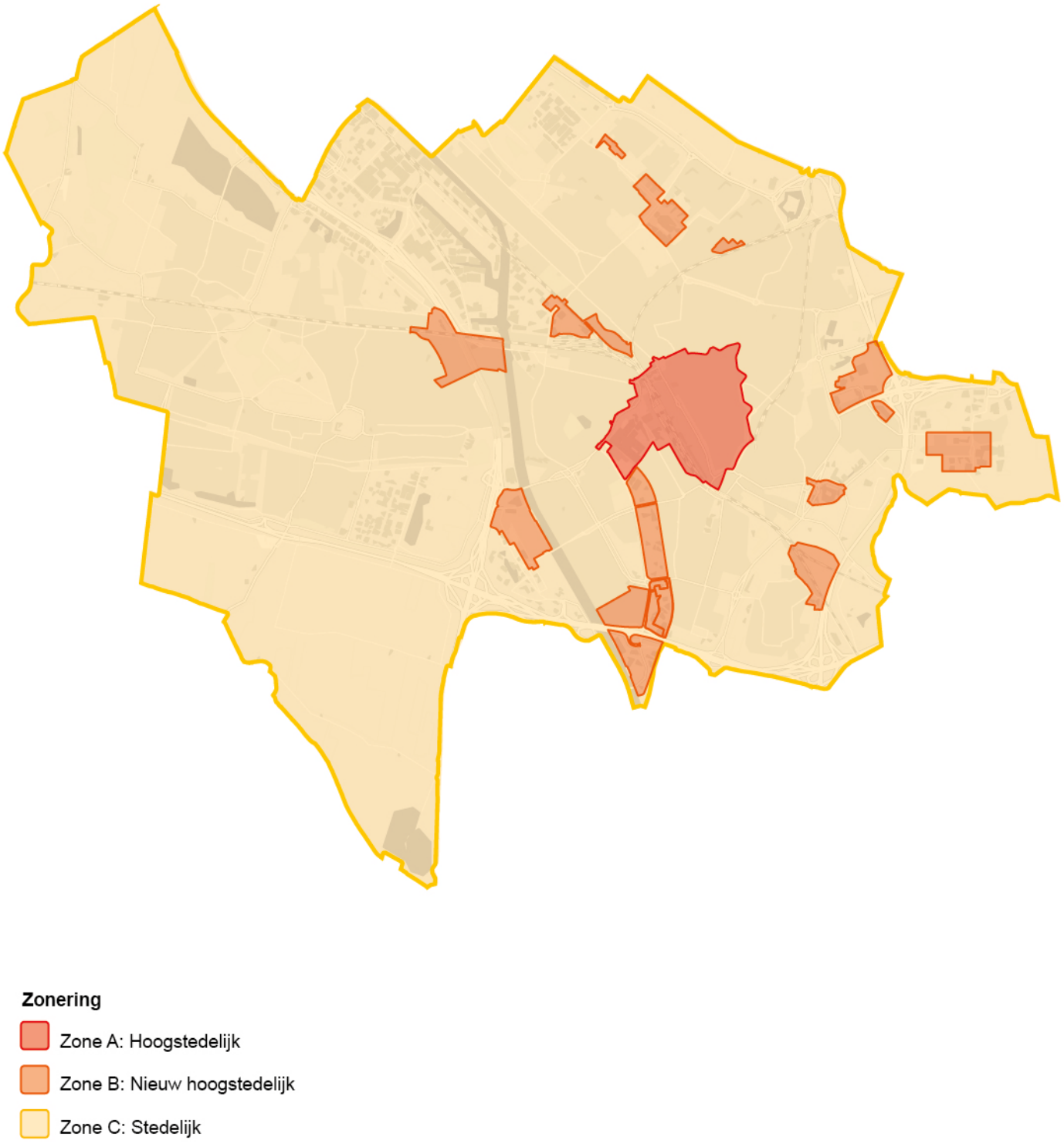
Om betaalbare koop mogelijk te maken wordt naast de reeds beschikbare methoden actief gezocht naar projecten waar gebruik gemaakt kan worden van het Nationaal Fonds Betaalbare Koopwoningen (NFBK). Hiervoor kan waar en indien nodig worden afgeweken van het grondbeleid . Bovendien is het vooralsnog niet mogelijk gebleken om betaalbare koop succesvol langjarig te borgen. In 2025 werken we een experiment uit om dit met specifieke constructies wel te kunnen, o.a. door erfpacht en de juridische mogelijkheden van het omgevingsplan. Hierbij actualiseren wij in 2025 het overzicht en daarmee de toepasbaarheid van de verschillende (koop)varianten. Als we erin slagen de langdurige betaalbaarheid van betaalbare koop goed te kunnen borgen, verhogen we het maximum percentage voor betaalbare koop naar 15%.

Aanvullend op de Wet betaalbare huur, hanteren wij uitgangspunten voor middenhuurwoningen waarover wij afspraken maken (in bijvoorbeeld anterieure- of uitgifte-overeenkomsten):

1. Als een nieuwbouwwoning meer dan 186 WWS-punten heeft, dient de kale huur op ten hoogste € 1184,82 (prijspeil 2025) te worden afgetopt (exclusief nieuwbouwtoeslag). Ook na mutatie wordt de nieuwe huur weer ten hoogste op het huurniveau behorende bij 186 WWS-punten gezet.
2. Een middenhuurwoning wordt minimaal 20 jaar in dit segment verhuurd. Voor ontwikkelingen op gemeentelijke grondlocaties geldt dat de woning minimaal 25 jaar moet worden verhuurd in dit segment. In dat geval is na 25 jaar geen meerwaardeafdracht verschuldigd.
3. De minimale inkomenseis voor een huurwoning in dit segment mag niet hoger zijn dan 42x de maandhuur.
4. Om voldoende kwaliteit te borgen, met name in oppervlakte, hanteren we de volgende uitgangspunten (zie kaart Zonering Middenhuur Utrecht op de volgende pagina en de kaarten Exacte begrenzing zone A en zone B op pagina 102 tot en met 109):
   - Zone A: Bestaand hoogstedelijk, minimaal 40 m^2 GBO.
   - Zone B: Nieuw hoogstedelijk: minimaal 40 m^2 GBO; en gemiddeld minimaal 50 m^2 GBO; en minimaal 20% middenhuurwoningen groter dan 65 m^2 GBO en minimaal drie kamers; en maximaal 20% van programma < 45 m^2 GBO.
   - Zone C: Stedelijk: minimaal 45 m^2 GBO; en gemiddeld minimaal 60 m^2 GBO; en minimaal 30% middenhuurwoningen groter dan 65 m^2 GBO en minimaal drie kamers.

   Zone A: Bestaand hoogstedelijk is het centrumgebied, Stationsgebied en Beurskwartier.
   Zone B: Nieuw Hoogstedelijk: naast de Merwedekanaalzone deelgebied 4, 5 en 6 zijn dit de nieuwe hoogstedelijke knooppunten uit de RSU. Het gaat om de knooppunten in Cartesiusdriehoek, Leidsche Rijn Centrum, Papendorp, Stadseiland Zuid, Galgenwaard, Lunetten-Koningsweg, Utrecht Science Park, Rijnsweerd en Overvecht. Bij besluitvorming over toekomstige omgevingsvisies van deze nieuw hoogstedelijke knooppunten wordt zo nodig ook een aanpassing van de middenhuurbegrenzing van het betreffende stedelijke knooppunt voorgelegd ter besluitvorming.
5. Bij tenders op gemeentelijke grond geven we extra punten als ook woningen voor gezinnen (bijv. minimaal 80 m^2+) gerealiseerd worden, om op deze locaties te borgen dat ook grotere huishoudens bediend worden.
6. Toekomstige wijzigingen van de Wet betaalbare huur kunnen ervoor zorgen dat de voorwaarden voor middenhuur aangepast moeten worden.

Zonering Middenhuur Utrecht

Voor betaalbare koop hanteren wij de volgende uitgangspunten:

1. We volgen de betaalbaarheidsgrens van het Rijk. In 2025 betreft dit koopwoningen tot €405.000 VON.
2. We hanteren dezelfde minimumoppervlakten per zoneringsgebied als voor middenhuur, maar stellen geen verdere eisen aan de gemiddelde oppervlakte en percentage grotere woningen.
   - Zone A minimaal 40 m^2 GBO
   - Zone B minimaal 40 m^2 GBO
   - Zone C minimaal 45 m^2 GBO
3. De woningen worden tegen een marktconforme prijs aangeboden. De eerste koper heeft daarmee geen (extra) relatief voordeel ten opzichte van andere kopers in andere segmenten.
4. We zetten in op het benutten van rijksmiddelen in projecten om betaalbare koop toegankelijker te maken voor middeninkomens.

> "Als werkende single met niet een heel hoog salaris ben ik aangewezen op sociale huur. In drie jaar tijd gingen de reacties per woning van 2.000 naar 6.000. Je woning delen met anderen is vaak niet mogelijk en toegestaan, terwijl dit kosten zou besparen."
>
> Hartenkreet uit het Stadsgesprek over wonen in Utrecht

E. We benutten de bestaande woningvoorraad beter

Nieuwbouw is niet de enige manier om woonplekken toe te voegen. Er staan ook al 167.000 woningen in de stad. We willen graag zien dat deze beter worden benut en er zo meer woonplekken ontstaan om het woningtekort te verkleinen. Het grote voordeel van het beter benutten van de bestaande woningvoorraad is dat dit sneller nieuwe woonplekken oplevert dan nieuwbouw. De potentie is groot: veel Utrechters wonen met weinig mensen in grote woningen. Zeker in dit soort woningen kunnen nieuwe, bij uitstek betaalbare woonplekken worden gecreëerd. De nieuwe woonplekken zijn immers vaak relatief klein.

- **Door woningdelen te stimuleren**: Er is sprake van woningdelen als meerdere huishoudens samen in één huis wonen. Vormen van woningdelen zijn inwoning, hospitaverhuur (waarbij de eigenaar een deel van de woning verhuurt en er zelf ook woont) en kamerverhuur (inclusief omzetten van bestaande woningen, al dan niet met eigen keuken en/of sanitair). Sinds 1 juli 2023 is het delen van woonruimte in Utrecht makkelijker geworden; maximaal drie personen mogen vergunningvrij een woonruimte delen. We verruimen dit niet verder omdat de leefbaarheid dan niet meer kan worden gewaarborgd en de effecten op leefbaarheid van woningdelen met drie personen nog niet bekend zijn. Zeker bij appartementencomplexen waar de leefbaarheid al onder druk staat is dit een risico, omdat het aantal mensen per complex dan sterk toeneemt. Daarnaast blijft het mogelijk om met vier of meer personen een woning te delen door een vergunning aan te vragen. We houden grip op de leefbaarheid door dit enkel te vergunnen waar de leefbaarheid het toelaat.

Een andere maatregel betreft het stimuleren van woningdelen door samen te werken met corporaties en andere partners. Concrete afspraken over woningdelen met corporaties leggen we vast in samenwerkingsafspraken, onder andere over een evenwichtige woonruimteverdeling. Ook verbeteren we de informatievoorziening voor eigenaren en bewoners. Daarnaast hebben we in 2024 de mogelijkheden onderzocht om eventuele negatieve financiële gevolgen van woningdelen voor onze inwoners te beperken. Deze mogelijkheden bleken met name vanwege de Participatiewet beperkt. We blijven ons echter inzetten om negatieve financiële gevolgen en andere belemmeringen bij hospitaverhuur of woningdelen weg te nemen. Bijvoorbeeld door bij het Rijk te pleiten voor het afschaffen van de kostendelersnorm. Tot slot stimuleren we kwalitatief goede woningdeel-concepten in de nieuwbouw.

- **Door de regels voor het splitsen van woningen te versoepelen**:
  Woningsplitsen houdt in dat er van één woning meerdere worden gemaakt zodat er meer zelfstandige woningen ontstaan voor aparte huishoudens. We onderscheiden daarbij:
  - bouwkundige splitsing, waarbij de gesplitste woningen zelfstandig worden verhuurd; en
  - kadastrale splitsing, waarbij de gesplitste woningen worden verkocht.

  Doel is het creëren van meer woonplekken: versoepeling van de regels moet leiden tot meer splitsingen. Uitgangspunt is dat in wijken met gemiddeld grote woningen (Leidsche Rijn, Vleuten-De Meern, Noordoost) er ruimere regels kunnen gelden dan in andere wijken. We verlagen de minimale oppervlakte-eis van 140 m² voor een te splitsen woning waar het kan, waarbij de afweging tussen het behouden van grotere (gezins)woningen en het toevoegen van meer (kleinere) woningen een rol speelt. Bovendien heeft een ruimer splitsingsbeleid naar verwachting gevolgen voor het aantal onzelfstandige studentenkamers. We blijven waarde hechten aan een goede leefbaarheid in complexen en wijken. Daarom handhaven we de algemene leefbaarheidstoets bij vergunningaanvragen. Hiermee voorkomen we te veel splitsing en blijft het complex of de wijk in balans. Om los van het beleid het aantal aanvragen voor woningsplitsing te vergroten, verbeteren we de informatievoorziening over splitsen.

- **Met pilots voor optoppen, aanplakken en uitplinten**: Volgens onderzoek van de provincie Utrecht (bron: Potentie van optoppen in beeld, 2024) kunnen we in de gemeente Utrecht in potentie in totaal 9.630 woningen toevoegen op bestaande gebouwen. Ongeveer de helft hiervan is in bezit van een woningcorporatie. In dit aantal zijn diverse belemmeringen (zoals draagconstructie, draagvlak bij bewoners, stedenbouw of parkeren) nog niet meegenomen. De werkelijke potentie ligt daarom lager. Voor corporatiegebouwen schatten Aedes en Platform31 de potentie voor optoppen op 4.600 woningen per jaar voor heel Nederland (bron: Corporaties zien snelle kansen voor beter benutten van hun woningbezit, 2024). Ook zij onderkennen vergelijkbare technische, organisatorische, juridische, maatschappelijke en financiële uitdagingen. Kortom, de potentie is er, de wil bij een aantal corporaties ook, maar er zijn nog veel belemmeringen. In Utrecht doen we ervaring op door met woningcorporaties enkele pilots uit te voeren voor optoppen, aanplakken en uitplinten. Met deze pilots brengen we knelpunten van specifieke projecten in kaart en de opgedane ervaringen uit de pilots stellen we beschikbaar voor andere initiatiefnemers. Dit moet leiden tot een ‘optop-werkwijze’ binnen de gemeente, waardoor er meer duidelijkheid komt voor initiatiefnemers over het proces van optoppen. We stellen de werkwijze vervolgens ter beschikking aan initiatiefnemers en gaan actief in gesprek met woningcorporaties over hun kansrijke gebouwen. Het doel is om gebouweigenaren (zowel woningcorporaties als andere eigenaren) te stimuleren om op te toppen (of aan te plakken of uit te plinten).

- **Door de bestaande woningvoorraad te beschermen**: Voor de bestaande woningvoorraad continueren we onze lokale regels voor het gebruik van woonruimte als woonruimte. Zo blijven betaalbare woonruimten beschikbaar en worden toeristische verhuur en shortstay beperkt. We controleren en handhaven hier actief op.
  Voor toeristische verhuur geldt een registratieplicht en meldplicht. Ook is een limiet gesteld aan het aantal nachten dat een volledige woning verhuurd mag worden met een maximum van 60 nachten. Shortstay is alleen mogelijk op basis van een logies-bestemming en als uitvloeisel van het hotelbeleid. Shortstay is alleen mogelijk als op een locatie geen wonen gerealiseerd kan worden. Met shortstay bieden we beperkt (ontwikkel)ruimte voor de groeiende behoefte aan tijdelijk verblijf voor kenniswerkers en internationale studenten. Hiermee voegen we verblijfsplekken toe die de woningmarkt ontlasten en waardoor de concurrentie voor hotels wordt beperkt.

- **Door leegstand tegen te gaan**: Ons uitgangspunt blijft dat elke woning die leegstaat er één te veel is. De leegstandsverordening is vanaf oktober 2023 in werking getreden. Tot nu toe blijkt dat de leegstandverordening preventief werkt, doordat veel eigenaren leegstand melden om te voorkomen dat de gemeente handhavend optreedt.
  Ook blijkt dat het aantal langdurig leegstaande woningen is gedaald. In 2025 wordt de leegstandsverordening geëvalueerd. Hierbij wordt onderzocht hoe de leegstand-aanpak nog efficiënter kan worden ingericht omdat deze erg arbeidsintensief blijkt te zijn. Tot slot monitoren we met de meldplicht van leegstaande woningen hoeveel ‘tweede woningen’ er in de stad zijn. Dit zijn woningen die niet gebruikt worden om permanent in te wonen. Als het juridisch mogelijk is, overwegen we een verbod voor Utrechters op het bezit van een tweede woning in de stad. De handhaving hiervan is erg arbeidsintensief en wordt op dit moment geschat op ongeveer € 500.000.
  Er is echter nog geen structurele dekking.

- **Door kansen te benutten om (leegstaande) panden met een niet-woonfunctie naar wonen te transformeren**: Waar kansen zich voordoen, werken we integraal samen om leegstaande gebouwen te benutten voor het toevoegen van woonplekken en (tijdelijke) opvang van mensen in een kwetsbare positie. Transformatie is een middel om structurele leegstand van gebouwen aan te pakken en de ruimte beter te benutten door het een andere functie te geven zoals wonen. De ervaring leert dat mogelijke transformaties zich vooral voordoen in leegstaande scholen, zorgvastgoed, hotels en kantoren. Het is van belang te letten op de goede balans met andere functies en de diversiteit in wijken. Per locatie en gebouw wisselt de potentie en wenselijkheid van transformatie. De afweging wordt dan ook steeds integraal gemaakt, op basis van maatwerk. In 2025 onderzoeken we of het mogelijk is om een (gemeentelijke) woning-entiteit op te richten die bij zou kunnen dragen aan het toevoegen van betaalbare woonplekken en/of collectieve woonvormen in Utrecht. Belangrijke onderdelen van het onderzoek zijn de juridische, financiële en organisatorische mogelijkheden. Implementatie is afhankelijk van nadere besluitvorming en financiële dekking.

Betaalbaar wonen en de opgave voor klimaat en circulair

Gemeente Utrecht heeft de ambitie om in 2050 klimaatneutraal en circulair te zijn (zoals verwoord in de RSU en de Beleidsnota Circulair 2030). De 60.000 extra woningen bouwen we het liefst zo duurzaam en circulair mogelijk. Op dit moment leidt dat echter tot hogere bouwkosten en duurdere woningen. Goedkopere bouw leidt vaker tot meer CO_2-uitstoot, vooral door het materiaalgebruik. Zo komt er met de winning, productie en transport van beton en asfalt veel broeikasgassen vrij.

Op dit moment lukt het nog niet om én snel én duurzaam én betaalbaar te bouwen. Vanwege de woningnood kiezen we ervoor om als eerste vaart te maken met de woningbouw. Gelukkig zijn er genoeg voorbeelden waar betaalbaar wonen en de klimaatopgave samengaan. Door bestaande gebouwen zo goed mogelijk te benutten worden bouwmaterialen en kosten bespaard en hoeft er minder nieuwe infrastructuur te worden aangelegd. Woningdelen, splitsen, optoppen, aanplakken, uitplinten, transformatie en het voorkomen van leegstand zijn voorbeelden hiervan. Ook passend wonen helpt de klimaatopgave. Door beter rekening te houden met het groeiende aantal kleinere huishoudens en woningen beter aan te sluiten bij woonwensen voor specifieke doelgroepen, staan er minder woonplekken leeg. Tot slot draagt het delen van voorzieningen en spullen bij aan een duurzamere samenleving. Hier horen nieuwe- en collectieve woonvormen zoals wooncoöperaties en hofjes bij.

Wat betreft nieuwbouw en renovatie werken we toe naar zoveel mogelijk duurzame en circulaire bouwmaterialen zoals hout en stro, hergebruikte materialen en circulaire prefab woningen. Hiervan zien we in Nederland steeds meer inspirerende voorbeelden, ook bij gestapelde bouw. Op onze eigen grond kunnen we hierop sturen. We verwachten dat deze markt groeit en in de toekomst steeds beter kan concurreren met ‘traditionelere’ bouwmaterialen.

Doelstelling 2

In 2030 wonen meer Utrechters passend

Zo werken we aan deze doelstelling:

A. We werken aan een evenwichtige woonruimteverdeling van sociale huurwoningen.
B. We sturen op voldoende huisvesting voor inwoners in een kwetsbare positie.
C. We realiseren passende woonconcepten voor aandachtsgroepen.
D. We bevorderen de toegang tot betaalbare woningen voor middeninkomens.
E. We bevorderen doorstroming.
F. We bieden ruimte aan collectieve woonvormen.

Hoe worden corporatiewoningen toegewezen?

De meeste corporatiewoningen worden aangeboden via het aanbodmodel. Het aanbodmodel gaat uit van keuzevrijheid voor de woningzoekende. Een vrijkomende woning in het aanbodmodel wordt op DĀK, het aanbodplatform van WoningNet, gepubliceerd. Van alle woningzoekenden die reageren op een vrijkomende woning wordt per woning een rangorde opgemaakt. Deze rangorde is gebaseerd op inschrijfduur. Met diverse voorrangs- en urgentieregels, zoals vastgelegd in de Utrechtse Huisvestingsverordening, beïnvloeden we deze rangorde. De belangrijkste uitgangspunten voor de huidige regels zijn het (verplicht) huisvesten van specifieke doelgroepen en het bevorderen van doorstroming. Naast het aanbodmodel wordt een deel van de woningen aangeboden via het lotingmodel: de woning wordt dan verloot onder alle inschrijvers. Ook deze woningen worden op DĀK geadverteerd. Tot slot wordt ook gebruik gemaakt van directe bemiddeling, waarbij een woning direct wordt toegewezen aan een woningzoekende in plaats van dat diegene zelf reageert op een woning. Directe bemiddeling kan ingezet worden om woningen toe te wijzen aan diverse mensen in een (urgente) kwetsbare positie.

In Utrecht kennen we de volgende **groepen van mensen in een kwetsbare positie**:

- Uitstroom maatschappelijke opvang & beschermd wonen incl. Wonen Eerst
- Statushouders
- Uitstroom vrouwenopvang
- Kwetsbare jongvolwassenen
- Urgenten met een beschikking: Medisch, Herhuisvesting, Mantelzorg, Dreigend dakloos, Financieel, Gedupeerd, Relationeel
- Citydeal: tafel voor schrijnende cases
- Ex-gedetineerden met een lichte hulpvraag
- Doorstroming na tijdelijkheid van mensen in een kwetsbare positie

Omdat we in Utrecht een thuisbasis willen bieden aan veel verschillende mensen, maken we ook afspraken over het huisvesten van diverse **aandachtsgroepen**. We hebben oog voor de specifieke woonbehoeften van deze groepen. Hiermee spelen we in op de komst van de Wet versterking regie volkshuisvesting, sluiten we aan bij de indeling van aandachtsgroepen uit het landelijke programma ‘Een thuis voor iedereen’ en we volgen het VN-verdrag Handicap, welke sinds juli 2016 in Nederland van kracht is. We onderscheiden de volgende aandachtsgroepen:

- Ouderen
- Studenten
- Jongeren
- Woonwagenbewoners
- Arbeidsmigranten
- Mensen met een beperking

A. We werken aan een evenwichtige woonruimteverdeling van sociale huurwoningen

Het blijvende dilemma in tijden van schaarste is het evenwichtig verdelen van de beschikbare woonruimte. We moeten niet alleen keuzes maken in de verdeling tussen regulier woningzoekenden en mensen in een kwetsbare positie, maar ook *binnen* deze groepen maken we keuzes. Het zijn pijnlijke keuzes; als we meer Utrechters in een kwetsbare positie huisvesten, verkleint dit de kans van regulier woningzoekenden die vanwege hun inkomen zijn aangewezen op dezelfde sociale huurwoning. En andersom worden de kansen voor inwoners in een kwetsbare positie kleiner en neemt de druk op zorginstellingen en opvang toe wanneer we meer regulier woningzoekenden huisvesten. Hierbij is het belangrijk om voor ogen te houden dat de vraag of iemand een ‘regulier woningzoekende’ is of niet, kan veranderen. Men kan bijvoorbeeld een baan verliezen of in een scheiding terechtkomen, waardoor diens situatie kwetsbaarder kan worden. En omgekeerd.

Het verdelen van de schaarse sociale huurwoningen in de stad (woonruimteverdeling) regelen we met de Utrechtse Huisvestingsverordening. Dit is nodig omdat de vraag naar woningen veel groter is dan het aanbod en we er in Utrecht voor hebben gekozen de beschikbare woonruimte evenwichtig te verdelen. De regels worden in de praktijk toegepast met een woonruimteverdelingssysteem. In Utrecht maken we voor het verdelen van woonruimte gebruik van het systeem DĀK. DĀK is een soort marktplaats met aanbod van vrijkomende woningen en actief woningzoekenden die daarop reageren. Toewijzing van de vrijkomende woningen verloopt met name via het zogeheten aanbodmodel (zie kader). Het opstellen van regels voor woonruimteverdeling en bekendmaking van het aanbod is aan de gemeente. Dat is vastgelegd in de Huisvestingswet. De keuze van het systeem is aan de corporaties.

Via de wettelijke, reguliere, vierjaarlijkse cyclus van de Huisvestingsverordening kunnen de regels over woningtoewijzing worden gewijzigd. Uiterlijk 1 juli 2027 moet er weer een nieuwe Huisvestingsverordening worden vastgesteld, met daarin eventueel een wijziging van de regels. Voor het eerst in lange tijd onderzoeken we nu de kansen van een ander woonruimteverdelingssysteem.

- **Met een heroriëntatie op het woonruimteverdelingssysteem**: We gaan – in samenwerking met de gemeenten en woningcorporaties uit de regio – onderzoeken of de verdeling van woonruimte effectiever kan, zodat meer Utrechters passender wonen dan nu en de bestaande woonruimte dus beter wordt benut. Wat is er bijvoorbeeld mogelijk als we naast de vrijkomende woningen óók bewoonde woningen en naast actief woningzoekenden óók niet-actief woningzoekenden betrekken in de woonruimteverdeling? Hoe kan data over woonvoorkeuren, kenmerken van huishoudens en woningen helpen bij het maken van matches die nu niet plaatsvinden? Kunnen we de woningvoorraad dan beter benutten? Hoeveel extra verhuizingen, woningruil en langere verhuisketens zou dat opleveren? Kunnen we de rangorde van woningzoekenden beter organiseren? En kan dit het aantal woningzoekenden dat een woning weigert omlaag brengen? De heroriëntatie moet antwoord geven op dit soort vragen. Het belang van de huisvesting van mensen in een kwetsbare positie verliezen we hierbij niet uit het oog. Als eerste stap evalueren we het huidige woonruimteverdelingssysteem. Parallel worden alternatieve scenario's geïnventariseerd. In 2025 wordt op basis van een gezamenlijk vastgestelde visie duidelijk of de huidige woonruimteverdeling of een alternatief scenario zorgt voor de meest effectieve woonruimteverdeling in de Utrechtse woningmarktregio. Hierna volgt mogelijk stap twee: het implementeren en uiteindelijk uitvoeren van een alternatieve woonruimteverdeling. Dit vergt draagvlak, een behoorlijke inzet, financiële dekking en nadere besluitvorming. Daarmee is het een meerjarenplan.

- **Door het verhelderen van de bestaande voorrangsregels en een kritische houding ten aanzien van nieuwe voorrangsregels**: Naast de heroriëntatie op het woonruimteverdelingssysteem voeren we begin 2026 een aantal optimalisaties door in de Huisvestingsverordening die leiden tot meer duidelijkheid en/of een betere uitvoerbaarheid. We staan kritisch tegenover het toevoegen van nieuwe voorrangsregels om verdere wildgroei van regelgeving te voorkomen. Het uitgangspunt is: gelijke voorrangsregels in de gehele Utrechtse woningmarktregio. Verder houden we de bestaande voorrangsregels tegen het licht, waarbij we de voorrangsgronden die bijdragen aan passend wonen en doorstroming continueren en prioriteren. Dit baseren we onder andere op de evaluatie van het huidige woonruimteverdelingssysteem. In 2025 agenderen we dit in de regio ten behoeve van de wijziging van de verordening in 2027.

- **Door een deel van de sociale huurwoningen toe te wijzen via loting**:
Met name jonge mensen die in Utrecht willen wonen maken weinig kans op een sociale huurwoning. Zij zijn veelal aangewezen op woningen die via het lotingmodel worden toegewezen. Sinds 2022 gaat het om gemiddeld 170 lotingwoningen per jaar, die in 87% van de gevallen gaan naar mensen jonger dan 35 jaar. We houden er dan ook aan vast om maximaal 10% van de beschikbaar komende woningen te verdelen via het lotingmodel. We onderzoeken of dit percentage omhoog moet als onderdeel van de heroriëntatie op het woonruimteverdelingssysteem en in verband met de doelstelling de woonruimteverdeling evenwichtig te laten zijn – met voldoende kansen voor jongeren.

B. We sturen op voldoende huisvesting voor mensen in een kwetsbare positie

Het woningtekort raakt iedereen die een woonplek nodig heeft, maar onvoldoende passende woonplekken is voor mensen in een kwetsbare positie het meest ingrijpend. Ook is het een bron of versneller van veel problemen in het sociaal domein. Zonder woonplek is er geen goede basis om te werken aan herstel. Daarnaast zorgt het niet kunnen uitstromen uit opvang of instelling ervoor dat het leven van statushouders en andere mensen in een kwetsbare positie nog langer '*on hold*' staat. Langdurig wachten kan juist leiden tot extra benodigde zorg, opvang, begeleiding en jeugdhulp, met alle financiële gevolgen voor de gemeente van dien. Daarbij leidt hetzelfde woningtekort ertoe dat er meer personen en gezinnen geen dak boven hun hoofd hebben. Een betaalbaar dak boven je hoofd is daarom ook één van de verschilmakers in de ontwerp Sociale Visie Utrecht 2040. In die visie wordt de volgende ambitie uitgesproken:

Utrecht is een stad waar ook mensen die minder te besteden hebben betaalbaar kunnen wonen. Er zijn voldoende woningen voor mensen in een kwetsbare positie, inwoners met vitale beroepen en mensen met een lager inkomen.

We committeren ons aan de ambitie in het Nationaal Actieplan Dakloosheid uit 2022: we streven naar een stad waar dakloosheid in 2030 tot het verleden behoort.

Deze beleidsnota draagt bij aan het waarmaken van deze ambitie door in te gaan op het realiseren van betaalbare woningen, het met prioriteit huisvesten van kwetsbare doelgroepen en het bevorderen van leefbaarheid en veerkracht in complexen. Bijdragen aan het waarmaken van deze ambitie vraagt om een gezamenlijke werkwijze tussen het sociale en het ruimtelijke domein; hoe organiseren we wonen, zorg en welzijn op de juiste wijze? Dit vraagt ook om met elkaar het gesprek te voeren over ontschotting van financiering zoals benoemd in de ontwerp Sociale Visie. De ambitie die we hebben op dit vraagstuk is hoog. De realiteit van schaarste maakt tegelijkertijd dat we niet alles kunnen oplossen op korte termijn.

- **Door de woonruimte tussen regulier woningzoekenden en mensen in een kwetsbare positie evenwichtig te verdelen**: We pakken samen met onze partners regie op de huisvesting van mensen in een kwetsbare positie. Een actievere rol voor de gemeente past bij landelijke en regionale ontwikkelingen vanuit o.a. het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting en 'Een Thuis voor Iedereen'-aanbevelingen van de commissie Ter Haar (bron: Adviesrapport interbestuurlijke werkgroep versterking beleid huisvesting aandachtsgroepen 'Een thuis voor iedereen', 2021).

Vanuit het leidende principe ‘ongelijk investeren voor gelijke kansen’ kiezen we ervoor om extra aandacht te geven aan het realiseren van meer woonplekken voor deze mensen. Ook als dit soms conflicteert met de woonwensen van andere woningzoekenden. Omdat de vraag jaarlijks structureel groter is dan het aanbod, zitten er grenzen aan wat we kunnen betekenen voor mensen in een kwetsbare positie.

Eind 2023 hebben we met samenwerkingspartners in ons gemeentelijk programma ‘Thuis voor Iedereen’ afgesproken om te gaan werken met een jaarcyclus voor de verdeling van de beschikbare woonruimte. Hier gaan we mee door. Jaarlijks stellen we – binnen de wettelijke kaders en conform de principes voor woonruimteverdeling vanuit de Huisvestingsverordening – het aantal woonplekken vast dat dient te worden toegewezen aan mensen in een kwetsbare positie. Deze woningen worden vervolgens direct bemiddeld. Met de samenwerkingspartners stellen we jaarlijks de prognoses voor het volgende jaar vast, zowel voor de behoefte aan woonplekken als het totaalaanbod aan woonplekken. Lopende projecten in de nieuwbouwplanning nemen we mee in deze nieuwe werkwijze. Met onze partners maken we uitvoeringsafspraken om erop te sturen dat het vastgestelde aantal toewijzingen voor mensen in een kwetsbare positie behaald wordt. Bij de samenwerkingsafspraken die we met corporaties maken over dit thema betrekken we ook zorgpartijen.

Uitgangspunten voor het verdelen van de schaarste

Door het tekort aan woningen, zijn er niet genoeg woningen om iedereen te huisvesten. De gemeente is verantwoordelijk voor het maken van keuzes in het verdelen van schaarse woonruimte tussen de huisvesting van reguliere woningzoekenden en woningzoekenden in een kwetsbare positie, en ook voor keuzes tússen kwetsbare groepen. De volgende uitgangspunten geven richting in het maken van die keuzes:

1. We creëren meer woonplekken voor mensen in een kwetsbare positie. Dit betekent niet dat deze groepen absolute voorrang hebben. We houden rekening met de verhouding huisvesting regulier woningzoekenden en mensen in een kwetsbare positie. Ook wegen we de impact die toewijzing heeft op doorstroming mee. En ten slotte nemen we het op peil houden van de mogelijkheden tot instroom in cruciale zorg- en opvangvoorzieningen mee in de afweging.
2. Wonen Eerst: We verleggen de focus van opvang naar wonen. We gaan kritisch kijken naar hoe we de woonplekken aan kwetsbare groepen nu verdelen, met name binnen de huidige doelgroep MO/BW. Binnen deze doelgroep willen we in toenemende mate volgens de Housing First aanpak werken. Deze aanpak gaat uit van een persoonsgerichte benadering.
3. Jonge woningzoekenden in een kwetsbare positie onder de 24 jaar hebben het extra moeilijk. Daarom spannen we ons maximaal in om een (tijdelijke) woonoplossing te vinden voor deze groep.
4. We vinden het belangrijk om ook nieuwe Utrechters plaats te bieden in onze stad. We spannen ons dan ook in om jaarlijks de wettelijke taakstelling voor het huisvesten van statushouders te behalen. Mocht het rijksbeleid veranderen en de wettelijke taakstelling komen te vervallen, dan handhaven we indien mogelijk als gemeente statushouders als aandachtsgroep en wegen we het aantal te huisvesten statushouders jaarlijks af in het verdeelbesluit.
5. We zetten in op woningdelen voor wie dit een passende oplossing is.

- **Door inzichtelijk te maken wat het van onze organisatie en van onze partners vraagt om de samenwerking in de keten te versterken**: Om het aantal woonplekken voor mensen in een kwetsbare positie duurzaam te verhogen, moeten we als gemeente zowel intern als extern met onze samenwerkingspartners in de hele keten nauw samenwerken. Ook ná huisvesting is voor veel mensen verdere begeleiding nodig. Denk aan de inkomensondersteuning die nodig is bij zelfstandig wonen. Startpunt is het perspectief van de inwoner en de keten die zij doorlopen van uitstroom tot stabiele huisvesting in de wijk. Corporaties, zorg- en ondersteuningspartijen en gemeente zijn hiervoor gezamenlijk verantwoordelijk. Iedere partij draagt bij vanuit de eigen rol; van volkshuisvestelijk vakmanschap tot individuele ondersteuning en werken aan een sterke community. Als het gaat om de leefbaarheid in een gebouw of buurt, zien we een belangrijke rol weggelegd voor de corporatie. De huisvesting van mensen in een kwetsbare positie vraagt ook inzet op zorg en ondersteuning. Gezien de (financiële) onzekerheid rond de financiering vanuit het Rijk, de schaarste in personeel en bezuinigingen, bestaat het risico dat we de huidige ondersteuningsstructuur niet altijd kunnen garanderen. De opgave van het huisvesten van mensen in een kwetsbare positie in het licht van deze onzekerheden vraagt om een organisatiebrede aanpak. In 2025 werken we een voorstel uit hoe we onze eigen organisatie beter kunnen inrichten op deze opgave.

- **Met harde landelijke en regionale afspraken op basis van fair share**: Utrecht zet in op bindende regionale en landelijke verdeelafspraken, waarbij alle regiogemeenten een evenwichtig aandeel leveren in het realiseren van sociale huisvesting voor mensen in een kwetsbare positie. We zien daarbij dat er in de loop der jaren een onevenredige verdeling is ontstaan in de huisvesting van mensen in een kwetsbare positie in onze regio. Mede omdat de stad Utrecht vanouds een centrumfunctie heeft voor zorgvoorzieningen en een grotere sociale voorraad heeft dan regiogemeenten. In 2024 is met de U10-gemeenten afgesproken dat we de huisvestingsopgave voor kwetsbare groepen evenwichtig verdelen op basis van inwoneraantal en dat alle gemeenten op basis van een ingroeipad in 2027 voldoen aan de verdelingsafspraken. Hierbij kijken we ook naar het beter benutten van de bestaande voorraad. In 2025 geven we nader vorm aan een regionale bemiddelingstafel van waaruit de inwoner wordt bemiddeld naar een passende plek, waar de juiste ondersteuning kan worden geboden. Op deze manier dragen we bij aan een evenwichtige verdeling in de regio en benutten we de voorzieningen en kwaliteiten per gemeente. We monitoren jaarlijks met de provincie de afspraken en sturen bij waar nodig.

C. We realiseren passende woonconcepten voor aandachtsgroepen

Omdat we in Utrecht een thuisbasis willen bieden aan veel verschillende mensen, maken we ook afspraken over het huisvesten van diverse aandachtsgroepen. We hebben oog voor de specifieke woonbehoeften van deze groepen. We onderscheiden de volgende aandachtsgroepen:

- Ouderen
- Studenten
- Jongeren
- Woonwagenbewoners
- Arbeidsmigranten
- Mensen met een beperking

Met deze indeling spelen we in op de komst van de Wet versterking regie op de volkshuisvesting.

- **Door passend woon(zorg)aanbod voor ouderen te realiseren in alle inkomensgroepen en te differentiëren naar leeftijd**: Gelet op de groeiende groep ouderen en de diversiteit van deze groep qua inkomen en vitaliteit, zijn er op dit moment nog onvoldoende geschikte én aantrekkelijke woningen voor ouderen in onze stad. Dit vraagt de komende jaren extra aandacht. We richten ons op ouderen zonder én met zorgbehoefte. Hierbij differentiëren we naar leeftijd, inkomen en behoefte. We voeren de afspraken uit het afsprakenkader ouderenhuisvesting – een verdieping op de U10-woondeal – om 1.100 nultredenwoningen, 1.150 geclusterde en 200 zorggeschikte woonvormen te realiseren tot 2030 uit. Dit doen we zowel door bestaande bouw op te plussen als door nieuwbouw te realiseren. Dat betekent concreet dat circa 20% van de jaarlijkse bouwprogrammering gericht moet zijn op ouderen. We realiseren dit woningaanbod in alle prijssegmenten zodat ze beschikbaar en toegankelijk zijn voor ouderen uit alle inkomensgroepen. Dit doen we omdat ouderen uit alle inkomensgroepen kwetsbaar kunnen worden én omdat het de doorstroming op de woningmarkt stimuleert. Het is immers de doelgroep die met één verhuisbeweging de meeste andere verhuizingen op gang kan brengen. De opgave van geclusterde woningen en zorggeschikte woningen is uitgesplitst in 50% sociale huur en 50% overig. Een deel van deze opgave ouderenhuisvesting kan ook in de bestaande voorraad worden gerealiseerd door reguliere woningen aan te passen naar de drie woningtypes voor ouderen. Bijvoorbeeld door een betere toe- en doorgang van bestaande gebouwen en inzet op vitale woongemeenschappen. We maken verdiepende samenwerkingsafspraken met corporaties en zorgorganisaties over deze woningbouwaantallen en wat er in wederkerigheid nodig is. De monitoring van de voortgang zal onderdeel worden van de Woondeal monitoring en onze MPR.

- **Door gezamenlijke uitgangspunten te maken voor een vitale woongemeenschap ‘Hof van Utrecht’voor ouderen met zelfstandig wonen**: Er zijn vele mooie bestaande voorbeelden van woonconcepten voor ouderen in het land, zoals de Thuisplusflats in Rotterdam, Liv Inn in Hilversum en Hof van Leeuwesteyn in onze eigen stad. Het zijn concepten waar ouderen zelfstandig wonen in een vitale woongemeenschap, met een belangrijke plek voor welzijn, waar naar elkaar wordt omgekeken en buren elkaar steunen. Met een gemeenschappelijke ruimte waar activiteiten worden georganiseerd, maar waar ook (informele) zorg en ondersteuning kan worden geleverd, mocht de bewoner hier behoefte aan hebben. Geïnspireerd op deze voorbeelden realiseren we uitgangspunten voor woonconcepten met een combinatie van zelfstandig wonen en een vitale woongemeenschap, zodat ouderen op een passende manier langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. We noemen dit concept ‘Hof van Utrecht’. Samen met corporaties, ontwikkelaars, zorgorganisaties en het zorgkantoor ontwikkelen we onze gezamenlijke uitgangspunten. In samenwerkingsafspraken zetten we uiteen welke rol iedere partij heeft in het realiseren van het concept. We wijzen, op basis van een goede (gezamenlijke) analyse, plekken in de stad aan waar we dit concept gaan realiseren.

- **Door diverse ouderenconcepten in de eigen buurt te realiseren**: Ouderen blijven bij verhuizing graag in de eigen buurt wonen. Er is een grotere diversiteit onder de groep ouderen, in leeftijd, vitaliteit en wensen voor de woning en -omgeving. Dit vraagt dan ook grotere diversiteit passende woningen. Het is belangrijk dat ouderen ook in hun woning kunnen blijven wonen wanneer zij kwetsbaarder worden. Het realiseren van passende woonconcepten die aansluiten bij de structuur van buurt en wijk, bij diverse inkomens en sociale en culturele achtergronden, is daarom van groot belang en is onderdeel van de gebiedsgerichte uitwerking van het woonbeleid. Mooie voorbeelden hiervan zijn: moderne stedelijke hofjeswoningen of woongemeenschappen zoals Aafia, een woongroep voor migrantenouderen in Kanaleneiland. Dit doen we door in de beginfase van een mogelijke woningbouwontwikkeling de woonwens van buurtbewoners actief te (laten) inventariseren en met ontwikkelaars kennis te delen over de samenstelling van de buurt. Bijkomend effect kan zijn dat door deze actieve inventarisatie ouderen zich meer bewust worden van de mogelijkheden voor een eventuele volgende stap in hun wooncarrière. Locaties binnen ongeveer 500 meter van voorzieningen (als supermarkten, gezondheidscentra, buurtcentra en woonzorgcentra) benutten we bij uitstek voor het realiseren van woningen voor ouderen.

> “Er moet meer betaalbare huisvesting komen voor studenten en starters. 6.000 studenten staan te wachten om hun leven te beginnen. Daarna lopen ze nog een keer tegen dezelfde huur aan wanneer ze hun studentenwoning uit moeten.”
>
> Hartenkreet uit het Stadsgesprek over wonen in Utrecht

- **Door passend aanbod voor studenten te realiseren**: Samen met partners en studenten is in 2019 het Convenant Studentenhuisvesting getekend. In lijn met het Convenant en Actieplan Studentenhuisvesting 2023-2030 blijven we ons inzetten voor het inlopen van het tekort aan studenteneenheden, door te blijven streven naar ten minste 5.300 studenteneenheden in harde plannen voor 2030. De SSH is gecommitteerd aan het inlopen van het tekort voor studentenwoningen. Onderzoek naar de woonbehoefte van studenten (bron: Woonwensenonderzoek HBO en WO studenten in Utrecht) laat zien dat studenten het meest behoefte hebben aan kamers met gedeelde voorzieningen. Door deze behoefte en het nieuwe woningwaarderingsstelsel voor onzelfstandige eenheden (WWSO), passen we de kwaliteitseisen aan. Zo streven we naar 100% onzelfstandige studentenhuisvesting waar dit mogelijk en haalbaar is (voorheen 50/50). Kamers hebben hierbij een oppervlakte van 12 - 14 m^2 GBO met 3 m^2 gemeenschappelijke ruimte (let op: mogelijkheid om af te wijken in het geval van tijdelijk wonen of modulair bouwen). Studio's zijn minimaal 19 m^2 GBO met 1-2 m^2 gemeenschappelijk ruimte.

  We sturen op de realisatie van betaalbare studentenhuisvesting in het sociale segment. Voor studentenhuisvesting wordt gestreefd naar een maximaal aandeel onzelfstandige woningen, tenzij gemotiveerd anders besloten wordt. In gebiedsontwikkelingen, tenders en planvorming wordt inzichtelijk gemaakt welk aandeel van de sociale huurvoorraad beschikbaar komt voor studenten. Daarbij wordt ingezet op realisatie van studentenhuisvesting met waar mogelijk maximale bouwvolumes en in grotere aantallen per locatie. Indien hiervan wordt afgeweken, wordt dit gemotiveerd aan de gemeenteraad voorgelegd. Bij gebiedsontwikkelingen wordt, waar mogelijk, aanvullend ingezet op het inlopen van achterstanden in wijken waar studentenhuisvesting tot nu toe beperkt aanwezig is. Deze inzet geschiedt aanvullend, zonder dat dit ten koste gaat van de ambities en inzet op studentenhuisvesting in andere wijken.

- **Door passend aanbod voor jongeren te realiseren**: We zetten in op woningdelen en op het realiseren van jongerenwoningen. Jongerenwoningen zijn (kleine) sociale huurwoningen die met een jongerencontract worden verhuurd. Het jongerencontract duurt vijf jaar. Daarna kan het contract met maximaal twee jaar worden verlengd. Jongerenwoningen zijn veelal studio's of kleine tweekamerappartementen. De minimale oppervlakte voor studio's voor jongeren is gelijk aan studio's voor studenten (19 m^2 GBO met 2 m^2 gemeenschappelijke ruimte). De grondprijs voor een jongerenwoning wordt uitgewerkt in de Grondprijzenbrief. Daarnaast maken we met de corporaties afspraken over het aftoppen van de huurprijzen van sociale huurwoningen en het labelen van deze woningen voor jongeren. Daarbij is het van belang dat we extra inzetten op het behoud van woningen onder de kwaliteitskortingsgrens voor (kwetsbare) jongeren.

> “Ik heb drie zoons van 15, 17 en 19 jaar oud.
> Zij willen graag in deze mooie stad blijven wonen,
> maar niet voor altijd bij papa en mama.”
>
> Hartenkreet uit het Stadsgesprek over wonen in Utrecht

- **Door oog te hebben voor arbeidsmigranten**: Nog te veel arbeidsmigranten in Nederland wonen en werken in slechte omstandigheden. We zien hierin vooral een rol voor de landelijke overheid: het vaststellen van specifieke wet- en regelgeving rond de inzet van arbeidsmigranten en handhaving op deze en reeds bestaande wet- en regelgeving door de Nationale Arbeidsinspectie. De woonsituatie van arbeidsmigranten laat vaak ernstig te wensen over. Daarom zetten we via de Wet goed verhuurderschap in op handhaving en controle op misstanden. Ook bieden we internationale inwoners, waaronder arbeidsmigranten, hulp via het Utrecht International Center bij het aanvragen van een verblijfsvergunning en hun inschrijving bij de gemeente. EU-arbeidsmigranten die in de problemen zijn geraakt door verlies van werk en/of huisvesting, kunnen terecht op het spreekuur van Stichting Barka.

- **Door waar mogelijk extra standplaatsen voor woonwagens te realiseren:**
  Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) stelt dat tegemoetgekomen moet worden aan de woonwensen van Sinti, Roma en andere woonwagenbewoners (bron: Beleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid). Op basis van de woonbehoefte moeten we voorzien in extra standplaatsen, zodat degenen die op de wachtlijst staan binnen afzienbare tijd in aanmerking komen voor een woonwagenstandplaats (vergelijkbaar met wachtenden voor een sociale huurwoning). Om het Utrechtse woonwagenbeleid aan te laten sluiten bij het rijksbeleid, gaan we van behoudend beleid naar uitbreiding waar mogelijk.
  Dit betekent dat we op grote toekomstige nieuwbouwlocaties onderzoeken in hoeverre het mogelijk is om extra standplaatsen te realiseren. Een voorbeeld is de polder Rijnenburg.

  Gezien de grote druk op beschikbare grond voor woningbouw, zou de maximale oppervlakte van een woonwagenstandplaats teruggebracht kunnen worden naar maximaal 200 m^2 per standplaats (op dit moment 232 m^2). Dit is de oppervlakte die nodig is om een woonwagen van 50 m^2 en eventuele bijgebouwen (schuur, sanitair) te plaatsen en brandveiligheid te waarborgen. In Utrecht zijn beperkte mogelijkheden voor het uitbreiden van bestaande woonwagenlocaties. Daarom ondersteunen we verdichting op bestaande locaties. Daar waar initiatieven van bewoners ontstaan en er geen conflict is met bestaand beleid, kan in afstemming met B.V. Woonwagen-exploitatie gezocht worden naar herindeling en verdichtingsmogelijkheden zoals geschakelde eenheden voor meerdere generaties.

- **Regionaal woonwagenbeleid en huisvesting arbeidsmigranten**
  Woonwagenbewoners en arbeidsmigranten zijn twee van de aandachtsgroepen van de regionale woonzorgvisie/woonzorgafspraken. In regionaal verband moet gezocht worden naar een evenredige verspreiding van aandachtsgroepen over de verschillende gemeenten. Hierover maken we de komende jaren in U10-verband onder regie van de provincie afspraken.

- **Door er te zijn voor mensen met een beperking**: Zoveel mogelijk woningen moeten toegankelijk zijn. Wij willen dat iedereen – ook als hij of zij gebruikmaakt van een rolstoel – alle nieuwe of verbouwde woningen kan bezoeken. Een goede toegankelijkheid van woningen is belangrijk voor mensen met een fysieke beperking, maar ook voor andere groepen zoals gezinnen met jonge kinderen. Conform het uitvoeringsprogramma 'Utrecht voor iedereen toegankelijk' benoemen we bij planontwikkelingen dat alle woningen bezoekbaar zijn. We vragen (ver)bouwers ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk woningen woonbaar zijn voor mensen in een rolstoel of met een rollator.
  Het college betrekt deze uitgangspunten in toekomstige tenderprocessen.
  Mensen met een beperking en ouderen met en zonder zorgbehoefte hebben waardevolle kennis over het toegankelijk ontwerpen van woningen. We bevorderen de uitwisseling van ervaring tussen ervaringsdeskundigen, de gemeente en het DNU-netwerk en corporaties zodat deze kennis benut kan worden bij nieuwbouw. Door aan de voorkant bij het ontwerp en de uitvoering rekening te houden met de toegankelijkheid, kunnen grote uitgaven achteraf voorkomen worden.

D. We bevorderen de toegang tot betaalbare woningen voor middeninkomens

Onder doelstelling 1 hebben we toegelicht hoe we de groei van het aantal woningen voor middeninkomens willen stimuleren, met een focus op middenhuur. Om te zorgen dat middeninkomens meer kans maken op het vinden van een betaalbare woning in de stad, bevorderen we ook het toewijzen van betaalbare woningen aan middeninkomens.

- **Door voorrang op huishoudgrootte in de middenhuur mogelijk te maken**: Om middeninkomens te kunnen behouden in onze stad, is in 2020 de huisvestings-vergunningplicht ingevoerd voor middenhuurwoningen zoals opgenomen in de Huisvestingsverordening gemeente Utrecht. Ook gelden er voorrangsgronden voor doorstromers uit de sociale huur en voor vitale beroepsgroepen. Om te borgen dat de grote middenhuurwoningen die gerealiseerd worden passend worden toegewezen, maken we voorrang via de Huisvestingsverordening op huishoudgrootte mogelijk in de middenhuur.

- **Door een maximale minimale inkomensgrens bij middenhuurwoningen te stellen**: Om ook voor de lagere middeninkomens de toegang tot een middenhuurwoning te bewerkstellingen, houden we vast aan een maximale minimale inkomenseis van 42x de maandhuur. Hierdoor wordt er een maximum gesteld aan wat de verhuurder aan minimaal inkomen kan vragen voor een middenhuurwoning. Met een verdere verlaging neemt de woonquote toe met het risico dat de huur niet meer betaalbaar is en er huurachterstanden ontstaan. Wel gaan we in 2025 verder onderzoeken in hoeverre er omstandigheden zijn (bijvoorbeeld type woningen of specifieke huurdersgroepen) waar een verlaging van de maximale minimale inkomensgrens nog mogelijk is zonder risico op achterstandsbetalingen voor de huurder en verhuurder.

- **Door te onderzoeken hoe we betaalbare nieuwbouw koopwoningen toegankelijker kunnen maken voor middeninkomens**: Sinds 2024 geldt een huisvestingsvergunningplicht voor betaalbare nieuwbouw koop. Hier houden we aan vast. Betaalbare nieuwbouw koopwoningen tot de rijksgrens van € 405.000 (2025) vallen onder deze vergunningplicht. Wel zien we in de huidige markt dat kopers met een middeninkomen moeite hebben om dit bedrag te lenen. De gekozen inkomens-grens sluit aan bij de inkomensgrens voor middeninkomens zoals die landelijk bepaald is in de Uitvoeringswet huurprijzen: € 62.191 voor een eenpersoonshuishouden en € 82.921 voor een meerpersoonshuishouden. Deze grens is gekozen om ervoor te zorgen dat deze koopwoningen terechtkomen bij starters en lage tot middeninkomens. Daarnaast is gekozen om zo min mogelijk verschillende grenzen te gebruiken en daarmee zoveel mogelijk consistentie in het beleid te houden. Indien noodzakelijk wijzigen we de maximale inkomensgrens die geldt voor betaalbare koop. In aanvulling hierop experimenteren we met het toevoegen van voorrangsregels voor betaalbare koop. Dit leidt ertoe dat deze categorie vaker wordt toegewezen aan bepaalde doelgroepen, zoals doorstromers en vitale beroepsgroepen (zoals bij middenhuur).

- **Door voorrang voor vitale beroepen mogelijk te maken**: Werknemers in het onderwijs, de zorg, de politie, de kinderopvang en de brandweer hebben onder voorwaarden voorrang op zowel een sociale huurwoning als een nieuwbouw-middenhuurwoning. Vooral bij middenhuurwoningen ontstaat meer kans op een woning voor deze beroepsgroepen, omdat hier minder voorrangsgronden zijn dan bij sociale huisvesting. We zetten er vooralsnog op in om deze voorrangsregel te continueren, maar we breiden deze niet verder uit. Dit doen we omdat elke nieuwe beroepsgroep het probleem vergroot voor inwoners zonder beroepenvoorrang. Daarnaast is de keuze voor de vijf sectoren weloverwogen. Het gaat hier om beroepen met een maatschappelijke betekenis waarbij de tekorten binnen deze beroepsgroepen op gespannen voet staan met het fundamentele recht op onderwijs, zorg en veiligheid. We houden vast aan de relatief strenge eisen voor het verkrijgen van de beroepenvoorrang.

- **Door de woningvoorraad voor middeninkomens te beschermen**: We zien dat de opkoopbescherming, zelfbewoningsplicht en anti-speculatiebeding werken (bron: raadsbrief Monitoring effecten opkoopbescherming en motie verhoging prijsgrens) en houden daarom vast aan de opkoopbescherming en het toepassen van de maximale mogelijkheden voor zelfbewoningsplicht en anti-speculatiebeding voor betaalbare koop. We blijven de opkoopbescherming inzetten en zullen bij het Rijk lobbyen voor verlenging van de wet na 2027 om te zorgen dat betaalbare koopwoningen beschikbaar blijven voor eigenaar-bewoners.

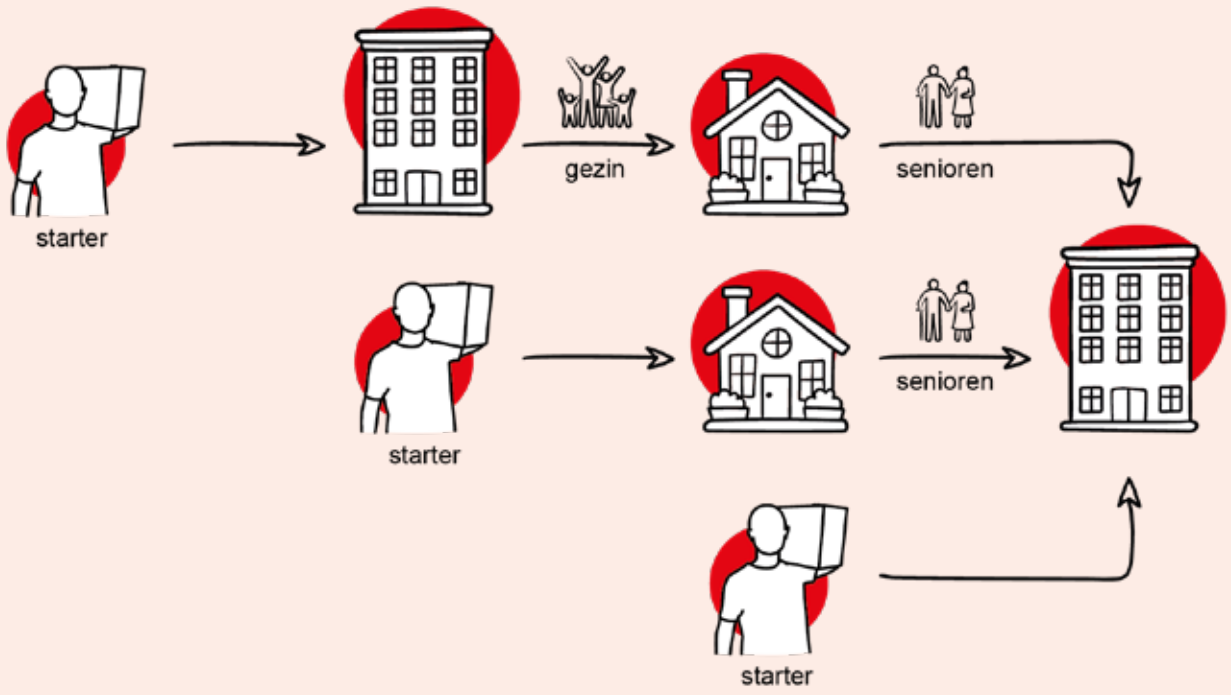
- **Door te lobbyen voor een landelijk huurregister**: We blijven samen met de andere grote steden pleiten voor een landelijk register van huurcontracten, zodat de particuliere verhuurmarkt voor huurders en gemeenten transparanter wordt. Dit maakt het ook mogelijk om beter te handhaven en eventueel een huisvestingsvergunningplicht in te voeren voor alle middenhuurwoningen (geldt nu alleen voor middenhuurwoningen opgeleverd vanaf 2020).

E. We bevorderen doorstroming

De woningnood bestaat niet alleen uit mensen die nu geen dak boven hun hoofd hebben. Woningnood gaat net zo goed over de mensen die nu al wonen, maar voor wie er geen passende (doorstroom)woningen vrijkomen. Daardoor verstopt de boel: senioren blijven in (ruime) eengezinswoningen wonen terwijl ze naar een gelijkvloers appartement zonder tuin willen, (groeiende) gezinnen zitten vast in te kleine starterswoningen en voor afgestudeerde studenten is er geen starterswoning beschikbaar. Doorstroming ontstaat wanneer mensen verhuizen naar een woning die past bij hun financiële situatie, levensfase, gezinsgrootte en/of zorgbehoefte. Zij laten een woning achter voor een ander huishouden. Hierdoor ontstaan verhuisketens. Hoe langer de verhuisketen, hoe meer huishoudens een passende woning betrekken. Aan het eind van de keten profiteert altijd een starter en komt er een betaalbare woning vrij. Daarmee is de inzet op doorstroming effectiever dan voorrang geven aan woningen voor starters: er profiteren immers meer huishoudens.

Met doorstroming dragen we bij aan zowel passend als betaalbaar wonen. We zien echter dat doorstromen in de praktijk niet gemakkelijk is. Om onze inwoners te stimuleren door te stromen naar een passende woning zetten we in op een samenhangend pakket van verschillende typen maatregelen. Onderzoek door RIGO (opgenomen in de bijlage) laat namelijk zien dat het aantal verhuizingen drie keer zo groot kan worden als ingezet wordt op doorstroming. De inzet richt zich op zowel doorstroming binnen de sociale huurvoorraad als op doorstroming tussen de verschillende huur- en koopcategorieën. De prioritering en accenten binnen het samenhangende pakket stemmen we af met de corporaties, waarna we hier samenwerkingsafspraken over vastleggen.

Figuur: Doorstroming: kortere en langere verhuisketens

> “Ik zie veel mensen nog in een veel te grote gezinswoning wonen.”
>
> Hartenkreet uit het Stadsgesprek over wonen in Utrecht

- **Door doorstroming te prioriteren bij de toewijzing van betaalbare woningen**: Doorstroming vraagt naast gericht bouwen voor specifieke doelgroepen ook om slimme keuzes in de toewijzing (woonruimteverdelingssysteem), zodat doorstroming gestimuleerd wordt. Er liggen kansen in het optimaliseren van het toewijzingsbeleid in alle segmenten. We hebben al een aantal doorstromingsmaatregelen geïmplementeerd, zoals het prioriteren van de voorrangsregel Van Groot Naar Beter in de rangorde, het mogelijk maken van het geven van buurtvoorrang (o.a. aan ouderen) en de voorrangsregel voor doorstromers van sociale huur naar een middenhuurwoning. Deze continueren we, zodat er meer verhuisketens ontstaan en er meer huishoudens passend gaan wonen. In aanvulling hierop en zoals eerder aangegeven in deze nota (onder ‘Toewijzing van betaalbare koopwoningen’), experimenteren we met het toevoegen van voorrang voor doorstromers op een betaalbare koopwoning. Over verdere optimalisaties van het toewijzingsbeleid voor doorstroming gaan we in gesprek met de regio, zie ook ‘evenwichtige woonruimteverdeling’ eerder in deze nota.

- **Door te kijken hoe we de verhuispremie voor langere tijd kunnen bestendigen en uitbreiden**: De verhuispremie is er sinds september 2024 en richt zich op Utrechters die in een sociale corporatiewoning met vier kamers of meer wonen. Als deze Utrechters verhuizen naar een woning met minder dan drie kamers of een senioren-woning, dan komen zij in aanmerking voor de verhuispremie. De verhuispremie draagt bij aan doorstroming en passend wonen. Het subsidieplafond is begin 2025 bereikt, waardoor de regeling (tijdelijk) is gestopt. Er is geen structurele dekking van de verhuis-premie. De regeling wordt geëvalueerd en het effect ervan wordt bekeken in samen-hang met alle andere doorstromingsmaatregelen.

> “Mijn moeder woont als weduwe in een groot huis en peinst er niet over om kleiner te wonen.”
>
> Hartenkreet uit het Stadsgesprek over wonen in Utrecht

- **Met de Woonadviseur Ouderen**: Onder kopers en huurders van 65 jaar en ouder is al jarenlang een trend zichtbaar van relatief weinig verhuizingen. Terwijl de langste verhuisketens ontstaan (doorstroming) wanneer zij verhuizen. De Woonadviseur helpt Utrechtse 55-plussers die op zoek zijn naar een passende woning, nu en in de toekomst. Dat kan zijn in de huidige woonsituatie of in een nieuwe woning. Op dit moment stellen ouderen de beslissing om te verhuizen naar een nultredenwoning (of geclusterde woning) vaak uit. De Woonadviseur zet daarom ook in op bewustwording, door aan de hand van een gerichte campagne Utrechters uit te dagen alvast na te denken over hun toekomst en de woonsituatie die daarbij past. De Woonadviseur werkt in opdracht van de gemeente Utrecht en de Utrechtse STUW corporaties.

- **Door inwoners beter te informeren over voorrangs- en financiële regelingen en het beschikbare aanbod**: Vaak weten mensen niet goed welke woningen (huur én koop) er beschikbaar zijn en voor welke woningen zij in aanmerking komen. Ook is niet helder welke voorrangsregelingen en financiële regelingen er zijn voor woningzoekenden. Wij zetten in op het beter informeren van inwoners over bovenstaande mogelijkheden. Bijvoorbeeld door de inzet van de Woonadviseur, door informatie op websites en door het gericht infomeren over specifieke woningbouwprojecten en diverse (doorstromings)regelingen. Ook vinden wij het belangrijk dat er een goed beeld is van welke woningen voor ouderen er in de stad zijn. Zodat ouderen zich hier tijdig op kunnen oriënteren en ook tijdig kunnen reageren op het moment dat er een woning vrijkomt.

- **Door te onderzoeken hoe we woningruil kunnen bevorderen**: Tijdens de participatie voor deze beleidsnota is vanuit inwoners het idee gekomen om woningruilen te stimuleren door middel van een woningruilweek of woningruilapp. Woningruilen kan bijdragen aan het vinden van een passende woning. We onderzoeken samen met initiatiefnemers en corporaties hoe we woningruil kunnen bevorderen. Woningruil kan bijvoorbeeld bevorderd worden door een effectiever woonruimteverdelingssysteem.

F. We bieden ruimte aan collectieve woonvormen

In Utrecht willen we ruimte bieden aan diverse woonvormen. Een deel van de huidige en toekomstige inwoners wil graag zelf woningen ontwikkelen en zeggenschap hebben over hun woonomgeving. Door de verbondenheid die de bewoners vaak voelen met elkaar en hun omgeving, draagt het stimuleren van collectieve wooninitiatieven bij aan de veerkracht van onze wijken. We vinden het belangrijk om in Utrecht wooncoöperaties te realiseren omdat wij meer ruimte willen geven aan mensen die verantwoordelijkheid nemen voor elkaar en voor hun omgeving.

- **Door wooncoöperaties te stimuleren**: Met een wooncoöperatie kunnen mensen zelf de regie nemen op hun toekomstige woning en woonomgeving. Op die manier kan een wooncoöperatie ook een meerwaarde zijn voor de buurt, denk hierbij aan buurtkamers, een openbare tuin of een woonplek voor bijvoorbeeld spoedzoekers. Daarnaast zorgt deze woonvorm ook voor langdurig betaalbare woningen. Mensen uit verschillende inkomensgroepen met gemeenschappelijke interesses kunnen zo hun samenwoondroom verwezenlijken. Om wooncoöperaties te stimuleren stellen we ten minste twee locaties per jaar beschikbaar voor wooncoöperaties. Met daarbij een eenduidig en transparant stappenplan zodat geïnteresseerden weten waar ze allemaal aan moeten denken en voldoen voordat ze een wooncoöperatie in Utrecht kunnen realiseren. We bieden wooncoöperaties de ruimte om andere oppervlaktes te realiseren dan de vastgestelde uitgangspunten. Voorwaarde is dat kan worden aangetoond waarom dit van meerwaarde is voor het woonconcept en de prijs-kwaliteitverhouding daarbinnen. De mogelijkheid op dit maatwerk wordt per project bekeken. Daarnaast ondersteunen we initiatieven van wooncoöperaties financieel door het verstrekken van subsidies en door initiateven te ondersteunen of gebruik te maken van het landelijke fonds van het Rijk. Samen met andere gemeenten en landelijke netwerkorganisaties zijn we een lobby bij het Rijk gestart om ook deze standaarddocumenten te hanteren bij de toekenning van de gelden uit het leenfonds. De maatregelen zijn uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma Wooncoöperaties 2024-2028. Dit geeft woonaanbod aan hen.

- **Door woningdelen in de nieuwbouw te stimuleren**: Met het huidige woningtekort zien we dat het voor met name alleenstaanden met lage of middeninkomens nóg lastiger is om een betaalbare woning te vinden. Om die reden willen we woningdelen ook in de nieuwbouw stimuleren. Door het delen van een (nieuwbouw)woning komen er meer woonplekken bij. Wij vinden het belangrijk dat een deelwoning een goed alternatief vormt voor een zelfstandige woning. Juist de nieuwbouw biedt mogelijkheden om een woning voor woningdelen kwalitatief aantrekkelijk te maken. In een nieuwbouw deelwoning heeft iedere bewoner een eigen afsluitbare, voldoende ruime slaap/woonkamer, er zijn meerdere sanitaire voorzieningen aanwezig en er zijn een gezamenlijke ruime woonkamer, keuken en andere gezamenlijke voorzieningen. Een concrete uitwerking voor bijvoorbeeld het minimumaantal vierkante meters en het aantal sanitaire voorzieningen werken wij verder uit in samenwerking met (markt)partijen.

- **Door andere collectieve woonvormen te faciliteren**: Naast wooncoöperaties zijn er ook andere collectieve woonvormen die langjarig betaalbaar wonen kunnen garanderen en/of die ook een meerwaarde hebben voor straat, buurt, wijk of stad. De meest bekende andere collectieve vormen zijn: CPO, woongroepen en hofjes. Indien initiatieven ontstaan ondersteunen we deze collectieve woonvormen waar mogelijk. Deze collectieve woonvormen kunnen net als wooncoöperaties voor advies of (inhoudelijke) vragen terecht bij het onafhankelijke steunpunt (Cooplink).

Doelstelling 3

In 2030 wonen meer Utrechters prettig in hun huis en buurt

Zo werken we aan deze doelstelling:

A. We zorgen voor een betere positie voor huurders en woningzoekenden.
B. We werken aan gemengde en leefbare wijken.
C. We werken aan toekomstbestendige woningen.
D. We verbeteren onze informatievoorziening voor inwoners.

A. We zorgen voor een betere positie voor huurders en woningzoekenden

Met de invoering van de Wet goed verhuurderschap is een norm gesteld van wat goed verhuurderschap inhoudt. We vinden slecht verhuurderschap onacceptabel en we treden op tegen misstanden. De wet maakt het mogelijk om de norm voor goed verhuurderschap (bestuursrechtelijk) handhaafbaar en afdwingbaar te maken. Daarnaast geeft de Wet betaalbare huur mogelijkheden om binnen de Wet goed verhuurderschap te handhaven op huurprijzen in het gereguleerde segment.

> "In mijn straat zijn alle huizen doorverkocht aan mensen die het vervolgens doorverhuren voor buitenproportionele bedragen. Gelukkig is daar nu vanuit Den Haag beleid op gevoed. Maar stop de vrije markt in die vraag."
>
> Hartenkreet uit het Stadsgesprek over wonen in Utrecht

- **Door de rechten van huurders te beschermen en ondersteunen**: We geven uitvoering aan de algemene regels uit de Wet goed verhuurderschap, zoals algemene regels die toezien op discriminatie en intimidatie en bevoegdheden om oneigenlijk gebruik van servicekosten en onjuiste huurprijzen in het gereguleerde segment tegen te gaan. We handhaven het meldpunt 'Klacht over huren' van de gemeente en zetten de samenwerking met partners en de Antidiscriminatievoorziening van de provincie Utrecht voort om huurders van gepaste ondersteuning te blijven voorzien. Het meldpunt huisjesmelkers is in het meldpunt 'Klacht over huren' geïntegreerd, zodat het voor inwoners gemakkelijk en duidelijk is waar zij terechtkunnen.

- **Door de invoering van de algemene verhuurvergunning uit te werken**:
  Bij een verhuurvergunning moeten verhuurders aantonen dat zij zich aan de regels van goed verhuurderschap houden voordat zij zelfstandige of onzelfstandige woonruimte kunnen gaan verhuren. Het invoeren van de algemene verhuurvergunning via een verhuurverordening is een volgende stap in het beschermen van huurders en optreden tegen excessen op de Utrechtse woningmarkt. Het invoeren van deze verhuurvergunning gaan we actief bespreken met andere gemeenten en samenwerkingspartijen in de woningmarktregio. Ook start het onderzoek om te bepalen in welke gebieden van de stad een vergunning ingevoerd kan worden.
  Vanuit het meldpunt 'Klacht over huren' kunnen we goed monitoren hoeveel en waar er misstanden in de stad zijn. Deze gegevens zijn mede nodig om bij de invoering van een verhuurvergunning te onderbouwen waarom een verhuurvergunning noodzakelijk is voor het behoud van de leefbaarheid in de Utrechtse gebieden. De vergunningverlening is naar verwachting kostendekkend te maken met leges. De kosten voor handhaving worden ingeschat op € 500.000 per jaar, deze zijn nog niet gedekt.

- **Door te handhaven op betaalbare huur**: Samen met het Rijk en andere steden hebben we hard gestreden voor de Wet betaalbare huur zodat ook lage en middeninkomens beter beschermd worden tegen te hoge huurprijzen in het gereguleerde segment (sociale en middensegment). Onze verwachting is dat er ook woningen in de bestaande voorraad in het betaalbare segment moeten vallen (sociaal of middenhuur). Met de Wet betaalbare huur hebben we meer instrumenten om hierop te handhaven. Daarnaast blijven we bij het Rijk lobbyen voor een huurregister om handhaving te vergemakkelijken.

- **Door huurdersvertegenwoordiging in sociale en middenhuur te ondersteunen**:
  Huurders van corporaties zijn georganiseerd via huurdersvertegenwoordiging.
  Ook in de midden- en dure huur zijn verhuurders verplicht om vanaf 25 woningen overleg te voeren met huurders over beslissingen via een bewonerscommissie of huurdersorganisatie. De verhuurder is hiervoor in principe aan zet en is ook verplicht om kostenvergoeding te geven voor bijvoorbeeld het huren van een ruimte voor het overleg. Waar nodig ondersteunen wij alle huurders financieel via de subsidieregeling huurdersparticipatie.

- **Door de stem van de woningzoekende te horen**: Het is van belang de stem van de woningzoekende bij het maken van beleid en rond woningbouwinitiatieven te horen. Daarnaast stimuleren we in het Utrechtse Planproces Gebiedsontwikkelingen (UPG) dat we bij projecten die voor specifieke doelgroepen worden gebouwd, vroegtijdig het gesprek met de doelgroep faciliteren zoals ouderen, mensen met een beperking of jongeren. Hierbij maken we gebruik van het kompas van zeggenschap, zoals juni 2024 vastgesteld is in de raad in de beleidsnota Samen Stad Maken. We onderzoeken hoe we bekende en onbekende doelgroepen/belanghebbenden kunnen betrekken.
  Denk aan de toekomstige gebruikers, woningzoekenden (via het platform Woonzoekers) of organisaties zoals SOLGU en de Woonbond. In het project 'Rosendael' (Indusdreef 5) in Overvecht doen we een pilot waarin we de Werkgroep wonen van SOLGU, U op leeftijd, Saluti Utrecht en de Wmo Cliëntenraad vroegtijdig betrekken om mee te denken over toegankelijkheid van nieuwe woningen.

B. We werken aan gemengde en leefbare wijken

Wonen gaat verder dan enkel de woning. Je woont niet alleen in een huis. Je hebt ingerichte buitenruimte en voorzieningen nodig om in je (directe) woonomgeving prettig en gezond te kunnen leven. Leefbaarheid is niet alleen een belangrijke voorwaarde voor prettig wonen. Het is ook een belangrijke voorwaarde voor de ontwikkeling van een aantrekkelijke en ongedeelde stad. Als gemeente voeren we verschillende acties uit om de kwaliteit, leefbaarheid en gemeenschapskracht van de stad te versterken. Bijvoorbeeld met de Stedenbouwvisie, de ontwerp Sociale Visie en de beleidsnota Gezondheid. Vanuit het perspectief van volkshuisvesting dragen we ook bij aan leefbare wijken in Utrecht, onder andere door de diversiteit aan woonmilieus te behouden en te versterken.

> "Eenieder verdient dezelfde kansen op een gezonde & veilige woonplek en woonomgeving."
>
> Hartenkreet uit het Stadsgesprek over wonen in Utrecht

- **We gaan gentrificatie actief tegen:** Ruimtelijke ontwikkelingen, herstructureringen en verkoopstrategieën mogen niet leiden tot verdringing van bestaande bewoners. Bij gebiedsontwikkelingen wordt expliciet beoordeeld of sociale diversiteit behouden blijft, en worden maatregelen getroffen om sociale huur, buurtbinding en toegankelijkheid voor lagere inkomensgroepen te garanderen. Op deze wijze zet de gemeente Utrecht zich actief in om gentrificatie te voorkomen.

- **Door in alle wijken te blijven inzetten op meer woningen in het sociaal en middensegment**: Met oog voor de ongedeelde stad kan - afhankelijk van de netto groei van de sociale huurvoorraad - verkoop/sloop (beperkt) plaatsvinden in wijken met een hoog aandeel sociale huurwoningen in combinatie met 'herbouw' elders. Een uitzondering hierop is Overvecht. Zie hiervoor het hoofdstuk Wijkgericht werken.

- **Door corporaties te vragen via het huurprijsbeleid te differentiëren binnen het sociale segment**: Doel is dat inwoners in een kwetsbare positie minder geconcentreerd worden gehuisvest. In (sub)wijken met een laag percentage sociale huurwoningen vragen we corporaties om vrijkomende sociale huurwoningen zo veel als mogelijk toe te wijzen aan woningzoekenden die zijn aangewezen op het woningaanbod met huurprijzen onder de aftoppingsgrenzen ten behoeve van de inhaalslag statushouders en uitstroom MO/BW en een aandeel onder de kwaliteitskortingsgrens voor jongvolwassenen. Omgekeerd vragen we corporaties om de ruimte die zij vanuit landelijke wetgeving hebben, te gebruiken om de hogere inkomens in de sociale huur vooral te huisvesten in (sub)wijken met een hoog aandeel sociale huur.

- **Door kritisch te blijven op sloop van betaalbare woningen**: Via sloop en nieuwbouw ontstaan kansen voor verdichting en menging. Sloop is echter ook ingrijpend en heeft effect op sociale structuren. Daarom blijven we hier kritisch op. Bij potentiële sloop en nieuwbouwprojecten hanteren we altijd de Leidraad sloop en nieuwbouw (bron: raadsbrief Samenwerkingsafspraken). Via dat instrument maken we de afweging of een initiatief niet alleen bijdraagt aan gemengde wijken en verdichting, maar ook aan de sociale effecten in een wijk en de kwaliteitsslag die er gemaakt kan worden.

- **Door buurtvoorrang mogelijk te maken**: Bewoners van sociale huurwoningen hebben sinds 2024 meer mogelijkheden om door te stromen in de eigen wijk. Sinds dat jaar kunnen corporaties buurtvoorrang instellen op hun (nieuwbouw)complexen voor specifieke buurten. Dit kan voor complexen die gelabeld zijn voor senioren of voor jongeren. Hiermee kan de sociale cohesie in wijken en buurten verbeteren en kunnen bijvoorbeeld ouderen hun netwerken beter behouden. Om de kansen voor woning-zoekenden van buiten deze buurten niet te veel in te perken, kan de voorrang maar voor een deel van de woningen worden ingesteld.
- **Door te werken aan community building, voor meer gemeenschapskracht in complexen**: Naast alleen wonen en wonen in gezinsverband is er in Utrecht een diversiteit aan woonvormen waarin mensen op verschillende manieren met elkaar samenleven in collectieve woonvormen zoals woongroepen, hofjes en woon-coöperaties. We willen zoveel als mogelijk faciliteren dat inwoners, ook met een (zwaardere) zorgvraag, zelfstandig kunnen wonen thuis in de wijk. De afgelopen jaren zijn veel gemengd wonen projecten gerealiseerd waarin mensen met een kwetsbaarheid samenwonen met regulier woningzoekenden. De clustering van bewoners in een kwetsbare positie vraagt blijvende aandacht voor een prettige leefomgeving en bewoners die elkaar helpen waar mogelijk. Hier ligt primair een verantwoordelijkheid voor de corporaties. Hierbij is het van belang om voor ogen te houden dat de vraag of iemand een ‘regulier woningzoekende’ is of niet, geen zwart-wit tegenstelling is. De situaties van mensen kunnen veranderen, waardoor zij van een stabiele situatie in een kwetsbare positie terechtkomen of juist andersom.

  Een gemeenschap vormt zich in deze wooncomplexen niet vanzelf, omdat er veel verhuisbewegingen zijn, omdat bewoners elkaar niet opzoeken bij de start van een project of omdat er soms vaker incidenten voorkomen. Dat vraagt in veel gevallen professionele inzet die zich richt op het versterken en behouden van een woon-gemeenschap: community building. Community building voor de inwoners van het wooncomplex bevindt zich op het snijvlak van wonen en welzijn. We vragen dan ook aan de corporaties om hier een stap op naar voren te zetten. We ontwikkelen met o.a. de corporaties en het sociaal domein een werkwijze voor community building waarbij we mogelijkheden zien voor het inzetten van social return on investment. We voeren dit in de praktijk uit door met een aantal pilots te starten, waarbij we evalueren wat wel en niet werkt in de organisatie hiervan. Dit nemen we mee in de uitwerking van het voorstel voor ketenregie. Daarbij zoeken we de verbinding met de buurtagenda’s, de buurtaanpakken, het initiatievenfonds en de wijkaanpak.

> “Bouw niet alleen voor oudere mensen bij elkaar!
> Maar ga juist voor een mix van leeftijden of maak
> familie-wonen (ouders, kinderen, grootouders) gemakkelijker.”
>
> Hartenkreet uit het Stadsgesprek over wonen in Utrecht

- **Door ruimte voor gemeenschappen te stimuleren**: Een belangrijk uitgangspunt in de Stedenbouwvisie en de ontwerp Sociale Visie is ruimte voor gemeenschappen. De buurt is voor veel mensen de plek voor de dagelijkse sociale contacten. Verbinding met buren zorgt voor weerbaarheid, voorkomt eenzaamheid en houdt bewoners betrokken bij hun eigen leefomgeving. Een sterke gemeenschap kan als een sociaal vangnet werken bij tegenslag. Om ontmoeting te stimuleren is het nodig om op buurtniveau ruimte te geven aan het vormen van gemeenschappen door gebouwen, openbare ruimte, gezamenlijke ruimtes en semi-openbare ruimtes goed en inclusief in te richten. Belangrijk hierbij zijn laagdrempelige ontmoetingsplekken in de buurt die zowel aan homogene groepen als heterogene groepen een plek bieden. Waar nodig worden deze plekken ondersteund met sociale activiteiten of sociaal beheer.
  De ambitie is om met ruimtelijke ontwikkelingen en woningbouw een leefomgeving te creëren die gezond samenleven stimuleert. Dit doen we door toekomstige bouw-projecten te toetsen op de bijdrage aan de gemeenschap, in en om het gebouw bijvoorbeeld door collectieve ruimten te realiseren en woonvormen te stimuleren die het omkijken naar elkaar versterken, zoals coöperatieve woonvormen, geclusterde woonvormen en gemengd wonen-projecten. Dit past bij het gedachtegoed van Sint Maarten, als je in Utrecht woont doe je iets voor een ander.

- **Met een Richtlijn Anders Toewijzen**: We benutten de bestaande instrumenten die we tot onze beschikking hebben om via woningtoewijzing invloed uit te oefenen op de samenstelling van een wijk, buurt of complex. Denk hierbij aan instrumenten als buurtvoorrang, woongroepen, beheerdersbelang en differentiatie van huurprijzen. Samen met de corporaties stemmen we af over de inzet van deze instrumenten. Dit leidt tot een gezamenlijke richtlijn met werkafspraken over het anders toewijzen van woonruimte om krachtige gemeenschappen mogelijk te maken. Indien nodig introduceren we experimenten om nieuwe methoden uit te testen en te evalueren. We werken binnen de kaders van de Huisvestingswet en de Woningwet.

Wijkgericht maatwerk Overvecht als voorbeeld

Met ruim 60% sociale huurwoningen heeft Overvecht het grootste aandeel sociale huur in de stad. Dat betekent dat er in vergelijking met andere wijken relatief veel kwetsbare groepen zijn gehuisvest.

In Overvecht wonen veel bewoners met plezier. Tegelijk kent Overvecht ook problemen op het gebied van leefbaarheid en veiligheid en blijft de wijk achter bij de rest van de stad. Binnen de wijkaanpak Samen voor Overvecht zetten we samen met de corporaties en andere partners in op het versterken van de wijk.
Voor heel Overvecht streven we voor de lange termijn naar een verdeling van 50% sociaal, 30% middensegment en 20% vrije sector. Het aantal sociale huurwoningen daalt niet. Dit is vastgelegd in de beleidsnota Omgevingsvisie Overvecht.
De ontwikkeling naar een meer gemengde wijk en een ongedeelde stad bereiken we door nieuwbouw waarin ook ruimte is voor nieuwe sociale huurwoningen.
In de bestaande bouw biedt dit ruimte voor corporaties om bijvoorbeeld woningen in het middensegment te verhuren.

Door het toevoegen van nieuwe woningen dragen we bij aan het verminderen van de anonimiteit in de wijk en vergroten we de sociale veiligheid. Dit doen we door toekomstige bouwprojecten te toetsen op de bijdrage aan de gemeenschap, in en om het gebouw. Dit kan bijvoorbeeld door ruimtes te reserveren voor collectieve voorzieningen en geen anonieme woningtoegangen te realiseren. Daarnaast worden er in de wijk specifieke woonvormen voor bepaalde groepen ontwikkeld, zoals wooncoöperaties en gemengde woonvormen. Met deze woonvormen bestrijden we eenzaamheid en geven we mensen in een kwetsbare positie een steuntje in de rug. De experimentele flats in Overvecht Noord zijn daarbij een inspiratiebron.

Het bouwen en toevoegen van woningen is niet van vandaag op morgen gerealiseerd. Maatregelen zijn ook nodig voor de korte termijn. In een aantal complexen staat de leefbaarheid onder druk. Samen met de woningcorporaties zijn werkafspraken gemaakt om ‘Anders toe te wijzen’. Hiervoor is een aantal instrumenten beschikbaar, waaronder het oprichten van woongroepen, het inzetten van beheerdersbelang, buurtvoorrang voor jongeren en ouderen en het toepassen van huurdifferentiatie, waarmee een aantal grotere woningen beschikbaar wordt gesteld aan lagere middeninkomens. Het instrumentarium voor anders toewijzen draagt bij aan de versterking van Overvecht en wordt daarom in Overvecht ingezet.

C. We werken aan toekomstbestendige woningen

We willen dat alle inwoners prettig kunnen wonen. Dit betekent dat een woning veilig, gezond en duurzaam/energie-efficiënt is. Met name bij woningen in de bestaande voorraad voldoen niet alle woningen aan deze randvoorwaarden.

- **Door eraan bij te dragen dat Utrechters kunnen wonen in een woning van voldoende kwaliteit**: Het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) benoemt de minimale kwaliteit, veiligheid en duurzaamheid van de gebouwde omgeving. Het Bbl stelt wettelijke regels en normen vast die ervoor zorgen dat bouwwerken voldoen aan ondergrenzen op het gebied van veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en bruikbaarheid. Omdat wij het belangrijk vinden dat mensen wonen in een woning van voldoende kwaliteit hebben wij aandacht voor zaken zoals energie-efficiëntie en isolatie, circulariteit, het verminderen van geluidsoverlast, het waarborgen van gezondheid (denk aan vocht, schimmel, hitte en loden leidingen) en (brand)veiligheid. De gemeente houdt toezicht om ervoor te zorgen dat woningen in de stad aan deze belangrijke normen voldoen en handhaaft als wettelijke regels worden overschreden. Daarnaast gaan we met de woningcorporaties in gesprek om na te gaan wat de mogelijkheden zijn om het binnenmilieu en de woonomgeving te verbeteren. Bijvoorbeeld als het gaat om vocht, schimmel, hitte en gezonde leefomgeving (bron: visie Klimaatadaptatie en beleidsnota Gezondheid). Ook verkennen we met de corporaties de mogelijkheden om meer circulaire woningbouw te realiseren.

- **Door een schimmelexpert in te zetten**: Samen met de corporaties zetten we in op een gezond binnenklimaat. Onderdeel hiervan is onze inzet van een expert op het gebied van schimmel en binnenklimaat. De expert buigt zich over ingewikkelde casussen. We evalueren de inzet van de schimmelexpert in haar huidige vorm en bekijken aan de hand daarvan hoe we deze verder inzetten. Tegelijkertijd werken we samen met de corporaties en de GGD toe naar een gezamenlijke aanpak gericht op preventie en bestrijding van vocht en schimmelproblematiek.

- **Door bij te dragen aan de verduurzamingsopgave bestaande woningvoorraad**: Onze ambities en aanpak op verduurzaming van woningen zijn opgenomen in de opgave Energietransitie, waaronder het Programma energie besparen in de gebouwde omgeving (bron: raadsvoorstel Programma energie besparen gebouwde omgeving, 2022), de Transitievisie Warmte en de beleidsnota Utrecht Circulair 2030. Deze beleidsnota Wonen in Utrecht heeft met name een relatie met het programma Besparen in de gebouwde omgeving. Dit programma beschrijft de aanpak om bestaande woningen te verduurzamen. In het programma wordt onderscheid gemaakt tussen de groepen: woningeigenaren, huurders, woningcorporaties en particuliere verhuurders. Met name op het gebied van Vereniging van Eigenaren (VvE's) en particuliere verhuurders kunnen extra stappen gezet worden omdat verduurzaming bij deze doelgroepen langzamer gaat. Voor particuliere verhuurders biedt het programma informatie, advies en begeleiding. We gaan particuliere verhuurders actiever benaderen en met hen in gesprek over de noodzaak en mogelijkheden om de verhuur betaalbaar te houden en te verduurzamen. Voor eigenaar-bewoners in appartementen is er een speciaal VvE-loket dat zich naast verduurzaming richt op de basis zoals de juridische kant en regulier onderhoud van de woning.

- **Door te innoveren en experimenteren**: Omdat de grootte van woningen vaak onder druk staat onderzoeken we samen met onze partners de mogelijkheden van slimme plattegronden en gedeelde voorzieningen en stimuleren we onze partners om deze toe te passen. Dit betreft bijvoorbeeld een aantrekkelijk woningaanbod voor gezinnen in een hoogstedelijke woonomgeving. Om de businesscase van projecten te verbeteren, en daarmee het bouwtempo te verhogen, onderzoeken we hoe modulaire en fabrieksmatige bouw beter toegepast kan worden in onze stad. Dit biedt vaak kansen voor circulaire, duurzame woningbouwconcepten, in lijn met de beleidsnota Utrecht Circulair 2030.

D. We verbeteren onze informatievoorziening voor inwoners

Uit de gesprekken in de stad is gebleken dat het zoeken, huren of renoveren van een woning ingewikkeld is voor veel inwoners. Inwoners hebben aangegeven niet te weten waar ze het aanbod van betaalbare woningen kunnen vinden, wat hun rechten zijn als huurder of hoe het systeem van woonruimteverdeling werkt. Inwoners zien bij de gemeente door de bomen het bos niet meer vanwege de vele loketten. Daarom zetten we de komende jaren in op het verbeteren van de informatievoorziening voor inwoners.

- **Door huurders te informeren over hun rechten en plichten**: Tijdens de participatie hebben we gehoord dat huurders vaak niet op de hoogte zijn van hun rechten en plichten. Dit kan bijvoorbeeld te maken hebben met nieuwe wetgeving als de Wet goed verhuurderschap (sinds 1 juli 2023) en de Wet betaalbare huur (sinds 1 juli 2024). Deze wet heeft, naast de uitbreiding van het gereguleerde huursegment, ook bijvoorbeeld gevolgen voor friendscontracten. Ook bleek uit de participatie dat huurders de weg naar de gemeente Utrecht en haar partners niet weten te vinden wanneer huurders slecht verhuurderschap ervaren. We zetten daarom via gerichte campagnes extra in op communicatie om huurders en verhuurders te informeren over hun rechten en plichten en hen de weg te wijzen naar ons meldpunt ‘Klacht over huren’ om hulp te krijgen als daar behoefte aan is. Een voorbeeld is een campagne gericht op de Utrechtse Introductie Tijd 2025.

- **Door de informatievoorziening over het aanpassen van een woning te verbeteren**: Uit de participatie blijkt dat inwoners niet goed weten waar ze terechtkunnen met hun vragen over de mogelijkheden om een woning te delen, te splitsen of te verduurzamen. We werken daarom de komende periode uit hoe we de informatievoorziening kunnen verbeteren.

- **Door te onderzoeken hoe middenhuurwoningen overzichtelijker kunnen worden aangeboden**: Inwoners hebben aangegeven dat ze behoefte hebben aan een overzicht waar ze het aanbod van betaalbare woningen kunnen vinden. Voor woningen die vanaf 2020 zijn opgeleverd geldt volgens de Utrechtse Huisvestingsverordening dat het aanbod van particuliere verhuurders bekendgemaakt moet worden op het in de regio gangbare platform. Nu is dat DĀK (voorheen WoningNet). In aanvulling hierop kunnen verhuurders ook op de eigen website of op een andere transparante wijze adverteren. Het betreft hier nieuwbouwwoningen die vanaf 2020 zijn opgeleverd en waar wij als gemeente afspraken hebben vastgelegd conform het dan geldende middenhuurbeleid. In de praktijk blijken mensen de weg naar aanbod goed te vinden, met name via de marketingkanalen van de verhuurders. Niet alle middenhuurwoningen worden aangeboden via DĀK. Dit zijn middenhuurwoningen die voor 2020 zijn opgeleverd of waar wij als gemeente geen afspraken over hebben gemaakt.

  In de afgelopen periode hebben verschillende partijen ervaringen opgedaan bij het aanbieden van middenhuurwoningen op DĀK. Op basis van deze *lessons learned* onderzoeken wij of een verdere verbreding van het middenhuuraanbod op bijvoorbeeld DĀK een toegevoegde waarde kan hebben. Daarbij onderzoeken we ook of er een toegevoegde waarde is ten opzichte van andere bestaande woningaanbodplatforms en wat de financiële consequenties zijn.

Doelstelling 4

In 2030 zijn er minder dakloze mensen in Utrecht

Zo werken we aan deze doelstelling:

A. We zien dakloze mensen als een groep woningzoekenden met een zeer urgente woonvraag.
B. We richten ons beleid zo in, dat (dreigend) dakloze mensen volgens de ETHOS-light-definitie voorrang kunnen krijgen op een sociale huurwoning.

A. We zien dakloze mensen als een groep woningzoekenden met een zeer urgente woonvraag

Dakloosheid is in veel gevallen een woonprobleem. De oplossing van het dakloosheids-probleem ligt dan ook bij preventie, bestaanszekerheid en wonen. In de beleidsnota Utrecht Onderdak en de Regionale Aanpak Dakloosheid U16 ‘Staat als een (t)huis’ is uitgewerkt wat we in Utrecht en de regio doen om dakloosheid te voorkomen en wat we te doen hebben als mensen wel dakloos raken.

- **Door dakloosheid tegen te gaan en de focus te verleggen naar ‘Wonen Eerst’**: Tot voor kort was opvang, zorg en vervolgens uitstroom naar een woning vaak het antwoord op dakloosheid. We verleggen de focus van opvang naar wonen, met indien nodig passende ondersteuning: ‘Wonen Eerst’. Van dakloze mensen als cliënten in de maatschappelijke opvang naar mensen die in de basis in hun eigen omgeving een eigen woonplek nodig hebben. Mensen moeten met zo min mogelijk tussenstappen een stabiele woonplek, eventueel met ondersteuning, kunnen krijgen. Uit onderzoek blijkt dat inzet op Wonen Eerst, naast meer autonomie voor de inwoner, ook zorgt voor kostenbesparingen (bron: Eindrapport ‘Maatschappelijke kosten-batenanalyse Brede aanpak dakloosheid’, 2022). Elke geïnvesteerde euro in Wonen Eerst bespaart maatschappelijk op gebruik van medische zorg, veiligheid en het sociaal domein (Jeugd, Wmo, opvang, schuldhulp en uitkeringen). Op de lange termijn betekent dit dat de opvang zoveel mogelijk afgebouwd moet worden ten gunste van wonen. Zover zijn we op dit moment nog niet en dit is dan ook een traject van de lange adem. In samenwerking met het sociaal domein en andere samenwerkingspartners komen we met een plan onder welke voorwaarden de opvang wél afgebouwd zou kunnen worden. We geven hierbij prioriteit aan de doelgroep jongeren. Voor een deel van de mensen blijft (tijdelijke) opvang een passende oplossing, door de combinatie van multiproblematiek.

B. We richten ons beleid zo in, dat (dreigend) dakloze mensen volgens de ETHOS-light-definitie voorrang kunnen krijgen op een sociale huurwoning

Zoals hierboven beschreven is het onze ambitie om daklоosheid tegen te gaan. We committeren ons aan de ambitie in het Nationaal Actieplan Daklоosheid uit 2022: we streven naar een stad waar daklоosheid in 2030 tot het verleden behoort. Dat betekent regie pakken om deze doelgroep te huisvesten.

- **Door in 2026 de ETHOS-light-telling uit te voeren**: De huidige definitie die we hanteren voor daklоosheid is beperkt, waardoor bepaalde groepen dak- en thuislozen buiten beeld blijven. We kiezen daarom voor een meer inclusieve definitie van daklоosheid: ETHOS-light. ETHOS-light is een door de EU ontwikkeld instrument om het aantal dak- en thuisloze mensen in kaart te brengen. De benadering hanteert een definitie waarbij daklоosheid wordt gezien als het gebrek aan volwaardige huisvesting (zie de begrippenlijst voor de exacte definitie). Om inzicht te krijgen in de totale opgave van deze doelgroep wordt in 2026 de ETHOS-light-telling in Utrecht uitgevoerd.

- **Door ‘Wonen Eerst’ toe te voegen aan het verdeelbesluit**: We richten het verdeelbesluit zo in dat dakloze mensen volgens de ETHOS-light-definitie voorrang krijgen bij sociale huurwoningen en voegen daartoe een groep ‘Wonen Eerst’ toe aan het verdeelbesluit, naast de bestaande groepen. Vanaf 2026 wordt deze groep meegenomen en we werken daarvoor een ingroeipad uit. Het aantal woningen dat in 2026 wordt gereserveerd voor Wonen Eerst is afhankelijk van de uitkomsten van de ETHOS-light-telling in Utrecht. Voor na 2026 werken we een plan uit om Wonen Eerst structureel mee te nemen in het verdeelbesluit. Tot slot; vanuit de beweging scheiden wonen en zorg bouwen we intermediaire verhuur af. Onze inzet is een zelfstandige stabiele woonplek met een huurcontract op eigen naam. Intermediaire verhuur zien we in beperkte gevallen als een passende oplossing om zorginhoudelijke redenen.

Wijkgericht werken

In elke Utrechtse wijk wonen verschillende mensen; studenten wonen er naast gezinnen, starters naast ouderen en nieuwkomers naast jongeren. Om leefbare woonbuurten te creëren en Utrecht als ongedeelde stad te behouden, willen we de diversiteit aan woonmilieus behouden en versterken, zonder dat het karakter van elke wijk verloren gaat.

In de woonvisie ‘Utrecht beter in balans’ (2019) hebben we de eerste stappen gezet voor meer menging. We gaven op wijkniveau een gewenste ontwikkelrichting aan in prijs-categorieën (sociale huur en middensegment). Maar gemengde wijken gaan over meer dan variatie in woningprijzen. Het gaat ook over huisvesting van verschillende groepen mensen. En dat zij wonen in een huis dat kwalitatief past bij hun financiële situatie, levensfase, gezinsgrootte en/of zorgbehoefte. Een student heeft bijvoorbeeld minder vierkante meters en kamers nodig dan een gezin met drie kinderen.

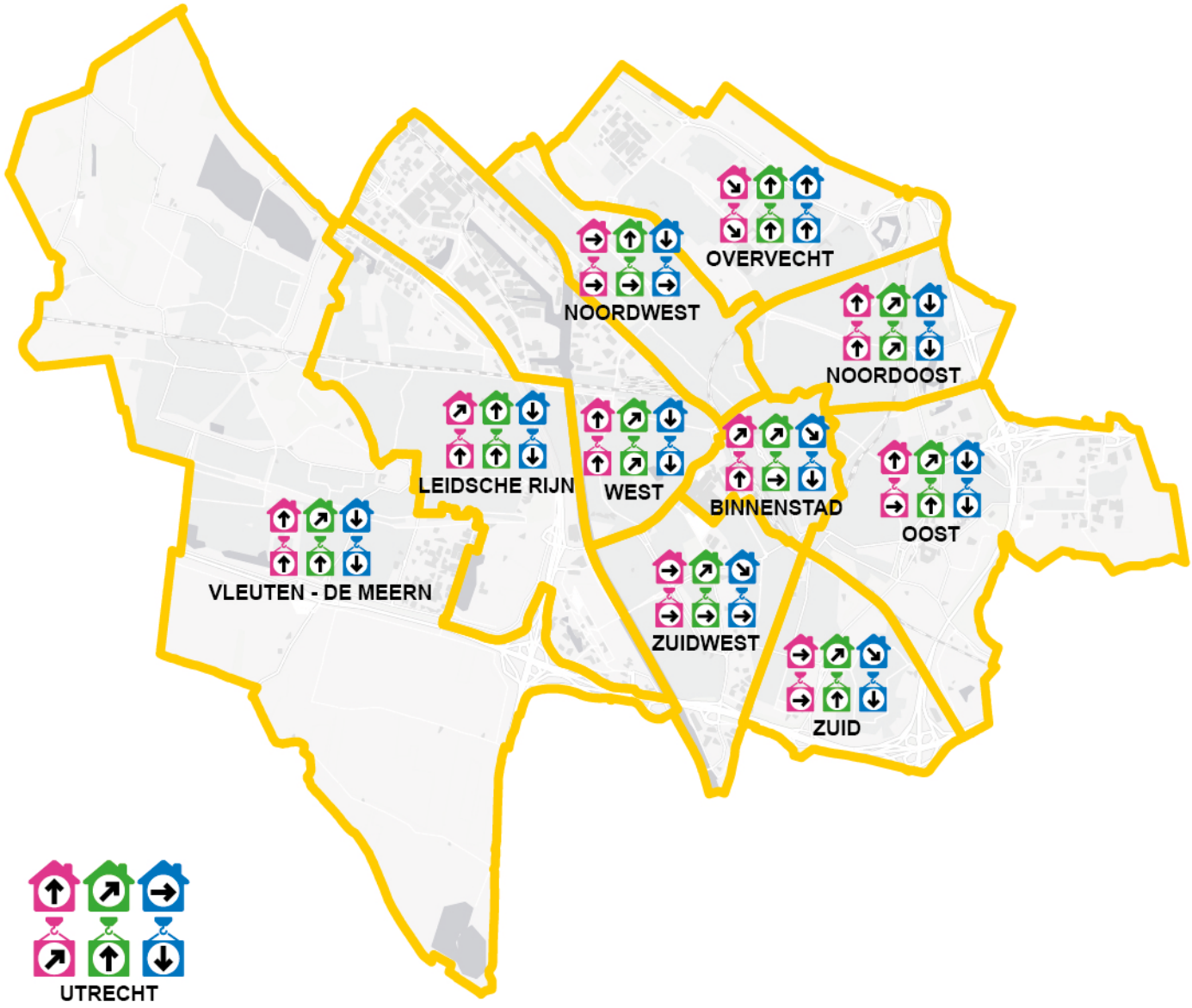
Daarnaast zijn ook de kwaliteit van gebouwen en de woonomgeving van belang om prettig te kunnen wonen. De uitgangspunten voor kwaliteit van deze drie onderdelen – de woning, het woongebouw en de woonomgeving – vatten we samen in de ‘Utrechtse Woonwaaier’.

Uitwerking gemengde wijken

In de wijkanalyses en richtingen (zie bijlage 1) geven we per wijk aan hoe we deze meer kunnen mengen op basis van o.a. prijscategorieën. De wijk- en buurtanalyses richten zich op toevoegingen door nieuwbouw. Daarnaast verandert de woningvoorraad door bijvoorbeeld woningdelen, splitsen, optoppen en specifiek toewijzingsbeleid.
Dit alles draagt bij aan gemengde wijken.

De afbeelding op de volgende pagina geeft een samenvatting van de gewenste beweegrichtingen in prijscategorieën per wijk (sociale huur, middensegment en vrije sector). Deze richtingen zijn gebaseerd op onze ambitie voor meer betaalbare woningen in alle wijken.

Gemengde wijken in aandeel prijscategorieën – beweegrichtingen per wijk

Soort

- Sociaal
- Midden
- Vrij

Gewenste beweegrichting van

- Voorraad
- Plancapaciteit

Beweegrichting

- → Gelijk houden
- ↗ Licht toenemen
- ↑ Sterk toenemen
- ↘ Licht afnemen
- ↓ Sterk afnemen

Toelichting:

- De bovenste rij geeft de gewenste beweegrichting van de *woningvoorraad* weer per segment en wijk. Dit pijlenschema geeft een *relatieve beweegrichting* van de woningvoorraad aan. Voor alle segmenten wordt een inspanning gevraagd om in absolute aantallen woningen in dat segment toe te voegen.
- De onderste rij geeft de beweegrichting aan die we willen toepassen in de *plancapaciteit*, ofwel de woningbouwplannen. Deze inzet doen we op nieuwe plannen, dus waar nog geen financiële of juridische afspraken over zijn gemaakt. De beweegrichting in de plancapaciteit is een vertaling van de 75% betaalbaarheid in nieuwe projecten.

De beweegrichtingen in bovenstaand schema voor het middensegment gelden voor zowel middenhuur (*minimaal* 25%) als betaalbare koop (*maximaal* 10%). Omdat de effecten van de Wet betaalbare huur zich nog niet hebben vertaald in de huidige samenstelling van de (sub)wijken, monitoren we deze samenstelling. Zo kan de verhouding tussen middenhuur en betaalbare koop in de toekomst eventueel worden bijgestuurd.

Gemengde wijken gaan naast differentiatie in prijscategorieën ook over een variatie aan doelgroepen. In de wijkanalyses (zie bijlage 1) geven we aan voor welke doelgroepen en huishoudens de wijken aantrekkelijk (te maken) zijn. Daarbij zijn we ons ervan bewust dat de woonomgeving bepalend kan zijn voor welke doelgroep het beste op een plek kan worden gehuisvest. Zo kijken we voor ouderen naar locaties waar binnen 500 meter voorzieningen aanwezig zijn. Denk hierbij aan de supermarkt, huisarts en apotheek. Als het gaat om studenten of alleenstaanden dan wordt er flexibeler omgegaan met de eis om voorzieningen in de nabijheid te hebben. Hierbij is het uitgangspunt de 10-minutenstad met aandacht voor mogelijkheid om lopend of fietsend de woning/voorzieningen te bereiken.

Kwaliteit van woning, woongebouw en woonomgeving in de Utrechtse Woonwaaier

Met deze nota kiezen we nadrukkelijker voor meer betaalbare woningen. Met de focus op bouwtempo en betaalbaarheid is het van belang om richting te geven aan de kwaliteit van woningtypes, het woongebouw en de woonomgeving. We bekijken nieuwe ontwikkelingen dan ook vanuit dat drieluik. Dit hebben wij weergegeven in de zogeheten Utrechtse Woonwaaier.

Utrechtse Woonwaaier

Woning

Dit onderdeel van de Woonwaaier geeft weer welke woninggrootte (GBO) en aantal kamers passend zijn voor doelgroepen en wat de ondergrens is. Deze Woonwaaier gebruiken we als gewenste richtlijn bij het bepalen van de woningoppervlaktes in nieuwe ontwikkelingen.

Grootte huishouden	Studenten en jongeren - Onzelfstandig	Studenten en jongeren - Zelfstandig	Ouderen	Gezin	Kleine huishoudens
1 persoons	>12 m² / 1 kamer	>19 m² / 1 kamer	>55 m² / 2 kamers	n.v.t.	>50 m² / 2 kamers
2 persoons	n.v.t.	n.v.t.	>65 m² / 3 kamers	>60 m² / 3 kamers	>60 m² / 3 kamers
3 persoons	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	>65 m² / 3 kamers	n.v.t.
4 persoons	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	>80 m² / 4 kamers	n.v.t.
5+ persoons	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	>90 m² / 4 kamers	n.v.t.

NB: bij 1 persoonshouden - kleine huishoudens: afwijking mogelijk conform uitgangspunten sociale huur, middenhuur en betaalbare koop.

In de afspraken die wij vastleggen met (ontwikkelende) partijen nemen wij minimale eisen op waaraan een compleet afgebouwde woning moet voldoen.
Een compleet afgebouwde (sleutelklare) woning is een volledige woning, dat wil zeggen inclusief keuken, badkamer, tegelwerk, sanitair, installaties en (werkend) energiesysteem en zo nodig een parkeerplaats, als dit volgt uit de specifieke afspraken over parkeren. Naast het oppervlak en het aantal kamers, zetten we ook in op woningtypes die levensloopbestendig of flexibel te gebruiken zijn.

Woongebouw

Wanneer woongebouwen te grootschalig worden, wordt het voor bewoners lastig om elkaar te (h)erkennen. Zoals de Stedenbouwvisie aangeeft, is het belangrijk om kleine gemeenschappen in de buurt te organiseren. Binnen deze gemeenschappen kennen de bewoners elkaar en voelen ze zich veilig en verbonden. Zorg dat de eenheid te herkennen is in de vorm en grootte van het bouwblok en dat ze een eigen entree heeft. Idealiter zijn deze eenheden maximaal 150 woningen groot. Het is dus belangrijk hier in het ontwerp rekening mee te houden: hoeveel huishoudens maken gebruik van dezelfde entree, galerij, binnentuin, woonkamer, enzovoorts. Wanneer we naar woongebouw-typologieën kijken dan volgen we de lijn uit de Stedenbouwvisie.

Woonomgeving
De woonomgeving heeft invloed op de keuze voor welke doelgroep het wonen daar aantrekkelijk is. We bekijken per gebied en ontwikkeling wat een geschikte doelgroep zou kunnen zijn. Hierbij houden we onder andere rekening met de beloopbare buurt. In een woonomgeving met hoge dichtheid, wordt de openbare ruimte intensiever gebruikt. Daarom moet deze (semi-openbare) ruimte van hogere kwaliteit zijn. We volgen de ambities en uitgangspunten over de woonomgeving in andere visie- en beleidsdocumenten zoals de Stedenbouw-visie.

TE KOOP
PUNT
MAKELAARS
030 273 74 64
PUNTMAKELAARS.NL

C Monitoren, sturen en verantwoorden

C1. Indicatoren

In deel C gaan we in op hoe we zicht krijgen op de voortgang van de beleidsnota. We leggen uit op welke manier we monitoren, hoe de koppeling is met de begrotingscyclus en waar de grootste risico's liggen. Tot slot geven we een toelichting op de financiën.

Indicatoren

De doelstellingen van de beleidsnota worden tijdens de uitvoeringsfase gevolgd met verschillende monitoringsinstrumenten en indicatoren. In onderstaande tabel staan de belangrijkste indicatoren waarover wordt gerapporteerd in: de Programmabegroting, het Meerjarenperpectief Ruimte (MPR), de Monitor Wonen en de rapportage Wonen in Utrecht of het handhavingsverslag. Naast de onderstaande indicatoren wordt een uitgebreider beeld bijgehouden van het wonen in Utrecht via de Monitor Wonen/rapportage Wonen in Utrecht en het MPR. Indicatoren zijn zoveel als mogelijk voorzien van een streefcijfer. Indien dit niet mogelijk of wenselijk is, zijn indicatoren opgenomen met een verwacht effect zodat de trend inzichtelijk gemaakt kan worden. Onderstaande indicatoren geven nooit één-op-één aan of het doel is gehaald of niet. Het zichtbaar maken van voortgang en de verantwoording hierop gaat breder dan alleen de terugkoppeling op de indicatoren (zie hiervoor paragraaf monitoren en verantwoorden).

Betaalbaar wonen

Doelstelling	Effect-indicator	0-meting	Vervolgmeting	Begroting ja/nee
We houden het bouwtempo van 3.000 woningen per jaar op peil	Aantal opleveringen door nieuwbouw of andere toevoegingen aan de woningvoorraad zoals transformeren, optoppen en splitsing (bron: CBS)	2156 (2023)	≥3.000 (jaarlijks)	Ja
We houden het bouwtempo van 3.000 woningen per jaar op peil	Aantal vergunde nieuwbouwwoningen (bron: CBS)	3932 (2023)	≥3.000 (jaarlijks)	Ja
Wat nieuw gebouwd wordt, is voor 75% betaalbaar	Het aandeel betaalbaar in de *planvoorraad* tot en met 2040 (vooruitkijken): • sociale huur • middenhuur • betaalbare koop (bron: MPR)	• 34% (2024) • 17% (2024) • 10% (2024)	• 40% sociale huur • 25% middenhuur • 10% betaalbare koop (jaarlijks)	Nee, in MPR
De woningvoorraad moet in 2040 uit 35% sociale huur bestaan en 25% uit middensegment	Percentage betaalbaar in de voorraad: sociale huur middensegment (middenhuur en betaalbare koop) (bron: Monitor Wonen)	33% (2023) 26% (2023	35% (jaarlijks) >25% (jaarlijks)	Nee, via Monitor Wonen

Doelstelling	Effect-indicator	0-meting	Vervolgmeting	Begroting ja/nee
We werken met corporaties aan duurzame groei van de corporatie-voorraad	De corporatievoorraad neemt jaarlijks toe.		In 2025 werken we samen met de corporaties een meerjarige systematiek uit om de netto groei te bepalen en te monitoren (Jaarlijks).	Te bepalen op basis van uitwerking in 2025
We benutten de bestaande woningvoorraad beter	Woningsplitsen: aantal gesplitste woningen	75 (2023)	Beoogd effect: stijging van aantal gesplitste woningen (jaarlijks).	Nee, via het Handavings-verslag
We benutten de bestaande woningvoorraad beter	Leegstand: aantal langdurig leegstaande woningen	370 (2024).	Beoogd effect: daling van aantal leegstaande woningen (jaarlijks).	Nee, via het Handhavings-verslag

Passend wonen

Doelstelling	Effect-indicator	0-meting	Vervolgmeting	Begroting ja/nee
We werken aan een evenwichtige woon-ruimteverdeling van sociale huurwo-ningen die bijdraagt aan passend wonen	De relatieve verandering van het aantal toewijzingen (aanbod- & lotingmodel) moet hoger liggen dan de relatieve verandering van het aantal actief woning-zoekenden (aanbod- & loting-model)	% verande-ring aantal toewijzingen in 2024 t.o.v. 2023: -1% % verande-ring aantal actief woning-zoekenden in 2024 t.o.v. 2023: 23%	Jaarlijks t.o.v. het voorgaande jaar	Ja
We sturen op voldoende huisvesting voor mensen in een kwetsbare positie	Gerealiseerd aandeel woonplekken voor kwetsbare en bijzondere doelgroepen t.o.v. het opgedragen aantal woonplekken voor deze doelgroepen uit het verdeelbesluit	74% (2024)	100% (jaarlijks)	Ja
We realiseren passende woonconcepten voor aandachtsgroepen	Aantal nultreden, geclusterde woningen en zorggeschikte woningen in planvoorraad tot en met 2030		In 2025 geven we deze vorm in de MPR	Nee, via MPR
We realiseren passende woonconcepten voor aandachtsgroepen	Aantal onzelfstandige studentenwoningen in de harde planvoorraad (totaal) Aantal zelfstandige studentenwoningen in de harde planvoorraad (totaal)	1.732 onzelfstandig 2.131 zelfstandig (2025)	5.300 tot en met 2030 i.c.m. realisatie (jaarlijks)	Nee, via MPR

Doelstelling	Effect-indicator	0-meting	Vervolgmeting	Begroting ja/nee
We realiseren passende woonconcepten voor aandachtsgroepen	Aantal gerealiseerde onzelfstandige studenten-woningen per wijk (totaal) Aantal gerealiseerde zelfstandige studenten-woningen per wijk (totaal)	90 125	5.300 tot en met 2030 i.c.m. planvoorraad (jaarlijks)	Nee
We bevorderen de toegang tot betaalbare woningen voor middeninkomens	Opkoopbescherming: Het aandeel van alle verkochte woningen per jaar aan koopstarters	58% (2024)	Beoogd effect: stijging van aantal verkochte woningen aan koopstarters	Nee, via Monitor Wonen
We bevorderen doorstroming	Aantal woningen via “van groot naar beter regeling” toegewezen	101 (2023)	Beoogd effect: stijging van aantal toegewezen woningen	Nee
We bieden ruimte aan collectieve woonvormen	Minstens twee locaties per jaar voor wooncoöperaties	0 (2024)	≥ 2	Nee

Leefbaar wonen

Doelstelling	Effect-indicator	0-meting	Vervolgmeting	Begroting ja/nee
We zorgen voor een betere positie voor huurders en woningzoekenden	Aantal meldingen via het meldpunt ‘klacht over huren’	In 2025 is dit beschikbaar	(Jaarlijks)	Nee, via het Handhavings-verslag
We werken aan gemengde en leefbare wijken	% inwoners dat de eigen woonbuurt als (zeer) prettig ervaren	Stedelijk gemiddelde: 89% (2023)	Beoogd effect: in alle Utrechtse subwijken ligt het percentage op 80% of hoger	Nee, via Monitor Leefbaarheid
We werken aan toekomst-bestendige woningen	Aantal meldingen achterstallig onderhoud	123 meldingen (2023)	Beoogd effect: daling aantal meldingen	Nee, via het Handhavings-verslag

Dakloosheid

Doelstelling	Effect-indicator	0-meting	Vervolgmeting	Begroting ja/nee
In 2030 zijn er minder dakloze mensen in Utrecht	Aantal dakloze mensen per ETHOS-light-categorie	In 2026 is dit beschikbaar o.b.v. ETHOS-light-telling	O.b.v. de eerste telling in 2026 wordt dit nader vormgegeven	Nee

C2. Risico’s

Risico’s

Een belangrijk onderdeel van de beleidsnota is inzicht in de belangrijkste risico’s. Om je doelen te bereiken moet je ook weten wanneer het spannend kan worden en hoe we daarmee omgaan. In de onderstaande tabel zijn de belangrijkste risico’s voor de uitvoering van de beleidsnota opgenomen.

Tabel: Overzicht belangrijkste risico’s

Risico-omschrijving en toelichting	Maatregelen
Ongunstige marktomstandigheden Door ongunstige marktomstandigheden zoals stijgende rente, stijgende bouwkosten, schaarste bouwmaterialen en beschikbaarheid personeel (zowel markt als gemeente) zetten het bouwtempo onder druk. Als gevolg hiervan neemt de woningbouw-productie af met als gevolg dat er minder betaalbare woningen beschikbaar komen.	In de beleidsnota wonen zijn de beleidseisen t.a.v. woningbouw geoptimaliseerd om bij te dragen aan het bouwen van meer betaalbare woningen. Ook blijven we inzetten op subsidies vanuit provincie als rijksoverheid en zoeken we met corporaties en marktpartijen (zoals partners DNU) naar slimme oplossingen.
Netcongestie Bij nieuwbouw lopen we aan tegen de netcongestie problematiek. Voor netcongestie zien we de problematiek in onze regio eerder verslechteren dan verbeteren. De netbeheerders onderzoeken op dit moment of er een wachtlijst voor nieuwe kleinverbruik-aansluitingen moet worden ingesteld. Een dergelijk scenario zou een zeer grote impact op de woningbouwopgave in de stad hebben.	De inzet van de gemeente is gericht om het scenario te voorkomen waarbij kleinverbruik-aansluitingen op de wachtlijst worden geplaatst te voorkomen. Onze invloed om dit scenario te voorkomen, beperkt zich onder andere tot netbewuste nieuwbouw en het inpassen van elektriciteitsstations. De overige maatregelen moeten vooral door het werk van de netbeheerders en lobby bij het Rijk tot stand komen. Vanuit de opgave Energie wordt hieraan gewerkt.
Duurzaam prestatiemodel corporaties staat onder druk Onderzoeken laten zien dat het duurzame prestatiemodel van corporaties onder druk staat. Richting 2030 lopen verschillende corporaties in onze regio tegen hun financiële grenzen aan. Dit betekent dat corporaties op de langere termijn onvoldoende middelen hebben om de volledige opgave in onze stad te financieren. Dit heeft een effect op het realiseren van voldoende sociale huisvesting in onze stad. Dit heeft gevolgen voor onze doelstellingen voor betaalbaar wonen.	We werken met corporaties samen om de totale opgave zo efficiënt mogelijk te realiseren en maken hier afspraken over. Daarbij is onderlinge solidariteit van belang. Daarnaast blijven we bij het Rijk lobbyen voor meer investeringscapaciteit voor corporaties. Met name het afschaffen van de Vennootschaps-belasting, ATAD regelgeving en het verhogen van het borgingsplafond kan corporaties in de toekomst financiële ruimte geven.

Risico-omschrijving en toelichting	Maatregelen
Groeien in balans In de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU2040) is aangegeven dat Utrecht wil groeien in balans. De woningbouwaantallen zijn haalbaar als tijdig in de kritische succesfactoren wordt voorzien. Deze zijn benoemd in de U10-woondeal. De landelijke regering heeft extra middelen beschikbaar gesteld voor woningbouw. De bijdragen vanuit derden is onvoldoende om de opgaven en ambities uit de RSU 2040 te kunnen realiseren. Als de randvoorwaarden niet tijdig worden ingevuld kan dit tot vertraging van de woningbouwproductie leiden.	We maken afspraken over de woningbouw in de regio, monitoren de voortgang en werken met elkaar aan de kritische succesfactoren die het bouwtempo belemmeren. Daarnaast staat de bekostiging van verstedelijking centraal in onze aanpak voor lobby en public affairs. Met het MPR monitoren we de voortgang van de verwachte groei in balans. En met het MPR prioriteren we in een jaarlijkse cyclus op investeringen in het fysieke domein, waarbij Groei in Balans een belangrijk criterium is voor investeringen.
We kunnen het als Utrecht niet alleen De gemeente is afhankelijk van andere partijen zoals corporaties, ontwikkelaars en zorgpartijen voor het realiseren van meer betaalbare en passende woningen. Daarnaast zijn we ook afhankelijk van de realisatie van woningen in andere gemeenten. Het risico is dat partijen andere prioriteiten leggen en te weinig inzetten op de gemeentelijke opgave.	We werken samen met onze stedelijke partners en ontwikkelen zoveel mogelijk gezamenlijk concepten. Dit doen we onder andere via het DNU-netwerk en de Kopgroep voor Ouderen. Via de U10 zorgen we voor het sturen op voldoende betaalbare woningen en een evenwichtige verdeling van mensen in een kwetsbare positie en aandachtsgroepen.
Doorstroming komt niet op gang Doorstroming is een belangrijk middel om meer passende woningen beschikbaar te krijgen en in te spelen op toekomstige zorgvraag bij ouderen. Inwoners zijn gehecht aan hun (t)huis en buurt en zijn daarom niet vanzelfsprekend bereid tot een verhuizing. Het risico is dat doorstroming onvoldoende op gang komt.	Om doorstroming te bevorderen zetten we in op een breed en samenhangend pakket aan maatregelen: toewijzingsmaatregelen zoals van Groot naar Beter en buurtvoorrang, verhuispremie, woonadviseur Ouderen, woningruil en informatie en communicatie. Daarnaast bouwen we voor veel verschillende doelgroepen.
Beperkte impact op leefbaarheid Vanuit het perspectief van volkshuisvesting dragen we ook bij aan een leefbare wijken en een ongedeelde stad, onder andere door de diversiteit aan woonmilieus te behouden en betaalbaar wonen in wijken te stimuleren. Leefbaarheid gaat voor inwoners echter ook vaak om andere zaken zoals overlast, schone leefomgeving en nabijheid van voorzieningen. Daarnaast zorgt verdichting in de stad voor een grotere druk op de leefbaarheid. Het risico is dat de leefbaarheid onvoldoende verbetert als gevolg van de inzet vanuit wonen.	We werken samen met de corporaties om de leefbaarheid te verbeteren. Daarnaast leggen we de verbinding we met het sociale domein en de wijk- en buurtaanpakken om met de beschikbare volkshuisvestelijke instrumenten leefbaarheid te ondersteunen (bijv. wooncoöperaties, anders toewijzen en buurtvoorrang). Bij splitsen handhaven we de algemene leefbaarheidstoets bij vergunning-aanvragen. Hiermee voorkomen we te veel splitsing en blijft het complex of de wijk in balans.

C3. Financiën

Financiën

De beleidsnota wonen is kaderstellend en een vertaling van de ambities uit “Gezond stedelijk leven voor iedereen” en de RSU in doelstellingen. Deze beleidsnota heeft een looptijd van minimaal vijf jaar. De doelstellingen uit deze beleidsnota dragen bij aan het programma “Ontwikkelen en Wonen voor iedereen”. De realisatie van de doelstellingen in deze beleidsnota en het tempo daarvan is mede afhankelijk van de beschikbare middelen in de programmabegroting.

In onderstaande tabel maken we per doelstelling onderscheid in het budget dat meerjarig benodigd is voor de uitvoering van deze beleidsnota, het deel van het budget waar al dekking voor is binnen de bestaande programmabegroting en de incidentele inkomsten die de gemeente Utrecht de komende jaren verwacht te genereren van derden.

Bedragen x1000	2025	2026	2027	2028	Structureel jaarbedrag
Totaal benodigd budget (A)	**€ 9.000**	**€ 8.700**	**€ 10.200**	**€ 10.200**	**€ 10.200**
Betaalbaar					
Ontwikkeling woningbouw[1]	€ 1.200	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Samenwerking corporaties	€ 800	€ 800	€ 800	€ 800	€ 800
Beter benutten bestaande voorraad	€ 400	€ 400	€ 400	€ 400	€ 400
Uitvoering[2]	€ 600	€ 600	€ 1.100	€ 1.100	€ 1.100
Totaal benodigd betaalbaar	**€ 3.000**	**€ 2.800**	**€ 3.300**	**€ 3.300**	**€ 3.300**
Passend[3]					
Huisvesting kwetsbare doelgroepen	€ 900	€ 900	€ 900	€ 900	€ 900
Huisvesting Aandachtsgroepen	€ 600	€ 600	€ 600	€ 600	€ 600
Evenwichtig toewijzen van woningen en doorstroming[4]	€ 900	€ 800	€ 1.300	€ 1.300	€ 1.300
Uitvoering	€ 1.800	€ 1.800	€ 1.800	€ 1.800	€ 1.800
Totaal benodigd passend	**€ 4.200**	**€ 4.100**	**€ 4.600**	**€ 4.600**	**€ 4.600**
Leefbaar					
Verbeteren positie huurders en informatievoorziening	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300
Gemengde en leefbare wijken	€ 600	€ 600	€ 600	€ 600	€ 600
Uitvoering[5]	€ 900	€ 900	€ 1.400	€ 1.400	€ 1.400
Totaal benodigd leefbaar	**€ 1.800**	**€ 1.800**	**€ 2.300**	**€ 2.300**	**€ 2.300**

Bedragen x1000	2025	2026	2027	2028	Structureel jaarbedrag
Reeds in begroting gedekt (B)[6]	**€ 9.000**	**€ 6.600**	**€ 4.700**	**€ 4.600**	**€ 4.600**
Programma Ontwikkelen en Wonen voor iedereen, doelstelling Huisvesting;	€ 6.900	€ 4.700	€ 3.700	€ 3.600	€ 3.600
Programma Ontwikkelen en Wonen voor iedereen, doelstelling Bebouwde omgeving	€ 2.100	€ 1.900	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Bijdragen van derden (C)	**PM**	**PM**	**PM**	**PM**	**PM**
Nog niet gedekte kosten (A-B-C)	**€ 0**	**-€ 2.100**	**-€ 5.500**	**-€ 5.600**	**-€ 5.600**
Betaalbaar	€ 0	-€ 1.300	-€ 2.000	-€ 2.000	-€ 2.000
Passend	€ 0	-€ 500	-€ 2.200	-€ 2.300	-€ 2.300
Leefbaar	€ 0	-€ 300	-€ 1.300	-€ 1.300	-€ 1.300

1 In 2025 is benodigd budget hoger vanwege onderzoeken zoals benoemd in de nota.
2 Toename in benodigd budget na 2026 betreft raming handhaving verbod op tweede woning.
3 Kosten behorend bij Doelstelling 4 Dakloosheid zijn onderdeel van de kosten onder Passend.
4 In 2025 is benodigd budget hoger vanwege onderzoeken zoals benoemd in de nota. Toename in benodigd budget na 2026 betreft raming verhuispremie.
5 Toename in benodigd budget na 2026 betreft raming algemene verhuurvergunning.
6 De hervormingsbezuinigingen en eventuele consequenties voor het budget wonen vanaf 2026 zijn nog niet in bovenstaande tabel verwerkt omdat besluitvorming bij de voorjaarsnota 2025 zal plaatsvinden

A. Totaal benodigd budget

Sinds het vaststellen van de woonvisie in 2019, en de daaropvolgende actieplannen, is veel nieuw beleid uitgewerkt en tot uitvoering gebracht. Met dit beleid is gestuurd op betaalbaarheid van nieuwbouwwoningen, beschermen van het bestaande woningaanbod en bijdragen aan een (t)huis voor iedereen. Ook is ingespeeld op landelijke wetswijzigingen die uitbreiding van gemeentelijk beleid mogelijk maken. Hieraan is uitvoering gegeven door onder andere de invoering van de leegstandverordening en de opkoopbescherming.
Het bestrijden van de wooncrisis en het pakken van meer regie op de volkshuisvesting vraagt om meer ambtelijke capaciteit en uitvoeringsbudget. Structureel is hiervoor additioneel circa € 5,6 miljoen nodig.

B. Reeds in begroting gedekt

De verwezenlijking van de doelstellingen kan deels gedekt worden uit de hiervoor in de programmabegroting geraamde budgetten. Dit betreft:

- Programma Ontwikkelen en Wonen voor iedereen, doelstelling Huisvesting;
- Programma Ontwikkelen en Wonen voor iedereen, doelstelling Bebouwde omgeving (dit betreft grotendeels het Uitvoeringsprogramma beschermen bestaande woningvoorraad).

C. Bijdragen van derden

De concept 'Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting' kent verschillende verplichtingen die het Rijk oplegt aan gemeenten zoals monitoring, opstellen van een volkshuisvestingsprogramma en verdeling van sociale huisvesting voor inwoners in een kwetsbare positie. Op grond van artikel 2 van de Financiële-verhoudingswet wordt een onderzoek uitgevoerd naar de financiële gevolgen van het wetsvoorstel voor gemeenten. Bij behandeling van de wet zal duidelijk worden welke middelen beschikbaar zijn voor uitvoering van deze wet. Deze middelen zullen bijdragen aan de doelstellingen van deze beleidsnota. Het gaat dan met name om gericht huisvesten van inwoners in een kwetsbare positie en aandachtsgroepen, monitoring en het opstellen van een volkshuisvestelijkprogramma.

D. Niet gedekte kosten

De meerjarenbegroting voor de opgave wonen, inclusief de daarmee samenhangende budgetten voor vergunningen, toezicht en handhaving, is tot en met 2026 voor een groot deel incidenteel bekostigd. Het gevolg is dat een aanzienlijk deel van de kosten voor activiteiten die in deze beleidsnota zijn omschreven, niet structureel is gedekt.
Voor deze ongedekte kosten van activiteiten zal de komende jaren nog dekking gevonden moeten worden.

Lukt dat niet, dan zullen de bijbehorende activiteiten niet starten of niet worden gecontinueerd met als mogelijk gevolg dat de doelen niet worden behaald. Pas wanneer dekking voor onderstaande punten is gevonden, kunnen we de activiteiten ervoor starten, opschalen of continueren.

Doelstelling 1: Betaalbaar wonen

Wanneer incidentele middelen wegvallen is prioriteren binnen nieuw en bestaand beleid onvermijdelijk met als gevolg dat onderstaande activiteiten niet meer, of in mindere mate worden uitgevoerd:

- Handhaving op het verbod van een tweede woning;
- Aanpassen van de huisvestingsverordening voor het beter benutten van de bestaande voorraad (delen, splitsen, optoppen, leegstand etc.);
- Substantieel minder inzet op beleidsontwikkeling middenhuur, betaalbare koop en wijkgerichte sturing op betaalbaar wonen in gebiedsontwikkelingen (inclusief contractbeheer) en omgevingsvisies;
- Verbinding met andere thematische opgaven in het kader van de samenwerkingsafspraken met corporaties en sturing op netto groei van de voorraad;
- Beleidsinzet op toeristische verhuur en shortstay;
- Handhaving van de leegstandverordening;
- Beperkte mogelijkheden voor onderzoek, experimenten, monitoring en lobby.

Met als gevolg dat we binnen deze doelstelling focussen op wettelijke taken en op diegenen die het het zwaarst hebben in het wonen. De taken die dan worden uitgevoerd betreffen voornamelijk:

- Het maken en monitoren van samenwerkingsafspraken en het onderhouden van de relatie met woningbouwcorporaties;
- Sturing op stedelijke uitgangspunten rondom betaalbaarheid en kwaliteit en monitoring op stedelijke woningbouwplannen;
- Bijhouden van de huisvestingsverordening voor het beschermen en benutten van de bestaande voorraad.

Doelstelling 2: Passend wonen
Wanneer incidentele middelen wegvallen is prioriteren binnen nieuw en bestaand beleid onvermijdelijk met als gevolg dat onderstaande activiteiten niet (meer), of in mindere mate, worden uitgevoerd:

- Structurele maatregelen om doorstroming (verhuispremie en woonadviseur) te stimuleren. Nadat het huidige subsidieplafond voor de verhuispremie is bereikt stopt de regeling;
- Beleidsontwikkeling voor aandachtsgroepen en het onderhouden van het netwerk (studenten, ouderen en woonwagenbewoners);
- Onderzoek, kennisuitwisseling en implementatie van nieuwe en passende woonconcepten voor bijvoorbeeld ouderen of mensen met een beperking.
- Het faciliteren en ondersteunen van collectieve woonvormen via het gemeentelijke en onafhankelijke steunpunt;
- Handhaving van de opkoopbescherming en algemene verhuurvergunning;
- Het afschalen van gemeentelijke taken voor volkshuisvestelijke diensten waardoor wordt bespaard op de uitbesteding van deze diensten. Een externe partij voert onder andere taken uit rondom urgentieverlening en bemiddeling, voorrang en indicatie woonvormen (bijv. beroepenvoorrang of indicatie rolstoelwoning), huisvestingsvergunning (sociaal, middenhuur en betaalbare koop). Een alternatief is het invoeren van leges voor verschillende taken om deze volkshuisvestelijke diensten te kunnen blijven uitvoeren.
- Beperkte mogelijkheden voor onderzoek, experimenten, monitoring en lobby.

Met als gevolg dat we binnen deze doelstelling focussen op wettelijke taken en op diegenen die het het zwaarst hebben in het wonen. De taken die dan worden uitgevoerd betreffen voornamelijk:

- Het bijhouden van de huisvestingsverordening voor het evenwichtig verdelen van schaarse sociale huurwoningen;
- Het inzetten op voldoende huisvesting voor kwetsbare doelgroepen en de behandeling van specifieke casussen van mensen in een kwetsbare positie rondom urgentie en schrijnende situaties. We kunnen niet voorkomen dat door stijging van aanvragen langere behandeltermijnen ontstaan.

Doelstelling 3: Leefbaar wonen
Wanneer incidentele middelen wegvallen is prioriteren binnen nieuw en bestaand beleid onvermijdelijk met als gevolg dat onderstaande activiteiten niet meer, of in mindere mate, worden uitgevoerd:

- Actieve communicatie richting inwoners via bijvoorbeeld campagnes over goed verhuurderschap en woningdelen;
- Bovenwettelijke ondersteuning van huurders (bijvoorbeeld. huurprijs, onderhoud en servicekosten) en ondersteuning van huurdersparticipatie;
- Invoering en handhaving van de verhuurvergunning
- Inzet van een schimmelexpert;
- Monitoring van discriminatie op de woningmarkt;
- Beleidsinzet op gemengde wijken door middel van wijkgerichte sturing op betaalbaarheid en toewijzing van doelgroepen;
- Beperkte mogelijkheden voor onderzoek, monitoring en lobby.

Met als gevolg dat we binnen deze doelstelling focussen op wettelijke taken en op diegene die het het zwaarst hebben in het wonen. De taken die dan worden uitgevoerd betreffen voornamelijk:

- Wettelijke regels binnen de Wet Goed verhuurderschap en wet betaalbare huur;
- Onderhouden van informatievoorziening via de gemeentelijke website richting inwoners;
- Vergunningverlening, toezicht en handhaving zal zich richten op de wettelijke taken van goed verhuurderschap en de wet betaalbare huur, het handhaven op wijzigingen in de woningvoorraad en woonfraude.

Buiten scope beleidsnota
Kosten en opbrengsten voor de gebiedsontwikkelingen zijn binnen de Beleidsnota Wonen niet in beeld gebracht. Voor de realisatie van nieuwbouwwoningen is de gemeente afhankelijk van de mate en snelheid waarin door corporaties en private partijen ontwikkeld wordt. We verkennen permanent de mogelijkheden om een beroep te doen op subsidies van het rijk, de provincie en Europa om woningbouw te stimuleren. Voorbeelden zijn de realisatiestimulans, fonds betaalbare koopwoningen, fonds wooncoöperaties en Regeling Huisvesting Aandachtsgroepen. Voor 2025 is aanspraak gemaakt op circa € 4 miljoen via de Regeling Huisvesting Aandachtsgroepen. Deze middelen dragen bij aan passend en betaalbaar wonen.

De beleidsnota grondbeleid biedt de kaders en uitganspunten waarmee invulling kan worden gegeven aan het voeren van een afgewogen actief grondbeleid. Beoogde gebiedsontwikkelingen waar de gemeente actief regie op wil voeren zullen naar verwachting een negatief resultaat hebben. Inhoudelijke programmatische bijsturing en actief inzetten op externe dekkingsbronnen door middel van (rijks-)subsidies kan leiden tot een sluitende businesscase. Desondanks verwachten wij dat voor toekomstig te openen grondexploitaties financiële ruimte nodig is om geprognosticeerde tekorten te kunnen dekken, dan wel voor de benodigde cofinanciering in relatie tot rijkssubsidies. Het is daarom van belang om voor het realiseren van toekomstige negatieve gebiedsontwikkelingen financiële middelen beschikbaar te hebben. Op dit moment is deze financiële ruimte niet beschikbaar in de meerjaren programmabegroting.

De huisvesting van de diverse doelgroepen conform het verdeelbesluit vraagt bij plaatsing ook inzet op zorg ondersteuning op het gebied van inburgering en Wmo (inzet 1e lijns zorg, community building etc.). De ervaringen van 2024 leren dat de uitvoering van het verdeelbesluit vraagt om een andere manier van sturing en organisatie binnen de hele keten van uitvoeringsorganisaties die betrokken zijn bij de huisvesting van kwetsbare doelgroepen. De kosten voor het sociaal domein zijn voor deze nota niet in kaart gebracht.
Gezien de (financiële) onzekerheid rond de financiering vanuit het Rijk voor de inburgering van statushouders, de schaarste in personeel én de te behalen financiële taakstellingen in het sociaal domein, bestaat het risico dat het huidige niveau van de zorg- en ondersteuning niet altijd gerealiseerd kan worden.

C4. Voortgang en verantwoording

Voortgang en verantwoording

De uitvoering van de beleidsnota wordt in uitvoeringsprogramma's uitgewerkt. De uitvoeringsprogramma's zijn een bevoegdheid van het college. Ze zullen ter kennisneming aan de raad worden aangeboden.

Jaarlijks wordt een voortgangsrapportage opgesteld over de uitvoering van de nota. Op basis van de gedefinieerde indicatoren geven we daarnaast aan wat het effect is van onze inspanningen. De voortgangsrapportage aan de gemeenteraad bevat jaarlijks:

a. Een reflectie op de voortgang ten opzichte van de ambitie om 5.300 extra studentenwoningen te realiseren in de periode 2020–2030;
b. Een continue actualisatie van de hoeveelheid vraag naar studentenwoningen;
c. Welke locaties op het oog zijn voor tijdelijke huisvesting van studenten.

Daarnaast wordt jaarlijks de rapportage Wonen in Utrecht opgesteld en in het MPR bijgehouden hoe het staat met de feitelijke ontwikkelingen in het wonen in Utrecht, de nieuwbouw en de plancapaciteit. In de begroting rapporteren we over de belangrijkste indicatoren. Indien bijsturing noodzakelijk is en hiervoor financiële keuzes moeten worden gemaakt, volgt besluitvorming via de planning & control cyclus.

Veel inzet hangt met elkaar samen en de woningmarkt is sterk afhankelijk van externe ontwikkelingen. Het is daarom niet altijd mogelijk om de effecten te isoleren per maatregelen. Het is daarom van belang dat we de ontwikkelingen volgen op basis van kwantitatieve en kwalitatieve informatie. Met partners en doelgroepen duiden we deze data en informatie en bespreken we welke inzichten de data en informatie opleveren en tot welke verbeteracties deze inzichten leiden.

Ieder vijfde jaar van de beleidsnota vindt een evaluatie plaats, voorafgaand aan de nieuwe beleidsnota. Dit doen we om te bepalen of onze inzet voldoende is voor het behalen van onze doelen. Externe factoren spelen hierbij ook een rol: marktomstandigheden veranderen en rijksregelgeving wordt wellicht aangepast.

Begrippenlijst

Begrip	Beschrijving
Aandachtsgroepen	We onderscheiden de volgende aandachtsgroepen in Utrecht omdat zij (vaak) specifieke woonwensen hebben: • Ouderen • Studenten • Jongeren • Woonwagenbewoners • Arbeidsmigranten • Mensen met een beperking
Aftoppingsgrens	De aftoppingsgrens is een grens die binnen de huurprijsgrenzen wordt gehanteerd en jaarlijks wordt vastgesteld door het Rijk. Als je huurprijs hoger is dan deze grens kan je huurtoeslag worden verlaagd. In 2025 worden er twee aftoppingsgrenzen gehanteerd, één voor een- of tweepersoonshuishoudens (€ 682,96) en één voor drie- of meerpersoonshuishoudens (€ 731,93).
Ambulantisering	Ambulantisering houdt in dat mensen met (ernstige) psychische aandoeningen zo veel mogelijk kunnen deelnemen aan en wonen in de maatschappij.
Betaalbare woningen	We spreken van betaalbare woningen als het sociale huur, middenhuur en betaalbare koop betreft. Deze woningen zijn betaalbaar voor mensen met lage en middeninkomens.
Binnenmilieu	De omgeving binnenshuis, op het werk en in andere gebouwen.
Collectieve woonvormen	Bij Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) zijn de toekomstige bewoners de opdrachtgever en projectontwikkelaar voor het gezamenlijke nieuwbouwproject. De toekomstige bewoners ontwikkelen dus als particulieren hun eigen nieuwbouwwoning. Bij woongroepen kiezen mensen ervoor om met elkaar in één gebouw samen te wonen, zonder dat er sprake is van een gezinsverband. De bewoners wonen in zelfstandige woonruimten, delen gemeenschappelijk ruimten en ondernemen (indien gewenst) bepaalde activiteiten samen. Het hofje is een woonconcept wat doet denken aan de begijnhofjes van vroeger. Een hofje is bedoeld voor mensen die het leuk vinden elkaar af en toe te helpen, maar hierin geen verplichting willen. Het is een vrijblijvende gemeenschap waar je van elkaars kennis/kunde en gezelschap profiteert.
Consumentgericht bouwprogramma	Bouwprogramma waarbij ervan uitgegaan wordt dat iedere vraag naar een woning op termijn wordt ingevuld. De locaties die hiervoor nodig zijn worden bepaald in de RSU.
CPI	Consumentenprijsindex. Maatstaf voor inflatie.
DAEB en niet-DAEB	DAEB staat voor Diensten van algemeen economisch belang. Volgens de Woningwet 2015 moeten woningcorporaties zich in eerste instantie richten op DAEB-activiteiten: het bouwen, verhuren en beheren van sociale huurwoningen en enkele andere maatschappelijke taken. Als een corporatiewoning wordt verhuurd met een aanvangshuurprijs boven de sociale huurgrens, dan wordt deze woning als een niet-DAEB-woning aangemerkt.

Begrip	Beschrijving
DAEB-inkomensgrens	De woningcorporatie moet jaarlijks ten minste 85% van de vrijkomende sociale huurwoningen toewijzen aan mensen met een inkomen onder de DAEB-inkomensgrens. • Voor eenpersoonshuishoudens is deze grens € 49.669 (2025). • Voor meerpersoonshuishoudens (twee of meer personen) geldt een inkomensgrens van € 54.847 (2025).
Development Network Utrecht	Samen met een selectie van partijen die betrokken zijn bij de ruimtelijke ontwikkeling van de stad is de gemeente Utrecht in 2016 het Development Network Utrecht (DNU) gestart. Met het DNU willen we via kennis-ontwikkeling en -uitwisseling komen tot kansrijke producten, procesverbeteringen en nieuwe samenwerkingsvormen die bijdragen aan de gezamenlijke ambities uit de RSU.
ETHOS-light	ETHOS staat voor 'European Typology of Homelessness and Housing Exclusion', waarbij dakloosheid wordt gezien als een gebrek aan volwaardige huisvesting. ETHOS-light is ontwikkeld als instrument om het aantal dak- en thuisloze mensen in kaart te brengen en geldt als minimale classificatie van dakloosheid. De classificatie omvat de volgende groepen: • mensen die leven in de openbare ruimte; • mensen in de noodopvang; • mensen in een tijdelijke opvang voor dakloze mensen; • mensen die uitstromen uit een instelling; • mensen in niet-conventionele woonplekken (zoals auto, kraakpand, vakantiewoning); • mensen die tijdelijk verblijven bij familie, vrienden of kennissen.
Extramuralisering	Het streven om buiten de muren van een intramurale instelling (waar iemand opgenomen wordt) gelijkwaardige zorg te bieden, bijvoorbeeld in de eigen woning.
Friends-contracten	Deze contracten maken het mogelijk om met twee of meer personen zonder relationele band een woning te huren.
GBO	Gebruiksoppervlakte
Geclusterde woonvormen	Geclusterde woningen zijn woningen die voldoen aan de definitie voor nultredenwoningen in een geclusterde woonvorm. Voor geclusterd wonen geldt dat er een ontmoetingsruimte aanwezig moet zijn in het woon-complex of op loopafstand voor ouderen. Die ruimte moet gericht zijn op ontmoeting van bewoners en eventueel buurtbewoners en op een open en transparante basis te gebruiken zijn.
Geliberaliseerde huur	Vrije huursector. Huurprijs ligt boven de liberalisatiegrens, in 2025 ligt deze op € 1.184,82.

Begrip	Beschrijving
Huishoudens	• Alleenstaande / eenpersoonshuishouden: Particulier huishouden bestaande uit één persoon. • Paar zonder kinderen: Particulier huishouden bestaande uit een paar (al dan niet gehuwd) zonder thuiswonende kinderen en zonder overige leden. • Paar met kinderen: Particulier huishouden bestaande uit een paar (al dan niet gehuwd) met ten minste één thuiswonend kind (en mogelijk ook overige leden). • Eenoudergezin: Particulier huishouden bestaande uit één ouder met ten minste één thuiswonend kind (en mogelijk ook overige leden). • Studentenhuishouden: Een huishouden waarvan alle leden (uitwonend) scholier of student zijn. Doorgaans worden uitwonende studenten individueel als afzonderlijk huishouden beschouwd omdat zij, ook als zij gezamenlijk in een huis wonen, geen gezamenlijke huishoudens-portemonnee voeren en bijvoorbeeld elk afzonderlijk huur betalen. • Starter: Een huishouden dat na verhuizing hoofdbewoner van een woning is en dat nieuw gevormd is (huwelijk, samenwonen, scheiding, zelfstandig wonen) of geïmmigreerd, en voor de verhuizing geen hoofdbewoner van een woning was. • Kleine huishoudens: Alleenstaand of tweepersoonshuishoudens in de leeftijdscategorie 30 tot 65 jaar.
Huurtoeslag	Een bijdrage van het Rijk in de huurkosten van een woning.
Huurtoeslaggrens	Het maximale bedrag van de maandelijkse huur van een woning waarvoor iemand nog in aanmerking komt voor huurtoeslag. In 2025 is deze grens € 477,20 voor huurders jonger dan 23 jaar en € 900,07 voor huurders ouder dan 23 jaar.
Inkomensgroepen	• Lage inkomens: inwoners met een inkomen van € 49.699 euro voor eenpersoonhuishoudens en € 54.847 voor meerpersoonshuishoudens. Deze sluit aan bij de DAEB-inkomensgrensen. • Middeninkomens: inwoners met een inkomen van ongeveer 1 tot 2 keer modaal (modaal is € 46.500 tot € 93.000 in 2025). We hanteren hierbij de uitgangspunten van het Rijk. Middeninkomens zijn eenpersoonshuishoudens met een inkomen van € 49.669 tot € 67.366 (prijspeil 2025) en meerpersoonshuishoudens met een inkomen van € 54.847 tot € 89.821 (prijspeil 2025). • Hoge inkomens: inwoners met een inkomen hoger dan de grenzen voor middeninkomens.
Jongerencontract	Sinds 1 juli 2016 mogen woningcorporaties met jongeren tussen 18 en 28 jaar tijdelijke huurcontracten sluiten voor de duur van vijf jaar. De woonruimte moet specifiek voor jongeren bedoeld zijn.
Kernvoorraad	Deel van de sociale huurvoorraad met sociale huurwoningen met een huurprijs onder de aftoppingsgrenzen voor huurtoeslag. Voor één- of tweepersoonshuishoudens is dit € 650,43 (prijspeil 2024) en voor meer dan tweepersoonshuishoudens is dit € 697,07.
Kwaliteitskortingsgrens	Als de huurprijs hoger is dan deze grens, dan wordt er gekort op de huurtoeslag. Dit heet ‘kwaliteitskorting’ omdat een hogere huur ook een kwalitatief betere woning met zich mee zou brengen. Ieder huishouden met recht op huurtoeslag betaalt een deel van de huurprijs zelf. Het (inkomensafhankelijke) bedrag dat ieder huishouden met toeslag zelf moet betalen heet ‘basishuur’. Het bedrag tussen de basishuur en de kwaliteitskortingsgrens wordt 100% vergoed door huurtoeslag. Van het bedrag dat tussen de kwaliteitskortingsgrens en de aftoppings-grens ligt, krijg je 65% vergoed. De kwaliteitskortingsgrens wordt ieder jaar door het Rijk vastgesteld. In 2025 ligt deze op € 477,20.

Begrip	Beschrijving
(Inwoners in een) kwetsbare positie	In Utrecht kennen we de volgende groepen van mensen in een kwetsbare positie: • Uitstroom maatschappelijke opvang & beschermd wonen incl. Wonen Eerst • Statushouders • Uitstroom vrouwenopvang • Kwetsbare jongvolwassenen • Urgenten met een beschikking: Medisch, Herhuisvesting, Mantelzorg, Dreigend dakloos, Financieel, Gedupeerd, Relationeel • Citydeal: tafel voor schrijnende cases • Ex-gedetineerden met een lichte hulpvraag • Doorstroming na tijdelijkheid van mensen in een kwetsbare positie
Liberalisatiegrens	Woningen met huurprijzen boven deze grens bevinden zich op de vrije markt en zijn geen sociale of middenhuurwoningen meer. In 2025 ligt deze grens op € 1.184,82.
Meerwaarde afdracht	Er is sprake van meerwaarde in het geval de grondwaarde bij het nieuw beoogde gebruik hoger is dan bij het bestaande gebruik.
Middenhuur	In het middensegment is de huurprijs wettelijk gereguleerd. De regels hiervoor staan in de Wet betaalbare huur. Huurcontracten die op of na 1 januari 2025 beginnen, vallen onder gereguleerde middenhuur als ze een huurprijs hebben die hoger is dan € 900,07 en ten minste 144 WWS-punten en een huur hebben die niet hoger is dan € 1.184,82 en maximaal 186 punten. Voor nieuwbouw geldt een nieuwbouwopslag van 10%. Deze opslag geldt gedurende 20 jaar na ingebruikname voor middenhuur-woningen waarvan de startbouwdatum voor 1 januari 2028 ligt.
MPR	Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR). Hierin schetsen we de opgave tot aan 2040 voor de verschillende thematische en gebiedsgerichte opgaven. Binnen de thematische en gebiedsgerichte opgaven geven we aan waar we op dit moment aan werken en wat we op korte, middellange en langere termijn nog verwachten te realiseren. Op basis van deze informatie kunnen we duiding geven in hoeverre we op koers liggen en waar eventuele bijsturingen en investeringen noodzakelijk zijn.
Nultredenwoning	Bij nultredenwoningen gaan we uit van zelfstandige woningen die zowel intern als extern toegankelijk zijn. Dit houdt in dat je de woningen kan bereiken zonder trap te lopen (extern toegankelijk) en dat woonkamer, keuken, badkamer, toilet en minimaal 1 slaapkamer zonder trappen te bereiken zijn (intern toegankelijk). Deze woningen zijn toegankelijk bij oplevering van nieuwbouw of verbouw en behoeven geen aanpassing.
Passend toewijzen	Elke corporatie moet aan ten minste 95% van de huishoudens een passende woning toewijzen, als zij een inkomen hebben tot de inkomensgrens voor passend toewijzen. In 2025 liggen de inkomensgrenzen voor passend toewijzen op € 28.375 voor eenpersoonshuishoudens, € 38.500 voor meerpersoonshuishoudens, € 27.775 voor eenpersoonouderenhuishoudens en € 37.350 voor meerpersoonouderenhuishoudens.
Plancapaciteit	Aantal nog te bouwen woningen in (bestaande en toekomstige) bouwplannen (en gebiedsontwikkelingen). Betreft zowel nieuwbouw als toevoegingen anderszins, hard of zacht.

Begrip	Beschrijving
Residuele grondwaarde	De residuele waarde van bouwrijpe grond' ontstaat wanneer de woning- of vastgoedwaarde wordt verminderd met de bouw- en bijkomende kosten. Wanneer daar vervolgens de grond(productie)kosten (met name de kosten voor bouw- en woonrijp maken, de plan- en proceskosten, de onderzoeks-kosten en de kosten voor bovenwijkse voorzieningen) vanaf worden getrokken ontstaat de 'residuele waarde van ruwe bouwgrond' (bron: PBL, De werking van de grondmarkt en de rol van de overheid).
Slaagkansen	Het percentage actief woningzoekenden dat jaarlijks een woning krijgt toegewezen.
Sociale huur	Categorie huurwoningen waarbij de maximale huurprijs bij aanvang onder de in dat jaar geldende sociale huurgrens ligt (€ 900,07 in 2025). Voor woningen in de sociale sector wordt de maximale jaarlijkse huurverhoging vastgesteld door het Rijk.
Studentenwoningen	Studentenwoningen zijn woonruimte voor studenten die een voltijdstudie volgen aan een MBO-school, hogeschool of universiteit. Deze woningen worden verhuurd met een campuscontract. Het contract stopt minimaal zes maanden na het beëindigen van de studie. Een onzelfstandige studentenwoning wordt verhuurd op basis van woningwaarderingsstelsel voor onzelfstandige woonruimten (WWSO) en een zelfstandige studenten-woning wordt verhuurd op basis van het WWS.
Utrecht Planproces Gebiedsontwikkelingen	Bij ingewikkeldere plannen en gebiedsontwikkelingen gebruiken we het Utrechts planproces gebiedsontwikkelingen (UPG). Het UPG is een soort stappenplan om van idee tot realisatie te komen. Hierin staat onder andere welke bestuurlijke stappen er nodig zijn.
Volkshuisvestingsdiensten	Door een externe partij uitgevoerde diensten gericht op uitvoering van zowel nationale als lokale regels met betrekking tot de volkshuisvesting. Dit betreft bijvoorbeeld verlening urgenties, bemiddeling kwetsbare groepen, verlening vergunningaanvragen, uitvoering voorrangsregelingen en verlening van woonvormindicaties.
Woning	Het complex van ruimten dat een zelfstandige woonruimte vormt, bedoeld voor de permanente huisvesting van één afzonderlijk huishouden.
Woningwaarderingsstelsel (WWS)	Systeem dat wordt gebruikt om een redelijke huurprijs vast te stellen voor een woning in de sociale huur en middenhuur.
Woonlasten	Alle kosten die het wonen met zich meebrengt, inclusief stookkosten, de kosten voor nutsvoorzieningen, eventuele servicekosten, reserveringen voor onderhoud, onroerende zaakbelasting en verzekeringen.
Woonquote	Het deel van het inkomen dat aan huur of hypotheek wordt betaald.
Zorggeschikte woning	Voor zorggeschikte woningen geldt naast dat deze woningen nultreden en geclusterd zijn, de woning ook geschikt zijn voor ouderen met de WLZ (Wet langdurige zorg)-indicatie van volledig pakket thuis (VPT). Om alle vormen van zorg te kunnen leveren dienen deze wooneenheden en de woonvorm rolstoelgeschikt te zijn, met voldoende ruimte om zorg te verlenen. De woningen zijn dementievriendelijk ingericht.

Exacte begrenzing middenhuur zone A en zone B

Exacte begrenzing Centrum en Stationsgebied: zone A uitgangspunten middenhuur 2025

Exacte begrenzing Cartesiusdriehoek (incl. station Zuilen en Wisselspoor): zone B uitgangspunten middenhuur 2025

Exacte begrenzing Galgenwaard: zone B uitgangspunten middenhuur 2025

Exacte begrenzing Leidsche Rijn Centrum: zone B uitgangspunten middenhuur 2025

Exacte begrenzing Lunetten-Koningsweg: zone B uitgangspunten middenhuur 2025

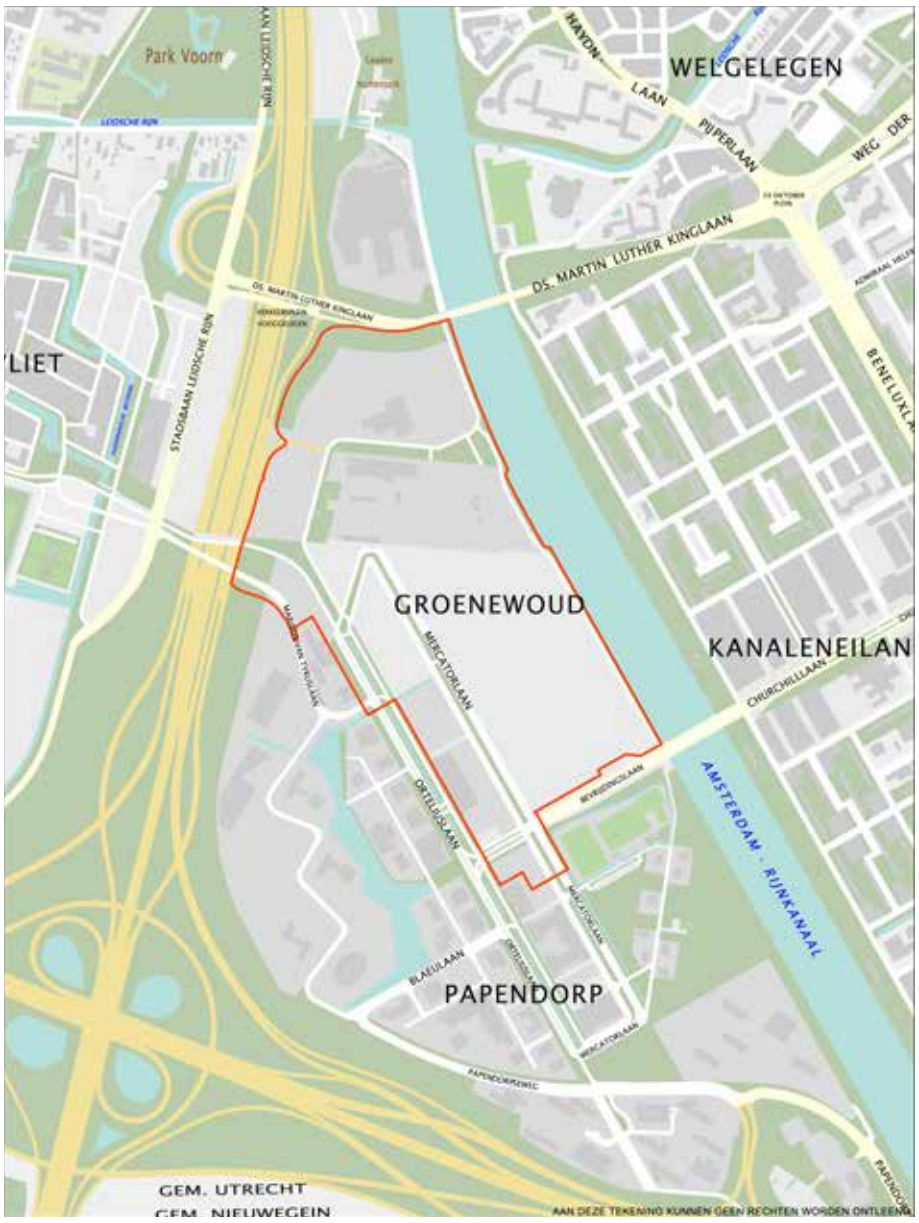
Exacte begrenzing Overvecht: zone B uitgangspunten middenhuur 2025

Exacte begrenzing Rijnsweerd: zone B uitgangspunten middenhuur 2025

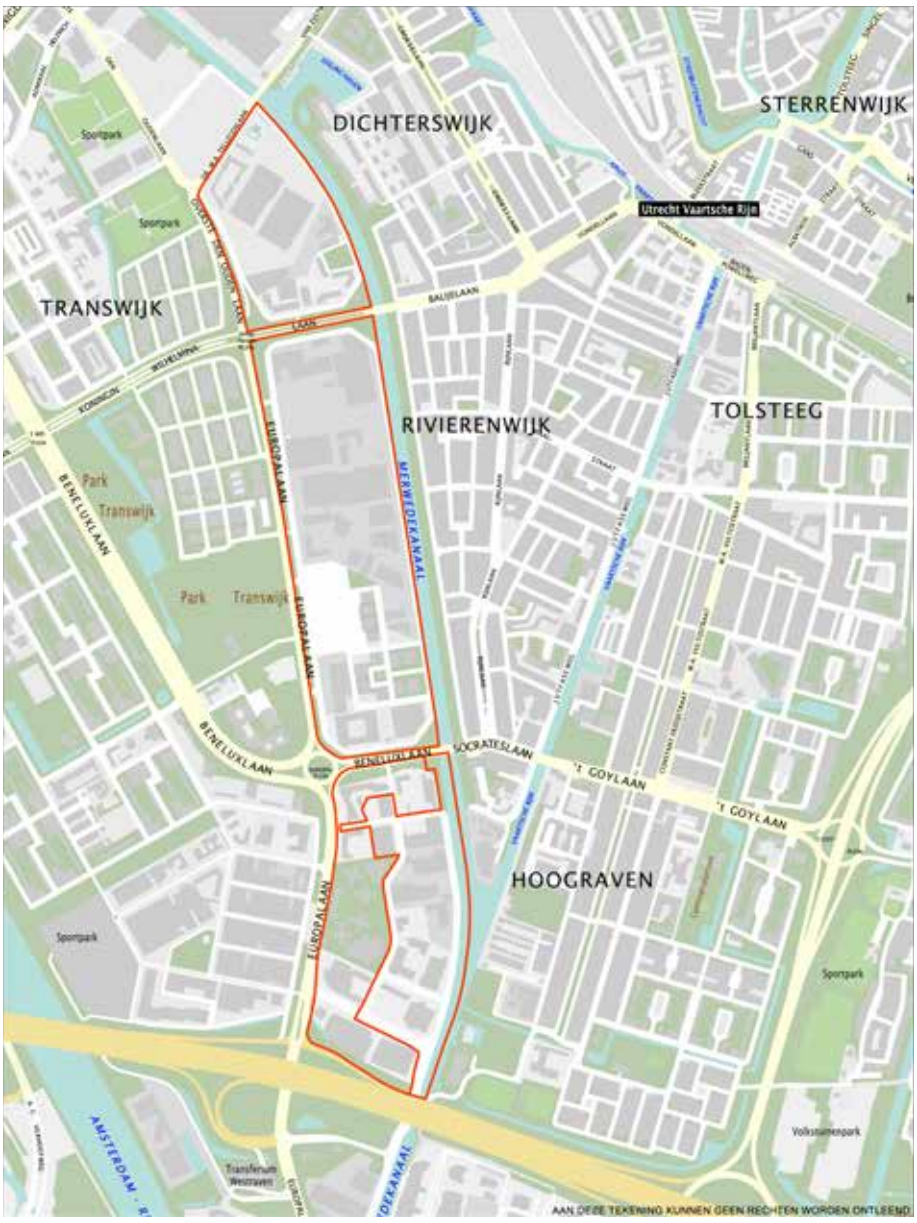
Exacte begrenzing Utrecht Science Park: zone B uitgangspunten middenhuur 2025

Exacte begrenzing Papendorp: zone B uitgangspunten middenhuur 2025

Exacte begrenzing Stadseiland Zuid: zone B uitgangspunten middenhuur 2025

Exacte begrenzing Merwedekanaalzone deelgebied 4, 5 en 6: zone B uitgangspunten middenhuur 2025

D Bijlagen

D. Bijlagen

Bijlage 1: Wijkanalyses en wijkrichtingen
Bijlage 2: Verslag geluiden ophalen fase 1
Bijlage 3: Participatieverslag fase 2
Bijlage 4: Inhoudelijke trends en ontwikkelingen in het wonen
Bijlage 5: U10 Woonbehoefteonderzoek – gemeente Utrecht
Bijlage 6: Advies Doorstroming Utrecht
Bijlage 7: Woonzorgbehoefteonderzoek & aandachtsgroepen (provincie Utrecht)
Bijlage 8: Reactienota Beleidsnota Wonen in Utrecht

Gemeente Utrecht
Ontwikkelorganisatie Ruimte
wonen@utrecht.nl
Projectteam Beleidsnota Wonen

Vastgesteld door de raad op 12 juni 2025

Vormgeving OntwerpStudio Ruimte
Foto’s Abe Jonker, tenzij anders vermeld

Utrecht.nl

Gemeenteraad

Dossiernummer	4561
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 juni 2025
Agendapunt	21
Titel	Raadsvoorstel Eerste wijziging van de Verordening re-integratie en tegenprestatie Participatiewet gemeente Utrecht
ID	4783
Behandelend ambtenaar	Niels van Dijken
Telefoon	14030
E-mail	niels.van.dijken@utrecht.nl
Datum collegebesluit	18 maart 2025
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Sociaal domein
Portefeuillehouder	Wethouder Voortman
Beleidsveld	Werk en inkomen
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Willemien Kok/Cie Volksgezondheid, Onderwijs, Werk en Economie/06-24862310
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	12 juni 2025

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Eerste wijziging van de Verordening re-integratie en tegenprestatie Participatiewet gemeente Utrecht

Beleidsveld	Werk en Inkomen
Organisatieonderdeel	Werk en Inkomen
Opsteller	Niels van Dijken
Kenmerk	30212217
Vergaderdatum Raad	12 juni 2025
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De eerste wijziging van de Verordening re-integratie en tegenprestatie Participatiewet gemeente Utrecht vast te stellen, waarmee enkele tekstuele en de volgende inhoudelijke wijzigingen worden doorgevoerd:
   a. De werknemerscheque (artikel 27) wordt toegevoegd aan de verordening;
   b. De ondersteuning bij kinderopvang wordt uitgebreid met een vergoeding van het bovenwettelijke uurtarief kinderopvang aan alle gezinnen die een vergoeding kosten kinderopvang in aanvulling op kinderopvangtoeslag (4%-regeling) ontvangen (artikel 11);
   c. Er komt een mogelijkheid om nadere regels op te stellen voor scholing (artikel 8) en de overige delegatiebepalingen (artikelen 10, 22, 23, 24, 25, 26 en 26a) zijn concreter en/of passender.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

De Verordening re-integratie en tegenprestatie Participatiewet gemeente Utrecht vereist enkele tekstuele en drie inhoudelijke aanpassingen. Deze aanpassingen zijn nodig om:
- een volledig en actueel overzicht te bieden van alle re-integratievoorzieningen;
- aanvullende financiering voor de kosten van kinderopvang mogelijk te maken; en
- de voorwaarden en wijze van aanbieden van scholingstrajecten te kunnen specificeren en de overige delegatiebepalingen concreter en/of passender te maken.

Context

Aanleiding

Sinds de inwerkingtreding van de Verordening re-integratie en tegenprestatie Participatiewet gemeente Utrecht op 5 augustus 2024 zijn er enkele nieuwe inzichten. Deze vragen om een wijziging van de re-integratieverordening. De precieze wijzigingen zijn te vinden in het wijzigingsbesluit. De drie inhoudelijke wijzigingen worden hier beschreven:

Re-integratievoorziening werknemerscheque

We voegen de werknemerscheque toe aan de re-integratieverordening. Deze cheque is een eenmalige subsidie van maximaal €300 voor aantoonbare extra kosten die werkzoekenden maken bij de overstap naar werk. Het dient als een steuntje in de rug voor werkzoekenden met een werkkans binnen handbereik.

De werknemerscheque wordt momenteel uitgevoerd op grond van de Beleidsregels Werknemerscheque. Deze Beleidsregels hadden een grondslag in de oude re-integratieverordening uit 2015. Deze ontbreekt in de huidige verordening.

Vergoeding bovenwettelijk uurtarief kinderopvang

We maken het met de wijziging van de verordening mogelijk om kinderopvang aanvullend te financieren op grond van de Participatiewet. Dit betreft de vergoeding van het bovenwettelijke uurtarief aan alle gezinnen die een vergoeding kosten kinderopvang in aanvulling op kinderopvangtoeslag (4%-regeling) ontvangen. Hiermee vergoeden we de volledige eigen bijdrage kosten kinderopvang, dus de 4% en het bovenwettelijke gedeelte. In de re-integratieverordening wordt gespecificeerd dat burgemeester en wethouders bij toekenning van deze aanvullende financiële tegemoetkoming de periode aangeven waarvoor deze wordt verstrekt.

Nadere regels

Aan artikel 8 van de re-integratieverordening (scholing) is een delegatiebepaling toegevoegd.

Het college van B&W kan voor de re-integratievoorzieningen, zoals beschreven in de artikelen 10, 22, 24, 25, 26 en 26a, nadere regels opstellen op grond van de delegatiebepalingen in de verordening. Met de voorgestelde wijzigingen wordt de inhoud en afbakening van deze nadere regels concreter en/of passender.

Juridische context

De juridische context van de Verordening re-integratie en tegenprestatie Participatiewet gemeente Utrecht wordt gevormd door de:
- Participatiewet;
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW);
- Wet inkomensvoorziening oudere gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ).

De raad heeft op grond van de Participatiewet (artikel 8a en 10b, zevende lid), de IOAW (artikel 35 aanhef en sub d) en de IOAZ (artikel 35 aanhef en sub d) beslissingsbevoegdheid over de verordening. Het opstellen van een nadere regel voor is enkel mogelijk als de raad deze bevoegdheid, via de verordening, delegeert aan het college van B&W.

De Wet Kinderopvang artikel 1.13 biedt geen mogelijkheid om het bovenwettelijke uurtarief te vergoeden. Dit kan worden opgelost door het hoger uurtarief als re-integratievoorziening op basis van

de Participatiewet aan te bieden. Dit maakt het een wettelijke voorziening en zorgt ervoor dat de gemeente binnen de wettelijke kaders blijft.

Beslistermijn
Er is geen specifieke beslistermijn voorzien.

Beoogd effect
Het beoogde effect van de verordening is om meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen en aan het werk te houden. Daarnaast zorgen we met deze wijziging voor een volledige en geactualiseerde verordening. Dit zorgt ervoor dat inwoners en werkgevers meer duidelijkheid krijgen over de regels en voorwaarden van de verschillende voorzieningen.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
De huidige re-integratieverordening is vastgesteld in de raadsvergadering van 27 juli 2024 en op 5 augustus 2024 in werking getreden.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De eerste wijziging van de Verordening re-integratie en tegenprestatie Participatiewet gemeente Utrecht vast te stellen, waarmee enkele tekstuele en de volgende inhoudelijke wijzigingen worden doorgevoerd: a) Een delegatiebepaling over de werknemerscheque wordt opgenomen in de verordening; b) De ondersteuning bij kinderopvang wordt uitgebreid met een vergoeding van het bovenwettelijke uurtarief kinderopvang aan alle gezinnen die een vergoeding kosten kinderopvang in aanvulling op kinderopvangtoeslag (4%-regeling) ontvangen; c) Er komt een mogelijkheid om nadere regels op te stellen voor scholing en de overige delegatiebepalingen zijn concreter en passender.
Argumenten	
1.1.	Het toevoegen van de werknemerscheque aan de verordening sluit aan bij het doel van de Wet Uitvoeren Breed Offensief.
	De werknemerscheque wordt momenteel uitgevoerd op grond van de Beleidsregels Werknemerscheque. Door de werknemerscheque toe te voegen aan de verordening zorgen we een juridische grondslag van deze voorziening en een sluitend overzicht van alle voorzieningen in de re-integratieverordening. Dit was één van de belangrijke doelen van de Wet Uitvoeren Breed Offensief, die sinds 1 juli 2023 van kracht is.
1.2	Het vergoeden van het bovenwettelijke uurtarief kinderopvang aan alle gezinnen die een vergoeding kosten kinderopvang in aanvulling op kinderopvangtoeslag (4%-regeling) ontvangen voorkomt ongelijkheid en willekeur.
	Door het bovenwettelijke uurtarief voor kinderopvang te vergoeden aan alle gezinnen die een vergoeding kosten kinderopvang in aanvulling op kinderopvangtoeslag (4%-regeling) ontvangen, bestrijden we ongelijkheid en willekeur. Momenteel is niet vastgelegd of en voor wie we de extra kosten boven het wettelijk uurtarief kinderopvang vergoeden. Deze keuze wordt op dit moment door de uitvoering bepaald, wat kan leiden tot ongelijke behandeling van ouders in vergelijkbare situaties.
1.3	Het vergoeden van het bovenwettelijke uurtarief kinderopvang stimuleert re-integratie en helpt armoede te voorkomen.

	Het vergoeden van het bovenwettelijk uurtarief kinderopvang is wenselijk omdat de extra kosten boven het wettelijk tarief kinderopvang anders ten laste van de ouders komen. Dit vormt een belemmering bij het re-integreren. Door het vergoeden van het bovenwettelijke uurtarief kinderopvang wordt de belemmering van ouders om te re-integreren weggenomen. Het kan daarmee een stimulans zijn voor inwoners om deel te nemen aan een re-integratietraject en dit succesvol af te ronden. Hiermee kunnen we het bestaansminimum borgen en uitstroom naar een betaalde baan bevorderen. We willen immers dat alle Utrechters kunnen rondkomen, meedoen en schuldenvrij zijn.
1.4	Het is wenselijk om de bevoegdheid voor het opstellen van nadere regels over scholing te delegeren aan het college van B&W.
	Door de bevoegdheid voor het opstellen van nadere regels over scholing te delegeren aan het college van B&W, kunnen de voorwaarden en de wijze waarop scholingstrajecten worden aangeboden in nadere regeling worden gespecificeerd.
1.5	Het aanpassen van de delegatiebepalingen in de verordening zorgt voor een betere inhoud en afbakening van de nadere regels.
	De re-integratieverordening bevat meerdere delegatiebepalingen (artikelen 10, 22, 23, 24, 25 en 26). Het college van B&W kan voor de voorzieningen, zoals beschreven in deze artikelen, nadere regels opstellen. Met de voorgestelde wijzigingen wordt de inhoud en afbakening van deze nadere regels concreter en passender.
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	Er komen wetswijzingen aan, waardoor er opnieuw wijzigingen aan de verordening nodig zijn.
	Het programma Participatiewet in Balans is opgezet om knelpunten in de huidige Participatiewet aan te pakken en bestaanszekerheid te versterken. Het wetsvoorstel Participatiewet in Balans, dat in juni 2024 aan de Tweede Kamer is aangeboden, bestaat uit 22 aanpassingen van de Participatiewet. Deze aanpassingen vragen waarschijnlijk ook om aanpassingen van de re-integratieverordening. Het moment van besluitvorming en eventuele inwerktredding is echter nog onduidelijk en onzeker. Hierop wachten is niet wenselijk in verband met de aanvullende financiering voor de kosten voor kinderopvang en de wijzigingen van de delegatiebepalingen in de verordening.
1.2	Vergoeding van het bovenwettelijke uurtarief kinderopvang vergroot de kans op een armoedeval bij uitstroom uit de bijstand.
	Bij uitstroom uit de bijstand komt de vergoeding voor het bovenwettelijke uurtarief te vervallen en heeft een inwoner nog maar recht op maximaal 96% van de kinderopvangkosten. Dit vergroot de kansen op een armoedeval bij uitstroom uit de bijstand. Om deze overgang en een eventuele armoedeval te verzachten bestaat de mogelijkheid om, op grond van de Beleidsregel vergoeding kosten kinderopvang gemeente Utrecht, eenmalig € 300,- te verstrekken.

Financiën

De inhoudelijke wijzigingen met betrekking tot de werknemerscheque en scholing hebben geen financiële consequenties.

Het vergoeden van het bovenwettelijke uurtarief kinderopvang heeft wel financiële consequenties. De uitgaven stijgen door het vergoeden van het bovenwettelijke uurtarief naar verwachting met maximaal € 22.000 per jaar. Dit kan gedekt worden uit het re-integratiebudget (programma Werk,

Toekomstbestendige Economie en Bestaanszekerheid, doelstelling Werken en Re-integreren). In beginsel kan dit re-integratiebudget worden geraakt door de invulling van de hervormingsbezuinigingen bij de Voorjaarsnota 2025. De extra kosten van het vergoeden van het bovenwettelijk uurtarief zijn echter dermate beperkt dat deze normaliter altijd wel ingepast kunnen worden.

Vervolg
Na het raadsbesluit wordt de wijziging bekend gemaakt op www.overheid.nl.

Het college stelt na het raadsbesluit, op basis van deze verordening, nadere regels vast voor de re-integratievoorzieningen.

Samen stad maken (voorheen: Participatie)
Het cliëntenplatform is geïnformeerd over en akkoord met de voorgestelde wijzigingen.

Voor dit voorstel is ‘Gemeente aan zet’ van het Kompas voor zeggenschap van toepassing, aangezien er een besluit van de gemeente nodig is over de kaders en er geen wettelijke ruimte, tijd en/of geld is om de vraag verder te onderzoeken met Utrechters.

Communicatie
Na het raadsbesluit wordt de wijziging bekend gemaakt op www.overheid.nl.

(Niet)Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is van toepassing.

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Besluit tot wijziging van Verordening re-integratie en tegenprestatie Participatiewet gemeente Utrecht

Bijlagen informatief
-

Besluit tot wijziging van Verordening re-integratie en tegenprestatie Participatiewet gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht

- Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van <datum >;
- Gelet op de artikelen 8a en 10b, zevende lid, van de Participatiewet, artikel 35 aanhef en sub d van de IOAW en artikel 35 aanhef en sub d van de IOAZ;

Overwegende dat enkele tekstuele en drie inhoudelijke aanpassingen nodig zijn om:

- een volledig en actueel overzicht te bieden van alle re-integratievoorzieningen;
- aanvullende financiering voor kinderopvang mogelijk te maken; en
- de voorwaarden en wijze van aanbieden van scholingstrajecten te kunnen specificeren.

Besluit de Verordening re-integratie en tegenprestatie Participatiewet gemeente Utrecht als volgt te wijzigen:

Artikel I

De Verordening re-integratie en tegenprestatie Participatiewet gemeente Utrecht wordt als volgt gewijzigd:

A. In artikel 1 wordt “a: voorziening ...” vervangen door “f: voorziening ...” en “b. wet: Participatiewet” door “g. wet: Participatiewet”.

B. Na artikel 8, derde lid, wordt een vierde lid toegevoegd, luidende:

4. Burgemeester en wethouders kunnen in een nadere regel bepalingen opnemen onder welke voorwaarden en de wijze waarop een scholingstraject wordt aangeboden.

C. Artikel 10 komt te luiden:

1. Burgemeester en wethouders kunnen aan personen die behoren tot de doelgroep een tegemoetkoming toekennen voor reiskosten voor zover die voortkomen uit activiteiten in het kader van een re-integratie- of participatietraject.
2. Indien aanspraak kan worden gemaakt op een vergoeding van de werkgever in de reiskosten of van een andere regeling, wordt deze vergoeding in aanvulling daarop verstrekt.
3. Burgemeester en wethouders kunnen in een nadere regel bepalingen opnemen over de voorwaarden en hoogte van de tegemoetkoming en de wijze waarop deze tegemoetkoming wordt verstrekt.

D. Voor de bestaande tekst van artikel 11 wordt de aanduiding ‘1.’ geplaatst. Toegevoegd worden twee nieuwe leden, die luiden:

2. Burgemeester en wethouders kunnen een aanvullende financiële tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang boven het wettelijk tarief verstrekken aan de persoon uit het vorige lid. Dit kan indien en voor zo lang er geen passende kinderopvang beschikbaar is en zonder deze kinderopvang geen gebruik gemaakt kan worden van een voorziening, gericht op arbeidsinschakeling. Deze persoon moet dan voldoen aan de volgende voorwaarden:

a. deze persoon ontvangt een kinderopvangtoeslag op grond van de Wet kinderopvang;
b. deze persoon ontvangt een gemeentelijke tegemoetkoming op grond van artikel 1.13 van de Wet kinderopvang;
c. er is geen kinderopvang tegen kosten tot maximaal het wettelijk tarief op korte termijn beschikbaar. Bij de beschikbaarheid wordt ook gekeken of aanwezige kinderopvang in redelijkheid voor deze persoon bereikbaar is;
d. deze persoon heeft actief gezocht naar kinderopvang tot maximaal het wettelijk tarief en blijft zoeken.

3. Burgemeester en wethouders geven bij het toekennen van deze aanvullende financiële tegemoetkoming de periode aan waarvoor deze wordt verstrekt.

E. In artikel 19 vervalt het tweede lid en vervalt de aanduiding ‘1.’ voor de tekst van het eerste lid.

F. Artikel 21 komt te luiden:

Artikel 21. Werkbegeleiding

1. Burgemeester en wethouders kunnen op aanvraag subsidie voor het organiseren van werkbegeleiding verlenen aan de werkgever.
2. De in te zetten werkbegeleiding wordt bepaald op basis van de volgende begeleidingsregimes: licht, middel.

3. Burgemeester en wethouders kunnen in een nadere regel bepalingen opnemen over de kwaliteitseisen van een werkbegeleider, regimes, doelgroep, soorten en voorwaarden van werkbegeleiding.

G. Artikel 22 komt te luiden:

Artikel 22. Specifieke voorwaarden toekenning vervoersvoorziening

1. Burgemeester en wethouders kunnen een vervoersvoorziening toekennen aan een persoon die door zijn beperking niet zelfstandig, met het openbaar vervoer of zonder aangepast vervoersmiddel naar zijn werkplek, proefplaats of opleidingslocatie kan reizen.
2. De vervoersvoorziening, zoals bedoeld in lid 1, kan zowel in natura als in de vorm van een vergoeding in geld worden verstrekt.
3. Burgemeester en wethouders bieden alleen een vervoersvoorziening aan voor vervoer dat beperkt is tot woon-werkverkeer.
4. De hoogte van de vergoeding in geld hangt af van het aantal dagen dat moet worden gewerkt en bedraagt het in de markt reguliere tarief voor een taxi of een andere vorm van vervoer.
5. Burgemeester en wethouders brengen een eventueel bedrag voor een vervoersvoorziening van de werkgever aan de werknemer in mindering op de te verstrekken vervoersvoorziening.
6. Burgemeester en wethouders kunnen in een nadere regel bepalingen opnemen over de voorwaarden en hoogte van deze voorziening en de wijze waarop deze voorziening wordt verstrekt.

H. Artikel 23, tweede lid, komt te luiden:
    1. Burgemeester en wethouders kunnen in een nadere regel bepalingen opnemen over de voorwaarden en hoogte van deze voorziening en de wijze waarop deze voorziening wordt verstrekt.

I. Artikel 24, derde lid, komt te luiden:
    2. Burgemeester en wethouders kunnen in een nadere regel bepalingen opnemen over de voorwaarden en hoogte van deze voorziening en de wijze waarop deze voorziening wordt verstrekt.

J. Artikel 25 komt te luiden:
    1. Burgemeester en wethouders kunnen een aanpassing van de werkplek toekennen aan de werkgever van een persoon, als de persoon dit nodig heeft om zijn werk uit te voeren.

2. Burgemeester en wethouders kunnen in een nadere regel bepalingen opnemen over de voorwaarden en hoogte van deze voorziening en de wijze waarop deze voorziening wordt verstrekt.

K. Artikel 26, derde lid, komt te luiden:
3. Burgemeester en wethouders kunnen in een nadere regel bepalingen opnemen over de voorwaarden en hoogte van deze voorziening en de wijze waarop deze voorziening wordt verstrekt.

L. Na artikel 26 wordt een artikel ingevoegd, luidende:
Artikel 26a. Werknemerscheque
1. Burgemeester en wethouders kunnen ter ondersteuning voor het krijgen of behouden van een baan, een proefplaats, stage- of leerwerkplek een werknemerscheque verstrekken aan een persoon uit de doelgroep als tegemoetkoming in aantoonbare extra kosten.
2. Voor de in lid 1 genoemde kosten geldt dat deze noodzakelijk zijn en niet op een andere manier zijn of kunnen worden vergoed.
3. Burgemeester en wethouders kunnen in een nadere regel bepalingen opnemen over de voorwaarden en hoogte van deze voorziening en de wijze waarop deze voorziening wordt verstrekt.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking vijf weken na bekendmaking in het gemeenteblad.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van <datum>

De burgemeester

Sharon A.M. Dijksma

De griffier,

Merel van Hall

Bijlage:

Overzicht van de wijzigingen in Verordening re-integratie en tegenprestatie Participatiewet gemeente Utrecht

Bestaande tekst:	Nieuwe tekst
Artikel 1 Definities Deze verordening verstaat onder: a. doelgroep: personen als bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a, van de wet; b. interne werkbegeleiding: door een collega geboden dagelijkse werkbegeleiding op de werkvloer omdat de werknemer anders niet in staat is zijn werkzaamheden uit te voeren, en waarbij sprake is van meer dan de gebruikelijke begeleiding van een werknemer op een werkplek; c. jobcoaching: door een erkende deskundige geboden methodische ondersteuning aan personen met een arbeidsbeperking en aan werkgevers, gericht op het vinden en behouden van werk; d. Overige voorzieningen: voorzieningen als bedoeld in artikel 8a, tweede lid, onder f, van de wet; e. persoonlijke ondersteuning bij werk: ondersteuning als bedoeld in artikel 10, eerste en derde lid, van de wet en begeleiding op de werkplek als bedoeld in artikel 10da van de wet; a. voorziening: door burgemeester en wethouders noodzakelijk geachte voorziening, gericht op arbeidsinschakeling waaronder mede wordt begrepen persoonlijke ondersteuning bij het verrichten van opgedragen taken; b. wet: Participatiewet.	**Artikel 1. Definities** Deze verordening verstaat onder: a. doelgroep: personen als bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder a, van de wet; b. interne werkbegeleiding: door een collega geboden dagelijkse werkbegeleiding op de werkvloer omdat de werknemer anders niet in staat is zijn werkzaamheden uit te voeren, en waarbij sprake is van meer dan de gebruikelijke begeleiding van een werknemer op een werkplek; c. jobcoaching: door een erkende deskundige geboden methodische ondersteuning aan personen met een arbeidsbeperking en aan werkgevers, gericht op het vinden en behouden van werk; d. Overige voorzieningen: voorzieningen als bedoeld in artikel 8a, tweede lid, onder f, van de wet; e. persoonlijke ondersteuning bij werk: ondersteuning als bedoeld in artikel 10, eerste en derde lid, van de wet en begeleiding op de werkplek als bedoeld in artikel 10da van de wet; **f.** voorziening: door burgemeester en wethouders noodzakelijk geachte voorziening, gericht op arbeidsinschakeling waaronder mede wordt begrepen persoonlijke ondersteuning bij het verrichten van opgedragen taken; **g.** wet: Participatiewet.
Artikel 8. Scholing 1. Burgemeester en wethouders kunnen een persoon die behoort tot de doelgroep een scholingstraject aanbieden. 2. Een scholingstraject voldoet in ieder geval aan de volgende eisen: a. het gaat de krachten of bekwaamheden van de persoon niet te boven; en	**Artikel 8. Scholing** 1. Burgemeester en wethouders kunnen een persoon die behoort tot de doelgroep een scholingstraject aanbieden. 2. Een scholingstraject voldoet in ieder geval aan de volgende eisen: a. het gaat de krachten of bekwaamheden van de persoon niet te boven; en

b. het draagt bij aan vergroting van de kans op inschakeling in het arbeidsproces van de persoon. 3. Het eerste lid is niet van toepassing op personen jonger dan 27 jaar die uit 's Rijks kas bekostigd onderwijs kunnen volgen.	b. het draagt bij aan vergroting van de kans op inschakeling in het arbeidsproces van de persoon. 3. Het eerste lid is niet van toepassing op personen jonger dan 27 jaar die uit 's Rijks kas bekostigd onderwijs kunnen volgen. **4. Burgemeester en wethouders kunnen in een nadere regel bepalingen opnemen onder welke voorwaarden en de wijze waarop een scholingstraject wordt aangeboden.**
Artikel 10. Reiskostentegemoetkoming 1. Burgemeester en wethouders kunnen aan personen die behoren tot de doelgroep een tegemoetkoming toe voor reiskosten voor zover die voortkomen uit activiteit in het kader van een re-integratie-, participatietraject. 2. De vergoeding wordt niet verstrekt als op grond van een andere regeling aanspraak op vergoeding kan worden gemaakt of als de werkgever de kosten vergoedt. 3. Burgemeester en wethouders kunnen in een nadere regel bepalingen opnemen over de voorwaarden en de hoogte van de tegemoetkoming.	**Artikel 10. Reiskostentegemoetkoming** 1. Burgemeester en wethouders kunnen aan personen die behoren tot de doelgroep een tegemoetkoming toe**kennen** voor reiskosten voor zover die voortkomen uit activiteit**en** in het kader van een re-integratie- **of** participatietraject. 2. **Indien aanspraak kan worden gemaakt op een vergoeding van de werkgever in de reiskosten of van een andere regeling, wordt deze vergoeding in aanvulling daarop verstrekt.** 3. Burgemeester en wethouders kunnen in een nadere regel bepalingen opnemen over de voorwaarden en hoogte van de tegemoetkoming **en de wijze waarop deze tegemoetkoming wordt verstrekt.**
Artikel 11. Ondersteuning kinderopvang Het college kan ondersteuning bieden bij het vinden van kinderopvang aan een persoon die gebruik maakt van een voorziening, gericht op arbeidsinschakeling, die de noodzaak tot kinderopvang met zich brengt.	**Artikel 11. Ondersteuning kinderopvang** 1. Het college kan ondersteuning bieden bij het vinden van kinderopvang aan een persoon die gebruik maakt van een voorziening, gericht op arbeidsinschakeling, die de noodzaak tot kinderopvang met zich brengt. **2. Burgemeester en wethouders kunnen een aanvullende financiële tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang boven het wettelijk tarief verstrekken aan de persoon uit het vorige lid. Dit kan indien en voor zo lang er geen passende kinderopvang beschikbaar is**

	en zonder deze kinderopvang geen gebruik gemaakt kan worden van een voorziening, gericht op arbeidsinschakeling. Deze persoon moet dan voldoen aan de volgende voorwaarden: **a. deze persoon ontvangt een kinderopvangtoeslag op grond van de Wet kinderopvang;** **b. deze persoon ontvangt een gemeentelijke tegemoetkoming op grond van artikel 1.13 van de Wet kinderopvang;** **c. er is geen kinderopvang tegen kosten tot maximaal het wettelijk tarief op korte termijn beschikbaar. Bij de beschikbaarheid wordt ook gekeken of aanwezige kinderopvang in redelijkheid voor deze persoon bereikbaar is;** **d. deze persoon heeft actief gezocht naar kinderopvang tot maximaal het wettelijk tarief en blijft zoeken.** 3. **Burgemeester en wethouders geven bij het toekennen van deze aanvullende financiële tegemoetkoming de periode aan waarvoor deze wordt verstrekt.**
Artikel 19. Jobcoaching in natura 1. Burgemeester en wethouders kunnen ambtshalve, of op aanvraag, jobcoaching in natura aanbieden. 2. Bij aanvragen om jobcoaching in natura en de voorbereiding van een beschikking op de aanvraag is het bepaalde in de artikelen 11 tot en met 16 van overeenkomstige toepassing.	**Artikel 19. Jobcoaching in natura** Burgemeester en wethouders kunnen ambtshalve, of op aanvraag, jobcoaching in natura aanbieden. ~~**2. Bij aanvragen om jobcoaching in natura en de voorbereiding van een beschikking op de aanvraag is het bepaalde in de artikelen 11 tot en met 16 van overeenkomstige toepassing.**~~
Artikel 21. Werkbegeleiding 1. Burgemeester en wethouders kunnen op aanvraag subsidie voor het organiseren van werkbegeleiding verlenen aan de werkgever.	**Artikel 21. Werkbegeleiding** 1. Burgemeester en wethouders kunnen op aanvraag subsidie voor het organiseren van werkbegeleiding verlenen aan de werkgever. **1.** De in te zetten werkbegeleiding wordt bepaald op basis van de volgende begeleidingsregimes: licht, middel.

De in te zetten werkbegeleiding wordt bepaald op basis van de volgende begeleidingsregimes: licht, middel. 2. Burgemeester en wethouders kunnen in een nadere regel bepalingen opnemen over de kwaliteitseisen van een werkbegeleider, regimes, doelgroep, soorten en voorwaarden van werkbegeleiding.	**2.** Burgemeester en wethouders kunnen in een nadere regel bepalingen opnemen over de kwaliteitseisen van een werkbegeleider, regimes, doelgroep, soorten en voorwaarden van werkbegeleiding.
Artikel 22. Specifieke voorwaarden toekenning vervoersvoorziening 1. Burgemeester en wethouders kunnen een vervoersvoorziening toekennen aan een persoon die door zijn beperking niet zelfstandig naar zijn werkplek, proefplaats of opleidingslocatie kan reizen. Deze vervoersvoorziening kan zowel in natura als in de vorm van een vergoeding in geld worden verstrekt. 2. Burgemeester en wethouders bieden een vervoersvoorziening aan als aan de volgende voorwaarden wordt voldaan: a. de persoon kan door zijn beperking niet zelfstandig reizen of gebruik maken van het openbaar vervoer; en b. het vervoer is beperkt tot woon-werkverkeer. 3. De hoogte van de vergoeding in geld hangt af van het aantal dagen dat moet worden gewerkt en bedraagt het in de markt reguliere tarief voor een taxi of een andere vorm van vervoer. 4. Burgemeester en wethouders brengen een eventueel bedrag voor een vervoersvoorziening van de werkgever aan de werknemer in mindering op de te verstrekken vervoersvoorziening. 5. Burgemeester en wethouders kunnen in een nadere regel bepalingen opnemen onder welke voorwaarden deze voorziening wordt verstrekt.	**Artikel 22. Specifieke voorwaarden toekenning vervoersvoorziening** 1. Burgemeester en wethouders kunnen een vervoersvoorziening toekennen aan een persoon die door zijn beperking niet zelfstandig **of zonder aangepast vervoersmiddel** naar zijn werkplek, proefplaats of opleidingslocatie kan reizen**.** 2. **De vervoersvoorziening kan zowel in natura als in de vorm van een vergoeding in geld worden verstrekt.** 3. **Burgemeester en wethouders bieden alleen een vervoersvoorziening aan voor vervoer dat beperkt is tot woon-werkverkeer.** 4. De hoogte van de vergoeding in geld hangt af van het aantal dagen dat moet worden gewerkt en bedraagt het in de markt reguliere tarief voor een taxi of een andere vorm van vervoer. 5. Burgemeester en wethouders brengen een eventueel bedrag voor een vervoersvoorziening van de werkgever aan de werknemer in mindering op de te verstrekken vervoersvoorziening. 6. Burgemeester en wethouders kunnen in een nadere regel bepalingen opnemen **over de voorwaarden en hoogte van deze voorziening en de wijze waarop deze voorziening wordt verstrekt.**

Artikel 23. Specifieke voorwaarden noodzakelijke intermediaire activiteit bij een motorische handicap 1. Burgemeester en wethouders kunnen een voorziening in de vorm van een intermediaire activiteit toekennen die gericht is op de vervanging of ondersteuning van een door ziekte of gebrek geheel of gedeeltelijk ontbrekende motorische lichaamsfunctie. 2. Burgemeester en wethouders kunnen in een nadere regel bepalingen opnemen onder welke voorwaarden deze voorziening wordt verstrekt.	**Artikel 23. Specifieke voorwaarden noodzakelijke intermediaire activiteit bij een motorische handicap** 1. Burgemeester en wethouders kunnen een voorziening in de vorm van een intermediaire activiteit toekennen die gericht is op de vervanging of ondersteuning van een door ziekte of gebrek geheel of gedeeltelijk ontbrekende motorische lichaamsfunctie. **2.** Burgemeester en wethouders kunnen in een nadere regel bepalingen opnemen **over de voorwaarden en hoogte van deze voorziening en de wijze waarop deze voorziening wordt verstrekt.**
Artikel 24. Specifieke voorwaarden meeneembare voorzieningen 1. Burgemeester en wethouders kunnen een meeneembare voorziening toekennen, als dit nodig is voor de persoon om te kunnen werken. 2. De meeneembare voorziening wordt in principe in bruikleen beschikbaar gesteld. In bijzondere gevallen kunnen burgemeester en wethouders besluiten de voorziening in eigendom te verstrekken. 3. Burgemeester en wethouders kunnen in een nadere regel nader uitwerken hoe het de noodzaak en meerwaarde in de werksfeer bepaalt	**Artikel 24. Specifieke voorwaarden meeneembare voorzieningen** 1. Burgemeester en wethouders kunnen een meeneembare voorziening toekennen, als dit nodig is voor de persoon om te kunnen werken. 2. De meeneembare voorziening wordt in principe in bruikleen beschikbaar gesteld. In bijzondere gevallen kunnen burgemeester en wethouders besluiten de voorziening in eigendom te verstrekken. **3.** Burgemeester en wethouders kunnen in een nadere regel **bepalingen opnemen over de voorwaarden en hoogte van deze voorziening en de wijze waarop deze voorziening wordt verstrekt.**
Artikel 25. Specifieke voorwaarden werkplekaanpassingen 1. Burgemeester en wethouders kunnen een aanpassing van de werkplek toekennen aan een persoon, als dit nodig is om zijn werk uit te voeren.	**Artikel 25. Specifieke voorwaarden werkplekaanpassingen** 1. Burgemeester en wethouders kunnen een aanpassing van de werkplek toekennen aan **de werkgever van een persoon, als de persoon dit nodig heeft om zijn werk uit te voeren.**

2. Burgemeester en wethouders kunnen in een nadere regel nader uitwerken hoe het de noodzaak en meerwaarde van de werkplekaanpassingen bepaalt.	**2.** Burgemeester en wethouders kunnen in een nadere regel **bepalingen opnemen over de voorwaarden en hoogte van deze voorziening en de wijze waarop deze voorziening wordt verstrekt.**
Artikel 26. Werkgeverspremie 1. Burgemeester en wethouders kunnen op aanvraag een werkgeverspremie verstrekken aan een werkgever die direct verband houdt met het in dienst nemen of houden, dan wel met het aanbieden van een arbeidsplaats aan iemand uit de doelgroep. De premie is bedoeld als een eenmalige (opstart)vergoeding voor een werkgever, niet zijnde een uitzendbureau, ter compensatie van inwerken, begeleiding en/of tijdelijk productieverlies. 2. Voor de in lid 1 genoemde kosten geldt dat deze noodzakelijk zijn en niet op een andere manier zijn of kunnen worden vergoed. 3. Burgemeester en wethouders kunnen in een nadere regel bepalingen opnemen over de duur en omvang van het dienstverband en de maximale hoogte van de premie.	**Artikel 26. Werkgeverspremie** 1. Burgemeester en wethouders kunnen op aanvraag een werkgeverspremie verstrekken aan een werkgever die direct verband houdt met het in dienst nemen of houden, dan wel met het aanbieden van een arbeidsplaats aan iemand uit de doelgroep. De premie is bedoeld als een eenmalige (opstart)vergoeding voor een werkgever, niet zijnde een uitzendbureau, ter compensatie van inwerken, begeleiding en/of tijdelijk productieverlies. 2. Voor de in lid 1 genoemde kosten geldt dat deze noodzakelijk zijn en niet op een andere manier zijn of kunnen worden vergoed. 3. Burgemeester en wethouders kunnen in een nadere regel bepalingen opnemen over **de voorwaarden en hoogte van deze voorziening en de wijze waarop deze voorziening wordt versterkt.**
N.v.t.	**Artikel 26a. Werknemerscheque** 1. Burgemeester en wethouders kunnen ter ondersteuning voor het krijgen of behouden van een baan, een proefplaats, stage- of leerwerkplek een werknemerscheque verstrekken aan een persoon uit de doelgroep als tegemoetkoming in aantoonbare extra kosten. 2. Voor de in lid 1 genoemde kosten geldt dat deze noodzakelijk zijn en niet op een andere manier zijn of kunnen worden vergoed. 3. Burgemeester en wethouders kunnen in een nadere regel bepalingen opnemen over de voorwaarden en hoogte van deze voorziening en de wijze waarop deze voorziening wordt versterkt.

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Eerste wijziging van de Verordening re-integratie en tegenprestatie Participatiewet gemeente Utrecht

Beleidsveld	Werk en Inkomen
Organisatieonderdeel	Werk en Inkomen
Opsteller	Niels van Dijken
Zaaknummer	30212217
Jaargang en nummer	2025, nr. 65
Vergaderdatum Raad	12 juni 2025
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

De raad besluit:

1. De eerste wijziging van de Verordening re-integratie en tegenprestatie Participatiewet gemeente Utrecht vast te stellen, waarmee enkele tekstuele en de volgende inhoudelijke wijzigingen worden doorgevoerd:
   a. De werknemerscheque (artikel 27) wordt toegevoegd aan de verordening;
   b. De ondersteuning bij kinderopvang wordt uitgebreid met een vergoeding van het bovenwettelijke uurtarief kinderopvang aan alle gezinnen die een vergoeding kosten kinderopvang in aanvulling op kinderopvangtoeslag (4%-regeling) ontvangen (artikel 11);
   c. Er komt een mogelijkheid om nadere regels op te stellen voor scholing (artikel 8) en de overige delegatiebepalingen (artikelen 10, 22, 23, 24, 25, 26 en 26a) zijn concreter en/of passender.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 12 juni 2025.

De griffier,

Miguel Israel

De voorzitter,

Sharon A.M. Dijksma

Signed By: Dijksma, Sharon
19/06/2025 10:52:12 CEST
ID: 5c277369-a0af-486b-8427-33797828d66a
Auth: Scribble

Signed By: Israel, Miguel
13/06/2025 16:09:31 CEST
ID: 5c277369-a0af-486b-8427-33797828d66a
Auth: Scribble

Gemeenteraad

Dossiernummer	4645
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 juni 2025
Agendapunt	22.1
Titel	Raadsvoorstel Zienswijze Toekomstvisie recreatieschap Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer 2040
ID	4867
Behandelend ambtenaar	Fonville, Emiel
Telefoon	06 50 748 724
E-mail	e.fonville@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Voortman
Beleidsveld	Groen
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	12 juni 2025

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Zienswijze Toekomstvisie recreatieschap Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer 2040

Beleidsveld	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Organisatieonderdeel	Groen
Opsteller	Emiel Fonville
Kenmerk	30255420
Vergaderdatum Raad	volgt
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze op de Toekomstvisie van het Recreatieschap Stichtse Groenlanden (SGL) en Staatsbosbeheer (SBB), waarin de raad:
   a. vraagt om de recreatiegebieden en routes en paden direct rondom de stad extra aandacht geven bij toekomstig beheer, onderhoud, inrichting en ontwikkeling zoals uitgewerkt in de Toekomstvisie SGL SBB en de betreffende gebiedspaspoorten;
   b. de zoektocht van SGL en SBB naar alternatieve financieringsbronnen ondersteunt om de ambities uit de Toekomstvisie en voorstellen uit de gebiedspaspoorten te realiseren;
   c. vraagt erop toe te zien dat ruimte voor nieuwe financieringsbronnen niet ten koste mag gaan van de openbare en kosteloze toegankelijkheid en beleefbaarheid van de gebieden voor iedereen met uitzondering van intensief gebruikte voorzieningen met relatief hoge kosten voor beheer en toezicht.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

Recreatieschap Stichtse Groenlanden (SGL) is een samenwerkingsverband in de vorm van een Gemeenschappelijke Regeling tussen de provincie Utrecht en negen gemeenten. Staatsbosbeheer (SBB) voert sinds 1 januari 2023 de recreatietaken uit voor het beheer, onderhoud, toezicht en exploitatie van de gebieden. Eén van de afspraken die in de Samenwerkingsovereenkomst (SOK) tussen SGL en SBB is opgenomen (artikel 5), is dat er een Toekomstvisie wordt opgesteld voor de gebieden van SGL en de aangrenzende gebieden van Staatsbosbeheer. In deze Toekomstvisie wordt de gewenste doorontwikkeling van de recreatiegebieden geschetst richting 2040. De doorontwikkeling is gericht op het verbinden van de recreatievraag van gebruikers en het recreatieve aanbod in gebieden.

Context

Aanleiding

Op dit moment is de **Toekomstvisie 2040 SGL-SBB** in concept gereed. Het voorliggende product is te beschouwen als het advies voor een gezamenlijke visie op de terreinen van het recreatieschap Stichtse Groenlanden en aangrenzende terreinen van Staatsbosbeheer. In de visie is zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de strategisch ruimtelijke beleidskaders, zoals Groen Groeit Mee, Utrechts Programma Landelijk Gebied en (omgevings-)visies van overheden.

Juridische context

De Toekomstvisie is gebaseerd op de Samenwerkingsovereenkomst SGL SBB (SOK). De SOK noch de wet noch de Gemeenschappelijke regeling recreatieschap Stichtse Groenlanden 2024 geeft de gemeenteraad van de aan de GR deelnemende gemeenten de bevoegdheid om een zienswijze op de Toekomstvisie te geven. Desalniettemin wenst SGL de raad in de gelegenheid te stellen om een inhoudelijke reactie op de Toekomstvisie te geven. Zodoende wordt de raad gevraagd om vaststelling van bijgaande brief die de zienswijze van de raad richting SGL bevat.

Beslistermijn

Het dagelijks bestuur van SGL biedt de gemeenteraden en provinciale staten de mogelijkheid om vóór 3 juli een zienswijze op de Toekomstvisie in te dienen, dus de raad moet uiterlijk 12 juni een besluit nemen.

Beoogd effect

Bijdragen aan een vitaal woon- en leefklimaat in de regio met een aanbod van recreatieve voorzieningen dat aansluit op de vraag van de recreant. Hierbij zien we ook toe op financieel gezond beheer en continuïteit van het recreatieschap. Hierdoor blijven duurzame ontwikkeling en onderhoud van recreatieve voorzieningen gewaarborgd.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

De raden en staten zijn geïnformeerd over het voornemen, proces en inhoud van de Toekomstvisie in speciale informatiebijeenkomsten op 15 mei 2024 en 15 januari 2025.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze op de Toekomstvisie van het Recreatieschap Stichtse Groenlanden (SGL) en Staatsbosbeheer (SBB), waarin de raad: a. vraagt om de recreatiegebieden en routes en paden direct rondom de stad extra aandacht geven bij toekomstig beheer, onderhoud, inrichting en ontwikkeling zoals uitgewerkt in de Toekomstvisie SGL SBB en de betreffende gebiedspaspoorten; b. de zoektocht van SGL en SBB naar alternatieve financieringsbronnen ondersteunt om de ambities uit de Toekomstvisie en voorstellen uit de gebiedspaspoorten te realiseren; c. vraagt erop toe te zien dat ruimte voor nieuwe financieringsbronnen niet ten koste mag gaan van de openbare en kosteloze toegankelijkheid en

	beleefbaarheid van de gebieden voor iedereen met uitzondering van intensief gebruikte voorzieningen met relatief hoge kosten voor beheer en toezicht.
Argumenten	
1.1	De groei van de stad en de toenemende vraag naar ruimte om actief te recreëren vereisen extra ruimte, beheer en onderhoud van de recreatiegebieden direct rond de stad.
	Niet alleen het aantal inwoners dat wil recreëren groeit ook de wijze waarop we recreëren vraagt om extra ruimte en inrichtingskeuzes en intensief onderhoud voor gebieden rond de stad. Om aan deze vraag te voldoen is extra aandacht en prioritering voor deze gebieden urgent.
1.2	In verlengde van eerste argument is snel meer middelen organiseren noodzakelijk ook om de gebieden rondom de stad in goede staat van onderhoud en aantrekkelijk te houden.
	Door meer mogelijkheden voor nieuwe exploitaties te verkennen en door samenwerking met koppelkansen tussen SGL/SBB en overheden en semioverheden te realiseren ontstaat er mogelijk meer ruimte op de begroting om voornemens uit de Toekomstvisie uit te voeren.
1.3	Openbaar goed toegankelijke recreatiegebieden en voorzieningen zijn belangrijke voorwaarden bij het stimuleren van een gezonde leefstijl in een gezonde leefomgeving.
	Recreatiegebieden moeten goed bereikbaar en toegankelijk zijn om Utrechters te stimuleren hier gebruik van te maken. Van belang dus om toe te zien op goede verbindingen stad en gebieden, kosteloze entree en voorzieningen die aansluiten bij het stimuleren van een gezonde levensstijl.
Kanttekeningen/Risico’s	
1.1	De forse financiële opgave waar SGL de aankomende jaren voor staat biedt weinig perspectief op een eerste uitwerking van de Toekomstvisie en gebiedspaspoorten.
	Door de bezuinigingsopgaven en het streven om op verzoek van deelnemers binnen de financiële kaders te werken, betekent dat er op afzienbare termijn extra middelen door de genoemde alternatieve financieringsbronnen georganiseerd moeten worden om de kwaliteit van de gebieden op een aanvaardbaar niveau te houden. De verwachting is dat de begroting geen ruimte laat voor het uitwerken van extra ambities zoals vastgelegd in de Toekomstvisie.
1.2	Commerciële activiteiten en ondernemerschap dragen het risico in zich dat het verdienmodel conflicteert met de uitgangspunten over kosteloze en laagdrempelige toegankelijkheid van gebieden zoals SGL heeft vastgelegd in de SOK SGL.
	De urgentie bij SGL om extra inkomsten te genereren is groot. En recreatiegebieden op zich leveren feitelijk weinig op. Extra exploitaties zoals evenementenvergunningen of ontwikkelen van leisure activiteiten en/of horeca hebben effect op ruimte gebruik en toegankelijkheid van gebieden. Uitgangspunt moet zijn het verenigen van belangen zonder dat extra exploitatie een doel op zich wordt.

Financiën

De deelnemersbijdrage van de gemeente Utrecht voor recreatieschap Stichtse Groenlanden Programma A zoals opgenomen in de begroting 2025 bedraagt € 1.426.688 en wordt gedekt uit het programma Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed.

Voor de uitvoering is met Staatsbosbeheer een vast bedrag per SGL - deelnemer afgesproken voor deze periode.

Vervolg
Na inventarisatie van de zienswijzen en het opstellen van de NvA zal de Toekomstvisie ingezet worden bij uiteenlopende gebiedsprocessen en programma's om daarmee aansluiting te organiseren op agenda's, en voorstellen uit de Toekomstvisie en gebiedspaspoorten te realiseren.

Samen stad maken (voorheen: Participatie)
Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit voorstel.

Communicatie
Na vaststelling van de Toekomstvisie SGL – SBB 2040 zal het communicatieproces uitgevoerd worden via de communicatiemiddelen van SGL.

Niet referendabel
Dit voorstel is niet referendabel volgens artikel 1:2 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Zienswijzebrief Gemeenteraad Utrecht Toekomstvisie recreatieschap Stichtse Groenlanden en SBB 2040

Bijlagen informatief
- Toekomstvisie SGL – SBB 2040
- Gebiedspaspoorten:
    - Gebiedspaspoort Cluster 1 Utrecht Zuid-Zuidoost
    - Gebiedspaspoort Cluster 2 Utrecht Noord
    - Gebiedspaspoort Cluster 3 Utrecht West
    - Gebiedspaspoort Cluster 4 Utrecht Zuid-Zuidwest
    - Gebiedspaspoort Cluster 5 Vinkeveense Plassen
    - Gebiedspaspoort Cluster 6 Langs De Lek
    - Gebiedspaspoort Paden en Routes

Gemeenteraad
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl/gemeenteraad

Gemeente Utrecht

VERSIE VOOR BESLUITVORMING

Recreatieschap Stichtse Groenlanden
Mevrouw J. Brand
Postbus 8058
3503 RB UTRECHT

Behandeld door	Emiel Fonville	**Datum**	
E-mail	e.fonville@utrecht.nl	**Ons kenmerk**	30255420
Bijlage(n)		**Onderwerp**	Zienswijzebrief gemeenteraad Utrecht Toekomstvisie SGL SBB 2040
Uw kenmerk	geen		
Uw brief van	27 februari 2025	**Verzonden**	

Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden

Geachte bestuur,

De gemeenteraad van Utrecht stelt het op prijs dat we in gelegenheid worden gesteld een zienswijze te geven op de toekomstvisie Recreatieschap Stichtse Groenlanden (SGL) en Staatsbosbeheer (SBB) 2040. Dit als uitzondering op wat is bepaald in de Gemeenschappelijke Regeling SGL voor welke SGL producten een zienswijze ingediend kan worden.

De wijze waarop deze toekomstvisie is opgezet en uitgewerkt geeft een goed en volledig beeld van kansen en uitdagingen waar de ontwikkeling van de recreatiegebieden in de nabije toekomst mee te maken krijgen. Bovendien is de integrale totstandkoming van de visie en dan met name de samenwerking hierbij tussen deelnemers SGL en SBB een compliment waard.

De verwachtte groei van de stad en regio en de toename van actieve vormen van recreatie van onze inwoners heeft gevolgen voor beheer en ontwikkeling van de gebieden, routes en paden direct rondom de stad. In de visie staat beschreven dat recreatie steeds actiever beleefd wordt en dat de scheidslijn tussen recreëren, bewegen, sporten en natuurbeleving steeds dunner wordt. Dit vraagt om aanpassingen en nieuwe afwegingen in inrichting, beheer en onderhoud van de recreatiegebieden en de recreatieve voorzieningen hierin. Maar ook om slimme zonering met voldoende ruimte voor natuurbeheer en biodiversiteit.

Dit stelt SGL en SBB voor forse opgaven en moeilijke afwegingen over inzet van mensen en middelen. Voor een gezonde levensstijl en als gezonde leefomgeving zijn de recreatiegebieden direct rond de stad voor onze inwoners onmisbaar. Daarom vragen wij u om voor de deze gebieden en routes en paden rondom de stad extra aandacht en prioriteit te geven bij toekomstig beheer, onderhoud, inrichting en ontwikkeling zoals uitgewerkt in de Toekomstvisie SGL SBB en de betreffende gebiedspaspoorten.

We begrijpen dat de financiële situatie van SGL weinig tot geen ruimte laat voor investeringen en eerste uitwerking van de Toekomstvisie voor dit moment. Wij ondersteunen daarom de zoektocht van SGL en SBB naar alternatieve financieringsbronnen om de ambities uit de Toekomstvisie en voorstellen uit de gebiedspaspoorten te realiseren. Samenwerking op het onderwerp Klimaatadaptatie

met bijv. waterschappen en Provincie Utrecht en andere gemeenten bieden hiertoe mogelijk goede koppelkansen om gelden op te organiseren. De behoefte aan extra ruimte voor waterberging kan samengaan met verbeteren van recreatieve voorzieningen en extra natuurontwikkeling en biodiversiteit.

Daarnaast ondersteunen wij de verkenning naar nieuwe exploitatiemogelijkheden als optie om extra middelen te genereren. Exploitatie is hierbij geen doel op zich maar wel noodzakelijk als financiële dekking om ontwikkeling, beheer en onderhoud te waarborgen. Echter, dit mag niet ten koste gaan van de openbare en kosteloze toegankelijkheid van de gebieden voor iedereen m.u.v. intensieve gebruikte voorzieningen met relatief hoge kosten voor beheer en toezicht. Nieuwe horeca leisure initiatieven als exploitatiemogelijkheid moeten wel passend zijn met de omgeving en bij voorkeur in combinatie met een sociale functie of voorziening opgezet worden en met doelstellingen op gebied van meer biodiversiteit, klimaatadaptatie en duurzaamheid.

Hoogachtend,
Gemeenteraad van Utrecht,

de griffier,
Miguel Israel

de voorzitter,
Sharon A.M. Dijksma

Toekomstvisie 2040

Recreatieschap Stichtse Groenlanden en (aanliggend) Staatsbosbeheer

Rapport 8 januari 2025

RECREATIESCHAP STICHTSE GROENLANDEN

staatsbosbeheer

FEDDES/OLTHOF

bureau buiten

economie & omgeving

Inhoudsopgave

1. Inleiding en leeswijzer 2

1.1 Aanleiding 2
1.2 Doel van de toekomstvisie 2
1.3 Totstandkoming visie 3
1.4 De opbouw van de visie 4

2. Opgaven 6

3. Visie en strategie 9

3.1 Visie 9
3.2 Strategie 11

4. Recreatiezonering 15

4.1 Wat is (het doel van) recreatiezonering? 15
4.2 De vier zones 15
4.3 Huidige situatie zonering en gewenste zonering 16

5. Uitwerkingen per cluster 19

5.1 Cluster 1 – Utrecht Zuid-Zuidoost 20
5.2 Cluster 2 – Utrecht Noord 25
5.3 Cluster 3 – Utrecht West 30
5.4 Cluster 4 – Utrecht Zuid-Zuidwest 34
5.5 Cluster 5 – Vinkeveense Plassen 39
5.6 Cluster 6 – Gebieden langs de Lek 44
5.7 Cluster paden en routes 50
5.8 Gebiedsoverstijgende thema's 52

6. Financiën 54

6.1 Financiële situatie Stichtse Groenlanden 54
6.2 Financiële situatie Staatsbosbeheer 55
6.3 Ontwikkeling van kosten voor beheer en investeringen 57
6.4 Financiële 'knoppen om aan te draaien' 58
6.5 Overzicht financiële consequenties per cluster 62

Bijlage 1 Overzicht gebieden per cluster 64

Bijlage 2 Overzicht huidige en gewenste zonering 67

Aangeboden aan
Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer
8 januari 2025

Projectnummer (Bureau BUITEN) 2024-2147

Auteurs
Anneke van Mispelaar
Daphne van der Veer
Nynke Meeske
Martijn Noordermeer
Isabella Hol
Daniel Barrero

1. Inleiding en leeswijzer

De recreatie- en natuurgebieden van Recreatieschap Stichtse Groenlanden (SGL) en Staatsbosbeheer (SBB) zijn van essentieel belang voor de gezondheid van mensen, voor planten en dieren en om ons voor te bereiden op de gevolgen van klimaatverandering. Meer dan vier miljoen bezoekers[1] maken jaarlijks gebruik van de ca. 3.100 hectare recreatie- en natuurgebieden rond de stad Utrecht. Het Recreatieschap en Staatsbosbeheer hebben behoefte aan een nieuwe toekomstvisie tot 2040 voor deze gebieden. Voor u ligt de visie voor alle terreinen rond de stad Utrecht van het Recreatieschap Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer samen.

1.1 Aanleiding

In de samenwerkingsovereenkomst tussen Recreatieschap Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer is afgesproken om de gebieden van Recreatieschap Stichtse Groenlanden en de aanliggende gebieden van Staatsbosbeheer en hun routestructuren in samenhang verder te ontwikkelen. Daarom wordt er gewerkt aan een gezamenlijke toekomstvisie 2040.

Daarnaast lopen de bestaande ontwikkelplannen van het recreatieschap binnenkort af. Het recreatieschap wil graag kunnen inspelen op toekomstige kansen en ontwikkelingen, zoals de toenemende behoefte aan groene recreatieruimte, en de (beperkte) beschikbare middelen optimaal benutten.

De toekomstvisie gaat over de gebieden van Recreatieschap Stichtse Groenlanden en de aanliggende gebieden van Staatsbosbeheer (zie hiervoor de overzichtskaart op pagina 5). In totaal is dit ongeveer 3.100 hectare: 1.780 hectare in beheer bij Staatsbosbeheer en 1.310 hectare bij Recreatieschap Stichtse Groenlanden (waarvan 806 ha SGL-A en 506 ha SGL-B). Ruimtelijk zijn de gebieden ingedeeld in 6 clusters. Onderstaande tabel en bijlage 1 geven daarvan een overzicht.

Tabel 1: Overzicht oppervlakte gebieden per cluster (hectare)

Cluster	SBB	SGL-A	SGL-B	Totaal
Cluster 1: Utrecht Zuid-Zuidoost	183,6	103,9		287,5
Cluster 2: Utrecht Noord	809,5	220,6		1030,1
Cluster 3: Utrecht West	16,4	73,2		89,6
Cluster 4: Utrecht Zuid-Zuidwest	176,8	84,6		261,4
Cluster 5: Vinkeveense Plassen	409,9		506,0	915,9
Cluster 6: Gebieden langs de Lek	186,4	324,0		510,4
Totaal	**1.782,6**	**806,3**	**506,0**	**3.094,9**

1.2 Doel van de toekomstvisie

De toekomstvisie tot 2040 geeft de koers weer hoe de gebieden en routestructuren toekomstbestendig te ontwikkelen en te beheren, om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de verwachtingen en wensen voor recreatief gebruik, in samenhang met integrale opgaven. Een integrale benadering draagt bij aan een verbeterde ruimtelijke kwaliteit, efficiënter beheer en kostenbesparingen door een meer coherente aanpak van onderhoud en ontwikkeling en een optimale balans in recreatievoorzieningen en natuurbehoud. De toekomstvisie vormt een bestuurlijk handelingskader om transparante en voorspelbare keuzes te kunnen maken.

[1] Bron: Bezoekersonderzoek recreatiegebieden Utrecht, 2023

In de toekomstvisie wordt de gewenste ontwikkeling van de gebieden geschetst, gericht op het verbinden van de recreatievraag van gebruikers en het aanbod in gebieden. Dit heeft hiermee verschillende doelen:

- Het scheppen van handelingsperspectief voor Recreatieschap Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer.
- Richting geven aan de ontwikkelingen de komende 15 jaar.
- Efficiënt inrichten van beheer en onderhoud.
- Aangeven aan de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling waar het schap zich de komende jaren op gaat richten.

De toekomstvisie bestaat uit twee onderdelen:

a. **Zes gebiedspaspoorten en een paspoort voor routes en paden**, die een overzicht geven van de stand van zaken van de gebieden, de huidige kwaliteiten, knelpunten/issues/risico's, kansen, en richtinggevende uitspraken voor de (clusters van) gebieden en routestructuren. De analyse in de paspoorten vormt de gezamenlijke basis voor de toekomstvisie.
b. De **toekomstvisie tot 2040** voor de gebieden en routestructuren van het Recreatieschap en Staatsbosbeheer.

Focus van de toekomstvisie

In deze visie omschrijven we de ontwikkelrichtingen vanuit het perspectief van recreatie en natuur. Kansen voor integrale ontwikkeling (bijvoorbeeld voor erfgoed en landschap) worden benoemd, maar voor meer informatie verwijzen wij naar de achterliggende stukken waarin die opgaven aan bod komen (zie hiervoor de gebiedspaspoorten).

De grootschalige uitbreiding van groen voor natuur en recreatie is onderwerp van Groen Groeit Mee, de provincie, de individuele gemeenten en GIOS. De toekomstvisie gaat in hoe vanuit Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer bijgedragen wordt aan voldoende en toekomstbestendig recreatiegroen.

1.3 Totstandkoming visie

Voor het opstellen van de visie hebben Bureau BUITEN en Feddes/Olthof Landschapsarchitecten samengewerkt met medewerkers van de gemeenten, Staatsbosbeheer, provincie en andere stakeholders. Belangrijke bouwstenen voor de visie zijn:

- Gebiedsbezoeken aan alle clusters en de meeste gebieden, samen met vertegenwoordigers van het Recreatieschap, Staatsbosbeheer en enkele gemeenten;
- Bureau-onderzoek waarbij veel achtergronddocumenten, plannen, visies en studies van gemeenten, provincie, het Recreatieschap en Staatsbosbeheer zijn geraadpleegd (zie de bronnenlijsten in de gebiedspaspoorten);
- Gesprekken met beheerders, BOA's en andere betrokkenen bij de verschillende gebieden;
- De inbreng van stakeholders, gemeenten, provincie, het Recreatieschap en Staatsbosbeheer over de gebiedspaspoorten en de conceptvisie, opgehaald tijdens drie bijeenkomsten (1 digitaal en 2 fysiek in september en november) en de drie schriftelijke rondes waar op de (tussen)stukken gereageerd is.

De geschetste ontwikkelrichtingen zijn (naast bovenstaande inbreng) gebaseerd op de expertise en het advies van Bureau BUITEN en Feddes/Olthof Landschapsarchitecten, waarbij is voortgebouwd op bestaande plannen, trajecten en visies voor de gebieden. Er heeft voor de visie op dit regionale schaalniveau geen participatie plaatsgevonden met andere belanghebbenden zoals omwonenden en ondernemers. Dit is aan de orde bij de uitwerking van de visie in concrete plannen.

Voor de begeleiding van het traject was regelmatig contact met de projectleider en de kerngroep vanuit Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer, en deelnemers van het Recreatieschap (provincie en gemeenten). Medewerkers van Staatsbosbeheer hebben intern gezamenlijk gekeken naar de gebieden

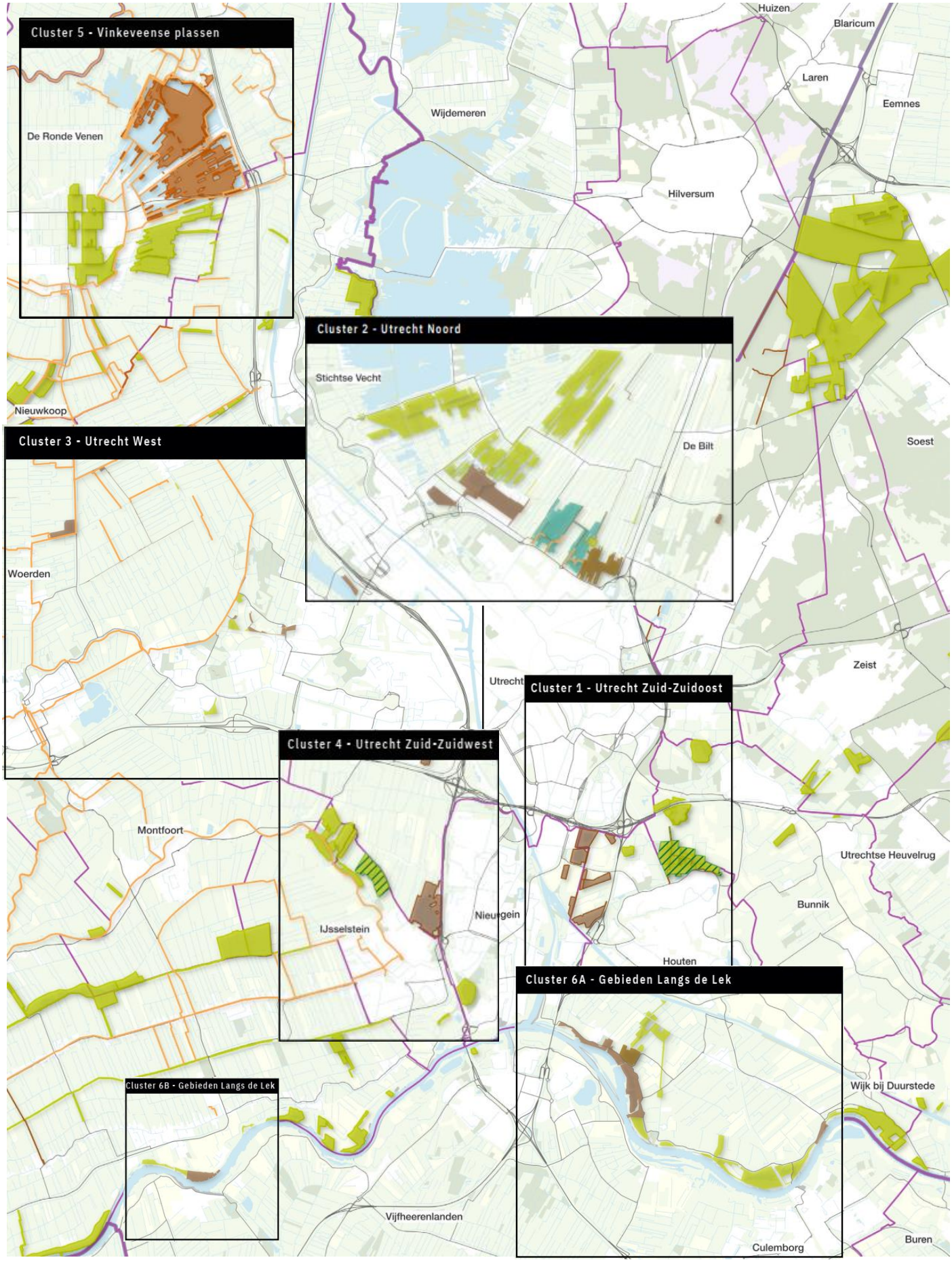
van Recreatieschap Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer, waardoor er meer uitwisseling en synergie is ontstaan.

1.4 De opbouw van de visie

Voor de zes cluster zijn er gebiedspaspoorten, en er is een paspoort voor de paden en routes. Dit zijn zeven separate documenten met informatie over de huidige situatie en achtergronden en ze zijn afzonderlijk zijn te raadplegen. Dit document vormt samen met de gebiedspaspoorten één geheel.

In dit document gaan we in op:

1. De **opgaven** (hoofdstuk 2) die volgen uit de analyse van kansen en knelpunten binnen de clusters en gebieden. De inventarisatie van kansen en knelpunten per gebied is te vinden in de gebiedspaspoorten.
2. De **visie en strategie** met daarbij **ontwikkelrichtingen** hoe om te gaan met de opgaven (hoofdstuk 3).
3. Informatie over de toepassing van **recreatiezonering**, als één van de middelen om gebieden en routestructuren toekomstbestendig te ontwikkelen en te beheren (hoofdstuk 4).
4. Een visiehoofdstuk met duidelijke **richtingen** per cluster (hoofdstuk 5).
5. Financiële implicaties van de visie op hoofdlijnen (hoofdstuk 6).

Cluster 5 - Vinkeveense plassen
De Ronde Venen
Nieuwkoop
Cluster 2 - Utrecht Noord
Stichtse Vecht
De Bilt
Cluster 3 - Utrecht West
Woerden
Cluster 1 - Utrecht Zuid-Zuidoost
Cluster 4 - Utrecht Zuid-Zuidwest
Montfoort
IJsselstein
Nieuwegein
Houten
Cluster 6A - Gebieden Langs de Lek
Cluster 6B - Gebieden Langs de Lek
Vijfheerenlanden
Culemborg
Wijk bij Duurstede
Buren
Utrecht
Zeist
Bunnik
Utrechtse Heuvelrug
Soest
Hilversum
Wijdemeren
Laren
Blaricum
Eemnes
Huizen

2. Opgaven

In de gebiedspaspoorten zijn voor de clusters met bijbehorende deelgebieden kansen en knelpunten verzameld. Uit de analyse hiervan komen een aantal kansen en knelpunten telkens naar voren. Deze knelpunten leiden tot vijf opgaven. Hierna lichten we deze opgaven toe.

1. **Er is een toenemende en veranderende recreatiebehoefte**
   - De behoefte aan groenblauwe recreatieruimte neemt toe door de groei van het aantal inwoners en toenemende behoefte. Tot 2040 neemt het aantal woningen in de regio toe met ruim 100.000[2].
   - De gebieden bieden veel verschillende aanknopingspunten voor belevingen op het gebied van natuur, erfgoed, ondernemerschap, bewegen, sporten en ontspanning. Wel zijn sommige gebieden ‘onbeduidend’ of verouderd; de inrichting is niet aangepast aan de wensen van de recreanten van nu en de toekomst. Zo is er bijvoorbeeld meer behoefte aan bewegen en sporten in de buitenlucht, zelf (re)creëren in het groen, en aan horeca en activiteiten. Landschap, biodiversiteit, erfgoed en ondernemerschap bieden kansen om beleving en identiteit van de gebieden te versterken.
   - Recreatie is steeds meer actief: fietsen, wandelen, varen en andere vormen van routegebonden recreatie nemen toe. Daarnaast vindt er diverser recreatiegedrag plaats (bijv. hardlopen, suppen, zwemmen in open water, racefietsen, bootcampen, et cetera) waardoor de scheidslijn tussen recreatie, bewegen en sport dunner wordt. Het feit dat recreatie steeds meer actief is, is goed met het oog op het gezondheidseffect van recreatie, maar het brengt ook uitdagingen met zich mee. Het vraagt om bredere fietspaden, meer wandel- en fietsverbindingen en meer mogelijkheden voor de (kleine) waterrecreatie. De ambitie van het UPLG om groenblauwe dooradering van het landelijk gebied te benutten helpt bij het realiseren van onverharde paden en (kleine) waterrecreatie. Verharde paden voor wandelen en fietsen zijn in aanleg en beheer relatief prijzige voorzieningen, maar hebben een grote recreatieve impact.
   - De verschillende gebruikers van de natuur- en recreatiegebieden, waaronder fietsers, wandelaars, sporters en mensen die hun hond uitlaten, hebben effect op natuur en de beleving. Een deel van de recreanten gebruikt de gebieden (inclusief het water), zonder rekening te houden met de gebruiksregels, de natuur en anderen. Dit zorgt voor regiobrede knelpunten: er is beperkte capaciteit voor handhaving en er is vandalisme en overlast in veel van de gebieden. Dit maakt dat er duidelijke toegangs- en gedragsregels voor alle verschillende gebruikers nodig zijn. Zie ook paragraaf 5.8.

2. **Er zijn beperkte middelen voor beheer en investeringen**
   - De middelen voor beheer en investeringen in natuur- en recreatiegebieden staan onder druk (zie ook hoofdstuk 6.1 en 6.2). Ook het uitbreiden van recreatiegebieden zorgt voor meer

[2] Bron: Utrecht10.nl

beheer- en onderhoudskosten waarvoor eerst budget gevonden moet worden, voordat de plannen hiervoor gemaakt kunnen worden.
- Er bestaan geen nationale of provinciale investeringsprogramma's voor recreatie. Hoewel het maatschappelijk belang van groen breed wordt onderschreven, blijft het vinden van financiële middelen voor investeren in en beheren van recreatie en groen een grote opgave.
- Om 'groen en blauw' echt mee te laten groeien met de bevolkingsontwikkeling moet de opgave onderdeel zijn van het reguliere investeringsproces in (integrale) gebiedsontwikkelingen. Het programma Groen Groeit Mee verbindt de brede waarde van groen en blauw aan geldstromen en mechanismen om samen te investeren in (recreatief) groen en water.

3. **Creëren van overzicht (zonering) en sturen op variatie en balans**
   - Het ontbreekt op dit moment aan een duidelijk overzicht van samenhang tussen de verschillende gebieden van Recreatieschap Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer. Daarnaast is het op dit moment in sommige gebieden te druk, terwijl er in andere gebieden juist nog ruimte is voor recreatieve ontwikkeling en meer recreanten. Het op grotere schaal kijken naar de gebieden maakt het mogelijk om meer vraaggericht te werken en daarmee beter in te spelen op de behoeften van de recreant. Zonering dient hierbij als waardevol middel om overzicht te creëren en te zorgen voor een betere balans in de verschillende gebieden.
   - Een aantal gebieden liggen geïsoleerd voor gebruikers, waardoor ze minder worden bezocht. De vraag is of bezoek hier wel noodzakelijk en passend is. Omdat deze gebieden wel beheerd moeten worden en hier kosten mee gemoeid gaan is dit een opgave.
   - In sommige gebieden is er een sterke scheiding zichtbaar tussen recreatie en natuur, en tevens is er weinig variatie tussen gebieden die dicht bij elkaar liggen. Om te voldoen in de veranderende recreatiebehoefte is variatie, beleving en balans belangrijk. Hier kan op ingezet worden met behulp van zonering, en de strategie om op sommige plekken te intensiveren en op sommige plekken te extensiveren (zie ook hoofdstuk 3).

4. **Realiseren van bestaande ambities en plannen voor de gebieden**
   - Voor verschillende deelgebieden zijn er plannen met duidelijke ambities opgesteld, maar een groot deel van deze plannen komen maar langzaam van de grond. Het is belangrijk deze plannen en ontwikkelingen te versnellen en daadwerkelijk te realiseren, met het oog op de recreatiebehoefte in verband met woningbouw in de toekomst. Commercieel en sociaal ondernemerschap biedt kansen om recreatiewaarde en beleving van de gebieden te versterken. De exploitatie-inkomsten zijn noodzakelijk om de stijgende beheerkosten te dekken.
   - Daarnaast zijn er ook verschillende trajecten in het landelijk gebied en de stedelijke regio die gepaard gaan met de nodige kansen en bedreigingen. Voorbeelden van bedreigingen zijn de grotere druk op de bestaande gebieden als er samen met het rood (nieuwe woningbouw) geen uitbreiding van (recreatief) groen gerealiseerd wordt en er geen middelen zijn voor investering en beheer van bestaand (recreatief) groen. Groen Groeit Mee, de plannen voor het opvangen van toekomstige vraag vanuit de A12 zone/Groot Merwede en Rijnenburg, het UPLG en het project Sterke Lekdijk zijn voorbeelden van trajecten waar verschillende gebieden op kunnen aanhaken en recreatieontwikkeling kunnen koppelen aan andere doelen. Denk daarbij aan het versterken van de groenblauwe dooradering en het realiseren van waterberging.
   - De voortgang in het realiseren van ambities en plannen is mede afhankelijk van samenwerking met andere actoren, zoals gemeenten, provincies, waterschappen en private partijen. Verschillende belangen, besluitvormingstrajecten en beschikbare middelen bij deze partijen kunnen vertraging veroorzaken of extra afstemming vereisen om gezamenlijke doelen te bereiken. Dit brengt de nodige uitdagingen met zich mee.
   - De beoogde inkomsten uit de plannen blijven door de vertraging achter bij de verwachtingen, wat de uitvoerbaarheid van het totaalpakket onder druk zet. Het benutten van alternatieve financieringsbronnen en creatieve samenwerkingen is noodzakelijk om financiële tekorten te overbruggen en projecten voort te zetten.

5. **Rekening houden met klimaatverandering**
    - Het klimaat is in verandering, met een toename van langdurige periodes van warmte en droogte als gevolg. De gevolgen van het veranderende klimaat op de buitenruimte zijn divers. In versteende omgevingen is vanwege de toenemende warmte steeds vaker sprake van hittestress. Groene omgevingen kunnen hier een positieve bijdrage aan leveren.
    - De klimaatopgaven zorgen ook voor een stijging van beheerkosten van natuur- en recreatiegebieden. Een voorbeeld hiervan is de laagveenproblematiek rond de Hollandsche Kade, wat het snoeien en baggeren vermoeilijkt en de beheerkosten beïnvloedt. Bij het ontwikkelen van de deelgebieden is het essentieel om rekening te houden met duurzame en klimaatadaptieve maatregelen die de beheerkosten op lange termijn kunnen beperken.
    - Klimaatadaptieve maatregelen bieden ook kansen voor recreatieve ontwikkeling en het vergroten van biodiversiteit. Denk aan het inzetten van waterbergingen die tegelijkertijd dienen als recreatieve plassen, het aanleggen van bloemrijke graslanden en bermen, voedselrijke waterzones, het versterken van groenblauwe dooradering en gebruik en beheer van paden en terreinen i.v.m. bereikbaarheid en begaanbaarheid (ook voor evenementen).

In de gebiedspaspoorten is per cluster en per deelgebied aangegeven welke uitdagingen en knelpunten spelen. Hieruit volgt wat de voornaamste opgaven zijn per cluster. Zie hoofdstuk 5 en de gebiedspaspoorten voor de samenvatting van de kansen, bedreigingen en opgaven per cluster.

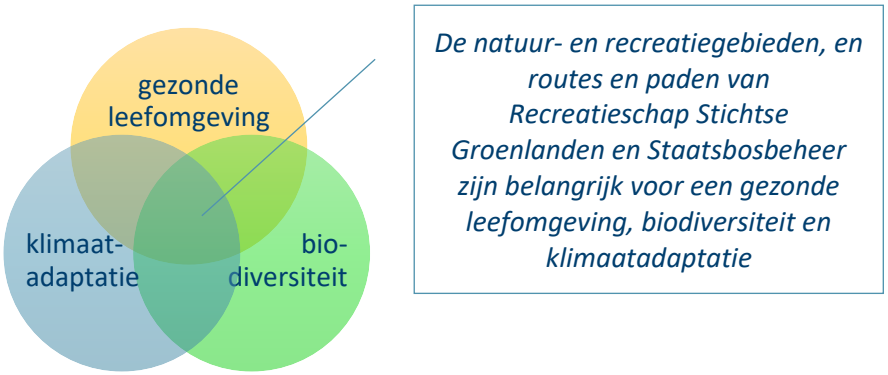
3. Visie en strategie

3.1 Visie

Recreatieschap Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer dragen bij aan een gezonde, toegankelijke en inclusieve leefomgeving voor de inwoners van de provincie Utrecht door beheer en ontwikkeling van natuur- en recreatiegebieden, en de bijbehorende routes en paden. In de gebieden en op de routes en paden vinden recreanten ruimte voor sport, bewegen, ontspanning, ontmoeting en ontplooiing en zijn daarom belangrijk voor een gezonde leefomgeving. Daarnaast zijn de natuur- en recreatiegebieden van groot belang voor biodiversiteit en klimaatadaptatie.

Met de gedeelde waarde van natuur- en recreatiegebieden van Recreatieschap Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer dragen zij bij aan een gezonde leefomgeving, biodiversiteit en klimaatadaptatie (zie figuur 3.1).

Figuur 3.1 De waarden van de natuur- en recreatiegebieden en routes en paden van Recreatieschap Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer

In 2040 zal de U10 regio naar verwachting 100.000 extra woningen tellen om de groei van inwoners te kunnen faciliteren. In de leefomgeving van de bestaande en nieuwe Utrechters spelen de natuur- en recreatiegebieden van Recreatieschap Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer een belangrijke rol. De te behouden en ontwikkelen kernwaarden van de gebieden van het Recreatieschap en Staatsbosbeheer zijn:

- een variatie aan **landschappen** en (cultuurhistorische) belevingen om te voldoen aan de recreatieve behoeften van inwoners;
- een variatie aan **extensieve en intensieve inrichting:** van natuurgebieden met bijzondere soorten planten en dieren, tot intensieve recreatiegebieden met verschillende voorzieningen voor bewegen, ontmoeting en ontspanning, aansluitend bij de verschillende leefstijlen;
- een variatie aan **inrichtingselementen en exploitatievormen**, van zowel publieke als maatschappelijke waarde en met ruimte voor maatschappelijk en ondernemersinitiatief.

Variatie aan landschappen en (cultuurhistorische) beleving

Variatie aan extensieve en intensieve inrichting

Variatie aan inrichtingselementen en exploitatievormen

3.2 Strategie

De opgaven waar Recreatieschap Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer mee te maken hebben zijn fors. Daarom is het belangrijk keuzes te maken in beheer en ontwikkeling, met het oog op enerzijds het lange termijn perspectief waarin groen meegroeit met het aantal woningen en anderzijds de korte en middellange termijn waarin beschikbare budgetten (te) krap zijn in relatie tot instandhouding van het bestaande aanbod.

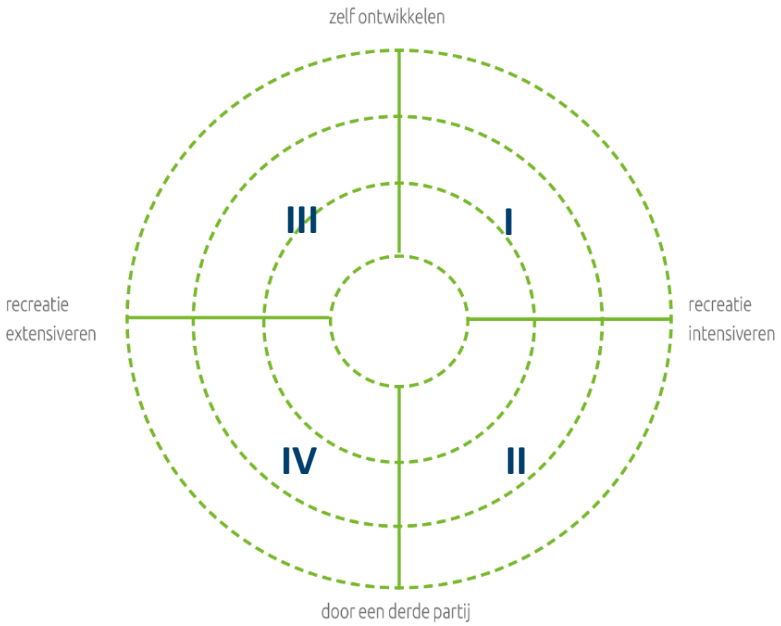
Voor deze keuzes hebben we de volgende uitgangspunten voor beheer en toekomstige ontwikkeling van de gebieden en routes geformuleerd:

1. **Inrichting en beheer sluiten aan bij de recreatiebehoefte.** Gezien de groeiende recreatievraag is het van belang dat de gebieden voor recreatie beschikbaar blijven. Hierbij is wel meer variatie in inrichting, beheer en exploitatie mogelijk.
2. **Natuurinclusieve inrichting en beheer** en bescherming van bepaalde natuurwaarden door middel van recreatiezonering (zie hoofdstuk 4). Door een robuuste inrichting voor de verschillende doelen en bescherming van een planmatige en regionale aanpak, gaan natuur en recreatie goed samen. Door afstemming over ontwikkelingen en beheer wordt synergie in de uitvoering gerealiseerd.
3. **Inclusiviteit en openbaar toegankelijkheid** bij inrichting en exploitatie. Gebieden zijn zoveel mogelijk openbaar en kosteloos toegankelijk zodat ze bijdragen aan de gezonde leefomgeving van de inwoners uit de regio. Alleen voor extra voorzieningen en toezicht wordt een beperkte toegangsprijs gerekend. Hierbij wordt duurzame mobiliteit gestimuleerd.
4. **Samenwerking met deelnemers in het Recreatieschap en andere overheidspartners** bij ontwikkeling van gebieden, inrichting en beheer. De projectleiding en financiering van ontwikkeling vraagt maatwerk, waarbij effectiviteit (waaronder beperking van risico's) en realisatie van koppelkansen centraal staan, denk aan koppelkansen vanuit Groen Groeit Mee en UPLG. Voorafgaand aan een ontwikkeling (uitbreiding van een gebied, of een andere inrichting) moet duidelijk zijn of voor realisatie, de koppelkansen en het beheer voldoende budget beschikbaar komt. Beheer en ontwikkeling door Stichtse Groenlanden moet financieel gedekt zijn door de deelnemers in het Recreatieschap.
5. **Samenwerking met commerciële en maatschappelijke organisaties** bij ontwikkeling, exploitatie en beheer van gebieden. Exploitaties zijn geen doel op zich, maar wel noodzakelijk om de financiële dekking van ontwikkelingen en beheer te waarborgen. Daarnaast dragen exploitaties ook bij aan de recreatiewaarde en variatie van belevingen, zoals hiervoor omschreven. De inkomsten van exploitaties komen ten goede aan instandhouding, ontwikkeling en het gebruik van de gebieden.

Keuzes voor de toekomst
Voor de toekomst is het van belang de natuur- en recreatiewaarden van de gebieden te optimaliseren binnen de beschikbare budgetten, onder andere door te sturen op variatie en balans en samenhang met de omgeving. Hierbinnen zijn meerdere keuzes te maken:

- het recreatief gebruik extensiveren of intensiveren (horizontale as)
- de ontwikkeling als beheerders van de gebieden zelf initiëren en uitvoeren, of dat aan derden overdragen (verticale as)

Figuur 3.2 Mogelijke ontwikkelrichtingen

Horizontale as: intensiveren en extensiveren van gebieden
Intensiveren is het meer intensief inrichten en/of beheren van de gebieden voor recreatie, bijvoorbeeld met meer paden, picknickbankjes en sport- en speelvoorzieningen. Hierdoor komen er meer recreatiemogelijkheden, verbetert de kwaliteit van de recreatie-ervaring en de capaciteit van een gebied. Hierdoor zullen de kosten wel omhooggaan.

Extensiveren is het minder intensief inrichten en/of beheren van de recreatiegebieden. Dit houdt in dat de focus ligt op diversificatie van natuur (extensiever maaibeheer) en minder recreatieve voorzieningen. Dit kan kostenbesparingen in het beheer opleveren.

De combinatie van extensiveren en intensiveren zorgt voor meer variatie in de uitstraling van gebieden, waarbij de capaciteit van recreatie toereikend blijft. Er kunnen zo ook meer geleidelijke overgangen gecreëerd worden tussen natuur- en recreatiegebieden.

Verticale as: zelf of door een derde partij ontwikkelen en/of beheren
Deze as richt zich op de keuze wie de ontwikkeling of het beheer gaan uitvoeren. Het is goed om een bewuste strategische afweging te maken wie een gebied ontwikkelt of beheert, met het oog op doelbereik en doelmatigheid. De keuze die gemaakt wordt, kan per gebied verschillend zijn, afhankelijk van bijvoorbeeld integraliteit, realiseren van koppelkansen en risicobeheersing of beschikbaarheid van medewerkers.

Zelf ontwikkelen of beheren betekent dat Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer zelf de verantwoordelijkheid voor het proces en de uitvoering dragen. Hierbij kan natuurlijk wel worden samengewerkt met andere partijen. De risico's zoals onzekerheid over een planologische procedure of realiseren van draagvlak, en de financiële consequenties hiervan, liggen in dat geval ook bij Stichtse Groenlanden of Staatsbosbeheer.

Bij ontwikkeling of beheer door een derde partij worden er afspraken gemaakt met een gemeente, ondernemer of andere partij voor ontwikkeling of beheer. Dit betekent dat verantwoordelijkheden voor beheer en of ontwikkeling overgedragen worden naar een andere partij. Dit kan gunstig zijn omdat het gebied een andere functie krijgt, of omdat een andere partij beter toegerust is om bijvoorbeeld het participatieproces te trekken in het geval van een ontwikkeling. Ook het beheer overdragen aan een derde partij kan slim zijn, bijvoorbeeld omdat de kosten lager worden, of omdat de functie beter past bij

een andere organisatie. Wanneer een derde partij wordt betrokken bij ontwikkeling of beheer kan het eigendom bij Stichtse Groenlanden of Staatsbosbeheer blijven, of worden overgedragen (beiden zijn mogelijk).

Deze twee keuzes leiden tot vier mogelijke richtingen:

I. Recreatie intensiveren en zelf ontwikkelen en beheren. Een gebied wordt voor recreatie verder ontwikkeld en daarmee geïntensiveerd. In deze ontwikkelrichting initiëren Recreatieschap Stichtse Groenlanden of Staatsbosbeheer de ontwikkeling zelf en behouden ze het eigendom en beheer. Dit geldt bijvoorbeeld voor Laagraven en Nieuw Wulven. Binnen deze richting is benutten van koppelkansen vanuit bijvoorbeeld waterberging en UPLG een mogelijkheid, maar wordt de initiatie en ontwikkeling door het Recreatieschap of Staatsbosbeheer zelf gedaan.

II. Recreatie intensiveren waarbij een derde partij de ontwikkeling of het beheer uitvoert. In deze ontwikkelrichting wordt recreatie verder ontwikkeld en daarmee geïntensiveerd. Echter, hier is de ontwikkeling daarvan in handen van een derde partij, denk aan een ondernemer, een gemeente of een andere groen- of natuurorganisatie. Dit geldt bijvoorbeeld voor Oortjespad en plas Eend, waar er concrete plannen voor intensiveren zijn, waarvan investering en beheer door de exploitant wordt opgepakt, of voor Nedereindse Park waar de gemeente de ontwikkeling trekt, en het beheer bij het Recreatieschap blijft.

III. Recreatie extensiveren en zelf ontwikkelen en beheren. In deze ontwikkelrichting krijgt een gebied een andere balans, waarbij de nadruk minder op recreatie komt te liggen. Recreatie wordt geëxtensiveerd en de inrichting en/of het beheer van de gebieden wordt minder intensief. Recreatieschap Stichtse Groenlanden en/of Staatsbosbeheer realiseren deze ontwikkeling zelf of gezamenlijk, bijvoorbeeld vanuit het beheer. Dit geldt bijvoorbeeld voor delen van ’t Waal oost en west.

IV. Recreatie extensiveren waarbij een derde partij initiatief neemt. In deze ontwikkelrichting komt de nadruk minder te liggen op recreatie, en wordt recreatie geëxtensiveerd. In dit geval ligt de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling en (eventueel) toekomstig beheer bij een andere partij. Het is ook mogelijk dat het eigendom van het gebied bij een andere partij komt (maar dit is geen automatisme). Deze strategie geldt bijvoorbeeld voor De Leyen en Heulse Waard.

Overzicht opgaven en ontwikkelrichting per cluster

In de gebiedspaspoorten hebben we op basis van het overzicht van kansen, knelpunten en opgaven, richtinggevende uitspraken geformuleerd. Hieronder vindt u daarvan een samenvattend overzicht

Cluster	Opgave	Ontwikkelrichting	Samenwerking SBB en SGL
Cluster 1: Utrecht Zuid-Zuidoost	Opvangen van de groeiende recreatiebehoefte, creëren van een betere balans in het cluster en in samenhang met de andere (gemeentelijke) groengebieden. Ontwikkelen van de plannen voor het opvangen van toekomstige vraag, het realiseren van verbindingen en ontwikkelen van identiteit voor gebieden.	Recreatie intensiveren en zelf ontwikkelen	Nauwe samenwerking in ontwikkeling en beheer tussen SGL- en SBB-terreinen. In de samenwerking op korte termijn richten op Groen Groeit Mee en de Bossenstrategie. Het GGM proces loopt door, maar planvorming gaat verder binnen kader GGM KRLL. SGL kan ondersteuning geven aan Staatsbosbeheer bij de exploitatie van de Forten van de NHWL.
Cluster 2: Utrecht Noord	Opvangen van de groeiende recreatiebehoefte en realiseren/versnellen plannen en ambities deelgebieden	Voornamelijk recreatie intensiveren en zelf ontwikkelen (m.u.v. de Leyen: extensiveren door derde partij)	Samenwerking tussen SGL en SBB noodzakelijk voor een goede zonering en efficiënt beheer. Intensievere groene recreatie nabij de stad positioneren als beschermende schil tegen de stadsrand. Hier vangen SBB en SGL gezamenlijk de groeiende recreatiebehoefte op.

Cluster 3: Utrecht West	Up-to-date krijgen, houden en eventueel ontwikkelen van het recreatie-aanbod. Doordat deze regio uitgestrekt is, en het areaal beperkt, is het van belang te focussen en allianties te sluiten. Opvangen van de groeiende recreatiebehoefte.	Recreatie intensiveren en zelf en door anderen ontwikkelen	Samenwerking tussen SGL en SBB ligt in dit cluster minder voor de hand (m.u.v. Grutto).
Cluster 4: Utrecht Zuid-Zuidwest	Ontwikkelen van de plannen voor het opvangen van toekomstige vraag vanuit de A12 zone/Groot Merwede en Rijnenburg, het realiseren van verbindingen en ontwikkelen van identiteit voor gebieden. Opvangen van de groeiende recreatiebehoefte.	Recreatie intensiveren en zelf ontwikkelen	Samenwerking tussen SGL en SBB vooral op het verbinden van de Nedereindse Park met de Hollandsche IJssel. SGL kan SBB ondersteunen in de exploitatie van de rode gebieden in de Noordwesthoek.
Cluster 5: Vinkeveense Plassen	Aanbrengen van meer variatie in beheer en uitstraling van de eilanden, versterking van de biodiversiteit en op lange termijn grote financiële opgave in stand houden/herstellen zandeilanden en legakkers. Ontwikkelen van plannen Marickenland en extensiveren van veenweidegebied polder Demmerik.	Recreatie intensiveren en extensiveren en zelf ontwikkelen	Samenwerking tussen SGL en SBB gericht op het laten beleven van de ontginningsgeschiedenis van het gebied. SBB kan SGL helpen de hoge natuurwaarden in de Vinkeveense plassen te behouden en ontwikkelen. SGL kan SBB/gemeente helpen bij de exploitatie van de speelnatuur bij Marickenland.
Cluster 6: Gebieden langs de Lek	Zoneren en beter op elkaar afstemmen van recreatie en natuur.	Recreatie intensiveren en extensiveren en zelf ontwikkelen (m.u.v. Heulse Waard)	Samenwerking gericht op zonering van de recreatie voor optimale beleving en opvang van groeiende recreatiebehoefte en extensivering voor goede bescherming van kwetsbare natuurwaarden.
Cluster 7: Paden en routes	Opvangen van groeiende en veranderende recreatiebehoefte i.r.t. beperkt budget. Verbindingen maken en versterken. Up-to-date houden van de routenetwerken.	Alle vier de richtingen	Samenwerking voor beheer van vrij liggende fiets- en wandelpaden gericht op efficiënt beheer. Samenwerking SBB en SGL met het routebureau voor optimaliseren routenetwerken en integreren SBB routes in de netwerken. SGL is namens deelnemers opdrachtgever van het Routebureau.

Deze ontwikkelrichtingen helpen Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer bij het maken van keuzes en deze uit te leggen binnen de eigen organisaties en aan externen. Hierbij kunnen echter ook andere factoren een rol spelen, zoals lange contracten met exploitanten of gemeenten, waardoor keuzes ook anders kunnen uitvallen.

4. Recreatiezonering

Recreatiezonering is één van de instrumenten om inzicht te creëren in de balans van meer en minder intensieve recreatie. Voor de toekomstvisie 2040 maken we gebruik van recreatiezonering. We benutten hiervoor een aanpak die al eerder voor Staatsbosbeheergebieden is ontwikkeld[3].

4.1 Wat is (het doel van) recreatiezonering?

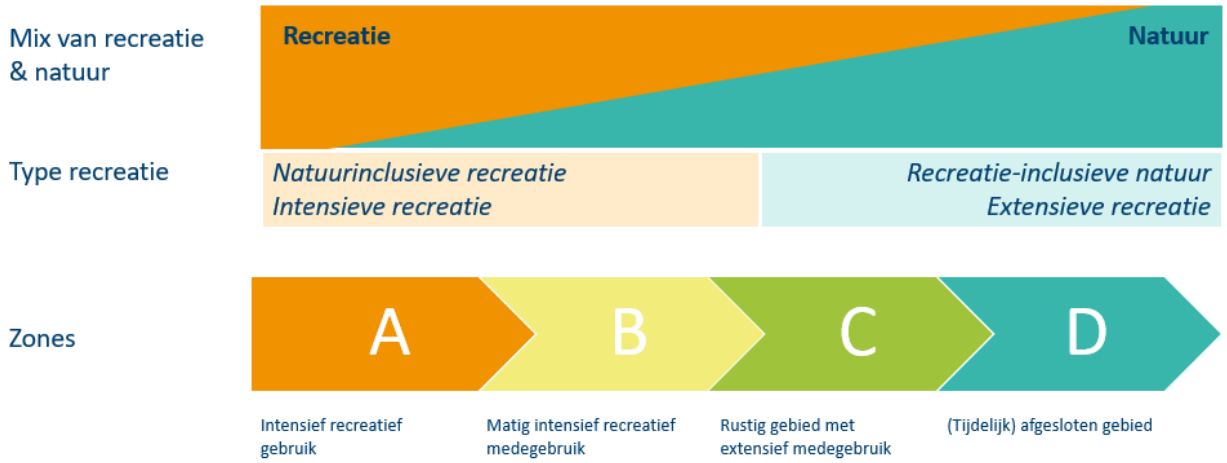
Zonering is een methode die ingezet kan worden om gebieden en routestructuren toekomstbestendig te ontwikkelen en te beheren. Het wordt gebruikt voor het inrichten en beheren van recreatie- en natuurgebieden voor verschillende typen bezoekers, waarbij de unieke kenmerken van het gebied centraal staan. Zonering is een hulpmiddel en geen doel op zichzelf. Recreatiezonering is nodig omdat het steeds drukker wordt in natuurgebieden, en we iedereen een passende beleving willen bieden wanneer zij de natuur in trekken. Maar wel op zo'n manier dat verschillende recreantengroepen elkaar en de natuur in hun waarde laten, en daarmee de verstoring van de natuur te beperken waar dat nodig is. Recreatiezonering helpt bij het krijgen van inzicht en verbeteren van de balans. Het is daardoor van invloed op inrichting en beheer van gebieden. Het helpt daarmee om recreatief gebruik van recreatiegroen en natuur in goede banen te leiden.

Recreatiezonering helpt bij het nadenken over welke recreatievormen, recreatievoorzieningen en activiteiten waar wel en niet passen. Zo kunnen weloverwogen keuzes gemaakt worden ten gunste van recreatie en natuur.

4.2 De vier zones

Een onderdeel van de zoneringsaanpak is het werken met vier verschillende zones waar recreatie en natuur in verschillende verhoudingen 'gemixt' worden. Dit verschilt van een recreatiegerichte aanpak (zone A) tot een natuurgerichte aanpak (zone D). Behalve enkele uitzonderingen is altijd sprake van combinatie van recreatie en natuur. De zone geeft een beeld van (gewenste) inrichting, beheer en gebruik. Het volgende schema en de tabel geven een korte uitleg van de vier zones.

Figuur 4.1 De vier zones van de zonering

[3] Zie hiervoor ook deze webpagina: www.staatsbosbeheer.nl/5-vragen-over-zonering.

	Zone A	Zone B	Zone C	Zone D & D*
Karakteristiek	*Intensief recreatief gebruik*	*Matig intensief recreatief gebruik*	*Rustig gebied met extensief recreatief (mede)gebruik, evt. speciale aandacht voor verstoringsgevoelige soorten*	*Rustgebieden, (tijdelijk) afgesloten gebied ten behoeve van fauna of kwetsbare vegetaties*
Inrichting en beheer	Poorten en ontvangstplekken, hoog inrichtingsniveau en intensief beheer	Rustige gebieden met natuur en recreatie. Lager inrichtingsniveau en minder intensief beheer	Stilte, ruimte en natuur. Laag inrichtingsniveau en vooral natuurbeheer	In zone D* geen vrije toegang Weinig tot geen recreatievoorzieningen
Ligging	Vaak in directe omgeving woonkernen en hotspots als uitloop van verblijfsrecreatie	Relatief dicht bij kernen en parkeerplaatsen	Veelal op afstand van kernen en parkeerplaatsen	Bescherming van rust van diersoorten of kwetsbare habitattypen
Voorzieningen	Grotere parkeerplaatsen, TOPs, intensief padenpatroon, andere voorzieningen zoals horeca, leisure, zwemplassen, toiletten, picknickbanken	Matig intensief padenpatroon, voorzieningen zoals ligweiden, uitkijkpunt of –toren, kinderroute, blotevoetenpad, enkele bankjes	Extensieve en rustige natuurgerichte recreatie, paden en evt. een vogelkijkscherm	Enkele paden, verder geen recreatievoorzieningen. Eventueel delen of in bepaalde delen van het jaar afgesloten.
Routes	Startpunt van meerdere routes voor verschillende routevormen	Meerdere gemarkeerde routes voor verschillende routevormen	Weinig – geen gemarkeerde routes, wel rustige paden en enkele doorgangsroutes	Enkele wandelpaden, toegang tijdens begeleide excursies

4.3 Huidige situatie zonering en gewenste zonering

In het kader van deze toekomstvisie is voor ieder deelgebied, en voor heldere ruimtelijke eenheden, in kaart gebracht welke zone op dit moment geldt en welke zonering in de toekomst gewenst is.

- De **huidige zonering** wordt bepaald op basis van het inrichtings- en beheerniveau en de intensiteit van gebruik.
- De **gewenste zonering** komt tot stand door te kijken naar kwetsbare natuurwaarden (recreatiegevoelige habitats), verschillende gebruikers en vormen van recreatie, en de ligging nabij woon- en recreatiekernen ten opzichte van andere groen- en natuurgebieden. Nabij een recreatieve hotspot (zone A), liggen idealiter zone B en C gebieden, zodat in kwetsbare gebieden (zone D) minder recreanten komen.

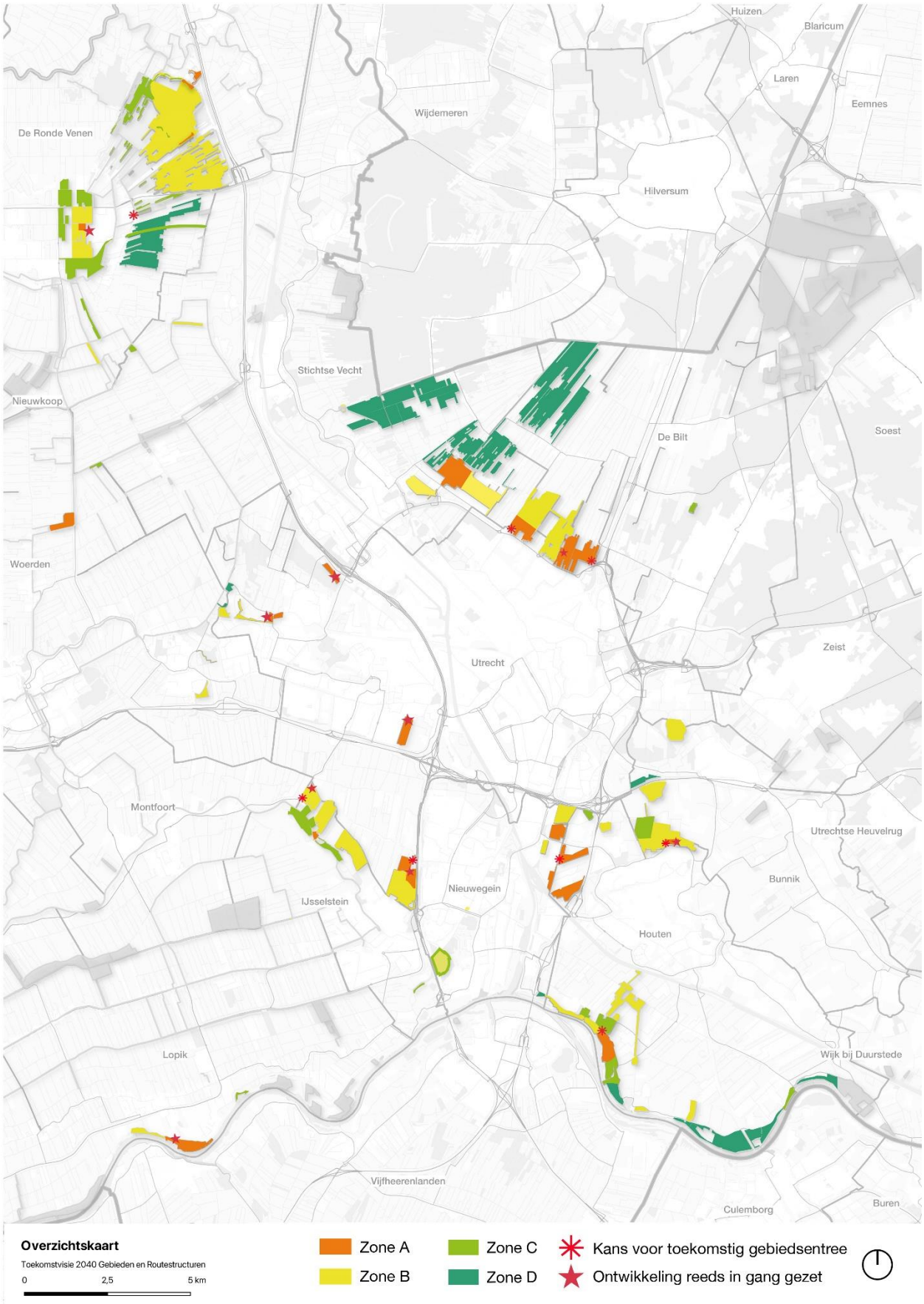
De gewenste zonering is anders dan de huidige zonering. Om meer recreanten te kunnen opvangen zijn meer intensievere gebieden gewenst. Voor andere gebieden is een meer extensiever gebruik voor recreatie logisch, ook vanuit het oogpunt van beheerkosten. Verschillende gebruikers in een gebied, vragen ook om een heldere zonering om mogelijke onderlinge overlast te voorkomen en ieders behoeften te respecteren. Tijdens de derde werkbijeenkomst is het gesprek gevoerd over de gewenste zonering. Figuur 4.2 en bijgevoegde kaarten per cluster (hoofdstuk 5) geeft een overzicht van de gewenste zonering per deelgebied weer met daarbij kansen voor een toekomstige gebiedsentree en ontwikkelingen die reeds in gang zijn gezet (zie voor deze ontwikkelingen de gebiedspaspoorten). In hoofdstuk 5 en in de gebiedspaspoorten is aangegeven waar intensivering of extensivering aan de orde kan zijn, wat vervolgens aanleiding is om de huidige zonering aan te passen.

Goed om te benoemen is het feit dat de huidige en gewenste zonering is gemaakt op basis van de grenzen van de deelgebieden (duidelijke ruimtelijke eenheden). Soms was het mogelijk om binnen een deelgebied op de kaart onderscheid te maken tussen de verschillende zones, maar over het algemeen is

de zonering op een hoog schaalniveau in kaart gebracht. Het aanbrengen van een zonering binnen een specifiek deelgebied, is gewenst wanneer een gebied wordt (her)ingericht of ontwikkeld. Het kan voorkomen dat deze zonering dan ook invloed heeft op het hondenbeleid in een gebied. In aanvulling daarop kan het zijn dat er bepaalde paden tijdens het broedseizoen afgesloten worden, dit is onderdeel van recreatiezonering.

De tabel in bijlage 2 en de tabellen per cluster (hoofdstuk 5) geven de huidige en gewenste zonering weer. In de tabellen zijn een aantal deelgebieden grijs gemarkeerd. Dit zijn deelgebieden die wel zijn meegenomen in de zonering, maar niet in de analyse, gebiedspaspoorten en visie (deze vallen buiten de scope van de initiële opdracht). Gedurende het proces zijn deze gebieden toegevoegd, zodat we een meer complete zonering konden maken.

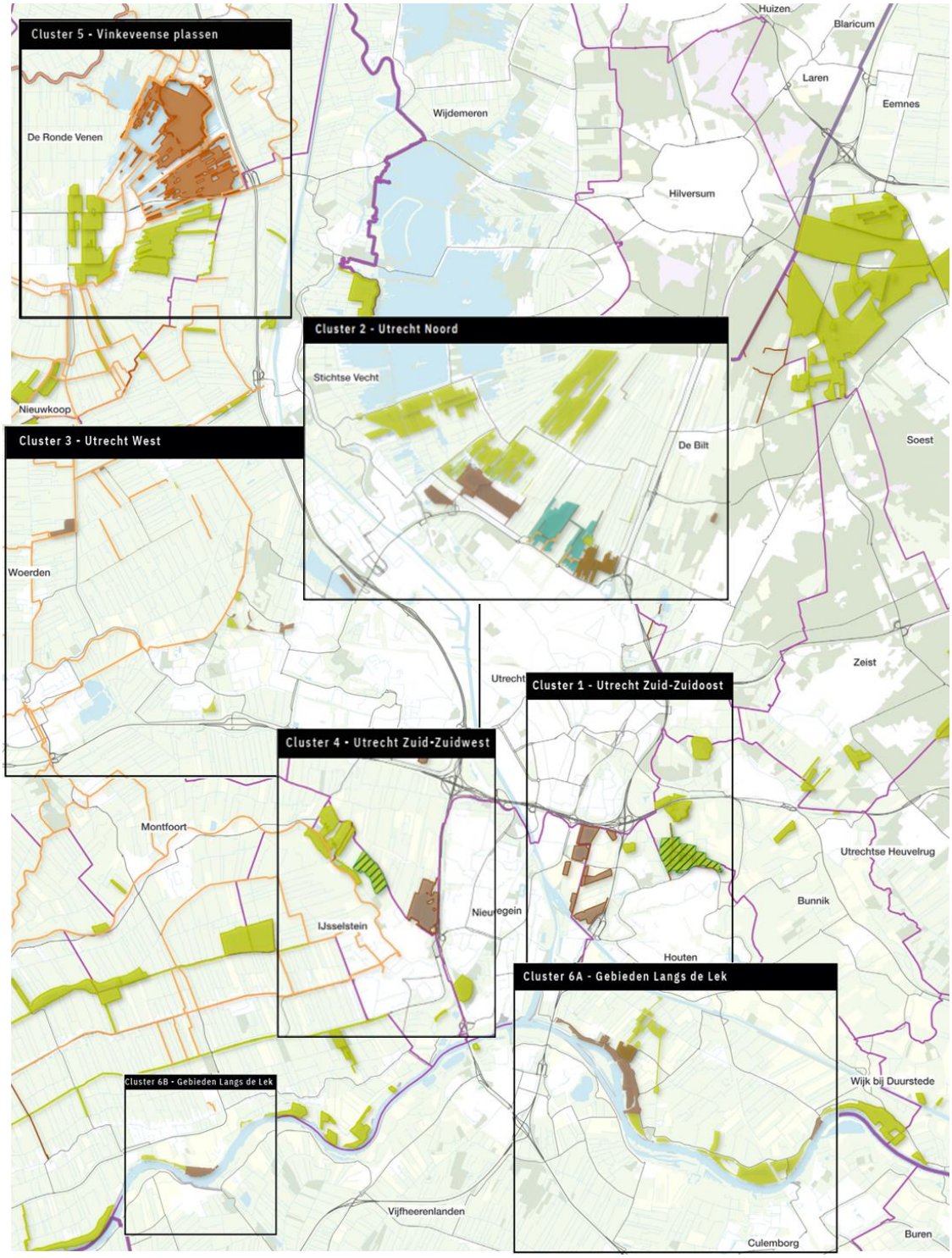
Figuur 4.2 Overzichtskaart gewenste zonering

5. Uitwerkingen per cluster

Voor de zes verschillende clusters (zie kaart hieronder) en het cluster paden en routes gaan we in op de opgaven, strategie en ontwikkelinrichtingen. We doen hier uitspraken over:

- Zonering en gebiedsentrees
- Identiteit
- Verbindingen
- Biodiversiteit
- Financiële consequenties

5.1 Cluster 1 – Utrecht Zuid-Zuidoost

Opgaven
De belangrijkste opgaven in dit cluster zijn het ontwikkelen van de plannen voor het opvangen van toekomstige vraag (samen met andere stakeholders), het realiseren van verbindingen en ontwikkelen van identiteit voor gebieden.

In dit gebied speelt een grote woningbouwopgave, bijvoorbeeld de A12-zone. Hiermee gepaard gaat ook de groeiende behoefte aan ruimte om te recreëren. Specifiek de Laagravense Plassen en Polder en Regiowout moeten daarom meer voor recreatie benut worden, wat intensivering van inrichting en gebruik betekent. Hierdoor kan de groeiende vraag opgevangen worden, en wordt bijgedragen aan het ontlasten van Amelisweerd (waar het op dit moment vaak te druk is). Hierbij wordt aangesloten op het Groen Groeit Mee planproces Kromme Rijn Linie Landschap. In de visie hebben we hierop geanticipeerd, maar de planvorming is nog in ontwikkeling.

Ook Nieuw Wulven is een belangrijk gebied om meer recreanten op te vangen en de druk op Amelisweerd af te leiden. Door de realisatie van horecagelegenheid “de Wereld van Weelde” zal dit gebied in de toekomst intensiever gebruikt gaan worden.

Voor de Waterlinie-elementen (o.a. de forten 't Hemeltje, Rijnauwen en Vechten) ligt er een opgave om deze onderling beter te verbinden en het verhaal van het Waterlinielandschap beleefbaar te maken.

Strategie
In het schema liggen de gebieden vooral in de rechterbovenhoek, gericht op **intensivering van recreatief gebruik** door Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer gezamenlijk. Dit vergroot de opvangcapaciteit en versterkt de balans. Voor de forten is er geen specifieke strategie. Hier ligt de focus voornamelijk op het versterken van de beleving en onderlinge verbinding.

Ontwikkelrichtingen
Zonering en gebiedsentrees

- Ontwikkel in Heemstede-Noord een nieuwe gebiedsentree voor Laagraven (zie ook vogelvlucht). Indien dit op gebied van het Recreatieschap plaatsvindt, kan dat zorgen voor exploitatie-inkomsten.
- Ontwikkel recreatie in de groengebieden van Laagraven altijd samen met landschappelijke ontwikkelingen zoals natuurinclusieve landbouw en groenblauwe dooradering. Hiermee worden koppelkansen vanuit UPLG en Groen Groeit Mee benut en wordt een gebied toegankelijker en recreatief aantrekkelijker.
- Intensiveer recreatiemogelijkheden bij de Laagravense noordplas en ontwikkel dit tot een aantrekkelijk landschapspark met ruimte voor biodiversiteit en waterberging.
- Benut het Regiowout voor recreatie door meer voorzieningen en verbindingen (paden en rustplekken) te realiseren naar de omliggende deelgebieden.
- Ontwikkel de recreatievoorzieningen in Nieuw Wulven en ontwikkel dit gebied als entree (lopend project). Deze entree wordt hiermee een intensieve zone. Maak nog meer verbindingen, o.a. naar Fort Vechten (bijv. een boerenlandpad). Overweeg (op termijn) een tweede kleinschalige entree aan de noordzijde van Nieuw Wulven om de verbinding te maken met fort Vechten en mogelijk exploitatie-inkomsten te realiseren. Belangrijk hierbij is om voor de inrichting af te stemmen met de entree aan de zuidkant, om te voorkomen dat deze met elkaar concurreren.

Gebieden	Opp. (ha)	Zonering nu	Zonering gewenst	Toelichting
Laagraven noordplas (SGL)	24,3	C	B	Een intensievere recreatieve inrichting evt. in combinatie met waterberging
Laagraven zuidplas (SGL)	17,3	A		
Regiowout (SGL)	5,7	C	B	Een intensievere recreatieve inrichting
Waijensedijk (SGL)	4,8	C		Kan vanuit exploitatie-oogpunt ook worden afgestoten, maar vanuit GGM-oogpunt niet. Optie is om er een rustpunt van te maken.
Golfclub de Utrechtse (SGL)	32,4	A		
Heemstede Noord (SGL)	19,4	C	A en B	Ontwikkelen gebiedsentree en intensiveren recreatieve inrichting
Nieuw Wulven (SBB)	106,3	B	A rondom paviljoen en speelbos, C in NNN	Nieuw Wulven kan ingezet worden om de druk op Amelisweerd te verlagen door nieuwe recreatieve voorzieningen te realiseren.
Fort 't Hemeltje (SBB)	7,7	B		
Fort Rijnauwen (SBB)	31,3	B		
Fort Vechten (SBB)	38,3	B		

De grijs gemarkeerde gebieden in de tabellen zijn gedurende het proces toegevoegd, zodat we een meer compleet overzicht van oppervlakten en zonering konden maken. Deze zijn geen onderdeel van de gebiedspaspoorten en visie, maar wel meegenomen in de zonering.

Identiteit

- Versterk de identiteit van Laagravense Polder en Plassen: duurzame landbouw, waterberging en cultuurhistorie in combinatie met recreatie en evenementen.
- Verbind de forten en onderdelen van het Waterlinielandschap met elkaar (zie ook vogelvlucht). Benut de forten en het bijbehorende linielandschap voor ontwikkeling van de identiteit (belevingswaarde) van het recreatie-aanbod en als 'stapstenen' in de verbindingen tussen de gebieden in dit cluster. Vertel het verhaal van de Hollandse Waterlinies.
- Vertel het verhaal van de Romeinse Limes in dit gebied.
- Ontwikkel Heemstede Noord met een exploitant.

Verbindingen

- Lobby voor het slechten van de infrastructuur-barrières van de A27 (Houten-Heemstede) en de A12 (Lunetten-Laagraven, Amelisweerd-Fort Vechten en Nieuw-Wulven).
- Lobby voor de verbinding van de forten, Laagraven en Nieuw-Wulven met Lunettenpark en groen-aanbod in Maarschalkerweerd.
- Ondersteun initiatieven voor verbetering van de combinatie groen en recreatie in oost-west richting bij de spoorlijn Houten.

Biodiversiteit

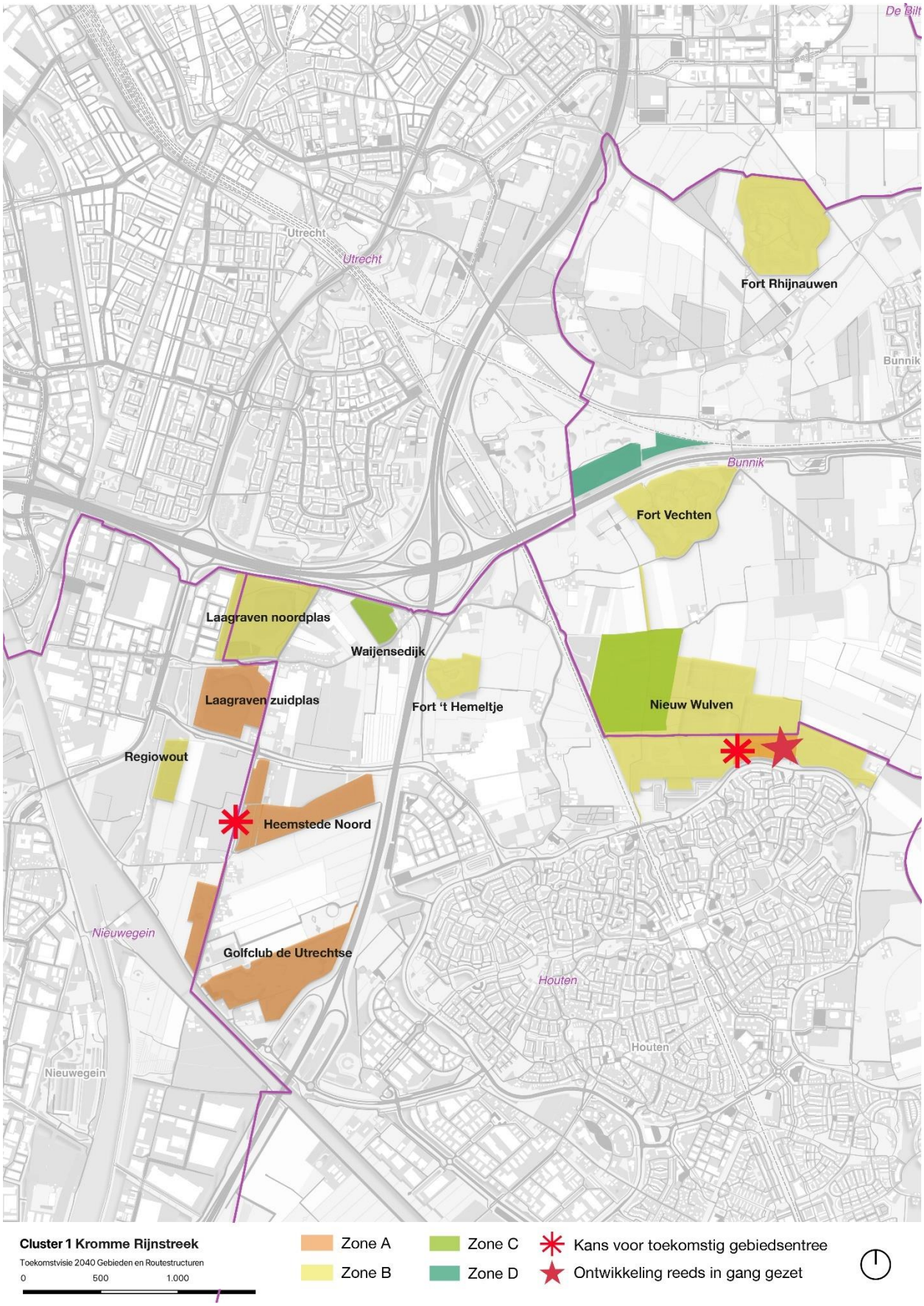
- Versterk Nieuw Wulven als toekomstbestendig bos door aanliggende bosuitbreiding en biedt ruimte voor een piekwaterberging en natuur.
- Versterk de natuur in bestaande en nog in te richten gebieden door inrichting en beheer, bijvoorbeeld door natuurvriendelijke oevers, bos en kruidenrijke graslanden met extensief maaibeheer.

Financiële consequenties

De geadviseerde richtingen gaan gepaard met financiële veranderingen:

- Door agrariërs in te zetten voor beheer in de te ontwikkelen gebieden van Laagraven ontstaat een gevarieerder beeld, en krijgen de boeren in het gebied mogelijkheden voor een nieuw verdienmodel in combinatie met duurzame landbouw. Dit sluit ook goed aan bij de identiteit van het gebied en kan mogelijk besparing opleveren voor het beheer door het Recreatieschap. Denk bijvoorbeeld aan ontwikkeling van voedselbossen en stadslandbouw, passend binnen UPLG.
- Een commerciële exploitatie bij Heemstede Noord en het paviljoen in Nieuw-Wulven zorgt voor exploitatie-inkomsten.
- Maak afspraken over recreatie in combinatie met maatschappelijke of particuliere initiatieven. Dit kan het recreatieve aanbod uitbreiden en mogelijk besparingen opleveren in het beheer door het Recreatieschap of Staatsbosbeheer.
- Maak afspraken met het Waterschap over waterberging om een bijdrage in aanlegkosten en beheerkosten te realiseren.
- Door koppeling van paden met groenblauwe dooradering (in het kader van UPLG) kan een bijdrage aan aanleg, en mogelijk ook voor een deel beheer gerealiseerd worden.

Figuur 5.1 Gewenste zonering cluster 1

Figuur 5.2 Vogelvlucht cluster 1

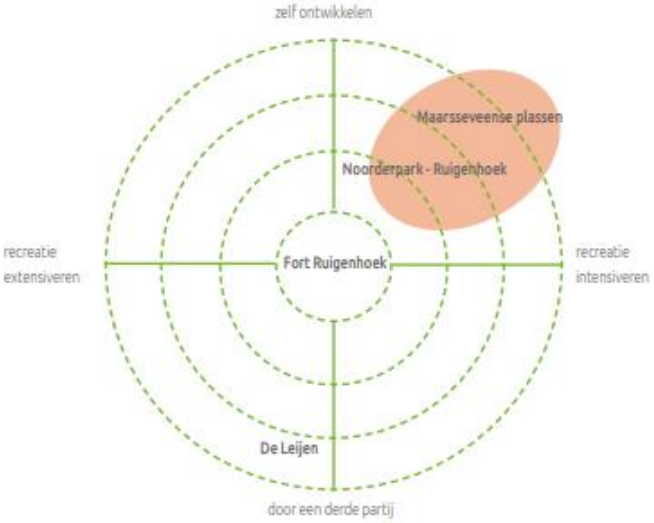

5.2 Cluster 2 – Utrecht Noord

Opgaven
De belangrijkste opgaven in dit gebied zijn het realiseren van de gemaakte plannen voor het opvangen van de toekomstige vraag (samen met andere stakeholders), binnen de (financiële) mogelijkheden.

Vanwege de woningbouwopgave in de omgeving, moeten de gebieden in dit cluster ingezet worden voor intensivering van inrichting en gebruik. Dit geldt vooral voor Maarsseveense Plassen en Noorderpark-Ruigenhoek. Er ligt een opgave om het vrije deel aan de oostzijde van de Maarsseveense Plassen recreatief te versterken om zo meer recreanten te kunnen opvangen. Specifiek voor Noorderpark-Ruigenhoek staan er verschillende ambities en plannen op stapel om het gebied in totaliteit te verbeteren en de toekomstige vraag op te vangen. Bij de Leyen heerst de vraag of er voldoende aanloop is om het gebied verder te ontwikkelen/te intensiveren, daarom is het advies om te kijken of de Leyen geëxtensiveerd kan worden. In verband met de groeiende recreatievraag is het belangrijk om dan elders in de omgeving een gebied te intensiveren.

Strategie
In dit cluster geven we prioriteit aan de gebieden waar je kunt **intensiveren** (gezamenlijk door Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer) en waar structurele inkomstenverhoging hand in hand gaat met de unieke kwaliteiten van het linielandschap. In onze visie worden de gebieden in dit cluster meer als één geheel beheerd, wat met name van belang is voor Noorderpark-Ruigenhoek, inclusief Gagelbos en -polder. Dit functioneert door de ogen van de recreant als één gebied.

Ontwikkelrichtingen
Zonering en gebiedsentrees
- Ontwikkel heldere en uitnodigende ingangen (bijvoorbeeld bij Noorderpark-Ruigenhoek en Ruigenhoekse Polder, zie hiervoor ook de vogelvlucht) naar de verschillende gebieden, verbeter de bereikbaarheid (i.v.m. de rondweg) en stimuleer duurzame mobiliteitsvormen.
- Ontwikkel een nieuwe inrichting van het Buitengebied Maarsseveense Plassen (het oostelijke deel) waarmee de verschillende gebruiksgroepen beter over het gebied worden verspreid. Bij Strandbad Maarsseveen (het westelijke deel) zijn ontwikkelmogelijkheden voorzien.
- Pas recreatiezonering toe op de gebieden in Noorderpark-Ruigenhoek en Ruigenhoekse Polder.
- De plannen voor De Leyen komen moeizaam van de grond. De Leyen is een gebied met een gebrek aan attractiewaarde en er komen relatief weinig bezoekers. De focus ligt hier op natuurbeleving en minder voor recreatie. Laat de ontwikkelingsambitie hier los en benut het voor extensieve recreatie. Elders in het cluster kan een ander (minder geïsoleerd gelegen) gebied voor intensievere recreatie benut worden om de groeiende recreatievraag op te vangen.
- Focus in de N2000 gebieden zoals Molenpolder op natuurgerichte ontwikkeling en extensieve recreatie gericht op natuurbeleving vanuit goed ingerichte routes: fysiek afscheiden van functies, veilig en rondgaand. Dat vraagt ruimte en een aanpak over eigendomsgrenzen heen. Zoek de koppeling met groenblauwe dooradering (UPLG).
- Ontwikkel vanuit de recreatiezonering beleid voor bezoek met honden en zorg voor goede inrichting gericht op ruimte en scheiden van functies (dit is een thema dat over alle clusters heen gaat, maar hier nadrukkelijk aan de orde is).

Gebieden	Opp. (ha)	Zonering nu	Zonering gewenst	Toelichting
De Leyen (SGL)	4,0	B	C of D	Extensiveren naar natuur
Ruigenhoekse polder (SGL/SBB)	69,1	A en B	A	Intensiveren
Buitengebied Maarsseveense plassen (SGL)	89,2	B		
Strandbad Maarsseveen (SGL)	30,9	A		
Maarsseveense kleine plas (SGL)	27,4	B		
Fort Ruigenhoek (SBB)	7,9	B		
Noorderpark-Ruigenhoek (SGL/SBB)	165,3	A en B	A	Intensiveren
Molenpolder (SBB)	129,7	D		
Maarsseveense Zodden (SBB)	16,3	D		
Bethunepolder (SBB)	223,4	D		
Fort Tienhoven (SBB)	2,1	B		
Westbroekse Zodden (SBB)	217,3	D		
Kerkeindse polder (SBB)	47,5	D		

De grijs gemarkeerde gebieden in de tabellen zijn gedurende het proces toegevoegd, zodat we een meer compleet overzicht van oppervlakten en zonering konden maken. Deze zijn geen onderdeel van de gebiedspaspoorten en visie, maar wel meegenomen in de zonering.

Identiteit

- Versterk het groenblauwe imago van het gehele Noorderpark-Ruigenhoek. De aanwijzing van een zwemwaterlocatie in de Ruigenhoekse polder past hierbij. Functies die meer verharding en of verdichting van de ondergrond vragen, zijn op lange termijn ongewenst vanwege klimaatverandering.
- Benut de forten en het bijbehorende Waterlinielandschap voor ontwikkeling van de identiteit (belevingswaarde van de cultuur en evenementen) van het recreatie-aanbod.

Verbindingen

- Optimaliseer de bestaande recreatieve verbinding tussen Fort Blauwkapel en de Maarsseveense Plassen door nieuwe (vrij liggende) fiets- en wandelpaden aan te leggen, die de nieuwe recreatieve ruggengraat vormt (zie vogelvlucht).
- Investeer in een fijnmaziger wandelnetwerk om meer bezoekers op te vangen (onder meer enkele oost-west verbindingen in Noorderpark-Ruigenhoek).
- Versterk de (recreatieve) verbindingen tussen gebieden en met de steden door te zorgen voor veilige, rondgaande en goed ingerichte paden en routes over eigendomsgrenzen heen.

Biodiversiteit

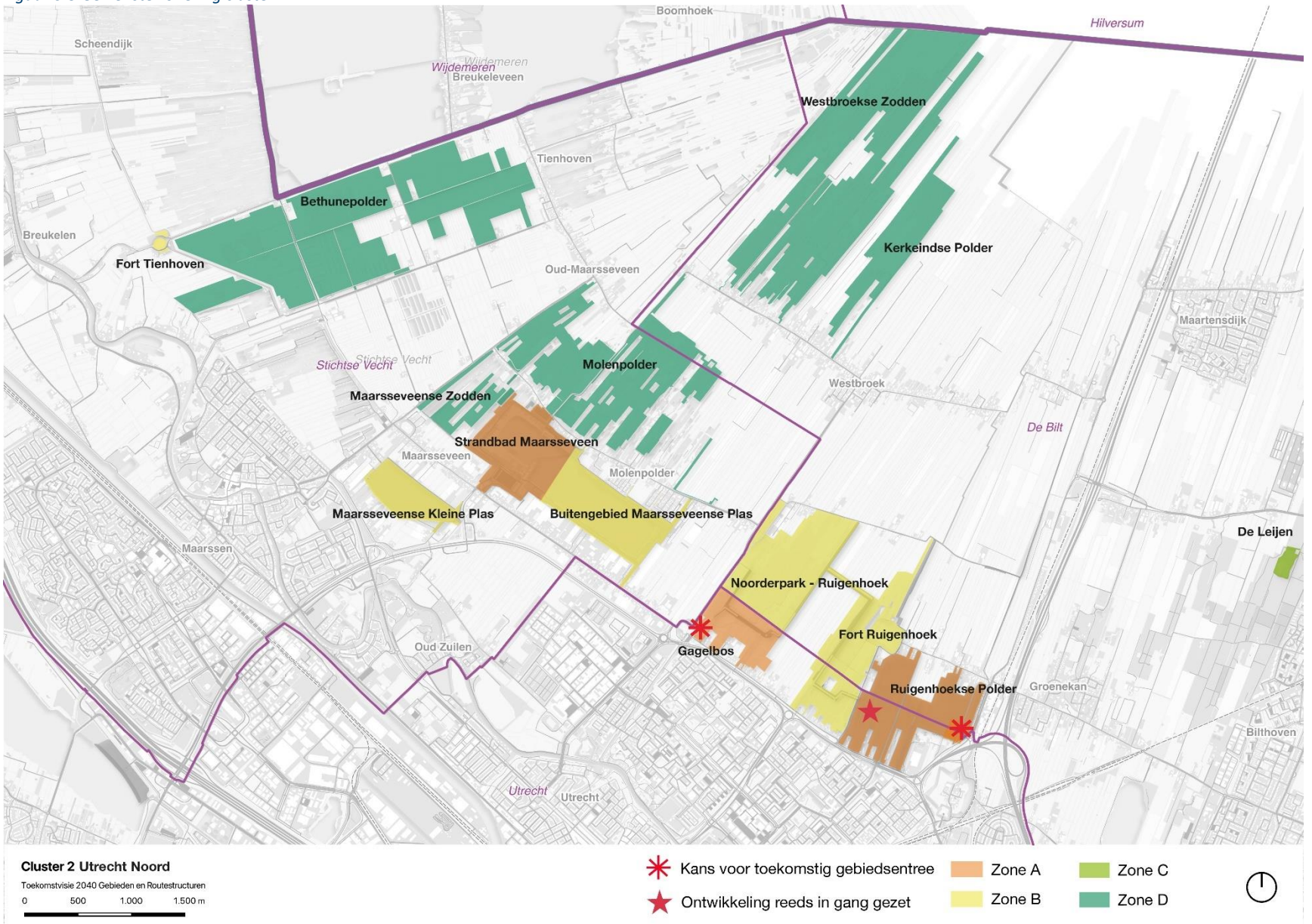
- Investeer in de groenblauwe dooradering van het cluster als motor voor natuur en recreatie in de gebieden.
- Behoud een open (recreatieve) inrichting tussen de verschillende recreatieve deelgebieden (bijv. extensieve graslanden met paden). Ze zorgen voor landschappelijke variatie en vormen waardevolle doorkijkjes tussen stad en land.

Financiële consequenties

De geadviseerde richtingen gaan gepaard met financiële veranderingen:

- Het harmoniseren van het beheer van verschillende gebieden in Noorderpark-Ruigenhoek (Recreatieschap Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer) kan leiden tot efficiënter gebruik van middelen. Het behoud van inkomsten uit verschillende exploitatievormen (zoals evenementen) blijft essentieel bij het ontstaan van nieuwe natuurwaarden.
- Het uitwerken van zonering en samenhangend beheer van de gebieden kan uniformiteit bevorderen en bijdragen aan structurele kostenbesparingen.
- Extensiveren van de Leyen resulteert in een bescheiden kostenbesparing. Intensivering van andere delen van het cluster (zwemwaterlocatie Noorderpark-Ruigenhoek, nieuwe recreatieve ontwikkeling buitengebied Maarsseveen, etc.) zorgt voor een structurele kostenverhoging.
- De commerciële ontwikkeling bij de zuidelijke entree van Strandbad Maarsseveen draagt bij aan een jaarrond aantrekkelijk gebied met structurele inkomsten.
- Aanwijzing van een eventuele zwemwaterlocatie bij Noorderpark-Ruigenhoek zal substantiële beheerkosten met zich meebrengen. Mogelijk kan daarbij ook een exploitatie gerealiseerd worden.

Figuur 5.3 Gewenste zonering cluster 2

Figuur 5.4 Vogelvlucht cluster 2

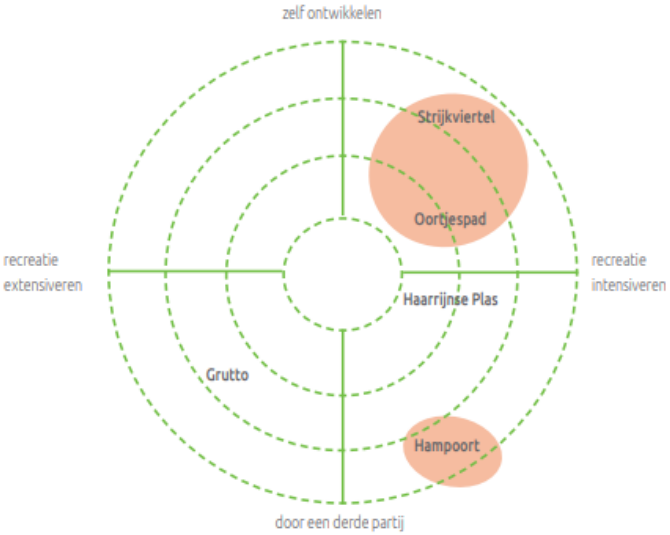
5.3 Cluster 3 – Utrecht West

Opgaven

De belangrijkste opgaven in dit cluster zijn het up-to-date krijgen, houden en ontwikkelen van recreatie-aanbod. Doordat deze regio uitgestrekt is en het areaal beperkt, is het van belang te focussen en allianties te sluiten. Ook in dit cluster speelt de opgave van een groeiende vraag naar recreatieruimte. Strijkviertel, Oortjespad (en plas Eend) en Haarrijnse Plas liggen verspreid van elkaar, maar hebben potentie om te fungeren als kerngebieden om aan de recreatievraag te voldoen. Tegelijkertijd zijn er een aantal gebieden die onbeduidende functies hebben en geïsoleerd liggen. Om focus aan te brengen kan bij deze gebieden ingezet worden op extensieve recreatie of eventuele afstoting. In dit cluster ligt er dus een opgave om enerzijds de intensiveren en anderzijds te extensiveren.

Strategie

In dit cluster ligt de prioriteit op **intensiveren,** waarbij verschillende manieren van uitvoering toegepast worden. De focus ligt op het intensiveren van de gebieden Strijkviertel, Oortjespad (en plas Eend) en Haarrijnse plas (door Stichtse Groenlanden) zodat drie kerngebieden in de regio ontstaan. We adviseren deelgebied Hampoort te intensiveren in samenwerking met Natuurmonumenten en bij Grutto in te zetten op extensivering of het gebied te transformeren/af te stoten.

Ontwikkelrichtingen

Zonering en gebiedsentrees

- Bij intensivering van Strijkviertel is het belangrijk om te kiezen voor een integrale benadering in samenhang met de stedelijke ontwikkeling en omgeving. Recent is de beoogde exploitant voor de ontwikkeling afgehaakt. Toch is het vanwege de (strategisch belangrijke) zwemwaterfunctie van belang dit gebied te behouden en voor recreatie te intensiveren. Zwemwater is een expertise van Stichtse Groenlanden, en daarom is het van belang dat zij nauw betrokken blijven bij dit gebied.
- Zet voor het gebied Oortjespad (en plas Eend) in op recreatieve ontwikkeling waarin het volledige gebied (zwemplas tot en met kinderboerderij) een heldere zonering krijgt met horeca en recreatief programma. Door de publieke bijdrage komt de investering en beheer bij de exploitant te liggen. Zet ook in op een betere aanhechting met het omliggende landschap.
- Het (kleine) deelgebied Grutto kan geëxtensiveerd worden. Inrichting en beheer kunnen meer in lijn worden gebracht met dat van de (Staatsbosbeheer) natuurgebieden in de omgeving. Er is in dit gebied (volgens het omgevingsplan) de bouw van een kleine horecalocatie toegestaan. Verken samen met de gemeente de mogelijkheden om deze ‘bouwclaim’ eraf te halen en eventueel elders een ontwikkeling mogelijk te maken (op een meer logische plek).
- Bij de Hampoort is een ontwikkeling voorzien waardoor dit gebied naar recreatiezone A transformeert.

Gebieden	Opp. (ha)	Zonering nu	Zonering gewenst	Toelichting
Strijkviertel (SGL)	20,2	B	A	Intensiveren in samenhang met stedelijke ontwikkeling in omgeving
Haarrijnse Plas (SGL)	8,5	A		
Hampoort (SGL)	6,0	B	A	Hampoort kan intensiever ingericht worden voor recreatie, en meegaan in

				de gebiedsontwikkeling rond Haarzuilens (Natuurmonumenten).
De Bijleveld (SBB)	16,4	B en D		
Oortjespad en plas Eend (SGL)	19,5	A		Dit gebied zal nog intensiever worden door investering van exploitant
Grutto (SGL)	2,6	B	C	Grutto komt in aanmerking voor extensivering, waardoor zone C beter passend is.

De grijs gemarkeerde gebieden in de tabellen zijn gedurende het proces toegevoegd, zodat we een meer compleet overzicht van oppervlakten en zonering konden maken. Deze zijn geen onderdeel van de gebiedspaspoorten en visie, maar wel meegenomen in de zonering.

Identiteit

- Voor Hampoort geldt een gebrek aan samenhang en programma en de huidige functie en inrichting sluiten niet aan op de potentie van het gebied. Ontwikkel het gebied in samenhang met andere gebiedsprocessen en overweeg overname door een derde partij om ontwikkeling en beheer te optimaliseren. Laat Hampoort meegaan in de gebiedsontwikkeling rond Haarzuilens. Ontwikkel fiets-, wandel-, en kanoverbindingen in nauwe samenhang met het gebiedsproces van Natuurmonumenten. Overweeg overname van het gebied door Natuurmonumenten om de ontwikkeling te versnellen en toekomstig beheer effectiever te maken.

Verbindingen

- Overweeg de instandhouding van de fietsroute Hollandsche Kade tussen Kamerik-Maarssen en Kockengen. Deze is door de laagveenproblematiek niet toekomstbestendig.
- Ontwikkel verbindingen in combinatie met groenblauwe dooradering (sluit aan op UPLG). Overweeg of het ontwikkelen en beheren van de verbindingen door een derde partij gedaan kan worden, gezien de structurele beheerlasten die het met zich meebrengt.

Biodiversiteit

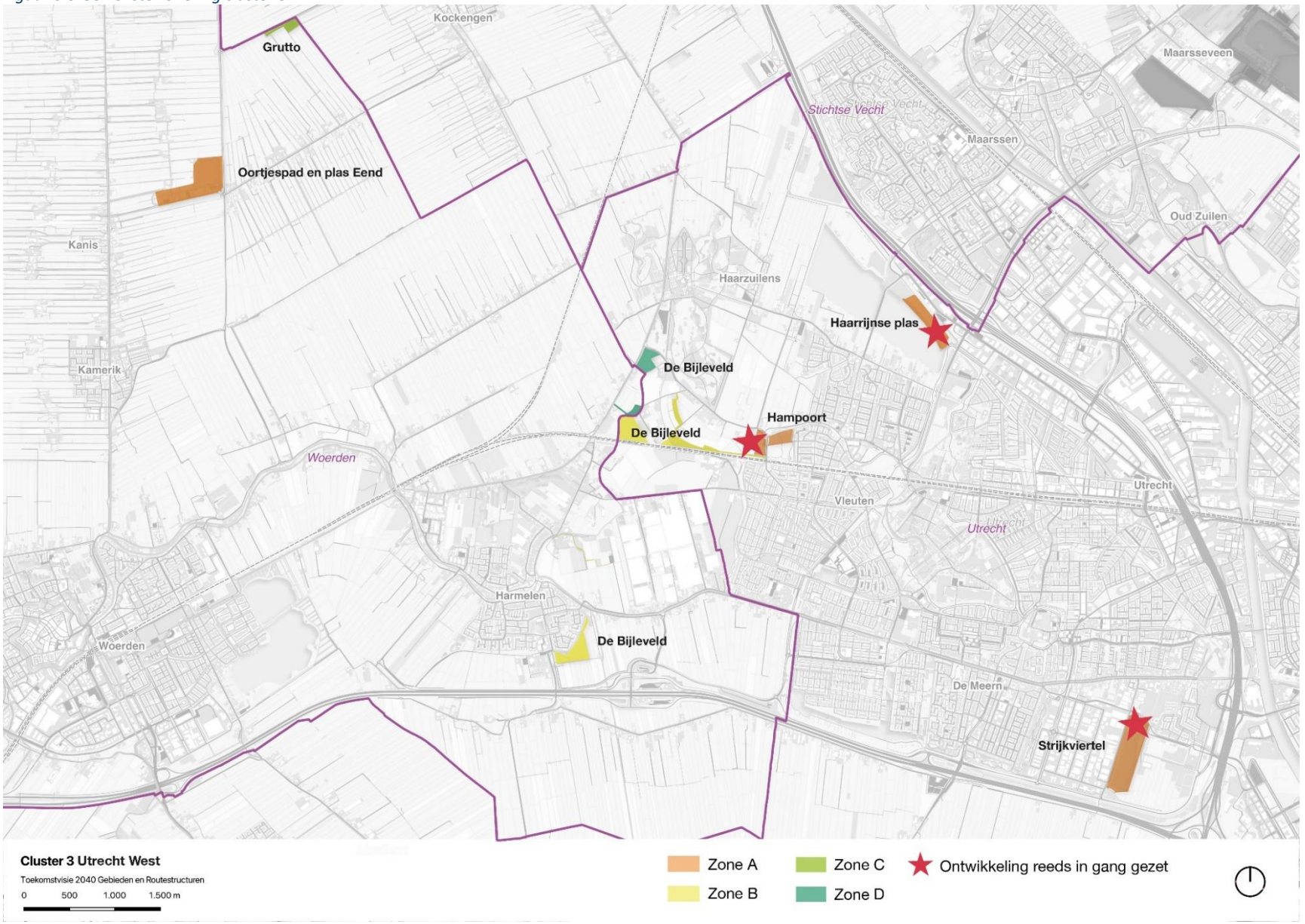
- Verbeter de zwemwaterkwaliteit en de ecologische potentie van de plas van Strijkviertel.
- Herstel en realiseer bij de ontwikkeling van Hampoort de ecologische waarden door herstel van de beekloop en ontwikkeling van hooilanden.

Financiële consequenties

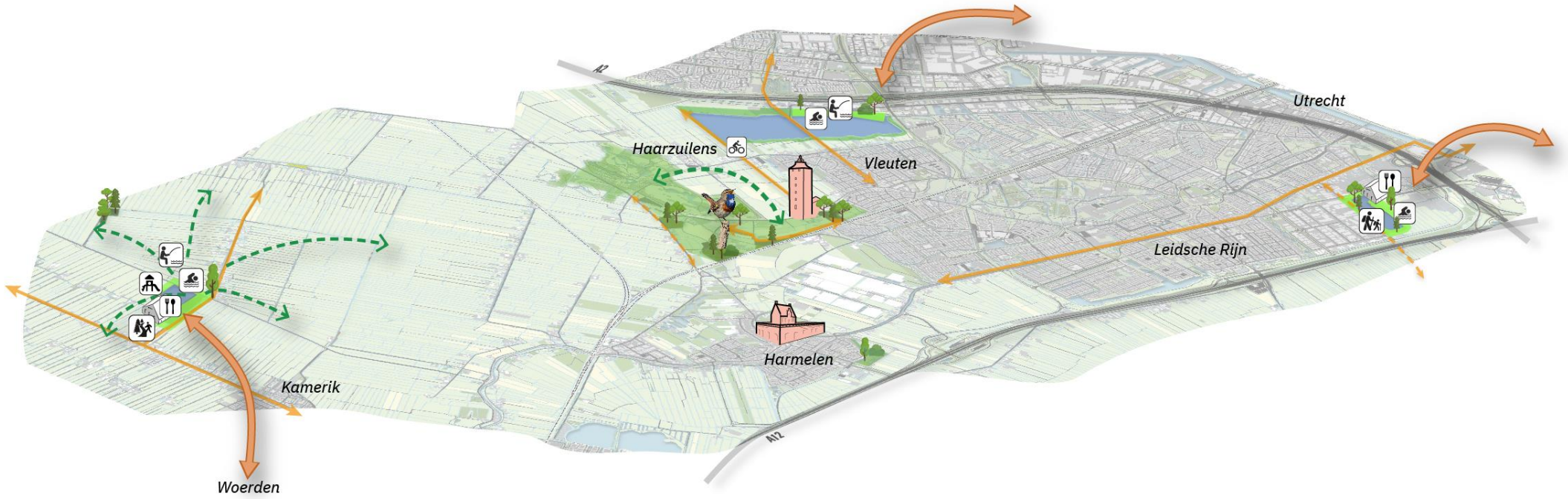
De geadviseerde richtingen gaan gepaard met financiële veranderingen. Deze consequenties zijn als volgt:

- Het extensiveren van recreatiegebied Grutto levert een kostenbesparing op. Deze middelen kunnen ingezet worden bij intensivering van andere gebieden in het cluster.
- Het ontwikkelen van Hampoort in samenhang met de ontwikkelingen door Natuurmonumenten draagt bij aan een efficiënter proces en lagere ontwikkelkosten. Eventueel kan Natuurmonumenten het beheer overnemen, als dat voor synergie zorgt. De beheerkosten worden door intensievere inrichting van dit gebied wel hoger.
- De ontwikkelingen bij Strijkviertel kunnen exploitatie-inkomsten genereren, waardoor een intensievere inrichting van het gebied mogelijk is.

Figuur 5.5 Gewenste zonering cluster 3

Figuur 5.6 Vogelvlucht cluster 3

5.4 Cluster 4 – Utrecht Zuid-Zuidwest

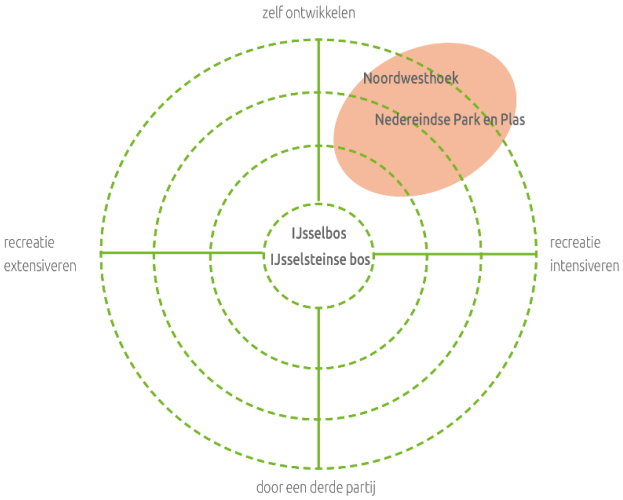
Opgaven

In dit cluster spelen de volgende belangrijke opgaven:

- Het ontwikkelen van de plannen voor het opvangen van huidige en toekomstige vraag (onder meer de ca. 25.000 geplande woningen bij Rijnenburg), samen met andere stakeholders.
- Het realiseren van verbindingen tussen gebieden (b.v. verbinding Rijnenburg-IJsselstein en vanaf Nieuwegein naar de deelgebieden).
- Ontwikkeling van identiteit voor de deelgebieden Nedereindse Park en Plas, IJsselbos en IJsselsteinse bos. In deze deelgebieden is meer beleving gewenst, omdat ze op dit moment wat onbeduidend zijn en een focus missen.
- Voor Rijnenburg is dit jaar (2024) de programmatische verkenning vastgesteld, voor Nedereindse Park en Plas wordt een toekomstbeeld opgesteld en de Hollandsche IJssel is een voorbeeldgebied in Groen Groeit Mee.

Strategie

In dit schema liggen de gebieden vooral in de rechterbovenhoek, het **intensiveren van het recreatief gebruik** door Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer gezamenlijk. Daarbij is het van belang om in te spelen op de verschillende transitieopgaven: stedelijke ontwikkelingen in de omgeving, dijkversterking, energietransitie, waterberging en landbouwtransitie.

Ontwikkelrichtingen

Zonering en gebiedsentrees

- Ontwikkel in het gebied rondom de Noordwesthoek een nieuwe gebiedsentree (zie vogelvlucht), met daarbij (commerciële) voorzieningen.
- De Noordwesthoek is nu nog landbouwgebied en wordt een gebied voor intensieve recreatie. Het is daarom nu nog zone C, maar in de toekomst wordt dit B en delen A. De ruimtelijke verdeling wordt duidelijk als de plannen uitgewerkt worden.
- De noordelijke zone van Nedereindse Park en Plas wordt beschouwd als uitloopgebied van Rijnenburg voor de toenemende vraag naar recreatieruimte. De zonering wijzigt deels naar zone A met een meer recreatief intensief gebruik (na 2035). Op de zoneringskaart is zone B aangegeven voor de toekomst, maar de delen A en C zijn nog niet aan te geven op kaart omdat de plannen niet in detail zijn uitgewerkt.
- Het rivierbed van de Hollandsche IJssel is een belangrijke plek voor natuur en waterberging. Er is behoefte aan het ontwikkelen van een nieuwe (natuurlijke) zwemwaterlocatie. Onderzoek daarvoor de mogelijkheden om te voorzien in een behoefte aan recreatie in het groen.
- Ook in dit cluster is een recreatiezonering op een lager schaalniveau nodig dan nu is ingetekend. Dit in verband met de noodzaak tot het scheiden van recreatiestromen (wandelen en fietsen), scheiden van functies (natuur en recreatie), het beheer van de paden, veiligheid, et cetera.

Gebieden	Opp. (ha)	Zonering nu	Zonering gewenst	Toelichting
IJsselbos (SBB)	26,6	B en C		
IJsseloevers (SBB)	1,9	C		
Nedereindse Park en Plas (SGL)	84,6	A en B		Met name de noordelijke zone wordt A door intensivering
IJsselsteinse bos zuid (SBB)	24,7	B		
IJsselsteinse bos noord (SBB)	23,3	B		
Noordwesthoek Hollandsche IJssel (SGL)	56,8	C	B en delen A	Dit gebied wordt ontwikkeld als intensief recreatiegebied
IJsseldijk noord (SBB)	10,0	C		
IJsseldijk zuid (SBB)	22,0	C		
Uiterwaarden (SBB)	11,6	C		

De grijs gemarkeerde gebieden in de tabellen zijn gedurende het proces toegevoegd, zodat we een meer compleet overzicht van oppervlakten en zonering konden maken. Deze zijn geen onderdeel van de gebiedspaspoorten en visie, maar wel meegenomen in de zonering.

Identiteit

- Om identiteit toe te voegen aan de Nedereindse Park en Plas wordt de plas ontwikkeld als fiets- en wandelgebied met verschillende voorzieningen, met een focus op sport en spel. Het ontwikkelen van kunst of een andere blikvanger, en verbetering van de biodiversiteit dragen in dit deelgebied bij aan het verbeteren van de beleving en identiteit.
- Versterk de gebiedsidentiteiten en beleving door deze te koppelen aan het nabije landschap; het rivierlandschap van de Lek, de stroomruggen van de Hollandsche IJssel en het agrarische veenweidelandschap.

Verbindingen

- Zet de Hollandsche IJssel in als recreatieve, doorlopende structuur door het jaagpad verder uit te breiden als wandelpad (zie hiervoor ook de vogelvlucht).
- Ontwikkel de IJsselwetering/Marrepad als heldere fietsverbinding tussen de verschillende deelgebieden.
- Zorg voor fijnmazige noord-zuid en zuid-noord verbindingen voor de fietser en wandelaar tussen de Hollandsche IJssel en Rijnenburg. Dit sluit aan op de (nog te ontwikkelen) groenstructuren van Lopikerwaard.

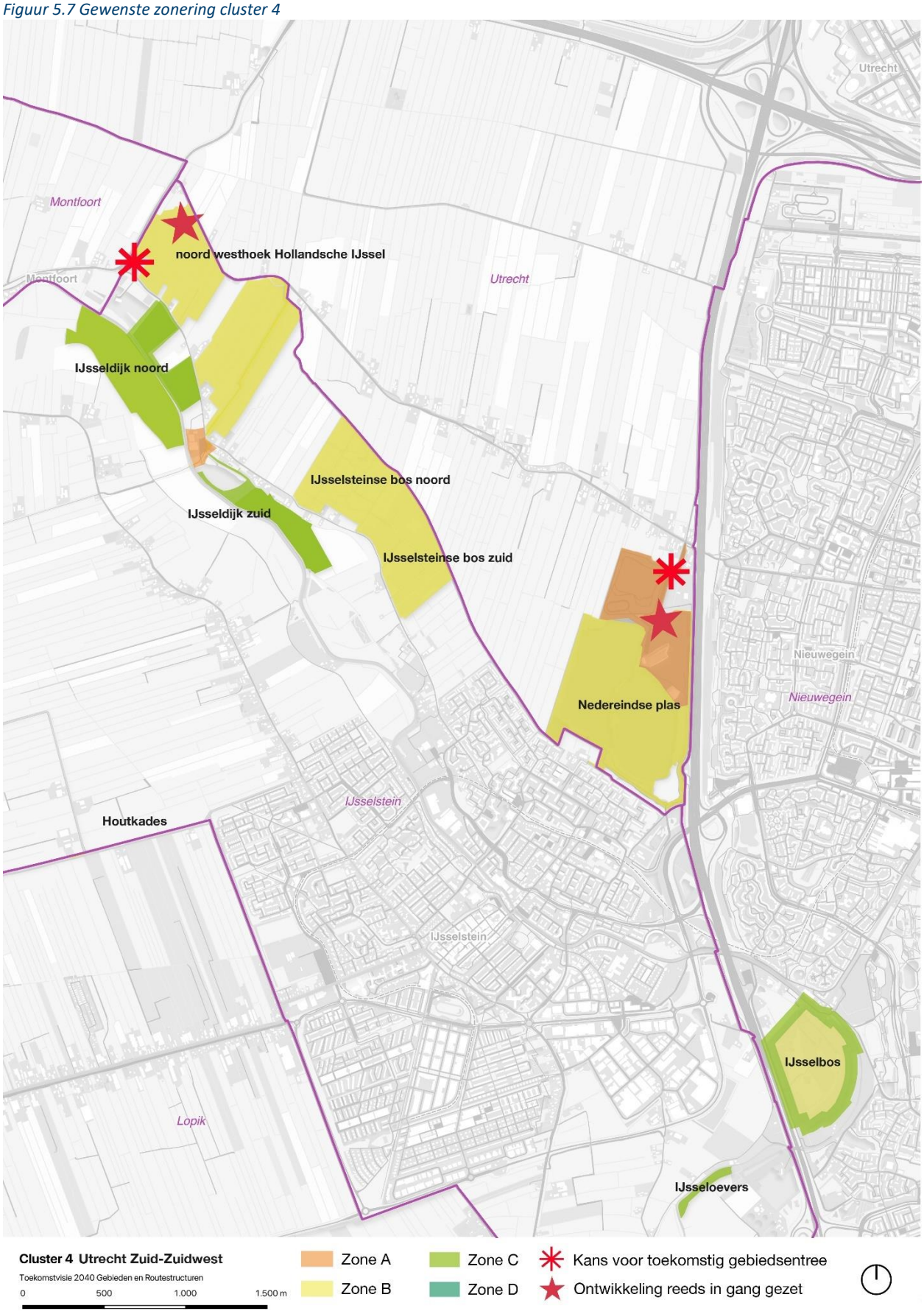
Biodiversiteit

- Ontwikkel het IJsselbos als waardevolle ecologische stapsteen tussen Park Oudegein en de uiterwaarden- en riviernatuur van de Lek, en behoud het daarmee als extensief natuurgebied.
- Zet in op versterking van de biodiversiteit rondom de Nedereindse plas.
- Maak verbindingen en versterk deze door groenblauwe dooradering en stapstenen aan te leggen tussen de verschillende deelgebieden, met de Hollandsche IJssel als verbindingsas.
- Maak en versterk ecologische en landschappelijke verbindingen tussen het gebied van de Hollandsche IJssel en de omgeving: zoals de oeverwallen Rijnenburg en de Lopikerwaard met houtwallen en eendenkooien.
- Zet in op de ontwikkeling en inrichting van de uiterwaarden Hollandsche IJssel. Hier ligt NNN-gebied, en er zijn kansen om dit uit te breiden naar naastliggende gebieden.

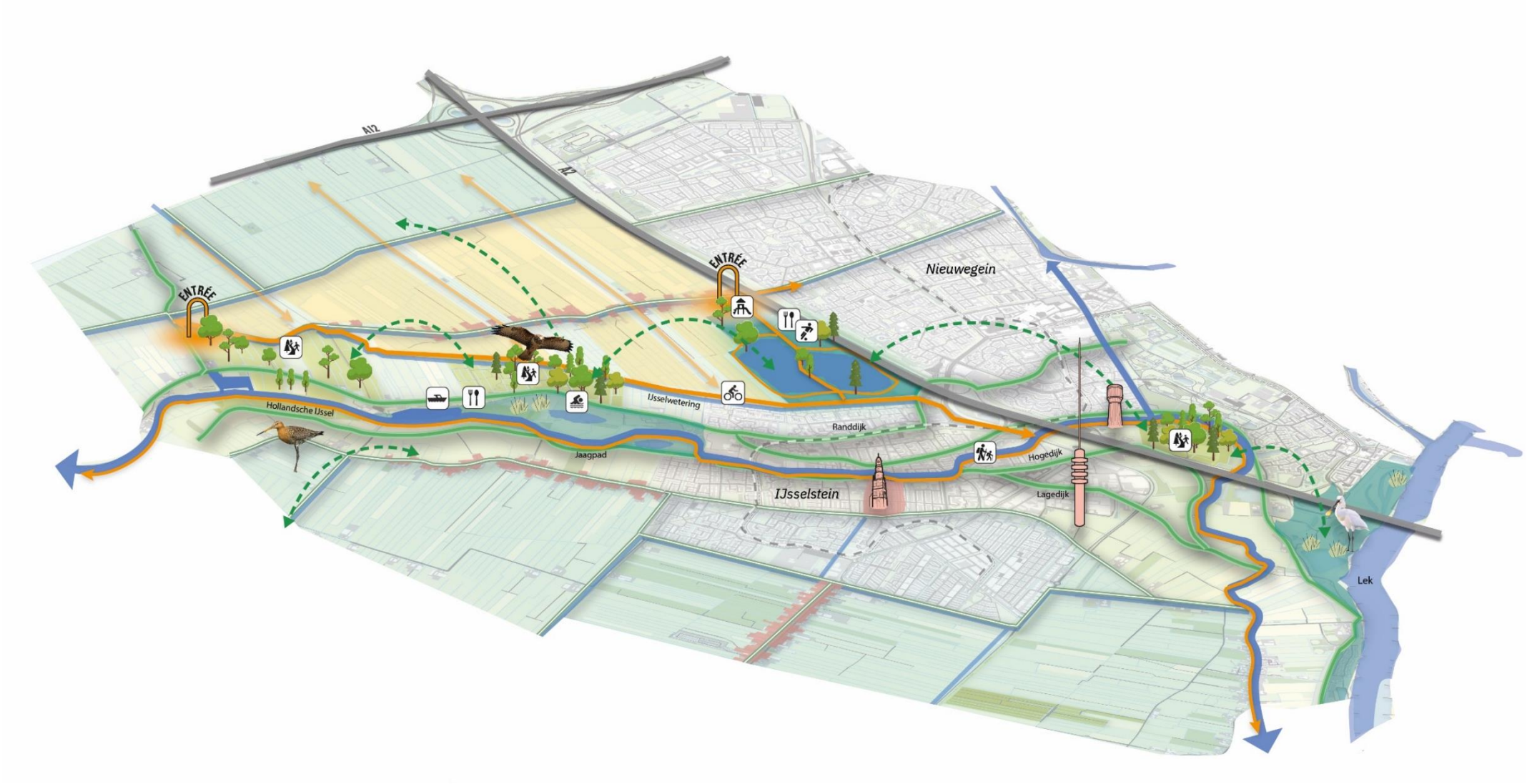
Financiële consequenties

- Intensiveren van recreatieve inrichting (Noordwesthoek, Nedereindse Park en Plas) zorgt voor een intensiever beheer, en daardoor door hogere jaarlijkse beheerkosten.
- Ook het realiseren van nieuwe verbindingen vraagt investeringen, en heeft beheerconsequenties.
- Het toevoegen van commerciële exploitaties bij het Nedereindse Park en Plas en de Noordwesthoek zorgen voor inkomsten.
- Het combineren van recreatie met duurzame landbouw (zoals een toegankelijk voedselbos) en het aangaan van samenwerkingen met maatschappelijke of particuliere initiatieven die een rol kunnen spelen in uitvoering, kan bijdragen aan lagere beheerkosten voor Recreatieschap Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer. Tegelijkertijd kan dit leiden tot een intensiever en meer gewenst gebruik van het gebied.
- Er moeten afspraken gemaakt worden met het Waterschap over waterberging en aanleg van natuurvriendelijke oevers. Dit kan namelijk resulteren in een bijdrage in aanlegkosten en mogelijk een bijdrage in de beheerkosten.
- Door koppeling van paden met groenblauwe dooradering (in kader van UPLG) kan een bijdrage aan aanleg, en mogelijk ook voor een deel beheer gerealiseerd worden.

Figuur 5.7 Gewenste zonering cluster 4

Figuur 5.8 Vogelvlucht cluster 4

5.5 Cluster 5 – Vinkeveense Plassen

Opgaven

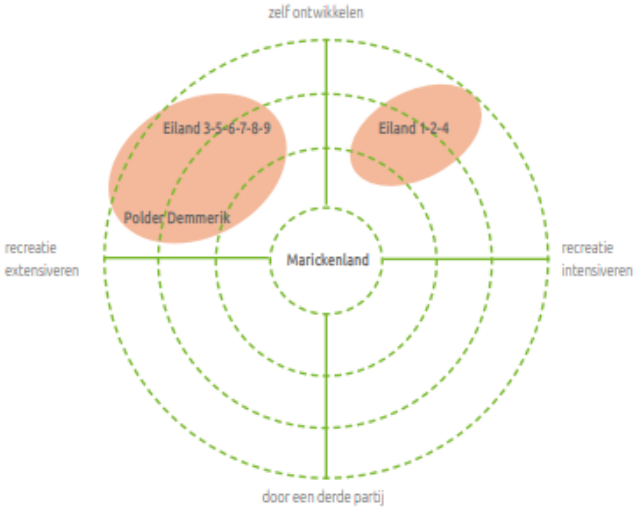
In dit cluster is het ten eerste belangrijk om de bestaande plannen voor eilanden 1 en 4 en Marickenland te realiseren. Daarnaast spelen er nog een aantal opgaven op de eilanden:

- Het aanbrengen van meer variatie in beheer en uitstraling van de eilanden. Elk eiland heeft zijn eigen functie en gebruik, maar er is onderling niet altijd een juiste samenhang hierin. Door in te zetten op meer variatie en het creëren van balans tussen intensivering en extensivering is het mogelijk recreanten te spreiden.
- De lange termijn financiële opgave voor dit gebied is groot, vanwege de (toegenomen) kosten om de oeverconstructies van de legakkers en eilanden te herstellen. Dit is een belangrijke opgave om rekening mee te houden in de begroting.

Bij polder Demmerik ligt de opgave om het veenweidelandschap te behouden en door te ontwikkelen als weidevogelgebied en locatie voor natuurinclusieve landbouw. Recreatie heeft hier een zeer extensief karakter.

Strategie

In dit cluster richt de strategie zich op een combinatie van **intensiveren en extensiveren**, afhankelijk van het deelgebied waar we het over hebben. Vanwege de diversiteit van de deelgebieden en de omvang van dit cluster is het aanwijzen van één passende strategie lastig. In potentie is er namelijk een logische zonering in dit cluster aanwezig. Zo zijn er in de Vinkeveense Plassen enkele eilanden die recreatief intensief worden gebruikt, en een aantal eilanden die extensiever worden gebruikt. Intensivering en extensivering wordt in dat geval door Stichtse Groenlanden gedaan. Daarnaast is Polder Demmerik vanwege de natuurwaarden vooral geschikt voor extensieve recreatie, en in Marickenland zijn er in de toekomstplannen voorzieningen voor meer intensieve recreatie voorzien (door Staatsbosbeheer).

Ontwikkelrichtingen

Zonering en gebiedsentrees

- Het uitvoeren van bestaande plannen voor eilanden 1 en 4 (uit de pijlers ‘basis op orde’ en ‘recreatief investeren’ van de handelingsperspectieven): o.a. uitbreiding horeca eiland 1 en multifunctioneel gebouw eiland 4. Dit zorgt voor het intensiveren van het recreatief gebruik en de voorzieningen met commerciële exploitaties, en versterkt de jaarrond mogelijkheden. Hier hoort ook bij het verbeteren van de entrees (o.a. verbeteren zichtbaarheid en vindbaarheid Winkelpolder) in combinatie met langjarig onderhoud.
- In aanvulling hierop is het advies om in te zetten op het versterken van de aantrekkingskracht van eiland 2, zodat de bezoekers die nu vooral gebruik maken van eiland 1 beter worden gespreid. Dit zorgt voor het beter managen van de bezoekersstromen op eiland 1.
- De eilanden 6, 7 en 9 lenen zich juist beter voor een meer natuurlijk (extensiever) beheer. Zet daar op in om bij te dragen aan differentiatie. Eiland 9 is specifiek een locatie voor groepskamperen en mogelijke locatie voor de scouting. Daarom extensiever beheer, maar behoud inrichting.
- Voor Marickenland is beoogd de weidegronden om te zetten naar natuurgebied, waarmee o.a. meer ruimte geboden kan worden aan waterberging. Nadat deze ontwikkelingen hebben plaatsgevonden zal de zonering veranderen naar A, B en C, afhankelijk van de plek binnen Marickenland. Zet bij de

ontwikkeling van Marickenland in op vernatting door het realiseren van moerasblokken, (moeras)natuur en (matig)intensieve recreatie, gericht op bezoekers die op zoek zijn naar avontuur en natuur.
- Behoud Polder Demmerik als weidevogelgebied met agrarisch natuurbeheer, en een extensieve recreatieve invulling gericht op wandelen. Minimaliseer hiermee ook de natuurverstoring bij het Bellopad.
- Verken de mogelijkheid voor één gebiedsentree naar de Vinkeveense Plassen, Marickenland en polder Demmerik (zie vogelvlucht) met onder meer informatievoorziening, bewegwijzering en als startpunt van wandel- en fietsroutes.

Gebieden	Opp. (ha)	Zonering nu	Zonering gewenst	Toelichting
Winkelpolder (SGL)	4,6	A		
Noordplas (SGL)	271,7	A, B en C		
Zuidplas (SGL)	198,2	B		
Kleine plas (SGL)	8,6	C		
Eiland 1 (SGL)	2,0	A		
Eiland 2 (SGL)	3,3	B en C	B	Intensiever inrichten voor recreatie
Eiland 3 (SGL)	2,8	B		
Eiland 4 (SGL)	2,3	A		
Eiland 5 (SGL)	1,9	B		
Eiland 6 (SGL)	0,5	C		Natuurlijk (extensiever) beheer en inrichting voortzetten
Eiland 7 (SGL)	0,9	B	C	Natuurlijk (extensiever) beheer en inrichting
Eiland 8 (SGL)	4,4	B		
Eiland 9 (SGL)	3,1	B	C	Natuurlijk (extensiever) beheer
Eiland 10-13 (SGL)	1,7	C		
Marickenland (SBB)	197,0	C	A, B en C	Intensiever inrichten voor recreatie
Polder Demmerik (SBB)	160,5	C en D		
De Gagels (SBB)	12,6	B en C		
Kockengen (SBB)	32,0	B en C		
Angstelkade (SBB)	1,9	C		
Nieuwer Ter Aa (SBB)	5,9	C		

De grijs gemarkeerde gebieden in de tabellen zijn gedurende het proces toegevoegd, zodat we een meer compleet overzicht van oppervlakten en zonering konden maken. Deze zijn geen onderdeel van de gebiedspaspoorten en visie, maar wel meegenomen in de zonering.

Identiteit

- Vertel het verhaal van de Hollandse Waterlinies (forten en werking verdedigingsstelsel) in dit cluster. De aanwezigheid van deze elementen zijn uniek en bieden daardoor kansen om bij te dragen aan een meer onderscheidende identiteit. Dit sluit ook aan op de visie recreatie en toerisme van gemeente De Ronde Venen (ligt nog voor ter vaststelling).
- Hetzelfde geldt voor het vertellen van het verhaal van vervening en het unieke karakter en de geschiedenis van de legakkers in de Vinkeveense Plassen.
- Verbeter de (zicht)relatie tussen land en water rond de Vinkeveense Plassen, bijvoorbeeld door het introduceren van een watertaxi die land- en waterroutes met elkaar verbindt.

Verbindingen

- Zet in op een goede recreatieve verbinding tussen de Vinkeveense Plassen en Marickenland.

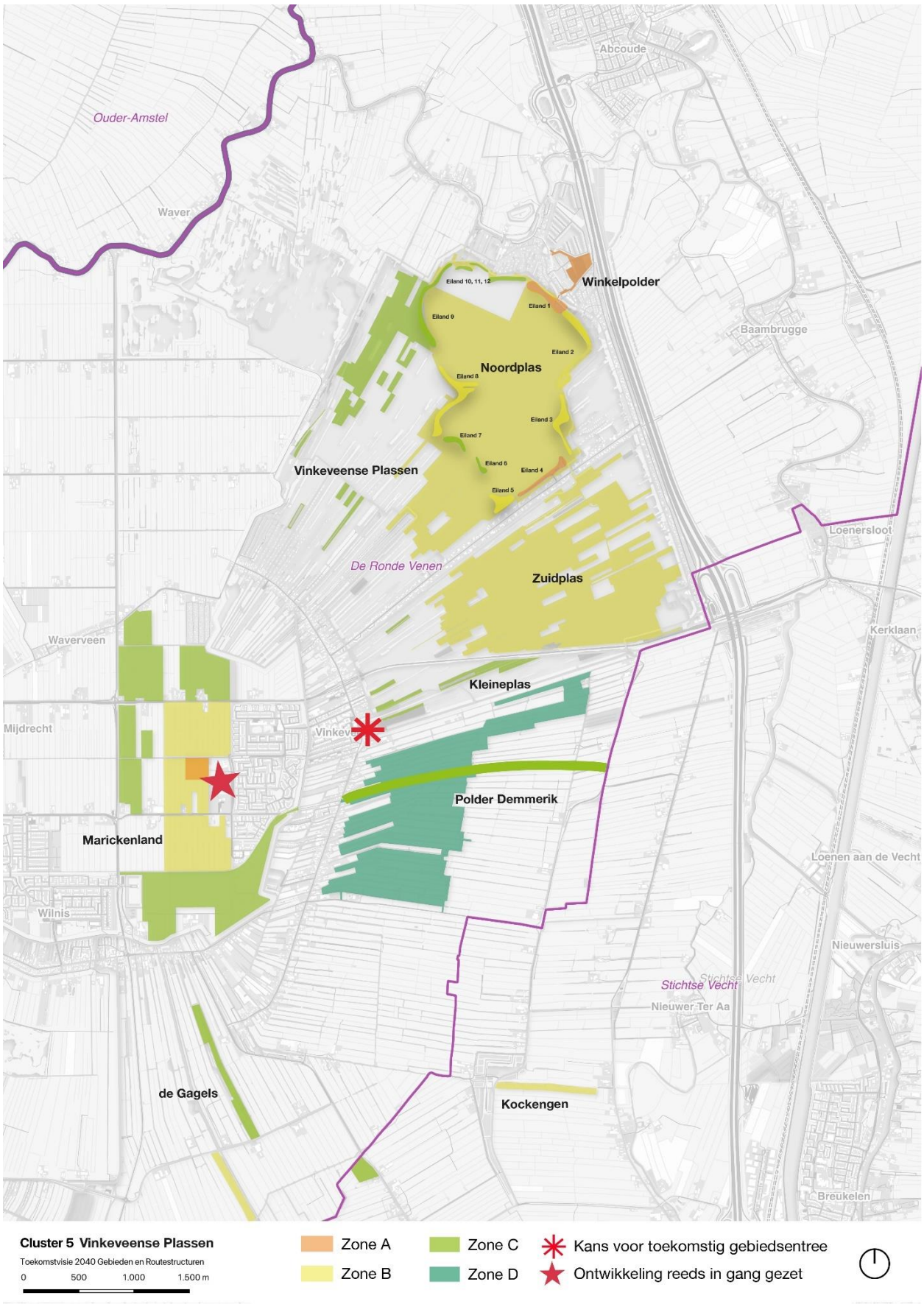
Biodiversiteit

- Zorg voor een robuust natuurnetwerk door Polder Demmerik te verbinden met omliggende natuurgebieden zoals de Nieuwkoopse plassen en de Vechtplassen.
- Werk aan een natuurverbetering in de Vinkeveense Plassen door de aanleg van natuurvriendelijke oevers en een kwaliteitsimpuls bij de legakkers (bijv. met de aanleg van vissenbossen, of het gebruik maken van inheemse beplanting voor oeververstersking).

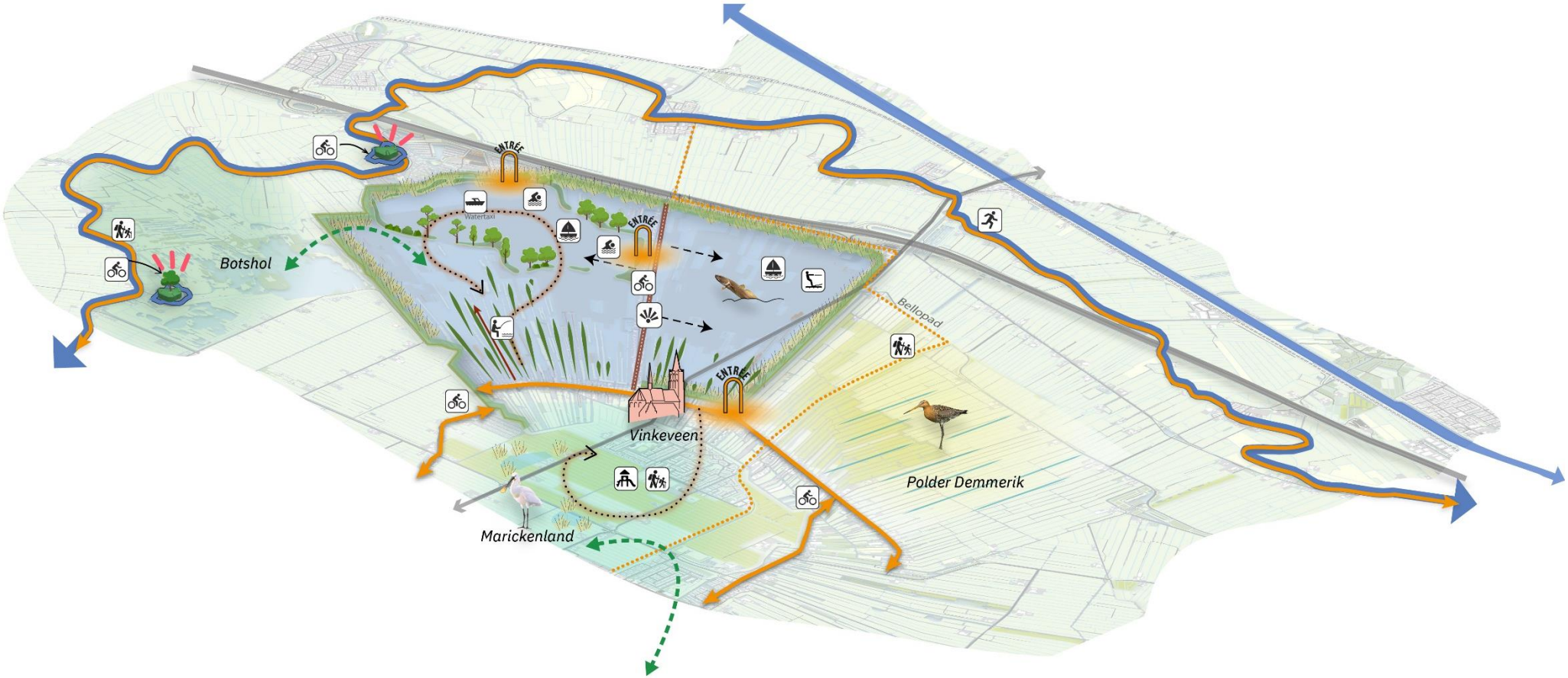
Financiële consequenties

- Toevoegen en versterken van commerciële exploitaties op eilanden 1 en 4 zorgen voor bescheiden structurele extra inkomsten. Deze zijn hard nodig gezien de bestaande financiële situatie. Optimaliseer hiermee de inkomsten door de mogelijkheden van het bestemmingsplan te verzilveren.
- Het verbeteren van de entrees vraagt daarentegen een eenmalige investering voordat er inkomsten binnenkomen (de kosten gaan voor de baten uit).
- Extensivering van de inrichting en beheer van enkele eilanden (bijv. zandeilanden extensiever maaien en meer natuurgericht maken) zorgt voor kostenbesparing.

Figuur 5.9 Gewenste zonering cluster 5

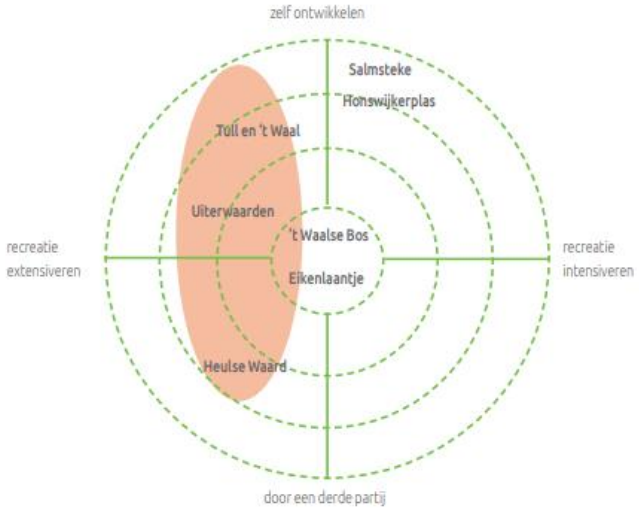
Figuur 5.10 Vogelvlucht cluster 5

5.6 Cluster 6 – Gebieden langs de Lek

Opgaven
In dit cluster is de belangrijkste opgave het juist zoneren en het beter op elkaar afstemmen van recreatie en natuur. Langs de hele rivier moeten zowel de recreatieve als natuurlijke verbindingen versterkt worden zodat natuur beleefbaar wordt vanaf de dijk.

Strategie
Bovengenoemde opgaven vragen in dit cluster om een strategie gericht op **extensiveren** van gebieden en het creëren van een nieuwe onderlinge balans. Bij Tull en 't Waal en de uiterwaarden ligt deze taak bij Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer, bij Heulse Waard bij een andere partij. Voor Salmsteke en Honswijkerplas is de strategie intensiveren door Stichtse Groenlanden zelf. 't Waalse Bos en Eikenlaantje hebben geen specifieke strategie en blijft inrichting en beheer zoals het nu is.

Ontwikkelrichtingen
Zonering en gebiedsentrees

- Werk aan een sterkere afwisseling en variatie in de buitendijkse natuur- en recreatieterreinen. De natuur heeft behoefte aan meer stapstenen, terwijl de bestaande dagkampeerterreinen kunnen worden verkleind en andere geïntensiveerd. De ontwikkelingen bij Salmsteke en (mogelijk) de Honswijkerplas zorgen voor een intensivering van de inrichting. Zorg dat intensivering bij Honswijkerplas overeenkomt met de Mobiliteitsvisie Eiland van Schalkwijk. Op andere plekken kan inrichting en beheer extensiever en meer natuurlijker ontwikkeld worden.
- Geef de dagrecreatieterreinen heldere entrees met voorzieningen zoals informatieborden, picknickbankjes, toiletten en parkeerplaatsen. Daarbuiten kan de intensiteit van inrichting en beheer dan afnemen (zie vogelvlucht).
- De Heulse Waard krijgt te maken met de dijkversterking en de bestaande gebruikswaarde is ook te vinden in Salmsteke, Tull en 't Waal en de Honswijkerplas. Dit gebied moet daarom geëxtensiveerd worden of worden getransformeerd naar natuur met recreatief medegebruik. In andere gebieden kan dan inrichting en beheer geïntensiveerd worden, bijvoorbeeld nabij Fort Honswijk.
- De Boomgaard heeft op dit moment een beperkte recreatieve functie. Overweeg dit gebied te transformeren zodat de recreatiefunctie ontwikkeld wordt. Doe dit samen met de gemeente en met de bewoners en de Stichting Leefbaarheid Tull en 't Waal. Gedacht kan worden aan het toevoegen van een maatschappelijke functie.
- Salmsteke, Tull en 't Waal en Honswijkerplas: realiseer de plannen, waar naast dijkversterking ook de uiterwaarden heringericht worden voor natuur en recreatie. Herijk daarbij de plannen voor recreatief knooppunt 't Waal. De plannen zorgen voor intensivering van de inrichting, waardoor op andere plekken de inrichting natuurlijker en extensiever kan worden. Zet bij 't Waal Oost en West in op gedeeltelijk extensiever maaibeheer.

Gebieden	Opp. (ha)	Zonering nu	Zonering gewenst	Toelichting
Bosje A27 (SGL)	2,0	D		
't Waal West (SGL)	13,4	B	B en C	Gedeeltelijk extensiever maaibeheer
Boomgaard 't Waal (SGL)	5,9	D	C	Op dit moment heeft het gebied een beperkte recreatieve functie, maar er kan hier wel een extensieve recreatiefunctie ontwikkeld worden.
't Waal oost (SGL)	10,4	B	B en C	Gedeeltelijk extensiever maaibeheer
't Waalse bos (SGL)	21,2	C		
Recreatieplas Honswijkerplas (SGL)	53,9	A	A en C	Recreatieplas A, zuidelijke plas wordt natuurplas (C)
Honswijkerwaard (SBB)	18,7	B en D		
Tull en 't Waal (SBB)	23,4	B		
Werk aan de Waalse wetering (SBB)	18,9	B		
Inundatiekanaal (SBB)	2,6	B		
Werk aan de Korte Uitweg (SBB)	2,7	B		
Werk aan de Groeneweg (SBB)	10,3	B		
Steenwaard (SBB)	94,7	D		
Heulse waard (SGL)	6,9	B en D	C en D	Transformatie naar natuur, i.v.m. dijkversterking.
Collegewaard (SBB)	13,1	B		
Horde (SBB)	2,7	C		
Salmsteke (SGL)	23,9	B	A	Bij de omgeving van het nog te bouwen paviljoen wordt dit deelgebied intensief gebruikt voor recreatie, waardoor de zone verandert naar A.

De grijs gemarkeerde gebieden in de tabellen zijn gedurende het proces toegevoegd, zodat we een meer compleet overzicht van oppervlakten en zonering konden maken. Deze zijn geen onderdeel van de gebiedspaspoorten en visie, maar wel meegenomen in de zonering.

Identiteit

- In dit cluster is de Hollandse Waterlinies en de rivier bepalend voor de identiteit, en hiermee kan de beleving worden versterkt. De terreinen op het Eiland van Schalkwijk vormen samen met de Waterlinies in potentie een aantrekkelijk recreatief en cultuurhistorisch gebied.

Verbindingen

- Verbind de binnendijkse gebieden (o.a. 't Waalse bos) en buitendijkse gebieden beter met elkaar door (duidelijke gemarkeerde) oversteken over de dijk (zie vogelvlucht).
- De gebieden rond Tull en 't Waal moeten in de toekomst beter verbonden worden met de regio door nieuwe (fiets)verbindingen aan te leggen richting Houten over het Amsterdam-Rijnkanaal en de Hagesteinse sluis.
- Zet in om in de omgeving van Jaarsveld en Salmsteke nieuwe struinpaden aan te leggen langs de rivier en de polder richting Lopik.
- Verken de mogelijkheden om bij de uitwerking van de Sterke Lekdijk een doorgaand buitendijks wandelpad aan te leggen in combinatie met de dijk, als verbinding tussen de prinses Beatrixsluizen in Nieuwegein en Fort Honswijk.
- Maak rondjes en doorgaande wandel- en fietsroutes in combinatie met de dijken mogelijk die de natuur niet verstoren, veilig zijn en waarmee zowel de uiterwaarden als binnendijks beleefd kan worden.

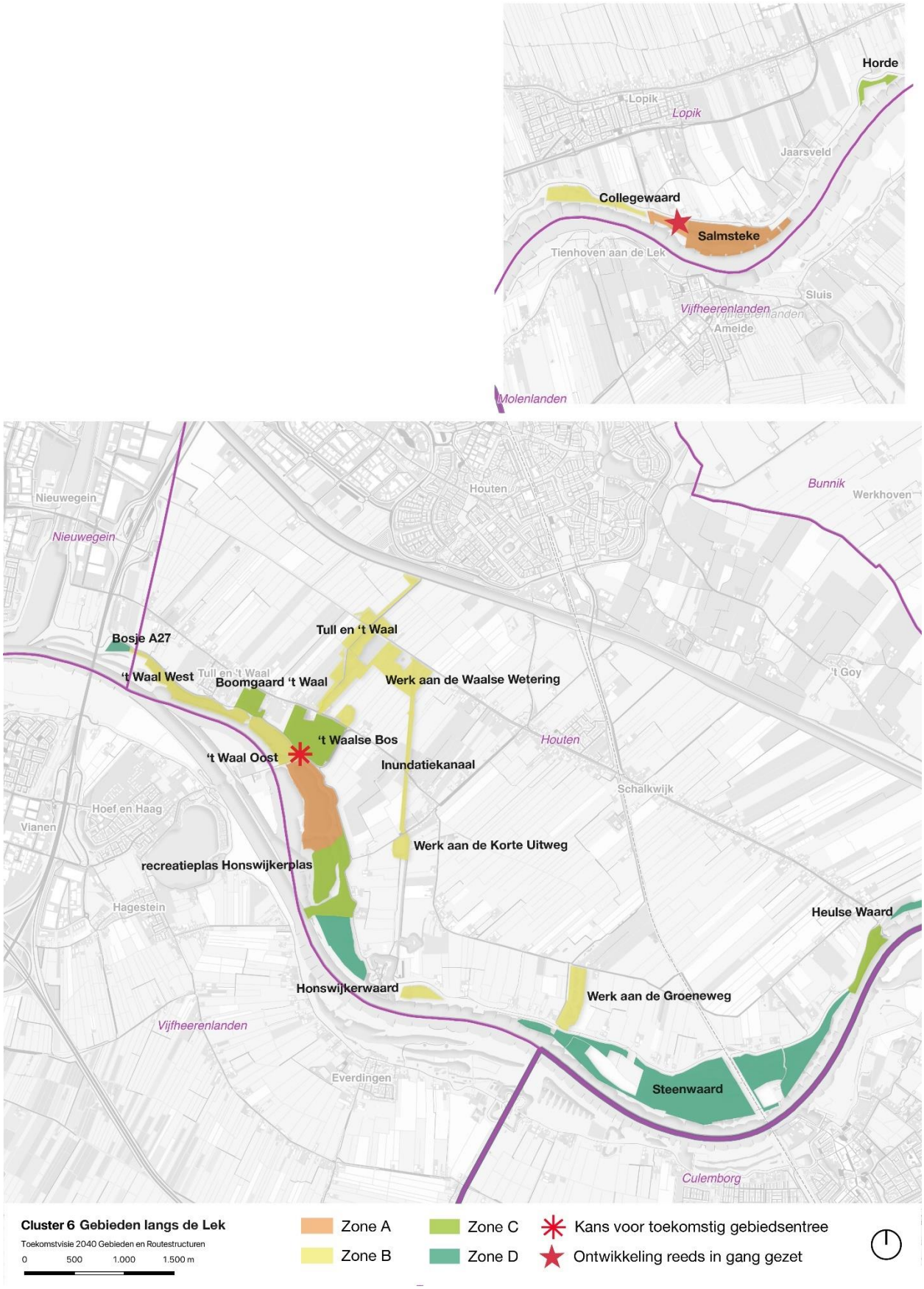
Biodiversiteit

- De uiterwaarden van de Lek lenen zich bij uitstek voor het versterken van de biodiversiteit en het verbeteren van de waterkwaliteit. Op de strak gemaaide dagkampeerterreinen kan met sinus- of mozaiekbeheer meer soorten aan insecten en vlinders worden aangetrokken. De oevers langs de rivier kunnen ontsteend worden en verflauwd en aan de voet van de dijk kan een smalle zone met ondiepe poelen ontwikkeld worden als migratieroute voor amfibieën en reptielen. In het kader van dijkversterking zal HDSR bloemrijke dijken realiseren.

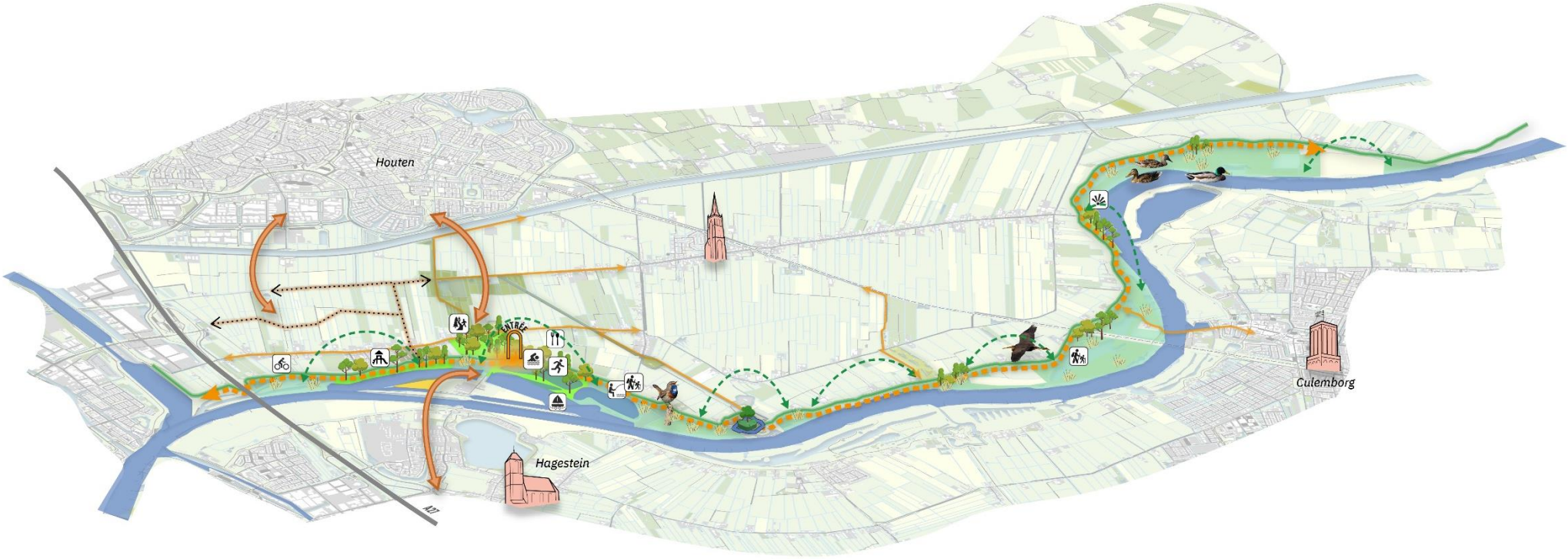
Financiële consequenties

- Door in gelijke verhoudingen extensiever en intensiever beheer toe te passen, kan dit qua beheerkosten budgetneutraal uitgevoerd worden. Kostenbesparingen die voortkomen uit extensiever beheer (zoals minder frequent maaien en het inzetten van natuurlijke begrazing), kunnen direct worden ingezet om hogere kosten van intensiever beheer op andere locaties te dekken.
- Door aan te haken op de gebiedsontwikkelingen zoals de dijkversterking en afronding Honswijkerplas kunnen (additionele) investeringsmiddelen vrijkomen.
- De ontwikkeling van commerciële exploitaties leveren hier structurele inkomsten op. Een deel hiervan kan voor nieuwe verbindingen en opgeknapte entrees ingezet worden.

Figuur 5.11 Gewenste zonering cluster 6

Figuur 5.12 Vogelvlucht cluster 6, excl. Salmsteke

Figuur 5.13 Vogelvlucht cluster 6 – Salmsteke

5.7 Cluster paden en routes

Naast de zes gebiedsclusters spelen er ook opgaven en kansen rondom paden en routes. Voor een overzicht van de paden en routenetwerken binnen de scope van deze visie verwijzen wij naar de kaarten in het paspoort.

Opgaven
Voor de paden en routes geldt dat alle eerdergenoemde hoofdopgaven van toepassing zijn:

1. Meer en veranderende recreatiebehoefte
2. Beperkte middelen voor beheer van de paden
3. Creëren van overzicht en sturen op variatie en balans
4. Realiseren/versnellen ambities en plannen voor de gebieden
5. Rekening houden met klimaatverandering

Met het oog op de toenemende behoefte aan bewegen in het groen en de toenemende recreatievraag zijn meer paden gewenst die de verschillende gebieden met elkaar verbinden, evenals meer routes die starten vanuit de woongebieden. Echter, het beschikbare budget voor deze ontwikkelingen is beperkt.

Strategie
Vanwege de veelomvattende opgaven waar de routestructuren mee te maken hebben, zijn alle mogelijke ontwikkelrichtingen van toepassing op de paden en routes:

- Voor paden en routes moet extensivering (weghalen van paden) beperkt en zeer gericht ingezet worden, en altijd in combinatie met intensivering elders vanwege de groei van routegebonden recreatie. Paden die weinig gebruikt worden, kunnen mogelijk weggehaald of qua beheer geëxtensiveerd worden. Hierbij moet wel goed gekeken worden naar de impact op het recreatieve (route)netwerk. Tegelijk moeten dan elders (aansluitend op de behoefte) nieuwe paden gerealiseerd worden, in verband met de benodigde ruimte, de diverse functies en gebruikers, veiligheid en eigenaren. Het herinrichten en ontwikkelen van bestaande paden ligt meer binnen de invloed van Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer, maar vraagt ook ruimte en extra middelen.
- Op plekken waar ruimte is om te intensiveren gaat het om het verbreden van de paden, het realiseren van nieuwe paden en het herinrichten van paden. Leg hierbij de focus op de paden binnen de vernieuwde routenetwerken.
- Nieuwe (vrijliggende) fietspaden zijn belangrijk om gebieden te verbinden met elkaar en de woonkernen. Omdat paden vaak zowel een recreatieve als utilitaire functie hebben en vanwege de relatief hoge beheerkosten per m2, moet (op basis van kosteneffectiviteit en locatie) goed gekeken worden wie deze paden gaat realiseren en beheren.
- Paden die veelal utilitair gebruikt worden of geïsoleerd liggen kunnen waar mogelijk worden overgedragen aan de provincie of desbetreffende gemeente.

Ontwikkelrichtingen
Op basis van de opgaven en de strategie is het advies voor de paden en routes als volgt:

- Leg de focus qua ontwikkeling op paden en routes voor wandelen en fietsen vanwege het maatschappelijk belang en impact. Andere routevormen kunnen behouden blijven (sloepennetwerk), op een andere manier worden beheerd (kano) of verwijderd worden (skateroutes).
- Zet in op het realiseren van ontbrekende wandel- en fietsverbindingen aanhakend op transitie-opgaven en gebiedsontwikkelingen. Benut de ambitie om groenblauwe dooradering van het landelijk gebied te realiseren (UPLG) voor het maken van onverharde paden (zoals boerenlandpaden) voor recreatie.
- Bij het realiseren van nieuwe paden die in beheer komen van Recreatieschap Stichtse Groenlanden of Staatsbosbeheer is van belang dat de extra beheerkosten gedekt worden door een bijdrage van de deelnemers. In verschillende gebieden, zoals Laagraven, Regiowout en rond de Hollandsche IJssel

zijn vanuit Groen Groeit Mee plannen om meer paden te realiseren om de recreatieve mogelijkheden te vergroten.

- Intensiveren, verbreden van paden en verdichten van het padennetwerk is zinvol in gebieden waar knelpunten zijn qua drukte en dubbelgebruik van wandelaars, fietsers, sporters, etc. (bijvoorbeeld in Noorderpark-Ruigenhoek, Gagelbos, Nieuw-Wulven). Ook het aanleggen van paden in gebieden met hoge natuurwaarden om de beleefbaarheid te vergroten bieden kansen, mits goede inrichting (met een micro-zonering) met fysieke grens om verstoring tegen te gaan.
- Paden die vooral een utilitaire functie hebben, kunnen overgedragen worden naar bijvoorbeeld gemeente of provincie.
- Extensiveren kan aan de orde zijn in gebieden waar natuur knelt met recreatie en meer ruimte voor de natuur gewenst is, met behoud van de essentiële verbindingen (doorgaande routes).

- Stichtse Groenlanden blijft namens de deelnemers opdrachtgever van het Routebureau. De knooppuntenroutes vormen de basis voor het recreatieve wandelen en fietsen. Verken of het mogelijk en wenselijk is om het eigendom van het wandelnetwerk aan de provincie over te dragen (zonder financiële consequenties). Ook de andere netwerken voor wandelen en fietsen zijn bij de provincie in eigendom.
- Werk samen met het Routebureau aan vernieuwing van de routenetwerken voor wandelen en fietsen en de plannen voor het aanbrengen van samenhang, vernieuwing en bekendheid van de TOPs. Pak met de revisie van het wandelnetwerk tegelijk de volgende punten aan; oude gemarkeerde routes van het Recreatieschap weghalen, gemarkeerde routes van Staatsbosbeheer opnemen in het netwerk en overtollige markering weghalen, analyse van vrijliggende wandelpaden in beheer (kunnen er paden weg, moeten er paden bij?).
- De bewegwijzerde skateroutes kunnen weggehaald worden (doordat ze online onvindbaar zijn, (voor ons) onbekend zijn of ze nog gebruikt worden en skategebruik vaak over fietspaden gaat).
- Het beheer van de kanoroutes kan in samenwerking met vrijwilligers (kanoverenigingen) opgepakt worden. Hier wordt dan ingezet op het transformeren of afstoten van routes.

5.8 Gebiedsoverstijgende thema's

In aanvulling op de thema's en opgaven die spelen voor specifieke clusters, zijn er ook een aantal gebiedsoverstijgende thema's te benoemen die voortkomen uit de toenemende en veranderende vraag naar recreatieruimte. Deze thema's worden hieronder toegelicht.

Honden

Door het groeiende aantal inwoners, zijn er steeds meer bezoekers aan de gebieden en is er meer variatie in type bezoekers, waaronder ook steeds meer mensen die hun hond uitlaten. De komst van de wolf zorgt daarnaast voor extra bezoekers met hond in het veelal open landschap, omdat hondeneigenaren zich in de bossen van de Utrechtse Heuvelrug niet altijd meer veilig voelen.

Figuur 5.14 Regels voor honden in de recreatiegebieden (bron: eigen foto)

Aangezien de regels voor honden op dit moment onduidelijk zijn (onduidelijke bebording en regels over losloop of aanlijning), is naleving ervan door gebruikers de voornaamste uitdaging. Daarnaast verschillen de regels tussen de gebieden van Recreatieschap Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer en zijn er ook uitzonderingen op de geldende regels. Dit maakt het voor gebruikers onduidelijk welke regels er gelden.

Het advies is om een hondenbeleid incl. verordening en bebordingsplan op te stellen om zo uniformiteit en helderheid te creëren voor bezoekers. Ontwikkel hierbij ook een heldere zonering (bijv. door middel van sloten en paden). Doe dit in elk geval voor de Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer gebieden, en betrek indien mogelijk ook de gebieden van de andere terreinbeheerders erbij. Vervolgens kan gekeken worden of verbeteringen mogelijk zijn.

Handhaving en naleving

Een andere gebiedsoverstijgende opgave ligt in de handhaving en naleving van geldende regels in het algemeen. Een deel van de recreanten gebruikt de gebieden en wateren, zonder rekening te houden met gebruiksregels, de natuur en andere gebruikers. Dit zorgt voor een handhavingsopgave, terwijl er op dit moment onvoldoende capaciteit beschikbaar is voor handhaving.

Figuur 5.15 Toegangsregels Honswijkerplas (bron: eigen foto)

Financieel gezien is het niet gemakkelijk om de capaciteit op te hogen. Bij (her)inrichting van gebieden is het zodanig inrichten en zoneren van het gebied een aandachtspunt, zodat (scheiding van de) gebruikersgroepen duidelijk is en handhaving minder nodig is.

Gastheerschap

Het publieke beheer (gastheerschap) gaat verder dan handhaving van de regels. Het is belangrijk om de (gewenste) gebruikers te ontvangen en goed te informeren. Dat kan bijvoorbeeld door (letterlijk) de weg te wijzen, communicatie, educatie en organiseren van activiteiten. Dit in combinatie met de fysieke inrichting zoals informatiepanelen, routeaanduidingen en bebording. In samenwerking met (organisaties uit) de wijken kan er nog beter aangesloten worden op behoeften van bewoners en (nieuwe) doelgroepen. Het draagt bij aan het gebruik en de beleving van de gebieden en voor bewoners aan de gezondheid, gevoel van veiligheid en sociale cohesie. In Noorderpark-Ruigenhoek is door Staatsbosbeheer de pilot 'stadsboswachter' uitgevoerd, met positieve ervaringen. Het zou goed zijn hier structureel op in te zetten, maar daarvoor is nog geen financiering.

Heldere en uitnodigende entrees naar verschillende gebieden

Om te voorzien in de toenemende recreatiebehoefte op een gestructureerde manier is het van belang heldere en uitnodigende entrees naar verschillende gebieden te ontwikkelen. Deze plekken kunnen ingezet worden als een startpunt van waaruit de recreant het gebied in kan trekken. Deze plekken moeten verschillende recreatieve voorzieningen hebben en vragen om intensief beheer en onderhoud. Op deze manier wordt er bijgedragen aan de recreatieve toegankelijkheid. Aandachtspunten zijn het hebben van voldoende en passende voorzieningen (zoals informatievoorziening en toiletvoorzieningen), een goede aansluiting op het openbaar vervoer en de verbinding tussen de entrees, om een grotere druk van gemotoriseerd verkeer en parkeren te voorkomen.

Synergie in beheer door Recreatieschap Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer

Gebieden van Recreatieschap Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer die naast elkaar liggen, vormen voor de recreanten eigenlijk al één gebied. In veel clusters is ontwikkeling en beheer in samenhang nodig om zowel intern als extern naar bezoekers toe uniformiteit en duidelijkheid te creëren. Dit geldt bijvoorbeeld voor Noorderpark-Ruigenhoek en gebieden langs de Lek. Het opzoeken van deze synergie is al onderdeel van de samenwerkingsovereenkomst van Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer en blijft nodig om voor alle clusters een efficiëntieslag te kunnen maken.

Exotenbeheer is een thema dat synergie kan opleveren in uitvoering en financieel, wanneer dat door Recreatieschap Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer tegelijk (geïntegreerd) wordt opgepakt.

Daarnaast kan synergie ook tussen Staatsbosbeheer en gemeenten plaatsvinden. Gemeenten zouden een rol kunnen spelen in het onderhouden van gebieden waar Staatsbosbeheer relatief veel beheer- en onderhoudskosten heeft en omgekeerd waarbij jaarlijks een vereffening plaatsvindt.

Grensoverschrijdende aanpak

De gebieden en routes van Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer staan niet op zichzelf. Om kwaliteiten en waarden voor recreatie, natuur en andere opgaven te behouden of versterken kan niet alleen binnen de begrenzing van de gebieden gekeken worden, maar is ook aansluiting met de omgeving nodig met ruimte voor verbindingen, buffering en uitbreiding. Het heeft meerwaarde voor de samenwerking aan (grotere) gebiedsprocessen als Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer vanwege hun kennis van de terreinen, het functioneren en beheer. Dit past echter niet binnen de (reguliere) financiering.

6. Financiën

In dit hoofdstuk bieden we inzicht in de financiële consequenties van de visie. Hiervoor beschrijven we eerst de financiële regelingen ‘achter’ de gebieden van Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer. Daarna geven we een overzicht met een indicatie van financiële consequenties van de voorgestelde ontwikkelrichtingen in hoofdstuk 5.

6.1 Financiële situatie Stichtse Groenlanden

Kosten
De uitgaven van Recreatieschap Stichtse Groenlanden voor de instandhouding van gebieden bestaan uit beheer en onderhoud (uitvoeren terreinbeheer, terreininspecties, beheerinformatie), exploitaties (beheer vastgoed en gronden en de daarop rustende exploitatieovereenkomsten), vergunning verlening (VOT), Toezicht en handhaving, en kosten m.b.t. bedrijfsvoering (bestuurlijke-, financiële en juridische diensten). Tevens worden kosten gemaakt voor planvorming, project-, programmama- en omgevingsmanagement, communicatie en de doorontwikkeling van het areaal.

Van de totale begroting van circa 6 tot 6,5 miljoen euro, is het overgrote deel (ca. 5,0 miljoen) voor gebiedsbeheer (bron: Concept Programmabegroting 2025). Met behulp van het Terreinbeheermodel (TBM) worden de kosten voor duurzame instandhouding geraamd (bestaande uit regulier onderhoud, meerjarenonderhoud en vervangingsinvesteringen) op basis van oppervlakte of aantal en (norm)kosten per oppervlakte of aantal. De volgende categorieën worden hierbij onderscheiden: beplanting; gras & open ruimte; water & harde oevers; wegen & paden; en uitzonderingen / overige voorzieningen. Gastheerschap, handhaving en toezicht zijn geen onderdeel van het TBM. Vanwege het hogere inrichtingsniveau met recreatievoorzieningen zoals paden, parkeerplaatsen, etc. zijn de kosten voor beheer en onderhoud van een recreatiegebied per hectare gemiddeld hoger dan de kosten van natuurgebieden.

Inrichtingselementen die (volgens TBM) in absolute termen de hoogste beheer- en onderhoudslasten met zich meebrengen zijn voor SGL A (asfalt) fietspaden, gebouwen, speel- en ligweides, strandbadbeheer en bruggen. Voor SGL B zijn de harde oevers, gebouwen, recreatieve routes, bruggen en speel- en ligweiden de inrichtingselementen die (volgens TBM) de meeste beheer- en onderhoudslasten vragen. Inrichtingselementen die *relatief* gezien (per eenheid of oppervlakte) het meest kostbaar zijn, zijn sierbeplanting, halfverharding, asfaltverharding, en bijzondere elementen zoals bedriegertjespleintje, oeverzwaluwenwand, en spartelbadjes. Kostenverhogend is de geïsoleerde ligging van gebieden en voorzieningen, zoals eilanden en vrijliggende fietspaden.

Financiering
De financiering van Recreatieschap Stichtse Groenlanden bestaat uit bijdragen en eventuele extra opdrachten[4] van de deelnemers (ca. 4,8 miljoen jaarlijks) en inkomsten uit exploitaties en opbrengsten van evenementen. Exploitaties zijn inkomsten uit bijvoorbeeld pacht van een ondernemer op de terreinen (erfpacht- opstal-, huur- en gebruiksovereenkomsten) en inkomsten uit toegangskaartjes (bij de Maarsseveense Plassen wordt toegang gevraagd). De totale inkomsten uit exploitaties en evenementen (zoals opgenomen in de begroting) variëren per jaar tussen de 1 en 1,5 miljoen euro.

Ontwikkelingen van gebieden worden gefinancierd vanuit (gelabelde posten in) de reserves. Reserves zijn middelen die onder het eigen vermogen vallen en waarvan het algemeen bestuur over de inzet kan besluiten. Voor de financiering van meerjarig onderhoud worden voorzieningen gemaakt. Dit zijn ‘gereserveerde’ middelen voor risico’s en verplichtingen waarvan de omvang kan worden ingeschat.

[4] Voor het beheer van de Haarrijnse Plassen doet de gemeente Utrecht een extra bijdrage aan SGL.

Kosten en financiering vergeleken
Uit analyses die op dit moment gemaakt worden met het terreinbeheermodel komt naar voren dat de opgebouwde reservering voor vervangingsinvesteringen in het verleden ontoereikend is. Staatsbosbeheer adviseert om die reservering daarom aan te passen. Dit zorgt er voor dat de lasten in de begroting hoger worden. Hier tegenover staat dat er dan een bedrag gereserveerd kan worden waarmee voorzieningen te zijner tijd vervangen kunnen worden (bijvoorbeeld vervanging van oeverbeschoeiingen).

Om de financiën van Stichtse Groenlanden te managen wordt, afzonderlijk van dit traject, onderzocht wat binnen het nu beschikbare budget de keuzemogelijkheden zijn, en wat de consequenties van de keuzes zijn voor de gebieden.

6.2 Financiële situatie Staatsbosbeheer

Kosten
De kosten van Staatsbosbeheer zijn gericht op het beschermen, beleven en benutten van de gebieden en bijdragen aan maatschappelijke opgaven. Het beheer en onderhoud van natuur, recreatie, landschap en erfgoed is zowel 'fysiek' voor de instandhouding van de gebieden en de inrichting, als ook 'publiek' waaronder ook toezicht, handhaving, publieksbegeleiding en omgevingsmanagement, gericht op de gebieden en op maatschappelijke betrokkenheid. Om dit te organiseren en aan te sluiten maakt Staatsbosbeheer ook kosten voor bijvoorbeeld planning & ontwikkeling, economisch beheer, financiële, juridische en bestuurlijke diensten. Dit is vergelijkbaar met de type uitgaven van Stichtse Groenlanden, behalve dat Staatsbosbeheer ook verantwoordelijk is voor erfgoed (waaronder bijvoorbeeld enkele forten en bijzondere landschapselementen).

Er wordt voor de kostenraming meestal gewerkt met normbedragen die gelden voor grotere eenheden dan de in de visie opgenomen gebieden. Bij Staatsbosbeheer vormen de recreatieve voorzieningen een kostenpost binnen het beheer en onderhoud. Het gebruik en het inrichtingsniveau voor recreatie is in deze regio (rond Utrecht) intensief, vergeleken met de gemiddelde recreatieve inrichting van natuurgebieden, vanwege de grote recreatieve behoefte in deze dichtbevolkte regio. In vergelijking met Stichtse Groenlanden hebben de meeste gebieden van Staatsbosbeheer minder intensieve inrichting voor recreatie: de voorzieningen bestaan vooral uit paden, routes, parkeerplaatsen etc. en weinig 'recreatieve attracties'.

De elementen die relatief gezien prijzig zijn, zijn recreatievoorzieningen (waaronder paden, speelplekken), gebouwen en monumenten. Kostenverhogend zijn de geïsoleerde ligging van gebieden en voorzieningen op slappere (veen)ondergronden.

Voor Staatsbosbeheer geldt eveneens dat de te verwachten kosten voor beheer en onderhoud de komende jaren zullen stijgen door inflatie, klimaatverandering en toenemende vraag (zie paragraaf 6.1).

Financiering
De financiering van Staatsbosbeheer bestaat uit Rijksbijdragen, bijdragen van de provincies voor het beheer van natuur (SNL) en projectbijdragen. Daarnaast zijn er ook inkomsten uit exploitaties van gebouwen en gebieden, en houtopbrengst.

De financiering van het fysieke beheer van de gebieden voor Staatsbosbeheer is gekoppeld aan de kenmerken en "status" van het gebied. We onderscheiden de volgende typen gebieden:

- Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL): vanuit dit stelsel financieren provincies het beheer van natuurgebieden die onderdeel zijn van het natuurnetwerk Nederland (NNN). De SNL-bijdrage is bedoeld voor natuur en landschap en is gebaseerd op het type natuur en werkt met standaardkostprijzen. Voor opengestelde gebieden, natuur met recreatief medegebruik, is een

bijdrage per hectare voor beheer recreatieve voorzieningen (beheerjaar 2025: €58/ha) en voor handhaving en toezicht (€26/ha) (bron: Openstellingsbesluit subsidies natuur provincie Utrecht 2025). Voor het beheer ten behoeve van recreatie en handhaving in de gebieden, is deze norm echter (veel) te laag.

- Recreatie om de Stad (RodS) zijn groengebieden met recreatiefunctie die in het kader van verstedelijking in het verleden zijn gerealiseerd, en met financiering vanuit het rijk beheerd werden (tot 2012). RodS was bedoeld voor beheer van recreatiegebieden en SNL is bedoeld voor beheer van natuur met gemiddeld recreatief medegebruik. Het inrichtingsniveau is afgestemd op deze recreatiedoelen, dat wil zeggen dat RodS-gebieden over het algemeen een hoger inrichtingsniveau hebben dan volgens de SNL-normen. In provincie Utrecht wordt via een beheerovereenkomst, en bijbehorende subsidie, geregeld dat provincie en de betrokken gemeenten bijdragen aan de financiering van het ‘basisniveau recreatief beheer’ door Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten. Voor de periode 2024-2027 is dit verlengd. De drie RodS-gebieden in beheer bij Staatsbosbeheer maken onderdeel uit van de clusters en zijn: Gagelbos, Nieuw Wulven en IJsselsteinse Bos-Zuid. Hier geldt geen SNL, maar Staatsbosbeheer draagt zelf wel 25% van de beheerkosten en zoekt hiervoor dekking uit bijvoorbeeld de exploitatie-inkomsten uit deze gebieden. Voor de periode na 2027 moet een andere financiering gevonden worden.
- Er zijn enkele gebieden die niet onder SNL én niet onder RodS vallen en waarvan het beheer gedekt moet worden uit andere bronnen, zoals boscompensatie en exploitatie. Dit geldt in het gebied van Hollandsche IJssel voor IJsselsteinse Bos-Noord en voor de (nog te ontwikkelen) Noordwesthoek.

Voor het 'publieke' beheer (gastheerschap, toezicht en handhaving, communicatie en voorlichting), wat ook zeer belangrijk is voor het gebruik van de gebieden (zie 5.8), is geen structureel dekkende financiering. De pilot Stadsboswachter in 2024 was alleen mogelijk door tijdelijke financiering door LVVN.
Voor de inzet voor ontwikkeling van gebieden, waaronder deelname aan gebiedsprocessen, en (her)inrichting van gebieden heeft Staatsbosbeheer geen middelen. Dit moet altijd gedekt worden vanuit (externe) projectfinanciering. Er is geen reserve die hiervoor kan worden ingezet.

Kosten en financiering vergeleken

De SNL-vergoeding die Staatsbosbeheer ontvangt voor beheer is ontoereikend voor gebieden met een belangrijke recreatiefunctie. Dit maakt instandhouding op lange termijn onzeker, zorgt ervoor dat ook voor Staatsbosbeheer exploitatie-inkomsten belangrijk(er) zijn. Het tekort heeft twee oorzaken; ten eerste is de vergoeding vanuit de SNL-voorzieningenbijdrage niet gebaseerd op daadwerkelijke kosten, het is een normbedrag voor zeer extensief recreatief medegebruik. Het bedrag is structureel te laag en daardoor onvoldoende voor instandhouding van de voorzieningen. Verschillende onderzoeken, landelijk en in Utrecht, komen tot deze conclusie (Buck Consultants, 2017[5], Bureau Waardenburg, 2015[6], Bureau ZET, 2015)[7]. Daarbij komt (ten tweede) dat in de provincie Utrecht het recreatief gebruik en het inrichtingsniveau hoger is dan landelijk gemiddeld, wat ervoor zorgt dat het tekort hier aanzienlijk is. Staatsbosbeheer is bezig om voor de eigen terreinen het verschil tussen SNL-normen en kosten voor recreatie in beeld te brengen (op een hoger schaalniveau). Dit richt zich nog alleen op de 'fysieke' kant van het beheer van recreatievoorzieningen en nog niet op het benodigde 'publieke’ beheer (waaronder toezicht en handhaving).

[5] Buck Consultants international, Naar een huishoudboekje van de Heuvelrug, 2017. Het onderzoek van Buck gaat uit van de voorzieningen op de Utrechtse Heuvelrug, en is gebaseerd op de daadwerkelijke kosten van Staatsbosbeheer in De Vuursche, Leersum en Austerlitz, inclusief vervanging.
[6] Soomers, H., F. van Vliet, J.D. Buizer & G.F.J. Smit, 2015. Evaluatie standaardkostprijzen SNL 2015. Bureau Waardenburg Rapportnr. 15-196. Bureau Waardenburg, Culemborg. In opdracht van Bij12. Het onderzoek van Waardenburg gaat uit van een basisopenstelling met (veel) minder voorzieningen per hectare (bijvoorbeeld 40 meter per ha wandelpad en 4 m/ha fietspad en geen andere soorten paden) exclusief vervanging.
[7] Bij12 (2015). Evaluatief vooronderzoek Standaardkostprijzen SNL, Eindrapport Bureau ZET

6.3 Ontwikkeling van kosten voor beheer en investeringen

De verwachting is dat de kosten voor beheer en onderhoud in de toekomst, meer dan de reguliere inflatie, zullen stijgen door toenemend gebruik en klimaatverandering.

Klimaatverandering zorgt voor extremer weer zoals droogte, natte perioden, buien en stormen. Dit heeft de volgende gevolgen op de kosten voor beheer (bron: notitie "Klimaatbestendige en duurzame recreatie bij en met Recreatie Midden-Nederland", 11 juni 2020):

- Langer groei- en recreatieseizoen. Door de klimaatsverandering wordt het groeiseizoen *en* recreatieseizoen langer. Voor het terreinbeheer betekent een langer groeiseizoen o.a. een langer maaiseizoen en meer groei van onkruid. Een langer recreatieseizoen betekent dat recreanten over een langere periode gebruik maken van de terreinen en voorzieningen, dit genereert o.a. meer schoonmaakwerk(zwerfvuil) en herstelwerk, evenals meer toezicht, handhaving en publieksbegeleiding. Het betekent ook dat de periode om typische winterwerkzaamheden uit te voeren zoals snoeiwerk, groot onderhoud en renovatie, korter wordt.
- Wortelopdrukken van bomen bij asfalt fietspaden. Tijdens droge zomers gaan bomen met hun wortels op zoek naar water. Onder asfaltverhardingen is vaak nog wat vocht aanwezig (condensvorming). Het is een bekend gegeven op droge zandgronden en wordt nu ook meer gezien bij andere (klei)grondsoorten.
- Scheuren en openbreken van halfverhardingen en coating. Tijdens droge, hete zomers droogt halfverharding sterk in en kan gaan scheuren, verbrokkelen en openbreken. De hitte kan ook de coating van peuterbaden doen barsten.
- Te natte werkomstandigheden. Met name in laagveengebied blijft gedurende de winter ter terrein onbegaanbaar voor zwaar materieel. Noodzakelijk snoeiwerk kan daardoor niet of enkel met extra kosten (lichter materieel) uitgevoerd worden.
- Schade door extreme regenval en storm. In zomer bij extreme regenbuien ontstaan er tijdelijke ‘stroombeddingen’ op de terreinen, waardoor stukken terrein wegspoelen en verharding verzakt. Ook stranden kunnen wegspoelen, en storm veroorzaakt schade aan bomen en gebouwen.
- Water geven aan jonge beplantingen en inboet. Droge zomers zorgen er voor dat er meer nazorg nodig is bij jonge beplanting en dat er meer uitval is.
- Herstel van grasvelden na droogte. Droge grasvelden worden op festivalterreinen compleet weggelopen. Herstellen van deze schade aan grasvelden is onmogelijk bij droogte, het graszaad ontkiemt niet. Bovendien worden terreinen dan ook intensief gebruikt door de recreanten. Terreinen beregenen is niet haalbaar. Dure beregeningsinstallaties kunnen niet onbeheerd in het terrein staan, en meestal gaan periodes van droogte gepaard met een sproeiverbod. Na de droogte moeten grasvelden compleet hersteld worden.
- Bestrijden invasieve exoten. Door de klimaatverandering ontstaan er gunstigere leefomstandigheden voor een aantal invasieve exoten die om (extra) maatregelen vragen, zoals de eikenprocessierups en de Japanse duizendknoop.
- Algenbloei. Door versnelde opwarming van het buitenwater treedt er sneller en over een langere periode wieren- en algenbloei op, evenals (giftige) blauwalgenbloei. Dit zorgt voor extra schoonmaakwerkzaamheden op de zwemstranden.

Daarnaast vragen de opgaven die op Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer afkomen om meer investeringen in groene recreatieruimte en natuur. Actief zijn in de groene buitenruimte is essentieel voor een gezonde leefomgeving. Het is steeds belangrijker voor de inwoners in de regio om actief tijd in de recreatie- en natuurgebieden door te brengen vanwege fysieke en mentale gezondheid. Hiervoor zijn meer gebieden, verbindingen en voorzieningen voor recreanten wenselijk. Investeringen in versterking van de biodiversiteit helpen ook om de balans tussen natuur en recreatie te verbeteren.

In dit document hebben we voor de gebieden van Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer een visie ontwikkeld hoe om te gaan met deze opgaven. Hierbij zijn wij ons bewust van de huidige financiële

uitdagingen van de deelnemers. We hebben daarom zowel kostenstijgingen als mogelijke besparingen en extra inkomsten in beeld gebracht. In de volgende paragrafen wordt hier verder op ingegaan.

6.4 Financiële 'knoppen om aan te draaien'

In voorgaande paragrafen zagen we dat zowel Stichtse Groenlanden als Staatsbosbeheer te maken hebben met financiële uitdagingen om bestaande voorzieningen in stand te houden. Vanwege de specifieke taak en bijbehorende opgaven, de focus op beheer en de afhankelijkheden van andere organisaties, zijn de mogelijkheden om de begrotingen in balans te brengen beperkt.

Beperken van de kosten voor ontwikkeling en beheer heeft in veel gevallen direct een vermindering van huidige of toekomstige recreatiemogelijkheden tot gevolg. In een situatie waarin er een sterk groeiende vraag is naar recreatieruimte, is dat onwenselijk. Er moet daarom heel bewust keuzes worden gemaakt over waar en hoe geïnvesteerd danwel bespaard wordt. Een voorbeeld zijn de vrijliggende fietspaden. Uit het TBM komt naar voren dat deze relatief prijzig zijn in beheer, ook door de vaak geïsoleerde ligging. Weghalen van een fietspad heeft echter een veel groter effect dan enkel het pad; ook het landschap eromheen kan dan niet meer beleefd worden. En we willen juist dat mensen meer bewegen in het groen, zodat we langer gezond blijven. Daarnaast is het weghalen van asfalt kostbaar en vraagt het een investering aan de voorkant, en zal het weghalen stuiten op weerstand bij gebruikers ervan (meestal zowel recreanten als mensen die het pad gebruiken voor woon-werkverkeer). Kortom: weghalen van fietspaden is onwenselijk en onhaalbaar. Wel kan overwogen worden, als een fietspad veel utilitair gebruikt wordt, het beheer over te dragen aan een gemeente of provincie. De kosten komen dan niet meer ten laste van de begroting van het Recreatieschap of Staatsbosbeheer.

Knoppen om aan te draaien
Het is belangrijk dat de budgetten voor het beheer van de gebieden in balans komen. Hieronder bespreken we verschillende handelingsperspectieven:

a. Inrichting en beheer voor recreatie meer of minder intensief
b. Inkomsten uit (commerciële) exploitaties
c. Ontwikkeling en of beheer overdragen aan een andere partij
d. Aanvullende financiering vanuit deelnemers, gemeenten en provincie, voor projecten of structureel
e. Overige inkomsten verhogen (bijvoorbeeld crowdfunding, registratie als ANBI, plaatsen reclamemasten of een windmolen)
f. Uitgaven (gebiedsbeheer, plannen maken en overhead) beperken. Een voorbeeld is de inzet van vrijwilligers en mensen met achterstand tot de arbeidsmarkt, wat in bescheiden mate kostenbesparend is. Dit is een beproefd recept in de voormalige RodS-gebieden maar draagt slechts in (zeer) beperkte mate bij aan de oplossing van het financieringsprobleem.

De eerste drie handelingsperspectieven (a, b en c) zijn gekoppeld aan de ontwikkelingsrichtingen beschreven in hoofdstuk 3 en 5 (visie en uitwerking per cluster). De laatste drie handelingsperspectieven (d, e en f) zijn niet direct gerelateerd aan de gebieden. Deze beschrijven we in dit document verder niet.

Ad a. Inrichting en beheer voor recreatie meer of minder intensief
Door de inrichting van een gebied aan te passen, worden de kosten van het beheer en onderhoud hoger of lager. Er is hierbij een duidelijk verband tussen de intensiteit van het recreatief gebruik, de inrichting en het beheer: gebieden die intensief voor recreatie gebruikt worden, hebben een hoger inrichtingsniveau en hogere beheerkosten.

Door recreatief gebruik en inrichtingsniveau te intensiveren wordt de recreatieve opvangcapaciteit vergroot. Dit is een 'must' met het oog op de groei van het aantal inwoners en de toenemende recreatieve behoefte.

Op een (beperkt) aantal locaties is het mogelijk beheer en inrichting te extensiveren, zonder dat dat ten koste gaat van de recreatieve mogelijkheden. Het gaat dan om:

- Verkleinen van (kortgemaaide) recreatieweiden die weinig gebruikt worden naar extensief maaibeheer (2x per jaar) bij 't Waal-Oost en 't Waal-West. De gebieden ontvangen nu naar schatting tussen de 1.000 en 5.000 bezoeken per hectare per jaar. Een extensievere inrichting met kleinere recreatieweiden past nog altijd bij dit bezoekersaantal en is naar verwachting ook passend bij een hoger aantal bezoekers.
- Extensiveren van De Leyen[8], Grutto, Heulse Waard en eilanden 6, 7,en 9 van de Vinkeveense Plassen door extensiveren maaibeleid, weghalen van parkeerplaatsen, verharding, bebouwing en toiletunits. Deze gebieden zijn relatief klein en ontvangen (zeer) weinig bezoekers. Met een extensievere inrichting en beheer kunnen naar verwachting huidige en licht groeiende bezoekersaantallen eveneens opgevangen worden. Daarnaast zijn er in de directe omgeving van deze gebieden voldoende intensief ingerichte gebieden voorhanden.

Wanneer er op lange termijn door toenemend gebruik behoefte is aan intensievere inrichting, kan het (maai-)beheer eventueel aangepast worden.

Intensiveren is in voorgaand hoofdstuk opgenomen voor de volgende gebieden:

- Laagravense Plassen en Polder, Heemstede Noord, Regiowout, Nieuw-Wulven
- Noorderpark-Ruigenhoek, Maarsseveense Plassen
- Strijkviertel, Oortjespad (en plas Eend)
- Noordwesthoek, Nedereindse Park en Plas
- Eilanden 1-2-4 in de Vinkeveense Plassen en Marickenland
- Salmsteke
- Honswijkerplas

Ad b. Inkomsten uit (commerciële) exploitaties

Vanuit het oogpunt van zonering worden in de zone met intensieve recreatie (zone A) de meer intensieve recreatievoorzieningen geconcentreerd. Dit kunnen leisurevoorzieningen zijn, horeca, maar ook gecombineerde of sociale initiatieven zijn interessant[9]. Denk dan aan een dagbesteding met pluktuin en theetuin of een kinderdagverblijf gecombineerd met natuureducatie. Belangrijk is dat de voorziening zelf meerwaarde haalt uit de groene omgeving, dat de locatie interessanter en gevarieerder wordt en de omgeving publiek toegankelijk blijft.

De pacht of huur van deze recreatieve initiatiefnemers zorgt voor inkomsten en vergroot de recreatiemogelijkheden. Ook kunnen er afspraken worden gemaakt over beheer van het omliggende gebied door de (sociaal of commerciële) ondernemer in ruil voor een iets lagere pacht of huurbijdrage. De hoogte van de inkomsten is afhankelijk van veel verschillende factoren, waarbij vaak geldt: hoe groter (bijv. vierkante meters) en hoe intensiever (bijv. openingstijden en verschillende functies) hoe hoger de inkomsten maar ook hoe groter de impact op de omgeving. Hierin moet daarom naar een balans gezocht worden die past bij het gebied. Aandachtspunt is dat de exploitaties ook kosten met zich meebrengen. De opbrengsten en kosten moeten goed in verhouding zijn, ook ten opzichte van de meerwaarde aan het gebied.

Locaties waar al een ontwikkeling (realisatie van een exploitatie) is voorzien, en die wordt doorgezet:

- Zuidelijke entree Maarsseveense Plassen
- Strijkviertel (reeds onderdeel van ontwikkelplan)
- Salmsteke (in uitvoering)

[8] Met het oog op de recreatiedruk in de omgeving is het advies om in de omgeving een alternatieve locatie voor intensivering van recreatief gebruik te realiseren (Groen Groeit Mee).

[9] Andere vormen van exploitaties, die niet direct gekoppeld zijn aan een gebied, zijn evenementen, (tijdelijke) verhuur, verhogen van de entreeprijs of het invoeren van gebruiksvergunningen zoals voor snelvaren of hondenuitlaatservices. Deze komen hier niet aan bod.

- Laagravense Plassen en Polder, Heemstede Noord
- Hampoort
- Nedereindse Park en Plas (reeds onderdeel van ontwikkelplan)
- Marickenland (in uitvoering)
- Eiland 1 en 4 in de Vinkeveense Plassen

Aanvullende locaties waar dit aan de orde is:
- Noordwesthoek (reeds onderdeel van Groen Groei Mee ontwikkeling)
- Nieuw-Wulven ontwikkelen van een tweede concentratiepunt voorzieningen (ter overweging)

Succes- en faalfactoren voor het realiseren van commerciële exploitaties
In het ontwikkelplan van het recreatieschap is al eerder besloten dat nieuwe exploitaties moeten zorgen voor inkomsten. De realisatie hiervan blijkt echter onzeker en moeizaam. Succes- en faalfactoren van deze ontwikkeling hebben we hieronder weergegeven.

Succesfactoren
- Het (beoogde) ontwikkeling past bij de doelen van het gebied en de omgeving. De exploitatie is op verschillende manieren van meerwaarde: qua beleving, qua gebruikswaarde (bijv. aanbieden toiletvoorziening, verhuur kano's) en financieel;
- Het omgevingsplan (voorheen: bestemmingsplan) biedt ruimte voor de gewenste ontwikkeling, of er is voldoende draagvlak bij gemeente en bewoners om het omgevingsplan te wijzigen;
- De exploitant wordt in een vroeg stadium betrokken, maar niet te vroeg. De planologische voorwaarden (omgevingsplan) moeten rond zijn;
- Participatie wordt in vroeg stadium opgepakt, met betrokkenheid van de gemeente;
- Goede samenwerking tussen gemeente, beheerder en andere stakeholders;
- De locatie is gunstig voor recreatie, toerisme en/of zakelijke gasten, en is makkelijk en veilig bereikbaar voor auto, voetganger, fietsers en met OV.

Faalfactoren zijn:
- De ontwikkeling heeft geen aansluiting bij het gebied, de doelgroep van het gebied en omwonenden;
- Afhankelijkheid van veel verschillende actoren die zelf kaderstellend zijn (bijv. gemeenten, Rijkswaterstaat), waardoor ontwikkeling niet of te langzaam van de grond komt. Vooral de planologische haalbaarheid blijkt vaak een struikelblok;
- De exploitatie kan onhaalbaar worden door een te lange aanlooptijd of doordat er te stringente voorwaarden gesteld worden (planologisch of ruimtelijk);
- Recreatieschap Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer worden pas in een laat stadium betrokken bij een gebiedsontwikkeling;
- Geen duidelijk ontwikkelkader of gebiedsvisie voor aanpassing van het omgevingsplan;
- Onvoldoende financiering beschikbaar voor de planvorming en benodigde publieke investeringen (voor bijvoorbeeld oppakken achterstallig onderhoud);
- Grond waar de voorziening moet komen is geen eigendom.

Ad c. Verantwoordelijkheid ontwikkeling en/of beheer: zelf of een andere partij
De *ontwikkeling* van nieuwe en bestaande gebieden is nodig om aantrekkelijk te blijven en meer recreanten te kunnen opvangen. Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer kunnen dit zelf oppakken, of in meer of minder intensieve samenwerking met partners. Naast het mogelijke financiële voordeel, zorgt dit ook voor meer variatie in het aanbod en de voorzieningen.

Door het overdragen van grootschalige ontwikkeling van een bestaand of nieuw gebied aan een andere organisatie, en het gebied zelf in beheer te houden, kan de ontwikkeling meer integraal worden

opgepakt. Daarnaast heeft het als voordeel dat risico's[10] meer afgebakend kunnen worden, wat de (financiële) risico's voor Stichtse Groenlanden of Staatsbosbeheer verkleint. Een gemeente zit bijvoorbeeld dichter op de ruimtelijke regelgeving en heeft kanalen en contacten voor het betrekken van de omgeving. Hoewel nog niet verkend met de genoemde organisaties, is dit in de uitwerking (hoofdstuk 5) opgenomen voor de volgende locaties:

- Hampoort (intensiveren in samenhang met omgeving door Natuurmonumenten)
- De Boomgaard Tull en 't Waal (ontwikkeling en beheer van recreatie in combinatie met maatschappelijke functies samen en met initiatiefnemers uit het dorp, Stichting Leefbaarheid Tull en 't Waal en de gemeente)
- Laagravense Plassen en Polder (realisatie van een publiek toegankelijk voedselbos, zowel ontwikkeling als beheer (deels) door een andere organisatie)
- Het Nedereindse Park (gemeente Utrecht zou dit zelf willen ontwikkelen, Stichtse Groenlanden draagt bij aan het proces).

Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer kunnen ook besluiten om het *beheer* door een andere partij te laten doen: een maatschappelijke organisatie, een ondernemer (zoals bij het Oortjespad al gebeurt), of door een gemeente. Afhankelijk van de omstandigheden en de afspraken met de betrokken organisatie kan dit een financieel voordeel opleveren.

Daarnaast zijn er gebieden waarbij door extensivering van inrichting en beheer het accent meer op natuur komt te liggen in plaats van op recreatie. Voor deze gebieden kan overwogen worden het beheer efficiënter door een andere organisatie te laten doen of is synergie met Staatsbosbeheer mogelijk:

- De Leyen: extensiveren inrichting en beheer en eventueel (d.m.v. opzegging pacht) overdragen van Recreatieschap Stichtse Groenlanden naar Utrechts Landschap, in combinatie met intensiveren elders (dit is nog niet verkend met de genoemde organisaties)
- Grutto: extensiveren en overdragen van Recreatieschap Stichtse Groenlanden naar Staatsbosbeheer. Staatsbosbeheer heeft meerdere gebieden in de omgeving.
- Heulse Waard: extensiveren en overdragen van Recreatieschap Stichtse Groenlanden naar Staatsbosbeheer. Het gebied sluit direct aan op andere terreinen van SBB.
- (het Waalse Bos is eigendom van Stichtse Groenlanden en wordt nu als natuur met recreatief medegebruik beheerd door Staatsbosbeheer).

Ecosysteemdiensten en integrale klimaatinclusieve ontwikkeling
Multifunctionaliteit van de gebieden, door het leveren van ecosysteemdiensten, zorgt voor belangrijke maatschappelijke meerwaarden. De gebieden van Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer hebben naast natuur, landschap en recreatie, ook een rol in het vasthouden en bufferen van water, het bieden koelte, leveren van o.a. biomassa, hout en gras, opslaan van CO2 en andere ecosysteemdiensten.

Probleem met het leveren van ecosysteemdiensten en integrale ontwikkeling is dat de baten (in de vorm van liquide middelen) niet vloeien naar degene die de kosten maakt (de beheerders van de gebieden). Daarom blijft publiek geld voor het beheer van de terreinen is altijd noodzakelijk. Het is wel belangrijk om de meerwaarde van de gebieden voor andere functies te benoemen in het jaarverslag, evenals de kosten die daarmee voor andere partijen bespaard worden. Naast de legitimatie van het beheer van de gebieden, biedt dit wellicht aanknopingspunten om het gesprek aan te gaan over eenmalige of structurele bijdragen.

Dit kan concreet worden als het gaat om waterberging. In overleg met het Waterschap kunnen de gebieden ingericht worden voor het opvangen van water op piekmomenten en eventueel in de seizoenen. Dit bespaart kosten voor het waterschap, gemeenten en ontwikkelaars, waarmee het gesprek geopend kan worden over de bijdrage in de financiering van inrichtring en beheer van deze gebieden. Met name de gebieden dicht bij de stad (waar de behoefte aan piekberging het hoogst is) zijn

[10] Denk aan looptijdoverschrijding, uitkomsten van participatie en afhankelijkheden van andere organisaties.

hiervoor kansrijk (Laagravense Plassen en Polder, Langs de Hollandsche IJssel, Noorderpark-Ruigenhoek).

6.5 Overzicht financiële consequenties per cluster

Onderstaande tabel geeft een overzicht met een indicatie van de financiële consequenties van voorgestelde veranderingen per gebied per cluster. Het €-teken geeft een schatting van de hoogte van structurele extra kosten, besparingen of opbrengsten per gebied. Verklaring €-tekens voor beheer: € (tot € 15.000), €€ (€ 15.000 tot 30.000), €€€ (€ 30.000 of meer), en voor ontwikkeling € (tot € 50.000), €€ (€ 50.000 tot 100.000), €€€ (€ 100.000 of meer). Gebieden waar geen verandering vermeld staat blijven qua kosten en opbrengsten hetzelfde.

Gebieden	Opp. (ha)	SGL/SBB	Omschrijving veranderingen	Structurele opbrengsten / besparingen	Structurele meerkosten	Eenmalige kosten
Cluster 1						
Laagraven noordplas	24,3	SGL	Intensievere inrichting		€	€€
Laagraven zuidplas	17,3	SGL				
Regiowout	5,7	SGL	Intensievere inrichting		€	€
Heemstede Noord	19,4	SGL	Intensievere inrichting, ontwikkeling gebiedsentree	€€€	€€€	€€€
Nieuw Wulven	106,3	SBB	Ontwikkeling gebiedsentree	€€€	€	€€
Fort 't Hemeltje	7,7	SBB				
Fort Rhijnauwen	31,3	SBB				
Fort Vechten	38,3	SBB				
Cluster 2						
De Leyen	4	SGL	Extensievere inrichting en beheer	€		€
Ruigenhoekse polder	69,1	SGL/SBB	Ontwikkeling gebiedsentree	€€€	€	€€
Buitengebied Maarsseveense plassen	89,2	SGL				
Strandbad Maarsseveen	30,9	SGL	Investering commerciële ontwikkeling	€€€		€€
Maarsseveense kleine plas	27,4	SGL				
Fort Ruigenhoek	7,9	SBB				
Noorderpark-Ruigenhoek	165,3	SGL/SBB	Ontwikkeling en aanwijzing zwemwaterlocatie, ontwikkeling gebiedsentree	€€€	€€	€€
Cluster 3						
Strijkviertel	20,2	SGL	Intensievere inrichting, ontwikkeling gebiedsentree	€€€	€	€
Haarrijnse Plas	8,5	SGL				
Hampoort	6	SGL	Intensievere inrichting		€	€
Oortjespad en plas Eend *)	19,5	SGL	Intensievere inrichting, beheer door en opbrengsten voor exploitant	€€		
Grutto	2,6	SGL	Extensievere inrichting en beheer	€		€
Cluster 4						
IJsselbos	26,6	SBB				
IJsseloevers	1,9	SBB				
Nedereindse Park en Plas	84,6	SGL	Intensievere inrichting, ontwikkeling gebiedsentree	€€€	€€€	€€€
IJsselsteinse bos zuid	24,7	SBB				
IJsselsteinse bos noord	23,3	SBB				
Hollandsche IJssel: Noordwesthoek	56,8	SBB	Intensievere inrichting, ontwikkeling gebiedsentree	€€€	€€€	€€€

Gebieden	Opp. (ha)	SGL/SBB	Omschrijving veranderingen	Structurele opbrengsten / besparingen	Structurele meerkosten	Eenmalige kosten
Cluster 5						
Winkelpolder	4,6	SGL				
Noordplas noord	271,7	SGL				
Vinkeveense zuidplas	198,2	SGL				
Vinkeveense kleine plas	8,6	SGL	Ontwikkeling gebiedsentree			€
Eiland 1	2	SGL	Intensievere inrichting	€€	€	€
Eiland 2	3,3	SGL	Intensievere inrichting		€	€
Eiland 3	2,8	SGL				
Eiland 4	2,3	SGL	Intensievere inrichting	€€	€	€€
Eiland 5	1,9	SGL				
Eiland 6	0,5	SGL	Extensievere inrichting en beheer	€		
Eiland 7	0,9	SGL	Extensievere inrichting en beheer	€		
Eiland 8	4,4	SGL				
Eiland 9	3,1	SGL	Extensievere inrichting en beheer	€		
Eiland 10-11-12	1,7	SGL				
Marickenland	197	SBB	Intensievere inrichting		€€	€€
Polder Demmerik	160,5	SBB				
Cluster 6						
't Waal West	13,4	SGL	Gedeeltelijk extensiever maaibeheer	€		
Boomgaard 't Waal	5,9	SGL	Intensievere inrichting (door dorp zelf), inrichting met maatschappelijke functie, exploiteren of afstoten			€
't Waal Oost	10,4	SGL	Gedeeltelijk extensiever maaibeheer	€		
't Waalse bos	21,2	SGL				
Recreatieplas Honswijkerplas	53,9	SGL	Ontwikkeling Honswijkerplas met voor intensievere inrichting		€	€€
Honswijkerwaard	18,7	SBB				
Tull en 't Waal	23,4	SBB	Intensievere inrichting		€€	€€
Heulse Waard	6,9	SGL	Extensievere inrichting en beheer, afstoten	€		€
Salmsteke	23,9	SGL	Intensievere inrichting, ontwikkeling gebiedsentree	€€€	€€	€€€

*) Voor de toekomstige investering van het Oortjespad heeft het recreatieschap afspraken gemaakt met de exploitant. De ondernemer neemt de eenmalige en structurele kosten op zich (en ook de inkomsten gaan naar hen toe), waardoor er geen extra kosten zijn voor het recreatieschap, en mogelijk is er zelfs een (extra) besparing.

Naar verhouding wordt er een groter areaal geïntensiveerd (15 gebieden, grotere gebieden), dan dat er gebieden extensiever worden ingericht en beheerd (9 kleinere gebieden). De structurele meerkosten zullen daardoor naar verwachting hoger zijn dan de besparingen. Hier tegenover staat dat er structurele inkomsten te verwachten zijn uit de exploitaties. De hoogte van de exploitatie-inkomsten is van invloed op de extra structurele beheerkosten voor alle gebieden gezamenlijk, en de hoogte daarvan.

Ook van de eenmalige kosten is met behulp van kentallen een heel ruwe inschatting gegeven. De ervaring leert dat het voor eenmalige investeringen (gemakkelijker) mogelijk is om additionele middelen aan te trekken.

Bijlage 1 Overzicht gebieden per cluster

Cluster en gebied	Opp. (ha)
Cluster 1: Utrecht Zuid-Zuidoost	**287,6**
Laagraven noordplas (SGL-A)	24,3
Laagraven zuidplas (SGL-A)	17,3
Regiowout (SGL-A)	5,7
Waijensedijk (SLG-A)	4,8
Golfclub De Utrechtse (SGL-A)	32,4
Heemstede Noord (SGL-A)	19,4
Nieuw-Wulven (SBB)	106,3
Fort 't Hemeltje (SBB)	7,7
Fort Rijnauwen (SBB)	31,3
Fort Vechten (SBB)	38,3
Cluster 2: Utrecht Noord	**1030,0**
De Leyen (SGL)	4,0
Ruigenhoekse polder (SGL/SBB)	69,1
Buitengebied Maarsseveense plas (SGL)	89,2
Strandbad Maarsseveen (SGL)	30,9
Maarsseveense kleine plas (SGL)	27,4
Fort Ruigenhoek (SBB)	7,9
Noorderpark-Ruigenhoek (SGL/SBB)	165,3
Molenpolder (SBB)	129,7
Maarsseveense Zodden (SBB)	16,3
Bethunepolder (SBB)	223,4
Fort Tienhoven (SBB)	2,1
Westbroekse Zodden (SBB)	217,3
Kerkeindse polder (SBB)	47,5
Cluster 3: Utrecht West	**73,2**
Strijkviertel (SGL)	20,2
Haarrijnse plas (SGL)	8,5
Hampoort (SGL)	6,0
De Bijleveld (SBB)	16,4
Oortjespad en plas Eend (SGL)	19,5
Grutto (SGL)	2,6

Cluster en gebied	Opp. (ha)
Cluster 4: Utrecht Zuid-Zuidwest	**261,3**
IJsselbos (SBB)	26,6
IJsseloevers (SBB)	1,9
Nedereindse Park en Plas (SGL)	84,6
IJsselsteinse bos zuid (SBB)	47,9
IJsselsteinse bos noord (SBB)	0,0
Noordwesthoek Hollandsche IJssel (SGL)	56,8
IJsseldijk noord (SBB)	10,0
IJsseldijk zuid (SBB)	22,0
Hollandsche IJssel uiterwaarden (SBB)	11,6
Cluster 5: Vinkeveense Plassen	**915,8**
Winkelpolder (SGL)	4,6
Noordplas (SGL)	271,7
Zuidplas (SGL)	198,2
Kleine plas (SGL)	8,6
Eiland 1 (SGL)	2,0
Eiland 2 (SGL)	3,3
Eiland 3 (SGL)	2,8
Eiland 4 (SGL)	2,3
Eiland 5 (SGL)	1,9
Eiland 6 (SGL)	0,5
Eiland 7 (SGL)	0,9
Eiland 8 (SGL)	4,4
Eiland 9 (SGL)	3,1
Eiland 10 (SGL)	0,4
Eiland 11 (SGL)	0,3
Eiland 12 (SGL)	1,0
Marickenland (SBB)	197,0
Polder Demmerik (SBB)	160,5
De Gagels (SBB)	12,6
Kockengen (SBB)	32,0
Angstelkade (SBB)	1,9
Nieuwer Ter Aa (SBB)	5,9
Cluster 6: Gebieden langs de lek	**324,6**
Bosje A27 (SGL)	2,0
t Waal west (SGL)	13,4
Boomgaard 't Waal (SGL)	5,9
t Waal oost (SGL)	10,4

‘t Waalse bos (SGL)	21,2
Recreatieplas Honswijkerplas (SGL)	53,9
Honswijkerwaard (SBB)	18,0
Tull en 't Waal (SBB)	23,4
Werk aan de Waalse wetering (SBB)	18,9
Inundatiekanaal (SBB)	2,6
Werk aan de Korte Uitweg (SBB)	2,7
Werk aan de Groeneweg (SBB)	10,3
Steenwaard (SBB)	94,7
Heulse waard (SGL)	6,9
Collegewaard (SBB)	13,1
Horde (SBB)	2,7
Salmsteke (SGL)	23,9

De grijs gemarkeerde gebieden in de tabellen zijn gedurende het proces toegevoegd, zodat we een meer compleet overzicht van oppervlakten en zonering konden maken. Deze zijn geen onderdeel van de gebiedspaspoorten en visie, maar wel meegenomen in de zonering.

Bijlage 2 Overzicht huidige en gewenste zonering

	Zone A	Zone B	Zone C	Zone D	Gewenste zonering	Strategie
Cluster 1 Utrecht Zuid-Zuidoost						
Laagraven noordplas (SGL)			C		B	Intensiveren
Laagraven zuidplas (SGL)	A					
Regiowout (SGL)			C		B	Intensiveren
Waijensedijk (SGL)			C			
Golfclub de Utrechtse (SGL)	A					
Heemstede Noord (SGL)			C		A	Intensiveren
Nieuw-Wulven (SBB)		B			A rondom paviljoen en speelbos, C rondom NNN	Intensiveren
Fort 't Hemeltje (SBB)		B				
Fort Rijnauwen (SBB)		B				
Fort Vechten (SBB)		B				
Cluster 2 Utrecht Noord						
De Leyen (SGL)		B			C of D	Extensiveren
Ruigenhoekse polder (SGL/SBB)	A	B			A	Intensiveren
Buitengebied Maarsseveense plassen (SGL)		B				
Strandbad Maarsseveen (SGL)	A					
Maarsseveense kleine plas (SGL)		B				
Fort Ruigenhoek (SBB)		B				
Noorderpark-Ruigenhoek (SGL/SBB)		B	C		A of B	Intensiveren
Molenpolder (SBB)				D		
Maarsseveense Zodden (SBB)				D		
Bethunepolder (SBB)				D		
Fort Tienhoven (SBB)		B				
Westbroekse Zodden (SBB)				D		
Kerkeindse polder (SBB)				D		
Cluster 3 Utrecht West						
Strijkviertel (SGL)		B			A	Intensiveren
Haarrijnse plas (SGL)	A					
Hampoort (SGL)		B			A	Intensiveren
De Bijleveld (SBB)		B		D		
Oortjespad en plas Eend (SGL)	A					Intensiveren
Grutto (SGL)		B			C	Extensiveren
Cluster 4 Utrecht Zuid-Zuidwest						
IJsselbos (SBB)		B	C			
IJsseloevers (SBB)			C			
Nedereindse Park en Plas (SGL)	A	B				
IJsselsteinse bos zuid (SBBL)		B				
IJsselsteinse bos noord (SBB)		B				

	Zone A	Zone B	Zone C	Zone D	Gewenste zonering	Strategie
Noordwesthoek Hollandsche IJssel (SBB)			C		B en delen A	Intensiveren
IJsseldijk noord (SBB)			C			
IJsseldijk zuid (SBB)			C			
Hollandsche IJssel uiterwaarden (SBB)			C			
Cluster 5 Vinkeveense Plassen						
Winkelpolder (SGL)	A					
Noordplas (SGL)	A	B	C			
Zuidplas (SGL)		B				
Kleine plas (SGL)			C			
Eiland 1 (SGL)	A					
Eiland 2 (SGL)		B	C		B	Intensiveren
Eiland 3 (SGL)		B				
Eiland 4 (SGL)	A					
Eiland 5 (SGL)		B				
Eiland 6 (SGL)			C			
Eiland 7 (SGL)		B			C	Extensiveren
Eiland 8 (SGL)		B				
Eiland 9 (SGL)		B			C	Extensiveren
Eiland 10-11-12 (SGL)			C			
Marickenland (SBB)			C		A, B en C	Intensiveren
Polder Demmerik (SBB)			C	D		
De Gagels (SBB)		B	C			
Kockengen (SBB)		B	C			
Angstelkade (SBB)			C			
Nieuwer Ter Aa (SBB)			C			
Cluster 6 Gebieden langs de Lek						
Bosje A27 (SGL)				D		
't Waal west (SGL)		B				
Boomgaard 't Waal (SGL)				D	C	Intensiveren
't Waal oost (SGL)		B				
't Waalse bos (SGL)			C			
Recreatieplas Honswijkerplas (SGL)	A	B			Recreatieplas blijft A, zuidelijke plas wordt natuurplas C (na KRW-maatregel)	Recreatieplas mogelijk intensiveren, zuidelijke plas extensiveren
Honswijkerwaard (SBB)		B		D		
Tull en 't Waal (SBB)		B				
Werk aan de Waalse wetering (SBB)		B				
Inundatiekanaal (SBB)		B				
Werk aan de korte Uitweg (SBB)		B				
Werk aan de Groenweg (SBB)		B				
Steenwaard (SBB)				D		
Heulse waard (SGL)		B		D	C en D	Extensiveren
Collegewaard (SBB)		B				
Horde (SBB)			C			
Salmsteke (SGL)		B			A	Intensiveren

De grijs gemarkeerde gebieden in de tabellen zijn gedurende het proces toegevoegd, zodat we een meer compleet overzicht van oppervlakten en zonering konden maken. Deze zijn geen onderdeel van de gebiedspaspoorten en visie, maar wel meegenomen in de zonering.

Gebiedspaspoort

1. UTRECHT ZUID-ZUIDOOST

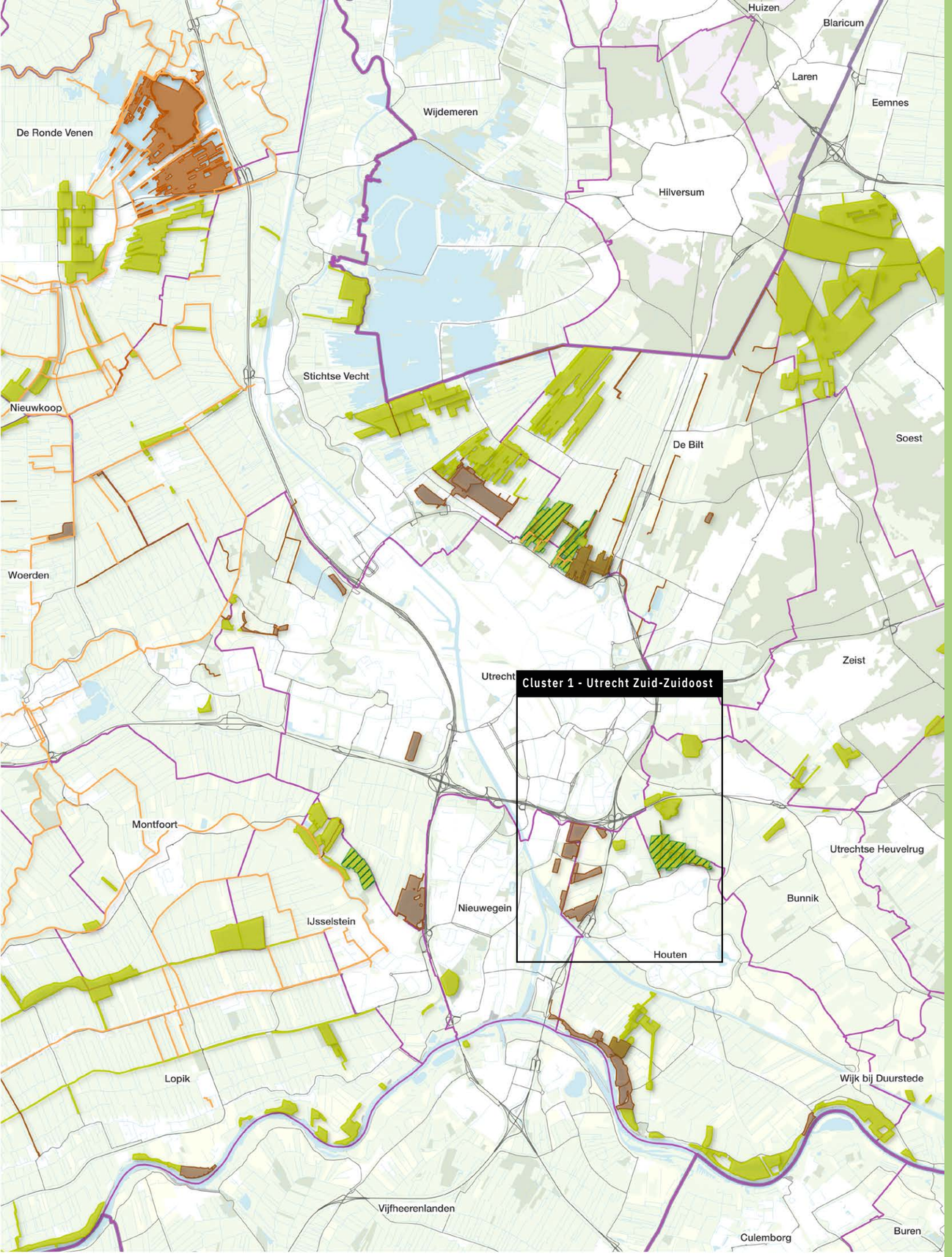
Toekomstvisie 2040 Recreatieschap Stichtse Groenlanden en (aanliggend) Staatsbosbeheer

RECREATIESCHAP STICHTSE GROENLANDEN

staatsbosbeheer

BUREAUBUITEN economie & omgeving

FEDDES/OLTHOF

Gebiedspaspoort

CLUSTER 1
UTRECHT ZUID-ZUIDOOST

DIT DOCUMENT IS INTERACTIEF

Doel

Het gebiedspaspoort beschrijft het cluster Utrecht Zuid-Zuidoost met daarin de deelgebieden drie Utrechtse forten (fort Rhijnauwen, fort bij Vechten en fort 't Hemeltje), recreatiebos Nieuw Wulven, de Laagravense plassen, het Regiowout, Golfterrein Houten, Heemstede en de Waijensedijk. Het doel van het gebiedspaspoort is het inzichtelijk maken van de kenmerken, functies, kansen en knelpunten, eigendom en beheer voor de deelgebieden. Dit wordt gedaan aan de hand van een ruimtelijke analyse, recreatieve analyse en een financiële analyse. Het gebiedspaspoort dient als opstap voor de Toekomstvisie 2040 van Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer.

Inhoudsopgave

1. Ruimtelijke analyse
1.1 Ontstaansgeschiedenis van het gebied
1.2 Structuurdragers
1.3 Ruimtelijke samenhang
1.4 Planologische kaders en ontwikkelingen
1.5 Klimaat
1.6 Kansen en knelpunten

2. Recreatieve analyse
2.1 Huidig gebruik
2.2 Doelgroepen
2.3 Impact van trends en ontwikkelingen
2.4 Kansen en knelpunten

3. Eigendom en beheer
3.1 Beheerverantwoordelijkheden van recreatieve voorzieningen
3.2 Financiële analyse
3.3 Kansen en knelpunten

4. Richtinggevende uitspraken

Bronnen
Bijlage

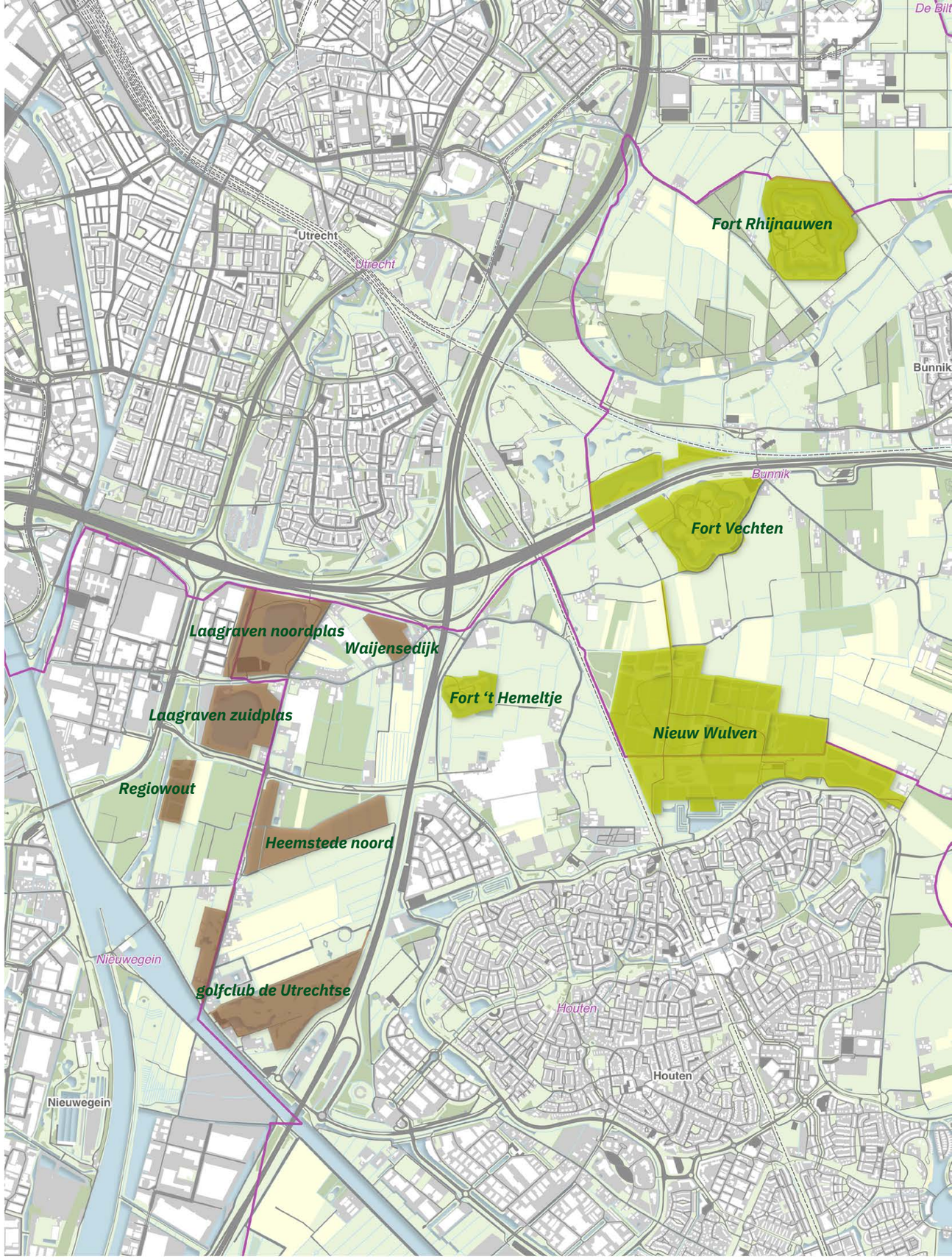
1. Ruimtelijke analyse

Ligging

Utrecht Zuid-Zuidoost is een hoogdynamisch gebied, gelegen tussen Utrecht, Houten, Bunnik en Nieuwegein. Het gebied ligt ingeklemd tussen infrastructuur, bedrijvigheid en woonwijken. In oost-west richting loopt de A12 en in noord-zuid richting de A27 met knooppunt Lunetten als infracluster. Aan de noordzijde loopt watergang de Krommerijn en aan de zuidzijde wordt het gebied begrensd door het Amsterdam Rijnkanaal. De Vaartsche Rijn vormt de westelijke grens van het gebied. Bedrijventerein Laagraven en de Liesbosch vormen bepalende bebouwing in het gebied, net als de universiteitscampus de Uithof, aan de noordzijde. Het gebied wordt gekenmerkt door een ring van Nieuwe Hollandse Waterlinie forten en het kent een markant landgoed: kasteel Heemstede.

Luchtfoto van de A12 ten zuiden van Utrecht (Het Utrechts Archief, 1989)

1.1 Ontstaansgeschiedenis van het gebied

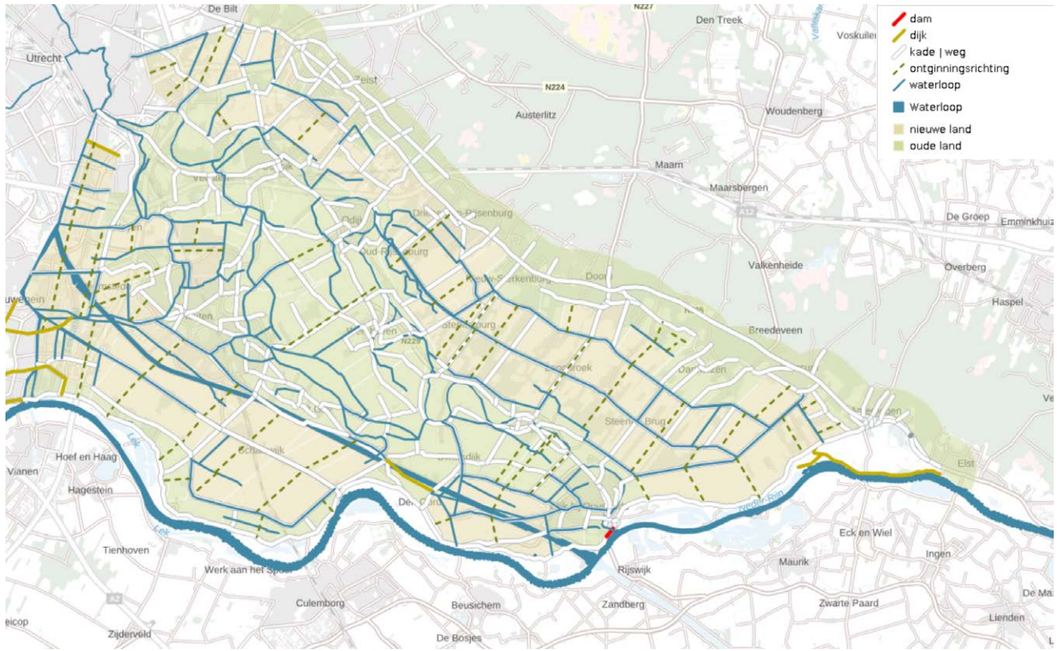
tot 1000 | De Kromme Rijn en haar stroomruggen
De Kromme Rijn maakt een belangrijk onderdeel uit van de ontstaansgeschiedenis van dit gebied. Door de eeuwen heen heeft de rivier talloze keren haar bedding verlegd. Dit heeft geresulteerd in een wirwar van stroomruggen.

De Kromme Rijn markeerde in de Romeinse tijd de noordgrens van het Romeinse Rijk. Het Castellum Fectio herrinnert aan deze periode. In de Middeleeuwen vormde de watergang een belangrijke transportroute van het bisschop Utrecht. Tussen de 8e en 11e eeuw ontstonden in de binnenbochten van de Kromme Rijn veel brinkdorpen zoals Bunnik en Houten.

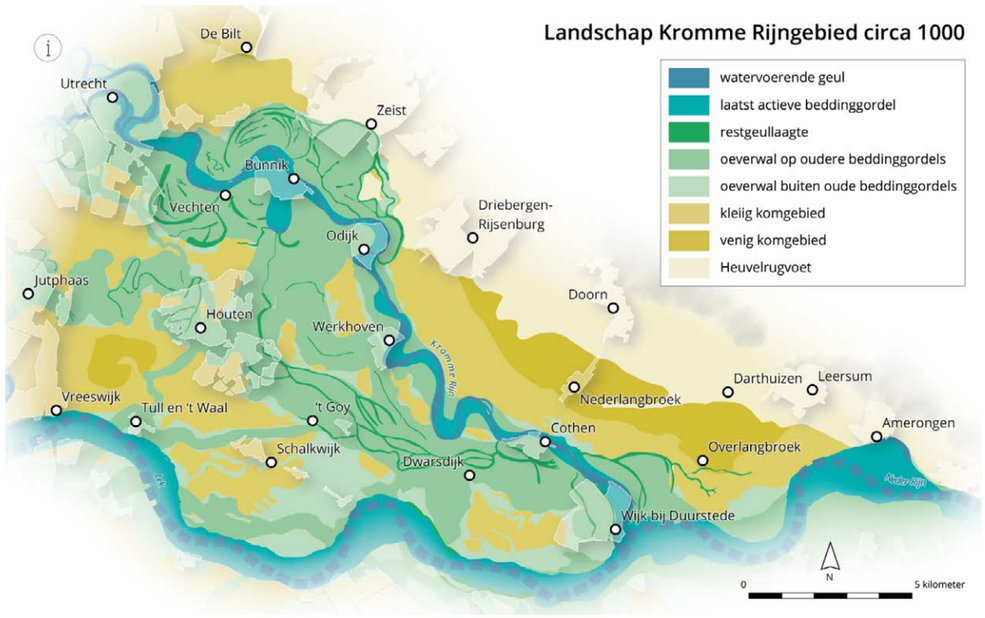
1000 - 1600 | Vroege ontginningen
Het zandige karakter van de stroomruggen rond de Kromme Rijn maakte deze uitermate geschikt voor agrarisch gebruik, resulterend in het kenmerkende hoevenlandschap met blokverkavelingen. Vanaf de elfde eeuw vond ook in het Kromme Rijngebied ontginning plaats van de lager gelegen veengronden. De Wulfse Dijk en de Wayese Dijk markeren de oorspronkelijke ontginningsassen van waaruit de gronden in cultuur werden gebracht.

1600 -1800 | Landgoederen en Buitenplaatsen
In de 17e en 18e eeuw werden diverse ridderhofsteden omgevormd tot buitenplaatsen. Deze ontstonden voornamelijk op de gradientzone richting de Utrechtse Heuvelrug. Het buitenplaatsensemble van Amelisweerd, Rhijnauwen en Heemstede maken onderdeel uit van het gebied. Kasteel Heemstede laat nog steeds een mooi voorbeeld zien van een na 1680 aangelegede grootste tuin in symmetrische Franse classicistische trant.

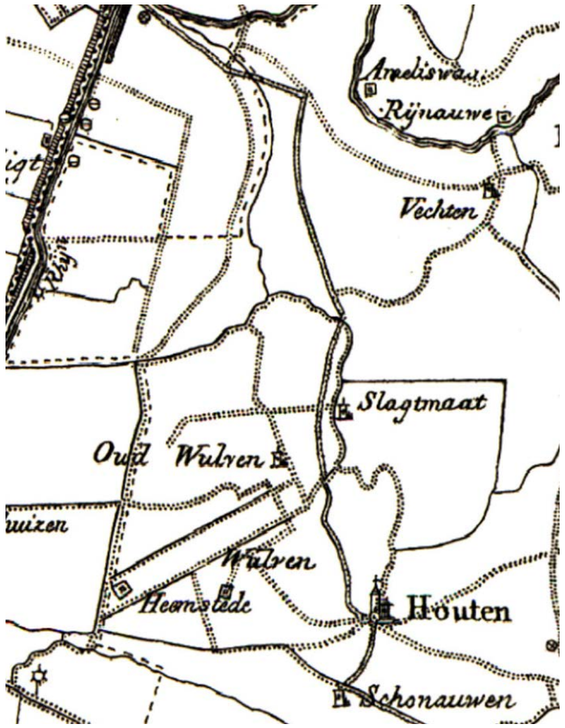
1800-1900 | Spoorlijn en kanalisatie Kromme Rijn
In 1845 werd de spoorlijn Utrecht-Arnhem aangelegd, een zeer structurele ingreep in het gebied. Een andere belangrijke ingreep vond plaats rond 1870 toen werd besloten tot het moderniseren van de Oude Hollandse Waterlinie. Met deze Nieuwe Hollandse Waterlinie werd er een ‘tweede fortenring’ rond Utrecht aangelegd. Fort Rhijnauwen, Fort bij Vechten en Fort ’t Hemeltje de 4 Lunetten in Utrecht en in Nieuwegein de batterij aan de Overeindse weg met het inundatiekanaal richting Lunetten en de Plofsluis in het Amsterdam Rijnkanaal, herinneren aan deze tijd.

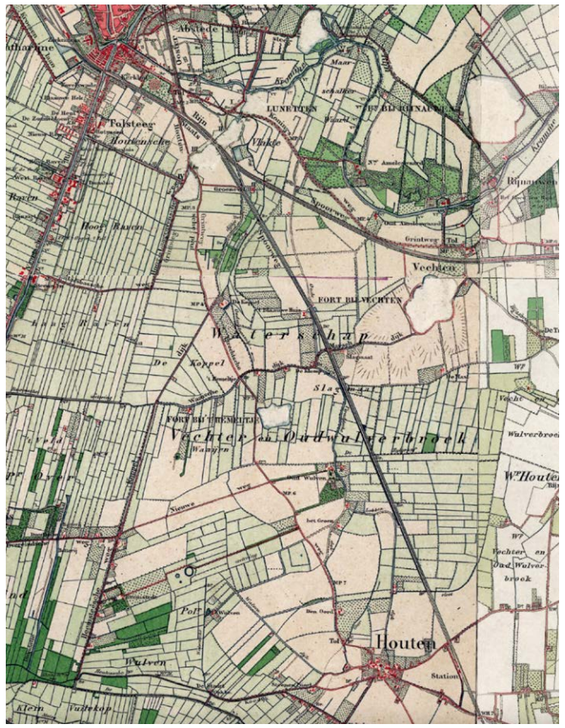
Middeleeuwse ontginningen in het Kromme Rijngebied (Regionaal Archief Zuid-Utrecht, 2022)

Landschap in het Kromme Rijngebied omstreeks 1000 (van Bemmel, Renes en Vonk, 2022)

1600-1800 - ontstaan van buitenplaatsensembles zoals Amelisweerd, Rhijnauwen en Heemstede (Topotijdreis, 2024)

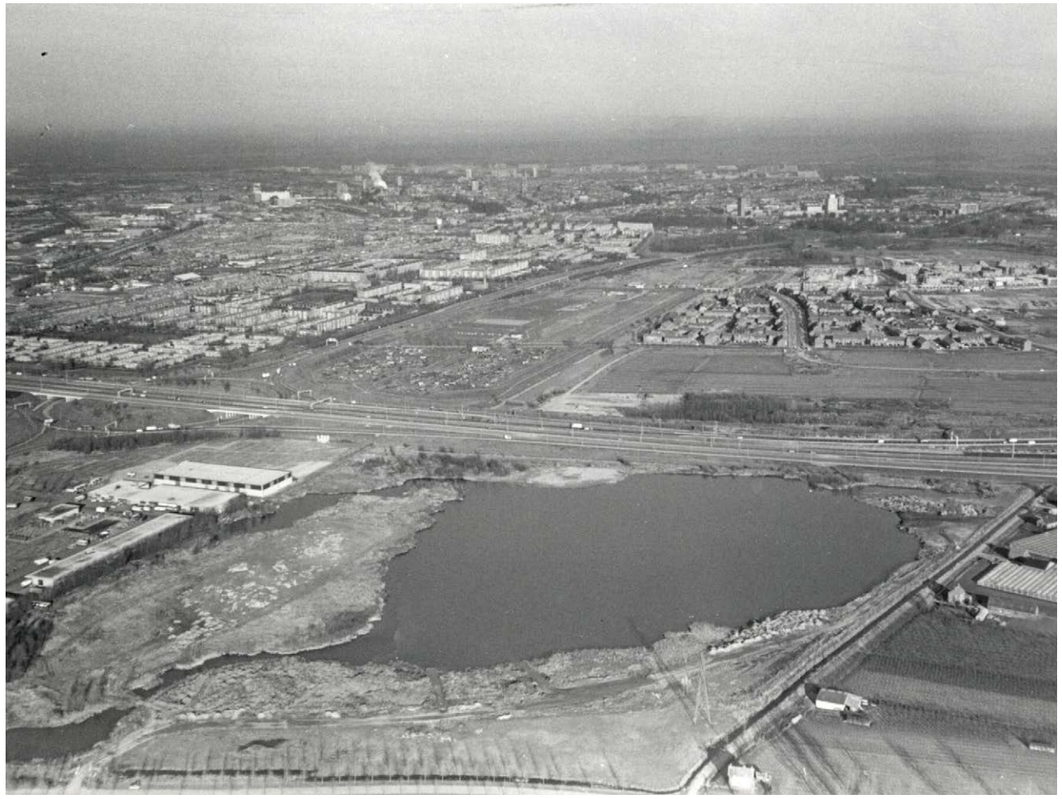

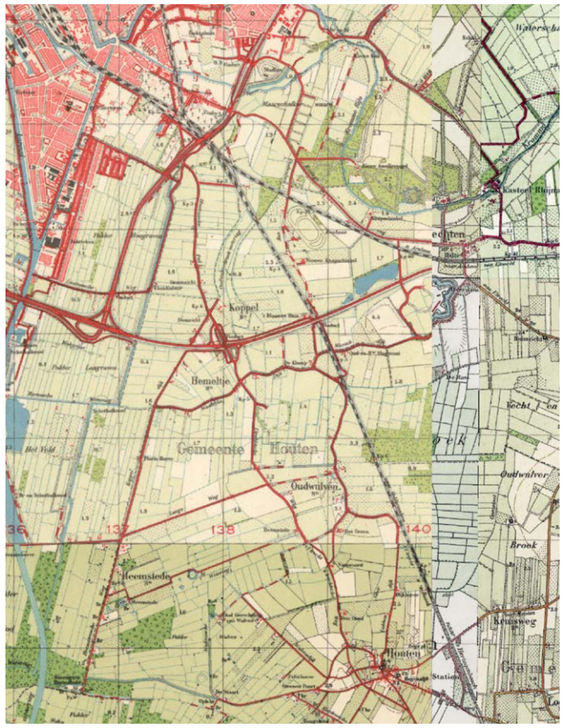
1800-1900 - De spoorlijn Arnhem-Utrecht werd aangelegd en rond 1870 werd er een tweede fortenring aangelegd (Topotijdreis, 2024)

1900 - 2000 | grootschalige verstedelijking
Rond de periode van de Tweede Wereldoorlog vonden er een aantal zeer ingrijpende ontwikkelingen plaats in het gebied. Zo werd de A12 aangelegd en werd het Amsterdam-Rijnkanaal gegraven. Ook werden er diverse wegen verhard en verbreed. Het benodigde zand hiervoor werd gewonnen met de aanleg van de Laagravense plassen.

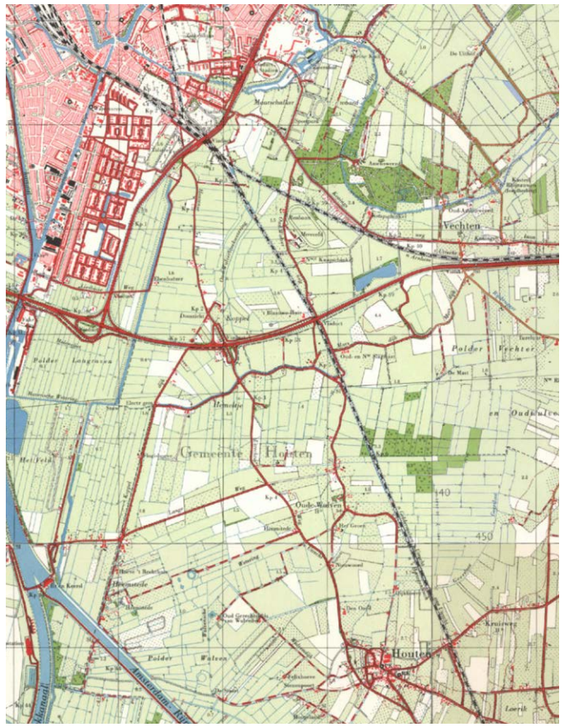
Met de afschaffing van de Kringenwet (voorheen mocht er niet worden gebouwd in de verboden kringen rond de forten) breidde Utrecht in rap tempo uit. Zo ontwikkelde zich een typische stadsrand met woonwijken, volkstuincomplexen, sportvelden. Woonwijk Lunetten is de meest oostelijke stadsuitbreiding. In de voormalige Johannapolder verrees universiteitscentrum De Uithof en kantoorpark Rijnsweerd. In 1986 werd de A27 aangelegd. Deze weg vormt nog altijd de oostelijke begrenzing van de stad Utrecht. In de jaren zeventig werd Houten aangewezen als groeikern waarna ook hier een grootschalige uitbreiding heeft plaatsgevonden (Provincie Utrecht, 2005).

2000 - nu | recreatielandschappen
Met de aankoop van landgoed Amelisweerd, Rhijnauwe en Nieuw Wulven voorkwam de gemeente Utrecht een verdere stadsuitbreiding richting het oosten. Ook werden de landgoederen opengesteld voor publiek en kregen ze een recreatieve functie. Tot de dag van vandaag is dit gebied een van de meest bekende en gekoesterde recreatiegebieden van de stad Utrecht.
Het in 2015 geopende Waterliniemuseum in Fort bij Vechten maakte het waterlinielandschap beleefbaar voor het grote publiek.
Ook het gebied rond de zandwinplassen Laagraven werden opengesteld voor publiek. Zo is de zuidelijke plas momenteel in gebruik als gebied voor waterrecreatie.

Luchtfoto vanuit het zuiden richting de noordplas Laagraven met Lunetten en Utrecht op de achtergrond (Utrechts Archief, 1981-1983)

1950 - de A12 worden aangelegd (Topotijdreis, 2024)

1965 - Het Amsterdam Rijnkanaal is aangelegd en de stad Utrecht breid uit (Hoograven) (Topotijdreis, 2024)

1985 - De A27 wordt aangelegd en de contouren van Lunetten worden gevormd (Topotijdreis, 2024)

1995 - de A27 is aangelegd, Lunetten is gebouwd en Houten is als groeikern flink uitgebreid (Topotijdreis, 2024)

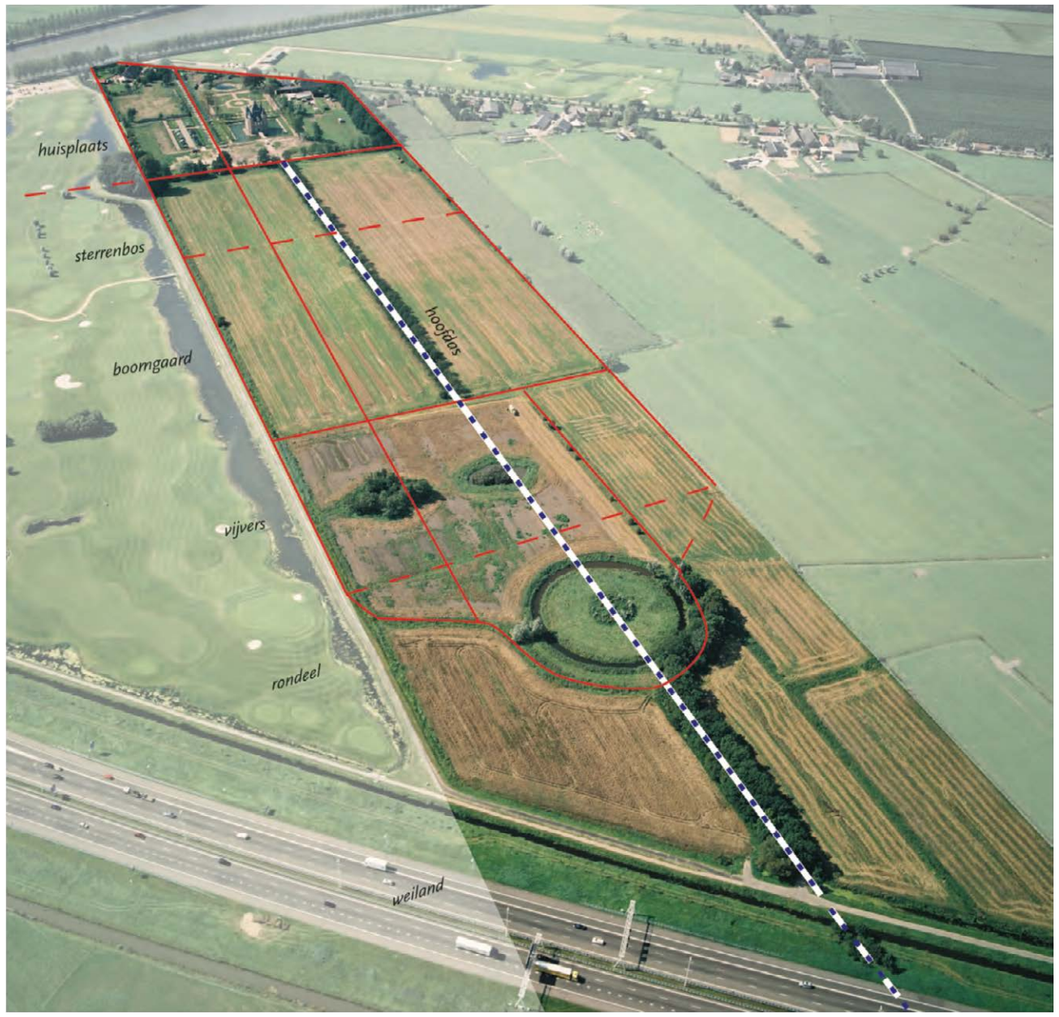
1.2 Structuurdragers

Een belangrijke structuurdrager van dit cluster is de Kromme Rijn als meanderende, onbedijkte rivier met belangrijke historische functie als Romeinse grens en transportroute. Het brede stroomruggenlandschap rond de Kromme Rijn wordt gekenmerkt door onregelmatige blok- en strookverkavelingen, brinkdorpen en gebogen restgeulen zoals de Oud Wulfse wetering. De lager gelegen delen worden gemarkeerd door ontginningsdijken en langgerekte verkaveling.

De landgoedensembles van Kasteel Heemstede, landgoed Rhijnauwen en landgoed Amelisweerd vormen een belangrijk onderdeel van de landgoedgordel Utrechtse Heuvelrug. De Romeinse Limes en fortenrand Nieuwe Hollandse Waterlinie maken een belangrijk onderdeel uit van de historische landverdediging en dragen daarmee een waardevolle cultuurhistorische structuur.

Landhuis Oud Amelisweerd met de Kromme Rijn op de voorgrond (Het Utrechts Archief, 1965-1975)

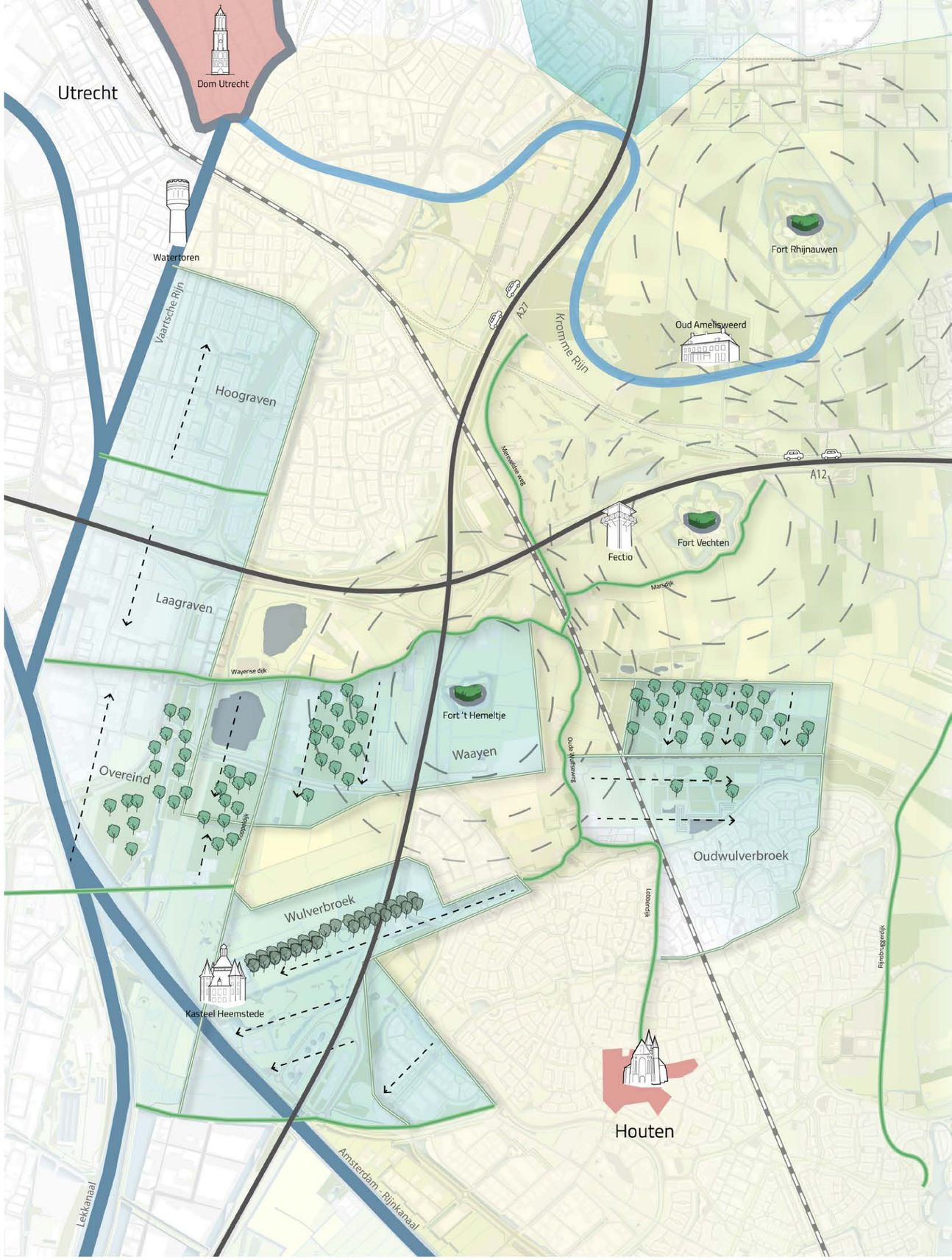
Luchtfoto van kasteel Heemstede, het accent van de formele aanleg ligt op de hoofdas van het huis, deze liep helemaal door tot aan de Utrechtseweg, maar is verstoord door de A27 (Tastbare Tijd, 2005)

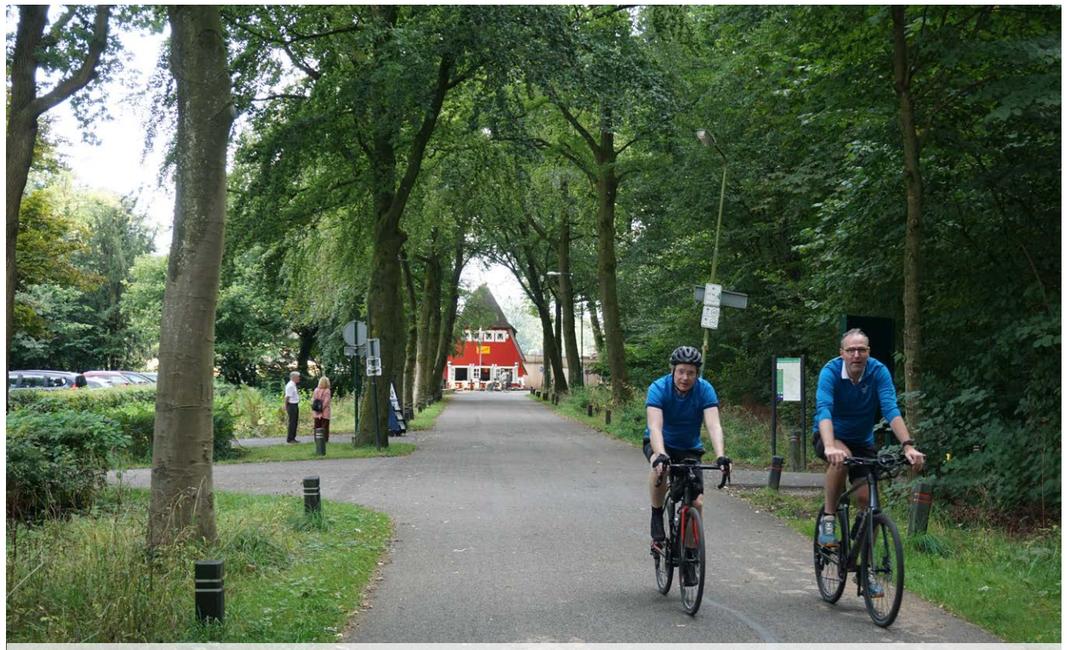

Luchtfoto van de Kromme Rijn met Utrecht op de Horizon (Het Utrechts Archief, 1982) We zien de structuurdragers van het brede stroomruggenlandschap rond de Kromme Rijn met onregelmatige blok en strookverkaveling.

1.3 Ruimtelijke samenhang

Het cluster Utrecht Zuid-Zuidoost bestaat uit de zandige stroomruggen van de Krommerijn met daarop een typerende blokverkaveling. De lager gelegen delen werden rond de Middeleeuwen ontgonnen in een rechtlijnige orientatie, vanuit een hoger gelegen dijkje, de ontginningsas. Deze landschappelijke structuur is in de huidige situatie nog lastig te herkennen. Grote woonwijken aan de rand van Utrecht en Houten, samen met het infracluster van de A27 en de A12 hebben het gebied versnipperd en maken de ruimtelijke samenhang lastig leesbaar. Met de komst van het Amsterdam Rijnkanaal heeft er bovendien veel groei van bedrijventerreinen plaatsgevonden, waardoor het gebied soms industrieel en rommelig aanvoelt. Deze ontwikkelingen benadrukken des te meer hoe waardevol het 'overgebleven' landschap is tussen deze hoogstedelijke bebouwing. De verschillende recreatiegebieden zouden gebaat zijn bij een betere onderlinge verbinding, dat zou bovendien een impuls geven aan ecologie. De belangrijkste opgave daarbij is om de grote lijnvormige barriers van de A12, A27 en het Amsterdam Rijnkanaal te overbruggen.

Utrechtse Forten | Amelisweerd als druk bezocht uitloopgebied voor de omgeving Utrecht

Laagravense plassen | noordelijke plas met grote lege grasvlaktes en fiets-, wandel- en ruiterpaden

Bosgebied Nieuw Wulven | waterrijk karakter en diverse aanplant van bos

Omgeving Heemstede | open graslanden met wilgenrijen

Planologische kaders en ontwikkelingen - natuur en water

Huidig ruimtelijk beleid

Het landschap rond het cluster Utrecht Zuid-Zuidoost kent verschillende beschermingscategorieën voor natuur, en waterkwaliteit. Onderstaande kaarten geeft op een beknopte wijze weer waar deze waarden te vinden zijn en hoe deze mogelijk van toepassing kunnen zijn op de (recreatie)gebieden in de omgeving.

Een deel van het cluster maakt onderdeel uit van Natuurnetwerk Nederland. Dit omvat onder andere de forten (Rhijnauwen, Vechten en 't Hemeltje), maar ook het noordwestelijk deel van bosgebied Nieuw Wulven. De waterkaart laat mooi zien waar de laagtes in het gebied liggen. Een deel van deze laagtes maakt onderdeel uit van grondwaterbeschermingsgebied. Een stuk van kasteel Heemstede en de golfbaan vallen onder deze zonering. Bosgebied Nieuw Wulven valt onder de zonering kwetsbare strategische grondwatervoorraad. Dit betekent dat het waterpeil hier relatief hoog gehouden moet worden. Dit is terug te zien in het waterrijke karakter van het gebied.

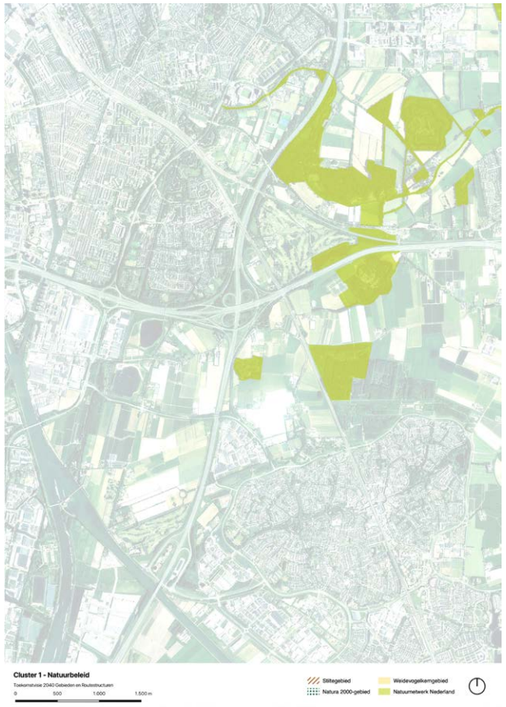
Er wordt gezocht naar een natuurlijke verbinding tussen Fort bij Vechten en Amelisweerd. Hierbij moet de barriere A12 worden overbrugd.

Het gebied aan de Waijensedijk is aangewezen als potentieel waterbergingsgebied, mogelijk in combinatie met de noordplas van Laagraven.

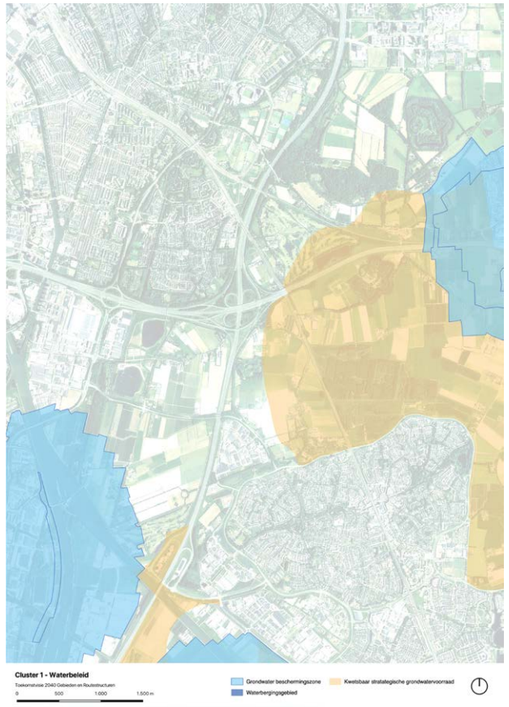
Het regiowoutbosje ligt geïsoleerd ten noorden van fort De Batterijen. Ook vanaf het westelijke langs het bosje stromende inundatiekanaal is het regiowoutbosje niet voor wandelen of als koelteplek toegankelijk. In de pilot GGM is het idee voorgesteld met een brug over het inundatiekanaal en een verbinding tussen fruitgaarden door het regiowoutbosje te verbinden met het open landschap ten noorden van kasteel Heemstede.

Bos Nieuw Wulven biedt plek aan bijzondere diersoorten zoals de ringslang

Planologische natuurkaders (Provincie Utrecht, 2024)

Planologische waterkaders (Provincie Utrecht, 2024)

Waijensedijk met op de achtergrond een veld met kazematten. Dit gebied is aangewezen als waterbergingsgebied in combinatie met een robuuste verbinding voor natuur en recreatie naar de zuidzijde van de Waijensedijk

Planologische kaders en ontwikkelingen - cultuurhistorie

Huidig ruimtelijk beleid

Het landschap rond het cluster Utrecht Zuid-Zuidoost kent ook beschermingscategorieën voor cultuurhistorische waarden in het gebied. Naastgelegen kaart geeft op een beknopte wijze weer waar deze waarden te vinden zijn en hoe deze mogelijk van toepassing kunnen zijn op de (recreatie)gebieden in de omgeving.

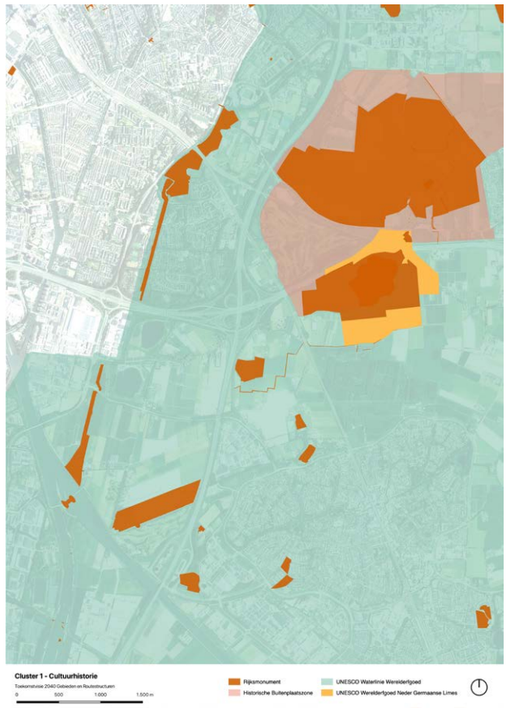
Het gehele cluster valt onder de dubbele UNESCO Werelderfgoed De Hollandse Waterlinies en Neder-Germaanse Limes status. Delen van de verdedigingslinie van de NHW zijn nog altijd goed te herkennen in het landschap zoals de forten. Andere onderdelen zijn minder goed zichtbaar zoals de verboden kringen en de inundatievlaktes. Het document Gebiedsanalyse kernkwaliteiten Hollandse Waterlinies Utrecht Oost geeft uitgangspunten en ontwikkelrichtingen om deze beleving te versterken alsook te beschermen (Provincie Utrecht, 2021).

Een aantal opmerkelijke elementen in het gebied zijn hoofdweerstandslijn de Marsdijk, Fort bij Rhijnauwen, fort bij Vechten, Fort ‘t Hemeltje, de Plofsluis over het Amsterdam Rijnkanaal en het fort de Batterijen met het inundatiekanaal naar de 4 Lunetten in Utrecht. Fort bij Rhijnauwen is het grootste en groenste fort van de Nieuwe Hollandse Waterlinie met veel beschermde planten en dieren. Om deze te beschermen is het fort enkel onder begeleiding te bezoeken, daarnaast wordt het fort soms ingezet voor zakelijke of privé bijeenkomsten (Staatsbosbeheer, 2024). Fort bij Vechten is een zeer toegankelijk fort dat regelmatig wordt gebruikt voor evenementen, vergaderingen, bruiloften en festivals. Je vindt hier bovendien het Waterlinie museum waar je aan de hand van tentoonstellingen en rondleidingen op een interactieve manier leert over de werking van dit stelsel (fortvechten.nl, 2024). Fort ‘t Hemeltje is het minst toegankelijke fort van de drie in dit cluster. De gebouwen zijn niet toegankelijk voor publiek maar het fortterrein wel. Hier kun je doordeweeks een spionnenroute lopen (Staatsbosbeheer, 2024). Fort De Batterijen wordt geëxploiteerd door een ondernemer en men kan er diverse activiteiten doen. De Plofsluis is een uniek onderdeel van de Hollandse waterlinies. Het vormt samen met de Heemsteedse brug een fiets-/wandelverbinding over het Amsterdam Rijnkanaal.

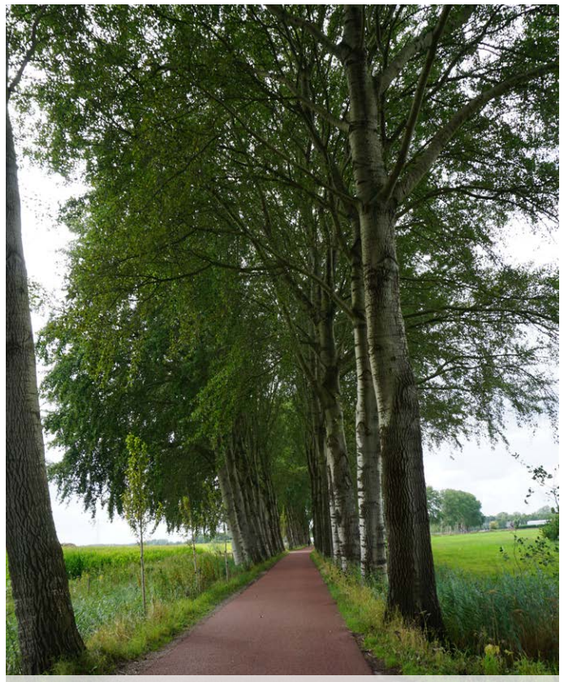
Naast de structuur van de Nieuwe Hollandse Waterlinie vindt je in dit cluster ook een deel van de voormalige Romeinse noordgrens; de Limes. Het restant hiervan, het Castellum Fectio is in de ondergrond bewaard gebleven en is beschermd als archeologische Rijksmonument. Een kunstwerk verbeeld het fort vlak tegen Fort Vechten aan. Vanaf Fort Vechten loopt door het landschap een voormalige tankgracht tot aan Fort ‘t Hemeltje. De tankgracht is zichtbaar als een brede sloot en is mogelijk interessant om de Hollandse Waterlinie op een bijzondere manier beleefbaar te maken. In de ondergrond bewaard en beschermd als archeologische Rijksmonument. Een kunstwerk verbeeld het fort vlak tegen Fort Vechten aan.

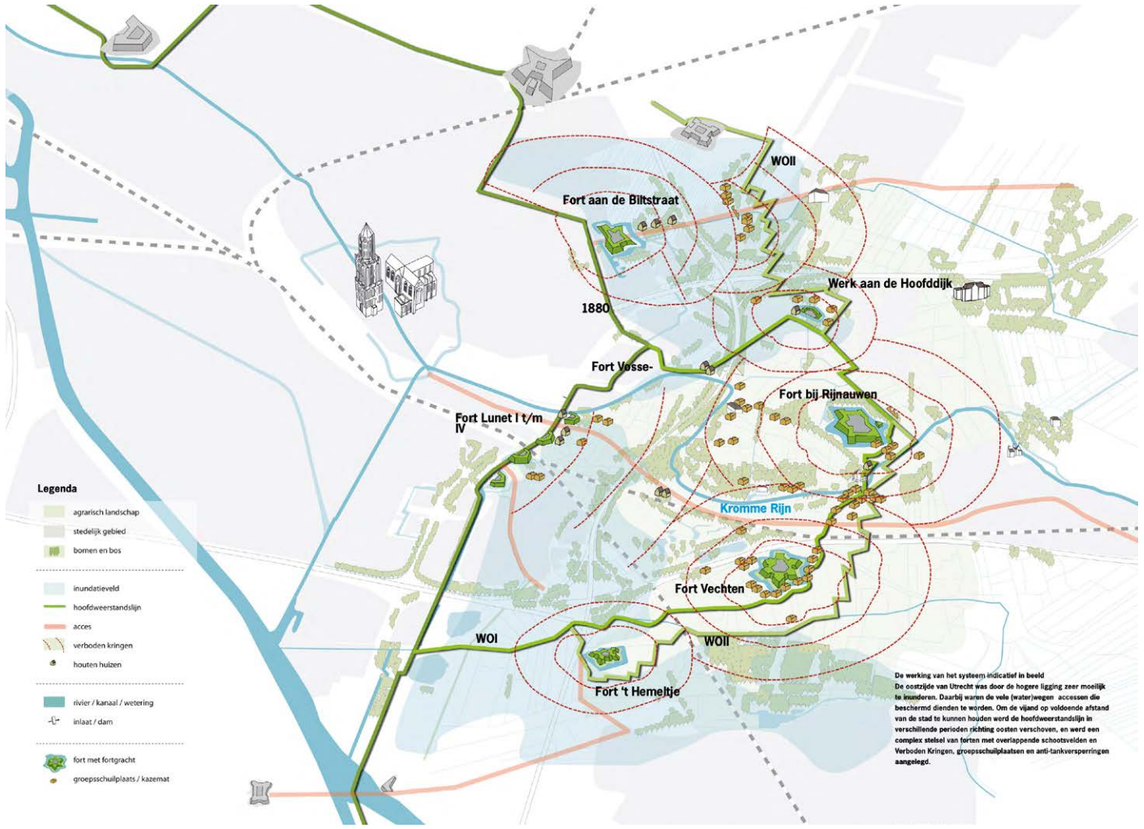
De Romeinse Limes is onderdeel van dit cluster, met het Castellum Fectio als grootste en oudste Romeinse fort van Nederland, nu te zien als relict in het landschap.

Planologische cultuurhistorische kaders (Provincie Utrecht, 2024)

Fietsstraat de Marsdijk is de oude hoofdweerstandslijn van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (plofsluis)

Vogelvlucht van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Op de kaart zijn de hoofdweerstandslijn, forten met schootskringen, acccessen, inundatievelden, sluizen en andere bestaande kernelementen van de NHW Utrecht Oost nadrukkelijk weergegeven (Provincie Utrecht, 2021)

1.4 Planologische kaders en ontwikkelingen - Utrechts Programma Landelijk gebied

Ruimtelijke ontwikkelingen

Onderstaand overzicht geeft op een globale wijze inzicht in de belangrijkste ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied en de wijze waarop deze een raakvlak kunnen hebben met de doorontwikkeling van de (recreatie) gebieden in dit cluster. Voor verdere informatie zie ook de bronnenlijst in de bijlage.

Vanuit het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG) wordt er gewerkt aan grote vraagstukken zoals het verminderen van stikstof, het verbeteren van de bodem- en waterkwaliteit, het versterken van de natuur en het toekomstbestendig inrichten van ons landelijk gebied. Momenteel wordt er gewerkt aan een integrale aanpak waarbij verschillende partijen worden meegenomen, denk aan agrariërs, inwoners, natuurorganisaties, waterschappen, gemeenten en buurprovincies. In 2025 wordt er een definitief plan verwacht.

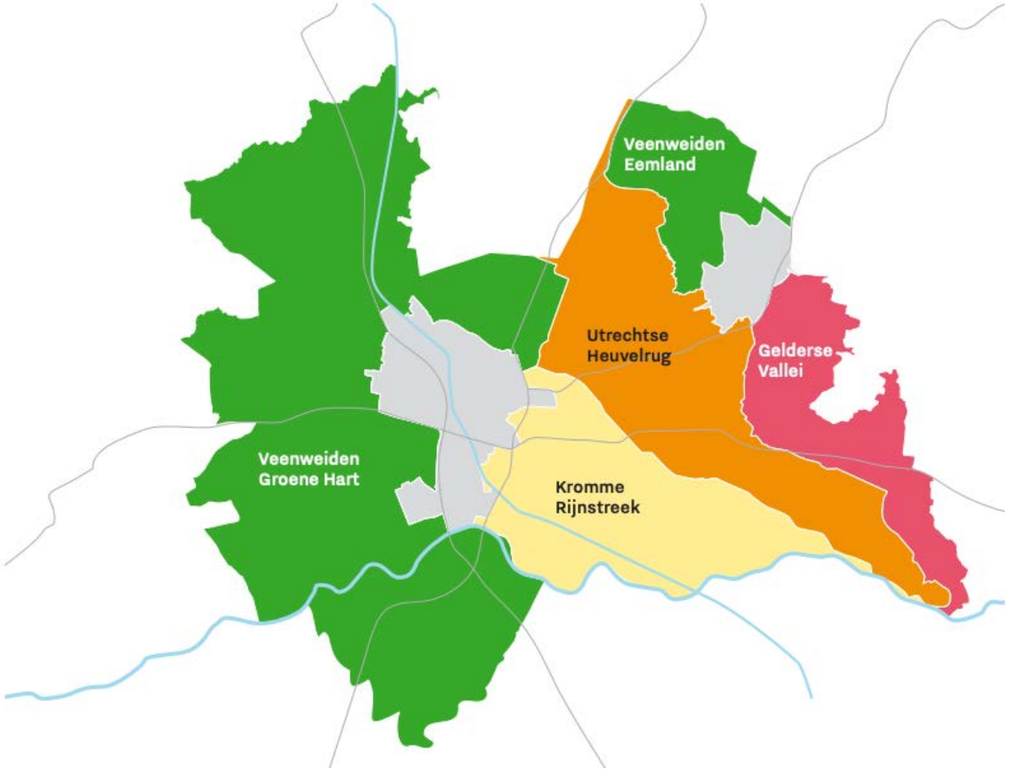
In het concept UPLG zijn een aantal structurerende principes opgesteld die leidend zijn:

- voldoende en schoon water
- inspelen op klimaatverandering
- minder stikstofuitstoot
- duurzame landbouw
- minder broeikasgassen uit veehouderij (methaan)
- aansluiten bij andere projecten van de provincie

Om recht te doen aan de diversiteit van landschappen in de provincie Utrecht is er een onderverdeling gemaakt. Dit cluster valt onder deelgebied De Kromme Rijnstreek. Het gebied wordt gekenmerkt als landbouwgebied dichtbij de stad Utrecht. Het gebied is van waarde voor stad-land recreatie. In toekomst wordt er ingezet op:

- versterken stad-land relatie
- stimuleren duurzame landbouw
- klimaatadaptieve maatregelen zoals wateropvang en betere waterkwaliteit (Provincie Utrecht, 2023)

Vanuit de werkgroep Kromme Rijncorridor is er een inspiratiekaart gemaakt die de positieve kanten van het gebied belicht. De kaart heeft als missie om een aanzet te geven voor een gezamelijke visie en zou als bouwsteen kunnen dienen voor de gebiedsprocessen die zijn gestart vanuit het UPLG (Wijknieuws, 2023).

Landschappelijke deelgebieden uit het concept Utrechts Programma Landelijk Gebied (Provincie Utrecht, 2023)

Planologische kaders en ontwikkelingen - Groen Groeit Mee in Kromme Rijn Linie Landschap

In 2023 is er door de Provincie Utrecht, Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (HDSR) en gemeenten Bunnik, Houten, Nieuwegein, Utrecht en Zeist een gebiedsgerichte samenwerking gestart: Groen Groeit Mee in Kromme Rijn Linie Landschap (Pilot KRLL). Hiermee is het gebied een van de vier voorbeeldgebieden van Groen Groeit Mee.

Vanuit dit programma wordt gesteld dat het gebied momenteel erg versnipperd is door verschillende grote barrières zoals de spoorlijn en de snelwegen A12 en A27. Dit zorgt ervoor dat zowel dieren als mensen zich niet makkelijk door het gebied kunnen verplaatsen en resulteert in heel drukke en heel rustige gebieden. Er is behoefte aan robuuste verbindingen voor natuur en recreatie en beleving Hollandse waterlinie en daardoor een betere spreiding van drukte. Daarnaast staat het gebied onder grote druk als het gaat om regionale verstedelijkingsambities zoals de Metropoolpoorten Lunetten-Koningsweg en de A12-zone en regiopoort Houten en Nieuwegein.

Vanuit Groen Groei Mee worden drie hoofddoelen gesteld voor dit gebied:

- Verbindt de landschappelijke opgave onlosmakelijk met de regionale stedelijke opgave
- Zorg voor een gezond, recreatief toegankelijk en kwalitatief hoogwaardig landschap waarbij nieuwe verbindingen voor langzaamaanverkeer en natuur nodig zijn over de grote infrastructurele barrières (waterwegen, snelwegen en spoorwegen).
- Streef naar een duurzame toekomst voor het landelijk gebied

Eind 2024 wordt er een ontwikkelperspectief verwacht met een uitvoeringsagenda voor de komende tien jaar. Dit document dient als waardevolle bouwsteen voor deze agenda.

Gesprekskaart ontwikkelperspectief Kromme Rijn-Linielandschap_CONCEPT (bron: Groen Groeit Mee, december 2023)

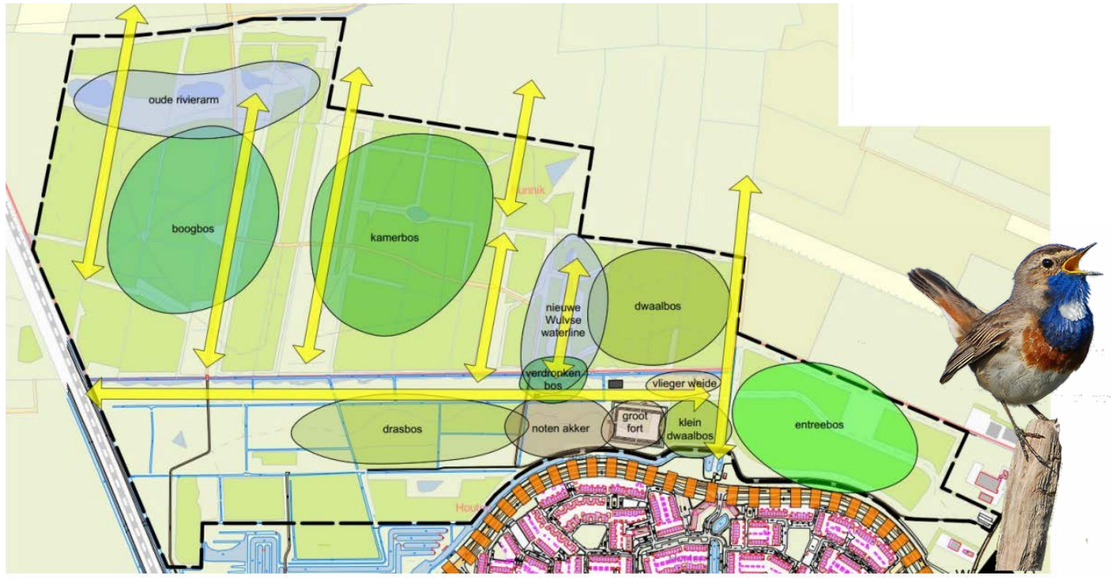
Planologische kaders en ontwikkelingen - Deelgebied Nieuw Wulven

Bos Nieuw Wulven in tussen 2000 en 2007 aangelegd. Voorafgaand aan de bosaanleg heeft een langdurig proces van ruilverkaveling en grondverwerving plaatsgevonden door de Dienst Landelijk Gebied, in samenwerking met regionale partners. Het project viel onder de Herinrichting Groenraven Oost en had als doel om het gebied een groene impuls te geven en de recreatiedruk op Amelisweerd en omgeving te verminderen. Na de realisatie is Nieuw Wulven bij Staatsbosbeheer in beheer en eigendom genomen.

Het gebied is in totaal zo'n 110 hectare groot en maakt onderdeel uit van de gemeente Bunnik en Houten. Watergang de Zijlgraaf markeert de gemeentegrens. Het noordelijk deel, onderdeel van de gemeente Bunnik is rond 2000 aangelegd en het zuidelijk deel, onderdeel van de gemeente Houten, wat later, rond 2007. Het gebied is bestempeld als recreatiegebied met natuur als nevenfunctie. Zo maakt een deel van het bos onderdeel uit van Natuurnetwerk Nederland en vind je er bijzondere plant- en diersoorten. Het natte karkater van het gebied (komgrond) is erg waardevol voor bijzondere orchideeën, amfibieën en reptielen zoals de ringslang. Ook vind je er een veelheid aan vogelsoorten zoals de blauwborst, de tjiftjaf, grasmus en de spotvogel.
In Nieuw Wulven vind je naast waardevolle natuur ook een aantal bijzondere cultuurhistorie relicten. Zo loopt de Romeinse Limes door het gebied, maakt het onderdeel uit van het UNESCO Werelderfgoed De Hollandse Waterlinies Werelderfgoed de Hollandse Waterlinies en loopt er een oude rivierarm van de Kromme Rijn door het bos. De veelheid aan sloten herinneren aan de tijd van ontginning omstreeks 1300 (groengroeitmee.nl, 2024) (Gemeente Houten, 2019).

Bos Nieuw Wulven is opgedeeld in zes onderdelen:
- entreebos; gelegen op de oude landbouwgrond van de Romeinen
- drasbos; laag en nat gedeelte met elzen en wilgen
- dwaalbos; vochtig essenbos met kronkelpaden
- boogbos; droog-vochtig eiken- en essenbos met ronde paden
- kamerbos
- speelbos Het Grote Fort

Aangrenzend aan bos Nieuw Wulven wordt er samengewerkt met agrariërs. Zo is een deel van de landerijen opgesteld als klompenpad en wordt er gewerkt met boerderijwinkels, bijvoorbeeld bij Boerderij Nieuw Slagmaat (nieuwslagmaat.nl, 2024).

Kaart met de diverse delen van het bos (Gemeente Houten, 2019)

Om het gebied aantrekkelijker en gevarieerder te maken en om recreatief ondernemerschap te stimuleren wordt er momenteel gebouwd aan een nieuwe horecagelegenheid: de Wereld van Weelde. Het wordt een zelfvoorzienend gebouw met naast horeca, ruimte voor vergader- en workshopruimtes. Rond het gebouw worden noten-en fruitgaarden en een moestuin aangelegd (wereldvanweelde.nl, 2024).

Vanuit Groen Groeit Mee - Kromme Rijn Linie landschap ligt er een ambitie om Nieuw Wulven verder te versterken als recreatiegebied door uitbreiding van het bosgebied met 15-20 ha in de komende 5 jaar en versterking van de recreatieve benutting in samenwerking tussen Staatsbosbeheer en de ondernemer van Wereld van Weelde. Nieuw Wulven is ook in beeld bij HDSR als locatie om water vast te houden bij extreme regenval. Dit zou hand in hand moeten gaan met verbeteren van de huidige waterhuishouding in het toch al natte gebied. Ook is er de wens Nieuw Wulven sterker recreatief te verbinden met Fort Vechten en Castellum Fectio en in het gebied de beleving van de Werelderfgoederen de Hollandse Waterlinies en Nedergermaanse Limes te versterken, bijvoorbeeld door inrichting van beefplekken zoals bij de anti-tankgracht die door het gebied loopt.

Artist Impression van Wereld van Weelde (wereldvanweelde.nl, 2024)

Nabij de noordgrens van Nieuw Wulven vindt je klompenpaden die het gebied verbinden met aangrenzende agarische gronden

Planologische kaders en ontwikkelingen - Deelgebied Laagravense plassen, Waijensedijk, Regiowout, Golfterrein Houten en Heemstede

Laagravense plassen
In het Ontwikkelperspectief Kromme Rijn Linie Landschap is de ambitie opgenomen om Laagraven te ontwikkelen tot een Landschapspark dat een belangrijke functie krijgt in het opvangen van de sterk toenemende recreatiedruk vanuit de omringende stedelijke kernen. Enerzijds wordt in de komende periode gewerkt aan een visie op dit Landschapspark, dat nog een verdiepingsslag vraagt t.o.v. het ontwikkelperspectief. Daarnaast zijn er twee concrete ontwikkelingen waarbij in het recreatieschap een belangrijke rol heeft:

- De directe omgeving van de Noordplas moet meer recreatief benut worden met een steviger recreatief programma. Tegelijkertijd heeft Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (HDSR) de Noordplas in beeld als locatie om bij extreme regenval en een maalstop op het Amsterdam Rijnkanaal water vast te kunnen houden. Het lijkt logisch de recreatieve ontwikkelingen en de wateropgave in samenhang met elkaar nader te onderzoeken en (waar mogelijk en haalbaar voor de wateropgave) tot uitvoering te brengen.
- Ten zuiden van de N409 heeft het recreatieschap de percelen Heemstede-Noord in eigendom met als doel deze met een ondernemer te ontwikkelen tot een recreatieve trekpleister. Vanuit het ontwikkelperspectief is hier ook de wens om te komen tot meer groenblauwe dooradering. Heemstede-Noord is, vanwege de deels relatief lage ligging daarnaast, net als de Noordplas, ook in beeld als mogelijke locatie om water vast te houden, waarbij dit vooral passend lijkt als het ook kan bijdragen aan de recreatieve ontwikkeling. Aanvullend is er de wens om vanaf Heemstede-Noord een doorsteek voor wandelaars te maken naar het Regiowoutbosje en vanaf daar naar het 2e Veld via een wandelbrug over het inundatiekanaal. Ook voor deze ontwikkelingen is een samenwerking met HDSR passend vanwege de mogelijke wateropgave bij Heemstede-Noord en de voorziene realisatie van natuurvriendelijke oevers langs het Amsterdam-Rijnkanaal.
- In heel Laagraven willen we zorgen voor meer groen-blauwe dooradering en verbetering van het recreatieve netwerk voor wandelaars en fietsers.

Gesprekskaart ontwikkelperspectief A12-zone Laagraven_CONCEPT (bron: Groen Groeit Mee, december 2023)

Waijenseijk
Het gebied aan de Waijensedijk is aangewezen als potentieel waterbergingsgebied, mogelijk in combinatie met de noordplas van Laagraven.

Regiowout
Het regiowoutbosje ligt geïsoleerd ten noorden van fort De Batterijen. Ook vanaf het westelijke langs het bosje stromende inundatiekanaal is het regiowoutbosje niet voor wandelen of als koelteplek toegankelijk. In de pilot GGM is het idee voorgesteld met een brug over het inundatiekanaal en een verbinding tussen fruitgaarden door het regiowoutbosje te verbinden met het open landschap ten noorden van kasteel Heemstede.

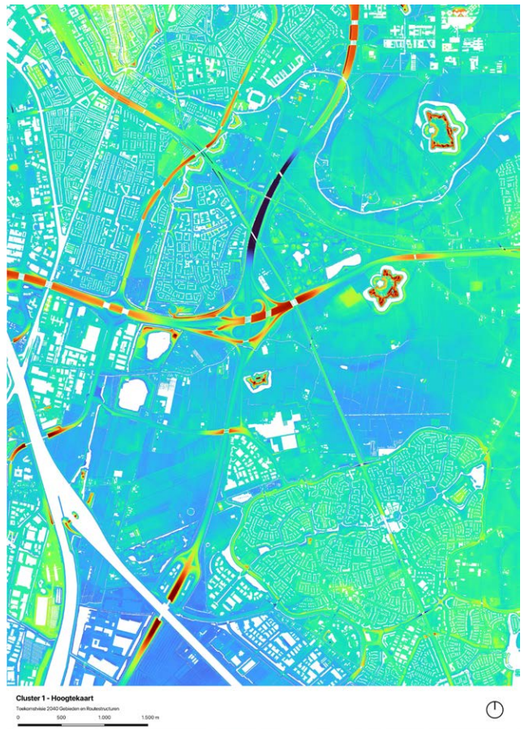
Golfterrein Houten
Het cluster omvat twee golfterreinen. Driving Range de Utrechtse ligt haaks op het Amsterdam Rijnkanaal en iets zuidelijker ligt een tweede terrein met daarop de Utrechtse - en Nieuwegeinse golfclub.

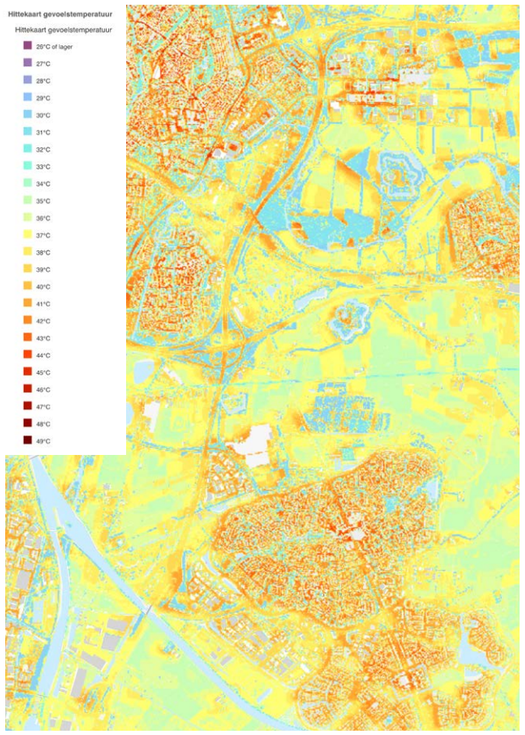
Heemstede
De stukken grond rond kasteel Heemstede zijn momenteel in agrarisch gebruik. Vanuit het programma Groen Groeit Mee wordt er verkend of hier mogelijkheden liggen voor natuurinclusieve landbouw en waterberging. De omgeving biedt bovendien mogelijkheden voor wandel- en fietsroutes om andere gebieden te ontlasten/stedelijke inwoners te faciliteren in hun recreatiebehoefte en om Kasteel Heemstede als bijzijondere trekpleister op de kaart te zetten. In 2023 is een deel van het voormalige kasteelterrein opgekocht door stichting Land van Ons. Het doel van LVO is om het stuk grond landschappelijk te verbeteren en natuur en cultuurhistorische waardes te herstellen. Momenteel wordt er samen met gebiedspartners gewerkt aan een concreet plan (Land van Ons, 2024). De grootste uitdaging in dit gebied ligt in het slechten van de A27 barriere, zowel voor recreatie, cultuurhistorie (de weg doorkruist een historische eikenlaan) en natuur.

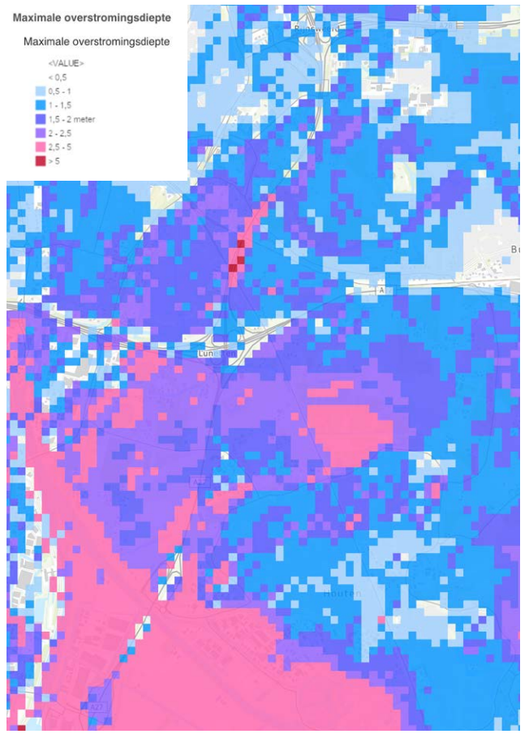
1.5 Klimaat

Om inzicht te krijgen in de grote uitdagingen die door klimaatverandering op de clustergebieden afkomen is gebruik gemaakt van de Klimaateffectatlas. De kaartbeelden laten zien waar de effecten van wateroverlast-hitte-droogte-overstroming in de komende decennia de meeste impact zullen hebben, en waar mogelijk maatregelen nodig zullen zijn:

De steden die dit cluster begrenzen kampen in de zomer steeds vaker met hittestress. Dit resulteert in gevoelstemperaturen die kunnen oplopen tot meer dan 40 graden. Deze trend pleit des te meer voor het behouden van een groen en waterrijk (recreatie)landschap waar mensen verkoeling kunnen vinden. Door de lage ligging van het gebied rond Nieuw Wulven, Laagraven en Heemstede kampt dit gebied met lokale wateroverlast. Bij een toekomstbestendige invulling is het van belang dat hier plek voor waterberging wordt gereserveerd.

Klimaateffecten op kaart (Provincie Utrecht, 2024)

1.6 Kansen en knelpunten - Ruimtelijk

Op basis van de landschappelijke analyse, gebiedsbezoeken en huidig beleid kunnen er een aantal kansen en knelpunten worden geformuleerd.

Kansen & Knelpunten:

- Er liggen kansen om een meer onderscheidende **identiteit** voor de verschillende deelgebieden te versterken en/of te ontwikkelen;
  - De forten als bijzonder cultuurhistorisch landschap waar het verhaal van de waterlinie wordt verteld (hoofdweerstandslijn, inundatie, forten) en recreatie samengaat met natuur en erfgoed. Hier ligt specifiek een kans voor het recreatief verbinden van de forten.
  - Nieuw Wulven als toekomstbestendig bos met ruimte voor waterberging en natuurontwikkeling. Denk bijvoorbeeld aan ecologisch bermbeheer, natuurvriendelijke oevers en meer soortenrijkdom. Recreatie gaat hier samen met natuur en een avontuurlijke identiteit. De nieuwe horeca voorziening geeft meer aanleiding om het gebied te bezoeken.
  - De Laagravense plassen als plek voor sportieve outdoor recreatie (voornamlijk de zuidelijke plas).
  - Het gebied rond Heemstede, Wayen, Regiowout en de golfbaan als belangrijk gebied voor waterberging. Daarnaast heeft dit gebied behoefte aan een sterkere identiteit en daarmee trekker van (nieuwe) recreatie. Het verhaal van kasteel Heemstede kan een impuls geven op het gebied van cultuurhistorie (herontwikkeling van oude landgoed structuren zoals de vijver en moestuin). Een beter fiets- en wandelnetwerk zorgen bovendien voor betere bereikbaarheid.
- De TOP bij de A27 biedt kansen voor het ontwikkelen van een meer onderscheidende identiteit.

- Er ligt een kans om recreatie beter te spreiden door te werken aan een intensiteit-zonering. Naast het versterken van de aantrekkingskracht door gebiedsidentiteiten te verbeteren vraagt dit om het versterken van recreatieve **verbindingen**. Enerzijds door nieuwe tunnels/bruggen toe te voegen. Zo ligt er een kans om Houten te verbinden met Laagraven en het recreatiegebied rond Heemstede (de oude entreelaan van het kasteel biedt hiervoor een mooie kans). Ook moeten huidige verbindingen worden versterkt en kan er gewerkt worden met heldere bebording (route en informatie). Hierbij is het van belang dat de schakel met bestaande en nieuwe woongebieden wordt gemaakt, bv met Lunetten en studentencomplexen op de Uithof.

- Zorg voor heldere en uitnodigende **entrees** naar de verschillende gebieden. Vooral in het gebied rondom Heemstede liggen kansen voor een heldere toegang tot het gebied. De carpoolplaats nabij de A27 kan hiervoor een mooie aanleiding bieden.

- Er ligt een kans om groen en recreatie in oost-west richting beter te verbinden en daarmee de spoorlijn Houten als barrière slechten en om zo ook recreatie tussen deze twee gebieden te versterken (eco-/ recreaduct).

- Ook voor natuur liggen er kansen om de grote infrastructuur-barrieres te slechten (A27 en A12). De plannen voor een wildtunnel onder de A12 biedt kansen voor een waardevolle ecologische verbinding met met Fort bij Vechten als ecologische stapsteen.

- Het deelgebied nabij buurtschap Wayen biedt kansen voor (tijdelijke) waterberging waarbij een robuuste verbinding voor natuur/wandelen de reeënpopulatie nabij dit buurtschap een beter verspreidingsgebied kan bieden.

- Het Regiowout biedt mogelijkheden voor een concreet programma met verblijfsplek. Door het met een recreatieve route te koppelen aan het Amsterdam-Rijnkanaal en Laagraven ontstaat er bovendien een mooie noord-zuid verbinding.

- In het gebied rondom Laagraven en Heemstede liggen kansen voor een uitbreiding van het fiets- en wandelnetwerk om de beleefbaarheid van het gebied te vergroten.

- Stimuleer duurzame landbouw en koppel deze waar mogelijk aan recreatieve hotspots en routes (op bezoek bij de boer, streekwinkel et.). Dit speelt vooral rondom de forten en de kavels nabij Wayen en Heemstede.

- Koppel recreatieve ontwikkelingen met groenblauwe dooradering (vanuit opgaven UPLG).

- Vertel ook het verhaal van de Romeinse Limes. Zoek naar mogelijkheden om bv het Castellum Fectio beter beleefbaar te maken.

Bos Nieuw Wulven | er liggen kansen voor natuurlinclusieve bosontwikkeling met ruimte voor meer soorten

Heemstede | De A27 vormt een natuurlijke en recreatieve barriere tussen Kasteel Heemstede en Houten. Zo wordt de oorspronkelijke eiken-entreelaan van het kasteel abrupt verbroken door de snelweg.

2. Recreatieve analyse

2.1 Huidig gebruik

Om inzicht te krijgen in welke recreatieve waarde de gebieden hebben, is per gebied de gebruikswaarde, belevingswaarde en attractiewaarde bepaald:

- *Gebruikswaarde*:
  wat voor activiteiten zijn er mogelijk?
- *Belevingswaarde*: welke belevingssferen zijn er in het gebied?
- *Attractiewaarde*: wat trekt bezoekers juist naar dit gebied?

Laagravense Polder en Plassen

Gebruikswaarde: 2 plassen met in het midden een grote parkeerplaats met TOP Laagraven.
Noordplas: geen voorzieningen, ruimte voor bijv. groepsactiviteiten of evenementen. Omdat er sprake is van verontreinigingen in de waterbodem van de plas ishet niet toegestaan daar te zwemmen.
Zuidplas: zwemlocatie, strand, speelvoorzieningen en picknicktafels, Down Under met (water) sportmogelijkheden: wakepark, indoor wavesurfer, strand, restaurant en beach club, paintball, bubbelvoetbal, voetgolf, terreinrijden, bootcamp en teambuildingactiviteiten.
De omgeving is overwegend agrarisch gebied met ten zuiden kasteel Heemstede en de golfbaan.
Honden: verboden bij de Zuidplas, aangelijnd rond de Noordplas (niet erin).

Belevingswaarde: De plassen bieden een groenblauwe omgeving waar zowel inwoner van Utrecht, NIeuwegein en Houtent gebruik van maken. Vooral zomers vind je rondom de Zuidplas veel reuring, terwijl de Noordplas en omliggende polder juist een gebied is waar meer rust heerst. Hier is de natuurbeleving groter dan aan de Zuidplas. Vergelijkbare zwemlocaties vind je elders in Utrecht, bijvoorbeeld bij de Maarsseveense Plassen of Haarrijnse plas. Echter, voor inwoners van Nieuwegein, Houten en het zuiden van Utrecht is de Laagravense plas dichterbij en daarom een aantrekkelijk gebied om te bezoeken.

Attractiewaarde: De Laagravense polder en plassen trekken voornamelijk bezoekers die gebruik maken van de voorzieningen bij Down Under, zoals de zwemplas, de waterskibaan en de horecagelegenheid. Deze combinatie is uniek voor de regio en draagt bij aan de attractiewaarde van het gebied.

Bezoekerscapaciteit: Aan de Laagravense plas is ruimte voor ca. 5.000 bezoekers, waarvan maximaal 3.000 strandgasten tegelijkertijd. Er zijn circa 650 parkeerplaatsen.

Bezoekersaantallen: Laagraven - Down Under trekt circa 72.000 unieke Nederlandse bezoekers en 0,5-0,75 miljoen Nederlandse bezoeken per jaar (2022). Gemiddeld zorgt dit voor 12.000 bezoeken per hectare Dit is een hoge bezoekersdichtheid.

Waardering: Bezoekers beoordelen het gebied met een 7,2. Dit is lager dan het gemiddelde 7,9 (bron: bezoekersonderzoek recreatiegebieden Utrecht 2022).

Regiowout

Belevingswaarde/gebruikswaarde: Regiowout is een dichtbegroeid bos ten zuiden van de Laagravense Polder en Plassen. Er zijn hier geen voorzieningen of een entree, waardoor het gebied op dit moment niet recreatief toegankelijk is. Dit zorgt voor het ontbreken van een belevings- en gebruikswaarde.

Nieuw Wulven

Gebruikswaarde: Faciliteiten: speelbos, geboortebos, Klompenpad (wordt veel gebruikt), activiteiten vanuit Groen doet Goed, een restaurant, parkeerplaats, sportmogelijkheden, voedselbos zijn in ontwikkeling (bouw horeca in augustus 2024 gestart).
Fiets- en wandelpad door het gebied heen: wordt veel voor woon-werkverkeer gebruikt en voor wandelen. Het pad is niet breed waardoor gebruikers regelmatig voor elkaar moeten wijken. Honden: mogen los lopen (behalve in het speelbos en in het broedseizoen van maart-juli). Ontwikkelingen: kwaliteitsimpuls (2016-2026): recreatie rond het speelbos en rustige plekken verder in het gebied. Het plan bevat nieuwe horeca, versterking van de natuur, een kas voor groente en fruit en extra recreatievoorzieningen voor jong en oud.

Belevingswaarde: Nieuw Wulven is een gebied waarin bos gecombineerd wordt met een recreatiegebied. Het is grotendeels dichtbegroeid en een deel van het gebied maakt deel uit van Natuurnetwerk Nederland. Deze plek leent zich daarom goed voor een echte natuurbeleving (al dan niet via routes).

Cluster 1 - Recreatiekaart

Toekomstvisie 2040 Gebieden en Routestructuren

0 500 1.000 1.500 m

Attractiewaarde: Nieuw Wulven is vooral een uniek gebied vanwege de aanwezigheid van het speelbos en de groenblauwe omgeving dichtbij Houten. Dit vind je op andere plekken in de omgeving niet of nauweljiks, behalve bij het Gagelbos, maar dat ligt ten noorden van Utrecht en daarmee verder weg voor inwoners van Houten.

Bezoekersaantallen: Nieuw Wulven trekt circa 57.000 unieke Nederlandse bezoekers en 0,5-0,75 miljoen Nederlandse bezoeken per jaar (2022). Gemiddeld zorgt dit voor 5.300 bezoeken per hectare. Dit is een hoge bezoekersdichtheid.

Waardering: Bezoekers beoordelen het gebied met een 7,8, net lager dan het gemiddelde van 7,9 (bron: bezoekersonderzoek recreatiegebieden Utrecht).

Fort Rhijnauwen
Gebruikswaarde: Diverse activiteiten zoals rondleidingen, expedities voor gezinnen en zakelijke of privébijeenkomsten.
Grote parkeerplaats naast Theehuis Rhijnauwen (in het weekend en op zomerse dagen snel vol). Twee alternatieve parkeerplaatsen bij Stayokay en Utrecht Science Park.
Vanwege de vele trappen en hoogteverschillen beperkt toegankelijk voor mensen met een fysieke beperking.
Honden: niet toegestaan, met uitzondering van hulphonden.

Belevingswaarde: Fort Rhijnauwen is een unieke cultuurhistorische plek, met een fort en monumentale gebouwen. Het fort ligt op steenworp afstand van de stad Utrecht en biedt daarmee een goede uitvalsbasis in een groene omgeving. Echter, het fort zelf is zonder rondleiding of expeditie niet openbaar toegankelijk waardoor de belevingswaarde afneemt. Andere forten in de omgeving zijn wel toegankelijk (b.v. Fort Vechten).

Attractiewaarde: Fort Rhijnauwen is het meest groene en grootste fort van de Nieuwe Hollandse Waterlinie wat het een unieke plek maakt met een grote attractiewaarde. Daarnaast trekt Theehuis Rhijnauwen veel bezoekers die in recreatiegebied Rhijnauwen aan het wandelen of fietsen zijn.

Fort bij Vechten
Gebruikswaarde: Faciliteiten: Waterliniemuseum (interactief museum voor jong en oud), evenementen, bruiloften, feesten en zakelijke bijeenkomsten, grote parkeerplaats, wandelpaden, TOP, Klompenpad.

Belevingswaarde: Fort bij Vechten is een cultuurhistorische locatie met een fort en monumentale gebouwen. Het Castellum romeinse Limes ligt er naast, wat bijdraagt aan de belevingswaarde. Ook deze plek biedt, net als Fort Rhijnauwen een cultuurhistorische beleving op steenworp afstand van de stad Utrecht. In tegenstelling tot Fort Rhijnauwen is Fort bij Vechten wel toegankelijk en kun je onder andere een bezoek brengen aan het Waterliniemuseum voor meer informatie over de plek en de linie. Daarnaast ligt dit op korte afstand van recreatiegebied Rhijnauwen, wat een natuurbeleving biedt.

Attractiewaarde: Deze plek trekt vooral bezoekers vanwege het Waterliniemuseum en grote evenementen die georganiseerd worden op het fort. Daarnaast is het uniek omdat het zowel voor de Waterlinie als voor de Romeinse Limes hoort bij UNESCO Werelderfgoed.

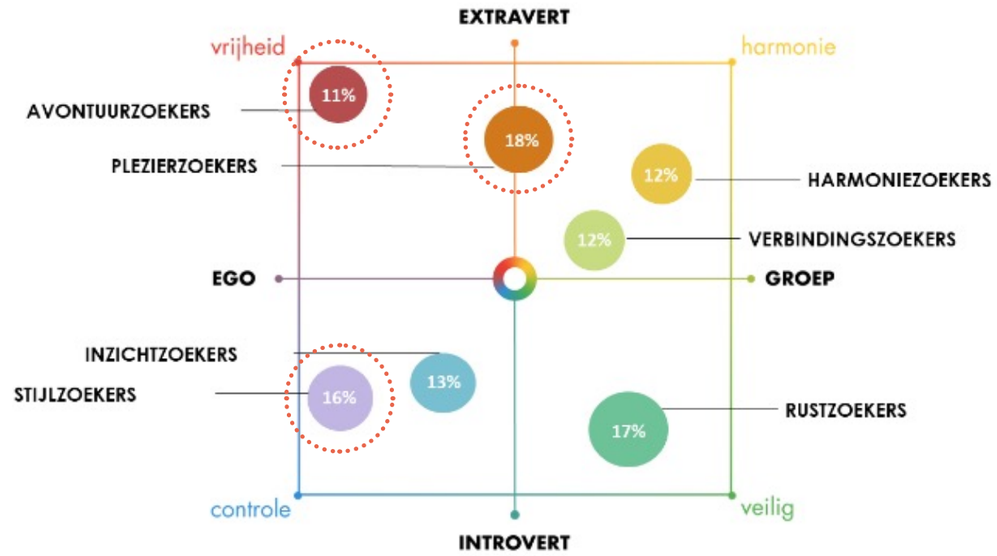
Fort ‘t Hemeltje
Gebruikswaarde: Faciliteiten: Wandelroute rond het fort, een spionnenroute voor kinderen en fort is regelmatig opengesteld voor bezoek.
Honden: niet toegestaan.

Belevingswaarde: Fort ‘t Hemeltje ligt in een groene omgeving en het fortterrein is toegankelijk, het fort zelf. Het gaat dan ook vooral om een beleving van de natuur en historie van buitenaf. Het ligt ten oosten van de Laagravense Polder en Plassen en is onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, net als andere forten in de omgeving.

Attractiewaarde: Fort ‘t Hemeltje heeft geen grote attractiewaarde, vanwege de beperkte toegankelijkheid en kleinschalige opzet van het fort en terrein. Andere forten in de omgeving hebben in dat opzicht een grotere attractiewaarde. Maar wie opzoek is naar rust in combinatie met historie kan hier goed terecht, en zijn bezoek combineren met andere forten in de omgeving.

2.2 Doelgroepen

De Leefstijlvinder is een manier om toeristisch-recreatieve doelgroepen te segmenteren. Het model geeft inzicht in hoe verschillende leefstijlen aankijken tegen vakantie en vrije tijd en biedt handvatten om recreanten op basis van hun wensen te sturen. De Leefstijlvinder onderscheidt 7 leefstijlen, elk met hun eigen wensen, gedrag en karakter. Onderstaande afbeelding geeft een overzicht van de leefstijlverdeling in Nederland.

Leefstijlen verdeling in Nederland (bron: Leefstijlvinder)

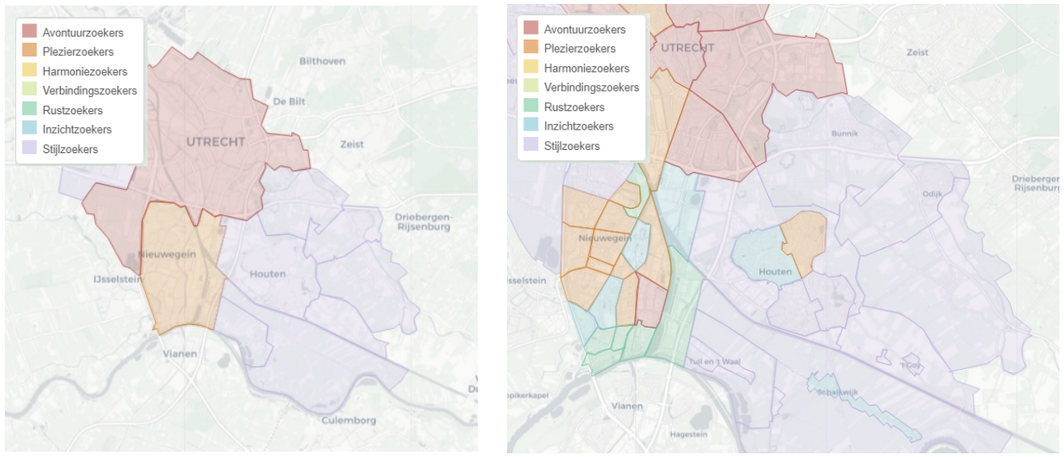
In Utrecht wonen boven gemiddeld Avontuurzoekers (28,6%), in Nieuwegein boven gemiddeld Plezierzoekers (21,4%) en in Bunnik en Houten boven gemiddeld Stijlzoekers (ca. 25%).

Avontuurzoekers zijn creatief, avontuurlijk, eigenwijs en geïnteresseerd in anderen. Ook omschrijven ze zichzelf als intelligent en ondernemend. Ze vinden het lekker om hun eigen gang te gaan, en vinden het dan ook niet erg om alleen te zijn. Als ze met anderen optrekken, dan zijn dat het liefst creatieve en vernieuwende denkers, of mensen die weten wat ze willen. Ze hechten veel waarde aan vrijheid, uniek zijn en genieten van het leven.

Plezierzoekers zijn spontane, avontuurlijke, sociale, vrolijke en impulsieve mensen. De naam van deze groep zegt het al: Plezierzoekers zijn op zoek naar gezelligheid, entertainment en plezier. Met andere woorden: het zijn échte gezelligheidsdieren. Ze zoeken de gezelligheid het liefst op met een groep mensen en vinden het minder fijn om alleen te zijn. Voor hen staat plezier hebben in het leven op nummer één. Een dag niet gelachen, is een dag niet geleefd! Plezierzoekers gaan graag uit, houden van festivals en bezoeken graag plekken als casino’s, escaperooms en pretparken.

Stijlzoekers zijn gedreven, doelgerichte, ambitieuze, ondernemende en zelfverzekerde mensen. Ze houden van exclusiviteit, luxe en comfort. Tijdens hun vakantie of een dagje weg worden ze graag geprikkeld, dus er mag veel te doen zijn. Daarnaast zijn ze sportief: ze zijn graag zelf in beweging of bezoeken sportwedstrijden. Stijlzoekers zijn graag onder gelijkgestemden, die waarden als ambitie, uitdaging en daadkracht met hen delen. Stijlzoekers ondernemen graag luxe(re) activiteiten als golfen, een sauna bezoeken of varen met een bootje.

Leefstijlvinder in Nederland

Dominante leefstijl bewoners per gemeente (links) en per buurt / wijk (rechts) in gemeenten Utrecht, Nieuwegein, Bunnik en Houten (bron: Leefstijlvinder)

Aansluiting Leefstijlen vraag en aanbod

Deze tabel geeft weer welke doelgroepen per gebied worden bediend (op basis van type landschap, aanwezigheid van voorzieningen en functie van het gebied).

	Doelgroep
Laagravense Polder en Plassen	Avontuurzoekers, Plezierzoekers en Stijlzoekers door de verschillende water(sport)mogelijkheden.
Nieuw Wulven	Harmoniezoekers, Verbindingszoekers, Stijlzoekers en Rustzoekers door de aanwezigheid van speelbos, routes (dicht bij huis), basic voorzieningen en combi van rust en reuring.
Fort Rhijnauwen	Harmoniezoekers, Verbindingszoekers en Inzichtzoekers door de georganiseerde rondleidingen en expedities.
Fort bij Vechten	Avontuurzoekers, Plezierzoekers, Verbindingszoekers, en Harmoniezoekers door de combinatie van museum, horeca en evenementen.
Fort 't Hemeltje	Harmoniezoekers door de wandelroute en spionnenroute.

2.3 Impact van trends en ontwikkelingen

Groeiende recreatiebehoefte

- Toenemende druk vanuit groeiende regio Utrecht (ruim 25.000 extra bewoners en 15.000 woonplekken) (verstedelijking in nabije toekomst) vraagt om meer recreatieruimte, en voorzieningen als wandelpaden en verblijfplekken en goede spreiding van bezoekers → Specifieke kansen voor oostzijde Lunetten: ruimte voor recreatieve voorzieningen en beleefbaar groen (bijv. parkachtige invulling rond fort Vechten i.c.m. horeca/grootschalige evenementen).

Toenemende belang van actief 'buiten zijn'

- Behoefte aan een meer beweegvriendelijke inrichting wandel- en fietsrondjes, sport- en speeltoestellen en voorzieningen voor actieve kleine waterrecreatie.

Diversiteit van activiteiten neemt toe

- Meer verschillend gebruik kan leiden tot botsingen tussen recreanten. Een fijnmazig recreatief netwerk kan botsingen tussen diverse activiteiten voorkomen.

Toenemende behoefte aan beleving en betekenis

- Bijzondere themaroutes worden binnen deze trend steeds populairder en bieden kansen voor de deelgebieden.

Aandacht voor klimaatverandering

- Toenemende aandacht voor duurzame mobiliteit, verduurzaming van horeca (bijv. biologische producten) en gebruik van natuurlijke materialen.
- Opvang van water kan mogelijk gecombineerd worden met koelteplekken.
- De energietransitie vraagt veel ruimte. Zoeken naar koppelkansen om energie te combineren met natuur en/of recreatieve routes.

Recreatiegedrag leidt tot noodzaak investeringen in recreatieve structuur

- Kansen voor het recreatief verbinden van de forten.

Verduurzaming van de landbouw

- Biedt mogelijkheden om recreatie met extensievere landbouw te combineren, bijvoorbeeld met boerderijwinkels, plukroutes etc.

2.4 Kansen en knelpunten - Recreatief

Algemeen:

Kromme Rijn Linie Landschap:

- veel erfgoed is slecht zichtbaar/beleefbaar, er liggen kansen om de aantrekkelijkheid en herkenbaarheid van het landschap (o.a. cultuurhistorie, landschapselementen en identiteit) te versterken
- Kans is kruispunt van Linies ontwikkelen tot de trekpleister van het gebied
- Er liggen kansen om thematische routes toe te voegen als verbindende dragers van het landschap
- Veel barrières in het gebied maken gewenst recreatief gebruik en natuurbeleving onmogelijk.
- Kans om natuur en recreatie te combineren waar mogelijk maar ook te zoneren/beschermen waar nodig.
- Er liggen kansen in het ontwikkelen van natuur en recreatie in combinatie met waterberging (maar niet bij Nieuw Wulven).
- Kans: ontwikkeling MTB-route Utrecht Zeist en Utrecht Austerlitz.
- Kans ten Westen van de A27: routes: fietsen over het kanaal richting het westen, wandelen langs het kanaal
- Kans ten oosten van A27: samenhang versterken tussen Fort Vechten, Rijnauwen, Amelisweerd en uitbreiding NNN. Er is op dit moment nog onvoldoende samenhang.

Laagravense Polder en Plassen:

- Combineren van wandelen met groenblauwe dooradering van de polder (koppelkans)
- Beperkte belevingswaarde Noordplas: een meer groene/ natuurinclusieve inrichting kan helpen. Evenals voorzieningen en programmering met fijnmazig recreatief routenetwerk.
- Parkeerplaats Noordplas is een ontmoetingsplek in de avond, daardoor regelmatig overlast en vervuiling.
- Laagraven en omgeving Fort 't Hemeltje: verhogen van de gebruiks- en belevingswaarde door in te zetten op natuurontwikkeling, stadslandbouw, vrij liggende routes, in een parkachtige setting (bron: Utrecht Buiten, 2019).
- Extra publiekstrekker en ontmoetingsplek ontwikkelen in een parkachtige setting (inzetten op doelgroep Down Under of Fort de Batterijen) (bron: Utrecht Buiten, 2019).
- Beweeglint realiseren gecombineerd met kleinschalig 'vlakgroen' met een recreatieve (neven)functie, zoals landschapselementen, ligweide of natuurgebied (bron: Utrecht Buiten, 2019).
- Verandering van de naam van het recreatiegebied en marketing/branding (Laagraven is de naam van het naastgelegen bedrijventerrein, en daarmee lastig het recreatiegebied als aantrekkelijk neer te zetten) (bron: Utrecht Buiten, 2019).
- Laagraven ontwikkelen als Landschapspark: intensiveren recreatie bij de Noordplas en aansluiten op bestaande recreatie bij Zuidplas: extra parkbos en ligweides (bron: Groen Groeit Mee, 2023) en daarnaast een fijnmazig routenetwerk voor natuur en recreatie door heel Laagraven aanleggen zodat vanuit kasteel Heemstede gewandeld kan worden naar o.a. de noordplas en naar Fort De Batterijen.
- Noordelijke plas kan ingezet worden voor piekwaterberging en aanleg 60% recreatief toegankelijk waterbergingslandschap (met 50% open water en 50% moerasvegetatie) (Bron: Groen Groeit Mee, 2023).

Regiowout:

- De natuurwaarden in dit gebied moeten onderzocht en vastgesteld worden waarna de nieuwe inrichting deze waarden moet respecteren en/of verbeteren.
- Het bos verbinden over het naastgelegen inundatiekanaal en naar het oosten door de fruitgaarden naar het open landschap

Nieuw Wulven:

- Tankgracht biedt kansen voor kleinschalige waterrecreatie zoals kanoën. De vele duikers maken waterrecreatie tot nu toe lastig.
- Koppelkansen met groenblauwe dooradering.
- Hondenzonering: locatie speelbos blokkeert oost-west verbinding voor honden.
- Struinnatuur en outdoorbeleving realiseren (bron: Utrecht Buiten, 2019).
- Cultuurhistorische elementen (bijvoorbeeld Tankgracht van de Waterlinie) zichtbaar maken en koppelen aan wandelpaden (bron: Utrecht Buiten, 2019).
- Nieuw waterbergingsbos in aansluiting op Nieuw Wulven (bron: Groen Groeit Mee, 2023).
- Groene kerngebieden Nieuw Wulven, Laagraven, Fort bij Vechten, Fort Rhijnauwen en Landgoed Amelisweerd versterken en verbinden (bron: Groen Groeit Mee, 2023).
- Er liggen kansen om de (ecologische) verbindingen te versterken tussen Nieuw-Wulven en Fort Vechten, en tussen de andere deelgebieden en met de steden.

Forten:

- Spreiding van bezoekers door ecologisch en recreatief verbinden van de forten met elkaar en omliggende groengebieden (zie kansenkaart Groen Groeit Mee, 2023). Bijv. grote bezoekersstromen naar Amelisweerd en Rhijnauwen spreiden met verbindingen naar Fort Vechten en Nieuw Wulven.
- Soms zijn de ecologische doelen in strijd met het recreatieve gebruik
- Castellum Vectio krijgt nauwelijks aandacht en bezoekers. De gebruikswaarde is beperkt. Kansen voor thematische routes en natuurlijke speelaanleidingen (bron: Utrecht Buiten, 2019). Hier kan ook een gezoneerde inrichting mogelijkheden bieden, waarbij zowel de natuur voordeel heeft als een recreatieve route mogelijk is.
- Rondom Fort Vechten weinig aantrekkelijke voorzieningen of recreatieruimte. Kansen voor parkachtige invulling rondom het fort i.c.m. extra voorzieningen, evenementen en horeca.
- Langs de tankgracht die ten zuiden van Fort 't Hemeltje ligt, kan een avontuurlijke wandelroute via Nieuw Wulven naar Fort Vechten worden aangelegd.

3. Eigendom en beheer

3.1 Beheerverantwoordelijkheden van recreatieve voorzieningen

Laagravense Polder en Plassen: rond de Zuidplas zijn meer voorzieningen en behoeft daardoor intensiever beheer. Rond de Noordplas wordt extensiever beheerd.
Regiowout: niet in eigendom en wordt extensief beheerd. Met ontwikkelingen als een wandel- en fietspad is er intensiever beheer nodig.
Nieuw Wulven: intensief beheer rond de paden en het speelbos.
Forten: verschillende activiteiten en voorzieningen en daardoor intensief beheer.

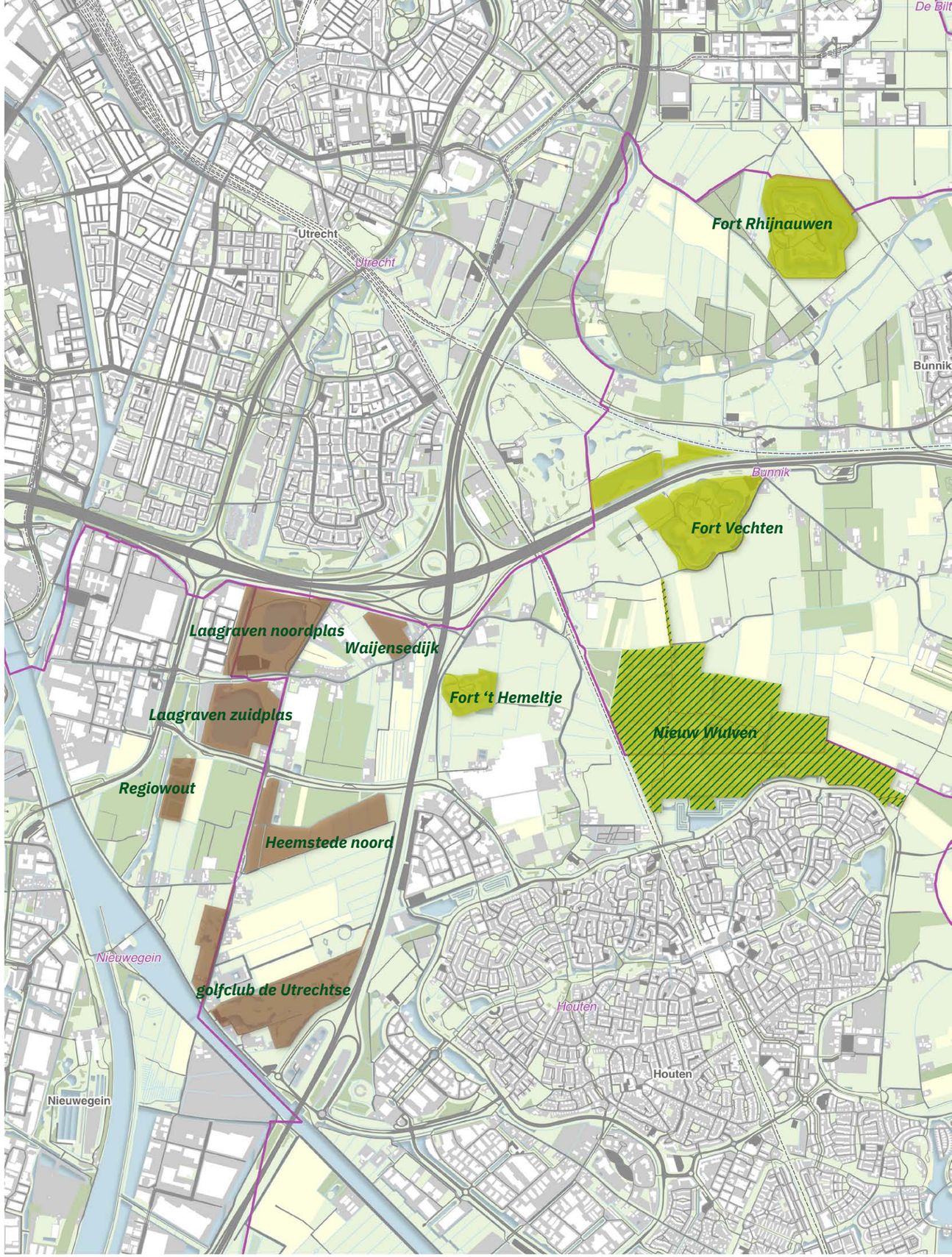
Oppervlakten

Dit cluster valt binnen de begroting van SGL A. Deze begroting gaat in totaal over 647 hectare natuur- en recreatiegebied. Dit totaal is onderverdeeld in de volgende hoofddoeltypen:

- Bos en beplanting: 48 hectare
- Gras en open ruimte: 175 hectare
- Water en oevers: 212 hectare
- Wegen en paden: 35 hectare
- Uitgifte en exploitatie: 177 hectare

Onderstaande tabel geeft inzicht in de oppervlakte (in hectare) van het gehele cluster en de onderliggende deelgebieden. Cluster 1 heeft een totaal oppervlakte van circa 288 hectare.

	oppervlakte (ha)
Cluster 1: Zuid-zuidoost	**287,6**
Laagraven noordplas (SGL-A)	24,3
Laagraven zuidplas (SGL)	17,3
Regiowout (SGL)	5,7
Waijensedijk (SGL)	4,8
Golfclub de Utrechtse (SGL)	32,4
Heemstede Noord (SGL)	19,4
Nieuw Wulven (SBB)	106,3
Fort ’t Hemeltje (SBB)	7,7
Fort Rhijnauwen (SBB)	31,3
Fort Vechten (SBB)	38,3

3.2 Financiële analyse

Kosten beheer en handhaving en toezicht
De instandhouding van de gebieden brengt kosten met zich mee waaronder regulier onderhoud, groot onderhoud en handhaving & toezicht.

In onderstaand lijstje is opgenomen wat voor onderhoud en beheer de grootste kostenposten zijn:

1. Fietspaden asfalt (10%)
2. Gebouwen (9%)
3. Speel- en ligweiden (8%)
4. Bijdrage Routebureau (5%)
5. Bruggen (5%)

Inkomsten:
Vanuit sommige gebieden komen ook inkomsten uit exploitaties. De belangrijkste inkomsten uit de gebieden zijn:

- Erfpachtovereenkomsten met o.a. Down Under bij Laagravense Polder en Plassen.
- Huur- en gebruiksovereenkomsten voor verschillende activiteiten (o.a. evenementen, jacht- en visrecht en snackuitgifte).
- SBB: in de toekomst overeenkomst horeca Nieuw Wulven. Voor de forten zijn ook exploitaties, en huuren pachtovereenkomsten afgesloten

Financiering:
Over het geheel genomen zijn voor de instandhouding van deze publieke natuur- en recreatievoorzieningen de kosten hoger dan de inkomsten. De benodigde financiering van de (resterende) kosten voor instandhouding is afhankelijk van de beheerder en een eventuele ‘status’ van het gebied als RodS-gebied (Recreatie om de stad, een rijksprogramma voor aanleg en beheer van recreatiegebieden in de Randstad).

De financiering van de instandhouding van de gebieden van het Recreatieschap wordt gedragen door de deelnemers in het recreatieschap. Voor de gebieden met een RodS-status is een aparte bijdrage, maar door de (rijks)bezuinigingen vanaf 2012 is hierop een structureel tekort. De financiering van de Staatsbosbeheer-gebieden komt vanuit het Subsidiestelsel natuur en landschap (SNL). Specifiek voor de recreatievoorzieningen (zoals paden, bruggen, parkeerplaatsen) is hiervoor een voorzieningenbijdrage €48,31 per ha en toezichtbijdrage €22,43 per ha (Bij12, 2024). Deze standaardbijdrage is voor heel Nederland even hoog, ongeacht het gebruiksniveau, en is voor de Utrechtse gebieden te laag om het huidige voorzieningenniveau in stand te houden.

In onderstaande tabel is aangegeven welk ‘beheerregime’ van toepassing is op de gebieden:

Cluster 1 – Beheerfinanciering	SGL-A	SGL-B	SBB	SBB ovk RodS
Laagraven Noordplas	■			
Laagraven Zuidplas	■			
Regiowout	■			
Waijensedijk	■			
Golfclub de Utrechtse	■			
Heemstede Noord	■			
Nieuw Wulven				■
Fort ’t Hemeltje			■	
Fort Rhijnauwen			■	
Fort Vechten			■	

3.3 Kansen en Knelpunten - Eigendom en beheer

Algemeen:

- De financiering van 10% Groenblauwe dooradering benutten door koppelkansen met recreatieve verbindingen te benutten.

Laagravense Polder en Plassen:

- Gebiedssamenwerking en -ontwikkeling van o.a. gronden Heemstede-Noord met aansluiting op o.a. ontwikkeling van A12 zone

Nieuw Wulven:

- RodS subsidie is komen te vervallen en daardoor is Staatsbosbeheer op zoek naar nieuwe inkomsten voor beheer en onderhoud > exploitant horeca.

4. Richtinggevende uitspraken | cluster 1 - Utrecht Zuid-Zuidoost

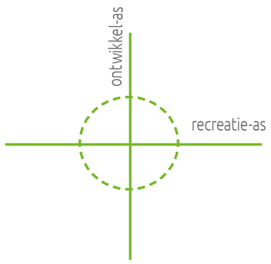
Opgaven

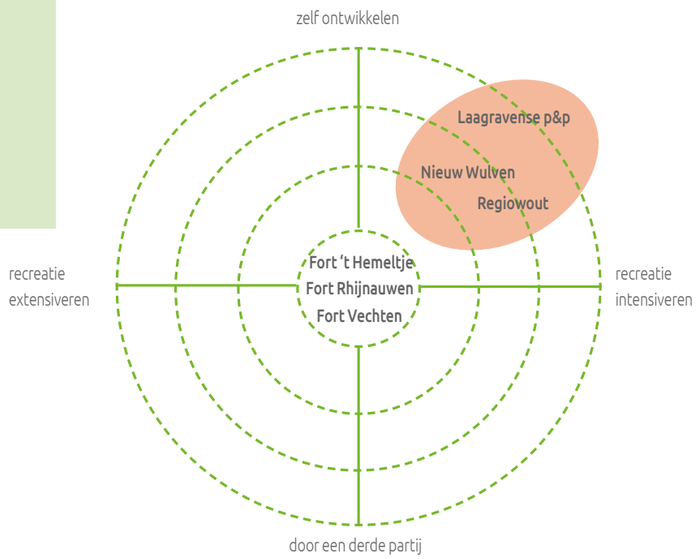
De verschillende kansen en knelpunten, vatten we samen in een aantal opgaven. In de onderstaande tabel is weergegeven welke opgaven spelen in de verschillende gebieden.

	1.Beperkte middelen voor beheer, maar wel meer en veranderende recreatiebehoefte.				2.Creëren van overzicht en sturen op variatie en balans			3.Realiseren / versnellen ambities en plannen voor de gebieden				4.Rekening houden met klimaatverandering	
	a. Identiteit / beleving	b. Update	c. Verbindingen	d. Handhaving, honden	a. Samenhang en balans	b. Geïsoleerde gebieden	c. Scheiding nat-recr	a. Plannen	b. Afhankelijkheden	c. Achterblijvende inkomsten	d. Externe ontw	a. Beheer kostenstijgingen	b. Klimaatadaptatie-kansen
Laagravense P&P	■	■	■	■				■				■	■
Regiowout	■	■	■	■		■		■			■		
Nieuw Wulven		■	■	■				■					■
Fort 't Hemeltje			■	■	■				■			■	
Fort Rhijnauwen			■	■	■	■			■			■	
Fort Vechten			■	■	■				■	■		■	

Belangrijke opgaven in dit cluster zijn het ontwikkelen van plannen voor het opvangen van de toekomstige vraag naar recreatieruimte. Daarnaast zijn het realiseren van verbindingen en het ontwikkelen van identiteit voor de gebieden belangrijke opgaven die in dit cluster spelen. Deze opgaven vragen om een inzet gericht op het optimaliseren van het aanbod, meer variatie in het aanbod en het versterken van de balans qua recreatie.
Dit kan door de gebieden voor recreatief gebruik te intensiveren of juist te extensiveren (horizontale as), waarbij keuzes gemaakt kunnen worden om de ontwikkelingen zelf (als Recreatieschap Stichtse Groenlanden en/of Staatsbosbeheer) zelf op te pakken, of dat aan anderen te laten (de verticale as).

*De strategie in dit cluster richt zich hoofdzakelijk op het **intensiveren** van recreatieve benutting van de gebieden. Ook wordt ingespeeld op kansen vanuit klimaatadaptatie. Hierdoor wordt de opvangcapaciteit vergroot en de balans versterkt.*

Met de richtinggevende uitspraken geven we vanuit de gebieden invulling aan deze visie en scenario's. We gaan in op zonering en kansrijke (gebieds)entrees, identiteit en verbindingen:

Laagravense Plassen en Polder en Regiowoud moeten, vanwege de woningbouwopgave in de omgeving, meer voor recreatie benut worden, wat intensivering van inrichting en gebruik van gebieden betekent. Hierdoor kan de groeiende vraag opgevangen worden, en wordt bijgedragen aan ontlasting van Amelisweerd. Benut de forten en het bijbehorende linielandschap voor ontwikkeling van de identiteit (belevingswaarde) van het recreatie-aanbod en als 'stapstenen' in de verbindingen tussen de gebieden in dit cluster. Nieuw Wulven is een belangrijk gebied om meer recreanten op te vangen en de druk op Amelisweerd af te leiden. Door realisatie van de horeca wordt dit gebied intensiever gebruikt. dit kan worden versterkt door een betere verbinding naar het noorden (richting Fort Vechten). Overwogen kan worden om ook in het noorden van het bos meer voorzieningen (horeca, speelgebied, kunst, educatie of andere voorzieningen).

Zonering en gebiedsentrees

- Ontwikkel in het Zuiden (rond De Batterijen) een nieuwe gebiedsentree voor Laagraven. Indien dit op gebied van het schap plaatsvindt, kan dat zorgen voor exploitatie-inkomsten.
- Gebruik het landschap en de groengebieden in Laagraven voor recreatie: koppel recreatie waar mogelijk aan groenblauwe dooradering.
- Intensiveer recreatiemogelijkheden bij de Laagravense noordplas en ontwikkel dit tot aantrekkelijk landschapspark met ruimte voor waterberging
- Benut het Regiowout voor recreatie door meer voorzieningen en verbindingen te realiseren (paden, rustplekken)
- Ontwikkel de entree met meerdere recreatievoorzieningen in Nieuw Wulven (lopend project). Overweeg een tweede entree aan de noordzijde van Nieuw Wulven.

Identiteit

- Versterk van de identiteit van Laagravense Polder en Plassen: duurzame landbouw en cultuurhistorie (waterlinies) in combinatie met recreatie
- Verbindt de forten en onderdelen van het Waterlinielandschap met elkaar, vertel het verhaal van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de werking ervan
- Vertel het verhaal van de Romeinse Limes in dit gebied.
- Ontwikkeling van Heemstede-Noord met een exploitant.

Verbindingen

- Slecht de infrastructuur-barrières van de A27 (Houten-Heemstede) en de A12 (Lunetten-Laagraven, Amelisweerd- Fort Vechten en Nieuw-Wulven).
- Zorg voor heldere en veilige fiets-, wandel- en natuurverbindingen
- Verbindt de forten, Laagraven en Nieuw-Wulven met Lunettenpark en groen-aanbod in Maarschalkerweerd.
- Er ligt een kans om groen en recreatie in oost-west richting bij de spoorlijn Houten te verbeteren.

Biodiversiteit

- Ontwikkel Nieuw Wulven als toekomstbestendig bos met ruimte voor een piekwaterberging en natuur: extensief maaibeheer, natuurvriendelijke oevers, soortenrijkdom.

Financiële consequenties

- Agrariërs kunnen worden ingezet voor beheer en onderhoud door beheer op te nemen in hun bedrijfsvoering. Dat is goedkoper en geeft hen tevens de mogelijkheden hun verdienmodel aan te passen. Ook kunnen zij voedselbossen en stadslandbouw beginnen, wat past binnen het UPLG.
- Het toevoegen van een commerciële exploitatie in het zuiden van Laagraven en/of het noorden van Nieuw-Wulven kan zorgen voor exploitatie-inkomsten
- Over recreatie in combinatie met duurzame landbouw (bijvoorbeeld een toegankelijk voedselbos of stadslandbouw) kunnen mogelijk afspraken gemaakt worden met een maatschappelijk of particulier initiatief over het uitvoeren van beheer. Voor het recreatieschap of SBB zorgt dit dan voor lagere beheerkosten en intensiever gebruik.
- Afspraken met het Waterschap over waterberging kan resulteren in een bijdrage in aanlegkosten en mogelijk een bijdrage in de beheerkosten. Door koppeling van paden met groenblauwe dooradering kan een bijdrage aan aanleg, en mogelijk ook voor een deel beheer gerealiseerd worden.

Bronnen

- Atlas provincie Utrecht, 2024 https://gis.provincie-utrecht.nl/Geocortex/WebViewer/?app=e691e7d6b6d348b1a331dd5d298ac85c
- Bos Nieuw Wulven: een ideaal uitloopgebied voor de stedelijke omgeving, Groengroeitmee.nl, 2024 https://www.groengroeitmee.nl/bos-nieuw-wulven-een-ideaal-uitloopgebied-voor-de-stedelijke-omgeving
- Concept Utrechts Programma Landelijk Gebied, Provincie Utrecht, 2023
- Fortvechten.nl, 2024
- Gebiedsanalyse kernkwaliteiten Hollandse Waterlinies, kernkwaliteiten, uitgangspunten en ontwikkelingsrichting Utrecht Oost, Provincie Utrecht, 2021
- Historische beelden, kaarten en foto's, Het Utrechts Archief https://hetutrechtsarchief.nl/
- Inspiratiekaart Langbroekerwetering in de Maak, Wijknieuws 't Groentje, 2023 https://www.wijksnieuws.nl/lokaal/natuur-en-milieu/965282/inspiratiekaart-langbroekerwetering-in-de-maak
- Land van Ons, 2024. https://landvanons.nl/houten/houten-van-start/
- Landschap Kromme Rijngebied circa 1000 uit het boek 'De dam bij Wijk, het Kromme Rijngebied in de middeleeuwen, A.A.B. van Bemmel, J. Renes & M.A. Vonk, 2022
- Leefstijlvinder, 2024
- Luchtfoto Kasteel Heemstede, Siebe Swart, 2020
- Middeleeuwse ontginningen in de Kromme Rijnstreek, Regionaal Archief Zuid-Utrecht, 2022 https://www.razu.nl/ontginningskaart-kromme-rijngebied/
- Nieuwslagmaat.nl, 2024 https://www.nieuwslagmaat.nl/
- Ontwerp bestemmingsplan Het nieuwe Bos Wulven in Houten, gemeente Houten, 2019
- Staatsbosbeheer.nl, 2024
- Tastbare Tijd, cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht, Roland Blijdestijn Provincie Utrecht, 2005
- Topotijdreis, 2024
- WereldvanWeelde.nl, 2024 https://wereldvanweelde.nl/

Bijlage

Schetsen werkbijeenkomst 30 september, locatie Fort Rhijnauwen

Gebiedspaspoort

1. UTRECHT ZUID-ZUIDOOST

Toekomstvisie 2040 Recreatieschap Stichtse Groenlanden en
(aanliggend) Staatsbosbeheer

Gebiedspaspoort

2. UTRECHT NOORD

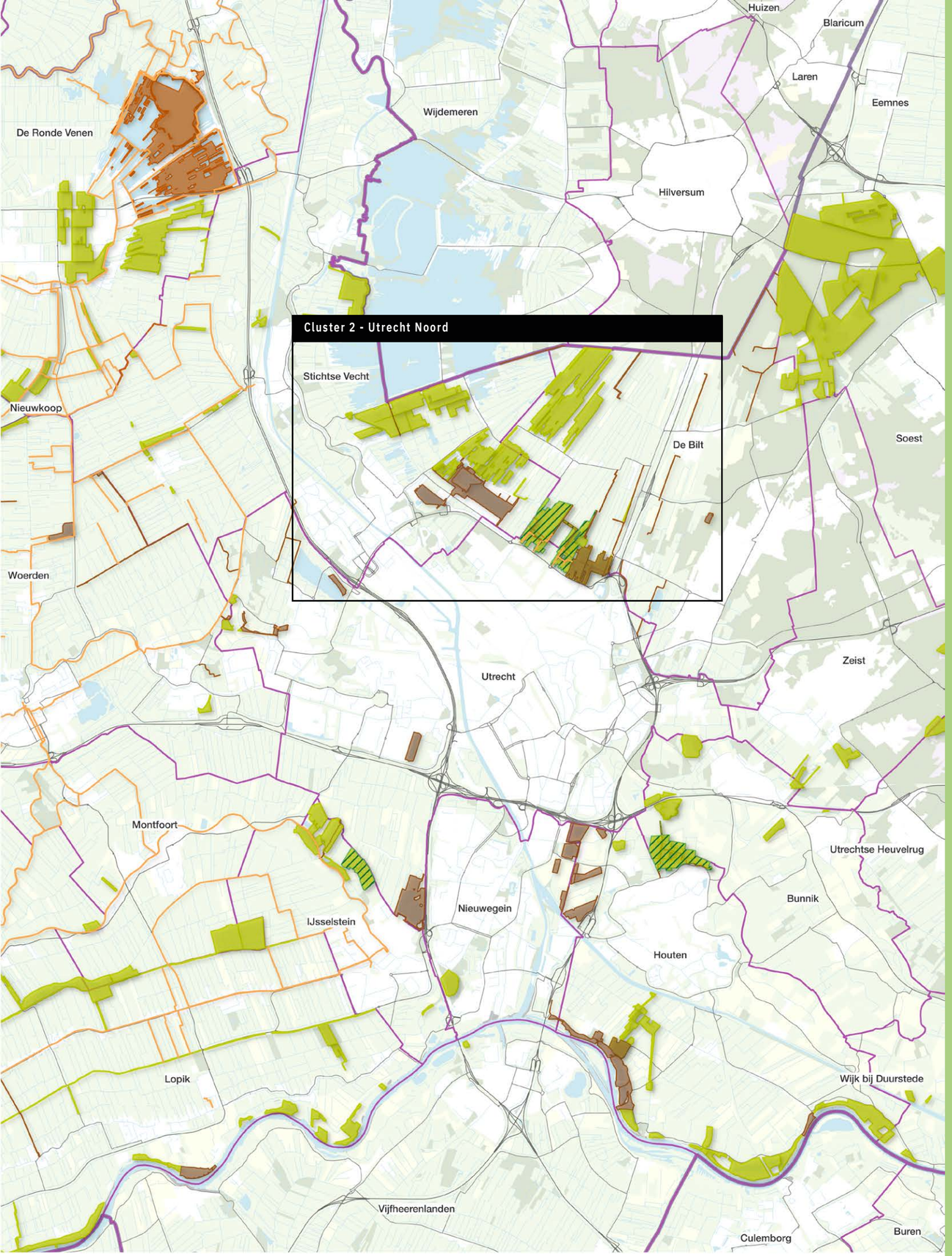
Toekomstvisie 2040 Recreatieschap Stichtse Groenlanden en (aanliggend) Staatsbosbeheer

RECREATIESCHAP STICHTSE GROENLANDEN

staatsbosbeheer

BUREAUBUITEN economie & omgeving

FEDDES/OLTHOF

Gebiedspaspoort

CLUSTER 2
UTRECHT NOORD

Doel

Het gebiedspaspoort beschrijft het cluster Utrecht Noord met daarin de deelgebieden De Leyen, Maarsseveense Plassen, Noorderpark - Ruigenhoek, Gagelbos en Gagelpolder, Fort de Gagel en Fort Ruigenhoek. Het doel van het gebiedspaspoort is het inzichtelijk maken van de kenmerken, functies, kansen en knelpunten, eigendom en beheer voor de deelgebieden. Dit wordt gedaan aan de hand van een ruimtelijke analyse, recreatieve analyse en een financiële analyse. Het gebiedspaspoort dient als opstap voor de Toekomstvisie 2040 van Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer.

Inhoudsopgave

1. Ruimtelijke analyse
1.1 Ontstaansgeschiedenis van het gebied
1.2 Structuurdragers
1.3 Ruimtelijke samenhang
1.4 Planologische kaders en ontwikkelingen
1.5 Klimaat
1.6 Kansen en knelpunten

2. Recreatieve analyse
2.1 Huidig gebruik
2.2 Doelgroepen
2.3 Impact van trends en ontwikkelingen
2.4 Kansen en knelpunten

3. Eigendom en beheer
3.1 Beheerverantwoordelijkheden van recreatieve voorzieningen
3.2 Financiële analyse
3.3 Kansen en knelpunten

4. Richtinggevende uitspraken

Bronnen
Bijlage

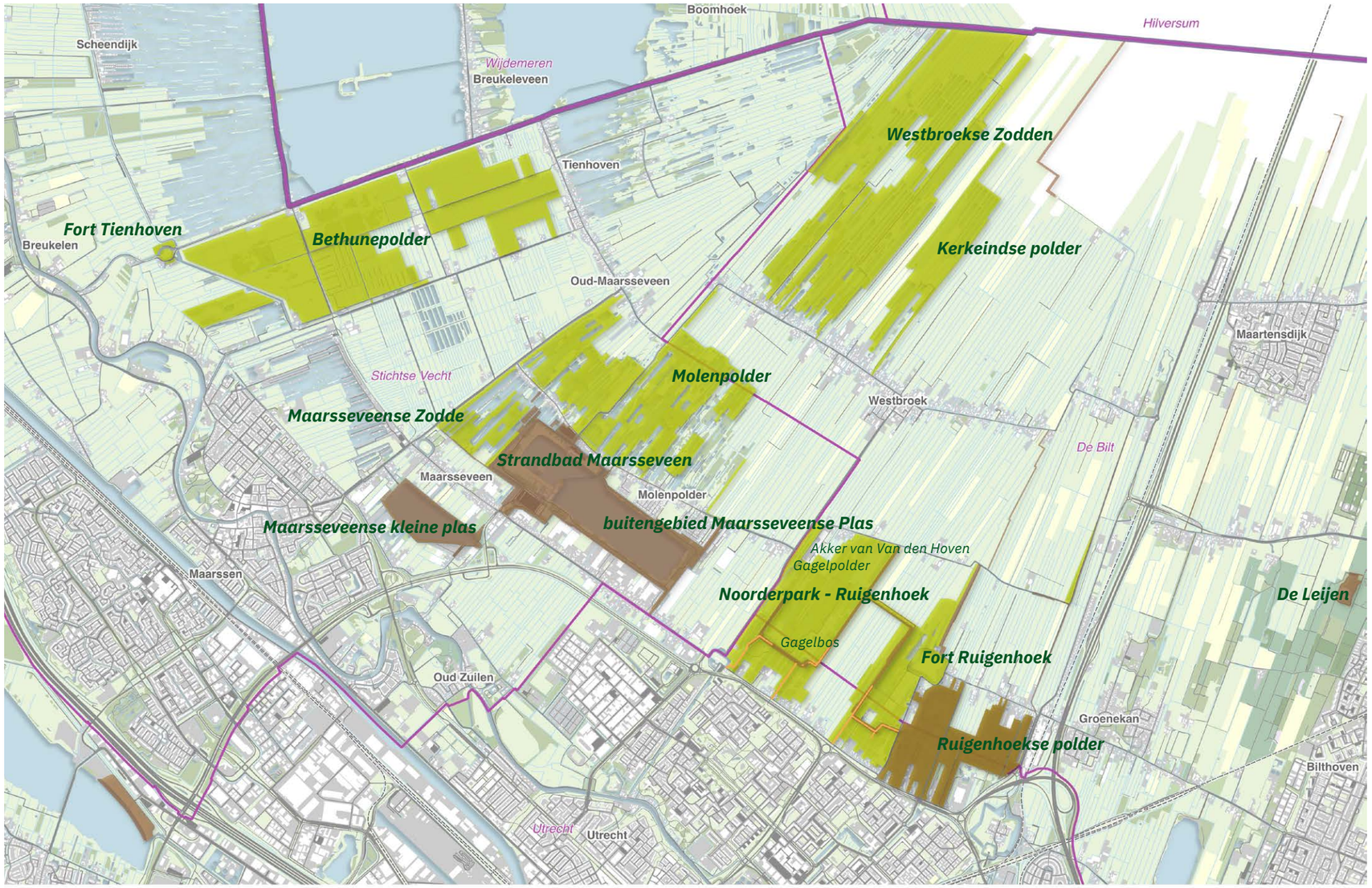
1. Ruimtelijke analyse

Ligging

Cluster 2 is gelegen aan de noordrand van Utrecht, grenzend aan Maarssen en de Utrechtse wijk Overvecht. Het gebied wordt getypeerd door de karakteristieke langgerekte veenverkaveling en het waterrijke karakter. Aan de oostzijde wordt het gebied begrensd door de A27 en aan de zuidzijde door de Karl Marxdreef (N230). Zuidelijk van het gebied loopt de Vecht en noordelijk vind je de Loosdrechtse plassen. Poldergebied Overvecht en de Maarsseveense plassen vormen kenmerkende gebieden binnen dit cluster.

Buitengebied Maarsseveense plas (HUA, 1990)

1.1 Ontstaansgeschiedenis van het gebied

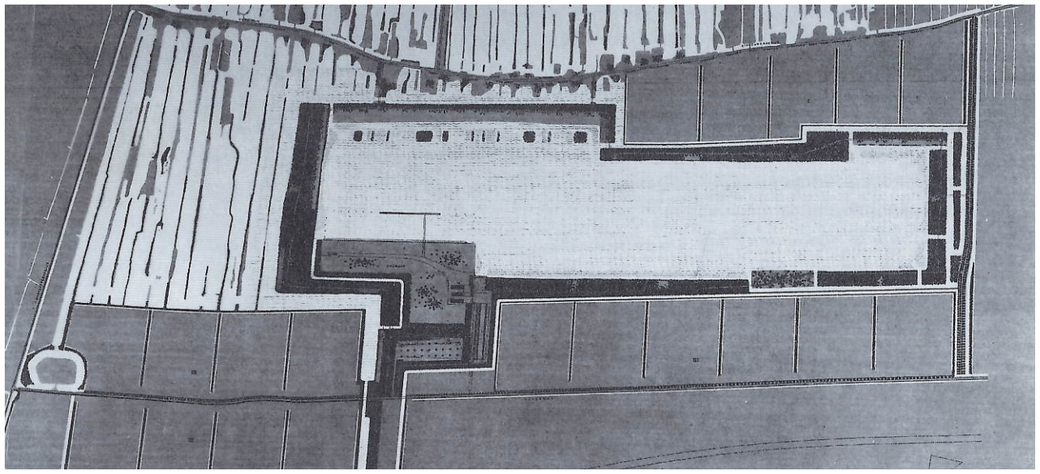
Tot 1000 | Veenkoepel
Over het meest oostelijk deel van het Hollands-Utrechts veengebied, grenzend aan de Heuvelrug, is voordat het in cultuur werd genomen weinig bekend. De Vecht is ruim vierduizend jaar geleden ontstaan als aftakking van de toen al duizend jaar bestaande Oude Rijn. Vanaf die periode is ten oosten van de Vecht onder natte omstandigheden een meters dik hoogveenpakket gevormd.

1000-1600 | Opstrekkende veenontginningen
Vanaf 12de eeuw werd het grote veenmoeras, vanaf de Vecht, ontgonnen in lange kavels die steeds verder werden doorgetrokken. De ontginningen hadden geen vaste dieptemaat, maar een vrije op strek die uiteindelijk helemaal doorliep tot de flanken van de Utrechtse Heuvelrug. Voor de afvoer van het veen en ontwatering werden later nieuwe weteringen gegraven, haaks op de verkavelingsrichting. De veenontginning verliep vaak in zogenaamde blokken die nu nog herkenbaar zijn in het gebied.

1600-1800 | Turfwinning
Het veen in de Vechtplassen was van hoge kwaliteit. Al vroeg, in de 14de eeuw, was het land in het noorden in cultuur gebracht met het oog op turfwinning. Aan het begin van de 17de eeuw werd de turfwinning grootschalig aangepakt vanwege de toenemende vraag uit Amsterdam. Grote veenplassen bij Loosdrecht en Ankeveen waren hiervan het gevolg in het midden van de 18de eeuw. Op kleine kleinere schaal werd er ook in Westbroek en in Achttienhoven turf gewonnen en kanalen gegraven.

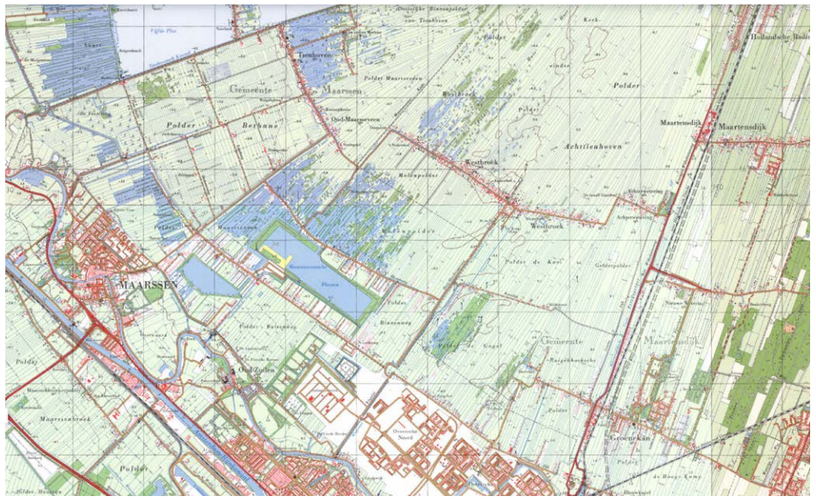
1800-1900 | Verdediging en kanalen
Eind 19de eeuw werden de oude plannen voor een verbindingskanaal tussen de Vecht en de Eem realiteit. Tussen 1836 en 1869 werd de Tienhovensche Vaart verder verbreed tot kanaal. De nieuwe vaarweg is vervolgens nog een stukje richting Hilversum doorgetrokken, totdat de provincie in 1882 besloot geen geld meer daaraan uit te geven. Een belangrijke ingreep in de 19de eeuw was de aanleg van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Op de ontginningsbases werden forten gebouwd die de droogblijvende scheikaden van de ontginningen moesten beschermen. Voorbeelden zijn de forten De Klop en Tienhoven op de Hoofddijk, de forten Voordorp, Blauwkapel, De Gagel en Maarsseveen op de Gageldijk en Fort Ruigenhoek op de Groenedijk.

1900- 2000 | Stedelijke invloed
Begin 20ste eeuw verstedelijkte het gebied ten noorden van Utrecht en De Bilt. Omstreeks 1930 ontstond aan de noordkant van Utrecht Tuindorp als nieuwe woonwijk en lintbebouwing langs de weg naar Hilversum. Tussen 1959 en 1966 werd Utrecht verder uitgebouwd met het grootschalige Overvecht, dat op een opgespoten zandvlakte in carrés werd aangelegd met open strookbebouwing in ruim groen. Langs de Gageldijk ontwikkelde zich een nieuwe stadsrand. Zandwinning voor Overvecht heeft tot de vorming van de Maarsseveense Plassen (1969) als recreatiegebied geleid. Landschapsarchitect Hans Warnau was de ontwerper van het recreatieterrein. Het uitloopgebied van de stad Utrecht ten noorden van de Gageldijk is inmiddels al behoorlijk getransformeerd tot het Noorderpark-Ruigenhoek (2014).

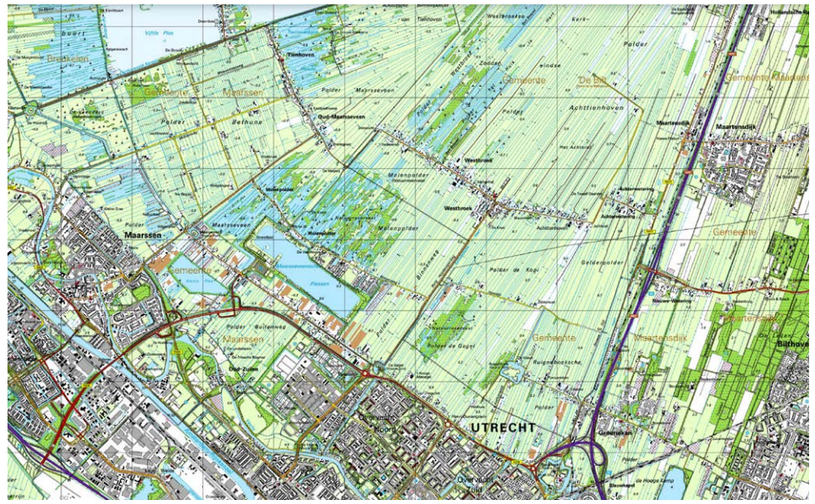

Ontwerp Maarsseveense plassen, Hans Warnau 1969

1940 (Topotijdreis, 2024)

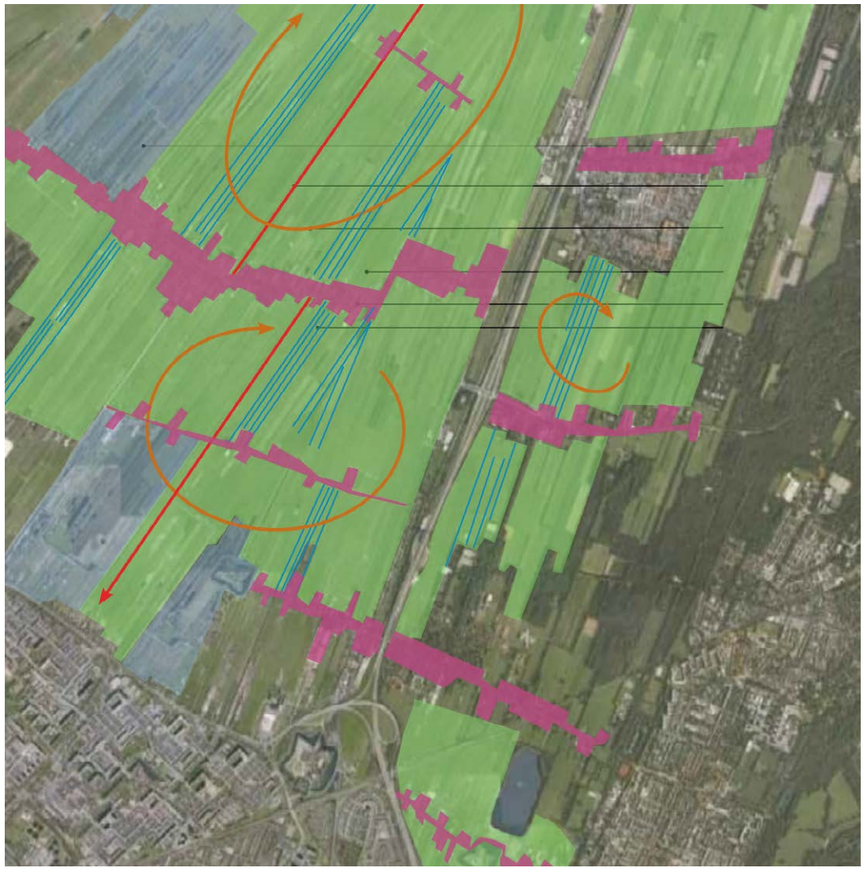
1960 (Topotijdreis, 2024)

1990 (Topotijdreis, 2024)

1.2 Structuurdragers

De hoofdstructuur van het hedendaagse landschap is in grote lijnen terug te voeren op het middeleeuwse ontginningspatroon van blokgewijze ontginning ten noorden van de Vecht. Dit had te maken met het verschil in tempo van de ontginningen, die in blokken aan de ontginners waren toegewezen. De boerderijlinten maakten hierdoor een ‘sprong’ ten opzichte van elkaar en kregen zogenaamde bajonetaansluitingen. In sommige blokken loopt de verkaveling dood op de percelen van aangrenzende ontginningen, wat eveneens wijst op tempoverschil. Typerende boerderijlinten in het gebied zijn de Gageldijk, Tienhoven en Westbroek.

Patroon van linten en polders (Brons en partners landschapsarchitecten, 2010))

Opstrekkende veenverkaveling in noord-zuid richting

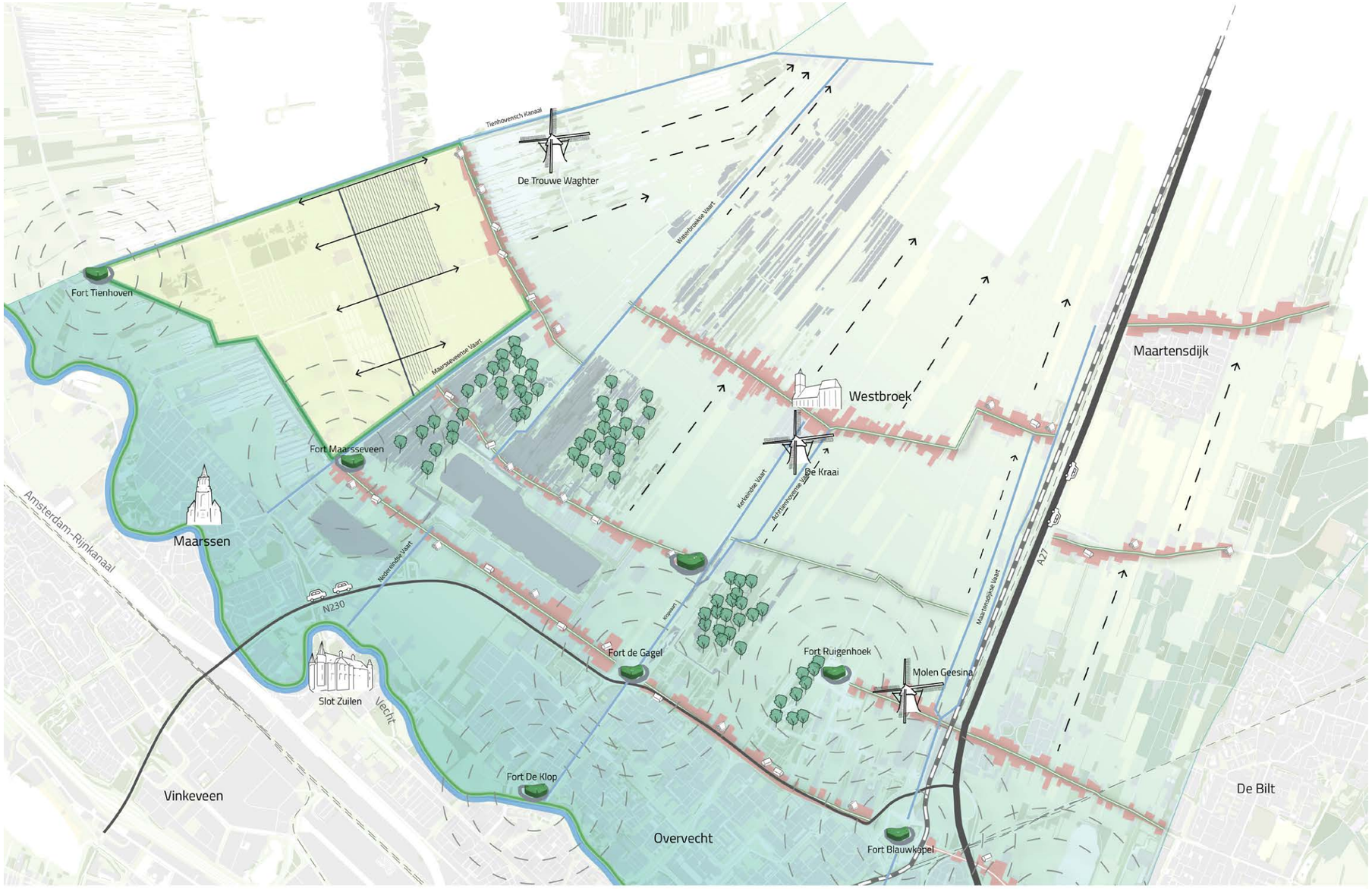

Lintbebeouwing langs de Gageldijk (Googlemaps, 2024)

1.3 Ruimtelijke samenhang

Het landschap aan de noordrand van Utrecht beschikt over een bijzonder historische gelaagdheid die het gebied een grote mate variëteit en een sterk identiteit geven. Een aantal karakteristieke kenmerken zijn:

- Het veenweidelandschap ten noorden van Utrecht omvangrijk gebied waarin landbouw wordt gecombineerd met cultuur- en natuurbescherming, waterberging en recreatie.
- De verschillende turfwinningsgebieden rond Westbroek zijn nu waterrijke beschermde natuurgebieden, zoals de Gagelpolder en de Molenpolder. Er zijn veenplassen, trilvenen, legakkers, pet- en trekgaten.
- Een belangrijke cultuurcomponent wordt gevormd door de forten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Goed zichtbaar in het gebied zijn de hoofdverdegingslinie langs de Gageldijk, de verspreid liggende forten en de later toevoegingen aan de zoals de kazematten.

De Leijen | speelplek in het bos

Noorderpark-Ruigenhoek | centraal fietspad door het park

Fort de Gagel | pad langs kazemat

Maarsseveense Plassen | Strandbad

1.4 Planologische kaders en ontwikkelingen - Utrecht Noord

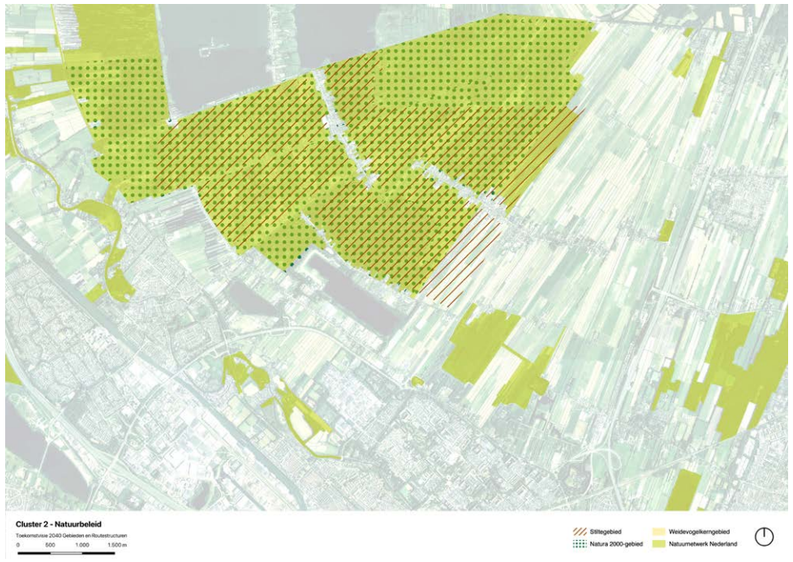
Huidig ruimtelijk beleid

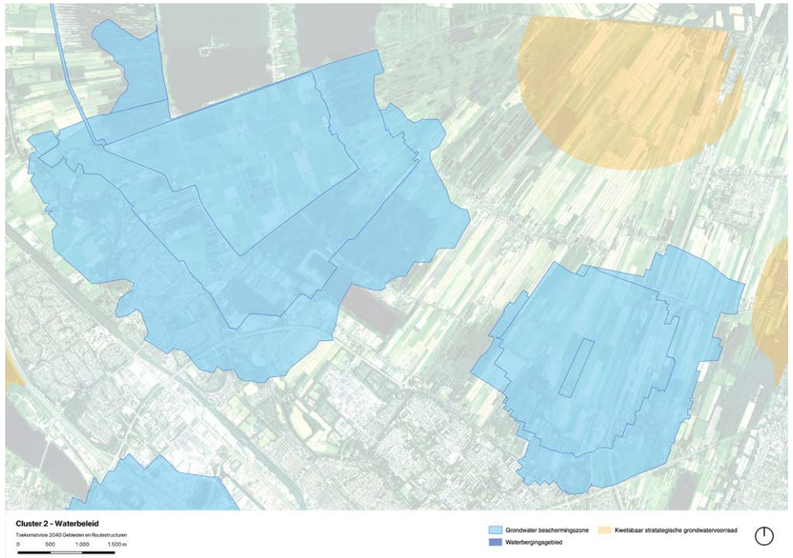
Het landschap rond de cluster Utrecht Noord kent verschillende beschermingscategorieën voor natuur, waterkwaliteit en de cultuurhistorische waarden in het gebied. Onderstaand overzicht geeft op een beknopte wijze weer waar deze waarden te vinden zijn en hoe deze mogelijk van toepassing kunnen zijn op de (recreatie) gebieden in de omgeving.

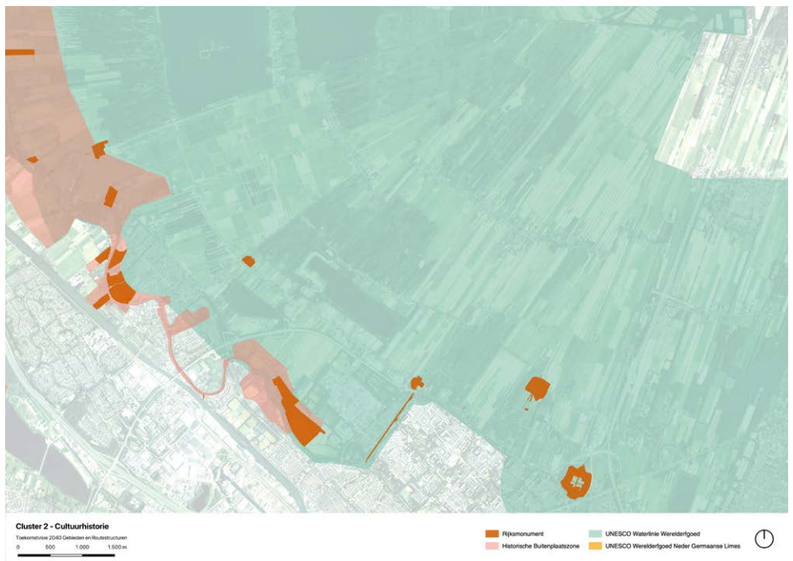
Een groot deel van dit cluster valt onder de bescherming van Natura 2000. Grote delen hiervan maken bovendien onderdeel uit van de zondering stiltegebied en Natuur Netwerk Nederland (NNN). De waterkaart laat mooi zien waar de laagtes in het gebied liggen. Een deel van deze laagtes maakt onderdeel uit van grondwaterbeschermingsgebied. Ten noorden van het cluster ligt een gebied dat valt onder de zondering kwetsbare strategische grondwatervoorraad. Dit betekent dat het waterpeil hier relatief hoog gehouden moet worden. Dit is terug te zien in het waterrijke karakter van het gebied.

Als we kijken naar cultuurhistorie zien we dat vrijwel het gehele gebied onderdeel uitmaakt van UNESCO Waterlinie Werelderfgoed. Langs de zuidelijke rand van dit cluster zijn forten gelegen die onderdeel uitmaken van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Hieronder valt bijvoorbeeld Fort Blauwkapel, één van de grootste forten van de linie. Blauwkapel is ook een beschermd stadsgezicht. De verdedigingslinie is in het landschap goed te zien door de rij van forten, maar er zijn ook onderdelen die minder goed zichtbaar zijn. Dit zijn bijvoorbeeld de inundatievlaktes en de verboden kringen. Het document Gebiedsanalyse kernkwaliteiten Hollandse Waterlinies Utrecht Noord geeft uitgangspunten en ontwikkelrichtingen om deze beleving te versterken alsook te beschermen (Provincie Utrecht, 2021).

Vogelvlucht van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Op de kaart zijn de hoofdweerstandslijn, forten met schootskringen, acccessen, inundatievelden, sluizen en andere bestaande kernelementen van de NHW Utrecht Noord nadrukkelijk weergegeven (Provincie Utrecht, 2021)

Planologische kaders en ontwikkelingen - Deelgebied Maarsseveense Plassen

Ruimtelijke ontwikkelingen

Onderstaand overzicht geeft op een globale wijze inzicht in de belangrijkste ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied en de wijze waarop deze een raakvlak kunnen hebben met de doorontwikkeling van de (recreatie) gebieden in dit cluster. Voor verdere informatie zie ook de bronnenlijst in de bijlage:

In 2017 is er door bureau Terra Incognita een beeldkwaliteitsplan opgesteld voor de Maarsseveense Plassen, in opdracht van Recreatieschap Stichtse Groenlanden. Dit beeldkwaliteitsplan geeft houvast voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen op en rond de plas. Dit is aan de hand van vier thema's gedaan:

- **Behoud en versterking natuur en landschap**

Het is belangrijk dat de gebiedjes direct rondom de plassen zo groen mogelijk blijven waarbij de groenzone met opgaand groen gehandhaafd dient te worden. De openheid van de weilanden rond de plas dient behouden te blijven. De open ruimtes geven het gebied namelijk zijn kenmerkende landelijke karakter. Bestaande doorzichten vanaf omliggende wegen en de oevers van de plas die richting de open weilanden lopen dienen behouden te worden. Aan de noordkant van de Grote Plas kan er herstel komen in de coulisse structuur in het verlengde van de nog aanwezige trekgaten en het bestaande slotenpatroon

- **Kleinschalig en groen karakter van de linten**

Dit karakter moet behouden blijven en waar mogelijk versterkt. Gewenst is de afname van de aanwezige bedrijfsbebouwing en tuinbouwcomplexen aan de noordzijde van de Gageldijk. In het kader van de ruimte-voor-ruimte regeling van provincie Utrecht kunnen er nieuwe woningen worden gerealiseerd. Dit zou bijdragen aan de groene uitstraling en kleinschaligheid van de linten. Dit kan nog verder worden gerealiseerd door een zorgvuldige landschappelijke inpassing door een groene inkadering van het lint. Aan de voorkant van bebouwing op de linten dient representatief groen te worden aangehouden. Tot slot dragen bomen bij aan het groene karakter van de wegen.

- **Gevarieerd recreatief aanbod op en rond de plas**

De recreatieve relatie tussen de Maarsseveense Plassen en gebieden in de omgeving dient te worden versterkt. De opgave bij het militair erfgoed van de waterlinie ligt voornamelijk bij het beleefbaar maken en versterken van de linieobjecten in het landschap. De relatie tussen de Maarsseveense Plassen en de NHW zou verbeterd kunnen worden, waardoor de recreatieve waarde van de linie vergroot wordt. Tot slot kan de groeiende recreatiedruk in de regio bij de Maarsseveense Plassen kunnen worden verzorgd door een variatie aan recreatievoorzieningen aan te bieden op het recreatieterrein.

- **Uitnodigende entrees van het Strandbad**

Bebouwing van het recreatiegebied dient bij de entree van het strandbad te worden geclusterd in daarvoor bestemde bouwvlakken. Vernieuwing van de ingangen van het Strandbad zal zorgen voor een betere uitstraling van het gebied en er moet waar mogelijk de kwaliteit van de entrees versterkt worden. De entrees kunnen uitnodigender worden gemaakt door het creëren van doorzicht en licht op het einde. Tot slot is het van belang om parkeerterreinen bij de entrees van het recreatiegebied goed in te laten passen bij de omgeving. (terra incognita, 2017)

Visiekaart Maarsseveense Plassen (Terra Incognita, 2017)

Planologische kaders en ontwikkelingen - Deelgebied Noorderpark - Ruigenhoek

Bij een samenwerking tussen de gemeenten Utrecht en De Bilt, provincie Utrecht, Staatsbosbeheer en Recreatieschap Stichtse Groenlanden is in 2018 een toekomstperspectief opgesteld voor het deelgebied Noorderpark – Ruigenhoek. Binnen dit gebied zijn nog vier andere sub-deelgebieden aangewezen waar de toekomstperspectieven van zijn omschreven. De belangrijkste punten uit dit toekomstperspectief per deelgebied worden hier op een rij gezet:

Noorderpark-Ruigenhoek -
Verbeterpunten voor het totale gebied:

- Eenheid in het gebied brengen
- Identiteit versterken en bezoekers verwelkomen
- Meer ruimte bieden voor leren en ontdekken
- Horeca en basisvoorzieningen op orde brengen
- Duidelijk vindbaarheid creëren
- Inzetten op gedeeld eigenaarschap en betrokkenheid
- Economisch potentieel beter benutten
- Divers recreatieaanbod bieden

Toekomstperspectief deelgebied Gagelbos

- Ruimte voor evenementen
- Aantrekkelijkere routes om de huidige routestructuur te verbeteren
- Duidelijkheid over losloopgebieden van honden
- Omwonenden, gebruikers en ondernemers meer betrekken bij het beheer
- Toegankelijkheid verbeteren voor mindervaliden in het Gagelbos

Toekomstperspectief deelgebied Fort de Gagel

- Bereikbaarheid van het fort verbeteren
- Uitvalsbasis maken voor diverse outdooractiviteiten en een startpunt voor wandelen, fietsen en kanoën in het gebied.
- Een aantrekkelijke verbinding creëren langs De Klopvaart om fietsend of wandelend vanuit Overvecht via Fort de Gagel het gebied te bezoeken

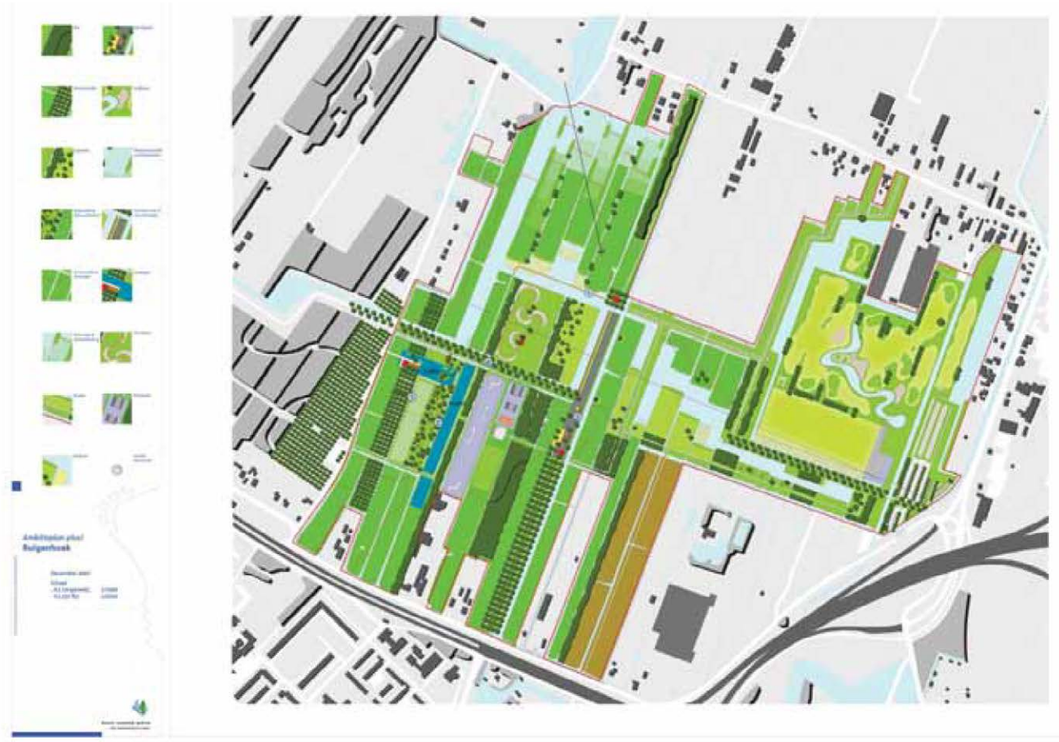
Toekomstperspectief deelgebied Fort Ruigenhoek

- Het fort kan een eigentijdse gebruiksfunctie krijgen die passend is bij de waarden van het gebied binnen de thema's klimaat en natuur.
- Rust- en pleisterplaats zijn om de NHW in Noorderpark-Ruigenhoek te verkennen

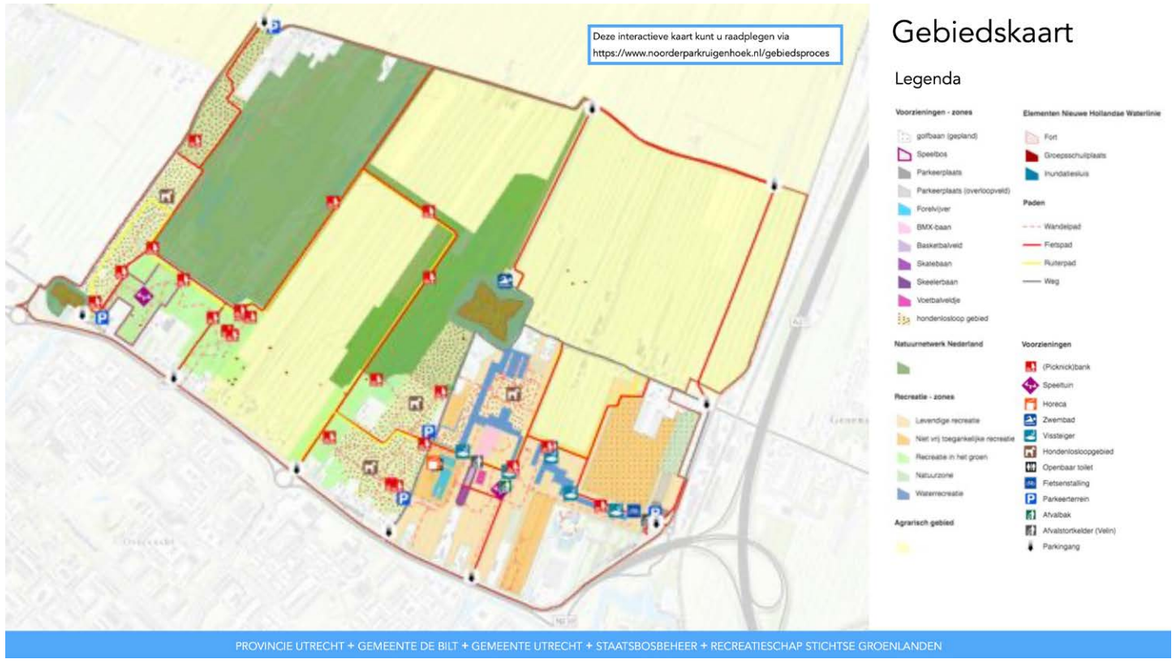
Toekomstperspectief deelgebied Ruigenhoekse Polder

- Aanlegging van een golfbaan met bijbehorende midgetgolf en horecagelegenheid
- Ruimte voor evenementen
- Door meer aandacht te schenken aan natuurontwikkeling wordt de belevingswaarde van het terrein vergroot
- Ontwikkelingen bij het tuincentrum bij Overvecht kunnen bijdragen aan recreatieve functies van dit gebied
- Meer variatie en mogelijkheden in het recreatie-aanbod
- Horecafuncties in het gebied versterken met betrokken ondernemers

(Provincie Utrecht, Gemeente De Bilt, Gemeente Utrecht, Staatsbosbeheer, Recreatieschap Stichtse Groenlanden, 2018)

Ontwerptekening ambitieplan Ruigenhoek (2007)

Toekomstperspectief Noorderpark- Ruigenhoek (2018)

Planologische kaders en ontwikkelingen - Utrechts Programma Landelijk gebied

Vanuit het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG) wordt er gewerkt aan grote vraagstukken zoals het verminderen van stikstof, het verbeteren van de bodem- en waterkwaliteit, het versterken van de natuur en het toekomstbestendig inrichten van ons landelijk gebied. Momenteel wordt er gewerkt aan een integrale aanpak waarbij verschillende partijen worden meegenomen, denk aan agrariërs, inwoners, natuurorganisaties, waterschappen, gemeenten en buurprovincies. In 2025 wordt er een definitief plan verwacht.

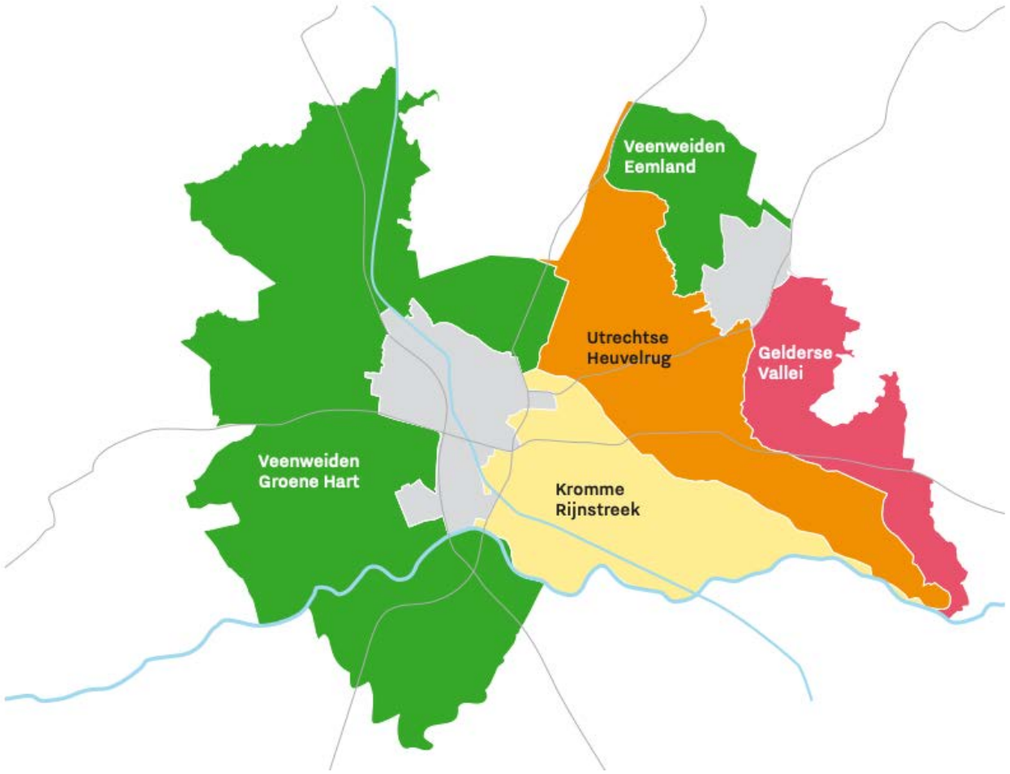
In het concept UPLG zijn een aantal structurerende principes opgesteld die leidend zijn:

- voldoende en schoon water
- inspelen op klimaatverandering
- kwaliteit van de natuur verbeteren
- minder stikstofuitstoot
- duurzame landbouw
- minder broeikasgassen uit veehouderij (methaan)
- aansluiten bij andere projecten van de provincie

Om recht te doen aan de diversiteit van landschappen in de provincie Utrecht is er een onderverdeling gemaakt. Dit cluster valt onder de veenweidegebied Het Groene Hart. In toekomst wordt er hier ingezet op:

- minder uitstoot van koolstofdioxide (CO_2) uit veenbodems door de grondwaterstand te verhogen
- meer duurzame landbouw en minder intensief
- een deel van het gebied is geschikt gemaakt voor weidevogels.
- er is een rijke blauwe dooradering; een netwerk van met elkaar verbonden natuurvriendelijke sloten, rivieren en plassen.
- de natuur in Natura 2000-gebieden is hersteld, en er zijn moerasgebieden en waterbuffers aangelegd.

(Provincie Utrecht, 2023)

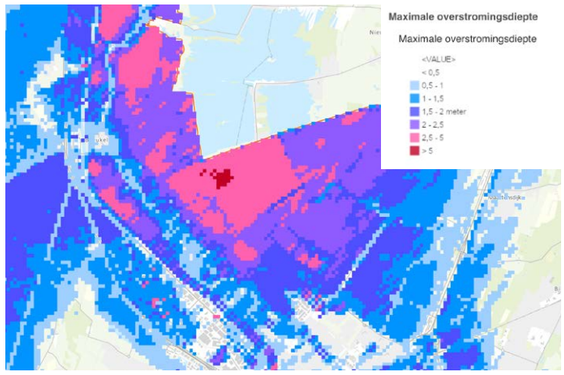

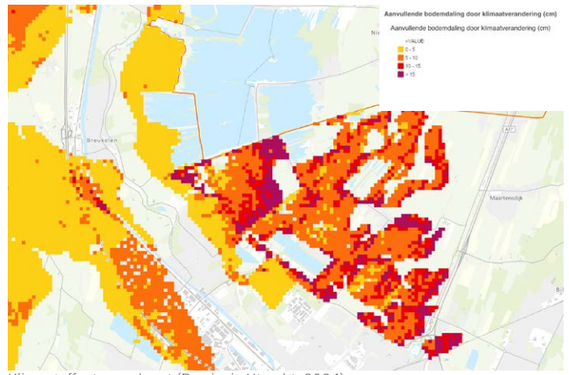
Landschappelijke deelgebieden uit het concept Utrechts Programma Landelijk Gebied (Provincie Utrecht, 2023)

1.5 Klimaat

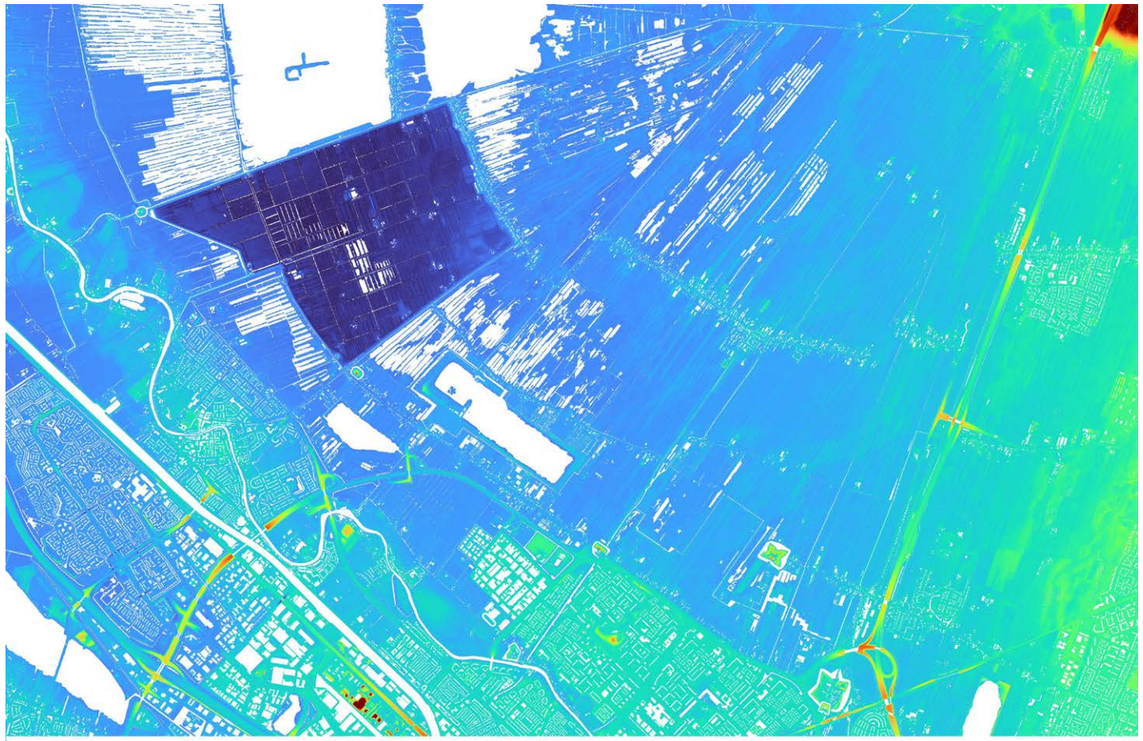
Om inzicht te krijgen in de grote uitdagingen die door klimaatverandering op de clustergebieden afkomen is gebruik gemaakt van de Klimaateffectatlas. De kaartbeelden laten zien waar de effecten van wateroverlast-hitte-droogte-overstroming in de komende decennia de meeste impact zullen hebben, en waar mogelijk maatregelen nodig zullen zijn:

Het overgrote deel van dit cluster wordt gekarakteriseerd door een waterrijk veenweidelandschap. De intensieve bemaling van de afgelopen decennia heeft geleid tot lokaal laag gelegen gebiede. Dit zorgt voor wateroverlast, kwel en lokale verzilting. Bemaling van agrarisch grasland heeft bovendien als gevolg dat het veen verder inklinkt en CO_2 naar de omgeving uitstoot. Bij een toekomstbestendige invulling is het van belang dat hier plek voor (tijdelijke) waterberging wordt gereserveerd.

Klimaateffecten op kaart (Provincie Utrecht, 2024)

1.6 Kansen en knelpunten - Ruimtelijk

Kansen:

- Er liggen kansen om een meer onderscheidende **identiteit** voor de verschillende gebieden te versterken en/of te ontwikkelen:
  - De Leyen: sport en wandelen en spelen (groter speeltoestel/speeltoren)
  - Maarsseveense Plassen: waterrecreatie
  - Noorderpark - Ruigenhoek: landschapspark, waterlinie (kazematten), sport en spel
  - Gagelbos en Gagelpolder: wandelen en avontuurlijk spelen
  - Fort de Gagel en Fort Ruigenhoek: waterlinielandschap

- Er ligt een kans om recreatie beter te spreiden door te werken aan een intensiteit zonering. Naast het versterken van de aantrekkingskracht door gebiedsidentiteiten te verbeteren vraagt dit om het versterken van recreatieve **verbindingen**. In dit cluster ligt er een grote kans om de verschillende gebieden in de noordrand aaneen te rijgen (natuur en recreatie). Een nieuwe vrij liggende fiets- en wandelroute, grotendeels over bestaande tracés, kan de nieuwe recreatieve ruggengraat gaan vormen tussen Fort Blauwkapel aan de oostzijde en de Maarsseveense plassen aan westzijde, aangevuld met een mogelijke uitbreiding richting de Loosdrechtse plassen. Voor deze hele recreatieve noordrand ligt er bovendien een grote kans om volwaardige noord-zuidverbindingen te realiseren zodat het gebied beter wordt verbonden met de zuidelijk gelegen woongebieden van Overvecht en Maarssen (knelpunt: barrière N230). Dit geld zowel voor natuur als voor recreatie; fiets- en wandelpaden.

- Voor het geisoleerde gebied de Leyen liggen er kansen om dit te verbinden met nieuwe fiets- en wandelroutes in de omgeving (recreatief) en met de Utrechtse Heuvelrug (natuur).

- Zorg voor heldere en uitnodigende **entrees** naar de verschillende gebieden. Zo ligt er bij de Leyen een kans om het gebied herkenbaar te maken vanaf de Provinciale weg.

- Houd in de gebiedszonering rekening met het broedseizoen. Dit vraagt om een flexibele inrichting.

- Door in deelgebied de Leyen een seizoensgebonden mobiele horecavoorziening toe te staan kan er een bredere doelgroep worden bediend.

- Meer jaarronde voorzieningen rond de Maarsseveense plas, bijvoorbeeld door de fietspaden los te koppelen van een vrijliggend voetpad/belevingspad langs de oever, een ‘rondje plas’ dat het gehele jaar gebruikt kan worden. Nieuwe Speelvoorzieneningen op en in het water van de plas. Vlonderpaden toevoegen op plaatsen waar er te weinig ruimte beschikbaar is.

- Behoud de agrarisch (open) gebieden tussen de verschillende recreatieve deelgebieden en combineer ze waar mogelijk met groenblauwe dooradering.

- Ontwikkel meer ommetjes in het noordelijk gelegen Natura2000 gebied Molenpolder (extensieve recreatie). Er zijn ook mogelijkheden om agrarische bedrijfsvoering en recreatie en toerisme te combineren in dit gebied.

Knelpunten:

- De oostelijke deel van de Maarsseveense plassen, met de smalle oeverzone, de verspreid liggende ligweides, de compacte bospercelen en het smalle gecombineerde fiets/voetpad levert in de huidige situatie veel problemen op. Er is een gebrek aan sociale veiligheid en het pad wordt gebruikt door scooter- en motorijders die in conflict komen met de badgasten.

- De bestaande veldenstructuur met recreatief programma in het Noorderpark-Ruigenhoek fungeert te veel als keurslijf. Het staat de doorontwikkeling van het park in de weg. Zo dient de mogelijke ontwikkeling en de inpassing van een zwemplas op een hoger abstractieschaal te worden onderzocht in nauwe relatie met cultuurhistorische waarden en de kenmerkende groen/blauwe structuur van het gebied.

Maarsseveense plassen | ligwides zuidzijde

De Leyen | Leegstaand paviljoen

2. Recreatieve analyse

2.1 Huidig gebruik

Om inzicht te krijgen in welke recreatieve waarde de gebieden hebben, is per gebied de gebruikswaarde, belevingswaarde en attractiewaarde bepaald:

- *Gebruikswaarde*:
  wat voor activiteiten zijn er mogelijk?
- *Belevingswaarde*: welke belevingssferen zijn er in het gebied?
- *Attractiewaarde*: wat trekt bezoekers juist naar dit gebied?

De Leyen

Gebruikswaarde: Start- of rustpunt voor wandelaars en fietsers. Faciliteiten: zandplaats, speelvoorzieningen, kiosk (gesloten), picknicktafels, beschikbaar voor openlucht-evenementen, wandelroutes (waaronder belevingsroute en route Utrechts Landschap), parkeerterrein en toiletgebouw (gesloten). Wandelroutenetwerk west sluit aan op de Leyen. Honden: toegestaan, maar aangelijnd.

Belevingswaarde: De Leyen is een recreatiegebied gelegen in een bosrijkgebied. De focus ligt hier dan ook vooral op de natuurbeleving en rust, mede dankzij het ontbreken van (grote) voorzieningen.

Attractiewaarde: De Leyen heeft weinig tot geen attractiewaarde. Op deze plek ligt de focus op dit moment vooral op rust. Het ontbreekt aan een belangrijke trekker of grote voorziening.

Bezoekersaantallen: De Leyen trekt gemiddeld 44.000 unieke Nederlandse bezoekers per jaar. Het aantal bezoeken kan niet nauwkeurig worden weergegeven. Wel kan er gezegd worden dat hier sprake is van een lage bezoekersdichtheid.

Maarsseveense Plassen
Gebruikswaarde: Faciliteiten: strandbad (betaalde toegang) met speel- en sportvoorzieningen, watersportmogelijkheden, diverse horeca locaties, food courts (geopend tijdens strandbadseizoen) en parkeerterrein (2.000 plaatsen), speeleiland met waterglijbanen, waterdoolhof en kleuterbadjes, dagcamping en toiletgebouwen, mogelijkheden om te vissen (vispas nodig). Naturistenstrand, Thermen Maarssen en TOP Maarsseveense Plassen gelegen naast het strandbad.
Honden: buiten het strandbad bij de Grote Plas aangelijnd toegestaan, bij de Kleine Plas het hele jaar los en zijn er zwemmogelijkheden.

Belevingswaarde: De Maarsseveense Plassen bieden een diverse beleving rondom de Grote Plas en Kleine Plas. De grote plas is echt gericht op reuring en vermaak rondom het strandbad en het buitengebied. De kleine plas biedt daarentegen juist een veel rustigere omgeving in het groen. Voor de inwoners van het noorden van Utrecht is dit een belangrijk gebied waar zij vooral zomers recreëren. Vergelijkbare plekken zijn in de nabije omgeving niet te vinden.

Attractiewaarde: De grootste trekker in dit gebied is het strandbad. Op deze plek zijn veel voorzieningen waar mensen vooral op zomerse dagen veel gebruik van maken. De combinatie van horeca, ligweides, zwemwater en speeltoestellen is uniek.

Bezoekersaantallen: De Maarsseveense Plassen trekken gemiddeld 325.000 unieke Nederlandse bezoekers en 1,0-1,25 miljoen Nederlandse bezoeken per jaar (2022). Gemiddeld zorgt dit voor 7.500 bezoeken per hectare. Dit is een hoge bezoekersdichtheid. Dit zorgt ervoor dat de Maarsseveense Plassen één van de meest bezochte gebieden is van het recreatieschap.

Waardering: Bezoekers beoordelen het gebied met een 7,8. Het gemiddelde in Utrecht is 7,9 (bron: bezoekersonderzoek recreatiegebieden Utrecht).

Noorderpark-Ruigenhoek
Gebruikswaarde: Faciliteiten: wandel- en fietspaden, ruiterpaden, mogelijkheden voor kanoën, picknickweiden, speelplekken, horeca (waaronder pannenkoekenrestaurant Pancake in the Parc), dagcamping, evenementen (o.a. Soenda), activiteiten met boswachter, parkeerterrein, forelvijver, ChiChi - The Golf Venue, sportveldjes, waterpark, pumptrack en skatebaan.

Belevingswaarde: Noorderpark-Ruigenhoek is een natuur- en recreatiegebied gericht op sport en spel en natuurbeleving. Daarmee is het in vergelijking met de Maarsseveense plasesn weer een heel ander gebied. Het wordt ook wel gezien als de grootste achtertuin van Utrecht en mensen kunnen hier in een groene omgeving ontspannen. Er is een stukje verloren kerkhof, dit voegt iets toe aan het cultuurhistorisch verhaal.

Attractiewaarde: Dit gebied is uniek omdat hier een combinatie plaatsvindt van sport en speelvoorzieningen. Vooral de sportvoorzieningen (pumptrack, skatebaan, waterpark etc.) trekken bezoekers naar dit gebied toe, omdat je dit op andere plekken niet op deze manier vindt.

Bezoekersaantallen: Noorderpark/Ruitgenhoek/Gagelbos trekt gemiddeld 139.000 unieke Nederlandse bezoekers en 1,0-1,25 miljoen Nederlandse bezoeken per jaar (2022). Gemiddeld zorgt dit voor 2.300 bezoeken per hectare. Dit is een lage bezoekersdichtheid.

Waardering: Bezoekers beoordelen het gebied met een 7,5. Dat is lager dan het gemiddelde van 7,9 (bron: bezoekersonderzoek recreatiegebieden Utrecht).

Gagelbos en Gagelpolder
Gebruikswaarde: Faciliteiten: speelbos, wandelroutes en picknickplaatsen. Honden: hondenlosloopgebied.

Belevingswaarde: Gagelbos en Gagelpolder vormen een jong natuurgebied, direct gelegen ten westen van Noorderpark-Ruigenhoek waardoor het daar een verlengde van is. In het Gagelbos is het vooral gericht op sport-en spel door het speelbos, en in de Gagelpolder vooral op natuurbeleving. Daarmee is het een mooie aanvulling op de beleving in Noorderpark-Ruigenhoek.

Attractiewaarde: Hoewel de attractiewaarde van dit gebied niet te vergelijken is met bijvoorbeeld het strandbad van de Maarsseveense Plassen trekt vooral het speelbos in dit deelgebied de meeste bezoekers. Dit unieke bos in een groene omgeving biedt een mooie speelplek voor kinderen.

Bezoekersaantallen: Noorderpark/Ruitgenhoek/Gagelbos trekt gemiddeld 139.000 unieke Nederlandse bezoekers en 1,0-1,25 miljoen Nederlandse bezoeken per jaar (2022). Gemiddeld zorgt dit voor 2.300 bezoeken per hectare. Dit is een lage bezoekersdichtheid.

Waardering: Bezoekers beoordelen het gebied met een 7,5. Dat is lager dan het gemiddelde van 7,9 (bron: bezoekersonderzoek recreatiegebieden Utrecht).

Fort de Gagel
Gebruikswaarde: Faciliteiten: restaurant met terras, interactief informatiepunt, (zakelijke) evenementenlocatie, teambuildingactiviteiten. Honden: aangelijnd toegestaan.

Belevingswaarde: Fort de gagel is gelegen op een forteiland aan de rand van de stad en vooral voor de inwoners van noord Utrecht een goed te bereiken plek. Op deze plek kun je de cultuurhistorie beleven, en door de invulling met horeca geldt hier weer een andere waarde dan bij de andere forten waar de focus niet ligt op horeca. Dit maakt deze plek en invulling uniek.

Attractiewaarde: Het fort an sich heeft een grote attractiewaarde vanwege het feit dat het onderdeel is van UNESCO Werelderfgoed en de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Fort Ruigenhoek
Gebruikswaarde: Regulier niet opengesteld. Faciliteiten: evenementen (o.a. Tweetakt), activiteiten op gebied van podium- en beeldende kunst, rondleidingen voor groepen. Honden: niet toegestaan.

Belevingswaarde: Fort Ruigenhoek is een groot fort en het ligt verscholen in het groen van Noorderpark-Ruigenhoek. De cultuurhistorie kan hier in beperkte mate beleef worden in rondleidingen. Maar er is geen uitzonderlijke belevingswaarde vanwege het feit dat het fort niet opengesteld is. Anderen forten rondom Utrecht zijn dit wel, waardoor de cultuurhistorie daar beter beleefbaar is.

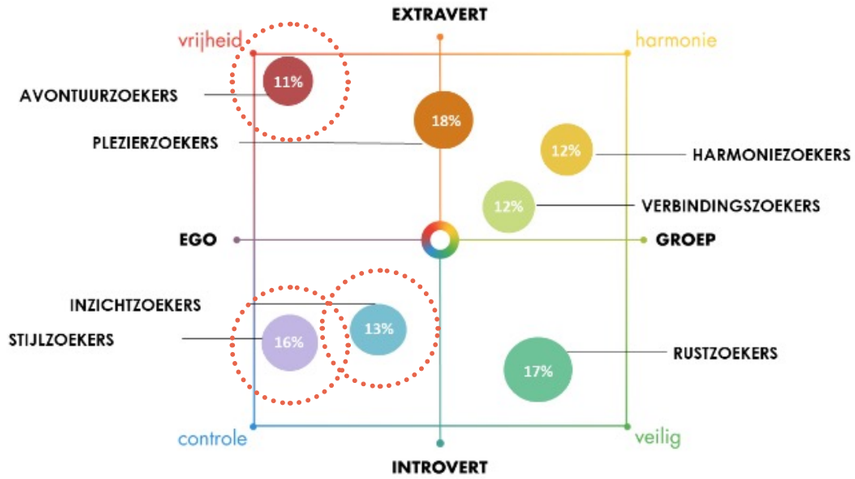
Attractiewaarde: Omdat het fort niet opengesteld is heeft het weinig attractiewaarde. Maar het feit dat het onderdeel is van UNESCO Werelderfgoed en de Nieuwe Hollandse Waterlinie maakt het wel een unieke plek

Noorderpark-Ruigenhoek | skatepark

2.2 Doelgroepen

De Leefstijlvinder is een manier om toeristisch-recreatieve doelgroepen te segmenteren. Het model geeft inzicht in hoe verschillende leefstijlen aankijken tegen vakantie en vrije tijd en biedt handvatten om recreanten op basis van hun wensen te sturen. De Leefstijlvinder onderscheidt 7 leefstijlen, elk met hun eigen wensen, gedrag en karakter. Onderstaande afbeelding geeft een overzicht van de leefstijlverdeling in Nederland.

Leefstijlen verdeling in Nederland (bron: Leefstijlvinder)

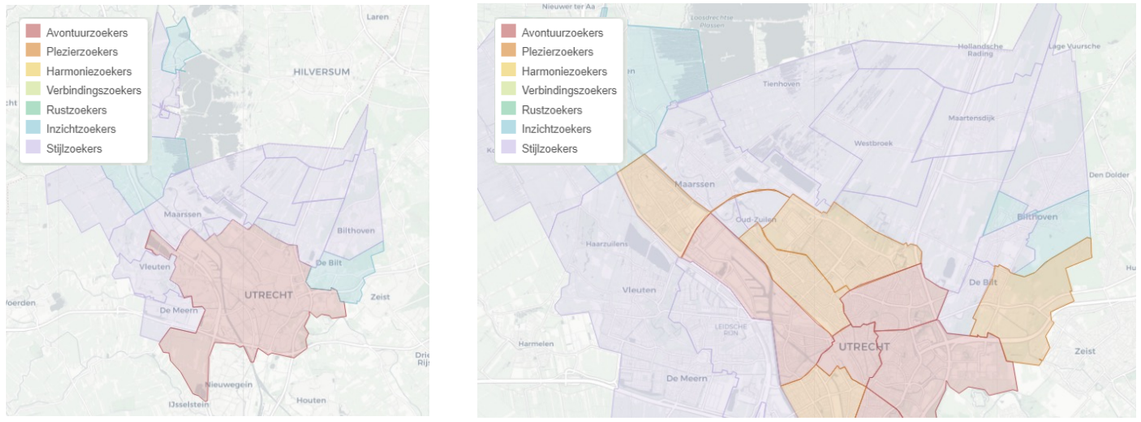
In Utrecht wonen boven gemiddeld Avontuurzoekers (28,6%) en in De Bilt en Stichtse Vecht boven gemiddeld Stijlzoekers (ca. 25%) en Inzichtzoekers (ca. 20%).

Avontuurzoekers zijn creatief, avontuurlijk, eigenwijs en geïnteresseerd in anderen. Ook omschrijven ze zichzelf als intelligent en ondernemend. Ze vinden het lekker om hun eigen gang te gaan, en vinden het dan ook niet erg om alleen te zijn. Als ze met anderen optrekken, dan zijn dat het liefst creatieve en vernieuwende denkers, of mensen die weten wat ze willen. Ze hechten veel waarde aan vrijheid, uniek zijn en genieten van het leven.

Stijlzoekers zijn gedreven, doelgerichte, ambitieuze, ondernemende en zelfverzekerde mensen. Ze houden van exclusiviteit, luxe en comfort. Tijdens hun vakantie of een dagje weg worden ze graag geprikkeld, dus er mag veel te doen zijn. Daarnaast zijn ze sportief: ze zijn graag zelf in beweging of bezoeken sportwedstrijden. Stijlzoekers zijn graag onder gelijkgestemden, die waarden als ambitie, uitdaging en daadkracht met hen delen. Stijlzoekers ondernemen graag luxe(re) activiteiten als golfen, een sauna bezoeken of varen met een bootje.

Inzichtzoekers zijn bedachtzame, introverte, rationele en leergierige mensen. In hun vrije tijd hebben ze veel aandacht aan zelfontwikkeling en ze willen hun tijd dan ook graag bewust en nuttig besteden. Als ze activiteiten ondernemen doen ze graag nieuwe kennis en inzichten op. Ze vinden het niet erg om alleen te zijn, want dan kunnen ze hun eigen gang gaan en hun hoofd leeg maken om weer helemaal op te laden. Ze houden van informatie: meten is weten! Ze houden van de natuur en bezoeken graag musea of bezienswaardige gebouwen.

Leefstijlvinder in Nederland

Dominante leefstijl bewoners per gemeente (links) en per buurt / wijk (rechts) in gemeente Utrecht, De Bilt en Stichtse Vecht (bron: Leefstijlvinder 2024)

Aansluiting Leefstijlen vraag en aanbod

Deze tabel geeft weer welke doelgroepen per gebied worden bediend (op basis van type landschap, aanwezigheid van voorzieningen en functie van het gebied).

	Doelgroep
De Leyen	Rustzoekers, Inzichtzoekers en Harmoniezoekers door de basic voorzieningen en mogelijkheid om te rusten dichtbij huis.
Maarsseveense Plassen	Avontuurzoekers, Verbindingszoekers, Plezierzoekers en Harmoniezoekers door de vele voorzieningen voor jong en oud. Op niet zwemdagen voor plezierzoekers wellicht te weinig te doen.
Noorderpark-Ruigenhoek	Avontuurzoekers, Verbindingszoekers en Harmoniezoekers, Inzichtzoekers, Rustzoekers door de vele voorzieningen voor jong en oud.
Gagelbos en Gagelpolder	Harmoniezoekers en Stijlzoekers door de focus op sport en spel.
Fort Gagel	Plezierzoekers, Stijlzoekers door de aanwezigheid van horeca en activiteiten voor groepen.
Fort Ruigenhoek	Inzichtzoekers door de rondleidingen en historiebeleving. Evenementen: avontuurzoeker

2.3 Impact van trends en ontwikkelingen

Groeiende recreatiebehoefte

- Toenemende druk op de Maarsseveense Plassen door woningbouw in de omgeving. Spreiding van recreanten faciliteren om hinder en overlast te beperken (met name spreiding over meer zwemlocaties en meer recreatieve mogelijkheden in het vrije deel aan de oostelijke zijde van de plassen).

Toenemende behoefte aan beleving en betekenis

- Bijzondere themaroutes worden binnen deze trend steeds populairder en bieden kansen voor de deelgebieden.

Recreatiegedrag leidt tot noodzaak investeringen in recreatieve structuur

- Voor alle deelgebieden geldt dat de recreatieve ontsluiting kan verbeteren.

Toenemend belang van actief 'buiten zijn' vanwege gezondheid

- Behoefte aan een meer beweegvriendelijke inrichting wandel- en fietsrondjes en sport- en speeltoestellen.

Diversiteit van activiteiten neemt toe

- Groeiende behoefte naar ruimte voor fietsen, wandelen en sporten. Kansen voor zonering en spreiding van bezoekers in Noorderpark-Ruigenhoek en vrijliggende wandel- en fietspaden.

Aandacht voor klimaatverandering

- toenemende aandacht voor duurzaamheid, waterberging, extensieve landbouw etc.

2.4 Kansen en knelpunten - Recreatief

Algemeen:

- Er liggen kansen voor het ontwikkelen van routes/ verbindingen, mits er wordt voldaan aan 'kwaliteit' en er medewerking is van andere eigenaren/partijen om doorgaande én veilige routes te maken. Hiermee kan ook de natuur (N2000) beter beleefbaar gemaakt worden.
- De poorten van de gebieden (recreatie en natuur) kunnen vanuit stedelijke gebieden duidelijker, aantrekkelijker, functioneler en duurzame beheerd worden.
- Parkeerproblematiek moet worden voorkomen of worden opgelost, bijvoorbeeld bij De Gagel.
- Er liggen kansen om de natuurwaarden te verhogen en te behouden én recreatie en beleving te verhogen door zonering verder toe te passen (gedeeltelijk is deze er al door deel dat 'vanwege natuurwaarden' afgesloten is). Zonering geeft duidelijkheid en kansen voor inrichting en gebruik.
- In dit gebied liggen kansen om nieuwe recreatieve verbindingen voor fietsers en wandelaars aan te leggen, en bestaande verbindingen te verbeteren om te zorgen voor een cluster met beter verbonden deelgebieden.

De Leyen:

- Kiosk staat leeg en wordt een nieuwe invulling voor gezocht. De vraag is of er voldoende aanloop is om een onderneming te kunnen starten. Het gebouw kan eventueel gesloopt worden. Horeca-ontwikkeling biedt kansen voor een hogere attractiewaarde van het gebied.
- Bosgebied rondom de Leyen meer op de kaart zetten als wandel- en speelbestemming (bron: Utrecht Buiten, 2019). Verbinding met De Bilt (wijken waar Harmoniezoekers wonen) verbeteren? Heeft de potentie om recreatie op de Heuvelrug te ontlasten.
- Parkeerplaats doorontwikkelen met voorzieningen als afvalbakken en een plattegrond.
- Er ligt een kans in samenhang met Baarn, door te zoneren en bijvoorbeeld autoverkeer aan de randen van gebieden op te vangen.
- Kansen voor een klimbos, speeltoestel en ontwikkelen van outdoor activiteiten.
- Knelpunten hierbij liggen in de diverse doelgroepen, de beschikbare ruimte en verschillende belangen van deelnemers van het recreatieschap.
- Kansen voor koppeling van agrarische bedrijfsvoering en recreatie.
- Vuilstortgebied van voormalige batterijfabriek Witte Kat in grasland voor Fort Ruigenhoek zorgt voor keuze: laten zoals het is of ontwikkelen

Maarsseveense Plassen:

- Struinnatuur en outdoorbeleving realiseren (bron: Utrecht Buiten, 2019).
- Impuls geven aan groen in het vrije deel (opener maken en toegankelijkheid zwemwater verbeteren, bijv. met steigers, hellingen, etc. in plaats van via het struikgewas).
- Aan oostzijde Gageldijk vormt de slagboom en fietssluis voor een barrière voor de parkeerruimte. Kansen om deze barrière weg te nemen door de plek opener, uitnodigender en vriendelijker te maken (ook als alternatieve fietsroute langs de plassen en richting Molenpolder en de Zodde).
- Kans: herijken van de exploitatie en het gebruik.
- Knelpunten: er is een upgrade nodig van de inrichting, er is sprake van essentaksterfte en de diepte van de plas is een aandachtspunt.

Noorderpark-Ruigenhoek:

- Kans voor ontwikkeling van zwemwater in Ruigenhoek (wordt onderzocht door gemeente Utrecht).
- Jaarlijks wordt evenement Soenda georganiseerd in Noorderpark-Ruigenhoek. Het terrein is voor de organisatie van dit evenement kwalitatief niet goed genoeg (te maken met verzakking). Het terrein heeft onderhoud nodig en moet toekomstbestendig gemaakt worden. De fysieke draagkracht van terreinen is niet altijd geschikt voor de evenementen die worden georganiseerd.
- Kansen voor vrijliggende brede wandel- en fietspaden en verbetering van wandelpaden (paden met mergelkleurig grint hebben na regenbuien veel kuilen waardoor de begaanbaarheid verminderd).
- Het hondenlosloopgebied in combinatie met andere zonering zorgt voor knelpunten.
- Kwaliteitsverbetering van de kinderspeelplekken en creëren van schaduwplekken voor gezinnen (bijv. met extra bomen (voedselbomen), picknickbanken en gewone banken).
- Verbinding/relatie leggen met Fort Blauwkapel en Voorveldse polder.
- Kans voor ontwikkelen MTB route Utrecht Vuursche.
- Korte termijn plan: doorzetten lopende activiteiten op Fort Ruigenhoek (beleving NHW, betrokkenheid omgeving, toekomstgericht, verdienmodel) (bron: Ontwikkelingsagenda NP-RH 2023-2033)
- Korte termijn plan: uitwerking Poort de Gagel incl. toegankelijkheid Gagelbos (parkeren, informatievoorziening, imago, identiteit NHW, kunstwerk ontmoeting met een inundatieveld, gebruikmaken van ontwikkeling Fort de Gagel) (bron: Ontwikkelingsagenda NP-RH 2023-2033)
- Middellange termijn plan: versterken NHW-identiteit (imago, Unesco, aanbod versterken doelgroep, gebiedsidentiteit) (bron: Ontwikkelingsagenda NP-RH 2023-2033).
- Middellange termijn plan: stimuleren duurzame mobiliteit naar gebied (duurzaamheid, geen uitbreiding parkeerplaatsen) (bron: Ontwikkelingsagenda NP-RH 2023-2033).

Projectplan Noorderpark (bron: Groen Groeit Mee)

- Lange termijn plan: ontwikkelen Klimaatfort (poort, trekker, behoud fort, verdienmodel, tbv doelgroep) (bron: Ontwikkelingsagenda NP-RH 2023-2033).
- Lange termijn plan: poort Groenekan (hoofdentree, informatievoorziening) (bron: Ontwikkelingsagenda NP-RH 2023-2033).
- Verbinden en verbeteren kinderspeelbos: meer onderhoud, toiletvoorziening, watertappunt, netter en meer uitnodigende kwaliteiten met meer picknickplekken en maaien op 225 mm.
- Zonering van recreatie bij Gagelbos en Fort de Gagel (bijv. geen extra horeca in Gagelbos i.v.m. concurrentie Fort de Gagel).
- Ruimtelijke oplossing zoeken voor de parkeerdruk (bijv. aan de zijde van voormalig tuincentrum Minstroom).

Gagelbos en Gagelpolder:

- Er liggen kansen om de samenhang in het gebied te vergroten en de ligging dicht bij de stad beter te benutten.

Toekomstperspectief Noorderpark-Ruigenhoek (2018):
In het algemeen inzetten op:

- Eenheid in het gebied
- Versterken identiteit en bezoekers verwelkomen
- Meer ruimte bieden voor leren en ontdekken
- Op orde brengen horeca en basisvoorzieningen
- Creëren duidelijke vindbaarheid
- Gedeeld eigenaarschap en betrokkenheid
- Benutten economisch potentieel
- Bieden divers recreatieaanbod

Ruigenhoekse Polder: wensen voor het gebied:

- Ruimte voor één groot evenement per jaar en meerdere kleine evenementen (waarbij rekening wordt gehouden met de omgeving).
- Belevingswaarde vergroten door meer aandacht voor natuurontwikkeling.
- Aantal middelgrote georganiseerde activiteiten uitbreiden (waarbij rekening wordt gehouden met de omgeving).
- Gevarieerd recreatie-aanbod met focus op sporten, spelen en ontspannen.
- Voorzieningen treffen zodat mensen met een beperking kunnen vissen in het gebied.

Gagelbos: wensen voor het gebied:

- Ruimte voor één groot evenement per jaar en meerdere kleine evenementen (waarbij rekening wordt gehouden met de omgeving).
- Speelbos versterken met kleine horeca als ontmoetingsplek.
- Toevoegen van beperkte seizoensgebonden horeca.
- Duidelijke zonering voor honden.
- Inrichting parkeerterrein verbeteren om overlast en vervuiling te voorkomen.
- Passende werkplek bieden voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.
- Eigenaarschap en betrokkenheid van omwonenden stimuleren.
- Toegankelijkheid van Gagelbos voor mensen met een beperking verbeteren.

Fort de Gagel: wensen voor het gebied:

- Ontwikkeling als poort voor Noorderpark-Ruigenhoek en beleving van Nieuwe Hollandse Waterlinie. Uitvalsbasis voor sportieve outdoor (water) activiteiten.

Fort Ruigenhoek: wensen voor het gebied:

- Ontwikkeling als levend en duurzaam ingericht erfgoed voor kennisinstellingen, educatie, workshops, bijeenkomsten en een informatiecentrum.
- Functie als rust- en pleisterplaats om Nieuwe Hollandse Waterlinie in Noorderpark-Ruigenhoek te verkennen.

3. Eigendom en beheer

3.1 Beheerverantwoordelijkheden van recreatieve voorzieningen

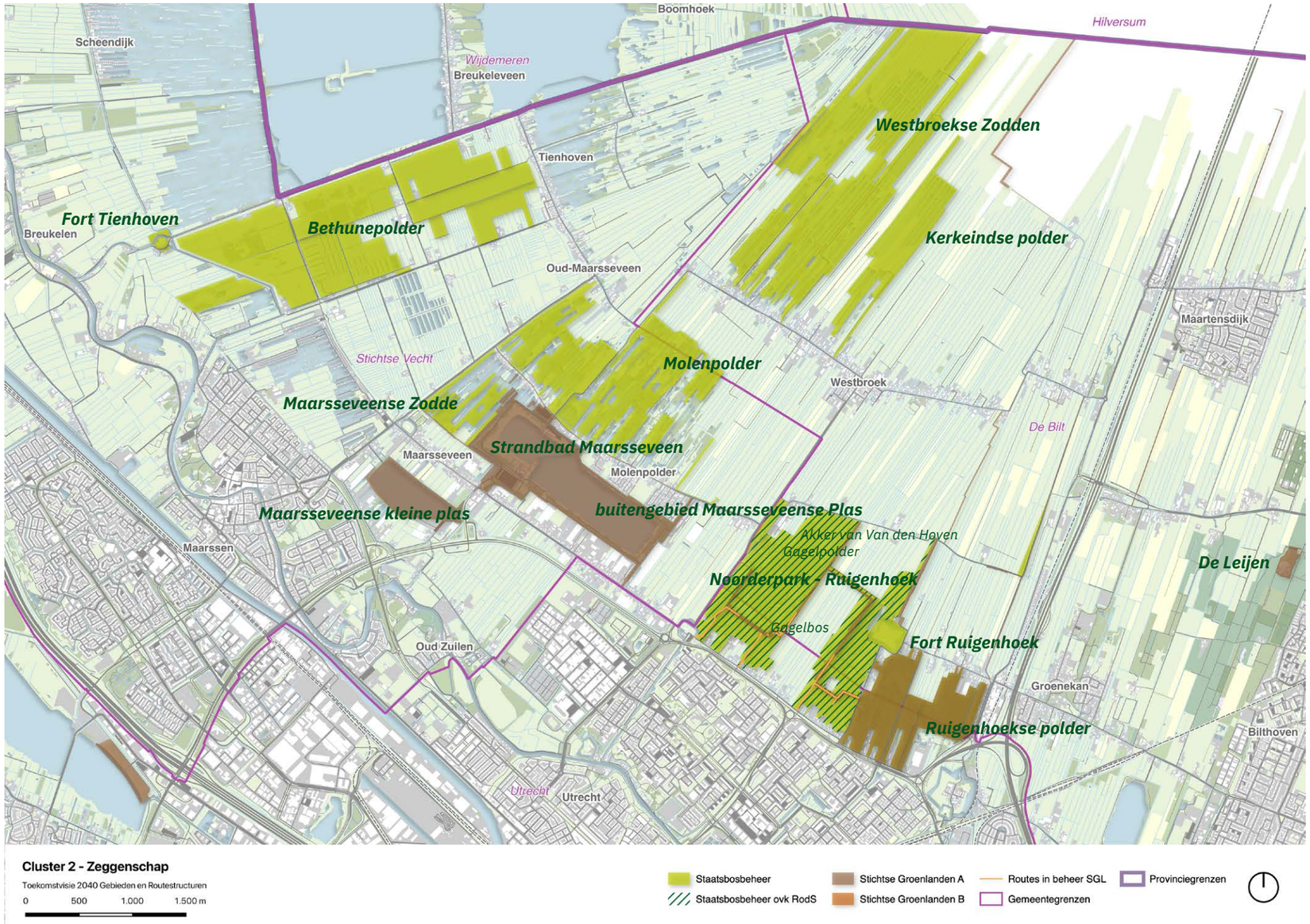
De Leyen: in eigendom van Utrechts Landschap, beheer door SGL. Weinig voorzieningen en extensiever beheer.
Maarsseveense Plassen: eigendom en beheer door SGL. Veel voorzieningen en intensief beheer.
Noorderpark-Ruigenhoek: in eigendom van SBB, pacht en beheer door SGL. Veel voorzieningen en intensief beheer.
Gagelbos en Gagelpolder: eigendom en beheer door SBB, behalve het doorgaande fietspad. Weinig voorzieningen en extensiever beheer.
Forten: Eigendom en beheer voorzieningen in/rondom forten door SBB (Fort Gagel is geen eigendom van SBB). Verschillende activiteiten en voorzieningen en intensiever beheer.

Oppervlakten
Dit cluster valt binnen de begroting van SGL A. Deze begroting gaat in totaal over 647 hectare natuur- en recreatiegebied. Dit totaal is onderverdeeld in de volgende hoofddoeltypen:

- Bos en beplanting: 48 hectare
- Gras en open ruimte: 175 hectare
- Water en oevers: 212 hectare
- Wegen en paden: 35 hectare
- Uitgifte en exploitatie: 177 hectare

Onderstaande tabel geeft inzicht in de oppervlakte (in hectare) van het gehele cluster en de onderliggende deelgebieden. Cluster 2 heeft een totaal oppervlakte van circa 1030 hectare.

	oppervlakte (ha)
Cluster 2: Noord-noordoost	**1030,0**
De Leijen (SGL)	4,0
Ruigenhoekse polder (SGL)	69,1
Buitengebied Maarsseveense plas (SG	89,2
Strandbad Maarsseveen (SGL)	30,9
Maarsseveense kleine plas (SGL)	27,4
Fort Ruigenhoek (SBB)	7,9
Noorderpark Ruigenhoek (SBB)	165,3
Molenpolder (SBB)	129,7
Maarsseveense Zodde (SBB)	16,3
Bethunepolder (SBB)	223,4
Fort Tienhoven (SBB)	2,1
Westbroekse Zodden (SBB)	217,3
Kerkeindse polder (SBB)	47,5

3.2 Financiële analyse

Inkomsten:
Vanuit sommige gebieden komen ook inkomsten uit exploitaties. De belangrijkste inkomsten uit de gebieden zijn:

- Erfpachtovereenkomsten met o.a. forelvijver, ChiChi en Pancake in the Parc op Ruigenhoek en Thermen Maarssen, mobiele telefoon mast en Maarsseveense Poort (met daarin kinderopvang) bij de Maarsseveense Plassen.
- Huur- en gebruiksovereenkomsten voor verschillende activiteiten (o.a. evenementen zoals Soenda, jacht- en visrecht en snackuitgifte).
- De opbrengsten van het Strandbad Maarsseveen. Deze zijn wel weersafhankelijk (bijv in 2022 hoger dan geraamd in de begroting).
- De opbrengsten van het Strandbad Maarsseveen (waaronder snackuitgifte in het strandseizoen). Deze zijn wel weersafhankelijk (bijv. in 2022 hoger dan geraamd in de begroting).

Financiering:
Over het geheel genomen zijn voor de instandhouding van deze publieke natuur- en recreatievoorzieningen de kosten hoger dan de inkomsten. De benodigde financiering van de (resterende) kosten voor instandhouding is afhankelijk van de beheerder en een eventuele ‘status’ van het gebied als RodS-gebied (Recreatie om de stad, een rijksprogramma voor aanleg en beheer van recreatiegebieden in de Randstad).

De financiering van de instandhouding van de gebieden van het Recreatieschap wordt gedragen door de deelnemers in het recreatieschap. Voor de gebieden met een RodS-status is een aparte bijdrage, maar door de (rijks)bezuinigingen vanaf 2012 is hierop een structureel tekort. De financiering van de Staatsbosbeheer-gebieden komt vanuit het Subsidiestelsel natuur en landschap (SNL). Specifiek voor de recreatievoorzieningen (zoals paden, bruggen, parkeerplaatsen) is hiervoor een voorzieningenbijdrage €48,31 per ha en toezichtbijdrage €22,43 per ha (Bij12, 2024). Deze standaardbijdrage is voor heel Nederland even hoog, ongeacht het gebruiksniveau, en is voor de Utrechtse gebieden te laag om het huidige voorzieningenniveau in stand te houden.

In onderstaande tabel is aangegeven welk ‘beheerregime’ van toepassing is op de gebieden:

Cluster 2 – Beheerfinanciering				
	SGL-A	SGL-B	SBB	SBB ovk RodS
De Leijen	■			
Ruigenhoekse polder	■		■	
Buitengebied Maarsseveense plas	■			
Strandbad Maarsseveen	■			
Fort Ruigenhoek			■	
Noorderpark Ruigenhoek				■
Molenpolder			■	
Maarsseveense Zodden			■	
Bethunepolder			■	
Fort Tienhoven			■	
Westbroekse Zodden			■	
Kerkeindse polder			■	

3.3 Kansen en knelpunten - Eigendom en beheer

De Leyen:

- In de afgelopen jaren is met subsidie geïnvesteerd in de renovatie en ontwikkeling van het recreatieve aanbod op de Leyen, maar deze ontwikkeling heeft door verschillende redenen in 2020 en 2021 stilgelegen.
- Overlast doordat het gebied (soms?) een ontmoetingsplek is voor sexafspraken

Maarsseveense Plassen:

- Aandacht voor beheer en onderhoud: beheerkosten van het Strandbad worden steeds hoger.
- De parkeerplaats Zuidzijde zou verbeterd moeten worden (iom pachters), vanwege staat verharding en veiligheidsproblemen.
- Het bestemmingsplan voor de Maarsseveense plassen is sinds 27 april 2018 onherroepelijk en biedt ruimte voor extra ontwikkelingen: bouwvlak 500m2 en bouwvlak 1000m2. Beide bouwvlakken liggen bij de zuidelijke entree van het strandbad.
- Aandacht voor goede aanpak en financiering van het vrije deel (oostzijde) i.v.m. de sociale problemen in dit deel. Koppelen aan exploitatiemogelijkheden.

Noorderpark-Ruigenhoek:

- Meerdere beheerders van het gebied (zowel SGL als SBB) zorgt voor onduidelijkheid. Harmoniseren van beheer en regels zou fijn zijn (bijv. rond honden en verhuur van het gebied). Versterken toezicht en regelgeving (bron: Ontwikkelingsagenda NP-RH 2023-2033).
- Recreatiegebied Ruigenhoekse Polder valt onder het beheer- en ontwikkelplan Noorderpark-Ruigenhoek. Het gebiedsproces is op dit moment in volle gang.

4. Richtinggevende uitspraken | cluster 2 - Utrecht Noord

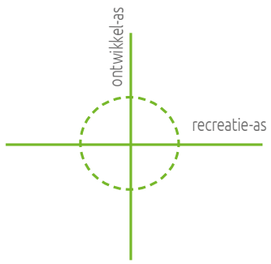
Opgaven

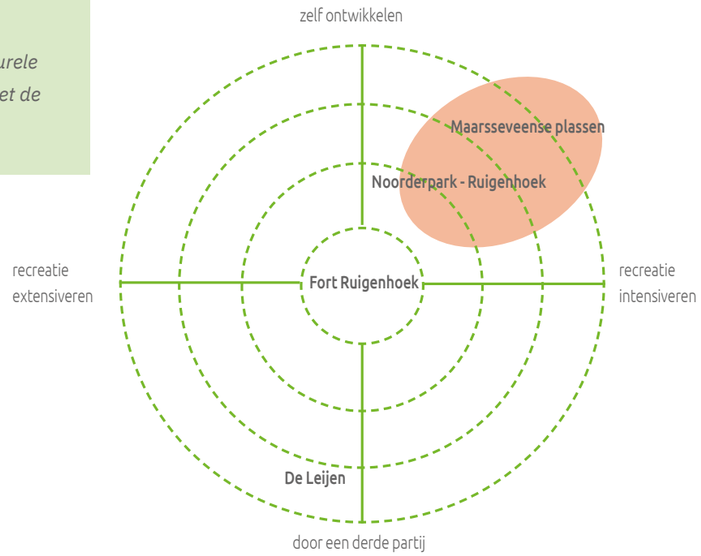
De verschillende kansen en knelpunten, vatten we samen in een aantal opgaven. In de onderstaande tabel is weergegeven welke opgaven spelen in de verschillende gebieden.

	1.Beperkte middelen voor beheer, maar wel meer en veranderende recreatiebehoefte.				2.Creëren van overzicht en sturen op variatie en balans			3.Realiseren / versnellen ambities en plannen voor de gebieden				4.Rekening houden met klimaatverandering	
	a. Identiteit / beleving	b. Update	c. Verbindingen	d. Handhaving, honden	a. Samenhang en balans	b. Geïsoleerde gebieden	c. Scheiding nat-recr	a. Plannen	b. Afhankelijkheden	c. Achterblijvende inkomsten	d. Externe ontw	a. Beheer kostenstijgingen	b. Klimaatadaptatie-kansen
De Leijen	■	■	■	■		■		■	■	■			
Maarsseveense Pl.		■	■	■				■		■		■	
Noorderp. – Ruigh.		■	■	■			■	■			■		
Gagelbos- en polder			■	■				■					
Fort Gagel			■	■					■			■	
Fort Ruigenhoek			■	■				■				■	

De belangrijkste opgaven in dit gebied zijn het realiseren van de gemaakte plannen voor het opvangen van de toekomstige vraag (samen met andere stakeholders), binnen de (financiële) mogelijkheden. De opgaven vragen om een inzet gericht op het optimaliseren van aanbod, meer variatie, verbindingen en het versterken van de balans qua recreatie. Dit kan door: De gebieden voor recreatief gebruik te intensiveren of juist te extensiveren (de horizontale as), waarbij keuzes gemaakt kunnen worden om de ontwikkelingen zelf (als Recreatieschap Stichtse Groenlanden en/of Staatsbosbeheer) op te pakken, of dat aan anderen te laten (de verticale as).

In dit cluster ligt de prioriteit op gebieden waar je kunt ***intensiveren****, en waar structurele inkomstenverhoging hand in hand gaan met de unieke kwaliteiten van het linielandschap.*

Richtinggevende uitspraken cluster 2 - Utrecht Noord

Met de richtinggevende uitspraken geven we vanuit de gebieden invulling aan deze visie en scenario's. We gaan in op zonering en kansrijke (gebieds)entrees, identiteit en verbindingen.

Zonering en gebiedsentrees

- Zorg voor heldere en uitnodigende entrees naar de verschillende gebieden, en stimuleer duurzame mobiliteitsvormen
- De oostelijke deel van de Maarsseveense plassen vraagt om een nieuwe inrichting waarmee de verschillende gebruiksgroepen beter over het gebied worden verspreid. In het westelijk deel zijn ontwikkelmogelijkheden voorzien.
- Pas recreatiezonering toe op de gebieden in Noorderpark-Ruigenhoek
- Overweeg om de Leijen te transformeren naar natuur of extensiever in te richten en te beheren
- Deelgebied de Molenpolder leent zich mogelijk voor meer extensieve vormen van recreatie

Identiteit

- Nieuwe toevoegingen aan het Noorderpark-Ruigenhoek zoals een zwemplas passen goed in het groen-blauwe imago van het gebied. Functies die meer verharding en of verdichting van de ondergrond vragen zijn op lange termijn ongewenst vanwege de klimaatverandering.
- Ontwikkel een heldere hondenzonering toe over het gehele cluster (dit is een thema dat over alle clusters heen gaan, maar hier nadrukkelijk aan de orde is).

Verbindingen

- Een nieuwe vrijliggende fietswandelroute, deels over bestaande tracés, kan de nieuwe recreatieve ruggengraat gaan vormen tussen Fort Blauwkapel aan de oostzijde en de Maarsseveense plassen aan westzijde.
- Wellicht nieuwe kansen voor het cluster als de noordelijke randweg wordt ontwikkeld

Biodiversiteit

- Investeer in het groenblauwe dooradering van het cluster als motor voor natuur en recreatie in de gebieden.
- Behoud de agrarisch (open) gebieden tussen de verschillende recreatieve deelgebieden voor de variatie en gelaagdheid
- Een fijnmaziger wandelnetwerk kan meer bezoekers opvangen, bijvoorbeeld meer oost-west verbindingen in Noorderpark.

Financiële consequenties

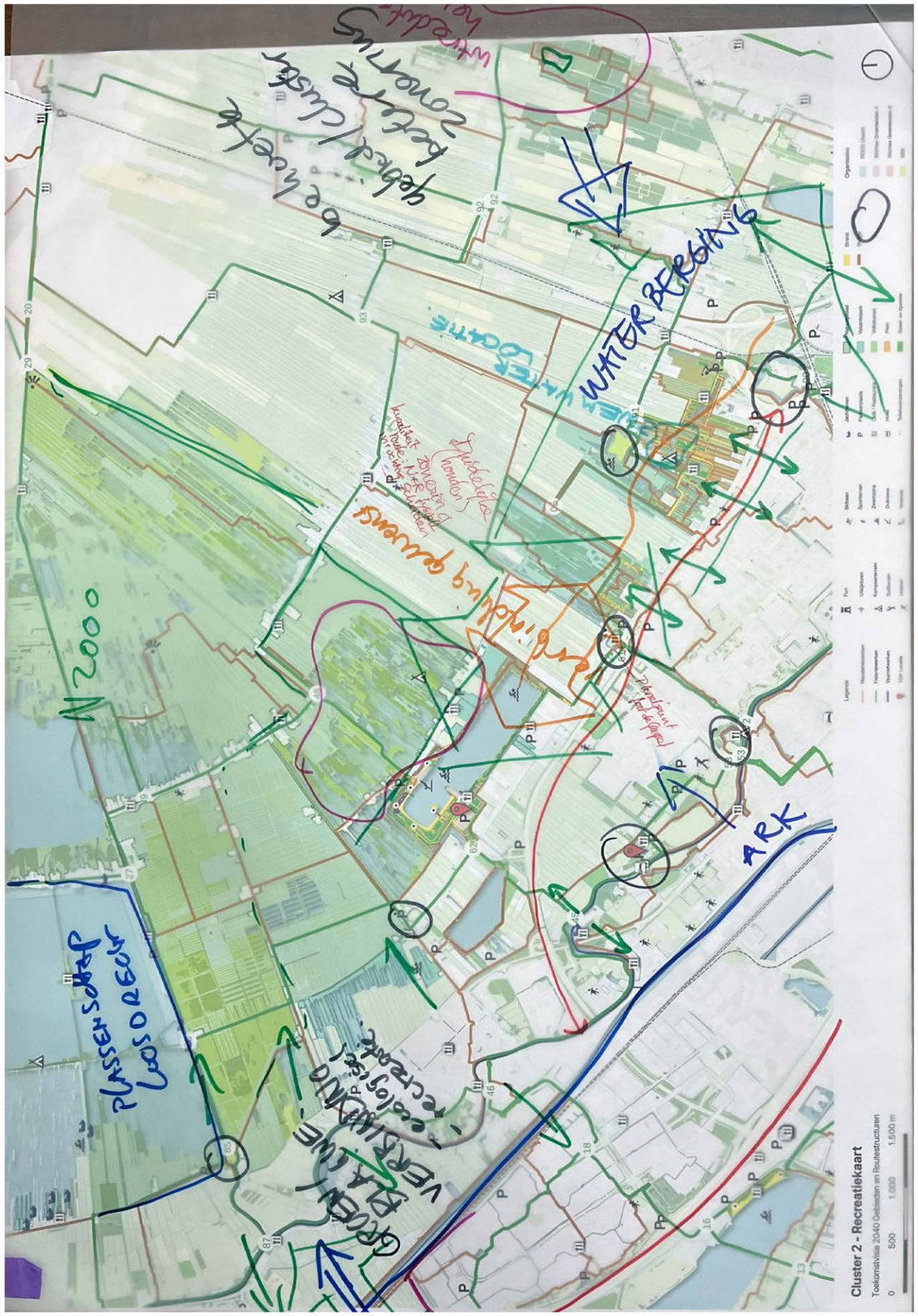
- Harmoniseren van beheer van de verschillende gebieden (van SBB en het Recreatieschap) in Noorderpark-Ruigenhoek: werk zonering uit en beheer de gebieden in samenhang.
- Extensiveren of transformeren van De Lijen levert mogelijk structurele besparingen op die benut kunnen worden voor intensivering in dit cluster.
- Commerciële ontwikkeling bij de Maarsseveense Plassen (noordelijke entree) kan structurele inkomsten opleveren.

Bronnen

- Beeldkwaliteitsplan Maarsseveense plassen, in opdracht van het Recreatieschap Stichtse Groenlanden opgesteld door bureau Terra Incognita stedenbouw en landschapsarchitectuur uit Utrecht, 2017
- . Historische beelden, kaarten en foto's, Het Utrechts Archief https://hetutrechtsarchief.nl/
- Gebiedsanalyse kernkwaliteiten Hollandse Waterlinies, kernkwaliteiten, uitgangspunten en ontwikkelingsrichting Utrecht Noord, Provincie Utrecht, 2021
- Tastbare Tijd, cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht, Roland Blijdestijn Provincie Utrecht, 2005
- Topotijdreis, 2024
- Concept Utrechts Programma Landelijk Gebied, Provincie Utrecht, 2023
- Beeldkwaliteitsplan Kromme Rijngebied + , door Brons en partners landschapsarchitecten, in opdracht van landschap Erfgoed Utrecht, Gemeenten De Bilt, Bunnik, Utrechtse Heuvelrug, Houten en Wijk bij Duurstede, mede mogelijk gemaakt door de provincie Utrecht, 2010

Bijlage

Schetsen werkbijeenkomst 30 september, locatie Fort Rhijnauwen

Gebiedspaspoort

2. UTRECHT NOORD

Toekomstvisie 2040 Recreatieschap Stichtse Groenlanden en
(aanliggend) Staatsbosbeheer

Gebiedspaspoort

3. UTRECHT WEST

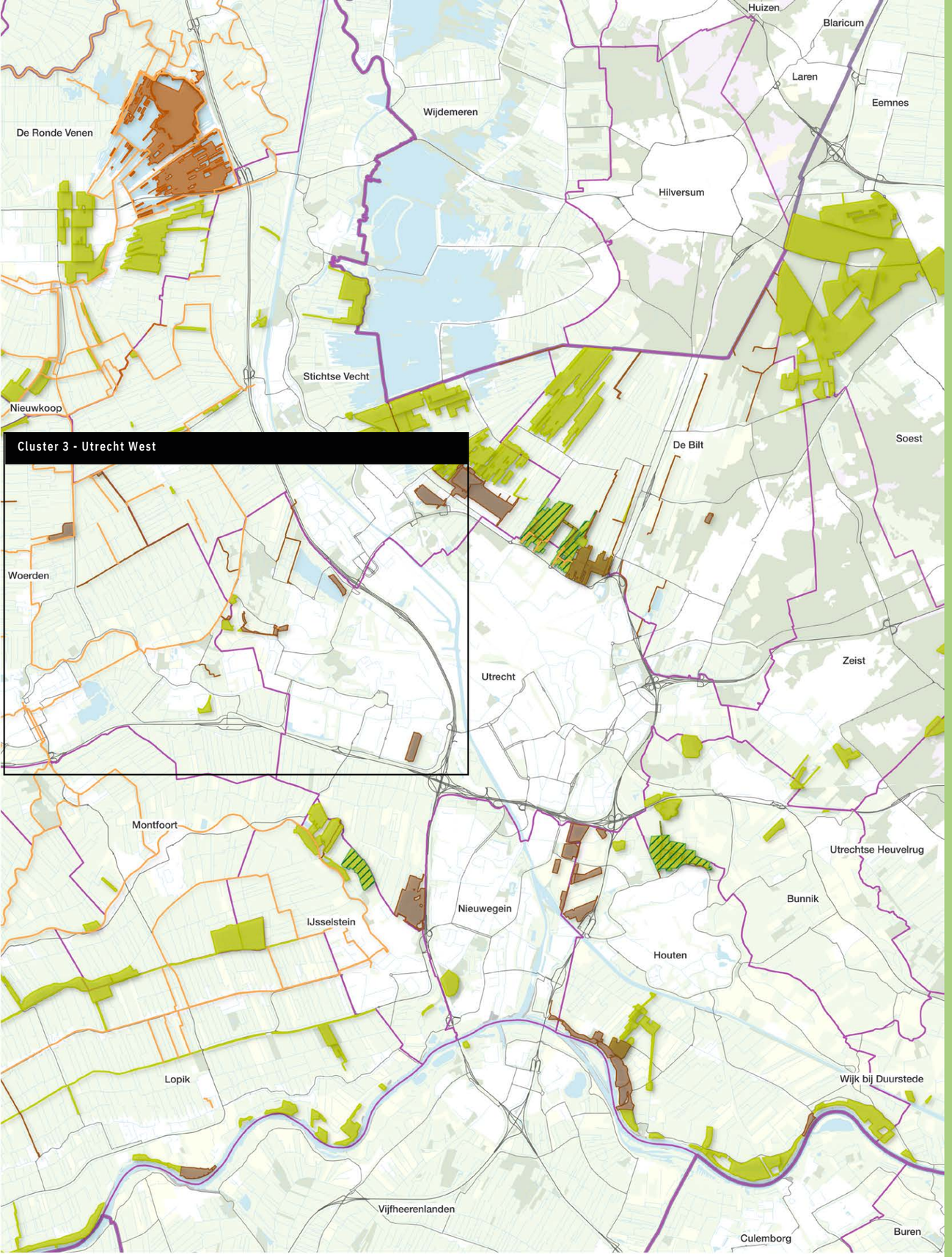
Toekomstvisie 2040 Recreatieschap Stichtse Groenlanden en (aanliggend) Staatsbosbeheer

RECREATIESCHAP STICHTSE GROENLANDEN

staatsbosbeheer

BUREAUBUITEN economie & omgeving

FEDDES/OLTHOF

Gebiedspaspoort

CLUSTER 3
UTRECHT WEST

DIT DOCUMENT IS INTERACTIEF

Doel

Het gebiedspaspoort beschrijft het cluster Utrecht West met daarin de deelgebieden Strijkviertel, Oortjespad, Grutto, Hampoort en Haarrijnse plas. Het doel van het gebiedspaspoort is het inzichtelijk maken van de kenmerken, functies, kansen en knelpunten, eigendom en beheer voor de deelgebieden. Dit wordt gedaan aan de hand van een ruimtelijke analyse, recreatieve analyse en een financiële analyse. Het gebiedspaspoort dient als opstap voor de Toekomstvisie 2040 van Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer.

Inhoudsopgave

1. Ruimtelijke analyse
1.1 Ontstaansgeschiedenis van het gebied
1.2 Ruimtelijke samenhang
1.3 Planologische kaders en ontwikkelingen
1.4 Klimaat
1.5 Kansen en knelpunten

2. Recreatieve analyse
2.1 Huidig gebruik
2.2 Doelgroepen
2.3 Impact van trends en ontwikkelingen
2.4 Kansen en knelpunten

3. Eigendom en beheer
3.1 Beheersverantwoordelijkheden voor recreatieve voorzieningen
3.2 Financiële analyse
3.3 Kansen en knelpunten

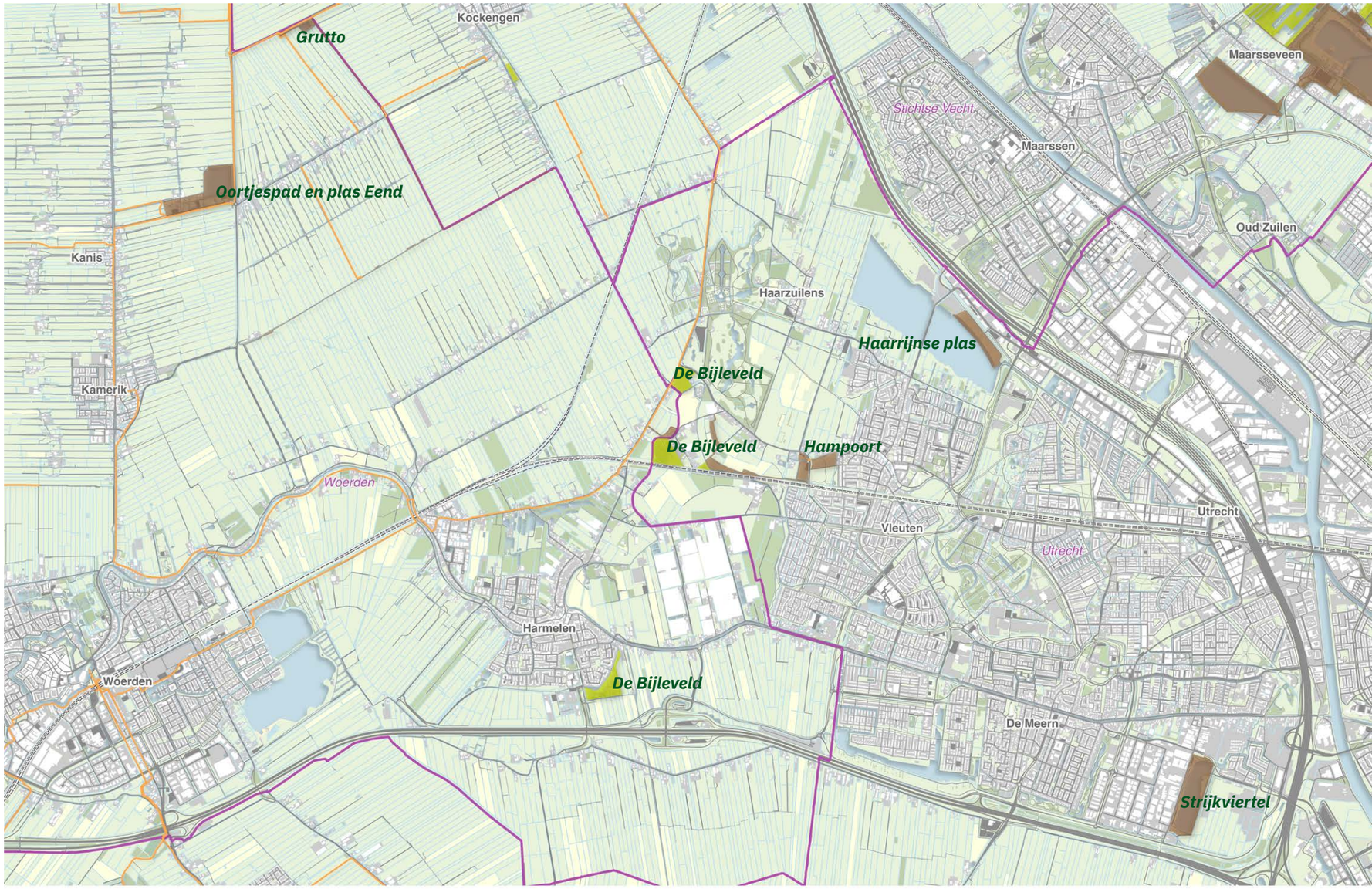
4. Richtinggevende uitspraken

Bronnen
Bijlage

1. Ruimtelijke analyse

Ligging

Cluster drie betreft de westhoek ten noorden van Utrecht. Het ligt ingesloten tussen de infrastructuurbundels van de A12 en de A2. Het gebied wordt doorsneden door de Oude Rijn - verderop de Leidsche Rijn. Aan de oostzijde wordt het gebied begrensd door Leidsche Rijn, de Meern en Vleuten en meer zuidelijk liggen Harmelen en Woerden. Het landschap wordt gekenmerkt door de langgerekte veenverkaveling, inclusief oude veenlinten.

1.1 Ontstaansgeschiedenis van het gebied

periode | Titel

Tot 1000 | Stroomruggen

Ten westen van de stad Utrecht gaat het rivierenlandschap over in een veengebied, dat wordt doorsneden door oude stroomgordels van de Rijn en zijn zijrivieren. Hier zijn de stroomruggen smaller dan die ten oosten van Utrecht. Achter de oeverwallen ligt een overgangsgebied met strookvormige zand- en kleizones. De stroomruggen zijn mogelijk vanaf de jaartelling bewoond geweest. De Romeinen voegden het toe aan hun Limes, waarvan de nodige sporen in de ondergrond zijn teruggevonden. In de vroege middeleeuwen ontstonden de eerste kerken, nederzettingen en ridderhofsteden in het gebied.

1000-1600 – Ontginning en waterhuishouding

Midden 11de eeuw startten de eerste ontginningen in het gebied. Na afdamming van de Kromme Rijn in 1122 werd een betere waterbeheersing mogelijk. De Oude Rijn kreeg minder water en het lagere veengebied kon ontgonnen worden. Dit gebeurde systematisch vanaf de oeverwallen van de Oude Rijn, de gegraven Leidsche Rijn, en een netwerk van nieuw gegraven weteringen.

1600-1800 – Vervoer

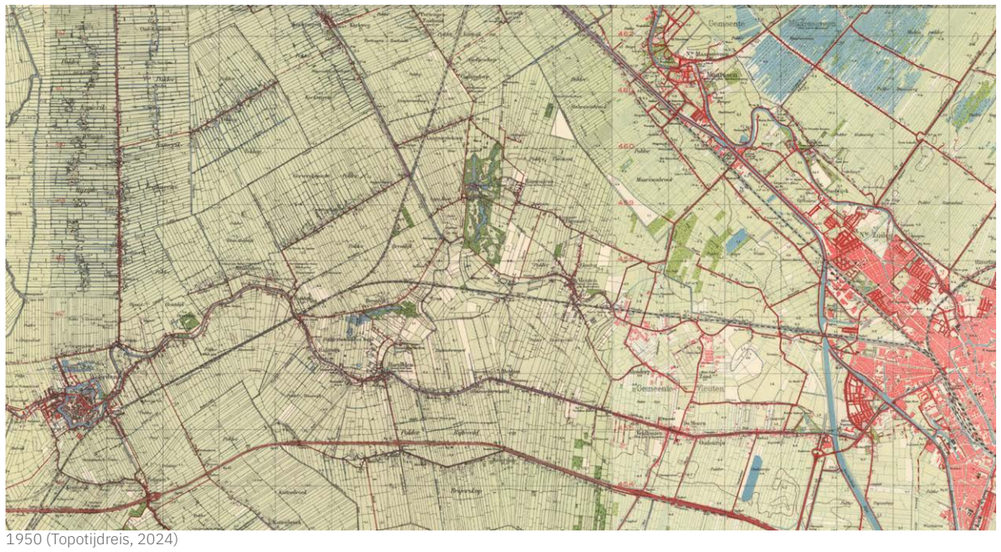
Vervoer over water tussen Utrecht en Leiden nam toe. Vanaf 1385 werd de Leidsche Rijn in gedeelten verbreed. In 1663 werd de oude verbinding via de Vleutensewetering gewijzigd in het huidige tracé tussen de Rijksmunt en de Catharijnepoort. Op de zuidoever van de Leidsche en Oude Rijn werd voor de op komende trekvaart een jaagpad aangelegd. Tussen Harmelen en Woerden is dit jaagpad nog goed zichtbaar. Als dwarsverbindingen tussen de Oude Rijn en de Hollandsche IJssel fungeerden de Meerndijk en de Engerdijk. Op het kruispunt van wegen ontstonden nieuwe nederzettingen terwijl ook sommige linten zich steeds verder ontwikkelden.

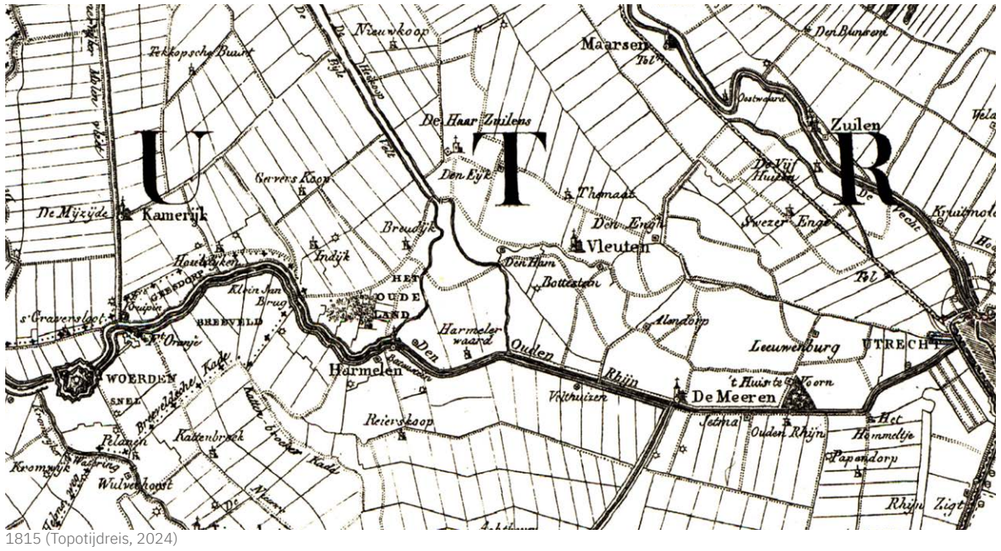
1800-2000 - Transport, kasteel en verstedelijking

Door de aanleg van de rijksstraatweg langs de Rijn tussen Utrecht en Leiden, en de spoorlijnen Utrecht-Rotterdam en Breukelen-Harmelen raakte het gebied steeds beter aangesloten op de Randstad. Omstreeks 1900 werd door bouwmeester P. Cuypers samen met tuinarchitect H. Copijn het imposante kasteel De Haar aangelegd op de ruïne van de middeleeuwse voorganger, met stijltuinen en een uitgebreid park. Daarbij werd een compleet dorp afgebroken en opnieuw opgebouwd als romantisch brinkdorp. Na 1900 veranderde het agrarisch gebied rondom Vleuten en in de Harmelerwaard in een uitgestrekt kassengebied. Na de Tweede Wereldoorlog ontwikkelde de stad Utrecht zich sterk in westelijke richting, met de wijken Transvaal en Kanaleneiland, waarna in de jaren negentig de sprong over de Amsterdam-Rijnkanaal en de A2 werd genomen met het grootschalige Vinexlocatie Leidsche Rijn.

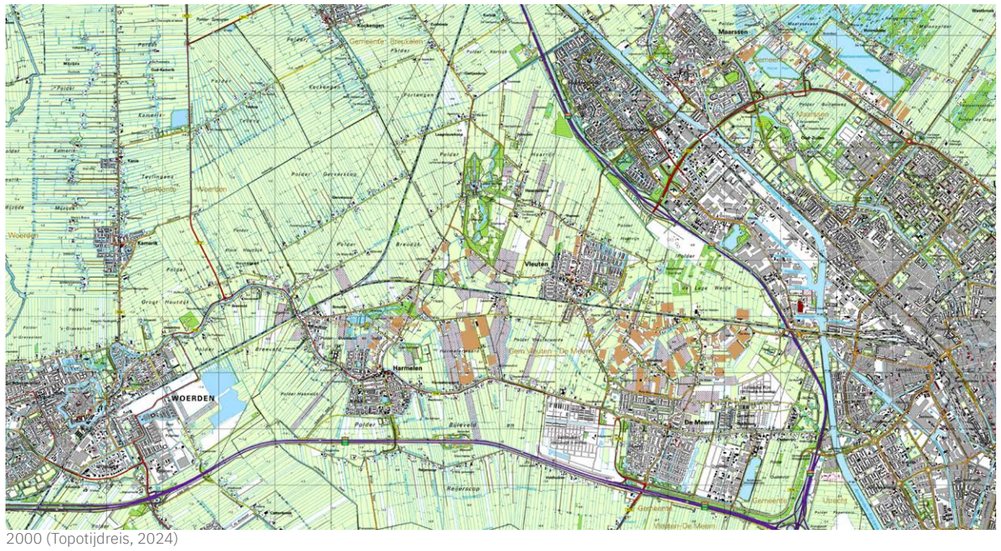

1900 (Topotijdreis, 2024)

1950 (Topotijdreis, 2024)

1815 (Topotijdreis, 2024)

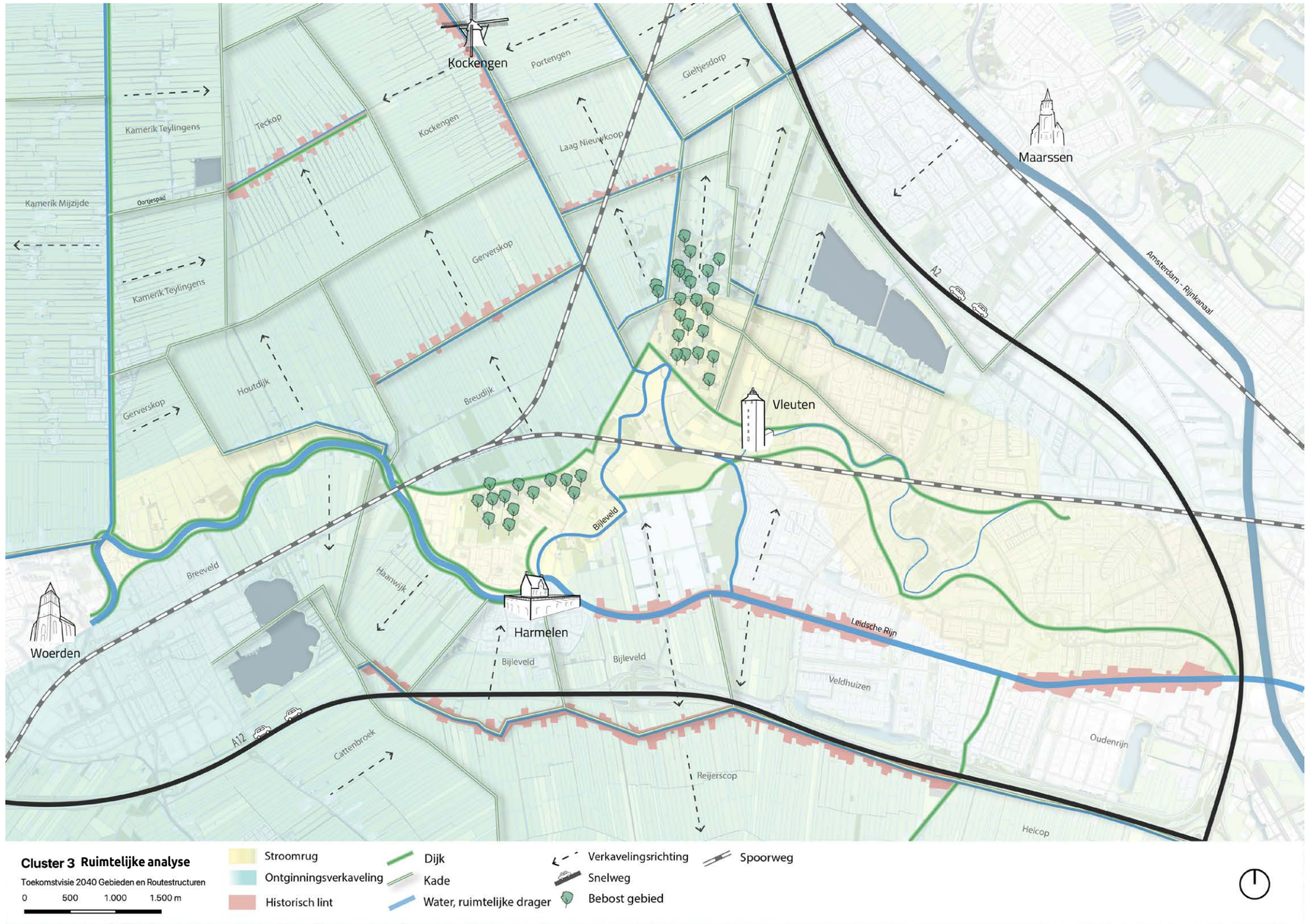

2000 (Topotijdreis, 2024)

1.2 Ruimtelijke samenhang

De gebieden in de cluster Utrecht West beschikken over een sterk ruimtelijk onderscheid in drie eenheden:

- De Haarrijnseplas en Strijviertel behoren tot het verstedelijkte gebied van Leidsche Rijn en snelweg A2. Strijkviertel is onderdeel van bedrijventerrein Oudenrijk, met grote bedrijfshallen en magazijnen. Aan de westzijde is afgelopen jaren de nieuwe woonwijk Rijnvliet verrezen terwijl er ook nog een nieuw bedrijventerrein is ten zuiden van de nieuwe wijk.
- Het gebied Hampoort ligt op de overgang van de stroomrug van de met het typische landschap van boomgaarden, akker, boerderijen en landschapspark van Haarzuilen. De Hamtoren is een markant herkenningspunt in de omgeving. Het kasteel is gelegen langs een van de oude binnenbochten van de Oude Rijnloop, met een karakteristieke smalle toren omgeven door een slotgracht.
- De Grutto en Oortjespad liggen beide in het uitgestrekte polderlandschap rond Kockengen en Kamerik. Het vormen groene eilanden in een weids open polderlandschap. Midden in het waterrijke landschap van smalle sloten, lange opstrekkende kavels en karakrteristieke bebouwingslinten, op de oude ontginningsstructuur van de polders.

Strijkviertel | Smalle oeverzone met wandelpad, tussen bedrijventerrein en zwemplas

Oortjespad | Waterplas De Eend bij Oortjespad/Kameryck

Haarrijnse plas | strandzone

Oortjespad | Uitkijktoren op de kinderboerderij bij het Oortjespad

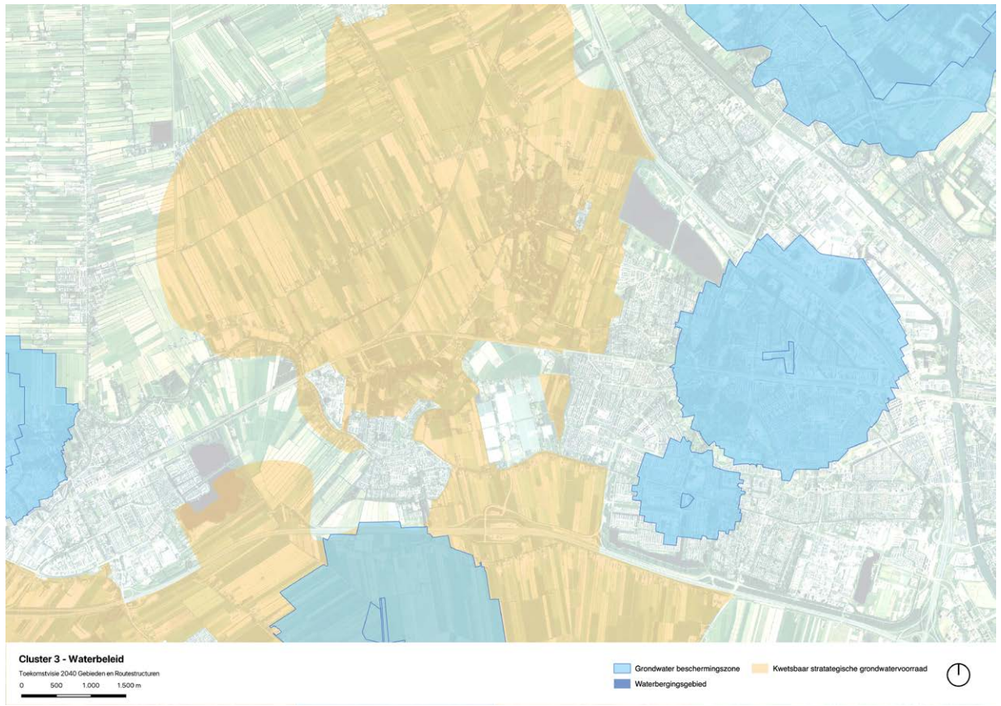
1.3 Planologische kaders en ontwikkelingen - natuur en water

Huidig ruimtelijk beleid

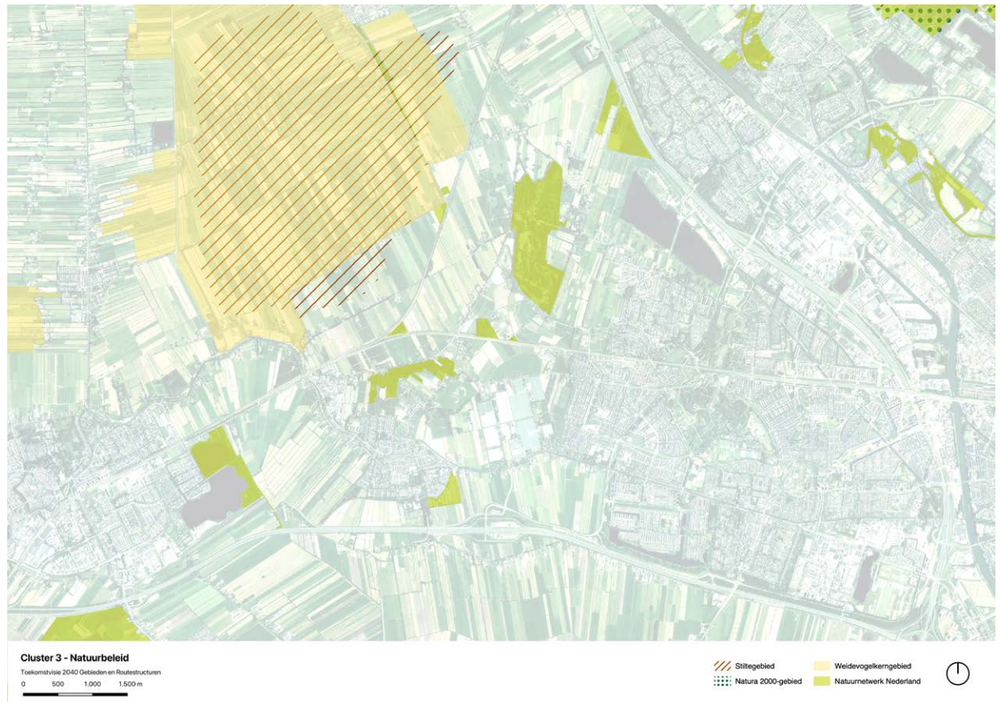
Het landschap rond cluster Utrecht West kent verschillende beschermingscategorieën voor natuur, waterkwaliteit en de cultuurhistorische waarden in het gebied. Onderstaand overzicht geeft op een beknopte wijze weer waar deze waarden te vinden zijn en hoe deze mogelijk van toepassing kunnen zijn op de recreatiegebieden in de omgeving:

Delen van dit cluster Utrecht West maken onderdeel uit van Natuurnetwerk Nederland. Dit omvat de gebieden van Bijleveld en het nabijgelegen parkgebied van Kasteel De Haar. Oortjespad en de Grutto worden omgeven door weidevogelkerngebied en de stiltegebieden rond Kockengen en Kamerik.

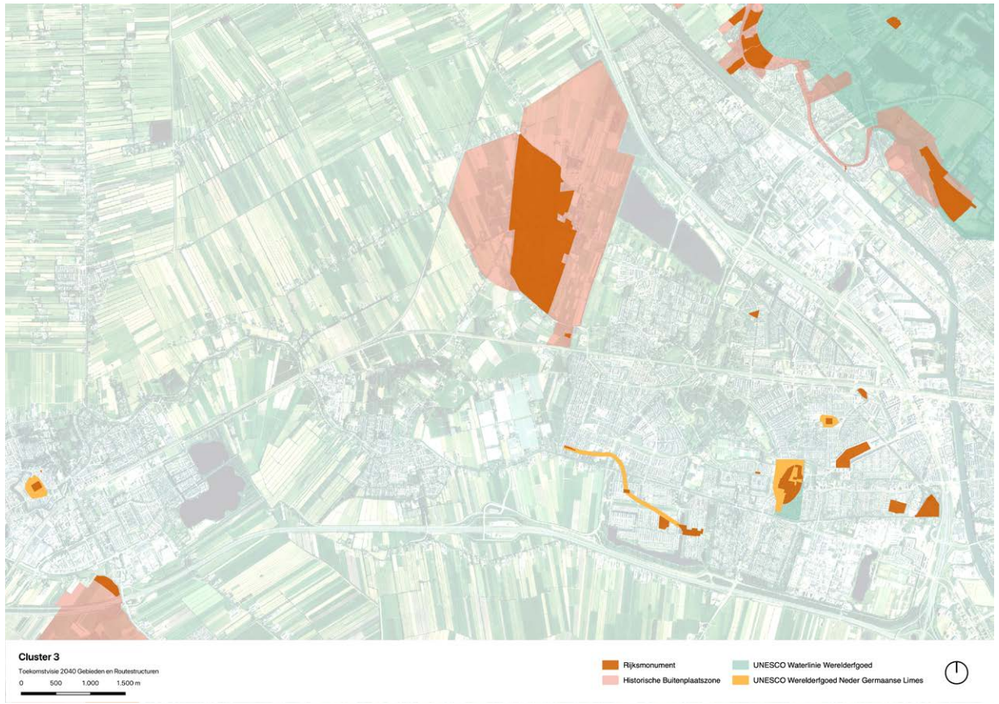
Grote delen van het westelijk veenweidegebied zijn onderdeel van de kwetsbare strategische grondwatervoorraad. De waardevolle cultuurhistorische waarden bevinden zich vooral rond Kasteel De Haar en de Hamtoren.

Planologische waterkaders (Provincie Utrecht, 2024)

Planologische natuurkaders (Provincie Utrecht, 2024)

Planologische kaders cultuurhistorie (Provincie Utrecht, 2024)

Planologische kaders en ontwikkelingen - Utrechts Programma Landelijk gebied

Ruimtelijke ontwikkelingen

Onderstaand overzicht geeft op een globale wijze inzicht in de belangrijkste ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied en de wijze waarop deze een raakvlak kunnen hebben met de doorontwikkeling van de recreatiegebieden in dit cluster. Voor verdere informatie zie ook de bronnenlijst in de bijlage:

Vanuit het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG) wordt er gewerkt aan grote vraagstukken zoals het verminderen van stikstof, het verbeteren van de bodem- en waterkwaliteit, het versterken van de natuur en het toekomstbestendig inrichten van ons landelijk gebied. Momenteel wordt er gewerkt aan een integrale aanpak waarbij verschillende partijen worden meegenomen, denk aan agrariërs, inwoners, natuurorganisaties, waterschappen, gemeenten en buurprovincies. In 2025 wordt er een definitief plan verwacht.

In het concept UPLG zijn een aantal structurerende principes opgesteld die leidend zijn:

- voldoende en schoon water
- inspelen op klimaatverandering
- kwaliteit van de natuur verbeteren
- minder stikstofuitstoot
- duurzame landbouw
- minder broeikasgassen uit veehouderij (methaan)
- aansluiten bij andere projecten van de provincie

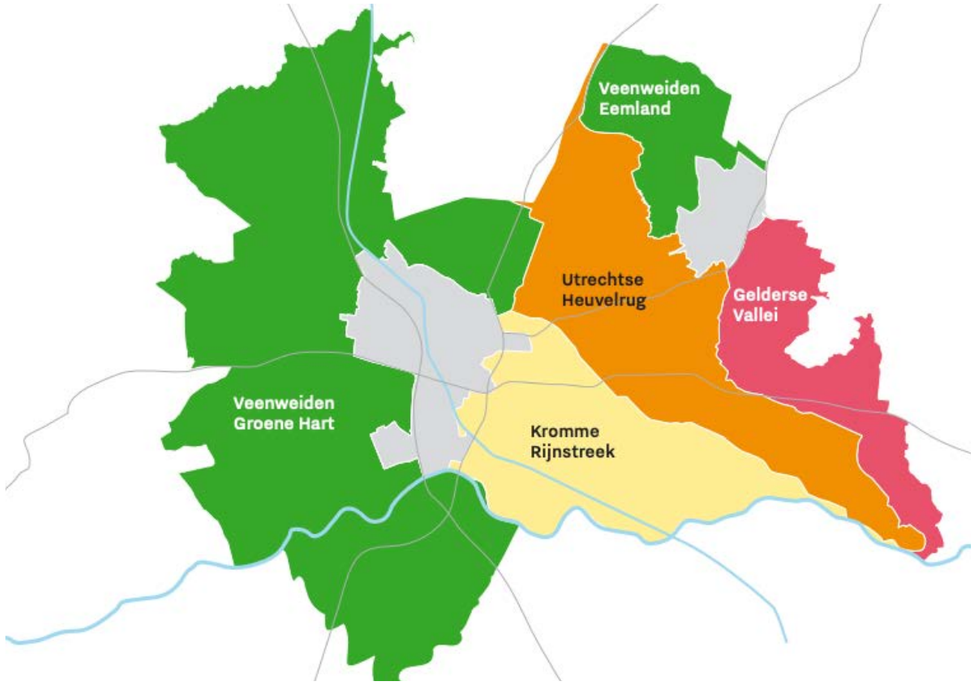
Om recht te doen aan de diversiteit van landschappen in de provincie Utrecht is er een onderverdeling gemaakt. Dit cluster valt onder het veenweidegebied Het Groene Hart en onder de gebiedsuitwerking Utrechtse Waarden. Het Woerdense deel (Grutto en Oortjespad) van dit cluster valt onder de gebiedsuitwerking Veenweide de Meije.

In toekomst wordt hier ingezet op:

- minder uitstoot van koolstofdioxide (CO2) uit veenbodems door de grondwaterstand te verhogen
- meer duurzame landbouw en minder intensief
- een deel van het gebied is geschikt gemaakt voor weidevogels.
- er is een rijke blauwe dooradering; een netwerk van met elkaar verbonden natuurvriendelijke sloten, rivieren en plassen.
- De natuur in Natura 2000-gebieden is hersteld en er zijn waterbuffers aangelegd.

(Provincie Utrecht, 2023)

Dit cluster valt onder de gebiedsuitwerking Utrechtse Waarden.

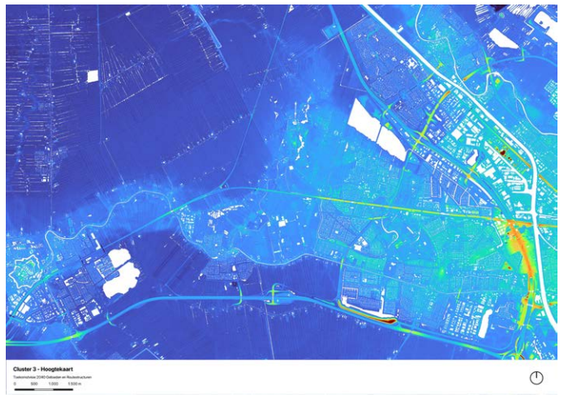

Landschappelijke deelgebieden uit het concept Utrechts Programma Landelijk Gebied (Provincie Utrecht, 2023)

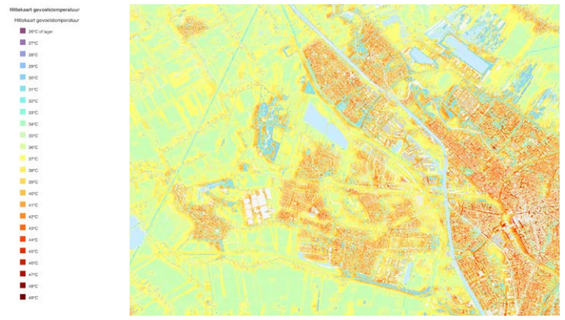
1.4Klimaat

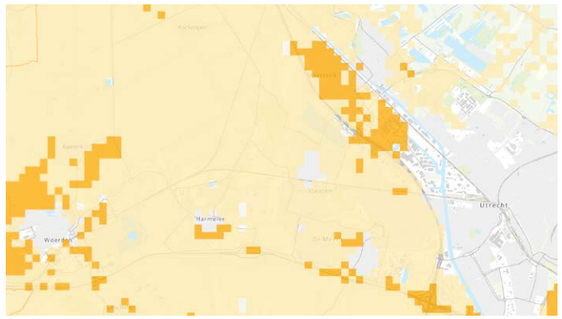
Om inzicht te krijgen in de grote uitdagingen die door klimaatverandering op de clustergebieden afkomen is gebruik gemaakt van de Klimaateffectatlas. De kaartbeelden laten zien waar de effecten van wateroverlast-hitte-droogte-overstroming in de komende decennia de meeste impact zullen hebben, en waar mogelijk maatregelen nodig zullen zijn:

Het overgrote deel van dit cluster wordt gekarakteriseerd door een waterrijk veenweidelandschap. De intensieve bemaling van de afgelopen decennia heeft geleid tot een laag gelegen gebied. Dit zorgt voor wateroverlast, kwel en lokale verzilting. Bemaling van agrarisch grasland heeft bovendien als gevolg dat het veen verder inklinkt en CO2 naar de omgeving uitstoot. Ook kampen veel landbouwbedrijven in dit gebied met droogtestress.

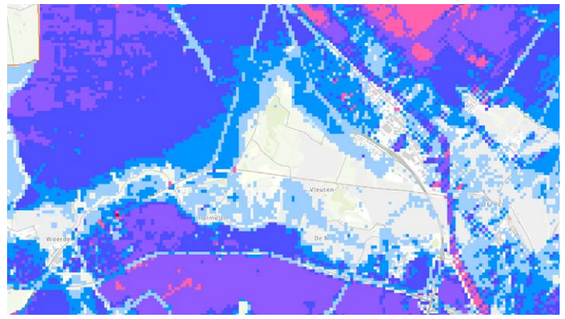

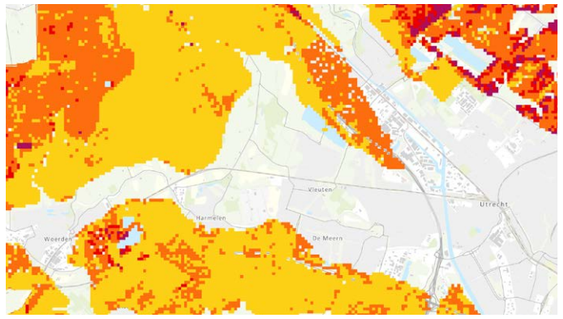

Klimaateffecten op kaart (Provincie Utrecht, 2024)

1.5 Kansen en knelpunten - Ruimtelijk

Op basis van de landschappelijke analyse, gebiedsbezoeken en huidig beleid kan een aantal kansen en knelpunten worden geformuleerd.

Kansen:

- Er liggen kansen om een meer onderscheidende **identiteit** voor de verschillende gebieden te versterken en/of te ontwikkelen:
  - Kijk met een integrale blik naar recreatiegebied Strijkviertel, en kijk niet alleen naar de individuele ruimtelijke en programmatische inpassing van nieuwe ontwikkelingen langs de plas. Laat de ontwikkelingen hand in hand gaan met een 'rondje plas' voor een ongestoorde wandeling rond de plas en versterk samen met het waterschap de waterkwaliteit (blauwalg). Bijvoorbeeld door meer natuurvriendelijke oevers aan te leggen of de mogelijkheden om de plas 'door te spoelen' via andere watergangen in de omgeving. Wellicht in samenspraak met de toekomstige ontwikkeling in de Rijnenburger polder.
  - Het gebied Hampoort heeft een sterke cultuurhistorische gelaagdheid die de drager kan gaan vormen voor de herinrichting van het gebied. Omarm de Vleutense wetering als nieuwe structuurdrager. Door de vroegere beekloop te herstellen, het beekdal met grasland en hooilanden te ontwikkelen en daarin een nieuw netwerk van fiets- en wandelpaden aan te leggen kan het gebied aan identiteit winnen. Op deze manier krijgt het gebied een volwaardige functie als schakel tussen de wijken van Leidsche Rijn en de omgeving van Haarzuilens.
  - Recreatiegebied Oortjespad is gebaat bij een sterkere recreatieve zonering waarin het volledige gebied - van de zwemplas tot en met de kinderboerderij - wordt onderzocht en een heldere kamerstructuur voor horeca en recreatief programma ontstaat (zones voor verschillende vormen van recreatie), zodat gebruiksintensiteit en behoud van de natuurlijke omgeving beter in balans is. Ook kan er gewerkt worden aan het versterken van het groene kader rond het gebied (denk aan natuurlijke bufferzones, beplanting en betere overgang in het landschap).
- Zorg voor heldere en uitnodigende **entrees** naar de verschillende gebieden. Zo ligt er een kans om bij Strijkviertel en de Haarrijnse strandzone de uitstraling van de informatievoorzienenig te verbeteren. Deze is nu vaak gefragmenteerd en daardoor rommelig.
- Binnen de gefragmenteerde zone van de Hampoort liggen kansen om het gebied te verbinden de gebiedsontwikkeling rond Kasteel De Haar. Veel fiets- wandel- kano**verbindingen** kunnen worden ontwikkeld in nauwe samenhang met het gebiedsproces van Natuurmonumenten.

Knelpunten:

- Recreatiegebied Strijkviertel beschikt over een geïsoleerde positie in de wijk Leidsche Rijn, midden tussen het bedrijventerrein Oudenrijn en de nieuwgebouwde woonwijk Rijnvliet. Aan de zuidoostzijde van de plas, richting knooppunt Oudenrijn wordt in het komende decennium een nieuw bedrijventerrein ontwikkeld dat grenst aan de plas. Aan de noordoever is een strandpaviljoen voorzien dat een groot deel van de (te) smalle oeverzone in gebruik gaat nemen. Hierdoor staat de ruimtelijke samenhang van het recreatiegebied onder druk.
- Hampoort is een lappendeken van gebieden aan de westzijde van de Leidsche Rijn, zonder ruimtelijke samenhang, programma en zonering. De complexe eigendomssituatie staat de duurzame toekomstige ontwikkeling in de weg, en de parkachtige inrichting die in verleden is gerealiseerd zoals de schaatsbaan en de heuvels sluiten niet aan op de potentie van gebied als schakel tussen stad en landschap. De ambitie voor de ontwikkeling van een gebiedspoort voor de omgeving dient sterker uitgewerkt te worden.
- Fietsroute Hollandse kade tussen Kamerik-Maarssen en Kockengen is door de laagveenproblematiek niet toekomstbestendig en is vrij smal. Steeds verder toenemende verzakkingen verhogen de kosten voor beheer en onderhoud.

Strijkviertel | Entree

Haarrijnse plas | Entree

2. Recreatieve analyse

2.1 Huidig gebruik

Om inzicht te krijgen in welke recreatieve waarde de gebieden hebben, is per gebied de gebruikswaarde, belevingswaarde en attractiewaarde bepaald:

- *Gebruikswaarde*: wat voor activiteiten zijn er mogelijk?
- *Belevingswaarde*: welke belevingssferen zijn er in het gebied?
- *Attractiewaarde*: wat trekt bezoekers juist naar dit gebied?

Strijkviertel

Gebruikswaarde: Faciliteiten: fiets- en wandelpad rondom terrein, zwemwater, strand, zonneweiden (ook voor sportactiviteiten), parkeerterrein, toiletgebouw, jaarrond horeca (kiosk aan de zuidkant van de plas), evenementen (o.a. Lief en Verknipt). Rond het gebied is een bedrijventerrein (in ontwikkeling) en een hondenvereniging gevestigd. Honden: mogen los lopen van 1 september tot 1 april, vanaf 1 april aangelijnd. Binnen de strandzone en zwemzone verboden.

Belevingswaarde: De belevingswaarde van Strijkviertel verschilt van moment tot moment. Merendeel van de tijd wordt het veel gebruikt voor wandelen, het uitlaten van honden, hardlopen en rusten. Op zomerse dagen daarentegen en bij evenementen en festivals is deze plek een stuk drukker en brengt het meer reuring. De beleving verschilt dus van een kalme en rustige ervaring in een waterrijk en natuurrijk gebied, tot veel meer reuring.

Attractiewaarde: Strijkviertel trekt vooral mensen vanwege de zwemplas met het bijbehorende strandje. Daarnaast is het een plek waar vaker grote evenementen worden gehouden.

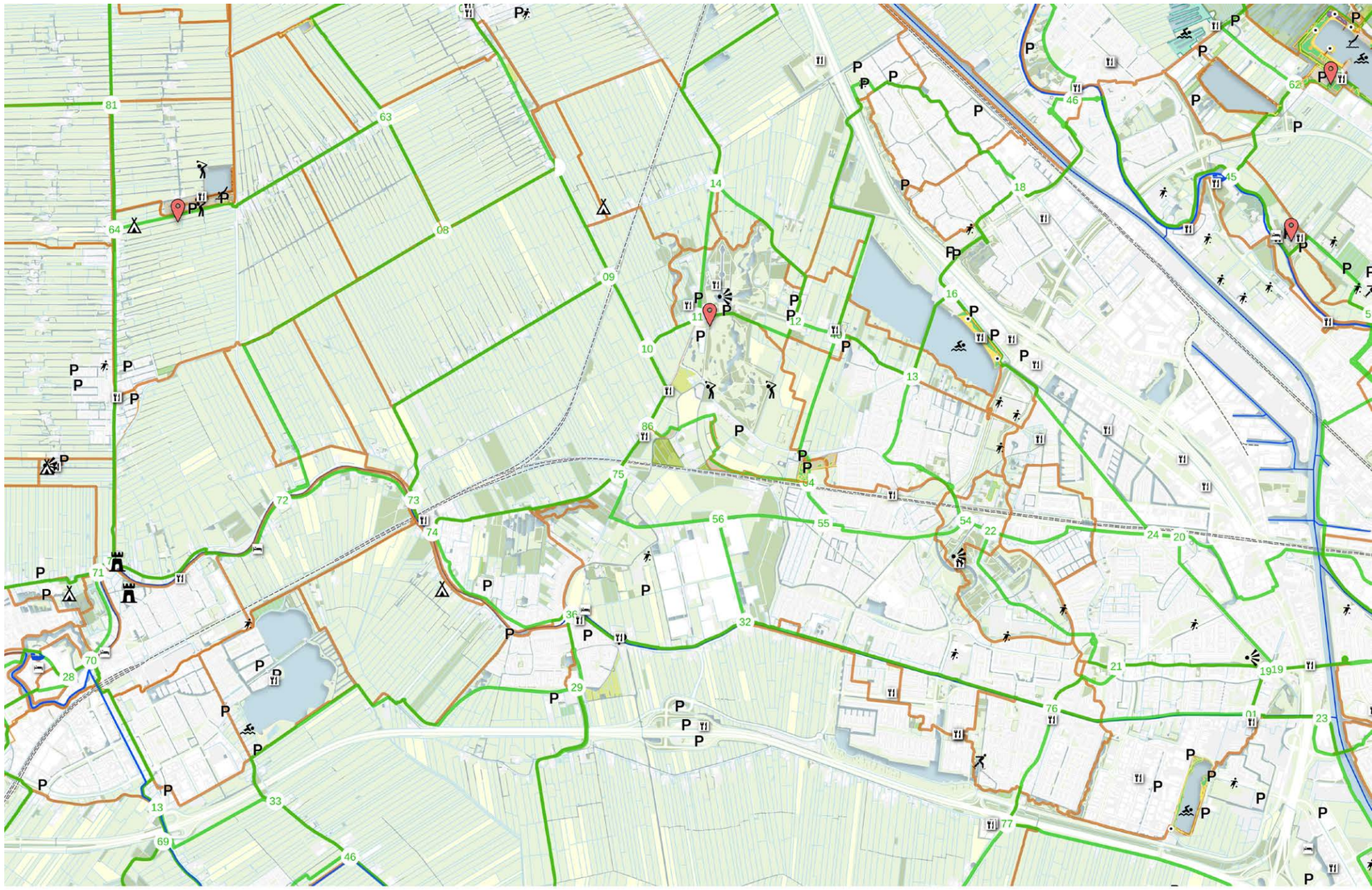
Bezoekersaantallen: Circa 97.000 unieke Nederlandse bezoekers en minder dan 0,5 miljoen Nederlandse bezoeken per jaar (2022).
In de zomer is vooral het strandje erg druk.

Waardering: Bezoekers beoordelen het gebied met een 7,0, dat is onder het gemiddelde van 7,9 (bron: bezoekersonderzoek recreatiegebieden Utrecht).

Oortjespad

Gebruikswaarde: Faciliteiten: kinderboerderij, oude zandwinplas, restaurant, golfcourts, speeltuin, peuterbadje, diverse wandel- en fietspaden die samenkomen (waaronder Klompenpad), blotevoetenpad, TOP, pannenkoekenhuis in ontwikkeling en in het verleden waren er camperplaatsen (tijdens corona). Er wordt gezwommen bij Oortjespad, maar het is geen officiële zwemwaterlocatie. Er gaan wel trapjes het water in. Honden: aangelijnd toegestaan.

Cluster 3 - Recreatiekaart

Toekomstvisie 2040 Gebieden en Routestructuren

0 500 1.000 1.500 m

Belevingswaarde: Het Oortjespad is een groene locatie, direct gelegen naast stiltegebied Kockengen/Teckop. De beleving in dit gebied is vooral gericht op kinderen en de zakelijke doelgroep vanwege de kinderboerderij, het restaurant en de activiteiten die hier georganiseerd worden. Daarmee zorgt het vooral voor een recreatieve invulling en beleving, en in mindere mate voor een natuurgerichte beleving.

Attractiewaarde: Het Oortjespad trekt vooral bezoekers vanwege het restaurant en bijbehorende voorzieningen voor jong en oud, plus de zakelijke doelgroep. Vooral dat laatste is iets unieks en vind je niet op veel andere plekken in de omgeving. Ook de gratis recreatieve voorzieningen (kinderboerderij/peuterbadje) en groepsactiviteiten trekken veel mensen.

Bezoekersaantallen: het Oortjespad trekt circa 76.000 unieke Nederlandse bezoekers en minder dan 0,5 miljoen Nederlandse bezoeken per jaar (2022). Het kan zijn dat dit een onderschatting is, omdat het gebied ook bekend is onder de naam van de horeca (Kameryck). Gemiddeld zorgt dit voor 7.500 bezoeken per hectare. Dit is een hoge bezoekersdichtheid.
63% van de bezoekers komen uit de gemeente Woerden, 37% uit overig provincie Utrecht. Het heeft daarmee zowel een lokale als regionale functie.

Waardering: Bezoekers beoordelen het gebied met een 7,5, dat is onder het gemiddelde van 7,9 (bron: bezoekersonderzoek recreatiegebieden Utrecht).

Grutto
Gebruikswaarde: Gebied wordt voornamelijk gebruikt als plek om te vissen en te ontmoeten.
Faciliteiten: parkeervoorziening (25 plaatsen), ligweiden, picknicktafels, visoever, grenzend aan fietspad Hollandse Kade. Fietspad is onderdeel van knooppuntennetwerk.

Belevingswaarde: Klein terrein met waterplas voor extensieve recreatie gelegen aan een N-weg.
Focus op natuurbeleving en rust.

Bezoekerscapaciteit: Capaciteit van 100 bezoekers.

Hampoort
Gebruikswaarde: Faciliteiten: parkeerterrein, wandelpaden, recreatievelden, speeltoestel. Wordt voornamelijk gebruikt voor wandelen en honden uitlaten.
Honden: er is een hondenloslooopterrein.

Belevingswaarde: Recreatiegebied met eenvoudige voorzieningen. Focus op natuurbeleving en rust.

Haarrijnse plas
Gebruikswaarde: Faciliteiten: zwemplas, zandstrand, lig- en speelweide, parkeerterrein, strandpaviljoen, toiletvoorziening, EHBO-post, 2 mobiele snackwagens.
Honden: er is een zwemstrand voor honden en hondenspeelweide.

Belevingswaarde: De Haarrijnse plas is een recreatieterrein met een intensief ingericht strand, en een extensief gedeelte met een vogelkijkhut, voedselbos en ecologische zone. Bezoekers kunnen hier dus zowel een recreatieve beleving ervaren rondom de plas, en een meer rustige beleving in het natuurgedeelte. Vanwege de ligging is het een gebied vooral geschikt voor inwoners van Maarssen en het oosten van Utrecht.

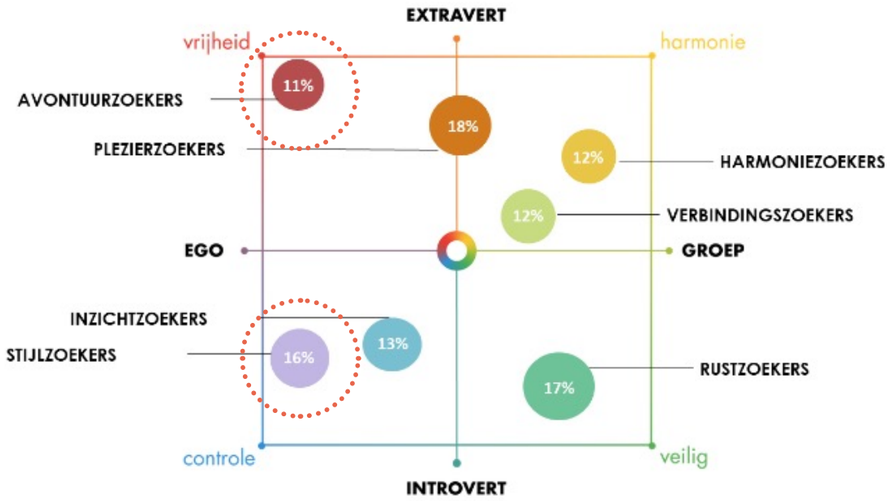
Attractiewaarde: De grootste attractiewaarde in dit gebied vind je in de horeca en de voorzieningen bij het aangelegde strand. Vooral zomers trekt dit veel bezoekers die hier recreëren op het zand/de ligweides en zwemmen in het water. Buiten het zomerseizoen trekt het gebied minder mensen. Dit gebied is daarmee te vergelijken met de Maarsseveense Plassen (hoewel de toegang tot voorzieningen daar betaald is).

Bezoekersaantallen: De Haarrijnse plas trekt circa 292.000 unieke Nederlandse bezoekers en 1,5 tot 1,75 miljoen Nederlandse bezoeken per jaar (2022). Gemiddeld zorgt dit voor 9.800 bezoeken per hectare. Dit is een hoge bezoekersdichtheid.

Waardering: Bezoekers beoordelen het gebied met een 7,5, dat is onder het gemiddelde van 7,9 (bron: bezoekersonderzoek recreatiegebieden Utrecht).

2.2 Doelgroepen

De Leefstijlvinder is een manier om toeristisch-recreatieve doelgroepen te segmenteren. Het model geeft inzicht in hoe verschillende leefstijlen aankijken tegen vakantie en vrije tijd en biedt handvatten om recreanten op basis van hun wensen te sturen. De Leefstijlvinder onderscheidt 7 leefstijlen, elk met hun eigen wensen, gedrag en karakter. Onderstaande afbeelding geeft een overzicht van de leefstijlverdeling in Nederland.

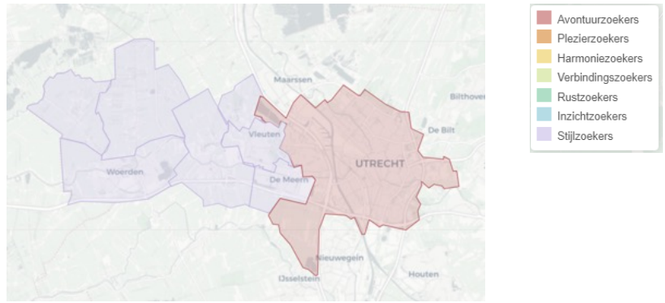
Leefstijlen verdeling in Nederland (bron: Leefstijlvinder)

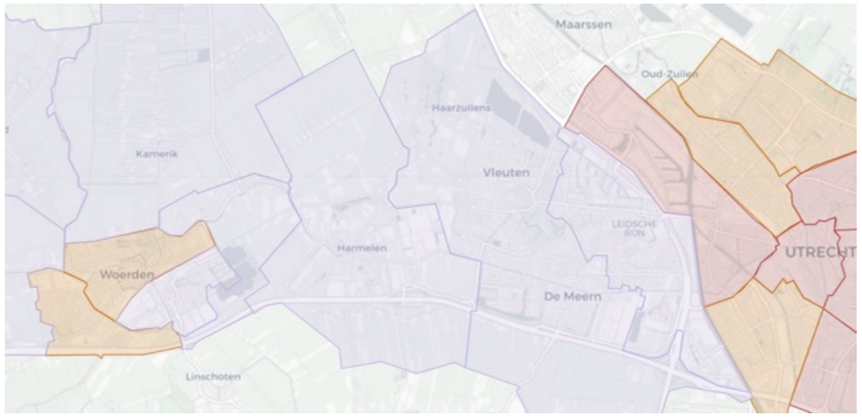
In Utrecht wonen bovengemiddeld Avontuurzoekers (28,6%) en in Woerden boven gemiddeld Stijlzoekers (ca. 25%)

Avontuurzoekers zijn creatief, avontuurlijk, eigenwijs en geïnteresseerd in anderen. Ook omschrijven ze zichzelf als intelligent en ondernemend. Ze vinden het lekker om hun eigen gang te gaan, en vinden het dan ook niet erg om alleen te zijn. Als ze met anderen optrekken, dan zijn dat het liefst creatieve en vernieuwende denkers, of mensen die weten wat ze willen. Ze hechten veel waarde aan vrijheid, uniek zijn en genieten van het leven.

Stijlzoekers zijn gedreven, doelgerichte, ambitieuze, ondernemende en zelfverzekerde mensen. Ze houden van exclusiviteit, luxe en comfort. Tijdens hun vakantie of een dagje weg worden ze graag geprikkeld, dus er mag veel te doen zijn. Daarnaast zijn ze sportief: ze zijn graag zelf in beweging of bezoeken sportwedstrijden. Stijlzoekers zijn graag onder gelijkgestemden, die waarden als ambitie, uitdaging en daadkracht met hen delen. Stijlzoekers ondernemen graag luxe(re) activiteiten als golfen, een sauna bezoeken of varen met een bootje.

Leefstijlvinder in Nederland

Dominante leefstijl bewoners per gemeente (links) en per buurt / wijk (rechts) in gemeenten Utrecht en Woerden (bron: Leefstijlvinder 2024)

Aansluiting Leefstijlen vraag en aanbod

Deze tabel geeft weer welke doelgroepen per gebied worden bediend (op basis van type landschap, aanwezigheid van voorzieningen en functie van het gebied).

	Doelgroep
Strijkviertel	Avontuurzoekers en plezierzoekers voor de evenementen die zo nu en dan plaatsvinden. Verder rustzoekers. (toekomst afhankelijk van type horeca)
Oortjespad	Plezierzoekers, Verbindingszoekers en Stijlzoekers door de vele voorzieningen voor kinderen, sport-/spelmogelijkheden en ontmoetingsplekken.
Grutto	Inzichtzoekers en Verbindingszoekers door de aanwezigheid van de Hollandsche Kade en fietspad als onderdeel van knooppuntennetwerk.
Hampoort	Rustzoekers door natuur en wandelmogelijkheden dichtbij huis.
Haarrijnse Plas	Harmoniezoekers, Plezierzoekers, Verbindingszoekers en Stijlzoekers door de aanwezigheid van horeca en intensief ingerichte strand. Ligging aan het Lint door het Maximapark.

2.3 Impact van trends en ontwikkelingen

Groeiende recreatiebehoefte

- Toenemende druk vanuit groeiende regio Utrecht (Leidsche Rijn, Woerden en omliggende gemeenten) vraagt om meer recreatieruimte (met aandacht voor biodiversiteit en natuurbehoud) en goede spreiding van bezoekers.
- Groeiende woonfunctie rondom het gebied met voornamelijk gezinswoningen.

Toenemende behoefte aan beleving en betekenis

- Bijzondere themaroutes worden binnen deze trend steeds populairder en bieden kansen voor de deelgebieden (bijv. bij Grutto i.c.m. met Hollandsche Kade). Op de terreinen behoefte aan horeca en activiteiten.

Recreatiegedrag leidt tot noodzaak investeringen in recreatieve structuur

- Paden voorzien van goede voorzieningen en kwaliteit verbeteren (bijv. utilitair/recreatief fietspad bij Hampoort).
- Natuur- en recreatiegebieden beter met elkaar verbinden (bijv. rondom Hampoort met dit gebied als startpunt).

Toenemend belang van actief 'buiten zijn' vanwege gezondheid

- Behoefte aan een meer beweegvriendelijke inrichting wandel- en fietsrondjes, sport- en speeltoestellen en voorzieningen voor actieve kleine waterrecreatie.

Diversiteit van activiteiten neemt toe

- Samenhang creëren in het aanbod (bijv. bij Oortjespad i.h.k.v. nieuw verblijfsconcept en bij Hampoort met horeca en vrijetijdsactiviteiten).
- Door toenemende vergrijzing andere samenstelling van bezoekers (grootouders met kleinkinderen) en daardoor andere recreatiebehoefte (bijvoorbeeld groeiende populariteit van pannenkoekenhuizen). Kans voor Oortjespad door ontwikkeling pannenkoekenhuis en andere voorzieningen voor kinderen.

2.4 Kansen en knelpunten - Recreatief

Strijkviertel:

- Op de locatie van de evenementen is een horecagelegenheid en vrijetijdsactiviteiten in ontwikkeling. Daarbij wordt ook gekeken hoe de parkeerbehoefte opgevangen moet worden en hoe de ontwikkeling samengaat met de evenementen op dit terrein. Er komt een restaurant (750 m2 bvo excl terras) met een terras deels over het water, klimbos en speeltoestellen en er zouden vrijetijdsactiviteiten georganiseerd gaan worden. De exploitant (Brothers Horeca Groep) gaat zelf ook de toestellen beheren. De exploitatie en realisatie duurt naar verwachting nog een aantal jaren.
- Kansen voor uitbreiding aan de Oostzijde van het gebied voor verbinding met de omgeving.
- Zwemfunctie in het gebied versterken en uitbreiden in samenwerking met het Waterschap.
- Kansen voor kinderspeelplekken bij de parkeerplaats(en).
- Kansen voor een vislocatie voor mindervaliden.

Oortjespad:

- Gemeente Woerden ziet kansen voor nieuwe ontwikkelingen om de aantrekkelijkheid van dit recreatiegebied te vergroten.
- Bij de kinderboerderij wordt nieuw recreatief aanbod ontwikkeld: pannenkoekenhuis, klimparcours et cetera.

Grutto:

- Cultuurhistorie en natuurbeleving vergroten (i.c.m. de Hollandsche Kade).

Hampoort:

- Haarzuilens met kasteel de Haar en station Vleuten is dichtbij. Hampoort kan als poort naar Haarzuilens dienen voor het achterliggende gebied en als pleisterplaats voor andere gebieden.
- Bij één van de parkeerplaatsen is ruimte voor een horecagelegenheid. De exploitant zou idealiter ook vrijetijdsactiviteiten daarbij aanbieden.
- Kleine stukken groen langs het fietspad hebben nog geen bestemming: kansen voor boscompensatie, rustpunt, schaduwplek, met zicht op het kasteel.
- Meer samenhang en verbinding creëren tussen Hampoort en de kleinere natuur- en recreatiegebieden eromheen (liggen nu veelal los van elkaar in de omgeving).
- Er ligt een kans voor het combineren van de recreatieve ontwikkeling van de Hampoort met bosontwikkeling of agroforestry.

Haarrijnse Plas:

- Horeca gaat weg en komt nieuwbouw horeca voor in de plaats (door Utrechtse Horeca Groep). De opening is gepland voor het zomerseizoen van 2025.

3. Eigendom en beheer

3.1 Beheersverantwoordelijkheden van recreatieve voorzieningen

Strijkviertel: momenteel nog weinig voorzieningen dus relatief extensief beheer. De toekomstige ontwikkelingen zullen het beheer intensiveren, toestellen worden dan door toekomstige exploitant beheerd.

Oortjespad: in eigendom van het Recreatieschap. Kameryck beheert o.a. het peuterbadje op het terrein en krijgt daar een publieke bijdrage voor. Het gaat om intensief beheer. De ondernemer heeft ook al het beheer van de overige voorzieningen.

Grutto: weinig voorzieningen en daardoor extensief beheer.

Hampoort: nog in eigendom van provincie Utrecht, wordt overgedragen aan het Recreatieschap. Momenteel extensief beheer.

Haarrijnse Plas: in eigendom van de gemeente. De gemeente bepaalt de activiteiten, het schap is verantwoordelijk voor het beheer. Het gaat om intensief beheer.

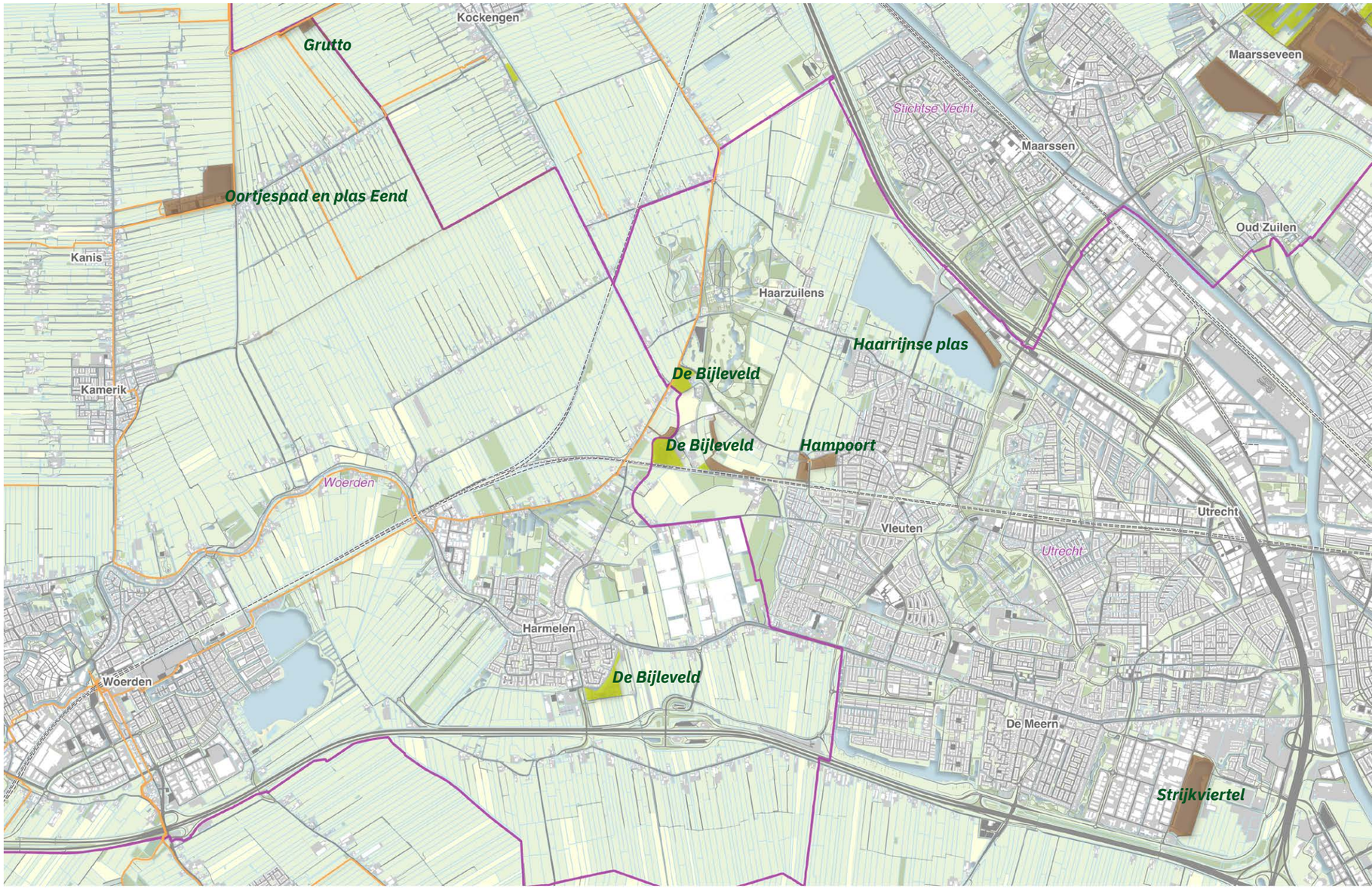
Bestedingen

Gemiddelde bestedingen per persoon (gemiddeld in Utrecht: €6,40) (bron: Bezoekersonderzoek recreatiegebieden Utrecht):

- Strijkviertel: €1,13
- Oortjespad: €5,07
- Haarrijnse Plas: €6,14

Onderstaande tabel geeft inzicht in de oppervlakte (in hectare) van het gehele cluster en de onderliggende deelgebieden. Cluster 3 heeft een totaal oppervlakte van circa 73 hectare.

	oppervlakte (ha)
Cluster 3: West	**73,2**
Strijkviertel (SGL)	20,2
Haarrijnse plas (SGL)	8,5
Hampoort (SGL)	6,0
De Bijleveld (SBB)	16,4
Oortjespad en plas Eend (SGL)	19,5
Grutto (SGL)	2,6

3.2 Financiële analyse

Kosten beheer en handhaving en toezicht:
De instandhouding van de gebieden brengt kosten met zich mee waaronder regulier onderhoud, groot onderhoud en handhaving & toezicht.

In onderstaand lijstje is opgenomen wat voor onderhoud en beheer de grootste kostenposten zijn:

1. Fietspad asfalt (10%)
2. Gebouwen (9%)
3. Speel- en ligweiden (8%)
4. Bijdrage Routebureau (5%)
5. Brug (5%)
6. Correctie voorzieningen (5%)
7. Spartelbadjes (3%)

Inkomsten:
Vanuit sommige gebieden komen ook inkomsten uit exploitaties. De belangrijkste inkomsten uit de gebieden zijn:

- Erfpachtovereenkomsten (Kameryck)
- Huur- en gebruiksovereenkomsten voor verschillende activiteiten (o.a. evenementen, jacht- en visrecht en snackkiosk bij Strijkviertel).

Financiering
Over het geheel genomen zijn voor de instandhouding van deze publieke natuur- en recreatievoorzieningen de kosten hoger dan de inkomsten. De benodigde financiering van de (resterende) kosten voor instandhouding is afhankelijk van de beheerder en een eventuele ‘status’ van het gebied als RodS-gebied (Recreatie om de stad, een rijksprogramma voor aanleg en beheer van recreatiegebieden in de Randstad).

De financiering van de instandhouding van de gebieden van het Recreatieschap wordt gedragen door de deelnemers in het recreatieschap. Voor de gebieden met een RodS-status is een aparte bijdrage, maar door de (rijks)bezuinigingen vanaf 2012 is hierop een structureel tekort. De financiering van de Staatsbosbeheer-gebieden komt vanuit het Subsidiestelsel natuur en landschap (SNL). Specifiek voor de recreatievoorzieningen (zoals paden, bruggen, parkeerplaatsen) is hiervoor een voorzieningenbijdrage €48,31 per ha en toezichtbijdrage €22,43 per ha (Bij12, 2024). Deze standaardbijdrage is voor heel Nederland even hoog, ongeacht het gebruiksniveau, en is voor de Utrechtse gebieden te laag om het huidige voorzieningenniveau in stand te houden.

In onderstaande tabel is aangegeven welk ‘beheerregime’ van toepassing is op de gebieden:

Cluster 3 – Beheerfinanciering				
	SGL-A	SGL-B	SBB	SBB ovk RodS
Strijkviertel	■			
Haarrijnse plas	■			
Hampoort	■			
De Bijleveld			■	
Oortjespad en plas Eend	■			
Grutto	■			

3.3 Kansen en Knelpunten - Eigendom en beheer

Algemeen:

- De bebording bij alle gebieden is verouderd.

Grutto:

- Onderhoudsvraagstuk: dezelfde manier van onderhoud/inrichting of een meer moderne/ vernieuwde manier van onderhoud/inrichting.
- Laagveenproblematiek rond de Hollandsche Kade: weersomstandigheden maken het moeilijk om te baggeren. Uitdaging die er ligt is hoe de Hollandsche Kade in stand gehouden kan worden.

4. Richtinggevende uitspraken | cluster 3 - Utrecht West

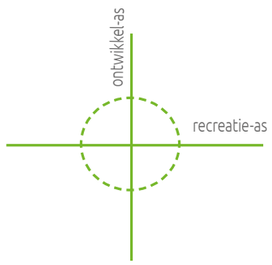
Opgaven

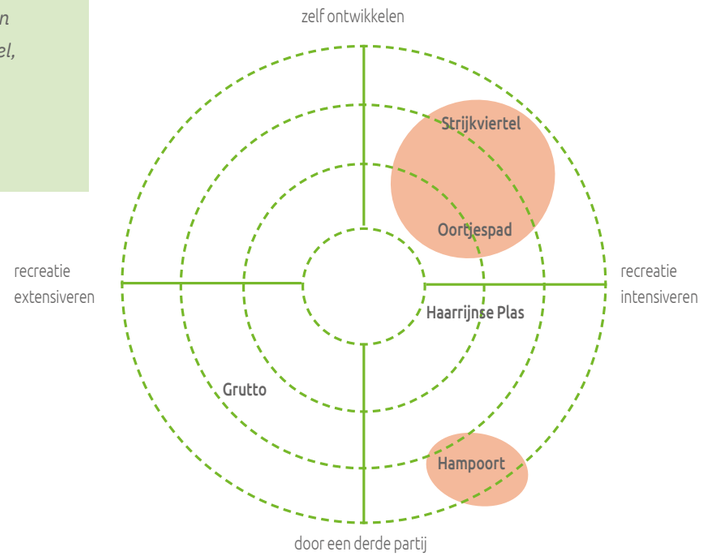
De verschillende kansen en knelpunten, vatten we samen in een aantal opgaven. In de onderstaande tabel is weergegeven welke opgaven spelen in de verschillende gebieden.

	1.Beperkte middelen voor beheer, maar wel meer en veranderende recreatiebehoefte.				2.Creëren van overzicht en sturen op variatie en balans			3.Realiseren / versnellen ambities en plannen voor de gebieden				4.Rekening houden met klimaatverandering	
	a. Identiteit / beleving	b. Update	c. Verbindingen	d. Handhaving, honden	a. Samenhang en balans	b. Geïsoleerde gebieden	c. Scheiding nat-recr	a. Plannen	b. Afhankelijkheden	c. Achterblijvende inkomsten	d. Externe ontw	a. Beheer kostenstijgingen	b. Klimaatadaptatie-kansen
Strijkviertel	■		■	■	■	■		■			■		
Oortjespad	■		■	■	■								
Grutto	■	■	■	■	■	■							
Hampoort	■	■	■	■	■				■				
Haarrijnse Plas			■	■		■		■				■	

De belangrijkste opgaven in dit cluster zijn het up-to-date krijgen en houden van aanbod, en het eventueel ontwikkelen van nieuw aanbod. Doordat deze regio uitgestrekt is, en het areaal beperkt, is het van belang te focussen en allianties te sluiten. De opgaven vragen om een inzet gericht op het optimaliseren van aanbod en versterken van de balans qua recreatie. Dit kan door: De gebieden voor recreatief gebruik te intensiveren of juist te extensiveren (de horizontale as), waarbij keuzes gemaakt kunnen worden om de ontwikkelingen zelf (als Recreatieschap Stichtse Groenlanden en/of Staatsbosbeheer) op te pakken, of dat aan anderen te laten (de verticale as).

De strategie voor dit cluster is de combinatie van ***intensiveren en transformeren / afstoten.*** *De focus ligt op het creëren van drie kerngebieden in de regio; Strijkviertel, Haarrijnse plas en Oortjespad.*

Richtinggevende uitspraken cluster 3 - Utrecht West

Met de richtinggevende uitspraken geven we vanuit de gebieden invulling aan deze visie en scenario's. We gaan in op zonering en kansrijke (gebieds)entrees, identiteit en verbindingen.

Zonering en gebiedsentrees

- Kies voor een integrale benadering bij de ontwikkeling van het nieuwe restaurant aan de plas van Strijkviertel, hoe versterkt de gehele ontwikkeling de betekenis en de programmering van de recreatieplas in de omgeving?
- Zorg voor heldere en uitnodigende entrees naar de verschillende gebieden.
- Recreatiegebied Oortjespad is gebaat bij een sterkere ruimtelijke structuur waarin het volledige gebied – van de zwemplas tot en met de kinderboerderij - een heldere kamerstructuur kijgt waarin horeca en het recreatief programma kunnen worden ondergebracht. Inzetten op een betere aanhechting met het omliggende landschap.
- Grutto is een klein gebied dat voor extensivering van beheer en inrichting of transformatie/afstoten aanmerking komt.

Identiteit

- Laat de Hampoort meegaan in de gebiedsontwikkeling rond Kasteel De Haar. Veel fiets- wandel, en kanoverbindingen kunnen worden ontwikkelt in nauwe samenhang met het gebiedsproces van Natuurmonumenten. Wellicht wil Natuurmonumenten ook het eigendom overnemen als dat de ontwikkeling kan versnellen en toekomstig beheer effectiever maakt.

Verbindingen

- Fietsroute Hollandse kade tussen Kamerik-Maarssen en Kockengen is door de laagveenproblematiek niet toekomstbestendig.
- Groenblauwe dooradering, een wens vanuit o.a. UPLG, kan kansen bieden voor nieuwe recreatieve verbindingen. De vraag is of het Recreatieschap of Staatsbosbeheer deze zouden moeten ontwikkelen en beheren, gezien de structurele beheerlasten die dat met zich meebrengt.

Biodiversiteit

- Verbeteren van de zwemwaterkwaliteit en de ecologische potentie van de plas van Strijkviertel kunnen hand in hand.
- Bij de ontwikkeling van de Hampoort kunnen ecologische waarden hersteld en gerealiseerd worden door herstel van de beekloop en ontwikkeling van hooilanden.

Financiële consequenties

- Het transformeren of afstoten van intensief beheerd recreatiegebied Grutto kan de jaarlijkse beheerkosten verlagen.
- Het ontwikkelen van Hampoort in samenhang met ontwikkelingen door Natuurmonumenten kan het proces efficiënter maken waardoor de ontwikkelkosten lager zijn. Wanneer Natuurmonumenten het eigendom overneemt, worden de beheerlasten overgedragen naar Natuurmonumenten en weggenomen bij het Recreatieschap of Staatsbosbeheer (maar er blijven natuurlijk wel beheerkosten die door intensievere inrichting hoger zullen worden). Het toevoegen van een commerciële exploitatie aan Strijkviertel kan zorgen voor exploitatie-inkomsten, waardoor bijvoorbeeld een intensievere inrichting mogelijk is.

Bronnen

- Historische beelden, kaarten en foto's, Het Utrechts Archief https://hetutrechtsarchief.nl/
- Tastbare Tijd, cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht, Roland Blijdestijn Provincie Utrecht, 2005
- Topotijdreis, 2024
- Concept Utrechts Programma Landelijk Gebied, Provincie Utrecht, 2023

Bijlage

Schetsen werkbijeenkomst 30 september, locatie Fort Rhijnauwen

Gebiedspaspoort

3. UTRECHT WEST

Toekomstvisie 2040 Recreatieschap Stichtse Groenlanden en
(aanliggend) Staatsbosbeheer

Gebiedspaspoort

4. UTRECHT ZUID-ZUIDWEST

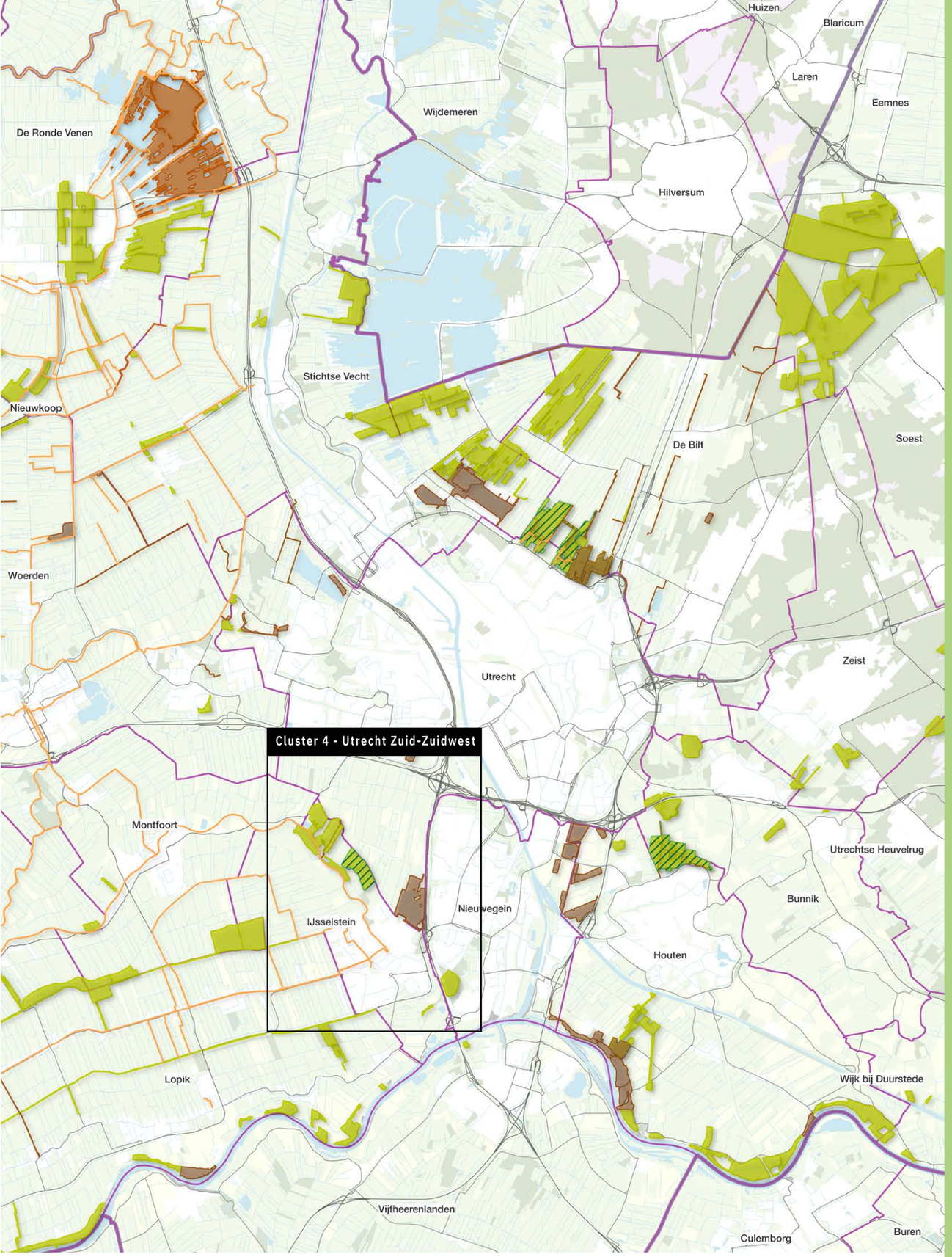
Toekomstvisie 2040 Recreatieschap Stichtse Groenlanden en (aanliggend) Staatsbosbeheer

RECREATIESCHAP STICHTSE GROENLANDEN

staatsbosbeheer

BUREAUBUITEN economie & omgeving

FEDDES/OLTHOF

Gebiedspaspoort

CLUSTER 4
UTRECHT ZUID-ZUIDWEST

DIT DOCUMENT IS INTERACTIEF

Doel

Het gebiedspaspoort beschrijft het cluster omgeving Utrecht Zuid-Zuidwest met daarin de deelgebieden IJsselbos, Nedereindse park, IJsselsteinse bos en recreatiegebied Noordwest Lopikerwaard. Het doel van het gebiedspaspoort is het inzichtelijk maken van de kenmerken, functies, kansen en knelpunten, eigendom en beheer voor de deelgebieden. Dit wordt gedaan aan de hand van een ruimtelijke analyse, recreatieve analyse en een financiële analyse. Het gebiedspaspoort dient als opstap voor de Toekomstvisie 2040 van Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer.

Inhoudsopgave

1. Ruimtelijke analyse
1.1 Ontstaansgeschiedenis van het gebied
1.2 Structuurdragers
1.3 Ruimtelijke samenhang
1.4 Planologische kaders en ontwikkelingen
1.5 Klimaat
1.6 Kansen en knelpunten

2. Recreatieve analyse
2.1 Huidig gebruik
2.2 Doelgroepen
2.3 Impact van trends en ontwikkelingen
2.4 Kansen en knelpunten

3. Eigendom en beheer
3.1 Beheerverantwoordelijkheden van recreatieve voorzieninge
3.2 Financiële analyse
3.3 Kansen en knelpunten

4. Richtinggevende uitspraken

Bronnen
Bijlage

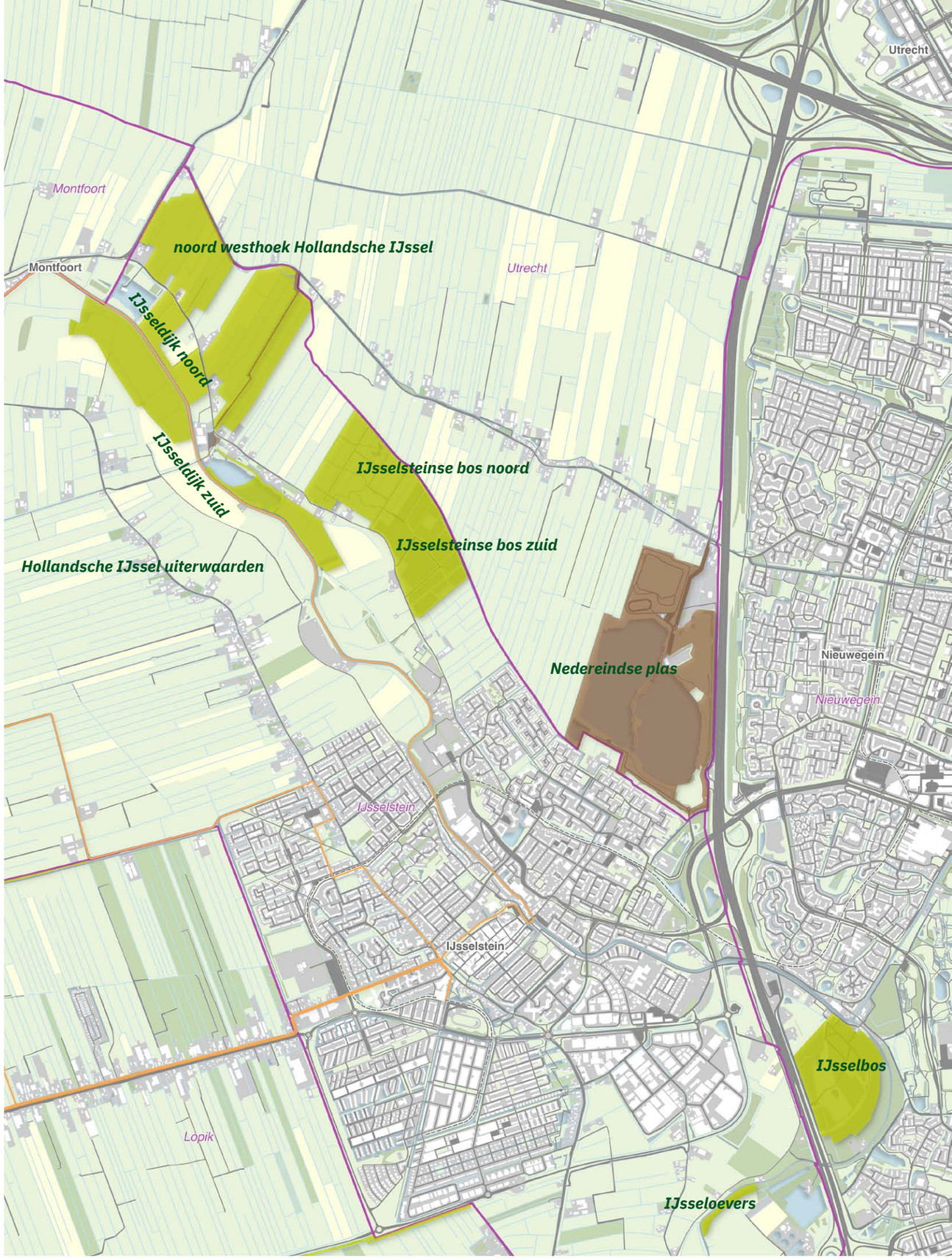
1. Ruimtelijke analyse

Ligging

Het cluster Utrecht Zuid-Zuidwest is gelegen aan de zuidwestzijde van de stad Utrecht. Aan de oostzijde wordt het begrensd door de A2 en aan de noordzijde door de A12. Dit gebied in de oksel van de snelwegen is ook wel bekend als polder Rijnenburg, waar toekomstige woningbouw gepland staat. Aan de zuidzijde wordt het cluster omrand door IJsselstein en aan de oostzijde (achter de snelweg) door Nieuwegein. Een belangrijke watergang in het gebied is de Hollandsche IJssel.

Hollandsche IJssel nabij Marnemoende (Groen Groeit Mee, 2022)

Cluster 4

Toekomstvisie 2040 Gebieden en Routestructuren

0 500 1.000 1.500 m

Gemeentegrenzen
Provinciegrenzen

1.1 Ontstaansgeschiedenis van het gebied

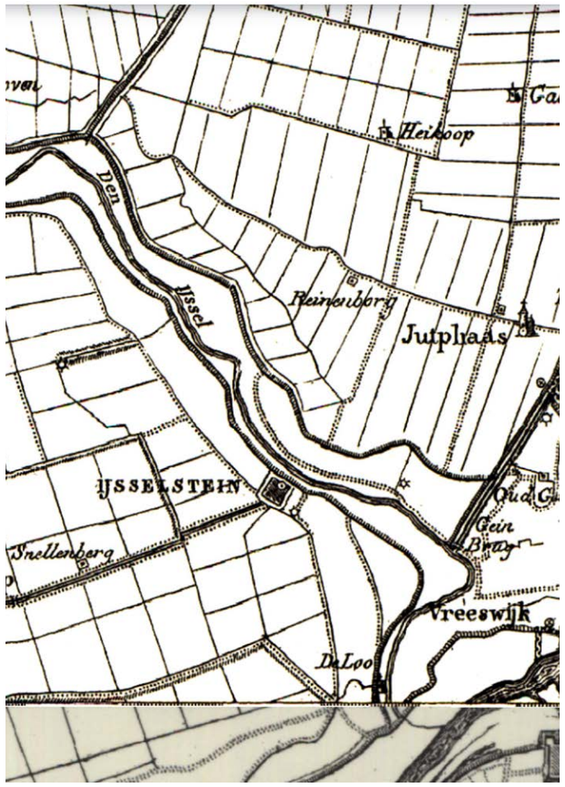
tot 1000 | Oude rivierlopen en stroomruggen
Het landschap van dit cluster maakt onderdeel uit van de Lopikerwaard, een gebied dat wordt gekenmerkt door de vele stroomstelsels van oude rivieren. Zo'n zesduizend jaar geleden liep er een hoofdstroom van de Rijn, het zogeheten Benschoopse stroomstelsel. De vestingsteden IJsselstein en Oudegein liggen op oude stroomruggen van dit stelsel. In de eeuwen daarna vormde zich de Hollandsche IJssel met typerende blokverkavelingen nabij de bebouwing.

1000 - 1600 | Grote ontginningen en lintdorpen
Na de bedijking van de Lek (11e eeuw) werd er gestart met systematische ontginningen. De gegraven Benschopsche Wetering vormde de ongtinningsbasis en centrale afwatering van de Hollandsche IJssel. In de 12e eeuw werd ook de Hollandsche IJssel bedijkt waarmee het een nieuwe ontginningsas vormde. Langs de verschillende ontginningsassen ontstonden boerderijlinten met kerken en kastelen. Benschop vormde een van de belangrijkste linten. Langs de Hollandsche Ijssel ontstonden twee historische (kasteel)steden, IJsselstein en Montfoort.

1600 - 1900 | boezems en eendenkooien
Het lage en natte karakter van de voormalige komgronden werd versterkt door de grootschalige ontginningen. Dit zorgde voor verdere bodemdaling en wateroverlast. Rond de 16e eeuw werden er dan ook steeds meer boezems aangelegd om water tijdelijk op te slaan, om dit vervolgens in fasen op de river te lozen. De Benschopper Molenvliet is een van deze boezems. Het voornaamste grondgebruik in het ontginningslandschap was veeteelt, hennepteelt en een veelheid aan eendenkooien (eind 18e eeuw telde de lopikerward zo'n 50 eendenkooien).

1900 - 2000 | Nieuwe lijnen in het landschap
In de loop van de tijd vond er verdichting plaats van de boerderijlinten. Een zeer grote verandering in het voorheen agrarisch gedomineerde landschap is de enorme verstedelijking van IJsselstein. Deze kern groeide zo goed als vast aan Nieuwegein. Met de aanleg van de A2 en A12 werden er bovendien twee dominerende lijnen aan het landschap toegevoegd. De Nedereindse plas verwijst naar de zandwinning voor deze ontwikkelingen.

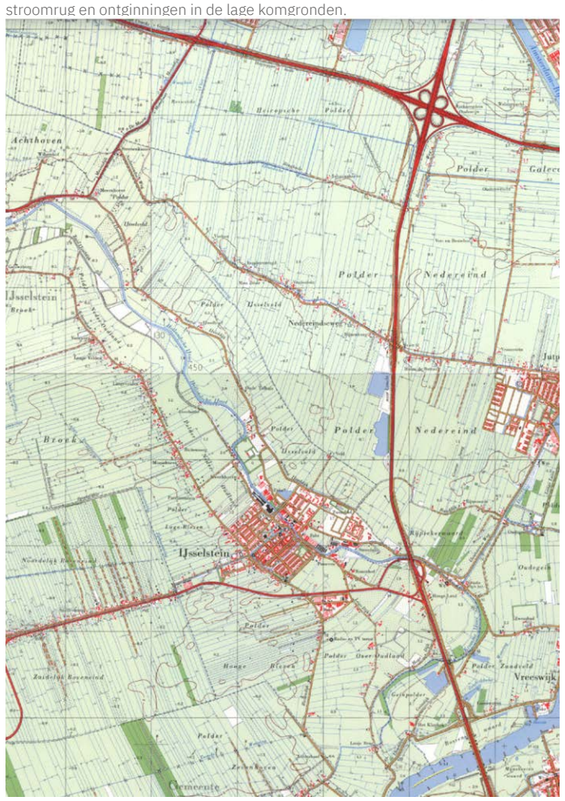

Gezicht over de Hollandsche IJssel te IJsselstein, met rechts de huizen langs de Panoven (Het Utrechts Archief, 1900)

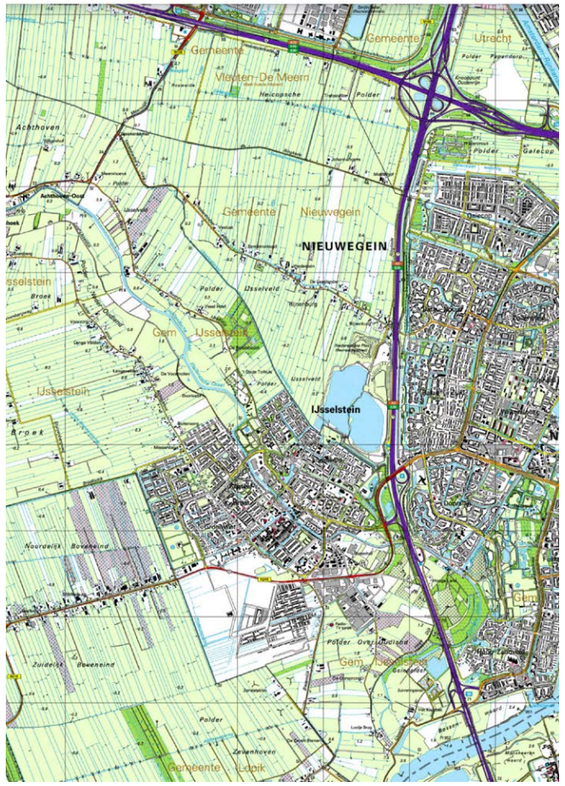
1815 - De Hollandsche IJssel met historische kasteelstad IJsselstein op de stroomrug en ontginningen in de lage komgronden.

1900 - Een landschap met vele boezem(kades), veeteelt en eendenkooien

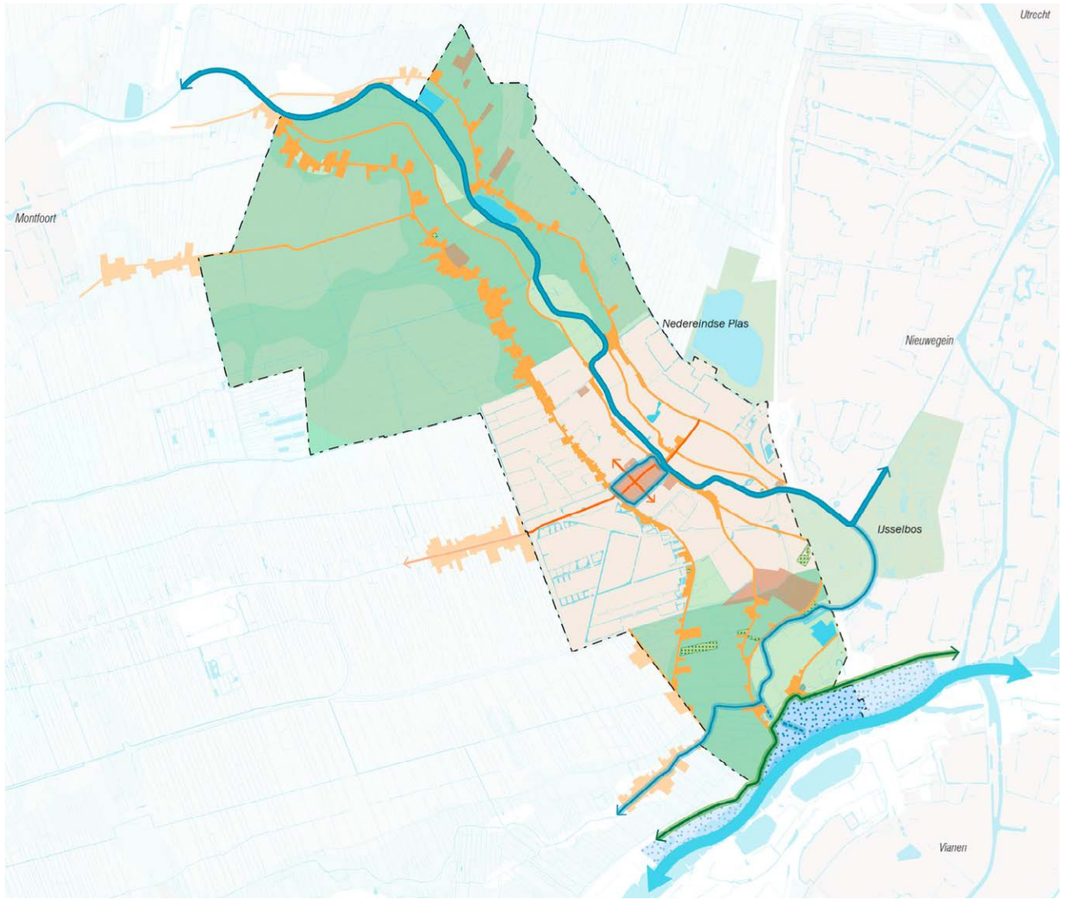
1975 - de ontginningslinten verdichten, IJsselstein Groeit en er wordt gestart met de aanleg van de A2 en A12

2000 - IJsselstein en Nieuwegein zijn enorm verstedelijkt en aan elkaar gegroeid

1.2 Structuurdragers

De belangrijkste ruimtelijke structuurdragers en identiteitsdragers van het gebied zijn de lange lijnen van de Hollandsche IJssel en de historische, kleinschalige veenontginningslinten. Naast dat deze linten richting geven in het landschap vormen ze een belangrijke verbinding tussen de stad (IJsselstein) en het buitengebied.

De lange ontginningslinten en de Hollandsche IJssel vormen belangrijke lijnvormige structuurdragers van het gebied (gemeente IJsselstein ism KuiperCompagnons, 2021)

De Hollandsche Ijssel met haar stroomrug als belangrijke structuurdrager

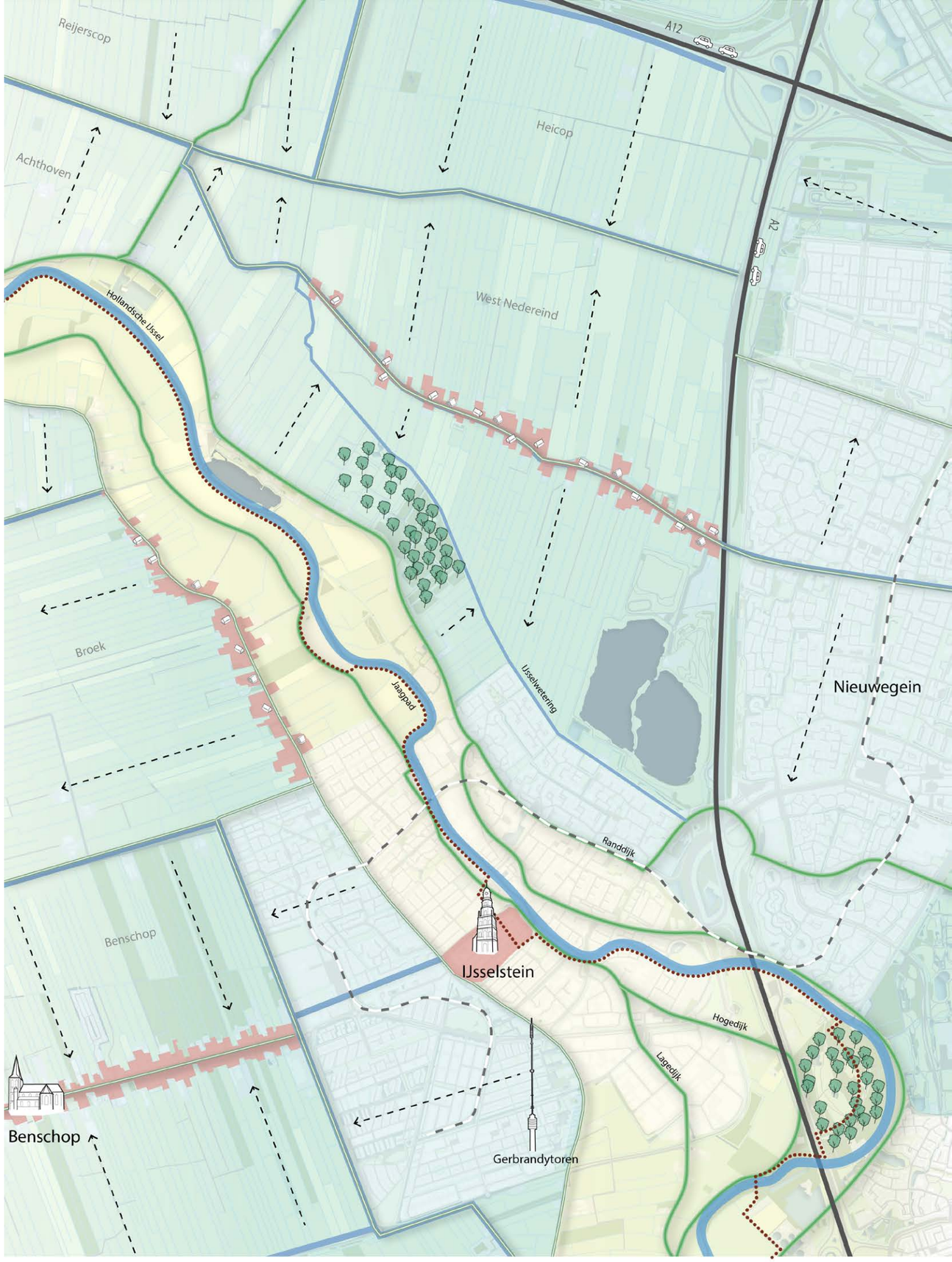

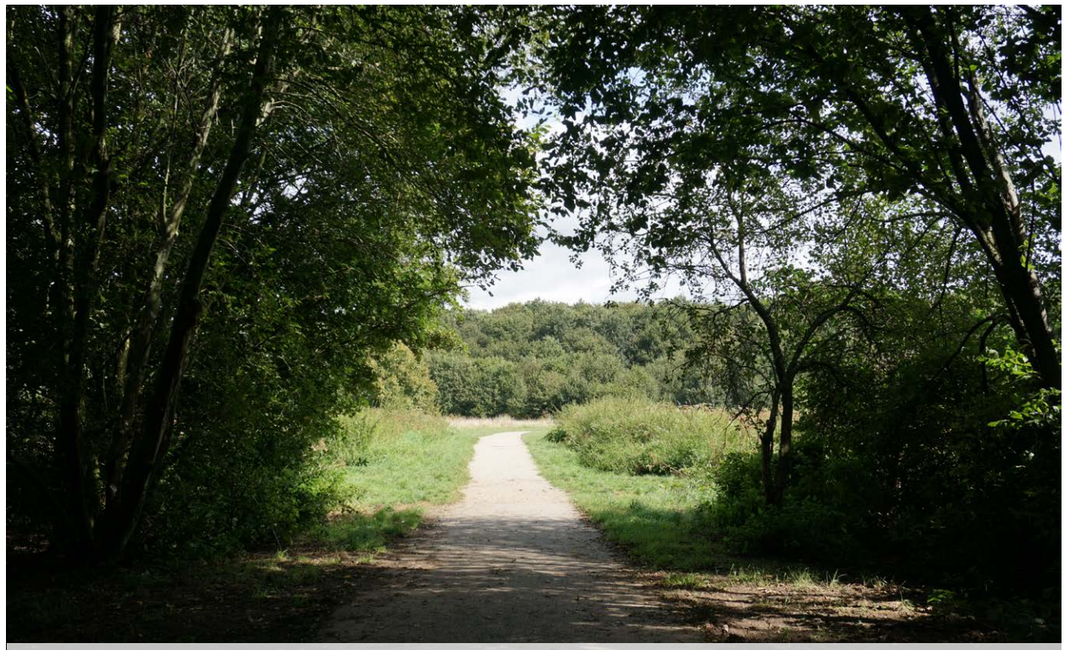
Het weidse veentontginningslandschap met haar lange lijnen en sloten vormt een kenmerkende structuurdrager

1.3 Ruimtelijke samenhang

Cluster Utrecht Zuid-Zuidwest is gevormd door de Hollandsce IJssel meander met haar relatief smalle, zandige oeverwallen. Het gebied heeft een half-open karakter met kleinschalige blokverkaveling. De hoger gelegen oeverwal vormde de basis voor ontginning, hier ontstonden karakteristieke ontginningslinten.
De stroomrug wordt opgevolgd door de lager gelegen komgronden en veenontginningen met een bodem van klei en veen. Het veenontginningslandschap wordt gekenmerkt door haar openheid en weidse vergezichten. De veelheid aan sloten laat het natte karakter van het gebied goed zien.

Het gebied vormt een belangrijke schakel tussen de stadsrand Nieuwegein/IJsselstein en het buitengebied.

IJsselsteinse bos | divers bos met open plekken, geïsoleerde ligging

IJsselsteinse bos | het westelijk deel is een jong bos met strakke zichtlijnen (DE fabriek Utrecht)

Nedereindse plas | waterrijk karakter en weidse vergezichten richting de open polder

Recreatiegebied noordwest Lopikerwaard | momenteel wordt het gebied gekarakteriseerd door open weiland

1.4 Planologische kaders en ontwikkelingen - natuur en water

Huidig ruimtelijk beleid

Het landschap rond het cluster Utrecht Zuid-Zuidwest kent verschillende beschermingscategorieën voor natuur, en waterkwaliteit. Onderstaande kaarten geeft op een beknopte wijze weer waar deze waarden te vinden zijn en hoe deze mogelijk van toepassing kunnen zijn op de (recreatie)gebieden in de omgeving.

Slechts een klein gedeelte van het gebied valt onder de zonering Natuurnetwerk Nederland. Dit focust zich op het gebied rond de Hollandsche IJssel aan de noordzijde van het cluster. Het IJsselbos valt in haar geheel onder NNN. Het resterende buitengebied heeft een primair agrarische functie en wordt als zeer waardevol voedselproductiegebied gemarkeerd. Een groot deel van het cluster valt bovendien onder de zonering kwetsbare strategische grondwatervoorraden (zodat er in de toekomst voldoende mogelijkheden zijn voor de winning van grondwater voor de drinkwatervoorziening) en het gebied in en rondom het IJsselbos kent zelfs een grondwater beschermingszone (bij ontwikkelingen op en in de bodem moet altijd rekening gehouden worden met het drinkwaterbelang).

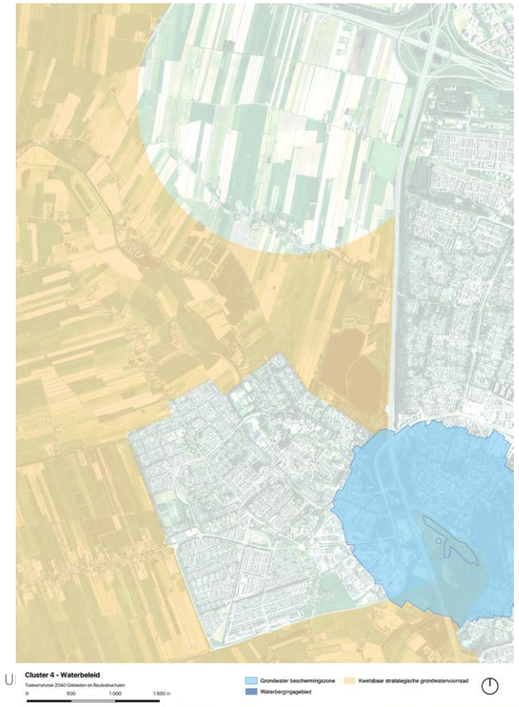
Ruimtelijke ontwikkelingen

Onderstaand overzicht geeft op een globale wijze inzicht in de belangrijkste ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied en de wijze waarop deze een raakvlak kunnen hebben met de doorontwikkeling van de (recreatie) gebieden in dit cluster. Voor verdere informatie zie ook de bronnenlijst in de bijlage.

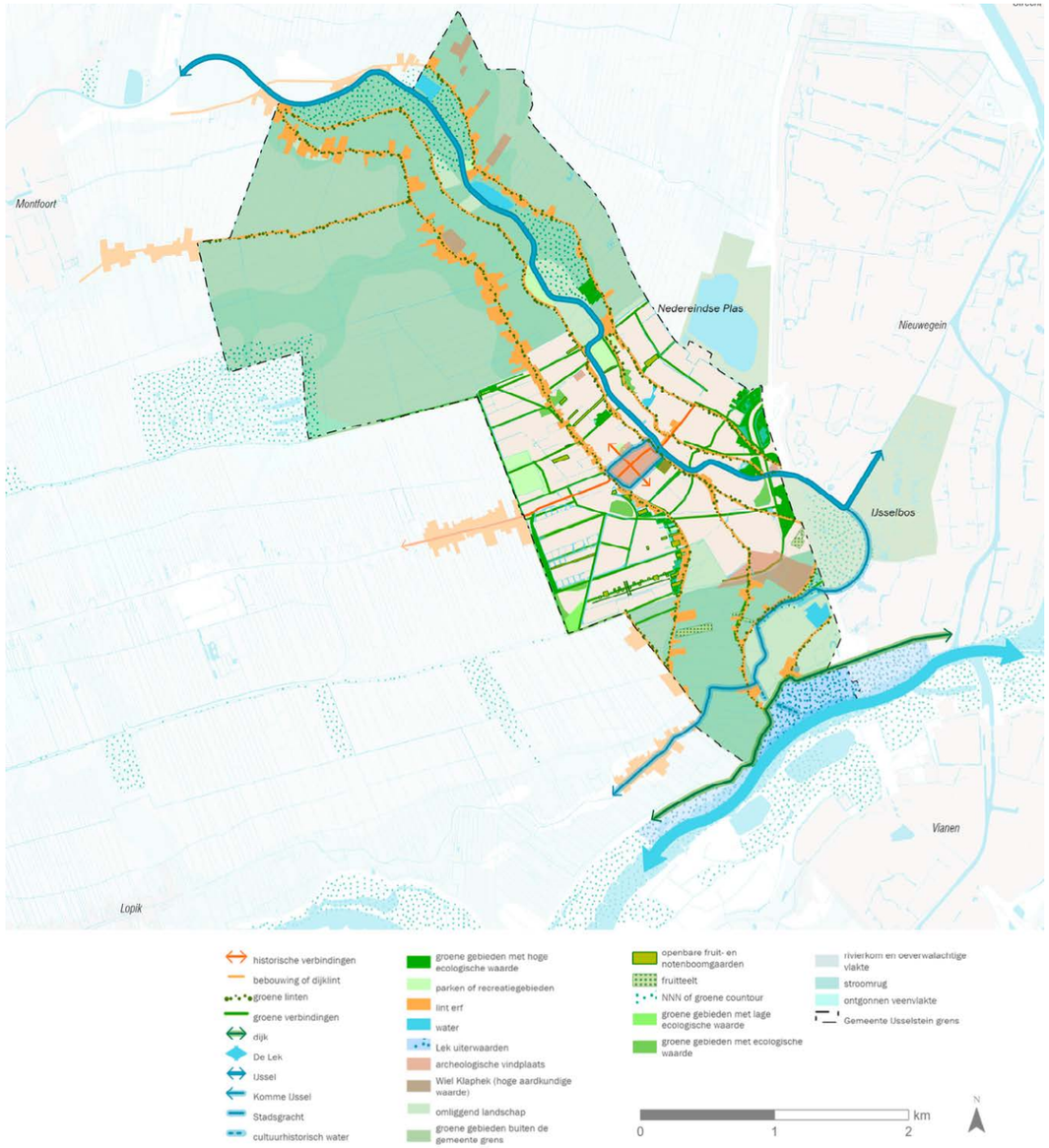
Vanuit de gemeente IJsselstein wordt er ingezet op het versterken van de bestaande natuurwaarden en het ontwikkelen van een robuuste groen-blauwe verbinding tussen het landbouwgebied, de Hollandsche IJssel en de Kromme IJssel (gemeente IJsselstein en KuiperCompagnons, 2021).

Planologische natuurkaders (Provincie Utrecht, 2024)

Planologische waterkaders (Provincie Utrecht, 2024)

De gemeente IJsselstein zet met haar omgevingsvisie in op het verbeteren van bestaande natuur en het ontwikkelen van een groenblauwe verbinding langs de Hollandsche IJssel richting het landbouwgebied en de Kromme Ijssel (gemeente IJsselstein ism KuiperCompagnons, 2021)

Planologische kaders en ontwikkelingen - IJsselbos

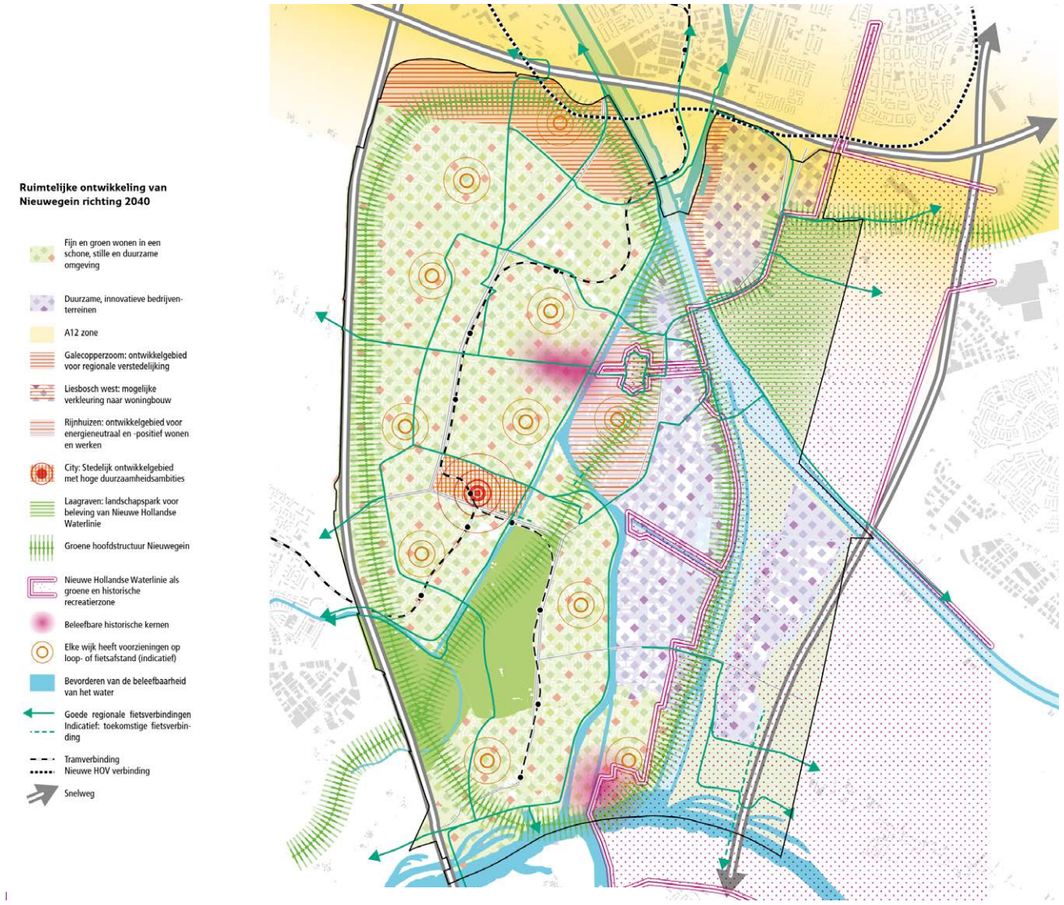
Het IJsselbos valt onder het Kromme IJsselgebied.
In het gebiedsperspectief Kromme IJsselgebied (vastgesteld door gemeente IJsselstein) worden een aantal landschappelijke kwaliteiten en ruimtelijke opgaven geschetst die kunnen bijdragen aan het versterken van het gebied. Op het gebied van landschap, natuur en recreatie worden er de volgende kansen gezien:

- verbindt stad en land en ontwikkel een fijnmazig recreatief netwerk
- verbindt de natuurnetwerk tussen Nieuwegein, IJsselstein en het rivierenlandschap van de IJssel en de Lek
- benut de waterbergende functie van de Kromme IJssel en draag bij aan een klimaatadaptief IJsselstein.
- zoek naar verbreding en verduurzaming in de landbouwsector.

In de omgevingsvisie van Nieuwegein worden uitdagingen en ambities geschetst voor de gemeente. Vooral de westelijke rand is hierin relevant voor cluster 4. Vanuit deze visie worden drie hoofdopgaven genoemd: duurzaamheid, veiligheid en gezondheid. Deze opgaven krijgen ruimtelijk vorm in vier speerpunten:

- Verbonden met de stad, verbonden met elkaar
- Fijne en groene stad met een levendig centrum
- Een toekomstbestendige stad voor jong en oud
- Een bedrijvige stad in een sterke regio

(gemeente Nieuwegein, 2020)

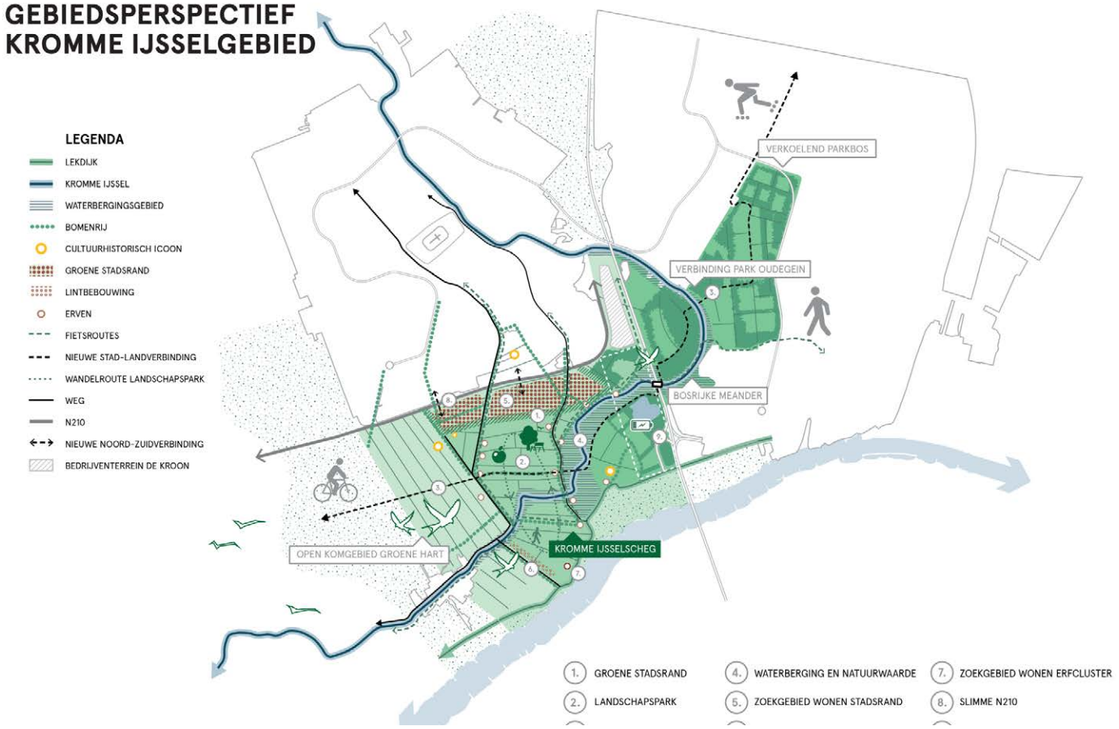

Ruimtelijke ontwikkeling van Nieuwegein | Omgevingsvisie Nieuwegein 2040 (gemeente Nieuwegein, 2020)

COLLAGE VAN SFEREN IN HET KROMME IJSSELGEBIED

VISIEKAART GEBIEDSPERSPECTIEF KROMME IJSSELGEBIED

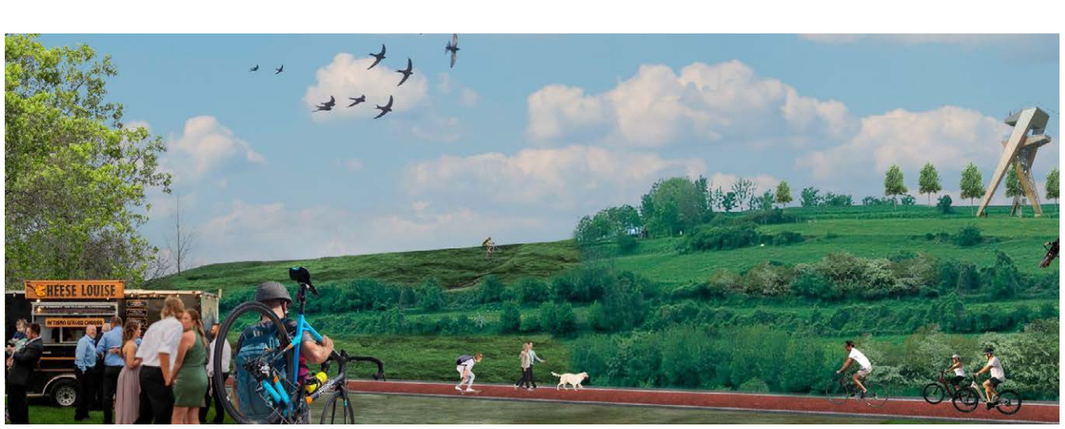
Sfeerimpressie en Visiekaart Gebiedsperspectief Kromme IJsselgebied (gemeente IJsselstein - Ruimtevolk - flux, 2022)

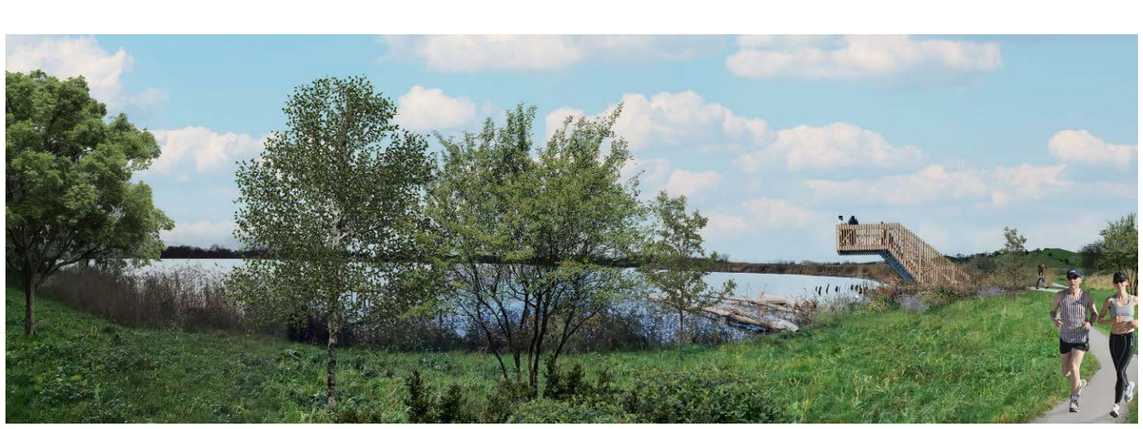
Planologische kaders en ontwikkelingen - Nedereindse park

Dit jaar (2024) is de programmatische verkenning voor Rijnenburg vastgesteld en wordt het toekomstbeeld voor Nedereindse park opgesteld.

- ruimte voor verschillende gebruikers (wandelaars, fietsers, skaters) met gescheiden paden
- eventueel toevoegen van een vlonderpad of een blote voetenpad
- noordelijke hoofdontsluiting voor auto's met parkeren aan de buitenranden
- een natuurspeeltuin
- een losloopgebied voor honden
- uitkijkpunten/ vlonders (opvallend icoon op de heuvels)
- aanvulling op bestaande sportfuncties tot een parkgebied waarin sporten, spelen en bewegen voor een breed publiek wordt gefaciliteerd.
- kleinschalige horeca

Op het gebied van natuur en ecologie wordt er ingezet op de ontwikkeling van natuurvriendelijke oevers met ruimte voor vogels en vissen. Ook voor mensen wordt er meer (ruig) groen ontwikkeld om natuur beleefbaar te maken en er een educatief aspect aan te koppelen. Een lange termijn ambitie is het gebied op grotere schaal verbinden met omliggende groenstructuren zoals het IJsselsteinse Bos, een verbetering voor zowel natuur als de recreant.

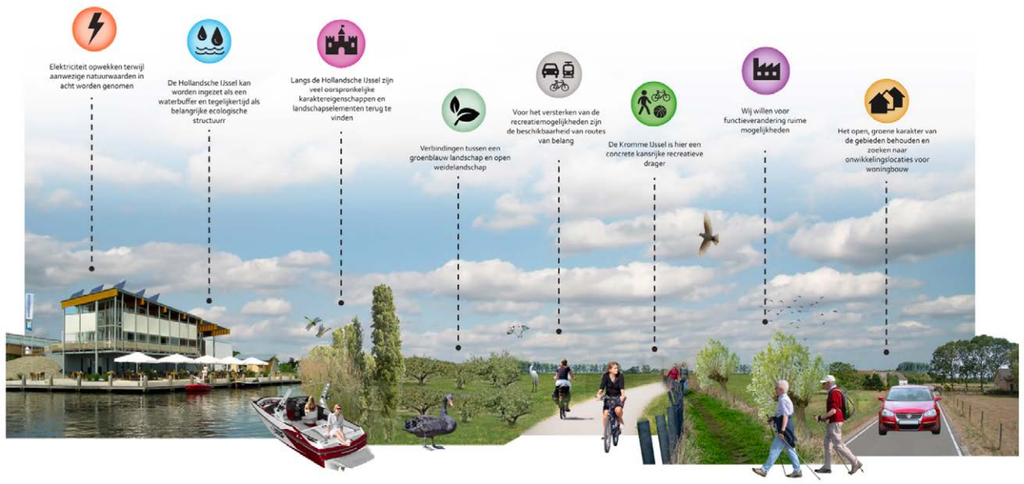

Toekomstbeelden Nedereindse Park (gemeente Utrecht, 2024)

Planologische kaders en ontwikkelingen - Buitengebied Hollandsche IJssel

Vanuit de omgevingsvisie gemeente IJsselstein wordt er in het Buitengebied Hollandsche IJssel ingezet op het behouden en versterken van de waardevolle natuurgebieden rond de Hollandsche IJssel. Ook wordt er gestreefd naar een gezond en veerkrachtig watersysteem (gemeente IJsselstein ism KuiperCompagnons, 2021). In de uitvoeringsagenda van de Economische Visie 2024-2030 IJsselstein wordt bovendien gepleit voor (verbeterde) fietsverbindingen van en naar het buitengebied. Fietspad IJsselwetering is hier onderdeel van (gemeente IJsselstein ism Bureau Buiten, 2024).

In 2023 is er door de Provincie Utrecht, gemeenten IJsselstein, Nieuwegein, Montfoort en Utrecht, Staatsbosbeheer en Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (HDSR) een gebiedsgerichte samenwerking gestart: Groen Groeit Mee voorbeeldgebied Hollandsche IJssel. Hiermee is het gebied een van de vier voorbeeldgebieden van Groen Groeit Mee, in de provincie Utrecht.

Streefbeeld deelgebied Hollandsche IJssel, uit de omgevingsvisie IJsselstein (gemeente IJsselstein ism KuiperCompagnons, 2021)

Ruimtelijk raamwerk van de toekomstige inrichting | Masterplan Hollandsche IJsselgebied (Sweco, 2018)

Planologische kaders en ontwikkelingen - Utrechts Programma Landelijk gebied

Vanuit het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG) wordt er gewerkt aan grote vraagstukken zoals het verminderen van stikstof, het verbeteren van de bodem- en waterkwaliteit, het versterken van de natuur en het toekomstbestendig inrichten van ons landelijk gebied. Momenteel wordt er gewerkt aan een integrale aanpak waarbij verschillende partijen worden meegenomen, denk aan agrariërs, inwoners, natuurorganisaties, waterschappen, gemeenten en buurprovincies. In 2025 wordt er een definitief plan verwacht.

In het concept UPLG zijn een aantal structurerende principes opgesteld die leidend zijn:

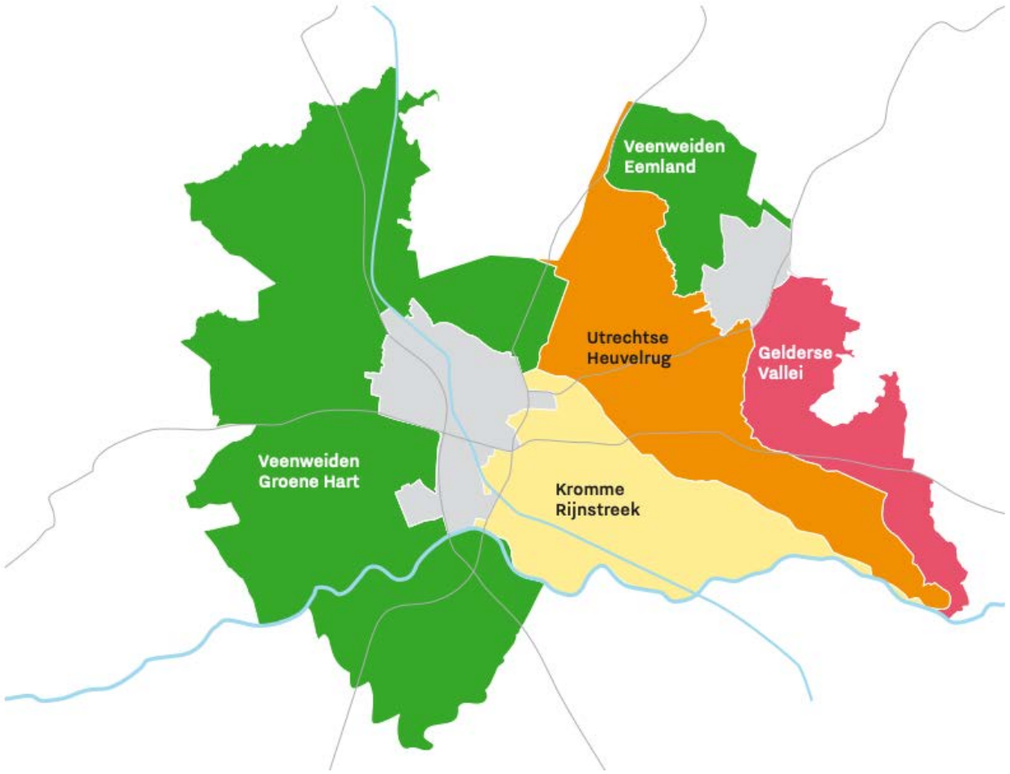
- voldoende en schoon water
- inspelen op klimaatverandering
- kwaliteit van de natuur verbeteren
- minder stikstofuitstoot
- duurzame landbouw
- minder broeikasgassen uit veehouderij (methaan)
- aansluiten bij andere projecten van de provincie

Om recht te doen aan de diversiteit van landschappen in de provincie Utrecht is er een onderverdeling gemaakt. Dit cluster valt onder de veenweidegebied Het Groene Hart. In toekomst wordt er hier ingezet op:

- minder uitstoot van koolstofdioxide (CO_2)uit veenbodems door de grondwaterstand te verhogen
- meer duurzame landbouw en minder intensief
- een deel van het gebied is geschikt gemaakt voor weidevogels.
- er is een rijke blauwe dooradering; een netwerk van met elkaar verbonden natuurvriendelijke sloten, rivieren en plassen.
- de natuur in Natura 2000-gebieden is hersteld, en er zijn moerasgebieden en waterbuffers aangelegd.

(Provincie Utrecht, 2023)

Dit cluster valt onder de gebiedsuitwerking Utrechtse Waarden, en daarin moet de uitwerking in het kader van Groen Groeit Mee een plek krijgen.

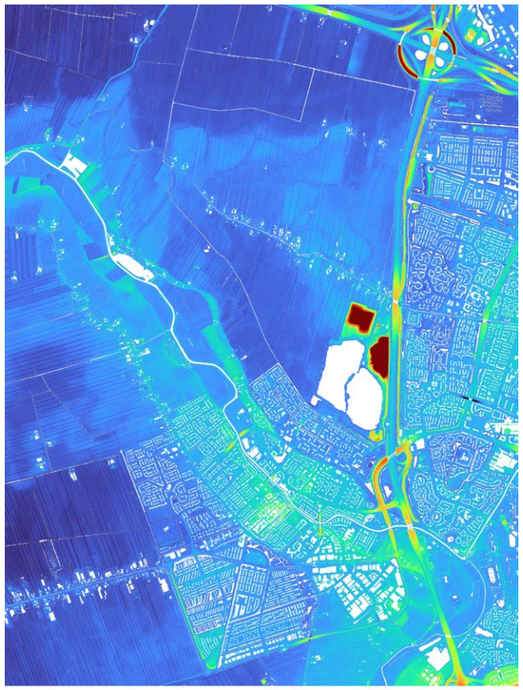

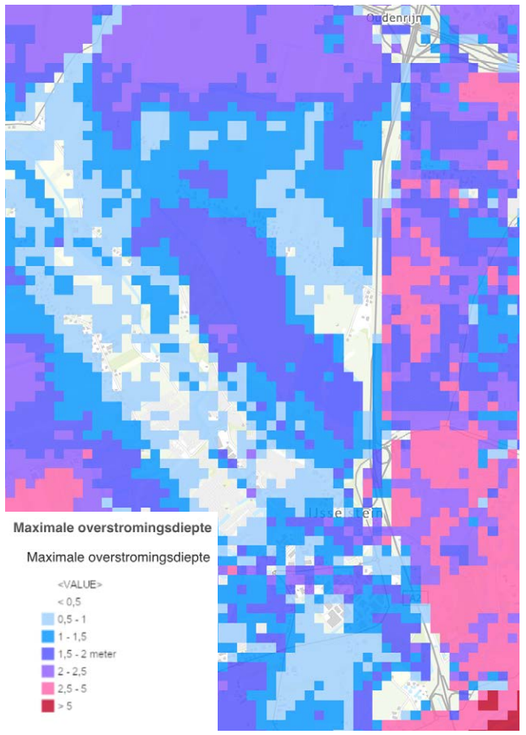
Landschappelijke deelgebieden uit het concept Utrechts Programma Landelijk Gebied (Provincie Utrecht, 2023)

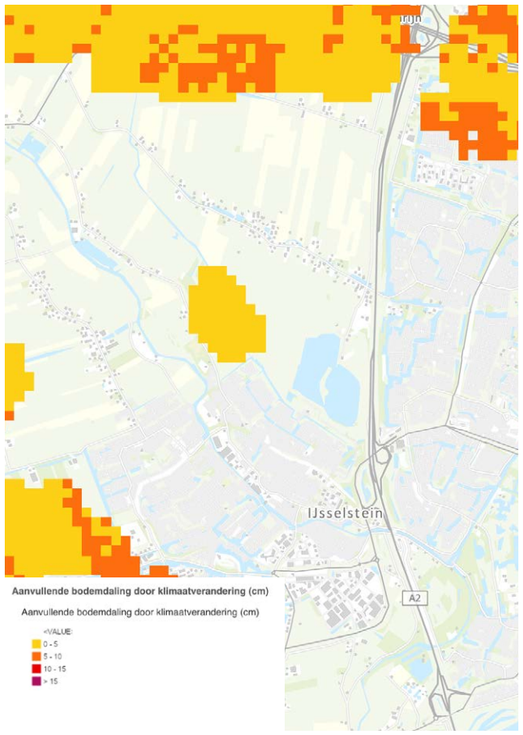
1.5 Klimaat

Om inzicht te krijgen in de grote uitdagingen die door klimaatverandering op de clustergebieden afkomen is gebruik gemaakt van de Klimaateffectatlas. De kaartbeelden laten zien waar de effecten van wateroverlast-hitte-droogte-overstroming in de komende decennia de meeste impact zullen hebben, en waar mogelijk maatregelen nodig zullen zijn:

Het overgrote deel van dit cluster wordt gekarakteriseerd door een waterrijk veenweidelandschap. De intensieve bemaling van de afgelopen decennia heeft geleid tot een laag gelegen gebied. Dit zorgt voor wateroverlast, kwel en lokale verzilting. Bemaling van agrarisch grasland heeft bovendien als gevolg dat het veen verder inklinkt en CO_2 naar de omgeving uitstoot. Ook kampen veel landbouwbedrijven in dit gebied met droogtestress. Bij een toekomstbestendige invulling is het van belang dat er vooral bij de laagst gelegen delen plek voor waterberging wordt gereserveerd.

Klimaateffecten op kaart (Provincie Utrecht, 2024)

1.6 Kansen en knelpunten - Ruimtelijk

Op basis van de landschappelijke analyse, gebiedsbezoeken en huidig beleid kunnen er een aantal kansen en knelpunten worden geformuleerd.

Kansen & Knelpunten:

- Er liggen kansen om een meer onderscheidende **identiteit** voor de verschillende deelgebieden te versterken en/of te ontwikkelen:
  - IJsselbos: ecologische stapsteen tussen het gebied Kromme IJssel en de (uiterwaarden van) Lek.
  - Nedereindse plas: sport en outdoor recreatie met de skipiste als bovenregionale trekpleister.
- Het is wenselijk dat er meer voetpaden worden aangesloten vanuit het park op de wijken IJsselveld-Oost en IJsselveld-West.
  - Gebied ten noorden van Marnemoende: nieuwe (uiterwaarden) natuurontwikkeling en zwemlocatie
  - IJsselsteinse bos: recreatief bos met natuur.

- Er ligt een kans om recreatie beter te spreiden door de werken aan een intensiteit zonering. Naast het versterken van de aantrekkingskracht door gebiedsidentiteiten te verbeteren vraagt dit om het versterken van recreatieve **verbindingen**. In dit cluster biedt de Hollandsche IJssel aanleiding als stevige recreatieve hoofdstructuur tussen de verschillende gebieden. Hier ligt de focus op de wandelaar (er liggen kansen om het jaagpad als een aaneengesloten structuur te ontwikkelen). Voor fietsers liggen er kansen om het IJsselwetering-fietspad door te trekken richting het noorden en zuiden. De IJsseldijk kan daarmee voor auto's de belangrijkste route blijven. Ook liggen er kansen om het gebied beter te verbinden met het aangrenzend woongebied van Nieuwegein (A2 barriere) en de mogelijke nieuwbouw van Rijnenburg. Deze laatste vraagt om heldere (nieuwe) noord-zuid verbindingen, parallel met de bestaande veenverkaveling. Naast het ontwikkelen van deze nieuwe schakels liggen er kansen om huidige verbindingen te versterken door te werken met heldere bebording (route en informatie).

- Zorg voor heldere en uitnodigende entrees naar de verschillende gebieden.

- Zorg in gebied van de Nedereindse plas voor een scheiding van fietsers en wandelaars. Rond de plas liggen kansen voor verbrede fietspaden en door het gebied kan de focus meer liggen op wandelaars. In te toekomst biedt dit gebied mogelijk aanleiding voor voor sportwedstrijden (triathlon).

- Vertel het verhaal van het veenlandschap door noord-zuid doorgangen te creeeren vanuit de historische linten.

- Benadruk zichtlijnen op markante gebouwen zoals de Watertoren Nieuwegein, de kerktoren van IJsselstein en tv-mast en de Douwe Egberts fabriek te Utrecht. Deze helpen om een gebied oriëntatie te geven.

- Ook liggen er kansen om het gebied beter te verbinden met het aangrenzend woongebied van Nieuwegein (A2 barrière) en de mogelijke nieuwbouw van Rijnenburg. Deze laatste vraagt om heldere (nieuwe) noord-zuid verbindingen, parallel met de bestaande veenverkaveling. Wellicht door middel van een nieuwe/extra fietsrug over de Hollandsche IJssel.

IJsselbos | krappe onderdoorgang A2 richting het IJsselbos, langs de Kromme IJssel, kans voor een aaneengesloten, prettige route langs de Hollandsche IJssel richting het IJsselbos

IJsseldijk | ontlast de IJsseldijk en zorg voor een alternatieve, veilige route voor fietsers en wandelaars (kansen voor fietspad IJsselwetering / Marrepad)

2. Recreatieve analyse

2.1 Huidig gebruik

Om inzicht te krijgen in welke recreatieve waarde de gebieden hebben, is per gebied de gebruikswaarde, belevingswaarde en attractiewaarde bepaald:

- *Gebruikswaarde*: wat voor activiteiten zijn er mogelijk?
- *Belevingswaarde*: welke belevingssferen zijn er in het gebied?
- *Attractiewaarde*: wat trekt bezoekers juist naar dit gebied?

Nedereindse Park

Gebruikswaarde: Terrein wordt gebruikt voor fietsen, wandelen, (nacht)vissen, mountainbiken en skeeleren. Faciliteiten: kunstskibaan, mountainbikeparcours, wieler- en skeelercentrum, parkeerterreinen, toiletgebouw, picknicktafels, horeca (tijdens opening skipiste), oeverwand met kijkscherm, wilgenlabyrinth, doorgaand fiets- en wandelpad, evenementen. Zwemmen in de plassen is niet toegestaan. Honden: aangelijnd toegestaan.

Belevingswaarde: De belevingswaarde bij het Nedereindse park verschilt van rust aan de plas, en reuring rondom de kunstkibaan. Dit zorgt voor een divers gebied waar verschillende belevingswaarden en hoogteverschillen gelden.

Attractiewaarde: De attractiewaarde in dit gebied ligt vooral rondom de kunstskibaan en wielerbaan, welke je ergens anders in de omgeving niet kunt vinden.

Bezoekersaantallen: de Nedereindse Plas trekt circa 86.000 unieke Nederlandse bezoekers en 0,5-0,75 miljoen Nederlandse bezoeken per jaar (2022). Gemiddeld zorgt dit voor 7.000 bezoeken per hectare. Dit is een hoge gemiddelde bezoekersdichtheid, maar het gebied kent juist ook hoge bezoekerspieken en relatief rustige momenten.

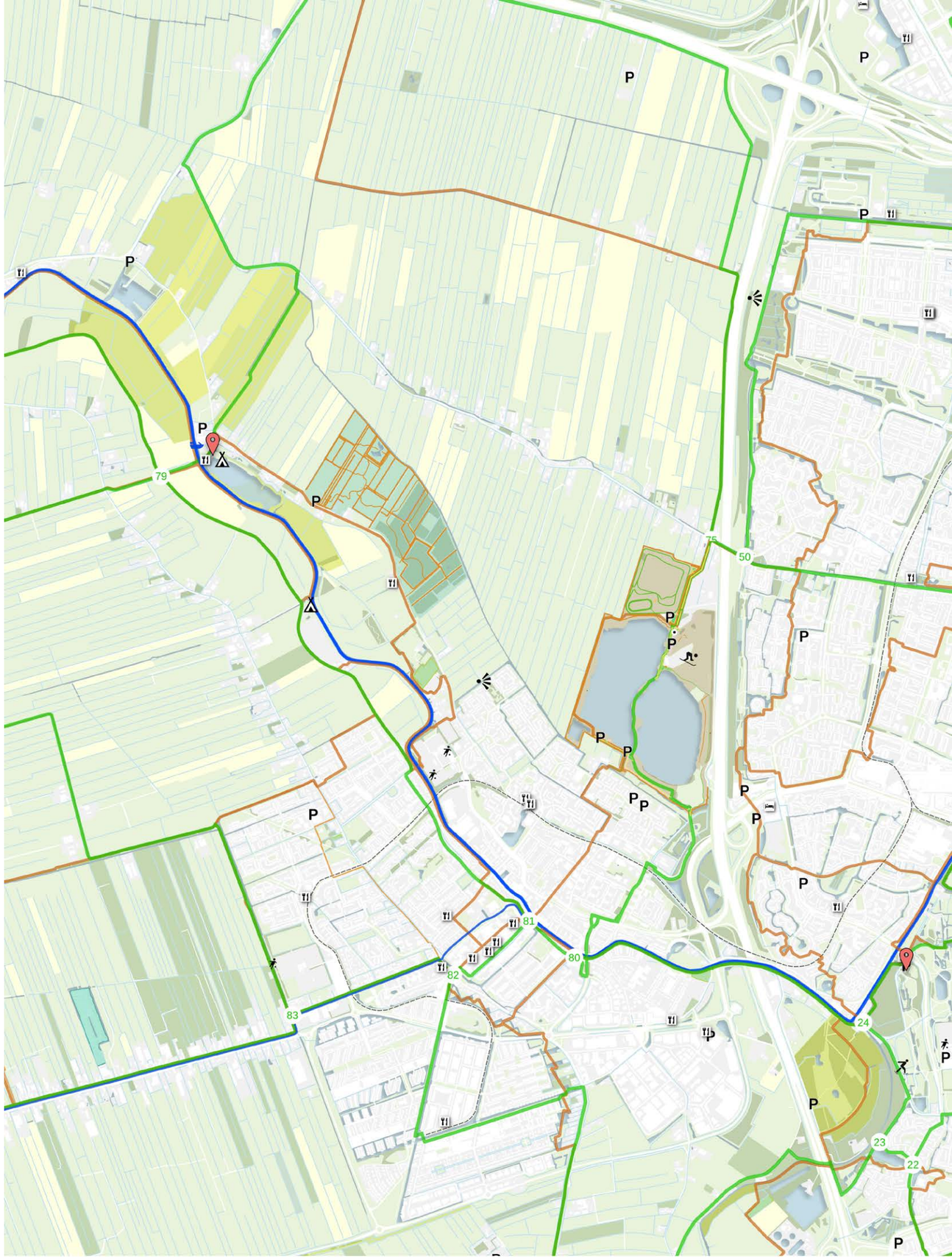
Waardering: Bezoekers beoordelen het gebied met een 7,0, dat is onder het gemiddelde van 7,9 (bron: bezoekersonderzoek recreatiegebieden Utrecht).

Legenda

- Wandelnetwerken
- Fietsnetwerken
- Vaarnetwerken
- TOP Locatie
- Fort
- Uitkijktoren
- Kampeerterrein
- Golfterrein
- IJsbaan
- Skibaan
- Sportterrein
- Zwemzone
- Duikzone
- Waterski
- Jachthaven
- Parkeerplaats
- Café / Restaurant
- Hotel
- Toiletvoorzieningen
- Natuurgebied
- Vakantiepark
- Volkstuinen
- Plein
- Speel- en ligweide
- Strand
- Steiger

Organisaties

- RODS Utrecht
- Stichtse Groenlanden A
- Stichtse Groenlanden B
- SBB

Cluster 4 - Recreatiekaart

Toekomstvisie 2040 Gebieden en Routestructuren

0 500 1.000 1.500 m

Hollandsche IJssel: Noordwesthoek
Gebruikswaarde: Gebied dat nog niet specifiek ingericht is voor natuur en/of recreatie.
Faciliteiten: wandelpaden en excursies voor jong en oud, jachthaven Marnemoende (met restaurant, verblijfsrecreatie, verhuurvloot, vergaderunits en bootstalling)
Honden moeten aangelijnd zijn.

Belevingswaarde: Dit deelgebied kent weinig voorzieningen en biedt daarmee nog een beleving gericht op natuurbeleving en rust.

Attractiewaarde: De grootste attractiewaarde wordt hier gevormd door Jachthaven Marnemoende, waar je verschillende voorzieningen vindt.

IJsselbos
Gebruikswaarde: Faciliteiten: halfverharde paden, open grasvelden (onduidelijk of deze als speel-/ligweiden fungeren), parkeerterrein, natuurleerpad en natuurwandelroute, verblijfgebied voor flora en fauna.
Honden: hondenlosloopgebied.

Belevingswaarde: Het is een bos met wee plassen. En langs de Kromme Rijn ligt een waardevolle strook nat bos die een verbinding vormt voor natuur vanuit Nieuwegein richting het open rivierenlandschap. Dit gebied is niet intensief ingericht en richt zich daarmee vooral op de natuurbeleving en rust voor inwonrs van IJsselstein en Nieuwegein.

Bezoekersaantallen: IJsselbos en IJsselsteinse bos gezamenlijk circa 67.000 unieke Nederlandse bezoekers en minder dan 0,5 miljoen Nederlandse bezoeken per jaar (2022).

Waardering: het IJsselbos en IJsselsteinse bos trekken gezamenlijk circa 67.000 unieke Nederlandse bezoekers en minder dan 0,5 miljoen Nederlandse bezoeken per jaar (2022). Gemiddeld zorgt dit voor 1.400 bezoeken per hectare. Dit is een lage bezoekersdichtheid.

Hollandsche IJssel: IJsselsteinse Bos
Gebruikswaarde: Bos met paden dat wordt gebruikt voor wandelen en honden uitlaten.
Faciliteiten: halfverharde paden, geboortebos, bankjes, parkeerterrein, pannenkoekenhuis tegenover het parkeerterrein en wandelroute met QR-codes.
Honden: zijn in het gebied aangelijnd welkom en in een deel van het bos los (locaties op borden aangegeven).

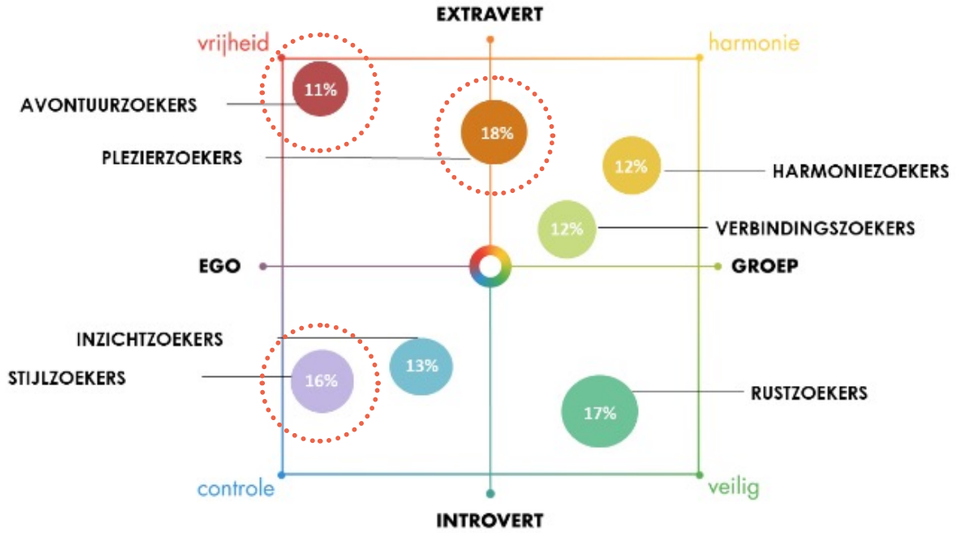
Belevingswaarde: net als het IJsselbos richt het IJsselsteinse bos zich vooral op natuurbeleving en rust. Er zijn weinig tot geen voorzieningen.

Bezoekersaantallen: zie bezoekersaantallen IJsselbos

Waardering: zie waardering IJsselbos

2.2 Doelgroepen

De Leefstijlvinder is een manier om toeristisch-recreatieve doelgroepen te segmenteren. Het model geeft inzicht in hoe verschillende leefstijlen aankijken tegen vakantie en vrije tijd en biedt handvatten om recreanten op basis van hun wensen te sturen. De Leefstijlvinder onderscheidt 7 leefstijlen, elk met hun eigen wensen, gedrag en karakter. Onderstaande afbeelding geeft een overzicht van de leefstijlverdeling in Nederland.

Leefstijlen verdeling in Nederland (bron: Leefstijlvinder)

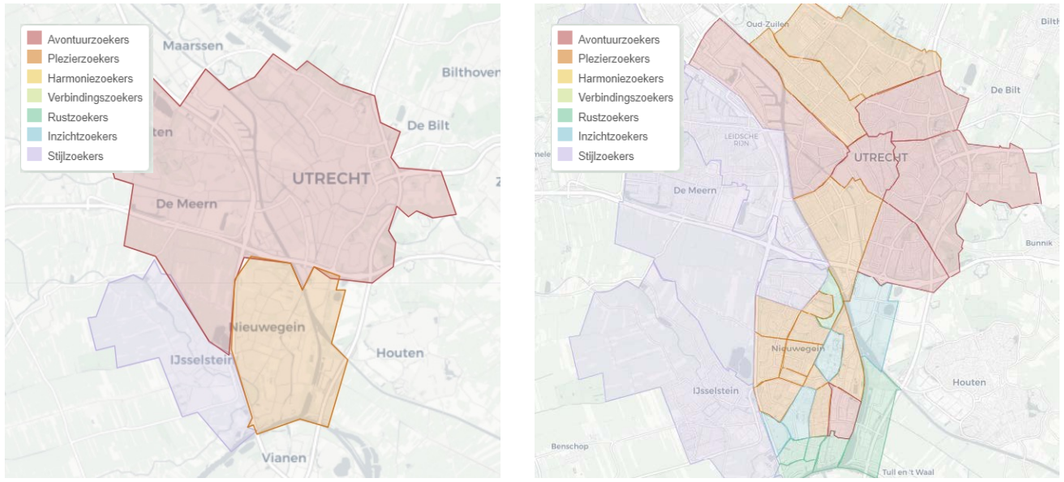
In Utrecht wonen boven gemiddeld Avontuurzoekers (28,6%), in IJsselstein boven gemiddeld Stijlzoekers (20,5%) en in Nieuwegein boven gemiddeld Plezierzoekers (21,4%).

Avontuurzoekers zijn creatief, avontuurlijk, eigenwijs en geïnteresseerd in anderen. Ook omschrijven ze zichzelf als intelligent en ondernemend. Ze vinden het lekker om hun eigen gang te gaan, en vinden het dan ook niet erg om alleen te zijn. Als ze met anderen optrekken, dan zijn dat het liefst creatieve en vernieuwende denkers, of mensen die weten wat ze willen. Ze hechten veel waarde aan vrijheid, uniek zijn en genieten van het leven.

Stijlzoekers zijn gedreven, doelgerichte, ambitieuze, ondernemende en zelfverzekerde mensen. Ze houden van exclusiviteit, luxe en comfort. Tijdens hun vakantie of een dagje weg worden ze graag geprikkeld, dus er mag veel te doen zijn. Daarnaast zijn ze sportief: ze zijn graag zelf in beweging of bezoeken sportwedstrijden. Stijlzoekers zijn graag onder gelijkgestemden, die waarden als ambitie, uitdaging en daadkracht met hen delen. Stijlzoekers ondernemen graag luxe(re) activiteiten als golfen, een sauna bezoeken of varen met een bootje.

Plezierzoekers zijn spontane, avontuurlijke, sociale, vrolijke en impulsieve mensen. De naam van deze groep zegt het al: Plezierzoekers zijn op zoek naar gezelligheid, entertainment en plezier. Met andere woorden: het zijn échte gezelligheidsdieren. Ze zoeken de gezelligheid het liefst op met een groep mensen en vinden het minder fijn om alleen te zijn. Voor hen staat plezier hebben in het leven op nummer één. Een dag niet gelachen, is een dag niet geleefd! Plezierzoekers gaan graag uit, houden van festivals en bezoeken graag plekken als casino's, escaperooms en pretparken.

Leefstijlvinder in Nederland

Dominante leefstijl bewoners per gemeente (links) en per buurt / wijk (rechts) in gemeenten Utrecht, IJsselstein en Nieuwegein (bron: Leefstijlvinder 2024).

Aansluiting Leefstijlen vraag en aanbod

Deze tabel geeft weer welke doelgroepen per gebied worden bediend (op basis van type landschap, aanwezigheid van voorzieningen en functie van het gebied).

	Doelgroep
Nedereindse Park	Plezierzoekers en Stijlzoekers door de verschillende sport en spelmogelijkheden. Uitstraling en inrichting past hier echter niet zo goed bij (zie ook het lage cijfer).
Hollandsche IJssel: Noordwest Lopikerwaard	Rustzoekers door natuur en wandelmogelijkheden dichtbij huis en Stijlzoekers door de jachthaven en bijbehorende faciliteiten.
Hollandsche IJssel: IJsselbos	Rustzoekers door natuur en wandelmogelijkheden dichtbij huis.
Hollandsche IJssel: IJselsteinse bos	Rustzoekers door natuur en wandelmogelijkheden dichtbij huis.

2.3 Impact van trends en ontwikkelingen

Groeiende recreatiebehoefte

- Woningbouw bij Rijnenburg (ca. 25.000 geplande woningen) heeft invloed op het gebruik van Nedereindse Park en de hoeveelheid groen in en rondom het gebied.

Groei in routegebonden recreatie leidt tot noodzaak investeringen in recreatieve structuur

- De natuur heeft dringend behoefte aan robuuste verbindingen om geïsoleerde gebieden met elkaar te verbinden. Daarom kansen voor ecologische verbindingen.
- Kansen voor recreatieve verbindingen: een fiets- en wandelverbinding bij Nedereindse Park en deelgebieden beter met elkaar verbinden.

Toenemend belang van actief 'buiten zijn' vanwege gezondheid

- Behoefte aan een meer beweegvriendelijke inrichting wandel- en fietsrondjes en sport- en speeltoestellen. Kansen voor de gebieden aan de Hollandsche IJssel.

Diversiteit van activiteiten neemt toe

- Kansen voor zonering van bezoekers in Nedereindse Park.

2.4 Kansen en knelpunten - Recreatief

Algemeen:

- Er wordt gewerkt aan een groenblauwe verbinding tussen het landbouwgebied, de Hollandsche IJssel en de Kromme IJssel.
- Er is een uitbreidingslocatie in het zuiden (Kromme IJssel Park) voor woningbouw: duurzame wijk met het behoud van landschappelijke waarden.
- Verbinding vanaf Nieuwegein naar de deelgebieden verbeteren. Er wordt gewerkt aan veilige directe fietsverbindingen naar alle windrichtingen, waarbij Nieuwegein en Utrecht prioriteit hebben (Omgevingsvisie IJsselstein).
- Ontwikkeling van het landschapspark Kromme IJssel met goede verbindingen onder de A2 door naar het open landschap voor natuur en langzaam verkeer.
- Realisatie doorfietsroute met agglomaratie Utrecht stad Utrecht (Economische visie IJsselstein).
- Extra verbindingsroute van Rijnenburg naar
- IJsselstein ontwikkelen (Economische visie
- IJsselstein).
- Het Hollandsche IJsselgebied wordt beschouwd als uitloopgebied van Rijnenburg. Daarnaast is meer recreatieruimte nodig om de recreatiebehoefte op te vangen.
- Kansen voor de ontwikkeling van een MTB-route Oudenrijn.
- Kansen voor ontwikkeling van natuur en recreatie combineren met waterberging, in terreinen of delen daarvan waar de ontwikkeling nog op gang moet komen.
- Inrichting van Rijnenburg nu al groen vormgeven.
- Er liggen kansen in het meer ontwikkelen van de route Hitteschild/Robijnpad (fietsverbinding).

Nedereindse Park en Plas:

- De plassen waren 15-20 jaar geleden in gebruik genomen als zwemwater, maar werden kort daarna gesloten i.v.m. verontreiniging en uitstekende afvalobjecten. Er is geen perspectief dat dit weer zwemwater wordt.
- Het gebied heeft twee grote parkeerterreinen (1 bij de skipiste en 1 ten zuiden van het gebied). Deze parkeerterreinen liggen momenteel in het gebied en nemen veel ruimte in. Kans om de parkeerterreinen anders in te delen en het parkeerterrein ten zuiden van het gebied te verplaatsen naar de rand van het gebied.
- Ontwikkeling Toekomstbeeld Nedereindse Park: o.a. beleefpad ontwikkeling van top tot vlonder en zonnepanelen op de oostelijke plas van Nedereindse Park en vanuit het Nedereindse Park een nieuwe langzaamverkeerverbinding naar de IJsselsteinse bossen.
- Zoek verbinding tussen het Nedereindse Park en de ontwikkeling van de Poort van Nieuwegein.
- Kansen: ontwikkeling Rijnenburg en verbinden met omgeving.
- Kansen voor zonnevelden op water

Hollandsche IJssel - Noordwest Lopikerwaard:

- Ontwikkeling Masterplan (Noordwesthoek Hollandse IJssel): Staatsbosbeheer heeft de taak om dit gebied in te richten.
- In ontwikkeling: Jaagpad Hollandsche IJssel in wandelknooppunt, recreatie en natuurontwikkeling aan de zuidzijde van de Hollandsche IJssel
- Ambitie voor het realiseren van struinpaden en fietsnetwerken in de Lopikerwaard (Regionale Omgevingsagenda Lopikerwaard)
- Kansen rondom het fijnmaziger inrichten van het recreatief netwerk (wandelen, fietsen en kanoroutes) (Regionale Omgevingsagenda Lopikerwaard)

Hollandsche IJssel: IJsselbos:

- Het gebied ligt geïsoleerd en heeft geen relatie met de andere deelgebieden in het cluster.
- Weinig prullenbakken en veel hondenontlasting op en langs de paden.
- Gebied mist een duidelijke focus/doelgroep en is op sommige plekken een beetje onbeduidend. Daarmee wordt bedoeld dat niet iedere plek in het IJsselbos even bekend is en van even grote waarde voor recreatie en natuur.
- Het middendeel van het IJsselbos heeft open plekken met waterplassen en bosschages, waardoor het aantrekkelijk uitloopgebeied zal zijn voor de nieuwe stedelijke ontwikkkeling IJsselstein zuid.
- Er is een natte bosrand langs de Kromme IJssel met een eigen natuurwaarde. Deze natuur kan beter onder de A2 door verbonden worden met een natte natuurlijke verbinding richting Lekdijk.

Hollandsche IJssel - IJsselsteinse bos:

- Gebied mist een duidelijke focus/doelgroep en is op sommige plekken een beetje onbeduidend. Daarmee wordt bedoeld dat niet iedere plek in het IJsselsteinse bos even bekend is en van even grote waarde voor recreatie en natuur.
- Kansen voor verbindingen tussen deelgebieden en naar Rijnenburg vanuit het bos.

Programma Groen Groeit Mee:

- Er speelt een veiligheidsopgave in het gebied
- (Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden). Er zijn twee keringen waarvan de kering direct aan de Hollandsche Ijssel op sommige plekken verhoogd moet worden. Meer landinwaarts ligt een oudere kering, met een fietspad erop. Het idee is om die oude kering weer de hoofdkering te maken.
- Dit gebied biedt kansen voor energietransitie en in het algemeen meer voor biodiversiteit, recreatie, klimaatrobuustheid en betere waterkwaliteit.
- Het is belangrijk nieuwe langzaamverkeerroutes te maken vanuit Nieuwegein-Nedereindsche weg richting IJsselsteinsebossen, omdat fietsen/wandelen over de Nedereindseweg gevaarlijk is met het verkeer.

3. Eigendom en beheer

3.1 Beheerverantwoordelijkheden van recreatieve voorzieningen

Nedereindse Park en Plas:
- Eigendom van gemeente Utrecht, in beheer van Recreatieschap Stichtse Groenlanden, uitgevoerd door Staatsbosbeheer.
- Voorzieningen worden onderhouden door de ondernemers en gebruikers zelf. Daaromheen wordt extensief beheerd.

Hollandsche IJssel: Noordwesthoek
- Eigendom en beheer door Staatsbosbeheer.
- Weinig tot geen voorzieningen en daardoor extensief beheer. Staatsbosbeheer heeft de taak om het gebied in te richten en in te spelen op diverse doelgroepen. Afhankelijk van de toekomstige ontwikkelingen kan het beheer intensiever worden.

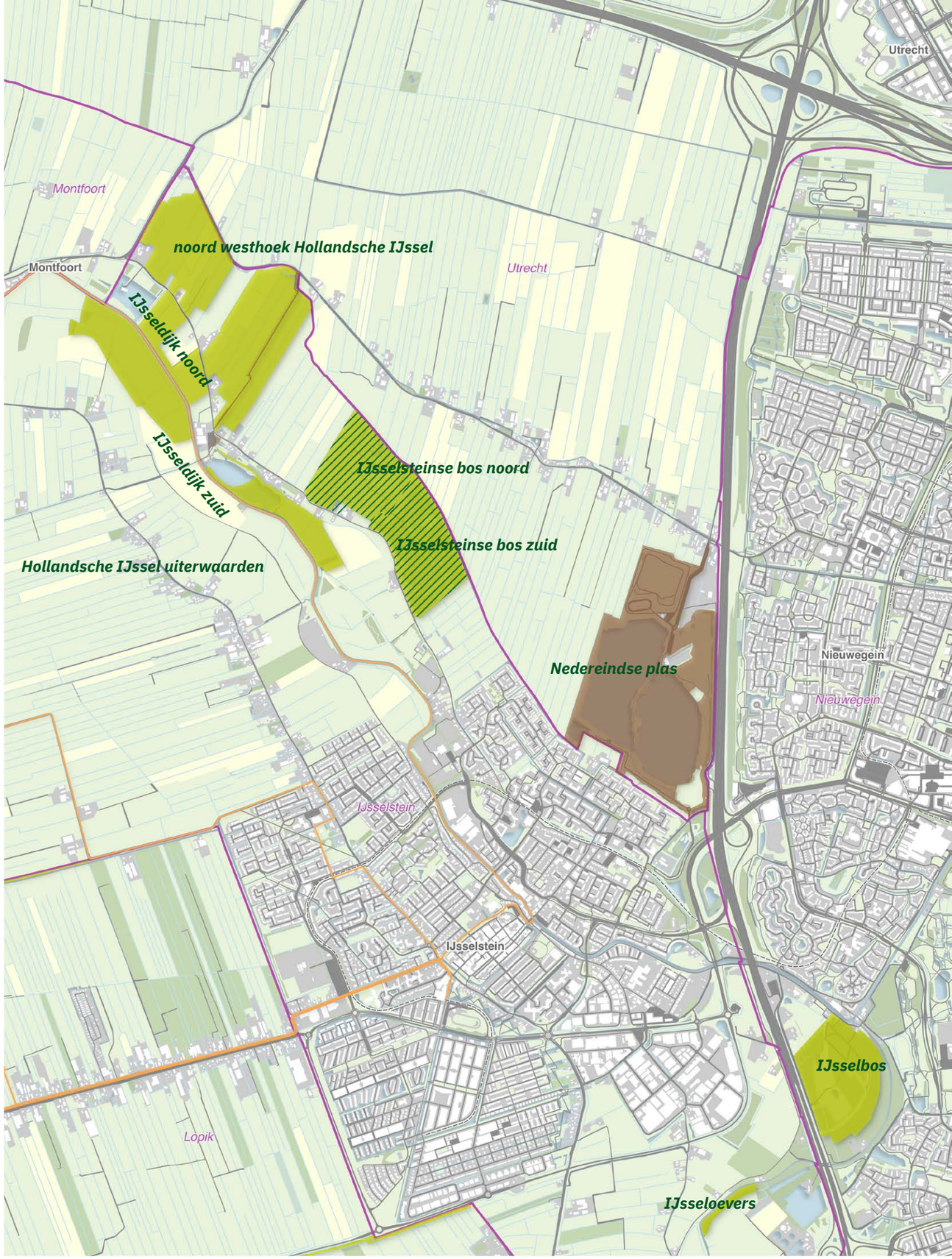
Hollandsche IJssel: IJsselbos:
- Eigendom en beheer door Staatsbosbeheer.
- Weinig voorzieningen en daardoor extensief beheer.

Hollandsche IJssel: IJsselsteinse bos noord en zuid:
- Oorspronkelijk RODS-gebied. Eigendom en beheer door Staatsbosbeheer.
- Het oude gedeelte is recht uitgelijnd en op productie gericht, het nieuwe gedeelte meer organisch ingericht en beheerd. Beide gebieden een focus op extensief beheer.

Bestedingen
- Nedereindse Park en Plas: €0,73, p.p. gemiddeld (gemiddeld in Utrecht: €6,40):
- IJsselbos/IJsselsteinse bos: €3,03 p.p. gemiddeld

Onderstaande tabel geeft inzicht in de oppervlakte (in hectare) van het gehele cluster en de onderliggende deelgebieden. Cluster 4 heeft een totaal oppervlakte van circa 260 hectare.

	oppervlakte (ha)
Cluster 4: Hollandsche IJssel en Nedereind	**261,3**
IJsselbos (SBB)	26,6
IJsseloevers (SBB)	1,9
Nedereindse plas (SGL)	84,6
IJsselsteinse bos zuid (SBB)	47,9
IJsselsteinse bos noord (SBB)	0,0
noord westhoek Hollandsche IJssel (S	56,8
IJsseldijk noord (SBB)	10,0
IJsseldijk zuid (SBB)	22,0
Hollandsche IJssel uiterwaarden (SBB	11,6

3.2 Financiële analyse

Kosten beheer en handhaving en toezicht:
De instandhouding van de gebieden brengt kosten met zich mee waaronder regulier onderhoud, groot onderhoud en handhaving & toezicht.

In onderstaand lijstje is opgenomen wat voor onderhoud en beheer de grootste kostenposten zijn:

1. Fietspad asfalt (10%)
2. Gebouwen (9%)
3. Speel- en ligweiden (8%)
4. Bijdrage Routebureau (5%)
5. Brug (5%)
6. Correctie voorzieningen (5%)

Inkomsten:
Vanuit sommige gebieden komen ook inkomsten uit exploitaties. De belangrijkste inkomsten uit de gebieden zijn:

- Erfpachtovereenkomsten.
- Huur- en gebruiksovereenkomsten voor verschillende activiteiten (o.a. evenementen, jacht- en visrecht en snackuitgifte)

Financiering:
Over het geheel genomen zijn voor de instandhouding van deze publieke natuur- en recreatievoorzieningen de kosten hoger dan de inkomsten. De benodigde financiering van de (resterende) kosten voor instandhouding is afhankelijk van de beheerder en een eventuele ‘status’ van het gebied als RodS-gebied (Recreatie om de stad, een rijksprogramma voor aanleg en beheer van recreatiegebieden in de Randstad).

De financiering van de instandhouding van de gebieden van het Recreatieschap wordt gedragen door de deelnemers in het recreatieschap. Voor de gebieden met een RodS-status is een aparte bijdrage, maar door de (rijks)bezuinigingen vanaf 2012 is hierop een structureel tekort. De financiering van de Staatsbosbeheer-gebieden komt vanuit het Subsidiestelsel natuur en landschap (SNL). Specifiek voor de recreatievoorzieningen (zoals paden, bruggen, parkeerplaatsen) is hiervoor een voorzieningenbijdrage €48,31 per ha en toezichtbijdrage €22,43 per ha (Bij12, 2024). Deze standaardbijdrage is voor heel Nederland even hoog, ongeacht het gebruiksniveau, en is voor de Utrechtse gebieden te laag om het huidige voorzieningenniveau in stand te houden.

In onderstaande tabel is aangegeven welk ‘beheerregime’ van toepassing is op de gebieden:

Cluster 4 – Beheerfinanciering	SGL-A	SGL-B	SBB	SBB ovk RodS
IJsselbos			■	
IJsseloevers			■	
Nedereindse plas	■			
IJsselsteinse bos zuid				■
IJsselsteinse bos noord				■
Hollandsche IJssel noordwesthoek			■	
IJsseldijk noord			■	
IJsseldijk zuid			■	
Hollandsche IJssel uiterwaarden			■	

3.3 Kansen en Knelpunten - Eigendom en beheer

- Het beheer van Nedereindse Park verdient een upgrade (bijvoorbeeld het Wilgenlabyrinth dat een kwaliteitsverbetering nodig heeft).
- De eigendoms- en beheersituatie van Nedereindse Park is ingewikkeld (veel verschillende partijen). Kansen voor versimpeling en eenduidigheid.
- Verschillende belangen rondom evenementen bij Nedereindse Park: kosten en baten zijn door verschillende belangen niet in balans.
- Staatsbosbeheer heeft de taak om Hollandsche IJssel: Noordwesthoek in te richten, te beheren en er een verdienmodel aan te koppelen. Hier ligt een kans én risico, omdat financiering uit exploitatie achter loopt bij de inrichting en inkomsten uit exploitatie risico met zich meebrengen. Geen SNL financiering.

4. Richtinggevende uitspraken | cluster 4 - Utrecht Zuid-Zuidwest

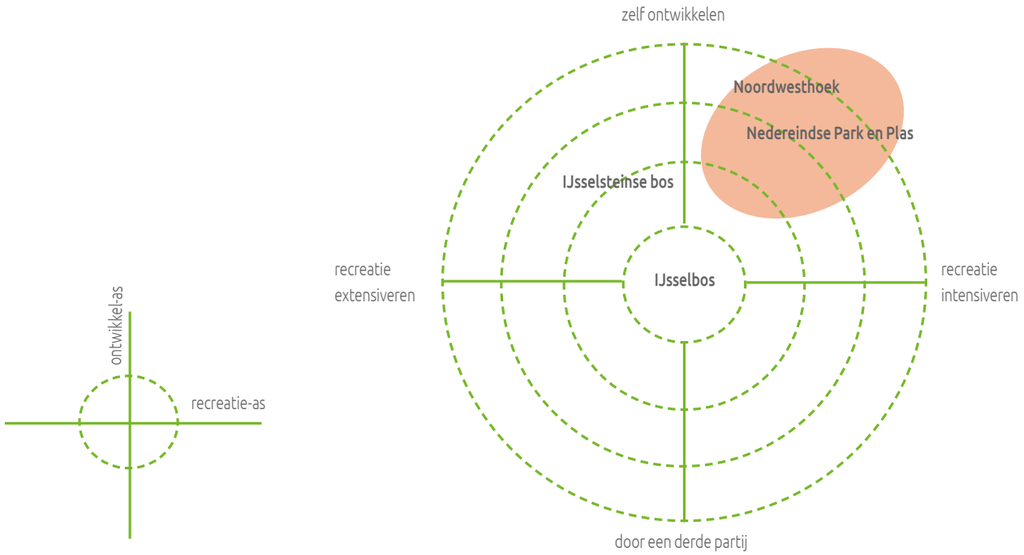
Opgaven

De verschillende kansen en knelpunten, vatten we samen in een aantal opgaven. In de onderstaande tabel is weergegeven welke opgaven spelen in de verschillende gebieden.

	1.Beperkte middelen voor beheer, maar wel meer en veranderende recreatiebehoefte.				2.Creëren van overzicht en sturen op variatie en balans			3.Realiseren / versnellen ambities en plannen voor de gebieden				4.Rekening houden met klimaatveran dering	
	a. Identiteit / beleving	b. Update	c. Verbindingen	d. Handhaving, honden	a. Samenhang en balans	b. Geïsoleerde gebieden	c. Scheiding nat-recr	a. Plannen	b. Afhankelijkheden	c. Achterblijvende inkomsten	d. Externe ontw	a. Beheer kostenstijgingen	b. Klimaatadaptatie-kansen
Nedereindse Park en Plas	■		■	■				■	■		■		■
Noordwesthoek (SBB)			■	■	■			■	■	■		■	
IJsselbos (SBB)	■		■	■		■		■	■				
IJsselsteinse bos (SBB)	■		■	■			■		■		■	■	

Belangrijke opgaven in dit cluster zijn het ontwikkelen van de plannen voor het opvangen van toekomstige vraag (samen met andere stakeholders, het realiseren van verbindingen en ontwikkelen van identiteit voor gebieden.
De opgaven vragen om een inzet gericht op het optimaliseren van aanbod, meer variatie en versterken van de balans qua recreatie. Dit kan door: De gebieden voor recreatief gebruik te intensiveren of juist te extensiveren (de horizontale as), waarbij keuzes gemaakt kunnen worden om de ontwikkelingen zelf (als Staatsbosbeheer of Stichtse Groenlanden) op te pakken, of dat aan anderen te laten (De verticale as).

In dit schema vinden we de gebieden in dit cluster vooral in rechterbovenhoek: **intensiveren van het recreatief gebruik**, *waarbij Staatsbosbeheer en Stichtse Groenlanden zelf aan de slag gaan. Hierbij is het van belang om in te spelen op de transitieopgaven: stedelijke ontwikkelingen omgeving (in het recente verleden, op korte en lange termijn), dijkversterking, energietransitie, landbouwtransitie. Hierbij is het van belang de ontwikkelingen uit het Toekomstbeeld Nedereindse park en het Ontwikkelperspectief Hollandsche IJssel te realiseren, waarbij de zone langs de Hollandsche IJssel voor natuur en recreatie ontwikkeld wordt. Belangrijke aandachtspunten zijn daarbij het realiseren van onderlinge verbindingen in het gebied en een goede en voor recreatie bruikbare landschappelijke aansluiting op Rijnenburg. Koppel in dit gebied recreatie-ingrepen altijd aan de genoemde transitie-opgaven zoals waterberging, kadeversterking, duurzame energie, en toekomstbestendige landbouw.*

4. Richtinggevende uitspraken | cluster 4 - Utrecht Zuid-Zuidwest

Zonering en gebiedsentrees

- Ontwikkel het gebied rond de Noordwesthoek als een nieuwe gebiedsentree met daarbij (commerciële) voorzieningen. Voeg daarnaast ook commerciële exploitatie toe bij de Nedereindse plas.
- Ontwikkel de noordwesthoek Hollandsche IJssel als intensief recreatiegebied, evenals de noordelijke zone van de Nedereindse Plas en Park.
- Het rivierbed van de Hollandse IJssel is een belangrijke plek voor waternatuur en -berging en biedt aanleiding voor een nieuwe (natuurlijke) zwemlocatie.
- In het IJsselsteinse Bos ligt het accent op meer extensieve natuurgerichte recreatie.
- De provincie werkt aan de realisatie van een fietspad (oude afspraak RodS): aandacht voor 'micro-zonering i.v.m. noodzaak tot scheiden recreatiestromen (wandelen en fietsen), beheer paden, veiligheid etc.

Identiteit

- Ontwikkel de Nedereindse plas als fiets- en wandelgebied met verschillende voorzieningen en een focus op sport en spel. Kunst of een blikvanger en verbetering van de biodiversiteit (zie hieronder) verbeteren ook de beleving en identiteit.
- Koppel de versterking van de beleving en identiteit van de andere gebieden aan het rivierlandschap, beleving van natuur en het agrarisch landschap.

Verbindingen

- Zet de Hollandsche IJssel in als recreatieve, doorlopende structuur door het jaagpad verder uit te breiden
- Ontwikkel de IJsselwetering/Marrepad als heldere fietsverbinding tussen de verschillende deelgebieden
- Zorg voor een fijnmazige langzaamverkeerroute-koppelingen in noord-zuid richting Rijnenburg in aansluiting op groene structuren van Rijnenburg zelf (nog te ontwikkelen)
- Maak een nieuwe langzaamverkeer verbinding vanuit het Nedereindsepark door het landschap naar het IJsselsteinse bos.

Biodiversiteit

- Ontwikkel het IJsselbos als waardevolle ecologische stapsteen tussen Park Oudegein en richting De Lek
- Versterk de biodiversieit rond de Nedereindse Plas
- Verbindingen maken en versterken door groenblauwe dooradering en stapstenen: zowel tussen de deelgebieden als in de grote omgeving.
- Uiterwaarden Hollandsche IJssel nog inrichten (NNN en ook kansen voor uitbreiding NNN in aanliggende gebieden, niet SBB)

Financiële consequenties

- Intensiveren van recreatieve inrichting zorgt voor intensiever beheer en daardoor hogere jaarlijkse beheerkosten.
- Ook het realiseren van nieuwe verbindingen vraagt investeringen en heeft beheerconsequenties.
- Het toevoegen van commerciële exploitaties bij het Nedereindse park en de Noordwesthoek draagt bij aan inkomsten voor het Recreatieschap / Staatsbosbeheer.
- Over recreatie in combinatie met duurzame landbouw (bijvoorbeeld een toegankelijk voedselbos) kunnen mogelijk afspraken gemaakt worden met een maatschappelijk of particulier initiatief over het uitvoeren van beheer. Voor het recreatieschap of SBB zorgt dit dan voor lagere beheerkosten en intensiever gebruik.
- Afspraken met het Waterschap over waterberging kan resulteren in een bijdrage in aanlegkosten en mogelijk een bijdrage in de beheerkosten. Door koppeling van paden met groenblauwe dooradering kan een bijdrage aan aanleg, en mogelijk ook voor een deel beheer gerealiseerd worden.
- Belangrijke opgaven in dit cluster zijn het ontwikkelen van de plannen voor het opvangen van toekomstige vraag, het realiseren van verbindingen en ontwikkelen van identiteit voor gebieden.

Bronnen

- Atlas provincie Utrecht, 2024
  https://gis.provincie-utrecht.nl/Geocortex/WebViewer/?app=e691e7d6b6d348b1a331dd5d298ac85c
- Concept Utrechts Programma Landelijk Gebied, Provincie Utrecht, 2023
- Economische visie Uitvoeringsagenda 2024 – 2030, gemeente IJsselstein met Bureau Buiten, 2024
- Gebiedsperspectief voor het Kromme Ijsselgebied, gemeente IJsselstein, Ruimtevolk en Flux, 2022
- Leefstijlvinder, 2024
- Masterplan Hollandsche IJsselgebied, Sweco, 2018
- Omgevingsvisie IJsselstein: Behoud én ontwikkeling, gemeente IJsselstein ism KuiperCompagnons, 2021
- Omgevingsvisie Nieuwegein 2040, gemeente Nieuwegein, 2020)
- Samenvatting Toekomstbeeld Nedereindse plas, gemeente Utrecht, 2024
- Staatsbosbeheer.nl , 2024
- Tastbare Tijd, cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht, Roland Blijdestijn Provincie Utrecht, 2005
- Topotijdreis, 2024

Bijlage

Schetsen werkbijeenkomst 30 september, locatie Fort Rhijnauwen

Gebiedspaspoort

4. UTRECHT ZUID-ZUIDWEST

Toekomstvisie 2040 Recreatieschap Stichtse Groenlanden en (aanliggend) Staatsbosbeheer

Gebiedspaspoort

5. VINKEVEENSE PLASSEN

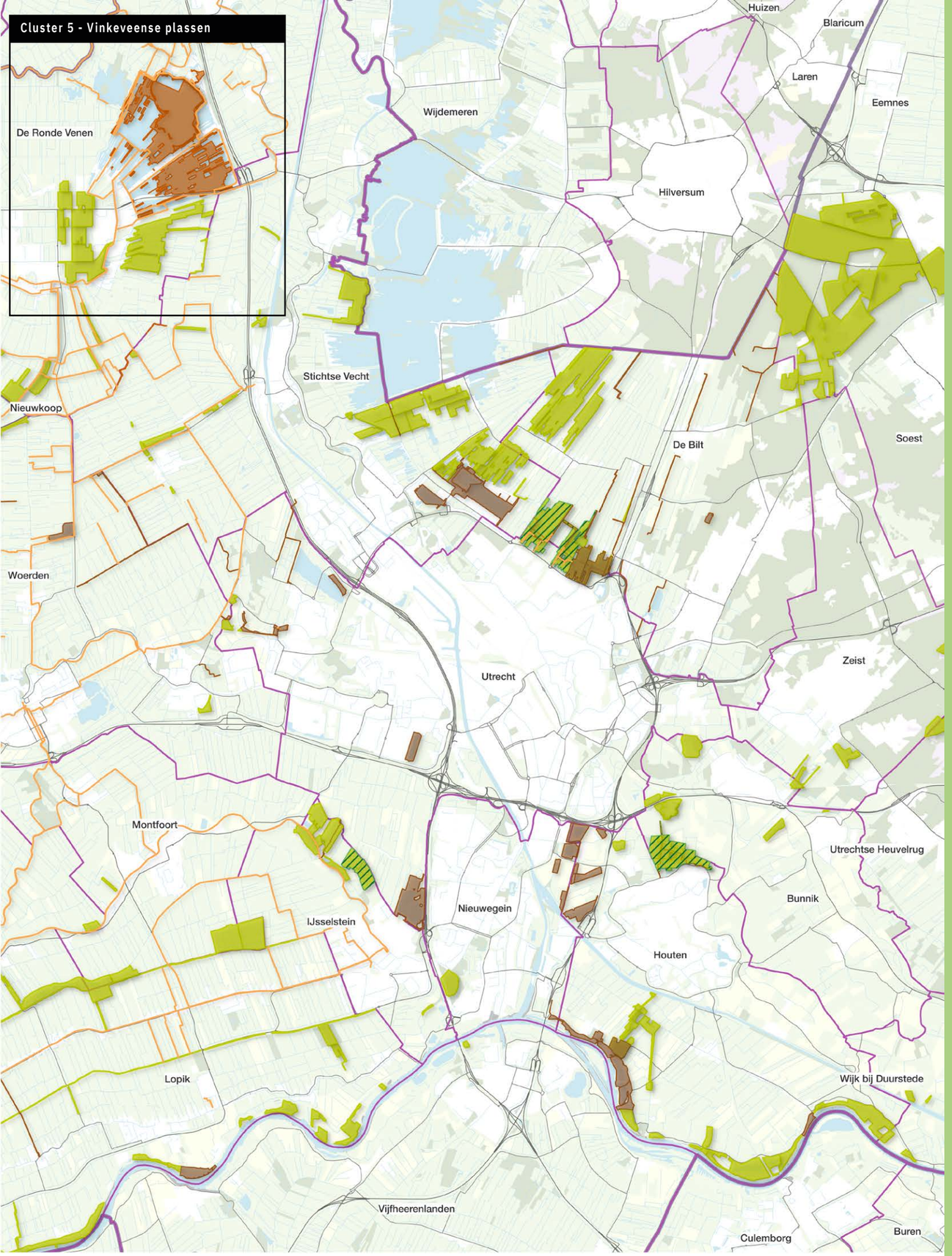
Toekomstvisie 2040 Recreatieschap Stichtse Groenlanden en (aanliggend) Staatsbosbeheer

RECREATIESCHAP STICHTSE GROENLANDEN

staatsbosbeheer

BUREAUBUITEN economie & omgeving

FEDDES/OLTHOF

Gebiedspaspoort

CLUSTER 5
VINKEVEENSE PLASSEN

DIT DOCUMENT IS INTERACTIEF

Doel

Het gebiedspaspoort beschrijft het cluster Vinkeveense Plassen met daarin de deelgebieden Vinkeveense Plassen, Marickenland en polder Demmerick. Het doel van het gebiedspaspoort is het inzichtelijk maken van de kenmerken, functies, kansen en knelpunten, eigendom en beheer voor de deelgebieden. Dit wordt gedaan aan de hand van een ruimtelijke analyse, recreatieve analyse en een financiële analyse. Het gebiedspaspoort dient als opstap voor de Toekomstvisie 2040 van Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer.

Inhoudsopgave

1. Ruimtelijke analyse
1.1 Ontstaansgeschiedenis van het gebied
1.2 Structuurdragers
1.3 Ruimtelijke samenhang
1.4 Planologische kaders en ontwikkelingen
1.5 Klimaat
1.6 Kansen en knelpunten

2. Recreatieve analyse
2.1 Huidig gebruik
2.2 Doelgroepen
2.3 Impact van trends en ontwikkelingen
2.4 Kansen en knelpunten

3. Eigendom en beheer
3.1 Beheerverantwoordelijkheden van recreatieve voorzieningen
3.2 Financiële analyse
3.3 Kansen en knelpunten

4. Richtinggevende uitspraken

Bronnen
Bijlage

1. Ruimtelijke analyse

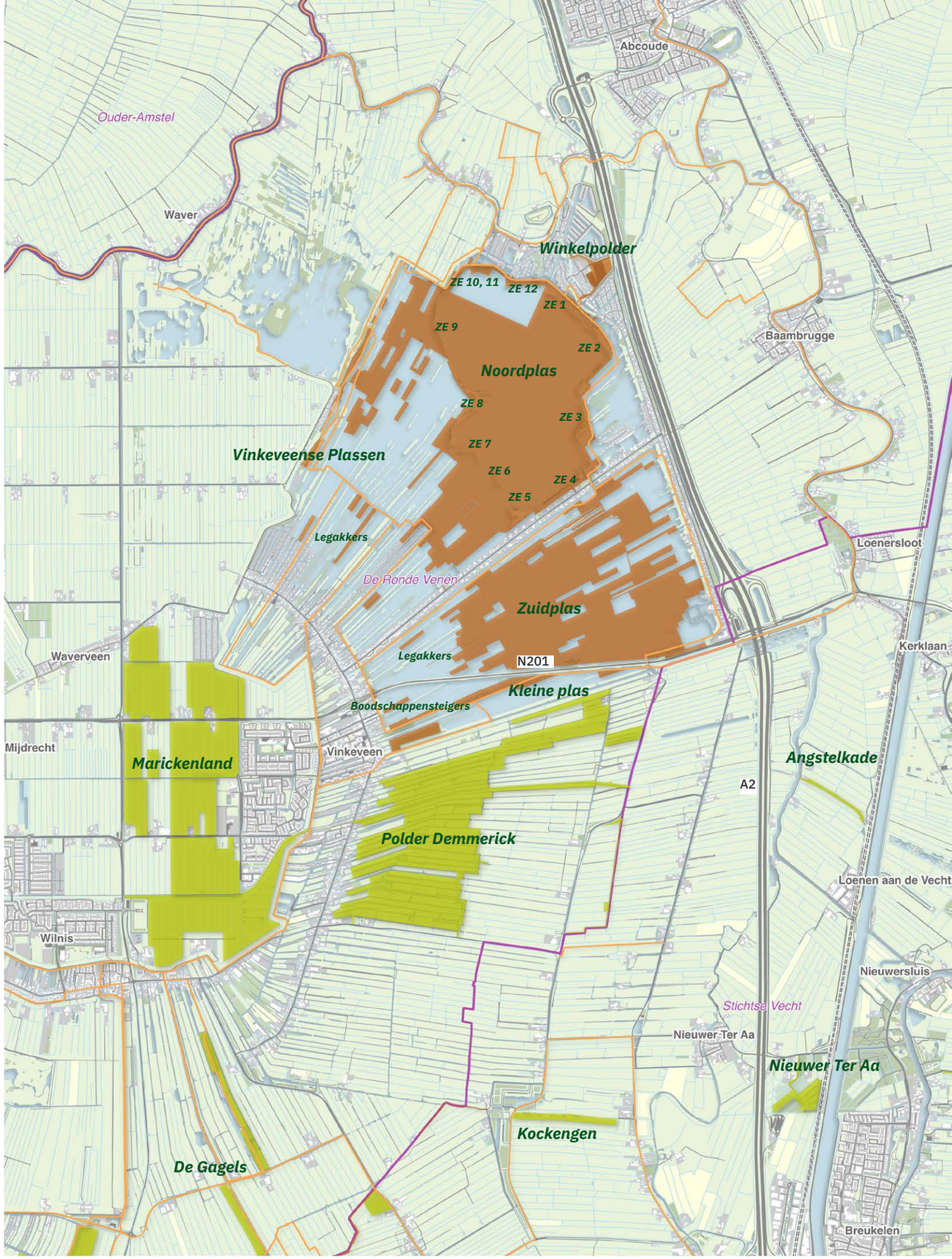
Ligging

Cluster 5 bestaat uit de Vinkeveense plassen, Marickenland en de Demmerickse Polder. Waar de plassen, met haar karakteristieke legakkers, zandeilanden en polder Demmerick onderdeel uitmaken van het veenontginningslandschap, maakt Marickenland onderdeel uit van het droogmakerijlandschap Groot-Mijdrecht. De Vinkeveense plassen vormen het grootste recreatieve plassengebied van de provincie Utrecht en hebben een bovenregionale functie voor (water)recreatie.

Het gebied wordt aan de oostzijde begrensd door het riviertje Winkel/Waver en nog iets verder oostelijk ligt het Amsterdam Rijnkanaal. De A2 vormt een aanwezige en belangrijke noord-zuidverbinding tussen Amsterdam en Utrecht. In oost-west richting ligt de regionale ontsluitingsweg N201. Belangrijke kernen in het gebied zijn Vinkeveen, Mijdrecht en Abcoude. Daarnaast liggen er een aantal veenontginningsdorpen zoals Waverveen, Wilnis en buurtschap Demmerick.

Vinkeveense plassen met trekgaten en op de legakkers vakantiehuisjes (Siebe Swart, 2014)

1.1 Ontstaansgeschiedenis van het gebied

10e eeuw | Woeste gronden
Het landschap, ooit gekenmerkt door haar woeste, moerassige gronden werd vanaf de 10e eeuw in cultuur gebracht door veenontginningen. Dit gebeurde vaak vanuit de reeds bestaande nederzettingen, gelegen op de hoger gelegen kreekruggen. Mijdrecht, Wilnis en Waverveen zijn hier voorbeelden van.

1700-1900 | Grootschalige ontginningen
Gedurende de 18e en 19e eeuw werd het veen op grote schaal weggehaald en ingezet als brandstof. De intensieve veenafgravingen resulteerden in een diepe waterplas ten noorden van Mijdrecht. Dit gebied werd eind 19e eeuw drooggemalen waarna de polder Groot-Mijdrecht ontstond. Door middel van een kenmerkende, rationele, droogmakerij verkaveling werd de polder in cultuur gebracht. Centraal ligt de Hoofdweg, met haaks daarop een aantal dwarswegen. Ook rond buurtschap Vinkeveen werd op grote schaal turf gewonnen. Dit heeft geresulteerd in de typerende structuur van kanalen, slootjes en legakkers.

1900-1960 | Wederopbouwperiode
Vanaf de Tweede Wereldoorlog werd de zandlaag onder het veen gewonnen voor de aanleg van wegen. Zo is hiermee de A2 aangelegd en is het geruikt voor woningbouw in Amsterdam. Door deze grootschalige grondwinning werden de Vinkeveense plassen steeds dieper, op sommige punten wel 50 meter diep.

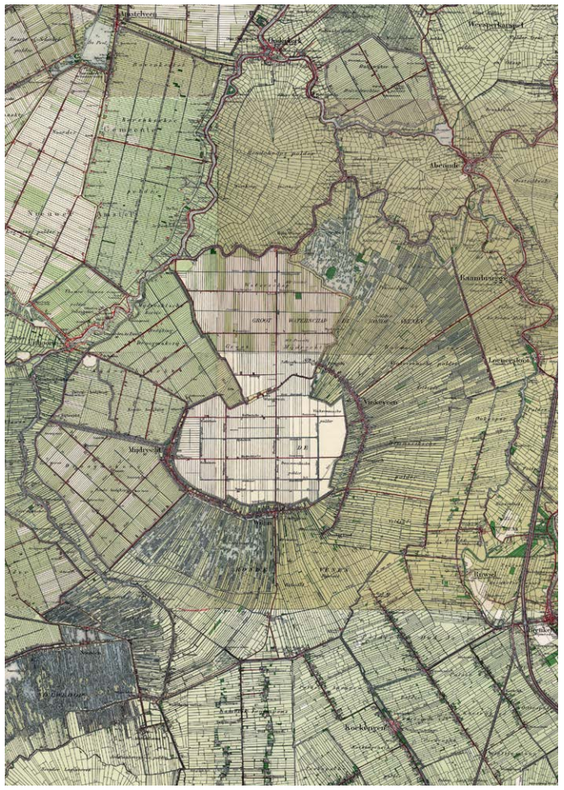
1960-nu | Recreatielandschappen
De omvang van de plas, samen met de grote diepte, resulteerde in een sterke golfslag. Om de kades en legakkers hiertegen te beschermen werden er in de tweede helft van de 20ste eeuw 12 zandeilanden aangelegd als ‘dijken’ om de golven te breken. Het unieke landschap werd een recreatieve hotspot met veel ruimte voor waterrecreatie op de plas en de eilanden en verblijfsrecreatie aan de randen (Vinkeveen.nl, 2022).

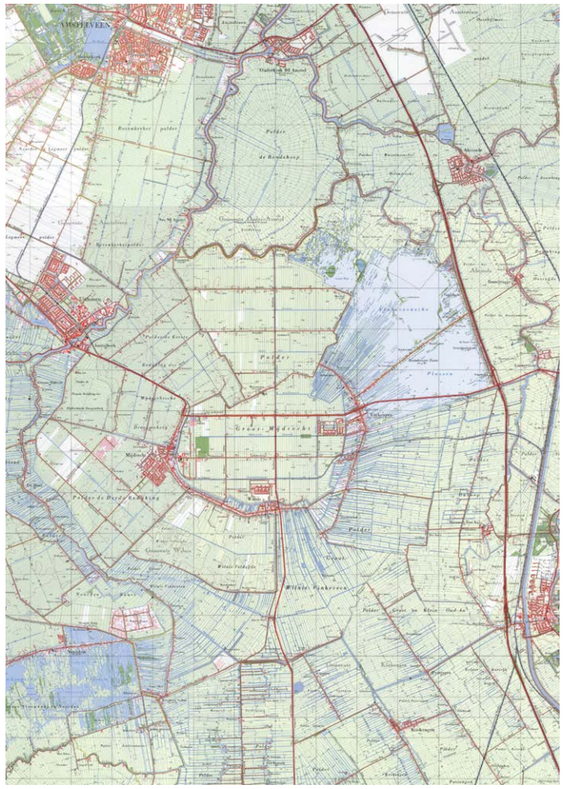
Luchtfoto van de Vinkeveense plas met recreatiewoningen aan de rand, legakkers op de horizon en de aanleg van recreatieieland 1 en 2 (Vinkeveen.nl, 2022)

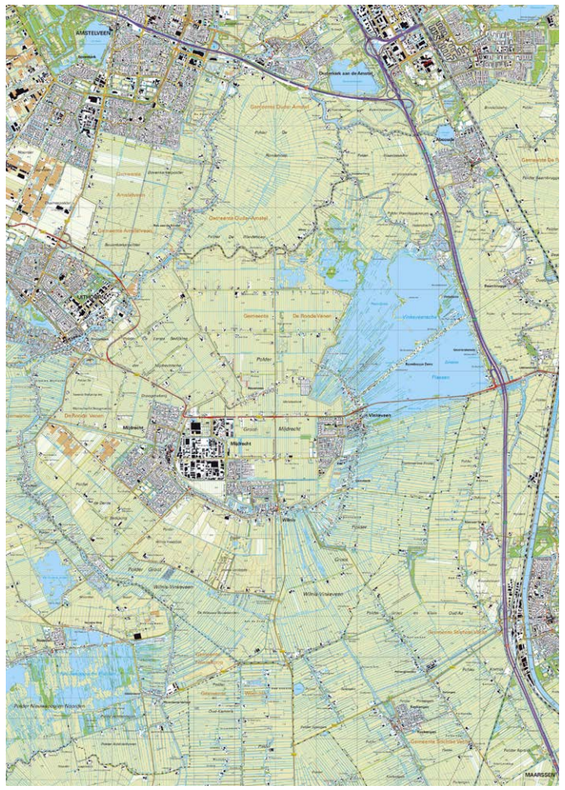
10e eeuw | woeste veengronden werden ontgonnen vanuit de kreekruggen

1700-1900 | grootschalige ontginning en aanleg droogmakerij Groot-Mijdrecht

1960-1980 | afgraving Vinkeveense plassen t.b.v zandwinning voor de A2 en woningbouw in Amsterdam Zuid-Oost

1980 -nu | grootschalige uitbreding van bestaande steden, en aanleg van zandeilanden (1970) om het gebied tegen hoge golfslag te beschermen

(Topotijdreis, 2023)

1.2 Structuurdragers

Het huidige landschap rond de Vinkeveense plassen wordt nog steeds gekenmerkt door structuurdragers die refereren aan de historische ontwikkelingen. Voor de Vinkeveense plassen zijn dit de legakkers aan de randen. Deze langgerekte akkers herinneren aan de periode van grootschalige turfwinning, de zogenoemde ‘natte vervening.’ Dit hield in dat het gewonnen turf te drogen werd gelegd op de niet afgegraven stroken grond. Hierdoor ontstond een afwisseling van langgerekte legakkers en trekgaten/kanalen. De toenemende golfslag in de plassen, als gevolg van de zandwinning, zorgde voor erosie van de legakkers en maakte ze steeds kwetsbaarder als golfbrekers. Ondanks een initiatief om ze te beplanten met houtegewas zijn veel van de akkers verdronken of zelfs geheel verdwenen (Arcadis, 2021).

Een andere sterke structuurdrager van het gebied zijn de twaalf eilanden die zijn aangelegd in de jaren 60 en 70. Naast hun primaire functie als waterkerend element werden ze een recreatief succes. Dit resulteerde in een gevarieerd programma-aanbod per eiland. Zo vormt eiland 4 een duikerswalhalla, heeft eiland 1 een horeca-paviljoen en en kan eiland 9 tegen betaling gebruikt worden voor (groeps)kamperen.

Ook polder Demmerick, ten zuiden van de plassen, wordt gekenmerkt door de langgerekte structuur van veenontginnning, vertrekkend vanuit een bebouwingslint. De veelheid aan lange sloten vormen nog altijd de kenmerkende structuurdragers van dit gebied. In Marickenland vormt de rationele verkaveling van droogmakerij Groot-Mijdrecht een kenmerkende structuur. Veel van de lange, kaarsrechte watergangen zals de Hoofddtocht zijn nog steeds te herkennen in het landschap.

De Legakkers en zandeilanden als belangrijek structuurdragers van de Vinkeveense plassen (Arcadis, 2021)

De slootpatronen van de Demmerickse polder vormen belangrijke structuurdragers die herinneren aan de veenontginning (Studio Kastermans, 2022)

De Hoofddtocht en Gemaal de Winkel vormen belangrijke structuurdragers van het droogmakerijlandschap van polder Groot-Mijdrecht (Het Utrechts Archief, 1970)

1.3 Ruimtelijke samenhang

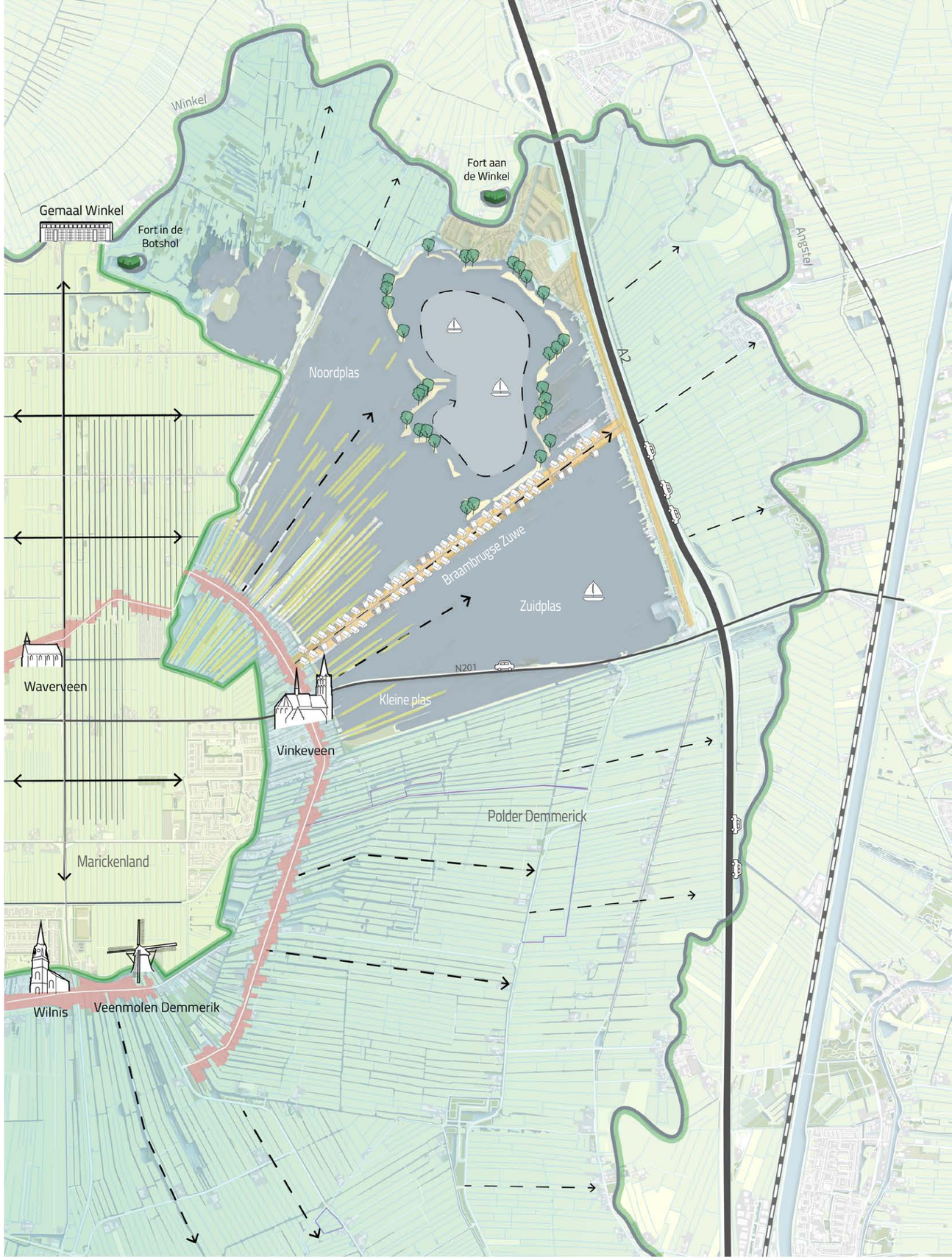
Het gebied Vinkeveense plassen wordt gekenmerkt door een grootschalig veenontginningslandschap. Aan de westzijde ligt droogmakerij Groot-Mijdrecht. De polder ligt zo'n zes meter onder NAP en is daarmee een van de diepste droogmakerijen van Nederland. De ruimtelijke structuur bestaat uit rationele, haakse verkaveling. Door de lage ligging heeft het gebied veel last van (zoute) kwel waardoor het vaak ongeschikt was voor akkerbouw en soms zelfs veeteelt. Nu wordt het gebied veelal gebruikt als (extensief) grasland. In het zuidoostelijke deel van de droogmakerij ligt natuurgebied Marickenland.

Ten oosten van de droogmakerij liggen weidse polders, gekenmerkt door langgerekte verkaveling en een waterrijke uitstraling. Polder Demmerick maakt onderdeel uit van dit veenweidelandschap. De lage ligging zorgt voor natte voeten waardoor het gebied momenteel veelal wordt ingezet als extensief grasland en weidevogelgebied.

De Vinkeveense plassen kunnen worden opgedeeld in drie delen: van noord naar zuid gaat het om de Noordplas, de Zuidplas en de Kleine Plas. De Noordplas is de grootste en diepste plas. Om weerstand te bieden tegen de hoge golfslag in deze plas werden er in de jaren 60 en 70 twaalf zandeilanden aangelegd. Naast de primaire functie als 'waterkerend element' werden ze een recreatief succes. De legakkers aan de randen herinneren aan de periode van grootschalige turfwinnning (Vinkeveen.nl, 2022).

Het waterrijke karakter van dit gebied heeft in het verleden naast grondstoffenwinning ook een belangrijke rol gespeeld in de landsverdediging. Fort aan de Winkel (gebouwd rond 1890) en Fort in de Botshol (gebouwd rond 1895) maakten onderdeel uit van de Stelling van Amsterdam, en herinneren aan deze tijd. Een deel van de forten zijn op dit moment niet openbaar toegankelijk.

Verstedelijking en recreatiedruk heeft geresulteerd in een grote wirwar aan (recreatieve) bebouwing in en rond het buurtschap Vinkeveen. De Braambrugse Zuwe, met haar veelheid aan villa's is geworden tot een bebouwde as tussen oost- en west. De Braambrugse Zuwe vormt samen met de N201 een belangrijke entree richting het gebied. Vanuit het zuid/zuidwesten wordt deze functie vervuld door het bebouwingslint aan de Herenweg (Vinkeveen). Daarnaast is er ook veel verstedelijking aan de oostzijde; Groenlandse kade, vinkenkade en rondom de parkeerplaats Winkelpolder.

Droogmakerij Groot-Mijdrecht | weidse vergezicht op Waverveen

Vinkeveense plassen | eilandstructuur met recreatieve invulling

Polder Demmerick | waterrijk karakter en weidse vergezichten

Vinkeveen | legakker met wilgenbeplanting (particulier eigendom)

1.4 Planologische kaders en ontwikkelingen - Deelgebied Vinkeveense Plassen

Huidig ruimtelijk beleid

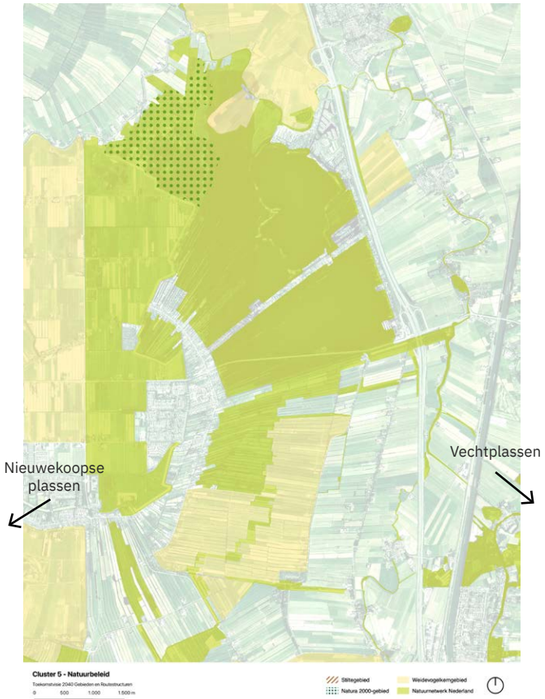
Het landschap rond het cluster Utrecht Vinkeveense Plassen kent verschillende beschermingscategorieën voor natuur en cultuurhistorische waarden (p.17). Onderstaande kaarten geven op een beknopte wijze weer waar deze waarden te vinden zijn en hoe deze mogelijk van toepassing kunnen zijn op de (recreatie)gebieden in de omgeving.

De Vinkeveense plassen maken in haar geheel onderdeel uit van het Natuur Netwerk Nederland. Ook het oostelijk deel van droogmakerij Groot-Mijdrecht en het noordelijk deel van de Demmerickse polder vallen onder NNN. Natuurgebied de Botshol maakt zelfs onderdeel uit van de Natura2000 gebied. Overige delen van Groot-Mijdrecht en de Demmerickse polden vallen onder Weidevogelgebied. Op regionale schaal is de omgeving Vinkeveense plassen een belangrijke natuurschakel tussen de Nieuwkoopse plassen in het zuidwesten en de oostelijk gelegen Vechtplassen. In het waterrijke plassengebied komen bijzondere plant- en diersoorten voor zoals fonteinkruid, kranswier, de ringslang en de kwabaal. Ook vormt het een waardevol rustgebied voor vogels als de zwarte stern en de visdief. Vanuit het Beeldkwaliteitsplan Vinkeveense Plassen wordt gestreefd naar het behouden en versterken van de Vinkeveense Plassen als kerngebied voor natuur.

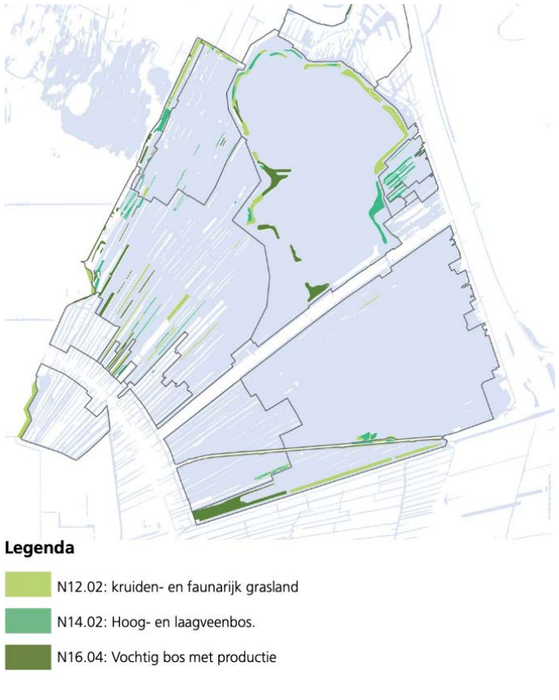
Onderstaand overzicht geeft op een globale wijze inzicht in de belangrijkste ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied en de wijze waarop deze een raakvlak kunnen hebben met de doorontwikkeling van de (recreatie) gebieden in dit cluster. Voor verdere informatie zie ook de bronnenlijst in de bijlage.

De drie belangrijkste natuur-beheertypen van het plassengebied zijn kruiden- en faunarijk grasland, vochtig bos met productie en hoog- en laagveenbos. Specifiek voor de zandeilanden en de legakkers liggen kansen voor een impuls van bestaande natuurwaarden. Denk hierbij aan het toepassen van inheemse beplanting, het aanleggen van natuurvriendelijke oevers, vochtig hooiland en kruidrijk grasland en het aanleggen van fauna-uittreedplaatsen. Zeker als het gaat om de legakkers in het gebied is het van groot belang om deze te behouden. De afgelopen jaren zijn er vele legakkers verdwenen door de sterke golfslag in de plassen. Deze ‘verzonken akkers’ vormen een kwetsbare structuur voor de intensieve recreatievaart (Arcadis, 2021). Sinds een aantal jaar wordt er geëxperimenteerd met de aanleg van vissenbossen om de verzonken akkers zichtbaar te maken voor boten en tegelijkertijd een ecologische impuls te geven aan het onderwaterleven. Dit kan niet op alle plekken (afhankelijk van blootstelling wind/golfslag etc.)

Ruimtelijke ontwikkelingen

Planologische natuurkaders (Provincie Utrecht, 2024)

Beheertypen in het Vinkeveense Plassengebied (Arcadis, 2021)

Daarnaast is er in de Legakkervisie (2012), toekomstplan (2015) en ontwikkelprogramma Vinkeveense Plassen (2019) opgenomen dat de blauwe legakkers niet behouden hoeven te blijven. Omdat afgraven niet wenselijk is vanuit natuur oogpunt, moet hier nog een oplossing voor worden gevonden. Een vissenbos bestaat uit een rij houten palen die de grond in worden gestoken. Hiertussen worden takken gevlochten. Het bos kan worden gebruikt als paaiplaats en schuilplek voor vissen en wordt daarmee ook voor vogels interessant. Om te voorkomen dat er nog meer legakkers zinken zal er bovendien flink ingezet moeten worden op een goede oeverbeschoeiing en onderhoud van bomen op de akkers (RTV Utrecht, 2024).

Vissenbos (RTV Utrecht, 2024)

Verzonken legakkers in de period 2015 - 2018 (Arcadis, 2021)

Zicht op de Vinkeveense Plassen vanaf de Heilig Hart van Jezus-kerk te Vinkeveen, hierop is de veelheid aan (verdronken) legakkers te zien (Het Utrechts Archief, 1913)

Planologische kaders en ontwikkelingen - Deelgebied Vinkeveense Plassen

Naast waardevol natuurgebied valt een groot deel van omgeving Vinkeveen onder de UNESCO bescherming. Stelling van Amsterdam en Hollandse Waterlinies. Delen van deze verdedigingslinie zijn nog altijd goed te herkennen in het landschap zoals de forten, sluizen en dijken. Andere onderdelen zijn minder goed zichtbaar zoals de verboden kringen en inundatievlaktes. Vanuit de provincie Utrecht (siteholder van werelderfgoed), het Waterschap Amstel Gooi en Vecht en de gemeente de Ronde Venen wordt er ingezet op het beleefbaar en toegankelijk maken van het linielandschap (Gemeente de Ronde Venen, 2023).

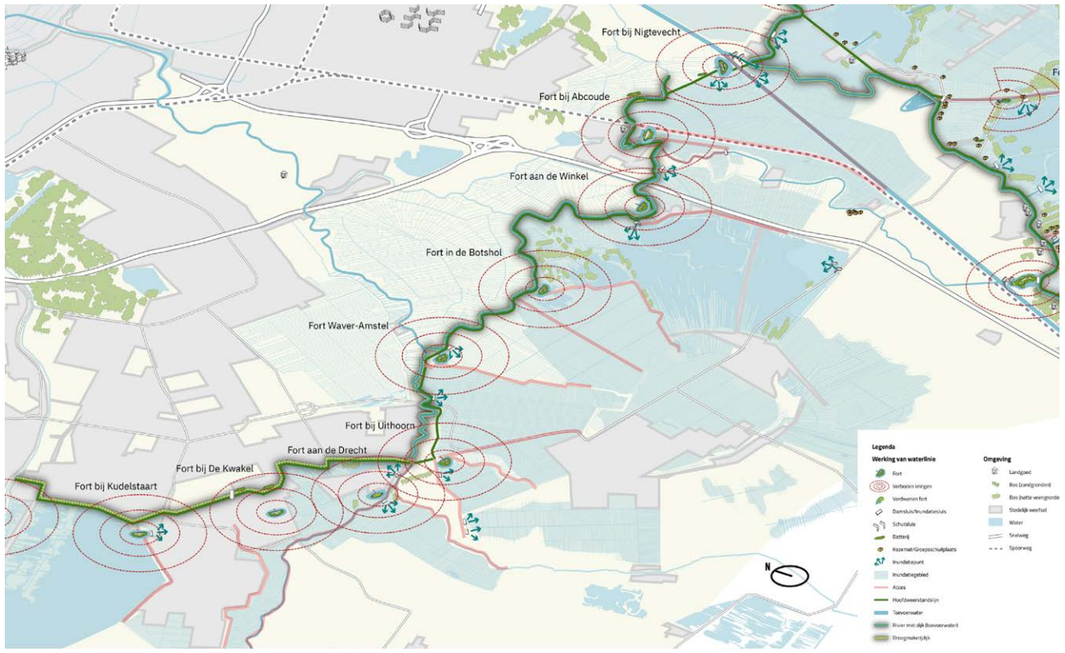
Het document Gebiedsanalyses kernwaliteiten Hollandse Waterlinies en Stelling van Amsterdam Zuid geeft uitgangspunten en ontwikkelrichtingen om deze beleving te versterken alsook te beschermen (Provincie Noord-Holland en Provincie Utrecht, 2022).

Twee opmerkelijke elementen in het gebied zijn Fort in de Botshol en Fort aan de Winkel. Fort aan de Botshol grenst aan natuurgebied Waverhoek en is in eigendom van Natuurmonumenten. Natuur heeft hier de hoofdfunctie en daarom is het enkel onder begeleiding mogelijk het fort te bezoeken. Fort aan de Winkel is in eigendom van het Rijksvastgoedbedrijf en heeft momenteel geen publieksfunctie (Gemeente de Ronde Venen, 2023).

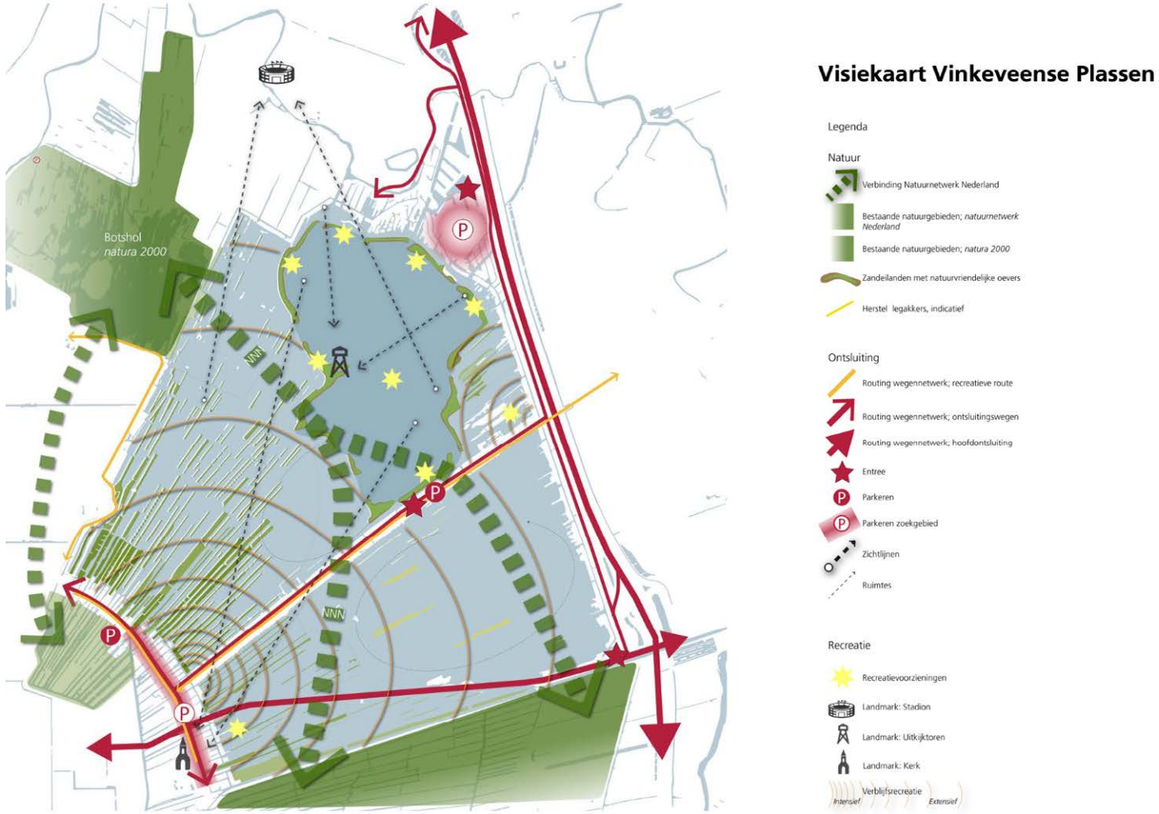

Planologische kaders cultuurhistorie (Provincie Utrecht, 2024)

Vogelvlucht van de Stelling van Amsterdam Zuid. Op de kaart zijn de hoofdweerstandslijn, forten met schootskringen, acccessen, inundatievelden, sluizen en andere bestaande vkernelementen van de Stelling van Amsterdam-Zuid nadrukkelijk weergegeven (Provincie Utrecht en Provincie Noord-Holland, 2022)

Visiekaart Vinkeveense plassen uit het Beeldkwaliteitsplan Viinkeveense Plassen (Arcadis, 2021) Hierop is o.a. te zien hoe het gebied een belangrijke schakel in het natuurnetwerk vervuld. (notie; in het huidig gebruik worden de eilanden intensief gebruikt)

Planologische kaders en ontwikkelingen - Deelgebied Polder Demmerick

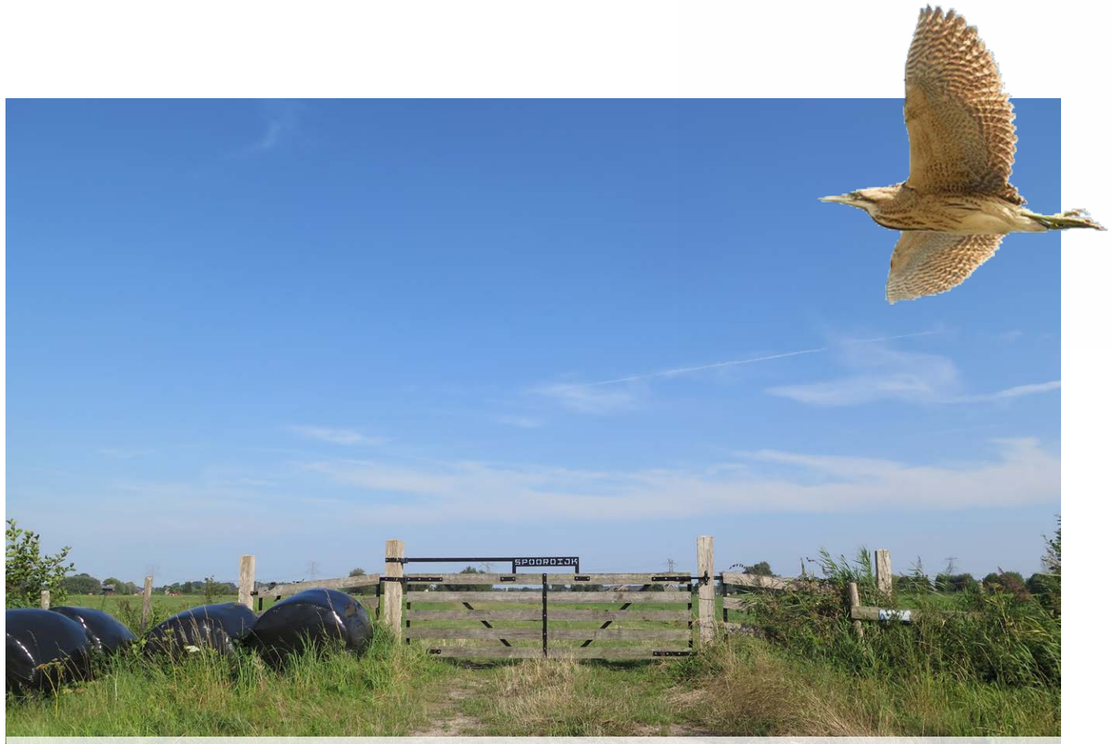
Voortkomend uit de Agenda Vitaal Platteland van de Provincie Utrecht is er in 2010 door samenwerkende gebiedspartijen een Gebiedsconvenant Groot Wilnis-Vinkeveen ondertekend. Dit convenant heeft als missie om het bijzondere veenweidelandschap te behouden en verder te ontwikkelen. Het omvat vijf doelen:

- schoon water
- beperkte bodemdaling
- veelzijdige natuur
- vitale landbouw
- weidse recreatie

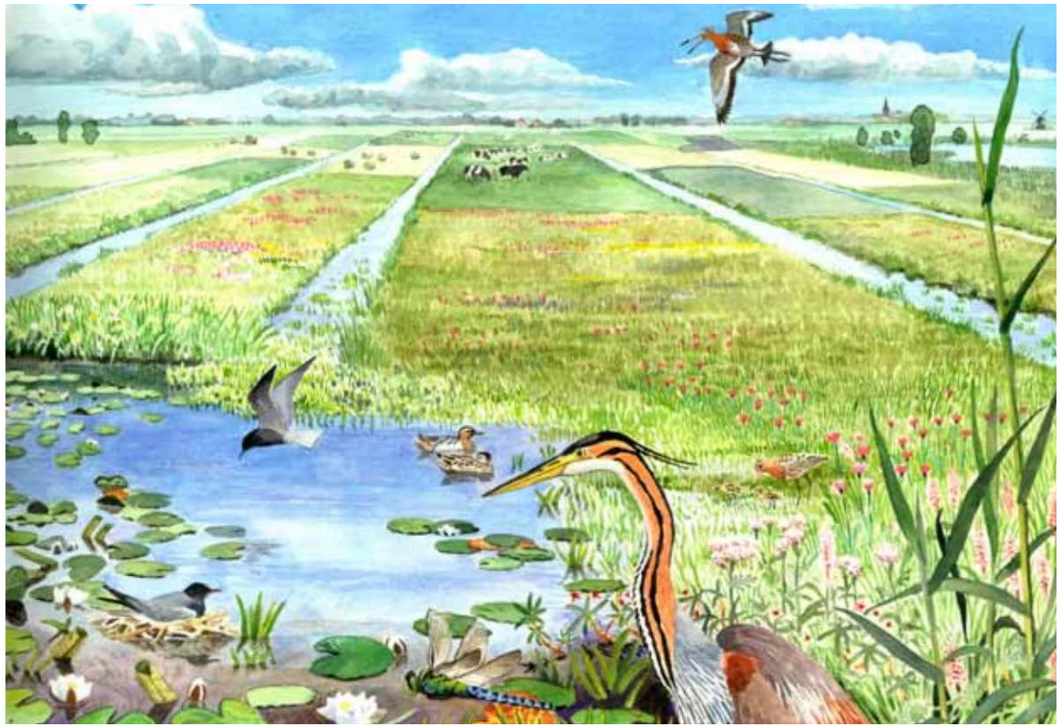
De aanleg van het Natuurreservaat Demmerick maakt onderdeel uit van dit initiatief. Dit gebied omvat de noordzijde van Polder Demmerick en maakt onderdeel uit van Natuur Netwerk Nederland. De natuur in dit reservaat is in ontwikkeling en vormt een belangrijke schakel met de Vinkeveense plassen. Er wordt drasland gecreëerd door het haarvatensysteem van bestaande watergangen meer natuurvriendelijk in te richten en waterstanden plaatselijk te verhogen. Hierbij wordt gezocht naar een samenwerking met omliggende boerenbedrijven richting een natuurinclusief bedrijfsmodel. Het overige deel van de polder bestaat uit weidevogelgebied. Hier werken agrariërs samen met de natuur door weidevogelbeheer en particulier natuurbeheer. Dit heeft geresulteerd in een nagenoeg ‘planet-proof’ melkproductie waardoor de boeren hier een eerlijkere prijs voor hun melk ontvangen (Provincie Utrecht, De Venen en Proces Groot Wilnis-Vinkeveen, 2010).

Een bijzondere cultuurhistorische lijn in de Demmerickse polder is het Bellopad. Deze lijn, die nu bestaat uit een wandelroute, was ooit een spoorlijn waar de Bellotrein reed van Mijdrecht naar Abcoude. Nu ligt er een natuur- en cultuur-wandeling van 19 kilometer (Bellopad.nl, 2023).

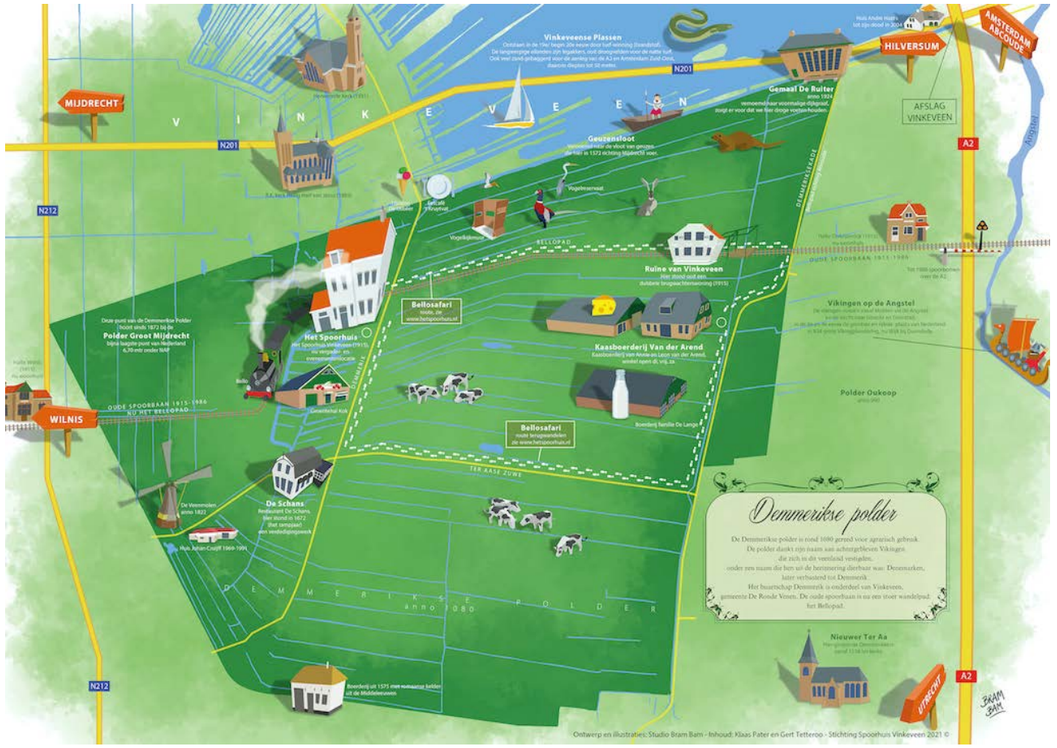
Een ander bijzonder verhaal van dit gebied zijn de 150 karakteristieke damhekken die je door de hele polder tegenkomt. Deze referen aan de eeuwenoude samenwerking tussen agrariërs, overheden en bedrijven in het gebied. De hekken zijn ontworpen voor de streek en mede-gefinancierd door de Agenda Vitaal Platteland vanuit de provincie Utrecht. De namen op de hekken referen aan de achtergelgen stukken land, die vroeger ver van de boerderij lagen (Groot Wilnis-Vinkeveen, 2024)

Polder Demmerick | damhekken ontwikkeld voor de polder Groot Wilnis-Vinkeveen

Impressie van draslandnatuur, in samenhang met vitale landbouw in Donkereind-Demmerick (Gebiedsconvenant Groot Wilnis-Vinkeveen 2010-2020

Halte 4 - De Demmerickse Polder, als onderdeel van het Bellopad (Bellopad.nl, 2023)

Planologische kaders en ontwikkelingen - Deelgebied Marickenland

Marickenland maakt onderdeel uit van de zuidoosthoek van droogmakerij Groot-Mijdrecht. Het wordt aan de oostzijde begrensd door bedrijventerrein Voorbancken en woonwijken Zuiderwaard, Westerheul en Vinkeveld, en aan de zuidzijde door regionale wegen N201 en N212. Marickenland ligt zo'n 6meter onder NAP en bestaat voornamelijk uit een venige ondergrond die steeds verder daalt. Het wordt steeds lastiger om het gebied droog te houden en inklinking van het veen zorgt voor een toenemende CO2 uitstoot. Daarnaast zorgt de inklinking voor verzakkingen in het omliggende bebouwde gebied. Om deze problematiek te lijf te gaan heeft de provincie Utrecht samen met Staatsbosbeheer, waterschap Amstel, Gooi en Vecht, gemeente De Ronde Venen, Agrarische Natuurvereniging De Venen, Colectief Rijn, Vecht en Venen en de LTO een gebiedstransformatie geiniteeerd waarbij de huidige weidegronden worden omgezet naar natuurgebied. Door hier meer ruimte te bieden aan water(berging) worden probelemen als bodemdaling en wateroverlast beperkt.

De komende jaren wordt er in Marickenland zo'n 300 hectare natuur ontwikkeld. De Provincie Utrecht heeft drie doelen gesteld voor de inrichting van het gebied:

- nieuwe natuur realiseren
- 8,8 hectare waterberging realiseren
- recreatie faciliteren

Het ontwerp bestaat uit twee deelgebieden waarin weidegrond wordt omgevormd tot bloemrijk grasland, rietland en nat schraalland. Ook worden er in het hele gebied natuurvriendelijke oevers en faunapassages aangelegd en wordt er een vissluis gerealiseerd. Naast natuurontwikkeling worden er recreatieve wandelpaden aangelegd en omt er een natuurspeelplaats en vogeluitkijkpunten. Marickenland krijgt twee gebiedsentrees, een bij de scouting Bonkestekersweg en een bij de Spoordijk van de N212 (Van den Brink, 2019). De verwachting is dat er begin 2025 wordt gestart met de aanleg van het natuurgebied (provincie Utrecht, 2024).

Marickenland | weidse vergezichten op grasland

Inrichtingsschets Marickenland, afkomstig uit de Natuurvisie (Van den Brink, 2019)

Planologische kaders en ontwikkelingen - Utrechts Programma Landelijk gebied

Vanuit het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG) wordt er gewerkt aan grote vraagstukken zoals het verminderen van stikstof, het verbeteren van de bodem- en waterkwaliteit, het versterken van de natuur en het toekomstbestendig inrichten van ons landelijk gebied. Momenteel wordt er gewerkt aan een integrale aanpak waarbij verschillende partijen worden meegenomen, denk aan agrariërs, inwoners, natuurorganisaties, waterschappen, gemeenten en buurprovincies. In 2025 wordt er een definitief plan verwacht.

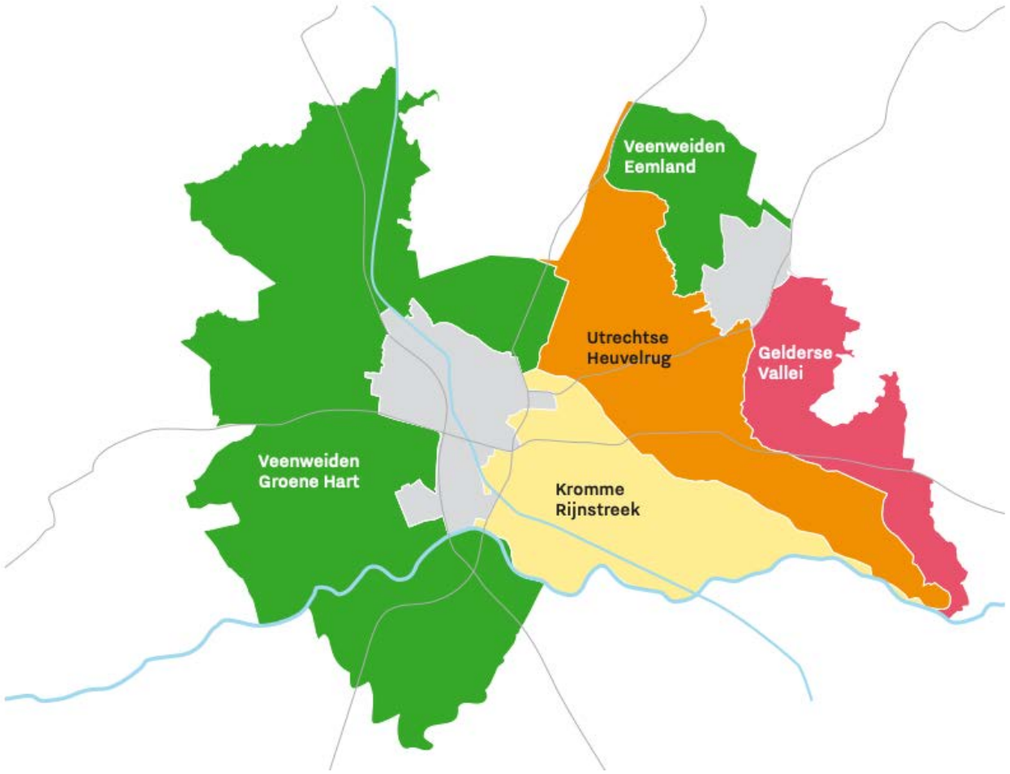
In het concept UPLG zijn een aantal structurerende principes opgesteld die leidend zijn:

- voldoende en schoon water
- inspelen op klimaatverandering
- kwaliteit van de natuur verbeteren
- minder stikstofuitstoot
- duurzame landbouw
- minder broeikasgassen uit veehouderij (methaan)
- aansluiten bij andere projecten van de provincie

Om recht te doen aan de diversiteit van landschappen in de provincie Utrecht is er een onderverdeling gemaakt. Dit cluster valt onder de veenweidegebied Het Groene Hart. In toekomst wordt er hier ingezet op:

- minder uitstoot van koolstofdioxide (CO_2) uit veenbodems door de grondwaterstand te verhogen
- meer duurzame landbouw en minder intensief
- een deel van het gebied is geschikt gemaakt voor weidevogels.
- er is een rijke blauwe dooradering; een netwerk van met elkaar verbonden natuurvriendelijke sloten, rivieren en plassen.
- de natuur in Natura 2000-gebieden is hersteld, en er zijn moerasgebieden en waterbuffers aangelegd.

(Provincie Utrecht, 2023)

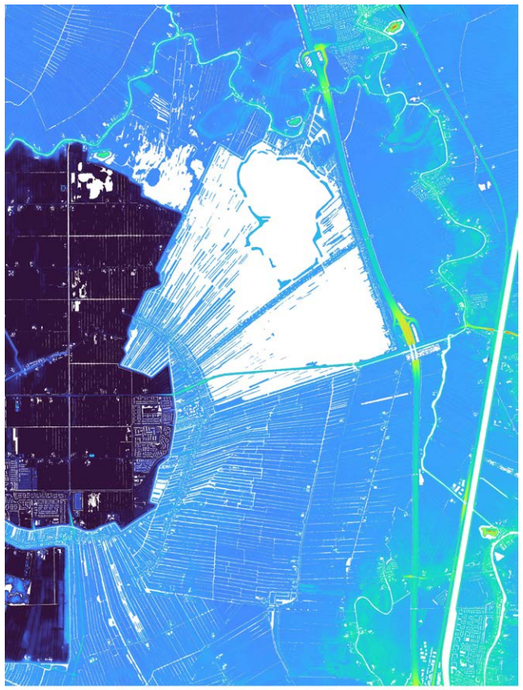

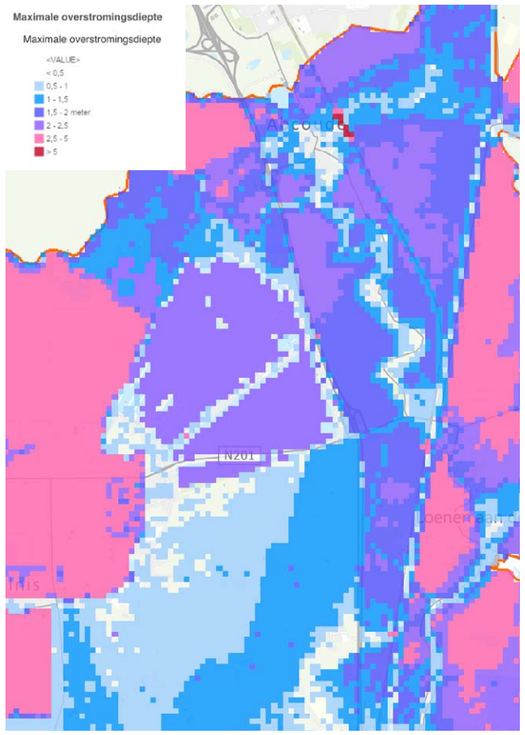
Landschappelijke deelgebieden uit het concept Utrechts Programma Landelijk Gebied (Provincie Utrecht, 2023)

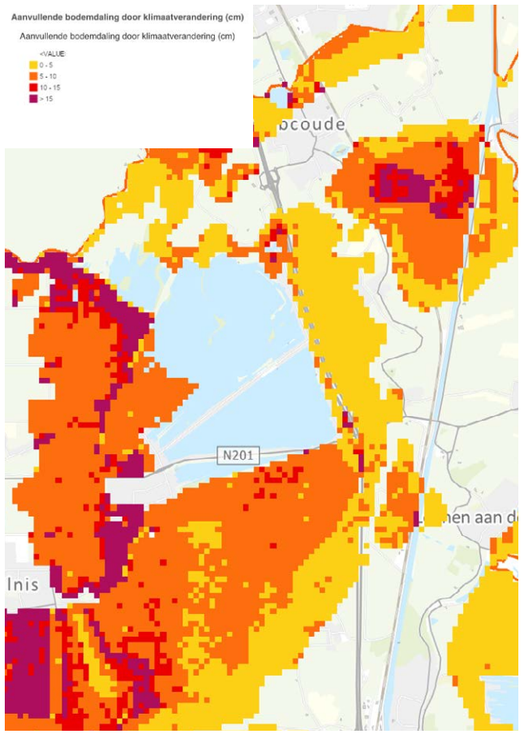
1.5 Klimaat

Om inzicht te krijgen in de grote uitdagingen die door klimaatverandering op de clustergebieden afkomen is gebruik gemaakt van de Klimaateffectatlas. De kaartbeelden laten zien waar de effecten van wateroverlast-hitte-droogte-overstroming in de komende decennia de meeste impact zullen hebben, en waar mogelijk maatregelen nodig zullen zijn:

Het overgrote deel van dit cluster wordt gekarakteriseerd door een waterrijk veenweidelandschap. De intensieve bemaling van de afgelopen decennia heeft geleid tot een zeer laag gelegen gebied, op sommige plekken wel 6 meter onder NAP. Dit zorgt voor wateroverlast, kwel en lokale verzilting. Bemaling van agrarisch grasland heeft bovendien als gevolg dat het veen verder inklinkt en CO_2 naar de omgeving uitstoot. De toekomstplannen bij Marickenland en Polder Demmerick dragen bij aan een meer natuurinclusieve landinvulling waarbij samenwerking tussen boeren en natuurorganisaties wordt gezocht en meer ruimte komt voor waterberging.

Klimaateffecten op kaart (Provincie Utrecht, 2024)

1.6 Kansen en knelpunten - Ruimtelijk

Op basis van de landschappelijke analyse, gebiedsbezoeken en huidig beleid kunnen er een aantal kansen en knelpunten worden geformuleerd.

Kansen & Knelpunten:

- Er liggen kansen om een meer onderscheidende **identiteit** voor de verschillende gebieden te versterken en/of te ontwikkelen:
  - Vinkeveense plassen: waterrecreatie, het verhaal van de historische legakkers, water- en oevernatuur
  - Polder Demmerick: weidevogelgebied en natuurinclusieve landbouw, extensieve recreatie
  - Marickenland: waterberging, moerasnatuur en avontuurlijke recreatie

- Er ligt een kans om recreatie beter te spreiden door te werken aan een intensiteit zonering. Naast het versterken van de aantrekkingskracht door gebiedsidentiteiten te verbeteren vraagt dit om het versterken van recreatieve **verbindingen**. In dit cluster liggen er kansen om sterke natuur- en recreatieve verbindingen te maken tussen de Vinkeveense Plassen en Marickenland. De verbindingen met polder Demmerick zijn voornamelijk gefocust op natuur. Dit kostbare weidevogelgebied is gebaat bij zo min mogelijk (recreatieve) verstoring. Ook liggen er kansen voor meer verbinding met andere clusters, zoals het Oortjespad (richting het zuiden) en de Vecht (richting het zuidoosten). Naast het ontwikkelen van nieuwe schakels liggen er kansen om bestaande verbindingen te versterken door te werken met heldere bebording (route en informatie).

- Zorg voor heldere en uitnodigende **entrees** naar de verschillende gebieden. Er ligt een kans om het centrum van Vinkeveen als centrale ‘poort’ in te richten van waaruit je plassen, Marickenland en polder Demmerick kunt bezoeken. Naast deze gebiedsoverkoepelende entree liggen er kansen om de entree van eiland 1 en 4 beter in te richten waardoor ze herkend worden als gebiedsentrees.

- Versterk de land-water relatie rond de Vinkeveense plassen door ommetjes te introduceren. Koppel bijvoorbeeld een legakker-pad met een watertaxi/ pontje en zorg voor doorzichten over het water (dit speelt bijvoorbeeld op de Braambrugse Zuwe)

- Maak meer ruimte voor de voetganger en fietser over bestaande bebouwingslinten. Bij de Braambrugse Zuwe zou deze (her)ontwikkeling gekoppeld kunnen worden aan ophoging (weg kampt met verzakking).

- Behoud en versterk de Vinkeveense Plassen als kerngebied voor natuur
- Koester de cultuurhistorisch waardevolle structuur van legakkers door ze te beschermen tegen golfslag, beleefbaar te maken en door de natuurwaarden te vergroten. Bijvoorbeeld door ze in te richten met inheemse beplanting en kruidrijk grasland, maar ook door fauna-uittreedplaatsen aan te leggen en de bomen als hakhout te beheren.
- Versterk natuurwaarden op de zandeilanden door natuurvriendelijke oevers aan te leggen door waar mogelijk inheemse beplanting toe te passen, het maaibeheer verder aan te passen en waar dat kan (bescherming tegen afkalving noodzakelijk) natuurvriendelijke oevers aan te leggen in plaats van harde constructies. Waar mogelijk in de toekomst aangepast maaibeheer.

- Vertel het verhaal van de Hollandse Waterlinie, met o.a. Fort aan de Winkel en Fort in de Botshol. Koester de idyllische route tussen deze forten, over de Winkeldijk – Botshol - Waverdijk. Zet de fietser en wandelaar hier voorop en maak het waar mogelijk autoluw.

- Koester het verhaal van het Bellopad en de 150 damhekken in Polder Demmerick en ontwikkel verder door met behulp van recreatie en educatie. Houd hierbij rekening met het kwetsbare karakter van het weidevogelgebied; het liefst zo min mogelijk recreanten in het gebied. Wel liggen er kansen voor een mooie (fiets)route rondom, met mogelijk ruimte voor een vogelkijkhut om de beleving te versterken.

Vinkeveense plassen | legakkers zijn vaak ontoegankelijk - geen zicht op de plassen

Vinkeveense plassen | harde oeverconstructie, hier liggen kansen voor natuurvriendelijke oevers

2. Recreatieve analyse

2.1 Huidig gebruik

Om inzicht te krijgen in welke recreatieve waarde de gebieden hebben, is per gebied de gebruikswaarde, belevingswaarde en attractiewaarde bepaald:

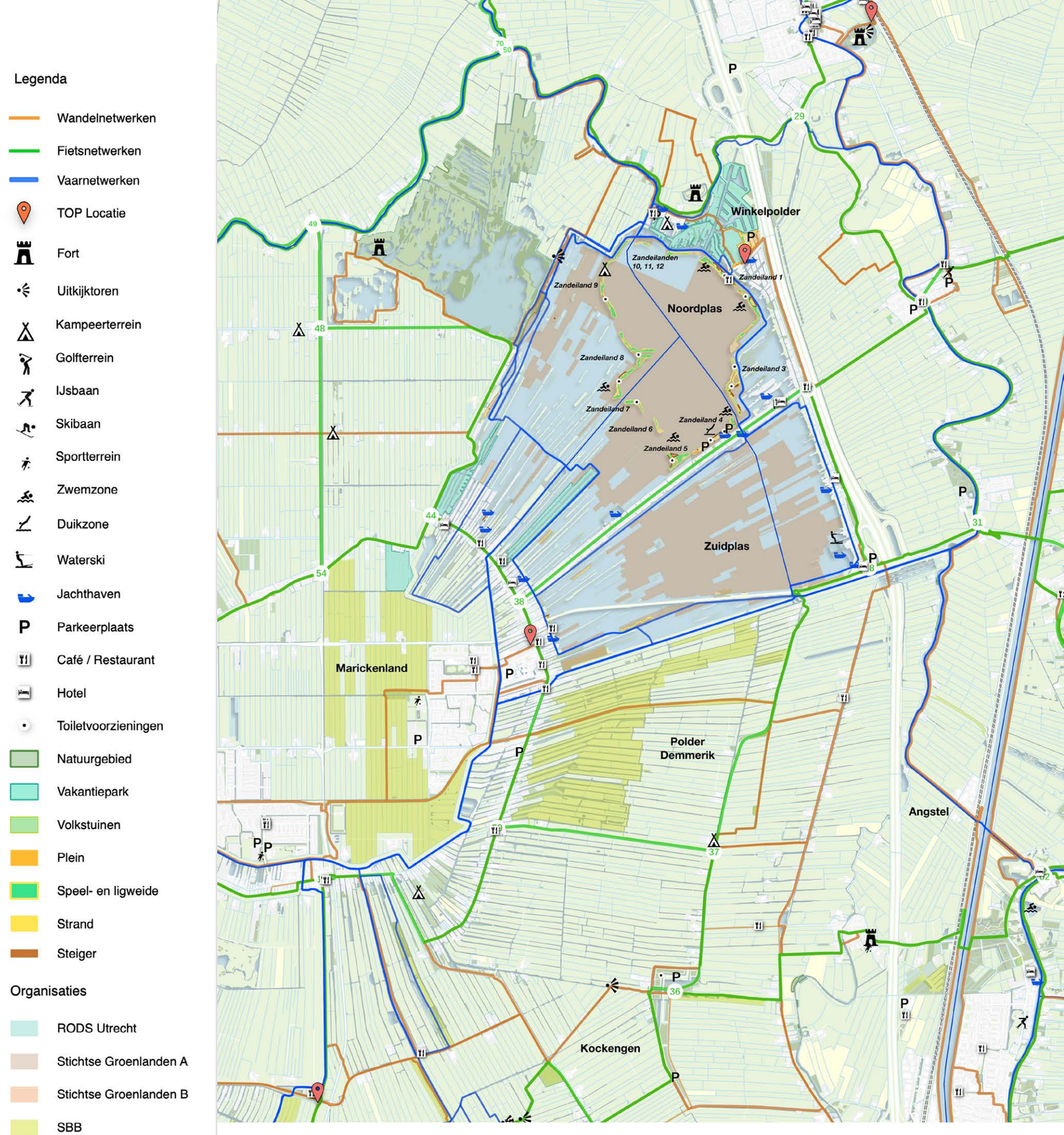
- *Gebruikswaarde*: wat voor activiteiten zijn er mogelijk?
- *Belevingswaarde*: welke belevingssferen zijn er in het gebied?
- *Attractiewaarde*: wat trekt bezoekers juist naar dit gebied?

Vinkeveense Plassen

Gebruikswaarde: Uitgestrekt plassengebied met legakkers en 12 zandeilanden, recreatieterreinen en routes, aanlegsteigers en een baan voor waterskiën (waarvoor een ontheffing nodig is). In het recreatieve gebruik ligt het accent op watersport en dagrecreatie. oor waar mogelijk inheemse beplanting toe te passen, het maaibeheer verder aan te passen en waar dat kan (bescherming tegen afkalving noodzakelijk) natuurvriendelijke oevers aan te leggen in plaats van harde constructies.

De eilanden hebben elk een eigen functie en voorzieningen:

- **Eiland 1**: strandpaviljoen Wander Island, een speelvoorzieningen, beachvolleybalnet, lig- en speelweiden, er mag ge-bbqt worden, toiletvoorziening, een parkeerplaats naast het eiland (met een TOP), een zwemzone en snackuitgifte (in gebouw van SGL). Dit eiland is in de zomermaanden de entree naar eiland 2.
- **Eiland 2**: lig- en speelweiden, een speeltoestel, (picknick)bankjes, een zwemzone en een toiletvoorziening.
- **Eiland 3:** is alleen per boot bereikbaar en is rustiger van aard. Er zijn ligweiden, twee zwemplaatsen en een toiletvoorziening.
- **Eiland 4**: populaire plek voor duikers. Er is een zwemzone (bereikbaar via trapjes), een parkeerplaats op het eiland, een toiletvoorziening, een duikzone (ook gebruikt door zwemmers), duikshop (incl. verkoop duikvergunningen), foodtruck in de zomerperiode,, een vaste verbinding met eiland 5 en watersportvereniging Vinkeveen Abcoude.
- **Eiland 5**: lig- en speelweiden, vuurplaatsen, een zwemzone, speelvoorzieningen en een toiletvoorziening. De afgeschermde zwemzone met strandje en vele speelattributen maakt het eiland uitermate geschikt voor kinderen en jongeren.
- **Eiland 6 en 7**: deze eilanden zijn alleen per boot bereikbaar en rustiger van aard. Er zijn speelweides.

Cluster 5 - Recreatiekaart

Toekomstvisie 2040 Gebieden en Routestructuren

0 500 1.000 1.500 m

- **Eiland 8**: alleen per boot bereikbaar en beschikt over een speelweide, speeltoestellen, een wedstrijdtoren (niet publiek toegankelijk) en een toiletvoorziening. Het eiland is door de zwemzone en vele speelattributen geschikt voor kinderen.
- **Eiland 9**: velden voor (groeps)kamperen, speelweide en een toiletvoorziening.
- **Eilanden 10, 11 en 12**: alleen per boot bereikbaar er zijn alleen speelweiden. Eiland 11 heeft alleen beplanting, en geen weides.

De eilanden 1, 2, 4, 5 en 8 zijn rijk aan voorzieningen en daardoor drukker van aard. De eilanden 3, 6, 7 en 9 t/m 12 hebben minder voorzieningen en zijn daardoor rustiger van aard.

Honden: aangelijnd toegestaan en buiten strand/ zwemzones op eilanden 1, 2, 6, 7 en 9 t/m 12.
De strand- en zwemzones op de eilanden zijn verboden voor honden.

Rond de plassen zijn voorzieningen zoals jachthavens, P&R's, parkeerplaatsen aan de zandeilanden, diverse verblijfsrecreatie (vakantiehuisjes, campings en hotels), kanoroutes (in en rond de plassen), een waterskibaan aan de zuidplas en wandelroutes (klompenpad) en fietsroutes (als onderdeel van het knooppuntennetwerk). Ook is er een TOP Vinkeveense Plassen (gelegen aan het Kloosterplein in Vinkeveen) waar vanuit twee fietsroutes starten. In het gebied zijn ook locaties voor verblijfsrecreatie, waarvan een groot deel tweede woningen en een deel permanente bewoning.

Belevingswaarde: het is een uitgestrekt plassengebied met een afwisseling tussen water en natuur in de vorm van legakkers en 12 zandeilanden. Daarnaast vind je er mooie doorgezichten en vormen de legakkers een uniek Hollands wetlands landschap. Gezamenlijk vormt dit een unieke plek in de regio.

***Attractiewaarde*:** De Vinkeveense Plassen trekken vooral veel mensen (zowel bezoekers als inwoners) in de zomer voor de waterrecreatiemogelikheden (waaronder de mogelijkheden voor het waterskien), de speelstrandjes, de duikzone en de verschillende aanlegplaatsen. Naast de plassen zelf is ook de legakkerstructuur iets unieks in dit gebied. Het is cultuurhistorisch uniek en zeer waardevol, maar vanaf het water of op de grond is het moeilijk te ervaren.

Bezoekers: de Vinkeveense Plassen trekken circa 544.000 unieke Nederlandse bezoekers en 1,5-1,75 miljoen Nederlandse bezoeken (2022). Er is vaak sprake van piekdrukte op zomerse dagen. Gemiddeld zorgt dit voor 1.400 bezoeken per hectare. Dit is een lage bezoekersdichtheid. De meeste bezoekers komen uit Utrecht, Amsterdam en omliggende kernen en de plassen worden gewaardeerd met een 7,6. Dit is net onder het gewogen gemiddelde van een 7,9 van het totaal in Utrecht.

Marickenland en Polder Demmerick

***Gebruikswaarde*:** Marickenland is een relatief nieuw natuurgebied waar natuurontwikkeling, recreatie en waterberging samenkomen. Natuurspeelplaats en vogeluitkijkpunt zijn nog in ontwikkeling.

***Belevingswaarde*:** natuurbeleving staat centraal in Marickenland en in polder Demmerick daarnaast ook cultuurhistoriebeleving. Door polder Demmerick loopt het Bellopad dat een 19 kilometer lange historische wandeling is van Mijdrecht naar Abcoude.

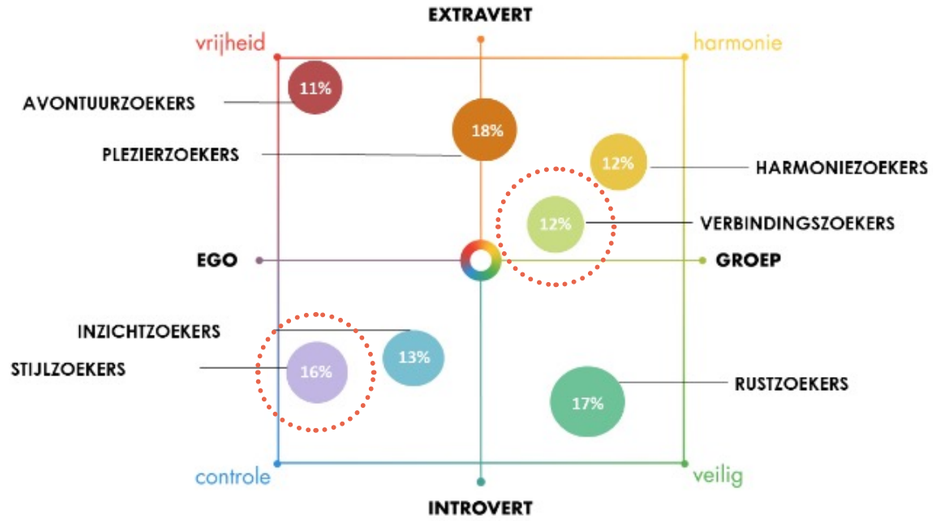
***Attractiewaarde*:** Het Bellopad is een begrip in de omgeving en heeft hierdoor een bepaalde attractiewaarde. Polder Demmerick is één van de oudste polders van Nederland en is nooit verveend.

Definitief ontwerp Marickenland (Provincie Utrecht)

2.2 Doelgroepen

De Leefstijlvinder is een manier om toeristisch-recreatieve doelgroepen te segmenteren. Het model geeft inzicht in hoe verschillende leefstijlen aankijken tegen vakantie en vrije tijd en biedt handvatten om recreanten op basis van hun wensen te sturen. De Leefstijlvinder onderscheidt 7 leefstijlen, elk met hun eigen wensen, gedrag en karakter. De afbeelding hiernaast geeft een overzicht van de leefstijlverdeling in Nederland.

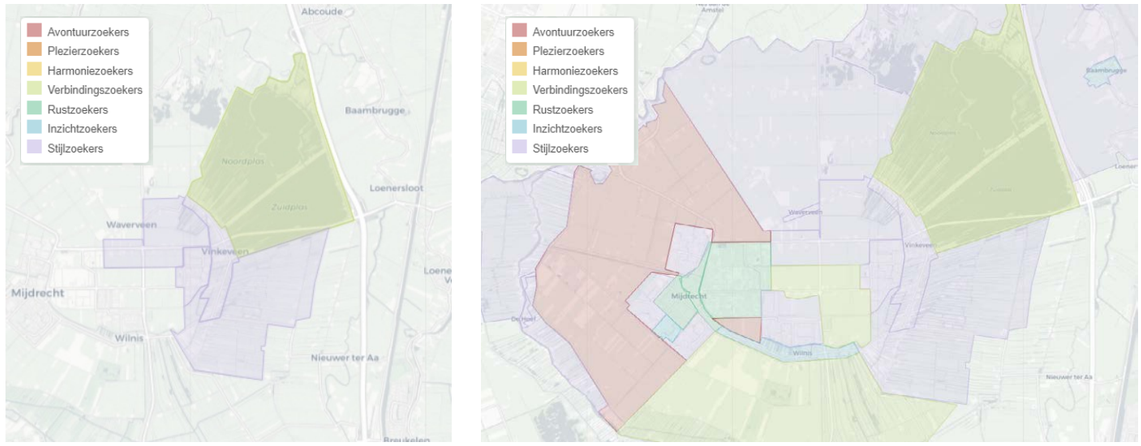
Leefstijlen verdeling in Nederland (bron: Leefstijlvinder)

In het Plassengebied wonen boven gemiddeld Verbindingszoekers (23,4%) en in Vinkeveen en het buitengebied rond het dorp wonen boven gemiddeld Stijlzoekers (18,7%)

Verbindingszoekers zijn behulpzame, hartelijke en rustige mensen. Ze zijn geïnteresseerd in anderen en ze combineren het nuttige graag met het aangename. Vakantie en vrije tijd betekent voor de Verbindingszoeker ontspanning, genieten, gezelligheid, rust en stilte en tijd voor elkaar. Voor Verbindingszoekers zijn gastvrijheid, sociale verbondenheid en 'doe maar gewoon' belangrijke waarden. Daarnaast vinden ze het belangrijk om er voor elkaar te zijn. Ze doen graag vrijwilligerswerk en zijn graag in de natuur.

Stijlzoekers zijn gedreven, doelgerichte, ambitieuze, ondernemende en zelfverzekerde mensen. Ze houden van exclusiviteit, luxe en comfort. Tijdens hun vakantie of een dagje weg worden ze graag geprikkeld, dus er mag veel te doen zijn. Daarnaast zijn ze sportief: ze zijn graag zelf in beweging of bezoeken sportwedstrijden. Stijlzoekers zijn graag onder gelijkgestemden, die waarden als ambitie, uitdaging en daadkracht met hen delen. Stijlzoekers ondernemen graag luxe(re) activiteiten als golfen, een sauna bezoeken of varen met een bootje.

Leefstijlvinder in Nederland

Dominante leefstijl bewoners per gemeente (links) en per buurt / wijk (rechts) in en rond de Vinkeveense Plassen (bron: Leefstijlvinder 2024)

Aansluiting leefstijlen vraag en aanbod

Vinkeveense Plassen: De focus op waterrecreatie en de verschillende mogelijkheden daarvoor sluit aan op Plezierzoekers en Stijlzoekers, die houden van sporten, waterrecreatie en activiteiten ondernemen. De eilanden zijn verschillend ingericht, en zijn voor verschillende groepen aantrekkelijk. De wakeboardschool is voor plezierzoekers aantrekkelijk. Voor Verbindings- en harmoniezoekers zijn er de recreatieve eilanden, waar je kunt picknicken, zwemmen en zonnen, voor Rustzoekers zijn er de rustige eilanden en omliggende wandelroutes.

Marickenland en Polder Demmerick: Het huidige aanbod sluit met name aan op Rustzoekers en Inzichtzoekers, door de rust, ruimte en de mogelijkheid om vogels te spotten.

2.3 Impact van trends en ontwikkelingen

Groeiende populariteit van waterrecreatie

- Meer bootbewegingen op de Vinkeveense Plassen. Daardoor ontstaat meer overlast door snelvaren en jetski's
- Kansen voor meer kleine waterrecreatie zoals suppen en kanoen op het water. Hiermee kan ook ingespeeld worden op de vraag naar meer beleving, zoals een barbecueboot, mindfulness op de supplank en een waterspeelplaats.
- Opkomst actie-gerelateerde watersport: naast, waterskiën ook wakeboarden, wakesurfen, flyboarden, wakeskaten en wakesurfen.

Toenemende behoefte aan beleving en betekenis

- Bijzondere themaroutes worden binnen deze trend steeds populairder en bieden kansen voor de deelgebieden.
- Ruimte voor vernieuwing van aanbod op de zandeilanden.

Groeiende aandacht voor duurzaamheid

- Toenemende aandacht voor verduurzaming van de horeca, duurzaam (elektrisch) varen. Interesse voor opruimen plastic en zwerfvuil?

Groeiende recreatiebehoefte

- Toenemende druk vanuit groeiende regio's Amsterdam en Utrecht
- Permanente bewoning van recreatieverblijf verandert het recreatieve gebruik en zorgt voor extra druk van onder meer honden.

Toenemend belang van actief 'buiten zijn' vanwege gezondheid

- Behoefte aan een meer beweegvriendelijke inrichting wandel- en fietsrondjes, sport- en speeltoestellen en voorzieningen voor actieve kleine waterrecreatie.

Diversiteit van activiteiten neemt toe

- Meer verschillend gebruik kan leiden tot botsingen tussen recreanten. Zonering van de eilanden, polder en plassen kan helpen bij het stroomlijnen ervan.

Bebouwd lint Vinkeveense plassen (bron: Siebe Swart)

2.4 Kansen en knelpunten - Recreatief

Kansen:

- Voor de gehele toeristisch-recreatieve sector een kans om aanbod op gebied van cultuurhistorie, natuur, sportiviteit en comfort voor Stijlzoekers, Rustzoekers en Inzichtzoekers te versterken.
- Spreiding van bezoekers in tijd door bijvoorbeeld zakelijke functies toe te voegen die jaarrond voor inkomsten kunnen zorgen (zoals een congres- of vergaderlocatie).
- Meer aandacht voor lokale festiviteiten zoals de opening en sluiting van het vaarseizoen of 'rondje eilanden' o.a. voor het gemeenschapsgevoel van de inwoners.
- Aandacht voor de bijzondere cultuurhistorische verhalen van het gebied: Nieuwe Hollandse Waterlinie en legakkers.
- Het gebruik van de P&R's in de omgeving van de Vinkeveense Plassen verhogen om vanuit daar fietsen naar de Vinkeveense Plassen en meer gebruik van openbaar vervoer te stimuleren.
- Authentieke, unieke en bijpassende verblijfsrecreatieve ontwikkelingen in relatie tot water, erfgoed en zakelijke markt
- Er ligt een kans in het toepassen van zonering voor recreatie op de eilanden. Dit zou betekenen dat sommige eilanden bestemd kunnen worden voor recreatie, terwijl anderen juist een bestemming voor natuurbehoud krijgen.

Knelpunten:

- Eilanden 1, 2, 4, en 5 zijn met het land verbonden en zijn (met zomers weer) te druk. Dit uit zich in volle parkeerplaatsen, opstoppingen en verschillende recreatieve activiteiten door elkaar heen.
- De parkeerplaats van eiland 4 wordt veel gebruikt door duikers en mensen die hun boot te water willen laten (vooral in de weekenden). Dit neemt ruimte in, waardoor de parkeerplaats op piekdagen snel vol is. Daarnaast heeft eiland 4 te maken met een onduidelijke entree (via de Braambrugse Zuwe) waardoor bezoekers er snel voorbij rijden.
- Incidenten zijn een knelpunt bij het Bellopad en verschillende eilanden. De regels voor honden moeten het ontgelden, en er is ook overlast gerelateerd aan lachgasgebruik en snelvaren.
- Er is in relatie tot de problematiek te weinig boa capaciteit.
- Behoud van de legakkers. De legakkers zijn voor 95% in particuliere handen. In combinatie met het feit dat er nu in de regelgeving geen ontwikkelingen mogelijk zijn, leidt dit in sommige gevallen tot verwaarlozing en onrechtmatig gebruik. In het nieuwe bestemmingsplan wil de gemeente ruimte bieden voor nieuwe ontwikkelingen (bebouwing) op de legakkers. Wanneer eigenaren investeren, bijvoorbeeld door het bouwen van een recreatiewoning, wordt verwacht dat ze ook bijdragen aan het beter onderhouden van de legakkers. Op deze manier worden de legakkers beschermd en worden extra natuurwaarden toegevoegd.
- Het project voor nieuwe voorzieningen en waterberging in Marickenland ontwikkelt zich langzaam. Volgens planning zou de 1 in 2025 opgeleverd moeten worden. voor deel 2 is nog geen planning bekend.
- Voor Polder Demmerick en het Bellopad geldt dat honden aangelijnd moeten zijn. Dit staat op borden aangegeven, echter zijn deze al meerdere keren weggehaald of vernield.

3. Eigendom en beheer

3.1 Beheerverantwoordelijkheden van recreatieve voorzieningen

Eilanden 1, 2, 4, 5 en 8 zijn rijk aan voorzieningen en worden intensiever beheerd. Eilanden 3, 6, 7 en 9 t/m 12 worden minder intensief beheerd.
Marickenland: de ontwikkeling van voorzieningen zal intensiever beheer vragen.
Polder Demmerick: focus op extensief beheer en natuurinclusieve landbouw.

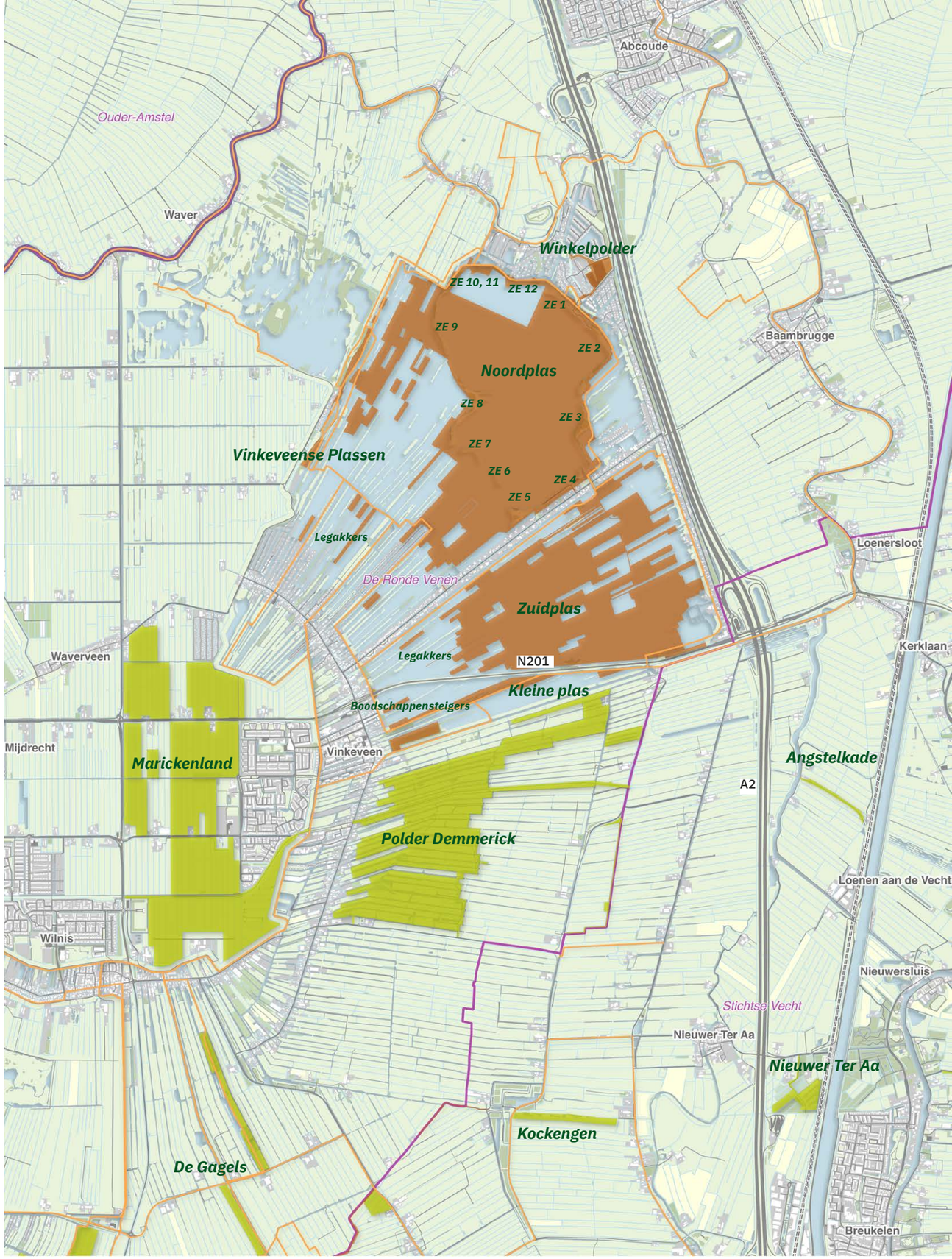
Voor het beheer van de Vinkeveense Plassen zijn er onder andere de volgende verordeningen opgesteld (deze lijst is niet uitputtend):

- Verordening tarieven – 2024
- Verordening waterskiën – 2012
- Verordening zandeilanden – 1990
- Verordening besluit motorschepen – 2008
- Verordening kaart 13 – 2009
- Verordening kaart 12 – 2009
- Verordening kaart 1 t/m 9 – 2009
- Verordening Vinkeveense Plassen – 2009

De verordeningen van de Vinkeveense Plassen zijn niet meer actueel, wat handhaving van het gebied vermoeilijkt. Er is daarom behoefte aan nieuwe verordeningen. Deze zijn in ontwikkeling en zijn naar verwachting volgend jaar voor het begin van het seizoen afgerond.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de oppervlakte (in hectare) van het gehele cluster en de onderliggende deelgebieden. Cluster 5 heeft een totaal oppervlakte van circa 915 hectare.

	oppervlakte (ha)
Cluster 5: Vinkeveense Plassen	**915,8**
Winkelpolder (SGL)	4,6
Vinkeveense noordplas (SGL)	271,7
Vinkeveense zuidplas (SGL)	198,2
Vinkeveense kleine plas (SGL)	8,6
eiland 1 (SGL)	2,0
eiland 2 (SGL)	3,3
eiland 3 (SGL)	2,8
eiland 4 (SGL)	2,3
eiland 5 (SGL)	1,9
eiland 6 (SGL)	0,5
eiland 7 (SGL)	0,9
eiland 8 (SGL)	4,4
eiland 9 (SGL)	3,1
eiland 10 (SGL)	0,4
eiland 11 (SGL)	0,3
eiland 12 (SGL)	1,0
Marickenland (SBB)	197,0
Polder Demmerik (SBB)	160,5
De Gagels	12,6
Kockengen	32,0
Angstelkade	1,9
Nieuwer Ter Aa	5,9

3.2 Financiële analyse

Kosten beheer en handhaving en toezicht:
De instandhouding van de gebieden brengt kosten met zich mee waaronder regulier onderhoud, groot onderhoud en handhaving & toezicht.

In onderstaand lijstje is opgenomen wat voor onderhoud en beheer de grootste kostenposten zijn:

1. Harde oevers (19%)
2. Gebouwen (17%)
3. Recreatieve routes (10%)
4. Bruggen (6%)
5. Speel- en ligweiden (4%)
6. Recreatieve grasvelden (3%)
7. Steigers en vlonders (3%)
8. Parkeerplaats halfverharding (3%)
9. Kleine pomp mobiele toiletunits (3%)
10. Bijdrage Routebureau (3%)

Andere kosten zijn:

- Personeels- en apparaatskosten: 34% voor het werkgebied Vinkeveense Plassen
- Materieel

Risico's voor de Vinkeveense Plassen:
Exploitatie inkomsten van de zandeilanden kan variëren per jaar. Daarnaast zal het vervangen van de beschoeiingen waarschijnlijk meer kosten dan voorzien vanwege kostenstijgingen

Inkomsten:
Vanuit sommige gebieden komen ook inkomsten uit exploitaties. De belangrijkste inkomsten uit de gebieden zijn:

- Erfpachtingsovereenkomsten voor de horeca op eiland 1 en de Watersportvereniging VinkeveenAbcoude op eiland 4.
- Verkoop van waterskiontheffingen en duikpenningen voor het gebruik van de duikzone op eiland 4.
- Huur- en gebruiksovereenkomsten voor o.a. het gebruik van de eilanden, snackuitgifte, groepskamperen en evenementen.
- De inkomsten uit vergunningen, pacht en rechten zijn naar schatting 130.000 euro per jaar (19.000 uit eigendommen, 91.000 uit rechten en 20.000 overige baten).
- In het ontwikkelscenario (2020) zijn verdienmogelijkheden opgenomen om de inkomsten te verhogen: horeca eiland 1, foodtruck eiland 4 en een multifunctioneel gebouw met ruimte voor horeca, duikschool en kantoorruimte.
- Deelnemersbijdragen zijn in totaal 1,4 miljoen per jaar.

Financiering:
Over het geheel genomen zijn voor de instandhouding van deze publieke natuur- en recreatievoorzieningen de kosten hoger dan de inkomsten. De benodigde financiering van de (resterende) kosten voor instandhouding is afhankelijk van de beheerder en een eventuele 'status' van het gebied als RodS-gebied (Recreatie om de stad, een rijksprogramma voor aanleg en beheer van recreatiegebieden in de Randstad).

De financiering van de instandhouding van de gebieden van het Recreatieschap wordt gedragen door de deelnemers in het recreatieschap. Voor de gebieden met een RodS-status is een aparte bijdrage, maar door de (rijks)bezuinigingen vanaf 2012 is hierop een structureel tekort. De financiering van de Staatsbosbeheer-gebieden komt vanuit het Subsidiestelsel natuur en landschap (SNL). Specifiek voor de recreatievoorzieningen (zoals paden, bruggen, parkeerplaatsen) is hiervoor een voorzieningenbijdrage €48,31 per ha en toezichtbijdrage €22,43 per ha (Bij12, 2024). Deze standaardbijdrage is voor heel Nederland even hoog, ongeacht het gebruiksniveau, en is voor de Utrechtse gebieden te laag om het huidige voorzieningenniveau in stand te houden.

In onderstaande tabel is aangegeven welk 'beheerregime' van toepassing is op de gebieden:

Cluster 5 – Beheerfinanciering	SGL-A	SGL-B	SBB	SBB ovk RodS
Winkelpolder				
Vinkeveense noordplas				
Vinkeveense zuidplas				
Vinkeveense kleine plas				
Eiland 1				
Eiland 2				
Eiland 3				
Eiland 4				
Eiland 5				
Eiland 6				
Eiland 7				
Eiland 8				
Eiland 9				
Eiland 10				
Eiland 11				
Eiland 12				
Marickenland				
Polder Demmerik				
De Gagels				
Kockengen				
Angstelkade				
Nieuwer Ter Aa				

3.3 Kansen en knelpunten - Eigendom en beheer

- Structureel begrotingstekort: het tekort voor het beheer van de voorzieningen in en rond de Vinkeveense Plassen is €201.000 per jaar (eind 2023).
- Voor het meerjarenonderhoud is nog geen plan en worden (volgens de vergelijking het TBM) veel te weinig middelen gereserveerd.
- Er zijn extra (eenmalige) middelen nodig om de basis op orde te brengen en het gebied te ontwikkelen. Ook is er een financieel risico door gestegen kosten voor vervanging van beschoeiingen.
- De beschikbare BOA-capaciteit is te weinig door de grootte van het gebied en de uitdagingen die er spelen. De gemeente zet zich in om de beschikbare capaciteit te vergroten.
- Rondom parkeerterrein Winkelpolder wordt veel kapot gereden, doordat mensen over het voetpad tussen de parkeerplaats Winkelpolder en Plaswijk rijden. Gemeente en SGL zouden eens met elkaar in gesprek moeten en kijken welke grond bij welke partij zou moeten horen in het kader van beheer en onderhoud.
- Het gebruik door honden is een knelpunt in dit gebied, zowel bij de SBB als de SGL gebieden. Eiland 2 wordt daardoor kapotgelopen en is voor andere groepen daardoor minder interessant.
- Het beheer van de toekomstige natuurspeelplaats in Marickenland is iets dat Staatsbosbeheer met de gemeente wil / gaat afspreken.
- Continuïteit: er is een kwetsbaarheid in het beperkt aantal mensen, wat gevolgen heeft als er iemand uitvalt.

4. Richtinggevende uitspraken | cluster 5 - Vinkeveense plassen

Opgaven

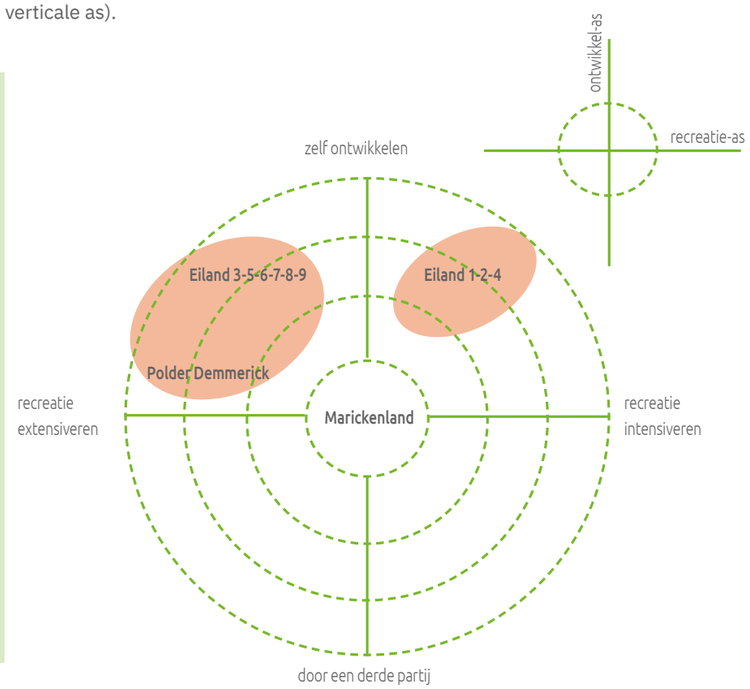
De verschillende kansen en knelpunten, vatten we samen in een aantal opgaven. In de onderstaande tabel is weergegeven welke opgaven spelen in de verschillende gebieden.

	1.Beperkte middelen voor beheer, maar wel meer en veranderende recreatiebehoefte.				2.Creëren van overzicht en sturen op variatie en balans			3.Realiseren / versnellen ambities en plannen voor de gebieden				4.Rekening houden met klimaatveranderingen	
	a. Identiteit / beleving	b. Update	c. Verbindingen	d. Handhaving, honden	a. Samenhang en balans	b. Geïsoleerde gebieden	c. Scheiding nat-recr	a. Plannen	b. Afhankelijkheden	c. Achterblijvende inkomsten	d. Externe ontw	a. Beheer kostenstijgingen	b. Klimaatadaptatie-kansen
Vinkeveense Plassen				■								■	
eiland 1		■		■	■		■	■		■		■	
eiland 2				■	■		■					■	
eiland 3				■			■					■	
eiland 4	■	■		■	■		■	■		■		■	
eiland 5				■	■		■					■	
eiland 6-7-8-9				■			■					■	
eiland 10-11-12				■			■					■	
Marickenland	■		■	■	■			■	■		■	■	■
Polder Demmerick				■	■								■

Belangrijke opgave in dit cluster is, naast het realiseren van de bestaande plannen (eilanden 1 en 4 en Marickenland), het aanbrengen van meer variatie in beheer en uitstraling van de eilanden. Hiermee wordt de beoogde zonering in dit gebied gerealiseerd. Ook zijn er verschillende kansen voor versterking van de biodiversiteit. Daarnaast is een langetermijn financiële opgave voor dit gebied groot Vanwege de (toegenomen) kosten om de oeverconstructies van de legakkers en zandeilanden te herstellen.

De opgaven vragen om een inzet gericht op het optimaliseren van aanbod, meer variatie en versterken van de balans qua recreatie. Dit kan door: De gebieden voor recreatief gebruik te intensiveren of juist te extensiveren (de horizontale as), waarbij keuzes gemaakt kunnen worden om de ontwikkelingen zelf (als Staatsbosbeheer of Stichtse Groenlanden) op te pakken, of dat aan anderen te laten (De verticale as).

De strategie in dit cluster richt zich op een combinatie van ***intensiveren en extensiveren****. In potentie is er een logische zonering in dit cluster aanwezig: in de Vinkeveense Plassen enkele intensieve eilanden en eilanden die extensiever gebruikt worden, polder Demmerick is vanwege de natuurwaarden vooral voor extensieve recreatie, in Marickenland zijn voorzieningen voor meer intensieve recreatie voorzien. Om de zonering te realiseren, moeten de eerder gemaakte plannen gerealiseerd worden, en zijn aanpassingen in het beheer van de zandeilanden gewenst, waardoor ook meer variatie ontstaat.*

Richtinggevende uitspraken cluster 5- Vinkeveense plassen

Met de richtinggevende uitspraken geven we vanuit de gebieden invulling aan deze visie en scenario's. We gaan in op zonering en kansrijke (gebieds)entrees, identiteit en verbindingen.

Zonering en gebiedsentrees

- Verder intensiveren van recreatief gebruik en voorzieningen op Eiland 1 en 4, waar mogelijk jaarrond. Daarnaast ook Eiland 2 versterken om bezoekers van Eiland 1 te spreiden.
- Bij een aantal van de andere eilanden meer differentiëren in inrichting en beheer: meer natuurlijk (extensiever) beheer (geen toiletten en gemaaid gras).
- Bij Marickenland inzetten op vernatting door het realiseren van moerasblokken, (moeras)natuur en (matig)intensieve recreatie gericht op avontuur en natuur.
- Polder Demmerick behouden als weidevogelgebied met agrarisch natuurbeheer (natuurinclusief boeren), extensieve recreatie in de vorm van wandelen over het Bellopad om natuurverstoring te minimaliseren
- Gebiedsentree naar de drie verschillende deelgebieden ontwikkelen

Identiteit

- Vertel het verhaal van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (forten en werking verdedigingsstelsel)
- Vertel het verhaal van vervening en benut het unieke karakter van de legakkers
- Verbeter de (zicht)relatie met het water van de Vinkeveense plassen, bijvoorbeeld door land-water routes te ontwikkelen (watertaxi)

Verbindingen

- Zorg voor een goede recreatieve verbinding tussen de Vinkeveense Plassen en Marickenland

Biodiversiteit

- Vinkeveense plassen - legakkers; werk aan natuurverbetering met natuurvriendelijke oevers en een kwaliteitsimpuls(bv met de aanleg van vissenbossen of gebruik maken van inheemse beplanting voor oeververstersking)
- Verbindt de Demmerickse Polder met omliggende natuurgebieden t.b.v. natuur

Financiële consequenties

- Toevoegen van commerciële exploitaties op eilanden 1 en 4 zal zorgen voor hogere inkomsten. Die zijn hard nodig gezien de bestaande financiële situatie. Tekst aanpassen naar: Optimaliseer de inkomsten door mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, te verzilveren (daarbij gaan de kosten voor de baten uit).
- Extensiveren van inrichting en beheer (bijv. zandeilanden extensiever maaien) van enkele eilanden kan voor kostenbesparingen zorgen.

Bronnen

- Atlas provincie Utrecht, 2024 https://gis.provincie-utrecht.nl/Geocortex/WebViewer/?app=e691e7d6b6d348b1a331dd5d298ac85c
- Beeldkwaliteitsplan Vinkeveense Plassen, Arcadis, 2021
- Bellopad.nl, 2023 https://www.bellopad.nl/
- Concept Utrechts Programma Landelijk Gebied, Provincie Utrecht, 2023
- (concept)visie recreatie en toerisme DRV (+ voorbereidende raadsbijeenkomst april 2024 en interviews met de betrokkenen).
- Damhekken, Groot Wilnis-Vinkeveen, 2024 https://grootwilnis-vinkeveen.nl/portfolio-item/damhekken/
- De Vinkeveense Plassen, eilanden en legakkers, 2024 https://www.vinkeveen.nl/vinkeveen/de-vinkeveense-plassen/eilanden-en-legakkers/
- Drie plassen, twaalf zandeilanden en honderden legakkers - Van Vinkeveense polder naar Vinkeveense Plassen, vinkeveen.nl, 2022
- Eilanden zinken weg in diepe plassen zonde en gevaarlijk, RTV Utrecht, 2024 https://www.rtvutrecht.nl/nieuws/3730584/eilanden-zinken-weg-in-diepe-plassen-zonde-en-gevaarlijk
- Erfgoed leeft, behoud door ontwikkeling 2024-2028, Gemeente de Ronde Venen, 2023
- Vinkeveense Plassen met trekgaten en op de legakkers vakantiehuisjes, Siebe Swart, 2014
- Gebiedanalyse kernkwaliteiten Hollandse Waterlinies, kernkwaliteiten, uitgangspunten en ontwikkelingsrichting stelling van Amsterdam Zuid, Provincie Utrecht en Provincie Noord-Holland, 2022
- Gebiedsconvenant Groot Wilnis-Vinkeveen 2010-2020, Provincie Utrecht – De Venen en proces Groot Wilnis-Vinkeveen, 2010
- Gezicht op gemaal de Winkel in polder Groot-Mijdrecht, Het Utrechts Archief, 1970
- Historische kaarten, Topotijdreis, 2023
- Kaartatlas, Provincie Utrecht, 2024 https://gis.provincie-utrecht.nl/Geocortex/WebViewer/?app=e691e7d6b6d348b1a331dd5d298ac85c
- Leefstijlvinder, 2024
- Luchtfoto Demmerickse polder, Studio Kastermans, 2022
- Natuurontwikkeling in Marickenland, provincie Utrecht, 2024
- Natuurvisie Marickenland, Huub van den Brink, 2019
- Ontwikkelprogramma Vinkeveense Plassen, 2019
- Ontwikkelscenario zandeilanden, 2020
- Overzicht van de Vinkeveense Plassen, vanaf de Heilig Hart van Jezus-kerk te Vinkeveen, Het Utrechts Archief, 1913
- https://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/natuur/uitvoering-het-landelijk-gebied/natuurontwikkeling-marickenland#planning
- Tastbare Tijd, cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht, Roland Blijdestijn Provincie Utrecht, 2005
- Topotijdreis, 2024

Bijlage

Schetsen werkbijeenkomst 30 september, locatie Fort Rhijnauwen

Gebiedspaspoort

5. VINKEVEENSE PLASSEN

Toekomstvisie 2040 Recreatieschap Stichtse Groenlanden en
(aanliggend) Staatsbosbeheer

Gebiedspaspoort

6. GEBIEDEN LANGS DE LEK

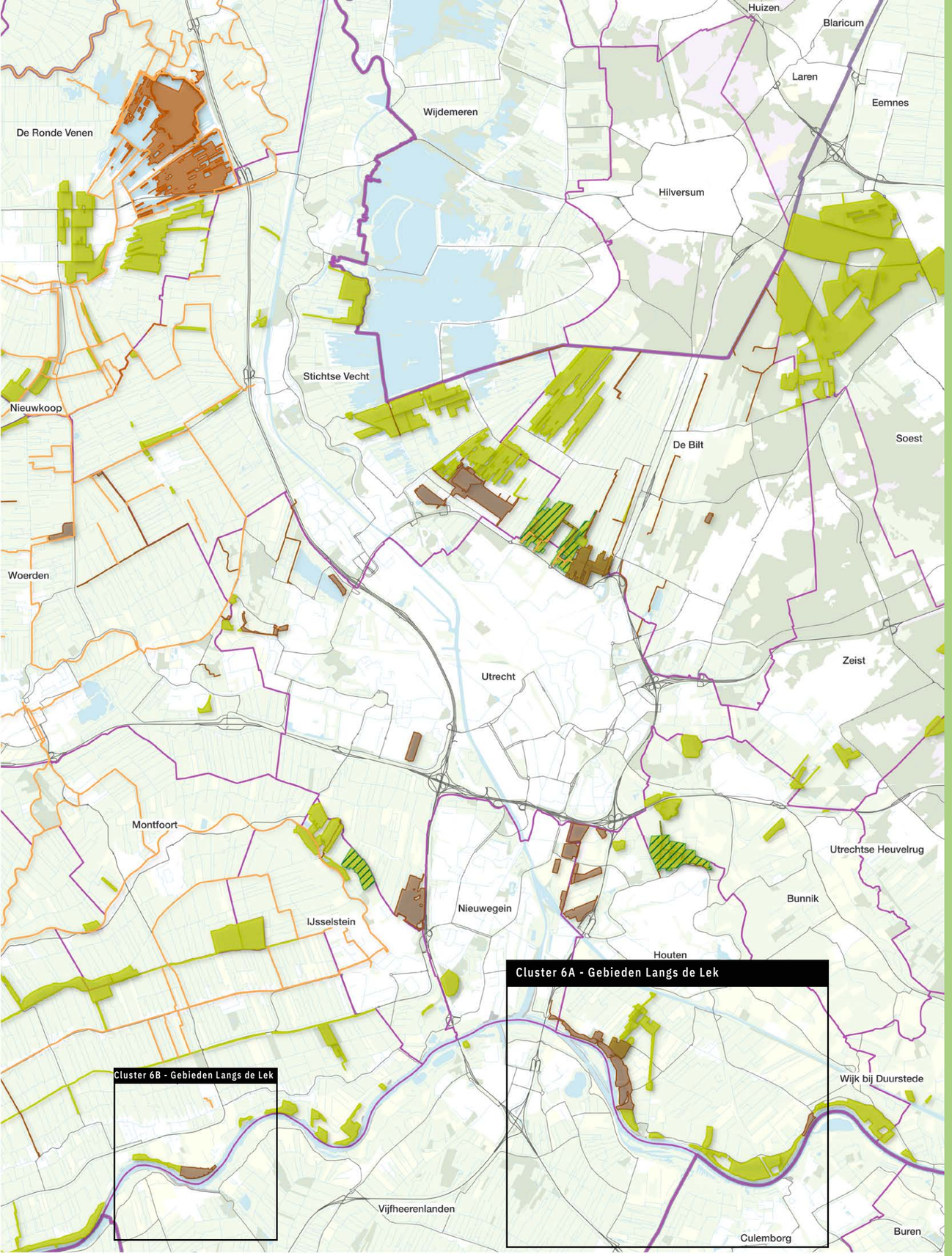
Toekomstvisie 2040 Recreatieschap Stichtse Groenlanden en (aanliggend) Staatsbosbeheer

RECREATIESCHAP STICHTSE GROENLANDEN

staatsbosbeheer

BUREAUBUITEN economie & omgeving

FEDDES/OLTHOF

Gebiedspaspoort

CLUSTER 6
GEBIEDEN LANGS DE LEK

DIT DOCUMENT IS INTERACTIEF

Doel

Het gebiedspaspoort beschrijft het cluster Langs de Lek met daarin de deelgebieden Salmsteke, 'T waal, Honswijkerplas en de Heulse Waard. Het doel van het gebiedspaspoort is het inzichtelijk maken van de kenmerken, functies, kansen en knelpunten, eigendom en beheer voor de deelgebieden. Dit wordt gedaan aan de hand van een ruimtelijke analyse, recreatieve analyse en een financiële analyse. Het gebiedspaspoort dient als opstap voor de Toekomstvisie 2040 van Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer.

Inhoudsopgave

1. Ruimtelijke analyse
1.1 Ontstaansgeschiedenis van het gebied
1.2 Structuurdragers
1.3 Ruimtelijke samenhang
1.4 Planologische kaders en ontwikkelingen
1.5 Klimaat
1.6 Kansen en knelpunten

2. Recreatieve analyse
2.1 Huidig gebruik
2.2 Doelgroepen
2.3 Impact van trends en ontwikkelingen
2.4 Kansen en knelpunten

3. Eigendom en beheer
3.1 Beheersverantwoordelijkheden voor recreatieve voorzieningen
3.2 Financiële analyse
3.3 Kansen en knelpunten

4. Richtinggevende uitspraken

Bronnen
Bijlage

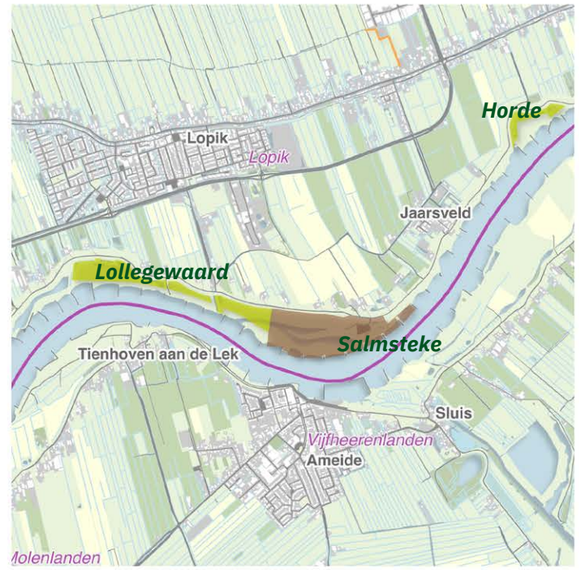
1. Ruimtelijke analyse

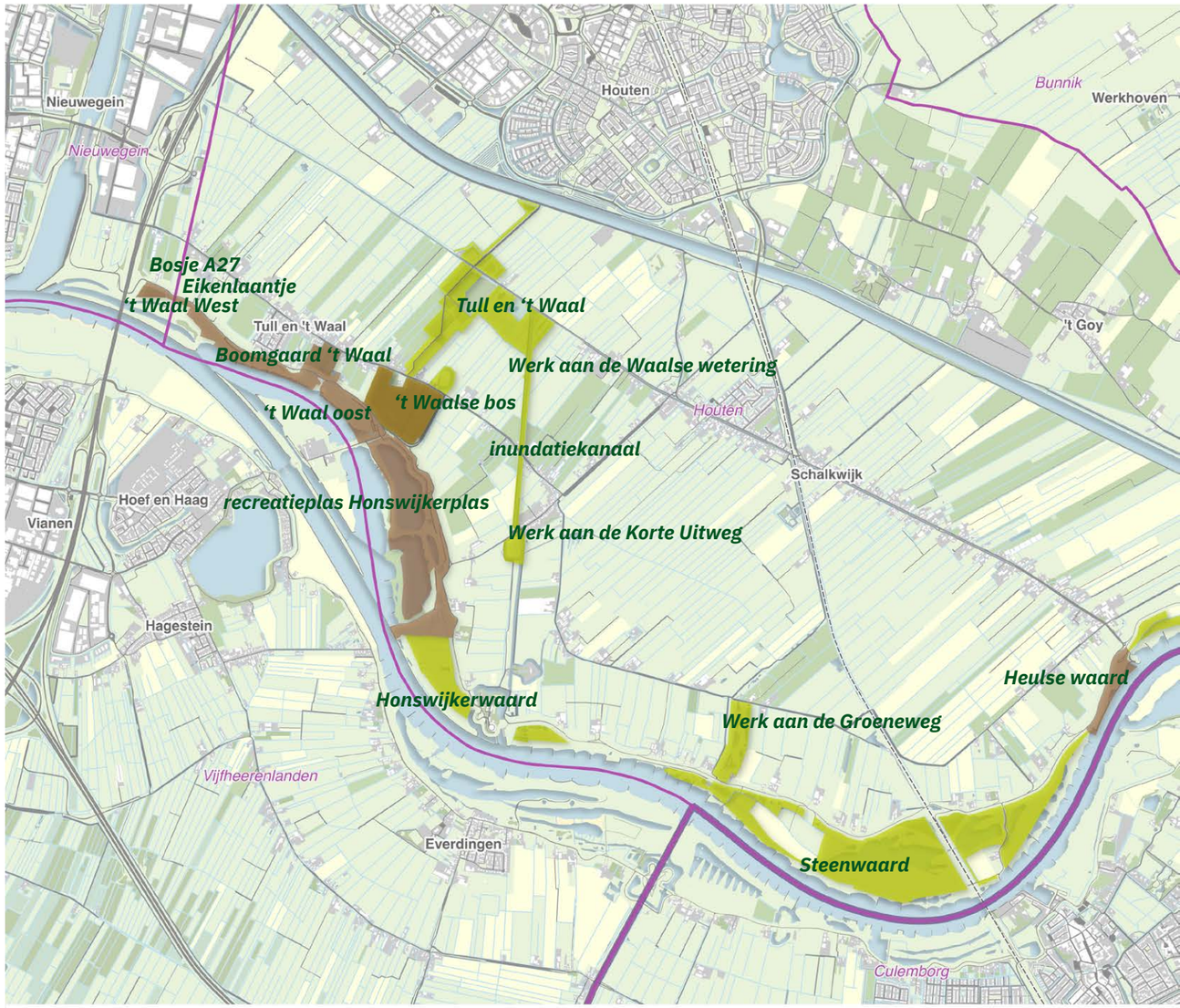
Ligging

De rivier de Lek stroomt vanaf Wijk bij Duurstede langs Culemborg, Nieuwegein, Vianen en Lopik. De gestuwde rivier is een voortzetting van de Nederrijn en een belangrijke vaarverbinding voor de beroeps- en pleziervaart. Veel van de uiterwaarden, aan de noordoever van de rivier zijn in gebruik als natuur- of recreatiegebied. De Lekdijk vormt een scherpe grens tussen de binnendijkse agrarische landschappen bij Tull en en ‘t Waal en Jaarsveld en de buitendijkse oeverlanden van de rivier met zandwinputten en nevengeulen. Ten oosten van Vianen en Nieuwegein kruist de rivier op twee plekken de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals bij Fort Honswijk en de Beatrixsluizen.

Tull en ‘T Waal (Het Utrechts Archief, 1983)

Cluster 6

Toekomstvisie 2040 Gebieden en Routestructuren

0 500 1.000 1.500 m

Gemeentegrenzen
Provinciegrenzen

1.1 Ontstaansgeschiedenis van het gebied

Tot 1000 | Wilde wateren
Tot omstreeks het jaar 1000 was de Kromme Rijn de hoofdstroom die het water van de Nederrijn afvoerde richting de Noordzee. Dit vrijelijk stroomde systeem werd na de afdamming in 1122 bij Wijk bij Duurstede geleidelijk verlegd en ontwikkelde de Lek zich tot de belangrijkste stroom.

1000-1600| Bedijking en uiterwaarden
Door de aanleg van de Lekdijk in de 12de en 13de eeuw werd het winterbed versmald en ontstonden hogere waterstanden. Tientallen overstromingen en dijkdoorbraken tot ver in de 18de eeuw waren het gevolg. De uiterwaarden waren als cultuurgrond met hun vruchtbare klei in trek. De smalle en drassige uiterwaarden van de Lopikerwaard konden door hun getijdeninvloed slechts als hooiland en griend gebruikt worden, zoals in Jaarsveld. Waar de uiterwaarden breder waren, legde men langs de rivier een kade aan, om de buitendijkse grond in de zomer te vrijwaren van hoogwater.

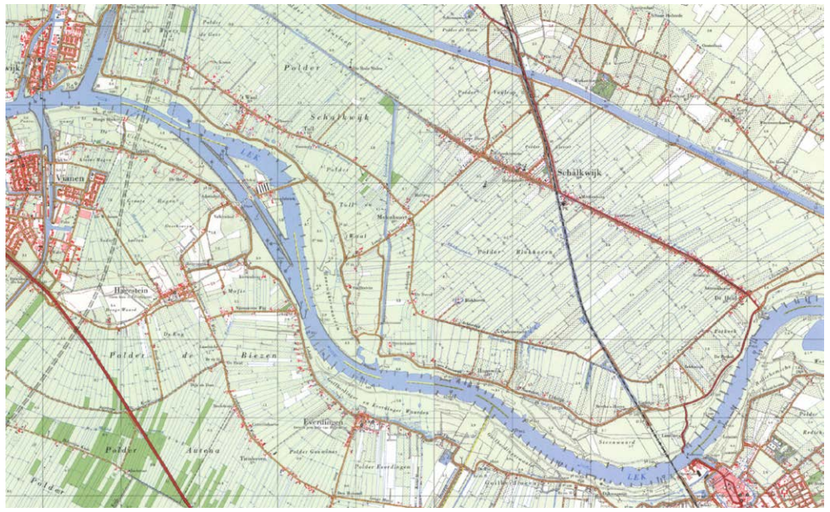
1600-1800 | Gebruik en bewoning
De vroegste bebouwing in het gebied ontstond vanaf de 10de eeuw op de smalle oeverwallen langs de Lek, waar vooral rond kastelen enkele gehuchten werden gesticht. De achterliggende polders zoals de Lopiker- waard, polder Vuylcop en Schalwijk, werden vanaf de 11de eeuw ontgonnen. Hier ontstond vanaf de 16de eeuw de eerste agrarische bebouwing die geleidelijk uitgroeide tot de typische lintbebouwing langs de vaarten en weteringen.

1800-2000 | Transport, kanalisatie en delfstoffen
In de loop van de tijd werden de uiterwaarden van Lek steeds meer een speelveld van de industrialisering. Vanaf de 15de eeuw werd er voor het eerst klei gewonnen voor steenfabricage en later werd er ook klei, grind en zand gedolven. De Lek zelf werd vanaf 1950 gekanaliseerd om de bevaarbaarheid te verbeteren. De Hagesteinse sluis bestaat een herkenbaar stuw- en een schutsluiscomplex dat ook bij Amerongen en Driel is gebouwd. In de jaren zestig en zeventig ontstonden langs de oevers de eerste spontane vormen van dagrecreatie, gevolgd door natuurontwikkeling bij voormalige zandwinlocaties en nieuw gegraven nevengeulen.

Vroege vormen van recreatie in de uiterwaarden (Het Utrechts Archief, 1970)

1940 (Topotijdreis, 2024)

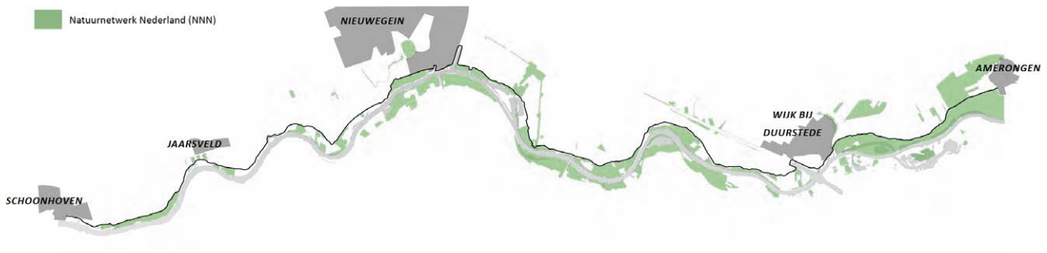
1970 (Topotijdreis, 2024)

2000 (Topotijdreis, 2024)

1.2 Structuurdragers

De belangrijkste ruimtelijke structuur- en identiteitsdrager van het gebied is de Lekdijk. De dijk is een verbindende lijn met een verblijfsfunctie voor recreatie en natuur. Fietsers en wandelaar zweven over het landschap met prachtige vergezichten op de binnendijkse- en de buitendijkse wereld. Het is een rijgsnoer van allerhande routes en ommetjes in de buurt en een hoogwatervluchtplaats bij hoge waterstanden op de rivier. De dijk is een woonlandschap en een waterkering ineen, en een schakelsnoer voor de vele buitendijkse sluiscomplexen, havens, natuur- en recreatiegebieden en de zandwinlocaties langs de Lek.

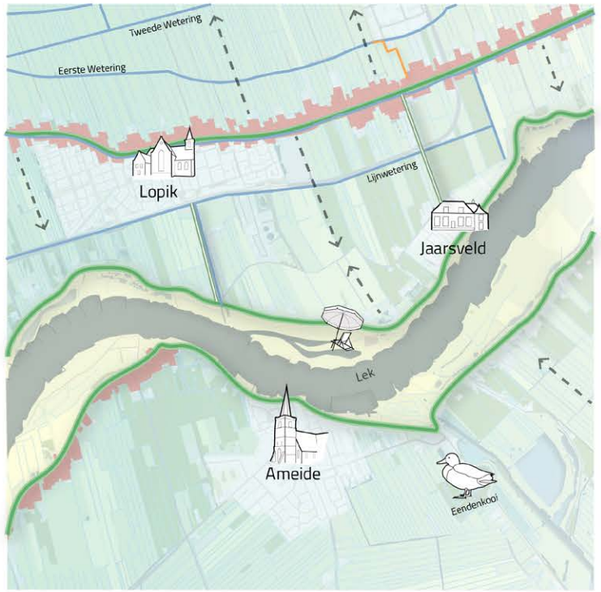
Natuurnetwerk van de Nederrijn en Lek (Ruimtelijk kader Lekdijk, 2016)

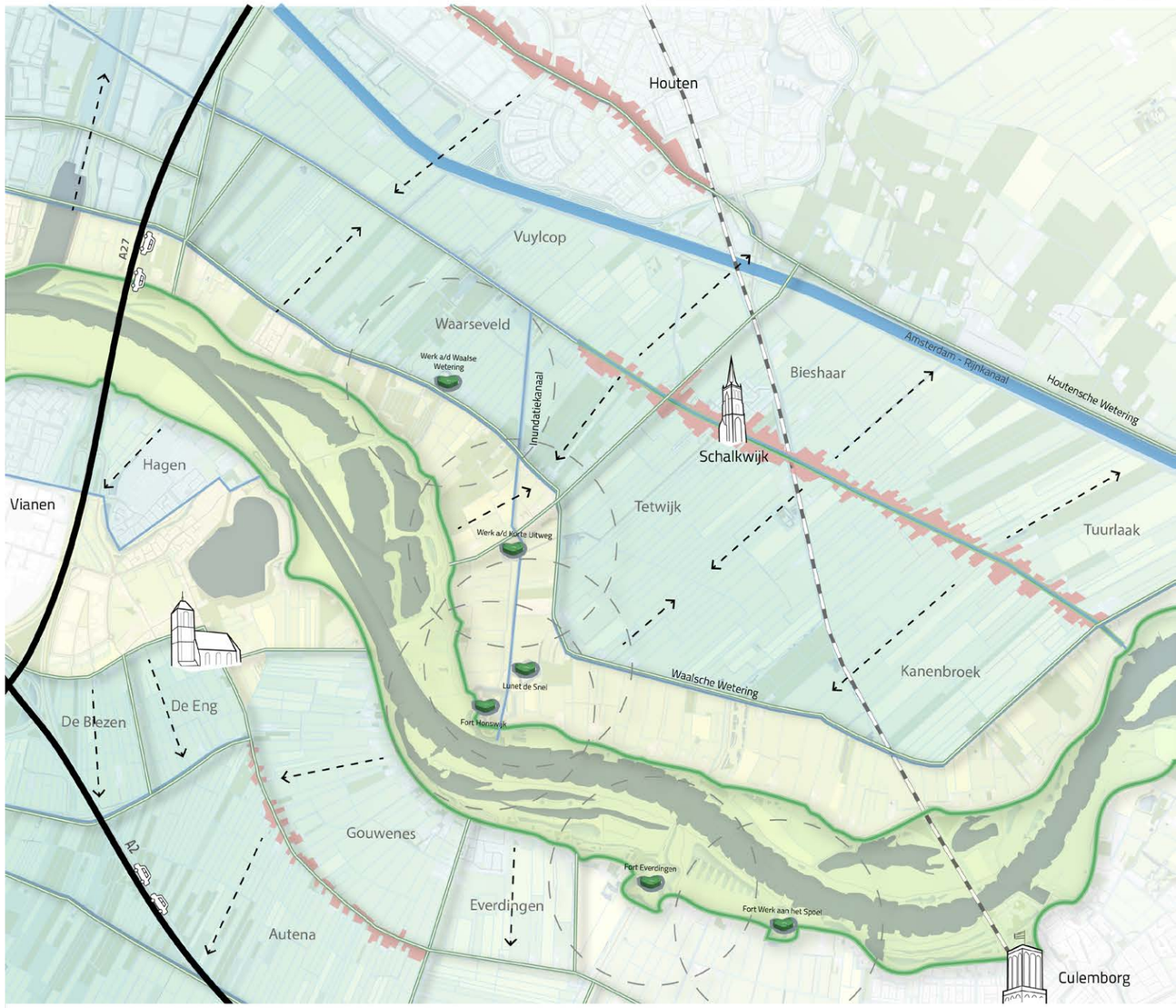

Lekdijk | Tull en 'T Waal

1.3 Ruimtelijke samenhang

De gebieden langs de Lek beschikken over een sterk ruimtelijk onderscheid tussen de binnendijkse- en buitendijkse landschappen. Het polderlandschap aan de noordzijde van de dijk bestaat uit een smalle zone met zandige stroomruggen waarop een kleinschalig landschap van dorpen, agrarische erven en boomgaarden is ontstaan. Daarachter ligt het open polderlandschap met een herkenbaar patroon van smalle sloten en kavels, afgewisseld met vaarten en weteringen en lintbebouwing. Buitendijks ligt een sterk gevarieerd uiterwaardenlandschap van open recreatieterreinen, besloten natuurgebieden met veel bos, ruigte en geulen, en de voormalige steenfabrieken en zandwinplassen.

Cluster 6 Ruimtelijke analyse
Toekomstvisie 2040 Gebieden en Routestructuren
0 500 1.000 1.500 m

- Stroomrug
- Ontginningsverkaveling
- Historisch lint
- Dijk
- Kade
- Water, ruimtelijke drager
- Verkavelingsrichting
- Snelweg
- Bebost gebied
- Spoorweg
- Fort met verboden gebied
- Uiterwaarden

Boomgaard Tull en ‘t Waal |

Honswijkerplas |

Salmsteke |

‘t Waal West | informatiepaneel bij de boothelling

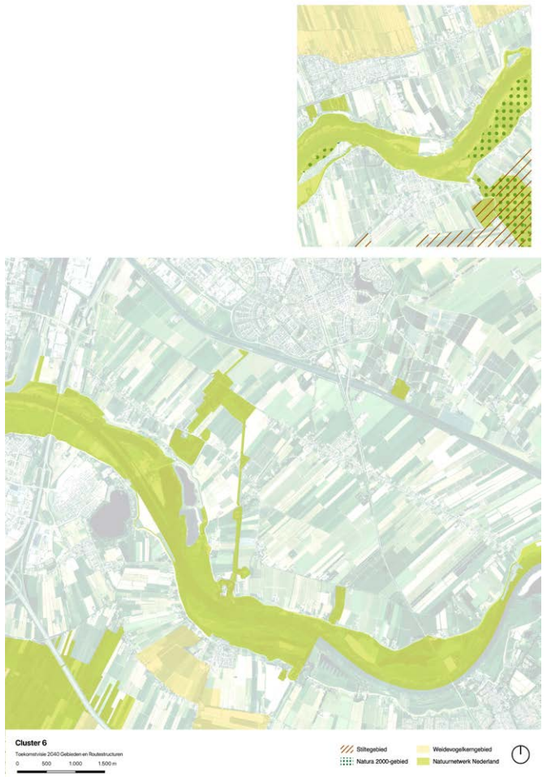
1.4 Planologische kaders en ontwikkelingen

Huidig ruimtelijk beleid
Het landschap rond de cluster gebieden langs de Lek kent verschillende beschermingscategorieën voor natuur, waterkwaliteit en de cultuurhistorische waarden in het gebied. Onderstaand overzicht geeft op een beknopte wijze weer waar deze waarden te vinden zijn en hoe deze mogelijk van toepassing kunnen zijn op de (recreatie) gebieden in de omgeving.

In het cluster maken de uiterwaarden van de Lek in haar geheel deel uit het Natuur Netwerk Nederland (NNN). Ook Lolligerwaard, Salmsteke, Werk aan de Groeneweg, het gebied rondom het verdronken bos en het inundatiekanaal vallen onder NNN.

Wat betreft het waterbeleid zit er rond de Honswijkerwaard een scheiding, waarbij het oostelijke deel valt onder kwetsbaar strategische grondwatervoorraad en de westzijde onder grondwater beschermingszone. Het gebied bij Salmsteke valt buiten deze zones.

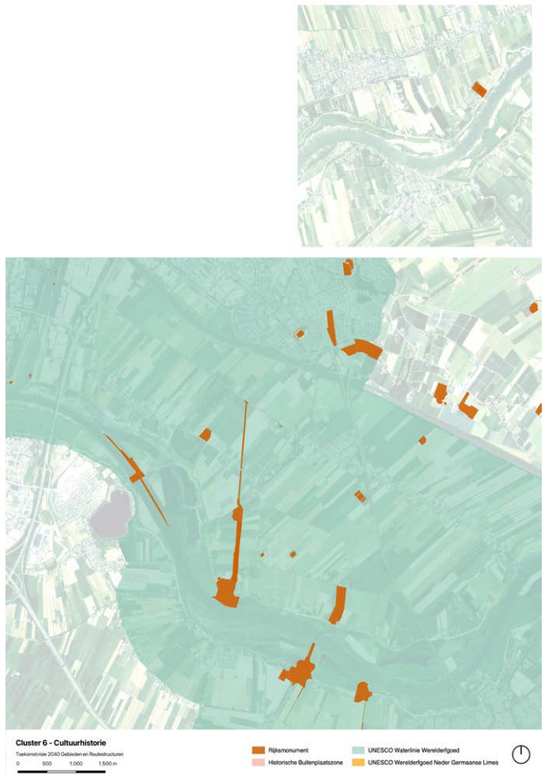
Binnen het cluster zijn er ook rijksmonumenten gelegen. Het inundatiekanaal, wat tevens NNN is, maakt onderdeel uit van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.
Het inundatiekanaal is aangelegd als onderdeel van de hoofdverdedigingslijn van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Dit ongeveer 3 kilometer lange kanaal uit 1870 loopt van Fort Honswijk bij de Lek tot aan de Schalkwijksche Wetering en is gemaakt om het gebied ten zuiden/zuidoosten van Utrecht snel onder water te kunnen zetten. Werk aan de Waalse Wetering is als fortwerk ook militair erfgoed. Tot slot is het stuwcomplex Hagestein onderaan de Honswijkerwaard maritiem erfgoed en is dan ook een rijksmonument.
Verder vallen alle deelgebieden onder het UNESCO Waterlinie Werelderfgoed.

Planologische natuurkaders (Provincie Utrecht 2024)

Planologische waterkaders (Provincie Utrecht 2024)

Planologische waterkaders (Provincie Utrecht 2024)

Planologische kaders en ontwikkelingen - Nieuwe Hollandse Waterlinie

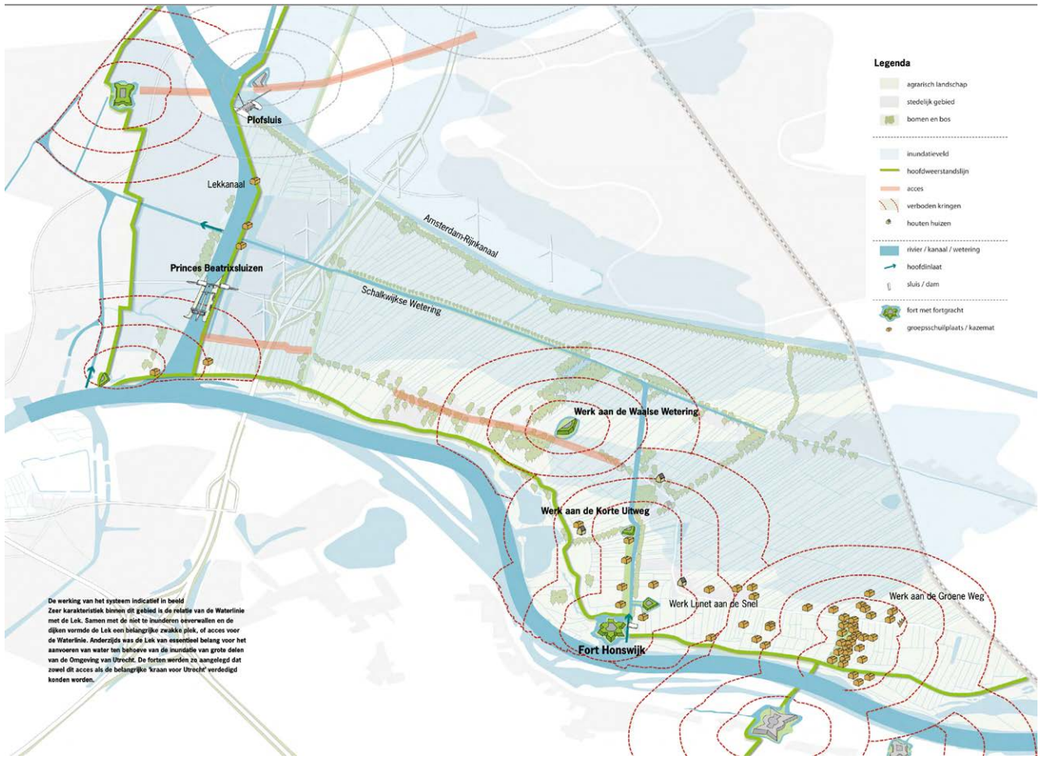
In de Gebiedsanalyse Kernkwaliteiten Hollandse Waterlinies (2021) zijn de kernkwaliteiten en uitgangspunten van het gebied ‘ Vreeswijk – Eiland van Schalkwijk’ gedocumenteerd. Bij de kernkwaliteiten ligt de focus ook op de Hollandse Waterlinie.
De belangrijkste kernkwaliteiten zijn als volgt:

- De hoofdverdedigingslinie is duidelijk herkenbaar is en gevormd door het stedelijke gebied.
- De hoofdverdedigingslinie is veelal in het agrarische gebied gelegen
- De verboden kringen zijn grotendeels open
- De inundatiegebieden zijn breed, open en herkenbaar maar met diffuse grenzen

De belangrijkste uitgangspunten zijn als volgt:

- De openheid van de voormalige inundatiegebieden behouden zodat voorstelbaarheid van de inundatie ook wordt behouden
- Het verkavelingspatroon van het landschap behouden
- Bij nieuwe ontwikkelingen in het gebied de openheid van het landschap behouden en de ontwikkelingen inpassen in het groene agrarische landschap
- Nieuwe agrarische bebouwing in het lint wordt achter bestaande bebouwing geplaatst en de vormgeving van de nieuwe bebouwing wordt afgestemd op de uitstraling van het lint.
- Om het doorzicht van achterliggende landschappen te behouden blijven vrijliggende boerderijen daadwerkelijk vrijliggend.
- De erven in de kom volgen de verkaveling en zijn smal en lang.

Vogelvlucht van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Op de kaart zijn de hoofdweerstandslijn, forten met schootskringen, acccessen, inundatievelden, sluizen en andere bestaande kernelementen van de NHW Vreeswijk-Eiland van Schalkwijk nadrukkelijk weergegeven (Provincie Utrecht, 2021)

Planologische kaders en ontwikkelingen - Deelgebied Salmsteke

Ruimtelijke ontwikkelingen

Onderstaand overzicht geeft op een globale wijze inzicht in de belangrijkste ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied en de wijze waarop deze een raakvlak kunnen hebben met de doorontwikkeling van de (recreatie) gebieden in dit cluster. Voor verdere informatie zie ook de bronnenlijst in de bijlage:

Vanuit het beeldkwaliteitsplan horeca Salmsteke door Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden komen een aantal kwaliteiten van deelgebied Salmsteke naar voren. Zo zijn er veel natuur- en cultuurhistorische waarden en is er een duidelijk contrast zichtbaar tussen het binnen- en buitendijkse gebied. In een integraal ontwerp voor de vernieuwing van Salmsteke, die te zien zijn op de afbeeldingen, zijn deze kernkwaliteiten meegenomen en wordt er in het gebied gefocust op het behouden van landschappelijke binnendijkse kwaliteiten. Dit wordt gedaan door innovatieve technieken die weinig ruimte vragen. Bij het ontwerp is er ook nadruk gelegd op het creëren van een compacte dijk met zo min mogelijk impact op de omgeving.

In ditzelfde document zijn een aantal voorwaarden opgesteld met betrekking tot horeca op Salmsteke. Dit betreft de positionering van een gebouw waarbij rekening wordt gehouden met de lange en korte zijde, de zichtbaarheid van het gebouw ten opzichte van de dijk en hoe de bevoorrading geregeld kan worden. Tot slot stimuleert gemeente Lopik partijen om zo duurzaam mogelijk te bouwen.

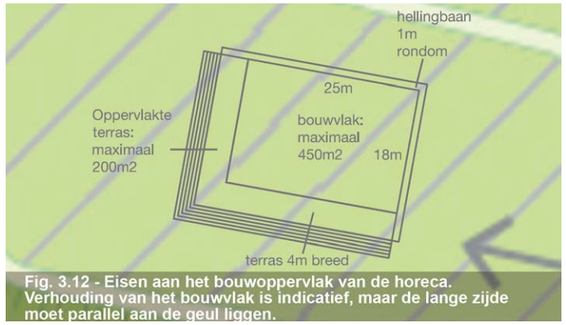
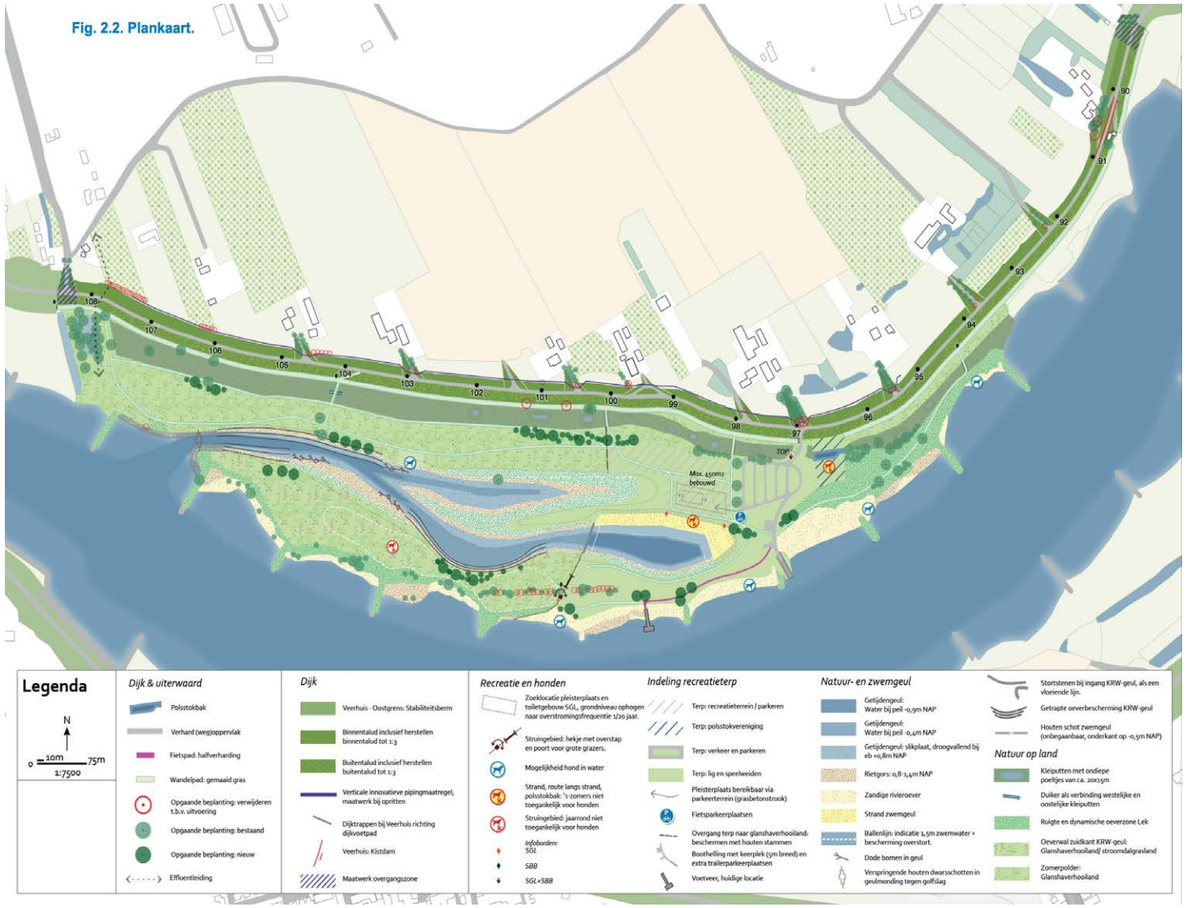

Fig. 3.12 - Eisen aan het bouwoppervlak van de horeca. Verhouding van het bouwvlak is indicatief, maar de lange zijde moet parallel aan de geul liggen.

Fig. 3.7 - Zicht op de pleisterplaats (schematische impressie).

Planologische kaders en ontwikkelingen - Deelgebied Honswijkerplas

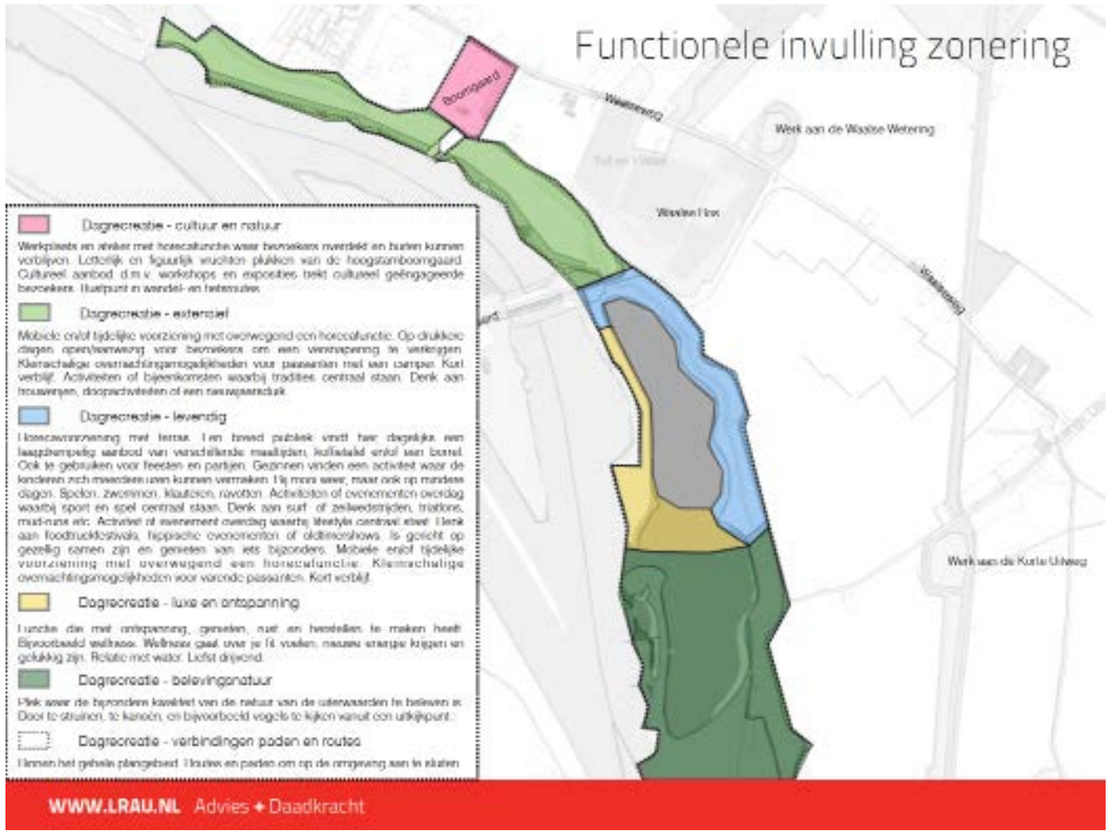
De inrichtinsgvisie van de Honswijkerwaard gemaakt door Landschappartners (2014) schept een beeld voor de mogelijkheden van dit gebied. Algemeen geldt volgens dit document dat het gebied aflopend van noord naar zuid steeds extensiever beheerd wordt. Zo is er in het noorden van de omgeving langs de plas mogelijkheid en ruimte voor intensieve dagrecreatie, vervolgens extensieve recreatie en natuur en in het zuidelijke deel ligt struin natuur. De noordelijke plas zal gebruikt worden als zwemwater en de zuidelijke als natuurlijk water. Tenslotte zijn er een aantal visies beschreven waarvan de belangrijkste hier benoemd worden:

- De zandstranden Gebieden Langs de Lek hebben voldoende ligweides, parkeerruimte en toiletmogelijkheden
- Verschillende paden, voor verschillende doelgroepen, lopen langs het gebied met enkele uitkijkpunten op de route.
- Instroom vanuit de Lek zorgt voor verversing van het water in beide plassen. Boten vanaf de Lek kunnen de plassen niet bereiken.
- Een dam alleen bedoelt voor voetgangers loopt tussen de recreatieve plas en de natuurplas.
- De kanoroute is alleen toegankelijk voor kleine bootjes.
- De natuurplas heeft een brede natuurvriendelijke oever.

Provincie werkt aan het herstellen/opnieuw beleefbaar maken van een oude batterij aan de Lekdijk, ter hoogte van de recreatieplas Honswijkerplas.

Laurens Roose Advies Utrecht (LRAU) heeft in 2017 een verbeelding gebiedsconcept opgesteld met een verbeelding van de verschillende vormen recreatie in het gebied. Zie plankaart. Hierin is een zonering van verschillende soorten dagrecreatie in het gebied en waar zij zich bevinden. Dit zijn dagrecreatie - cultuur en natuur, - extensief, - levendig, - luxe en ontspanning, - belevingsnatuur en verbindingen van paden en routes zijn weergegeven.

In de Gebiedsanalyse Kernkwaliteiten Hollandse Waterlinies (2021) zijn de kernkwaliteiten en uitgangspunten van het gebied ‘ Vreeswijk – Eiland van Schalkwijk’ gedocumenteerd. Bij de kernkwaliteiten ligt de focus ook op de Hollandse Waterlinie.
De belangrijkste kernkwaliteiten zijn als volgt:

- De hoofdverdedigingslinie is duidelijk herkenbaar is en gevormd door het stedelijke gebied.
- De hoofdverdedigingslinie is veelal in het agrarische gebied gelegen
- De verboden kringen zijn grotendeels open
- De inundatiegebieden zijn breed, open en herkenbaar maar met diffuse grenzen

De belangrijkste uitgangspunten zijn als volgt:

- De openheid van de voormalige inundatiegebieden behouden zodat voorstelbaarheid van de inundatie ook wordt behouden
- Het verkavelingspatroon van het landschap behouden
- Bij nieuwe ontwikkelingen in het gebied de openheid van het landschap behouden en de ontwikkelingen inpassen in het groene agrarische landschap
- Nieuwe agrarische bebouwing in het lint wordt achter bestaande bebouwing geplaatst en de vormgeving van de nieuwe bebouwing wordt afgestemd op de uitstraling van het lint.
- Om het doorzicht van achterliggende landschappen te behouden blijven vrijliggende boerderijen daadwerkelijk vrijliggend.
- De erven in de kom volgen de verkaveling en zijn smal en lang.

Planologische kaders en ontwikkelingen - Utrechts Programma Landelijk gebied

Vanuit het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG) wordt er gewerkt aan grote vraagstukken zoals het verminderen van stikstof, het verbeteren van de bodem- en waterkwaliteit, het versterken van de natuur en het toekomstbestendig inrichten van ons landelijk gebied. Momenteel wordt er gewerkt aan een integrale aanpak waarbij verschillende partijen worden meegenomen, denk aan agrariërs, inwoners, natuurorganisaties, waterschappen, gemeenten en buurprovincies. In 2025 wordt er een definitief plan verwacht.

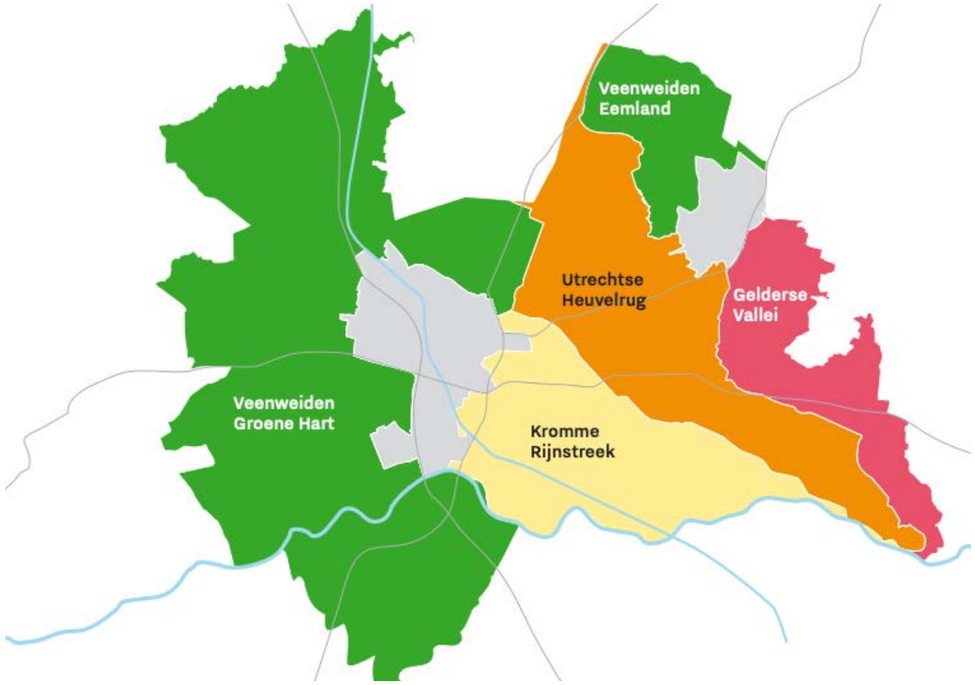
In het concept UPLG zijn een aantal structurerende principes opgesteld die leidend zijn:

- voldoende en schoon water
- inspelen op klimaatverandering
- kwaliteit van de natuur verbeteren
- minder stikstofuitstoot
- duurzame landbouw
- minder broeikasgassen uit veehouderij (methaan)
- aansluiten bij andere projecten van de provincie

Om recht te doen aan de diversiteit van landschappen in de provincie Utrecht is er een onderverdeling gemaakt. Dit cluster valt onder de veenweidegebied Het Groene Hart. In toekomst wordt er hier ingezet op:

- minder uitstoot van koolstofdioxide (CO_2) uit veenbodems door de grondwaterstand te verhogen
- meer duurzame landbouw en minder intensief
- een deel van het gebied is geschikt gemaakt voor weidevogels.
- er is een rijke blauwe dooradering; een netwerk van met elkaar verbonden natuurvriendelijke sloten, rivieren en plassen.
- de natuur in Natura 2000-gebieden is hersteld, en er zijn moerasgebieden en waterbuffers aangelegd.

(Provincie Utrecht, 2023)

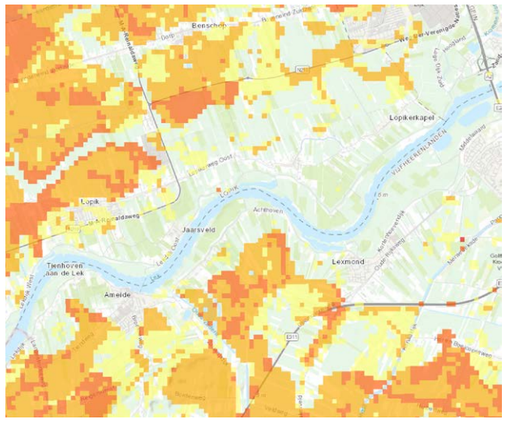

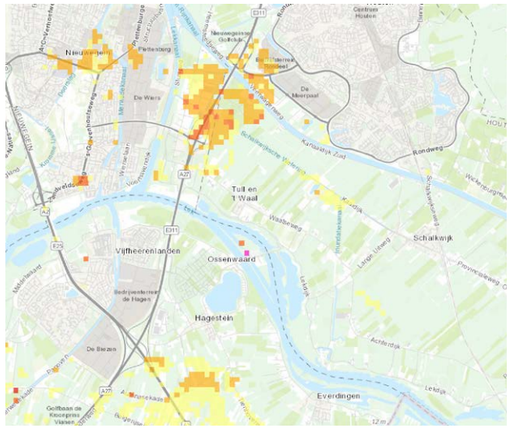
Landschappelijke deelgebieden uit het concept Utrechts Programma Landelijk Gebied (Provincie Utrecht, 2023)

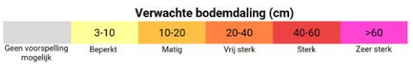
1.5 Klimaat

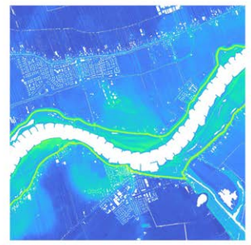
Om inzicht te krijgen in de grote uitdagingen die door klimaatverandering op de clustergebieden afkomen is gebruik gemaakt van de Klimaateffectatlas. De kaartbeelden laten zien waar de effecten van wateroverlast-hitte-droogte-overstroming in de komende decennia de meeste impact zullen hebben, en waar mogelijk maatregelen nodig zullen zijn:

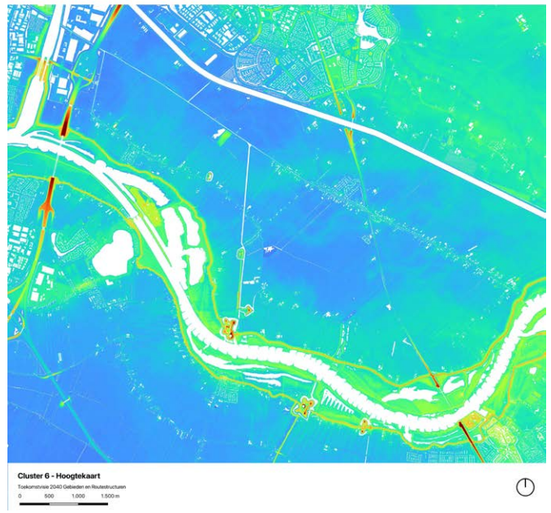
Het overgrote deel van dit cluster wordt gekarakteriseerd door een waterrijk uiterwaardenlandschap. Door het dalende waterpeil op de rivieren in hete droge zomers zijn de uiterwaarden sterk droogtegevoelig. Daarnaast is het gebied ook gevoelig voor langdurende overstromingen. Het achterland zal op de langere termijn met een steeds hogere overstromingsgevoeligheid te maken krijgen.

1.6 Kansen en knelpunten

Kansen:

- Er liggen kansen om een meer onderscheidende **identiteit** voor de verschillende gebieden te versterken en/of te ontwikkelen:
  - De afgelopen twee jaar is er door vrijwilligers hard gewerkt bij de bestaande binnendijkse hoogstamboomgaard bij Tull en ‘t Waal. Er is een flinke slag geslagen in het herstel van deze oude hoogstamboomgaard.
  -De gebiedsontwikkeling rond de Honswijkerplas is nog volop gaande. Op dit moment wordt er in opdracht van de provincie Utrecht gewerkt aan een inrichtingsplan voor het gebied. Het gaat hier om een plan voor natuurontwikkeling in de Honswijkerwaard, die zich mogelijk uitstrekt over het zuidelijk deel van de Honswijkerplas. Daarin zal ook de duurzame balans tussen natuur en recreatie een plek krijgen.
  - De uiterwaarden van de Lek lenen zich bij uitstek voor het versterken van de biodiversiteit en het verbeteren van de waterkwaliteit. De strak gemaaide dagkampeerterreinen kunnen met sinus- of mozaïekbeheer meer soorten aan insecten en vlinders aantrekken dan nu het geval is. De oevers langs de rivier kunnen wellicht ontsteent worden en verflauwd, en aan de voet dijk kan een smalle zone met ondiepe poelen ontwikkeld worden als migratieroute voor amfibieën en reptielen.

- Zorg voor heldere en uitnodigende **entrees** naar de verschillende gebieden. Zo ligt er kansen om bij Tull en ’t Waal de connectiviteit te vergroten tussen de binnen- en de buitendijkse gebieden. Goed voorbeeld is ’t Waalse bos dat nu nauwelijks is verbonden met de Lekdijk en de buitendijkse terreinen.

- De gebieden rond Tull en ’t Waal kunnen in de toekomst beter verbonden worden met de regio door nieuwe fietsroutes te creëren die als ommetje uit de stad Utrecht fungeren. Een mogelijke nieuwe **verbinding** fietsbrug over het Amsterdam-Rijnkanaal en een fietsverbinding over de sluizencomplex van Hagestein kunnen positie van de recreatiegebieden Gebieden Langs de Lek versterken.
- Wellicht is het mogelijk om bij de uitwerking van de dijkversterking van de Sterke Lekdijk een doorgaand buitendijks fiets- onderhoudspad aan te leggen aan de voet van de dijk. Dit pad is dan weliswaar niet jaarrond toegankelijk door hoog water maar voorziet wel in een onderhoudsfunctie voor het waterschap én een vrijliggend fietspad als verbinding tussen de prinses Beatrixsluizen in Nieuwegein en Fort Honswijk.

Knelpunten:

- In Salmsteke is de oeverinrichting rond de botenhelling niet uitgevoerd zoals in het oorspronkelijke ontwerp door bureau Strootman. De lange parkeerplaatsen voor auto’s en trailers liggen aan de zijde van de rivier, tussen de weg en het strandje, waardoor bezoekers liever hier parkeren dan op centrale parkeerveld. In het oorspronkelijke ontwerp was dit voorzien aan de westzijde van de toegangsweg naar de botenhelling. Mogelijk zorgt deze situatie ervoor dat de nieuwe zwemlocatie op de kop van de geul minder goed gebruikt gaat worden dan nu bedacht. Op zomerse dagen lijken recreanten zich vooral te richten zandstrandjes langs de rivier, en dan met name in het deel langs het nieuwe fietspad richting de veerpont naar Ameide.
- De bestaande dagkampeerterreinen langs de Lek zoals ’t Waal oost en west en de Heulse waard liggen er verzorgt en uitnodigend bij.Voor rustzoekers zijn dit de ideale locaties voor een aangename dag aan de rivier. Veel van de terreinen zijn ruim bemeten maar vragen daardoor ook om een sterke beheersinspanning. Wegen de bezoekersaantallen op tegen baten?
- In de huidige situatie fungeren de dagrecreatieterreinen bij Tull en Twaal als een autolocatie. In de zomer maken bezoekers gebruik van de ruime parkeerstroken langs de dijk. De terreinen trekken vooral ’s nachts nogal wat ongewenste bezoekers. Bij hoogwater op rivier de zijn de parkeerterreinen terwijl er wel een parkeerbehoefte is door automobilisten hier de rivier willen beleven. Deze faciliteiten zijn nu niet aanwezig.

‘t Waal Oost

2. Recreatieve analyse

2.1 Huidig gebruik

Om inzicht te krijgen in welke recreatieve waarde de gebieden hebben, is per gebied de gebruikswaarde, belevingswaarde en attractiewaarde bepaald:

- *Gebruikswaarde*:
  wat voor activiteiten zijn er mogelijk?
- *Belevingswaarde*: welke belevingssferen zijn er in het gebied?
- *Attractiewaarde*: wat trekt bezoekers juist naar dit gebied?

Salmsteke

Gebruikswaarde: Faciliteiten: zwemplas, zandstrand, parkeerterrein, afvalbakken, parkeerterrein voor botentrailers, boothelling, accommodatie voor polsstoksverspringen, horeca in ontwikkeling (jaarrond), (mobiele) horeca in het recreatieseizoen, soms evenementen, fiets- en wandelpad naar pont en toiletvoorziening (op dit moment alleen in het recreatieseizoen, toekomstig jaarrond). Pontje (fiets en wandel) naar de overkant.
Honden: wandelpaden voor aangelijnde honden in ontwikkeling.

Belevingswaarde: Salmsteke is een gebied waar vooral de rivier beleefd kan worden, afwisselend in een rustige omgeving, maar soms ook met meer reuring (b.v. evenementen, polsstokvereniging, snelvaren en botenhelling). Hier wordt reuring aan toegevoegd door de dijkversterking en het aanleggen van reuring. Het biedt op deze manier een unieke beleving van de rivier, die je niet op veel plekken ziet.

Attractiewaarde: De grootste attractiewaarde komt door de rivier. Het is uniek voor de omgeving om op zo'n manier de rivier te kunnen beleven. De nieuwe horeca (na de afronding van het ontwikkelingstraject) kan de attractiewaarde verhogen.

Bezoekersaantallen: 't t Waal/Middelwaard/Salmsteke trekken circa 137.000 unieke Nederlandse bezoekers en 0,5-0,75 miljoen Nederlandse bezoeken per jaar (2022). Gemiddeld zorgt dit voor 5800 bezoeken per hectare. Dit is een gemiddelde bezoekersdichtheid.

Waardering: Bezoekers beoordelen 't Waal/Middelwaard/Salmsteke met een 7,8, dat is net onder het gemiddelde van 7,9 (bron: bezoekersonderzoek recreatiegebieden Utrecht).

Cluster 6 - Recreatiekaart

Toekomstvisie 2040 Gebieden en Routestructuren

0 500 1.000 1.500 m

Tull en 't Waal
Gebruikswaarde: Twee gebieden: 't Waal West en 't Waal Oost. Ze worden gebruikt voor zwemmen, wandelen, sport en spel. Faciliteiten: parkeerterreinen, toiletvoorziening, strand, lig- en speelweiden, speelvoorzieningen, boothelling (bij 't Waal West). Alle voorzieningen worden in de winterperiode (1 november tot 1 april) op last van Rijkswaterstaat verwijderd. Honden: binnen de strandzone verboden.

Belevingswaarde: Net zoals bij Salmsteke is de beleving hier vooral gericht op de rivier, en een combinatie van rust en reuring in een groenblauwe omgeving. Dit gebied zal vooral een aantrekking hebben voor inwoners van Nieuwegein.

Bezoekersaantallen: 't Waal/Middelwaard/Salmsteke circa 137.000 unieke Nederlandse bezoekers en 0,5-0,75 miljoen Nederlandse bezoeken per jaar (2022). In de zomer is vooral het strand erg druk.

Waardering: Bezoekers beoordelen 't Waal/Middelwaard/ Salmsteke met een 7,8, dat is net onder het gemiddelde van 7,9 (bron: bezoekersonderzoek recreatiegebieden Utrecht).

't Waalse Bos
Gebruikswaarde: Bos dat wordt gebruikt om te wandelen en honden uitlaten. Faciliteiten: wandelpad en bankje. Honden: zijn aangelijnd toegestaan.

Belevingswaarde: 't Waalse Bos ligt niet ver van Tull en 't Waal en richt zich vooral op natuurbeleving en rust. Er zijn weinig voorzieningen en mensen komen hier vooral voor een ommetje.

Honswijkerplas
Gebruikswaarde: Zwemplas en uiterwaarden van de Lek, wordt gebruikt om te zwemmen en spelen. Faciliteiten: lig- en speelweiden, speeltoestellen, zandstrand, vissteigers, parkeerterrein, snackwagen (in zomerperiode op drukke dagen), toiletvoorziening, wandelpaden, soms evenementen. Honden: zijn aangelijnd toegestaan.

Belevingswaarde: Ook hier ligt de focus vooral op de beleving van de rivier, maar het is een intensievere invulling dan de andere gebieden. Vooral door de voorzieningen rondom de zwemplas. Daarom is de beleving hier wel degelijk anders, en vooral gericht op reuring (op zonnige dagen). Het is een mooi recreatiegebied voor inwoners van Houten en Nieuwegein.

Attractiewaarde: Vooral het zandstrand met speelvoorzieningen trekt hier veel mensen. Dit vind je ook op andere plekken in de omgeving, maar de rivierbeleving hier maakt het uniek.

Heulse Waard
Gebruikswaarde: Natuurgebied dat wordt gebruikt om te rusten, wandelen en vissen. Faciliteiten: parkeerterrein, toiletvoorziening, speel- en ligweide, picknickbanken, afvalbakken en speeltoestellen. Alle voorzieningen worden in de winterperiode (1 november tot 1 april) op last van Rijkswaterstaat verwijderd. Honden: zijn aangelijnd toegestaan.

Belevingswaarde: Beleving van de rivier, rust in groenblauwe omgeving.

Uiterwaarden
Gebruikswaarde: Natuurgebieden gelegen aan de Lek die worden gebruikt om wandelen. Faciliteiten: wandelpaden.

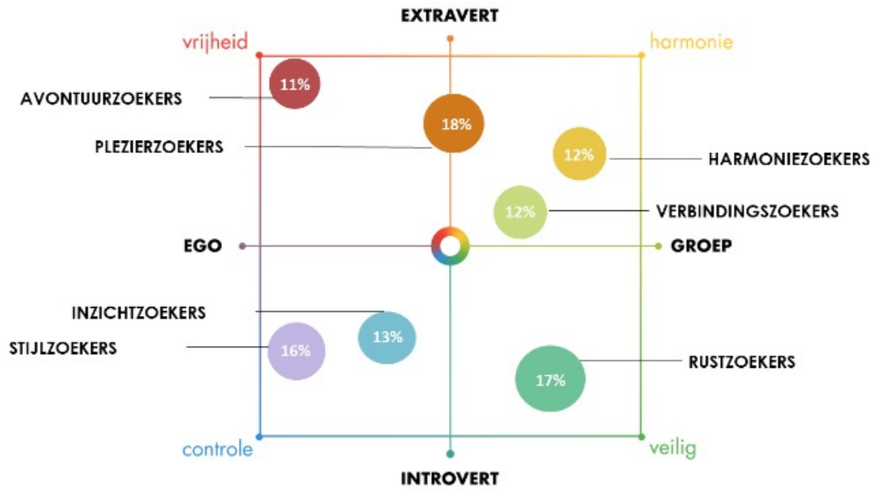
Belevingswaarde: Beleving rivier en uiterwaarden. Focus op rust en natuurbeleving.

2.2 Doelgroepen

De Leefstijlvinder is een manier om toeristisch-recreatieve doelgroepen te segmenteren. Het model geeft inzicht in hoe verschillende leefstijlen aankijken tegen vakantie en vrije tijd en biedt handvatten om recreanten op basis van hun wensen te sturen. De Leefstijlvinder onderscheidt 7 leefstijlen, elk met hun eigen wensen, gedrag en karakter. Onderstaande afbeelding geeft een overzicht van de leefstijlverdeling in Nederland.

Leefstijlen verdeling in Nederland (bron: Leefstijlvinder)

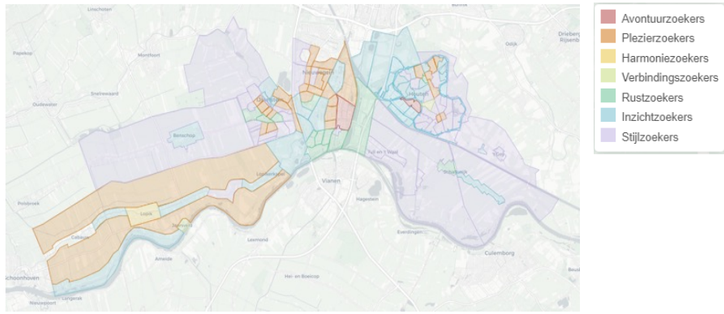
In Lopik wonen boven gemiddeld Rustzoekers (17,4%), in IJsselstein en Houten boven gemiddeld Stijlzoekers (ca. 22%) en in Nieuwegein boven gemiddeld Plezierzoekers (21,4%).

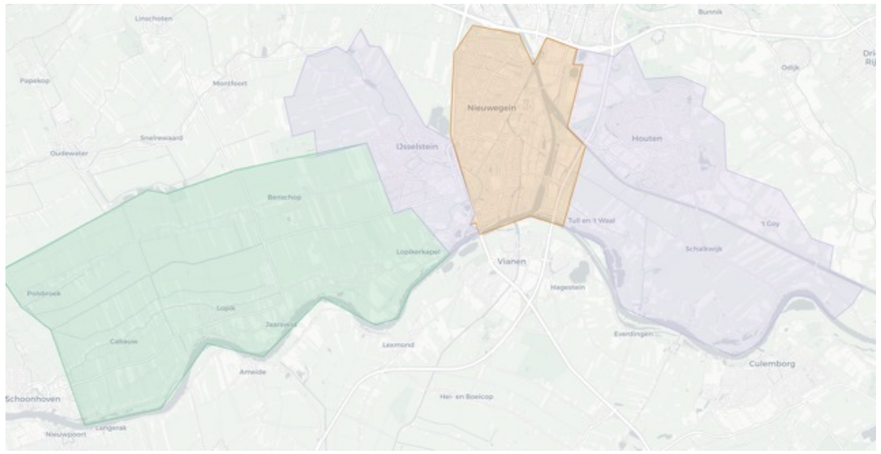
Rustzoekers zijn kalme, behulpzame, zachtaardige en bedachtzame mensen. Ze gaan relatief weinig op vakantie of een dagje uit, ze blijven het liefst in de buurt van hun huis. Ze omschrijven zichzelf ook wel als ‘huiselijk’ en ‘gewone mensen’. Ze houden van rust en regelmaat en voelen zich het meest op hun gemak in hun eigen, vertrouwde omgeving. Ze vinden het fijn om alleen te zijn en een beetje te tuinieren, te vissen, te klussen of tv te kijken.

Stijlzoekers zijn gedreven, doelgerichte, ambitieuze, ondernemende en zelfverzekerde mensen. Ze houden van exclusiviteit, luxe en comfort. Tijdens hun vakantie of een dagje weg worden ze graag geprikkeld, dus er mag veel te doen zijn. Daarnaast zijn ze sportief: ze zijn graag zelf in beweging of bezoeken sportwedstrijden. Stijlzoekers zijn graag onder gelijkgestemden, die waarden als ambitie, uitdaging en daadkracht met hen delen. Stijlzoekers ondernemen graag luxe(re) activiteiten als golfen, een sauna bezoeken of varen met een bootje.

Plezierzoekers zijn spontane, avontuurlijke, sociale, vrolijke en impulsieve mensen. De naam van deze groep zegt het al: Plezierzoekers zijn op zoek naar gezelligheid, entertainment en plezier. Met andere woorden: het zijn échte gezelligheidsdieren. Ze zoeken de gezelligheid het liefst op met een groep mensen en vinden het minder fijn om alleen te zijn. Voor hen staat plezier hebben in het leven op nummer één. Een dag niet gelachen, is een dag niet geleefd! Plezierzoekers gaan graag uit, houden van festivals en bezoeken graag plekken als casino’s, escaperooms en pretparken.

Leefstijlvinder in Nederland

Dominante leefstijl bewoners per gemeente (links) en per buurt / wijk (rechts) in gemeenten Lopik, IJsselstein, Nieuwegein en Houten (bron: Leefstijlvinder 2024).

Aansluiting Leefstijlen vraag en aanbod

Deze tabel geeft weer welke doelgroepen per gebied worden bediend (op basis van type landschap, aanwezigheid van voorzieningen en functie van het gebied).

	Doelgroep
Salmsteke	Nu Rustzoekers, harmoniezoekers, wanneer gebied gereed is mogelijk ook stijlzoekers en Plezierzoekers door de waterrecreatiemogelijkheden.
Tull en ’t Waal	Harmoniezoekers door de basic voorzieningen, met name voor kinderen. Rustzoekers.
’t Waalse Bos	Rustzoekers door de natuur, rust en stilte.
Honswijkerplas	Harmoniezoekers voor voorzieningen en zwemmogelijkheden.
Heulse Waard	Rustzoekers door de rust en stilte.
Uiterwaarden	Avontuurzoekers en Verbindingszoekers door de natuur, struinen en stilte.

2.3 Trends en ontwikkelingen

Aandacht voor klimaatverandering

- Water dat hoger komt te staan heeft ook impact op de mate en kosten van beheer bij de Uiterwaarden. Verwachting is dat het beheer duurder wordt door verhoogde mate van drijfvuil.

Groeiende populariteit van waterrecreatie

- Overlast van snelvaren, waterski's en jetski's bij Tull en 't Waal kan toenemen.
- Kansen voor meer kleine waterrecreatie zoals suppen, kanoen en ook durfsporten op het water bij Tull en 't Waal en Honswijkerplas. Hiermee kan ook ingespeeld worden op de vraag naar meer beleving, zoals een barbecueboot, mindfulness op de supplank en een waterspeelplaats.
- Opkomst actie-gerelateerde watersport: naast, waterskiën ook wakeboarden, wakesurfen, flyboarden, wakeskaten en wakesurfen.

Toenemend belang van actief 'buiten zijn' vanwege gezondheid

- Behoefte aan een meer beweegvriendelijke inrichting wandel- en fietsrondjes, sport- en speeltoestellen en voorzieningen voor actieve kleine waterrecreatie. Kansen voor Tull en 't Waal en Salmsteke.

2.4 Kansen en knelpunten

Algemeen:

- Functie als vaarweg en het belang van hoogwaterveiligheid zorgen voor beperking van de recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden Gebieden Langs de Lek.
- Dijkversterking in gang gezet: o.a. voorbereidende werkzaamheden.
- Plannen dijkverbetering Noord/Zuid Lekzijde
- De terreinen op het Eiland van Schalkwijk vormen samen met de Waterlinie in potentie een aantrekkelijk recreatief en cultuurhistorisch gebied. Meer verbindingen en samenhang is hiervoor nodig.
- Duurzame mobiliteit versterken door fiets-parkeervoorzieningen in de uiterwaarden.
- Aansluiten bij de versterking van de Lekdijk.
- Versterken van de verbindingen langs de hele rivier, natuur en recreatief: natuur beleefbaar vanaf de dijk.

Salmsteke:

- Door de bouwwerkzaamheden ziet het gebied er nu rommelig uit en functioneert het niet.
- •eel parkeerplaatsen. De parkeerplaats voor boottrailers is slecht herkenbaar.
- Zwemplas recent ontwikkeld, maar nog niet op orde. OD ziet aspecten op gebied van inrichting en de zandbodem die verbetering behoeven.
- Salmsteke kan een gebied zijn waarin honden een plek krijgen, maar er is wel een goede zonering nodig.
- Dijkversterking in ontwikkeling: verwachting is dat dit in oktober klaar zal zijn. De ontwikkeling van de horeca gaat nog een aantal jaren duren.
- Kansen voor oplaadpunten voor de fiets en auto. In de ontwikkeling is daar rekening mee gehouden.

Tull en 't Waal:

- Bij 't Waal West ligt een botenhelling van waaruit waterskiën, jetskiën/waterscoorters gedaan wordt. Waterskiën is alleen gedoogd in het gebied van de roze lijn op de kaart.
- Parkeerplaats wordt kapotgereden door grote auto's met boottrailers
- Ontwikkeling: verbinding versterken verbeteren vanuit plofsluis naar 't Waal

Reglement voor varen op de Lek

't Waalse bos:

- Ingang Waalse bos sluit aan beide kanten niet goed aan op andere wandelmogelijkheden.
- Kansen voor een natuurcamping of andere kleinschalige verblijfs- en dagrecreatie. Er mag meer ontwikkeld worden dan dat er nu is.

Honswijkerplas:

- Het zuidelijke deel van het gebied wordt ingericht als struinnatuur.
- Kansen voor kleinschalige verblijfsrecreatie (bijv. drijvende accommodaties).
- Planontwikkeling fase 3 Honswijkerplas, afronden zandwinning heeft effect op gebruik van de plas. Heir moeten nog goede afspraken over gemaakt worden.

Heulse Waard:

- Smal gebied en dijkversterking zorgt er wellicht voor dat het gebied nog smaller wordt.
- Het gebied onderscheidt zich nauwelijks van Tull en 't Waal (meer van hetzelfde, alleen kleiner). Eventueel bezoekers spreiden/leiden naar andere gebieden in de omgeving.

Uiterwaarden:

- Koppelkansen met dijkversterking (KRW-projecten).

3. Eigendom en beheer

3.1 Beheerverantwoordelijkheden van recreatieve voorzieningen

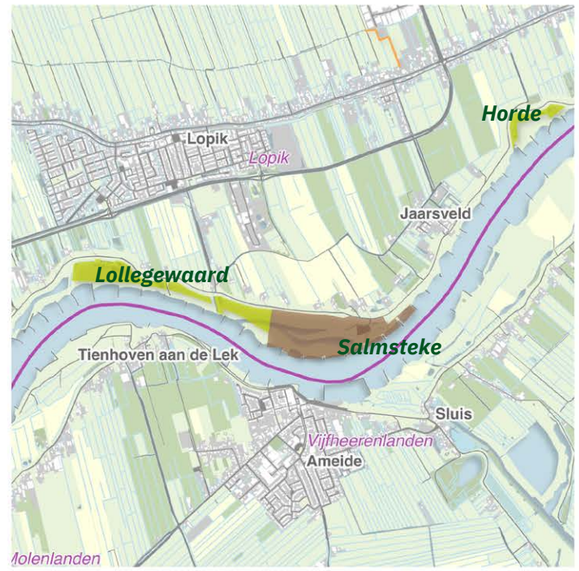
Salmsteke: momenteel nog weinig voorzieningen maar intensief beheer. De toekomstige ontwikkelingen zullen het beheer intensiveren.
Tull en 't Waal: weinig voorzieningen maar intensief beheer.
't Waalse Bos, eigendom recreatieschap, in beheer van SBB: weinig voorzieningen en daardoor extensief beheer.
Honswijkerplas: veel voorzieningen en daardoor intensief beheer.
Heulse Waard: over het algemeen weinig voorzieningen en daardoor extensief beheer. In de zomerperiode meer voorzieningen en daarmee intensiever beheer.
Uiterwaarden: weinig voorzieningen en daardoor extensief beheer.

Bestedingen

- Gemiddelde bestedingen per persoon Recreatiegebieden Gebieden Langs de Lek: 't Waal/ Middelwaard/Salmsteke: €1,01 (gemiddeld in Utrecht: €6,40):

Onderstaande tabel geeft inzicht in de oppervlakte (in hectare) van het gehele cluster en de onderliggende deelgebieden. Cluster 6 heeft een totaal oppervlakte van circa 325 hectare.

	oppervlakte (ha)
Cluster 6: Gebieden langs de lek	**324,6**
Bosje A27 (SGL)	2,0
t Waal West (SGL)	13,4
Boomgaard 't Waal (SGL)	5,9
t Waal oost (SGL)	10,4
t Waalse bos (SGL)	21,2
recreatieplas Honswijkerplas (SGL)	53,9
Honswijkerwaard (SBB)	18,7
Tull en 't Waal (SBB)	23,4
Werk aan de Waalse wetering (SBB)	18,9
Inundatiekanaal (SBB)	2,6
Werk aan de Korte Uitweg (SBB)	2,7
Werk aan de Groeneweg (SBB)	10,3
Steenwaard (SBB)	94,7
Heulse waard (SGL)	6,9
Lollegewaard (SBB)	13,1
Horde (SBB)	2,7
Salmsteke (SGL)	23,9

3.2 Financiële analyse

Kosten beheer en handhaving en toezicht:
De instandhouding van de gebieden brengt kosten met zich mee waaronder regulier onderhoud, groot onderhoud en handhaving & toezicht.

In onderstaand lijstje is opgenomen wat voor onderhoud en beheer de grootste kostenposten zijn:

1. Fietspad asfalt (10%)
2. Gebouwen (9%)
3. Speel- en ligweiden (8%)
4. Bijdrage Routebureau (5%)
5. Brug (5%)
6. Correctie voorzieningen (5%)

Inkomsten:
Vanuit sommige gebieden komen ook inkomsten uit exploitaties. De belangrijkste inkomsten uit de gebieden zijn:

- Erfpachtovereenkomsten.
- Huur- en gebruiksovereenkomsten voor verschillende activiteiten (o.a. evenementen, jacht- en visrecht en snackuitgifte).
- In de toekomst overeenkomst nieuwe horeca Salmsteke.

Financiering:
Over het geheel genomen zijn voor de instandhouding van deze publieke natuur- en recreatievoorzieningen de kosten hoger dan de inkomsten. De benodigde financiering van de (resterende) kosten voor instandhouding is afhankelijk van de beheerder en een eventuele 'status' van het gebied als RodS-gebied (Recreatie om de stad, een rijksprogramma voor aanleg en beheer van recreatiegebieden in de Randstad).

De financiering van de instandhouding van de gebieden van het Recreatieschap wordt gedragen door de deelnemers in het recreatieschap. Voor de gebieden met een RodS-status is een aparte bijdrage, maar door de (rijks)bezuinigingen vanaf 2012 is hierop een structureel tekort. De financiering van de Staatsbosbeheer-gebieden komt vanuit het Subsidiestelsel natuur en landschap (SNL). Specifiek voor de recreatievoorzieningen (zoals paden, bruggen, parkeerplaatsen) is hiervoor een voorzieningenbijdrage €48,31 per ha en toezichtbijdrage €22,43 per ha (Bij12, 2024). Deze standaardbijdrage is voor heel Nederland even hoog, ongeacht het gebruiksniveau, en is voor de Utrechtse gebieden te laag om het huidige voorzieningenniveau in stand te houden.

In onderstaande tabel is aangegeven welk 'beheerregime' van toepassing is op de gebieden:

Cluster 6 – Beheerfinanciering	SGL-A	SGL-B	SBB	SBB ovk RodS
Bosje A27	■			
't Waal West	■			
Boomgaard 't Waal	■			
't Waal Oost	■			
't Waalse Bos	■		■	
Recreatieplas Honswijkerplas	■			
Honswijkerwaard			■	
Tull en 't Waal			■	
Werk aan de Waalse Wetering			■	
Inundatiekanaal			■	
Werk aan de Korte Uitweg			■	
Werk aan de Groeneweg			■	
Steenwaard			■	
Heulse Waard	■			
Collegewaard			■	
Horde			■	
Salmsteke	■			

3.3 Kansen en knelpunten

Tull en 't Waal:

- Hoge intensiteit van beheer, maar weinig recreatief gebruik. Kansen om areaal recreatiegras te verkleinen om beheerkosten te verlagen, meer biodiversiteit te creeren en recreatie en natuur beter in elkaar te laten overlopen.
- In de winter: parkeervoorzieningen zijn dicht door hoog water, terwijl wandelaars en mensen die hun hond uitlaten wel willen parkeren. Een kleine jaarrond parkeerplaats realiseren?
- Concept ontwikkelplan in het verleden opgesteld (LRAU). Onderzoeken welke aspecten van dit concept nog in het gebied kunnen landen.

't Waalse Bos:

- Groene weg: de beheerintensiteit hoog houden is een opgave. De aantrekkingskracht en het beheer gaat niet samen.

Honswijkerplas:

- In de avond niet toegestaan om in het gebied te komen. toch trekken de gebieden in de avond/nacht mensen aan die overlast veroorzaken (lachgasgebruik, handel, conflict).
- Langs de Lek is aan het eind van de zomer bloei van darmwieren (groene drijvende planten, 'flap'), die massaal aanspoelen op de zwemstranden. Het is een natuurlijk verschijnsel langs de rivieren dat ontstaat door combinatie van weinig doorstroming, hoge watertemperatuur en voedselrijk water. Dit zorgt voor extra schoonmaak werkzaamheden op de zwemstranden van o.a. Honswijkerplas (bron: Klimaatbestendige en duurzame recreatie bij en met Recreatie Midden-Nederland, 2020).

4. Richtinggevende uitspraken | cluster 6 - Gebieden Langs de Lek

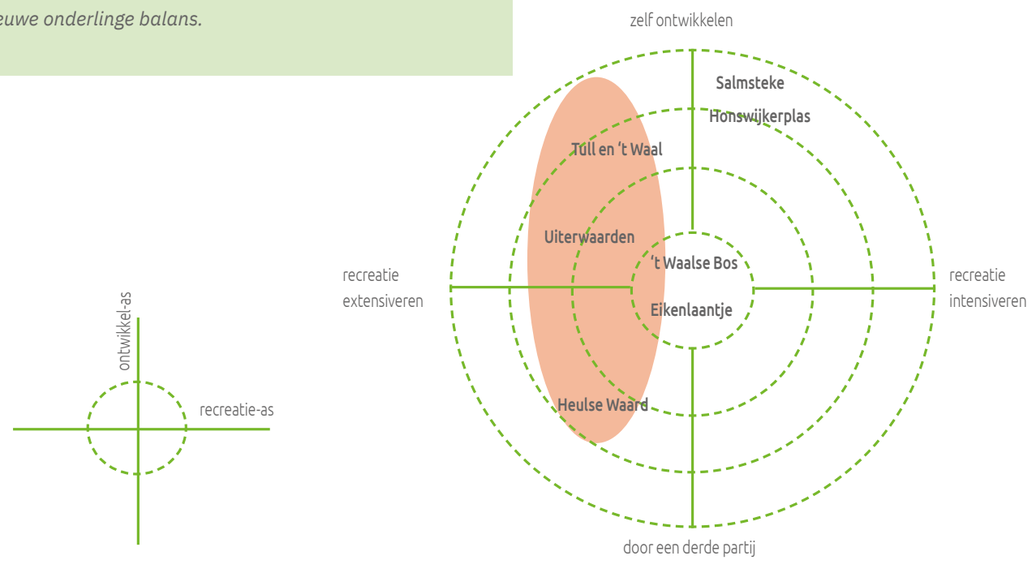
Opgaven

De verschillende kansen en knelpunten, vatten we samen in een aantal opgaven. In de onderstaande tabel is weergegeven welke opgaven spelen in de verschillende gebieden.

	1.Beperkte middelen voor beheer, maar wel meer en veranderende recreatiebehoefte.				2.Creëren van overzicht en sturen op variatie en balans			3.Realiseren / versnellen ambities en plannen voor de gebieden				4.Rekening houden met klimaatverandering	
	a. Identiteit / beleving	b. Update	c. Verbindingen	d. Handhaving, honden	a. Samenhang en balans	b. Geïsoleerde gebieden	c. Scheiding nat-recr	a. Plannen	b. Afhankelijkheden	c. Achterblijvende inkomsten	d. Externe ontw	a. Beheer kostenstijgingen	b. Klimaatadaptatie-kansen
Salmsteke		■	■	■			■	■	■	■			
Tull en 't Waal		■	■	■			■	■				■	
Honswijkerplas			■	■			■	■	■				
Heulse Waard	■		■	■		■	■				■	■	
Eikenlaantje			■	■			■						
't Waalse Bos			■	■		■	■						
Uiterwaarden			■	■			■						

In dit cluster is de grootste opgave die speelt het juist zoneren en het beter op elkaar afstemmen van recreatie en natuur. Deze opgaven vragen om een inzet gericht op het optimaliseren van het aanbod, meer variatie, het versterken van verbindingen en het versterken van de balans qua recreatie . Dit kan door middel van het intensiveren van het recreatief gebruik, of juist door te extensiveren (de horizontale as), waarbij keuzes gemaakt kunnen worden om de ontwikkelingen zelf (als Recreatieschap Stichtse Groenlanden en/of Staatsbosbeheer) op te pakken, of dat aan anderen te laten (de verticale as).

*Bij dit cluster ligt de focus op **extensiveren** en het creëren van een nieuwe onderlinge balans.*

Met de richtinggevende uitspraken geven we vanuit de gebieden invulling aan deze visie en scenario's. We gaan in op zonering en kansrijke (gebieds)entrees, identiteit en verbindingen:

Zonering en gebiedsentrees

- Werk aan sterkere afwisseling en variatie in de buitendijkse natuur- en recreatieterreinen. De natuur heeft behoefte aan meer stapstenen, terwijl de bestaande dagkampeerterreinen wellicht kunnen worden verkleind en andere geïntensiveerd. De ontwikkelingen bij Salmsteke en (mogelijk) de Honswijkerplas zorgen voor een intensivering van de inrichting, op andere plekken kan inrichting en beheer dan extensiever en meer natuurlijker.
- Geef de dagrecreatieterreinen heldere entrees met voorzieningen zoals informatieborden, picknickbankjes, toiletten en parkeerplaatsen, daarbuiten kan de intensiteit van inrichting en beheer dan afnemen.
- De Heulse Waard krijgt te maken met de dijkversterking en de bestaande gebruikswaarde is ook te vinden in Salmsteke, Tull en 't Waal en de Honswijkerplas. Dit gebied kan daardoor geëxtensiveerd worden of worden getransformeerd naar natuur met recreatief medegebruik. Op andere gebieden kan dan inrichting en beheer geïntensiveerd worden, bijvoorbeeld nabij Fort Honswijk.
- De Boomgaard heeft op dit moment geen recreatieve betekenis. Overweeg dit gebied af te stoten na transformatie waarin ook de recreatiefunctie ontwikkeld wordt. Doe dit samen met de gemeente en met het dorp. Gedacht kan worden aan het toevoegen van een maatschappelijke functie (met bebouwing).

Identiteit

- Er liggen kansen om de dagkampeerterreinen langs de Lek beter te programmeren, en ieder gebied een duidelijkere identiteit te geven. In dit cluster is de Hollandse Waterlinie en de rivier bepalend voor de identiteit en beleving.

Verbindingen

- Verbindt de binnendijkse gebieden (o.a. Waalse bos) en buitendijkse gebieden beter met elkaar door (duidelijke gemarkeerde) oversteken over de dijk.
- De gebieden rond Tull en 't Waal kunnen in de toekomst beter verbonden worden met de regio door nieuwe (fiets) verbindingen aan te leggen richting Houten over het Amsterdam-Rijnkanaal en de Hagesteinse sluis
- Er liggen kansen om in omgeving van Jaarsveld en Salmsteke nieuwe struinpaden aan te leggen langs de rivier en de polder richting Lopik
- Mogelijkheden verkennen om bij de uitwerking van de Sterke Lekdijk een doorgaand buitendijks fiets-/ onderhoudspad aan te leggen aan de voet van de dijk, als verbinding tussen de prinses Beatrixsluizen in Nieuwegein en Fort Honswijk.

Biodiversiteit

- De uiterwaarden van de Lek lenen zich bij uitstek voor het versterken van de biodiversiteit en het verbeteren van de waterkwaliteit. De strak gemaaide dagkampeerterreinen kunnen met sinus- of mozaïekbeheer meer soorten aan insecten en vlinders aantrekken.

Financiële consequenties

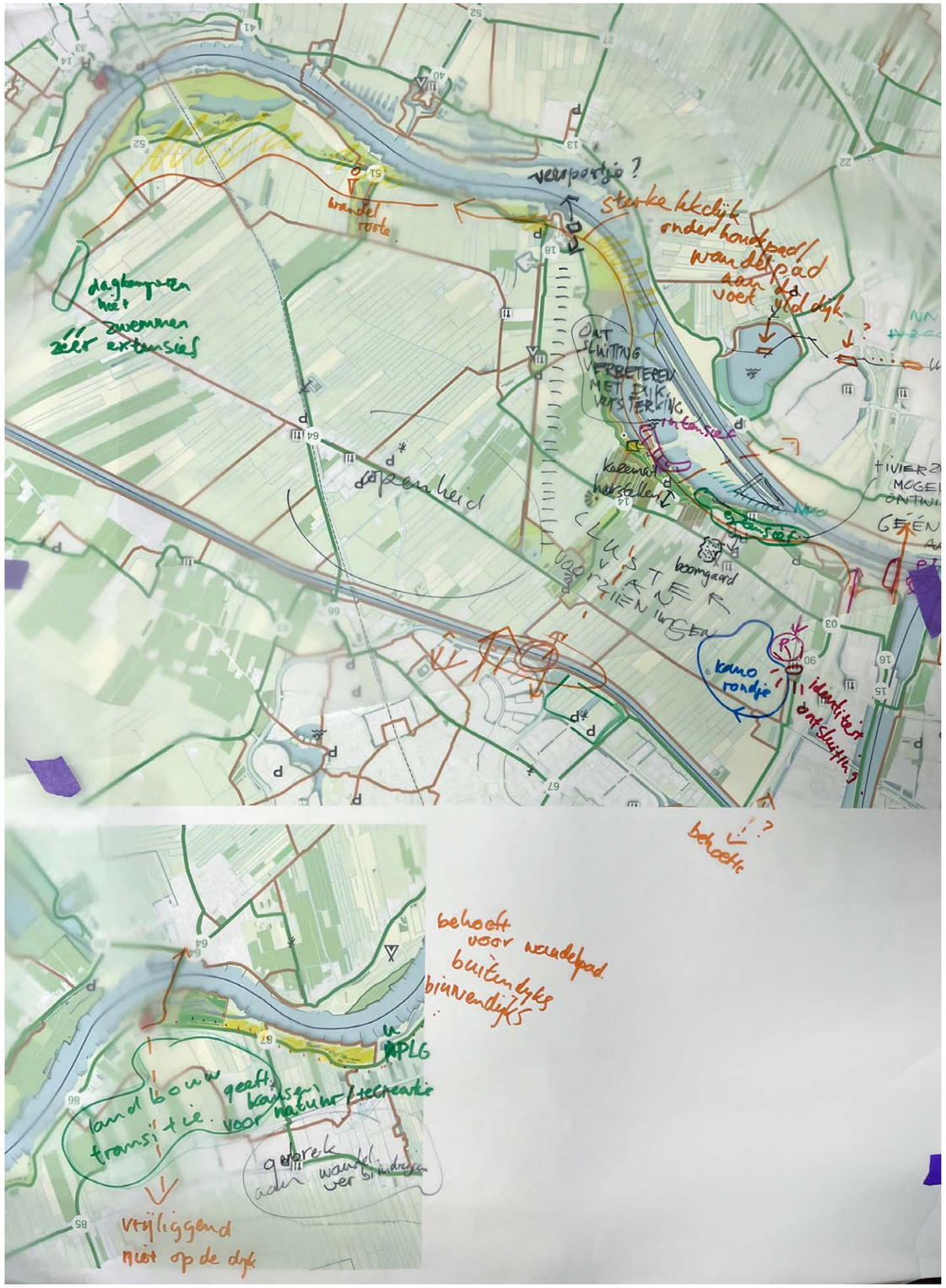
- Door in gelijke verhoudingen extensiever en intensiever beheer toe te passen, kan dit qua beheerkosten budgetneutraal uitgevoerd worden.
- Door aan de haken op de gebiedsontwikkelingen zoals de dijkversterking en afronding Honswijkerplas kunnen (additionele) investeringsmiddelen vrij komen.
- De ontwikkeling van commerciële exploitaties leveren hier structurele inkomsten op. Een deel hiervan kan voor nieuwe verbindingen en opknapte de entrees ingezet worden.

Bronnen

- Historische beelden, kaarten en foto's, Het Utrechts Archief https://hetutrechtsarchief.nl/
- Tastbare Tijd, cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht, Roland Blijdestijn Provincie Utrecht, 2005
- Topotijdreis, 2024
- Concept Utrechts Programma Landelijk Gebied, Provincie Utrecht, 2023

Bijlage

Schetsen werkbijeenkomst 30 september, locatie Fort Rhijnauwen

Gebiedspaspoort

6. GEBIEDEN LANGS DE LEK

Toekomstvisie 2040 Recreatieschap Stichtse Groenlanden en (aanliggend) Staatsbosbeheer

Gebiedspaspoort

PADEN EN ROUTES

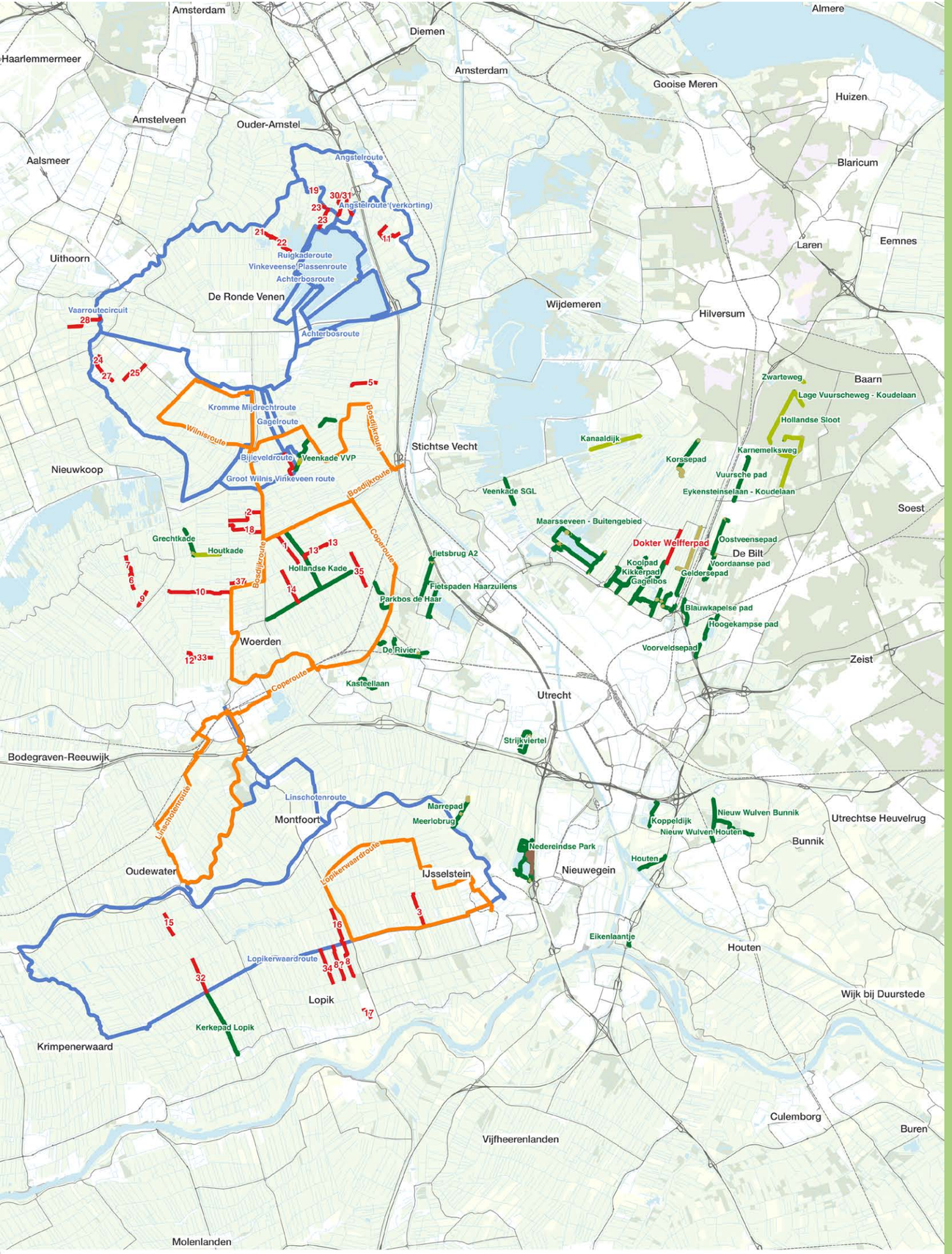
Toekomstvisie 2040 Recreatieschap Stichtse Groenlanden en (aanliggend) Staatsbosbeheer

RECREATIESCHAP STICHTSE GROENLANDEN

staatsbosbeheer

BUREAUBUITEN economie & omgeving

FEDDES/OLTHOF

Overzichtskaart routes en paden onder beheer van SGL

Toekomstvisie 2040 Gebieden en Routestructuren

0 2,5 5 km

- Wandelpad (Boerenlandpad)
- Skeelerroute
- Vaarroute
- Fietspad, asfalt
- Fietspad, elementverharding
- Fietspad, halfverharding
- MTB-pad

Gebiedspaspoort

PADEN EN ROUTES

DIT DOCUMENT IS INTERACTIEF

Doel

Het gebiedspaspoort beschrijft de routes van alle gebiedsclusters. Het doel van dit gebiedspaspoort is het inzichtelijk maken van de kenmerken, kansen en knelpunten van de routes. We kijken hiervoor naar de ruimtelijke ruimtelijke, recreatieve en financiële kant. Het gebiedspaspoort dient als opstap voor de Toekomstvisie 2040 van Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer.

Inhoudsopgave

1. Ruimtelijke analyse
1.1 Ligging
1.2 Klimaat

2. Recreatieve analyse
2.1 Huidig gebruik
2.2 Impact van trends en ontwikkelingen
2.3 Kansen en knelpunten

3. Eigendom en beheer
3.1 Beheersverantwoordelijkheden van recreatieve voorzieningen
3.2 Financiële analyse

4. Richtinggevende uitspraken

Bronnen
Bijlage

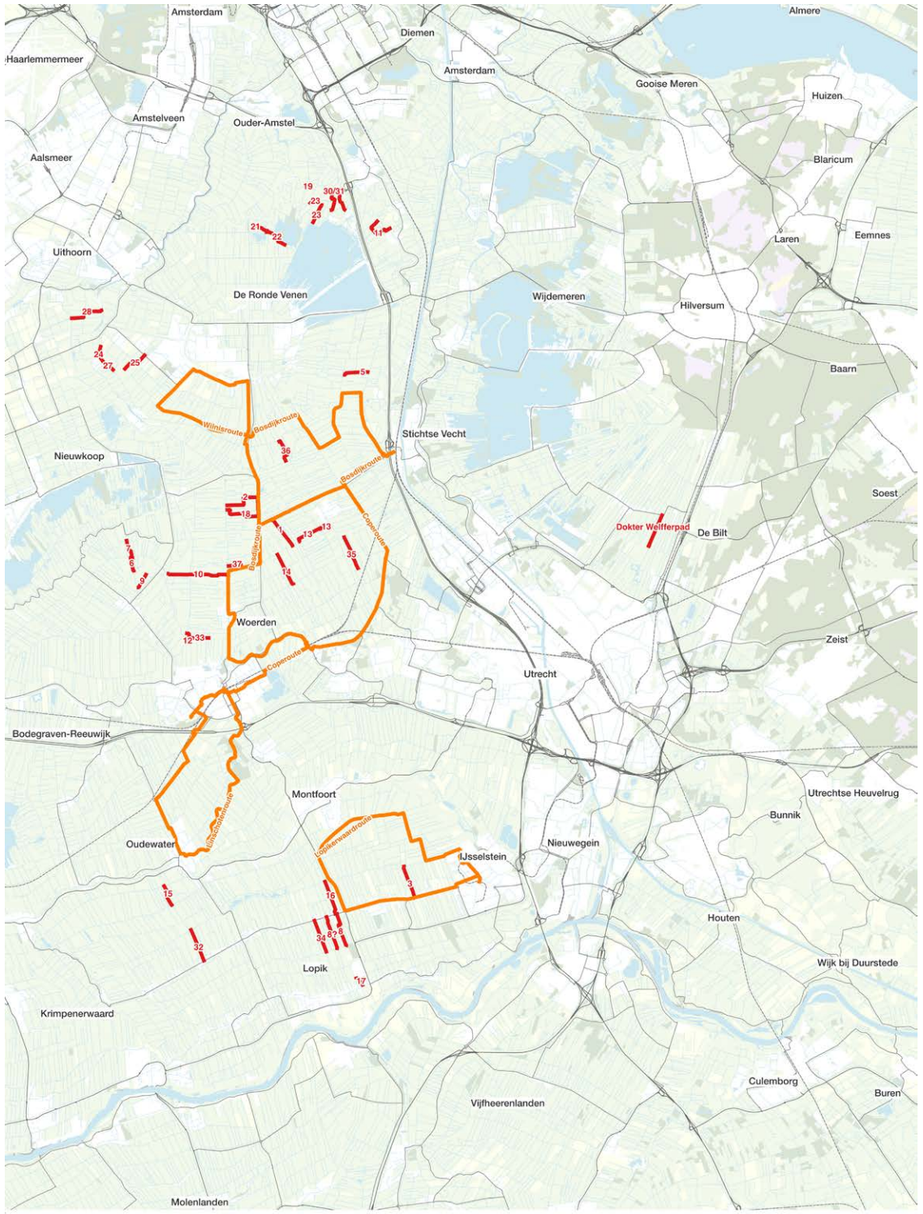
1. Ruimtelijke analyse

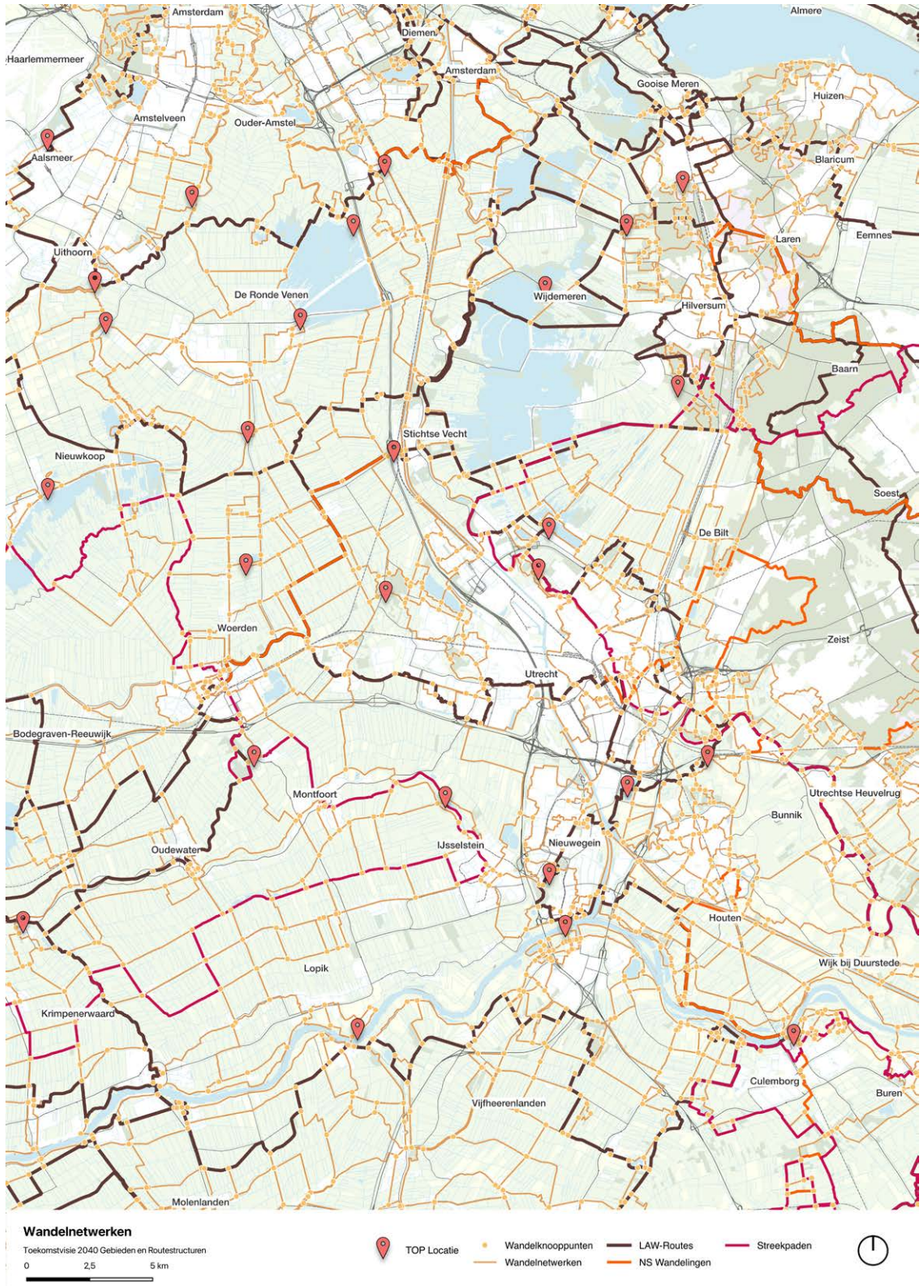
1.1 ligging

Wandelpaden
In de kaart hiernaast staan de wandelpaden aangegeven die in eigendom zijn van SGL, of door SGL worden onderhouden:

- Dokter Welfferpad (Noorderpark)
- Boerenlandpaden: 1-2-5-6-7-9-10-11-13-14-15-18-22-23-24-25-27-28-30/31-33-35-36-37
- Skeelerroutes: Bosdijkroute, Wilnisroute, Lopikerwaardroute, Linschotenroute, Coperoute

Wandelnetwerk
De wandelpaden van SGL behoren tot het grotere routenetwerk aan de westzijde van de provincie Utrecht:

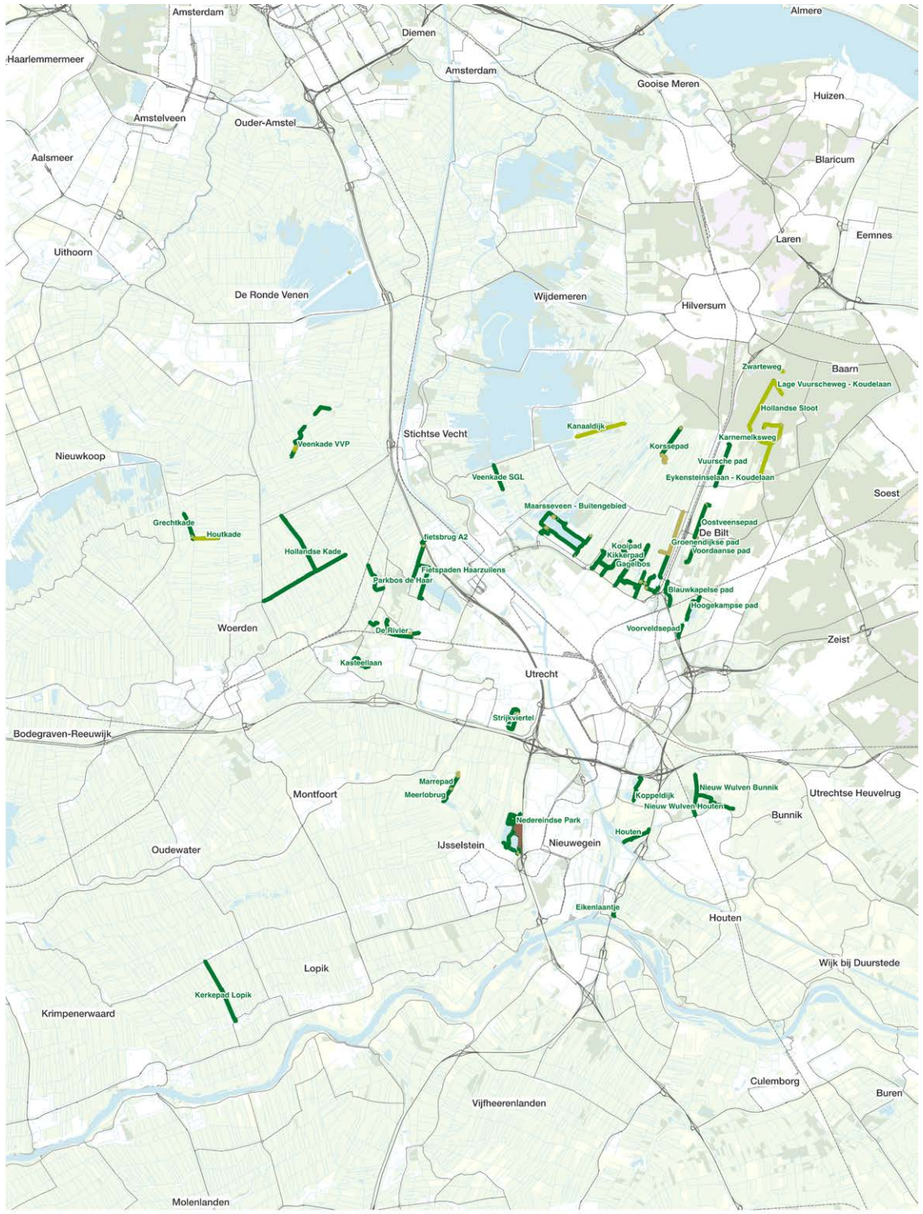

Fietspaden

In de kaart hiernaast staan de fietspaden aangegeven die in eigendom zijn van SGL, of door SGL worden onderhouden:

Fietspaden Haarzuilens
Fietsbrug A2
Nieuw Wulven Bunnik
Grechtkade (Achttienhoven)
Hollandse Sloot (Hollandsche Rading)
Zwarteweg (Hollandsche Rading)
Lage Vuurscheweg - Koudelaan
Karnemelkseweg (Hollandsche Rading)
Eykensteinse laan - Koudelaan (Bilthoven)
Parkbos de Haar
Gelderse pad (Noorderpark)
Kikkerpad (Noorderpark)
Kooipad (Noorderpark)
Groenendijksepad (Noorderpark)
Gagelbos (Noorderpark)
Korssepad (Hollandsche Rading)
Veenkade (Maarssen)
Voorveldse pad (Groenekan en De Bilt)
Hooge Kampse Pad (Groenekan en De Bilt)
Voordaansepad (Maartensdijk)
Oostveense Pad (Maartensdijk)
Vuursche Pad (Maartensdijk)
Marrepad (IJsselstein)
Meerlobrug (Marnemoende)
Kasteellaan (Harmelen)
Kanaaldijk (Tienhoven)
Hollandse Kade (Kamerik)
Houtkade (Kamerik)
Koppeldijk (Laagraven)
Kerkepad Lopik
Veenkade VVP (Kockengen)
Eikenlaantje (Nieuwegein)
Nedereindse Park
Houten Pad
Maarseveen-Buitengebied
Hollandse Sloot
De Rivier
Ruigenhoek
Strijkviertel

Fietspaden onder beheer van SGL

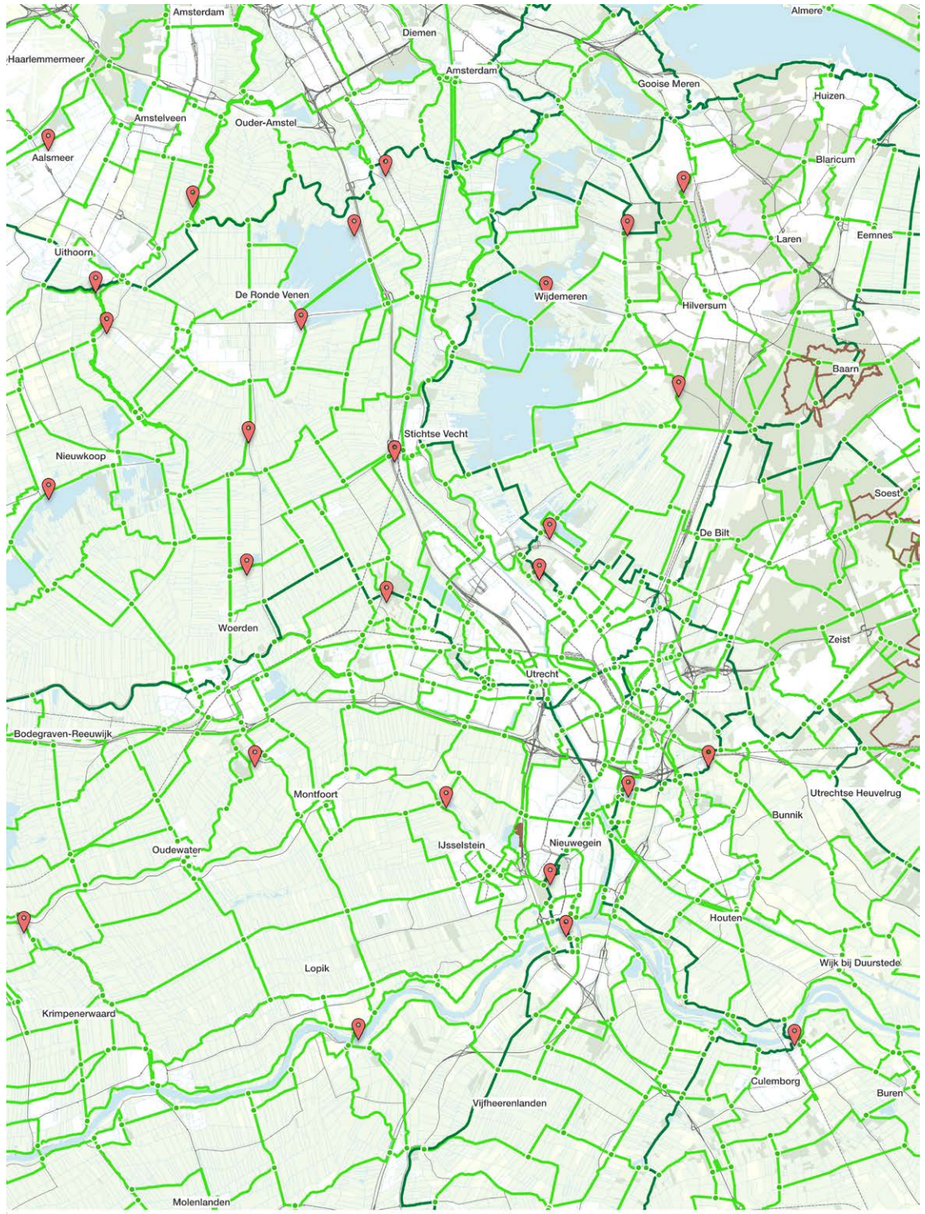
Toekomstvisie 2040 Gebieden en Routestructuren

0 2,5 5 km

Fietspad, asfalt
Fietspad, elementverharding
Fietspad, halfverharding
MTB-pad

Fietsnetwerk

De fietspaden van SGL behoren tot het grotere routenetwerk aan de westzijde van de provincie Utrecht:

Fietsnetwerken

Toekomstvisie 2040 Gebieden en Routestructuren

0 2,5 5 km

TOP Locatie
Fietsknooppunten
Fietsnetwerken
LF-Routes
Mountainbikeroutes

Dokter Welfferpad | vrijliggend wandelpad in het veenweidelandschap nabij het Noorderpark

Hollandse Sloot | vrijliggend fietspad temidden van bosgebied (en golfterrein) nabij Lage Vuursche

Blauwkapse pad | vrijliggend fietspad parallel aan de A27, nabij Groenekan

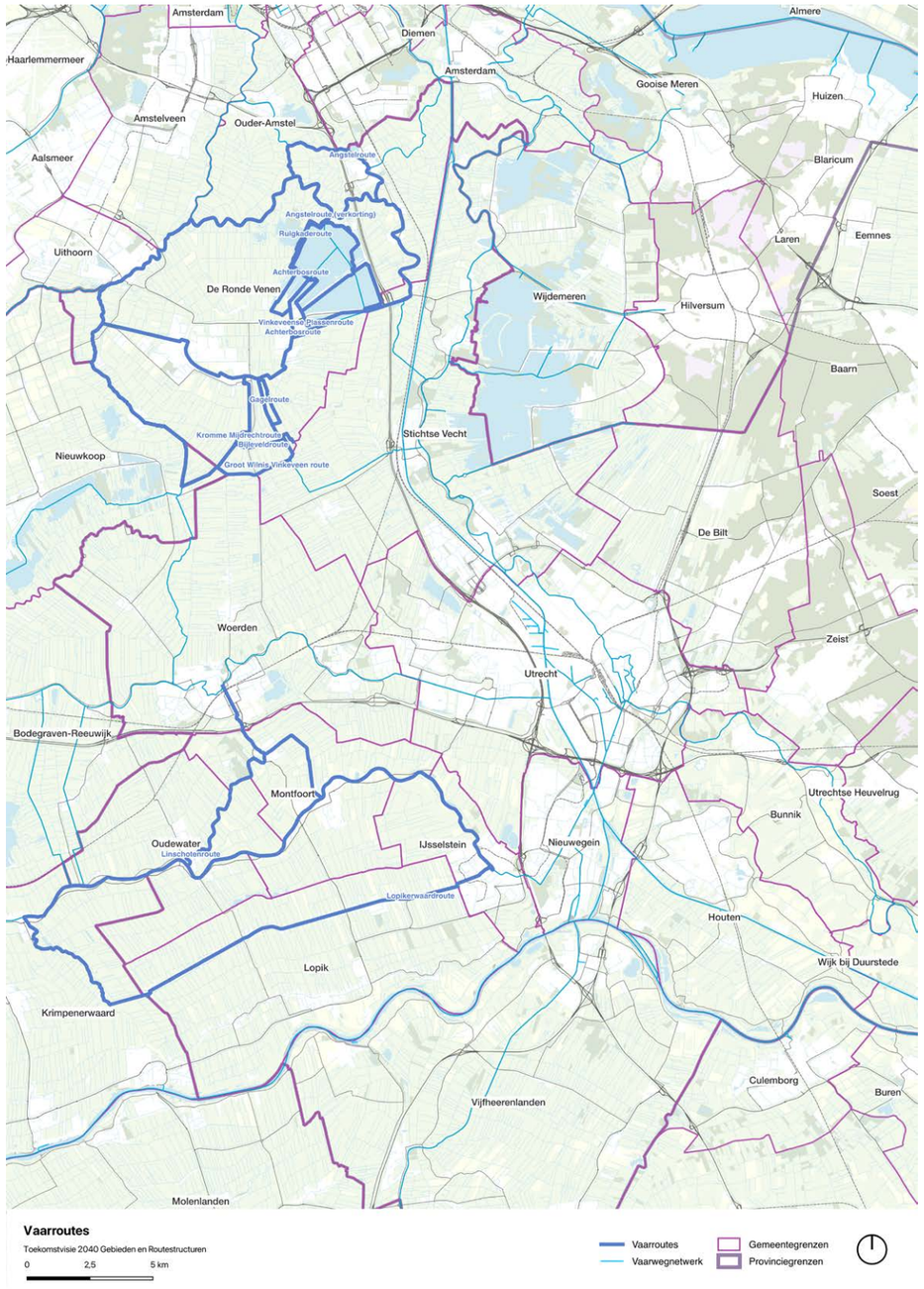

Oostveense Pad | vrijliggend fietspad tussen Groenekan en Maartensdijk

Vaarroutes

Onderstaande vaarroutes zijn in beheer bij SGL:

- Vaarroutecircuit Vinkeveense Plassen
- Ruigkaderoute kano
- Angstelroute kano
- Vinkeveense Plassenroute kano
- Achterbosroute kano
- Kromme Mijdrechtroute kano
- Gagelroute kano
- Groot Wilnis Vinkeveen kano
- Linschotenroute kano
- Lopikerwaardroute kano

Lopikerwaardroute | kanoroute over de Hollandsche IJssel met IJssteltein op de achtergrond

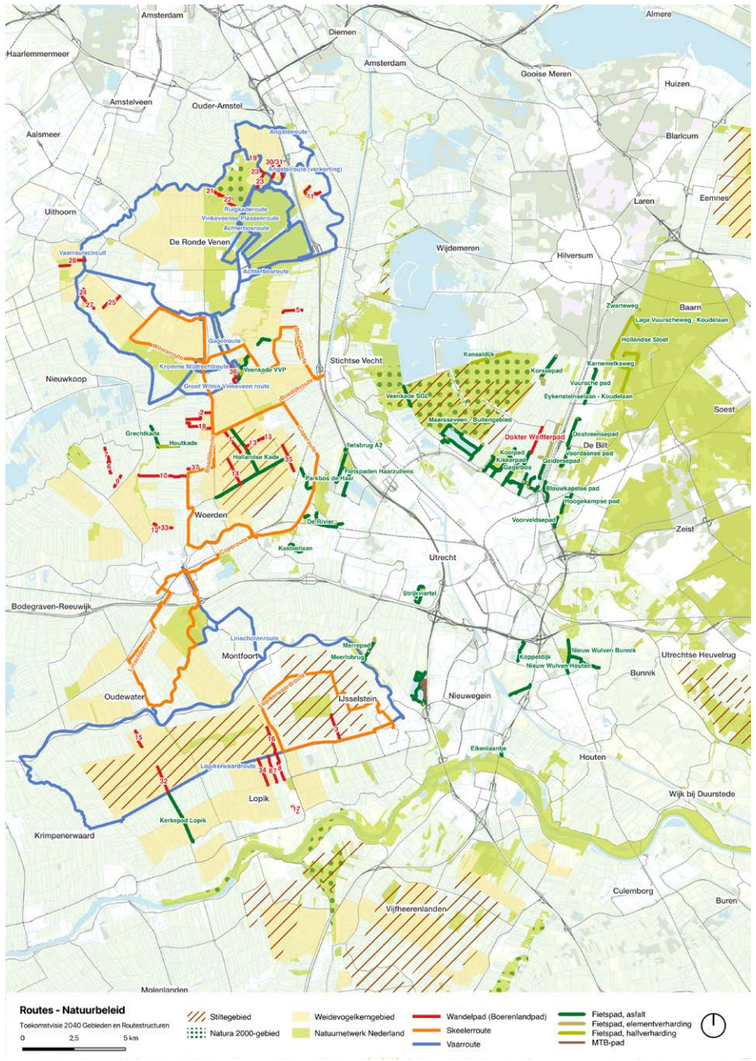

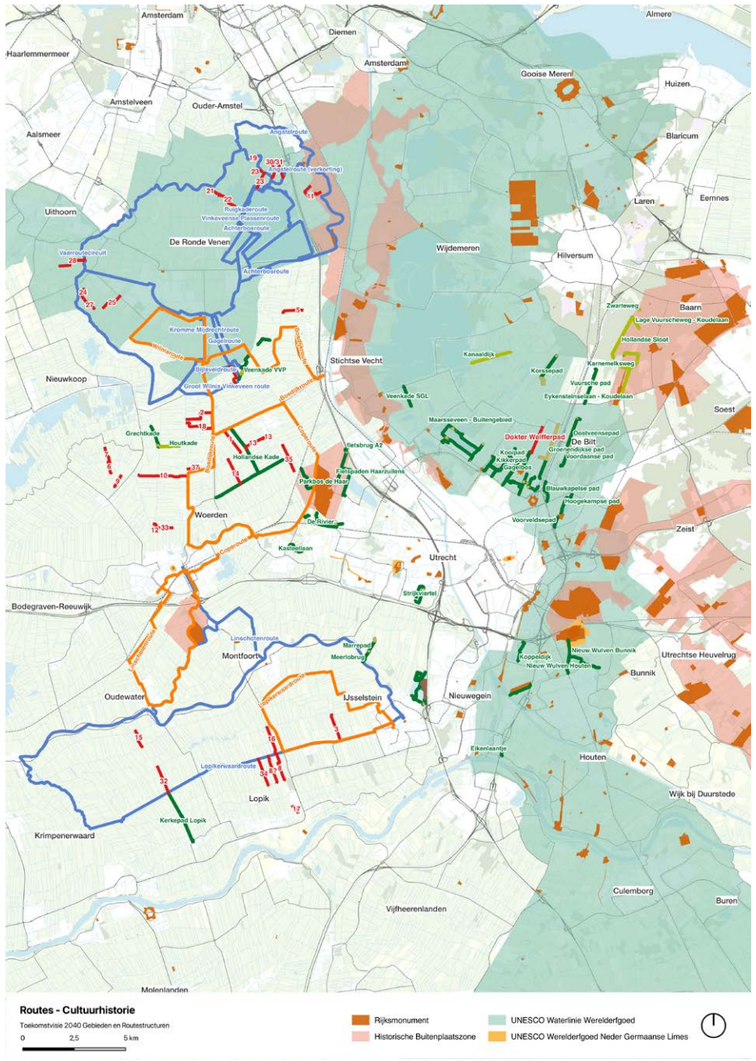
Linschotenroute | kanoroute over de Lange Linschoten

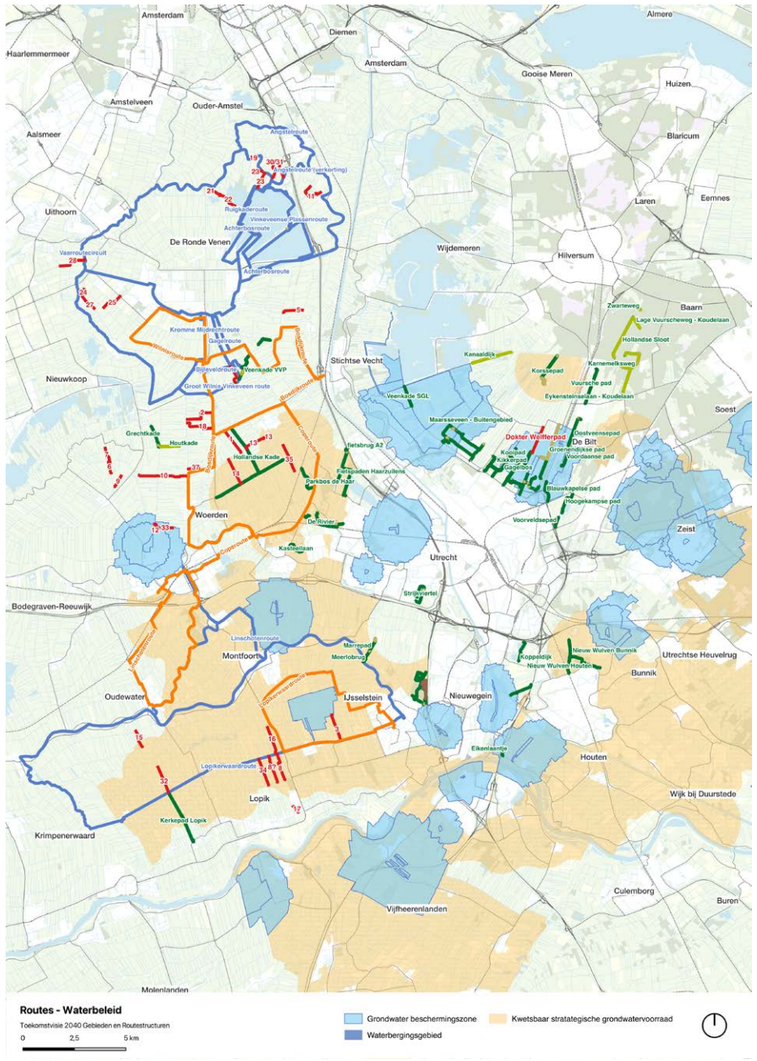
1.2 Klimaat

Huidig ruimtelijk beleid

Het landschap rond de cluster van de paen en routes kent verschillende beschermingscategorieën voor natuur, waterkwaliteit en de cultuurhistorische waarden in het gebied. Onderstaand overzicht geeft op een beknopte wijze weer waar deze waarden te vinden zijn en hoe deze mogelijk van toepassing kunnen zijn op de (recreatie) gebieden in de omgeving:

2. Recreatieve analyse

2.1 Huidig gebruik

Uit het Nederlands Vrijetijdsonderzoek (NVTO) 2022 blijkt dat 52% van het aantal ondernomen vrijetijdsactiviteiten in Nederland een routegebonden component had. Wandelen en fietsen staat op plek drie bij de meest ondernomen vrijetijdsactiviteiten in provincie Utrecht.

Wandelen

Uit onderzoek blijkt dat 94% van de Nederlanders van 16 jaar en ouder wel eens wandelt, het overgrote deel (84%) van de Nederlanders van 16 jaar en ouder maakt wel eens een ommetje voornamelijk om een frisse neus te halen (67%), en tweederde gaat wel eens een uur of langer op pad. Wandelen is daarmee één van de populairste activiteiten. In 2021 maakten zo'n 9,6 miljoen Nederlanders wel eens een wandeling van 5 tot 10 kilometer. In de periode november 2022 – 2023 zijn er in Nederland 849 miljoen wandelingen gemaakt . 19% van de wandelaars gebruikt routes op een wandelnetwerk met knooppunten, en 43% van de wandelaars gebruikt ook andere gemarkeerde routes. Voor ommetjes geldt dat deze vaak starten vanuit huis, 20 minuten tot een 1 uur duren en geen gemarkeerde routes voor nodig zijn.

In provincie Utrecht is wandelen de meest ondernomen vrijetijdsactiviteit. In de periode november 2022 – november 2023 zijn er in provincie Utrecht 60,9 miljoen wandelingen gemaakt. In provincie Utrecht ligt zo'n 1.825 kilometer wandelnetwerk. De wandelnetwerken worden in provincie Utrecht gewaardeerd met een 8,0.
Vanaf 2014 zijn de wandelroutenetwerken gerealiseerd. In 2025 start het Routebureau met een verkenning waarin de staat van de routes, voorzieningen en het eigendom in kaart gebracht moet worden als voorbereiding op de revisie van de bestaande wandelnetwerken. Zie: www.routebureauutrecht.nl/wandelroutenetwerk-utrechtwest

Fietsen

11,1 miljoen Nederlanders (78%) fietsen voor het plezier. In Nederland zijn zo'n 8,4 miljoen recreatieve fietsers, dat is 58% van de Nederlandse bevolking. Het gaat daarbij om fietstochten in Nederland van een uur of langer vanaf het huisadres. In totaal ondernam de Nederlandse bevolking 262 miljoen fietstochten tussen november 2022 en november 2023. Ruim een derde van de recreatieve fietsers gebruikt hiervoor fietsknooppunten. Deze recreanten geven de knooppuntennetwerken een 7,95 In provincie Utrecht staat een fietstocht op de derde plek van ondernomen vrijetijdsactiviteiten. Wandelen staat op één en uit eten gaan staat op twee. In 2022 zijn er 19,3 miljoen fietstochten ondernomen.

In Provincie Utrecht ligt zo'n 1.500 kilometer aan fietsroutenetwerk, waarvan zo'n 500 kilometer door het gebied van Stichtse Groenlanden (zie ook hoofdstuk 3). Het recreatieve fietsroutenetwerk wordt begin 2025 vernieuwd. Zie: www.routebureau-utrecht.nl/Fietsroutenetwerk. De kaart van het fietsnetwerk laat al dit nieuwe netwerk zien. De knooppuntennetwerken in provincie Utrecht worden beoordeeld met een 7,8 en de bewegwijzering van de knooppuntennetwerken wordt beoordeeld met een 7,6.

Door kleine oppervlakten en verspreide ligging zijn de vrijliggende paden vaak duur in onderhoud. Dit zijn wel veelal heel mooie en geliefde paden. Sommige zijn iconisch, zoals de Hollandse Kade (dit pad is onderdeel van de gelijknamige NS wandelroute van Breukelen naar Woerden).

Varen

Inwoners van de provincie Utrecht varen relatief veel met een sloep (13% versus landelijk 8,6%). In provincie Utrecht ligt zo'n 233 kilometer sloepennetwerk.

2.2 Impact van trends en ontwikkelingen

Paden en routes belangrijk voor gezondheid

- Recreatieve routes zijn een steeds belangrijker deel van de dagelijkse routine. Buiten actief bewegen vinden mensen belangrijker vanwege hun gezondheid. Er is daarom behoefte aan meer paden en routes voor wandelen, fietsen en andere vormen van actieve routegebonden recreatie.

Meer variatie in recreatief gebruik

- Doordat meer fietsverkeer elektrisch is, zijn de snelheidsverschillen op de paden groter, en is de actieradius van de recreant (met elektrisch vervoer) groter. Hierdoor is er een grotere ruimtebehoefte: paden moeten breder zijn om verschillende recreantengroepen plaats te bieden. Ook de toename van bakfietsen, transportfietsen, sportieve fietsers en fatbikes vraagt hierom.
- Groeiende populariteit van "fun-vervoer": in een groep op een e-scooter, solex of in een old-timer eend een uitstap maken met een groep. Deze groepen recreanten gebruiken populaire recreatieve rpaden wegen en nemen daar ruimte in, waardoor de capaciteit op de paden of wegen op momenten tekort kan schieten. Dit is een ontwikkeling waar SBB en SGL mee te maken hebben. Vanwege het gemotoriseerde / elektrische karakter is het de vraag waar dit gefaciliteerd kan worden en of eventueel afspraken of regelgeving nodig zijn om dit gebruik in goede banen te leiden.

Ander beheer noodzakelijk door klimaatverandering

- Een aantal paden ligt in veenweidegebied. Het onderhoud van deze paden (en van de bomen en het groen ernaast) wordt belemmerd door een hoge waterstand die door klimaatverandering waarschijnlijk vaker zal voorkomen. Doordat er wellicht kleinere machines gebruikt moeten gaan worden, kan het beheer duurder worden

Groeiende populariteit van waterrecreatie

- Kansen voor meer kleine waterrecreatie zoals suppen, kanoën in open water mits passend bij de zonering en fysiek afscheiden waar nodig..
- Klimaatverandering en corona hebben waterrecreatie een impuls gegeven. Mogelijk biedt dit kansen voor ontwikkeling van voorzieningen rond het sloepennetwerk.

2.3 Kansen en knelpunten - Recreatief

Algemeen

- De mogelijke update van het wandelnetwerk is een kans om goed en kritisch te kijken naar de (vrijliggende) wandelpaden: liggen ze op de juiste plek, moeten er nieuwe bij, kunnen er paden weg?
- De mogelijke update van het wandelnetwerk, is wellicht een kans om het eiegndom van de netwerken over te doen naar de provicnie. want ook het fietsnetwerk, en wandelnetwerk oost zijn van de provincie.
- De update van het wandelnetwerk biedt de kans om de gemarkeerde wandelroutes van Staatsbosbeheer (bijv. de paaltjesroutes) op te nemen in het wandelnetwerk. Dit zorgt voor uniforme bebording, minder bewegwijzering, en daardoor lagere kosten voor Staatsbosbeheer.
- Er zijn 18 Toeristische Overstappunten (TOPs). Er ligt een opgave om de samenhang, bekendheid, actuele informatie ter plaatse en de aansluiting op de routenetwerken te verbeteren. Dit is ook een project van het Routebureau, zie: www.routebureauutrecht.nl/top
- Kansen voor betere en meer verbindingen met Utrecht stad en omliggende gebieden voor fietsen en wandelen (bijv. themawandelingen NHW) om spreiding van bezoekers en recreanten te faciliteren.
- Knelpunt: er zijn veel partijen met verschillende belangen betrokken bij routes en paden. Sommige paden hebben ook een belangrijke functie voor schoolkinderen of utilitair verkeer, naast recreatie.

Cluster 1: Zuid-zuidoost

Laagravense Polder en Plassen:

- Fijnmaziger netwerk van paden bij Laagraven ontwikkelen (deels al in ontwikkeling) (bron: Utrecht Buiten, 2019).
- Verbindingen vanuit Laagraven met omliggende stedelijk gebied ontwikkelen (bron: Utrecht Buiten, 2019).

Regiowout:

- Kans om Regiowout in te richten voor wandelen en fietsen. Momenteel geen entree en voorzieningen.
- Wandelverbinding maken over inundatiekanaal (brug) en wandelverbinding naar Heemstede-Noord, zodat Regiowout echt onderdeel van het gebied wordt.

Nieuw Wulven:

- Dubbelgebruik en breedte van het doorgaande pad in Nieuw Wulven zorgt dat gebruikers voor elkaar moeten wijken.
- Er is 1 ruiterroute in Nieuw Wulven die op en neer rijden mogelijk maakt, maar er is geen rondje mogelijk.

Fort Vechten:

- Duidelijke, gemarkeerde en aantrekkelijke route van station Lunetten naar Fort Vechten en het Castellum creëren (deze route ook opnemen in Wandelnetwerk) (bron: Utrecht Buiten, 2019).

Cluster 2: Noord-noordoost

De Leyen:

- Aantrekkelijke route en bewegwijzering vanaf Buitenpoort station Bilthoven naar de Leyen (bron: Utrecht Buiten, 2019). Maak hier een aantrekkelijke route en bewegwijzering en zorg voor beleving van het bos op het station (als beginpunt).
- Wandelroutes bij/om de Leijen ontwikkelen (bron: Groen Groeit Mee, 2023).
- Betere aansluiting van Leyen met Groenekan / Utrecht en Noorderpark.
- MTB-route aanleggen om de verbinding met omliggende gebieden te verbeteren.

Maarsseveense Plassen:

- Door de groene rand van sportpark Overvecht een fietspad maken richting de Maarsseveense Plassen, met een verbinding over/onder de Noordelijke Randweg (bron: Utrecht Buiten, 2019).
- Realiseren van de ontbrekende schakel vanaf noordpunt van de Maarsseveense Plassen naar de Oudedijk (bron: Utrecht Buiten, 2019).
- Realiseren aantrekkelijke en doorgaande wandelverbinding van de Maarsseveense Plassen en het Gagelbos (bron: Utrecht Buiten, 2019).
- Waar mogelijk rond de Maarsseveense Plassen het pad breder maken en afstandsmarkeringen aanbrengen (bron: Utrecht Buiten, 2019).
- Verbeteren van de wandel-/fietsverbinding naar het pad langs de plas over de parkeerplaats van de Maarsseveense Plassen (bron: Utrecht Buiten, 2019).
- Verbinding creëren van Maarsseveense Plassen met natuurgebied Zuilen.

Noorderpark-Ruigenhoek:

- Aansluiting Noorderpark-Ruigenhoek met omliggend landelijk gebied verbeteren met netwerk fiets- en wandelpaden.

Gagelbos en Gagelpolder:

- In Gagelbos meer paden ontwikkelen (bron: Toekomstperspectief Noorderpark-Ruigenhoek, 2018).
- Gagelbos verbinden met Maarsseveense Plassen Oost.

Fort de Gagel:

- De ontwikkelingen rondom de Noordelijke Randweg Utrecht bieden kansen om de waterverbinding (voor kano's) tussen de Vecht en Fort De Gagel te herstellen via De Klopvaart (bron: Toekomstperspectief Noorderpark-Ruigenhoek, 2018).

Fort Ruigenhoek:

- Kans voor betere ontsluiting van Fort Ruigenhoek.

Cluster 3: West

Algemeen:

- Gemeente Woerden wil inzetten op een NS Woerden-wandelroute, een rolstoelvriendelijke wandelroute realiseren. Er liggen kansen om hiermee de gebieden beter met elkaar te verbinden.

Hampoort:

- Het pad dat langs Hampoort loopt is als bestemming een recreatief pad, maar wordt voornamelijk als utilitair pad gebruikt. Het pad heeft door de bestemming geen verlichting en wordt bij sneeuwval niet gestrooid. Het pad gaat van de provincie over naar het Schap.

Cluster 4: Zuid-zuidwest

Algemeen:

- IJsseldijk of Hollandse IJssel als clusterverbinder; nu is het een drukke weg en belangrijke verbinding tussen de verschillende recreatiegebieden, echter is er nauwelijks plek voor de fietser en voetganger en ontstaan er onveilige situaties.
- Fietspad IJsselwetering als verbinding tussen de deelgebieden.
- Het fiets- en wandelpad door de Nedereindse park wordt gebruikt voor wandelen en fietsen (normale fietsen, e-bikes en bromfietsen). Het pad is niet breed waardoor wandelen en fietsen op een veilige manier niet lukt. In het toekomstbeeld voor dit gebied is de wens opgenomen om het pad alleen voor wandelen te ontwikkelen, mits er een goede alternatieve fietsroute komt. Dit betekent dat fietsroutes om het gebied heen een kwaliteitsverbetering moeten krijgen.

Cluster 5: Vinkeveense Plassen

Algemeen:

- Routenetwerken optimaliseren bijvoorbeeld d.m.v. thematische routes.
- De Braambrugse Zuwe is een drukke straat en is
- geen prettige straat om op te fietsen of wandelen. Er
- zijn nauwelijks tot geen doorzichten richting de plas, doordat er veel privé eigendom is.
- De kanoroutes door het veenweidegebied zijn intensief om te beheren, en brengen daardoor relatief hoge kosten met zich mee.
- Verzakkingen fietspaden door de laagveenproblematiek. In de winter snoeien lukt vaak niet (te nat), en daardoor kan je niet baggeren.

Cluster 6: Gebieden langs de Lek

- Eikenlaantje mogelijk een belangrijke verbinding bij woningbouw van Nieuwegein.

Waalse Bos:

- Kans bij 't Waalse Bos om de entree en verbinding met omliggende gebieden te verbeteren.

Honswijkerplas:

- Bij Honswijkerplas is de verkeersafwikkeling van de dijk een verbeterpunt. Er is één oprit die vreemd haakt aan de dijk.
- De wandelmogelijkheden rondom de Honswijkerplas worden in de toekomst uitgebreid.

3. Eigendom en beheer

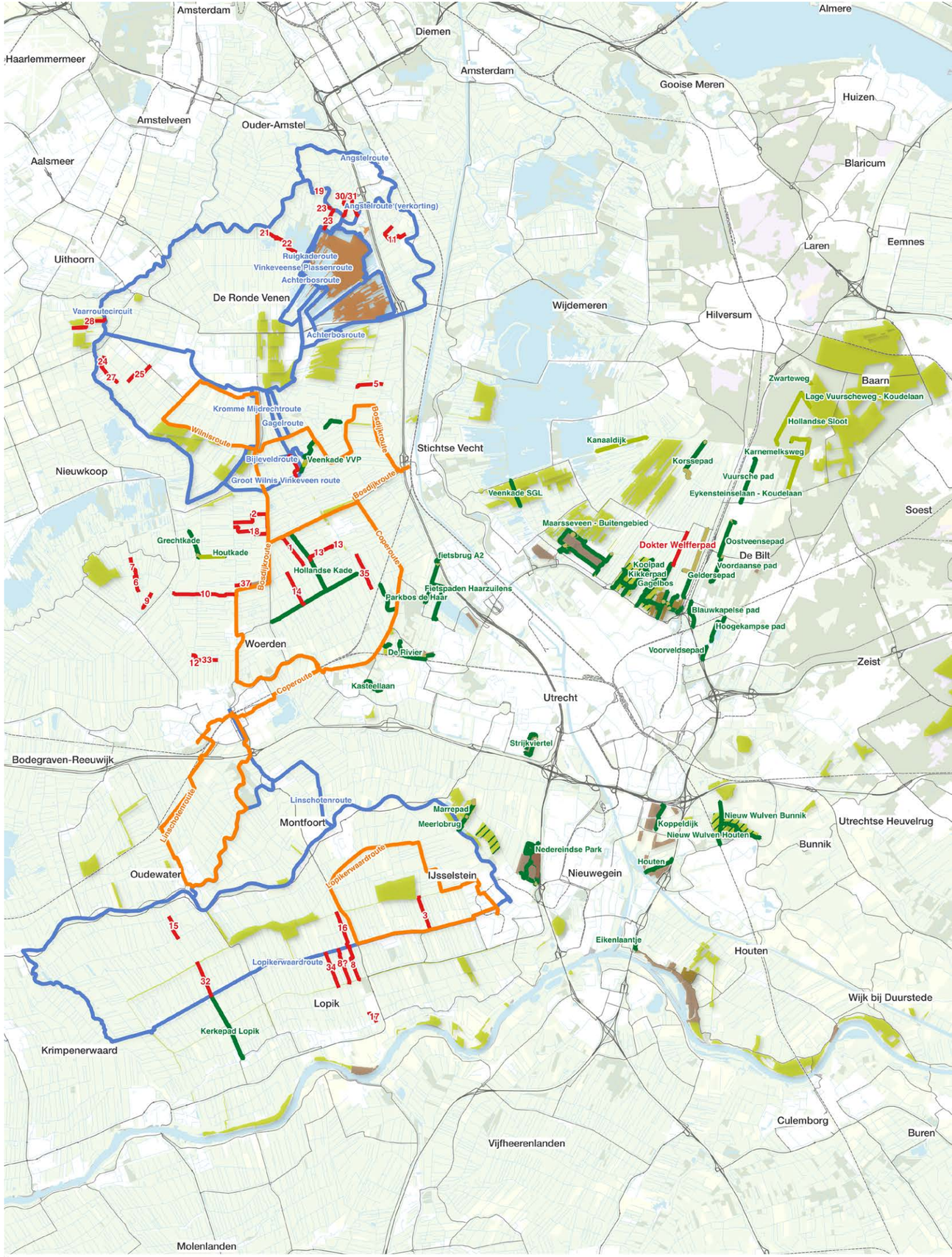
3.1 Beheerverantwoordelijkheid van recreatieve voorzieningen

De routenetwerken zijn in beheer bij het Routebureau. Het beheer en onderhoud bestaat uit inspectie en onderhoud bewegwijzerde netwerken, coördinatie van onderhoud gecombineerd met aanleg en revisie routenetwerken, saneren individueel gemarkeerde routes, uniforme bewegwijzering realiseren en incidenteel verbeteren knelpunten paden en voorzieningen. Het Recreatieschap heeft drie wandelnetwerken op basis van knooppunten in eigendom en beheer. Het relatie- en contractbeheer (ongeveer 40 overeenkomsten met grondeigenaren) als ook het beheer aan voorzieningen (bruggetjes en hekwerken) van de netwerken ligt bij het schap (uitvoering door Staatsbosbeheer). De bewegwijzering en promotie verzorgt het Routebureau (tegen betaling) voor het schap. Het eigendom van de ondergrond is (voor ons) onbekend, dat kan ook van derden zijn. Het eigendom van de ondergrond is onbekend, dat kan ook van derden zijn. Qua beheer en eigendom is het van belang onderscheid te maken tussen de routenetwerken en de paden. De routes betreft de bebording/markering, het (digitale) systeem erachter en de verhalen die hierbij horen. De paden betreft de ondergrond.

Routenetwerken en gemarkeerde routes

De wandel, fiets- en vaarnetwerken worden (in opdracht van het recreatieschap) beheerd door het Routebureau. Het eigendom van de wandel- en vaarnetwerken, en de kano- en skeelerroutes, ligt bij het recreatieschap.De kosten van de kanoroutes en skateroutes zijn onbekend. Deze routes worden beheerd door het Recreatieschap.

In de tabel hieronder is het aantal km route(netwerk) per gemeente opgenomen (bron: Routebureau 2024)

Paden in beheer

Naast de routenetwerken zijn er ook paden in beheer van het schap of Staatsbosbeheer. We zien hier (a) paden die in of door de gebieden lopen die ook in beheer zijn van het schap of SBB, en (b) paden die vrij liggen of afzonderlijk in
beheer zijn van het schap. De paden die onder de laatste categorie vallen, zijn op de kaart aangegeven. Dit zijn veelal vrijliggende (fiets/wandel)paden.

Ook horen de fietspaden in (het westelijk deel van) Nieuw Wulven hierbij; het bos is in beheer van Staatsbosbeheer, de fietspaden worden door het schap beheerd, de wandelpaden door Staatsbosbeheer.. Er zijn daarnaast ook nog enkele boerenlandpaden (in het westelijk cluster) waar het schap aanspreekpunt voor is, en door de eigenaar zelf beheerd worden.

KM ROUTES PER GEMEENTE 2025

	Totaal routes	FIETSEN		WANDELEN			VAREN	Procentueel aandeel routenetwerken hele provincie
		Fietsroutenetwerk	LF-(icoon) routes	Wandelroutenetwerk	Wandelroutes Stichtse Lustwarande	LAW, Streekpad, Stad te Voet	Sloepennetwerk	
	km	km	km	km	km	km	km	
Recreatieschap Stichtse Groenlanden								
De Bilt (deel SGL)	**144**	49	15	45		34		
Houten	**279**	81	13	152		33		
IJsselstein	**86**	31		33		17	5	
Lopik	**154**	57		83		14		
Nieuwegein	**160**	48	15	62		30	5	
Utrecht	**492**	182	40	180		71	18	
Woerden	**328**	109	16	145		32	26	
Stichtse Vecht (deel SGL)	**205**	57	10	86		36	16	
subtotaal	*1847*	*615*	*108*	*786*	*0*	*267*	*71*	**38,37%**
Programma Vinkeveense Plassen								
De Ronde Venen	**384**	108	22	163		30	62	
subtotaal	*384*	*108*	*22*	*163*	*0*	*30*	*62*	**7,98%**
Plassenschap Loosdrecht								
Stichtse Vecht (deel LSD)	**250**	70	12	105		44	20	
Wijdemeren (deel LSD)	**39**						39	
subtotaal	*289*	*70*	*12*	*105*	*0*	*44*	*59*	**6,00%**
NP Utrechtse Heuvelrug (pakket routes & paden)								
De Bilt (deel NPUH)	**96**	33	10	30		23		
Amersfoort	**122**	82	12	0		28		
Bunnik	**153**	40	13	71		30		
Leusden	**78**	60		0	0	18		
Renswoude	**43**	27		0		16		
Rhenen	**89**	73	16	0	0			
Utrechtse Heuvelrug	**336**	142	21	120	0	53		
Veenendaal	**28**	25		0		3		
Wijk bij Duurstede	**209**	62	12	109		27		
Woudenberg	**57**	44		0	0	13		
Zeist	**102**	62	7	22	0	11		
subtotaal	*1314*	*650*	*91*	*351*	*0*	*222*	*0*	**27,29%**
Individuele opdrachtgevers								
Baarn	**79**	33	11	0		35		
Bunschoten	**70**	31	28	0		11		
Eemnes	**55**	26	19	0		10		
Montfoort	**115**	36		47		19	12	
Oudewater	**102**	41		45		8	8	
Soest	**90**	64	8	0		18		
Vijfheerenlanden	**470**	155	31	250		35		
totalen	*980*	*385*	*97*	*342*	*0*	*136*	*20*	**20,36%**
Totaal KM (binnen provincie Utrecht)	**4814**	**1828**	**330**	**1746**	**0**	**699**	**212**	**100%**
KM buiten provinciegrens (aansluiting)	*109*	*0*	*1*	*87*	*0*	*0*	*21*	
Totaal km in beheer	**4923**	**1828**	**330**	**1833**	**0**	**699**	**233**	

Meetpunt: september 2024 + aanvulling km fietsroutenetwerk (in aanleg per oktober 2024).

3.2 Financiële analyse

Routenetwerken

De kosten voor onderhoud en beheer van de routenetwerken (inspectie en onderhoud van bewegwijzering en informatiepanelen, kwaliteitsbewaking en coördinatie van onderhoud gecombineerd met aanleg en revisie netwerken) per km per jaar zijn in 2025:

- € 39 per km per jaar voor het fietsroutenetwerk
- € 36 voor het wandelroutenetwerk
- € 24 voor het sloepennetwerk

De totale bijdrage vanuit Stichtse Groenlanden naar het Routebureau (voor directe kosten voor onderhoud van de routenetwerken en bijdrage (naar rato) voor de andere kerntaken) bedraagt in 2025:

- € €118.424 waarvan €57.464 directe kosten voor beheer routenetwerken en €60.960 voor kosten andere activiteiten en organisatiekosten
- € €24.497 waarvan €11.823 directe kosten voor beheer routenetwerken en €12.674 voor kosten andere activiteiten en organisatiekosten

Naast beheer (incl aanbestedingen, bijhouden data), betreft dit ook de kosten voor vernieuwing van de netwerken, monitoring, communicatie en marketing (websites) en oppakken van kleine verbeteringen (routefonds).

Paden

De exacte kosten van het beheer van de vrijliggende paden is voor ons onbekend. Wel is het beeld dat deze paden (per vierkante meter) relatief duur in onderhoud zijn. Dit komt omdat ze veelal geïsoleerd liggen en de inrichting intensief is (grotendeels het pad). Sommige paden hebben naast een recreatieve functie, ook een belangrijke utilitaire functie.

4. Richtinggevende uitspraken | Routes

Opgaven

De verschillende kansen en knelpunten, vatten we samen in een aantal opgaven. In de onderstaande tabel is weergegeven welke opgaven spelen in relatie tot de paden, de routenetwerken en de kano- en skateroutes.

	Eigendom	Beheer uitvoering	Beheerfinanciering
Paden	SBB en SGL	SBB en SGL	SBB en SGL
Wandelroutenetwerk	SGL	Routebureau	SGL en overige gemeenten
Fietsroutenetwerk	Provincie	Routebureau	SGL en overige gemeenten
Sloepennetwerk	SGL	Routebureau	SGL
Kanoroutes en voorzieningen	SGL	SGL	SGL
Skateroutes	SGL	SGL	SGL
TOP's	SGL	SGL	SGL

Strategie

Aan de routes en paden, zijn alle vier de hoofdopgaven van toepassing:

1. Beperkte middelen voor beheer, maar wel meer en veranderende recreatiebehoefte
2. Creëren van overzicht en sturen op variatie en balans
3. Realiseren / versnellen ambities en plannen voor de gebieden
4. Rekening houden met klimaatverandering

Met het oog op de trends (meer behoefte aan bewegen in het groen) en de toenemende recreatievraag zijn meer paden gewenst die gebieden aan elkaar verbinden, evenals meer routes die starten vanuit de woongebieden. Het budget is echter beperkend. Ruimte voor beheer van extra paden binnen het huidige budget kan mogelijk gerealiseerd worden door paden met een meer utilitair gebruik af te stoten naar gemeenten, of door extra middelen voor beheer van de paden vrij te maken of aan te trekken. om natuur en recreatie beter samen te laten gaan, kan het in natuurgebieden zinvol zijn om (wandel-)paden weg te halen, wanneer er voldoende alternatieven zijn en er geen gaten in het netwerk vallen (bijvoorbeeld parallel lopende paden).

Hierbij zijn de volgende ontwikkelrichtingen denkbaar:

- ***Extensiveren***: voor routes en paden moet dit zeer gericht ingezet worden, en altijd in combinatie met intensivering, vanwege groei in routegebonden recreatie en daarmee een verhoogd gebruik van de paden en routes. Paden die weinig gebruikt worden weghalen en hiervoor nieuwe paden elders realiseren is te overwegen, maar is in de praktijk lastig. Het herinrichten en ontwikkelen van bestaande paden is daarnaast wel haalbaar.
- ***Intensiveren***: verbreden van bestaande paden, scheiden van verkeersstromen en herinrichten van paden.. Kies hiervoor voor de paden binnen de vernieuwde routenetwerken.
- ***Inspelen op transitie-opgave***n. Verbeteren groenblauwe dooradering met genoeg ruimte en goede inrichting voor natuur, water én recreatie
- ***Transformeren naar andere functie*** (van geïsoleerde gebieden) en afstoten: paden die veelal utilitair gebruikt worden en geïsoleerd liggen waar dat kan overdragen aan de provincie of gemeente.

Richtinggevende uitspraken routenetwerken

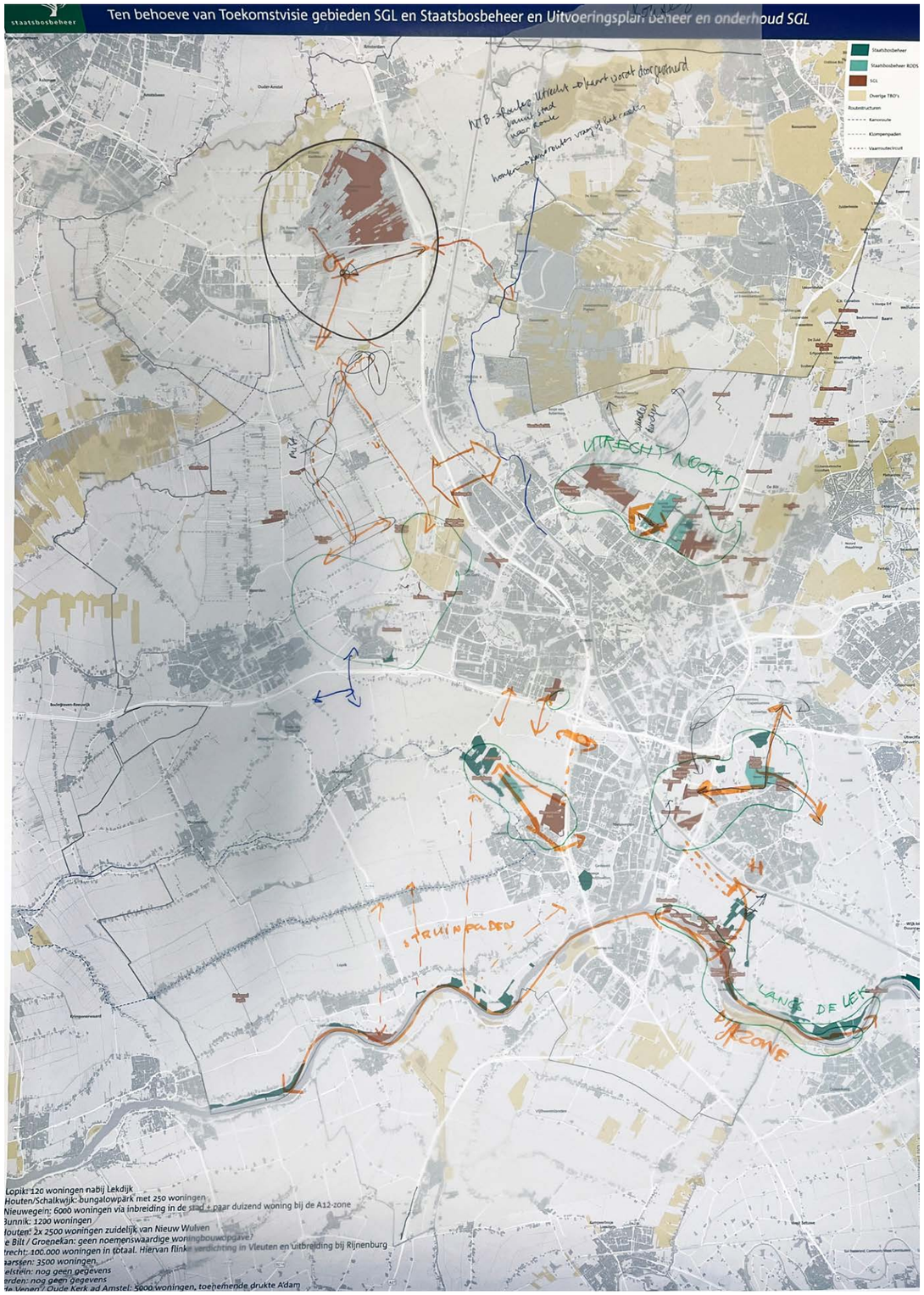
- Paden: hoewel de kosten van beheer aanwezig per vierkante meter relatief hoog zijn, is het uitbreiden van de paden voor wandelen en fietsen belangrijk vanwege het belang voor gezondheid en de groeiende behoefte. De strategie die hierop van toepassing is, is daarom inspelen op transitie-opgaven en gebiedsontwikkelingen. In verschillende gebieden, zoals Laagraven, Regiowout en rond de Hollandsche IJssel, zijn vanuit Groen Groeit Mee ambities om meer paden te realiseren, om de recreatieve mogelijkheden te vergroten. Dit is een goede ontwikkeling met het oog op de toenemende recreatiebehoefte en de huidige recreatievraag, en een wenselijke ontwikkeling in deze gebieden. De extra beheerkosten die deze paden voor het Recreatieschap (en evt aanpassing routenetwerken) met zich meebrengen, moeten wel gedekt worden door een bijdrage van de deelnemers.
- Gericht werken aan het realiseren van ontbrekende wandel- en fietsverbindingen binnen gebiedsontwikkelingen.
- Paden die vooral een utilitaire functie hebben, kunnen getransformeerd / afgestoten worden richting bijv. gemeente of provincie.
- Intensiveren, verbreden van paden en verdichten van het padennetwerk in gebieden, is zinvol in gebieden waar knelpunten zijn qua drukte en dubbelgebruik van wandelaars, fietsers, sporters, etc. waarvoor de opvangcapaciteit vergroot moet worden (bijv, Noorderpark, Gagelbos, Nieuw Wulven). Ook paden aanleggen in gebieden met hoge natuurwaarden om beleefbaarheid te vergroten, mits goede inrichting met fysieke grens gerealiseerd kan worden om verstoring tegen te gaan.
- Extensiveren kan aan de orde zijn in gebieden waar natuur knelt met recreatie en meer ruimte voor de natuur gewenst is, met behoud van de essentiële verbindingen (doorgaande routes).
- De skateroutes kunnen weggehaald worden (doordat ze online onvindbaar zijn, (voor ons) onbekend is of ze nog gebruikt worden en skategebruik vaak over fietspaden gaat). Het Maximapark moet wel blijven bestaan. Het beheer van de kanoroutes kan in smenwerking met vrijwilligers (kanoverenigingen) opgepakt worden (strategie transformeren / afstoten).
- Aanhaken op de ontwikkelingen van de routenetwerken voor wandelen en fietsen en de plannen voor het aanbrengen van samenhang, vernieuwing en bekendheid van de TOPs door het Routebureau.
- Met de revisie van het wandelnetwerk tegelijk de volgende punten aanpakken; oude gemarkeerde routes van het schap weghalen, gemarkeerde routes van SBB opnemen in het netwerk en overtollige markering weghalen, analyse van vrijliggende wandelpaden in beheer, kunnen er paden weg, moeten er paden bij?
- Overweeg om de wandelnetwerken over te dragen aan de provincie. Omdat het Routebureau het beheer blijft doen, wordt de organisatie en financiering duidelijker. Financieel verandert er dan niets. Ook het andere wandelnetwerk, en het fietsnetwerk is in eigendom van de provincie.

Bronnen

- Atlas provincie Utrecht, 2024
  https://gis.provincie-utrecht.nl/Geocortex/WebViewer/?app=e691e7d6b6d348b1a331dd5d298ac85c
- GIS data Staatsbosbeheer en Stichtse Groenlanden
- Googlemaps, 2024
- Groen Groeit Mee, 2023
  https://www.groengroeitmee.nl/pact-groen-groeit-mee#:~:text=Op%207%20februari%202022%20tekenden,volgde%20op%206%20juni%202024.
- Nederlands Vrijetijdsonderzoek (NVTO), 2022
- Routebureau, 2024
- Utrecht Buiten, 2019
  https://bureaubuiten.nl/wp-content/uploads/2020/02/210819_hoofdrapport_utrecht_buiten_eindversie.pdf

Bijlage

Schetsen werkbijeenkomst 30 september, locatie Fort Rhijnauwen

Gebiedspaspoort

PADEN EN ROUTES

Toekomstvisie 2040 Recreatieschap Stichtse Groenlanden en
(aanliggend) Staatsbosbeheer

Gemeenteraad
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl/gemeenteraad

Gemeente Utrecht

Recreatieschap Stichtse Groenlanden
Mevrouw J. Brand
Postbus 8058
3503 RB UTRECHT

Behandeld door	Emiel Fonville	**Datum**	12 juni 2025
E-mail	e.fonville@utrecht.nl	**Ons kenmerk**	30255420
Bijlage(n)		**Onderwerp**	Zienswijzebrief gemeenteraad Utrecht Toekomstvisie SGL SBB 2040
Uw kenmerk	geen		
Uw brief van	27 februari 2025	**Verzonden**	

Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden

Geachte bestuur,

De gemeenteraad van Utrecht stelt het op prijs dat we in gelegenheid worden gesteld een zienswijze te geven op de toekomstvisie Recreatieschap Stichtse Groenlanden (SGL) en Staatsbosbeheer (SBB) 2040. Dit als uitzondering op wat is bepaald in de Gemeenschappelijke Regeling SGL voor welke SGL producten een zienswijze ingediend kan worden.

De wijze waarop deze toekomstvisie is opgezet en uitgewerkt geeft een goed en volledig beeld van kansen en uitdagingen waar de ontwikkeling van de recreatiegebieden in de nabije toekomst mee te maken krijgen. Bovendien is de integrale totstandkoming van de visie en dan met name de samenwerking hierbij tussen deelnemers SGL en SBB een compliment waard.

De verwachte groei van de stad en regio en de toename van actieve vormen van recreatie van onze inwoners heeft gevolgen voor beheer en ontwikkeling van de gebieden, routes en paden direct rondom de stad. In de visie staat beschreven dat recreatie steeds actiever beleefd wordt en dat de scheidslijn tussen recreëren, bewegen, sporten en natuurbeleving steeds dunner wordt. Dit vraagt om aanpassingen en nieuwe afwegingen in inrichting, beheer en onderhoud van de recreatiegebieden en de recreatieve voorzieningen hierin. Maar ook om slimme zonering met voldoende ruimte voor natuurbeheer en biodiversiteit, waarbij natuurbehoud en -bescherming evenveel aandacht houdt en in balans blijft met toenemende recreatie.

Dit stelt SGL en SBB voor forse opgaven en moeilijke afwegingen over inzet van mensen en middelen. Voor een gezonde levensstijl en als gezonde leefomgeving zijn de recreatiegebieden direct rond de stad voor onze inwoners onmisbaar. Ook voor flora en fauna zijn deze gebieden onmisbaar, juist omdat de druk op groengebieden in en rond de stad toeneemt. Daarom vragen wij u om voor de deze gebieden en routes en paden rondom de stad extra aandacht en prioriteit te geven bij toekomstig beheer, onderhoud, inrichting en ontwikkeling zoals uitgewerkt in de Toekomstvisie SGL SBB en de betreffende gebiedspaspoorten.

We begrijpen dat de financiële situatie van SGL weinig tot geen ruimte laat voor investeringen en eerste uitwerking van de Toekomstvisie voor dit moment. Wij ondersteunen daarom de zoektocht van

Behandeld door Emiel Fonville **Datum** 12 juni 2025

SGL en SBB naar alternatieve financieringsbronnen om de ambities uit de Toekomstvisie en voorstellen uit de gebiedspaspoorten te realiseren. Samenwerking op het onderwerp Klimaatadaptatie met bijv. waterschappen en Provincie Utrecht en andere gemeenten bieden hiertoe mogelijk goede koppelkansen om gelden op te organiseren. De behoefte aan extra ruimte voor waterberging kan samengaan met verbeteren van recreatieve voorzieningen en extra natuurontwikkeling en biodiversiteit.

Daarnaast ondersteunen wij de verkenning naar nieuwe exploitatiemogelijkheden als optie om extra middelen te genereren. Exploitatie is hierbij geen doel op zich maar wel noodzakelijk als financiële dekking om ontwikkeling, beheer en onderhoud te waarborgen. Echter, dit mag niet ten koste gaan van de aanwezige natuur en biodiversiteit en van de openbare en kosteloze toegankelijkheid van de gebieden voor iedereen m.u.v. intensieve gebruikte voorzieningen met relatief hoge kosten voor beheer en toezicht. Nieuwe horeca - leisure initiatieven als exploitatiemogelijkheid moeten wel passend zijn met de omgeving en bij voorkeur in combinatie met een sociale functie of voorziening opgezet worden en met doelstellingen op gebied van meer biodiversiteit, klimaatadaptatie en duurzaamheid.

Hoogachtend,
Gemeenteraad van Utrecht,

de griffier,
Miguel Israel

de voorzitter,
Sharon A.M. Dijksma

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Toekomstvisie recreatieschap Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer 2040

Beleidsveld	Groen
Organisatieonderdeel	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Opsteller	Emiel Fonville
Zaaknummer	30255420
Jaargang en nummer	2025, nr. 66
Vergaderdatum Raad	12 juni 2025
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

De raad besluit:

1. Bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze op de Toekomstvisie van het Recreatieschap Stichtse Groenlanden (SGL) en Staatsbosbeheer (SBB), waarin de raad:
   a. vraagt om de recreatiegebieden en routes en paden direct rondom de stad extra aandacht geven bij toekomstig beheer, onderhoud, inrichting en ontwikkeling zoals uitgewerkt in de Toekomstvisie SGL SBB en de betreffende gebiedspaspoorten;
   b. de zoektocht van SGL en SBB naar alternatieve financieringsbronnen ondersteunt om de ambities uit de Toekomstvisie en voorstellen uit de gebiedspaspoorten te realiseren;
   c. vraagt erop toe te zien dat ruimte voor nieuwe financieringsbronnen niet ten koste mag gaan van de aanwezige natuur en biodiversiteit en van de openbare en kosteloze toegankelijkheid en beleefbaarheid van de gebieden voor iedereen met uitzondering van intensief gebruikte voorzieningen met relatief hoge kosten voor beheer en toezicht.

   Met dien verstande dat aan de zienswijzebrief de volgende tekst wordt toegevoegd:
   1. Aan de laatste zin van de 3e alinea (*Maar ook om slimme zonering met voldoende ruimte voor natuurbeheer en biodiversiteit)* toevoegen:
   , waarbij natuurbehoud en -bescherming evenveel aandacht houdt en in balans blijft met toenemende recreatie.
   2. Na de 2e zin van de 4e alinea (*Voor een gezonde levensstijl en als gezonde leefomgeving zijn de recreatiegebieden direct rond de stad voor onze inwoners onmisbaar.)* toevoegen:
   Ook voor flora en fauna zijn deze gebieden onmisbaar, juist omdat de druk op groengebieden in en rond de stad toeneemt.
   3. De 3e zin van de laatste alinea uitbreiden met onderstreepte woorden, waardoor die als volgt komt te luiden:
   "Echter, dit mag niet ten koste gaan van de aanwezige natuur en biodiversiteit en van de *openbare en kosteloze toegankelijkheid van de gebieden voor iedereen m.u.v. intensieve gebruikte voorzieningen met relatief hoge kosten voor beheer en toezicht."*

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 12 juni 2025.

De griffier, De voorzitter,

Miguel Israel

Sharon A.M. Dijksma

Signed By: Dijksma, Sharon
19/06/2025 10:49:32 CEST
ID: cda1b8ed-701e-4016-bb2a-72b4720f5b61
Auth: Scribble

Signed By: Israel, Miguel
13/06/2025 16:15:48 CEST
ID: cda1b8ed-701e-4016-bb2a-72b4720f5b61
Auth: Scribble

Gemeenteraad

Dossiernummer	4646
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 juni 2025
Agendapunt	22.2
Titel	Raadsvoorstel Zienswijze conceptbegroting 2026 Recreatieschap Stichtse Groenlanden
ID	4868
Behandelend ambtenaar	Fonville, Emiel
Telefoon	06 50 748 724
E-mail	e.fonville@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Voortman
Beleidsveld	Groen
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	12 juni 2025

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Zienswijzebrief Ontwerpbegroting 2026 recreatieschap Stichtse Groenlanden

Beleidsveld	Groen
Organisatieonderdeel	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Opsteller	Emiel Fonville
Kenmerk	30255423
Vergaderdatum Raad	volgt
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze op de Ontwerpbegroting 2026 van het Recreatieschap Stichtse Groenlanden (SGL), waarin de raad vraagt om:
   a. in volgende begrotingsbehandelingen een terugkoppeling te geven over de effecten van bezuinigingsmaatregelen op de begrotingen 2026 tot en met 2029, het weerstandvermogen en risico's en overeengekomen deelnemersbijdragen;
   b. de effecten van de bezuinigingen op de beleving van de gebieden door bezoekers te volgen en hier vanaf 2026 tot en met 2029 een terugkoppeling over te geven;
   c. een toelichting op de effecten van de bezuinigingen op de doelstellingen van duurzaamheid, biodiversiteit, natuurbeheer en klimaatadaptatie.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

Met de vaststelling van de voorliggende brief geeft de raad een zienswijze op de Ontwerpbegroting 2026 van het Recreatieschap Stichtse Groenlanden (hierna: 'Recreatieschap SGL' of 'het recreatieschap'). In de zienswijzebrief aan het Recreatieschap SGL staat de vraag van de raad centraal wat de effecten zijn van de forse bezuinigingsopgaven voor het Recreatieschap SGL op de financiële situatie en begrotingen nu en in de toekomst, de beleving van de gebieden door de bezoekers op de middellange termijn en de doelstellingen op het gebied van duurzaamheid, biodiversiteit, klimaatadaptatie en natuurbeheer.

Context

Aanleiding

Op 14 april jl. heeft de raad de Ontwerpbegroting SGL 2026 ontvangen van het Recreatieschap SGL. In de Gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Stichtse Groenlanden 2024 zijn de deelnemers (gemeenten en provincie) samen verantwoordelijk voor beheer, onderhoud en vernieuwing van een aantal recreatieterreinen, natuurgebieden en routes in de regio. Gemeente Utrecht draagt een vast percentage van 40% van de totale deelnemersbijdragen bij aan de begroting van Recreatieschap SGL. De uitvoeringsorganisatie voor het recreatieschap is sinds 2023 in handen van Staatsbosbeheer, nadat eind 2022 de bedrijfsvoeringorganisatie Recreatie Midden Nederland (RMN) is opgeheven.

Juridische context

De gemeenteraad is door het dagelijks bestuur van Recreatieschap SGL, conform artikel 35 lid 3 van de Wet Gemeenschappelijke regelingen (WGR) en artikel 20 lid 2 van de Gemeenschappelijke regeling recreatieschap Stichtse Groenlanden 2024, in de gelegenheid gesteld om een zienswijze over de Ontwerpbegroting SGL 2026 in te dienen.

Beslistermijn

Het dagelijks bestuur van het recreatieschap biedt de gemeenteraden en provinciale staten de mogelijkheid om vóór 3 juli 2025 een zienswijze in te dienen op de Ontwerpbegroting 2026 zodat het algemeen bestuur van het recreatieschap Stichtse Groenlanden de zienswijze kan betrekken in de besluitvorming welke is voorzien voor de bestuursvergadering van 10 juli 2025.

Beoogd effect

Met het vaststellen van de Ontwerpbegroting 2026 wordt een vervolg gegeven aan het onderhoud, beheer en ontwikkeling van de recreatie- en natuurgebieden en paden in de directe omgeving van de gemeente Utrecht. Hiermee beogen de SGL-deelnemers dat deze gebieden goed toegankelijk, veilig en aantrekkelijk zijn en blijven voor alle Utrechters en andere bezoekers om er te recreëren en te verblijven en om van de natuur te genieten. Dit kan meerdere positieve effecten hebben op o.a. het sociaal maatschappelijke welzijn van vele Utrechters.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

25 maart 2025: Raadsinformatiebrief van SGL Informatieverstrekking over toekomstige P&C producten

26 september 2024: Raadsvoorstel Zienswijze Jaarrekening 2023 en Ontwerpbegroting 2025 recreatieschap SGL 2025

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze op de Ontwerpbegroting 2026 van het Recreatieschap Stichtse Groenlanden (SGL), waarin de raad vraagt om: a. in volgende begrotingsbehandelingen een terugkoppeling te geven over de effecten van bezuinigingsmaatregelen op de begrotingen 2026 tot en met 2029, het weerstandvermogen en risico's en overeengekomen deelnemersbijdragen;

	b. de effecten van de bezuinigingen op de beleving van de gebieden door bezoekers te volgen en hier vanaf 2026 tot en met 2029 een terugkoppeling over te geven; c. een toelichting op de effecten van de bezuinigingen op de doelstellingen van duurzaamheid, biodiversiteit, natuurbeheer en klimaatadaptatie.
Argumenten	
1.1	Met de financieel krappe tijden in het vooruitzicht is bewaking van de begroting SGL nu en in de nabije toekomst extra urgent en vraagt structureel om toelichting op wijze van bezuinigen en financieren van m.n. grote investeringsopgaven.
	De overgang naar werken met het terreinbeheer model van SBB leidt tot een structureel te kort van €2 mio. Daar is voor nu een oplossing voor gevonden, inclusief een taakstellende bezuiniging op onderhoud, maar biedt voor de volgende jaren nog onzekerheid. Hierom is het gewenst om inzicht te houden met gerichte informatievoorziening over aanpak en effecten van vervolgbezuinigingen en maatregelen.
1.2	Met de groei van de stad en de groeiende behoefte aan aantrekkelijke recreatiegebieden en voorzieningen is monitoring van het functioneren van deze gebieden belangrijk.
	De effecten van de beheerbezuinigingen op de toegankelijkheid en aantrekkelijkheid van de SGL-gebieden is niet goed te voorzien. Belangrijk uitgangspunt in de SGL-samenwerking is goede, toegankelijke en kosteloze recreatiegebieden te realiseren en beheren. Toezien op nakomen van deze uitgangspunten is gewenst.
1.3	Belangrijke doelstellingen zoals biodiversiteit vergroten, klimaatadaptatie verbeteren en versterken van natuurontwikkeling zullen ook met inachtneming van bezuinigingen, waar mogelijk plek moet krijgen in de ontwikkeling van de SGL - recreatiegebieden
	Voor deze doelstellingen wordt al langere tijd aandacht en aanpak gevraagd. Ook in nieuwe Toekomstvisie SGL SBB 2040 wordt hiernaar verwezen. Het zou goed zijn om mogelijkheden te verkennen ook in relatie met gerelateerde landelijke of provinciale programma's met financiële middelen.
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	Bij oplopende tekorten en nieuwe bezuinigingen de aankomende jaren kan dit ongewenste gevolgen hebben voor deelnemers SGL.
	De wijze waarop nu besparingen worden ingeboekt, zoals niet meer jaarlijks reserveren van geld voor groot onderhoud, betekent dat er een moment kan komen waarop geld geleend moet worden om noodzakelijk groot onderhoud op korte termijn uit te voeren. Dit kan dan weer gevolgen hebben voor de hoogte van de deelnemersbijdrage of tot extra bezuinigingen leiden die door de bezoekers aan enkele gebieden gevoeld gaat worden. Oplossing zal gezocht moeten worden in snel vergroten van verdienvermogen en daarmee reserves opbouwen om voldoende in kas te hebben bij noodzakelijk groot onderhoud of door in te teren op het weerstandsvermogen. Wens van uw raad is altijd geweest om voldoende weerstandsvermogen aan te houden op niveau 1.
1.2	Ambities en adviezen uit de Toekomstvisie en gebiedspaspoorten zullen voor langere tijd aangehouden moeten worden omdat er geen middelen beschikbaar zijn om deze te realiseren.
	Veel belangrijke adviezen over de toekomstige ontwikkeling van onze recreatiegebieden rondom de stad kunnen door alle bezuinigingen voorlopig niet gerealiseerd worden. Niet alleen is er geen ruimte op de begroting maar ook marktprijzen voor onderhoudswerk en materialen stijgen door en houden geen

	tred met de inflatiecorrectie die aangehouden wordt. Voor nu is de norm: heel, schoon en veilig. Maar de toename van actieve recreatie vraagt wel om een aangepast aanbod aan gebieden. Ook hier kunnen landelijke en provinciale programma's soelaas bieden. Maar ook door in stedelijke opgaven bijv. woningbouw, mobiliteit of gezondheid verbindingen met en verbeteringen en aanbod van de gebieden concreet mee te nemen.

Financiën
De deelnemersbijdrage 2026 van de gemeente Utrecht voor Recreatieschap SGL Programma A bedraagt €1.502.445 en wordt gedekt uit het programma Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed.

Vervolg
Het dagelijks bestuur van het Recreatieschap SGL zendt de ingediende zienswijzen op de Ontwerpbegroting 2026 van het algemeen bestuur voor de behandeling van de financiële stukken. De vergadering waarin het algemeen bestuur de Ontwerpbegroting 2026 vaststelt is voorzien op 10 juli 2025.

Samen stad maken (voorheen: Participatie)
Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit voorstel.

Communicatie
Er is geen aanvullende communicatie voorzien over dit voorstel. Na vaststelling zijn de stukken openbaar en vindbaar ook op de site van het Recreatieschap SGL.

Niet referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is niet van toepassing omdat dit een raadsvoorstel betreft over stukken van een gemeenschappelijke regeling ((artikel 1:2 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Zienswijzebrief Ontwerpbegroting 2026 recreatieschap Stichtse Groenlanden

Bijlagen informatief
- Ontwerp Begroting 2026 SGL voor zienswijze

Gemeenteraad
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl/gemeenteraad

Gemeente Utrecht

VERSIE VOOR BESLUITVORMING

Recreatieschap Stichtse Groenlanden
Mevrouw J. Brand
Postbus 8058
3503 RB UTRECHT

Behandeld door	Emiel Fonville	**Datum**	volgt
E-mail	e.fonville@utrecht.nl	**Ons zaaknummer**	30255423
Bijlage(n)		**Onderwerp**	Zienswijze gemeenteraad Utrecht op Ontwerpbegroting 2026 recreatieschap Stichtse Groenlanden
Uw kenmerk	geen		
Uw brief van	14 april 2025	**Verzonden**	

Bij antwoord datum, zaaknummer en onderwerp vermelden

Geacht bestuur,

Op 14 april 2025 ontvingen wij van u de aanbiedingsbrief met de Ontwerpbegroting recreatieschap Stichtse Groenlanden voor 2026.

Vanaf 1 januari 2023 voert Staatsbosbeheer (SBB) volgens de samenwerkingsovereenkomst het beheer en onderhoud uit voor de recreatiegebieden, routes en paden van het recreatieschap Stichtse Groenlanden (SGL). Het afgelopen jaar is veel werk gemaakt van het verbeteren van de samenwerking tussen SGL en SBB, het implementeren van het Terrein Beheer Model (TBM), opstellen van de Toekomstvisie SGL – SBB, de rolverdeling in een opdrachtgever – opdrachtnemer relatie en het werken met producten en diensten. Wij zijn daarom te spreken over de aanstaande afronding dit jaar van de overeengekomen transitieopdracht en de formele overdracht van beheer en onderhoud van de gebieden aan SBB.

Met deze afronding start ook het werken met het TBM bij beheer en onderhoud van de gebieden. Uit de eerste onderzoeken voor de implementatie van dit beheermodel eind 2024 en begin 2025 werd duidelijk dat er een begrotingstekort ontstond van €2 mio.
De systematiek die nu wordt toegepast om dit tekort terug te brengen naar nul, inclusief de taakstellende bezuiniging, roept vragen op. Vooral vragen over wat de te verwachten effecten zijn op toekomstige begrotingen, het weerstandsvermogen en deelnemersbijdragen. Maar ook wat de bezoekers hiervan merken als schoon, heel en veilig de norm is. En tot slot wat de gevolgen zijn van deze bezuinigingsmethodiek voor urgente doelstellingen op het gebied van duurzaamheid, klimaatadaptatie, natuurbeheer en biodiversiteit.

Wij verzoeken u om over deze onderwerpen en vragen de aankomende jaren een toelichting op te nemen in de vervolgrapportages uit de P&C cyclus. En hierin ook graag de suggesties te verwerken uit de Toekomstvisie SGL – SBB 2040 over mogelijkheden om begrotingstekorten in de toekomst te voorkomen.

Tot slot is het goed op te merken dat de leesbaarheid van Ontwerpbegroting 2026 is verbeterd in vergelijking met voorgaande rapportages. Bij volgende rapportages verwachten wij nog wel een heldere managementsamenvatting. Wij hadden hier in onze eerdere zienswijze om gevraagd.

Hoogachtend,
Gemeenteraad van Utrecht,

de griffier,
Miguel Israel

de voorzitter,
Sharon A.M. Dijksma

PROGRAMMABEGROTING 2026

Recreatieschap Stichtse Groenlanden

CONCEPT, 8 APRIL 2025

Inhoudsopgave

1. Voorwoord 2

2. Uitgangspunten 5

3. Programma instandhouding en ontwikkeling gebieden 7

3.1 Gebiedsbeheer 7

3.2 Ontwikkeling 10

3.3 Ondersteuning 12

3.4 Algemene dekkingsmiddelen 15

4. Paragrafen 16

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 16

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen 18

4.3 Financiering 19

4.4 Grondbeleid 20

4.5 Bedrijfsvoering 21

5. Financiële begroting 23

Bijlage I - Baten en lasten per programmagebied 29

1. Voorwoord

Voor u ligt de Programmabegroting 2026 van het Recreatieschap Stichtse Groenlanden. Het jaar 2026 wordt een belangrijk jaar. Niet alleen voor de deelnemende gemeenten, die hun inkomsten in “ravijnjaar” 2026 zien teruglopen door de korting van het kabinet op het gemeentefonds en de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen. Ook het Recreatieschap staat voor de uitdaging de terreinen “schoon heel en veilig” te houden, oog te houden voor de ontwikkelingen met betrekking tot de schapsterreinen, en tegelijkertijd invulling te geven aan de zienswijzen van de deelnemers, waarbij nadrukkelijk is aangegeven “de basis op orde” te willen brengen binnen de kaders van de huidige begroting.

Op 1 januari 2023 is de dienstverlening van RMN als uitvoeringsorganisatie overgegaan naar Staatsbosbeheer. De afgelopen jaren is veel energie gestoken in het verbeteren van de samenwerking, het implementeren van het Terrein Beheer Model (TBM), de rolverdeling in een opdrachtgever – opdrachtnemer relatie en het werken met producten en diensten. In 2025 zullen de nog openstaande zaken met betrekking tot de transitie worden afgerond, waarbij we er van uitgaan dat we daar in 2026 de vruchten van kunnen plukken. We beogen daarmee een kader te hebben neergezet voor betere en transparantere keuzes ten aanzien van beheer, ontwikkeling en ondersteunende activiteiten.

Voor duurzaam beheer van de terreinen is werken volgens het TBM en de MJOP cruciaal. In de voorliggende Programmabegroting 2026 is getracht een zodanige balans te realiseren dat de principes van TBM kunnen worden gehanteerd, met in achtneming van de begrotingskaders. Vooralsnog is dit voor een groot deel gelukt, zij het met maatregelen die op langere termijn de duurzame instandhouding van de terreinen in gevaar brengt. Om die reden is een traject gestart om meer structurele besparingen en aanvullende inkomsten te identificeren. Niet alleen ten aanzien van onderhoud van de terreinen, maar ook ten aanzien van ontwikkeling en ondersteunende activiteiten. Indien mogelijk en wenselijk zullen de resultaten daarvan in een begrotingswijziging worden opgenomen, om zo een aantal (administratieve) maatregelen in de voorliggende begroting “terug te draaien”.

Het vaststellen van de Toekomstvisie eind 2025 maakt het ook mogelijk om in 2026 de ontwikkelplannen te herijken, waarmee de doorontwikkel-agenda voor de komende jaren inzichtelijk gemaakt kan worden. Daarmee zijn de ingrediënten voor het opstellen van een volledig 4-jaren uitvoeringsplan en Financieel Perspectief beschikbaar. Met het opstellen van deze producten in de loop van 2026, na de gemeenteraadsverkiezingen, sluit de start van de vierjaarstermijn aan bij de werkwijze zoals opgenomen in de Gemeenschappelijke Regeling.

Het Programma Instandhouding en Ontwikkeling Gebieden gaat door op de afgesproken koers voor beheer, ontwikkeling en exploitatie. De bezoekers aan de recreatiegebieden van Stichtse Groenlanden zullen – net als andere jaren – kunnen genieten van een breed aanbod aan recreatiemogelijkheden. Dat is waar Staatsbosbeheer als uitvoerende organisatie ook in 2026 de schouders onder zet.

Financiële samenvatting

De implementatie van TBM ten behoeve van de gebieden van SGL leidt tot een structureel tekort van bijna € 2,0 miljoen per jaar (vergelijk tussen TBM en de huidige begroting 2025). Ter voorbereiding op de inpassing in de Begroting 2026 zijn diverse aanpassingen gedaan binnen TBM, specifiek in de Meerjarenplanningen GO, om het geconstateerde verschil met de begroting zo klein mogelijk te maken. Daarmee kon vooralsnog niet het gehele verschil tussen TBM en de begroting opgelost worden en resteert een structureel tekort van ongeveer € 800K.

De verdere reductie van het begrotingstekort is tot stand gekomen door de toetsen of de verschillende begrotingsposten nog actueel waren. Waar in voorgaande jaren de meeste begrotingsposten eenvoudig werden geïndexeerd, is nu per regel beoordeeld of deze nog relevant was voor de programmabegroting 2026 en tegen welk bedrag dat zou zijn. Zo zijn diverse baten opgehoogd (huren en pachten en

entreegelden Strandbad) en zijn enkele posten opgeschoond (overlap TBM en posten elders in de begroting).

Om een sluitende Ontwerpbegroting 2026 te realiseren, zal een rest tekort worden gedekt door een taakstellende bezuiniging op te nemen. De huidige besparingen bieden echter geen uitzicht op (meerjarig) duurzaam beheer van de gebieden. Het schap blijft daarom zoeken naar structurele besparingen en aanvullende inkomsten. De resultaten hiervan worden opgenomen in de Begrotingswijziging.

De begroting 2026 sluit thans met een nihil resultaat. Dit is bewerkstelligd middels het opvoeren van taakstellende bezuinigingen voor beide programmagebieden. Deze bezuinigingen van in totaal €332.000 zijn noodzakelijk om te kunnen blijven voldoen aan het credo ‘schoon, heel en veilig’, waarvoor het minimaal benodigde onderhoud in kaart is gebracht middels het Terrein Beheer Model (TBM). Hieruit blijkt tevens de grote investeringsopgave voor de komende jaren, die zal leiden tot significant hogere kapitaal- en financieringslasten voor beide gebieden. Gekozen is voor een taakstellende bezuiniging, omdat de deelnemers van het Recreatieschap, met het oog op ‘ravijnjaar’ 2026, kenbaar hebben gemaakt geen financiële ruimte te hebben om een extra verhoging van de deelnemersbijdragen te kunnen opvangen.

Programma instandhoudingsgebieden	Lasten			Baten			Saldo		
	Concept Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Concept Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Concept Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totaal Gebiedsbeheer	5.185.100	4.878.220	5.373.759	1.997.374	1.388.709	1.634.192	-3.187.726	-3.489.511	-3.739.567
Totaal Plannen maken	421.423	410.436	473.230	0	0	0	-421.423	-410.436	-473.230
Totaal Overhead	937.067	797.236	879.061	71.017	0	75.776	-866.049	-797.236	-803.286
Totaal Algemene middelen	0	0	0	4.458.385	4.819.936	5.075.874	4.458.385	4.819.936	5.075.874
Saldo gewone bedrijfsvoering	6.543.589	6.085.892	6.726.050	6.526.776	6.208.644	6.785.842	-16.813	122.752	59.792
Totaal kredieten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	6.543.589	6.085.892	6.726.050	6.526.776	6.208.644	6.785.842	-16.813	122.752	59.792
Toevoegingen en onttrekkingen reserves	296.380	310.674	293.042	654.349	241.498	233.250	357.969	-69.176	-59.792
Gerealiseerd resultaat	6.839.969	6.396.566	7.019.092	7.181.125	6.450.142	7.019.092	341.156	53.576	0

SGL-A

Uit analyse is gebleken, dat voor SGL-A de baten uit huren en erfpachten structureel fors kunnen worden opgehoogd op basis van de onderliggende contracten. Ook de baten uit entreegelden van het strandbad en de baten uit evenementen kunnen op basis van een gemiddeld zomerseizoen aanzienlijk worden opgehoogd. Daar staat weer tegenover dat de lasten van regulier onderhoud, alsook de jaarlijkse dotatie aan de voorziening voor groot onderhoud, significant omhoog gaan. Ten opzichte van 2025 zijn de deelnemersbijdragen van SGL-A opgehoogd met een inflatiecorrectie van 5,31%. Om te komen tot een sluitende begroting voor 2026, resteert een taakstellende bezuiniging van zo’n €219.000, die vooralsnog is opgenomen in programmaonderdeel Gebiedsbeheer maar uiteindelijk opgevangen dient te worden binnen het gehele programma.

SGL-B

Ook voor SGL-B gaan de lasten van regulier- en groot onderhoud fors omhoog. Daarnaast moet rekening worden gehouden met stijgende afschrijvingslasten, alsook financieringslasten als gevolg van het aantrekken van vreemd vermogen ten behoeve van de investeringsopgave. Uit de analyse is gebleken dat dit deels kan worden ondervangen door te snijden in overige begrotingsposten. Voor 2026 zijn de deelnemersbijdragen opgehoogd met een inflatiecorrectie van 5,31%. Dit resulteert in een resterende taakstelling van zo’n €112.000, welke is opgenomen in programmaonderdeel Gebiedsbeheer van SGL-B, die vooralsnog is opgenomen in programmaonderdeel Gebiedsbeheer maar uiteindelijk opgevangen dient te worden binnen het gehele programma.

Voor een verdere toelichting per programmagebied verwijzen we naar Bijlage I.

Ondertekening

Aldus vastgesteld door het algemeen bestuur d.d. 10-07-2025

.....	.....
Dhr J. van Engelen	Mevr. J. Brand
Voorzitter	Secretaris

2. Uitgangspunten

Bij het opstellen van de programmabegroting 2026 zijn onderstaande uitgangspunten gehanteerd.

De begroting bestaat van oudsher uit twee onderdelen:
- Programmagebied A | Stichtse Groenlanden: het gebied van Stichtse Groenlanden van vòòr 2018; het gebied rondom de stad Utrecht, in de uiterwaarden langs de Lek en in het Groene Hart.
- Programmagebied B | Vinkeveense Plassen: het Vinkeveense Plassengebied.

Het recreatieschap (beide programmagebieden) richt zich op het beheren, exploiteren en ontwikkelen van openbaar toegankelijke voorzieningen voor openluchtrecreatie in het buitengebied, met oog voor de natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische elementen die kenmerkend zijn voor de identiteit van het gebied.

Algemene financiële uitgangspunten

Voor het opstellen van de begroting 2026 worden conform de kadernota 2026 de volgende algemene uitgangspunten gehanteerd:
- De deelnemersbijdragen worden geïndexeerd. Dit geldt eveneens voor de overige baten.
- Alleen de structurele financiële effecten van de Begroting 2025 (en eventuele begrotingswijzigingen) worden verwerkt;
- De structurele financiële effecten van bestuursbesluiten die tot en met 1 maart 2025 zijn genomen worden verwerkt;
- De meerjarenbegroting (2027 tot en met 2029) wordt geïndexeerd.
- De begroting 2026 zal opgesteld worden conform de voorschriften van het BBV.
- De begroting 2026 en de meerjarenraming 2027 t/m 2029 behoren, conform de uitgangspunten in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), structureel en reëel in evenwicht te zijn. Dit houdt in dat structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten.

Aanvullend hierop worden de volgende uitgangspunten gehanteerd voor de begroting 2026:
- De deelnemersbijdragen, doorbelaste kosten bedrijfsvoering en overige kosten Recreatieschap Stichtse Groenlanden worden met **5,31%** verhoogd als gevolg van loon- en prijsindexatie ten opzichte van de begroting 2025 op basis van de CPB-raming meicirculaire gemeentefonds versie 2024.
- De inkomsten (huren, pachten, e.d.) worden conform actuele contracten bijgesteld en opgenomen in de begroting 2026.
- Het beheer en onderhoud vindt plaats op basis van functievereisten, wettelijke kaders en vastgestelde kwaliteitsprofielen. De algemene onderliggende gedachte is ‘schoon, heel en veilig’. Bij beheer en onderhoud van de recreatiegebieden is tevens behoud van ecologische en cultuur-historische waarden van de gebieden belangrijk.
- Reservering voor groot onderhoud vindt plaats op basis van een Meerjarenplanning (MJP), dat is opgesteld aan de hand van het Terrein Beheer Model (TBM). Dit model is gebaseerd op zogenaamde doeltypen, waarvoor een gestandaardiseerde inrichting met daarbij behorende onderhoudscycli en normkosten zijn bepaald. Het totaal aan oppervlaktes, stuks en lengte van de aanwezige doeltypes bepaalt met de cycli en de normkosten de geplande lasten voor meerjarig duurzaam onderhoud. De geplande lasten, de dotatie en de werkelijke kosten worden periodiek gemonitord. Elk jaar wordt de dotatie opnieuw berekend en vastgesteld tenzij uit de monitoring volgt dat eerder een bijstelling nodig is.
- Per 1 januari 2023 heeft het recreatieschap een dienstverleningsovereenkomst (DVO) met het Routebureau Utrecht en is daarmee één van de opdrachtgevers. De bijdragen die voor de programmagebieden SGL-A en SGL-B jaarlijks aan het Routebureau moeten worden betaald, worden volledig gedekt vanuit de beschikbare middelen voor het routebeheer in de begroting van

het recreatieschap. De financiële kaders (tarieventabel) voor 2026 dienen nog in het bestuurlijk overleg Routebureau Utrecht te worden vastgesteld.
- Als basis voor de inkomsten uit bezoek aan het strandbad Maarsseveen wordt uitgegaan van een meerjarig gemiddelde van 80.000 betalende bezoekers (SGL-A).

Voor wat betreft het eerste punt geldt, dat indien in de periode na publicatie van de meicirculaire de inflatiecijfers zodanig zijn gestegen dat genoemde percentages niet meer reëel zijn, dat wordt voorgesteld aan het bestuur om via een begrotingswijziging de begrotingscijfers aan te passen aan het reële inflatiepercentage.

3. Programma instandhouding en ontwikkeling gebieden

De begroting van SGL is vanaf 2023 geconverteerd naar één programma, namelijk instandhouding en ontwikkeling gebieden. Het programma omvat verschillende deelproducten waar kosten, doorbelaste loon- en apparaatskosten en opbrengsten op worden verantwoord. Werkgebied Stichtse Groenlanden en werkgebied Vinkeveense Plassen worden in gescheiden administraties geboekt en zijn op basis van de onderliggende specificaties van de vastgestelde begroting verdeeld.

Het programma is opgebouwd uit de volgende onderdelen:
- Gebiedsbeheer;
- Ontwikkeling;
- Ondersteuning;
- Algemene dekkingsmiddelen;
- Kredieten en projecten;
- Mutatie reserves;
- Wat gaat het kosten (Programmaoverzicht Lasten en Baten).

3.1 Gebiedsbeheer

3.1.1 Beheer en onderhoud

Beheer en Onderhoud omvat het beheer en (dagelijks, groot- en vervangings-) onderhoud van de terreinen en plassen, fiets- en wandelpaden en het onderhouden van voorzieningen. Het niveau van beheer en onderhoud verschilt per terrein, per seizoen, klimaatomstandigheden en is afhankelijk van onder meer wet- en regelgeving, de functie, de intensiteit van gebruik en de behoefte van recreanten en de opdracht van het Recreatieschap. Ook op het gebied van beheer en onderhoud moeten we inspelen op en rekening houden met diverse ontwikkelingen.

In de eerste twee transitiejaren is de basis via het terreinbeheermodel op orde gebracht en is een aantal onderhoudsbestekken voor Dagelijks Onderhoud en het MeerJarenOnderhoudsPlan (MJOP) opgesteld of verbeterd, en is het areaal in het GIS-systeem gedigitaliseerd. In 2026 zullen de resultaten van deze inspanningen zichtbaar worden en zal de nadruk liggen op verdere optimalisatie en waar mogelijk digitaliseren van deze processen.

Door de toepassing van de producten- en dienstencatalogus wordt expliciet zichtbaar en transparant gemaakt welke inzet Staatsbosbeheer pleegt ten behoeve van het verwerken van de beheerinformatie en het uitvoeren van terreininspecties. Daarnaast wordt in overleg met de deelnemers en het bestuur de ondersteuning van recreatie-, landschaps- en natuurbeheer, de inzet van vrijwilligers en het betrekken van de samenleving bij het (natuur)beheer nader ingevuld. Waar mogelijk wordt ecologisch beheerd ter bevordering van de biodiversiteit.

3.1.2 Beheerinformatie

Wat willen we bereiken

Beheerinformatie levert inzicht in de beheerwerkzaamheden en kosten voor de komende jaren. Deze informatie is onmisbaar voor een goede beheervoorbereiding en -uitvoering in uw terreinen.

Wat gaan we er voor doen

Meten is weten. Daarom is het van belang dat de beheerinformatie inzichtelijk en op orde is. De koppeling van het Geografisch Informatie Systeem (GIS) aan het Terrein Beheer Model maakt data en kosten inzichtelijk, beheersbaar en vergelijkbaar. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld kaartmateriaal van de

huidige en de toekomstige inrichting, planningen, geografische gebiedsanalyses en beschrijvingen van kapitaalgoederen zoals wegen en paden, maar ook ‘kunstwerkpaspoorten’ voor bijvoorbeeld bruggen en steigers. Hiermee zijn we direct gestart in het eerste transitiejaar en dit zal in 2025 worden vervolmaakt om in 2026 te kunnen gebruiken.

3.1.3 Uitvoeren terreinbeheer

Wat willen we bereiken

Beoogd wordt dat de kwaliteit en de veiligheid in de gebieden gewaarborgd kan worden en er inzicht is in de noodzakelijke investeringen op de langere termijn. Als het Terrein Beheer Model en het Meerjaren onderhoudsplan (MJOP) op orde is, zorgen de verschillende en regelmatige inspecties voor een betrouwbare bepaling van de staat van het onderhoud van de terreinen.

Wat gaan we er voor doen

Door systematische visuele en technische inspecties uit te voeren blijft er zicht op de onderhoudsstaat van de natuur- en recreatieterreinen. Zo kan er tijdig bijgestuurd worden. Inspecties stellen in staat dat:

- de kwaliteit van het terrein gewaarborgd is;
- de meerjarenplanningen groot onderhoud actueel blijven;
- de veiligheid in het gebied (beter) gewaarborgd is;
- er invulling gegeven wordt aan de aantoonbaarheid van de staat van het onderhoud (juridische aansprakelijkheid).

3.1.4 Routebureau

Het Recreatieschap is – namens deelnemende gemeenten - een van de opdrachtgevers van het Routebureau Utrecht. Uniform beheer en onderhoud, ontwikkeling en informatievoorziening, en marketing met betrekking tot de bewegwijzerde routenetwerken voor fietsen, wandelen en varen (sloepen) lopen via het Routebureau. Het ontwikkelen en verbeteren van de routenetwerken wordt door het Routebureau afgestemd met de deelnemers. Het Recreatieschap draagt hier, vanuit de middelen voor beheer en onderhoud, voor het werkgebied Stichtse Groenlanden (SGL-A) en voor het werkgebied Vinkeveense plassen (SGL-B) jaarlijks aan bij. Voor 2026 zijn deze bijdragen geraamd op respectievelijk € 148.223 voor SGL-A en € 32.229 voor SGL-B. Het Routebureau is na de transitie van RMN ondergebracht bij de Provincie Utrecht. Met het Routebureau vindt overleg plaats hoe de samenwerking naar de toekomst toe vormgegeven kan worden

3.1.5 Toezicht en handhaving

Onze toezichthouders (BOA’s) zorgen ervoor dat onze inwoners en bezoekers prettig en veilig gebruik kunnen maken van onze recreatiegebieden en -voorzieningen. De toezichthouders zijn handhaver èn gastheer en zetten zich in om overlast te voorkomen of te bestrijden. De dienstverlening met betrekking tot toezicht en handhaving is gericht op een zo efficiënt en effectief mogelijke inzet door gebied overschrijdende aansturing van de BOA-capaciteit. De behoefte aan toezichthouders neemt toe, te meer omdat de politie steeds minder aanwezig is in het buitengebied.

Wat willen we bereiken

Beoogd wordt een gebied aan te bieden waar mensen zich veilig en welkom voelen en waar de natuur wordt beschermd. Door naleving van de wet- en regelgeving blijft de kwaliteit van het gebied op orde en de recreatie- en belevingswaarde hoog.

Wat gaan we er voor doen

Toezicht en handhaving bestaat uit vier onderdelen:

1. Handhaving op geldende bepalingen en wetgeving;

2. Gastheerschap voor de gebruikersgroepen;
3. Samenwerking met andere bevoegde toezichthouders (politie, gemeentelijke handhavers);
4. Vaartoezicht in waterrijke gebieden.

De uitvoering van deze onderdelen gebeurt door boswachters met boa-bevoegdheden, in samenwerking met gemeenten en met andere toezichthouders. Dit is onder meer afhankelijk van de aard van de problematiek. In 2025 zal het Handhavingsplan voor Staatsbosbeheer Utrecht, die betrekking heeft op beheergebieden van SGL en SBB gebieden gereed komen, waardoor de uitvoering op basis van de geactualiseerde verordening voor bezoekers en medewerkers meer duidelijkheid zal verschaffen over regels en voorschriften in de gebieden.

3.1.6 Exploitatie

De exploitatie van het Recreatieschap betreft het uitbaten van bezittingen, via erfpacht-, opstal-, huur- en gebruiksovereenkomsten. Erfpachtovereenkomsten worden voor een lange termijn aangegaan, huur- en gebruiksovereenkomsten zijn vaak voor een korte(re) termijn. Daarnaast kan het schap leges heffen en vergunningen verlenen. Exploitatie biedt de mogelijkheid om de recreatieve meerwaarde van het gebied te vergroten en/of meer inkomsten te genereren.

Het doel van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Stichtse Groenlanden is het gezamenlijk voorzien in het regionale recreatieaanbod op eigen terreinen en routes. Dit geldt tevens voor ons beleid inzake de uitgifte in erfpacht van delen van recreatieterreinen aan ondernemers en exploitanten, zoals bijvoorbeeld het realiseren en onderhouden van terreindelen en parkeerterreinen en participeren in het beschikbaar stellen van toiletvoorzieningen. Onze mogelijkheden hiertoe worden per project (in de ontwikkelfase) verkend en vastgelegd.

Het recreatieschap heeft diverse erfpachtovereenkomsten. Exploitanten dragen voor een belangrijk deel bij aan de recreatievoorzieningen en -mogelijkheden op een terrein en vormen een belangrijke bron van inkomsten. Daarnaast worden huur- en gebruiksovereenkomsten aangegaan voor verschillende activiteiten. Terreinen worden geheel of gedeeltelijk in gebruik gegeven of verhuurd aan ondernemers, en voor zeer diverse overeenkomsten voor (regelmatig terugkerende) eenmalige activiteiten of korte termijn gebruik. Ook ontvangt het schap vanuit werkgebied SGL-B inkomsten (leges) uit de verkoop van waterskiontheffingen, duikpenningen voor het gebruik van de duikzone op eiland 4 en het innemen van een ligplaats[1].

Wat gaat het kosten

Programma instandhouding gebieden	Lasten		
	Concept Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totaal personeel	2.028.816	2.190.758	1.859.502
Totaal materieel	3.156.284	2.687.462	3.514.257
Totaal Gebiedsbeheer	**5.185.100**	**4.878.220**	**5.373.759**

De toename van de lasten voor Gebiedsbeheer worden hoofdzakelijk verklaard door de hogere onderhoudslasten die blijken uit het Terrein Beheer Model (TBM). Dit zal leiden tot een hogere dotatie in de voorziening groot onderhoud (GO), hogere lasten van regulier onderhoud en hogere kapitaallasten als gevolg van vervangingsinvesteringen. De daling in de personele lasten wordt verklaard door het feit dat de reguliere onderhoudswerkzaamheden die door Staatsbosbeheer worden uitgevoerd nu worden

[1] Op vastgestelde plekken voor de duur van een jaar. Niet te verwarren met liggeld zoals in de verdienopgave is opgenomen.

aangemerkt als materiële lasten. Dit betreft dus louter een verschuiving van personele naar materiële lasten. Uitgangspunt voor de overige personele lasten voor Gebiedsbeheer, Plannen maken en Overhead is dat deze ten opzichte van de Begroting 2025 zijn geïndexeerd met 5,31% conform CPB-raming meicirculaire gemeentefonds versie 2024.

Programma instandhouding gebieden	Baten		
	Concept Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totaal personeel			
Totaal materieel	1.997.374	1.388.709	1.634.192
Totaal Gebiedsbeheer	**1.997.374**	**1.388.709**	**1.634.192**

3.2 Ontwikkeling

In 2026 werken we naar verwachting nog aan plannen vanuit de ontwikkelprogramma's, die het bestuur van het recreatieschap in 2019 heeft vastgesteld. Parallel daaraan stellen we nieuwe ontwikkelagenda's op. Deze geven nadere invulling aan de gezamenlijke toekomstvisie van recreatieschap Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer, die in 2025 in concept is opgesteld.

Naar verwachting zal eind 2025 de herziene Verordening van het recreatieschap kunnen worden gepubliceerd. Daarmee is een eind gekomen aan de jarenlange wens te komen tot één geactualiseerde verordening voor SGL, met daarbij mogelijk enkele gebied specifiek regelingen. Dit betekent dat voor bezoekers (en BOA's) meer duidelijkheid gegeven kan worden over de verschillende regels die gelden nop de terreinen van het recreatieschap. Wel is het noodzakelijk dat ook de bebording op de nieuwe verordening is geënt. Dit wordt in 2026 ter hand genomen tezamen met de overige bebording, teneinde de positionering van het recreatieschap te versterken.

Werkgebied Stichtse Groenlanden programmagebied A (SGL-A)

- **Oortjespad Plusplan Woerden**: we verwachten, dat in 2026 de nieuwe recreatieve voorzieningen bij Oortjespad, zoals die bedoeld waren in het Oortjespad Plusplan zijn gerealiseerd. Dat betekent, dat er bij de kinderboerderij onder meer een pannenkoekenrestaurant in bedrijf is.
- **De Leijen, De Bilt**: we gaan ervan uit, dat we voor de Leijen inmiddels een nieuwe overeenkomst hebben met grondeigenaar het Utrechts Landschap en er duidelijkheid is over het onderhoud van de toegangsweg. En dat we op basis daarvan verdere investeringen kunnen doen in een recreatief aanbod, samen met een ondernemer.
- **Strijkviertel Utrecht**: in 2024 is de ontwikkelaar voor een horeca/vrijetijdsconcept aan de Noordoever van de plas afgehaakt. Wat dit betekent voor het aanpassen van de plannen of het maken van nieuwe plannen voor het recreatief aanbod bij de Strijkviertelplas bereiden we in de loop van 2025 voor in de vorm van voorstellen voor het bestuur van het recreatieschap.
- **Salmsteke Lopik**: de uiterwaardontwikkeling is in 2025 afgerond en we gaan ervan uit, dat in 2026 een ondernemer/ ontwikkelaar de beoogde horecavoorziening op de horecaterp aan het voorbereiden realiseren is.
- **Laagraven Houten / Nieuwegein**: in samenhang met het in 2025 vast te stellen ontwikkelperspectief voor het Kromme Rijn Linielandschap van Groen groeit mee maken we een plan voor de inrichting van Heemstede Noord. Hierbij spelen onder andere de wens van extra waterberging in Laagraven en behoud van de kwaliteiten van de Hollandse Waterlinies een rol. We zetten voor de planontwikkeling de bestemmingsreserve Heemstede-Noord in.
- **Hampoort / de Rivier Utrecht**: ervan uitgaande, dat inmiddels de grondoverdracht van de provincie naar het recreatieschap heeft plaatsgevonden werken we in 2026 aan de voorbereiding en realisatie

van een pleisterplaats bij Hampoort. De bedoeling is, dat die pleisterplaats ook een vrijetijdsaanbod levert, dat een relatie heeft met fietspad de Rivier, de nabijheid van de Hamtoren en van landgoed Haarzuilens.

- **Nedereindse Plas Utrecht / Nieuwegein / IJsselstein**: een belangrijk deel van de ontwikkeling van het Nedereindse Park heeft betrekking op het verbeteren van het regionaal recreatief aanbod. Hiervoor wordt samen met gemeente Utrecht en andere gebiedspartners in 2025 een maatvast integraal inrichtingsplan opgesteld. De maatregelen daaruit worden vanaf eind 2025, dus ook in 2026 gaandeweg uitgevoerd, voor zover daar structureel ook financiering voor is. Parallel hieraan wordt nader bepaald wat de rolverdeling tussen betrokken overheden is.
- **Tull en 't Waal/ Honswijkerplas:** bij Tull en 't Waal en de Honswijkerplas nadert de verondieping van de zuidelijke Honswijkerplas zijn einde. Er is inmiddels meer duidelijk over de relatie met de beoogde natuurontwikkeling in de Honswijkerwaard en we werken aan de gevolgen daarvan. We werken ook aan andere raakvlakprojecten van de dijkversterking, op het gebied van erfgoedbeleving en wandelmogelijkheden. Samen met de vrijwilligers uit Tull en 't Waal werken we verder aan de revitalisatie van de boomgaard.
- **Fietspad IJsselwetering**: we gaan ervan uit, dat in 2026 gestart wordt met de realisatie van het fietspad IJsselwetering. In 2025 wordt meer duidelijk in welke rol het recreatieschap daar precies bij betrokken zal zijn.

Werkgebied Stichtse Groenlanden programmagebied B (SGL-B)

- **Vervangen oeverconstructies zandeilanden en legakkers**: In 2025 wordt de aanbesteding van 1.700 meter harde oeverconstructie (tranche 2) voorbereid. Het plan is om in 2026 te starten met de realisatie. Daarnaast wordt nagedacht over de verdere invulling van tranche 3 en de mogelijkheden voor het toepassen van natuurvriendelijke oevers.
- **Entrees gebied**: We verwachten dat er in 2025 een plan is gemaakt om de welkomstborden op schapsterreinen te vervangen. Afhankelijk van besluitvorming in 2025, maken we een plan/ontwerp voor de verbetering van de entrees Winkelpolder en Eiland 4. Er is in deze begroting 2026 nog geen rekening gehouden met investeringen of andere kosten die hiermee gemoeid zijn.
- **Ontwikkeling zandeilanden**: We verwachten dat het bestemmingsplan in 2025 vastgesteld zal zijn, waarmee de planologische mogelijkheden voor de zandeilanden duidelijk zijn. Afhankelijk van keuzes die gemaakt worden, werken we in 2026 aan de ontwikkeling van de zandeilanden 10 en 12, (een multifunctioneel gebouw op) eiland 4 en/of uitbreiding van de horeca op zandeiland 1. Er is in deze begroting 2026 nog geen rekening gehouden met investeringen of andere kosten die hiermee gemoeid zijn.
- **Verkochte legakkers**: naleven afspraken beschoeiingsplicht: Er zijn drie eigenaren -van de in 2017 verkochte legakkers- die de beschoeiingsplicht nog niet (volledig) zijn nagekomen. We verwachten dat aan deze plicht per april 2026 is voldaan. Als dat onverhoopt niet het geval blijkt, zullen we, afhankelijk van besluitvorming hierover, handhavingsacties uitvoeren.
- **Vissenbossen verzonken legakkers**: Afhankelijk van de beschikbaarheid van geschikt snoeimateriaal, verwachten we in 2025 een voorstel te kunnen doen om, aanvullend aan de al bestaande ca. 200m vissenbos, nog een vissenbos aan te leggen op een van de verzonken legakkers die zichtbaar moeten blijven voor de scheepvaart. De werkzaamheden daarvoor vinden in dat geval naar verwachting (deels) plaats begin 2026.

Wat gaat het kosten

Programma instandhouding gebieden	Lasten		
	Concept Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totaal personeel	421.423	410.436	473.230
Totaal materieel	0	0	0
Totaal Plannen maken	**421.423**	**410.436**	**473.230**

De personele inzet vanuit Staatsbosbeheer betreft adviesdiensten strategisch vastgoed (€ 180.000) en plan- en projectvoorbereiding (€ 293.000).

3.3 Ondersteuning

Terreinbeheer en -ontwikkeling is meer dan onderhoud en reparatie. Efficiënt beheer staat of valt met goed financieel en administratief management, en met een solide juridische onderbouwing en afhandeling. In het kader van de Samenwerkingsovereenkomst (SOK) worden de volgende producten door de uitvoeringsorganisatie geleverd: accountmanagement, financiële diensten en juridische diensten.

3.3.1 Bestuursproducten

Accountmanagement

Wat willen we bereiken
De accountmanager is een deskundig aanspreekpunt voor het Recreatieschap en een opdrachtnemer voor uw bestuurlijke opdrachten.

Wat gaan we er voor doen
Met de bestuurlijk-juridische achtergrond en kennis van de organisatie fungeert de accountmanager als sparringpartner voor uw organisatie. Hij is opdrachtnemer voor uw bestuurlijke opdrachten, bewaakt de voortgang van de projecten en werkzaamheden die daaruit voortkomen en informeert u over de voortgang en de eindresultaten.

Bestuursadvies

Wat willen we bereiken
De bestuurssecretaris[2] is uw expert-sparringpartner. Zij adviseert en begeleidt uw bestuur en andere samenwerkingspartners, en helpt u op weg met de vraagstukken en opgaven waar u mee te maken heeft. Zij ondersteunt de uitvoering van bestuurlijke taken en besluitvormingsprocessen en denkt mee over bestuurlijke vraagstukken. Als rechterhand van het bestuur en ambtelijk opdrachtgever vertaalt de bestuurssecretaris uw besluiten naar concrete afspraken voor Staatsbosbeheer. De bestuurssecretaris wordt geadviseerd door een ambtelijke klankbordgroep met daarin vertegenwoordigers vanuit de deelnemende gemeenten van Recreatieschap Stichtse Groenlanden.

[2] De bestuurssecretaris maakt geen onderdeel uit van de geleverde diensten / personele capaciteit van Staatsbosbeheer

3.3.2 Financiële diensten

Financieel beleid

Wat willen we bereiken
Beoogd wordt een solide financieel beleid dat voldoet aan juridische en financiële vereisten, verordeningen, notities en kaders.

Wat gaan we er voor doen
Zorgvuldig terreinbeheer en -ontwikkeling vraagt om zorgvuldig budgetbeheer. De beschikbare middelen zijn immers bedoeld om de doelen en visie te realiseren voor uw gebieden. Door kennis, ervaring en netwerk worden de terreinen zo efficiënt mogelijk beheerd. Er worden interne inkoop- en beleidskaders opgesteld, (Europese) aanbestedingen worden begeleid, contracten worden opgesteld, rapportages voor verantwoording en accountantscontrole worden verzorgd, en de verzekeringsportefeuille wordt gecoördineerd. Uiteraard volgens de wettelijke vereisten. En op onderwerpen wordt financieel advies gegeven.

Planning en control en administratie

Wat willen we bereiken
Een Planning & Control-cyclus (P&C) is een wettelijke vereiste. En het geeft daarnaast kader en sturing aan het bestuur en biedt ondersteuning om de doelstellingen te bereiken.

Wat gaan we er voor doen
Deze P&C cyclus begint met het plannen van de jaarlijkse activiteiten (begroting) en eindigt met het vaststellen van het jaarresultaat en het samenstellen van de jaarrekening. Administratie (de vastlegging van financiële handelingen) maakt vanzelfsprekend onderdeel uit van P&C. Met de tussentijdse rapportage wordt de uitvoering van activiteiten bewaakt en wordt er voor gezorgd dat de bedrijfsvoering ‘in control’ blijft. Indien nodig wordt het voorgenomen beleid of de activiteiten en processen bijgesteld. Met ingang van het opstellen van de jaarrekening 2023 is hier de zogenaamde Rechtmatigheidsparagraaf bijgekomen. Uiteraard binnen het extern kader van Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), fiscale wetgeving en andere wet- en regelgeving en binnen de in de Gemeenschappelijke regeling en in de Samenwerkingsovereenkomst met Staatsbosbeheer opgenomen termijnen, zodat ook de deelnemers en het Ministerie van BZK hun inbreng kunnen leveren.

3.3.3 Juridische diensten

Aansprakelijkheid

Wat willen we bereiken
Beoogd wordt een beperking van aansprakelijkheidsprocedures, - risico’s en -kosten. Efficiënte afhandeling van klachten voorkomt bovendien eventuele beroepsprocedures bij de Nationale Ombudsman en bij de deelnemende gemeenten en de provincie.

Wat gaan we er voor doen
Terreineigendom en -beheer brengen juridische verantwoordelijkheden met zich mee. Gezorgd wordt voor een onderbouwde afwijzing of toewijzing van claims, voor de (financiële) afhandeling ervan, of claims worden doorgestuurd naar de verantwoordelijke partij. Omgekeerd wordt gezorgd voor aansprakelijkheidstelling van derden bij schade aan de terreinen. Bij klachten op grond van de Algemene wet bestuursrecht wordt gezorgd voor correspondentie met de directe toezichthouder (Politie en OM), worden hoorzittingen voorbereid en worden beslissingen opgesteld. Verder worden beroepen van klagers bij de Nationale Ombudsman afgehandeld. In bezwaarprocedures wordt gezorgd voor de

hoorzittingen en worden beslissingen op bezwaar opgesteld. In deze procedures wordt afgestemd met het bestuur van het schap en met de desbetreffende gemeente.

Juridische ondersteuning

Wat willen we bereiken
Beoogd wordt een goede en snelle juridische ondersteuning ter voorkoming en beperking van imagoschade en allerhande risico's.

Wat gaan we er voor doen
Voor effectief beheer en ontwikkeling van terreinen is een solide juridische basis onmisbaar. Daarom wordt vorm gegeven aan tal van overeenkomsten in het kader van beleid en uitvoering van beheer, waaronder de samenwerking met derden (private en publieke partijen). Dat gebeurd onder andere door adviseren, beoordelen en/of opstellen van overeenkomsten.

Procederen

Wat willen we bereiken
Het voorkomen van een onnodige gerechtelijke procedure spaart tijd en geld. In die gevallen waarin geprocedeerd moet worden, wordt een vlotte en correcte afhandeling van de procedure beoogd en draagt zodoende bij aan een besparing van kosten en komt uw imago ten goede.

Wat gaan we er voor doen
Mochten conflicten met derden tot juridische procedures leiden, dan wordt er geprocedeerd als verweerder, eisende partij, gedaagde of belanghebbende en zijn de juristen het aanspreekpunt voor de advocaat. Ook worden collega's bijgestaan in juridische procedures, bijvoorbeeld als zij slachtoffer zijn van een delict of een ongeval. Als het nodig is, wordt er opgetreden als gemachtigde in een gerechtelijke procedure, waar nodig in samenwerking met juristen van de desbetreffende deelnemende gemeente en de provincie

WOO-procedures

Wat willen we bereiken
Gestreefd wordt naar een snelle en correcte afhandeling van WOO-procedures.

Wat gaan we er voor doen
WOO-verzoeken worden in behandeling genomen. Ook kan een zienswijze opgesteld worden op een WOO-verzoek dat door derden wordt behandeld en waarin het Recreatieschap derdebelanghebbende is. Cruciaal hierbij is dat over de gevraagde informatie (documenten) beschikt kan worden.

Wat gaat het kosten

Programma instandhouding gebieden	Lasten		
	Concept Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totaal personeel	659.746	720.606	742.098
Totaal materieel	277.321	76.630	136.963
Totaal Overhead	**937.067**	**797.236**	**879.061**

Programma instandhouding gebieden	Baten		
	Concept Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totaal personeel	0	0	0
Totaal materieel	71.017	0	75.776
Totaal Overhead	**71.017**	**0**	**75.776**

De personele inzet vanuit Staatsbosbeheer betreft de kosten van bestuurlijke ondersteuning (€193.000), de kosten van financiën (€ 516.000) en de inzet van juridische ondersteuning (€ 34.000).

Ten opzichte van 2024 zullen de materiële lasten in 2026 afnemen, omdat het uitvoeren van de rechtmatigheidscontrole (VIC) door Staatsbosbeheer zal worden uitgevoerd. Daarnaast waren de lasten in 2024 aanzienlijk hoger, omdat hier ook de lasten voor de jaarrekening- en rechtmatigheidscontrole over 2023 in zijn opgenomen.

De baten op overhead worden gevormd door de gedeeltelijke vrijval van de afkoopsom die is ontvangen van RMN met betrekking tot de garantietoelage voor het overgekomen personeel. Deze dient ter dekking van de doorbelasting vanuit Staatsbosbeheer voor het salarisverschil dat is opgetreden bij de overname van het personeel.

3.4 Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de bijdragen van de deelnemende gemeenten in het schap.

Recreatieschap Stichtse Groenlanden Deelnemersbijdragen	Concept Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Provincie Utrecht	838.425	873.471	919.852
Gemeente De Bilt	43.474	45.291	47.696
Gemeente Lopik	64.263	66.949	70.504
Gemeente IJsselstein	154.723	161.190	169.750
Gemeente Houten	222.981	232.302	244.637
Gemeente Woerden	232.991	242.730	255.619
Gemeente Stichtse Vecht	185.377	193.126	203.381
Gemeente Nieuwegein	279.825	291.522	307.001
Gemeente Utrecht	1.369.445	1.426.688	1.502.445
Totaal Programmagebied A	***3.391.504***	***3.533.269***	***3.720.885***
Gemeente Ronde Venen	539.405	650.527	685.070
Provincie Utrecht	527.476	636.140	669.919
Totaal Programmagebied B	***1.066.881***	***1.286.667***	***1.354.989***
Saldo	**4.458.385**	**4.819.936**	**5.075.874**

In overeenstemming met de uitgangspunten voor de begroting 2026 zijn de deelnemersbijdragen in 2026 met 5,31% verhoogd ten opzichte van 2025.

4. Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het Recreatieschap in staat is om financiële middelen vrij te maken om de risico's, die zich in de praktijk kunnen voordoen, op te vangen zonder dat hiervoor het beleid gewijzigd, dan wel ingekrompen, dient te worden. Deze ratio wordt bepaald conform de nota weerstandsvermogen.

In het slechtste geval kan het gevolg zijn, dat wanneer één of meerdere van de geïdentificeerde risico's zich voordoen, het bestuur voor een extra bijdrage naar de deelnemers moet. Ook voor andere onvoorziene zaken (die niet in de begroting zijn opgenomen of in de risicoparagraaf staan vermeld) moet om een extra deelnemersbijdrage worden gevraagd indien de weerstandscapaciteit onvoldoende is.

Voor de waardering van de toereikendheid van het weerstandsvermogen wordt de volgende tabel gehanteerd.

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Risicoanalyse

Nr	Risico's	Aard van het risico	Financiële omvang risico	Kans van optreden (hoog, midden, laag)	Impact *)
1	Niet nagekomen verplichtingen (Erfpacht, huur en evenementen)	zie toelichting	€ 250.000	hoog	€ 200.000
2	Aanbesteding vervangen beschoeiingen VVP	zie toelichting	€ 15.300	hoog	€ 12.240
3	Schadevergoeding bezoeker Vinkeveense Plassen	zie toelichting	€ 700.000	hoog	€ 560.000
4	Niet realiseren taakstellende bezuiniging (SGL-A+B)	zie toelichting	€ 30.600	hoog	€ 24.480
	Totaal		**€ 995.900**		**€ 796.720**

*) De financiële impact wordt berekend door bij een hoog risico 80%, bij een gemiddeld risico 50% en bij een laag risico 20% van het bedrag van de financiële omvang te nemen.

Niet-kwantificeerbare risico's

Een aantal van de geïdentificeerde risico's, onderstaand in meer detail toegelicht, zijn (nog) niet kwantificeerbaar. We volgen daarom het rijksbeleid voor gemeenten, die vallen onder het artikel 12-regime. Dit beleid stelt de minimale buffer van de algemene reserve op 2% van de som van de structurele inkomsten. Dit bedrag is daarmee het minimaal gewenste weerstandsvermogen voor niet-gekwantificeerde risico's. Voor de structurele inkomsten wordt uitgegaan van de huren en pachten, vermeerderd met de verwachte rentebaten. Voor 2026 bedraagt dit € 765.000. Per risico schatten we de financiële omvang op 2% * €765.000 = € 15.300.

Risico 1: Niet nagekomen verplichtingen (Erfpacht, huur en evenementen)
De geraamde omzet uit erfpacht, verhuur en evenementen bedraagt jaarlijks ongeveer € 1.000.000.

Het risico dat exploitanten niet aan hun verplichtingen kunnen voldoen (bijvoorbeeld door de hoge inflatie) is aanwezig. Het risico wordt ingeschat op 25% van de geraamde omzet en bedraagt zodoende € 250.000.

Risico 2: Aanbestedingen vervangen beschoeiingen Vinkeveense plassen

De aanbesteding van de 1e tranche is geweest. Het bedrag per meter is hoger uitgevallen dan in het Toekomstplan was berekend. Daar staat tegenover dat we door de verkoop van legakkers minder meters hoeven te beschoeien. In mei 2024 is het document 'stand van zaken herstel oeverconstructies Vinkeveense Plassen Q1 2024' vastgesteld. Hierin staat beschreven welk deel van de opgave inmiddels is gerealiseerd, wat de resterende opgave is, welk budget er nog beschikbaar is en wat de vervolgstappen zijn. Dit document dient als nieuw vertrekpunt voor de resterende opgave van ruim 11 km te vervangen oeverbeschoeiing. Het is de verwachting dat als gevolg van de opgelopen vertraging en de daarmee samenhangende inflatie de kosten aanzienlijk hoger uitvallen dan de 1e tranche. Het restant zal Europees worden aanbesteed. Het risico kan op dit moment niet nader worden gekwantificeerd.

Risico 3: Schadevergoeding bezoeker Vinkeveense Plassen

In 2018 heeft een ongeval plaatsgevonden bij Zandeiland 4 in de Vinkeveense Plassen, waarbij een bezoeker ernstig nekletsel heeft opgelopen. De advocaat van het slachtoffer is van mening dat het Recreatieschap tekort is geschoten in haar zorgplicht aangaande de veiligheid van bezoekers van het zandeiland. De zaak is in behandeling gegeven bij verzekeraar Nationale Nederlanden. Zij is voornemens aansprakelijkheid te erkennen en gaat uit van een 50/50 deling van de schade. Op basis van jurisprudentie wordt echter rekening gehouden met een billijkheidscorrectie, waardoor SGL aansprakelijk zal zijn voor 80% van de schade. De omvang van het schadebedrag is nog niet bekend. Echter, op basis van uitspraken in andere zaken moet rekening worden gehouden met een schadebedrag van ten minste € 4.000.000 (80% = € 3.200.000). De maximale verzekerde som bij Nationale Nederlanden bedraagt € 2.500.000. Zodoende resteert een mogelijke impact van € 700.000. Omdat niet met zekerheid gesteld kan worden dat deze zaak in 2025 tot afronding komt, geldt dit risico vooralsnog ook voor 2026.

Risico 4: Niet realiseren taakstellende bezuiniging

De programmabegroting 2026 is voor zowel SGL-A als SGL-B sluitend gemaakt door het opvoeren van een taakstellende bezuiniging. Voor SGL-A bedraagt deze taakstelling €219.000, voor SGL-B bedraagt deze €112.000. Deze bezuinigingen zijn noodzakelijk om te kunnen blijven voldoen aan het credo 'schoon, heel en veilig', waarvoor het minimaal benodigde (vervangings)onderhoud in kaart is gebracht middels het Terrein Beheer Model. Met het oog op 'ravijnjaar 2026' is niet gekozen voor extra deelnemersbijdragen, maar voor taakstellende bezuinigingen. Het risico bestaat echter, dat deze bezuinigingen niet (volledig) zullen worden gerealiseerd en dat hierdoor een negatief resultaat wordt gerealiseerd in 2026. Hiervan is het gevolg, dat een beroep moet worden gedaan op de reserves van het Recreatieschap.

Weerstandsvermogenratio

De weerstandsvermogenratio wordt voor 2026 begroot op 0,5 voor het Recreatieschap als geheel, wat conform waarderingstabel kan worden omschreven als 'ruim onvoldoende'. Hierbij moet worden opgemerkt dat voor SGL-A een algemene reserve wordt aangehouden ter hoogte van de mogelijke financiële impact van de geïdentificeerde risico's specifiek voor programmagebied A, waardoor de ratio voor SGL-A rond 1 beweegt. Het resterende saldo van de algemene reserve van SGL-A zal worden ingezet voor de investeringsopgave. Als gevolg van het geringe saldo van de algemene reserve van SGL-B en de mogelijke impact van de verzekeringskwestie (risico 3) is de ratio voor programmagebied geraamd op 0,3.

Kengetallen BBV

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor provincies, gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen wordt voorgeschreven, dat er in de jaarstukken enkele kengetallen moeten worden opgenomen.

Normen

Netto schuldquote: < 90% is minst risicovol, 90-130% is neutraal, > 130% is meest risicovol.
Solvabiliteitsratio: > 50% is minst risicovol, 20 - 50% is neutraal, < 20% is meest risicovol.
Structurele exploitatieruimte: evenwicht (0 of positief).

De kengetallen worden weergegeven in onderstaande tabel.

	Concept Jaarrekening 2024	2025	2026	2027	2028	2029
Netto schuldquote	17%	40%	73%	92%	89%	84%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	17%	40%	73%	92%	89%	84%
Solvabiliteitsratio	34%	33%	30%	27%	28%	29%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Structurele exploitatieruimte	0,2%	2,5%	1,3%	1,3%	1,3%	2,3%
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt

Deze kengetallen geven enig inzicht in de financiële positie en de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de organisatie.

- De netto schuldquote geeft een beeld van het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Een negatieve schuldquote geeft in feite aan dat er per saldo geen sprake is van een schuld. Ten opzichte van de huidige stand verwachten we dat de netto schuldquote aanzienlijk zal stijgen. Omdat in het verleden niet of onvoldoende is gereserveerd, zal voor de uitvoer van de investeringsplanning, die voortvloeit uit het TBM, vreemd vermogen moeten worden aangewend.
- De solvabiliteitsratio wordt berekend als het percentage van het totale eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van het schap. Dit geeft inzicht in de mate waarin het schap in staat is om op lange termijn aan al haar financiële verplichtingen te kunnen voldoen. Deze ratio zal naar verwachting dalen als gevolg van aan het aantrekken van vreemd vermogen ten behoeve van de noodzakelijke investeringen in beide programmagebieden.
- Het kengetal “structurele exploitatieruimte” geeft aan of de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Dit wordt in het kengetal als percentage van de totale baten uitgedrukt. Dit kengetal zegt in feite iets over het structurele jaarrekeningsaldo, d.w.z. zonder alle incidentele baten en lasten.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Het goed onderhouden van de gebieden is een belangrijke taak voor het schap om duurzaam gebruik mogelijk te maken. Als basis voor het plannen van regulier- en groot onderhoud en vervangingsinvesteringen wordt het Terrein Beheer Model (TBM) gehanteerd. Dit model is gebaseerd op zogenaamde doeltypen (bijvoorbeeld speel- en ligweide, strand of bos) waarvoor een gestandaardiseerde inrichting met daarbij behorende onderhoudscycli en normkosten zijn bepaald. Het totaal aan oppervlaktes, stuks en lengte van de aanwezige doeltypes bepaalt met de cycli en de normkosten de geplande lasten voor meerjarig duurzaam onderhoud.

De geplande lasten van groot onderhoud fluctueren van jaar tot jaar. Dit kan een direct en groot effect hebben op het jaarresultaat en daarmee op de jaarlijkse deelnemersbijdrage. Om dit ongewenste effect zoveel mogelijk te voorkomen heeft het schap ervoor gekozen om een egalisatievoorziening groot onderhoud in te stellen. Jaarlijks wordt een vastgestelde dotatie ten laste van de exploitatie gebracht en de werkelijke onderhoudslasten worden ten laste van de voorziening verantwoord. De geplande lasten,

de dotatie en de werkelijke kosten worden periodiek gemonitord. Elk jaar wordt de dotatie opnieuw berekend en vastgesteld tenzij uit de monitoring volgt dat eerder een bijstelling nodig is.

Onderstaande tabel laat het verwachte verloop van de voorziening Groot Onderhoud zien voor de komende jaren, waarin vanaf 2026 uitgegaan wordt van het TBM.

Stand voorziening	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Onderhoudsvoorziening SGL-A						
Stand voorziening 1 januari	1.315.005	1.263.727	700.039	552.627	662.927	763.763
Dotatie	287.602	192.602	583.906	583.906	583.906	583.906
Onttrekking	338.881	756.290	731.317	473.606	483.070	533.835
Stand voorziening 31 december	**1.263.727**	**700.039**	**552.627**	**662.927**	**763.763**	**813.834**
Onderhoudsvoorziening SGL-B						
Stand voorziening 1 januari	431.924	381.241	138.348	125.649	105.172	84.933
Dotatie	30.356	14.356	73.879	73.879	73.879	73.879
Onttrekking	81.038	257.249	86.579	94.357	94.118	55.220
Stand voorziening 31 december	**381.241**	**138.348**	**125.649**	**105.172**	**84.933**	**103.592**
Totaal stand per 31 december	**1.644.968**	**838.387**	**678.276**	**768.099**	**848.695**	**917.426**

Met de implementatie van het Terrein Beheer Model (TBM) is een volledig beeld ontstaan van de totale onderhoudsopgave voor het Recreatieschap. Dat heeft tot gevolg dat de jaarlijkse dotatie aan de voorziening groot onderhoud substantieel hoger is geworden. Doordat de dotatie in het verleden te laag is gebleken en er zodoende te weinig is ‘gespaard’, en vanwege de beperkte huidige financiële slagkracht van het Recreatieschap, zijn er keuzes gemaakt om tot een noodzakelijk onderhoudspakket te komen dat toeziet op ‘de basis op orde’. Dat betekent bijvoorbeeld dat minder urgente onderhoudswerkzaamheden zullen worden herpland naar een toekomstige jaarschijf, of dat bepaalde vervangings- of onderhoudsprojecten separaat ter goedkeuring zullen worden voorgelegd aan het bestuur.

4.3 Financiering

Beleidsuitgangspunten

Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet FIDO (Wet Financiering Decentrale Overheden) respectievelijk de limieten en richtlijnen van het treasurystatuut.

Risicobeheer

De Wet financiering decentrale overheden vermeldt twee normen. Het doel is te voorkomen dat bij herfinanciering van leningen bij aanzienlijk hogere rente grote schokken optreden in de hoogte van de rente die het schap moet betalen. De normen beperken de budgettaire risico’s.

Kasgeldlimiet

Tot het kasgeld behoren alle vlottende schulden < 1 jaar, de contante gelden in kas, de uitgaande gelden < 1 jaar en de tegoeden/ schulden rekening-courant. Doel van de kasgeldlimiet is het beperken van de renterisico’s op de korte schuld. De korte schuld is bedoeld voor de lopende uitgaven en zodoende is de limiet gekoppeld aan het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar.

De verwachte kasgeldlimiet voor 2026 kan als volgt worden weergegeven: totaal van de lasten van gewone bedrijfsvoering in de begroting 2026 bedraagt € 6.726.050. De verwachte limiet is zodoende €571.714.

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een limiet aan het renterisico over de lange termijn financiering. Het renterisico is het geldbedrag aan leningen dat in een bepaald jaar aan renteherziening en herfinanciering

onderhevig is. Het renterisico mag maximaal 20% van het begrotingstotaal per 1 januari van het betreffende kalenderjaar bedragen. De renterisiconorm benadrukt het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en de renterisico's.

Totaal van de lasten van gewone bedrijfsvoering in de begroting 2026 bedraagt € 6.726.050. De verwachte limiet is 20% zijnde €1.345.210. De begrote aflossingen voor 2026 zijn € 243.964.

Mutaties in de leningenportefeuille

Omschrijving		2024	2025	2026	2027	2028	2029
SGL-A	Stand per 1/1	2.580.000	2.426.000	3.077.542	3.642.988	3.410.725	3.178.461
bij	Nieuwe leningen	-	805.542	759.723	-	-	-
af	Aflossingen	154.000	154.000	194.277	232.263	232.263	232.263
	Stand per 31/12	**2.426.000**	**3.077.542**	**3.642.988**	**3.410.725**	**3.178.461**	**2.946.198**
SGL-B	Stand per 1/1	-	-	993.743	2.108.573	3.772.070	3.575.587
bij	Nieuwe leningen	-	993.743	1.164.517	1.771.410	-	-
af	Aflossingen	-	-	49.687	107.913	196.484	196.484
	Stand per 31/12	**-**	**993.743**	**2.108.573**	**3.772.070**	**3.575.587**	**3.379.103**
Totaal stand 31/12		**2.426.000**	**4.071.286**	**5.751.561**	**7.182.795**	**6.754.048**	**6.325.301**

Het uitgangspunt is dat in deze begrotingsperiode in totaal € 1.924.000 aan nieuwe leningen wordt aangegaan. Dit is ter afdekking van de investeringen in de begroting die niet vanuit de reserves kunnen worden gefinancierd en om te waarborgen dat vaste activa met vaste geldmiddelen worden gefinancierd. Een doorkijk naar 2027 toont, dat ook in dat jaar behoefte is aan extra vreemd vermogen om te kunnen voldoen aan de investeringsplanning voor SGL-B.

BBV en rentetoerekening

Het BBV bevat voorschriften met betrekking tot de rentetoerekening. De interne rentetoerekening is afhankelijk van de verhouding netto rentelasten afgezet tegen de integraal gefinancierde activa. Het recreatieschap heeft geen grondexploitaties zodat een aparte renteberekening hiervoor buiten beschouwing kan worden gelaten. Projectfinanciering is eveneens niet van toepassing. De interne rentetoerekening loopt via het taakveld 0.5 Treasury. Over reserves, voorzieningen en eigen vermogen wordt geen rente toegerekend.

Schatkistbankieren

Bij het schatkistbankieren wordt dagelijks het saldo bij een vastgesteld drempelbedrag overgeboekt op een bankrekening ten gunste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Omgekeerd kan het saldo ook worden aangevuld ten laste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Voor het schap zijn de benodigde overeenkomsten met het Rijk afgesloten.

4.4 Grondbeleid

Het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Stichtse Groenlanden heeft het voornemen grondbeleid nader uit te werken. Bij deze uitwerking worden onderstaande uitgangspunten getoetst op haalbaarheid en wenselijkheid in relatie tot de doelstellingen van het schap:

- Met de inzet van grond wordt samenwerking met gebiedspartijen gezocht.
- De grondexploitatie van het schap neemt zij in haar aanpak een coöperatieve houding aan. Hierbij stuurt zij daar waar mogelijk – in samenwerking met de andere gebiedspartijen - actief op programmering, kostenbeheersing en opbrengstoptimalisatie.
- Het schap werkt in samenwerking met de omgeving, zoekt naar nieuwe samenwerkingspartners, geeft ruimte aan nieuwe technologieën en duurzame toepassingen.

- Het schap neemt in beginsel niet risicodragend deel in gebieds- en vastgoedontwikkelingen en voert niet zelf geen opstalexploitaties.
- Bij de inzet van grond en vastgoed werkt het schap transparant en marktconform.

4.5 Bedrijfsvoering

Recreatieschap Stichtse Groenlanden is een bestuurlijke organisatie en heeft geen eigen personeel in dienst. Uitvoering van de eigen kerntaken vereist derhalve een derde uitvoerende partij. Dit is Staatsbosbeheer. Bij de vigerende samenwerkingsovereenkomst hoort een volmacht- en mandaatlijst. De personele component van de dienstverlening door Staatsbosbeheer in 2026 blijkt uit de volgende tabel.

	SGL-A			SGL-B			SGL Totaal		
Omschrijving	Concept Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Concept Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Concept Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Beheerinformatie	198.908	54.091	155.464	9.815	11.305	11.906	208.722	65.397	167.369
Uitvoeren Terreininspecties	63.083	47.142	80.244	16.462	31.735	30.431	79.545	78.877	110.676
Ondersteuning recreatie-, landschaps- en natuurbehee	48.504	107.053	52.738	1.290	2.689	2.831	49.794	109.742	55.569
Uitvoeren Terreinbeheer RO 30%	517.552	711.130	400.000	310.170	323.135	200.000	827.722	1.034.265	600.000
Omgevingscommunicatie	22.546	64.163	27.570	5.936	11.706	-	28.482	75.869	27.570
Beheer vastgoed en gronden (rentmeesterschap)	98.754	215.394	108.332	11.142	23.092	12.318	109.896	238.486	120.650
Toezicht en Handhaving	473.812	400.300	501.556	151.051	172.992	166.178	624.863	573.292	667.734
Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen	88.466	3.504	93.690	9.167	75	10.079	97.633	3.579	103.769
Zorg en arbeidsparticipatie	-	-	-	-	649	-	-	649	-
Advies marketing	1.080	5.874	1.186	1.080	4.728	4.979	2.160	10.602	6.165
Vrijwilligers en actief burgerschap	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal Gebiedsbeheer	**1.512.703**	**1.608.652**	**1.420.780**	**516.113**	**582.106**	**438.722**	**2.028.816**	**2.190.758**	**1.859.502**
Adviesdiensten strategische vastgoed	165.612	163.600	172.287	7.212	2.069	8.178	172.824	165.668	180.465
Plan- en projectvoorbereiding	108.365	131.393	138.370	140.234	113.375	154.395	248.599	244.768	292.765
Totaal Plannen maken	**273.977**	**294.993**	**310.657**	**147.446**	**115.443**	**162.573**	**421.423**	**410.436**	**473.230**
Accountmanagement	137.560	105.103	144.273	44.349	21.231	48.472	181.909	126.334	192.745
Bestuursadvies	-	5.490	-	20.963	16.251	-	20.963	21.741	-
Secretariaat	-	7.414	-	-	-	-	-	7.414	-
Plan van aanpak visie SGL	12.771	5.317	-	-	-	-	12.771	5.317	-
Totaal Bestuurlijke diensten	**150.331**	**123.324**	**144.273**	**65.311**	**37.482**	**48.472**	**215.643**	**160.806**	**192.745**
Financieel beleid	-	345	500	-	-	-	-	345	500
Planning en control	298.841	388.799	309.308	113.818	138.559	126.917	412.660	527.359	436.225
VIC - Rechtmatigheid	9.514	-	58.054	2.253	-	20.773	11.767	-	78.827
Totaal Financiële diensten	**308.355**	**389.145**	**367.862**	**116.071**	**138.559**	**147.690**	**424.426**	**527.704**	**515.552**
Aansprakelijkheid	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Juridische ondersteuning	6.128	19.541	9.579	4.451	11.306	11.906	10.578	30.847	21.485
Procederen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Opstellen gemeenschappelijke regeling	-	-	-	-	-	-	-	-	-
WOO-procedures	9.099	1.249	12.316	-	-	-	9.099	1.249	12.316
Totaal Juridische diensten	**15.227**	**20.791**	**21.895**	**4.451**	**11.306**	**11.906**	**19.677**	**32.097**	**33.801**
Totaal personele lasten	**2.260.592**	**2.436.904**	**2.265.466**	**849.392**	**884.896**	**809.364**	**3.109.984**	**3.321.800**	**3.074.830**

Op het totaalpakket van de dienstverlening is de index van 5,31% toegepast t.o.v. de begroting 2025. Uitzondering is het uitvoeren van regulier onderhoud. Hiervoor is het onderliggende TBM geraadpleegd. Op basis hiervan wordt het reguliere onderhoudswerk, dat door personeel van Staatsbosbeheer zelf wordt uitgevoerd, niet langer meer gerapporteerd onder de personele lasten, maar onder de materiële lasten. Uitgangspunt is dat de personele last louter nog bestaat uit begeleidings- en administratieve uren en gelijk is aan zo'n 30% van de materiële last van het reguliere onderhoudswerk. Omdat het schap hier nu nog niet aan voldoet zal begrotingsjaar 2026 worden gebruikt om nader tot het percentage van 30% te geraken. Dit vergt een betere discipline op het gebied van urenschrijven, maar ook het uit handen geven van werk aan externe partijen.

Daarnaast is het voornemen om de verplichte rechtmatigheidscontrole niet langer uit te laten voeren door een extern adviesbureau (voorheen Baker Tilly), maar onder te brengen bij Staatsbosbeheer.

Er wordt afgerekend op basis van werkelijke uren maal het afgesproken tarief conform de Samenwerkingsovereenkomst/tarievenbrief van Staatsbosbeheer. Dit vindt plaats met inachtneming van het totale budget voor de dienstverlening, uitgezonderd goedgekeurd meerwerk. Op basis hiervan zijn de personeels- en apparaatskosten opgesteld en doorbelast naar de twee programmagebieden.

Overhead en toerekening personeelskosten

Overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dienen de kosten van overhead verantwoord te worden op een afzonderlijk daarvoor aangewezen taakveld. Dit betreft enerzijds (een percentage van) de personele kosten zoals directeur, afdelingshoofden en medewerkers van ondersteunende afdelingen. Anderzijds betreft het apparaatskosten zoals ICT en huisvesting etc. Direct toewijsbare personeel- en apparaatskosten dienen op het taakveld verantwoord te worden waar deze betrekking op hebben. De verdeling op taakveldniveau is in deze begroting opgenomen.

5. Financiële begroting

Staat van baten en lasten programma Instandhouding en ontwikkeling gebieden

Programma instandhoudingsgebieden	Lasten	Baten	Saldo
	Begroting 2026	Begroting 2026	Begroting 2026
Beheerinformatie	167.369		-167.369
Uitvoeren Terreininspecties	110.676		-110.676
Ondersteuning recreatie-, landschaps- en natuurbeheer	55.569		-55.569
uitvoeren Terreinbeheer RO 30%	600.000		-600.000
Omgevingscommunicatie	27.570		-27.570
Beheer vastgoed en gronden (rentmeesterschap)	120.650		-120.650
Toezicht en Handhaving	667.734		-667.734
Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen	103.769		-103.769
Advies marketing	6.165		-6.165
Personeel	**1.859.502**	**0**	**-1.859.502**
Regulier onderhoud	1.622.503		-1.622.503
Dotatie voorziening groot onderhoud	657.785		-657.785
Afschrijvingen	476.394		-476.394
Rentekosten	135.315		-135.315
Energie- en waterverbruik	95.470		-95.470
Belastingen	53.880		-53.880
Verzekeringen	39.525		-39.525
Dienstverlening derden	284.545		-284.545
Publiciteit & voorlichting	3.781		-3.781
Drukwerk	2.291		-2.291
Huren en pachten	38.785	694.473	655.688
Jacht- en visrechten		5.211	5.211
Entreegelden		500.903	500.903
Brandstof	17.639		-17.639
Diverse lasten	80.504		-80.504
Diverse baten		70.000	70.000
Vergunningen, Ontheffingen en Toestemmingen	5.840	363.605	357.765
Materieel	**3.514.257**	**1.634.192**	**-1.880.065**
Totaal Gebiedsbeheer	**5.373.759**	**1.634.192**	**-3.739.567**
Totaal Plannen maken	**473.230**	**0**	**-473.230**
Totaal Bestuurlijke diensten	**284.171**	**75.776**	**-208.395**
Totaal Financiële diensten	**561.089**	**0**	**-561.089**
Totaal Juridische diensten	**33.801**	**0**	**-33.801**
Totaal Overhead	**879.061**	**75.776**	**-803.286**
Provincie Utrecht (SGL-A)		919.852	919.852
Gemeente De Bilt		47.696	47.696
Gemeente Lopik		70.504	70.504
Gemeente IJsselstein		169.750	169.750
Gemeente Houten		244.637	244.637
Gemeente Woerden		255.619	255.619
Gemeente Stichtse Vecht		203.381	203.381
Gemeente Nieuwegein		307.001	307.001
Gemeente Utrecht		1.502.445	1.502.445
Gemeente Ronde Venen		685.070	685.070
Provincie Utrecht (SGL-B)		669.919	669.919
Totaal Algemene middelen	**0**	**5.075.874**	**5.075.874**
Saldo gewone bedrijfsvoering	**6.726.050**	**6.785.842**	**59.792**
Totaal kredieten	**0**	**0**	**0**
Saldo van baten en lasten	**6.726.050**	**6.785.842**	**59.792**
Toevoegingen en onttrekkingen reserves	**293.042**	**233.250**	**-59.792**
Gerealiseerd resultaat	**7.019.092**	**7.019.092**	**0**

Meerjarenbegroting

Meerjarenraming	Concept Jaarrekening 2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totaal Gebiedsbeheer	5.185.100	4.878.220	5.373.759	5.751.443	6.061.371	6.221.298
Totaal Plannen maken	421.423	410.436	473.230	498.359	524.821	552.689
Totaal Overhead	937.067	797.236	879.061	925.739	974.896	1.026.663
Lasten uit gewone bedrijfsvoering	**6.543.589**	**6.085.892**	**6.726.050**	**7.175.541**	**7.561.088**	**7.800.650**
Totaal Gebiedsbeheer	1.997.374	1.388.709	1.634.192	1.720.967	1.812.351	1.908.587
Totaal Overhead	71.017	0	75.776	79.799	84.037	88.499
Deelnemersbijdragen	4.458.385	4.819.936	5.075.874	5.435.140	5.733.168	5.960.435
Baten uit gewone bedrijfsvoering	**6.526.776**	**6.208.644**	**6.785.842**	**7.235.907**	**7.629.556**	**7.957.521**
Saldo van baten en lasten	**16.813**	**-122.752**	**-59.792**	**-60.366**	**-68.468**	**-156.870**
Toevoeging reserves	296.380	310.674	293.042	293.616	290.689	373.274
Vrijval reserves	654.349	241.498	233.250	233.250	222.221	216.404
Toevoegingen en onttrekkingen reserves	**-357.969**	**69.176**	**59.792**	**60.366**	**68.468**	**156.870**
Gerealiseerd resultaat	**-341.156**	**-53.576**	**0**	**0**	**0**	**0**

Grondslagen voor de meerjarenbegroting

De grondslagen voor de ramingen in de meerjarenbegroting zijn vermeld in hoofdstuk 2 “Uitgangspunten”.

Overzicht incidentele baten en lasten en toelichting

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de notitie incidentele baten en lasten van de Commissie BBV is het verplicht een overzicht op te nemen van de incidentele baten en lasten in de begroting, inclusief een toelichting op de belangrijkste posten hieruit.

Omschrijving	Concept Jaarrekening 2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totaal lasten exclusief mutaties reserves	6.543.589	6.085.892	6.726.050	7.175.541	7.561.088	7.800.650
Totaal incidentele lasten **exclusief mutaties reserves**	0	0	0	0	0	0
Totaal structurele lasten exclusief mutaties reserves	**6.543.589**	**6.085.892**	**6.726.050**	**7.175.541**	**7.561.088**	**7.800.650**
Totaal baten exclusief mutaties reserves	6.526.776	6.208.644	6.785.842	7.235.907	7.629.556	7.957.521
Totaal incidentele baten **exclusief mutaties reserves**	0	0	0	0	0	0
Totaal structurele baten exclusief mutaties reserves	**6.526.776**	**6.208.644**	**6.785.842**	**7.235.907**	**7.629.556**	**7.957.521**
Totaal stortingen in reserves	296.380	310.674	293.042	293.616	290.689	373.274
Totaal incidentele stortingen in reserves	296.380	310.674	293.042	293.616	290.689	373.274
Totaal structurele stortingen in reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal onttrekkingen uit reserves	654.349	241.498	233.250	233.250	222.221	216.404
Totaal incidentele onttrekkingen uit reserves	622.760	209.909	202.229	202.229	191.200	191.200
Totaal structurele ontrekkingen uit reserves	**31.589**	**31.589**	**31.021**	**31.021**	**31.021**	**25.204**

Onderstaand zijn de belangrijkste incidentele baten, lasten en reservemutaties toegelicht:

- **Reserve Ontwikkelplan komende jaren**: Storting à €125.000 per jaar ten behoeve van de ontwikkeling van diverse gebieden.
- **Reserve Ontwikkelplan komende jaren**: Storting à €12.000, €48.000 en €130.000 in respectievelijk 2027, 2028 en 2029 ten behoeve van toekomstige ontwikkelprojecten.
- **Reserve Ontwikkelplan komende jaren**: Onttrekking à €20.000 per jaar ten behoeve van planvoorbereiding.
- **Reserve Inrichting ’t Waal/Honswijkerplas**: Onttrekking à €50.000 per jaar ten behoeve van beheer en onderhoud van het gebied.
- **Bestemmingsreserve inspecties:** Toevoeging à €105.580 per jaar en een onttrekking à €112.311 per jaar ten behoeve van de uitvoer van terreininspecties.

Presentatie van het structureel begrotingssaldo

Om inzicht te bieden in het structureel begrotingssaldo is onderstaand opgenomen wat het effect is van de incidentele baten en lasten op de begroting 2026-2029. Dit model is gebaseerd op het modeloverzicht zoals geadviseerd door de Commissie BBV in de notitie incidentele baten en lasten.

Omschrijving	Concept Jaarrekening 2024	2025	2026	2027	2028	2029
Saldo van baten en lasten	-16.813	122.752	59.792	60.366	68.468	156.870
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	357.969	-69.176	-59.792	-60.366	-68.468	-156.870
Begrotingssaldo na bestemming	**341.156**	**53.576**	**0**	**0**	**0**	**0**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	326.380	-100.765	-90.813	-91.387	-99.489	-182.074
Structureel begrotingssaldo (positief = overschot)	**14.776**	**154.341**	**90.813**	**91.387**	**99.489**	**182.074**

Uiteenzetting van de financiële positie

De uitgangspunten, die bij het samenstellen van deze begroting zijn gehanteerd, zijn vermeld in hoofdstuk 2 van deze begroting. Er worden geen financiële gevolgen verwacht als gevolg van nieuw beleid.

Geprognosticeerde begin- en eindbalans van het begrotingsjaar

Omschrijving	Concept Jaarrekening 2024	2025	2026	2027	2028	2029
Vaste activa	6.715.499	7.003.971	9.538.847	11.302.656	11.580.824	11.709.607
Vlottende activa	4.594.057	4.100.000	3.420.000	3.270.000	2.770.000	2.470.000
Totaal activa	**11.309.556**	**11.103.971**	**12.958.847**	**14.572.656**	**14.350.824**	**14.179.607**
Eigen vermogen (incl. resultaat)	3.894.908	3.629.477	3.858.539	3.891.211	3.959.677	4.116.547
Voorzieningen	1.644.968	861.876	678.276	768.099	848.695	917.426
Vaste schulden	2.913.330	3.029.301	5.888.828	7.242.562	6.736.315	6.230.068
Vlottende passiva	2.856.350	3.583.317	2.533.204	2.670.784	2.806.137	2.915.566
Totaal passiva	**11.309.556**	**11.103.971**	**12.958.847**	**14.572.656**	**14.350.824**	**14.179.607**

EMU saldo

Omdat het begrotingstotaal van het Recreatieschap onder de grens van € 20 miljoen ligt is toelichting van het EMU saldo niet verplicht en derhalve niet opgenomen.

Meerjaren investeringsbegroting

In de begroting is tevens een meerjarige investeringsbegroting opgenomen. Deze begroting is gebaseerd op de netto investering (investering -/- eventueel van derden ontvangen specifieke bijdrage/subsidie). Op investeringen wordt afgeschreven vanaf het jaar volgend op het jaar van ingebruikname van het activum.

Uit het volgende overzicht blijkt de opgave voor het Recreatieschap op het gebied van vervangingsinvesteringen. Met name bij SGL-B is deze substantieel met een aantal steigers die hoognodig aan vervanging toe zijn om de veiligheid voor recreanten te waarborgen, alsook de nodige meters oeverbeschoeiing die niet zijn opgenomen in het lopende project bij de Vinkeveense Plassen. Omdat het eigen vermogen van SGL-B niet toereikend is, zal dit moeten worden gefinancierd met vreemd vermogen, dan wel met extra bijdragen van de deelnemers.

Investeringsoverzicht 2026-2029

Vervangingsinvesteringen	Afschrijvings-termijn in jaren	Bedrag investeringen			
		2026	2027	2028	2029
SGL-A					
Investeringen 40 jaar	40	162.364	140.932	140.932	192.338
Investeringen 30 jaar	30	137.106			
Investeringen 20 jaar	20	532.953		197.821	
Investeringen 15 jaar	15	587	587	587	587
Investeringen 10 jaar	10	9.222	3.758	3.758	3.758
Investeringen 8 jaar	8		270.447	36.412	184.953
Investeringen 5 jaar	5				17.943
Totaal SGL-A		**842.232**	**415.724**	**379.510**	**399.579**
SGL-B					
Investeringen 40 jaar	40	661.462	1.712.303	5.285	5.285
Investeringen 30 jaar	30				
Investeringen 20 jaar	20			17.702	
Investeringen 15 jaar	15				
Investeringen 10 jaar	10	27.084	13.872	13.872	13.872
Investeringen 8 jaar	8		22.340	2.163	
Investeringen 5 jaar	5		14.202		12.000
Totaal SGL-B		**688.546**	**1.762.717**	**39.022**	**31.157**
Totaal SGL		**1.530.778**	**2.178.441**	**418.532**	**430.736**

Stand en verloop van de reserves en voorzieningen

Reserves

Reserves zijn middelen die onder het eigen vermogen vallen en waarvan het algemeen bestuur over de inzet kan besluiten. Onderstaand is per reserve het verloop gedurende de begrotingsperiode weergegeven.

Reserve	Stand per 31-12-2023	Toevoegingen 2024	Onttrekkingen 2024	Stand per 31-12-2024	Toevoegingen 2025	Onttrekkingen 2025	Stand per 31-12-2025	Toevoegingen 2026	Onttrekkingen 2026	Stand per 31-12-2026
Algemene reserve SGL-A	**968.501**	**48.036**	**116.803**	**899.734**	**222.926**		**1.122.660**	**11.305**		**1.133.965**
Reserve natuurontwikkeling fietspaden	45.378			45.378			45.378			45.378
Reserve inrichting 't Waal / Honswijkerplas	963.718	53.403	45.726	971.395		57.500	913.895		50.000	863.895
Herplantfonds Nedereindseplas	14.386		3.215	11.171			11.171			11.171
Reserve fietspad Nieuw Wulven	29.087		5.817	23.270		5.817	17.453		5.817	11.636
Calamiteiten fonds	48.900			48.900			48.900			48.900
Reserve ontwikkelplan Maarsseveense Plassen	504.045		14.804	489.241		14.804	474.437		14.804	459.633
Reserve ontwikkelplan komende jaren	334.356	125.000	46.667	412.689	125.000	93.334	444.355	125.000	20.000	549.355
Reserve boomveiligheid	16.000			16.000			16.000			16.000
Reserve Heemstede Noord	84.849			84.849			84.849			84.849
Strategische keuzes reserve	4.500			4.500			4.500			4.500
Bestemmingsreserve inspecties	283.710	105.580	101.180	288.110	105.580	106.977	286.713	105.580	112.311	279.982
Bestemmingsreserve Transitiekosten	241.427		230.316	11.111		11.111	0			0
Bestemmingsreserves SGL-A	**2.570.356**	**283.983**	**447.726**	**2.406.614**	**230.580**	**289.543**	**2.347.651**	**230.580**	**202.932**	**2.375.299**
Algemene reserve SGL-B	**-75.516**	**205.065**	**48.120**	**81.429**	**68.908**		**150.337**	**42.268**		**192.605**
Reserve Duiken	11.441		412	11.029			11.029		11.029	0
Reserve Legakkers beschoeiingen	72.453		10.400	62.053		10.400	51.653		10.400	41.253
Reserve uitvoeringsprogramma VVP	20.000		156	19.844			19.844			19.844
Reserve Entrees gebied	17.425		17.425	0			0			0
Reserve gevolgen verkoop legakkers	33.247			33.247			33.247			33.247
Bestemmingsreserve inspecties	28.187	12.397	7.351	33.233	12.397	33.500	12.130	8.889	8.889	12.130
Bestemmingsreserve transitiekosten	61.308		54.738	6.570		6.570	0			0
Bestemmingsreserve Investeringen	99.120		99.120	0	67.697	17.500	50.197			50.197
Bestemmingsreserves SGL-B	**343.179**	**12.397**	**189.602**	**165.975**	**80.094**	**67.970**	**178.099**	**8.889**	**30.318**	**156.670**
Gerealiseerd resultaat	**105.201**	**-205.065**	**99.865**	**341.156**	**53.573**	**341.156**	**53.573**			
TOTAAL RESERVES	**3.911.721**	**344.417**	**902.114**	**3.894.908**	**656.081**	**698.669**	**3.852.320**	**293.042**	**233.250**	**3.858.540**

Reserve	Stand per 31-12-2026	Toevoegingen 2027	Onttrekkingen 2027	Stand per 31-12-2027	Toevoegingen 2028	Onttrekkingen 2028	Stand per 31-12-2028	Toevoegingen 2029	Onttrekkingen 2029	Stand per 31-12-2029
Algemene reserve SGL-A	**1.133.965**			**1.133.965**			**1.133.965**			**1.133.965**
Reserve natuurontwikkeling fietspaden	45.378			45.378			45.378			45.378
Reserve inrichting 't Waal / Honswijkerplas	863.895		50.000	813.895		50.000	763.895		50.000	713.895
Herplantfonds Nedereindseplas	11.171			11.171			11.171			11.171
Reserve fietspad Nieuw Wulven	11.636		5.817	5.819		5.819	0		0	0
Calamiteiten fonds	48.900			48.900			48.900			48.900
Reserve ontwikkelplan Maarsseveense Plassen	459.633		14.804	444.829		14.804	430.025		14.804	415.221
Reserve ontwikkelplan komende jaren	549.355	136.916	20.000	666.271	172.712	20.000	818.983	255.297	20.000	1.054.280
Reserve boomveiligheid	16.000			16.000			16.000			16.000
Reserve Heemstede Noord	84.849			84.849			84.849			84.849
Strategische keuzes reserve	4.500			4.500			4.500			4.500
Bestemmingsreserve inspecties	279.982	105.580	112.311	273.251	105.580	112.311	266.520	105.580	112.311	259.789
Bestemmingsreserve Transitiekosten	0			0			0			0
Bestemmingsreserves SGL-A	**2.375.299**	**242.496**	**202.932**	**2.414.863**	**278.292**	**202.934**	**2.490.221**	**360.877**	**197.115**	**2.653.983**
Algemene reserve SGL-B	**192.605**			**192.605**			**192.605**			**192.605**
Reserve Duiken	0			0			0			0
Reserve Legakkers beschoeiingen	41.253		10.400	30.853		10.400	20.453		10.400	10.053
Reserve uitvoeringsprogramma VVP	19.844			19.844			19.844			19.844
Reserve Entrees gebied	0			0			0			0
Reserve gevolgen verkoop legakkers	33.247			33.247			33.247			33.247
Bestemmingsreserve inspecties	12.130	12.397	8.889	15.638	12.397	8.889	19.146	12.397	8.889	22.654
Bestemmingsreserve transitiekosten	0			0			0			0
Bestemmingsreserve Investeringen	50.197			50.197			50.197			50.197
Bestemmingsreserves SGL-B	**156.670**	**12.397**	**19.289**	**149.778**	**12.397**	**19.289**	**142.886**	**12.397**	**19.289**	**135.994**
Gerealiseerd resultaat										
TOTAAL RESERVES	**3.858.540**	**254.893**	**222.221**	**3.891.212**	**290.689**	**222.223**	**3.959.678**	**373.274**	**216.404**	**4.116.548**

Voorzieningen

Voorzieningen zijn middelen die dienen ter dekking van risico's en verplichtingen waarvan de omvang redelijkerwijs kan worden ingeschat. Daarnaast kunnen voorzieningen gevormd worden ter egalisatie van lasten (bijvoorbeeld groot onderhoud). Onderstaand is per voorziening het verloop gedurende de begrotingsperiode opgenomen.

Stand voorziening	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Onderhoudsvoorziening SGL-A						
Stand voorziening 1 januari	1.315.005	1.263.727	700.039	552.627	662.927	763.763
Dotatie	287.602	192.602	583.906	583.906	583.906	583.906
Onttrekking	338.881	756.290	731.317	473.606	483.070	533.835
Stand voorziening 31 december	**1.263.727**	**700.039**	**552.627**	**662.927**	**763.763**	**813.834**
Onderhoudsvoorziening SGL-B						
Stand voorziening 1 januari	431.924	381.241	138.348	125.649	105.172	84.933
Dotatie	30.356	14.356	73.879	73.879	73.879	73.879
Onttrekking	81.038	257.249	86.579	94.357	94.118	55.220
Stand voorziening 31 december	**381.241**	**138.348**	**125.649**	**105.172**	**84.933**	**103.592**
Totaal stand per 31 december	**1.644.968**	**838.387**	**678.276**	**768.099**	**848.695**	**917.426**

Baten en lasten per taakveld

Taakveld	Concept Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
0.1 Bestuur	316.827	39.589	137.400
0.4 Overhead	2.485.122	2.748.508	2.407.096
0.5 Treasury	44.583	72.701	135.315
0.8 Overige baten en lasten	0	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	624.863	573.292	667.734
3.4 Economische promotie	181.467	181.853	198.986
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.890.728	2.469.952	3.179.519
Totaal van de lasten	**6.543.589**	**6.085.895**	**6.726.050**
0.1 Bestuur	71.017	0	75.776
0.5 Treasury	125.583	0	70.000
0.8 Overige baten en lasten	0	0	0
3.4 Economische promotie	0	0	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	6.330.176	6.208.644	6.640.066
Totaal van de baten	**6.526.776**	**6.208.644**	**6.785.842**
Saldo van baten en lasten	**-16.813**	**122.749**	**59.792**
0.10 Mutaties reserves (stortingen)	296.380	310.674	293.042
0.10 Mutaties reserves (onttrekkingen)	654.349	241.498	233.250
Totaal mutaties reserves	**357.969**	**-69.176**	**-59.792**
Gerealiseerd resultaat	**341.156**	**53.573**	**0**

Bijlage I - Baten en lasten per programmagebied

Programmagebied SGL-A

Programma instandhoudingsgebieden	Lasten						Baten					
	Concept Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Concept Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Personeel	1.512.703	1.608.652	1.420.780	1.496.223	1.575.672	1.659.341		0	0	0	0	0
Materieel	2.681.159	2.252.598	2.859.951	3.013.272	3.139.582	3.221.893	1.839.803	1.255.536	1.488.040	1.567.054	1.650.265	1.737.894
Totaal Gebiedsbeheer	4.193.862	3.861.250	4.280.731	4.509.495	4.715.254	4.881.233	1.839.803	1.255.536	1.488.040	1.567.054	1.650.265	1.737.894
Personeel	273.977	294.993	310.657	327.153	344.524	362.819	0	0	0	0	0	0
Totaal Plannen maken	273.977	294.993	310.657	327.153	344.524	362.819	0	0	0	0	0	0
Personeel	150.331	123.324	144.273	151.934	160.002	168.498	0	0	0	0	0	0
Materieel	60.773	1.870	61.179	64.427	67.848	71.451	46.836	0	49.974	52.628	55.422	58.365
Totaal Bestuurlijke diensten	211.104	125.194	205.452	216.361	227.850	239.949	46.836	0	49.974	52.628	55.422	58.365
Personeel	308.355	389.145	367.862	387.395	407.966	429.629	0	0	0	0	0	0
Materieel	136.015	53.144	33.350	35.121	36.986	38.950		0	0	0	0	0
Totaal Financiële diensten	444.370	442.289	401.212	422.516	444.952	468.579	0	0	0	0	0	0
Personeel	15.227	20.791	21.895	23.057	24.282	25.571		0	0	0	0	0
Materieel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Juridische diensten	15.227	20.791	21.895	23.057	24.282	25.571	0	0	0	0	0	0
Totaal overhead	670.701	588.274	628.558	661.935	697.083	734.099	46.836	0	49.974	52.628	55.422	58.365
Deelnemersbijdrage Gemeenten+Provincie												
Provincie Utrecht							838.425	873.471	919.852	968.697	1.020.134	1.074.304
Gemeente De Bilt							43.474	45.291	47.696	50.229	52.896	55.705
Gemeente Lopik							64.263	66.949	70.504	74.248	78.191	82.342
Gemeente IJsselstein							154.723	161.190	169.750	178.763	188.256	198.252
Gemeente Houten							222.981	232.302	244.637	257.627	271.307	285.713
Gemeente Woerden							232.991	242.730	255.619	269.192	283.486	298.540
Gemeente Stichtse Vecht							185.377	193.126	203.381	214.180	225.553	237.530
Gemeente Nieuwegein							279.825	291.522	307.001	323.303	340.471	358.550
Gemeente Utrecht							1.369.445	1.426.688	1.502.445	1.582.225	1.666.241	1.754.718
Totaal Algemene middelen	0	0	0	0	0	0	3.391.504	3.533.269	3.720.885	3.918.464	4.126.535	4.345.654
Saldo gewone bedrijfsvoering	5.138.539	4.744.517	5.219.946	5.498.582	5.756.862	5.978.151	5.278.143	4.788.805	5.258.899	5.538.147	5.832.222	6.141.913
Totaal kredieten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	5.138.539	4.744.517	5.219.946	5.498.582	5.756.862	5.978.151	5.278.143	4.788.805	5.258.899	5.538.147	5.832.222	6.141.913
Toevoegingen en onttrekkingen reserves	283.983	230.580	241.885	242.496	278.292	360.877	416.628	197.598	202.932	202.932	202.932	197.115
Gerealiseerd resultaat	5.422.523	4.975.097	5.461.831	5.741.078	6.035.154	6.339.028	5.694.771	4.986.403	5.461.831	5.741.079	6.035.154	6.339.028

Programmagebied SGL-A (vervolg)

Programma instandhoudingsgebieden	Saldo Concept Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Personeel	-1.512.703	-1.608.652	-1.420.780	-1.496.223	-1.575.672	-1.659.341
Materieel	-841.356	-997.062	-1.371.912	-1.446.217	-1.489.317	-1.483.999
Totaal Gebiedsbeheer	-2.354.059	-2.605.714	-2.792.691	-2.942.440	-3.064.989	-3.143.339
Personeel	-273.977	-294.993	-310.657	-327.153	-344.524	-362.819
Totaal Plannen maken	-273.977	-294.993	-310.657	-327.153	-344.524	-362.819
Personeel	-150.331	-123.324	-144.273	-151.934	-160.002	-168.498
Materieel	-13.937	-1.870	-11.205	-11.800	-12.426	-13.086
Totaal Bestuurlijke diensten	-164.268	-125.194	-155.478	-163.733	-172.428	-181.584
Personeel	-308.355	-389.145	-367.862	-387.395	-407.966	-429.629
Materieel	-136.015	-53.144	-33.350	-35.121	-36.986	-38.950
Totaal Financiële diensten	-444.370	-442.289	-401.212	-422.516	-444.952	-468.579
Personeel	-15.227	-20.791	-21.895	-23.057	-24.282	-25.571
Materieel	0	0	0	0	0	0
Totaal Juridische diensten	-15.227	-20.791	-21.895	-23.057	-24.282	-25.571
Totaal overhead	-623.865	-588.274	-578.584	-609.307	-641.661	-675.733
Deelnemersbijdrage Gemeenten+Provincie						
Provincie Utrecht	838.425	873.471	919.852	968.697	1.020.134	1.074.304
Gemeente De Bilt	43.474	45.291	47.696	50.229	52.896	55.705
Gemeente Lopik	64.263	66.949	70.504	74.248	78.191	82.342
Gemeente IJsselstein	154.723	161.190	169.750	178.763	188.256	198.252
Gemeente Houten	222.981	232.302	244.637	257.627	271.307	285.713
Gemeente Woerden	232.991	242.730	255.619	269.192	283.486	298.540
Gemeente Stichtse Vecht	185.377	193.126	203.381	214.180	225.553	237.530
Gemeente Nieuwegein	279.825	291.522	307.001	323.303	340.471	358.550
Gemeente Utrecht	1.369.445	1.426.688	1.502.445	1.582.225	1.666.241	1.754.718
Totaal Algemene middelen	3.391.504	3.533.269	3.720.885	3.918.464	4.126.535	4.345.654
Saldo gewone bedrijfsvoering	139.603	44.289	38.953	39.564	75.360	163.762
Totaal kredieten	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	139.603	44.289	38.953	39.564	75.360	163.762
Toevoegingen en onttrekkingen reserves	132.644	-32.982	-38.953	-39.564	-75.360	-163.762
Gerealiseerd resultaat	272.248	11.307	0	0	0	0

De begroting 2026 voor programmagebied SGL-A sluit met een nihil resultaat. Als gevolg van de implementatie van het TBM hebben we een completer beeld van het noodzakelijke onderhoud in de gebieden. Dit zorgt voor een hogere kostenpost op het gebied van regulier en groot onderhoud. Daarnaast zijn noodzakelijke vervangingsinvesteringen in beeld gebracht, die niet volledig kunnen worden opgevangen met eigen middelen. Dat vraagt om het aantrekken van vreemd vermogen, wat naast hogere kapitaallasten ook zal leiden tot hogere financieringslasten. Het tekort op de begroting dat hierdoor ontstond, is opgevangen door het opnemen van een taakstellende bezuiniging à €219.000. Gekozen is voor een taakstellende bezuiniging, omdat de deelnemers van het Recreatieschap, met het oog op ‘ravijnjaar’ 2026, kenbaar hebben gemaakt geen financiële ruimte te hebben om een extra verhoging van de deelnemersbijdragen te kunnen opvangen. Zodoende zijn de deelnemersbijdragen in de meerjarenbegroting alleen opgehoogd met een jaarlijkse inflatiecorrectie van 5,31%.

Taakstelling

De uiteindelijke bezuinigingsopgave is tot stand gekomen door het analyseren van het begrotingsmodel dat werd gebruikt voor de TBM-raming. Uit deze raming kwam naar voren dat voor SGL-A een tekort zou ontstaan van €600k. In de TBM-raming werd echter uitgegaan van de cijfers uit de programmabegroting 2025. Deze werd beleidsarm opgesteld en geïndexeerd vanuit voorgaande jaren. Voor de voorliggende programmabegroting 2026 is op grootboekrekeningniveau getoetst of het begrotingsmodel voldoende actueel is. Dat zal ten opzichte van de TBM-raming leiden tot hogere baten uit huren, erfpachten en evenementen, lagere lasten voor inhuur van lifeguards en hogere baten uit entreegelden van het strandbad. Vanzelfsprekend zijn er ook begrotingsposten die omhoog zijn bijgesteld. Zo zullen de afschrijvingslasten aanzienlijk toenemen als gevolg van de grote investeringsopgave die er ligt voor het Recreatieschap. Per saldo is voor 2026 ten opzichte van de TBM-raming het verwachte tekort met €385k teruggebracht, waarmee een begrotingstekort van €219k resteert. Om tot een sluitende begroting te komen, is dit bedrag opgevoerd als taakstellende bezuiniging in programmaonderdeel Gebiedsbeheer.

Programmagebied SGL-B

Programma instandhoudingsgebieden	Lasten						Baten					
	Concept Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Concept Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Personeel	516.113	582.106	438.722	462.018	486.552	512.387	0	0	0	0	0	0
Materieel	475.125	434.864	654.305	779.930	859.565	827.677	157.571	133.172	146.152	153.913	162.086	170.692
Totaal Gebiedsbeheer	991.238	1.016.969	1.093.028	1.241.948	1.346.116	1.340.064	157.571	133.172	146.152	153.913	162.086	170.692
Personeel	147.446	115.443	162.573	171.206	180.297	189.871	0	0	0	0	0	0
Totaal Plannen maken	147.446	115.443	162.573	171.206	180.297	189.871	0	0	0	0	0	0
Personeel	65.311	37.482	48.472	51.046	53.757	56.611	0	0	0	0	0	0
Materieel	31.038	374	30.247	31.853	33.545	35.326	24.181	0	25.802	27.172	28.614	30.134
Totaal Bestuurlijke diensten	96.350	37.856	78.719	82.899	87.301	91.937	24.181	0	25.802	27.172	28.614	30.134
Personeel	116.071	138.559	147.690	155.533	163.791	172.489	0	0	0	0	0	0
Materieel	49.495	21.241	12.187	12.834	13.516	14.233	0	0	0	0	0	0
Totaal Financiële diensten	165.566	159.801	159.877	168.367	177.307	186.722	0	0	0	0	0	0
Personeel	4.451	11.306	11.906	12.539	13.204	13.906	0	0	0	0	0	0
Materieel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Juridische diensten	4.451	11.306	11.906	12.539	13.204	13.906	0	0	0	0	0	0
Totaal Overhead	266.366	208.963	250.503	263.805	277.813	292.564	24.181	0	25.802	27.172	28.614	30.134
Deelnemersbijdrage Gemeenten+Provincie												
Gemeente Ronde Venen							539.405	650.527	685.070	766.817	812.299	816.418
Provincie Utrecht							527.476	636.140	669.919	749.859	794.335	798.363
Totaal Algemene middelen	0	0	0	0	0	0	1.066.881	1.286.667	1.354.989	1.516.676	1.606.634	1.614.781
Saldo gewone bedrijfsvoering	1.405.050	1.341.375	1.506.104	1.676.958	1.804.226	1.822.499	1.248.633	1.419.839	1.526.943	1.697.760	1.797.334	1.815.607
Totaal Kredieten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	1.405.050	1.341.375	1.506.104	1.676.958	1.804.226	1.822.499	1.248.633	1.419.839	1.526.943	1.697.760	1.797.334	1.815.607
Toevoegingen en onttrekkingen reserves	12.397	80.094	51.157	51.120	12.397	12.397	237.721	43.900	30.318	30.318	19.289	19.289
Gerealiseerd resultaat	1.417.447	1.421.469	1.557.261	1.728.078	1.816.623	1.834.896	1.486.355	1.463.739	1.557.261	1.728.078	1.816.623	1.834.896

Programmagebied SGL-B (vervolg)

Programma instandhoudingsgebieden	Saldo Concept Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Personeel	-516.113	-582.106	-438.722	-462.018	-486.552	-512.387
Materieel	-317.554	-301.692	-508.153	-626.017	-697.479	-656.984
Totaal Gebiedsbeheer	-833.667	-883.797	-946.875	-1.088.035	-1.184.030	-1.169.372
Personeel	-147.446	-115.443	-162.573	-171.206	-180.297	-189.871
Totaal Plannen maken	-147.446	-115.443	-162.573	-171.206	-180.297	-189.871
Personeel	-65.311	-37.482	-48.472	-51.046	-53.757	-56.611
Materieel	-6.857	-374	-4.445	-4.681	-4.930	-5.192
Totaal Bestuurlijke diensten	-72.168	-37.856	-52.918	-55.727	-58.687	-61.803
Personeel	-116.071	-138.559	-147.690	-155.533	-163.791	-172.489
Materieel	-49.495	-21.241	-12.187	-12.834	-13.516	-14.233
Totaal Financiële diensten	-165.566	-159.801	-159.877	-168.367	-177.307	-186.722
Personeel	-4.451	-11.306	-11.906	-12.539	-13.204	-13.906
Materieel	0	0	0	0	0	0
Totaal Juridische diensten	-4.451	-11.306	-11.906	-12.539	-13.204	-13.906
Totaal Overhead	-242.185	-208.963	-224.701	-236.633	-249.198	-262.431
Deelnemersbijdrage Gemeenten+Provincie						
Gemeente Ronde Venen	539.405	650.527	685.070	766.817	812.299	816.418
Provincie Utrecht	527.476	636.140	669.919	749.859	794.335	798.363
Totaal Algemene middelen	1.066.881	1.286.667	1.354.989	1.516.676	1.606.634	1.614.781
Saldo gewone bedrijfsvoering	-156.416	78.464	20.839	20.802	-6.892	-6.892
Totaal Kredieten	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-156.416	78.464	20.839	20.802	-6.892	-6.892
Toevoegingen en onttrekkingen reserves	225.324	-36.194	-20.839	-20.802	6.892	6.892
Gerealiseerd resultaat	68.908	42.270	0	0	0	0

De begroting 2026 voor programmagebied SGL-B sluit met een nihil resultaat. Als gevolg van de implementatie van het TBM hebben we een completer beeld van het noodzakelijke onderhoud in de gebieden. Dit zorgt voor een hogere kostenpost op het gebied van regulier en groot onderhoud. Daarnaast zijn noodzakelijke vervangingsinvesteringen in beeld gebracht, die niet volledig kunnen worden opgevangen met eigen middelen. Het gaat hier met name om aanlegsteigers en oeverbeschoeiingen die niet zijn opgenomen in het lopende project. Om deze te kunnen financieren, zal vreemd vermogen moeten worden aangewend. Naast hogere kapitaallasten zullen deze investeringen dus ook leiden tot financieringslasten. Het tekort op de begroting dat hierdoor ontstond in 2026, is opgevangen door het opnemen van een taakstellende bezuiniging à €112.000. Ten opzichte van 2025 worden de deelnemersbijdragen geïndexeerd met 5,31%.

Ondanks de geplande bezuiniging zullen in de jaren 2027 t/m 2029 opnieuw tekorten ontstaan als gevolg van de hogere kapitaal- en financieringslasten. Deze tekorten ondervangen we door een extra bijdrage van de deelnemers van SGL-B bovenop de indexatie. Het gaat hier voor 2027, 2028 en 2029 om respectievelijk €90.000, €104.000 en €32.000 die verdeeld zullen worden conform huidige verdeling.

Taakstelling

De uiteindelijke bezuinigingsopgave is tot stand gekomen door het analyseren van het begrotingsmodel dat werd gebruikt voor de TBM-raming. Uit deze raming kwam naar voren dat voor SGL-B een tekort zou ontstaan van €166k. In de TBM-raming werd echter uitgegaan van de cijfers uit de programmabegroting 2025. Deze werd beleidsarm opgesteld en geïndexeerd vanuit voorgaande jaren.

Voor de voorliggende programmabegroting 2026 is op grootboekrekeningniveau getoetst of het begrotingsmodel voldoende actueel is. Daarnaast is een verdere verfijningsslag gemaakt met betrekking tot noodzakelijk onderhoud. Dat zal ten opzichte van de TBM-raming leiden tot lagere lasten van regulier onderhoud, lagere lasten voor inhuur van derden, maar ook tot extra financieringslasten als gevolg van het aantrekken van vreemd vermogen ten behoeve van de investeringsopgave. Per saldo is voor 2026 ten opzichte van de TBM-raming het verwachte tekort met €54k teruggebracht, waarmee een begrotingstekort van €112k resteert. Om tot een sluitende begroting te komen, is dit bedrag opgevoerd als taakstellende bezuiniging in programmaonderdeel Gebiedsbeheer.

Gemeenteraad
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl/gemeenteraad

Gemeente Utrecht

Recreatieschap Stichtse Groenlanden
Mevrouw J. Brand
Postbus 8058
3503 RB UTRECHT

Behandeld door	Emiel Fonville	**Datum**	12 juni 2025
E-mail	e.fonville@utrecht.nl	**Ons zaaknummer**	30255423
Bijlage(n)		**Onderwerp**	Zienswijze gemeenteraad Utrecht op Ontwerpbegroting 2026 recreatieschap Stichtse Groenlanden
Uw kenmerk	geen		
Uw brief van	14 april 2025	**Verzonden**	

Bij antwoord datum, zaaknummer en onderwerp vermelden

Geacht bestuur,

Op 14 april 2025 ontvingen wij van u de aanbiedingsbrief met de Ontwerpbegroting recreatieschap Stichtse Groenlanden voor 2026.

Vanaf 1 januari 2023 voert Staatsbosbeheer (SBB) volgens de samenwerkingsovereenkomst het beheer en onderhoud uit voor de recreatiegebieden, routes en paden van het recreatieschap Stichtse Groenlanden (SGL). Het afgelopen jaar is veel werk gemaakt van het verbeteren van de samenwerking tussen SGL en SBB, het implementeren van het Terrein Beheer Model (TBM), opstellen van de Toekomstvisie SGL – SBB, de rolverdeling in een opdrachtgever – opdrachtnemer relatie en het werken met producten en diensten. Wij zijn daarom te spreken over de aanstaande afronding dit jaar van de overeengekomen transitieopdracht en de formele overdracht van beheer en onderhoud van de gebieden aan SBB.

Met deze afronding start ook het werken met het TBM bij beheer en onderhoud van de gebieden. Uit de eerste onderzoeken voor de implementatie van dit beheermodel eind 2024 en begin 2025 werd duidelijk dat er een begrotingstekort ontstond van €2 mio.
De systematiek die nu wordt toegepast om dit tekort terug te brengen naar nul, inclusief de taakstellende bezuiniging, roept vragen op. Vooral vragen over wat de gevolgen zijn van deze bezuinigingsmethodiek voor urgente doelstellingen op het gebied van duurzaamheid, klimaatadaptatie, natuurbeheer en biodiversiteit. Maar ook wat de te verwachten effecten zijn op toekomstige begrotingen, het weerstandsvermogen en deelnemersbijdragen. En tot slot wat de bezoekers hiervan merken als schoon, heel en veilig de norm is.

Wij verzoeken u om over deze onderwerpen en vragen de aankomende jaren een toelichting op te nemen in de vervolgrapportages uit de P&C cyclus. En hierin ook graag de suggesties te verwerken uit de Toekomstvisie SGL – SBB 2040 over mogelijkheden om begrotingstekorten in de toekomst te voorkomen.

Tot slot is het goed op te merken dat de leesbaarheid van Ontwerpbegroting 2026 is verbeterd in vergelijking met voorgaande rapportages. Bij volgende rapportages verwachten wij nog wel een heldere managementsamenvatting. Wij hadden hier in onze eerdere zienswijze om gevraagd.

Hoogachtend,
Gemeenteraad van Utrecht,

de griffier,
Miguel Israel

de voorzitter,
Sharon A.M. Dijksma

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Zienswijzebrief Ontwerpbegroting 2026 recreatieschap Stichtse Groenlanden

Beleidsveld	Groen
Organisatieonderdeel	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Opsteller	Emiel Fonville
Zaaknummer	30255423
Jaargang en nummer	2025, nr. 67
Vergaderdatum Raad	12 juni 2025
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

De raad besluit:

1. Bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze op de Ontwerpbegroting 2026 van het Recreatieschap Stichtse Groenlanden (SGL), waarin de raad vraagt om:
   a. een toelichting op de effecten van de bezuinigingen op de doelstellingen van duurzaamheid, biodiversiteit, natuurbeheer en klimaatadaptatie.
   b. in volgende begrotingsbehandelingen een terugkoppeling te geven over de effecten van bezuinigingsmaatregelen op de begrotingen 2026 tot en met 2029, het weerstandvermogen en risico's en overeengekomen deelnemersbijdragen;
   c. de effecten van de bezuinigingen op de beleving van de gebieden door bezoekers te volgen en hier vanaf 2026 tot en met 2029 een terugkoppeling over te geven;

Met dien verstande dat in de zienswijzebrief ook deze volgorde gehanteerd wordt door de volgorde als volgt te wijzigen:
Was:
De systematiek die nu wordt toegepast om dit tekort terug te brengen naar nul, inclusief de taakstellende bezuiniging, roept vragen op. Vooral vragen over wat de te verwachten effecten zijn op toekomstige begrotingen, het weerstandsvermogen en deelnemersbijdragen. Maar ook wat de bezoekers hiervan merken als schoon, heel en veilig de norm is. En tot slot wat de gevolgen zijn van deze bezuinigingsmethodiek voor urgente doelstellingen op het gebied van duurzaamheid, klimaatadaptatie, natuurbeheer en biodiversiteit.
Wordt:
De systematiek die nu wordt toegepast om dit tekort terug te brengen naar nul, inclusief de taakstellende bezuiniging, roept vragen op. Vooral vragen over wat de gevolgen zijn van deze bezuinigingsmethodiek voor urgente doelstellingen op het gebied van duurzaamheid, klimaatadaptatie, natuurbeheer en biodiversiteit. Maar ook wat de te verwachten effecten zijn op toekomstige begrotingen, het weerstandsvermogen en deelnemersbijdragen. En tot slot wat de bezoekers hiervan merken als schoon, heel en veilig de norm is.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 12 juni 2025.

De griffier, De voorzitter,

Miguel Israel

Sharon A.M. Dijksma

Signed By: Dijksma, Sharon
19/06/2025 10:49:16 CEST
ID: 35ad0e21-f4ae-4f93-8c62-b938741b3608
Auth: Scribble

Signed By: Israel, Miguel
13/06/2025 16:10:34 CEST
ID: 35ad0e21-f4ae-4f93-8c62-b938741b3608
Auth: Scribble

Gemeenteraad

Dossiernummer	4571
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 juni 2025
Agendapunt	23
Titel	Raadsvoorstel Kwantitatieve indicatoren Samen stad maken
ID	4793
Behandelend ambtenaar	Veerle Oude Alink
Telefoon	06 34609878
E-mail	veerle.oudealink1@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder	Wethouder Oosters
Beleidsveld	Samen Stad Maken
Referendabel	Ja
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Jelmer Lok/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	12 juni 2025

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Kwantitatieve indicatoren Samen Stad Maken

Beleidsveld	Samen Stad Maken
Organisatieonderdeel	Wijken
Opsteller	Veerle Oude Alink
Kenmerk	30179711
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Ter invulling en uitwerking van de eerder opgestelde indicatoren in de ‘beleidsnota Samen Stad Maken – Geen Utrecht zonder U’ kwantitatieve effectindicatoren vast te stellen, zoals opgenomen in de bijlage ‘Indicatoren Samen stad maken’, waarbij de indicator ‘sociale cohesie’ is vervallen en met als belangrijkste onderdelen:
   a. Rapportcijfer voor Samen stad maken namens respondenten/deelnemers
   b. % respondenten/deelnemers dat invloed ervaart op ontwikkelingen in de stad, buurt of straat
   c. Aantal projecten dat gebruik heeft gemaakt van het Kompas van Zeggenschap
   d. % Utrechters dat betrokken is in de buurt door één of meerdere buurtactiviteiten (al bestaande indicator, ook te volgen via programmabegroting)
   e. % respondenten/deelnemers dat het gevoel heeft dat zij zelf verantwoordelijkheid kunnen nemen om taken of activiteiten van de gemeente op te pakken.
   f. % respondenten/deelnemers dat het gevoel heeft dat het college van b en w in hun besluiten zoveel mogelijk rekening houden met verschillende belangen.
   g. % Utrechters dat vertrouwen heeft in de lokale overheid (al bestaande indicator, ook te volgen via programmabegroting)
   h. % respondenten/deelnemers dat vindt dat de gemeente vertrouwen geeft aan Utrechters
   i. % respondenten/deelnemers dat vindt dat de gemeente werkt aan goede relaties met Utrechters door zelf naar de Utrechters toe te gaan
   j. % Utrechters dat vindt dat de gemeente open en eerlijk is in het contact met inwoners (al bestaande indicator, ook te volgen via programmabegroting)
   k. % respondenten/deelnemers dat vindt dat de gemeente open en eerlijk is
   l. % respondenten/deelnemers dat vindt dat de gemeente durft los te laten, nieuwe dingen probeert, een grens trekt (toont lef)
   m. % respondenten/deelnemers dat vindt dat de gemeente moeite doet om naar zoveel mogelijk verschillende Utrechters te luisteren
   n. % respondenten/deelnemers dat vindt dat de gemeente blijft leren en zich probeert te verbeteren,

   en hiertoe de ‘beleidsnota Samen stad maken – Geen Utrecht zonder U’ als volgt te wijzigen:
   De tabel op pagina 34 wordt vervangen door de tabel in de bijlage ‘Indicatoren Samen stad maken’.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

In de beleidsnota *Samen stad maken – Geen Utrecht zonder U* is aangegeven dat elke twee jaar de leidende principes en het kompas voor zeggenschap worden geëvalueerd en de raad een monitor aangeboden krijgt waarin de doelstellingen worden gemeten. De eerste monitor zal begin 2026 worden aangeboden aan de raad. Met dit raadsvoorstel worden de indicatoren aan de raad ter besluitvorming voorgelegd, conform de afspraken van Sturen en Verantwoorden. De kern van de monitor is dat de doelstellingen van het beleid worden gemeten aan de hand van diverse effectindicatoren, die afgeleid zijn van verschillende methodes. Op die manier is het mogelijk om nauwkeurig de effecten van het beleid te monitoren.

Context

Aanleiding

In juni 2024 heeft de raad de beleidsnota *Samen stad maken – Geen Utrecht zonder U* vastgesteld. In deze beleidsnota is een aantal indicatoren opgenomen.
Bij besluitvorming van de beleidsnota is motie 249/2024 ‘Samen de stad scherper maken’ aangenomen. Deze motie roept op om kwantitatieve indicatoren te formuleren over het gebruik van het kompas en ervaringsindicatoren met een schaal. Dit is een uitwerking van de indicatoren uit de vastgestelde beleidsnota. Met dit raadsvoorstel wordt uitvoering gegeven aan deze motie.

Juridische context

De raad is op grond van de Gemeentewet bevoegd om kaders, zoals neergelegd in deze beleidsnota, vast te stellen.

Beslistermijn

Aan de raad is toegezegd om in Q1 2025 kwantitatieve indicatoren voor Samen stad maken toe te sturen. De eerste monitor zal begin 2026 worden aangeboden aan de raad. Daarom heeft het de voorkeur om de indicatoren voor het zomerreces, dus uiterlijk in de raadsvergadering van 17 juli, vast te stellen.

Beoogd effect

Met de vaststelling van kwantitatieve indicatoren wordt gemonitord in hoeverre de uitvoering van beleidsnota *Samen stad maken – Geen Utrecht zonder U* bijdraagt aan de vastgestelde doelstellingen:

1. Utrechters hebben meer zeggenschap over beleid, plannen en uitvoering in hun stad.
    a. Utrechters hebben meer eigenaarschap
    b. Een bredere belangenafweging in besluitvorming van college en raad
2. De gemeente is een betrouwbare samenwerkingspartner voor Utrechters

Hierdoor wordt de lokale democratie versterkt en sluiten de plannen en uitvoering aan bij het vraagstuk en de mensen voor wie we het doen.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

Juni 2024	Beleidsnota Samen stad maken – Geen Utrecht zonder U
	Motie M249 'Samen de stad scherper maken’

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Ter invulling en uitwerking van de eerder opgestelde indicatoren in de 'beleidsnota Samen Stad Maken – Geen Utrecht zonder U' kwantitatieve effectindicatoren vast te stellen, zoals opgenomen in de bijlage 'Indicatoren Samen stad maken', waarbij de indicator 'sociale cohesie' is vervallen en met als belangrijkste onderdelen: a. Rapportcijfer voor Samen stad maken namens respondenten/deelnemers b. % respondenten/deelnemers dat invloed ervaart op ontwikkelingen in de stad, buurt of straat c. Aantal projecten dat gebruik heeft gemaakt van het Kompas van Zeggenschap d. % Utrechters dat betrokken is in de buurt door één of meerdere buurtactiviteiten (al bestaande indicator, ook te volgen via programmabegroting) e. % respondenten/deelnemers dat het gevoel heeft dat zij zelf verantwoordelijkheid kunnen nemen om taken of activiteiten van de gemeente op te pakken. f. % respondenten/deelnemers dat het gevoel heeft dat het college van b en w in hun besluiten zoveel mogelijk rekening houden met verschillende belangen. g. % Utrechters dat vertrouwen heeft in de lokale overheid (al bestaande indicator, ook te volgen via programmabegroting) h. % respondenten/deelnemers dat vindt dat de gemeente vertrouwen geeft aan Utrechters i. % respondenten/deelnemers dat vindt dat de gemeente werkt aan goede relaties met Utrechters door zelf naar de Utrechters toe te gaan j. % Utrechters dat vindt dat de gemeente open en eerlijk is in het contact met inwoners (al bestaande indicator, ook te volgen via programmabegroting) k. % respondenten/deelnemers dat vindt dat de gemeente open en eerlijk is l. % respondenten/deelnemers dat vindt dat de gemeente durft los te laten, nieuwe dingen probeert, een grens trekt (toont lef) m. % respondenten/deelnemers dat vindt dat de gemeente moeite doet om naar zoveel mogelijk verschillende Utrechters te luisteren n. % respondenten/deelnemers dat vindt dat de gemeente blijft leren en zich probeert te verbeteren, en hiertoe de 'beleidsnota Samen stad maken – Geen Utrecht zonder U' als volgt te wijzigen: De tabel op pagina 34 wordt vervangen door de tabel in de bijlage 'Indicatoren Samen stad maken'.
Argumenten	
1.1	Door de grote hoeveelheid effectindicatoren en verschillende methoden is het effect van de beleidsnota nauwkeurig te monitoren.
	De monitor zal worden opgebouwd op basis van de doelstellingen, waarvan het effect met diverse methodes gevuld wordt: de Inwonersenquête, vragenlijst bij het Bewonerspanel (incl. straatinterviews), ervaringsonderzoek en deskresearch. Aangezien deze metingen over verschillende groepen gaan (en daardoor ook verschillende mate van betrokkenheid en rollen), leidt dit tot verschillende effectindicatoren. Het is niet mogelijk om deze scores bij elkaar op te tellen. De effectindicatoren bepalen de opbouw van de monitor. Hierdoor is tevens nauwkeurig te monitoren per groep waar verbetering zich al voordoet en waar nog niet. De monitoring is uitgebreider dan bij andere beleidsterreinen het geval is. Bij Samen stad maken staat leren en verbeteren centraal; het is een beweging in de genen en de systemen van de gehele gemeente Utrecht. Reflectie vanuit

	Utrechters is de basis om te kunnen leren en deze beweging te kunnen maken. Juist in de eerste jaren van het nieuwe beleid is het belangrijk om uitgebreid te monitoren. Op termijn kan gekeken worden of dit minder kan.
1.2	De overlap met de monitoring van andere programma's wordt beperkt
	In de beleidsnota Samen stad maken – Geen Utrecht zonder U wordt de score voor sociale cohesie uit de Inwonersenquête genoemd als indicator voor het leidende principe ‘duurzame relaties’. Voorgesteld wordt om deze indicator te schrappen, omdat deze bij het programma inclusie en diversiteit al wordt gemonitord. Hiermee wordt de overlap met de monitoring van andere programma's beperkt
1.3	De al geformuleerde kwantitatieve indicatoren uit de beleidsnota Samen stad maken – Geen Utrecht zonder U blijven gehandhaafd.
	Naar aanleiding van M240/2024 ‘Samen de stad scherper maken’ zijn de indicatoren uit de beleidsnota Samen stad maken nader ingevuld en uitgewerkt door deze kwantitatief te formuleren. De indicatoren die al kwantitatief waren geformuleerd blijven gehandhaafd.
1.4	Al bestaande data wordt zoveel mogelijk gebruikt
	Er is gekeken welke data al wordt verzameld en in hoeverre deze data ook gebruikt kan worden voor de monitoring van de beleidsnota Samen stad maken – Geen Utrecht zonder U. Daarom zijn er drie indicatoren opgenomen, die aansluiten bij de Inwonersenquête: % Utrechters dat betrokken is in de buurt door één of meerdere buurtactiviteiten, % Utrechters dat vertrouwen heeft in de lokale overheid en % Utrechters dat vindt dat de gemeente open en eerlijk is in het contact met inwoners Deze zijn naast de monitor ook te volgen via de Programmabegroting. De overige indicatoren worden nog niet elders uitgevraagd. Hiervoor wordt dus zelf data verzameld.
1.5	Het aantal indicatoren wordt zoveel mogelijk beperkt
	In de beleidsnota Samen stad maken – Geen Utrecht zonder U wordt genoemd dat er voor de monitoring verschillende groepen onderscheiden worden, waaronder de medewerkers van de gemeente Utrecht die samen stad maken. Er is voor gekozen om medewerkers niet op te nemen in de monitor. Wel wordt een intern medewerkersonderzoek uitgevoerd naar hoe ambtenaren Samen stad maken ervaren en welke ondersteuning zij nodig hebben. Dit als onderdeel van het leren binnen de organisatie en het kunnen bijsturen vanuit het programma.
Kanttekeningen/Risico’s	
1.1	Effect van het beleid op de geformuleerde doelstellingen is een kwestie van lange adem, waardoor vooruitgang beperkt kan lijken.
	De doelstellingen worden niet van de ene op de andere dag bereikt, maar deze zullen pas zichtbaar zijn over een langere tijdsperiode. Omdat er daarnaast bij een aantal indicatoren de afgelopen jaren een dalende lijn te zien is, verwachten we over een periode van vier jaar een bescheiden vooruitgang. Hier is rekening mee gehouden bij het bepalen van de streefwaarden. Als er onvoldoende tijd wordt uitgetrokken (jaren), kan de conclusie zijn: het werkt niet, we stoppen ermee. Daarom wordt de beleidsnota organisatiebreed geïmplementeerd voor de lange termijn. Een gedrags- en cultuurverandering is nodig. Dat is moeilijk te realiseren. Stap voor stap, in het dagelijkse werk met elkaar aan de slag en van elkaar leren. Door steeds reflecties op te halen (zie met name ‘ervaringsonderzoek’), kan het kleine leren in projecten verbonden worden aan het grote leren in de monitor die input kan zijn om het beleid aan te passen.
1.2	Niet bij elke indicator zijn de streefwaarden al te bepalen.
	De meeste indicatoren zijn een kwantitatieve invulling van de indicatoren uit de beleidsnota Samen stad maken – Geen Utrecht zonder U en hebben dus geen resultaat uit het verleden. Daarom is niet van elke effectindicator een nulmeting

	bekend. Hierdoor zijn ook de streefwaarden nog niet te bepalen. De eerste volledige monitor zal begin 2026 worden aangeboden aan de raad.

Financiën
De kosten voor de monitoring van beleidsnota *Samen stad maken – Geen Utrecht zonder U* bedragen €14.194,- en vallen onder het beschikbare programmabudget van Samen stad maken. Het programmabudget voor Samen stad maken is onderdeel van het programma Betrouwbare overheid met als hoofddoelstelling Betrokken Utrechters.

Vervolg
In de beleidsnota Samen stad maken is aangegeven dat de raad een monitor aangeboden krijgt waarin de doelstellingen worden gemeten. Het voorstel voor deze monitor ligt nu voor; bij vaststelling door de raad vormt dit de basis waarop de data wordt verzameld waarmee de monitor wordt gevuld. De monitor zal tweejaarlijkse worden herhaald, gezamenlijk met de evaluatie van het kompas voor zeggenschap en de leidende principes voor houding en gedrag. Als in de uitwerking van vragenlijst voor de monitor blijkt dat indicatoren anders geformuleerd moeten worden, dan wordt dit opnieuw aan de raad voorgelegd, gekoppeld aan monitor begin 2026.

Samen stad maken
‘Gemeente aan zet’ van toepassing, er is niet samengewerkt met Utrechters voor dit voorstel.

Communicatie
De gewijzigde beleidsnota wordt gepubliceerd op www.utrecht.nl

Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is van toepassing.

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming:
- Indicatoren Samen stad maken

Bijlagen informatie:
- Resultaten vragenlijst Buurtbudgetten in Utrecht
- Beleidsnota Samen Stad Maken – Geen Utrecht Zonder U! (met wijzigingen zichtbaar)

Instrument	Effect-indicator voor monitor SSM	0-meting 2023	Een-meting 2025 (Inwonersenquête is streefwaarde)	Vervolg-meting 2027 (streefwaarde)
Tevredenheid Samen stad maken				
Bewonerspanel + straatinterviews	Rapportcijfer SSM - Bewoners	-	6,0	6,2
Ervaringsonderzoek*	Rapportcijfer SSM - Betrokkenen	-	-	-
Doelstelling 1: Utrechters hebben meer zeggenschap over beleid, plannen en uitvoering in hun stad.				
Bewonerspanel + straatinterviews	% respondenten dat invloed ervaart op ontwikkelingen in de stad, buurt of straat.	-	22%	24%
Ervaringsonderzoek*	% deelnemers dat invloed ervaart op ontwikkelingen in de stad, buurt of straat.	-	-	-
Deskresearch	Aantal projecten dat gebruik heeft gemaakt van het Kompas van Zeggenschap	-	-	-
Doelstelling 1a: Utrechters hebben meer eigenaarschap				
Inwonersenquête	% Utrechters dat betrokken is in de buurt door één of meerdere buurtactiviteiten. (al bestaande indicator, ook te volgen via programmabegroting)	54%	55%	57%
Bewonerspanel + straatinterviews	% respondenten dat het gevoel heeft dat zij zelf verantwoordelijkheid kunnen	-	25%	27%

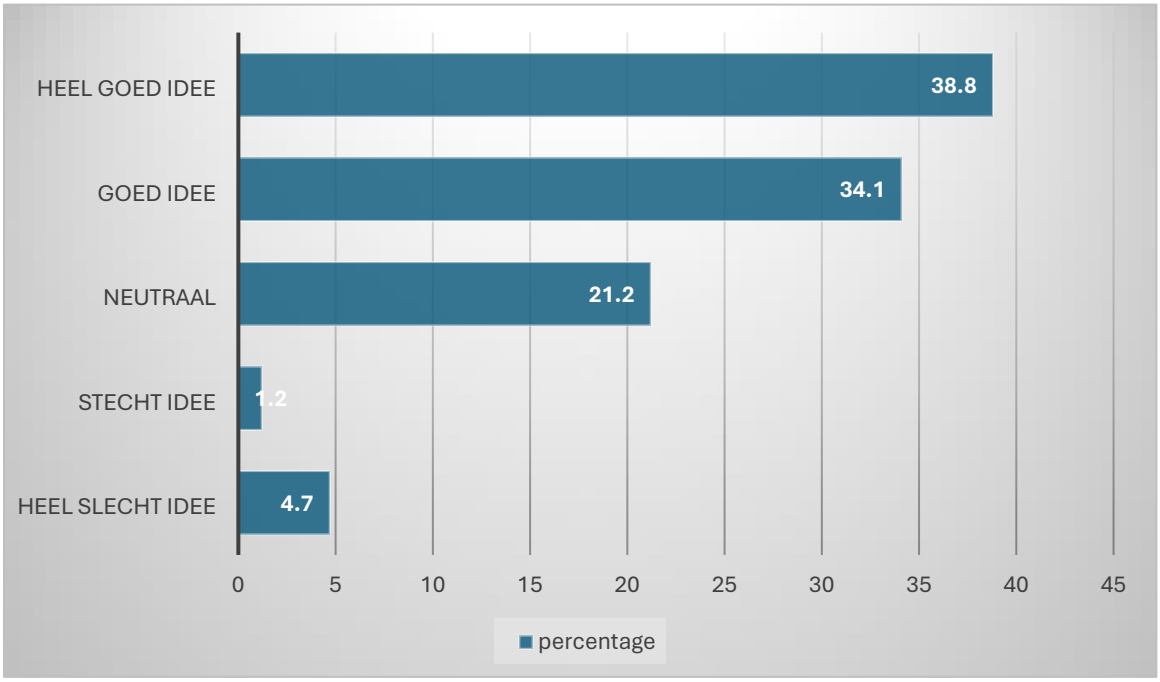
	nemen om taken of activiteiten van de gemeente op te pakken.			
Ervaringsonderzoek*	% deelnemers dat het gevoel heeft dat zij zelf verantwoordelijkheid kunnen nemen om taken of activiteiten van de gemeente op te pakken.	-	-	-
Doelstelling 1b: Een bredere belangenafweging in besluitvorming van college en raad				
Bewonerspanel + straatinterviews	% respondenten dat het gevoel heeft dat het college van b en w in hun besluiten zoveel mogelijk rekening houden met verschillende belangen.	-	35%	37%
Deskresearch	Aantal college- en raadsvoorstellen waar een samenwerkings-verslag is toegevoegd	-	-	-
Doelstelling 2: De gemeente is een betrouwbare samenwerkingspartner voor Utrechters				
Leidende principe 1: Vertrouwen				
Inwonersenquête	% Utrechters dat vertrouwen heeft in de lokale overheid (al bestaande indicator, ook te volgen via programmabegroting)	53%	54%	56%
Bewonerspanel + straatinterviews	% respondenten dat vindt dat de gemeente vertrouwen geeft aan Utrechters	-	28%	30%

Ervaringsonderzoek*	% deelnemers dat vindt dat de gemeente vertrouwen geeft aan Utrechters	-	-	-
Leidende principe 2: Duurzame relaties				
Bewonerspanel + straatinterviews	% respondenten dat vindt dat de gemeente werkt aan goede relaties met Utrechters door zelf naar de Utrechters toe te gaan	-	27%	29%
Ervaringsonderzoek*	% deelnemers dat vindt dat de gemeente werkt aan goede relaties met Utrechters door zelf naar de Utrechters toe te gaan	-	-	-
Leidende principe 3: Open en eerlijk				
Inwonersenquête	% Utrechters dat vindt dat de gemeente eerlijk en open is in het contact met inwoners. (al bestaande indicator, ook te volgen via programmabegroting)	27%	28%	30%
Bewonerspanel + straatinterviews	% respondenten dat vindt dat de gemeente open en eerlijk is	-	22%	24%
Ervaringsonderzoek*	% deelnemers dat vindt dat de gemeente open en eerlijk is	-	-	-
Leidende principe 4: Lef tonen				
Bewonerspanel + straatinterviews	% respondenten dat vindt dat de gemeente durft los te laten, nieuwe dingen probeert, een grens trekt (toont lef)	-	36%	38%

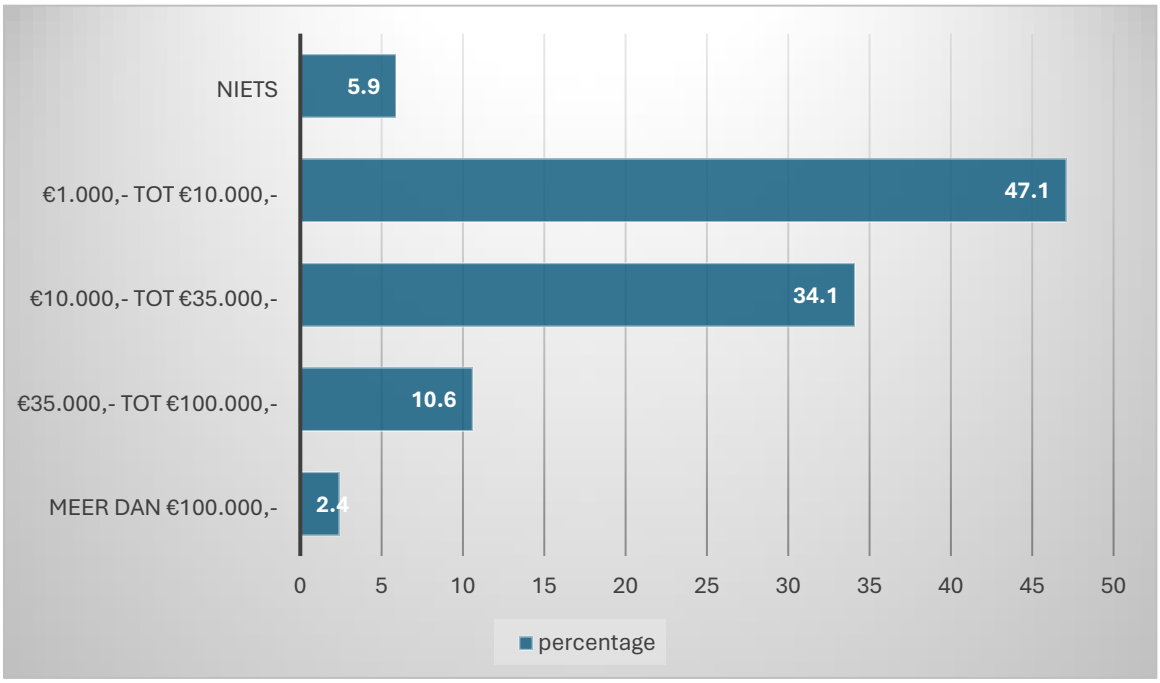
Ervaringsonderzoek*	% deelnemers dat vindt dat de gemeente durft los te laten, nieuwe dingen probeert, een grens trekt (toont lef)	-	-	-
Leidende principe 5: Inclusie en diversiteit				
Bewonerspanel + straatinterviews	% respondenten dat vindt dat de gemeente moeite doet om naar zoveel mogelijk verschillende Utrechters te luisteren	-	33%	35%
Ervaringsonderzoek*	% deelnemers dat vindt dat de gemeente moeite doet om naar zoveel mogelijk verschillende Utrechters te luisteren	-	-	-
Leidende principe 6: Leren en verbeteren				
Bewonerspanel + straatinterviews	% respondenten dat vindt dat de gemeente steeds blijft leren zich probeert te verbeteren	-	32%	34%
Ervaringsonderzoek*	% deelnemers dat vindt dat de gemeente steeds blijft leren zich probeert te verbeteren	-	-	-

Resultaten vragenlijst Buurtbudgetten in Utrecht

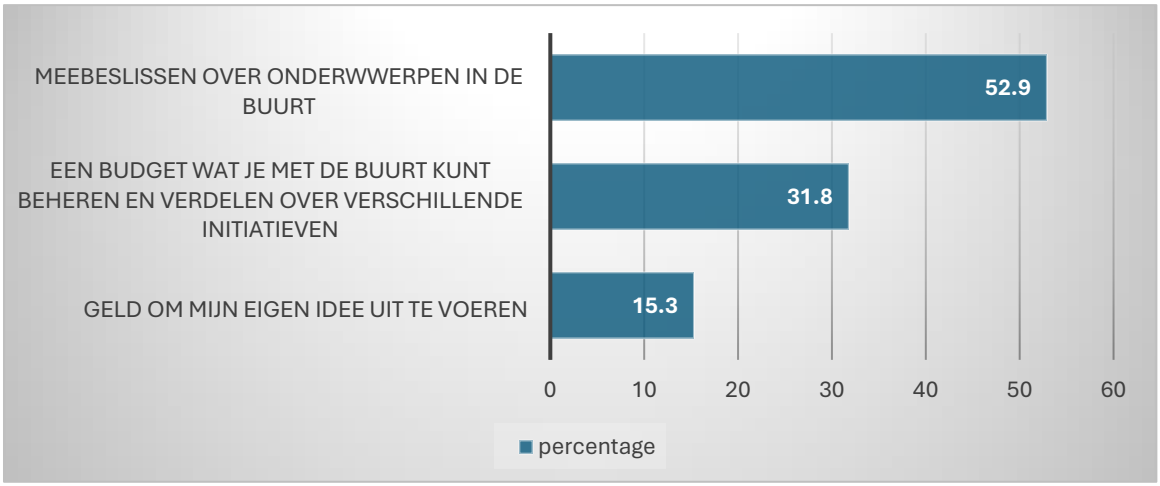
Vraag 1: Vind je het een goed idee als buurtbewoners geld van de gemeente krijgen voor een buurtbudget?

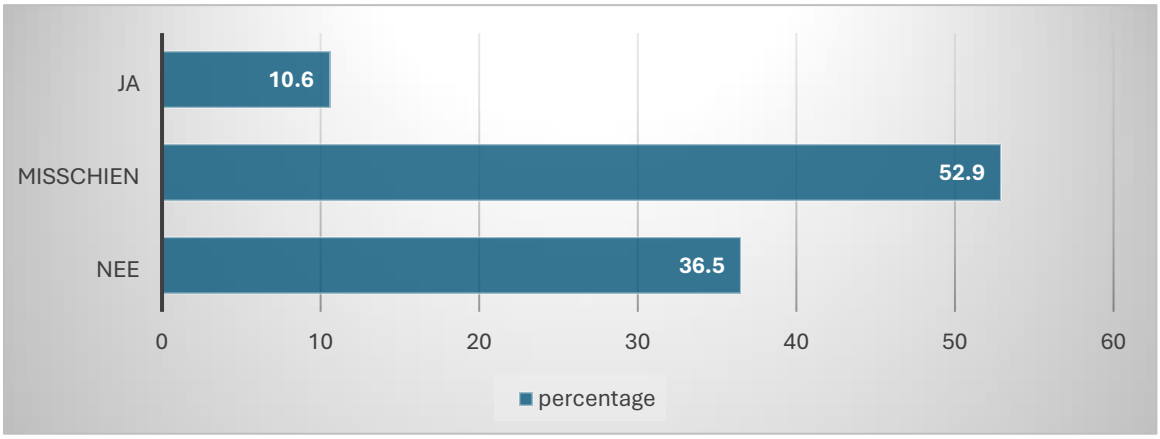
Vraag 2: Stel: in jouw buurt komt een buurtbudget wat buurtbewoners beheren. Hoeveel geld zou dat buurtbudget volgens jou per jaar maximaal mogen bevatten?

Vraag 3: Waar heb je zelf het meest behoefte aan?

Vraag 4: Heb je zelf de wens om samen met andere buurtbewoners een buurtbudget te starten, te coördineren en te beheren?

Open vraag: is er nog iets wat je aan ons wilt meegeven?

Er zijn veel verschillende reacties gekomen op de open vraag. Zo zijn er veel kritische geluiden over de besteding van het budget en worden suggesties gegeven om het geld op een andere manier in te zetten. Daarnaast is er veel onduidelijkheid over het middel en wordt aangegeven dat veel mensen het niet kennen, zichtbaarheid ontbreekt. Een aantal reacties:

Dit is denk ik wel heel gevoelig voor misbruik, of door gebruik door groepjes die hier handig mee zijn. Ik ken veel buren, maar denk niet dat ze hier aan mee willen werken. Ik zie liever dat de gemeente luistert en daarnaar handelt en plannen uitvoert.

Ik zou best wel iets willen organiseren om de sociale cohesie in mijn buurt te versterken en meer buurtbewoners te leren kennen, maar ik weet niet zo goed wat ik kan organiseren en waar ik moet beginnen.

Het begrip buurtbudget is mij niet bekend, misschien loont het om dit beter kenbaar te maken zodat men het ook kan inzetten.

In deze rijke buurt en onze straat met koophuizen van 1 miljoen is dit absoluut niet nodig geef dit geld uit aan belangrijke dingen zoals zorg en kinderen die in armoede leven. Het geld gaat altijd naar de verkeerde mensen die zelf geld genoeg hebben.

Ik kende al het ondernemersfonds en het initiatievenfonds. Vervangt het buurtbudget het initiatievenfonds, of blijft dat ook gewoon bestaan?

Ik vind het een mooi initiatief om buurt- en burgerbetrokkenheid te vergroten. Aan de andere kant ben ik ook een beetje wantrouwend richting medemens over het beheren en inzetten van het budget (efficiënt besteden). Maar dat kan net zo goed gelden voor gemeente(medewerkers).

Beleidsnota
Samen stad maken

1e Utrechtse burgerberaad 2024

Geen Utrecht zonder U

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl

Voorwoord

“Contact maakt de stad”, zo wordt het coalitieakkoord 2022-2026 inhoudelijk geopend. En dat is niet voor niets. De grote uitdagingen waar we als stad in deze periode voor staan, willen we samen met Utrechters aanpakken. Dat betekent meer zeggenschap voor Utrechters over de ontwikkelingen in hun stad, wijk, buurt of straat. Lokale democratie moet meer zijn dan één keer in de vier jaar naar de stembus gaan.

Om die democratie te versterken zetten we verschillende middelen in. Van een burgerberaad tot de wijkplatforms en van buurtbudgetten tot het initiatievenfonds. In het nieuwe Samen stad maken dat nu voor u ligt, introduceren we het ‘Kompas voor zeggenschap’. Een handvat om het doel uit het coalitieakkoord ‘Utrechters hebben zeggenschap over ontwikkelingen in hun stad, wijk, buurt en straat’ te realiseren.

> “Democratie mag niet van een kleine groep Utrechters zijn.”

In de afgelopen jaren heeft de gemeente niet altijd in de roos geschoten bij participatietrajecten. Dat is ook scherp aan de kaak gesteld door de Utrechtse gemeenteraad en de rekenkamer. In dit stuk kijken we hoe onze houding en gedrag als gemeente Utrecht kan bijdragen aan het vertrouwen in de democratie. Met gemeente bedoelen we onszelf als college, de ambtenaren en ook de gemeenteraad. Lokale democratie is niet makkelijk, er zullen altijd tegenstrijdige belangen zijn en kiezen blijft moeilijk. Het gesprek aan durven gaan en echt luisteren naar de ander, is iets waar niet alleen de gemeente een stap heeft te zetten. Het is iets dat alle Utrechters aan gaat. Wij geloven dat alleen door eerlijke reflectie en de voorgestelde verbeterpunten in deze nota onze Utrechtse lokale democratie écht vooruit kan.

Vooruit gaan we zeker. In de afgelopen twee jaar als wethouder heb ik ongelofelijk veel kracht en initiatief vanuit de stad ervaren en echt goede participatietrajecten mogen volgen. Met de richtlijnen van het nieuwe Samen de Stad maken, geloof ik dat we de komende jaren alleen nog maar harder vooruitgaan en de toekomst van Utrecht nog een stukje mooier maken. Geen Utrecht zonder U.

Eva Oosters
Wethouder Participatie

Verbeter de wereld, begin bij jezelf. Om tot beter beleid én samenwerking met de stad te komen, hebben we met heel veel Utrechters, collega's en samenwerkingspartners in de stad gesproken en gebrainstormd. Er is veel geleerd van de antwoorden op de vragen: Wanneer ging samenwerking met de gemeente goed? En wat maakte het tot een goede samenwerking? Wanneer ging het niet goed en waar lag dat dan aan? Als we de afstand tussen gemeente en Utrechters willen verkleinen, als we willen werken aan meer verbinding, wat vraagt dat dan voor houding en gedrag van ambtenaren, college en raadsleden?

- Duidelijkheid over de manier waarop we samenwerken,
- Eerlijk en duidelijk zijn over de mate van zeggenschap,
- Onze getoonde houding en gedrag,
- Onderling vertrouwen - dé basis van goede samenwerking.

Benieuwd naar alle Utrechters die we gesproken hebben? Lees het Inspiratie en participatieverslag.

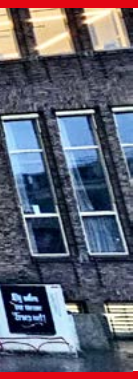

Inhoudsopgave

A **Inleiding** **6**
1. Geen Utrecht zonder U 7
2. Doelstellingen 8

B **Opgave** **10**
1. Leidende principes voor houding en gedrag 11
2. Kompas voor zeggenschap 17
3. Implementatie en continue doorontwikkeling 26

C **Monitoren, sturen en verantwoorden** **32**
Voortgang en verantwoording 33
Indicatoren 33
Risico’s 35
Financiën 36
Utrechts Sturingsmodel (voor complexe opgaven) 38

D **Bijlage** **40**
Afspraken wijkplatforms 41

A Inleiding

1. Geen Utrecht zonder U

Geen Utrecht zonder U; want Utrechters maken van onze stad dé plek waar we met elkaar wonen, werken, zorgen, studeren, groeien, genieten. Steeds meer Utrechters werken samen aan passende oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. Binnen Utrecht zien we hele mooie voorbeelden van (bewoners)initiatieven, vaak in goede samenwerking met de gemeente. Denk bijvoorbeeld aan de Stadsmakers, Parkorganisatie Maximapark, het Gezondheidspact, zelfbeheer sporthal Lunetten, Voedselcollectief Utrecht. Ook zien we goede voorbeelden van samenwerking vanuit de gemeente zoals het stadsteam bij de tender voor het Jaarbeurspleingebouw, de ontwikkeling van Smakkelaarsveld of het wervenberaad. Al deze vormen van samenwerking leveren een belangrijke bijdrage aan gezond stedelijk leven voor iedereen.

Met Utrechters bedoelen wij zowel bewoners als toekomstige bewoners, gebruikers, maatschappelijke organisaties en commerciële organisaties in de gemeente Utrecht.

Tegelijkertijd zien we ook een aantal zorgelijke ontwikkelingen die alles te maken hebben met de steeds groter wordende afstand tussen de systeemwereld en de leefwereld. 38% van de Utrechters heeft vertrouwen in de landelijke overheid. Het vertrouwen in de gemeente Utrecht is relatief hoog, maar in 2023 is ook het vertrouwen in de gemeente opnieuw gedaald en zakt die in een aantal wijken onder de 50%[1].

We zien een steeds groter wordende groep mensen die weinig grip heeft op hun leven en die zich niet gehoord voelt. Deze groep haakt sneller af, terwijl dit juist ook een groep is die afhankelijk kan zijn van de gemeente of maatschappelijke organisaties. Ook het Rekenkamerrapport ‘Horen, zien en samen door’ laat zien dat veel Utrechters zich niet gezien en gehoord voelen. Soms juist niet in een participatietraject. Niet iedereen kan of wil meedoen in een participatietraject. De Inwonersenquête van 2023 laat zien dat 17% procent betrokken is bij het maken van beleid en plannen van de gemeente. Van die mensen ervaart slechts een derde de gemeente als open en eerlijk[2].

Kortom; we zien goede voorbeelden, maar te veel Utrechters ervaren afstand tot de gemeente en ten opzichte van elkaar. Dat kan en moet beter. Dat schreven we ook in de raadsbrief over de herijking Samen stad maken. Verbinding en vertrouwen is nodig voor een goed functionerende democratie.

Verbinding betekent niet dat iedereen het altijd met elkaar eens hoeft te worden. Tegengestelde belangen en verschillende opvattingen zullen altijd blijven bestaan. Daar is de representatieve democratie juist voor ontwikkeld: de raad is gekozen door Utrechters om de verschillende belangen ten opzichte van elkaar af te wegen. Het vraagt van ons als college om deze verschillende opvattingen en belangen beter inzichtelijk te maken om zo de raad beter in positie te brengen. Daarvoor is het nodig om actief en op andere manieren op zoek te gaan naar de verschillende geluiden van alle Utrechters. En meer moeite te doen om geluiden te horen die ons niet vanzelf bereiken. Daarbij kunnen we de inwonerssignalen die wij al ontvangen veel beter gebruiken dan we nu doen. Als wij ervaringskennis verbinden

1 Bron; Inwonersenquete 2023. Vertrouwen in gemeenteambtenaren is 54%, vertrouwen in college is 55%, vertrouwen in raad is 51%; gemiddeld voor de stad 53%

2 Bron; Inwonersenquete 2023

aan vakkennis, kunnen we plannen en uitvoering beter laten aansluiten bij het vraagstuk en de mensen voor wie we het doen. Zo vergroten we de impact van onze inspanningen. Een goed functionerende democratie vraagt niet eens in de vier jaar, maar elke dag aandacht.

> “Utrechters kunnen invloed uitoefenen door mee te **denken**, maar de meeste mensen ervaren vooral energie als zij mee kunnen **doen**.”

Meer eigenaarschap voor Utrechters geeft hun de mogelijkheid meer grip te ervaren op hun leven en brengt de menselijke maat terug. Juist in tijden van schaarste en in een samenleving die individualistischer is geworden, is het nodig om extra te investeren in gemeenschapskracht en samenwerking. Dat is ook benoemd in Motie 423 die ons oproept om te onderzoeken welke taken de gemeente kan overdragen aan de gemeenschap. Deze beleidsnota geeft daar de richting voor.

Alleen als overheid, markt en gemeenschap beter en gelijkwaardig met elkaar samenwerken, komen er duurzame oplossingen voor de uitdagingen van deze tijd, zoals klimaat, woningbouw en kansengelijkheid. En dat vraagt wat van ons; het vraagt verandering in houding en gedrag, vertrouwen in Utrechters en het vraagt om vernieuwing van samenwerkingsvormen. In deze beleidsnota geven we daar de richting en een handvat met het ‘kompas voor zeggenschap’ voor.

Leeswijzer

In de volgende paragraaf beschrijven we eerst de doelen die we beogen met dit nieuwe beleid. Daarna volgt in deel B de kern van dit beleidsdocument: daarin beschrijven we welke houding en welk gedrag van ambtenaren, college en raadsleden nodig is om deze doelen te bereiken en introduceren we een kompas voor zeggenschap met nieuwe samenwerkingsvormen. Daarmee geven we een richting en een handvat. Het succes ligt in de kracht van de implementatie; hoe gaan we deze richting uitvoeren en onderhouden? Dit vraagt een doorvertaling naar concrete situaties en een continue doorontwikkeling. Lees er meer over op pagina 25. Tot slot een beschrijving van hoe wij deze richting gaan monitoren en verantwoorden.

2. Doelstellingen

Om een bijdrage te leveren aan een betrouwbare en rechtvaardige overheid, richten wij ons met Samen stad maken erop om plannen en uitvoering te laten aansluiten bij het vraagstuk en de mensen voor wie we het doen. Daarvoor is inzet nodig op meer betekenisvolle verbinding tussen gemeente en Utrechters en Utrechters onderling. De diverse Utrechters krijgen meer inzicht in en begrip van de verschillende inzichten en belangen, dilemma’s en afwegingen door onderlinge uitwisseling en terugkoppeling. Dat draagt bij aan meer betrokkenheid, eigenaarschap en gemeenschapskracht van Utrechters en een betere belangenafweging bij besluiten. Het is onze missie om de lokale democratie van alle Utrechters te maken.

Om deze missie te realiseren, zijn voor de komende jaren meetbare doelstellingen opgesteld. Als we willen dat plannen en uitvoering aansluiten bij het vraagstuk en de mensen voor wie we het doen, dan vraagt dit dat Utrechters meer zeggenschap krijgen. Met zeggenschap bedoelen we de invloed die iemand heeft op beslissingen.

Invloed uitoefenen kan afhankelijk van de situatie op verschillende manieren; doordat Utrechters zelf eigenaarschap nemen en krijgen of doordat hun belangen en inzichten beter worden meegenomen door college en raad. Met eigenaarschap van Utrechters bedoelen we dat Utrechters zelf verantwoordelijkheid voelen en verantwoordelijkheid nemen om taken of activiteiten van de gemeente op te pakken. Het gaat dus niet om eigendom. Invloed uitoefenen kan ook door belangen en inzichten mee te geven.

Om meer zeggenschap, meer eigenaarschap voor Utrechters en een bredere belangenafweging te realiseren, moet de verbinding tussen Utrechters en gemeente worden verbeterd. Dat vraagt dat de gemeente een betrouwbare samenwerkingspartner is.

Aandacht en vertrouwen geven | Vertrouwen krijgen | Verbinding | Goed functionerende democratie

Dit alles is samengevat in de volgende meetbare doelstellingen[3]:

1. Resultaat

Utrechters hebben meer zeggenschap over beleid, plannen en uitvoering in hun stad
- er is meer eigenaarschap voor Utrechters.
- college en raad maken een brede belangenafweging in besluitvorming.

2. Proces

De gemeente is een betrouwbare samenwerkingspartner voor Utrechters.

Het doel van Samen stad maken is dus niet om draagvlak te creëren en het doel is ook niet om consensus te bereiken. Verschillende opvattingen zullen altijd blijven bestaan.

3 De manier waarop wij deze doelstellingen meten is uitgewerkt in deel C, paragraaf 1.

B Opgave

1. Leidende principes voor houding en gedrag

Op basis van alle gesprekken en andere inspiratiebronnen (zie Inspiratie en participatie-verslag) denken wij dat de verandering van houding en gedrag van ambtenaren, college en raadsleden de belangrijkste bijdrage levert aan de doelen en missie van Samen stad maken. Dit is tegelijkertijd misschien wel de moeilijkste opgave. We hebben veel Utrechters en ambtenaren gevraagd welke houding en welk gedrag de gemeente liet zien bij de goede voorbeelden van samenwerking. Hoe zorgen we ervoor dat plannen en uitvoering aansluiten bij het vraagstuk en de mensen voor wie we het doen? Hoe kunnen we de lokale democratie van iedereen maken? Hoe zorgen we voor meer verbinding?

Het antwoord op deze vragen is samen te vatten in zes principes voor houding en gedrag van ambtenaren, college en raadsleden in samenwerking met Utrechters[1]. Alleen als alle drie deze groepen volgens deze principes samenwerken met de stad, kunnen we de gestelde doelen uit deel A realiseren. Deze zes principes zijn een aanvulling op en concretere uitwerking van de Gedragscode van de gemeente Utrecht waarin we de vier kernwaarden open, wendbaar, scherp en betrouwbaar hebben opgenomen.
De leidende principes voor houding en gedrag zijn nadrukkelijk niet ‘iets erbij’, maar gericht op een andere manier van werken in alle samenwerkingsvormen.

Deze zes principes zijn onderling verbonden. Centraal staat dat de gemeente een betrouwbare samenwerkingspartner wil zijn. Zo kunnen we bijvoorbeeld alleen werken aan duurzame relaties als we vertrouwen geven aan Utrechters. Om te willen leren en verbeteren moeten we ook lef tonen.

Natuurlijk vraagt goede samenwerking niet alleen wat van ons als gemeente, maar ook wat van de partijen waarmee wij samenwerken. Goede samenwerking is altijd wederzijds. Wij zijn ervan overtuigd dat iedere verandering bij jezelf moet beginnen: wees de verandering die je wil zien. Van daaruit kun je afspraken maken met Utrechters over houding en gedrag en wederzijds respect in een samenwerkingstraject. We hebben de zes leidende principes uitgewerkt en geven bij elk principe aan welk gedrag daarbij hoort.

1 De principes zijn opgesteld voor samenwerking met Utrechters en niet gericht op publieksdienstverlening, vergunningverlening of handhaving.

We zijn open en eerlijk

Transparantie is de eerste randvoorwaarde voor verbetering van de samenwerking. Daarmee bedoelen we dat we duidelijk zijn in wat het doel is, wat ieders rol is en wat de randvoorwaarden of kaders zijn. We lichten onze besluiten en processen altijd toe én koppelen terug wat we wel en niet gedaan hebben met de input die Utrechters ons geven.

Open en eerlijk betekent ook dat we het gesprek in de stad niet starten met een oplossing. We starten open, laten zien wat we al weten op basis van cijfers en eerdere onderzoeken, stellen (aanvullende) vragen en werken vervolgens oplossingsgericht samen met Utrechters. Dit betekent dat we de samenwerking eerder starten dan nu soms het geval is, namelijk voordat er een inhoudelijke oplossing of een plan ligt.

Maar open en eerlijk betekent nog meer. Om de verbinding te kunnen maken tussen de systeemwereld en de leefwereld, vraagt het van ons dat we onszelf als mens laten zien en niet verschuilen achter regels en richtlijnen en geen verhullende taal gebruiken. Bij jezelf als mens laten zien, hoort ook je gevoel laten zien en jezelf kwetsbaar en empathisch opstellen. Zo verklein je de afstand tot de ander. Dat geldt ook in de samenwerking tussen de gemeente en Utrechters.

Natuurlijk zijn er grenzen aan open en eerlijk; regels en wetten (zoals AVG) zorgen voor bescherming van Utrechters en stellen grenzen aan onze openheid. Open en eerlijk is natuurlijk nooit een excuus om anderen te kwetsen en alles wat we denken zomaar te zeggen. Dat is ook een grens die we bewaken. Ook door de raad vastgestelde kaders geven grenzen aan waarbinnen het gesprek kan plaatsvinden.

We geven vertrouwen aan Utrechters

Meer eigenaarschap en verantwoordelijkheid voor Utrechters vraagt van ons om ruimte en vertrouwen te geven. Het vraagt loslaten en accepteren dat het anders kan gaan dan wij zelf in gedachten hadden. Wij weten niet alles beter.

> “Goed samenwerken lukt alleen als er onderling vertrouwen is. Het begint bij elkaar als mens zien en benaderen.”
>
> - Sleutelpersoon

We werken niet alleen voor Utrechters, maar we werken ook samen met Utrechters. Dat betekent dat we niet overnemen van Utrechters als zij zelf eigenaarschap tonen en als er niet gevraagd wordt om over te nemen. Voor een goede samenwerking is wederzijds vertrouwen nodig. Vertrouwen krijgen, begint met vertrouwen geven.

Ook hier zijn grenzen aan: het vertrekpunt is vertrouwen en dat gaat hand in hand met gezond verstand en zakelijkheid. Als vertrouwen geschonden wordt, dan vraagt dat van ons om daar open en eerlijk over te zijn en daar ook naar te handelen. We zullen continu het algemeen belang in ogenschouw houden en weten dat er veel verschillende persoonlijke en organisatiebelangen zijn.

We tonen lef

Open en eerlijk zijn en vertrouwen geven, vraagt ook lef. Het klinkt op papier makkelijker dan het in de praktijk is. Goede samenwerking vraagt soms durven loslaten en soms juist durven handelen op signalen. Niet alleen luisteren, maar er ook wat mee doen. Durven innoveren en nieuwe vormen uitproberen.

> “Durf los te laten.
> Wij weten en kunnen het niet altijd beter.”
>
> - Ambtenaar

Lef betekent ook een grens durven trekken. Dat kan gaan om een inhoudelijke grens; bijvoorbeeld een door de raad vastgesteld kader, een wettelijke grens of over een besluit dat al genomen is. Helderheid over deze grenzen zorgt voor helderheid in verwachtingen over en weer.

Maar het kan ook gaan om een meer persoonlijke grens in de samenwerking. Bijvoorbeeld een grens aan toenemende boosheid en agressie die geuit wordt richting onze collega’s. Wij zien dat hierdoor steeds meer ambtenaren angst en onveiligheid ervaren in de samenwerking met Utrechters. Dit staat een goede samenwerking in de weg. Het is aan ons als college en aan de raad om ook hierin een grens te trekken en ons er hard voor te maken dat onze ambtenaren zich te allen tijde veilig kunnen voelen in hun werk.

We werken proactief aan inclusie en diversiteit

In onze beleidsnota Inclusie en diversiteit, tot je recht komen is uitgebreid beschreven wat wij hieronder verstaan en hoe we ons daarvoor inzetten. In de samenwerking met Utrechters vraagt het van ons dat wij maatschappelijk sensitief zijn. Wij zijn ons bewust van onze vooroordelen, positie en privileges en zijn nieuwsgierig naar de verschillende perspectieven op een vraagstuk. We doen moeite om ons in te leven in de belevingswereld van anderen. We erkennen het ongelijke speelveld in de samenwerking en voor het bereiken van verschillende Utrechters investeren we ongelijk voor gelijke kansen.

Het vraagt van ons dat we extra moeite doen om degene voor wie we het doen (de gebruiker) actief te betrekken en op die manier het soms ongehoorde geluid te horen. Bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van woningbouw niet alleen omwonenden te horen, maar minstens net zo veel de toekomstige bewoners of bij de aanpak van toegankelijk Utrecht juist de mensen die fysieke en mentale ontoegankelijkheid ervaren.

Er is ook een andere vorm van ongehoord geluid; sommige Utrechters weten ons heel goed te vinden, maar voor sommige Utrechters is het lastig om hun stem te laten horen. Bijvoorbeeld omdat het onderwerp ingewikkeld is of ingewikkeld wordt uitgelegd of omdat ze zich niet aangesproken voelen. Niet iedereen kan en wil meedoen in een participatietraject of kan zelf eigenaarschap op zich nemen. Dit vraagt van ons dat wij taal en vorm aanpassen om zo een bredere groep Utrechters te bereiken en de raad een meer representatieve afweging van belangen te kunnen laten maken door de verschillende belangen beter in beeld te brengen. Specifiek hebben we daarbij ook aandacht voor jongeren onder de 18, omdat zij nog geen formeel stemrecht hebben, maar veel besluiten

wel van belang zijn voor hun toekomst. We bouwen voort op het aanwezige kapitaal van vreedzame school en vreedzame wijk.

> “Weet je als gemeente groepen Utrechters niet te bereiken? Schakel dan mensen in die dat wel doen!”
>
> - Stichting Sleutelpersonen

We doen extra moeite om in ieder geval de volgende groepen Utrechters en ongehoorde stemmen te betrekken en te horen bij een onderwerp dat hun raakt op een manier die bij hun past:

- met name de Nederlandse vergader- en beleidstaal, minder beheersen, of zich niet thuis voelen in een vergadercultuur,
- Utrechters die minder digitaal vaardig zijn en minder hun stem laten horen via internetpanels of internetvragenlijsten,
- Utrechters die minder in staat zijn om overleggen en bijeenkomsten bij te wonen in de avond, zoals ouders met jonge kinderen en (kleine) ondernemers,
- Utrechters met minder vertrouwen in de lokale overheid en frustraties over eerdere participatieprocessen in Utrecht,
- Utrechters die fysieke of mentale ontoegankelijkheid ervaren,
- Jonge Utrechters, kinderen en jeugdigen,
- De stem van Utrechters en belanghebbenden die niet direct bij een plek of onderwerp betrokken zijn, maar die wel van belang is,
- De stem van toekomstige Utrechters, toekomstige bewoners/gebruikers,
- De stem van toekomstige generaties,
- De stem van de natuur en klimaat.

We werken proactief aan duurzame relaties met Utrechters

We kunnen alleen zichtbaar en benaderbaar zijn en verbinding maken als we veel meer het Stadskantoor uit gaan. We maken verbinding op de plek in de stad waar het beleid of de uitvoering over gaat. Dit betekent concreet dat niet alleen wijkadviseurs of collega’s van Stadsbedrijven, maar bijvoorbeeld ook projectleiders en beleidsadviseurs in hun dagelijks werk veel vaker in een winkelcentrum, een buurthuis, een sportkantine, op straat of bij een gezamenlijke actie in een buurt, te vinden zijn om daar proactief contact te maken met de mensen voor wie we het doen. En op die manier ‘streetwise’ worden. Voor het college betekent dit bijvoorbeeld vaker informeel met Utrechters op straat of in hun buurt in gesprek gaan en zo een breder geluid ophalen.

Zoveel mogelijk maken we plannen ter plekke (met ‘de tekentafel’ de wijk in). Maar we zoeken ook het contact op als er geen concrete aanleiding voor is. Bijvoorbeeld om te horen wat voor buurtbewoners belangrijk is. Dit maakt dat je aan de voorkant van een beweging al het gesprek met elkaar kunt hebben (het kan escalatie voorkomen) en dat je elkaar ook sneller vindt als het wel nodig is. Oftewel, meer buurt- en wijkgericht werken.

> “Sluit eens aan bij een buurtfeest, dan hoor je hele andere dingen.”
>
> - thirty030

Nu is er vaak het gevoel dat hier geen tijd voor is omdat we gericht zijn op het eindresultaat of het individuele project terwijl er in de omgeving meer speelt. Dit vraagt een verschuiving naar meer aandacht om met Utrechters te bespreken wat nu eigenlijk de kwestie of het vraagstuk is. Naar elkaar luisteren, echt de moeite doen om elkaar te begrijpen, waardering uitspreken, leidt tot meer verbinding en tot duurzamere en meer integrale oplossingen. Samenhang en bundelen van thema’s in een buurt is belangrijk. Het maakt samenwerken voor ons en voor Utrechters interessanter en efficiënter.

Om veel meer Utrechters te bereiken, is het nodig om te investeren in de relaties met sleutelpersonen in de stad of gebruik te maken van bestaande relaties die uitvoeringsorganisaties hebben. Dit zijn vaak de mensen die de verbinding kunnen maken tussen de leefwereld en de systeemwereld. Stichting Sleutelpersonen is hier een mooi voorbeeld van.

We stimuleren dat Utrechters met elkaar in gesprek gaan en er voor elkaar kunnen zijn. Een mooi voorbeeld is het Burgerberaad. Breng bijna 100 verschillende Utrechters in de leeftijd van 14-99 jaar bij elkaar en er ontstaan in vijf bijeenkomsten waardevolle adviezen aan de raad over de viering van de jaarwisseling in Utrecht. Het Burgerberaad levert ook bijvangst op: nieuwe vriendschappen, samenwerkingen tussen Utrechters onderling, contact met en begrip voor Utrechters buiten de eigen bubbel, meer begrip voor het werk van de gemeente en politie, groter vertrouwen in de kracht van de stad en elkaar.

Wijkplatforms als een duurzame relatie

De wijkplatforms in Utrecht hebben een speciale verbindende rol in de wijk, tussen bewoners onderling en met de gemeente. Het is ***“een zelfstandig overleg van bewoners… heeft een signalerende en agenderende functie… en heeft een duurzame samenwerkingsrelatie met de gemeente waarin zij op maat afspraken kunnen maken”*** (raadsbrief Doorontwikkeling Wijkplatforms 2023-2026). Een wijkplatform bepaalt zelf voor welke thema’s en onderwerpen zij zich inzet en hoe ze zich organiseren. Het eigenaarschap ligt bij bewoners en de gemeente ondersteunt met financiële middelen. Daarmee valt het wijkplatform als zodanig in het kompas voor zeggenschap (pagina 16) in de categorie Overheidsmiddelen. Wanneer de gemeente ook inhoudelijk betrokken is, op onderwerpen samen met het wijkplatform optrekt of expertise inbrengt valt een wijkplatform in de categorie Overheidsparticipatie. Afhankelijk van het vertrekpunt en eigenaarschap kan het wijkplatform ook in een andere categorie vallen. De wijkplatforms en gemeente maken daarom afspraken met elkaar over de samenwerking en hebben zodoende een waardevolle en duurzame relatie met elkaar. Lees meer over deze samenwerking in bijlage 1 op pagina 39.

We leren en verbeteren continu

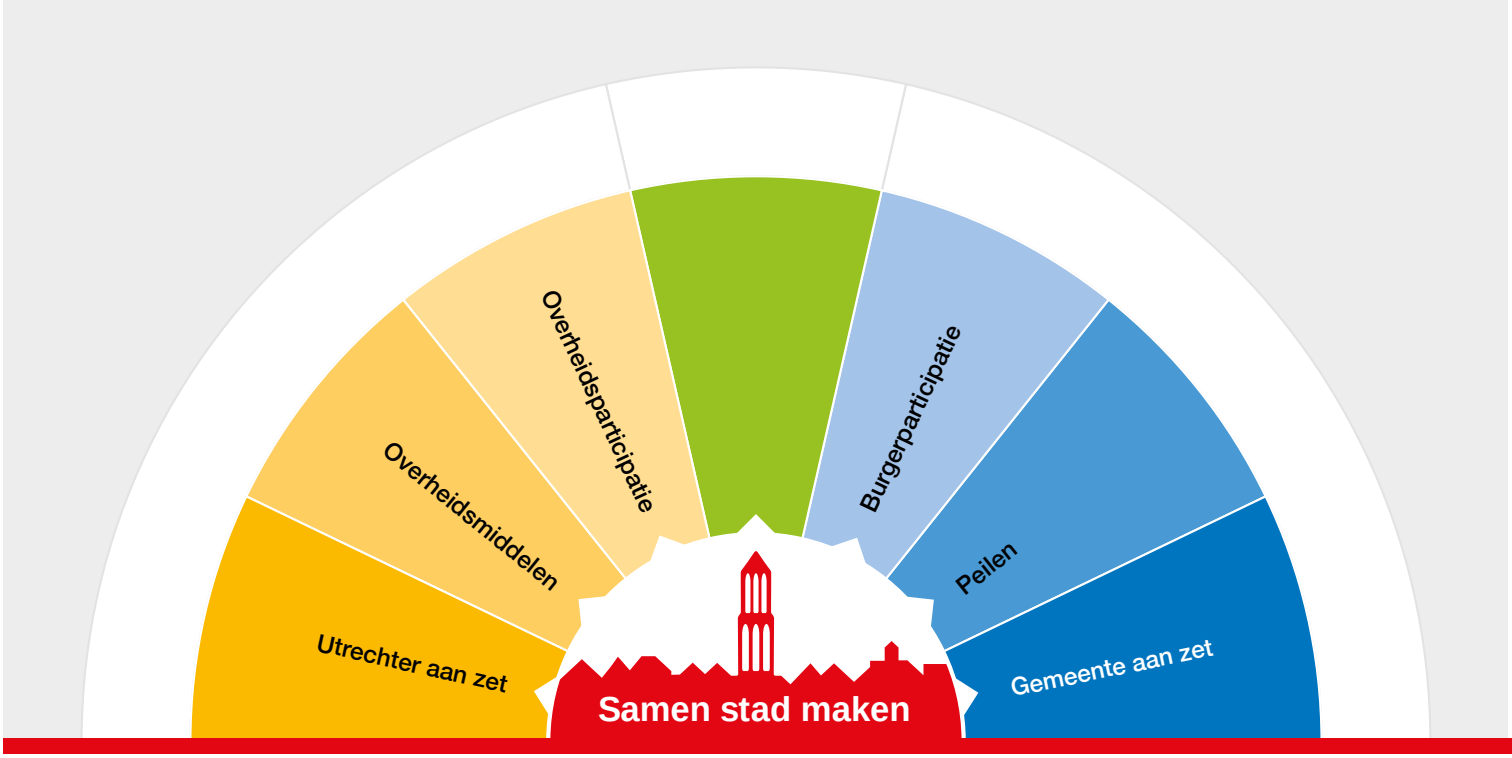
Samenwerken met de stad is iedere keer anders. Dat komt omdat elke vraag en kwestie anders is, er steeds andere Utrechters betrokken zijn, de samenwerkingsvorm niet altijd hetzelfde is en dus ook de rol van de gemeente niet. Samen stad maken is doen, dingen uitproberen, leren van ‘Wat werkt wel en wat werkt niet?’ We vragen dan ook altijd om feedback van de Utrechters met wie we samenwerken. Feedback op de samenwerking en of het plan of de uitvoering daadwerkelijk aansluit bij het vraagstuk en de mensen voor wie we het doen. We delen ervaringen en leren ‘binnen en buiten’ van en met elkaar. We benutten dan ook alle drie soorten van kennis die we met elkaar te bieden hebben: ervaringskennis, professionele kennis en wetenschappelijke kennis. Dit betekent ook dat een samenwerkingsproces nooit aan de voorkant volledig te plannen of te beschrijven is; we sturen samen bij en maken het pad terwijl we erop lopen.

We leren ook door veel meer gebruik te maken van de data die er al is (inwonerssignalen, bestaande onderzoeken). Zo benaderen we elke kwestie beter voorbereid en vragen we mensen niet meer naar informatie die er al is, waarmee we laten zien dat we ons hebben verdiept. Door deze kennis actief te delen, onderstrepen we de eigen expertise en zetten we de samenwerking met de stad efficiënter in.

2. Kompas voor zeggenschap

Het kompas geeft richting aan de samenwerkingsvorm die het beste past bij het vraagstuk waar we op dat moment voor staan en is van toepassing op onderwerpen waar de gemeente een taak of verantwoordelijkheid heeft. Het kompas is bedoeld als handvat voor een gesprek om samen met Utrechters te komen tot de best passende samenwerkingsvorm voor dat moment en om verwachtingen over en weer helder te maken. De gemeente kiest uiteindelijk zelf voor haar eigen rol en Utrechters doen dat op hun beurt uiteraard ook.

De bedoeling is dat het kompas uitnodigt tot het actief overwegen van alle mogelijkheden om Utrechters meer zeggenschap te geven waar dat kan. Het kompas biedt een concreter handvat en stimuleert dat de principes voor houding en gedrag worden toegepast.

Vijf verschillende samenwerkingsvormen

In het Kompas voor zeggenschap zijn vijf samenwerkingsvormen opgenomen. In de vorm Utrechter aan zet en Gemeente aan zet spreken we niet van samenwerking maar van publieksdienstverlening of de uitvoering van een wettelijke taak. Deze onderdelen zijn opgenomen in het kompas om duidelijk te maken dat niet bij al het werk van de Gemeente Utrecht sprake is van samenwerking met Utrechters. Naast deze vijf samenwerkingsvormen, blijft er een wettelijk recht op inspraak: indienen van zienswijzen, bezwaar maken of in beroep gaan. Inspraak is de formele, afrondende fase van een plan waarin er voor de laatste keer gelegenheid is om te reageren. Samenwerking vindt vaak eerder in een traject plaats. De ruimte voor beïnvloeding is bij samenwerking meestal groter dan bij het wettelijke recht op inspraak.

Bij elke samenwerkingsvorm geven we aan wanneer deze vorm het meest geschikt is, welke mate van zeggenschap voor Utrechters daarbij hoort en wie eigenaar is. Met eigenaar bedoelen we degene die zich verantwoordelijk voelt en verantwoordelijkheid neemt. Bij iedere samenwerkingsvorm noemen we in lijn met motie 371 ‘Het wijkplatform als onderdeel van samen stad maken’ een aantal instrumenten voor samenwerking als voorbeeld.

De rol van de raad in samenwerking met Utrechters

Het kompas is gericht op de samenwerking tussen Utrechters en ambtenaren en college. De raad kent haar eigen instrumentarium voor samenwerking met Utrechters, zoals de inwonersmotie, inwonersagendering, een referendum en raadsinformatiebijeenkomsten. Deze beleidsnota gaat daar niet op in. In het Rekenkamer rapport “Horen, zien en samen door” is het belang aangegeven dat de raad ook zelf naar haar eigen rol bij participatie kijkt. De adviescommissie participatie maakt hiervoor een advies.

Nieuwe samenwerkingsvormen nodig

Om tot nieuwe samenwerkingsvormen te komen, is gekeken naar ervaringen van de afgelopen jaren, zowel naar goede als minder goede voorbeelden van samenwerking.

We hebben gezien dat we in de klassieke vorm van participatie vaak in een relatief laat stadium intensief spreken met een relatief kleine groep. Er ligt bijvoorbeeld al een eerste voorstel of een concept plan en dat bespreken we met mensen die op een informatie- of inspraakbijeenkomst komen. Deze groep is vaak niet representatief voor de mensen voor wie we het doen, bijvoorbeeld de gebruikers. Deze Utrechters voelen zich wel sterk betrokken en het is logisch dat zij een grote mate van invloed verwachten. In veel situaties is die invloed er echter niet in die mate, omdat college en raad een integrale afweging moeten maken en een besluit kunnen nemen dat niet in lijn is met die van de beperkte groep betrokken Utrechters. Deze vorm leidt vaak tot teleurstelling onder participanten.

Niet iedereen kan en wil meedoen in een burgerparticipatietraject. Als we echt verwachtingen over en weer meer helder willen maken en ook andere Utrechters willen laten meedoen, dan vraagt dat ook andere samenwerkingsvormen. Een samenwerkingsvorm die beter past bij hoe Utrechters met ons willen samenwerken. En een samenwerkingsvorm die beter aansluit bij de situatie. Het kompas geeft daar richting aan. Dit kompas is daarmee een doorontwikkeling van het huidige participatiebeleid en een doorontwikkeling van de participatieleidraad waar op dit moment mee gewerkt wordt.

We gaan dit kompas toepassen als er een nieuwe fase start in een project of als we een nieuwe samenwerking met de stad aangaan. Dan nemen we het kompas en de leidende principes ter hand en volgen we de nieuwe koers. Ook dan kunnen onderdelen uit klassieke participatie blijven bestaan als dat op dat moment de meest geschikte vorm is.

De eerste versie van het kompas is door het kompasteam van betrokken Utrechters en experts ontwikkeld. Daarna is het kompas in het afgelopen half jaar met heel veel verschillende Utrechters besproken en verrijkt (zie het Inspiratie en participatieverslag). Om samen de stad te kunnen maken, is het belangrijk dat we ook de manier waarop we met elkaar samen willen werken, bespreekbaar maken. Het is dan ook logisch dat we samen met Utrechters en experts het kompas voor zeggenschap maken, blijven ontwikkelen en verrijken. Hierna wordt de eerste versie van het kompas beschreven. Het kompas is niet perfect en niet waterdicht, daarom gaan we het in de praktijk verder testen. Het gebruik van het kompas vraagt begeleiding van ambtenaren die er al vaker mee werken. Zij monitoren of het kompas in de praktijk werkt, of het collega's helpt de juiste keuzes te maken en zo de samenwerking met de stad versterkt. Op basis van de feedback van gebruikers, blijven we het kompas verbeteren tot een goed werkend instrument.

> "Nu er met zo veel Utrechters gesproken is, zijn de verwachtingen hooggespannen. Dat zien we als een voordeel!"
>
> - Kompasteam

Utrechter aan zet

Wat is het	Utrechters nemen verantwoordelijkheid. De gemeente heeft alleen een controlerende en zo nodig wettelijke rol zoals bijvoorbeeld een vergunning verlenen of handhaven.
Mate van zeggenschap voor Utrechters	Volledige zeggenschap.
Wanneer is dit een geschikte vorm	Als je alles inhoudelijk binnen de vastgestelde kaders aan de Utrechter kunt overlaten en er geen ondersteuning vanuit de gemeente nodig is of daarvoor geen geld te vinden is.
Inhoudelijke voorbeelden	Wijkmagazines, buurtfeest, onderlinge steun van Utrechters aan elkaar.

Overheidsmiddelen

Wat is het	Utrechters nemen verantwoordelijkheid. De gemeente stelt subsidie of faciliteiten beschikbaar op basis van vastgestelde kaders en maakt hierover afspraken (voorwaarden) met de initiatiefnemers.
Mate van zeggenschap voor Utrechters	Hoog.
Wanneer is dit een geschikte vorm	Als er een besluit of kader vanuit de raad ligt met doelen of randvoorwaarden waar invulling aangegeven kan worden door Utrechters, als Utrechters eigenaar kunnen worden, als je binnen de door de gemeente vastgestelde kaders de inhoud aan de Utrechter kunt overlaten en er ondersteuning in middelen of faciliteiten vanuit de gemeente nodig is en daarvoor geld te vinden is.
Inhoudelijke voorbeelden	Buurthuizen of speeltuin in zelfbeheer, U-festival.
Voorbeelden van middelen of instrumenten	Basisrol wijkplatforms.

Overheidsparticipatie

Wat is het	Utrechters nemen verantwoordelijkheid. Ook door zich te verdiepen in de belangen van verschillende Utrechters. De gemeente faciliteert en steunt Utrechters met personele inzet door bijvoorbeeld kennis, ervaring, vaardigheden of netwerk in te brengen. De gemeente is de participerende partij. Hierover maakt de gemeente afspraken met de initiatiefnemers, eventueel ook over financiële bijdrage.
Mate van zeggenschap voor Utrechters	Hoog.
Wanneer is dit een geschikte vorm	Als er een besluit of kader vanuit de raad ligt met doelen of randvoorwaarden waar invulling aangegeven kan worden door Utrechters, als Utrechters eigenaar kunnen worden, als er tijd en geld is om met inzet van de gemeente het eigenaarschap van Utrechters te laten groeien, als eerdere pogingen met samenwerkingsvormen met eigenaarschap bij de gemeente niet hebben gewerkt.
Inhoudelijke voorbeelden	Stadsmakers, plan voor vergroening en opheffen parkeerplaatsen vanuit een buurt, wijkvisie, vreedzame school of vreedzame wijk, buurtpreventie, vaccinatie in buurten, schone stad coaches, buurtverbinder.
Voorbeelden van middelen of instrumenten	Uitvoering van een burgerberaad, buurtbudgetten, uitgebreidere rol wijkplatforms

Samen aan zet

Wat is het	De gemeente en Utrechters werken samen op basis van gedeeld eigenaarschap binnen de (door de raad) vastgestelde doelen. Dit betekent dat beide verantwoordelijkheid nemen, ook door zich beide te verdiepen in de belangen van de verschillende Utrechters. In deze vorm zijn we niet gericht op een besluit van de gemeente.
Mate van zeggenschap voor Utrechters	Hoog .
Wanneer is dit een geschikte vorm	Als er een besluit of kader vanuit de raad ligt met doelen of randvoorwaarden waar invulling aangegeven kan worden door Utrechters, als Utrechters mede eigenaar kunnen worden, als er tijd en geld is om met inzet van de gemeente het eigenaarschap van Utrechters te laten groeien, als het nodig is dat de gemeente ook een deel van het eigenaarschap op zich neemt.
Inhoudelijke voorbeelden	Wij(k) bouwen in Leeuwesteyn, Wervenberaad, Wijkalliantie+, Gezondheidspact, bijeenkomsten conflict Israël en Palestijnse gebieden, Ondernemer Centraal, fase uitvoering buurtagenda's, (voorlopig) ontwerp plantsoenen, Parkorganisatie Maximapark.
Voorbeelden van middelen of instrumenten	Werkgroepen.

Burgerparticipatie

Wat is het	De gemeente is verantwoordelijk en nodigt uit om (vaak met een beperkte groep) samen te gaan maken. Het is van belang dat tijdens de werving en selectie van deze groep rekening wordt gehouden met de representativiteit en dat verschillende belangen worden vertegenwoordigd. Het woord participatie betekent meedoen; in deze vorm gaan Utrechters daarom meedoen en samen maken, zij zijn de participerende partij. Ook een open plan proces kan onder deze vorm vallen. De gemeente neemt uiteindelijk een afgewogen besluit.
Mate van zeggenschap voor Utrechters	Relatief hoog voor een relatief beperkte groep.
Wanneer is dit een geschikte vorm	Als gemeente eigenaar moet zijn omdat het bijvoorbeeld een gemeentelijk besluit vraagt, als er een groep te vormen is die representatief kan zijn voor de betrokkenen en belanghebbenden, of als het om een buurt gaat waar wij extra investeren in verbinding om tot die groep te komen, als er tijd en geld vrij te maken is om het plan of de uitvoering samen te maken, als er bestuurlijke ruimte is om voor dit vraagstuk af te wijken van stedelijk beleid.
Inhoudelijke voorbeelden	Fase opstellen buurtagenda's, Overvecht Centrum, samen plan maken voor vergroening van een buurt (buurtpuzzel), sollicitatie programmadirecteur Samen voor Overvecht, ontwikkeling Park Leeuwensteyn.
Voorbeelden van middelen of instrumenten	Werkgroepen, ontwerpsessies.

Peilen

Wat is het	De gemeente is verantwoordelijk en voert brede peiling uit door middel van informatie geven (bijvoorbeeld over bestaande kaders) en vragen stellen onder gebruikers en belanghebbenden. Naast gebruikmaken van reeds bekende inwonerssignalen stellen we aanvullende vragen, zowel online als offline, bijvoorbeeld op straat of in gesprekken met kleinere groepen mensen en verschillende relaties of stakeholders bij elkaar. Op die manier horen we ook geluiden die ons niet vanzelf bereiken en stimuleren we dat Utrechters met elkaar in gesprek gaan. Op basis van deze brede inventarisatie, krijgt het college en de raad inzicht in de verschillende belangen en kan dit onderdeel zijn van een integrale afweging in een besluit.
Mate van zeggenschap voor Utrechters	Beperkt.
Wanneer is dit een geschikte vorm	Als we als gemeente verschillende of tegenstrijdige belangen, meningen en ideeën willen horen voordat we een besluit nemen, als we een vraagstuk eerst nog willen verhelderen (vaak aan het begin van een traject), als er geen bestuurlijke ruimte is om bestaand beleid ter discussie te stellen of als bestuurlijke kaders of ambities leidend zijn, als er geen representatieve groep te vormen is om het samen te maken of daar geen geld en tijd voor is.
Inhoudelijke voorbeelden	Zoekgebieden duurzame energie, omgevingsvisie, verbetering dienstverlening, ontwikkeling fietsnetwerk, Nota van Uitgangspunten Gebiedsontwikkeling (UPG), Programma van Eisen van openbare ruimte projecten, onderzoek meest geschikte warmteoplossing in een buurt.
Voorbeelden van instrumenten	Online enquête, straatinterviews, gesprekken sleutelpersonen, gesprekken met verenigingen of organisaties, panels (zoals Panel Meetellen), bijeenkomsten.

Gemeente aan zet

Wat is het	De gemeente voert haar wettelijke taak uit. De gemeente is verantwoordelijk en informeert Utrechters.
Mate van zeggenschap voor Utrechters	Geen.
Wanneer is dit een geschikte vorm	Als er geen (wettelijke) ruimte is om de kwestie nader te onderzoeken of om Utrechters eigenaar te laten zijn.
Inhoudelijke voorbeelden	Publieksdienstverlening zoals handhaving, uitgifte paspoorten, schoolinspecties.

Het kompas is gemaakt om samen met ambtenaren en Utrechters het gesprek aan te gaan over de geschikte samenwerkingsvorm(en) voor een bepaalde fase. Als je uitkomt op een bepaalde samenwerkings-vorm betekent het niet dat dit de enige samenwerkingsvorm is die geschikt is. Je kunt hulp vragen bij Team Samen stad maken: **samenstadmaken@utrecht.nl**.

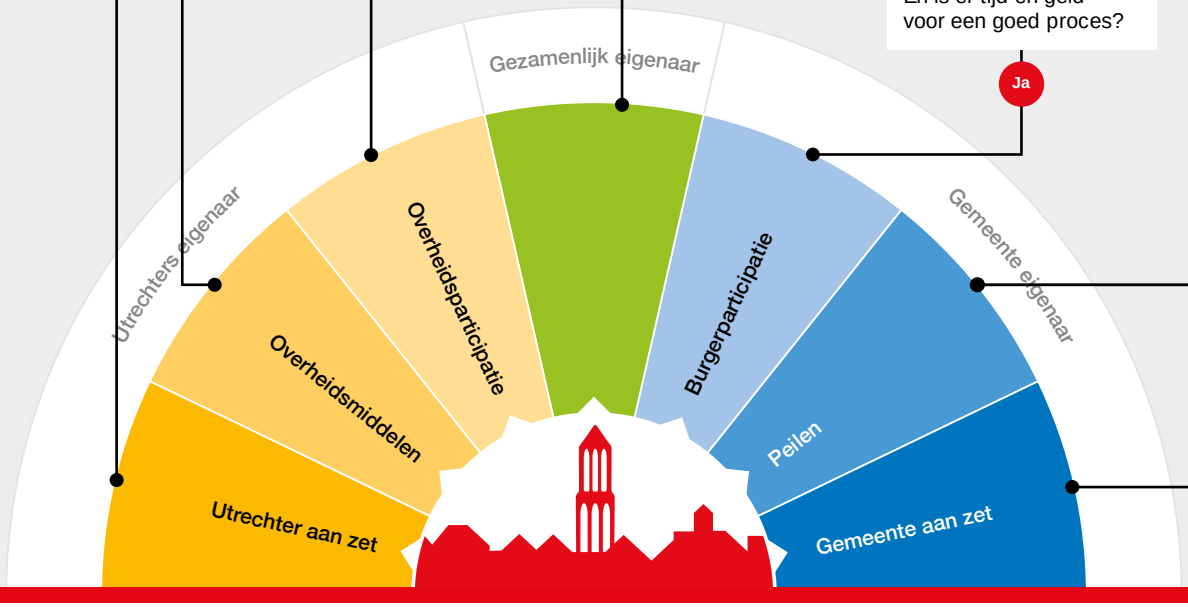
Eigenaarschap is verantwoordelijkheid voelen en nemen

START

Wat is de vraag of wat is de kwestie in deze fase?

Is er in deze fase een besluit van de gemeente nodig over de kaders, randvoorwaarden of doelen, bijvoorbeeld vanwege tegenstrijdige belangen of omdat alleen de gemeente bevoegd is?

- Nee → Kunnen en willen Utrechters eigenaarschap krijgen voor deze vraag of kwestie? Of kunnen we die vraag nog eens voorleggen aan Utrechters?
  - Ja → Kun en mag je binnen de vastgestelde kaders alles inhoudelijk aan de Utrechter overlaten?
    - Ja → Hebben Utrechters ondersteuning (subsidie of faciliteiten) nodig en is daar geld voor te vinden?
      - Nee → **Utrechter aan zet**
      - Ja → **Overheidsmiddelen**
    - Nee → Is het mogelijk om met inzet van de gemeente het eigenaarschap te laten groeien en is daar tijd en geld voor te vinden?
      - Ja → Is het nodig dat de gemeente een deel van het eigenaarschap op zich neemt?
        - Nee → **Overheidsparticipatie**
        - Ja → **Gezamenlijk eigenaar**
      - Nee → Willen we de vraag of de kwestie verder onderzoeken met Utrechters en is daar wettelijke ruimte, tijd en geld voor te vinden?
        - Nee → **Utrechters eigenaar**
        - Ja → Is het nodig het vraagstuk eerst te verhelderen?
          - Ja → **Peilen**
          - Nee → Is er bestuurlijke ruimte om bestaand beleid voor deze vraag/kwestie of op deze locatie ter discussie te stellen?
            - Nee → **Gemeente aan zet**
            - Ja → Is er een representatieve groep eindgebruikers waarmee het plan of de uitvoering samen te maken is? Of gaat het om een buurt waar wij extra investeren in verbinding om tot die groep te komen? En is er tijd en geld voor een goed proces?
              - Nee → **Gemeente aan zet**
              - Ja → **Burgerparticipatie**
  - Nee → **Gemeente aan zet**
- Ja → Willen we de vraag of de kwestie verder onderzoeken met Utrechters en is daar wettelijke ruimte, tijd en geld voor te vinden?
  - Nee → **Gemeente aan zet**
  - Ja → Is het nodig het vraagstuk eerst te verhelderen?
    - Ja → **Peilen**
    - Nee → Is er bestuurlijke ruimte om bestaand beleid voor deze vraag/kwestie of op deze locatie ter discussie te stellen?
      - Nee → **Gemeente aan zet**
      - Ja → Is er een representatieve groep eindgebruikers waarmee het plan of de uitvoering samen te maken is? Of gaat het om een buurt waar wij extra investeren in verbinding om tot die groep te komen? En is er tijd en geld voor een goed proces?
        - Nee → **Gemeente aan zet**
        - Ja → **Burgerparticipatie**

Hoe werkt het kompas?

Voordat we het kompas starten, verkennen we de opdracht, de situatie en de bestaande kaders. Een goede analyse is heel belangrijk en helpt om bewustere keuzes te maken bij het doorlopen van het kompas. Zo formuleer je vooraf zo scherp mogelijk wat het doel is van het contact met de stad. Welke kaders, wetten en regels liggen al vast en kunnen we niet aan tornen? Wat weten we al, wat nog niet en wat is dan nog de vraag? Welke groepen Utrechters hebben een rol bij deze vraag? Op basis van deze analyse formuleer je - zo mogelijk met Utrechters en met mensen die ervaring hebben met het werken met het kompas - de vraag of de kwestie waar je in deze fase voor staat en doorloop je het kompas.

> “Een kompas werkt altijd,
> maar je moet er wel op kijken.”

Door de vragen te beantwoorden, word je naar de juiste samenwerkingsvorm geleid voor de betreffende fase. Binnen een onderwerp kan in de loop van de tijd (per fase en per onderdeel/kwestie) de situatie veranderen. Daarmee kan ook de samenwerkingsvorm veranderen.

Start bij elke nieuwe fase/situatie het kompas dus opnieuw. Er kunnen tegelijkertijd in een fase ook verschillende vragen of kwesties spelen bij verschillende groepen, die elk vragen om een eigen samenwerkingsvorm. Daarvoor gebruik je per vraag het kompas.

Koersen op meer zeggenschap voor Utrechters

Het doel van Samen stad maken is om Utrechters meer zeggenschap te geven over beleid, plannen en uitvoering. Dat kan op verschillende manieren: door meer eigenaarschap voor Utrechters en door een bredere belangenafweging door college en raad. Daarom stuurt het kompas ook twee richtingen op: enerzijds stimuleren we meer eigenaarschap (verantwoordelijkheid voelen en verantwoordelijkheid nemen) bij Utrechters daar waar het kan en daarom stuurt het kompas in de richting van Overheidsparticipatie of Samen aan zet. Dat wat Utrechters zelf kunnen, doen ze zelf met steun en afspraken met de gemeente. Anderzijds hechten wij eraan dat Utrechters die we doorgaans niet spreken een stem krijgen die meegaat in de belangenafweging door college en raad, dat geeft hun meer zeggenschap. Daarvoor stuurt het kompas in de richting van Peilen.

Het kompas stuurt naar de samenwerkingsvorm die het beste aansluit bij het vraagstuk op dat moment en de mensen voor wie we het doen. De vorm Burgerparticipatie zoals hierboven beschreven (gemeente is verantwoordelijk en maakt het samen met Utrechters), zullen wij minder vaak inzetten. Alleen als het past bij de situatie. Als bijvoorbeeld een groep Utrechters betrokken kan zijn die representatief is voor ‘de mensen voor wie we het doen’. Dit vraagt in de meeste situaties om extra tijd en geld om dit te kunnen organiseren. Burgerparticipatie kan bij een goede uitvoering veel opleveren, maar is vaak ook een dure samenwerkingsvorm. Als die tijd en het geld er niet is, kiezen we ook niet voor deze vorm.

Hierbij gaan we uit van het principe ongelijk investeren voor gelijke kansen. Concreet kan dit betekenen dat we deze vorm eerder inzetten in een gebied of buurt waar we extra willen investeren op sociale cohesie of zeggenschap of in een complexe situatie waar eerdere vormen niet tot succes hebben geleid.

Bij een belangenafweging kan de vorm Peilen beter passend zijn dan Burgerparticipatie. Representativiteit is belangrijker in een situatie waar een belangenafweging centraal staat dan in een situatie waar Utrechters eigenaarschap kunnen nemen. De vorm Peilen is erop gericht is om bij een bredere groep meer gelijkwaardig het geluid te horen en inzichtelijk te maken voorafgaand aan de belangenafweging door college en raad. Deze vorm kan ook helpen als ondersteuning bij Overheidsparticipatie en Samen aan zet; dan pakken wij als gemeente de rol om ervoor te zorgen dat verschillende belangen worden meegenomen. In deze vorm gaan we meer uit van inwonerssignalen die wij continu horen in het werk van bijvoorbeeld Stadsbedrijven, Veiligheid, Handhaving en Wijken. Voor meer eerlijke verwachtingen en om te kunnen waarmaken wat we beloven, helpt het als wij dit ook geen participatie meer noemen, het gaat tenslotte niet om meedoen en samen maken.

In andere situaties kan Overheidsparticipatie of Samen aan zet beter passend zijn, bijvoorbeeld omdat Utrechters zelf het eigenaarschap en de verantwoordelijkheid op zich willen en kunnen nemen omdat de doelen, randvoorwaarden en kaders al door college en raad gesteld zijn. Utrechters kunnen vaak gemakkelijker meer mensen bereiken, weten beter wat er speelt of maken beter gebruik van locatie- en ervaringsdeskundigheid dan wij als gemeente. Utrechters zien als ervaringsdeskundigen van de stad en hun directe leefomgeving de verschillende beleidsthema’s ook niet los van elkaar, maar kijken van nature meer integraal en pragmatisch.

In veel situaties zal het kompas in de beginfase eerder sturen naar Peilen. Deze beweging van Samen stad maken draagt eraan bij dat college en raad eerder in het proces in positie komen om doelstellingen, kaders en randvoorwaarden vast te stellen. Dat doen zij in de meeste gevallen op basis van een brede peiling waarbij alle verschillende belangen ingebracht worden en ook ten opzichte van elkaar en met elkaar besproken en gewogen worden. In latere fases, als doelstellingen, kaders en randvoorwaarden helder zijn, stuurt het kompas eerder naar samenwerkingsvormen waar Utrechters eigenaarschap kunnen nemen en college en raad een meer terughoudende rol hebben. Het kompas stuurt op die manier naar de samenwerkingsvorm die past bij hoe Utrechters met ons willen samenwerken en doet recht aan zeggenschap voor een bredere groep. Daarmee maken we de lokale democratie van iedereen.

We kiezen voor samenwerkingsvormen die beter passen bij hoe Utrechters met ons willen samenwerken.

3. Implementatie en continue doorontwikkeling

Het is geen gemakkelijke opgave die we beschrijven. Het uitvoeren van nieuwe samenwerkingsvormen, maar met name het aanpassen van houding en gedrag is misschien wel het moeilijkste dat er is. Met alleen het opschrijven van nieuw beleid, verandert er niks. Dit beleid geeft richting en een handvat, het succes ligt in de kracht van de implementatie, de uitvoering en de continue doorontwikkeling.

Eerste concrete vervolgstappen

Om dit beleid te implementeren, is het nodig om ervaring op te doen en het kompas en de leidende principes door te vertalen voor de verschillende beleidsterreinen. Daarvoor zien wij de volgende eerste concrete vervolgstappen voor ons:

We denken met de reflectiegroep van betrokken Utrechters en een aantal ambtenaren na over een veranderstrategie voor de opgaven in dit beleid: Hoe zorgen we ervoor dat we de gewenste cultuurverandering in de organisatie en in de stad levend krijgen? En wat gaan we daar concreet voor doen? Daarbij zetten we in ieder geval in op drie onderdelen: Sturing en organisatie, Systematisch leren en ontwikkelen, Systemen, regels en afspraken. Verderop in deze nota zijn deze drie onderdelen verder uitgewerkt.

We werken uit hoe de tekst bij het leidende principe over duurzame relaties concreet vorm kan krijgen. Dit doen we door nader uit te werken dat ambtenaren van Ruimte frequent in de wijk werken aan ruimtelijke projecten door afspraken te maken over aanwezigheid in de wijk. Het idee hierachter is het contact met bewoners te intensiveren en dit zo te organiseren dat ambtenaren die aan projecten werken laagdrempelig benaderbaar zijn voor bewoners. We gaan na voor collega's welke ondersteuning dat vraagt in bijvoorbeeld training en coaching en hoe dit door leidinggevende gemonitord en gestimuleerd kan worden in gesprekken met hun medewerkers (o.a. in FIT-gesprekken).

Als doorontwikkeling van de huidige participatieleidraad, schrijven we een nieuwe leidraad op basis van deze beleidsnota. In de huidige participatieleidraad wordt nog verwezen naar de participatieniveaus (raadplegen, adviseren, coproduceren). Het kompas vervangt deze niveaus.

We werken uit wat peilen is en hoe daarin het onderling gesprek wordt gestimuleerd en hoe bij burgerparticipatie peilen van de ongehoorde stem het overleg verrijkt en geven daarbij aan hoe dit ook in de Beleidsnota Samen Stad maken wordt verwerkt.

De participatie- en inspraakverordening zal ook worden aangepast en zal ter besluitvorming aan de raad worden aangeboden. Daarin worden ook de voorwaarden voor het 'bewonersbod' (ofwel Right to challenge) uitgewerkt en verwezen naar de nieuwe leidraad. Als het resultaat van de adviescommissie participatie (van de raad) daar aanleiding voor geeft, kan dat verwerkt worden in de nieuwe participatie- en inspraakverordening.

We verbeteren het Utrechtse Bewonersbod. We communiceren meer en duidelijker over de mogelijkheden voor dit ‘right to challenge’. We stellen als uitgangspunt om de procedure om een Bewonersbod in te dienen zo laagdrempelig en administratief eenvoudig mogelijk te maken. We verankeren deze procedure en de voorwaarden voor het Bewonersbod in de nieuw op te stellen participatieverordening.

De Omgevingswet biedt de raad de mogelijkheid om gevallen van buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (vergunningen voor afwijken van het omgevingsplan) aan te wijzen waarvoor participatie verplicht wordt gesteld. We zullen daartoe tegelijkertijd met het aanbieden van een nieuwe participatie- en inspraakverordening een voorstel doen voor de invulling daarvan.

We werken voor besluiten of initiatieven waarbij een initiatiefnemer, de gemeente en andere Utrechters betrokken zijn, uit wat de doelen, principes voor houding en gedrag, de afwegingen voor verschillende vormen van participatie en procesafspraken over bijvoorbeeld startnotities en participatieverslagen zijn en maken concreet wat dit betekent voor onder meer de toepassing van omgevingswet en het Utrechts. Plan Proces, en geven daarbij aan hoe dit ook in de Beleidsnota Samen Stad maken wordt verwerkt.

Na vaststelling van het beleid, passen wij de instructie van college- en raads-voorstellen voor de ‘participatieparagraaf’ aan. In deze instructie wordt op dit moment verwezen naar een format voor een participatieplan en naar de participatieleidraad met de verschillende niveaus van participatie. De nieuwe instructie is erop gericht dat we aan de voorkant de afweging voor de samenwerkingsvorm inzichtelijk maken op basis van het kompas. We formuleren daarbij de eerste stap. Zo zorgen we voor bestuurlijke verankering.

We maken concrete richtlijnen voor het maken en openbaar toegankelijk publiceren van een participatieplan op basis van een inclusieve stakeholderanalyse en een participatieverslag en geven daarbij aan hoe dit ook in de Beleidsnota Samen Stad maken wordt verwerkt

De lijn van dit beleid is doorvertaald naar het Utrechts Planproces Gebiedsontwikkeling waarin de processtappen op hoofdlijnen zijn beschreven. De implementatie van dit planproces vraagt een concretere doorvertaling (hoe gaan we om met twee kolommenstukken, met inspraak en ter inzage leggen, hoe kan de vorm Peilen er concreet uit zien bij een Nota van Uitgangspunten, etc). Daarnaast vraagt het nog nadere uitwerking welke samenwerkingsvorm passend is bij een omgevingsvisie.

We willen de leidende principes en het kompas zo veel mogelijk ook van toepassing laten zijn voor partners en partijen waar wij opdrachtgever zijn. Waar mogelijk nemen we dit op in contracten die we met partijen aangaan. Een eerste kans daarbij is het vervolg op de Nota van Uitgangspunten sociale basis en basiszorg.

Ook op andere thema's en beleidsterreinen vraagt dit beleid een doorvertaling. We pakken dat stap voor stap op samen met Utrechters en ambtenaren om het eigenaarschap te vergroten. Buurtbudgetten is een van de onderwerpen die we als eerste oppakken.

Bij de evaluatie (in Q1 2026) en verdere ontwikkeling van het Kompas van Zeggenschap bezien we nadrukkelijk of bij de diverse vormen van eigenaarschap toch verschillende niveaus van participatie wenselijk zijn.

Hoofdlijn uitvoering en continue doorontwikkeling

Van de afgelopen jaren hebben we geleerd dat met name de uitvoering van het beleid van Samen stad maken te verbeteren is, terwijl er wel veel verschillende goede voorbeelden van samenwerking zijn ontwikkeld. Om nu dit beleid succesvol te implementeren en vooral ook continue te kunnen doorontwikkelen, is eerst verkend waarom het ons in voorgaande jaren onvoldoende is gelukt om eerder beleid van Samen stad maken in de hele gemeentelijke organisatie te implementeren en uit te voeren.

We krijgen uit onze gesprekken met Utrechters terug dat het voorheen onvoldoende helder was welke samenwerkingsvorm wanneer gekozen wordt en welke mate van zeggenschap daarbij hoort. In voorgaand beleid was 'participatie is maatwerk' het uitgangspunt waardoor voor ambtenaren het aantal opties en keuzes vaak te groot was. Dit beleid geeft ons met het kompas meer richting en sturing. Maar naast het beleid, zijn er ook andere factoren die bepalen waardoor het eerder onvoldoende gelukt is om het beleid te implementeren en uit te voeren:

1. **Sturing en organisatie;** Samen stad maken is te vrijblijvend geweest, er is geen controlerende rol belegd in de organisatie. Ook het eigenaarschap voor Samen stad maken is onvoldoende in de breedte van de gehele gemeentelijke organisatie belegd. Daarbij is het nodig om meer helderheid te geven in rollen bij samenwerkingstrajecten (bijvoorbeeld de rol van de projectleider, de omgevingsmanager, de communicatie-adviseur, de wijkadviseur of incidenteel een participatieadviseur).

2. **Systematisch leren;** er is in de afgelopen periode vooral per project geleerd, maar nooit als hele organisatie. We hebben goede voorbeelden niet tot een vaste aanpak gemaakt of voorlopers onvoldoende actief met elkaar verbonden om op die manier de olievlek te vergroten. Het leren en de gewenste houding en gedrag is niet formeel verankerd.

3. **Systemen sluiten niet altijd goed aan;** voor een beweging naar meer Overheidsparticipatie kunnen huidige systemen zoals aanbestedingsregels, subsidieregels en de huidige begroting in de weg zitten.

Samen stad maken is een beweging in de genen en de systemen van de hele gemeente Utrecht. En dat kost tijd. We maken de komende periode de stap naar implementatie, concrete doorvertaling en continue doorontwikkeling. In dit beleid geven we bewust nog niet exact en gedetailleerd aan hoe we deze verandering gaan realiseren en wat dit concreet betekent voor alle verschillende organisatieonderdelen of thema's. Ook die door-vertaling willen we graag met Utrechters en ambtenaren doen om het eigenaarschap

te vergroten. Omdat implementatie cruciaal is, geven we wel de hoofdlijn weer van onze veranderstrategie, waarbij we inzetten op de volgende drie onderdelen:

1. Sturing en organisatie

We gaan de verschillende rollen die betrokken zijn bij samenwerkingstrajecten in de organisatie (zoals wijkadviseur, projectleider, omgevingsmanager, communicatieadviseur) helder beschrijven. Daarbij onderzoeken we of het nodig en wenselijk is nieuwe rollen toe te voegen of bestaande rollen te combineren of uit te breiden.

Faciliteren en stimuleren is de basis om de beweging van Samen stad maken te maken. Aanvullend organiseren we, mede naar aanleiding van de Raadstoets bewoners en bestuur ook een controlerende rol in de organisatie.

We versterken de samenhang met andere gemeentelijke opgaven die gericht zijn op het 'hoe' (een andere manier van werken) en op 'contact met de stad'. Denk aan: Inclusie en diversiteit, Ongelijk investeren voor gelijke kansen, Buurt- en wijkgericht werken en Menselijke maat. Hiermee vergroten we de efficiëntie en effectiviteit van de bewegingen. Hiervoor kunnen we de Sociale Visie Utrecht 2040 benutten.

Samen stad maken en democratische vernieuwing is een structurele opgave voor de hele gemeente Utrecht die telkens bijgesteld moet worden op basis van de actuele maatschappelijke situatie. Dit vraagt dan ook structurele borging in de organisatie.

2. Systematisch leren en ontwikkelen

De basiscursus 'Samen stad maken, hoe doe je dat?' geeft handelingsperspectief om de uitgangspunten in het werk toe te passen. In lijn met onze gemeentebrede visie Samen Werkend Leren, zijn wij ervan overtuigd dat we het grootste leereffect kunnen bereiken door in het dagelijks werk met en van elkaar te leren. Ook daar zullen we leerinterventies voor inzetten.

De stad is continu in beweging, de gemeentelijke organisatie ook. Om de gemeentelijke organisatie te ondersteunen, creëren we een netwerk van ervaringsdeskundige collega's uit alle verschillende organisatie onderdelen en breiden we dit netwerk steeds verder uit, ook samen met Utrechters om buiten naar binnen te halen. Verder zetten we in op:

Een online (intern) loket dat het mogelijk maakt het ambtelijk vakmanschap te vergroten en om met elkaar en van elkaar te leren. Het gaat hierbij ook om het ontwikkelen van maatschappelijke sensitiviteit en streetwise worden (in samenhang met het programma Inclusie en Diversiteit). Het online loket geeft een overzicht van diensten in de vorm van trainingen, hulpmiddelen en de mogelijkheid om een aantal vaardigheden te ontwikkelen, zoals gespreksleiding. We willen het huidige trainingsaanbod vanuit verschillende programma's beter op elkaar afstemmen en waar mogelijk bundelen. Ook komen er producten beschikbaar zoals intervisie en casusbesprekingen, een toolkit met het kompas voor zeggenschap of praktische ondersteuning bij onderdelen van samenwerken, best practices en methodes voor evaluaties.

De ontwikkeling van diensten en producten, het delen van goede voorbeelden, verbinden van voorlopers aan elkaar en leren van de fouten die we maken. Daarvoor onderscheiden we drie niveaus van leren; individueel, in een project en systematisch leren als organisatie. Zo vraagt de nieuwe samenwerkingsvorm Peilen nog nadere uitwerking en tools. Het succes van deze vorm is afhankelijk van het stellen van de juiste vragen in de juiste vormen waarbij ook verschillende Utrechters met elkaar in gesprek kunnen gaan. Het succes van de vorm Overheidsparticipatie hangt af van de manier waarop wij Utrechters kunnen steunen en begeleiden om zelf eigenaarschap te nemen. Dit vraagt ontwikkeling, uitproberen, leren en doorontwikkeling.

Betere verankering in de organisatie. We kiezen ervoor om de leidende principes voor houding en gedrag onderdeel te maken van de HR sturing. Dit betekent dat het voor relevante functies aan de orde komt in FIT-gesprekken en onderdeel is van het aannamebeleid.

Het intensief begeleiden en volgen van drie ontwikkelingen: Openbare ruimte (gekoppeld aan programma Mobiliteit), Hervormingen sociaal domein en Overvecht Centrum.

Continue reflectie van buiten. Naast projectevaluaties (zie hoofdstuk monitoring), starten wij ook een reflectiegroep met betrokken Utrechters en experts die ons de spiegel voorhoudt in de ontwikkeling van de beweging. We stellen ons kwetsbaar op en leren samen met Utrechters wat er beter kan. De eerste bespreking met de reflectiegroep zal gaan over hoe wij de lijn van dit beleid levend krijgen in de stad (veranderstrategie).

3. Systemen, regels en afspraken

We verbeteren (samen met publieksdienstverlening) de digitale systemen voor relatiebeheer en het vastleggen en bruikbaar maken van inwonerssignalen die bijvoorbeeld onze collega's van Stadsbedrijven, Veiligheid, Wijken en Handhaving horen.

We kiezen voor een heldere online samenwerkingsstrategie en op basis daarvan verbeteren we het online platform DenkMee. We willen DenkMee niet alleen voor Peilen inzetten, maar ook voor andere vormen van samenwerking.

In samenwerking met andere programma's onderzoeken we of we bij subsidies en opdrachten het eigenaarschap van Utrechters kunnen vergroten door meer op resultaatverplichting afspraken te maken. Is er meer flexibiliteit in de begroting mogelijk? Op welke manier kunnen we invulling geven aan buurtbudgetten?

In samenwerking met andere programma's onderzoeken we welke regels de beweging van Samen stad maken in de weg zitten. Om de beweging te maken die we in dit beleid schetsen, vraagt dat meer oog voor de uitvoering en dat kan betekenen dat minder beleid en minder regels juist helpend kunnen zijn. In hoeverre geven bijvoorbeeld aanbestedingsregels voldoende ruimte aan bewonersorganisaties? Of passen de regels over vrijwilligersvergoedingen nog bij wat we vragen van Utrechters?

Op dit moment is er beperkte capaciteit binnen Samen stad maken. Deze acties kan het programmateam dus niet allemaal tegelijk oppakken. Wij geven prioriteit aan sturing en organisatie, aan systematisch leren en aan online samenwerking.

C Monitoren, sturen en verantwoorden

Voortgang en verantwoording

Elke 2 jaar vindt een evaluatie van de leidende principes en het kompas voor zeggenschap plaats, onder andere op basis van de voortgang. De eerste evaluatie willen wij begin 2026 afronden.

Als er aanleiding voor is, stellen we de principes en het kompas voor zeggenschap bij en leggen we het opnieuw ter besluitvorming voor aan de raad. Dit sluit aan bij het principe van continu leren en verbeteren. Waar relevant, worden ook concrete doorvertalingen van dit beleid ter besluitvorming voorgelegd aan de raad, zoals het Utrechts Planproces Gebiedsontwikkeling.

Voor de monitoring van de voortgang van de doelstellingen (beweging naar meer zeggenschap en betrouwbare samenwerkingspartner) onderscheiden we verschillende groepen: Utrechters algemeen, Utrechters die Samen stad maken en medewerkers van de gemeente Utrecht die Samen stad maken. Het accent van de monitoring ligt op subjectieve ervaringen en meningen van mensen en niet/minder op objectieve registratie van een aantal projecten en deelnemers. We maken zoveel mogelijk gebruik van de instrumenten en middelen die we al hebben, zoals het Bewonerspanel, de Inwonersenquête en het Medewerkersonderzoek. We vragen Utrechters die Samen stad maken structureel om hun mening met ervaringsonderzoek, bijvoorbeeld tijdens of na afloop van een project. In de monitoring brengen we de verschillende ervaringsonderzoeken samen en doen we verslag van gemiddelde scores. De precieze invulling van de monitoring om de doelstellingen te meten, wordt de komende periode verder uitgewerkt.

Ook rapporteert het college door aan te sluiten bij de structurele begrotingscyclus. Dit betekent dat we voortgang op hoofddoelen en -indicatoren en hoe we deze willen meten, opnemen in de jaarlijkse programmabegroting en -verantwoording. Het gaat om het programma Betrouwbare Overheid en bijhorende doelstelling Betrokken Utrechters: Utrechters zijn actief in de eigen omgeving en/of oefenen invloed uit op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering in hun buurt, wijk, en/of stad. De reeds bestaande indicatoren bij dit onderdeel worden vervangen door onderstaande nieuwe indicatoren. De formulering van de huidige doelstelling passen we aan zodat deze beter aansluit bij dit beleid.

Indicatoren

De meeste indicatoren die we gaan volgen, zijn nieuw en hebben dus geen resultaat uit het verleden. Deze nieuwe indicatoren zijn in onderstaande tabel aangegeven met een sterretje. Dit willen we starten in het najaar van 2024 als nulmeting.

Bij al beschikbare indicatoren, staat de score of percentage van de meest recente meting bij de indicator. We gaan ervan uit dat de ontwikkeling die we willen inzetten met Samen stad maken een lange adem vraagt, waarbij een grotere verandering pas zichtbaar zal zijn over een langere tijdsperiode. Omdat we daarnaast bij een aantal indicatoren de afgelopen jaren een dalende lijn zien, verwachten we over een periode van vier jaar een bescheiden vooruitgang.

Doelstelling	Effect-indicator	0-meting	Vervolg-meting 1	Vervolg-meting 2	Evaluatie
1. Utrechters hebben meer zeggenschap over beleid, plannen en uitvoering in hun stad.	Ervaringen zeggenschap	*	*	*	2026
1a. Utrechters hebben meer eigenaarschap.	% Utrechters dat betrokken is in de buurt door één of meerdere buurtactiviteiten. Bron: Inwonersenquête	54% (2023)	55% (2025)	57% (2027)	2026 Volgen via begroting
	Ervaringen eigenaarschap	*	*	*	2026
1b. Een bredere belangenafweging in besluitvorming van college en raad.	Ervaringen bredere belangenafweging	*	*	*	2026
2. De gemeente is een betrouwbare samenwerkingspartner voor Utrechters.					
Vertrouwen	% Utrechters dat vertrouwen heeft in de lokale overheid Bron: Inwonersenquête	53% (2023)	54% (2025)	56% (2027)	2026 Volgen via begroting
Vertrouwen	Ervaringen vertrouwen geven	*	*	*	2026
Duurzame relaties	Ervaringen duurzame relaties	*	*	*	2026
Duurzame relaties	Score sociale cohesie Bron: Inwonersenquête	5,9 (2023)	*[1] (2025)	* (2027)	2026
Open en eerlijk	% Utrechters dat vindt dat de gemeente eerlijk en open is in het contact met inwoners. Bron: Inwonersenquête	27% (2023)	28% (2025)	30% (2027)	2026 Volgen via begroting
Open en eerlijk	Ervaringen open en eerlijkheid gemeente	*	*	*	2026
Lef tonen	Ervaringen lef tonen & verantwoordelijkheid nemen	*	*	*	2026
Inclusie en diversiteit	Ervaringen inclusie en diversiteit (in afstemming met Inclusie)	*	*	*	2026
Leren en verbeteren	Ervaringen continue leren en verbeteren	*	*	*	2026

* nieuwe indicator, dus nog geen nulmeting en streefwaarden bekend.

1 Streefwaarden wordt ingevuld in samenhang met Inclusie en Diversiteit

Instrument	Effect-indicator voor monitor SSM	0-meting 2023	Een-meting 2025 (Inwonersenquête is streefwaarde)	Vervolg-meting 2027 (streefwaarde)
Tevredenheid Samen stad maken				
Bewonerspanel incl. straatinterviews	Rapportcijfer SSM - Bewoners	-	6,0	6,2
Ervaringsonderzoek	Rapportcijfer SSM - Betrokkenen	-	-	-
Doelstelling 1: Utrechters hebben meer zeggenschap over beleid, plannen en uitvoering in hun stad.				
Bewonerspanel inlc. straatinterviews	% respondenten dat invloed ervaart op ontwikkelingen in de stad, buurt of straat.	-	22%	24%
Ervaringsonderzoek	% deelnemers dat invloed ervaart op ontwikkelingen in de stad, buurt of straat.	-	-	-
Deskresearch	Aantal projecten dat gebruik heeft gemaakt van het Kompas van Zeggenschap	-	-	-
Doelstelling 1a: Utrechters hebben meer eigenaarschap				
Inwonersenquête	% Utrechters dat betrokken is in de buurt door één of meerdere buurtactiviteiten. (al bestaande indicator, ook te volgen via programmabegroting)	54%	55%	57%
Bewonerspanel incl. straatinterviews	% respondenten dat het gevoel heeft dat zij zelf verantwoordelijkheid kunnen nemen om taken of activiteiten van de gemeente op te pakken.	-	25%	27%

Ervaringsonderzoek	% deelnemers dat het gevoel heeft dat zij zelf verantwoordelijkheid kunnen nemen om taken of activiteiten van de gemeente op te pakken.	-	-	-
Doelstelling 1b: Een bredere belangenafweging in besluitvorming van college en raad				
Bewonerspanel incl. straatinterviews	% respondenten dat het gevoel heeft dat het college van b en w in hun besluiten zoveel mogelijk rekening houden met verschillende belangen.	-	35%	37%
Deskresearch	Aantal college- en raadsvoorstellen waar een samenwerkings-verslag is toegevoegd	-	-	-
Doelstelling 2: De gemeente is een betrouwbare samenwerkingspartner voor Utrechters				
Leidende principe 1: Vertrouwen				
Inwonersenquête	% Utrechters dat vertrouwen heeft in de lokale overheid (al bestaande indicator, ook te volgen via programmabegroting)	53%	54%	56%
Bewonerspanel incl. straatinterviews	% respondenten dat vindt dat de gemeente vertrouwen geeft aan Utrechters	-	28%	30%
Ervaringsonderzoek	% deelnemers dat vindt dat de gemeente vertrouwen geeft aan Utrechters	-	-	-
Leidende principe 2: Duurzame relaties				

Bewonerspanel incl. straatinterviews	% respondenten dat vindt dat de gemeente werkt aan goede relaties met Utrechters door zelf naar de Utrechters toe te gaan	-	27%	29%
Ervaringsonderzoek	% deelnemers dat vindt dat de gemeente werkt aan goede relaties met Utrechters door zelf naar de Utrechters toe te gaan	-	-	-
Leidende principe 3: Open en eerlijk				
Inwonersenquête	% Utrechters dat vindt dat de gemeente eerlijk en open is in het contact met inwoners. (al bestaande indicator, ook te volgen via programmabegroting)	27%	28%	30%
Bewonerspanel incl. straatinterviews	% respondenten dat vindt dat de gemeente open en eerlijk is	-	22%	24%
Ervaringsonderzoek	% deelnemers dat vindt dat de gemeente open en eerlijk is	-	-	-
Leidende principe 4: Lef tonen				
Bewonerspanel incl. straatinterviews	% respondenten dat vindt dat de gemeente durft los te laten, nieuwe dingen probeert, een grens trekt (toont lef)	-	36%	38%
Ervaringsonderzoek	% deelnemers dat vindt dat de gemeente durft los te laten, nieuwe dingen probeert, een grens trekt (toont lef)	-	-	-

Leidende principe 5: Inclusie en diversiteit				
Bewonerspanel incl. straatinterviews	% respondenten dat vindt dat de gemeente moeite doet om naar zoveel mogelijk verschillende Utrechters te luisteren	-	33%	35%
Ervaringsonderzoek	% deelnemers dat vindt dat de gemeente moeite doet om naar zoveel mogelijk verschillende Utrechters te luisteren	-	-	-
Leidende principe 6: Leren en verbeteren				
Bewonerspanel incl. straatinterviews	% respondenten dat vindt dat de gemeente steeds blijft leren zich probeert te verbeteren	-	32%	34%
Ervaringsonderzoek	% deelnemers dat vindt dat de gemeente steeds blijft leren zich probeert te verbeteren	-	-	-

Risico’s

We willen graag samen met Utrechters de stad maken. Maar lang niet alle Utrechters willen met ons meedenken en meedoen. Willen ze dat wel, dan betekent het niet dat iedereen het altijd met elkaar eens zal zijn. Waar mensen samenwerken, gaat het niet altijd zoals we verwacht hadden. Dat is niet erg, zolang we er met elkaar van leren, duidelijk zijn en we elkaar niet kwijtraken.

In deze paragraaf maken we de risico’s inzichtelijk en gaan we na hoe we er op een passende manier mee om kunnen gaan.

Overzicht belangrijkste risico’s

Risico-omschrijving	Toelichting	Maatregelen
Samen stad maken is van ons allemaal en dus van niemand.	Doordat er niemand echt verantwoordelijk is, is er geen sturing, monitoring en controle op het behalen van de doelstellingen.	Er blijft een team Samen stad maken actief. Er komt een duidelijke rol- en taakverdeling waarin we ook sturing, monitoring, controle en escalatie afspraken maken.
Cultuurverandering kost tijd.	We bereiken onze doelstellingen niet van de ene op de andere dag. Als er onvoldoende tijd wordt uitgetrokken (jaren), kan de conclusie zijn: het werkt niet, we stoppen ermee.	De organisatie brede implementatie en borging vragen om begeleiding van onze collega’s. Een gedragsverandering is nodig. Gedrag is het moeilijkst te veranderen, daar trekken we jaren voor uit. Stap voor stap, in het dagelijkse werk met elkaar aan de slag en van elkaar leren.
In tijden van bezuiniging bestaat de kans dat er onvoldoende financiële middelen zijn om goed samen te werken met Utrechters.	Samenwerken met Utrechters kost tijd en geld. Als die middelen er niet zien, kunnen we onvoldoende ervaringskennis verbinden aan de vakkennis om plannen en uitvoering aan te laten sluiten bij het vraagstuk en de mensen voor wie we het doen.	We zetten minder in op Burgerparticipatie. We maken veel meer gebruik van de data die er al is (input bewonerspanel, signalen KCC). Wat we al weten, hoeven we niet meer te vragen. Door in te zetten op leren en ontwikkelen van ambtenaren verbeteren de planprocessen en dat leidt tot minder externe inhuur en minder reparatiekosten. Eigenaarschap van Utrechters biedt kansen in tijden van bezuinigingen.
Het kompas voor zeggenschap is niet makkelijk in gebruik en vraagt ervaring en begeleiding.	Uit de eerste toetsen blijkt dat deze versie van het kompas niet makkelijk hanteerbaar is voor mensen die er nog niet veel mee gewerkt hebben. Het roept vragen op en verschillende mensen komen mogelijk tot verschillende samenwerkingsvormen	We starten met het gebruik van het kompas, om het op basis van praktijkervaringen aan te kunnen scherpen. Daarbij communiceren we duidelijk dat het kompas nog niet waterdicht is en presenteren we het als een 1.0 versie die we graag met Utrechters en ambtenaren doorontwikkelen. We geven daarbij aan dat het gebruik begeleiding vraagt van mensen die er ervaring mee hebben.
Utrechters kunnen het oneens zijn dat mede-Utrechters veel zeggenschap krijgen en hebben liever dat de overheid bepaalt.	Utrechters die zeggenschap hebben gekregen hebben geen legitimiteit/draagvlak van andere Utrechters.	Bij Overheidsparticipatie vragen we ook altijd aan Utrechters om zich in te leven in belangen van andere Utrechters. De gemeente houdt een controlerende en steunende rol op representativiteit.

Financiën

De uitvoering van deze beleidsnota is een verantwoordelijkheid van de gehele gemeentelijke organisatie, waarbij Samen stad maken verankerd wordt in alle gemeentelijke opgaven. De financiering hiervan valt daarmee ook onder de betreffende beleidsterreinen en wordt gedekt vanuit de bijbehorende programmabegrotingen.

De beweging die geschetst is bij onderdeel B wordt in eerste instantie binnen de totale gemeentelijke begroting budgetneutraal uitgevoerd: door minder vaak te kiezen voor de samenwerkingsvorm Burgerparticipatie en in plaats daarvan vaker voor de samenwerkingsvorm Peilen, ontstaat ruimte om extra te investeren in Overheids-participatie en Samen aan zet.

Daarnaast zijn vanuit het coalitieakkoord 2022-2026 aanvullende middelen beschikbaar gesteld voor samen stad maken, waardoor het totale budget van het programma Samen stad maken ongeveer 0,5 miljoen per jaar bedraagt. Deze middelen worden ingezet om het beleid gemeentebreed te implementeren (oa door middel van ontwikkeling van expertise), daarvoor de benodigde (online) tools en instrumenten te ontwikkelen, het beleid te monitoren en een controlerende rol te vervullen. Ook de ondersteuning van de wijkplatforms wordt uit dit budget betaald.

In onderstaande tabel hebben wij inzichtelijk gemaakt welke middelen extra ter beschikking zijn gesteld vanuit het coalitieakkoord en wat daarmee het totale budget is.

	2024	2025	2026	2027
Samen Stad maken (structureel)	339.060	339.060	339.060	339.060
Samen stad maken programmamanagement (incidenteel vanuit coalitie-akkoord 2022-2026)	90.000	90.000	90.000	0
Online participatie – Denk Mee (structureel vanuit coalitie-akkoord 2022-2026)	70.000	70.000	70.000	70.000
Totaal Samen stad maken (structureel budget)	**499.060***	**499.060***	**499.060***	**409.060***

*Disclaimer: Vanwege de huidige financiële situatie van de gemeente zullen in de gemeentelijke meerjarenbegroting keuzes moeten worden gemaakt die mogelijk ook van invloed zullen zijn op de activiteiten en financiën op onze inzet voor het programma Samen Stad maken. In bovenstaande toelichting is nog geen rekening gehouden met eventuele bezuinigingen of het temporiseren of stopzetten van bepaalde activiteiten.

Besparing op lange termijn

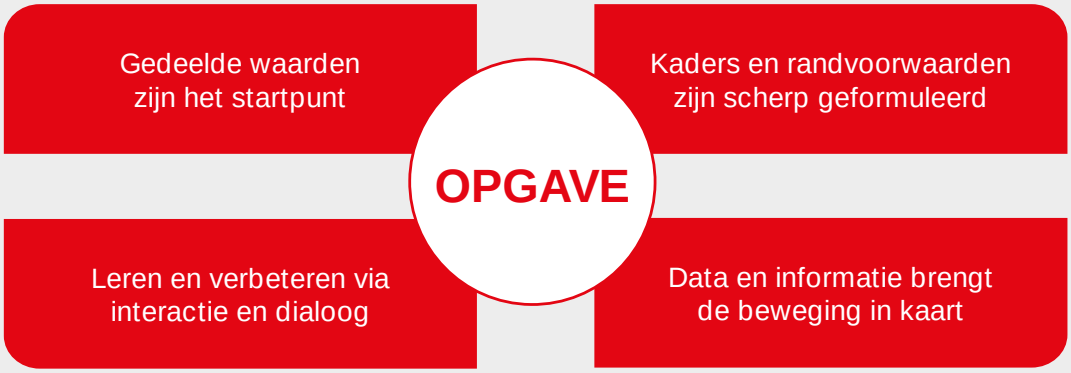
De lijn die we voorstellen in dit beleid kan op termijn ook een besparing opleveren. Deze mogelijke besparing is bijvangst. Het doel van het beleid is niet om te besparen, maar om samenwerkingsvormen te kiezen die passen bij de situatie en die zeggenschap van Utrechters vergroten.

We zien verschillende mogelijkheden waarop dit beleid tot besparing kan leiden. Ten eerste is dit beleid gericht op continu leren en ontwikkelen van ambtenaren. Samenwerking met Utrechters zien wij als een reguliere taak van de gemeente. Als wij daar zelf in leren, hoeven we minder extern in te huren en leidt dit ook tot betere planprocessen en minder reparatiekosten.

De twee geschetste bewegingen van het kompas kunnen ook op termijn een besparing opleveren. Het begeleiden van Utrechters naar meer zeggenschap en eigenaarschap (Overheidsparticipatie en Samen aan zet) vraagt van ons aanvankelijk een grotere inspanning. Deze begeleiding kost namelijk tijd en geld. Deze begeleiding wordt betaald uit beschikbare budgetten van het betreffende onderwerp en uit beschikbare middelen van het programma samen stad maken. Die inspanning is erop gericht om op de langere termijn onze rol steeds kleiner te maken en daarmee te besparen.

Als we inwonerssignalen veel beter vastleggen, bruikbaar maken en werken aan duurzame relaties (met bijvoorbeeld sleutelpersonen en wijkplatforms), is de vorm Peilen ook steeds beter en eenvoudiger uit te voeren. Ook dat zou op termijn een besparing kunnen opleveren.

Utrechts Sturingsmodel (voor complexe opgaven)

Opgave

Meer betekenisvolle verbinding tussen gemeente en Utrechters en Utrechters onderling.
Extra investeren in het ongehoorde geluid voor meer inclusie en diversiteit.
Meer duidelijkheid over zeggenschap, minder valse verwachtingen.
Meer eigenaarschap van Utrechters.
Minder klassieke Burgerparticipatie.
Meer andere vormen van invloed en andere samenwerking.

Gedeelde waarden zijn het startpunt

We zijn **open en eerlijk**.
We geven **vertrouwen** aan Utrechters.
We tonen **lef**.
We zorgen proactief voor **inclusie en diversiteit**.
We werken proactief aan **duurzame relaties** met Utrechters.
We leren en verbeteren continu.

Kaders en randvoorwaarden zijn scherp geformuleerd

Kompas en leidende principes zijn leidend, toepassing is niet vrijblijvend.
Elk organisatieonderdeel is zelf verantwoordelijk voor de uitvoering; Principes houding en gedrag zijn onderdeel van HR sturing: FIT-gesprekken, werving en selectie, etc

Data en informatie brengt de beweging in kaart

Zie ‘voortgang en verantwoording’ en ‘indicatoren’

Leren en verbeteren via interactie en dialoog

We starten op programmaniveau een reflectiegroep met betrokken Utrechters en experts.
We vragen op projectniveau feedback van betrokken Utrechters.
We stellen het kompas en de leidende principes bij op basis van ervaringen.

D Bijlage

Afspraken wijkplatforms

De wijkplatforms hebben, zoals beschreven in de beleidsnota Samen stad maken 2024-2028, een duurzame relatie met de gemeente. Zowel de gemeente als de wijkplatforms zetten zich in om de relatie te onderhouden. De gemeente ondersteunt met middelen en is op onderwerpen actief betrokken. De eerste contactpersoon is het wijkbureau, inhoudelijke collega's haken aan bij de verschillende onderwerpen als dat wenselijk is. De platforms bepalen zelf hun eigen vorm en met welke onderwerpen ze zich bezighouden.

Het is mogelijk dat er verschillende wijkplatforms zijn in één wijk, zij gaan namelijk zelf over het gebied waarvoor ze zich willen inzetten. Dit is niet aan vooraf vastgestelde grenzen verbonden. Wanneer er meerdere wijkplatforms zijn in eenzelfde gebied, waarbij de gebieden elkaar overlappen, organiseert de gemeente waar nodig een gesprek tussen de organisaties. Daarin proberen we afspraken te maken over wie welke rol pakt, zodat er geen dubbel werk hoeft te worden gedaan en ieder zich kan inzetten vanuit zijn eigen kracht. Die gesprekken kunnen ook plaatsvinden tussen wijkplatforms en andere bewonersinitiatieven, zoals wijkinformatiepunten of wijkcoöperaties.

Wijkplatforms hebben ook een adviserende rol, zoals beschreven in motie 369: Adviesrecht voor de wijkplatforms. Om goed te kunnen functioneren en adviseren, moet je goed geïnformeerd zijn. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om de wijkplatforms te informeren over belangrijke onderwerpen in de wijk wanneer een wijkplatform daarom verzoekt. Dit kun je zien als een recht op informatie. Een advies-recht moet niet worden opgevat als een adviesplicht. De gemeente kan de wijkplatforms vragen om mee te denken, hun netwerk aan te wenden of samen op te trekken, maar een wijkplatform beslist zelf of zij hierop ingaat. In wijkplatforms zitten namelijk actieve Utrechters die hun inzet vanuit vrijwilligheid doen, de gemeente moet hen niet overvragen. Adviezen van Utrechters nemen we altijd serieus, daar hoort een inhoudelijke reactie vanuit de gemeente bij.

Daarnaast kunnen de wijkplatforms ook een rol pakken in het beheren van een buurt- of wijkbudget, organiseren van een bewoners-top of opstellen van een wijkvisie. Deze vorm van eigenaarschap en zeggenschap (over financiële middelen) juichen we toe. We verkennen de mogelijkheden met de platforms die hier interesse in hebben, zodat we op maat afspraken kunnen maken binnen de mogelijkheden die de gemeentebegroting hiervoor biedt.

De wijkplatforms zetten zich in om zo inclusief mogelijk te zijn en een inclusief geluid te laten horen (motie 371). Dat zit in de functie van een platform en is een inspanningsverplichting voor de wijkplatforms. De gemeente en sociale partners kunnen hierbij helpen. Volledige representativiteit is niet iets wat je van een bewonersgroep kunt verwachten. De gemeente houdt altijd zelf de verantwoordelijkheid om een zo breed mogelijk geluid op te halen en verwacht niet dat het wijkplatform het contact is namens de wijk of buurt. Andersom heeft het wijkplatform ook meerdere contacten met de gemeente. De diversiteit aan relaties werken versterkend. Bij een advies maakt het wijkplatform op een zelf gekozen manier

inzichtelijk wie betrokken is bij het opstellen van het advies en hoe breed dit advies wordt gedragen. Een breed gedragen advies weegt anders dan een advies wat minder breed gedragen is. Daarnaast maken het wijkplatform en gemeente vooraf afspraken met elkaar over het vervolg: wat gebeurt er met een advies?

Alle bewonersgroepen kunnen voor (financiële) ondersteuning een aanvraag doen bij het Initiatievenfonds. Om de belangrijke rol van de wijkplatforms te faciliteren reserveren we daarnaast extra budget voor ondersteuning van de wijkplatforms. Zij kunnen aanspraak maken op een ondersteuningsbudget van €5.300,- voor algemene onkosten. Op dit moment is het ondersteuningsbudgetvolume van totaal € 53.000,- nog toereikend. Mochten er in verschillende wijken meerdere aanvragen komen, dan is herziening van dit budget nodig. Daarnaast is ook differentiatie in het ondersteuningsbudget mogelijk wanneer blijkt dat een wijkplatform meer of minder nodig heeft om goed te functioneren. Om aanspraak te maken op dit budget stellen we enkele voorwaarden:

1. De kerngroep van betrokken wijkbewoners bestaat uit minimaal drie personen
2. Het wijkplatform organiseert per jaar minimaal twee momenten om breed met de wijk in gesprek te gaan. Dit is vormvrij.
3. Het wijkplatform spreekt niet namens de gehele wijk, maar deelt wat er leeft en speelt
4. Activiteiten van het wijkplatforms zijn zo open en inclusief mogelijk.
5. Het wijkplatform zet zich in voor een zo inclusief mogelijk geluid vanuit de wijk, wanneer zij gebruik maken van hun adviesrecht
6. Het wijkplatform doet een verzoek voor het ondersteuningsbudget met een globale beschrijving van de verwachte kosten, een korte beschrijving van hoe zij bovenstaande voorwaarden gaan realiseren en verstrekt achteraf een verantwoording van de kosten.

Als er meer ondersteuning nodig is, bijvoorbeeld administratieve hulp of extra financiering voor een onderzoek in de wijk, kan een aanvraag gedaan worden bij het Initiatievenfonds. Daar vindt een beoordeling plaats op basis van die subsidieregels. Toekenning vindt plaats als aanvulling op het ondersteuningsbudget. Daarnaast kan het wijkbureau, als vaste sparringpartner van het wijkplatform, ruimtes ter beschikking stellen en is het een verbindende schakel naar de rest van de gemeente. Dit betekent dat de gemeente een wijkplatformfunctie in elke wijk of buurt stimuleert. Daarnaast organiseert de gemeente een kennis en leernetwerk voor alle wijkplatforms, zowel fysiek als online. De wijkplatforms kunnen ook met elkaar in contact worden gebracht om van elkaar te leren. Door zowel financiële ondersteuning als een bijdrage in natura te geven, krijgen de wijkplatforms de ruimte om hun rol te pakken.

Gemeente Utrecht
Samen Stad Maken

samenstadmaken@utrecht.nl

4 april 2024

Utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Kwantitatieve indicatoren Samen Stad Maken

Beleidsveld	Samen Stad Maken
Organisatieonderdeel	Wijken
Opsteller	Veerle Oude Alink
Zaaknummer	30179711
Jaargang en nummer	2025, nr. 68
Vergaderdatum Raad	12 juni 2025
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

De raad besluit:

1. Ter invulling en uitwerking van de eerder opgestelde indicatoren in de ‘beleidsnota Samen Stad Maken – Geen Utrecht zonder U’ kwantitatieve effectindicatoren vast te stellen, zoals opgenomen in de bijlage ‘Indicatoren Samen stad maken’, waarbij de indicator ‘sociale cohesie’ is vervallen en met als belangrijkste onderdelen:
   a. Rapportcijfer voor Samen stad maken namens respondenten/deelnemers
   b. % respondenten/deelnemers dat invloed ervaart op ontwikkelingen in de stad, buurt of straat
   c. Aantal projecten dat gebruik heeft gemaakt van het Kompas van Zeggenschap
   d. % Utrechters dat betrokken is in de buurt door één of meerdere buurtactiviteiten (al bestaande indicator, ook te volgen via programmabegroting)
   e. % respondenten/deelnemers dat het gevoel heeft dat zij zelf verantwoordelijkheid kunnen nemen om taken of activiteiten van de gemeente op te pakken.
   f. % respondenten/deelnemers dat het gevoel heeft dat het college van b en w in hun besluiten zoveel mogelijk rekening houden met verschillende belangen.
   g. % Utrechters dat vertrouwen heeft in de lokale overheid (al bestaande indicator, ook te volgen via programmabegroting)
   h. % respondenten/deelnemers dat vindt dat de gemeente vertrouwen geeft aan Utrechters
   i. % respondenten/deelnemers dat vindt dat de gemeente werkt aan goede relaties met Utrechters door zelf naar de Utrechters toe te gaan
   j. % Utrechters dat vindt dat de gemeente open en eerlijk is in het contact met inwoners (al bestaande indicator, ook te volgen via programmabegroting)
   k. % respondenten/deelnemers dat vindt dat de gemeente open en eerlijk is
   l. % respondenten/deelnemers dat vindt dat de gemeente durft los te laten, nieuwe dingen probeert, een grens trekt (toont lef)
   m. % respondenten/deelnemers dat vindt dat de gemeente moeite doet om naar zoveel mogelijk verschillende Utrechters te luisteren
   n. % respondenten/deelnemers dat vindt dat de gemeente blijft leren en zich probeert te verbeteren,

   en hiertoe de ‘beleidsnota Samen stad maken – Geen Utrecht zonder U’ als volgt te wijzigen:
   De tabel op pagina 34 wordt vervangen door de tabel in de bijlage ‘Indicatoren Samen stad maken’.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 12 juni 2025.

De griffier,

Miguel Israel

De voorzitter,

Sharon A.M. Dijksma

Signed By: Dijksma, Sharon
19/06/2025 10:50:24 CEST
ID: 14cebb56-d1d7-493b-b643-c5eef7bcdc89
Auth: Scribble

Signed By: Israel, Miguel
16/06/2025 13:03:21 CEST
ID: 14cebb56-d1d7-493b-b643-c5eef7bcdc89
Auth: Scribble

Gemeenteraad

Dossiernummer	4642
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 juni 2025
Agendapunt	24
Titel	Afrondende besluitvorming na debat over Raadsbrief Variantenstudie Maarschalkerweerd Noord
ID	4864
Behandelend ambtenaar	
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Eerenberg
Beleidsveld	Ruimtelijke Ordening
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	12 juni 2025

Voorgesteld besluit

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	M. Draisma	**Datum**	17 maart 2025
E-mail	mette.draisma@utrecht.nl	**Kenmerk**	30189791
Type brief	Reactiebrief	**Onderwerp**	Variantenstudie Maarschalkerweerd Noord vrijgegeven voor reactie
Bijlage(n)	1	**Beleidsveld**	Ruimtelijke Ordening, Sport

Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeren we u over ons besluit om de Variantenstudie Maarschalkerweerd Noord met daarin een voorkeursvariant voor een nieuwe inrichting vrij te geven voor reactie. Uw raad heeft in de Voorjaarsnota 2024 besloten dat er geen budget wordt vrijgemaakt voor dit project. Dit betekent dat er geen financiële middelen zijn voor verdere planvorming en uitvoering van de voorkeursvariant. De betrokken belanghebbenden, waaronder de huidige gebruikers, zijn hiervan op de hoogte. Toch vinden wij het belangrijk om dit deel van het planproces af te ronden. Hiermee geven we helderheid aan de omgeving over het perspectief voor het gebied en doen we recht aan het intensieve traject dat we met de omgeving hebben doorlopen. Het is gelukt om in de gesprekken nader tot elkaar te komen en daarom komen we met één voorkeursvariant. We leggen een gedragen beeld vast voor de toekomst van het gebied, zodat we hier bij ontwikkelingen in het gebied op kunnen anticiperen (zoals bij het opnieuw afsluiten van een huurovereenkomst). Ook gaan we hiermee in op toezegging 667 uit het commissiedebat JWCS van 7 maart jl.

Context
Om een gezonde groei van de stad mogelijk te maken moeten functies, zoals scholen, natuur, sportvoorzieningen en winkels, binnen 10 minuten lopen of fietsen vanaf huis bereikbaar zijn. In Maarschalkerweerd ontwikkelen we een openbaar en toegankelijk parklandschap. Hier kunnen inwoners en bezoekers bewegen, ontspannen en ontmoeten in een aantrekkelijke groene omgeving. Deze ambities zijn in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (2021), Leefbare stad en maatschappelijke voorzieningen (2020) en Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd (2020) vastgesteld. De nota Sport en Bewegen 2025-2032 onderstreept de urgentie om ruimte voor sport(velden) te zoeken. We geven hierbij prioriteit aan breedtesport, multifunctioneel gebruik en dubbelgebruik. Maarschalkerweerd is een van de weinige plekken waar sportvelden passend bij deze prioriteit toegevoegd kunnen worden.

Variantenstudie
De Variantenstudie is een uitwerking van het startdocument Maarschalkerweerd-Noord waarover we u op 28 april 2021 hebben geïnformeerd. Binnen het projectgebied van Maarschalkerweerd Noord komt ongeveer 1,6 hectare grond vrij, omdat het bedrijf Groenrecycling Utrecht uit het gebied vertrekt.

Ook komt ruimte vrij door de nieuwbouw van mytylschool Ariane de Ranitz. Dit biedt een kans om meer ruimte voor groen en sport te realiseren. Om de vrijkomende ruimte zo goed mogelijk in te zetten is een herverkaveling van functies in het gebied nodig. Daarnaast willen we de verkeersveiligheid verbeteren.

De Variantenstudie (zie bijlage) geeft inzicht in hoe, zowel ruimtelijk als financieel, na herverkaveling in het gebied:

- Extra sportveld(en) kunnen worden ingepast;
- Meer ruimte voor groen, natuur en recreatie kan worden gecreëerd;
- De verkeersveiligheid kan worden verbeterd.

In de Variantenstudie zijn de ambitie en opgaves voor het gebied beschreven, evenals het onderzoek en bijbehorende participatie en de afwegingen die geleid hebben tot de voorkeursvariant. Tot slot beschrijft de Variantenstudie het vervolg.

Voorkeursvariant
De voorkeursvariant draagt in belangrijke mate bij aan de stedelijke opgave om sportcapaciteit toe te voegen, meer ruimte voor groen, natuur en recreatie te creëren en de verkeersveiligheid te verbeteren.

Figuur 1: Voorkeursvariant

De voorkeursvariant ziet er in hoofdlijnen als volgt uit:

- Het Kromme Rijn Oeverpark wordt vergroot voor natuur en recreatie. Dit is mogelijk omdat de mytylschool op minder grond wordt teruggebouwd en we overbodige verharding weghalen;
- Sportcampus:
    - Er komen 3 voetbalvelden in natuurgras (wedstrijdvelden), gecombineerd met 1 (internationaal) hoofdveld cricket;
    - Er komen 2 voetbalvelden in kunstgras (wedstrijd- en trainingsvelden), gecombineerd met 1 normaal veld cricket;
    - Er komt 1 hockeyveld (wedstrijd- en trainingsveld);
    - De bestaande faciliteiten (clubhuis, kleedkamers, opslag en slagkooi) van cricket worden verplaatst binnen het plangebied;
    - Maarschalkerweerd Noord wordt geschikt gemaakt voor ongeorganiseerd sporten en bewegen via (groene) sportroutes (sportboulevards) en voorzieningen in (semi) openbaar gebied;
- De Mytylweg wordt een weg waar de fietser centraal staat en de auto te gast is. In de toekomst is de Mytylweg door de beoogde nieuwe Mytylbrug onderdeel van de fietsroute Lunetten – Utrecht Science Park. Om verkeersonveilige situaties in de toekomst te voorkomen, worden de haakse parkeervakken verwijderd, in plaats daarvan komen fietsenrekken. Er komt een aangepaste route voor het leerlingenvervoer naar de mytylschool.

Figuur 2: Vogelvlucht voorkeursvariant

Samen stad maken

In de afgelopen jaren is er intensief afgestemd met de omgeving, tijdens informatiebijeenkomsten en in losse gesprekken. Zowel met de huidige gebruikers, de drie gebiedspartijen (Kampong, De Moestuin en mytylschool Ariane de Ranitz) als andere sportverenigingen, belangenvertegenwoordigers vanuit groen, mobiliteit en bewoners en met SportUtrecht.
Het onderzoek van de Variantenstudie heeft in eerste instantie geleid tot een gemeentelijke voorkeursvariant en een variant van de drie gebiedspartijen.

In de Raadsinformatiebijeenkomst (RIB) van 16 januari 2024 over Ruimte voor sport op Maarschalkerweerd Noord is de raad geïnformeerd over de stand van zaken. Vervolgens bent u hierover met ons in gesprek gegaan in de commissie JWCS van 7 maart 2024. Hier is toegezegd dat

we een optimale variant maken en de variant van de gebiedspartijen mede uitontwikkelen en u hierover informeren via een brief. Na de RIB en het commissiedebat hebben we nog verschillende gesprekken gevoerd met de drie gebiedspartijen, met andere stakeholders in het gebied en met SportUtrecht. Dit heeft er toe geleid dat de drie gebiedspartijen voor de zomer van 2024 een nieuwe variant hebben aangedragen. We hebben deze variant getoetst en in verschillende overleggen met de hen aangescherpt en uitgewerkt tot de voorkeursvariant. Hiermee hebben we een grote stap vooruit gezet voor de toekomst van Maarschalkerweerd Noord.

De drie gebiedspartijen hebben bij hun inbreng van de nieuwe variant toch ook aangegeven zorgen te hebben over de effecten van deze variant op de bedrijfsvoering en vitaliteit van Kampong cricket en De Moestuin. Voor deze twee partijen brengt de voorkeursvariant de meeste veranderingen met zich mee. De bestaande faciliteiten van Kampong cricket worden verplaatst binnen het plangebied en het areaal van De Moestuin wijzigt en wordt kleiner. Kampong cricket en De Moestuin hebben vooral zorgen over de financiële compensatie en nadere uitwerking van deze veranderingen.

Vanwege het intensieve traject de afgelopen jaren met de drie gebiedspartijen hebben we hen de mogelijkheid gegeven om voor vrijgave de concept Variantenstudie mee te lezen. Hun eerste reactie hierop hebben we meegenomen in de concept Variantenstudie die nu voor ligt, tevens hebben zij een brief gestuurd die we hebben opgenomen in de bijlage van de Variantenstudie.

Vervolg
Met de vrijgave van de Variantenstudie bieden wij bewoners en partijen in de stad de mogelijkheid om in een periode van vier weken te reageren op de Variantenstudie en de hierin opgenomen voorkeursvariant. Hiervoor verspreiden we een wijkbericht in de omgeving, sturen we een mailbericht naar direct betrokkenen en plaatsen wij informatie op de webpagina van het project. Ook organiseren we een informatieavond aan het begin van de reactieperiode.

Na de reactieperiode verwerken we de reacties in een reactienota en nemen de aandachtspunten waar mogelijk mee in de definitieve Variantenstudie. De definitieve Variantenstudie, inclusief de reactienota, stellen wij naar verwachting voor de zomer 2025 vast. Over dit besluit en de resultaten van de participatie informeren wij u opnieuw met een raadsbrief.

In de Voorjaarsnota 2024 is besloten dat er geen budget wordt vrijgemaakt voor de uitvoering van dit project. Omdat er door de gemeente en betrokken partijen lang gewerkt is aan een voorkeursvariant, hebben wij besloten de Variantenstudie toch af te ronden en, na een reactieperiode, de voorkeursvariant vast te stellen. Hiermee verschaffen we helderheid aan de omgeving over het perspectief voor het gebied en hebben we een goede basis om in de toekomst de plannen verder uit te werken. In de communicatie maken wij duidelijk dat, vanwege het ontbreken van budget, de verdere planvorming en uitvoering niet zal plaatsvinden.

Indien in een later stadium budget beschikbaar komt voor Maarschalkerweerd Noord, vindt een herstart van het project plaats. We onderzoeken dan of de voorkeursvariant nog (financieel) haalbaar is.

Het is mogelijk dat er wijzigingen hebben plaatsgevonden in bijvoorbeeld de omgeving of het beleid waardoor er aanpassingen nodig zijn in de voorkeursvariant.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Maarschalkerweerd Noord

Variantenstudie

Februari 2025

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl

Colofon

Wethouders

Eelco Eerenberg	Ruimtelijke Ordening
Eva Oosters	Sport

Opdrachtgevers

Marianne Mantel	Gebiedscoördinator Ruimte
Saskia van Meerkerk	Beleidsadviseur Sport

Projectmanagement

Mette Draisma	Projectmanager Ruimte
Maartje Schattefor	Projectassistent Ruimte

Projectgroep

Rosanne Weijers/Jelle Dekker	Landschapsarchitect Ruimte
Dirk-Jan Hoekstra	Verkeerskundig adviseur Ruimte
Floris Brekelmans	Adviseur Ecologie Ruimte
Linda van Herk	Opgave adviseur Sport Vastgoedorganisatie
Sabine Hol	Omgevingsmanager Maarschalkerweerd
Kai Mos	Planeconoom Ruimte
Bonne Linthorst	Communicatie adviseur Strategie en Public Affairs

Vormgeving

Cathy Hogendoorn

Versiedatum

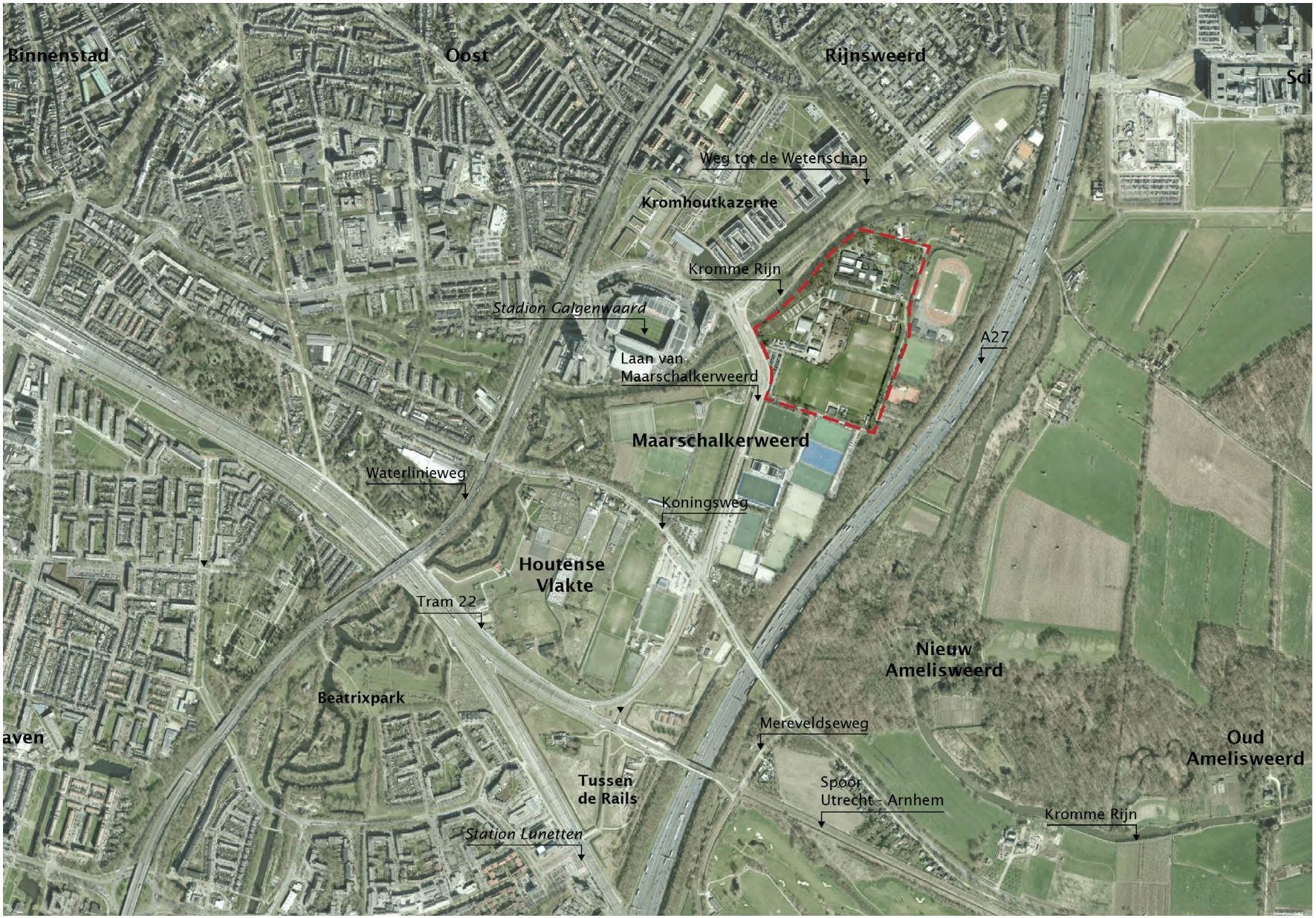
Februari 2025

Beeldmateriaal

Gemeente Utrecht tenzij anders vermeld

Bestuurlijke besluitvorming

2025

Ligging van het projectgebied, luchtfoto 2022.

Inhoudsopgave

Colofon 2

Samenvatting 5

1. Inleiding 7
1.1 Aanleiding 7
1.2 Projectdoel 8
1.3 Projectgebied 8
1.3.1 Andere projecten Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd 10
1.4 Werkwijze 10

2. Ambitie en opgaven 11
2.1 Ambitie Parklandschap Maarschalkerweerd 11
2.2 Opgaven Maarschalkerweerd Noord 12
2.2.1 Kromme Rijn Oeverpark 12
2.2.2 Sportcampus 13
2.2.3 Mytylweg 14

3. Varianten 15
3.1 Onderzoek en participatie 15
3.1.1 Stap 1: Inventarisatie 15
3.1.2 Stap 2: Zes hoofdvarianten 16
3.1.3 Stap 3: Variant gemeente en variant drie gebiedspartijen 18
3.1.4 Stap 4: Voorkeursvariant 20
3.2 Voorkeursvariant 20
3.2.1 Kromme Rijn Oeverpark 21
3.2.2 Sportcampus 22
3.2.3 Mytylweg 24

4. Vervolg 26
4.1 Planproces 27
4.2 Uitvoeringsfasering 27

Bijlage: Brief van de drie gebiedspartijen 28

Samenvatting

In 2040 telt de stad Utrecht bijna 473.000 inwoners. Om een gezonde groei van de stad mogelijk te maken moeten functies, zoals scholen, natuur, sportvoorzieningen en winkels, binnen 10 minuten lopen of fietsen vanaf huis bereikbaar zijn. Binnen het projectgebied van Maarschalkerweerd Noord komt ongeveer 1,6 hectare grond vrij, omdat het bedrijf Groenrecycling Utrecht uit het gebied verhuist. Ook komt ruimte vrij door de nieuwbouw van mytylschool Ariane de Ranitz. In april 2021 gaf het college van B en W met de vaststelling van het Startdocument opdracht om een variantenstudie uit te voeren voor de herontwikkeling van Maarschalkerweerd Noord.

Het projectgebied Maarschalkerweerd Noord is onderdeel van het Parklandschap Maarschalkerweerd. Voor dit parklandschap is er met het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd een nieuw perspectief voor de toekomst geschetst. Met de herontwikkeling van het projectgebied Maarschalkerweerd Noord wordt er een bijdrage geleverd aan de ambities uit het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd. In deze herontwikkeling zijn er een aantal opgaven voor het gebied die de ambitie verwezenlijken: het Kromme Rijn Oeverpark, de Sportcampus en de Mytylweg.

We zijn in vier stappen van de opgaves en ambities voor het projectgebied gekomen tot de voorkeursvariant. In deze vier stappen hebben we de omgeving op verschillende manieren meegenomen.

Stap 1: Inventarisatie
In de eerste maanden van de variantenstudie hebben we verschillende onderzoeken en inventarisaties gedaan. Ook hebben we losse gesprekken gevoerd met de huidige gebruikers van het gebied. De eerste bijeenkomst met belanghebbenden was op 13 juli 2021.

Stap 2: Zes hoofdvarianten
De schetsen van de mogelijke varianten hebben we beoordeeld aan de hand van de opbrengsten uit de eerste bijeenkomst en de opgaves en ambities. We kwamen zo tot zes hoofdvarianten.

Stap 3: Variant gemeente en variant drie gebiedspartijen
Kampong, De Moestuin en mytylschool Ariane de Ranitz brachten op eigen initiatief een alternatief in. Het alternatief hebben we samen met deze drie gebiedspartijen verder uitgewerkt tot een zevende variant. Op 13 december 2023 is variant D van de gemeente (gekozen uit de zes hoofdvarianten) en de variant van de drie gebiedspartijen gepresenteerd op de derde bijeenkomst.

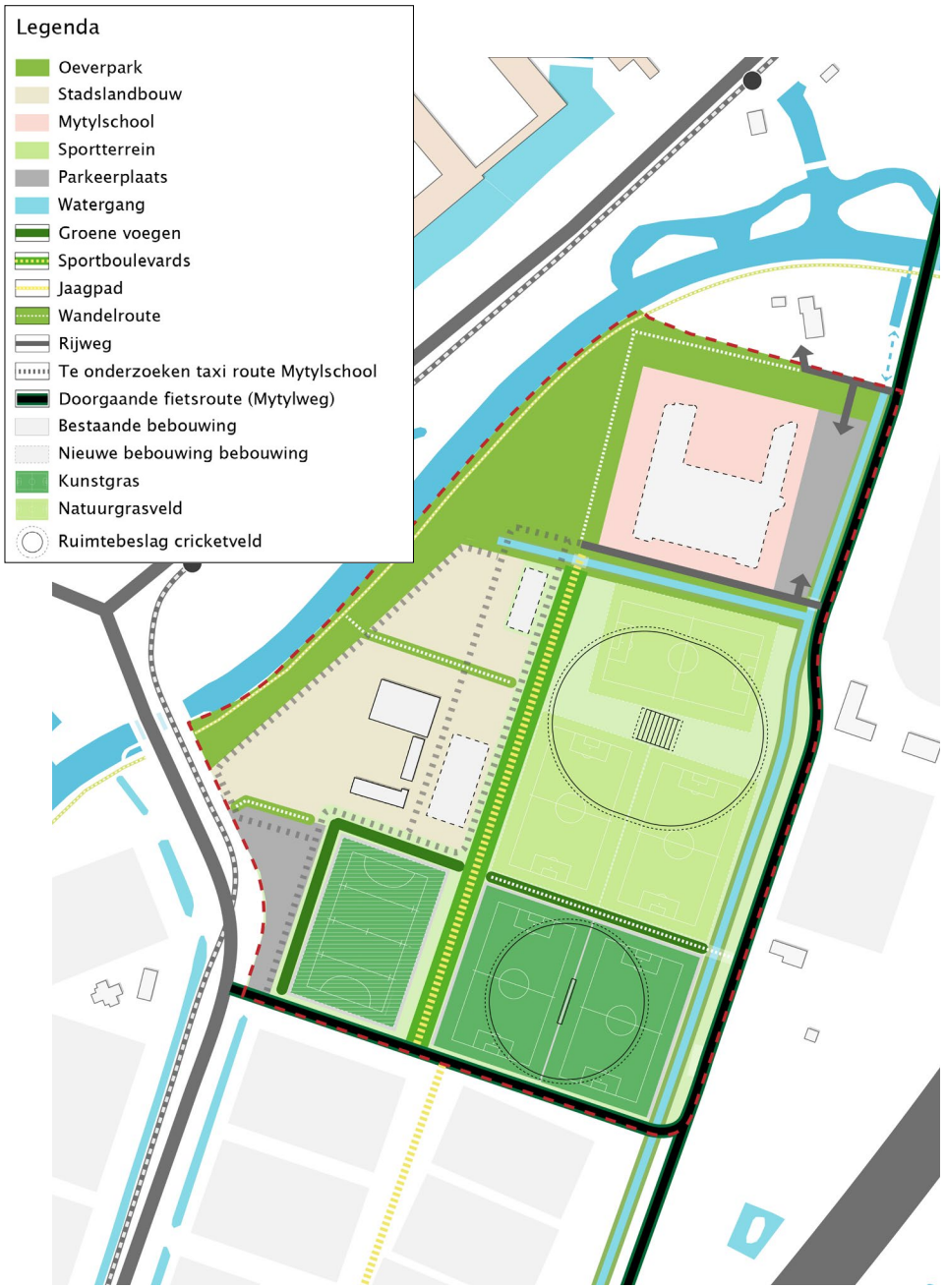
Stap 4: Voorkeursvariant
In juli 2024 hebben de drie gebiedspartijen een nieuwe variant aangeboden. In deze variant is een hoofdveld in natuurgras voor cricket opgenomen. Ook is er een nieuw gecombineerd paviljoen ingepast. We hebben de nieuwe variant onderzocht en in verschillende gesprekken met de drie gebiedspartijen verder uitgewerkt. De gesprekken hierover resulteerden in een aangepaste voorkeursvariant die we nu breder met de omgeving willen delen.

In de voorkeursvariant voor de herinrichting van Maarschalkerweerd Noord worden de volgende planonderdelen gerealiseerd:

- Er is ruimte voor zes sportvelden voor voetbal, cricket en hockey;
- De sportvelden worden onderling verbonden met een sportboulevard en groene wandelpaden, dit biedt ruimte voor recreatie en ongeorganiseerd sporten;
- Het Kromme Rijn Oeverpark wordt vergroot voor natuur en recreatie;
- Bij de inrichting van de Mytylweg staat de fietser centraal en is de auto te gast;
- Er komt een aangepaste route voor het leerlingenvervoer naar de mytylschool.

De huidige gebruikers, de drie gebiedspartijen, hebben aangegeven zorgen te hebben over de financiële haalbaarheid van de voorkeursvariant

Vanwege de bezuinigingen binnen de gemeente is het onzeker wanneer het project Maarschalkerweerd Noord wordt gerealiseerd, de planvorming wordt na het vaststellen van de Variantenstudie stopgezet. Wanneer wordt besloten te investeren in Maarschalkerweerd Noord waardoor realisatie mogelijk is, vindt een herstart van het project plaats.

Voorkeursvariant (H)

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In 2040 telt de stad Utrecht bijna 473.000 inwoners. De gemeente vangt de groei op door woningen te bouwen binnen de grenzen van de stad. Er komen meer mensen binnen de stad die ook allemaal willen bewegen en ontspannen. De openbare ruimte komt door het groeiend aantal inwoners onder druk te staan. Ook is er een dringende behoefte aan meer sportvelden in de stad. Dat brengt vraagstukken met zich mee over het gebruik van de beschikbare ruimte in en om de stad. Nu al zijn stadsparken bij mooi weer overvol en hebben sportverenigingen wachtlijsten.

Om een gezonde groei van het de stad aantal inwoners mogelijk te maken moeten functies, zoals scholen, natuur, sportvoorzieningen en winkels, binnen 10 minuten lopen of fietsen vanaf huis bereikbaar zijn. In Maarschalkerweerd ontwikkelen we een openbaar en toegankelijk parklandschap. Hier kunnen inwoners en bezoekers bewegen, ontspannen en ontmoeten in een aantrekkelijke groene omgeving. Deze ambities zijn in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (2021), Leefbare stad en maatschappelijke voorzieningen (2020) en Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd (2020) en de nota Sport en Bewegen 2025-2032 vastgesteld.

Binnen het projectgebied van Maarschalkerweerd Noord komt ongeveer 1,6 hectare grond vrij, omdat het bedrijf Groenrecycling Utrecht uit het gebied verhuist. Ook komt ruimte vrij door de nieuwbouw van mytylschool Ariane de Ranitz. De gemeente wil deze ruimte inzetten om meer ruimte voor groen, recreatie en sport te realiseren. Om de vrijkomende ruimte zo goed mogelijk in te zetten is een herverkaveling van functies in het gebied nodig. Daarnaast willen we de verkeersveiligheid verbeteren.

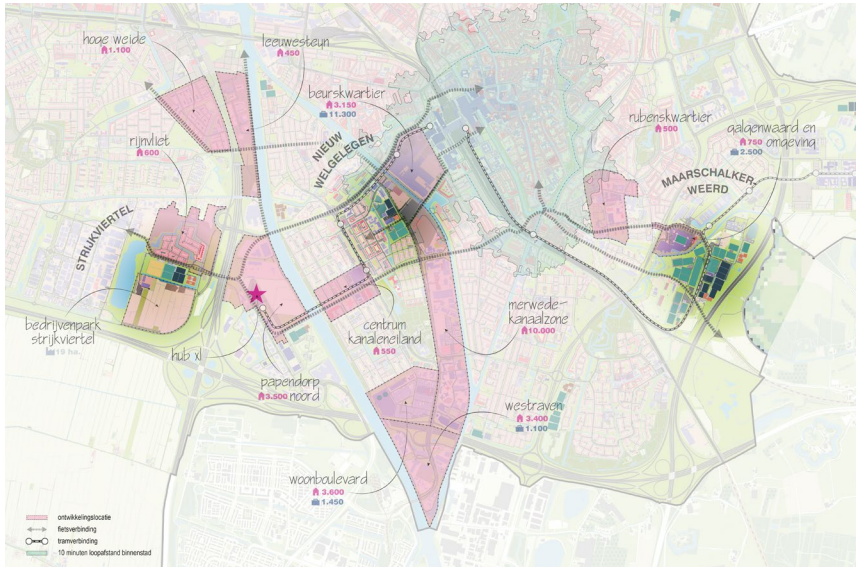
Om te zorgen dat er in Utrecht voldoende ruimte blijft om te sporten is er naast efficiënter gebruik van sportvoorzieningen een uitbreiding van het aantal sportvelden nodig. In de nota Sport en Bewegen 2025-2032 wordt geconstateerd dat er een toenemend tekort is aan sportvoorzieningen en dat het moeilijk is om ruimte te vinden voor sport(velden). De basis van de Utrechtse sport komt daarmee in gevaar. De gemeente laat het Mulier Instituut regelmatig een onderzoek doen om toekomstige behoefte sportaccommodaties in de gemeente in kaart te brengen.

Op basis van de (laatste) bevolkingsprognose wordt een minimaal tekort van 8 hockeyvelden, 7 wedstrijdvoetbalvelden (zaterdag) en 62 tennisbanen verwacht in 2040. Binnen de gemeente zijn nauwelijks locaties waar grotere sportvelden zoals voor hockey en voetbal toegevoegd kunnen worden. Er zijn drie locaties in onderzoek voor de uitbreiding van veldcapaciteit. Eén van deze locaties is Maarschalkerweerd Noord. Bij het vinden van ruimte en bij investeringen in sportaccommodaties geven we prioriteit aan breedtesport, multifunctioneel gebruik en dubbelgebruik.

In april 2021 gaf het college van B en W met de vaststelling van het Startdocument voor de herontwikkeling Maarschalkerweerd Noord opdracht om een variantenstudie uit te voeren. Deze variantenstudie moet inzicht geven hoe, zowel ruimtelijk als financieel, na herverkaveling in het gebied:

- Extra sportveld(en) kunnen worden ingepast;
- Meer ruimte voor groen, natuur en recreatie;
- De verkeersveiligheid kan worden verbeterd;

Dit leidt uiteindelijk tot één voorkeursvariant welke ter besluitvorming wordt voorgelegd aan het college van B en W.

Kaart zoeklocaties voor extra sportvelden

1.2 Projectdoel

Het doel van de herontwikkeling van Maarschalkerweerd Noord is om de ruimte die vrijkomt in te zetten voor sport, natuur (groen) en recreatie.

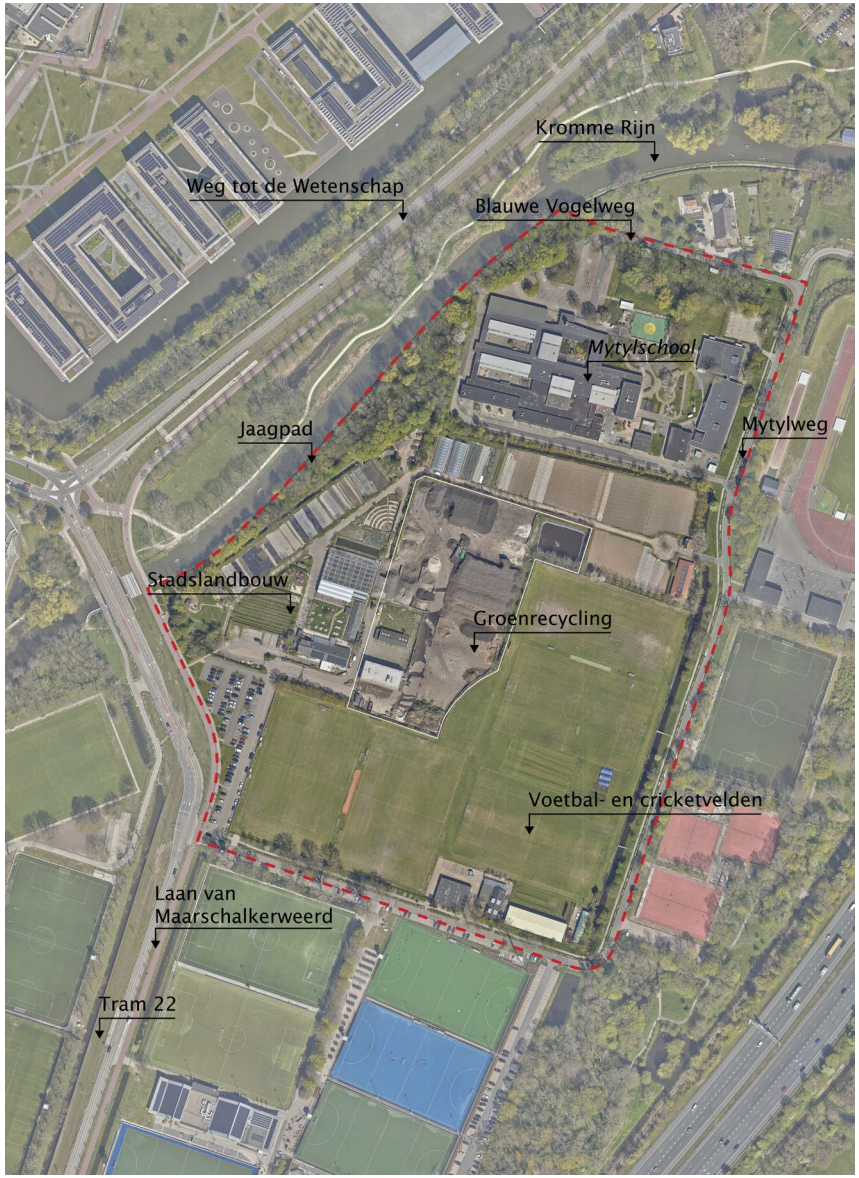
1.3 Projectgebied

Het projectgebied, Maarschalkerweerd Noord, ligt tussen de Laan van Maarschalkerweerd, de Mytylweg en de Kromme Rijn. In het projectgebied liggen mytylschool Ariane de Ranitz (speciaal basis- en voortgezet onderwijs), composteringsbedrijf Groenrecycling Utrecht (huurder) en (sociale) onderneming De Moestuin (huurder). Kampong gebruikt de sportvelden in het projectgebied en bezit enkele opstallen zoals het paviljoen van cricket.

In het projectgebied is 4,5 voetbalveld (waarvan 0,5 trapveld) gecombineerd met 2,5 cricketveld in natuurgras (3 cirkels in schematische weergave). Het hoofdveld van cricket is een groot rond veld met in het midden 13 stroken (pitches). Hierop worden internationale mannen- en vrouwenwedstrijden gespeeld. De andere cricketvelden bestaan uit 1 strook (pitch) met een ondergrond van kunststof. Vanwege de overlap tussen de speelvelden van cricket, kunnen er slechts twee gelijktijdig gebruikt worden.

Aan de Kromme Rijn staan twee historische boerderijen (rijksmonument). Het bos langs de Kromme Rijn en de rivier zelf maken deel uit van het Natuurnetwerk Nederland. Er bevinden zich parkeerplaatsen bij de Laan van Maarschalkerweerd, Blauwe Vogelweg en Mytylweg in het projectgebied.

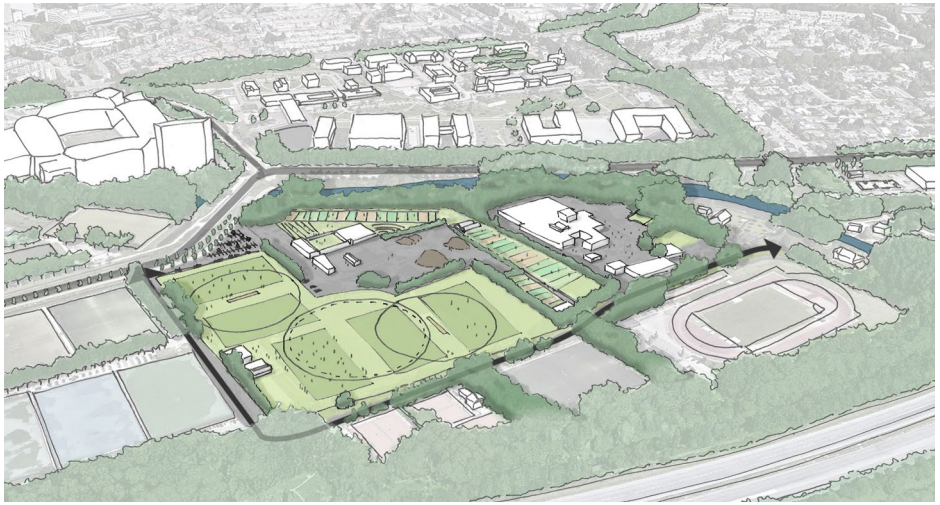
De globale begrenzing van het projectgebied is weergegeven op kaart. De aansluiting op de bestaande omgeving is hier onderdeel van.

Begrenzing van het projectgebied, luchtfoto 2022

Schematische weergave van functies in het projectgebied in de huidige situatie

Vogelvlucht van projectgebied in huidige situatie

1.3.1 Andere projecten Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd

Maarschalkerweerd Noord is een van de projecten uit het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd. Onderstaande projecten zijn uitgangspunt voor Maarschalkerweerd Noord.

- (Ver)nieuwbouw Ariane de Ranitz: Begin 2024 is de bouw gestart van het nieuwe schoolgebouw. De mytylschool wordt terug gebouwd op minder grond waardoor het Kromme Rijn Oeverpark kan worden verbreed. De werkzaamheden zijn eind 2025 gereed.
- Mytylbrug: Er is een nieuwe brug voor fietsers en voetgangers over de Kromme Rijn gepland tussen de Mytylweg en de Weg naar Rhijnauwen. De brug zorgt voor een betere ontsluiting van Maarschalkerweerd Noord en is onderdeel van een toekomstige fietsroute tussen Utrecht Science Park en Lunetten. De aanleg van de brug is uitgesteld vanwege een financieel tekort en de besluitvormig over het Tracébesluit Ring Utrecht.
  Aanpak betaald parkeren: De gemeente voert buurt voor buurt betaald parkeren in waar dit nu nog niet het geval is. In Maarschalkerweerd is dit volgens de huidige planning rond de zomer 2026.
- Sportboulevard Zuid: In Maarschalkerweerd worden gefaseerd sportboulevards ontwikkeld. Dit draagt bij aan de beoogde ontwikkeling tot sportcampus. Het eerste deel is gepland op sportpark Maarschalkerweerd tussen de Mytylweg en het clubhuis van Kampong. Wat op deze plek wordt uitgewerkt bepaalt ook de principes van de sportboulevards in andere sportparken, zoals Maarschalkerweerd Noord.

1.4 Werkwijze

Deze variantenstudie is opgebouwd uit een aantal hoofdstukken, die de lezer meeneemt in een aantal onderzoekstappen.

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de opgaven en ambities in het gebied. Daarnaast gaat dit hoofdstuk in op de gewenste ontwikkeling van het projectgebied als onderdeel van een groter parklandschap.

In hoofdstuk 3 is een weergave van het variantenonderzoek opgenomen. Hierbij zijn verschillende mogelijkheden voor het opnieuw verkavelen en verdelen van functies in het gebied onderzocht. In de beschrijving van de voorkeursvariant (paragraaf 3.2) is aangegeven waarom deze variant het beste bijdraagt aan de beoogde doelen en welke functie waar ongeveer komt.

Hoofdstuk 4 beschrijft de vervolgstappen in het ontwerpproces.

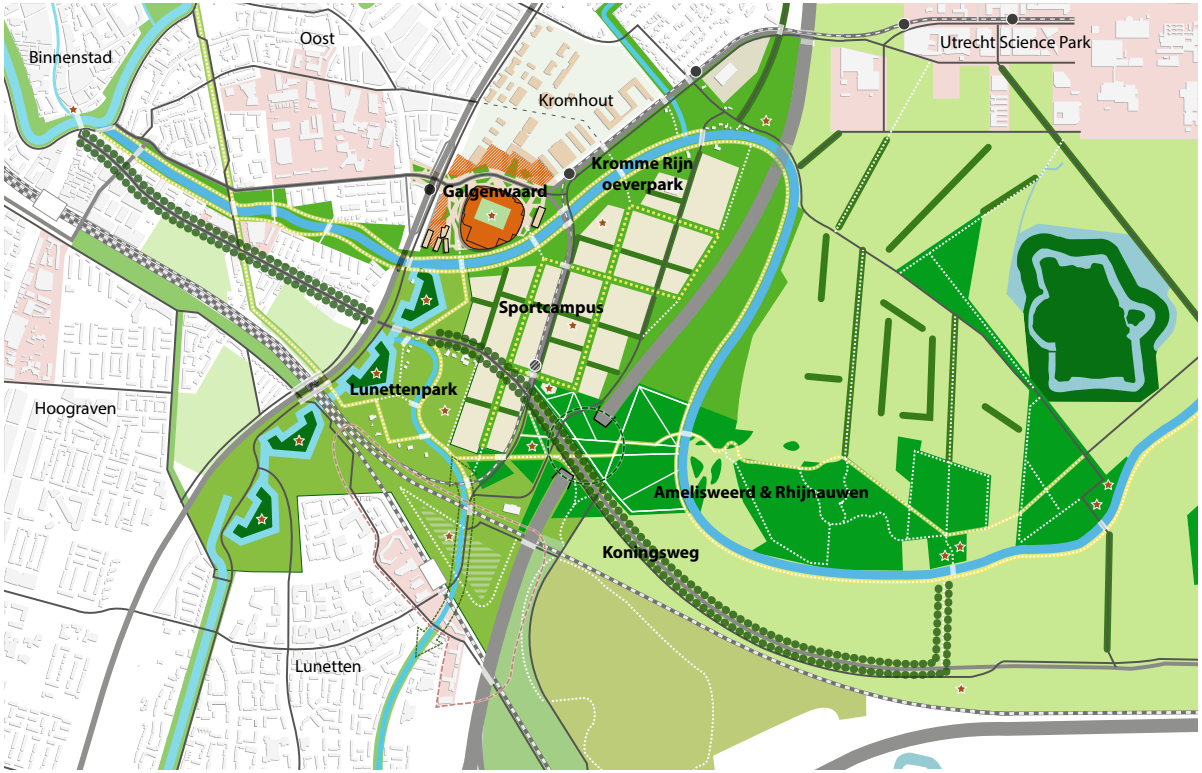
Raakvlak met project Sportboulevard Zuid

2. Ambitie en opgaven

2.1 Ambitie Parklandschap Maarschalkerweerd

Het projectgebied Maarschalkerweerd Noord is onderdeel van het Parklandschap Maarschalkerweerd. Voor dit parklandschap is er met het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd een nieuw perspectief voor de toekomst geschetst. In de toekomst is het een parklandschap waarin sporten, recreëren, erfgoed, cultuur en natuur samenkomen. Het is onderdeel van de Kromme Rijn scheg aan de oostkant van de stad en wordt gevormd door twee parkgebieden: het Lunettenpark en het Kromme Rijn Oeverpark. Ertussen ligt de Sportcampus met vitale sportverenigingen en levendige maatschappelijke en recreatieve voorzieningen.

Het parklandschap is een groen en publiek toegankelijk raamwerk welke ruimtelijk en functioneel met de parkgebieden en haar omgeving verbonden is. De Kromme Rijn, Koningsweg en De Vier Lunetten zijn de hoofdstructuren. Stadion Galgenwaard ligt als een stedelijk podium aan de Kromme Rijn waar (top)sport, gezondheid, wonen, werken, verblijven en ontmoeten samengaan in een hoogwaardig openbaar gebied.

Visiekaart uit Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd

2.2 Opgaven Maarschalkerweerd Noord

Met de herontwikkeling van het projectgebied Maarschalkerweerd Noord wordt er een bijdrage geleverd aan de ambities uit het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd. In deze herontwikkeling zijn er een aantal opgaven voor het gebied die de ambitie verwezenlijken. Deze opgaven zijn onder te verdelen in de drie deelgebieden binnen Maarschalkerweerd Noord, namelijk: het Kromme Rijn Oeverpark, de Sportcampus en de Mytylweg. In de volgende paragrafen wordt per deelgebied de opgaven genoemd.

2.2.1 Kromme Rijn Oeverpark

Maarschalkerweerd Noord is deels onderdeel van het Kromme Rijn Oeverpark. Dit is een circa 9 hectare grote groenblauwe parkzone die de Landgoederen van Amelisweerd verbindt met het bestaande Kromme Rijnpark tussen het Ledig Erf en de Waterlinieweg.
Het is de hoofdstructuur van de Kromme Rijn scheg.

De opgaven voor het Kromme Rijn Oeverpark zijn:

- Verbreden van het park
- Versterken ecologie/biodiversiteit
- Verbeteren waterkwaliteit
- Verbeteren mogelijkheden (rustige) recreatie
- Verbinden van stadslandbouw met het park

Voorbeeld versterken biodiversiteit en waterkwaliteit

Voorbeeld verbreden park en rustige recreatie

2.2.2 Sportcampus

Een groot deel van Maarschalkerweerd Noord is onderdeel van de Sportcampus. Deze ligt tussen het Lunettenpark, het Kromme Rijn Oeverpark en Landgoed Nieuw Amelisweerd als ‘open sportgebied’ ingebed in de parkachtige omgeving. Het biedt de (top) sporters, verenigingen, toeschouwers en recreanten een aantrekkelijk en (onderling) verbonden sportgebied.

De opgaven voor de Sportcampus zijn:

- Ruimte maken voor anders en ongeorganiseerd sporten in de openbare ruimte, veel mensen en vooral jongeren sporten en bewegen individueel of in groepsverband in de openbare ruimte
- Sportboulevards en groene voegen met wandelpaden als verbindingen voor sport, recreatie en groen realiseren
- Uitbreiden veldcapaciteit, hockey en voetbal
- Van 3 sportparken naar 1 campus
- Delen van velden en voorzieningen

Impressie sportboulevard

Voorbeeld groene voeg

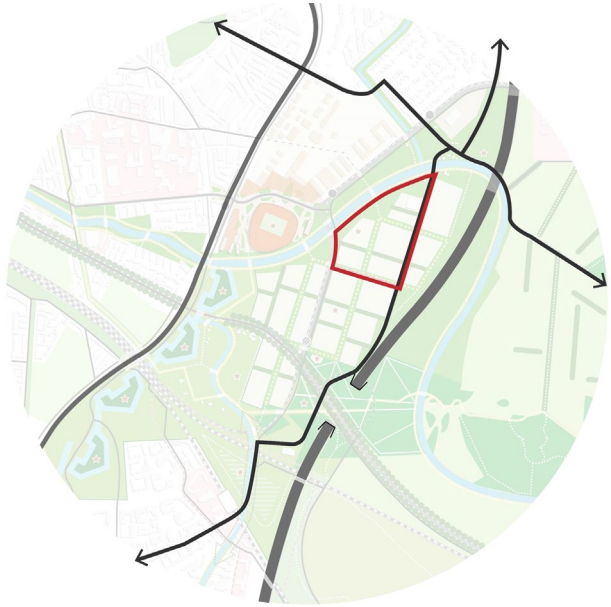
Voorbeeld sporten in openbare ruimte

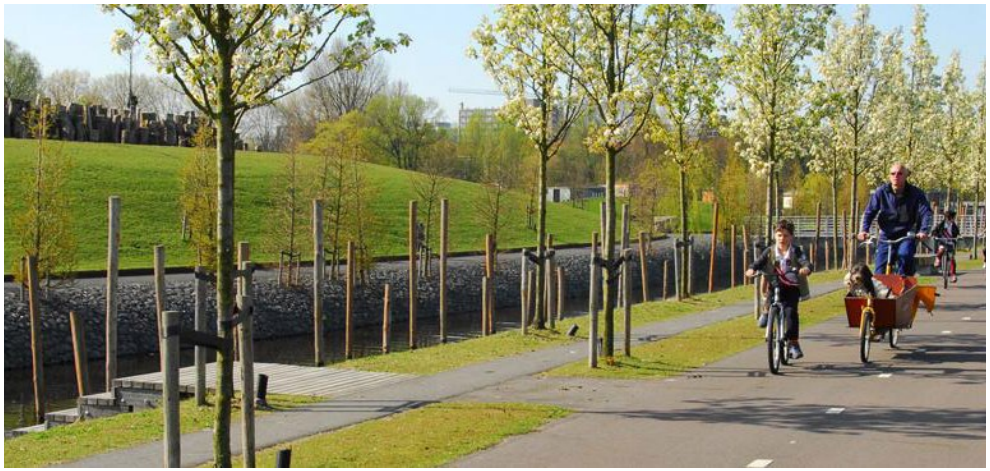
2.2.3 Mytylweg

De Mytylweg vormt een belangrijke verkeerskundige rol voor de bereikbaarheid van Maarschalkerweerd Noord.

De opgaven voor het Mytylweg zijn:

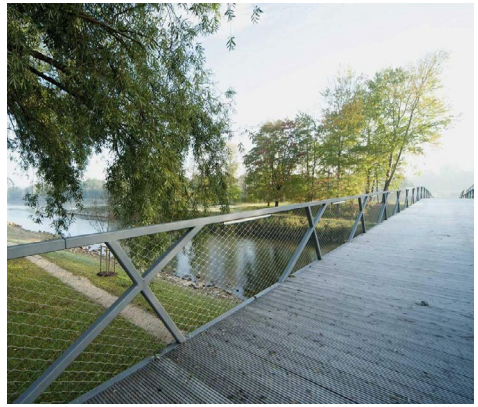
- Verbeteren verkeersonveilige situaties, zoals het in- en uitparkeren van auto's in de haaks parkeervakken langs de Mytylweg
- Bereikbaarheid van mytylschool Ariane de Ranitz, specifiek voor de taxibusjes die de meeste leerlingen naar school brengen en weer ophalen
- Aantrekkelijke en veilige fietsroute maken, als onderdeel van de nieuwe fietsroute Lunetten – Utrecht Science Park
- Realiseren noordelijke entree sportcampus (Mytylbrug)
- Alternatieve route taxiverkeer Mytylschool om Mytylweg te ontlasten en aantrekkelijke en veilige fietsroute te maken

Voorbeeld fietsroute

Voorbeelden langzaamverkeersbrug

3. Varianten

3.1 Onderzoek en participatie

In het vorige hoofdstuk zijn de opgaves en ambities voor het projectgebied toegelicht. In deze paragraaf geven we een beknopte weergave hoe we in vier stappen met deze kaders verschillende varianten voor Maarschalkerweerd Noord hebben onderzocht en uiteindelijk tot de voorkeursvariant zijn gekomen. Daarnaast beschrijven we hoe de belanghebbenden en stakeholders in het gebied hierbij betrokken zijn en hoe hun input is meegenomen. Hierbij is sprake geweest van het participatieniveau ‘raadplegen’.

3.1.1 Stap 1: Inventarisatie

Het startdocument voor de ontwikkeling van Maarschalkerweerd Noord is vastgesteld in april 2021 (paragraaf 1.1). Hiermee werd het startsein voor de variantenstudie gegeven. In de eerste maanden heeft de gemeente verschillende onderzoeken en inventarisaties gedaan. Ook hebben we losse gesprekken gevoerd met de huidige gebruikers van het gebied. Daarnaast zijn de opgave en ambities uit het startdocument aangescherpt met inzichten uit actuele beleidsnota’s.

Sinds het opstellen van het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd lopen er gesprekken met mytylschool Ariane de Ranitz over de (ver) nieuwbouw van de school. Ten aanzien van Maarschalkerweerd Noord heeft de school zorgen over bereikbaarheid en verkeersveiligheid.

Kampong geeft aan als federatie met alle verenigingen bij elkaar op het sportpark te willen blijven. Voetbal en hockey hebben behoefte aan extra veldcapaciteit . Momenteel maakt Kampong voetbal daarom ook tijdelijk gebruik van velden bij sportpark Koningsweg. Ook cricket zoekt groeimogelijkheden voor de toekomst. Kampong heeft zorgen over de (sociale) veiligheid wanneer er een open sportcampus komt. Daarnaast heeft Kampong zorgen over de verkeersveiligheid op de Mytylweg door het haaksparkeren. Ook hebben zij vragen over parkeren.

De Moestuin wil graag uitbreiden en investeren in onder andere een nieuwe winkel. Er is aangegeven dat er waarschijnlijk geen uitbreiding van terrein voor De Moestuin mogelijk is in verband met de opgave voor extra sportvelden en ruimte voor groen en recreatie. Ook heeft De Moestuin zorgen geuit over de (sociale) veiligheid in het gebied en het opnieuw aanleggen van gecertificeerde biologische grond.

Participatie juli 2021

De eerste bijeenkomst met belanghebbenden was op 13 juli 2021. Hierin zijn buurtbewoners, hoofdgebruikers en belangenverenigingen geïnformeerd over de opgaven en ambities voor het projectgebied. Tijdens deze bijeenkomst zijn wensen, ideeën en zorgen opgehaald. Er was in het algemeen enthousiasme voor het ontwikkelen van een open sportcampus met ruimte voor groen, sport en recreatie. Zoals wandelroutes, ruimte voor opwarmen en dubbelgebruik van faciliteiten. Daarnaast zijn er ook vragen gesteld en zorgen geuit. Die gingen onder andere over borging van de sociale veiligheid en het voorkomen van vandalisme op het sportpark, uitbreiding van (bestaand) groen, samenwerking tussen de sportverenigingen en andere partijen in het gebied verbeteren en het vervolgproces van het project. De Moestuin wil graag extra opslagruimte en terrein. Verder wil men in het groen tussen de mytylschool en de Kromme Rijn meer biodivers groen, natuurvriendelijke oevers en recreatieve groen wandelroutes.

Onderzoek

Met de opbrengsten uit de gesprekken met de huidige gebruikers, de bijeenkomst en de opgaves en ambities voor het gebied hebben we een groot aantal schetsen gemaakt van mogelijke varianten. Dit leverde inzichten op over het ruimtebeslag van verschillende sportvelden in het gebied. Op het terrein van de groenrecycling past bijvoorbeeld slechts één voetbal- of één hockeyveld. Ook bleek dat het ruimtebeslag van het hoofdveld van cricket (paragraaf 1.3) bepalend is voor de verkaveling van het gebied.

In december 2021 en februari 2022 zijn gesprekken gevoerd met Kampong over de dilemma’s bij het inpassen van een hoofdveld van cricket met 13 strips. Hierbij is aangeven dat behoud van het hoofdveld in de huidige vorm (geschikt voor internationale wedstrijden) lastig te combineren is met het oog op de groeiopgave van de stad, efficiënter gebruik (kunstgras) en het ruimtebeslag in het gebied. Kampong gaf aan dat met betrekking tot cricket het behoud van het internationale veld belangrijk te vinden. Kampong cricket heeft aangegeven onderdeel van Kampong te willen blijven en mocht er toch een verhuizing aan de orde zijn wel alle velden bij elkaar te willen houden.

3.1.2 Stap 2: Zes hoofdvarianten

De schetsen van de mogelijke varianten hebben we beoordeeld aan de hand van de opbrengsten uit de verschillende gesprekken, de eerste bijeenkomst en de opgaves en ambities. We kwamen zo tot zes hoofdvarianten, die binnen de ambities van het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd (2020) passen. De mate waarin dit het geval is verschilt per variant en is afhankelijk van de combinatie van functies.

In alle varianten is de uitplaatsing van Groenrecycling Utrecht en de (ver)nieuwbouw van de mytylschool een gegeven. Er is nog geen onderscheid gemaakt in sportvelden (voetbal of hockey) en ondergrond (natuurgras of kunstgras) bij sportvelden. Voor parkeren en watercompensatie is in deze fase een ruimtereservering opgenomen.

Participatie mei 2022

De hoofdvarianten zijn gepresenteerd en gescoord in de tweede bijeenkomst op 11 mei 2022. Aanwezigen is gevraagd per variant aan te geven wat ze er goed aan vinden en wat anders kan. Uit de reacties blijkt dat de variant waar iedereen zich in kan vinden niet bestaat. Een deel van de aanwezigen spreekt geen voorkeur uit, omdat ze zich niet voldoende kunnen vinden in de voorgestelde zes varianten. Er is vooral verschil van inzicht over de (mate van) uitbreiding van sport velden voor voetbal (natuur- versus kunstgras), hockey en cricket en de toename van groen en een sportboulevard ten behoeve van een open sportpark levert spanning op tussen de waardering.

Er is positief gereageerd op de ambitie om het Kromme Rijn Oeverpark te vergroten bij de mytylschool. Hier worden kansen gezien om het groen in het gebied te versterken en te verbinden. Er leven verschillende ideeën over het behoud van het crickethoofdveld in het gebied en het verkleinen van het areaal van de functie stadslandbouw. Sportverenigingen maken zich zorgen over de bereikbaarheid en parkeerdruk bij evenementen en wedstrijden. Aanwonenden vrezen voor overlast van ontwikkelingen in het gebied.

SportUtrecht ziet de noodzaak voor uitbreiding van sportcapaciteit voetbal en hockey en pleit om breder te kijken dan alleen Maarschalkerweerd Noord en dubbelgebruik/multifunctioneel gebruik mee te laten wegen.

De Moestuin maakt zich zorgen over haar voortbestaan als maatschappelijke onderneming in het gebied. Ze zoeken naar mogelijkheden om te groeien, maar het areaal neemt in de meeste varianten af. Daarnaast hebben ze behoefte aan een besloten terrein voor cliënten en is de omvang van de kavel van invloed op de bedrijfsvoering. Er leven zorgen over het behoud of aanvraag van de certificering van biologische gronden. Tot slot geeft De Moestuin aan te maken te hebben met vandalisme en inbraak.

Kampong geeft aan dat er meer sportvelden nodig zijn. Ze willen alle afdelingen binnen Kampong op het sportpark behouden en zoeken naar een oplossing die voor zowel voor cricket als voetbal en hockey aanvaardbaar is. Cricket wil graag het (huidige) hoofdveld (dat voldoet aan de normen van de International Cricket Council voor een internationaal veld) behouden. Er zijn zorgen over het mogelijk verplaatsen van het hoofdveld, de slagkooi en het clubhuis van cricket. Verder leven er zorgen over verkeersveiligheid over haaksparkeren en taxibussen (van de mytylschool) op de Mytylweg.

De mytylschool Ariane de Ranitz spreekt de voorkeur uit voor variant D. Bij voorkeur loopt de ontsluiting van de mytylschool over de Blauwe Vogelweg. Er dient ten opzichte van de logistieke bewegingen van taxibussen rekening te worden gehouden met de piekmomenten in de ochtend en (einde) middag. Het combineren van de ontsluitingsweg met de sportboulevard is niet wenselijk.

Legenda

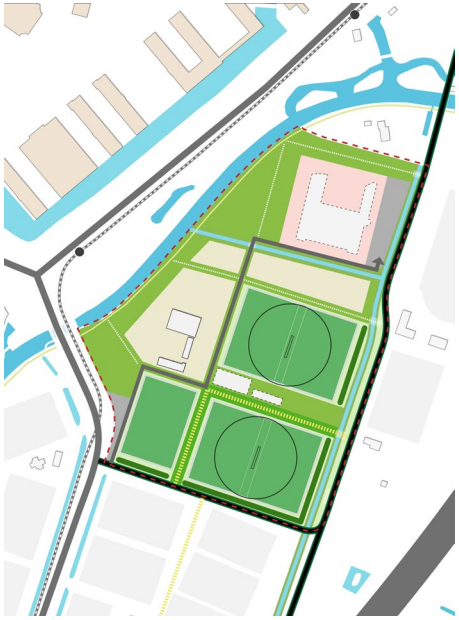
- Oeverpark
- Stadslandbouw
- Mytylschool
- Sportterrein
- Parkeerplaats
- Watergang
- Groene voegen
- Sportboulevards
- Jaagpad
- Wandelroute
- Rijweg
- Te onderzoeken taxi route Mytylschool
- Doorgaande fietsroute (Mytylweg)
- Bestaande bebouwing
- Nieuwe bebouwing bebouwing
- Kunstgras
- Natuurgrasveld
- Ruimtebeslag cricketveld

Variant A

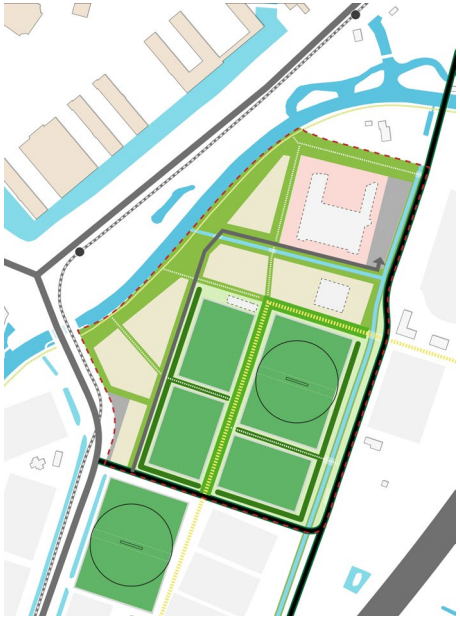
Variant B

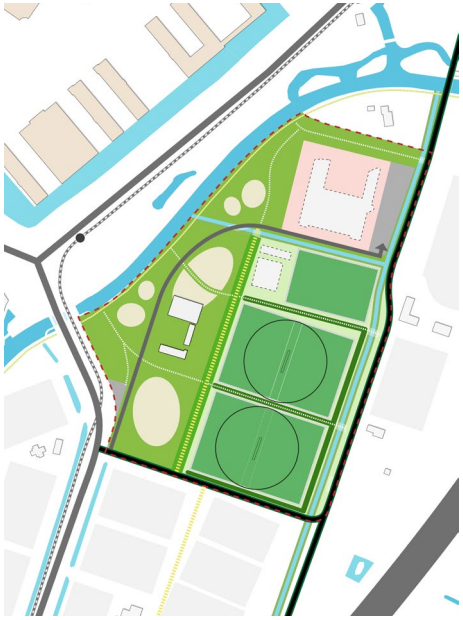
Variant C

Variant D (D.1)

Variant E

Variant F

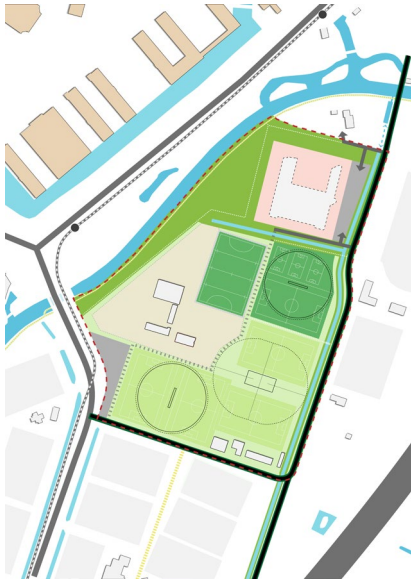
3.1.3 Stap 3: Variant gemeente en variant drie gebiedspartijen

Kampong, De Moestuin en mytylschool Ariane de Ranitz brachten op eigen initiatief een gezamenlijk alternatief in. Op 11 mei 2023 bezochten de betrokken wethouders Eerenberg en Oosters het gebied op uitnodiging van de drie gebiedspartijen om het hierover te hebben. Het alternatief hebben we samen met deze drie gebiedspartijen verder uitgewerkt tot een zevende variant.
Alle zeven varianten hebben we daarna verder onderzocht en beoordeeld. De gemeente heeft de voorkeur uitgesproken voor een aangepaste variant D. Deze variant geeft de beste invulling aan de gemeentelijke opgaven en ambities voor het gebied.

Participatie december 2023
Op 13 december 2023 is variant D van de gemeente (gekozen uit de zes hoofdvarianten) en de variant van de drie gebiedspartijen gepresenteerd op de derde bijeenkomst. Voor deze bijeenkomst is een grotere groep belanghebbenden uitgenodigd, zoals alle sportverenigingen in het gebied Maarschalkerweerd, bewoners uit de buurt, belangenvertegenwoordigers vanuit groen en mobiliteit.

Variant (D.2) gemeente

Variant (G) van de drie gebiedspartijen

Verschillen tussen variant gemeente en variant gebiedspartijen
De variantenstudie blijkt een complexe puzzel te zijn. Niet alles kan wat de gemeente en (huidige) gebruikers willen binnen de beschikbare ruimte van het project gebied. Er moeten keuzes worden gemaakt tussen functies. Daarbij kijken we niet alleen naar uitbreiding van sportveldcapaciteit, maar ook naar het (deels) openbaar en toegankelijk maken van het gebied.

Om de inrichting van Sportcampus beter in te passen en ruimte te scheppen voor het Kromme Rijn Oeverpark gaat de variant van de gemeente uit van de herverkaveling van sportvelden. Hierdoor zijn er meer sportvelden voor hockey en voetbal in te passen en is er een toekomstbestendig raamwerk omdat sportvelden in de toekomst uitgewisseld kunnen worden. In totaal zijn er 2 natuurgras voetbalvelden en 4 kunstgrasvelden. Op deze velden passen 2 cricketvelden. Hierbij komt de sportboulevard centraal tussen de sportvelden te liggen en maken wandelpaden doorsteken door het gebied mogelijk. Keerzijde is dat de functie stadslandbouw grond inlevert ten opzichte van de huidige situatie. In deze variant is er ruimte voor cricketvelden, echter niet voor een groot internationaal cricketveld met grasswicket met 13 pitches. Wel is er ruimte voor twee cricketvelden voor trainingen en nationale wedstrijden in variant D van de gemeente.

De variant van de drie gebiedspartijen gaat uit van een ontwikkeling op basis van de huidige situatie en de uitbreiding met twee kunstgrasvelden waarop ook een cricketveld ingepast kan worden. In deze variant wordt er uitgebreid naar 3 cricketvelden en blijft het huidige hoofdveld van cricket ongemoeid, zodat er internationale wedstrijden op gespeeld kunnen blijven worden. In totaal zijn er 4 natuurgras voetbalvelden en 2 kunstgrasvelden. Op deze velden passen 3 cricketvelden. De overlap tussen de speelvelden zorgt ervoor dat het natuurgras niet kan worden vervangen door kunstgras.

Uitbreiding van veldcapaciteit voor voetbal en hockey, is hiermee op lange termijn uitgesloten, vanwege het beperkt aantal gebruiksuren per natuurgrasveld. De functie stadslandbouw blijft ongeveer even groot, Daarnaast loopt een sportroute om de stadslandbouw en het sportcomplex heen. Deze is gecombineerd met het fietsverkeer en het leerlingenvervoer over de Mytylweg. Er is beperkt ruimte voor groen en/of wandelpaden tussen de sportvelden in verband met overlap in de cricket- en voetbalvelden.

De grootste verschillen tussen de variant van de gemeente en de variant van de drie gebiedspartijen is de uitwerking van de open sportcampus in het gebied en de veldcapaciteit. De uitwerking hiervan in de variant van de drie gebiedspartijen past niet binnen de ambities van het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd (2020), zie hoofdstuk 2. De uitwerking van het Kromme Rijn Oeverpark en de Mytylweg zijn in beide varianten vergelijkbaar en passen binnen de ambitie van het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd (2020).

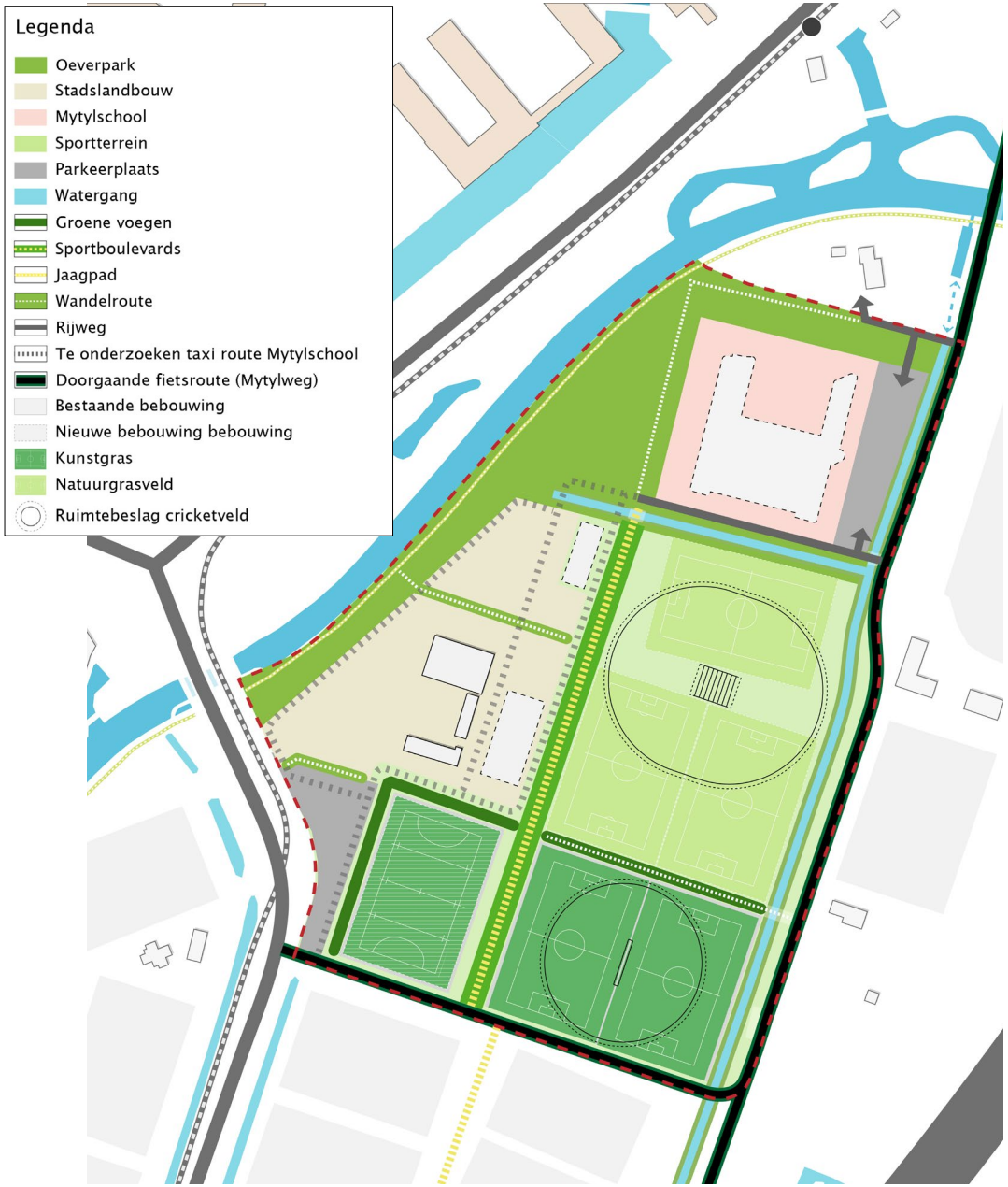
Participatie (eerste half jaar 2024)
Begin 2024 is er op verzoek van de gemeenteraad een raadsinformatiebijeenkomst (RIB) over ruimte voor sport in Maarschalkerweerd georganiseerd op 16 januari 2024 en een commissiedebat over sport in Maarschalkerweerd Noord gevoerd op 7 maart 2024. De betrokken wethouders hebben de raad aangegeven dat we in gesprek met de omgeving onderzoeken hoe we de twee overgebleven varianten dichter bij elkaar kunnen brengen. Ook gaf de raad aan het belangrijk te vinden nogmaals overige gebruikers en partijen in het gebied te spreken.

In het eerste half jaar van 2024 zijn diverse gesprekken gevoerd met de drie gebiedspartijen over de twee varianten met als doel om de twee varianten dichter bij elkaar te brengen. Zo is de uitwisselbaarheid van sportvelden in de variant van de drie gebiedspartijen verbeterd en is het formaat van de voetbalvelden aangepast zodat deze voldoen aan de eisen van de KNVB.

Wij hebben nader onderzocht of het mogelijk is om een hoofdveld voor cricket (voor internationale wedstrijden conform de normen van de International Cricket Council) in te passen en in welke vorm dit dan mogelijk is.

Ook hebben we in de eerste helft van 2024 een ronde gedaan langs alle betrokkenen in het gebied waaronder sportverenigingen buiten het gebied van Maarschalkerweerd Noord, belangenvertegenwoordigers vanuit groen en mobiliteit en bewoners. De belangrijkste inzichten die hieruit naar voren zijn gekomen zijn:

- Voorkeur voor meer speels groen in het gebied, dus niet enkel lange rechte lijnen. Dit maakt wandelen leuker. Dit nemen we mee in de verdere uitwerking.
- Het groen in het gebied moet een netwerk vormen, daarmee wordt waarde toegevoegd, niet zozeer in aantal vierkante meters. Toegevoegde waarde zit onder andere in biodiversiteit.
- Gebruikt van de Sportcampus en sportboulevard door leerlingen van het Sportcollege, bijvoorbeeld voor stages, sportactiviteiten organiseren voor de buurt, voor het geven van onderwijs. Hiertoe zien we genoeg mogelijkheden in de gemeentelijke variant.
- De tramlijn is een barrière in het sportpark Maarschalkerweerd.
- Goed idee om de verschillende sportparken in Maarschalkerweerd te verbinden met sportboulevards en de sportparken (deels) openbaar te maken. Onder andere voor sporters die niet aan een sportpark verbonden zijn of die de ruimte willen gebruiken voor bijvoorbeeld een warming-up.
- Toevoegen van sportcapaciteit is nodig, onder andere omdat Kampong voetbal nu gebruik maakt van sportpark Koningsweg terwijl daar ook een tekort aan veldcapaciteit is.
- Zorgen over fietsers op de sportboulevards. Hiervoor moeten passende maatregelen genomen worden.
- Zorgen over toenemend gebruik en daarmee gepaard overlast van bijvoorbeeld honden op sportvelden en vandalisme op een open sportcampus.
- Zorgen over bereikbaarheid Maarschalkerweerd Noord te voet. Dit valt buiten dit project, een uitgebreid wandelnetwerk is wel onderdeel van Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd (2020).
- De Mytylbrug maakt de Sportcampus beter bereikbaar voor langzaam verkeer en is daarmee gewenst. Enkele bewoners nabij de toekomstige Mytylbrug hebben geen behoefte aan deze brug. De Mytylbrug is geen onderdeel van dit project.
- Zorg over bereikbaarheid van de Sportcampus met grote materialen ten behoeve van bijvoorbeeld atletiek of hockey. Dit wordt meegenomen in de verdere uitwerking.
- Algemene zorgen over invoeren betaald parkeren en daarmee samengaande opheffen van parkeren. Dit valt buiten het project Maarschalkerweerd Noord.

Voorkeursvariant (H)

3.1.4 Stap 4: Voorkeursvariant

In juli 2024 hebben de drie gebiedspartijen een nieuwe variant voorgesteld. In deze variant is een hoofdveld in natuurgras voor cricket opgenomen. Ook is er een nieuw paviljoen ingepast voor Kampong cricket, waar mogelijk ook Kampong voetbal en De Moestuin gebruik van gaan maken.

We hebben de nieuwe variant onderzocht en in verschillende gesprekken met de drie gebiedspartijen verder uitgewerkt. De gesprekken hierover resulteerde in een aangepaste, gezamenlijke voorkeursvariant. Waarbij de drie gebiedspartijen wel hebben aangegeven financiële zorgen te hebben over deze variant, voornamelijk ten aanzien van Kampong cricket en De Moestuin.Kampong cricket geeft de voorkeur aan de variant van de gebiedspartijen in verband met behoud van de bestaande voorzieningen op de huidige plek. De Moestuin heeft vooralsnog geen voorkeur, dit hangt af van de verdere uitwerking van de afspraken met De Moestuin over het wijzigende areaal. Kampong hockey en voetbal hebben aangegeven dat deze laatste variant hun voorkeur heeft. De toelichting van de voorkeursvariant komt in paragraaf 3.2 aan bod.

De verschillen tussen de nieuwe variant en de variant van de gemeente en de variant van de gebiedspartijen zijn op hoofdlijnen:

- Toevoeging van hoofdveld in natuurgras voor cricket (voor internationale wedstrijden). In de voorkeursvariant komen twee cricketvelden terug ten opzichte van 2,5 cricketvelden in de huidige situatie en 3 cricketvelden in de variant van de gebiedspartijen.
- Om dit mogelijk te maken is er een groene voeg uit de variant van de gemeente gehaald en komt er een minder natuurvriendelijke oever bij de watergang, omdat deze minder flauw wordt.
- Daarnaast wordt het kunstgras voetbalveld uit de variant van de gemeente aangepast tot een natuurgras veld om het hoofdveld voor cricket mogelijk te maken.
- Er wordt een paviljoen toegevoegd dat niet alleen door Kampong cricket gebruikt kan worden, maar mogelijk ook door andere partijen zoals Kampong voetbal en De Moestuin. In de vervolgfase wordt het paviljoen en het gebruik ervan verder uitgewerkt.

3.2 Voorkeursvariant

In deze paragraaf wordt de voorkeursvariant nader toegelicht. Dit is een variant die gedragen wordt door de gemeente Utrecht en de huidige gebruikers, de drie gebiedspartijen. In hoofdstuk 4 geven we vervolgens aan wat er nodig is om de voorkeursvariant verder uit te werken, ook ten aanzien van de financiële zorgen van de gebiedspartijen over deze variant.

3.2.1 Kromme Rijn Oeverpark

Oeverpark vergroten
Het Kromme Rijn Oeverpark wordt vergroot voor natuur en recreatie. Dit is mogelijk omdat de mytylschool op minder grond wordt teruggebouwd. De ruimte die door de verbouwing van de school vrij komt wordt ingezet voor de uitbreiding van het Kromme Rijn Oeverpark. Daarnaast maakt overbodige verharding plaats voor de uitbreiding van het oeverpark. Een deel van het asfalt (fietspad en rijbaan) van de Blauwe Vogelweg wordt verwijderd en wordt groen ingericht. Daardoor kan dit bos als verbinding tussen Amelisweerd en het groen in de stad beter functioneren. Dit zorgt ook voor een landschappelijk zachtere overgang tussen park en stadslandbouw. Waar dat ruimtelijk mogelijk is en niet ten koste gaat van bestaande natuur worden natuurvriendelijke oevers aangelegd. De groene voegen op het sportpark sluiten aan op het oeverpark, waardoor nieuwe verbindingen ontstaan voor mens en natuur binnen Maarschalkerweerd. Met deze maatregelen wordt het functioneren van Natuurnetwerk Nederland verbeterd. Naast dat dit aansluit bij de opgaven en ambities van de gemeente Utrecht sluit het ook aan bij de suggesties vanuit de omgeving.

Het historisch Jaagpad vormt samen met andere paden in het oeverpark en op de sportcampus een fijnmazig wandelnetwerk, waardoor dit gebied toegankelijker wordt.

Stadslandbouw verbinden
De bouwlanden komen zichtbaar aan het oeverpark te liggen. Nieuwe wandelroutes lopen bij voorkeur langs en/of over het terrein van de stadslandbouw waarbij de stadslandbouw een verbinding vormt met het Kromme Rijn Oeverpark. Zo kunnen de functies elkaar versterken en wordt het gebied als geheel ervaren. Het areaal van de stadslandbouw wijzigt, een deel van het areaal vervalt en een deel komt er nieuw bij. Bij elkaar opgeteld wordt het areaal van de stadslandbouw kleiner.
De stadslandbouw is waar mogelijk afgebakend met een (lage, brede) haag van het oeverpark en de sportboulevard. Hierdoor is minder hekwerk nodig, maar worden de verschillende accommodaties toch gescheiden. We bouwen een nieuw paviljoen waar zowel de sportverenigingen als de stadslandbouw een deel van kunnen gebruiken.

Waterkwaliteit verbeteren
Er komt een open waterverbinding met de Kromme Rijn ten oosten en/of ten zuiden van de mytylschool. Er is in de voorkeursvariant beperkte ruimte om een natuurvriendelijke oever aan te leggen bij de sportvelden aan de Mytylweg. De harde beschoeiing maakt plaats voor een flauwe oever met een helling van tenminste 1:2. Hierdoor worden de natuurwaarden van water en oever versterkt. De verbeteringen in het waternetwerk is nodig voor een betere waterkwaliteit en dragen bij aan de compensatie van waterberging die op andere plekken verdwijnt en/of nodig is in het gebied.

Impressie Kromme Rijn Oeverpark en stadslandbouw

3.2.2 Sportcampus

Veldcapaciteit voor breedtesport uitbreiden
De nieuwe verkaveling van het gebied maakt het mogelijk om 6 sportvelden in te passen voor breedtesport. In de voorkeurvariant zijn 3 voetbalvelden in natuurgras (wedstrijdveld), 2 voetbalvelden in kunstgras (wedstrijd- en trainingsveld) en 1 hockeyveld (wedstrijd- en trainingsveld) ingepast. De voetbalvelden voldoen aan de bondsnormen en zijn uitwisselbaar in de nieuwe indeling van het gebied. Hiermee passen we de benodigde capaciteitsuitbreiding van voetbal en hockey in, dit sluit aan bij de wensen van Kampong.

De voetbalvelden zijn gecombineerd met twee cricketvelden. Het hoofdveld bestaat uit 7 stroken (pitches) in natuurgras en 2 oefenstroken in kunstgras. Op het hoofdveld kunnen internationale mannen- en vrouwenwedstrijden (One Day Internationals) worden gespeeld conform de normen van de International Cricket Council. Het tweede cricketveld bestaat uit 1 strook (pitch) met een ondergrond van kunststof. De strook ligt tussen twee kunstgrasvoetbalvelden in. Hiermee wordt het door Kampong gewenste cricketveld (voor internationale wedstrijden) op natuurgras met een grasswicket met voldoende pitches ingepast.

In de voorkeursvariant komen de bestaande faciliteiten van cricket (clubhuis, kleedkamers en opslag) in een nieuw paviljoen aan de sportboulevard. Mogelijk dat dit paviljoen gecombineerd wordt met ruimtes voor voetbal (kleedkamers en ontvangstruimte) en ruimtes voor de stadslandbouw (o.a. een winkel). De slagkooi van cricket wordt verplaatst naar een nieuwe locatie in de buurt van het hoofdveld.

Anders- en ongeorganiseerd sporten stimuleren
Maarschalkerweerd Noord wordt geschikt gemaakt voor ongeorganiseerd sporten en bewegen via (groene) sportroutes (sportboulevards) en voorzieningen in (semi) openbaar gebied. Natuurlijk kunnen er regels zijn voor gebruik, is het sportpark afsluitbaar in bijvoorbeeld de nacht en zijn hekken op sommige plekken nodig ten behoeve van (sociale) veiligheid. Dergelijke zaken moeten gezamenlijk verder worden uitgezocht en uitgewerkt in een volgende fase. Delen van het sportgebied zijn afgebakend door bomen, hagen en sloten. Een veelheid aan hekken is dan niet nodig, maar de verschillende accommodaties worden daardoor toch gescheiden.

Impressie sportboulevard

Netwerk van sportboulevards en wandelpaden ontwikkelen
De sportvelden zijn onderling met elkaar verbonden via een sportboulevard die centraal door het gebied loopt. De sportboulevard worden begeleid door bomenrijen en heggen. Er zijn plekken met sport- en speelaanleidingen in de zijbermen van de sportboulevard. De sportboulevard bestaat uit een hoofdpad van circa 5 meter breed en zijbermen van ieder circa 5 meter breed met bomenrijen, heggen en sport- en spelaanleidingen. Er is ruimte voor recreatie, ongeorganiseerd sporten, in- en uitlopen en warming-up.
Op de sportboulevard wordt niet gefietst. Er komen voldoende fietsparkeerplekken nabij de sportboulevard.

Groene voegen tussen velden aanleggen
Naast sportboulevards willen we meer wandelpaden door het open sportgebied aanleggen. De nieuwe wandelpaden sluiten aan op sportboulevards, het historisch Jaagpad en andere wandelroutes in de omgeving. De beplanting is dus geïnspireerd op de coulissen. Het is soortenrijk, bestaat uit diverse soorten bomen, stuiken, kruidachtige vegetatie. Dit versterkt de biodiversiteit en draagt bij aan klimaatadaptatie.

Vanwege de inpassing van een hoofdveld voor cricket met 7 speelstroken is het mogelijk tussen de velden één groene voeg in te passen. De nieuwe voeg is tenminste 10 meter breed om te voorkomen dat bomen te dicht op de sportvelden komen te staan. De groene voeg is gecombineerd met een wandelpad. Voetpaden aan de kopse kanten van de sportvelden zijn hier niet nodig.

De randen van de sportcampus langs de Mytylweg zijn afgebakend door bomen, hagen en sloten. Hekwerken rondom sportvelden en andere functies passen we alleen toe als dat noodzakelijk is. Door intensiever gebruik, verbeterde inrichting en doorgaande routes wil de gemeente sociale veiligheid in het gebied verhogen.

Impressie groene voeg

3.2.3 Mytylweg

Fietsroute tussen Utrecht Science Park en Lunetten
De Mytylweg wordt een weg (ongeveer 5 meter breed) waar de fietser centraal staat en de auto ‘te gast is’. Met de realisatie van de Mytylbrug wordt Maarschalkerweerd Noord beter ontsloten vanuit het noorden. Om verkeersonveilige situaties op de Mytylweg in de toekomst te voorkomen worden haakse parkeervakken verwijderd op het wegdeel tussen de Laan van Maarschalkerweerd en parkeerveld (P2) bij de hockeyvelden. De parkeervakken voor automobilisten maken plaats voor fietsenrekken en fietsvakken. De gehandicaptenparkeerplaatsen worden omgezet naar langsparkeervakken langs de Mytylweg.

In de vervolgfase wordt het ontwerp en de inrichting van de Mytylweg uitgewerkt. De uitwerking van de Mytylweg hangt samen met de realisatie van de Mytylbrug, dit is een raakvlakproject. Mogelijk moeten aanvullende maatregelen worden genomen om de verkeersveiligheid op de Mytylweg te verbeteren.

Leerlingenvervoer van mytylschool
Om de Mytylweg te ontlasten en de verkeersveiligheid te waarborgen is een aangepaste route voor het leerlingenvervoer van de mytylschool in de voorkeursvariant opgenomen. Bij voorkeur wordt de ontsluiting voor de taxibussen tijdens gebruik niet gecombineerd met andere functies zoals de fietsroute over de Mytylweg. Er zijn drie opties voor het leerlingenvervoer opgenomen, een strook (van ongeveer 5 meter breed) die in de ochtend en middag worden gebruikt als ontsluiting voor het leerlingenvervoer. Een optie langs de sportboulevard aan de voorzijde van het nieuwe paviljoen, een optie achter het nieuwe paviljoen en een optie langs het Kromme Rijn Oeverpark. De strook kan een flexibele inrichting krijgen zodat deze buiten schooltijd en in het weekend gebruikt kan worden voor bijvoorbeeld warming-up, logistiek, of evenementen. In de vervolgfase wordt de exacte route en inrichting van de route uitgewerkt waarbij gekeken wordt naar verkeersveiligheid, efficient ruimtegebruik, veiligheid van de gebruikers van het gebied en geschiktheid van de route voor leerlingenvervoer.

Impressie Mytylweg

Vogelvlucht voorkeursvariant

4. Vervolg

De concept Variantenstudie wordt vrijgegeven voor reacties. Geïnteresseerden kunnen reageren door een email te sturen. De reacties verwerken we in een reactienota en waar mogelijk nemen we de reacties mee in de definitieve versie van de Variantenstudie of in de volgende ontwerpfase. Iedereen die een reactie heeft gestuurd, krijgt een reactie terug. Na het verwerken van de reacties wordt de Variantenstudie aan het college van Burgemeester en Wethouders (college van B en W) voorgelegd voor besluitvorming. Dit is naar verwachting in het tweede kwartaal van 2025.

In het voorjaar 2024 heeft het college van B en W voorgesteld vooralsnog niet te investeren in Maarschalkerweerd Noord. Het voorstel van het college van B en W om nu niet te investeren stond in de Voorjaarnota 2024 (juli 2024). De gemeenteraad heeft deze voorjaarsnota vastgesteld.

Omdat er door de gemeente en betrokken partijen lang gewerkt is aan een voorkeursvariant, heeft het college van B en W besloten de Variantenstudie toch af te ronden en, na een reactieperiode, de voorkeursvariant vast te stellen. Hiermee verschaffen we helderheid aan de omgeving over het perspectief voor het gebied. Tevens biedt dit een goede basis om de plannen verder uit te werken zodra er budget beschikbaar komt in een later stadium.

Vanwege de bezuinigingen is het onzeker wanneer het project Maarschalkerweerd Noord wordt gerealiseerd. In de komende voorjaarsnota(s) weegt het college van B en W opnieuw de investering in Maarschalkerweerd Noord af. Om dit te kunnen doen is een kostenraming opgesteld van de uitvoeringskosten van het project.

Wanneer wordt besloten te investeren in Maarschalkerweerd Noord waardoor realisatie mogelijk is, vindt een herstart van het project plaats. We onderzoeken dan of de voorkeursvariant nog (financieel) haalbaar is. Het is mogelijk dat er wijzigingen hebben plaatsgevonden in bijvoorbeeld de omgeving of het beleid waardoor er aanpassingen nodig zijn in de voorkeursvariant. Bijvoorbeeld veranderingen bij de huidige gebruikers, een andere capaciteitsbehoefte aan sportvelden of gewijzigd beleid van de gemeente dat impact heeft op de voorkeursvariant.

De huidige gebruikers, de drie gebiedspartijen, hebben aangegeven zorgen te hebben over de financiële haalbaarheid van de voorkeursvariant. De voornaamste zorgen zijn:

- De vitaliteit van Kampong cricket omdat de huidige cricketvelden (pitches, hoofdveld) en voorzieningen (paviljoen, slagkooi, kleedkamers en opslag) een nieuwe plek krijgen. We komen hen financieel tegemoet in het verplaatsen dan wel nieuw bouwen van de voorzieningen waarbij het uitgangspunt is dat de kwaliteit minimaal vergelijkbaar is met de kwaliteit van de huidige voorzieningen. Daarnaast leggen we de nieuwe cricketvelden inclusief pitches aan conform de bondsnormen. In het vervolg maken we hierover afspraken met Kampong waarbij het uitgangspunt is dat Kampong cricket als vereniging vitaal blijft, waarbij we ook kijken naar de toekomst en mogelijke groei van de vereniging.
- De Moestuin maakt zich zorgen over de onzekerheid van de planning van het project en daardoor over hun toekomst. De Moestuin heeft geïnvesteerd in het gebied en moet opnieuw investeren bij een wijzigend areaal. We gaan in gesprek met De Moestuin over de huurovereenkomst. Allereerst over de huidige huurovereenkomst en de consequenties van de onzekerheid van de planning. Bij de herstart van het project gaan we wederom in gesprek over de consequenties.

4.1 Planproces

De volgende stap in het planproces is het opstellen van het Integraal Programma van Eisen (IPvE) en het Functioneel Ontwerp (FO). In het IPvE staan de uitgangspunten en de eisen voor de herinrichting van Maarschalkerweerd Noord. Het FO is een tekening waarop te zien is hoe de herinrichting er ongeveer uitziet. Het IPvE/FO wordt door het college van B&W vastgesteld. Na het IPvE/FO volgt het Voorlopig Ontwerp (VO). Ook het VO wordt door het college van B&W vastgesteld. Vervolgens wordt het Definitief Ontwerp (DO) gemaakt. Daarna bereiden we de uitvoering voor door een aanbesteding te doen.

Onderdeel van het planproces is het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek in de verschillende fases. Enerzijds onderzoeken we de technische haalbaarheid van het ontwerp, met andere woorden, kunnen we bouwen wat we op papier bedenken. Daarnaast toetsen we meermaals de financiële haalbaarheid van het project door de kostenraming regelmatig bij te werken naar het actuele ontwerp en actuele eenheidsprijzen.

Het aantrekken van een aannemer voor de uitvoering van het werk en het inkopen van materialen gebeurt in overeenstemming met het gemeentelijke beleid voor Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI). Onderdeel van dit inkoopbeleid zijn onder meer het hergebruik van materialen en het beperken van de milieubelasting tijdens de realisatie en de levensduur.
Na de realisatie moet de gemeente de nieuwe inrichting kunnen beheren. Om dit te waarborgen, moet het uit te werken inrichtingsplan voldoen aan de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte en het Handboek Openbare Ruimte. Het inrichtingsplan wordt hier meermaals op getoetst, zo nodig aangepast en goedgekeurd door de Commissie Beheer Inrichting Gebruik (BInG).

Voor de uitvoering van de herinrichting van Maarschalkerweerd Noord is een aanpassing van het omgevingsplan (voorheen bestemmingsplan) nodig.

Op dit moment is het onbekend wanneer het planproces verder wordt opgepakt.

4.2 Uitvoeringsfasering

In de voorbereiding van de uitvoering gaan we de uitvoeringsfasering opstellen. Hierbij hanteren we in de basis de volgende uitgangspunten en randvoorwaarden gedurende de realisatie van het project:

- Kampong wordt betrokken bij het opstellen van de uitvoeringsfasering waarbij het doel is om de sportactiviteiten zoveel als mogelijk door te kunnen laten gaan. Hiervoor moet een deel van de velden en de voorzieningen beschikbaar zijn, in huidige vorm, een tijdelijk alternatief of in definitieve vorm.
- De bedrijfsvoering van de stadslandbouw kan grotendeels doorgaan. Binnen het (toekomstige) terrein van de stadslandbouw maken we samen een faseringsplan.
- Mytylschool Ariane de Ranitz blijft te allen tijde bereikbaar voor leerlingen (leerlingenvervoer), ouders, bezoekers en werknemers.
- De huizen en sportverenigingen aan de Mytylweg en de Blauwe Vogelweg blijven te allen tijde bereikbaar.

Uiteraard is niet te voorkomen dat er overlast ontstaat. Bijvoorbeeld dat sporters tijdelijk elders in de omgeving moeten sporten, dat er een omleiding is voor het leerlingenvervoer of dat voorzieningen zoals kleedkamers in een tijdelijke oplossing zitten zoals een keet.

Bijlage: Brief van de drie gebiedspartijen

“De gebiedspartijen De Kleine Prins, De sociale onderneming de Moestuin en SV Kampong, overwegende dat:”

- Het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd in juli 2020 door de gemeenteraad is aangenomen, waarna de nadere invulling, met participatie, is opgestart in samenwerking met de gebiedspartijen.
- Bij deze invulling werden medio 2021 zes varianten gepresenteerd, waaruit een keuze moest worden gemaakt, zonder dat de gebiedspartijen hierin voldoende waren geraadpleegd of zich hierin herkenden.
- De gemeente vervolgens een voorkeursvariant heeft aangedragen.
- De gebiedspartijen daarop een gezamenlijke variant hebben ontwikkeld, gebaseerd op hun kennis en betrokkenheid bij het gebied.
- Tijdens overleg met wethouders Oosters en Eerenberg is besloten dat beide varianten zouden worden uitgewerkt, waarna het College van B&W een keuze zou maken, mede op basis van de (financiële) haalbaarheid.
- In overleg en na interventie van de wethouder is gepoogd beide varianten samen te brengen.
- Dit overleg heeft geresulteerd in een compromisvariant, die in de studie als voorkeursvariant wordt aangeduid.
- In deze voorkeursvariant zijn de consequenties en gevolgen van de keuzes niet uitgewerkt, wat leidt tot onzekerheid en een onvolledig proces.
- Hierdoor kan de voorkeursvariant niet door alle gebiedspartijen worden onderschreven (waaronder Kampong Cricket en de sociale onderneming De Moestuin) Dit komt door het ontbreken van een transparante financiële onderbouwing, waardoor deze partijen geen comfort hebben.
- Dit heeft geleid tot de situatie dat de gebiedspartijen niet onverdeeld achter de voorkeursvariant staan.
- Desondanks laten de gebiedspartijen weten dat zij altijd constructief hebben meebewogen met de belangen van de gemeente en de belangen van de andere gebiedspartijen in overweging hebben genomen.
- Niettemin biedt de voorkeursvariant wel oplossingsrichtingen die als basis kunnen dienen voor een uitvoerbaar plan, inclusief de benodigde financiering van de bestaande knelpunten.
- De gemeente Utrecht kampt momenteel met financiële problemen, waardoor ze pas na het ravijnjaar 2026, en mogelijk zelfs veel later, in Maarschalkerweerd kan investeren.

Toch is er op dit moment een grote noodzaak om snel te handelen vanwege:

- Het gebrek aan voetbalcapaciteit in Utrecht Oost (en de wachtlijsten bij Kampong voetbal) waardoor er minder burgers sporten dan gewenst.
- Het gebrek aan perspectief op het behoud van een gezonde financiële basis in de bedrijfsvoering en het beschikbare areaal van de sociale onderneming De Moestuin zorgt voor grote onzekerheid. Hierdoor ontbreekt niet alleen de garantie op voldoende sociale werkplekken, maar is ook onduidelijk waarin zij moeten investeren, wat hun toekomstperspectief verder onder druk zet.
- Het ontbreken van een duurzaam perspectief voor Kampong Cricket, zowel wat betreft voorzieningen als de verwachte groei van cricket.

Reden waarom wij het College van B&W en de raad in overweging willen geven om:

- De invulling en detaillering samen met de gebiedspartijen opnieuw en open op te pakken, met als doel tot een snel realiseerbare en, indien mogelijk, gefaseerde invulling voor Maarschalkerweerd Noord te komen.
- Kritisch te kijken naar een vereenvoudigde uitvoering van de plannen en naar een verlaging van het ambitieniveau.
- Te onderzoeken of acute capaciteitsproblemen buiten het gebied van Maarschalkerweerd Noord kunnen worden verminderd, bijvoorbeeld door het hoofdgrasveld van VSC versneld van kunstgras te voorzien.
- Ook de ontwikkeling van het gehele sportlandgoed van Kampong in overweging te nemen, gezien het belang van meer sportvoorzieningen in de gemeente. Hierbij kan worden gekeken naar een toename van hockeyvelden, tennis- en padelbanen en voetbalvelden door een betere indeling van het huidige sportlandgoed.
- De Mytylweg als busjesroute te blijven gebruiken, omdat de tijden van het busvervoer niet conflicteren met die van de overige gebruikers in het gebied en de gebiedspartijen de noodzaak van een alternatieve busjesroute met extra ruimtebeslag en kosten niet onderschrijven. Als alternatief kan de Mytylweg worden ingericht als fietsstraat of als straat met een apart fietspad.

Tot slot is het van belang dat de gebiedspartijen elkaar in de afgelopen vijf jaar hebben weten te vinden. De gemeente heeft de kracht van deze samenwerking en het momentum onvoldoende benut. Doordat de planvorming niet is afgerond en besluitvorming uitblijft, blijven de gebiedspartijen – na een intensief traject met inzet van vrijwilligers – achter met frustratie en onzekerheid over de toekomst.

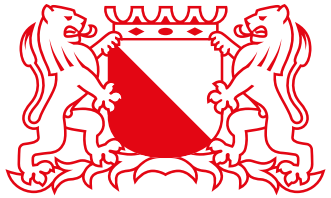
SV Kampong Cricket

SV Kampong Hockey

SV Kampong Voetbal

Sociale onderneming De Moestuin

De Kleine Prins

Gemeente Utrecht

Bezoekadres: Stadsplateau 1, 3511 ED Utrecht
Postadres: Postbus 8406, 3503 RK Utrecht
Telefoon: 030 - 286 00 00

"De gebiedspartijen De Kleine Prins, De sociale onderneming de Moestuin en SV Kampong, overwegende dat:"

- Het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd in juli 2020 door de gemeenteraad is aangenomen, waarna de nadere invulling, met participatie, is opgestart in samenwerking met de gebiedspartijen.
- Bij deze invulling werden medio 2021 zes varianten gepresenteerd, waaruit een keuze moest worden gemaakt, zonder dat de gebiedspartijen hierin voldoende waren geraadpleegd of zich hierin herkenden.
- De gemeente vervolgens een voorkeursvariant heeft aangedragen.
- De gebiedspartijen daarop een gezamenlijke variant hebben ontwikkeld, gebaseerd op hun kennis en betrokkenheid bij het gebied.
- Tijdens overleg met wethouders Oosters en Eerenberg is besloten dat beide varianten zouden worden uitgewerkt, waarna het College van B&W een keuze zou maken, mede op basis van de (financiële) haalbaarheid.
- In overleg en na interventie van de wethouder is gepoogd beide varianten samen te brengen.
- Dit overleg heeft geresulteerd in een compromisvariant, die in de studie als voorkeursvariant wordt aangeduid.
- In deze voorkeursvariant zijn de consequenties en gevolgen van de keuzes niet uitgewerkt, wat leidt tot onzekerheid en een onvolledig proces.
- Hierdoor kan de voorkeursvariant niet door alle gebiedspartijen worden onderschreven (waaronder Kampong Cricket en de sociale onderneming De Moestuin) Dit komt door het ontbreken van een transparante financiële onderbouwing, waardoor deze partijen geen comfort hebben.
- Dit heeft geleid tot de situatie dat de gebiedspartijen niet onverdeeld achter de voorkeursvariant staan.
- Desondanks laten de gebiedspartijen weten dat zij altijd constructief hebben meebewogen met de belangen van de gemeente en de belangen van de andere gebiedspartijen in overweging hebben genomen.
- Niettemin biedt de voorkeursvariant wel oplossingsrichtingen die als basis kunnen dienen voor een uitvoerbaar plan, inclusief de benodigde financiering van de bestaande knelpunten.
- De gemeente Utrecht kampt momenteel met financiële problemen, waardoor ze pas na het ravijnjaar 2026, en mogelijk zelfs veel later, in Maarschalkerweerd kan investeren.

Toch is er op dit moment een grote noodzaak om snel te handelen vanwege:

- Het gebrek aan voetbalcapaciteit in Utrecht Oost (en de wachtlijsten bij Kampong voetbal) waardoor er minder burgers sporten dan gewenst.
- Het gebrek aan perspectief op het behoud van een gezonde financiële basis in de bedrijfsvoering en het beschikbare areaal van de sociale onderneming De Moestuin zorgt voor grote onzekerheid. Hierdoor ontbreekt niet alleen de garantie op voldoende sociale werkplekken, maar is ook onduidelijk waarin zij moeten investeren, wat hun toekomstperspectief verder onder druk zet
- Het ontbreken van een duurzaam perspectief voor Kampong Cricket, zowel wat betreft voorzieningen als de verwachte groei van cricket.

Reden waarom wij het College van B&W en de raad in overweging willen geven om:

- De invulling en detaillering samen met de gebiedspartijen opnieuw en open op te pakken**,** met als doel tot een snel realiseerbare en, indien mogelijk, gefaseerde invulling voor Maarschalkerweerd Noord te komen.
- Kritisch te kijken naar een vereenvoudigde uitvoering van de plannen en naar een verlaging van het ambitieniveau.
- Te onderzoeken of acute capaciteitsproblemen buiten het gebied van Maarschalkerweerd Noord kunnen worden verminderd, bijvoorbeeld door het hoofdgrasveld van VSC versneld van kunstgras te voorzien.
- Ook de ontwikkeling van het gehele sportlandgoed van Kampong in overweging te nemen, gezien het belang van meer sportvoorzieningen in de gemeente. Hierbij kan worden gekeken naar een toename van hockeyvelden, tennis- en padelbanen en voetbalvelden door een betere indeling van het huidige sportlandgoed.
- De Mytylweg als busjesroute te blijven gebruiken, omdat de tijden van het busvervoer niet conflicteren met die van de overige gebruikers in het gebied en de gebiedspartijen de noodzaak van een alternatieve busjesroute met extra ruimtebeslag en kosten niet onderschrijven. Als alternatief kan de Mytylweg worden ingericht als fietsstraat of als straat met een apart fietspad.

Tot slot is het van belang dat de gebiedspartijen elkaar in de afgelopen vijf jaar hebben weten te vinden. De gemeente heeft de kracht van deze samenwerking en het momentum onvoldoende benut. Doordat de planvorming niet is afgerond en besluitvorming uitblijft, blijven de gebiedspartijen – na een intensief traject met inzet van vrijwilligers – achter met frustratie en onzekerheid over de toekomst.

SV Kampong Cricket

SV Kampong Hockey

SV Kampong Voetbal

Sociale onderneming De Moestuin

De Kleine Prins

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	M.P.L. van den Engel	**Datum**	28 april 2021
Doorkiesnummer	14 030	**Kenmerk**	8710913/210312/ME
E-mail	martijn.van.den.engel@utrecht.nl	**Onderwerp**	Start variantenstudie Maarschalkerweerd-Noord
Bijlage(n)	1	**Beleidsveld**	Ruimtelijke ontwikkeling / Sport

Geachte leden van de raad,

Hierbij informeren wij u over de start van de variantenstudie voor het deelgebied Maarschalkerweerd-Noord.

U heeft op 9 juli 2020 het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd vastgesteld. Het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd is opgesteld om het gebied door te ontwikkelen tot een aantrekkelijk en goed bereikbaar parklandschap waar Utrechters en bezoekers kunnen in- en ontspannen. Het Ontwikkelperspectief formuleert ambities en geeft de integrale ruimtelijke en programmatische visie voor het gebied. Door middel van deelprojecten wordt concreet invulling gegeven aan Maarschalkerweerd. Maarschalkerweerd-Noord is één van deze deelprojecten, en omvat het gebied dat in het zuiden en oosten wordt begrensd door de Mytylweg en aan de westzijde door de Kromme Rijn.

Dit is in lijn met de Ruimtelijk Strategie Utrecht 2040. Hierin vormt het gebied Maarschalkerweerd samen met de Landgoederen van Amelisweerd een groene scheg die stad en buitengebied met elkaar verbindt. De hierin gelegen sportcampus geeft extra ruimte voor sport, bewegen, recreatie in een groen en cultuurhistorisch waardevol landschap.

Variantenstudie
Als uitwerking van het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd wordt nu een integrale variantenstudie opgesteld voor dit deelgebied. Deze variantenstudie moet inzicht geven hoe, zowel ruimtelijk als financieel, na herverkaveling in het gebied extra sportveld(en) kunnen worden ingepast, hoe meer ruimte voor groen en recreatie kan worden gegeven en wat de mogelijkheden zijn voor het verbeteren van de verkeersveiligheid. De gebruikers en huurders worden betrokken bij de variantenstudie.

Aanleiding om nu te starten met dit onderzoek is tweeledig:

1. Huurovereenkomsten met externe partijen in dit deelgebied lopen af of worden geactualiseerd en de Mytylschool wordt compacter herontwikkeld. Dit geeft de mogelijkheid om het gebied anders in te richten, met meer ruimte voor sport, groen en recreatie;
2. Er is dringend behoefte aan ruimte voor sportvelden voor de georganiseerde sport. In de variantenstudie wordt o.a. onderzocht op welke wijze extra sportvelden op een kwalitatief goede wijze kunnen worden ingepast, waarbij ook extra ruimte ontstaat voor groen, bewegen, recreëren en ontmoeten.

Vervolg

Na afweging van de varianten kan in 2022 het ontwerp worden uitgewerkt en het bestemmingsplan hierop worden aangepast. Ook zal tijdens dit traject de wijze van financiering worden vastgesteld, een uitvoeringsstrategie worden opgesteld en vinden de benodigde vooronderzoeken plaats die nodig zijn om de realisatie te kunnen starten. Bij bestemmingsplanwijzigingen of voor het aanvragen van middelen die nog niet zijn toegekend, wordt een besluit van de raad gevraagd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Startdocument Variantenstudie Maarschalkerweerd-Noord

Inhoudsopgave

STARTDOCUMENT

Deel I. Het initiatief 3

a. Omschrijving van het initiatief 3

b. Omschrijving van het plangebied 4

c. Onderzoeksvragen voor de definitiefase 8

Deel II. Proces 10

d. Te doorlopen proces 10

e. Afspraken rondom rolverdeling, samenwerking en participatie 11

f. Planning 13

Deel III. Financiële afspraken 13

Deel I. Het initiatief

a. Omschrijving van het initiatief

Op 9 juli 2020 is het **Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd** door de gemeenteraad vastgesteld. Met het Ontwikkelperspectief geeft de gemeenteraad richting aan de gewenste toekomstige ruimtelijke en functionele ontwikkeling van dit deel van de stad. Het Ontwikkelperspectief is onderdeel van de Omgevingsvisie Utrecht.

Maarschalkerweerd ontwikkelt zich in deze visie door tot een parklandschap waarin sporten, recreëren, erfgoed, cultuur en natuur samenkomen. Het is onderdeel van de groene long aan de oostkant van de stad en wordt gevormd door twee parkgebieden: het Lunettenpark en het Kromme Rijn Oeverpark. Ertussen ligt de Sportcampus met vitale sportverenigingen en levendige maatschappelijke en recreatieve voorzieningen. Stadion Galgenwaard ontwikkelt zich tot een stedelijk knooppunt waar (top)sport, gezondheid, wonen, werken, verblijven en ontmoeten samengaan in een hoogwaardig openbaar gebied.

Figuur 1: Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd inclusief projectgebied (rood omlijnd)

De Sportcampus is als 'open sportgebied' ingebed in de parkachtige omgeving. Het biedt de (top)sporters, verenigingen, toeschouwers en recreanten een aantrekkelijk en (onderling) verbonden sportgebied. De Sportcampus vormt met Zwembad Krommerijn en Stadion Galgenwaard hét (top)sportgebied van de stad en regio. We werken aan één samenhangend, (semi)publiek toegankelijke campus die ruimtelijk en functioneel verbonden is met de omgeving en een aantrekkelijke groene inrichting heeft; het is sporten in een parkomgeving.

Gewenste interventies zijn onder andere: aanleg van verbindende sportboulevards, groenstructuren, wandelpaden, fietsstallen, uitbreiding van veldcapaciteit en verbinding met Stadion Galgenwaard door twee voetgangersbruggen over Kromme Rijn.

Als uitwerking van het Ontwikkelperspectief wordt voorgesteld te starten met de variantenstudie voor een gedeelte van Maarschalkerweerd, namelijk Maarschalkerweerd-Noord. Het initiatief voor het doen van dit onderzoek komt mede voort uit het plan van aanpak uitbreiding veldsport. Aanleiding om nu te starten met dit onderzoek is tweeledig:

1) Huurovereenkomsten met externe partijen lopen af of zijn aan actualisatie toe. Dit geeft de mogelijkheid om het gebied anders in te richten, met ruimte voor sport, groen en recreatie;
2) Er is dringend behoefte aan ruimte voor sportvelden voor de georganiseerde sport. In de variantenstudie wordt o.a. onderzocht op welke wijze extra sportvelden op een kwalitatief goede wijze kunnen worden ingepast, waardoor ook extra ruimte ontstaat voor groen, bewegen en recreëren.

Achtergrond, groei van de stad

De RSU 2040 beschrijft dat Utrecht groeit van 350.000 inwoners naar 455.000 inwoners tot 2040. Hierbij kiest gemeente Utrecht voor het binnenstedelijk oplossen van de opgave binnen de bestaande contouren van de stad.

De groei wordt gezien als kans voor Utrecht om te ontwikkelen naar een gezonde, duurzame stad met hoge kwaliteit van leven - gezond stedelijk leven voor iedereen. Om een gezonde woon- en werkomgeving te creëren is daarom voldoende openbare en publieke ruimte nodig voor ontmoeting, ontspanning, sport en beweging, maar ook voor de energietransitie en het veranderende klimaat.

De RSU-2040 heeft de "barcode" als methodiek ontwikkelt die de kwantitatieve (ruimte) behoefte van de verschillende functies bij 10.000 woningen in beeld brengt om in balans, integraal en gezond te groeien. De RSU geeft het belang aan van het verbinden van de gebiedsprogrammering met de ruimtevraag naar sportvelden.

.

Het is bij de gebiedsprogrammering van belang tijdig te starten met het ontwikkelen van sportvelden, ook gezien de ruimtelijke claim van veldsport, zodat het toekomstige aanbod van sportvelden niet achterloopt op de toekomstige behoefte.

De kans die zich nu in Maarschalkerweerd- Noord voordoet, moet daarom worden benut. Hier kan door herkaveling en uitplaatsing ruimte ontstaan voor sport, groen en recreatie.

Opdracht variantenstudie
De opdracht is het uitvoeren van een variantenstudie voor Maarschalkerweerd-Noord. Deze variantenstudie maakt inzichtelijk wat de inpassingsmogelijkheden zijn voor de uitbreiding van sportvelden, groen, recreatie en wat de mogelijkheden zijn om de verkeersveiligheid in het gebied te verbeteren. Onderdeel van de variantenstudie is de financiële haalbaarheid. Het Ontwikkelperspectief levert de uitgangspunten, de variantenstudie schetst op basis van de uitgangspunten mogelijkheden en komt tot een Voorkeursvariant. De gemeente Utrecht stelt de variantenstudie op, maar doet dit in samenspraak met de gebruikers in het gebied, zoals de sportverenigingen en andere gebruikers.

De ruimtelijke thema's die aan bod komen bij de variantenstudie zijn:

- Aantal en type sportvelden;
- Aansluiting op de Kromme Rijn;
- Vergroening gebied;
- Mobiliteitskeuzes en verkeersveiligheid;
- Toegankelijkheid gebied.

b. Omschrijving van het plangebied

Geografisch wordt het gebied als volgt afgebakend. Het ligt ten oosten van Laan van Maarschalkerweerd en ten westen en ten noorden van de Mytylweg en ten zuiden van de Kromme Rijn. Tot het onderzoeksgebied horen:

- De voetbal/cricketvelden ten noorden van de Mytylweg;
- Locatie De Moestuin;
- Locatie Agterberg Groenrecycling;
- Parkeerplaats bij Laan van Maarschalkerweerd;
- Parkeerplaats bij Blauwe Vogelweg (Mytylschool);
- De groenstructuur tussen Kromme Rijn en Blauwe Vogelweg;
- De Mytylweg.

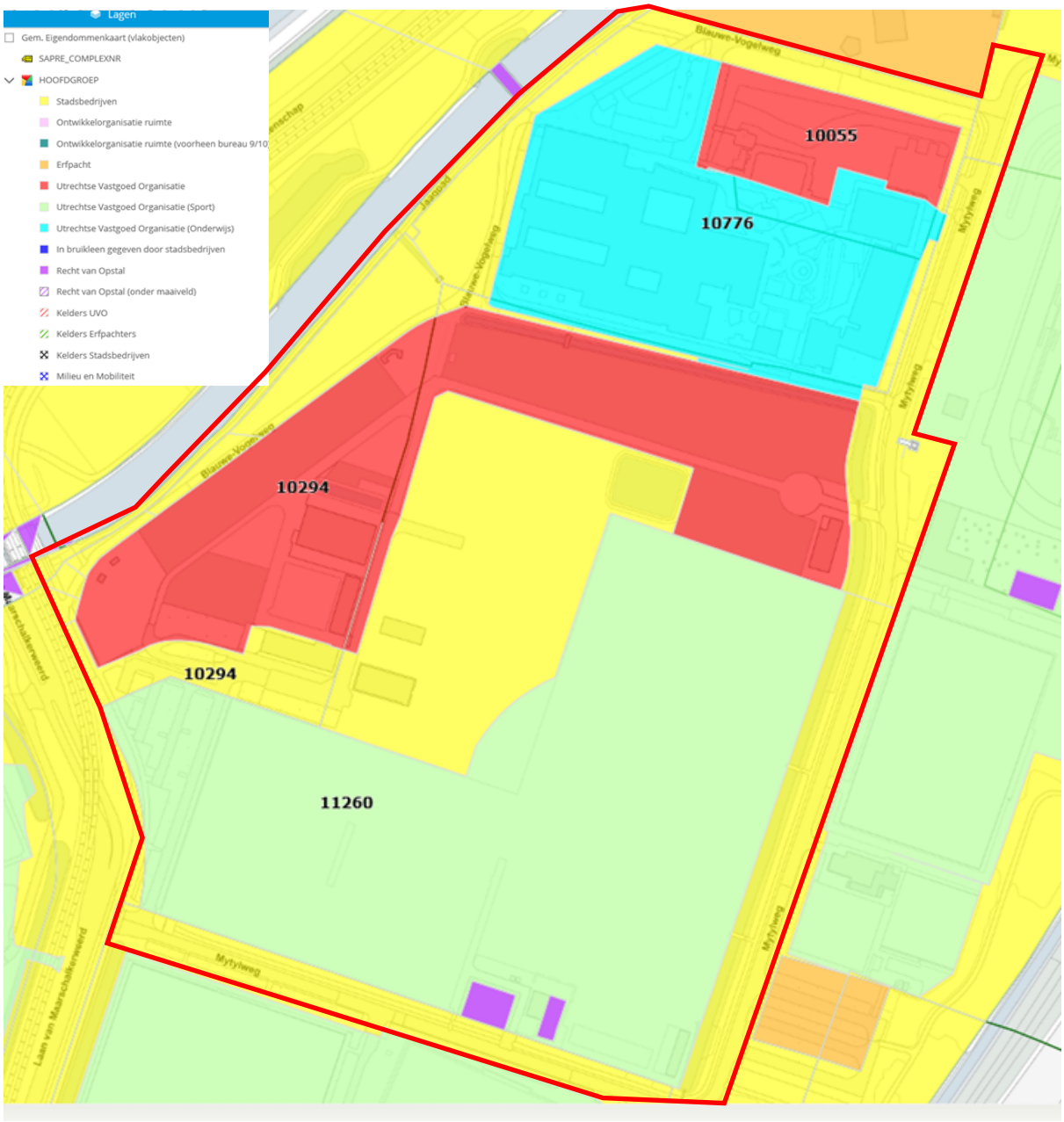

Figuur 2: projectgebied

Het projectgebied beslaat zowel deelgebied 8 als 9, met de invulling zoals hierboven opgesomd. Deelgebied 8 is de ontwikkeling van de Mytylschool. Een meer compactere invulling van de school zorgt voor meer beschikbare buitenruimte.

Eigendom en gebruik
De cricketvelden en voetbalvelden zijn in eigendom en beheer van de gemeente. De verenigingen hebben een gebruiksrecht voor de velden voor training en wedstrijden. Voor de kantine en (kleedkamer) gebouwen is een recht van opstal voor gevestigd.

De Moestuin en Agterberg Groenrecycling hebben op dit moment een huurovereenkomsten voor het terrein dat zij in gebruik hebben.

Figuur 3: Eigendomskaart Maarschalkerweerd-Noord en directe omgeving, projectgebied rood omlijnd

Rood, geel en blauw: gemeentelijk eigendom
Groen: sportvelden
Paars: recht van opstal

Bestemmingsplan

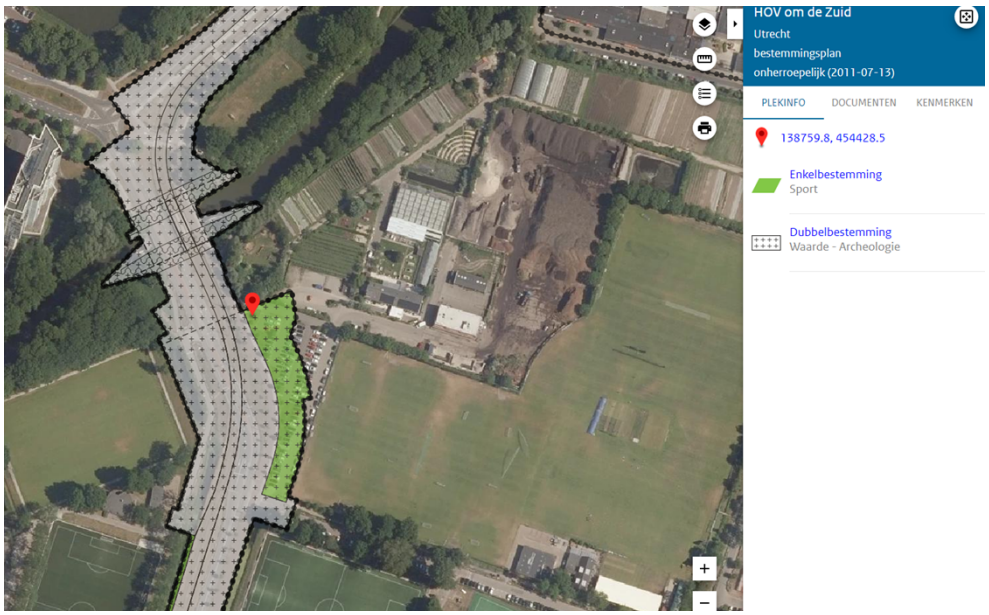
Het projectgebied is onderdeel van 2 bestemmingsplannen:

- Rijnsweerd, Maarschalkerweerd
- HOV om de Zuid

Het gebied kent diverse bestemmingen. Gezien de gewenste functieverandering en herverkaveling zullen de bestemmingsplannen aangepast moeten worden om realisatie mogelijk te maken.

Figuur 4: Bestemmingsplan Rijnsweerd, Maarschalkerweerd, projectgebied rood omlijnd

Figuur 5: Bestemmingsplan HOV om de Zuid, alleen bestemming sport valt in projectgebied

Relatie met andere projecten

Kromme Rijn Oeverpark

De bestaande Kromme Rijn met oeverzones wordt getransformeerd tot grote groenblauwe parkzone een (circa 9 hectare) die de Landgoederen van Amelisweerd verbindt met het bestaande Kromme Rijnpark tussen het Ledig Erf en de Waterlinieweg. De ambitie is om het park ter hoogte van Maarschalkerweerd-Noord te verbreden.

Verbreding A27 en Groene verbinding over A27

Rijkswaterstaat werkt op dit moment aan de voorbereiding van het verbreden van de A27. Op 17 november 2020 is het nieuwe Tracébesluit ondertekend door de minister. Onderdeel van de plannen is een groene overkapping bij Amelisweerd waardoor de link tussen stad en landgoed verbetert: de Groene Verbinding.

Doelstelling van de groene verbinding:

- De doorsnijding Amelisweerd-stad en barrièrewerking A27 opheffen
- Verknopen van routes
- Verbinden ecologisch waardevolle gebieden
- Spreiden recreatieve druk Amelisweerd richting stad

Mytylbrug

Over de Kromme Rijn zijn in het Ontwikkelperspectief nieuwe fiets en/of wandelbruggen opgenomen. De Mytylbrug is een dergelijke verbinding. Ze verbindt de recreatieve, sportieve en economische functies ten noorden en zuiden van de Kromme Rijn, draagt bij aan een fijnmazig netwerk voor voetgangers en fietsers en maakt diverse wandel- en sport-ommetjes mogelijk. Ze creëert een verkeersluwe doorgaande fietsverbinding. Bij de aanleg van de brug wordt rekening gehouden met roeien en kanoën op de Kromme Rijn.

Mytylschool

Op deze plek ontwikkelt het schoolbestuur plannen voor een compactere invulling van de school door renovatie, sloop van enkele bouwdelen en vervangende nieuwbouw. Dit betekent minder ruimtebeslag. Hierdoor komt er ruimte vrij voor een nieuwe invulling.

Mytylweg

Verschillende soorten gebruikers maken gebruik van de Mytylweg: vervoer van leerlingen met busjes naar de school, gebruikers met auto en fiets naar de sportverenigingen en recreanten. De verschillende modaliteiten komen elkaar tegen, wat kan leiden tot verkeersonveilige situaties. In de toekomst zal meer langzaam verkeer via de Mytylbrug het gebied doorkruisen en een verkeersveilige oplossing van de ontsluiting van de school is dan ook gewenst.

c. Onderzoeksvragen voor de definitiefase

1. Gezond stedelijk leven

- Welke mogelijkheden zijn er in dit gebied om meer sportvelden te realiseren die nodig zijn voor de groeiende bevolking?
- Kunnen we meer sportvelden realiseren in goede samenhang met de andere functies in het gebied? Bijvoorbeeld hoe zorgen we voor een aantrekkelijke en groene inrichting?
- De ambitie is om van Maarschalkerweerd een plek te maken om te ontmoeten, te recreëren, te bewegen of te sporten. Op welke manier wordt deze ambitie waar gemaakt? Hoe wordt het gebied voor een bredere groep (dan alleen sporters) aantrekkelijk gemaakt?
- Hoe kunnen de gebruikers in het gebied, waaronder de Moestuin, de Mytylschool en de sportverenigingen samenwerken en voorzieningen delen?
- Hoe zorgen we dat het gebied minder anoniem is en op meer momenten van de dag een levendige plek is?
- Hoe kunnen de ontwikkelingen in het gebied gecombineerd worden met de sport- en speelbehoeftes van kinderen van de Mytylschool?

2. Mobiliteit

Infrastructuur

- Wat zijn de mogelijkheden om Maarschalkerweerd-Noord veilig bereikbaar te maken, zonder doorgaand autoverkeer.

Parkeren

- Wat is de (noodzakelijke) toekomstige parkeerbehoefte, bijvoorbeeld uitspelende teams, en hoe kan deze ingepast worden om zo de kwaliteit van het gebied te verhogen? Deze vraag geldt voor zowel auto- als fietsparkeren.

Fiets/voetganger

- Hoe kan het gebied voor langzaam verkeer goed worden aangesloten op de omgeving en herkomstgebieden?
- Hoe kunnen bestaande routes voor langzaam verkeer aantrekkelijker worden en eventuele nieuwe routes gerealiseerd worden? (wandelommetjes, actieve recreatie)?

3. Sporten en bewegen

- Hoeveel en welke sportvelden (Mulier rapport) kunnen we toevoegen om maximaal bij te dragen aan het tekort aan sportvelden in stad? En hoe kunnen we zorgen voor maximale sportdeelname/maximaal gebruik van de capaciteit die we toevoegen?
- Welke bijdrage kan dit gebied leveren aan voorzieningen die het (top)sportklimaat bevorderen (bijv. voor breed motorische ontwikkeling)?
- Hoe kan dit gebied bijdragen aan meer samenwerking in het gebied tussen de verschillende sportaanbieders en kan het gebied meer voelen als onderdeel van de Sportcampus? En hoe kunnen we ervoor zorgen dat dit gebied ook meer gebruikt kan worden door ongeorganiseerde sporters en recreanten?

4. Duurzaamheid

- Hoe kan een juiste inrichting en ontwikkeling van het gebied een bijdrage leveren aan de duurzame stedelijke doelen, zoals: klimaatadaptatie, energieneutraal, circulair?
    - Is er ruimte binnen de projectgrenzen voor waterberging? Zowel t.b.v. infiltratie als hergebruik. Bv onder de velden?
    - Is het mogelijk om het verhard oppervlak terug te brengen of waterdoorlatend te maken? (Volgens het principe 'Groen, tenzij'.)
    - Welke maatregelen kunnen er genomen worden om hittestress te verminderen?
    - Kan verlichting op een duurzame wijze worden ingepast zodat de impact op ecosystemen in het gebied zoveel mogelijk beperkt worden?

5. Groen

- Wat zijn de huidige en kenmerkende ecologische waarden van het gebied? Welke (Utrechtse) soorten komen voor in en rond het plangebied en hoe kunnen we de natuurwaarden in het gebied verder versterken?
- Wat zijn de huidige waarden van het groen in relatie tot de vijf hoofdopgaven van de Actualisatie Groenstructuurplan ten aanzien van verbinden, vergroten kwaliteit, versterken en uitbreiden groen, klimaat en gezond stedelijk leven. Hoe kan deze waarde verder worden vergroot?
- Hoe kunnen bomen in het gebied behouden blijven en zijn er mogelijkheden om het aantal bomen per saldo te laten toenemen?
- Kan in Maarschalkerweerd-Noord het Kromme Rijn-oeverpark goed worden ingepast?

6. Water

- Hoe kan de doorstroom verbeterd worden zodat het oppervlaktewater vanuit de Kromme Rijn ververst kan worden om zo bijvoorbeeld de kroosgroei tegen te gaan?
- Hoe kan de beleving van het oppervlaktewater verbeterd worden voor de gebruikers van het gebied?
- Kan de ecologische waterkwaliteit verbeterd worden door middel van ruimtelijke ingrepen?

7. Erfgoed

- Maarschalkerweerd-Noord is gelegen in de Cultuurhistorische Hoofdstructuur zoals aangewezen in de Provinciale Ruimtelijke Verordening (en in de Ontwerp Interim Omgevingsverordening). Welke cultuurhistorische waarden zijn aanwezig in het plangebied?
- Kunnen de aanwezige waarden behouden en versterkt worden?

8. Moties

Bij de vaststelling van het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd is een aantal moties aangenomen. De hierin opgenomen vragen worden hier als onderzoeksvraag opgenomen.

M174 Een sociaalveilig Maarschalkerweerd met respect voor elkaar +

- Hoe kan in de uitvoering van het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd aandacht worden gegeven aan de sociale veiligheid van het gebied én hoe mensen in harmonie met elkaar ervan gebruik kunnen maken?

M167 Zorg voor een veilig Maarschalkerweerd

- Hoe wordt rekening gehouden met sociale veiligheid in Maarschalkerweerd-Noord, zeker met het ook op de beoogde toenemende aantrekkingskracht van het gebied?
- Hoe kunnen maatregelen evt samen met gevestigde partijen worden genomen (bijvoorbeeld in de fysieke inrichting van het gebied) om te voorkomen dat ongewenste praktijken (overlast, conflict, vandalisme en criminaliteit) plaatsvinden?
- Welke maatregelen worden genomen bij de fysieke inrichting in Maarschalkerweerd-Noord en in het bijzonder de Mytylweg om de sociale veiligheid op de toegangswegen naar het sportpark te bevorderen, zoals voor fietsende kinderen?

Deel II. Proces

d. Te doorlopen proces

Het Utrechts Plan Proces (4 - buitenruimte) wordt gestart met het vaststellen van dit Startdocument. In de volgende (definitie-) fase wordt eerst een variantenstudie uitgevoerd. Na de variantenstudie volgt de keuze voor een voorkeursvariant, financiële onderbouwing en het advies over voortzetting van de definitiefase, waarbij een Integraal programma van eisen (IPvE) en een functioneel ontwerp (FO) worden opgesteld.
In de variantenstudie worden antwoorden geformuleerd op de onderzoeksvragen. Deze wordt integraal opgesteld in samenwerking met verschillende gemeentelijke vakspecialisten/programma's. Daarbij wordt ook actief de afstemming met de omgeving gezocht. Zie verder onder Participatie en communicatie.

Vaststellen van de voorkeursvariant
De uitkomsten van de variantenstudie met de bijbehorende ruimtelijke en financiële onderbouwing en uitvoeringscondities ten aanzien van de voorkeursvariant worden voorgelegd aan de verantwoordelijke wethouders. Dit advies behandelt ook de contractuele afspraken met gebiedspartijen en mogelijke planologische consequenties. Op basis van dit advies kunnen de portefeuillewethouders besluiten het IPvE en FO op te stellen.

e. Afspraken rondom rolverdeling, samenwerking en participatie

De variantenstudie voor de buitenruimteontwikkeling in Maarschalkerweerd-Noord is een gemeentelijk initiatief. De gemeente is verantwoordelijk voor dit onderzoek en ook verantwoordelijk voor het tot uitvoering laten komen van dit initiatief.

Voor de ontwikkeling van Maarschalkerweerd-Noord zijn 2 wethouders in beeld: Klaas Verschuure (Ruimtelijke Ontwikkeling) als portefeuillehouder voor Maarschalkerweerd en Maarten van Ooijen is betrokken vanuit sport en meedoen naar vermogen. Daarnaast hebben wethouder Lot van Hooijdonk (Mobiliteit, Groen) en Anke Klein (wijkwethouder Oost) een bestuurlijke rol.

Dit Startdocument wordt geagendeerd in de staf RO/Sport en ter besluitvorming voorgelegd aan het college.

Ambtelijk is het opdrachtgeverschap in handen van Ontwikkelorganisatie Ruimte en MO Sport en samenleving. De dagelijkse leiding is in handen van een ambtelijk projectleider.

Een projectteam bestaande uit stedenbouw, erfgoed, groen, mobiliteit, sport, water en de projectmanager, zal de variantenstudie opstellen. Afstemming met andere deelprojecten in Maarschalkerweerd vindt plaats in het kernteam Maarschalkerweerd en met de betreffende projectleiders. Afstemming met de overige disciplines zoals gezondheid, duurzaamheid stadsbedrijven en het wijkbureau vindt plaats via het gebiedsteam Oost of in bilaterale gesprekken.

Participatie en communicatie
In de geest van het actieprogramma 'Samen stad maken op de Utrechtse manier' betrekken we bij het verder uitwerken van onze plannen belanghebbenden, zoals huurders en gebruikers. Het gebied kent verschillende eigenaren en gebruikers. Om de kwaliteit van dit gebied te verbeteren is draagvlak en medewerking nodig van de gebiedspartijen. Om te komen tot een gezamenlijke en degelijke participatieaanpak stelt het projectteam een stakeholder- en krachtenveldanalyse op.

f. Planning

Bij het opstellen van de planning gaan we uit van UPP. Dit onderzoek is een UPP4-project, buitenruimteprojecten. De planning zoals beschreven in het UPP is als volgt:

Tijdens de definitiefase is er volgens het UPP ruimte voor de variantenstudie. Dat is het product waar het projectteam naar toe werkt in dit onderzoek.

Het projectteam hanteert de volgende planning:

Wat	**Wanneer**
Startdocument bestuurlijk akkoord	April 2021
Afgeronde variantenstudie	April – September 2021
Vervolg	
Afgerond PvE	September 2021 – Februari 2022
Ontwerpfase	Maart – Oktober 2022
Voorbereidingsfase incl. vergunningen	Oktober – December 2022
Realisatie	Vanaf Januari 2023
Onderzoek en Planologisch	
Flora en Fauna	Februari – December 2022
Aanpassen bestemmingsplannen	Januari – December 2022

Deel III. Financiële afspraken

Plankosten
In 2021 is in het programma Ruimtelijke Ontwikkeling en bij Sport (groeikader) budget bestemd om de planontwikkeling voor Maarschalkerweerd-Noord op te starten. De gemeentelijke plankosten voor de variantenstudie kunnen hieruit gedekt worden.
Onderdeel van de variantenstudie is een financiële paragraaf, waarin de voorwaarden voor de financiële uitvoerbaarheid worden meegenomen.

Uitvoeringskosten
Tijdens de variantenstudie schrijft het projectteam een advies hoe de realisatie gedekt kan worden. Voor de realisatie van groen en recreatie zijn in de programmabegroting voor het jaar 2022 investeringsmiddelen geprogrammeerd voor Maarschalkerweerd (vastgesteld in de raad dec 2020 “Coronapakket”,). Over de aanleg van een hockeyveld en een voetbalveld vindt besluitvorming plaats in de VJN 2021, onderdeel groeikader.

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd

Beleidsveld	Ruimtelijke ontwikkeling
Opgesteld door	Ruimte, Opgavesturing
Opsteller	Marianne Mantel / Marcel Janssen
Kenmerk	7448847
Vergaderdatum Raad	
Geheim	nee / ja – alleen geheime bijlage

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd vast te stellen om richting te geven aan de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van het gebied, waarbij de waarden groen, sport, recreatie en cultuurhistorie worden versterkt en kansen voor stedelijke verdichting aanwezig zijn bij Stadion Galgenwaard en mogelijk bij het toekomstig dubbelstation Lunetten- Koningsweg.
2. De “Omgevingsvisie Utrecht” te wijzigen door het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd op te nemen op de “Lijst beleidsdocumenten Omgevingsvisie Utrecht” en de internetpagina https://omgevingsvisie.utrecht.nl/ en de gebiedsvisie “De Vier Lunetten op de Houtense Vlakte”(2009) hieruit te schrappen.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

De secretaris	De burgemeester,
Drs. G.G.H.M. Haanen	Mr. J.H.C. van Zanen

Geheimhouding

Het college heeft permanente geheimhouding opgelegd op de bijlage “Uitvoeringsparagraaf Maarschalkerweerd” op grond van artikel 55 lid 1, 86 lid 2 en 25 lid 2 Gemeentewet om redenen genoemd in artikel 10 lid 2 sub b en g van de Wet Openbaarheid van bestuur (Wob).
De raad wordt separaat gevraagd deze geheimhouding op grond van artikel 25 lid 3 Gemeentewet in de eerstvolgende raadvergadering te bekrachtigen.
Openbaarmaking van de bijlage kan de financiële positie en de onderhandelingspositie van de gemeente schaden bij de ontwikkeling van Maarschalkerweerd en kan mogelijk leiden tot onevenredige benadeling van de gemeente.

Samenvatting

Met vaststelling van het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd geeft de raad richting aan de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van het gebied, waarbij de waarden groen, recreatie, sport en cultuurhistorie worden versterkt als tegenhanger van de verdichtende stad. Kansen voor stedelijke verdichting zijn aanwezig bij Stadion Galgenwaard en mogelijk bij het toekomstig dubbelstation Lunetten-Koningsweg.

Context

Aanleiding

Het gebied Maarschalkerweerd ligt in de oostelijke stadrand van Utrecht. Doordat het ingeklemd ligt tussen spoorlijnen en snelwegen heeft het lange tijd functies geaccommodeerd die in het stedelijk gebied geen ruimte vonden. Daardoor ontbeert het gebied structuur en identiteit.
In de (te actualiseren) Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU) en het Groenstructuurplan is Maarschalkerweerd omschreven als belangrijk groengebied voor de stad. De huidige hoge verstedelijkingsdruk biedt kansen om intensivering van ruimte voor sport en recreatie te combineren met een opgave voor groen- en klimaat en tegelijkertijd ook de erfgoedwaarden te versterken.
De uitgangspunten van de RSU zijn opgenomen in de notitie “Op weg naar een Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040”. Het Ontwikkelperspectief past als uitwerking binnen de uitgangspunten die in deze notitie zijn opgenomen.

Startdocument

In het Startdocument Maarschalkerweerd (mei 2017) is aangegeven, dat Maarschalkerweerd een belangrijke rol voor de stad heeft op het gebied van sport, maar dat het gebied nog meer en beter benut kan worden voor recreatie, erfgoed, natuur en nieuwe vormen van sport. Samen met de Landgoederen van Amelisweerd vormt het een groene long van de stad.

Toelichting Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd

In het Ontwikkelperspectief wordt voorgesteld om Maarschalkerweerd onderdeel te laten zijn van een groter parklandschap, waar Utrechters en bezoekers kunnen in- en ontspannen. Het Ontwikkelperspectief laat zien hoe Maarschalkerweerd vanuit haar groene, landschappelijke en cultuurhistorische basis zich verder kan ontwikkelen tot een meervoudig intensief gebruikt gebied, dat in de verdichtende stad ruimte en lucht geeft aan sport, recreatie, erfgoed, cultuur en natuur. Het, deels latent, aanwezige historische landschap biedt aanknopingspunten om de verloren samenhang in de historische gelaagdheid te versterken en identiteit te geven aan het gebied. Door het manifest maken van de dragers van dat landschap - Kromme Rijn, Koningsweg, Wulvenbroekwetering, Waterlinie en het verkavelingspatroon - kan Maarschalkerweerd weer onderdeel worden van het omliggende landschap.

Maarschalkerweerd wordt gekoesterd als sportlandschap en kan zich ontwikkelen tot sportcampus, waarbij topsport, talentontwikkeling en breedtesport gecombineerd zijn. Dat is gecombineerd met allerlei vormen van (actieve) recreatie en en anders georganiseerd sporten. In plaats van de auto als eerste keuze om het gebied te bezoeken, wordt lopen, fietsen en toegankelijk openbaar vervoer gestimuleerd.

Daarnaast biedt het gebied bij stadion Galgenwaard en bij station Lunetten ontwikkelkansen. Stadion Galgenwaard ligt als een stedelijk podium aan de Kromme Rijn waar (top)sport, gezondheid, wonen, werken, verblijven en ontmoeten samengaan in een hoogwaardig openbaar gebied. Ook de omgeving van station Lunetten biedt mogelijkheden om een levendige stedelijke plek te worden aan de rand van Maarschalkerweerd.

Beoogd effect

Het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd geeft de integrale ruimtelijke visie voor het gebied. Hiervoor zijn de bestaande en nieuwe ambities van verschillende partijen (publiek en privaat) in en om het gebied gewogen, aangescherpt en in samenhang gebracht.
Het Ontwikkelperspectief geeft een stip op de horizon, gekoppeld aan meer of minder concrete ingrepen. Deelplannen zullen gefaseerd tot ontwikkeling komen afhankelijk van initiatiefnemers en de beschikbaarheid van financiële middelen. Maarschalkerweerd kan zo een belangrijke bijdrage leveren aan “Gezond stedelijk leven voor Iedereen” en de opgave “Verdichten en vergroenen in balans”.

Eerdere besluitvorming

Mei 2017 heeft het college van B&W het Startdocument Maarschalkerweerd vastgesteld.
Op 16 juli 2019 heeft het College van B&W het concept Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd vrijgegeven voor reactie.

De dag daarna – op 17 juli 2019 - werd bekend, dat het Tracébesluit Ring Utrecht (voor de verbreding van de snelwegen A12/A27-A28) door de Raad van State was vernietigd. Aangezien de zogenaamde “groene verbinding” (of “dak op de bak”) over de A27 bij de Koningsweg onderdeel is van het tracébesluit en opgenomen staat in het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd, is eerst onderzocht op welke wijze de vernietiging van het tracébesluit van invloed is op het Ontwikkelperspectief. Geconstateerd is, dat de ambities van het concept Ontwikkelperspectief ongewijzigd blijven – maar dat door vernietiging van het tracébesluit de uitvoering mogelijk wijzigt. Er zijn tekstuele wijzigingen in het Ontwikkelperspectief aangebracht om de actualiteit op te nemen en vervolgens heeft het College van B&W op 27 augustus 2019 bevestigd om het Concept Ontwikkelperspectief vrij te geven voor reactie. Raadsleden zijn hierover per brief van 6 september 2019 geïnformeerd.

Beslispunten, Argument(en) en Kanttekening(en)/Risico’s

Beslispunt	
1	Het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd vast te stellen om richting te geven aan de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van het gebied, waarbij de waarden groen, sport, recreatie en cultuurhistorie worden versterkt en kansen voor stedelijke verdichting aanwezig zijn bij Stadion Galgenwaard en mogelijk bij het toekomstig dubbelstation Lunetten- Koningsweg.
Argumenten	
1.1	Het Ontwikkelperspectief sluit aan op meerdere doelen van de gemeente Utrecht, zoals de Ruimtelijke Strategie Utrecht, “Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen”, de ambities van het Groenstructuurplan en de opgave “Verdichten en vergroenen in balans”.
	Door de groei van de stad wordt de vraag naar groene ruimte en ruimte om te sporten en te recreëren groter. In de Ruimtelijke Strategie Utrecht (2016) is Maarschalkerweerd aangeven als belangrijk groengebied voor de stad. Het Ontwikkelperspectief laat zien hoe Maarschalkerweerd vanuit haar groene, landschappelijke basis verder ontwikkeld kan worden tot een meervoudig intensief gebruikt gebied. Het toont hoe Maarschalkerweerd samen met de landgoederen van Amelisweerd verder kan worden ontwikkeld tot een groene long van de stad, waarbij de bestaande landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de Kromme Rijn en de vier Lunetten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie door de ontwikkeling van twee parkgebieden worden versterkt. De verdichtende stad krijgt hier meer ruimte en lucht voor sport, recreatie, cultuurhistorie, groen en natuur. Op meerdere beleidsdoelen sluit het Ontwikkelperspectief aan. Zo is de uitwerking in lijn met het Groenstructuurplan, worden de doelen voor versterking van het militair erfgoed overgenomen en draagt het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd bij aan de versterking van gezonde mobiliteit. In plaats van de auto als eerste keuze om Maarschalkerweerd te bezoeken, stimuleren we lopen, fietsen en toegankelijk openbaar vervoer. Doorgaand autoverkeer wordt ontmoedigd en parkeren wordt geconcentreerd in (bestaande) gebouwde parkeervoorzieningen en worden collectief gebruikt. Doel is het parkeren in de openbare ruimte sterk te verminderen en deze parkeerruimte om te vormen naar ruimte voor sport, recreatie en groen. Kansen voor stedelijke verdichting zijn aanwezig bij Stadion Galgenwaard en mogelijk bij het toekomstig dubbelstation Lunetten-Koningsweg. Hiermee draagt het Ontwikkelperspectief bij aan “Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen” en de opgave “Verdichten en vergroenen in balans”.
	Het Ontwikkelperspectief kent negen leidende principes: 1. Van groene plekken naar samengesteld parkgebied, 2. Van traditionele sportparken naar open (top)sportlandschap, 3. Van verborgen forten naar beleefbare Waterlinie, 4. Van verdwijnende tuinbouw naar verbindende stadslandbouw, 5. Van afgesloten en introvert naar open en toegankelijk, 6. Van auto naar gezonde mobiliteit, 7. Van anonieme plekken naar levendige ontmoetingsruimte, 8. Van verhard naar groen en klimaat-adaptief, 9. Van natuur als restant naar robuuste en beleefbare natuur.

1.3	Het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd geeft richting aan de initiatieven van externe partijen
	Een belangrijk doel van het Ontwikkelperspectief is om enthousiasme bij partijen in en om het gebied te creëren, te verleiden om mee te doen, gezamenlijk stappen te zetten in lijn met dit perspectief en de benodigde ingrepen te realiseren. Het is goed om in de binnen gekomen reacties te lezen, dat er veel partijen in het gebied zijn, die ideeën en voorstellen hebben om de ambities daadwerkelijk te realiseren en om de samenwerking in het gebied te versterken. Het gesprek met deze partijen wordt
	vervolgd om het netwerk te koesteren, verder uit te bouwen en de kansen te verzilveren. Ook worden de gesprekken vervolgd met mogelijke investeerders, co-financiers en subsidieverstrekkers, waarbij het Ontwikkelperspectief duidelijk richting geeft aan de uitwerking van deze initiatieven. Het Ontwikkelperspectief is ook een eerste onderbouwing voor aanvragen voor cofinanciering en subsidieaanvragen.
1.4	Het Ontwikkelperspectief is opgesteld in samenwerking met belanghebbenden.
	“Utrecht maken we samen” is uitgangspunt van de gemeenteraad. Bij het opstellen van het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd is gesproken en samengewerkt met initiatiefnemers, gebruikers en eigenaren in het gebied. Deze gesprekken hebben inspiratie geleverd en input gegeven aan het Ontwikkelperspectief. Ook is gekeken hoe initiatieven zo kunnen worden ingepast dat ze bijdragen aan het lange termijn perspectief. In de lopende projecten is onderzocht hoe door efficiënt grondgebruik het gebied meer gebruikswaarde krijgt en hoe meer ruimte gegeven kan worden aan de Kromme Rijn. Voorbeelden hiervan zijn de compacte (ver)nieuwbouw van de Mytylschool en de inpassing van de tennisvereniging UTV-Kromme Rijn. Ook zijn de resultaten van de Groene Uitvoeringsagenda, die in 2018 is opgesteld met partijen in het gebied, verwerkt. Er is gesproken met vertegenwoordigers van de sportverenigingen en (top)sportorganisaties en Sport Utrecht verenigd in het Utrecht Talent Center over de wijze waarop Maarschalkerweerd kan bijdragen aan de verdere versterking van het (top)sportklimaat in de stad en het aantrekkelijker maken van het gebied voor recreanten.
Kanttekeningen/Risico’s	
1.1	De realisatie van de ambities van het Ontwikkelperspectief is afhankelijk van de financiële dekkingsmogelijkheden, die nu nog niet / nauwelijks beschikbaar zijn.
	Veel plannen moeten nog verder worden uitgewerkt door initiatiefnemers, rijk of gemeente. Ook ontbreken op onderdelen de financiële middelen voor uitvoering. Er blijven vele onzekerheden in de uitvoering van de plannen. De raad wordt via de aparte (geheime) bijlage “Uitvoeringsparagraaf” geïnformeerd over de financiële haalbaarheid, mogelijke investeringen, uitwerking van de deelgebieden en benodigde dekking. Duidelijk is, dat er niet veel “kostendragers” in het gebied zelf zijn. Financiële dekkingsmogelijkheden worden de komende jaren gezocht in de gemeentebegroting (bestaande programma’s), bij andere overheden en fondsen en mogelijk in afdrachten “bovenwijks” bij andere gebiedsontwikkelingen in de stad. De ambities zullen daarnaast betrokken worden bij de jaarlijkse integrale afweging bij de voorjaarsnota.
Beslispunt	
2	De “Omgevingsvisie Utrecht” te wijzigen door het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd op te nemen op de “Lijst beleidsdocumenten Omgevingsvisie Utrecht” en de internetpagina https://omgevingsvisie.utrecht.nl/ en de gebiedsvisie “De Vier Lunetten op de Houtense Vlakte”(2009) hieruit te schrappen.
Argumenten	
2.1	Het Ontwikkelperspectief is specifiek gebiedsbeleid

	Op 5 december 2019 heeft de gemeenteraad de Omgevingsvisie Utrecht vastgesteld. De Omgevingsvisie bestaat uit drie delen: • De koers: de stip op de horizon voor de langere termijn. • Thematisch beleid: het beleid over een bepaald onderwerp, bijvoorbeeld groen of parkeren. Dit is beleid dat in de hele gemeente geldt. • Gebiedsbeleid: beleid dat alleen in een bepaald gebied geldt. Soms zijn er tegenstrijdige belangen of spreekt het thematisch beleid elkaar tegen. In het gebiedsbeleid is aangegeven welke afweging de gemeenteraad dan heeft gemaakt voor een bepaald gebied. Het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd is specifiek gebiedsbeleid. Na
	vaststelling is het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd integraal onderdeel van de Omgevingsvisie Utrecht en vormt het kader voor de transformatie van het gebied.
2.2	Het gebied van de “Vier Lunetten op de Houtense Vlakte” is volledig onderdeel van het gebied van het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd.
	Inhoudelijk is de koers van ‘De Vier Lunetten op de Houtense Vlakte” overgenomen in het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd.

Financiën

Het ontwikkelperspectief geeft een stip op de horizon, gekoppeld aan meer of minder concrete ingrepen. Deelplannen zullen gefaseerd tot ontwikkeling komen, afhankelijk van initiatiefnemers en de beschikbaarheid van financiële middelen. In de (geheime) bijlage “Uitvoeringsparagraaf Maarschalkerweerd” wordt de raad geïnformeerd over de financiële haalbaarheid / mogelijke investeringen en benodigde dekking en de wijze waarop het Ontwikkelperspectief naar uitvoering gebracht kan worden.

Vervolg

Het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd vormt – na vaststelling in de raad – integraal onderdeel van de Omgevingsvisie Utrecht. Na besluitvorming door de raad vormt dit Ontwikkelperspectief het kader voor de transformatie van het gebied. In 2020 wordt capaciteit ingezet om - in vervolg op het Ontwikkelperspectief - de samenwerking vorm te geven (voortzetten ambtelijk Kernteam Maarschalkerweerd in verbinding met de externe partners), een aanzet wordt gegeven voor de drie inrichtingsplannen (IPVE/FO) voor Park Lunetten (Fort Lunet 1 t/m 4), de Oud Wulvenbroekwetering en de Kromme Rijnoever / buitenruimte Mytylschool.

Mede afhankelijk van private eigenaren wordt een spoedige start van de gebiedsontwikkeling Galgenwaard voorzien. Ook wordt gewerkt aan particuliere initiatieven ten zuiden van de Koningsweg. Er is (financieel) zicht op de uitvoering van de (ver)nieuwbouw van de Mytylschool, de restauratie van de Vier Lunetten, de aanleg van de Groene verbinding en een fietsroute/ brug over het spoor aan de oostzijde Waterlinieweg in het kader van de UNed – No Regret maatregelen.

Het is van belang om de komende jaren het Ontwikkelperspectief als leidend te beschouwen voor alle (reguliere) werkzaamheden en initiatieven. Op deze wijze kan verkokering en versnippering worden voorkomen en kan er mogelijk werk met werk gemaakt worden.

Duidelijk is dat er onvoldoende middelen zijn om alle ambities te realiseren. Een belangrijke opgave voor de komende jaren is dan ook het vinden van investeerders, verschillende dekkingsmiddelen en cofinanciering om het Ontwikkelperspectief verder te kunnen uitvoeren.

Participatie

Na vaststelling van het Startdocument Maarschalkerweerd in mei 2017 is het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd opgesteld, de inhoud isgeïnspireerd en beïnvloed door de gesprekken met initiatiefnemers, sportverenigingen, gebruikers en eigenaren in Maarschalkerweerd.

Het Ontwikkelperspectief was via internet te raadplegen van 9 september 2019 tot 31 oktober 2019. Initiatiefnemers, gebruikers en grondeigenaren en overige belanghebbenden in het gebied zijn per email op de hoogte gebracht van de mogelijkheid tot het reageren op het concept Ontwikkelperspectief tijdens deze periode. Verder zijn omwonenden via een wijkbericht en via een artikel in de nieuwsbrief van wijkbureau Oost geïnformeerd en uitgenodigd voor een inloopbijeenkomst om vragen te stellen en nader geïnformeerd te worden. Op 15 oktober 2019 was de inloopbijeenkomst georganiseerd in Fort Lunet 1, Koningsweg 290, Utrecht. Er waren ca. 160 bezoekers aanwezig. Er zijn tijdens de reactietermijn 38 schriftelijke reacties binnen gekomen, zowel per brief, e-mail als met een reactieformulier tijdens de inloopavond.

In de Reactienota zijn deze reacties van antwoord voorzien. De teksten van het Ontwikkelperspectief zijn aangevuld en gewijzigd als gevolg van de reacties ten aanzien van bijvoorbeeld waterrecreatie, fietsparkeren en de noodzaak voor bruggen / fiets- en wandelverbindingen. Ook is het voorstel om de term sportlandschap te vervangen door Sportcampus overgenomen.
Het Ontwikkelperspectief is ook aangevuld met de actualiteit, zoals de Omgevingsvisie Lunetten, de OV-MIRT-verkenning en het Tracébesluit Ring Utrecht.

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming
-Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd

Bijlagen informatief
- Reactienota Ontwikkelperspectief Maarschalkerweer
- Geheime bijlage Uitvoeringsparagraaf Maarschalkerweerd

Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd

juli 2020

In- & ontspannen in een parklandschap

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl

Voorwoord

De stad Utrecht groeit tot 2040 door naar 450 duizend inwoners. Die groei biedt de kans om van Utrecht een nog mooiere stad te maken. Het leidend thema ‘Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen’ komt in veel van onze projecten in de stad tot uitdrukking. Ook in de visie en plannen voor Maarschalkerweerd.

Maarschalkerweerd heeft zich in de afgelopen honderd jaar ontwikkeld tot een groene stadsrandzone waar sport een belangrijke rol vervult. Het gebied kan méér en beter benut worden voor recreatie, erfgoed, natuur en nieuwe vormen van sport. Met gebruikers, eigenaren en andere betrokkenen in het gebied is de afgelopen tijd gesproken over de toekomst van Maarschalkerweerd. Ik heb veel waardering voor onze samenwerkingspartners met wie we een intensief traject hebben doorlopen, zoals de initiatiefnemers voor stadslandbouw aan de Koningsweg, de Mytylschool, het Utrecht Talent Center en de sportverenigingen in het gebied. Tijdens de inloopavond op Fort Lunet I waren maar liefst 160 mensen aanwezig. Daaruit blijkt de grote betrokkenheid van de stad bij dit gebied.

In dit ‘Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd’ beschrijven wij onze visie voor dit gebied; hoe Maarschalkerweerd onderdeel kan zijn van een groter parklandschap. Het Ontwikkelperspectief laat zien hoe Maarschalkerweerd zich vanuit haar groene, landschappelijke en cultuurhistorische basis verder kan ontwikkelen. In de verdichtende stad kan Maarschalkerweerd uitgroeien tot een gebied dat ruimte geeft aan sport, recreatie, erfgoed, cultuur en natuur. Het fortencomplex De Vier Lunetten is van cultuurhistorisch belang. Die willen we daarom meer een gezicht geven. De sportcampus biedt ruimte voor topsport, talentontwikkeling, breedtesport en nieuwe vormen van sport. We stimuleren lopen, fietsen en openbaar vervoer door de aanleg van nieuwe fiets- en wandelroutes. Rond stadion Galgenwaard en station Lunetten zien wij plekken die we verder kunnen ontwikkelen.

‘Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd’ is een ambitieus document, omdat het tijd is dat Maarschalkerweerd de aandacht krijgt die het verdient.

Klaas Verschuure,
Wethouder Ruimtelijke Ontwikkeling

Utrecht, juli 2020

Colofon

Wethouder en portefeuillehouder
Klaas Verschuure, Ruimtelijke Ontwikkeling en Economische Zaken

Betrokken wethouders
Lot van Hooijdonk, Groen en Mobiliteit
Kees Diepeveen, Openbare ruimte, Wonen en Grondzaken
Maarten van Ooijen, Sport
Anke Klein, Erfgoed, Onderwijs, Wijkwethouder Oost

Opdrachtgever
Karin Sam Sin - Vos, Ontwikkelorganisatie Ruimte

Projectgroep
Marianne Mantel, Ontwikkelorganisatie Ruimte
Marcel Janssen, Ontwikkelorganisatie Ruimte
Saskia van Meerkerk, Maatschappelijke ontwikkeling - Sport
Werner de Feijter, Ruimte - Stedenbouw
Edsard Kylstra, Ruimte - Erfgoed
Ronald Tamse, Ruimte - Mobiliteit
Dirk Jan Hoekstra, Ruimte - Mobiliteit
Floris Brekelmans, Ruimte - Groen
Arno van Rijssen, Ruimte - Planeconomie
Tessa Tijbosch, Ruimte - Omgevingsrecht

Met medewerking van:
Gebiedsteam Oost
Utrechtse Vastgoed Organisatie

Geïnspireerd en beïnvloed door gesprekken met initiatiefnemers, sportverenigingen, gebruikers en eigenaren in Maarschalkerweerd

Besluitvorming
27-08-2019: vrijgave voor reactie
09-09-2019 t/m 31-10-2019: reactieperiode
07-04-2020: vastgesteld door College van B&W
09-07-2020: vastgesteld door Raad

Status
Definitief

Versiedatum
9 juli 2020

Inhoudsopgave

Samenvatting 7

1 De opgave 8
De opgave voor Maarschalkerweerd 12
Doel 14
Aanpak 14

2 De ontwikkeling van Maarschalkerweerd 18
Tot 1934, Rivierlandschap en landbouw 18
Vanaf 1821, Nieuwe Hollandse Waterlinie 19
Vanaf 1934, Sport 20
Vanaf 1980, Infrastructuur en stadsrand 21

3 Huidige dynamiek 22
Ontwikkellocaties 22
Groen 23
Sport en recreatie 24
Mobiliteit 25
Werelderfgoed 25

4 Ambitie: In & ontspannen in een parklandschap 26
Landschap als basis 28
Sportcampus 29
Recreatie 30
Passende en gezonde mobiliteit 30

5 Leidende principes 31
Van groene plekken naar samengesteld parkgebied 31
Van traditionele sportparken naar open (top)sportcampus 32
Van verborgen forten naar beleefbare Waterlinie 33
Van verdwijnende tuinbouw naar verbindende stadslandbouw 34
Van afgesloten en introvert naar open en toegankelijk 35
Van auto naar gezonde mobiliteit 36
Van anonieme plekken naar levendige ontmoetingsruimte 37
Van verhard naar groen en klimaatadaptief 38
Van overleven naar robuuste en beleefbare natuur 39

6 Ruimtelijke en programmatische visie 40
Lunettenpark 44
Kromme Rijn Oeverpark 50
Sportcampus 54
Galgenwaard en omgeving 58
Koningsweg 60

7 Uitvoeringsparagraaf 64
Grondbezit en vastgoed 64
Investeringen 64
Juridisch-planologische regelingen 66
Utrecht maken we samen 67

8 Bronnen 68

Maarschalkerweerd ter hoogte van Zoudenbalch

Samenvatting

Tot 2040 groeit het aantal inwoners van de stad naar 450.000. In Utrecht zetten we de kans die de groei biedt in om een nog betere stad te worden. Het motto hierbij is; Utrecht, dé stad van 'Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen'. We kiezen ervoor nieuwe woningen in de bestaande stad te bouwen. Het is een uitdaging daarnaast ook genoeg aangename en groene plekken in de stad te maken, om elkaar te ontmoeten, te sporten en te recreëren en de stad meer klimaatadaptief te maken.

Al sinds begin 1900 heeft Maarschalkerweerd een belangrijke rol op sportief gebied. Maar het heeft zich ontwikkeld tot een stadsrandzone; de achterkant van de stad. Het is gefragmenteerd door infrastructuur. Maarschalkerweerd kan veel meer en beter benut worden voor recreatie, erfgoed, natuur en nieuwe vormen van sport. In de Ruimtelijke Strategie Utrecht en het Groenstructuurplan is Maarschalkerweerd aangegeven als belangrijk groengebied voor de stad. Het is de opgave Maarschalkerweerd vanuit haar groene, landschappelijke en cultuurhistorische basis verder te ontwikkelen tot een meervoudig intensief gebruikt gebied dat in de verdichtende stad ruimte en lucht geeft aan sport, recreatie, cultuur en natuur. Belangrijk is dat het beter verbonden is met stad en regio en aantrekkelijk, bereikbaar en doorwaadbaar is.
Daarnaast geven de gebieden bij stadion Galgenwaard en station Lunetten, ontwikkelkansen voor wonen, werken en voorzieningen.

Dit Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd geeft de integrale ruimtelijke en programmatische visie voor het gebied. Bestaande en nieuwe ambities van verschillende partijen (publiek en privaat) in en om het gebied zijn gewogen, aangescherpt en in samenhang gebracht. Voor het opstellen van het perspectief is gesproken en samengewerkt met gebruikers en eigenaren in het gebied. Er is gekeken hoe initiatieven en lopende projecten zo kunnen worden ingepast dat ze bijdragen aan het lange termijn perspectief. Zo hebben initiatieven, lopende projecten en het lange termijn perspectief elkaar beïnvloed en versterkt.

Maarschalkerweerd wordt onderdeel van een groter parklandschap, waar Utrechters en bezoekers kunnen in- en ontspannen. Samen met de Landgoederen van Amelisweerd vormt het een groene long van de stad. Het nieuwe Maarschalkerweerd nodigt uit tot een gezonde levensstijl, zet aan tot beweging en is levendig door recreatieve, sportieve en culturele functies. Hiervoor is het rijke coulissenlandschap en de Nieuwe Hollandse Waterlinie de basis. We koesteren Maarschalkerweerd als sportgebied en ontwikkelen het door tot sportcampus, waarbij topsport, talentontwikkeling en breedtesport gecombineerd zijn. Dat is gecombineerd met allerlei vormen van (actieve) recreatie en on- en anders georganiseerd sporten. In plaats van de auto als eerste keuze om Maarschalkerweerd te bezoeken, stimuleren we lopen, fietsen en toegankelijk openbaar vervoer.
Het parklandschap wordt gevormd door twee parkgebieden: het Lunettenpark en het Kromme Rijn Oeverpark. Ertussen ligt de sportcampus. Ruimtelijk en functioneel zijn ze onderling en met de omgeving verbonden. De Kromme Rijn, Koningsweg en De Vier Lunetten vormen de hoofdstructuur. Stadion Galgenwaard ligt als stedelijk podium aan de Kromme Rijn.

Het Ontwikkelperspectief geeft de stip op de horizon, gekoppeld aan meer of minder concrete ingrepen. Deelplannen zullen gefaseerd tot ontwikkeling komen, afhankelijk van initiatiefnemers en de beschikbare financiële middelen. Het vraagt samenwerking tussen gemeente, andere overheden, organisaties en private investeerders. Maar ook nu al worden waar mogelijk kansen benut. Voorbeelden hiervan zijn de compacte (ver)nieuwbouw van de Mytylschool en de inpassing van de tennisvereniging UTV Kromme Rijn.

Met dit perspectief hopen we enthousiasme bij partijen in en om het gebied te creëren, te verleiden om mee te doen, gezamenlijk stappen te zetten in lijn met dit perspectief en de benodigde ingrepen te realiseren.

1 De opgave

Het Krommerijnpark, tussen de Binnenstad en Maarschalkerweerd

Utrecht is een gewilde plek om te wonen, te werken, te leren en te bezoeken. De aantrekkingskracht zorgt voor een flinke groei van het aantal inwoners. Tot 2040 groeit de stad met circa 100.000 inwoners naar 450.000 Utrechters. Utrecht is daarmee de snelst groeiende stad van Nederland. Het stelt de stad voor grote uitdagingen. Want hoe zorgen we ervoor dat we het goede van de stad koesteren en tegelijk de toekomst omarmen? In Utrecht zetten we de kans die de groei biedt in om op alle fronten een nog betere stad te worden. Het motto hierbij is; Utrecht, dé stad van 'Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen'. Een stad van gezonde inwoners in een gezonde leefomgeving, werkend aan een gezonde economie.

We kiezen ervoor nieuwe woningen in de bestaande stad te bouwen. De ontwikkeling van de Merwedekanaalzone, het Beurskwartier en de ambities voor Rijnsweerd en Utrecht Science Park zijn hier voorbeelden van. Door te bouwen in de stad sparen we de groene omgeving rond de stad. Het is een uitdaging om naast extra woningen tegelijk genoeg aangename en groene plekken in de stad te maken, om elkaar te ontmoeten, te sporten en te recreëren en de stad meer klimaatadaptief te maken. Een prettige inrichting van de woonomgeving draagt bij aan de gezondheid van bewoners van de stad. In een groeiende stad zijn deze plekken extra waardevol. Het zijn plekken waar je op adem kunt komen en kunt ontsnappen uit de hectiek van de stad. Hier kom je om elkaar te ontmoeten, te recreëren, te bewegen of te sporten. Maarschalkerweerd is zo'n plek.

Maarschalkerweerd met Lunet I (rechts), sportcomplex Zoudenbalch (links) en de Koningsweg (boven)

Utrecht groeit

Met keuze voor stedelijke verdichting wordt de vraag naar groene ruimte om te sporten en recreëren groter. Nu al zijn sommige stadsparken bij mooi weer overvol, behoren de landgoederen Amelisweerd en Rhijnauwen tot de drukst bezochte groengebieden in de regio en hebben sportverenigingen wachtlijsten. Om de groei op gezonde wijze te faciliteren en verdichting en vergroening in balans te houden, is opnieuw investeren in de groene recreatieve ruimte -in en om de stad- van essentieel belang. Voor de regio Utrecht is becijferd dat er circa 500-600 hectare extra recreatief groen nodig is.

Met iedere groeiopgave die Utrecht de laatste eeuwen doormaakte is geïnvesteerd in aanleg van groene recreatieve ruimte in en om de stad. Dat begon met de aanleg van de Maliebaan en het Zocherpark, gevolgd door (grote) stadsparken en groengebieden om de stad. Begin 1900 is Maarschalkerweerd, samen met de landgoederen Rhijnauwen en Amelisweerd als één van die groengebieden ontwikkeld.

Binnen Utrecht Oost is het 200 hectare grote Maarschalkerweerd sindsdien uitgegroeid tot een (boven)stedelijk sportgebied met hoogwaardige accommodaties voor top- en breedtesport. Het wordt door de sportverenigingen intensief gebruikt en door de sporters hoog gewaardeerd. Daarnaast zijn er meer belangrijke (stedelijke) functies en gebruikers in het gebied zoals onderwijs (Mytylschool, Sportcollege), kantoorfuncties en stedelijke voorzieningen in stadion Galgenwaard, stadslandbouw en scouting.

Het gebied wordt doorsneden door forse infrabundels zoals de Waterlinieweg en de A27, tramlijn 22 en het spoor. Het is de opgave om in de snelgroeiende stad gezonde vormen van mobiliteit te stimuleren voor een duurzaam bereikbare stad.

Maarschalkerweerd is met de Vier Lunetten onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De Lunetten zijn van hoge cultuurhistorische waarde, maar wordt nauwelijks zo ervaren. De nominatie van de Nieuwe Hollandse Waterlinie voor UNESCO Werelderfgoed biedt de kans Maarschalkerweerd nieuwe betekenis te geven.

Maarschalkerweerd ligt in een dynamisch gebied. Er wordt gewerkt aan plannen en projecten die grote impact hebben op het gebied en de relatie met de omgeving. Dat zijn onder andere de aanpassing van de Ring Utrecht met groene overkapping ter hoogte van Amelisweerd (de Groene Verbinding), de nominatie Nieuwe Hollandse Waterlinie voor Werelderfgoed en studie naar een OV-knooppunt bij station Lunetten. Met belanghebbenden is een ‘Groene uitvoeringsagenda Maarschalkerweerd’ gemaakt om de groene kwaliteiten van het gebied duurzaam te versterken. In de omgeving van Maarschalkerweerd speelt onder andere de herontwikkeling van kantorenpark Rijnsweerd tot een gemixt woon-werk milieu. Utrecht Science Park ontwikkelt verder, waarvoor een omgevingsvisie opgesteld wordt. De omgevingsvisie voor de wijk Lunetten is in besluitvorming.

Ook de nieuwe en huidige eigenaren zien de potenties van het gebied en ontwikkelen initiatieven voor een meer toekomstbestendige invulling. Zo zijn er onder andere initiatieven voor de verdere ontwikkeling van stadion Galgenwaard en haar omgeving, nieuwe stadslandbouw, faciliteiten en programma voor talentontwikkeling in de sport en (ver)bouwplannen van onder andere de Mytylschool. Daarnaast zijn er initiatieven voor tijdelijke functies voor de “placemaking” van de Vier Lunetten.

De laatste decennia ontbrak het aan visie en sturing voor Maarschalkerweerd. De ruimtelijke en functionele ontwikkeling was pragmatisch van aard. Maarschalkerweerd heeft zich ontwikkeld tot een stadrandzone; de achterkant van de stad. Het bestaat uit een verzameling van monofunctionele, naar binnen gekeerde en veelal laagwaardig ingerichte gebieden, gedomineerd door infrastructuur en parkeerterreinen, er zijn afgesloten en braakliggende terreinen en stadsrandfuncties zoals gronddepots, stadslandbouw en militair (wereld)erfgoed ligt verscholen en landschappelijke en ecologische kwaliteit staat onder druk. Maar ook kent Maarschalkerweerd (potentiële) culturele, sportieve, recreatieve en natuurlijke parels.

Maarschalkerweerd ter hoogte van de Mytylweg

De opgave voor Maarschalkerweerd

Met de groei van de stad en de talrijke ontwikkelingen en initiatieven in en om het gebied, vraagt Maarschalkerweerd om een hernieuwd en samenhangend lange termijn perspectief. Het gebied heeft sturing nodig om zich op de juiste manier verder te ontwikkelen en hiermee een bijdrage te leveren aan “Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen”.

Om de groei goed vorm te geven, wordt gewerkt aan de vernieuwde Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU). Als basis zijn hiervoor 11 uitgangspunten vastgelegd in de notitie ‘Op weg naar een Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040’, waaronder: landschap, erfgoed, groen en water zijn de structurerende elementen, voetganger, fietser en OV krijgen prioriteit, de stad is inclusief, de beperkte ruimte wordt optimaal gebruikt door meervoudig ruimtegebruik en de verstedelijking vindt vooral rondom OV-knooppunten plaats. Dit zijn vertrekpunten voor het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd.

Om verdichten en vergroenen in balans te houden zijn zes strategieën opgesteld. Maarschalkerweerd heeft hierin een belangrijke rol. In het Groenstructuurplan Utrecht is de betekenis van Maarschalkerweerd als groot groengebied al aangegeven. Het ligt grotendeels buiten de rode contour, zoals die is aangegeven in het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan.

Samen met de Landgoederen van Amelisweerd en Rhijnauwen is Maarschalkerweerd één van de ‘groene verbindingen’ tussen stad en land. Daarnaast ligt het gebied nabij station Lunetten, strategisch tussen het centrum van de stad, het Utrecht Science Park en verschillende onderwijs- en werkgebieden. Ook voor deze gebieden kan Maarschalkerweerd de betekenis versterken.

Maarschalkerweerd heeft voor de stad al een belangrijke rol op sportief gebied, maar kan daarnaast veel meer en beter benut worden voor recreatie, erfgoed, natuur en als inspirerend gebied voor topsport en talentontwikkeling en voor een gezonde levensstijl.

De opgave is om Maarschalkerweerd vanuit haar groene, landschappelijke en cultuurhistorische basis verder te ontwikkelen tot een meervoudig intensief gebruikt gebied dat in de verdichtende stad ruimte en lucht geeft aan sport, recreatie, cultuur en natuur. Daarnaast biedt het gebied, vooral bij stadion Galgenwaard en omgeving station Lunetten, ontwikkelkansen voor wonen, werken en voorzieningen. Ook biedt het gebied een uitgelezen kans om talentontwikkeling vanuit de sportverenigingen te bundelen.

Belangrijk hierbij is om het gefragmenteerde gebied op een aantrekkelijke, gezonde en passende manier bereikbaar en doorwaadbaar te maken en het goed te verbinden met de stad en de regio, en hierbij de bestaande landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische kwaliteiten beter te benutten.

Het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd is integraal onderdeel van de Omgevingsvisie Utrecht en vormt het kader voor de transformatie van het gebied.

Op weg naar Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040: zes strategieën om verdichten en vergroenen in balans te houden.

Maarschalkerweerd ter hoogte van de Rijndijk

Doel

Dit Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd formuleert ambities en geeft de integrale ruimtelijke en programmatische visie voor het gebied. Hiervoor worden de bestaande en nieuwe ambities van verschillende partijen (publiek en privaat) in en om het gebied gewogen, aangescherpt en in samenhang gebracht. Ook worden er keuzes gemaakt; wat bijdraagt aan de ambitie voor Maarschalkerweerd wordt gesteund en gestimuleerd, wat niet bijdraagt wordt afgebouwd, verplaatst of opgeheven. Lopende en (geprogrammeerde) toekomstige ontwikkelingen en initiatieven zijn hier onderdeel van. De uitvoeringsparagraaf geeft aan welke korte-, middellange- en lange termijn acties, afspraken en investeringen van verschillende belanghebbenden nodig zijn.

Met dit perspectief hopen we enthousiasme bij partijen in en om het gebied te creëren, te verleiden om mee te doen, gezamenlijk stappen te zetten in lijn met dit perspectief en de benodigde ingrepen te realiseren.

Aanpak

Voor het opstellen van het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd is gesproken en samengewerkt met gebruikers en eigenaren in het gebied. Er is gekeken hoe initiatieven zo kunnen worden ingepast dat ze bijdragen aan het lange termijn perspectief. Er is in de lopende projecten gekeken hoe door efficiënt grondgebruik het gebied meer gebruikswaarde krijgt en hoe meer ruimte gegeven kan worden aan de Kromme Rijn. Voorbeelden hiervan zijn de compacte (ver)nieuwbouw van de Mytylschool en de inpassing van tennis fusievereniging UTV-Kromme Rijn. Ook zijn de resultaten van de Groene Uitvoeringsagenda in dit Ontwikkelperspectief verwerkt.

Er is gesproken met vertegenwoordigers van de sportverenigingen, (top)sportorganisaties en Sport Utrecht, verenigd in het Utrecht Talent Center over de wijze waarop Maarschalkerweerd kan bijdragen aan de verdere versterking van het (top)sportklimaat in de stad en het aantrekkelijker maken van het gebied voor recreanten.

Zo hebben initiatieven, lopende projecten en het lange termijn perspectief elkaar beïnvloed en versterkt.

In augustus 2019 heeft het College van Burgemeester en Wethouders (B&W) het Concept Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd vrijgegeven voor reactie. Het Concept Ontwikkelperspectief was via de website van de gemeente te raadplegen en op de inloopavond in oktober 2019 was gelegenheid om vragen te stellen en een reactie op de plannen te geven. De reacties en de beantwoording zijn gebundeld in de Reactienota.

In het Concept Ontwikkelperspectief zijn wijzigingen aangebracht als gevolg van de ingediende reacties en is verder aangevuld met de actualiteit, zoals de Omgevingsvisie Lunetten, de OV-MIRT-verkenning en het Tracébesluit Ring Utrecht.

Op 9 Juli 2020 is dit Ontwikkelperspectief vastgesteld door de Utrechtse gemeenteraad.

Vervolg

Het Ontwikkelperspectief geeft de stip op de horizon, gekoppeld aan meer of minder concrete ingrepen. Deelplannen zullen gefaseerd tot ontwikkeling komen, afhankelijk van initiatiefnemers en de beschikbare financiële middelen. Het vraagt samenwerking tussen gemeente, andere overheden, organisaties, particuliere- en private investeerders.

In dit stadium is slechts voor een beperkt deel van de gewenste ingrepen dekking beschikbaar. Een belangrijke opgave voor de komende jaren is dan ook het vinden investeerders, dekkingsmiddelen en cofinanciering om het Ontwikkelperspectief te kunnen uitvoeren.

Binnenstad
Oost
Rijnsweerd
Utrecht Science Park
Zwembad Krommerijn
Weg tot de Wetenschap
Weg naar Rhijnauwen
Ledig Erf
Oosterspoorpark
Kromhoutkazerne
Stadionlaan
Rubenslaan
Herculeslaan
Mytylschool
Atletiekbaan
Station Vaartsche Rijn
Kromme Rijn
Stadion Galgenwaard
Mytylweg
Laan van Maarschalkerweerd
Vossegatsedijk
Baden Powellweg
Lunet I
Zoudenbalch
Fort Rijnauwen
Waterlinieweg
Koningsweg
Hortensepad
Rijndijk
Opaalweg
Lunet II
Oud Wulvenbroekwetering
Lunet III
Uithoflijn
A27
Nieuw Amelisweerd
Maarschalker-weerdsepad
Beatrixpark
Lunet IV
Mereveldseweg
Rhijnauwen
Hoograven
Oud Amelisweerd
Spoor Utrecht - Arnhem
Tussen de Rails
Kromme Rijn
Station Lunetten
Inundatiekanaal
Koningslaan - N411
Golfbaan Amelisweerd
Lunetten
Spoor Utrecht - Den Bosch

Plangebied

2 De ontwikkeling van Maarschalkerweerd

Zicht over de Kromme Rijn in Maarschalkerweerd richting Utrecht, omstreeks 1780

Tot 1934, Rivierlandschap en landbouw

De Kromme Rijn staat aan de basis van het landschap waarin Maarschalkerweerd ligt. De nu rustige rivier was ooit een dynamische rivier die verschillende lopen heeft gekend. Zo is de Oud Wulverbroekwetering restant van een oude hoofdloop. Na de afdamming in 1122 bij Wijk bij Duurstede heeft de Kromme Rijn haar huidige ligging gekregen. Vanaf toen is het rivierlandschap ontgonnen voor landbouw en zijn er diverse landgoederen en buitenplaatsen gesticht. De structuur van de ontginning werd gevormd door de waterlopen (Kromme Rijn en Oud Wulverbroekwetering) en wegen (Koningsweg, Weg naar Rhijnauwen en Houtensepad).

Tot op de dag van vandaag is daar nog veel van terug te zien. Denk bijvoorbeeld aan de boerderijen Grote en Kleine Kuil, de hoog gewaardeerde landgoederen van Amelisweerd en Rhijnauwen, maar ook zijn er nog altijd tuinderijen in Maarschalkerweerd in bedrijf. De Koningshof, de Moestuin en Stadsjochies zijn daar voorbeelden van.

De Kromme Rijn en de landgoederen van Amelisweerd en Rhijnauwen vormen de belangrijke stedelijke groenstructuren en -verbindingen van de stad. In de Ruimtelijke Strategie Utrecht en Groenstructuurplan Utrecht zijn ze ook zo benoemd. De landgoederen zijn één van de drukst bezochte groengebieden van de regio geworden, met ongeveer 1.5 miljoen bezoeken per jaar.

Utrecht en Maarschalkerweerd omstreeks 1570

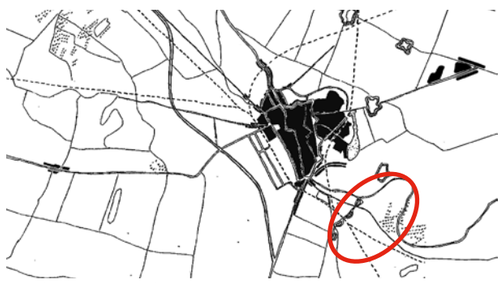
Luchtfoto van De Vier Lunetten als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, omstreeks 1945

Vanaf 1821, Nieuwe Hollandse Waterlinie

In 1815 werd begonnen met de aanleg van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) met als doel ook de stad Utrecht binnen de landsverdedigingslinie te brengen. Het Kromme Rijnlandschap was echter minder geschikt voor het gebruik van water als verdedigingsmiddel. De zogenaamde Houtense Vlakte had teveel hoge plekken die moeilijk onder water te zetten waren. Om de toegangswegen (accessen) Kromme Rijn, Koningsweg en Houtense Pad toch te kunnen verdedigen werd een grote fortificatie bestaande uit vier Lunetten aangelegd.
De Vier Lunetten vormden samen met de forten De Klop, De Gagel, Blauwkapel, Fort op de Biltstraat, Vossengat en Jutphaas de Stelling van Utrecht.

In 1868 werd een tweede ring forten aangelegd, verder van de stad. Rhijnauwen en Vechten zijn daar onderdeel van. Het gebied, inclusief Maarschalkerweerd, moest grotendeels onbebouwd blijven om de schootsvelden vrij te houden. In de “verboden kringen” mocht niet of beperkt (in hout) worden gebouwd. Ook de beplanting op en rond de forten moesten bijdragen aan de verdedigbaarheid.

Tot op de dag van vandaag is de bebouwing in Maarschalkerweerd nog beperkt. De forten en andere onderdelen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zijn nog herkenbaar, maar ze zijn vooral binnen de stadsgrenzen van Utrecht gefragmenteerd. Hierdoor zijn onder andere De Vier Lunetten onbekend en daardoor soms ook onbemind geraakt. In de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie is het gebied aangeduid als Cultuurhistorische Hoofdstructuur-Militair Erfgoed. De Vier Lunetten zijn onderdeel van de nominatie voor de waterlinie als UNESCO Werelderfgoed.

Utrecht en Maarschalkerweerd omstreeks 1895

Zicht over Stadion Galgenwaard naar Maarschakerweerd, op de achtergrond Amelisweerd, omstreeks 1970

Vanaf 1934, Sport

In het begin van de 20e eeuw lag Utrecht er niet al te best bij. Woningen waren vaak slecht, de stad was overbevolkt, lawaaiig en vies. De volksgezondheid was slecht. Maar ook groeide de stad in deze periode hard. Dat gebeurde veelal onsamenhangend. De combinatie van de groei, de matige leefkwaliteit en gezondheid leidde tot grote zorgen bij het toenmalig stadsbestuur. Onder aanvoering van de ambitieuze burgemeester Fockema Andreae werden plannen gemaakt om dat structureel te verbeteren. Sport en recreatie hoorde bij zijn visie op “gezond stedelijk leven”. Dit resulteerde in de aankoop van een groot deel van Maarschalkerweerd in Utrecht en de landgoederen van Amelisweerd en Rhijnauwen in Bunnik. In 1934 werden plannen ontwikkeld voor de bouw van een wielerbaan met voetbalveld (stadion Galgenwaard), vijf voetbalvelden en een atletiekbaan (Sportpark De Kuil). Al eerder is zwembad ‘De Timp’ werd gebouwd. Dit is nu zwembad De Krommerijn. De landgoederen werden recreatiegebied.

Maarschalkerweerd heeft zich vanaf die tijd doorontwikkeld tot een regionaal en landelijk sportgebied met hoogwaardige accommodaties voor top- en breedtesport, zoals een 50-meter zwembad (met topsportcentrum waterpolo), veel sportvelden (met o.a. het Nationaal Hockey Centrum), veel sportverenigingen (waaronder de grootste van het land met SV Kampong), stadion en topsporthal Galgenwaard (o.a. thuisbasis van FC Utrecht) en de atletiekbaan Maarschalkerweerd. Zeer efficiënt zijn sportterreinen uitgebreid en is natuurgras vervangen door kunstgras. Regelmatig zijn er sportevenementen waaronder het NK Atletiek en recent nog het EK voetbal voor vrouwen. Het wordt door de sporters hoog gewaardeerd en heeft ongeveer 1,6 miljoen bezoeken per jaar.

Utrecht en Maarschalkerweerd omstreeks 1948

Recent aangelegde Rijksweg A27 tussen Maarschalkerweerd en Amelisweerd, met op de voorgrond de Bak bij Amelisweerd, omstreeks 1980

Vanaf 1980, Infrastructuur en stadsrand

Na aanleg van de Laan van Maarschalkerweerd (1934) Waterlinieweg (1936-1940) en later met die van de rijksweg A27 (1980) door Nieuw Amelisweerd is Maarschalkerweerd afgesneden van de stad en het landschap. Sindsdien heeft het gebied zich geleidelijk ontwikkeld tot een stadsrandzone; de ‘achterkant’ van de stad. Functies die niet in de stad passen, zoals gronddepots, hebben er een plek gekregen. Nagenoeg alle functies en voorzieningen zijn er omhekt en de toegankelijkheid is zeer beperkt geworden. De infrastructuur is vergroot en er zijn veel parkeerterreinen aangelegd.

(Auto)verkeersaantrekkende functies zoals Galgenwaard en de Kromhoutkazerne, maar ook het verderop Utrecht Science Park zijn verder ontwikkeld, waardoor de doorgaande automobiliteit door Maarschalkerweerd is toegenomen. Recent is tram 22 naar Utrecht Science Park gaan rijden. Hoewel Maarschalkerweerd hierdoor beter bereikbaar is geworden met het OV, heeft de trambaan Maarschalkerweerd verder opgedeeld en de continuïteit van de Koningsweg doorbroken.

De tuinderijen ten zuiden van de Koningsweg zijn gestopt. Een aantal bedrijven is omgevormd tot stadslandbouw, anderen zoeken nog naar een andere toekomstige invulling waardoor hectares, kassen en bebouwing er ongebruikt bij liggen. In de schaduw van deze ontwikkelingen is de biodiversiteit toegenomen. Diverse locaties hebben zich ontwikkeld tot ecologisch waardevolle gebieden met hoge natuurwaarden.

Utrecht en Maarschalkerweerd omstreeks 1990

3 Huidige dynamiek

Maarschalkerweerd ligt in een dynamische omgeving. Er wordt in die omgeving door overheden, organisaties, sportverenigingen, ondernemers en particulieren gewerkt aan veel verschillende opgaven, projecten en initiatieven. Ze hebben grote invloed op de betekenis en het functioneren van Maarschalkerweerd.

Ontwikkellocaties

Binnen 5 tot 15 fietsminuten van Maarschalkerweerd ligt een aantal grote stedelijke ontwikkellocaties; de Merwedekanaalzone, het Stationsgebied-Beurskwartier en Utrecht Science Park-Rijnsweerd. Binnen dezelfde afstand liggen talrijke kleinere ontwikkellocaties, zoals stationsmgeving Lunetten, de Kwekerij bij de Rubenslaan, Rotsoord en Dichterswijk. Bij het merendeel van deze locaties wordt ingezet op functiemenging; een combinatie van woningen voor diverse doelgroepen, bedrijven, instellingen en voorzieningen. De nieuwe inwoners, samen met de huidige inwoners, zullen Maarschalkerweerd gebruiken om te sporten en recreëren. Dat leidt tot toenemende drukte in het gebied.

Utrecht Science Park-Rijnsweerd

Het Utrecht Science Park (USP) is het grootste science park van Nederland met een hoge dichtheid van kennisinstellingen op een klein oppervlak. Concentratie van kennis en hoogwaardige technologie maakt het USP een interessante plek voor zowel nationale als internationale bedrijven. Verschillende stakeholders in het gebied lopen zich warm om grootschalige aanpassingen in hun gebouwencomplexen aan te brengen. Ook zijn er veel vragen voor nieuwe ontwikkelingen, (tijdelijke) huisvesting voor bijvoorbeeld internationale studenten, International School Utrecht en nieuwe bedrijvigheid. Voor de doorontwikkeling van het USP wordt een omgevingsvisie opgesteld.
Voor de doorontwikkeling van kantorenpark Rijnsweerd is een ambitiedocument opgesteld. De ambitie is er een gemixt woon-werk milieu te ontwikkelen, dat relatie heeft met het USP. Voor (inter)nationale kennisgebieden als het USP-Rijnsweerd is een aantrekkelijke groene omgeving een belangrijke vestigingsfactor. Een aantrekkelijk Maarschalkerweerd (met Amelisweerd) draagt daar sterk aan bij.

Omgevingsvisie Lunetten

In de eerste helft 2020 wordt de Omgevingsvisie Lunetten vastgesteld. Bij het opstellen van de visie is intensief samengewerkt met bewoners en andere belanghebbenden. Er zijn drie ambities gezamenlijk geformuleerd: een voorbeeldwijk op het gebied van duurzaamheid, wonen in het park en levendigheid, verbinden en ontmoeten centraal in het hart van de wijk. Ook is het voorstel gedaan om de omgeving rond station Lunetten beter te benutten. Door het OV knooppunt kan deze plek een aantrekkelijk hoog stedelijk woon- en werkmilieu worden. Dit sluit aan bij de uitganspunten RSU 2040. De ambities van het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd liggen in het verlengde van de ambities Omgevingsvisie Lunetten.

Knooppunt Lunetten

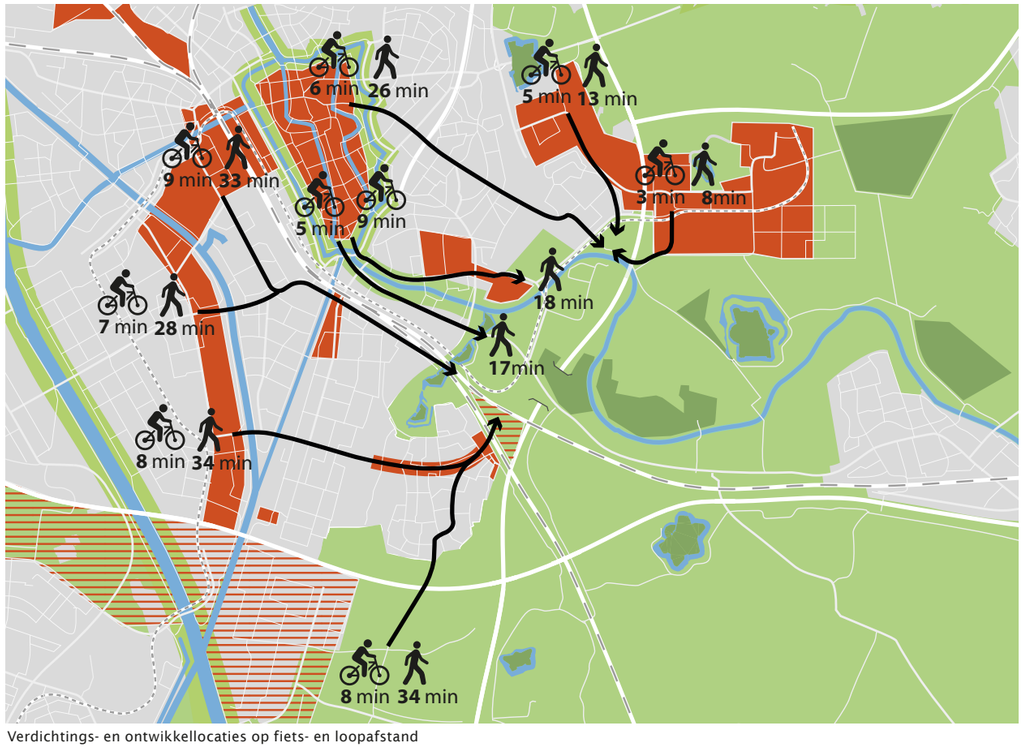
Het Rijk, Provincie en regio Utrecht en de gemeente Utrecht hebben in november 2019 afspraken gemaakt om samen maatregelen te onderzoeken voor verbetering van de OV bereikbaarheid van de regio Utrecht.
Dit gebeurt met een z.g.n. MIRT-verkenning (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport).
De maatregelen zijn onderdeel van de 1e fase voor een OV-ring om Utrecht. Te verkennen maatregelen zijn een dubbelstation Lunetten, een oost-west HOV-verbinding en (HOV) ontsluiting en gebiedsontwikkeling op de as Nieuwegein-Utrecht Centraal.
Voor het dubbelstation Lunetten wordt onderzocht hoe de spoorlijnen Utrecht-'s-Hertgenbosch en Utrecht-Arnhem beide bediend kunnen worden en hoe de aansluiting op de oost-west HOV-verbinding tussen USP en Westraven gemaakt kan worden. Hierbij wordt ook onderzocht wat verstedelijkingsperspectieven voor dit knooppunt Lunetten kunnen zijn. Het gebied 'Tussen de Rails' is onderdeel van het onderzoek. Dit Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd geeft hierom geen definitieve bestemming voor het gebied, maar richting voor tijdelijk gebruik en inrichting.

Groen

Door de binnenstedelijke groei van de stad wordt de bestaande (groene) ruimte steeds intensiever gebruikt om te sporten, recreëren en ontspannen. Daarnaast verandert ook de wijze van gebruik. Er is groeiende behoefte aan andere vormen van sport, recreatie en cultuur in een aantrekkelijke groene omgeving. Dat draagt in hoge mate bij aan het woongenot van zowel de huidige als toekomstige bewoners. Het groen is daarnaast van groot belang om de stad klimaatadaptief te maken. Het vermindert hitte, zorgt voor waterberging, zuivert lucht en verhoogt biodiversiteit. Hierom wil gemeente Utrecht de stedelijke verdichting en vergroening in balans houden.

Ringpark

Niet alleen de stad Utrecht groeit, ook de omringende gemeentes groeien. Dat geeft talrijke opgaven: hoe geven we wonen, bereikbaarheid, energie, groen, klimaat, landbouw etc. vorm. Om hierin samenhang te brengen is het bovenregionaal concept van het Ringpark ontwikkeld door de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit. Het bestaat uit vier parkringen. Iedere stad en dorp heeft een eerste en/of tweede ring om de kern. Hier ligt de uitdaging van verdichting met behoud van groen en blauw. De derde en vierde parkring zijn op regionale en provinciale schaal. Ze omvatten regionale landschapsparken, natuurgebieden en erfgoed zoals de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Hier liggen o.a. uitdagingen om de groenopgave in de pas te laten lopen met de verstedelijking. Bij het Ringpark gaat het niet alleen om de 'ringen', maar ook om de verbindingen (water-, groen-, routestructuren) daartussen. Maarschalkerweerd is onderdeel van dat Ringpark.

Verdichtings- en ontwikkellocaties op fiets- en loopafstand

Groene Verbinding en verbreding A27

Rijkswaterstaat werkt aan plannen voor de aanpassing van de Ring Utrecht. Onderdeel hiervan is de verbreding van de A27, een overkapping van de A27 ter hoogte van Amelisweerd en een nieuwe fiets/wandelbrug over de Kromme Rijn in het verlengde van de Mytylweg. De gemeente Utrecht is van mening dat de verbreding van de A27 bij Amelisweerd niet nodig is. Op 17 juli 2019 is het Tracébesluit (TB) voor verbreding van de Ring Utrecht vernietigd door de Raad van State. Als er een onherroepelijk nieuw TB is vastgesteld, slaan wij desalniettemin de handen ineen met Rijk, provincie en buurgemeenten om de koers te bepalen en te investeren in de toekomst

Sport en recreatie

Om de toenemende vraag naar sportruimte te faciliteren wordt in het huidig sportbeleid ingezet op intensiever en multifunctioneler gebruik van bestaande sportcomplexen in ruimte en tijd, gecombineerd met kwantitatieve uitbreiding en verhoging van kwaliteit en toegankelijkheid voor anders- en ongeorganiseerd sporten en recreatie. Naast efficiënter gebruik en een betere spreiding over de stad is uitbreiding van veldcapaciteit nodig. Gezien het grote aanbod in Maarschalkerweerd en de druk op de ruimte, zijn grote uitbreidingen hier nauwelijks mogelijk. Om aan de groeiende behoefte te kunnen blijven voldoen wordt ingezet op efficiënter gebruik en passende uitbreidingen in samenhang met andere functies. Belangrijk is dat er een goede afstemming in capaciteit blijft bij de ontwikkeling van het Utrecht Science Park-Rijnsweerd en andere aangrenzende wijken, zodat de gebieden elkaar aanvullen en verrijken.

Referentiebeelden Groene Verbinding over A27

Uitsnede van kaart Utrechtse Ringparken met Maarschalkerweerd omcirkeld

In Maarschalkerweerd zijn een aantal sterke sportverenigingen die steeds meer en beter samenwerken om talentontwikkeling te ondersteunen. Er is landelijk vanuit de sport ook veel belangstelling om in dit gebied topsportprogramma's te vestigen zoals het Nationaal Hockey Centrum en Nationaal trainingscentrum voor Waterpolo. Daarnaast hebben zich de afgelopen paar jaar ook andere sportgerelateerde functies zich in het gebied gevestigd zoals het Sportcollege en Sport Utrecht.

Mobiliteit

De groei van de stad en regio betekent dat het woon-werk verkeer van en naar de stad nog verder gaat toenemen. Het stelt de regio voor de taak om de groei van én in de stad mogelijk te maken met nieuwe oplossingen voor mobiliteit.
Het Mobiliteitsplan Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen (SRSRSB) geeft ruim baan aan gezonde en schone vormen van vervoer. Het mobiliteitsplan stelt fietsen en lopen centraal, geeft prioriteit aan hoogwaardig openbaar vervoer en stimuleert (elektrische) deelauto's. Op dit moment wordt het Mobiliteitsplan geactualiseerd. Daarnaast lopen er diverse studies naar de wijze waarop de bereikbaarheid van Utrecht Oost waaronder het Utrecht Science Park (USP) ook op de langere termijn gewaarborgd kan blijven en het een autoluwer gebied kan worden met parkeren aan de rand. Deze ambitie van het USP wordt uitgewerkt in de omgevingsvisie USP.

Tramlijn 22

Sinds december 2019 rijdt tussen Utrecht Centraal en Utrecht Science Park de tram 22. Een groot deel van het tracé loopt door Maarschalkerweerd, met haltes ter hoogte van stadion Galgenwaard en zwembad De Krommerijn. Voor de toekomst is een reservering voor een extra halte ter hoogte van de Koningsweg opgenomen. Voor de langere termijn biedt de komst van tram 22 de kans om Maarschalkerweerd beter te ontsluiten. Op dit moment worden er vooral zorgen geuit door gebruikers van het gebied over de barrièrewerking en dat de tram niet in het weekend rijdt.

Werelderfgoed

In 2011 heeft het rijk de "Voorlopige Lijst Unesco Werelderfgoed Koninkrijk der Nederlanden" vastgesteld. De Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) maakt daar onderdeel van uit. Door de provincies zijn de begrenzing en de kernwaarden van de te beschermen delen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie verder uitgewerkt en vastgelegd in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en Verordening. Door de provincies is het "nominatiedossier" Nieuwe Hollandse Waterlinie opgesteld en door het Rijk aan UNESCO overhandigd. Medio 2020 zal UNESCO bekend maken of de NHW daadwerkelijk werelderfgoed wordt. In Maarschalkerweerd maken de Vier Lunetten met hun directe omgeving onderdeel uit van het genomineerde werelderfgoed. Het nominatiedossier is kaderstellend voor de verdere ontwikkeling. Hierin is voor Maarschalkerweerd de strategie voor 'ademruimte voor de stad en parklandschap' geformuleerd. Voor de hele linie wordt ingezet op het behouden en beleefbaar maken van drie 'universal outstanding values'; het strategisch landschap, het watermanagementsysteem en de militaire werken.

Tramlijn 22 door Maarschalkerweerd

Lunet I van De Vier Lunetten, genomineerd voor Werelderfgoed

4 Ambitie: In & ontspannen in een parklandschap

Maarschalkerweerd vormt samen met de Landgoederen van Amelisweerd een groene long van de stad. Het is samen met de Kromme Rijn, de Koningsweg en de Nieuwe Hollandse Waterlinie onderdeel van het rijke en hoog gewaardeerde (park)landschap aan de oostzijde van de stad. Maarschalkerweerd is hierin het gebied waar sporten, recreëren, cultuur en natuur samenkomen. Het is de groene schakel tussen de bestaande stad, het Utrecht Science Park en (toekomstige) dynamische woon- en werklocaties als Rijnsweerd Noord en stationsomgeving Lunetten. Gezamenlijk zorgen ze voor een aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat.

Maarschalkerweerd nodigt uit tot een gezonde levensstijl, zet aan tot beweging en is levendig door recreatieve, sportieve en culturele functies. Een plek waar je op adem kunt komen en kunt ontsnappen uit de hectiek van de stad. Een plek om je hoofd leeg te maken door te gaan sporten bij een sportclub of ongeorganiseerd sporten in de openbare ruimte. Hier is ontmoeten vanzelfsprekend, gezonde en passende mobiliteit en duurzaamheid zijn de norm. Het stedelijk leven is in harmonie met de leefgebieden van planten en dieren en er is plek voor stadslandbouw. Door gevarieerde inrichting en bodem is het rijk aan biodiversiteit. Voor diverse flora en fauna is het een uniek leefgebied. Stadion Galgenwaard ligt als een stedelijk podium aan de Kromme Rijn waar (top)sport, gezondheid, wonen, werken, verblijven en ontmoeten samengaan in een hoogwaardig openbaar gebied. Ook de omgeving van station Lunetten wordt een levendige stedelijke plek aan de rand van Maarschalkerweerd.

Maarschalkerweerd is daarmee een (boven)stedelijk groen-, (top)sport- en recreatiegebied dat intensief en meervoudig wordt gebruikt en bijdraagt aan de gezonde groei van de stad. Met deze ambitie herwaarderen en ontwikkelen we door op de koers die in het begin van de vorige eeuw al voor dit gebied is ingezet door burgemeester Fockema Andreae; Maarschalkerweerd is hét gebied voor gezonde in- en ontspanning, gelegen in een fraai groen en historisch landschap. Tegelijkertijd draagt het bij aan een actuele stedelijke opgave: verstedelijking en groen in balans. Het geeft de stad meer en beter (semi)publiek groen en maakt de verbinding tussen de stad en het metropolitaan Ringpark rond Utrecht.

In de ambitie staat het landschap met bijbehorende cultuurhistorie en natuur, sporten - met combinatie van breedte-, topsport en talentontwikkeling -, recreatie en gezonde mobiliteit centraal. Dat is in de hierna volgende uitgangspunten beschreven.

Landschap als basis

Maarschalkerweerd is onderdeel van het rijke rivier- en coulissenlandschap ten oosten van de stad, met landgoederen, buitenplaatsen, boerderijen met vee- en fruitteelt, land- en tuinbouw, verweven met de forten en inundatievelden van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De dragers van dat landschap in Maarschalkerweerd zijn de Kromme Rijn, Oud Wulverbroekwetering, de Koningsweg en de Vier Lunetten. In het nieuwe Maarschalkerweerd is het historisch ontwikkelde rivierlandschap met de Nieuwe Hollandse Waterlinie weer de basis voor de verdere ontwikkeling. De kalkrijke klei- en zavelgronden die de Kromme Rijn hier heeft afgezet zorgen voor bijzondere biodiversiteit.
De cultuurhistorische, recreatieve en ecologische waarden van het landschap gaan samen met de stedelijke dynamiek en intensief gebruik. Het landschap is op fiets- en loopafstand van veel stadsbewoners. In de verdichtende stad brengen we het gewaardeerde landschap met bijbehorende flora en fauna ver de stad in, als het ware een groene inbreiding. Maarschalkerweerd is hiermee het verbindende groengebied tussen de stad en het buitengebied en maakt dat de flora en fauna van het rivier- en coulissenlandschap tot in de stad zichtbaar en beleefbaar is.

Het rijke coulisselandschap ter hoogte van Amelisweerd

Sportcampus

We koesteren Maarschalkerweerd als het grootste (top) sportgebied van de stad en regio met de daarbij horende hoogwaardige voorzieningen. Maarschalkerweerd wordt doorontwikkeld tot een sportcampus waar topsport, talentontwikkeling, breedtesport en onderwijs en kennisontwikkeling naast elkaar bestaan, elkaar versterken en kruisbestuiving ontstaat. Samen met (actieve en sportieve) recreatie en ongeorganiseerd sporten in Maarschalkerweerd maakt dat het gebied inspireert als voorbeeld voor gezond stedelijk leven en uitnodigt tot gezonde levensstijl. Stadion Galgenwaard is als centrumpunt doorontwikkeld tot ‘High Performance Center’ voor Midden Nederland. De campus is het toonbeeld van Utrecht als dé stad van talentontwikkeling, waar samenwerking ontstaat tussen atleten, verenigingen, onderwijs en kennisinstituten en het bedrijfsleven. De (top)sportverenigingen werken onderling en sport-overstijgend samen binnen het Utrecht Talent Center.

Met de groei van de stad neemt ook de behoefte aan sportterreinen voor breedtesport toe. Gezien de positionering van Maarschalkerweerd als sportcampus en het al hoge aandeel sportvelden wordt sterk ingezet op het intensiever gebruik van bestaande veldcapaciteit, in ruimte én tijd. De verdeling van de velden over de sportverenigingen volgt hieruit. Er wordt dus niet voorzien in grote uitbreiding van velden, maar vooral de bestaande capaciteit wordt beter benut. Openbare ruimte wordt geschikt om te sporten, waardoor die gebruikt kan worden voor warming-up en dergelijke.

Hoogwaardige sportvoorzieningen in Maarschalkerweerd

(Actieve en sportieve) Recreatie en gezonde mobiliteit

Recreatie

Om alle bestaande en nieuwe inwoners van de stad voldoende, aantrekkelijke recreatiemogelijkheden te bieden én om de drukte in bestaande gebieden te reguleren, krijgt Maarschalkerweerd een sterk recreatief gebruik. Het accent ligt hierbij op actieve, sportieve recreatie zoals on- en anders georganiseerd sporten in de openbare ruimte (o.a. bootcampen, hardlopen, intervaltraining, urban fitness). In combinatie met de sportcampus, die toegankelijk is voor recreanten, ontstaat één samenhangend sportief landschap.

Het is een ‘open sportpark’ dat functioneel en visueel openbaar is en voelt. Ook zijn er plekken die ruimte bieden aan verschillende vormen van ontspanning en vertier, zoals (sport) evenementen in Stadion Galgenwaard en natuur- en cultuurbeleving op De Vier Lunetten. Samen met Amelisweerd, waar rust en natuur meer de boventoon voert, ontstaat zo een groot, afwisselend recreatiegebied dat verschillende doelgroepen aanspreekt.

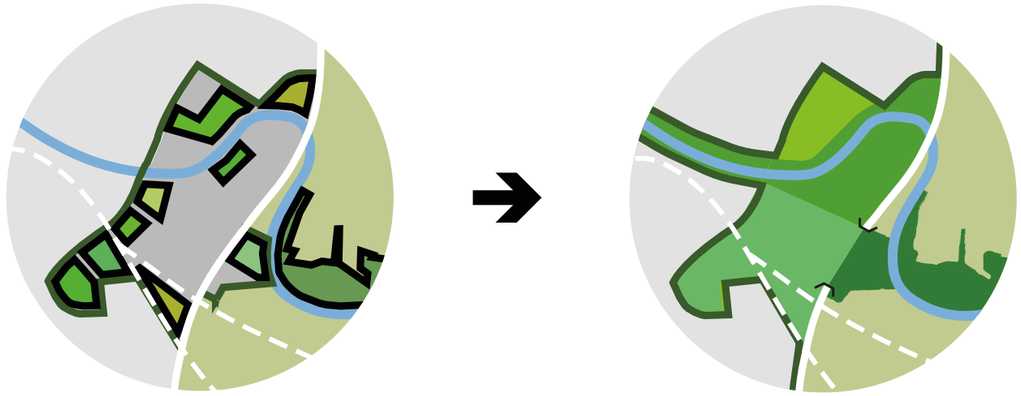
Passende en gezonde mobiliteit

In plaats van de auto als eerste keuze om Maarschalkerweerd te bezoeken, stimuleren we lopen, fietsen en toegankelijk openbaar vervoer. Enerzijds om gezonde vormen van mobiliteit te stimuleren, anderzijds om ruimte te maken voor sport, recreatie en natuur. Voor voetgangers en fietsers is er een fijnmazig en doorgaand netwerk. De vele barrières worden geslecht met bruggen, onderdoorgangen en gelijkvloerse kruisingen, die ook zoveel mogelijk als faunapassages kunnen dienen.

Het autoverkeer in het gebied is vooral bestemmingsverkeer. Er wordt alleen geparkeerd door gebruikers van het gebied. Dit vindt plaats aan de randen van het gebied in geclusterde en collectieve voorzieningen. Parkeerplaatsen worden dubbel gebruikt (zowel overdag als ’s avonds) en er is een eenduidig parkeerregime. Bus en tram halteren in het gebied en faciliteren ook sport en recreatief gebruik. En station Lunetten krijgt een grotere betekenis in de OV bereikbaarheid van het Utrecht Science Park en Galgenwaard-Kromhout. Dit mobiliteitsbeeld draagt hierdoor bij aan de duurzame bereikbaarheid van Utrecht Oost.

5 Leidende principes

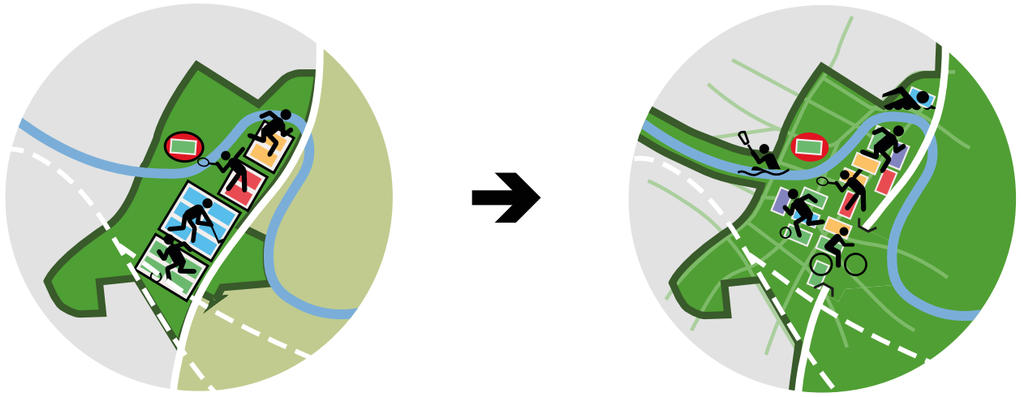
De hiervoor beschreven ambitie met uitgangspunten is in negen leidende principes verder uitgewerkt. Ze zijn de basisprincipes voor de ontwikkeling van Maarschalkerweerd en geven aan hoe het gebied transformeert

Van groene plekken naar samengesteld parkgebied

Nu:
Na de aanleg van de A27 is Maarschalkerweerd veranderd in een stadsrandzone: een gebied met monofunctionele en omheinde gebieden, soms braakliggend, gedomineerd door infrastructuur en parkeerterreinen. Het is niet goed verbonden met waardevolle groengebieden in de directe omgeving zoals Amelisweerd, Beatrixpark en de Kromme Rijn. Ook binnen Maarschalkerweerd zijn de groengebieden nauwelijks verbonden. Er liggen nog relicten van (historische) landschappelijke structuren zoals een oude loop van de Kromme Rijn, ontginningspatronen en forten van de Nieuwe Hollandse Waterline, maar deze zijn nauwelijks beleefbaar en sommige zijn aangetast. Overig groen is gereduceerd tot snippers en smalle stroken.

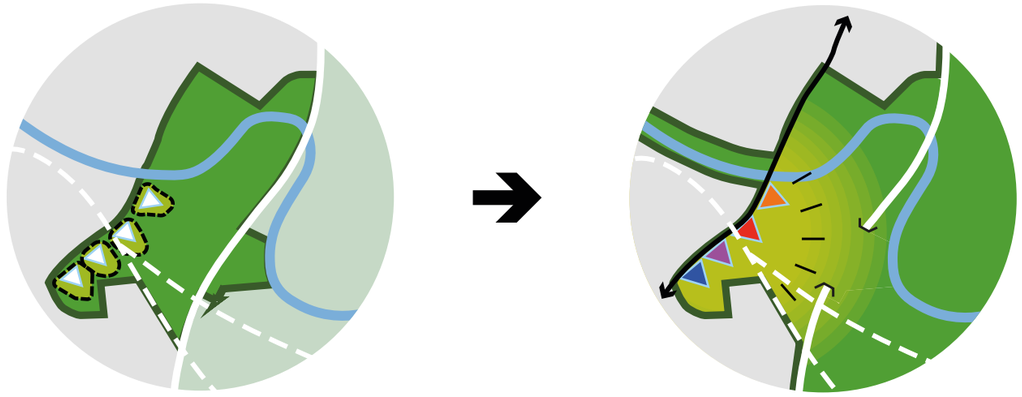
Straks:
Maarschalkerweerd vormt samen met de Landgoederen van Amelisweerd een groene long van de stad. Het is het verbindend gebied tussen de landgoederen van Amelisweerd, de Kromme Rijn en het Beatrixpark. Het heeft een op het landschap gebaseerde parkachtige opzet en gebruik, verweven met de Nieuwe Hollandse Waterlinie, de sportcampus en stadslandbouw. De dragers van het landschap: de Kromme Rijn, de Koningsweg en de Oud Wulverbroekwetering zijn weer prominent aanwezig en maken deel uit van de recreatieve infrastructuur. Op belangrijke plekken zijn er recreatieve en ecologische verbindingen over of onder barrières die de relaties versterken. In samenwerking met eigenaren hebben braakliggende percelen een ((semi)publieke) inrichting en gebruik dat naadloos past in het parkgebied. Zo is Maarschalkerweerd onderdeel van een divers samengesteld parkgebied in en aan de oostrand van de stad, dat met de Kromme Rijn tot aan de binnenstad reikt.

Van traditionele sportparken naar open (top)sportcampus

Nu:
Maarschalkerweerd is het grootste sportpark van de stad met een concentratie van (sterke en bloeiende) sportverenigingen en veelal moderne en hoogwaardige sport faciliteiten. Er wordt vooral ‘georganiseerd’ gesport, van breedte- tot topsport. Andere gebruikers zijn er nauwelijks te vinden. Maarschalkerweerd is daarmee een ‘exclusief’ sportgebied. De verenigingen en sportaanbieders hebben elk hun eigen faciliteiten en zijn opgedeeld in verschillende sportparken. Dat is een historisch gegroeide verdeling, waardoor er weinig uitwisseling in gebruik is. Het is vooral georganiseerd in omheinde, doelmatig en sober ingerichte sportparken, gelegen tussen infrastructuur en parkeerterreinen. Het resulteert in een functioneel sportpark dat weinig allure uitstraalt en weinig uitnodigend is naar de omgeving.

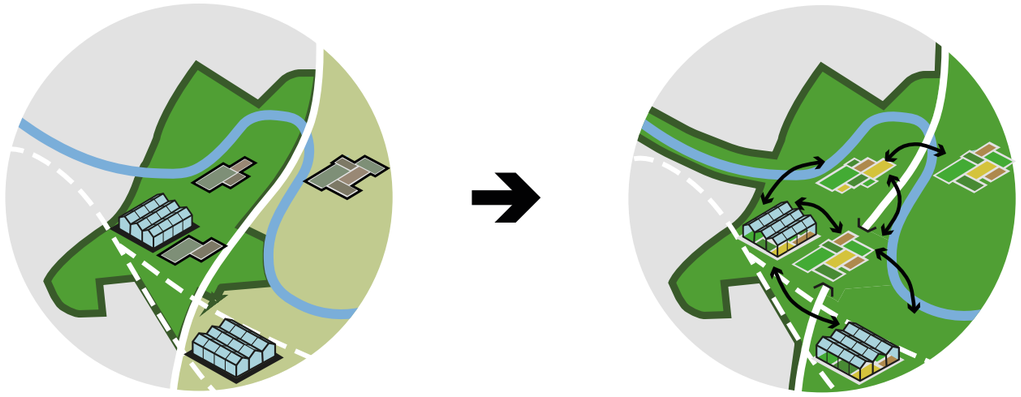
Straks:
Maarschalkerweerd is de (top)sportcampus waar bewegen in de ruimste zin van het woord centraal staat; van professioneel (top)sporten tot ontspannen wandelen. Hier komen jongeren, gezinnen en ouderen samen met (top)sporters om sport te beleven, beoefenen en excelleren. Met de nabijheid van (top)sportverenigingen en hun ‘helden’ worden mensen geïnspireerd te participeren en daarmee uitgenodigd tot een gezonde levensstijl. Sport is verbonden met de onderwijsvoorzieningen in de omgeving en stad. Dat versterkt het klimaat voor topsport en talentenontwikkeling. De (bestaande) hoogwaardige (top)sportfaciliteiten zijn aangevuld en onderling verbonden met aantrekkelijke openbare, groene routes en plekken met voorzieningen voor anders- en ongeorganiseerd sporten, actief recreëren en ontmoeten. De sportvoorzieningen zijn ruimtelijk en functioneel ingebed in de parkomgeving en gaan relatie aan met andere functies zoals erfgoed, natuur, onderwijs, horeca en stadslandbouw. De velden worden jaarlijks verdeeld naar gelang de behoefte van elke vereniging. Alle sporten zijn zo gepositioneerd dat er maximaal gebruik gemaakt kan worden van de beschikbare veldruimte en ze maken gebruik van elkaars voorzieningen. De sportcampus is daarbij één geheel. De beschikbare ruimte wordt hierdoor optimaal gebruikt en sportdeelname gemaximaliseerd.

Van verborgen forten naar beleefbare Waterlinie

Nu:
In Maarschalkerweerd is de Nieuwe Hollandse Waterlinie – net als de Kromme Rijn – de historische en landschappelijke structuur van het gebied. Door de ontwikkeling als stadsrandzone is het systeem van de waterlinie met forten, inundatievelden, schootsvelden en allerlei objecten zoals bunkers, bruggen en sluizen er niet meer herkenbaar en nauwelijks toegankelijk. De Vier Lunetten liggen verscholen en enigszins overwoekerd tegen de Waterlinieweg. Door barrières zijn ze van elkaar gescheiden geraakt en grotendeels afgesloten met hekwerk. Vrije schoots- en inundatievelden zijn verrommeld doordat Maarschalkerweerd een stadsrandzone werd. Gecombineerd met de beperkt publieke functies hebben ze nog weinig relatie met de omgeving. Positieve uitzondering is Lunet 4 met laagdrempelige buurthoreca en Lunet 2 heeft nog een vrij open schootsveld.

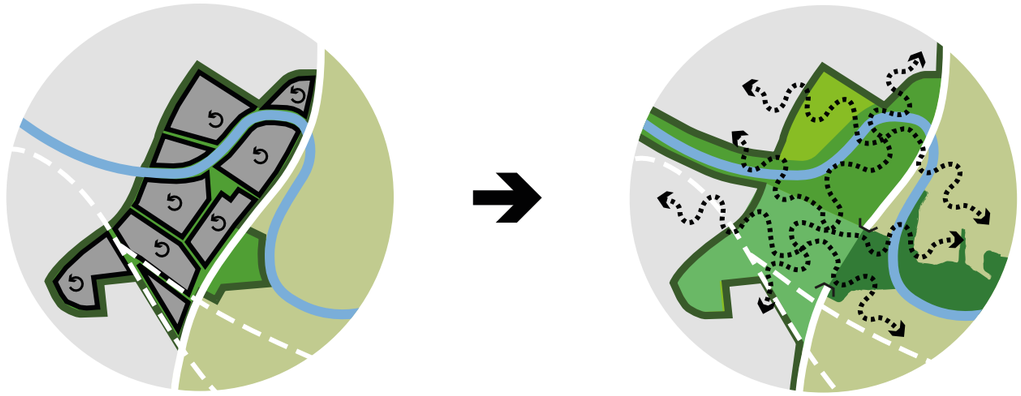
Straks:
De Waterlinie is in Maarschalkerweerd dé identiteitsdrager, een cultuurhistorisch, recreatief/toeristisch en (stads)ecologisch icoon van de stad. Alle elementen van de Waterlinie zijn de basis voor het stelsel van de parkgebieden met de sportcampus. De forten van De Vier Lunetten zijn beeldbepalende, levendige ontmoetingsplekken. Ze verenigen het beste van stad en land; een mix van stedelijke en lokale functies in een weldadige groene omgeving, hebben relatie met de sportcampus en stadslandbouw in Maarschalkerweerd. De unieke flora en fauna op de Lunetten versterken de bijzondere identiteit. Schoots- en inundatievelden zijn herkenbaar, waarin allerlei sportieve, recreatieve, natuurlijke en stadslandbouwfuncties ingebed liggen. De relatie met de te verdedigen accessen (Kromme Rijn, Koningsweg en spoorlijnen) is weer herkenbaar. Bij (her)ontwikkeling van gebouwen in het gebied wordt in de architectuur gerefereerd aan de Waterlinie.

Van verdwijnende tuinbouw naar verbindende stadslandbouw

Nu:
Tot en met de tweede helft van de vorige eeuw floreerde tuinbouw aan de oostkant van Utrecht op de vruchtbare rivierklei van de Kromme Rijn. Maarschalkerweerd was één van de tuinbouwgebieden. Door verstedelijking en concurrentie van grootschalige tuinbouw is het grotendeels verdwenen. In Maarschalkerweerd zijn tuinbouwpercelen sport- of parkeerterrein geworden, braak komen te liggen en kassen zijn omgebouwd tot caravanstalling. Enkele zijn overgebleven en omgevormd naar waardevolle plekken voor stadslandbouw, maar liggen verstopt tussen de andere functies.

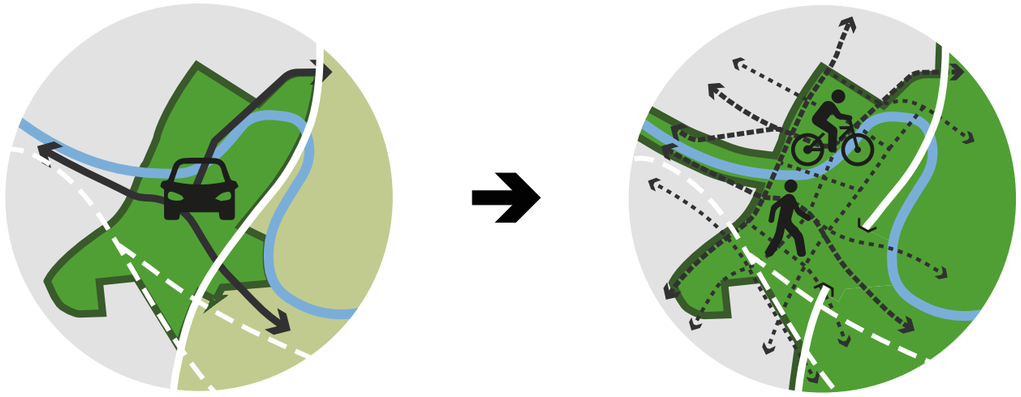
Straks:
Stadslandbouw is in Maarschalkerweerd de doorontwikkeling van één van de oudste grondgebruiken in het gebied. Als geen andere functie heeft het een verbindende rol. Het verbindt de stad met het landschap en voedselteelt en verenigt dat met educatie, sociale dienstverlening en horeca. De stadslandbouwlocaties zijn ruimtelijk en functioneel verbonden met het sporten en recreëren, bijvoorbeeld doordat geteelde producten worden verkocht in de ‘gezonde sportkantines’ en doordat (semi)openbare wandelroutes erlangs en erdoor lopen. Recreanten, sporters, en toeschouwers kunnen er een plek van ontspanning (in aanverwante horeca) vinden. Samen met de (stads)landbouw en tuinderijen op en rond Amelisweerd vormt Maarschalkerweerd een groot, gevarieerd stadslandbouwgebied van de stad.

Van afgesloten en introvert naar open en toegankelijk

Nu:
Maarschalkerweerd is door infrastructuur losgeknipt van de stad en het landschap. Ook infrastructuur dwars door Maarschalkerweerd deelt het op in vooral monofunctionele, vaak omheinde gebieden die nog nauwelijks relatie met elkaar hebben. Routes voor voetgangers en fietsers zijn gemarginaliseerd of ontbreken. Ecologische verbindingen lopen niet door. Het gebied heeft daarmee een naar binnen gekeerde en onaantrekkelijke uitstraling gekregen. Het is op verschillende plekken in het gebied moeilijk je te oriënteren. Het wekt het gevoel van sociale onveiligheid op.

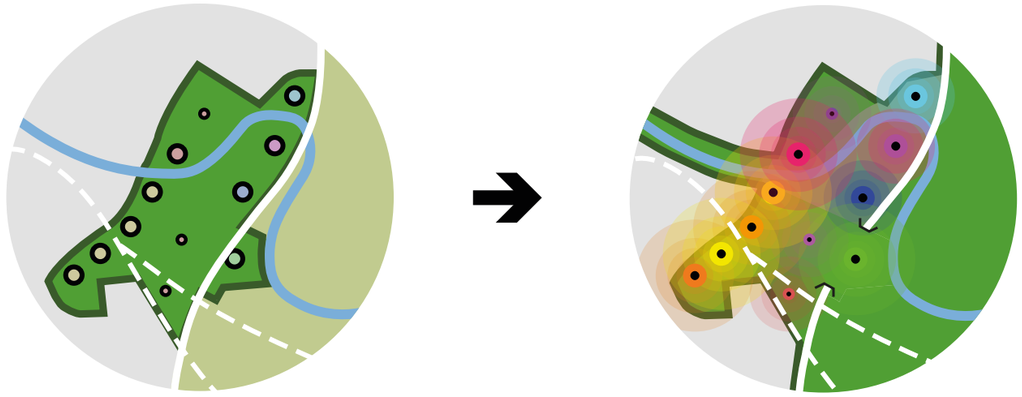
Straks:
Maarschalkerweerd is een sport- en recreatielandschap met een open karakter, dat nadrukkelijk verbindingen met de stad en het landschap heeft. De verschillende deelgebieden zijn onderling verbonden en doorwaadbaar door een fijnmazig netwerk voor voetgangers en fietsers die op een aangename manier infrastructuur kruisen. Dit netwerk heeft ook betekenis voor flora en fauna. De verschillende sport- en stadslandbouwgebieden en de forten zijn (semi)publiek toegankelijk en hebben een open uitstraling, ze gaan relatie aan met de andere groengebieden. De bekendheid en zichtbaarheid die dit gebied te bieden heeft op het vlak van erfgoed, sport, recreatie en groen zorgt voor een bredere groep bezoekers. Er zijn gedurende de dag veel ‘ogen’ in Maarschalkerweerd waardoor de sociale veiligheid hoog is. Maarschalkerweerd is daarmee een uitnodigend, toegankelijk gebied, dat een breed publiek aanspreekt.

Van auto naar gezonde mobiliteit

Nu:
De rijdende en stilstaande auto staat centraal in Maarschalkerweerd. Grote wegen en verspreid liggende parkeerterreinen bepalen het beeld. Het parkeren beslaat een oppervlak van circa 6 hectare. Door de mogelijkheid gemakkelijk (en gratis) te kunnen parkeren stimuleert het bezoekers niet een andere vervoerswijze te kiezen en wordt er veel door forenzen geparkeerd. De openbaar vervoerlijnen creëren in Maarschalkerweerd vooral barrières. Ze passeren het gebied vooral, er zijn nauwelijks (aantrekkelijke) haltes. Fietsers en voetgangers hebben weinig (doorgaande) aantrekkelijke routes. Gecombineerd met de vele barrières is het voor hen een groot obstakel, wat leidt tot 'om moeten rijden'.

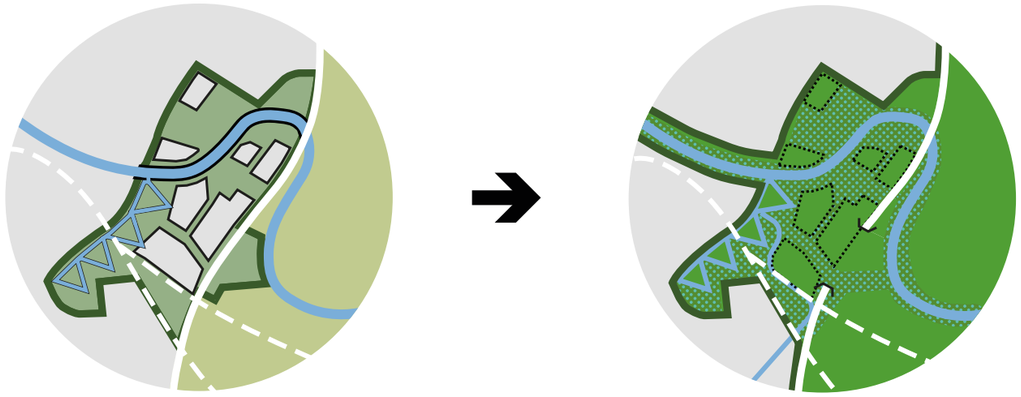
Straks:
Maarschalkerweerd is met een fijnmazig netwerk voor voetgangers en fietsers zodanig ingericht dat ze op een aangename, aantrekkelijke manier in en door het gebied kunnen bewegen. Op plaatsen waar voet- en fietspaden langs wegen ontbreken, worden ze toegevoegd. Ze versterken daarmee het stedelijk en regionaal fiets- en wandelnetwerk. De openbaar vervoerlijnen hebben haltes in het gebied en rijden in de avond en het weekend, waardoor de stedelijke, regionale en landelijke OV bereikbaarheid van het gebied (en omgeving) sterkt verbetert. Hiermee zijn ook de parkeertransferia beter aangesloten, waardoor Maarschalkerweerd veel minder belast hoeft te worden met parkeren voor (sport) evenementen in o.a. Stadion Galgenwaard en door forenzen. Doorgaand autoverkeer wordt ontmoedigd. Parkeren wordt geconcentreerd in (bestaande) gebouwde parkeervoorzieningen die collectief worden gebruikt. Er wordt een passend parkeerregime ingevoerd dat autogebruik ontmoedigt en het gebruik van andere modaliteiten stimuleert. Hierdoor kan het parkeren in de openbare ruimte sterk worden verminderd. Het maaiveldparkeren kan dan (grotendeels) omgevormd worden naar ruimte voor sport, recreatie, groen en fietsparkeren. Gecombineerd met het afwaarderen van wegen voor autoverkeer, wordt de omgeving opgewaardeerd voor voetgangers, fietsers en fietsparkeren en groen.

Van anonieme plekken naar levendige ontmoetingsruimte

Nu:
De ontwikkeling van Maarschalkerweerd tot stadsrandzone heeft een anonieme omgeving opgeleverd. Gecombineerd met eenzijdig gebruik is het óf zeer druk, óf rustig. In de avonden en weekenden is het druk met sporters en toeschouwers, overdag doordeweeks zijn er vooral rijdende en geparkeerde auto's. Bezoekers ervaren gedurende de dag grote delen dan ook vaak als sociaal onveilig. Dat geldt ook voor belangrijke plekken voor de stad zoals Stadion Galgenwaard en de omgeving van station Lunetten. Andere plekken liggen er onderbenut en/of afgeschermd bij, zoals de forten De Vier Lunetten. Braakliggende terreinen en rommellandjes versterken dit nog verder.

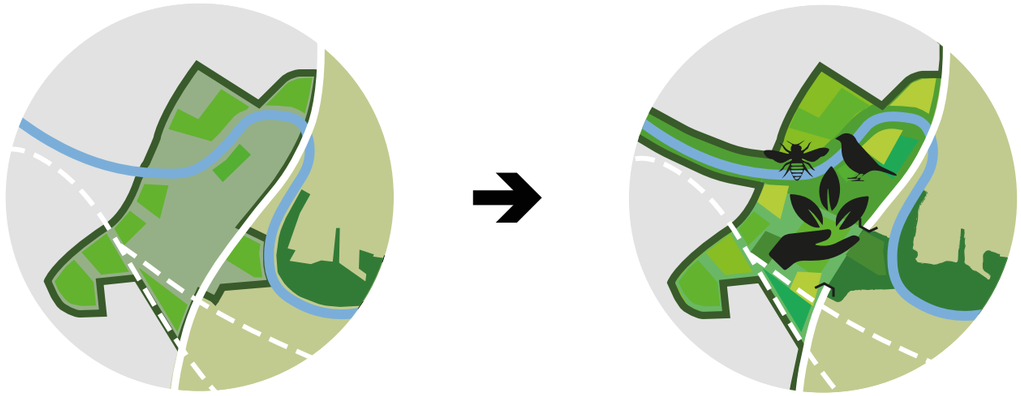
Straks:
Maarschalkerweerd is gedurende de dag en op alle dagen van de week een levendig gebied. Het wordt intensief gebruikt door de mix van functies. Alle gebieden hebben in meer of mindere mate multifunctioneel gebruik en stimuleren ontmoeting. Stadion Galgenwaard vormt het bruisende middelpunt met wonen, werken, onderwijs en een veelheid van voorzieningen. De omgeving van station Lunetten (zie Omgevingsvisie Lunetten) en (te ontwikkelen) recreatieve pleisterplaatsen zoals De Vier Lunetten zijn levendige stedelijke ontmoetingsplekken en bedienen meerdere doelgroepen. Afgewisseld met de park- en sportgebieden is Maarschalkerweerd uitnodigend voor een breed publiek. Verschillende doelgroepen en leefstijlen kunnen er elkaar ontmoeten en op een laagdrempelige manier in contact komen met sport, cultuur, historie, stadslandbouw en natuur.

Van verhard naar groen en klimaatadaptief

Nu:
Grote delen van Maarschalkerweerd zijn verhard. Wegen, parkeerplaatsen en kunstgras bepalen grotendeels het beeld. De groene ruimte is vooral overblijfsel of invulling van restruimtes. Bepalende groenstructuren zoals de oevers van de Kromme Rijn en de bomenlaan van de Koningsweg zijn gemarginaliseerd. Door toegenomen ruimte voor infrastructuur en sportvelden zijn waterlopen overkluist en van steile of verharde oevers voorzien. Daar tegenover staat dat het groen van De Vier Lunetten het erfgoed met specifieke ecologische potentie overwoekert. Op de sportcomplexen wordt natuurgras omgezet naar kunstgras. Het zorgt dat de velden vier maal zoveel intensiever gebruikt kunnen worden, waardoor een deel van de stedelijke groei aan sport opgevangen kan worden op bestaande velden. De keerzijde is dat het samen met ander verhard oppervlak bijdraagt aan de opwarming van de stad.

Straks:
Maarschalkerweerd is een rijk geschakeerd hoogwaardig groengebied, waar natuur in samenhang met het recreatief en sportief gebruik en erfgoed floreert. Het herstel van de bij de waterlinieforten en landschap horende beplanting gaat hand in hand met de versterking van de natuur. Verharding is tot het minimaal noodzakelijke terug gebracht (principe ‘Groen, tenzij…’) en/of is vervangen door bijvoorbeeld waterdoorlatende verharding. Er is ruimte voor een verbindend en duurzaam watersysteem, waar ook de bevloeiing van de sportterreinen onderdeel van is. Tussen de (kunstgras) sportvelden liggen groene voegen die nadelige effecten van opwarming verminderen en zorgen voor een aangename groene begeleiding van routes en verbinding tussen groengebieden. Met de Groene Verbinding wordt het groen van Maarschalkerweerd met Amelisweerd verbonden.

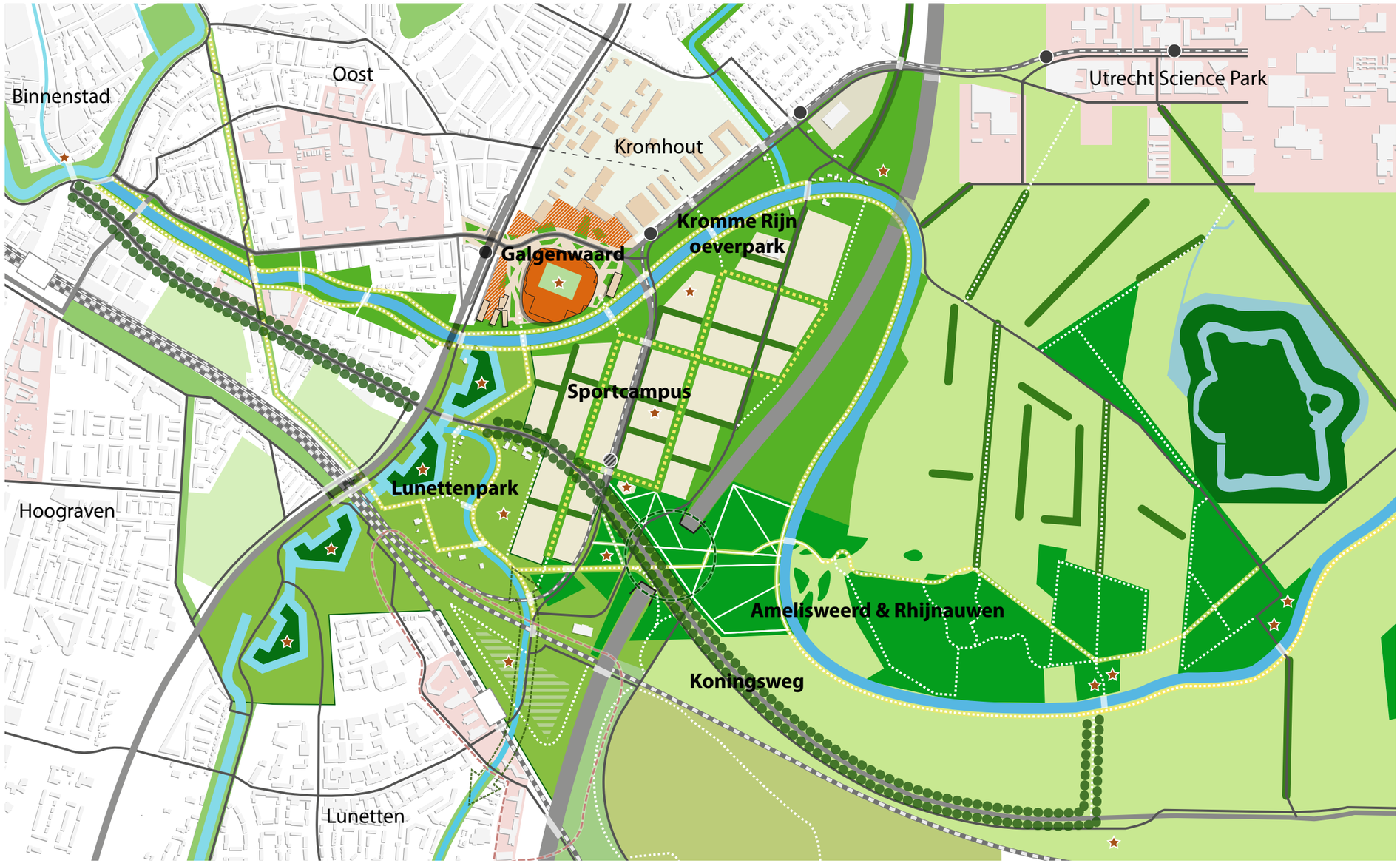

Van natuur als restant naar robuuste en beleefbare natuur

Nu:
De natuur staat onder continue druk. Omdat natuur nu niet als zodanig ruimtelijk en functioneel is bestemd en door het ontbreken van een goed beheerplan, staan veel soorten in standje overleven. Gelukkig zijn er ook een paar plekken met bijzondere flora en fauna. Vegetaties die als onveilig of rommelig worden beschouwd worden verwijderd en exoten nemen lokaal de overhand ten kosten van inheemse soorten. Potenties voor natuur worden onvoldoende benut en samenhang met de omliggende groen- en natuurgebieden ontbreekt.

Straks:
Natuur geeft karakter en identiteit en maakt van Maarschalkerweerd een uniek groengebied. Overal worden sporters, recreanten en bezoekers verrast en geïnspireerd door de rijkdom aan bloemen, vlinders en vogels. In het gebied komen kenmerkende en bijzondere soorten voor die gebonden zijn aan het landschap en het stroomgebied van de Kromme Rijn. Er is een robuust groen kader met toegankelijke natuur van hoge kwaliteit. Hierbinnen zijn gebieden aanwezig waar wordt gestreefd naar maximale biodiversiteit en wildernisbeleving als contramal voor de intensieve recreatie functies. Natuur en opgaande groenstructuren worden verweven met de sportfuncties en zorgen voor verkoeling, waterberging en inspiratie voor het leveren van topprestaties. De gebieden zijn met elkaar en met het buitengebied verbonden door een groene dooradering van het gebied. Infrastructuur wordt op een aantal plekken voorzien van faunapassages om de barrièrewerking te beperken. De natuurlijke samenhang wordt versterkt door het ‘ontheken’ van het gebied en versterking van de ecologische verbindingen door het gebied (Kromme Rijn, Oud Wulverbroekwetering) en een groene verbinding van en naar Amelisweerd.

6 Ruimtelijke en programmatische visie

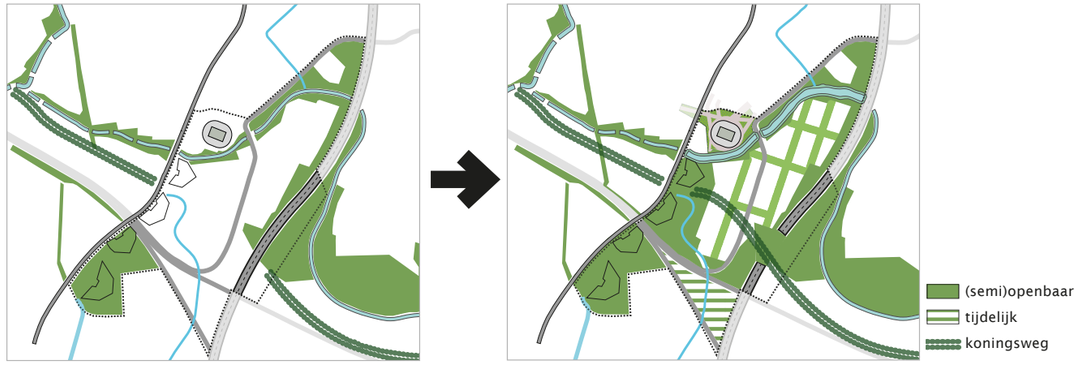
- Lunettenpark
- Kromme Rijn Oeverpark
- Sportcampus, incl andere voorzieningen
- sportboulevards
- groene voegen, lanen, coulissen
- Nieuw Amelisweerd met lanen en paden
- laan Koningsweg
- groene verbinding, uitwerking afhankelijk van besluitvorming aanpassing Ring Utrecht
- indicatie studiegebied knooppunt Lunetten (MIRT)
- groen en blauwe verbinding
- (vernieuwd) Stadion Galgenwaard
- indicatieve ontwikkelruimte vastgoed bij Galgenwaard
- groene openbare ruimte Galgenwaard
- (tijdelijke) ruimte voor groen/recreatie
- pleisterplaats, bijzondere plek
- doorgaande fiets- en wandelverbinding
- wenselijke fiets- en wandelverbinding op lange termijn
- doorgaande hoofd wandelverbinding
- doorgaande wandelverbinding
- brug, onderdoorgang of gelijkvloerse kruising
- brug
- trein
- tram
- OV halte
- mogelijke nieuwe OV halte
- station
- verbinding autoverkeer
- stedelijke en landelijke infra voor autoverkeer
- gebieden in ontwikkeling

Dit kaartbeeld is een globale verbeelding van het perspectief voor Maarschalkerweerd. Het geeft de essenties en hoofdopzet weer.

Deze visie geeft het nieuwe perspectief voor Maarschalkerweerd: het is een parklandschap waarin sporten, recreëren, erfgoed, cultuur en natuur samenkomen. Het is onderdeel van de groene long aan de oostkant van de stad en wordt gevormd door twee parkgebieden: het Lunettenpark en het Kromme Rijn Oeverpark. Ertussen ligt de Sportcampus met vitale sportverenigingen en levendige maatschappelijke en recreatieve voorzieningen.

Het is met een groen en publiek toegankelijk raamwerk ruimtelijk en functioneel met de parkgebieden en haar omgeving verbonden. De Kromme Rijn, Koningsweg en De Vier Lunetten zijn de hoofdstructuren. Stadion Galgenwaard ligt als een stedelijk podium aan de Kromme Rijn waar (top)sport, gezondheid, wonen, werken, verblijven en ontmoeten samengaan in een hoogwaardig openbaar gebied. In de hierna volgende gebiedsbeschrijving is aangegeven welke inrichting dat geeft.

In de hierna volgende schema's is globaal de verandering van Maarschalkerweerd weergegeven.

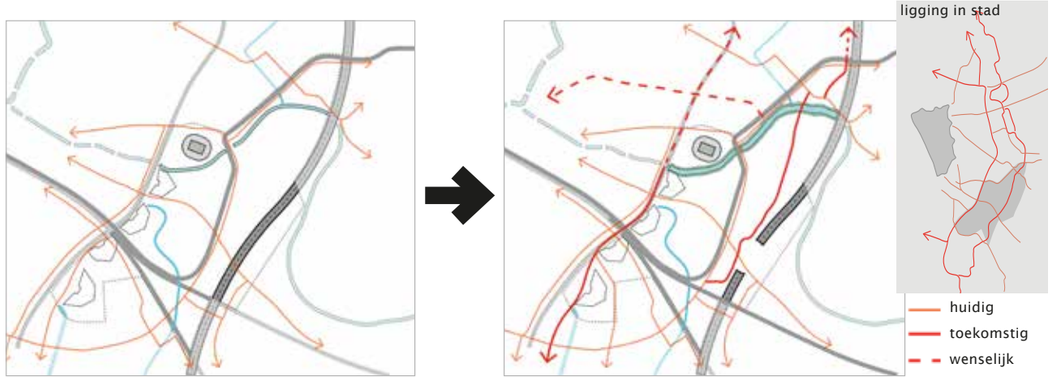
(semi) openbaar groen en parken

sport

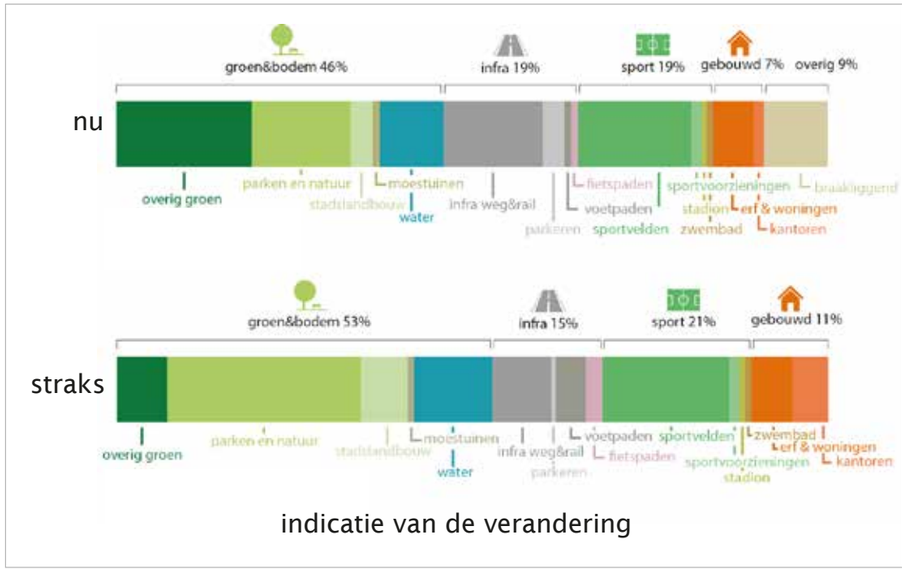
openbaar vervoer

fietsroutes

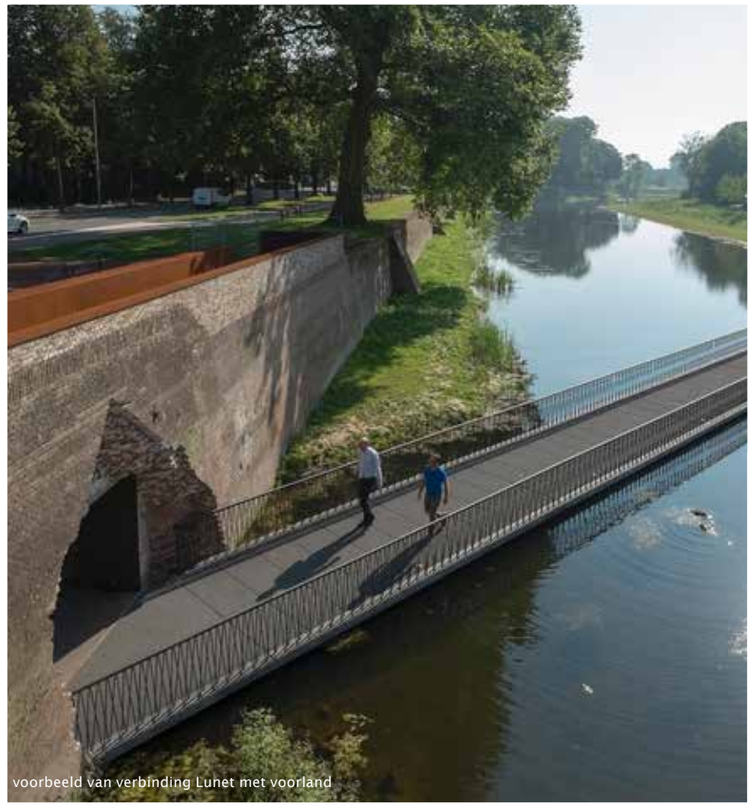

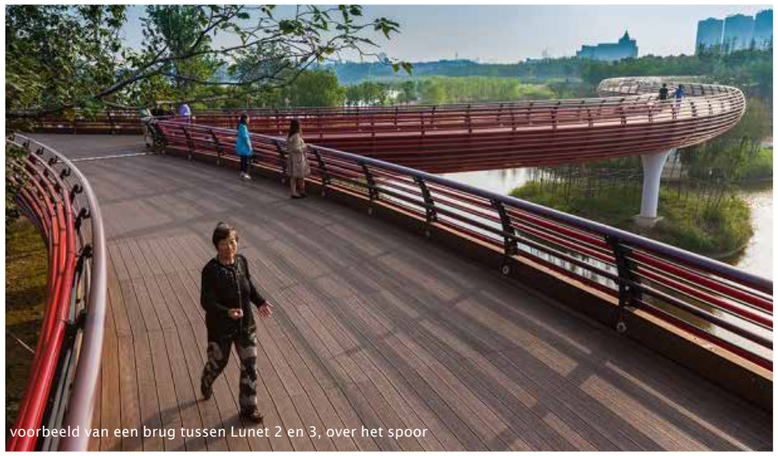
doorgaande wandelroutes

indicatie van de verandering

Lunettenpark

voorbeeld van verbinding Lunet met voorland

voorbeeld van een brug tussen Lunet 2 en 3, over het spoor

voorbeeld van het achterland met doorgaand fiets en wandelpad

voorbeeld van verbinding Lunet met voorland

voorbeeld van waterrecreatie op fortgracht

voorbeeld van publieksfunctie op fort

Het Lunettenpark is een circa 70 ha groot samenhangend parkgebied dat De Vier Lunetten en hun achter- en voorland verenigt met het Beatrixpark, het gebied Tussen de Rails en stadsland-bouw, en de overgang maakt naar de Landgoederen van Amelisweerd, de Kromme Rijn, de begraafplaats Kovelswade en het park Oosterspoorbaan.

In het Lunettenpark staat de Nieuwe Hollandse Waterlinie centraal. Sterker nog: binnen de hele waterlinie is het Lunettenpark hét gebied waar militair werelderfgoed, de unieke biodiversiteit van de forten en het buitengebied samenkomen. Het verenigt het beste van stad en land, een mix van stedelijke functies in een weldadig groene omgeving.

De Vier Lunetten zijn hierin het hoogtepunt en markeren de overgang tussen de stad en Maarschalkerweerd. Het bijzondere ensemble van deze vier waterlinie-werken in hoogstedelijk gebied wordt nadrukkelijk uitgedragen. Ze huisvesten recreatieve functies, mogelijk gecombineerd met zakelijke, culturele en maatschappelijke functies, zolang die de recreatieve betekenis versterken. Ze zijn openbaar toegankelijk en kennen een publiek gebruik. Unieke natuurwaarden worden gekoesterd, versterkt en beleefbaar gemaakt. Lunet 1 en 2 hebben vanwege hun centralere ligging een (boven)stedelijke betekenis, Lunet 3 en 4 een meer lokale, ieder met een eigen accent waardoor ze een breed publiek aanspreken. De fortgrachten zijn nadrukkelijk onderdeel bij de functies van De Vier Lunetten. Ze hebben bijvoorbeeld gebruikswaarde als onderdeel van kanorondjes, om te zwemmen, vissen en picknicken op de oevers. Sommige forten hebben er een loopbrug overheen, zodat er verbinding met het voorland ontstaat. De relatie met de te verdedigen accessen (Kromme Rijn, Koningsweg en spoorlijnen) is herkenbaar door de zichtbaar gemaakte aardwerken voor en achter de forten en het herstel van de damsluis en brug in de Koningsweg.

Belangrijk onderdeel van het ensemble is het gezamenlijk voor- en achterland van De Vier Lunetten. Het (ver)bindt de forten onderling, met de directe omgeving én met onderdelen van de Waterlinie in en om Zuid en Oost Utrecht. Belangrijk is dat het openbaar toegankelijk is en functies bijdragen aan het openbaar karakter.

Het achterland bestaat uit een lommerrijke groenstructuur, gecombineerd met een (recreatief) doorgaand wandel- en fietspad. Zowel de hoofdentrees van de forten als langzaamverkeersroutes uit de stad zoals het Houtensepad, de Opaalweg, de Oosterspoorbaan en het Jaagpad zijn erop aangesloten. Het volgt de voormalige hoofdweerstandslijn van de waterlinie, vanaf het Inundatiekanaal in de wijk Lunetten tot en met de Kromme Rijn. Het kan (op termijn) doorlopen tot en met Fort Blauwkapel, waardoor alle waterlinie-elementen in de oostrand van de stad met elkaar zijn verbonden en er een aantrekkelijke noord-zuid route door de stad voor langzaamverkeer is. Tussen Lunet 2 en 3 kruist het wandel- en fietspad de sporen met een ‘balkon’ dat een panoramisch uitzicht geeft over het waterliniegebied, zelfs tot aan Fort bij Vechten. Daarmee wordt het waterliniesysteem ter verdediging van de Houtense Vlakte, dat tussen De Vier Lunetten en forten bij Rhijnauwen en Vechten ligt, inzichtelijk.

voorbeeld van nieuwe recreatieve functies in open voorland

voorbeeld van natuurlijke inrichting en struinpad

slootje springen

voorbeeld van pleisterplaats bij Amelisweerd

voorbeeld van passage onderdoor trambaan

voorbeeld van wetering met wandelpad

voorbeeld van trekkershutjes in voorland

voorbeeld van stadslandbouw in voorland

voorbeeld van overgang naar Amelisweerd met padenpatroon

voorbeeld van parkbos bij Amelisweerd

Het voorland van De Vier Lunetten is een rijk geschakeerd, vrij open parkgebied dat De Vier Lunetten verbindt met de Landgoederen van Amelisweerd en de forten Rhijnauwen en Vechten die deel uitmaken van de tweede ring van forten rond Utrecht. Het is de invulling van het open schoots- en inundatieveld van De Vier Lunetten, waarbij visuele, functionele en landschappelijke relaties hersteld zijn, gecombineerd met nieuwe recreatieve functies en (door)ontwikkeling van stadslandbouw. Er is ruimte voor kleinschalige verblijfsrecreatie zoals trekkershutjes of een stadscamping.

In het voorland zijn de bestaande (park)gebieden zoals het Beatrixpark, Tussen de Rails, het voormalige tuinbouwgebied voor Lunet 1 en 2 verenigd tot één samenhangend en verbonden voorland. In dit voorland zijn bestaande functies (zoals scouting en stadslandbouw) en nieuwe functies nadrukkelijk onderdeel van dit gebied. Ze hebben alle (een mate van) openbaarheid, toegankelijkheid en medegebruik. In de basis heeft het voorland een natuurlijke sfeer, waar ecologie floreert door bloemenweides, sloten en greppels, natte landjes en moeraszones, met her en der wat opgaande beplanting zoals boomgaarden, boomgroepen en landschappelijke heggen. Allerlei (struin)paden en routes lopen er doorheen, waardoor het een openbaar uitloopgebied voor de stedeling is. Het geeft ruimte om te wandelen, de hond uit te laten, joggen, bootcampen, slootje springen, etc. Twee (doorgaande) wandelroutes dwars door het voorland verbinden het met de omgeving.
Eén loopt vanaf Stadion Galgenwaard, langs de Oud Wulverbroekwetering (gecombineerd met natuurvriendelijke oever) naar de wijk Lunetten. De ander vanaf het Park Oosterspoorbaan naar Landgoed Nieuw Amelisweerd. Met een passage, ook voor water en ecologie, onder de trambaan door, komen ze bij elkaar bij het Maarschalkerweerdpad.

Ter hoogte van landgoed Nieuw Amelisweerd en de A27 gaat het open voorland over in de bossen van het landgoed Nieuw Amelisweerd. Hier bepalen (doorgetrokken) bomenlanen, (half)open parkbos met struwelen en bloemrijke velden het beeld. Gecombineerd met een nieuwe recreatieve pleisterplaats worden de Vier Lunetten, de Landgoederen van Amelisweerd en de forten Rhijnauwen en Vechten hier verenigd en vormt het een poort van en naar de landgoederen voor mens en dier.

Het gebied Tussen de Rails krijgt een (tijdelijke) recreatieve bestemming als open veld. Hier kunnen (op gedeeltes) enkele evenementen per jaar georganiseerd worden en/of is er ruimte voor stadslandbouw, speel- en sportweide, etc. Eromheen liggen (natte) ecologische zones met informele wandelpaden die verbonden zijn met de Oud Wulverbroekwetering en het Maarschalkerweerdpad.

Wanneer er duidelijkheid is over de betekenis van station Lunetten (i.h.k.v. MIRT-verkenning), kan het gebied een definitieve bestemming krijgen. Hiervoor geldt wel dat de Oud Wulverbroekwetering een belangrijke verbindende groenblauwe zone is tussen Maarschalkerweerd, Tussen de Rails en de woonwijk Lunetten. In deze zone ligt de wetering samen met het fiets- en wandelpad in een ruime groene omgeving met natuurlijke oevers, bermen en bomen.
Tot de periode dat er duidelijkheid is over station Lunetten, is het huidige station de OV-poort van Utrecht naar het buitengebied waar de groene omgeving tot bijna aan het perron doorloopt.

Impressie van het Lunettenpark, ter hoogte van de Oud Wulvenbroekwetering

Kromme Rijn Oeverpark

voorbeeld van natuurlijke rivier door stedelijk gebied

kanoën op de Kromme Rijn

voorbeeld van een wandelbrug over de Kromme Rijn

voorbeeld van een moeraszone

voorbeeld van wandelen door natuurlijke omgeving

voorbeeld van spelen op het water

voorbeeld van een plek aan het water

voorbeeld van gevarieerde en natuurlijke inrichting met veel gradiënten

Het Kromme Rijn Oeverpark in Maarschalkerweerd is een circa 9 hectare grote groenblauwe parkzone die de Landgoederen van Amelisweerd verbindt met het bestaande Kromme Rijnpark tussen het Ledig Erf en de Waterlinieweg. Het is de hoofdstructuur van de groene long.

De Kromme Rijn is één van de belangrijkste groenblauwe structuren in de stad. Anders dan andere grote waterlopen in de stad is de Kromme Rijn een rustige, meanderende, natuurlijke rivier in stedelijk gebied. Die kwaliteit is uitgangspunt voor het Kromme Rijn Oeverpark. De bestaande, ruime en lommerrijke oeverzones, zoals langs de Weg tot de Wetenschap, worden gekoesterd en waar mogelijk ecologisch en recreatief versterkt. De andere, soms zeer smalle delen van de Kromme Rijnoever worden getransformeerd naar brede, rustige en natuurlijke oeverzones. Hier krijgt de natuur die bij de rivier hoort alle ruimte; veel gradiënten van nat tot droog door nevengeulen, flauwe oevers, moeraszones en bloemweides geflankeerd door een mozaïek van struwelen en boomgroepen.

Langs de oever loopt het historisch Jaagpad. Het is uitgebreid met een netwerk van struin- en wandelpaden door de oeverzones. Wandelpaden uit het Lunettenpark en de sportcampus sluiten aan op het Jaagpad, waardoor talrijke wandel- en hardlooprondjes ontstaan. In het Oeverpark is het rustig wandelen, hardlopen en kanoën in de natuurlijke omgeving van de rivier. Her en der liggen er plekken aan het water waar men kan verpozen, kano's afmeren en plekken waar gespeeld kan worden met water en natuur. In deze omgeving gaat de flora en fauna van de rivier samen met ontspannen recreëren, middenin de stedelijke omgeving. Ontmoetingen met ijsvogels, ringslangen en kleurrijke libellen zorgen voor een unieke beleving.

Over de Kromme Rijn komen fiets en/of wandelbruggen. Ze verbinden de recreatieve, sportieve en economische functies ten noorden en zuiden van de Kromme Rijn, geven een fijnmazig netwerk voor voetgangers en fietsers en maken diverse wandel- en sport-ommetjes mogelijk. Ze creëren verkeersluwe doorgaande fietsroutes en ze maken dat loopafstanden tussen parkeergarages naar de verschillende (sport)voorzieningen kort worden. Daardoor kan het maaiveldparkeren op andere plekken opgeheven en omgevormd worden naar groene, recreatieve en sportieve ruimte. Gecombineerd met het weghalen van hekken ontstaat zo een aantrekkelijk groen en toegankelijk Maarschalkerweerd. Bij de aanleg van bruggen wordt rekening gehouden met roeien en kanoën op de Kromme Rijn.

Om een breed Oeverpark in Maarschalkerweerd mogelijk te maken, worden bij (her)ontwikkeling van naastgelegen functies de oeverzone en de sportcampus met elkaar verweven en verbonden, waarbij zoveel mogelijk de oeverzone wordt verbreed. Bij de (ver)nieuwbouw van de Mytylschool wordt er compact(er) gebouwd. Op plekken waar de oever nu nog zeer smal is, wordt de ruimte voor de oever dan flink vergroot. De nieuwe en bestaande functies hebben oriëntatie op de Kromme Rijn, waardoor ze nadrukkelijk onderdeel zijn van Maarschalkerweerd en sociale veiligheid hoog is. Zo liggen zwembad De Krommerijn, De Moestuin en Stadion Galgenwaard, de Mytylschool en de velden van Zoudenbalch nadrukkelijk in en aan het Oeverpark. Het Kromme Rijn Oeverpark is daarmee een robuuste, aantrekkelijke en verbindende groenblauwe hoofdstructuur van de stad, naar het buitengebied.

Impressie van de Kromme Rijn, ter hoogte van Galgenwaard

Sportcampus

voorbeeld van een sportboulevard

voorbeeld van een groene voeg

voorbeeld van een groene voeg

voorbeeld van publieke sporttoestellen

voorbeeld van sloot als scheiding i.p.v. hek

voorbeeld van publieke sporttoestellen

voorbeeld van sporten in parkomgeving

Tussen het Lunettenpark, het Kromme Rijn Oeverpark en Landgoed Nieuw Amelisweerd ligt de Sportcampus als ‘open sportgebied’ ingebed in de parkachtige omgeving. Het biedt de (top) sporters, verenigingen, toeschouwers en recreanten een aantrekkelijk en (onderling) verbonden sportgebied.

De Sportcampus vormt met Zwembad De Krommerijn en Stadion Galgenwaard hét (top)sportgebied van stad en regio. Het is één samenhangend, (semi)publiek toegankelijke campus die ruimtelijk en functioneel verbonden is met de omgeving en een aantrekkelijke groene inrichting heeft; het is sporten in een parkomgeving. Functies die er niet aan bijdragen (uitgezonderd recreatie, onderwijs, stadslandbouw en natuur) worden uitgeplaatst of opgeheven.

We willen de kansen die dit gebied heeft voor sport en talentontwikkeling verder ontwikkelen. De ambitie van het Utrecht Talent Center is om in dit gebied te focussen op talentontwikkeling, met name voor sterke topsportprogramma’s gericht op sporten die passen bij de stad (waterpolo, wielrennen, basketbal, judo, hockey), topsportverenigingen die samenwerken binnen het Utrecht Talent Center en projecten ondersteunend aan de ambities van sportief talent.

De sportterreinen zijn onderling verbonden en publiek toegankelijk door sportboulevards die erdoor en erlangs lopen. Ze worden begeleid door lineaire groenstructuren zoals heggen, bomenrijen en houtwallen, die geïnspireerd zijn op het coulissenlandschap van de Kromme Rijn. Bestaande (openbare) wegen worden hiervoor omgevormd en nieuwe aangelegd. Ze bieden alle ruimte voor de sportende mens, van georganiseerd tot individueel. Niet alleen verbinden ze sportvelden en accommodaties, ook bieden ze allerlei sportaanleidingen met verschillende sporttoestellen, ruimte voor warming-up, etc. De boulevards sluiten aan op het andere padennetwerk, waardoor een grote variatie ontstaat aan routes en ommetjes. Ze verbinden ook het icoon van de sport, Stadion Galgenwaard, met de sportterreinen door twee loopbruggen over de Kromme Rijn en de gracht/sloten langs de Laan van Maarschalkerweerd. Een fiets- en voetgangersbrug ter hoogte van het zwembad verbindt het met de sportcampus, en maakt een nieuwe, luwe (doorgaande) fietsverbinding tussen Station Lunetten en Utrecht Science Park mogelijk. Bij voorkeur hebben de kruisingen van de sportboulevards voorrang op autoverkeer, waardoor die veel minder een obstakel vormen. De uitwisseling tussen alle sportfaciliteiten en voorzieningen wordt daardoor voor sporters, verenigingen, toeschouwers en (sportende) recreanten optimaal.

Maarschalkerweerd wordt voor fietsers aangenaam bereikbaar en doorwaadbaar. Om de fiets verder te stimuleren en faciliteren worden bij de sportclusters grotere fietsenstallingen gerealiseerd op de plek van autoparkeerplaatsen. Het OV krijgt haltes in het gebied en rijdt ook in de avond en het weekend.

Tussen de sportvelden liggen zoveel mogelijk groene voegen, soms gecombineerd met een wandelpad, die aansluiten op de sportboulevards. Ze versterken de parkomgeving en ecologie, maar dragen ook sterk bij aan een gezond sportklimaat; het groen vermindert het hitte-effect van kunstgrasvelden, vangt fijnstof (schonere lucht) en zorgt voor waterberging. De beplanting van de groene voegen is, net als de boulevards, geïnspireerd op het omliggende coulissenlandschap. Gecombineerd met slootjes vormen de groene voegen ook een passende erfafscheiding als dat noodzakelijk is. Een veelheid aan hekken is dan niet nodig. Samen met het Lunettenpark en Kromme Rijn Oeverpark is de Sportcampus zo een wezenlijk onderdeel van de groene long.

Om de sportcampus beter in te passen en ruimte te scheppen voor het Kromme Rijn Oeverpark, is op enkele plekken herverkaveling van sportvelden, andere functies en de uitplaatsing van ongewenste functies nodig. Hiermee kan ruimte gevonden worden voor een passende uitbreiding van veldcapaciteit, in combinatie met ruimte voor recreatie en groen.

Impressie van de sportboulevard, ter hoogte van SV Kampong

Galgenwaard en omgeving

voorbeeld van ligging stadion aan groene omgeving

voorbeeld van nieuwe bebouwing

voorbeeld van levendige, publiek plint

voorbeeld groene openbare ruimte rond stadion, aan Kromme Rijn

voorbeeld van verblijven in de openbare ruimte

voorbeeld van oriëntatie bebouwing op Kromme Rijn

voorbeeld van wandelbrug over de Kromme Rijn

voorbeeld van openbare ruimte met hoge verblijfskwaliteit en aansluitend op bebouwing

voorbeeld groen plein met hoge verblijfskwaliteit

Stadion Galgenwaard is het (sport)icoon van het gebied en een podium voor de stad. Het vormt en markeert de overgang tussen de stad en de groene long.

Het nieuwe Galgenwaard is het programmatische middelpunt van Maarschalkerweerd. Het herbergt een mix van functies: wonen, werken, leren, sport, gezondheid, recreatie en leisure. Het geeft een levendig en gemengd milieu dat veel doelgroepen aanspreekt. Hierdoor is er levendigheid door de dag heen.
Het stadion, in combinatie met Sportcentrum Galgenwaard is dé plek waar de topsportomgeving tot uiting komt en het icoon van de sportcampus. Het stadion wordt daarvoor uitgebreid met een divers programma van sport gerelateerde functies, bijvoorbeeld (para) medische functies, trainingsfaciliteiten, onderwijs en coachingsruimte, kantoren voor sportbonden, -verenigingen en –wetenschap, etc. tot (top)sportbeleving door toeschouwers.

Galgenwaard heeft groot potentieel als OV-knooppunt, door ligging aan regionale- en stedelijke buslijnen en aan tramlijn 22 tussen het Utrecht Science Park en de NS stations Vaartsche Rijn en Utrecht CS. Galgenwaard leent zich daarom bij uitstek voor het toevoegen van circa 500 tot 1000 nieuwe woningen in diverse typen en prijsklassen, maatschappelijke voorzieningen, horeca, commerciële ruimte en kantoren. Een mate van hoogbouw is hierbij voorstelbaar. Onderdeel van het woonprogramma kan woonruimte voor (top)sporters en/of een sporthotel zijn. Doordat topsporters en talenten op de Sportcampus verblijven, kunnen ze zich volledig concentreren op hun sportcarrière. Het gemengde profiel van Galgenwaard is ook een ideale basis voor toevoeging van kantorenprogramma. Het gebied heeft de capaciteit om een aanzienlijk bouwvolume kantoren toe te voegen en zich te ontwikkelen als een interessante hub voor sport/gezondheid-gerelateerde organisaties, ondersteunende diensten voor het USP in een mix met andere kantoorgebruikers. Rond het stadion ligt nu complexe infrastructuur voor autoverkeer en parkeren, die vooral voor spitsmomenten is ingericht. Dat heeft ervoor gezorgd dat het veel ruimte inneemt. Door het vereenvoudigen van de infrastructuur, verplaatsen van parkeren naar garages en verminderen van doorgaand verkeer ontstaat veel ruimte voor vastgoed, (groene) openbare verblijfsruimte en fiets- en wandelpaden. Ook is er ruimte voor transformatie en/of nieuwbouw in de hoeken van het stadion en tegen de sporthal met parkeergarage waardoor het stadion rondom ‘voorkanten’ krijgt.

Alle (nieuwe) bebouwing heeft met levendige, publieke plinten een directe relatie met de openbare ruimte. Het stadion krijgt een alzijdige oriëntatie, waardoor het ook relatie heeft met de Kromme Rijn en de aan de overkant liggende sportcampus. De inrichting van de openbare ruimte is van hoog niveau, wat past bij een plek die als podium voor de stad dient. Het is er zo groen mogelijk (‘groen, tenzij…’), waardoor het naadloos aansluit op het Kromme Rijn Oeverpark en het Lunettenpark. Het heeft hoge verblijfskwaliteit waar ook (sport)evenementen georganiseerd kunnen worden en het grote aantallen toeschouwers aankan. Daarmee wordt het een bruisende, aantrekkelijke plek waar de stedelijke dynamiek overgaat in het groene landschap. Met twee voetgangersbruggen over de Kromme Rijn zijn ze met elkaar verbonden.

Bij de ontwikkeling en inrichting van het gebied wordt rekening gehouden met de veiligheid en beheersbaarheid van toeschouwers, en de ontsluiting en beveiliging van de Kromhoutkazerne.

Koningsweg

voorbeeld van de toekomstige Koningsweg tussen Mereveldseweg en Laan van Maarschalkerweerd

historische beeld van de Koningsweg t.h.v. Lunet 1 en 2

voorbeeld van dubbele bomenrij aan weerszijden van de weg

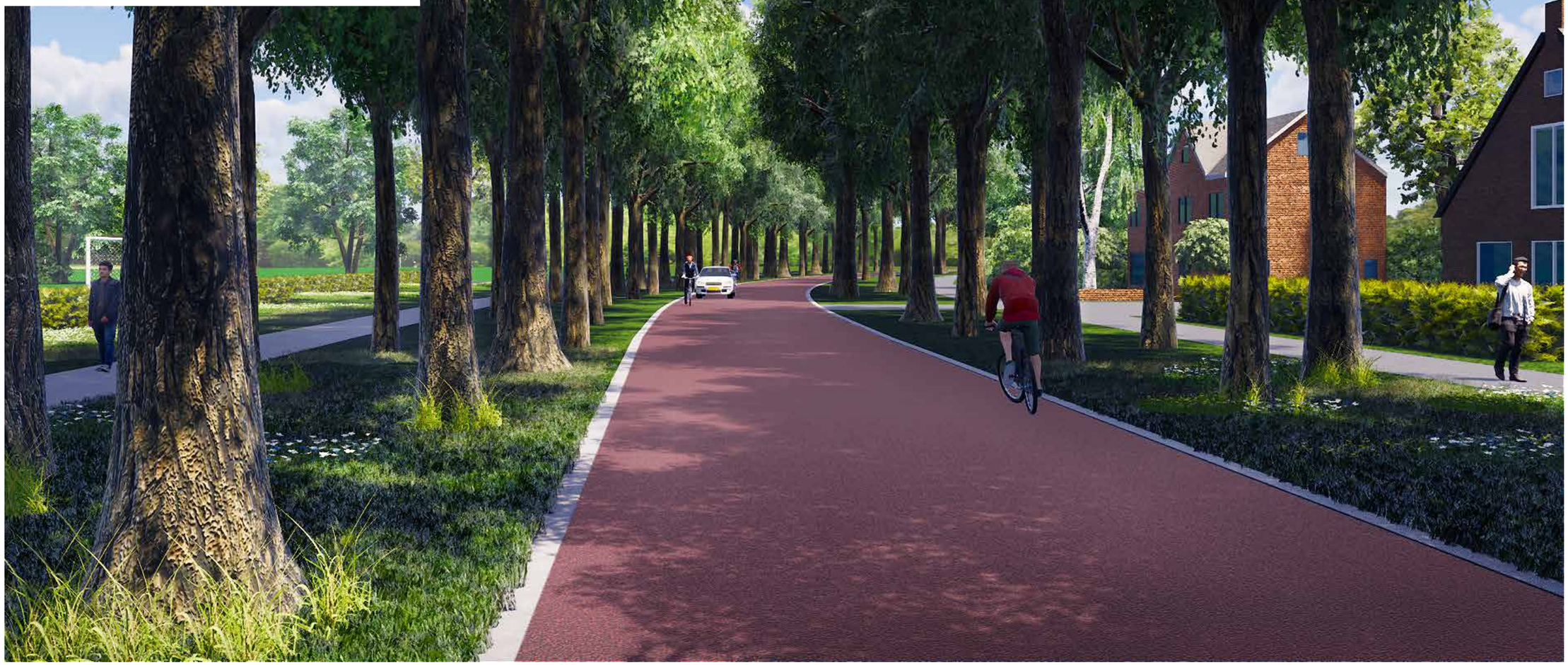
De Koningsweg vormt, samen met de Kromme Rijn, de hoofdstructuur van het gebied. De laan verbindt Maarschalkerweerd met Amelisweerd en de stad.

De Koningsweg wordt verkeerskundig afgewaardeerd en recreatief, landschappelijk en ecologisch opgewaardeerd. De oversteekbaarheid verbetert. De Koningsweg wordt daarmee een van de belangrijke functionele en ruimtelijke dragers van de groene long die stad en landschap (ver)bindt. Het is een route voor bestemmingsverkeer. Fietsers, voetgangers (ook in oversteekbaarheid) en een bomenlaan voeren de boventoon.

Vanaf 1808 is de Koningsweg in opdracht van Lodewijk Napoleon ingericht als monumentale oprijlaan vanuit de stad naar landgoed Amelisweerd, dat hij toen heeft aangekocht. Hiervoor zijn aan weerszijden van het pad dubbele bomenrijen aangeplant. Buiten de bebouwde kom van Utrecht is dit nog (enigszins) herkenbaar, binnen de bebouwde kom is het volledig verdwenen.

Het unieke historische gegeven van de Napoleontische laan en de (nieuwe) betekenis van Maarschalkerweerd-Amelisweerd als belangrijke groene ruimte in de stad, maakt dat we de Koningsweg als monumentale laan (her) waarderen en binnen het kader van de huidige tijdsgeest zoveel mogelijk herstellen.
In het kader van de Aanpassing Ring Utrecht door Rijkswaterstaat wordt de Koningsweg tussen de Mereveldseweg en Laan van Maarschalkerweerd al in ere hersteld.

Impressie van de Koningsweg, ter hoogte van Zoudenbalch

7 Uitvoeringsparagraaf

Het gebied Maarschalkerweerd heeft een belangrijke functie voor de stad. Het Ontwikkelperspectief voorziet niet alleen in versterking van de sport- en recreatiefunctie, maar ook in een kwaliteitsimpuls van het groen en het erfgoed. Het Ontwikkelperspectief is een eerste stap om de gemeenteraad de richting te laten bepalen van de gewenste toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van dit deel van de stad. Het Ontwikkelperspectief is een visie en geeft de richting aan voor “de stip op de horizon”. De waarden van - en de doelen voor - het gebied zijn in beeld gebracht en gekoppeld aan meer of minder concrete ingrepen (zie figuur “Globaal overzicht van maatregelen”).

Na besluitvorming door de raad vormt dit Ontwikkelperspectief het kader voor de transformatie van het gebied - en is dus geen uitgewerkt ontwerp met een planning. Het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd is daarmee integraal onderdeel van de Utrechtse Omgevingsvisie.

De raad wordt via een aparte (geheime) bijlage geïnformeerd over de financiële haalbaarheid van het Ontwikkelperspectief. De mogelijke investeringen en benodigde dekking worden in beeld gebracht. Duidelijk is dat er niet voldoende middelen zijn om op korte termijn alle ambities te realiseren. Een belangrijke opgave voor de komende jaren is dan ook het vinden van investeerders, verschillende dekkingsmiddelen en cofinanciering om het Ontwikkelperspectief uit te voeren.

Grondbezit en vastgoed

In het gebied is relatief veel gemeentelijk grondbezit. Zo is een strategische locatie als Tussen de Rails al in gemeentelijk eigendom. Dit neemt niet weg, dat er particuliere percelen in Maarschalkerweerd zijn, die bij kunnen dragen om fiets- en wandelroutes aan te leggen of om sportvoorzieningen beter te accommoderen. Op “natuurlijke momenten” ondernemen we actie. Gezien de ambities van het Ontwikkelperspectief wordt geen grote waardevermeerdering van het vastgoed – of grondspeculatie – verwacht.

Investeringen

Om de gewenste investeringen te kunnen doen zijn financiële middelen noodzakelijk. Dat zijn niet alleen gemeentelijke middelen. Samenwerking met derden is noodzakelijk.

Gemeentelijke investeringsmiddelen komen bijvoorbeeld uit de bestaande programma’s (Groen, Bereikbaarheid, Onderwijs, Sport, Openbare Ruimte e.d.). Het is zaak de investeringen, die al geprogrammeerd zijn, te richten op de lange termijn doelen van het Ontwikkelperspectief. Maar ook particuliere investeringsmiddelen zijn hard nodig om de gewenste ontwikkeling in gang te zetten. De ruimte voor nieuwe (vastgoed)ontwikkelingen binnen dit gebied is beperkt en liggen vooral bij stadion Galgenwaard en station Lunetten.

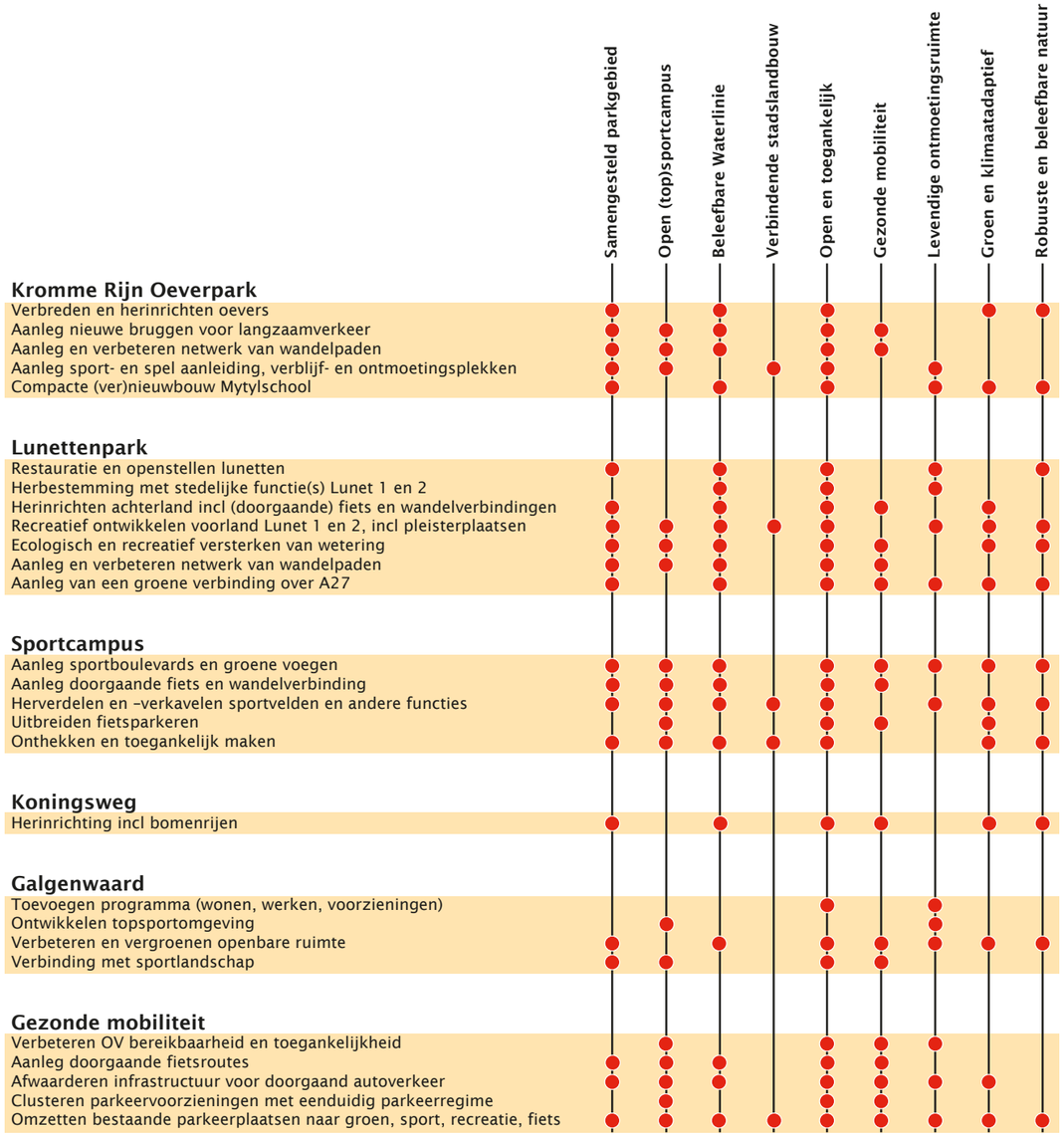
Het is van belang de investeringen van de eigenaren en gebruikers van het gebied af te stemmen op onze ambities. Zo kunnen bijvoorbeeld ook de investeringen van de sportverenigingen bijdragen aan de doelen of kan een particulier initiatief, zoals aan de Koningsweg, bijdragen aan de gewenste transformatie van Maarschalkerweerd.

Ook onderzoeken wij of er subsidies en fondsen beschikbaar zijn, bijvoorbeeld op het gebied van cultuurhistorie, groen, recreatie en verbetering van waterkwaliteit en klimaatadaptatie (zie figuur “Kansen voor cofinanciering”). Voor de rijksregeling “Erfgoeddeal: Samenwerken aan een waardevolle leefomgeving” is een aanvraag in voorbereiding. Ook over de mogelijkheden in de provinciale subsidieregeling “Nieuwe Hollandse Waterlinie en Stelling van Amsterdam provincie Utrecht” zijn wij in overleg.

Deelproject	Betrokken partijen	kans op co-financiering	opbrengstpotentie
Kromme Rijn Oeverpark	Gemeente Utrecht HDSR Provincie Utrecht		●
Lunettenpark	Gemeente Utrecht Provincie Utrecht		●
Sportcampus	Gemeente Utrecht Sportverenigingen		●
Galgenwaard e.o.	Gemeente Utrecht Eigenaren	●	●
Restauratie en herprogrammering Vier Lunetten	Gemeente Utrecht Huurders	●	●
Ontwikkeling (v.m.l.) tuinderijcomplexen Koningsweg als onderdeel Lunettenpark	Eigenaren	●	●
Groene Verbinding	Rijkswaterstaat Gemeente Utrecht		●
Routes voor voetgangers en fietsers	Gemeente Utrecht		●
Openbaar vervoer	Gemeente Utrecht Provincie Utrecht		●
Routes autoverkeer	Gemeente Utrecht		●

Figuur: Kansen voor co-financiering

Figuur: Globaal overzicht van maatregelen

Leeswijzer: maatregelen zijn horizontaal getoond en hun bijdrage aan de leidende principes verticaal

Hoewel de gemeente Utrecht van mening is dat de verbreding van de A27 bij Amelisweerd niet nodig is, wordt rekening gehouden met het scenario dat de verbreding wel doorgaat. Hierbij worden investeringen door het Rijk voorzien. Een fietsbrug bij de Mytylweg over de Kromme Rijn is een investering, die door het Rijk wordt gedaan als onderdeel van de verbreding A27.

Onderzocht wordt of het mogelijk is om een (beperkt) deel van de kosten als “bovenwijkse kosten” te verhalen bij de gebiedsontwikkelingen elders in de stad. Deze gebiedsontwikkelingen hebben immers ook profijt van het feit, dat er in Maarschalkerweerd mogelijkheden worden gecreëerd om te sporten en te recreëren.

Juridisch-planologische regelingen

Voor het gebied geldt grotendeels het bestemmingsplan ‘Rijnsweerd, Maarschalkerweerd’ (vastgesteld door de gemeenteraad op 26 september 2013). Daarnaast is bestemmingsplan ‘Chw (Crisis en Herstelwet) Algemene regels over bouwen en gebruik (vastgesteld door de gemeenteraad op 30 november 2017) van toepassing.

Daarnaast zijn er een aantal bestemmingsplannen voor deelgebieden:

- Deelgebied Zwembad De Krommerijn, vastgesteld door de gemeenteraad op 4 november 2010;
- Deelgebied Rijnsweerd, Maarschalkerweerd 1e herziening, vastgesteld door de gemeenteraad op 19 mei 2016;
- Deelgebied Oudwijk, Krommerijn e.o., vastgesteld door de gemeenteraad op 18 februari 2010;
- Deelgebied HOV om de Zuid, vastgesteld door de gemeenteraad op 29 juni 2010.

Over het algemeen zijn de ambities passend bij de bestemmingen die voor de gronden binnen het plangebied gelden. De huidige bestemmingen geven ook voldoende bescherming om de gewenste ambities niet in gevaar te brengen.

Wanneer er nieuwe initiatieven zijn, wordt getoetst of het initiatief past binnen de vigerende bestemming. Nieuwe ontwikkelingen dienen bij te dragen aan de ambities en leidende principes uit het Ontwikkelperspectief (figuur: “Werkschema toetsen van initiatieven”.)

Voor ontwikkelingen die wenselijk en haalbaar zijn maar niet passen binnen het vigerend bestemmingsplan wordt een juridisch-planologische procedure in gang gezet. De mogelijke ontwikkelingen rondom stadion Galgenwaard (met het toevoegen van sport gerelateerde functies, werken, onderwijs, gezondheid en wetenschap en woningen) passen bijvoorbeeld niet in het vigerend bestemmingsplan en kan dus niet zonder aparte besluitvorming worden gerealiseerd.
Hiervoor wordt bij een aanvraag het Utrecht Plan Proces opgestart om een separate bestemmingsplanwijziging voor te bereiden. Een nieuw bestemmingsplan/omgevingsplan wordt opgesteld en hierover vindt aparte besluitvorming in de gemeenteraad plaats.
Indien partijen hun bestemming - of het gebruik - willen wijzigen kunnen we sturing geven aan de hand van dit Ontwikkelperspectief.

Figuur: Werkschema toetsen van initiatieven

Utrecht maken we samen

“Utrecht maken we samen” is uitgangspunt van de gemeenteraad. Dit betekent, dat we in de verdere uitwerking belanghebbenden en belangstellenden in de planvorming betrekken.
Veel plannen moeten nog verder worden uitgewerkt door initiatiefnemers, rijk of gemeente. Ook moet op onderdelen de financiering worden gevonden voor de uitvoering. Wij maken afspraken met ontwikkelende partijen op welke wijze belanghebbenden en belangstellenden bij de verdere planontwikkeling worden betrokken.
Ook worden er dan aparte planproducten opgesteld (zoals een Stedenbouwkundig Programma van Eisen, een Integraal Programma van Eisen voor de openbare ruimte of een bestemmingsplan). Voor deze planproducten wordt aparte besluitvorming door het gemeentebestuur voorzien. Dan worden er ook aparte informatie-/ inspraakavonden georganiseerd, waar een ieder zijn/haar inbreng kan hebben.

Tijdens het opstellen en de reactieperiode van het Ontwikkelperspectief bleken er diverse eigenaren en gebruikers in het gebied ideeën en voorstellen te hebben om de ambities daadwerkelijk te realiseren. Deze samenwerking en verbinding tussen de partijen onderling en met de gemeente biedt kansen om de ambities te verzilveren. Het gaat dan bijvoorbeeld om verbindingen tussen topsport en breedtesport, sport en onderwijs, stadslandbouw en recreatie, onderwijs en landschap.
We koesteren deze samenwerking. Een aantal sportverenigingen die actief zijn op het gebied van topsport en talentontwikkelingen werken al samen in het Utrecht Talent Center. Ook het ROC, de Universiteit Utrecht, de Hogeschool Utrecht en middelbare scholen worden hierbij betrokken.

Onbekend maakt onbemind. Het is belangrijk, dat relevante partijen het verhaal van Maarschalkerweerd kennen, dat bewoners het gebied bezoeken, dat investeerders de kansen zien, dat sporters en gebruikers elkaar ontmoeten. Wij gaan onderzoeken of we “branding” kunnen inzetten op bijvoorbeeld de thema’s sportcampus, cultuurhistorie en natuur (wandelroute, informatieborden e.d.) om de identiteit van het gebied te versterken en investeringen te stimuleren.

8 Bronnen

Overzicht van relevant beleid, deelstudies en achtergrondinformatie:

Relevant beleid

Vertrekpunt voor het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd is de Omgevingsvisie Utrecht.
Op 5 december 2019 heeft de gemeenteraad de Omgevingsvisie Utrecht vastgesteld. De Omgevingsvisie bestaat uit drie delen:

- De koers: de stip op de horizon voor de langere termijn.
- Thematisch beleid: het beleid over een bepaald onderwerp, bijvoorbeeld groen of parkeren. Dit is beleid dat in de hele gemeente geldt.
- Gebiedsbeleid: beleid dat alleen in een bepaald gebied geldt. Soms zijn er tegenstrijdige belangen of spreekt het thematisch beleid elkaar tegen. In het gebiedsbeleid is aangegeven welke afweging de gemeenteraad dan heeft gemaakt voor een bepaald gebied.

Het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd is specifiek gebiedsbeleid. Na vaststelling is het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd integraal onderdeel van de Omgevingsvisie Utrecht en vormt het kader voor de transformatie van het gebied. Het relevante thematisch beleid is te vinden op: https://omgevingsvisie.utrecht.nl/

Deelstudies

Parallel aan het Ontwikkelperspectief is een aantal deelstudies uitgevoerd. Deze studies zijn niet vastgesteld maar hebben inhoudelijke input geleverd voor het Ontwikkelperspectief.

Bronnen

- BNA; Stad van de toekomst: Stadsrand Utrecht Oost (2019)
- Bureau Buiten (i.o.v. Provincie Utrecht en Gemeente Utrecht); De Vier Lunetten: openbaar, levendig en geliefd (2019)
- Gemeente Utrecht; Actualisatie groenstructuurplan Utrecht 2017 – 2030 (2018)
- Gemeente Utrecht; Concept Omgevingsvisie Lunetten (2020)
- Gemeente Utrecht; Groene uitvoeringsagenda Maarschalkerweerd (2018)
- Gemeente Utrecht; Groenstructuurplan Utrecht (2007)
- Gemeente Utrecht; Ruimtelijke Strategie Utrecht 2030 (2016)
- Gemeente Utrecht; Mobiliteitsplan Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen (2016)
- Gemeente Utrecht; Op weg naar Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (2020)
- Gemeente Utrecht; Programma van Eisen Koningsweg (2018)
- Gemeente Utrecht; Ruimtelijke verkenning & ontwerpprincipes Groene Verbinding (2015)
- Gemeente Utrecht; Sportnota Utrecht Sportief en Gezond 2017-2020 (2016)
- Gemeente Utrecht; Toekomstvisie Landgoederen van Amelisweerd 2011-2031 (2011)
- Gemeente Utrecht; Utrechtse soortenlijst (2018)
- Gemeente Utrecht; Visie Kromme Rijn (2010)
- Gemeente Utrecht en Stichting Kantorenpark Rijnsweerd; Ambitiedocument Rijnsweerd (2018)
- Linieteam Nieuwe Hollandse Waterlinie; Nominatiedossier Hollandse Waterlinies (2019)
- Marco Broekman en Stad2 (i.o.v. Gemeente Utrecht, i.s.m. vastgoedeigenaren); Gebiedsvisie Galgenwaard (2018)
- Mulier Instituut (i.o.v. Gemeente Utrecht); Capaciteitsbehoefte Sport 2018-2030
- OKRA landschapsarchitecten (i.o.v. Gemeente Utrecht); De Vier Lunetten op de Houtense Vlakte (2009)
- Provincie Utrecht, onafhankelijk adviseur ruimtelijke kwaliteit; Advies Ringparken (2018)
- Provincie Utrecht; Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028 (herijking 2016)
- Provincie Utrecht; Utrecht Buiten (2017)
- Rijkswaterstaat; Landschapsplan Ring Utrecht (2016)
- Sport Utrecht; Maarschalkerweerd als uniek sportgebied met focus voor topsport (2019)
- Track Landscapes (i.o.v. Gemeente Utrecht): Onderzoek recreatief gebruik Maarschalkerweerd & Kromme Rijn (2018)
- Trajan (i.o.v. Gemeente Utrecht); Parkeerdrukmetingen Maarschalkerweerd (2019)

Gemeente Utrecht

Bezoekadres Stadsplateau 1, 3533 JE Utrecht
Postadres Postbus 8406, 3503 RK Utrecht
Telefoon 030 - 286 00 00

www.utrecht.nl

Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd

april 2020

In- & ontspannen in een parklandschap

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl

Voorwoord

De stad Utrecht groeit tot 2040 door naar 450 duizend inwoners. Die groei biedt de kans om van Utrecht een nog mooiere stad te maken. Het leidend thema ‘Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen’ komt in veel van onze projecten in de stad tot uitdrukking. Ook in de visie en plannen voor Maarschalkerweerd.

Maarschalkerweerd heeft zich in de afgelopen honderd jaar ontwikkeld tot een groene stadsrandzone waar sport een belangrijke rol vervult. Het gebied kan méér en beter benut worden voor recreatie, erfgoed, natuur en nieuwe vormen van sport. Met gebruikers, eigenaren en andere betrokkenen in het gebied is de afgelopen tijd gesproken over de toekomst van Maarschalkerweerd. Ik heb veel waardering voor onze samenwerkingspartners met wie we een intensief traject hebben doorlopen, zoals de initiatiefnemers voor stadslandbouw aan de Koningsweg, de Mytylschool, het Utrecht Talent Center en de sportverenigingen in het gebied. Tijdens de inloopavond op Fort Lunet I waren maar liefst 160 mensen aanwezig. Daaruit blijkt de grote betrokkenheid van de stad bij dit gebied.

In dit ‘Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd’ beschrijven wij onze visie voor dit gebied; hoe Maarschalkerweerd onderdeel kan zijn van een groter parklandschap. Het Ontwikkelperspectief laat zien hoe Maarschalkerweerd zich vanuit haar groene, landschappelijke en cultuurhistorische basis verder kan ontwikkelen. In de verdichtende stad kan Maarschalkerweerd uitgroeien tot een gebied dat ruimte geeft aan sport, recreatie, erfgoed, cultuur en natuur. Het fortencomplex De Vier Lunetten is van cultuurhistorisch belang. Die willen we daarom meer een gezicht geven. De sportcampus biedt ruimte voor topsport, talentontwikkeling, breedtesport en nieuwe vormen van sport. We stimuleren lopen, fietsen en openbaar vervoer door de aanleg van nieuwe fiets- en wandelroutes. Rond stadion Galgenwaard en station Lunetten zien wij plekken die we verder kunnen ontwikkelen.

‘Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd’ is een ambitieus document, omdat het tijd is dat Maarschalkerweerd de aandacht krijgt die het verdient.

Klaas Verschuure,
Wethouder Ruimtelijke Ontwikkeling

Utrecht, april 2020

Colofon

Wethouder en portefeuillehouder
Klaas Verschuure, Ruimtelijke Ontwikkeling en Economische Zaken

Betrokken wethouders
Lot van Hooijdonk, Groen en Mobiliteit
Kees Diepeveen, Openbare ruimte, Wonen en Grondzaken
Maarten van Ooijen, Sport
Anke Klein, Erfgoed, Onderwijs, Wijkwethouder Oost

Opdrachtgever
Karin Sam Sin - Vos, Ontwikkelorganisatie Ruimte

Projectgroep
Marianne Mantel, Ontwikkelorganisatie Ruimte
Marcel Janssen, Ontwikkelorganisatie Ruimte
Saskia van Meerkerk, Maatschappelijke ontwikkeling - Sport
Werner de Feijter, Ruimte - Stedenbouw
Edsard Kylstra, Ruimte - Erfgoed
Ronald Tamse, Ruimte - Mobiliteit
Dirk Jan Hoekstra, Ruimte - Mobiliteit
Floris Brekelmans, Ruimte - Groen
Arno van Rijssen, Ruimte - Planeconomie
Tessa Tijbosch, Ruimte - Omgevingsrecht

Met medewerking van:
Gebiedsteam Oost
Utrechtse Vastgoed Organisatie

Geïnspireerd en beïnvloed door gesprekken met initiatiefnemers, sportverenigingen, gebruikers en eigenaren in Maarschalkerweerd

Besluitvorming
27-08-2019: vrijgave voor reactie
09-09-2019 t/m 31-10-2019: reactieperiode
07-04-2020: vastgesteld door College van B&W
...-...-2020: vastgesteld door Raad

Status
Concept voor besluitvorming College van B&W en Raad

Versiedatum
07 april 2020

Inhoudsopgave

Samenvatting 7

1 De opgave 8
De opgave voor Maarschalkerweerd 12
Doel 14
Aanpak 14

2 De ontwikkeling van Maarschalkerweerd 18
Tot 1934, Rivierlandschap en landbouw 18
Vanaf 1821, Nieuwe Hollandse Waterlinie 19
Vanaf 1934, Sport 20
Vanaf 1980, Infrastructuur en stadsrand 21

3 Huidige dynamiek 22
Ontwikkellocaties 22
Groen 23
Sport en recreatie 24
Mobiliteit 25
Werelderfgoed 25

4 Ambitie: In & ontspannen in een parklandschap 26
Landschap als basis 28
Sportcampus 29
Recreatie 30
Passende en gezonde mobiliteit 30

5 Leidende principes 31
Van groene plekken naar samengesteld parkgebied 31
Van traditionele sportparken naar open (top)sportcampus 32
Van verborgen forten naar beleefbare Waterlinie 33
Van verdwijnende tuinbouw naar verbindende stadslandbouw 34
Van afgesloten en introvert naar open en toegankelijk 35
Van auto naar gezonde mobiliteit 36
Van anonieme plekken naar levendige ontmoetingsruimte 37
Van verhard naar groen en klimaatadaptief 38
Van overleven naar robuuste en beleefbare natuur 39

6 Ruimtelijke en programmatische visie 40
Lunettenpark 44
Kromme Rijn Oeverpark 50
Sportcampus 54
Galgenwaard en omgeving 58
Koningsweg 60

7 Uitvoeringsparagraaf 64
Grondbezit en vastgoed 64
Investeringen 64
Juridisch-planologische regelingen 66
Utrecht maken we samen 67

8 Bronnen 68

Maarschalkerweerd ter hoogte van Zoudenbalch

Samenvatting

Tot 2040 groeit het aantal inwoners van de stad naar 450.000. In Utrecht zetten we de kans die de groei biedt in om een nog betere stad te worden. Het motto hierbij is; Utrecht, dé stad van 'Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen'. We kiezen ervoor nieuwe woningen in de bestaande stad te bouwen. Het is een uitdaging daarnaast ook genoeg aangename en groene plekken in de stad te maken, om elkaar te ontmoeten, te sporten en te recreëren en de stad meer klimaatadaptief te maken.

Al sinds begin 1900 heeft Maarschalkerweerd een belangrijke rol op sportief gebied. Maar het heeft zich ontwikkeld tot een stadsrandzone; de achterkant van de stad. Het is gefragmenteerd door infrastructuur. Maarschalkerweerd kan veel meer en beter benut worden voor recreatie, erfgoed, natuur en nieuwe vormen van sport. In de Ruimtelijke Strategie Utrecht en het Groenstructuurplan is Maarschalkerweerd aangegeven als belangrijk groengebied voor de stad. Het is de opgave Maarschalkerweerd vanuit haar groene, landschappelijke en cultuurhistorische basis verder te ontwikkelen tot een meervoudig intensief gebruikt gebied dat in de verdichtende stad ruimte en lucht geeft aan sport, recreatie, cultuur en natuur. Belangrijk is dat het beter verbonden is met stad en regio en aantrekkelijk, bereikbaar en doorwaadbaar is.
Daarnaast geven de gebieden bij stadion Galgenwaard en station Lunetten, ontwikkelkansen voor wonen, werken en voorzieningen.

Dit Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd geeft de integrale ruimtelijke en programmatische visie voor het gebied. Bestaande en nieuwe ambities van verschillende partijen (publiek en privaat) in en om het gebied zijn gewogen, aangescherpt en in samenhang gebracht. Voor het opstellen van het perspectief is gesproken en samengewerkt met gebruikers en eigenaren in het gebied. Er is gekeken hoe initiatieven en lopende projecten zo kunnen worden ingepast dat ze bijdragen aan het lange termijn perspectief. Zo hebben initiatieven, lopende projecten en het lange termijn perspectief elkaar beïnvloed en versterkt.

Maarschalkerweerd wordt onderdeel van een groter parklandschap, waar Utrechters en bezoekers kunnen in- en ontspannen. Samen met de Landgoederen van Amelisweerd vormt het een groene long van de stad. Het nieuwe Maarschalkerweerd nodigt uit tot een gezonde levensstijl, zet aan tot beweging en is levendig door recreatieve, sportieve en culturele functies. Hiervoor is het rijke coulissenlandschap en de Nieuwe Hollandse Waterlinie de basis. We koesteren Maarschalkerweerd als sportgebied en ontwikkelen het door tot sportcampus, waarbij topsport, talentontwikkeling en breedtesport gecombineerd zijn. Dat is gecombineerd met allerlei vormen van (actieve) recreatie en on- en anders georganiseerd sporten. In plaats van de auto als eerste keuze om Maarschalkerweerd te bezoeken, stimuleren we lopen, fietsen en toegankelijk openbaar vervoer.
Het parklandschap wordt gevormd door twee parkgebieden: het Lunettenpark en het Kromme Rijn Oeverpark. Ertussen ligt de sportcampus. Ruimtelijk en functioneel zijn ze onderling en met de omgeving verbonden. De Kromme Rijn, Koningsweg en De Vier Lunetten vormen de hoofdstructuur. Stadion Galgenwaard ligt als stedelijk podium aan de Kromme Rijn.

Het Ontwikkelperspectief geeft de stip op de horizon, gekoppeld aan meer of minder concrete ingrepen. Deelplannen zullen gefaseerd tot ontwikkeling komen, afhankelijk van initiatiefnemers en de beschikbare financiële middelen. Het vraagt samenwerking tussen gemeente, andere overheden, organisaties en private investeerders. Maar ook nu al worden waar mogelijk kansen benut. Voorbeelden hiervan zijn de compacte (ver)nieuwbouw van de Mytylschool en de inpassing van de tennisvereniging UTV Kromme Rijn.

Met dit perspectief hopen we enthousiasme bij partijen in en om het gebied te creëren, te verleiden om mee te doen, gezamenlijk stappen te zetten in lijn met dit perspectief en de benodigde ingrepen te realiseren.

1 De opgave

Het Krommerijnpark, tussen de Binnenstad en Maarschalkerweerd

Utrecht is een gewilde plek om te wonen, te werken, te leren en te bezoeken. De aantrekkingskracht zorgt voor een flinke groei van het aantal inwoners. Tot 2040 groeit de stad met circa 100.000 inwoners naar 450.000 Utrechters. Utrecht is daarmee de snelst groeiende stad van Nederland. Het stelt de stad voor grote uitdagingen. Want hoe zorgen we ervoor dat we het goede van de stad koesteren en tegelijk de toekomst omarmen? In Utrecht zetten we de kans die de groei biedt in om op alle fronten een nog betere stad te worden. Het motto hierbij is; Utrecht, dé stad van 'Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen'. Een stad van gezonde inwoners in een gezonde leefomgeving, werkend aan een gezonde economie.

We kiezen ervoor nieuwe woningen in de bestaande stad te bouwen. De ontwikkeling van de Merwedekanaalzone, het Beurskwartier en de ambities voor Rijnsweerd en Utrecht Science Park zijn hier voorbeelden van. Door te bouwen in de stad sparen we de groene omgeving rond de stad. Het is een uitdaging om naast extra woningen tegelijk genoeg aangename en groene plekken in de stad te maken, om elkaar te ontmoeten, te sporten en te recreëren en de stad meer klimaatadaptief te maken. Een prettige inrichting van de woonomgeving draagt bij aan de gezondheid van bewoners van de stad. In een groeiende stad zijn deze plekken extra waardevol. Het zijn plekken waar je op adem kunt komen en kunt ontsnappen uit de hectiek van de stad. Hier kom je om elkaar te ontmoeten, te recreëren, te bewegen of te sporten. Maarschalkerweerd is zo'n plek.

Maarschalkerweerd met Lunet I (rechts), sportcomplex Zoudenbalch (links) en de Koningsweg (boven)

Utrecht groeit

Met keuze voor stedelijke verdichting wordt de vraag naar groene ruimte om te sporten en recreëren groter. Nu al zijn sommige stadsparken bij mooi weer overvol, behoren de landgoederen Amelisweerd en Rhijnauwen tot de drukst bezochte groengebieden in de regio en hebben sportverenigingen wachtlijsten. Om de groei op gezonde wijze te faciliteren en verdichting en vergroening in balans te houden, is opnieuw investeren in de groene recreatieve ruimte -in en om de stad- van essentieel belang. Voor de regio Utrecht is becijferd dat er circa 500-600 hectare extra recreatief groen nodig is.

Met iedere groeiopgave die Utrecht de laatste eeuwen doormaakte is geïnvesteerd in aanleg van groene recreatieve ruimte in en om de stad. Dat begon met de aanleg van de Maliebaan en het Zocherpark, gevolgd door (grote) stadsparken en groengebieden om de stad. Begin 1900 is Maarschalkerweerd, samen met de landgoederen Rhijnauwen en Amelisweerd als één van die groengebieden ontwikkeld.

Binnen Utrecht Oost is het 200 hectare grote Maarschalkerweerd sindsdien uitgegroeid tot een (boven)stedelijk sportgebied met hoogwaardige accommodaties voor top- en breedtesport. Het wordt door de sportverenigingen intensief gebruikt en door de sporters hoog gewaardeerd. Daarnaast zijn er meer belangrijke (stedelijke) functies en gebruikers in het gebied zoals onderwijs (Mytylschool, Sportcollege), kantoorfuncties en stedelijke voorzieningen in stadion Galgenwaard, stadslandbouw en scouting.

Het gebied wordt doorsneden door forse infrabundels zoals de Waterlinieweg en de A27, tramlijn 22 en het spoor. Het is de opgave om in de snelgroeiende stad gezonde vormen van mobiliteit te stimuleren voor een duurzaam bereikbare stad.

Maarschalkerweerd is met de Vier Lunetten onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De Lunetten zijn van hoge cultuurhistorische waarde, maar wordt nauwelijks zo ervaren. De nominatie van de Nieuwe Hollandse Waterlinie voor UNESCO Werelderfgoed biedt de kans Maarschalkerweerd nieuwe betekenis te geven.

Maarschalkerweerd ligt in een dynamisch gebied. Er wordt gewerkt aan plannen en projecten die grote impact hebben op het gebied en de relatie met de omgeving. Dat zijn onder andere de aanpassing van de Ring Utrecht met groene overkapping ter hoogte van Amelisweerd (de Groene Verbinding), de nominatie Nieuwe Hollandse Waterlinie voor Werelderfgoed en studie naar een OV-knooppunt bij station Lunetten. Met belanghebbenden is een ‘Groene uitvoeringsagenda Maarschalkerweerd’ gemaakt om de groene kwaliteiten van het gebied duurzaam te versterken. In de omgeving van Maarschalkerweerd speelt onder andere de herontwikkeling van kantorenpark Rijnsweerd tot een gemixt woon-werk milieu. Utrecht Science Park ontwikkelt verder, waarvoor een omgevingsvisie opgesteld wordt. De omgevingsvisie voor de wijk Lunetten is in besluitvorming.

Ook de nieuwe en huidige eigenaren zien de potenties van het gebied en ontwikkelen initiatieven voor een meer toekomstbestendige invulling. Zo zijn er onder andere initiatieven voor de verdere ontwikkeling van stadion Galgenwaard en haar omgeving, nieuwe stadslandbouw, faciliteiten en programma voor talentontwikkeling in de sport en (ver)bouwplannen van onder andere de Mytylschool. Daarnaast zijn er initiatieven voor tijdelijke functies voor de “placemaking” van de Vier Lunetten.

De laatste decennia ontbrak het aan visie en sturing voor Maarschalkerweerd. De ruimtelijke en functionele ontwikkeling was pragmatisch van aard. Maarschalkerweerd heeft zich ontwikkeld tot een stadrandzone; de achterkant van de stad. Het bestaat uit een verzameling van monofunctionele, naar binnen gekeerde en veelal laagwaardig ingerichte gebieden, gedomineerd door infrastructuur en parkeerterreinen, er zijn afgesloten en braakliggende terreinen en stadsrandfuncties zoals gronddepots, stadslandbouw en militair (wereld)erfgoed ligt verscholen en landschappelijke en ecologische kwaliteit staat onder druk. Maar ook kent Maarschalkerweerd (potentiële) culturele, sportieve, recreatieve en natuurlijke parels.

Maarschalkerweerd ter hoogte van de Mytylweg

De opgave voor Maarschalkerweerd

Met de groei van de stad en de talrijke ontwikkelingen en initiatieven in en om het gebied, vraagt Maarschalkerweerd om een hernieuwd en samenhangend lange termijn perspectief. Het gebied heeft sturing nodig om zich op de juiste manier verder te ontwikkelen en hiermee een bijdrage te leveren aan “Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen”.

Om de groei goed vorm te geven, wordt gewerkt aan de vernieuwde Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU). Als basis zijn hiervoor 11 uitgangspunten vastgelegd in de notitie ‘Op weg naar een Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040’, waaronder: landschap, erfgoed, groen en water zijn de structurerende elementen, voetganger, fietser en OV krijgen prioriteit, de stad is inclusief, de beperkte ruimte wordt optimaal gebruikt door meervoudig ruimtegebruik en de verstedelijking vindt vooral rondom OV-knooppunten plaats. Dit zijn vertrekpunten voor het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd.

Om verdichten en vergroenen in balans te houden zijn zes strategieën opgesteld. Maarschalkerweerd heeft hierin een belangrijke rol. In het Groenstructuurplan Utrecht is de betekenis van Maarschalkerweerd als groot groengebied al aangegeven. Het ligt grotendeels buiten de rode contour, zoals die is aangegeven in het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan.

Samen met de Landgoederen van Amelisweerd en Rhijnauwen is Maarschalkerweerd één van de ‘groene verbindingen’ tussen stad en land. Daarnaast ligt het gebied nabij station Lunetten, strategisch tussen het centrum van de stad, het Utrecht Science Park en verschillende onderwijs- en werkgebieden. Ook voor deze gebieden kan Maarschalkerweerd de betekenis versterken.

Maarschalkerweerd heeft voor de stad al een belangrijke rol op sportief gebied, maar kan daarnaast veel meer en beter benut worden voor recreatie, erfgoed, natuur en als inspirerend gebied voor topsport en talentontwikkeling en voor een gezonde levensstijl.

De opgave is om Maarschalkerweerd vanuit haar groene, landschappelijke en cultuurhistorische basis verder te ontwikkelen tot een meervoudig intensief gebruikt gebied dat in de verdichtende stad ruimte en lucht geeft aan sport, recreatie, cultuur en natuur. Daarnaast biedt het gebied, vooral bij stadion Galgenwaard en omgeving station Lunetten, ontwikkelkansen voor wonen, werken en voorzieningen. Ook biedt het gebied een uitgelezen kans om talentontwikkeling vanuit de sportverenigingen te bundelen.

Belangrijk hierbij is om het gefragmenteerde gebied op een aantrekkelijke, gezonde en passende manier bereikbaar en doorwaadbaar te maken en het goed te verbinden met de stad en de regio, en hierbij de bestaande landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische kwaliteiten beter te benutten.

Na vaststelling is het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd integraal onderdeel van de Omgevingsvisie Utrecht en vormt het kader voor de transformatie van het gebied.

Op weg naar Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040: zes strategieën om verdichten en vergroenen in balans te houden.

Maarschalkerweerd ter hoogte van de Rijndijk

Doel

Dit Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd formuleert ambities en geeft de integrale ruimtelijke en programmatische visie voor het gebied. Hiervoor worden de bestaande en nieuwe ambities van verschillende partijen (publiek en privaat) in en om het gebied gewogen, aangescherpt en in samenhang gebracht. Ook worden er keuzes gemaakt; wat bijdraagt aan de ambitie voor Maarschalkerweerd wordt gesteund en gestimuleerd, wat niet bijdraagt wordt afgebouwd, verplaatst of opgeheven. Lopende en (geprogrammeerde) toekomstige ontwikkelingen en initiatieven zijn hier onderdeel van. De uitvoeringsparagraaf geeft aan welke korte-, middellange- en lange termijn acties, afspraken en investeringen van verschillende belanghebbenden nodig zijn.

Met dit perspectief hopen we enthousiasme bij partijen in en om het gebied te creëren, te verleiden om mee te doen, gezamenlijk stappen te zetten in lijn met dit perspectief en de benodigde ingrepen te realiseren.

Aanpak

Voor het opstellen van het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd is gesproken en samengewerkt met gebruikers en eigenaren in het gebied. Er is gekeken hoe initiatieven zo kunnen worden ingepast dat ze bijdragen aan het lange termijn perspectief. Er is in de lopende projecten gekeken hoe door efficiënt grondgebruik het gebied meer gebruikswaarde krijgt en hoe meer ruimte gegeven kan worden aan de Kromme Rijn. Voorbeelden hiervan zijn de compacte (ver)nieuwbouw van de Mytylschool en de inpassing van tennis fusievereniging UTV-Kromme Rijn. Ook zijn de resultaten van de Groene Uitvoeringsagenda in dit Ontwikkelperspectief verwerkt.

Er is gesproken met vertegenwoordigers van de sportverenigingen, (top)sportorganisaties en Sport Utrecht, verenigd in het Utrecht Talent Center over de wijze waarop Maarschalkerweerd kan bijdragen aan de verdere versterking van het (top)sportklimaat in de stad en het aantrekkelijker maken van het gebied voor recreanten.

Zo hebben initiatieven, lopende projecten en het lange termijn perspectief elkaar beïnvloed en versterkt.

Op 27 augustus 2019 heeft het College van Burgemeester en Wethouders (B&W) het Concept Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd vrijgegeven voor reactie. Het Concept Ontwikkelperspectief was via de website van de gemeente te raadplegen. Op de inloopavond op 15 oktober was gelegenheid om vragen te stellen en een reactie op de plannen te geven. Er zijn tijdens de reactieperiode van 9 september 2019 tot 31 oktober 38 schriftelijke reacties binnen gekomen, zowel per brief als met een reactieformulier tijdens de inloopavond. Er is een grote diversiteit aan reacties ontvangen. Veel positieve reacties zijn gegeven, voorstellen voor samenwerking, maar uiteraard zijn er ook zorgen t.a.v. de toekomstige transformatie van het gebied. De reacties en de beantwoording zijn gebundeld in de Reactienota.

In het Ontwikkelperspectief zijn wijzigingen aangebracht als gevolg van de ingediende reacties. Het Ontwikkelperspectief is verder aangevuld met de actualiteit, zoals de Omgevingsvisie Lunetten, de OV-MIRT-verkenning en het Tracébesluit Ring Utrecht.

Vervolg

Het Ontwikkelperspectief geeft de stip op de horizon, gekoppeld aan meer of minder concrete ingrepen. Deelplannen zullen gefaseerd tot ontwikkeling komen, afhankelijk van initiatiefnemers en de beschikbare financiële middelen. Het vraagt samenwerking tussen gemeente, andere overheden, organisaties, particuliere- en private investeerders.

In dit stadium is slechts voor een beperkt deel van de gewenste ingrepen dekking beschikbaar. Een belangrijke opgave voor de komende jaren is dan ook het vinden investeerders, dekkingsmiddelen en cofinanciering om het Ontwikkelperspectief te kunnen uitvoeren.

Binnenstad
Oost
Rijnsweerd
Utrecht Science Park
Zwembad Krommerijn
Weg tot de Wetenschap
Weg naar Rhijnauwen
Ledig Erf
Kromhoutkazerne
Oosterspoorpark
Stadionlaan
Rubenslaan
Herculeslaan
Mytylschool
Atletiekbaan
Kromme Rijn
Station Vaartsche Rijn
Stadion Galgenwaard
Mytylweg
Kromme Rijn
Laan van Maarschalkerweerd
Vossegatsedijk
Baden Powellweg
Lunet I
Zoudenbalch
Fort Rijnauwen
Waterlinieweg
Koningsweg
Houtensepad
Rijndijk
Opaalweg
Lunet II
Oud Wulvenbroekwetering
A27
Lunet III
Uithoflijn
Nieuw Amelisweerd
Maarschalker-weerdsepad
Beatrixpark
Rhijnauwen
Lunet IV
Mereveldseweg
Hoograven
Oud Amelisweerd
Spoor Utrecht - Arnhem
Tussen de Rails
Kromme Rijn
Station Lunetten
Inundatiekanaal
Koningslaan - N411
Golfbaan Amelisweerd
Lunetten
Spoor Utrecht - Den Bosch

Plangebied

2 De ontwikkeling van Maarschalkerweerd

Zicht over de Kromme Rijn in Maarschalkerweerd richting Utrecht, omstreeks 1780

Tot 1934, Rivierlandschap en landbouw

De Kromme Rijn staat aan de basis van het landschap waarin Maarschalkerweerd ligt. De nu rustige rivier was ooit een dynamische rivier die verschillende lopen heeft gekend. Zo is de Oud Wulverbroekwetering restant van een oude hoofdloop. Na de afdamming in 1122 bij Wijk bij Duurstede heeft de Kromme Rijn haar huidige ligging gekregen. Vanaf toen is het rivierlandschap ontgonnen voor landbouw en zijn er diverse landgoederen en buitenplaatsen gesticht. De structuur van de ontginning werd gevormd door de waterlopen (Kromme Rijn en Oud Wulverbroekwetering) en wegen (Koningsweg, Weg naar Rhijnauwen en Houtensepad).

Tot op de dag van vandaag is daar nog veel van terug te zien. Denk bijvoorbeeld aan de boerderijen Grote en Kleine Kuil, de hoog gewaardeerde landgoederen van Amelisweerd en Rhijnauwen, maar ook zijn er nog altijd tuinderijen in Maarschalkerweerd in bedrijf. De Koningshof, de Moestuin en Stadsjochies zijn daar voorbeelden van.

De Kromme Rijn en de landgoederen van Amelisweerd en Rhijnauwen vormen de belangrijke stedelijke groenstructuren en -verbindingen van de stad. In de Ruimtelijke Strategie Utrecht en Groenstructuurplan Utrecht zijn ze ook zo benoemd. De landgoederen zijn één van de drukst bezochte groengebieden van de regio geworden, met ongeveer 1.5 miljoen bezoeken per jaar.

Utrecht en Maarschalkerweerd omstreeks 1570

Luchtfoto van De Vier Lunetten als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, omstreeks 1945

Vanaf 1821, Nieuwe Hollandse Waterlinie

In 1815 werd begonnen met de aanleg van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) met als doel ook de stad Utrecht binnen de landsverdedigingslinie te brengen. Het Kromme Rijnlandschap was echter minder geschikt voor het gebruik van water als verdedigingsmiddel. De zogenaamde Houtense Vlakte had teveel hoge plekken die moeilijk onder water te zetten waren. Om de toegangswegen (accessen) Kromme Rijn, Koningsweg en Houtense Pad toch te kunnen verdedigen werd een grote fortificatie bestaande uit vier Lunetten aangelegd.
De Vier Lunetten vormden samen met de forten De Klop, De Gagel, Blauwkapel, Fort op de Biltstraat, Vossengat en Jutphaas de Stelling van Utrecht.

In 1868 werd een tweede ring forten aangelegd, verder van de stad. Rhijnauwen en Vechten zijn daar onderdeel van. Het gebied, inclusief Maarschalkerweerd, moest grotendeels onbebouwd blijven om de schootsvelden vrij te houden. In de “verboden kringen” mocht niet of beperkt (in hout) worden gebouwd. Ook de beplanting op en rond de forten moesten bijdragen aan de verdedigbaarheid.

Tot op de dag van vandaag is de bebouwing in Maarschalkerweerd nog beperkt. De forten en andere onderdelen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zijn nog herkenbaar, maar ze zijn vooral binnen de stadsgrenzen van Utrecht gefragmenteerd. Hierdoor zijn onder andere De Vier Lunetten onbekend en daardoor soms ook onbemind geraakt. In de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie is het gebied aangeduid als Cultuurhistorische Hoofdstructuur-Militair Erfgoed. De Vier Lunetten zijn onderdeel van de nominatie voor de waterlinie als UNESCO Werelderfgoed.

Utrecht en Maarschalkerweerd omstreeks 1895

Zicht over Stadion Galgenwaard naar Maarschakerweerd, op de achtergrond Amelisweerd, omstreeks 1970

Vanaf 1934, Sport

In het begin van de 20e eeuw lag Utrecht er niet al te best bij. Woningen waren vaak slecht, de stad was overbevolkt, lawaaiig en vies. De volksgezondheid was slecht. Maar ook groeide de stad in deze periode hard. Dat gebeurde veelal onsamenhangend. De combinatie van de groei, de matige leefkwaliteit en gezondheid leidde tot grote zorgen bij het toenmalig stadsbestuur. Onder aanvoering van de ambitieuze burgemeester Fockema Andreae werden plannen gemaakt om dat structureel te verbeteren. Sport en recreatie hoorde bij zijn visie op “gezond stedelijk leven”. Dit resulteerde in de aankoop van een groot deel van Maarschalkerweerd in Utrecht en de landgoederen van Amelisweerd en Rhijnauwen in Bunnik. In 1934 werden plannen ontwikkeld voor de bouw van een wielerbaan met voetbalveld (stadion Galgenwaard), vijf voetbalvelden en een atletiekbaan (Sportpark De Kuil). Al eerder is zwembad ‘De Timp’ werd gebouwd. Dit is nu zwembad De Krommerijn. De landgoederen werden recreatiegebied.

Maarschalkerweerd heeft zich vanaf die tijd doorontwikkeld tot een regionaal en landelijk sportgebied met hoogwaardige accommodaties voor top- en breedtesport, zoals een 50-meter zwembad (met topsportcentrum waterpolo), veel sportvelden (met o.a. het Nationaal Hockey Centrum), veel sportverenigingen (waaronder de grootste van het land met SV Kampong), stadion en topsporthal Galgenwaard (o.a. thuisbasis van FC Utrecht) en de atletiekbaan Maarschalkerweerd. Zeer efficiënt zijn sportterreinen uitgebreid en is natuurgras vervangen door kunstgras. Regelmatig zijn er sportevenementen waaronder het NK Atletiek en recent nog het EK voetbal voor vrouwen. Het wordt door de sporters hoog gewaardeerd en heeft ongeveer 1,6 miljoen bezoeken per jaar.

Utrecht en Maarschalkerweerd omstreeks 1948

Recent aangelegde Rijksweg A27 tussen Maarschalkerweerd en Amelisweerd, met op de voorgrond de Bak bij Amelisweerd, omstreeks 1980

Vanaf 1980, Infrastructuur en stadsrand

Na aanleg van de Laan van Maarschalkerweerd (1934) Waterlinieweg (1936-1940) en later met die van de rijksweg A27 (1980) door Nieuw Amelisweerd is Maarschalkerweerd afgesneden van de stad en het landschap. Sindsdien heeft het gebied zich geleidelijk ontwikkeld tot een stadsrandzone; de ‘achterkant’ van de stad. Functies die niet in de stad passen, zoals gronddepots, hebben er een plek gekregen. Nagenoeg alle functies en voorzieningen zijn er omhekt en de toegankelijkheid is zeer beperkt geworden. De infrastructuur is vergroot en er zijn veel parkeerterreinen aangelegd.

(Auto)verkeersaantrekkende functies zoals Galgenwaard en de Kromhoutkazerne, maar ook het verderop Utrecht Science Park zijn verder ontwikkeld, waardoor de doorgaande automobiliteit door Maarschalkerweerd is toegenomen. Recent is tram 22 naar Utrecht Science Park gaan rijden. Hoewel Maarschalkerweerd hierdoor beter bereikbaar is geworden met het OV, heeft de trambaan Maarschalkerweerd verder opgedeeld en de continuïteit van de Koningsweg doorbroken.

De tuinderijen ten zuiden van de Koningsweg zijn gestopt. Een aantal bedrijven is omgevormd tot stadslandbouw, anderen zoeken nog naar een andere toekomstige invulling waardoor hectares, kassen en bebouwing er ongebruikt bij liggen. In de schaduw van deze ontwikkelingen is de biodiversiteit toegenomen. Diverse locaties hebben zich ontwikkeld tot ecologisch waardevolle gebieden met hoge natuurwaarden.

Utrecht en Maarschalkerweerd omstreeks 1990

3 Huidige dynamiek

Maarschalkerweerd ligt in een dynamische omgeving. Er wordt in die omgeving door overheden, organisaties, sportverenigingen, ondernemers en particulieren gewerkt aan veel verschillende opgaven, projecten en initiatieven. Ze hebben grote invloed op de betekenis en het functioneren van Maarschalkerweerd.

Ontwikkellocaties

Binnen 5 tot 15 fietsminuten van Maarschalkerweerd ligt een aantal grote stedelijke ontwikkellocaties; de Merwedekanaalzone, het Stationsgebied-Beurskwartier en Utrecht Science Park-Rijnsweerd. Binnen dezelfde afstand liggen talrijke kleinere ontwikkellocaties, zoals stationsmgeving Lunetten, de Kwekerij bij de Rubenslaan, Rotsoord en Dichterswijk. Bij het merendeel van deze locaties wordt ingezet op functiemenging; een combinatie van woningen voor diverse doelgroepen, bedrijven, instellingen en voorzieningen. De nieuwe inwoners, samen met de huidige inwoners, zullen Maarschalkerweerd gebruiken om te sporten en recreëren. Dat leidt tot toenemende drukte in het gebied.

Utrecht Science Park-Rijnsweerd

Het Utrecht Science Park (USP) is het grootste science park van Nederland met een hoge dichtheid van kennisinstellingen op een klein oppervlak. Concentratie van kennis en hoogwaardige technologie maakt het USP een interessante plek voor zowel nationale als internationale bedrijven. Verschillende stakeholders in het gebied lopen zich warm om grootschalige aanpassingen in hun gebouwencomplexen aan te brengen. Ook zijn er veel vragen voor nieuwe ontwikkelingen, (tijdelijke) huisvesting voor bijvoorbeeld internationale studenten, International School Utrecht en nieuwe bedrijvigheid. Voor de doorontwikkeling van het USP wordt een omgevingsvisie opgesteld.
Voor de doorontwikkeling van kantorenpark Rijnsweerd is een ambitiedocument opgesteld. De ambitie is er een gemixt woon-werk milieu te ontwikkelen, dat relatie heeft met het USP. Voor (inter)nationale kennisgebieden als het USP-Rijnsweerd is een aantrekkelijke groene omgeving een belangrijke vestigingsfactor. Een aantrekkelijk Maarschalkerweerd (met Amelisweerd) draagt daar sterk aan bij.

Omgevingsvisie Lunetten

In de eerste helft 2020 wordt de Omgevingsvisie Lunetten vastgesteld. Bij het opstellen van de visie is intensief samengewerkt met bewoners en andere belanghebbenden. Er zijn drie ambities gezamenlijk geformuleerd: een voorbeeldwijk op het gebied van duurzaamheid, wonen in het park en levendigheid, verbinden en ontmoeten centraal in het hart van de wijk. Ook is het voorstel gedaan om de omgeving rond station Lunetten beter te benutten. Door het OV knooppunt kan deze plek een aantrekkelijk hoog stedelijk woon- en werkmilieu worden. Dit sluit aan bij de uitganspunten RSU 2040. De ambities van het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd liggen in het verlengde van de ambities Omgevingsvisie Lunetten.

Knooppunt Lunetten

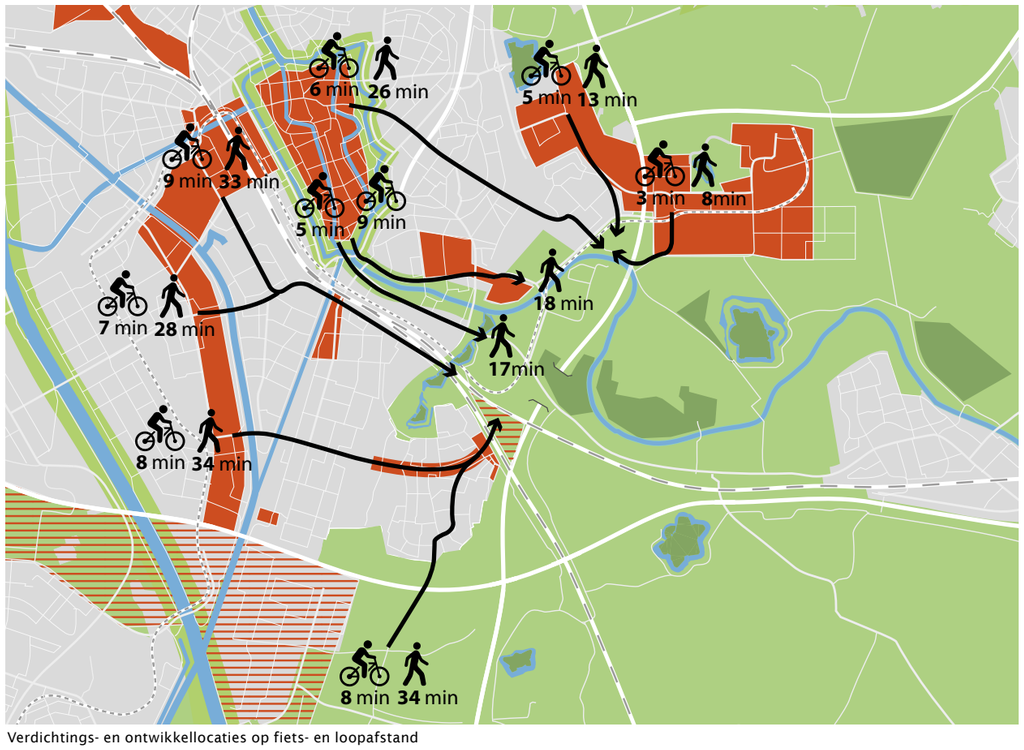
Het Rijk, Provincie en regio Utrecht en de gemeente Utrecht hebben in november 2019 afspraken gemaakt om samen maatregelen te onderzoeken voor verbetering van de OV bereikbaarheid van de regio Utrecht. Dit gebeurt met een z.g.n. MIRT-verkenning (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport). De maatregelen zijn onderdeel van de 1e fase voor een OV-ring om Utrecht. Te verkennen maatregelen zijn een dubbelstation Lunetten, een oost-west HOV-verbinding en (HOV) ontsluiting en gebiedsontwikkeling op de as Nieuwegein-Utrecht Centraal.
Voor het dubbelstation Lunetten wordt onderzocht hoe de spoorlijnen Utrecht-'s-Hertgenbosch en Utrecht-Arnhem beide bediend kunnen worden en hoe de aansluiting op de oost-west HOV-verbinding tussen USP en Westraven gemaakt kan worden. Hierbij wordt ook onderzocht wat verstedelijkingsperspectieven voor dit knooppunt Lunetten kunnen zijn. Het gebied 'Tussen de Rails' is onderdeel van het onderzoek. Dit Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd geeft hierom geen definitieve bestemming voor het gebied, maar richting voor tijdelijk gebruik en inrichting.

Groen

Door de binnenstedelijke groei van de stad wordt de bestaande (groene) ruimte steeds intensiever gebruikt om te sporten, recreëren en ontspannen. Daarnaast verandert ook de wijze van gebruik. Er is groeiende behoefte aan andere vormen van sport, recreatie en cultuur in een aantrekkelijke groene omgeving. Dat draagt in hoge mate bij aan het woongenot van zowel de huidige als toekomstige bewoners. Het groen is daarnaast van groot belang om de stad klimaatadaptief te maken. Het vermindert hitte, zorgt voor waterberging, zuivert lucht en verhoogt biodiversiteit. Hierom wil gemeente Utrecht de stedelijke verdichting en vergroening in balans houden.

Ringpark

Niet alleen de stad Utrecht groeit, ook de omringende gemeentes groeien. Dat geeft talrijke opgaven: hoe geven we wonen, bereikbaarheid, energie, groen, klimaat, landbouw etc. vorm. Om hierin samenhang te brengen is het bovenregionaal concept van het Ringpark ontwikkeld door de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit. Het bestaat uit vier parkringen. Iedere stad en dorp heeft een eerste en/of tweede ring om de kern. Hier ligt de uitdaging van verdichting met behoud van groen en blauw. De derde en vierde parkring zijn op regionale en provinciale schaal. Ze omvatten regionale landschapsparken, natuurgebieden en erfgoed zoals de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Hier liggen o.a. uitdagingen om de groenopgave in de pas te laten lopen met de verstedelijking. Bij het Ringpark gaat het niet alleen om de 'ringen', maar ook om de verbindingen (water-, groen-, routestructuren) daartussen. Maarschalkerweerd is onderdeel van dat Ringpark.

Verdichtings- en ontwikkellocaties op fiets- en loopafstand

Groene Verbinding en verbreding A27

Rijkswaterstaat werkt aan plannen voor de aanpassing van de Ring Utrecht. Onderdeel hiervan is de verbreding van de A27, een overkapping van de A27 ter hoogte van Amelisweerd en een nieuwe fiets/wandelbrug over de Kromme Rijn in het verlengde van de Mytylweg. Met de overkapping, de zogenoemde “Groene Verbinding”, kan de (historische, ruimtelijk en functionele) relatie van de Landgoederen van Amelisweerd en Rhijnauwen met de stad worden hersteld. De Groene Verbinding legt ook de verbinding tussen Maarschalkerweerd en het Ringpark. Deze maatregelen zijn onderdeel van het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd. Op 17 juli 2019 is het Tracébesluit (TB) voor verbreding van de Ring Utrecht vernietigd door de Raad van State. Naar verwachting wordt medio 2020 het nieuwe TB in besluitvorming gebracht.

Sport en recreatie

Om de toenemende vraag naar sportruimte te faciliteren wordt in het huidig sportbeleid ingezet op intensiever en multifunctioneler gebruik van bestaande sportcomplexen in ruimte en tijd, gecombineerd met kwantitatieve uitbreiding en verhoging van kwaliteit en toegankelijkheid voor anders- en ongeorganiseerd sporten en recreatie. Naast efficiënter gebruik en een betere spreiding over de stad is uitbreiding van veldcapaciteit nodig. Gezien het grote aanbod in Maarschalkerweerd en de druk op de ruimte, zijn grote uitbreidingen hier nauwelijks mogelijk. Om aan de groeiende behoefte te kunnen blijven voldoen wordt ingezet op efficiënter gebruik en passende uitbreidingen in samenhang met andere functies. Belangrijk is dat er een goede afstemming in capaciteit blijft bij de ontwikkeling van het Utrecht Science Park-Rijnsweerd en andere aangrenzende wijken, zodat de gebieden elkaar aanvullen en verrijken.

Uitsnede van kaart Utrechtse Ringparken met Maarschalkerweerd omcirkeld

Referentiebeelden Groene Verbinding over A27

In Maarschalkerweerd zijn een aantal sterke sportverenigingen die steeds meer en beter samenwerken om talentontwikkeling te ondersteunen. Er is landelijk vanuit de sport ook veel belangstelling om in dit gebied topsportprogramma’s te vestigen zoals het Nationaal Hockey Centrum en Nationaal trainingscentrum voor Waterpolo. Daarnaast hebben zich de afgelopen paar jaar ook andere sportgerelateerde functies zich in het gebied gevestigd zoals het Sportcollege en Sport Utrecht.

Mobiliteit

De groei van de stad en regio betekent dat het woon-werk verkeer van en naar de stad nog verder gaat toenemen. Het stelt de regio voor de taak om de groei van én in de stad mogelijk te maken met nieuwe oplossingen voor mobiliteit.
Het Mobiliteitsplan Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen (SRSRSB) geeft ruim baan aan gezonde en schone vormen van vervoer. Het mobiliteitsplan stelt fietsen en lopen centraal, geeft prioriteit aan hoogwaardig openbaar vervoer en stimuleert (elektrische) deelauto’s. Op dit moment wordt het Mobiliteitsplan geactualiseerd. Daarnaast lopen er diverse studies naar de wijze waarop de bereikbaarheid van Utrecht Oost waaronder het Utrecht Science Park (USP) ook op de langere termijn gewaarborgd kan blijven en het een autoluwer gebied kan worden met parkeren aan de rand. Deze ambitie van het USP wordt uitgewerkt in de omgevingsvisie USP.

Tramlijn 22

Sinds december 2019 rijdt tussen Utrecht Centraal en Utrecht Science Park de tram 22. Een groot deel van het tracé loopt door Maarschalkerweerd, met haltes ter hoogte van stadion Galgenwaard en zwembad De Krommerijn. Voor de toekomst is een reservering voor een extra halte ter hoogte van de Koningsweg opgenomen. Voor de langere termijn biedt de komst van tram 22 de kans om Maarschalkerweerd beter te ontsluiten. Op dit moment worden er vooral zorgen geuit door gebruikers van het gebied over de barrièrewerking en dat de tram niet in het weekend rijdt.

Werelderfgoed

In 2011 heeft het rijk de “Voorlopige Lijst Unesco Werelderfgoed Koninkrijk der Nederlanden” vastgesteld. De Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) maakt daar onderdeel van uit. Door de provincies zijn de begrenzing en de kernwaarden van de te beschermen delen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie verder uitgewerkt en vastgelegd in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en Verordening. Door de provincies is het “nominatiedossier” Nieuwe Hollandse Waterlinie opgesteld en door het Rijk aan UNESCO overhandigd. Medio 2020 zal UNESCO bekend maken of de NHW daadwerkelijk werelderfgoed wordt. In Maarschalkerweerd maken de Vier Lunetten met hun directe omgeving onderdeel uit van het genomineerde werelderfgoed. Het nominatiedossier is kaderstellend voor de verdere ontwikkeling. Hierin is voor Maarschalkerweerd de strategie voor ‘ademruimte voor de stad en parklandschap’ geformuleerd. Voor de hele linie wordt ingezet op het behouden en beleefbaar maken van drie ‘universal outstanding values’; het strategisch landschap, het watermanagementsysteem en de militaire werken.

Tramlijn 22 door Maarschalkerweerd

Lunet I van De Vier Lunetten, genomineerd voor Werelderfgoed

4 Ambitie: In & ontspannen in een parklandschap

Maarschalkerweerd vormt samen met de Landgoederen van Amelisweerd een groene long van de stad. Het is samen met de Kromme Rijn, de Koningsweg en de Nieuwe Hollandse Waterlinie onderdeel van het rijke en hoog gewaardeerde (park)landschap aan de oostzijde van de stad. Maarschalkerweerd is hierin het gebied waar sporten, recreëren, cultuur en natuur samenkomen. Het is de groene schakel tussen de bestaande stad, het Utrecht Science Park en (toekomstige) dynamische woon- en werklocaties als Rijnsweerd Noord en stationsomgeving Lunetten. Gezamenlijk zorgen ze voor een aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat.

Maarschalkerweerd nodigt uit tot een gezonde levensstijl, zet aan tot beweging en is levendig door recreatieve, sportieve en culturele functies. Een plek waar je op adem kunt komen en kunt ontsnappen uit de hectiek van de stad. Een plek om je hoofd leeg te maken door te gaan sporten bij een sportclub of ongeorganiseerd sporten in de openbare ruimte. Hier is ontmoeten vanzelfsprekend, gezonde en passende mobiliteit en duurzaamheid zijn de norm. Het stedelijk leven is in harmonie met de leefgebieden van planten en dieren en er is plek voor stadslandbouw. Door gevarieerde inrichting en bodem is het rijk aan biodiversiteit. Voor diverse flora en fauna is het een uniek leefgebied. Stadion Galgenwaard ligt als een stedelijk podium aan de Kromme Rijn waar (top)sport, gezondheid, wonen, werken, verblijven en ontmoeten samengaan in een hoogwaardig openbaar gebied. Ook de omgeving van station Lunetten wordt een levendige stedelijke plek aan de rand van Maarschalkerweerd.

Maarschalkerweerd is daarmee een (boven)stedelijk groen-, (top)sport- en recreatiegebied dat intensief en meervoudig wordt gebruikt en bijdraagt aan de gezonde groei van de stad. Met deze ambitie herwaarderen en ontwikkelen we door op de koers die in het begin van de vorige eeuw al voor dit gebied is ingezet door burgemeester Fockema Andreae; Maarschalkerweerd is hét gebied voor gezonde in- en ontspanning, gelegen in een fraai groen en historisch landschap. Tegelijkertijd draagt het bij aan een actuele stedelijke opgave: verstedelijking en groen in balans. Het geeft de stad meer en beter (semi)publiek groen en maakt de verbinding tussen de stad en het metropolitaan Ringpark rond Utrecht.

In de ambitie staat het landschap met bijbehorende cultuurhistorie en natuur, sporten - met combinatie van breedte-, topsport en talentontwikkeling -, recreatie en gezonde mobiliteit centraal. Dat is in de hierna volgende uitgangspunten beschreven.

Landschap als basis

Maarschalkerweerd is onderdeel van het rijke rivier- en coulissenlandschap ten oosten van de stad, met landgoederen, buitenplaatsen, boerderijen met vee- en fruitteelt, land- en tuinbouw, verweven met de forten en inundatievelden van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De dragers van dat landschap in Maarschalkerweerd zijn de Kromme Rijn, Oud Wulverbroekwetering, de Koningsweg en de Vier Lunetten. In het nieuwe Maarschalkerweerd is het historisch ontwikkelde rivierlandschap met de Nieuwe Hollandse Waterlinie weer de basis voor de verdere ontwikkeling. De kalkrijke klei- en zavelgronden die de Kromme Rijn hier heeft afgezet zorgen voor bijzondere biodiversiteit.
De cultuurhistorische, recreatieve en ecologische waarden van het landschap gaan samen met de stedelijke dynamiek en intensief gebruik. Het landschap is op fiets- en loopafstand van veel stadsbewoners. In de verdichtende stad brengen we het gewaardeerde landschap met bijbehorende flora en fauna ver de stad in, als het ware een groene inbreiding. Maarschalkerweerd is hiermee het verbindende groengebied tussen de stad en het buitengebied en maakt dat de flora en fauna van het rivier- en coulissenlandschap tot in de stad zichtbaar en beleefbaar is.

Het rijke coulisselandschap ter hoogte van Amelisweerd

Sportcampus

We koesteren Maarschalkerweerd als het grootste (top) sportgebied van de stad en regio met de daarbij horende hoogwaardige voorzieningen. Maarschalkerweerd wordt doorontwikkeld tot een sportcampus waar topsport, talentontwikkeling, breedtesport en onderwijs en kennisontwikkeling naast elkaar bestaan, elkaar versterken en kruisbestuiving ontstaat. Samen met (actieve en sportieve) recreatie en ongeorganiseerd sporten in Maarschalkerweerd maakt dat het gebied inspireert als voorbeeld voor gezond stedelijk leven en uitnodigt tot gezonde levensstijl. Stadion Galgenwaard is als centrumpunt doorontwikkeld tot ‘High Performance Center’ voor Midden Nederland. De campus is het toonbeeld van Utrecht als dé stad van talentontwikkeling, waar samenwerking ontstaat tussen atleten, verenigingen, onderwijs en kennisinstituten en het bedrijfsleven. De (top)sportverenigingen werken onderling en sport-overstijgend samen binnen het Utrecht Talent Center.

Met de groei van de stad neemt ook de behoefte aan sportterreinen voor breedtesport toe. Gezien de positionering van Maarschalkerweerd als sportcampus en het al hoge aandeel sportvelden wordt sterk ingezet op het intensiever gebruik van bestaande veldcapaciteit, in ruimte én tijd. De verdeling van de velden over de sportverenigingen volgt hieruit. Er wordt dus niet voorzien in grote uitbreiding van velden, maar vooral de bestaande capaciteit wordt beter benut. Openbare ruimte wordt geschikt om te sporten, waardoor die gebruikt kan worden voor warming-up en dergelijke.

Hoogwaardige sportvoorzieningen in Maarschalkerweerd

(Actieve en sportieve) Recreatie en gezonde mobiliteit

Recreatie

Om alle bestaande en nieuwe inwoners van de stad voldoende, aantrekkelijke recreatiemogelijkheden te bieden én om de drukte in bestaande gebieden te reguleren, krijgt Maarschalkerweerd een sterk recreatief gebruik. Het accent ligt hierbij op actieve, sportieve recreatie zoals on- en anders georganiseerd sporten in de openbare ruimte (o.a. bootcampen, hardlopen, intervaltraining, urban fitness). In combinatie met de sportcampus, die toegankelijk is voor recreanten, ontstaat één samenhangend sportief landschap.

Het is een 'open sportpark' dat functioneel en visueel openbaar is en voelt. Ook zijn er plekken die ruimte bieden aan verschillende vormen van ontspanning en vertier, zoals (sport) evenementen in Stadion Galgenwaard en natuur- en cultuurbeleving op De Vier Lunetten. Samen met Amelisweerd, waar rust en natuur meer de boventoon voert, ontstaat zo een groot, afwisselend recreatiegebied dat verschillende doelgroepen aanspreekt.

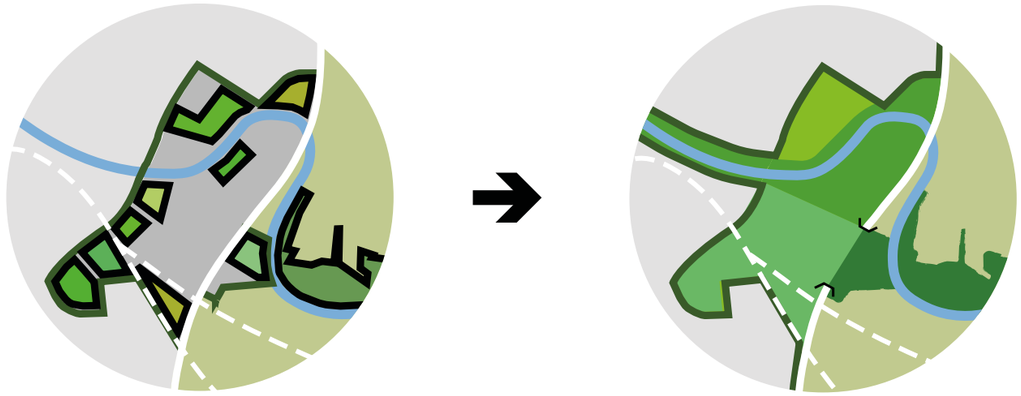
Passende en gezonde mobiliteit

In plaats van de auto als eerste keuze om Maarschalkerweerd te bezoeken, stimuleren we lopen, fietsen en toegankelijk openbaar vervoer. Enerzijds om gezonde vormen van mobiliteit te stimuleren, anderzijds om ruimte te maken voor sport, recreatie en natuur. Voor voetgangers en fietsers is er een fijnmazig en doorgaand netwerk. De vele barrières worden geslecht met bruggen, onderdoorgangen en gelijkvloerse kruisingen, die ook zoveel mogelijk als faunapassages kunnen dienen.

Het autoverkeer in het gebied is vooral bestemmingsverkeer. Er wordt alleen geparkeerd door gebruikers van het gebied. Dit vindt plaats aan de randen van het gebied in geclusterde en collectieve voorzieningen. Parkeerplaatsen worden dubbel gebruikt (zowel overdag als 's avonds) en er is een eenduidig parkeerregime. Bus en tram halteren in het gebied en faciliteren ook sport en recreatief gebruik. En station Lunetten krijgt een grotere betekenis in de OV bereikbaarheid van het Utrecht Science Park en Galgenwaard-Kromhout. Dit mobiliteitsbeeld draagt hierdoor bij aan de duurzame bereikbaarheid van Utrecht Oost.

5 Leidende principes

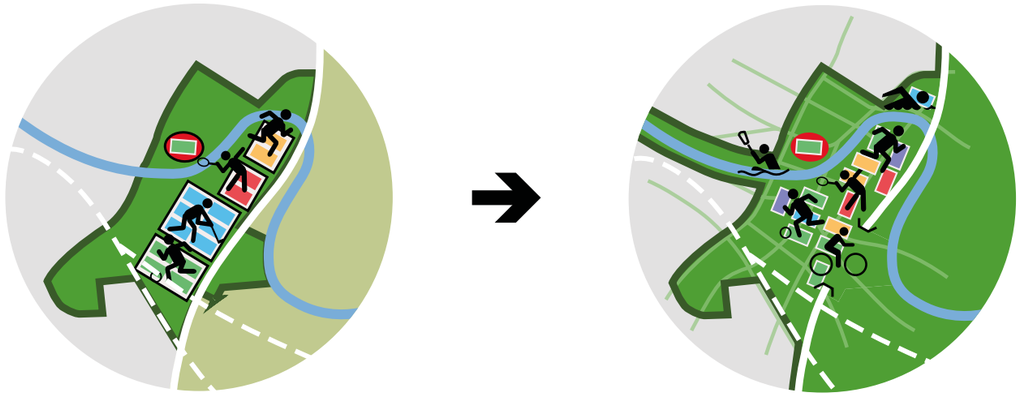
De hiervoor beschreven ambitie met uitgangspunten is in negen leidende principes verder uitgewerkt. Ze zijn de basisprincipes voor de ontwikkeling van Maarschalkerweerd en geven aan hoe het gebied transformeert

Van groene plekken naar samengesteld parkgebied

Nu:
Na de aanleg van de A27 is Maarschalkerweerd veranderd in een stadsrandzone: een gebied met monofunctionele en omheinde gebieden, soms braakliggend, gedomineerd door infrastructuur en parkeerterreinen. Het is niet goed verbonden met waardevolle groengebieden in de directe omgeving zoals Amelisweerd, Beatrixpark en de Kromme Rijn. Ook binnen Maarschalkerweerd zijn de groengebieden nauwelijks verbonden. Er liggen nog relicten van (historische) landschappelijke structuren zoals een oude loop van de Kromme Rijn, ontginningspatronen en forten van de Nieuwe Hollandse Waterline, maar deze zijn nauwelijks beleefbaar en sommige zijn aangetast. Overig groen is gereduceerd tot snippers en smalle stroken.

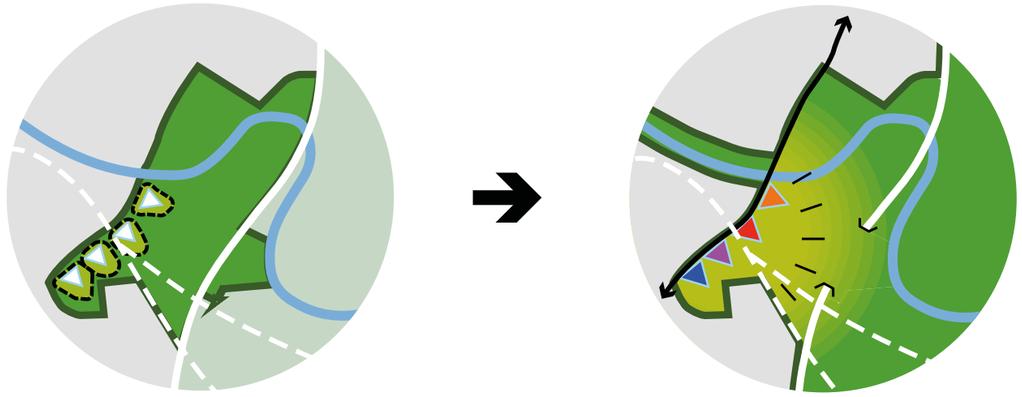
Straks:
Maarschalkerweerd vormt samen met de Landgoederen van Amelisweerd een groene long van de stad. Het is het verbindend gebied tussen de landgoederen van Amelisweerd, de Kromme Rijn en het Beatrixpark. Het heeft een op het landschap gebaseerde parkachtige opzet en gebruik, verweven met de Nieuwe Hollandse Waterlinie, de sportcampus en stadslandbouw. De dragers van het landschap: de Kromme Rijn, de Koningsweg en de Oud Wulverbroekwetering zijn weer prominent aanwezig en maken deel uit van de recreatieve infrastructuur. Op belangrijke plekken zijn er recreatieve en ecologische verbindingen over of onder barrières die de relaties versterken. In samenwerking met eigenaren hebben braakliggende percelen een ((semi)publieke) inrichting en gebruik dat naadloos past in het parkgebied. Zo is Maarschalkerweerd onderdeel van een divers samengesteld parkgebied in en aan de oostrand van de stad, dat met de Kromme Rijn tot aan de binnenstad reikt.

Van traditionele sportparken naar open (top)sportcampus

Nu:
Maarschalkerweerd is het grootste sportpark van de stad met een concentratie van (sterke en bloeiende) sportverenigingen en veelal moderne en hoogwaardige sport faciliteiten. Er wordt vooral ‘georganiseerd’ gesport, van breedte- tot topsport. Andere gebruikers zijn er nauwelijks te vinden. Maarschalkerweerd is daarmee een ‘exclusief’ sportgebied. De verenigingen en sportaanbieders hebben elk hun eigen faciliteiten en zijn opgedeeld in verschillende sportparken. Dat is een historisch gegroeide verdeling, waardoor er weinig uitwisseling in gebruik is. Het is vooral georganiseerd in omheinde, doelmatig en sober ingerichte sportparken, gelegen tussen infrastructuur en parkeerterreinen. Het resulteert in een functioneel sportpark dat weinig allure uitstraalt en weinig uitnodigend is naar de omgeving.

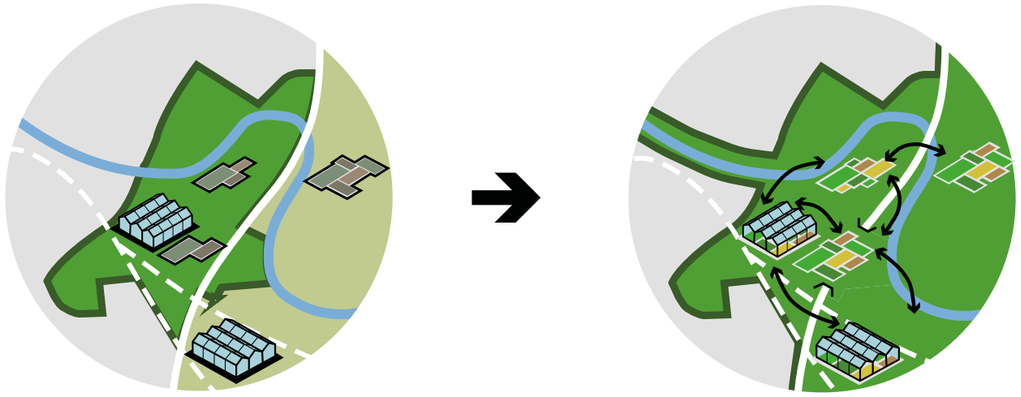
Straks:
Maarschalkerweerd is de (top)sportcampus waar bewegen in de ruimste zin van het woord centraal staat; van professioneel (top)sporten tot ontspannen wandelen. Hier komen jongeren, gezinnen en ouderen samen met (top)sporters om sport te beleven, beoefenen en excelleren. Met de nabijheid van (top)sportverenigingen en hun ‘helden’ worden mensen geïnspireerd te participeren en daarmee uitgenodigd tot een gezonde levensstijl. Sport is verbonden met de onderwijsvoorzieningen in de omgeving en stad. Dat versterkt het klimaat voor topsport en talentenontwikkeling. De (bestaande) hoogwaardige (top)sportfaciliteiten zijn aangevuld en onderling verbonden met aantrekkelijke openbare, groene routes en plekken met voorzieningen voor anders- en ongeorganiseerd sporten, actief recreëren en ontmoeten. De sportvoorzieningen zijn ruimtelijk en functioneel ingebed in de parkomgeving en gaan relatie aan met andere functies zoals erfgoed, natuur, onderwijs, horeca en stadslandbouw. De velden worden jaarlijks verdeeld naar gelang de behoefte van elke vereniging. Alle sporten zijn zo gepositioneerd dat er maximaal gebruik gemaakt kan worden van de beschikbare veldruimte en ze maken gebruik van elkaars voorzieningen. De sportcampus is daarbij één geheel. De beschikbare ruimte wordt hierdoor optimaal gebruikt en sportdeelname gemaximaliseerd.

Van verborgen forten naar beleefbare Waterlinie

Nu:
In Maarschalkerweerd is de Nieuwe Hollandse Waterlinie – net als de Kromme Rijn – de historische en landschappelijke structuur van het gebied. Door de ontwikkeling als stadsrandzone is het systeem van de waterlinie met forten, inundatievelden, schootsvelden en allerlei objecten zoals bunkers, bruggen en sluizen er niet meer herkenbaar en nauwelijks toegankelijk. De Vier Lunetten liggen verscholen en enigszins overwoekerd tegen de Waterlinieweg. Door barrières zijn ze van elkaar gescheiden geraakt en grotendeels afgesloten met hekwerk. Vrije schoots- en inundatievelden zijn verrommeld doordat Maarschalkerweerd een stadsrandzone werd. Gecombineerd met de beperkt publieke functies hebben ze nog weinig relatie met de omgeving. Positieve uitzondering is Lunet 4 met laagdrempelige buurthoreca en Lunet 2 heeft nog een vrij open schootsveld.

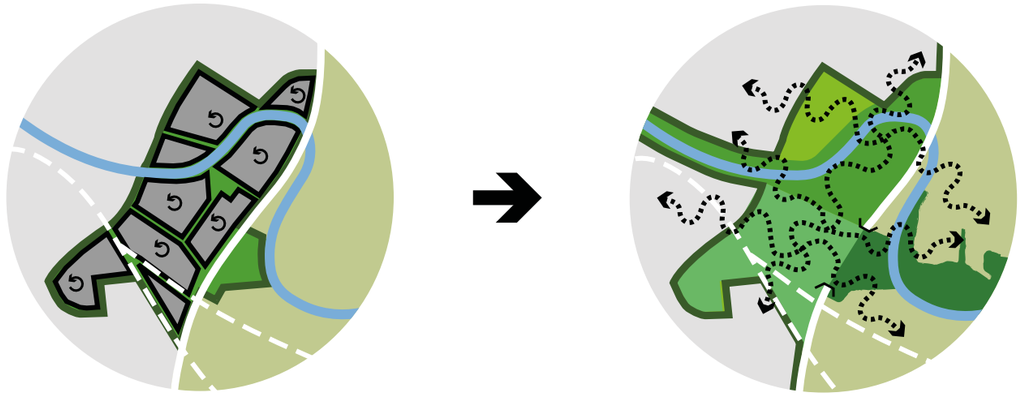
Straks:
De Waterlinie is in Maarschalkerweerd dé identiteitsdrager, een cultuurhistorisch, recreatief/toeristisch en (stads)ecologisch icoon van de stad. Alle elementen van de Waterlinie zijn de basis voor het stelsel van de parkgebieden met de sportcampus. De forten van De Vier Lunetten zijn beeldbepalende, levendige ontmoetingsplekken. Ze verenigen het beste van stad en land; een mix van stedelijke en lokale functies in een weldadige groene omgeving, hebben relatie met de sportcampus en stadslandbouw in Maarschalkerweerd. De unieke flora en fauna op de Lunetten versterken de bijzondere identiteit. Schoots- en inundatievelden zijn herkenbaar, waarin allerlei sportieve, recreatieve, natuurlijke en stadslandbouwfuncties ingebed liggen. De relatie met de te verdedigen accessen (Kromme Rijn, Koningsweg en spoorlijnen) is weer herkenbaar. Bij (her)ontwikkeling van gebouwen in het gebied wordt in de architectuur gerefereerd aan de Waterlinie.

Van verdwijnende tuinbouw naar verbindende stadslandbouw

Nu:
Tot en met de tweede helft van de vorige eeuw floreerde tuinbouw aan de oostkant van Utrecht op de vruchtbare rivierklei van de Kromme Rijn. Maarschalkerweerd was één van de tuinbouwgebieden. Door verstedelijking en concurrentie van grootschalige tuinbouw is het grotendeels verdwenen. In Maarschalkerweerd zijn tuinbouwpercelen sport- of parkeerterrein geworden, braak komen te liggen en kassen zijn omgebouwd tot caravanstalling. Enkele zijn overgebleven en omgevormd naar waardevolle plekken voor stadslandbouw, maar liggen verstopt tussen de andere functies.

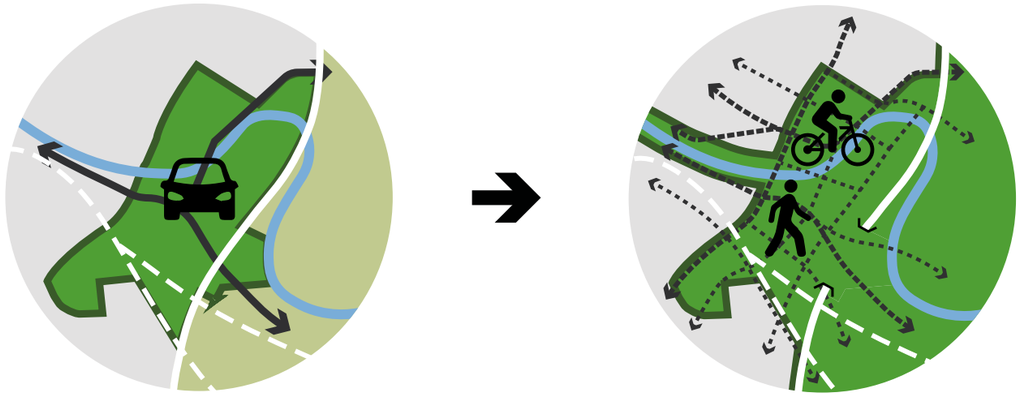
Straks:
Stadslandbouw is in Maarschalkerweerd de doorontwikkeling van één van de oudste grondgebruiken in het gebied. Als geen andere functie heeft het een verbindende rol. Het verbindt de stad met het landschap en voedselteelt en verenigt dat met educatie, sociale dienstverlening en horeca. De stadslandbouwlocaties zijn ruimtelijk en functioneel verbonden met het sporten en recreëren, bijvoorbeeld doordat geteelde producten worden verkocht in de ‘gezonde sportkantines’ en doordat (semi)openbare wandelroutes erlangs en erdoor lopen. Recreanten, sporters, en toeschouwers kunnen er een plek van ontspanning (in aanverwante horeca) vinden. Samen met de (stads)landbouw en tuinderijen op en rond Amelisweerd vormt Maarschalkerweerd een groot, gevarieerd stadslandbouwgebied van de stad.

Van afgesloten en introvert naar open en toegankelijk

Nu:
Maarschalkerweerd is door infrastructuur losgeknipt van de stad en het landschap. Ook infrastructuur dwars door Maarschalkerweerd deelt het op in vooral monofunctionele, vaak omheinde gebieden die nog nauwelijks relatie met elkaar hebben. Routes voor voetgangers en fietsers zijn gemarginaliseerd of ontbreken. Ecologische verbindingen lopen niet door. Het gebied heeft daarmee een naar binnen gekeerde en onaantrekkelijke uitstraling gekregen. Het is op verschillende plekken in het gebied moeilijk je te oriënteren. Het wekt het gevoel van sociale onveiligheid op.

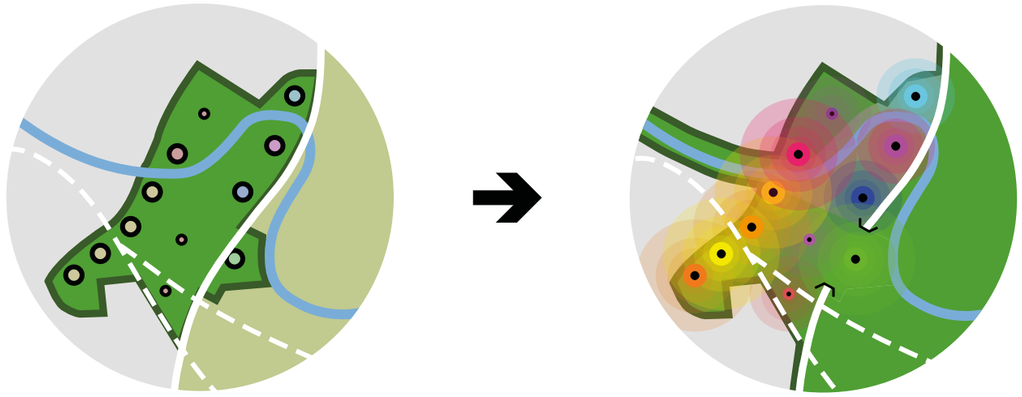
Straks:
Maarschalkerweerd is een sport- en recreatielandschap met een open karakter, dat nadrukkelijk verbindingen met de stad en het landschap heeft. De verschillende deelgebieden zijn onderling verbonden en doorwaadbaar door een fijnmazig netwerk voor voetgangers en fietsers die op een aangename manier infrastructuur kruisen. Dit netwerk heeft ook betekenis voor flora en fauna. De verschillende sport- en stadslandbouwgebieden en de forten zijn (semi)publiek toegankelijk en hebben een open uitstraling, ze gaan relatie aan met de andere groengebieden. De bekendheid en zichtbaarheid die dit gebied te bieden heeft op het vlak van erfgoed, sport, recreatie en groen zorgt voor een bredere groep bezoekers. Er zijn gedurende de dag veel ‘ogen’ in Maarschalkerweerd waardoor de sociale veiligheid hoog is. Maarschalkerweerd is daarmee een uitnodigend, toegankelijk gebied, dat een breed publiek aanspreekt.

Van auto naar gezonde mobiliteit

Nu:
De rijdende en stilstaande auto staat centraal in Maarschalkerweerd. Grote wegen en verspreid liggende parkeerterreinen bepalen het beeld. Het parkeren beslaat een oppervlak van circa 6 hectare. Door de mogelijkheid gemakkelijk (en gratis) te kunnen parkeren stimuleert het bezoekers niet een andere vervoerswijze te kiezen en wordt er veel door forenzen geparkeerd. De openbaar vervoerlijnen creëren in Maarschalkerweerd vooral barrières. Ze passeren het gebied vooral, er zijn nauwelijks (aantrekkelijke) haltes. Fietsers en voetgangers hebben weinig (doorgaande) aantrekkelijke routes. Gecombineerd met de vele barrières is het voor hen een groot obstakel, wat leidt tot 'om moeten rijden'.

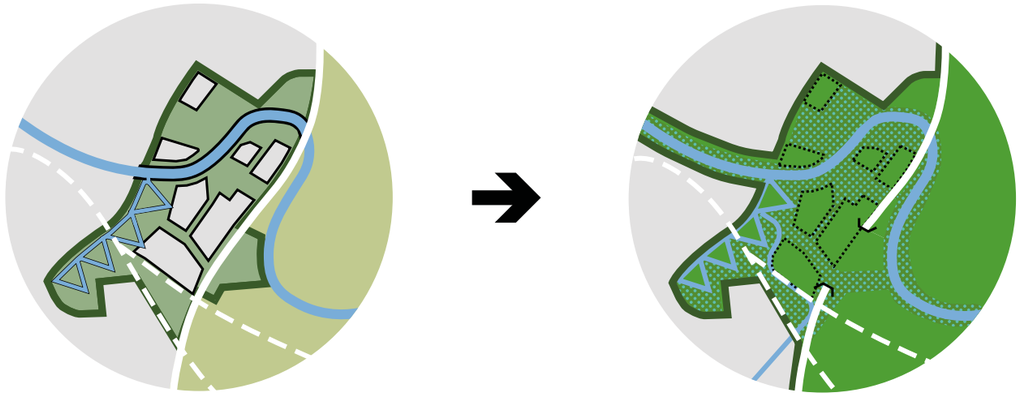
Straks:
Maarschalkerweerd is met een fijnmazig netwerk voor voetgangers en fietsers zodanig ingericht dat ze op een aangename, aantrekkelijke manier in en door het gebied kunnen bewegen. Op plaatsen waar voet- en fietspaden langs wegen ontbreken, worden ze toegevoegd. Ze versterken daarmee het stedelijk en regionaal fiets- en wandelnetwerk. De openbaar vervoerlijnen hebben haltes in het gebied en rijden in de avond en het weekend, waardoor de stedelijke, regionale en landelijke OV bereikbaarheid van het gebied (en omgeving) sterkt verbetert. Hiermee zijn ook de parkeertransferia beter aangesloten, waardoor Maarschalkerweerd veel minder belast hoeft te worden met parkeren voor (sport) evenementen in o.a. Stadion Galgenwaard en door forenzen. Doorgaand autoverkeer wordt ontmoedigd. Parkeren wordt geconcentreerd in (bestaande) gebouwde parkeervoorzieningen die collectief worden gebruikt. Er wordt een passend parkeerregime ingevoerd dat autogebruik ontmoedigt en het gebruik van andere modaliteiten stimuleert. Hierdoor kan het parkeren in de openbare ruimte sterk worden verminderd. Het maaiveldparkeren kan dan (grotendeels) omgevormd worden naar ruimte voor sport, recreatie, groen en fietsparkeren. Gecombineerd met het afwaarderen van wegen voor autoverkeer, wordt de omgeving opgewaardeerd voor voetgangers, fietsers en fietsparkeren en groen.

Van anonieme plekken naar levendige ontmoetingsruimte

Nu:
De ontwikkeling van Maarschalkerweerd tot stadsrandzone heeft een anonieme omgeving opgeleverd. Gecombineerd met eenzijdig gebruik is het óf zeer druk, óf rustig. In de avonden en weekenden is het druk met sporters en toeschouwers, overdag doordeweeks zijn er vooral rijdende en geparkeerde auto's. Bezoekers ervaren gedurende de dag grote delen dan ook vaak als sociaal onveilig. Dat geldt ook voor belangrijke plekken voor de stad zoals Stadion Galgenwaard en de omgeving van station Lunetten. Andere plekken liggen er onderbenut en/of afgeschermd bij, zoals de forten De Vier Lunetten. Braakliggende terreinen en rommellandjes versterken dit nog verder.

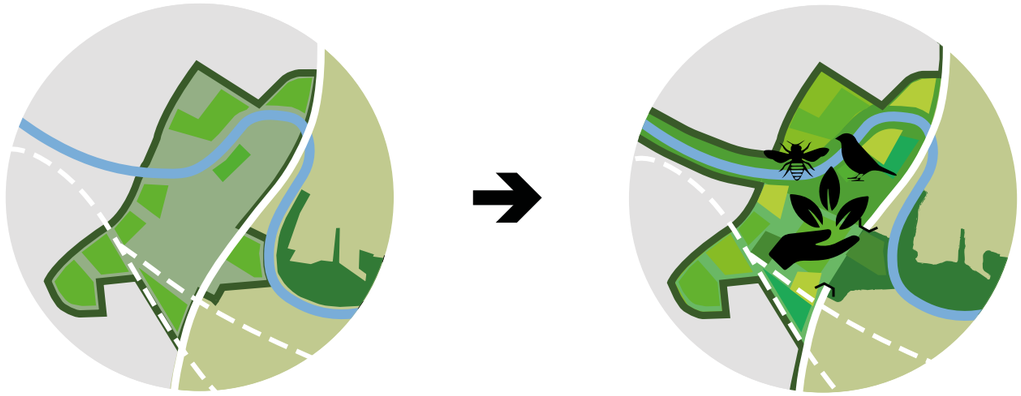
Straks:
Maarschalkerweerd is gedurende de dag en op alle dagen van de week een levendig gebied. Het wordt intensief gebruikt door de mix van functies. Alle gebieden hebben in meer of mindere mate multifunctioneel gebruik en stimuleren ontmoeting. Stadion Galgenwaard vormt het bruisende middelpunt met wonen, werken, onderwijs en een veelheid van voorzieningen. De omgeving van station Lunetten (zie Omgevingsvisie Lunetten) en (te ontwikkelen) recreatieve pleisterplaatsen zoals De Vier Lunetten zijn levendige stedelijke ontmoetingsplekken en bedienen meerdere doelgroepen. Afgewisseld met de park- en sportgebieden is Maarschalkerweerd uitnodigend voor een breed publiek. Verschillende doelgroepen en leefstijlen kunnen er elkaar ontmoeten en op een laagdrempelige manier in contact komen met sport, cultuur, historie, stadslandbouw en natuur.

Van verhard naar groen en klimaatadaptief

Nu:
Grote delen van Maarschalkerweerd zijn verhard. Wegen, parkeerplaatsen en kunstgras bepalen grotendeels het beeld. De groene ruimte is vooral overblijfsel of invulling van restruimtes. Bepalende groenstructuren zoals de oevers van de Kromme Rijn en de bomenlaan van de Koningsweg zijn gemarginaliseerd. Door toegenomen ruimte voor infrastructuur en sportvelden zijn waterlopen overkluist en van steile of verharde oevers voorzien. Daar tegenover staat dat het groen van De Vier Lunetten het erfgoed met specifieke ecologische potentie overwoekert. Op de sportcomplexen wordt natuurgras omgezet naar kunstgras. Het zorgt dat de velden vier maal zoveel intensiever gebruikt kunnen worden, waardoor een deel van de stedelijke groei aan sport opgevangen kan worden op bestaande velden. De keerzijde is dat het samen met ander verhard oppervlak bijdraagt aan de opwarming van de stad.

Straks:
Maarschalkerweerd is een rijk geschakeerd hoogwaardig groengebied, waar natuur in samenhang met het recreatief en sportief gebruik en erfgoed floreert. Het herstel van de bij de waterlinieforten en landschap horende beplanting gaat hand in hand met de versterking van de natuur. Verharding is tot het minimaal noodzakelijke terug gebracht (principe ‘Groen, tenzij…’) en/of is vervangen door bijvoorbeeld waterdoorlatende verharding. Er is ruimte voor een verbindend en duurzaam watersysteem, waar ook de bevloeiing van de sportterreinen onderdeel van is. Tussen de (kunstgras) sportvelden liggen groene voegen die nadelige effecten van opwarming verminderen en zorgen voor een aangename groene begeleiding van routes en verbinding tussen groengebieden. Met de Groene Verbinding wordt het groen van Maarschalkerweerd met Amelisweerd verbonden.

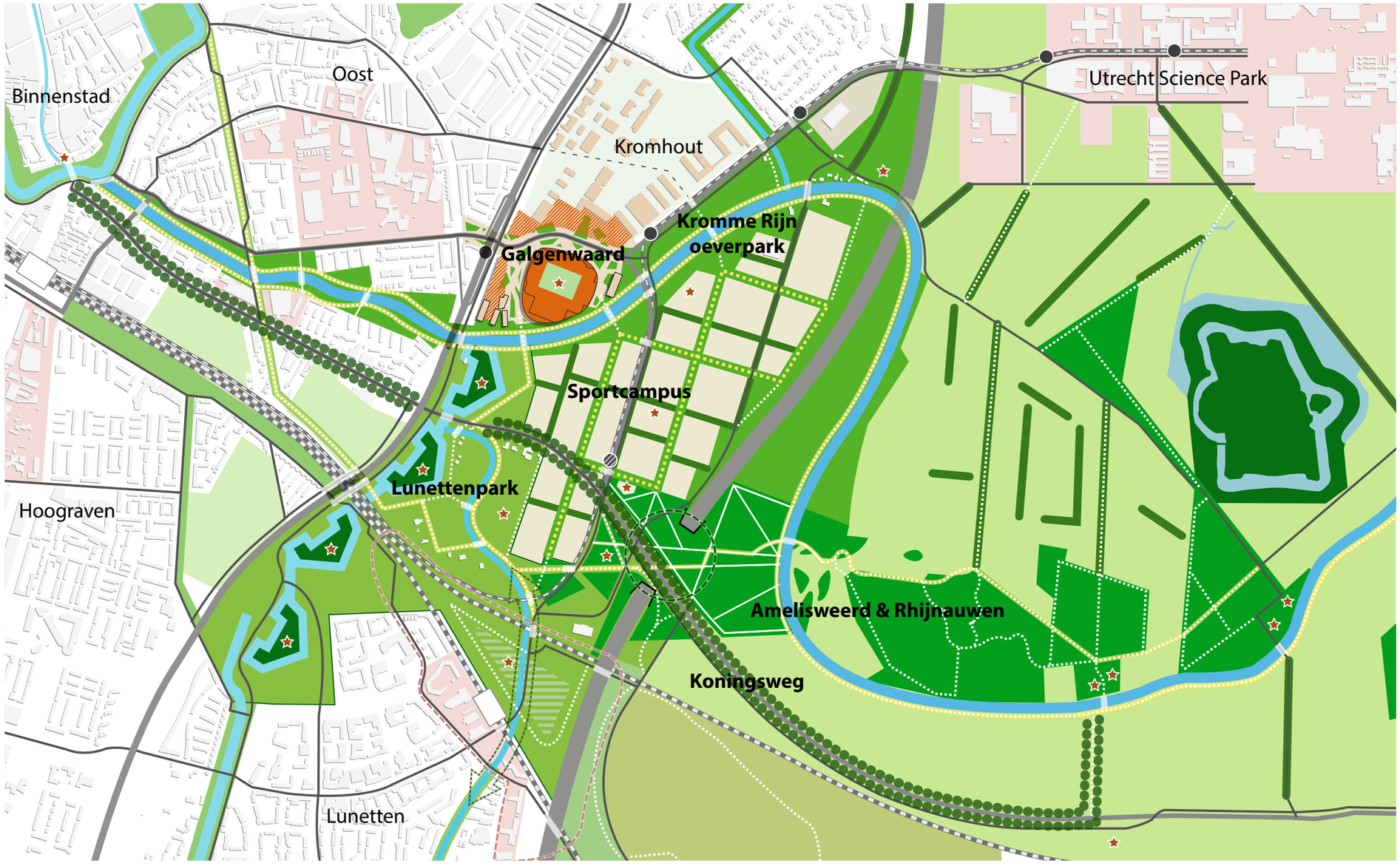

Van natuur als restant naar robuuste en beleefbare natuur

Nu:
De natuur staat onder continue druk. Omdat natuur nu niet als zodanig ruimtelijk en functioneel is bestemd en door het ontbreken van een goed beheerplan, staan veel soorten in standje overleven. Gelukkig zijn er ook een paar plekken met bijzondere flora en fauna. Vegetaties die als onveilig of rommelig worden beschouwd worden verwijderd en exoten nemen lokaal de overhand ten kosten van inheemse soorten. Potenties voor natuur worden onvoldoende benut en samenhang met de omliggende groen- en natuurgebieden ontbreekt.

Straks:
Natuur geeft karakter en identiteit en maakt van Maarschalkerweerd een uniek groengebied. Overal worden sporters, recreanten en bezoekers verrast en geïnspireerd door de rijkdom aan bloemen, vlinders en vogels. In het gebied komen kenmerkende en bijzondere soorten voor die gebonden zijn aan het landschap en het stroomgebied van de Kromme Rijn. Er is een robuust groen kader met toegankelijke natuur van hoge kwaliteit. Hierbinnen zijn gebieden aanwezig waar wordt gestreefd naar maximale biodiversiteit en wildernisbeleving als contramal voor de intensieve recreatie functies. Natuur en opgaande groenstructuren worden verweven met de sportfuncties en zorgen voor verkoeling, waterberging en inspiratie voor het leveren van topprestaties. De gebieden zijn met elkaar en met het buitengebied verbonden door een groene dooradering van het gebied. Infrastructuur wordt op een aantal plekken voorzien van faunapassages om de barrièrewerking te beperken. De natuurlijke samenhang wordt versterkt door het ‘ontheken’ van het gebied en versterking van de ecologische verbindingen door het gebied (Kromme Rijn, Oud Wulverbroekwetering) en een groene verbinding van en naar Amelisweerd.

6 Ruimtelijke en programmatische visie

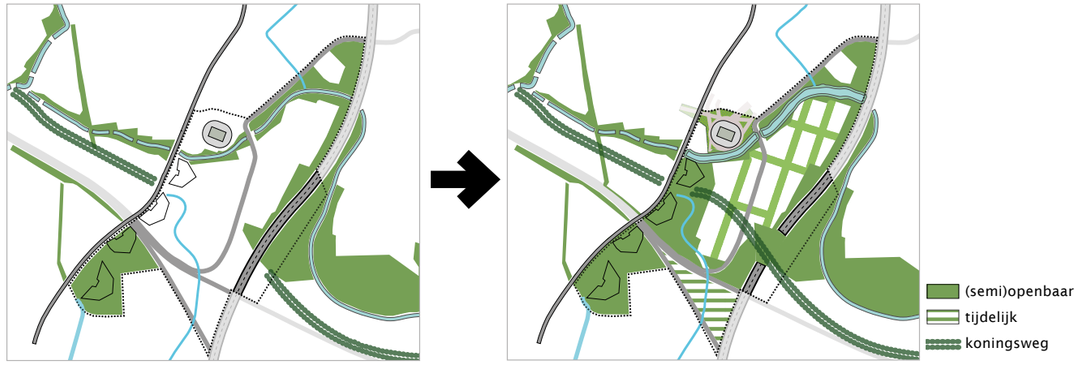
- Lunettenpark
- Kromme Rijn Oeverpark
- Sportcampus, incl andere voorzieningen
- sportboulevards
- groene voegen, lanen, coulissen
- Nieuw Amelisweerd met lanen en paden
- laan Koningsweg
- groene verbinding, uitwerking afhankelijk van besluitvorming aanpassing Ring Utrecht
- indicatie studiegebied knooppunt Lunetten (MIRT)
- groen en blauwe verbinding
- (vernieuwd) Stadion Galgenwaard
- indicatieve ontwikkelruimte vastgoed bij Galgenwaard
- groene openbare ruimte Galgenwaard
- (tijdelijke) ruimte voor groen/recreatie
- pleisterplaats, bijzondere plek
- doorgaande fiets- en wandelverbinding
- wenselijke fiets- en wandelverbinding op lange termijn
- doorgaande hoofd wandelverbinding
- doorgaande wandelverbinding
- brug, onderdoorgang of gelijkvloerse kruising
- brug
- trein
- tram
- OV halte
- mogelijke nieuwe OV halte
- station
- verbinding autoverkeer
- stedelijke en landelijke infra voor autoverkeer
- gebieden in ontwikkeling

Dit kaartbeeld is een globale verbeelding van het perspectief voor Maarschalkerweerd. Het geeft de essenties en hoofdopzet weer.

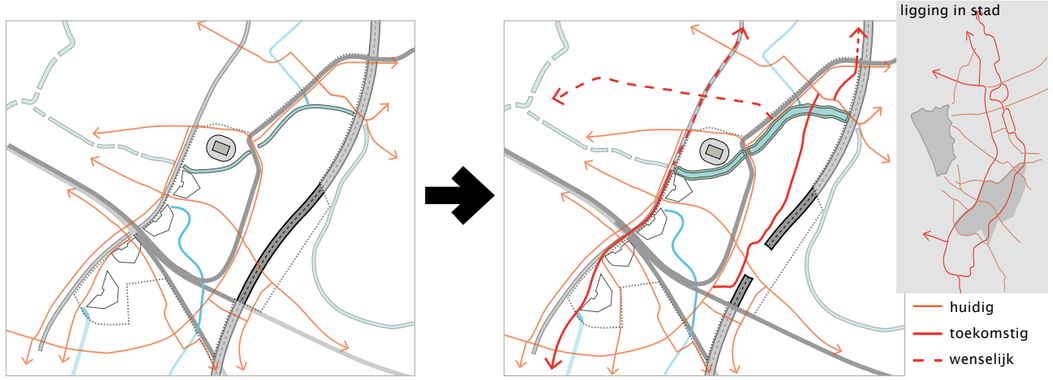
Deze visie geeft het nieuwe perspectief voor Maarschalkerweerd: het is een parklandschap waarin sporten, recreëren, erfgoed, cultuur en natuur samenkomen. Het is onderdeel van de groene long aan de oostkant van de stad en wordt gevormd door twee parkgebieden: het Lunettenpark en het Kromme Rijn Oeverpark. Ertussen ligt de Sportcampus met vitale sportverenigingen en levendige maatschappelijke en recreatieve voorzieningen.

Het is met een groen en publiek toegankelijk raamwerk ruimtelijk en functioneel met de parkgebieden en haar omgeving verbonden. De Kromme Rijn, Koningsweg en De Vier Lunetten zijn de hoofdstructuren. Stadion Galgenwaard ligt als een stedelijk podium aan de Kromme Rijn waar (top)sport, gezondheid, wonen, werken, verblijven en ontmoeten samengaan in een hoogwaardig openbaar gebied. In de hierna volgende gebiedsbeschrijving is aangegeven welke inrichting dat geeft.

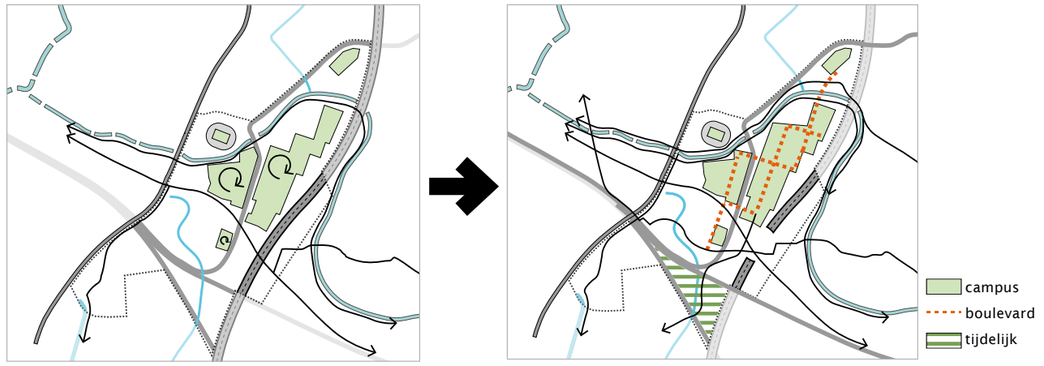
In de hierna volgende schema's is globaal de verandering van Maarschalkerweerd weergegeven.

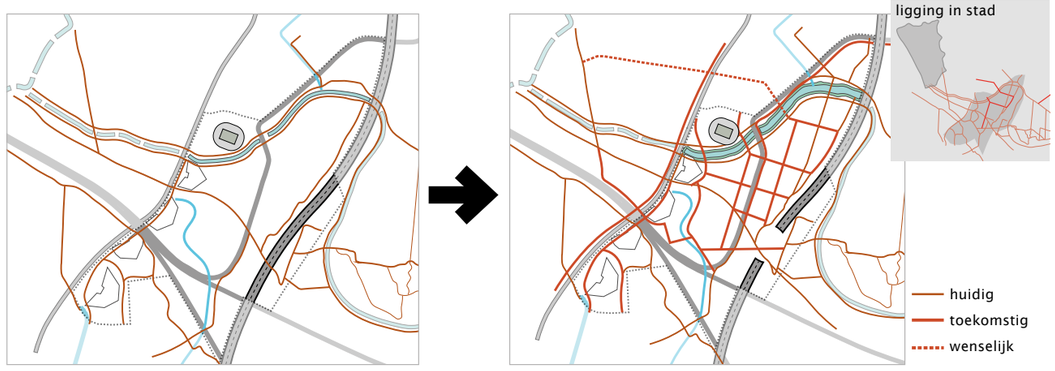
(semi) openbaar groen en parken

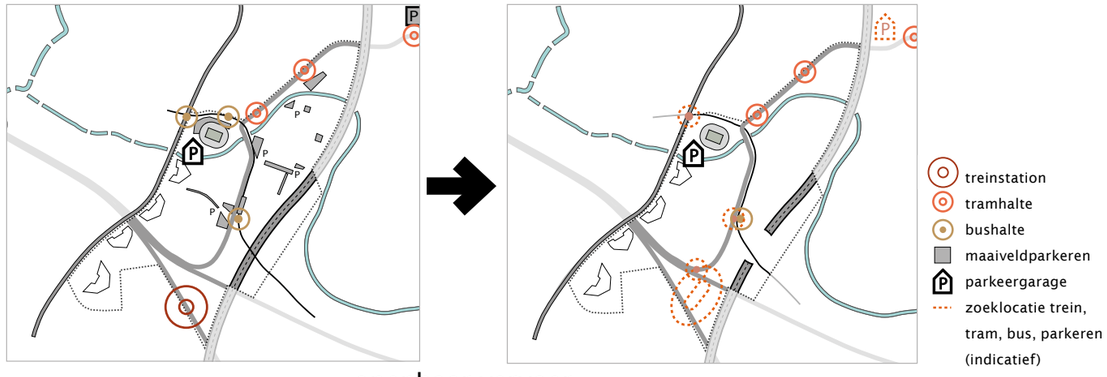
fietsroutes

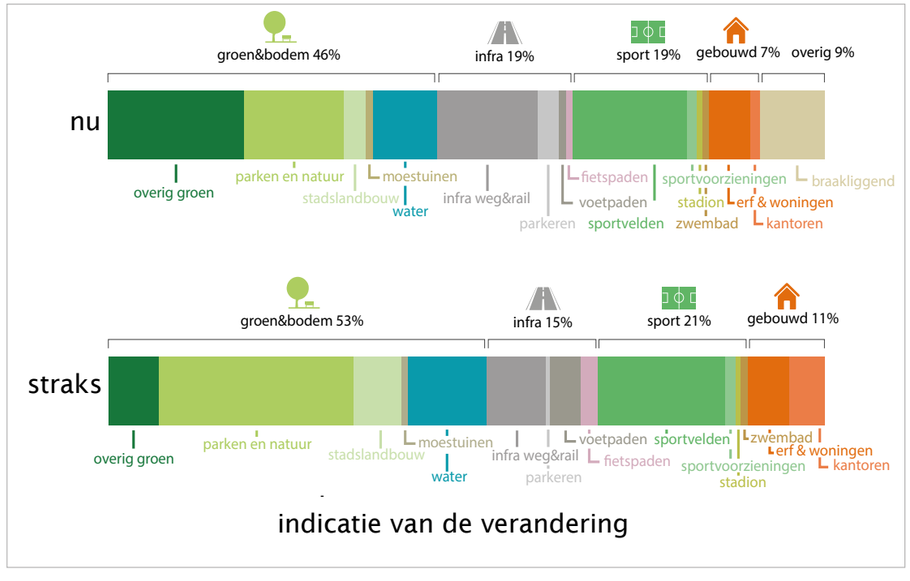
sport

doorgaande wandelroutes

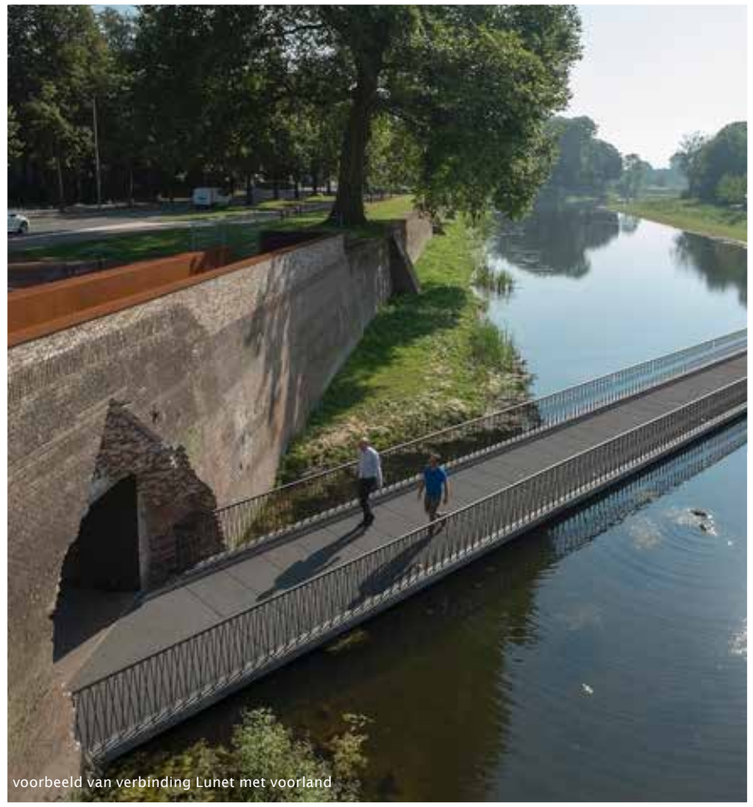

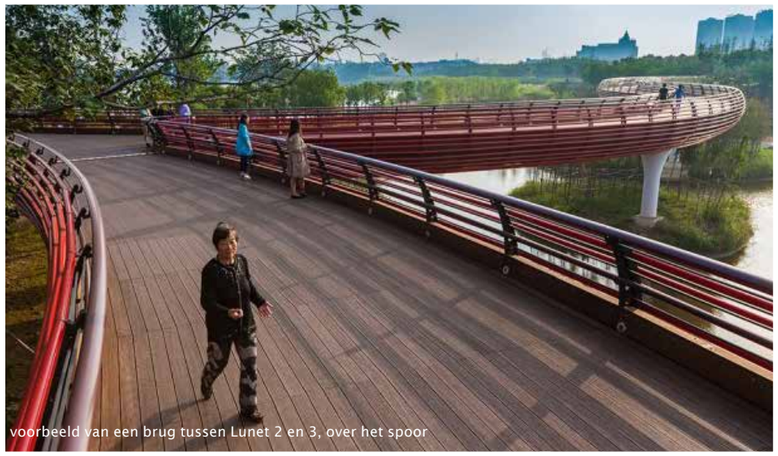
openbaar vervoer

indicatie van de verandering

Lunettenpark

voorbeeld van verbinding Lunet met voorland

voorbeeld van een brug tussen Lunet 2 en 3, over het spoor

voorbeeld van het achterland met doorgaand fiets en wandelpad

voorbeeld van verbinding Lunet met voorland

voorbeeld van waterrecreatie op fortgracht

voorbeeld van publieksfunctie op fort

Het Lunettenpark is een circa 70 ha groot samenhangend parkgebied dat De Vier Lunetten en hun achter- en voorland verenigt met het Beatrixpark, het gebied Tussen de Rails en stadsland-bouw, en de overgang maakt naar de Landgoederen van Amelisweerd, de Kromme Rijn, de begraafplaats Kovelswade en het park Oosterspoorbaan.

In het Lunettenpark staat de Nieuwe Hollandse Waterlinie centraal. Sterker nog: binnen de hele waterlinie is het Lunettenpark hét gebied waar militair werelderfgoed, de unieke biodiversiteit van de forten en het buitengebied samenkomen. Het verenigt het beste van stad en land, een mix van stedelijke functies in een weldadig groene omgeving.

De Vier Lunetten zijn hierin het hoogtepunt en markeren de overgang tussen de stad en Maarschalkerweerd. Het bijzondere ensemble van deze vier waterlinie-werken in hoogstedelijk gebied wordt nadrukkelijk uitgedragen. Ze huisvesten recreatieve functies, mogelijk gecombineerd met zakelijke, culturele en maatschappelijke functies, zolang die de recreatieve betekenis versterken. Ze zijn openbaar toegankelijk en kennen een publiek gebruik. Unieke natuurwaarden worden gekoesterd, versterkt en beleefbaar gemaakt. Lunet 1 en 2 hebben vanwege hun centralere ligging een (boven)stedelijke betekenis, Lunet 3 en 4 een meer lokale, ieder met een eigen accent waardoor ze een breed publiek aanspreken. De fortgrachten zijn nadrukkelijk onderdeel bij de functies van De Vier Lunetten. Ze hebben bijvoorbeeld gebruikswaarde als onderdeel van kanorondjes, om te zwemmen, vissen en picknicken op de oevers. Sommige forten hebben er een loopbrug overheen, zodat er verbinding met het voorland ontstaat. De relatie met de te verdedigen accessen (Kromme Rijn, Koningsweg en spoorlijnen) is herkenbaar door de zichtbaar gemaakte aardwerken voor en achter de forten en het herstel van de damsluis en brug in de Koningsweg.

Belangrijk onderdeel van het ensemble is het gezamenlijk voor- en achterland van De Vier Lunetten. Het (ver)bindt de forten onderling, met de directe omgeving én met onderdelen van de Waterlinie in en om Zuid en Oost Utrecht. Belangrijk is dat het openbaar toegankelijk is en functies bijdragen aan het openbaar karakter.

Het achterland bestaat uit een lommerrijke groenstructuur, gecombineerd met een (recreatief) doorgaand wandel- en fietspad. Zowel de hoofdentrees van de forten als langzaamverkeersroutes uit de stad zoals het Houtensepad, de Opaalweg, de Oosterspoorbaan en het Jaagpad zijn erop aangesloten. Het volgt de voormalige hoofdweerstandslijn van de waterlinie, vanaf het Inundatiekanaal in de wijk Lunetten tot en met de Kromme Rijn. Het kan (op termijn) doorlopen tot en met Fort Blauwkapel, waardoor alle waterlinie-elementen in de oostrand van de stad met elkaar zijn verbonden en er een aantrekkelijke noord-zuid route door de stad voor langzaamverkeer is. Tussen Lunet 2 en 3 kruist het wandel- en fietspad de sporen met een ‘balkon’ dat een panoramisch uitzicht geeft over het waterliniegebied, zelfs tot aan Fort bij Vechten. Daarmee wordt het waterliniesysteem ter verdediging van de Houtense Vlakte, dat tussen De Vier Lunetten en forten bij Rhijnauwen en Vechten ligt, inzichtelijk.

voorbeeld van nieuwe recreatieve functies in open voorland

voorbeeld van natuurlijke inrichting en struinpad

slootje springen

voorbeeld van pleisterplaats bij Amelisweerd

voorbeeld van overgang naar Amelisweerd met padenpatroon

voorbeeld van passage onderdoor trambaan

voorbeeld van wetering met wandelpad

voorbeeld van parkbos bij Amelisweerd

voorbeeld van trekkershutjes in voorland

voorbeeld van stadslandbouw in voorland

Het voorland van De Vier Lunetten is een rijk geschakeerd, vrij open parkgebied dat De Vier Lunetten verbindt met de Landgoederen van Amelisweerd en de forten Rhijnauwen en Vechten die deel uitmaken van de tweede ring van forten rond Utrecht. Het is de invulling van het open schoots- en inundatieveld van De Vier Lunetten, waarbij visuele, functionele en landschappelijke relaties hersteld zijn, gecombineerd met nieuwe recreatieve functies en (door)ontwikkeling van stadslandbouw. Er is ruimte voor kleinschalige verblijfsrecreatie zoals trekkershutjes of een stadscamping.

In het voorland zijn de bestaande (park)gebieden zoals het Beatrixpark, Tussen de Rails, het voormalige tuinbouwgebied voor Lunet 1 en 2 verenigd tot één samenhangend en verbonden voorland. In dit voorland zijn bestaande functies (zoals scouting en stadslandbouw) en nieuwe functies nadrukkelijk onderdeel van dit gebied. Ze hebben alle (een mate van) openbaarheid, toegankelijkheid en medegebruik. In de basis heeft het voorland een natuurlijke sfeer, waar ecologie floreert door bloemenweides, sloten en greppels, natte landjes en moeraszones, met her en der wat opgaande beplanting zoals boomgaarden, boomgroepen en landschappelijke heggen. Allerlei (struin)paden en routes lopen er doorheen, waardoor het een openbaar uitloopgebied voor de stedeling is. Het geeft ruimte om te wandelen, de hond uit te laten, joggen, bootcampen, slootje springen, etc. Twee (doorgaande) wandelroutes dwars door het voorland verbinden het met de omgeving.
Eén loopt vanaf Stadion Galgenwaard, langs de Oud Wulverbroekwetering (gecombineerd met natuurvriendelijke oever) naar de wijk Lunetten. De ander vanaf het Park Oosterspoorbaan naar Landgoed Nieuw Amelisweerd. Met een passage, ook voor water en ecologie, onder de trambaan door, komen ze bij elkaar bij het Maarschalkerweerdpad.

Ter hoogte van landgoed Nieuw Amelisweerd en de A27 gaat het open voorland over in de bossen van het landgoed Nieuw Amelisweerd. Hier bepalen (doorgetrokken) bomenlanen, (half)open parkbos met struwelen en bloemrijke velden het beeld. Gecombineerd met een nieuwe recreatieve pleisterplaats worden de Vier Lunetten, de Landgoederen van Amelisweerd en de forten Rhijnauwen en Vechten hier verenigd en vormt het een poort van en naar de landgoederen voor mens en dier.

Het gebied Tussen de Rails krijgt een (tijdelijke) recreatieve bestemming als open veld. Hier kunnen (op gedeeltes) enkele evenementen per jaar georganiseerd worden en/of is er ruimte voor stadslandbouw, speel- en sportweide, etc. Eromheen liggen (natte) ecologische zones met informele wandelpaden die verbonden zijn met de Oud Wulverbroekwetering en het Maarschalkerweerdpad.

Wanneer er duidelijkheid is over de betekenis van station Lunetten (i.h.k.v. MIRT-verkenning), kan het gebied een definitieve bestemming krijgen. Hiervoor geldt wel dat de Oud Wulverbroekwetering een belangrijke verbindende groenblauwe zone is tussen Maarschalkerweerd, Tussen de Rails en de woonwijk Lunetten. In deze zone ligt de wetering samen met het fiets- en wandelpad in een ruime groene omgeving met natuurlijke oevers, bermen en bomen.
Tot de periode dat er duidelijkheid is over station Lunetten, is het huidige station de OV-poort van Utrecht naar het buitengebied waar de groene omgeving tot bijna aan het perron doorloopt.

Impressie van het Lunettenpark, ter hoogte van de Oud Wulvenbroekwetering

Kromme Rijn Oeverpark

voorbeeld van natuurlijke rivier door stedelijk gebied

kanoën op de Kromme Rijn

voorbeeld van een wandelbrug over de Kromme Rijn

voorbeeld van een moeraszone

voorbeeld van wandelen door natuurlijke omgeving

voorbeeld van spelen op het water

voorbeeld van een plek aan het water

voorbeeld van gevarieerde en natuurlijke inrichting met veel gradiënten

Het Kromme Rijn Oeverpark in Maarschalkerweerd is een circa 9 hectare grote groenblauwe parkzone die de Landgoederen van Amelisweerd verbindt met het bestaande Kromme Rijnpark tussen het Ledig Erf en de Waterlinieweg. Het is de hoofdstructuur van de groene long.

De Kromme Rijn is één van de belangrijkste groenblauwe structuren in de stad. Anders dan andere grote waterlopen in de stad is de Kromme Rijn een rustige, meanderende, natuurlijke rivier in stedelijk gebied. Die kwaliteit is uitgangspunt voor het Kromme Rijn Oeverpark. De bestaande, ruime en lommerrijke oeverzones, zoals langs de Weg tot de Wetenschap, worden gekoesterd en waar mogelijk ecologisch en recreatief versterkt. De andere, soms zeer smalle delen van de Kromme Rijnoever worden getransformeerd naar brede, rustige en natuurlijke oeverzones. Hier krijgt de natuur die bij de rivier hoort alle ruimte; veel gradiënten van nat tot droog door nevengeulen, flauwe oevers, moeraszones en bloemweides geflankeerd door een mozaïek van struwelen en boomgroepen.

Langs de oever loopt het historisch Jaagpad. Het is uitgebreid met een netwerk van struin- en wandelpaden door de oeverzones. Wandelpaden uit het Lunettenpark en de sportcampus sluiten aan op het Jaagpad, waardoor talrijke wandel- en hardlooprondjes ontstaan. In het Oeverpark is het rustig wandelen, hardlopen en kanoën in de natuurlijke omgeving van de rivier. Her en der liggen er plekken aan het water waar men kan verpozen, kano's afmeren en plekken waar gespeeld kan worden met water en natuur. In deze omgeving gaat de flora en fauna van de rivier samen met ontspannen recreëren, middenin de stedelijke omgeving. Ontmoetingen met ijsvogels, ringslangen en kleurrijke libellen zorgen voor een unieke beleving.

Over de Kromme Rijn komen fiets en/of wandelbruggen. Ze verbinden de recreatieve, sportieve en economische functies ten noorden en zuiden van de Kromme Rijn, geven een fijnmazig netwerk voor voetgangers en fietsers en maken diverse wandel- en sport-ommetjes mogelijk. Ze creëren verkeersluwe doorgaande fietsroutes en ze maken dat loopafstanden tussen parkeergarages naar de verschillende (sport)voorzieningen kort worden. Daardoor kan het maaiveldparkeren op andere plekken opgeheven en omgevormd worden naar groene, recreatieve en sportieve ruimte. Gecombineerd met het weghalen van hekken ontstaat zo een aantrekkelijk groen en toegankelijk Maarschalkerweerd. Bij de aanleg van bruggen wordt rekening gehouden met roeien en kanoën op de Kromme Rijn.

Om een breed Oeverpark in Maarschalkerweerd mogelijk te maken, worden bij (her)ontwikkeling van naastgelegen functies de oeverzone en de sportcampus met elkaar verweven en verbonden, waarbij zoveel mogelijk de oeverzone wordt verbreed. Bij de (ver)nieuwbouw van de Mytylschool wordt er compact(er) gebouwd. Op plekken waar de oever nu nog zeer smal is, wordt de ruimte voor de oever dan flink vergroot. De nieuwe en bestaande functies hebben oriëntatie op de Kromme Rijn, waardoor ze nadrukkelijk onderdeel zijn van Maarschalkerweerd en sociale veiligheid hoog is. Zo liggen zwembad De Krommerijn, De Moestuin en Stadion Galgenwaard, de Mytylschool en de velden van Zoudenbalch nadrukkelijk in en aan het Oeverpark. Het Kromme Rijn Oeverpark is daarmee een robuuste, aantrekkelijke en verbindende groenblauwe hoofdstructuur van de stad, naar het buitengebied.

Impressie van de Kromme Rijn, ter hoogte van Galgenwaard

Sportcampus

voorbeeld van een sportboulevard

voorbeeld van een groene voeg

voorbeeld van een groene voeg

voorbeeld van publieke sporttoestellen

voorbeeld van sloot als scheiding i.p.v. hek

voorbeeld van publieke sporttoestellen

voorbeeld van sporten in parkomgeving

Tussen het Lunettenpark, het Kromme Rijn Oeverpark en Landgoed Nieuw Amelisweerd ligt de Sportcampus als ‘open sportgebied’ ingebed in de parkachtige omgeving. Het biedt de (top) sporters, verenigingen, toeschouwers en recreanten een aantrekkelijk en (onderling) verbonden sportgebied.

De Sportcampus vormt met Zwembad De Krommerijn en Stadion Galgenwaard hét (top)sportgebied van stad en regio. Het is één samenhangend, (semi)publiek toegankelijke campus die ruimtelijk en functioneel verbonden is met de omgeving en een aantrekkelijke groene inrichting heeft; het is sporten in een parkomgeving. Functies die er niet aan bijdragen (uitgezonderd recreatie, onderwijs, stadslandbouw en natuur) worden uitgeplaatst of opgeheven.

We willen de kansen die dit gebied heeft voor sport en talentontwikkeling verder ontwikkelen. De ambitie van het Utrecht Talent Center is om in dit gebied te focussen op talentontwikkeling, met name voor sterke topsportprogramma’s gericht op sporten die passen bij de stad (waterpolo, wielrennen, basketbal, judo, hockey), topsportverenigingen die samenwerken binnen het Utrecht Talent Center en projecten ondersteunend aan de ambities van sportief talent.

De sportterreinen zijn onderling verbonden en publiek toegankelijk door sportboulevards die erdoor en erlangs lopen. Ze worden begeleid door lineaire groenstructuren zoals heggen, bomenrijen en houtwallen, die geïnspireerd zijn op het coulissenlandschap van de Kromme Rijn. Bestaande (openbare) wegen worden hiervoor omgevormd en nieuwe aangelegd. Ze bieden alle ruimte voor de sportende mens, van georganiseerd tot individueel. Niet alleen verbinden ze sportvelden en accommodaties, ook bieden ze allerlei sportaanleidingen met verschillende sporttoestellen, ruimte voor warming-up, etc. De boulevards sluiten aan op het andere padennetwerk, waardoor een grote variatie ontstaat aan routes en ommetjes. Ze verbinden ook het icoon van de sport, Stadion Galgenwaard, met de sportterreinen door twee loopbruggen over de Kromme Rijn en de gracht/sloten langs de Laan van Maarschalkerweerd. Een fiets- en voetgangersbrug ter hoogte van het zwembad verbindt het met de sportcampus, en maakt een nieuwe, luwe (doorgaande) fietsverbinding tussen Station Lunetten en Utrecht Science Park mogelijk. Bij voorkeur hebben de kruisingen van de sportboulevards voorrang op autoverkeer, waardoor die veel minder een obstakel vormen. De uitwisseling tussen alle sportfaciliteiten en voorzieningen wordt daardoor voor sporters, verenigingen, toeschouwers en (sportende) recreanten optimaal.

Maarschalkerweerd wordt voor fietsers aangenaam bereikbaar en doorwaadbaar. Om de fiets verder te stimuleren en faciliteren worden bij de sportclusters grotere fietsenstallingen gerealiseerd op de plek van autoparkeerplaatsen. Het OV krijgt haltes in het gebied en rijdt ook in de avond en het weekend.

Tussen de sportvelden liggen zoveel mogelijk groene voegen, soms gecombineerd met een wandelpad, die aansluiten op de sportboulevards. Ze versterken de parkomgeving en ecologie, maar dragen ook sterk bij aan een gezond sportklimaat; het groen vermindert het hitte-effect van kunstgrasvelden, vangt fijnstof (schonere lucht) en zorgt voor waterberging. De beplanting van de groene voegen is, net als de boulevards, geïnspireerd op het omliggende coulissenlandschap. Gecombineerd met slootjes vormen de groene voegen ook een passende erfafscheiding als dat noodzakelijk is. Een veelheid aan hekken is dan niet nodig. Samen met het Lunettenpark en Kromme Rijn Oeverpark is de Sportcampus zo een wezenlijk onderdeel van de groene long.

Om de sportcampus beter in te passen en ruimte te scheppen voor het Kromme Rijn Oeverpark, is op enkele plekken herverkaveling van sportvelden, andere functies en de uitplaatsing van ongewenste functies nodig. Hiermee kan ruimte gevonden worden voor een passende uitbreiding van veldcapaciteit, in combinatie met ruimte voor recreatie en groen.

Impressie van de sportboulevard, ter hoogte van SV Kampong

Galgenwaard en omgeving

voorbeeld van ligging stadion aan groene omgeving

voorbeeld van nieuwe bebouwing

voorbeeld van levendige, publiek plint

voorbeeld groene openbare ruimte rond stadion, aan Kromme Rijn

voorbeeld van verblijven in de openbare ruimte

voorbeeld van oriëntatie bebouwing op Kromme Rijn

voorbeeld van wandelbrug over de Kromme Rijn

voorbeeld van openbare ruimte met hoge verblijfskwaliteit en aansluitend op bebouwing

voorbeeld groen plein met hoge verblijfskwaliteit

Stadion Galgenwaard is het (sport)icoon van het gebied en een podium voor de stad. Het vormt en markeert de overgang tussen de stad en de groene long.

Het nieuwe Galgenwaard is het programmatische middelpunt van Maarschalkerweerd. Het herbergt een mix van functies: wonen, werken, leren, sport, gezondheid, recreatie en leisure. Het geeft een levendig en gemengd milieu dat veel doelgroepen aanspreekt. Hierdoor is er levendigheid door de dag heen.
Het stadion, in combinatie met Sportcentrum Galgenwaard is dé plek waar de topsportomgeving tot uiting komt en het icoon van de sportcampus. Het stadion wordt daarvoor uitgebreid met een divers programma van sport gerelateerde functies, bijvoorbeeld (para) medische functies, trainingsfaciliteiten, onderwijs en coachingsruimte, kantoren voor sportbonden, -verenigingen en –wetenschap, etc. tot (top)sportbeleving door toeschouwers.

Galgenwaard heeft groot potentieel als OV-knooppunt, door ligging aan regionale- en stedelijke buslijnen en aan tramlijn 22 tussen het Utrecht Science Park en de NS stations Vaartsche Rijn en Utrecht CS. Galgenwaard leent zich daarom bij uitstek voor het toevoegen van circa 500 tot 1000 nieuwe woningen in diverse typen en prijsklassen, maatschappelijke voorzieningen, horeca, commerciële ruimte en kantoren. Een mate van hoogbouw is hierbij voorstelbaar. Onderdeel van het woonprogramma kan woonruimte voor (top)sporters en/of een sporthotel zijn. Doordat topsporters en talenten op de Sportcampus verblijven, kunnen ze zich volledig concentreren op hun sportcarrière. Het gemengde profiel van Galgenwaard is ook een ideale basis voor toevoeging van kantorenprogramma. Het gebied heeft de capaciteit om een aanzienlijk bouwvolume kantoren toe te voegen en zich te ontwikkelen als een interessante hub voor sport/gezondheid-gerelateerde organisaties, ondersteunende diensten voor het USP in een mix met andere kantoorgebruikers. Rond het stadion ligt nu complexe infrastructuur voor autoverkeer en parkeren, die vooral voor spitsmomenten is ingericht. Dat heeft ervoor gezorgd dat het veel ruimte inneemt. Door het vereenvoudigen van de infrastructuur, verplaatsen van parkeren naar garages en verminderen van doorgaand verkeer ontstaat veel ruimte voor vastgoed, (groene) openbare verblijfsruimte en fiets- en wandelpaden. Ook is er ruimte voor transformatie en/of nieuwbouw in de hoeken van het stadion en tegen de sporthal met parkeergarage waardoor het stadion rondom ‘voorkanten’ krijgt.

Alle (nieuwe) bebouwing heeft met levendige, publieke plinten een directe relatie met de openbare ruimte. Het stadion krijgt een alzijdige oriëntatie, waardoor het ook relatie heeft met de Kromme Rijn en de aan de overkant liggende sportcampus. De inrichting van de openbare ruimte is van hoog niveau, wat past bij een plek die als podium voor de stad dient. Het is er zo groen mogelijk (‘groen, tenzij…’), waardoor het naadloos aansluit op het Kromme Rijn Oeverpark en het Lunettenpark. Het heeft hoge verblijfskwaliteit waar ook (sport)evenementen georganiseerd kunnen worden en het grote aantallen toeschouwers aankan. Daarmee wordt het een bruisende, aantrekkelijke plek waar de stedelijke dynamiek overgaat in het groene landschap. Met twee voetgangersbruggen over de Kromme Rijn zijn ze met elkaar verbonden.

Bij de ontwikkeling en inrichting van het gebied wordt rekening gehouden met de veiligheid en beheersbaarheid van toeschouwers, en de ontsluiting en beveiliging van de Kromhoutkazerne.

Koningsweg

voorbeeld van de toekomstige Koningsweg tussen Mereveldseweg en Laan van Maarschalkerweerd

historische beeld van de Koningsweg t.h.v. Lunet 1 en 2

voorbeeld van dubbele bomenrij aan weerszijden van de weg

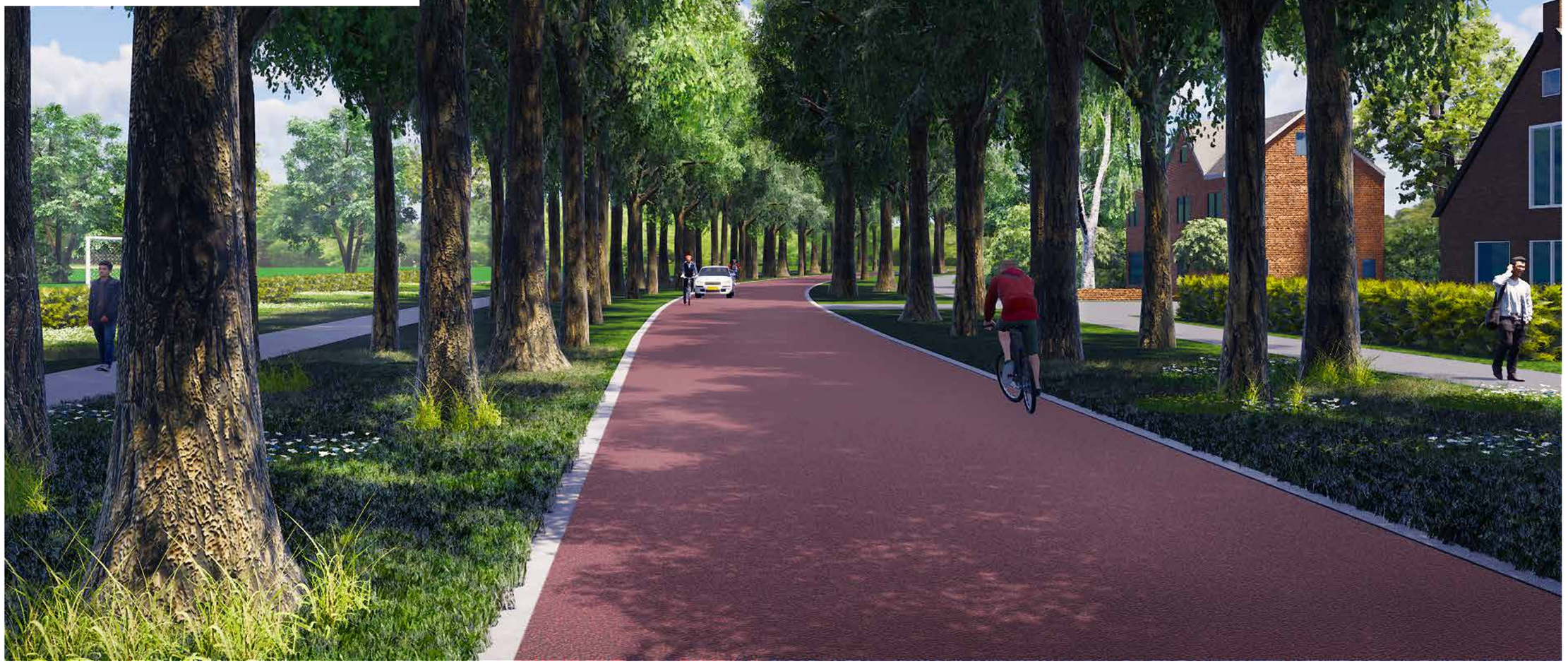
De Koningsweg vormt, samen met de Kromme Rijn, de hoofdstructuur van het gebied. De laan verbindt Maarschalkerweerd met Amelisweerd en de stad.

De Koningsweg wordt verkeerskundig afgewaardeerd en recreatief, landschappelijk en ecologisch opgewaardeerd. De oversteekbaarheid verbetert. De Koningsweg wordt daarmee een van de belangrijke functionele en ruimtelijke dragers van de groene long die stad en landschap (ver)bindt. Het is een route voor bestemmingsverkeer. Fietsers, voetgangers (ook in oversteekbaarheid) en een bomenlaan voeren de boventoon.

Vanaf 1808 is de Koningsweg in opdracht van Lodewijk Napoleon ingericht als monumentale oprijlaan vanuit de stad naar landgoed Amelisweerd, dat hij toen heeft aangekocht. Hiervoor zijn aan weerszijden van het pad dubbele bomenrijen aangeplant. Buiten de bebouwde kom van Utrecht is dit nog (enigszins) herkenbaar, binnen de bebouwde kom is het volledig verdwenen.

Het unieke historische gegeven van de Napoleontische laan en de (nieuwe) betekenis van Maarschalkerweerd-Amelisweerd als belangrijke groene ruimte in de stad, maakt dat we de Koningsweg als monumentale laan (her) waarderen en binnen het kader van de huidige tijdsgeest zoveel mogelijk herstellen.
In het kader van de Aanpassing Ring Utrecht door Rijkswaterstaat wordt de Koningsweg tussen de Mereveldseweg en Laan van Maarschalkerweerd al in ere hersteld.

Impressie van de Koningsweg, ter hoogte van Zoudenbalch

7 Uitvoeringsparagraaf

Het gebied Maarschalkerweerd heeft een belangrijke functie voor de stad. Het Ontwikkelperspectief voorziet niet alleen in versterking van de sport- en recreatiefunctie, maar ook in een kwaliteitsimpuls van het groen en het erfgoed. Het Ontwikkelperspectief is een eerste stap om de gemeenteraad de richting te laten bepalen van de gewenste toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van dit deel van de stad. Het Ontwikkelperspectief is een visie en geeft de richting aan voor “de stip op de horizon”. De waarden van - en de doelen voor - het gebied zijn in beeld gebracht en gekoppeld aan meer of minder concrete ingrepen (zie figuur “Globaal overzicht van maatregelen”).

Na besluitvorming door de raad vormt dit Ontwikkelperspectief het kader voor de transformatie van het gebied - en is dus geen uitgewerkt ontwerp met een planning. Het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd is daarmee integraal onderdeel van de Utrechtse Omgevingsvisie.

De raad wordt via een aparte (geheime) bijlage geïnformeerd over de financiële haalbaarheid van het Ontwikkelperspectief. De mogelijke investeringen en benodigde dekking worden in beeld gebracht. Duidelijk is dat er niet voldoende middelen zijn om op korte termijn alle ambities te realiseren. Een belangrijke opgave voor de komende jaren is dan ook het vinden van investeerders, verschillende dekkingsmiddelen en cofinanciering om het Ontwikkelperspectief uit te voeren.

Grondbezit en vastgoed

In het gebied is relatief veel gemeentelijk grondbezit. Zo is een strategische locatie als Tussen de Rails al in gemeentelijk eigendom. Dit neemt niet weg, dat er particuliere percelen in Maarschalkerweerd zijn, die bij kunnen dragen om fiets- en wandelroutes aan te leggen of om sportvoorzieningen beter te accommoderen. Op “natuurlijke momenten” ondernemen we actie. Gezien de ambities van het Ontwikkelperspectief wordt geen grote waardevermeerdering van het vastgoed – of grondspeculatie – verwacht.

Investeringen

Om de gewenste investeringen te kunnen doen zijn financiële middelen noodzakelijk. Dat zijn niet alleen gemeentelijke middelen. Samenwerking met derden is noodzakelijk.

Gemeentelijke investeringsmiddelen komen bijvoorbeeld uit de bestaande programma’s (Groen, Bereikbaarheid, Onderwijs, Sport, Openbare Ruimte e.d.). Het is zaak de investeringen, die al geprogrammeerd zijn, te richten op de lange termijn doelen van het Ontwikkelperspectief. Maar ook particuliere investeringsmiddelen zijn hard nodig om de gewenste ontwikkeling in gang te zetten. De ruimte voor nieuwe (vastgoed)ontwikkelingen binnen dit gebied is beperkt en liggen vooral bij stadion Galgenwaard en station Lunetten.

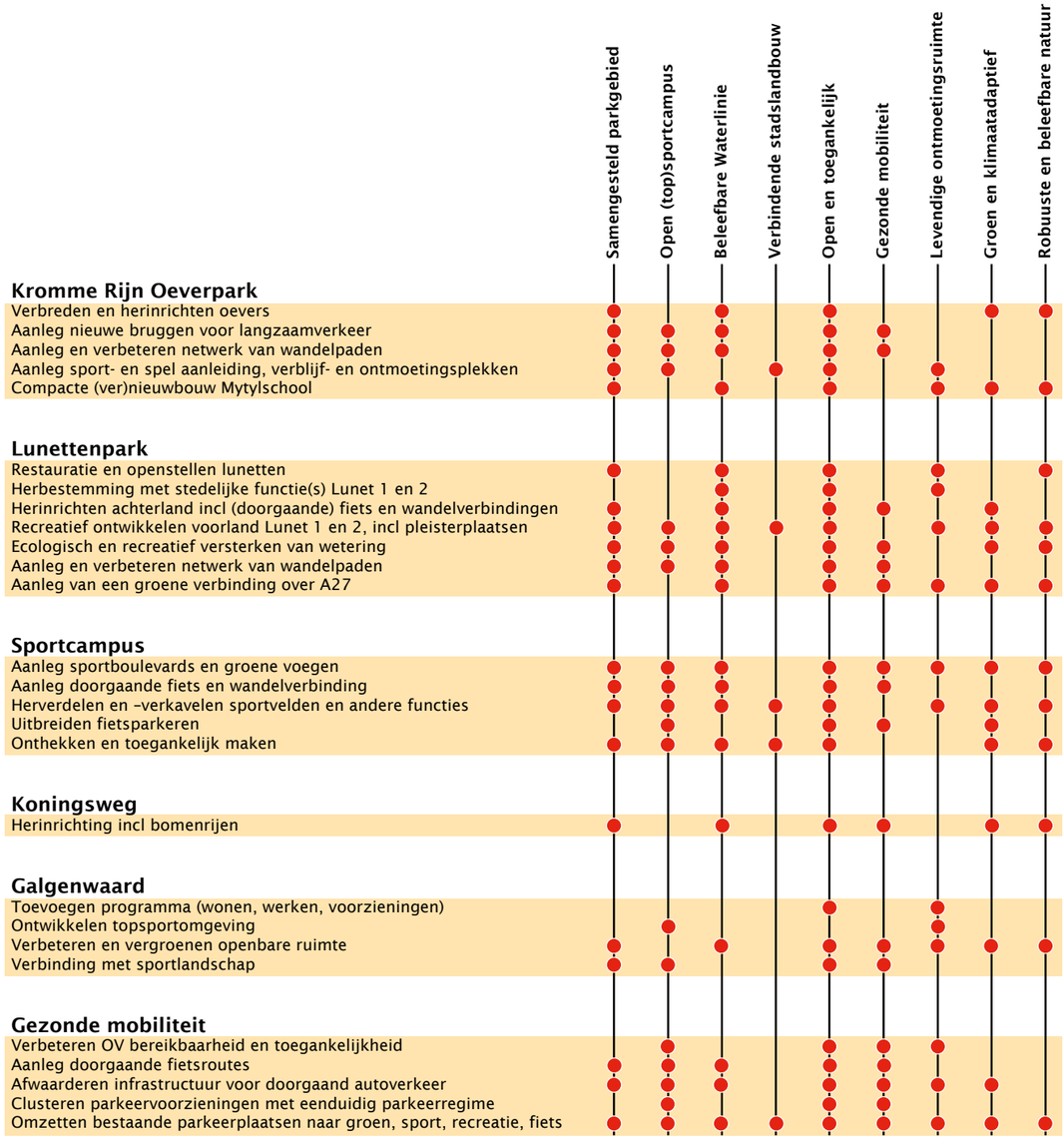
Het is van belang de investeringen van de eigenaren en gebruikers van het gebied af te stemmen op onze ambities. Zo kunnen bijvoorbeeld ook de investeringen van de sportverenigingen bijdragen aan de doelen of kan een particulier initiatief, zoals aan de Koningsweg, bijdragen aan de gewenste transformatie van Maarschalkerweerd.

Ook onderzoeken wij of er subsidies en fondsen beschikbaar zijn, bijvoorbeeld op het gebied van cultuurhistorie, groen, recreatie en verbetering van waterkwaliteit en klimaatadaptatie (zie figuur “Kansen voor cofinanciering”). Voor de rijksregeling “Erfgoeddeal: Samenwerken aan een waardevolle leefomgeving” is een aanvraag in voorbereiding. Ook over de mogelijkheden in de provinciale subsidieregeling “Nieuwe Hollandse Waterlinie en Stelling van Amsterdam provincie Utrecht” zijn wij in overleg.

Deelproject	Betrokken partijen	opbrengstpotentie	kans op co-financiering
Kromme Rijn Oeverpark	Gemeente Utrecht HDSR Provincie Utrecht		●
Lunettenpark	Gemeente Utrecht Provincie Utrecht		●
Sportcampus	Gemeente Utrecht Sportverenigingen		●
Galgenwaard e.o.	Gemeente Utrecht Eigenaren	●	●
Restauratie en herprogrammering Vier Lunetten	Gemeente Utrecht Huurders	●	●
Ontwikkeling (v.m.l.) tuinderijcomplexen Koningsweg als onderdeel Lunettenpark	Eigenaren	●	●
Groene Verbinding	Rijkswaterstaat Gemeente Utrecht		●
Routes voor voetgangers en fietsers	Gemeente Utrecht		●
Openbaar vervoer	Gemeente Utrecht Provincie Utrecht		●
Routes autoverkeer	Gemeente Utrecht		●

Figuur: Kansen voor co-financiering

Figuur: Globaal overzicht van maatregelen

Leeswijzer: maatregelen zijn horizontaal getoond en hun bijdrage aan de leidende principes verticaal

Daarnaast worden investeringen door het Rijk voorzien. De aanleg van de “groene verbinding” over de A27 (“dak op de bak”), waaronder een fietspad naar de Mytylweg, is onderdeel van het Tracébesluit Ring Utrecht en afspraken. Ook een fietsbrug bij de Mytylweg over de Kromme Rijn is een investering, die door het Rijk wordt gedaan als onderdeel van de verbreding A27.

Onderzocht wordt of het mogelijk is om een (beperkt) deel van de kosten als “bovenwijkse kosten” te verhalen bij de gebiedsontwikkelingen elders in de stad. Deze gebiedsontwikkelingen hebben immers ook profijt van het feit, dat er in Maarschalkerweerd mogelijkheden worden gecreëerd om te sporten en te recreëren.

Juridisch-planologische regelingen

Voor het gebied geldt grotendeels het bestemmingsplan ‘Rijnsweerd, Maarschalkerweerd’ (vastgesteld door de gemeenteraad op 26 september 2013). Daarnaast is bestemmingsplan ‘Chw (Crisis en Herstelwet) Algemene regels over bouwen en gebruik (vastgesteld door de gemeenteraad op 30 november 2017) van toepassing.

Daarnaast zijn er een aantal bestemmingsplannen voor deelgebieden:

- Deelgebied Zwembad De Krommerijn, vastgesteld door de gemeenteraad op 4 november 2010;
- Deelgebied Rijnsweerd, Maarschalkerweerd 1e herziening, vastgesteld door de gemeenteraad op 19 mei 2016;
- Deelgebied Oudwijk, Krommerijn e.o., vastgesteld door de gemeenteraad op 18 februari 2010;
- Deelgebied HOV om de Zuid, vastgesteld door de gemeenteraad op 29 juni 2010.

Over het algemeen zijn de ambities passend bij de bestemmingen die voor de gronden binnen het plangebied gelden. De huidige bestemmingen geven ook voldoende bescherming om de gewenste ambities niet in gevaar te brengen.

Wanneer er nieuwe initiatieven zijn, wordt getoetst of het initiatief past binnen de vigerende bestemming. Nieuwe ontwikkelingen dienen bij te dragen aan de ambities en leidende principes uit het Ontwikkelperspectief (figuur: “Werkschema toetsen van initiatieven”.)

Voor ontwikkelingen die wenselijk en haalbaar zijn maar niet passen binnen het vigerend bestemmingsplan wordt een juridisch-planologische procedure in gang gezet. De mogelijke ontwikkelingen rondom stadion Galgenwaard (met het toevoegen van sport gerelateerde functies, werken, onderwijs, gezondheid en wetenschap en woningen) passen bijvoorbeeld niet in het vigerend bestemmingsplan en kan dus niet zonder aparte besluitvorming worden gerealiseerd.
Hiervoor wordt bij een aanvraag het Utrecht Plan Proces opgestart om een separate bestemmingsplanwijziging voor te bereiden. Een nieuw bestemmingsplan/omgevingsplan wordt opgesteld en hierover vindt aparte besluitvorming in de gemeenteraad plaats.
Indien partijen hun bestemming - of het gebruik - willen wijzigen kunnen we sturing geven aan de hand van dit Ontwikkelperspectief.

Figuur: Werkschema toetsen van initiatieven

Utrecht maken we samen

“Utrecht maken we samen” is uitgangspunt van de gemeenteraad. Dit betekent, dat we in de verdere uitwerking belanghebbenden en belangstellenden in de planvorming betrekken.
Veel plannen moeten nog verder worden uitgewerkt door initiatiefnemers, rijk of gemeente. Ook moet op onderdelen de financiering worden gevonden voor de uitvoering. Wij maken afspraken met ontwikkelende partijen op welke wijze belanghebbenden en belangstellenden bij de verdere planontwikkeling worden betrokken.
Ook worden er dan aparte planproducten opgesteld (zoals een Stedenbouwkundig Programma van Eisen, een Integraal Programma van Eisen voor de openbare ruimte of een bestemmingsplan). Voor deze planproducten wordt aparte besluitvorming door het gemeentebestuur voorzien. Dan worden er ook aparte informatie-/ inspraakavonden georganiseerd, waar een ieder zijn/haar inbreng kan hebben.

Tijdens het opstellen en de reactieperiode van het Ontwikkelperspectief bleken er diverse eigenaren en gebruikers in het gebied ideeën en voorstellen te hebben om de ambities daadwerkelijk te realiseren. Deze samenwerking en verbinding tussen de partijen onderling en met de gemeente biedt kansen om de ambities te verzilveren. Het gaat dan bijvoorbeeld om verbindingen tussen topsport en breedtesport, sport en onderwijs, stadslandbouw en recreatie, onderwijs en landschap.
We koesteren deze samenwerking. Een aantal sportverenigingen die actief zijn op het gebied van topsport en talentontwikkelingen werken al samen in het Utrecht Talent Center. Ook het ROC, de Universiteit Utrecht, de Hogeschool Utrecht en middelbare scholen worden hierbij betrokken.

Onbekend maakt onbemind. Het is belangrijk, dat relevante partijen het verhaal van Maarschalkerweerd kennen, dat bewoners het gebied bezoeken, dat investeerders de kansen zien, dat sporters en gebruikers elkaar ontmoeten. Wij gaan onderzoeken of we “branding” kunnen inzetten op bijvoorbeeld de thema’s sportcampus, cultuurhistorie en natuur (wandelroute, informatieborden e.d.) om de identiteit van het gebied te versterken en investeringen te stimuleren.

8 Bronnen

Overzicht van relevant beleid, deelstudies en achtergrondinformatie:

Relevant beleid

Vertrekpunt voor het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd is de Omgevingsvisie Utrecht.
Op 5 december 2019 heeft de gemeenteraad de Omgevingsvisie Utrecht vastgesteld. De Omgevingsvisie bestaat uit drie delen:

- De koers: de stip op de horizon voor de langere termijn.
- Thematisch beleid: het beleid over een bepaald onderwerp, bijvoorbeeld groen of parkeren. Dit is beleid dat in de hele gemeente geldt.
- Gebiedsbeleid: beleid dat alleen in een bepaald gebied geldt. Soms zijn er tegenstrijdige belangen of spreekt het thematisch beleid elkaar tegen. In het gebiedsbeleid is aangegeven welke afweging de gemeenteraad dan heeft gemaakt voor een bepaald gebied.

Het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd is specifiek gebiedsbeleid. Na vaststelling is het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd integraal onderdeel van de Omgevingsvisie Utrecht en vormt het kader voor de transformatie van het gebied. Het relevante thematisch beleid is te vinden op: https://omgevingsvisie.utrecht.nl/

Deelstudies

Parallel aan het Ontwikkelperspectief is een aantal deelstudies uitgevoerd. Deze studies zijn niet vastgesteld maar hebben inhoudelijke input geleverd voor het Ontwikkelperspectief.

Bronnen

- BNA; Stad van de toekomst: Stadsrand Utrecht Oost (2019)
- Bureau Buiten (i.o.v. Provincie Utrecht en Gemeente Utrecht); De Vier Lunetten: openbaar, levendig en geliefd (2019)
- Gemeente Utrecht; Actualisatie groenstructuurplan Utrecht 2017 – 2030 (2018)
- Gemeente Utrecht; Concept Omgevingsvisie Lunetten (2020)
- Gemeente Utrecht; Groene uitvoeringsagenda Maarschalkerweerd (2018)
- Gemeente Utrecht; Groenstructuurplan Utrecht (2007)
- Gemeente Utrecht; Ruimtelijke Strategie Utrecht 2030 (2016)
- Gemeente Utrecht; Mobiliteitsplan Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen (2016)
- Gemeente Utrecht; Op weg naar Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (2020)
- Gemeente Utrecht; Programma van Eisen Koningsweg (2018)
- Gemeente Utrecht; Ruimtelijke verkenning & ontwerpprincipes Groene Verbinding (2015)
- Gemeente Utrecht; Sportnota Utrecht Sportief en Gezond 2017-2020 (2016)
- Gemeente Utrecht; Toekomstvisie Landgoederen van Amelisweerd 2011-2031 (2011)
- Gemeente Utrecht; Utrechtse soortenlijst (2018)
- Gemeente Utrecht; Visie Kromme Rijn (2010)
- Gemeente Utrecht en Stichting Kantorenpark Rijnsweerd; Ambitiedocument Rijnsweerd (2018)
- Linieteam Nieuwe Hollandse Waterlinie; Nominatiedossier Hollandse Waterlinies (2019)
- Marco Broekman en Stad2 (i.o.v. Gemeente Utrecht, i.s.m. vastgoedeigenaren); Gebiedsvisie Galgenwaard (2018)
- Mulier Instituut (i.o.v. Gemeente Utrecht); Capaciteitsbehoefte Sport 2018-2030
- OKRA landschapsarchitecten (i.o.v. Gemeente Utrecht); De Vier Lunetten op de Houtense Vlakte (2009)
- Provincie Utrecht, onafhankelijk adviseur ruimtelijke kwaliteit; Advies Ringparken (2018)
- Provincie Utrecht; Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028 (herijking 2016)
- Provincie Utrecht; Utrecht Buiten (2017)
- Rijkswaterstaat; Landschapsplan Ring Utrecht (2016)
- Sport Utrecht; Maarschalkerweerd als uniek sportgebied met focus voor topsport (2019)
- Track Landscapes (i.o.v. Gemeente Utrecht): Onderzoek recreatief gebruik Maarschalkerweerd & Kromme Rijn (2018)
- Trajan (i.o.v. Gemeente Utrecht); Parkeerdrukmetingen Maarschalkerweerd (2019)

Gemeente Utrecht

Bezoekadres Stadsplateau 1, 3533 JE Utrecht
Postadres Postbus 8406, 3503 RK Utrecht
Telefoon 030 - 286 00 00

www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Reactienota Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd

Versie: 26 maart 2020

Inleiding

Het concept Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd is medio 2017 – medio 2019 opgesteld. De inhoud is geïnspireerd en beïnvloed door de gesprekken met initiatiefnemers, sportverenigingen, gebruikers en eigenaren in Maarschalkerweerd.

Op 16 juli 2019 heeft het College van Burgemeester en Wethouders (B&W) het concept Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd vrijgegeven voor reactie. De dag daarna – op 17 juli 2019 – werd bekend, dat het Tracébesluit Ring Utrecht (voor de verbreding van de snelwegen A12/A27-A28) door de Raad van State was vernietigd. Aangezien de zogenaamde "groene verbinding" (of "dak op de bak") over de A27 bij de Koningsweg onderdeel is van het tracébesluit en opgenomen staat in het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd, is eerst onderzocht op welke wijze de vernietiging van het tracébesluit van invloed is op het Ontwikkelperspectief. Geconstateerd is, dat de ambities van het concept Ontwikkelperspectief ongewijzigd blijven – maar dat door vernietiging van het tracébesluit de uitvoering mogelijk wijzigt. Er zijn tekstuele wijzigingen in het Ontwikkelperspectief aangebracht om de actualiteit op te nemen en vervolgens heeft het College van B&W op 27 augustus 2019 bevestigd om het Concept Ontwikkelperspectief vrij te geven voor reactie. Raadsleden zijn hierover per brief van 6 september 2019 geïnformeerd.

Het Ontwikkelperspectief was via internet te raadplegen van 9 september 2019 tot 31 oktober 2019. Initiatiefnemers, gebruikers en grondeigenaren en overige belanghebbenden in het gebied zijn per email op de hoogte gebracht van de mogelijkheid tot het reageren op het concept Ontwikkelperspectief tijdens deze periode. Verder zijn omwonenden via een wijkbericht en via een artikel in de nieuwsbrief van wijkbureau Oost geïnformeerd en uitgenodigd voor een inloopbijeenkomst om vragen te stellen en nader geïnformeerd te worden.

Op 15 oktober 2019 was er een inloopbijeenkomst georganiseerd in Fort Lunet 1, Koningsweg 290, Utrecht. Er waren ca. 160 bezoekers aanwezig. Er zijn tijdens de reactietermijn 38 schriftelijke reacties binnen gekomen, zowel per brief, e-mail als met een reactieformulier tijdens de inloopavond. Eén indiener van een reactie heef gevraagd de reactie vertrouwelijk te behandelen. Deze reactie is niet in deze nota opgenomen, maar er volgt een individueel (ambtelijk) antwoord.

Er is een grote diversiteit aan reacties ontvangen. Er zijn positieve reacties gegeven op de inhoud en de opgave voor Maarschalkerweerd en er zijn voorstellen voor samenwerking gedaan, maar er zijn ook zorgen t.a.v. de toekomstige transformatie van het gebied.

De reacties zijn samengevat en van commentaar voorzien in deze reactienota. Voor een goede ruimtelijke ordening moet het gemeentebestuur alle belangen en zienswijzen meewegen. De reactienota wordt aan de raad gezonden voor een goede besluitvorming.

Naar aanleiding van de ontvangen reacties is het concept Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd op diverse onderwerpen aangepast en aangevuld om de ontwikkelingsrichting duidelijker te verwoorden, zoals bij ecologie, waterrecreatie, fietsparkeren en de noodzaak voor bruggen / fiets- en wandelverbindingen.
Ook is het voorstel om de term sportlandschap te vervangen door Sportcampus overgenomen.

Op pagina 41 van het Ontwikkelperspectief zijn kaarten toegevoegd met de gewenste ingrepen. Dit geeft inzicht en antwoord op een aantal reacties. Ook is de figuur “Indicatie van de verandering” toegevoegd. In deze figuur is de huidige procentuele verdeling van het grondgebruik vergeleken met het gewenst toekomstig gebruik. De toename van groen, park, natuur ten koste van infra is hierin goed zichtbaar.

Ook is het Ontwikkelperspectief aangevuld met de actualiteit, zoals bijvoorbeeld de Omgevingsvisie Lunetten, de actualisatie van de Ruimtelijke Strategie Utrecht, het Tracébesluit Ring Utrecht, de nominatie van de Nieuwe Hollandse Waterlinie voor UNESCO-werelderfgoed en de ruimtelijke verkenning naar een mogelijk dubbelstation Lunetten-Koningsweg (OV-MIRT-verkenning).

Het Ontwikkelperspectief is een eerste stap om richting te bepalen van de gewenste toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van dit deel van de stad. Na besluitvorming door de raad vormt dit Ontwikkelperspectief het kader voor de transformatie van het gebied.
Het Ontwikkelperspectief is geen uitgewerkt ontwerp met planning. Op veel van de vragen over uitvoering en planning is nu nog geen antwoord te geven, maar dit vindt plaats in de verdere uitwerking. In het Ontwikkelperspectief is Hoofdstuk 7 de Uitvoeringsparagraaf aangepast, maar er blijven vele onzekerheden in de uitvoering van de plannen.

Er zijn ook reacties ontvangen over onderwerpen, die niet tot de bevoegdheid van de gemeente behoren, zoals over het (gemotoriseerd) varen over de Kromme Rijn (= Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden) of het laten rijden van tram 22 in de weekenden (= provincie). Het is goed om hier kennis van te nemen.

Nadat het college van B&W naar aanleiding van de consultatieronde met het aangepaste Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd en deze Reactienota heeft ingestemd, wordt het Ontwikkelperspectief medio 2020 ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.

Antwoorden op de ingediende reacties

Hieronder zijn onze antwoorden op de reacties verzameld. Er is een aantal belangrijke en gemeenschappelijke hoofdthema’s in de reacties te onderscheiden die achtereenvolgens eerst beantwoord worden, voordat wij per indiener inhoudelijk ingaan op de individuele reacties en aangeven of en hoe deze meegenomen worden in het Ontwikkelperspectief. Bij

de antwoorden op de individuele reacties kan ook verwezen worden naar de antwoorden bij de onderstaande hoofdthema's.

1. Groei van de stad

Een aantal reacties gaan over de verdichting van de stad. Kan de stad nog meer bewoners en verkeer aan?

De aantrekkingskracht van Utrecht heeft tot gevolg dat steeds meer mensen in Utrecht willen wonen, werken of verblijven. Utrecht groeit, en dat beeld past in de mondiale trend van verstedelijking. In de prognoses groeit de Utrechtse bevolking flink met ca. 100.000 inwoners tot 455.000 inwoners in 2040. Utrecht kiest hierbij het motto "Gezond stedelijk leven voor iedereen".
De Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU) wordt momenteel geactualiseerd om de gewenste richting van de groei van Utrecht te bepalen. De uitgangspunten van de RSU zijn opgenomen in de notitie "*Op weg naar een Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040*". Deze is in te zien op: (https://ris2.ibabs.eu/Agenda/Details/Utrecht/74f7c66f-f77c-41d1-845d-cbd606f69e69).

De groei van het aantal inwoners vraagt ook om genoeg groene ruimte in en om de stad om te sporten, te recreëren en te ontspannen. Maarschalkerweerd is één van die gebieden, die daarvoor verder ontwikkeld wordt. Belangrijk is om ook in de groene gebieden te investeren. Het gebied kan beter toegankelijk gemaakt worden en beter benut worden voor recreatie, groen en nieuwe vormen van sport.
Het is behalve bij Stadion Galgenwaard en Station Lunetten niet de bedoeling om extra woningen in Maarschalkerweerd te bouwen.

2. Sportvelden / Sportcampus

Er wordt voorgesteld om in het Ontwikkelperspectief de naam Sportlandschap te vervangen door Sportcampus. Ook zijn er vragen over uitbreiding en het gebruik van de sportvelden.

Er is veel ondersteuning van het uitgangspunt van het Ontwikkelperspectief om een open sportpark (Sportcampus met sportboulevards) in Maarschalkerweerd te ontwikkelen. Het voorstel om in het Ontwikkelperspectief te spreken over Sportcampus in plaats van over Sportlandschap wordt overgenomen. De tekst in het Ontwikkelperspectief is hierop gewijzigd.

Het gebied Maarschalkerweerd kan niet als geheel als Sportcampus worden betiteld. In het Kromme Rijn oeverpark en het Lunettenpark ligt immers de nadruk op de waarden van groen, ecologie, erfgoed en recreatie. Het geheel van het gebied onder de noemer van Sportcampus brengen zou geen recht doen aan de belangrijke andere doelen van het Ontwikkelperspectief.
De Sportcampus bestaat in onze visie uit de sportparken Koningsweg, Maarschalkerweerd en Zoudenbalch, het stadion, het zwembad en de atletiekbaan, inclusief de openbare routes (sportboulevards). De Sportcampus krijgt als geheel een duidelijker identiteit.

Ingezet wordt op een maximaal efficiënt gebruik van de velden. Een precieze invulling daarvan gebeurt altijd in overleg met de verenigingen. De hockeyvelden worden momenteel zeer goed gebruikt. De bezetting is op trainingstijden en wedstrijddagen zeer hoog. Daarbuiten is er nog ruimte in de daluren overdag. Voor sportief gebruik, buiten de competitie om, kan daar ruimte in het gebruik gezocht worden. Een betere verdeling van het gebruik van de sportvelden is nodig om de groeiende vraag op te vangen.

Wanneer er in Maarschalkerweerd fysieke ruimte ontstaat, doordat er bijvoorbeeld bedrijven vertrekken of parkeren op andere wijze in het gebied wordt opgelost, zal een dergelijk vrijkomend perceel in samenhang met de leidende principes worden herontwikkeld.
Bij de mogelijke uitbreiding van velden worden de uitkomsten van het behoefteonderzoek sportaccommodaties (Mulier Instituut, december 2019) gebruikt en onderzoeken wij vanuit het stedelijk belang welke vraag de grootste prioriteit heeft.
Wij nodigen partijen uit om onderling – en met ons – het gesprek aan te gaan om de open Sportcampus verder uit te werken.

3. Natuur en ecologie

Er zijn reacties die het belang van natuur en ecologie onderstrepen. Aangegeven wordt bijvoorbeeld, dat het gebied niet te "aangeharkt" moet worden. Ok zijn er reacties over de inpassing van de "Groene Verbinding" over de A27.

Ontwikkeling en versterking van natuur en ecologie zijn nadrukkelijk onderdeel van de leidende principes van het Ontwikkelperspectief. Doel is om de kwaliteit en de gebruikswaarde van het groen te verbeteren. De groei van de stad vraagt immers om een verbetering en intensivering van het (bestaande) groen.
Het Ontwikkelperspectief heeft "De Groene Uitvoeringsagenda voor Maarschalkerweerd" (maart 2018) als input gebruikt. Deze agenda heeft als doel het duurzaam versterken van de groene kwaliteiten van het gebied. Het resultaat is een prioriteitenlijst van projectenideeën (als onderdeel van het Groenprogramma). De projectideeën zijn onderdeel geworden van het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd.

Het Ontwikkelperspectief wordt gebruikt als toetsingskader voor nieuwe ontwikkelingen in het gebied, waarbij ook de natuur en de beleving van groen criteria zijn, waaraan nieuwe initiatieven worden getoetst. Dit betekent, dat een verdere uitwerking op detailniveau in de concrete projecten nodig is. Dat vindt plaats in bijvoorbeeld een inrichtings- en beheerplan voor de openbare ruimte of een kansen- en knelpuntenanalyse ten aanzien van natuur en biodiversiteit. Verharding en verlichting zullen dan ook aan bod komen en de wijze waarop het uitgangspunt "groen, tenzij" wordt uitgevoerd.

Biodiversiteit/ "wilde natuur"

Het gebied is momenteel rijk aan natuur. Behoud, areaaluitbreiding, versterking van biodiversiteit en betere verbindingen tussen groene gebieden zijn uitgangspunten bij de transformatie van Maarschalkerweerd. Per saldo is een achteruitgang van de biodiversiteit niet acceptabel en streven wij juist naar een toename van beleefbare natuur en soortenrijkdom. Dit betekent ook, dat bij verlies aan biodiversiteit op locaties waar andere

belangen zwaarder wegen, compensatie plaatsvindt, waar mogelijk elders binnen Maarschalkerweerd.
De mate van natuurlijkheid ('wildheid') van het groen wordt afgestemd op de omliggende functies en in een later stadium per deelgebied nader bepaald. Wilde natuur is zowel vanuit biodiversiteit als in recreatief opzicht van belang en zal in voldoende mate onderdeel moeten gaan uitmaken van Maarschalkerweerd; juist als tegenhanger van de intensiever beheerde groenstructuren (het doel is dus niet een aangeharkt park of "kijkgroen" te realiseren).

Kromme Rijn Oeverpark

De oevers van de Kromme Rijn willen we verbreden en transformeren tot het Kromme Rijn Oeverpark. Versterking van natuurwaarden is hierbij uitgangspunt, naast ruimte geven voor (rustige) recreatie, passend bij de natuurlijke omgeving van de rivier. Dit sluit ook aan bij de doelen uit het Groenstructuurplan. De inpassing van recreatieve voorzieningen zoals aanlegplaatsen en picknickbanken is onderdeel van de uitwerking. Dat geldt ook voor het beheer.
Deze ontwikkeling kan betekenen, dat aanwezige natuur wijzigt om het te verbeteren; denk bijvoorbeeld aan de aanleg van natuurvriendelijke oevers, moeraszones etc.. Ook bij de eventuele aanleg van nieuwe sportvelden of bij de herontwikkeling van de Mytylschool wordt in een toekomstig ontwerp rekening gehouden met de breedte van de oeverzone.

Groene verbinding

De aanleg en inrichting van de zogenaamde "groene verbinding" ("dak op de bak") over de A27 is een direct gevolg van de verbreding van de Ring Utrecht (zie verder). In de Bestuursovereenkomst Ring Utrecht zijn over de aanleg afspraken gemaakt. Afgesproken is, dat het Rijk de constructie over rijksweg 27 aanlegt en dat de gemeente de inrichting ter hand neemt.
In de Ruimte Verkenning voor de Groene Verbinding (2015) is het doel benoemd om hiermee de landgoederen "de stad in te trekken" en de relaties te herstellen en te verbeteren.
De volgende doelen worden nagestreefd:
• Herstellen van doorsnijding van landgoed Amelisweerd.
• Bijdragen aan "gezonde stad" door het verbeteren van de relatie tussen stad en land en de bestaande clusters voor sport en recreatie.
• Het verknopen van routes zodat de barrière-werking van de A27 vermindert en de landgoederen dichter bij de stad komen.
• Het beter verbinden van ecologisch waardevolle gebieden.
• Spreiding van de recreatiedruk op Amelisweerd/Rhijnauwen door realisatie van een nieuwe entree aan de westzijde en de toegankelijkheid voor de Utrechters in naar het gebied verbeteren (minder automobiliteit).
• Beleefbaar maken van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

De aanleg van de Groene Verbinding zorgt ook voor een betere verbinding voor flora en fauna tussen Maarschalkerweerd en de landgoederen Amelisweerd en Rhijnauwen in Bunnik. In de ruimtelijke verkenning voor de Groene Verbinding (2015) zijn doelsoorten (fauna)

benoemd, die gebruik moeten kunnen maken van de groene verbinding: vleermuizen, marterachtigen, egels, muizen, eekhoorns, amfibieën, insecten. Het gaat hierbij dus om soorten die kunnen leven in/nabij de stedelijke omgeving. Het is de verwachting dat een aantal soorten daarvan zal profiteren. Tegelijkertijd wordt de verbinding ook voor mensen verbeterd en mag een intensiever gebruik verwacht worden. indien dat gevolgen heeft voor verstoringsgevoelige soorten in het natuurbos van Amelisweerd (ree, das e.d.), treffen we maatregelen om negatieve effecten te beperken.
In het huidige ontwerp wordt de groene verbinding 249 meter lang. Hierin wordt een ook een natuurzone opgenomen, waar beperkt mensen komen. Het bestaande padennet tussen de Markiezenlaan-Kromme Rijn zal niet fijnmaziger worden. Rustige gebieden in het Markiezenbos en Landje van Wiggen blijven daarmee gehandhaafd. Wel wordt in de plannen het historisch padenpatroon ter hoogte van de "groene verbinding" deels teruggebracht en weer aangesloten op de Markiezenlaan en Koningsweg. Een definitief ontwerp voor de inrichting van de Groene Verbinding moet nog worden opgesteld.
Recreatieve pleisterplaatsen worden niet in het bestaande bos in Amelisweerd voorgesteld, maar meer richting de stad, waarmee recreatieve druk eerder opgevangen wordt.
Gecombineerd met de planontwikkeling voor het Lunettenpark, begint het landschappelijk buitengebied in onze visie niet langer "over de A27" bij Amelisweerd, maar al bij de Waterlinieweg.

4. Mobiliteit

Veel reacties gaan over mobiliteit. Er zijn zorgen over rijdend en stilstaand verkeer. Blijft het gebied en de omgeving bereikbaar als Herculeslaan en Koningsweg worden afgeschaald? Ontstaat er geen tekort aan parkeerplaatsen. Gaan de automobilisten dan niet parkeren in de omliggende wijken? Er zijn vragen over het Tracébesluit en het openbaar vervoer, waaronder tram 22. Zijn de bruggen over de Kromme Rijn wel noodzakelijk?

In het gemeentelijk mobiliteitsplan Slimme routes, Slim Regelen en Slim Bestemmen (SRSRSB) (en de huidige actualisatie daarvan), wordt ingezet op vermindering van het rijdend en geparkeerd autoverkeer en op meer gebruik van duurzame mobiliteit (lopen, fietsen en openbaar vervoer). Ook het gebruik van autoluwe mobiliteitsconcepten is hiervan onderdeel. Deze doelstelling is ook van toepassing voor Maarschalkerweerd en het gebied rondom Galgenwaard (Herculesplein / Stadionlaan) in het bijzonder.
Voor verkeer naar en door het gebied, wordt daarom sterk ingezet op duurzame mobiliteit: lopen, fietsen en OV.

Auto

Uitgangspunt is het sterk verminderen van het doorgaand autoverkeer vanaf de Waterlinieweg naar het Utrecht Science Park (USP) of het centrum en vermindering van het autoverkeer op de route Koningsweg richting Bunnik. Dit gecombineerd met het verplaatsen van het parkeren op maaiveld naar (bestaande) parkeergarages, geeft als resultaat, dat er naar verwachting in de toekomst minder ruimte nodig is voor autoverkeer en parkeren.

De Koningsweg is een belangrijke ruimtelijke doorgaande structuur. Ruimtelijk en cultuurhistorisch (ver)bindt het de stad met het buitengebied/landschap. Op de Koningsweg-Gansstraat krijgt - bij de herinrichting - de fiets prioriteit, samen met voetganger en groen (bomenlaan). Qua gemotoriseerd verkeer gaat het alleen nog om bestemmingsverkeer. De Koningsweg kan hiermee een rustigere binnenstedelijke 30 km/uur weg worden.
Het Ontwikkelperspectief stelt gezonde mobiliteit voorop en stelt (o.a.) maatregelen voor om het fietsen te stimuleren. Het Ontwikkelperspectief doet nog geen uitspraken over het inrichtingsprincipe (inrichting als fietsstraat of een ander ontwerp). Dit zal nog nader worden uitgewerkt in een inrichtingsplan. De impressie in het Ontwikkelperspectief verbeeldt de ambitie voor de Koningsweg met een bomenrij, met de fietser als de hoofdgebruiker van de rijweg en met vrij liggende wandelpaden. Deze impressie is niet bedoeld als ontwerp.

Ook voor de Laan van Maarschalkerweerd geldt dat fiets, voet en OV prioriteit hebben. Hier is een sterke afname van doorgaand autoverkeer richting Bunnik noodzakelijk, om ruimte te bieden aan deze duurzame vormen van mobiliteit.

Het Ontwikkelperspectief sluit aan bij de ambitie voor het USP om daar een autoluw gebied te maken met parkeren aan de randen. Deze ambitie wordt uitgewerkt in de Omgevingsvisie USP, die in momenteel wordt opgesteld.

De visie maakt geen onderscheid naar verschillende voertuigtypen, zoals auto's, bussen, vrachtauto's en landbouwvoertuigen. Wel maakt de visie onderscheid naar doorgaand verkeer en bestemmingsverkeer. Voor de toekomstige situatie is het wenselijk om doorgaand verkeer waar mogelijk te weren. Bestemmingsverkeer blijft altijd mogelijk.

Dit is aangeven op de kaart en gebiedsbeschrijving.

Tracébesluit Ring Utrecht - verbreding rijkswegen A12/A27-A28

Het Ontwikkelperspectief sluit aan op de geplande verbreding van de rijkswegen Ring Utrecht (A12 en A27/A28). Voor de verbreding van de Ring is een Tracébesluit nodig. De Minister is voornemens om , na vernietiging van het tracébesluit door Raad van State zomer 2019, het Tracébesluit Ring Utrecht medio 2020 opnieuw vast te stellen. Dit nieuwe Tracébesluit gaat uit van een verbreding van de A27, en een Groene Verbinding over de A27 ter hoogte van Amelisweerd.
Op 13 november 2019 maakte het kabinet bekend maatregelen te nemen om de neerslag van stikstof te verminderen en zo nieuwe initiatieven mogelijk te maken. Een deel van de ruimte die hierdoor ontstaat gaat naar zeven grote infrastructuur (MIRT)-projecten, waaronder de Ring Utrecht. Het doel van het Rijk is het tracébesluit ongewijzigd vast te stellen.
Daarom gaan wij in het Ontwikkelperspectief uit van een toekomstige verbreding van de Ring Utrecht, waaronder de A27. Daarna onderzoeken wij de mogelijkheid die er ontstaat om de Waterlinieweg af te waarderen.

Onderdeel van de afspraken over de verbreding van de Ring Utrecht is dat het Rijk ook investeringen in het gebied doet, zoals de aanleg van de "Groene verbinding", waaronder de aanleg van een fietspad aan de westzijde van de A27 en een brug over de Kromme Rijn ter hoogte van de Mytylweg.

Openbaar vervoer / tram 22

We nemen kennis van de oproep om het openbaar vervoer in Oost te verbeteren. Dit is onderdeel van het stedelijk OV-netwerk. Het Ontwikkelperspectief betreft een visie voor Maarschalkerweerd. In de deelprojecten wordt ook de verdere uitwerking opgenomen om de bereikbaarheid met openbaar vervoer voor het gebied te verbeteren.
Om tot beter en meer gebruik van het openbaar vervoer te komen, zijn goede, sociaal- en verkeersveilige haltes en looproutes een vereiste.

De Uithoflijn (tram 22) is december 2019 gaan rijden en biedt kansen voor het gebruik van OV. Het gebied is met name bij Galgenwaard en Zwembad Krommerijn beter met OV bereikbaar geworden. Daarnaast is buslijn 12 opgeheven. De effecten worden gemonitord. Wij hebben kennis genomen van het verzoek om tram 22 ook in de weekenden te laten rijden. Dit betreft een provinciale bevoegdheid.

Fietsroutes en bruggen

In het Ontwikkelperspectief wordt de ambitie voor nieuwe fiets- en wandelbruggen over de Kromme Rijn benoemd. De aanleg van een brug over de Kromme Rijn ter hoogte van de Mytylweg vormt een onderdeel van de ontwikkeling verbreding A27. De bruggen dienen verschillende doelen:

1) Verbinding: diverse recreatieve, sportieve en economische functies ten noorden en zuiden van de Kromme Rijn willen we voor voetgangers en fietsers met elkaar verbinden. Wandel- en fietsverbindingen over de Kromme Rijn (de bruggen) zijn nodig om andere vormen van mobiliteit dan auto/parkeren te stimuleren.

2) Maaswijdte: De zogenaamde "maaswijdte" van het netwerk voor fiets en voetgangers is in Maarschalkerweerd e.o. zeer ruim. Voor een goede toegankelijkheid vanuit de omgeving en het creëren van wandel- en sport-ommetjes is het gewenst de maaswijdte te verkleinen door de aanleg van bruggen. Nieuwe bruggen dragen bij aan sociale veiligheid en een fijnmazig wandelnet. De huidige maaswijdte is vooral op autoverkeer gedimensioneerd.

3) Parkeren aan de randen: Het is gewenst om het parkeren op maaiveld in het gebied te verplaatsen naar de randen, zodat ruimte ontstaat voor groen, sport en recreatie. Parkeren kan dan in (bestaande) gebouwde voorzieningen, bijvoorbeeld in de parkeergarages bij Stadion Galgenwaard. Bezoekers willen vanaf die garages op een aantrekkelijke manier en met een relatief korte loopafstand de verschillende (sport)voorzieningen in Maarschalkerweerd bereiken.
Bijvoorbeeld tussen Galgenwaard en Zoudenbalch-Kampong e.o. - is daarvoor de aanleg van een voetgangersbrug nodig.

4) Fietsroutes: Door Maarschalkerweerd lopen nauwelijks aantrekkelijke, verkeersluwe fietsroutes tussen stad en Utrecht Science Park en tussen wijken ten noorden, zuiden en westen van Maarschalkerweerd. Met het inzetten op gezonde mobiliteit (waaronder fietsen), de betekenis van station Lunetten als OV halte voor het USP en de fietsbereikbaarheid van het landschap, vraagt dit om aantrekkelijke nieuwe routes. Deze routes hebben bruggen nodig over de Kromme Rijn om directe verbindingen te realiseren.

In het Ontwikkelperspectief wordt ook een opwaardering van de verbinding voor langzaam verkeer tussen de Lunet 3 en Lunet 2 voorgesteld over de sporen ten oosten van de Waterlinieweg. Met trappen is er nu al een voetgangersverbinding – deze kan opgewaardeerd worden naar fietsverbinding. In regionale mobiliteitsstudies wordt deze verbinding voorgesteld als fietsroute op de lijn Nieuwegein – USP (U-Ned).

Parkeren

Zoals aangegeven is het de wens om het parkeren op maaiveld in het gebied te verplaatsen naar de randen, zodat ruimte ontstaat voor groen, sport en recreatie. Parkeren kan dan in (bestaande) gebouwde voorzieningen, bijvoorbeeld door het beter benutten van de parkeergarages bij Stadion Galgenwaard. Een andere maatregel is het meervoudig gebruik van de bestaande parkeervoorzieningen.
Met FC Utrecht zijn afspraken gemaakt voor het bezoekersparkeren op het Utrecht Science Park tijdens wedstrijddagen. Hierdoor neemt de parkeerdruk in Maarschalkerweerd af. Uiteraard zullen de effecten van deze maatregelen voor de parkeerdruk in de omliggende wijken (zoals Lunetten) goed gevolgd worden en zullen er – zo nodig – maatregelen genomen worden om overlast tegen te gaan.
Bij het realiseren van extra stallingsruimte voor fietsen wordt in eerste instantie gezocht naar de ruimte op de huidige autoparkeerplaatsen.

Mobiliteitsconcepten

In overleg met de huidige gebruikers en bij vastgoedontwikkeling wordt ingezet op autoluwe mobiliteitsconcepten en het verbeteren van de bereikbaarheid per openbaar vervoer (OV) en fiets.

Verkeersveiligheid

Verkeersveiligheid is een breed en belangrijk item in de uitwerking van het perspectief. Het is overigens niet de bedoeling om fietsstraten in het gebied aan te leggen, maar aantrekkelijke routes voor alle gebruikers.

5. Gebiedsontwikkeling Galgenwaard

Er zijn zorgen over de mogelijke toename van het aantal woningen en ander programma bij Galgenwaard.

In 2017-2018 is er met vastgoedeigenaren in en rond Galgenwaard een Gebiedsvisie Galgenwaard opgesteld. Deze studie is niet bestuurlijk vastgesteld, maar levert inhoudelijk input aan het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd. Voor het gebied rondom stadion Galgenwaard is de ambitie benoemd dat in het nieuwe Galgenwaard een mix van functies

wordt gerealiseerd: wonen, werken, onderwijs, sport, gezondheid, recreatie en leisure. Een mate van hoogbouw is hierbij voorstelbaar.
Doel is, dat het gebied door de dag heen levendig blijft. Bij de vastgoedontwikkeling wordt ingezet op autoluwe mobiliteitsconcepten en het verbeteren van de bereikbaarheid per openbaar vervoer (OV) en fiets. Ook het toekomstig ontwerp Herculeslaan is onderdeel van deze gebiedsontwikkeling.

Woningbouwaantallen zijn op dit moment nog onbekend. Voor Galgenwaard en de directie omgeving is dit indicatief benoemd op ca. 500 – 1.000 woningen in diverse typen en prijsklassen. Onderdeel van het woonprogramma kan woonruimte voor (top)sporters en/of een sporthotel zijn.
Het gebied heeft de capaciteit om ook een groot bouwvolume kantoren / commerciële voorzieningen toe te voegen en zich te ontwikkelen als een interessante hub voor sport, gezondheid-gerelateerde organisaties, ondersteunende diensten voor het USP in een mix met andere kantoorgebruikers.
Doel is ook om de openbare ruimte aantrekkelijker te maken en te vergroenen ("groen, tenzij") in lijn met "De Groene Uitvoeringsagenda voor Maarschalkerweerd" (maart 2018). Er is ruimte voor aanvullend programma, goede verblijfsplekken en groen op plekken, waar nu parkeren op maaiveld en infra is.
Met de private eigenaren in het gebied wordt onderzocht op welke wijze uitwerking gegeven kan worden aan een mogelijke gebiedsontwikkeling. Uiteraard worden er dan eisen, wensen en randvoorwaarden opgesteld onder welke voorwaarden een gebiedsontwikkeling mogelijk is. Randvoorwaarden zoals de verkeersafwikkeling en parkeren, maar ook geluid, luchtkwaliteit en groen, zijn hier uiteraard belangrijk onderdeel van.
De termijn waarop de gebiedsontwikkeling onderzocht gaat worden is nog onduidelijk en hangt mede af van particuliere initiatiefnemers. Ook vergt dit uiteindelijk een aparte procedure (Utrechts Plan Proces met participatie) en besluitvorming in de gemeenteraad bij wijziging van het bestemmingsplan.

6. Omgevingsvisie deelgebied Lunetten en Tussen de rails (evenementen)

Er zijn reacties over de relatie van Maarschalkerweerd met Lunetten en de Omgevingsvisie Lunetten. Zorgen zijn er over mogelijke evenementen op de locatie Tussen de rails en de ecologische waarde van het gebied.

Het doel is om Maarschalkerweerd vanuit de groene, landschappelijke basis verder te ontwikkelen en ruimte te bieden aan sport, recreatie, natuur en cultuur. Het gebied bedient alle inwoners van stad en regio en daarmee ook de inwoners van Lunetten.
Voor Lunetten is in 2019 een Omgevingsvisie opgesteld. Bij het opstellen van de visie is intensief samengewerkt met een grote groep betrokkenen uit de wijk, zoals bewoners, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, woningcorporaties, sportverenigingen etc.

De drie gezamenlijk geformuleerde ambities uit de omgevingsvisie Lunetten zijn:
- Lunetten wil een voorbeeldwijk zijn op het gebied van duurzaamheid in Utrecht
- Lunetten wil wonen in het park Lunetten
- Levendigheid, verbinden en ontmoeten staan in het hart van Lunetten

In de Omgevingsvisie Lunetten wordt ook het voorstel gedaan om het gebied rondom station Lunetten beter te benutten. "*Het gebied rondom het station leent zich voor meer nieuwe functies zoals woningen, bedrijven of kantoren. Er is hier ruimte voor initiatieven voor vernieuwing en transformatie. Door het openbaar vervoer knooppunt kan deze plek een aantrekkelijke hoog-stedelijk woon/werkmilieu worden*".

Het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd neemt de Omgevingsvisie Lunetten als uitgangspunt en doet geen andere of aanvullende uitspraken over de wijk Lunetten. De teksten van het Ontwikkelperspectief zijn aangevuld met de ambities van de Omgevingsvisie Lunetten.

Tussen de Rails / evenementen

Tussen de Rails krijgt tot het moment dat er meer duidelijkheid is over de betekenis van station Koningsweg-Lunetten (MIRT-verkenning) een tijdelijke invulling, die aansluit op de recreatieve, sportieve en groene doelstelling van het Ontwikkelperspectief én - in aansluiting op de ambitie Omgevingsvisie Lunetten – bijdraagt aan de levendigheid, verbinding en ontmoeting in Lunetten (en Utrecht Oost). Het bieden van ruimte aan enkele evenementen per jaar is daar onderdeel van, net zoals bijvoorbeeld stadslandbouw, speel- en sportweide, etc..

Op 31 januari 2020 heeft het college van B&W voor 39 locaties concept locatieprofielen vrij gegeven voor reactie. De verwachting is dat deze in de loop van 2020 worden vastgesteld. Dit zijn richtlijnen voor het gebruik van locaties door evenementen. Deze richtlijnen zijn gebaseerd op huidige wet- en regelgeving en op basis van een participatietraject. Dit betekent daarmee niet dat deze locaties automatisch "evenementenlocaties" zijn. Op basis van deze concept locatieprofielen blijkt, dat in Park de Koppel en het Beatrixpark slechts (zeer) beperkte mate ruimte is voor evenementen. De locatie "Tussen de rails" kan een aanvulling zijn door ruimte te bieden aan ontmoeting en verbinding in de wijk Lunetten, Utrecht Oost en Maarschalkerweerd. Qua type evenementen dient dit niet alleen een aanvulling te zijn op de locaties in Lunetten en Galgenwaard, maar ook op locaties in de omgeving, zoals Plas Laagraven (Down Under) en Fort Vechten. Deze locaties lenen zich met name voor commerciële evenementen.

Wij staan open voor het organiseren van evenementen op buitenlocaties, waar deze nog niet eerder hebben plaatsgevonden. Dus ook op locaties, waarvoor (nog) geen concept locatieprofielen zijn ontwikkeld, kunnen incidenteel evenementen plaatsvinden. Voor alle locaties geldt dat het vigerende evenementenbeleid van toepassing is: de nota '...'t Bruis an alle kant...'. en de evaluatie daarvan, zoals vastgelegd in de Omgevingsvisie Utrecht. Dit beleid zet onder andere in op de spreiding van evenementen in tijd, locatie en type. Hiermee wordt niet alleen potentiële overlast gespreid maar ook de positieve opbrengsten zoals ontmoeting, versterken van sociale cohesie en de mogelijke economische meerwaarde voor een gebied.

In aanvulling hierop: een evenement is ook een braderie, finish van de avondvierdaagse of een natuurspeurtocht.

Bij het toestaan van een evenement moet uiteraard voldaan worden aan wet- en regelgeving. Zo dient de organisatie van het evenement o.a. een veiligheids- en bereikbaarheidsplan te maken.
Op de website https://www.utrecht.nl/wonen-en-leven/vrije-tijd/evenement-in-uw-buurt/ staat informatie voor omwonenden over evenementen. Omwonenden kunnen hier onder andere terecht voor een overzicht van aanvragen voor evenementenvergunningen, voor het melden van overlast, voor het inzien van het evenementenbeleid van de stad Utrecht en voor informatie over het meedenken over evenementen in Utrecht.

De ecologische randen van het gebied Tussen de Rails blijven tot er meer bekend is vanuit de MIRT-verkenning hun ecologische functie behouden. Een deel van de Tussen de Rails - langs de A27 - is aangewezen als werkterrein voor Rijkswaterstaat als de Ring Utrecht wordt uitgevoerd.

7. Ontwikkeling OV knooppunt Lunetten- Koningsweg

In de reacties wordt gevraagd naar de consequenties van een mogelijke ontwikkeling van een dubbelstation Lunetten-Koningsweg.

Het Rijk, provincie, regio Utrecht en de gemeente Utrecht hebben op 20 november 2019 afspraken gemaakt om samen maatregelen te onderzoeken in het verbeteren van het openbaar vervoer (MIRT-verkenning). De maatregelen vormen onderdeel van een (1e fase - zuidelijke) OV-ring om Utrecht. Deze ruimtelijke verkenning richt zich op drie maatregelen ten behoeve van de aanleg van het eerste deel van een OV-ring Utrecht. Een aantal oplossingsrichtingen wordt verkend:

- Een dubbel-station Lunetten-Koningsweg,
- Een oost-west HOV-verbinding en,
- Een (HOV-)ontsluiting en gebiedsontwikkeling op de as Nieuwegein en Utrecht-Centraal.

Er is nu een toezegging gedaan van een mogelijke investering van 380 mln. euro. De totale investering in het openbaar vervoer kan 500 miljoen euro bedragen.

In de MIRT verkenning worden de mogelijkheden voor een nieuw NS station onderzocht. Uitgangspunt is een zogenaamd "dubbelstation Lunetten -Koningsweg" dat de spoorlijn naar het zuiden ('s-Hertogenbosch) en de spoorlijn naar het oosten (Arnhem) kan bedienen. In de verkenning wordt ook onderzocht op welke wijze een OV-verbinding met USP en Westraven gemaakt kan worden.
In de raadsvergadering van 17 oktober 2019 (RSU) is Motie 2019-305 "*Verstedelijking Lunetten Koningsweg*" aangenomen. De raad roept het college op om:
"*verstedelijkingsperspectieven uit te werken voor Lunetten-Koningsweg waarbij er woningen toegevoegd worden in het gebied, hierover het gesprek aan te gaan met ontwikkelaars, investeerders en corporaties. De resultaten hiervan te presenteren bij de ruimtelijke strategie 2040".*

Het onderzoek naar een mogelijk station Lunetten-Koningsweg wordt in het Ontwikkelperspectief benoemd, maar hier wordt inhoudelijk niet op vooruit gelopen. Allereerst zal verder onderzoek plaats gaan vinden.

8. Lunettenpark - toegankelijkheid en dubbelgebruik

Er zijn reacties die wijzen op het belang van het besloten blijven van de eigen locatie.

De groei van het aantal inwoners vraagt om genoeg groene ruimte in en om de stad om te sporten, te recreëren en te ontspannen. Maarschalkerweerd is één van die gebieden die daarvoor verder ontwikkeld wordt. Ook het Lunettenpark moet toegankelijker worden. Afgesloten en enkelvoudig gebruikte gebieden passen niet binnen de doelstelling. Een bepaalde mate van toegankelijkheid en dubbelgebruik van de terreinen is het doel.
Deze doelen zijn ook verwoord in de Groene Uitvoeringsagenda Maarschalkerweerd (maart 2018) en de door de gemeenteraad in 2009 vastgestelde gebiedsvisie "De Vier Lunetten op de Houtense Vlakte".
In overleg met eigenaren, huurders van gemeentelijk vastgoed of grond zal worden uitgewerkt hoe invulling kan worden gegeven aan deze uitgangspunten. Aandachtspunt hierbij zijn de bestaande gebruiksrechten in het gebied.

9. Uitvoering / planning / Utrecht maken we samen

Er zijn ook reacties die ingaan op uitvoering, planning en hoe partijen worden betrokken bij de verdere ontwikkeling van Maarschalkerweerd.

Het Ontwikkelperspectief is een eerste stap om de gemeenteraad de richting te laten bepalen van de gewenste toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van dit deel van de stad. Na besluitvorming door de raad vormt dit Ontwikkelperspectief het kader voor de transformatie van het gebied.
Het Ontwikkelperspectief is onderdeel van de Utrechtse Omgevingsvisie en geen uitgewerkt ontwerp met planning. Op veel van de vragen over uitvoering en planning is nu nog geen antwoord te geven.

"Utrecht maken we samen" is uitgangspunt van de gemeenteraad. Dit betekent ook, dat we in de verdere uitwerking belanghebbenden en belangstellenden in de planvorming betrekken.
Veel plannen moeten nog verder worden uitgewerkt door initiatiefnemers, rijk of gemeente. Ook moet op onderdelen de financiering nog worden gevonden voor uitvoering.
Wij zullen met eigenaren en ontwikkelende partijen afspraken maken op welke wijze belanghebbenden en belangstellenden bij de verdere planontwikkeling (zoals stadion Galgenwaard) betrokken worden. Dan zullen er aparte informatie-/ inspraakavonden georganiseerd worden waar een ieder zijn/haar inbreng kan hebben (onder meer in de procedures conform Utrechts Plan Proces).

Het is ook goed om in de reacties te lezen, dat er veel partijen in het gebied zijn, die ideeën en voorstellen hebben om de ambities daadwerkelijk te realiseren en om de samenwerking

in het gebied te versterken. Wij gaan met partijen het gesprek aan om het netwerk te koesteren en verder uit te bouwen en de kansen te verzilveren.

In het Ontwikkelperspectief is Hoofdstuk 7 de Uitvoeringsparagraaf aangepast, maar er blijven vele onzekerheden in de uitvoering van de plannen. De raad zal via een aparte (geheime) bijlage worden geïnformeerd over de financiële haalbaarheid / mogelijke investeringen en benodigde dekking.

Reactienota Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd – individuele reacties en antwoorden (op hoofdpunten)

Indiener	Reactie Indiener	Antwoord gemeente
1.		
1.1	Complimenten voor de mooie visie Maarschalkerweerd. Nog een leuk historisch scenario om toe te voegen, in het stuk, of in informatieve borden in het park, is dat er een scenario is dat de Oud-Wulverbroekerwetering de oude hoofdloop (voor 1122) van de Rijn was. In bijgaand stuk staan hier hints naar, onder vermelding van Kovelaarswetering, waarmee de Oud-Wulverbroekerwetering bedoeld is. Zo ging in de Romeinse tijd, de Rijn vanaf Fort Vechten waar zij stroomde over waar nu de A12 ligt, een afslag maken naar het noorden, via de stroom van de huidige Oud-Wulverbroekerwetering en kwam zo uit op de huidige Kromme Rijn, bij het Ledig Erf.	Dank voor uw reactie. De Rijn heeft een belangrijke betekenis in het ontstaan van Utrecht vanaf de Romeinse tijd. Ook het verlenen van stadsrechten in 1122 heeft een direct verband met de rivier. Na de afdamming van de Rijn bij Wijk bij Duurstede nam de activiteit van de rivier sterk af en ontstonden er restgeulen in de voormalige bedding. Soms werden deze waterlopen hergebruikt bij ontginningen. Zo heeft ook de Oud-Wulverbroekerwetering zijn bestaan te danken aan de Rijn. Het is zeker waard om hier in de toekomst in de informatievoorziening over het gebied aandacht aan te besteden. We hebben de tekst hierop aangevuld.
2.		
2.1	Indiener ziet veel mogelijkheden voor het mbo om samen met partners dit gebied samen verder te ontwikkelen, maar ook om deze ontwikkeling te versterken. Dit kan meer benadrukt worden in dit stuk. Door de aanwezigheid van het mbo, hbo en universiteit kunnen de topsport en breedtesport worden versterkt. Topsporters kunnen een opleiding volgen op mbo, hbo en universitair niveau en dat combineren met hun (top)sport. Er mag sowieso meer aandacht voor onderwijs in het stuk, in het gebied en aangrenzend aan het gebied zitten alle vormen van onderwijs (po-vo-speciaal onderwijs- mbo-hbo-wo). Betrek de scholen en onderwijsinstellingen in het gebied bij de ontwikkeling. Daarnaast biedt het gebied van Utrecht Science Park naar de Galgenwaard de mogelijkheden om er een vitale ader van te maken, onderwijs, sport, groen. Maak van deze route/weg een 'innovation mile' of ' education avenue'. In het van – naar scenario van 'traditionele sportparken naar open (top)sportlandschap', 'van afgesloten en introvert naar open en toegankelijk' en 'van anonieme plekken naar levendige	De betrokkenheid van partijen als het Sportcollege biedt goede kansen voor de versterking van onderwijs en sport in het gebied. Het Utrecht Talent Center kan met ondersteuning van SportUtrecht die samenwerking verder uitbouwen en uitbreiden naar andere onderwijspartners. In de tekst voegen wij de meerwaarde van onderwijs toe.

	ontmoetingsruimte' zit er wat ons betreft ruimte om bovenstaande ambities meer onder de aandacht te brengen.	
3.		
3.1	"hoe Maarschalkerweerd samen met Amelisweerd een belangrijk gebied voor groen en sport kan worden. De Kromme Rijn en de 4 forten Lunetten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie spelen hierbij een belangrijke rol. " Lunetten is al groen, dit kan alleen minder worden als je opeens dingen gaat bouwen.	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema's 1. Groei van de stad en 6. Omgevingsvisie Lunetten – Tussen de rails (evenementen)
4.		
4.1	Indiener vindt het concept Ontwikkelperspectief op zich goed, maar heeft zorgen over de plannen mbt uitbreiding vastgoedontwikkeling rondom stadium Galgenwaard. Indiener vraagt zich af of uitbreiding van woningen en werkplekken daar mogelijk is. Naar zijn/haar idee kan de bestaande infrastructuur rondom het stadion niet nog meer bewoners, werkenden en het daarmee gepaard gaande verkeer/vervoer aan.	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema's 1. Groei van de stad, 4 . Mobiliteit en 5. Gebiedsontwikkeling Galgenwaard
5.		
5.1	Indiener heeft met belangstelling de plannen gelezen en vindt het terecht, dat de Waterlinie-forten en de Rijnlopen genoemd worden als belangrijke elementen van het gebied. Indiener vraagt juist daarom dat er ook aandacht besteed moet worden aan de mogelijkheden om het parklandschap vanaf het water, dus per boot, te ervaren. Het gebied krijgt een extra impuls als het mogelijk wordt gemaakt een rondje te varen. Indiener doet daarvoor een aantal voorstellen om dat mogelijk te maken van de Zilveren Schaats tot aan de Kromme Rijn .	Bij gezond stedelijk leven hoort zeker ook de recreatie op het water. Dank voor uw suggestie voor een route per boot naar het gebied. Een deel van de door u voorgestelde verbeteringen liggen buiten het plangebied, namelijk in Rijnsweerd. Wij nemen hier goede nota van, maar verwerken dit niet in het Ontwikkelperspectief. Wij hebben in het Ontwikkelperspectief een aanpassing gedaan om het belang van de waterrecreatie in het Lunettenpark en Kromme Rijn te onderschrijven.
6.		
6.1	Indiener maakt zich zorgen dat het ontoegankelijker maken van het gebied voor auto's tot gevolg heeft, dat het daarmee ontoegankelijker wordt voor mensen die – voor hun mobiliteit afhankelijk zijn van een auto. Inzetten op meer fietsen maakt, dat het voor de groep inwoners, die voor de mobiliteit afhankelijk zijn van de auto, grote delen van Utrecht ontoegankelijkerworden. Indiener vraagt om ook met deze doelgroep rekening te houden.	Het gebied zal altijd toegankelijk blijven voor personen die afhankelijk zijn van specifieke vormen van vervoer.
7		

7.1	Indiener vraagt in reactie op de wens om het openbaar vervoer te stimuleren, er rekening is gehouden met een veilige bereikbaarheid van de gesitueerde bushaltes? Op de Herculeslaan is geen logische en veilige oversteek mogelijk om de bushalte te bereiken vanaf Galgenwaard of Kromhout Kazerne. Indiener ziet graag dat met de toevoeging van de tramhalte de bereikbaarheid van de tramhalte wordt gestimuleerd vanuit de woonwijk, omdat vanuit die richting er geen logische oversteek naar de halte in de bocht richting de Herculeslaan mogelijk is. Tevens ontbreekt een voetpad aan de zijde van de Kromhout Kazerne om richting Galgenwaard te lopen. Indiener vraagt zich verder af of met het uitbreiden van nieuwe functies rondom stadion Galgenwaard, rekening gehouden is met de dagelijkse in- en uitstroom van verkeer vanaf de Kromhout Kazerne? Op welke wijze wordt een eventuele herziening van de Herculeslaan vorm gegeven? Wat wordt er precies bedoeld met het afwaarderen van de wegen rond het stadion? Op welke termijn wordt dit verwacht?	Wij nemen goede kennis van uw zorg en gaan hierover met u in gesprek. Langs de Weg tot de Wetenschap ter hoogte van de Kromhoutkazerne is een informeel voetpad aanwezig (dit pad is inmiddels hersteld). Zie ook voor het antwoord bij de inleiding de hoofdthema's 1. Groei van de stad, 4 . Mobiliteit en 5. Gebiedsontwikkeling Galgenwaard.
7.2	- Indiener vraagt welk tijdspad de gemeente voor ogen heeft voor de diverse activiteiten tussen nu en 2040? - En wanneer de werkzaamheden rondom de Kromhout Kazerne verwacht worden in relatie tot deze beoogde "stip op de horizon" in 2040?	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 9. Uitvoering / planning / Utrecht maken we samen
8.		
8.1	Indieners vinden de plannen voor een 'groene long' erg mooi.	Dank voor uw reactie.
8.2	Indieners hebben zorgen om het grote aantal nieuwe woningen bij het stadion en bij Lunetten.	Zie voor het antwoord bij de inleiding de hoofdthema's 1. Groei van de stad, 5. Gebiedsontwikkeling Galgenwaard en 6. Omgevingsvisie Lunetten – Tussen de rails (evenementen)
8.3	Indieners vragenhoe zit het met de parkeerplaatsen voor deze woningen, want er is nu al een groot tekort aan parkeerplaatsen in de wijk. Het grote aantal woningen en meer horeca bij het stadion, zal ook veel extra verkeer met zich meebrengen. Indieners maken zich daarom ernstige zorgen over de luchtkwaliteit. Zeker ook met de Waterlinieweg die steeds drukker wordt en waar nu al vaak file staat.	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 4 . Mobiliteit
8.4	Indieners maken zich zorgen om de (wilde) natuur en de vogelstand. Er zitten op de forten en in alle stukjes wilde natuur rondom de Kromme Rijn veel vogels. Als straks alles meer parkachtig wordt en	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 3. Natuur en ecologie

	daardoor 'aangeharkt' is de kans groot dat er vogels verdwijnen.	
8.5	Tenslotte wordt aandacht gevraagd voor het zwerfafval. Aan beide kanten van het Lodewijk Napoleonplantsoen staat een school. Rondom deze scholen is vaak veel zwerfafval te vinden. Met meer horeca in de buurt, is de kans groot dat jongeren in de pauze ook naar de horeca lopen en dat er nog meer zwerfafval in de Kromme Rijn gaat komen.	Zwerfafval is een stedelijk vraagstuk. U kunt een melding van zwerfafval doen op de website: https://pki.utrecht.nl/Loket/product/ade6dfef515a354bc826a9b579087cc7 Wij hebben aandacht voor zwerfafval in de uitwerking van onze plannen.
9.		
9.1	De zorgdragers van het Zorghuis Klein Armelisweerd dienen een reactie in. Bedankt voor de extra informatie en persoonlijke toelichting van afgelopen dinsdag. In dit huis wonen mensen die iets meer zorg kunnen gebruiken en mensen die wat meer zorg kunnen bieden. Samen doen ze het huishouden zorgen voor eigen inkomsten. Momenteel bieden ze voorzieningen aan voor campers en in de zomer worden ook een tweewekelijkse brocante tuinmarkt georganiseerd. Indieners geven aan wat voor mooie plek dit Zorghuis is en dat mensen vanuit alle lagen uit de samenleving eigengereid samenleven en vragen dat er bedachtzaam wordt omgegaan in de plannen rondom Maarschalkerweerd met 'hun' huis.	Wij zijn goed bekend met de maatschappelijke activiteiten op het perceel van de Arm in Maarschalkerweerd.
10.		
10.1	Op afbeeldingen wordt de indruk gewekt dat de Koningsweg en Gansstraat fietsstraten worden (rood asfalt) , maar lijken op de plattegronden tevens de aangewezen doorgaande route voor gemotoriseerd verkeer. De aangewezen doorgaande route nu en in de toekomst is voor zover indiener weet via Laan van Maarschalkerweerd lopen, maar is op de plattegronden als zodanig nauwelijks herkenbaar. De Koningsweg en Gansstraat lijken volgens de plannen, nog meer dan nu, een verblijfsgebied te zijn en worden. Graag de verschillen tussen "verblijven" en "doorrijden" duidelijker benadrukken. Indiener mist in de visie de discussie om mogelijk van station Utrecht Lunetten een IC-station te maken, en de gedachte dat aan de spoorlijn richting Arnhem aan de Koningsweg een nieuw station annex OV-knooppunt aan te leggen. Dit zal veel extra verkeersbewegingen op de as Lunetten – Laan van Maarschalkerweerd – Utrecht Science Park opleveren (buslijnen, tram?) en zal daarmee	Zie voor het antwoord bij de inleiding de hoofdthema's 4 . Mobiliteit en 7. Ontwikkeling OV knooppunt Lunetten- Koningsweg In de legenda van de visiekaart hebben wij de belangrijke routes voor gemotoriseerd verkeer aangepast.

	van grote invloed zijn op het nu bedachte verblijfsgebied. Indiener hoopt dat de gemeente zo snel mogelijk tot het inzicht komt dat een metro tussen Utrecht CS en USP de meest duurzame oplossing voor het toenemende mobiliteitsvraagstuk is.	
11		
11.1	Indiener vraagt hoe om te gaan met het voormalige kantoorgebouw van de Crediet- en Effectenbank, later het lokale kantoor van Van Lanschot Bankiers?	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 5. Gebiedsontwikkeling Galgenwaard
11.2	Voorts vraagt indiener zich af om welke reden vanuit verkeerstechnisch oogpunt géén enkele aandacht wordt besteed aan de afwikkeling van de diverse -thans reeds RUIM aanwezige- verkeersstromen in het "werkgebied". Verder valt het indiener op dat met praktisch géén enkel woord wordt gerept over de invloed op een en ander van de geprognosticeerde "Uithoflijn"!	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 4 . Mobiliteit
11.3	Op pagina 59 van the booklet (laatste pagina, laatste zin) staat: "de doorgaande wegen rond het stadion kunnen mogelijk op de langere termijn worden afgewaardeerd en vereenvoudigd waardoor nieuwe mogelijkheden voor gebiedsontwikkeling langs de Waterlinieweg en bij de Kromhout Kazerne kunnen ontstaan." De door u volstrekt eigenmachtig geplande bouwblokken zouden tezamen goed zijn voor 500 tot 1000 nieuwe woningen!	idem
12		
12.1	Indiener onderstreept de plannen voor "een aantrekkelijk en goed bereikbaar parklandschap, waar Utrechters en bezoekers kunnen sporten en ontspannen". Dit gebied biedt daar zeker alle kansen voor!	Dank voor uw reactie.
12.2	Indiener is benieuwd naar de ontwikkelingsplannen bij het stadion Galgenwaard. In dit gebied is zeker al zo'n 80 % bebouwd en het overig gebied is vrijwel allemaal verharde ruimte ten nutte van de daar aanwezige voorzieningen (parkeren en verbinding). Tijdens de informatiebijeenkomst werden suggesties gedaan als: bouwen voor de hoofdingang Galgenwaard (dit lijkt indiener vreemd, daar is nu een parkeerterrein en je kan het stadion aan de voorzijde i.v.m. de publieksstromen toch ook niet dicht bouwen); het weghalen van een tankstation. Betekent dit dat de afrit (en de oprit) van de Waterlinieweg verdwijnt? Indien dit het geval is, hoe wordt dan de	Zie voor het antwoord bij de inleiding de hoofdthema's 1. Groei van de stad, 5. Gebiedsontwikkeling Galgenwaard, 4. Mobiliteit en 9. Uitvoering / planning / Utrecht maken we samen. Fijn dat u het gebied Galgenwaard niet als sociaal onveilig ervaart. Toch zijn er ook gebruikers, die aangeven, dat het gebied sociaal veiliger kan worden. De maatregelen die worden voorgesteld leveren een bijdrage aan verhoging van de sociale veiligheid.

	ontsluiting voor de Herculeslaan? Indiener deelt overigens in het geheel niet (zoals verwoord in het ontwikkelperspectief) dat het gebied “Galgenwaard” overdag “sociaal onveilig” is. Indiener is zeker niet tegen nieuwe ontwikkelingen in het “Stadiongebied”, maar om hierover een mening te vormen zouden deze ontwikkelingen dan toch echt meer geconcretiseerd moeten zijn. Indiener verzoekt dan ook, om zodra er wel enige “denkrichting” is over het Stadiongebied opnieuw een bijeenkomst uit te schrijven, zodat belanghebbenden daar dan kennis van kunnen nemen en alsnog hun mening daarover kunnen vormen.	
13.		
13.1	Indiener stelt voor dat het recreatiegebied een soort veldje kan bevatten om de honden te laten rennen. Het hoeft niet super groot te zijn, en het zou geen probleem zijn om daarvoor te moeten betalen.	Een losloopweide voor honden is moeilijk te combineren met recreatieve, sportieve en ecologische doelen en is daarom geen onderdeel van het Ontwikkelperspectief. Uiteraard kunt u uw hond wel in het gebied aangelijnd uitlaten. Er zijn (grote) losloopweides in de nabijheid van Maarschalkerweerd ter hoogte van de Tamboersdijk/Kromme Rijn en de Mesdaglaan/Kromme Rijn Voor losloopweides in de buurt zie: https://www.utrecht.nl/wonen-en-leven/parken-en-groen/dieren/huisdieren/honden-uitlaten/
14		
14.1	Indiener wil bezwaar maken om het gebied ‘tussen de rails’ als locatie te gebruiken voor evenementen. Op de eerste plaats wegens het geweld dat dit flora en fauna in dat gebied zal aandoen. Er zijn in Utrecht al veel mogelijkheden om evenementen te laten plaatsvinden, helaas ook ten koste van de natuur. Nog meer plekken is puur gericht op onnodig commercieel gewin. In de nabije omgeving wordt sinds korte tijd ook het gebied bij Down Under gebruikt. Vanuit Lunetten wordt regelmatig geluidsoverlast hiervan ervaren. Met nog dichterbij een locatie voor evenementen zal de geluidsoverlast voor de bewoners nog meer toenemen.	Zie voor het antwoord bij de inleiding het hoofdthema 6. Omgevingsvisie Lunetten - Tussen de rails (evenementen). Het beleid van de gemeente is het spreiden van evenementen over de stad. Niet alleen de mogelijke (geluids-)overlast maar ook de mogelijkheid tot ontmoeten en verbinden. Door de ecologische waarde van Park de Koppel en het Beatrix park, is hiervoor weinig ruimte in Lunetten.
15.		
15.1	Het plan geeft vooral ruimte en aandacht aan de voetganger en de fiets. Maar….er zijn auto’s, vrachtauto’s, landbouwvoertuigen, enz. Kunt u mij zeggen welke route die auto’s / voertuigen in uw plan gaan rijden? Indiener brengt in herinnering dat in 2017 (Staatscourant nr. 28602;	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 4 . Mobiliteit Voor de duidelijkheid is de legenda van de kaart aangepast. In de gebiedsbeschrijving Koningsweg is dit na te lezen.

	18 mei 2017) de route Venuslaan- Rubenslaan als hoofdroute is aangewezen. Een route die start bij het snijpunt Koningsweg – Laan van Maarschalkerweerd, loopt via de Stadionlaan en vervolgens de Rubenslaan – Venuslaan om daarna af te buigen naar de Albatrosstraat. Om die reden maakt indiener bezwaar tegen de tekening op pagina 39. Deze tekening suggereert dat de groene bomenlaan Koningsweg – Gansstraat de doorgaande route is. Als dit bedoeld is voor de fiets, dan moet dat veel duidelijker worden aangeven. De Laan van Maarschalkerweerd is op de tekening nauwelijks zichtbaar. Laat staan dat ie zichtbaar is als doorgaande route voor auto- en landbouw verkeer. Kortom: deze tekening moet anders om recht te doen aan de werkelijke situatie.	
15.2	De financiering: op pag. 13 spreekt u over gefaseerde ontwikkeling en de afhankelijkheid van financiële middelen. Indiener doet een dringend verzoek: als u iets doet, doet u het dan goed! Geen half werk waarop bijvoorbeeld niet gehandhaafd kan worden. In de Gansstraat en een deel van de Koningsweg hebben bewoners hier afdoende ervaring mee: een 30 km zone zo (half) inrichten waardoor handhaven bij de Rechter weggeblazen wordt, dat moeten we met zijn allen niet willen.	Wij nemen kennis van uw oproep om kwaliteit te leveren – uiteraard zullen wij hier op sturen!
15.3	Blz. 35 beschrijft dat het Openbaar Vervoer verbeterd zou moeten worden. Hoe: dat lijkt nog volledig uitgewerkt te moeten worden. Indiener noemt één groot gebrek van de huidige situatie: vanuit knooppunt Biltstraat /halte Oorsprongpark (een halte met veel overstapmogelijkheden) is geen enkele rechtstreekse lijn die strak de wijk Oost bedient. Door de 'achterhaalde' keuze dat alle buslijnen via het Centraal Station moeten gaan, is nu van Biltstraat/Oost naar Herculesplein /Oost een mijl op zeven. Dat moet toch veel beter kunnen, met eventueel als eindpunt station Vaartsche Rijn: een ander knooppunt.	We nemen kennis van uw oproep om het openbaar vervoer in Oost te verbeteren. Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 4 . Mobiliteit
16		
16.1	Indiener is ingenomen met deze ambitieuze ontwikkelingsplannen Maarschalkerweerd en ziet dat aanbevelingen uit de werkgroep 'Groene Uitvoeringsagenda Maarschalkerweerd' zijn overgenomen.	Dank voor uw reactie.
16.2	Kromme Rijn en oevers met bestemming ecologische zone en groenstructuurplan; hoe zijn die te waarborgen in deze uitbreiding	Zie voor het antwoord bij de inleiding de hoofdthema's 3. Natuur en ecologie en 4 . Mobiliteit (fietsroutes en bruggen)

	met de verschillende functies en gebruik (bezoekers, extra bruggen, uitbreiding wandel en fietspaden e.d.).	
16.3	Waterlinieweg, wordt zeker ook als sluiproute gebruikt nu de verbreding van de A27 wellicht niet door gaat, door deze 7 baansweg (4 banen + 2 op/afritten en Tamboersdijk) met veel stilstaand verkeer ontbrekende geluid en stankschermen, staat dit haaks op de bedoelde 'groene long' Wordt nog versterkt door uitbreiding woningbouw bij de Kromhout en Lunetten station!	Zie voor het antwoord bij de inleiding de hoofdthema's 1. Groei van de stad, 4. Mobiliteit, 5. Gebiedsontwikkeling Galgenwaard en 7. Ontwikkeling OV knooppunt Lunetten- Koningsweg
16.4	Parkeerplaatsen, waar blijven al die auto's door uitbreiding woningen, verdwijnen van parkeerplekken door uitbreiding sportvelden en aantal bezoekers tijdens sportwedstrijden en evenementen?	idem
16.5	Jaagpad**,** dit cultuur en historisch pad**,** blijft dat ook gewaarborgd door al de kruisingen van voet en fietspaden en talud van de bruggen?	De doorgaande wandelroute van het Jaagpad blijft gehandhaafd, maar kan aangepast worden voor inpassing van bruggen, maar ook bijvoorbeeld voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers. Op welke wijze aanpassingen zullen plaatsvinden is onderdeel van verdere uitwerking. Op de visiekaart worden de doorgaande wandelroutes opgenomen.
16.6	Watersport, het wordt tijd dat er controle komt op het aantal ontheffingen die uitgegeven worden voor het varen voor gemotoriseerde vaartuigen. Indiener pleit dan ook voor een convenant met de verhuurbedrijven en party- en randvaartboten om te komen tot een gedragscode op de Utrechtse waterwegen. Indiener neemt aan dat met de HDSR overleg is over de doorvaarthoogte van de nieuwe bruggen.	Het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) geeft vergunningen voor gemotoriseerd varen op de Kromme Rijn. De eisen van HDSR op het gebied van doorvaarthoogte en breedte zijn leidend bij het ontwerp van de bruggen.
16.7	Calamiteiten, bij risicowedstrijden word de ophaalbrug bij Galg en Waard opgehaald, hoe zit dat in de toekomst met meer bruggen over de Kromme Rijn om te voorkomen dat de hooligans zich verspreiden in het park?	Bij het ontwerp van toekomstige ontwikkelingen (waaronder bruggen) in de directe omgeving van stadion Galgenwaard worden politie, brandweer en de afdeling Veiligheid van de gemeente in een vroegtijdig stadium geconsulteerd. Dit om mogelijke consequenties voor de bereikbaarheid van de hulpdiensten en voor openbare orde en veiligheid bij voetbalwedstrijden en andere evenementen te kunnen beoordelen en daarover te adviseren.
16.8	Hang en afwerkplekken, komen daar camera's om er voor te zorgen dat dit niet erger wordt en handhaving?	Sociale veiligheid is bij de uitwerking van de visie een belangrijk onderwerp. Door een intensiever gebruik, verbeterde inrichting en doorgaande routes willen wij de sociale veiligheid in het gebied verhogen. Het is daarnaast belangrijk om te voorkomen dat sociale onveiligheid wordt gecreëerd door de manier waarop plekken worden ingericht. In het algemeen is de inzet van toezicht en handhaving flexibel en vindt deze plaats op locaties waar deze inzet het meeste nodig is.
16.9	Sportvelden, uitbereiding mag niet ten koste gaan van de al aanwezige natuur (margrietenveld) in ons park.	Zie voor het antwoord bij de inleiding de hoofdthema's 2. Sportvelden / Sportcampus en 3. Natuur en ecologie

17		
17.1	Het perspectief levert een mooi eindbeeld op, alleen wat komt er nu concreet en op welk moment? Indiener mist een verdiepende stap tussen de leidende principes en de ruimtelijke/programmatische visie (het eindbeeld). Wat moet er zo wie zo gebeuren, welke fasering is aan te brengen, wat is de tijdshorizon, welke onderdelen is de gemeente aanzet (bv. de forten) enz.? Wat zijn de cruciale onderdelen om te komen tot dat fantastische parklandschap? Het is daarom ook niet mogelijk om in te stemmen met het ontwikkelperspectief, want waar stem je nu eigenlijk mee in (geldt ook voor de Raad)?	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 9. Uitvoering / planning / Utrecht maken we samen Wij hebben de Uitvoeringsparagraaf in het Ontwikkelperspectief aangepast.
17.2	Indiener mist de betekenis van ontwikkeling van Maarschalkerweerd voor het aangrenzend woongebied Lunetten. Algemeen zou het goed zijn als u in uw perspectief meer rekenschap geeft dat Maarschalkerweerd aan de woonwijk Lunetten grenst en dat een ontwikkeling gevolgen heeft voor de bewoners van Lunetten (wederzijds, zowel positief als negatief). Dit ontbreekt in het perspectief.	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 6. Omgevingsvisie Lunetten – Tussen de rails (evenementen). Het Ontwikkelperspectief is aangevuld met de ambities van Omgevingsvisie Lunetten.
17.3	Er worden maatregelen genomen waardoor het parkeren in de openbare ruimte bij de sportvelden sterk verminderd kan worden. De maatregelen ontmoedigen autoverkeer en stimuleren andere modaliteiten. De maatregelen zijn nog behoorlijk vaag, maar de ingreep (minder parkeerplaatsen) is heel concreet. En welke maatregelen worden precies genomen om het autoverkeer tegen te gaan? Waar zijn de gebouwde parkeervoorzieningen voorzien? Dit onderwerp heeft ook gevolgen voor de omliggende (woon)gebieden. Als je de parkeercapaciteit vermindert, zou dat voor parkeerdruk in het omliggende gebied kunnen zorgen. De gevolgen van het beperken van de parkeercapaciteit en de ev. benodigde maatregelen voor Lunetten komen helemaal niet ter sprake. Indiener zou graag zien dat dit ook wordt opgenomen.	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 4 . Mobiliteit
17.4	Op p. 21 staat dat de ontwikkelingen leiden tot toenemende drukte in het gebied. Over welke drukte hebben we het? Welke drukte kan het (omliggend)	Het gaat vooral om toename in recreatief sportgebruik. Steeds meer mensen bezoeken het gebied, wat resulteert in een toenemende verkeersdruk (niet in een hogere autodruk).

	gebied aan, qua aantrekkend verkeer, geluid, overlast? Wat zijn de gevolgen voor Lunetten en welke maatregelen worden daar getroffen? Onderdeel van de het ontwikkelperspectief is ook een visie op Lunetten. Deze ontbreekt nu.	
17.5	p. 25 'de omgeving van station Lunetten wordt een levendige stedelijke plek aan de rand van Maarschalkerweerd'. De omgeving van station Lunetten wordt dan ook een levendige stedelijke plek aan de rand van de woonwijk Lunetten. Wat is het effect daarvan op de woonwijk en vice versa? Hier wordt in het perspectief niet op in gegaan. *Open veld* U geeft aan dat het gebied tot er duidelijkheid is over de betekenis van station Lunetten, een open veld is. Het kan nog tien jaar duren voor het besluit over het station genomen is. Dit is een lange periode waarin dit gebied iets kan betekenen voor o.m. Lunetten. Wellicht moet er een boomkwekerij komen, waar bomen voor de wijk tijdelijk kunnen staan, of iets met stadslandbouw, laat in ieder geval enerzijds het parklandschap Maarschalkerweerd Lunetten binnen komen en anderzijds het parklandschap Maarschalkerweerd bij Lunetten beginnen. Met een open veld, tussen alle infrastructuur lukt dat onvoldoende. En wat wordt de inrichting als het geen intercitystation wordt? *Ontwikkeling stationsomgeving Lunetten* Er wordt in het perspectief niet in gegaan op wat dit precies inhoudt. De woningen aan de Engelsmanplaat maken ook deel uit van de ontwikkeling, is dat wel correct? Graag een toelichting op de inhoud van de ontwikkeling stationsomgeving Lunetten.	Zie voor het antwoord bij de inleiding de hoofdthema's 6. Omgevingsvisie Lunetten – Tussen de rails (evenementen) en 7. Ontwikkeling OV knooppunt Lunetten–Koningsweg
17.6	*Groene verbinding vanuit Lunetten borgen* Een belangrijke kwaliteit van Lunetten is dat het aan het groene buitengebied ligt, waar veel mensen uit Lunetten nu al recreëren en van genieten. Door de ontwikkeling van de stationsomgeving lijkt de ligging van Lunetten aan het groen gebied dat verloren te gaan. Belangrijk is dat een groene verbinding vanuit Lunetten met Maarschalkerweerd wordt opgenomen als een van de essenties van de visie. Zelf als er een intercity station komt, kan een goede verbinding	Op de hoofdgroenstructuurkaart Utrecht is een groene verbinding ingetekend tussen Maarschalkerweerd en Lunetten. Uw suggestie van een groene verbinding tussen Lunetten en Maarschalkerweerd wordt in het Ontwikkelperspectief overgenomen ter hoogte van de Oud Wulvenbroekwetering en het Maarschalkerweerdsepad.

	overeind blijven. Indiener ziet deze expliciete keuzes niet terug in de visie.	
17.7	Evenementen Het gebied tussen de rails wordt een open veld voor enkele evenementen per jaar. Op dit moment horen wij in Lunetten heel goed de evenementen op fort Vechten, bij de Laagravense plassen en in het stadion. Om een nieuw evenemententerrein toe te voegen zo dicht bij een woonwijk is geen goed idee. Het zijn altijd maar een paar evenementen per jaar, maar van verschillende terrein opgeteld worden het er te veel. Het gebied tussen de rails is qua (geluids)overlast en met een slechte ontsluiting (bereikbaarheid en waar gaan de bezoekers van het evenement parkeren?) maar heel beperkt geschikt voor evenementen.	zie het antwoord bij 17.5 en in aanvulling daarop: Veel evenementen in Utrecht vinden plaats zonder versterkt geluid dan wel met beperkte achtergrond muziek. Door bij de inrichting van het terrein rekening te houden met het verschillende gebruik wordt een balans gevonden tussen het reguliere en incidentele gebruik. Door deze inrichting (zowel fysiek als in regelgeving) kan ook mogelijke geluidsoverlast voorkomen dan wel beperkt worden.
17.8	Indiener kan zich niet vinden in de ruimtelijk/programmatische visie omdat, om tot het eindbeeld te komen, er nog veel onzekerheden zijn. Gedurende het vervolgtraject wordt de onderdelen van het ontwikkelperspectief verder uitgewerkt en aangescherpt. Het is nogal bepalend hoe het wordt uitgewerkt en hoe de ev. tijdelijke situatie er uit ziet. Het is van belang om lunettenaren te betrekken bij verdere uitwerking, mn. van de delen die direct het woonmilieu beïnvloeden (positief en negatief). Kan u daar een concrete toezegging over doen?	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 9. Uitvoering / planning / Utrecht maken we samen
18		
18.1	Een openbaar toegankelijk wandelpad tussen de terreinen van Stichting Het Hof van Eden en Scouting Utrecht Oost vindt indiener een slecht idee. Het zal de inbraakgevoeligheid voor zowel de Stichting als de Scouting sterk vergroten en de veiligheid voor de Kinderopvang, de Scoutinggroepen en de Stichting in gevaar brengen. Beslotenheid is noodzakelijk voor het functioneren, aangezien de stichting een refugium is.	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 8. Lunettenpark - toegankelijkheid en dubbelgebruik. In de Groene Uitvoeringsagenda Maarschalkerweerd (maart 2018), wat een achtergronddocument is voor het Ontwikkelperspectief, is bijvoorbeeld opgenomen: "*Het Hof van Eden is een afgesloten gebied tussen Lunet 1 en de sportvelden. Vanuit recreatief oogpunt is er behoefte dit deel van Maarschalkerweerd toegankelijker te maken voor wandelaars."*We gaan hierover met u in gesprek.
18.2	Op het plattegrond kaartje dat bij het Concept Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd werd getoond, staan op het terrein van Stichting Het Hof van Eden sportvelden aangegeven. Hiermee zou een groot gedeelte van het terrein verdwijnen. Of is deze Visiekaart Maarschalkerweerd wellicht onjuist ingetekend?	De constatering dat op de kaart in het Ontwikkelperspectief op de locatie van het Hof van Eden sportvelden zijn aangeven is een misverstand. De locatie is onderdeel van het Lunettenpark.
19		

19.1	In het kader van de belangen en ambities van de in het gebied aanwezige sportverenigingen met betrekking tot topsport & talentontwikkeling, is de conceptstrategie op donderdag 10 oktober 2019 met indiener besproken. Tijdens deze sessie is positief gereageerd op de eerste resultaten!	Dank voor uw reactie.
19.2	Algemeen – De opgave Voor indiener en de generieke belangen van topsport & talentontwikkeling is het belangrijk dat de gebiedsvisie de ambities voor de komende jaren waarborgt. Topsport & talentontwikkeling wordt nu beperkt genoemd in de opgave en valt daarmee enigszins weg in vergelijking met de andere domeinen. Bovendien suggereert het citaat *"Maarschalkerweerd heeft voor de stad al een belangrijke rol op sportief gebied, maar kan daarnaast veel meer en beter benut worden voor recreatie, erfgoed, natuur en nieuwe vormen van sport*" dat vooral de andere domeinen in potentie benut moeten worden, terwijl dit ook moet gelden voor topsport & talentontwikkeling. De inspirerende kracht van topsport ontbreekt in het document. Voor breedtesport en recreatie is juist de topsport van inspirerende waarde. Dit wordt (pas) toegelicht op pagina 25: "*Maarschalkerweerd nodigt uit tot een gezonde levensstijl, zet aan tot beweging en is levendig door recreatieve, sportieve en culturele functies"*. Indiener doet enkele suggesties om specifiek te benoemen in de opgave.	Uw suggestie om de inspirerende kracht van topsport in het Ontwikkelperspectief te benoemen nemen we over. De teksten zijn aangepast.
19.3	Sportlandschap – **Branding** - Het document geeft nog onvoldoende aandacht aan het onderscheidend doen zijn ('branding') van het gebied. Vanuit indiener wordt het model van een **Sportcampus** ('Utrecht Sportcampus') sterk omarmd. Campus betekent letterlijk 'open gebied' en doet daarmee ook recht aan de inhoud van de conceptvisie. - De titel *Sportcampus* wordt in het document aangehaald (Samenvatting & Sportlandschap), maar vanuit indiener bestaat de wens om deze titel in de formele branding van het gebied op te nemen (voorbeeld branding en zichtbaarheid Utrecht Science Park).	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 2. Sportvelden / Sportcampus

	- Met de formele benoeming van Maarschalkerweerd als **Utrecht Sportcampus** worden de kansen van het gebied optimaal zichtbaar gemaakt. Een ambitie die naadloos past in de ambitie van Utrecht als talentstad en de idealen van Healthy Urban Living. - De inwoners van de stad Utrecht kunnen zich identificeren met een sportcampus: je krijgt (fysieke) verbinding van top en breedte en ongeorganiseerde sport. - Sportcampus zorgt voor aanzuigkracht voor zowel breedte als top: Talenten en topsporters. Dit sluit aan bij uitgangspunten HUL. - Kruisbestuiving met breedtesport: inspiratie, expertise en kennisdeling, sportgebruik, potentie voor (kennis)ontwikkeling en innovatie. - Maar ook voor bedrijven, organisaties of andere partners die zich graag willen identificeren met elementen van gezondheid, kennis, innovatie, high performance, talentontwikkeling en topsport. Het zorgt voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat.	
19.4	Galgenwaard & omgeving *"Het stadion in combinatie met sportcentrum Galgenwaard is dé plek waar de topsportomgeving tot uiting komt. Het stadion wordt daarvoor fors uitgebreid met een divers programma van sport gerelateerde functies, werken, onderwijs, gezondheid en wetenschap, tot een (top)sportbeleving voor en door toeschouwers. Ook worden 500 tot 1000 nieuwe woningen gerealiseerd in diverse typen en prijsklassen"* (p.59). **Woonruimte** – Indiener wil graag de nieuwe woonruimte bij Galgenwaard deels labelen als topsportwoningen, inclusief de mogelijkheid voor shortstay. o FC Utrecht en de KNHB (namens Nationaal Hockey Centrum) ondersteunen deze ambitie. - Door bundeling vanuit de verenigingen en talentenprogramma's bestaat de mogelijkheid tot permanente bezetting. - Voordelen shortstay: als sporters hun NOC/NSF status verliezen.	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 5. Gebiedsontwikkeling Galgenwaard De gesuggereerde woonfunctie voor topsporters past goed in het perspectief van het gebied. Voor het realiseren van een dergelijke functie is een initiatiefnemer nodig. Het Ontwikkelperspectief nodigt daartoe uit. Het benoemen van de sporthal Galgenwaard als topsporthal sluit niet uit dat er ook plek moet zijn voor breedtesport. In het Ontwikkelperspectief wordt ook duidelijk benoemd dat breedtesport en topsport in het gebied naast elkaar functioneren. Wel kan het inderdaad zo zijn, dat met de uitbreiding van het aantal sporthallen in de stad er mogelijkheden komen om meer ruimte vrij te spelen voor topsport. Dit zal echter in nauwe samenspraak met de verenigingen en SportUtrecht gebeuren.

	Tegelijkertijd geeft dit de sporter bewegingsvrijheid. Met shortstay kun je ook voorzien in huisvesting bij grote evenementen. **Topsporthal Galgenwaard** – positief dat dit expliciet wordt benoemd. Wat heeft dit voor consequenties? Betekent dit ook dat in het kader van toekomstige capaciteit voor talentontwikkeling en topsport reallocaties bespreekbaar zijn? - Indiener ziet capaciteitsbehoefte van velden en hallen als sport overstijgende uitdaging voor de gehele campus. - De 4 nieuw te bouwen sporthallen in de stad bieden de mogelijkheid om breedtesportverenigingen te verleiden om richting de stad te verhuizen met een passend stedelijk plaatje. - Zo kun je een optimale clustering van topsportvereniging en faciliteiten borgen in het gebied.	
19.5	**Bestemming voor gezamenlijke (top)sportruimtes** Aanwijzen ruimte voor gebruik van gezamenlijke behoeftes zoals: - (Para)medisch. - Topsport Strength & Conditioning ruimte, zowel voor individueel als teamgebruik. - Anders: maaltijdvoorzieningen (dubbelgebruik Kampong?), duale carrière/ topsportlifestylebegeleiding (dubbelgebruik onderwijsruimtes Sportcollege wat in de avonden en weekenden leeg staat). - Mogelijkheid voor voorzieningen voor sportwetenschappelijke ondersteuning en het verzamelen van data op en rond velden. - Coach- en vergaderruimten. - Instructieruimten met analyse-faciliteiten voor teamgebruik maar ook voor lifestyle-coaching en andersoortige trainingen. - Medische ruimten/voorzieningen voor artsen/fysiotherapeuten en andere deskundigen. - Sportscience-voorziening ter ondersteuning aan de ontwikkeling van topsport & talentontwikkeling - Verbinding Loot-onderwijs.	Wij interpreteren deze behoeftes als suggesties voor invulling van het maatschappelijk-dienstverlenend programma. Het is fijn, dat er concrete ideeën zijn voor wat er nodig is om een goed topsportklimaat te realiseren. De gemeente kan hiervoor planologische ruimte bieden in de bestemming, maar de daadwerkelijke realisatie zal door maatschappelijke en private partners opgepakt moeten worden. Wij zien deze functies als onderdeel van de gebiedsontwikkeling Galgenwaard dan wel als onderdeel van de huidige accommodaties.

19.6	Gezonde mobiliteit Komt vaak terug in het document; positief! - Positief dat de visie expliciet aandacht heeft voor het versterken van fiets & OV t.b.v. autogebruik - Nadrukkelijke wens om uithoflijn ook in het weekend en avonden te laten rijden: heel belangrijk voor de bereikbaarheid tijdens wedstrijden, trainingen, zéker voor jonge talentvolle sporters, en evenementen! - Wens voor extra bruggetje om zwembad de Krommerijn met atletiekbaan en Kampong sportvelden te verbinden. Zeer goed voor de fysieke verbinding tussen deze topsportverenigingen. Vanuit Kampong kunnen de bezoekers langs de atletiek en vervolgens ook de topwaterpoloërs zien. Ook belangrijk voor veiligheid dwz bereikbaarheid van het gebied vanuit de stad	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 4 . Mobiliteit
19.7	Parkeren - Parkeeroverlast (van o.a. kromhoutkazerne) tegengaan. - Wens om eigen parkeerplekken in te zetten voor dubbelgebruik omdat doelgroepen toch op andere tijdstippen gebruik maken van de plekken. Daardoor vermindering van parkeerplekken mogelijk. - Parkeeroverlast van Kromhoutkazerne tegengaan. Komt niet terug in het document, maar als de aantal parkeerplekken verminderen wordt deze overlast nog hoger; zij parkeren immers in de ochtend en houden de parkeerplekken bij Kampong en zwembad de Krommerijn de hele dag bezet. Daarnaast heeft ook de Kromhoutkazerne groeiambities. Hoe verhouden deze zich tot de parkeerproblematiek? - Inzetten QPark faciliteiten, met extra (brug) verbinding naar Sportcampus gebied	idem Het parkeervraagstuk rond de Kromhoutkazerne is een lopend vraagstuk. Met de komst van extra defensiepersoneel van Den Haag naar Utrecht zijn (tijdelijke) oplossingen bedacht t.a.v. het parkeren, zoals het parkeren bij Kampong. Defensie en gemeente zijn hierover in gesprek. Doel is het mobiliteitsvraagstuk voor de Kromhoutkazerne in de toekomst beter te faciliteren.
19.8	Het specifiek benoemen van sporten in het document kan zowel beperkend als uitsluitend werken. Advies om specifieke sporten helemaal niet te benoemen of ervoor zorgen dat de lijst met	Het is geenszins de bedoeling om in het Ontwikkelperspectief heel specifiek te zijn of sporten uit te sluiten. Er is in de visie geen lijst van sporten opgenomen. Het gaat hier immers om een visie op hoofdlijnen. Het benoemen van sporten als voorbeeld, is

	potentiele sporten compleet is (oa volleybal).	daarbij onvermijdelijk, maar is niet bedoeld als uitputtend of uitsluitend.
20		
20.1	Het gebied tussen het Utrecht Science Park en Lunetten moet intensiever worden gebruikt voor recreatie en sport. Indiener omarmt deze samenhang. Ook al omdat dit aanknopingspunten biedt voor verbinding met de omgeving. Dat is in eerder overleg tussen indiener en de gemeente ook kenbaar gemaakt. Ook de komst van een hotel voor (top)sporters bij stadion Galgenwaard krijgt de volle steun van indiener omdat het aansluit bij de status van het sportcomplex als Landelijk Trainings Centrum voor hockey. Met de benutting van de velden met Voetbal wordt een optimale inzet van de grasvelden gecreëerd. Uitbreiding van capaciteit met een extra kunstgrasveld voor voetbal kan gezocht worden in het terrein Agterberg dat op termijn vrijkomt.	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 2. Sportvelden / Sportcampus.
20.2	Met de komst van de sneltram is de weg naar het gebied vanuit de stad gevaarlijker geworden, de kruisingen met de tram moeten veiliger worden. De geplande fietsbrug over de Kromme Rijn tussen de Mytylweg en de Weg naar Rijnauwen krijgt te weinig aandacht. Met de fietsbrug kunnen sporters veiliger de kruising bij de Platolaan en tram oversteken. En maak van de Mytylweg een fietsstraat. Via de brug kan het gebied ook nog makkelijker verder worden ontsloten en ontstaat een nieuwe route naar het Utrecht Science Park. Het gebied is gediend als de sneltram ook in het weekeind zou rijden en dan op meer plaatsen zou stoppen.	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 4 . Mobiliteit
20.3	Verplaats de Mytylschool. De vrijkomende plek zou een mooie ruimte voor recreatie aan de Kromme Rijn zijn. De verkeersdruk op de wegen in het gebied zou sterk afnemen. Indien verplaatsing niet haalbaar is zou een andere aanrijroute een veilig alternatief zijn.	De Mytylschool is een belangrijke (regionale) school, waarvoor geen alternatieve locaties beschikbaar zijn. We zijn in overleg met het schoolbestuur over de (ver)nieuwbouw van de school op een kleiner grondoppervlak. Hierdoor ontstaat ruimte voor het Kromme Rijn oeverpark.
20.4	De vestiging van het bedrijf Agterberg aan de Laan van Maarschalkerweerd gaat op termijn weg. Indiener heeft daar een heel plan voor ontwikkeld hoe de bestaande ondergrond kostengunstig gebruikt kan worden als ondergrond voor een nieuw sportveld.	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 2. Sportvelden / Sportcampus
21		
21.1	*het gebruik van het "tussen de rails" terrein, totdat meer duidelijkheid is over de toekomst van station Lunetten, als evenemententerrein:* In	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 6. Omgevingsvisie Lunetten – Tussen de rails (evenementen) en de reactie 14.1 en 17.7.

	de buurt van Lunetten zijn al meerdere evenemententerreinen, en die zijn gelegen in verschillende gemeenten (beide Laagravense Plassen). Lunetten is wat dat betreft al rijkelijk bedeeld met evenemententerreinen. De bestaande evenementen geven hinder door geluid, en doordat langzaamverkeersroutes de wijk uit tijdelijk worden afgesloten. Beide zijn wat indiener betreft niet wenselijk voor het terrein rondom station Lunetten/tussen de rails.	
21.2	*verstedelijking van het gebied "tussen de rails/ ten noorden van Station Lunetten.* Deze ontwikkeling wordt tussen neus en lippen door genoemd in het ontwikkelperspectief, maar kan een grote impact hebben op de wijk Lunetten. Van belang is hierbij dat bij een eventuele ontwikkeling een realistische parkeernorm wordt gebruikt als uitgangspunt, zodat niet de parkeeropgave wordt afgewenteld op de wijk Lunetten. Ook is van belang dat de uitloopmogelijkheid en fietsroutes vanuit Lunetten richting Amelisweerd en Maarschalkerweerd behouden blijven. Op dit moment is het gebied alleen te voet of per fiets bereikbaar, onduidelijk is hoe het gebied ontsloten gaat worden. Hoe wordt er überhaupt door bewoners van het gebied geparkeerd/wordt het woningbouwgebied toegankelijk met auto's voor bewoners? Indiener twijfelt of er nog wel sprake is van een goed/gezond woon- en leefklimaat in het nieuw te ontwikkelen gebied (geluid en luchtkwaliteit ivm spoor en snelweg). Tot slot werd op de inloopavond aangegeven dat deze ontwikkeling zo aan zou sluiten bij de omgevingsvisie Lunetten. Dat kan zo zijn, maar dit is niet vastgelegd of besproken in die omgevingsvisie. Het was chiquer geweest was dit wel meteen bij de omgevingsvisie Lunetten op tafel was gekomen. - *het afwaarderen van de Koningsweg:* gezien de plannen met het gebied, en het aantal mensen dat in het gebied moeten gaan recreëren en wonen, legt meer druk op omliggende wegen. Het is niet inzichtelijk wat deze extra druk in zal houden en hoe hier mee om wordt gegaan.	Zie voor het antwoord bij de inleiding de hoofdthema's 4 . Mobiliteit, 6. Omgevingsvisie Lunetten – Tussen de rails (evenementen) en 7. Ontwikkeling OV knooppunt Lunetten- Koningsweg.

	- *het opwaarderen van station Lunetten:* indiener wil ook hierbij aangeven dat, mocht deze ontwikkeling doorgaan, en evt bijbehorende ontwikkelingen als woningbouw, afwaarderen Koningsweg, het onwenselijk is dat Lunetten een Park & Ride wijk wordt (of een park & recreeer, of een park & wandel naar je appartement met te weinig parkeerruimte). De opzet van Lunetten leent zich niet voor grotere verkeersstromen, dit maakt de wijk onveiliger, de ringweg van Lunetten wordt daardoor veel moeilijker en onveiliger over te steken. In de oorspronkelijke opzet van de wijk is juist rekening gehouden met veel fietsers en voetgangers die de ringweg kruisen.	
22		
22.1	Wij onderschrijven dat u in uw perspectief de kwaliteit en het gebied voor ontspanning, recreatie herkent en wil versterken.	Dank voor uw reactie.
22.2	2. Activiteiten van indiener (scouting – red.) in het gebied worden niet benoemd in uw perspectief. Wat ons betreft is aanvulling van uw perspectief en in uw uitvoeringsparagraaf hierop nodig. Indiener herkent in dit perspectief niet concreet uw ambitie om ruimte te bieden aan hun activiteiten en die van hun huurders. Zij vervullen hiermee een maatschappelijke functie die ook door u als gemeente financieel gesteund wordt. Kunt u bevestigen het dat in dit ontwikkelperspectief (en uw uitvoeringsparagraaf) ook het ruimte bieden aan "ons type activiteiten" bedoeld wordt?	Scouting is een passende activiteit in het Lunettenpark, maar zal moeten bijdragen aan de bredere doelen voor het gebied, zoals openbaarheid, toegankelijkheid en medegebruik. Wij zullen dit nadrukkelijker in de tekst opnemen. Zie voor het antwoord ook bij de inleiding hoofdthema 8. Lunettenpark - toegankelijkheid en dubbelgebruik
22.3	De gebouwen passen in uitstraling van waterlinie. Wat ons betreft is aanvulling van uw perspectief en in uw uitvoeringsparagraaf hierop nodig. Indiener herkent uw ambitie de waterlinie als erfgoed herkenbaar en zichtbaar te maken. Dit wilt u bereiken door herstel van aardwerken voor en achter de forten en het (her)ontwikkelen van gebouwen in het gebied, waarbij in de architectuur gerefereerd wordt aan de waterlinie. De gebouwen voldoen aan de voorwaarden die gesteld zijn in de zg. "kringenwet" en passen wet hierdoor in het erfgoed van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Kunt u bevestigen dat de huidige (houten) scoutinggebouwen passen in uw ontwikkelperspectief (en in uw uitvoeringsparagraaf).	De gebouwen Koningsweg 304 en 310 en Rijndijk 11 liggen in de zogenaamde enveloppen van Lunet 1en 2. Dit gedeelte van de forten ligt buiten de hoofdgracht en was bedoeld voor het verplaatsen van troepen onder bescherming van aard- en waterwerken. Een deel van de verdedigingswal van Lunet 1 en 2 en het glacis is nog aanwezig. De enveloppe maakt deel uit van het Rijksbeschermd monument Lunet 1 t/m 4. De huidige – houten – bebouwing past als zodanig niet in de opzet van de werking van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) en Kringenwet. In de uitwerking van het ontwerp Lunettenpark onderzoeken we met u de mogelijkheden van goede inpassing.

22.4	Indiener maakt zich zorgen om de "onveiligheid" overdag én 's nachts. Aanvulling van uw perspectief en in uw uitvoeringsparagraaf hierop nodig. Indiener onderschrijft uw ambitie om het "gevoel van sociale onveiligheid overdag" te verbeteren, en. herkent dat versterken van de recreatieve functie hieraan kan bijdragen door de aanwezigheid van veel 'ogen" overdag. In uw visie wil u het gebied daarom 'onthekken'. Ervaring is dat het gebied 's nachts inbraak gevoelig is en dat het gebied aantrekkelijk is voor criminele activiteiten. Kunt u bevestigen dat u in uw nieuwe plannen aandacht gaat geven aan de benodigde inzet om extra onveiligheid die 's nachts ontstaat te voorkomen?	Zie het antwoord bij 16.8
23		
23.1	De Utrechtse woningcorporaties vragen aandacht voor de kansen om nieuwe, duurzame, betaalbare sociale huurwoningen te bouwen in het gebied. In het ontwikkelperspectief lezen we dat rondom stadion Galgenwaard er ruimte is voor 500 à 1.000 nieuwe woningen. Ook in het gebied tussen de rails bij station Lunetten ontstaat ruimte voor woningbouw. In de woonvisie van de gemeente 'Stad in Balans' is geconstateerd dat de behoefte aan sociale huurwoningen groot is. Specifiek voor de wijk Oost is in de woonvisie door de gemeente aangegeven dat er in de wijk Oost méér sociale huurwoningen moeten komen om de stad in balans te brengen. De STUW corporaties willen graag investeren in nieuwe sociale huurwoningen rondom stadion Galgenwaard en in het gebied tussen de rails bij station Lunetten. Graag vragen we de gemeente om vast te stellen dat minimaal 35%, maar liever meer, van de nieuwbouw woningen in Maarschalkerweerd zijn bestemd voor sociale huurwoningen en dat de woningen moeten voldoen aan de voorwaarden aan sociale huurwoningen zoals in de woonvisie van de gemeente is vastgesteld.	Dank voor u enthousiasme om ook in dit gebied te willen investeren. De woningen zullen worden ontwikkeld in lijn met de vastgestelde Woonvisie, waaronder ruimte voor sociale woningbouw. In de uitwerking zal de woningbouwprogrammering verder worden ingevuld.
24		
24.1	Sinds het moment dat begin jaren '90 grote woningbouwplannen (het plan 'Koningsweerd') in het gebied zijn afgeblazen, heeft indiener aangedrongen op een visie en een uitvoeringsagenda waarin het belang van de groene potenties en kwaliteiten in het gebied Maarschalkerweerd naast de aanwezige functie voor de sport als uitgangspunt wordt genomen. Indiener is blij dat er nu zo'n visie is.	Dank voor uw reactie.

24.2	ECOLOGIE ALS BASISOPGAVE De visie wordt enigszins gepresenteerd alsof “groen en recreatie” een nieuw te realiseren opgave is. In feite gaat het om behoud en versterking van al aanwezige functies en waarden, waarbij het de inzet moet zijn om het gebied tegelijk meer en beter beleefbaar te maken. Daarbij wordt niet alleen gedacht aan menselijke bezoekers, maar ook aan dieren en planten. Hierbij hoort een inrichtingsvisie die op ecologische leest is geschoeid, waarbij ook op detailniveau wordt gekeken waar verharding weg kan en welke verlichtingsbron in het gebied kan worden gedimd of gedoofd. Ook zien wij het als een belangrijke opgave om een flink deel van het parkeeroppervlak in het gebied te vergroenen. Dit kan door het karakter als fiets- en wandelgebied te versterken en de parkeerbehoefte voor de sportvelden te combineren met de P&R en parkeergarages bij Galgenwaard. Ook vindt indiener het belangrijk dat de Uithoftram ook gewoon in het weekend zal rijden.	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema’s 3. Natuur en ecologie en 4 . Mobiliteit
24.3	KROMME RIJN Een heel belangrijke waarde is de Kromme Rijn als ecologische en (wandel-)recreatieve verbinding. Neem dat ook als uitgangspunt bij de herontwikkeling van de Mytylschool. Indiener plaatst vraagtekens bij de vele geplande bruggen over de Kromme Rijn, ook wegens het verstedelijkende effect (verharding, verlichting). Vier nieuwe bruggen lijkt echt teveel. Indiener wenst daarom een onderbouwing van nut en noodzaak van elke brug. Daarnaast eist indiener dat de functie en kwaliteit van de Kromme Rijn als ecologische en (wandel-)recreatieve verbinding niet wordt aangetast.	idem
24.4	GEEN ‘DAK OP DE BAK’ Indiener vindt het bizar en achterhaald dat de ‘Groene Verbinding’, beter bekend als ‘Dak op de Bak’ nog op de bij de Visie gevoegde kaart is te vinden. De Raad van State heeft op 17 juli 2019 het Tracébesluit vernietigd waar het verbinding een onderdeel van is. Wat betreft onze vereniging blijft de dikke streep door dit besluit gehandhaafd en indiener treurt niet om het verdwijnen van het ‘Dak op de Bak’, ook vanwege de aantasting van en verstorende invloed op het Markiezenbos. Ook blijft handhaving van het Dak op de Bak in allerlei gemeentelijke plannen een kans voor het Rijk om de in dit opzicht tweeslachtige	idem

	opstelling van de gemeente elke keer weer opnieuw uit te buiten. Het zou verhelderend zijn als het voorgestelde Dak op de Bak ook door de gemeente als ambitie naar de prullenbak wordt verwezen. Wat dan wel? Indiener vindt het belangrijk, dat de hoge natuurfunctie van Nieuw Amelisweerd onverkort wordt gehandhaafd, en om bij de entree van Amelisweerd het gevoel te hebben in een heel andere wereld te stappen. Een beperkte groene begeleiding van het huidige viaduct van de Koningsweg is een goed idee, maar juist als manier om het bos de stad in de brengen (verbinding bos-bos) in plaats van andersom. Begin de verbinding van Maarschalkerweerd met Amelisweerd in Maarschalkerweerd zelf, daar bevindt zich immers al een afgehakt deel van Amelisweerd! De waarde en potenties van dit gedeelte verdienen, zeker bij het niet doorgaan van de verbreding van de Ring, meer aandacht.	
24.5	POSITIEF: LUNETTENPARK, STADSLANDBOUW Positief vindt indiener de creatie van het Lunettenpark als recreatie wandel- en verblijfsgebied. Verken en formuleer daarbij voor de aanleg en inrichting van het gebied de potenties en eisen op het gebied van biodiversiteit (mede op basis van een gedegen inventarisatie vooraf). Datzelfde geldt voor het gebied 'Tussen de Rails' als potentieel/tijdelijk evenemententerrein. Ook positief vindt indiener het stimuleren van stadslandbouw in Maarschalkerweerd. Daarbij kan een verbinding worden gelegd met de al bestaande initiatieven rond Amelisweerd.	Dank voor uw reactie. Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 6. Omgevingsvisie Lunetten - Tussen de rails (evenementen) Wij nodigen u uit om met partijen de samenwerking te zoeken voor het stimuleren van stadslandbouw.
25		
25.1	De Gebiedsvisie Galgenwaard 2017 is als deelstudie parallel uitgevoerd- en heeft input geleverd aan het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd. Het bevreemdt indiener daarom dat de opmerkingen over de bereikbaarheid van de Kromhoutkazerne, het afgesloten karakter van het terrein en bebouwing van het voorterrein van de kazerne blijkbaar niet zijn verwerkt in het ontwikkelperspectief. Op de globale verbeelding van het Ontwikkelperspectief, wat de essenties en de hoofdopzet weergeeft, staat het volgende ingetekend: • een doorgaande fiets- en wandelverbinding over de Kromhoutkazerne; • nieuwe bebouwing Galgenwaard op het (voor)terrein van de	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 5. Gebiedsontwikkeling Galgenwaard. De doorgaande fiets- en wandelroute over de Kromhoutkazerne is een ambitie om de barrièrewerking van het Kromhoutcomplex te verminderen en het fijnmazig wandel- en fietsnetwerk te verbeteren. Er is vooralsnog geen zicht op uitvoering en wij zullen dit in de kaart duidelijker als lange termijn zoekrichting aangeven . De extra bebouwing rond het stadion Galgenwaard is op de verbeelding geabstraheerd en zal in samenwerking met de partners in het gebied nader worden uitgewerkt.

	Kromhoutkazerne; • een afwaardering van de Herculeslaan. Voor wat betreft de bovengenoemde aspecten kan indiener niet instemmen met het concept Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd, zoals op dit abstractieniveau voorligt.	Zie voor de afwaardering van de Herculeslaan ook het antwoord bij de inleiding hoofdthema 4 . Mobiliteit
26		
26.1	Indiener mist de rol die Scouting in het gebied vervult. Indiener ziet graag de rol en plek van scouting in het ontwikkelperspectief geformaliseerd en ontvangen we graag de naam van de contactpersoon met betrekking tot het vervolgtraject van het ontwikkelperspectief, zodat op korte termijn een afspraak ingepland kan worden.	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 8. Lunettenpark - toegankelijkheid en dubbelgebruik en het antwoord bij 22.2. U kunt contact opnemen met uw huidig contactpersoon bij de Utrechtse Vastgoedorganisatie.
27		
27.1	Een inventarisatie van het ecologische groen in het plangebied ontbreekt. Zelfs een duiding dat die inventarisatie nog plaats moet vinden ontbreekt. Juist het zeer beperkte beheer op het bestaande groen nu en de afgelopen jaren is een voedingsbodem voor ecologische ontwikkelingen die nauwelijks in kaart gebracht zijn. Ook het belang van het aaneengesloten groengebied vanaf het gebied in Lunetten langs de A12, via de spoorwegdriehoek/Tussen de rails naar de Maarschalkerweerd blijft onderbelicht. De ecologische waarde ligt niet alleen in de toekomstige ecologische ontwikkelgebieden zoals die in het ontwikkelperspectief genoemd worden, maar ook in de ecologische waarde die nu al aanwezig is. De nadruk in het perspectief qua groen ligt nu vooral op de recreatieve waarde en de waarde van de nieuw te ontwikkelen ecologische gebieden langs de Kromme Rijn.	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 3. Natuur en ecologie
27.2	De kleinschalige land- en tuinbouw op een aantal plekken in het gebied wordt weliswaar genoemd als een cultuurhistorische waarde, maar niet genoemd als een kenmerkende waarde die een rol zou spelen bij het ontwikkelen van een aantrekkelijke groene Maarschalkerweerd. Koningshof en Moestuin Maarschalkerweerd en, als we het aaneengesloten gebied met de landgoederen in ogenschouw nemen, ook de biologische tuinen De Volle Grond en Amelis' Hof, vormen een link naar de cultuurhistorische waarde van dit gebied dat al sinds tijden voor land-	Verbindende stadslandbouw is een principe in het Ontwikkelperspectief.

	en tuinbouw gebruikt wordt. De groeiende interesse in lokale producten en de manier waarop die producten verbouwd worden kunnen de 'groene waarde' van de Maarschalkerweerd en de daarmee verbonden landgoederen Nieuw en Oud Amelisweerd en Rhijnauwen in grote mate verhogen. Hiervoor ook uitgangspunten formuleren is wenselijk.	
27.3	Het ontwikkelperspectief heeft betrekking op de Maarschalkerweerd, maar blijkt in deze fase een niet consequente toegepaste contourlijn te bevatten die buiten de grenzen van de huidige Maarschalkerweerd valt. Sterker nog, de grenzen van het perspectiefgebied strekken zich uit tot o.a. het gebied in Lunetten dat onder de (concept-)omgevingsvisie Lunetten valt en ieder geval onder de nog steeds geldende bestemmingsplan voor Lunetten. Het feit dat delen van de wijk Lunetten genoemd worden als onderdeel van het plan vereist dat bewoners van Lunetten ook betrokken worden bij en hun inbreng kunnen hebben in het vervolgtraject. Sterker nog, als de omgeving van station Lunetten de plek gaat worden die zich moet ontwikkelen tot een OV-knooppunt en de spoorwegdriehoek deel uit gaat maken van de ontwikkeling van dit gebied, dan is het logisch als dit gebied niet langer onder Oost valt, maar onder Zuid. Immers, nieuwe bewoners en gebruikers in dit gebied zullen gebruik gaan maken van de voorzieningen in Lunetten en dat vereist bestuurlijke aansturing vanuit Zuid.	Lunet III en IV vallen inderdaad in de wijk Lunetten (Zuid). Vanwege de cultuur-historische en landschappelijke samenhang is ervoor gekozen de vier Lunetten als één geheel in het perspectief op te nemen. Dit was eveneens het geval in de Visie 'De vier Lunetten op de Houtense Vlakte (2009). Het Lunettenkwartier ten zuiden van het station is geen onderdeel van het Ontwikkelperspectief en is gewijzigd op de plankaart. Zie voor het antwoord ook bij de inleiding de hoofdthema 6. Omgevingsvisie Lunetten - Tussen de rails (evenementen) en 7. Ontwikkeling OV knooppunt Lunetten-Koningsweg
27.4	Het benoemen van een deel van het Beatrixpark als onderdeel van Park Lunetten roept de vraag welke verbinding er voor recreatief gebruik aangelegd gaat worden tussen het westelijk en het oostelijk deel van het Lunettenpark, immers, het beoogde gebied wordt doorsneden door de spoorlijn. Ook hier geldt dat het beheer van het Beatrix onder Zuid valt, waarbij opgemerkt dient te worden dat bewoners in hoge mate betrokken zijn bij het de keuzes die op basis van het groenplan voor Lunetten gemaakt worden m.b.t. het onderhoud. Vastgesteld zal moeten worden hoe zich dit verhoudt tot dit ontwikkelperspectief.	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 4 . Mobiliteit (fietsroutes en bruggen) Over het beheer van het Beatrixpark doet het Ontwikkelperspectief geen uitspraken. Het huidige beheerplan is van kracht.
27.5	Een tijdelijk gebruik van de spoorwegdriehoek/Tussen de Rails als festivalterrein is niet wenselijk. Bewoners in Lunetten worden al regelmatig vanuit verschillende richtingen geplaagd: evenementen	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 6. Omgevingsvisie Lunetten - Tussen de rails (evenementen) en de reactie 14.1 en 17.7.

	bij de Plas Laagraven, Fort Vechten, Park Transwijk, Stadion Galgenwaard en de sportvelden op Maarschalkerweerd geven al met regelmaat overlast voor de wijk. Een festivalterrein naast de deur waar de wijk niets over te zeggen heeft (want Oost), met alle geluids- en verkeersoverlast van dien, is onwenselijk. De constante geluidsoverlast veroorzaakt door de rond de wijk gelegen snelwegen en Waterlinieweg vormen nu al een onacceptabele constante zware belasting voor de bewoners.	
27.6	Hoewel de buitensportfunctie verreweg de grootste functie vormt in het gebied, biedt het perspectief geen oplossing voor de gezondheidsproblematiek die veroorzaakt wordt door de onmiddellijke nabijheid van de snelweg. De schadelijke uitstoot van het verkeer op de snelweg betekent een directe aanslag op de gezondheid van de vele sporters, waarvan een groot percentage kinderen. Het ontbreken van een visie op de bescherming van de gezondheid van de sporters in dit gebied staat nogal op gespannen voet met het door de gemeente Utrecht aangehangen motto van een gezond stedelijk leven voor iedereen.	Wettelijk zijn er geen belemmeringen voor sportvelden langs snelwegen. Inhoudelijk begrijpen wij uw standpunt. Utrecht is de snelst groeiende stad van Nederland. De ruimte in de stad is schaars. Bij de groei van de stad stuiten we op dilemma's die botsen met gezond stedelijk leven. De uitstoot van de snelweg heeft invloed op de gezondheid van mensen die daar in de buurt wonen of verblijven. We zetten ons in om de emissie van het verkeer in Utrecht te verminderen door o.a. in te zetten op emissie-loos vervoer en ook het stimuleren van het gebruik van OV, fiets en lopen. Landelijke maatregelen zijn nodig om het deel van de vervuiling waarop we als gemeente nauwelijks invloed op hebben aan te pakken (zoals een groot deel van het verkeer op de snelweg). Daarom zetten we ons ook regionaal, nationaal en op Europees niveau in om de lucht schoner te maken. In de nieuwe Nota Volksgezondheid 'Gezondheid voor iedereen' hebben we richtlijnen opgenomen om groepen die extra gevoelig zijn voor luchtverontreiniging (waaronder kinderen, ouderen en mensen met een zwakke gezondheid) te beschermen. Voorzieningen waar deze groepen mensen langdurig verblijven realiseren we op ruime afstand van drukke stadswegen en snelwegen. Hierin volgen we de richtlijnen van de GGD (GGD-richtlijn medische milieukunde: luchtkwaliteit en gezondheid). Met name langdurige, frequente blootstelling geeft veel gezondheidsimpact. Sportvelden zijn plekken waar mensen niet langdurig aanwezig zijn, hooguit een paar uur per week. Om deze reden kiezen we ervoor sportvelden op deze plek te realiseren.
27.6	Het vernietigen van het Tracébesluit voor de Ring Utrecht A27/A12 biedt een goede kans voor de gemeente Utrecht om het plan voor het zgn. 'dak op de bak' te heroverwegen. De aanleg daarvan betekent nl. een extra aanslag op Amelisweerd, waar ter overbrugging van het niveauverschil tussen het maaiveld en het verhoogde dak op de bak een talud aangelegd moet worden waarvoor extra bomen gekapt moeten worden. Die aanslag kan voorkomen worden.	Zie voor het antwoord bij de inleiding de hoofdthema's 3. Natuur en ecologie en 4. Mobiliteit

	Daarnaast vormt de snelweg inmiddels een natuurlijke barrière tegen ongewenste verstoring en moet je je afvragen of een toegankelijker bos niet juist in dat gedeelte leidt tot een grote verstoring van de rust, met als gevolg het verjagen van het wild dat daar nu nog komt.	
28		
28.1	Voor de huidige plannen met de 4 Lunettense forten is blijkbaar 'Gebiedsvisie Vier Lunetten op de Houtensevlakte' uit 2008 als uitgangspunt genomen. Tegen deze visie waren toen verschillende bezwaren en er is geen besluit genomen in de gemeenteraad. De visie heeft geen enkele status.	De gebiedsvisie "De vier lunetten op de Houtense vlakte" is vastgesteld door de gemeenteraad op 9 juli 2009.
28.2	Er wordt gesproken over de spoorwegdriehoek als tijdelijk evenemententerrein. Dit is niet wenselijk: Lunetten ondervindt al geluidsoverlast van de evenementen in park Transwijk, plas Laagraven, Fort Vechten en de sportwedstrijden in Galgenwaard en bij Kampong. Daarbij is de spoorwegdriehoek een plek waar ringslangen voorkomen.	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 6. Omgevingsvisie Lunetten - Tussen de rails (evenementen)
28.3	Hoewel in de plannen opgenomen was er geen enkele informatie over mogelijke bouwplannen bij station Lunetten. Ook werd geen informatie gegeven over de plannen om bij station Lunetten een OV-knooppunt te realiseren, terwijl die plannen wel de dag na de bijeenkomst breed werden uitgemeten in de pers. Persoonlijk zit ik niet de wachten op een groot OV-knooppunt vlak bij. Lunetten wordt al omringd door A12, A27, Waterlinieweg en spoorwegen. Er zal meer bedrijvigheid komen in Lunetten met meer verkeersstromen. Een halte van tramlijn dichterbij Lunetten zou wel wenselijk zijn.	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 7. Ontwikkeling OV knooppunt Lunetten- Koningsweg
28.4	De ambitie is om de sportvelden in Maarschalkerweerd nog meer te benutten. Echter is op dit moment niet voorzien in voetpaden langs de trambaan bij laan van Maarschalkerweerd en de Weg tot de Wetenschap. Dit maakt het voor voetgangers en fietsers er niet veiliger op. Voetpaden ten koste van het groen is voor indiener niet wenselijk.	In onze visie wordt het gebied met een fijnmazig netwerk voor voetgangers en fietsers ingericht. Niet te voorkomen is, dat er hier en daar groen wordt omgezet in verharding. Dat zal alleen daar gebeuren waar het absoluut noodzakelijk is. Uitgangspunt is "groen, tenzij". Doel is dat de wandelaars op een aangename, aantrekkelijke manier in en door het gebied kunnen bewegen. Ook de Laan van Maarschalkerweerd-Weg tot de Wetenschap zijn hier onderdeel van. Zie voor het antwoord ook bij de inleiding hoofdthema 4 . Mobiliteit
28.5	Het ontwikkelperspectief spreekt over wonen in het groen. Indiener ziet het meer als wonen op het groen. Hoe groen de plannen ook voorgespiegeld worden, er zal meer groen verdwijnen dan er bij	Wonen in het groen wordt niet letterlijk genoemd in het Ontwikkelperspectief. Bij Galgenwaard en station Lunetten is er mogelijkheid voor woningbouw. Met de ontwikkeling van het Lunettenpark en het Kromme Rijn Oeverpark neemt het

	komt. Indiener heeft groencompensatie niet kunnen vinden in de plannen.	areaal (semi)publiek groen in de ambitie van het Ontwikkelperspectief juist toe. Ook in het sportlandschap / de sportcampus is ruimte voor groen.
29		
29.1	Om alle bestaande en nieuwe inwoners van de stad voldoende, aantrekkelijke recreatiemogelijkheden te bieden én om de drukte in bestaande gebieden te reguleren, krijgt Maarschalkerweerd een sterk recreatief gebruik. Het accent ligt hierbij op actieve, sportieve recreatie zoals on- en anders georganiseerd sporten in de openbare ruimte (o.a. bootcampen, hardlopen, intervaltraining, urban fitness). In combinatie met het sportlandschap, die toegankelijk is voor recreanten, ontstaat één samenhangend sportief landschap. Belangrijk vindt indiener hierbij de fysieke verbinding tussen top en breedtesport en de verbinding tussen de verschillende sportverenigingen. Onderlinge verbondenheid, groene routes, plekken om elkaar te ontmoeten zullen ingebed moeten worden in een parkomgeving. Het Kampongclubhuis kan hier een mooie rol vervullen.	Dank voor uw reactie.
29.2	Het valt op dat de aanrijroute van de busjes van de Mytylschool niet passen in dit beeld. Zowel in ochtend als middag is het af en aanrijden en in de file staan van enorme hoeveelheid busjes niet te rijmen met de sport/park/recreatie functie en veiligheid van sporters al dan niet lid van een van de aanliggende verenigingen. Indien we in de toekomst eventueel een bruggetje realiseren om naar Kampong te fietsen neemt deze zorg alleen maar toe. Hoe kunnen we deze drukke verkeersmomenten zodanig inpassen dat aan de ene kant de Mytylschool haar leerlingen op een veilige manier kan brengen en halen en aan de andere kant de functie en veiligheid van het gebied en de sporters voldoende gewaarborgd zijn. De grote toename van het aantal fietsers en fietsen en de hierbij behorende goede stallingsvoorzieningen mogen niet ten koste gaan van ideeën zoals de sportboulevard/groen/hardloopbaantjes en ontmoetingsplekken. In overleg met de gemeente Utrecht (formeel gemeentegrond) en Kampong federatie (voetbal, tennis, squash, cricket en jeu de boules) graag kijken of we aan beide wensen tegemoet kunnen komen.	Zie het antwoord bij 20.3 Wij zijn ons ervan bewust, dat de aanleg van een mogelijke brug bij de Mytylweg, de verbouwing van de school en het inpassen van het fietsparkeren ingewikkelde vraagstukken zijn, waar terdege rekening gehouden moet worden bij de verdere uitwerking. Bij het realiseren van extra stallingsruimte voor fietsen wordt in eerste instantie gezocht naar de ruimte op de huidige autoparkeerplaatsen. Wij hebben het Ontwikkelperspectief aangevuld met fietsparkeren.
29.3	Gezonde en passende mobiliteit is een onderwerp waar indiener nu al met regelmaat mee te maken heeft. Door de aanleg van de uithoflijn	Ook wij hechten aan het belang om de Mytylbrug te realiseren om de fietsbereikbaarheid te verbeteren.

	zijn de fietsroutes voor de jeugdleden onoverzichtelijker geworden en zijn er zorgen over de veiligheid van de (jeugd) leden die naar kampong fietsen. De wens voor een extra bruggetje en hierdoor een andere aanrijroute voor fietsers naar Kampong is hiermee urgenter geworden. Het stimuleren van de fietser en lopers en OV is positief . Een extra tramhalte in de toekomst is nodig als Kampong makkelijk bereikbaar willen zijn voor onze bezoekers en leden. Vooral tijdens evenementen en wedstrijden in het weekend. In de visie wordt er gesproken over passende en gezonde mobiliteit. In plaats van auto als eerste keuze, stimuleren we fietsen, OV en lopen. Indiener kan zich hierbij aansluiten maar mist een goede oplossing voor fietsenstallingen. Momenteel is er een noodoplossing om fietsen te stallen op het Kampong terrein welke ten koste gaat van ruimte voor sport, de sportboulevards, ruimte voor on of anders georganiseerde sporten, inloopveldjes, speelplek met sportuitstraling voor jeugd en aantrekkelijke manier van bewegen op het terrein. Op korte termijn wil indiener samen met gemeente en federatiepartners nadenken over oplossingen in lijn met deze visie. Gevaar is nu dat er vanwege directe noodzaak (zoals opslagproblemen en fietsenstallingsproblemen en speelplek voor kinderen) energie gestoken wordt in zaken die hierbij niet aansluiten.	Deze brug vormt overigens een onderdeel van de ontwikkeling verbreding A27 en zal in dit kader worden uitgevoerd (afhankelijk van het tracébesluit). Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 4 . Mobiliteit Graag vervolgen wij ons gesprek met u over de mogelijkheden om het fietsparkeren te verbeteren als onderdeel van de herinrichting van de Sportcampus.
29.4	Topsport en breedtesport In de visie is komt onvoldoende naar voren hoe het gebied een sportuitstraling krijgt. Indiener sluit zich daarom aan bij de gemeenschappelijke reactie van Utrecht Talen Center mbt branding van het gebied. Hierbij is het van belang dat je topsport, talentontwikkeling en breedtesport naast elkaar ontwikkelt (sportcampus). Indiener steunt daarom het idee dat topsport, breedtesporters, ongeorganiseerde sporters en recreanten samenkomen en geïnspireerd raken door elkaar.	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 2. Sportvelden / Sportcampus In onze visie heeft het gebied al een goede sportuitstraling. Om dit te verbeteren gaat het vooral om het versterken van de toegankelijkheid en de aantrekkelijkheid voor iedereen.
29.5	Groei van de stad Door verwachtte groei van de stad en behoefte aan sportvelden neemt de druk op de hockeyvelden toe (Mulier rapport 2040 ->4 velden te kort). Naast de traditionele vormen van competitie in elftal verband, ontwikkelt indiener momenteel samen met KNHB (een leven lang hockey) diverse andere vormen van sportbeoefening. Zo is er een	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 2. Sportvelden / Sportcampus

	snelgroeiende trimhockey afdeling en ondersteunt indiener het initiatief Walking Hockey samen met het ouderenfonds. In het document wordt gesproken over intensiever gebruik van bestaande sportvelden. Bij Kampong Hockey zijn de velden momenteel maximaal (100%) in gebruik en bezet. Intensiever of efficiënter gebruik is momenteel dan ook geen optie. Het Mulier instituut (rapport verwachte behoefte hockeyvelden) neemt deze alternatieve vormen niet mee in onderzoek. Juist deze vormen van sporten passen in deze uitvoeringsparagraaf en in een gezond stedelijk leven voor iedereen. Indiener wil graag actief meedenken met gemeente om tot een oplossing te komen.	
30		
30.1	Veel meer woningen bij Galgenwaard en meer horeca zorgt voor structureel meer verkeer. De waterlinieweg staat al dagelijks vast, met geluids- en stankoverlast. Hoe is dat nog zo te regelen dat dit minder wordt? Waar de auto's parkeren van de bewoners van de nieuwe woningen?	Zie voor het antwoord bij de inleiding de hoofdthema's 1. Groei van de stad, 4. Mobiliteit en 5. Gebiedsontwikkeling Galgenwaard
30.2	De wilde natuur, zoals nu, heeft aantrekkingskracht op insecten en vogels (bijv. IJsvogel). We hopen dat dit niet verloren gaat.	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 3. Natuur en ecologie
30.3	Zwerfafval en recreatie, geen goede combi – zeker niet met meer horeca. Dat is nu al een probleem.	Zie het antwoord bij 8.5 (zwerfafval). Uitbreiding van (nieuwe vormen) van horeca sluiten wij niet uit.
31		
31.1	Graag ook uit de visie van recreatief varen met kano's, individueel of groepsgewijs - Het zou mooi zijn om langs forten te varen (dat is nu nog niet mogelijk) - Het zou fijn zijn als er een kanosteiger in dit gebied komt (graag overleg met mij over locatie mogelijkheden) - Hoe kan indiener met auto en trailer bij een steiger komen? - Blijft de Kromme Rijn toegankelijk voor kanosport?	Zie het antwoord bij 5.1 over waterrecreatie. Uw ideeën kunnen verder uitgewerkt worden bij het opstellen van een ontwerp voor het Lunettenpark. Het beheer van de Kromme Rijn ligt bij het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden. Ons zijn geen signalen bekend, dat de rivier niet meer toegankelijk zou worden voor kanosport.
32		
32.1	De woningen en horeca bij het stadion brengen veel nieuw verkeer met zich mee. Hoe zit het met parkeerplaatsen? En de luchtkwaliteit?	Zie voor het antwoord bij de inleiding de hoofdthema's 1. Groei van de stad, 4. Mobiliteit en 5. Gebiedsontwikkeling Galgenwaard
32.2	Er is nu nog hier en daar wat wilde natuur met veel bosjes en veel	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 3. Natuur en ecologie

	vogels. Wordt het niet te aangeharkt? Te netjes, gladjes? Is er nog genoeg ruimte voor natuur?	
32.3	Toename lawaai; de sportvelden en stadion geven nu al veel lawaai. Met name Kampong sinds de verbouwing. Wordt dat nog meer?	Als het gebied intensiever wordt gebruikt, dan is geluidstoename onvermijdelijk.
32.4	Toename zwerfafval? Er is nu al veel zwerfafval door scholen + stadion. Dat wordt waarschijnlijk nog meer. Hoe wordt dit aangepakt?	Zie het antwoord bij 8.5 (zwerfafval)
33		
33.1	Indiener wil graag uitbreiden met stadslandbouw. De speciale plek in het Lunettenpark met horeca, waar mensen dichter bij hun voedsel worden gebracht.	Uw ambitie lijkt passend bij de doelstellingen van het Ontwikkelperspectief. Wij gaan graag met u in gesprek.
33.2	Algemeen: Maarschalkerweerd vrijhouden van woningbouw en ontwikkeling aan de rand. Zorg ook voor die ontwikkeling dat lokale partijen betrokken worden.	Er is alleen woningbouw (en voorzieningen, kantoor) voorzien bij Galgenwaard en station Lunetten. Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 9. Uitvoering / planning / Utrecht maken we samen.
34		
34.1	Mooie ambitie: een gezond sportlandschap. Het geheel is meer dan de som der delen… Juist de combinatie van de 3 maakt het tot een waardevolle stadsrand. 1. Voedsel en gezondheid 2. Sport en bewegen Recreatief / groen en biologie = gezonde stad	Dank voor uw reactie
35		
35.1	Mooie visie voor het gebied. Indiener ziet een grote kans om aan te sluiten op onze ambitie om de ‘ster’ aan de Koningsweg te vervullen. Hun ambitie is om ons educatie project verder uit te bouwen met een publieke functie. Een plek te zijn waar men vegetarische gerechten kan nuttigen. Een plek die gezond voedsel produceert voor de sportclubs en iets verbeeld over het agrarische verleden van het gebied.	Dank voor uw reactie, graag gaan we met u in gesprek.
36		
36.1	De HOV sneltram 24 uur per dag naar USP laten rijden. Allerlei voordelen, studenten / wonen / ziekenhuis. In de nacht kan voor 2-5 uur ook volstaan worden met 1x per uur desnoods (plannen!).	Zie voor het antwoord bij de inleiding hoofdthema 4 . Mobiliteit
37		
37.1	Indiener is zeer enthousiast over Concept Ontwikkelperspectief	Dank voor uw reactie.

	Maarschalkerweerd. Indiener wil haar verantwoordelijkheid ten volle nemen om bij te dragen aan de ontwikkeling van de stad Utrecht en haar regio. De Galgenwaard, wordt in het perspectief als volgt beschreven: "*De ambitie is om Galgenwaard om te vormen tot een podiumplek voor de stad waar (top)sport, gezondheid, wonen, werken, verblijven en ontmoeten samengaan in een hoogkwalitatief openbaar domein. Een plek die weer ten volle beleefd wordt, waar de Kromme Rijn weer in haar kracht staat en waarbij het stadion als icoon voor de stad dient. Ook moet Galgenwaard een 'stepping stone' zijn tussen stad en landschap, waarin er onder meer aantrekkelijke verbindingen zijn met sportpark Zoudenbalch."* Dit past naadloos in de missie van indiener om op een positieve wijze de mensen uit de stad en regio te raken in het hart. Door symbool te zijn voor gezond stedelijk wonen/vitaliteit, een plek te zijn waar jongen, gezinnen en ouderen elkaar ontmoeten en samenkomen om ten volle met elkaar te beleven, trots te ontwikkelen en initiatief te nemen op alle maatschappelijk belangrijke thema's, zoals o.a. sociaal preventief beleid rondom jongeren, eenzaamheid reductie van ouderen en bevordering van sportparticipatie. Indiener gelooft dat met de 'helden' van o.a. FC Utrecht, SV Kampong, Hellas en UZSC we perspectief kunnen bieden voor de vele doelgroepen in stad en regio. Indiener gelooft ook dat met de ontwikkeling van het gebied 'showcases' kunnen worden gecreëerd rondom duurzaamheid, mobiliteit, gezondheid met partners als o.a. Engie, T-Mobile, ONVZ, ASR en FysioHolland. Showcases die de identiteit, innovatie en talenten van de stad verder bevorderen. Met andere woorden. indiener gelooft in de visie, en neemt graag haar verantwoordelijkheid in de realisatie van de visie.	Wij vervolgen graag met u en de andere partners in het gebied het gesprek over het daadwerkelijk in uitvoering brengen van de ambities van het Ontwikkelperspectief. Zie voor het antwoord bij de inleiding ook hoofdthema 5. Gebiedsontwikkeling Galgenwaard.

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Vaststelling Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd

Beleidsveld	Ruimtelijke ontwikkeling
Organisatieonderdeel	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Opsteller	Marianne Mantel / Marcel Janssen
Zaaknummer	7448847
Jaargang en nummer	2020, nr. 65
Vergaderdatum Raad	9 juli 2020
Geheim	Nee

De raad besluit:

1. Het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd vast te stellen om richting te geven aan de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van het gebied, waarbij de waarden groen, sport, recreatie en cultuurhistorie worden versterkt en kansen voor stedelijke verdichting aanwezig zijn bij Stadion Galgenwaard en mogelijk bij het toekomstig dubbelstation Lunetten-Koningsweg.

   Met dien verstande dat op pagina 24 van het ontwikkelperspectief de tekst:
   "Groene Verbinding en verbreding A27
   Rijkswaterstaat werkt aan plannen voor de aanpassing van de Ring Utrecht. Onderdeel hiervan is de verbreding van de A27, een overkapping van de A27 ter hoogte van Amelisweerd en een nieuwe fiets/wandelbrug over de Kromme Rijn in het verlengde van de Mytylweg. Met de overkapping, de zogenoemde "Groene Verbinding", kan de (historische, ruimtelijk en functionele) relatie van de Landgoederen van Amelisweerd en Rhijnauwen met de stad worden hersteld. De Groene Verbinding legt ook de verbinding tussen Maarschalkerweerd en het Ringpark. Deze maatregelen zijn onderdeel van het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd. Op 17 juli 2019 is het Tracébesluit (TB) voor verbreding van de Ring Utrecht vernietigd door de Raad van State. Naar verwachting wordt medio 2020 het nieuwe TB in besluitvorming gebracht."
   wordt veranderd in:
   "Groene Verbinding en verbreding A27
   Rijkswaterstaat werkt aan plannen voor de aanpassing van de Ring Utrecht. Onderdeel hiervan is de verbreding van de A27, een overkapping van de A27 ter hoogte van Amelisweerd en een nieuwe fiets/wandelbrug over de Kromme Rijn in het verlengde van de Mytylweg. De gemeente Utrecht is van mening dat de verbreding van de A27 bij Amelisweerd niet nodig is. Op 17 juli 2019 is het Tracébesluit (TB) voor verbreding van de Ring Utrecht vernietigd door de Raad van State. Als er een onherroepelijk nieuw TB is vastgesteld, slaan wij desalniettemin de handen ineen met Rijk, provincie en buurgemeenten om de koers te bepalen en te investeren in de toekomst."

   Met dien verstande dat in het ontwikkelperspectief de tekst op pagina 66:
   "Daarnaast worden investeringen door het Rijk voorzien. De aanleg van de "groene verbinding" over de A27 ("dak op de bak"), waaronder een fietspad naar de Mytylweg, is onderdeel van het Tracébesluit Ring Utrecht en afspraken. Ook een fietsbrug bij de Mytylweg over de Kromme Rijn is een investering, die door het Rijk wordt gedaan als onderdeel van de verbreding A27."
   wordt veranderd in:
   "Hoewel de gemeente Utrecht van mening is dat de verbreding van de A27 bij Amelisweerd

niet nodig is, wordt rekening gehouden met het scenario dat de verbreding wel doorgaat. Hierbij worden investeringen door het Rijk voorzien. Een fietsbrug bij de Mytylweg over de Kromme Rijn is een investering, die door het Rijk wordt gedaan als onderdeel van de verbreding A27."

Met dien verstande dat alle verwijzingen naar de verbreiding van de A27 uit de geheime uitvoeringsparagraaf, in lijn met bovenstaande, worden aangepast.

2. De "Omgevingsvisie Utrecht" te wijzigen door het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd op te nemen op de "Lijst beleidsdocumenten Omgevingsvisie Utrecht" en de internetpagina https://omgevingsvisie.utrecht.nl/ en de gebiedsvisie "De Vier Lunetten op de Houtense Vlakte"(2009) hieruit te schrappen.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op 9 juli 2020.

De griffier,

mr. M.van Hall

De voorzitter,

P. den Oudsten

Gemeenteraad

Dossiernummer	4712
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 juni 2025
Agendapunt	25
Titel	Afrondende besluitvorming na debat over Raadsbrief Stand van zaken uitvoering Parkeren
ID	4936
Behandelend ambtenaar	
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Maatoug
Beleidsveld	Mobiliteit
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	12 juni 2025

Voorgesteld besluit

Bijlage 2. Aanpassingen in de parkeerapp, regelingen voor doelgroepen

Terugblik
Op 24 april 2024, 24 juni 2024 en 8 oktober 2024 stuurden wij u raadsbrieven over de voortgang van de lopende aanpassingen in de parkeerapplicatie “Mijn Parkeeractie” binnen het Parkeermanagementsysteem van de gemeente Utrecht.
In de brief van 8 oktober is ook een overzicht opgenomen van de diverse parkeervergunningen die beschikbaar zijn. Wij hebben in deze brieven gemeld:

- dat de invoering van de functionaliteit ‘bezoeker betaalt’ tijd kost omdat deze specifiek voor Utrecht wordt ontwikkeld. Het betreft landelijk pionieren; Rotterdam en Den Haag hebben deze functionaliteit niet.
- dat gebruiksvriendelijkheid soms wordt bemoeilijkt door de privacy- en veiligheidsmaatregelen die we moeten nemen omdat we persoonsgegevens verwerken. Zo is bijvoorbeeld een tweestaps-verificatie vereist voor de veiligheid. Hoewel essentieel voor de bescherming van persoonsgegevens, werd dit door belangengroepen als minder gebruiksvriendelijk ervaren. We hebben het afgelopen halfjaar met de leverancier gewerkt aan de uitwerking van de gevraagde verbeteringen. De leverancier ontwikkelt het verbeterde ontwerp momenteel uit; dit zal naar verwachting in het najaar operationeel zijn.
- dat we de parkeerapp toegankelijker maken. Daarin zetten we de komende tijd vervolgstappen; we betrekken de Stichting Lezen en Schrijven bij het taalgebruik en de leverancier voert in de zomer van 2025 verbeteringen door waarmee we voldoen aan de internationale eisen van toegankelijkheid (WCAG). Deze verbeteringen toetsen wij bij de belangengroepen zoals U op leeftijd, Solgu en Mantelzorg Nederland.

Doelgroepen
De overgang naar een nieuw parkeervergunningensysteem en de introductie van een andere parkeerapp hebben invloed gehad op het gebruik van de kortingsregelingen voor parkeren voor doelgroepen. Sommige doelgroepen hebben daardoor problemen ondervonden als gevolg van de veranderingen in de wijze van betaling. De ervaren problemen zijn in sommige gevallen ondervangen met een tijdelijke alternatieve oplossing. Daarnaast zijn er de afgelopen periode vanuit de raad en zorgverleners wensen geuit over de toepasbaarheid van de regelingen voor doelgroepen en de reikwijdte ervan. Ook is gevraagd of er gekeken kan worden naar de tariefstelling voor mantelzorgers. We zetten de stand van zaken met betrekking tot de verschillende doelgroepen hieronder voor u op een rij.

In onderstaand schema is zichtbaar hoe de diverse gebruikers en doelgroepen op dit moment in het Parkeermanagementsysteem zijn opgenomen. Voor een aantal gebruikersgroepen verloopt alles geautomatiseerd, voor sommige verloopt het proces in de backoffice met een workaround (geautomatiseerd of handmatig).

Volledig geautomatiseerd (parkeerapp en backoffice)	*Opgenomen in de parkeerapp en in de backoffice geautomatiseerd met een workaround*	*Opgenomen in de parkeerapp en in de backoffice volledig handmatige verwerking*	*Nieuwe doelgroepen (nog geen onderdeel van het PMS)*	*Niet mogelijk in het systeem*
• Bewoners • Particulier autodelen • Huur en leenauto’s • Artsen en verloskundigen • Deelauto’s Rayon gebonden	• Bedrijven • Bezoeker betaalt • Fusiek beperkte bewoners Bedrijven • Fysiek beperkteDit bezoekers Bedrijven • Mantelzorg • Thuiszorg • Kraamzorg	• Deelauto’s vaste plek • Culturele evenementen • Garages abonnement bewoner • Garages abonnement bedrijf • Garages abonnement overige doelgroepen	• Politie *De Raad heeft een motie aangenomen om met de politie in gesprek te gaan.* • Onderwijs *Op basis van een motie van de raad is een regeling voor*	• U-pas

	• Terminale mantelzorg • Markten • Incidentele ontheffing • Langdurige ontheffing voertuigen		*onderwijs getroffen.*	

Gewenste aanpassingen
Zowel gebruikers als de gemeenteraad hebben verschillende opmerkingen en wensen naar voren gebracht voor aanpassingen in het beleid met betrekking tot doelgroepen. Het betreft problemen in het gebruik van de parkeerapp (o.a. door thuiszorgmedewerkers), de wens om ruimere kortingsmogelijkheden voor mantelzorgers, een regeling voor de onderwijssector en een regeling voor de politie. Stand van zaken:

Thuiszorg - Bij de introductie van de nieuwe parkeerapp werden door de thuiszorgmedewerkers problemen ervaren met het gebruik ervan. Ook vonden men het lastig dat niet zij meer het parkeergeld konden voldoen maar dat dit voortaan door de zorgbehoevende bewoner moest gebeuren. Vanwege deze situatie kon niet meer goed van de kortingsregeling (75% van het uurtarief) gebruik worden gemaakt. Om die reden is aan thuiszorgmedewerkers vanaf juli 2024 tijdelijk de vergunning voor huisartsen en verloskundigen beschikbaar gesteld. Hierdoor hoeven zij de parkeerapp en de kortingsregeling niet te gebruiken totdat de functionaliteit 'Bezoeker betaalt' op de parkeerapp is hersteld. Omdat dit herstel in de loop van 2025 plaatsvindt ontstaat vanaf 2026 voor thuiszorgmedewerkers eenzelfde situatie als waarmee zij gewend waren te werken. En hoeft niet meer de bewoner te betalen en/of het parkeergeld voor te schieten. Hiermee wordt voldaan aan de door deze doelgroep en bewoners geuite wens.

Mantelzorg - Voor mantelzorgers geldt eenzelfde regeling als voor thuiszorgmedewerkers (75% korting van het uurtarief). Net als bij thuiszorgmedewerkers werden ook door mantelzorgers problemen ervaren bij de introductie van de nieuwe parkeerapp. Voor mantelzorgers bleek het niet mogelijk een tijdelijk alternatief voor de kortingsregeling en de parkeerapp te bieden. Wanneer de functionaliteit 'Bezoeker betaalt' dit jaar is hersteld, kunnen zij voortaan weer gebruik maken van de kortingsregeling zoals deze voorheen werkte. Hiermee wordt voldaan aan de door deze doelgroep en (zorgbehoevende) bewoners geuite wens.
Voor het verruimen van kortingsmogelijkheden voor mantelzorgers ziet het college op dit moment geen ruimte. Er is al sprake van een ruime kortingsregeling en de momenten wanneer er sprake is van betaald parkeren (de zogenaamde venstertijden) zijn over het algemeen al dermate beperkt waardoor deze doelgroep voldoende mogelijkheden heeft om gratis te parkeren indien dat noodzakelijk is.

Onderwijs - In nauwe samenwerking met het onderwijsveld en verzoeken vanuit uw raad (motie "Verbeter de parkeervergunning onderwijs", M2024-414) komt er een parkeervergunning met aangepaste voorwaarden en lagere tarieven voor medewerkers van het primair en voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs en voorschoolse educatie. Daarbij gaat het om medewerkers die buiten Utrecht wonen, een minimale reistijd hebben van 30 minuten in het openbaar vervoer én een minimale deur-tot-deur reistijd hebben van 30 minuten per fiets. Elke medewerker die aan deze criteria voldoet, komt in aanmerking voor deze vergunning (dus geen maximum per school). De kosten zijn laag gehouden; het gaat om een vast bedrag per parkeervergunning ter hoogte van 50% van de eerste parkeervergunning bedrijf.
Tot het moment dat deze vergunning in het parkeervergunningensysteem kan worden aangevraagd geven wij het verschil in het tarief met de huidige afgenomen parkeervergunningen aan de scholen terug.

Politie - Via de motie "Kom tot een oplossing met de politie" (M2024-170) heeft u ons gevraagd om (bij invoering van betaald parkeren in een gebied met een politiebureau) samen met de politie te zoeken naar een parkeeroplossing die tegemoetkomt aan de behoeften van politiemedewerkers. Overleg met de politie heeft uitgewezen dat men niet alleen problemen voorziet bij invoering van betaald parkeren maar ook in bestaand betaald parkeergebied. Voor beide situaties zijn we met de

politie in overleg in hoeverre kan worden aangesloten bij de vergunning voor onderwijspersoneel onder de naamgeving parkeervergunning maatschappelijk waarvoor dan dezelfde voorwaarden gelden. Aanvullend daarop bezien we ook de mogelijkheid om medewerkers in een naastgelegen rayon te laten parkeren. Dit speelt met name bij bureau Kroonstraat, waar sprake is van een wachtlijst om voldoende medewerkers te laten parkeren binnen het ‘eigen’ rayon.

Bijlage 1. Tijdlijn Parkeermanagementsysteem, webapp, Invoeren Betaald Parkeren

2021	
maart	Publicatie Marktconsultatie
april	Indienen reactie markt op marktconsultatie, bespreken resultaten
mei - juni	Gesprek met leveranciers ihkv marktconsultatie
juli	Publicatie concurrentiegerichte dialoog
september	Start dialoogfase
november	Raadsbesluit Parkeervisie en module 'Aanpak betaald parkeren'
december	Start offerte aanvraag fase

2022	
februari	Aanlevering inschrijvingsdocumenten ARS, beoordeling inschrijving
maart	Verificatiebespreking en ondertekening door Utrecht
april	ARS tekent verificatieverslag
mei	Ondertekening contract + dienstencontract met Uniserver, ARS en gemeente Utrecht
juni	Presentatie Coalitieakkoord (1 juni 2022)
juli	Raadsbrief invoeren betaald parkeren nav coalitieakkoord en gevolgen lopende projecten
november	Raadsbrief invoering betaald parkeren gehele stad
november	Raadsbrief Parkeertarieven en opheffen vrijstelling betaald parkeren feestdagen
december	Raadsbrief Wijziging nadere regel uitgifte parkeervergunningen en garageplaatsen

2023	
februari	Raadsbrief Reactie initiatiefvoorstel Niet versneld invoeren betaald parkeren
maart	Raadsbrief vrijgave inspraak Aanpak betaald parkeren zonder draagvlakmeting in de hele stad
juni	Raadsbrief Tegemoetkoming lage inkomens betaald parkeren
oktober	Raadsbrief Implementatie nieuw parkeervergunningensysteem
oktober	Raadsbrief invoeren betaald parkeren in 2023
november	Raadsbrief parkeerapp bezoekersvergunning Gemeenteraad 2 november 2023: M348 Alles op alles voor betere parkeerapp en goede alternatieven
december	Raadsdebat over parkeerapp en vergunningensysteem + aankondiging onderzoek minder digitaal vaardigen, gesprekken doelgroepen over parkeerapp, start Stadskamer-gebruikerstest
december	Raadsbrief Toelichting kaders voor het heffen parkeerbelasting stadsbreed en beantwoording toezegging

december	Raadsbrief Parkeerhandhaving tijdens kerst 2023 en oud & nieuw '23-'24

2024	
januari	Website verbeterd + handleiding vertaald + restitutieregeling toegevoegd + nieuwe betaalopties bezoekersvergunning, gesprek over kortingsregeling Thuiszorg en Mantelzorg
februari	Evaluatie Stadskamer-gebruikerstest + nieuwe stickers parkeerautomaten + gestructureerde betrokkenheid doelgroepen, raadsbrief svz verbeteringen parkeerapp
maart	Wijziging nadere regel parkeervergunningen + invoering 'Bezoeker betaalt' optie
april	Raadsbesluit stadsbreed Invoering betaald parkeren, Parkeervergunning bewoners overgezet naar nieuw systeem, raadsbrief parkeervergunningensysteem *Raadsdebat Donderdag 25 april 2024* *M170 Kom tot een oplossing met de politie (motie aangenomen)*
mei	Veiligheidseisen digitale formulieren geüpdatet + invoering betaald parkeren (Transwijk, Woonboulevard, Voordorp) + nieuwe vergunningen beschikbaar
mei-juni	Praktijkproef met 'Bezoeker betaalt'-functionaliteit
juni	Gesprek over inrichting vergunning zorgverlener met belanghebbendenorganisaties en doelgroepen
juni	Raadsbrief Planning invoering betaald parkeren en onderwijsvergunning *Voor het in werking treden van het nieuwe parkeerproduct zullen wij uw raad zo snel mogelijk na het zomerreces een voorstel tot wijziging van de Verordening Parkeerbelastingen voorleggen. Ook bereiden wij een wijzigen van de Nadere regel uitgifte parkeervergunningen voor.*
juli	Parkeervergunning voor thuiszorgmedewerkers beschikbaar
september	Overzetting zakelijke parkeervergunningen afgerond
oktober	Raadsbrief parkeervergunningen Donderdag 24 oktober 2024 commissie MGOR: Toezegging: College komt in Q1 2025 met een brief waarin wordt ingegaan op de oplossing voor parkeren voor onder andere politieagenten ivm de invoering van betaald parkeren per 1 mei 2025 in Kanaleneiland.
november	Invoering betaald parkeren (Ondiep, De Hoogstraat e.o., Tuindorp-Oost, Hoograven-Noord, Aziëlaan Kanaleneiland-Zuid) Raadsbrief Tarieven inpandig fietsparkeren en autoparkeren 2025 Utrecht - iBabs Publieksportaal: *Het college wil onderzoek doen naar de mogelijkheden om tijdelijk een POA-product te bieden voor mensen die geen vergunning kunnen krijgen (zoals mensen op de wachtlijst) tot het moment dat de capaciteit in de P+R's voor bewoners van nieuwe gebiedsontwikkeling wordt gebruikt. Hiermee bieden we een oplossing aan mensen die lang moeten wachten op een parkeervergunning en vergroten we het draagvlak voor POA-product* Donderdag 7 november 2024 Gemeenteraad M414 Verbeter de 'parkeervergunning onderwijs' (motie aangenomen)
december	Gesprekken gemeente Utrecht met U op Leeftijd en Mantelzorg Utrecht

2025	
januari	Raadsinformatiebijeenkomst, raadsdebat parkeervergunningen en gesprekken met U op Leeftijd, raadsbrief Uitvoering compensatieregeling parkeervergunning U-pashouders Donderdag 16 januari 2025 commissie MGOR : Toezegging: College komt Q1 2025 met een raadsbrief met informatie en een planning van de leverancier over technische mogelijkheden van de parkeerapp. In deze brief komt ook een inschatting van de haalbaarheid van de opties die door de commissieleden zijn gesuggereerd En wordt ingegaan op de mogelijkheden voor korting mantelzorgers
Q1	Onderzoek 'Bezoeker betaalt' + evaluatie betaald parkeren + landelijke gehandicaptenparkeerapp verwacht
mei, november	Invoering betaald parkeren in Kanaleneiland-Zuid en Spinozaplantsoen e.o. + meer dan 10.000 nieuwe adressen toegevoegd

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Wilbert van Ittersum	**Datum**	18 April 2025
E-mail	wilbert.van.ittersum@utrecht.nl	**Kenmerk**	30246440
Type brief	Afdoeningsbrief	**Onderwerp**	Stand van zaken uitvoering Parkeren
Bijlage(n)	3	**Beleidsveld**	Mobiliteit

Geachte leden van de raad,

In deze brief ontvangt u de huidige stand van de uitvoering rond parkeren zoals toegezegd tijdens de Raadscommissie MGOR van 16 januari 2025. Zoals in de debatten met uw raad gedeeld, heeft het wegvallen van de oude aanbieder van het vorige parkeervergunningssysteem ervoor gezorgd dat de gemeente noodgedwongen versneld naar een nieuw parkeermanagementsysteem moest overstappen. Deze transitie liep tegelijkertijd met de invoering van betaald parkeren in de gehele gemeente tot 2034. Dit zijn twee transities met veel afhankelijkheden en risico's. De invoering van het nieuwe parkeermanagementsysteem is onderschat. Te lang zijn deze als twee trajecten niet in samenhang behandeld. Ook waren in de eerste fase uitdagingen met de nieuwe aanbieder. Dit heeft ervoor gezorgd dat het dossier uitvoering parkeren te lang voornamelijk technisch is aangevlogen.

Uw raad vraagt terecht om een goed zicht op alle ontwikkelingen rondom uitvoering parkeren. We zullen u daarom zo volledig mogelijk meenemen in de ontwikkelingen, de dilemma's, scenario's en uiteindelijke keuzes. We kiezen er nu voor te investeren om de basis op orde te brengen, terwijl we tegelijkertijd de bestaande functionaliteiten en de workarounds in onze backoffice blijven gebruiken. Dit vraagt een goede inrichting van de eigen organisatie en het scherp hebben van de risico’s, zodat er prioriteiten gesteld kunnen worden om als problemen zich voordoen de risico’s beheersbaar te houden. We vinden het belangrijk om open en transparant te zijn. De aankomende periode werkt de digitale omgeving van parkeren voor bewoners nog altijd minder optimaal dan we zouden willen. Hierbij is het uitgangspunt dat de lasten hiervan vooral bij onze eigen organisatie en de leverancier komen te liggen en minder bij de inwoners. Tegelijkertijd zullen inwoners, bezoekers en bedrijven de uitbreiding van de mogelijkheden van de parkeerapp blijven merken en dat is heel vervelend.
In deze brief komt achtereenvolgens aan de orde:

- Terugblik tot heden
- Wat is de stand van zaken sinds raadsdebat 16 januari 2025
- Risico-inventarisatie, afweging en beheersing
- De komende maanden

In het Meerjarenprogramma Ruimte 2025, dat u ontvangt tezamen met de Voorjaarsnota 2025, nemen we u mee in de financiële stand van zaken van de parkeerexploitatie, de verwachtingen en risico's.

Terugblik tot heden

Betaald parkeren dient verschillende doelen. In de kern is het een ordeningsinstrument. Door het verlenen van vergunningen wordt voorrang gegeven aan bepaalde functies in de schaarse openbare ruimte. De noodzaak voor het ordenen is substantieel toegenomen door de groei van de stad. Grootschalige woningbouw in onze gemeente kan op dit moment alleen op deze schaal ontwikkeld worden wanneer er betaald parkeren wordt ingevoerd. Anders gezegd: veel ruimtelijke ontwikkelingsprojecten zijn op dit moment afhankelijk van betaald parkeren. Hierin is Utrecht niet uniek: in veel gemeenten is deze ontwikkeling te zien. Daarnaast levert het beleid inkomsten op die helpen om de groei van de stad zo te laten plaatsvinden dat voorzieningen mee kunnen groeien: groeien in balans.

Stand van zaken van het parkeerdossier
De invoering van betaald parkeren in de hele stad vindt plaats na het (gedwongen) overgaan naar een nieuw Parkeermanagementsysteem (PMS). De invoering van het nieuwe Parkeermanagementsysteem kende meerdere tegenslagen. Allereerst zijn nog niet alle functionaliteiten in de parkeerapp opgeleverd. De ontwikkeling kost meer tijd dan gedacht en nieuwe wensen, zoals de ontwikkeling van de functie ‘Bezoeker betaalt’, hebben andere doorontwikkelingen vertraagd. In bijlage 1 vindt u de tijdlijn.

Aanleiding van het nieuwe parkeermanagementsysteem
In december 2020 heeft de aanbieder van het vorige parkeervergunningensysteem aangekondigd te stoppen met de ondersteuning ervan. Na een marktconsultatie en vervolgens een aanbesteding is in mei 2022 een overeenkomst gesloten met een nieuwe leverancier.
Toen eind 2022 bleek dat de vorige leverancier het oude systeem sneller uit de lucht zou halen dan aanvankelijk afgesproken, moest het nieuwe parkeermanagementsysteem versneld worden ingevoerd. De onderdelen bewonersvergunningen en zakelijke vergunningen, die het grootste aantal gebruikers betrof, zijn toen overgezet naar het nieuwe systeem. Voor andere onderdelen – zoals ontheffingen, parkeren voor mensen met een beperking en garages – lukte het niet om alles over te zetten en zijn workarounds ingezet. Dat zijn handmatige of technische alternatieve oplossingen buiten het systeem om die om extra capaciteit van de ambtelijke organisatie vragen; gebruikers hebben hier geen last van.

Signalen over de Parkeerapp (Mijn Parkeeractie)
Met de ingebruikname van het nieuwe systeem werd ook de parkeerapp in gebruik genomen. Kort na invoering werden signalen ontvangen over knelpunten in de toegankelijkheid en gebruiks-vriendelijkheid van de parkeerapp. Op de parkeerautomaten zat software die bezoekerskorting mogelijk maakte, die software werd niet langer ondersteund in het nieuwe parkeermanagement-systeem. Inwoners, belangengroepen en uw raad wezen erop dat de huidige parkeerapp lastig te gebruiken was voor met name ouderen, laag-geletterden, mensen met een licht verstandelijke beperking en mensen die moeite hebben met de Nederlandse taal. Dit leidde tot de aanvullende wens om aan de parkeerapp snel de functionaliteit ‘Bezoeker betaalt’ toe te voegen. Ten slotte heeft u via diverse moties aandacht gevraagd voor specifieke doelgroepen.

De specifieke voorwaarden voor het onderwijs zijn doorgevoerd buiten het parkeermanagement-systeem om en dit vraagt nu extra capaciteit. Ook is gevraagd in gesprek te gaan met de Politie. Dit gesprek wordt momenteel gevoerd. We willen wel realistisch zijn gezien de grote ontwikkelopgaven en capaciteitsdruk. Een oplossing in het parkeermanagementsysteem is het komende jaar niet haalbaar vanwege de planning van alle andere ontwikkelingsopgaven. Ook heeft de raad de wens uitgesproken om ook mantelzorgers tegemoet te komen. Dit wordt opgenomen in de parkeerapp met de ‘Bezoeker Betaalt’-regeling.
Een tegemoetkoming voor mensen met een laag inkomen was al voorzien in het coalitieakkoord en is geregeld via een tegemoetkoming van parkeerkosten via de U-pas, ook deze oplossing is buiten het parkeermanagementsysteem om. In bijlage 2 kunt u een overzicht vinden van de stand van de verschillende functionaliteiten.

Verbeteringen en vernieuwingen

Als gevolg van de signalen uit de samenleving en naar aanleiding van het spoeddebat over de Parkeerapp op 7 december 2023 zijn wij met de leverancier van de parkeerapp in gesprek gegaan en is gewerkt aan verbeteringen en vernieuwingen. Dit gebeurde terwijl het systeem nog niet volledig was opgeleverd. In de Raadsbrief van 14 februari 2024 werden deze aanpassingen toegezegd en aangepast:

- Het betrekken van belangenorganisaties en het verbeteren van de communicatie, onder andere via de website, met informatiestickers op parkeerautomaten en door het vertalen van de handleiding voor de parkeerapp Mijn Parkeeractie in het Engels, Turks en Arabisch;
- Het bespreken van een gebruikerstest (Stadskamer) met de leverancier van de parkeerapp;
- Helderheid over de restitutieregeling;
- Het ontwikkelen van de functionaliteit ‘Bezoeker betaalt’. Vanwege de grote wens vanuit de stad en de raad is de functionaliteit meteen in ontwikkeling genomen, maar wij hebben het ontwerp vorig jaar zomer afgekeurd op basis van gebruikerstesten en na afstemming met de belangenorganisaties. De verbeterde versie kan naar verwachting in oktober 2025 in gebruik worden genomen. Verderop in deze brief leest u hier meer over.
- Verbreden doelgroepen parkeervergunningen;
- Het uitvoeren van een onderzoek naar het aanhaken van minder digitaal-vaardige bewoners.

Terugblik op de aanpak en inschatting
Het laten ontwikkelen van een nieuw parkeermanagementsysteem was noodzakelijk.
De wensen van inwoners en uw raad voor aanvullende functionaliteiten zijn begrijpelijk. Echter was het terugkijkend verstandiger geweest om eerst de basis op orde te brengen en het systeem op te leveren conform het programma van eisen van de aanbesteding, alvorens verbeteringen en nieuwe wensen te ontwikkelen en door te voeren. De beleidsmatige aanpassingen – met name rondom regelingen voor doelgroepen – en nieuwe functionaliteiten zijn toegevoegd, terwijl het basisinstrument nog niet gereed was. Er is destijds een te optimistische inschatting gemaakt van de mogelijkheden van het systeem en de beschikbare capaciteit bij de leverancier en de gemeentelijke uitvoering. Zo zijn weliswaar belangrijke aanpassingen in de parkeerapp gedaan, waardoor het geheel functioneert, maar wordt op dit moment nog steeds gewerkt met (deels handmatige) workarounds en is de parkeerapp nog niet op het gewenste kwaliteitsniveau.

Stand van zaken sinds raadsdebat 16 januari 2025

In de afgelopen maanden is gekeken naar de samenhang van het parkeermanagementsysteem, waaronder de parkeerapp, het parkeerbeleid voor specifieke doelgroepen en de uitbreiding van betaald parkeren in de stad. Daarbij is in korte tijd in kaart gebracht welke opties denkbaar zijn voor een goed vervolg, met als uitgangspunt een stabiel en voorspelbaar parkeerbeleid en uitvoering daarvan op de lange termijn.
De kwetsbaarheden van de huidige tijdelijke situatie van het parkeermanagementsysteem en de parkeerapp zijn in kaart gebracht. Hieruit is naar voren gekomen dat enkele workarounds dit jaar opgeheven moeten worden en dat andere workarounds voor langere tijd moeten worden gehandhaafd. Dit vraagt capaciteit van onze organisatie.

De huidige ontwikkelopgaven en bestaande wensen voor aanpassingen van de parkeerapp zijn tegen het licht gehouden en geprioriteerd en er is met de leverancier besproken hoe deze in een zo realistisch en beheersbare planning opgenomen kunnen worden. De uitkomst hiervan vindt u in bijlage 3.

We hebben ook de afweging moeten maken of de invoering per 1 mei 2025, 1 november 2025 (dit zijn de data waarop betaald parkeren in nieuwe gebieden wordt ingevoerd, zoals vastgesteld in het raadsbesluit van april 2024 over het stadsbreed invoeren van betaald parkeren) onoverkomelijke risico's op zou leveren en of de invoering getemporiseerd zou moeten worden. Er is besloten om door te gaan met de invoering per mei en november, dit heel goed te monitoren en geleerde lessen mee te nemen naar 2026. De verantwoordelijkheid die wij hebben jegens inwoners die reeds een vergunning

hebben aangevraagd en de onduidelijkheid die een dergelijke temporisering met zich zou meebrengen, hebben ons doen besluiten de invoering door te zetten.

Ten slotte is gesproken met andere gemeenten, specifiek Den Haag, Maastricht en Amsterdam, om van hen te horen op welke manier zij hun parkeerbeleid ondersteunen met een parkeermanagementsysteem en tegen welke uitdagingen zij aanlopen. De conclusie uit deze gesprekken is dat de ontwikkeling van een goed parkeermanagementsysteem vele jaren duurt en dat ook na volledige invoering er wensen tot verbetering zijn. Het verschil met Utrecht echter, is dat andere gemeenten bij de invoer van een nieuw systeem en in het geval van te veel problemen terug konden vallen op het oude systeem. Dat kan Utrecht niet.

Risico-inventarisatie, afweging en beheersing

Signalen inwoners essentieel voor verdere ontwikkeling
Het gebruik van de parkeerapp neemt sinds de start in november 2023 toe, ruim 44.500 mensen maken op dit moment gebruik van de kortingsmogelijkheden in de parkeerapp. Bij de invoering van een nieuw gebied zien we een toename van klachten en die nemen met de tijd af. De klachten van inwoners, maar ook de signalen van belangengroepen zijn van groot belang in de doorontwikkeling. Al krijgen we ook signalen – onder andere via het Ombudsloket – dat sommige mensen ontmoedigd zijn om een klacht in te dienen. Wij vinden het belangrijk dat inwoners en ondernemers zich gehoord weten en beschouwen hun signalen als onmisbare informatie voor een verdere doorontwikkeling. Daarom zijn we blij dat de gesprekken met de belangengroepen weer zijn opgestart. In de gesprekken wordt besproken hoe mogelijke drempels voor het indienen van klachten kunnen worden wegnemen en waar verdere verbeteringen in de dienstverlening nodig zijn.

Betere samenwerking met de leverancier en steviger sturing op resultaten
Met de leverancier zijn in de afgelopen maanden intensieve gesprekken gevoerd over de noodzaak van snelle verbeteringen. Er is een gezamenlijke planning met capaciteitsbehoefte opgesteld en er is afgesproken producten in ontwikkeling tussentijds te toetsen. En de capaciteit bij de gemeente is versterkt. Al deze acties hebben de samenwerking met de leverancier verbeterd en hebben meer helderheid gegeven over de planning voor de komende tijd. Elk product of aanpassing doorloopt een proces van bouwen en opleveren (leverancier), testen (gemeente), verbeterpunten oplossen (leverancier), opnieuw testen (gemeente) en invoeren (leverancier en gemeente). Daarom heeft elke oplossing tijd nodig en hangt die tijd ook af van in hoeveel iteraties een product in gebruik genomen kan worden.

Voor 2025 ligt er nu een zo realistisch mogelijke planning, waarbij risico’s zo goed mogelijk in kaart zijn gebracht en de capaciteit aan beide kanten verbeterd is.

In bijlage 2 bij deze brief kunt u de huidige planning vinden. In deze planning zijn de aanpassingen in de parkeerapp ingedeeld in drie categorieën:

Scope 1: Basis op orde: Contractuele basisfunctionaliteiten conform het Programma van Eisen van de aanbesteding;
Scope 2: Doorontwikkeling van reeds opgeleverde producten (waaronder bezoeker betaalt);
Scope 3: Nieuwe producten die buiten het Programma van Eisen van de aanbesteding vallen.

De basis op orde heeft nu prioriteit en daarom zijn de maatregelen in scope 1 prioritair. Daarnaast krijgt de functionaliteit ‘Bezoeker betaalt’ (onderdeel van scope 2) prioriteit. Aan deze functionaliteit wordt al enige tijd gewerkt. De leverancier geeft aan dat de gevraagde wijzigingen voor ‘Bezoeker betaalt’ technisch haalbaar zijn en voldoen aan de veiligheidseisen. De leverancier kan deze functionaliteit technisch opleveren in juli 2025. Daarna wordt er getest en worden de belangengroepen op de hoogte gesteld van de resultaten. Op basis van deze planning van de leverancier en onder voorbehoud dat de testfase slaagt, wordt de functionaliteit in oktober 2025 ingevoerd worden voor gebruikers van de parkeerapp.

Consequentie van deze prioritering is dat er later wordt gestart met de ontwikkeling van andere functionaliteiten. Dat betekent dat het doorontwikkelen van opgeleverde functionaliteiten (scope 2) en het besluit over toevoegen van nieuwe producten (scope 3) later aan de beurt zijn. Niet alle aanpassingen kunnen tegelijk ontwikkeld worden; dat is de les van de afgelopen periode. Steeds opnieuw moeten we een weging maken over welke risico's verantwoord genoeg zijn om te nemen.

Goede fysieke ondersteuning bij digitale dienstverlening
Op dit moment ervaren vooral inwoners met minder digitale vaardigheden problemen met de huidige digitale omgeving van de parkeerinfrastructuur. Zeker de bewoners die in het vorige systeem gebruik konden maken van de parkeerapparaten op straat. Deze situatie komt echter niet meer terug. Uitgangspunt is dat er voor specifieke groepen altijd een mogelijkheid bestaat om ook via een fysiek loket hulp en ondersteuning te krijgen, zoals dat bij andere gedigitaliseerde diensten ook het geval is.

Tijdens het Raadsdebat van 7 december 2023 kondigden wij aan een onderzoek te doen naar hoe er bij digitaliseringstrajecten rekening gehouden kan worden met inwoners die hier moeite mee hebben. Dit onderzoek loopt momenteel. In dat kader zijn gesprekken gevoerd met verschillende professionals binnen en buiten Utrecht met als doel tot aanbevelingen en verbeteringen te komen. Deze aanbevelingen en de daarbij behorende uitwerkingen kunt in de volgende voortgangsbrief publieksdienstverlening verwachten (tweede kwartaal 2025).

Hulp en ondersteuning bij digitale producten is tijdens kantooruren mogelijk bij fysieke loketten. Hieronder staan alle mogelijkheden op een rij:
- Inwoners kunnen voor hulp en ondersteuning terecht bij fysieke gemeentelijke loketten op het Stadskantoor, bij de Wijkbureaus en voor U-pashouders aan het loket van Werk en Inkomen;
- Inwoners kunnen bellen naar het Klantcontactcentrum (KCC), telefoonnummer 14-030; het aan- en afmelden van bezoek en/of zorgverleners en het wisselen van kenteken kan telefonisch plaatsvinden;
- De buurtteams (www.buurtteamsutrecht.nl) en de bibliotheken (https://digitaalhuisutrecht.nl) organiseren op veel plekken in de stad digitale spreekuren;
- De meeste vergunningen kunnen schriftelijk aangevraagd worden; dus niet uitsluitend digitaal;
- Op straat zijn er binnen loopafstand voldoende parkeerautomaten blijven staan.

Aanvullende ondersteuning bij invoeren betaald parkeren
Bij de uitbreiding van betaald parkeergebieden wordt extra capaciteit ingezet vanuit de gemeente om iedereen in het betreffende gebied te informeren en te begeleiden in de overgang naar betaald parkeren. Bij de nieuwe gebieden worden zoveel mogelijk lessen die zijn opgedaan bij de invoering van de vorige gebieden meegenomen. Er worden bijeenkomsten georganiseerd in de wijken waar concreet hulp wordt aangeboden bij het aanvragen van vergunningen en het installeren van de parkeerapp. Deze middagen en avonden werden eerder in de diverse gebieden goed bezocht.

We intensiveren deze aanpak in Kanaleneiland in de eerste week van mei 2025. Bewoners kunnen op het wijkbureau hun vragen stellen over parkeren en geholpen worden.

De komende maanden

De basis op orde brengen is de hoofdprioriteit. Dit doen we terwijl we tegelijkertijd de workarounds blijven gebruiken in de uitrol in de aankomende gebieden. Om dit te bereiken heeft er een duidelijke prioritering plaatsgevonden op basis van de huidige risicoinschatting.

Ook de komende periode worden de risico’s goed in kaart gebracht. Over de voortgang uitvoering parkeren en over de risico's rapporteren we middels een halfjaarlijkse uitvoeringsbrief parkeren. Als de situatie om nieuwe keuzes vraagt, melden we die ook aan uw raad. De invoering van betaald parkeren in mei en november 2025 wordt op de voet gevolgd. De aankomende periode wordt hiervoor de organisatie verder versterkt. De verwachting is dat de prioritering en de extra inzet ervoor zorgen dat dat de risico’s structureel beheersbaar zijn. De uitkomst van de monitoring kan wel iets betekenen in de keuzes in de prioritering of dat ambities losgelaten moeten worden.

Er zijn de afgelopen tijd maatregelen genomen en door betere afspraken met de leverancier worden er belangrijke stappen gezet om de basis op orde te brengen. Maar ondanks alle eerdergenoemde maatregelen blijven er onzekerheden en risico’s. Dit geldt voor onze organisatie, voor bewoners en bezoekers, ook zijn er financiële risico's en grote risico's wat betreft gebiedsontwikkelingen. Als het gaat over de parkeerapp blijft het ook onzeker of nu én in de toekomst de functionaliteiten geboden kunnen worden die de gemeente nodig heeft en die door de gemeenteraad gewenst zijn.

Het is kortom, een ingewikkelde puzzel om te leggen. Daarom is het belangrijk om steeds opnieuw deze risico's te wegen en op basis daarvan de juiste keuzes te maken. We zullen de organisatie verder versterken om de komende maanden de voortgang strak te monitoren.
Aan de hand van deze ervaringen zullen we, samen met uw raad, bespreken wat dit betekent voor onze ambities. In de aankomende halfjaarlijkse voortgangsbrief parkeren zullen de lopende toezeggingen meegenomen worden en de rapportages zullen zoveel mogelijk gelijklopen met besluitvorming.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Bijlage 3. Planning Parkeermanagementsysteem & parkeerapp

De hieronder opgenomen planning is opgesteld op basis van een risico inschatting en wordt beheersbaar geacht. Zodra er significante wijzigingen in de planning optreden, zullen wij de raad daarover informeren.

Scope 1: Intakes en Basisfunctionaliteiten
Het gaat om de oplevering van gevraagde functionaliteiten en producten volgens de eisen en wensen van de aanbesteding. Dit betreft de verplichte eisen en voorwaarden van het nieuwe parkeermanagementsysteem en de producten om te voldoen aan de contractuele afspraken en kwaliteit. De huidige capaciteit is primair gericht op het realiseren van deze scope om de implementatie succesvol af te ronden.

Scope 2: Verbeteringen en doorontwikkeling
Het verbeteren en doorontwikkelen van de opgeleverde producten. Dit betekent het verbeteren van het parkeermanagementsysteem, toevoegen van nieuwe functionaliteiten aan producten en het waarborgen van de dienstverlening.

Scope 3: Nieuwe productontwikkelingen
Deze scope richt zich op uitbreiden van de producten en diensten door middel van nieuwe productontwikkelingen. Deze producten worden ontwikkeld op basis van wensen, behoeften en verzoeken buiten de genoemde vergunningen in de aanbesteding.

Scope 1: Intakes en basisfunctionaliteit

Categorie	*Omschrijving*	*Geplande uitrol*
Intakeproces	Het gaat om verbeteringen en nieuwe producten	April 2025, gereed
Gehandicaptenkaart en -plaats	De functionaliteit gehandicaptenvergunning zit al in het PMS. In de backoffice maken wordt nog gebruik gemaakt van een handmatige verwerking in het Zaaksysteem (workaround). Als kaart en plaats zijn toegevoegd in het PMS kunnen alle gegevens migreren van het zaaksysteem naar het PMS.	Juli 2025, bouw gestart
Zakelijk	Het betreft het toevoegen van e-herkenning en nieuwe aanvraagformulieren ter vervanging van huidige online formulieren Alle zakelijke vergunningen staan in het PMS en de bedrijven maken voor de selfservice nu gebruik van de parkeerapp.	September 2025
Wet- en regelgeving	Overkoepelende eisen om aan te sluiten op wet- en regelgeving, zoals Archiefwet en Digitale toegankelijkheid (WCAG)	Oktober 2025
Garage	Functionaliteit toevoegen aan PMS en migratie van alle gegevens die beheerd worden in huidige workaround voorziening	Vierde kwartaal 2025
Verkeers- en milieu ontheffingen	Functionaliteit toevoegen aan PMS en migratie van alle gegevens die beheerd worden in huidige workaround voorziening	Vierde kwartaal 2025

Scope 2: Doorontwikkeling

Categorie	*Omschrijving*	*Geplande uitrol*
Oplossen storingen en verbeteren gebruikerservaring		Maart 2025, al gereed
Bezoeker betaalt	Nieuwe functionaliteit in de parkeerapp, zodat de bezoeker met korting kan betalen en de bewoner niet hoeft voor te schieten	Oktober 2025, bouw gestart

Terugkeerpatroon zakelijke vergunningen	Nieuwe functionaliteit in de parkeerapp, waarmee een vast parkeerpatroon (bijvoorbeeld elke week op maandagochtend) kan worden ingevoerd	Februari 2026
Kentekenwissel zakelijke vergunningen	Nieuwe functionaliteit in de parkeerapp, waarmee vergunninghouders kunnen wisselen van kenteken	Planning bekend in april (vermoedelijk tweede kwartaal 2026)

Scope 3: Wensen + toezeggingen

Categorie	*Omschrijving*	*Geplande uitrol*
Landelijke milieuzone ontheffingen	Landelijke milieuzone ontheffingen opnemen in het systeem	Vierde kwartaal 2025
Parkeervergunning voor onderwijs	Nieuw parkeerproduct voor de onderwijssector op basis van functionaliteit zakelijke vergunning	Derde kwartaal 2025
Parkeeroplossing voor politie	Afhankelijk van de beleidsmatige keuze kan een nieuw parkeerproduct voor politiemedewerkers ingericht worden op basis van functionaliteit zakelijke vergunning	Vierde kwartaal 2025
Parkeervergunning deelauto	Functionaliteit toevoegen aan PMS en migratie van alle gegevens die beheerd worden in huidige workaround voorziening *N.B. Voor de freefloat-pilot maken we gebruik van SHPV functionaliteit en na een succesvolle pilot zal het PMS ingezet worden*	In onderzoek
Parkeervergunning zorgverlener	Mogelijke uitbreiding Parkeervergunning Mantelzorg / Thuiszorg - vergunning met andere ambulante zorgverleners	Nog niet bekend
Flexibele urenvergunning	Vergunning voor bedrijven voor een flexibel aantal uren naast de reguliere zakelijke vergunning	Nog niet bekend
Parkeervergunning huur/leenauto’s aanpassen naar urenvergunning		Nog niet bekend
Landelijke digitale Gehandicapten Parkeerkaart (GPK) in de parkeerapp	Dit betreft de ParkerenPlus-voorziening van SHPV	In onderzoek, streven is 2025

Gemeenteraad

Dossiernummer	4634
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 juni 2025
Agendapunt	26
Titel	Afrondende besluitvorming na debat over Second opinion nadeelcompensatie Amsterdamsestraatweg
ID	4856
Behandelend ambtenaar	Y. Ozermis
Telefoon	
E-mail	Yunus.ozermis@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder De Vries
Beleidsveld	Wijk Noordwest
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Willemien Kok/Cie Volksgezondheid, Onderwijs, Werk en Economie/06-24862310
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	12 juni 2025

Voorgesteld besluit

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Y. Ozermis	**Datum**	4 maart 2025
E-mail	Yunus.ozermis@utrecht.nl	**Kenmerk**	30183713/250214-yo
Type brief	Voortgangsbrief	**Onderwerp**	Stand van zaken herinrichting Amsterdamsestraatweg
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Wijk Noordwest

Geachte leden van de raad,

In deze brief leest u over de voortgang van de werkzaamheden aan de Amsterdamsestraatweg, een terugkoppeling over de aangenomen moties en een doorkijk naar de verdere planning van het project.

Voortgang werkzaamheden
De werkzaamheden verlopen voorspoedig en liggen op schema. We hebben de grote rioleringswerkzaamheden op de kruispunten met de Acaciastraat en Bethlehemweg volgens planning afgerond. De Amsterdamsestraatweg is nu weer open voor gemotoriseerd verkeer richting het centrum.

Op dit moment ronden we de laatste rioolwerkzaamheden af in de Herenweg/Otterstraat, die uiterlijk in maart klaar zijn. Verder is de stoep aan de oostkant van de weg tussen de Turfstraat en Herenweg klaar en zijn we gestart met de inrichting van de westkant. In afstemming met de nabij gevestigde ondernemers verplaatsen wij de laad- en losplaats tussen de Bethlehemweg en Beverstraat naar de overzijde. De fietspaden krijgen ook steeds meer vorm nu de eerste asfaltlagen zijn aangebracht.
In maart brengen we de nieuwe planten en bomen aan.

De komende maanden werken we tussen de Marnixlaan en de Acaciastraat aan de aanleg van de fietspaden en stoepen. Daarna maken we de rijbaan en verkeersplateaus. Om asfalt aan te leggen op de rijbaan, moeten we de weg afsluiten voor gemotoriseerd verkeer. Hierover informeren we tijdig de omgeving.
Bij kleinere deelgebieden kan af en toe een vertraging van enkele dagen optreden door de dynamiek van het werk. Dit heeft echter geen impact op de algehele planning. We verwachten, zoals we u eerder hebben gemeld, de herinrichtingswerkzaamheden in augustus van 2025 af te ronden.

Buslijn 3
Qbuzz heeft helaas besloten om per 13 februari gedurende de werkzaamheden met buslijn 3 niet meer over de Amsterdamsestraatweg te rijden. We hebben meerdere maatregelen getroffen om de verkeerssituatie te verbeteren voor de bus. Zo zijn de parkeervakken duidelijker gemarkeerd en dieper aangelegd en zijn zowel de werkvakken als de afzettingen aangepast. Daarnaast hebben we onze handhavingsdiensten verzocht om, binnen de beschikbare capaciteit, intensiever en structureler te handhaven op de Straatweg.
Helaas blijven geparkeerde auto's deels buiten de parkeervakken op de rijbaan staan. Hierdoor kunnen de bussen niet goed langs deze auto's. Dit leidt tot vertraging en tot schade aan de auto's en/of bussen. De buslijn volgt een omleidingsroute via de Royaards van den Hamkade, waardoor de afstand tot de halte groter is voor mensen die in de omgeving van de Amsterdamsestraatweg wonen.

Enquête
In december en januari hielden we een enquête om inzicht te krijgen in de ervaringen van de 1755 volgers van de herinrichting via de BouwApp. 147 respondenten vulden de enquête in. De resultaten geven inzicht in hoe de volgers van de BouwApp de communicatie en informatievoorziening ervaren. We vroegen ook naar de ervaren bereikbaarheid en de mate van overlast tijdens de werkzaamheden. Van ondernemers horen we dat ze veel overlast ervaren van de werkzaamheden, dit is in contrast met de positievere resultaten uit de enquête.

Resultaten
De resultaten van de enquête zijn als volgt:

- **Communicatie**: 80% van de respondenten is tevreden of zeer tevreden over de communicatie. Vooral door de regelmatige updates via de BouwApp en huis aan huis berichten. Veel mensen geven aan goed op de hoogte te zijn van de werkzaamheden. De communicatie over afsluitingen en oversteekplaatsen kan beter.
- **Informatievoorziening**: 78% van de respondenten is tevreden of zeer tevreden over de verstrekte informatie over het project. De regelmatige updates via de BouwApp en huis aan huis berichten worden goed ontvangen. Veel van hen voelen zich voldoende geïnformeerd. Verbeterpunten zijn nog duidelijkere kaarten met afsluitingen en omleidingen en meer informatie over de planning en het eindresultaat.
- **Bereikbaarheid**: De meningen over de bereikbaarheid van woningen en bedrijven zijn verdeeld. Bijna de helft van de respondenten is tevreden of zeer tevreden over de bereikbaarheid. Ruim een derde geeft aan hier ontevreden of zeer ontevreden mee te zijn. De overigen hebben geen mening. Punten die zijn genoemd zijn een slechte bereikbaarheid van de Beverstraat en Bloemenbuurt, dat het lastig is om over te steken, dat de straat onoverzichtelijk is, dat de fiets- en voetpaden erg smal zijn, dat er minder parkeerplaatsen zijn en dat er veel meer afsluitingen zijn dan gedacht.
- **Verkeersdoorstroming**: Ruim 70% van de respondenten geven aan de verkeersdoorstroming voldoende tot zeer goed te ervaren, vooral voor fietsers en voetgangers. Tegelijkertijd zijn er klachten over onveilige situaties, verkeersopstoppingen en sluipverkeer door autoverkeer.
- **Overlast**: Ruim de helft van de respondenten ervaart weinig overlast van de werkzaamheden. Mensen geven ook aan uit te kijken naar een mooi eindresultaat. Ervaren veroorzakers van overlast zijn geluid, trillingen, ratten, verkeersdrukte en veranderingen in verkeersroutes.

Conclusie
De resultaten geven een redelijk positief beeld van de ervaringen van de respondenten met betrekking tot de communicatie, informatievoorziening en de verkeersdoorstroming. Over de bereikbaarheid en de ervaren overlast van de werkzaamheden zijn de meningen verdeeld.
Op basis van de enquête zien we dat naast een (groot) deel van de respondenten die tevreden is over de werkzaamheden, dat er ook respondenten zijn die overlast ervaren. Wij stellen daarom verbeteringen voor op de volgende punten:

- We geven meer detailinformatie over de planning in de BouwApp.
- We benadrukken bij de aannemer het belang van het voorkomen van onnodige trillingen en geluid.
- We geven meer informatie over het eindresultaat.
- We proberen de kaarten nog duidelijker te maken
- We proberen de bereikbaarheid en veiligheid op straat te verbeteren. Dit doen we door waar mogelijk toegangswegen open te houden, doorsteken te maken en deze toegankelijk in te richten.
- We gaan aan de slag met deze verbeterpunten om de uitvoering van het project te optimaliseren en de overlast voor bewoners te verminderen.

Ondersteuning voor ondernemers
Tijdens de raadsvergadering op 12 december 2024 hebben we met u gesproken over de behoefte aan ondersteuning van ondernemers die het (financieel) moeilijk hebben. Ook heeft u gevraagd om nogmaals te kijken of er in de herinrichting ook meer ruimte voor terrassen kan worden gemaakt. We geven u graag een terugkoppeling over de acties die we ondernomen hebben.

Ondersteuning van Ondernemer Centraal
Eind vorig jaar zijn gemeenteambtenaren bij ondernemers langsgegaan om hen te informeren over de werkzaamheden en over de mogelijkheden voor hulp wanneer een ondernemer in een lastige (financiële) situatie zit. De verhalen en ervaringen die ruim 100 ondernemers deelden waren heel divers. Ondernemers die aangaven dat zij het moeilijk hadden kregen informatie over de diensten van Ondernemer Centraal. Ondernemer Centraal helpt ondernemers met coaching, advies en financiële ondersteuning. De acht ondernemers die aangaven dat zij in contact wilden komen met Ondernemer Centraal hebben een toekomstgesprek gehad. Hier ging het over de problemen waar een ondernemer tegenaan loopt en welke mogelijkheden er zijn voor hulp en ondersteuning. Waar nodig worden de betrokken ondernemers ondersteund, met onder andere schuldhulpverlening, inkomensondersteuning, versterken van ondernemers en/of hulp bij financiële administratie.

Nadeelcompensatie
Ongeveer 30 ondernemers van de Amsterdamsestraatweg hebben zich bij het schadebureau van de Gemeente Utrecht gemeld met een verzoek voor nadeelcompensatie. Al deze aanvragen zijn in behandeling. Daarnaast hebben een aantal ondernemers een telefonisch adviesgesprek gehad, maar dit heeft niet geleid tot een aanvraag voor nadeelcompensatie.
Er is tot op heden geen nadeelcompensatie toegewezen of een voorschot uitgekeerd.
Nadeelcompensatie is een individuele schaderegeling, iedere aanvraag wordt dan ook individueel behandeld. Om de aanvragers te faciliteren hebben we voor alle aanvragen een onafhankelijk financieel schade-expert (geregistreerd registeraccountant) ingeschakeld. Die neemt persoonlijk contact op met de aanvragers, om uitleg te geven over de procedure en de noodzakelijke gegevens. Uit de rapportage van de expert zal blijken of er recht op nadeelcompensatie bestaat en vooruitlopend

daarop recht op een eventueel voorschot. Op dit moment ontbreken er nog gegevens in alle dossiers, waardoor deze onvoldoende compleet zijn om een beoordeling te kunnen verstrekken.

Terrassen op de ASW
In het vastgesteld ontwerp-inrichtingsplan hebben we goed gekeken naar de mogelijkheid om meer ruimte te maken voor terrassen. Zo hebben we bij het plein van de Watertoren, de Herenweg en de plantage optionele terrassenruimte beschikbaar gesteld. Er zijn in 2023 drie terrassenvergunningen verleend, één ter hoogte van huisnummer 397, bij de plantage en de watertoren. Na deze periode is er nog één aanvraag ingediend, die momenteel in behandeling is. Buiten de pleinen is de stoep niet breed genoeg om meer optionele ruimte voor terrassen te creëren vanuit de herinrichting. Gezien het aantal vastgestelde parkeerplaatsen die nu in uitvoering zijn zien we geen mogelijkheden om extra ruimte voor terrassen op de stoepen te creëren.

Financiën en planning
Het project Amsterdamsestraatweg wordt voornamelijk bekostigd vanuit de budgetten voor Mobiliteit en het Beheer van de Openbare Ruimte. We zien nu dat de totale (verwachte) kosten tijdens de realisatie om meerdere redenen aanzienlijk zijn gestegen. Zo zijn er veel meer BLVC-maatregelen (Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie) nodig dan aanvankelijk werd verwacht. Daarnaast bleek tijdens de uitvoering dat de complexiteit van de ondergrond groter is dan voorzien, waardoor snel actie moest worden ondernomen en daardoor aanpassingen hebben plaatsgevonden. Op dit moment bespreken we met de aannemer waar we mogelijk de kosten en daarmee het financiële knelpunt kunnen beperken. De extra benodigde middelen worden betrokken bij de actualisatie van het Meerjaren Programma Bereikbaarheid (MPB) 2025, onderdeel van het huidige MPR. Knelpunten op lopende projecten worden met voorrang opgelost boven nieuwe programmeringen. Bij de voorjaarsnota 2025 wordt het MPR aan u voorgelegd.

We verwachten, zoals we u eerder hebben gemeld, dat de herinrichtingswerkzaamheden in de zomer van 2025 af te ronden. Hier blijven wij ons aan houden. We verwachten de Amsterdamsestraatweg in augustus open te stellen voor gebruik.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

NADEELCOMPENSATIE HERINRICHTING AMSTERDAMSESTRAATWEG:
BEANTWOORDING AANVULLENDE VRAGEN VOORZIENBAARHEID

Auteur: mw. mr. I.M.C. van Leeuwen
advocaat ZYPP advocaten
Datum: 11 juni 2025

Inleiding en aanvullende vragen

Op 9 april 2025 is aan de gemeenteraad van Utrecht schriftelijk advies gegeven over een aantal vragen met betrekking tot nadeelcompensatie. Deze vragen zijn gesteld in het kader van het project voor de herinrichting van de Amsterdamsestraatweg.

Op 22 mei 2025 heeft de gemeenteraad (Commissie Volksgezondheid, Onderwijs, Werk en Economie) hierover gedebatteerd. Naar aanleiding daarvan zijn aanvullende vragen ontstaan over het bepalen van de peildatum voor voorzienbaarheid. Er is gevraagd om in een aanvullend advies in te gaan op deze vragen. Hierna zijn de vragen vermeld.

Vragen

1. In hoeverre is de vaststelling van de peildatum voor de voorzienbaarheid een politieke keuze?
2. Zou een keuze voor een andere peildatum in rechte ook stand kunnen houden?
3. Is er een ander peilmoment dan de datum in 2016 (terinzagelegging ontwerpbestemmingsplan met ontwikkelstrategie), die juridisch navolgbaar is en welke argumenten zouden dat kunnen onderbouwen?

Voorafgaand: Voorzienbaarheid

1. Op deze plaats wordt allereerst teruggegrepen op wat het criterium voorzienbaarheid inhoudt in de sfeer van nadeelcompensatie. Kort samengevat komt schade niet voor een tegemoetkoming in aanmerking, als de schade voor de benadeelde voorzienbaar is. Dit is bepaald in de rechtspraak en ook, sinds 1 januari 2024, in de Algemene wet bestuursrecht.[1]

2. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) hanteert als uitgangspunt dat voorzienbaarheid kan worden vastgesteld op basis van:

   concrete beleidsvoornemens die openbaar zijn gemaakt

   Er wordt regelmatig gediscussieerd over de vraag (i) of een beleidsvoornemen voldoende concreet is en (ii) wanneer een beleidsvoornemen daadwerkelijk openbaar is gemaakt. In de rechtspraak zijn daarvan een groot aantal voorbeelden te vinden.[2] Hierna zijn enkele handvatten uit de rechtspraak weergegeven:

[1] Zie onderdeel 2 van het advies van 9 april 2025.

[2] Zie onderdeel 2 van het advies van 9 april 2025.

- Met voorzienbaarheid wordt in beginsel gedoeld op objectieve voorzienbaarheid. Dat wil zeggen: voorzienbaarheid op basis van een concreet beleidsvoornemen dat openbaar is gemaakt. Niet vereist is dat de benadeelde ook daadwerkelijk wist, dat de schadeoorzaak zich zou kunnen voordoen. De vraag is of hij het had kunnen weten.[3]

- Voor het aannemen van voorzienbaarheid is niet vereist dat de uitvoering van de schadeveroorzakende maatregel volledig en onherroepelijk vaststaat; ook is niet vereist dat de maatregel in detail is uitgewerkt of dat de omvang van de nadelige gevolgen met nauwkeurigheid kan worden bepaald. Beslissend is of op het moment van investering de mogelijke schadeveroorzakende maatregel zodanig kenbaar was, dat hiermee bij de investeringsbeslissing rekening kon worden gehouden.[4]

- Met een openbare behandeling in de gemeenteraad is geen sprake van openbaarmaking van het beleidsvoornemen. Ook het vermelden van een ontwikkeling in de notulen van de raadsvergadering leidt niet tot openbaarmaking van een concreet beleidsvoornemen. Van een belanghebbende mag niet worden verwacht dat hij op zoek gaat naar documenten die niet actief openbaar zijn gemaakt en waarvan hij het bestaan niet kent.[5]

Vraag 1: In hoeverre is de vaststelling van de peildatum voor de voorzienbaarheid een politieke keuze?

3. De vaststelling van de peildatum voor voorzienbaarheid is een beslissing van het bevoegd gezag. Deze beslissing dient tot stand te komen door allereerst een grondige analyse te maken van de totstandkomingsgeschiedenis van de schadeveroorzakende maatregel. Vervolgens dient beoordeeld te worden wanneer – gedurende deze totstandkomingsgeschiedenis – sprake is van een (eerste) concreet beleidsvoornemen, dat openbaar is gemaakt. Op basis van deze analyse dient de peildatum te worden vastgesteld. Daarmee is het geen politieke keuze, maar een juridisch-bestuurlijke beslissing.

Vraag 2: Zou een keuze voor een andere peildatum in rechte ook stand kunnen houden?

4. Ja, dat is voorstelbaar. De vaststelling van de peildatum van voorzienbaarheid is veelal geen exacte wetenschap. De invulling van het criterium ‘concreet beleidsvoornemen dat

[3] ABRvS 24 juli 2024, ECLI:NL:RVS:2024:3023 (Ooststellingwerf).

[4] ABRvS 11 maart 2015, ECLI:NL:RVS:2015:763 (Minister van Infrastructuur en Milieu).

[5] ABRvS 15 februari 2017, ECLI:NL:RVS:2017:387 (Castricum).

openbaar is gemaakt' laat in diverse gevallen ruimte voor interpretatie en discussie. Dit maakt ook dat het voorstelbaar is dat een andere peildatum in rechte stand kan houden.

Vraag 3: Mogelijkheid van andere peildatum dan 2016?

5. Door raadsleden is de vraag gesteld of de mogelijkheid bestaat om een andere peildatum voor voorzienbaarheid te hanteren dan 18 mei 2016. Dat is het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan Amsterdamsestraatweg en de daarbij gevoegde Ontwikkelstrategie.

6. De aanleiding hiervoor is dat (een aantal) raadsleden het ontwerpbestemmingsplan en de Ontwikkelstrategie als onvoldoende concreet aanmerken om op basis daarvan de herinrichtingswerkzaamheden aan de Amsterdamsestraatweg te kunnen voorzien.

7. Zoals in het advies van 9 april 2025 is opgemerkt, is het juridisch een bepleitbaar standpunt dat de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan als peildatum voor de voorzienbaarheid wordt gehanteerd. Het ontwerpbestemmingsplan en de Ontwikkelstrategie maken duidelijk dat er ingrepen aan de Amsterdamsestraatweg verwacht kunnen worden. De rechtspraak vereist ook niet dat een maatregel al tot in detail moet vaststaan om voorzienbaarheid aan te nemen. Tegelijkertijd moet worden toegegeven, dat zowel het ontwerpbestemmingsplan als de Ontwikkelstrategie weinig concrete handvatten geven voor de herinrichting van de Amsterdamsestraatweg zelf. Beide documenten concentreren zich met name op het gebied van en rond de Amsterdamsestraatweg. Dat betekent dus dat er discussie mogelijk is over de vraag of het ontwerpbestemmingsplan en de Ontwikkelstrategie *een voldoende concreet beleidsvoornemen* bevat om op basis daarvan de herinrichtingswerkzaamheden van de Amsterdamsestraatweg te kunnen voorzien.

8. Gevraagd is of er een alternatieve peildatum voor de voorzienbaarheid kan worden aangewezen. In het kader van dit aanvullend advies is daar een eerste korte verkenning naar uitgevoerd. Hieruit blijkt dat er vanaf 2016 tot op heden een groot aantal documenten, notities en raadsbrieven zijn verschenen over de herinrichting van de Amsterdamsestraatweg. Het gaat het bestek van deze notitie te buiten om daar diepgaand onderzoek naar te doen om een precieze peildatum vast te stellen. Op deze plaats kunnen wel een aantal opmerkingen worden gemaakt, die mogelijk enige richting geven:

    a. Het bespreken van (beleids)documenten in de gemeenteraad en het plaatsen van (beleids)documenten op de (openbaar raadpleegbare) agenda van de gemeenteraad kan niet worden aangemerkt als openbaarmaking van een concreet beleidsvoornemen in het kader van de vaststelling van voorzienbaarheid (zie randnummer 2 van deze notitie). Dit geldt ook voor de verzending van raadsbrieven door het college aan de gemeenteraad. Ook die verzending wordt niet aangemerkt als openbaarmaking, op basis waarvan voorzienbaarheid kan

worden tegengeworpen. Om voorzienbaarheid op basis van deze documenten aan te nemen, is dus een actief publicatiemoment vereist.

b. Bij de eerste verkenning is aangetroffen een document genaamd ‘Op weg naar een aantrekkelijke Straatweg, Inrichtingsvoorstel & uitvoeringstrategie’. Dit document dateert van 19 juni 2017 en is in opdracht van de gemeente Utrecht opgesteld door adviesbureau Goudappel Coffeng. Dit document maakt duidelijk dat het voornemen bestaat om de Amsterdamsestraatweg op het traject Paardenveld – Marnixlaan volledig opnieuw in te richten. In het document worden drie inrichtingsalternatieven beschreven. Daarmee is het document aanzienlijk concreter dan het bestemmingsplan en de Ontwikkelstrategie. Overigens blijkt uit dit document ook dat inrichtingsvarianten in oktober 2016 (zie p. 13) en in het voorjaar van 2017 (zie p. 24) zijn besproken met belanghebbenden (burgers en ondernemers). Het ligt daarmee in de rede dat herinrichtingsvoorstellen van de Amsterdamsestraatweg ook al eerder openbaar zijn gemaakt. Wanneer die openbaarmaking heeft plaatsgevonden is mij niet bekend. Dit is echter wel van groot belang bij de vaststelling van een mogelijke alternatieve peildatum.

9. U heeft gevraagd om uw vragen kort te beantwoorden. Zoals aangegeven, gaat een nader onderzoek naar een mogelijke alternatieve peildatum deze korte beantwoording te buiten. Om dat zorgvuldig te doen, vergt dat een afzonderlijke studie die de meer tijd in beslag zal nemen. Voor een het vaststellen van een mogelijke alternatieve peildatum zijn twee aspecten van doorslaggevend belang:
    1. Een voldoende concreet beleidsvoornemen;
    2. De actieve openbaarmaking daarvan (anders dan de enkele toezending aan de gemeenteraad).

10. Ik hoop met deze aanvullende notitie uw vragen zoveel mogelijk beantwoord te hebben.

***

Gemeente Utrecht

Nadeelcompensatie Amsterdamsestraatweg

Ineke van Leeuwen, 9 april 2025

zypp advocaten

Juridisch kader nadeelcompensatieverzoeken

Welk recht is van toepassing?

- In ieder geval niet de Omgevingswet, want er zijn voor de werkzaamheden geen omgevingsrechtelijke besluiten genomen op grond van de Ow

Welk recht dan wel?

- Ofwel de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Titel 4.5 bevat algemene regels over nadeelcompensatie

- Als besluiten en/of werkzaamheden zijn gestart vóór 1 januari 2024 dan zijn op grond van het overgangsrecht bij de Awb de algemene nadeelcompensatiegrondslagen van toepassing. Deze zijn hoofdzakelijk vastgelegd in rechtspraak

zypp advocaten

Risicoaanvaarding / voorzienbaarheid

De voorzienbaarheid van een schadeveroorzakende maatregel dient beoordeeld te worden aan de hand van de vraag of ten tijde van de investeringsbeslissing voor een redelijk denkend en handelend ondernemer aanleiding bestond om rekening te houden met de kans dat de situatie ter plaatse in ongunstige zin zou wijzigen.

Criterium: Concrete beleidsvoornemens die openbaar zijn gemaakt

Standpunt college

Voor reconstructie: Het moment van terinzagelegging van ontwerpbestemmingsplan met onderliggende Ontwikkelstrategie (mei 2016)

Voor rioleringswerkzaamheden: Voorlopig ontwerp (januari 2023)

zypp advocaten

Risicoaanvaarding / voorzienbaarheid

- De peildatum voor de voorzienbaarheid wordt bepaald door toepassing van de juridische kaders op de concrete casus
- Centrale vraag: Vanaf welk moment was het voor een redelijk denkend en handelend ondernemer voorzienbaar dat zich hinder zou voordoen door de herinrichting van de Amsterdamsestraatweg
- Het college heeft enige ruimte bij de vaststelling van de peildatum. Vaststelling van peildatum is veelal geen exacte wetenschap
- De openbaarmaking van Ontwikkelstrategie (voor herinrichting) is een aannemelijke peildatum, die past binnen juridische kaders
- Belangrijk is om de juridische kaders tot uitgangspunt te nemen. Anders reële kans op ongewenste precentwerking

zypp advocaten

Normaal maatschappelijk risico

- Het normaal maatschappelijk risico (NMR) is een standaard beoordelingscriterium bij de beoordeling van nadeelcompensatieverzoeken. Schade die valt binnen het NMR komt niet voor vergoeding in aanmerking
- Er zijn geen vaste wettelijke percentages voor gevallen zoals deze
- Een vaste percentage van 8% per jaar wordt in de rechtspraak geaccepteerd. Er zijn vele variaties mogelijk
- Concernbenadering is bij de huidige stand van de rechtspraak rechtmatig

zypp advocaten

Communicatie over nadeelcompensatie

- Er gelden geen juridische richtlijnen voor de wijze van communiceren over nadeelcompensatietrajecten

zypp advocaten

HERINRICHTING AMSTERDAMSESTRAATWEG
Advies nadeelcompensatie

Auteur: mw. mr. I.M.C. van Leeuwen
advocaat ZYPP advocaten
Datum: 9 april 2025

Onderdeel 1: JURIDISCH KADER

Achtergrond vraagstelling
Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Deze wet bevat ten aanzien van nadeelcompensatie een afwijkende regeling ten opzichte van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Er zijn vragen gerezen over het toepasselijke wettelijke kader (Awb of Omgevingswet).

Concrete vragen:
1. Welk juridisch kader is van toepassing op nadeelcompensatieverzoeken vanwege de werkzaamheden aan de Amsterdamsestraatweg?
2. Wat betekent dit voor het beoordelingscriterium voorzienbaarheid?

Vraag 1: Toepasselijk juridisch kader nadeelcompensatie

1. Nadeelcompensatie is de juridische term, waarmee schade wordt aangeduid die wordt geleden door rechtmatig overheidshandelen.

2. Sinds 1 januari 2024 zijn in de Algemene wet bestuursrecht (Awb) algemene regels opgenomen voor de beoordeling van nadeelcompensatieverzoeken. Deze regels staan in titel 4.5 van de Awb.

3. Op 1 januari 2024 is ook de Omgevingswet (Ow) in werking getreden. In de Omgevingswet is ook een onderdeel gewijd aan nadeelcompensatie. Dit is afdeling 15.1 van de Omgevingswet. Afdeling 15.1 bevat aanvullende regels ten opzichte van de Awb over een aantal aspecten van nadeelcompensatie. Daar waar de Ow een aanvullende regeling geeft ten opzichte van de Awb, gaan de regels van de Ow 'voor' op de regels van de Awb.

4. De nadeelcompensatieregeling uit de Ow is alleen van toepassing als schade wordt veroorzaakt door een rechtmatig besluit, dat op basis van de Ow is genomen. In artikel 15.1, lid 1 Ow staat vermeld welke besluiten dat zijn.

5. Door de gemeente is meegedeeld dat er geen besluiten zijn genomen op grond van de Ow voor de werkzaamheden aan de Amsterdamsestraatweg. Dit betekent dat op de beoordeling van eventuele nadeelcompensatieverzoeken de regels uit de Ow in ieder geval niet van toepassing zijn.

6. Dit betekent dat het juridisch kader *in beginsel* de Awb betreft. Er is bewust 'in beginsel' opgemerkt:
   - Uit de berichtgeving van de gemeente leid ik af, dat er mogelijk ook al vóór 1 januari 2024 (verkeers)besluiten zijn genomen in verband met de aanpassing van de Amsterdamsestraatweg. Op schade veroorzaakt door deze besluiten is op grond van het overgangsrecht het oude recht van toepassing, en niet de Awb.[1] Dit

[1] Zie artikel IV van de Wet nadeelcompensatie en schadevergoeding bij onrechtmatige besluiten.

oude recht wordt overigens hoofdzakelijk gevormd door rechtspraak. Vóór inwerkingtreding van de Awb bestond er namelijk geen landelijk wettelijk kader voor de beoordeling van nadeelcompensatieverzoeken. Voor de inhoudelijke beoordeling van nadeelcompensatieverzoeken maakt het dan ook weinig uit of de Awb of de beoordelingscriteria uit de rechtspraak van toepassing zijn.

7. Naast de regels uit de Awb heeft de gemeente Utrecht een Verordening nadeelcompensatie. Ook deze Verordening is onderdeel van het juridisch kader. Verder is er veel rechtspraak, waarin de beoordelingscriteria voor nadeelcompensatieverzoeken nader zijn uitgekristalliseerd (zie randnummer 6). De rechtspraak is en blijft belangrijk voor de wijze, waarop nadeelcompensatieverzoeken beoordeeld moeten worden.

Conclusie

8. Het juridisch kader voor de beoordeling van nadeelcompensatieverzoeken betreft in dit geval:
    a. titel 4.5 van de Awb, als de schadeoorzaak en de werkzaamheden dateren van na 1 januari 2024;
    b. de Verordening nadeelcompensatie van de gemeente Utrecht;
    c. de relevante rechtspraak.

Vraag 2: Voorzienbaarheid / risicoaanvaarding

9. In de Awb is een artikel (artikellid) opgenomen over voorzienbaarheid (ook wel aangeduid als risicoaanvaarding). Dit is artikel 4:126, lid 2, aanhef en onder a Awb. Dit artikellid luidt als volgt:

    'Schade blijft in elk geval voor rekening van de aanvrager voor zover:
    a. hij het risico van het ontstaan van de schade heeft aanvaard;'

10. Dit artikel is algemeen geformuleerd. In de rechtspraak is nader uitgekristalliseerd wanneer iemand het risico op het ontstaan van schade heeft aanvaard. Hierbij blijft de rechtspraak van vóór de inwerkingtreding van titel 4.5 Awb van belang. Titel 4.5 bevat geen inhoudelijke wijziging ten aanzien van het criterium voorzienbaarheid.

11. Hierna is een citaat opgenomen uit een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS). Dit citaat laat zien hoe de ABRvS de voorzienbaarheid beoordeeld:

    'De voorzienbaarheid van een schadeveroorzakende overheidsmaatregel dient beoordeeld te worden aan de hand van het antwoord op de vraag of ten tijde van de investeringsbeslissing voor een redelijk denkend en handelend ondernemer aanleiding bestond om rekening te houden met de kans dat de situatie ter plaatse in ongunstige zin zou veranderen. Daarbij dient rekening te worden gehouden met concrete beleidsvoornemens die openbaar zijn gemaakt.' (ABRvS 29-09-2021, ECLI:NL:RVS:2021:2121)

12. In de nadeelcompensatiepraktijk dient, voor het bepalen van het moment van voorzienbaarheid, vastgesteld te worden wanneer er '*concrete beleidsvoornemens zijn opgesteld, die openbaar zijn gemaakt*' en waaruit kan worden afgeleid dat de schadeveroorzakende gebeurtenis zich zou voordoen. Pas vanaf dat moment kan er sprake zijn van voorzienbaarheid. Vóór die tijd – dus voordat concrete beleidsvoornemens openbaar zijn gemaakt – is van voorzienbaarheid geen sprake.

13. De ABRvS is in zijn rechtspraak ook nader ingegaan op de vraag wanneer gesproken kan worden van een concreet beleidsvoornemen. Hierna is een citaat opgenomen uit een uitspraak, die laat zien hoe de ABRvS daar tegenaan kijkt:

> *'Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (...) is voor het aannemen van voorzienbaarheid niet vereist dat verwezenlijking van de schadeveroorzakende overheidsmaatregel volledig en onherroepelijk vaststaat, dat de maatregel tot in detail is uitgewerkt of dat de omvang van de nadelige gevolgen met nauwkeurigheid kan worden bepaald. Beslissend is of op het moment van investering, zoals bij de aankoop van een onroerende zaak, de mogelijkheid van de schadeveroorzakende overheidsmaatregel zodanig kenbaar was, dat hiermee bij de beslissing tot investering rekening kon worden gehouden. Dit geldt, zoals de Afdeling eveneens eerder heeft overwogen (...) ook voor tijdelijke hinder, zoals in dit geval aan de orde is.'* (ABRvS 28 april 2021, ECLI:NL:RVS:2021:889)

Conclusie

14. De voorzienbaarheid dient in het geval van de herinrichting van de Amsterdamsestraatweg beoordeeld te worden aan de hand van artikel 4:126 Awb en de wijze waarop dat in de rechtspraak is uitgekristalliseerd. De specifieke regels uit de Ow zijn daarbij niet van toepassing.

Onderdeel 2: PEILDATUM

Achtergrond vraagstelling
De gemeente heeft gekozen voor de publicatie van het bestemmingsplan als peildatum voor de voorzienbaarheid. Het college gaf aan dat er geen andere keuze mogelijk is voor deze peildatum.

Concrete vragen:

3. Wat is de uiterste datum die de gemeente kan/mag gebruiken als peildatum? Kan dit onderbouwd worden?
4. Welke beleidsvrijheid heeft de gemeenteraad of het college om een ruimhartiger peildatum te kiezen dan de publicatie van het bestemmingsplan?

Vraag 3: Peildatum / moment voorzienbaarheid

15. Zoals uit de beantwoording van vraag 2 blijkt, wijzen de wet en de rechtspraak geen specifieke peildatum aan voor het moment van voorzienbaarheid. De peildatum dient

door het bevoegd gezag zelf te worden vastgesteld aan de hand van de criteria die daarvoor, hoofdzakelijk in de rechtspraak, zijn opgenomen. Daarbij wordt doorslaggevende betekenis toegekend aan de '*concrete beleidsvoornemens, die openbaar zijn gemaakt*'. Als tegen nadeelcompensatiebesluiten geprocedeerd wordt dan is het uiteindelijk aan de rechter om te beoordelen of het bevoegd gezag een juiste peildatum heeft vastgesteld.

16. In de adviesopdracht is de vraag gesteld wat de uiterste datum is, die de gemeente kan gebruiken als peildatum. In de nadeelcompensatiepraktijk wordt meestal een alternatieve vraag gesteld: 'Wat is het eerste (vroegste) moment waarop voorzienbaarheid kan worden tegengeworpen?'

17. Door het college is in de raadsbrief van 11 december 2024[2] een standpunt ingenomen ten aanzien van voorzienbaarheid:
    a. de herinrichting van de Amsterdamsestraatweg is volgens het college voorzienbaar vanaf het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan Amsterdamsestraatweg. Dit ontwerpbestemmingsplan is 20 mei 2016 ter inzage gelegd;

    b. dat er werkzaamheden aan de riolering zouden worden uitgevoerd, was in 2016 nog niet bekend. Eventuele schade vanwege hinder door de rioleringswerkzaamheden is volgens het college voorzienbaar vanaf januari 2023. Dit is het moment waarop het Voorlopig Ontwerp bekend is gemaakt.

18. Dit standpunt van het college is gebaseerd op een advies van advocatenkantoor AKD N.V. van 2 december 2024. De gemeente heeft aan AKD N.V. de vraag voorgelegd vanaf wanneer er sprake is van voorzienbaarheid met de werkzaamheden aan de Amsterdamsestraatweg en de rioleringswerkzaamheden. De conclusie uit het advies heeft het college overgenomen, gelet op de raadsbrief van 11 december 2024.

19. In het kader van deze adviesopdracht is het advies van AKD N.V. ter beschikking gesteld aan ondergetekende. Het advies van AKD N.V. is een gemotiveerd advies, waarbij de juiste juridische kaders zijn toegepast. Er wordt terecht aansluiting gezocht bij het criterium 'concreet beleidsvoornemen dat openbaar is gemaakt'. In het advies wordt het ontwerpbestemmingsplan, meer specifiek de Ontwikkelstrategie Amsterdamsestraatweg (bijlage 2 bij de toelichting bij het ontwerpbestemmingsplan) aangemerkt als het concrete beleidsvoornemen. In deze Ontwikkelstrategie staat duidelijk vermeld dat de Amsterdamsestraatweg en aanliggende verblijfsgebieden heringericht worden.[3] Dit betekent dat een redelijk denkend en handelend ondernemer er vanaf de openbaarmaking van de Ontwikkelstrategie rekening mee kon houden, dat er omvangrijke werkzaamheden aan de Amsterdamsestraatweg en omliggende verblijfsgebieden zou plaatsvinden. De conclusie van AKD N.V. dat er vanaf dat moment –

[2] Kenmerk 12988925/101224-DR.
[3] Zie bijv. p. 9 en p. 17 van de Ontwikkelstrategie.

terinzagelegging ontwerpbestemmingsplan met Ontwikkelstrategie – sprake is van voorzienbaarheid is daarmee begrijpelijk en aannemelijk.

20. Het college heeft aan de gemeenteraad meegedeeld, dat er geen andere keuzemogelijkheid zou zijn voor de peildatum. Dit standpunt is mijn inziens onvoldoende genuanceerd. De peildatum wordt vastgesteld door het algemene kader uit de rechtspraak (zie randnummer 11) toe te passen op de concrete casus. Deze beoordeling biedt in veel gevallen enige ruimte voor de vaststelling van de peildatum. De vraag die gesteld zou kunnen worden is of het voor een redelijk denkend en handelend ondernemer op basis van het ontwerpbestemmingsplan – althans de Ontwikkelstrategie – voldoende duidelijk was wat de aard en omvang van de hinder zou kunnen zijn. Als voorbeeld wordt in dit verband gewezen op een uitspraak van de ABRvS over het tracébesluit weguitbreiding Schiphol-Amsterdam-Almere.[4]

    Het tracébesluit voorziet onder meer in de aanleg van een 3 km lange tunnel in de A9 Gaasperdammerweg. Een verzoekster is sinds 2007 eigenares van een woning, die ligt nabij de nieuw aan te leggen tunnel. Zij stelt veel geluid- en trillingsoverlast te hebben ondervonden door de werkzaamheden. Door de minister wordt de schade voorzienbaar geacht omdat in 2005 – voor aankoop van de woning – de zogenaamde startnotitie ter inzage heeft geleden. Op basis van deze startnotitie kon verzoekster voorzien dat er ter plaatse mogelijk een tunnel werd aangelegd, waarbij tijdens de aanleg hinder zou plaatsvinden. De ABRvS volgt dit standpunt van de minister niet. Daarbij overweegt de ABRvS:

    'Naar het oordeel van de Afdeling kon [appellante] ten tijde van de koop van haar woning de aard, ernst, omvang en duur van de hinder als gevolg van de reconstructiewerkzaamheden aan de A9 Gaasperdammerweg op basis van de startnotitie niet in volle omvang voorzien. Zo kon [appellante] niet voorzien dat de funderingswerkzaamheden het heien van 10.000 heipalen en het intrillen van 1.800 damwandprofielen over een periode van ongeveer anderhalf jaar zou omvatten, dat ook 's nachts zou worden doorgewerkt en dat het werkterrein nabij haar woning zou worden gesitueerd, waarbij bestaande bosschages tussen de woning en de A9 Gaasperdammerweg zouden worden gekapt. (...) In het advies van (...) is ten onrechte geen onderscheid gemaakt tussen de voorzienbaarheid van het project en de voorzienbaarheid van de mate en de ernst van de hinder die van de realisering van het project zou kunnen worden ondervonden.'

21. In de Ontwikkelstrategie Amsterdamsestraatweg staat duidelijk vermeld dat de Amsterdamsestraatweg en aanliggende verblijfsgebieden heringericht worden. Voor een drukke weg zoals de Amsterdamsestraatweg betekent dit dat er onvermijdelijk hinder zal optreden. Hoewel in de Ontwikkelvisie niet tot in detail de mate van hinder is besproken, is dat volgens vaste rechtspraak ook niet vereist voor het aannemen van

[4] ABRvS 30 oktober 2019, ECLI:NL:RVS:2019:3639 (Gaasperdammerweg).

voorzienbaarheid (zie randnummer 13). De uitspraak over de Gaasperdammerweg lijkt af te wijken van de gebruikelijke lijn in de rechtspraak. Dit kan mogelijk verklaard worden door de zeer ernstige hinder, waarvan bij de uitvoering van dat project sprake was.

22. In het geval van de reconstructie van de Amsterdamsestraatweg is er sprake van reguliere wegwerkzaamheden, waarbij het openbare gebied heringericht wordt. Deze herinrichting is voorzienbaar op basis van de Ontwikkelstrategie. Het moment van openbaarmaking van de Ontwikkelstrategie lijkt daarmee een passende peildatum voor de voorzienbaarheid van de hinder, ook al stond op dat moment nog niet tot in detail vast wat de hinder zou kunnen zijn. De verwachting is dat deze peildatum de rechterlijke toets zal kunnen doorstaan.

Conclusie

23. Het college heeft op basis van juridisch advies van AKD N.V. een standpunt ingenomen over de voorzienbaarheid van de schadeoorzaak. De terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan (t.a.v. de werkzaamheden aan de Amsterdamsestraatweg) en de publicatie van het Voorlopig ontwerp (t.a.v. van de rioleringswerkzaamheden) zijn daarbij aangemerkt als de peildatum voor de voorzienbaarheid. Dit standpunt past binnen de juridische kaders en is begrijpelijk en aannemelijk.

Vraag 4: Beleidsvrijheid bij vaststelling peildatum

24. In de adviesopdracht is de vraag gesteld of de gemeenteraad of het college beleidsvrijheid heeft om te kiezen voor een andere (ruimhartigere) peildatum.

25. De wet bepaalt niet wat de precieze peildatum voor het aannemen van voorzienbaarheid is. De wet bepaalt uitsluitend dat als een aanvrager het risico op het ontstaan van schade heeft aanvaard, de schade voor rekening van de aanvrager blijft (art. 4:126, lid 2 Awb).

26. Het is in eerste instantie aan het bevoegd gezag om de voorzienbaarheid te beoordelen en zelf een peildatum vast te stellen met inachtneming van de daarvoor geldende kaders (die hoofdzakelijk voortvloeien uit de rechtspraak). Het is – bij discussies hierover – uiteindelijk aan de rechter om te toetsen of het bevoegd gezag de juiste peildatum heeft vastgesteld.

27. Het vaststellen van de peildatum is veelal geen exacte wetenschap. De vaststelling dient het resultaat te zijn van een zorgvuldige beoordeling van ‘concrete beleidsvoornemens, die openbaar zijn gemaakt’. Daarbij volgt uit de rechtspraak dat voor het aannemen van voorzienbaarheid niet vereist is dat de schadeveroorzakende overheidsmaatregel al volledig en onherroepelijk vaststaat of dat de maatregel tot in detail is uitgewerkt (zie de geciteerde uitspraak in randnummer 13). Ook een lang tijdsverloop tussen het concrete

beleidsvoornemen en de schadeveroorzakende handeling is volgens vaste rechtspraak geen reden om geen voorzienbaarheid aan te nemen.[5]

28. Omdat de peildatum wordt vastgesteld aan de hand van de toepassing van juridische kaders, is er veelal enige ruimte binnen deze beoordeling. Zie ook randnummers 20 en 21 van dit advies.

29. Een belangrijke kanttekening hierbij is mogelijke (ongewenste) precentwerking. Want wat maakt dat in dit geval door de gemeenteraad mogelijk een ruimhartiger aanvangsmoment van de voorzienbaarheid gewenst is. En waarom wordt bij eventuele andere projecten geen ruimhartigere benadering gekozen. Het verdient de voorkeur om bij de vaststelling van de peildatum vast te blijven houden aan de juridische kaders, die daarvoor in de rechtspraak zijn ontwikkeld.

Conclusie

30. Het vaststellen van de peildatum van voorzienbaarheid gebeurt door de juridische kaders toe te passen op het voorliggende project. Dit is veelal geen exacte wetenschap en daardoor is er meestal enige ruimte bij de vaststelling van de peildatum. Om willekeur en ongewenste precentwerking te voorkomen is het daarbij van belang om vast te houden aan juridische kaders.

Onderdeel 3: NORMAAL MAATSCHAPPELIJK RISICO EN CONCERNBENADERING

Achtergrond vraagstelling
De benadeelde ondernemers hebben te maken met verschillende drempelpercentages voor de omzetvermindering. Afhankelijk van de branche ligt het drempelpercentage tussen de 8% en 15%. Verder hanteert de gemeente Utrecht bij de berekening van nadeelcompensatie de concernbenadering, terwijl de gemeente Den Haag dit niet doet.

Concrete vragen:

5. Welke percentages kunnen er gehanteerd worden voor de berekening? Kan deze technisch gezien voor alle ondernemers gelijk worden gesteld op 8%?
6. Is hoeverre is de concernbenadering van de gemeente Utrecht rechtmatig?

Vraag 5: Normaal maatschappelijk risico

31. Het uitgangspunt van nadeelcompensatie is dat schade die valt binnen het normaal maatschappelijk risico (NMR) niet voor vergoeding in aanmerking komt. Dit is ook opgenomen in de Awb. Op grond van de Awb komt schade alleen voor een tegemoetkoming in aanmerking, als de schade uitgaat boven het NMR (art. 4:126, lid 1 Awb).

[5] ABRvS 6 juli 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1876 (Doesburg).

32. De Awb geeft geen concreet percentage voor de omvang van het NMR. Het vaststellen van de omvang van het NMR is overgelaten aan het bevoegd gezag. Bij discussie over het NMR toetst en beoordeelt de rechter of het bevoegd gezag het NMR op juiste wijze heeft vastgesteld.

33. Er is in de loop der tijd veel rechtspraak gewezen over het NMR bij nadeelcompensatie. In twee richtinggevende uitspraken uit 2012 en 2014 heeft de ABRvS bepaald dat een vaste omzetdrempel van 15% niet redelijk is. De reden daarvoor is onder meer dat deze drempel ten onrechte geen onderscheid maakt tussen diverse branches en kostenstructuren in deze branches.[6] In die uitspraak stelde de ABRvS de omvang van het NMR uiteindelijk zelf vast op een drempelpercentage van 10% van de gemiddelde jaaromzet over de drie voorafgaande jaren.

34. Onder meer deze twee uitspraken hebben veel stof doen opwaaien in de nadeelcompensatiepraktijk. Voordat deze uitspraken werden gewezen, was het namelijk niet ongebruikelijk om in nadeelcompensatiezaken een vaste omzetdrempel van 15% te hanteren. Er is door de minister van BZK een werkgroep ingesteld met vertegenwoordigers van overheden, bedrijfsleven en deskundigen. Deze werkgroep heeft in 2018 de Handleiding nadeelcompensatie bij infrastructurele maatregelen uitgebracht.[7] Deze Handleiding bevat een alternatieve aanpak voor het bepalen van de omvang van het NMR, die bestaat uit twee fasen:

    a. Eerste fase: bepaling van ingangsdrempel. Die is gerelateerd aan de brutowinstmarge van de onderneming. Als de schade lager ligt dan de ingangsdrempel dan valt de schade binnen het NMR;
    b. Tweede fase: Als de schade de ingangsdrempel overschrijdt, dan wordt het forfait – de omvang van het NMR – vastgesteld. Ook dat forfait is afhankelijk van de brutowinstmarge.

    Hierna is voor de beeldvorming de tabel met de ingangsdrempels (fase een) weergegeven:

brutowinstmarge	minimale omzetderving
0 – 35%	13,0%
36 – 64%	11,0%
65 – 100%	8,0%

Bron: p. 59 Handleiding nadeelcompensatie bij infrastructurele maatregelen

[6] ABRvS 5 december 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BY5105 (tussenuitspraak Wouwse Tol) en ABRvS 28 mei 2014, ECLI:NL:RVS:2014:1868 (einduitspraak Wouwse Tol).
[7] https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-851353.pdf.

35. Deze Handleiding is geen wetgeving. Er zijn bevoegde gezagen die deze Handleiding, al dan niet expliciet, toepassen. Er zijn ook bevoegde gezagen, die dat niet doen en bijvoorbeeld een eigen regeling hebben.

36. De Beleidsregel nadeelcompensatie Infrastructuur en Waterstaat 2024, vastgesteld door de minister van Infrastructuur en Waterstaat, sluit gedeeltelijk aan bij de Handleiding. Deze beleidsregel gaat uit van dezelfde ingangsdrempel als de Handleiding (tussen de 8% – 13% afhankelijk van de brutowinstmarge). In de tweede fase worden – ten opzichte van de Handleiding – iets afwijkende percentages gehanteerd.

37. De gemeente Den Haag heeft een beleidsregel Nadeelcompensatie, waarin een eigen methodiek is vastgelegd. Deze gemeente hanteert een vaste omzetdrempel van 8% van de jaaromzet. Als de schade deze drempel overstijgt dan wordt op de schade een kortingspercentage toegepast van 25% in het eerste schadejaar en 12,5% in het tweede schadejaar. De gemeenten Amsterdam en Rotterdam hebben, voor zover bekend, geen algemene beleidsregel of verordening vastgesteld met regels over het NMR.

38. In de Verordening nadeelcompensatie van de gemeente Utrecht is alleen een zogenaamde bagateldrempel opgenomen te zijn. In de Verordening is bepaald dat als de verwachte schadevergoeding minder bedraagt dan € 500,- (voor particulieren) en € 1.000,- (voor bedrijven) het verzoek afgewezen kan worden (art. 4 Verordening). Los daarvan dient de gemeente – bij de behandeling van afzonderlijke nadeelcompensatieverzoeken – te beoordelen of de schade het NMR.

Conclusie

39. Bij de opdrachtverstrekking is de vraag gesteld welke drempelpercentages gehanteerd kunnen worden. En ten tweede of dit percentage voor alle ondernemers op 8% gesteld kan worden.

40. De eerste vraag is nauwelijks concreet te beantwoorden omdat uit de praktijk en de rechtspraak blijkt dat er een grote variatie aan percentages gehanteerd wordt en ook wordt goedgekeurd door de rechter. Feit is wel dat een vast drempelpercentage van 15% als onredelijk wordt aangemerkt. Een vast drempelpercentage van 8% kan bij de huidige stand van de rechtspraak in ieder geval in de eerste twee schadejaren worden toegepast.

Vraag 6: Concernbenadering

41. De concernbenadering houdt in dat de beoordeling van de omvang van het NMR geschiedt op het niveau van het moederbedrijf (het concern) en niet op het niveau van een afzonderlijk filiaal. De achterliggende gedachte daarbij is, dat als een vestiging zowel in economische als in juridische zin een onlosmakelijk onderdeel vormt van een moederbedrijf, de financiële schade ook wordt geleden door het moederbedrijf, en niet door het individuele filiaal.

42. De concernbenadering wordt in Nederland veelvuldig toegepast bij nadeelcompensatieverzoeken. De methode is echter niet geheel onomstreden. Zo heeft de gemeente Den Haag in haar Beleidsregel nadeelcompensatie Den Haag 2024 expliciet afstand genomen van de concernbenadering. De gemeente Den Haag past deze benadering dan ook niet langer toe. Deze handelwijze is tot op heden wel een uitzondering in Nederland.

43. Door de ABRvS is de toepassing van de concernbenadering in diverse uitspraken goedgekeurd.[8] Bij de huidige stand van de rechtspraak is de concernbenadering van ook rechtmatig.

Conclusie

44. De toepassing van de concernbenadering is bij de huidige stand van de rechtspraak rechtmatig.

Onderdeel 4: COMMUNICATIE

Achtergrond vraagstelling
De ondernemers aan de Amsterdamsestraatweg klagen over de manier waarop de gemeente communiceert over de werkzaamheden en over de hoogte van de nadeelcompensatie.

Concrete vragen:

7. Welke (juridische) richtlijnen zijn er over het communiceren van de regeling voor nadeelcompensatie?
8. Kunnen er uitspraken worden gedaan of de wijze van communicatie in dit geval volgens de geldende richtlijnen is verlopen?
9. In hoeverre hebben de ondernemers voldoende betrokken en/of hebben zij voldoende kunnen participeren gezien de geldende richtlijnen?

Vraag 7, 8, 9: Communicatie

45. De vragen over communicatie kunnen hier gezamenlijk behandeld worden. Er gelden namelijk geen specifieke juridische richtlijnen voor de wijze, waarop gecommuniceerd moet worden over een nadeelcompensatietraject.

46. De juridische grondslag voor het verkrijgen van nadeelcompensatie vloeit voort uit landelijke wetgeving (Awb). Deze wetgeving is van toepassing, ongeacht de wijze waarop de gemeente Utrecht daarover communiceert. Dit is niet anders als niet de Awb, maar het oude recht van toepassing zou zijn omdat schadeveroorzakende besluiten zouden dateren van vóór 1 januari 2024.

[8] ABRvS 12 oktober 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2677 (GS Noord-Brabant) en ABRvS 13 maar 2019, ECLI:NL:RVS:2019:811 (Breda).

47. Uit het oogpunt van behoorlijk bestuur is het raadzaam om burgers en bedrijven op een passende wijze te informeren over de mogelijkheid om verzoeken om nadeelcompensatie in te dienen. De gemeente Utrecht heeft op haar website daarvoor ook een specifieke pagina ingericht, waar eventueel ook online een verzoek kan worden ingediend.[9] Daarmee wordt voorzien in communicatie over de schaderegeling. Maar zelfs als dit niet op de website was vermeld, dan had dit inhoudelijk geen gevolgen voor eventueel ingediende schadeverzoeken. De vragen 8 en 9 zijn daarmee voor het onderhavige advies niet relevant.

Conclusie

48. Er zijn geen juridische richtlijnen voor de wijze, waarop de gemeente moet communiceren over nadeelcompensatietrajecten. De mogelijkheid van indiening van een nadeelcompensatieverzoek vloeit namelijk direct voort uit landelijke wetgeving.

***

[9] https://loket.digitaal.utrecht.nl/nl/products/nadeelcompensatie-aanvragen.

Gemeenteraad

Dossiernummer	4423
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 juni 2025
Agendapunt	26.2
Titel	Bijlagen debat van 5 december 2024
ID	4642
Behandelend ambtenaar	
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder De Vries
Beleidsveld	Wijk Noordwest
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Willemien Kok/Cie Volksgezondheid, Onderwijs, Werk en Economie/06-24862310
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	12 december 2024
Gemeenteraad	**12 juni 2025**

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Verordening Nadeelcompensatie

Beleidsveld	Ruimtelijke ontwikkeling
Organisatieonderdeel	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Opsteller	Edwin Rooke en Gert-Jan van Rhijn
Kenmerk	10433791
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De verordening nadeelcompensatie vast te stellen, op basis waarvan inwoners en ondernemers nadeelcompensatie kunnen aanvragen als zij nadeel hebben van een planologische maatregel of financiële neveneffecten bij bouwwerkzaamheden, verkeersbesluiten en vergelijkbare besluiten, met als wijziging ten opzichte van de planschadeverordening:
   a. De heffing van een griffierecht van € 300,- voor het in behandeling nemen van planschadeverzoeken wordt van toepassing op alle verzoeken om nadeelcompensatie;
   b. Er is een drempelbedrag opgenomen van 500 euro voor particulieren en 1000 euro voor ondernemers voor nadeelcompensatieverzoeken die gaan over geringe schade.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

Nadeelcompensatie kunnen inwoners en ondernemers aanvragen als zij nadeel hebben van een planologische maatregel (voorheen planschade) of financiële neveneffecten bij bouwwerkzaamheden, verkeersbesluiten en vergelijkbare besluiten (waarvoor momenteel nog geen regeling bestaat).

Tot op heden is alleen in bijzondere gevallen een nadeelcompensatieverordening vastgesteld, zoals voor de aanleg van HOV door de binnenstad en verkeersbesluiten Zuidelijke Oude Stad. De nu voorliggende verordening nadeelcompensatie is deels een voortzetting van de huidige planschadeverordening en deels een verbreding, doordat die nu ook ziet op de financiële neveneffecten bij bouwwerkzaamheden en de verkeersbesluiten. Ook die worden nu geregeld in de vorm van een verordening. Voorgesteld wordt om de heffing van een griffierecht van € 300,- voor het in behandeling nemen van planschadeverzoeken te handhaven en toe te passen op alle verzoeken om nadeelcompensatie, en om een drempel op te nemen voor nadeelcompensatieverzoeken die gaan over geringe schade (500 euro voor particulieren en 1000 euro voor ondernemers).

Context

Aanleiding

Van nadeelcompensatie is sprake indien rechtmatig gemeentelijk bestuursoptreden dat zich manifesteert via besluiten, maatregelen en feitelijk handelen, leidt tot onevenredige schade bij individuele burgers c.q. ondernemers die niet onder hun normaal maatschappelijk risico vallen. In die gevallen behoort de schade niet geheel of gedeeltelijk voor hun rekening te blijven en is de gemeente gehouden deze te vergoeden.

Naar verwachting treden vanaf 1 januari 2024 of later de wetten Titel 4:5 Algemene wet bestuursrecht en Afdeling 15.1 Omgevingswet in werking. Deze wetten bevatten gezamenlijk een regeling voor nadeelcompensatie. Door de komst van deze wetten verandert de landelijke regelgeving op dit gebied en moet een nieuwe verordening worden vastgesteld.

Beslistermijn

Er is samenhang met de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Juridische context

Afdeling 15.1 Omgevingswet bevat een gewijzigde regeling voor de in artikel 6 van de huidige Wet ruimtelijke ordening opgenomen schaderegeling (planschade) en in Titel 4:5 Algemene wet bestuursrecht wordt een wettelijke regeling geïntroduceerd voor alle overige nadeelcompensatiezaken. In het kader van de implementatie van deze wetten is een gemeentelijke verordening nodig waarin naast procedurele aspecten, de heffing van een recht voor de behandeling van schadeverzoeken en de instelling van een adviescommissie worden geregeld. Op grond van artikel 147 Gemeentewet is de raad bevoegd om kaderstellend beleid vast te stellen, waaronder verordeningen.

De huidige ‘Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade’ is ingevolge de Wet ruimtelijke ordening wettelijk verplicht gesteld. De VNG adviseert vanuit het oogpunt van rechtszekerheid, hoewel niet wettelijk verplicht, om een Verordening nadeelcompensatie vast te stellen. Daarbij heeft de VNG in overleg met onder meer gemeenten, waaronder ook wij, een modelverordening opgesteld. Deze modelverordening hebben we gevolgd en als basis gebruikt voor onze verordening nadeelcompensatie. De verordening nadeelcompensatie kan overeenkomstig het voorliggende raadsvoorstel worden vastgesteld omdat het inwerking treden van de verordening expliciet is gekoppeld aan het van kracht worden van de genoemde wetten.

In voorliggende nadeelcompensatieverordening wordt de bestaande Utrechtse praktijk van de inzet van een adviseur of een adviescommissie voortgezet. In eerste instantie wordt bekeken of een ambtelijk adviseur van gemeente zelf een verzoek af kunnen doen, zoals zaken waar het gaat om administratieve en juridische gronden. Ingeval de omvang van de schade daartoe

noodzaakt, zoals het vaststellen van gederfde omzet, dan kunnen we de keuze maken voor een externe schadeadvisering. Bij grote, meerjarige projecten waar de nodige nadeelcompensatieverzoeken worden verwacht kan een adviescommissie worden ingesteld. Vanuit de voortzetting van huidige praktijk met de planschadeverordening zullen we in de meeste gevallen een ambtelijk adviseur inzetten om te oordelen over het nadeel.

De problematiek van nadeelcompensatie inzake kabels en leidingen staat los van de verordening nadeelcompensatie. In Utrecht gelden voor leidingen en kabels de 'Verordening kabels en leidingen Utrecht' en een specifieke beleidsregel 'Nadeelcompensatieregeling kabels en leidingen gemeente Utrecht 2018', die op 16 maart 2022 in werking is getreden. Dit komt door de bijzondere aard en problematiek van kabels en leidingen. Overigens vindt op landelijk niveau overleg plaats om te bezien welke gevolgen de Omgevingswet heeft voor de nadeelcompensatie bij kabels en leidingen.

Beoogd effect
Met de nadeelcompensatieverordening is er een duidelijk kader voor verschillende vormen van schade. De nadeelcompensatieverordening draagt op deze manier bij aan een meer eenduidige behandeling van de schadeverzoeken.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
In de raadsbrieven van maart 2021 en februari 2022 en december 2022 hebben we u geïnformeerd over de voortgang van onze voorbereiding op de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De verordening nadeelcompensatie vast te stellen, op basis waarvan inwoners en ondernemers nadeelcompensatie kunnen aanvragen als zij nadeel hebben van een planologische maatregel of financiële neveneffecten bij bouwwerkzaamheden, verkeersbesluiten en vergelijkbare besluiten, met als wijziging ten opzichte van de planschadeverordening: a. De heffing van een griffierecht van € 300,- voor het in behandeling nemen van planschadeverzoeken wordt van toepassing op alle verzoeken om nadeelcompensatie; b. Er is een drempelbedrag opgenomen van 500 euro voor particulieren en 1000 euro voor ondernemers voor nadeelcompensatieverzoeken die gaan over geringe schade.
Argumenten	
1.1	De verordening draagt bij aan uniformiteit en éénduidigheid in de behandelingsprocedure van nadeelcompensatieverzoeken.
	Het is in het belang van verzoeker en gemeente dat het proces en behandeltraject zo duidelijk, transparant en uniform mogelijk verlopen. De verordening is het instrument om dat vast te leggen. In dit verband zullen tevens aangepaste trajectschema's van het nadeelcompensatieproces voor een ieder worden gepubliceerd op de gemeentelijke website. Planschade is als bijzondere vorm van nadeelcompensatie tot het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet geregeld in de Wet ruimtelijke ordening (artikel 6.1). Voor nadeelcompensatie als gevolg van overige schadeveroorzakende besluiten bestaat tot die datum nog geen wettelijke regeling. Met de wetswijziging en vaststelling van de voorliggende verordening wordt deze lacune opgevuld. Hierdoor wordt de rechtszekerheid voor de burger eveneens verder versterkt.

1.2	Met het vaststellen van de verordening wordt invulling gegeven aan de door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) geformuleerde 'Minimale acties Omgevingswet' voor de implementatie van de Omgevingswet.
	Van deze minimale acties maakt onder meer deel uit de aanpassing van mandaatregelingen, intrekking van de verordening planschade en vaststelling van de verordening nadeelcompensatie.
1.3	De hoogte van het griffierecht van 300,- euro recht schept voldoende drempelwerking maar schrikt tegelijkertijd claimanten die te goeder trouw nadeelcompensatie claimen, niet af (artikel 2).
	In artikel 4:128 (Titel 4.5) schept de nieuwe Algemene wet bestuursrecht de mogelijkheid om voor het in behandeling nemen van alle schadeverzoeken ex artikel 4:126 lid 1 Algemene wet bestuursrecht een griffierecht van maximaal € 500,- te heffen. Voor het in behandeling nemen van verzoeken om planschade ex artikel 6.1 Wet ruimtelijke ordening wordt krachtens die wet momenteel een griffierecht van € 300,- geheven. Dit griffierecht werkt goed als drempel om niet vrijblijvend aanvragen om schade in te dienen. De ervaring is dat aanvragers dit griffierecht niet als te hoog ervaren en er zijn niet eerder bezwaren ontvangen op de hoogte van dit griffierecht. De aanvrager krijgt het griffierecht terugbetaald als nadeelcompensatie wordt toegekend. Op grond van het voorgaande en vanuit het belang van uniformiteit lijkt de introductie van een griffierecht van € 300,-, voor de behandeling van schadeverzoeken die onder de gewijzigde Awb vallen. Met het griffierecht van 300,- euro zetten we de huidige lijn door van griffierecht die we ook voor planschade vragen. Het is niet nodig om het bedrag te verlagen of te verhogen.
1.4	Nadeelcompensatieverzoeken die gaan over schade onder het drempelbedrag kunnen door vaststelling van deze drempelbedragen snel worden afgewezen (artikel 4)
	In artikel 4 is een drempel opgenomen voor nadeelcompensatieverzoeken die gaan over geringe schade (500 euro voor particulieren en 1000 euro voor ondernemers). Dergelijke geringe schadebedragen zijn voor eigen rekening van de verzoeker en kunnen snel na ontvangst worden afgewezen. Door deze drempel op te nemen in de verordening voorkomen we dat de gemeente onnodige behandelkosten moet maken voor schaden die voor eigen rekening moeten blijven, waarvan de behandelkosten uiteindelijk hoger zijn dan het schadebedrag en de deur openstaat omdat er geen drempel is. Bijvoorbeeld omdat een verzoeker 300 euro omzet mist, omdat hij die dag minder boten heeft kunnen verhuren door de Canal Pride.

Financiën
De personele inzet en dekking blijft vooralsnog ongewijzigd. Eventuele planschade moet worden gedekt uit de projecten.

Vervolg
Na vaststelling zal de nadeelcompensatieverordening inwerkingtreden op de dag dat de Omgevingswet van kracht wordt. Nieuwe verzoeken om schade op basis van de Omgevingswet handelen we af via de nadeelcompensatieverordening. Verzoeken om schade die binnenkomen en (nog) zien op besluiten ingevolge de Wet ruimtelijke ordening, zoals bestemmingsplannen, handelen we nog af via de planschadeverordening die voor dat doel van kracht blijft.

De behandeling van de verschillende soorten nadeelcompensatie blijft vooralsnog ongewijzigd binnen de Utrechtse organisatie.

Participatie
Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit voorstel. Intern is er afstemming geweest tussen de organisatieonderdelen Ruimte, Stadsbedrijven en VTH.

Communicatie
Er is geen aanvullende communicatie voorzien.

(Niet)Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is van toepassing.

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Verordening Nadeelcompensatie

Bijlagen informatief
-

Toelichting bij de Verordening nadeelcompensatie

De overheid kan rechtmatig handelen en toch schade veroorzaken. Bijvoorbeeld door het verlenen van een omgevingsvergunning, het nemen van een verkeersbesluit, het inperken van rechten of door neveneffecten van werkzaamheden. In dat soort gevallen kan het zijn dat de overheid deze schade moet vergoeden. Dit noemen we nadeelcompensatie.

Hoe is het nu geregeld?

1. Planschade, een bijzondere vorm van nadeelcompensatie, is nu wettelijk geregeld in artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en betreft met name schade ten gevolge van waardevermindering van een onroerende zaak of eventuele inkomensderving als gevolg van een planologische maatregel, zoals een projectbesluit of omgevingsvergunning.
2. Schade kan echter ook worden veroorzaakt door andere rechtmatige besluiten of handelingen van de gemeente dan planologische zoals verkeersbesluiten waardoor een gebied met winkels tijdelijk minder goed bereikbaar is en daardoor omzetderving ontstaat. Voor deze gevallen bestaat momenteel, in tegenstelling tot planschade, alleen wettelijke regeling van artikel 3:4 Awb.

Naar verwachting treden per 1 juli 2023 of later echter twee nieuwe wettelijke regelingen voor nadeelcompensatie inwerking.

Wetwijzigingen

1. De eerste wetswijziging die in werking treedt, betreft titel 4.5 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb).). Hiermee wordt het ‘algemene nadeelcompensatierecht’ wel wettelijk geregeld. Deze regeling heeft betrekking op schade die een bestuursorgaan in de rechtmatige uitoefening van een publiekrechtelijke bevoegdheid of taak veroorzaakt. Die rechtmatige uitoefening kan bestaan uit het nemen van besluiten en/of het uitvoeren van feitelijke maatregelen.
2. Daarnaast zal een wijziging van de Omgevingswet (hierna: Ow als opvolger van onder meer de Wro) in werking treden. Daartoe is in de Ow afdeling 15.1 opgenomen die een specifiek op het omgevingsrecht toegesneden nadeelcompensatieregeling bevat met enkele aanvullende regels op de Awb (zie 1). Deze wetwijziging vervangt de huidige planschaderegeling in artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening.

Vereiste gemeentelijke verordening

Deze wettelijke regelingen (titel 4.5 Awb en afdeling 15.1 Ow) zijn grotendeels uitputtend van opzet. Ze bevatten reeds veel regels voor de afwikkeling van aanvragen om schadevergoeding, zoals beslistermijnen en het heffen van een recht voor het in behandeling nemen van een aanvraag. Over enkele onderwerpen - zoals heffing van recht of instelling adviescommissies - is het mogelijk om aanvullende regels op te nemen in een gemeentelijke verordening. Aanvullende regels bij verordening zijn dus mogelijk maar niet verplicht.

Modelverordening nadeelcompensatie VNG

De Vereniging voor Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft in mei 2021 een modelverordening nadeelcompensatie vastgesteld en gepubliceerd. De modelverordening nadeelcompensatie is tot stand gekomen in samenwerking met een klankbordgroep van vertegenwoordigers van gemeenten (waaronder Utrecht), rijk, waterschap en bedrijfsleven.
Deze modelverordening is de basis voor vaststelling van de individuele gemeenten van eigen verordeningen.

Daarnaast is het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties momenteel bezig met een handreiking nadeelcompensatie als ondersteunend document. Hierin wordt uitgebreid ingegaan op de nieuwe wetgeving, schadeoorzaken, schade, aanvragen om schadevergoeding, verhalen van schadevergoeding, rechtsbescherming, procedures enzovoort.

Welke keuzes uit modelverordening nadeelcompensatie VNG
De modelverordening nadeelcompensatie kent een aantal artikelen waaruit individuele gemeenten een (facultatieve) keuze kunnen maken om deze al dan niet in de eigen verordening over te nemen. Op zich is het gehele model in beginsel facultatief, in die zin dat gemeenten het instrument van een verordening enkel moeten gebruiken voor zover dat in een individuele gemeente wenselijk is én dat het gemeenten vrij staat om een andere invulling te geven dan waarvoor in de modelverordening is gekozen. Gemeenten die ervoor kiezen om de bepalingen uit de modelverordening niet of in gewijzigde vorm over te nemen of deze aan te vullen, moeten er rekening mee moeten houden dat deze bepalingen niet strijdig mogen zijn met geldende regelgeving en/of met bepalingen uit de modelverordening die wel in de eigen verordening worden overgenomen.

Belangrijke keuzes bij het opstellen van de gemeentelijke verordening zijn:
- het heffen van een recht voor het in behandeling nemen van een aanvraag om schadevergoeding (heffing), en de hoogte daarvan;
- naast de mogelijkheid om ambtelijk of met behulp van een onafhankelijke adviseur een verzoek af te handelen om ook een adviescommissie in te stellen zo ja, in welke gevallen en welke vorm die adviescommissie wordt betrokken bij de afhandeling van aanvragen om schadevergoeding

Inhoud

Artikelsgewijze toelichting
De artikelen in de modelverordening VNG komen hierna aan de orde waarbij wordt aangegeven of deze in al dan niet gewijzigde vorm in de Utrechtse verordening nadeelcompensatie worden overgenomen. Ook de Utrechtse aanvullingen komen expliciet aan de orde.
De argumenten of kanttekeningen in het raadsvoorstel bevatten de redenen van afwijking van de modelverordening. Zie hiervoor het Raadsvoorstel verordening nadeelcompensatie en hierna onder ‘argumenten en kanttekeningen’.

Artikel 1. Toepassingsbereik
Schade die onder artikel 4:126 lid 1 Awb valt, waarvan de aanvrager stelt dat die wordt veroorzaakt door een bestuursorgaan van de gemeente kan zijn gebaseerd op een besluit en/of feitelijke handeling. We spreken in dat geval van een rechtmatige daad c.q. rechtmatig bestuursoptreden. Het is in een uitzonderlijk geval zelfs mogelijk dat de schade niet het gevolg is van enig actief bestuursoptreden; denk aan de uitvoering van een vergunningsvrije activiteit.

In Utrecht gelden de specifieke beleidsregel ‘nadeelcompensatieregeling kabels en leidingen gemeente Utrecht 2018’ en de Verordening kabels en leidingen Utrecht. Verzoeken om nadeelcompensatie die onder de beleidsregel vallen, zijn in de Utrechtse verordening nadeelcompensatie uitgezonderd.

Wij stellen voor om in de Utrechtse verordening nadeelcompensatie in afwijking van en/of aanvulling op de modelverordening het volgende artikel op te nemen:

Artikel 1.
1. Deze verordening heeft betrekking op aanvragen om schadevergoeding als bedoeld in artikel 4:126, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, waarvan de aanvrager stelt dat die wordt veroorzaakt door rechtmatig bestuursoptreden van een bestuursorgaan van de gemeente.
2. Deze verordening heeft eveneens betrekking op aanvragen om schadevergoeding in verband met waardevermindering van een onroerende zaak ten gevolge van planologische besluiten van de gemeente waarop zowel artikel 4:126 lid 1 Algemene wet bestuursrecht als afdeling 15.1 Omgevingswet, van toepassing zijn.
3. Rechtmatig bestuursoptreden is in beginsel gebaseerd op een besluit of feitelijke handeling.
4. Deze verordening heeft geen betrekking op aanvragen om schadevergoeding waarop de Verordening kabels en leidingen Utrecht en de beleidsregel ‘nadeelcompensatieregeling kabels en leidingen gemeente Utrecht 2018’ van toepassing zijn.

Artikel 2. Heffen recht
Voor het in behandeling nemen van huidige verzoeken om planschade ex artikel 6.1 Wet ruimtelijke ordening (Wro) wordt krachtens die wet op dit moment een recht van € 300,- geheven. Voor overige niet onder de Wro vallende verzoeken om nadeelcompensatie, waarvoor op dit moment dus nog geen wettelijke regeling geldt, wordt geen recht geheven.
In artikel 4:128 (Titel 4.5) schept de Awb de mogelijkheid om voor het in behandeling nemen van alle schadeverzoeken (artikel 4:126 lid 1 Awb) een recht van maximaal € 500,- te heffen.
Wij stellen voor om in de Utrechtse verordening nadeelcompensatie in afwijking van c.q. in aanvulling op de modelverordening het volgende artikel op te nemen:

Artikel 2. Heffing recht
1. Voor het in behandeling nemen van een aanvraag om schadevergoeding als bedoeld in artikel 4:126 lid 1 Algemene wet bestuursrecht jo. afdeling 15.1 Omgevingswet, vanwege waardevermindering van een onroerende zaak ten gevolge van gemeentelijke planologische besluiten, wordt een recht van € 300,- geheven.
2. Voor het in behandeling nemen van een aanvraag om schadevergoeding als bedoeld in artikel 4:126 lid 1 Algemene wet bestuursrecht, vanwege inkomensverlies door gemeentelijke besluiten of maatregelen, wordt een recht van € 300,- geheven.

Artikel 3. Aanvraag
Wij stellen voor om artikel 3 uit de modelverordening ongewijzigd over te nemen in de Utrechtse verordening nadeelcompensatie.

Artikel 4. Afwijzing aanvraag
Wij stellen voor om dit artikel in te voegen waarin de 3 gevallen zijn opgenomen waarin geen aanspraak bestaat op schadevergoeding:

Artikel 4. Afwijzing aanvraag
Het bestuursorgaan wijst een aanvraag om vergoeding van schade geheel of gedeeltelijk af, indien:
a. zich kennelijk een afwijzingsgrond voordoet als bedoeld in artikel 4:126, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht;
b. de schade kennelijk niet kan worden toegerekend aan een door het bestuursorgaan genomen besluit of verrichte handeling;
c. de gevraagde of te verwachte schadevergoeding kennelijk minder bedraagt dan € 500,- voor particulieren en € 1000,- voor ondernemers.

Artikel 5. Adviescommissie
Onder adviescommissie als bedoeld in lid 1 word(t)en ook (een) externe adviseur(s) begrepen die (tijdelijk) voor één of meer aanvragen om nadeelcompensatie advies uitbreng(t)en.
Bagatelverzoeken waarvan zeer aannemelijk dat de geclaimde nadeelcompensatie het vastgestelde minimumbedrag niet overschrijdt, worden buiten behandeling gelaten.

Wij stellen voor om in de Utrechtse verordening nadeelcompensatie in afwijking van artikel 4 lid 2 van de modelverordening in artikel 5 het volgende lid 2 in te voegen:
Artikel 5. Adviescommissie
2. Advies als bedoeld in het eerste lid, wordt in ieder geval niet ingewonnen als:
a. er sprake is van een afwijzingsgrond zoals genoemd in artikel 4 van deze verordening;
b. de aanvraag naar het oordeel van het bestuursorgaan voldoende gelijkenis vertoont met andere aanvragen waarvoor al advies is uitgebracht;

c. naar het oordeel van het bestuursorgaan in de gemeentelijke organisatie voldoende deskundigheid voor de beoordeling van de aanvraag aanwezig is.

Artikel 6. Procedure
Naast de partij met wie een schadeovereenkomst als bedoeld in artikel 13.3c, eerste lid, van de Omgevingswet is gesloten, kunnen er ook eventuele andere partijen belanghebbende zijn.

Wij stellen voor om in de Utrechtse verordening nadeelcompensatie in aanvulling op artikel 5 lid 2 van de modelverordening in artikel 6 lid 2 het volgende sub-artikel b op te nemen:
Artikel 6. Procedure

b. degene die als derde-belanghebbende bij de schadevergoedingsovereenkomst als bedoeld onder a kan worden aangemerkt.

Artikel 7. Uitbetaling
Voor uitbetaling zijn diverse administratieve en fiatteringstappen vereist waardoor de termijn in artikel 6 van de modelverordening erg krap is.

Wij stellen voor om in de Utrechtse verordening nadeelcompensatie in afwijking van artikel 6 van de modelverordening de maximumtermijn voor betaling te verruimen en in artikel 7 de volgende bepaling op te nemen:
Artikel 7. Uitbetaling
De toegewezen schadevergoeding dient uiterlijk aan verzoeker te zijn betaald binnen 4 weken na het onherroepelijk worden van het besluit op de aanvraag.

Artikel 8. Aanvraag voorschot
Voorgesteld wordt om in de Utrechtse verordening nadeelcompensatie de eerste variant uit artikel 7 van de modelverordening ongewijzigd over te nemen:
1. Het bestuursorgaan kan, vooruitlopend op de beslissing op een aanvraag om schadevergoeding, een voorschot verlenen als redelijkerwijs kan worden aangenomen dat een verplichting tot betaling zal worden vastgesteld.
2. Het voorschot bedraagt maximaal 75% van de voor schadevergoeding in aanmerking komende geldsom.
3. De artikelen 4:95 en 4:96 van de Algemene wet bestuursrecht zijn op dit voorschot van toepassing.

Artikel 9. Intrekking oude regeling
Wij stellen voor om in de Utrechtse verordening nadeelcompensatie het volgende artikel op te nemen:

De Verordening over advisering aan de gemeente Utrecht bij aanvragen om tegemoetkoming in planschade (Gemeenteblad van Utrecht 2009, nr. 53), ook genaamd Planschadeverordening 2009, wordt ingetrokken op het moment dat de Verordening nadeelcompensatie gemeente Utrecht in werking treedt.

Artikel 10. Inwerkingtreding en citeertitel
Voorgesteld wordt om in de Utrechtse verordening nadeelcompensatie het volgende artikel op te nemen:
1. Deze verordening treedt in werking op het moment dat Titel 4:5 Algemene wet bestuursrecht en Afdeling 15.1 Omgevingswet van kracht worden.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening nadeelcompensatie gemeente Utrecht.

Argumenten en kanttekeningen

Beslispunt 1 argumenten
Algemeen
1. De verordening draagt bij aan uniformiteit en éénduidigheid in de behandelingsprocedure van nadeelcompensatieverzoeken.
2. De verordening versterkt de rechtszekerheid van de verzoeker/burger.
3. Met het vaststellen van de verordening wordt invulling gegeven aan de door de VNG geformuleerde ‘Minimale acties Omgevingswet’ voor de implementatie van de Omgevingswet.
4. De verordening nadeelcompensatie is geen strikt autonome verordening maar heeft een overwegend mechanisch karakter die een nadere invulling beoogt van gewijzigde wetgeving en bevat slechts zeer beperkte ruimte voor autonome invulling.

Artikel 1. Toepassingsbereik
1. In de verordening worden de grondslag en handelwijze waarop de gemeente via rechtmatig bestuursoptreden schade kan veroorzaken, nader geëxpliciteerd.
2. Gelet op de bijzondere aard en problematiek van nadeelcompensatie kabels en leidingen staat deze los van Titel 4.5 Algemene wet bestuursrecht en de verordening nadeelcompensatie.

Artikel 2. Heffen recht
1. Heffing van een recht is alleen mogelijk bij wettelijk voorschrift.
2. De hoogte van het recht schept voldoende drempelwerking maar schrikt tegelijkertijd claimanten die te goeder trouw nadeelcompensatie claimen, niet af.

Artikel 3. Aanvraag
1. De bepaling sluit goed aan bij de bestaande procedurele behandeling van aanvragen om nadeelcompensatie.

Artikel 4. Afwijzing aanvraag
1. In de gevallen genoemd in sub a, b en c ontbreekt een grondslag voor nadeelcompensatie en wordt geen schadevergoeding verleend.
2. De in sub c opgenomen bagatelbedragen zijn gerelateerd aan artikel 3 lid 2 van de Beleidsregel nadeelcompensatie 2019 van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat.
3. De in sub c opgenomen bagatelbedragen zijn gerelateerd aan artikel 3 lid 2 van de Beleidsregel nadeelcompensatie 2019 van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat (artikel 4).

Artikel 5. Adviescommissie
1. Een verordening geeft aan de adviescommissie een zo solide mogelijke basis.
2. Onder het begrip ‘Adviescommissie’ wordt tevens begrepen het inhuren/inschakelen van een externe deskundige/adviseur voor een incidenteel verzoek, hetgeen aansluit bij de huidige werkwijze van de uitvoerende organisatieonderdelen.

Artikel 6 Procedure
1. Ook andere partijen dan die waarmee een schadeovereenkomst is gesloten, kunnen derde-belanghebbende(n) zijn.

Artikel 7. Uitbetaling

1. De interne voor uitbetaling vereiste administratieve en fiatteringstappen vergen extra tijd zodat de uiterste betalingstermijn met 4 weken moet worden verruimd.

Artikel 8. Aanvraag voorschot

1. In gevallen waarin het zeer waarschijnlijk is dat nadeelcompensatie wordt verleend, kan de gemeente desgevraagd aan de verzoeker een voorschot verlenen.

Artikel 9. Intrekking oude regeling

Geen

Artikel 10. Inwerkingtreding en citeertitel

Geen

Beslispunt 1 kanttekeningen

Algemeen

1. De uniformering van nadeelcompensatie in één verordening kan tot verwarring leiden in de procedurele uitvoering die is gebaseerd op titel 4:5 Algemene wet bestuursrecht enerzijds en op afdeling 15.1 Omgevingswet anderzijds.

De verhouding tussen titel 4:5 Algemene wet bestuursrecht en afdeling 15.1 Omgevingswet is wettelijk en sluitend geregeld. De relatie tussen beide is zodanig dat de procedurele behandeling van op de Omgevingswet gebaseerde nadeelcompensatieverzoeken en verzoeken die daar los van staan en louter zijn gebaseerd op de Algemene wet bestuursrecht, naast en toch los van elkaar kunnen geschieden.
In dat opzicht kan in belangrijke mate worden aangesloten bij de praktijk onder de huidige regelgeving van de Wet ruimtelijke ordening.

Verordening nadeelcompensatie gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht; gelezen:
het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van datum 2023, kenmerk xxx ;

gelet op:
- artikel 108 lid 2 en 149 van de Gemeentewet;
- titel 4:5 Algemene wet bestuursrecht;
- afdeling 15.1 Omgevingswet;

gezien het advies van de commissie Ruimtelijke Ordening en Grondzaken van datum 2023;

overwegende:
dat het zowel vanuit rechtszekerheid als uniformiteit van wezenlijk belang is dat de procedurele aspecten van de behandeling van schadeverzoeken die het totale beleidsterrein van nadeelcompensatie bestrijken, worden vastgelegd;

besluit vast te stellen de Verordening nadeelcompensatie gemeente Utrecht.

Artikel 1. Toepassingsbereik

1. Deze verordening heeft betrekking op aanvragen om schadevergoeding als bedoeld in artikel 4:126, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, waarvan de aanvrager stelt dat die wordt veroorzaakt door rechtmatig bestuursoptreden van een bestuursorgaan van de gemeente.
2. Deze verordening heeft eveneens betrekking op aanvragen om schadevergoeding in verband met waardevermindering van een onroerende zaak ten gevolge van planologische besluiten van de gemeente waarop zowel artikel 4:126 lid 1 Algemene wet bestuursrecht als afdeling 15.1 Omgevingswet, van toepassing zijn.
3. Rechtmatig bestuursoptreden is in beginsel gebaseerd op een besluit of feitelijke handeling.
4. Deze verordening heeft geen betrekking op aanvragen om schadevergoeding waarop de Verordening kabels en leidingen Utrecht en de beleidsregel ‘nadeelcompensatieregeling kabels en leidingen gemeente Utrecht 2018’ van toepassing zijn.

Artikel 2. Heffen recht

1. Voor het in behandeling nemen van een aanvraag om schadevergoeding als bedoeld in artikel 4:126 lid 1 Algemene wet bestuursrecht jo. afdeling 15.1 Omgevingswet, vanwege waardevermindering van een onroerende zaak ten gevolge van gemeentelijke planologische besluiten, wordt een recht van € 300,- geheven.
2. Voor het in behandeling nemen van een aanvraag om schadevergoeding als bedoeld in artikel 4:126 lid 1 Algemene wet bestuursrecht, vanwege inkomensverlies door gemeentelijke besluiten of maatregelen, wordt een recht van € 300,- geheven.

Artikel 3. Aanvraag

1. De aanvrager van schadevergoeding maakt gebruik van een door het bestuursorgaan vastgesteld elektronisch formulier.
2. In aanvulling op artikel 4:127 van de Algemene wet bestuursrecht bevat een aanvraag mede:
    a. als het schade betreft wegens winst- of inkomstenderving: jaarrekeningen over het jaar waarin schade is geleden en voor zover van toepassing de drie daaraan voorafgaande jaren en de aanslagen vennootschapsbelasting of inkomstenbelasting, of
    b. als het schade betreft wegens gederfde huurinkomsten: een afschrift van de huurovereenkomst of gebruiksovereenkomst en een eigendomsakte.

Artikel 4. Afwijzing aanvraag

Het bestuursorgaan wijst een aanvraag om vergoeding van schade geheel of gedeeltelijk af, indien:

a. zich kennelijk een afwijzingsgrond voordoet als bedoeld in artikel 4:126, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht;
b. de schade kennelijk niet kan worden toegerekend aan een door het bestuursorgaan genomen besluit of verrichte handeling;
c. de gevraagde of te verwachte schadevergoeding kennelijk minder bedraagt dan € 500,- voor particulieren en € 1000,- voor ondernemers.

Artikel 5. Adviescommissie

1. Het bestuursorgaan wint slechts advies in bij een adviescommissie voor zover dat naar zijn oordeel noodzakelijk is om op de aanvraag om schadevergoeding te kunnen beslissen.
2. Advies als bedoeld in het eerste lid, wordt in ieder geval niet ingewonnen als:
    a. er sprake is van een afwijzingsgrond zoals genoemd in artikel 4 van deze verordening;
    b. de aanvraag naar het oordeel van het bestuursorgaan voldoende gelijkenis vertoont met andere aanvragen waarvoor al advies is uitgebracht;
    c. naar het oordeel van het bestuursorgaan in de gemeentelijke organisatie voldoende deskundigheid voor de beoordeling van de aanvraag aanwezig is.
3. Een adviescommissie bestaat uit een of meer deskundigen.
4. Een adviescommissie kan worden benoemd als:
    a. vaste commissie, waarbij de leden door burgemeester en wethouders voor een termijn van maximaal vier jaar worden benoemd met de mogelijkheid tot herbenoeming voor maximaal vier jaar, of
    b. tijdelijke commissie voor advisering met betrekking tot een of meer aanvragen, door het bestuursorgaan dat de aanvragen behandelt.

Artikel 6. Procedure

1. Als advies wordt ingewonnen bij een adviescommissie, informeert het bestuursorgaan de aanvrager en belanghebbenden.
2. Bij de toepassing van de artikelen 4:7 en 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht wordt naast de aanvrager voor zover van toepassing betrokken:

a. degene die de activiteit verricht en met wie een schadevergoedingsovereenkomst als bedoeld in artikel 13.3c, eerste lid, van de Omgevingswet is gesloten, en
b. degene die als derde-belanghebbende bij de schadevergoedingsovereenkomst als bedoeld onder a kan worden aangemerkt;
c. als sprake is van een schadeveroorzakend besluit naar aanleiding van een aanvraag, zoals geregeld in artikel 13.3d van de Omgevingswet, de aanvrager van dat besluit of degene die de toegestane activiteit verricht, tenzij:
1°. de schadevergoeding redelijkerwijze voor rekening behoort te blijven van het bestuursorgaan, of
2°. de schadevergoeding voldoende op een andere manier is verzekerd.

Artikel 7. Uitbetaling

De toegewezen schadevergoeding dient uiterlijk aan verzoeker te zijn betaald binnen 4 weken na het onherroepelijk worden van het besluit op de aanvraag.

Artikel 8. Aanvraag voorschot

1. Het bestuursorgaan kan, vooruitlopend op de beslissing op een aanvraag om schadevergoeding, een voorschot verlenen als redelijkerwijs kan worden aangenomen dat een verplichting tot betaling zal worden vastgesteld.
2. Het voorschot bedraagt maximaal 75% van de voor schadevergoeding in aanmerking komende geldsom.
3. De artikelen 4:95 en 4:96 van de Algemene wet bestuursrecht zijn op dit voorschot van toepassing.

Artikel 9. Intrekking oude regeling op termijn

De Planschadeverordening 2009 kan worden ingetrokken op het moment dat op alle ingediende verzoeken op grond de huidige Wet ruimtelijke ordening en de Planschadeverordening 2009 onherroepelijk is besloten.

Artikel 10. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op het moment dat Titel 4:5 Algemene wet bestuursrecht en Afdeling 15.1 Omgevingswet van kracht worden.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening nadeelcompensatie gemeente Utrecht.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van [datum].
De voorzitter,
Sharon A.M. Dijksma

De griffier,
Merel van Hall

Gemeenteraad

Dossiernummer	4633
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 juni 2025
Agendapunt	27
Titel	Afrondende besluitvorming na debat over Raadsbrief Gevolgen kabinetsbeleid op Asiel en Integratie
ID	4855
Behandelend ambtenaar	L. van der leije
Telefoon	
E-mail	lena.van.der.Leije@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Streefland
Beleidsveld	Asiel en Integratie
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Willemien Kok/Cie Volksgezondheid, Onderwijs, Werk en Economie/06-24862310
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	**12 juni 2025**
Gemeenteraad	16 juli 2025

Voorgesteld besluit

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	L. van der Leije	**Datum**	20 maart 2025
E-mail	lena.van.der.leije@utrecht.nl	**Kenmerk**	30213924
Type brief	Voortgangsbrief	**Onderwerp**	Gevolgen kabinetsbeleid op Asiel en Integratie
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Asiel en integratie

Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeren we u over de impact van het huidige kabinetsbeleid op asiel en migratie voor Utrecht en hoe we daarmee omgaan.

Ingrijpend asielprogramma kabinet heeft grote impact op Utrecht
Het nieuwe kabinet heeft een ingrijpend asielprogramma, dat stevige gevolgen heeft voor de opgaven op het gebied van opvang van ongedocumenteerde mensen, (dakloze) EU-(arbeids)migranten, asielzoekers en inburgeraars. Het Rijksbeleid staat bovendien op gespannen voet met Utrechts lokaal beleid, de verwelkomende stad die we willen zijn, de uitgangspunten van Utrecht als mensenrechtenstad en op onderdelen met de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. De humanitaire ondergrens staat onder druk. Deels gaat het om voornemens en wetsvoorstellen die nog niet ten uitvoer zijn gebracht: dat maakt het onzeker of en op welke manier het Rijksbeleid wordt uitgevoerd en wat de gevolgen zijn voor lokaal beleid. We doen onze uiterste best om de humanitaire ondergrens te bewaken en te voorkomen dat we structuren afbreken die we later mogelijk met hoge kosten weer moeten opbouwen.

In de brief van 11 juni 2024 hebben we u geïnformeerd over de gevolgen van het Hoofdlijnenakkoord. Inmiddels is een deel van deze beleidsvoornemens verder uitgewerkt of in werking getreden. Hieronder zetten we per opgave de belangrijkste ontwikkelingen in het kabinetsbeleid op een rij en de impact daarvan voor het Utrechts beleid en onze doelgroepen. Voor de opgave Inburgering ontvangt u in Q2 ook een brief over de voortgang en resultaten, inclusief de toegezegde Rapportage Inburgering. Over de opvang van Oekraïense vluchtelingen bent u onlangs geïnformeerd in de brief van 12 maart.

Continuering opvang ongedocumenteerde mensen onzeker zonder Rijksmiddelen
In onze brief van 28 januari jl. informeerden wij u over de ontwikkelingen rondom de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV). Hier noemen we alleen kort de stand van zaken.

We hebben in Utrecht 235 plekken voor ongedocumenteerde mensen en begeleiden hen naar een bestendige oplossing. Dat is legaliseren van verblijf, doormigratie of terugkeer naar land van herkomst. Met het stopzetten van de LVV en de Rijksbijdrage hiervoor vanaf 1 januari 2025 ontstonden grote risico's op dakloosheid voor deze mensen en daarmee ook voor de veiligheid en volksgezondheid in de stad.
Zoals reeds met u gedeeld heeft in Utrecht een aantal deelnemers bezwaar aangetekend tegen de beëindiging van de LVV en heeft de voorzieningenrechter hen in het gelijk gesteld (zie raadsbrief van 28 januari). Het Rijk blijft hierdoor bijdragen aan de opvang van deze ongedocumenteerde mensen in de Utrechtse opvang tot in ieder geval 4 weken na beslissing op bezwaar. Na deze uitspraak over het bezwaar en de vervolgprocedures, stellen wij de raad zo spoedig mogelijk op de hoogte over de uitkomst en de gevolgen.

(Dakloze) EU-(arbeids)migranten: geen compensatie voor maatschappelijke opvang
Het aantal kwetsbare EU-(arbeids)migranten dat in problemen komt en op straat belandt groeit snel. In 2023 hielp Stichting Barka 608 unieke personen, waarvan 463 dakloos; tot en met september 2024 waren dit er al 659, waarvan 508 dakloos. Tijdens de Koudweerregeling werden in de winter 2022-2023 per nacht gemiddeld 45 dakloze EU-arbeidsmigranten opgevangen; deze winter zijn dat er gemiddeld 80-90 per nacht. Dit betreft vooral (Oost-)Europese burgers die als arbeidsmigranten hierheen komen en dakloos raken na het verlies van hun baan, omdat hun huisvesting vaak gekoppeld is aan hun arbeidscontract. Deze toenemende problematiek vraagt om een bredere, gecoördineerde aanpak. Die is er nu nog onvoldoende. In de tussentijd ondersteunen we deze groeiende groep wel zo goed mogelijk met onderstaande initiatieven

Huidige aanpak
- Zeer kwetsbare dakloze EU-arbeidsmigranten vangen we op in het kader van universele mensenrechten. Dit doen we in een intensieve samenwerking met Stichting Barka. Van de mensen die Stichting Barka afgelopen jaar heeft ondersteund, is ongeveer 40 procent duurzaam teruggekeerd naar werk (incl. huisvesting), dan wel naar het land van herkomst. Voor de overige cliënten was het perspectief divers en daarmee ook de ondersteuning: van hulp bij het aanvragen van een uitkering of paspoort tot begeleiding richting verslavingszorg en opvang.
- Er is een informatiepunt ingericht voor EU-(arbeids)migranten bij het Utrecht International Center (UIC). Via een aparte raadsbrief wordt u hier nader en uitgebreider over ingelicht.
- Daarnaast loopt sinds eind 2023 een pilot met incidenteel Rijksgeld voor de opvang en begeleiding van zeer kwetsbare, dakloze EU-arbeidsmigranten die geen recht hebben op Wmo-voorzieningen. Dit jaar komt het Rijk met een besluit over het structureel maken van deze middelen en mogelijk een landelijke uitbreiding. Op basis van de gesprekken die we voeren met de Ministeries van VWS en SZW, gaan we er vanuit dat de pilot wordt doorgezet, maar is nog geen zekerheid. In de voorjaarsnota 2024 is aanvullend budget van 800.000 euro vrijgemaakt voor een periode tot 2029 om zowel de groeiende groep dakloze EU-arbeidsmigranten als de groep ongedocumenteerde mensen te proberen zo goed mogelijk te helpen.
- Verder willen we werken met de 'Checklist Gelijke Behandeling EU-burgers', die het Rijk in 2024 heeft uitgebracht. Deze checklist maakt inzichtelijk welke EU-arbeidsmigranten wettelijk aanspraak kunnen maken op voorzieningen uit de Wmo. Ongeveer 30 procent van de huidige populatie dakloze EU-burgers in Utrecht zou recht hebben op maatschappelijke opvang in het kader van de Wmo. Dat bleek uit de indicatieve impactanalyse die we hebben uitgevoerd. Voor deze groep gaan we inzetten op: opvangplekken, begeleiding naar hernieuwd perspectief, extra uitvoeringsbudget voor het werken met de checklist, de bijbehorende Wmo-toets en begeleiding. Het Rijk ziet dit niet als taakverzwaring voor gemeenten en biedt geen compensatie, ook niet voor

de implementatie van deze rechtentool. Deze wettelijke taak moet dus extra worden uitgevoerd door een klein team met binnen de bestaande (centrumgemeente-)middelen voor de maatschappelijke opvang. We blijven, samen met andere (G4) gemeenten, inzetten op de lobby richting het Rijk voor meer middelen om deze verbreding en verzwaring te financieren. Door alvast ervaring op te doen met de checklist, krijgen we goed zicht op de structurele kosten voor de uitvoering van de checklist. Daarnaast is het werken met de checklist een mogelijk aanknopingspunt om in de toekomst te achterhalen waar dakloze Eu-arbeidsmigranten hebben gewerkt en gewoond. Daarmee willen we proberen andere gemeenten, bedrijven en woonsituaties te achterhalen en vanuit daar grondoorzaken meer in beeld te krijgen en op te kunnen handelen. Dit vraagt meer dan wat we op dit moment aankunnen en zullen we betrekken bij de voorjaarsnota 2026.

Utrechtse inzet
In 2020 heeft de commissie-Roemer aanbevelingen gedaan voor een landelijke integrale aanpak EU-arbeidsmigratie waarin – naast daklоosheid – aandacht is voor zorg, werk/bedrijven en huisvesting. Een belangrijk deel van de aanbevelingen is nog niet uitgevoerd door het Rijk. Onze lobby is erop gericht dat alsnog te bewerkstelligen.
Gezien de beperkte financiële en personele bezetting concentreren we ons nu op het implementatietraject voor de Checklist Gelijke Behandeling. Daarnaast zijn we met een zoektocht bezig naar meer kleinschalige opvanglocaties, in alle krapte die we hebben in de stad (en financieel), voor dakloze EU-arbeidsmigranten; en een kleinschalige 24-uursopvang voor Europese vrouwen, zodat deze beter begeleid kunnen worden naar herstel dan nu het geval is vanuit de extra plekken in de nachtopvang.
Met o.a. de aanpak voor Overlast Criminele Vreemdelingen (OCV) proberen we het hoofd te bieden aan de toenemende problematiek op straat waarbij meer en meer sprake is van verward gedrag en alcoholmisbruik. We blijven zoeken naar oplossingen voor deze mensen in de bestaande keten. We verwachten daarin wel stappen te moeten zetten die een veilige opvang en inloop kunnen blijven garanderen zowel voor de mensen die worden opgevangen, de veiligheid op straat als voor de professionals.
Naast de lobby richting het Rijk ten aanzien van de gecoördineerde aanpak, richt een lobby vanuit VNG en G4 zich specifieke op het versneld behandelen en invoeren van het toelatingsstelsel voor uitzendbureaus, vanuit de Wet toelating terbeschikkingstelling van arbeidskrachten (Wtta).

Uitvoering moties gecoördineerde aanpak Eu (arbeids)migranten
De gemeenteraad heeft in november Motie 416 aangenomen, die oproept om te komen tot een lokale integrale, gecoördineerde aanpak voor EU-(arbeids)migranten, overeenkomstig met de aanbevelingen voor gemeenten van de commissie-Roemer. Gezien de financiële situatie van de gemeente is het niet mogelijk nu al uitvoering te geven aan de uitvoering van deze moties. Wij komen bij de presentatie van de voorjaarsnota met een voorstel ten aanzien van deze aanpak.

Asiel en migratie: onzekerheid en versobering
De nieuwe wetgevingsvoorstellen op asiel en migratie volgen elkaar snel op. In deze Kamerbrief van 22 november 2024 staat omschreven wat de planning is voor een aantal wetsvoorstellen op asiel: asielnoodmaatregelenwet, asielcrisiswet, het tweestatusstelsel, intrekken spreidingswet en implementatie Europees Asiel- en Migratiepact. Dit gaat om ingrijpende wijzigingen en zorgt voor veel onzekerheid de komende periode voor de asielzoekers zelf en dat horen we ook terug uit de stad. Ook is het nog onzeker wat de impact hiervan is voor gemeenten. Daarnaast is er sprake van een stevige versobering van de budgetten asiel en migratie op de Rijksbegroting vanaf 2027, onder

andere voor het COA en de IND. Hiermee anticipeert het Rijk op de aanname dat er dan een lagere instroom van asielzoekers en andere migranten zal zijn door nieuw landelijk en Europees beleid. Ook bezuinigt het Rijk al vanaf 2025 op de juridische hulp op de AZC's aan asielzoekers door Vluchtelingenwerk. Vanuit de gemeente volgen we de internationale en landelijke ontwikkelingen op de voet. We trekken op met de VNG, G4 en de provincie Utrecht in onze lobby naar het Rijk om zichtbaar te maken wat de negatieve consequenties zijn van deze en andere maatregelen en blijven scherp op de uitvoerbaarheid.

Asielopvang: opgave Spreidingswet
In 2024 werd de Spreidingswet ingevoerd. Op 23 december 2024 bent u via een brief geïnformeerd over het verdeelbesluit van de minister van A&M. Daarin is bepaald dat gemeente Utrecht nu de wettelijke taak heeft om voor 1 juli 2025 1.946 asielopvangplekken (waarvan 152 voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen) door het COA te laten realiseren. In onze brief van 17 april 2024 stond ons streven om ten minste 75% hiervan te realiseren in de 1e cyclus van de spreidingswet (voor 1 juli 2025) en op termijn 100%. Dit vanwege de schaarste aan locaties en de doorlooptijd van ruimtelijke ontwikkelingen. We verwachten nu 80% te realiseren, onder de voorwaarde dat locatie Pahud de Mortangesdreef (300 plekken), die in november 2026 afloopt, wordt verlengd. 80% halen we door:
- de opening van de nieuwe locatie Vlampijpstraat begin mei voor de duur van 3 jaar (220 plekken);
- de verlenging van de Bizetlaan voor statushouders tot 1 februari 2026 (50 plekken).

Het nieuwe kabinet is voornemens de Spreidingswet in te trekken, mogelijk al in 2025. Daarmee vervallen de wettelijke taken en budgetten van gemeenten voor het zoeken naar en beschikbaar stellen van locaties voor asielopvang. Als Rijksmiddelen zouden wegvallen voor de zoektocht naar nieuwe locaties en we dit niet meer kunnen financieren, leggen we dat voor aan de raad. Daarnaast hebben we met het Rijk en COA eerder afspraken gemaakt over de cofinanciering van onze lokale uitgangspunten, namelijk kwalitatieve, duurzame en kleinschalige opvang op basis van het Plan Einstein concept. Het is helaas momenteel onzeker of het COA zich bij verlenging van locaties of bij nieuw te ontwikkelen locaties kan of wil houden aan deze (financiële) afspraken. Dit is momenteel onderwerp van bestuurlijke gesprekken met het COA.

Naast de locaties in het kader van de Spreidingswet, zijn we met het COA in gesprek over een opvanglocatie voor langere tijd (duurzame opvang), volgens de kaders die uw raad heeft vastgesteld. Wij betrekken u als we verder zijn met het invullen van de lokale kaders.
Daarnaast hebben we een tijdelijke noodopvang in de Jaarbeurs. Deze opvang met 100 plekken voor mannen (uitgevoerd door de Veiligheidsregio Utrecht) hebben we verlengd tot 1 april 2025, onder de voorwaarde dat de asielzoekers snel doorstromen naar opvang elders. In de praktijk blijkt dat COA dit niet lukt door een landelijk tekort aan opvangplekken. Mensen verblijven daardoor te lang in deze sobere voorziening (HUB), die niet voldoet aan de kwalitatief goede opvang die we in Utrecht beogen. We hebben daarom besloten dat deze locatie rond 1 april sluit voor de opvang van asielzoekers. COA zal de bewoners overplaatsen naar andere opvanglocaties in het land.

De VNG heeft ingestemd met de verhoging van het bedrag voor BRP-straten, waardoor Utrecht kostendekkend een BRP-inschrijfvoorziening kan realiseren voor 1000 inschrijvingen, waarover we u in de brief van 4 december 2024 voor het laatst informeerden.

Steeds meer alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV)
We zien een stijgende vraag naar opvang van AMV in de stad. Dit komt doordat er sinds 2024 een wettelijke opgave is vanuit de spreidingswet voor 152 plekken AMV-opvang door COA en vanuit de

taakstelling huisvesting statushouders een opgave voor 69 plekken AMV-opvang door Nidos. De opening van locatie Nidos op de Amsterdamsestraatweg (9 plekken voor AMV) is uitgesteld vanwege personeelstekort bij Nidos en opent naar verwachting in april als Nidos de kwaliteit van de begeleiding daar goed op orde heeft. Een groter aantal AMV-plekken doet een groter beroep op de zorg en ondersteuning voor deze groep, waarvoor de gemeentelijke middelen onvoldoende meegroeien. Hier hebben we aandacht voor bij het uitbreiden van het aantal AMV-plekken. Ook vraagt de VNG meer budget voor jeugdhulp voor deze groep. Verder blijven we ons inspannen met onze partners Nidos en COA om de vele verhuizingen van AMV tussen verschillende opvanglocaties in het land te verminderen.

Wetsvoorstel bemoeilijkt huisvesting statushouders
In deze raadsbrief van 24 januari 2025 bent u geïnformeerd over de stand van zaken van de taakstelling huisvesting statushouders en het provinciaal toezicht hierop. Het ministerie van VRO heeft op 17 februari 2025 een wetsvoorstel gepubliceerd om voorrang op huisvesting te verbieden voor statushouders. Dit wetsvoorstel heeft grote consequenties voor zowel de statushouders zelf, de asielopvang, de inburgering en de stad. Wanneer deze wet realiteit wordt valt het volgende te verwachten: een grote druk op de asielopvang en inhumane woonsituaties bij verblijf in eigen netwerk met overbewoning, minder leefbaarheid en meer dakloosheid tot gevolg. Voor statushouders zelf komt hun inburgering lange tijd stil te staan en daarmee het meedoen aan de samenleving. Daarnaast wil het Rijk de taakstelling pas op een later moment afschaffen. De gemeenten zijn dus tot die tijd nog wel verplicht statushouders te huisvesten, terwijl de mogelijkheden om dat te doen ernstig worden belemmerd.
Daarom hebben we meteen na bekendmaking van dit wetsvoorstel met 16 steden de stevige boodschap afgegeven dat het wetsvoorstel ingetrokken moet worden. Ook de VNG roept op af te zien van dit wetsvoorstel, in hun reactie op de internetconsultatie.
Tegelijkertijd kondigde de minister Asiel & Migratie in de Kamerbrief van14 februari 2025 maatregelen aan, voor het sneller huisvesten van statushouders. Doel is de uitstroom uit AZC's te stimuleren, omdat met de huidige trend op 1 januari 2026 de helft van de bewoners op AZC's statushouder is. Hierin zijn vergoedingen voor gemeenten opgenomen wanneer zij meer plekken creëren voor statushouders, zoals doorstroomlocaties, het inrichten van (on)zelfstandige woonruimte en verblijf in hotels. Het gaat hierbij voornamelijk om zeer tijdelijke oplossingen en het is onduidelijk waar statushouders daarna terecht kunnen, gezien het hiervoor beschreven voornemen de voorrang voor statushouders bij huisvesting af te schaffen. De VNG heeft op 19 februari 2025 een kritische reactie gegeven op deze tegenstrijdige maatregelen, die we van harte steunen.

Inburgering: geen passende financiering voor uitvoering Wet Inburgering 2021
Het Rijk komt bestuurlijke afspraken over passende financiering voor de uitvoering van de Wet Inburgering 2021 niet na. Het uitvoeringsbudget voor inburgering groeit in 2025 en naar verwachting ook in 2026 niet mee met het aantal inburgeraars, terwijl de instroom van zowel statushouders als gezinsmigranten op dit moment twee keer zo groot is dan het aantal waarop het uitvoeringsbudget is gebaseerd. De verwachting is dat in 2025 en 2026 de verdubbeling van de instroom aanhoudt. De VNG en G4 hebben meerdere keren gepleit voor het nakomen van bestuurlijke afspraken door in passend uitvoeringsbudget te voorzien, tot op heden zonder resultaat. Dit getuigt van onbehoorlijk bestuur. Daarnaast groeit ook het re-integratiebudget en de uitvoeringsmiddelen van Werk en Inkomen voor de begeleiding naar werk of participatie op grond van de Participatiewet niet mee met de hogere aantallen inburgeringsplichtigen. Er zijn vanaf 2025 onvoldoende middelen om uitvoering te kunnen geven aan de Wet Inburgering 2021 en begeleiding naar werk of participatie op grond van de Participatiewet.

Het Rijk voert in 2025 een bekostigingsonderzoek uit naar de kosten voor de uitvoering van de Wet Inburgering 2021. Op basis daarvan neemt het Rijk naar verwachting in 2026 een besluit over structurele financiering. Met oog op landelijke ontwikkelingen zoals de (voorgenomen) maatregelen omschreven bij asiel en huisvesting statushouders voorzien we grote risico's. Het is hoogst onzeker of het Rijksbudget vanaf 2027 wel passend is bij de wettelijke taken. Ook is het mogelijk dat het Rijk het inburgeringsstelsel aanpast en mogelijk zover versobert dat we negatieve gevolgen voor inburgeraars en de stad en daarmee hogere kosten voorzien.

Aan de raad is toegezegd om in 2026 voorstellen voor te leggen voor een definitieve inrichting van de Utrechtse inburgeringsaanpak vanaf 2027. We benutten 2025 voor het herijken van onderdelen van de dienstverlening van de gemeente en opdrachtnemers om beschikbare middelen zo effectief en efficiënt mogelijk in te zetten. Daarin onderzoeken we ook of we alle onderdelen van de wet willen en kunnen blijven uitvoeren. Tegelijkertijd blijven we samen met de G4 bij het Rijk aandacht vragen voor het nakomen van bestuurlijke afspraken en de noodzaak van structureel passend (uitvoerings-) budget voor uitvoering van de Wet Inburgering 2021.

Tot slot: nader in gesprek

Door de nieuwe kabinetsplannen en afnemende Rijksbudgetten komen onze voorzieningen nog verder in de knel. We hebben te maken met schaarse ruimte in de stad; onze partners en de uitvoerend professionals staan onder druk en die druk neemt verder toe. Het is een uitdaging om aan onze wettelijke taken te blijven voldoen en de humanitaire ondergrens te blijven bewaken.

We begrijpen dat deze brief veel informatie bevat en de consequenties wellicht lastig te overzien zijn. We zijn voornemens om een technische sessie hierover te organiseren in mei. Daar informeren wij u over de laatste ontwikkelingen op alle bovengenoemde onderwerpen, de samenhang tussen die ontwikkelingen en de impact op Utrecht. We nemen hierin ook de opvang van Oekraïense vluchtelingen mee.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Gemeenteraad

Dossiernummer	4643
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 juni 2025
Agendapunt	28
Titel	Afrondende besluitvorming na debat over Situatie arbeidsmigranten in Utrecht
ID	4865
Behandelend ambtenaar	
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Streefland
Beleidsveld	Asiel en Integratie
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	**12 juni 2025**
Gemeenteraad	16 juli 2025

Voorgesteld besluit

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	L. van der Leije	**Datum**	20 maart 2025
E-mail	lena.van.der.leije@utrecht.nl	**Kenmerk**	30213924
Type brief	Voortgangsbrief	**Onderwerp**	Gevolgen kabinetsbeleid op Asiel en Integratie
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Asiel en integratie

Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeren we u over de impact van het huidige kabinetsbeleid op asiel en migratie voor Utrecht en hoe we daarmee omgaan.

Ingrijpend asielprogramma kabinet heeft grote impact op Utrecht
Het nieuwe kabinet heeft een ingrijpend asielprogramma, dat stevige gevolgen heeft voor de opgaven op het gebied van opvang van ongedocumenteerde mensen, (dakloze) EU-(arbeids)migranten, asielzoekers en inburgeraars. Het Rijksbeleid staat bovendien op gespannen voet met Utrechts lokaal beleid, de verwelkomende stad die we willen zijn, de uitgangspunten van Utrecht als mensenrechtenstad en op onderdelen met de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. De humanitaire ondergrens staat onder druk. Deels gaat het om voornemens en wetsvoorstellen die nog niet ten uitvoer zijn gebracht: dat maakt het onzeker of en op welke manier het Rijksbeleid wordt uitgevoerd en wat de gevolgen zijn voor lokaal beleid. We doen onze uiterste best om de humanitaire ondergrens te bewaken en te voorkomen dat we structuren afbreken die we later mogelijk met hoge kosten weer moeten opbouwen.

In de brief van 11 juni 2024 hebben we u geïnformeerd over de gevolgen van het Hoofdlijnenakkoord. Inmiddels is een deel van deze beleidsvoornemens verder uitgewerkt of in werking getreden. Hieronder zetten we per opgave de belangrijkste ontwikkelingen in het kabinetsbeleid op een rij en de impact daarvan voor het Utrechts beleid en onze doelgroepen. Voor de opgave Inburgering ontvangt u in Q2 ook een brief over de voortgang en resultaten, inclusief de toegezegde Rapportage Inburgering. Over de opvang van Oekraïense vluchtelingen bent u onlangs geïnformeerd in de brief van 12 maart.

Continuering opvang ongedocumenteerde mensen onzeker zonder Rijksmiddelen
In onze brief van 28 januari jl. informeerden wij u over de ontwikkelingen rondom de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV). Hier noemen we alleen kort de stand van zaken.

We hebben in Utrecht 235 plekken voor ongedocumenteerde mensen en begeleiden hen naar een bestendige oplossing. Dat is legaliseren van verblijf, doormigratie of terugkeer naar land van herkomst. Met het stopzetten van de LVV en de Rijksbijdrage hiervoor vanaf 1 januari 2025 ontstonden grote risico's op dakloosheid voor deze mensen en daarmee ook voor de veiligheid en volksgezondheid in de stad.
Zoals reeds met u gedeeld heeft in Utrecht een aantal deelnemers bezwaar aangetekend tegen de beëindiging van de LVV en heeft de voorzieningenrechter hen in het gelijk gesteld (zie raadsbrief van 28 januari). Het Rijk blijft hierdoor bijdragen aan de opvang van deze ongedocumenteerde mensen in de Utrechtse opvang tot in ieder geval 4 weken na beslissing op bezwaar. Na deze uitspraak over het bezwaar en de vervolgprocedures, stellen wij de raad zo spoedig mogelijk op de hoogte over de uitkomst en de gevolgen.

(Dakloze) EU-(arbeids)migranten: geen compensatie voor maatschappelijke opvang
Het aantal kwetsbare EU-(arbeids)migranten dat in problemen komt en op straat belandt groeit snel. In 2023 hielp Stichting Barka 608 unieke personen, waarvan 463 dakloos; tot en met september 2024 waren dit er al 659, waarvan 508 dakloos. Tijdens de Koudweerregeling werden in de winter 2022-2023 per nacht gemiddeld 45 dakloze EU-arbeidsmigranten opgevangen; deze winter zijn dat er gemiddeld 80-90 per nacht. Dit betreft vooral (Oost-)Europese burgers die als arbeidsmigranten hierheen komen en dakloos raken na het verlies van hun baan, omdat hun huisvesting vaak gekoppeld is aan hun arbeidscontract. Deze toenemende problematiek vraagt om een bredere, gecoördineerde aanpak. Die is er nu nog onvoldoende. In de tussentijd ondersteunen we deze groeiende groep wel zo goed mogelijk met onderstaande initiatieven

Huidige aanpak
- Zeer kwetsbare dakloze EU-arbeidsmigranten vangen we op in het kader van universele mensenrechten. Dit doen we in een intensieve samenwerking met Stichting Barka. Van de mensen die Stichting Barka afgelopen jaar heeft ondersteund, is ongeveer 40 procent duurzaam teruggekeerd naar werk (incl. huisvesting), dan wel naar het land van herkomst. Voor de overige cliënten was het perspectief divers en daarmee ook de ondersteuning: van hulp bij het aanvragen van een uitkering of paspoort tot begeleiding richting verslavingszorg en opvang.
- Er is een informatiepunt ingericht voor EU-(arbeids)migranten bij het Utrecht International Center (UIC). Via een aparte raadsbrief wordt u hier nader en uitgebreider over ingelicht.
- Daarnaast loopt sinds eind 2023 een pilot met incidenteel Rijksgeld voor de opvang en begeleiding van zeer kwetsbare, dakloze EU-arbeidsmigranten die geen recht hebben op Wmo-voorzieningen. Dit jaar komt het Rijk met een besluit over het structureel maken van deze middelen en mogelijk een landelijke uitbreiding. Op basis van de gesprekken die we voeren met de Ministeries van VWS en SZW, gaan we er vanuit dat de pilot wordt doorgezet, maar is nog geen zekerheid. In de voorjaarsnota 2024 is aanvullend budget van 800.000 euro vrijgemaakt voor een periode tot 2029 om zowel de groeiende groep dakloze EU-arbeidsmigranten als de groep ongedocumenteerde mensen te proberen zo goed mogelijk te helpen.
- Verder willen we werken met de 'Checklist Gelijke Behandeling EU-burgers', die het Rijk in 2024 heeft uitgebracht. Deze checklist maakt inzichtelijk welke EU-arbeidsmigranten wettelijk aanspraak kunnen maken op voorzieningen uit de Wmo. Ongeveer 30 procent van de huidige populatie dakloze EU-burgers in Utrecht zou recht hebben op maatschappelijke opvang in het kader van de Wmo. Dat bleek uit de indicatieve impactanalyse die we hebben uitgevoerd. Voor deze groep gaan we inzetten op: opvangplekken, begeleiding naar hernieuwd perspectief, extra uitvoeringsbudget voor het werken met de checklist, de bijbehorende Wmo-toets en begeleiding. Het Rijk ziet dit niet als taakverzwaring voor gemeenten en biedt geen compensatie, ook niet voor

de implementatie van deze rechtentool. Deze wettelijke taak moet dus extra worden uitgevoerd door een klein team met binnen de bestaande (centrumgemeente-)middelen voor de maatschappelijke opvang. We blijven, samen met andere (G4) gemeenten, inzetten op de lobby richting het Rijk voor meer middelen om deze verbreding en verzwaring te financieren. Door alvast ervaring op te doen met de checklist, krijgen we goed zicht op de structurele kosten voor de uitvoering van de checklist. Daarnaast is het werken met de checklist een mogelijk aanknopingspunt om in de toekomst te achterhalen waar dakloze Eu-arbeidsmigranten hebben gewerkt en gewoond. Daarmee willen we proberen andere gemeenten, bedrijven en woonsituaties te achterhalen en vanuit daar grondoorzaken meer in beeld te krijgen en op te kunnen handelen. Dit vraagt meer dan wat we op dit moment aankunnen en zullen we betrekken bij de voorjaarsnota 2026.

Utrechtse inzet
In 2020 heeft de commissie-Roemer aanbevelingen gedaan voor een landelijke integrale aanpak EU-arbeidsmigratie waarin – naast daklоosheid – aandacht is voor zorg, werk/bedrijven en huisvesting. Een belangrijk deel van de aanbevelingen is nog niet uitgevoerd door het Rijk. Onze lobby is erop gericht dat alsnog te bewerkstelligen.
Gezien de beperkte financiële en personele bezetting concentreren we ons nu op het implementatietraject voor de Checklist Gelijke Behandeling. Daarnaast zijn we met een zoektocht bezig naar meer kleinschalige opvanglocaties, in alle krapte die we hebben in de stad (en financieel), voor dakloze EU-arbeidsmigranten; en een kleinschalige 24-uursopvang voor Europese vrouwen, zodat deze beter begeleid kunnen worden naar herstel dan nu het geval is vanuit de extra plekken in de nachtopvang.
Met o.a. de aanpak voor Overlast Criminele Vreemdelingen (OCV) proberen we het hoofd te bieden aan de toenemende problematiek op straat waarbij meer en meer sprake is van verward gedrag en alcoholmisbruik. We blijven zoeken naar oplossingen voor deze mensen in de bestaande keten. We verwachten daarin wel stappen te moeten zetten die een veilige opvang en inloop kunnen blijven garanderen zowel voor de mensen die worden opgevangen, de veiligheid op straat als voor de professionals.
Naast de lobby richting het Rijk ten aanzien van de gecoördineerde aanpak, richt een lobby vanuit VNG en G4 zich specifieke op het versneld behandelen en invoeren van het toelatingsstelsel voor uitzendbureaus, vanuit de Wet toelating terbeschikkingstelling van arbeidskrachten (Wtta).

Uitvoering moties gecoördineerde aanpak Eu (arbeids)migranten
De gemeenteraad heeft in november Motie 416 aangenomen, die oproept om te komen tot een lokale integrale, gecoördineerde aanpak voor EU-(arbeids)migranten, overeenkomstig met de aanbevelingen voor gemeenten van de commissie-Roemer. Gezien de financiële situatie van de gemeente is het niet mogelijk nu al uitvoering te geven aan de uitvoering van deze moties. Wij komen bij de presentatie van de voorjaarsnota met een voorstel ten aanzien van deze aanpak.

Asiel en migratie: onzekerheid en versobering
De nieuwe wetgevingsvoorstellen op asiel en migratie volgen elkaar snel op. In deze Kamerbrief van 22 november 2024 staat omschreven wat de planning is voor een aantal wetsvoorstellen op asiel: asielnoodmaatregelenwet, asielcrisiswet, het tweestatusstelsel, intrekken spreidingswet en implementatie Europees Asiel- en Migratiepact. Dit gaat om ingrijpende wijzigingen en zorgt voor veel onzekerheid de komende periode voor de asielzoekers zelf en dat horen we ook terug uit de stad. Ook is het nog onzeker wat de impact hiervan is voor gemeenten. Daarnaast is er sprake van een stevige versobering van de budgetten asiel en migratie op de Rijksbegroting vanaf 2027, onder

andere voor het COA en de IND. Hiermee anticipeert het Rijk op de aanname dat er dan een lagere instroom van asielzoekers en andere migranten zal zijn door nieuw landelijk en Europees beleid. Ook bezuinigt het Rijk al vanaf 2025 op de juridische hulp op de AZC's aan asielzoekers door Vluchtelingenwerk. Vanuit de gemeente volgen we de internationale en landelijke ontwikkelingen op de voet. We trekken op met de VNG, G4 en de provincie Utrecht in onze lobby naar het Rijk om zichtbaar te maken wat de negatieve consequenties zijn van deze en andere maatregelen en blijven scherp op de uitvoerbaarheid.

Asielopvang: opgave Spreidingswet
In 2024 werd de Spreidingswet ingevoerd. Op 23 december 2024 bent u via een brief geïnformeerd over het verdeelbesluit van de minister van A&M. Daarin is bepaald dat gemeente Utrecht nu de wettelijke taak heeft om voor 1 juli 2025 1.946 asielopvangplekken (waarvan 152 voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen) door het COA te laten realiseren. In onze brief van 17 april 2024 stond ons streven om ten minste 75% hiervan te realiseren in de 1e cyclus van de spreidingswet (voor 1 juli 2025) en op termijn 100%. Dit vanwege de schaarste aan locaties en de doorlooptijd van ruimtelijke ontwikkelingen. We verwachten nu 80% te realiseren, onder de voorwaarde dat locatie Pahud de Mortangesdreef (300 plekken), die in november 2026 afloopt, wordt verlengd. 80% halen we door:
- de opening van de nieuwe locatie Vlampijpstraat begin mei voor de duur van 3 jaar (220 plekken);
- de verlenging van de Bizetlaan voor statushouders tot 1 februari 2026 (50 plekken).

Het nieuwe kabinet is voornemens de Spreidingswet in te trekken, mogelijk al in 2025. Daarmee vervallen de wettelijke taken en budgetten van gemeenten voor het zoeken naar en beschikbaar stellen van locaties voor asielopvang. Als Rijksmiddelen zouden wegvallen voor de zoektocht naar nieuwe locaties en we dit niet meer kunnen financieren, leggen we dat voor aan de raad. Daarnaast hebben we met het Rijk en COA eerder afspraken gemaakt over de cofinanciering van onze lokale uitgangspunten, namelijk kwalitatieve, duurzame en kleinschalige opvang op basis van het Plan Einstein concept. Het is helaas momenteel onzeker of het COA zich bij verlenging van locaties of bij nieuw te ontwikkelen locaties kan of wil houden aan deze (financiële) afspraken. Dit is momenteel onderwerp van bestuurlijke gesprekken met het COA.

Naast de locaties in het kader van de Spreidingswet, zijn we met het COA in gesprek over een opvanglocatie voor langere tijd (duurzame opvang), volgens de kaders die uw raad heeft vastgesteld. Wij betrekken u als we verder zijn met het invullen van de lokale kaders.
Daarnaast hebben we een tijdelijke noodopvang in de Jaarbeurs. Deze opvang met 100 plekken voor mannen (uitgevoerd door de Veiligheidsregio Utrecht) hebben we verlengd tot 1 april 2025, onder de voorwaarde dat de asielzoekers snel doorstromen naar opvang elders. In de praktijk blijkt dat COA dit niet lukt door een landelijk tekort aan opvangplekken. Mensen verblijven daardoor te lang in deze sobere voorziening (HUB), die niet voldoet aan de kwalitatief goede opvang die we in Utrecht beogen. We hebben daarom besloten dat deze locatie rond 1 april sluit voor de opvang van asielzoekers. COA zal de bewoners overplaatsen naar andere opvanglocaties in het land.

De VNG heeft ingestemd met de verhoging van het bedrag voor BRP-straten, waardoor Utrecht kostendekkend een BRP-inschrijfvoorziening kan realiseren voor 1000 inschrijvingen, waarover we u in de brief van 4 december 2024 voor het laatst informeerden.

Steeds meer alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV)
We zien een stijgende vraag naar opvang van AMV in de stad. Dit komt doordat er sinds 2024 een wettelijke opgave is vanuit de spreidingswet voor 152 plekken AMV-opvang door COA en vanuit de

taakstelling huisvesting statushouders een opgave voor 69 plekken AMV-opvang door Nidos. De opening van locatie Nidos op de Amsterdamsestraatweg (9 plekken voor AMV) is uitgesteld vanwege personeelstekort bij Nidos en opent naar verwachting in april als Nidos de kwaliteit van de begeleiding daar goed op orde heeft. Een groter aantal AMV-plekken doet een groter beroep op de zorg en ondersteuning voor deze groep, waarvoor de gemeentelijke middelen onvoldoende meegroeien. Hier hebben we aandacht voor bij het uitbreiden van het aantal AMV-plekken. Ook vraagt de VNG meer budget voor jeugdhulp voor deze groep. Verder blijven we ons inspannen met onze partners Nidos en COA om de vele verhuizingen van AMV tussen verschillende opvanglocaties in het land te verminderen.

Wetsvoorstel bemoeilijkt huisvesting statushouders
In deze raadsbrief van 24 januari 2025 bent u geïnformeerd over de stand van zaken van de taakstelling huisvesting statushouders en het provinciaal toezicht hierop. Het ministerie van VRO heeft op 17 februari 2025 een wetsvoorstel gepubliceerd om voorrang op huisvesting te verbieden voor statushouders. Dit wetsvoorstel heeft grote consequenties voor zowel de statushouders zelf, de asielopvang, de inburgering en de stad. Wanneer deze wet realiteit wordt valt het volgende te verwachten: een grote druk op de asielopvang en inhumane woonsituaties bij verblijf in eigen netwerk met overbewoning, minder leefbaarheid en meer dakloosheid tot gevolg. Voor statushouders zelf komt hun inburgering lange tijd stil te staan en daarmee het meedoen aan de samenleving. Daarnaast wil het Rijk de taakstelling pas op een later moment afschaffen. De gemeenten zijn dus tot die tijd nog wel verplicht statushouders te huisvesten, terwijl de mogelijkheden om dat te doen ernstig worden belemmerd.
Daarom hebben we meteen na bekendmaking van dit wetsvoorstel met 16 steden de stevige boodschap afgegeven dat het wetsvoorstel ingetrokken moet worden. Ook de VNG roept op af te zien van dit wetsvoorstel, in hun reactie op de internetconsultatie.
Tegelijkertijd kondigde de minister Asiel & Migratie in de Kamerbrief van14 februari 2025 maatregelen aan, voor het sneller huisvesten van statushouders. Doel is de uitstroom uit AZC's te stimuleren, omdat met de huidige trend op 1 januari 2026 de helft van de bewoners op AZC's statushouder is. Hierin zijn vergoedingen voor gemeenten opgenomen wanneer zij meer plekken creëren voor statushouders, zoals doorstroomlocaties, het inrichten van (on)zelfstandige woonruimte en verblijf in hotels. Het gaat hierbij voornamelijk om zeer tijdelijke oplossingen en het is onduidelijk waar statushouders daarna terecht kunnen, gezien het hiervoor beschreven voornemen de voorrang voor statushouders bij huisvesting af te schaffen. De VNG heeft op 19 februari 2025 een kritische reactie gegeven op deze tegenstrijdige maatregelen, die we van harte steunen.

Inburgering: geen passende financiering voor uitvoering Wet Inburgering 2021
Het Rijk komt bestuurlijke afspraken over passende financiering voor de uitvoering van de Wet Inburgering 2021 niet na. Het uitvoeringsbudget voor inburgering groeit in 2025 en naar verwachting ook in 2026 niet mee met het aantal inburgeraars, terwijl de instroom van zowel statushouders als gezinsmigranten op dit moment twee keer zo groot is dan het aantal waarop het uitvoeringsbudget is gebaseerd. De verwachting is dat in 2025 en 2026 de verdubbeling van de instroom aanhoudt. De VNG en G4 hebben meerdere keren gepleit voor het nakomen van bestuurlijke afspraken door in passend uitvoeringsbudget te voorzien, tot op heden zonder resultaat. Dit getuigt van onbehoorlijk bestuur. Daarnaast groeit ook het re-integratiebudget en de uitvoeringsmiddelen van Werk en Inkomen voor de begeleiding naar werk of participatie op grond van de Participatiewet niet mee met de hogere aantallen inburgeringsplichtigen. Er zijn vanaf 2025 onvoldoende middelen om uitvoering te kunnen geven aan de Wet Inburgering 2021 en begeleiding naar werk of participatie op grond van de Participatiewet.

Het Rijk voert in 2025 een bekostigingsonderzoek uit naar de kosten voor de uitvoering van de Wet Inburgering 2021. Op basis daarvan neemt het Rijk naar verwachting in 2026 een besluit over structurele financiering. Met oog op landelijke ontwikkelingen zoals de (voorgenomen) maatregelen omschreven bij asiel en huisvesting statushouders voorzien we grote risico's. Het is hoogst onzeker of het Rijksbudget vanaf 2027 wel passend is bij de wettelijke taken. Ook is het mogelijk dat het Rijk het inburgeringsstelsel aanpast en mogelijk zover versobert dat we negatieve gevolgen voor inburgeraars en de stad en daarmee hogere kosten voorzien.

Aan de raad is toegezegd om in 2026 voorstellen voor te leggen voor een definitieve inrichting van de Utrechtse inburgeringsaanpak vanaf 2027. We benutten 2025 voor het herijken van onderdelen van de dienstverlening van de gemeente en opdrachtnemers om beschikbare middelen zo effectief en efficiënt mogelijk in te zetten. Daarin onderzoeken we ook of we alle onderdelen van de wet willen en kunnen blijven uitvoeren. Tegelijkertijd blijven we samen met de G4 bij het Rijk aandacht vragen voor het nakomen van bestuurlijke afspraken en de noodzaak van structureel passend (uitvoerings-) budget voor uitvoering van de Wet Inburgering 2021.

Tot slot: nader in gesprek

Door de nieuwe kabinetsplannen en afnemende Rijksbudgetten komen onze voorzieningen nog verder in de knel. We hebben te maken met schaarse ruimte in de stad; onze partners en de uitvoerend professionals staan onder druk en die druk neemt verder toe. Het is een uitdaging om aan onze wettelijke taken te blijven voldoen en de humanitaire ondergrens te blijven bewaken.

We begrijpen dat deze brief veel informatie bevat en de consequenties wellicht lastig te overzien zijn. We zijn voornemens om een technische sessie hierover te organiseren in mei. Daar informeren wij u over de laatste ontwikkelingen op alle bovengenoemde onderwerpen, de samenhang tussen die ontwikkelingen en de impact op Utrecht. We nemen hierin ook de opvang van Oekraïense vluchtelingen mee.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	M. ter Bals	**Datum**	12 maart 2025
E-mail	mark.ter.bals@utrecht.nl	**Kenmerk**	30206266
Type brief	Voortgangsbrief	**Onderwerp**	Stand van zaken opvang Oekraïense vluchtelingen
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Asiel en integratie

Geachte leden van de raad,

Hierbij informeren wij u over de stand van zaken ten aanzien van de opvang, zorg en ontwikkeling naar zelfredzaamheid van de Oekraïense vluchtelingen in Utrecht en de wijzigingen ten opzichte van de vorige raadsbrief die hier te vinden is.

Op dit moment van schrijven zien we een uitermate onzekere en instabiele geopolitieke situatie ten aanzien van de oorlog in Oekraine. Dat heeft grote effecten op de Oekraïense vluchtelingen die in onze opvang zitten. We proberen hen in deze tijden van onzekerheid en zorgen een stabiele omgeving in de opvang te bieden en hen te begeleiden. We staan in nauw contact met de mensen en de beheerders van de verschillende opvanglocaties.

Richtlijn Tijdelijke Bescherming
Minister Faber heeft een verzamelbrief opvang Oekraïne januari 2025 aan de Tweede Kamer gestuurd. Hierin staat onder meer dat op dit moment vluchtelingen tot en met 4 maart 2026 recht op tijdelijke bescherming hebben op grond van de Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB). Er is volgens de minister een reële mogelijkheid dat de tijdelijke bescherming opnieuw verlengd wordt met een jaar. Ook als er een bestand komt tussen Rusland en Oekraïne waardoor delen van Oekraïne veiliger worden, zal het geruime tijd duren voordat vluchtelingen uit Oekraïne kunnen en willen terugkeren. Het is dus van belang om lange termijnbeleid te ontwikkelen, aldus de minister.

De richtlijn RTB biedt een mogelijkheid om richting het einde van de tijdelijke bescherming een vrijwillig terugkeerprogramma op te zetten. Het kabinet wil van deze mogelijkheid gebruik maken. Daarnaast werkt het kabinet aan een Nationale Terugval Optie (NTO) om een stortvloed van asielaanvragen na het verstrijken van de RTB te voorkomen. Het kabinet denkt aan een tijdelijke verblijfsstatus van 3 jaar na de RTB, dus vermoedelijk in de periode 2027-2030. De uitwerking van de NTO is nog niet bekend. Dat betekent dat gemeenten nog niet weten wat de aard, omvang en kaders van hun opvang-opdracht wordt na 4 maart 2026. Tegelijkertijd staat het wel zo goed als vast dat de opvang een duurzaam vervolg moet gaan krijgen en dat gemeenten tijd nodig hebben om zich hierop voor te bereiden.

Vooruitblik opvanglocaties Oekraïners in Utrecht
Het perspectief om ook in 2026 nog te kunnen voorzien in voldoende kwaliteit en kwantiteit van opvang voor Oekraïense vluchtelingen is onzeker en bij gelijkblijvende regelgeving ronduit ongunstig.

De verlaging van de normvergoeding in combinatie met de korte-termijn focus op de opvang maakt het steeds lastiger om sluitende businesscases te presenteren aan het rijk. Daar komt nog bij dat het ‘laaghangend fruit’ (makkelijk geschikt te maken locaties) al geplukt is en de schaarste aan ruimte in de stad verder toeneemt.
Wij blijven ons samen met andere gemeenten (G4 en VNG) hard maken richting het Rijk voor een meerjarig financieel perspectief om locaties te kunnen realiseren, eventueel voor meerdere doelgroepen.

Normvergoeding verlaagd
Zoals in de vorige brief vermeld, heeft het rijk de normvergoeding die gemeenten voor de opvang van Oekraïense oorlogsvluchtelingen krijgen verlaagd van € 61 naar € 44 per dag per 1 januari 2025. Inmiddels heeft onderzoeksbureau AEF berekend dat de werkelijke kosten van 75% van de deelnemende gemeenten tussen de €55 en €60 ligt. Tweederde van de gemeenten komt niet uit met de verlaagde normvergoeding. De normvergoeding is ook in Utrecht ontoereikend. Daarom moeten we -net als veel andere gemeenten- een beroep doen op de hardheidsclausule om de werkelijk gemaakte kosten vergoed te krijgen. Dit stelt hoge administratieve eisen; we houden hiervoor een arbeidsintensieve urenadministratie bij. Dit voorkomt wel dat de gemeente op deze taak middelen moet toeleggen. De verlaagde normvergoeding is vooral een probleem voor de haalbaarheid van nieuwe en vervangende opvanglocaties. De haalbaarheid en kwaliteit hiervan komt verder onder druk te staan.

Leefgeld
Sinds december is het mogelijk om gebruik te maken van inzage in de polisadministratie van het UWV om te kunnen vaststellen of vluchtelingen eigen inkomsten (uit arbeid of uitkering) hebben. Bij inkomsten is er geen recht op leefgeld. Uit een controle eind december is gebleken dat bij slechts 5% van de vluchtelingen die leefgeld ontvingen ook sprake was van eigen inkomsten. Voor deze vluchtelingen is alsnog het leefgeld beëindigd. Deze inkomstencontrole wordt nu maandelijks uitgevoerd. We zien een gestage daling van het aantal mensen dat een beroep doet op leefgeld. Februari 2024 ontvingen 545 personen leefgeld. Een jaar later waren dat er 392.

Innen eigen bijdrage
Per 1 januari 2025 zijn gemeenten wettelijk verplicht een eigen bijdrage te innen bij vluchtelingen die in de gemeentelijke opvang verblijven en eigen inkomsten hebben (uit arbeid of een uitkering). Afgelopen maanden zijn hiertoe de voorbereidingen getroffen en de eerste facturen zijn verstuurd. De regeling voor de eigen bijdrage is overhaast door het Rijk ingevoerd waardoor een aantal randvoorwaarden niet goed is geregeld. Zo is er geen juridische grondslag in de regeling opgenomen om te kunnen invorderen bij dwangbevel en is dus de gang naar de rechter nodig bij aanhoudende niet-betaling. Dit is een onevenredige inspanning om betalingen te kunnen innen die niet in verhouding staat met de te innen bedragen.
De knelpunten zijn via de VNG kenbaar gemaakt en we blijven het Rijk dan ook oproepen om de knelpunten voor het innen van de eigen bijdrage op te lossen en daarmee de uitvoerbaarheid te verbeteren.

Stand van zaken opvanglocaties Oekraïners in Utrecht
U kunt in de Oekraïnemonitor de lokale ontwikkelingen rondom de instroom en opvang van Oekraïense vluchtelingen volgen. Wij blijven ons inzetten voor de instandhouding van circa 1.200 gemeentelijke opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen. Wij zetten dan ook maximaal in op creativiteit bij het realiseren van opvanglocaties (voor deze en andere groepen) en denken in kansen over hoe een pand of terrein geschikt kan worden gemaakt voor opvang.

In 2024 hebben we een nieuwe locatie geopend aan de Brandenburchdreef (Overvecht) en zijn opvanglocaties Indusdreef (Overvecht) en Ravellaan (West) opnieuw tijdelijk verlengd. Twee locaties zijn gesloten: Piramidedreef (Overvecht) en de Heivlinder (Leidsche Rijn). Het gebouw aan de Piramidedreef is gemeente-eigendom en inmiddels geschikt gemaakt voor onzelfstandige bewoning voor 37 personen. De SSH zal de verhuur voor haar rekening nemen. De eigenaar van het pand aan de Heivlinder heeft andere plannen met het pand. Vanaf februari 2025 zijn we gestopt met opvang op het opvangschip Danubia aan de Keulsekade (West). Deze opvang was erg duur en bood onvoldoende kwaliteit. De mensen die op deze locaties verbleven zijn overgeplaatst naar andere locaties of hebben zelf een vervangende plek gevonden. We onderzoeken nog of de locatie

Keulsekade op termijn geschikt is voor kwalitatief goede en betaalbare opvang in de vorm van bijv. tijdelijke pontons.

In februari 2025 zijn de volgende locaties opnieuw tijdelijk verlengd: Belcampostraat (Leidsche Rijn), Kanaalweg (West), Kanaalstraat (West), Gulperberg/Zijpenberg (De Meern). We zijn in gesprek met de eigenaar van opvanglocatie Herculesplein over een mogelijke verlenging. Ook de gesprekken met de Provincie bieden – ondanks de ophanden zijnde verduurzamingsplannen - perspectief op een nieuwe tijdelijke verlening. In het provinciehuis worden ook Oekraïense kinderen (en hun familie) opgevangen die worden behandeld in het Prinses Maximacentrum.

Rond de zomer van 2025 openen we twee nieuwe locaties: de Vechtensteinlaan (Zuilen) en Eendrachtslaan (Zuidwest). In het najaar van 2025 stopt de opvang op de Koploperstraat vanwege de ontwikkeling van nieuwbouwwoningen op deze locatie. De mensen die hier verblijven kunnen overgeplaatst worden naar andere locaties in de stad. Met de recente en verwachte toekomstige verlengingen en de twee nieuw op te leveren opvanglocaties kunnen we in 2025 het totaal van circa 1.200 opvangplekken behouden.

Naast de gemeentelijke opvang verblijven ook veel Oekraïense vluchtelingen particulier in Utrecht. Op 1 januari 2025 betrof het 540 personen. Zij verblijven bijvoorbeeld bij een gastgezin of huren zelfstandig een woonruimte.

Zorg en ondersteuning
We ondersteunen verschillende initiatieven ter bevordering van de mentale weerbaarheid. We zien dat zorgvragen/ mentale klachten toenemen (zie ook het WODC-rapport Tijdelijk thuis?). Landelijk zijn we aangesloten bij overleggen rondom psychosociale zorg en overlast. Het handelingsperspectief bij ernstige overlast is beperkt. We sluiten dan ook aan bij het pleidooi voor meer regie van het rijk op complexe casuïstiek en overlast.
In 2024 hebben verschillende partijen in de stad zich ingezet voor de Oekraïense vluchtelingen. Onder andere Welkom in Utrecht, Vital'nya en Vluchtelingewerk dragen hier elk vanuit eigen expertise aan bij. Het aanbod bestaat onder meer uit taallessen Nederlands en Engels, groepsactiviteiten voor kinderen en jongeren, culturele, creatieve en sportieve activiteiten en ondersteuning op het terrein van juridische en maatschappelijke vraagstukken. Het aanbod richt zich op het verbeteren van de mentale gezondheid, het beter wegwijs raken in Nederland en dus op het vergroten van de zelfredzaamheid en participatie.
In 2025 zetten wij sterker in op participatie en zelfredzaamheid. Vital'nya en Welkom in Utrecht kunnen elkaar daarin aanvullen en versterken zodat kennis van de doelgroep hand in hand gaat met de verbinding maken met de stad en andere nieuwkomers.

Onderwijs
De meeste Oekraïense kinderen in Utrecht zijn inmiddels doorgestroomd van de taalschool naar regulier PO, VO of vervolgonderwijs. Van de in totaal 1.100 leerlingen op ISK Ithaka (de Utrechtse VO taalschool voor nieuwkomers) hebben op dit moment nog 209 leerlingen de Oekraïense nationaliteit. Van de in totaal 350 leerlingen op Taalschool Utrecht (basisonderwijs nieuwkomers) hebben op dit moment 27 leerlingen de Oekraïense nationaliteit.

Met de training nieuwkomersspecialisten versterken we de kwaliteit van het onderwijs en de ondersteuning aan nieuwkomers na doorstroom vanuit Taalschool Utrecht op school-, leerkracht- en leerling niveau. De training is ontwikkeld door het Stedelijk Expertiseteam Nieuwkomers (ISU en Taalschool Utrecht) en wordt mede gefinancierd door de gemeente Utrecht. Inmiddels zijn 40 nieuwkomersspecialisten opgeleid of bezig met hun opleiding. In 2025 worden de trainingen voortgezet en zullen de nieuwkomersspecialisten zich per wijk organiseren. Daarnaast gaan we in Utrecht aan de slag met de (door)ontwikkeling van een kwaliteitskader “leerlingen in een meertalige context".

UNHCR-rapport
Op 19 november bezocht de UNHCR twee opvanglocaties voor Oekraïense vluchtelingen in de gemeente Utrecht. Dit is onderdeel van een reeks bezoeken sinds 2022 om 'best practices' en verbeterpunten te identificeren. UNHCR sprak met betrokken partijen en de vluchtelingen zelf om een

goed beeld te krijgen van de opvang. De rapporteurs zijn positief over de integrale Utrechtse benadering, waarbij inclusie, zorg en zelfredzaamheid met elkaar zijn verbonden. Ook het beleid om het belang van kinderen te prioriteren bij (ver)plaatsing in de opvang en keuze om de vluchtelingen in staat te stellen zelf te koken wordt gewaardeerd.

Als aanbeveling schrijft het UNHCR: *'Bewoners ervaren meer rust wanneer zij hun kamer enkel met familieleden delen. Hoewel de opvangopdracht dat soms niet toelaat, is het om deze reden aan te bevelen om zo veel mogelijk te behouden dat gezinnen hun kamer niet hoeven te delen met anderen'*. Dit herkennen wij als aandachtspunt, zeker nu de opvang situatie al lang duurt en waarschijnlijk nog zal voortduren. Echter moeten wij ook oog houden voor doelmatige en efficiënte inzet van opvangplekken. In de recent door ons vastgestelde beleidsregel over gemeentelijk opvang Oekraïners bieden wij locatiemanagement en vluchtelingen houvast in de omgang met die verschillende belangen.

Tenslotte
De onvoorspelbaarheid van onze beschermingsopdracht van Oekraïense vluchtelingen is verder toegenomen door de toegenomen internationale spanning. Onduidelijke en tegenstrijdige beleidsvoornemens op nationaal niveau veroorzaken ook veel onvoorspelbaarheid voor onze begeleiding voor andere groepen vluchtelingen en statushouders. Wij informeren u daarover op korte termijn. Wij volgen de actuele ontwikkelingen goed en komen bij u terug zodra daar aanleiding voor is. Wij blijven solidair en als mensenrechtenstad ons inzetten voor alle vluchtelingen zo lang als dat nodig is.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	L. Maats	**Datum**	23 december 2024
Doorkiesnummer	69955	**Kenmerk**	30083447
E-mail	l.maats@utrecht.nl	**Onderwerp**	verdeelbesluit Spreidingswet
Bijlage(n)	1	**Beleidsveld**	Asiel en integratie

Geachte leden van de raad,

In het afgelopen jaar hebben we u op 17 april, 11 juni en 1 november 2024 geïnformeerd over de Spreidingswet en de uitwerking daarvan voor de gemeente Utrecht. Op vrijdagavond 20 december is het verdeelbesluit door de minister van Asiel en Migratie bekend gemaakt. De minister heeft het verdeelbesluit genomen op basis van het provinciaal verslag dat op 31 oktober j.l. door de commissaris van de Koning (cvdK) in zijn rol als Rijksorgaan is ingediend bij het rijk.

Met het verdeelbesluit wordt het aantal te realiseren asielopvangplekken een wettelijke verplichting. In de bijlage van deze brief vindt u het verdeelbesluit voor de provincie Utrecht.

Voor de gemeente Utrecht betekent dit verdeelbesluit een kleine verlaging ten opzichte van de eerdere indicatieve taakstelling. In plaats van 1.988 plekken moet de gemeente 1.946 plekken beschikbaar hebben op 1 juli 2025, waarvan 152 plekken voor alleenstaande minderjarige asielzoekers (AMV) in plaats van 169. In de brief van 1 november hebben we aangegeven hoe we deze taakstelling voor Utrecht invullen.

Via de Provinciale Regietafel (PRT) Migratie en Integratie wordt het overleg over de resterende taak verder gevoerd. Wij houden u hiervan op de hoogte door middel van een raadsbrief in het eerste kwartaal van 2025.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Ministerie van Asiel en Migratie

Besluit van de Minister van Asiel en Migratie, van 20 december 2024, nr. 6015734, houdende de verdeling van asielopvangplaatsen in het kader van de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen over de provincie Utrecht

de Minister van Asiel en Migratie,

Gelet op artikel 5 van de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen, de Beleidsregel verdeelbesluiten en de Capaciteitsraming, provinciale opvangopgave en indicatieve verdeling per gemeente 2024;

Besluit:

Artikel I

De asielopvangplaatsen uit de provinciale opvangopgave van de provincie Utrecht, zoals bekendgemaakt op 31 januari 2024, worden als volgt over de gemeenten verdeeld:

Tabel 1: Verdeling asielopvangplaatsen over gemeenten

Gemeente	Reguliere opvangplaatsen	Amv-opvangplaatsen	Totaal
Amersfoort	861	80	941
Baarn	62	90	152
Bunnik	88	20	108
Bunschoten	128	9	137
De Bilt	252	18	270
De Ronde Venen	263	19	282
Eemnes	0	65	65
Houten	315	22	337
IJsselstein	186	13	199
Leusden	141	60	201
Lopik	85	6	91
Montfoort	84	6	90
Nieuwegein	304	50	354
Oudewater	0	0	0
Renswoude	0	0	0
Rhenen	109	7	116
Soest	260	18	278
Stichtse Vecht	372	27	399
Utrecht (gemeente)	1.794	152	1946
Utrechtse Heuvelrug	525	0	525
Veenendaal	346	24	370
Vijfheerenlanden	338	0	338
Wijk bij Duurstede	138	10	148
Woerden	400	0	400
Woudenberg	0	0	0
Zeist	460	0	460

Artikel II

Dit besluit wordt aangehaald als: Verdeelbesluit Utrecht 2024

's-Gravenhage, 20 december 2024

De Minister van Asiel en Migratie,

M.H.M. Faber – Van de Klashorst

Bezwaar
Op grond van de Algemene wet bestuursrecht kunnen belanghebbenden een bezwaarschrift indienen tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop dit is bekendgemaakt. Het bezwaarschrift moet worden gericht aan de Minister van Asiel en Migratie, Postbus 20301, 2500 EH Den Haag.

Het bezwaarschrift dient te zijn ondertekend en ten minste te bevatten:

a. naam en adres van de indiener;
b. de dagtekening;
c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaarschrift zich richt (datum en nummer);
d. een opgave van de redenen waarom men zich met het besluit niet kan verenigen;
e. zo mogelijk een afschrift van het besluit waartegen het bezwaarschrift zich richt.

Het niet voldoen aan deze eisen kan leiden tot niet-ontvankelijkheid van het bezwaarschrift.

Een bezwaarschrift kan uitsluitend per gewone post en niet per e-mail worden ingediend.

Machtigt u iemand om namens u bezwaar te maken? Stuur dan ook een kopie van de machtiging mee. Bij indiening van een bezwaarschrift namens een rechtspersoon, dient u documenten mee te sturen (origineel uittreksel uit het handelsregister en/of een kopie van de statuten van de rechtspersoon) waaruit blijkt dat u bevoegd bent namens de rechtspersoon op te treden.

Toelichting

1. Algemene uitgangspunten

Op grond van artikel 5, eerste lid, van de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (hierna: de wet) neemt de Minister van Asiel en Migratie eens in de twee jaar een verdeelbesluit per provincie. In deze besluiten worden de opvangplaatsen per provincie, zoals bepaald in de provinciale opvangopgave die voor 1 februari van hetzelfde kalenderjaar bekend is gemaakt, verdeeld over de in het besluit aangewezen gemeenten.

Bijzondere opvangplaatsen
In de provinciale opvangopgave kan aan gemeenten naast een opgave voor reguliere opvangplaatsen een aparte opgave worden gegeven voor bijzondere opvangplaatsen. De provinciale opvangopgave voor deze cyclus is bekendgemaakt op 31 januari 2024. Hierin is een opgave voor de bijzondere opvangplaatsen meegegeven, namelijk voor opvangplaatsen voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv). In de verdeelbesluiten worden voor deze cyclus zowel de benodigde reguliere opvangplaatsen als de benodigde amv-opvangplaatsen verdeeld. De verdeling telt op tot de provinciale opvangopgave. Waar in het vervolg van deze toelichting over de provinciale opvangopgave wordt gesproken, ziet dit toe op zowel de opgave voor regulier als voor amv.

Wettelijke taak
Met de verdeelbesluiten wordt invulling gegeven aan de taak die de wet creëert voor gemeenten; zij moeten de opvangplaatsen uit het verdeelbesluit mogelijk maken. Gemeenten die in het verdeelbesluit geen opgave hebben, hebben dus geen wettelijke taak. Bij het maken van de verdeelbesluiten neemt de minister een aantal uitgangspunten in acht die zijn opgenomen in de wet en in de Beleidsregel verdeelbesluiten (Stcrt. 2024, 21380).

Provinciaal verslag
Op 31 oktober van dit jaar hebben de commissarissen van de Koning in hun rol als rijksorgaan en voorzitter van de Provinciale regietafel (PRT) verslag uitgebracht (zoals bedoeld in artikel 4, tweede lid, van de wet) naar aanleiding van het overleg dat plaats heeft gevonden aan de PRT. In dit verslag is een verdeling van de provinciale opvangopgave voor de twee daaropvolgende jaren over een aantal gemeenten voorgesteld. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen reguliere opvangplaatsen en amv-opvangplaatsen. Dit provinciale verslag is voor de minister het uitgangspunt bij het nemen van het verdeelbesluit.

Wanneer uit het verslag blijkt dat aan de PRT overeenstemming is bereikt over een volledige en uitvoerbare invulling van de provinciale opvangopgave, wordt de verdeling uit het verslag door de minister overgenomen in het verdeelbesluit (artikel 2, tweede lid, Beleidsregel verdeelbesluiten). Onder volledige invulling wordt verstaan: een invulling die het vastgestelde aantal reguliere opvangplaatsen én amv-opvangplaatsen uit de provinciale opvangopgave volledig dekt.

Als uit het verslag blijkt dat het aan de PRT niet gelukt is om te komen tot een volledige en uitvoerbare verdeling die de gehele provinciale opvangopgave dekt, wordt het verdeelbesluit aangevuld door de minister, zodat het verdeelbesluit de provinciale opvangopgave volledig dekt. Ook in dit geval is de verdeling in het verslag het uitgangspunt.

Overwegingen bij het aanvullen van het verdeelbesluit
Bij het aanvullen van het verdeelbesluit laat de minister zich volgens artikel 3 van de Beleidsregel verdeelbesluiten leiden door de volgende overwegingen:

a. Evenwichtige verdeling
De minister streeft naar een zo evenwichtig mogelijke verdeling over het grondgebied van Nederland, rekening houdend met de SES-WOA-score op gemeenteniveau. De indicatieve verdeling per gemeente is hiervoor het uitgangspunt, aangezien hierin rekening is gehouden met de evenwichtige verdeling naar inwoneraantal en de SES-WOA score.

b. Eerdere en bijzondere inspanningen op het gebied van asielopvang
Er wordt rekening gehouden met de eerder geboden asielopvang in gemeenten in de afgelopen tien jaar en ook de opvang van ontheemden in het geval van acute noodsituaties (zoals in het geval van Oekraïne). Hierbij speelt de duur (maanden, jaren) en omvang (aantal opvangplaatsen) van de eerder geboden asielopvang een rol. Ook wordt gekeken naar de aanwezigheid van bijzondere opvangmodaliteiten binnen de gemeenten. Voor het overzicht van de eerdere en bijzondere inspanningen op gebied van asielopvang per gemeente maakt de minister gebruik van reeds bekende informatie, waaronder de informatie uit het verslag en informatie van andere partijen zoals bijvoorbeeld het COA. Als blijkt dat een gemeente veel meer doet of in de afgelopen tien jaar heeft gedaan, dan op basis van de indicatieve verdeling is bepaald, ligt het niet in de lijn der verwachting dat deze gemeente een (extra) opgave krijgt bij het sluitend maken van de verdeling.

c. Haalbaarheid en uitvoerbaarheid
Er wordt bij de verdeling ook rekening gehouden met de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van de opvangplaatsen voor de uitvoeringsorganisaties in de migratieketen en de gevolgen hiervan voor het asiel-, vertrek- en opvangproces. Hierbij worden ook de omstandigheden meegewogen die kunnen bijdragen aan kansrijke realiseerbaarheid van een opvangvoorziening in een gemeente. Om de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van een verdeelbesluit te beoordelen, maakt de minister gebruik van de al bekende informatie hierover en informatie van andere partijen zoals bijvoorbeeld het COA, de IND en de DTenV.

2. Methode voor het aanvullen van de verdeelbesluiten

Wanneer de verdeling uit het verslag niet de gehele provinciale opvangopgave dekt, is het verdeelbesluit aangevuld door de minister zodat het verdeelbesluit uiteindelijk de provinciale opvangopgave volledig dekt. Om tot een sluitende verdeling te komen, zijn verschillende stappen gezet. Deze stappen worden hieronder toegelicht.

<u>Stap 1: Overnemen opvangplaatsen uit provinciaal verslag</u>
Wanneer de verdeling uit een provinciaal verslag niet sluitend is, is deze ook het uitgangspunt voor het verdeelbesluit. De reguliere en amv-asielopvangplaatsen uit het verslag worden overgenomen in het verdeelbesluit. Zo is zo veel mogelijk recht gedaan aan de keuzes en afspraken die aan de PRT zijn gemaakt.

Stap 2: Toevoegen opvangplaatsen vanuit kansrijke initiatieven
In de verslagen worden mogelijk ook opvangplaatsen genoemd waarvan onvoldoende duidelijk is of deze tijdig (binnen zes maanden na bekendmaking van het verdeelbesluit) beschikbaar zijn en/of in ieder geval beschikbaar blijven tot de datum van de volgende capaciteitsraming (1 februari 2026). Vaak zijn plannen voor deze opvangplaatsen wel al in een vergevorderd stadium.

Plannen worden als kansrijk beschouwd wanneer deze in ieder geval één van de volgende elementen bevatten:

- Lokale besluitvorming is afgerond;
- Een beoogde locatie is niet binnen zes maanden na bekendmaking van het verdeelbesluit beschikbaar, maar wel voor publicatie van de nieuwe capaciteitsraming op 1 februari 2026;
- Een bestaande locatie is niet beschikbaar tot de datum van de volgende capaciteitsraming, maar er is aantoonbaar zicht op verlenging van de locatie;
- Er is een duidelijke toezegging van een gemeente om de opvangplaatsen tijdig (binnen 6 maanden na bekendmaking van het verdeelbesluit) te realiseren.

Als er in het verslag opvangplaatsen zijn genoemd die een of meerdere van de bovenstaande elementen bevatten, zijn deze kansrijke initiatieven opgenomen in het verdeelbesluit. Dit is wenselijk vanwege de haalbaarheid en uitvoerbaarheid. Hiermee wordt voorkomen dat gemeenten die al kansrijke plannen hebben geen wettelijke taak krijgen en gemeenten die geen plannen hebben wel.

Stap 3: Berekenen van de restopgave
Na het overnemen van de opvangplaatsen uit het verslag en de kansrijke initiatieven kan het zo zijn dat de verdeling nog niet optelt tot de provinciale opvangopgave. Wanneer dit het geval is, is berekend wat de restopgave is. Dit is het aantal reguliere en/of amv-opvangplaatsen dat nodig is om te voldoen aan de provinciale opvangopgave. Aangezien alle provincies een opvangopgave hebben voor reguliere opvangplaatsen en amv-opvangplaatsen kunnen zij een restopgave hebben voor reguliere opvangplaatsen, amv-opvangplaatsen of voor beiden.

Stap 4: Verdelen restopgave
De restopgave is vervolgens verdeeld over de gemeenten. Hierbij is rekening gehouden met een aantal factoren:

Stap 4a: Uitsluiten gemeenten voor de verdeling van de restopgave
Bij het verdelen van de restopgave zijn de uitgangspunten uit de Beleidsregel verdeelbesluiten in acht genomen. Op grond van deze uitgangspunten kunnen gemeenten worden uitgesloten bij de verdeling van de restopgave.

Realisatie aantal opvangplaatsen indicatieve verdeling
Wanneer een gemeente in het provinciaal verslag heeft aangegeven evenveel of meer te doen dan het aantal opvangplaatsen uit de indicatieve verdeling, is deze gemeente niet meegenomen bij de verdeling van de restopgave. Hiermee wordt recht gedaan aan het uitgangspunt van het streven naar een zo evenwichtig mogelijke verdeling. Daarom is de restopgave alleen verdeeld over gemeenten die deze evenredige bijdrage nog niet leveren.

Uitzonderlijke historische bijdrage
Wanneer een gemeente de afgelopen tien jaar gemiddeld een grotere bijdrage aan de opvangopgave heeft geleverd dan van de gemeente op basis van de indicatieve verdeling mocht worden verwacht, is deze gemeente niet meegenomen bij de verdeling van de restopgave. Om dit te beoordelen is gekeken naar de opvangplaatsen die een gemeente in de afgelopen 10 jaar (van 1 september 2014 tot en met 1 september 2024) per jaar gemiddeld heeft gerealiseerd. Wanneer de gemiddelde historische bijdrage van een gemeente hoger was dan de indicatieve verdeling, is de gemeente niet meegenomen bij de verdeling van de restopgave. Dit doet recht aan het uitgangspunt dat bij het verdelen van de restopgave rekening wordt gehouden met de eerder geboden asielopvang in gemeenten in de afgelopen tien jaar.

Ook wanneer gemeenten een uitzonderlijke bijdrage hebben geleverd aan de opvang van Oekraïners, zijn zij uitgesloten voor de verdeling van de restopgave. Dit is het geval als hun bijdrage aan het aantal opvangplaatsen voor Oekraïners van 1 januari 2023 tot en met 1 september 2024 groter dan 200% was van het aantal opvangplaatsen dat zij hadden moeten realiseren op basis van een evenredige verdeling van het totaal aantal opvangplaatsen over alle gemeenten.

Uitruil tussen gemeenten
Aan de PRT hebben gemeenten afspraken kunnen maken over het uitruilen van opvangplaatsen binnen de provincie. Wanneer gemeente A opvangplaatsen realiseert voor gemeente B, zijn deze bij de verdeling van de restopgave beschouwd als opvangplaatsen van gemeente B. Als gemeente A voor gemeente B een aantal opvangplaatsen realiseert dat gelijk is aan het aantal opvangplaatsen dat gemeente B op basis van de indicatieve verdeling zou moeten realiseren, is gemeente B niet meegenomen bij de verdeling van de restopgave van reguliere opvangplaatsen. Wanneer de uitruilafspraak voor een gemeente niet gelijk is aan de indicatieve verdeling, is dit bij de verdeling van de restopgave meegewogen; de gemeente krijgt dan een kleiner deel van de restopgave.

Wanneer meerdere gemeenten hebben aangegeven hun opgaven onderling uit te ruilen, is dit meegenomen bij de verdeling van de restopgave van reguliere opvangplaatsen. Als het aantal reguliere opvangplaatsen dat ze gezamenlijk realiseren gelijk aan of groter is dan het aantal opvangplaatsen dat ze samen op basis van hun indicatieve verdeling zouden moeten realiseren, zijn deze gemeenten uitgesloten bij de verdeling van de restopgave van reguliere opvangplaatsen.

<u>Stap 4b: Verdelen van resterende opvangplaatsen over gemeenten</u>
Een deel van de gemeenten is op basis van de hierboven genoemde criteria niet meegenomen bij de verdeling van de restopgave. Er blijft een aantal gemeenten over waarover de restopgave is verdeeld. De restopgave is evenredig verdeeld over al deze gemeenten zodat zij allen eenzelfde percentage moeten realiseren van het aantal opvangplaatsen dat ze op basis van de indicatieve verdeling zouden moeten realiseren. Hoe hoog dit percentage is, hangt af van de omvang van de restopgave en het aantal gemeenten dat is uitgesloten van de verdeling van de restopgave. Gemeente krijgen in het verdeelbesluit niet meer opvangplaatsen dan het totaal aantal opvangplaatsen (regulier en amv) uit de indicatieve verdeling. Deze methode voor verdeling van de restopgave doet recht aan het uitgangspunt van een evenwichtig verdeling. Ook gemeenten die in het verslag al hebben aangegeven een aantal opvangplaatsen mogelijk te maken, maar minder dan het

aantal opvangplaatsen uit de indicatieve verdeling, kunnen een deel van de restopgave krijgen. Dit is het geval wanneer het aantal opvangplaatsen dat zij in het verslag hebben aangegeven onder het percentage blijft van de indicatieve verdeling die gemeenten in de betreffende provincie moeten realiseren om de verdeling sluitend te maken.

Mocht een gemeente door deze verdeling van de restopgave uitkomen op een aantal van minder dan 5 opvangplaatsen (regulier of amv), dan wordt deze gemeente uitgesloten van de verdeling en worden deze opvangplaatsen verdeeld over de andere gemeenten die wel in aanmerking komen voor de verdeling van de restopgave. Zo wordt recht gedaan aan het uitgangspunt van haalbaarheid en uitvoerbaarheid, omdat zulke kleine aantallen moeilijk te realiseren zijn. De verdeling van de restopgave wordt vervolgens toegevoegd aan de initiële verdeling. Hiermee is de verdeling van opvangplaatsen voor de provincie sluitend gemaakt.

3. Het verdeelbesluit voor de provincie Utrecht

Op 31 oktober heeft de commissaris van de Koning van Utrecht, in lijn met artikel 4, tweede lid van de wet, verslag uitgebracht van het overleg dat heeft plaatsgevonden aan de PRT. Uit dit verslag blijkt dat de gemeenten in de provincie Utrecht niet tot een volledig sluitende verdeling zijn gekomen van het aantal opvangplaatsen dat zij volgens de provinciale opvangopgave moeten realiseren.

De provincie Utrecht heeft een opgave van 7.511 reguliere opvangplaatsen en 696 amv-opvangplaatsen. Na het overnemen van de opvangplaatsen die aangeboden worden en het toevoegen van opvangplaatsen die voortkomen uit kansrijke initiatieven uit het verslag, komt de provincie Utrecht uit op 3.659 reguliere opvangplaatsen en 465 amv-opvangplaatsen. Om te komen tot een sluitende verdeling van de provinciale opvangopgave moet er een restopgave van 3.852 reguliere opvangplaatsen en 231 amv-opvangplaatsen worden ingevuld.

Bij de verdeling van de restopgave zijn de volgende gemeenten uitgesloten:

<u>Uitsluiting vanwege realisatie aantal opvangplaatsen indicatieve verdeling</u>
Gemeente Baarn, Eemnes, Utrechtse Heuvelrug, Woerden en Zeist

<u>Uitsluiting vanwege uitzonderlijke historische bijdrage</u>
Gemeente Utrechtse Heuvelrug en Zeist (asielopvang); gemeente Renswoude en Woudenberg (ontheemden Oekraïne)

<u>Uitsluiting vanwege uitruil tussen gemeenten</u>
Gemeente Oudewater

De restopgave is verdeeld over een aantal gemeenten volgens de methode die in hoofdstuk 2 is toegelicht. In totaal is de restopgave reguliere opvangplaatsen verdeeld over 18 gemeenten en de restopgave amv-opvangplaatsen verdeeld over 13 gemeenten. Sommige gemeenten hebben voor beide type opvangplaatsen een deel van de restopgave gekregen.

De restopgave is verdeeld over de volgende gemeenten:
Amersfoort (regulier)
Bunnik (regulier)
Bunschoten (regulier en amv)
De Bilt (regulier en amv)
De Ronde Venen (regulier en amv)
Houten (regulier en amv)
IJsselstein (regulier en amv)
Leusden (regulier)
Lopik (regulier en amv)
Montfoort (regulier en amv)
Nieuwegein (regulier)
Rhenen (regulier en amv)
Soest (regulier en amv)
Stichtse Vecht (regulier en amv)
Utrecht (regulier en amv)
Veenendaal (regulier en amv)
Vijfheerenlanden (regulier)
Wijk bij Duurstede (regulier en amv)

De Minister van Asiel en Migratie,

M.H.M. Faber – Van de Klashorst

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Carolien Hagemeijer en Mark ter Bals	**Datum**	4 december 2024
Doorkiesnummer	030 - 28 65924	**Kenmerk**	12930793
E-mail	c.hagemeijer@utrecht.nl	**Onderwerp**	Update opvang Oekraïners en asielzoekers
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Asiel en integratie

Geachte leden van de raad,

In deze brief informeren wij u graag over een aantal actuele ontwikkelingen rondom de opvang van Oekraïense vluchtelingen en asielzoekers. Ook lichten we toe hoe we uitvoering hebben gegeven aan enkele moties en toezeggingen. Zoals toegezegd komen we in het eerste kwartaal van 2025 met een uitgebreidere brief met daarin meer toelichting op de uitwerking van het kabinetsbeleid en hoe we daar in Utrecht mee omgaan.

Op 11 juni 2024 informeerden we u over de gevolgen van het hoofdlijnenakkoord van het kabinet. Ook nu is vooruitblikken nog moeilijk vanwege de vele vragen die het landelijke beleid ten aanzien van asiel en migratie oproept en het ontbreken van uitvoeringstoetsen op tal van beleidsvoornemens van het kabinet[1]. De zorgen die dit gemeenten baart zijn beschreven in de position paper van VNG bij de begroting van het ministerie van Asiel en Migratie (AenM).

Ontwikkelingen opvang Oekraïense vluchtelingen

Het wordt steeds lastiger om de kwaliteit en de omvang van de Oekraïneopvang in stand te houden. Het landelijke tekort aan opvang wordt groter; de vergoeding die gemeenten krijgen voor de opvang wordt lager; geschikte nieuwe opvanglocaties zijn steeds lastiger te vinden. Het perspectief op terugkeer op korte termijn raakt voor de meeste vluchtelingen steeds verder uit beeld. Dat roept nieuwe vragen op over taal, werk, wonen, integratie en toekomstige verblijfsstatus. De wet- en regelgeving is echter nog ingericht op korte termijn opvang.

Landelijke situatie opvang Oekraïense vluchtelingen

In Nederland zijn op dit moment ca. 93.000 gemeentelijke opvangplekken gerealiseerd. Het landelijke streven is nu 109.000 per 1 juli 2025. Het gebrek aan doorstroommogelijkheden heeft onder andere geleid tot sluiting van de HUB Jaarbeurs (zie raadsbrieven 27 februari 2024 en 19 augustus 2024). Ondanks de schaarste aan opvangplekken lukt het wel om te voorkomen dat vluchtelingen op straat terecht komen. Ook in de overgangssituatie na de sluiting van de HUB Jaarbeurs hebben we dit in samenwerking met lokale en landelijke ketenpartners, zoals Rode Kruis, vluchtelingenwerk en de Nationale Opvang Organisatie kunnen voorkomen.

---

[1] zoals beschreven in het regeerprogramma van 13 september, de brief van de minister-president van 25 oktober en de brief van minister Faber van 14 november.

Daarmee hebben wij kunnen voldoen aan uw verzoek in motie M397 Laat vrouwen, kinderen, ouderen en kwetsbare groepen na sluiting van de landelijke HUB niet op straat slapen in Utrecht.

Verlaging normvergoeding
Helaas heeft het kabinet op 13 november -tegen het advies van VNG en G4 in- besloten tot een forse verlaging van de normvergoeding: van €61,- per persoon per dag naar € 44,- per persoon per dag. Dit kan consequenties hebben voor het aantal en/of de kwaliteit van nieuwe locaties en de administratieve lasten. Het gemiddelde bedrag dat het COA besteed aan reguliere opvang ligt aanzienlijk hoger. We brengen die consequenties voor Utrecht in beeld en informeren u daarover in de brief in Q1 van 2025.

Stand van zaken opvanglocaties Oekraïners in Utrecht
U kunt in de Oekraïnemonitor de lokale ontwikkelingen rondom de instroom en opvang van Oekraïense vluchtelingen volgen. Het bieden van opvang en ondersteuning aan Oekraïense vluchtelingen in Utrecht loopt op dit moment nog goed. Wel wordt het beduidend moeilijker om tijdig vervangende nieuwe opvanglocaties te vinden om zo het totaal aantal opvangplekken in stand te houden.

We maken ons zoals aangegeven zorgen over het gebrek aan visie en duidelijkheid voor de lange termijn, zeker in combinatie met een steeds verder dalende vergoeding voor de opvang. We zetten alle formele en informele lijnen met het ministerie van AenM in om te voorkomen dat hierdoor de opvangcapaciteit nog verder onder druk komt te staan. Dat is overigens conform de motie M396 Krachten bundelen voor menswaardige opvang. Wij zijn permanent op zoek naar creatieve oplossingen voor opvang voor deze groep en andere groepen die we opvang bieden. Gezien de krapte in de stad is dit allesbehalve eenvoudig, er is weinig leegstand en diverse andere functies zoeken ook naar ruimte. De locaties die op dit moment in gebruik zijn vanwege het wettelijke kader zijn altijd tijdelijk.

Dit geldt ook voor de opvang in het Provinciehuis. Hier zijn in nauwe samenwerking met de provincie 270 opvangplekken gerealiseerd. Een deel van de kamers van deze locatie is gereserveerd voor families met kinderen die worden behandeld in het Prinses Maxima Centrum, gespecialiseerd in kinderoncologie. De provincie heeft aangegeven het pand te willen verduurzamen en dat daardoor de opvang niet kan worden voortgezet. We blijven in goed gesprek met de provincie over deze plannen en daaraan gekoppeld mogelijkheden tot eventuele verlenging na augustus 2025. Ook zijn we hard op zoek naar een alternatieve locatie. Het vooruitzicht daarop is niet rooskleurig. Hiermee bent u geïnformeerd over de stand van zaken van motie M399 Bied zekerheid aan kinderen op Provinciehuis.

Innen eigen bijdrage
Onder de vluchtelingen is begrip voor het zelf meebetalen aan de opvang door het innen van een eigen bijdrage. Er zijn wel zorgen over de uitvoerbaarheid van de rijksregeling, omdat de juridische grondslag voor de benodigde gegevensdeling op dit moment nog ontbreekt en geen mogelijkheid bestaat tot invorderen bij dwangbevel. Toch voert Utrecht per 1 januari 2025 de verplichte eigen bijdrage in voor bewoners van de gemeentelijke opvanglocaties met een inkomen. Dit doen we omdat het innen van een eigen bijdrage wettelijk is verankerd.

28 dagen afwezigheid en kamers delen
Zoals aangegeven neemt de landelijke druk op de beschikbare opvangbedden voor Oekraïners toe en we willen in Utrecht zoveel mogelijk mensen in nood helpen. We nemen daarom twee nieuwe maatregelen die bijdragen aan het beter benutten van de bestaande capaciteit:

- Vanaf 1 januari 2025 staan we bewoners van gemeentelijke opvanglocaties toe om maximaal 28 dagen per kalenderjaar afwezig te zijn. Uitgangspunt is dat we bij afwezigheid langer dan 28 dagen per jaar de opvangplek aan een ander kunnen toewijzen. Een wijziging van de RooO in juli 2024 maakt deze regel mogelijk. Voorheen was een afwezigheid van 14 aaneengesloten dagen toegestaan, zonder een maximum aantal dagen per jaar. Om de beschikbare plekken zo goed mogelijk te benutten maken we gebruik van de mogelijkheid die de RooO ons hierin biedt.
- Waar nodig en mogelijk plaatsen we één- of meerpersoonshuishoudens samen op een kamer. De ontheemde wordt hier tijdig over ingelicht en er wordt zoveel mogelijk met de persoonlijke

situatie van een ontheemde rekening gehouden. Gezinnen met jonge kinderen proberen we zo min mogelijk te combineren met andere personen op een kamer. Hiermee verminderen we de klein beetje ‘ruimte’ die er nog was in de opvangcapaciteit.

Sluiting opvangschip Danubia
Opvangschip Danubia, aangemeerd aan Keulsekade, sluit 1 maart 2025 als opvanglocatie voor vluchtelingen uit Oekraïne. De huurovereenkomst van opvangschip Danubia loopt op 1 maart 2025 af. Opvang op een schip was aan het begin van de oorlog een noodgreep en destijds nodig door een groot tekort aan opvangplekken voor Oekraïners in de stad. Het opvangschip is een zeer dure oplossing; de kosten overstijgen de (huidige) normvergoeding voor opvang Oekraïne vluchtelingen ruimschoots. Daarnaast is het nog de enige opvanglocatie in Utrecht waar vluchtelingen niet zelf kunnen koken terwijl zelfredzaamheid juist belangrijk is. We zien nog mogelijkheden om de vluchtelingen van de Danubia te verplaatsen naar andere opvangplekken elders in de stad die kostenefficiënter zijn en waar wel zelf gekookt kan worden. Nu de opvang van Oekraïners op het schip stopt, onderzoeken we of en hoe de locatie voor een andere doelgroep ingezet moet of kan worden.

Ontwikkelingen opvang asielzoekers

In Utrecht blijven wij bijdragen aan menswaardige opvang voor asielzoekers. De zoektocht naar asielopvanglocaties volgens de vastgestelde kaders in de spreidingswet en van de Utrechtse gemeenteraad (waaronder het Plan Einstein-concept) gaat onverminderd door. Hiervoor werken we nauw samen met COA. Het blijft een uitdaging omdat geschikte locaties voor duurzame en tijdelijke opvang schaars zijn, maar binnen deze context zetten we toch stappen. Recent hebben we u geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering spreidingswet (raadsbrief van 1 november) en het voornemen om een nieuwe locatie aan de Vlampijpstraat te openen (raadsbrief 22 oktober).

Verlenging tijdelijke opvanglocatie Europalaan en opvang in Jaarbeurs
Gezien het landelijke tekort aan asielopvangplekken hebben we de noodopvanglocatie aan de Europalaan verlengd tot najaar 2025. Het COA is beheerder van deze locatie. In het kantoorgebouw zijn 38 kamers ingericht voor elk 4 personen. Op het binnenterrein zijn een buitenkeuken en douchevoorzieningen aangebracht. De kinderen gaan naar school in de buurt en de jongeren gaan naar het voortgezet onderwijs van Ithaka. Er zijn een aantal keer per week activiteiten voor de kinderen op locatie. Daarnaast is er taalles en zijn er andere activiteiten onder andere verzorgd door Welkom in Utrecht. De bewoners van deze locatie kunnen ook gebruik maken van het Plan Einstein aanbod in de rest van de stad.

In de Jaarbeurs vangen we vanwege het acute landelijke tekort aan opvangplekken tot medio januari maximaal 100 mannen per periode van drie weken op. De opvang in de Jaarbeurs is niet geschikt voor een langere periode en ook niet voor gezinnen met kinderen. Daarom is afgesproken om de mensen maximaal 3 weken op te vangen. Daarna gaan ze naar een andere locatie in het land waar ze in principe langer kunnen blijven. In de periode dat zij in Utrecht verblijven bieden we activiteiten aan. Zij kunnen ook gebruik maken van de faciliteiten in het azc Joseph Haydnlaan. Door deze constructie moeten deze mensen wel vaker verhuizen, iets wat we liever ook niet willen. Daarom zetten we noodopvang in de Jaarbeurs alleen in als uiterste redmiddel.

Plan Einstein
We zijn er trots op dat we in Utrecht samen met het COA en partners uit de stad kwalitatief goede asielopvang kunnen bieden. De belangstelling voor Plan Einstein vanuit verschillende Nederlandse gemeenten en andere Europese landen is groot. We ontvangen veel delegaties op de locatie Pahud die deze vorm van opvang gebruiken als inspiratie voor opvang in hun gemeente of land. Op de locatie Herculesplein, waar ontheemde Oekraïners verblijven, is ook een huiskamer ingericht conform de principes van Plan Einstein. We werken met de Hogeschool Utrecht en Plan Einsteinpartners aan een goede monitoring. Met het COA zijn we in gesprek om de samenwerking met Plan Einstein verder te versterken. We bouwen verder aan het toeleiden van bewoners van de asielopvanglocaties naar werk, onder andere door jobhunters, meer voorlichting en ondersteuning in werkvaardigheden.

Verkenning BRP-straat in Utrecht
BRP-straten vervullen een belangrijke rol voor het versneld inschrijven van statushouders en asielzoekers in de Basisregistratie personen (BRP). Zij hebben dit onder andere nodig om sneller aan het werk te kunnen gaan en voor hun huisvesting. De BRP-straten op diverse plekken in Nederland hebben een grote achterstand. De Provincie Utrecht heeft op dit moment geen BRP-straat. Ook voor asielzoekers en statushouders in de Provincie Utrecht geldt dat zij lang moeten wachten voordat ze worden ingeschreven en mogelijkheden om toe te treden tot de arbeidsmarkt hierdoor lang op zich laat wachten.

Het Ministerie van BZK is daarom gestart met een verkenning naar mogelijkheden voor extra BRP-straten in Nederland voor zowel de korte als langere termijn. De gemeenten Amsterdam en Rijen werken momenteel mee om de achterstanden weg te werken. Utrecht streeft naar het starten van een BRP-straat voor een minimale inzet van 1000 inschrijvingen van asielzoekers en statushouders per jaar, onder voorbehoud dat hiervoor financiering is vanuit het Rijk. Samen met andere Utrechtse gemeenten, het ministerie en het Kansenmakersteam van de Provincie Utrecht verkennen we nu de mogelijkheden. Zoals aangegeven in het debat tijdens de programmabegroting onderzoeken we de mogelijkheden om de middelen die waren bestemd voor staatsloosheid hiervoor in te zetten, mocht het nodig zijn. Bij de voorjaarnota in 2025 komen we hiervoor bij u terug.

Kinderen, jongeren en zwangere vrouwen in Utrechtse azc's

In de motie ID462 M222 'Kwetsbare positie van Kinderen, jongeren en zwangere vrouwen in Utrechtse azc's' vroeg u extra aandacht voor een stabiele, kindvriendelijke en veilige opvang voor deze groepen. Helaas is het voor geen enkel kind goed is om op te groeien in een asielopvanglocatie. In lijn met deze motie hebben we in Utrecht daarom ook extra aandacht voor deze groepen. Het COA is verantwoordelijk voor de opvanglocaties. Door middel van aandachtsfunctionarissen voor kinderen, jongeren en zwangere asielzoekers zorgt het COA ervoor dat er voldoende aandacht is voor de omstandigheden omtrent opgroeien in een opvanglocatie en neemt zij waar nodig actie ter verbetering. Vanuit de gemeente hebben we met grote regelmaat overleg met de locatieleiders van de asielopvanglocaties in Utrecht om een vinger aan de pols te houden over het reilen en zeilen op de locaties, ook als het gaat om specifieke kwetsbare groepen. Daarnaast ziet Jeugdgezondheidszorg alle kinderen op de locaties en stemt eventueel af met GZA (huisarts azc) of buurtteam. We zien toe op schoolgang van de kinderen en zetten in op zo min mogelijk verhuisbewegingen. Ook hebben we afspraken met COA over de doorgaande lijn, namelijk dat de asielzoekers die een status krijgen zoveel mogelijk in de regio Utrecht worden gehuisvest. Op de azc's worden verder door Stichting De Vrolijkheid en Welkom in Utrecht activiteiten georganiseerd voor kinderen en zijn er voor de ouders onder andere bijeenkomsten gericht op ouderschapsondersteuning. Met jongvolwassenen (jongeren tot ca 27 jaar) hebben we focusgroepen georganiseerd en op basis daarvan maken we nu met hen een programma gericht op meer zingeving en perspectief. Tot slot willen we u meegeven dat gemeente Utrecht medeondertekenaar is van een oproep door Unicef aan het rijk voor meer financiële middelen om de situatie voor kinderen in asielopvang in Nederland te verbeteren.

Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV)
Er blijft landelijk een groot tekort aan opvangplekken voor AMV. Om als Utrecht een bijdrage te leveren aan deze opgave bieden we momenteel 100 AMV plekken bij COA. De 40 plekken op de Ravellaan hebben we onlangs kunnen verlengen tot en met februari 2026 en tellen daarmee mee voor de spreidingswet. De nieuwe instroom AMV zijn jongeren die vallen onder de Proces opvang locatie (POA) AMV. Dit is anders dan de AMV die we kennen uit de drie kleinschalige woonvoorzieningen in de stad. De nieuwe instroom zijn namelijk jongeren die direct vanuit Ter Apel na de eerste screening geplaatst worden op een POA-plek.

Naast de COA-locaties hebben we het aantal plekken voor Nidos-opvang uitgebreid. Nidos is de voogdij-organisatie voor AMV en biedt ook opvang aan AMV met een status. Op de Biltstraat is een locatie voor 15 minderjarigen met een status geopend en medio november opent een locatie voor 10 jongeren aan de Amsterdamsestraatweg.

Eén van de Utrechtse uitgangspunten is dat we zo min mogelijk verhuisbewegingen willen. De afspraken omtrent de doorgaande lijn 'kom je in Utrecht, dan blijf je in Utrecht' kunnen we echter niet

altijd waarmaken. We zijn met COA, Nidos en op landelijk niveau in gesprek over concrete afspraken hoe we dit kunnen voorkomen. Wij willen daarmee ook voorkomen dat we AMV'ers, nadat ze zijn gestart op Ithaka, weer naar een andere school buiten de regio moeten verplaatsen.

Vervolg

We volgen de ontwikkelingen van het kabinetsbeleid. We zijn scherp op de uitvoerbaarheid van nieuwe maatregelen. We zorgen dat eventuele negatieve consequenties zoveel mogelijk voorkomen worden of dat we die met onze lokale aanpak kunnen verzachten. We zijn daarbij blij met steun die we hierin krijgen vanuit de bewoners en organisaties in onze stad. We werken hiervoor nauw samen met de VNG, G4, Utrechtse gemeenten en de Provincie Utrecht. We houden u op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen en komen in het eerste kwartaal van 2025 bij u terug met meer informatie.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	J. Braat	**Datum**	28 januari 2025
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	30116380
E-mail	j.braat@utrecht.nl	**Onderwerp**	Stand van zaken na beëindiging Landelijke Vreemdelingenvoorziening (LLV)
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Asiel & Integratie

Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeren wij u over de meest recente ontwikkelingen rond de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV). Op 11 juni 2024 informeerden wij u dat het Rijk voornemens is om de rijksbijdrage aan de LVV stop te zetten per 1 januari 2025. Minister Faber van Asiel en Migratie heeft in september 2024 besloten om daarnaast de convenanten met de gemeenten niet te verlengen en het mandaatbesluit en machtiging van de LVV-gemeenten te beëindigen.

In deze brief gaan we in op vier onderwerpen: 1) juridische ontwikkelingen ronde de LVV (bij dit laatste onderwerp vullen we onze eerdere beantwoording schriftelijke vragen 2024/197 van 20 december jl. aan met een aantal updates), 2) de ontwikkeling van een nieuwe, lokale, werkwijze, 3) de aangenomen motie in de Provinciale Staten van Utrecht, 4) de initiatieven vanuit het maatschappelijk middenveld. In deze raadsbrief gaan we nog niet in op de lokale financiële impact van de (juridische) ontwikkelingen rond de beëindiging van de LVV, gezien de procedure nog in een vroeg stadium is. In de volgende raadsbrief zullen wij hier u nader over informeren en scenario's schetsen voor 2026.

Juridische ontwikkelingen rond de LVV

Juridische procedure rond beëindiging LVV
Naar aanleiding van de beslissing van het Rijk om de LVV stop te zetten heeft de gemeente Utrecht in november en december 2024 namens het Rijk alle deelnemers van de LVV Utrecht per brief geïnformeerd over de beëindiging van hun opvang en begeleiding binnen dit programma per 1 januari 2025. Onderstaande update over de juridische procedure die hierop volgde vormt tevens een update op onze eerdere antwoorden op schriftelijke vragen 10, 11, 12 en 14.

De grote meerderheid van de deelnemers in Utrecht heeft bezwaar aangetekend tegen deze beslissing. Volgens de deelnemers heeft de minister de keuze om de LVV te stoppen niet goed gemotiveerd en zonder individuele belangenafweging gemaakt. Ook stellen zij dat de minister de LVV

dient te continueren in het kader van haar zorgplicht. De deelnemers die geen bezwaar hebben aangetekend hadden hier verschillende redenen voor (zij maakten bijvoorbeeld gebruik van begeleiding maar niet van een opvangplek, of zij hadden al een verblijfsvergunning maar nog geen vervolghuisvesting of zij wilden niet in de belangstelling staan).

In afwachting van de beslissing op bezwaar hebben in december 2024 Voorlopige Voorziening zaken plaatsgevonden in de rechtbank Utrecht, rechtbank Rotterdam, rechtbank Den Bosch, rechtbank Utrecht en rechtbank Amsterdam. De eis van advocaat Fischer namens de Utrechtse LVV-deelnemers was om de beëindiging van LVV-opvang per 1 januari 2025 op te schorten.

De voorzieningenrechter heeft op 23 december 2024 de Utrechtse LVV-deelnemers in het gelijk gesteld. De rechter heeft geoordeeld, op basis van artikel 4 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, artikel 3 van het Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens (verbod op onmenselijke of vernederende behandelingen) en artikel 12 van de Europese Terugkeerrichtlijn in combinatie met arresten Hunde uit 2016 en Changu uit 2024, dat de Staat ongedocumenteerden niet actief rechten mag afnemen waardoor zij in een situatie van ‘materiële deprivatie’ terechtkomen. De uitspraak luidt dat de Minister zorg moet dragen dat de verzoekers gebruik kunnen blijven maken van de LVV-opvang in Utrecht tot vier weken na bekendmaking van de beslissing op bezwaar. In Amsterdam en Rotterdam zijn de LVV-deelnemers ook in het gelijk gesteld, wat betekent dat ook in deze steden de Minister zorg moet blijven dragen voor de toegang tot opvang tot vier weken na beslissing op bezwaar.

De Minister van Asiel en Migratie heeft per brief aan de gemeente Utrecht bevestigd dat dat het Rijk tot 4 weken na beslissing op bezwaar haar bijdrage zal continueren. De gemeente Utrecht zal de deelnemers die bezwaar hebben aangetekend in deze periode opvang blijven bieden. We verwachten dat het Rijk snel (afwijzend) zal beslissen op het bezwaar van de LVV-deelnemers en hooguit enkele maanden deels zal blijven bijdragen aan de opvang van ongedocumenteerde mensen in Utrecht. Hoewel de Rijksbijdrage tijdelijk is, verwachten we wel dat de juridische procedure langere tijd zou kunnen duren in verband met de beroepsmogelijkheden voor de verzoekers. We blijven de financiële gevolgen van de juridische procedure nauwgezet volgen in samenwerking met de andere “LVV-gemeenten” en zullen u hier in een latere raadsbrief nader over informeren.

Met de uitspraak heeft de voorzieningenrechter de humanitaire ondergrens en zorgplicht voor ongedocumenteerde mensen juridisch gedefinieerd. Het bieden van opvang voor ongedocumenteerde mensen vormt sinds lange tijd een belangrijk onderdeel van ‘De Utrechtse Werkwijze’. Hoewel het buiten de scope van de Voorlopige Voorziening viel, zijn en blijven daarnaast (juridische) begeleiding richting bestendige oplossingen en activering belangrijke pijlers in ons beleid.

Juridische procedure toegang tot GGZ-plekken Veldzicht
Sinds 27 januari 2017 kunnen ongedocumenteerde mensen via de Medische Opvang Ongedocumenteerden in Amsterdam, waar we als Utrecht al 10 jaar mee samenwerken, in Centrum voor Transculturele Psychiatrie Veldzicht geplaatst worden. Het gaat om 10 bedden voor ongedocumenteerde mensen (op beveiligingsniveau 3, ook bij vrijwillige opname). Veldzicht helpt mensen met complexe psychiatrische problemen die een gevaar voor zichzelf of hun omgeving vormen. Op die datum is een convenant met Veldzicht en het Rijk inclusief COA getekend die dit mogelijk maken. Onderstaand delen we de meest recente ontwikkelingen rond toegang tot Veldzicht, wat tevens een update vormt op onze eerdere antwoorden op schriftelijke vragen 16 en 17.

In de loop van 2024 bleek dat aanscherpingen bij Veldzicht ertoe leidde dat in de praktijk plaatsing bij Veldzicht niet meer mogelijk was. Utrecht heeft vervolgens in samenwerking met Amsterdam, Groningen en Eindhoven de lobby gestart bij het Rijk dat veldzicht zich wel aan getekende convenant houden en weer mensen plaatst. Op 4 november 2024 is in de Tweede Kamer unaniem een motie aangenomen om de veiligheid van ongedocumenteerde mensen met psychiatrische problemen en hun omgeving te waarborgen. In de motie is de regering verzocht om Veldzicht voorlopig beschikbaar te houden voor de behandeling van ongedocumenteerde mensen met ernstige psychiatrische problematiek en dat geen onomkeerbare stappen genomen mogen worden die hen uitsluiten.

Minister Faber en staatssecretaris Coenradie hebben in een kamerbrief bevestigd dat afspraken met Veldzicht niet veranderd zijn. In de praktijk is dit anders gebleken. Een gevaarlijke man met psychiatrische problemen die eerst in Groningen en vervolgens in Amsterdam onder een brug verbleef is de toegang tot Veldzicht geweigerd. Stichting ASKV, die de Medische Opvang Ongedocumenteerden organiseert, heeft in een kort geding van 11 december het Rijk gedaagd. De rechtbank heeft geoordeeld dat Veldzicht voor opname de aangewezen plek is. Sindsdien is de man opgenomen in Veldzicht.

De afgelopen twee maanden hebben er intensieve gesprekken plaatsgevonden tussen de gemeenten, maatschappelijke organisaties en verschillende ministeries om de afspraken uit het convenant (10 bedden voor ongedocumenteerde mensen op beveiligingsniveau 3, ook bij vrijwillige opname) weer in de praktijk mogelijk te maken. Tot beveiligingsniveau 2 is de Medische Opvang Ongedocumenteerden in Amsterdam in staat om ook Utrechtse ongedocumenteerde mensen op te vangen en te begeleiden naar stabilisatie zonder dat er gevaarlijke situaties ontstaan. Er wordt tevens onderzocht, aansluitend bij het onderzoek wat plaatsvindt voor de COA-populatie, wat er in meer algemene zin mogelijk is qua GGZ-opvang en behandeling voor ongedocumenteerde mensen.

Herzien lokale werkwijze na beëindiging LVV

Naast de beëindiging van de Rijksbijdrage heeft ook het wegvallen van de convenanten en de intrekking van het mandaatbesluit en machtiging van de gemeente een directe impact op de lokale aanpak in Utrecht. Momenteel wordt gezocht naar mogelijkheden om de opgebouwde ervaring, inzichten en lokale samenwerking te behouden, ook binnen de aangepaste vorm en werkwijze.

In het eerste kwartaal van 2025 ontwikkelen we nieuwe samenwerkingsafspraken en werkwijzen met de NGO’s uit de Utrechtse keten om zo gestroomlijnd en effectief mogelijk samen te blijven werken. Tijdens deze ‘bouwmaanden’ zal er onder andere naar de volgende onderwerpen worden gekeken:

Criteria voor aanmelding en de rol van het Aanmeldloket
Per 1 januari 2025 is het convenant van Rijkspartijen met de gemeente Utrecht niet langer geldig. In dit convenant waren afspraken opgenomen over o.a. de doelgroep en uitsluitingsgronden (waaronder Dublinclaimanten, EU-burgers, mensen met een zwaar inreisverbod en ongewenst verklaarden) van de LVV-voorzieningen. Binnen dit convenant had de gemeente de bevoegdheid om beslissingen te nemen over toelating tot en beëindiging van de opvang en begeleiding. Toetsing voor toegang tot de eerstelijnsopvang vond plaats bij het lokale aanmeldloket, een samenwerkingsverband van vier maatschappelijke organisaties in Utrecht.

In de nieuwe werkwijze zal het aanmeldloket blijven toetsen op toelating. De nieuwe toelatingscriteria, die momenteel in ontwikkeling zijn, zullen naar verwachting in grote mate overeenkomen met de

voormalige LVV-criteria. Daarbinnen zal er ruimte blijven om in het geval van kwetsbaarheid uitzonderingen te maken op deze criteria. De impact van eventuele aanpassingen in de toelatingscriteria zullen we, in samenwerking met het aanmeldloket, nauwgezet volgen.

Kennisdeling binnen het Lokale Samenwerkingsoverleg (LSO)
Zoals we u eerder informeerden betekent de beëindiging van de LVV ook het einde van het Lokale Samenwerkingsoverleg (LSO) met Rijkspartijen en de maatschappelijke organisaties. Het LSO was gericht op het delen van visies, expertise en ervaring (van de NGO's, Immigratie- en Naturalisatiedienst, Dienst Terugkeer & Vertrek en Vreemdelingenpolitie) om tot bestendige oplossingen voor ongedocumenteerde mensen te komen. In de bouwmaanden onderzoeken we op welke manier de NGO's op casuïstiekniveau expertise en ervaring met elkaar kunnen blijven uitwisselen.

Monitoring van resultaten
Vanaf 1 januari 2025 speelt het landelijk Programmabureau niet langer een rol in de monitoring van lokale resultaten en capaciteit. We zijn voornemens om onze lokale resultaten te blijven monitoren zodat zicht blijft bestaan op de samenstelling van deelnemers en resultaten. In het eerste kwartaal van 2025 wordt onderzocht of we, eventueel in samenwerking met de andere LVV-pilotsteden, de bestaande Monitor kunnen blijven uitvoeren en of deze verrijkt zou kunnen worden met nieuwe indicatoren.

Initiatieven met en door het maatschappelijk middenveld

Gezamenlijke actie 'Geef voor je stad'
In de laatste maanden van 2024 hebben we met een groot aantal organisaties uit het maatschappelijk middenveld (waaronder meerdere stichtingen, maatschappelijke organisaties, kerken en fondsen) een eindejaarsactie georganiseerd. In deze actieweek is aandacht gevraagd voor de nijpende situatie van de stichtingen die zich in Utrecht inzetten voor de opvang, zorg, begeleiding en activering van ongedocumenteerde mensen in Utrecht. Naast een collecte zijn tijdens deze actie ook andere manieren van helpen belicht (vrijwilligerswerk, delen expertise en netwerk, bieden van een logeerplek) waarop mensen hun steentje konden bijdragen. Ook hebben verschillende organisaties inloop en activiteiten georganiseerd voor geïnteresseerden. De collecte heeft tot nu toe ruim €40.000 opgebracht en we zijn momenteel in gesprek hoe dit initiatief en samenwerking duurzaam vorm te geven.

Andere initiatieven
Naast de eindejaarsactie worden ook op andere manieren contacten gelegd met het maatschappelijk middenveld. We staan in contact met een aantal kerken en fondsen, die zeer welwillend zijn om iets te betekenen voor de Utrechtse stichtingen die zich richten op ongedocumenteerde mensen. Wanneer er meer bekend is over de concrete uitvoering van deze initiatieven, informeren wij u nader.

Aangenomen motie 'Menselijke maat voor alle mensen' door de Provinciale Staten van Utrecht

Naar aanleiding van de beëindiging van de LVV is op 13 november 2024 in de Provinciale Staten van Utrecht de motie 'Menselijke maat voor alle mensen' aangenomen. Het college van Gedeputeerde Staten is in deze motie verzocht om met Utrechtse gemeenten in overleg te gaan over de continuering van de LVV in Utrecht. Specifiek is verzocht om in te zetten op een krachtige lobby richting het Rijk en om in gesprek te gaan over manieren om de kosten voor deze voorziening te verdelen in het geval het

Rijk haar bijdrage niet levert. Wij zijn met gemeenten en de provincie in gesprek over de manieren waarop de provincie en andere gemeenten iets zouden kunnen betekenen voor de LVV in (regio) Utrecht.

We hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Gemeente Utrecht

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2024, NUMMER 197

Datum	20 december
Van	College B&W
Behandeld door	J. Braat
Doorkiesnummer	62884
E-mailadres	j.braat@utrecht.nl
Kenmerk	30063822
Beleidsveld	Asiel en Integratie - Maatschappelijke ondersteuning

---

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsvragen jaargang 2024 nummer 197 van raadslid/ledenTabasum Westra – Rik van der Graaf (ChristenUnie), mede namens Oumar Barry – Gert Dijkstra (EenUtrecht), Lars van Rooij – Ruben Snijder (Student & Starter), Venita Dada-Anthonij (D66), Hester Assen (PvdA), Beau Nederhand – Ruud Maas (Volt) en Sjaak van Bemmel – Louise de Vries (Partij voor de Dieren) over Gevolgen en impact einde samenwerking LVV met Rijk. De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Algemeen – wijze van beantwoording
In de beantwoording van uw vragen maken wij een onderscheid qua wijze van beantwoording. We zien ons hiertoe genoodzaakt vanwege:

- *Beperkte ambtelijke capacitei t & prioritering: de beantwoording van deze vragen wordt gedaan door een zeer klein ambtelijk team dat alle thema's rondom de LVV en EU-arbeidsmigranten inclusief opvang verzorgt (o.a de lokale versoberingsopgave, het lokale accounthouderschap, landelijke vertegenwoordiging om de impact van het Kabinetsbeleid te monitoren en pro-actief op te handelen). Al deze thema's vragen momenteel de volste aandacht. Dit vraagt daarom scherpe prioritering qua inzet van de beschikbare capaciteit.*
- *Omvang en soort vragen: We willen de gestelde schriftelijke vragen goed en zorgvuldig beantwoorden. U heeft bij een aantal vraagnummers meerdere vragen opgenomen, waardoor er in totaal maar liefst 41 vragen zijn gesteld. Bovendien gaan de vragen over verschillende onderwerpen die nader onderzoek vereisen waar niet altijd capaciteit of middelen voorhanden zijn.*

Door de beperkte ambtelijke capaciteit, de tijd die beschikbaar is voor de beantwoording, de hoeveelheid en complexiteit van de vragen is het momenteel niet mogelijk om nu al uw vragen te beantwoorden.

We hanteren daarom een drietal momenten voor de beantwoording naar uw raad:

- *Concrete beantwoording: dit is mogelijk voor een aantal van de gestelde vragen. De informatie hiertoe is bekend en beschikbaar.*
- *Beantwoording via de raadsbrief in Q1 2025: van een aantal vragen is het niet mogelijk om deze binnen de gestelde termijn te beantwoorden. Hierop komen we terug in de toegezegde raadsbrief van Q1 in 2025.*

- *Beantwoording later in 2025: Voor de beantwoording van een aantal vragen is het simpelweg nu niet te voorspellen hoe dit in 2025 zal ontwikkelen, mede ingegeven door de inhoudelijke, procesmatige en met name financiële onzekerheid op dit dossier. Uiteraard willen we u, zoals u gewend bent, hier wel passend over informeren. We komen er in een later stadium in 2025 op terug.*

Vraag 1
Kan het college een totaaloverzicht geven van de kosten die gemaakt worden voor opvang en begeleiding van ongedocumenteerde cliënten? Graag ontvangen we een overzicht van kosten per beleidsveld waar deze maatregel impact op heeft.
Antwoord 1
Ja. Over de afgelopen jaren bedroegen de kosten voor de uitvoering van de opvang en begeleiding van ongedocumenteerde cliënten 6 miljoen euro. Dit betrof de uitvoering binnen het LVV-programma.

De totale begroting is opgebouwd uit € 2 miljoen uit het coalitieakkoord, € 1 miljoen Voorjaarsnota voor 2025 en € 2 miljoen via het gemeentefonds voor 2025. Laatstgenoemde bedrag is akkoord op gegeven door het VNG-bestuur.

Vraag 2
Hoeveel ongedocumenteerden zouden in elk scenario (niet) geholpen c.q. (geen) onderdak gegeven worden? In hoeverre blijft de huidige opvangcapaciteit van 235 bedden behouden? Wat zijn de specifieke gevolgen van de toegang tot zorg en begeleiding voor deze groep? Wat zijn de gevolgen voor het aantal fte in de LVV-keten om de opvang en de ondersteuning te kunnen realiseren?
Antwoord 2
Het is niet duidelijk hoeveel ongedocumenteerden in elk scenario wel/niet geholpen zouden worden, danwel toegang tot onderdak krijgen. Voor 2025 zetten we in om de behaalde resultaten van afgelopen jaren te continueren. In de afgelopen jaren was er een capaciteit van 235 opvangplekken. Er zijn sinds de start van de LVV-pilot in 2019 in totaal meer dan 480 mensen geholpen. Het aantal ongedocumenteerde Utrechters dat zich in Utrecht bevindt ligt hoger en wordt geschat op 3.000. Voor komend jaar blijft het aantal opvangbedden op het niveau van de afgelopen jaren (conform motie 418)

Het is onduidelijk wat de specifieke gevolgen zijn van de toegang tot zorg en begeleiding voor deze groep. Het is ook nog onduidelijk wat de gevolgen zijn voor het aantal fte in de LVV-keten om de opvang en ondersteuning te realiseren. We komen op deze impact uitgebreider terug in de raadsbrief van Q1 2025, mochten we daar dan al meer over kunnen zeggen.

Vraag 3
De kosten voor continuering van de LVV-opvang in de huidige variant zijn 6 miljoen euro per jaar. Bij benadering, wat zijn de kosten voor de stad als er *geen* preventieve opvang is en hogere kosten ontstaan op relevante domeinen zoals zorg, veiligheid en welzijn? Wat is de verhouding tussen preventieve opvangkosten en handhavingskosten achteraf?
Antwoord 3
Op deze vragen kunnen we voorlopig geen antwoord geven. Allereerst zullen we goed moeten monitoren wat de impact is van het nieuwe Rijksbeleid is. Dat is nog heel onzeker hoe dat uitpakt. Mogelijk dat we dit in de toekomst mee over kunnen zeggen en dat zullen we dan ook doen in latere communicatie.

Vraag 4
Is het college bereid een impactonderzoek te laten uitvoeren naar de effectieve inzet van publieke middelen voor maatschappelijke opvang te overwegen, specifiek met inbegrip van de LVV en de

bredere maatschappelijke gevolgen? Zo ja, kan dit onderzoek worden uitgevoerd in samenwerking met andere grote steden, het Rijk en onafhankelijke onderzoeksinstituten? Op welke termijn verwacht het college een dergelijk onderzoek te kunnen starten en resultaten te kunnen delen?

Antwoord 4

Er zijn geen financiële middelen beschikbaar voor een dergelijk impactonderzoek. We hebben geen zicht op de mogelijke kosten hiervan, laat staan of dit mogelijk is bij de genoemde partijen. Er is simpelweg nog zeer veel onzeker rondom de LVV-thematieken. Passende opvolging hiervan belast het huidige ambtelijke team al in grote mate: dit geldt eveneens voor de lokale keten in hun drive om zoveel mogelijk mensen te kunnen blijven helpen in deze lastige tijden. We gaan vooralsnog goed monitoren wat de toekomstige lokale inrichting en het Rijksbeleid voor impact zal hebben in onze stad en zullen u het komende jaar, zoals u van ons gewend bent, tijdig informeren.

Vraag 5

Klopt het dat naast de beëindiging van de financiering LVV ook de samenwerking en informatievoorziening in het Lokale Samenwerkingsoverleg (LSO), als onderdeel van de LVV met het Rijk en maatschappelijke organisaties, stopgezet wordt?

Antwoord 5

Ja. Het Lokale Samenwerkingsoverleg (LSO), waarin Rijkspartners en maatschappelijke organisaties samenwerkten en informatie delen zal stoppen per 1 januari 2025.

Vraag 6

Kan er op een andere wijze alsnog worden samengewerkt naar een oplossing of werkbare afspraak met deze partijen? Wat betekent dit voor de opvang van ongedocumenteerden en hun perspectief?

Antwoord 6

Dit is momenteel niet bekend. Het is onduidelijk in welke hoedanigheid kan worden samengewerkt in dit specifieke verband met de Rijkspartijen per 1 januari 2025. Gemeenten, Utrecht voorop, hebben in de afgelopen maanden evenals komende tijd, stevig ingezet om meer duidelijkheid hieromtrent te verkrijgen vanuit het Rijk. Deze duidelijkheid hebben we niet gekregen. Het is daarom vooralsnog niet te voorspellen welke impact dit zal gaan hebben op de opvang van ongedocumenteerde mensen, evenals hun perspectief.

Vraag 7

Is er zonder deze samenwerking nog zicht op dossiers van ongedocumenteerden, wie zij zijn of welke zorg of begeleiding (juridisch, doormigratie of terugkeer) nodig is? Op welke wijze kan deze informatie alsnog verkregen worden?

Antwoord 7

De NGO's hebben zicht op de persoonlijk dossiers van ongedocumenteerde mensen. Dit blijft ook zo per 1 januari 2025. Echter, om dossiers te complementeren kunnen ook algemene informatieverzoeken dan wel aanvullende WOO-verzoeken ingediend worden om de dossiers van cliënten te verkrijgen bij de IND en DT&V. De ervaring leert dat dit vaak maanden kan duren voordat er gehoor wordt gegeven aan dergelijke verzoeken.

Vraag 8

Is bij het college bekend welk werkbaar alternatief de minister voorstelt? Zo ja, hoe ziet dat eruit? Past dit alternatief binnen de Utrechtse werkwijze? Zijn er voldoende financiële middelen beschikbaar gesteld en is er overleg gevoerd over de uitvoering?

Antwoord 8

Nee, dit is niet bekend. De minister heeft alleen gesteld dat de financiering van het Rijk stopt, dat de mandatering van de gemeenten eindigt en dat het convenant per 1 januari 2025 wordt ingetrokken.

Vraag 9
Weet u in hoeverre ongedocumenteerden niet langer in Rotterdam en regio op andere wijze ondergebracht kunnen worden? Verwacht u dat Utrecht en regio hieraan bijdraagt door deze ongedocumenteerden van onderdak of andere ondersteuning te voorzien? Waarom wel of niet?
Antwoord 9
Rotterdam had 40 LVV-plekken, die regio-breed werden ingezet. De stad gaat per 1 januari 2025 stoppen met deze dienstverlening. Mogelijkerwijs zullen andere steden inspringen op deze ontwikkeling (bijv. Den Haag), maar dit is nog volstrekt onduidelijk. Wat dat betekent voor Utrecht is ook onbekend.

Vraag 10
Heeft Rotterdam met de minister maatwerk voor zeer zieke ongedocumenteerden overeengekomen en geldt deze afspraak dan ook voor andere LVV-steden?
Antwoord 10
Rotterdam is samen met de andere LVV-gemeenten in gesprek met minister Faber. Een afspraak voor maatwerk voor zieke ongedocumenteerden in Rotterdam of elders is tot dusver nog niet overeengekomen. Over deze ontwikkeling komen we bij u terug in de raadsbrief van Q1 2025.

Vraag 11
Hebben de pilotsteden onderling contact gehad over de implicaties van dit besluit? Is het college in overleg met andere LVV/BBB-steden? Zo ja, kunt u deze delen?
Antwoord 11
De pilotsteden staan onderling – met name ambtelijk - zeer frequent met elkaar in contact over deze ontwikkelingen. We voorzien dat er veel meer mensen op straat kunnen gaan komen, met alle implicaties op het gebied van openbare orde, veiligheid en publieke gezondheid. Zoals gebruikelijk houden we u goed op de hoogte over deze ontwikkeling(en) en informeren u direct indien de situatie daarom vraagt.

Vraag 12
Is het college hiervan op de hoogte en hoe interpreteert zij deze uitspraak in relatie tot de zorgplicht van het Rijk dan wel de gemeente voor haar inwoners? Kan deze uitspraak betekenen dat kosten die de gemeente Utrecht nu moet maken met terugwerkende kracht verhaald kunnen worden op het Rijk?
Antwoord 12
Wij zijn op de hoogte van deze implicaties en dit geeft reden tot zorg. Daarbij is binnen Utrecht het uitgangspunt om niet onder de humanitaire ondergrens te belanden, danwel het te bestendigen. Het baart ons zorgen dat het Rijk geen zorgende verantwoordelijkheid lijkt te willen nemen voor deze doelgroep. In hoeverre gemeenten kosten op het Rijk kan verhalen, hangt mede af van mogelijke juridische processen die gevoerd zouden kunnen worden, waarbij dit arrest een rol speelt. Uiteindelijk is de verwachting dat rechtbanken hier mogelijk uitspraken over gaan doen.

Vraag 13
Is het college bereid in haar lobby middels VNG dan wel de Landelijke Regie Tafel op de consequenties van dit arrest te wijzen?
Antwoord 13
Dit gebeurt al, met flinke regelmaat. De wethouder asiel neemt onder andere hierom deel aan de Tijdelijke Commissie Asiel en Migratie van de VNG en heeft ook zitting in de LRT. De gemeenten proberen op gehele migratie terrein het kabinet veelvuldig te wijzen op de negatieve consequenties. We laten in onze gezamenlijke lobby geen middel onbetuigd - zoals dit arrest - om het Rijk haar verantwoordelijkheid inhoudelijk en financieel te laten nemen.

Vraag 14
Zijn er andere (juridische) mogelijkheden voor de gemeente Utrecht om de staat te wijzen op haar verantwoordelijkheid tot zorgplicht voor dakloze ongedocumenteerden en het hen in staat stellen grondrechten effectief in te kunnen roepen? Zo ja, overweegt het college een dergelijke route?
Antwoord 14
We bestuderen in de huidige bijzondere situatie alle mogelijke routes om dakloosheid te voorkomen. Daarbij speelt ook de aangenomen Tweede Kamer motie Rajkowski, Boomsma een rol die de minister oproept om in gesprek met de gemeenten dakloosheid te voorkomen en terugkeer te stimuleren. Er lijkt een interdepartementale werkgroep onder coördinatie van de minister van Binnenlandse Zaken in 2025 van start te gaan om hier verder naar te kijken.

Inmiddels heeft op 18 december jl een zitting in de Voorlopige Voorziening bij de Rechtbank Utrecht plaatsgevonden. Daar werd door advocaat Fischer namens meer dan 102 Utrechtse ongedocumenteerden aangevoerd dat de beëindiging per 1 januari 2025 van de LVV inclusief opvang door de Staat in de persoon van minister Faber, onrechtmatig is. De uitkomst is op moment van schrijven nog niet bekend omdat de uitspraak vlak voor kerstmis wordt verwacht. We gaan u over de uitkomst en de gevolgen in Q1 nader informeren.

De uitkomst van de eerste rechtszaak over de beëindiging LVV in Rotterdam is ondertussen wel bekend. Daar heeft de rechter in de Voorlopige Voorziening beslist dat de staat in samenspraak met de gemeente Rotterdam onvoorwaardelijk opvang moet bieden in de LVV inclusief opvang tot 4 weken na beslissing op bezwaar. Het is nog niet bekend hoe dat er uit gaat zien. De voortgang hierop nemen we ook mee in onze brief in Q1.

Vraag 15
Welke concrete zorgen en verhoogde risico's signaleert de burgemeester in Utrecht? Welke toename en risico's ziet zij na sluiting of versobering van de LVV-opvang in Utrecht voor ongedocumenteerden? Welke meerwaarde ziet zij in de preventieve LVV-opvang in Utrecht toelichten in relatie tot genoemde risico's?
Antwoord 15
Het is te prematuur om hier nu al een uitspraak over te doen, maar zijn vanzelfsprekend voornemens het nauwkeurig te monitoren op basis van signalen uit de stad en ketenpartners. In een eerdere raadsbrief aan uw raad hebben we aangegeven te willen vermijden dat er opnieuw een "tunnel" gaat ontstaan zoals begin 2000 in Utrecht. Destijds bleek uit onderzoek dat in de 'tunnel' zo'n 30% ongedocumenteerde personen waren. Het is algemeen bekend wat voor enorme problematiek dit toentertijd in de stad met zich meebracht. Over de concrete, mogelijk nieuwe impact komen we terug een later stadium in 2025.

Vraag 16
In hoeverre is het college op de hoogte van dit besluit? Wat is de actuele stand van zaken van de zorg voor vreemdelingen met ernstige psychiatrische problematiek? Is er al een toename te zien op straat van deze kwetsbare personen die passende zorg nodig hebben? Hoe en met welke partijen kan geanticipeerd worden op verschillende scenario's, inclusief de sluiting van Veldzicht? Welke afspraken kan het college hierover met het Rijk of andere LVV/BBB-steden maken?
Antwoord 16
De situatie omtrent Veldzicht is nog volop gaande. We verwachten intensieve afstemming met diverse partijen, zowel gemeenten als het Rijk, in de komende periode om tot een oplossing te komen. We komen op deze kwestie concreter op terug in de raadsbrief van Q1 2025.

Vraag 17
Heeft het college reeds zicht op de uitkomsten van het onderzoek naar opvang door Veldzicht dat voor 1 december afgerond zou zijn? Zo ja, welke gevolgtrekking verbindt zij daaraan?
Antwoord 17
De situatie omtrent Veldzicht is nog volop gaande. De Kamer had bijna unaniem een motie aangenomen om Veldzicht in lijn met staande afspraken met gemeenten open te houden voor deze doelgroep. Dit werd door de verantwoordelijke bewindspersonen bevestigd, maar in de praktijk bleek dat helaas niet zo te zijn. Dit leidde tot kamervragen en publiciteit en de wethouders van de gemeente Amsterdam, Utrecht, Groningen en Eindhoven hebben op 11 december jl. de Tweede Kamer hierover met een brief geïnformeerd. Dit leidde nog niet tot toegang tot Veldzicht.
Daarom is een kort geding aangespannen door de Amsterdamse maatschappelijke organisatie ASKV die de Medische Opvang Ongedocumenteerden voor mensen met zware GGZ-problematiek organiseert. Het kort geding diende op 11 december jl en de uitkomst is dat een ongedocumenteerde man die eerder in Veldzicht verbleven had en op straat zwierf in Amsterdam, nu wel door Veldzicht opgenomen moet worden.
Het kabinet stelt dat de staande afspraken nog steeds geldig zijn. We hebben nu intensieve gesprekken tussen gemeenten, maatschappelijke organisaties met het Rijk om nu wel deze staande afspraken met Veldzicht ook in de praktijk gestand te doen. We houden u op de hoogte van de uitkomsten en komen erop terug in de raadsbrief van Q1 2025.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Schriftelijke Vragen | Gevolgen en impact einde samenwerking LVV met Rijk

26 november 2024

Op 4 september heeft de Minister aangekondigd '*de convenanten met de LVV-gemeenten per 1 januari 2025 op te zeggen en het bijbehorende mandaatbesluit per dezelfde datum in te trekken*".[1] Dit houdt in dat de financiering voor de Landelijke Vreemdelingen Voorziening of bed-bad-broodregeling wordt stopgezet, maar ook dat samenwerking met de gemeenten eindigt. De uitvoerbaarheid om op de Utrechtse werkwijze te voorzien in menswaardige opvang komt hierdoor onder grote druk te staan. De gevolgen zijn groot voor het welzijn van (ongedocumenteerde) bewoners, zorg, de veiligheid en openbare orde in de stad en de daarbij behorende financiële consequenties. In de eerste meeting op 26 september met de minister heeft de VNG middels de Landelijke Regietafel Migratie en Asiel aangegeven op welke bezwaren deze maatregel stuit. Zo pleit zij voor zorgvuldigheid, uitvoerbaarheid en tijdig overleg op zaken die decentraal geregeld worden.[2]

De ChristenUnie, EenUtrecht, Student&Starter, D66, PvdA, Volt en PvdD zijn van mening dat deze disproportionele maatregelen de rechtszekerheid en de zorgplicht voor alle inwoners van Utrecht schaadt en tevens de samenwerking tussen partnerorganisaties, Rijk en gemeenten onderling ondermijnt. Graag willen we een beter beeld krijgen van de gevolgen en impact op de stad en haar inwoners door de volgende vragen:

Kosten LVV

In de raadsbrief over de Gevolgen van het Hoofdlijnenakkoord zijn de scenario's gedeeld over de financiering van de LVV[3]. Daarbij is ingezet op behoud van de huidige LVV-opvang.

1. Kan het college een totaaloverzicht geven van de kosten die gemaakt worden voor opvang en begeleiding van ongedocumenteerde cliënten? Graag ontvangen we een overzicht van kosten per beleidsveld waar deze maatregel impact op heeft.
2. Hoeveel ongedocumenteerden zouden in elk scenario (niet) geholpen c.q. (geen) onderdak gegeven worden? In hoeverre blijft de huidige opvangcapaciteit van 235 bedden behouden? Wat zijn de specifieke gevolgen van de toegang tot zorg en begeleiding voor deze groep? Wat zijn de gevolgen voor het aantal fte in de LVV-keten om de opvang en de ondersteuning te kunnen realiseren?

De maatschappelijke kosten voor daklozen, waarvan 20% ongedocumenteerden, ten tijde van de mensonterende "Tunnel" zijn geschat op 80.000-100.000 EUR per persoon/per jaar.

[1] https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/faber-pvv-stopt-volgend-jaar-bijdrage-aan-bed-bad-broodregeling
[2] https://vng.nl/sites/default/files/2024-10/20241001-ledenbrief-actuele-situatie-asiel-en-migratie.pdf
[3] Raadsbrief van 11 juni 2024, Kenmerk 12438071, "Gevolgen hoofdlijnenakkoord op Asiel & Migratie (LVV, EU-arbeidsmigranten, Spreidingswet en huisvesting statushouders)

Voorkomen van dakloosheid is beter dan genezen. Kosten-batenanalyses tonen aan dat effectieve opvang een beroep op dure voorzieningen helpt voorkomen. Elke euro geïnvesteerd in preventieve maatschappelijke opvang levert 3 euro op.[4]
3. De kosten voor continuering van de LVV-opvang in de huidige variant zijn 6 miljoen euro per jaar. Bij benadering, wat zijn de kosten voor de stad als er *geen* preventieve opvang is en hogere kosten ontstaan op relevante domeinen zoals zorg, veiligheid en welzijn? Wat is de verhouding tussen preventieve opvangkosten en handhavingskosten achteraf?

Impactonderzoek naar effectieve inzet publieke middelen opvang
Er is weinig recent onderzoek voorhanden naar de werkelijke impact van LVV-opvang of -in bredere zin- maatschappelijke opvang in Utrecht. Uit onderzoek blijkt wel dat opvang goedkoper is dan op straat overleven en dat aanmerkelijk hogere kosten op andere domeinen zoals zorg en veiligheid worden vermeden.[5] Om de impact van maatschappelijke opvang, waaronder LVV, in kaart te brengen is een uitvoeriger onderzoek wellicht een juist instrument, bijvoorbeeld een kosten-batenanalyse naar het (*social) return on investment*.
4. Is het college bereid een impactonderzoek te laten uitvoeren naar de effectieve inzet van publieke middelen voor maatschappelijke opvang te overwegen, specifiek met inbegrip van de LVV en de bredere maatschappelijke gevolgen? Zo ja, kan dit onderzoek worden uitgevoerd in samenwerking met andere grote steden, het Rijk en onafhankelijke onderzoeksinstituten? Op welke termijn verwacht het college een dergelijk onderzoek te kunnen starten en resultaten te kunnen delen?

Samenwerking Rijk – financiering en gegevens
5. Klopt het dat naast de beëindiging van de financiering LVV ook de samenwerking en informatievoorziening in het Lokale Samenwerkingsoverleg (LSO), als onderdeel van de LVV met het Rijk en maatschappelijke organisaties, stopgezet wordt?[6]
6. Kan er op een andere wijze alsnog worden samengewerkt naar een oplossing of werkbare afspraak met deze partijen? Wat betekent dit voor de opvang van ongedocumenteerden en hun perspectief?
7. Is er zonder deze samenwerking nog zicht op dossiers van ongedocumenteerden, wie zij zijn of welke zorg of begeleiding (juridisch, doormigratie of terugkeer) nodig is? Op welke wijze kan deze informatie alsnog verkregen worden?

Werkbaar alternatief
Voor gemeenten is het van groot belang om opvang en begeleiding te kunnen blijven bieden aan ongedocumenteerden om te voorkomen dat deze groep op straat belandt. De beëindiging van de LVV kan pas opgeschort worden als er door het kabinet een werkbaar alternatief voor omgang van deze groep is geïmplementeerd, zodat het welzijn van alle inwoners gegarandeerd blijft. Daarbij lijkt de minister de achtergrond van de betrokken regeling te negeren: regelmatig lukt het niet om uitgeprocedeerden te laten terugkeren (o.a. staatlozen, medische of oudere migranten) en dat zij zonder opvang dakloos worden, gaan zwerven en buiten beeld van de overheid raken. In navolging van een recent aangenomen motie zou er met gemeenten gewerkt worden aan een plan om dakloosheid te voorkomen.[7]
8. Is bij het college bekend welk werkbaar alternatief de minister voorstelt? Zo ja, hoe ziet dat eruit? Past dit alternatief binnen de Utrechtse werkwijze? Zijn er voldoende financiële middelen beschikbaar gesteld en is er overleg gevoerd over de uitvoering?

Impact bedbadbrood-regeling in andere LVV-steden
Inmiddels is bekend dat Rotterdam stopt met de LVV opvang en er ook vanuit gaat dat andere LVV-steden de opvang van deze ongedocumenteerden voor hun rekening nemen.[8]
In reactie hierop besloot Den Haag een bedbadbrood-regeling juist te starten.

---

[4] https://fd.nl/opinie/1532569/bed-bad-brood-straat?utm_term=Autofeed#Echobox=1728273691
[5] https://www.cebeon.nl/wp-content/uploads/2015/05/5600-10-Kosten-en-baten-van-Maatschappelijke-opvang.-Bouwstenen-voor-effectieve-inzet-van-publieke-middelen.pdf
[6] https://www.dienstterugkeerenvertrek.nl/over-dtv/leidraad-terugkeer-en-vertrek/overlegvormen/lso-lvv
[7] https://vng.nl/sites/default/files/2024-10/20241029-brief-parlement-vng-position-paper-begrotingsbehandeling-asiel-migratie-2025.pdf
[8] https://nos.nl/artikel/2539267-rotterdam-stopt-met-bed-bad-broodregeling-en-voorziet-problemen

9. Weet u in hoeverre ongedocumenteerden niet langer in Rotterdam en regio op andere wijze ondergebracht kunnen worden? Verwacht u dat Utrecht en regio hieraan bijdraagt door deze ongedocumenteerden van onderdak of andere ondersteuning te voorzien? Waarom wel of niet?
10. Heeft Rotterdam met de minister maatwerk voor zeer zieke ongedocumenteerden overeengekomen en geldt deze afspraak dan ook voor andere LVV-steden?[9]
11. Hebben de pilotsteden onderling contact gehad over de implicaties van dit besluit? Is het college in overleg met andere LVV/bbb-steden? Zo ja, kunt u deze delen?

Zorgplicht Rijk en Gemeenten
Ook Europese regelgeving verlangt een minimum aan sociale bescherming voor ongedocumenteerden. Bij het nemen van deze maatregel zijn niet alle relevante perspectieven en belangen doorzien, benoemd en gewogen. Ook zijn mogelijk Europeesrechtelijke grenzen genegeerd. Op 3 oktober heeft het Hof een nieuw baanbrekende uitspraak over de bedbadbrood-regeling gedaan in het *Changu-arrest.*[10] Die oordeelde dat de menselijke waardigheid in gevaar komt als de overheid een illegaal verblijvende derdelander, die nog niet is uitgezet, op straat zet zonder hem of haar te helpen met basisbehoeften, onderdak (bed), wassen (bad) en eten (brood). Deze uitspraak kan tot gevolg hebben dat het besluit tot beëindigen van de LVV-opvang uitgesteld dan wel teruggedraaid wordt en opvang voor ongedocumenteerden mogelijk blijft.
12. Is het college hiervan op de hoogte en hoe interpreteert zij deze uitspraak in relatie tot de zorgplicht van het Rijk dan wel de gemeente voor haar inwoners? Kan deze uitspraak betekenen dat kosten die de gemeente Utrecht nu moet maken met terugwerkende kracht verhaald kunnen worden op het Rijk?
13. Is het college bereid in haar lobby middels VNG dan wel de Landelijke Regie Tafel op de consequenties van dit arrest te wijzen?
14. Zijn er andere (juridische) mogelijkheden voor de gemeente Utrecht om de staat te wijzen op haar verantwoordelijkheid tot zorgplicht voor dakloze ongedocumenteerden en het hen in staat stellen grondrechten effectief in te kunnen roepen? Zo ja, overweegt het college een dergelijke route?

Handhaving
Ook de Politie heeft haar zorgen geuit over de gevolgen van sluiting LVV op verhoogd risico van kwetsbaarheid, criminaliteit en uitbuitingssituaties of mensenhandel.[11]
15. Welke concrete zorgen en verhoogde risico's signaleert de burgemeester in Utrecht? Welke toename en risico's ziet zij na sluiting of versobering van de LVV-opvang in Utrecht voor ongedocumenteerden? Welke meerwaarde ziet zij in de preventieve LVV-opvang in Utrecht toelichten in relatie tot genoemde risico's?

Een andere recente maatregel betreft de sluiting van *kliniek Veldzicht*, de enige behandelkliniek waar asielzoekers kunnen verblijven met ernstige psychische problemen. LVV-partnerorganisaties hebben gewaarschuwd voor weigering van te zware gevallen in de opvang.[12] De Gemeente Amsterdam uitte haar zorgen over de potentiele toename kwetsbare mensen met ernstige psychische problemen op straat.[13] Daarnaast zijn samenwerkingsafspraken vastgelegd in een convenant tussen o.a. CTP Veldzicht, COA en andere belanghebbende partijen. Dit convenant loopt af op 1 december 2024.[14]

[9] https://www.rijnmond.nl/nieuws/1911478/geen-tranen-en-minder-chaos-bij-debat-over-bed-bad-brood-maar-het-ongemak-blijft
[10] https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/uitspraak-hof-eu-mogelijk-gevolgen-voor-bed-bad-brood#:~:text=Die%20oordeelde%20dat%20de%20menselijke,)%20en%20eten%20(brood)

[11] https://nos.nl/artikel/2535987-ook-politie-bezorgd-over-stoppen-bed-bad-brood-opvang
[12] https://www.askv.nl/reactie-veldzicht/
[13] https://www.parool.nl/amsterdam/wederom-harde-kritiek-van-wethouder-groot-wassink-op-asielbeleid-minister-faber-is-een-bedreiging-voor-alle-amsterdammers~bd1d8942/?referrer=https://www.google.com/

[14] Reactie Lid Podt TK brief Actuele stand van zaken zorg vreemdelingen met ernstige psychiatrische problematiek, Tweede Kamer, vergaderjaar 2024–2025, 24 587, nr. 974, https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2024D37198&did=2024D37198

16. In hoeverre is het college op de hoogte van dit besluit? Wat is de actuele stand van zaken van de zorg voor vreemdelingen met ernstige psychiatrische problematiek? Is er al een toename te zien op straat van deze kwetsbare personen die passende zorg nodig hebben? Hoe en met welke partijen kan geanticipeerd worden op verschillende scenario's, inclusief de sluiting van Veldzicht? Welke afspraken kan het college hierover met het Rijk of andere LVV/bbb-steden maken?
17. Heeft het college reeds zicht op de uitkomsten van het onderzoek naar opvang door Veldzicht dat voor 1 december afgerond zou zijn? Zo ja, welke gevolgtrekking verbindt zij daaraan?

Gesteld door:
Rik van der Graaf – Tabasum Westra, ChristenUnie
Gert Dijkstra – Oumar Barry, EenUtrecht
Ruben Snijder – Lars van Rooij, Student&Starter
Venita Dada-Anthonij, D66
Hester Assen, PvdA
Ruud Maas – Beau Nederhand, Volt
Louise de Vries – Sjaak van Bemmel, PvdD

Gemeente Utrecht

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2025, NUMMER 39

Datum	10 april 2025
Van	College B&W
Behandeld door	Lena van der Leije /Liesbeth Maats
E-mailadres	lena.van.der.leije@utrecht.nl
Kenmerk	30242020
Beleidsveld	Asiel en Integratie

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsvragen jaargang 2025 nummer 39 over Adequate begeleiding en rechtsbescherming van vluchtelingen van 13 maart 2025, van:
Bina Chirino en Tabasum Westra-van Til (ChristenUnie), Ruben Snijder en Lars van Rooij, (Student&Starter), Venita Dada-Anthonij (D66), Hester Assen (PvdA), Louise de Vries en Sjaak van Bemmel (PvdD), Melody Deldjou Fard (GroenLinks), Stevie Nolten en Noura Oul Fakir (Bij1), Gert Dijkstra (EenUtrecht), Ruud Maas en Beau Nederhand (Volt), Mahmut Sungur (Denk). De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1
1. Inzicht in lokale samenwerking
Heeft het college kennis genomen van genoemde uitspraak van de rechter? Wat is haar reactie op deze uitspraak?
Antwoord 1
Ja, wij hebben kennis genomen van deze uitspraak. Wij vinden het belangrijk dat het Rijk gehouden wordt aan de wettelijke vereisten voor subsidieverstrekking. Het Rijk moet nu een aangepaste opdracht met bijbehorende financiering voor VluchtelingenWerk opstellen en daar maken wij ons zorgen over. De verwachting is dat de juridische dienstverlening aan asielzoekers door VluchtelingenWerk zoals die nu wordt geboden, sterk wordt ingeperkt. Dat zal impact hebben op de dienstverlening aan en integratie van asielzoekers en statushouders in de stad. Door het verlagen van de financiering verwachten we dat de kwaliteit van de juridische begeleiding van asielzoekers minder wordt. Niet iedereen kan dan nog de juiste ondersteuning krijgen. Mensen zullen onnodig uitgeprocedeerd raken en op straat terechtkomen. Dit leidt tot problemen voor de gemeente Utrecht, zoals meer mensen op straat en een toename van aanmeldingen voor de voorzieningen voor ongedocumenteerde mensen. En meer werk voor de juridische begeleiding aldaar om een oplossing te bieden. Daarnaast heeft het impact op de vele vrijwilligers die zich via VluchtelingenWerk voor deze mensen inzetten. Hoe de aangepaste opdracht voor VluchtelingenWerk er precies uit gaat zien en de termijn wanneer die ingaat, is nog niet bekend. De minister heeft spoedig een voorstel hierop beloofd.

Vraag 2
Klopt het dat de gemeente Utrecht voor de begeleiding en ondersteuning van asielzoekers mede afhankelijk is van de inzet van VluchtelingenWerk Nederland? Welke specifieke taken en verantwoordelijkheden heeft VWN binnen de gemeente Utrecht?
Antwoord 2
Ja, dat klopt. VluchtelingenWerk biedt vanuit het programma Rechtsbescherming ook op alle asielopvanglocaties in Utrecht juridische begeleiding aan asielzoekers tijdens hun procedure. Dit programma wordt gefinancierd door het ministerie van Asiel & Migratie. Het betreft onafhankelijke

rechtsbijstand door de juridische experts van VluchtelingenWerk bij de aanvraag van een asielstatus en gezinshereniging. Deze rechtsbescherming gaat hoofdzakelijk over steun aan asielzoekers nog voor ze een status hebben gekregen of zijn afgewezen. Deze steun wordt gegeven via persoonlijke gesprekken, groepsgesprekken, inloopuren, spreekuren; vaak met behulp van tolken. Belangrijk daarbij is ook het bieden van een luisterend oor en het signaleren van kwetsbaren in de opvang. Het geven van onafhankelijke informatie over de procedure gaat over wat voor informatie en formulieren asielzoekers bijvoorbeeld moeten aanleveren, over hun rechten en plichten, over de gevolgen die kunnen ontstaan indien hij/zij zijn verplichtingen niet nakomt of niet samenwerkt, zodat de IND haar werk vlot en efficiënt kan doen. Daarnaast betreft het onder meer 'toekomstoriëntatie' en tolk- en vertaaldiensten, dat ook wordt ingezet ter ondersteuning van de terugkeer van afgewezen asielzoekers. Verder valt het ondersteunen van statushouders bij de aanvraag tot nareis van achtergebleven gezinsleden onder de werkzaamheden. Dit alles dreigt nu grotendeels weg te vallen.

Naast bovenstaande ondersteuning vanuit het (landelijke) programma Rechtsbescherming, levert VluchtelingenWerk dienstverlening en activiteiten vanuit een gemeentelijke subsidie, te weten:
- *De maatschappelijke en juridische begeleiding van statushouders, vanaf moment van koppeling aan gemeente Utrecht;*
- *Het verzorgen van het participatieverklaringstraject voor statushouders;*
- *De training omgaan met geld voor statushouders;*
- *De begeleiding van voormalig alleenstaande minderjarige vreemdelingen door het Ex-ama Team;*
- *Een coördinerende rol en voorlichtingen bij Plan Einstein;*
- *Juridische begeleiding aan ongedocumenteerde mensen bij De Toevlucht.*
- *Vraagbaak en juridische ondersteuning voor Oekraïense ontheemden die in Utrecht worden opgevangen*

Deze dienstverlening vanuit de gemeentelijke subsidie staat los van het bovengenoemde programma Rechtsbescherming van vluchtelingen en blijft bestaan.

Vraag 3
Is bij het college bekend hoe samenwerkende partners zoals het COA en IND op deze uitspraak reflecteren? Hoe zien het COA en de IND hun rol in de begeleiding van vluchtelingen, indien deze taak wegvalt bij VWN?

Antwoord 3
Het COA heeft, voordat de voorlopige voorziening diende, haar zorgen geuit over de aangekondigde korting op de subsidie van VluchtelingenWerk Nederland. De geplande bezuinigingen hebben gevolgen voor het werk van het COA. De wettelijke rol in de onafhankelijke juridische begeleiding tijdens de asielprocedure van bewoners op de COA-locaties en voor nareizigers komt met de aangekondigde bezuiniging in gevaar. Het COA ziet dat de medewerkers en vrijwilligers van VluchtelingenWerk vaak een vertrouwensband hebben met de bewoners van COA, wat de gemoedsrust en leefbaarheid op onze locaties ten goede komt. Het COA geeft aan dat nog moet blijken hoe deze subsidiekorting precies gaat uitpakken voor het COA en hun bewoners. Het is wel duidelijk dat als de bezuiniging doorgaat, de COA-bewoners dan minder goed of helemaal niet meer geholpen worden bij de juridische onderbouwing van hun aanvraag of tijdens het asielproces. Dit zorgt naar verwachting voor onrust onder de bewoners van asielopvanglocaties en druk op COA-medewerkers om die taak over te nemen. Het COA kan deze begeleiding echter niet overnemen, omdat de rol van het COA, opvang en begeleiding van asielzoekers, gescheiden moet zijn van de onafhankelijke taak van VluchtelingenWerk.
De IND maakt zich ook zorgen over de korting die de minister heeft aangekondigd. VluchtelingenWerk en IND werken nauw samen in de asielprocedure, waarin VluchtelingenWerk veel voorbereidend werk doet. Straks kan VluchtelingenWerk de aanvragen voor gezinshereniging mogelijk niet meer ondersteunen, is de zorg van de IND. De IND heeft aangegeven dat zij de voorlichting niet kan overnemen. Verder zal de IND de gevolgen vooral merken in vertraging van afhandeling van dossiers en extra werkdruk.

Gevolgen van de uitspraak voor Utrecht
Vraag 4
Deelt het college de mening dat de onzekerheid over de subsidierelatie met VWN risico's met zich meebrengt voor de continuïteit van de begeleiding en integratie van vluchtelingen in Utrecht voor de korte en de lange termijn? (Ja/Nee, graag toelichten)

Antwoord 4
Ja, die mening delen wij. De onzekerheid over de subsidierelatie met het Rijk gaat vooral over de juridische begeleiding door VluchtelingenWerk voor mensen met een lopende asielprocedure of die gezinshereniging aanvragen. Dat treft vooral bewoners in een asielopvanglocatie.
Dit gespecialiseerde werk kan niet gemakkelijk overgenomen worden door derden; het vraagt bijvoorbeeld interactie en gegevensuitwisseling met IND en de kleinste (onbedoelde) fout kan grote gevolgen hebben, bijvoorbeeld het uitzetten van iemand die geruime tijd in Utrecht woont en werkt. Het is nu nog niet duidelijk wat de impact voor statushouders zal zijn.

Ondertussen bereidt de minister A&M ook het asielnoodmaatregelen wetsvoorstel voor, waarin de geldigheidsduur van een verblijfsvergunning wordt verkort van vijf naar drie jaar en waarbij de verblijfsvergunning asiel voor onbepaalde tijd wordt afgeschaft. Als die wet ongewijzigd wordt aangenomen, zouden statushouders in Utrecht extra juridische ondersteuning nodig kunnen hebben bij de verlenging van hun asielstatus. Die ondersteuning zal in mindere mate beschikbaar zijn.

Vraag 5
Welke directe gevolgen heeft deze uitspraak voor de uitvoering van lokale projecten en gemeentelijke samenwerking met VWN? Hoeveel asielzoekers en vluchtelingen raken gedupeerd door deze beslissing, bij benadering?
Antwoord 5
De voorzieningenrechter heeft de Minister van A&M opgedragen een nieuwe opdracht voor Vluchtelingenwerk te formuleren. Pas als dat duidelijk is, kan Vluchtelingenwerk aangeven wat zij wel of niet voor het dan aangeboden subsidiebedrag kan doen en wat dat betekent voor de uitvoering van lokale projecten. Ook dan wordt pas duidelijk hoeveel mensen het zal treffen. Het gaat om ten minste 1800 mensen in opvang in Utrecht (incl. alleenstaande minderjarig vreemdelingen). Het tekort aan juridische ondersteuning dat ontstaat kunnen we niet vanuit de gemeente compenseren.

De gemeentelijke samenwerking met Vluchtelingenwerk voor statushouders die aan het inburgeren zijn, zetten we voort.

De verwachting is dat wanneer de rechtsbijstand vanuit Vluchtelingenwerk daadwerkelijk wordt afgeschaald, door statushouders en asielzoekers meer beroep gedaan zal worden op het COA, Plan Einstein-partners, ondernemers en andere lokale partners.

Continuïteit en waarborging van dienstverlening
Vraag 6
Welke partijen zijn momenteel verantwoordelijk voor de opvang en begeleiding van vluchtelingen in Utrecht en hoe wordt deze samenwerking geborgd?
Antwoord 6
Het Centraal orgaan voor opvang van Asielzoekers (COA) is verantwoordelijk voor de opvang van asielzoekers. VluchtelingenWerk zorgt voor de rechtsbescherming van de asielzoeker, door middel van procesbegeleiding. Dit zijn ketenpartners die een convenant hebben met elkaar.

Op het moment dat een asielzoeker erkend vluchteling is (statushouder) en moet gaan inburgeren, is de gemeente verantwoordelijk voor de inburgering. Voor de maatschappelijke en juridische begeleiding van statushouders die inburgeren, heeft gemeente Utrecht subsidieafspraken met VluchtelingenWerk (zie antwoord vraag 2). Daarnaast vangen we in Utrecht asielzoekers op volgens Plan Einstein concept, dus met activiteiten en toekomstgerichte cursussen voor bewoners van het AZC &buurt en het faciliteren van betekenisvolle ontmoetingen. Hierbij zijn meerdere Utrechtse organisaties betrokken, waaronder VluchtelingenWerk.

Vraag 7
In hoeverre kan het college garanderen dat vluchtelingen en asielzoekers in Utrecht de komende jaren toegang houden tot adequate opvang, begeleiding en integratie-voorzieningen, ongeacht veranderingen in landelijke subsidiestromen? (Ja/Nee, graag toelichten)
Antwoord 7
We maken ons als mensenrechtenstad hard voor goede opvang, begeleiding en voorzieningen. Voor de financiering van rechtsbijstand van asielzoekers door VluchtelingenWerk zijn we afhankelijk van het Rijk. Wij kunnen niet alle gaten dichtlopen die het Rijk creëert, zoals wanneer het deze subsidie snel

afbouwt. We bewaken de humanitaire ondergrens, maar het Rijk is in dit geval aan zet. De Gemeente Utrecht kan de financiering hiervan niet overnemen.

Financiële onzekerheid
Vraag 8
Deelt het college de zorg dat de door de minister gecreëerde financiële onzekerheid de continuïteit van adequate en onafhankelijke begeleiding en ondersteuning van vluchtelingen, asielzoekers en statushouders in gevaar kan brengen? (Ja/Nee, graag toelichten)
Antwoord 8
Ja, die zorg delen wij voor de asielzoekers. De juridische begeleiding van statushouders (vluchtelingen) wordt gefinancierd vanuit de gemeente aan VluchtelingenWerk. Een gevolg van deze keuze van de Minister A&M zal, bij ongewijzigde opdracht zijn, dat meer asielverzoeken in eerste aanleg worden afgewezen. Naar verwachting stijgt het aantal zaken waarbij de rechter afgewezen asielzoekers in het gelijk stelt en de procedure dus opnieuw moet. Dit zorgt voor extra kosten voor de samenleving. En daarbij een nog verdere belasting van de toch al overbelaste IND en COA en de rechtspraak. Hierdoor zal ons opvangsysteem verder vastlopen. De wachttijden gaan oplopen omdat de procedure voor asielzoekers nóg langer gaat duren: de wachttijd is nu al gemiddeld anderhalf tot twee jaar. Dit leidt tot veel onzekerheid, stress en leed bij asielzoekers, inclusief kinderen en jongeren. En onrust in de opvanglocaties.

Vraag 9
Zijn er alternatieven in beeld om vluchtelingen alsnog adequate begeleiding te bieden mocht er gerechtelijk anders besloten worden?
Antwoord 9
Dat hangt af van de opdracht die de Minister nu voor Vluchtelingenwerk gaat formuleren en welk subsidiebedrag daarvoor beschikbaar wordt gesteld.

Toekomstige samenwerking en strategie
Vraag 10
Hoe ziet het college de toekomstige samenwerking met VWN in het licht van deze ontwikkelingen? Wat is het gevolg voor de begeleiding van asielzoekers op nieuwe opvanglocaties, zoals de Vlampijpstraat?
Antwoord 10
De samenwerking van de gemeente Utrecht met VluchtelingenWerk zal in de basis niet veranderen. Met elkaar zullen we bekijken hoe we het beste de ondersteuning kunnen bieden aan asielzoekers en statushouders in de nieuwe situatie, ook voor de nog te openen locatie Vlampijpstraat.

Vraag 11
Is het college bereid om in haar lobby met het Rijk te blijven aandringen op behoud van adequate, onafhankelijke begeleiding en rechtsbescherming van vluchtelingen?
Antwoord 11
Ja, daarin trekken we op met de VNG en zo nodig los van de VNG in andere gemeentelijke samenwerkingsverbanden.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Schriftelijke Vragen | Adequate begeleiding en rechtsbescherming van vluchtelingen
13 maart 2025

Inleiding

Asielzoekers hebben, net als iedereen, recht op onafhankelijke juridische begeleiding. Sinds 2010 vervult stichting VluchtelingenWerk Nederland (VWN) deze wettelijke taak op basis van Europese regelgeving. Dit omvat onder meer het uitleggen van de asielprocedure, het informeren over rechten en plichten en het ondersteunen bij het verzamelen van de benodigde documenten voor de IND. VluchtelingenWerk is aanwezig op asielzoekerscentra en opvanglocaties om voorlichting te geven, spreekuren te houden en juridische ondersteuning te bieden. Elke vluchteling die in Nederland aankomt, krijgt van een vrijwilliger uitleg over de asielprocedure. Vluchtelingenwerk zet zich hiernaast ook in voor asielzoekers en vluchtelingen met ondersteuning en begeleiding bij toelating, opvang, integratie en terugkeer. Daarmee vormt VluchtelingenWerk een essentiële schakel in de migratieketen tussen asielzoekers en het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA), de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en de Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V).

Op 2 januari 2025 heeft minister Faber echter de begroting voor het programma Rechtsbescherming meer dan gehalveerd, van 34 naar 13 miljoen euro.[1] Dit plaatst VluchtelingenWerk in een onmogelijke positie: met een drastisch lager budget wordt van hen verwacht dat zij dezelfde werkzaamheden blijven uitvoeren. Hierdoor komt de (juridische) begeleiding van vluchtelingen ernstig onder druk te staan, waardoor zij grotendeels op zichzelf aangewezen zullen zijn in een complexe procedure. Het werkveld vreest dat deze bezuiniging de chaos in de asielopvang alleen maar zal vergroten en zal leiden tot een toename van juridische procedures.[2]

Op 14 februari heeft de rechtbank Amsterdam geoordeeld dat de minister van Justitie en Veiligheid de subsidierelatie met Stichting VluchtelingenWerk Nederland (VWN) voorlopig ongewijzigd moet voortzetten.[3] Dit betekent dat VWN haar werk voor de ondersteuning van vluchtelingen en asielzoekers voorlopig kan blijven uitvoeren. Tegelijkertijd blijft er onzekerheid over de toekomst van deze subsidie en de gevolgen voor lokale samenwerking.

Ook in Utrecht zijn er meerdere opvanglocaties voor vluchtelingen en asielzoekers. De **ChristenUnie** en de fracties **D66, Student&Starter, PvdA, PvdD, Groenlinks, Bij1, EenUtrecht, Volt** en **Denk** vinden het van groot belang dat asielzoekers en vluchtelingen adequate begeleiding krijgen in de asielprocedure en ondersteuning en begeleiding bij toelating, opvang, integratie en terugkeer. Daarom hebben wij de volgende vragen aan het college.

---

1 https://nos.nl/artikel/2555815-rechter-minister-faber-mag-subsidie-vluchtelingenwerk-niet-halveren; Zie beslisnota, https://www.eerstekamer.nl/overig/20250210/beslisnota_bij_afbouw/document of besluit: https://open.overheid.nl/documenten/dpc-45d52e0ea3c7c478c5ff8ede94c1040059b7dd9c/pdf
2 https://www.vluchtelingenwerk.nl/nl/artikelen/nieuws/zwart-scenario-vluchtelingen-staan-er-straks-alleen-voor
3 https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Rechtbanken/Rechtbank-Amsterdam/Nieuws/Paginas/Minister-moet-subsidierelatie-met-Vluchtelingenwerk-voorlopig-ongewijzigd-voortzetten.aspx

1. Inzicht in lokale samenwerking

1. Heeft het college kennis genomen van genoemde uitspraak van de rechter? Wat is haar reactie op deze uitspraak?
2. Klopt het dat de gemeente Utrecht voor de begeleiding en ondersteuning van asielzoekers mede afhankelijk is van de inzet van VluchtelingenWerk Nederland? Welke specifieke taken en verantwoordelijkheden heeft VWN binnen de gemeente Utrecht?
3. Is bij het college bekend hoe samenwerkende partners zoals het COA en IND op deze uitspraak reflecteren? Hoe zien het COA en de IND hun rol in de begeleiding van vluchtelingen, indien deze taak wegvalt bij VWN?

2. Gevolgen van de uitspraak voor Utrecht

4. Deelt het college de mening dat de onzekerheid over de subsidierelatie met VWN risico's met zich meebrengt voor de continuïteit van de begeleiding en integratie van vluchtelingen in Utrecht voor de korte en de lange termijn? (Ja/Nee, graag toelichten)
5. Welke directe gevolgen heeft deze uitspraak voor de uitvoering van lokale projecten en gemeentelijke samenwerking met VWN? Hoeveel asielzoekers en vluchtelingen raken gedupeerd door deze beslissing, bij benadering?

3. Continuïteit en waarborging van dienstverlening

6. Welke partijen zijn momenteel verantwoordelijk voor de opvang en begeleiding van vluchtelingen in Utrecht en hoe wordt deze samenwerking geborgd?
7. In hoeverre kan het college garanderen dat vluchtelingen en asielzoekers in Utrecht de komende jaren toegang houden tot adequate opvang, begeleiding en integratie-voorzieningen, ongeacht veranderingen in landelijke subsidiestromen? (Ja/Nee, graag toelichten)

4. Financiele onzekerheid

8. Deelt het college de zorg dat de door de minister gecreëerde financiële onzekerheid de continuïteit van adequate en onafhankelijke begeleiding en ondersteuning van vluchtelingen, asielzoekers en statushouders in gevaar kan brengen? (Ja/Nee, graag toelichten)
9. Zijn er alternatieven in beeld om vluchtelingen alsnog adequate begeleiding te bieden mocht er gerechtelijk anders besloten worden?

5. Toekomstige samenwerking en strategie

10. Hoe ziet het college de toekomstige samenwerking met VWN in het licht van deze ontwikkelingen? Wat is het gevolg voor de begeleiding van asielzoekers op nieuwe opvanglocaties, zoals de Vlampijpstraat?
11. Is het college bereid om in haar lobby met het Rijk te blijven aandringen op behoud van adequate, onafhankelijke begeleiding en rechtsbescherming van vluchtelingen?

Gesteld door:

- Bina Chirino – Tabasum Westra-van Til, **ChristenUnie**
- Ruben Snijder – Lars van Rooij, **Student&Starter**
- Venita Dada-Anthonij, **D66**
- Hester Assen, **PvdA**
- Louise de Vries – Sjaak van Bemmel, **PvdD**
- Melody Deldjou Fard, **GroenLinks**
- Stevie Nolten – Noura Oul Fakir, **Bij1**
- Gert Dijkstra, **EenUtrecht**
- Ruud Maas – Beau Nederhand, **Volt**
- Mahmut Sungur, **Denk**

Gemeente Utrecht

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2025, NUMMER 40

Datum	15 april 2025
Van	College B&W
Behandeld door	C. Cock
E-mailadres	carlijn.cock@utrecht.nl
Kenmerk	30227898
Beleidsveld	Asiel en Integratie

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsvragen jaargang 2025 nummer 40 van Melody Deldjou Fard (GroenLinks), Iskender Simsek, (DENK), Venita Dada-Anthonij (D66), Lars van Rooij (S&S), Noura Oul Fakir (Bij1) Sjaak van Bemmel (PvdD) Bert van steeg (CDA), Tess Meerding (VVD) Hester Assen (PvdA) Beau Nederhand Volt Yvonne Hessel, Utrecht Solidair (Partij) van 18 maart 2025 over 'Schokkende misstanden in de pleegopvang voor jonge vluchtelingen. De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1
Kan het college aangeven hoeveel alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's) momenteel in Utrecht worden opgevangen via Nidos?
***Antwoord* 1**
Ja, Nidos heeft in Utrecht momenteel 8 locaties met 38 opvangplekken voor amv'ers. Begin mei opent er een nieuwe Nidoslocatie op de Amsterdamsestraatweg voor 8 jongeren met een status. Deze wordt later geopend dan gepland, omdat Nidos onvoldoende personeel had. Daarnaast worden er in Utrecht 48 jongeren met én zonder status opgevangen in opvanggezinnen.

Vraag 2
Welke afspraken heeft de gemeente Utrecht met Nidos over het waarborgen van de veiligheid en het welzijn van jonge vluchtelingen in pleeggezinnen?
Hoe verloopt de samenwerking wanneer er zorgen of klachten zijn over de opvang?
Hoe wordt de kwaliteit van de opvang gemonitord en hoe vaak vinden controles of evaluaties plaats?
Op welke wijze wordt het college hierover door Nidos geïnformeerd?
***Antwoord* 2**
Voor het beantwoorden van de vraag lichten we eerst de landelijke context van de organisatie voor de amv opvang toe. Nidos is, in opdracht van het ministerie van Asiel en Migratie, verantwoordelijk voor de jeugdbescherming (voogdij) van amv'ers, de werving en begeleiding van opvanggezinnen en de opvang van amv'ers op opvanglocaties. Het toezicht is door het rijk belegd bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. Ook is Nidos als gecertificeerde jeugdzorginstelling aangesloten bij het Keurmerkinstituut, een eis vanuit de Jeugdwet.

Samenwerking Gemeente Utrecht en Nidos

De gemeente is samenwerkingspartner van Nidos voor de opvang die plaatsvindt in onze gemeente. We hebben als gemeente bijvoorbeeld de rol om jeugdhulp voor de amv te bieden als er meer nodig is dan Nidos en COA kunnen bieden, bijvoorbeeld gespecialiseerde ggz. Ook zijn we als gemeente bij opvanglocaties verantwoordelijk voor de vergunning en zien we erop toe dat de opvang goed functioneert in de wijk. Wij werken nauw samen met Nidos en andere betrokken partners en zij informeren ons over eventuele zorgen en klachten, bijvoorbeeld bij casuïstiek. Voor de samenwerking in Utrecht hebben we met Nidos een samenwerkingsovereenkomst afgesloten en het convenant gezond pedagogisch klimaat:

- *Samenwerkingsovereenkomst Gemeente Utrecht en Nidos*
  De gemeente Utrecht heeft eind 2021 een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Nidos met afspraken over dat Nidos de gemeente informeert over de stand van zaken bij opvanglocaties en de opvanggezinnen, het melden van incidenten aan de gemeente en evaluatie op de accountgesprekken. We hebben drie keer per jaar een accountgesprek met Nidos waarin we de stand van zaken op vervolghuisvesting, opvang en jeugdbescherming bespreken. Daarnaast nemen we regelmatig contact op met Nidos over deze thema's en casuïstiek en signaleren zij naar ons als er zorgen zijn.
- *Convenant pedagogisch klimaat*
  Eind 2020 heeft de gemeente, naar aanleiding van een motie in de raad, met COA, Nidos, Ithaka, Lokalis, NUOVO, JGZ en leerplicht het convenant Gezond pedagogisch klimaat voor AMV en in de kleinschalige woonvoorzieningen (KWV) van COA afgesloten. Het doel hiervan is om te werken vanuit een gedeelde visie die bijdraagt aan begeleiding, ondersteuning en een pedagogisch klimaat wat zo optimaal mogelijk bijdraagt aan de ontwikkeling van kinderen in de KWV. Met een leidend principe dat we toepassen bij alle Utrechtse jongeren; één jongere, één gezin (opvang), één plan. Vanuit het convenant is de gedachte om preventief te werken, dus vooraf een aanpak per jongere en niet voor het eerst om tafel zitten als er zorgen of problemen zijn. De partners bespreken met elkaar op de multidisciplinaire overleggen wat er nodig is voor een jongere en zetten dit in gang. Er vinden ook dergelijke overleggen plaats over de jongeren in de Nidosopvang, alleen dan niet in het kader van het convenant. Als het nodig is informeren de partners de gemeente over hun zorgen, bijvoorbeeld over casuïstiek.

Verder hebben we ook zicht op de jongeren via onze partner Vluchtelingenwerk. Ten eerste vanuit de juridische begeleiding bij hun procedures bij de IND. Ten tweede begeleidt het ex-amateam de (ex-) amv'ers met status die verblijven bij Nidos vanaf het moment dat ze bijna 18 zijn.

Monitoring en evaluatie en informatie hierover aan gemeente

De kwaliteit van de opvang in opvanggezinnen wordt gemonitord en geëvalueerd door de jeugdbeschermer (voogd) werkzaam bij Nidos. Na de eerste zes weken van plaatsing vindt de eerste evaluatie plaats tussen de jeugdbeschermer en het opvanggezin. De jeugdbeschermer komt vervolgens structureel één keer in de zes weken langs bij het opvanggezin. Als er klachten en/of zorgen zijn over opvanggezinnen wordt dit besproken bij interne multidisciplinaire overleggen van Nidos. Daar is een gedragswetenschapper, de medewerker die de gezinsscreening heeft gedaan en de jeugdbeschermer bij aanwezig. Afhankelijk van de situatie worden er vervolgstappen ondernomen, zoals de inzet van een interculturele mediator. Als er zorgen zijn over de veiligheid van de jongere, wordt er meteen actie ondernomen en gezocht naar een andere opvangplek.

De interne monitoring en evaluatie van Nidos opvanglocaties vindt plaats aan de hand van het kwaliteitskader opvang en de methodiek voor opvang, die regelmatig door Nidos worden geactualiseerd. Er zijn meerdere momenten in het jaar waarin de kwaliteit van de opvang door Nidos

intern gemonitord en geborgd wordt. Ook kunnen de amv-ers waar nodig terecht bij externe vertrouwenspersonen of ex-amv die als vertrouwenspersoon werken. In de accountgesprekken met Nidos gaan wij het onderwerp kwaliteit van de opvang nadrukkelijker agenderen.

Wij hebben na de uitzending van Zembla met Nidos afgesproken dat er medio april een gesprek plaatsvindt over hoe Nidos de gemeente beter informeert over hoe het gaat met de jongeren in de opvanggezinnen. In de praktijk is er namelijk meer afstemming over de opvanglocaties dan over de gezinnen.

Vraag 3

Waren er eerder bij het college signalen bekend over misstanden of zorgen over de opvang van deze jongeren, bijvoorbeeld bij Nidos of andere partners? Nidos geeft in een eigen verklaring aan dat zij de afgelopen jaren door diverse redenen met grote uitdagingen te maken heeft gehad. Heeft Nidos deze uitdagingen eerder bij het college kenbaar gemaakt en/of om hulp gevraagd?

***Antwoord* 3**

Het college is op de hoogte van een aantal casussen waarbij er zorgen waren over jongeren en/of opvanggezinnen. In deze gevallen zoeken Nidos en andere betrokken partners zoals COA of Vluchtelingenwerk per individuele casus naar een passende oplossing. De gemeente wordt hier in veel gevallen van op de hoogte gesteld.

Nidos heeft op 16 maart 2025 gereageerd op de Zembla uitzending, zie deze link, waarin zij onder andere de hoge werkdruk en veel nieuw personeel noemen als landelijke uitdagingen. Nidos Utrecht heeft deze uitdagingen sinds 2023 meermaals kenbaar gemaakt aan de gemeente. Zij erkennen dat er sprake is van een te hoge caseload en daardoor werkdruk, waardoor de aandacht van de jeugdbeschermers verdeeld moet worden onder te veel amv'ers. Hierdoor krijgen de jongeren niet altijd alle begeleiding en aandacht die ze nodig hebben. Ook werkt er relatief gezien veel nieuw en onervaren personeel bij Nidos. De hoge caseload en werkdruk heeft als gevolg dat de zorg en begeleiding die Nidos aanbiedt niet altijd toereikend is. In de praktijk zien wij de gevolgen van deze uitdagingen ook met name terug in casuïstiek. We blijven hierover in gesprek met Nidos en andere betrokken partners. Nidos verwacht in de komende periode een kwalitatieve verbeterslag te maken, omdat de caseload en daarmee de werkdruk van de jeugdbeschermers nu afneemt. Nidos heeft ons als lokale samenwerkingspartner niet specifiek om hulp gevraagd.

Vraag 4

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd zal in april toezicht gaan uitvoeren bij Nidos. Daarnaast heeft Nidos aangekondigd een intern onderzoek te starten. Dit onderzoek zal naar verwachting tijd in beslag nemen. Wat gebeurt er in de tussentijd met Utrechtse jongeren die nu mogelijk in een onveilige of zorgelijke situatie verkeren? Hoe monitort het college hun welzijn en welke aanvullende maatregelen worden overwogen om hun veiligheid op dit moment te garanderen?

Antwoord 4

Het ministerie Asiel en Migratie is verantwoordelijk voor Nidos. De jeugdbeschermers van Nidos zijn verantwoordelijk voor het monitoren van de veiligheid van hun jongeren vanuit hun voogdijrol. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd gaat over het toezicht. Als gemeente hebben we afspraken met betrokken partijen bij amv'ers via het convenant pedagogisch klimaat en via de zorgoverleggen vanuit Ithaka. Hiermee bespreken we maandelijks alle amv'ers die in een woongroep wonen in een multidisciplinair overleg met COA, Nidos, school, Buurtteam, Leerlingzaken en JGZ, waarmee we zicht houden op hun ontwikkeling en welzijn. Ook op management- en bestuurlijk niveau vindt afstemming plaats over het convenant gezond pedagogisch klimaat. Op dit moment vallen jongeren die in een opvanggezin wonen niet binnen dit convenant.

Nidos doet in de periode 24 maart tot en met 9 april onderzoek naar alle jongeren die verblijven in opvanggezinnen. Een globaal beeld hiervan wordt medio april met de gemeente gedeeld. Als de gegevens eenmaal gepubliceerd zijn, worden de uitkomsten gedeeld met de Inspectie Gezondheidzorg en Jeugd en met de gemeente. Er zijn tot op heden geen zorgelijke actuele situaties van jongeren in opvanggezinnen bij de gemeente bekend. Nidos stelt ons meteen op de hoogte als dit wel het geval is. Ook schoolmentoren (ISK Ithaka) houden zicht op signalen bij amv'ers die in opvanggezinnen wonen en hebben hierover contact met de betrokken jeugdbeschermers. Wij onderzoeken de komende tijd hoe we vanuit de gemeente meer zicht krijgen op hoe het gaat met de jongeren in de opvanggezinnen. We onderzoeken daarbij de mogelijkheid om het convenant gezond pedagogisch klimaat uit te breiden met de amv die in opvanggezinnen én opvanglocaties van Nidos verblijven.

Vraag 5
Overweegt het college, gezien de schokkende berichten, extra maatregelen om de opvangkwaliteit van jonge vluchtelingen in Utrecht te verbeteren en beter te monitoren? Bijvoorbeeld door een onafhankelijk meldpunt voor jongeren, waar mogelijk extra ondersteuning aan Nidos of aanvullende gemeentelijke controles?
***Antwoord* 5**
Wij zijn, net zoals uw raad, enorm geschrokken van de uitzending van Zembla. Wij hebben direct contact met Nidos opgenomen om te vragen of dit in Utrecht ook speelt en hoe Nidos de gemeente beter kan informeren. Aan de hand van de uitkomst van het interne onderzoek van Nidos en het onderzoek van de Inspectie Gezondheidzorg en Jeugd kijken we wat al goed gaat en wat onvoldoende is en welke aanvullende maatregelen nodig zijn.

Vraag 6
Politieke partijen in Utrecht maken zich zorgen over het welzijn en de veiligheid van deze kwetsbare groep jongeren. Hoe wil het college de Utrechtse gemeenteraad de komende maanden actief informeren en betrekken bij de ontwikkelingen rondom dit onderwerp?
***Antwoord* 6**
Wij zullen de raad een update geven in de technische sessie over asiel en integratie op 6 mei (zie raadsbrief 20 maart 2025). Ook zullen we de raad informeren in de volgende raadsbrief over asiel; in ieder geval in het najaar 2025. Als de uitkomsten van de onderzoeken aanleiding tot zorg geven wat betreft de Utrechtse situatie, informeren wij de raad uiteraard eerder.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Schriftelijke vragen

‘Schokkende misstanden in de pleegopvang voor jonge vluchtelingen’

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) is een onderzoek gestart naar misstanden in de pleegopvang voor jonge vluchtelingen. De aankondiging van de IGJ volgt op een onderzoek van het BNNVARA-programma *Zembla* naar de opvang. Uit het onderzoek blijkt dat er ernstige misstanden spelen in de pleegopvang van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv’s) onder de verantwoordelijkheid van Nidos. Jongeren melden mishandeling, honger en verwaarlozing binnen pleeggezinnen. Nidos heeft inmiddels aangekondigd een intern onderzoek te starten naar deze misstanden.

Als GroenLinks schrikken wij hiervan en vinden het onacceptabel dat kinderen en jongeren in een kwetsbare positie kennelijk in zulke ernstige situaties hebben gezeten, mogelijk ook in Utrecht. De veiligheid en het welzijn van kwetsbare kinderen en jongeren binnen onze gemeentegrenzen moeten te allen tijde gewaarborgd worden. GroenLinks wil daarom van het college weten hoe het in Utrecht gaat met deze jonge vluchtelingen, in hoeverre de gemeente zicht heeft op de opvang van amv’s in Utrecht, hoe de gemeente de samenwerking met Nidos monitort en welke stappen er genomen gaan worden om dergelijke situaties in de toekomst te voorkomen. Want elk kind en elke jongere heeft recht op een veilig thuis.

Dit brengt de fracties van diverse politieke partijen tot de volgende vragen aan het college:

1. Kan het college aangeven hoeveel alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's) momenteel in Utrecht worden opgevangen via Nidos?
2. Welke afspraken heeft de gemeente Utrecht met Nidos over het waarborgen van de veiligheid en het welzijn van jonge vluchtelingen in pleeggezinnen? Hoe verloopt de samenwerking wanneer er zorgen of klachten zijn over de opvang? Hoe wordt de kwaliteit van de opvang gemonitord en hoe vaak vinden controles of evaluaties plaats? Op welke wijze wordt het college hierover door Nidos geïnformeerd?
3. Waren er eerder bij het college signalen bekend over misstanden of zorgen over de opvang van deze jongeren, bijvoorbeeld bij Nidos of andere partners? Nidos geeft in een eigen verklaring aan dat zij de afgelopen jaren door diverse redenen met grote uitdagingen te maken heeft gehad. Heeft Nidos deze uitdagingen eerder bij het college kenbaar gemaakt en/of om hulp gevraagd?
4. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd zal in april toezicht gaan uitvoeren bij Nidos. Daarnaast heeft Nidos aangekondigd een intern onderzoek te starten. Dit onderzoek zal naar verwachting tijd in beslag nemen. Wat gebeurt er in de tussentijd met Utrechtse jongeren die nu mogelijk in een onveilige of zorgelijke situatie verkeren? Hoe monitort het college hun welzijn en welke aanvullende maatregelen worden overwogen om hun veiligheid op dit moment te garanderen?
5. Overweegt het college, gezien de schokkende berichten, extra maatregelen om de opvangkwaliteit van jonge vluchtelingen in Utrecht te verbeteren en beter te monitoren? Bijvoorbeeld door een onafhankelijk meldpunt voor jongeren, waar mogelijk extra ondersteuning aan Nidos of aanvullende gemeentelijke controles?
6. Politieke partijen in Utrecht maken zich zorgen over het welzijn en de veiligheid van deze kwetsbare groep jongeren. Hoe wil het college de Utrechtse gemeenteraad de komende maanden actief informeren en betrekken bij de ontwikkelingen rondom dit onderwerp?

Gesteld door:

- Melody Deldjou Fard, GroenLinks
- Iskender Simsek, DENK,
- Venita Dada-Anthonij, D66
- Lars van Rooij, S&S
- Noura Oul Fakir, Bij1
- Sjaak van Bemmel, PvdD
- Bert van steeg, CDA
- Tess Meerding, VVD
- Hester Assen, PvdA
- Beau Nederhand, Volt
- Yvonne Hessel, Utrecht Solidair

Bron:

https://nos.nl/artikel/2559331-mishandeling-honger-misstanden-in-pleegopvang-jonge-vluchtelingen-onderzocht

https://www.nidos.nl/nieuws/reactie-nidos-op-nieuwsberichten-over-begeleiding-en-opvang-van-jongeren

Gemeente Utrecht

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2025, NUMMER 59

Datum	16 mei 2025
Van	College B&W
Behandeld door	Imke Verburg en Michiel van Haren Noman
E-mailadres	imke.verburg@utrecht.nl, michiel.van.harennoman@utrecht.nl
Kenmerk	30266593
Beleidsveld	Asiel en Integratie, Economische Zaken, Openbare Orde en Veiligheid en Wonen

---

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsvragen jaargang 2025 nummer 59 van Ilse Raaijmakers (PvdA), mede namens Meike Hellevoort (GroenLinks), Venita Dada-Anthonij (D66), Sjaak van Bemmel – Maarten van Heuven (Partij voor de Dieren), Noura Oul Fakir – Stevie Nolten (BIJ1), Yvonne Hessel (Utrecht Solidair), Juriaan Otto – Gert Dijkstra (EenUtrecht) en Lars van Rooij – Ruben Snijder (Student en Starter) van 10 april 2025 over Zicht op situatie arbeidsmigranten in Utrecht.

De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Antwoord algemeen:
Afgelopen vijftien jaar zien we een stijging van het aantal Europese arbeidsmigranten. Een groot deel van de arbeidsmigranten werkt in sectoren die vragen om laag geschoolde arbeid, deels ook seizoenswerk. Dit betreft bijvoorbeeld land- en tuinbouw, vleesverwerking, distributiecentra, pakketbezorging en de bouw. Met de meeste van deze mensen gaat het (redelijk) goed maar er is een percentage dat verkeerd in een kwetsbare situatie, binnen werk of bij verlies werk (en dan ook vaak huisvesting.) Als gemeente maken we ons grote zorgen over de uitbuiting van Europese arbeidsmigranten. Tegelijkertijd hebben we als gemeenten een beperkt mandaat en dientengevolge ook beperkt handelingsperspectief ten aanzien van bedrijven en hun inzet op arbeidsmigranten.

Het rapport van de commissie Roemer over de positie van arbeidsmigranten, 'Geen tweederangs burgers', kent een aantal aanbevelingen, waarvan het gros bij de landelijke overheid ligt, zoals:
- *Het aan banden leggen van de uitzendsector*
- *Betere, verplichte registratie van arbeidsmigranten*
- *Betere positie voor arbeidsmigranten t.a.v. sociale voorzieningen*
- *Betere handhaving en toezicht vanuit SZW bij werkgevers*

De uitvoering van de aanbevelingen uit het rapport door het Rijk blijft vooralsnog achter, zo hebben de aanbevelingen nog niet geleid tot extra Rijksmiddelen voor gemeentes voor een brede aanpak (anders dan de middelen voor opvang bij grote kwetsbaarheid vanuit het ministerie van Volksgezondheid en Work in NL punt met middelen van het Ministerie van Sociale Zaken en

Werkgelegenheid. Op 9 mei is bekend geworden dat de pilot aanpak dakloze EU-burgers wordt voortgezet vanaf 2025 structureel kan worden uitgebreid naar andere gemeenten).

Gemeenten kunnen:
- *Voorzieningen op het gebied van integratie en inburgering ook openstellen voor arbeidsmigranten. Hierbij moet gezegd dat de huidige budgetten voor integratie en inburgering al niet genoeg zijn om de huidige wettelijke taken uit te voeren, en dat het toevoegen van een extra doelgroep, nog meer druk op deze budgetten zou leggen.*
- *Zorgen voor meer en betere huisvesting voor arbeidsmigranten via de Wet goed verhuurderschap en Versterking regie huisvesting*

Gemeenten hebben geen handhavende bevoegdheden voor deze doelgroep, wat de arbeidsinspectie wel heeft. Wel kan de gemeente nog steeds inzetten op samenhangende maatregelen en de 'zachte kant', zoals:
- *Juridische/praktische adviezen aan arbeidsmigranten (vraagbaak)*
- *Opvang bij dakloosheid*
- *Proactief in gesprek gaan met werkgevers en uitzendbureaus over de inzet, positie en behandeling van arbeidsmigranten*
- *Indirect sturen op een economie die niet afhankelijk is van de inzet van arbeidsmigranten*

Huidige inzet op EU-arbeidsmigranten op hoofdlijnen
Op dit moment wordt binnen de gemeente Utrecht inzet gepleegd op het thema arbeidsmigranten via de onderstaande inzet. Er zijn momenteel geen middelen beschikbaar om verdere inzet te plegen, bijvoorbeeld via het opzetten van een integrale, gecoördineerde aanpak op arbeidsmigranten. Zie ook vraag 21 hierover.
- *Voortzetten aanpak dakloze EU-(arbeids) migranten: opvang & begeleiding naar perspectief door Barka (Rijksfinanciering na 2025 onzeker).*
- *Implementatie Checklist Gelijke behandeling (Taakverzwaring voor gemeente, maar geen verhoging Rijksmiddelen).*
- *Aandacht voor deze doelgroep binnen de Aanpak Overlastgevende Criminele Vreemdelingen vanuit veiligheid (Vervolg Rijksfinanciering onzeker)*
- *Start informatieloket EU- (arbeids) migranten door Utrecht International Centre (Met financiering van ministerie van Sociale Zaken)*
- *Vormgeving gecoördineerde aanpak Utrecht: werk, wonen, zorg (Geen uitvoeringsbudget)*

Met de voorgestelde middelen uit de Voorjaarsnota kunnen we inzetten op een meer gecoördineerde aanpak voor deze doelgroep. Met de gecoördineerde aanpak kunnen we in samenhang invulling geven aan een aantal dimensies. Dit vraagt een brede insteek, waaronder:
1. *Inzicht in doelgroep en grondoorzaken*
2. *Informatie, dienstverlening en registratie*
3. *Relatie met werk en werkgevers en mogelijke regionale afspraken (convenant uitzendbureaus)*
4. *Verbinding met zorg*
5. *Huisvesting en woonsituaties*
6. *Veiligheid*
7. *Registratie*
8. *Handhaving en inspectie*
9. *Samenhang met opvang*

Vraag 1
Op welke manier werkt de gemeente Utrecht samen met werkgevers en uitzendbureaus om ervoor te zorgen dat arbeidsmigranten in Utrecht geen uitbuiting ervaren?
***Antwoord* 1**
Vanuit het Work in NL punt bij het Utrecht International Centre verkennen we nu of we eerste contacten kunnen leggen met de uitzendbranche, met als doel om samen te werken om uitbuiting tegen te gaan. Ditzelfde proberen we op te starten met de bedrijventerreinen, om zo bedrijven te benaderen. Ondanks dat we als gemeente weinig mandaat hebben richting werkgevers verkennen we ook hoe we meer kunnen samenwerken met werkgevers, in het verlengde van de aanbevelingen van het rapport Roemer. Dit staat momenteel nog in de kinderschoenen.

Vraag 2
Wat doet de gemeente Utrecht om te controleren of bedrijven zich houden aan de regels met betrekking tot de tewerkstelling van arbeidsmigranten?
***Antwoord* 2**
Hier pleegt de gemeente geen zelfstandige structurele inzet op. Dit is een taak van de Nederlandse Arbeidsinspectie van het ministerie van SZW. Bij vermoedens van misstanden leggen we contact met de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA), zie ook vraag 6. Hierover hebben we geen gevalideerde cijfers.

Vraag 3
Hoe kan de gemeente eraan bijdragen dat arbeidsmigranten zo snel mogelijk weer aan het werk komen als zij hun baan verliezen?
***Antwoord* 3**
In hun Social Information Center (SIC) ondersteunen zij EU-arbeidsmigranten bij diverse problemen waaronder zoeken naar werk.
De gemeente werkt hiervoor ook nauw samen met Stichting Barka voor de ondersteuning van deze groep bij kwetsbaarheid. Deze stichting biedt hulp en ondersteuning bij het weer vinden van werk en huisvesting of bij terugkeer naar het land van herkomst (reconnection).

De gemeente zelf pleegt nu geen specifieke inzet op in de terugleiding naar werk omdat EU-arbeidsmigranten geen (wettelijke) doelgroep zijn die onder de dienstverlening van Werk en Inkomen valt.

Vraag 4
Heeft de gemeente een lijst met malafide uitzendbureaus en kunnen zij werkgevers daarop attenderen?
***Antwoord* 4**
Nee. Een lijst met uitzendbureaus in Utrecht is weliswaar op te vragen bij de KvK, maar het oordeel welk uitzendbureau het stempel 'malafide' verdient, door de gemeente in haar rol niet te achterhalen. Vanuit het Work in NL punt proberen we juist in contact te komen met reguliere uitzendbureaus en door voorlichting en samenwerking uitbuiting te voorkomen.

Vraag 5
Welke barrières worden opgeworpen om malafide ondernemers aan te pakken? Wordt daarbij gebruik gemaakt van de ondersteuning (barrièremodel) die de VNG biedt?
***Antwoord* 5**
De gemeente heeft geen handhavende bevoegdheid. Het oordeel welke ondernemers het stempel 'malafide' verdienen, is niet aan de gemeente maar aan de arbeidsinspectie. Via de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur kan de gemeente hier wel optrekken richting

malafide ondernemers. Wanneer de gemeente (mede via de implementatie van de checklist gelijke behandeling) meer zicht heeft op vanuit welke werkgevers EU-arbeidsmigranten op straat komen, kunnen we gericht het gesprek aan gaan met deze werkgevers. Dit betreffen ook uitzendbureaus die deze mensen uitlenen aan bedrijven Recent is de Wet vergunningplicht uitzendbureaus aangenomen in de 2e Kamer. Verwachting is dat deze wet voor de zomer door de 1e kamer zal zijn. Dat scheidt het kaf van het koren

Daarbij biedt het barrièremodel van de VNG biedt onder andere de volgende handvatten voor een gemeente:
- *toezicht en handhaving op huisvesting en de basisregistratie personen uitvoeren;*
- *signalen en meldingen uit de samenleving registreren en oppakken;*
- *leefbaarheid en veiligheid handhaven;*

Ander meer zachte maatregelen zijn:
- *zelfredzaamheid en onafhankelijkheid stimuleren, bijvoorbeeld door betere informatievoorziening;*
- *hulp bieden in noodsituaties, bijvoorbeeld met tijdelijke huisvesting;*
- *communiceren met inwoners;*
- *samenwerkingspartner zijn bij de aanpak van mensenhandel en uitbuiting.*

Zoals in deze beantwoording te lezen is, probeert de gemeente Utrecht zich in te zetten op deze punten, direct of indirect via partners. Tegelijkertijd bieden deze handvatten geen mogelijkheden om malafide partners aan te pakken en zijn middelen hiervoor beperkt. Het barrièremodel kan de gemeente meenemen in een meer gecoördineerde aanpak.

Vraag 6
Hoe is de samenwerking met de arbeidsinspectie en wordt die ingezet bij vermoedens van misstanden?
Antwoord 6
Bij vermoedens van misstanden, zoals arbeidsuitbuiting of andere vormen van illegale arbeid en ernstige benadeling, die aan het licht komen via onze inzet tijdens bijvoorbeeld horecacontroles, bouwcontroles of bij controles op mogelijke ondermijnende criminaliteit maakt de gemeente Utrecht gebruik van de diverse meldroutes die de NLA biedt. In voorkomende gevallen meldt de gemeente signalen of concrete vermoedens van arbeidsuitbuiting rechtstreeks bij de afdeling Arbeidsuitbuiting van de NLA. Ondanks dat de gemeentelijke bevoegdheden hier beperkt zijn, is de inzet hiermee zo goed mogelijk misstanden te monitoren, maar ook hier beschikken we niet over gevalideerde cijfers. Met een meer gecoördineerde aanpak kan de gemeente meer zicht krijgen op misstanden, monitoren hoe vaak dit voorkomt en in welke gevallen en inzetten op meer samenwerking met de arbeidsinspectie.

Vraag 7
De Wet goed verhuurderschap biedt mogelijkheden om misstanden bij huisvesting van arbeidsmigranten tegen te gaan. Is er sinds het inwerkingtreden van de wet in Utrecht al handhavend opgetreden tegen ongewenst verhuurgedrag bij arbeidsmigranten? Ontvangt de gemeente signalen hierover? Wordt er ook proactief gehandhaafd, bijvoorbeeld op locaties waar veel arbeidsmigranten werken zoals Lage Weide?
Antwoord 7
Er zijn twee invoermogelijkheden: de algemene verhuurvergunning en/of de verhuurvergunning voor arbeidsmigranten. In de Nota wonen hebben we – in lijn met motie M48 - aangegeven een algemene verhuurvergunning in te willen voeren. Daartoe wordt een voorstel voorbereid.
De keuze om het stelsel ook in te voeren voor arbeidsmigranten is nog niet gemaakt. Uit een volgende analyse moet eerst inzichtelijk worden gemaakt of deze misstanden ook in Utrecht plaatsvinden. Er bestaat geen duidelijk beeld in hoeverre deze misstanden ook in onze gemeente plaatsvinden.

Signalen hierover hebben we niet ontvangen: zo is er via het meldpunt Goed Verhuurderschap slechts één vraag over arbeidsmigranten binnengekomen en hebben we hier geen verdere meldingen over ontvangen. Aangezien arbeidsmigranten zich regelmatig niet inschrijven in de basisregistratie personen (BRP) en ze zelf misstanden niet vaak melden is de doelgroep lastig in beeld te krijgen, tenzij er meldingen van overlast door omwonenden gedaan worden. Wel hebben wij in de afgelopen jaren na overlastmeldingen enkele malen een mogelijke illegale logiesfunctie voor arbeidsmigranten al dan niet met overbewoning aangetroffen. Daarnaast zijn er bij het Huurteam enkele gevallen van meldingen over arbeidsmigranten bekend waarbij het arbeidscontract en huurcontract illegaal met elkaar verbonden was.

Ook als er wel signalen blijken te zijn, moet gekeken worden of de verhuurvergunning een toegevoegde waarde heeft ten opzichte van bestaande bevoegdheden, zoals handhaving op afwijkingen ten opzichte van het omgevingsplan.

Er wordt in algemene zin niet proactief gehandhaafd: toezicht en handhaving vindt plaats op basis van meldingen. De NLA is verantwoordelijk voor controles op locaties waar arbeidsmigranten werkzaam zijn.

Vraag 8
Hoe is het meldpunt bij de gemeente voor klachten over verhuur bij de doelgroep arbeidsmigranten bekend gemaakt?
***Antwoord* 8**
Er is in de breedte een campagne geweest voor alle doelgroepen. Er is daarbinnen niet specifiek aandacht besteed aan arbeidsmigranten.

Vraag 9
Als bedrijven zich willen vestigen of uitbreiden in de gemeente, wordt daarbij gekeken naar het huisvestingsvraagstuk van arbeidsmigranten? Waarom wel/niet?
***Antwoord* 9**
Bij vestiging van bedrijven hebben wordt het huisvestingsvraagstuk van mogelijk arbeidsmigranten niet integraal meegenomen. De sectoren logistiek, tuinbouw, voedingsmiddelen, metaalindustrie, landbouw en transport zetten de meeste arbeidsmigranten in. In Utrecht hebben we vooral veel logistiek, en een klein beetje voedingsmiddelenindustrie, metaalindustrie en transport. We hebben alleen gericht beleid op het gebied van logistiek:

- *In de beleidsnota werklocaties (wordt in Q2 2025 aangeboden aan de raad) zit een aantal aanknopingspunten rondom (het beperken van) sectoren die van veel arbeidsmigranten gebruik maken:*
    - *We zetten waar mogelijk een rem op de vestiging van grote (web)logistieke centra. Zo hebben we in Lage Weide al het beleid aangepast, waardoor het nu niet meer mogelijk is bouwpercelen samen te voegen voor logistieke doeleinden ((web)logistiek heeft vaak grote kavels nodig, waardoor bouwpercelen gecombineerd moeten worden)Specifiek voor terreinen waar een hoge milieucategorie (HMC) is toegestaan, beperken we de groei van grootschalige (regionale en landelijk georiënteerde) logistiek.*
- *Ook de provincie heeft in het 'Programma Wonen en Werken' als insteek: geen ruimte bieden aan XXL-logistiek (>5 ha).*

Wij hebben als gemeente beperkt tot geen mandaat om het vestigen of uitbreiden van bedrijven tegen te houden.

Voor veel EU-(arbeids)migranten biedt de werkgever de huisvesting in de regio. Dit betreffen niet altijd goede woonomstandigheden, maar hier is geen structureel toezicht op en we hebben geen

totaalbeeld van misstanden. Wanneer de werkgever geen huisvesting biedt, worden arbeidsmigranten beschouwd als regulier woningzoekenden die op een zelfde manier in woonruimte moeten voorzien als andere woningzoekenden. Gezien de grote druk op de woningmarkt is er nauwelijks regulier woningaanbod beschikbaar voor deze aandachtsgroep. Bij dakloosheid komt de groep in beeld bij opvang. In regionaal verband moet nog gezocht worden naar afspraken over een evenredige verspreiding van arbeidsmigranten over de verschillende gemeenten.

Vraag 10
Wordt het huisvestingsvraagstuk van arbeidsmigranten meegenomen bij ruimtelijk beleid? Dan gaat het met name ook om de inzet van arbeidsmigranten in de bouw en de tijdelijke huisvestingsbehoefte die dat met zich meebrengt.
***Antwoord* 10**
Op dit moment bieden werkgevers voor het merendeel van de Europese arbeidsmigranten ook de woonruimte, met de uitdagingen van dien. Wanneer een bedrijf of initiatiefnemer voor deze groep huisvesting wil realiseren, dan wordt dat meegenomen in de beoordeling van dat initiatief. Dit is echter een meer regionale vraag. Vanuit ruimtelijk beleid en wonen is er dan ook stedelijk geen specifiek doelgroepenbeleid op deze groep. Deze groep moet via de reguliere kanalen zelf in woonruimte voorzien, in de huidige context van schaarste. Zoals bekend komt een deel van deze groep op straat en komt dan in beeld bij onze partners voor maatschappelijke opvang en specifiek Stichting Barka, waarbij we meer zicht krijgen op hulpvragen zoals rondom gezondheid en bijvoorbeeld verslaving.

Vraag 11
Wat doet de gemeente om te bevorderen dat arbeidsmigranten zich inschrijven bij de gemeente?
***Antwoord* 11**
Er is vanuit de gemeente een inloopcentrum met balies dat dagelijks open is voor inschrijvingen in de basisregistratie, IND en voor informatie. Daarbij is het Utrecht International Center betrokken bij de ontwikkelingen van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om arbeidsmigranten van gerichte informatie te voorzien, waaronder het informeren over hun rechten en plichten als werknemer en/of ingezetene en de mogelijkheid om zich in te schrijven. Arbeidsmigranten, kunnen bij het Utrecht International Center hulp krijgen bij het aanvragen van een verblijfsvergunning en hun inschrijving bij de gemeente. Ook vinden ze er praktische informatie over onderwijs, huisvesting, gezondheidszorg, taal, cultuur en meer. Sinds kort heeft het Utrecht International Center een specifiek informatiepunt ingericht voor EU-arbeidsmigranten en is er een digitaal, meertalig loket van start gegaan. Vanaf 18 maart is ook een mobiel informatiepunt (bakfiets) gelanceerd met Pools sprekende collega's. Deze inzet wordt gedekt vanuit een tijdelijke, landelijke subsidie. Het Utrecht International Center is een initiatief van de gemeenten Utrecht, Amersfoort, de provincie en de Universiteit Utrecht.

Vraag 12
Hoe heeft de gemeente zicht op de arbeidsmigranten die in de gemeente Utrecht verblijven? Is bekend hoeveel arbeidsmigranten dit zijn?
***Antwoord* 12**
Gemeente Utrecht en Burgerzaken hebben geen zicht heeft op de arbeidsmigranten die in de gemeente Utrecht verblijven. Wanneer arbeidsmigranten zich inschrijven bij een RNI-loket zijn ze niet verplicht om hun eerste verblijfadres op te geven. Daarnaast is er geen registratiesysteem waarin alle arbeidsmigranten in Utrecht staan.

Vraag 13
Hoe heeft de gemeente zicht op kinderen van arbeidsmigranten? Wordt samengewerkt met scholen en jeugdorganisaties om in te grijpen bij schrijnende situaties zoals armoede en slechte huisvesting?

***Antwoord* 13**
Veel arbeidsmigranten reizen alleen, zijn alleenstaand of hebben een gezin in het land van herkomst. Wanneer kinderen meereizen hebben we die mogelijk alleen in beeld als er geregistreerd is in het BRP. Wanneer registratie in de BRP ontbreekt zijn kinderen en gezinnen, die voor kortere of langere tijd in Nederland verblijven, onzichtbaar. Er is geen zicht of het kinderen van arbeidsmigranten betreft. Vanuit de leerplicht wordt er toezicht gehouden op de schoolgang van alle in Utrecht verblijvende kinderen en geschakeld met instanties waar nodig.

Kinderen van arbeidsmigranten hebben net als andere kinderen recht op Jeugdgezondheidszorg, ongeacht of zij geregistreerd zijn in het BRP. Hier wordt in de praktijk weinig gebruik van gemaakt.

Kinderen van arbeidsmigranten hebben ook recht op jeugdhulp. Maar onze jeugdhulpprofessionals hebben niet standaard alle kinderen van arbeidsmigranten in beeld: zij zijn er voor de kinderen en gezinnen waar een jeugdhulpvraag speelt en die daarvoor hulp zoeken, net als bij Nederlandse gezinnen. Het is voor het buurtteam wel ingewikkelder om de juiste ondersteuning voor dergelijke gezinnen te organiseren en grondoorzaken (zoals dakloosheid) daadwerkelijk aan te pakken, omdat EU-arbeidsmigranten beperkte rechten op Wmo-voorzieningen hebben. Door middel van de rechtentool is de gemeente aan de slag beter inzicht te krijgen welke rechten van toepassing zijn. In geval van zorgen over de veiligheid van kinderen van arbeidsmigranten, behoort de meldcode gevolgd te worden, en kan een melding gedaan worden bij Veilig Thuis.

We hebben geen aanvullende data over kinderen van (Europese) arbeidsmigranten binnen het onderwijs en hebben geen specifiek beleid. Deze kinderen kunnen gebruik maken van de zorgstructuren op school en het snelle contact met de buurtteamorganisaties (die ook op de scholen aanwezig zijn). Daarnaast wordt op scholen met veel leerlingen in een achterstandspositie veel gedaan op het gebied van armoede, zoals samen met het jeugdeducatiefonds of met stichting leergeld wat ook open staat voor deze kinderen.

Vraag 14
Hoe weet de gemeente de groep arbeidsmigranten te bereiken om hen te informeren over hun rechten?
***Antwoord* 14**
Vanuit het Utrecht International Center zijn we recent gestart met het opzetten en organiseren van het Mobiel Informatiepunt. Dit initiatief wordt gestimuleerd, gefinancierd en landelijk uitgerold door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, onder de naam “Work in NL”. Het project richt zich onder andere op het informeren van arbeidsmigranten over hun rechten (en plichten). Dit doen we zowel via fysieke spreekuren, videobellen en op locaties waar arbeidsmigranten wonen en werken. We betrekken ook de informele netwerken zoals de kerken en scholen. We hebben u eerder via een brief aan de gemeenteraad over Uitvoering Motie 323 - Beschikbaarheid International Center voor EU-arbeidsmigranten op internet geïnformeerd over dit project.

Daarbij bereiken we mensen via Stichting Barka. Stichting Barka werkt als sinds 2011 in Utrecht (als eerste stad) en heeft daarmee goed zicht op de mensen, hun begeleiding en hun rechten
In 2023 hielp St. Barka 608 unieke personen, waarvan 463 dakloos. In 2024 waren dit tot en met september al 659 unieke personen, waarvan 508 dakloos (definitieve cijfers 2024 zijn nog niet beschikbaar). Stichting Barka informeert EU-arbeidsmigranten nu al (informeel) over hun rechten. Ook de cliëntorganisaties zoals Stichting Goud informeren dakloze EU-(arbeids)migranten over hun rechten.

Vraag 15
Wat zijn de grootste knelpunten in de zorgverlening aan arbeidsmigranten die zich melden bij de gemeente?
Antwoord 15
Vanuit ons Mobiel Informatiepunt/Work in NL dat door Utrecht International Center wordt gecoördineerd zijn tot nu toe de volgende vragen binnen gekomen:
- *Ik ben mijn BSN kwijtgeraakt, wat moet ik doen?*
- *Waarom heb ik een DigiD nodig en waarvoor kan ik het gebruiken? Hoe kan ik een DigiD aanvragen en activeren?*
- *Hoe kan ik me als werknemer inschrijven bij een huisarts in mijn buurt?*
- *Wat moet ik doen als ik mijn medische rekeningen niet kan betalen?*
- *Ik ben niet verzekerd en heb een boete gekregen, wat moet ik doen?*
- *Hoe kan ik een werkloosheidsuitkering aanvragen?*
- *Ik heb hulp nodig bij het vinden van een betaalbare woning.*
- *Wat moet ik doen in geval van een medisch noodgeval?*
- *Vragen over loon en ontslag.*
- *Vragen over onderwijs.*

Daarbij komt dat veel EU-arbeidsmigranten geen zorgverzekering hebben om diverse redenen:
- *Werkgevers zeggen een zorgverzekering te hebben afgesloten terwijl dat niet zo is maar er wel een bedrag ingehouden wordt op hun loon.*
- *Indien er wel een verzekering is, vervalt deze na ontslag.*

Zorgverleners zijn vaak niet op de hoogte van de landelijke regelingen die er bestaan voor onverzekerden of vinden deze regelgeving te ingewikkeld. Daarom wordt de toegang tot zorg aan deze groep regelmatig geweigerd.

Wanneer EU-arbeidsmigranten in beeld komen bij Stichting Barka en de andere opvangpartners:
- *Opvang- en huisvestingsvragen*
- *Medische zorgvragen*
- *Verslavingszorg*
- *Geestelijke gezondheidszorg*

Daarbij komen mensen bij Stichting Barka met vragen over terug naar werk of terugkeer naar het land van herkomst.
Ook doet de groep een groot beroep op de Koudweerregeling. Tijdens de KWR werden in winter 2023-2024 per nacht gemiddeld 45 dakloze EU-arbeidsmigranten opgevangen; deze winter zijn dat er gemiddeld 80-90 per nacht. Ook zien we grote toename van EU-arbeidsmigranten in de inloop van Herstart.
Daarbij kunnen er veiligheidsvragen spelen, voor EU-(arbeids)migranten zelf dan wel voor de omgeving. Binnen de aanpak voor overlastgevende criminele verenigingen (OCV) en het Eropaf team wordt ook actief ingezet op de ondersteuning voor EU-arbeidsmigranten, door outreachend te werken voor deze groep en toe te leiden naar opvang en ondersteuning, ook in samenwerking met Barka.

Vraag 16
Zijn er afspraken met huisartsen en/of andere zorgverleners in de regio om deze knelpunten aan te pakken?
***Antwoord* 16**
Dergelijke afspraken zijn er met enkele zorgverleners (huisarts, ziekenhuis) als het gaat om dakloze EU-arbeidsmigranten die zorg nodig hebben. Met Jellinek en Altrecht lopen momenteel gesprekken om toegang tot hun zorg te verbeteren.

Vraag 17
Utrecht heeft succesvolle pilots gedraaid met opvang en begeleiding van zeer kwetsbare, dakloze EU-arbeidsmigranten. In hoeverre kan deze wijze van opvang de komende jaren doorgaan?
***Antwoord* 17**
Het huidige Kabinet beslist in de VJN over structurele voortzetting van deze landelijke aanpak alsmede uitbreiding naar alle regiogemeentes. Op basis van onze gesprekken met Ministeries zijn wij hierover positief. Maar alles hangt dus af van de afspraken VJN.
Indien we in 2026 geen Rijksbudget meer zouden ontvangen, zullen wij de € 800.000 uit onze VJN inzetten om een minimale en versoberde aanpak overeind te houden.

Vraag 18
De laatste tijd melden ook meer (jonge) vrouwelijke EU-arbeidsmigranten zich in Utrecht. Hoe is de zorg aan hen geregeld? Denk bijvoorbeeld ook aan geboortezorg
***Antwoord* 18**
Daar waar het gaat om dakloze EU-vrouwen geldt dezelfde zorg als voor dakloze mannelijke EU-arbeidsmigranten, namelijk via het gemeentelijke straatzorgteam (VG-SMZ). Vanuit Medische Straatzorg proberen we actief contact te maken met vrouwelijke dakloze EU-arbeidsmigranten en ze te wijzen op mogelijkheden en toegang tot sociaal medische zorg. Ook checken we of ze op de hoogte zijn van het bestaan van Stichting Barka en werken vervolgens vaak samen. Onderwerpen die tijdens contacten en consulten gespreksonderwerp kunnen zijn: de eigen hulpvraag, medische voorgeschiedenis, middelengebruik, verblijfsplaats/toegang tot opvang, veiligheid, anticonceptie.

Daarnaast is St. Barka recent een apart inloopspreekuur specifiek voor vrouwen gestart en zijn Barka-medewerkers inmiddels getraind in het werken met deze doelgroep omtrent (voorkomen van) zwangerschap. Dit is in de landen van herkomst een gevoelig onderwerp.
Indien dakloze vrouwen zwanger zijn kunnen zij een deel van hun zwangerschap nu (uit nood want niet voor toegerust) overnachten op de Stadsbrug. Bij complicaties rond de zwangerschap, bij hoogzwanger zijn en rond bevalling worden deze vrouwen opgenomen in het ziekenhuis, doorverwezen door SMZ. Na de bevalling wordt gekeken wat de mogelijkheden zijn voor opvang van ouder en kind in NL of warme overdracht naar herkomstland.
Bij een vastgestelde zwangerschap bespreken we wat de situatie en wens van de vrouw is. Bij voorkeur verwijzen we, in overleg met de zwangere vouw, zoveel mogelijk naar een POP poli. Een POP poli bestaat uit een multidisciplinair team die de zwangere vrouw zo goed mogelijk begeleidt bij de vaak kwetsbare situatie waarin zij zich bevindt, begeleiding bij bevalling en klinisch kraambed en zorg rondom de baby.

Vraag 19
In de recente raadsbrief staat dat alvast ervaring wordt opgedaan met de ‘Checklist Gelijke Behandeling EU-burgers’ (rechtentool). Tegelijk geeft het college aan niet voldoende middelen te hebben om deze wettelijke taak uit te voeren. Wat wordt wel en wat wordt niet gedaan? Wanneer wordt naar verwachting de rechtentool volledig geïmplementeerd?
***Antwoord* 19**
Momenteel is een hiervoor ingericht projectteam aan de slag met de implementatie, met de inzet om de werkwijze voor de zomer te operationaliseren aan de hand van casuïstiek en een werkproces te organiseren. Hier zitten veel praktische kanten aan, zoals documenteren, ICT vragen, toegang tot systemen, de bijbehorende Wmo-toets en benodigde ondersteuning. Hier zijn nu projectmatige middelen voor. Eventuele praktische uitdagingen kunnen dan in de zomer worden uitgewerkt. Dit geeft ons inzicht in de doelgroep die door de checklist komt. Wat dit betekent aan benodigde (extra) ondersteuning (van onder andere Barka) en aan (extra) opvangplekken en een inrichting die helpt bij hernieuwd van perspectief voor deze groep moet blijven uit deze ervaringen. Hier zijn anders dan de

middelen uit Utrecht Onderdak en de Voorjaarsnota 2025 nog geen extra middelen voor. Daarmee heeft verdere implementatie dus ook implicaties voor de wachtlijst.

Vraag 20
De adviesraad migratie adviseerde het Rijk onlangs om meer te investeren in taalonderwijs voor arbeidsmigranten. Bestaan er in Utrecht al mogelijkheden voor arbeidsmigranten om Nederlands te leren? Zijn er plannen met werkgevers om daar financieel aan bij te dragen?
***Antwoord* 20**
Er zijn verschillende mogelijkheden voor arbeidsmigranten om taalonderwijs te volgen in Utrecht. Arbeidsmigranten kunnen terecht bij formele taalaanbieders waar zij zelf of hun werkgevers taalonderwijs kunnen inkopen. Daarnaast koopt de gemeente formeel taalonderwijs in voor niet-inburgeringsplichtige volwassen inwoners van Utrecht. Hier kunnen inwoners bijvoorbeeld gebruik van maken wanneer ze onvoldoende basisvaardigheden hebben en werk zoeken. Dit vereist wel dat de arbeidsmigrant staat ingeschreven bij de gemeente. Voor het formele taalonderwijs dat we vanuit volwasseneducatie inkopen is op dit moment Sagènn gecontracteerd. (Opleidingen Utrecht - Nederlands leren bij Sagenn).
De gemeente is echter niet de enige partij die hier een taak of verantwoordelijkheid in heeft. Ook werkgevers die iemand in dienst nemen die de Nederlandse taal niet machtig is hebben een verantwoordelijkheid. Werkgevers kunnen hiervoor terecht bij gelieerde O&O fondsen om medewerkers te scholen. Er zijn vanuit de gemeente Utrecht geen plannen met werkgevers om financieel bij te dragen aan taalonderwijs voor arbeidsmigranten.

Vraag 21
De gemeente heeft in de raadsbrief aangegeven dat er nog geen lokale gecoördineerde aanpak van hulp voor arbeidsmigranten op het gebied van werk, zorg en huisvesting is. Wat is ervoor nodig om tot die aanpak te komen?
***Antwoord* 21**
Om tot de gecoördineerde aanpak zijn meerdere stappen nodig. Eerste stap is verder analyse voor beter inzicht in de doelgroep en uitwerking van een werkplan voor een Utrechtse gecoördineerde aanpak. Hierbij kan invulling worden gegeven aan de aanbevelingen voor rapport Roemer, in relatie tot de Utrechtse werkwijze en uitgangspunten. Hiervoor wordt budget gevraagd in de Voorjaarsnota 2025.
Op basis van dit werkplan kan invulling geven aan een meer gecoördineerde aanpak, met onder meer:
- *Meer inzicht in doelgroep en grondoorzaken*
- *Richtlijnen voor informatieverstrekking, dienstverlening en stimuleren registratie*
- *Relatie met werk en werkgevers en mogelijke basis regionale afspraken*
- *Verbinding met zorg versterken*
- *Meer aandacht voor huisvesting en woonsituaties*
- *Uitgangspunten voor veiligheidsaanpak voor deze groep*

Dit in samenhang met opvang van dakloze EU-(arbeids)migranten bij (grote) kwetsbaarheid en de ondersteuning van Barka, en de implementatie van de checklist.
Hiermee is echter nog geen aanvullende ondersteuning van deze groep mogelijk en is er geen werkbudget voor de uitvoering van de gecoördineerde aanpak.

Vraag 22
Op dit moment is op afzonderlijke beleidsterreinen al sprake van een aanpak van hulp voor arbeidsmigranten (economische zaken, asiel & integratie, OOV). Hoe wordt samengewerkt tussen deze beleidsterreinen?

***Antwoord* 22**
Dakloze EU-arbeidsmigranten zijn zowel doelgroep in de aanpak voor opvang en begeleiding alsook in de aanpakken op het gebied van veiligheid daar waar zij zorgen voor overlast en criminaliteit (bijvoorbeeld het programma Samen eropaf en de aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen). Met de aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen willen we de overlast doen afnemen en bewerkstelligen dat mensen naar zorg worden geleid daar waar ze er recht op hebben.
In de uitvoering betekent dat dat er, onder regie en coördinatie van de gemeente (OOV), nauw wordt samengewerkt tussen de diverse uitvoerende organisaties onderling, zowel op gebied van Zorg als van Veiligheid (bijv. in het eropaf-team St. Barka en onder voorwaarden de Nachtopvang), dat zij elkaar kunnen vinden, door kunnen verwijzen, desgewenst casuïstiek kunnen bespreken.

Vanuit Asiel & Integratie en EZ is de gemeente nauw betrokken bij de ontwikkeling en opzet van het informatieloket (WIN-loket) bij Utrecht International Center (UIC) en wordt voor de opzet gebruik gemaakt van de expertise van o.a. St. Barka. Daarnaast is er nu een gezamenlijke werkgroep binnen MO, samen met het UIC en partners, in samenwerking met OOV, EZ en W&I voor de implementatie van de checklist.

Vraag 23
Welke middelen (incidenteel en structureel) vanuit gemeente (diverse afdelingen) en het Rijk zijn ingezet om de situatie van EU-arbeidsmigranten te verbeteren en welke middelen zijn de komende jaren beschikbaar? Graag een overzicht vanaf 2022.
***Antwoord* 23**

Inzet	**Bedrag**	**Periode**
Stichting Barka cofinanciering DT&V	*€ 353.000*	*2025*
Stichting Barka cofinanciering uit het programma levendige en gezonde stad, doelstelling Nieuwkomers	*€ 353.000*	2025
Rijksbudget VWS p.j. incidenteel voor aanpak dakloze EU-arbeidsmigranten	*€ 1.000.000*	2023 t/m 2025, met mogelijke verlenging en uitbreiding
VJN Utrecht per jaar voor opvang ongedocumenteerde mensen en EU-arbeidsmigranten	*€ 800.000*	*2024 t/m 2028*
Rijksbudget SZW per jaar voor Mobiel Informatiepunt/Work in NL, Utrecht International Center.	*€ 200.000*	*Dit zijn tijdelijke middelen voor de duur van in ieder geval de periode oktober 2024-oktober 2027.*

Vraag 24
Waar worden deze middelen aan besteed? Graag een overzicht vanaf 2022.
***Antwoord* 24**
Zie hierboven met betrekking tot aanpak en ondersteuning dakloze EU-arbeidsmigranten:

Van 10 opvangplekken eind 2022 op Stadsbrug inmiddels 25 nachtopvangplekken SB waaronder vrouwenslaapzaal 10 plekken incl. Verbouwing)met activering door Wij3.0 en begeleiding richting herstel door St. Barka en vijf 24-uursopvangplekken in doorstroomwoning

- *Uitbreiding team St. Barka (outreachend, vindplekken, Social Information Center) met meer fte en in meerdere talen: Pools, Roemeens, Hongaars, Bulgaars, Spaans, Portugees)*
- *Inzet Pools sprekende psycholoog*
- *Inzet specifieke EU-medewerker Leger des Heils*
- *Verbouwing ziekenboeg in inloopcentrum Herstart*
- *In ontwikkeling:*
    - *15 extra opvangplekken SB incl. activering en begeleiding (na plaatsing hek en herinrichting OPG-terrein rond SB)*
    - *Kleinschalige 24-uursopvang voor vrouwen*

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Schriftelijke vragen Zicht op situatie arbeidsmigranten in Utrecht
9 april 2025

De stad Utrecht kent een grote diversiteit aan bewoners en arbeidskrachten, waaronder een groeiend aantal arbeidsmigranten. Deze groep is van cruciaal belang voor verschillende sectoren, zoals de bouw en de logistieke sector. Ondanks hun belangrijke bijdrage aan de economie, worden arbeidsmigranten vaak geconfronteerd met grote uitdagingen op het gebied van huisvesting, arbeidsomstandigheden en sociale integratie.
De vragenstellers maken zich zorgen over de situatie van deze groep. EU-arbeidsmigranten hebben vaak bijzonder precaire woon- en werksituaties en een slechte toegang tot zorg en dit leidt tot zeer schrijnende situaties. Het is de snelst groeiende groep dakloze mensen in Utrecht. Het is al vijf jaar geleden dat de commissie Roemer met aanbevelingen kwam[1], maar deze worden nog steeds niet allemaal uitgevoerd door het Rijk en gemeenten. Met deze vragen willen we meer inzicht krijgen in de specifieke omstandigheden van arbeidsmigranten in Utrecht en wat wordt gedaan om de situatie van arbeidsmigranten te verbeteren.
De indienende partijen verzoeken het college de vragen vóór de commissiebehandeling op 22 mei te beantwoorden.
Vragen:
We clusteren de vragen per onderwerp.

Werkomstandigheden

1. Op welke manier werkt de gemeente Utrecht samen met werkgevers en uitzendbureaus om ervoor te zorgen dat arbeidsmigranten in Utrecht geen uitbuiting ervaren?
2. Wat doet de gemeente Utrecht om te controleren of bedrijven zich houden aan de regels met betrekking tot de tewerkstelling van arbeidsmigranten?
3. Hoe kan de gemeente eraan bijdragen dat arbeidsmigranten zo snel mogelijk weer aan het werk komen als zij hun baan verliezen?
4. Heeft de gemeente een lijst met malafide uitzendbureaus en kunnen zij werkgevers daarop attenderen?
5. Welke barrières worden opgeworpen om malafide ondernemers aan te pakken? Wordt daarbij gebruik gemaakt van de ondersteuning (barrièremodel) die de VNG biedt?[2]
6. Hoe is de samenwerking met de arbeidsinspectie en wordt die ingezet bij vermoedens van misstanden?

Huisvesting

7. De Wet goed verhuurderschap biedt mogelijkheden om misstanden bij huisvesting van arbeidsmigranten tegen te gaan. Is er sinds het inwerkingtreden van de wet in Utrecht al handhavend opgetreden tegen ongewenst verhuurgedrag bij arbeidsmigranten? Ontvangt de

[1] Geen tweederangsburgers
[2] Drie jaar na Roemer: Jaarrapportage arbeidsmigranten 2023

gemeente signalen hierover? Wordt er ook pro-actief gehandhaafd, bijvoorbeeld op locaties waar veel arbeidsmigranten werken zoals Lage Weide?

8. Hoe is het meldpunt bij de gemeente voor klachten over verhuur bij de doelgroep arbeidsmigranten bekend gemaakt?
9. Als bedrijven zich willen vestigen of uitbreiden in de gemeente, wordt daarbij gekeken naar het huisvestingsvraagstuk van arbeidsmigranten? Waarom wel/niet?
10. Wordt het huisvestingsvraagstuk van arbeidsmigranten meegenomen bij ruimtelijk beleid? Dan gaat het met name ook om de inzet van arbeidsmigranten in de bouw en de tijdelijke huisvestingsbehoefte die dat met zich meebrengt.

Zicht op arbeidsmigratie

11. Wat doet de gemeente om te bevorderen dat arbeidsmigranten zich inschrijven bij de gemeente?
12. Hoe heeft de gemeente zicht op de arbeidsmigranten die in de gemeente Utrecht verblijven? Is bekend hoeveel arbeidsmigranten dit zijn?
13. Hoe heeft de gemeente zicht op kinderen van arbeidsmigranten? Wordt samengewerkt met scholen en jeugdorganisaties om in te grijpen bij schrijnende situaties zoals armoede en slechte huisvesting?
14. Hoe weet de gemeente de groep arbeidsmigranten te bereiken om hen te informeren over hun rechten?

Zorg & welzijn

15. Wat zijn de grootste knelpunten in de zorgverlening aan arbeidsmigranten die zich melden bij de gemeente?
16. Zijn er afspraken met huisartsen en/of andere zorgverleners in de regio om deze knelpunten aan te pakken?
17. Utrecht heeft succesvolle pilots gedraaid met opvang en begeleiding van zeer kwetsbare, dakloze EU-arbeidsmigranten. In hoeverre kan deze wijze van opvang de komende jaren doorgaan?
18. De laatste tijd melden ook meer (jonge) vrouwelijke EU-arbeidsmigranten zich in Utrecht. Hoe is de zorg aan hen geregeld? Denk bijvoorbeeld ook aan geboortezorg.
19. In de recente raadsbrief[3] staat dat alvast ervaring wordt opgedaan met de ‘Checklist Gelijke Behandeling EU-burgers’ (rechtentool). Tegelijk geeft het college aan niet voldoende middelen te hebben om deze wettelijke taak uit te voeren. Wat wordt wel en wat wordt niet gedaan? Wanneer wordt naar verwachting de rechtentool volledig geïmplementeerd?
20. De adviesraad migratie adviseerde het Rijk onlangs om meer te investeren in taalonderwijs voor arbeidsmigranten.[4] Bestaan er in Utrecht al mogelijkheden voor arbeidsmigranten om Nederlands te leren? Zijn er plannen met werkgevers om daar financieel aan bij te dragen?

Gecoördineerde aanpak

21. De gemeente heeft in de raadsbrief aangegeven dat er nog geen lokale gecoördineerde aanpak van hulp voor arbeidsmigranten op het gebied van werk, zorg en huisvesting is. Wat is ervoor nodig om tot die aanpak te komen?
22. Op dit moment is op afzonderlijke beleidsterreinen al sprake van een aanpak van hulp voor arbeidsmigranten (economische zaken, asiel&integratie, OOV). Hoe wordt samengewerkt tussen deze beleidsterreinen?

---

[3] Raadsbrief Gevolgen kabinetsbeleid op Asiel en Integratie - U-reka Gemeente Utrecht
[4] Investeren in samenleven | Advies | Adviesraad Migratie

Financiën

23. Welke middelen (incidenteel en structureel) vanuit gemeente (diverse afdelingen) en het Rijk zijn ingezet om de situatie van EU-arbeidsmigranten te verbeteren en welke middelen zijn de komende jaren beschikbaar? Graag een overzicht vanaf 2022.
24. Waar worden deze middelen aan besteed? Graag een overzicht vanaf 2022.

Gesteld door:

- Ilse Raaijmakers, PvdA
- Meike Hellevoort, GroenLinks
- Venita Dada-Anthonij, D66
- Sjaak van Bemmel en Maarten van Heuven, Partij voor de Dieren
- Noura oul Fakir en Stevie Nolten, Bij1
- Yvonne Hessel, Utrecht solidair
- Juriaan Otto, EenUtrecht
- Lars van Rooij en Ruben Snijder, Student & Starter

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	F. Azrar	**Datum**	19 maart 2025
E-mail	f.azrar@utrecht.nl	**Kenmerk**	12820500
Type brief	Afdoeningsbrief	**Onderwerp**	Uitvoering Motie 323 - Beschikbaarheid International Center voor EU-arbeidsmigranten
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Economische Zaken

Geachte leden van de raad,

In de raadsvergadering van 11 juli is motie 323, 'Houd het International Welcome Centre (IWCUR) beschikbaar voor EU-arbeidsmigranten', aangenomen. Hierin wordt het college gevraagd de voorgestelde bezuiniging op het IWCUR zó in te richten dat die geen negatieve invloed heeft op de beschikbaarheid en dienstverlening van het IWCUR in voor EU-arbeidsmigranten, en dat ook extra inzet specifiek voor deze doelgroep wordt ontzien. Daarnaast wordt het college gevraagd de gemeenteraad te informeren over de inspanningen die het IWCUR heeft geleverd voor deze groep. Met deze brief informeren wij u over de uitvoering hiervan.

UIC (Utrecht International Center)
Het UIC is in 2019 in de regionale vorm van start gegaan en heeft 4 langjarige (oprichtings)partners (voortdurend convenant): Provincie Utrecht, gemeente Utrecht, gemeente Amersfoort en de Universiteit Utrecht. Het UIC heeft als doelstellingen ‘bijdragen aan een goed werkende arbeidsmarkt’, ‘versterken van sociale cohesie’ en ‘het versterken van economische positionering van de Utrechtse regio’. Daartoe is er een inloopcentrum met balies dagelijks open voor inschrijvingen in basisregistratie, IND en informatie met in 2024 10.000 baliecontacten. Daarnaast worden er bijeenkomsten georganiseerd om kennis te delen en om een sociaal netwerk op te bouwen. In 2024 zijn er 9 regiogemeenten aangesloten bij het UIC, is het aantal partners (bedrijven en instellingen in de regio) gegroeid naar 91 organisaties, heeft het UIC een internationaal evenement georganiseerd om kennis te delen en te netwerken met soortgelijke centers in Europa en verder 32 andere lokale evenementen voor de doelgroep, heeft het UIC 62.000 websitebezoeker met 191.000 pageviews en krijgt het UIC een klantwaardering van een 8.8. Het UIC participeert in alle relevantie regionale, (inter-)nationale netwerken zoals de Utrecht Talent Alliantie, de Expat Round Table en neemt deel aan ter zake doende talent aantrekkingsactiviteiten onder andere vanuit het Rijk, zoals banenbeurzen. Het UIC is een belangrijk onderdeel van het economische ecosysteem van de regio en is van de 12 soortgelijke centra in Nederland een van de leidende centers.

Huidige inzet UIC in relatie tot arbeidsmigranten
Het UIC is er voor alle internationale inwoners van de regio Utrecht, waaronder EU-arbeidsmigranten. Zij kunnen hier terecht voor informatie, ondersteuning en hulp bij het regelen van noodzakelijke formaliteiten. Ondanks de gemeentelijke bezuinigingen op het UIC en de uitkomst van de voorjaarsnota, blijven deze

diensten beschikbaar voor arbeidsmigranten. Zoals besproken tijdens het debat over de voorjaarsnota, zijn extra inspanningen afhankelijk van aanvullende middelen. We hebben daarvoor met succes gelobbyd bij het Rijk. Met een bijdrage van het Rijk is de dienstverlening vanaf 1 oktober 2024 uitgebreid. Deze financiering is voorlopig toegezegd voor de komende drie jaar. De projectleider zet in op samenwerking met partners zoals het Juridisch Loket, Stichting Barka, werkgevers, informele netwerken zoals kerken en betrokken gemeenschappen om arbeidsmigranten in de stad gericht te benaderen.

Work in NL
De Rijksoverheid wil EU-arbeidsmigranten beter ondersteunen door hen te informeren over hun rechten en plichten als werknemer en/of ingezetene. Zo is het UIC betrokken bij de ontwikkelingen van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en onderdeel van het project ‘Work in NL’. Dit project, een initiatief van het Ministerie van SZW, helpt gemeenten door middel van advies en ondersteuning arbeidsmigranten van gerichtere informatie te voorzien. Het UIC is daarmee, net als in de regio’s Noord-Brabant, Den Haag, Rotterdam en Noord-Limburg, een officieel “Work in NL”-punt.

Geplande uitbreiding
Om de EU-arbeidsmigranten beter te bereiken en te ondersteunen, organiseren wij:
- Spreekuren bij het UIC van het stadskantoor en op locatie.
- Via een mobiel vervoersmiddel (elektrische bakfiets) zijn we op verschillende locaties in de stad fysiek aanwezig zijn waar arbeidsmigranten verblijven/werken.
- Virtueel loket /videobellen in de eigen taal voor Roemeense en Poolse arbeidsmigranten
- Samenwerken met Barka. Stichting Barka begeleidt EU-arbeidsmigranten die in problemen zijn geraakt richting herstel en toekomstperspectief, waarbij zij worden ondersteund bij terugkeer naar werk en huisvesting in Nederland of naar het land van herkomst. Indien noodzakelijk zijn er opvangmogelijkheden in Barka-communities in Polen of Roemenië.
- Samenwerken met verschillende instanties, zoals het Juridisch Loket.
- Het organiseren van bijeenkomsten over de rechtspositie van arbeidsmigranten in Nederland via de Informele netwerken, bijvoorbeeld in religieuze kerken.
- Meertalige communicatie inzetten aangezien veel EU-arbeidsmigranten het Nederlands of Engels nauwelijks beheersen.
- In de samenwerking die het UIC al heeft met werkgevers en andere private partijen vragen we specifieke aandacht en inzet voor arbeidsmigranten.
- Gebruik maken van bestaande initiatieven in de stad, zoals de taalmaatjesprojecten, om de taalvaardigheid van arbeidsmigranten te bevorderen.

Met deze inspanningen vertrouwen wij erop dat arbeidsmigranten in Utrecht beter op de hoogte zijn van hun rechten en plichten, en zullen zij ook hun weg naar passende ondersteuning en voorzieningen gemakkelijker weten te vinden.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,